

ARISTOTELIS
OPERA.

EDIDIT

ACADEMIA REGIA BORUSICA.

VOLUMEN SECUNDUM.

ARISTOTELES GRAECE EX RECOGNITIONE IMMANUELIS BEKKERI.
VOLUMEN POSTERIUS.

BEROLINI
APUD GEORGIUM REIMERUM
A. 1831.

EX OFFICINA ACADEMICA.

ΠΕΡΙ ΧΡΩΜΑΤΩΝ.

Ἁπλᾶ τῶν χρωμάτων ἐςὶν ὅσα τοῖς ςοιχείοις συνακολυθεῖ, οἷον πυρὶ καὶ ἀέρι καὶ ὕδατι καὶ γῇ. ἀὴρ μὲν γὰρ καὶ ὕδωρ καθ' ἑαυτὰ τῇ φύσει λευκά, τὸ δὲ πῦρ καὶ ὁ ἥλιος ξανθά. καὶ ἡ γῆ δ' ἐςὶ φύσει λευκή, παρὰ δὲ τὴν βαφὴν πολύχρους φαίνεται. δῆλον δ' ἐπὶ τῆς τέφρας τῦτ' ἐςίν· ἐκκαυθέντος γὰρ τοῦ τὴν βαφὴν πεποιηκότος ὑγροῦ λευκὴ γίνεται, ὐ παντελῶς δὲ διὰ τὸ τῷ καπνῷ βεβάφθαι μέλανι ὄντι. διὸ καὶ ἡ κονία ξανθὴ γίνεται, τῦ φλογοειδῦς καὶ μέλανος ἐπιχρώζοντος τὸ ὕδωρ. τὸ δὲ μέλαν χρῶμα συνακολουθεῖ τοῖς στοιχείοις εἰς ἄλληλα μεταβαλλόντων. τὰ δ' ἄλλα ἐκ τούτων εὐσύνοπτα τῇ μίξει κεραννυμένων ἀλλήλοις γίνεται. τὸ δὲ σκότος ἐκλείποντος τῦ φωτὸς γίνεται. τριχῶς γὰρ τὸ μέλαν ἡμῖν φαίνεται. ἢ γὰρ ὅλως τὸ μὴ ὁρώμενόν ἐςι τῇ φύσει μέλαν (ἀπάντων γὰρ τῶν τοιύτων ἀνακλᾶταί τι φῶς μέλαν), ἢ ἀφ' ὧν μηδὲν ὅλως φέρεται φῶς πρὸς τὰς ὄψεις· τὸ γὰρ μὴ ὁρώμενον, ὅταν ὁ περιέχων τόπος ὁρᾶται, φαντασίαν ποιεῖ μέλανος. φαίνεται δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα ἡμῖν ἅπαντα μέλανα, ἀφ' ὅσων ἀραιὸν καὶ ὀλίγον ἰσχυρῶς ἀνακλᾶται τὸ φῶς. διὸ καὶ αἱ σκιαὶ φαίνονται μέλαιναι. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ὕδωρ, ὅταν τραχυνθῇ, καθάπερ ἡ τῆς θαλάττης φρίκη· διὰ γὰρ τὴν τραχύτητα τῆς ἐπιφανείας ὀλίγων τῶν αὐγῶν προσπιπτυσῶν καὶ διασπωμένου τοῦ φωτός, τὸ σκιερὸν μέλαν φαίνεται. καὶ τὸ νέφος, ὅταν ᾖ πυκνὸν ἰσχυρῶς, διὰ τοῦτο. κατὰ τὰ αὐτὰ δὲ τούτοις καὶ τὸ ὕδωρ καὶ ὁ ἀήρ, ὅταν ᾖ μὴ παντελῶς διαδῦνον τὸ φῶς. καὶ γὰρ ταῦτα εἶναι δοκεῖ μέλανα, βάθος ἔχοντα, διὰ τὸ παντελῶς ἀραιὰς ἀνακλᾶσθαι τὰς ἀκτῖνας· τὰ γὰρ μεταξὺ μόρια τῦ φωτὸς αὐτῶν ἅπαντα εἶναι δοκεῖ μέλανα διὰ τὸ σκότος. ὅτι δὲ τὸ σκότος οὐ χρῶμα ἀλλὰ στέρησίς ἐςι φωτός, οὐ χαλεπὸν ἐξ ἄλλων τε πολλῶν καταμαθεῖν, καὶ μάλιςα ἐκ τοῦ μηδὲ αἰσθητὸν εἶναι τὸ πηλίκον καὶ ποῖόν τι τῷ σχήματι τετύχηκεν ὂν τὸ σκότος, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁρατῶν. τὸ δὲ φῶς ὅτι πυρός ἐςι χρῶμα, δῆλον ἐκ τῦ μηδεμίαν ἄλλην ἢ ταύτην ἔχον εὑρίσκεσθαι χρόαν, καὶ διὰ τὸ μόνον τοῦτο δι' ἑαυτοῦ ὁρατὸν γίνεσθαι, τὰ δ' ἄλλα διὰ τούτου. ἐπισκεπτέον δὲ τῦτο. ἔνια γὰρ ὐκ ὄντα πῦρ ὐδὲ πυρὸς εἴδη τὴν φύσιν φῶς ποιεῖν φαίνεται. εἰ μὴ ἄρα τὸ μὲν τῦ πυρὸς χρῶμα φῶς ἐστίν, οὐ μέντοι καὶ τὸ φῶς πυρός ἐστι χρῶμα μόνου, ἀλλ' ἐνδέχεται μὴ μόνῳ μὲν ὑπάρχειν τῷ πυρὶ τὴν χρόαν ταύτην, εἶναι μέντοι χρῶμα τὸ φῶς αὐτῦ. ὐδενὶ γῦν ἄλλῳ τὴν ὅρασιν αὐτῦ συμβαίνει γίνεσθαι πλὴν τῷ φωτί, καθάπερ καὶ τὴν τῶν ἄλλων σωμάτων ἁπάντων τῇ τῦ σώματος φαντασίᾳ. τὸ δὲ μέλαν χρῶμα συμβαίνει γίνεσθαι, ὅταν ὁ ἀὴρ καὶ τὸ ὕδωρ ὑπὸ τῦ πυρὸς διακαυθῇ, διὸ καὶ πάντα τὰ καόμενα μελαίνεται, καθάπερ ξύλα καὶ ἄνθρακες σβεσθέντος τοῦ πυρός, καὶ ὁ ἐκ τοῦ κεράμου καπνὸς ἐκκρινομένου τῦ ἐνυπάρχοντος ἐν τῷ κεράμῳ ὑγρῦ καὶ καομένου. διὸ καὶ τοῦ καπνοῦ γίνεται μελάντατος ὁ ἀπὸ τῶν πιόνων καὶ λιπαρῶν, οἷον ἐλαίου καὶ πίττης καὶ δᾳδός, διὰ τὸ μάλιστα ταῦτα κάεσθαι καὶ συνέχειαν ποιεῖν. μέλανα δὲ καὶ ταῦτα γίνεται, δι' ὅσων ῥεῖ τὸ ὕδωρ, ὅταν βρυωθέντων πρῶτον ἀναξηρανθῇ τὸ ὑγρόν, καθάπερ καὶ τὰ ἐν τοῖς τοίχοις κονιάματα. ὁμοίως δὲ καὶ οἱ

Codices ***ELMPX$G^a$$H^a$*** et nonnullis locis ***Qip***.

2. καὶ ἀέρι om pr ***G^a***. ‖ γὰρ] ὖν ***PXp***, om ***EMi***. ‖ 11. εὐσύνοπτα ἐκ τύτων ***H^a***. ‖ 13. τριχῇ ***Li***. ‖ 14. τὴν φύσιν ***G^a***. ‖ μέλαν om ***i***. ‖ 15. μέλαν om ***EPH^a***. ‖ ἢ om ***M***. ‖ 16. φαίνεται ***i***. ‖ 18. ἅπαντα ἡμῖν ***L$G^a$$H^a$***. ‖ μέλανα om pr ***$G^a$***. ‖ 19. ἰσχυρῶς om ***i***. ‖ 21. ταραχθῇ ***L***. ‖ 22. αὐγῶν] αὐτῶν ***P***. ‖ 23. διασπωμένων ***MP*** et pr ***E***. ‖ 25. κατὰ] καὶ ***EMG^a***. ‖ αὐτὰ] τοιαῦτα ***M*** et pr ***E***. ‖ ᾖ παντελῶς μὴ ***P***, ἤδη παντελῶς ***M*** et pr ***E***. ‖ 26. διαδὺν pr ***G^a***, διατεῖνον ***M***. ‖ εἶναι om ***X***.

1. μόρια τῦ] μορίου ***M***. ‖ 2. δοκεῖ εἶναι ***XH^a***. ‖ μέλαν ***H^a***. ‖ 4. μὴ ***XG^a***. ‖ 8. ἔχον om ***EMPX***. ‖ καὶ om ***EMPX***. ‖ τοῦτο μόνον ***L$G^a$$H^a$***. ‖ 12. χρῶμα — ἐςὶ om ***P***. ‖ 13. μόνον ***LX***. ‖ 15. ὖν ***P***, γὰρ ***LH^a***. ‖ 16. ἁπάντων σωμάτων ***P***. ‖ 17. τοῦ] τοῦδε τοῦ ***X***. ‖ 18. ὁ om ***M*** et pr ***E***. ‖ τὸ om ***M***. ‖ 19. καιόμενα ***X***. ‖ 22. καὶ ante καομένου om ***X***. ‖ τῶν καπνῶν ***Pp***. ‖ 23. καὶ post ἐλαίου om ***P***. ‖ 26. βρωθέντων ***X***, χρυωθέντων ***L***, βρυωθέντα ***EM$G^a$$H^a$***. ‖ πρότερον ***X***. ‖ 27. τοῖς om ***LG^a***.

καθ' ὕδατος λίθοι· καὶ γὰρ οὗτοι βρυωθέντες, ὕςερον ἀποξηραινόμενοι τῷ χρώματι γίνονται μέλανες. τὰ μὲν οὖν ἁπλᾶ τῶν χρωμάτων ταῦτα καὶ τοσαῦτά ἐςιν.

2 Τὰ δ' ἄλλα ἐκ τέτων τῇ κράσει καὶ τῷ μᾶλλον καὶ ἧττον γιγνόμενα πολλὰς καὶ ποικίλας ποιεῖ χρωμάτων φαντασίας. κατὰ μὲν τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον, ὥσπερ τὸ φοινικȣ̃ν καὶ τὸ ἁλουργές, κατὰ δὲ τὴν κρᾶσιν, ὥσπερ τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν, ὅταν μιχθέντα φαιȣ̃ ποιήσῃ φαντασίαν. διὸ τὸ μέλαν καὶ σκιερὸν τῷ φωτὶ μιγνύμενον φοινικοῦν. τὸ γὰρ μέλαν μιγνύμενον τῷ τε τοῦ ἡλίου καὶ τῷ ἀπὸ τȣ̃ πυρὸς φωτὶ θεωρȣ̃μεν ἀεὶ γιγνόμενον φοινικȣ̃ν, καὶ τὰ μέλανα πυρωθέντα πάντα εἰς χρῶμα μεταβάλλοντα φοινικοῦν· αἵ τε γὰρ καπνώδεις φλόγες καὶ οἱ ἄνθρακες, ὅταν ὦσι διακεκαυμένοι, φαίνονται χρῶμα ἔχοντες φοινικȣ̃ν. τὸ δ' ἁλȣργὲς εὐανθὲς μὲν γίνεται καὶ λαμπρόν, ὅταν τῷ μετρίῳ λευκῷ καὶ σκιερῷ κραθῶσιν ἀσθενεῖς αἱ τȣ̃ ἡλίȣ αὐγαί. διὸ καὶ περὶ ἀνατολὰς καὶ δύσεις ὁ ἀὴρ πορφυροειδὴς ἐςιν ὅτε φαίνεται, περὶ ἀνατολὴν καὶ δύσιν ὄντος τοῦ ἡλίου· ἀσθενεῖς γὰρ ȣ̃σαι τότε μάλιςα πρὸς σκιερὸν ὄντα τὸν ἀέρα προσβάλλȣσιν. φαίνεται δὲ καὶ ἡ θάλαττα πορφυροειδής, ὅταν τὰ κύματα μετεωριζόμενα κατὰ τὴν ἔγκλισιν σκιασθῇ· πρὸς γὰρ τὸν ταύτης κλισμὸν ἀσθενεῖς αἱ τοῦ ἡλίου αὐγαὶ προσβάλλουσαι ποιοῦσι φαίνεσθαι τὸ χρῶμα ἁλουργές. ὃ καὶ ἐπὶ τῶν πτερωμάτων θεωρεῖται γιγνόμενον· ἐντεινόμενα γάρ πως πρὸς τὸ φῶς ἁλουργὲς ἔχει τὸ χρῶμα. ἐλάττονος δὲ τοῦ φωτὸς προσβάλλοντος ζοφερόν, ὃ καλοῦσιν ὄρφνιον· πολὺ δὲ καὶ τῷ πρώτῳ μέλανι κραθὲν φοινικȣ̃ν. εὐανθὲς δ' ὂν καὶ ςίλβον εἰς τὸ φλογοειδὲς χρῶμα μεταβάλλει. κατὰ γὰρ τὴν πρὸς ἄλληλα κρᾶσιν οὕτως ληπτέον, ἐξ ὑποκειμένου τεθεωρημένου χρώματος ποιȣ̃ντας τὴν μίξιν, ἀλλὰ μὴ πάντων ὁμοίαν γένεσιν ποιȣ̃ντας. ἔςι γὰρ τῶν χρωμάτων ȣ̓χ ἁπλᾶ μέν, λόγον δ' ἔχει πρός τινα τὸν αὐτὸν τῶν συνθέτων ὅνπερ τὰ ἁπλᾶ πρὸς ἑαυτά, διὰ τὸ τὰ ἁπλᾶ πρὸς μίξιν ἑνὸς ἔχειν, καὶ μὴ εὔσημον ἐν τῷ παντί, καὶ προστεθεωρημένον κατασκευάζειν ὁμοίως. τὴν γὰρ τȣ̃ ἁλουργοῦ ἢ φοινικιȣ̃ κρᾶσιν λέγοντας ἀνάγκη ὁμοίως τοῖς ἐκ τούτων μιγνυμένοις καὶ ποιοῦσιν ἄλλην χρόαν τὴν γένεσιν διηγεῖσθαι, καὶ μὴ ὁμοίαν ἔμφασιν ποιεῖν. διόπερ ἐκ τοῦ προκατεσκευασμένου ληπτέον καὶ θεωρητέον τὴν κρᾶσιν, οἷον ὅτι τὸ οἰνωπὸν χρῶμα γίνεται, ὅταν ἀκράτῳ τῷ μέλανι καὶ ςίλβοντι κραθῶσιν αὐγαὶ ἠεροειδεῖς, ὥσπερ καὶ αἱ τῶν βοτρύων ῥᾶγες· καὶ γὰρ τούτων οἰνωπὸν φαίνεται τὸ χρῶμα ἐν τῷ πεπαίνεσθαι· μελαινομένων γὰρ τὸ φοινικȣ̃ν εἰς τὸ ἁλουργὲς μεταβάλλει. κατὰ δὲ τὸν ὑποδεδειγμένον τρόπον θεωρητέον πάσας τὰς τῶν χρωμάτων διαφοράς, ἐκ κινήσεως τὴν ὁμοιότητα λαμβάνοντας κατ' αὐτὸ τὸ φαινόμενον, τὴν ἐν ἑκάςῳ μίξιν ὁμοιȣ̃ντας καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ μέρος ἐν γενέσει τινὶ καὶ κράσει ποιȣ́ντων φαντασίαν, καὶ πίςιν προσφερομένȣς. δεῖ δὲ καὶ πάντων τȣ́των ποιεῖσθαι τὴν θεωρίαν μὴ καθάπερ οἱ ζωγράφοι τὰ χρώματα ταῦτα κεραννύντας, ἀλλ' ἀπὸ τῶν εἰρημένων τὰς ἀνακλωμένας αὐγὰς πρὸς ἀλλήλας συμβάλλοντας· μάλιστα γὰρ δύναιτ' ἄν τις κατὰ φύσιν θεωρῆσαι τὰς τῶν χρωμάτων κράσεις. τὰς δὲ πίςεις καὶ τὰ ὅμοια δεῖ ἐν οἷς ἡ γένεσις ἔςαι φανερὰ τῶν χρωμάτων. ταῦτα δὲ μάλιςά ἐςι τό τ' ἀπὸ τȣ̃ ἡλίου φῶς καὶ τὸ ἀπὸ τȣ̃ πυρὸς καὶ ὁ ἀὴρ καὶ τὸ ὕδωρ· κεραννύμενα γὰρ τῷ μᾶλλον καὶ ἧττον ταῦτα μάλιςα πάσας ὡς εἰπεῖν τὰς χρόας ἀποτελεῖ. ἐπιληπτέον δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων χρωμάτων ταῖς αὐγαῖς κεραννυμένων τὴν ὁμοιότητα· οἱ γὰρ ἄνθρακες καὶ ὁ καπνὸς καὶ ὁ ἰὸς καὶ τὸ θεῖον καὶ τὰ πτερώματα κεραννύμενα τὰ μὲν ταῖς τȣ̃ ἡλίου αὐγαῖς, τὰ δὲ ταῖς τȣ̃ πυρός, πολλὰς καὶ ποικίλας ποιοῦσι μεταβολὰς χρωμάτων. τὰ δὲ καὶ τῇ πέψει θεωρητέον, γινόμενα ἐν φυτοῖς καὶ καρποῖς καὶ τριχώμασι καὶ πτερώμασι καὶ τοῖς τοιȣ́τοις πᾶσιν.

Δεῖ δὲ μὴ λανθάνειν τὸ πολυειδὲς καὶ τὸ ἄπειρον τῶν 3
χρωμάτων, διὰ πόσα συμβαίνει γίνεσθαι. εὑρήσομεν γὰρ

1. βρωθέντες *X*, κρυωθέντες *L*. ‖ ἀποξηρανθέντες γίνονται τῷ χρώματι LG^aH^a. ‖ 4. καὶ τὸ *L*, κατὰ τὸ *P*. ‖ μᾶλλον] μᾶλλόν τε *EMPX*. ‖ 5. ἧττον] τῷ ἧττον LG^aH^a. ‖ χρωμάτων ποιεῖ *EP*. ‖ 6. ἧττον] τὸ ἧττον $ELPG^aH^a$. ‖ 7. ἁλουργόν *L*. ‖ 9. μιγνυμένων *M*. ‖ 10. τε] τε ἀπὸ LG^aH^a. ‖ 11. θεωρȣ́μενον H^a. ‖ 12. εἰς] εἰσὶ *M*. ‖ φοινικȣ̃ν μετ. *P*. ‖ 13. καπνοειδεῖς G^a et pr H^a. ‖ 15. ἁλουργὸν G^a. ‖ 16. λευκῷ] λαμπρῷ *X*. ‖ 17. πορφυροειδεῖς *L*. ‖ 20. θάλασσα *P*. ‖ 21. πυροειδὴς *E*. ‖ 22. ταύτης om *X*. ‖ 23. ἡ τȣ̃ ἡλίȣ αὐγὴ *X*. ‖ 25. πως om *M*. ‖ 28. φοινικιȣ̃ν *EX*. ‖ ὂν post ςίλβον G^aH^a, utrobique *L*. ‖ 29. χρῶμα om G^aH^a. ‖ 32. τῶν om *PX*. ‖ χρωμάτων εἴδη ȣ̓χ *X*. ‖ ἁπλῶς *L* et pr G^a. ‖ 33. τῶν αὐτῶν *M*. ‖ τὰ ἁπλᾶ πρὸς] τὰ ἁπλᾶ πῶς $LPQG^aH^ap$ et corr *E*, ἁπλᾶ πῶς *X*, πλάτος *Mi* et pr *E*.

1. καὶ προτεθεωρημένον ἐν τῷ παντὶ *X*. ‖ 2. φοινικȣ̃ $LPXG^aH^a$. ‖ 3. τοῖς] καὶ τοῖς *P*. ‖ ἐκ om *EM*. ‖ 4. διηγȣμένȣς *EMi*, λέγειν γίνεσθαι *PXp*. ‖ 10. μελαινόμενον G^a. ‖ τὸ post εἰς om *M*. ‖ 12. τὰς om *P*. ‖ διαφορὰς τῶν χρωμάτων G^a. ‖ 13. καθ' αὐτὸ LG^aH^a. ‖ 15. καὶ τὴν πίςιν *X*. ‖ 17. κεραννύντες H^a. ‖ 19. ἄλληλα *EM*. ‖ γὰρ om *P*. ‖ 24. ἧττον καὶ μᾶλλον G^a. ‖ 25. ἐκληπτέον *X*. ‖ καὶ om *X*. ‖ ἐπὶ H^a. ‖ 30. γενόμενα *P*. ‖ 31. φυτοῖς τε καὶ G^aH^a. ‖ 33. τὸ post καὶ om *X*.

ἤτοι διὰ τὸ τῷ φωτὶ καὶ ταῖς σκιαῖς ἀνίσως καὶ ἀνωμάλως λαμβάνεσθαι· καὶ γὰρ αἱ σκιαὶ καὶ τὸ φῶς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον πολὺ διαφέρουσιν αὑτῶν, ὥςε καὶ καθ' αὑτὰς καὶ μετὰ τῶν χρωμάτων μιγνύμεναι ποιῦσι μεταβολὰς χρωμάτων, ἢ τῷ τὰ κεραννύμενα τῷ πλήθει καὶ ταῖς δυνάμεσι διαφέρειν, ἢ τῷ λόγυς ἔχειν μὴ τὺς αὐτύς. πολλὰς γὰρ καὶ τὸ ἁλυργὲς ἔχει διαφορὰς καὶ τὸ φοινικιοῦν καὶ τὸ λευκὸν καὶ τῶν ἄλλων ἕκαςον καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον καὶ κατὰ τὴν πρὸς ἄλληλα μίξιν καὶ εἰλικρίνειαν αὐτῶν. ποιεῖ δὲ διαφορὰν καὶ τὸ λαμπρὸν ἢ στίλβον εἶναι τὸ μιγνύμενον ἢ τοὐναντίον αὐχμηρὸν καὶ ἀλαμπές. ἔςι δὲ τὸ ςίλβον ὐκ ἄλλο τι ἢ συνέχεια φωτὸς καὶ πυκνότης. τὸ γὰρ χρυσοειδὲς γίνεται, ὅταν τὸ ξανθὸν καὶ τὸ ἡλιῶδες πυκνωθὲν ἰσχυρῶς ςίλβῃ. διὸ καὶ οἱ τῶν περιςερῶν τράχηλοι καὶ τῶν ὑδάτων οἱ ςαλαγμοὶ φαίνονται χρυσοειδεῖς τῦ φωτὸς ἀνακλωμένου. ἔςι δὲ ἃ λειύμενα τρίψει καὶ δυνάμεσί τισιν ἀλλοίας ἴσχει καὶ ποικίλας χρόας, ὥσπερ καὶ ὁ ἄργυρος παρατριβόμενος καὶ χρυσὸς καὶ χαλκὸς καὶ σίδηρος. καί τινα γένη λίθων διαφόρους ποιεῖ χρόας, καθάπερ καὶ ... μέλαιναι γὰρ ὖσαι λευκὰς γράφουσι γραμμάς, διὰ τὸ πάντων τῶν τοιύτων τὰς μὲν ἐξ ἀρχῆς συστάσεις ἐκ μικρῶν εἶναι μορίων καὶ πυκνῶν καὶ μελάνων, ὑπὸ δὲ τῆς ἐν τῇ γενέσει βαφῆς ἁπάντων τῶν πόρων κεχρωσμένων δι' ὧν διελήλυθεν αὐτῶν ἡ βαφή, ἄλλην ἐσχηκέναι τὴν τῦ χρώματος φαντασίαν. ὁ δ' ἀποτριβόμενος ἀπ' αὐτῶν οὐκέτι γίνεται χρυσοειδὴς ὐδὲ χαλκοειδὴς ὐδ' ἄλλην οὐδεμίαν τοιαύτην ἔχων χροιάν, ἀλλὰ πάντως μέλας, διὰ τὸ τὺς μὲν πόρους παρατριβομένων αὐτῶν ἀναρρήγνυσθαι, δι' ὧν ἡ βαφὴ διελήλυθε, φύσει δὲ καὶ τῶν αὐτῶν εἶναι. τῦ γὰρ προτέρου χρώματος ὐκέτι ὄντος ἡμῖν φανεροῦ παρὰ τὸ διασπᾶσθαι τὴν βαφήν, τὸ κατὰ φύσιν ὑπάρχον αὐτοῖς χρῶμα ὁρῶμεν· διὸ καὶ πάντα φαίνεται μέλανα. ἐν δὲ τῷ παρατρίβεσθαι πρὸς ὁμαλὲς καὶ λεῖον ἕκαστον τούτων, καθάπερ καὶ πρὸς τὰς βασάνους, ἀποβάλλοντα ἀπολαμβάνει πάλιν τὴν χρόαν ἐν τῇ συνάψει καὶ συνεχείᾳ, τὸ τῆς βαφῆς διαφαινόμενον. ἐπὶ δὲ τῶν καυςῶν καὶ διαλυομένων καὶ τηκομένων ἐν τῷ πυρὶ ταῦτα πλείστας ἔχει χρόας, ὅσων ὁ καπνός ἐςι λεπτὸς καὶ ἀεροειδὴς καὶ τὰ χρώματα σκιώδη, ὥσπερ ὅ τε ἀπὸ τῦ θείου καὶ τῶν ἰωμένων χαλκείων, καὶ ὅσα ἐςὶ πυκνὰ καὶ λεῖα, καθάπερ ὁ ἄργυρος. ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων ὅσα σκιώδεις ἔχει τὰς χρόας καὶ λειότητος μετέχει, ὥσπερ τὸ ὕδωρ καὶ τὰ νέφη καὶ τὰ πτερώματα τῶν ὀρνίθων· καὶ γὰρ ταῦτα διά τε τὴν λειότητα καὶ τὰς προσπιπτούσας αὐγάς, ἄλλοτε ἄλλως κεραννυμένας, ποιεῖ διαφόρους τὰς χρόας, καθάπερ καὶ τὸ σκότος. τῶν δὲ χρωμάτων οὐδὲν ὁρῶμεν εἰλικρινὲς οἷόν ἐςιν, ἀλλὰ πάντα κεκραμένα ἐν ἑτέροις· καὶ γὰρ ἂν μηδενὶ τῶν ἄλλων, ταῖς γε τοῦ φωτὸς αὐγαῖς καὶ ταῖς σκιαῖς κεραννύμενα ἀλλοῖα, καὶ ὐχ οἷά ἐςι, φαίνεται. διὸ καὶ τὰ ἐν σκιᾷ θεωρύμενα καὶ ἐν φωτὶ καὶ ἡλίῳ, καὶ σκληρᾷ αὐγῇ ἢ μαλακῇ, καὶ κατὰ τὰς ἐγκλίσεις οὕτως ἢ οὕτως ἔχοντι, καὶ κατὰ τὰς ἄλλας διαφοράς, ἀλλοῖα φαίνεται. καὶ ταῖς πρὸς τῷ πυρὶ καὶ τῇ σελήνῃ, καὶ ταῖς τῶν λύχνων αὐγαῖς, διὸ καὶ τὸ φῶς ἑκάςου τούτων ἀλλοιοτέραν ἔχει χρόαν. καὶ τῇ πρὸς ἄλληλα δὲ μίξει τῶν χρωμάτων· δι' ἀλλήλων γὰρ φερόμενα χρώζεται. τὸ γὰρ φῶς ὅταν προσπεσὸν ὑπό τινων χρωσθῇ, καὶ γένηται φοινικιῦν ἢ ποῶδες, καὶ τὸ ἀνακλασθὲν προσπέσῃ πρὸς ἕτερόν τι χρῶμα, πάλιν ὑπ' ἐκείνου κεραννύμενον ἄλλην τινὰ λαμβάνει τοῦ χρώματος κρᾶσιν. καὶ τοῦτο πάσχον συνεχῶς μὲν οὐκ αἰσθητῶς δὲ ἐνίοτε παραγίνεται πρὸς τὰς ὄψεις ἐκ πολλῶν μὲν κεκραμένον χρωμάτων, ἑνὸς δέ τινος τῶν μάλιςα ἐπικρατύντων ποιοῦν τὴν αἴσθησιν. διὸ καὶ καθ' ὕδατος ὑδατοειδῆ μᾶλλον φαίνεται, καὶ τὰ ἐν τοῖς κατόπτροις ὁμοίας ἔχοντα χρόας ταῖς τῶν κατόπτρων. ὃ καὶ περὶ τὸν ἀέρα οἰητέον συμβαίνειν. ὥςε ἐκ τριῶν εἶναι τὰς χρόας ἁπάσας μεμιγμένας, τοῦ φωτός, καὶ δι' ὧν φαίνεται τὸ φῶς, οἷον τοῦ τε ὕδατος

1. ἤτι G^{a}, εἴτι *M*. ‖ 3. καὶ τὸ ἧττον *X*. ‖ 4. καὶ om *M*. ‖ τῶν om *X*. ‖ 6. τῷ τὺς λόγους *P*. ‖ 7. φοινικῦν *LMPX*$G^{a}H^{a}$. ‖ 8. καὶ τὸ λευκὸν om *X*. ‖ 13. γὰρ] δὲ *L*. ‖ τὸ ξ. καὶ om *Q*G^{a}. ‖ 14. ἰλυῶδες *M*, ὑλῶδες *L*H^{a}. ‖ 15. οἱ ς. τῶν ὑδάτων *P*. ‖ 16. λυόμενα *MX* et fortasse pr *E*. ‖ 18. χροιὰς *EPX*. ‖ 20. post καὶ *Mi* lacunam litterarum sex septemve, *E* trium. ‖ γὰρ om *LPX*$G^{a}H^{a}$. ‖ 23. τῇ om *P*. ‖ 24. ἐλήλυθεν *PX*. ‖ 26. ὑπ' *EX*. ‖ 27. ἔχων τοιαύτην *P*. ‖ χρόαν *L*. ‖ 28. μέλαν *EMP*G^{a}. ‖ 28. περιτριβομένων G^{a}. ‖ 30. τὸν αὐτῶν *E*, τὸ αὐτῶν $G^{a}H^{a}$, τὸν αὐτὸν *MPXi*. ‖ προτέρου τύτων χρ. *MP*. ‖ 34. καὶ] τι καὶ *P*, om *EM*. ‖ ἕκαςόν τι τύτων *M*, τύτων ἕκαςον *L*$G^{a}H^{a}$.

1. ἀποβαλόντα *P*, ἀποβάλλουσαι *EM*. ‖ πᾶσαν *L*H^{a}. ‖ 4. ταύτας ἔχει πλείςας *M*. ‖ 6. χαλκίων *EP*, χαλκῶν *X*. ‖ 8. χροιὰς *PX*. ‖ καὶ om *L*. ‖ 9. τῶν ὀρνίθων πτερώματα *P*. ‖ 10. τε] τε τὰς αὐγὰς καὶ *ELMPX*$G^{a}H^{a}$. ‖ τὰς λειότητας H^{a}. ‖ 11. ἄλλως] ἄλλην *L*H^{a}. ‖ διαφόρως *P*. ‖ 13. οἷον εἰλικρινές *M*. ‖ 14. ἑτέροις] ἀλλήλοις *P*. ‖ μηδὲν *X*. ‖ 17. καὶ ante κατὰ om H^{a}. ‖ 18. ἔχοντα *LX*. ‖ 20. διὸ — 21. ἔχει] διὰ τὸ — ἔχειν *L*. ‖ 22. τῶν χρωμάτων μίξει *L*$G^{a}H^{a}$. ‖ φαινόμενα *P*. ‖ 24. γίνεται *L*$G^{a}H^{a}$. ‖ φοινικῦν *LPX*$G^{a}H^{a}$. ‖ 27. πάσχων *X*. ‖ 28. περιγίνεται pr G^{a}. ‖ 29. δὲ ἤ τινος *EM*. ‖ ποιεῖ *P*. ‖ 30. μᾶλλον om *P*. ‖ 31. ἔχοντα τὰς χρόας *X*. ‖ 33. πάσας *M*.

καὶ τȣ͂ ἀέρος, καὶ τρίτȣ τῶν ὑποκειμένων χρωμάτων, ἀφ' ὧν ἀνακλᾶσθαι συμβαίνει τὸ φῶς. τὸ δὲ λευκὸν καὶ διαφανὲς ὅταν μὲν ἀραιὸν ᾖ σφόδρα, φαίνεται τῷ χρώματι ἀεροειδές· ἐπὶ δὲ τῶν πυκνῶν ἐπὶ πάντων ἐπιφαίνεταί τις ἀχλύς, καθάπερ ἐπὶ τȣ͂ ὕδατος καὶ ὑάλου καὶ τοῦ ἀέρος, ὅταν ᾖ παχύς. τῶν γὰρ αὐγῶν διὰ τὴν πυκνότητα πανταχόθεν ἐκλειπουσῶν, οὐ δυνάμεθα τὰ ἐντὸς αὐτῶν ἀκριβῶς διορᾶν. ὁ δ' ἀὴρ ἐγγύθεν μὲν θεωρούμενος οὐδὲν ἔχειν φαίνεται χρῶμα (διὰ γὰρ τὴν ἀραιότητα ὑπὸ τῶν αὐγῶν κρατεῖται, χωριζόμενος ὑπ' αὐτῶν πυκνοτέρων οὐσῶν καὶ διαφαινομένων δι' αὐτοῦ), ἐν βάθει δὲ θεωρουμένου, ἐγγυτάτω φαίνεται τῷ χρώματι κυανοειδὴς διὰ τὴν ἀραιότητα. ᾗ γὰρ λείπει τὸ φῶς, ταύτῃ σκότῳ διειλημμένος φαίνεται κυανοειδής. ἐπιπυκνωθεὶς δέ, καθάπερ καὶ τὸ ὕδωρ, πάντων λευκότατόν ἐςιν.

4 Τὰ δὲ βαπτόμενα πάντα τὰς χρόας ἀπὸ τῶν βαπτόντων λαμβάνει. πολλὰ μὲν γὰρ τοῖς ἄνθεσι βάπτεται τοῖς φυομένοις, πολλὰ δὲ ῥίζαις, πολλὰ δὲ φλοιοῖς ἢ ξύλοις ἢ φύλλοις ἢ καρποῖς. ἔτι δὲ πολλὰ μὲν γῇ, πολλὰ δ' ἀφρῷ, πολλὰ δὲ καὶ μελαντηρίᾳ. τὰ δὲ καὶ τοῖς τῶν ζῴων χυλοῖς, καθάπερ καὶ τὸ ἁλουργὲς τῇ πορφύρᾳ. τὰ δὲ οἴνῳ, τὰ δὲ καπνῷ, τὰ δὲ κονίᾳ, τὰ δὲ θαλάττῃ, ὥσπερ τὰ τριχώματα τῶν θαλαττίων· καὶ γὰρ ταῦτα πάντα ὑπὸ τῆς θαλάττης γίγνονται πυρρά. καὶ ὅλως ὅσα χρόας ἰδίας ἔχει. ἀεὶ γὰρ ἀπὸ πάντων αὐτῶν, ἅμα τῷ τε ὑγρῷ καὶ θερμῷ τῶν χρωμάτων συνεισιόντων εἰς τȣ̀ς τῶν βαπτομένων πόρους, ὅταν ἀποξηρανθῇ, τὰς ἀπ' ἐκείνων χρόας λαμβάνει. διὸ καὶ πολλάκις αὐτῶν ἐκπλύνεται, τῶν ἀνθῶν ἐκ τῶν πόρων ἐκρυέντων. πολλὰς δὲ καὶ αἱ ςύψεις ἐν τῇ βαφῇ ποιοῦσι διαφορὰς καὶ μίξεις, καὶ τὰ πάθη τῶν βαπτομένων, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῆς κράσεως εἴρηται πρότερον. βάπτεται δὲ καὶ τὰ μέλανα τῶν ἐρίων, οὐ μὴν ὁμοίως γε τῷ χρώματι γίγνεται λαμπρά, διὰ τὸ βάπτεσθαι τȣ̀ς πόρους αὐτῶν εἰς τοὺς τῶν ἀνθῶν εἰσιόντας, τὰ δὲ μεταξὺ διαςήματα τῆς τριχὸς μηδεμίαν λαμβάνειν βαφήν. ταῦτ[α] λευκὰ μὲν ὄντα, καὶ παρ' ἄλληλα κείμενα τοῖς χρώμασ[ι] ποιεῖ πάντα φαίνεσθαι τὰ ἄνθη λαμπρότερα· τὰ μέλαν[α] δὲ τοὐναντίον σκιερὰ καὶ ζοφώδη. διὸ καὶ τὸ καλούμεν[ον] ὄρφνιον εὐανθέςερον γίνεται τῶν μελάνων ἢ τῶν λευκῶ[ν]. οὕτω γὰρ ἀκρατέςερον αὐτῶν φαίνεται τὸ ἄνθος, κεραννύ[μενον] ταῖς τȣ͂ μέλανος αὐγαῖς. καθ' αὑτὸ μὲν γὰρ τὸ μ[ε]ταξὺ διάςημα τῶν πόρων ȣ̓χ ὁρᾶται διὰ σμικρότητα, κα[θ]άπερ ȣ̓δὲ καττίτερος τῷ χαλκῷ κραθείς, ȣ̓δὲ τῶν ἄλλ[ων] ȣ̓θὲν τῶν τοιούτων. τῶν δὲ βαπτομένων τὰ χρώματα ἀλ[λ]οιȣ͂ται διὰ τὰς εἰρημένας αἰτίας.

Τὰ δὲ τριχώματα καὶ τὰ πτερώματα καὶ τὰ ἄνθ[η] καὶ οἱ καρποὶ καὶ τὰ φυτὰ πάντα ὅτι μὲν ἅμα τῇ π[έ]ψει πάσας τὰς τῶν χρωμάτων λαμβάνει μεταβολάς φανερὸν ἐκ πολλῶν· τίνες δέ εἰσιν ἑκάςοις τῶν φυομένω[ν] ἀρχαὶ τῶν χρωμάτων, καὶ ποίας τὰς μεταβολὰς ἐκ ποίω[ν] λαμβάνουσι, καὶ δι' ἃς αἰτίας ταῦτα πάσχει, κἂν εἴ τινας ἄλλας ἀπορίας αὐτοῖς συμβαίνει παρακολουθεῖν, περ[ὶ] πάντων τȣ́των ἐπισκεπτέον ἐκ τῶν τοιȣ́των. ἐν πᾶσι δὴ τοῖ[ς] φυτοῖς ἀρχὴ τὸ ποῶδές ἐςι τῶν χρωμάτων· καὶ γὰρ [οἱ] βλαςοὶ καὶ τὰ φύλλα καὶ οἱ καρποὶ γίνονται κατ' ἀρχὰς ποώδεις. ἴδοι δ' ἄν τις τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν ὑομένω[ν] ὑδάτων· ὅπου ἂν πλείονα χρόνον συστῇ τὸ ὕδωρ, πάλι[ν] ἀποξηραινόμενον γίνεται τῷ χρώματι ποῶδες. κατὰ λόγο[ν] δὲ συμβαίνει καὶ τὸ πρῶτον ἐν πᾶσι τοῖς φυομένοις τȣ͂τ[ο] συνίστασθαι τῶν χρωμάτων. τὰ γὰρ ὕδατα πάντα χρονι[ζ]όμενα κατ' ἀρχὰς μὲν γίνεται χλωρά, κεραννύμενα ταῖ[ς] τοῦ ἡλίου αὐγαῖς, κατὰ μικρὸν δὲ μελαινόμενα, πάλι[ν] μιγνύμενα τῷ χλωρῷ, γίνεται ποώδη. τὸ γὰρ ὑγρόν ὥσπερ εἴρηται, καθ' ἑαυτὸ παλαιȣ́μενον καὶ καταξηραινόμενον μελαίνεται, καθάπερ καὶ τὰ ἐν ταῖς δεξαμεναῖ[ς] κονιάματα· καὶ γὰρ τούτων ὅσα μέν ἐςιν ἀεὶ καθ' ὕδατος, ταῦτα μὲν ἅπαντα γίγνεται μέλανα διὰ τὸ καθ' αὑτὰ μὴ ξηραίνεσθαι διαψυχόμενον τὸ ὑγρόν, ὅσον δ[ʼ]

1. τρίτον *EMPX*. ‖ 3. ἀραιὸν μὲν H^a. ‖ 4. ἐπὶ] ἔτι *M*. ‖ ἐπὶ πάντων φαίνεταί τις *M*, ἐπιφαίνεταί τις ἐπὶ πάντων H^a. ‖ 5. ὑέλ[ου] *X*. ‖ 9. καθαρότητα *X*. ‖ 10. χωρίζεται γȣ *X*. ‖ 15. λευκέτατος *M*. ‖ 17. βάπτεται om *L*. ‖ 18. πολλὰ δὲ ῥίζαις om *X*. ‖ δ[ὲ] om H^a. ‖ ἢ ξύλοις] πολλὰ δὲ *P*, om *EMXi*. ‖ 19. ἢ prius om *P*. ‖ γῇ μὲν πολλὰ *P*. ‖ 23. πάντα om G^aH^a. ‖ 24. ἔχε[ι] χρόας ἰδίας G^a. ‖ 26. συνιόντων *P*. ‖ βλαπτομένων H^a. ‖ 27. λαμβάνει χρόας *PX*, χρόας ἀπολαμβάνει LG^aH^a. ‖ 29. ἐκρυθέντων *L*, ἐρρυθέντων *X*, ἐρυθέντων *c*, ἐριρυθέντων *EMPip*, ἐρυθρηθέντων QG^aH^a. ‖ 30. ποιοῦσι καὶ διαφορὰς καὶ *X*. ‖ βάθη pr *X*. ‖ 31. βαπτόντω[ν] $LMPQXG^aH^a$. ‖ 32. γε] τε *X*, γε καὶ LG^a. γε τῷ χρώματι om H^a. ‖ 33. τȣ̀ς] εἰς τȣ̀ς *P*. ‖ 34. εἰσιόντα *P*. ‖ μεταξὺ καὶ διαςήματα *P*.

1. ταῦτα μὲν ȣ͂ν λευκὰ ὄντα *PX*, ταῦτα μὲν λευκὰ μὲν ὄντα *E*, ταῦτα μὲν λευκὰ μένοντα *M*. ‖ 3. τὰ ἄνθη om *X*. ‖ 4. δὴ *M*. ‖ 5. γίνεσθαι $ELMPG^aH^a$. ‖ 6. αὐτοῖς *X*. ‖ 9. καττίτερον *L*. ‖ 10. ἀλλοιȣ͂νται *P*. ‖ 14. τὰς om *L*. ‖ διαφορὰς *X*. ‖ 15. ἕκαςοι *M*. ‖ 16. ποῖαι EPG^aH^a. ‖ 18. συμβαίνοι *M*, συμβαίνῃ *X*. ‖ περὶ] ἐπὶ *M*. ‖ 19. δὲ *L*. ‖ 23. πάλιν] πάντῃ πάλιν *MPX*. ‖ 26. πάντ[α] om *PX*. ‖ 29. ὕδωρ *P*. ‖ 30. καὶ] καὶ μὴ *PX*. ‖ 32. καθ' ὕδατος ἀεὶ *X*. ‖ 33. κατ' αὐτὰ μὲν ξ. *X*. ‖ 34. διὸ ψυχόμενον *M*, διαψυχόμενα *PX*. ‖ τῷ ὑγρῷ *PX*. ‖ δ' om EMG^aH^a.

ἀπαντλύμενον ἠλῦται, τὸ μὲν ποῶδες γίνεται διὰ τὸ τὸ ξανθὸν τῷ μέλανι κεράννυσθαι. μᾶλλον μὲν ὖν τῦ ὑγρῦ μελαινομένου τὸ ποῶδες γίνεται κατακορὲς ἰσχυρῶς καὶ πρασοειδές. διὸ καὶ πάντων οἱ παλαιοὶ βλαστοὶ πολὺ μᾶλλόν εἰσι τῶν νέων μέλανες· οἱ δὲ ξανθότεροι διὰ τὸ μήπω τὸ ὑγρὸν ἐν αὐτοῖς μελαίνεσθαι. τῆς γὰρ αὐξήσεως αὐτῶν βραδυτέρας γιγνομένης, καὶ τῆς ὑγρασίας πολὺν χρόνον ἐμμενούσης, διὰ τὸ ψυχόμενον ἰσχυρῶς μελαίνεσθαι τὸ ὑγρόν, γίνεται πρασοειδὲς ἀκράτῳ τῷ μέλανι κεραννύμενον. ἐν ὅσοις δὲ τὸ ὑγρὸν μὴ μίγνυται ταῖς τῦ ἡλίου αὐγαῖς, τύτων διαμένει τὸ χρῶμα λευκόν, ἐὰν μὴ χρονιζόμενον καὶ καταξηραινόμενον μελανθῇ πρότερον. διὸ καὶ τὰ μὲν ὑπὲρ γῆς χλωρὰ πάντων τῶν φυομένων τὸ πρῶτόν ἐστι, τὰ δὲ κατὰ γῆς, καυλοὶ καὶ ῥίζαι λευκαί. καὶ οἱ βλαςοὶ κατὰ γῆς μὲν ὄντες εἰσὶ λευκοί, περιαιρεθείσης δὲ τῆς γῆς τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς, ὡς προείρηται, πάντες γίγνονται ποιώδεις διὰ τὸ καὶ τὴν ὑγρασίαν τὴν διὰ τῶν βλαςῶν εἰς αὐτὺς διηθυμένην τοιαύτην ἔχειν τὴν τοῦ χρώματος φύσιν, καὶ ταχέως αὐτὴν εἰς τὴν αὔξησιν καταναλίσκεσθαι τὴν τῶν καρπῶν· ὅταν δὲ μηκέτι αὐξάνωνται διὰ τὸ μὴ κρατεῖν ἤδη τὸ θερμὸν τῆς ἐπιρρεύσης τροφῆς, ἀλλὰ καὶ τοὐναντίον ἀναλύηται τὸ ὑγρὸν ὑπὸ τῆς θερμότητος. ὅταν δὲ πεπαίνωνται οἱ καρποὶ πάντες, καὶ τῆς ὑπαρχούσης ἐν αὐτοῖς ὑγρασίας συνεψομένης ὑπό τε τῦ ἡλίυ καὶ τῆς τῦ ἀέρος θερμότητος ἕκαςοι ἀπολαμβάνουσι τὰς ἀπὸ τῶν φυτῶν χρόας, καθάπερ καὶ τὰ βαπτόμενα τῶν ἀνθῶν. διὸ κατὰ μικρὸν χρώζονται, καὶ μάλιστα αὐτῶν τὰ πρὸς τὸν ἥλιον ἐστραμμένα καὶ τὴν ἀλέαν. ὥςε καὶ τὰς χρόας αὐτῶν ἅμα ταῖς ὥραις ἁπάντων μεταβάλλειν. φανερὸν δὲ τῦτο ἐςίν· οἱ γὰρ τῦ ποώδους χρώματος ἅπαντες ἤδη πεπαινόμενοι μεταβάλλυσιν εἰς τὸ κατὰ φύσιν χρῶμα. καὶ γὰρ λευκοὶ καὶ μέλανες καὶ φαιοὶ καὶ ξανθοὶ καὶ μελανοειδεῖς καὶ σκιοειδεῖς καὶ φοινικιοῖ καὶ οἰνωποὶ καὶ κροκοειδεῖς καὶ σχεδὸν ἁπάσας ἔχοντες γίγνονται τὰς τῶν χρωμάτων διαφοράς. ἐπεὶ δὲ τὰ πλεῖςα γίνεται τῶν χρωμάτων πλειόνων κεραννυμένων ἀλλήλοις, φανερὸν ὅτι καὶ τὰς ἐν τοῖς φυτοῖς χρόας ἀνάγκη τὰς αὐτὰς ἔχειν κράσεις· διὰ γὰρ τύτων τὸ ὑγρὸν διηθύμενον, καὶ μεθ᾽ ἑαυτοῦ συνεκκλύζον, ἁπάσας λαμβάνει τὰς τῶν χρωμάτων δυνάμεις. καὶ τύτυ συνεψομένυ περὶ τὰς τῶν καρπῶν πέψεις ὑπό τε τοῦ ἡλίου καὶ τῆς τῦ ἀέρος θερμότητος, ἕκαστα καθ᾽ ἑαυτὰ συνίσταται τῶν χρωμάτων, τὰ μὲν θᾶττον τὰ δὲ βραδύτερον, καθάπερ συμβαίνει καὶ περὶ τὴν βαφὴν τὴν τῆς πορφύρας. καὶ γὰρ ταύτην ὅταν κόψαντες ἅπασαν ἐξ αὐτῆς τὴν ὑγρασίαν ἐκκλύσωσι, καὶ ταύτην ἐγχέαντες ἕψωσιν ἐν ταῖς χύτραις, τὸ μὲν πρῶτον οὐδὲν ὅλως ἐν τῇ βαφῇ τῶν χρωμάτων φανερόν ἐςι διὰ τὸ κατὰ μικρὸν ἕκαςον αὐτῶν τοῦ ὑγροῦ συνεψομένου μᾶλλον καὶ τῶν ἔτι ὑπαρχόντων ἐν αὐτοῖς χρωμάτων μιγνυμένων ἀλλήλοις πολλὰς καὶ ποικίλας λαμβάνειν διαφοράς· καὶ γὰρ μέλαν καὶ λευκὸν καὶ ὄρφνιον καὶ ἀεροειδὲς καὶ τότε ἅπαν γίνεται συνεψηθέντων, ὥςε διὰ τὴν κρᾶσιν μηκέτι καθ᾽ αὑτὸ μηδὲν τῶν ἄλλων χρωμάτων φανερὸν εἶναι. τὸ δ᾽ αὐτὸ τῦτο συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν καρπῶν. ἐν πολλοῖς γὰρ διὰ τὸ μὴ πάσας ἅμα γίνεσθαι τὰς τῶν χρωμάτων πέψεις, ἀλλὰ τὰ μὲν αὐτῶν συνίςασθαι πρότερον τὰ δ᾽ ὕστερον, ἐξ ἑτέρων εἰς ἕτερα μεταβάλλυσιν, ὥσπερ καὶ οἱ βότρυες καὶ οἱ φοίνικες. καὶ γὰρ τούτων ἔνιοι τὸ μὲν πρῶτον γίνονται φοινικοῖ, τῦ δὲ μέλανος ἐν αὐτῷ συνιςαμένου μεταβάλλουσι πάλιν εἰς τὸ οἰνωπόν· τὸ δὲ τελευταῖον γίνονται κυανοειδεῖς, ὅταν ἤδη καὶ τὸ φοινικιῦν πολλῷ καὶ ἀκράτῳ τῷ μέλανι μιχθῇ. τὰ γὰρ ὕστερον ἐπιγινόμενα τῶν χρωμάτων, ὅταν κρατήσῃ, τὰς προτέρας χρόας ἐξαλλάττει. μάλιστα δὲ τοῦτο ἐπὶ τῶν μελάνων καρπῶν φανερόν ἐστιν· σχεδὸν γὰρ αὐτῶν οἱ πλεῖστοι, καθάπερ

1. τὸ] τῦτο corr X. ‖ δὲ PX. ‖ τὸ tertium om EMPX. ‖ 4. πολλοὶ M, πολλῷ P. ‖ 6. μεμελάνθαι γρ L. ‖ 7. γενομένης EM X. ‖ 10. ἐν] καὶ ἐν P. ‖ μὴ om P. ‖ 13. τῶν om EMPX. ‖ ἐςὶ τὸ πρῶτον P. ‖ 14. αὐλοὶ P. ‖ 15. κατὰ] δὲ κατὰ M. ‖ 16. ὥσπερ εἴρηται G^a. ‖ 17. διὰ τὸ] διὸ τὸ P, διὸ ELMXG^{a}H^a. ‖ 18. αὐτὺς] τὺς X. ‖ ἔχει P. ‖ 20. τὴν om H^a. ‖ δὴ μηκέτι αὔξωνται X. ‖ 22. καὶ om PX. ‖ ἀναλύεται G^a, ἀναλίσκεται PX. ‖ 24. συνεψημένης c. ‖ τε] τῆς M. ‖ 25. ἀέρος καὶ τῆς τοῦ ἡλίου Q G^a. ‖ ἀπολαμβάνωσι G^aH^a, λαμβάνωσι LX, λαμβάνουσι EMPcip. ‖ 28. τὸν om H^a. ‖ 29. ὥσπερ EMPQG^aH^ai. ‖ 32. φαιοὶ καὶ μέλανες καὶ λευκοὶ G^a. ‖ 33. καὶ σκιοειδεῖς — b 1. σχεδὸν om LH^a.

1. φοινικοὶ QXG^a. ‖ 2. γίγνονται ἔχοντες P. ‖ 3. τὰ] τὰ μὲν PX. ‖ γίνεται L. ‖ 5. γὰρ post τύτων PX, om EM. ‖ 6. συνεκβλύζον LH^a. ‖ λαμβάνειν ELMPG^aH^a. ‖ 8. παρὰ L, περί τε M. ‖ τῶν om X. ‖ πέψεις om M. ‖ τε τῆς τοῦ ἡλίου θερμότητος καὶ ὑπὸ τῦ ἀέρος G^a. ‖ 11. παρὰ L. ‖ 13. ἐκλύσωσι LXG^a. ‖ ἐκχέαντες ELMXG^aH^a. ‖ τοῖς χύτραις ELXH^a. ‖ 16. τῦ] δι᾽ ELMPXG^aH^a. ‖ 19. ὄρφνινον ELH^a. ‖ ἅπαντα G^a. ‖ 21. ἄλλων om M. ‖ 23. πάσας om G^a. ‖ ἅμα post χρωμάτων PXG^a, utrobique EH^a. ‖ 25. ἕτερα] ἑτέρων M. ‖ 26. ἔνιοι τὸ] ἐνίοτε ELMG^aH^a. ‖ 27. φοινίκεοι EMP, φοινικεοὶ G^a, φοινίκειοι X. ‖ 29. φοινικοῦν LMPXG^aH^a. ‖ 30. ἄκρῳ M. ‖ τῷ om ELMG^aH^a. ‖ 31. πρότερον P. ‖ 32. τῶν om X.

εἴρηται, κατ᾽ ἀρχὰς μὲν ἐκ τοῦ ποώδους μεταβάλλοντες μικρὸν ἐπιφοινικίζουσι καὶ γίνονται πυρροί, ταχὺ δὲ μεθίςανται. πάλιν ἐκ τῦ πυρρῦ καὶ ἀκράτου τῦ μέλανος ἐν τοῖς τοιούτοις ἐνυπάρχοντος. δηλοῖ δέ· καὶ γὰρ τὰ κλήματα καὶ τὰ ἔρια καὶ τὰ φύλλα πάντων ἐςὶ τῶν τοιύτων μέλανα διὰ τὸ πλείςην ἐν αὐτοῖς ὑπάρχειν τὴν τοιαύτην χρόαν, ἐπεὶ διότι γε τῶν καρπῶν οἱ μέλανες ἀμφοτέρων τῶν χρωμάτων μετέχυσι, φανερόν ἐςιν· πάντων γὰρ ὁ χυλὸς γίνεται τῶν τοιούτων οἰνωπός. τὰ δὲ χρώματα ἐν τῇ γενέσει προτερεῖ τὰ φοινικιᾶ τῶν μελάνων. δηλοῖ δέ· καὶ γὰρ τὰ ὑπὸ τοὺς ςαλαγμοὺς ἐδάφη, καὶ ὅλως ὅπου συμβαίνει γίνεσθαι μετρία ὑδάτων ἔκρυσις ἐν τόποις σκιεροῖς, ἅπαντα μεταβάλλει πρῶτον ἐκ τῦ ποώδους εἰς τὸ φοινικιοῦν χρῶμα, καὶ γίνεται τὸ ἔδαφος ὡς ἂν αἵματος ἀρτίως ἐπεσφαγμένου κατὰ τὸν τόπον τῦτον, καθ᾽ ὃν ἂν λάβῃ τὸ ποῶδες τῶν χρωμάτων τὴν πέψιν· τὸ δὲ τελευταῖον καὶ τοῦτο μέλαν ἰσχυρῶς γίνεται καὶ κυανοειδές. ὅπερ συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν καρπῶν. ὅτι δὲ χρωμάτων ὕστερον ἐπιγινομένων, ὅταν κρατῆται τὰ πρότερον, τὸ χρῶμα τῶν καρπῶν μεταβάλλει, καὶ διὰ τῶν τοιύτων ῥᾴδιον συνιδεῖν. καὶ γὰρ τῆς ῥοιᾶς ὁ καρπὸς καὶ τὰ τῶν ῥόδων φύλλα κατ᾽ ἀρχὰς μὲν γίνεται λευκά, τὸ δὲ τελευταῖον ἤδη χρωζομένων ἐν αὐτοῖς τῶν χυλῶν ὑπὸ τῆς πέψεως ἀποχραίνεται, καὶ μεταβάλλει πάλιν εἰς τὸ τῦ ἁλουργῦ χρῶμα καὶ τὸ φοινικιῦν. τὰ δὲ καὶ πλείυς ἐπ᾽ αὐτοῖς ἔχει χρόας, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῆς μήκωνος ὁ ὀπὸς καὶ τῆς ἐλαίας ὁ ἀμόργης· καὶ γὰρ οὗτος τὸ μὲν πρῶτον γίνεται λευκός, καθάπερ καὶ ὁ τῆς ῥοιᾶς καρπός, λευκανθεὶς δὲ πάλιν εἰς τὸ φοινικιῦν μεταβάλλει χρῶμα, τὸ δὲ τελευταῖον πολλῷ τῷ μέλανι κραθεὶς γίνεται κυανοειδής. διὸ καὶ τὰ τῆς μήκωνος φύλλα τὰ μὲν ἄνω ἔχει φοινικιῦντα παρὰ τὸ γίνεσθαι ταχεῖαν αὐτῶν τὴν ἔκπεψιν, τὰ δὲ πρὸς ταῖς ἀρχαῖς μέλανα, ἤδη τούτου τοῦ

χρώματος ἐν αὐτοῖς ἐπικρατῦντος, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῦ κα
κοῦ· καὶ γὰρ τὸ τελευταῖον γίνεται μέλας. ἐν ὅσοις
ὑπάρχει τῶν φυτῶν ἓν χρῶμα μόνον, οἷον τὸ λευκὸν
τὸ μέλαν ἢ τὸ φοινικιῦν ἢ τὸ ἁλουργές, τύτων δὲ πά
των οἱ καρποὶ διαμένουσιν ἀεὶ τὴν αὐτὴν ἔχοντες τῦ χρ
ματος φύσιν, ὅταν ἅπαξ ἐκ τῦ ποώδυς εἰς ἄλλην χρό
μεταβάλλωσιν. τὰ δ᾽ ἄνθη τοῖς καρποῖς ἐπ᾽ ἐνίων μ
ὁμόχροα συμβαίνει γίνεσθαι, καθάπερ ἔχει καὶ ἐπὶ τ
ῥοιᾶς· καὶ γὰρ ὁ καρπὸς αὐτῆς γίνεται φοινικιῦς καὶ
ἄνθος· ἐπ᾽ ἐνίων δὲ πολὺ τῷ χρώματι διαφέρει, οἷον ἐ
τε τῆς δάφνης καὶ τῦ κιττῦ· τὸ μὲν γὰρ ἄνθος ἐςὶν α
τῶν ἀπάντων ξανθόν, ὁ δὲ καρπὸς τῶν μὲν μέλας τ
δὲ φοινικιοῦς. ὁμοίως δ᾽ ἔχει καὶ ἐπὶ τῆς μηλέας· κ
γὰρ ταύτης τὸ μὲν ἄνθος ἐςὶ λευκὸν ἐπιπορφυρίζον, ὁ
καρπὸς ξανθός. τῆς δὲ μήκωνος τὸ μὲν ἄνθος φοινικιοῦ
ὁ δὲ καρπὸς ὁ μὲν μέλας ὁ δὲ λευκός, παρὰ τὸ καὶ τ
πέψεις τῶν ἐνυπαρχόντων ἐν αὐτοῖς χυλῶν κατ᾽ ἄλλο
γίνεσθαι χρόνυς. ῥᾴδιον δὲ τῦτο ἐκ πολλῶν συνιδεῖν· κ
γὰρ τῶν καρπῶν ἔνιοι, καθάπερ εἴρηται, πολλὰς διαφ
ρὰς ἅμα τῇ πέψει λαμβάνυσιν. διὸ καὶ τὰς ὀσμὰς κ
τὺς χυλὺς πολὺ διαφόρυς συμβαίνει τοῖς ἄνθεσι καὶ το
καρποῖς συνακολυθεῖν. ἔτι δὲ μᾶλλον τῦτό ἐςιν ἐπ᾽ αὐτ
τῶν ἀνθῶν φανερόν· τοῦ γὰρ αὐτοῦ φύλλου τὸ μέν ἐ
μέλαν τὸ δὲ φοινικιῦν, ἐνίων δὲ τὸ μέν τι λευκὸν τὸ
πορφυροειδές. οὐχ ἥκιςα δὲ τοῦτο φανερόν ἐςιν ἐπὶ τ
ἴριδος· πολλὰς γὰρ ἔχει καὶ τῦτο τὸ ἄνθος ἐν αὐτῷ ποι
κιλίας παρὰ τὰς τῆς πέψεως διαφοράς, ὥσπερ καὶ τ
βοτρύων, ὅταν ἤδη πεπαινόμενοι τυγχάνωσιν. διὸ καὶ πά
των μάλιστα συμβαίνει πέττεσθαι τῶν ἀνθῶν τὰ ἄκρα
τὰ δὲ πρὸς ταῖς ἀρχαῖς ἀχρύςερα γίνεται πολλῷ. σχεδ
γὰρ ἐνίων ὥσπερ ἐκκάεται τὸ ὑγρὸν πρότερον ἢ λαβεῖν τ
οἰκείαν πέψιν. διὸ καὶ τὰ μὲν ἄνθη τῷ χρώματι διαμένε
οἱ δὲ καρποὶ πεττόμενοι μεταβάλλουσιν· τὰ μὲν γὰρ δι

2. δὲ — 3. πυρρῦ] δὲ πάλιν ἐκ τῦ πυρρῦ μεθιςάμενα P. ‖ 3. καὶ] γίνονται κυανοειδεῖς P, καὶ γίνονται κυανοειδεῖς X. ‖ 4. ὑπάρχοντο P. ‖ δὲ] γὰρ G^a. ‖ γὰρ om XG^a. ‖ 5. ἔρια PX. ‖ 7. μέλανες καὶ ἀμφοτέρων X. ‖ 8. μετέχουσι τῶν χρωμάτων LG^aH^a. ‖ 9. τῶ τούτων γίνεται MX. ‖ 10. ὑςερεῖ LG^aH^a, ὑγροτερεῖ E, ὑγμοτερῇ M. ‖ φοινίκεια LMXG^aH^a. ‖ 12. ἔκκρισις P. ‖ 14. φοινικῦν LXG H^a. ‖ τὸ om ELMG^aH^a. ‖ 15. ἐπεςαγμένου PX. ‖ 19. ὑςέρων EPXH^a. ‖ τὰ om EM. ‖ πρότερα EPX. ‖ 21. ῥόας X, ῥοᾶ MP. ‖ 22. μὲν] μὲν ἤδη G^a, om X. ‖ 23. ἑαυτοῖς EM. ‖ 24. ἀπωχραίνεται L, ἀποχρώζεται PX. ‖ 25. φοινικῶν LXH^a. ‖ 26. ἐπ LPX. ‖ αὐτῆς M. ‖ 27. ὁ ante τῆς L, om EMG^aH^a. ‖ ἀμοργής E, ἀμοργὸς X. ‖ καὶ γὰρ καὶ ὗτος X. ‖ 28. ὥσπερ EM. ‖ ῥόας X, ῥοᾶς EMP. ‖ 29. φοινικῦν LXG^aH^a. ‖ 31. ἄνω] ἄλλα G^a. ‖ 32. φοινικῶντα X, φοινικῦν LH^a. ‖ 33. τῦ om E.

4. φοινικῶν LMXH^a. ‖ ἁλουργόν LX. ‖ δὲ] δὴ X. ‖ 7. μεταβάλουσι P. ‖ 8. συμβαίνουσι (omisso γίνεσθαι) X. ‖ 9. ῥοᾶς EM P, ῥόας X. ‖ 9. φοινικῦς, et 15 et 24. φοινικῶν LXH^a. ‖ 11. τῦ] ἐπὶ P, τῆς X. ‖ ἐςιν αὐτοῖς EM, αὐτῶν ἐςὶν P. ‖ 12. τῶν μ φοινικῦς τῶν δὲ μέλας· ὁμοίως δὲ ἔχει καὶ ἐπὶ τῆς P, τῶν μὲν (δὲ E) μέλας τῶν δὲ φοινικιοῦς καὶ τῆς EM, τῶν δὲ μέλας καὶ φοινικοῦς δ καὶ ὁ τῆς LG^aH^a. ‖ 14. γὰρ] γὰρ καὶ P. ‖ 16. καὶ om X. ‖ 17. ἐν om LXG^aH^a. ‖ 20. τῇ πέψει] περὶ EMX, παρα P. ‖ 22. ἔτι τοῦτό ἐςι μᾶλλον ἐπ᾽ M. ‖ 24. τι] τοι MP, ἐςι LG^a. ‖ 26. ἑαυτῷ M. ‖ ποικίλους διαφορὰς παρὰ τῆς πέψεως P. ‖ 30. γί νεσθαι P.

μακρότητα τῆς τροφῆς ταχέως ἐκπέττεται, οἱ δὲ καρποὶ διὰ τὸ πλῆθος τῆς ὑγρασίας εἰς πάσας ἅμα τῇ πέψει τὰς κατὰ φύσιν χρόας μεταβάλλουσιν. φανερὸν δὲ τοῦτο ἐστί, καθάπερ εἴρηται πρότερον, καὶ ἐπὶ τῶν βαπτομένων ἀνθῶν. τὰ μὲν γὰρ ἐξ ἀρχῆς, ὅταν βάπτοντες τὴν πορφύραν καθιῶσι τὰς αἱματίδας, ὄρφνιαι γίνονται καὶ μέλαιναι καὶ ἀεροειδεῖς· τοῦ δ' ἄνθους συνεψηθέντος ἱκανῶς ἁλουργὲς γίνεται εὐανθὲς καὶ λαμπρόν. ὥστ' ἀνάγκη καὶ τῶν ἀνθῶν ὁμοίως πολλὰ τοῖς χρώμασι τῶν καρπῶν διαλλάττειν, καὶ τὰ μὲν ὑπερβαίνειν τὰ δὲ ἀπολείπειν τῶν κατὰ φύσιν χρωμάτων, διὰ τὸ τῶν μὲν ἀτελῆ τῶν δὲ τελείαν γίνεσθαι τὴν πέψιν. τὰ μὲν οὖν ἄνθη καὶ τοὺς καρποὺς διὰ ταύτας τὰς αἰτίας συμβαίνει τοῖς χρώμασιν ἀλλήλων διαφέρειν· τὰ δὲ φύλλα τῶν πλείστων δένδρων τὸ τελευταῖον γίνεται ξανθὰ διὰ τὸ τῆς τροφῆς ὑπολειπούσης φθάνειν αὐτὰ καταξηραινόμενα πρότερον ἢ μεταβάλλειν εἰς τὸ κατὰ φύσιν χρῶμα, ἐπεὶ καὶ τῶν ἀπορρεόντων καρπῶν ἔνιοι γίνονται τῷ χρώματι ξανθοὶ διὰ τὸ καὶ τούτων τῆς πέψεως πρότερον τὴν τροφὴν ὑπολείπειν. ἔτι δὲ ὅ τε σῖτος καὶ τὰ φυόμενα πάντα· καὶ γὰρ ταῦτα τὸ τελευταῖον γίνεται ξανθά. τὸ γὰρ ὑγρὸν ἐν αὐτοῖς οὐκέτι μελαινόμενον διὰ τὸ καταξηραίνεσθαι ταχέως ποιεῖ τὴν τοῦ χρώματος μεταβολήν. μελαινόμενον γὰρ καὶ τῷ χλωρῷ κεραννύμενον γίνεται, καθάπερ εἴρηται, ποῶδες· ἀσθενεστέρου δὲ τοῦ μέλανος ἀεὶ γινομένου, πάλιν κατὰ μικρὸν εἰς τὸ χλωρὸν μεταβάλλει χρῶμα, καὶ τὸ τελευταῖον γίνεται ξανθόν, ἐπεί τά γε τῆς ἀπίου φύλλα καὶ τῆς ἀνδράχνης καί τινων ἄλλων πεττόμενα γίνεται φοινικιᾶ. πλὴν ὅσα καὶ τούτων καταξηραίνεται ταχέως, ταῦτα γίνεται ξανθὰ διὰ τὸ τούτων πρὸ τῆς πέψεως τὴν τροφὴν ὑπολείπειν. τὰς μὲν οὖν τῶν φυτῶν διαφορὰς μάλιστα εὔλογον συμβαίνειν διὰ τὰς εἰρημένας αἰτίας.

6 Γίνεται δὲ καὶ τὰ τριχώματα καὶ τὰ πτερώματα καὶ τὰ δέρματα καὶ ἵππων καὶ βοῶν καὶ προβάτων καὶ ἀνθρώπων καὶ τῶν ἄλλων ζῴων ἁπάντων καὶ λευκὰ καὶ φαιὰ καὶ πυρρὰ καὶ μέλανα διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, λευκὰ μὲν ὅταν ἔτι ὑπὸ τῆς πέψεως τὸ ὑγρὸν τὸ οἰκεῖον ἔχον χρῶμα καταξηρανθῇ, μέλανα δὲ τοὐναντίον ὅταν αὐτῶν ἐν τῇ γενέσει τὸ περὶ τὸν χρῶτα ὑγρόν, καθάπερ ἐν τοῖς ἄλλοις ἅπασι, παλαιούμενον καὶ χρονιζόμενον διὰ τὸ πλῆθος μελανθῇ· πάντων γὰρ τῶν τοιούτων ὅ τε χρὼς καὶ τὰ δέρματα γίνεται μέλανα. φαιὰ δὲ καὶ πυρρὰ καὶ ξανθὰ καὶ τὰς ἄλλας ἔχοντα χρόας, ὅσα φθάνει καταξηραινόμενα πρότερον ἢ τελέως ἐν αὐτοῖς μεταβάλλειν εἰς τὸ μέλαν χρῶμα τὸ ὑγρόν. οἷς δ' ἂν ἀνωμάλως τοῦτο συμβῇ, καὶ τὰ χρώματα τοιαῦτα γίνεται ποικίλα. διὸ καὶ πάντα τοῖς δέρμασι καὶ τῷ χρώματι συνακολουθεῖ, ἐπεὶ καὶ τῶν ἀνθρώπων τῶν ἐμπύρρων καὶ τὰ τριχώματα γίνεται λευκόπυρρα, τῶν δὲ μελάνων μέλανα· κἂν κατὰ μέρος τι τοῦ σώματος ἐξανθήσῃ λεύκη, καὶ τὰς τρίχας ἴσχουσιν ἅπαντες λευκὰς κατὰ τὸν τόπον τοῦτον, καθάπερ καὶ τὰ ποικίλα τῶν ζῴων. οὕτως ἅπαντα τὰ τριχώματα καὶ τὰ πτερώματα τοῖς δέρμασι συνακολουθεῖ, καὶ τὰ κατὰ μέρος καὶ τὰ κατὰ σῶμα ὅλον. ὁμοίως δὲ τούτοις ὁπλαὶ καὶ χηλαὶ καὶ ῥύγχη καὶ κέρατα· καὶ γὰρ ταῦτα τῶν μὲν μελάνων γίνεται μέλανα, τῶν δὲ λευκῶν λευκά, διὰ τὸ καὶ τούτοις ἅπασι διὰ τοῦ δέρματος τὴν τροφὴν εἰς τὴν ἐκτὸς περιοχὴν διηθεῖσθαι. ὅτι δὲ τοῦτό ἐστιν αἴτιον, οὐ χαλεπὸν ἐκ πολλῶν συνιδεῖν. τῶν τε γὰρ παιδίων ἁπάντων αἱ κεφαλαὶ κατ' ἀρχὰς μὲν γίνονται πυρραὶ διὰ τὴν ὀλιγότητα τῆς τροφῆς. φανερὸν δὲ τοῦτό ἐστιν· καὶ γὰρ ἀσθενεῖς αἱ τρίχες καὶ ἀραιαὶ καὶ βραχεῖαι τὸ πρῶτον ἅπασιν ἐπιγίνονται τοῖς παιδίοις. προϊούσης δὲ τῆς ἡλικίας μελαίνονται πάλιν χρωζομένοις αὐτοῖς διὰ τὸ πλῆθος τῆς ἐπιρρεούσης τροφῆς. ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τὴν ἥβην καὶ τὸ γένειον, ὅταν ἄρχωνται τὸ πρῶτον ἡβᾶν καὶ γενειᾶν, καὶ αὗται γίνονται κατ' ἀρχὰς μὲν πυρραὶ ταχέως διὰ τὴν ὀλιγότητα τῆς ὑγρασίας ἐν αὐταῖς καταξηραινομένης, τῆς τροφῆς δὲ πλέον ἐπὶ τὸν τόπον ἐπιφερομένης μελαίνονται πάλιν. αἱ δὲ ἐπὶ τοῦ σώματος πλεῖστον χρόνον πυρραὶ διαμένουσι διὰ τὴν ἐν-

3. χρόας] ἅμα χρόας *EMX*. ‖ 4. καὶ om *X*. ‖ 5. γὰρ om *X*. ‖ 6. ὄρφνιναι *ELMG*^{a}*H*^{a}, ὄρφνια *X*. ‖ μέλανα καὶ ἀεροειδῆ *X*. ‖ 7. ἁλουργὸν *L*. ‖ 8. εὐανθὲς ante 7. γίνεται *ELMG*^{a}*H*^{a}, om *X*. ‖ 13. ἀλλήλοις *H*^{a}. ‖ 14. φύλλα] πολλὰ *ELMPXG*^{a}*H*^{a}. ‖ 15. ἀπολειπούσης *LPX*. ‖ 17. ἐπιρρεόντων *ELMG*^{a}*H*^{a}. ‖ 18. τῷ χρώματι om *X*. ‖ 20. ἅπαντα *M*. ‖ γίνονται *M*. ‖ 25. πάλιν] πάντα *H*^{a}. ‖ 28. φοινίκεα *G*^{a}*H*^{a}, φοινίκεια *L*. ‖ καταξηραίνεται καὶ τούτων *P*. ‖ 30. ὑπολείπειν τὴν τροφὴν *P*. ‖ 31. εὔλογον μάλιστα *L*.

1. πυρρὰ καὶ φαιὰ *X*. ‖ 3. αὐτὴν *EMG*^{a}*H*^{a}, αὐτὸ *L*. ‖ 4. τὸ περιττὸν χρῶμα *ELMG*^{a}*H*^{a}. ‖ 7. ξανθὰ καὶ πυρρὰ *P*. ‖ 9. ἐν αὐτοῖς om *X*. ‖ 10. ἂν codicibus deest. ‖ 11. editi πάντως τοῖς δέρμασι τὰ τριχώματα. ‖ 12. συνεπακολουθεῖ *L*, συνακολουθεῖ καὶ τὰ κατὰ μέρος *X*. ‖ 13. ἐμπύρων *EMP*. ‖ χρώματα *X*. ‖ γίνονται *G*^{a}*H*^{a}. ‖ 15. λευκὸν *LH*^{a}, λευκῶς *G*^{a}. ‖ τὰς om *X*. ‖ λευκὰς ἅπαντες *X*. ‖ 17. τὰ] καὶ τὰ *P*. ‖ τὰ om *P*. ‖ 18. ἀκολουθεῖ *P*. ‖ 19. μόνον *ELMG*^{a}*H*^{a}. ‖ ὁπλὰς *L*. ‖ 20. μὲν om *EMPX*. ‖ 24. τε om *X*. ‖ 28. χρωιζομένης *EH*^{a}, χροιζομένης *PX*. ‖ 29. αὐτῆς *P*. ‖ 30. ὅμως *M*. ‖ 33. τῆς δὲ τροφῆς *P*, τῆς τροφῆς δὴ *E*. ‖ 34. φερομένης *LXG*^{a}*H*^{a}. ‖ μελαίνοντα *H*^{a}. ‖ πάντα *H*^{a}, πᾶσαι *L*.

δειαν τῆς τροφῆς, ἐπεὶ καθ' ὃν ἂν χρόνον αὐξηθῶσι, καὶ ταύτας ὁμοίως συμβαίνει μελαίνεσθαι καθάπερ καὶ τὰς ἐπὶ τῆς ἥβης καὶ τῆς κεφαλῆς. φανερὸν δ' ἐςίν· καὶ γὰρ ὅσα μῆκος ἔχει τῶν τριχωμάτων, ὡς τὸ πολύ ἐςι τὰ μὲν πρὸς τῷ σώματι μελάντερα, τὰ δὲ πρὸς τοῖς ἄκροις ξανθότερα. καὶ αἱ μὲν τῶν προβάτων καὶ ἵππων καὶ ἀνθρώπων, διὰ τὸ τὴν τροφὴν ἐλαχίςην αὐτοῖς ἐπὶ τούτους φέρεσθαι τὺς τόπους, καὶ καταξηραίνεσθαι ταχέως. γίνονται δὲ καὶ τὰ πτερώματα τῶν μελάνων ὀρνίθων τὰ μὲν πρὸς τῷ σώματι μελάντερα πάντων, τὰ δὲ πρὸς τοῖς ἄκροις ξανθότερα. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον τοῦτον καὶ τὰ περὶ τὸν τράχηλον, καὶ ὅλως ὅσα βραχεῖαν τὴν τροφὴν λαμβάνει. δῆλον δέ· καὶ γὰρ πρὸ τῆς πολιώσεως ἅπαντα τὰ τριχώματα μεταβάλλει καὶ γίνεται πυρρὰ διὰ τὸ πάλιν τὴν τροφὴν ὑπολείπουσαν καταξηραίνεσθαι ταχέως. τὸ δὲ τελευταῖον λευκά, πρότερον ἢ μελανθῆναι τὸ ὑγρόν, τῆς τροφῆς ἐν αὐτοῖς ἐκπεττομένης. μάλιςα δὲ τῦτο ἐπὶ τῶν ὑποζυγίων φανερόν ἐςιν· πάντων γὰρ τὰ τριχώματα γίνεται λευκά. τῶν γὰρ τόπων οὐ δυναμένων ὁμοίως ἐπισπᾶσθαι τὴν τροφὴν διὰ τὴν ἀσθένειαν τὴν τῦ θερμῦ, ταχέως καταξηραινόμενον τὸ ὑγρὸν γίνεται λευκόν. καὶ τὰ περὶ τοὺς κροτάφους μάλιςα πάντων πολιῦνται, καὶ ὅλως περὶ τοὺς ἀσθενεῖς καὶ πεπονηκότας τῶν τόπων. παρὸ καὶ παρὰ πάντα μάλιςα εἰς τῦτο τὸ χρῶμα μεταβάλλει, ὅταν τὴν φύσιν παραλλάξῃ τὴν οἰκείαν. καὶ γὰρ λαγὼς ἤδη γέγονε λευκός, καὶ μέλας δέ ποτε πέφηνε καὶ ἔλαφος καὶ ἄρκτος, ὁμοίως δὲ τύτοις καὶ ὄρτυξ καὶ πέρδιξ καὶ χελιδών. ὅταν γὰρ ἀσθενήσωσι τῇ γενέσει, πάντα τὰ τοιαῦτα διὰ τὴν ὀλιγότητα τῆς τροφῆς πρὸ ὥρας ἐκπεττόμενα γίνεται λευκά. οὕτως καὶ τὰ τῶν παίδων εὐθὺς καὶ τὰς κεφαλὰς ἴσχει λευκὰς καὶ τὰ βλέφαρα καὶ τὰς ὀφρῦς, ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων ἑκάςῳ πρὸς τὸ γῆρας φανερῶς ἅπασι δι' ἀσθένειαν καὶ ὀλιγότητα [τῆς τροφῆς] συμβαίνει τὸ πάθος. διὸ καὶ τὰ πλεῖςα τῶν ζῴων ἀσθενέστερα γίνεται τὰ λευκὰ τῶν μελάνων· πρότερον γὰρ ἢ τὴν αὔξησιν αὐτῶν τελειωθῆναι διὰ τὴν ὀλιγότητα τῆς τροφῆς ἐκπεττόμενα γίνεται λευκά, καθάπερ καὶ τῶν καρπῶν ὅσοι νενοσηκότες τυγχάνουσιν· καὶ γὰρ ὗτοι πολὺ μᾶλλον δι' ἀσθένειαν ἐκπέττονται. ὅσα δὲ γίνεται λευκά, πολὺ διαφέροντα ἐκ τῶν ἄλλων, οἷον ἵπποι καὶ κύνες. τὰ δὲ τοιαῦτα μεταβάλλει πάντα ἐκ τῦ κατὰ φύσιν χρώματος εἰς τὸ λευκὸν διὰ τὴν εὐτροφίαν. τὸ γὰρ ὑγρὸν ἐν τοῖς τοιύτοις οὐ χρονιζόμενον, ἀλλ' ἀναλισκόμενον διὰ τὴν αὔξησιν, οὐ γίνεται μέλαν. τὰ πλεῖςα γάρ ἐςι τῶν τοιύτων ὑγρὰ καὶ εὔσαρκα διὰ τὴν εὐτροφίαν. διόπερ ὐδὲ μεταβάλλει τὰ λευκὰ τῶν τριχωμάτων. φανερὸν δὲ τῦτο ἐςίν· καὶ γὰρ τὰ μέλανα πρότερον τῆς πολιώσεως γίνεται πυρρά, ἤδη τῆς τροφῆς ἐν αὐτοῖς ὑπολειπύσης καὶ μᾶλλον ἐκπεττομένης, τὸ δὲ τελευταῖον λευκά. καίτοι τινὲς ὑπολαμβάνουσι μέλανα γίνεσθαι πάντα διὰ τὸ συγκάεσθαι τὴν τροφὴν αὐτῶν ὑπὸ τῦ θερμῦ καθάπερ καὶ τὸ αἷμα καὶ τῶν ἄλλων ἕκαςον, διαμαρτάνοντες. ἔνια γὰρ καὶ τῶν ζῴων εὐθὺς ἐν ἀρχῇ γίνεται μέλανα, οἷον κύνες καὶ αἶγες καὶ βόες, καὶ ὅλως ὅσων τὰ δέρματα καὶ τὰ τριχώματα κατ' ἀρχὰς ἔχει τροφήν, προϊύσης δὲ τῆς ἡλικίας ἧττον. καίτοι γε ὐκ ἐχρῆν, ἀλλὰ πάντων ἔδει καὶ τὰ τριχώματα μελαίνεσθαι κατὰ τὴν ἀκμήν, καθ' ὃν ἂν χρόνον μάλιςα αὐτῶν ἰσχύῃ καὶ τὸ θερμόν, καὶ μᾶλλον ἅπαντα πολιῦσθαι κατ' ἀρχάς. πολὺ γὰρ ἁπάντων ἀπὸ πρώτης ἀσθενέςερόν τι γίνεται τὸ θερμὸν ἢ καθ' ὃν χρόνον ἄρχεται τὰ τριχώματα αὐτῶν λευκαίνεσθαι. φανερὸν δὲ τῦτο ἐςὶ καὶ ἐπὶ τῶν λευκῶν. ἔνια μὲν γὰρ εὐθὺς ἴσχει τὸ χρῶμα λευκότατον, ὅσα καὶ τούτων πλείςην ἔχει κατ' ἀρχὰς τροφήν, καὶ μὴ πρὸ ὥρας ἐν αὐτῇ καταξηραίνεται τὸ ὑγρόν· προϊούσης δὲ τῆς ἡλικίας ξανθά, τροφῆς αὐτοῖς ἐλάττονος ὕςερον ἐπιρρεύσης. τὰ δὲ ἐν ἀρχῇ μὲν γίνεται ξανθά, κατὰ δὲ τὴν ἀκμὴν λευκό-

2. ταῦτα EG^{a}H^a. ‖ συμβαίνει ὁμοίως G^a. ‖ 3. καὶ τῆς] καὶ τὰς ἐπὶ τῆς LGH^a. ‖ γὰρ om LH^a. ‖ 5. τῦ σώματος L. ‖ 6. μὲν om LG^{a}H^a. ‖ 7. τὴν om X. ‖ αὐτοῖς om LG^{a}H^a. ‖ 9. τὰ post καὶ om M. ‖ 11. τῦτον τρόπον P. ‖ 12. λαμβάνουσι L. ‖ 13. πρὸ] ὑπὸ LG^{a}H^a, πρὸ τῆς ὑπὸ E, om P. ‖ λειώσεως E, τελειώσεως LMG^{a}H^a. ‖ 15. ἀπολείπουσαν P. ‖ 17. ὑποζύγων P. ‖ 18. ἐςιν om P. ‖ 20. τὴν ante τοῦ om L. ‖ 21. γίνεται] φαίνεται λευκὸν γεγονός P. ‖ 22. τελειοῦνται P. ‖ παρὰ H^a. ‖ 23. πάντα τὰ χρώματα μάλιςα εἰς τῦτο μεταβάλλει X. ‖ 26. δὴ L. ‖ 27. ὄρυξ EMPX. ‖ 31. ἔχει LH^a. ‖ 33. τῆς τροφῆς om ELMPXG^{a}H^a. ‖ τὸ πάθος] τῦτο X.

1. γίνονται PX. ‖ τὰ] τὰ δὲ X. ‖ 2. πρότερα H^a. ‖ γὰρ ἢ] τῦ γὰρ P, γὰρ E. ‖ 6. ὅσα] τὰ L. ‖ γίνονται LPXG^{a}H^a. ‖ 7. δὴ X. ‖ πάντα μεταβάλλει LG^{a}H^a. ‖ 10. ἀλλ' et οὐ om ELMG^{a}H^a. ‖ 11. εὔκαρπα ELMG^{a}H^a. ‖ 14. γίνονται LMG^{a}H^a. ‖ 15. ἀπολειπύσης ELM. ‖ 17. αὐτῦ ELMPG^{a}H^a. ‖ 19. καὶ om PX. ‖ 22. γε om P. ‖ 23. δεῖ ELMG^{a}H^a, omissis mox μελαίνεσθαι κατὰ. ‖ 24. ἀρχὴν P. ‖ ἂν post αὐτῶν ELM, om P. ‖ καὶ om G^a. ‖ 25. πονῦσθαι EMi, πονεῖσθαι γρ P. ‖ 26. ἀπὸ πρώτης post θερμόν P. ‖ 30. πλείςην κατ' ἀρχὰς ἔχει PH^a, κατ' ἀρχὰς ἔχει πλείςην G^a, κατ' ἀρχὰς πλείςην ἔχει L. ‖ πρὸ ὥρας] προέφθασεν PX. ‖ 31. καταξηραίνεσθαι EMPX. ‖ 32. ξανθόν PX. ‖ τροφῆς ἐν αὐτοῖς X. ‖ ὕςερον ante ἐλάττονος LG^{a}H^a, om X.

τατα, καθάπερ καὶ τῶν ὀρνίθων μεταβάλλουσι τὰ χρώματα πάλιν τῆς τροφῆς ἐν αὐτοῖς ὑπολειπούσης. δηλοῖ δέ· πάντα γὰρ αὐτὰ γίνεται ξανθὰ καὶ περὶ τὸν τράχηλον, καὶ ὅλως ὅσα σπανίζει τροφῆς τῆς ἐν αὐτοῖς ὑπολειπούσης. δῆλον δέ· ὥσπερ γὰρ καὶ τὸ πυρρὸν εἰς τὸ μέλαν μεταβάλλει καὶ τὸ μέλαν πάλιν εἰς τὸ πυρρόν, οὕτω καὶ τὸ λευκὸν εἰς τὸ ξανθόν. συμβαίνει δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν φυτῶν· ἔνια γὰρ ἐκ τῆς ὑςέρας πέψεως ἀνατρέχει πάλιν ἐπὶ τὴν προτέραν. μάλιςα δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῆς ῥοιᾶς φανερόν ἐςιν. τὸ μὲν γὰρ ἐξ ἀρχῆς οἱ κόκκοι γίνονται φοινικοῖ, καὶ τὰ φύλλα, δι᾽ ὀλιγότητα τῆς τροφῆς ἐκπεττομένης· ὕστερον δὲ πάλιν μεταβάλλουσιν εἰς τὸ ποῶδες χρῶμα, πολλῆς τροφῆς ἐπιρρεούσης καὶ τῆς πέψεως οὐχ ὁμοίως δυναμένης κρατεῖν· τὸ τελευταῖον δὲ πεττομένης ἤδη τῆς τροφῆς πάλιν γίνεται τὸ χρῶμα φοινικοῦν. καθόλου δὲ εἰπεῖν καὶ περὶ τῶν ἄλλων τριχωμάτων καὶ πτερωμάτων, ἅπαντα λαμβάνει τὰς μεταβολάς, οἷς μέν, καθάπερ εἴρηται, τῆς τροφῆς ἐν αὐτοῖς ὑπολειπούσης, οἷς δὲ τοὐναντίον πλεοναζούσης. διόπερ ἄλλα κατ᾽ ἄλλους χρόνους τῆς ἡλικίας καὶ λευκότατα καὶ μελάντατα γίνεται τῶν τριχωμάτων, ἐπεὶ καὶ τῶν κοράκων τὰ πτερώματα τὸ τελευταῖον εἰς τὸ ξανθὸν χρῶμα μεταβάλλει, τῆς τροφῆς ἐν αὐτοῖς ὑπολειπούσης. τῶν δὲ τριχωμάτων οὐδὲν οὔτε φοινικοῦν οὔθ᾽ ἁλουργὲς οὔτε πράσινον οὔτε ἄλλην οὐδεμίαν ἔχον τοιαύτην γίνεται χρόαν, διὰ τὸ πάντα τὰ τοιαῦτα χρώματα γίνεσθαι μιγνυμένων αὐτοῖς τῶν τοῦ ἡλίου αὐγῶν, ἔτι δὲ τῶν τριχωμάτων ἁπάντων τῶν ὑγρῶν ἐντὸς τῆς σαρκὸς συμβαίνειν τὰς μεταβολάς, καὶ μηδεμίαν αὐτὰ λαμβάνειν μίξιν. δῆλον δ᾽ ἐςίν· καὶ γὰρ τῶν πτερωμάτων τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς οὐδὲν γίνεται τῷ χρώματι τοιοῦτον, ἀλλὰ καὶ τὰ ποικίλα τῶν ὀρνέων πάνθ᾽ ὡς εἰπεῖν μέλανα, οἷον ὅ τε ταὼς καὶ ἡ περιςερὰ καὶ ἡ χελιδών· ὕςερον δὲ λαμβάνει πάσας τὰς τοιαύτας ποικιλίας, ἤδη τῆς πέψεως αὐτῶν ἔξω τοῦ σώματος γιγνομένης, ἔν τε τοῖς πτερώμασι καὶ τοῖς καλαίοις· ὥςε συμβαίνει, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν φυτῶν, καὶ τούτων ἔξω τοῦ σώματος γίγνεσθαι τὴν τῶν χρωμάτων πέψιν. διὸ καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ζῴων, τά τ᾽ ἔνυδρα καὶ τὰ ἑρπετὰ καὶ τὰ κογχύλια, παντοδαπὰς ἴσχει χρωμάτων μορφάς, πολλῆς καὶ τούτοις τῆς πέψεως γινομένης. τὴν μὲν οὖν περὶ τὰ χρώματα θεωρίαν μάλις᾽ ἄν τις ἐκ τῶν εἰρημένων δύναιτο συνιδεῖν.

2. πάλιν om ***P***. ‖ 3. πάντα — 5. δῆλον δέ om ***P***. ‖ 5. γὰρ] δὲ ***EMPX***, om ***L***. ‖ μέλαν] λευκὸν ***L***$G^a H^a$. ‖ 8 et 12. πάλιν] πάντα ***L***. ‖ 9. ῥοᾶς ***EMP***, ῥόας ***X***. ‖ 10. γὰρ om ***L***. ‖ κότινοι ***ELMPX*** et corr G^a, κόκινοι H^a. ‖ φοινίκεοι ***EMP***, φοινικεοὶ G^a, φοινίκειοι ***X***. ‖ 13. τροφῆς πολλῆς ***X***. ‖ 15. πάντι ***L***. ‖ φοινικοῦν ***LX***$G^a H^a$. ‖ 16. καὶ ante πτ. om ***E***. ‖ 19. ἄλλους τοὺς χρόνους ***P***. ‖ 20. μέλανα ***P***. ‖ τῶν] καὶ τῶν ***EMPX***.

1. εἰς ξανθὸν ***X***, ἐκξηρανθὲν ***P***. ‖ 3. φοινικοῦν ***LX***H^a. ‖ 4. οὐδεμίαν ἄλλην ***L***$G^a H^a$. ‖ 6. ἔτι] ἐςὶ ***EM***$G^a H^a$. ‖ 7. ἐντὸς] ἐν τῇ H^a, ἐν τῷ ***ELM***G^a. ‖ συμβαίνει ***EL***H^a. ‖ 8. αὐτῶν ***M***. ‖ 9. τὸ] τὰ ***L***. ‖ 10. τριχώματι ***MP***. ‖ 12. ὕςερον] ἕτερον ***E***, ἕτερα ***M***. ‖ τὰς] ἤδη τὰς ***M***. ‖ 12. ποικιλίας] ἤδη ποικιλίας ***E***. ‖ τῆς πέψεως αὐτῶν ἤδη τοῦ σώματος ἔξω ***P***. ‖ 13. πτερυγώμασι ***P***. ‖ κάλοις ***EM***, καυλοῖς ***X***, λόφοις ***P***. ‖ 15. καθάπερ om G^a. ‖ καὶ τούτων om ***X***. ‖ 16. τοῦ] τῶν τοῦ ***ELM***$G^a H^a$. ‖ τῶν χρωμάτων om G^a. ‖ 17. τὰ ante ἑρπ. om ***X***. ‖ 17. τὰ om ***EMP***. ‖ πάντα δ᾽ ἁπάσας ***EPX***. ‖ διαφορὰς ***X***. ‖ 18. τούτων G^a. ‖ γενομένης ***P***. ‖ περὶ] ἐκ τῶν περὶ ***EMPX***. ‖ 20. post συνιδεῖν *p*: † ὁ τῆς περιςερᾶς τράχηλος διαφόρων χρωμάτων φαντασίαν ποιεῖ διὰ τὴν τοῦ ἡλίου ἀκτῖνα. προσβαλλούσης γὰρ αὐτῆς τῷ τραχήλῳ τῆς ἀκτῖνος παρὰ τὴν τοῦ ὄμματος θέσιν πρὸς ἄλλην καὶ ἄλλην θέσιν τοῖς μὲν κυανοῦς φαίνεται, τοῖς δὲ χρυσίζων, τοῖς δὲ μέλας, ἄλλοις ἀλλοῖος.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΑΚΟΥΣΤΩΝ.

Τὰς δὲ φωνὰς ἁπάσας συμβαίνει γίγνεσθαι καὶ τοὺς ψόφους ἢ τῶν σωμάτων ἢ τοῦ ἀέρος πρὸς τὰ σώματα προσπίπτοντος, οὐ τῷ τὸν ἀέρα σχηματίζεσθαι, καθάπερ οἴονταί τινες, ἀλλὰ τῷ κινεῖσθαι παραπλησίως αὐτὸν συστελλόμενον καὶ ἐκτεινόμενον καὶ καταλαμβανόμενον, ἔτι δὲ συγκρούοντα διὰ τὰς τοῦ πνεύματος καὶ τῶν χορδῶν γιγνομένας πληγάς. ὅταν γὰρ τὸν ἐφεξῆς ἀέρα πλήξῃ τὸ πνεῦμα τὸ ἐμπῖπτον αὐτῷ, ὁ ἀὴρ ἤδη φέρεται βίᾳ, τὸν ἐχόμενον αὐτοῦ προωθῶν ὁμοίως, ὥστε πάντη τὴν φωνὴν διατείνειν τὴν αὐτήν, ἐφ' ὅσον συμβαίνει γίγνεσθαι καὶ τοῦ ἀέρος τὴν κίνησιν. διαχεῖται γὰρ ἐπὶ πλέονα ἡ βία τῆς κινήσεως αὐτοῦ γιγνομένης, ὥσπερ καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀπὸ τῶν ποταμῶν καὶ ἀπὸ τῆς χώρας ἀποπνέοντα. τῶν δὲ φωνῶν τυφλαὶ μὲν εἰσι καὶ νεφώδεις ὅσαι τυγχάνουσιν αὐτοῦ καταπεπνιγμέναι· λαμπραὶ δὲ οὖσαι πόρρω διατείνουσι, καὶ πάντα πληροῦσι τὸν συνεχῆ τόπον. ἀναπνέομεν δὲ τὸν μὲν ἀέρα πάντες τὸν αὐτόν, τὸ δὲ πνεῦμα καὶ τὰς φωνὰς ἐκπέμπομεν ἀλλοίας διὰ τὰς τῶν ὑποκειμένων ἀγγείων διαφοράς, δι' ὧν ἑκάστου τὸ πνεῦμα περαιοῦται [καὶ] πρὸς τὸν ἔξω τόπον. ταῦτα δέ ἐστιν ἥ τε ἀρτηρία καὶ ὁ πνεύμων καὶ τὸ στόμα. πλείστην μὲν οὖν διαφορὰν ἀπεργάζονται τῆς φωνῆς αἵ τε τοῦ ἀέρος πληγαὶ καὶ οἱ τοῦ στόματος σχηματισμοί. φανερὸν δ' ἐστίν· καὶ γὰρ τῶν φθόγγων αἱ διαφοραὶ πᾶσαι γίγνονται διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν, καὶ τοὺς αὐτοὺς ὁρῶμεν μιμουμένους καὶ ἵππων φωνὰς καὶ βατράχων καὶ ἀηδόνων καὶ γεράνων καὶ τῶν ἄλλων ζῴων σχεδὸν ἁπάντων, τῷ αὐτῷ χρωμένους πνεύματι καὶ ἀρτηρίᾳ, παρὰ τὸ τὸν ἀέρα διαφόρως ἐκπέμπειν αὐτοὺς ἐκ τοῦ στόματος. πολλὰ δὲ καὶ τῶν ὀρνέων, ὅταν ἀκούσωσι, μιμοῦνται τὰς τῶν ἄλλων φωνὰς διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν. ὁ δὲ πνεύμων ὅταν ᾖ μικρὸς καὶ πυκνὸς καὶ σκληρός, οὔτε δέχεσθαι τὸν ἀέρα δύναται πολὺν εἰς αὐτὸν οὔτε ἐκπέμπειν πάλιν ἔξω, οὐδὲ τὴν πληγὴν ἰσχυρὰν οὐδὲ εὔρωστον ποιεῖσθαι τὴν τοῦ πνεύματος. διὰ γὰρ τὸ εἶναι σκληρὸς καὶ πυκνὸς καὶ συνδεδεμένος οὐ δύναται λαμβάνειν τὴν διαστολὴν ἐπὶ πολὺν τόπον, οὐδὲ πάλιν ἐκ πολλοῦ διαστήματος συνάγων

ἑαυτὸν ἐκθλίβειν βίᾳ τὸ πνεῦμα, καθάπερ οὐδ' ἡμεῖς τ
φύσαις, ὅταν ὦσι σκληραὶ καὶ μήτε διαστέλλεσθαι μ
πιέζεσθαι δύνωνται ῥᾳδίως. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ποιοῦν τὴν
πνεύματος πληγὴν εὔρωστον, ὅταν ὁ πνεύμων ἐκ πολλ
διαστήματος συνάγων αὐτὸν ἐκθλίβῃ τὸν ἀέρα βιαίως.
λον δὲ τοῦτ' ἐστίν· οὐδὲ γὰρ τῶν ἄλλων μορίων οὐθὲν ἐκ
κρᾶς ἀποστάσεως δύναται ποιεῖσθαι τὴν πληγὴν ἰσχυρ
οὔτε γὰρ τῷ σκέλει δυνατόν ἐστιν οὔτε τῇ χειρὶ παταξ
σφοδρῶς οὐδὲ ἀπορρῖψαι πόρρω τὸ πληγέν, ἐὰν μή τις
τῶν ἑκατέρῳ ἐκ πολλοῦ λάβῃ τῆς πληγῆς τὴν ἀπόστασ
εἰ δὲ μή, σκληρὰ μὲν ἡ πληγὴ γίγνεται διὰ τὴν συντονί
ἐκβιάζεσθαι δὲ οὐ δύναται πόρρω τὸ πληγέν, ἐπεὶ οὔθ'
καταπέλται μακρὰν δύνανται βάλλειν οὔθ' ἡ σφενδόνη
τόξον, ἂν ᾖ σκληρὸν καὶ μὴ δύνηται κάμπτεσθαι, μη
τὴν ἀναγωγὴν ἡ νευρὰ λαμβάνειν ἐπὶ πολὺν τόπον.
δὲ μέγας ὁ πνεύμων ᾖ καὶ μαλακὸς καὶ εὔτονος, πολ
τὸν ἀέρα δύναται δέχεσθαι, καὶ τοῦτον ἐκπέμπειν πάλ
ταμιευόμενος ὡς ἂν βούληται διὰ τὴν μαλακότητα καὶ
τὸ ῥᾳδίως αὐτὸν συστέλλειν. ἡ δὲ ἀρτηρία μακρὰ μὲν ὅτ
ᾖ καὶ στενή, χαλεπῶς ἐκπέμπουσιν ἔξω τὴν φωνὴν κ
μετὰ βίας πολλῆς διὰ τὸ μῆκος τῆς τοῦ πνεύματος φορ
φανερὸν δ' ἐστίν· πάντα γὰρ τὰ τοὺς τραχήλους ἔχον
μακροὺς φθέγγονται βιαίως, οἷον οἱ χῆνες καὶ γέρανοι κ
ἀλεκτρυόνες. μᾶλλον δὲ τοῦτο καταφανές ἐστιν ἐπὶ τῶν
τῶν· πάντες γὰρ χαλεπῶς πληροῦσι τοὺς βόμβυκας κ
μετὰ συντονίας πολλῆς διὰ τὸ μῆκος τῆς ἀποστάσεως.
δὲ τὸ πνεῦμα διὰ τὴν στενοχωρίαν ὅταν ἐντὸς θλιβόμεν
εἰς τὸν ἔξω τόπον ἐκπέσῃ, παραχρῆμα διαχεῖται καὶ σκ
δάννυται, καθάπερ καὶ τὰ ῥεύματα φερόμενα διὰ τῶν
ρίπων, ὥστε μὴ δύνασθαι τὴν φωνὴν συμμένειν μηδὲ δι
τείνειν ἐπὶ πολὺν τόπον. ἅμα δὲ καὶ δυσταμίευτον ἀνάγ
πάντων τῶν τοιούτων εἶναι τὸ πνεῦμα καὶ μὴ ῥᾳδίως ὑπ
ρετεῖν. ὅσων δέ ἐστι μέγα τὸ διάστημα τῆς ἀρτηρίας, τ
δὲ τοιούτων ἔξω μὲν περαιοῦσθαι συμβαίνει τὸ πνεῦμα ῥ
δίως, ἐντὸς δὲ φερόμενον διαχεῖσθαι διὰ τὴν εὐρυχωρία
καὶ τὴν φωνὴν γίνεσθαι κενὴν καὶ μὴ συνεστῶσαν, ἔτι

Codex *M*°.

b. 8. οὐδὲ γὰρ *M*°. ‖ 9. αὐτὸν ἑκατέρῳ ποιήσας ἐκ *M*°. ‖ 10. ἀνάστασιν *M*°. ‖ 14 δύναται λάμπεσθαι *M*°. ‖ 28. τόπον om *M*°. 33. μέγα] μετὰ *M*°.

μὴ δύνασθαι διαιρεῖσθαι τῷ πνεύματι τοὺς τοιούτους διὰ τὸ μὴ συνερείδεσθαι τὴν ἀρτηρίαν αὐτῶν. ὅσων δ' ἐστὶν ἀνωμάλως καὶ μὴ πάντοθεν ἔχει τὴν διάστασιν ὁμοίαν, τούτους ἀναγκαῖον ἁπασῶν μετέχειν τῶν δυσχερειῶν. καὶ γὰρ ἀνωμάλως αὐτοῖς ἀνάγκη τὸ πνεῦμα ὑπηρετεῖν καὶ θλίβεσθαι καὶ καθ' ἕτερον τόπον διαχεῖσθαι πάλιν. βραχείας δὲ τῆς ἀρτηρίας οὔσης ταχὺ μὲν ἀνάγκη τὸ πνεῦμα ἐκπέμπειν καὶ τὴν πληγὴν ἰσχυροτέραν γίνεσθαι τὴν τοῦ ἀέρος, πάντας δὲ τοὺς τοιούτους ὀξύτερον φωνεῖν διὰ τὸ τάχος τῆς τοῦ πνεύματος φορᾶς. οὐ μόνον δὲ συμβαίνει τὰς τῶν ἀγγείων διαφοράς, ἀλλὰ καὶ τὰ πάθη πάντα τὰς φωνὰς ἀλλοιοῦν. ὅταν μὲν γὰρ ὦσιν ὑγρασίας πλήρη πολλῆς ὅ τε πνεύμων καὶ ἡ ἀρτηρία, διασπᾶται τὸ πνεῦμα καὶ οὐ δύναται περαιοῦσθαι εἰς τὸν ἔξω τόπον συνεχῶς διὰ τὸ προσκόπτειν καὶ γίνεσθαι παχὺν καὶ ὑγρὸν καὶ δυσκίνητον, καθάπερ καὶ περὶ τοὺς καταρρους καὶ τὰς μέθας. ἐὰν δὲ ξηρὸν ᾖ τὸ πνεῦμα παντελῶς, σκληροτέρα ἡ φωνὴ γίγνεται καὶ διεσπασμένη· συνέχει γὰρ ἡ νοτίς, ὅταν ᾖ λεπτή, τὸν ἀέρα, καὶ ποιεῖ τινὰ τῆς φωνῆς ἁπλότητα. τῶν μὲν οὖν ἀγγείων αἱ διαφοραὶ καὶ τῶν παθῶν τῶν περὶ αὐτὰ γιγνομένων τοιαύτας ἑκάστας τὰς φωνὰς ἀποτελοῦσιν. αἱ δὲ φωναὶ δοκοῦσι μὲν εἶναι καθ' οὓς ἂν ἑκάσται γίγνωνται τόπους, ἀκούομεν δὲ πασῶν αὐτῶν, ὅταν ἡμῖν προσπέσωσι πρὸς τὴν ἀκοήν. ὁ γὰρ ὠσθεὶς ὑπὸ τῆς πληγῆς ἀὴρ μέχρι μέν τινος φέρεται συνεχής, ἔπειτα κατὰ μικρὸν ἀεὶ διακινεῖται μᾶλλον, καὶ τούτῳ γιγνώσκομεν πάντας τοὺς ψόφους καὶ τοὺς πόρρω γιγνομένους καὶ τοὺς ἐγγύς. δῆλον δ' ἐστίν· ὅταν γάρ τις λαβὼν κέραμον ἢ αὐλὸν ἢ σάλπιγγα, προσθείς τε ἑτέρῳ πρὸς τὴν ἀκοήν, διὰ τούτων λαλῇ, πᾶσαι δοκοῦσιν αἱ φωναὶ παντελῶς εἶναι πλησίον τῆς ἀκοῆς διὰ τὸ μὴ σκεδάννυσθαι τὸν ἀέρα φερόμενον, ἀλλὰ διατηρεῖσθαι τὴν φωνὴν ὁμοίαν ὑπὸ τοῦ περιέχοντος ὀργάνου. καθάπερ οὖν καὶ ἐπὶ τῆς γραφῆς, ὅταν τις τοῖς χρώμασι τὸ μὲν ὅμοιον ποιήσῃ τῷ πόρρω τὸ δὲ τῷ πλήσιον, τὸ μὲν ἡμῖν ἀνακεχωρηκέναι δοκεῖ τῆς γραφῆς τὸ δὲ προέχειν, ἀμφοτέρων αὐτῶν ὄντων ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐπιφανείας, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν ψόφων καὶ τῆς φωνῆς, ὅταν ἡ μὲν ἤδη διαλελυμένη προσπίπτῃ πρὸς τὴν ἀκοὴν ἡ δέ τις συνεχής, ἀμφοτέρων αὐτῶν ἀφικνουμένων πρὸς τὸν αὐτὸν τόπον, ἡ μὲν ἀφεστηκέναι πόρρω δοκεῖ τῆς ἀκοῆς ἡ δ' εἶναι σύνεγγυς, διὰ τὸ τὴν μέντοι πόρρωθεν ὁμοίαν εἶναι, τὴν δὲ πλησίον. σαφεῖς δὲ μάλιστα αἱ φωναὶ γίγνονται παρὰ τὴν ἀκρίβειαν τὴν τῶν φθόγγων. ἀδύνατον γὰρ μὴ τελέως τούτων διηρθρωμένων τὰς φωνὰς εἶναι σαφεῖς, καθάπερ καὶ τὰς τῶν δακτυλίων σφραγῖδας, ὅταν μὴ διατυπωθῶσιν ἀκριβῶς. διόπερ οὔτε τὰ παιδία δύνανται διαλέγεσθαι σαφῶς, οὔτε οἱ μεθύοντες, οὔτε οἱ γέροντες, οὔθ' ὅσοι φύσει τραυλοὶ τυγχάνουσιν ὄντες, οὔθ' ὅλως ὅσων εἰσὶν αἱ γλῶτται καὶ τὰ στόματα δυσκίνητα. ὥσπερ γὰρ καὶ τὰ χαλκεῖα καὶ τὰ κέρατα συνηχοῦντα ποιεῖ τοὺς ἀπὸ τῶν ὀργάνων φθόγγους σαφεστέρους, οὕτως καὶ ἐπὶ τῆς διαλέκτου πολλὴν ἀσάφειαν ἀπεργάζεται τὰ ἐκπίπτοντα τῶν πνευμάτων ἐκ τοῦ στόματος, ὅταν μὴ διατυπωθῶσιν ὁμοίως. οὐ μόνον δὲ ἑαυτῶν τινὰ παρεμφαίνουσιν ἀσάφειαν, ἀλλὰ καὶ τοὺς διηρθρωμένους τῶν φθόγγων ἐμποδίζουσιν, ἀνομοίας αὐτῶν γιγνομένης τῆς περὶ τὴν ἀκοὴν κινήσεως. διὸ καὶ μᾶλλον ἑνὸς ἀκούοντες συνίεμεν ἢ πολλῶν ἅμα ταὐτὰ λεγόντων, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν χορδῶν· καὶ πολὺ ἧττον, ὅταν προσαυλῇ τις ἅμα καὶ κιθαρίζῃ, διὰ τὸ συγχεῖσθαι τὰς φωνὰς ὑπὸ τῶν ἑτέρων. οὐχ ἥκιστα δὲ τοῦτο ἐπὶ τῶν συμφωνιῶν φανερόν ἐστιν· ἀμφοτέρους γὰρ ἀποκρύπτεσθαι τοὺς ἤχους συμβαίνει ὑπ' ἀλλήλων. ἀσαφεῖς μὲν οὖν φωναὶ γίγνονται διὰ τὰς εἰρημένας αἰτίας, λαμπραὶ δὲ γίνονται καθάπερ ἐπὶ τῶν χρωμάτων· καὶ γὰρ ἐκεῖ τὰ μάλιστα δυνάμενα τὰς ὄψεις κινεῖν, ταῦτα εἶναι συμβαίνει τῶν χρωμάτων λαμπρότατα. τὸν αὐτὸν τρόπον τῶν φωνῶν ταύτας ὑποληπτέον εἶναι λαμπροτάτας, ὅσαι μάλιστα δύνανται προσπίπτουσαι κινεῖν τὴν ἀκοήν. τοιαῦται δέ εἰσιν αἱ σαφεῖς καὶ πυκναὶ καὶ καθαραὶ καὶ πόρρω δυνάμεναι διατείνειν· καὶ γὰρ ἐν τοῖς ἄλλοις αἰσθητοῖς ἅπασι τὰ ἰσχυρότερα καὶ πυκνότερα καὶ καθαρώτερα σαφεστέρας ποιεῖ τὰς αἰσθήσεις. δῆλον δέ· τὸ γὰρ τελευταῖον αἱ φωναὶ πᾶσαι γίγνονται κωφαί, τοῦ ἀέρος ἤδη διαχεομένου. δῆλον δ' ἐστὶ κἀπὶ τῶν αὐλῶν. τὰ γὰρ ἔχοντα τῶν δευτέρων τὰς γλώττας πλαγίας μαλακωτέραν μὲν ἀποδίδωσι τὴν φωνήν, οὐχ ὁμοίως δὲ λαμπράν· τὸ γὰρ πνεῦμα φερόμενον εὐθέως εἰς εὐρυχωρίαν ἐμπίπτει, καὶ οὐκέτι φέρεται σύντονον οὐδὲ συνεστηκός, ἀλλὰ διεσκεδασμένον. ἐν δὲ ταῖς σκληροτέραις γλώτταις ἡ φωνὴ γίνεται σκληροτέρα καὶ λαμπροτέρα, ἂν πιέσῃ τις αὐτὰς μᾶλλον τοῖς χείλεσι, διὰ τὸ φέρεσθαι τὸ πνεῦμα βιαιότερον. αἱ μὲν οὖν λαμπραὶ τῶν φωνῶν γίγνον-

20. αἱ om *M*°. ‖ αὐτὰ] τὰ αὐτὰ *M*°. ‖ 21. ἕκαστα *M*°. ‖ 22. ἕκασται] ἐν ἑκάστῃ *M*°. ‖ 32. οὖν om *M*°. ‖ 35. περιέχειν *M*°. ‖ 37. ἡ] γὰρ ἡ *M*°. ‖ 40. μέντοι] μὲν τῇ?

2. τὴν ante τῶν om *M*°. ‖ 9. χαλκία *M*°. ‖ 12. ἐκ τοῦ στόματος om *M*°. ‖ 13. δὲ om *M*°. ‖ 25. τὸν om *M*°. ‖ 27. κινεῖν] λιπεῖν *M*°. ‖ δέ] δαί *M*°. ‖ 37. συγκροτέραις γλώσσαις *M*°.

ται διὰ τὰς εἰρημένας αἰτίας· παρὸ καὶ δοκοῦσιν οὐ χείρους εἶναι τῶν λευκῶν αἱ καλούμεναι φαιαί. πρὸς γὰρ τὰ πάθη καὶ τὰς πρεσβυτέρας ἡλικίας μᾶλλον ἁρμόττουσιν αἱ τραχύτεραι καὶ μικρὸν ὑποσυγκεχυμέναι καὶ μὴ λίαν ἔχουσαι τὸ λαμπρὸν ἐκφανές. ἅμα δὲ καὶ διὰ τὴν συντονίαν οὐχ ὁμοίως εἰσὶν εὐπειθεῖς. τὸ γὰρ βίᾳ φερόμενον δυσταμίευτον. οὔτε γὰρ ἐπιτεῖναι ῥᾴδιον, ὡς βούλεταί τις, οὔτε ἀνιέναι. ἐπὶ δὲ τῶν αὐλῶν γίγνονται αἱ φωναὶ λαμπραί, καὶ τῶν ἄλλων ὀργάνων, ὅταν τὸ ἐκπῖπτον πνεῦμα πυκνὸν ᾖ καὶ σύντονον. ἀνάγκη γὰρ καὶ τοῦ ἔξωθεν ἀέρος τοιαύτας γίγνεσθαι τὰς πληγάς, καὶ μάλιστα τὰς φωνὰς οὕτω διαπέμπεσθαι συνεστώσας πρὸς τὴν ἀκοήν, ὥσπερ καὶ τὰς ὀσμὰς καὶ τὸ φῶς καὶ τὰς θερμότητας. καὶ γὰρ πάντα ταῦτα ἀραιότερα φαινόμενα πρὸς τὴν αἴσθησιν ἀσημότερα γίγνεται, καθάπερ καὶ οἱ χυλοὶ κραθέντες τῷ ὕδατι καὶ ἑτέροις χυλοῖς. τὸ γὰρ ἑαυτοῦ παρέχον αἴσθησιν ἀσαφεῖς ἑκάστῳ ποιεῖ τὰς δυνάμεις. ἀπὸ δὲ τῶν ἄλλων ὀργάνων οἱ τῶν κεράτων ἦχοι πυκνοὶ καὶ συνεχεῖς πρὸς τὸν ἀέρα προσπίπτοντες ποιοῦσι τὰς φωνὰς ἀμαυράς· διὸ δεῖ τὸ κέρας τὴν φύσιν ἔχειν τῆς αὐξήσεως ὁμαλὴν καὶ λείαν καὶ μὴ ταχέως ἐκδεδραμηκυῖαν. ἀνάγκη γὰρ μαλακώτερα καὶ χαυνότερα γίγνεσθαι τὰ τοιαῦτα τῶν κεράτων, ὥστε τοὺς ἤχους διασπᾶσθαι καὶ μὴ συνεχεῖς ἐκπίπτειν δι' αὐτῶν μηδὲ γεγωνεῖν ὁμοίως διὰ τὴν μαλακότητα καὶ τὴν ἀραιότητα τῶν πόρων. μηδὲ πάλιν εἶναι δυσαυξῆ τὴν φύσιν, μηδὲ τὴν σύμφυσιν ἔχειν πυκνὴν καὶ σκληρὰν καὶ δύσφορον· καθ' ὅ τι γὰρ ἂν προσκόψῃ φερόμενος ὁ ἦχος, αὐτοῦ λαμβάνει τὴν κατάπαυσιν καὶ οὐκέτι περαιοῦται πρὸς τὸν ἔξω τόπον, ὥστε κωφοὺς καὶ ἀνωμάλους ἐκπίπτειν τοὺς ἤχους ἐκ τῶν τοιούτων κεράτων. ὅτι δὲ ἡ φορὰ γίγνεται κατὰ τὴν εὐθυπορίαν, φανερόν ἐστιν ἐπὶ τῶν ἱστῶν καὶ ὅλως ἐπὶ τῶν ξύλων τῶν μεγάλων, ὅταν αὐτὰ βασανίζωσιν. ὅταν γὰρ κρούσωσιν ἐκ τοῦ ἑτέρου ἄκρου, κατὰ τὸ ἕτερον ὁ ἦχος φέρεται συνεχής, ἐὰν μή τι ἔχῃ σύντριμμα τὸ ξύλον· εἰ δὲ μή, μέχρι τούτου προελθὼν αὐτοῦ καταπαύεται διασπασθείς. περικάμπτει δὲ καὶ τοὺς ὄζους, καὶ οὐ δυνατὸς δι' αὐτῶν εὐθυπορεῖν. κατάδηλον δὲ τοῦτό ἐστι καὶ ἐπὶ τῶν χαλκείων, ὅταν ῥινῶσι τὰς ἀπηρτημένας στολίδας τῶν ἀνδριάντων ἢ τὰ πτερύγια, τῷ συμμύειν· διὸ ῥοῖζον καὶ πολὺν ἦχον ἀφιᾶσι καὶ ψόφον. ἂν δέ τις αὐτὰ ταινίᾳ διαδήσῃ, παύεσθαι συμβαίνει τὸν ἦχον· ἕως γὰρ τούτου προελθὼν ὁ τρόμος, ὅταν προσκόψῃ πρὸς τὸ μαλακόν, αὐτοῦ ποιεῖται τὴν κατάπαυσιν. πολὺ δὲ καὶ ἡ ὄπτησις ἡ τῶν κεράτων συμβάλλεται καὶ πρὸς εὐφωνίαν. μᾶλλον μὲν γὰρ κατοπτηθέντα παραπλήσιον τὸν ἦχον ἔχουσι τῷ κεράμῳ διὰ τὴν σκληρότητα καὶ τὴν σύγκαυσιν· ἐὰν δέ τις αὐτὰ καταδεέστερον ὀπτήσῃ, ἁπαλώτερον μὲν ἀφίησι διὰ τὴν μαλακότητα τὸν ἦχον, οὐ δύναται δὲ γεγωνεῖν ὁμοίως. διὸ καὶ τὰς ἡλικίας ἐκλέγονται· τὰ μὲν γὰρ τῶν γερόντων ἐστὶ ξηρὰ καὶ πεπωρωμένα καὶ χαῦνα, τὰ δὲ τῶν νέων ἁπαλὰ παντελῶς καὶ πολλὴν ἔχοντα ἐν αὐτοῖς ὑγρασίαν. δεῖ δὲ εἶναι, καθάπερ εἴρηται, τὸ κέρας ξηρὸν καὶ πυκνὸν ὁμαλῶς καὶ εὐθύπορον καὶ λεῖον. οὕτω γὰρ ἂν μάλιστα συμβαίνοι καὶ τοὺς ἤχους πυκνοὺς καὶ λείους καὶ ὁμαλοὺς φέρεσθαι δι' αὐτῶν, καὶ τοῦ ἔξωθεν ἀέρος τὰς πληγὰς γίγνεσθαι τοιαύτας, ἐπεὶ καὶ τῶν χορδῶν εἰσὶν αἱ λειόταται βέλτισται καὶ τοῖς πᾶσιν ὁμαλώταται, καὶ τὴν κατεργασίαν ἔχουσι πάντοθεν ὁμοίαν, καὶ τὰς συμβολὰς ἀδήλους τὰς τῶν νεύρων· οὕτω γὰρ συμβαίνει καὶ ταύτας ποιεῖσθαι τὰς τοῦ ἀέρος πληγὰς ὁμοιοτάτας. δεῖ δὲ καὶ τῶν αὐλῶν εἶναι τὰς γλώττας πυκνὰς καὶ λείας καὶ ὁμαλάς, ὅπως ἂν καὶ τὸ πνεῦμα διαπορεύηται δι' αὐτῶν λεῖον καὶ ὁμαλὸν καὶ μὴ διεσπασμένον. διὸ καὶ τὰ βεβρεγμένα τῶν ζευγῶν καὶ τὰ πεπωκότα τὸ σίαλον εὐφωνότερα γίγνεται, τὰ δὲ ξηρὰ κακόφωνα. ὁ γὰρ ἀὴρ διὰ ὑγροῦ καὶ λείου φέρεται μαλακὸς καὶ ὁμαλός. δῆλον δέ· καὶ γὰρ αὐτὸ τὸ πνεῦμα, ὅταν ἔχῃ νοτίδα, πολὺ ἧττον προσκόπτει πρὸς τὰ ζεύγη καὶ διασπᾶται· τὸ δὲ ξηρὸν μᾶλλον ἀντιλαμβάνεται καὶ τὴν πληγὴν ποιεῖται σκληροτέραν διὰ τὴν βίαν. αἱ μὲν οὖν διαφοραὶ τῶν ἤχων γίγνονται διὰ τὰς εἰρημένας αἰτίας. σκληραὶ δ' εἰσὶ τῶν φωνῶν ὅσαι βιαίως πρὸς τὴν ἀκοὴν προσπίπτουσι· διὸ καὶ μάλιστα παρέχουσι τὸν τόνον. τοιαῦται δ' εἰσὶν αἱ δυσκινητότεραι καὶ μετὰ πλείστης φερόμεναι βίας· τὸ γὰρ ὑπεῖκον ταχέως οὐ δύναται τὴν πληγὴν ὑπομένειν, ἀλλ' ἀποπηδᾷ πρότερον. δῆλον δέ· τὰ γὰρ ὑπέρογκα τῶν βελῶν βιαιοτάτην φέρεται τὴν φοράν, καὶ τὰ ῥεύματα φερόμενα διὰ τῶν εὐρίπων· καὶ γὰρ ταῦτα γίγνεται σφοδρότατα περὶ αὐτὰς τὰς στενοχωρίας οὐ δυνάμενα ταχέως ὑπείκειν, ἀλλὰ ὑπὸ πολλῆς ὠθούμενα βίας. ὁμοίως δὲ τοῦτο συμβαίνει καὶ περὶ τὰς φωνὰς καὶ τοὺς ψόφους. φανερὸν δ' ἐστίν· πάντες γὰρ οἱ βίαιοι γίγνονται σκληροί, καθάπερ καὶ τῶν κιβωτίων καὶ τῶν στροφέων, ὅταν ἀνοίγωνται βιαίως, καὶ τοῦ χαλκοῦ καὶ τοῦ σιδήρου. καὶ γὰρ ἀπὸ τῶν ἀκμόνων γίγνεται σκληρὸς

4. ἀποσυγκεχυμέναι M^a. ‖ 5. ἐμφανές M^a. ‖ 6. ἀπειθεῖς M^a. ‖ 35. προσελθὼν M^a. ‖ 42. προκόψῃ M^a.
1. πολλὴ M^a. ‖ 12. καὶ ὁμαλοὺς om M^a. ‖ 31. τόνον M^a. ‖ 38. libri παρά. ‖ 42. τοῦ om M^a.

καὶ μαλακός, ὅταν ἐλαύνωσι κατεψυγμένον καὶ σκληρὸν ἤδη τὸν σίδηρον. ἔτι δὲ ἀπὸ τῆς ῥίνης, ὅταν ῥινῶσι καὶ χαράττωσι τὰ σιδήρια καὶ τοὺς πρίονας, ἐπεὶ καὶ τῶν βροντῶν αἱ βιαιόταται γίγνονται σκληρόταται καὶ τῶν ὑδάτων τὰ καλούμενα ῥαγδαῖα τὴν βίαν. ἡ μὲν γὰρ ταχυτὴς τοῦ πνεύματος ποιεῖ τὴν φωνὴν ὀξεῖαν, ἡ δὲ βία σκληράν. διόπερ οὐ μόνον συμβαίνει τοὺς αὐτοὺς ὁτὲ μὲν ὀξυτέραν ὁτὲ δὲ βαρυτέραν, ἀλλὰ καὶ σκληροτέραν καὶ μαλακωτέραν. καίτοι τινὲς ὑπολαμβάνουσι διὰ τὴν σκληρότητα τῶν ἀρτηριῶν τὰς φωνὰς γίγνεσθαι σκληράς, διαμαρτάνοντες· τοῦτο μὲν γὰρ βραχύ τι συμβάλλεται παντελῶς, ἀλλ' ἡ τοῦ πνεύματος γιγνομένη πληγὴ βιαίως ὑπὸ τοῦ πνεύμονος. ὥσπερ γὰρ καὶ τὰ σώματα τῶν μέν ἐστιν ὑγρὰ καὶ μαλακὰ τῶν δὲ σκληρὰ καὶ σύντονα, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὁ πνεύμων. διόπερ τῶν μὲν μαλακὸν ἐκπίπτει τὸ πνεῦμα, τῶν δὲ σκληρὸν καὶ βίαιον, ἐπεὶ διότι γε τὴν ἀρτηρίαν αὐτὴν μικράν τινα συμβαίνει παρέχεσθαι δύναμιν, ῥάδιον συνιδεῖν. οὐδεμία γάρ ἐστιν ἀρτηρία σκληρὰ τοῖς αὐλοῖς ὁμοίως· ἀλλ' οὐθὲν ἧττον δι' αὐτοῦ καὶ διὰ τούτων φερομένου τοῦ πνεύματος οἱ μὲν μαλακῶς αὐλοῦσιν οἱ δὲ σκληρῶς. δῆλον δὲ τοῦτ' ἐστὶ καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς αἰσθήσεως· καὶ γὰρ ἂν ἐπιτείνῃ τις τὸ πνεῦμα βιαιότερον, εὐθέως ἡ φωνὴ γίγνεται σκληροτέρα διὰ τὴν βίαν, κἂν ᾖ μαλακωτέρα. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ τῆς σάλπιγγος· διὸ καὶ πάντες, ὅταν κωμάζωσιν, ἀνιᾶσιν ἐν τῇ σάλπιγγι τὴν τοῦ πνεύματος συντονίαν, ὅπως ἂν ποιῶσι τὸν ἦχον ὡς μαλακώτατον. φανερὸν δ' ἐστὶ καὶ ἐπὶ τῶν ὀργάνων. καὶ γὰρ αἱ κατεστραμμέναι χορδαί, καθάπερ εἴρηται, τὰς φωνὰς ποιοῦσι σκληροτέρας, καὶ τὰ κατωπτημένα τῶν κεράτων. κἂν τις ἅπτηται τῶν χορδῶν ταῖς χερσὶ βιαίως καὶ μὴ μαλακῶς, ἀνάγκη καὶ τὴν ἀνταπόδοσιν αὐτὰς οὕτω πάλιν ποιεῖσθαι βιαιοτέραν. αἱ δὲ ἧττον κατεστραμμέναι καὶ τὰ ὠμότερα τῶν κεράτων τὰς φωνὰς ποιεῖ μαλακωτέρας, καὶ τὰ μακρότερα τῶν ὀργάνων. αἱ γὰρ τοῦ ἀέρος πληγαὶ καὶ βραδύτεραι καὶ μαλακώτεραι γίγνονται διὰ τὰ μήκη τῶν τόπων, αἱ δ' ἐπὶ τῶν βαρυτέρων σκληρόταται διὰ τὴν κατάτασιν τῶν χορδῶν. δῆλον δ' ἐστίν· καὶ γὰρ αὐτοῦ τοῦ ὀργάνου σκληροτέρας συμβαίνει γίγνεσθαι τὰς φωνάς, ὅταν μὴ κατὰ μέσον τις ἅπτηται τῶν χορδῶν, διὰ τὸ μᾶλλον αὐτῶν τὰ πρὸς αὐτῷ τῷ ζυγῷ καὶ τῷ χορδοτόνῳ κατατετάσθαι. συμβαίνει δὲ καὶ τὰ ναρθήκινα τῶν ὀργάνων τὰς φωνὰς ἔχειν ἁπαλωτέρας· οἱ γὰρ ἦχοι πρὸς μαλακὸν προσπίπτοντες οὐχ ὁμοίως ἀποπηδῶσι μετὰ βίας. τραχύνεσθαι δὲ συμβαίνει τὰς φωνάς, ὅταν ἡ πληγὴ μὴ μία γένηται τοῦ ἀέρος παντός, ἀλλὰ πολλαχῇ κατὰ μικρὰ διεσπασμένη. καθ' αὐτὸ γὰρ ἕκαστον τῶν τοῦ ἀέρος μορίων προσπῖπτον πρὸς τὴν ἀκοήν, ὡς ἂν ἀπὸ πληγῆς ἑτέρας ὄν, διεσπασμένην ποιεῖ τὴν αἴσθησιν, ὥστε τὴν μὲν διαλείπειν τὴν φωνήν, τὴν δὲ προσπίπτειν βιαιότερον, καὶ γίγνεσθαι τὴν ἀφὴν τῆς ἀκοῆς ἀνομοίαν, ὥσπερ καὶ ὅταν τι τῶν τραχέων ἡμῖν προσπίπτῃ πρὸς τὸν χρῶτα. μάλιστα δὲ τοῦτο συμφανές ἐστιν ἐπὶ τῆς ῥίνης· διὰ γὰρ τὸ τὴν τοῦ ἀέρος πληγὴν ἅμα γίγνεσθαι κατὰ μικρὰ καὶ πολλά, τραχεῖς οἱ ψόφοι προσπίπτουσιν ἀπ' αὐτῶν πρὸς τὴν ἀκοήν, καὶ μᾶλλον, ὅταν πρὸς σκληρόν τι παρατρίβωνται, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῆς ἀφῆς· τὰ γὰρ σκληρὰ καὶ τραχέα βιαιότερον ποιεῖται τὴν αἴσθησιν. δῆλον δὲ τοῦτό ἐστι καὶ ἐπὶ τῶν ῥευμάτων· τοῦ γὰρ ἐλαίου γίνεται πολὺ πάντων τῶν ὑγρῶν ὁ ψόφος ἀδηλότερος διὰ τὴν συνέχειαν τὴν τῶν μορίων. λεπταὶ δ' εἰσὶ τῶν φωνῶν, ὅταν ὀλίγον ᾖ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκπῖπτον. διὸ καὶ τῶν παιδίων γίγνονται λεπταί, καὶ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν εὐνούχων, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν διαλελυμένων διὰ νόσον ἢ πόνον ἢ ἀτροφίαν· οὐ δύνανται γὰρ πολὺ τὸ πνεῦμα διὰ τὴν ἀσθένειαν ἐκπέμπειν. δῆλον δ' ἐστὶ καὶ ἐπὶ τῶν χορδῶν· ἀπὸ γὰρ τῶν λεπτῶν καὶ τὰ φωνία γίγνεται λεπτὰ καὶ στενὰ καὶ τριχώδη, διὰ τὸ καὶ τοῦ ἀέρος τὴν πληγὴν γίγνεσθαι κατα στενόν. οἵας γὰρ ἂν τὰς ἀρχὰς ἔχωσι τῆς κινήσεως αἱ τοῦ ἀέρος πληγαί, τοιαύτας καὶ τὰς φωνὰς συμβαίνει γίγνεσθαι προσπιπτούσας πρὸς τὴν ἀκοήν, οἷον ἀραιὰς ἢ πυκνάς, ἢ μαλακὰς ἢ σκληράς, ἢ λεπτὰς ἢ παχείας. ἀεὶ γὰρ ὁ ἕτερος ἀὴρ τὸν ἕτερον κινῶν ὡσαύτως ποιεῖ τὴν φωνὴν ἅπασαν ὁμοίαν, καθάπερ ἔχει καὶ ἐπὶ τῆς ὀξύτητος καὶ τῆς βαρύτητος· καὶ γὰρ τὰ τάχη τὰ τῆς πληγῆς τὰ ἕτερα τοῖς ἑτέροις συνακολουθοῦντα διαφυλάττει τὰς φωνὰς ταῖς ἀρχαῖς ὁμοίως. αἱ δὲ πληγαὶ γίνονται μὲν τοῦ ἀέρος ὑπὸ τῶν χορδῶν πολλαὶ καὶ κεχωρισμέναι, διὰ δὲ μικρότητα τοῦ μεταξὺ χρόνου τῆς ἀκοῆς οὐ δυναμένης συναισθάνεσθαι τὰς διαλείψεις, μία καὶ συνεχὴς ἡμῖν ἡ φωνὴ φαίνεται, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν χρωμάτων· καὶ γὰρ τούτων τὰ διεστηκότα δοκεῖ πολλάκις ἡμῖν συνάπτειν ἀλλήλοις, ὅταν φέρωνται ταχέως. τὸ δὲ αὐτὸ συμβαίνει τοῦτο καὶ περὶ τὰς συμφωνίας. διὰ γὰρ τὸ περισυγκαταλαμβάνεσθαι τοὺς ἑτέρους ἤχους ὑπὸ τῶν ἑτέρων, καὶ γίγνεσθαι τὰς καταπαύσεις αὐ-

3. χαράσωσι *M*[a]. ‖ 30. τις om *M*[a]. ‖ 35. βαρύτεραι *M*[a]. ‖ 39. τι *M*[a].
8. καὶ om *M*[a]. ‖ 11. κατὰ] καὶ γὰρ *M*[a]. ‖ 25. κατάστενον *M*[a]. ‖ 31. ὁμοίως *M*[a]. ‖ 37. διαλήψεις *M*[a].

τῶν ἅμα, λανθάνουσιν ἡμᾶς αἱ μεταξὺ γιγνόμεναι φωναί. πλεονάκις μὲν γὰρ ἐν πάσαις ταῖς συμφωνίαις ὑπὸ τῶν ὀξυτέρων φθόγγων αἱ τοῦ ἀέρος γίγνονται πληγαὶ διὰ τὸ τάχος τῆς κινήσεως· τὸν δὲ τελευταῖον τῶν ἤχων ἅμα συμβαίνει προσπίπτειν ἡμῖν πρὸς τὴν ἀκοὴν καὶ τὸν ἀπὸ τῆς βραδυτέρας γιγνόμενον. ὥςε τῆς ἀκοῆς οὐ δυναμένης αἰσθάνεσθαι, καθάπερ εἴρηται, τὰς μεταξὺ φωνάς, ἅμα δοκοῦμεν ἀμφοτέρων τῶν φθόγγων ἀκούειν συνεχῶς. παχεῖαι δ' εἰσὶ τῶν φωνῶν τοὐναντίον, ὅταν ᾖ τὸ πνεῦμα πολὺ καὶ ἀθρόον ἐκπῖπτον· διὸ καὶ τῶν ἀνδρῶν εἰσὶ παχύτεραι καὶ τῶν τελείων αὐλῶν, καὶ μᾶλλον ὅταν πληρώσῃ τις αὐτοὺς τοῦ πνεύματος. φανερὸν δ' ἐςίν· καὶ γὰρ ἂν πιέσῃ τις τὰ ζεύγη, μᾶλλον ὀξυτέρα ἡ φωνὴ γίγνεται καὶ λεπτοτέρα. κἂν κατασπάσῃ τις τὰς σύριγγας, κἂν δὲ ἐπιλάβῃ, παμπλείων ὁ ὄγκος γίγνεται τῆς φωνῆς διὰ τὸ πλῆθος τοῦ πνεύματος, καθάπερ καὶ ἀπὸ τῶν παχυτέρων χορδῶν. παχεῖαι δὲ γίγνονται καὶ τῶν τραγιζόντων καὶ τῶν βραγχιώντων, καὶ μετὰ τοὺς ἐμέτους, διὰ τὴν τραχύτητα τῆς ἀρτηρίας καὶ διὰ τὸ μὴ ὑπεξάγειν ἀλλ' αὐτοῦ προσκόπτουσαν ἀνειλεῖσθαι τὴν φωνὴν καὶ λαμβάνειν ὄγκον, καὶ μάλιςα διὰ τὴν ὑγρότητα τοῦ σώματος. λιγυραὶ δ' εἰσὶ τῶν φωνῶν αἱ λεπταὶ καὶ πυκναί, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν τεττίγων καὶ τῶν ἀκρίδων καὶ αἱ τῶν ἀηδόνων, καὶ ὅλως ὅσαις λεπταῖς οὔσαις μηθεὶς ἀλλότριος ἦχος παρακολουθεῖ. ὅλως γὰρ οὐκ ἔςιν οὔτ' ἐν ὄγκῳ φωνῆς τὸ λιγυρόν, οὔτ' ἐν τόνοις ἀνιεμένοις καὶ βαρέσιν, οὔτ' ἐν ταῖς τῶν φθόγγων ἁφαῖς, ἀλλὰ μᾶλλον ὀξύτητι καὶ λεπτότητι καὶ ἀκριβείᾳ. διὸ καὶ τῶν ὀργάνων τὰ λεπτὰ καὶ σύντονα καὶ μὴ ἔχοντα κέρας τὰς φωνὰς ἔχει λιγυρωτέρας· ὁ γὰρ ἀπὸ τῶν ὑδάτων ἦχος, καὶ ὅλως ὅταν ἀπό τινος γιγνόμενος παρακολουθῇ, συνέχει τὴν ἀκρίβειαν τὴν τῶν φθόγγων. σαθραὶ δ' εἰσὶ καὶ παρερρυηκυῖαι τῶν φωνῶν ὅσαι μέχρι τινὸς φερόμεναι συνεχεῖς διασπῶνται. φανερώτατον δὲ τοῦτ' ἐςὶν ἐπὶ τοῦ κεράμου· πᾶς γὰρ ὁ ἐκ πληγῆς ῥαγεὶς ποιεῖ τὸν ἦχον σαθρόν, διασπωμένης τῆς κινήσεως κατὰ τὴν πληγήν, ὥςε μηκέτι γίγνεσθαι τοὺς ἐκπίπτοντας ἤχους συνεχεῖς. ὁμοίως δὲ τοῦτο συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν ἐρρωγότων κεράτων καὶ ἐπὶ τῶν χορδῶν τῶν παρανενευρισμένων. ἐπὶ πάντων γὰρ τῶν τοιούτων μέχρι μέν τινος ὁ ἦχος φέρεται συνεχής, ἔπειτα διασπᾶται, καθ' ὅ τι ἂν ᾖ μὴ συνεχὲς τὸ ὑποκείμενον, ὥςε μὴ μίαν γίγνεσθαι πληγὴν ἀλλὰ διεσπασμένην, καὶ φαίνεσθαι τὸν ἦχον σαθρόν. σχεδὸν γὰρ παραπλήσιαι τυγχάνουσιν οὖσαι ταῖς τραχείαις· πλὴν ἐκεῖναι μέν εἰσιν ἀπ' ἀλλήλων κατὰ μικρὰ μέρη διεσπασμέναι, τῶν δὲ σαθρῶν αἱ πλεῖςαι τὰς μὲν ἀρχὰς ἔχουσι συνεχεῖς, ἔπειτ' εἰς πλείω μέρη τὴν διαίρεσιν λαμβάνουσιν. δασεῖαι δ' εἰσὶ τῶν φωνῶν ὅσαις ἔσωθεν τὸ πνεῦμα εὐθέως συνεκβάλλομεν μετὰ τῶν φθόγγων, ψιλαὶ δ' εἰσὶ τοὐναντίον ὅσαι γίγνονται χωρὶς τῆς τοῦ πνεύματος ἐκβολῆς. ἀπορρήγνυσθαι δὲ συμβαίνει τὰς φωνάς, ὅταν μηκέτι δύνωνται τὸν ἀέρα μετὰ πληγῆς ἐκπέμπειν, ἀλλ' ὁ περὶ τὸν πνεύμονα τόπος αὐτῶν ὑπὸ τῆς διαςάσεως ἐκλυθῇ. ὥσπερ γὰρ καὶ τὰ σκεύη καὶ τοὺς ὤμους ἐκλύεσθαι συμβαίνει τὸ τελευταῖον συντόνως, οὕτως καὶ τὸν περὶ τὸν πνεύμονα τόπον. κοῦφον γὰρ ἔξω φέρεσθαι τὸ πνεῦμα διὰ τὸ μὴ γίνεσθαι βίαιον αὐτοῦ τὴν πληγήν· ἅμα δὲ καὶ διὰ τὸ τετραχύνθαι τὴν ἀρτηρίαν αὐτῶν ἰσχυρῶς, οὐ δύναται τὸ πνεῦμα ἔξω φέρεσθαι συνεχές, ἀλλὰ διεσπασμένον, ὡς ἀπερρωγυίας γίγνεσθαι τὰς φωνὰς αὐτῶν. καί τινες οἴονται διὰ τὴν τοῦ πνεύμονος γλισχρότητα τὸ πνεῦμα οὐ δύνασθαι περαιοῦσθαι περὶ τὸν ἔξω τόπον, διαμαρτάνοντες· φθέγγονται μὲν γὰρ ἀλλ' οὐ δύνανται γεγωνεῖν διὰ τὸ μὴ γίνεσθαι μετὰ συντονίας τὴν τοῦ ἀέρος πληγήν, ἀλλὰ μόνον φωνοῦσιν, ὡς ἂν ἀπ' αὐτοῦ τοῦ φάρυγγος τὸ πνεῦμα βιαζόμενον. τῶν δ' ἰσχνοφώνων οὔτε περὶ τὰς φλέβας οὔτε περὶ τὰς ἀρτηρίας ἐςὶ τὸ πάθος, ἀλλὰ περὶ τὴν κίνησιν τῆς γλώττης. χαλεπῶς γὰρ αὐτὴν μεταφέρουσιν, ὅταν ἕτερον δέῃ φθόγγον εἰπεῖν. διὸ καὶ πολὺν χρόνον τὸ αὐτὸ ῥῆμα λέγουσιν, οὐ δυνάμενοι τὸ ἑξῆς εἰπεῖν, ἀλλὰ συνεχῶς τῆς κινήσεως καὶ τοῦ πνεύμονος αὐτῶν ἐπὶ τὴν αὐτὴν ὁρμὴν φερομένου διὰ τὸ πλῆθος καὶ τὴν βίαν τοῦ πνεύματος. ὥσπερ γὰρ καὶ τὸ σῶμα ὅλον τῶν τρεχόντων βιαίως χαλεπόν ἐςιν ἐκ τῆς ὁρμῆς εἰς ἄλλην κίνησιν μεταςῆσαι, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ κατὰ μέρος. διὸ καὶ πολλάκις τὸ μὲν ἑξῆς εἰπεῖν οὐ δύνανται, τὸ δὲ μετὰ τοῦτο λέγουσι ῥᾳδίως, ὅταν ἄλλην ποιήσωνται τῆς κινήσεως ἀρχήν. δῆλον δ' ἐςίν· καὶ γὰρ τοῖς ὀργιζομένοις τοῦτο συμβαίνει πολλάκις διὰ τὸ βίαιον αὐτῶν γίγνεσθαι τὴν τοῦ πνεύματος φοράν.

4. τὸ *M*ᵃ. ‖ 21. παμπλείων habeat *M*ᵃ necne non liquet. ‖ 32. παρερρυχυῖαι *M*ᵃ. ‖ 38. τῶν παρα om *M*ᵃ. ‖ 39. γὰρ] μὲν *M*ᵃ.

11. προσρήγνυσθαι *M*ᶜ. ‖ 21. πνεύματος *M*ᶜ.

ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΟΝΙΚΑ.

Ὅτι αἱ διάνοιαι ἕπονται τοῖς σώμασι, καὶ οὐκ εἰσὶν αὐταὶ καθ᾽ ἑαυτὰς ἀπαθεῖς οὖσαι τῶν τοῦ σώματος κινήσεων. τοῦτο δὲ δῆλον πάνυ γίνεται ἔν τε ταῖς μέθαις καὶ ἐν ταῖς ἀρρωστίαις· πολὺ γὰρ ἐξαλλάττουσαι φαίνονται αἱ διάνοιαι ὑπὸ τῶν τοῦ σώματος παθημάτων. καὶ τοὐναντίον δὴ τοῖς τῆς ψυχῆς παθήμασι τὸ σῶμα συμπάσχον φανερὸν γίνεται περί τε τοὺς ἔρωτας καὶ τοὺς φόβους τε καὶ τὰς λύπας καὶ τὰς ἡδονάς. ἔτι δὲ ἐν τοῖς φύσει γινομένοις μᾶλλον ἄν τις συνίδοι ὅτι οὕτως ἔχει πρὸς ἄλληλα σῶμά τε καὶ ψυχὴ συμφυῶς ὥστε τῶν πλείστων ἀλλήλοις αἴτια γίνεσθαι παθημάτων. οὐδὲν γὰρ πώποτε ζῷον γεγένηται τοιοῦτον ὃ τὸ μὲν εἶδος ἔσχεν ἑτέρου ζῴου, τὴν δὲ διάνοιαν ἄλλου, ἀλλ᾽ ἀεὶ τοῦ αὐτοῦ τό τε σῶμα καὶ τὴν ψυχήν, ὥστε ἀναγκαῖον ἕπεσθαι τῷ τοιῷδε σώματι τοιάνδε διάνοιαν. ἔτι δὲ καὶ τῶν ἄλλων ζῴων οἱ περὶ ἕκαστον ἐπιστήμονες ἐκ τῆς ἰδέας δύνανται θεωρεῖν, ἱππικοί τε ἵππους καὶ κυνηγέται κύνας. εἰ δὲ ταῦτα ἀληθῆ εἴη (ἀεὶ δὲ ταῦτα ἀληθῆ ἐστίν), εἴη ἂν φυσιογνωμονεῖν. οἱ μὲν οὖν προγεγενημένοι φυσιογνώμονες κατὰ τρεῖς τρόπους ἐπεχείρησαν φυσιογνωμονεῖν, ἕκαστος καθ᾽ ἕνα. οἱ μὲν γὰρ ἐκ τῶν γενῶν τῶν ζῴων φυσιογνωμονοῦσι, τιθέμενοι καθ᾽ ἕκαστον γένος εἶδός τι ζῴου καὶ διάνοιαν. οἱ δ᾽ ἐπὶ τούτοις σῶμά τι, εἶτα τὸν ὅμοιον τῷ σώματι σῶμα ἔχοντα καὶ τὴν ψυχὴν ὁμοίαν ὑπελάμβανον. ἄλλοι δέ τινες τοῦτο μὲν ἐποίουν, οὐκ ἐξ ἁπάντων δὲ τῶν ζῴων ἐδοκίμαζον, ἀλλ᾽ ἐξ αὐτοῦ τοῦ τῶν ἀνθρώπων γένους, διελόμενοι κατὰ τὰ ἔθνη, ὅσα διέφερε τὰς ὄψεις καὶ τὰ ἤθη, οἷον Αἰγύπτιοι καὶ Θρᾷκες καὶ Σκύθαι, ὁμοίως τὴν ἐκλογὴν τῶν σημείων ἐποιοῦντο. οἱ δέ τινες ἐκ τῶν ἠθῶν τῶν ἐπιφαινομένων, οἵᾳ διαθέσει ἕπεται ἕκαστον ἦθος, τῷ ὀργιζομένῳ, τῷ φοβουμένῳ, τῷ ἀφροδισιάζοντι, καὶ τῶν ἄλλων δὴ παθημάτων ἑκάστῳ. ἔστι δὲ κατὰ πάντας τούτους τοὺς τρόπους φυσιογνωμονεῖν, καὶ ἔτι κατ᾽ ἄλλους, καὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν σημείων ἀνομοίως ποιεῖσθαι. οἱ μὲν οὖν κατὰ τὰ ἤθη μόνον φυσιογνωμονοῦντες ἁμαρτάνουσιν, πρῶτον μὲν ὅτι ἔνιοι οὐχ οἱ αὐτοὶ ὄντες τὰ ἐπὶ τῶν προσώπων ἤθη τὰ αὐτὰ ἔχουσιν, οἷον ὅ τε ἀνδρεῖος καὶ ὁ ἀναιδὴς τὰ αὐτὰ ἔχουσι, τὰς διανοίας πολὺ κεχωρισμένοι, δεύτερον δὲ ὅτι κατὰ χρόνους τινὰς τὰ ἤθη οὐ τὰ αὐτὰ ἀλλ᾽ ἑτέρων ἔχουσιν· δυσανίοις τε γὰρ οὖσιν ἐνίοτε συνέβη τὴν ἡμέραν ἡδέως διαγαγεῖν καὶ τὸ ἦθος λαβεῖν τὸ τοῦ εὐθύμου, καὶ τοὐναντίον εὔθυμον λυπηθῆναι, ὥστε τὸ ἦθος τὸ ἐπὶ τοῦ προσώπου μεταβαλεῖν. ἔτι πρὸς τούτοις περὶ ὀλίγων ἄν τις τοῖς ἐπιφαινομένοις τεκμαίροιτο. οἱ δ᾽ ἐκ τῶν θηρίων φυσιογνωμονοῦντες οὐκ ὀρθῶς τὴν ἐκλογὴν τῶν σημείων ποιοῦνται. οὐ γὰρ δὴ ἑκάστου τῶν ζῴων τὴν ἰδέαν διεξελθόντα ἔστιν εἰπεῖν ὅτι, ὃς ἂν ὅμοιος τούτῳ τὸ σῶμα ᾖ, καὶ τὴν ψυχὴν ὅμοιος ἔσται. πρῶτον μὲν γὰρ ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν οὕτως ὅμοιον θηρίῳ ἄνθρωπον οὐδεὶς ἂν εὕροι, ἀλλὰ προσεοικότα μέν τι. ἔτι πρὸς τούτοις τὰ ζῷα ὀλίγα μὲν τὰ ἴδια ἔχει σημεῖα, πολλὰ δὲ τὰ κοινά· ὥστε ἐπειδὰν ὅμοιός τις ᾖ μὴ κατὰ τὸ ἴδιον ἀλλὰ κατὰ τὸ κοινόν, τί μᾶλλον οὗτος λέοντι ἢ ἐλάφῳ ὁμοιότερος; εἰκὸς γὰρ τὰ μὲν ἴδια τῶν σημείων ἴδιόν τι σημαίνειν, τὰ δὲ κοινὰ κοινόν. τὰ μὲν οὖν κοινὰ τῶν σημείων οὐδὲν ἂν διασαφηθείη τῷ φυσιογνωμονοῦντι. εἰ δέ τις τὰ ἴδια ἑκάστου τῶν θηρίων ἐκλέξειεν, οὐκ ἂν ἔχοι ἀποδοῦναι οὗ ἐστὶ ταῦτα σημεῖα. εἰκὸς γὰρ τοῦ ἰδίου, ἴδιον δὲ οὐδενὸς οὐδὲν τῶν ζῴων τῶν φυσιογνωμονουμένων ἔν γε τῇ διανοίᾳ ἔχοι ἄν τις λαβεῖν· οὔτε γὰρ ἀνδρεῖον μόνον ὁ λέων ἐστίν, ἀλλὰ καὶ ἄλλα πολλά, οὔτε δειλὸν ὁ λαγωός, ἀλλὰ καὶ ἄλλα μυρία. εἰ οὖν μήτε τὰ κοινὰ σημεῖα ἐκλέξαντι σαφές τι γίνεται μήτε τὰ ἴδια, οὐκ ἂν εἴη καθ᾽ ἕκαστον τῶν ζῴων σκέπτεσθαι, ἀλλ᾽ ἐξ ἀνθρώπων τὴν ἐκλογὴν ποιητέον τῶν τὸ αὐτὸ πάθος πασχόντων, οἷον, ἂν μὲν ἀνδρείου ἐπισκοπῇ τις τὰ σημεῖα, τὰ ἀνδρεῖα τῶν ζῴων εἰς ἓν λαβόντα δεῖ ἐξετάσαι, ποῖα παθήματα τούτοις μὲν ἅπασιν ὑπάρχει, τῶν δὲ ἄλλων ζῴων οὐδενὶ συμβέβηκεν. εἰ γὰρ

Codices $I^a K^a L^a$. Tit. φυσιογνωμικά I^a.

1. αἱ] καὶ $I^a K^a$. ‖ 2. μεθ᾽ I^a. ‖ 9. ὅτι] ὡς I^a, om K^a. ‖ 10. συμφυῆ $I^a K^a$. ‖ 14. διάθεσιν $I^a K^a$. ‖ 22. ἐπί τε τῶν τοιούτων σ. $I^a K^a$. ‖ 23. σώματι] τὸ $I^a K^a$. ‖ ἔχοντι $I^a K^a$. ‖ 25. γένος I^a. ‖ 28. ἐκ τῶν ἐπιφαινομένων ἠθῶν $I^a K^a$. ‖ 29. ἑκάστῳ L^a.

1. φυσιογνωμοῦντες K^a. ‖ ἁμαρτάνουσι] ἂν K^a et, addito ἁμαρτάνοιεν post μὲν, I^a. ‖ 2. ἤθη οὐχὶ τὰ L^a. ‖ 3. ὁ om $I^a K^a$. ‖ 9. τις om $I^a K^a L^a$. ‖ 12. ὃς ἀνόμοιος I^a. ‖ 15. μέν τι om I^a. ‖ 17. ὅμοιός τις ᾖ] ὅμοια τῶν L^a. ‖ 19. ὁμοιότερον I^a. ‖ μὲν γὰρ τὰ L^a. ‖ 21. φυσιογνωμοῦντι K^a. ‖ 23. ταῦτα τὰ σημεῖα I^a. ‖ 24. τε $K^a L^a$. ‖ 28. τι om $I^a K^a$. ‖ τὰ] κατὰ τὰ $K^a L^a$.

ὕτω τις ἐκλέξειεν, ὅτι ταῦτά ἐςι τὰ σημεῖα ἀνδρείας τοῖς προκριθεῖσι ζῴοις, μὴ μόνον ἀνδρείας κοινὸν ὑπάρχειν πάθημα τῶν ἐν τῇ διανοίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἄλλο τι· οὕτω δ' ἂν ἀπορήσειε πότερον ἀνδρείας ἢ θατέρυ τὰ σημεῖά ἐςιν. ἀλλὰ δεῖ ἐκ πλείςων τε ἐκλέγεσθαι ζῴων, καὶ μηδὲν πάθος κοινὸν ἐχόντων ἐν τῇ διανοίᾳ ἄλλο τι, οὗ ἂν τὰ σημεῖα σκοπῇ. ὅσα μὲν οὖν τῶν σημείων μόνιμά ἐςι, μόνιμον ἄν τι καὶ σημαίνοι· ὅσα δὲ ἐπιγινόμενά τε καὶ ἀπολείποντα, πῶς ἂν τὸ σημεῖον ἀληθὲς εἴη τῦ ἐν τῇ διανοίᾳ μὴ μένοντος; εἰ μὲν γὰρ μόνιμον ἐπιγινόμενόν τε καὶ ἀπολεῖπον σημεῖόν τις ὑπολάβοι, ἐνδέχοιτο μὲν ἂν αὐτὸ ἀληθὲς εἶναι, ὐ μὴν ἐπιεικὲς ἂν εἴη, μὴ ἀεὶ τῷ πράγματι παρεπόμενον. ὅσα δὲ παθήματα ἐγγινόμενα τῇ ψυχῇ μηδέν τι ἐνδιαλλάττει τὰ σημεῖα τὰ ἐν τῷ σώματι, οἷς χρῆται ὁ φυσιογνώμων, οὐκ ἂν εἴη τὰ τοιαῦτα γνωρίσματα τῇ τέχνῃ, οἷον τὰ περὶ τὰς δόξας καὶ τὰς ἐπιςήμας ἰατρὸν ἢ κιθαριςὴν ὐκ ἐνδέχεται γνωρίζειν· ὁ γὰρ μαθὼν ὅ τι μάθημα, ὐδὲν ἐξήλλαξε τῶν σημείων οἷς χρῆται ὁ φυσιογνώμων.

2 Δεῖ δὴ ὖν ὁρίσαι περὶ ποῖα ἄττα ἐςὶν ἡ φυσιογνωμονία, ἐπειδὴ ὐ περὶ πάντα, καὶ ἐκ τίνων ἕκαςα σημεῖα λαμβάνεται, ἔπειτ' ἐφεξῆς καθ' ἓν ἕκαςον περὶ τῶν ἐπιφανεςέρων δηλῶσαι. ἡ μὲν ὖν φυσιογνωμονία ἐςί, καθάπερ καὶ τὔνομα αὐτῆς λέγει, περὶ τὰ φυσικὰ παθήματα τῶν ἐν τῇ διανοίᾳ, καὶ τῶν ἐπικτήτων ὅσα παραγινόμενα μεθίςησι τῶν σημείων τῶν φυσιογνωμονουμένων. ὁποῖα δὲ ταῦτά ἐςιν, ὕςερον δηλωθήσεται. ἐξ ὧν δὲ γενῶν τὰ σημεῖα λαμβάνεται, νῦν ἐρῶ, καὶ ἔςιν ἅπαντα· ἔκ τε γὰρ τῶν κινήσεων φυσιογνωμονοῦσι, καὶ ἐκ τῶν σχημάτων, καὶ ἐκ τῶν χρωμάτων, καὶ ἐκ τῶν ἠθῶν τῶν ἐπὶ τῦ προσώπου ἐμφαινομένων, καὶ ἐκ τῶν τριχωμάτων, καὶ ἐκ τῆς λειότητος, καὶ ἐκ τῆς φωνῆς, καὶ ἐκ τῆς σαρκός, καὶ ἐκ τῶν μερῶν, καὶ ἐκ τῦ τύπου ὅλου τοῦ σώματος. καθόλου μὲν ὖν τοιαῦτά ἐςιν ἃ λέγουσιν οἱ φυσιογνώμονες περὶ ὅλων τῶν γενῶν ἐν οἷς ἐςὶ τὰ σημεῖα: εἰ μὲν ὖν ἀσαφὴς ἢ μὴ εὔσημος ἦν ἡ τοιαύτη διέξοδος, ἀπέχρησεν ἂν τὰ εἰρημένα. νυνὶ δ' ἴσως βέλτιόν ἐςι καθ' ἕκαςον περὶ πάντων, ὅσα ἐπιφανῆ παρὰ τῶν φυσιογνωμονουμένων, ἀκριβέςερον φράσαι, τά τε σημεῖα λέγοντα, οἷά τί ἐςιν ἕκαςα καὶ ἐπὶ τί ἀναφέρεται, ὅσα μὴ ἐν τοῖς προειρημένοις δεδήλωται. αἱ μὲν οὖν χροιαὶ σημαίνουσιν αἱ μὲν ὀξεῖαι θερμὸν καὶ ὕφαιμον, αἱ δὲ λευκέρυθροι εὐφυΐαν, ὅταν ἐπὶ λείου χρωτὸς συμβῇ τοῦτο τὸ χρῶμα. τὰ δὲ τριχώματα τὰ μὲν μαλακὰ δειλόν, τὰ δὲ σκληρὰ ἀνδρεῖον. τοῦτο δὲ τὸ σημεῖον εἴληπται ἐξ ἁπάντων τῶν ζῴων. δειλότατον μὲν γάρ ἐςιν ἔλαφος λαγωὸς πρόβατα, καὶ τὴν τρίχα μαλακωτάτην ἔχει· ἀνδρειότατον δὲ λέων, ὗς ἄγριος, καὶ τρίχα σκληροτάτην φέρει. ἔςι δὲ καὶ ἐν τοῖς ὄρνισι τὸ αὐτὸ τῦτο ἰδεῖν· καθόλου τε γὰρ ὅσοι μὲν σκληρὸν τὸ πτερὸν ἔχουσιν, ἀνδρεῖοι, ὅσοι δὲ μαλακόν, δειλοί, καὶ κατὰ μέρη ἔςι ταὐτὸ τοῦτο ἰδεῖν ἔν τε τοῖς ὄρτυξι καὶ ἐν τοῖς ἀλεκτρυόσιν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν γενῶν τῶν ἀνθρώπων ταὐτὸ τοῦτο συμπίπτει· οἱ μὲν γὰρ ὑπὸ ταῖς ἄρκτοις οἰκῦντες ἀνδρεῖοί τέ εἰσι καὶ σκληρότριχες, οἱ δὲ πρὸς μεσημβρίαν δειλοί τε καὶ μαλακὸν τρίχωμα φέρυσιν. ἡ δὲ δασύτης ἡ περὶ τὴν κοιλίαν λαλιὰν σημαίνει. τῦτο δὲ ἀναφέρεται εἰς τὸ γένος τῶν ὀρνίθων· ἴδιον γὰρ ὄρνιθος τῶν περὶ τὸ σῶμα ἡ δασύτης ἡ περὶ τὴν κοιλίαν, τῶν δὲ περὶ διάνοιαν ἡ λαλιά. ἡ δὲ σὰρξ ἡ μὲν σκληρὰ καὶ εὐεκτικὴ φύσει ἀναίσθητον σημαίνει, ἡ δὲ λεία καὶ εὐφυέα καὶ ἀβέβαιον, ἐὰν μὴ ἐπ' ἰσχυρῦ σώματος καὶ τὰ ἀκρωτήρια ἐγκρατῆ ἔχοντος τῦτο συμβῇ. αἱ δὲ κινήσεις αἱ μὲν νωθραὶ μαλακὴν διάνοιαν, αἱ δὲ ὀξεῖαι ἔνθερμον. ἐπὶ δὲ τῆς φωνῆς ἡ μὲν βαρεῖα καὶ ἐπιτεινομένη ἀνδρεῖον, ἡ δὲ ὀξεῖα καὶ ἀνειμένη δειλόν. τὰ δὲ σχήματα καὶ τὰ παθήματα τὰ ἐπιφαινόμενα ἐπὶ τῶν προσώπων κατὰ τὰς ὁμοιότητας λαμβάνεται τῷ πάθει. ὅταν γὰρ πάσχῃ τι, γίνεται οἷον εἰ τοιῦτον ἔχει ὅταν τις ὀργίζηται, ὀργίλον τὸ σημεῖον τῦ αὐτῦ γένους. τὸ δὲ ἄρρεν τῦ θήλεος μεῖζον καὶ ἰσχυρότερον, καὶ τὰ ἀκρωτήρια τοῦ σώματος ἰσχυρότερα καὶ λιπαρώτερα καὶ εὐεκτικώτερα καὶ βελτίω κατὰ πάσας τὰς ἀρετάς. ἰσχυρότερα δὲ τῶν ἐπὶ τοῖς μέρεσι σημείων ἐςὶ τὰ ἐν τοῖς ἤθεσι τοῖς ἐν τοῖς ἐπιφαινομένοις λαμβανόμενα καὶ τὰ κατὰ τὰς κινήσεις καὶ τὰ σχήματα. ὅλως δὲ τὸ ἑνὶ μὲν πιςεύειν

2. μόνον δ' ἀνδρείας L^a. || 3. ἐν om $I^a K^a$. || τι] τι ὕτως ἔςιν L^a. || 4. εὐπορήσειε L^a. || ἀλλὰ δὲ ἐκ L^a. || 7. μὲν ὖν] τε μὲν L^a. || 8. ἐπιγινόμενα καὶ ἀπογινόμενά τε καὶ ἀπ. $I^a K^a$. || 12. μὴ] μὲν $I^a K^a$. || 16. ἰατρὸς ἢ κιθαριςὴς $I^a K^a L^a$. || 19. δὲ I^a. || 26. ςηλωθήσεται L^a. || 29. σχημάτων — 30. ἐκ τῶν om I^a. || 30. χρωμάτων $I^a K^a$ et corr L^a. || 31. καὶ primum om I^a. || ἐκ tertiam om $I^a K^a L^a$. || 32. ἐκ ante τῦ om $I^a K^a$. || 33. ὖν] ὖν αὖ L^a. || 35. ἄσημος L^a. || 37. περὶ τῶν πάντων $I^a K^a$. || περὶ L^a.

2. καὶ ἐπὶ τί om $I^a K^a L^a$. || μὴ] μὲν $I^a K^a$. || 9. τρίχαν I^a. || 13. αὐτὸ L^a. || 16. τοῖς I^a. || 18. τὴν om I^a. || 21. περὶ τὴν διάνοιαν L^a. || 26. βραβεῖα K^a. || 28. τῶν παθῶν L^a. || 30. τοιῦτο L^a. || ἔχοι K^a. || 31. δὲ om L^a. || 33. καὶ τὰ εὐεκτικώτερα $I^a K^a L^a$. || 36. τὰ om $I^a K^a$. || 37. τὸ] τῷ L^a.

τῶν σημείων εὔηθες· ὅταν δὲ πλείω συμφωνοῦντα καθ' ἑνὸς λάβῃ, μᾶλλον ἤδη κατὰ τὸ εἰκὸς ἄν τις ὑπολαμβάνοι ἀληθῆ εἶναι τὰ σημεῖα. ἔςι δὲ ἄλλος τρόπος καθ' ὃν ἂν τις φυσιογνωμονοίη· οὐδεὶς μέντοι ἐπικεχείρηκεν. οἷον εἰ ἀνάγκη ἐςὶ τὸν ὀργίλον καὶ τὸν δυσθυμον καὶ μικρὸν τὸ ἦθος φθονερὸν εἶναι, εἰ καὶ μή ἐςι φθονεροῦ σημεῖα, ἐξ ἐκείνων δὲ τῶν προτέρων ἐνδέχοιτο ἂν τῷ φυσιογνώμονι καὶ τὸν φθονερὸν εὑρίσκειν, μάλιςα μὲν ἂν ὁ τοιοῦτος ἴδιος τρόπος εἴη τοῦ πεφιλοσοφηκότος. τὸ γὰρ δύνασθαι τινῶν ὄντων ἀναγκαῖον εἶναι, ἴδιον ὑπολαμβάνοιμεν φιλοσοφίας· ὅπερ ἐςὶν ὅτε ἐναντιοῦται τούτῳ κατὰ τὰ πάθη φυσιογνωμονεῖν καὶ τὰ κακά.

Περὶ φωνῆς κατὰ μὲν τὸ πάθος ἐπισκοπῶν ὀξεῖαν οἰηθείη ἄν τις δυεῖν ἕνεκεν τιθέναι τοῦ θυμοειδοῦς. ὁ γὰρ ἀγανακτῶν καὶ ὀργιζόμενος ἐπιτείνειν εἴωθε τὸν φθόγγον καὶ ὀξὺ φθέγγεσθαι, ὁ δὲ ῥαθύμως διακείμενος τόν τε τόνον ἀνίησι καὶ βαρὺ φθέγγεται. τῶν δ' αὖ ζῴων τὰ μὲν ἀνδρεῖα βαρύφωνά ἐςι, τὰ δὲ δειλὰ ὀξύφωνα, λέων μὲν καὶ ταῦρος, καὶ κύων ὑλακτικός, καὶ τῶν ἀλεκτρυόνων οἱ εὔψυχοι βαρύφωνοι φθέγγονται· ἔλαφος δὲ καὶ λαγὼς ὀξύφωνά ἐςιν. ἀλλ' ἴσως καὶ ἐν τούτοις κρεῖσσόν ἐςι μὴ ἐν τῷ βαρεῖαν ἢ ὀξεῖαν εἶναι τὴν φωνὴν αὐτῶν ἀνδρεῖον ἢ δειλὸν τιθέναι, ἀλλ' ἐν τῷ τὴν μὲν ἐρρωμένην ἀνδρείου τὴν δὲ ἀνειμένην καὶ ἀσθενῆ δειλοῦ ὑποληπτέον εἶναι. ἔςι δὲ κράτιςον, ὅταν τὰ σημεῖα μὴ ὁμολογούμενα ἀλλ' ὑπεναντιούμενα, μηδὲν τιθέναι, εἰ μή ἐςι τῶν διηρημένων ποῖα ποίων πιστότερα, καὶ μάλιστα μὲν εἰς εἴδη ἀλλὰ μὴ εἰς ὅλα τὰ γένη ἀναφέρειν. ὁμοιότερα γάρ ἐςι τῷ ζητουμένῳ· ὐ γὰρ ὅλον τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων φυσιογνωμονοῦμεν, ἀλλά τινα τῶν ἐν τῷ γένει.

3 Ἀνδρείου σημεῖα τρίχωμα σκληρόν, τὸ σχῆμα τοῦ σώματος ὀρθόν, ὀςᾶ καὶ πλευραὶ καὶ τὰ ἀκρωτήρια τοῦ σώματος ἰσχυρὰ καὶ μεγάλα, καὶ κοιλία πλατεῖα καὶ προσεςαλμένη· ὠμοπλάται πλατεῖαι καὶ διεςηκυῖαι, οὔτε λίαν συνδεδεμέναι οὔτε παντάπασιν ἀπολελυμέναι· τράχηλος ἐρρωμένος, οὐ σφόδρα σαρκώδης· τὸ ςῆθος σαρκῶδές τε καὶ πλατύ, ἰσχίον προσεςαλμένον, γαςροκνημίαι κάτω προσεσπασμέναι· ὄμμα χαροπόν, οὔτε λίαν ἀνεπτυγμένον οὔτε παντάπασι συμμύον· αὐχμηρότερον τὸ χρῶμα τὸ ἐπὶ τοῦ σώματος· ὀξὺ μέτωπον, εὐθύ, οὐ μέγα, ἰσχνόν, οὔτε λεῖον οὔτε παντάπασι ῥυτιδῶδες. δειλοῦ σημεῖα τριχωμάτιον μαλακόν, τὸ σῶμα συγκεκαθικός, οὐκ ἐπισπερχής· αἱ δὲ γαςροκνημίαι ἄνω ἀνεσπασμέναι· περὶ τὸ πρόσωπον ὕπωχρος· ὄμματα ἀσθενῆ καὶ σκαρδαμύττοντα, καὶ τὰ ἀκρωτήρια τοῦ σώματος ἀσθενῆ, καὶ μικρὰ σκέλη, καὶ χεῖρες λεπταὶ καὶ μακραί· ὀσφὺς δὲ μικρὰ καὶ ἀσθενής· τὸ σχῆμα σύντονον ἐν ταῖς κινήσεσιν· οὐκ ἰταμὸς ἀλλ' ὕπτιος καὶ τεθαμβηκώς· τὸ ἦθος τὸ ἐπὶ τοῦ προσώπου εὐμετάβολον, κατηφής. εὐφυοῦς σημεῖα σὰρξ ὑγροτέρα καὶ ἁπαλωτέρα, οὐκ εὐεκτικὴ οὐδὲ πιμελώδης σφόδρα· τὰ περὶ τὰς ὠμοπλάτας καὶ τράχηλον ἰσχνότερα, καὶ τὰ περὶ τὸ πρόσωπον, καὶ σύνδετα τὰ περὶ τὰς ὠμοπλάτας, καὶ τὰ κάτω ἀφειμένα· εὔλυτα τὰ περὶ τὰς πλευράς· καὶ τὸν νῶτον ἀσαρκότερος· τὸ σῶμα λευκέρυθρον καὶ καθαρόν· τὸ δερμάτιον λεπτόν, τριχωμάτιον μὴ λίαν σκληρὸν μηδὲ λίαν μέλαν, ὄμμα χαροπόν, ὑγρόν. ἀναισθήτου σημεῖα τὰ περὶ τὸν αὐχένα καὶ τὰ σκέλη σαρκώδη καὶ συμπεπλεγμένα καὶ συνδεδεμένα, κοτύλη ςρογγύλη, ὠμοπλάται ἄνω ἀνεσπασμέναι, μέτωπον μέγα περιφερὲς σαρκῶδες, ὄμμα χλωρὸν κωφόν, κνῆμαι περὶ σφυρὸν παχεῖαι σαρκώδεις ςρογγύλαι, σιαγόνες μεγάλαι σαρκώδεις, ὀσφὺς σαρκώδης, σκέλη μακρά, τράχηλος παχύς, πρόσωπον σαρκῶδες, ὑπόμακρον ἱκανῶς. τὰς δὲ κινήσεις καὶ τὸ σχῆμα καὶ τὸ ἦθος τὸ ἐπὶ τοῦ προσώπου ἐπιφαινόμενον κατὰ τὰς ὁμοιότητας ἀναλαμβάνει. ἀναιδοῦς σημεῖα ὀμμάτιον ἀνεπτυγμένον καὶ λαμπρόν, βλέφαρα ὕφαιμα καὶ παχέα· μικρὸν ἔγκυρτος· ὠμοπλάται ἄνω ἐπηρμέναι· τῷ σχήματι μὴ ὀρθὸς ἀλλὰ μικρῷ προπετέςερος, ἐν ταῖς κινήσεσιν ὀξύς, ἐπίπυρρος τὸ σῶμα· τὸ χρῶμα ὕφαιμον· ςρογγυλοπρόσωπος· τὸ ςῆθος ἀνεσπασμένον. κοσμίου σημεῖα. ἐν ταῖς κινήσεσι βραδύς, καὶ διάλεκτος βραδεῖα καὶ φωνὴ πνευματώδης καὶ ἀσμενής, ὀμμάτιον ἀλαμπὲς μέλαν καὶ μήτε λίαν ἀνεπτυγμένον μήτε παντάπασι συμμεμυκός, σκαρδαμυκτικὸν βραδέως· τὰ μὲν γὰρ ταχέως

6. σημεῖα — 8. φθονερὸν om L^c. ‖ 8. ἂν] ὅταν $I^c K^c$. ‖ 10. ὑπολαμβάνη μὲν K^c ‖ 11. ὅτε om L^c. ‖ τοῦτο L^c. ‖ 13. περὶ φωνῆς in margine K^c, om $I^c L^c$. ‖ 14. δεῖν L^c, omisso ἕνεκεν. ‖ 20. ἔμψυχοι βαρύφωνα L^c. ‖ 21. λαγωὸς $I^c K^c$. ‖ 22. μὴ] μὲν $I^c K^c$. ‖ 24. ἀνδρείαν L^c. ‖ 25. ἔτι L^c. ‖ 26. οὐδὲν L^c. ‖ μή] μὲν $I^c K^c$. ‖ τωνδὶ εἰρημένα L^c. ‖ 31. ἀνδρείου σημεῖα in margine K^c, om $I^c L^c$. et perinde δειλοῦ σημεῖα b 4, εὐφυοῦς σημεῖα b 12, similesque indices.

1. ἐπτυγμένον K^c. ‖ 3. ἰσχυὸν L^c. ‖ 4. τρίχωμα L^c. ‖ 5. τῷ σώματι $I^c K^c$. ‖ 6. δὴ K^c. ‖ 7. σκαρδαμύττει $I^c K^c$. ‖ 10. οὐχ ἰταμὸς $K^c L^c$. ‖ 12. κατηφές L^c. ‖ 14 et 15. τὰς] τοὺς I^c. ‖ 15. καὶ om L^c. ‖ 16. ἄλυτα L^c. ‖ 18. τρίχωμα τὸ L^c. ‖ μὴ] μὲν $I^c K^c$. ‖ 22. περιβερὲς I^c. ‖ 26. κνήσεις I^c. ‖ 30. ἔγκυρτον L^c. ‖ 31. προπετέςερον L^c. ‖ 32. ἐπίπυρος $I^c K^c L^c$. ‖ 33. ςρογγυλοπρόσωπον $I^c K^c$. ‖ 34. διαλεκτικὸς $I^c K^c L^c$. ‖ 35. ἀσμενὴς $K^c L^c$, ἀσθενὴς I^c. ‖ 36. συμβεβηκὸς I^c.

σκαρδαμύττοντα τῶν ὀμμάτων τὰ μὲν δειλὸν τὰ δὲ θερμὸν σημαίνει. εὐθύμου σημεῖα μέτωπον εὐμέγεθες καὶ σαρκῶδες καὶ λεῖον, τὰ περὶ τὰ ὄμματα ταπεινότερα, καὶ ὑπνωδέστερον τὸ πρόσωπον φαίνεται, μήτε δεδορκὸς μήτε σύννουν. ἔν τε ταῖς κινήσεσι βραδὺς ἔστω καὶ ἀνειμένος· τῷ σχήματι καὶ τῷ ἤθει τῷ ἐπὶ τοῦ προσώπου μὴ ἐπισπερχὴς ἀλλὰ ἀγαθὸς φαινέσθω. ἀθύμου σημεῖα. τὰ ῥυτιδώδη τῶν προσώπων καὶ ἰσχνὰ ὄμματα κατακεκλασμένα, ἅμα δὲ καὶ τὰ κεκλασμένα τῶν ὀμμάτων, δύο σημαίνει, τὸ μὲν μαλακὸν καὶ θῆλυ, τὸ δὲ κατηφὲς καὶ ἄθυμον. ἐν τῷ σχήματι ταπεινὸς καὶ ταῖς κινήσεσιν ἀπηγορευκώς. κιναίδου σημεῖα ὄμμα κατακεκλασμένον, γονύκροτος· ἐγκλίσεις τῆς κεφαλῆς εἰς τὰ δεξιά· αἱ φοραὶ τῶν χειρῶν ὕπτιαι καὶ ἔκλυτοι, καὶ βαδίσεις διτταί, ἡ μὲν περινεύοντος, ἡ δὲ κρατοῦντος τὴν ὀσφύν· καὶ τῶν ὀμμάτων περιβλέψεις, οἷος ἂν εἴη Διονύσιος ὁ σοφιστής. πικροῦ σημεῖα τὸ πρόσωπον σεσηρός· μελανόχρως, ἰσχνός· τὰ περὶ τὸ πρόσωπον διεζυσμένα, τὸ πρόσωπον ῥυτιδῶδες ἄσαρκον· εὐθύθριξ καὶ μελάνθριξ. θυμώδους σημεῖα. ὀρθὸς τὸ σῶμα, τῷ σχήματι εὔπλευρος, εὔθυμος, ἐπίπυρρος· ὠμοπλάται διεστηκυῖαι καὶ μεγάλαι καὶ πλατεῖαι· ἀκρωτήρια μεγάλα καὶ ἐγκρατῆ· λεῖος καὶ περὶ τὰ στήθη καὶ περὶ βουβῶνας, εὐπώγων· εὐαυξὴς ὁ περίδρομος τῶν τριχῶν, κάτω κατεληλυθώς. πραέος σημεῖα. ἰσχυρὸς τὸ εἶδος, εὔσαρκος· ὑγρὰ σὰρξ καὶ πολλή· εὐμεγέθης καὶ σύμμετρος· ὕπτιος τῷ σχήματι· ὁ περίδρομος τῶν τριχῶν ἀνεσπασμένος. εἴρωνος σημεῖα πίονα τὰ περὶ τὸ πρόσωπον, καὶ τὰ περὶ τὰ ὄμματα ῥυτιδώδη· ὑπνῶδες τὸ πρόσωπον τῷ ἤθει φαίνεται. μικροψύχου σημεῖα. μικρομελής, μικρογλάφυρος, ἰσχνός, μικρόμματος καὶ μικροπρόσωπος, οἷος ἂν εἴη Κορίνθιος ἢ Λευκάδιος. φιλόκυβοι γαλιαγκῶνες καὶ ὀρχησταί. φιλολοίδοροι οἷς τὸ ἄνω χεῖλος μακρότερον· καὶ τὰ εἴδη προπετεῖς, ἐπίπυρροι. ἐλεήμονες ὅσοι γλαφυροὶ καὶ λευκόχροοι καὶ λιπαρόμματοι καὶ τὰ ῥινία ἄνωθεν διεζυσμένοι, καὶ ἀεὶ δακρύουσιν. οἱ αὐτοὶ οὗτοι καὶ φιλογύναιοι καὶ θηλυγόνοι καὶ περὶ τὰ ἤθη ἐρωτικοὶ καὶ ἀειμνήμονες καὶ εὐφυεῖς καὶ ἔνθερμοι. τούτων δὲ σημεῖα εἴρηται. ἐλεήμων ὁ σοφὸς καὶ δειλὸς καὶ κόσμιος, ἀνελέητος ἀμαθὴς καὶ ἀναιδής. ἀγαθοὶ φαγεῖν οἷς τὸ ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ πρὸς στῆθος μεῖζόν ἐστιν ἢ τὸ ἐντεῦθεν πρὸς τὸν αὐχένα. λάγνου σημεῖα. λευκόχρως καὶ δασὺς εὐθείαις θριξὶ καὶ παχείαις καὶ μελαίναις· καὶ οἱ κρόταφοι δασεῖς εὐθείαις θριξί· λιπαρὸν τὸ ὀμμάτιον καὶ μάργον. φίλυπνοι οἱ τὰ ἄνω μείζω ἔχοντες καὶ γυπώδεις καὶ θερμοί, εὐεκτικὴν σάρκα ἔχοντες, καὶ γλαφυροὶ τὰ εἴδη, καὶ δασεῖς τὰ περὶ τὴν κοιλίαν. μνήμονες οἱ τὰ ἄνω ἐλάττονα ἔχοντες καὶ γλαφυρὰ καὶ σαρκωδέστερα.

Δοκεῖ δέ μοι ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα συμπαθεῖν ἀλ- 4
λήλοις· καὶ ἡ τῆς ψυχῆς ἕξις ἀλλοιουμένη συναλλοιοῖ τὴν τοῦ σώματος μορφήν, πάλιν τε ἡ τοῦ σώματος μορφὴ ἀλλοιουμένη συναλλοιοῖ τὴν τῆς ψυχῆς ἕξιν. ἐπειδὴ γάρ ἐστι ψυχῆς τὸ ἀνιᾶσθαί τε καὶ εὐφραίνεσθαι, καταφανὲς ὅτι οἱ ἀνιώμενοι σκυθρωπότεροί εἰσι καὶ οἱ εὐφραινόμενοι ἱλαροί. εἰ μὲν οὖν ἦν τῆς ψυχῆς λελυμένης ἔτι τὴν ἐπὶ τοῦ σώματος μορφὴν μένειν, ἦν μὲν ἂν καὶ οὕτως ἡ ψυχή τε καὶ τὸ σῶμα συμπαθῆ, οὐ μέντοι συνδιατελοῦντα ἀλλήλοις. νῦν δὲ καταφανὲς ὅτι ἑκάτερον ἑκατέρῳ ἕπεται. μάλιστα μέντοι ἐκ τοῦδε δῆλον γένοιτο. μανία γὰρ δοκεῖ εἶναι περὶ ψυχήν, καὶ οἱ ἰατροὶ φαρμάκοις καθαίροντες τὸ σῶμα καὶ διαίταις τισὶ πρὸς αὐτοῖς χρησάμενοι ἀπαλλάττουσι τὴν ψυχὴν τῆς μανίας. ταῖς δὴ τοῦ σώματος θεραπείαις καὶ ἅμα ἥ τε τοῦ σώματος μορφὴ λέλυται καὶ ἡ ψυχὴ μανίας ἀπήλλακται. ἐπειδὴ οὖν ἅμα ἀμφότερα λύονται, δῆλον ὅτι συνδιατελοῦσιν ἀλλήλοις. συμφανὲς δὲ καὶ ὅτι ταῖς δυνάμεσι τῆς ψυχῆς ὅμοιαι αἱ μορφαὶ τοῖς σώμασιν ἐπιγίνονται, ὥστ' ἐστὶν ἅπαντα ἐν τοῖς ζῴοις τοῦ αὐτοῦ τινὸς δηλωτικά. πολλὰ δὲ καὶ ὧν διαπράττεται τὰ ζῷα, τὰ μὲν ἴδια ἑκάστου γένους πάθη τῶν ζῴων ἐστί, τὰ δὲ κοινά. ἐπὶ μὲν οὖν τοῖς ἰδίοις ἔργοις τῆς ψυχῆς ἴδια τὰ πάθη κατὰ τὸ σῶμα, ἐπὶ δὲ τοῖς κοινοῖς τὰ κοινά. κοινὰ μὲν οὖν ἐστιν ὕβρις τε καὶ ἡ περὶ τὰ ἀφροδίσια ἔκστασις. τῶν μὲν οὖν λοφούρων κοινόν ἐστιν ὕβρις, τῶν δὲ ὄνων τε καὶ συῶν ἡ περὶ τὰ ἀφροδίσια ἕξις. ἴδιον δ' ἐστὶν ἐπὶ μὲν τῶν κυνῶν τὸ λοίδορον, ἐπὶ δὲ τῶν ὄνων τὸ ἄλυπον. ὡς μὲν

3. ταπεινότερον *L*ᵃ, ταπεινότης *I*ᵃ. ‖ 5. ἔν] ὃν *L*ᵃ. ‖ 9. τὰ] κατὰ *L*ᵃ. ‖ 10. καὶ post κατηφὲς om *I*ᵃ*K*ᵃ. ‖ 15. ἐκρατοῦντος *L*ᵃ. ‖ 16. οἷον ἂν εἴη διονύσιον *L*ᵃ. ‖ 18. ῥυτιδώδης *I*ᵃ*K*ᵃ. ‖ 20. ἐπίπυρος *I*ᵃ*K*ᵃ*L*ᵃ. ‖ 23. εὐαξὴς *L*ᵃ. ‖ 25. ἀμεγέθης *L*ᵃ. ‖ 30. ἰσχνὸς καὶ μικρ. *I*ᵃ. ‖ 31. γαλιαγκῶνες *L*ᵃ. ‖ 32. φιλόδωροι *I*ᵃ. ‖ 33. ἐπίπυροι *I*ᵃ*K*ᵃ. ‖ ἐλεήμονες ὅσοι γλαφυροὶ om *L*ᵃ. ‖ 36. φιλογύναιοι *L*ᵃ.

1. κόσμος *K*ᵃ. ‖ ἀνελέητος *I*ᵃ*K*ᵃ. ‖ 4. καὶ] δὲ καὶ *L*ᵃ. ‖ 11. ψυχή τε καὶ *L*ᵃ. ‖ 12. ψυχῆς om *I*ᵃ. ‖ 15. ψυχὴ *L*ᵃ. ‖ 16. οἱ post καὶ om *I*ᵃ*K*ᵃ*L*ᵃ. ‖ 17. ἦν] ἔτι *I*ᵃ*K*ᵃ. ‖ ἔτι om *I*ᵃ*K*ᵃ. ‖ 18. μένειν] οὖσαν *I*ᵃ*K*ᵃ. ‖ 19. συμπαθῆ — 20. ὅτι ἐ om *L*ᵃ. ‖ 23. αὐτὸ *I*ᵃ*K*ᵃ. ‖ 24. δὲ *I*ᵃ, om *L*ᵃ. ‖ 26. ἀμφοτέρως *I*ᵃ. ‖ 29. ἐπι] ὅμοια ἐν *L*ᵃ. ‖ 30. διαπέπρακται *I*ᵃ*K*ᵃ. ‖ τὰ ante ζῷα om *L*ᵃ. ‖ 31. τὰ om *I*ᵃ*K*ᵃ. ‖ 34. ἔκτασις *L*ᵃ. ‖ 35. λοφούρων] λοφούρων λοθούρων *I*ᵃ*K*ᵃ, λοφούρων νοθούρων *L*ᵃ.

οὖν τὸ κοινόν τε καὶ τὸ ἴδιον χρὴ διελέσθαι, εἴρηται. δεῖ μέντοι πρὸς ἅπαντα πολλῆς συνηθείας, εἰ μέλλει τις αὐτοὺς ἔσεσθαι ἱκανὸς περὶ τούτων ἕκαστα λέγειν. ἐπειδὴ γὰρ τὰ ὁρώμενα ἐπὶ τῶν σωμάτων λέγεται ἀναφέρεσθαι ἐπὶ τὰς ὁμοιότητας τάς τε ἀπὸ τῶν ζῴων καὶ τὰς ἀπὸ τῶν πράξεων γινομένας, καὶ ἰδέαι τινὲς ἄλλαι ἀπὸ θερμοτήτων καὶ ἀπὸ ψυχροτήτων γίνονται, ἔστι τε τούτων ἔνια τῶν ἐπιφαινομένων ἐπί τε τοῖς σώμασι μικραῖς διαφοραῖς κεχρημένα καὶ τῷ αὐτῷ ὀνόματι προσαγορευόμενα· οἷον αἵ τε ἀπὸ φόβων ὠχρότητες καὶ ἀπὸ πόνων (αὗται γὰρ ὀνόματί τε τῷ αὐτῷ κέχρηνται, καὶ διαφορὰν μικρὰν ἔχουσι πρὸς ἀλλήλας), μικρᾶς δὲ οὔσης τῆς διαφορᾶς οὐ ῥᾴδιον γινώσκειν ἀλλὰ ἢ ἐκ τῆς συνηθείας τῆς μορφῆς τὴν ἐπιπρέπειαν εἰληφότα, ἔστι μὲν οὖν καὶ τάχιστος καὶ ἄριστος ὁ ἀπὸ τῆς ἐπιπρεπείας, καὶ ἔστι γε οὕτως τούτῳ χρώμενον πολλὰ διαγινώσκειν. καὶ οὐ μόνον καθόλου χρήσιμόν ἐστιν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν τῶν σημείων ἐκλογήν· ἕκαστον γὰρ τῶν ἐκλεγομένων καὶ πρέπειν δεῖ τοιοῦτον οἷον τὸ ἐκλεγόμενον θέλει. ἔτι τε κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν σημείων, καὶ τῷ συλλογισμῷ, ᾧ δεῖ χρῆσθαι ὅπου ἄν τι τύχῃ, προστιθέντας τοῖς προσοῦσι τὰ προσήκοντα, οἷον εἰ ἀναιδής τε εἴη καὶ μικρολόγος, καὶ κλέπτης ἂν εἴη καὶ ἀνελεύθερος, καὶ κλέπτης μὲν ἑπομένως τῇ ἀναιδείᾳ, τῇ δὲ μικρολογίᾳ ἀνελεύθερος. ἐπὶ μὲν οὖν τῶν τοιούτων ἑκάστου δεῖ τοῦτον τὸν τρόπον προσαρμόζοντα τὴν μέθοδον ποιεῖσθαι.

5 Νυνὶ δὲ πρῶτον πειράσομαι τῶν ζῴων διελέσθαι, ὁποῖα αὐτῶν προσήκει διαλλάττειν πρὸς τὸ εἶναι ἀνδρεῖα καὶ δειλὰ καὶ δίκαια καὶ ἄδικα. διαιρετέον δὲ τὸ τῶν ζῴων γένος εἰς δύο μορφάς, εἰς ἄρσεν καὶ θῆλυ, προσάπτοντα τὸ πρέπον ἑκατέρᾳ μορφῇ. ἔστι δὲ ὅμοια. ἐπιχειροῦμεν οὖν τρέφειν τῶν θηρίων προσηνέστερα καὶ μαλακώτερα τὰς ψυχὰς τὰ θήλεα τῶν ἀρρένων, ἧττόν τε ῥωμαλεύμενα, τάς τε τροφὰς καὶ τὰς χειροηθείας μᾶλλον προσδεχόμενα. ὥστε τοιαῦτα ὄντα εἴη που ἂν ἀθυμότερα τῶν ἀρρένων. καταφανὲς δὲ τοῦτο ἐξ ἡμῶν πού ἐστιν, ὅτι ἐπὰν ὑπὸ θυμοῦ κρατηθῶμεν, δυσπαραπιστότεροί τε, καὶ μάλιστα ἐρρώμεθα πρὸς τὸ μηδαμῇ μηδὲν εἶξαι, ἐπὶ τὸ βιάζεσθαι δὲ καὶ πρᾶξαι φερόμεθα, πρὸς ὃ ἂν ὁ θυμὸς ὁρμήσῃ. δοκεῖ δέ μοι καὶ κακουργότερα γίνεσθαι τὰ θήλεα τῶν ἀρρένων, καὶ προπετέστερά τε καὶ ἀναλκέστερα. αἱ μὲν οὖν γυναῖκες καὶ τὰ περὶ ἡμᾶς τρεφόμενα καὶ πάνυ που φανερὰ ὄντα· τὰ δὲ περὶ τὴν ὕλην πάντες ὁμολογοῦσιν οἱ νομεῖς τε καὶ θηρευταὶ ὅτι τοιαῦτά ἐστιν οἷα προείρηται. ἀλλὰ μὴν καὶ τόδε δῆλον, ὅτι ἕκαστον ἐν ἑκάστῳ γένει θῆλυ ἄρρενος μικροκεφαλώτερόν ἐστι καὶ στενοπροσωπότερον καὶ λεπτοτραχηλότερον, καὶ τὰ στήθη ἀσθενέστερα ἔχει, καὶ ἀπλευρότερά ἐστι, τά τε ἰσχία καὶ τοὺς μηροὺς περισαρκότερα τῶν ἀρρένων, γονύκροτα δὲ καὶ τὰς κνήμας λεπτὰς ἔχοντα, τούς τε πόδας κομψοτέρους, τήν τε τοῦ σώματος ὅλην μορφὴν ἡδίω μάλιστ' ἂν ἢ γενναιοτέραν, ἀνευρότερα δὲ καὶ μαλακώτερα, ὑγροτέραις σαρξὶ κεχρημένα. τὰ δὲ ἄρρενα τούτοις ἅπασιν ἐναντία, τὴν φύσιν ἀνδρειοτέραν καὶ δικαιοτέραν εἶναι γένει, τὴν δὲ τοῦ θήλεος δειλοτέραν καὶ ἀδικωτέραν. τούτων οὕτως ἐχόντων, φαίνεται τῶν ζῴων ἁπάντων λέων τελεώτατα μετειληφέναι τῆς τοῦ ἄρρενος ἰδέας. ἔστι γὰρ ἔχων στόμα εὐμέγεθες, τὸ δὲ πρόσωπον τετραγωνότερον, οὐκ ἄγαν ὀστῶδες, τὴν ἄνω τε γένυν οὐ προεξεστηκυῖαν ἀλλὰ ἰσορροποῦσαν τῇ κάτω, ῥῖνα δὲ παχυτέραν ἢ λεπτοτέραν, χαροποὺς ὀφθαλμοὺς ἐγκοίλους, οὐ σφόδρα περιφερεῖς οὔτε ἄγαν προμήκεις, μέγεθος δὲ μέτριον, ὀφρὺν εὐμεγέθη, μέτωπον τετράγωνον, ἐκ μέσου ὑποκοιλότερον, πρὸς δὲ τὰς ὀφρῦς καὶ τὴν ῥῖνα ὑπὸ τοῦ μετώπου οἷον νέφος ἐπανεστηκός. ἄνωθεν δὲ τοῦ μετώπου κατὰ τὴν ῥῖνα ἔχει τρίχας ἐκκλινεῖς οἷον ἂν ἄσιλον, κεφαλὴν μετρίαν, τράχηλον εὐμήκη, πάχει σύμμετρον, θριξὶ ξανθαῖς κεχρημένον, οὐ φριξαῖς οὔτε ἄγαν ἀπεστραμμέναις· τὰ περὶ τὰς κλεῖδας εὐλυτώτερα μᾶλλον ἢ συμπεφραγμένα· ὤμους ῥωμαλέους, καὶ στῆθος νεανικόν, καὶ τὸ μετάφρενον πλατὺ καὶ εὔπλευρον καὶ εὔνωτον ἐπιεικῶς· ζῷον ἀσαρκότερον τὰ ἰσχία καὶ τοὺς μηρούς· σκέλη ἐρρωμένα καὶ νευρώδη, βάσιν τε νεανικήν, καὶ ὅλον τὸ σῶμα ἀρθρῶδες καὶ νευρῶδες, οὔτε λίαν σκληρὸν οὔτε λίαν ὑγρόν. βαδίζον δὲ βραδέως, καὶ μεγάλα διαβαῖνον, καὶ διασαλεῦον ἐν τοῖς ὤμοις, ὅταν πορεύηται. τὰ μὲν οὖν περὶ τὸ σῶμα τοιοῦτον· τὰ δὲ περὶ τὴν ψυχὴν δοτικὸν καὶ ἐλεύθερον, μεγαλόψυχον καὶ φιλόνικον, καὶ πραῢ καὶ δίκαιον καὶ φιλόστοργον πρὸς ἃ ἂν ὁμιλήσῃ. ἡ δὲ πάρδαλις τῶν ἀνδρείων εἶναι δοκούντων θηλυμορφότερόν ἐστιν, ὅτι μὴ κατὰ τὰ σκέλη· τούτοις δὲ συνεργεῖ καί τι ἔργον ῥώμης ἀπεργάζεται. ἔστι γὰρ ἔχον πρόσωπον μικρόν, στόμα μέγα, ὀφθαλμοὺς μικρούς,

2. μέλλοι τις αὐτῆς L^a. ‖ 6. θερμόττων L^a. ‖ 7. ἀπὸ om L^a. ‖ τούτων ἔνια L^a. ‖ 14. τάχιστον καὶ ἄριστον L^a. ‖ 19. κατὰ] καὶ I^a. ‖ 20. τι] τι τὸ L^a. ‖ 22. ἂν — κλέπτης om L^a. ‖ 30. δὲ] γὰρ L^a. ‖ ἐπιχειρῶν μὲν I^aK^a. ‖ οὖν om L^a. ‖ 35. ἐπὴν L^a. ‖ 36. ὁρώμενα I^a. ‖ 37. εἶναι I^a. ‖ 39. τε om I^a.

1. τὰ om I^aK^a. ‖ 9. ὅλα I^aK^a. ‖ 11. κεχρημέναι L^a. ‖ 18. τὴν L^a. ‖ 21. ὑποκοιλότερος I^a. ‖ 22. τῇ ἀ[illegible] ῥινὶ I^a, τὴν ῥῖνα $K^aN^aO^a$. ‖ τοῦ om I^a. ‖ 24. πάχυ I^aK^a. ‖ 30. τε] τὴν I^a. ‖ ἀνθρῶδες L^a. ‖ 32. διασαλεῦσιν K^a, διὰ σαλεῦσιν I^a. ‖ 35. φιλόνεικον $I^aK^aL^a$. ‖ 36. ἃ] οὗ L^a.

ἐκλεύκους, ἐγκοίλους, αὐτοὺς δὲ περιπολαιοτέρους· μέτωπον προμηκέστερον, πρὸς τὰ ὦτα περιφερέστερον ἢ ἐπιπεδώτερον· τράχηλον μακρὸν ἄγαν καὶ λεπτόν, στῆθος ἄπλευρον, καὶ μακρὸν νῶτον, ἰσχία σαρκώδη καὶ μηρούς, τὰ δὲ περὶ τὰς λαγόνας καὶ γαστέρα ὁμαλὰ μᾶλλον· τὸ δὲ χρῶμα ποικίλον, καὶ ὅλον ἄναρθρόν τε καὶ ἀσύμμετρον. ἡ μὲν οὖν τοῦ σώματος ἰδέα τοιαύτη, τὰ δὲ περὶ τὴν ψυχὴν μικρὸν καὶ ἐπίκλοπον καὶ ὅλως εἰπεῖν δολερόν. τὰ μὲν οὖν ἐκπρεπέστερα μετειληφότα ζῷα τῶν δοκούντων ἀνδρείων εἶναι τῆς τε τοῦ ἄρρενος ἰδέας καὶ τῆς τοῦ θήλεος εἴρηται. τὰ δ' ἄλλα οἷα τυγχάνει, ῥᾴδιον ἤδη μετιέναι. ὅσα δὲ πρὸς τὸ φυσιογνωμονῆσαι συνιδεῖν ἁρμόττει ἀπὸ τῶν ζῴων, ἐν τῇ τῶν σημείων ἐκλογῇ ῥηθήσεται.

6 Ἡ δὲ ἐκλογὴ τῶν σημείων ἡ κατὰ τοὺς ἀνθρώπους ὧδε λαμβάνεται. ὅσοις οἱ πόδες εὐφυεῖς τε καὶ μεγάλοι διηρθρωμένοι τε καὶ νευρώδεις, ἐρρωμένοι τὰ περὶ τὴν ψυχήν· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄρρεν γένος. ὅσοι δὲ τοὺς πόδας μικροὺς στενοὺς ἀνάρθρους ἔχουσιν, ἡδίους τε ἰδεῖν ἢ ῥωμαλεωτέρους, μαλακοὶ τὰ περὶ τὴν ψυχήν· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ θῆλυ γένος. οἷς τῶν ποδῶν οἱ δάκτυλοι καμπύλοι, ἀναιδεῖς, καὶ ὅσοις ὄνυχες καμπύλαι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄρνεις τοὺς γαμψώνυχας. οἷς τῶν ποδῶν τὰ δάκτυλα συμπεφραγμένα ἐστί, δειμαλέοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄρτυγας τοὺς στενόποδας τῶν λιμναίων. ὅσοις τὰ περὶ τὰ σφυρὰ νευρώδη τε καὶ διηρθρωμένα ἐστίν, εὔρωστοι τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄρρεν γένος. ὅσοι τὰ σφυρὰ σαρκώδεις καὶ ἄναρθροι, μαλακοὶ τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ θῆλυ γένος. ὅσοι τὰς κνήμας ἔχουσιν ἠρθρωμένας τε καὶ νευρώδεις καὶ ἐρρωμένας, εὔρωστοι τὴν ψυχήν· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄρρεν. ὅσοι δὲ τὰς κνήμας λεπτὰς νευρώδεις ἔχουσι, λάγνοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄρνιθας. ὅσοι τὰς κνήμας περιπλέους σφόδρα ἔχουσιν, οἷον ὀλίγου διαρρηγνυμένας, βδελυροὶ καὶ ἀναιδεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν. οἱ γονύκροτοι κίναιδοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν. οἱ τοὺς μηροὺς ὀστώδεις καὶ νευρώδεις ἔχοντες εὔρωστοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄρρεν. οἱ δὲ τοὺς μηροὺς ὀστώδεις καὶ περιπλέους ἔχοντες μαλακοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ θῆλυ. ὅσοι δὲ πῦγα ὀξεῖαν ὀστώδη ἔχουσιν, εὔρωστοι, ὅσοι δὲ σαρκώδη πίονα ἔχουσι, μαλακοί. ὅσοι δὲ ἔχουσιν ὀλίγην σάρκα, οἷον ἀπωμοργμένα, κακοήθεις· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς πιθήκους. οἱ ζωνοὶ φιλόθηροι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας καὶ τοὺς κύνας. ἴδοι δ' ἄν τις καὶ τῶν κυνῶν τοὺς φιλοθηροτάτους ζωνοὺς ὄντας. οἷς τὰ περὶ τὴν κοιλίαν λαπαρά, εὔρωστοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄρρεν. ὅσοι δὲ μὴ λαπαροί, μαλακοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν. ὅσοις τὸ νῶτον εὐμέγεθές τε καὶ ἐρρωμένον, εὔρωστοι τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄρρεν. ὅσοι δὲ τὸ νῶτον στενὸν καὶ ἀσθενὲς ἔχουσι, μαλακοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ θῆλυ. οἱ εὔπλευροι εὔρωστοι τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄρρεν. οἱ δὲ ἄπλευροι μαλακοὶ τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ θῆλυ. ὅσοι δὲ ἐκ τῶν πλευρῶν περίογκοί εἰσιν, οἷον πεφυσημένοι, λάλοι καὶ μωρολόγοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς βοῦς ἢ ἐπὶ τοὺς βατράχους. ὅσοι δὲ τὸ ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ πρὸς τὸ ἀκροστήθιον μεῖζον ἔχουσιν ἢ τὸ ἀπὸ τοῦ ἀκροστηθίου πρὸς τὸν τράχηλον, βοροὶ καὶ ἀναίσθητοι, βοροὶ μὲν ὅτι τὸ τεῦχος μέγα ἔχουσιν ᾧ δέχονται τὴν τροφήν, ἀναίσθητοι δὲ ὅτι στενώτερον τὸν τόπον ἔχουσιν αἱ αἰσθήσεις, συνεωμένον τε τῷ τὴν τροφὴν δεχομένῳ, ὥστε τὰς αἰσθήσεις βεβαρύνθαι διὰ τὰς τῶν σιτίων πληρώσεις ἢ ἐνδείας. ὅσοι δὲ τὰ στηθία ἔχουσι μεγάλα καὶ διηρθρωμένα, εὔρωστοι τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄρρεν. ὅσοι δὲ τὸ μετάφρενον ἔχουσι μέγα καὶ εὔσαρκον καὶ ἀρθρῶδες, εὔρωστοι τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄρρεν. ὅσοι δ' ἀσθενὲς καὶ ἄσαρκον καὶ ἄναρθρον, μαλακοὶ τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ θῆλυ. ὅσοις δὲ τὸ μετάφρενον κυρτόν ἐστι σφόδρα οἵ τε ὦμοι πρὸς τὸ στῆθος συνηγμένοι, κακοήθεις· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν, ὅτι ἀφανίζεται τὰ ἔμπροσθεν προσήκοντα φαίνεσθαι. ὅσοι δὲ τὸ μετάφρενον ὕπτιον ἔχουσι, χαῦνοι καὶ ἀνόητοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ἵππους. ἐπεὶ δὲ οὔτε κυρτὸν σφόδρα δεῖ εἶναι οὔτε κοῖλον, τὸ μέσον ζητητέον τοῦ εὖ πεφυκότος. ὅσοις αἱ ἐπωμίδες ἐξηρθρωμέναι καὶ οἱ ὦμοι, εὔρωστοι τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄρρεν. ὅσοις δὲ οἱ ὦμοι ἀσθενεῖς, ἄναρθροι, μαλακοὶ τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ θῆλυ.

1. ἐγκοίους *I*ᵃ, ἐγκύλους *L*ᵃ. ‖ 8. ἐπίκολπον *I*ᵃ*K*ᵃ. ‖ 14. Ἡ — 15. λαμβάνεται om *I*ᵃ. ‖ 16. τὴν om *L*ᵃ. ‖ 19. ἐπὶ] δὲ ἐπὶ *L*ᵃ. ‖ 20. γένος om *L*ᵃ. ‖ 21. καμπύλοι *I*ᵃ*L*ᵃ. ‖ τὰς ὄρνεις τὰς *L*ᵃ. ‖ 23. δεισαλέοι *K*ᵃ*L*ᵃ. ‖ 24. διμναίων *L*ᵃ. ‖ 26. ὅσοις *L*ᵃ. ‖ 32. ὅσοι δὲ τὰς *L*ᵃ. ‖ ὀλίγη *I*ᵃ. ‖ 34. οἱ — 35. ἐπιπρέπειαν om *L*ᵃ. ‖ 34. γονύκρατοι *K*ᵃ. ‖ 36. ἄρωστοι *L*ᵃ. ‖ 37. περιπλοίους *L*ᵃ.

3. ὀλίγην τὴν σάρκα *I*ᵃ. ‖ ἀπομοργμένα *L*ᵃ, ἀποβρυγμένα *I*ᵃ, ἀπομορουμένα *K*ᵃ. ‖ 4 et 5. ἐπὶ] δὲ ἐπὶ *L*ᵃ. ‖ 7. εὐπάρωστοι *K*ᵃ*L*ᵃ. ‖ 9. τὸν *I*ᵃ. ‖ 10. ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄρρεν om *L*ᵃ. ‖ 11. τὸν *I*ᵃ*L*ᵃ. ‖ 16. ἐπὶ post ἢ om *L*ᵃ. ‖ 18 et 19. μοροὶ *I*ᵃ. ‖ 19. χέονται *I*ᵃ*K*ᵃ*L*ᵃ. ‖ 21. συνενομένοι *I*ᵃ*K*ᵃ, συνεσωσμένοι *L*ᵃ. ‖ 23. ἢ] καὶ *L*ᵃ. ‖ στήθη *L*ᵃ. ‖ 25. ὅσοι — 26. ἄρρεν om *L*ᵃ. ‖ 25. ἄσαρκον ἀρθρώδεις τε καὶ εὔρωστοι *I*ᵃ*K*ᵃ. ‖ 33. ὅτε κυρτὸν] ὅτω κυρτὸν *L*ᵃ.

ταῦτα λέγω ἅπερ περὶ ποδῶν καὶ μηρῶν. ὅσοις ὦμοι εὔλυτοί εἰσιν, ἐλεύθεροι τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται δὲ ἀπὸ τοῦ φαινομένου, ὅτι πρέπει τῇ φαινομένῃ μορφῇ ἐλευθεριότης. ὅσοις δὲ οἱ ὦμοι δύσλυτοι συνεσπασμένοι, ἀνελεύθεροι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν. οἷς τὰ περὶ τὰς κλεῖδας εὔλυτα, αἰσθητικοί· εὐλύτων γὰρ ὄντων τῶν περὶ τὰς κλεῖδας εὐκόλως τὴν κίνησιν τῶν αἰσθήσεων δέχονται. οἷς δὲ τὰ περὶ τὰς κλεῖδας συμπεφραγμένα ἐστίν, ἀναίσθητοι· δυσλύτων γὰρ ὄντων τῶν περὶ τὰς κλεῖδας ἐξαδυνατοῦσι τὴν κίνησιν παραδέχεσθαι τῶν αἰσθήσεων. ὅσοι τὸν τράχηλον παχὺν ἔχουσιν, εὔρωστοι τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄρρεν. ὅσοι δὲ λεπτόν, ἀσθενεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ θῆλυ. οἷς τράχηλος παχὺς καὶ πλέως, θυμοειδεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς θυμοειδεῖς ταύρους. οἷς δὲ εὐμεγέθης μὴ ἄγαν παχύς, μεγαλόψυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας. οἷς λεπτὸς μακρός, δειλοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ἐλάφους. οἷς δὲ βραχὺς ἄγαν, ἐπίβουλοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λύκους. οἷς τὰ χείλη λεπτὰ καὶ ἐπ᾽ ἄκραις ταῖς συγχειλίαις χαλαρά, ὡς ἐπὶ τοῦ ἄνω χείλους πρὸς τὸ κάτω ἐπιβεβλῆσθαι τὸ πρὸς τὰς συγχειλίας, μεγαλόψυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας. ἴδοι δ᾽ ἄν τις τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν μεγάλων καὶ εὐρώστων κυνῶν. οἷς τὰ χείλη λεπτὰ σκληρά, κατὰ τοὺς κυνόδοντας τὸ ἐπανεστηκός, οἱ οὕτως ἔχοντες εὐγενεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὗς. οἱ δὲ τὰ χείλη ἔχοντες παχέα καὶ τὸ ἄνω τοῦ κάτω προκρεμώμενον μωροί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄνους τε καὶ πιθήκους. ὅσοι δὲ τὸ ἄνω χεῖλος καὶ τὰ οὖλα προεστηκότα ἔχουσι, φιλολοίδοροι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς κύνας. οἱ δὲ τὴν ῥῖνα ἄκραν παχεῖαν ἔχοντες ῥάθυμοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς βοῦς. οἱ δὲ τὴν ῥῖνα ἀκρόθεν παχεῖαν ἔχοντες ἀναίσθητοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὗς. οἱ τὴν ῥῖνα ἄκραν ὀξεῖαν ἔχοντες δυσόργητοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς κύνας. οἱ δὲ τὴν ῥῖνα περιφερῆ ἔχοντες ἄκραν, ἀμβλεῖαν δέ, μεγαλόψυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας. οἱ δὲ τὴν ῥῖνα ἄκραν λεπτὴν ἔχοντες ὀρνιθώδεις. οἱ ἐπίγρυπον ἀπὸ τοῦ μετώπου εὐθὺς ἀγομένην ἀναιδεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς κόρακας. οἱ δὲ γρυπὴν ἔχοντες καὶ τοῦ μετώπου διηρθρωμένην μεγαλόψυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ἀετούς. οἱ δὲ τὴν ῥῖνα ἔγκοιλον ἔχοντες τὰ πρὸ τοῦ μετώπου περιφερῆ, τὴν δὲ περιφέρειαν ἄνω ἀνεστηκυῖαν, λάγνοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ἀλεκτρυόνας. οἱ δὲ σιμὴν ἔχοντες λάγνοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ἐλάφους. οἷς δὲ οἱ μυκτῆρες ἀναπεπταμένοι, θυμώδεις· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος τὸ ἐν τῷ θυμῷ γινόμενον. οἱ τὸ πρόσωπον σαρκῶδες ἔχοντες ῥάθυμοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς βοῦς. οἱ τὰ πρόσωπα ἰσχνὰ ἔχοντες ἐπιμελεῖς, οἱ δὲ σαρκώδη δειλοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄνους καὶ τὰς ἐλάφους. οἱ μικρὰ τὰ πρόσωπα ἔχοντες μικρόψυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ αἴλουρον καὶ πίθηκον. οἷς τὰ πρόσωπα μεγάλα, νωθροί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄνους καὶ βοῦς. ἐπεὶ δὲ οὔτε μικρὸν οὔτε μέγα δεῖ εἶναι, ἡ μέση ἕξις εἴη ἂν τούτων ἐπιεικής. οἷς δὲ τὸ πρόσωπον φαίνεται μικροπρεπές, ἀνελεύθεροι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν. οἷς τὸ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν οἷον κύστιδες προκρέμανται, οἰνόφλυγες. ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος· ἔστι γὰρ τοῖς σφόδρα ἐμπεπτωκόσι τὰ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν οἷον κύστιδες. ἐφεστήκασι, φίλυπνοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος, ὅτι τοῖς ἐξ ὕπνου ἀνεστηκόσιν ἐπικρέμαται τὰ ἐπὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς. οἱ τοὺς ὀφθαλμοὺς μικροὺς ἔχοντες μικρόψυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν καὶ ἐπὶ πίθηκον. οἱ δὲ μεγαλόφθαλμοι νωθροί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς βοῦς. τὸν ἄρα εὖ φύντα δεῖ μήτε μικροὺς μήτε μεγάλους ἔχειν τοὺς ὀφθαλμούς. οἱ δὲ κοίλους ἔχοντες κακοῦργοι· ἀναφέρεται ἐπὶ πίθηκον. ὅσοι ἐξόφθαλμοι, ἀβέλτεροι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειάν τε καὶ τοὺς ὄνους. ἐπεὶ δὲ οὔτε ἐξόφθαλμον οὔτε κοιλόφθαλμον δεῖ εἶναι, ἡ μέση ἕξις ἂν κρατοίη. ὅσοις ὀφθαλμοὶ μικρὸν ἐγκοιλότεροι, μεγαλόψυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας. οἷς δ᾽ ἐπὶ πλεῖον, πραεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς βοῦς. οἱ τὸ μέτωπον μικρὸν ἔχοντες ἀμαθεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὗς. οἱ δὲ μέγα ἄγαν ἔχοντες νωθροί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς βοῦς. οἱ δὲ περιφερὲς ἔχοντες ἀναίσθητοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄνους. οἱ μακρότερον ἐπίπεδον ἔχοντες ἀναίσθητοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς κύνας. οἱ δὲ τετράγωνον σύμμετρον τῷ μετώπῳ ἔχοντες μεγαλόψυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας. οἱ δὲ συννεφὲς ἔχοντες αὐθάδεις· ἀναφέρεται ἐπὶ ταῦρον καὶ λέοντα. οἱ δ᾽ ἀτενὲς ἔχοντες κόλακες· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ γιγνόμενον πάθος. ἴδοι δ᾽ ἄν τις ἐπὶ τῶν κυνῶν, ὅτι οἱ κύνες ἐπειδὰν θωπεύωσι, γαληνὲς τὸ μέτωπον ἔχουσιν. ἐπειδὴ οὖν ἥ τε

1. μηρῶν καὶ ποδῶν L^a. ‖ 2. ἐπὶ L^a. ‖ 4. δύσλυτοι συνεσπασμένοι om I^a. ‖ 7. παραδέχονται L^a. ‖ 8. συμπεριπεφραγμένα I^aK^a. ‖ ἀναίσθητος I^a. ‖ 11. ἄρωστοι L^a. ‖ 12. λεπτοὶ $I^aK^aL^a$. ‖ 13. πλέος L^a. ‖ 24. παχία ἔχοντες I^aK^a. ‖ 30. μακρὰν I^a. ‖ 31. ὀξεῖαν om I^aK^a.

2. ἐπὶ] δὲ ἐπὶ L^a. ‖ 4. γενόμενον I^a. ‖ 7. σαρκώδεις I^aK^a. ‖ 8. μικρὰ τὰ πρόσωπα] μικρὸν τοῦτον I^aL^a, μικρὸν τοῦται K^a. ‖ 10. δὲ om L^a. ‖ 14. κυστίαις L^a. ‖ προκρέμανται K^a. ‖ 18. ἐπικρέμμαται K^a, ἐπικρέμμανται I^a. ‖ 24. τοὺς om I^aK^a. ‖ δὴ L^a. ‖ 28. τοὺς om $I^aK^aL^a$. ‖ βοῦν L^a. ‖ 29. τὰς L^a. ‖ 33. ἀναίσθητοι — 34. ἔχοντες om L^a. ‖ 36. ἀτανὲς I^a. ‖ 38. ἀνθρωπεύωσι L^a. ‖ πρόσωπον I^a.

συννεφὴς ἕξις αὐθάδειαν ἐμφαίνει ἥ τε γαλήνη κολακείαν, ἡ μέση ἂν τούτων ἕξις εὐαρμόστως ἔχοι. οἱ σκυθρωπὰ μέτωπα ἔχοντες δυσάνιοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος, ὅτι οἱ ἀνιώμενοι σκυθρωποί εἰσιν. οἱ δὲ κατηφεῖς ὀδύρται· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος, ὅτι οἱ ὀδυρόμενοι κατηφεῖς. οἱ τὴν κεφαλὴν μεγάλην ἔχοντες αἰσθητικοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς κύνας. οἱ δὲ μικρὰν ἀναίσθητοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄνους. οἱ τὰς κεφαλὰς φοξοὶ ἀναιδεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς γαμψώνυχας. οἱ τὰ ὦτα μικρὰ ἔχοντες πιθηκώδεις, οἱ δὲ μεγάλα ὀνώδεις· ἴδοι δ' ἄν τις καὶ τῶν κυνῶν τοὺς ἀρίστους μέτρια ἔχοντας ὦτα.

Οἱ ἄγαν μέλανες δειλοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς Αἰγυπτίους, Αἰθίοπας. οἱ δὲ λευκοὶ ἄγαν δειλοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τὰς γυναῖκας. τὸ δὲ πρὸς ἀνδρείαν συντελοῦν χρῶμα μέσον δεῖ τούτων εἶναι. οἱ ξανθοὶ εὔψυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας. οἱ πυρροὶ ἄγαν πανοῦργοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὰς ἀλώπεκας. οἱ δὲ ἔνωχροι καὶ τεταραγμένοι τὸ χρῶμα δειλοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος τὸ ἐκ τοῦ φόβου γιγνόμενον. οἱ δὲ μελίχλωροι ἀπεψυγμένοι εἰσίν· τὰ δὲ ψυχρὰ δυσκίνητα· δυσκινήτων δὲ ὄντων τῶν κατὰ τὸ σῶμα εἶεν ἂν βραδεῖς. οἷς τὸ χρῶμα ἐρυθρόν, ὀξεῖς, ὅτι πάντα τὰ κατὰ τὸ σῶμα ὑπὸ κινήσεως ἐκθερμαινόμενα ἐρυθραίνεται. οἷς δὲ τὸ χρῶμα φλογοειδές, μανικοί, ὅτι τὰ κατὰ τὸ σῶμα σφόδρα ἐκθερμανθέντα φλογοειδῆ χροιὰν ἴσχει· οἱ δὲ ἄκρως θερμανθέντες μανικοὶ ἂν εἴησαν. οἷς δὲ περὶ τὰ στήθη ἐπιφλεγές ἐστι τὸ χρῶμα, δυσόργητοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος· τοῖς γὰρ ὀργιζομένοις ἐπιφλέγεται τὰ περὶ τὰ στήθη. οἷς τὰ περὶ τὸν τράχηλον καὶ τοὺς κροτάφους αἱ φλέβες κατατεταμέναι εἰσί, δυσόργητοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος, ὅτι τοῖς ὀργιζομένοις ταῦτα συμβαίνει. οἷς τὸ πρόσωπον ἐπιφοινίσσον ἐστίν, αἰσχυντηλοί εἰσιν· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος, ὅτι τοῖς αἰσχυνομένοις ἐπιφοινίσσεται τὸ πρόσωπον. οἷς αἱ γνάθοι ἐπιφοινίσσουσιν, οἰνόφλυγες· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος, ὅτι τοῖς μεθύουσιν ἐπιφοινίσσουσιν αἱ γνάθοι. οἷς δὲ οἱ ὀφθαλμοὶ ἐπιφοινίσσουσιν, ἐκστατικοὶ ὑπὸ ὀργῆς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος, ὅτι οἱ ὑπ' ὀργῆς ἐξεστηκότες ἐκφοινίσσονται τοὺς ὀφθαλμούς. οἷς δὲ οἱ ὀφθαλμοὶ ἄγαν μέλανες, δειλοί· ἡ γὰρ ἄγαν μελαίνη χρόα ἐφάνη δειλίαν σημαίνουσα. οἱ δὲ μὴ ἄγαν μέλανες ἀλλὰ κλίνοντες πρὸς τὸ ξανθὸν χρῶμα εὔψυχοι. οἷς δὲ οἱ ὀφθαλμοὶ γλαυκοὶ ἢ λευκοί, δειλοί· ἐφάνη γὰρ τὸ λευκὸν χρῶμα δειλίαν σημαῖνον. οἱ δὲ μὴ γλαυκοὶ ἀλλὰ χαροποὶ εὔψυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ λέοντα καὶ ἀετόν. οἷς δὲ οἰνωποί, μάργοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὰς αἶγας. οἷς δὲ πυρώδεις, ἀναιδεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς κύνας. οἱ ὠχρόμματοι ἐντεταραγμένους ἔχοντες τοὺς ὀφθαλμοὺς δειλοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος, ὅτι οἱ φοβηθέντες ἔνωχροι γίνονται χρώματι οὐχ ὁμαλῷ. οἱ δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς στιλπνοὺς ἔχοντες λάγνοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ἀλεκτρυόνας καὶ κόρακας.

Οἱ δασείας ἔχοντες τὰς κνήμας λάγνοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς τράγους. οἱ δὲ περὶ τὰ στήθη καὶ τὴν κοιλίαν ἄγαν δασέως ἔχοντες οὐδέποτε πρὸς τοῖς αὐτοῖς διατελοῦσιν· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄρνιθας, ὅτι ταῦτα τὰ στήθη καὶ τὴν κοιλίαν δασυτάτην ἔχουσιν. οἱ τὰ στήθη ψιλὰ ἄγαν ἔχοντες ἀναιδεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὰς γυναῖκας. ἐπειδὴ οὖν οὔτε ἄγαν δασέα δεῖ εἶναι οὔτε ψιλά, ἡ μέση ἕξις κρατίστη. οἱ τοὺς ὤμους δασεῖς ἔχοντες οὐδέποτε πρὸς τοῖς αὐτοῖς διατελοῦσιν· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄρνιθας. οἱ τὸν νῶτον δασὺν ἔχοντες ἄγαν ἀναιδεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὰ θηρία. οἱ δὲ τὸν αὐχένα ὄπισθεν δασὺν ἔχοντες ἐλευθέριοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας. οἱ δὲ ἀκρογένειοι εὔψυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς κύνας. οἱ δὲ συνόφρυες δυσάνιοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν τοῦ πάθους ὁμοιότητα. οἱ δὲ τὰς ὀφρῦς κατεσπασμένοι πρὸς τῆς ῥινός, ἀνεσπασμένοι δὲ πρὸς τὸν κρόταφον εὐήθεις· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς σῦς. οἱ φριξὰς τὰς τρίχας ἔχοντες ἐπὶ τῆς κεφαλῆς δειλοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος, ὅτι καὶ οἱ ἔκφοβοι γιγνόμενοι φρίσσουσιν. οἱ τὰς τρίχας σφόδρα οὔλας ἔχοντες δειλοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς Αἰθίοπας. ἐπειδὴ οὖν αἵ τε φριξαὶ καὶ αἱ σφόδρα οὖλαι δειλίαν ἀναφέρουσιν, αἱ ἄκρουλοι ἂν εἶεν πρὸς εὐψυχίαν ἄγουσαι· ἀναφέρεται δὲ καὶ ἐπὶ τὸν λέοντα. οἱ τοῦ μετώπου τὸ πρὸς τῇ κεφαλῇ ἀναστεῖλον ἔχοντες ἐλευθέριοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας. οἱ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς προσπεφυκυίας ἔχοντες τὰς τρίχας ἐπὶ τοῦ μετώπου κατὰ τὴν ῥῖνα ἀνελεύθεροι· ἀνα-

1. συνεφὶς L^a. ‖ γαλήνη $I^a L^a$. ‖ 2. εὐαρμόστως ἔχοι ἕξις I^a. ‖ 4. ἀνιώμενοι — 5. ὅτι οἱ om I^a. ‖ 8. ὀξοὶ $I^a K^a$, λοξοὶ L^a. ‖ 11. ὦτα ἔχοντας $I^a K^a$. ‖ 13. ἄγαν] εἴαν L^a. ‖ 17. καὶ om $I^a K^a L^a$. ‖ 26. τὸ ante χρῶμα om $I^a K^a$. ‖ 34. στῆθος L^a. ‖ 35 et 36. οἱ om L^a. ‖ 35. ἐκτατικοὶ L^a. ‖ 37. οἱ om $K^a L^a$.

1. μελαίνη] μελανὴ $K^a L^a$. ‖ 6. ἠνωποὶ L^a. ‖ 7. πυρρώδεις L^a. ‖ 8. ὠχρόμματι K^a, ἐγχρώματι I^a, ἐγχρώμματοι L^a. ‖ 10. χρώματι I^a. ‖ 13. οἱ δὲ δασείας I^a. ‖ 14. τὴν om L^a. ‖ 15. τοῖς] τοῖς μήποτε θέλη ἀνθρώποις $I^a K^a$. ‖ 18. οὐδὲ $K^a L^a$. ‖ 20. διαγελοῦσιν L^a. ‖ 23. ἐλεύθεροι $I^a K^a$. ‖ ἀναφέρονται L^a. ‖ 26. πρὸ L^a. ‖ 27. ἀκρόταφον L^a. ‖ 28. θριξὰς L^a. ‖ 29. καὶ om I^a. ‖ 32. αἱ ἄκρ.] εἰ ἄκρ. L^a. ‖ 33. ἄγουσα I^a, ἀγούσιν L^a. ‖ 34. τὸν om L^a. ‖ 35 et 37. ἀναφέρονται $K^a L^a$. ‖ 37. ἐλεύθεροι I^a, ἐλευθέριοι $K^a L^a$.

φέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν, ὅτι δουλοπρεπὲς τὸ φαινόμενον.

Μακροβάμων καὶ βραδυβάμων εἴη ἂν νωθρεπιθέτης τελεστικός, ὅτι τὸ μακρὰ βαίνειν ἀνυστικόν, τὸ βραδέως δὲ μελλητικόν. βραχυβάμων βραδυβάμων νωθρεπιθέτης οὐ τελεστικός, ὅτι τὸ βραχέα βαίνειν καὶ βραδέως οὐκ ἀνυστικόν. μακροβάμων ταχυβάμων οὐκ ἐπιθετικός, τελεστικός, ὅτι τὸ μὲν τάχος τελεστικόν, ἡ δὲ μακρότης οὐκ ἀνυστικόν. βραχυβάμων ταχυβάμων ἐπιθετικός, οὐ τελεστικός. περὶ δὲ χειρὸς καὶ πήχεος καὶ βραχίονος φορᾶς, αἱ αὐταὶ ἀναφέρονται. οἱ δὲ τοῖς ὤμοις ἐπισαλεύοντες ὀρθοῖς ἐκτεταμένοις γαλεαγκῶνες· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ἵππους. οἱ τοῖς ὤμοις ἐπενσαλεύοντες ἐγκεκυφότες μεγαλόφρονες· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας. οἱ δὲ τοῖς ποσὶν ἐξεστραμμένοις πορευόμενοι καὶ ταῖς κνήμαις θηλείαις· ἀναφέρεται ἐπὶ τὰς γυναῖκας. οἱ δὲ τοῖς σώμασι περικλώμενοι καὶ ἐντριβόμενοι κόλακες· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος. οἱ ἐγκλινόμενοι εἰς τὰ δεξιὰ ἐν τῷ πορεύεσθαι κίναιδοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν. οἱ εὐκινήτους τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχοντες ὀξεῖς, ἁρπαστικοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ἱέρακας. οἱ σκαρδαμύκται δειλοί, ὅτι ἐν τοῖς ὄμμασι πρῶτα τρέπονται. οἱ κατιλλαντιωρίαν τε, καὶ οἷς τὸ ἕτερον βλέφαρον ἐπιβέβηκε τοῖς ὀφθαλμοῖς, κατὰ μέσον τῆς ὄψεως ἑστηκυίας, καὶ οἱ ὑπὸ βλέφαρα τὰ ἄνω τὰς ὀψίας ἀνάγοντες, μαλακόν τε βλέποντες, καὶ οἱ τὰ βλέφαρα ἐπιβεβληκότες, ὅλως τε πάντες οἱ μαλακόν τε καὶ διακεχυμένον βλέποντες, ἀναφέρονται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν καὶ τὰς γυναῖκας. οἱ τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ συχνοῦ χρόνου κινοῦντες, ἔχοντές τε βάμμα λευκώματος ἐπὶ τῷ ὀφθαλμῷ, ὡς προσεστηκότας, ἐννοητικοί· ἂν γὰρ πρός τινι ἐννοίᾳ σφόδρα γένηται ἡ ψυχή, ἵσταται καὶ ἡ ὄψις.

Οἱ μέγα φωνοῦντες βαρύτονον ὑβρισταί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄνους. ὅσοι δὲ φωνοῦσιν ἀπὸ βαρέος ἀρξάμενοι, τελευτῶσι δὲ εἰς ὀξύ, δυσθυμικοί, ὀδύρται· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς βοῦς καὶ ἐπὶ τὸ πρέπον τῇ φωνῇ. ὅσοι δὲ ταῖς φωναῖς ὀξείαις μαλακαῖς κεκλασμέναις διαλέγονται, κίναιδοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὰς γυναῖκας καὶ ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν. ὅσοι βαρύτονον φωνοῦσι μέγα, μὴ πεπλεγμένον, ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς εὐρώστους κύνας καὶ ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν. ὅσοι μαλακὸν ἄτονον φωνοῦσι, πραεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὰς ὄϊς. ὅσοι δὲ φωνοῦσιν ὀξὺ καὶ ἐγκεκραγός, μάργοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὰς αἶγας.

Οἱ μικροὶ ἄγαν ὀξεῖς· τῆς γὰρ τοῦ αἵματος φορᾶς μικρὸν τόπον κατεχούσης καὶ αἱ κινήσεις ταχὺ ἄγαν ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸ φρονοῦν. οἱ δὲ ἄγαν μεγάλοι βραδεῖς· τῆς γὰρ τοῦ αἵματος φορᾶς μέγαν τόπον κατεχούσης αἱ κινήσεις βραδέως ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸ φρονοῦν. ὅσοι τῶν μικρῶν ξηραῖς σαρξὶ κεχρημένοι εἰσὶν ἢ καὶ χρώμασιν, ἃ διὰ θερμότητα τοῖς σώμασιν ἐπιγίνονται, οὐδὲν ἀποτελοῦσιν· οὔσης γὰρ τῆς φορᾶς ἐν μικρῷ καὶ ταχείας διὰ τὸ πυρῶδες, οὐδέποτε κατὰ ταὐτόν ἐστι τὸ φρονεῖν, ἀλλὰ ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλων, πρὶν τὸ ὑπερέχον περᾶναι. ὅσοι δὲ τῶν μεγάλων ὑγραῖς σαρξὶ κεχρημένοι, ἢ καὶ χρώμασιν ἃ διὰ ψυχρότητα ἐγγίνονται, οὐδὲν ἐπιτελοῦσιν· οὔσης γὰρ τῆς φορᾶς ἐν μεγάλῳ τόπῳ καὶ βραδείας διὰ τὴν ψυχρότητα, οὐ συνανύει ἀφικνουμένην ἐπὶ τὸ φρονοῦν. ὅσοι δὲ τῶν μικρῶν ὑγραῖς σαρξὶ κεχρημένοι εἰσὶ καὶ χρώμασι διὰ ψυχρότητα, γίνονται ἐπιτελεστικοί· οὔσης γὰρ τῆς κινήσεως ἐν μικρῷ, τὸ δυσκίνητον τῆς κράσεως συμμετρίαν παρέσχε τὸ πρῶτον ἐπιτελεῖν. ὅσοι δὲ τῶν μεγάλων ξηραῖς σαρξὶ κεχρημένοι εἰσὶ καὶ χρώμασι διὰ θερμότητα, γίνονται ἐπιτελεστικοὶ καὶ αἰσθητικοί· τὴν γὰρ τοῦ μεγέθους ὑπερβολὴν σαρκῶν τε καὶ χρώματος ἡ θερμότης ἠκέσατο, ὥστε σύμμετρον εἶναι πρὸς τὸ ἐπιτελεῖν. τὰ μὲν οὖν μεγέθεσιν ὑπερβάλλοντα τῶν σωμάτων ἢ σμικρότησιν ἐλλείποντα, ὡς τυχόντα ἐπιτελεστικά ἐστι καὶ ὡς ἀτελῆ, εἴρηται. ἡ δὲ τούτων μέση φύσις πρὸς τὰς αἰσθήσεις κρατίστη καὶ τελεστικωτάτη, οἷς ἂν ἐπιθῆται· αἱ γὰρ κινήσεις οὐ διὰ πολλοῦ οὖσαι ῥᾳδίως ἀφικνοῦνται πρὸς τὸν νοῦν· οὖσαί τε οὐ κατὰ μικρὸν ὑπερχωροῦσιν. ὥστε τὸν τελεώτατον πρὸς τὸ ἐπιτελεῖν τε ἃ ἂν προθῆται καὶ αἰσθάνεσθαι μέλλοντα μέτριον δεῖ εἶναι τὸ μέγεθος. οἱ ἀσύμμετροι πανοῦρ-

1. ὅτι — φαινόμενον om I°. ‖ 3. βραχυβάμων I°K°L°. ‖ 4. λεστικὸς I°. ‖ βραχυδέως I°K°. ‖ 6. καὶ] καὶ τὸ I°. ‖ βραχέως L°. ‖ 8. εὐτελεστικὸν I°K°. ‖ 9. post τελεστικὸς L° ἀπὸ χειρῶν φόβου, K° ἀπὸ χειρῶν φορᾶς. ‖ 11. ὀρθροῖς I°K°. ‖ 12. γαλαγκῶνες K°, γαλεαγῆτες I°. ‖ 13. ἐπενασσαλεύοντες L°. ‖ ἐκκεκυφότες I°K°. ‖ 14. τοῖς om I°. ‖ 18. κίναιδοι om L°. ‖ 19. ἁρπακτικοὶ L°. ‖ 21. πρῶτοι I°K°L°. ‖ in vocem τρέπονται desinit L°. ‖ 22. οἷς] εἰς I°. ‖ 24. ὄψιας K°. ‖ 25. τε] τε καὶ I°K°. ‖ 26. ἀναφέρεται I°. ‖ 28. λευκόμματος I°K°, ‖ 31. φρονοῦντες I°. ‖ 32. βαρέως I°. ‖ 34. τῆς φωνῆς I°.

2. βαρύκοινον I°K°. ‖ πεπλεγμένην I°. ‖ 5. ἐγκεκλαγός I°K°. ‖ 12. ἃ] ἢ καὶ I°K°. ‖ 15. τὸ φρονεῖν] φρονοῦν I°. ‖ 17. ἃ om I°K°. ‖ 19. διὰ om I°K°. ‖ 21. χρώματος διὰ ψυχρότητος I°. ‖ 24. χρώματα διὰ θερμότητος I°. ‖ 25. post αἰσθητικοί QI°K°N°O° οὔσης γὰρ τῆς τε φορᾶς ἐν μεγάλοις τόποις (18.) — συνανύει τι ἀφικνουμένη ἐπὶ τὸ φρονοῦν (23.). ὅσοι δὲ (δὲ ἐπὶ QN°) τῶν μεγάλων — καὶ χρώματα — αἰσθητικοί (25.). ‖ 32. οὐ διὰ] οὐδὲ IK°. ‖ 35. δεῖ] δὲ I°.

γοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος καὶ τὸ θῆλυ. εἰ γὰρ οἱ ἀσύμμετροι πανῦργοι, οἱ σύμμετροι δίκαιοι ἂν εἴησαν καὶ ἀνδρεῖοι. τὴν δὲ τῆς συμμετρίας ἀναφορὰν πρὸς τὴν τῶν σωμάτων εὐαγωγίαν καὶ εὐφυΐαν ἀνοιςέον, ἀλλ᾽ οὐ πρὸς τὴν τοῦ ἄρρενος ἰδέαν, ὥσπερ ἐν ἀρχῇ διῃρέθη. καλῶς δ᾽ ἔχει καὶ πάντα τὰ σημεῖα, ὅσα προείρηται, ἀναφέρειν ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν καὶ εἰς ἄρρεν καὶ θῆλυ· ταῦτα γὰρ τελεωτάτην διαίρεσιν διῄρηται, καὶ ἐδείχθη ἄρρεν θήλεος δικαιότερον καὶ ἀνδρειότερον καὶ ὅλως εἰπεῖν ἄμεινον. ἐν ἁπάσῃ δὲ τῇ τῶν σημείων ἐκλογῇ ἕτερα ἑτέρων σημεῖα μᾶλλον δηλῦσιν ἐναργῶς τὸ ὑποκείμενον. ἐναργέςερα δὲ τὰ ἐν ἐπικαιροτάτοις τόποις ἐγγινόμενα. ἐπικαιρότατος δὲ τόπος ὁ περὶ τὰ ὄμματά τε καὶ τὸ μέτωπον καὶ κεφαλὴν καὶ πρόσωπον, δεύτερος δὲ ὁ περὶ τὰ στήθη καὶ ὤμους, ἔπειτα περὶ τὰ σκέλη τε καὶ πόδας· τὰ δὲ περὶ τὴν κοιλίαν ἥκιςα. ὅλως δὲ εἰπεῖν οὗτοι οἱ τόποι ἐναργέστατα σημεῖα παρέχονται, ἐφ᾽ ὧν καὶ φρονήσεως πλείςης ἐπιπρέπεια γίνεται.

ΠΕΡΙ ΦΥΤΩΝ.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΕΡΜΗΝΕΩΣ ΕΙΣ ΤΟ ΠΕΡΙ ΦΥΤΩΝ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ.

Τῷ τῆς Ἀριςοτελικῆς ἀειθαλεῖ φιλοσοφίας λειμῶνι πολλαὶ μὲν καὶ ἄλλαι δέλτοι κατὰ τὰ εὐγενῆ παραπεφύκασι τῶν φυτῶν, παμφόρυς μὲν οἷς θεωρῦμεν, πολύχοας δὲ καὶ οἷς διαπραττόμεθα προϊέμεναι τὺς καρπύς. ἣν δὲ πρὸς ταῖς ἄλλαις καὶ ἡ περὶ τῶν φυτῶν ὅσα καὶ φυτὸν εὐφυὲς βραχὺ μὲν, ἀλλὰ συχναῖς ταῖς χάρισι βρύον καὶ καλλίςοις ἐκφορίοις τὺς τῶν λόγων ἐραςὰς δεξιύμενον, οὐ μόνον λέγω τὺς ἡμετέρυς, τὺς πάνυ, τὺς περιφανεῖς τὰ ἐς λόγους καὶ τὴν σοφίαν ἀπαραμίλλυς καὶ τὴν σύνεσιν Αὔσονας, ἀλλὰ καὶ τὺς ἐκ μοίρας Ἰταλικῆς, καὶ οὐ τύτυς μόνον, ἀλλὰ καὶ ὅσυς τοιύτυς οἶδεν ἡ τῶν εὐδαιμόνων Ἀράβων τρέφειν καὶ τῶν Ἰνδῶν. συχνὸν γὰρ ἐνέβαλεν ἵμερον τῶν ἑαυτῦ συγγραμμάτων τοῖς ὁπυδήποτε φιλοσόφοις ὁ ἐκ Σταγείρων ἄκρος φιλόσοφος. ἀλλὰ τὸ τοιῦτον φυτὸν ὐκ οἶδ᾽ ὅπως οὐ μόνον αὔανσιν πέπονθε παρ᾽ ἡμῖν, ἀλλοίωσίν τινα τάχα περὶ τὸ χεῖρον, οἷα φιλεῖ ὁ χρόνος ποιεῖν, ἀλλὰ καὶ προθέλυμνον ἐκκοπὴν καὶ εἰς τὸ μὴ ὂν ἀποςροφήν, ὡς ὐδ᾽ ἄν ποτε φυτηκόμον εἶδεν, ὐδ᾽ εἰ προῆλθεν εἰς φῶς. ὑπέςη τὰ ἴσα καὶ Ἰταλὸς μακρὸν χρόνον σὺν ἡμῖν χηρεύων τῦ χρήματος. τοῖς Ἄραψιν ἐγνωρίζετο μόνοις, καὶ μόνοι τῶν τύτυ καρπῶν ἀφθόνως ἀπήλαυον. ἀλλά τις Κελτὸς μὲν τὸ γένος, ἐς τοσῦτον δὲ τῆς τῶν Ἰταλῶν σοφίας ἐλάσας ὡς τῶν πρωτείων παραχωρεῖν μηδενί, εἶτα βραχὺ τῦτο, καίπερ ὂν τοσῦτον, καθ᾽ ἑαυτὸν οἰηθείς, ἂν μὴ καὶ τὴν τῶν Ἀράβων μετὰ τὴν τῶν Λατίνων μεταλάβοι γνῶσιν καὶ τὴν καλλίςην ἕξιν ἀσκήσειεν, ὅλος γίνεται τῦ ἔργυ, καὶ εἰς πέρας τὴν γνώμην ἀγαγεῖν θέλει καὶ τυχεῖν παντοίως τῦ ἐφετῦ. ςέλλεται λοιπὸν τὴν ἀλλοδαπήν, χρῆται τοῖς Ἄραψι παιδευταῖς, καὶ τῇ εὐφυΐᾳ συμμετρήσας σπυδὴν τοσῦτον εὐμοίρησε παιδείας, φασίν, ὡς δύνασθαι καὶ τὰ τῶν Ἀράβων εἰς Ἰταλὺς καὶ τὰ τῶν Ἰταλῶν μεταπορθμεύειν εἰς Ἄραβας. ὗτος ὖν πρός τισιν ἄλλαις καὶ τὴν περὶ φυτῶν τήνδε βίβλον μεθερμηνεύει, κἀκ τῶν λογικῶν Ἀραβικῶν λειμώνων ὅσα καὶ φυτὸν εὐγενὲς εἰς τὰς Ἰταλικὰς μετακηπεύει φυταλιάς. ἔχαιρε γῦν Ἰταλὸς ἐπὶ τύτῳ, καὶ τὰ μεγάλα ἐκόμπαζε· ταῖς Ἀριςοτελικαῖς γὰρ φιλοτιμεῖσθαι βίβλοις ὑπὲρ πάντας βρενθύεται· καὶ τοσῦτον ἐνεκαυχᾶτο τῷ χρήματι, Ξέρξης ὐχ ἧττον ἐκεῖνος εἰς ἣν ὑπεσκιάσθη καὶ ἣν χρυσέαν ἔδειξε πλάτανον. ἦλθον εἰς ἐπιθυμίαν (μακρὸς ἐξότου χρόνος) κἀγὼ τῦ φυτῦ· λόγοι γάρ μοι τῶν τῦ κόσμυ πάντων χρῆμα τὸ τιμιώτατον. ἐπόθυν ἐμφορηθῆναι τῶν τύτυ καρπῶν, τῶν νοημάτων εἰς ἕξιν ἐλθεῖν. ἐψυχαγώγει μοι τὴν ἐπιθυμίαν ἐλπίς, καὶ τὴν ἐλπίδα πάλιν εὐχὴ διεδέχετο. ἀλλὰ μέχρι πολλῦ τὰ τῆς ἐπιθυμίας ἀτέλεςα, ἡ ἐλπὶς καὶ μόνον ἐλπίς· τὰ δὲ τῆς εὐχῆς ἐπετείνετο. τί δ᾽ ἡ τῶν ἀγαθῶν ἁπάντων παντελὴς αἰτία καὶ ὑπερτελὴς καὶ προτέλειος; ἠρεμίαν τῇ ἐπιθυμίᾳ χορηγεῖ, τῇ ἐλπίδι πέρας, καὶ τὰ τῆς αἰτήσεως τῇ εὐχῇ. Ἰταλὸς γάρ τις ἔκποθεν ἡμῖν αἰφνιδίως ἀναφανείς, ἱκανῶς ἔχων λογικῆς παιδείας καὶ γνώσεως, πρόσεισιν ὡς ἡμᾶς, ἀσπάζεται χαριέντως, τὰ φιλικὰ προσλαλεῖ, εἶτα τὴν ποθυμένην βίβλον ἡμῖν ἐγχειρίζεται. ηὐφράνθην ἐγὼ ὡς ἐφ᾽ ἑρμαίῳ τῷ χρήματι. ἐδεξάμην τὴν βίβλον ἐκθύμως. ὅλος αὐτῆς ἐγενόμην, τὸν ἐγκείμενον νῦν ἀνελεξάμην ἐπιμελῶς, καὶ οἷον ὡς ἐν ἐσόπτρῳ τῇδε ἐκ πρώτης αὐτῆς βαλβῖδος τὸν Ἀριςοτέλην ἔγνων καὶ τὺς Ἀριςοτελικὺς κατὰ τῶν πάλαι φιλοσοφύντων ἀντιλογικὺς ἐτασμύς. ἀδικεῖν δ᾽ ᾠήθην, μὰ τὺς λόγυς, τὺς λόγυς αὐτὺς καὶ τὺς αὐτῶν ἐραςάς, καὶ γραφῆναι βασκάνυ ψυχῆς ηὐλαβήθην, ἂν μὴ ταύτην ἱκανῶς ἔχων ὑπὸ τῆς ἄνωθεν χάριτος πρὸς τὴν Ἑλλάδα μεθερμηνεύσαιμι γλῶτταν καὶ ταῖς λοιπαῖς Ἀριςοτελικαῖς δέλτοις δείξαιμι συναρίθμιον. τῷ τοι καὶ σὺν θεῷ τὸ ἔργον διήνυσα, καὶ εἰς κοινὴν πρὔθέμην τὴν βίβλον τοῖς αἱρυμένοις ἀπόλαυσιν, πολλὴν εὑρὼν τὴν δυσχέρειαν καὶ τὴν τῶν ὀνομάτων σύγχυσιν διὰ τὰς συχνὰς τῶν μεθερμηνεύσεων μεταβολὰς ἐκ τῆς ἡμετέρας εἰς τὴν τῶν Ἰταλῶν, εἰς τὺς Ἄραβας ἐκεῖθεν, καὶ πάλιν ἐξ Ἀράβων εἰς Ἰταλύς, καὶ εἰς ἡμᾶς ἐκ τύτων ἐπ᾽ ἔσχατον. ὐ γὰρ ἀπρόσω-

b. 3. ἐγγενόμενα *I*[a]*K*[a]. ‖ 8. παρέχοντες *I*[a]*K*[a]. ‖ ἐπιπρέπειαν *K*[a].

Codices *N*[a]*P*[a]. Tit. ἀνωνύμου τινὸς εἰς τὰ Ἀριςοτέλους περὶ φυτῶν προοίμιον *P*[a]. προθεωρία τοῦ περὶ φυτῶν Ἀριςοτέλους *c*. deest praefatio Parisiensi 1848 et Oxoniensi coll. corp. Christi.

15. λέγω] λόγω *N*[a]. ‖ 28. τὴν post μετὰ om *P*[a]. ‖ μεταλάβη *P*[a]. ‖ 32. εὐμοιρῆσαι *N*[a]*P*[a]. ‖ καὶ om *P*[a].

14. τὸ om *N*[a]. ‖ 26. ἀνέγνων *N*[a].

τος, ὅσον ἐπὶ ταύτῃ τῇ βίβλῳ, ὁ Σταγειρίτης ὤφθη κατὰ τὸν θρυλλύμενον Ἴανον ἐκεῖνον, ὃν καὶ εἰς χρόνον ἄγει λόγος ἰσχυός, ἀλλὰ πολύμορφος κατὰ τὸν Πρωτέα τὸν Φάριον. ἐπεὶ δὲ πᾶσα δέλτος ἐκ μιᾶς πρὸς ἑτέραν μεταφερομένη διάλεκτον ἢ κατὰ λέξιν ἢ κατ' ἔννοιαν προχωρεῖ, καὶ ἡ μὲν ὑστέρα τὸ σαφὲς ἔχουσα τοῦ ἀκριβοῦς ἀπολείπεται, ἡ δ' ἑτέρα καὶ προτέρα προσόντος τοῦ ἀκριβοῦς εἰς ἀσάφειαν καταστρέφεται, ἡμεῖς ὡς ἀσφαλεστέρῳ τούτῳ τῷ μέρει καὶ ἀδιαβλήτῳ στοιχοῦντες, καθὼς καὶ ἐν ἑτέραις πεποιήκαμεν δέλτοις, τῆς ἀκριβείας ἐχόμεθα. ἵνα δὲ μὴ φαινοίμεθα καὶ χώραν τῇ ἀσαφείᾳ διδόντες, ἣν κακίαν παντελῆ τοῖς λόγοις ἐγνώκαμεν, ἐπανερμηνείαις τισὶ καὶ σχολικαῖς παρασημειώσεσιν, εἴ τι που ἐκ τῆς ἀσαφείας ἄχαρι καὶ ἀτερπές, ἐψυχαγωγήσαμεν, κἀκ τῆς σκληρᾶς καὶ τραχείας τοὺς λογικοὺς ὁδίτας εἰς τὴν λείαν τε καὶ πλατεῖαν ἐχειραγωγήσαμεν, καὶ τῷ ὑπὲρ ἡμᾶς τὴν εὐχαριστίαν καὶ τήν, ὡς εἰκός, ἀνθομολόγησιν ἀπενείμαμεν. τοῦτο γὰρ ἀφ' ἡμῶν ἀπαιτεῖ τῶν ὑπὸ χεῖρα ὁ μόνος σοφὸς καὶ δυνατὸς θεὸς κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον. τίνος γὰρ ἄλλου δεῖται παρ' ἡμῶν, ὃς διά τινος τῶν προφητῶν περὶ ἑαυτοῦ λέγει "τὸν οὐρανὸν πληρῶ καὶ τὴν γῆν," καὶ οὗ ἡ οἰκουμένη καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς, κατὰ τὸν Δαβίδ, καὶ μεθ' οὗ πᾶς ἀγρὸς παντοίοις ὡραϊσμένος φυτοῖς;

Ἡ ζωὴ ἐν τοῖς ζῴοις καὶ ἐν τοῖς φυτοῖς εὑρέθη. ἀλλ' ἐν μὲν τοῖς ζῴοις φανερὰ καὶ πρόδηλος, ἐν τοῖς φυτοῖς δὲ κεκρυμμένη καὶ οὐκ ἐμφανής. εἰς τὴν ταύτης οὖν βεβαίωσιν πολλὴν ἀνάγκη ἐστὶ ζήτησιν προηγήσασθαι. συνίσταται γὰρ πότερον ἔχουσιν ἢ οὐχὶ τὰ φυτὰ ψυχὴν καὶ δύναμιν ἐπιθυμίας ὀδύνης τε καὶ ἡδονῆς καὶ διακρίσεως. Ἀναξαγόρας μὲν οὖν καὶ Ἐμπεδοκλῆς ἐπιθυμίᾳ ταῦτα κινεῖσθαι λέγουσιν, αἰσθάνεσθαί τε καὶ λυπεῖσθαι καὶ ἥδεσθαι διαβεβαιοῦνται. ὧν ὁ μὲν Ἀναξαγόρας καὶ ζῷα εἶναι καὶ ἥδεσθαι καὶ λυπεῖσθαι εἶπε, τῇ τε ἀπορροῇ τῶν φύλλων καὶ τῇ αὐξήσει τοῦτο ἐκλαμβάνων, ὁ δὲ Ἐμπεδοκλῆς γένος ἐν τούτοις κεκραμένον εἶναι ἐδόξασεν. ὡσαύτως καὶ ὁ Πλάτων ἐπιθυμεῖν μόνον αὐτὰ διὰ τὴν σφοδρὰν τῆς θρεπτικῆς δυνάμεως ἀνάγκην ἔφησεν. ὃ ἐὰν συσταίη, ἥδεσθαι ὄντως αὐτὰ καὶ λυπεῖσθαι αἰσθάνεσθαί τε σύμφωνον ἔσται. ἂν δὲ συσταίη τοῦτο, τῷ ἐπιθυμεῖν, εἰ καὶ ἀεὶ τῷ ὕπνῳ ἀνακτῶνται καὶ ἐγείρονται ταῖς ἐγρηγόρσεσι, σύμφωνον ἔσται. ὡσαύτως καὶ ἐὰν ζητήσωμεν εἰ πνοὴν καὶ γένος ἐκ συγκράσεως ἔχουσιν ἢ τὸ ἐναντίον, πολλὴν ἂν τὴν περὶ τούτου ἀμφιβολίαν καὶ μακρὰν ποιήσωμεν τὴν ζήτησιν. τὸ δὲ τὰ τοιαῦτα παραλιμπάνειν καὶ μὴ εὐαναλώτοις περὶ τὰ καθ' ἕκαστον ἐρεύναις ἐνδιατρίβειν πρέπον ἐστίν. τινὲς δὲ ἔχειν ψυχὰς τὰ φυτὰ εἶπον, ὅτι γεννᾶσθαι τρέφεσθαι καὶ αὐξάνεσθαι, νεάζειν καὶ χλοάζειν γήρᾳ τε διαλύεσθαι τεθεωρήκασιν, ἐπείπερ οὐδὲν ἄψυχον ταῦτα μετὰ τῶν φυτῶν ἔχει κοινά. διότι δὲ ἔχουσι ταῦτα τὰ φυτά, καὶ τὸ ἐπιθυμίᾳ ὡσαύτως κατέχεσθαι ἐπίστευον. ἀλλὰ πρῶτον τοῖς φανεροῖς, εἶτα καὶ τοῖς κεκρυμμένοις ἀκολουθήσωμεν. λέγομεν τοίνυν ὡς ἐὰν εἴ τι τρέφεται, ἤδη καὶ ἐπιθυμεῖ, καὶ ἡδύνεται μὲν τῷ κόρῳ, λυπεῖται δὲ ὅτε πεινᾷ· καὶ οὐκ ἐμπίπτουσιν αὗται αἱ διαθέσεις εἰ μὴ μετὰ αἰσθήσεως. τούτου ἄρα θαυμάσιος μέν, οὐ μὴν φαῦλος πλανᾶται σκοπός, ὃς καὶ τὰ φυτὰ αἰσθάνεσθαι καὶ ἐπιθυμεῖν ἐδόξασεν. ὁ δὲ Ἀναξαγόρας καὶ ὁ Δημόκριτος καὶ ὁ Ἐμπεδοκλῆς καὶ νοῦν καὶ γνῶσιν εἶπον ἔχειν τὰ φυτά. ἡμεῖς δὲ τὰ τοιαῦτα ὡς φαῦλα ἀποτρεπόμενοι τῷ ὑγιεῖ ἐνστῶμεν λόγῳ. λέγομεν οὖν ὅτι τὰ φυτὰ οὔτε ἐπιθυμίαν οὔτε αἴσθησιν ἔχουσιν. ἡ γὰρ ἐπιθυμία οὐκ ἔστιν εἰ μὴ ἐξ αἰσθήσεως, καὶ τὸ τοῦ ἡμετέρου δὲ θελήματος τέλος πρὸς τὴν αἴσθησιν ἀποστρέφεται. οὐχ εὑρίσκομεν οὖν ἐν τοῖς τοιούτοις αἴσθησιν οὔτε μέλος αἰσθανόμενον, οὔτε ὁμοιότητα αὐτοῦ, οὔτε εἶδος διωρισμένον, οὔτε τι ἀκόλουθον τούτῳ, οὔτε τοπικὴν κίνησιν, οὔτε ὁδὸν πρός τι αἰσθητόν, οὔτε σημεῖόν τι δι' οὗ ἂν κρίνωμεν ταῦτα αἴσθησιν ἔχειν, καθὼς σημεῖα δι' ὧν ἐπιστάμεθα ταῦτα καὶ τρέφεσθαι καὶ αὐξάνεσθαι εὑρίσκομεν. οὐδὲ συνίσταται παρ' ἡμῶν τοῦτο εἰ μὴ διότι τὸ θρεπτικὸν καὶ αὐξητικὸν νοοῦμεν μέρη εἶναι τῆς ψυχῆς. ὁπόταν γοῦν τὸ τοιοῦτον φυτὸν εὑρίσκωμέν τι μέρος ψυχῆς τοιαύτης ἐν ἑαυτῷ ἔχον, ἐξ ἀνάγκης νοοῦμεν καὶ ψυχὴν ἔχειν αὐτό· ὅτε δὲ στερεῖται αἰσθήσεως, τότε αἰσθητικὸν αὐτὸ μὴ εἶναι μὴ ἐγχωρεῖν οὐ δεῖ· ἡ γὰρ αἴσθησις αἰτία ἐστὶν ἐλλάμψεως ζωῆς. τὸ δὲ θρεπτικὸν αἰτία ἐστὶν αὐξήσεως πράγματός τινος ζῶντος. αὗται δὲ αἱ διαφοραὶ προβαίνουσιν ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ὅτι δυσχερὲς ἐν ταὐτῷ μεταξὺ ζωῆς καὶ τῆς στερήσεως αὐτῆς

5. ἀκριβοῦς P^a. ‖ 6. καὶ ἀδιαβλήτῳ τούτῳ τῷ μέρει N^a.
3. τὴν εὐχαριστίαν τῷ ὑπὲρ ἡμᾶς P^a. ‖ 7. πληροῦν P^a.

Codices $N^a P^a n$, P^a post caput 1 paucis locis inspectus.

13. ζήτησιν] γρ ἀπορίαν P^a. ‖ 20. τοῦτο om P^a. ‖ γάνος N^a. ‖ 26. ἔσται om $N^a n$. ‖ 28. τοὐναντίον P^a. ‖ 29. ποιήσομεν N^a.

10. καὶ om P^a. ‖ 12. ἡδύνηται P^a. ‖ λυπῆται P^a. ‖ 17. ἔχειν τὰ φυτὰ εἶπον N^a, ἔχειν εἶπον τὰ φυτά n. ‖ 19. οὖν n. ‖ 21. δὲ om P^a. ‖ 22. ἓν N^a. ‖ τοῖς τοιούτοις] τούτοις $N^a n$. ‖ 24. τοπικὴν om $N^a n$. ‖ 25. διακρίνωμεν $N^a n$. ‖ 26. καθὼς καὶ σ. P^a. ‖ 27. αὐξάνειν $N^a n$. ‖ 30. τοιοῦτο P^a. ‖ 36. δυσχερὲς] δυσνόητον P^a.

μέσον τι καταλαβεῖν. εἴποι δέ τις ἂν ὡς ἐπεὶ τὸ φυτὸν ζῶν ἐςίν, ἤδη τοῦτο καὶ ζῶον εἴποιμεν ἄν. οὐδαμῶς. καὶ γὰρ δυσνόητόν ἐςι τὴν διοίκησιν τοῦ φυτοῦ ἀποδιδόναι τῇ διοικήσει τῆς ψυχῆς τοῦ ζώου. τὸ γὰρ τὰ φυτὰ τοῦ ζῆν ἀποφάσκον οὕτως, τοῦτο ἐςὶν ὅτι οὐκ αἰσθάνονται. καὶ γάρ εἰσι καί τινα ζῶα γνώσεως ἐςερημένα. ἐπεὶ δὲ ἡ φύσις τὴν τοῦ ζώου ζωὴν ἐν τῷ θανάτῳ φθείρουσα, πάλιν ἐν τῷ ἰδίῳ γένει ταύτην διὰ γενέσεως συντηρεῖ, πάντη ἀσύμφωνόν ἐςιν ἵνα μέσον ἐμψύχου τε καὶ ἀψύχου ἄλλο τι μέσον τιθῶμεν. ἐπιςάμεθα δὲ ὅτι καὶ τὰ κογχύλιά εἰσι ζῶα, γνώσεως ἐςερημένα, διότι εἰσὶ φυτὰ ἐν ταὐτῷ καὶ ζῶα. μόνη ἄρα ἡ αἴσθησίς ἐςιν αἰτία δι' ἣν ταῦτα λέγονται ζῶα. τὰ γὰρ γένη διδόασι τοῖς οἰκείοις εἴδεσιν ὀνόματα καὶ ὁρισμούς, τὰ δὲ εἴδη τοῖς οἰκείοις ἀτόμοις ὀνόματα. δεῖ τε τὸ γένος ἐκ μιᾶς καὶ κοινῆς αἰτίας εἶναι ἐν τοῖς πολλοῖς, καὶ οὐκ ἐκ πολλῶν. ὁ λόγος δὲ τῆς αἰτίας, δι' ἣν βεβαιοῦται τὸ γένος, οὐ τῷ τυχόντι ἐςὶ γνώριμος. πάλιν εἰσὶ ζῶα ἅπερ ςεροῦνται γένους θήλεος, ἕτερα ἅπερ οὐ γεννῶσιν, ἕτερα ἅπερ κίνησιν οὐκ ἔχουσιν· καὶ εἰσὶν ἄλλα διαφόρων χρωμάτων, καὶ εἰσί τινα ἃ ποιοῦσι τόκον ἑαυτοῖς ἀνόμοιον, εἰσί τε ἄλλα ἃ αὐξάνουσιν ἐκ τῆς γῆς ἢ ἐκ δένδρων. τίς οὖν ἐςὶν ἡ ἀρχὴ ἡ ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ ζώου; τί ἄλλο εἰ μὴ τὸ εὐγενὲς ζῶον, ὃ τὸν οὐρανὸν περιοδεύει, τὸν ἥλιον, τὰ ἄςρα καὶ τοὺς πλάνητας, τὰ ἀπὸ τῆς ἐνειρμένης ἐξωτερικὰ ἀμφιβολίας, ἃ δὴ καὶ ἀπαθῆ εἰσίν; ἡ γὰρ αἴσθησις τῶν αἰσθανομένων πάθος. ἰςέον δὲ καὶ ὅτι οὐκ ἔχουσι τὰ φυτὰ κίνησιν ἐξ ἑαυτῶν· τῇ γὰρ γῇ εἰσὶ πεπηγότα, ἡ δὲ γῆ ἀκίνητός ἐςι. συλλογισώμεθα τοίνυν πόθεν ἂν ταύτῃ ζωή, ἵνα ποιήσωμεν καὶ αὐτὰ αἰσθητικά. οὐ γὰρ περιέχει ταῦτα ἓν πρᾶγμα κοινόν. λέγομεν δὲ ὅτι τῆς ζωῆς τῶν ζώων κοινή ἐςιν αἰτία ἡ αἴσθησις. αὕτη δὲ ποιεῖ διάκρισιν μέσον ζωῆς καὶ θανάτου. ὁ οὐρανὸς δὲ ἐπεὶ ἔχει διοίκησιν εὐγενεςέραν καὶ ἀξιολογωτέραν τῆς ἡμετέρας διοικήσεως, ἀπεμακρύνθη τούτων. δεῖ τοίνυν ἵνα τὸ ζῶον τὸ τέλειον καὶ τὸ ἠλαττωμένον ἔχῃ τι κοινόν· καὶ τοῦτο ἐςὶν ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς. τῇ ταύτης γοῦν ςερήσει δεῖ ἵνα πᾶς τις ἀποχωρῇ τῶν τοιούτων ὀνομάτων, ὅτι οὐκ ἔςι μέσον. ἡ δὲ ζωή ἐςι μέσον· τὸ γὰρ ἄψυχον οὐκ ἔχει ψυχὴν οὐδέ τι τῶν μερῶν αὐτῆς. τὸ δὲ φυτὸν οὐκ ἔςιν ἐκ τῶν ςερουμένων ψυχῆς, ὅτι ἐν αὐτῷ ἐςί τι μέρος ψυχῆς· ἀλλ' οὐκ ἔςι ζῶον, ὅτι οὐδὲ αἴσθησις ἐν αὐτῷ. ἐξέρχεται δὲ ἐκ ζωῆς εἰς μὴ ζωὴν κατὰ βραχύ, ὡς καὶ τὰ καθ' ἕκαςον. δυνάμεθα δὲ καὶ ἄλλως λέγειν, ὅτι ἔςιν ἔμψυχον τὸ φυτόν, καὶ οὐ λέγομεν ὅτι ἄψυχον. εἰ ἔχει δὲ ψυχήν, οὐ λέγομεν ὅτι καί τινα ἤδη ἔχει αἴσθησιν. πρᾶγμα γὰρ τὸ τρεφόμενον οὐκ ἔςιν ἄνευ ψυχῆς. πᾶν δὲ ζῶον ἔχει ψυχήν. τὸ δὲ φυτόν ἐςιν ἀτελὲς πρᾶγμα. πάλιν τὸ ζῶον ἔχει μέλη διωρισμένα, τὸ φυτὸν ἀδιόριςα. ἔχει δὲ ὕλην οἰκείαν κινήσεως, ἣν ἔχει ἐν ἑαυτῷ. πάλιν δυνάμεθα λέγειν τὰ φυτὰ ψυχὴν ἔχειν, ὅτι ψυχή ἐςιν ἡ ποιοῦσα ἐν αὐτοῖς γεννᾶσθαι τὰς κινήσεις. ἐπιθυμία δὲ καὶ κίνησις ἡ ἐν τόποις οὐκ ἔςιν εἰ μὴ κατὰ αἰσθήσεως. πάλιν τὸ ἕλκειν τροφὴν ἐςὶν ἐξ ἀρχῆς φυσικῆς, καὶ τοῦτ' αὐτό ἐςι τὸ κοινὸν ζώου καὶ φυτοῦ. οὐκ ἔςαι δὲ φροντὶς ἐπὶ τῇ ἑλκύσει τῆς τροφῆς αἰσθήσεως τὸ παράπαν, ὅτι πᾶν τὸ τρεφόμενον χρῄζει ἐν τῇ οἰκείᾳ τροφῇ δύο ποιοτήτων τινῶν, θερμότητός φημι καὶ ψυχρότητος· καὶ διὰ τοῦτο δεῖται τροφῆς ὑγρᾶς ὁμοίως καὶ ξηρᾶς· ἡ δὲ θερμότης καὶ ἡ ψυχρότης εὑρίσκεται ἐν βρώμασι ξηροῖς καὶ ὑγροῖς. οὐδεμία δὲ τῶν τοιούτων φύσεων χωρίζεται τῆς συμμετοχῆς αὐτῆς. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ πρώτως ἐγένετο ἡ τροφὴ τῷ τρέφοντι συνεχὴς ἕως καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ὥραν τῆς φθορᾶς· καὶ ὀφείλουσι χρῆσθαι ταύτῃ τὸ ζῶον καὶ τὸ φυτὸν τοιαύτῃ ὁποία ἐςιν ἑκάτερον αὐτῶν.

2 Διερευνήσωμεν οὖν καὶ τοῦτο, ὃ προηγήσατο ἐν τῷ ἡμετέρῳ λόγῳ, περὶ ἐπιθυμίας φυτοῦ καὶ κινήσεως αὐτοῦ καὶ ψυχῆς ἰδίας, καὶ εἴ τι ἀναλύεται ἀπ' αὐτοῦ τοῦ φυτοῦ, ὅσον εἰς πνοήν. Ἀναξαγόρας γὰρ εἶπε ταῦτα ἔχειν καὶ πνοήν. καὶ πῶς, εἴπερ εὑρίσκομεν πολλὰ ζῶα μὴ ἔχοντα πνοήν; καὶ πάλιν εὑρίσκομεν ἀκριβῶς ὅτι τὰ φυτὰ οὔτε ὑπνώττουσιν οὔτε γρηγοροῦσιν. τὸ γὰρ γρηγορεῖν οὐδέν ἐςιν εἰ μὴ ἀπὸ διαθέσεως τῆς αἰσθήσεως, τὸ δὲ ὑπνώττειν οὐδὲν εἰ μὴ ἀσθένεια αὐτῆς· καὶ οὐχ εὑρίσκεταί τι τούτων ἐν πράγματι τρεφομένῳ μὲν πάσαις ὥραις κατὰ διοίκησιν μίαν, ἐν τῇ οἰκείᾳ δὲ φύσει μὴ αἰσθανομένῳ. τὸ γὰρ ζῶον ὅτε τρέφεται, τί συμβαίνει; τὸ ἀναβαίνειν ἀναθυμίασιν ἀπὸ τῆς τροφῆς πρὸς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ὑπνώττειν ἐντεῦθεν πάντως· καὶ ὅταν καταναλωθῇ ἡ ἀναθυμίασις ἡ ἀναβαίνουσα πρὸς τὴν κεφαλήν, τότε γρηγορεῖ. ἔν τισι δὲ τῶν ζώων ἐςὶν αὕτη ἡ ἀναθυμίασις πολλή, καὶ τέως ὀλίγον ὑπνώττουσιν. ὁ δὲ νυςαγμός ἐςι συνοχὴ τῆς κινήσεως, ἡ δὲ συνοχὴ πάλιν ἠρεμία πράγματος κινουμένου. ὃ δὲ μάλιςα καὶ κυρίως ἐςὶ ζητητέον ἐν ταύτῃ τῇ

1. εἴπῃ n. ‖ 3. δυσχερές P[a]. ‖ 5. αἰσθάνεται N[a]. ‖ 10. δὲ om P[a]. ‖ 14. τε] δὲ n. ‖ 20. ἃ — ἃ] ἅπερ — ἅπερ n. ‖ 28. ζωὴν N[a]P[a]n. ‖ 32. ἔχειν N[a]n. ‖ 40. δὲ καὶ ἐκ N[a]n.

2. ἔςιν om P[a]. ‖ 7. οἰκείαν ἐκ κινήσεως N[a]n. ‖ 13. ἐν N[a]. ‖ 17. ἡ post καὶ om N[a]n. ‖ 22. φυτὸν τῇ τοιαύτῃ N[a]. ‖ 23. διερευνήσομεν N[a]. ‖ 27. ζῶα] τῶν ζώων N[a]. ‖ 31. εὑρίσκονταί P[a]. ‖ τρεφομένων et 33. αἰσθανομένων N[a]n. ‖ 33. τῷ γὰρ ζώῳ N[a].

ἐπιςήμη, τοῦτο ἐςὶν ὅπερ εἶπεν ὁ Ἐμπεδοκλῆς, ἤγουν εἰ εὑρίσκεται ἐν τοῖς φυτοῖς γένος θῆλυ καὶ γένος ἄρρεν, καὶ εἰ ἔςιν εἶδος κεκραμένον ἐκ τούτων τῶν δύο γενῶν. λέγομεν τοίνυν ὅτι τὸ ἄρρεν, ὅτε γεννᾷ, εἰς ἄλλο γεννᾷ, καὶ εἰσὶν ἄμφω κεχωρισμένα ἀπ' ἀλλήλων. ἐπεὶ οὖν εὑρίσκεται ἐν τοῖς φυτοῖς ὅτι ἔχει τὰ φυτὰ γένος ἄρρεν καὶ θῆλυ, καὶ πάντως τὸ μὲν ἄρρεν ἐςὶ τραχύτερον καὶ σκληρότερον καὶ μᾶλλον φρίσσον, τὸ δὲ θῆλυ ἀσθενέςερον καὶ καρποφόρον πλέον, πάλιν ὀφείλομεν ζητεῖν πότερον εὑρίσκονται ταῦτα τὰ δύο γένη κεκραμένα ἅμα ἐν τοῖς φυτοῖς, ὡς εἶπεν Ἐμπεδοκλῆς. ἀλλ' ἐγὼ οὐχ ὑπολαμβάνω τοῦτο τὸ πρᾶγμα οὕτως ἔχειν. τὰ γὰρ κεκραμένα ὀφείλουσιν εἶναι πρῶτον ἁπλᾶ ἐν ἑαυτοῖς, καὶ εἶναι καθ' αὑτὸ μὲν τὸ ἄρρεν καθ' αὑτὸ δὲ τὸ θῆλυ, κἀντεῦθεν κιρνᾶσθαι. ἡ δὲ κρᾶσις οὐκ ἔςαι εἰ μὴ διὰ τὴν οἰκείαν γένεσιν. εὑρέθη οὖν ἐν τοῖς φυτοῖς πρὸ τῆς κράσεως κρᾶσις, ἣ καὶ ὀφείλει εἶναι αἰτία ποιητικὴ καὶ παθητικὴ ἐν μιᾷ ὥρᾳ· ἀλλ' οὐχ εὑρίσκεται ἀρρενότης καὶ θηλύτης ἡνωμέναι ἔν τινι τῶν φυτῶν. εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἦν, τάχα ἂν τὸ φυτὸν ἦν τελειότερον τοῦ ζῴου. καὶ πῶς, εἴπερ τὸ ζῷον οὐ δεῖται ἐν τῇ οἰκείᾳ γενέσει πράγματός τινος ἐξωτερικοῦ, τὸ δὲ φυτὸν τοῦτο δεῖται ἐν τοῖς καιροῖς τοῦ ἔτους; δεῖται γὰρ ἡλίου καὶ εὐκρασίας καὶ τοῦ ἀέρος πλέον· καὶ τούτων δεῖται μᾶλλον ἐν τῇ ὥρᾳ τῆς ἐκφύσεως αὐτοῦ. ἔςι δὲ καί τις ἀρχὴ τῆς μὲν τροφῆς τῶν φυτῶν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ πάλιν ἀρχὴ ἑτέρα τῆς γενέσεως ἀπὸ τοῦ ἡλίου. εἶπε δὲ καὶ Ἀναξαγόρας ὅτι ἡ ὑγρότης τούτων ἐςὶν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ διὰ τοῦτο ἔφη πρὸς Λεχίνεον ὅτι ἡ γῆ μήτηρ μέν ἐςι τῶν φυτῶν, ὁ δὲ ἥλιος πατήρ. ἀλλὰ τὴν κρᾶσιν τοῦ ἄρρενος τῶν φυτῶν καὶ τοῦ θήλεος ὀφείλομεν διατυπώσασθαι οὐχ οὕτως ἀλλ' ἄλλῳ τινὶ τρόπῳ, οἷον ὅτι τὸ σπέρμα τοῦ φυτοῦ ὅμοιόν ἐςιν ἐγκυμονήσει ζῴου, ἥτις ἐςὶ μίξις ἄρρενός τε καὶ θήλεος. καὶ ὥσπερ ἐςὶν ἐν τοῖς ᾠοῖς ὅτε γίνεται νεοσσός, ἔςιν ἐντεῦθεν καὶ ἡ τροφὴ αὐτοῦ μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς ὥρας τῆς συμπληρώσεως καὶ τῆς οἰκείας ἐξόδου, καὶ τότε τὸ θῆλυ ἐκτίθησι τὸν νεοσσὸν ἐν μιᾷ ὥρᾳ· οὕτω καὶ τὸ σπέρμα τοῦ φυτοῦ. εἶπε δὲ πάλιν Ἐμπεδοκλῆς ὅτι τὰ φυτά, εἰ καὶ νεοσσοὺς οὐ γεννῶσι, διότι τὸ γεννώμενον οὐ γεννᾶται εἰ μὴ ἐκ τῆς φύσεως τοῦ σπέρματος, καὶ ὅτι ὅπερ μένει ἐξ αὐτοῦ ἐν τῇ ἀρχῇ τροφὴ γίνεται τῆς ῥίζης, καὶ τὸ γεννώμενον κινεῖ αὐτὸ ἑαυτὸ παραυτίκα, ὅμως οὕτως ὀφείλομεν ὑπολαμβάνειν καὶ ἐν τῇ μίξει τῶν ἀρρένων καὶ τῶν θηλέων φυτῶν, ὡς ἐπὶ τῶν ζῴων, ὅτι καὶ ἡ μίξις τῶν φυτῶν ἐςὶν ἐν διοικήσει τινί· ἀλλ' ἐν τοῖς ζῴοις, ὅτε μίγνυνται, τὰ γένη μίγνυνται καὶ αἱ δυνάμεις τῶν γενῶν, αἳ ἦσαν πρότερον κεχωρισμέναι, καὶ προῆλθεν ἐκ τούτων ἀμφοτέρων πρᾶγμά τι ἕν· ὃ δὴ οὐκ ἔςιν ἐν τοῖς φυτοῖς. οὐ γὰρ ὅτε μίγνυνται τὰ γένη, καὶ αἱ δυνάμεις αὐτῶν μετὰ ταῦτα γίνονται κεχωρισμέναι. εἰ οὖν ἡ φύσις ἔμιξε τὸ ἄρρεν μετὰ τοῦ θήλεος, καλῶς προέβη, ὅτι οὐχ εὑρίσκομεν ἐνέργειάν τινα ἐν τοῖς φυτοῖς παρὰ τὴν γένεσιν τῶν καρπῶν. οὐδὲ γάρ ἐςι ζῷον κεχωρισμένον τοῦ θήλεος εἰ μὴ ἐν ὥραις αἷς οὐ συνάπτεται. τοῦτο δέ ἐςι διὰ τὰς πολλὰς ἐνεργείας αὐτοῦ καὶ διὰ τὰς πολλὰς αὐτοῦ ἐπιςήμας. εἰσὶ δὲ οἵτινες τὰ φυτὰ πεπληρωμένα ὑπολαμβάνουσι, καὶ τὴν χάριν τῆς ζωῆς αὐτῶν εἶναι διὰ τὰς δύο δυνάμεις ἃς ἔχει, ἤγουν διὰ τὴν τροφὴν τὴν ἐπιτηδείαν εἰς τὸ τρέφειν αὐτὰ καὶ διὰ τὴν μακρότητα τῆς οἰκείας ὑπάρξεως καὶ τοῦ καιροῦ ὁπόταν βλαςάνῃ καὶ καρποφορῇ ἡ ζωὴ αὐτῶν, καὶ ςρέφηται πρὸς αὐτὰ ἡ νεότης αὐτῶν, καὶ οὐ γίνηται ἐν αὐτοῖς τι περιττόν. οὐ δεῖται δὲ τὸ φυτὸν ὕπνου διὰ πολλὰς αἰτίας, ὅτι κεῖται τὸ φυτὸν ἐν τῇ γῇ, καὶ δεσμεῖται ὑπ' αὐτῆς, καὶ οὐκ ἔχει κίνησιν ἐν ἑαυτῷ, οὐδὲ ὅρον διωρισμένον ἐν τοῖς οἰκείοις μέρεσιν οὔτε αἴσθησιν ἔχει, οὔτε κίνησιν αὐτοπροαίρετον, οὔτε ψυχὴν τελείαν· τοῦτο δὲ ἔχει μᾶλλον μέρος μέρους ψυχῆς. καὶ τὸ φυτὸν οὐκ ἐδημιουργήθη εἰ μὴ διὰ τὸ ζῷον, τὸ δὲ ζῷον οὐκ ἐδημιουργήθη διὰ τὸ φυτόν. καὶ πάλιν ἐὰν εἴπῃ τις ὅτι τὸ φυτὸν δεῖται μὲν τροφῆς εὐτελοῦς καὶ μοχθηρᾶς, εἰ καὶ δεῖται δὲ τοιαύτης, ὅμως κατὰ πολὺ ςαθηρᾶς καὶ συνεχοῦς καὶ μὴ ῥᾳδίως διαφθειρομένης, κἀντεῦθεν συνίςαται ἵνα τὸ φυτὸν ἔχῃ τι κρεῖττον παρὰ τὸ ζῷον, καὶ διὰ τοῦτο ἀνάγκη καὶ πράγματα ἄψυχα εἶναι εὐγενέςερα τῶν ἐμψύχων. ἀλλὰ ἔργον ἓν τοῦ ζῴου ἐςὶ κρεῖττον παρὰ πᾶν ἔργον τοῦ φυτοῦ. ἄλλως τε εὑρίσκομεν καὶ ἐν τῷ ζῴῳ πάσας τὰς δυνάμεις τὰς ἐν τῷ φυτῷ, καὶ ἄλλας πολλάς, οὐ μὴν καὶ ἔμπαλιν. εἶπε πάλιν ὁ Ἐμπεδοκλῆς ὅτι τὰ φυτὰ ἔχουσι γένεσιν ἐν κόσμῳ ἠλαττωμένῳ καὶ οὐ τελείῳ κατὰ τὴν συμπλήρωσιν αὐτοῦ, ταύτης δὲ συμπληρουμένης οὐ γεννᾶται ζῷον. ἀλλ' οὗτος ὁ λόγος ἀνάρμοςός ἐςι, διότι ὁ κόσμος ὁλοτελής ἐςι καὶ διηνεκής, καὶ οὐκ ἔπαυσε πώποτε γεννᾶν ζῷα καὶ φυτὰ καὶ πάντα ἀλλοῖα εἴδη. ἐν ἑκάςῳ δὲ εἴδει τῶν

15. οὖν *N*°. ‖ 22. ἔαρος *N*°*P*°. ‖ 23. τούτου *N*°*n*. ‖ 25. ἀπὸ τῆς γενέσεως *P*°. ‖ 36. δὲ om *N*°*P*°. ‖ 37. νεοσσὸς *P*°. ‖ 38. ὅτι om *P*°. ‖ μένει] μὲν εἰ *N*°*P*°. ‖ αὐτῶν *N*°*n*.

1. τῶν ante θ. om *n*. ‖ 3. et 6. ὅταν *N*°*n*. ‖ 12. prius τὰς cum τε mutat *P*°, om *n*. ‖ 17. ἰδίας *N*°. ‖ ὑπάρξεως *P*°. ‖ 19. γίνεται *P*°. ‖ 20. κεῖται] μένει *n*. ‖ 24. μέρος om *N*°. ‖ 25. εἰ μὴ — 26. ἐδημιουργήθη om *P*°.

φυτῶν ἐστι θαυμάσιος καὶ ὑγρότης φυσική, ἥτις ὑπάρχει ἀναλαβεῖν, ἀσθενοῦσι τὰ φυτὰ καὶ γηράσκουσι καὶ φθίνουσι καὶ ξηραίνονται. καὶ τινὲς μὲν λέγουσι ταῦτα φθοράν, ἄλλοι δ' οὔ.

3 Τινὰ τῶν φυτῶν ἔχουσί τι ὑγρὸν ὡς ὀπόν, ὡς κόμμι, ὡς σμύρναν, ὡς θυμίαμα καὶ ὡς κόμμι Ἀραβικόν. πάλιν τινὰ δένδρα ἔχουσι δεσμοὺς καὶ φλέβας καὶ κοιλίας καὶ φυσικὴν καὶ φλοιὸν καὶ μυελὸν ἐντός. καὶ τινὰ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰσὶ φλοιός. καὶ τινῶν μὲν ὁ καρπὸς ὑπὸ τὸν φλοιὸν ἔχεται ἐντὸς τοῦ φλοιοῦ καὶ τοῦ φυτοῦ. καὶ τινὰ μὲν μέρη τοῦ δένδρου εἰσὶν ἁπλᾶ, ὡς ὁ χυμὸς ὁ εὑρισκόμενος ἐν αὐτοῖς καὶ οἱ δεσμοὶ καὶ αἱ φλέβες· τινὰ δέ εἰσι σύνθετα ἐκ τούτων, ὡς κλάδοι καὶ λύγοι καὶ φύλλα. ταῦτα δὲ πάντα οὐχ εὑρίσκομεν ἐν πᾶσι τοῖς φυτοῖς. τινὰ γὰρ τῶν φυτῶν ἔχουσι καὶ ταῦτα καὶ ἄλλα μέρη, λύγους, φύλλα, κλάδους, ἄνθη καὶ βλαστοὺς καὶ φλοιὸν τὸν περικυκλοῦντα τὸν καρπόν. καὶ καθώς εἰσι καὶ ἐν τοῖς ζῴοις μέλη ὁμοιομερῆ, οὕτω καὶ ἐν τοῖς φυτοῖς. καὶ ἕκαστα τῶν μερῶν τοῦ φυτοῦ σύνθετα εἰσὶν ὅμοια μάλιστα ζῴου· ὁ δὲ φλοιὸς τοῦ φυτοῦ ὅμοιός ἐστι φυσικῶς δέρματι ζῴου, οἱ δὲ δεσμοὶ πάλιν ὅμοιοι νεύροις ζῴου. ὁμοίως καὶ τὰ λοιπὰ τὰ ἐν αὐτῷ. καὶ τινὰ μὲν τῶν μερῶν διαιροῦνταί πως διὰ μερῶν ἀνομοίων, τινὰ δὲ δι' ὁμοίων, οἷον ὡς ἐπὶ τοῦ πηλοῦ· οὗτος γὰρ ἑνὶ τρόπῳ διαιρεῖται διὰ τῆς γῆς μόνον, καὶ ἀλλοτρόπως διὰ τῶν στοιχείων. ὡσαύτως ὁ πνεύμων καὶ ἡ σὰρξ διαιροῦνται μὲν πρώτως, καὶ εἰσὶ μέρη τούτων σὰρξ καὶ πνεύμων· ἄλλως δὲ διαιροῦνται καὶ διὰ τῶν στοιχείων. ὁμοίως καὶ αἱ τῶν φυτῶν ῥίζαι. πλὴν οὐ διαιρεῖται καὶ ἡ χεὶρ εἰς ἄλλην χεῖρα, οὐδὲ ἡ ῥίζα εἰς ἄλλην ῥίζαν, οὐδὲ τὰ φύλλα εἰς ἄλλα φύλλα. ἐν ταύταις γοῦν ταῖς ῥίζαις καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς φύλλοις ἐστὶν ἡ σύνθεσις. πάλιν τινὲς μὲν τῶν καρπῶν εἰσὶν ἐκ μερῶν ὀλίγων συγκείμενοι, τινὲς δὲ ἐκ μερῶν πολλῶν, ὡς ἐπὶ τῶν ἐλαιῶν. αὗται γὰρ ἔχουσι φλοιὸν σάρκα καί τι ὀστρακῶδες καὶ σπέρμα καὶ καρπόν. τινὰ δὲ ἔχουσι καὶ περικαλύμματα. πάντα δὲ τὰ σπέρματά εἰσιν ἐκ δύο φλοιῶν. καὶ μέρη μὲν τῶν φυτῶν εἰσὶν ἅπερ εἴπομεν, ἡ δ' ἀκρότης τοῦ παρόντος λόγου ἐστὶ διορίσασθαι ταῦτα τὰ μέρη τῶν φυτῶν, τὰ περικαλύμματα αὐτῶν καὶ τὰς αὐτῶν διαφοράς· ὅπερ ἐστὶ πάνυ δυσχερές, καὶ ἐξαιρέτως τὸ διορίσασθαι τὴν οὐσίαν αὐτῶν καὶ τὸ χρῶμα καὶ τὸν καιρὸν τῆς διαμονῆς αὐτῶν καὶ τὰς συνοχὰς τὰς περιπιπτούσας αὐτοῖς, καὶ ὅτι οὐκ ἔχουσι τὰ φυτὰ ἤδη ψυχῆς, οὐδὲ διάθεσιν ἴσην διαθέσει ψυχῆς. ἐὰν γὰρ κατὰ ἀναλογίαν θῶμεν τὰ μέρη τῆς ψυχῆς μετὰ τῶν μερῶν τοῦ φυτοῦ, μακρυνθήσεται ὁ λόγος, καὶ τυχὸν οὐδὲ δυνησόμεθα διαζευχθῶ ἂν ταῦτα, μεγάλας διαφορὰς ἀπαριθμοῦντες τὰ μέρη τῶν φυτῶν. καὶ γὰρ μέρος ἑκάστου πράγματος ἐκ τοῦ ἰδίου γένους ἐστὶ καὶ ἐκ τῆς ἰδίας οὐσίας. καὶ ὅταν γεννηθῇ τι εἶδος φυτοῦ, μένει ἐν τῇ οἰκείᾳ διαθέσει, ἂν μή τινι χρονίᾳ ἀσθενείᾳ καὶ βαρείᾳ τῆς οἰκείας ἐκστῇ τοιᾶσδε διαθέσεως. τῶν ἀνθέων τούτων καὶ τῶν καρπῶν καὶ τῶν φύλλων τῶν ἐν τοῖς φυτοῖς τινὰ μὲν ἐν παντὶ ἔτει εἰσί, τινὰ δὲ οὐχ οὕτως ἔχει οὐδὲ διαμένουσιν, ὡς ὁ φλοιὸς καί τι σῶμα πίπτον ἀπὸ πράγματος τοῦ ἀπορρέοντος τούτου διά τινα αἰτίαν. οὐ μένουσι δὲ ταῦτα ἐν τῷ φυτῷ, ὅτι πολλάκις πίπτουσιν ἐξ αὐτοῦ μέρη τινὰ μὴ διωρισμένα, ὡς τρίχες ἐξ ἀνθρώπων καὶ ὄνυχες. πλὴν γεννῶνται τρίχες ἢ ἐν αὐτοῖς τοῖς μέρεσιν ὅθεν ἐξέπεσον, ἢ ἐκτὸς ἐν ἄλλοις. καὶ ἤδη φανερὸν γέγονεν ὅτι τὰ μέρη τοῦ φυτοῦ οὐκ εἰσὶ διωρισμένα, εἴτε καὶ μή, ἀλλὰ μόνον ἀδιόριστα. ἡμῖν δὲ αἰσχρόν ἐστι λέγειν πράγματά τινα μεθ' ὧν αὐξάνεται τὸ ζῷον καὶ συμπληροῦται μετ' αὐτῶν, μὴ εἶναι μέρη αὐτοῦ, ἀλλ' εἶναι κατὰ τὰ φύλλα καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα τὰ ἐν τῷ φυτῷ, κἂν καὶ οὐκ ὦσι διωρισμένα τὰ τοιαῦτα μέρη τοῦ ζῴου, κἂν καὶ κατὰ μικρὸν ἐκπίπτωσιν, ὡς τὰ κέρατα τῆς ἐλάφου καὶ κόμαι τινῶν ζῴων καὶ τρίχες ἄλλων, ἃ δὴ κρύπτουσιν ἑαυτὰ κατὰ τὸν χειμερινὸν καιρὸν ἐν ὀπαῖς καὶ ὑπὸ γῆν πίπτουσι, κἂν καὶ τὸ τοιοῦτον πάθος παρόμοιον ἔχωσι τῇ πτώσει τῶν φυτῶν. ὀφείλομεν οὖν εἰπεῖν περὶ τῶν πραγμάτων ὧν πρότερον ἱστορήσαμεν, καὶ ἄρξασθαι ἀπαριθμεῖν τὰ ἴδια μέρη τῶν φυτῶν καὶ τὰ κοινὰ καὶ τὰς τούτων διαφοράς. λέγομεν τοίνυν ὡς ἐπὶ τοῖς μέρεσι τῶν φυτῶν ἐστὶ μεγάλη διαφορὰ ἐν τῷ πλήθει καὶ ἐν τῇ ὀλιγότητι, ἐν τῷ μεγέθει καὶ ἐν τῇ σμικρότητι, ἐν τῇ δυνάμει καὶ ἐν τῇ ἀσθενείᾳ. τοῦτο δέ ἐστιν ὅτι ὁ χυμὸς ὁ ἐν τοῖς μεγάλοις δένδροις ἐν τισὶ μέν ἐστιν ὡς γάλα, οἷον ἐπὶ τῆς συκῆς, ἐν τισὶν ὅμοιος ὑγρᾷ πίσσῃ, ὡς ὁ χυμὸς ὁ στάζων ἐκ τῆς ἀμπέλου, ἐν τισὶ δὲ ἀρχέγονος, ὡς ἐν τῷ ὀριγάνῳ καὶ ἐν φυτῷ τῷ λεγομένῳ ὀπιγαῖς καὶ ἐν ἄλλοις. πάλιν ἐστὶ φυτὸν τὸ ἔχον μέρη ξηρά, ἕτερον ὑγρά, καὶ τὰ τοιαῦτα. καὶ ἐστὶ τὸ ἔχον μέρη διακεκριμένα, οὔτε ὅμοια οὔτε ἴσα. καὶ τινὰ ἔχει μέρη ὅμοια μέν, οὐκ ἴσα δέ· τινὰ ἴσα μέν, οὐχ ὅμοια δέ. καὶ ὅτι οὐδέ ἐστι τόπος ἐν τούτοις ὡρισμένος. αἱ

19. σώματι Na n. || 22. δὲ δι'] δ' n, δι' Na. || 29. γὰρ Na. || 34. τινὰ δὲ] τινά τε Na. || 38. διαφορὰς αὐτῶν n.
10. τοῖς om Na. || 17. καὶ om n. || 20. αὐτῶν Na. || 25. ὑπὸ τὴν γῆν n. || 27. γῆν n. || 31. ἐν τῷ πλ. — 32. σμικρότητι om n. || 36. ἐν τῷ φυτῷ n. || 39. διακεκρυμμένα n.

διαφοραὶ δὲ τῶν φυτῶν ἐν τοῖς οἰκείοις μέρεσι γινώσκονται καλῶς· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ σχήματα αὐτῶν ἐκ τοῦ χρώματος, ἐκ τῆς ἀραιότητος, ἐκ τῆς πυκνότητος, ἐκ τῆς τραχύτητος, καὶ ἐκ πάντων ἄλλων τῶν συμβεβηκότων αὐτοῖς ἐν ἰσότητι, ἐν αὐξήσει φυσικῇ, ἐν διακρίσει, ἐν μεγέθει, ἐν σμικρότητι. καὶ εἰσὶ μὲν ταῦτα τοιούτου τρόπου, ἔχουσι δὲ καὶ διαφορὰς πολλάς, καθὼς καὶ προείπομεν.

4 Καὶ πάλιν τῶν φυτῶν τινὰ προάγουσι καρπὸν ἐπάνω τῶν ἰδίων φύλλων, τινὰ δὲ ὑποκάτω τῶν φύλλων. καὶ τινῶν μὲν ὁ καρπὸς ἀπηώρηται τοῦ ἰδίου φιτροῦ, τινῶν δὲ ἀπὸ τῆς ῥίζης, ὡς τὰ ἐν Αἰγύπτῳ φυτὰ τὰ λεγόμενα μαργαρῖται. τινῶν δὲ οἱ καρποὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν. καὶ τινῶν οἱ καρποὶ καὶ τὰ φύλλα καὶ οἱ δεσμοὶ ἀδιάκριτοί εἰσι. καὶ τινῶν τὰ φύλλα πρὸς ἄλληλα ὅμοια, ἄλλων δ' οὔ. καὶ τινὰ μὲν ἔχουσι κλάδους ἴσους, τινὰ δὲ οὐ τοιούτους. εἰσὶ δὲ καὶ τὰ μέρη ἅπερ ὠνομάσαμεν ἐν πᾶσι τοῖς δένδροις, αὔξησιν πάσχοντα καὶ πρόσθεσιν, ὡς ἡ ῥίζα, οἱ λύγοι, οἱ φιτροὶ καὶ οἱ κλάδοι· καὶ ταῦτα παρομοιοῦνται μέλεσιν ἀνθρώπων τοῖς περιέχουσι πάντα τὰ ἄλλα μέλη. καὶ ἡ μὲν ῥίζα μεσιτεύει ἔν τε τῷ φυτῷ καὶ ἐν τῇ τροφῇ, καὶ καλοῦμεν αὐτὴν οὐ μόνον ῥίζαν ἀλλὰ καὶ αἰτίαν ζωῆς· αὕτη γὰρ ζωὴν τοῖς φυτοῖς προσφέρει. καὶ φιτρὸς μέν ἐστιν ὁ μόνος γινόμενος ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐστὶν ὅμοιος ἡλικίᾳ ἀνθρώπου· παραφυάδες δέ εἰσι τὰ ἀπὸ τῆς ῥίζης τοῦ δένδρου βλαστάνοντα, κλάδοι δέ, οἵτινες αὐξάνουσιν ἐπάνω τῶν παραφυάδων. οὐχ εὑρίσκονται δὲ ταῦτα ἐν πᾶσι τοῖς φυτοῖς. καὶ πάλιν τῶν κλάδους ἐχόντων τινὰ μέν εἰσι διηνεκῆ, τινὰ δὲ οὐχί, μᾶλλον δὲ ἀπὸ ἔτους μετὰ ἔτος. καὶ πάλιν εἰσὶ φυτὰ μὴ ἔχοντα κλάδους μηδὲ φύλλα, ὡς οἱ μύκητες καὶ τὰ ὅμοια. οἱ κλάδοι δὲ οἱ γεννώμενοι ἐν τοῖς δένδροις καὶ οἱ φλοιοὶ καὶ οἱ φιτροὶ καὶ οἱ μυελοὶ οὐ γεννῶνται εἰ μὴ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ χυμοῦ τῶν δένδρων. καί τινες καλοῦσιν αὐτὸν τὸν μυελὸν τὸν ἐν τοῖς δένδροις μήτραν, ἄλλοι σπλάγχνα, ἕτεροι δὲ καρδίαν. ταῦτα δὲ καὶ αἱ φλέβες καὶ ἡ σὰρξ ὅλου τοῦ δένδρου ἐκ τῶν τεσσάρων στοιχείων πεφύκασι. καὶ πολλάκις εὑρίσκονται μέρη τινὰ ἐπιτήδεια εἰς τὸ γεννᾶν φύλλα καὶ ἄνθη. καὶ λύγοι δέ τινες βραχεῖς εἰσίν, εἰς τὸ γεννᾶν ἐπιτήδειοι ἄνθη, ὡς ἐπὶ τῶν ἰτεῶν. τινὲς δὲ καὶ ἄνθη καὶ καρποὺς ἐν τοῖς δένδροις, καὶ τἆλλ' ὁπόσα γεννῶνται ἐκ σπέρματος, καὶ ὅσα περικαλύπτουσιν αὐτά. καὶ πάλιν τῶν φυτῶν τινὰ μέν εἰσι δένδρα, τινὰ δὲ μέσον δένδρων καὶ βοτανῶν· καὶ ταῦτα ὀνομάζονται θάμνοι. καὶ τινὰ μέν εἰσι βοτάναι, τινὰ δὲ λάχανα. σχεδὸν μὲν οὖν πάντα τὰ φυτὰ τοῖς τοιούτοις ὑποπίπτουσιν ὀνόμασι. πάλιν εἰσὶ δένδρα ἅπερ ἔχουσιν ἐκ τῆς οἰκείας ῥίζης φιτρόν, καὶ γεννῶνται ἐν αὐτοῖς κλάδοι πολλοί, ὡς συκαῖ καὶ ἐλαῖαι· τινά δ' οὔ. πάλιν εἰσὶν ἄλλα φυτὰ μέσον, ὡς εἴπομεν, δένδρων καὶ βοτανῶν σμικρῶν, τὰ λεγόμενα θάμνοι, ἔχοντα ἐν ταῖς ῥίζαις αὐτῶν πολλοὺς κλάδους, ὡς τὰ καλούμενα ἄγνοι καὶ βάτοι. λάχανα δέ εἰσι τὰ ἔχοντα πολλοὺς φιτροὺς ἐκ μιᾶς ῥίζης καὶ πολλοὺς κλάδους, ὡς τὸ πήγανον, αἱ κράμβαι καὶ τὰ τοιαῦτα. εἰσὶ δὲ καὶ βοτάναι αἵτινες οὐκ ἔχουσι φιτρὸν ἐκ τῆς οἰκείας ῥίζης, ἀλλὰ παραυτίκα φέρουσι φύλλα. καὶ τινὰ μὲν κατὰ πᾶν ἔτος γεννῶνται καὶ ξηραίνονται, ὡς σῖτος καὶ τὰ παραπλήσια, τινὰ δ' οὔ. οὐ δυνάμεθα δὲ ταῦτα πάντα ἐπίστασθαι εἰ μὴ διὰ συλλογισμῶν καὶ παραδειγμάτων καὶ ὑπογραφῶν. πάλιν εἰσὶ βοτάναι εἰς δύο ἄκρα κλίνουσαι, ὡς τὸ λεγόμενον λάχανον βασιλικόν. εἰσὶ δὲ ἄλλαι αἱ λεγόμεναι ἐν ταὐτῷ βοτάναι καὶ λάχανα· καί τινες ἄλλαι αἳ ἐν τῷ γεννᾶσθαι μὲν πρώτως φαίνονται ἐν σχήματι στάχυος, μετὰ ταῦτα δὲ γίνονται δένδρα, ὡς οἱ Ἀραβικοὶ βέντελοι καὶ τὸ φυτὸν τὸ λεγόμενον ἡλιοσκόπιον. μυρσίνη δὲ καὶ μηλέα καὶ ὄχνη καὶ τὰ λοιπὰ ὅμοια δένδρα εἰς τοῦτο τὸ γένος περιέχονται, ὧν πολλοὶ καὶ μάταιοί εἰσι κλάδοι, ἐκ τῶν ῥιζῶν αὐτῶν φυόμενοι. καὶ διὰ τοῦτο πρέπον προσδιορίζειν ταῦτα, ἵνα ὦσιν εἰς παράδειγμα καὶ συλλογισμόν· οὐ γὰρ ὀφείλομεν διερευνᾶν ὁρισμοὺς ἐν πᾶσι. πάλιν τῶν φυτῶν τὰ μέν εἰσι κατοικίδια, τὰ δὲ κηπαῖα, καὶ ἕτερα ἄγρια. τοιουτοτρόπως δὲ λέγομεν ὄχνας καὶ ἄλλα τοιαῦτα εἴδη φυτῶν ἄγρια, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐξ ἐπιμελείας γεωργικῆς. πάλιν τῶν φυτῶν τινὰ μὲν ποιοῦσι καρπόν, τινὰ δ' οὔ, ὡς ἰτέαι καί τινα εἴδη δρυῶν. καὶ τινὰ μὲν ποιοῦσιν ἔλαιον, τινὰ δ' οὐχί. καὶ τινὰ μὲν ποιοῦσι φύλλα, τινὰ δ' οὔ. καὶ τινῶν πίπτουσι τὰ φύλλα, τινῶν δ' οὔ. καὶ τισὶ μὲν γίνονται κλάδοι, τισὶ δ' οὔ. περὶ διαφορᾶς γοῦν τῶν φυτῶν ἐν μεγέθει καὶ σμικρότητι, ἐν ὡραιότητι καὶ ἀμορφίᾳ, ἐν χρηστότητι καρπῶν καὶ κακίᾳ πολλά ἐστιν εἰπεῖν. πάλιν τὰ ἄγρια δένδρα μᾶλλον καρποφοροῦσι παρὰ τὰ κηπαῖα, καὶ οἱ καρποὶ τῶν κηπαίων κρείττονές εἰσι τῶν ἀγρίων. καὶ τινὰ μὲν τῶν φυτῶν γεννῶνται ἐν τόποις ξηροῖς, τινὰ δὲ ἐν θαλάσσῃ· καὶ τινὰ μὲν ἐν ποταμοῖς, ἄλλα δὲ ἐν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ· καὶ τινὰ ἐν τόποις μὲν ἄλλοις μεγάλα, ἐν ἑτέροις δὲ μικρά. καὶ τινὰ

16. τὰ om *n*. ‖ 23. γενόμενος *N*ᵉ. ‖ 32. τῶν δένδρων χυμοῦ *N*ᵉ. ‖ 38. ἐπιτήδειοι εἰς τὸ γενᾶν *N*ᵉ. ‖ 41. τὰ μέν *n*.
9. μιᾶς] τῆς *n*.

μὲν γεννῶνται ἐν ὄχθαις ποταμῶν, τινὰ δὲ ἐν λίμναις. καὶ τῶν γεννωμένων ἐν τόποις ξηροῖς τινὰ μὲν γεννῶνται ἐν ὄρεσι, τινὰ δὲ ἐν πεδιάσι. καὶ τινὰ ζῶσιν ἐν τόποις ξηροτάτοις, ὡς τὰ ἐν τῇ γῇ τῶν Αἰθιόπων, καὶ ἐκεῖσε κρειττόνως αὐξάνουσι παρὸ ἀλλαχοῦ. καὶ τινὰ μὲν ζῶσιν ἐν τόποις ὑψηλοῖς, τινὰ δὲ ἐν χθαμαλοῖς. καὶ τινὰ μὲν ζῶσιν ἐν τόποις ὑγροῖς, τινὰ δὲ ἐν ξηροῖς, τινὰ δὲ ἐν ἑκατέροις, ὡς ἡ ἰτέα. τὰ γοῦν φυτὰ κατὰ πολὺ ἐναλλάττονται τῇ διαφορᾷ τῶν τόπων, καὶ ἐντεῦθεν χρὴ κατανοεῖν καὶ τὰς διαφορὰς αὐτῶν.

5 *Πάλιν τῶν φυτῶν τινὰ μὲν τῇ γῇ πεπήγασι καὶ οὐ φιλοῦσι χωρίζεσθαι ἀπ' αὐτῆς· τινὰ δὲ ἐν τόποις κρείττοσι μετατίθενται. ὁμοίως τινὲς τῶν καρπῶν κρείττονές εἰσιν ἐν τῷδε τῷ τόπῳ παρὸ ἐν ἑτέρῳ. καὶ τινῶν μὲν φυτῶν τὰ φύλλα σκληρά εἰσι, τινῶν δὲ λεῖα· καὶ τινῶν μὲν ἐσχισμένα, ὡς τὰ τῶν ἀμπέλων καὶ τῶν συκῶν, τινῶν δ' οὔ· ἑτέρων δὲ κατὰ πολὺ ἐσχισμένα, ὡς τὰ τῆς πεύκης. τινὰ δὲ φυτά εἰσιν ὅλως φλοιὸς μεσιτεύων. καὶ τινὰ ἔχουσι δεσμούς, ὡς οἱ κάλαμοι, τινὰ δ' οὔ. καὶ τινὰ ἔχουσιν ἀκάνθας, ὡς αἱ ῥάμνοι, τινὰ δὲ ἐστέρηνται ἀκανθῶν. καὶ τινὰ ἔχουσι πολλοὺς κλάδους, ὡς ἡ ἀγρία μορέα, τινὰ δ' οὔ. καὶ τινὰ μὲν ἔχουσι διαφορὰς ἄλλας ἐξ ὧν προβαίνουσι παραφυάδες καὶ ἐξ ὧν οὐχί· τοῦτο δὲ οὐκ ἄλλοθέν ἐστιν εἰ μὴ ἐκ τῆς διαφορᾶς τῶν ῥιζῶν. τινὰ δὲ ἔχουσι μίαν ῥίζαν, ὡς ἡ σκίλλα· αὕτη δὲ γεννᾶται ἐκ τοῦ ἐδάφους, καὶ ἀραιῶς πρόεισιν, ὅτι ὑποκάτω πλατύνεται, καὶ ἀκολουθοῦσα μᾶλλον διακρίνεται τῷ ἡλίῳ· ὅταν γὰρ προσβάλλῃ αὐτῇ, αὐξάνει. οὗτος δὲ ταύτης καὶ τὰς παραφυάδας κάτωθεν ἐκμυζᾷ. πάλιν τῶν χυλῶν τῶν ἐν τοῖς καρποῖς οἱ μέν εἰσι ποτοί, οἱ δὲ οὐ ποτοί· καὶ ποτοὶ μὲν οἱ τῶν σταφυλῶν καὶ τῶν ῥοιῶν καὶ λοιπῶν ἄλλων πολλῶν, ἄποτοι δὲ ἄλλων φυτῶν. καὶ τινῶν μέν εἰσι λιπαροί, ὡς οἱ τῆς ἐλαίας, τῆς πεύκης καὶ τῆς καρύας, τινῶν δ' οὔ. καὶ τινῶν μὲν γλυκεῖς καὶ μελιηδεῖς, ὡς τῶν φοινίκων καὶ τῶν συκῶν· καὶ τινῶν μὲν θερμοὶ καὶ δριμεῖς, ὡς τοῦ ὀριγάνου καὶ τοῦ σινήπιος, τινῶν δὲ πικροί, ὡς τοῦ ἀψινθίου καὶ τῆς κενταυρέας. πάλιν τῶν καρπῶν οἱ μέν εἰσι σύνθετοι ἐκ σαρκῶν καὶ κόκκων καὶ λεμμάτων, ὡς οἱ σικυοί, τινὲς δὲ ἐκ χυμοῦ καὶ κόκκων, ὡς αἱ ῥοιαί. καὶ τινὰ μὲν τοὺς φλοιοὺς ἔχουσιν ἐκτός, τὴν δὲ σάρκα ἐντός, τινὰ δὲ τὸ ὀστοῦν ἐντὸς καὶ τὴν σάρκα ἐκτός. τινὰ δέ εἰσιν ἐν οἷς παραυτίκα γίνεται τὸ σπέρμα καὶ τὸ περικάλυμμα ᾧ περικαλύπτονται, ὡς οἱ καρποὶ τῶν φοινίκων καὶ τῶν ἀμυγδαλῶν· τινῶν δ' οὐχί. καὶ τινὲς καρποί εἰσι βρώσιμοι καὶ κατὰ συμβεβηκὸς ἄβρωτοι· καὶ τινὲς καρποὶ ἡμῖν μὲν ἄβρωτοι, ἄλλοις δὲ βρώσιμοι, ὡς ὁ ὑοσκύαμος καὶ ὁ ἐλλέβορος ἀνθρώποις μὲν δηλητήριον, τροφὴ δὲ τοῖς ὄρτυξι. πάλιν τινὲς τῶν καρπῶν εἰσὶν ἐν θήκαις, ὡς οἱ κόκκοι τοῦ κυάμου· τινὲς ἐν περικαλύμματι καὶ ἐν λέμματι οἷον ὑφάσματί τινι, ὡς ἐν σίτῳ εὑρίσκεται καὶ τοῖς λοιποῖς. καὶ τινὲς μὲν ἐν σαρκί εἰσιν, ὡς οἱ τῶν φοινίκων καρποί, τινὲς δὲ οἷον ἐν οἰκίσκοις, ὡς αἱ βάλανοι, ἄλλοι δ' ἐν οἰκίσκοις πολλοῖς καὶ λέμμασι καὶ ὀστράκοις, ὡς τὰ κάρυα. καὶ τινὲς μὲν ὀξέως πεπαίνονται, ὡς οἱ καρποὶ τῆς μορέας καὶ τῆς κεράσου, τινὲς δὲ βραδέως, ὡς πάντες οἱ καρποὶ οἱ ἄγριοι ἢ οἱ πλείονες αὐτῶν. καὶ τινὰ μὲν φυτὰ ὀξέως προάγουσι φύλλα καὶ καρπούς, τινὰ δὲ βραδέως· καὶ τούτων τινὰ τῷ χειμῶνι ἀκολουθοῦσι, πρὶν ἂν πεπανθῶσι. καὶ πάλιν τὰ χρώματα τῶν φύλλων καὶ τῶν καρπῶν καὶ τῶν οἷον ἐπ' αὐτοῖς ὑφασμάτων λίαν εἰσὶ διάφορα· τινὰ γὰρ τῶν φυτῶν ἐν τῇ οἰκείᾳ ὁλότητι εἰσὶ χλοάζοντα, καὶ τινὰ μὲν ἐκκλίνουσιν εἰς μελανίαν, τινὰ δὲ εἰς λευκότητα, καὶ τινὰ εἰς ἐρυθρότητα διὰ τὴν θερμότητα τὴν ἐκκαίουσαν τὸν ἀέρα τὸν κεκραμένον μετὰ τοῦ προσγείου. πάλιν τὰ σχήματα τῶν καρπῶν, εἰ εἰσὶν ἄγρια, καὶ διαφόρων εἰσὶ θέσεων· οὐδὲ γὰρ πάντες οἱ καρποί εἰσι γωνιώδεις, οὐδὲ πάντες διὰ γραμμῆς εὐθείας.*

6 *Πάλιν τῶν ἀρωματοφόρων δένδρων τινῶν μὲν ἡ ῥίζα ἀρωματική ἐστιν, τινῶν ὁ φλοιός, τινῶν τὸ ξύλον· ἄλλων τὰ μέρη ὅλα εἰσὶν ἀρωματικά, ὡς τὸ βάλσαμον. πάλιν τῶν δένδρων τὰ μὲν γεννῶνται ἐκ σπέρματος, τὰ δὲ δι' ἑαυτῶν. καὶ πάλιν τὰ μὲν ἀπὸ ῥιζῶν ἐκσπῶνται καὶ μεταφυτεύονται, τὰ δὲ ἐκ τοῦ φιτροῦ, τὰ δὲ ἐκ τῶν κλάδων ἢ ἀπὸ τοῦ σπέρματος. καὶ τινὰ μὲν δι' ἑαυτῶν κατὰ μικρὸν ἐκτείνονται, τινὰ δὲ ἐν τῇ γῇ. καὶ τινὰ μὲν ἐν τοῖς δένδροις φυτεύονται, ὡς τὰ ἐγκεντριζόμενα. ἔστι δὲ βελτίων ὁ ἐγκεντρισμὸς ὁμοίων εἰς ὅμοια. ἔστι δὲ καὶ ἀναλογία ἄλλη τις, δι' ἧς ἀρίστως συμβαίνουσι τὰ ἀνόμοια, ὡς αἱ μηλέαι μετὰ τῶν ὀχνῶν. ἐν δὲ τοῖς ὁμοίοις, ὡς συκῆ ἐν συκῇ καὶ ἄμπελος ἐν ἀμπέλῳ καὶ ἀμυγδαλῆ ἐν ἀμυγδαλῇ. ἔστι δὲ καὶ ἄλλος ἐμφυλλισμὸς ἐν ἄλλοις διαφόροις γένεσιν, ὡς ἀρτεμισία εἰς ἀγρίαν ἀρτεμισίαν καὶ καλλιέλαιος εἰς ἀγριέλαιον καὶ ἡ μορέα εἰς πολλὰ δένδρα.*

7. δὲ ante ἐν ἐκ. om *n*. ‖ 13. *μετατίθεται N*°. ‖ 20. *ἐστέρηται n*. ‖ 21. *μορία N°n*. ‖ *καὶ τινὰ δ' N*°.
8. ἐν post καὶ om *n*. ‖ 11. καὶ ἐν λ. *N*°. ‖ 13. *μορίας N°n*, et 41. *μορία*. ‖ 32. *μὲν*] δὲ *N*°. ‖ 35. ἔστι δὲ — 36. ἀνόμοια om *n*. ‖ 38. ἐν post ἀμυγδαλῇ om *n*.

τῶν δένδρων πάλιν τὰ ἄγρια καὶ τὰ κηπαῖα, καὶ πᾶν φυτὸν οὐ προάγει σπέρμα ὅμοιον τῷ σπέρματι ἐξ οὗ ἀνεφύη ἕκαστον. τινὰ γὰρ κρεῖττον σπέρμα ποιοῦσι, τινὰ χεῖρον. καὶ ἐκ τινῶν κακῶν σπερμάτων καλὰ δένδρα προβαίνουσιν, ὡς τὰ ἐξ ἀμυγδαλῆς μικρᾶς καὶ ῥοιᾶς ὀξώδους. τινῶν δένδρων πάλιν σπέρμα ἂν ἀσθενὲς γένηται, ἐκλείπει τὸ γενέσθαι καλὰ αὐτά, ὡς αἱ πεῦκαι καὶ οἱ φοίνικες. οὐ προέρχονται δὲ ῥᾳδίως ἐκ σπέρματος κακοῦ καλὰ δένδρα, οὐδὲ ἐκ σπέρματος ἀγαθοῦ κακὰ δένδρα. τὸ δὲ ἐκ πονηροῦ γενέσθαι ἀγαθόν, καὶ τὸ ἐναντίον, ἐν τοῖς ζῴοις πολλάκις εὑρίσκεται. πάλιν δένδρον τὸ ἔχον σκληρὸν λίαν τὸν φλοιὸν στεῖρον ἀποκαθίσταται· ἐὰν δὲ σχισθῇ ἡ ῥίζα αὐτοῦ καὶ τῇ σχισμῇ λίθος ἐμβληθῇ, εὔφορον γίνεται. ἐν δὲ τοῖς φοίνιξιν ἂν φύλλα ἢ ψῆνες ἢ φλοιὸς τοῦ ἄρρενος φοίνικος τοῖς φύλλοις τοῦ θήλεος συντεθείη, ἵνα πως συναφθῶσι, ταχέως πεπαίνονται οἱ καρποί, κωλύεται δὲ καὶ ἡ πτῶσις αὐτῶν. διακρίνεται δὲ ὁ ἄρρην ἀπὸ τοῦ θήλεος, ὅτι πρώτως βλαστάνουσι τὰ τούτου φύλλα, ἃ εἰσι παρὰ τὰ τοῦ θήλεος μικρότερα· ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς εὐωδίας. ἀλλαχοῦ δὲ ἔκ τινος τούτων ἢ ἐκ πάντων συμβαίνει. τυχὸν δὲ καὶ εἰ ἐκ τῆς εὐωδίας τοῦ ἄρρενος ἐπαγάγῃ τι ἄνεμος πρὸς τὸν θῆλυν, πεπαίνονται καὶ οὕτως οἱ καρποί, ὥσπερ ὁπόταν τὰ φύλλα τοῦ ἄρρενος τῷ θήλει ἀπαιωρῶνται. συκαῖ ὡσαύτως ἄγριαι εἰς τὴν γῆν ἐξαπλωθεῖσαι συμβάλλονται τὰ πολλὰ ταῖς κηπαίαις συκαῖς. τὰ βαλαύστια ταῖς ἐλαίαις συμβάλλουσιν, ὅταν ὁμοῦ φυτεύωνται.

7 Πάλιν τῶν φυτῶν τινὰ μεταλλάττονται, ὡς φασίν, εἰς ἄλλο εἶδος, ὡς ἡ καρύα, ὅταν γηράσῃ. λέγουσι πάλιν ὡς ἡ καλαμίνθη μεταβάλλεται εἰς ἡδύοσμον· καὶ τὸ τράγιον δὲ τμηθὲν καὶ φυτευθὲν παρὰ τὴν θάλασσαν τυχὸν ἔσται σισύμβριον. φασὶ πάλιν ὡς ὁ σῖτος καὶ τὸ λίνον μεταβάλλονται εἰς ἕτερον εἶδος. βελένιον δὲ τὸ δηλητηριῶδες, τὸ γινόμενον ἐν τῇ Περσίδι, μεταφυτευόμενον ἐν Αἰγύπτῳ ἢ ἐν Παλαιστίνῃ γίνεται βρώσιμον. ὡσαύτως ἀμυγδαλῆ καὶ ῥοιὰ μεταβάλλονται ἀπὸ τῆς ἰδίας κακίας διὰ γεηπονίαν εἰς τὸ χρηστότερον. ἀλλ᾽ αἱ ῥοιαὶ μὲν χοιρείας κόπρου ἐμβεβλημένης ταῖς ῥίζαις, καὶ δι᾽ ὕδατος γλυκέος καὶ ψυχροῦ ποτιζόμεναι βελτιοῦνται· ἀμυγδαλαῖ δὲ ἥλων ἐμπηγνυμένων αὐταῖς, καὶ κόμεος διὰ πολλοῦ καιροῦ ἐντεῦθεν ἐκβαλλομένου. πολλὰ δὲ φυτὰ ἄγρια διὰ ταύτης τῆς ἐπιτεχνήσεως γίνονται κηπαῖα. τόπος δὲ καὶ γεηπονία σφόδρα τούτοις συμβάλλονται, καὶ μᾶλλον ὁ τοῦ ἔτους καιρός, οὗ χρήζουσι μᾶλλον οἱ φυτευταί. πάλιν τῶν φυτῶν τὰ πλείονα φυτεύονται ἐν ἔαρι, ὀλίγα ἐν χειμῶνι καὶ φθινοπώρῳ, καὶ ὀλίγιστα ἐν θέρει μετὰ τὴν ἐπιτολὴν τοῦ κυνάστρου. ἐν ὀλίγοις δὲ τόποις γίνεται ἡ τοιαύτη φυτεία, καὶ οὐδέποτε γίνεται εἰ μὴ ἀραιός, ὡς ἐν τῇ Ῥώμῃ, κατὰ τήνδε τὴν ὥραν. ἐν Αἰγύπτῳ δὲ οὐ γίνεται ἡ φυτεία εἰ μὴ ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ. πάλιν τινὰ τῶν φυτῶν ἐκ τῶν οἰκείων ῥιζῶν φύλλα προβάλλονται, τινὰ ἐκ τῶν οἰκείων κόμεων ἢ ἐκ τῶν οἰκείων ξύλων. καὶ τινὰ μὲν πλησίον τῆς γῆς, τινὰ δὲ πόρρω, τινὰ ἐν μέσῳ. καὶ τινὰ μὲν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ καρποφοροῦσι, τινὰ δὲ πλειστάκις, ἀλλ᾽ οὐ πεπαίνονται οἱ καρποὶ αὐτῶν, ἀπομένουσι δὲ ὠμοί. καὶ τινὰ δένδρα εἰσὶν εὔφορα διὰ πολλῶν χρόνων, ὡς αἱ συκαῖ· τινὰ ἐν ἑνὶ καρποφοροῦσιν ἔτει, ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ ἀναπτῶνται ἑαυτά, ὡς αἱ ἐλαῖαι πολλοὺς κλάδους προβαλλόμεναι, οἷς καὶ περικαλύπτονται. καὶ τινὰ μὲν τῶν φυτῶν εὐφορώτερά εἰσιν ἐν γήρᾳ, τινὰ δὲ ἐκ τοῦ ἐναντίου μᾶλλον καρποφοροῦσιν ἐν νεότητι, ὡς ἀμυγδαλαῖ καὶ ὄχναι καὶ αἴγειροι. ἡ διαφορὰ δὲ τῶν φυτῶν τῶν ἀγρίων καὶ τῶν κηπαίων διακρίνεται δι᾽ ἀρρένων καὶ θηλέων, ὁπόταν ἕκαστον αὐτῶν γνωρισθείη διὰ τῶν ἰδιωμάτων τῶν εὑρισκομένων ἐν αὐτοῖς, ὅτι τὸ μὲν ἄρρεν ἐστὶ πυκνότερον σκληρότερον καὶ πολυκλονώτερον, ἧττον ὑγρόν, καὶ ταχύτερον εἰς πέπανσιν, καὶ φύλλα ἔχον διάφορα καὶ παραφυάδας. τὸ δὲ θῆλυ ἐπ᾽ ἔλαττον ἔχει ταῦτα. δεῖ τοίνυν, ὅταν κατανοήσωμεν ταῦτα, πάλιν στοχάσασθαι πῶς ἂν γνοίημεν τὰ δένδρα καθ᾽ αὑτὰ καὶ τὰ γένη καθ᾽ αὑτά. καὶ περὶ τῶν βοτανῶν ὡσαύτως, πῶς ἂν κατανοήσωμεν ἃ εἶπον οἱ παλαιοί. πῶς; ἐὰν ἐπιμελῶς σκοπήσωμεν τὰς βίβλους αὐτῶν, ἃς ἔγραψαν, καὶ δυνηθείημεν διερευνῆσαι τούτων τὸν μυελὸν ἐρεύνῃ συνοπτικῇ, καὶ γνωρίσαι βοτάνας τὰς ἐλαιώδεις καὶ βοτάνας τὰς σπέρμα μόνον ἐχούσας, καὶ τὰς βοήθειαν χορηγούσας, καὶ τὰς ἰατρικὰς καὶ τὰς φθοροποιούς. ὡσαύτως καὶ τὰ δένδρα μετὰ τῶν βοτανῶν. πρὸς δὲ τὸ μαθεῖν καὶ τὰς αἰτίας αὐτῶν ὀφείλομεν ζητῆσαι τὴν γένεσιν τούτων, πῶς τινὰ μὲν γεννῶνται ἐν τισὶ τόποις, ἐν ἄλλοις δ᾽ οὔ· ἔτι δὲ καὶ τὰς φυτείας αὐτῶν καὶ τὰς ῥίζας, καὶ τὰς διαφορὰς τῶν χυλῶν καὶ τῶν ὀδμῶν καὶ τοῦ γάλακτος καὶ τοῦ κόμεος, καὶ τὴν χρη-

8. προέρχεται N°. ‖ 9. οὐδὲ — δένδρα om N°. ‖ 18. τὰ om n. ‖ 25. βαλαύτια n. ‖ 28. ὁπόταν n. ‖ 33. περσία N°n. ‖ 35. γεοπονίαν N°. ‖ 38. πιεζίμεναι N°. ‖ 39. κόμεως N°. ‖ ἐμβαλλομένου βελτιοῦνται. πολλὰ n.

1. γηπονία n, πηγονία N°. ‖ 16. αἱ om N°n. ‖ πολλὰς δὲ κλ. N°. ‖ 24. πολυκλωνότερον N°. ‖ ταχύτερον n. ‖ 27. στοχάζεσθαι N°. ‖ 40. ὀσμῶν, γρ ὄγμων καὶ οἰγμῶν, P°. ‖ γάλακτος, γρ ὀποῦ, P°.

ςότητα καὶ τὴν κακίαν ἑκάςων, καὶ τὰς διαμονάς, πῶς τινῶν μὲν διαμένουσιν οἱ καρποὶ τινῶν δ' ὔ, καὶ δι' ἣν αἰτίαν τινῶν μὲν σήπονται συντόμως τινῶν δὲ βραδέως, ἐρευνῆσαί τε καὶ τὰς ἰδιότητας τῶν φυτῶν, καὶ μᾶλλον τῶν ῥιζῶν· καὶ πῶς τινῶν μὲν καρποὶ μαλθάσσονται, τινῶν δ' ὔ· καὶ πῶς τινὲς ἀφροδίτην προκαλοῦνται, τινὲς δὲ ὕπνον, τινὲς δὲ καὶ διαφθείρουσι, καὶ πολλὰς ἄλλας διαφοράς· καὶ πῶς τινῶν μὲν οἱ καρποὶ ποιοῦσι γάλα, τινῶν δ' ὔ.

B.

Τὸ δένδρον τρεῖς ἔχει δυνάμεις, πρώτην ἐκ τοῦ γένους τῆς γῆς, δευτέραν ἐκ τοῦ γένους τοῦ ὕδατος, τρίτην ἐκ τοῦ γένους τοῦ πυρός. ἀπὸ τῆς γῆς γάρ ἐςιν ἡ ἔκφυσις τῆς βοτάνης, ἀπὸ τοῦ ὕδατος ἡ σύμπηξις, ἀπὸ τοῦ πυρὸς ἡ ἕνωσις τῆς συμπήξεως τοῦ φυτοῦ. βλέπομεν δὲ πολλὰ τούτων καὶ ἐν τοῖς ὀςρακώδεσιν. εἰσὶ γὰρ ἐν τούτοις τρία, πηλός, ἐξ οὗ γίνεται πλίνθος ὀςρακώδης, δεύτερον ὕδωρ, ὅπερ ἐςὶ τὸ ςερεοῦν τὰ ὀςρακώδη, τρίτον τὸ πῦρ τὸ συνάγον τὰ μέρη αὐτοῦ, ἕως ἂν δι' αὐτοῦ πληρωθείη ἡ τούτου γένεσις. ἡ φανέρωσις οὖν ὅλης τῆς ἑνώσεως τούτων ἀπὸ τοῦ πυρός ἐςιν, ὅτι ἀραιότης ἔνεςι τοῖς ὀςρακώδεσι κατὰ τὰ ἴδια μέρη. καὶ ὁπόταν μίξῃ ταῦτα τὸ πῦρ, τελειοῦται ἡ ὕλη τοῦ ὑγροῦ, καὶ συγκολλῶνται τὰ μέρη τοῦ πηλοῦ, προέρχεταί τε ξηρότης ἐν τῷ τόπῳ τοῦ ὑγροῦ. καὶ διὰ τὴν ἐπικράτειαν ἕπεται πέψις ἐν παντὶ ζώῳ καὶ φυτῷ καὶ μετάλλοις. πέψις γάρ ἐςιν, ὅπου ὑγρότης καὶ θερμότης ἰδίῳ πέρατι ἀκολουθεῖ. ἔςι δὲ τοῦτο ἐν τῇ πέψει τοῦ λίθου καὶ τῶν μετάλλων ἐκφανές· ἐν τῷ ζώῳ δὲ καὶ τῷ φυτῷ οὐχ οὕτως, ὅτι τούτων τὰ μέρη οὐκ εἰσὶ συμπεπηγότα εἰς ἓν ὡς τοῖς λίθοις, καὶ ὅτι ἐκ τούτων καταρροή τις προβαίνει, ἐκ δὲ τῶν λίθων καὶ τῶν μετάλλων οὐκ ἔξεισι καταρροὴ ἤ τις ἱδρώς. τὰ γὰρ μέρη αὐτῶν οὐκ εἰσὶν ἀραιά, κἀντεῦθεν οὐδέ τινα ἀπ' αὐτῶν ἐξέρχονται, ὡς ἀπὸ τοῦ ζώου καὶ τοῦ φυτοῦ περιττώματα, οὐδὲ γίνεται ἔξοδός τις ἄλλη ἀπὸ τῆς ἀραιότητος. ἐν ᾧ γὰρ ἀραιότης οὐκ ἔςιν, ἀπ' αὐτοῦ παντελῶς οὐδέν τι ἐξέρχεται. διὰ τοῦτο ςερεόν ἐςιν, εἰς ὃ αὐξάνεσθαί τι οὐ πέφυκε. καὶ γὰρ τὸ αὐξάνεσθαι πεφυκὸς δεῖται τόπου, ἐν ᾧ ἂν πλατυνθείη καὶ περατωθείη. λίθοι δὲ καὶ ὄςρακα καὶ τὰ τοιαῦτα ἀεί εἰσιν ἐν ταὐτῷ, οὔτε αὐξάνουσιν οὔτε ἐκτείνονται. πάλιν τοῖς φυτοῖς δευτέρῳ τρόπῳ ἔνεςι κίνησις, ἔςι καὶ ἐφέλκυσις, ἥτις ἐςὶ δύναμις ἐκ τῆς γῆς ἐφελκομένη τὸ ὑγρόν. ἔςι δὲ τῇ ἐφελκύσει κίνησις ἥτις ἔρχεται εἰς τόπον, καὶ τελειοῦταί πως ἡ πέψις· καὶ διὰ τοῦτο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖςον αἱ μικραὶ βοτάναι μιᾷ ὥρᾳ μιᾶς ἡμέρας γεννῶνται. οὐκ ἔςι δὲ τοῦτο καὶ ἐν τοῖς ζώοις· ἡ γὰρ ὕλη ἐν τοῖς ζώοις ἐςὶ καθ' ἑαυτὴν καὶ διῃρημένη. οὐκ ἔςι δὲ οὐδὲ ἡ πέψις εἰ μὴ ἐν χρήσει μάλιςα καὶ αὕτη. ἡ ὕλη δὲ τοῦ φυτοῦ τούτῳ ἐςὶ πλησίον, καὶ διὰ τοῦτο ὀξυτέρα ἐςὶν ἡ τούτου γένεσις. γεννᾶται δὲ καὶ αὐξάνει καὶ ὅπερ μᾶλλόν ἐςι λεπτὸν ἐν αὐτῷ, παρὰ τὸ πυκνόν. τὸ γὰρ πυκνὸν πολυτρόπων δεῖται δυνάμεων διά τε τὴν διαφορὰν τοῦ οἰκείου σχήματος καὶ διὰ τὸ μῆκος τῶν μερῶν αὐτοῦ πρὸς ἄλληλα· κἀντεῦθεν ὀξυτέρα καὶ φυτοῦ γένεσις, διὰ τὴν λεπτότητα ἑτέρου πρὸς ἕτερον, καὶ ταχυτέρα ἡ τελείωσις. τὰ μέρη τῶν φυτῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖςόν εἰσιν ἀραιά, ὅτι ἡ θερμότης αὐτῶν τὴν ὑγρότητα πρὸς τὰ ἄκρα τῶν φυτῶν ἐφέλκεται. διασπείρεταί τε ἡ ὕλη ἡ θρεπτικὴ εἰς ὅλα τὰ μέρη αὐτῶν· ὃ δὲ περιττεύει, ἐκχεῖται. ὥσπερ δὲ ἐν τοῖς βαλανείοις ἡ θερμότης τὴν ὑγρότητα ἐφέλκεται καὶ ταύτην εἰς ἀτμίδα μεταςρέφει, αὕτη δὲ κουφιζομένη, ὁπόταν περιττεύσῃ, μεταβάλλεται εἰς ςαγόνας, οὕτως καὶ ἐν τοῖς ζώοις καὶ ἐν τοῖς φυτοῖς τὰ περιττώματα ἀναβαίνουσιν ἀπὸ τῶν κατωτέρων εἰς τὰ ἀνώτερα, καὶ καταβαίνουσιν ἀπὸ τῶν ἀνωτέρων εἰς τὰ κατώτερα. τοιουτοτρόπως δὲ καὶ οἱ ποταμοὶ οἱ ὑπὸ τὴν γῆν γεννῶνται ἀπὸ τῶν ὀρέων. ὕλη γὰρ αὐτῶν εἰσὶν οἱ ὑετοί· καὶ ὅταν πληθυνθῶσι τὰ ὕδατα καὶ ςενοχωρῶνται ἐντός, γίνεται ἐκ τούτων ἀτμὶς περιττή, ἥτις διὰ τὸν ἐντὸς συμπιεσμὸν σχίζει τὴν γῆν· καὶ οὕτω φαίνονται πηγαὶ καὶ ποταμοὶ οἱ πρότερον μὴ φαινόμενοι ἀλλ' ἐγκεκρυμμένοι τυγχάνοντες.

Ἐκτεθείκαμεν δὲ αἰτίας περὶ τῆς γενέσεως τῶν πηγῶν 2 καὶ τῶν ποταμῶν ἐν τῷ ἡμετέρῳ βιβλίῳ τῷ περὶ μετεώρων, ἐν ᾧ εἴπομεν καὶ περὶ σεισμῶν ὅτι πολλάκις δεικνύουσιν οὗτοι πηγὰς καὶ ποταμούς, οἳ πρότερον οὐκ ἐφαίνοντο, οἷον ὅτε σχίζεται ἡ γῆ ἐκ τῆς ἀναθυμιάσεως. πολλάκις δὲ εὑρίσκομεν ὅτι καὶ πηγαὶ καὶ ποταμοὶ συζεύγνυνται, ὅτε γίνεται σεισμός. τοῦτο δὲ τῷ φυτῷ οὐ συμβαίνει, ὅτι ἀὴρ ἐν τῇ ἀραιότητι τῶν μερῶν αὐτοῦ ἐςί, καὶ τοῦδε πάλιν

4. τὰς om *n*. ‖ 8. φύλλα *n*.

Codices $N^a Q^a$. Tit. περὶ τῶν ἐν ταῖς βοτάναις τριῶν δυνάμεων βιβλίον β N^a.
17. ὀςρεώδεσιν N^a. ‖ 37. τι] τε N^a.
3. τε N^a. ‖ 11. παρὰ N^a. ‖ 12. φορὰν N^a. ‖ 16. αὐτοῦ $N^a Q^a$. ‖ 19. δὲ ἐν] καὶ ἐν *P*. ‖ 23. τὰ om N^a. ‖ 24. καὶ κ. — 25. κατώτερα om N^a. ‖ 33. τῷ ante περὶ om N^a. ‖ 36. ὅτι Q^a.

σημεῖον, ὅτι σεισμὸς οὐδὲ ἐν τοῖς τόποις τοῖς ψαμμώδεσι πέφυκε γίνεσθαι, ἀλλ' ἐν τόποις πυκνοῖς καὶ σκληροῖς, ὁποῖοί εἰσιν οἱ τῶν ὑδάτων καὶ τῶν ὀρέων. καὶ γὰρ συμβαίνει σεισμὸς ἐν τοῖς τόποις τούτοις, ὅτι τὸ ὕδωρ ἐστὶ στερρὸν καὶ οἱ λίθοι στερροί· τῇ φύσει δὲ τοῦ ἀέρος τοῦ θερμοῦ καὶ ξηροῦ ἔνεστι τὸ ἀναβαίνειν ἐκ τῆς κουφότητος. ὅτε γοῦν συνέλθωσι τὰ μέρη αὐτοῦ καὶ κατακυριεύσωσι, συνωθοῦσι τὸν τόπον, καὶ ἐντεῦθεν ἐξέρχεται ἀπ' αὐτοῦ βιαία ἀναθυμίασις. ἐὰν δὲ ὁ τόπος ἦν ἀραιός, οὐκ ἂν ἐξήρχετο οὕτως, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τῆς ψάμμου συμβαίνει. ἐξέρχεται γὰρ καὶ ἐντεῦθεν ἀναθυμίασις, ἀλλὰ κατὰ βραχύ· καὶ διὰ τοῦτο οὐ γίνεται σεισμός. ἁπλῶς οὖν ἐν τοῖς στερεοῖς πᾶσι τοῦτο οὐ συμβαίνει, λέγω τὸ κατὰ βραχὺ τὸν ἀέρα ἐξέρχεσθαι. συναγόμενα γὰρ τὰ μέρη τούτου δύνανται τὴν γῆν σχίζειν, καὶ τοῦτο ἐστὶν αἰτία τοῦ σεισμοῦ ἐν σώμασι στερεοῖς. ἐν τοῖς μέρεσι δὲ τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζῴων σεισμὸς οὐ γίνεται, ἀλλ' ἐν ἄλλοις πᾶσι, καὶ πλειστάκις ἔν τε τοῖς ὀστρακώδεσι καὶ ἐν ὑέλῳ καὶ λοιποῖς μετάλλοις. ἐν ᾧ γὰρ σώματί ἐστι πολλὴ ἀραιότης, ἔθος καὶ τὴν ἀναθυμίασιν ἀναβαίνειν· ὑποκουφίζει γὰρ αὐτὴν ὁ ἀήρ. καὶ συχνάκις τοῦτο βλέπομεν, ὅταν βάλλωμεν χρυσὸν εἰς τὸ ὕδωρ ἢ ἄλλο τι βαρύ, καὶ παραυτίκα βυθίζεται· καὶ πάλιν ὅταν βάλλωμεν ξύλον ἀραιὸν ἢ βραχύ, καὶ ἐπιπλέει καὶ οὐ βυθίζεται. ὅθεν οὐ διὰ τὰ φύλλα οὐ καταδύεται τὸ καταδυόμενον πολλάκις ξύλον, οὐδὲ διὰ τὸ ὑποκείμενον τὸ βαρύ, ἀλλ' ὅτι τὸ μέν ἐστι στερρὸν καὶ πυκνόν, τὸ δὲ ἀραιόν· τὸ δὲ ἀραιὸν παντάπαν οὐ βυθίζεται. ἔβενος δὲ καὶ τὰ αὐτῷ παραπλήσια βυθίζονται, ὅτι μικρά ἐστιν ἐν τούτοις ἡ ἀραιότης· καὶ οὐδὲ ἔστιν ἐν αὐτοῖς ἀὴρ ὁ δυνάμενος ταῦτα κουφίσαι. καταδύονται δέ, ὅτι τὰ μέρη αὐτῶν λίαν εἰσὶ πυκνὰ καὶ στερρά. πᾶν δὲ ἔλαιον καὶ πάντα τὰ φύλλα τοῦ ὕδατος ὑπερνήχονται. καὶ τοῦτο ἤδη ἀποδεικνύομεν. ἔγνωμεν γὰρ ὅτι ἐν τούτοις ἐστὶν ὑγρότης καὶ θερμότης, καὶ ἔθος τοῦ ὑγροῦ ἐστὶ τοῖς τοῦ ὕδατος μέρεσι συνάπτεσθαι· ἡ δὲ θερμότης ποιεῖ ἀνάγεσθαι τὸ ὑγρόν, καθὼς παρέπεται ἐν τῷ καιρῷ τοῦ ἔαρος. ἔθος δὲ καὶ τοῦ ὕδατος τὸ κουφίζειν πάντα πρὸς τὴν ἰδίαν ἐπιφάνειαν ἕως τῆς τοῦ ἀέρος ἐπιφανείας, ὥστε ποιεῖν αὐτὸν ἀνέρχεσθαι. τὴν δὲ ἐπιφάνειαν αὐτοῦ οὐχ ὑπερβαίνει τὸ ὕδωρ· ἡ γὰρ ὅλη ἐπιφάνεια αὐτοῦ μία ἐστὶ μετὰ τῆς τοῦ ἀέρος. καὶ διὰ τοῦτο ἄνεισι καὶ τὸ ἔλαιον ὑπεράνω τοῦ ὕδατος. εἰσὶ δὲ καί τινες λίθοι οἱ τοῦ ὕδατος ὑπερνήχονται, διὰ τὸ κενὸν μόνον τὸ ἐν τούτοις μεῖζον ὂν τῶν ἐν αὐτοῖς μερῶν, καὶ διὰ τὸ τὸν τόπον τοῦ ἀέρος μείζονα εἶναι τοῦ τόπου τοῦ σώματος τῆς γῆς. φύσις γάρ ἐστι τοῦ ὕδατος ὑπεράνω βαίνειν τῆς γῆς, τοῦ δὲ ἀέρος τὸ ὑπεράνω βαίνειν τοῦ ὕδατος. ἡ τοῦ ἀέρος τοίνυν φύσις τοῦ ἐγκλειομένου τῷ λίθῳ ἀναβαίνει ἐπάνω τοῦ ὕδατος, καὶ τῷ ὅλῳ ἀέρι συνάπτεται· καὶ γὰρ ἕκαστον τὸ οἰκεῖον ὅμοιον ἐφέλκεται, καὶ συνακολουθεῖ ἡ φύσις τοῦ μέρους τῷ ὅλῳ ᾧ συζεύγνυται. εἰ τοίνυν ἔσται τις ῥαχία κούφη, τὸ μὲν ἥμισυ αὐτῆς καταδύσεται ἐν ὕδατι, τὸ δὲ λοιπὸν ὑπερνήξεται, ὅτι μείζων ἐν αὐτῷ ὁ ἀὴρ τοῦ λοιποῦ σώματος τοῦ λίθου. διὰ τοῦτο πάντα τὰ δένδρα βαρύτερά εἰσι τῶν τοιούτων λίθων. οἱ ἐν τοῖς ὕδασι δὲ λίθοι γίνονται ἐκ τῆς συγκρούσεως τῶν ὑδάτων τῆς ἰσχυρᾶς. γίνεται γὰρ πρῶτον ἀφρός, εἶτα συμπήγνυται οὕτως οἷόν τι γάλα λιπαρόν· καὶ ὅτε τὸ ὕδωρ τῇ ψάμμῳ προστρίβεται, συναθροίζει ἡ ψάμμος τὴν λιπότητά πως τοῦ ἀφροῦ, ξηραίνει τε αὐτὴν ἡ ξηρότης τῆς θαλάσσης μετὰ περιττῆς τῆς ἁλυκότητος· καὶ οὕτω συνάγονται τὰ μέρη τῆς ψάμμου, καὶ τῷ ἐπιμήκει τοῦ χρόνου γίνονται λίθοι. ἡ δήλωσις δὲ ὅτι ἡ θάλασσα ποιεῖ καθ' ἑαυτὴν ψάμμον, οὕτως ἐστίν, ὅτι πᾶσα γῆ οὐκ ἔστι γλυκεῖα· ὅτε οὖν στῇ ἐν αὐτῇ τι ὕδωρ, κωλύεται ὁ ἀὴρ ἀλλοιῶσαι αὐτό. ἔτι δὲ χρονίζοντος τῷ τόπῳ τοῦ ἐμπεριειλημμένου ὕδατος, ἐπεὶ οὐ δύναται τοῦτο παρομοιῶσαι ἑαυτῷ ὁ ἀήρ (κυριεύουσι γὰρ ἐν αὐτῷ τῷ ὕδατι τὰ μέρη τὰ γεώδη, ἅ εἰσιν ἁλυκά), ἀνάγκη ἐπὶ πλέον θερμανθέντα κατὰ βραχὺ καὶ ἄμφω ποιῆσαι πηλὸν ἔμφυτον. τοῦτο δὲ οὐ δύναται γενέσθαι ἐν ὕδασι γλυκεροῖς διὰ τὴν γλυκύτητα καὶ τὴν λεπτότητα αὐτῶν, ἀλλ' ἐν τοῖς ἁλμυροῖς, ὅτι κυριεύει ἐν τούτοις ἡ ξηρότης τῆς γῆς, καὶ ἢ μεταβάλλει τὸ ὕδωρ εἰς τὸ εἶδος αὐτῆς, ἢ πλησίον αὐτῆς τοῦτο ποιεῖ, καὶ ἑκάτερον ἀλλοιοῦται. σκληρύνουσα δὲ ἡ σκληρότης τῆς γῆς κατὰ τὴν δύναμιν τῆς συμπήξεως αὐτῆς τὴν ὑπόστασιν τοῦ ὕδατος, διαιρεῖ τὸν πηλὸν εἰς ἴδια μέρη σμικρά· καὶ διὰ τοῦτο γίνεται ἡ γῆ ἡ τῇ θαλάσσῃ πλησιάζουσα ψαμμώδης. οὕτως καὶ αἱ πεδιάδες, αἵτινες οὐκ ἔχουσιν ὅπερ ἂν περικαλύψῃ αὐτὰς ἀπὸ τοῦ ἡλίου, εἰσί τε καὶ μεμακρυσμέναι ἀπὸ ὕδατος γλυκεροῦ. ξηραίνει γὰρ ὁ ἥλιος τὰ μέρη τῆς ὑγρότητος τῆς γλυκείας, ἀπομένει δὲ ὃ ἐστιν ἐκ τοῦ γένους τῆς γῆς. καὶ διότι ἐνδιατρίβει ὁ ἥλιος ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ τῷ ἀπερικαλύπτῳ, διαχωρίζονται τὰ μέρη τοῦ πηλοῦ, καὶ γίνεται ἐντεῦθεν ψάμμος. τούτου δὲ σημεῖόν ἐστιν, ὅτι ἐν τοιούτῳ τόπῳ βαθὺ κοιλαίνομεν καὶ εὑρίσκομεν πηλὸν ἔμφυτον, καὶ ἔστιν οὗτος ῥίζα ψάμμου.

1. οὐδὲ σεισμὸς N^a. ‖ 17. ἐν om N^a. ‖ 21. τὸ om N^a. ‖ 26. ἀραιὸν ubique Q^a.
20. γοῦν N^a. ‖ 24. τὰ μέρη om N^a. ‖ 33. θαλάττῃ Q^a. ‖ 41. βαθεῖ N^aQ^a.

γοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος καὶ τὸ θῆλυ. εἰ γὰρ οἱ ἀσύμμετροι πανῦργοι, οἱ σύμμετροι δίκαιοι ἂν εἴησαν καὶ ἀνδρεῖοι. τὴν δὲ τῆς συμμετρίας ἀναφορὰν πρὸς τὴν τῶν σωμάτων εὐαγωγίαν καὶ εὐφυΐαν ἀνοιςέον, ἀλλ᾽ οὐ πρὸς τὴν τοῦ ἄρρενος ἰδέαν, ὥσπερ ἐν ἀρχῇ διῃρέθη. καλῶς δ᾽ ἔχει καὶ πάντα τὰ σημεῖα, ὅσα προείρηται, ἀναφέρειν ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν καὶ εἰς ἄρρεν καὶ θῆλυ· ταῦτα γὰρ τελεωτάτην διαίρεσιν διῄρηται, καὶ ἐδείχθη ἄρρεν θήλεος δικαιότερον καὶ ἀνδρειότερον καὶ ὅλως εἰπεῖν ἄμεινον. ἐν ἁπάσῃ δὲ τῇ τῶν σημείων ἐκλογῇ ἕτερα ἑτέρων σημεῖα μᾶλλον δηλῦσιν ἐναργῶς τὸ ὑποκείμενον. ἐναργέςερα δὲ τὰ ἐν ἐπικαιροτάτοις τόποις ἐγγινόμενα. ἐπικαιρότατος δὲ τόπος ὁ περὶ τὰ ὄμματά τε καὶ τὸ μέτωπον καὶ κεφαλὴν καὶ πρόσωπον, δεύτερος δὲ ὁ περὶ τὰ στήθη καὶ ὤμους, ἔπειτα περὶ τὰ σκέλη τε καὶ πόδας· τὰ δὲ περὶ τὴν κοιλίαν ἥκιςα. ὅλως δὲ εἰπεῖν οὗτοι οἱ τόποι ἐναργέστατα σημεῖα παρέχονται, ἐφ᾽ ὧν καὶ φρονήσεως πλείςης ἐπιπρέπεια γίνεται.

ΠΕΡΙ ΦΥΤΩΝ.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΕΡΜΗΝΕΩΣ ΕΙΣ ΤΟ ΠΕΡΙ ΦΥΤΩΝ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ.

Τῷ τῆς Ἀριςοτελικῆς ἀειθαλεῖ φιλοσοφίας λειμῶνι πολλαὶ μὲν καὶ ἄλλαι δέλτοι κατὰ τὰ εὐγενῆ παραπεφύκασι τῶν φυτῶν, παμφόρυς μὲν οἷς θεωρῦμεν, πολύχοας δὲ καὶ οἷς διαπραττόμεθα προϊέμεναι τὺς καρπύς. ἦν δὲ πρὸς ταῖς ἄλλαις καὶ ἡ περὶ τῶν φυτῶν ὅσα καὶ φυτὸν εὐφυὲς βραχὺ μέν, ἀλλὰ συχναῖς ταῖς χάρισι βρύον καὶ καλλίςοις ἐκφορίοις τὺς τῶν λόγων ἐραςὰς δεξιύμενον, οὐ μόνον λέγω τὺς ἡμετέρυς, τὺς πάνυ, τὺς περιφανεῖς τὰ ἐς λόγους καὶ τὴν σοφίαν ἀπαραμίλλυς καὶ τὴν σύνεσιν Αὔσονας, ἀλλὰ καὶ τὺς ἐκ μοίρας Ἰταλικῆς, καὶ οὐ τύτυς μόνον, ἀλλὰ καὶ ὅσυς τοιύτυς οἶδεν ἡ τῶν εὐδαιμόνων Ἀράβων τρέφειν καὶ τῶν Ἰνδῶν. συχνὸν γὰρ ἐνέβαλεν ἵμερον τῶν ἑαυτῦ συγγραμμάτων τοῖς ὁπυδήποτε φιλοσόφοις ὁ ἐκ Σταγείρων ἄκρος φιλόσοφος. ἀλλὰ τὸ τοιῦτον φυτὸν ὐκ οἶδ᾽ ὅπως οὐ μόνον αὔανσιν πέπονθε παρ᾽ ἡμῖν, ἀλλοίωσίν τινα τάχα περὶ τὸ χεῖρον, οἷα φιλεῖ ὁ χρόνος ποιεῖν, ἀλλὰ καὶ προθέλυμνον ἐκκοπὴν καὶ εἰς τὸ μὴ ὂν ἀποςροφήν, ὡς ὐδ᾽ ἄν ποτε φυτηκόμον εἶδεν, ὐδ᾽ εἰ προῆλθεν εἰς φῶς. ὑπέςη τὰ ἴσα καὶ Ἰταλὸς μακρὸν χρόνον σὺν ἡμῖν χηρεύων τῦ χρήματος. τοῖς Ἄραψιν ἐγνωρίζετο μόνοις, καὶ μόνοι τῶν τύτυ καρπῶν ἀφθόνως ἀπήλαυον. ἀλλά τις Κελτὸς μὲν τὸ γένος, ἐς τοσῦτον δὲ τῆς τῶν Ἰταλῶν σοφίας ἐλάσας ὡς τῶν πρωτείων παραχωρεῖν μηδενί, εἶτα βραχὺ τῦτο, καίπερ ὂν τοσῦτον, καθ᾽ ἑαυτὸν οἰηθείς, ἂν μὴ καὶ τὴν τῶν Ἀράβων μετὰ τὴν τῶν Λατίνων μεταλάβοι γνῶσιν καὶ τὴν καλλίςην ἕξιν ἀσκήσειεν, ὅλος γίνεται τῦ ἔργυ, καὶ εἰς πέρας τὴν γνώμην ἀγαγεῖν θέλει καὶ τυχεῖν παντοίως τῦ ἐφετῦ. ςέλλεται λοιπὸν τὴν ἀλλοδαπήν, χρῆται τοῖς Ἄραψι παιδευταῖς, καὶ τῇ εὐφυΐᾳ συμμετρήσας σπυδὴν τοσῦτον εὐμοίρησε παιδείας, φασίν, ὡς δύνασθαι καὶ τὰ τῶν Ἀράβων εἰς Ἰταλὺς καὶ τὰ τῶν Ἰταλῶν μεταπορθμεύειν εἰς Ἄραβας. ὗτος ὖν πρός τισιν ἄλλαις καὶ τὴν περὶ φυτῶν τήνδε βίβλον μεθερμηνεύει, κἀκ τῶν λογικῶν Ἀραβικῶν λειμώνων ὅσα καὶ φυτὸν εὐγενὲς εἰς τὰς Ἰταλικὰς μεταχπεύει φυταλιάς. ἔχαιρε γῦν Ἰταλὸς ἐπὶ τύτῳ, καὶ τὰ μεγάλα ἐκόμπαζε· ταῖς Ἀριςοτελικαῖς γὰρ φιλοτιμεῖσθαι βίβλοις ὑπὲρ πάντας βρενθύεται· καὶ τοσῦτον ἐνεκαυχᾶτο τῷ χρήματι, Ξέρξης ὐχ ἧττον ἐκεῖνος εἰς ἣν ὑπεσκιάσθη καὶ ἣν χρυσέαν ἔδειξε πλάτανον. ἦλθον εἰς ἐπιθυμίαν (μακρὸς ἐξότου χρόνος) κἀγὼ τῦ φυτῦ· λόγοι γάρ μοι τῶν τῦ κόσμυ πάντων χρῆμα τὸ τιμιώτατον. ἐπόθυν ἐμφορηθῆναι τῶν τύτυ καρπῶν, τῶν νοημάτων εἰς ἕξιν ἐλθεῖν. ἐψυχαγώγει μοι τὴν ἐπιθυμίαν ἐλπίς, καὶ τὴν ἐλπίδα πάλιν εὐχὴ διεδέχετο. ἀλλὰ μέχρι πολλῦ τὰ τῆς ἐπιθυμίας ἀτέλεςα, ἡ ἐλπὶς καὶ μόνον ἐλπίς· τὰ δὲ τῆς εὐχῆς ἐπετείνετο. τί δ᾽ ἡ τῶν ἀγαθῶν ἁπάντων παντελὴς αἰτία καὶ ὑπερτελὴς καὶ προτέλειος; ἠρεμίαν τῇ ἐπιθυμίᾳ χορηγεῖ, τῇ ἐλπίδι πέρας, καὶ τὰ τῆς αἰτήσεως τῇ εὐχῇ. Ἰταλὸς γάρ τις ἔκποθεν ἡμῖν αἰφνιδίως ἀναφανείς, ἱκανῶς ἔχων λογικῆς παιδείας καὶ γνώσεως, πρόσεισιν ὡς ἡμᾶς, ἀσπάζεται χαριέντως, τὰ φιλικὰ προσλαλεῖ, εἶτα τὴν ποθυμένην βίβλον ἡμῖν ἐγχειρίζεται. ηὐφράνθην ἐγὼ ὡς ἐφ᾽ ἑρμαίῳ τῷ χρήματι. ἐδεξάμην τὴν βίβλον ἐκθύμως. ὅλος αὐτῆς ἐγενόμην, τὸν ἐγκείμενον νῦν ἀνελεξάμην ἐπιμελῶς, καὶ οἷον ὡς ἐν ἐσόπτρῳ τῇδε ἐκ πρώτης αὐτῆς βαλβῖδος τὸν Ἀριςοτέλην ἔγνων καὶ τὺς Ἀριςοτελικὺς κατὰ τῶν πάλαι φιλοσοφύντων ἀντιλογικὺς ἐτασμύς. ἀδικεῖν δ᾽ ᾠήθην, μὰ τὺς λόγυς, τὺς λόγυς αὐτὺς καὶ τὺς αὐτῶν ἐραςάς, καὶ γραφῆναι βασκάνυ ψυχῆς ηὐλαβήθην, ἂν μὴ ταύτην ἱκανῶς ἔχων ὑπὸ τῆς ἄνωθεν χάριτος πρὸς τὴν Ἑλλάδα μεθερμηνεύσαιμι γλῶτταν καὶ ταῖς λοιπαῖς Ἀριςοτελικαῖς δέλτοις δείξαιμι συναρίθμιον. τῷ τοι καὶ σὺν θεῷ τὸ ἔργον διήνυσα, καὶ εἰς κοινὴν πρύθέμην τὴν βίβλον τοῖς αἱρυμένοις ἀπόλαυσιν, πολλὴν εὑρὼν τὴν δυσχέρειαν καὶ τὴν τῶν ὀνομάτων σύγχυσιν διὰ τὰς συχνὰς τῶν μεθερμηνεύσεων μεταβολὰς ἐκ τῆς ἡμετέρας εἰς τὴν τῶν Ἰταλῶν, εἰς τὺς Ἄραβας ἐκεῖθεν, καὶ πάλιν ἐξ Ἀράβων εἰς Ἰταλύς, καὶ εἰς ἡμᾶς ἐκ τύτων ἐπ᾽ ἔσχατον. ὐ γὰρ διπρόσω-

b. 3. ἐγγενόμενα *I*ᵃ*K*ᵃ. ‖ 8. παρέχοντες *I*ᵃ*K*ᵃ. ‖ ἐπιπρέπειαν *K*ᵃ.

Codices *N*ᵃ*P*ᵃ. Tit. ἀνωνύμου τινὸς εἰς τὰ Ἀριςοτέλους περὶ φυτῶν προοίμιον *P*ᵃ. προθεωρία τοῦ περὶ φυτῶν Ἀριςοτέλους *c*. **deest** praefatio Parisiensi 1848 et Oxoniensi coll. corp. Christi.

15. λέγω] λόγω *N*ᵃ. ‖ 28. τὴν post μετὰ om *P*ᵃ. ‖ μεταλάβῃ *P*ᵃ. ‖ 32. εὐμοιρῆσαι *N*ᵃ*P*ᵃ. ‖ καὶ om *P*ᵃ.

14. τὸ om *N*ᵃ. ‖ 26. ἀνέγνων *N*ᵃ.

τος, ὅσον ἐπὶ ταύτῃ τῇ βίβλῳ, ὁ Σταγειρίτης ὤφθη κατὰ τὸν θρυλλύμενον Ἴωνον ἐκεῖνον, ὃν καὶ εἰς χρόνον ἄγει λόγος ἰσχυρός, ἀλλὰ πολύμορφος κατὰ τὸν Πρωτέα τὸν Φάριον. ἐπεὶ δὲ πᾶσα δέλτος ἐκ μιᾶς πρὸς ἑτέραν μεταφερομένη διάλεκτον ἢ κατὰ λέξιν ἢ κατ᾽ ἔννοιαν προχωρεῖ, καὶ ἡ μὲν ὑςέρα τὸ σαφὲς ἔχουσα τοῦ ἀκριβοῦς ἀπολείπεται, ἡ δ᾽ ἑτέρα καὶ προτέρα προσόντος τοῦ ἀκριβοῦς εἰς ἀσάφειαν καταςρέφεται, ἡμεῖς ὡς ἀσφαλεςέρῳ τούτῳ τῷ μέρει καὶ ἀδιαβλήτῳ ςοιχοῦντες, καθὼς καὶ ἐν ἑτέραις πεποιήκαμεν δέλτοις, τῆς ἀκριβείας ἐχόμεθα. ἵνα δὲ μὴ φαινοίμεθα καὶ χώραν τῇ ἀσαφείᾳ διδόντες, ἣν κακίαν παντελῆ τοῖς λόγοις ἐγνώκαμεν, ἐπανερμηνείαις τισὶ καὶ σχολικαῖς παρασημειώσεσιν, εἴ πού τι ἐκ τῆς ἀσαφείας ἄχαρι καὶ ἀτερπές, ἐψυχαγωγήσαμεν, κἀκ τῆς σκληρᾶς καὶ τραχείας τοὺς λογικοὺς ὁδίτας εἰς τὴν λείαν τε καὶ πλατεῖαν ἐχειραγωγήσαμεν, καὶ τῷ ὑπὲρ ἡμᾶς τὴν εὐχαριςίαν καὶ τήν, ὡς εἰκός, ἀνθομολόγησιν ἀπενείμαμεν. τοῦτο γὰρ ἀφ᾽ ἡμῶν ἀπαιτεῖ τῶν ὑπὸ χεῖρα ὁ μόνος σοφὸς καὶ δυνατὸς θεὸς κατὰ τὸν θεῖον ἀπόςολον. τίνος γὰρ ἄλλου δεῖται παρ᾽ ἡμῶν, ὃς διά τινος τῶν προφητῶν περὶ ἑαυτοῦ λέγει "τὸν οὐρανὸν πληρῶ καὶ τὴν γῆν," καὶ οὗ ἡ οἰκουμένη καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς, κατὰ τὸν Δαβίδ, καὶ μεθ᾽ οὗ πᾶς ἀγρὸς παντοίοις ὡραϊσμένος φυτοῖς;

Ἡ ζωὴ ἐν τοῖς ζῴοις καὶ ἐν τοῖς φυτοῖς εὑρέθη. ἀλλ᾽ ἐν μὲν τοῖς ζῴοις φανερὰ καὶ πρόδηλος, ἐν τοῖς φυτοῖς δὲ κεκρυμμένη καὶ οὐκ ἐμφανής. εἰς τὴν ταύτης γοῦν βεβαίωσιν πολλὴν ἀνάγκη ἐςὶ ζήτησιν προηγήσασθαι. συνίςαται γὰρ πότερον ἔχουσιν ἢ οὐχὶ τὰ φυτὰ ψυχὴν καὶ δύναμιν ἐπιθυμίας ὀδύνης τε καὶ ἡδονῆς καὶ διακρίσεως. Ἀναξαγόρας μὲν οὖν καὶ Ἐμπεδοκλῆς ἐπιθυμίᾳ ταῦτα κινεῖσθαι λέγουσιν, αἰσθάνεσθαί τε καὶ λυπεῖσθαι καὶ ἥδεσθαι διαβεβαιοῦνται. ὧν ὁ μὲν Ἀναξαγόρας καὶ ζῷα εἶναι καὶ ἥδεσθαι καὶ λυπεῖσθαι εἶπε, τῇ τε ἀπορροῇ τῶν φύλλων καὶ τῇ αὐξήσει τοῦτο ἐκλαμβάνων, ὁ δὲ Ἐμπεδοκλῆς γένος ἐν τούτοις κεκραμένον εἶναι ἐδόξασεν. ὡσαύτως καὶ ὁ Πλάτων ἐπιθυμεῖν μόνον αὐτὰ διὰ τὴν σφοδρὰν τῆς θρεπτικῆς δυνάμεως ἀνάγκην ἔφησεν. ὃ ἐὰν συσταίη, ἥδεσθαι ὄντως αὐτὰ καὶ λυπεῖσθαι αἰσθάνεσθαί τε σύμφωνον ἔςαι. ἂν δὲ συςαίη τοῦτο, τῷ ἐπιθυμεῖν, εἰ καὶ ἀεὶ τῷ ὕπνῳ ἀνακτῶνται καὶ ἐγείρονται ταῖς ἐγρηγόρσεσι, σύμφωνον ἔςαι. ὡσαύτως καὶ ἐὰν ζητήσωμεν εἰ πνοὴν καὶ γένος ἐκ συγκράσεως ἔχουσιν ἢ τὸ ἐναντίον, πολλὴν ἂν τὴν περὶ τούτου ἀμφιβολίαν καὶ μακρὰν ποιήσωμεν τὴν ζήτησιν. τὸ δὲ τὰ τοιαῦτα παραλιμπάνειν καὶ μὴ εὐαναλώτοις περὶ τὰ καθ᾽ ἕκαστον ἐρεύναις ἐνδιατρίβειν πρέπον ἐστίν. τινὲς δὲ ἔχειν ψυχὰς τὰ φυτὰ εἶπον, ὅτι γεννᾶσθαι τρέφεσθαι καὶ αὐξάνεσθαι, νεάζειν καὶ χλοάζειν γήρᾳ τε διαλύεσθαι τεθεωρήκασιν, ἐπείπερ οὐδὲν ἄψυχον ταῦτα μετὰ τῶν φυτῶν ἔχει κοινά. διότι δὲ ἔχουσι ταῦτα τὰ φυτά, καὶ τὸ ἐπιθυμίᾳ ὡσαύτως κατέχεσθαι ἐπίςευον. ἀλλὰ πρῶτον τοῖς φανεροῖς, εἶτα καὶ τοῖς κεκρυμμένοις ἀκολουθήσωμεν. λέγομεν τοίνυν ὡς ἐὰν εἴ τι τρέφεται, ἤδη καὶ ἐπιθυμεῖ, καὶ ἡδύνεται μὲν τῷ κόρῳ, λυπεῖται δὲ ὅτε πεινᾷ· καὶ οὐκ ἐμπίπτουσιν αὗται αἱ διαθέσεις εἰ μὴ μετὰ αἰσθήσεως. τούτου ἄρα θαυμάσιος μέν, οὐ μὴν φαῦλος πλανᾶται σκοπός, ὃς καὶ τὰ φυτὰ αἰσθάνεσθαι καὶ ἐπιθυμεῖν ἐδόξασεν. ὁ δὲ Ἀναξαγόρας καὶ ὁ Δημόκριτος καὶ ὁ Ἐμπεδοκλῆς καὶ νοῦν καὶ γνῶσιν εἶπον ἔχειν τὰ φυτά. ἡμεῖς δὲ τὰ τοιαῦτα ὡς φαῦλα ἀποτρεπόμενοι τῷ ὑγιεῖ ἐνςῶμεν λόγῳ. λέγομεν οὖν ὅτι τὰ φυτὰ οὔτε ἐπιθυμίαν οὔτε αἴσθησιν ἔχουσιν. ἡ γὰρ ἐπιθυμία οὐκ ἔςιν εἰ μὴ ἐξ αἰσθήσεως, καὶ τὸ τοῦ ἡμετέρου δὲ θελήματος τέλος πρὸς τὴν αἴσθησιν ἀποςρέφεται. οὐχ εὑρίσκομεν γοῦν ἐν τοῖς τοιούτοις αἴσθησιν οὔτε μέλος αἰσθανόμενον, οὔτε ὁμοιότητα αὐτοῦ, οὔτε εἶδος διωρισμένον, οὔτε τι ἀκόλουθον τούτῳ, οὔτε τοπικὴν κίνησιν, οὔτε ὁδὸν πρός τι αἰσθητόν, οὔτε σημεῖόν τι δι᾽ οὗ ἂν κρίνωμεν ταῦτα αἴσθησιν ἔχειν, καθὼς σημεῖα δι᾽ ὧν ἐπιστάμεθα ταῦτα καὶ τρέφεσθαι καὶ αὐξάνεσθαι εὑρίσκομεν. οὐδὲ συνίςαται παρ᾽ ἡμῶν τοῦτο εἰ μὴ διότι τὸ θρεπτικὸν καὶ αὐξητικὸν νοοῦμεν μέρη εἶναι τῆς ψυχῆς. ὁπόταν γοῦν τὸ τοιοῦτον φυτὸν εὑρίσκωμέν τι μέρος ψυχῆς τοιαύτης ἐν ἑαυτῷ ἔχον, ἐξ ἀνάγκης νοοῦμεν καὶ ψυχὴν ἔχειν αὐτό· ὅτε δὲ ςερεῖται αἰσθήσεως, τότε αἰσθητικὸν αὐτὸ μὴ εἶναι μὴ ἐγχωρεῖν οὐ δεῖ· ἡ γὰρ αἴσθησις αἰτία ἐςὶν ἐλλάμψεως ζωῆς. τὸ δὲ θρεπτικὸν αἰτία ἐςὶν αὐξήσεως πράγματός τινος ζῶντος. αὗται δὲ αἱ διαφοραὶ προβαίνουσιν ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ὅτι δυσχερὲς ἐν ταὐτῷ μεταξὺ ζωῆς καὶ τῆς ςερήσεως αὐτῆς

5. ἀκριβοῦς P^o. ‖ 6. καὶ ἀδιαβλήτῳ τούτῳ τῷ μέρει N^a.
3. τὴν εὐχαριςίαν τῷ ὑπὲρ ἡμᾶς P^o. ‖ 7. πληροῦν P^o.

Codices N^aP^on, P^a post caput 1 paucis locis inspectus.

13. ζήτησιν] γρ. ἀπορίαν P^o. ‖ 20. τοῦτο om P^o. ‖ γάνος N^a. ‖ 26. ἔςαι om N^an. ‖ 28. τοὐναντίον P^o. ‖ 29. ποιήσομεν N^a.

10. καὶ om P^a. ‖ 12. ἡδύνηται P^o. ‖ λυπῆται P^o. ‖ 17. ἔχειν τὰ φυτὰ εἶπον N^a, ἔχειν εἶπον τὰ φυτά n. ‖ 19. γοῦν n. ‖ 21. δὲ om P^o. ‖ 22. οὖν N^a. ‖ τοῖς τοιούτοις] τούτοις N^an. ‖ 24. τοπικὴν om N^an. ‖ 25. διακρίνωμεν N^an. ‖ 26. καθὼς καὶ σ. P^o. ‖ 27. αὐξάνειν N^an. ‖ 30. τοιοῦτο P^o. ‖ 36. δυσχερὲς] δυσνόητον P^o.

μέσον τι καταλαβεῖν. εἴποι δέ τις ἂν ὡς ἐπεὶ τὸ φυτὸν ζῶν ἐςίν, ἤδη τοῦτο καὶ ζῶον εἴποιμεν ἄν. οὐδαμῶς. καὶ γὰρ δυσνόητόν ἐςι τὴν διοίκησιν τοῦ φυτοῦ ἀποδιδόναι τῇ διοικήσει τῆς ψυχῆς τοῦ ζῴου. τὸ γὰρ τὰ φυτὰ τοῦ ζῆν ἀποφάσκον οὕτως, τοῦτο ἐςὶν ὅτι οὐκ αἰσθάνονται. καὶ γάρ εἰσι καί τινα ζῶα γνώσεως ἐςερημένα. ἐπεὶ δὲ ἡ φύσις τὴν τοῦ ζῴου ζωὴν ἐν τῷ θανάτῳ φθείρουσα, πάλιν ἐν τῷ ἰδίῳ γένει ταύτην διὰ γενέσεως συντηρεῖ, πάντῃ ἀσύμφωνόν ἐςιν ἵνα μέσον ἐμψύχου τε καὶ ἀψύχου ἄλλο τι μέσον τιθῶμεν. ἐπιςάμεθα δὲ ὅτι καὶ τὰ κογχύλιά εἰσι ζῶα, γνώσεως ἐςερημένα, διότι εἰσὶ φυτὰ ἐν ταὐτῷ καὶ ζῶα. μόνη ἄρα ἡ αἴσθησίς ἐςιν αἰτία δι' ἣν ταῦτα λέγονται ζῶα. τὰ γὰρ γένη διδόασι τοῖς οἰκείοις εἴδεσιν ὀνόματα καὶ ὁρισμούς, τὰ δὲ εἴδη τοῖς οἰκείοις ἀτόμοις ὀνόματα. δεῖ τε τὸ γένος ἐκ μιᾶς καὶ κοινῆς αἰτίας εἶναι ἐν τοῖς πολλοῖς, καὶ οὐκ ἐκ πολλῶν. ὁ λόγος δὲ τῆς αἰτίας, δι' ἣν βεβαιοῦται τὸ γένος, οὐ τῷ τυχόντι ἐςὶ γνώριμος. πάλιν εἰσὶ ζῶα ἅπερ ςεροῦνται γένους θήλεος, ἕτερα ἅπερ οὐ γεννῶσιν, ἕτερα ἅπερ κίνησιν οὐκ ἔχουσιν· καὶ εἰσὶν ἄλλα διαφόρων χρωμάτων, καὶ εἰσί τινα ἃ ποιοῦσι τόκον ἑαυτοῖς ἀνόμοιον, εἰσί τε ἄλλα ἃ αὐξάνουσιν ἐκ τῆς γῆς ἢ ἐκ δένδρων. τίς οὖν ἐςὶν ἡ ἀρχὴ ἡ ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ ζῴου; τί ἄλλο εἰ μὴ τὸ εὐγενὲς ζῶον, ὃ τὸν οὐρανὸν περιοδεύει, τὸν ἥλιον, τὰ ἄςρα καὶ τοὺς πλάνητας, τὰ ἀπὸ τῆς ἐνειρμένης ἐξωτερικὰ ἀμφιβολίας, ἃ δὴ καὶ ἀπαθῆ εἰσίν; ἡ γὰρ αἴσθησις τῶν αἰσθανομένων πάθος. ἰςέον δὲ καὶ ὅτι οὐκ ἔχουσι τὰ φυτὰ κίνησιν ἐξ ἑαυτῶν· τῇ γὰρ γῇ εἰσὶ πεπηγότα, ἡ δὲ γῆ ἀκίνητός ἐςι. συλλογισώμεθα τοίνυν πόθεν ἂν ταύτῃ ζωή, ἵνα ποιήσωμεν καὶ αὐτὰ αἰσθητικά. οὐ γὰρ περιέχει ταῦτα ἓν πρᾶγμα κοινόν. λέγομεν δὲ ὅτι τῆς ζωῆς τῶν ζῴων κοινή ἐςιν αἰτία ἡ αἴσθησις. αὕτη δὲ ποιεῖ διάκρισιν μέσον ζωῆς καὶ θανάτου. ὁ οὐρανὸς δὲ ἐπεὶ ἔχει διοίκησιν εὐγενεςέραν καὶ ἀξιολογωτέραν τῆς ἡμετέρας διοικήσεως, ἀπεμακρύνθη τούτων. δεῖ τοίνυν ἵνα τὸ ζῶον τὸ τέλειον καὶ τὸ ἠλαττωμένον ἔχῃ τι κοινόν· καὶ τοῦτο ἐςὶν ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς. τῇ ταύτης γοῦν ςερήσει δεῖ ἵνα πᾶς τις ἀποχωρῇ τῶν τοιούτων ὀνομάτων, ὅτι οὐκ ἔςι μέσον. ἡ δὲ ζωή ἐςι μέσον· τὸ γὰρ ἄψυχον οὐκ ἔχει ψυχὴν οὐδέ τι τῶν μερῶν αὐτῆς. τὸ δὲ φυτὸν οὐκ ἔςιν ἐκ τῶν ςερουμένων ψυχῆς, ὅτι ἐν αὐτῷ ἐςί τι μέρος ψυχῆς· ἀλλ' οὐκ ἔςι ζῶον, ὅτι οὐδὲ αἴσθησις ἐν αὐτῷ. ἐξέρχεται δὲ ἐκ ζωῆς εἰς μὴ ζωὴν κατὰ βραχύ, ὡς καὶ τὰ καθ' ἕκαςον. δυνάμεθα δὲ καὶ ἄλλως λέγειν, ὅτι ἔςιν ἔμψυχον τὸ φυτόν, καὶ οὐ λέγομεν ὅτι ἄψυχον. εἰ ἔχει δὲ ψυχήν, οὐ λέγομεν ὅτι καί τινα ἤδη ἔχει αἴσθησιν. πρᾶγμα γὰρ τὸ τρεφόμενον οὐκ ἔςιν ἄνευ ψυχῆς. πᾶν δὲ ζῶον ἔχει ψυχήν. τὸ δὲ φυτόν ἐςιν ἀτελὲς πρᾶγμα. πάλιν τὸ ζῶον ἔχει μέλη διωρισμένα, τὸ φυτὸν ἀδιόριςα. ἔχει δὲ ὕλην οἰκείαν κινήσεως, ἣν ἔχει ἐν ἑαυτῷ. πάλιν δυνάμεθα λέγειν τὰ φυτὰ ψυχὴν ἔχειν, ὅτι ψυχή ἐςιν ἡ ποιοῦσα ἐν αὐτοῖς γεννᾶσθαι τὰς κινήσεις. ἐπιθυμία δὲ καὶ κίνησις ἡ ἐν τόποις οὐκ ἔςιν εἰ μὴ κατὰ αἰσθήσεως. πάλιν τὸ ἕλκειν τροφὴν ἐςιν ἐξ ἀρχῆς φυσικῆς, καὶ τοῦτ' αὐτό ἐςι τὸ κοινὸν ζῴου καὶ φυτοῦ. οὐκ ἔςαι δὲ φροντὶς ἐπὶ τῇ ἑλκύσει τῆς τροφῆς αἰσθήσεως τὸ παράπαν, ὅτι πᾶν τὸ τρεφόμενον χρῄζει ἐν τῇ οἰκείᾳ τροφῇ δύο ποιοτήτων τινῶν, θερμότητός φημι καὶ ψυχρότητος· καὶ διὰ τοῦτο δεῖται τροφῆς ὑγρᾶς: ὁμοίως καὶ ξηρᾶς· ἡ δὲ θερμότης καὶ ἡ ψυχρότης εὑρίσκεται ἐν βρώμασι ξηροῖς καὶ ὑγροῖς. οὐδεμία δὲ τῶν τοιούτων φύσεων χωρίζεται τῆς συμμετοχῆς αὐτῆς. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ πρώτως ἐγένετο ἡ τροφὴ τῷ τρέφοντι συνεχὴς ἕως καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ὥραν τῆς φθορᾶς· καὶ ὀφείλουσι χρῆσθαι ταύτῃ τὸ ζῶον καὶ τὸ φυτὸν τοιαύτῃ ὁποίαν ἐςιν ἑκάτερον αὐτῶν.

2 Διερευνήσωμεν οὖν καὶ τοῦτο, ὃ προηγήσατο ἐν τῷ ἡμετέρῳ λόγῳ, περὶ ἐπιθυμίας φυτοῦ καὶ κινήσεως αὐτοῦ καὶ ψυχῆς ἰδίας, καὶ εἴ τι ἀναλύεται ἀπ' αὐτοῦ τοῦ φυτοῦ, ὅσον εἰς πνοήν. Ἀναξαγόρας γὰρ εἶπε ταῦτα ἔχειν καὶ πνοήν. καὶ πῶς, εἴπερ εὑρίσκομεν πολλὰ ζῶα μὴ ἔχοντα πνοήν, καὶ πάλιν εὑρίσκομεν ἀκριβῶς ὅτι τὰ φυτὰ οὔτε ὑπνώττουσιν οὔτε γρηγοροῦσιν. τὸ γὰρ γρηγορεῖν οὐδέν ἐςιν εἰ μὴ ἀπὸ διαθέσεως τῆς αἰσθήσεως, τὸ δὲ ὑπνώττειν οὐδὲν εἰ μὴ ἀσθένεια αὐτῆς· καὶ οὐχ εὑρίσκεταί τι τούτων ἐν πράγματι τρεφομένῳ μὲν πάσαις ὥραις κατὰ διοίκησιν μίαν, ἐν τῇ οἰκείᾳ δὲ φύσει μὴ αἰσθανομένῳ. τὸ γὰρ ζῶον ὅτε τρέφεται, τί συμβαίνει; τὸ ἀναβαίνειν ἀναθυμίασιν ἀπὸ τῆς τροφῆς πρὸς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ὑπνώττειν ἐντεῦθεν πάντως· καὶ ὅταν καταναλωθῇ ἡ ἀναθυμίασις ἡ ἀναβαίνουσα πρὸς τὴν κεφαλήν, τότε γρηγορεῖ. ἔν τισι δὲ τῶν ζῴων ἐςὶν αὕτη ἡ ἀναθυμίασις πολλή, καὶ τέως ὀλίγον ὑπνώττουσιν. ὁ δὲ νυςαγμός ἐςι συνοχὴ τῆς κινήσεως, ἡ δὲ συνοχὴ πάλιν ἠρεμία πράγματος κινουμένου. ὃ δὲ μάλιςα καὶ κυρίως ἐςὶ ζητητέον ἐν ταύτῃ τῇ

1. εἴπη n. ‖ 3. δυσχερές P^a. ‖ 5. αἰσθάνεται N^a. ‖ 10. δὲ om P^a. ‖ 14. τε] δὲ n. ‖ 20. ἃ — ἃ] ἅπερ — ἅπερ n. ‖ 28. ζωὴν N^aP^an. ‖ 32. ἔχειν N^an. ‖ 40. δὲ καὶ ἐκ N^an.

2. ἔςιν om P^a. ‖ 7. οἰκείαν ἐκ κινήσεως N^an. ‖ 13. ἐν N^a. ‖ 17. ἡ post καὶ om N^an. ‖ 22. φυτὸν τῇ τοιαύτῃ N^a. ‖ 23. διερευνήσομεν N^a. ‖ 27. ζῶα] τῶν ζώων N^a. ‖ 31. εὑρίσκονταί P^a. ‖ τρεφομένων et 33. αἰσθανομένων N^an, ‖ 33. τῷ γὰρ ζώῳ N^a.

ἐπιςήμη, τοῦτο ἐςὶν ὅπερ εἶπεν ὁ Ἐμπεδοκλῆς, ἤγουν εἰ εὑρίσκεται ἐν τοῖς φυτοῖς γένος θῆλυ καὶ γένος ἄρρεν, καὶ εἰ ἔςιν εἶδος κεκραμένον ἐκ τύτων τῶν δύο γενῶν. λέγομεν τοίνυν ὅτι τὸ ἄρρεν, ὅτε γεννᾷ, εἰς ἄλλο γεννᾷ, καὶ εἰσὶν ἄμφω κεχωρισμένα ἀπ' ἀλλήλων. ἐπεὶ γῦν εὑρίσκεται ἐν τοῖς φυτοῖς ὅτι ἔχει τὰ φυτὰ γένος ἄρρεν καὶ θῆλυ, καὶ πάντως τὸ μὲν ἄρρεν ἐςὶ τραχύτερον καὶ σκληρότερον καὶ μᾶλλον φρῖσσον, τὸ δὲ θῆλυ ἀσθενέςερον καὶ καρποφόρον πλέον, πάλιν ὀφείλομεν ζητεῖν πότερον εὑρίσκονται ταῦτα τὰ δύο γένη κεκραμένα ἅμα ἐν τοῖς φυτοῖς, ὡς εἶπεν Ἐμπεδοκλῆς. ἀλλ' ἐγὼ οὐχ ὑπολαμβάνω τοῦτο τὸ πρᾶγμα οὕτως ἔχειν. τὰ γὰρ κεκραμένα ὀφείλουσιν εἶναι πρῶτον ἁπλᾶ ἐν ἑαυτοῖς, καὶ εἶναι καθ' αὐτὸ μὲν τὸ ἄρρεν καθ' αὐτὸ δὲ τὸ θῆλυ, κἀντεῦθεν κιρνᾶσθαι. ἡ δὲ κρᾶσις ὐκ ἔςαι εἰ μὴ διὰ τὴν οἰκείαν γένεσιν. εὑρέθη γῦν ἐν τοῖς φυτοῖς πρὸ τῆς κράσεως κρᾶσις, ἣ καὶ ὀφείλει εἶναι αἰτία ποιητικὴ καὶ παθητικὴ ἐν μιᾷ ὥρᾳ· ἀλλ' οὐχ εὑρίσκεται ἀρρενότης καὶ θηλύτης ἡνωμέναι ἔν τινι τῶν φυτῶν. εἰ δὲ τῦτο ὕτως ἦν, τάχα ἂν τὸ φυτὸν ἦν τελειότερον τῦ ζώυ. καὶ πῶς, εἴπερ τὸ ζῶον ὐ δεῖται ἐν τῇ οἰκείᾳ γενέσει πράγματός τινος ἐξωτερικοῦ, τὸ δὲ φυτὸν τοῦτο δεῖται ἐν τοῖς καιροῖς τοῦ ἔτυς; δεῖται γὰρ ἡλίου καὶ εὐκρασίας καὶ τοῦ ἀέρος πλέον· καὶ τύτων δεῖται μᾶλλον ἐν τῇ ὥρᾳ τῆς ἐκφύσεως αὐτοῦ. ἔςι δὲ καί τις ἀρχὴ τῆς μὲν τροφῆς τῶν φυτῶν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ πάλιν ἀρχὴ ἑτέρα τῆς γενέσεως ἀπὸ τῦ ἡλίυ. εἶπε δὲ καὶ Ἀναξαγόρας ὅτι ἡ ὑγρότης τύτων ἐςὶν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ διὰ τοῦτο ἔφη πρὸς Λεχίνεον ὅτι ἡ γῆ μήτηρ μέν ἐςι τῶν φυτῶν, ὁ δὲ ἥλιος πατήρ. ἀλλὰ τὴν κρᾶσιν τῦ ἄρρενος τῶν φυτῶν καὶ τῦ θήλεος ὀφείλομεν διατυπώσασθαι ὐχ ὕτως ἀλλ' ἄλλῳ τινὶ τρόπῳ, οἷον ὅτι τὸ σπέρμα τῦ φυτοῦ ὅμοιόν ἐςιν ἐγκυμονήσει ζώυ, ἥτις ἐςὶ μῖξις ἄρρενός τε καὶ θήλεος. καὶ ὥσπερ ἐςὶν ἐν τοῖς ᾠοῖς ὅτε γίνεται νεοσσός, ἔςιν ἐντεῦθεν καὶ ἡ τροφὴ αὐτῦ μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς ὥρας τῆς συμπληρώσεως καὶ τῆς οἰκείας ἐξόδυ, καὶ τότε τὸ θῆλυ ἐκτίθησι τὸν νεοσσὸν ἐν μιᾷ ὥρᾳ· ὕτω καὶ τὸ σπέρμα τοῦ φυτοῦ. εἶπε δὲ πάλιν Ἐμπεδοκλῆς ὅτι τὰ φυτά, εἰ καὶ νεοσσὺς ὐ γεννῶσι, διότι τὸ γεννώμενον ὐ γεννᾶται εἰ μὴ ἐκ τῆς φύσεως τῦ σπέρματος, καὶ ὅτι ὅπερ μένει ἐξ αὐτοῦ ἐν τῇ ἀρχῇ τροφὴ γίνεται τῆς ῥίζης, καὶ τὸ γεννώμενον κινεῖ αὐτὸ ἑαυτὸ παραυτίκα, ὅμως ὕτως ὀφείλομεν ὑπολαμβάνειν καὶ ἐν τῇ μίξει τῶν [illegible] ὡς ἐπὶ τῶν ζώων, ὅτι καὶ ἡ μῖξις τῶν [illegible] κήσει τινί· ἀλλ' ἐν τοῖς ζῴοις, ὅτε μίγνυνται [illegible] μίγνυνται καὶ αἱ δυνάμεις τῶν γενῶν, αἱ [illegible] κεχωρισμέναι, καὶ προῆλθεν ἐκ τύτων ἀμφοτέρων [illegible] τι ἕν· ὃ δὴ ὐκ ἔςιν ἐν τοῖς φυτοῖς. ὐ γὰρ ὅτε μίγνυνται τὰ γένη, καὶ αἱ δυνάμεις αὐτῶν μετὰ ταῦτα γίνονται κεχωρισμέναι. εἰ γῦν ἡ φύσις ἔμιξε τὸ ἄρρεν μετὰ τῦ θήλεος, καλῶς προέβη, ὅτι ὐχ εὑρίσκομεν ἐνέργειάν τινα ἐν τοῖς φυτοῖς παρὰ τὴν γένεσιν τῶν καρπῶν. οὐδὲ γάρ ἐςι ζῷον κεχωρισμένον τοῦ θήλεος εἰ μὴ ἐν ὥραις αἷς ὐ συνάπτεται. τοῦτο δέ ἐςι διὰ τὰς πολλὰς ἐνεργείας αὐτῦ καὶ διὰ τὰς πολλὰς αὐτῦ ἐπιςήμας. εἰσὶ δὲ οἵτινες τὰ φυτὰ πεπληρωμένα ὑπολαμβάνυσι, καὶ τὴν χάριν τῆς ζωῆς αὐτῶν εἶναι διὰ τὰς δύο δυνάμεις ἃς ἔχει, ἤγυν διὰ τὴν τροφὴν τὴν ἐπιτηδείαν εἰς τὸ τρέφειν αὐτὰ καὶ διὰ τὴν μακρότητα τῆς οἰκείας ὑπάρξεως καὶ τοῦ καιρῦ ὁπόταν βλαςάνῃ καὶ καρποφορῇ ἡ ζωὴ αὐτῶν, καὶ ςρέφηται πρὸς αὐτὰ ἡ νεότης αὐτῶν, καὶ οὐ γίνηται ἐν αὐτοῖς τι περιττόν. οὐ δεῖται δὲ τὸ φυτὸν ὕπνου διὰ πολλὰς αἰτίας, ὅτι κεῖται τὸ φυτὸν ἐν τῇ γῇ, καὶ δεσμεῖται ὑπ' αὐτῆς, καὶ ὐκ ἔχει κίνησιν ἐν ἑαυτῷ, ὐδὲ ὅρον διωρισμένον ἐν τοῖς οἰκείοις μέρεσιν ὔτε αἴσθησιν ἔχει, ὔτε κίνησιν αὐτοπροαίρετον, οὔτε ψυχὴν τελείαν· τοῦτο δὲ ἔχει μᾶλλον μέρος μέρους ψυχῆς. καὶ τὸ φυτὸν οὐκ ἐδημιουργήθη εἰ μὴ διὰ τὸ ζῶον, τὸ δὲ ζῶον οὐκ ἐδημιουργήθη διὰ τὸ φυτόν. καὶ πάλιν ἐὰν εἴπῃ τις ὅτι τὸ φυτὸν δεῖται μὲν τροφῆς εὐτελῦς καὶ μοχθηρᾶς, εἰ καὶ δεῖται δὲ τοιαύτης, ὅμως κατὰ πολὺ ςαθηρᾶς καὶ συνεχῦς καὶ μὴ ῥαδίως διαφθειρομένης, κἀντεῦθεν συνίςαται ἵνα τὸ φυτὸν ἔχῃ τι κρεῖττον παρὰ τὸ ζῶον, καὶ διὰ τῦτο ἀνάγκη καὶ πράγματα ἄψυχα εἶναι εὐγενέςερα τῶν ἐμψύχων. ἀλλὰ ἔργον ἓν τοῦ ζῴου ἐςὶ κρεῖττον παρὰ πᾶν ἔργον τῦ φυτῦ. ἄλλως τε εὑρίσκομεν καὶ ἐν τῷ ζῴῳ πάσας τὰς δυνάμεις τὰς ἐν τῷ φυτῷ, καὶ ἄλλας πολλάς, ὐ μὴν καὶ ἔμπαλιν. εἶπε πάλιν ὁ Ἐμπεδοκλῆς ὅτι τὰ φυτὰ ἔχουσι γένεσιν ἐν κόσμῳ ἠλαττωμένῳ καὶ οὐ τελείῳ κατὰ τὴν συμπλήρωσιν αὐτῦ, ταύτης δὲ συμπληρυμένης ὐ γεννᾶται ζῶον. ἀλλ' οὗτος ὁ λόγος ἀνάρμοςός ἐςι, διότι ὁ κόσμος ὁλοτελής ἐςι καὶ διηνεκής, καὶ ὐκ ἔπαυσε πώποτε γεννᾶν ζῷα καὶ φυτὰ καὶ πάντα ἀλλοῖα εἴδη. ἐν ἑκάςῳ δὲ εἴδει τῶν

15. ὧν *N*°. ‖ 22. ἔαρος *N*°*P*°. ‖ 23. τύτυ *N*°*n*. ‖ 25. ἀπὸ τῆς γενέσεως *P*°. ‖ 36. δὲ om *N*°*P*°. ‖ 37. νεοσσὸς *P*°. ‖ 38. ὅτι om *P*°. ‖ μένει] μὴν εἰ *N*°*P*°. ‖ αὐτῶν *N*°*n*.

1. τῶν ante θ. om *n*. ‖ 3. et 6. ὅταν *N*°*n*. ‖ 12. prius τὰς cum τε mutat *P*°, om *n*. ‖ 17. ἰδίας *N*°. ‖ ὑπάρξεως *P*°. ‖ 19. γίνεται *P*°. ‖ 20. κεῖται] μένει *n*. ‖ 24. μέρος om *N*°. ‖ 25. εἰ μὴ — 26. ἐδημιουργήθη om *P*°.

φυτῶν ἐςὶ θερμότης καὶ ὑγρότης φυσική, ἥτις ὁπόταν ἀναλωθείη, ἀσθενῦσι τὰ φυτὰ καὶ γηράσκυσι καὶ φθίνυσι καὶ ξηραίνονται. καὶ τινὲς μὲν λέγυσι τῦτο φθοράν, ἄλλοι δ' ὐχί.

3 Τινὰ τῶν φυτῶν ἔχυσί τι ὑγρὸν ὡς ῥητίνην, ὡς κόμι, ὡς σμύρναν, ὡς θυμίαμα καὶ ὡς κόμι Ἀραβικόν. πάλιν τινὰ δένδρα ἔχουσι δεσμοὺς καὶ φλέβας καὶ κοιλίαν καὶ φιτροὺς καὶ φλοιὸν καὶ μυελὸν ἐντός. καὶ τινὰ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστόν εἰσι φλοιός. καὶ τινῶν μὲν ὁ καρπὸς ὑπὸ τὸν φλοιὸν ἤγουν ἐντὸς τοῦ φλοιοῦ καὶ τοῦ φιτροῦ. καὶ τινὰ μὲν μέρη τῦ δένδρυ εἰσὶν ἁπλᾶ, ὡς ὁ χυμὸς ὁ εὑρισκόμενος ἐν αὐτοῖς καὶ οἱ δεσμοὶ καὶ αἱ φλέβες· τινὰ δέ εἰσι σύνθετα ἐκ τύτων, ὡς κλάδοι καὶ λύγοι καὶ φύλλα. ταῦτα δὲ πάντα ὐχ εὑρίσκομεν ἐν πᾶσι τοῖς φυτοῖς. τινὰ γὰρ τῶν φυτῶν ἔχουσι καὶ ταῦτα καὶ ἄλλα μέρη, λύγους, φύλλα, κλάδους, ἄνθη καὶ βλαςοὺς καὶ φλοιὸν τὸν περικυκλοῦντα τὸν καρπόν. καὶ καθώς εἰσι καὶ ἐν τοῖς ζῴοις μέλη ὁμοιομερῆ, οὕτω καὶ ἐν τοῖς φυτοῖς. καὶ ἕκαςα τῶν μερῶν τοῦ φυτοῦ σύνθετα εἰσὶν ὅμοια μέλεσι ζῴου· ὁ δὲ φλοιὸς τῦ φυτοῦ ὅμοιός ἐςι φυσικῶς δέρματι ζῴου, οἱ δὲ δεσμοὶ πάλιν ὅμοιοι νεύροις ζῴου. ὁμοίως καὶ τὰ λοιπὰ τὰ ἐν αὐτῷ. καὶ τινὰ μὲν τῶν μερῶν διαιροῦνταί πως διὰ μερῶν ἀνομοίων, τινὰ δὲ δι' ὁμοίων, οἷον ὡς ἐπὶ τοῦ πηλῦ· ὗτος γὰρ ἑνὶ τρόπῳ διαιρεῖται διὰ τῆς γῆς μόνον, καὶ ἀλλοτρόπως διὰ τῶν στοιχείων. ὡσαύτως ὁ πνεύμων καὶ ἡ σὰρξ διαιροῦνται μὲν πρώτως, καὶ εἰσὶ μέρη τούτων σὰρξ καὶ πνεύμων· ἄλλως δὲ διαιροῦνται καὶ διὰ τῶν ςοιχείων. ὁμοίως καὶ αἱ τῶν φυτῶν ῥίζαι. πλὴν οὐ διαιρεῖται καὶ ἡ χεὶρ εἰς ἄλλην χεῖρα, οὐδὲ ἡ ῥίζα εἰς ἄλλην ῥίζαν, οὐδὲ τὰ φύλλα εἰς ἄλλα φύλλα. ἐν ταύταις οὖν ταῖς ῥίζαις καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς φύλλοις ἐστὶν ἡ σύνθεσις. πάλιν τινὲς μὲν τῶν καρπῶν εἰσὶν ἐκ μερῶν ὀλίγων συγκείμενοι, τινὲς δὲ ἐκ μερῶν πολλῶν, ὡς ἐπὶ τῶν ἐλαιῶν. αὗται γὰρ ἔχυσι φλοιὸν σάρκα καί τι ὀστρακῶδες καὶ σπέρμα καὶ καρπόν. τινὰ δὲ ἔχουσι καὶ περικαλύμματα. πάντα δὲ τὰ σπέρματά εἰσιν ἐκ δύο φλοιῶν. καὶ μέρη μὲν τῶν φυτῶν εἰσὶν ἅπερ εἴπομεν. ὁ δ' ἀκροατὴς τοῦ παρόντος λόγυ ἐςὶ διερίσασθαι ταῦτα τὰ μέρη τῶν φυτῶν, τὰ περικαλύμματα αὐτῶν καὶ τὰς αὐτῶν διαφοράς· ὅπερ ἐστὶ πάνυ δυσχερές, καὶ ἐξαιρέτως τὸ διακρίνασθαι τὴν οὐσίαν αὐτῶν καὶ τὸ χρῶμα καὶ τὸν καιρὸν τῆς διαμονῆς αὐτῶν καὶ τὰς συνεχὰς τὰς περιπιπτούσας αὐτοῖς, καὶ ἔτι οὐκ ἔχουσι τὰ φυτὰ ἤδη ψυχῆς, ὐδὲ διάθεσιν ἴσην διαθέσει ψυχῆς. ἐὰν οὖν κατὰ ἀναλογίαν θῶμεν τὰ μέρη τῆς ψυχῆς μετὰ τῶν μερῶν τῦ φυτῦ, μηκυνθήσεται ὁ λόγος, καὶ τυχὸν οὐδὲ δυνηθείημεν διεξελθεῖν ἂν ταῦτα, μεγάλαις διαφοραῖς ἀπαριθμοῦντες τὰ μέρη τῶν φυτῶν. καὶ γὰρ μέρος ἑκάστου πράγματος ἐκ τῦ ἰδίυ γένυς ἐςὶ καὶ ἐκ τῆς ἰδίας ὐσίας. καὶ ὅταν γεννηθῇ τι εἶδος φυτῦ, μένει ἐν τῇ οἰκείᾳ διαθέσει, ἂν μή τινι χρονικῇ ἀσθενείᾳ καὶ βαρείᾳ τῆς οἰκείας ἐκπέσῃ τοιᾶσδε διαθέσεως. τῶν ἀνθέων τοίνυν καὶ τῶν καρπῶν καὶ τῶν φύλλων τῶν ἐν τοῖς φυτοῖς τινὰ μὲν ἐν παντὶ ἔτει εἰσί, τινὰ δὲ ὐχ οὕτως ἔχει οὐδὲ διαμένυσιν, ὡς ὁ φλοιὸς καί τι σῶμα πῖπτον ἀπὸ πράγματος τῦ ἀπορρίπτοντος τῦτο διά τινα αἰτίαν. ὐ μένουσι δὲ ταῦτα ἐν τῷ φυτῷ, ὅτι πολλάκις πίπτουσιν ἐξ αὐτῦ μέρη τινὰ μὴ διωρισμένα, ὡς τρίχες ἐξ ἀνθρώπων καὶ ὄνυχες. πλὴν γεννῶνται τρίχες ἢ ἐν αὐτοῖς τοῖς μέρεσιν ὅθεν ἐξέπεσον, ἢ ἐκτὸς ἐν ἄλλοις. καὶ ἤδη φανερὸν γέγονεν ὅτι τὰ μέρη τοῦ φυτοῦ οὐκ εἰσὶ διωρισμένα, εἴτε καὶ μή, ἀλλὰ μόνον ἀδιόριςα. ἡμῖν δὲ αἰσχρόν ἐστι λέγειν πράγματά τινα μεθ' ὧν αὐξάνεται τὸ ζῷον καὶ συμπληροῦται μετ' αὐτῶν, μὴ εἶναι μέρη αὐτοῦ, ἀλλ' εἶναι κατὰ τὰ φύλλα καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα τὰ ἐν τῷ φυτῷ, κἂν καὶ οὐκ ὦσι διωρισμένα τὰ τοιαῦτα μέρη τοῦ ζῴου, κἂν καὶ κατὰ μικρὸν ἐκπίπτωσιν, ὡς τὰ κέρατα τῆς ἐλάφου καὶ κόμαι τινῶν ζῴων καὶ τρίχες ἄλλων, ἃ δὴ κρύπτουσιν ἑαυτὰ κατὰ τὸν χειμερινὸν καιρὸν ἐν ὀπαῖς καὶ ὑπὸ γῆν πίπτουσι, κἂν καὶ τὸ τοιοῦτον πάθος παρόμοιον ἔχωσι τῇ πτώσει τῶν φυτῶν. ὀφείλομεν οὖν εἰπεῖν περὶ τῶν πραγμάτων ὧν πρότερον ἱςορήσαμεν, καὶ ἄρξασθαι ἀπαριθμεῖν τὰ ἴδια μέρη τῶν φυτῶν καὶ τὰ κοινὰ καὶ τὰς τούτων διαφοράς. λέγομεν τοίνυν ὡς ἐπὶ τοῖς μέρεσι τῶν φυτῶν ἐςὶ μεγάλη διαφορὰ ἐν τῷ πλήθει καὶ ἐν τῇ ὀλιγότητι, ἐν τῷ μεγέθει καὶ ἐν τῇ σμικρότητι, ἐν τῇ δυνάμει καὶ ἐν τῇ ἀσθενείᾳ. τοῦτο δέ ἐστιν ὅτι ὁ χυμὸς ὁ ἐν τοῖς μεγάλοις δένδροις ἐν τισὶ μέν ἐςιν ὡς γάλα, οἷον ἐπὶ τῆς συκῆς, ἐν τισὶν ὅμοιος ὑγρᾷ πίσσῃ, ὡς ὁ χυμὸς ὁ ςάζων ἐκ τῆς ἀμπέλυ, ἐν τισὶ δὲ ἀρχέγονος, ὡς ἐν τῷ ὀριγάνῳ καὶ ἐν φυτῷ τῷ λεγομένῳ ὀπιγαῖς καὶ ἐν ἄλλοις. πάλιν ἐςὶ φυτὸν τὸ ἔχον μέρη ξηρά, ἕτερον ὑγρά, καὶ τὰ τοιαῦτα. καὶ ἐςι τὸ ἔχον μέρη διακεκριμένα, οὔτε ὅμοια οὔτε ἴσα. καὶ τινὰ ἔχει μέρη ὅμοια μέν, ὐκ ἴσα δέ· τινὰ ἴσα μέν, ὐχ ὅμοια δέ. καὶ ὅτι οὐδέ ἐςι τόπος ἐν τούτοις ὡρισμένος. αἱ

19. στυπ. Nᵒa. | 22. δὲ δὲ] γ' a. δ' Nᵒ. | 29. γὰρ Nᵒ. | 34. τινὰ δὲ] τινά τε Nᵒ. | 38. διαφορὰς αὐτῶν a.
10. τινὰ om Nᵒ. | 17. καὶ om a. | 20. αὐτῶν Nᵒ. | 25. ὑπὸ τὴν γῆν a. | 27. γῆν a. | 31. ἐν τῇ πλ. — 32. σμικρότητι om a. | 35. ἐν τῷ φυτῷ a. | 39. διακεκριμένα a.

διαφοραὶ δὲ τῶν φυτῶν ἐν τοῖς οἰκείοις μέρεσι γινώσκονται καλῶς· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ σχήματα αὐτῶν ἐκ τοῦ χρώματος, ἐκ τῆς ἀραιότητος, ἐκ τῆς πυκνότητος, ἐκ τῆς τραχύτητος, καὶ ἐκ πάντων ἄλλων τῶν συμβεβηκότων αὐτοῖς ἐν ἰσότητι, ἐν αὐξήσει φυσικῇ, ἐν διακρίσει, ἐν μεγέθει, ἐν σμικρότητι. καὶ εἰσὶ μὲν ταῦτα τοιούτου τρόπου, ἔχουσι δὲ καὶ διαφορὰς πολλάς, καθὼς καὶ προείπομεν.

4 Καὶ πάλιν τῶν φυτῶν τινὰ προάγουσι καρπὸν ἐπάνω τῶν ἰδίων φύλλων, τινὰ δὲ ὑποκάτω τῶν φύλλων. καὶ τινῶν μὲν ὁ καρπὸς ἀπηώρηται τοῦ ἰδίου φιτροῦ, τινῶν δὲ ἀπὸ τῆς ῥίζης, ὡς τὰ ἐν Αἰγύπτῳ φυτὰ τὰ λεγόμενα μαργαρῖται. τινῶν δὲ οἱ καρποὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν. καὶ τινῶν οἱ καρποὶ καὶ τὰ φύλλα καὶ οἱ δεσμοὶ ἀδιάκριτοί εἰσι. καὶ τινῶν τὰ φύλλα πρὸς ἄλληλα ὅμοια, ἄλλων δ' οὔ. καὶ τινὰ μὲν ἔχουσι κλάδους ἴσους, τινὰ δὲ οὐ τοιούτους. εἰσὶ δὲ καὶ τὰ μέρη ἅπερ ὠνομάσαμεν ἐν πᾶσι τοῖς δένδροις, αὔξησιν πάσχοντα καὶ πρόσθεσιν, ὡς ἡ ῥίζα, οἱ λύγοι, οἱ φιτροὶ καὶ οἱ κλάδοι· καὶ ταῦτα παρομοιοῦνται μέλεσιν ἀνθρώπων τοῖς περιέχουσι πάντα τὰ ἄλλα μέλη. καὶ ἡ μὲν ῥίζα μεσιτεύει ἔν τε τῷ φυτῷ καὶ ἐν τῇ τροφῇ, καὶ καλοῦμεν αὐτὴν οὐ μόνον ῥίζαν ἀλλὰ καὶ αἰτίαν ζωῆς· αὕτη γὰρ ζωὴν τοῖς φυτοῖς προσφέρει. καὶ φιτρὸς μέν ἐστιν ὁ μόνος γινόμενος ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐστὶν ὅμοιος ἡλικίᾳ ἀνθρώπου· παραφυάδες δέ εἰσι τὰ ἀπὸ τῆς ῥίζης τοῦ δένδρου βλαστάνοντα, κλάδοι δέ, οἵτινες αὐξάνουσιν ἐπάνω τῶν παραφυάδων. οὐχ εὑρίσκονται δὲ ταῦτα ἐν πᾶσι τοῖς φυτοῖς. καὶ πάλιν τῶν κλάδους ἐχόντων τινὰ μέν εἰσι διηνεκῆ, τινὰ δὲ οὐχί, μᾶλλον δὲ ἀπὸ ἔτους μετὰ ἔτος. καὶ πάλιν εἰσὶ φυτὰ μὴ ἔχοντα κλάδους μηδὲ φύλλα, ὡς οἱ μύκητες καὶ τὰ ὅμοια. οἱ κλάδοι δὲ οἱ γεννώμενοι ἐν τοῖς δένδροις καὶ οἱ φλοιοὶ καὶ οἱ φιτροὶ καὶ οἱ μυελοὶ οὐ γεννῶνται εἰ μὴ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ χυμοῦ τῶν δένδρων. καί τινες καλοῦσιν αὐτὸν τὸν μυελὸν τὸν ἐν τοῖς δένδροις μήτραν, ἄλλοι σπλάγχνα, ἕτεροι δὲ καρδίαν. ταῦτα δὲ καὶ αἱ φλέβες καὶ ἡ σὰρξ ὅλου τοῦ δένδρου ἐκ τῶν τεσσάρων στοιχείων πεφύκασι. καὶ πολλάκις εὑρίσκονται μέρη τινὰ ἐπιτήδεια εἰς τὸ γεννᾶν φύλλα καὶ ἄνθη. καὶ λύγοι δέ τινες βραχεῖς εἰσίν, εἰς τὸ γεννᾶν ἐπιτήδειοι ἄνθη, ὡς ἐπὶ τῶν ἰτεῶν. τινὲς δὲ καὶ ἄνθη καὶ καρποὺς ἐν τοῖς δένδροις, καὶ τἆλλ' ὁπόσα γεννῶνται ἐκ σπέρματος, καὶ ὅσα περικαλύπτουσιν αὐτά. καὶ πάλιν τῶν φυτῶν τινὰ μέν εἰσι δένδρα, τινὰ δὲ μέσον δένδρων καὶ βοτανῶν· καὶ ταῦτα ὀνομάζονται θάμνοι. καὶ τινὰ μέν εἰσι βοτάναι, τινὰ δὲ λάχανα. σχεδὸν μὲν οὖν πάντα τὰ φυτὰ τοῖς τοιούτοις ὑποπίπτουσιν ὀνόμασι. πάλιν εἰσὶ δένδρα ἅπερ ἔχουσιν ἐκ τῆς οἰκείας ῥίζης φιτρόν, καὶ γεννῶνται ἐν αὐτοῖς κλάδοι πολλοί, ὡς συκαῖ καὶ ἐλαῖαι· τινὰ δ' οὔ. πάλιν εἰσὶν ἄλλα φυτὰ μέσον, ὡς εἴπομεν, δένδρων καὶ βοτανῶν σμικρῶν, τὰ λεγόμενα θάμνοι, ἔχοντα ἐν ταῖς ῥίζαις αὐτῶν πολλοὺς κλάδους, ὡς τὰ καλούμενα ἄγνοι καὶ βάτοι. λάχανα δέ εἰσι τὰ ἔχοντα πολλοὺς φιτροὺς ἐκ μιᾶς ῥίζης καὶ πολλοὺς κλάδους, ὡς τὸ πήγανον, αἱ κράμβαι καὶ τὰ τοιαῦτα. εἰσὶ δὲ καὶ βοτάναι αἵτινες οὐκ ἔχουσι φιτρὸν ἐκ τῆς οἰκείας ῥίζης, ἀλλὰ παραυτίκα φέρουσι φύλλα. καὶ τινὰ μὲν κατὰ πᾶν ἔτος γεννῶνται καὶ ξηραίνονται, ὡς σῖτος καὶ τὰ παραπλήσια, τινὰ δ' οὔ. οὐ δυνάμεθα δὲ ταῦτα πάντα ἐπίστασθαι εἰ μὴ διὰ συλλογισμῶν καὶ παραδειγμάτων καὶ ὑπογραφῶν. πάλιν εἰσὶ βοτάναι εἰς δύο ἄκρα κλίνουσαι, ὡς τὸ λεγόμενον λάχανον βασιλικόν. εἰσὶ δὲ ἄλλαι αἱ λεγόμεναι ἐν ταὐτῷ βοτάναι καὶ λάχανα· καί τινες ἄλλαι αἳ ἐν τῷ γεννᾶσθαι μὲν πρώτως φαίνονται ἐν σχήματι στάχυος, μετὰ ταῦτα δὲ γίνονται δένδρα, ὡς οἱ Ἀραβικοὶ βέντελοι καὶ τὸ φυτὸν τὸ λεγόμενον ἡλιοσκόπιον. μυρσίνη δὲ καὶ μηλέα καὶ ὄχνη καὶ τὰ λοιπὰ ὅμοια δένδρα εἰς τοῦτο τὸ γένος περιέχονται, ὧν πολλοὶ καὶ μάταιοί εἰσι κλάδοι, ἐκ τῶν ῥιζῶν αὐτῶν φυόμενοι. καὶ διὰ τοῦτο πρέπον προσδιορίζειν ταῦτα, ἵνα ὦσιν εἰς παράδειγμα καὶ συλλογισμόν· οὐ γὰρ ὀφείλομεν διερευνᾶν ὁρισμοὺς ἐν πᾶσι. πάλιν τῶν φυτῶν τὰ μέν εἰσι κατοικίδια, τὰ δὲ κηπαῖα, καὶ ἕτερα ἄγρια. τοιουτοτρόπως δὲ λέγομεν ὄχνας καὶ ἄλλα τοιαῦτα εἴδη φυτῶν ἄγρια, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐξ ἐπιμελείας γεωργικῆς. πάλιν τῶν φυτῶν τινὰ μὲν ποιοῦσι καρπόν, τινὰ δ' οὔ, ὡς ἰτέαι καί τινα εἴδη δρυῶν. καὶ τινὰ μὲν ποιοῦσιν ἔλαιον, τινὰ δ' οὐχί. καὶ τινὰ μὲν ποιοῦσι φύλλα, τινὰ δ' οὔ. καὶ τινῶν πίπτουσι τὰ φύλλα, τινῶν δ' οὔ. καὶ τισὶ μὲν γίνονται κλάδοι, τισὶ δ' οὔ. περὶ διαφορᾶς οὖν τῶν φυτῶν ἐν μεγέθει καὶ σμικρότητι, ἐν ὡραιότητι καὶ ἀμορφίᾳ, ἐν χρηστότητι καρπῶν καὶ κακίᾳ πολλὰ ἐστὶν εἰπεῖν. πάλιν τὰ ἄγρια δένδρα μᾶλλον καρποφοροῦσι παρὰ τὰ κηπαῖα, καὶ οἱ καρποὶ τῶν κηπαίων κρείττονές εἰσι τῶν ἀγρίων. καὶ τινὰ μὲν τῶν φυτῶν γεννῶνται ἐν τόποις ξηροῖς, τινὰ δὲ ἐν θαλάσσῃ· καὶ τινὰ μὲν ἐν ποταμοῖς, ἄλλα δὲ ἐν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ· καὶ τινὰ ἐν τόποις μὲν ἄλλοις μεγάλα, ἐν ἑτέροις δὲ μικρά. καὶ τινὰ

16. τὰ om n. ‖ 23. γενόμενος N°. ‖ 32. τῶν δένδρων χυμοῦ N°. ‖ 38. ἐπιτήδειοι εἰς τὸ γενᾶν N°. ‖ 41. τὰ μέν n.
9. μιᾶς] τῆς n.

μὲν γεννῶνται ἐν ὄχθαις ποταμῶν, τινὰ δὲ ἐν λίμναις. καὶ τῶν γεννωμένων ἐν τόποις ξηροῖς τινὰ μὲν γεννῶνται ἐν ὄρεσι, τινὰ δὲ ἐν πεδιάσι. καὶ τινὰ ζῶσιν ἐν τόποις ξηροτάτοις, ὡς τὰ ἐν τῇ γῇ τῶν Αἰθιόπων, καὶ ἐκεῖσε κρειττόνως αὐξάνουσι παρὸ ἀλλαχοῦ. καὶ τινὰ μὲν ζῶσιν ἐν τόποις ὑψηλοῖς, τινὰ δὲ ἐν χθαμαλοῖς. καὶ τινὰ μὲν ζῶσιν ἐν τόποις ὑγροῖς, τινὰ δὲ ἐν ξηροῖς, τινὰ δὲ ἐν ἑκατέροις, ὡς ἡ ἰτέα. τὰ γοῦν φυτὰ κατὰ πολὺ ἐναλλάττονται τῇ διαφορᾷ τῶν τόπων, καὶ ἐντεῦθεν χρὴ κατανοεῖν καὶ τὰς διαφορὰς αὐτῶν.

5 Πάλιν τῶν φυτῶν τινὰ μὲν τῇ γῇ πεπήγασι καὶ οὐ φιλοῦσι χωρίζεσθαι ἀπ᾽ αὐτῆς· τινὰ δὲ ἐν τόποις κρείττοσι μετατίθενται. ὁμοίως τινὲς τῶν καρπῶν κρείττονές εἰσιν ἐν τῷδε τῷ τόπῳ παρὸ ἐν ἑτέρῳ. καὶ τινῶν μὲν φυτῶν τὰ φύλλα σκληρά εἰσι, τινῶν δὲ λεῖα· καὶ τινῶν μὲν ἐσχισμένα, ὡς τὰ τῶν ἀμπέλων καὶ τῶν συκῶν, τινῶν δ᾽ οὔ· ἑτέρων δὲ κατὰ πολὺ ἐσχισμένα, ὡς τὰ τῆς πεύκης. τινὰ δὲ φυτά εἰσιν ὅλως φλοιὸς μεσιτεύων. καὶ τινὰ ἔχουσι δεσμούς, ὡς οἱ κάλαμοι, τινὰ δ᾽ οὔ. καὶ τινὰ ἔχουσιν ἀκάνθας, ὡς αἱ ῥάμνοι, τινὰ δὲ ἐστέρηνται ἀκανθῶν. καὶ τινὰ ἔχουσι πολλοὺς κλάδους, ὡς ἡ ἀγρία μορέα, τινὰ δ᾽ οὔ. καὶ τινὰ μὲν ἔχουσι διαφορὰς ἄλλας ἐξ ὧν προβαίνουσι παραφυάδες καὶ ἐξ ὧν οὐχί· τοῦτο δὲ οὐκ ἄλλοθέν ἐστιν εἰ μὴ ἐκ τῆς διαφορᾶς τῶν ῥιζῶν. τινὰ δὲ ἔχουσι μίαν ῥίζαν, ὡς ἡ σκίλλα· αὕτη δὲ γεννᾶται ἐκ τοῦ ἐδάφους, καὶ ἀραιῶς πρόεισιν, ὅτι ὑποκάτω πλατύνεται, καὶ ἀκολουθοῦσα μᾶλλον διακρίνεται τῷ ἡλίῳ· ὅταν γὰρ προσβάλλῃ αὐτῇ, αὐξάνει. οὗτος δὲ ταύτης καὶ τὰς παραφυάδας κάτωθεν ἐκμυζᾷ. πάλιν τῶν χυλῶν τῶν ἐν τοῖς καρποῖς οἱ μέν εἰσι ποτοί, οἱ δὲ οὐ ποτοί· καὶ ποτοὶ μὲν οἱ τῶν σταφυλῶν καὶ τῶν ῥοιῶν καὶ λοιπῶν ἄλλων πολλῶν, ἄποτοι δὲ ἄλλων φυτῶν. καὶ τινῶν μέν εἰσι λιπαροί, ὡς οἱ τῆς ἐλαίας, τῆς πεύκης καὶ τῆς καρύας, τινῶν δ᾽ οὔ. καὶ τινῶν μὲν γλυκεῖς καὶ μελιηδεῖς, ὡς τῶν φοινίκων καὶ τῶν συκῶν· καὶ τινῶν μὲν θερμοὶ καὶ δριμεῖς, ὡς τοῦ ὀριγάνου καὶ τοῦ σινήπιος, τινῶν δὲ πικροί, ὡς τοῦ ἀψινθίου καὶ τῆς κενταυρέας. πάλιν τῶν καρπῶν οἱ μέν εἰσι σύνθετοι ἐκ σαρκῶν καὶ κόκκων καὶ λεμμάτων, ὡς οἱ σικυοί, τινὲς δὲ ἐκ χυμοῦ καὶ κόκκων, ὡς αἱ ῥοιαί. καὶ τινὰ μὲν τοὺς φλοιοὺς ἔχουσιν ἐκτός, τὴν δὲ σάρκα ἐντός, τινὰ δὲ τὸ ὀστοῦν ἐντὸς καὶ τὴν σάρκα ἐκτός. τινὰ δέ εἰσιν ἐν οἷς παραυτίκα γίνεται τὸ σπέρμα καὶ τὸ περικάλυμμα ᾧ περικαλύπτονται, ὡς οἱ καρποὶ τῶν φοινίκων καὶ τῶν ἀμυγδαλῶν· τινῶν δ᾽ οὐχί. καὶ τινὲς καρποί εἰσι βρώσιμοι καὶ κατὰ συμβεβηκὸς ἄβρωτοι· καὶ τινὲς καρποὶ ἡμῖν μὲν ἄβρωτοι, ἄλλοις δὲ βρώσιμοι, ὡς ὁ ὑοσκύαμος καὶ ὁ ἐλλέβορος ἀνθρώποις μὲν δηλητήριον, τροφὴ δὲ τοῖς ὄρτυξι. πάλιν τινὲς τῶν καρπῶν εἰσὶν ἐν θήκαις, ὡς οἱ κόκκοι τοῦ κυάμου· τινὲς ἐν περικαλύμματι καὶ ἐν λέμματι οἷον ὑφάσματί τινι, ὡς ἐν σίτῳ εὑρίσκεται καὶ τοῖς λοιποῖς. καὶ τινὲς μὲν ἐν σαρκί εἰσιν, ὡς οἱ τῶν φοινίκων καρποί, τινὲς δὲ οἷον ἐν οἰκίσκοις, ὡς αἱ βάλανοι, ἄλλοι δ᾽ ἐν οἰκίσκοις πολλοῖς καὶ λέμμασι καὶ ὀστράκοις, ὡς τὰ κάρυα. καὶ τινὲς μὲν ὀξέως πεπαίνονται, ὡς οἱ καρποὶ τῆς μορέας καὶ τῆς κεράσου, τινὲς δὲ βραδέως, ὡς πάντες οἱ καρποὶ οἱ ἄγριοι ἢ οἱ πλείονες αὐτῶν. καὶ τινὰ μὲν φυτὰ ὀξέως προάγουσι φύλλα καὶ καρπούς, τινὰ δὲ βραδέως· καὶ τούτων τινὰ τῷ χειμῶνι ἀκολουθοῦσι, πρὶν ἂν πεπανθῶσι. καὶ πάλιν τὰ χρώματα τῶν φύλλων καὶ τῶν καρπῶν καὶ τῶν οἷον ἐπ᾽ αὐτοῖς ὑφασμάτων λίαν εἰσὶ διάφορα· τινὰ γὰρ τῶν φυτῶν ἐν τῇ οἰκείᾳ ὁλότητι εἰσὶ χλοάζοντα, καὶ τινὰ μὲν ἐκκλίνουσιν εἰς μελανίαν, τινὰ δὲ εἰς λευκότητα, καὶ τινὰ εἰς ἐρυθρότητα διὰ τὴν θερμότητα τὴν ἐκκαίουσαν τὸν ἀέρα τὸν κεκραμένον μετὰ τοῦ προσγείου. πάλιν τὰ σχήματα τῶν καρπῶν, εἰ εἰσὶν ἄγρια, καὶ διαφόρων εἰσὶ θέσεων· οὐδὲ γὰρ πάντες οἱ καρποί εἰσι γωνιώδεις, οὐδὲ πάντες διὰ γραμμῆς εὐθείας.

Πάλιν τῶν ἀρωματοφόρων δένδρων τινῶν μὲν ἡ ῥίζα 6
ἀρωματική ἐστιν, τινῶν ὁ φλοιός, τινῶν τὸ ξύλον· ἄλλων τὰ μέρη ὅλα εἰσὶν ἀρωματικά, ὡς τὸ βάλσαμον. πάλιν τῶν δένδρων τὰ μὲν γεννῶνται ἐκ σπέρματος, τὰ δὲ δι᾽ ἑαυτῶν. καὶ πάλιν τὰ μὲν ἀπὸ ῥιζῶν ἐκσπῶνται καὶ μεταφυτεύονται, τὰ δὲ ἐκ τοῦ φιτροῦ, τὰ δὲ ἐκ τῶν κλάδων ἢ ἀπὸ τοῦ σπέρματος. καὶ τινὰ μὲν δι᾽ ἑαυτῶν κατὰ μικρὸν ἐκτείνονται, τινὰ δὲ ἐν τῇ γῇ. καὶ τινὰ μὲν ἐν τοῖς δένδροις φυτεύονται, ὡς τὰ ἐγκεντριζόμενα. ἔστι δὲ βελτίων ὁ ἐγκεντρισμὸς ὁμοίων εἰς ὅμοια. ἔστι δὲ καὶ ἀναλογία ἄλλη τις, δι᾽ ἧς ἀρίστως συμβαίνουσι τὰ ἀνόμοια, ὡς αἱ μηλέαι μετὰ τῶν ὀχνῶν. ἐν δὲ τοῖς ὁμοίοις, ὡς συκῆ ἐν συκῇ καὶ ἄμπελος ἐν ἀμπέλῳ καὶ ἀμυγδαλῆ ἐν ἀμυγδαλῇ. ἔστι δὲ καὶ ἄλλος ἐμφυλλισμὸς ἐν ἄλλοις διαφόροις γένεσιν, ὡς ἀρτεμισία εἰς ἀγρίαν ἀρτεμισίαν καὶ καλλιέλαιος εἰς ἀγριέλαιον καὶ ἡ μορέα εἰς πολλὰ δένδρα.

7. δὲ ante ἐν ἐκ. om *n*. ‖ 13. μετατίθεται *N*ᵃ. ‖ 20. ἐστέρηται *n*. ‖ 21. μορία *N*ᵃ*n*. ‖ καὶ τινὰ δ᾽ *N*ᵃ.
8. ἐν post καὶ om *n*. ‖ 11. καὶ ἐν λ. *N*ᵃ. ‖ 13. μορίας *N*ᵃ*n*, et 41. μορία. ‖ 32. μὲν] δὲ *N*ᵃ. ‖ 35. ἔστι δὲ — 36. ἀνόμοια om *n*. ‖ 38. ἐν post ἀμυγδαλῇ om *n*.

τῶν δένδρων πάλιν τὰ ἄγρια καὶ τὰ κηπαῖα, καὶ πᾶν φυτὸν οὐ προάγει σπέρμα ὅμοιον τῷ σπέρματι ἐξ οὗ ἀνεφύη ἕκαστον. τινὰ γὰρ κρεῖττον σπέρμα ποιοῦσι, τινὰ χεῖρον. καὶ ἐκ τινῶν κακῶν σπερμάτων καλὰ δένδρα προβαίνουσιν, ὡς τὰ ἐξ ἀμυγδαλῆς μικρᾶς καὶ ῥοιᾶς ὀξώδους. τινῶν δένδρων πάλιν σπέρμα ἂν ἀσθενὲς γένηται, ἐκλείπει τὸ γενέσθαι καλὰ αὐτά, ὡς αἱ πεῦκαι καὶ οἱ φοίνικες. οὐ προέρχονται δὲ ῥᾳδίως ἐκ σπέρματος κακοῦ καλὰ δένδρα, οὐδὲ ἐκ σπέρματος ἀγαθοῦ κακὰ δένδρα. τὸ δὲ ἐκ πονηροῦ γενέσθαι ἀγαθόν, καὶ τὸ ἐναντίον, ἐν τοῖς ζῴοις πολλάκις εὑρίσκεται. πάλιν δένδρον τὸ ἔχον σκληρὸν λίαν τὸν φλοιὸν στεῖρον ἀποκαθίσταται· ἐὰν δὲ σχισθῇ ἡ ῥίζα αὐτοῦ καὶ τῇ σχισμῇ λίθος ἐμβληθῇ, εὔφορον γίνεται. ἐν δὲ τοῖς φοίνιξιν ἂν φύλλα ἢ ψῆνες ἢ φλοιὸς τοῦ ἄρρενος φοίνικος τοῖς φύλλοις τοῦ θήλεος συντεθείη, ἵνα πως συναφθῶσι, ταχέως πεπαίνονται οἱ καρποί, κωλύεται δὲ καὶ ἡ πτῶσις αὐτῶν. διακρίνεται δὲ ὁ ἄρρην ἀπὸ τοῦ θήλεος, ὅτι πρώτως βλαστάνουσι τὰ τούτου φύλλα, ἃ εἰσι παρὰ τὰ τοῦ θήλεος μικρότερα· ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς εὐωδίας. ἀλλαχοῦ δὲ ἔκ τινος τούτων ἢ ἐκ πάντων συμβαίνει. τυχὸν δὲ καὶ εἰ ἐκ τῆς εὐωδίας τοῦ ἄρρενος ἐπαγάγῃ τι ἄνεμος πρὸς τὸν θῆλυν, πεπαίνονται καὶ οὕτως οἱ καρποί, ὥσπερ ὁπόταν τὰ φύλλα τοῦ ἄρρενος τῷ θήλει ἀπαιωρῶνται. συκαῖ ὡσαύτως ἄγριαι εἰς τὴν γῆν ἐξαπλωθεῖσαι συμβάλλονται τὰ πολλὰ ταῖς κηπαίαις συκαῖς. τὰ βαλαύστια ταῖς ἐλαίαις συμβάλλουσιν, ὅταν ὁμοῦ φυτεύωνται.

7 Πάλιν τῶν φυτῶν τινὰ μεταλλάττονται, ὡς φασίν, εἰς ἄλλο εἶδος, ὡς ἡ καρύα, ὅταν γηράσῃ. λέγουσι πάλιν ὡς ἡ καλαμίνθη μεταβάλλεται εἰς ἡδύοσμον· καὶ τὸ τράγιον δὲ τμηθὲν καὶ φυτευθὲν παρὰ τὴν θάλασσαν τυχὸν ἔσται σισύμβριον. φασὶ πάλιν ὡς ὁ σῖτος καὶ τὸ λίνον μεταβάλλονται εἰς ἕτερον εἶδος. βελένιον δὲ τὸ δηλητηριῶδες, τὸ γινόμενον ἐν τῇ Περσίδι, μεταφυτευόμενον ἐν Αἰγύπτῳ ἢ ἐν Παλαιστίνῃ γίνεται βρώσιμον. ὡσαύτως ἀμυγδαλῆ καὶ ῥοιὰ μεταβάλλονται ἀπὸ τῆς ἰδίας κακίας διὰ γεηπονίαν εἰς τὸ χρηστότερον. ἀλλ' αἱ ῥοιαὶ μὲν χοιρείας κόπρου ἐμβεβλημένης ταῖς ῥίζαις, καὶ δι' ὕδατος γλυκέος καὶ ψυχροῦ ποτιζόμεναι βελτιοῦνται· ἀμυγδαλαῖ δὲ ἥλων ἐμπηγνυμένων αὐταῖς, καὶ κόμεος διὰ πολλοῦ καιροῦ ἐντεῦθεν ἐκβαλλομένου. πολλὰ δὲ φυτὰ ἄγρια διὰ ταύτης τῆς ἐπιτεχνήσεως γίνονται κηπαῖα. τόπος δὲ καὶ γεηπονία σφόδρα τούτοις συμβάλλονται, καὶ μᾶλλον ὁ τοῦ ἔτους καιρός, οὗ χρήζουσι μᾶλλον οἱ φυτευταί. πάλιν τῶν φυτῶν τὰ πλείονα φυτεύονται ἐν ἔαρι, ὀλίγα ἐν χειμῶνι καὶ φθινοπώρῳ, καὶ ὀλίγιστα ἐν θέρει μετὰ τὴν ἐπιτολὴν τοῦ κυνάστρου. ἐν ὀλίγοις δὲ τόποις γίνεται ἡ τοιαύτη φυτεία, καὶ οὐδέποτε γίνεται εἰ μὴ ἀραιός, ὡς ἐν τῇ Ῥώμῃ, κατὰ τήνδε τὴν ὥραν. ἐν Αἰγύπτῳ δὲ οὐ γίνεται ἡ φυτεία εἰ μὴ ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ. πάλιν τινὰ τῶν φυτῶν ἐκ τῶν οἰκείων ῥιζῶν φύλλα προβάλλονται, τινὰ ἐκ τῶν οἰκείων κόμεων ἢ ἐκ τῶν οἰκείων ξύλων. καὶ τινὰ μὲν πλησίον τῆς γῆς, τινὰ δὲ πόρρω, τινὰ ἐν μέσῳ. καὶ τινὰ μὲν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ καρποφοροῦσι, τινὰ δὲ πλειστάκις, ἀλλ' οὐ πεπαίνονται οἱ καρποὶ αὐτῶν, ἀπομένουσι δὲ ὠμοί. καὶ τινὰ δένδρα εἰσὶν εὔφορα διὰ πολλῶν χρόνων, ὡς αἱ συκαῖ· τινὰ ἐν ἑνὶ καρποφοροῦσιν ἔτει, ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ ἀναπαύονται ἑαυτά, ὡς αἱ ἐλαῖαι πολλοὺς κλάδους προβαλλόμεναι, οἷς καὶ περικαλύπτονται. καὶ τινὰ μὲν τῶν φυτῶν εὐφορώτερά εἰσιν ἐν γήρᾳ, τινὰ δὲ ἐκ τοῦ ἐναντίου μᾶλλον καρποφοροῦσιν ἐν νεότητι, ὡς ἀμυγδαλαῖ καὶ ὄχναι καὶ αἴγειροι. ἡ διαφορὰ δὲ τῶν φυτῶν τῶν ἀγρίων καὶ τῶν κηπαίων διακρίνεται δι' ἀρρένων καὶ θηλέων, ὁπόταν ἕκαστον αὐτῶν γνωρισθείη διὰ τῶν ἰδιωμάτων τῶν εὑρισκομένων ἐν αὐτοῖς, ὅτι τὸ μὲν ἄρρεν ἐστὶ πυκνότερον σκληρότερον καὶ πολυκλονώτερον, ἧττον ὑγρόν, καὶ ταχύτερον εἰς πέπανσιν, καὶ φύλλα ἔχον διάφορα καὶ παραφυάδας.

τὸ δὲ θῆλυ ἐπ' ἔλαττον ἔχει ταῦτα. δεῖ τοίνυν, ὅταν κατανοήσωμεν ταῦτα, πάλιν στοχάσασθαι πῶς ἂν γνοίημεν τὰ δένδρα καθ' αὑτὰ καὶ τὰ γένη καθ' αὑτά. καὶ περὶ τῶν βοτανῶν ὡσαύτως, πῶς ἂν κατανοήσωμεν ἃ εἶπον οἱ παλαιοί. πῶς; ἐὰν ἐπιμελῶς σκοπήσωμεν τὰς βίβλους αὐτῶν, ἃς ἔγραψαν, καὶ δυνηθείημεν διερευνῆσαι τούτων τὸν μυελὸν ἐρεύνῃ συνοπτικῇ, καὶ γνωρίσαι βοτάνας τὰς ἐλαιώδεις καὶ βοτάνας τὰς σπέρμα μόνον ἐχούσας, καὶ τὰς βοήθειαν χορηγούσας, καὶ τὰς ἰατρικὰς καὶ τὰς φθοροποιούς. ὡσαύτως καὶ τὰ δένδρα μετὰ τῶν βοτανῶν. πρὸς δὲ τὸ μαθεῖν καὶ τὰς αἰτίας αὐτῶν ὀφείλομεν ζητῆσαι τὴν γένεσιν τούτων, πῶς τινὰ μὲν γεννῶνται ἐν τισὶ τόποις, ἐν ἄλλοις δ' οὔ· ἔτι δὲ καὶ τὰς φυτείας αὐτῶν καὶ τὰς ῥίζας, καὶ τὰς διαφορὰς τῶν χυλῶν καὶ τῶν ὀδμῶν καὶ τοῦ γάλακτος καὶ τοῦ κόμεος, καὶ τὴν χρη-

8. προέρχεται N^{a}. ‖ 9. οὐδὲ — δένδρα om N^{a}. ‖ 18. τὰ om n. ‖ 25. βαλαύτια n. ‖ 28. ὁπόταν n. ‖ 33. περσία N^{a}n. ‖ 35. γεοπονίαν N^{a}. ‖ 38. πιεζόμεναι N^{a}. ‖ 39. κόμεως N^{a}. ‖ ἐμβαλλομένου βελτιοῦνται. πολλὰ n.

1. γηπονία n, πηγονία N^{a}. ‖ 16. αἱ om N^{a}n. ‖ πολλοὺς δὲ κλ. N^{a}. ‖ 24. πολυκλωνότερον N^{a}. ‖ ταχύτερον n. ‖ 27. στοχάζεσθαι N^{a}. ‖ 40. ὀσμῶν, γρ ὄγμων καὶ οἰγμῶν, P^{a}. ‖ γάλακτος, γρ ὀποῦ, P^{a}.

στότητα καὶ τὴν κακίαν ἑκάστων, καὶ τὰς διαμονάς, πῶς τινῶν μὲν διαμένουσιν οἱ καρποὶ τινῶν δ' οὔ, καὶ δι' ἣν αἰτίαν τινῶν μὲν σήπονται συντόμως τινῶν δὲ βραδέως, ἐρευνῆσαί τε καὶ τὰς ἰδιότητας τῶν φυτῶν, καὶ μᾶλλον τῶν ῥιζῶν· καὶ πῶς τινῶν μὲν καρποὶ μαλθάσσονται, τινῶν δ' οὔ· καὶ πῶς τινὲς ἀφροδίτην προκαλοῦνται, τινὲς δὲ ὕπνον, τινὲς δὲ καὶ διαφθείρουσι, καὶ πολλὰς ἄλλας διαφοράς· καὶ πῶς τινῶν μὲν οἱ καρποὶ ποιοῦσι γάλα, τινῶν δ' οὔ.

B.

Τὸ δένδρον τρεῖς ἔχει δυνάμεις, πρώτην ἐκ τοῦ γένους τῆς γῆς, δευτέραν ἐκ τοῦ γένους τοῦ ὕδατος, τρίτην ἐκ τοῦ γένους τοῦ πυρός. ἀπὸ τῆς γῆς γάρ ἐστιν ἡ ἔκφυσις τῆς βοτάνης, ἀπὸ τοῦ ὕδατος ἡ σύμπηξις, ἀπὸ τοῦ πυρὸς ἡ ἕνωσις τῆς συμπήξεως τοῦ φυτοῦ. βλέπομεν δὲ πολλὰ τούτων καὶ ἐν τοῖς ὀστρακώδεσιν. εἰσὶ γὰρ ἐν τούτοις τρία, πηλός, ἐξ οὗ γίνεται πλίνθος ὀστρακώδης, δεύτερον ὕδωρ, ὅπερ ἐστὶ τὸ στερεοῦν τὰ ὀστρακώδη, τρίτον τὸ πῦρ τὸ συνάγον τὰ μέρη αὐτοῦ, ἕως ἂν δι' αὐτοῦ πληρωθείη ἡ τούτου γένεσις. ἡ φανέρωσις οὖν ὅλης τῆς ἑνώσεως τούτων ἀπὸ τοῦ πυρός ἐστιν, ὅτι ἀραιότης ἔνεστι τοῖς ὀστρακώδεσι κατὰ τὰ ἴδια μέρη. καὶ ὁπόταν μίξῃ ταῦτα τὸ πῦρ, τελειοῦται ἡ ὕλη τοῦ ὑγροῦ, καὶ συγκολλῶνται τὰ μέρη τοῦ πηλοῦ, προέρχεταί τε ξηρότης ἐν τῷ τόπῳ τοῦ ὑγροῦ. καὶ διὰ τὴν ἐπικράτειαν ἕπεται πέψις ἐν παντὶ ζῴῳ καὶ φυτῷ καὶ μετάλλοις. πέψις γάρ ἐστιν, ὅπου ὑγρότης καὶ θερμότης ἰδίῳ πέρατι ἀκολουθεῖ. ἔστι δὲ τοῦτο ἐν τῇ πέψει τοῦ λίθου καὶ τῶν μετάλλων ἐκφανές· ἐν τῷ ζῴῳ δὲ καὶ τῷ φυτῷ οὐχ οὕτως, ὅτι τούτων τὰ μέρη οὐκ εἰσὶ συμπεπηγότα εἰς ἓν ὡς τοῖς λίθοις, καὶ ὅτι ἐκ τούτων καταρροή τις προβαίνει, ἐκ δὲ τῶν λίθων καὶ τῶν μετάλλων οὐκ ἔξεισι καταρροὴ ἤ τις ἱδρώς. τὰ γὰρ μέρη αὐτῶν οὐκ εἰσὶν ἀραιά, κἀντεῦθεν οὐδέ τινα ἀπ' αὐτῶν ἐξέρχονται, ὡς ἀπὸ τοῦ ζῴου καὶ τοῦ φυτοῦ περιττώματα, οὐδὲ γίνεται ἔξοδός τις ἄλλη ἀπὸ τῆς ἀραιότητος. ἐν ᾧ γὰρ ἀραιότης οὐκ ἔστιν, ἀπ' αὐτοῦ παντελῶς οὐδέν τι ἐξέρχεται. διὰ τοῦτο στερεόν ἐστιν, εἰς ὃ αὐξάνεσθαί τι οὐ πέφυκε. καὶ γὰρ τὸ αὐξάνεσθαι πεφυκὸς δεῖται τόπου, ἐν ᾧ ἂν πλατυνθείη καὶ περατωθείη. λίθοι δὲ καὶ ὄστρακα καὶ τὰ τοιαῦτα ἀεί εἰσιν ἐν ταὐτῷ, οὔτε αὐξάνουσιν οὔτε ἐκτείνονται. πάλιν τοῖς φυτοῖς δευτέρῳ τρόπῳ ἔνεστι κίνησις, ἔστι καὶ ἐφέλκυσις, ἥτις ἐστὶ δύναμις ἐκ τῆς γῆς ἐφελκομένη τὸ ὑγρόν. ἔστι δὲ τῇ ἐφελκύσει κίνησις ἥτις ἔρχεται εἰς τόπον, καὶ τελειοῦταί πως ἡ πέψις· καὶ διὰ τοῦτο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αἱ μικραὶ βοτάναι μιᾷ ὥρᾳ μιᾶς ἡμέρας γεννῶνται. οὐκ ἔστι δὲ τοῦτο καὶ ἐν τοῖς ζῴοις· ἡ γὰρ ὕλη ἐν τοῖς ζῴοις ἐστὶ καθ' ἑαυτὴν καὶ διῃρημένη. οὐκ ἔστι δὲ οὐδὲ ἡ πέψις εἰ μὴ ἐν χρήσει μάλιστα καὶ αὕτη. ἡ ὕλη δὲ τοῦ φυτοῦ τούτῳ ἐστὶ πλησίον, καὶ διὰ τοῦτο ὀξυτέρα ἐστὶν ἡ τούτου γένεσις. γεννᾶται δὲ καὶ αὐξάνει καὶ ὅπερ μᾶλλόν ἐστι λεπτὸν ἐν αὐτῷ, παρὰ τὸ πυκνόν. τὸ γὰρ πυκνὸν πολυτρόπων δεῖται δυνάμεων διά τε τὴν διαφορὰν τοῦ οἰκείου σχήματος καὶ διὰ τὸ μῆκος τῶν μερῶν αὐτοῦ πρὸς ἄλληλα. κἀντεῦθεν ὀξυτέρα καὶ φυτοῦ γένεσις, διὰ τὴν λεπτότητα ἑτέρου πρὸς ἕτερον, καὶ ταχυτέρα ἡ τελείωσις. τὰ μέρη τῶν φυτῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστόν εἰσιν ἀραιά, ὅτι ἡ θερμότης αὐτῶν τὴν ὑγρότητα πρὸς τὰ ἄκρα τῶν φυτῶν ἐφέλκεται. διασπείρεταί τε ἡ ὕλη ἡ θρεπτικὴ εἰς ὅλα τὰ μέρη αὐτῶν· ὃ δὲ περιττεύει, ἐκχεῖται. ὥσπερ δὲ ἐν τοῖς βαλανείοις ἡ θερμότης τὴν ὑγρότητα ἐφέλκεται καὶ ταύτην εἰς ἀτμίδα μεταστρέφει, αὕτη δὲ κουφιζομένη, ὁπόταν περιττεύσῃ, μεταβάλλεται εἰς σταγόνας, οὕτως καὶ ἐν τοῖς ζῴοις καὶ ἐν τοῖς φυτοῖς τὰ περιττώματα ἀναβαίνουσιν ἀπὸ τῶν κατωτέρων εἰς τὰ ἀνώτερα, καὶ καταβαίνουσιν ἀπὸ τῶν ἀνωτέρων εἰς τὰ κατώτερα. τοιουτοτρόπως δὲ καὶ οἱ ποταμοὶ οἱ ὑπὸ τὴν γῆν γεννῶνται ἀπὸ τῶν ὀρέων. ὕλη γὰρ αὐτῶν εἰσὶν οἱ ὑετοί· καὶ ὅταν πληθυνθῶσι τὰ ὕδατα καὶ στενοχωρῶνται ἐντός, γίνεται ἐκ τούτων ἀτμὶς περιττή, ἥτις διὰ τὸν ἐντὸς συμπιεσμὸν σχίζει τὴν γῆν· καὶ οὕτω φαίνονται πηγαὶ καὶ ποταμοὶ οἱ πρότερον μὴ φαινόμενοι ἀλλ' ἐγκεκρυμμένοι τυγχάνοντες.

Ἐκτεθείκαμεν δὲ αἰτίας περὶ τῆς γενέσεως τῶν πηγῶν 2 καὶ τῶν ποταμῶν ἐν τῷ ἡμετέρῳ βιβλίῳ τῷ περὶ μετεώρων, ἐν ᾧ εἴπομεν καὶ περὶ σεισμῶν ὅτι πολλάκις δεικνύουσιν οὗτοι πηγὰς καὶ ποταμούς, οἳ πρότερον οὐκ ἐφαίνοντο, οἷον ὅτε σχίζεται ἡ γῆ ἐκ τῆς ἀναθυμιάσεως. πολλάκις δὲ εὑρίσκομεν ὅτι καὶ πηγαὶ καὶ ποταμοὶ συζεύγνυνται, ὅτε γίνεται σεισμός. τοῦτο δὲ τῷ φυτῷ οὐ συμβαίνει, ὅτι ἀὴρ ἐν τῇ ἀραιότητι τῶν μερῶν αὐτοῦ ἐστί, καὶ τοῦδε πάλιν

4. τὰς om *n*. ‖ 8. φύλλα *n*.

Codices $N^a Q^a$. Tit. περὶ τῶν ἐν ταῖς βοτάναις τριῶν δυνάμεων βιβλίον β N^a.

17. ὀστρεώδεσιν N^a. ‖ 37. τι] τε N^a.

3. τε N^a. ‖ 11. παρὰ N^a. ‖ 12. φορὰν N^a. ‖ 16. αὐτοῦ $N^a Q^a$. ‖ 19. δὲ ἐν] καὶ ἐν *P*. ‖ 23. τὰ om N^a. ‖ 24. καὶ κ. — 25. κατώτερα om N^a. ‖ 33. τῷ ante περὶ om N^a. ‖ 36. ὅτι Q^a.

σημεῖον, ὅτι σεισμὸς οὐδὲ ἐν τοῖς τόποις τοῖς ψαμμώδεσι πέφυκε γίνεσθαι, ἀλλ' ἐν τόποις πυκνοῖς καὶ σκληροῖς, ὁποῖοί εἰσιν οἱ τῶν ὑδάτων καὶ τῶν ὀρέων. καὶ γὰρ συμβαίνει σεισμὸς ἐν τοῖς τόποις τούτοις, ὅτι τὸ ὕδωρ ἐστὶ στερρὸν καὶ οἱ λίθοι στερροί· τῇ φύσει δὲ τοῦ ἀέρος τοῦ θερμοῦ καὶ ξηροῦ ἔνεστι τὸ ἀναβαίνειν ἐκ τῆς κουφότητος. ὅτε γοῦν συνέλθωσι τὰ μέρη αὐτοῦ καὶ κατακυριεύσωσι, συνωθοῦσι τὸν τόπον, καὶ ἐντεῦθεν ἐξέρχεται ἀπ' αὐτοῦ βιαία ἀναθυμίασις. ἐὰν δὲ ὁ τόπος ἦν ἀραιός, οὐκ ἂν ἐξήρχετο οὕτως, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τῆς ψάμμου συμβαίνει. ἐξέρχεται γὰρ καὶ ἐντεῦθεν ἀναθυμίασις, ἀλλὰ κατὰ βραχύ· καὶ διὰ τοῦτο οὐ γίνεται σεισμός. ἁπλῶς οὖν ἐν τοῖς στερεοῖς πᾶσι τοῦτο οὐ συμβαίνει, λέγω τὸ κατὰ βραχὺ τὸν ἀέρα ἐξέρχεσθαι. συναγόμενα γὰρ τὰ μέρη τούτου δύνανται τὴν γῆν σχίζειν, καὶ τοῦτο ἐστὶν αἰτία τοῦ σεισμοῦ ἐν σώμασι στερεοῖς. ἐν τοῖς μέρεσι δὲ τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζῴων σεισμὸς οὐ γίνεται, ἀλλ' ἐν ἄλλοις πᾶσι, καὶ πλειστάκις ἔν τε τοῖς ὀστρακώδεσι καὶ ἐν ὑέλῳ καὶ λοιποῖς μετάλλοις. ἐν ᾧ γὰρ σώματί ἐστι πολλὴ ἀραιότης, ἔθος καὶ τὴν ἀναθυμίασιν ἀναβαίνειν· ὑποκουφίζει γὰρ αὐτὴν ὁ ἀήρ. καὶ συχνάκις τοῦτο βλέπομεν, ὅταν βάλλωμεν χρυσὸν εἰς τὸ ὕδωρ ἢ ἄλλο τι βαρύ, καὶ παραυτίκα βυθίζεται· καὶ πάλιν ὅταν βάλλωμεν ξύλον ἀραιὸν ἢ βραχύ, καὶ ἐπιπλέει καὶ οὐ βυθίζεται. ὅθεν οὐ διὰ τὰ φύλλα οὐ καταδύεται τὸ καταδυόμενον πολλάκις ξύλον, οὐδὲ διὰ τὸ ὑποκείμενον τὸ βαρύ, ἀλλ' ὅτι τὸ μὲν ἐστι στερρὸν καὶ πυκνόν, τὸ δὲ ἀραιόν· τὸ δὲ ἀραιὸν παντάπαν οὐ βυθίζεται. ἔβενος δὲ καὶ τὰ αὐτῷ παραπλήσια βυθίζονται, ὅτι μικρά ἐστιν ἐν τούτοις ἡ ἀραιότης· καὶ οὐδὲ ἔστιν ἐν αὐτοῖς ἀὴρ ὁ δυνάμενος ταῦτα κουφίσαι. καταδύονται δέ, ὅτι τὰ μέρη αὐτῶν λίαν εἰσὶ πυκνὰ καὶ στερρά. πᾶν δὲ ἔλαιον καὶ πάντα τὰ φύλλα τοῦ ὕδατος ὑπερνήχονται. καὶ τοῦτο ἤδη ἀποδεικνύομεν. ἔγνωμεν γὰρ ὅτι ἐν τούτοις ἐστὶν ὑγρότης καὶ θερμότης, καὶ ἔθος τοῦ ὑγροῦ ἐστὶ τοῖς τοῦ ὕδατος μέρεσι συνάπτεσθαι· ἡ δὲ θερμότης ποιεῖ ἀνάγεσθαι τὸ ὑγρόν, καθὼς παρέπεται ἐν τῷ καιρῷ τοῦ ἔαρος. ἔθος δὲ καὶ τοῦ ὕδατος τὸ κουφίζειν πάντα πρὸς τὴν ἰδίαν ἐπιφάνειαν ἕως τῆς τοῦ ἀέρος ἐπιφανείας, ὥστε ποιεῖν αὐτὸν ἀνέρχεσθαι. τὴν δὲ ἐπιφάνειαν αὐτοῦ οὐχ ὑπερβαίνει τὸ ὕδωρ· ἡ γὰρ ὅλη ἐπιφάνεια αὐτοῦ μία ἐστὶ μετὰ τῆς τοῦ ἀέρος. καὶ διὰ τοῦτο ἄνεισι καὶ τὸ ἔλαιον ὑπεράνω τοῦ ὕδατος. εἰσὶ δὲ καί τινες λίθοι οἳ τοῦ ὕδατος ὑπερνήχονται, διὰ τὸ κενὸν μόνον τὸ ἐν τούτοις μεῖζον ὂν τῶν ἐν αὐτοῖς μερῶν, καὶ διὰ τὸ τὸν τόπον τοῦ ἀέρος μείζονα εἶναι τοῦ τόπου τοῦ σώματος τῆς γῆς. φύσις γάρ ἐστι τοῦ ὕδατος ὑπεράνω βαίνειν τῆς γῆς, τοῦ δὲ ἀέρος τὸ ὑπεράνω βαίνειν τοῦ ὕδατος. ἡ τοῦ ἀέρος τοίνυν φύσις τοῦ ἐγκλειομένου τῷ λίθῳ ἀναβαίνει ἐπάνω τοῦ ὕδατος, καὶ τῷ ὅλῳ ἀέρι συνάπτεται· καὶ γὰρ ἕκαστον τὸ οἰκεῖον ὅμοιον ἐφέλκεται, καὶ συνακολουθεῖ ἡ φύσις τοῦ μέρους τῷ ὅλῳ ᾧ συζεύγνυται. εἰ τοίνυν ἔσται τις ῥαχία κούφη, τὸ μὲν ἥμισυ αὐτῆς καταδύσεται ἐν ὕδατι, τὸ δὲ λοιπὸν ὑπερνήξεται, ὅτι μείζων ἐν αὐτῷ ὁ ἀὴρ τοῦ λοιποῦ σώματος τοῦ λίθου. διὰ τοῦτο πάντα τὰ δένδρα βαρύτερά εἰσι τῶν τοιούτων λίθων. οἱ ἐν τοῖς ὕδασι δὲ λίθοι γίνονται ἐκ τῆς συγκρούσεως τῶν ὑδάτων τῆς ἰσχυρᾶς. γίνεται γὰρ πρῶτον ἀφρός, εἶτα συμπήγνυται οὕτως οἷόν τι γάλα λιπαρόν· καὶ ὅτε τὸ ὕδωρ τῇ ψάμμῳ προστρίβεται, συναθροίζει ἡ ψάμμος τὴν λιπότητά πως τοῦ ἀφροῦ, ξηραίνει τε αὐτὴν ἡ ξηρότης τῆς θαλάσσης μετὰ περιττῆς τῆς ἀλυκότητος· καὶ οὕτω συνάγονται τὰ μέρη τῆς ψάμμου, καὶ τῷ ἐπιμήκει τοῦ χρόνου γίνονται λίθοι. ἡ δήλωσις δὲ ὅτι ἡ θάλασσα ποιεῖ καθ' ἑαυτὴν ψάμμον, οὕτως ἐστίν, ὅτι πᾶσα γῆ οὐκ ἔστι γλυκεῖα· ὅτε οὖν στῇ ἐν αὐτῇ τι ὕδωρ, κωλύεται ὁ ἀὴρ ἀλλοιῶσαι αὐτό. ἔτι δὲ χρονίζοντος τῷ τόπῳ τοῦ ἐμπεριειλημμένου ὕδατος, ἐπεὶ οὐ δύναται τοῦτο παρομοιῶσαι ἑαυτῷ ὁ ἀήρ (κυριεύουσι γὰρ ἐν αὐτῷ τῷ ὕδατι τὰ μέρη τὰ γεώδη, ἅ εἰσιν ἁλυκά), ἀνάγκη ἐπὶ πλέον θερμανθέντα κατὰ βραχὺ καὶ ἄμφω ποιῆσαι πηλὸν ἔμφυτον. τοῦτο δὲ οὐ δύναται γενέσθαι ἐν ὕδασι γλυκεροῖς διὰ τὴν γλυκύτητα καὶ τὴν λεπτότητα αὐτῶν, ἀλλ' ἐν τοῖς ἁλμυροῖς, ὅτι κυριεύει ἐν τούτοις ἡ ξηρότης τῆς γῆς, καὶ ἢ μεταβάλλει τὸ ὕδωρ εἰς τὸ εἶδος αὐτῆς, ἢ πλησίον αὐτῆς τοῦτο ποιεῖ, καὶ ἑκάτερον ἀλλοιοῦται. σκληρύνουσα δὲ ἡ σκληρότης τῆς γῆς κατὰ τὴν δύναμιν τῆς συμπήξεως αὐτῆς τὴν ὑπόστασιν τοῦ ὕδατος, διαιρεῖ τὸν πηλὸν εἰς ἴδια μέρη σμικρά· καὶ διὰ τοῦτο γίνεται ἡ γῆ ἡ τῇ θαλάσσῃ πλησιάζουσα ψαμμώδης. οὕτως καὶ αἱ πεδιάδες, αἵτινες οὐκ ἔχουσιν ὅπερ ἂν περικαλύψῃ αὐτὰς ἀπὸ τοῦ ἡλίου, εἰσί τε καὶ μεμακρυσμέναι ἀπὸ ὕδατος γλυκεροῦ. ξηραίνει γὰρ ὁ ἥλιος τὰ μέρη τῆς ὑγρότητος τῆς γλυκείας, ἀπομένει δὲ ὅ ἐστιν ἐκ τοῦ γένους τῆς γῆς. καὶ διότι ἐνδιατρίβει ὁ ἥλιος ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ τῷ ἀπερικαλύπτῳ, διαχωρίζονται τὰ μέρη τοῦ πηλοῦ, καὶ γίνεται ἐντεῦθεν ψάμμος. τούτου δὲ σημεῖόν ἐστιν, ὅτι ἐν τοιούτῳ τόπῳ βαθὺ κοιλαίνομεν καὶ εὑρίσκομεν πηλὸν ἔμφυτον, καὶ ἔστιν οὗτος ῥίζα ψάμμου.

1. οὐδὲ σεισμὸς N°. ‖ 17. ἐν om N°. ‖ 21. τὸ om N°. ‖ 26. ἀραιόν ubique Q°.
20. γοῦν N°. ‖ 24. τὰ μέρη om N°. ‖ 33. θαλάττῃ Q°. ‖ 41. βαθεῖ N°Q°.

οὐ γίνεται δὲ ψάμμος εἰ μὴ κατὰ συμβεβηκός. συμβαίνει δὲ τοῦτο, ὅτι ἐστι διατριβὴ τῆς κινήσεως τοῦ ἡλίου, ὡς ἔφημεν, καὶ μακρυσμὸς ἀπὸ ὕδατος γλυκεροῦ. τοιουτοτρόπως νοητέον καὶ περὶ τῆς ἁλμυρότητος τῶν ὑδάτων τῆς θαλάσσης. ἡ ῥίζα μὲν γὰρ πάντων τῶν ὑδάτων ἐστὶ γλυκερά, καὶ οὐκ ἄλλως συμβαίνει αὐτῇ ἁλμυρότης εἰ μὴ κατὰ τὸν τρόπον τὸν λεχθέντα. καὶ τοῦτο σημεῖόν ἐστιν αἰσθητὸν ὅτι ἡ γῆ μέν ἐστιν ὑποκάτω τοῦ ὕδατος, τὸ δὲ ὕδωρ ὑπεράνω ἐξ ἀνάγκης καὶ φυσικῶς. κἀντεῦθεν καὶ κυριώτερον συμβέβηκε τῷ ὕδατι τὸ εἶναι στοιχείῳ παρὸ τῇ γῇ. ἐφρόνησαν δέ τινες στοιχεῖον εἶναι τὸ πάντων τῶν ὑδάτων πλεῖστον· πλεῖστον δέ ἐστι τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης, καὶ διὰ τοῦτο καὶ στοιχεῖον πάντων ἐκρίθη τῶν ὑδάτων. ἔστι δὲ τὸ ὕδωρ φυσικῶς ὑπερέχον τῆς γῆς καὶ λεπτότερον αὐτῆς. καὶ διὰ τοῦτο ἀπεδείξαμεν ὅτι καὶ τὸ ὕδωρ πάντως κουφότερόν ἐστι τὸ γλυκὺ τοῦ ἁλμυροῦ. πλὴν λάβωμεν καὶ ὡς ἐν παραδείγματι δύο σκεύη ἴσα, καὶ θῶμεν ἐν αὐτοῖς ὕδωρ γλυκὺ καὶ ὕδωρ ἁλμυρόν. μετὰ ταῦτα προσλάβωμεν ᾠόν, θῶμεν δὲ τοῦτο ἐν τῷ ὕδατι τῷ γλυκεῖ, καὶ αὐτίκα καταδύσεται. μετὰ ταῦτα θῶμεν αὐτὸ καὶ ἐν τῷ ὕδατι τῷ ἁλμυρῷ, καὶ ὑπερνήξεται, καὶ ἀναβήσεται ἐπάνω τῶν μερῶν τοῦ τοιούτου ὕδατος, διότι τὰ μέρη τούτου οὐ διαζεύγνυνται ὡς τὰ μέρη τοῦ ὕδατος τοῦ γλυκεροῦ. ἐκείνου μὲν γὰρ τὰ μέρη οὐ δύνανται ὑπομένειν διὰ τὴν λεπτότητα βάρος, τούτου δὲ διὰ τὴν παχύτητα δύνανται· καὶ διὰ τοῦτο οὐ καταδύεται τὸ ἐπιτεθὲν αὐτῷ. οὕτω φυσικῶς ἐν τῇ νεκρᾷ θαλάσσῃ οὔτε καταδύεται ζῷον οὔτε γεννᾶται· κυριεύει γὰρ ἡ ξηρότης ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν παντὶ ὅπερ ἐστὶ πλησίον τοῦ σχήματος τῆς γῆς. φαίνεται τοίνυν ἐντεῦθεν ὅτι τὸ ὕδωρ τὸ παχύ ἐστιν ὑποκάτω τοῦ μὴ παχέος. τὸ γὰρ παχύ ἐστιν ἐκ τοῦ γένους τῆς γῆς, τὸ δὲ λεπτὸν καὶ ἀραιὸν ἐκ τοῦ γένους τοῦ ἀέρος. καὶ διὰ τοῦτο ὑπερέχει τὸ ὕδωρ τὸ γλυκὺ πάντων τῶν ὑδάτων· ἐκεῖνο γάρ ἐστιν ὑπάρχον τῆς γῆς πορρωτέρω. ἤδη τοιγαροῦν ἔγνωμεν ὅτι τὸ ὕδωρ τὸ πορρωτάτω τῆς γῆς φυσικόν ἐστι. καὶ τὸ γλυκὺ τοῦ θαλαττίου ὑπερκεῖσθαι ἀπεδείξαμεν. καὶ φυσικὸν τοῦτο εἶναι τῷ ῥηθέντι σημείῳ φανερὸν καὶ ἀναγκαῖον ἐγένετο. γεννᾶται δὲ τὸ ἅλας ἐν ἱσταμένοις ὕδασιν, οἷς τὸ γλυκὺ γίνεται ἁλμυρόν. ὑπερβαίνει δὲ ἡ ἁλμυρότης τῆς γῆς ἐκείνην τὴν ἁλμυρότητα. ἀπομένει γὰρ ἐκείνῃ μὲν ἀὴρ ἐγκεκλεισμένος, ταύτῃ δ' οὔ. καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκεῖνο τῆς γῆς τὸ σῶμα, γλυκύτητός τινος μετέχον κατὰ πάντα τρόπον, εἰ καὶ τὸ γένος τοῦτο ἐξ ὕδατός ἐστιν, ὃ ἐξέρχεται ἐξ αὐτῆς τῆς γῆς ὡς ἱδρώς.

3 Πρὸς τούτοις ὀφείλομεν εἰδέναι ὅτι καὶ αἱ βοτάναι καὶ τὰ εἴδη οὐκ εἰσὶν εἰ μὴ ἐκ συνθέσεως, καὶ οὐκ ἐξ ὕλης ἁπλῆς, ἀλλ' ὥσπερ ἐστὶν ἡ ἁλυκότης ἀπὸ τοῦ ὕδατος τῆς θαλάσσης καὶ τῆς οὐσίας τῶν ψάμμων. αἱ ἀναθυμιάσεις γὰρ αἱ ἀναβαίνουσαι, ὅταν συμπαγῶσι, δύνανται συμπεριλαβεῖν τὴν αἰτίαν τῆς τῶν βοτανῶν ὑπάρξεως· καταπίπτει γὰρ ἀὴρ ἐντεῦθεν, καὶ δροσίζει τὸν τόπον, καὶ προέρχονται ἐξ αὐτοῦ διὰ τῆς δυνάμεως τῶν ἀστέρων τὰ εἴδη τῶν σπερμάτων. ὕλη δὲ ἀναγκαία ἐστὶ τὸ ὕδωρ, εἰ καὶ διαφορά ἐστιν ἐν τῷ γένει τοῦ ὕδατος. τὸ γὰρ ἀνερχόμενον οὐκ ἔστιν εἰ μὴ ὕδωρ γλυκύ· τὸ δὲ ἁλμυρὸν βαρύ ἐστι, καὶ οὐ συναναβαίνει τῷ γλυκεῖ. τὸ δὲ ὑπερβαῖνον τοῦτο τὸ λεπτότερόν ἐστι τοῦ ὕδατος. ὃ δὴ ἐὰν ἐφελκυσθείη ὑπὸ τοῦ ἀέρος, λεπτύνεται καὶ ἐπὶ πλέον ἀναβαίνει, κἀντεῦθεν γίνονται πηγαὶ καὶ ποταμοὶ ἐν τοῖς ὄρεσι, καὶ εἰς πολὺ διατρέχουσι. καὶ σημεῖον τούτου ἐστὶ τὸ αἷμα τὸ ἀνερχόμενον εἰς τὸν ἐγκέφαλον. ὥσπερ γάρ τι ἐκ τῶν τροφῶν μετὰ τῆς ἀναθυμιάσεως ἀνέρχεται, οὕτω καὶ εἰς πάντα τὰ ὕδατα. καὶ γὰρ καί τι τοῦ ὕδατος τοῦ ἁλυκοῦ ἄνεισι μετ' ἐκείνου ὃ ἐξήρανεν ἡ θερμότης, εἰς τὸ εἶδος τοῦ ἀέρος, ὅς ἐστιν ἀκριβῶς ὑπεράνω παντὸς γλυκέος ὕδατος καὶ ἁλμυροῦ. παράδειγμα δὲ τοῦ λόγου τούτου εὑρήκαμεν ἐν τοῖς βαλανείοις πολλάκις. ὅταν γὰρ τὸ ὕδωρ τὸ ἁλμυρὸν καταλάβῃ θερμότης, λεπτύνει τὰ μέρη αὐτοῦ, ἀναβαίνει τε ἀναθυμίασις, ἥτις ἦν ἐν τῷ ἐδάφει τοῦ βαλανείου, καὶ ἀναχωροῦσι τὰ πυκνὰ μέρη τῆς ἁλυκότητος μετὰ τοῦ ὑγροῦ τοῦ φυσικοῦ (οὐδὲ γάρ εἰσιν ἐκ τοῦ γένους τοῦ ἀέρος), ἵνα ἀκολουθήσωσι τῇ ἀναθυμιάσει, ἥτις μία μετὰ τὴν ἄλλην προχωρεῖ ἄνω. ὅταν οὖν προχωρήσωσι πολλαί, καταπιέζεται ὁ ὄροφος, κἀντεῦθεν συνάγεται καὶ συμπήγνυται καὶ ἐπιστρέφει καὶ κάτω στάζει τὸ ὕδωρ τὸ γλυκύ. καὶ οὕτως ἐν πᾶσι τοῖς βαλανείοις τοῖς ἁλμυροῖς ἐστὶν ὕδωρ γλυκύ. αἱ τοίνυν βοτάναι αἱ φυόμεναι ἐν τοῖς ὕδασι τοῖς ἁλυκοῖς οὐκ ὀφείλουσιν ἔχειν πληθυσμὸν διὰ τὴν ξηρότητα. καὶ γὰρ τὸ φυτὸν δύο δεῖται, ὕλης λέγω καὶ τόπου, τῇ ἰδίᾳ φύσει ἁρμοζόντων. ὅταν οὖν τὰ τοιαῦτα δύο παρῶσιν ὁμοῦ, προκόπτει τὸ φυτόν. ὅταν δὲ εὕρωμεν ὕλην πορρωτάτω τῆς εὐκρασίας, ἐπικενῆς ἐστίν· ἐμποδὼν γάρ ἐστι τῷ εἶναι τὸ ἐν τόπῳ εἶναι μὴ εὐκραεῖ. ἔτι κοινῶς οὐχ εὑρίσκομεν φυτὸν

13. ἐκρίθη πάντων N^a. ‖ 21. περινήξεται Q^a. ‖ 40. διὰ τοῦτο om N^a.
6. καὶ τῆς οὐσίας om N^a. ‖ 10. προέρχεται Q^a. ‖ 22. οὐ N^aQ^a. ‖ εἰς om N^a. ‖ 30. προσχωρεῖ et 31. προσχωρήσωσι N^a.

ἐν χιόνι, πλὴν βλέπομέν ποτε φυτὸν φαινόμενον ἐν αὐτῇ, καί τινα ζῷα, καὶ ἐξαιρέτως ἕλμινθας. οὗτοι γὰρ γεννῶνται ἐν τῇ χιόνι, καὶ φλόμος, καὶ πᾶσαι βοτάναι πικραί. ἀλλ' ἡ χιὼν οὐ ζητεῖ προχωρεῖν ἐπὶ τούτῳ, ἂν μὴ καὶ συζευχθείη τις αἰτία ἐν αὐτῇ. καὶ αὕτη ἐστὶν ὅτι ἡ χιὼν κατέρχεταί ποτε ὁμοία καπνῷ, συμπήγνυσί τε ταύτην ἄνεμος καὶ συσφίγγει ἀήρ. πλὴν γίνεται καὶ ἀραιότης τις ἐν τοῖς μέρεσιν αὐτῆς· κατέχεται γὰρ ἐν τούτοις θερμόν τι μέρος ἀέρος, μένει τε ἐξ αὐτοῦ καὶ ὕδωρ σεσημμένον. ὅταν οὖν ὁ ἀὴρ ὁ ἐγκεκλεισμένος πλείονος γένηται πλατύνσεως καὶ ὁ ἥλιος παρουσιάσηται, ἀπορρήγνυται ὁ ἀὴρ ὁ συμπιληθεὶς ἐν τῇ χιόνι, καὶ φαίνεται ἡ ὑγρότης ἡ σεσημμένη, ἥτις καὶ συμπήγνυται μετὰ τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου· καὶ οὕτω φύονταί τινες βοτάναι. ἐὰν δὲ ᾖ ὁ τόπος περικεκαλυμμένος, οὐ γίνονται ἐν αὐτῷ βοτάναι ἀλλ' ἢ ἄνευ φύλλων· ἀπεχώρησε γὰρ ἀπ' αὐτοῦ ἡ εὐκρασία τῆς γῆς, ἡ ὁμογενὴς αὐτῇ. ὅθεν ἄνθη καὶ φύλλα ἐν βοτάναις μικραῖς μεμιγμένα εὑρίσκονται ἐν τόποις κεκραμένοις καθαρῶς δι' ἀέρος καὶ ὕδατος· ἐν ἑτέροις δὲ μὴ τοιούτοις σπάνιά εἰσι τὰ ἄνθη καὶ τὰ φύλλα τῶν φυτῶν τῶν συμβαινόντων ἐν τῇ χιόνι. ὁμοίως καὶ ἐν τόποις πολλοῖς ἁλμυροῖς καὶ ξηροῖς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οὐ φαίνεται φυτόν. οὗτοι γὰρ οἱ τόποι πόρρω εἰσὶν εὐκρασίας· ἐλαττονεῖται γὰρ ἡ γῆ, ἐξ ἧς μακράν εἰσιν ὑγρότης καὶ θερμότης, ἅπερ εἰσὶ διὰ γλυκέος ὕδατος. γίνεται δέ ποτε ἡ γλυκερὰ γῆ νεκρά, καὶ τότε οὐ γεννῶνται ὀξέως ἐν αὐτῇ βοτάναι. ἐν τόποις δὲ θερμοῖς, ὅπου ἔστιν ὕδωρ γλυκὺ καὶ θερμότης πολλή, προφθάνει πέψις ἐκ τῶν δύο μερῶν, ἐκ τῆς διαθέσεως τοῦ τόπου μετὰ καὶ τοῦ ἀέρος τοῦ ἐν αὐτῷ ὑπάρχοντος. ἡ δὲ πέψις τοῦ ἀέρος ἐκ τῆς θερμότητός ἐστι τοῦ ἡλίου τῆς ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ. ἐντεῦθεν καὶ τὰ ὄρη ἐφέλκονται ὑγρότητα, βοηθεῖ τε αὐτοῖς καὶ ἡ θερμότης τοῦ ἀέρος. ἐπισπεύδει δὲ καὶ ἡ πέψις· καὶ διὰ τοῦτο τὰ φυτὰ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐν τοῖς ὄρεσι φύονται. ἐν δὲ τοῖς ψάμμοις νικᾷ, ὡς προέφημεν, ἡ ἁλμυρότης, καὶ ἀπομένουσιν ἐν τοῖς μέρεσι τῆς ψάμμου ἀραιότητες ὅμοιαι πρὸς ἀλλήλας. ὁ τοίνυν ἥλιος οὐκ ἔχει δύναμιν ἵνα ἐν αὐταῖς ἀπαρτίσῃ καὶ βεβαιώσῃ συνέχειαν οὐσίας. τῷ τοι καὶ φυτὰ ἐν αὐταῖς ὡς τὰ πολλὰ οὐ γίνονται· εἰ δὲ καὶ γίνονται, οὐ κατὰ εἴδη ἴδια καὶ διάφορα, ἀλλὰ κατὰ εἴδη ὅμοια πρὸς ἄλληλα.

4 Τὰ δὲ φυτὰ ἃ ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ τοῦ ὕδατος γεννῶνται, οὐκ ἄλλως γεννῶνται εἰ μὴ διὰ τὸ πάχος τοῦ ὕδατος. ὅταν γὰρ θερμότης ἅψηται τοῦ ὕδατος, ἥτις ἄνω που οὐκ ἔχει πῶς ἂν κινηθείη, τότε προέρχεται ἐπ' αὐτὴν παρόμοιόν τι νεφέλῃ, ὀλίγον τε τοῦ ἀέρος κατέχει, καὶ σήπεται τὸ τοιοῦτον ὑγρόν, ἐφέλκεταί τε αὐτὸ ἡ θερμότης, ἥτις ἐκτείνεται εἰς τὴν ὄψιν τοῦ ὕδατος, καὶ γίνεται ἐντεῦθεν φυτόν. οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν, ὅτι ἡ ῥίζα ἐν τοῖς μέρεσιν ἑδράζεται τῆς γῆς, ἔχουσα μέρη διῃρημένα. οὐκ ἔχει δὲ πάλιν οὐδὲ φύλλα, ὅτι μακράν ἐστιν ἀπὸ τῆς εὐκρασίας, καὶ οὐδὲ τὰ μέρη αὐτοῦ εἰσὶ συμπεπηγότα. τοῦτο δὲ τὸ φυτὸν οἷον εἰς ὁμοιότητα φύλλων γεννᾶται, καὶ καλεῖται ἐπίπτερον. τῶν δὲ λοιπῶν φυτῶν τῶν ἐν τῇ γῇ, ἐπεὶ τὰ τῆς γῆς μέρη εἰσὶ συμπεπηγότα, καὶ τὰ μέρη ἐξ ἀνάγκης τούτων εἰσὶ τοιαῦτα. τὰ οὖν φυτὰ τὰ ἐκ τῆς γῆς συμπεπηγότα γίνονται ἐκ σήψεων ἐν τόπῳ ὑγρῷ καὶ καπνώδει. αἱ γὰρ σήψεις κατέχουσιν ἀέρα· καὶ ὅταν πληθύνωνται οἱ ὑετοὶ καὶ οἱ ἄνεμοι, ὁ ἥλιος φαίνεσθαι ποιεῖ αὐτάς, κατεπείγει τε ξηραίνεσθαι καὶ συμπήγνυσθαι, καὶ ἡ ξηρότης τῆς γῆς τὰς ῥίζας αὐτῶν ποιεῖ· καὶ γίνονται ἐντεῦθεν φυτὰ καὶ μύκητες καὶ ὕδνα καὶ τὰ ὅμοια. πάντα δὲ ταῦτα γίνονται ἐν τόποις θερμοῖς κατὰ λόγον, διὸ ἡ θερμότης πέττει τὸ ὕδωρ ἐν τοῖς ἐνδοτέροις τῆς γῆς, κατέχει τε ταύτην ὁ ἥλιος, καὶ γίνεται ἀναθυμίασις, καὶ ἐντεῦθεν συμβαίνει ἡ ἀλλοίωσις εἰς φυτόν. ὁμοίως καὶ ἐν πᾶσι τόποις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον θερμοῖς πληροῦται ἡ τοῦ φυτοῦ ἀπάρτισις. οἱ δὲ τόποι οἱ ψυχροί, εἰ καὶ οὗτοι τὸ ὅμοιον ποιοῦσί ποτε, πλὴν ἐκ τοῦ ἐναντίου. ὁ γὰρ ψυχρὸς ἀὴρ τὸν θερμὸν συμπιέζει κάτω, συμπήγνυσί τε τὰ μέρη αὐτοῦ, καὶ ὁ τόπος ἕψησιν πάσχει μετὰ τῆς προσούσης ὑγρότητος αὐτῷ· τοῦ οὖν περισσοῦ ὑγροῦ ξηρανθέντος σχίζεται ὁ τόπος, καὶ ἐξέρχονται ἐξ αὐτοῦ φυτά. ἐν τόποις δὲ γλυκεροῖς, ἐν οἷς τὸ ὕδωρ μὴ ἐπὶ πολὺ συμβαίνει χωρίζεσθαι, ὁπόταν ὁ ἀὴρ τῇ γῇ ἐγκλειόμενος ξηρανθῇ, ἡ ὑγρότης τε τοῦ ὕδατος συμπαγῇ, καὶ ὁ αὐτὸς ἀὴρ μείνῃ ἐν τοῖς ἐνδοτέρω τοῦ ὕδατος, ἐξέρχονται φυτά, ὡς τὸ νοῦφαρ τὸ ἰατρικόν, καὶ εἴδη βοτανῶν ἄλλα πολλῶν καὶ σμικρῶν, ἃ δὴ τοιουτοτρόπως γεννῶνται. πλὴν οὐκ εἰσὶν ἐκτεταμένα, διότι αἱ ῥίζαι αὐτῶν εἰσὶν ἐπιπολαίως ἐν τῇ γῇ. ἐν τόποις ὡσαύτως ἐν οἷς ὕδωρ θερμὸν τρέχει, πολλάκις φυτὰ γεννῶνται, διότι ἡ θερμότης τοῦ ὕδατος ἐφέλκεται ἀναθυμιάσεις προσφάτους ἐπὶ τῆς γῆς, ἡ δὲ ψυχρὰ φύσις τῆς ὑγρότητος τοῦ ὕδατος ὑποκάτω ἀπομένει, καὶ συμπήγνυται ὁ ἀὴρ ὁ ἐν τούτῳ τῷ ὑγρῷ. καὶ ὅταν πεφθῇ ἡ θερμότης τοῦ ἀέρος, πάλιν ἐν τούτῳ γεννᾶται τὸ φυτόν, οὐκ

14. δὲ] μὲν Q^a. ‖ 15. ἢ ἀλλ' $N^a Q^a$. ‖ 19. ἐν] καὶ ἐν N^a. ‖ 24. ὑγρότητος καὶ θερμότητος Q^a. ‖ ὕδατος. οὐ γίνεται N^a. ‖ 28. καὶ om Q^a.

18. οἴδνα $N^a Q^a$. ‖ 28. ἐξέρχεται Q^a. ‖ 29. αὐτοῦ τὰ φ. N^a. ‖ 39. μένει N^a. ‖ 40. πεμφθῇ Q^a.

ἄλλως εἰ μὴ ἐν καιρῷ πολλῷ. αἱ βοτάναι δὲ αἱ μικραί, αἱ φαινόμεναι ἐν τόποις θεαφώδεσι, γίνονται ὅταν ἄνεμοι ὀξέως πνέωσιν ἀντίπνοιάν τε ποιῶσι καὶ ἀντιπλήττωσιν ἀλλήλους, καὶ ἐξεγερθῇ ἀὴρ ὁ ἐν αὐτοῖς καὶ θερμανθῇ ὁ τόπος καὶ γένηται ἐντεῦθεν πῦρ, καὶ μετὰ ταῦτα γεννηθῇ ὅπερ ἐστὶν ἐν τῷ βάθει ἀρσενίκιον, ὃ καταβαίνει ἐκ τῆς ἰλύος τοῦ ἀέρος, καὶ ἐφέλκεται πῦρ μετὰ σήψεως (τοῦτο γὰρ τὸ ἀρσενίκιον)· τότε γὰρ γίνεται ἐκ τούτου φυτά. οὐ πολλὰ δὲ ταῦτα προβάλλεται φύλλα, καθὼς προαπεδείξαμεν, ὅτι ἡ εὐκρασία ἐκ τούτων πόρρω ἐστίν. ὅπερ δὲ φέρει τρόφιμόν τι φυτόν, ἐκεῖνο φύεται ἐν τόποις θερμοῖς καὶ κούφοις καὶ ὑψηλοῖς, καὶ μᾶλλον ἐν τῷ κλίματι τῷ τρίτῳ καὶ τῷ τετάρτῳ· καὶ πάλιν ὃ δένδρον ποιεῖ τι ἐγγὺς τροφίμου, ἐκεῖνο γεννᾶται ἐν τόποις ὑψηλοῖς καὶ ψυχροῖς. καὶ διὰ τοῦτο πληθύνονται τὰ εἴδη ἐν τόποις τοιούτοις, διὰ τὴν ἐφέλκυσιν τοῦ ὑγροῦ καὶ τὴν εὐκρασίαν τὴν ἐκ τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου ἐν ἡμέραις χειμεριναῖς. ὁμοίως καὶ ὁ πηλὸς ὁ ἔμφυτος ὀξέως προάγει φυτὰ πίονα· ἡ συμπίλησις γὰρ τῆς ὑγρότητος τούτου ἐν τόποις γλυκεροῖς γίνεται, ὡς προειρήκαμεν.

5 Πάλιν τὸ φυτὸν τὸ ἐν τοῖς λίθοις τοῖς στερροῖς γεννώμενον μακρῷ χρόνῳ συμβαίνει. ὁ γὰρ ἀὴρ ὁ ἐμπεριειλημμένος τούτοις βιάζεται ἀναβῆναι, ἔξοδον δὲ μὴ εὑρίσκων διὰ τὴν ἰσχυρότητα τῶν λίθων ἐπαναστρέφει καὶ θερμαίνει ἑαυτόν, ἐφέλκεταί τε τὸ ὑγρὸν τὸ ἐναπολειφθὲν τοῖς λίθοις ἄνω, ἐξέρχεταί τε ἀναθυμίασις σὺν ὑγρότητι, μετὰ ἀναλύσεως σμικροτάτων μερῶν τῶν ἐν τοῖς λίθοις. καὶ γὰρ πολλάκις ἔθος ἐστὶ τοῖς λίθοις ἵνα βοηθῇ αὐτοῖς ὁ ἥλιος διὰ τῆς ἰδίας πέψεως. καὶ οὕτω γεννᾶται ἐξ αὐτῶν φυτόν. ὃ δὲ οὐκ ἀναβαίνει, ἐὰν μὴ πλησίον ᾖ γῆς ἢ ὑγροῦ. ἡ γὰρ ὑπόστασις τοῦ φυτοῦ δεῖται γῆς ὕδατος καὶ ἀέρος. κατανοείσθω τοιγαροῦν τὸ φυτόν· καὶ εἰ ἔστι πλησίον τοῦ ἡλίου, ταχέως γεννᾶται, εἰ δέ ἐστιν ὁ ἥλιος εἰς δυσμάς, βραδύνει. πάλιν τὸ φυτὸν ἐν ᾧ κυριεύει τὸ ὕδωρ, οὐ παραχωρεῖ τῷ ἀέρι ἀναβαίνειν, καὶ διὰ τοῦτο οὐ τρέφεται. ὁμοίως και ἡ ξηρότης ὅταν κρατήσῃ, ἀναστρέφει ἡ φυσικὴ θερμότης εἰς τὰ ἄκρα, καὶ βύει τοῦ φυτοῦ τὰς ὁδοὺς δι᾽ ὧν οἱ πόροι· καὶ διὰ τοῦτο οὐ τρέφεται τὸ φυτόν.

6 Καθολικῷ δὲ λόγῳ πᾶν φυτὸν τεττάρων τινῶν δεῖται, σπέρματος διωρισμένου, τόπου ἁρμοδίου, ὕδατος συμμέτρου καὶ ἀέρος ὁμοίου. ὅταν οὖν ταῦτα πάντα συντελεσθῶσι, γεννᾶται φυτὸν καὶ αὐξάνει· ὅτε δὲ ταῦτα ἀποχωρήσουσιν, ἀσθενεῖ τῇ ἀποχωρήσει καὶ τὸ φυτόν. πάλιν τὸ φυτὸν τὸ προϊὸν ἐν ὄρεσιν ὑψηλοῖς, εἰ ἔσται εἶδος, ἔσται προχειρότερον καὶ προσφυέστερον εἰς ἰατρείαν· ὁ καρπὸς δὲ ὁ σκληρότερος εἰς πέψιν οὐχ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τρέφει. τόποι δὲ ἀπομεμακρυσμένοι τοῦ ἡλίου οὐκ εἰσὶ πολλῶν βοτανῶν γεννητικοί. ὁμοίως ἐὰν ὁ ἥλιος μακρότητα τῇ ἡμέρᾳ προσάγῃ ἐν τῇ κινήσει αὐτοῦ καὶ κατακυριεύῃ τῆς ὑγρότητος, οὐκ ἔχει τὸ φυτὸν δυνάμεις φύλλα καὶ καρποὺς προάγειν. τί δὲ καὶ περὶ τῶν φυτῶν χρὴ νοεῖν, ἃ γεννῶνται ἐν ὑδαρώδεσι τόποις; ἐν τούτοις ὅτε τὸ ὕδωρ ἠρεμεῖ, γίνεταί τι καθάπερ ἰλύς, καὶ οὐκ ἔστι δύναμις ἐν τῷ ἀέρι ἵνα ὑποστήσῃ τὰ μέρη τοῦ ὕδατος. κατέχεται γὰρ αὐτὸς ὁ ἀὴρ ἐν τοῖς ἐνδοτέροις τῆς γῆς, καὶ κωλύει τὴν παχύτητα τοῦ ὕδατος ἀναβαίνειν. εἰ οὖν πλημμυρήσῃ ἄνεμος ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ καὶ συσφιγχθῇ ἡ γῆ, συμπιέσῃ τε ἑαυτὸν ὁ ἐμπεριειλημμένος ἀήρ, καὶ συμπήξῃ ὁ ἄνεμος τὴν ὑγρότητα, προελεύσεται ἐκ ταύτης τῆς ὑγρότητος φυτὰ οὐ πολὺ διαφέροντα ἀλλήλων ἐν εἴδει καὶ σχήματι, διὰ τὴν διαμονὴν καὶ τὴν παχύτητα τοῦ ὕδατος καὶ τὴν θερμότητα τοῦ ἡλίου ἄνωθεν. πάλιν περὶ τῶν φυτῶν ἃ εἰσιν ἐν τόποις ὑγροῖς, καὶ ἡ ἐπιφάνεια αὐτῶν φαίνεται ἐν τῇ ὄψει τῆς γῆς χλοάζουσα, λέγω ὅτι ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ μικρά ἐστιν ἀραιότης. ὅταν οὖν ἐμπεσὼν ὁ ἥλιος κινήσῃ τὴν ἐν ἐκείνῳ ὑγρότητα, καὶ θερμάνῃ τὸν τόπον τῇ συμβαινούσῃ κινήσει καὶ τῇ θερμότητι τῇ ἐμπεριειλημμένῃ τοῖς ἐνδοτέροις τῆς γῆς, ὅπερ δὴ οὐ συμβαίνει ἐν οἷς οὐκ ἔχει τὸ φυτὸν ὅθεν ἂν αὐξηθῇ, καὶ ἡ ὑγρότης τῇ ἰδίᾳ ἐκτάσει διαχυθῇ, γίνεται καπνὸς ὑπεράνω τῆς γῆς ὡς ὕφασμα χλοάζον, κἀντεῦθεν γεννᾶται φυτὸν μὴ ἔχον φύλλα, ὑπάρχον ἐκ τοῦ γένους τοῦ φυτοῦ τοῦ φαινομένου εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος. ἔστι δὲ μεῖζον ἐκείνου, διότι πλησίον ἐστὶ τῆς γῆς, εἰ καὶ οὐκ ἀναβαίνειν καὶ ἐπεκτείνεσθαι δύναται. πολλάκις δὲ καὶ ἐν φυτοῖς ἄλλο φυτὸν γεννᾶται οὐ τοῦ αὐτοῦ εἴδους καὶ τῆς αὐτῆς ὁμοιώσεως, ἄνευ ῥίζης. κινεῖται δὲ τοῦτο οὕτως· ὁπόταν φυτὸν πολλῶν ἀκανθῶν ἐν πίονι ὕδατι κινήσῃ ἑαυτό, ἀνοίγονται τὰ μέρη αὐτοῦ, καὶ ἀνιμᾶται ὁ ἥλιος τὰς ἐν αὐτῷ σήψεις, πέψιν τε ποιεῖ τούτῳ, καὶ τῇ ἰδίᾳ φύσει εἰς τὸν τόπον τὸν σεσημμένον βοήθειαν χορηγεῖ μετὰ θερμότητος εὐκράτου, κἀντεῦθεν αὐξάνει τὸ φυτόν, ὡς δοκεῖν νήματα ἐκτείνεσθαι εἰς ὅλον αὐτό. καὶ τοῦτο ἴδιόν ἐστι τοῖς

2. γεννῶνται Q^a. ‖ 7. γὰρ om $N^a Q^a$. ‖ 10. δὲ] οὐδὲ Q^a. ‖ 11. καὶ post θερμοῖς om N^a. ‖ 18. γὰρ] καὶ γὰρ Q^a. ‖ 29. ἢ τῆς γῆς N^a. ‖ 30. δεῖται τῆς γῆς N^a. ‖ 34. καταχρατήσῃ Q^a.

8. καὶ κατακυριεύῃ] κατακυριεύει N^a. ‖ 10. ὑδρώδεσι N^a. ‖ 12. ὑποστήσηται μέρη Q^a. ‖ 14. πλημμυρήσει et 15. συμπιέσει et 16. συμπήξει $N^a Q^a$. ‖ 21. τῇ ὄψει] τοῖς τόποις N^a. ‖ 25. περιειλημμένῃ N^a.

φυτοῖς τοῖς ἔχουσι πολλὰς ἀκάνθας. τότε γοῦν γεννᾶται βοτάνη ἡ λεγομένη λινόζωστις καὶ τὰ ταύτῃ ὅμοια. πᾶσαι δὲ αἱ βοτάναι, καὶ εἴ τι αὐξάνει ἐπάνω τῆς γῆς καὶ ἐν τῇ γῇ, πρόεισιν ἔκ τινος τούτων τῶν πέντε, ἅ εἰσι σπέρμα, ὑγρότης ἐξ ὕδατος, τόπος ἐπιτήδειος, ἀὴρ καὶ φυτεία. καὶ ταῦτα τὰ πέντε εἰσίν, ὡς ἂν εἴποι τις, ῥίζαι φυτῶν.

7 Τριπλῶς δὲ ἡ τῶν δένδρων εὐπορία ἀκολουθεῖ· ἢ γὰρ προάγουσι τοὺς καρποὺς πρὸ τῶν φύλλων, ἢ σύναμα τοῖς φύλλοις, ἢ μετὰ τὰ φύλλα. ἔστι τοίνυν φυτὸν ὅπερ οὐκ ἔχει ῥίζαν ἢ φύλλα· ἔστι καὶ ὅπερ φέρει φιτρὸν ἄνευ καρποῦ καὶ φύλλων, ὡς ἡ λεγομένη χρυσοκόμη ἢ χρυσῖτις. ἀλλὰ τὰ φυτὰ ἃ καρπὸν πρὸ τῶν φυλλων προάγουσι, πολλὴν ἔχουσι τὴν πιότητα. ὅταν γοῦν ἐκταθείη ἡ θερμότης ἡ οὖσα φυσικῶς τῷ φυτῷ, ταχύνει καὶ ἡ τούτου πέψις, ῥώννυταί τε καὶ ζέει ἐν τοῖς κλάδοις τοῦ φυτοῦ, κωλύει τε τὸν χυμὸν ἵνα μὴ ἀναβαίνῃ ἀπ' αὐτοῦ· κἀντεῦθεν προχωροῦσι καρποὶ καὶ φύλλα. ἐν δὲ τοῖς φυτοῖς ἃ ταχύτερον τὰ φύλλα προάγουσι, τί νοητέον; αἱ διαθέσεις τῶν ὑγρῶν εἰσὶ πολλαί. ὁπόταν γοῦν ἡ θερμότης τοῦ ἡλίου ἄρξηται διασπείρειν τὰ μέρη τοῦ ὕδατος, ἄνω ἐφέλκεται ὁ ἥλιος τὰ μέρη τῆς ὑγρότητος, καὶ βραδύνει ἡ πεπειρότης, διότι ἡ πέψις τοῦ καρποῦ οὐκ ἔστιν εἰ μὴ ἐν συμπήξει, καὶ προηγοῦνται τὰ φύλλα τῶν καρπῶν τῇ προσαγωγῇ τῆς πολλῆς ὑγρότητος. πολλάκις δὲ συμβαίνει αὐτοῖς καὶ πιότης, ὁπόταν ἡ ὑγρότης ἡ ἐν τῷ φυτῷ πέψιν λάβῃ καὶ ἀναβῇ ἐξ αὐτῆς ἀτμὶς πυκνή, καὶ ἑλκύσῃ αὐτὴν ὁ ἀὴρ μετὰ τοῦ ἡλίου· τότε γὰρ ἐξέρχεται ἐκ τῆς ὑγρότητος ἐκείνης καὶ πιότης καὶ καρπὸς καὶ φύλλα μιᾷ ἐκθέσει. οἱ παλαιοὶ δὲ σοφοὶ τὰ φύλλα πάντα καρποὺς εἶναι διεβεβαιοῦντο. ἰστέον οὖν ὡς ὁπόταν ἡ ὑγρότης ἐστὶ τόση ὥστε μὴ πεπαίνεσθαι μηδὲ συμπήγνυσθαι διὰ τὴν ἐκ τοῦ ἀέρος ἀνάπτυξιν καὶ τὴν ἄνωθεν σπουδὴν τῆς ἐφελκύσεως τοῦ ἡλίου, τότε ἡ ὑγρότης αὕτη, εἰς ἣν οὐκ ἐνηργήθη πέψις, ἀλλοιοῦται εἰς φύλλα· ἃ δὴ οὐκ ἔχουσιν ἄλλον σκοπὸν εἰ μὴ τὴν ἐφέλκυσιν τῆς ὑγρότητος, καὶ ἵνα ὦσι καὶ περικαλύμματα τῶν καρπῶν ἀπὸ τῆς σφοδρότητος τοῦ ἡλίου. οὐ τοίνυν ὁμοίως δεῖ ἵνα τὰ φύλλα ὦσιν ὡς οἱ καρποί· ὁ γὰρ χυμὸς ὁ ἀναβαίνων ἀλλοιωθείς, οὗτός ἐστι τὰ φύλλα, ὡς εἴπομεν. τοιουτοτρόπως ἐστὶν ἡ κρίσις καὶ ἐν ταῖς ἐλαίαις, αἳ πολλάκις στερίσκονται τῶν ἰδίων καρπῶν. ὁπόταν γὰρ ἡ φύσις πέψιν ποιήσῃ, ἀναβαίνει πρώτως ἐκ τῆς λεπτότητος, ὅπερ οὐκ ἐπεπάνθη ἐκ τῆς θερμότητος. ἔστιν οὖν αὕτη ἡ ὑγρότης φύλλα. ἡ δὲ πέψις ἐστὶν ἄνθος. ὅταν δὲ τελειωθῇ τῷ δευτέρῳ ἔτει ἡ πέψις, γεννῶνται καρποί, καὶ ἐκβαίνει εἰς τέλος ἡ ὕλη κατὰ τὸν τόπον τὸν ἐν αὐτοῖς. αἱ ἄκανθαι ὡσαύτως εἰσὶν ἐκ τοῦ γένους τῶν φυτῶν, οὐ μὴν τῆς αὐτῆς φύσεως. λέγω γοῦν ὅτι ἐν τῷ φυτῷ ἐστὶν ἀραιότης, καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς φύσεως αὐτοῦ ἐστὶ πέψις, καὶ ἀναβαίνει ὑγρότης ψυχρὰ καὶ μετ' αὐτῆς βραχεῖα διάκρισις, διερχομένη ἐν ἐκείνῃ τῇ ἀραιότητι. ποιεῖ γοῦν ταύτην συμπήγνυσθαι ὁ ἥλιος, κἀντεῦθέν εἰσιν αἱ ἄκανθαι. διὰ τοῦτο καὶ τὸ εἶδος αὐτῶν ἐστὶ πυραμοειδές· ἔστι γὰρ ἡ βάσις αὐτῶν ἀρχομένη ἀπὸ πάχεος καὶ προχωροῦσα εἰς ἰσχνόν. τοῦτο δὲ γίνεται, διότι κατὰ βραχὺ ὁ ἀὴρ ἐπεκτεινόμενος τῷ φυτῷ αὐξάνει τὰ μέρη αὐτοῦ μετ' ἐπιτάσεως τῆς ὑλικῆς. τοιουτοτρόπως καὶ πᾶν δένδρον ἢ φυτὸν γίνεται, οὗ ἡ κεφαλή ἐστι πυραμοειδής.

Ἡ χλοάζουσα δὲ χροιὰ ὀφείλει εἶναι πρᾶγμα κοινό- 8
τατον ἐν τοῖς δένδροις. βλέπομεν γὰρ ὅτι, ὥσπερ κοινή ἐστιν ἡ λευκότης ἐντός, οὕτως καὶ ἡ χλοερότης ἐκτός. καὶ τοῦτό ἐστιν, ὅτι ὕλῃ χρῶνται πλησιωτέρᾳ ἤγουν μᾶλλον πεπεμμένῃ. δεῖ τοίνυν ἵνα ᾖ χλοερότης ἐν πᾶσι τοῖς φυτοῖς, ὅτι αἱ ὗλαι ἕλκουσι καὶ ἀραιοῦσι τὸ ξύλον τοῦ δένδρου, βραχεῖάν τε ἡ θερμότης πέψιν ἐργάζεται, καὶ ἀπομένει τι ἐκεῖ ὑγρόν, ὃ φαίνεται ἔξωθεν· καὶ τοῦτό ἐστιν ἡ χλοερότης ἡ ἐν τοῖς φυτοῖς, ἐὰν μὴ μείζων γένηται ἡ πέψις. ὀφείλει δὲ εἶναι μέση ἐν τοῖς φύλλοις καὶ ἐν τοῖς ξύλοις τῇ δυνάμει. ἡ δὲ χλοερότης οὐ φθείρεται, ἐὰν ᾖ ὑγρότης ἐν αὐτῇ, ἥτις ἐστὶν ἐκ τοῦ γένους τῆς γῆς. ἐξ ἀμφοτέρων γοῦν τούτων ἡ χροιὰ γίνεται ἡ χλοερά. τούτου σημεῖον ὅτι οἱ φλοιοὶ τοῦ δένδρου, ὅταν ξηραίνηται αὐτό, μελαίνονται, ἐντὸς δέ εἰσι λευκοί. ἐν τοῖς δένδροις γοῦν μεταξὺ τῶν δύο χρωμάτων χρῶμα χλοερὸν γίνεται ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ αὐτῶν. τοῦ δὲ σχήματος τῶν φυτῶν τρεῖς εἰσὶ τρόποι· τινὰ γὰρ ἄνω προχωροῦσι, τινὰ κάτω, τινὰ μέσον. τὰ μὲν οὖν ἄνω ἐκτεινόμενα ἔχουσιν αἰτίαν, ὅτι ἡ φύσις αὐτῶν φαίνεται ἐν τῇ ἐντεριώνῃ, καὶ ἕλκει τὴν θερμότητα, καὶ συμπιέζει ἐν ἑαυτῇ τὸν ἀέρα τὸν ὄντα ἐν ταῖς ἀραιότησιν αὐτῆς. πυραμιδοῦνται δέ, ὥσπερ πυραμιδοῦται τὸ πῦρ ἐν ταῖς ἰδίαις ὕλαις καὶ κουφίζεται. ὅσα δὲ κάτω ἐκτείνεται, τούτων οἱ πόροι συμπήγνυνται. ὅταν γὰρ πέψις γένηται, τότε ἡ ὕλη πυκνοῦται τοῦ ὑγροῦ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἡ

6. εἴπῃ $N^e Q^e$. ‖ 11. χρυσίτης Q^e. ‖ 14. παχύνει N^e. ‖ 25. ἡ et ἀτμὶς om N^e. ‖ 30. πήγνυσθαι N^e. ‖ 33. οὐκ post ἣν om N^e. ‖ 39. καὶ om N^e.

5. τὸν post κατὰ om Q^e. ‖ αὐταῖς N^e. ‖ 12. παχέων $N^e Q^e$. ‖ 20. πλουσιωτέρα γοῦ Q^e. ‖ 22. τε] δὲ καὶ Q^e. ‖ 23. ἐκεῖ τι N^e. ‖ 30. μελαίνεται N^e. ‖ 33. τινὰ δὲ μέσον Q^e. ‖ 39. γὰρ] δὲ N^e.

ἐντεριώνῃ. κἀντεῦθεν ἐκπορεύεται μὲν τὸ λεπτὸν ἄνω, ἐπαναστρέφει δὲ τὸ ὑγρὸν πρὸς τὰ μέρη ἐκεῖνα κάτω· κινεῖ γὰρ ταύτην ἡ οἰκεία βαρύτης.. ἃ δὲ φυτὰ μέσον τῶν δύο εἰσίν, ἔχουσιν οὕτως. λεπτύνεται τὸ ὑγρόν, ὅτι ἡ φύσις τῆς εὐκρασίας γειτνιάζει τῇ πέψει, εἰσί τε καὶ οἱ πόροι μέσοι, καὶ ἡ ὕλη ἐπεκτείνεται καὶ ἄνω καὶ κάτω. ἔστι δὲ ἡ μὲν πρώτη πέψις ὑπὸ τὸ φυτόν, ἡ δὲ δευτέρα ἐν τῇ ἐντεριώνῃ, ἥτις ἐξέρχεται μὲν ἀπὸ τῆς γῆς, ἔστι δὲ καὶ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ φυτοῦ· καὶ μετὰ ταῦτα γίνεται ἡ διαίρεσις, ἥτις συμβαίνει ἀπὸ τῆς δευτέρας, οὐκ ἀπὸ τῆς πρώτης πέψεως. ἡ δὲ τρίτη πέψις ἐστὶν ἐν τῷ ζῴῳ· οὐ γὰρ γίνεται αὕτη ἡ πέψις εἰ μὴ διὰ τὴν διαίρεσιν τῆς φύσεως τῶν μελῶν καὶ τὴν διάστασιν τῶν φυσικῶν πρὸς ἄλληλα. τὰ δὲ φυτὰ γείτονά εἰσι πρὸς ἑαυτά, καὶ διὰ τοῦτο πληθύνονται ἐν πολλοῖς τόποις. ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ ἡ ὕλη τῶν φυτῶν κάτω ἐκτείνεται. τὰ σχήματα τοίνυν τῶν φυτῶν εἰσὶν ἐν τῇ φύσει καὶ τῇ ποσότητι τῶν σπερμάτων, τὰ ἄνθη δὲ τῶν φυτῶν καὶ οἱ καρποί εἰσιν ἐν ταῖς ὑγρότησι καὶ ἐν ταῖς ὕλαις. κεῖται τοίνυν ἡ πρώτη κίνησις καθολικῶς καὶ ἡ πέψις ἐν πᾶσι τοῖς ζῴοις, καὶ οὐκ ἀποχωροῦσιν ἀπ' αὐτῆς πάντα τὰ ζῷα. ἐν τοῖς φυτοῖς δέ ἐστιν ἡ πρώτη πέψις, εἶτα ἡ πέπανσις κατὰ τὴν τροφὴν αὐτῶν. ἕκαστον οὖν δένδρον ἀναβαίνει ἀεί, ἕστ' ἂν πληρωθείη. αἰτία δὲ αὕτη ἐστίν, ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν ζῴων ἑκάστου τὸ μῆκος πλησίον ἐστὶ τοῦ ἰδίου πλάτους, ἐν τῷ φυτῷ δὲ πόρρω, ὅτι ἡ ῥίζα αὐτοῦ, ἤγουν τὸ πῦρ καὶ τὸ ὕδωρ, σπεύδουσιν εἰς ἀνάβασιν, ἵνα δημιουργηθῇ τὸ φυτόν. ἡ διαφορὰ δὲ τῶν φυτῶν ἐν τοῖς κλάδοις ἐστὶν ἐκ τῆς περιττῆς ἀραιότητος. ὅταν γὰρ συμπιεσθῶσιν οἱ χυμοί, θερμαίνεται ἡ φύσις καὶ σπεύδει εἰς τὴν πέψιν, κἀντεῦθεν τυποῦνται οἱ κλάδοι καὶ φύεται τὰ φύλλα, ὡς προείπομεν.

9 Τὸ δὲ τὰ τῶν δένδρων φύλλα πίπτειν ἐστὶ διὰ τὴν ἐπιφορὰν τῆς ὀξείας ἀραιότητος. ὅταν γὰρ πεφθῇ ἡ ὑγρότης μετὰ τῆς ὕλης, πυραμιδοῦται, καὶ μετὰ ταῦτα κατισχναίνουσι. καὶ ὅταν φανῇ ἡ ὕλη τῇ πέψει πεπληρωμένη, τότε τελείως βύονται τὰ ἄκρα τῶν πόρων ἄνω. καὶ διὰ ταῦτα ἐπεὶ τὰ φύλλα οὐκ ἔχουσιν ὕλην, ξηραίνονται καὶ πίπτουσιν. ἐὰν δὲ συμβῇ τὸ ἐναντίον ὧν εἴπομεν, οὐ πίπτει τὸ φυτὸν εἰς στέρησιν τῶν ἰδίων φύλλων. ὅταν δὲ πάλιν κινήσῃ τὸ φυτὸν ψυχρότης, θερμαίνει αὐτὸ ἡ ἐγκλειομένη τούτῳ θερμότης, καὶ ἡ φανέρωσις τῆς ψυχρότητος γίνεται ἐκτὸς ἐν τοῖς ἄκροις αὐτοῦ, καὶ ἀποτελοῦνται ἐντεῦθεν τὰ φύλλα γλαυκά, καὶ οὐδὲ πίπτουσιν, ὡς οὐδὲ ἐπὶ τῶν ἐλαιῶν καὶ τῶν μυρσινῶν καὶ τῶν λοιπῶν. ὁπόταν δὲ ἔχωσι τὰ δένδρα καὶ τὰ φυτὰ δύναμιν τοῦ ἕλκειν σφοδρῶς, γίνεται καρποφορία ὁμοῦ· ἥτις συμβαίνει, ὅτι χρῆται ἡ φύσις πέψει κατὰ διαδοχὴν συχνῇ, καὶ ἐν ἑκάστῃ πέψει καρπὸν προάγει πολύν. καὶ διὰ τοῦτο τινὰ φυτὰ καὶ πολλάκις ἐν τῷ χρόνῳ καρποφοροῦσι. τὸ δὲ φυτὸν ὅπερ ἐστὶν ὡς ἡ φύσις τοῦ ὕδατος, μόλις καρποφορεῖ διὰ τὴν ἐπικράτειαν τῆς ὑγρότητος αὐτοῦ καὶ τὸν πλατυσμὸν τῶν ἰδίων πόρων καὶ τὴν ἀπορροὴν τῶν ἰδίων ῥιζῶν. ὅτε δὲ ἰσχυροποιηθῇ τὸ θερμόν, ταχύνει τε ἡ τούτου πέψις, καὶ λεπτύνεται ἡ ὑγρότης καὶ οὐ συμπήγνυται· οὐδ' οὕτως πάλιν γίνεσθαι καρποφορίαν συμβαίνει. καὶ τοῦτο εὑρίσκεται ἐν πάσαις ταῖς βοτάναις ταῖς λεπταῖς, ἀλλὰ δὴ καὶ ἔν τισι λαχάνοις. φαιότης δὲ γίνεται ἐν τόποις σφόδρα θερμοῖς, καὶ ἔστιν ἐν τούτοις ὀλίγος καρπὸς ἐκ τῆς ὑγρότητος, διότι εἰσὶ στενοὶ οἱ πόροι. ὅταν οὖν θελήσῃ ἡ φύσις πέψιν ποιῆσαι, μὴ ἔχουσα ὑγρότητα ἀρκοῦσαν τῇ ὕλῃ, τότε γίνονται οἱ πόροι στενώτεροι. ἐπαναστρέφει οὖν ἡ πέψις, καὶ συνεχῆ ταύτην ποιεῖ ἡ θερμότης, καὶ φαίνεται τότε τὸ μέσον λευκοῦ καὶ μέλανος ἐν χρώματι. καὶ ὅτε τοῦτο τοιουτοτρόπως γένηται, τότε τὸ ξύλον φθάνει γίνεσθαι μέλαν, καὶ πᾶν τὸ πλησιάζον τῷ φαιῷ· καὶ τοῦτο ἔστιν ἰδεῖν ἀπὸ τοῦ ἐβένου καὶ τῆς πτελέας. ὁ δὲ ἔβενος καταδύεται ἐν τῷ ὕδατι, ὅτι τὰ μέρη αὐτοῦ εἰσὶ συμπεπηγότα καὶ οἱ πόροι στενοί, καὶ ἀὴρ οὐκ εἰσέρχεται ἐν αὐτοῖς. ὃ δὲ ἐκ τῶν ξύλων τῶν λευκῶν βυθίζεται, ἔστι διὰ τὴν στενότητα τῶν πόρων καὶ τὴν περιττότητα τῆς ὑγρότητος τῆς βυούσης τοὺς πόρους, ὥστε μὴ ἐξέρχεσθαι ἀπ' αὐτῶν ἀέρα. τὸ δὲ ἄνθος ἐκ λεπτῆς μόνον ὕλης ἐστίν, ὅταν ἄρξηται ἡ πέψις· καὶ διὰ τοῦτο προηγεῖται τοῦ φυτοῦ, ὡς ἐδείξαμεν. ἐντεῦθεν οὖν δεικνύομεν καὶ τὴν αἰτίαν δι' ἣν τὰ φυτὰ ἐκφέρουσι φύλλα πρότερον, εἶτα καρπούς. ὃ δὲ ἐν τῷ φυτῷ τῷ ἔχοντι στενοὺς πόρους γίνεται χρῶμα, ἔστιν ἐν χρώματι σαπφειρίνῳ, καὶ διότι συμπιέζονται αὐτοῦ τὰ μέρη, εἰς λευκότητα κλίνει. ὅταν δὲ εἰς εὐκρασίαν φθάσῃ, ἐστὶ γλαυκόν. διότι δέ τινα φυτὰ ἄνθη οὐκ ἔχουσιν, ἔστιν ἡ αἰτία ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γίνεται τοῦτο διὰ τὴν διαφορὰν τῶν ἐν αὐτοῖς μερῶν καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς λεπτότητα καὶ τραχύτητα καὶ παχύτητα. οὐκ ἔχουσι δὲ ἄνθη φοίνικες, συκαῖ καὶ τὰ τούτοις ὅμοια. τὸ δὲ φυτὸν τὸ παχεῖς ἔχον

5. τε] δὲ Q^{a}. ‖ 8. δὲ] τε $N^{a}Q^{a}$. ‖ 22. οὖν N^{a}. ‖ 30. φαίνεται N^{a}.
13. συμβαίνει γίνεσθαι καρποφορίαν N^{a}. ‖ 17. στεροὶ N^{a}. ‖ 27. λεπτῶν N^{a}. ‖ 32. οὖν N^{a}. ‖ 40. ἔχει N^{a}.

φλοιοὺς ἐκτείνεται κατὰ τὴν ἔκτασιν τῆς ὑγρότητος καὶ τὴν συνώθησιν τῆς θερμότητος. καὶ τοῦτό ἐστιν ἐν τῇ πεύκῃ καὶ τῷ φοίνικι. τὸ δὲ φυτὸν τὸ γάλα ἐκβάλλον ἔχει τοῦτο ἐν τῷ μέσῳ. ἔστι δὲ ἡ θερμότης ὑποκάτω ἰσχυροτέρα, καὶ μένει ἐκεῖ πιότης. ὁπόταν οὖν ἄρξηται ἡ θερμότης πέττειν, στρέφεται ἡ πιότης εἰς τὴν οἰκείαν ὑγρότητα, καὶ συμπήγνυσι ταύτην συμπήξει βραχείᾳ. καὶ θερμαινομένου τοῦ τόπου γίνεται ἡ ὑγρότης λιπαρά, ὁμοία γάλακτι, ἐγείρεταί τε ἀναθυμίασις ἀπὸ τῆς ὑγρότητος τῆς ἑλκούσης τὸ γάλα ἐκεῖνο εἰς τὰς ἀκρότητας, καὶ κατέχει ἡ ὑγρότης τὴν θερμότητα τὴν φαινομένην, καὶ οὕτω συμπήγνυται τὸ γάλα· φύσις γάρ ἐστι τῆς θερμότητος τὸ συμπηγνύειν. ὁποῖον δή τι δὲ γάλα πολλῆς ἐστὶ συμπήξεως, τότε γίνεται, ὅταν ἐν τῷ δένδρῳ φανῇ ψῦχος· συμπηγνύμενον γὰρ μετὰ ταῦτα ἐξέρχεται ἀπὸ τοῦ οἰκείου τόπου. καὶ ἐντεῦθέν ἐστι τὸ κόμι. τὸ κόμι δὲ τὸ θερμὸν προέρχεται ἐν τῷ στάζεσθαι· ὁπόταν οὖν τοῦ ἀέρος ἅψηται, συμπήγνυται καὶ καταρρεῖ ἐν τόπῳ εὐκράτῳ, καὶ ἔστιν ὅμοιον ὕδατι. ἕτερον δὲ χέεται καὶ συμπήγνυται ὅμοιον λίθοις ἢ κογχυλίοις. ὅτε δὲ κατὰ στράγγα ῥεῖ, μένον ἐν τῷ οἰκείῳ εἴδει γίνεται ὡς τὸ λεγόμενον σμηρίον. τὸ δὲ ἀλλοιούμενον ὡς λίθος ἐστὶ κατὰ τὸ φαινόμενον λίαν ψυχρόν. ποιεῖ δὲ τοῦτο ἡ θερμότης τοιοῦτον εἶναι· ὅταν δὲ ᾖ ψῦχος καὶ καταρρῇ, ἀπολιθοῦται. πάλιν τῶν δένδρων τινὰ ἀλλοιοῦνται ἐν τῷ χειμῶνι, καὶ ποτὲ μὲν γίνονται χλοερὰ ποτὲ δὲ γλαυκά, καὶ οὐ φθείρονται οὔτε τὰ φύλλα αὐτῶν οὔτε οἱ καρποί, ὅτι τὰ φυτὰ ἐν οἷς τοῦτο συμβαίνει ἔχουσιν ἐπάνω θερμότητα παχεῖαν καὶ ἐν ταῖς ῥίζαις ὑγρότητα λεπτήν· ὅθεν ἐν τῇ προόδῳ τοῦ ἔτους κατέχει ἡ ὑγρότης ἐκεῖνο τὸ χρῶμα διὰ τὴν ψυχρότητα τοῦ ἀέρος. καὶ ὅτε παραβάλλει ἡ θερμότης πρὸς τὴν ψυχρότητα, ὠθεῖ ἡ θερμότης τὴν ὑγρότητα ἔξωθεν, μετὰ τοῦ ὅπερ ἔβαψε χρώματος τοῦ ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ τοῦ δένδρου ἀκολουθοῦντος. ὅτε δὲ στρέφεται πάλιν ἡ ψυχρότης καὶ ἡ ξηρότης εἰς ἐνέργειαν, καὶ ἡ ὑγρότης κατέχει τὴν θερμότητα, τότε τὸ χρῶμα φαίνεται τὸ γλαυκόν.

10 Πικρὸς δὲ γίνεται καρπός, ὅτε ἡ θερμότης καὶ ἡ ὑγρότης οὐκ εἰσὶ πλήρεις ἐν τῇ πέψει. ἡ ψυχρότης γὰρ καὶ ἡ ξηρότης ἐμποδίζουσι τὴν τελείωσιν, καὶ οὕτω στρέφεται εἰς πικρίαν ὁ καρπός. τούτου σημεῖον ὅτι τὸ πικρὸν εἰς πῦρ ἐμβληθὲν γλυκὺ γίνεται. δένδρα δὲ ὅσα γεννῶνται ἐν ὕδατι ὀξώδει, ποιοῦσι καρπὸν γλυκύν, διότι τὸ ὀξῶδες ἕλκει μετὰ θερμότητος τοῦ ἡλίου, ὅπερ ἐστὶ τῆς ἰδίας ποιότητος. καὶ τοῦτο ψυχρότης ἐστὶ καὶ ξηρότης· κἀντεῦθεν ἀπομένουσιν ὑγρότητές τινες ὀλίγαι ἔνδον γλυκεῖαι. θερμαίνεταί τε καὶ ἡ κοιλία τοῦ δένδρου, ὅταν προσμείνῃ ἐς αὐτὴν ὁ ἥλιος, καὶ οὕτως γίνεται ὁ χυμὸς τοῦ καρποῦ στύφος ὀλίγον. καὶ ὅσον πλέον πεπεμμένος γένηται, διαλύεται κατὰ μικρὸν τὸ ὀξῶδες, ἔστ' ἂν καταναλωθείη καὶ φανῇ ἡ γλυκύτης. ἔσται τοίνυν ὁ καρπὸς γλυκύς, τὰ δὲ φύλλα αὐτοῦ καὶ οἱ ἀκρέμονες ξηροί. ὅταν δὲ τελειωθῇ ἡ πεπειρότης, ἐπὶ πλέον γίνεται ὁ καρπὸς πικρός. τοῦτο δέ ἐστι διὰ τὴν περισσὴν θερμότητα μετὰ βραχείας ὑγρότητος. καταναλίσκεται γὰρ ἡ ὑγρότης, ποιεῖ τε ὁ καρπὸς τὴν θερμότητα ἀναβαίνειν, καὶ ἐστὶ τότε ὁ καρπὸς πικρός. γίνονται δὲ καὶ οἱ πυρῆνες πυραμοειδεῖς διὰ τὴν ἐφέλκυσιν τοῦ θερμοῦ καὶ τὴν περιττὴν ψυχρότητα καὶ ὑγρότητα τὴν ἐντὸς κειμένην, ἅ εἰσιν ἐκ γένους τοῦ ὀξώδους ὕδατος. μένει γὰρ τὸ ὑγρὸν ἐν μέσῳ καὶ καταπυκνοῦται καὶ ἰσχναίνει τὰ ἄκρα. τὰ δένδρα δὲ τὰ ὄντα ἐν γῇ εὐκράτῳ ἐπισπεύδουσι τὴν πεπειρότητα πρὸ τῶν χειμερινῶν ἡμερῶν, ὅτι ἡ θερμότης ὅταν ᾖ πλησίον τῆς εὐκρασίας, γένηται δὲ καὶ ἡ ὑγρότης φανερὰ καὶ ὁ ἀὴρ καθαρός, καὶ οὐ δεῖται ὁ καρπὸς πολλῆς ὑγρότητός τε καὶ πέψεως, σπεύδει τότε ἡ τοῦδε πεπειρότης, καὶ πρόεισι πρὸ ἡμερῶν χειμερινῶν. ἐν πᾶσι γοῦν τοῖς δένδροις, ὅτε πρῶτον φυτευθῶσιν, ἐπικρατεῖ τὸ πικρὸν ἢ τὸ στρυφνόν, ἐπεὶ ἡ ὑγρότης ὅταν ἐν τοῖς ἄκροις γένηται αὐτῶν, πέττει τοὺς τόπους τοὺς ὄντας ἐν τῷ μέσῳ τῶν δένδρων, ἐξ ὧν ἐστὶ καὶ ἡ ὕλη τῶν καρπῶν, προέρχεταί τε ξηρότης καὶ ἐπακολουθεῖ τῇ ὑγρότητι, καὶ οὕτω γίνεται ἡ πρώτη πέψις δριμεῖα ἢ πικρὰ ἢ στρυφνή. αἰτία δέ ἐστιν ὅτι μετὰ θερμότητος καὶ ὑγρότητός ἐστι πέψις. ὅταν δὲ ἐπικρατήσῃ ὑγρότης καὶ ξηρότης τοῦ θερμοῦ, ἔστιν ἐξ αὐτοῦ καρπὸς ἐν τῇ ἀρχῇ οὐκ εὔπεπτος, διότι ἡ γέννησις τοῦ καρποῦ ἐν τῇ ἀρχῇ ἐστὶ χωρὶς γλυκύτητος. τῶν μυροβαλάνων δὲ δένδρων ἐν τῇ ἀρχῇ, ὅταν φανῶσιν, οἱ καρποί εἰσι γλυκεῖς· κοινῶς δέ εἰσι στρυφνοὶ καὶ ἐν τῇ κράσει αὐτῶν πικροί. αἰτία δέ ἐστιν ὅτι τὸ δένδρον αὐτῶν ἐστὶν ἀραιὸν τοῖς κλάδοις. ἐν ὥρᾳ δὲ πέψεως, ὅταν ὦσιν οἱ πόροι πλατεῖς, ἕπεται θερμότης τῇ ὑγρότητι, καὶ πεπειροῦνται οἱ καρποί, καὶ εἰσὶν ἐν τῇ ἀρχῇ γλυκεῖς. πάλιν ἀκολούθως ἕλκει διὰ τὴν ἀραιότητα τοῦτο τὸ δένδρον πόρους, ἐπικρατεῖ τε ψυχρότης καὶ ξηρότης τοῦ θερμοῦ καὶ ὑγροῦ, κἀντεῦθεν ἀλλοιοῦνται οἱ καρποὶ εἰς στρυφνότητα.

4. τε N°. ‖ 7. τραχεία N°. ‖ 14. ψύχος φανῇ N°. ‖ 32. ἔβλαψε N°.
1. πιότητος Q°. ‖ 15. καὶ ὑγρότητα om Q°. ‖ 22. τούτου Q°. ‖ 27. περιέχεται Q°. ‖ 28. ἡ πρώτη om Q°.

ἐπικρατεῖ πάλιν ὁ ἥλιος μετὰ τῆς θερμότητος διὰ τῆς ἐφελκύσεως τῆς περιττῆς ξηρότητος ἐν τῷ σπέρματι ἐκείνῳ, ὅπερ ἐστὶν ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ τῶν δένδρων, νικᾷ τε ἡ ψυχρότης τὴν ξηρότητα, καὶ εἰσὶν οἱ καρποὶ ἰσχυρᾶς στρυφνότητος. ἐντεῦθεν δὲ πάλιν ἀναβαίνει θερμοτης φυσικὴ ἄνω, καὶ βοηθεῖ αὐτῇ ἡ θερμότης τοῦ ἡλίου ἔξωθεν, νικᾷ τε ἡ θερμότης καὶ ἡ ξηρότης, καὶ γίνονται οἱ καρποὶ πικροί.

ΠΕΡΙ ΘΑΥΜΑΣΙΩΝ ΑΚΟΥΣΜΑΤΩΝ.

Ἐν τῇ Παιονίᾳ φασὶν ἐν τῷ ὄρει τῷ Ἡσαίνῳ καλυμένῳ, ὃ τὴν Παιονικὴν καὶ τὴν Μαιδικὴν ὁρίζει, εἶναί τι θηρίον τὸ καλύμενον βόλινθον, ὑπὸ δὲ τῶν Παιόνων μόναιπον. τῦτον λέγυσι τὴν μὲν ὅλην φύσιν παραπλήσιον εἶναι βοΐ, διαφέρειν δὲ τῷ μεγέθει καὶ τῇ εὐρωςίᾳ, προσέτι δὲ καὶ τῇ χαίτῃ· ἔχει γὰρ ἀπὸ τῦ αὐχένος, ὥσπερ ὁ ἵππος, κατατείνουσαν βαθεῖαν σφόδρα, καὶ ἀπὸ τῆς κορυφῆς ἕως τῶν ὀφθαλμῶν. τὰ δὲ κέρατα ὐχ ὥσπερ οἱ βόες, ἀλλὰ κατεςραμμένα, καὶ τὸ ὀξὺ κάτω παρὰ τὰ ὦτα· χωρεῖν δὲ αὐτὰ ἡμιχόυ πλεῖον ἑκάτερον αὐτῶν, καὶ μέλανα σφόδρα εἶναι, διαςίλβειν δὲ ὡσανεὶ λελεπισμένα. ὅταν δὲ ἐκδαρῇ τὸ δέρμα, κατέχειν τόπον ὀκτακλίνου. ἡνίκα δὲ πληγῇ, φεύγει, κἂν ἐξαδυνατῦν μένει. ἔςι δὲ ἡδύκρεων. ἀμύνεται δὲ λακτίζον καὶ προσαφοδεῦον ὡς ἐπὶ τέτταρας ὀργυιάς· ῥᾳδίως δὲ χρῆται τούτῳ καὶ πολλάκις τῷ εἴδει, καὶ ἐπικαίει δ' ὥς' ἀποψήχεσθαι τὰς τρίχας τῶν κυνῶν. τεταραγμένυ μὲν ὖν τῦτο ποιεῖν φασὶ τὸν ἄφοδον, ἀταράχυ δὲ μὴ ἐπικαίειν. ὅταν δὲ τίκτωσι, πλείυς γενόμενοι καὶ συναχθέντες ἅμα πάντες οἱ μέγιστοι τίκτυσι καὶ κύκλῳ προσαφοδεύυσι· πολὺ γάρ τι τύτου τοῦ περιττώματος τὸ θηρίον προΐεται.

Τοὺς ἐν Ἀραβίᾳ φασὶ καμήλους μὴ ἀναβαίνειν ἐπὶ τὰς μητέρας, ἀλλὰ κἂν βιάσηταί τις, ὐ θέλυσι. καὶ γάρ ποτε λέγεται, ἐπεὶ οὐκ ἦν ὀχεῖον, τὸν ἐπιμελητὴν καλύψαντα ἐφεῖναι τὸν πῶλον. ὡς δ' ὀχεύοντος ἐπέβη, τότε μέν, ὡς ἔοικε, συνετέλεσε, μικρῷ δ' ὕστερον δάκνων τὸν καμηλίτην ἀπέκτεινεν. 2

Τὺς κόκκυγάς φασι τὺς ἐν Ἑλίκῃ, ὅταν μέλλωσι τίκτειν, μὴ ποιεῖν νεοττιάν, ἀλλ' ἐν ταῖς τῶν φαττῶν ἢ ταῖς τῶν τρυγόνων ἐντίκτειν, καὶ μήτ' ἐπῳάζειν μήτ' ἐκκολάπτειν μήτε τρέφειν αὐτύς· ἀλλ' ὅταν γεννηθῇ ὁ νεοττὸς καὶ ἐκτραφῇ, μεθ' ὧν ἂν ὗτος συνῇ, τύτυς ἐκ τῆς νεοττιᾶς ἐκβάλλειν. γίνεται δ', ὡς ἔοικε, μέγας καὶ καλός, ὥςε ῥᾳδίως κατακρατεῖν τῶν λοιπῶν. τύτῳ δὲ χαίρειν φασὶ καὶ τὰς φάττας ὕτως ὥστε καὶ αὐτὰς συνεκβάλλειν ἐκείνῳ τοὺς ἰδίους νεοττύς. 3

Αἱ ἐν Κρήτῃ αἶγες ὅταν τοξευθῶσι, ζητῦσιν, ὡς ἔοικε, τὸ δίκταμον τὸ ἐκεῖ φυόμενον. ὅταν γὰρ φάγωσιν, εὐθὺς ἐκβάλλυσι τὰ τοξεύματα. 4

Φασί τινας ἐν Ἀχαΐᾳ τῶν ἐλάφων, ὅταν ἀποβάλωσι τὰ κέρατα, εἰς τοιούτους τόπους ἔρχεσθαι ὥςε μὴ ῥᾳδίως εὑρεθῆναι. τῦτο δὲ ποιεῖν διὰ τὸ μὴ ἔχειν ᾧ ἀμυνῦνται, 5

Codices $QB^aK^aN^aO^aR^aS^aT^aU^aV^a$. Tit. θαυμασίων] παραδόξων S^aT^a.

Capitum 1 — 31 loco $QK^aN^aO^a$ capita ponunt 151 — 178. sed prima verba ἐν τῇ — 12. ὀφθαλμῶν post c. 176 ponunt QO^a, utrobique K^aN^a. ‖ 6. Μαιδικὴν Sylburgius: codices μηδικήν. ‖ 7. μόναιπον τῦτον K^aN^a: ceteri μόνεπον τῦτο. ‖ 8. λέγυσι $K^aN^aS^aT^a$: ceteri λέγεται. ‖ βοΐ K^aN^a: ceteri τῷ βοΐ. ‖ 9. διαφέρει T^a. ‖ ἀρωςίᾳ B^aV^a. ‖ 10. ὥσπερ — 12. ὐχ om V^a. ‖ 11. κορυφαίας S^a. ‖ 12. τὰ δὲ — 832 b 21. βεβιῶσθαι om K^aN^a. ‖ 13. περὶ S^a. ‖ 14. ἡμιχήυ B^a, ἡμιπηχύυ V^a. ‖ μέλανα R^aV^a: ceteri μέλαν. ‖ 15. ὡσανεὶ T^aV^a: ceteri ὡς εἶναι. ‖ 17. πληγῶν B^a. ‖ φέγει T^a. ‖ ἐξαδυνατεῖ $B^aR^aV^a$. ‖ δὲ] δὲ καὶ T^a. ‖ 19. καὶ add S^aT^a. ‖ πολλῷ T^a. ‖ 20. τῷ εἴδει om S^aT^a. ‖ ἀποψύχεσθαι B^a. ‖ 21. τεταραγμένον μὲν ὖν τῦτον V^a et omisso μὲν S^aT^a. ‖ 22. τίκτυσι S^a. ‖ 23. γενόμενοι S^a: ceteri γινόμενοι. ‖ 25. προΐεναι T^a.

5. τούς τ' ἐν T^a. ‖ 8. ὁ δὲ τὸ ὀχεῖον S^aT^a, omisso ἐπέβη, cuius loco ἀπέπεσεν est 630 b 34. ‖ 9. μικρὸν S^aT^a. ‖ καμολίτην $B^aR^aV^a$. ‖ 11. ‖ κύνας $B^aR^aV^a$. ‖ τὺς om S^a. ‖ ἐν] ἐν τῇ S^aT^a. ‖ μέλλυσι S^a. ‖ 12. νεοττείαν B^aR^a. ‖ τῶν om B^aR^a. ‖ φαβῶν T^a. ‖ 13. τριγόνων R^a. ‖ 15. ὗτος om T^a. ‖ νεοττείας $B^aR^aV^a$. ‖ 16. ἔοικε καὶ ὗτος μέγας S^aT^a. ‖ 18. φάσσας S^aT^a. ‖ 20. αἱ — 22. τοξεύματα] haec etiam post c. 161 ponunt $K^aN^aU^a$, omissis ὡς ἔοικε. ‖ 21. δίκταμνον K^a. ‖ 23. τινες $B^aR^aV^a$ et infra (post c. 161) K^a. ‖ ἀποβάλλωσι $R^aS^aT^aV^a$ et infra K^aU^a. ‖ 24. τοιούτους τοὺς τ. S^a, τούτους τοὺς τ. $B^aR^aV^a$ et $K^aN^aU^a$. ‖ εἰσέρχεσθαι S^a. ‖ ὥςε μὲν ῥᾳδίως $B^aR^aS^a$, ἐν οἷς ὐ ῥᾴδιον infra $K^aN^aU^a$. ‖ 25. μὴ] μόνον U^a. ‖ ἀμύνονται $B^aR^aV^a$ et K^a.

καὶ δια τὸ πονεῖν τοὺς τόπους ὅθεν τὰ κέρατα ἀπέβαλον. πολλαῖς δὲ καὶ κισσὸν ἐπιπεφυκότα ἐν τῷ τῶν κεράτων τόπῳ ὁρᾶσθαι.

6 Ἐν Ἀρμενίᾳ φάρμακόν τί φασι φύεσθαι ὃ καλεῖται παρδάλειον. τϋτῳ ὖν, ὅταν ὀφθῇ πάρδαλις, χρίσαντες τὸ ἱερεῖον ἀφιᾶσιν. ἡ δὲ ὅταν ἅψηται αὐτϋ, ζητεῖ, ὡς ἔοικε, τὴν τϋ ἀνθρώπϋ κόπρον. διὸ καὶ οἱ κυνηγοὶ εἰς ἀγγεῖον αὐτὴν ἐμβαλόντες ἔκ τινος δένδρου κρεμῶσιν, ἵνα προσαλλομένη καὶ ὑπέρκοπος γενομένη ὑπ' αὐτϋ παραλυθῇ καὶ ὑποχείριος γένηται.

7 Ἐν Αἰγύπτῳ δὲ τοὺς τροχίλϋς φασὶν εἰσπετομένους εἰς τὰ ςόματα τῶν κροκοδείλων καθαίρειν αὐτῶν τϋς ὀδόντας, τὰ σαρκία τὰ ἐνεχόμενα τοῖς ῥύγχεσιν ἐξέλκοντας· τϋς δ' ἥδεσθαι καὶ μηδὲν βλάπτειν αὐτούς.

8 Τϋς ἐν Βυζαντίῳ φασὶν ἐχίνϋς αἰσθάνεσθαι ὅτε βόρεια καὶ νότια πνεῖ πνεύματα, καὶ μεταβάλλειν εὐθὺς τὰς ὀπάς, καὶ ὅταν μὲν ᾖ νότια, ἐκ τϋ ἐδάφϋς τὰς ὀπὰς ποιεῖσθαι, ὅταν δὲ βόρεια, ἐκ τῶν τοιχῶν.

9 Αἱ ἐν Κεφαλληνίᾳ αἶγες ὐ πίνϋσιν, ὡς ἔοικεν, ὥσπερ καὶ τἆλλα τετράποδα, καθ' ἡμέραν δὲ πρὸς τὸ πέλαγος ἀντία τὰ πρόσωπα ποιήσασαι χάσκϋσιν εἰσδεχόμεναι τὰ πνεύματα.

10 Φασὶν ἐν Συρίᾳ τῶν ἀγρίων ὄνων ἕνα ἀφηγεῖσθαι τῆς ἀγέλης, ἐπειδὰν δέ τις νεώτερος ὢν τῶν πώλων ἐπί τινα θήλειαν ἀναβῇ, τὸν ἀφηγϋμενον θυμϋσθαι, καὶ διώκειν ἕως τϋτϋ ἕως ἂν καταλάβῃ τὸν πῶλον, καὶ ὑποκύψας ἐπὶ τὰ ὀπίσθια σκέλη τῷ ςόματι ἀποσπάσῃ τὰ αἰδοῖα.

11 Τὰς χελώνας λέγϋσιν, ὅταν ἔχεως φάγωσιν, ἐπεσθίειν τὴν ὀρίγανον, ἐὰν δὲ μὴ θᾶττον εὕρῃ, ἀποθνήσκειν. πολλϋς δ' ἀποπειράζοντας τῶν ἀγραυλϋντων εἰ τϋτ' ἀληθές ἐςιν, ὅταν ἴδωσιν αὐτὴν τϋτο πράττϋσαν, ἐκτίλλειν τὴν ὀρίγανον· τϋτο δὲ ὅταν ποιήσωσι, μετὰ μικρὸν αὐτὴν ὁρᾶσθαι ἀποθνήσκϋσαν.

Τὸ τῆς ἰκτίδος λέγεται αἰδοῖον εἶναι οὐχ ὅμοιον τῇ 12
φύσει τῶν λοιπῶν ζῴων, ἀλλὰ ςερεὸν διὰ παντὸς οἷον ὀςϋν, ὅπως ἄν ποτε διακειμένη τύχῃ. φασὶ δὲ ςραγγϋρίας αὐτὸ φάρμακον εἶναι ἐν τοῖς ἀρίςοις, καὶ δίδοσθαι ἐπιξυόμενον.

Τὸν δρυοκολάπτην φασὶ τὸ ὄρνεον ἐπὶ τῶν δένδρων 13
βαδίζειν ὥσπερ τϋς ἀσκαλαβώτας, καὶ ὕπτιον καὶ ἐπὶ τὴν γαςέρα. νέμεσθαι δὲ λέγεται καὶ τϋς ἐκ τῶν δένδρων σκώληκας, καὶ ὕτω σφόδρα κατὰ βάθϋς ὀρύττειν τὰ δένδρα ζητϋντα τοὺς σκώληκας ὥςε καὶ καταβάλλειν αὐτά.

Φασὶ τϋς πελεκᾶνας τὰς ἐν τοῖς ποταμοῖς γινομένας 14
κόγχας ὀρύττοντας καταπίνειν, ἔπειτα ὅταν πλῆθος εἰσφρήσωσιν αὐτῶν, ἐξεμεῖν, εἶθ' ὕτως τὰ μὲν κρέα ἐσθίειν τῶν κογχῶν, τῶν δ' ὀςράκων μὴ ἅπτεσθαι.

Ἐν Κυλλήνῃ φασὶ τῆς Ἀρκαδίας τϋς κοσσύφϋς λευ- 15
κοὺς γίνεσθαι, ἄλλοθι δ' οὐδαμῇ, καὶ φωνὰς ποικίλας προΐεσθαι, ἐκπορεύεσθαί τε πρὸς τὴν σελήνην. τὴν δ' ἡμέραν εἴ τις ἐπιχειροίη, σφόδρα δυσθηράτους εἶναι.

Λέγεται δ' ὑπό τινων μέλι τὸ καλούμενον ἄνθινον 16
περὶ Μῆλον καὶ Κνίδον γίνεσθαι εὐῶδες μὲν τῇ ὀσμῇ, ὀλι-
γοχρόνιον δέ, ἐν τϋτῳ δὲ καὶ τὴν ἐριθάκην γίνεσθαι. περὶ 17
Καππαδοκίαν ἔν τισι τόποις ἄνευ κηρίϋ φασὶν ἐργάζεσθαι
τὸ μέλι, γίνεσθαι δὲ τὸ πάχος ὅμοιον ἐλαίῳ. ἐν Τρα- 18
πεζοῦντι τῇ ἐν τῷ Πόντῳ γίνεται τὸ ἀπὸ τῆς πύξου μέλι
βαρύοσμον· καί φασι τοῦτο τοὺς μὲν ὑγιαίνοντας ἐξιςά-
ναι, τοὺς δ' ἐπιλήπτϋς καὶ τελέως ἀπαλλάττειν. φασὶ 19
δὲ καὶ ἐν Λυδίᾳ ἀπὸ τῶν δένδρων τὸ μέλι συλλέγεσθαι
πολύ, καὶ ποιεῖν ἐξ αὐτϋ τϋς ἐνοικοῦντας ἄνευ κηρϋ τρο-
χίσκϋς, καὶ ἀποτέμνοντας χρῆσθαι διὰ τρίψεως σφοδροτέ-
ρας. γίνεται μὲν οὖν καὶ ἐν Θρᾴκῃ, οὐχ ὕτω δὲ ςερεόν,
ἀλλ' ὡσανεὶ ἀμμῶδες. ἅπαν δὲ μέλι πηγνύμενον τὸν ἴσον
ἔχειν ὄγκον φασίν, ὐχ ὥσπερ τὸ ὕδωρ καὶ τἆλλα ὑγρά.

1. ὅθεν καὶ τὰ K^a. ‖ 2. πολλοῖς S^aT^a. ‖ καὶ om $B^aR^aV^a$ et $K^aN^aU^a$. ‖ 3. ἑωρᾶσθαι S^a. ‖ 5. παρδάλιον $B^aR^aS^aV^a$. ‖ τϋτῳ Natalis de Comitibus: τϋτο codices. ‖ 6. ἱρεῖον V^a. ‖ 7. οἱ om S^aT^a. ‖ 8. ἐμβάλλοντες T^aV^a. ‖ κρημνᾶσιν T^a. ‖ συμβαλλομένη S^aT^a. ‖ 9. ὑπέρκοπρος B^a. ‖ γιγομένη S^a. ‖ αὐτῶν $B^aR^aT^aV^a$. ‖ 12. καθέλκειν αὐτῶν τῶν ὀδόντων S^aT^a. ‖ 13. ἐνεχ.] ἐξερχόμενα $B^aR^aV^a$. ‖ 15. Τϋς — 18. τοιχῶν soli habent S^aT^a. ‖ 17. νότος S^a. ‖ 18. τριχῶν T^a. ‖ 19. τὰ πολλὰ ἄλλα S^aT^a. ‖ καθ' ἑκάςην ἡμέραν, ἀλλὰ πρὸς τὸ πνεῦμα ἀντία $B^aR^aV^a$ et infra ante c. 162 $K^aN^aU^a$: ii enim ibi hoc caput ponunt. ‖ 20. ποιήσασαι τὰ πρόσωπα B^a. ‖ 22. ἵππων $B^aR^aV^a$. ‖ 23. τῶν ἄλλων ἐπὶ τὴν θ. $B^aR^aV^a$. ‖ 24. τέως S^a. ‖ 25. ἀπὸ τῶν ὀπισθίων σκελῶν $B^aR^aV^a$. ‖ 26. ἀποσπᾶσθαι $B^aR^aT^aV^a$. ‖ 27. φασὶν $B^aR^aV^a$. ‖ 28. τὸν B^aR^a, τὸ V^a. ‖ 30. τὸ ὀρίγανον V^a, τὸ ὄργανον B^aR^a. ‖ δὲ om S^aT^a.

5. φασὶν post βαδίζειν $B^aR^aV^a$. ‖ τὸν B^a. ‖ 6. τὴν om T^a. ‖ 7. λέγονται T^a. ‖ 8. καὶ — 9. σκώληκας om T^a. ‖ 8. ὀρύσσειν τὰ δ. ζητϋντας S^a. ‖ 10. φασὶ] καὶ S^aT^a. ‖ γενομένας $B^aR^aV^a$. ‖ 11. καταπίνειν] κατά τινος $B^aR^aV^a$. ‖ εἰσφερήσωσιν R^aV^a, εἰσφορήσωσιν $B^aS^aT^a$. ‖ 12. ἐξεμεῖν — 13. κογχῶν om T^a. ‖ 12. κατεσθίειν S^a. ‖ 14. φασὶ om T^a. ‖ 15. τίκτεσθαι $B^aR^aV^a$. ‖ δ' οὐκ ἄν, καὶ ποικίλας φωνὰς πρ. T^a. ‖ 18. μέλι interpres: codices μὲν. ‖ 19. κυδώνιον S^aT^a. ‖ γίνεσθαι καὶ εὐῶδες $B^aR^aV^a$. ‖ 20. ἐν τϋτῳ δὲ om B^aV^a. ‖ post γίνεσθαι S^aT^a c. 20. ‖ 20. περὶ δὲ καππ. S^a, περὶ καππ. δ' T^a. ‖ 22. τὸ μέλι γίνεσθαι δὲ om S^aT^a. ‖ 23. τῇ om S^aT^a. ‖ τῷ om V^a. ‖ σπόγγῳ S^aT^a. ‖ 24. τοῦτο om $B^aR^aV^a$. ‖ 25. καὶ τελέως om T^a. ‖ 26. γίνεσθαι $B^aR^aV^a$. ‖ 27. ἀπ' $B^aR^aV^a$. ‖ 28. χρᾶσθαι δὲ καὶ ἀπίοις σφοδροτέροις S^a et omissa καὶ T^a. ‖ 29. μὲν] δὴ S^aT^a. ‖ δὲ om S^aT^a. ‖ 30. ἀμῶδες B^a. ‖ 31. ὄγκον ἔχειν $B^aR^aV^a$.

20 ἡ Χαλκιδικὴ πόα καὶ τὰ ἀμύγδαλα χρησιμώτατα πρὸς
τὸ μέλι ποιεῖν· πλεῖστον γὰρ γόνον φασὶν ἐξ αὐτῶν γίνε-
21 σθαι. τὰς μελίττας λέγουσιν ὑπὸ μύρου καροῦσθαι καὶ οὐκ
ἀνέχεσθαι τὴν ὀσμήν· ἔνιοι δὲ λέγουσι μάλιστα τοὺς μεμυ-
22 ρισμένους τύπτειν. ἐν Ἰλλυριοῖς φασὶ τοὺς Ταυλαντίους
καλουμένους ἐκ τοῦ μέλιτος ποιεῖν οἶνον. ὅταν δὲ τὰ κηρία
ἐκθλίψωσιν, ὕδωρ ἐπιχέαντες ἕψουσιν ἐν λέβητι ἕως ἂν
ἐκλίπῃ τὸ ἥμισυ, ἔπειτα εἰς κεράμια ἐκχέαντες καὶ ἡμί-
σεα ποιήσαντες τιθέασιν εἰς σανίδας· ἐν ταύταις δέ φασι
ζεῖν πολὺν χρόνον, καὶ γίνεσθαι οἰνῶδες καὶ ἄλλως ἡδὺ
καὶ εὔτονον. ἤδη δέ τισι καὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι συμβεβηκέ-
ναι λέγουσι τοῦτο, ὥστε μηδὲν διαφέρειν οἴνου παλαιοῦ· καὶ
ζητοῦντας ὕστερον τὴν κρᾶσιν μὴ δύνασθαι εὑρεῖν.

23 Περὶ Θετταλίαν μνημονεύουσιν ὄφεις ζωογονηθῆναι το-
σούτους ὥστε, εἰ μὴ ὑπὸ τῶν πελαργῶν ἀνῃροῦντο, ἐκχωρῆσαι
ἂν αὐτούς. διὸ δὴ καὶ τιμῶσι τοὺς πελαργούς, καὶ κτείνειν οὐ
νόμος· καὶ ἐάν τις κτείνῃ, ἔνοχος τοῖς αὐτοῖς γίνεται οἷσπερ
24 καὶ ὁ ἀνδροφόνος. ὡσαύτως καὶ ἐν Λακεδαίμονι κατά τινας
χρόνους μνημονεύεται γενέσθαι τοσοῦτον πλῆθος ὄφεων ὥστε
διὰ σπανοσιτίαν καὶ τροφῇ τοὺς Λάκωνας χρῆσθαι αὐτοῖς·
ὅθεν καὶ τὴν Πυθίαν φασὶ προσαγορεῦσαι αὐτοὺς ὀφιοδείρους.

25 Ἐν Κύπρῳ τῇ νήσῳ λέγεται τοὺς μῦς τὸν σίδηρον
26 ἐσθίειν. φασὶ δὲ καὶ τοὺς Χάλυβας ἔν τινι ὑπερκειμένῳ
αὐτοῖς νησιδίῳ τὸ χρυσίον συμφορεῖσθαι παρὰ πλειόνων.
διὸ δὴ καὶ τοὺς ἐν τοῖς μετάλλοις ἀνασχίζουσιν, ὡς ἔοικεν.

27 Λέγεται δὲ ἐκ Σούσων εἰς Μηδίαν ἰοῦσιν ἐν τῷ δευτέρῳ
σταθμῷ σκορπίων ἄπλετόν τι πλῆθος γίνεσθαι. διὸ καὶ ὁ βα-
σιλεὺς ὁ Περσῶν, ὅτε διοδεύοι, τρεῖς ἡμέρας ἔμενε, πᾶσι
τοῖς αὐτοῦ συντάσσων ἐκθηρεύειν· τῷ δὲ πλείστους θηρεύσαντι
ἆθλον ἐδίδου.

28 Ἐν Κυρήνῃ δέ φασιν οὐχ ἓν εἶναι μυῶν γένος, ἀλλὰ
πλείω καὶ διάφορα καὶ ταῖς μορφαῖς καὶ ταῖς χρόαις·
ἐνίους γὰρ πλατυπροσώπους, ὥσπερ αἱ γαλαῖ, γίνεσθαι,
τινὰς δὲ ἐχινώδεις, οὓς καλοῦσιν ἐχῖνας.

Περὶ Κιλικίαν δέ φασιν εἶναι ὕδατος συστρεμμάτιον, 29
εἰς ὃ τὰ πεπνιγμένα τῶν ὀρνέων καὶ τῶν λοιπῶν ζῴων ὅταν
ἀποβαφῇ, πάλιν ἀναβιοῖ.

Ἐν δὲ Σκύθαις τοῖς καλουμένοις Γελωνοῖς φασὶ θη- 30
ρίον τι γίνεσθαι, σπάνιον μὲν ὑπερβολῇ, ὃ ὀνομάζεται τά-
ρανδος· λέγεται δὲ τοῦτο μεταβάλλειν τὰς χρόας τῆς τρι-
χὸς καθ' ὃν ἂν καὶ τόπον ᾖ. διὰ δὲ τοῦτο εἶναι δυσθήρα-
τον [καὶ διὰ τὴν μεταβολήν]· καὶ γὰρ δένδρεσι καὶ τό-
ποις, καὶ ὅλως ἐν οἷς ἂν ᾖ, τοιοῦτον τῇ χροίᾳ γίνεσθαι.
θαυμασιώτατον δὲ τὸ τὴν τρίχα μεταβάλλειν· τὰ γὰρ
λοιπὰ τὸν χρῶτα, οἷον ὅ τε χαμαιλέων καὶ ὁ πολύπους.
τὸ δὲ μέγεθος ὡσανεὶ βοῦς. τοῦ δὲ προσώπου τὸν τύπον
ὅμοιον ἔχει ἐλάφῳ.

Λέγεται δέ τινα ἐν Ἀβύδῳ παρακόψαντα τῇ διανοίᾳ 31
καὶ εἰς τὸ θέατρον ἐρχόμενον ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας θεωρεῖν,
ὡς ὑποκρινομένων τινῶν, καὶ ἐπισημαίνεσθαι· καὶ ὡς κα-
τέστη τῆς παρακοπῆς, ἔφησεν ἐκεῖνον αὐτῷ τὸν χρόνον ἥδιστα
βεβιῶσθαι. καὶ ἐν Τάραντι δέ φασιν οἰνοπώλην τινὰ τὴν 32
μὲν νύκτα μαίνεσθαι, τὴν δ' ἡμέραν οἰνοπωλεῖν. καὶ γὰρ
τὸ κλειδίον τοῦ οἰκήματος πρὸς τῷ ζωνίῳ διεφύλαττε,
πολλῶν δ' ἐπιχειρούντων παρελέσθαι καὶ λαβεῖν οὐδέποτε
ἀπώλεσεν.

Ἐν Τήνῳ τῇ νήσῳ φασὶν εἶναι φιάλιον σύγκραμα 33
ἔχον, ἐξ οὗ πῦρ ἀνάπτουσι πάνυ ῥᾳδίως. καὶ ἐν Βιθυ-
νίᾳ δὲ τῆς Θρᾴκης ἐν τοῖς μετάλλοις γίνεται ὁ καλούμενος
σπίνος, ἐξ οὗ φασὶ πῦρ ἀνάπτεσθαι. ἐν δὲ Λιπάρᾳ τῇ 34
νήσῳ λέγουσιν εἶναί τινα εἰσπνοήν, εἰς ἣν ἐὰν κρύψωσι
χύτραν, ἐμβαλόντες ὃ ἂν ἐθέλωσιν ἕψουσιν. ἔστι δὲ καὶ 35

1. χαλιδικὴ B^aV^a. ‖ 2. πλεῖστον — γίνεσθαι om T^a. ‖ 3. λέγει $B^aR^aV^a$. ‖ 5. τοὺς om T^a, τοῖς $B^aR^aV^a$. ‖ ταλαντίους καλουμένους S^a, ταυλαντίοις καλουμένοις $B^aR^aV^a$. ‖ 7. ἐκθλίβωσιν $B^aR^aV^a$. ‖ ἕως] μέχρις οὗ S^aT^a. ‖ 8. ἐλλίπῃ S^a. ‖ ἡμίσεα] ἥδιστα $B^aR^aV^a$. ‖ 9. φασιν ἔχειν πολυχρόνιον $B^aR^aV^a$. ‖ 10. γίνεται T^a. ‖ 11. τινες $B^aR^aV^a$. ‖ ἐν] ἐν τῇ T^a. ‖ 12. λέγει B^aV^a. ‖ 14. περὶ τὴν θεττ. T^a. ‖ 16. δὴ om $B^aR^aV^a$. ‖ 17. ὥσπερ pr S^a. ‖ 20. τροφὴν S^aT^a. ‖ 21. φάναι προσαγορεύεσθαι $B^aR^aV^a$. ‖ 23. μυίας B^aR^a, μέτας V^a. ‖ 23. τι $B^aR^aV^a$. ‖ ὑποκειμένῳ V^a. ‖ 24. νησίῳ T^a. ‖ περὶ $B^aR^aS^aV^a$. ‖ 25. δὴ om $B^aR^aS^aV^a$. ‖ τοὺς om $B^aR^aV^a$. ‖ 26. δὲ] δὲ καὶ S^aT^a. ‖ τῷ om $B^aR^aV^a$. ‖ 27. γενέσθαι $B^aR^aV^a$. ‖ διὸ δὴ καὶ βασιλεὺς πέρσης S^a. ‖ 28. τοῖς αὐτοῦ πᾶσι S^aT^a.

2. γίνεσθαι, τινὰς] τοὺς S^aT^a. ‖ 3. δὲ] δὲ καὶ B^a. ‖ 4. σικελίαν $B^aR^aV^a$. ‖ 8. τι om $B^aR^aV^a$. ‖ γενέσθαι T^a. ‖ τάρανδρος S^a, τάνανδρος T^a. ‖ 9. μεταβάλλει R^a. ‖ τῶν τριχῶν V^a. ‖ 10. εἶναι δὲ διά τε τοῦτο $B^aR^aT^aV^a$. ‖ 12. οἷς] ᾗς R^a. ‖ χρόα $B^aR^aV^a$. ‖ γίνεται $B^aR^aS^aT^a$. ‖ 13. τὰ μὲν γὰρ S^aT^a. ‖ 15. τύφον B^aR^a. ‖ 16. ἐλάφου S^a. ‖ 22. δ' post ἡμέραν V^a, om $B^aR^aN^a$. ‖ καὶ γὰρ τὸ] τὸ γὰρ S^aT^a. ‖ 23. ζωνδίῳ K^aN^a. ‖ διεφυλάττετο S^aT^a. ‖ 24. παρελέσθαι καὶ om B^aR^a. ‖ 26. Ἐν — 29. ἀνάπτεσθαι] haec infra (post c. 177) ponunt $K^aN^aO^aU^a$, hoc loco S^aT^a. ‖ 26. τήλῳ $K^aN^aO^aU^a$, τήνων T^a, τινι S^a. ‖ σύγκριμα U^a, σύγγραμμα N^a. ‖ 27. ἔχον om S^aT^a. ‖ οὗ] οὗ φασὶ S^a. ‖ πάνυ om $K^aN^aO^aU^a$. ‖ post ῥᾳδίως $QK^aN^aO^a$, post ἀνάπτεσθαι (29.) U^a: περὶ τῶν ἐκ γῆς ἀναφυομένων πυρῶν. ‖ 28. λεγόμενος S^a. ‖ 29. σπίνις S^a, σπίν ἰς T^a. ‖ 30. τινὰ εἰσπνοήν] τινες γῆν $B^aK^aN^aR^aV^a$. ‖ 31. ἐὰν K^aN^a, ἐ R^a, om B^aV^a. ‖ θέλουσι B^aV^a. ‖ ἕψεσθαι, idque ante ὃ, T^a. ‖ καὶ om N^a.

ἐν Μηδίᾳ καὶ ἐν Ψιττακηνῇ τῆς Περσίδος πυρὰ καιόμενα,
τὸ μὲν ἐν Μηδίᾳ ὀλίγον, τὸ δ' ἐν Ψιττακηνῇ πολὺ καὶ
καθαρὸν τῇ φλογί· διὸ καὶ μαγειρεῖα πρὸς αὐτῷ κατε-
σκεύασεν ὁ Περσῶν βασιλεύς. ἄμφω δ' ἐν ὁμαλοῖς τόποις
καὶ ὐκ ἐν ὑψηλοῖς. ταῦτα δὲ καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν
36 φανερά, τὰ δὲ περὶ Παμφυλίαν νύκτωρ μόνον. φασὶ δὲ
καὶ περὶ Ἀτιτανίαν, πρὸς τοῖς ὁρίοις τῆς Ἀπολλωνιάτιδος,
εἶναί τινα πέτραν ἐξ ἧς τὸ μὲν ἀνιὸν πῦρ ὐ φανερόν ἐςιν,
37 ἐπειδὰν δὲ ἔλαιον ἐπιχυθῇ ἐπ' αὐτήν, ἐκφλογῦται. λέγε-
ται δὲ καὶ τὰ ἔξω ςηλῶν Ἡρακλείων καίεσθαι, τὰ μὲν
διὰ παντός, τὰ δὲ νύκτωρ μόνον, ὡς ὁ Ἄννωνος περί-
πλους ἱςορεῖ. καὶ τὸ ἐν Λιπάρᾳ δὲ φανερὸν καὶ φλο-
γῶδες, οὐ μὴν ἡμέρας, ἀλλὰ νύκτωρ μόνον. εἶναι δὲ
καὶ ἐν Πιθηκούσαις φασὶ πυρῶδες μὲν καὶ θερμὸν ἐκτό-
38 πως, οὐ μὴν καιόμενον. τὸ δ' ἐν τῇ Λιπάρᾳ ποτὲ καὶ
ἐκλιπεῖν φησὶ Ξενοφάνης ἐπ' ἔτη ἑκκαίδεκα, τῷ δὲ ἑβδό-
μῳ ἐπανελθεῖν. τὸν δ' ἐν τῇ Αἴτνῃ ῥύακα οὔτε φλο-
γώδη φασὶν οὔτε συνεχῆ, ἀλλὰ διὰ πολλῶν ἐτῶν γί-
39 νεσθαι. λέγεται δὲ καὶ περὶ Λυδίαν ἀναζέσαι πῦρ
40 πάμπληθες, καὶ καίεσθαι ἐφ' ἡμέρας ἑπτά. θαυμαςὸν
δὲ τὸ ἐν Σικελίᾳ περὶ τὸν ῥύακα γινόμενον· τὸ γὰρ πλά-
τος ἐςὶ τὸ τῆς τῦ πυρὸς ἀναζέσεως τεσσαράκοντα ςαδίων,
41 τὸ δὲ ὕψος δι' οὗ φέρεται, τριῶν. φασὶ δὲ τὸν ἐν τῇ
Θρᾴκῃ λίθον τὸν καλύμενον σπίνον διακοπέντα καίεσθαι,
καὶ συντεθέντα πρὸς ἑαυτόν, ὥσπερ τὴν σμαρίλην, ὕτως
κἀκεῖνον εἰς ἑαυτὸν τεθέντα καὶ ἐπιρραινόμενον ὕδατι καί-
εσθαι. τὸ δ' αὐτὸ ποιεῖν καὶ τὸν μαριέα.
42 Περὶ Φιλίππυς τῆς Μακεδονίας εἶναι λέγυσι μέταλλα,
ἐξ ὧν τὰ ἐκβαλλόμενα ἀποσύρματα αὐξάνεσθαί φασι καὶ
43 φύειν χρυσίον, καὶ τοῦτ' εἶναι φανερόν. φασὶ δὲ καὶ ἐν
Κύπρῳ περὶ τὸν καλύμενον Τυρρίαν χαλκὸν ὅμοιον γίγνε-
σθαι. κατακόψαντες γάρ, ὡς ἔοικεν, εἰς μικρὰ σπείρουσιν
αὐτόν· εἶθ' ὑδάτων ἐπιγενομένων αὐξάνεται καὶ ἐξανίησι
καὶ ὕτως συνάγεται. φασὶ δὲ καὶ ἐν Μήλῳ τῇ νήσῳ ἐν 44
τοῖς ἐξορυσσομένοις τόποις τῆς γῆς πάλιν ἀναπληρώματα
γίγνεσθαι.
Περὶ Παιονίαν λέγουσιν, ὅταν συνεχεῖς ὄμβροι γέ- 45
νωνται, εὑρίσκεσθαι περιτηκομένης τῆς γῆς χρυσὸν τὸν κα-
λούμενον ἄπυρον. λέγουσι δ' ἐν τῇ Παιονίᾳ οὕτω χρυσί-
ζειν τὴν γῆν ὥςε πολλὺς εὑρηκέναι καὶ ὑπὲρ μνᾶν χρυ-
σίυ ὁλκήν. τῷ δὲ βασιλεῖ τινά φασιν εὑρόντα ἀνενεγκεῖν
δύο βώλυς, τὸν μὲν τρεῖς μνᾶς ἄγοντα, τὸν δὲ πέντε· ὓς
φασιν ἐπὶ τῆς τραπέζης αὐτῷ παρακεῖσθαι, καὶ ἐπ' ἐκεί-
νων πρῶτον, εἴ τι ἐσθίει, ἀπάρχεσθαι. φασὶ δὲ καὶ ἐν 46
Βάκτροις τὸν Ὦξον ποταμὸν καταφέρειν βωλία χρυσίου
πλήθει πολλά, καὶ ἐν Ἰβηρίᾳ δὲ τὸν καλύμενον Θεόδω-
ρον ποταμὸν ἐκβράσσειν τε πολὺ περὶ τὰ χείλη χρυσίον,
ὁμοίως δὲ καὶ καταφέρειν.
Λέγουσι δὲ καὶ ἐν Πιερίᾳ τῆς Μακεδονίας ἄσημόν 47
τι χρυσίον κατορωρυγμένον ὑπὸ τῶν ἀρχαίων βασιλέων,
χασμάτων τεττάρων ὄντων, ἐξ ἑνὸς αὐτῶν ἀναφῦναι
χρυσίον τὸ μέγεθος σπιθαμιαῖον. λέγεται δὲ ἰδιαιτά- 48
την εἶναι γένεσιν σιδήρου τοῦ Χαλυβικοῦ καὶ τοῦ Ἀμι-
σηνοῦ. συμφύεται γάρ, ὥς γε λέγουσιν, ἐκ τῆς ἄμ-
μου τῆς καταφερομένης ἐκ τῶν ποταμῶν. ταύτην δ' οἱ
μὲν ἁπλῶς φασὶ πλύναντας καμινεύειν, οἱ δὲ τὴν ὑπό-
στασιν τὴν γενομένην ἐκ τῆς πλύσεως πολλάκις πλυ-
θεῖσαν συγκαίειν, παρεμβάλλειν δὲ τὸν πυρίμαχον κα-
λούμενον λίθον· εἶναι δ' ἐν τῇ χώρᾳ πολύν. ὗτος δ' ὁ σί-
δηρος πολὺ τῶν ἄλλων γίνεται καλλίων. εἰ δὲ μὴ ἐν
μιᾷ καμίνῳ ἐκαίετο, ὐδὲν ἄν, ὡς ἔοικε, διέφερε τἀργυρίυ.
μόνον δέ φασιν αὐτὸν ἀνίωτον εἶναι, ὐ πολὺν δὲ γίνεσθαι.

1. μηδεία K^aN^a. ‖ 1 et 2. ψιτταχῇ K^aN^a, ψιττακίῃ $B^aR^aS^aT^aV^a$. ‖ 2. τὰ — τὰ $B^aR^aV^a$. ‖ ἐν τῇ ψ. K^a. ‖ 3. αὐτὸ S^aT^a. ‖ 4. ὁμαλοῖς καὶ ὐκ ἐν ὑψηλοῖς τόποις S^aT^a, ὁμαλοῖς τόποις καὶ ὐκ ἐν ἀνωμάλοις ceteri. ‖ 5. ταῦτα δὲ καὶ om S^aT^a, καὶ om B^aR^a. ‖ 7. καὶ om $K^aN^aT^a$. ‖ ἀπολλωνιάδος N^a. ‖ 9. καὶ τὰ ἔξω δὲ, omisso λέγεται, T^a. δὲ om S^a. ‖ 11. τὰ δὲ] πάλιν δὲ N^a. ‖ ὁ om $B^aR^aT^a$. ‖ 12. λιπάρῳ rc T^a. ‖ 13. νυκτὸς $B^aK^aN^aR^a$. ‖ 14. πιθικούσαις N^a. ‖ 15. μέντοι S^aT^a. ‖ τῇ om S^a. ‖ 16. ἐκλείπειν $B^aK^aN^aR^aS^a$. ‖ ξενοφάνης φησὶν S^aT^a. ‖ ἐπ' om $B^aK^aN^aR^a$. ‖ 17. τὸ B^aR^a. ‖ ἐν τῇ om T^a, τῇ om S^a. ‖ 18. αἰτιῶν B^aR^a. ‖ 19. ἀναφέρεσθαι $B^aK^aN^aR^a$. ‖ 20. θαυμαςότατον $B^aK^aN^aR^a$. ‖ 21. τὸν T^a, omissis mox περὶ τόν. ‖ ῥύωκα T^a, ῥύακον B^aR^a. ‖ γινόμενον $B^aN^aR^aT^a$. ‖ 22. ἀναζεύξεως N^a. ‖ 23. δι' om B^aR^a. ‖ 25. σμαρίλλην $B^aN^aR^aS^aT^a$. ‖ 26. τιθέντα S^a. ‖ 27. τὸ δ' αὐτὸ om T^a. ‖ μαριθὰν $B^aN^aR^a$. ‖ 28. τὺς ἐν μακεδονίᾳ S^aT^a. ‖ 29. αὐξάνεσθαί φασιν ἀποσύρματα S^a. ‖ 30. δὲ om $B^aN^aR^aS^a$. ‖ 31. λεγόμενον B^aR^a. ‖ τυρίαν N^a.

2. ἐξανίησι] ἀνίεται B^aR^a. ‖ 3. καὶ ὕτως συνάγεται om T^a. ‖ 4. πάλιν om S^a. ‖ ἀναπλήρωμα T^a. ‖ 6. συνεχεῖς οἱ ὄμβροι B^aR^a. ‖ γίνωνται B^a, γίνονται R^a. ‖ 9. ὑπὲρ τὴν μνᾶν $B^aN^aR^aS^a$. ‖ 10. τινά om $B^aN^aR^aS^a$, qui mox εὑρέντας. ‖ 11. μώβυς B^a. ‖ 12. αὐτῷ om T^a. ‖ 13. ἀπέρχεσθαι B^aR^a. ‖ 14. ὦζον $R^aS^aT^a$, τόξον (omisso τὸν) N^a. ‖ χρυσία $B^aR^aT^a$. ‖ 15. πλῆθος N^a, om $B^aR^aT^a$. ‖ 16. ἐμβράσσειν T^a. ‖ 18. λέγεται $B^aR^aT^a$. ‖ 21. ἰδιωτάτην $B^aR^aS^aT^a$. ‖ 22. Ἀμισηνῦ] ἀσημίου μυσινοῦ T^a, ἀσιμίου μησηνοῦ B^aR^a. ‖ 25. πλύναντας Sylburgius: codices πλύναντες. ‖ καὶ μινεύειν B^aR^a. ‖ 26. τῆς γινομένης S^a. ‖ φλύσεως B^aR^a, φύσεως S^a. ‖ 27. παρεμβάλειν B^a. ‖ δὲ τῷ πυρὶ μάχον S^a. ‖ 30. ἐκκαίετο $B^aR^aS^a$. ‖ ἀργύρυ S^a. ‖ 31. εἶναι om $B^aN^aR^aT^a$.

οὐ γίνεται δὲ ψάμμος εἰ μὴ κατὰ συμβεβηκός. συμβαίνει δὲ τοῦτο, ὅτι ἐστι διατριβὴ τῆς κινήσεως τοῦ ἡλίου, ὡς ἔφημεν, καὶ μακρυσμὸς ἀπὸ ὕδατος γλυκεροῦ. τοιουτοτρόπως νοητέον καὶ περὶ τῆς ἁλμυρότητος τῶν ὑδάτων τῆς θαλάσσης. ἡ ῥίζα μὲν γὰρ πάντων τῶν ὑδάτων ἐστὶ γλυκερά, καὶ οὐκ ἄλλως συμβαίνει αὐτῇ ἁλμυρότης εἰ μὴ κατὰ τὸν τρόπον τὸν λεχθέντα. καὶ τοῦτο σημεῖόν ἐστιν αἰσθητὸν ὅτι ἡ γῆ μέν ἐστιν ὑποκάτω τοῦ ὕδατος, τὸ δὲ ὕδωρ ὑπεράνω ἐξ ἀνάγκης καὶ φυσικῶς. κἀντεῦθεν καὶ κυριώτερον συμβέβηκε τῷ ὕδατι τὸ εἶναι στοιχείῳ παρὸ τῇ γῇ. ἐφρόνησαν δέ τινες στοιχεῖον εἶναι τὸ πάντων τῶν ὑδάτων πλεῖστον· πλεῖστον δέ ἐστι τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης, καὶ διὰ τοῦτο καὶ στοιχεῖον πάντων ἐκρίθη τῶν ὑδάτων. ἔστι δὲ τὸ ὕδωρ φυσικῶς ὑπερέχον τῆς γῆς καὶ λεπτότερον αὐτῆς. καὶ διὰ τοῦτο ἀπεδείξαμεν ὅτι καὶ τὸ ὕδωρ πάντως κουφότερόν ἐστι τὸ γλυκὺ τοῦ ἁλμυροῦ. πλὴν λάβωμεν καὶ ὡς ἐν παραδείγματι δύο σκεύη ἶσα, καὶ θῶμεν ἐν αὐτοῖς ὕδωρ γλυκὺ καὶ ὕδωρ ἁλμυρόν. μετὰ ταῦτα προσλάβωμεν ᾠόν, θῶμεν δὲ τοῦτο ἐν τῷ ὕδατι τῷ γλυκεῖ, καὶ αὐτίκα καταδύσεται. μετὰ ταῦτα θῶμεν αὐτὸ καὶ ἐν τῷ ὕδατι τῷ ἁλμυρῷ, καὶ ὑπερνήξεται, καὶ ἀναβήσεται ἐπάνω τῶν μερῶν τοῦ τοιούτου ὕδατος, διότι τὰ μέρη τούτου οὐ διαζεύγνυνται ὡς τὰ μέρη τοῦ ὕδατος τοῦ γλυκεροῦ. ἐκείνου μὲν γὰρ τὰ μέρη οὐ δύνανται ὑπομένειν διὰ τὴν λεπτότητα βάρος, τούτου δὲ διὰ τὴν παχύτητα δύνανται· καὶ διὰ τοῦτο οὐ καταδύεται τὸ ἐπιτεθὲν αὐτῷ. οὕτω φυσικῶς ἐν τῇ νεκρᾷ θαλάσσῃ οὔτε καταδύεται ζῷον οὔτε γεννᾶται· κυριεύει γὰρ ἡ ξηρότης ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν παντὶ ὅπερ ἐστὶ πλησίον τοῦ σχήματος τῆς γῆς. φαίνεται τοίνυν ἐντεῦθεν ὅτι τὸ ὕδωρ τὸ παχύ ἐστιν ὑποκάτω τοῦ μὴ παχέος. τὸ γὰρ παχύ ἐστιν ἐκ τοῦ γένους τῆς γῆς, τὸ δὲ λεπτὸν καὶ ἀραιὸν ἐκ τοῦ γένους τοῦ ἀέρος. καὶ διὰ τοῦτο ὑπερέχει τὸ ὕδωρ τὸ γλυκὺ πάντων τῶν ὑδάτων· ἐκεῖνο γάρ ἐστιν ὑπάρχον τῆς γῆς πορρωτέρω. ἤδη τοιγαροῦν ἔγνωμεν ὅτι τὸ ὕδωρ τὸ πορρωτάτω τῆς γῆς φυσικόν ἐστι. καὶ τὸ γλυκὺ τοῦ θαλαττίου ὑπερκεῖσθαι ἀπεδείξαμεν. καὶ φυσικὸν τοῦτο εἶναι τῷ ῥηθέντι σημείῳ φανερὸν καὶ ἀναγκαῖον ἐγένετο. γεννᾶται δὲ τὸ ἅλας ἐν ἱσταμένοις ὕδασιν, οἷς τὸ γλυκὺ γίνεται ἁλμυρόν. ὑπερβαίνει δὲ ἡ ἁλμυρότης τῆς γῆς ἐκείνην τὴν ἁλμυρότητα. ἀπομένει γὰρ ἐκείνῃ μὲν ἀὴρ ἐγκεκλεισμένος, ταύτῃ δ' οὔ. καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκεῖνο τῆς γῆς τὸ σῶμα, γλυκύτητός τινος μετέχον κατὰ πάντα τρόπον, εἰ καὶ τὸ γένος τοῦτο ἐξ ὕδατός ἐστιν, ὃ ἐξέρχεται ἐξ αὐτῆς τῆς γῆς ὡς ἱδρώς.

Πρὸς τούτοις ὀφείλομεν εἰδέναι ὅτι καὶ αἱ βοτάναι καὶ 3
τὰ εἴδη οὐκ εἰσὶν εἰ μὴ ἐκ συνθέσεως, καὶ οὐκ ἐξ ὕλης ἁπλῆς, ἀλλ' ὥσπερ ἐστὶν ἡ ἁλυκότης ἀπὸ τοῦ ὕδατος τῆς θαλάσσης καὶ τῆς οὐσίας τῶν ψάμμων. αἱ ἀναθυμιάσεις γὰρ αἱ ἀναβαίνουσαι, ὅταν συμπαγῶσι, δύνανται συμπεριλαβεῖν τὴν αἰτίαν τῆς τῶν βοτανῶν ὑπάρξεως· καταπίπτει γὰρ ἀὴρ ἐντεῦθεν, καὶ δροσίζει τὸν τόπον, καὶ προέρχονται ἐξ αὐτοῦ διὰ τῆς δυνάμεως τῶν ἀστέρων τὰ εἴδη τῶν σπερμάτων. ὕλη δὲ ἀναγκαία ἐστὶ τὸ ὕδωρ, εἰ καὶ διαφορά ἐστιν ἐν τῷ γένει τοῦ ὕδατος. τὸ γὰρ ἀνερχόμενον οὐκ ἔστιν εἰ μὴ ὕδωρ γλυκύ· τὸ δὲ ἁλμυρὸν βαρύ ἐστι, καὶ οὐ συναναβαίνει τῷ γλυκεῖ. τὸ δὲ ὑπερβαῖνον τοῦτο τὸ λεπτότερόν ἐστι τοῦ ὕδατος. ὃ δὴ ἐὰν ἐφελκυσθείη ὑπὸ τοῦ ἀέρος, λεπτύνεται καὶ ἐπὶ πλέον ἀναβαίνει, κἀντεῦθεν γίνονται πηγαὶ καὶ ποταμοὶ ἐν τοῖς ὄρεσι, καὶ εἰς πολὺ διατρέχουσι. καὶ σημεῖον τούτου ἐστὶ τὸ αἷμα τὸ ἀνερχόμενον εἰς τὸν ἐγκέφαλον. ὥσπερ γάρ τι ἐκ τῶν τροφῶν μετὰ τῆς ἀναθυμιάσεως ἀνέρχεται, οὕτω καὶ εἰς πάντα τὰ ὕδατα. καὶ γὰρ καί τι τοῦ ὕδατος τοῦ ἁλυκοῦ ἄνεισι μετ' ἐκείνου ὃ ἐξήρανεν ἡ θερμότης, εἰς τὸ εἶδος τοῦ ἀέρος, ὅς ἐστιν ἀκριβῶς ὑπεράνω παντὸς γλυκέος ὕδατος καὶ ἁλμυροῦ. παράδειγμα δὲ τοῦ λόγου τούτου εὑρήκαμεν ἐν τοῖς βαλανείοις πολλάκις. ὅταν γὰρ τὸ ὕδωρ τὸ ἁλμυρὸν καταλάβῃ θερμότης, λεπτύνει τὰ μέρη αὐτοῦ, ἀναβαίνει τε ἀναθυμίασις, ἥτις ἦν ἐν τῷ ἐδάφει τοῦ βαλανείου, καὶ ἀναχωροῦσι τὰ πυκνὰ μέρη τῆς ἁλυκότητος μετὰ τοῦ ὑγροῦ τοῦ φυσικοῦ (οὐδὲ γάρ εἰσιν ἐκ τοῦ γένους τοῦ ἀέρος), ἵνα ἀκολουθήσωσι τῇ ἀναθυμιάσει, ἥτις μία μετὰ τὴν ἄλλην προχωρεῖ ἄνω. ὅταν οὖν προχωρήσωσι πολλαί, καταπιέζεται ὁ ὄροφος, κἀντεῦθεν συνάγεται καὶ συμπήγνυται καὶ ἐπιστρέφει καὶ κάτω στάζει τὸ ὕδωρ τὸ γλυκύ. καὶ οὕτως ἐν πᾶσι τοῖς βαλανείοις τοῖς ἁλμυροῖς ἐστὶν ὕδωρ γλυκύ. αἱ τοίνυν βοτάναι αἱ φυόμεναι ἐν τοῖς ὕδασι τοῖς ἁλυκοῖς οὐκ ὀφείλουσιν ἔχειν πληθυσμὸν διὰ τὴν ξηρότητα. καὶ γὰρ τὸ φυτὸν δύο δεῖται, ὕλης λέγω καὶ τόπου, τῇ ἰδίᾳ φύσει ἁρμοζόντων. ὅταν οὖν τὰ τοιαῦτα δύο παρῶσιν ὁμοῦ, προκόπτει τὸ φυτόν. ὅταν δὲ εὕρωμεν ὕλην πορρωτάτω τῆς εὐκρασίας, ἐπικενῆς ἐστίν· ἐμποδὼν γάρ ἐστι τῷ εἶναι τὸ ἐν τόπῳ εἶναι μὴ εὐκραεῖ. ἔτι κοινῶς οὐχ εὑρίσκομεν φυτὸν

13. ἐκρίθη πάντων N^a. ‖ 21. περινήξεται Q^a. ‖ 40. διὰ τοῦτο om N^a.
6. καὶ τῆς οὐσίας om N^a. ‖ 10. προέρχεται Q^a. ‖ 22. οὐ $N^a Q^a$. ‖ εἰς om N^a. ‖ 30. προσχωρεῖ et 31. προσχωρήσωσι N^a.

ἐν χιόνι, πλὴν βλέπομέν ποτε φυτὸν φαινόμενον ἐν αὐτῇ, καί τινα ζῷα, καὶ ἐξαιρέτως ἕλμινθας. ὗτοι γὰρ γεννῶνται ἐν τῇ χιόνι, καὶ φλόμος, καὶ πᾶσαι βοτάναι πικραί. ἀλλ' ἡ χιὼν ὐ ζητεῖ προχωρεῖν ἐπὶ τύτῳ, ἂν μὴ καὶ συζευχθείη τις αἰτία ἐν αὐτῇ. καὶ αὕτη ἐςὶν ὅτι ἡ χιὼν κατέρχεταί ποτε ὁμοία καπνῷ, συμπήγνυσί τε ταύτην ἄνεμος καὶ συσφίγγει ἀήρ. πλὴν γίνεται καὶ ἀραιότης τις ἐν τοῖς μέρεσιν αὐτῆς· κατέχεται γὰρ ἐν τούτοις θερμόν τι μέρος ἀέρος, μένει τε ἐξ αὐτῦ καὶ ὕδωρ σεσημμένον. ὅταν γῦν ὁ ἀὴρ ὁ ἐγκεκλεισμένος πλείονος γένηται πλατύνσεως καὶ ὁ ἥλιος παρυσιάσηται, ἀπορρήγνυται ὁ ἀὴρ ὁ συμπιληθεὶς ἐν τῇ χιόνι, καὶ φαίνεται ἡ ὑγρότης ἡ σεσημμένη, ἥτις καὶ συμπήγνυται μετὰ τῆς θερμότητος τῦ ἡλίου· καὶ ὕτω φύονταί τινες βοτάναι. ἐὰν δὲ ᾖ ὁ τόπος περικεκαλυμμένος, ὐ γίνονται ἐν αὐτῷ βοτάναι ἀλλ' ἢ ἄνευ φύλλων· ἀπεχώρησε γὰρ ἀπ' αὐτῦ ἡ εὐκρασία τῆς γῆς, ἡ ὁμογενὴς αὐτῇ. ὅθεν ἄνθη καὶ φύλλα ἐν βοτάναις μικραῖς μεμιγμένα εὑρίσκονται ἐν τόποις κεκραμένοις καθαρῶς δι' ἀέρος καὶ ὕδατος· ἐν ἑτέροις δὲ μὴ τοιύτοις σπάνιά εἰσι τὰ ἄνθη καὶ τὰ φύλλα τῶν φυτῶν τῶν συμβαινόντων ἐν τῇ χιόνι. ὁμοίως καὶ ἐν τόποις πολλοῖς ἁλμυροῖς καὶ ξηροῖς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὐ φαίνεται φυτόν. ὗτοι γὰρ οἱ τόποι πόρρω εἰσὶν εὐκρασίας· ἐλαττονεῖται γὰρ ἡ γῆ, ἐξ ἧς μακράν εἰσιν ὑγρότης καὶ θερμότης, ἅπερ εἰσὶ διὰ γλυκέος ὕδατος. γίνεται δέ ποτε ἡ γλυκερὰ γῆ νεκρά, καὶ τότε ὐ γεννῶνται ὀξέως ἐν αὐτῇ βοτάναι. ἐν τόποις δὲ θερμοῖς, ὅπου ἔστιν ὕδωρ γλυκὺ καὶ θερμότης πολλή, προφθάνει πέψις ἐκ τῶν δύο μερῶν, ἐκ τῆς διαθέσεως τῦ τόπυ μετὰ καὶ τῦ ἀέρος τῦ ἐν αὐτῷ ὑπάρχοντος. ἡ δὲ πέψις τῦ ἀέρος ἐκ τῆς θερμότητός ἐςι τῦ ἡλίυ τῆς ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ. ἐντεῦθεν καὶ τὰ ὄρη ἐφέλκονται ὑγρότητα, βοηθεῖ τε αὐτοῖς καὶ ἡ θερμότης τῦ ἀέρος. ἐπισπεύδει δὲ καὶ ἡ πέψις· καὶ διὰ τῦτο τὰ φυτὰ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐν τοῖς ὄρεσι φύονται. ἐν δὲ τοῖς ψάμμοις νικᾷ, ὡς προέφημεν, ἡ ἁλμυρότης, καὶ ἀπομένυσιν ἐν τοῖς μέρεσι τῆς ψάμμυ ἀραιότητες ὅμοιαι πρὸς ἀλλήλας. ὁ τοίνυν ἥλιος οὐκ ἔχει δύναμιν ἵνα ἐν αὐταῖς ἀπαρτίσῃ καὶ βεβαιώσῃ συνέχειαν ὐσίας. τῷ τοι καὶ φυτὰ ἐν αὐταῖς ὡς τὰ πολλὰ ὐ γίνονται· εἰ δὲ καὶ γίνονται, οὐ κατὰ εἴδη ἴδια καὶ διάφορα, ἀλλὰ κατὰ εἴδη ὅμοια πρὸς ἄλληλα.

4 Τὰ δὲ φυτὰ ἃ ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ τῦ ὕδατος γεννῶνται, ὐκ ἄλλως γεννῶνται εἰ μὴ διὰ τὸ πάχος τῦ ὕδατος. ὅταν γὰρ θερμότης ἅψηται τῦ ὕδατος, ἥτις ἄνω πυ ὐκ ἔχει πῶς ἂν κινηθείη, τότε προέρχεται ἐπ' αὐτὴν παρόμοιόν τι νεφέλῃ, ὀλίγον τε τῦ ἀέρος κατέχει, καὶ σήπεται τὸ τοιῦτον ὑγρόν, ἐφέλκεταί τε αὐτὸ ἡ θερμότης, ἥτις ἐκτείνεται εἰς τὴν ὄψιν τῦ ὕδατος, καὶ γίνεται ἐντεῦθεν φυτόν. ὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν, ὅτι ἡ ῥίζα ἐν τοῖς μέρεσιν ἑδράζεται τῆς γῆς, ἔχυσα μέρη διῃρημένα. ὐκ ἔχει δὲ πάλιν ὐδὲ φύλλα, ὅτι μακράν ἐςιν ἀπὸ τῆς εὐκρασίας, καὶ οὐδὲ τὰ μέρη αὐτῦ εἰσὶ συμπεπηγότα. τῦτο δὲ τὸ φυτὸν οἷον εἰς ὁμοιότητα φύλλων γεννᾶται, καὶ καλεῖται ἐπίπτερον. τῶν δὲ λοιπῶν φυτῶν τῶν ἐν τῇ γῇ, ἐπεὶ τὰ τῆς γῆς μέρη εἰσὶ συμπεπηγότα, καὶ τὰ μέρη ἐξ ἀνάγκης τύτων εἰσὶ τοιαῦτα. τὰ γῦν φυτὰ τὰ ἐκ τῆς γῆς συμπεπηγότα γίνονται ἐκ σήψεων ἐν τόπῳ ὑγρῷ καὶ καπνώδει. αἱ γὰρ σήψεις κατέχουσιν ἀέρα· καὶ ὅταν πληθύνωνται οἱ ὑετοὶ καὶ οἱ ἄνεμοι, ὁ ἥλιος φαίνεσθαι ποιεῖ αὐτάς, κατεπείγει τε ξηραίνεσθαι καὶ συμπήγνυσθαι, καὶ ἡ ξηρότης τῆς γῆς τὰς ῥίζας αὐτῶν ποιεῖ· καὶ γίνονται ἐντεῦθεν φυτὰ καὶ μύκητες καὶ ὕδνα καὶ τὰ ὅμοια. πάντα δὲ ταῦτα γίνονται ἐν τόποις θερμοῖς κατὰ λόγον, διὸ ἡ θερμότης πέττει τὸ ὕδωρ ἐν τοῖς ἐνδοτέροις τῆς γῆς, κατέχει τε ταύτην ὁ ἥλιος, καὶ γίνεται ἀναθυμίασις, καὶ ἐντεῦθεν συμβαίνει ἡ ἀλλοίωσις εἰς φυτόν. ὁμοίως καὶ ἐν πᾶσι τόποις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖςον θερμοῖς πληρῦται ἡ τῦ φυτῦ ἀπάρτισις. οἱ δὲ τόποι οἱ ψυχροί, εἰ καὶ οὗτοι τὸ ὅμοιον ποιῦσί ποτε, πλὴν ἐκ τῦ ἐναντίυ. ὁ γὰρ ψυχρὸς ἀὴρ τὸν θερμὸν συμπιέζει κάτω, συμπήγνυσί τε τὰ μέρη αὐτοῦ, καὶ ὁ τόπος ἕψησιν πάσχει μετὰ τῆς προσύσης ὑγρότητος αὐτῷ· τῦ γῦν περισσῦ ὑγρῦ ξηρανθέντος σχίζεται ὁ τόπος, καὶ ἐξέρχονται ἐξ αὐτῦ φυτά. ἐν τόποις δὲ γλυκεροῖς, ἐν οἷς τὸ ὕδωρ μὴ ἐπὶ πολὺ συμβαίνει χωρίζεσθαι, ὁπόταν ὁ ἀὴρ τῇ γῇ ἐγκλειόμενος ξηρανθῇ, ἡ ὑγρότης τε τῦ ὕδατος συμπαγῇ, καὶ ὁ αὐτὸς ἀὴρ μείνῃ ἐν τοῖς ἐνδοτέρω τῦ ὕδατος, ἐξέρχονται φυτά, ὡς τὸ νῦφαρ τὸ ἰατρικόν, καὶ εἴδη βοτανῶν ἄλλα πολλῶν καὶ σμικρῶν, ἃ δὴ τοιυτοτρόπως γεννῶνται. πλὴν ὐκ εἰσὶν ἐκτεταμένα, διότι αἱ ῥίζαι αὐτῶν εἰσὶν ἐπιπολαίως ἐν τῇ γῇ. ἐν τόποις ὡσαύτως ἐν οἷς ὕδωρ θερμὸν τρέχει, πολλάκις φυτὰ γεννῶνται, διότι ἡ θερμότης τοῦ ὕδατος ἐφέλκεται ἀναθυμιάσεις προσφάτυς ἐπὶ τῆς γῆς, ἡ δὲ ψυχρὰ φύσις τῆς ὑγρότητος τῦ ὕδατος ὑποκάτω ἀπομένει, καὶ συμπήγνυται ὁ ἀὴρ ὁ ἐν τύτῳ τῷ ὑγρῷ. καὶ ὅταν πεφθῇ ἡ θερμότης τῦ ἀέρος, πάλιν ἐν τύτῳ γεννᾶται τὸ φυτόν, ὐκ

14. δὲ] μὲν Q^{a}. ‖ 15. ἢ ἀλλ' $N^{a}Q^{a}$. ‖ 19. ἐν] καὶ ἐν N^{a}. ‖ 24. ὑγρότητος καὶ θερμότητος Q^{a}. ‖ ὕδατος. οὐ γίνεται N^{a}. ‖ 28. καὶ om Q^{a}.

18. οἶδνα $N^{a}Q^{a}$. ‖ 28. ἐξέρχεται Q^{a}. ‖ 29. αὐτῦ τὰ φ. N^{a}. ‖ 39. μένει N^{a}. ‖ 40. πεμφθῇ Q^{a}.

ἄλλως εἰ μὴ ἐν καιρῷ πολλῷ. αἱ βοτάναι δὲ αἱ μικραί, αἱ φαινόμεναι ἐν τόποις θεαφώδεσι, γίνονται ὅταν ἄνεμοι ὀξέως πνέωσιν ἀντίπνοιάν τε ποιῶσι καὶ ἀντιπλήττωσιν ἀλλήλους, καὶ ἐξεγερθῇ ἀὴρ ὁ ἐν αὐτοῖς καὶ θερμανθῇ ὁ τόπος καὶ γένηται ἐντεῦθεν πῦρ, καὶ μετὰ ταῦτα γεννηθῇ ὅπερ ἐστὶν ἐν τῷ βάθει ἀρσενίκιον, ὃ καταβαίνει ἐκ τῆς ἰλύος τοῦ ἀέρος, καὶ ἐφέλκεται πῦρ μετὰ στήψεως (τοῦτο γὰρ τὸ ἀρσενίκιον)· τότε γὰρ γίνεται ἐκ τούτου φυτά. οὐ πολλὰ δὲ ταῦτα προβάλλεται φύλλα, καθὼς προαπεδείξαμεν, ὅτι ἡ εὐκρασία ἐκ τούτων πόρρω ἐστίν. ὅπερ δὲ φέρει τρόφιμόν τι φυτόν, ἐκεῖνο φύεται ἐν τόποις θερμοῖς καὶ κούφοις καὶ ὑψηλοῖς, καὶ μᾶλλον ἐν τῷ κλίματι τῷ τρίτῳ καὶ τῷ τετάρτῳ· καὶ πάλιν ὃ δένδρον ποιεῖ τι ἐγγὺς τροφίμου, ἐκεῖνο γεννᾶται ἐν τόποις ὑψηλοῖς καὶ ψυχροῖς. καὶ διὰ τοῦτο πληθύνονται τὰ εἴδη ἐν τόποις τοιούτοις, διὰ τὴν ἐφέλκυσιν τοῦ ὑγροῦ καὶ τὴν εὐκρασίαν τὴν ἐκ τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου ἐν ἡμέραις χειμεριναῖς. ὁμοίως καὶ ὁ πηλὸς ὁ ἔμφυτος ὀξέως προάγει φυτὰ πίονα· ἡ συμπίλησις γὰρ τῆς ὑγρότητος τούτου ἐν τόποις γλυκεροῖς γίνεται, ὡς προειρήκαμεν.

5 Πάλιν τὸ φυτὸν τὸ ἐν τοῖς λίθοις τοῖς στερροῖς γεννώμενον μακρῷ χρόνῳ συμβαίνει. ὁ γὰρ ἀὴρ ὁ ἐμπεριειλημμένος τούτοις βιάζεται ἀναβῆναι, ἔξοδον δὲ μὴ εὑρίσκων διὰ τὴν ἰσχυρότητα τῶν λίθων ἐπαναστρέφει καὶ θερμαίνει ἑαυτόν, ἐφέλκεταί τε τὸ ὑγρὸν τὸ ἐναπολειφθὲν τοῖς λίθοις ἄνω, ἐξέρχεταί τε ἀναθυμίασις σὺν ὑγρότητι, μετὰ ἀναλύσεως σμικροτάτων μερῶν τῶν ἐν τοῖς λίθοις. καὶ γὰρ πολλάκις ἔθος ἐστὶ τοῖς λίθοις ἵνα βοηθῇ αὐτοῖς ὁ ἥλιος διὰ τῆς ἰδίας πέψεως. καὶ οὕτω γεννᾶται ἐξ αὐτῶν φυτόν. ὃ δὲ οὐκ ἀναβαίνει, ἐὰν μὴ πλησίον ᾖ γῆς ἢ ὑγροῦ. ἡ γὰρ ὑπόστασις τοῦ φυτοῦ δεῖται γῆς ὕδατος καὶ ἀέρος. κατανοείσθω τοιγαροῦν τὸ φυτόν· καὶ εἰ ἔστι πλησίον τοῦ ἡλίου, ταχέως γεννᾶται, εἰ δέ ἐστιν ὁ ἥλιος εἰς δυσμάς, βραδύνει. πάλιν τὸ φυτὸν ἐν ᾧ κυριεύει τὸ ὕδωρ, οὐ παραχωρεῖ τῷ ἀέρι ἀναβαίνειν, καὶ διὰ τοῦτο οὐ τρέφεται. ὁμοίως καὶ ἡ ξηρότης ὅταν κρατήσῃ, ἀναστρέφει ἡ φυσικὴ θερμότης εἰς τὰ ἄκρα, καὶ βύει τοῦ φυτοῦ τὰς ὁδοὺς δι' ὧν οἱ πόροι· καὶ διὰ τοῦτο οὐ τρέφεται τὸ φυτόν.

6 Καθολικῷ δὲ λόγῳ πᾶν φυτὸν τεττάρων τινῶν δεῖται, σπέρματος διωρισμένου, τόπου ἁρμοδίου, ὕδατος συμμέτρου καὶ ἀέρος ὁμοίου. ὅταν οὖν ταῦτα πάντα συντελεσθῶσι, γεννᾶται φυτὸν καὶ αὐξάνει· ὅτε δὲ ταῦτα ἀποχωρήσουσιν, ἀσθενεῖ τῇ ἀποχωρήσει καὶ τὸ φυτόν. πάλιν τὸ φυτὸν τὸ προϊὸν ἐν ὄρεσιν ὑψηλοῖς, εἰ ἔσται εἶδος, ἔσται προχειρότερον καὶ προσφυέστερον εἰς ἰατρείαν· ὁ καρπὸς δὲ ὁ σκληρότερος εἰς πέψιν οὐχ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τρέφει. τόποι δὲ ἀπομεμακρυσμένοι τοῦ ἡλίου οὐκ εἰσὶ πολλῶν βοτανῶν γεννητικοί. ὁμοίως ἐὰν ὁ ἥλιος μακρότητα τῇ ἡμέρᾳ προσάγῃ ἐν τῇ κινήσει αὐτοῦ καὶ κατακυριεύῃ τῆς ὑγρότητος, οὐκ ἔχει τὸ φυτὸν δυνάμεις φύλλα καὶ καρποὺς προάγειν. τί δὲ καὶ περὶ τῶν φυτῶν χρὴ νοεῖν, ἃ γεννῶνται ἐν ὑδαρώδεσι τόποις; ἐν τούτοις ὅτε τὸ ὕδωρ ἠρεμεῖ, γίνεταί τι καθάπερ ἰλύς, καὶ οὐκ ἔστι δύναμις ἐν τῷ ἀέρι ἵνα ὑποστήσῃ τὰ μέρη τοῦ ὕδατος. κατέχεται γὰρ αὐτὸς ὁ ἀὴρ ἐν τοῖς ἐνδοτέροις τῆς γῆς, καὶ κωλύει τὴν παχύτητα τοῦ ὕδατος ἀναβαίνειν. εἰ γοῦν πλημμυρήσῃ ἄνεμος ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ καὶ συσφιγχθῇ ἡ γῆ, συμπιέσῃ τε ἑαυτὸν ὁ ἐμπεριειλημμένος ἀήρ, καὶ συμπήξῃ ὁ ἄνεμος τὴν ὑγρότητα, προελεύσεται ἐκ ταύτης τῆς ὑγρότητος φυτὰ οὐ πολὺ διαφέροντα ἀλλήλων ἐν εἴδει καὶ σχήματι, διὰ τὴν διαμονὴν καὶ τὴν παχύτητα τοῦ ὕδατος καὶ τὴν θερμότητα τοῦ ἡλίου ἄνωθεν. πάλιν περὶ τῶν φυτῶν ἃ εἰσιν ἐν τόποις ὑγροῖς, καὶ ἡ ἐπιφάνεια αὐτῶν φαίνεται ἐν τῇ ὄψει τῆς γῆς χλοάζουσα, λέγω ὅτι ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ μικρά ἐστιν ἀραιότης. ὅταν οὖν ἐμπεσὼν ὁ ἥλιος κινήσῃ τὴν ἐν ἐκείνῳ ὑγρότητα, καὶ θερμάνῃ τὸν τόπον τῇ συμβαινούσῃ κινήσει καὶ τῇ θερμότητι τῇ ἐμπεριειλημμένῃ τοῖς ἐνδοτέροις τῆς γῆς, ὅπερ δὴ οὐ συμβαίνει ἐν οἷς οὐκ ἔχει τὸ φυτὸν ὅθεν ἂν αὐξηθῇ, καὶ ἡ ὑγρότης τῇ ἰδίᾳ ἐκτάσει διαχυθῇ, γίνεται καπνὸς ὑπεράνω τῆς γῆς ὡς ὕφασμα χλοάζον, κἀντεῦθεν γεννᾶται φυτὸν μὴ ἔχον φύλλα, ὑπάρχον ἐκ τοῦ γένους τοῦ φυτοῦ τοῦ φαινομένου εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος. ἔστι δὲ μεῖζον ἐκείνου, διότι πλησίον ἐστὶ τῆς γῆς, εἰ καὶ οὐκ ἀναβαίνειν καὶ ἐπεκτείνεσθαι δύναται. πολλάκις δὲ καὶ ἐν φυτοῖς ἄλλο φυτὸν γεννᾶται οὐ τοῦ αὐτοῦ εἴδους καὶ τῆς αὐτῆς ὁμοιώσεως, ἄνευ ῥίζης. κινεῖται δὲ τοῦτο οὕτως· ὁπόταν φυτὸν πολλῶν ἀκανθῶν ἐν πίονι ὕδατι κινήσῃ ἑαυτό, ἀνοίγονται τὰ μέρη αὐτοῦ, καὶ ἀνιμᾶται ὁ ἥλιος τὰς ἐν αὐτῷ στήψεις, πέψιν τε ποιεῖ τούτῳ, καὶ τῇ ἰδίᾳ φύσει εἰς τὸν τόπον τὸν σεσημμένον βοήθειαν χορηγεῖ μετὰ θερμότητος εὐκράτου, κἀντεῦθεν αὐξάνει τὸ φυτόν, ὡς δοκεῖν νήματα ἐκτείνεσθαι εἰς ὅλον αὐτό. καὶ τοῦτο ἴδιόν ἐστι τοῖς

2. γεννῶνται Q^a. ‖ 7. γὰρ om N^aQ^a. ‖ 10. δὲ] οὐδὲ Q^a. ‖ 11. καὶ post θερμοῖς om N^a. ‖ 18. γὰρ] καὶ γὰρ Q^a. ‖ 29. ἢ τῆς γῆς N^a. ‖ 30. δεῖται τῆς γῆς N^a. ‖ 34. κατακρατήσῃ Q^a.

8. καὶ κατακυριεύῃ] κατακυριεύει N^a. ‖ 10. ὑδρώδεσι N^a. ‖ 12. ὑποστήσηται μέρη Q^a. ‖ 14. πλημμυρήσει et 15. συμπιέσει et 16. συμπήξει N^aQ^a. ‖ 21. τῇ ὄψει] τοῖς τόποις N^a. ‖ 25. περιειλημμένῃ N^a.

φυτοῖς τοῖς ἔχουσι πολλὰς ἀκάνθας. τότε γοῦν γεννᾶται βοτάνη ἡ λεγομένη λινόζωστις καὶ τὰ ταύτῃ ὅμοια. πᾶσαι δὲ αἱ βοτάναι, καὶ εἴ τι αὐξάνει ἐπάνω τῆς γῆς καὶ ἐν τῇ γῇ, πρόεισιν ἔκ τινος τούτων τῶν πέντε, ἅ εἰσι σπέρμα, ὑγρότης ἐξ ὕδατος, τόπος ἐπιτήδειος, ἀὴρ καὶ φυτεία. καὶ ταῦτα τὰ πέντε εἰσίν, ὡς ἂν εἴποι τις, ῥίζαι φυτῶν.

7 Τριπλῶς δὲ ἡ τῶν δένδρων εὐπορία ἀκολουθεῖ· ἢ γὰρ προάγουσι τοὺς καρποὺς πρὸ τῶν φύλλων, ἢ σύναμα τοῖς φύλλοις, ἢ μετὰ τὰ φύλλα. ἔστι τοίνυν φυτὸν ὅπερ οὐκ ἔχει ῥίζαν ἢ φύλλα· ἔστι καὶ ὅπερ φέρει φιτρὸν ἄνευ καρποῦ καὶ φύλλων, ὡς ἡ λεγομένη χρυσοκόμη ἢ χρυσῖτις. ἀλλὰ τὰ φυτὰ ἃ καρπὸν πρὸ τῶν φυλλων προάγουσι, πολλὴν ἔχουσι τὴν πιότητα. ὅταν οὖν ἐκταθείη ἡ θερμότης ἡ οὖσα φυσικῶς τῷ φυτῷ, ταχύνει καὶ ἡ τούτου πέψις, ῥώννυταί τε καὶ ζέει ἐν τοῖς κλάδοις τοῦ φυτοῦ, κωλύει τε τὸν χυμὸν ἵνα μὴ ἀναβαίνῃ ἀπ' αὐτοῦ· κἀντεῦθεν προχωροῦσι καρποὶ καὶ φύλλα. ἐν δὲ τοῖς φυτοῖς ἃ ταχύτερον τὰ φύλλα προάγουσι, τί νοητέον; αἱ διαθέσεις τῶν ὑγρῶν εἰσὶ πολλαί. ὁπόταν οὖν ἡ θερμότης τοῦ ἡλίου ἄρξηται διασπείρειν τὰ μέρη τοῦ ὕδατος, ἄνω ἐφέλκεται ὁ ἥλιος τὰ μέρη τῆς ὑγρότητος, καὶ βραδύνει ἡ πεπειρότης, διότι ἡ πέψις τοῦ καρποῦ οὐκ ἔστιν εἰ μὴ ἐν συμπήξει, καὶ προηγοῦνται τὰ φύλλα τῶν καρπῶν τῇ προσαγωγῇ τῆς πολλῆς ὑγρότητος. πολλάκις δὲ συμβαίνει αὐτοῖς καὶ πιότης, ὁπόταν ἡ ὑγρότης ἡ ἐν τῷ φυτῷ πέψιν λάβῃ καὶ ἀναβῇ ἐξ αὐτῆς ἀτμὶς πυκνή, καὶ ἑλκύσῃ αὐτὴν ὁ ἀὴρ μετὰ τοῦ ἡλίου· τότε γὰρ ἐξέρχεται ἐκ τῆς ὑγρότητος ἐκείνης καὶ πιότης καὶ καρπὸς καὶ φύλλα μιᾷ ἐκθέσει. οἱ παλαιοὶ δὲ σοφοὶ τὰ φύλλα πάντα καρποὺς εἶναι διεβεβαιοῦντο. ἰστέον οὖν ὡς ὁπόταν ἡ ὑγρότης ἐστὶ τόση ὥστε μὴ πεπαίνεσθαι μηδὲ συμπήγνυσθαι διὰ τὴν ἐκ τοῦ ἀέρος ἀνάπτυξιν καὶ τὴν ἄνωθεν σπουδὴν τῆς ἐφελκύσεως τοῦ ἡλίου, τότε ἡ ὑγρότης αὕτη, εἰς ἣν οὐκ ἐνηργήθη πέψις, ἀλλοιοῦται εἰς φύλλα· ἃ δὴ οὐκ ἔχουσιν ἄλλον σκοπὸν εἰ μὴ τὴν ἐφέλκυσιν τῆς ὑγρότητος, καὶ ἵνα ὦσι καὶ περικαλύμματα τῶν καρπῶν ἀπὸ τῆς σφοδρότητος τοῦ ἡλίου. οὐ τοίνυν ὁμοίως δεῖ ἵνα τὰ φύλλα ὦσιν ὡς οἱ καρποί· ὁ γὰρ χυμὸς ὁ ἀναβαίνων ἀλλοιωθείς, οὗτός ἐστι τὰ φύλλα, ὡς εἴπομεν. τοιουτοτρόπως ἐστὶν ἡ κρίσις καὶ ἐν ταῖς ἐλαίαις, αἳ πολλάκις στερίσκονται τῶν ἰδίων καρπῶν. ὁπόταν γὰρ ἡ φύσις πέψιν ποιήσῃ, ἀναβαίνει πρώτως ἐκ τῆς λεπτότητος, ὅπερ οὐκ ἐπεπάνθη ἐκ τῆς θερμότητος. ἔστιν οὖν αὕτη ἡ ὑγρότης φύλλα. ἡ δὲ πέψις ἐστὶν ἄνθος. ὅταν δὲ τελειωθῇ τῷ δευτέρῳ ἔτει ἡ πέψις, γεννῶνται καρποί, καὶ ἐκβαίνει εἰς τέλος ἡ ὕλη κατὰ τὸν τόπον τὸν ἐν αὐτοῖς. αἱ ἄκανθαι ὡσαύτως εἰσὶν ἐκ τοῦ γένους τῶν φυτῶν, οὐ μὴν τῆς αὐτῆς φύσεως. λέγω γοῦν ὅτι ἐν τῷ φυτῷ ἐστὶν ἀραιότης, καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς φύσεως αὐτοῦ ἐστὶ πέψις, καὶ ἀναβαίνει ὑγρότης ψυχρὰ καὶ μετ' αὐτῆς βραχεῖα διάκρισις, διερχομένη ἐν ἐκείνῃ τῇ ἀραιότητι. ποιεῖ οὖν ταύτην συμπήγνυσθαι ὁ ἥλιος, κἀντεῦθέν εἰσιν αἱ ἄκανθαι. διὰ τοῦτο καὶ τὸ εἶδος αὐτῶν ἐστὶ πυραμοειδές· ἔστι γὰρ ἡ βάσις αὐτῶν ἀρχομένη ἀπὸ πάχεος καὶ προχωροῦσα εἰς ἰσχνόν. τοῦτο δὲ γίνεται, διότι κατὰ βραχὺ ὁ ἀὴρ ἐπεκτεινόμενος τῷ φυτῷ αὐξάνει τὰ μέρη αὐτοῦ μετ' ἐπιτάσεως τῆς ὑλικῆς. τοιουτοτρόπως καὶ πᾶν δένδρον ἢ φυτὸν γίνεται, οὗ ἡ κεφαλή ἐστι πυραμοειδής.

Ἡ χλοάζουσα δὲ χροιὰ ὀφείλει εἶναι πρᾶγμα κοινό- 8
τατον ἐν τοῖς δένδροις. βλέπομεν γὰρ ὅτι, ὥσπερ κοινή ἐστιν ἡ λευκότης ἐντός, οὕτως καὶ ἡ χλοερότης ἐκτός. καὶ τοῦτό ἐστιν, ὅτι ὕλη χρῶνται πλησιωτέρᾳ ἤγουν μᾶλλον πεπεμμένῃ. δεῖ τοίνυν ἵνα ᾖ χλοερότης ἐν πᾶσι τοῖς φυτοῖς, ὅτι αἱ ὗλαι ἕλκουσι καὶ ἀραιοῦσι τὸ ξύλον τοῦ δένδρου, βραχεῖάν τε ἡ θερμότης πέψιν ἐργάζεται, καὶ ἀπομένει τι ἐκεῖ ὑγρόν, ὃ φαίνεται ἔξωθεν· καὶ τοῦτό ἐστιν ἡ χλοερότης ἡ ἐν τοῖς φυτοῖς, ἐὰν μὴ μείζων γένηται ἡ πέψις. ὀφείλει δὲ εἶναι μέση ἐν τοῖς φύλλοις καὶ ἐν τοῖς ξύλοις τῇ δυνάμει. ἡ δὲ χλοερότης οὐ φθείρεται, ἐὰν ᾖ ὑγρότης ἐν αὐτῇ, ἥτις ἐστὶν ἐκ τοῦ γένους τῆς γῆς. ἐξ ἀμφοτέρων γοῦν τούτων ἡ χροιὰ γίνεται ἡ χλοερά. τούτου σημεῖον ὅτι οἱ φλοιοὶ τοῦ δένδρου, ὅταν ξηραίνηται αὐτό, μελαίνονται, ἐντὸς δέ εἰσι λευκοί. ἐν τοῖς δένδροις γοῦν μεταξὺ τῶν δύο χρωμάτων χρῶμα χλοερὸν γίνεται ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ αὐτῶν. τοῦ δὲ σχήματος τῶν φυτῶν τρεῖς εἰσὶ τρόποι· τινὰ γὰρ ἄνω προχωροῦσι, τινὰ κάτω, τινὰ μέσον. τὰ μὲν οὖν ἄνω ἐκτεινόμενα ἔχουσιν αἰτίαν, ὅτι ἡ φύσις αὐτῶν φαίνεται ἐν τῇ ἐντεριώνῃ, καὶ ἕλκει τὴν θερμότητα, καὶ συμπιέζει ἐν ἑαυτῇ τὸν ἀέρα τὸν ὄντα ἐν ταῖς ἀραιότησιν αὐτῆς. πυραμιδοῦνται δέ, ὥσπερ πυραμιδοῦται τὸ πῦρ ἐν ταῖς ἰδίαις ὕλαις καὶ κουφίζεται. ὅσα δὲ κάτω ἐκτείνεται, τούτων οἱ πόροι συμπήγνυνται. ὅταν γὰρ πέψις γένηται, τότε ἡ ὕλη πυκνοῦται τοῦ ὑγροῦ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἡ

6. εἴπῃ $N^a Q^a$. ‖ 11. χρυσίτης Q^a. ‖ 14. παχύνει N^a. ‖ 25. ἡ et ἀτμὶς om N^a. ‖ 30. πήγνυσθαι N^a. ‖ 33. οὐκ post ἣν om N^a. ‖ 39. καὶ om N^a.

5. τὸν post κατὰ om Q^a. ‖ αὐταῖς N^a. ‖ 12. παχέων $N^a Q^a$. ‖ 20. πλουσιωτέρα γοῦν Q^a. ‖ 22. τε] δὲ καὶ Q^a. ‖ 23. ἐκεῖ τι N^a. ‖ 30. μελαίνεται N^a. ‖ 33. τινὰ δὲ μέσον Q^a. ‖ 39. γὰρ] δὲ N^a.

ἐντεριώνῃ. κἀντεῦθεν ἐκπορεύεται μὲν τὸ λεπτὸν ἄνω, ἐπαναϛρέφει δὲ τὸ ὑγρὸν πρὸς τὰ μέρη ἐκεῖνα κάτω· κινεῖ γὰρ ταύτην ἡ οἰκεία βαρύτης. ἃ δὲ φυτὰ μέσον τῶν δύο εἰσίν, ἔχȣσιν ȣ̔́τως. λεπτύνεται τὸ ὑγρόν, ὅτι ἡ φύσις τῆς εὐκρασίας γειτνιάζει τῇ πέψει, εἰσί τε καὶ οἱ πόροι μέσοι, καὶ ἡ ὕλη ἐπεκτείνεται καὶ ἄνω καὶ κάτω. ἔϛι δὲ ἡ μὲν πρώτη πέψις ὑπὸ τὸ φυτόν, ἡ δὲ δευτέρα ἐν τῇ ἐντεριώνῃ, ἥτις ἐξέρχεται μὲν ἀπὸ τῆς γῆς, ἔϛι δὲ καὶ ἐν τῷ μέσῳ τȣ̃ φυτȣ̃· καὶ μετὰ ταῦτα γίνεται ἡ διαίρεσις, ἥτις συμβαίνει ἀπὸ τῆς δευτέρας, ȣ̓κ ἀπὸ τῆς πρώτης πέψεως. ἡ δὲ τρίτη πέψις ἐϛὶν ἐν τῷ ζώῳ· ȣ̓ γὰρ γίνεται αὕτη ἡ πέψις εἰ μὴ διὰ τὴν διαίρεσιν τῆς φύσεως τῶν μελῶν καὶ τὴν διάϛασιν τῶν φυσικῶν πρὸς ἄλληλα. τὰ δὲ φυτὰ γείτονά εἰσι πρὸς ἑαυτά, καὶ διὰ τȣ̃το πληθύνονται ἐν πολλοῖς τόποις. ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖϛον δὲ ἡ ὕλη τῶν φυτῶν κάτω ἐκτείνεται. τὰ σχήματα τοίνυν τῶν φυτῶν εἰσὶν ἐν τῇ φύσει καὶ τῇ ποσότητι τῶν σπερμάτων, τὰ ἄνθη δὲ τῶν φυτῶν καὶ οἱ καρποί εἰσιν ἐν ταῖς ὑγρότησι καὶ ἐν ταῖς ὕλαις. κεῖται τοίνυν ἡ πρώτη κίνησις καθολικῶς καὶ ἡ πέψις ἐν πᾶσι τοῖς ζώοις, καὶ ȣ̓κ ἀποχωρȣ̃σιν ἀπ' αὐτῆς πάντα τὰ ζῷα. ἐν τοῖς φυτοῖς δέ ἐϛιν ἡ πρώτη πέψις, εἶτα ἡ πέπανσις κατὰ τὴν τροφὴν αὐτῶν. ἕκαϛον ȣ̓̃ν δένδρον ἀναβαίνει ἀεί, ἕϛ' ἂν πληρωθείη. αἰτία δὲ αὕτη ἐϛίν, ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν ζώων ἑκάϛȣ τὸ μῆκος πλησίον ἐϛὶ τȣ̃ ἰδίȣ πλάτους, ἐν τῷ φυτῷ δὲ πόρρω, ὅτι ἡ ῥίζα αὐτȣ̃, ἤγουν τὸ πῦρ καὶ τὸ ὕδωρ, σπεύδȣσιν εἰς ἀνάβασιν, ἵνα δημιȣργηθῇ τὸ φυτόν. ἡ διαφορὰ δὲ τῶν φυτῶν ἐν τοῖς κλάδοις ἐϛὶν ἐκ τῆς περιττῆς ἀραιότητος. ὅταν γὰρ συμπιεσθῶσιν οἱ χυμοί, θερμαίνεται ἡ φύσις καὶ σπεύδει εἰς τὴν πέψιν, κἀντεῦθεν τυπȣ̃νται οἱ κλάδοι καὶ φύεται τὰ φύλλα, ὡς προείπομεν.

9 Τὸ δὲ τὰ τῶν δένδρων φύλλα πίπτειν ἐϛὶ διὰ τὴν ἐπιφορὰν τῆς ὀξείας ἀραιότητος. ὅταν γὰρ πεφθῇ ἡ ὑγρότης μετὰ τῆς ὕλης, πυραμιδοῦται, καὶ μετὰ ταῦτα κατισχναίνȣσι. καὶ ὅταν φανῇ ἡ ὕλη τῇ πέψει πεπληρωμένη, τότε τελείως βύονται τὰ ἄκρα τῶν πόρων ἄνω. καὶ διὰ ταῦτα ἐπεὶ τὰ φύλλα ȣ̓κ ἔχȣσιν ὕλην, ξηραίνονται καὶ πίπτȣσιν. ἐὰν δὲ συμβῇ τὸ ἐναντίον ὧν εἴπομεν, ȣ̓ πίπτει τὸ φυτὸν εἰς ϛέρησιν τῶν ἰδίων φύλλων. ὅταν δὲ πάλιν κινήσῃ τὸ φυτὸν ψυχρότης, θερμαίνει αὐτὸ ἡ ἐγκλειομένη τȣ́τῳ θερμότης, καὶ ἡ φανέρωσις τῆς ψυχρότητος γίνεται ἐκτὸς ἐν τοῖς ἄκροις αὐτȣ̃, καὶ ἀποτελȣ̃νται ἐντεῦθεν τὰ φύλλα γλαυκά, καὶ ȣ̓δὲ πίπτȣσιν, ὡς ȣ̓δὲ ἐπὶ τῶν ἐλαιῶν καὶ τῶν μυρσινῶν καὶ τῶν λοιπῶν. ὁπόταν δὲ ἔχωσι τὰ δένδρα καὶ τὰ φυτὰ δύναμιν τȣ̃ ἕλκειν σφοδρῶς, γίνεται καρποφορία ὁμȣ̃· ἥτις συμβαίνει, ὅτι χρῆται ἡ φύσις πέψει κατὰ διαδοχὴν συχνῇ, καὶ ἐν ἑκάϛῃ πέψει καρπὸν προάγει πολύν. καὶ διὰ τȣ̃το τινὰ φυτὰ καὶ πολλάκις ἐν τῷ χρόνῳ καρποφορȣ̃σι. τὸ δὲ φυτὸν ὅπερ ἐϛὶν ὡς ἡ φύσις τȣ̃ ὕδατος, μόλις καρποφορεῖ διὰ τὴν ἐπικράτειαν τῆς ὑγρότητος αὐτȣ̃ καὶ τὸν πλατυσμὸν τῶν ἰδίων πόρων καὶ τὴν ἀπορροὴν τῶν ἰδίων ῥιζῶν. ὅτε δὲ ἰσχυροποιηθῇ τὸ θερμόν, ταχύνει τε ἡ τȣ́τȣ πέψις, καὶ λεπτύνεται ἡ ὑγρότης καὶ ȣ̓ συμπήγνυται· ȣ̓δ' ȣ̔́τως πάλιν γίνεσθαι καρποφορίαν συμβαίνει. καὶ τȣ̃το εὑρίσκεται ἐν πάσαις ταῖς βοτάναις ταῖς λεπταῖς, ἀλλὰ δὴ καὶ ἔν τισι λαχάνοις. φαιότης δὲ γίνεται ἐν τόποις σφόδρα θερμοῖς, καὶ ἔϛιν ἐν τούτοις ὀλίγος καρπὸς ἐκ τῆς ὑγρότητος, διότι εἰσὶ ϛενοὶ οἱ πόροι. ὅταν γȣ̃ν θελήσῃ ἡ φύσις πέψιν ποιῆσαι, μὴ ἔχȣσα ὑγρότητα ἀρκȣ̃σαν τῇ ὕλῃ, τότε γίνονται οἱ πόροι ϛενώτεροι. ἐπαναϛρέφει γȣ̃ν ἡ πέψις, καὶ συνεχῆ ταύτην ποιεῖ ἡ θερμότης, καὶ φαίνεται τότε τὸ μέσον λευκȣ̃ καὶ μέλανος ἐν χρώματι. καὶ ὅτε τȣ̃το τοιȣτοτρόπως γένηται, τότε τὸ ξύλον φθάνει γίνεσθαι μέλαν, καὶ πᾶν τὸ πλησιάζον τῷ φαιῷ· καὶ τȣ̃το ἔϛιν ἰδεῖν ἀπὸ τȣ̃ ἐβένȣ καὶ τῆς πτελέας. ὁ δὲ ἔβενος καταδύεται ἐν τῷ ὕδατι, ὅτι τὰ μέρη αὐτοῦ εἰσὶ συμπεπηγότα καὶ οἱ πόροι ϛενοί, καὶ ἀὴρ ȣ̓κ εἰσέρχεται ἐν αὐτοῖς. ὃ δὲ ἐκ τῶν ξύλων τῶν λευκῶν βυθίζεται, ἔϛι διὰ τὴν ϛενότητα τῶν πόρων καὶ τὴν περιττότητα τῆς ὑγρότητος τῆς βυȣ́σης τοὺς πόρȣς, ὥϛε μὴ ἐξέρχεσθαι ἀπ' αὐτῶν ἀέρα. τὸ δὲ ἄνθος ἐκ λεπτῆς μόνον ὕλης ἐϛίν, ὅταν ἄρξηται ἡ πέψις· καὶ διὰ τȣ̃το προηγεῖται τȣ̃ φυτȣ̃, ὡς ἐδείξαμεν. ἐντεῦθεν γȣ̃ν δεικνύομεν καὶ τὴν αἰτίαν δι' ἣν τὰ φυτὰ ἐκφέρȣσι φύλλα πρότερον, εἶτα καρπούς. ὃ δὲ ἐν τῷ φυτῷ τῷ ἔχοντι ϛενοὺς πόρȣς γίνεται χρῶμα, ἔϛαι ἐν χρώματι σαπφειρίνῳ, καὶ διότι συμπιέζονται αὐτȣ̃ τὰ μέρη, εἰς λευκότητα κλίνει. ὅταν δὲ εἰς εὐκρασίαν φθάσῃ, ἐϛὶ γλαυκόν. διότι δέ τινα φυτὰ ἄνθη ȣ̓κ ἔχȣσιν, ἔστιν ἡ αἰτία ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖϛον γίνεται τȣ̃το διὰ τὴν διαφορὰν τῶν ἐν αὐτοῖς μερῶν καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς λεπτότητα καὶ τραχύτητα καὶ παχύτητα. ȣ̓κ ἔχȣσι δὲ ἄνθη φοίνικες, συκαῖ καὶ τὰ τȣ́τοις ὅμοια. τὸ δὲ φυτὸν τὸ παχεῖς ἔχον

5. τε] δὲ *Q*ᵃ. ‖ 8. δὲ] τε *N*ᵃ*Q*ᵃ. ‖ 22. γȣ̃ν *N*ᵃ. ‖ 30. φαίνεται *N*ᵃ.
13. συμβαίνει γίνεσθαι καρποφορίαν *N*ᵃ. ‖ 17. ϛερροὶ *N*ᵃ. ‖ 27. λεπτῶν *N*ᵃ. ‖ 32. ȣ̃ν *N*ᵃ. ‖ 40. ἔχει *N*ᵃ.

φλοιοὺς ἐκτείνεται κατὰ τὴν ἔκτασιν τῆς ὑγρότητος καὶ τὴν συνώθησιν τῆς θερμότητος. καὶ τοῦτό ἐστιν ἐν τῇ πεύκῃ καὶ τῷ φοίνικι. τὸ δὲ φυτὸν τὸ γάλα ἐκβάλλον ἔχει τοῦτο ἐν τῷ μέσῳ. ἔστι δὲ ἡ θερμότης ὑποκάτω ἰσχυροτέρα, καὶ μένει ἐκεῖ πιότης. ὁπόταν οὖν ἄρξηται ἡ θερμότης πέττειν, στρέφεται ἡ πιότης εἰς τὴν οἰκείαν ὑγρότητα, καὶ συμπήγνυσι ταύτην συμπῆξει βραχείᾳ. καὶ θερμαινομένου τοῦ τόπου γίνεται ἡ ὑγρότης λιπαρά, ὁμοία γάλακτι, ἐγείρεταί τε ἀναθυμίασις ἀπὸ τῆς ὑγρότητος τῆς ἑλκούσης τὸ γάλα ἐκεῖνο εἰς τὰς ἀκρότητας, καὶ κατέχει ἡ ὑγρότης τὴν θερμότητα τὴν φαινομένην, καὶ οὕτω συμπήγνυται τὸ γάλα· φύσις γάρ ἐστι τῆς θερμότητος τὸ συμπηγνύειν. ὁποῖον δή τι δὲ γάλα πολλῆς ἐστὶ συμπήξεως, τότε γίνεται, ὅταν ἐν τῷ δένδρῳ φανῇ ψῦχος· συμπηγνύμενον γὰρ μετὰ ταῦτα ἐξέρχεται ἀπὸ τοῦ οἰκείου τόπου. καὶ ἐντεῦθέν ἐστι τὸ κόμι. τὸ κόμι δὲ τὸ θερμὸν προέρχεται ἐν τῷ στάζεσθαι· ὁπόταν οὖν τοῦ ἀέρος ἅψηται, συμπήγνυται καὶ καταρρεῖ ἐν τόπῳ εὐκράτῳ, καὶ ἔστιν ὅμοιον ὕδατι. ἕτερον δὲ χέεται καὶ συμπήγνυται ὅμοιον λίθοις ἢ κογχυλίοις. ὅτε δὲ κατὰ στράγγα ῥεῖ, μένον ἐν τῷ οἰκείῳ εἴδει γίνεται ὡς τὸ λεγόμενον σμηρίον. τὸ δὲ ἀλλοιούμενον ὡς λίθος ἐστὶ κατὰ τὸ φαινόμενον λίαν ψυχρόν. ποιεῖ δὲ τοῦτο ἡ θερμότης τοιοῦτον εἶναι· ὅταν δὲ ᾖ ψῦχος καὶ καταρρῇ, ἀπολιθοῦται. πάλιν τῶν δένδρων τινὰ ἀλλοιοῦνται ἐν τῷ χειμῶνι, καὶ ποτὲ μὲν γίνονται χλοερὰ ποτὲ δὲ γλαυκά, καὶ οὐ φθείρονται οὔτε τὰ φύλλα αὐτῶν οὔτε οἱ καρποί, ὅτι τὰ φυτὰ ἐν οἷς τοῦτο συμβαίνει ἔχουσιν ἐπάνω θερμότητα παχεῖαν καὶ ἐν ταῖς ῥίζαις ὑγρότητα λεπτήν· ὅθεν ἐν τῇ προόδῳ τοῦ ἔτους κατέχει ἡ ὑγρότης ἐκεῖνο τὸ χρῶμα διὰ τὴν ψυχρότητα τοῦ ἀέρος. καὶ ὅτε παραβάλλει ἡ θερμότης πρὸς τὴν ψυχρότητα, ὠθεῖ ἡ θερμότης τὴν ὑγρότητα ἔξωθεν, μετὰ τοῦ ὕπερ ἔβαψε χρώματος τοῦ ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ τοῦ δένδρου ἀκολουθοῦντος. ὅτε δὲ στρέφεται πάλιν ἡ ψυχρότης καὶ ἡ ξηρότης εἰς ἐνέργειαν, καὶ ἡ ὑγρότης κατέχει τὴν θερμότητα, τότε τὸ χρῶμα φαίνεται τὸ γλαυκόν.

10 Πικρὸς δὲ γίνεται καρπός, ὅτε ἡ θερμότης καὶ ἡ ὑγρότης οὐκ εἰσὶ πλήρεις ἐν τῇ πέψει. ἡ ψυχρότης γὰρ καὶ ἡ ξηρότης ἐμποδίζουσι τὴν τελείωσιν, καὶ οὕτω στρέφεται εἰς πικρίαν ὁ καρπός. τούτου σημεῖον ὅτι τὸ πικρὸν εἰς πῦρ ἐμβληθὲν γλυκὺ γίνεται. δένδρα δὲ ὅσα γεννῶνται ἐν ὕδατι ὀξώδει, ποιοῦσι καρπὸν γλυκύν, διότι τὸ ὀξῶδες ἕλκει μετὰ θερμότητος τοῦ ἡλίου, ὅπερ ἐστὶ τῆς ἰδίας ποιότητος. καὶ τοῦτο ψυχρότης ἐστὶ καὶ ξηρότης· κἀντεῦθεν ἀπομένουσιν ὑγρότητές τινες ὀλίγαι ἔνδον γλυκεῖαι. θερμαίνεταί τε καὶ ἡ κοιλία τοῦ δένδρου, ὅταν προσμείνῃ ἐς αὐτὴν ὁ ἥλιος, καὶ οὕτως γίνεται ὁ χυμὸς τοῦ καρποῦ στύφος ὀλίγον. καὶ ὅσον πλέον πεπεμμένος γένηται, διαλύεται κατὰ μικρὸν τὸ ὀξῶδες, ἔστ' ἂν καταναλωθείη καὶ φανῇ ἡ γλυκύτης. ἔσται τοίνυν ὁ καρπὸς γλυκύς, τὰ δὲ φύλλα αὐτοῦ καὶ οἱ ἀκρέμονες ξηροί. ὅταν δὲ τελειωθῇ ἡ πεπειρότης, ἐπὶ πλέον γίνεται ὁ καρπὸς πικρός. τοῦτο δέ ἐστι διὰ τὴν περισσὴν θερμότητα μετὰ βραχείας ὑγρότητος. καταναλίσκεται γὰρ ἡ ὑγρότης, ποιεῖ τε ὁ καρπὸς τὴν θερμότητα ἀναβαίνειν, καὶ ἐστὶ τότε ὁ καρπὸς πικρός. γίνονται δὲ καὶ οἱ πυρῆνες πυραμοειδεῖς διὰ τὴν ἐφέλκυσιν τοῦ θερμοῦ καὶ τὴν περιττὴν ψυχρότητα καὶ ὑγρότητα τὴν ἐντὸς κειμένην, ἅ εἰσιν ἐκ γένους τοῦ ὀξώδους ὕδατος. μένει γὰρ τὸ ὑγρὸν ἐν μέσῳ καὶ καταπυκνοῦται καὶ ἰσχναίνει τὰ ἄκρα. τὰ δένδρα δὲ τὰ ὄντα ἐν γῇ εὐκράτῳ ἐπισπεύδουσι τὴν πεπειρότητα πρὸ τῶν χειμερινῶν ἡμερῶν, ὅτι ἡ θερμότης ὅταν ᾖ πλησίον τῆς εὐκρασίας, γένηται δὲ καὶ ἡ ὑγρότης φανερὰ καὶ ὁ ἀὴρ καθαρός, καὶ οὐ δεῖται ὁ καρπὸς πολλῆς ὑγρότητός τε καὶ πέψεως, σπεύδει τότε ἡ τοῦδε πεπειρότης, καὶ πρόεισι πρὸ ἡμερῶν χειμερινῶν. ἐν πᾶσι γοῦν τοῖς δένδροις, ὅτε πρῶτον φυτευθῶσιν, ἐπικρατεῖ τὸ πικρὸν ἢ τὸ στρυφνόν, ἐπεὶ ἡ ὑγρότης ὅταν ἐν τοῖς ἄκροις γένηται αὐτῶν, πέττει τοὺς τόπους τοὺς ὄντας ἐν τῷ μέσῳ τῶν δένδρων, ἐξ ὧν ἐστὶ καὶ ἡ ὕλη τῶν καρπῶν, προέρχεταί τε ξηρότης καὶ ἐπακολουθεῖ τῇ ὑγρότητι, καὶ οὕτω γίνεται ἡ πρώτη πέψις δριμεῖα ἢ πικρὰ ἢ στρυφνή. αἰτία δέ ἐστιν ὅτι μετὰ θερμότητος καὶ ὑγρότητός ἐστι πέψις. ὅταν δὲ ἐπικρατήσῃ ὑγρότης καὶ ξηρότης τοῦ θερμοῦ, ἔστιν ἐξ αὐτοῦ καρπὸς ἐν τῇ ἀρχῇ οὐκ εὔπεπτος, διότι ἡ γέννησις τοῦ καρποῦ ἐν τῇ ἀρχῇ ἐστὶ χωρὶς γλυκύτητος. τῶν μυροβαλάνων δὲ δένδρων ἐν τῇ ἀρχῇ, ὅταν φανῶσιν, οἱ καρποί εἰσι γλυκεῖς· κοινῶς δέ εἰσι στρυφνοὶ καὶ ἐν τῇ κράσει αὐτῶν πικροί. αἰτία δέ ἐστιν ὅτι τὸ δένδρον αὐτῶν ἐστὶν ἀραιὸν τοῖς κλάδοις. ἐν ὥρᾳ δὲ πέψεως, ὅταν ὦσιν οἱ πόροι πλατεῖς, ἕπεται θερμότης τῇ ὑγρότητι, καὶ πεπειροῦνται οἱ καρποί, καὶ εἰσὶν ἐν τῇ ἀρχῇ γλυκεῖς. πάλιν ἀκολούθως ἕλκει διὰ τὴν ἀραιότητα τοῦτο τὸ δένδρον πόρους, ἐπικρατεῖ τε ψυχρότης καὶ ξηρότης τοῦ θερμοῦ καὶ ὑγροῦ, κἀντεῦθεν ἀλλοιοῦνται οἱ καρποὶ εἰς στρυφνότητα.

4. τε N^a. ‖ 7. τραχεία N^a. ‖ 14. ψύχος φανῇ N^a. ‖ 32. ἔβλαψε N^a.
1. πιάτητος Q^a. ‖ 15. καὶ ὑγρότητα om Q^a. ‖ 22. τούτου Q^a. ‖ 27. περιέχεται Q^a. ‖ 28. ἡ πρώτη om Q^a.

ἐπικρατεῖ πάλιν ὁ ἥλιος μετὰ τῆς θερμότητος διὰ τῆς ἐφελκύσεως τῆς περιττῆς ξηρότητος ἐν τῷ σπέρματι ἐκείνῳ, ὅπερ ἐστὶν ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ τῶν δένδρων, νικᾷ τε ἡ ψυχρότης τὴν ξηρότητα, καὶ εἰσὶν οἱ καρποὶ ἰσχυρᾶς στρυφνότητος. ἐντεῦθεν δὲ πάλιν ἀναβαίνει θερμοτης φυσικὴ ἄνω, καὶ βοηθεῖ αὐτῇ ἡ θερμότης τοῦ ἡλίου ἔξωθεν, νικᾷ τε ἡ θερμότης καὶ ἡ ξηρότης, καὶ γίνονται οἱ καρποὶ πικροί.

ΠΕΡΙ ΘΑΥΜΑΣΙΩΝ ΑΚΟΥΣΜΑΤΩΝ.

Ἐν τῇ Παιονίᾳ φασὶν ἐν τῷ ὄρει τῷ Ἡσαίνῳ καλυμένῳ, ὃ τὴν Παιονικὴν καὶ τὴν Μαιδικὴν ὁρίζει, εἶναί τι θηρίον τὸ καλύμενον βόλινθον, ὑπὸ δὲ τῶν Παιόνων μόναιπον. τῦτον λέγυσι τὴν μὲν ὅλην φύσιν παραπλήσιον εἶναι βοΐ, διαφέρειν δὲ τῷ μεγέθει καὶ τῇ εὐρωςίᾳ, προσέτι δὲ καὶ τῇ χαίτῃ· ἔχει γὰρ ἀπὸ τῦ αὐχένος, ὥσπερ ὁ ἵππος, κατατείνουσαν βαθεῖαν σφόδρα, καὶ ἀπὸ τῆς κορυφῆς ἕως τῶν ὀφθαλμῶν. τὰ δὲ κέρατα ὐχ ὥσπερ οἱ βόες, ἀλλὰ κατεςραμμένα, καὶ τὸ ὀξὺ κάτω παρὰ τὰ ὦτα· χωρεῖν δὲ αὐτὰ ἡμιχόυ πλεῖον ἑκάτερον αὐτῶν, καὶ μέλανα σφόδρα εἶναι, διαςίλβειν δὲ ὡσανεὶ λελεπισμένα. ὅταν δὲ ἐκδαρῇ τὸ δέρμα, κατέχειν τόπον ὀκτακλίνου. ἡνίκα δὲ πληγῇ, φεύγει, κἂν ἐξαδυνατῦν μένει. ἔςι δὲ ἡδύκρεων. ἀμύνεται δὲ λακτίζον καὶ προσαφοδεῦον ὡς ἐπὶ τέτταρας ὀργυιάς· ῥᾳδίως δὲ χρῆται τούτῳ καὶ πολλάκις τῷ εἴδει, καὶ ἐπικαίει δ' ὥς' ἀποψήχεσθαι τὰς τρίχας τῶν κυνῶν. τεταραγμένυ μὲν ὖν τῦτο ποιεῖν φασὶ τὸν ἄφοδον, ἀταράχυ δὲ μὴ ἐπικαίειν. ὅταν δὲ τίκτωσι, πλείυς γενόμενοι καὶ συναχθέντες ἅμα πάντες οἱ μέγιστοι τίκτυσι καὶ κύκλῳ προσαφοδεύυσι· πολὺ γάρ τι τῦτου τοῦ περιττώματος τὸ θηρίον προΐεται.

2 Τοὺς ἐν Ἀραβίᾳ φασὶ καμήλους μὴ ἀναβαίνειν ἐπὶ τὰς μητέρας, ἀλλὰ κἂν βιάσηταί τις, ὐ θέλυσι. καὶ γάρ ποτε λέγεται, ἐπεὶ οὐκ ἦν ὀχεῖον, τὸν ἐπιμελητὴν καλύψαντα ἐφεῖναι τὸν πῶλον. ὡς δ' ὀχεύοντος ἐπέβη, τότε μέν, ὡς ἔοικε, συνετέλεσε, μικρῷ δ' ὕστερον δάκνων τὸν καμηλίτην ἀπέκτεινεν.

3 Τὺς κόκκυγάς φασι τὺς ἐν Ἑλίκῃ, ὅταν μέλλωσι τίκτειν, μὴ ποιεῖν νεοττιάν, ἀλλ' ἐν ταῖς τῶν φαττῶν ἢ ταῖς τῶν τρυγόνων ἐντίκτειν, καὶ μήτ' ἐπῳάζειν μήτ' ἐκκολάπτειν μήτε τρέφειν αὐτύς· ἀλλ' ὅταν γεννηθῇ ὁ νεοττὸς καὶ ἐκτραφῇ, μεθ' ὧν ἂν ὗτος συνῇ, τύτυς ἐκ τῆς νεοττιᾶς ἐκβάλλειν. γίνεται δ', ὡς ἔοικε, μέγας καὶ καλός, ὥςε ῥᾳδίως καταχρατεῖν τῶν λοιπῶν. τύτῳ δὲ χαίρειν φασὶ καὶ τὰς φάττας ὗτως ὥστε καὶ αὐτὰς συνεκβάλλειν ἐκείνῳ τοὺς ἰδίους νεοττύς.

4 Αἱ ἐν Κρήτῃ αἶγες ὅταν τοξευθῶσι, ζητῦσιν, ὡς ἔοικε, τὸ δίκταμον τὸ ἐκεῖ φυόμενον. ὅταν γὰρ φάγωσιν, εὐθὺς ἐκβάλλυσι τὰ τοξεύματα.

5 Φασί τινας ἐν Ἀχαΐᾳ τῶν ἐλάφων, ὅταν ἀποβάλλωσι τὰ κέρατα, εἰς τοιούτους τόπους ἔρχεσθαι ὥςε μὴ ῥᾳδίως εὑρεθῆναι. τῦτο δὲ ποιεῖν διὰ τὸ μὴ ἔχειν ᾧ ἀμυνῦνται,

Codices *QBᵉKᵉNᵉOᵉRᵉSᵉTᵉUᵉVᵉ*. Tit. θαυμασίων] παραδόξων *SᵉTᵉ*.

Capitum 1—31 loco *QKᵉNᵉOᵉ* capita ponunt 151—178. sed prima verba ἐν τῇ — 12. ὀφθαλμῶν post c. 176 ponunt *QOᵉ*, utrobique *KᵉNᵉ*. ‖ 6. Μαιδικὴν Sylburgius: codices μηδικήν. ‖ 7. μόναιπον τῦτον *KᵉNᵉ*: ceteri μόνεπον τῦτο. ‖ 8. λέγυσι *KᵉNᵉSᵉTᵉ*: ceteri λέγεται. ‖ βοΐ *KᵉNᵉ*: ceteri τῷ βοΐ. ‖ 9. διαφέρει *Tᵉ*. ‖ ἀρωςία *BᵉVᵉ*. ‖ 10. ὥσπερ — 12. ὐχ om *Vᵉ*. ‖ 11. κορυφαίας *Sᵉ*. ‖ 12. τὰ δὲ — 832 *b* 21. βεβιῶσθαι om *KᵉNᵉ*. ‖ 13. περὶ *Sᵉ*. ‖ 14. ἡμιχήυ *Bᵉ*, ἡμιπηχύυ *Vᵉ*. ‖ μέλανα *RᵉVᵉ*: ceteri μέλαν. ‖ 15. ὡσανεὶ *TᵉVᵉ*: ceteri ὡς εἶναι. ‖ 17. πληγῶν *Bᵉ*. ‖ φέγει *Tᵉ*. ‖ ἐξαδυνατεῖ *BᵉRᵉVᵉ*. ‖ δὲ] δὲ καὶ *Tᵉ*. ‖ 19. καὶ add *SᵉTᵉ*. ‖ πολλῷ *Tᵉ*. ‖ 20. τῷ εἴδει om *SᵉTᵉ*. ‖ ἀποψύχεσθαι *Bᵉ*. ‖ 21. τεταραγμένον μὲν ὖν τῦτον *Vᵉ* et omisso μὲν *SᵉTᵉ*. ‖ 22. τίκτυσι *Sᵉ*. ‖ 23. γενόμενοι *Sᵉ*: ceteri γινόμενοι. ‖ 25. προϊέναι *Tᵉ*.

5. τούς τ' ἐν *Tᵉ*. ‖ 8. ὁ δὲ τὸ ὀχεῖον *SᵉTᵉ*, omisso ἐπέβη, cuius loco ἀπέπεσεν est 630 *b* 34. ‖ 9. μικρὸν *SᵉTᵉ*. ‖ καμηλίτην *BᵉRᵉVᵉ*. ‖ 11. ‖ κύνας *BᵉRᵉVᵉ*. ‖ τὺς om *Sᵉ*. ‖ ἐν] ἐν τῇ *SᵉTᵉ*. ‖ μέλλυσι *Sᵉ*. ‖ 12. νεοττείαν *BᵉRᵉ*. ‖ τῶν om *BᵉRᵉ*. ‖ φαβῶν *Tᵉ*. ‖ 13. τριγόνων *Rᵉ*. ‖ 15. ὗτος om *Tᵉ*. ‖ νεοττείας *BᵉRᵉVᵉ*. ‖ 16. ἔοικε καὶ ὗτος μέγας *SᵉTᵉ*. ‖ 18. φάσσας *SᵉTᵉ*. ‖ 20. αἱ — 22. τοξεύματα] haec etiam post c. 161 ponunt *KᵉNᵉUᵉ*, omissis ὡς ἔοικε. ‖ 21. δίκταμνον *Kᵉ*. ‖ 23. τινες *BᵉRᵉVᵉ* et infra (post c. 161) *Kᵉ*. ‖ ἀποβάλλωσι *RᵉSᵉTᵉVᵉ* et infra *KᵉUᵉ*. ‖ 24. τοιούτους τοὺς τ. *Sᵉ*, τούτους τοὺς τ. *BᵉRᵉVᵉ* et *KᵉNᵉUᵉ*. ‖ διέρχεσθαι *Sᵉ*. ‖ ὥςε μὲν ῥᾳδίως *BᵉRᵉSᵉ*, ἐν οἷς ὐ ῥᾴδιον infra *KᵉNᵉUᵉ*. ‖ 25. μὴ] μόνον *Uᵉ*. ‖ ἀμύνονται *BᵉRᵉVᵉ* et *Kᵉ*.

καὶ δια τὸ πονεῖν τοὺς τόπους ὅθεν τὰ κέρατα ἀπέβαλον. πολλαῖς δὲ καὶ κισσὸν ἐπιπεφυκότα ἐν τῷ τῶν κεράτων τόπῳ ὁρᾶσθαι.

6 Ἐν Ἀρμενίᾳ φάρμακόν τί φασι φύεσθαι ὃ καλεῖται παρδάλειον. τȣ́τῳ ȣ̓̃ν, ὅταν ὀφθῇ πάρδαλις, χρίσαντες τὸ ἱερεῖον ἀφιᾶσιν. ἡ δὲ ὅταν ἅψηται αὐτȣ̃, ζητεῖ, ὡς ἔοικε, τὴν τȣ̃ ἀνθρώπȣ κόπρον. διὸ καὶ οἱ κυνηγοὶ εἰς ἀγγεῖον αὐτὴν ἐμβαλόντες ἔκ τινος δένδρου κρεμῶσιν, ἵνα προσαλλομένη καὶ ὑπέρκοπος γενομένη ὑπ' αὐτȣ̃ παραλυθῇ καὶ ὑποχείριος γένηται.

7 Ἐν Αἰγύπτῳ δὲ τοὺς τροχίλȣς φασὶν εἰσπετομένους εἰς τὰ ςόματα τῶν κροκοδείλων καθαίρειν αὐτῶν τȣ̀ς ὀδόντας, τὰ σαρκία τὰ ἐνεχόμενα τοῖς ῥύγχεσιν ἐξέλκοντας· τȣ̀ς δ' ἥδεσθαι καὶ μηδὲν βλάπτειν αὐτούς.

8 Τȣ̀ς ἐν Βυζαντίῳ φασὶν ἐχίνȣς αἰσθάνεσθαι ὅτε βόρεια καὶ νότια πνεῖ πνεύματα, καὶ μεταβάλλειν εὐθὺς τὰς ὀπάς, καὶ ὅταν μὲν ᾖ νότια, ἐκ τȣ̃ ἐδάφȣς τὰς ὀπὰς ποιεῖσθαι, ὅταν δὲ βόρεια, ἐκ τῶν τοιχῶν.

9 Αἱ ἐν Κεφαλληνίᾳ αἶγες ȣ̓ πίνȣσιν, ὡς ἔοικεν, ὥσπερ καὶ τἆλλα τετράποδα, καθ' ἡμέραν δὲ πρὸς τὸ πέλαγος ἀντία τὰ πρόσωπα ποιήσασαι χάσκȣσιν εἰσδεχόμεναι τὰ πνεύματα.

10 Φασὶν ἐν Συρίᾳ τῶν ἀγρίων ὄνων ἕνα ἀφηγεῖσθαι τῆς ἀγέλης, ἐπειδὰν δέ τις νεώτερος ὢν τῶν πώλων ἐπί τινα θήλειαν ἀναβῇ, τὸν ἀφηγȣ́μενον θυμȣ̃σθαι, καὶ διώκειν ἕως τȣ́τȣ ἕως ἂν καταλάβῃ τὸν πῶλον, καὶ ὑποκύψας ἐπὶ τὰ ὀπίσθια σκέλη τῷ ςόματι ἀποσπάσῃ τὰ αἰδοῖα.

11 Τὰς χελώνας λέγȣσιν, ὅταν ἔχεως φάγωσιν, ἐπεσθίειν τὴν ὀρίγανον, ἐὰν δὲ μὴ θᾶττον εὕρῃ, ἀποθνήσκειν. πολλȣ̀ς δ' ἀποπειράζοντας τῶν ἀγραυλȣ́ντων εἰ τȣ̃τ' ἀληθές ἐςιν, ὅταν ἴδωσιν αὐτὴν τȣ̃το πράττȣσαν, ἐκτίλλειν τὴν ὀρίγανον· τȣ̃το δὲ ὅταν ποιήσωσι, μετὰ μικρὸν αὐτὴν ὁρᾶσθαι ἀποθνήσκȣσαν.

Τὸ τῆς ἰκτίδος λέγεται αἰδοῖον εἶναι οὐχ ὅμοιον τῇ 12 φύσει τῶν λοιπῶν ζῴων, ἀλλὰ ςερεὸν διὰ παντὸς οἷον ὀςȣ̃ν, ὅπως ἄν ποτε διακειμένη τύχῃ. φασὶ δὲ ςραγγȣρίας αὐτὸ φάρμακον εἶναι ἐν τοῖς ἀρίςοις, καὶ δίδοσθαι ἐπιξυόμενον.

Τὸν δρυοκολάπτην φασὶ τὸ ὄρνεον ἐπὶ τῶν δένδρων 13 βαδίζειν ὥσπερ τȣ̀ς ἀσκαλαβώτας, καὶ ὕπτιον καὶ ἐπὶ τὴν γαςέρα. νέμεσθαι δὲ λέγεται καὶ τȣ̀ς ἐκ τῶν δένδρων σκώληκας, καὶ ȣ̔́τω σφόδρα κατὰ βάθȣς ὀρύττειν τὰ δένδρα ζητȣ̃ντα τοὺς σκώληκας ὥςε καὶ καταβάλλειν αὐτά.

Φασὶ τȣ̀ς πελεκᾶνας τὰς ἐν τοῖς ποταμοῖς γινομένας 14 κόγχας ὀρύττοντας καταπίνειν, ἔπειτα ὅταν πλῆθος εἰσφρήσωσιν αὐτῶν, ἐξεμεῖν, εἶθ' ȣ̔́τως τὰ μὲν κρέα ἐσθίειν τῶν κογχῶν, τῶν δ' ὀςράκων μὴ ἅπτεσθαι.

Ἐν Κυλλήνῃ φασὶ τῆς Ἀρκαδίας τȣ̀ς κοσσύφȣς λευ- 15 κοὺς γίνεσθαι, ἄλλοθι δ' οὐδαμῇ, καὶ φωνὰς ποικίλας προΐεσθαι, ἐκπορεύεσθαί τε πρὸς τὴν σελήνην. τὴν δ' ἡμέραν εἴ τις ἐπιχειροίη, σφόδρα δυσθηράτους εἶναι.

Λέγεται δ' ὑπό τινων μέλι τὸ καλούμενον ἄνθινον 16
περὶ Μῆλον καὶ Κνίδον γίνεσθαι εὐῶδες μὲν τῇ ὀσμῇ, ὀλι-
γοχρόνιον δέ, ἐν τȣ́τῳ δὲ καὶ τὴν ἐριθάκην γίνεσθαι. περὶ 17
Καππαδοκίαν ἔν τισι τόποις ἄνευ κηρίȣ φασὶν ἐργάζεσθαι
τὸ μέλι, γίνεσθαι δὲ τὸ πάχος ὅμοιον ἐλαίῳ. ἐν Τρα- 18
πεζοῦντι τῇ ἐν τῷ Πόντῳ γίνεται τὸ ἀπὸ τῆς πύξου μέλι
βαρύοσμον· καί φασι τοῦτο τοὺς μὲν ὑγιαίνοντας ἐξιςά-
ναι, τοὺς δ' ἐπιλήπτȣς καὶ τελέως ἀπαλλάττειν. φασὶ 19
δὲ καὶ ἐν Λυδίᾳ ἀπὸ τῶν δένδρων τὸ μέλι συλλέγεσθαι
πολύ, καὶ ποιεῖν ἐξ αὐτȣ̃ τȣ̀ς ἐνοικοῦντας ἄνευ κηρȣ̃ τρο-
χίσκȣς, καὶ ἀποτέμνοντας χρῆσθαι διὰ τρίψεως σφοδροτέ-
ρας. γίνεται μὲν οὖν καὶ ἐν Θρᾴκῃ, οὐχ ȣ̔́τω δὲ ςερεόν,
ἀλλ' ὡσανεὶ ἀμμῶδες. ἅπαν δὲ μέλι πηγνύμενον τὸν ἴσον
ἔχειν ὄγκον φασίν, ȣ̓χ ὥσπερ τὸ ὕδωρ καὶ τἆλλα ὑγρά.

1. ὅθεν καὶ τὰ K^a. ‖ 2. πολλοῖς S^aT^a. ‖ καὶ om $B^aR^aV^a$ et $K^aN^aU^a$. ‖ 3. ἑωρᾶσθαι S^a. ‖ 5. παρδάλιον $B^aR^aS^aV^a$. ‖ τȣ́τῳ Natalis de Comitibus: τȣ̃το codices. ‖ 6. ἱρεῖον V^a. ‖ 7. οἱ om S^aT^a. ‖ 8. ἐμβάλλοντες T^aV^a. ‖ κρημνᾶσιν T^a. ‖ συμβαλλομένη S^aT^a. ‖ 9. ὑπέρκοπρος B^a. ‖ γιγομένη S^a. ‖ αὐτῶν $B^aR^aT^aV^a$. ‖ 12. καθέλκειν αὐτῶν τῶν ὀδόντων S^aT^a. ‖ 13. ἐνεχ.] ἐξερχόμενα $B^aR^aV^a$. ‖ 15. Τȣ̀ς — 18. τοιχῶν soli habent S^aT^a. ‖ 17. νότος S^a. ‖ 18. τριχῶν T^a. ‖ 19. τὰ πολλὰ ἄλλα S^aT^a. ‖ καθ' ἑκάςην ἡμέραν, ἀλλὰ πρὸς τὸ πνεῦμα ἀντία $B^aR^aV^a$ et infra ante c. 162 $K^aN^aU^a$: ii enim ibi hoc caput ponunt. ‖ 20. ποιήσασαι τὰ πρόσωπα B^a. ‖ 22. ἵππων $B^aR^aV^a$. ‖ 23. τῶν ἄλλων ἐπὶ τὴν θ. $B^aR^aV^a$. ‖ 24. τέως S^a. ‖ 25. ἀπὸ τῶν ὀπισθίων σκελῶν $B^aR^aV^a$. ‖ 26. ἀποσπᾶσθαι $B^aR^aT^aV^a$. ‖ 27. φασὶν $B^aR^aV^a$. ‖ 28. τὸν B^aR^a, τὸ V^a. ‖ 30. τὸ ὀρίγανον V^a, τὸ ὄργανον B^aR^a. ‖ δὲ om S^aT^a.

5. φασὶν post βαδίζειν $B^aR^aV^a$. ‖ τὸν B^a. ‖ 6. τὴν om T^a. ‖ 7. λέγονται T^a. ‖ 8. καὶ — 9. σκώληκας om T^a. ‖ 8. ὀρύσσειν τὰ δ. ζητȣ̃ντας S^a. ‖ 10. φασὶ] καὶ S^aT^a. ‖ γενομένας $B^aR^aV^a$. ‖ 11. καταπίνειν] κατά τινος $B^aR^aV^a$. ‖ εἰσφερήσωσιν R^aV^a, εἰσφορήσωσιν $B^aS^aT^a$. ‖ 12. ἐξεμεῖν — 13. κογχῶν om T^a. ‖ 12. κατεσθίειν S^a. ‖ 14. φασὶ om T^a. ‖ 15. τίκτεσθαι $B^aR^aV^a$. ‖ δ' οὐκ ἄν, καὶ ποικίλας φωνὰς πρ. T^a. ‖ 18. μέλι interpres: codices μὲν. ‖ 19. κυδώνιον S^aT^a. ‖ γίνεσθαι καὶ εὐῶδες $B^aR^aV^a$. ‖ 20. ἐν τȣ́τῳ δὲ om B^aV^a. ‖ post γίνεσθαι S^aT^a c. 20. ‖ 20. περὶ δὲ καππ. S^a, περὶ καππ. δ' T^a. ‖ 22. τὸ μέλι γίνεσθαι δὲ om S^aT^a. ‖ 23. τῇ om S^aT^a. ‖ τῷ om V^a. ‖ σπόγγῳ S^aT^a. ‖ 24. τοῦτο om $B^aR^aV^a$. ‖ 25. καὶ τελέως om T^a. ‖ 26. γίνεσθαι $B^aR^aV^a$. ‖ 27. ἀπ' $B^aR^aV^a$. ‖ 28. χρᾶσθαι δὲ καὶ ἀπίοις σφοδροτέροις S^a et omissa καὶ T^a. ‖ 29. μὲν] δὴ S^aT^a. ‖ δὲ om S^aT^a. ‖ 30. ἀμῶδες B^a. ‖ 31. ὄγκον ἔχειν $B^aR^aV^a$.

20 [illegible]

21 [illegible]

22 [illegible]

23 Περὶ Θετταλίας [illegible]

24 [illegible]

25 Ἐν Κύπρῳ τῇ νήσῳ λέγεται [illegible]

26 [illegible]

27 Λέγεται δὲ ἐκ Σούσων εἰς Μηδίαν [illegible]

28 Ἐν Κρήτῃ δέ φασιν [illegible]

29 Περὶ Κιλικίας δέ φασιν εἶναι ὕδατος [illegible]

30 Ἐν δὲ Σκύθαις [illegible] φασὶ [illegible]

31 Λέγεται δέ τινα ἐν Ἀβύδῳ [illegible]

32 [illegible] καὶ ἐν Τάραντι δέ φασιν [illegible]

33 Ἐν Τήνῳ τῇ νήσῳ φασὶν εἶναι φιάλην σύγκραμα [illegible]

34 [illegible]

35 [illegible]

[illegible]

ἐν Μηδίᾳ καὶ ἐν Ψιττακηνῇ τῆς Περσίδος πυρὰ καιόμενα,
τὸ μὲν ἐν Μηδίᾳ ὀλίγον, τὸ δ' ἐν Ψιττακηνῇ πολὺ καὶ
καθαρὸν τῇ φλογί· διὸ καὶ μαγειρεῖα πρὸς αὐτῷ κατε-
σκεύασεν ὁ Περσῶν βασιλεύς. ἄμφω δ' ἐν ὁμαλοῖς τόποις
καὶ ὐκ ἐν ὑψηλοῖς. ταῦτα δὲ καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν
36 φανερά, τὰ δὲ περὶ Παμφυλίαν νύκτωρ μόνον. φασὶ δὲ
καὶ περὶ Ἀτιτανίαν, πρὸς τοῖς ὁρίοις τῆς Ἀπολλωνιάτιδος,
εἶναί τινα πέτραν ἐξ ἧς τὸ μὲν ἀνιὸν πῦρ ὐ φανερόν ἐςιν,
37 ἐπειδὰν δὲ ἔλαιον ἐπιχυθῇ ἐπ' αὐτήν, ἐκφλογῦται. λέγε-
ται δὲ καὶ τὰ ἔξω ςηλῶν Ἡρακλείων καίεσθαι, τὰ μὲν
διὰ παντός, τὰ δὲ νύκτωρ μόνον, ὡς ὁ Ἄννωνος περί-
πλους ἱςορεῖ. καὶ τὸ ἐν Λιπάρᾳ δὲ φανερὸν καὶ φλο-
γῶδες, οὐ μὴν ἡμέρας, ἀλλὰ νύκτωρ μόνον. εἶναι δὲ
καὶ ἐν Πιθηκούσαις φασὶ πυρῶδες μὲν καὶ θερμὸν ἐκτό-
38 πως, οὐ μὴν καιόμενον. τὸ δ' ἐν τῇ Λιπάρᾳ ποτὲ καὶ
ἐκλιπεῖν φησὶ Ξενοφάνης ἐπ' ἔτη ἑκκαίδεκα, τῷ δὲ ἑβδό-
μῳ ἐπανελθεῖν. τὸν δ' ἐν τῇ Αἴτνῃ ῥύακα οὔτε φλο-
γώδη φασὶν οὔτε συνεχῆ, ἀλλὰ διὰ πολλῶν ἐτῶν γί-
39 νεσθαι. λέγεται δὲ καὶ περὶ Λυδίαν ἀναζέσαι πῦρ
40 πάμπληθες, καὶ καίεσθαι ἐφ' ἡμέρας ἑπτά. θαυμαςὸν
δὲ τὸ ἐν Σικελίᾳ περὶ τὸν ῥύακα γινόμενον· τὸ γὰρ πλά-
τος ἐςὶ τὸ τῆς τῦ πυρὸς ἀναζέσεως τεσσαράκοντα ςαδίων,
41 τὸ δὲ ὕψος δι' οὗ φέρεται, τριῶν. φασὶ δὲ τὸν ἐν τῇ
Θρᾴκῃ λίθον τὸν καλύμενον σπίνον διακοπέντα καίεσθαι,
καὶ συντεθέντα πρὸς ἑαυτόν, ὥσπερ τὴν σμαρίλην, ὕτως
κἀκεῖνον εἰς ἑαυτὸν τεθέντα καὶ ἐπιρραινόμενον ὕδατι καί-
εσθαι. τὸ δ' αὐτὸ ποιεῖν καὶ τὸν μαριέα.
42 Περὶ Φιλίππυς τῆς Μακεδονίας εἶναι λέγυσι μέταλλα,
ἐξ ὧν τὰ ἐκβαλλόμενα ἀποσύρματα αὐξάνεσθαί φασι καὶ
43 φύειν χρυσίον, καὶ τοῦτ' εἶναι φανερόν. φασὶ δὲ καὶ ἐν
Κύπρῳ περὶ τὸν καλύμενον Τυρρίαν χαλκὸν ὅμοιον γίγνε-
σθαι. κατακόψαντες γάρ, ὡς ἔοικεν, εἰς μικρὰ σπείρουσιν
αὐτόν· εἶθ' ὑδάτων ἐπιγενομένων αὐξάνεται καὶ ἐξανίησι
καὶ ὕτως συνάγεται. φασὶ δὲ καὶ ἐν Μήλῳ τῇ νήσῳ ἐν 44
τοῖς ἐξορυσσομένοις τόποις τῆς γῆς πάλιν ἀναπληρώματα
γίγνεσθαι.
Περὶ Παιονίαν λέγουσιν, ὅταν συνεχεῖς ὄμβροι γέ- 45
νωνται, εὑρίσκεσθαι περιτηκομένης τῆς γῆς χρυσὸν τὸν κα-
λούμενον ἄπυρον. λέγουσι δ' ἐν τῇ Παιονίᾳ οὕτω χρυσί-
ζειν τὴν γῆν ὥςε πολλὺς εὑρηκέναι καὶ ὑπὲρ μνᾶν χρυ-
σίυ ὁλκήν. τῷ δὲ βασιλεῖ τινά φασιν εὑρόντα ἀνενεγκεῖν
δύο βώλυς, τὸν μὲν τρεῖς μνᾶς ἄγοντα, τὸν δὲ πέντε· ὓς
φασιν ἐπὶ τῆς τραπέζης αὐτῷ παρακεῖσθαι, καὶ ἐπ' ἐκεί-
νων πρῶτον, εἴ τι ἐσθίει, ἀπάρχεσθαι. φασὶ δὲ καὶ ἐν 46
Βάκτροις τὸν Ὦξον ποταμὸν καταφέρειν βωλία χρυσίου
πλήθει πολλά, καὶ ἐν Ἰβηρίᾳ δὲ τὸν καλύμενον Θεόδω-
ρον ποταμὸν ἐκβράσσειν τε πολὺ περὶ τὰ χείλη χρυσίον,
ὁμοίως δὲ καὶ καταφέρειν.
Λέγουσι δὲ καὶ ἐν Πιερίᾳ τῆς Μακεδονίας ἄσημόν 47
τι χρυσίον κατορωρυγμένον ὑπὸ τῶν ἀρχαίων βασιλέων,
χασμάτων τεττάρων ὄντων, ἐξ ἑνὸς αὐτῶν ἀναφῦναι
χρυσίον τὸ μέγεθος σπιθαμιαῖον. λέγεται δὲ ἰδιαιτά- 48
την εἶναι γένεσιν σιδήρου τοῦ Χαλυβικοῦ καὶ τοῦ Ἀμι-
σηνοῦ. συμφύεται γάρ, ὥς γε λέγουσιν, ἐκ τῆς ἄμ-
μου τῆς καταφερομένης ἐκ τῶν ποταμῶν. ταύτην δ' οἱ
μὲν ἁπλῶς φασὶ πλύναντας καμινεύειν, οἱ δὲ τὴν ὑπό-
στασιν τὴν γενομένην ἐκ τῆς πλύσεως πολλάκις πλυ-
θεῖσαν συγκαίειν, παρεμβάλλειν δὲ τὸν πυρίμαχον κα-
λούμενον λίθον· εἶναι δ' ἐν τῇ χώρᾳ πολύν. ὗτος δ' ὁ σί-
δηρος πολὺ τῶν ἄλλων γίνεται καλλίων. εἰ δὲ μὴ ἐν
μιᾷ καμίνῳ ἐκαίετο, ὐδὲν ἄν, ὡς ἔοικε, διέφερε τἀργυρίυ.
μόνον δέ φασιν αὐτὸν ἀνίωτον εἶναι, ὐ πολὺν δὲ γίνεσθαι.

1. μηδεία $K^a N^a$. ‖ 1 et 2. ψιττακῇ $K^a N^a$, ψιττακίτη $B^a R^a S^a T^a V^a$. ‖ 2. τὰ — τὰ $B^a R^a V^a$. ‖ ἐν τῇ ψ. K^a. ‖ 3. αὐτὸ $S^a T^a$. ‖ 4. ὁμαλοῖς καὶ ὐκ ἐν ὑψηλοῖς τόποις $S^a T^a$, ὁμαλοῖς τόποις καὶ ὐκ ἐν ἀνωμάλοις celeri. ‖ 5. ταῦτα δὲ καὶ om $S^a T^a$, καὶ om $B^a R^a$. ‖ 7. καὶ om $K^a N^a T^a$. ‖ ἀπολλωνιάδος N^a. ‖ 9. καὶ τὰ ἔξω δὲ, omisso λέγεται, T^a. δὲ om S^a. ‖ 11. τὰ δὲ] πάλιν δὲ N^a. ‖ ὁ om $B^a R^a T^a$. ‖ 12. λιπάρῳ rc T^a. ‖ 13. νυκτὸς $B^a K^a N^a R^a$. ‖ 14. πιθικούσαις N^a. ‖ 15. μέντοι $S^a T^a$. ‖ τῇ om S^a. ‖ 16. ἐκλείπειν $B^a K^a N^a R^a S^a$. ‖ ξενοφάνης φησὶν $S^a T^a$. ‖ ἐπ' om $B^a K^a N^a R^a$. ‖ 17. τὸ $B^a R^a$. ‖ ἐν τῇ om T^a, τῇ om S^a. ‖ 18. αἰτιῶν $B^a R^a$. ‖ 19. ἀναφέρεσθαι $B^a K^a N^a R^a$. ‖ 20. θαυμαςότατον $B^a K^a N^a R^a$. ‖ 21. τὸν T^a, omissis mox περὶ τὸν. ‖ ῥύωκα T^a, ῥύακον $B^a R^a$. ‖ γενόμενον $B^a N^a R^a T^a$. ‖ 22. ἀναζεύξεως N^a. ‖ 23. δι' om $B^a R^a$. ‖ 25. σμαρίλλην $B^a N^a R^a S^a T^a$. ‖ 26. τιθέντα S^a. ‖ 27. τὸ δ' αὐτὸ om T^a. ‖ μαριθάν $B^a N^a R^a$. ‖ 28. τὺς ἐν μακεδονίᾳ $S^a T^a$. ‖ 29. αὐξάνεσθαί φασιν ἀποσύρματα S^a. ‖ 30. δὲ om $B^a N^a R^a S^a$. ‖ 31. λεγόμενον $B^a R^a$. ‖ τυρίαν N^a.

2. ἐξανίησι] ἀνίεται $B^a R^a$. ‖ 3. καὶ ὕτως συνάγεται om T^a. ‖ 4. πάλιν om S^a. ‖ ἀναπλήρωμα T^a. ‖ 6. συνεχεῖς οἱ ὄμβροι $B^a R^a$. ‖ γίνωνται B^a, γίνονται R^a. ‖ 9. ὑπὲρ τὴν μνᾶν $B^a N^a R^a S^a$. ‖ 10. τινά om $B^a N^a R^a S^a$, qui mox εὑρέντας. ‖ 11. μώβυς B^a. ‖ 12. αὐτῷ om T^a. ‖ 13. ἀπέρχεσθαι $B^a R^a$. ‖ 14. ὦζον $R^a S^a T^a$, τόξον (omisso τὸν) N^a. ‖ χρυσία $B^a R^a T^a$. ‖ 15. πλῆθος N^a, om $B^a R^a T^a$. ‖ 16. ἐμβράσσειν T^a. ‖ 18. λέγεται $B^a R^a T^a$. ‖ 21. ἰδιωτάτην $B^a R^a S^a T^a$. ‖ 22. Ἀμισηνῦ] ἀσημίου μυσινοῦ T^a, ἀσιμίου μησηνοῦ $B^a R^a$. ‖ 25. πλύναντας Sylburgius: codices πλύναντες. ‖ καὶ μινεύειν $B^a R^a$. ‖ 26. τῆς γινομένης S^a. ‖ φλύσεως $B^a R^a$, φύσεως S^a. ‖ 27. παρεμβάλειν B^a. ‖ δὲ τῷ πυρὶ μάχον S^a. ‖ 30. ἐκκαίετο $B^a R^a S^a$. ‖ ἀργύρυ S^a. ‖ 31. εἶναι om $B^a N^a R^a T^a$.

49 Φασὶ δὲ καὶ ἐν Ἰνδοῖς τὸν χαλκὸν οὕτως εἶναι λαμ-
πρὸν καὶ καθαρὸν καὶ ἀνίωτον, ὥστε μὴ διαγινώσκεσθαι τῇ
χρόᾳ πρὸς τὸν χρυσόν, ἀλλ' ἐν τοῖς Δαρείου ποτηρίοις
βατιακὰς εἶναί τινας καὶ πλείους, ἃς εἰ μὴ τῇ ὀσμῇ, ἄλ-
λως οὐκ ἦν διαγνῶναι πότερόν εἰσι χαλκαῖ ἢ χρυσαῖ.

50 Τὸν κασσίτερον τὸν Κελτικὸν τήκεσθαί φασι πολὺ
τάχιον μολύβδου. σημεῖον δὲ τῆς εὐτηξίας, ὅτι τήκεσθαι
δοκεῖ καὶ ἐν τῷ ὕδατι· χρώζει γοῦν, ὡς ἔοικε, ταχύ.
τήκεται δὲ καὶ ἐν τοῖς ψύχεσιν, ὅταν γένηται πάγη, ἐγ-
κατακλειομένου ἐντός, ὥς φασί, καὶ συνωθουμένου τοῦ
θερμοῦ τοῦ ἐνυπάρχοντος αὐτῷ διὰ τὴν ἀσθένειαν.

51 Ἐν τῷ Πανθείῳ ἐστὶν ἐλαία, καλεῖται δὲ καλλιϛέφα-
νος· ταύτης πάντα τὰ φύλλα ταῖς λοιπαῖς ἐλαίαις ἐναντία
πέφυκεν· ἔξω γὰρ ἀλλ' οὐκ ἐντὸς ἔχει τὰ χλωρά. ἀφίησί
τε τοὺς πτόρθους ὥσπερ ἡ μύρτος εἰς τοὺς ϛεφάνους συμ-
μέτρως. ἀπὸ ταύτης φυτὸν λαβὼν ὁ Ἡρακλῆς ἐφύτευσεν
Ὀλυμπίασιν, ἀφ' ἧς οἱ ϛέφανοι τοῖς ἀθληταῖς δίδονται.
ἔϛι δὲ αὕτη παρὰ τὸν Ἰλισσὸν ποταμόν, ϛαδίους ἑξήκον-
τα τοῦ ποταμοῦ ἀπέχουσα· περιῳκοδόμηται δέ, καὶ ζη-
μία μεγάλη τῷ θιγόντι αὐτῆς ἐϛίν. ἀπὸ ταύτης δὲ τὸ
φυτὸν λαβόντες ἐφύτευσαν Ἠλεῖοι ἐν Ὀλυμπίᾳ, καὶ τοὺς
ϛεφάνους ἀπ' αὐτῆς ἔδωκαν.

52 Ἐν τοῖς περὶ Λυδίαν μετάλλοις τοῖς περὶ Πέργαμον,
ἃ δὴ καὶ Κροῖσος εἰργάσατο, πολέμου τινὸς γενομένου
κατέφυγον οἱ ἐργαζόμενοι ἐπ' αὐτά, τοῦ δὲ ϛομίου ἐποικο-
δομηθέντος ἀπεπνίγησαν· καὶ ὕϛερον χρόνῳ πολλῷ τῶν
μετάλλων ἀνακαθαρθέντων εὑρέθη οἷς ἐχρῶντο ἀγγείοις
πρὸς τὰς ὑπὸ χεῖρα χρείας ἀπολελιθωμένα, οἷον ἀμφορεῖς
καὶ τὰ τοιουτότροπα. ταῦτα δὴ πεπληρωμένα οὗ τινὸς ἐτύ-
χον ὑγροῦ ἐλελίθωτο, καὶ προσέτι τὰ ὀϛᾶ τῶν ἀνθρώπων.

53 Ἐν τῇ Ἀσκανίᾳ λίμνῃ οὕτω νιτρῶδές ἐϛι τὸ ὕδωρ ὥϛε
τὰ ἱμάτια οὐδενὸς ἑτέρου ῥύμματος προσδεῖσθαι· κἂν
54 πλείω χρόνον ἐν τῷ ὕδατι ἐάσῃ τις, διαπίπτει. περὶ τὴν
Ἀσκανίαν λίμνην Πυθόπολίς ἐϛι κώμη ἀπέχουσα Κίου ὡς
ϛαδίους ἑκατὸν εἴκοσι, ἐν ᾗ τοῦ χειμῶνος ἀναξηραίνεται
πάντα τὰ φρέατα ὥστε μὴ ἐνδέχεσθαι βάψαι τὸ ἀγ-
γεῖον, τοῦ δὲ θέρους πληροῦται ἕως τοῦ ϛόματος.

Ὁ πορθμὸς ὁ μεταξὺ Σικελίας καὶ Ἰταλίας αὔξεται 55
καὶ φθίνει ἅμα τῷ σεληνίῳ. καὶ διότι ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς 56
εἰς Συρακούσας κρήνη ἐϛὶν ἐν λειμῶνι οὔτε μεγάλη οὔτε ὕδωρ
ἔχουσα πολύ· συναπαντήσαντος δὲ εἰς τὸν τόπον ὄχλου
πολλοῦ παρέσχεν ὕδωρ ἄφθονον. ἔστι δὲ καὶ κρήνη τις 57
ἐν Παλικοῖς τῆς Σικελίας, ὡς δεκάκλινος· αὕτη δ' ἀναρ-
ρίπτει ὕδωρ εἰς ὕψος ἓξ πήχεις, ὥϛε ὑπὸ τῶν ἰδόντων νο-
μίζεσθαι κατακλυσθήσεσθαι τὸ πεδίον· καὶ πάλιν εἰς ταὐ-
τὸ καθίσταται. ἔστι δὲ καὶ ὅρκος, ὃς ἅγιος αὐτόθι δοκεῖ
εἶναι· ὅσα γὰρ ὄμνυσί τις, γράψας εἰς πινακίδιον ἐμβάλ-
λει εἰς τὸ ὕδωρ. ἐὰν μὲν οὖν εὐορκῇ, ἐπιπολάζει τὸ πινα-
κίδιον· ἐὰν δὲ μὴ εὐορκῇ, τὸ μὲν πινακίδιον βαρὺ γενό-
μενον ἀφανίζεσθαί φασι, τὸν δ' ἄνθρωπον πίμπρασθαι.
διὸ δὴ λαμβάνειν τὸν ἱερέα παρ' αὐτοῦ ἐγγύας ὑπὲρ τοῦ
καθαίρειν τινὰ τὸ ἱερόν.

Δημόνησος ἡ Καρχηδονίων νῆσος ἀπὸ Δημονήσου τοῦ 58
πρώτου ἐργασαμένου τὴν ἐπωνυμίαν εἴληφεν· ἔχει δ' ὁ
τόπος κυανοῦ τὸ μέταλλον καὶ χρυσοκόλλης. ταύτης δ' ἡ
καλλίϛη πρὸς χρυσίον εὑρίσκει τιμήν· καὶ γὰρ φάρμακον
ὀφθαλμῶν ἐστίν. ἔστι δὲ αὐτόθι χαλκὸς κολυμβητὴς ἐν
δυοῖν ὀργυιαῖς τῆς θαλάσσης· ὅθεν ὁ ἐν Σικυῶνί ἐϛιν ἀν-
δριὰς ἐν τῷ ἀρχαίῳ νεῷ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ ἐν Φενεῷ οἱ
ὀρείχαλκοι καλούμενοι. ἐπιγέγραπται δ' αὐτοῖς "Ἡρακλῆς
Ἀμφιτρύωνος Ἦλιν ἑλὼν ἀνέθηκεν." αἱρεῖ δὲ τὴν Ἦλιν
ἡγουμένης κατὰ χρησμὸν γυναικός, ἧς τὸν πατέρα Αὐγείαν
ἀπέκτεινεν. οἱ δὲ τὸν χαλκὸν ὀρύττοντες ὀξυδερκέστατοι
γίνονται, καὶ οἱ βλεφαρίδας μὴ ἔχοντες φύουσι· παρὸ καὶ
οἱ ἰατροὶ τῷ ἄνθει τοῦ χαλκοῦ καὶ τῇ τέφρᾳ τῇ Φρυγίᾳ χρῶνται
πρὸς τοὺς ὀφθαλμούς. ἔϛι δὲ αὐτόθι σπήλαιον ὃ καλεῖται 59
γλαφυρόν· ἐν δὲ τούτῳ κίονες πεπήγασιν ἀπό τινων ϛαλα-
γμῶν. ἀποδηλοῖ δὲ τοῦτο ἐν τῇ συναγωγῇ τῇ πρὸς τὸ ἔδα-
φος· ἔϛι γὰρ ταύτῃ ϛενώτατον.

Ἐκ τοῦ ζεύγους δὲ τῶν ἀετῶν θάτερον τῶν ἐγγόνων 60

2. ὡς $B^aR^aT^a$. ‖ 4. βατιανὰς rc S^a, βατιατικὰς $B^aR^aT^a$. ‖ 6. κασίτερον B^a. ‖ 7. μολίβδου $B^aR^aT^a$. ‖ 9. ὅτι B^aR^a, ὅτε T^a. ‖ γένοιτο T^a. ‖ εἰ κατακλειομένου S^a. ‖ 13. ταύτης δὲ πάντα T^a. ‖ 14. ἀλλ' om T^a. ‖ 15. πρὸς N^a. ‖ συμμέτρους B^aS^a, σύμμετρον N^a. ‖ 16. ταύτης δὲ φ. S^aT^a. ‖ 20. θήγοντι S. ‖ ταύτης $B^aN^aR^aS^a$. ‖ 21. ἠλεῖοι ἐφύτευσαν S^a. ‖ 24. γινομένου N^a. ‖ 27: ἀνακαρθέντων T^a. ‖ 28. ἀπολελιθωμένου (οις supra ου) N^a. ‖ ἀναφορεῖς B^aR^a. ‖ 29. δὲ S^a. ‖ 32. ῥύματος $B^aN^aR^aT^a$. ‖ 33. διαπίπτειν S^a. ‖ 34. μυθήπολις $B^aR^aT^a$. ‖ κίων N^a. ‖ 35. ἀναξηραίνεσθαι codices.

3. καὶ τῆς ἰταλίας B^aR^a. ‖ 8. παλίκμοις B^aR^a, παλίσκοις T^a. ‖ ἀναράπτει S^a. ‖ 10. πέδον S^a. ‖ 12. ὄμμασί B^aR^a, γράμμασί T^a. ‖ 14. πινάκιον N^a. ‖ βαρὺ γενόμενον om pr S^a. ‖ 15. καὶ πίμπρασθαι τὸν ἄνθρωπον rc S^a. ‖ 16. ἐγγύαν N^aT^a. ‖ 18. δημόννησος et mox δημοννήσου B^aR^a. ‖ 20. κυανοῦν $N^aR^aT^a$, κυδνοῦν B^a. ‖ ταύτη $B^aR^aT^a$. ‖ 21. τιμήν] τις $B^aR^aT^a$. ‖ 22. κολυμβητὸς S^a. ‖ 23. δυεῖν T^a. ‖ θαλάττης N^a. ‖ ὁ om N^a. ‖ 24. ναῷ $B^aR^aT^a$. ‖ 25. ἡρακλῆς ὁ ἀμφ. R^aT^a. ‖ 26. ἐλεῖν B^a, ἐλὴν R^a. ‖ 28. ἀπέκτειναν B^aR^a. ‖ 31. δὲ] γὰρ $B^aN^aR^aT^a$. ‖ 32. κίονες interpres: codices χιόνες. ‖ 33. ἀναγωγῇ $B^aR^aT^a$. ‖ 34. ϛενότατον B^aR^a, ϛεγνότατον N^aT^a. ‖ 35. ἀγόνων $B^aR^aT^a$.

ἁλιαίετος γίνεται παραλλάξ, ἕως ἂν σύζυγα γένηται. ἐκ δὲ ἁλιαιέτων φήνη γίνεται, ἐκ δὲ τύτων περκνοὶ καὶ γῦπες· ὗτοι δ' ὐκέτι διορίζουσι περὶ τὺς γῦπας, ἀλλὰ γεννῶσι τὺς μεγάλους γῦπας· ὗτοι δ' εἰσὶν ἄγονοι. σημεῖον δὲ τῦτο, διότι νεοττιὰν ὐδεὶς ἑώρακε γυπὸς μεγάλου.

61 Θαυμαςὸν δέ τί φασιν ἐν Ἰνδοῖς περὶ τὸν ἐκεῖ μόλυβδον συμβαίνειν· ὅταν γὰρ τακεὶς εἰς ὕδωρ καταχυθῇ ψυχρόν, ἐκπηδᾷν ἐκ τῦ ὕδατος.

62 Φασὶ τὸν Μοσσύνοικον χαλκὸν λαμπρότατον καὶ λευκότατον εἶναι, ὐ παραμιγνυμένυ αὐτῷ κασσιτέρου, ἀλλὰ γῆς τινὸς αὐτῦ γινομένης καὶ συνεψομένης αὐτῷ. λέγυσι δὲ τὸν εὑρόντα τὴν κρᾶσιν μηδένα διδάξαι· διὸ τὰ προγεγονότα ἐν τοῖς τόποις χαλκώματα διάφορα, τὰ δ' ἐπιγιγνόμενα οὐκέτι.

63 Ἐν τῷ Πόντῳ λέγουσι τῦ χειμῶνος τῶν ὀρνέων τινὰ εὑρίσκεσθαι φωλεύοντα, οὔτε ἀφοδεύοντα, οὔτε δὲ ὅταν τὰ πτερὰ αὐτῶν τίλλωσιν, αἰσθάνεσθαι, ὔτε ὅταν ἐπὶ τὸν ὀβελίσκον ἀναπαρῇ, ἀλλ' ὅταν ὑπὸ τῦ πυρὸς διακαυθῇ. πολλὺς δὲ καὶ τῶν ἰχθύων λέγουσι περικοπέντας καὶ περιτμηθέντας μὴ αἰσθάνεσθαι, ἀλλ' ὅταν ὑπὸ τῦ πυρὸς διαθερμανθῶσιν.

64 Ἡ μέλιττα δοκεῖ τὰς τροπὰς σημαίνειν τῷ ἐπὶ τὰ ἔργα βαδίζειν, ᾧ καὶ οἱ μελιττοπόλοι σημείῳ χρῶνται· ἠρεμία γὰρ αὐτῶν γίνεται. δοκῦσι δὲ καὶ οἱ τέττιγες ᾄδειν μετὰ τροπάς.

65 Φασὶ δὲ καὶ τὸν ἐχῖνον ἄσιτον διαμένειν ἄχρι ἐνιαυτῦ.

66 Τὸν δὲ γαλεώτην, ὅταν ἐκδύσηται τὸ δέρμα, καθάπερ οἱ ὄφεις, ἐπιςραφέντα καταπίνειν· τηρεῖσθαι γὰρ ὑπὸ τῶν ἰατρῶν διὰ τὸ χρήσιμον εἶναι τοῖς ἐπιληπτικοῖς.

67 Λέγυσι δὲ καὶ τὸ τῆς ἄρκτυ ςέαρ, ὅταν διαπεπηγὸς ᾖ διὰ τὸν χειμῶνα, καθ' ὃν ἂν χρόνον ἐκείνη φωλεύῃ, αὐξάνεσθαι καὶ ὑπεραίρειν τὰ ἀγγεῖα ἐν οἷς ἂν ᾖ.

68 Ἐν Κυρήνῃ φασὶ τοὺς ὄντας βατράχυς ἀφώνυς τὸ παράπαν εἶναι. καὶ ἐν Μακεδονίᾳ ἐν τῇ τῶν Ἠμαθιωτῶν χώρᾳ τοὺς σῦς εἶναι μώνυχας.

Ἐν Καππαδοκίᾳ φασὶν ἡμιόνυς εἶναι γονίμυς καὶ 69
ἐν Κρήτῃ αἰγείρους καρποφόρυς.

Φασὶ δὲ καὶ ἐν Σερίφῳ τοὺς βατράχους ὐκ ᾄδειν· 70
ἐὰν δὲ εἰς ἄλλον τόπον μετενεχθῶσιν, ᾄδυσιν.

Ἐν Ἰνδοῖς ἐν τῷ Κέρατι καλουμένῳ ἰχθύδιά φασι 71
γίνεσθαι ἃ ἐν τῷ ξηρῷ πλανᾶται καὶ πάλιν ἀποτρέχει
εἰς τὸν ποταμόν. φασὶ δὲ καὶ περὶ Βαβυλῶνά τινες ἰχ- 72
θύας τινὰς μένειν ἐν ταῖς τρώγλαις ταῖς ἐχύσαις ὑγρότητα
ξηραινομένυ τῦ ποταμῦ· τύτυς ἐξιόντας ἐπὶ τὰς ἅλως νέμεσθαι, καὶ βαδίζειν ἐπὶ τῶν πτερύγων, καὶ ἀνακινεῖν τὴν ὐράν·
καὶ ὅταν διώκωνται, φεύγειν καὶ εἰσδύντας ἀντιπροσώπως
ἵςασθαι· πολλάκις γὰρ προσιέναι τινὰς καὶ ἐρεθίζειν. ἔχυσι
δὲ τὴν κεφαλὴν ὁμοίαν βατράχῳ θαλαττίῳ, τὸ δὲ ἄλλο
σῶμα κωβιῷ, βραγχία δὲ ὥσπερ καὶ οἱ ἄλλοι ἰχθύες.

Ἐν Ἡρακλείᾳ δὲ τῇ ἐν τῷ Πόντῳ καὶ ἐν Ῥηγίῳ 73
γίνεσθαί φασιν ὀρυκτὺς ἰχθῦς, τούτους δὲ μάλιςα κατὰ τὰ
ποτάμια καὶ τὰ ἔνυδρα χωρία. συμβαίνειν δέ ποτε ἀναξηραινομένων τῶν χωρίων κατά τινας χρόνυς συςέλλεσθαι
κατὰ γῆς, εἶτα μᾶλλον ἀναξηραινομένης διώκοντας τὴν ὑγρότητα διίεσθαι εἰς τὴν ὕλην, εἶτα ξηραινομένης διαμένειν ἐν
τῇ ἰκμάδι, ὥσπερ τὰ ἐν ταῖς φωλεαῖς διαρκοῦντα. ὅταν
δὲ ἀνασκάπτωνται πρὶν ἢ τὰ ὕδατα ἐπιγενέσθαι, τότε
κινεῖσθαι. φασὶ δὲ καὶ περὶ Παφλαγονίαν τὺς ὀρυκτὺς 74
γίνεσθαι ἰχθῦς κατὰ βάθυς, τούτυς δὲ τῇ ἀρετῇ ἀγαθούς,
οὔτε ὑδάτων φανερῶν πλησίον ὄντων ὔτε ποταμῶν ἐπιρρεόντων, ἀλλ' αὐτῆς ζῳογονούσης τῆς γῆς.

Τὰς ἐν Ἠπείρῳ ἐλάφυς κατορύττειν φασὶ τὸ δεξιὸν 75
κέρας, ὅταν ἀποβάλωσι, καὶ εἶναι πρὸς πολλὰ χρήσιμον.
καὶ τὴν λύγκα δέ φασι τὸ οὖρον κατακαλύπτειν διὰ τὸ 76
πρὸς ἄλλα τε χρήσιμον εἶναι καὶ τὰς σφραγῖδας. φασὶ 77
δὲ καὶ τὴν φώκην ἐξεμεῖν τὴν πυτίαν, ὅταν ἁλίσκηται·
εἶναι δὲ φαρμακῶδες καὶ τοῖς ἐπιλήπτοις χρήσιμον.

Λέγεται δὲ περὶ τὴν Ἰταλίαν ἐν τῷ Κιρκαίῳ ὄρει 78
φάρμακόν τι φύεσθαι θανάσιμον, ὃ τοιαύτην ἔχει τὴν
δύναμιν ὥςε, ἂν προσρανθῇ τινί, παραχρῆμα πίπτειν ποιεῖν,

2. τύτων οἱ π. $B^aR^aS^aT^a$. ‖ περηνοὶ S^a. ‖ καὶ om N^aS^a. ‖ 4. γύπους B^a. ‖ ὗτοι δ'] οἵπερ S^a. ‖ 5. νεοττείαν B^aR^a. ‖ μεγάλην N^a. ‖ 6. φασι] τὰ B^a. ‖ μόλυβδον B^aR^a. ‖ 7. συμβαίνει S^aT^a. ‖ καταχεθῇ S^a, κατασχεθῇ B^aR^a. ‖ 9. χαλκὸν] λάκκοι B^aR^a. ‖ 11. αὐτῷ S^a. ‖ 16. φωλεύοντα om B^aR^a. ‖ οὔτε δὲ $B^aR^aS^a$. ‖ ἀφοδεύοντα οὔτε δὲ om S^a. ‖ ὅτε N^aS^a, ὄντα B^aR^a. ‖ 18. ἀλλ'] καὶ N^a. ‖ 19. τῶν om N^a. ‖ 20. θερμανθῶσιν $B^aR^aS^aT^a$. ‖ 22. μέλιτα N^a. ‖ 23. μελιττοπῶλοι B^a, μελιττοπῶλαι N^a. ‖ 26. ἄχρις N^aT^a. ‖ 28. τηρεῖται T^a, τηρεῖ B^a. ‖ 30. ἄκτυ N^a. ‖ 31. ἐκεῖνα φωλεύῃ αὐξαίνεσθαι N^a. ‖ 35. τοὺς ὄνυς σῦς N^a. ‖ μόνυχας B^a.

3. φασὶ — 7. ποταμόν om $B^aR^aT^a$. ‖ 6. ὑποτρέχει S^a. ‖ 7. ἰχθύδιά τινα $B^aR^aN^aT^a$. ‖ 9. τῦ] δὲ τῦ S^a. ‖ 11. ἀντιπροσώπω B^aR^a, ἀντιπροσώπυ N^a. ‖ 15. ῥυγίῳ N^a. ‖ 16. ἰχθύας, τούτους μάλιςα $B^aR^aT^a$. ‖ 17. ποτε κατα τῦτον τὸν τόπον ἀναξ. S^a. ‖ 28. ἀποβάλλωσι B^a. ‖ 29. καὶ τὴν — 30. σφραγῖδας post 32. χρήσιμον $B^aN^aR^aT^a$. ‖ 29. λύγα $B^aR^aT^a$, λύγγα N^a, λαρύγγα S^a. ‖ καλύπτειν N^a. ‖ 30. χρύσιμον S^a. ‖ 31. φώνην R^a. ‖ πιτύαν $B^aR^aT^a$. ‖ 32. ἐπιληπτικοῖς N^a. ‖ 33. κυρκαίῳ B^aR^a. ‖ 35. περανθῇ τινι παραυτίκα πίπτειν ποιεῖν B^aR^a.

καὶ τὰς τρίχας τὰς ἐν τῷ σώματι ἀπομαδᾷν, καὶ τὸ σύνολον τοῦ σώματος διαρρεῖν τὰ μέλη, ὥστε τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ σώματος εἶναι τῶν ἀπολλυμένων ἐλεεινήν. τοῦτο δέ φασι μέλλοντας διδόναι Κλεωνύμῳ τῷ Σπαρτιάτῃ Αὖλον τὸν Πευκέστιον καὶ Γαΐον φωραθῆναι, καὶ ἐξετασθέντας ὑπὸ Ταραντίνων θανατωθῆναι.

79 Ἐν τῇ Διομηδείᾳ νήσῳ, ἣ κεῖται ἐν τῷ Ἀδρίᾳ, φασὶν ἱερόν τι εἶναι τοῦ Διομήδους θαυμαστόν τε καὶ ἅγιον, περὶ δὲ τὸ ἱερὸν κύκλῳ περικαθῆσθαι ὄρνιθας μεγάλους τοῖς μεγέθεσι, καὶ ῥύγχη ἔχοντας μεγάλα καὶ σκληρά. τούτους λέγουσιν, ἐὰν μὲν Ἕλληνες ἀποβαίνωσιν εἰς τὸν τόπον, ἡσυχίαν ἔχειν, ἐὰν δὲ τῶν βαρβάρων τινὲς τῶν περιοίκων, ἀνίπτασθαι καὶ αἰωρουμένους καταράσσειν αὐτοὺς εἰς τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ τοῖς ῥύγχεσι τιτρώσκοντας ἀποκτείνειν. μυθεύεται δὲ τούτους γενέσθαι ἐκ τῶν ἑταίρων τῶν τοῦ Διομήδους, ναυαγησάντων μὲν αὐτῶν περὶ τὴν νῆσον, τοῦ δὲ Διομήδους δολοφονηθέντος ὑπὸ τοῦ Αἰνέου τοῦ τότε βασιλέως τῶν τόπων ἐκείνων γενομένου.

80 Παρὰ τοῖς Ὀμβρικοῖς φασὶ τὰ βοσκήματα τίκτειν τρὶς τοῦ ἐνιαυτοῦ, καὶ τοὺς καρποὺς αὐτοῖς τὴν γῆν πολλαπλασίους ἀνίεσθαι τῶν καταβαλλομένων· εἶναι δὲ καὶ τὰς γυναῖκας πολυγόνους καὶ σπανίως ἓν τίκτειν, τὰς δὲ πλείστας δύο καὶ τρία.

81 Ἐν ταῖς Ἠλεκτρίσι νήσοις, αἳ κεῖνται ἐν τῷ μυχῷ τοῦ Ἀδρίου, φασὶν εἶναι δύο ἀνδριάντας ἀνακειμένους, τὸν μὲν κασσιτέρινον τὸν δὲ χαλκοῦν, εἰργασμένους τὸν ἀρχαῖον τρόπον. λέγεται δὲ τούτους Δαιδάλου εἶναι ἔργα, ὑπόμνημα τῶν πάλαι, ὅτε Μίνω φεύγων ἐκ Σικελίας καὶ Κρήτης εἰς τούτους τοὺς τόπους παρέβαλε. ταύτας δὲ τὰς νήσους φασὶ προκεχωκέναι τὸν Ἠριδανὸν ποταμόν. ἔστι δὲ καὶ λίμνη, ὡς ἔοικε, πλησίον τοῦ ποταμοῦ, ὕδωρ ἔχουσα θερμόν· ὀσμὴ δ' ἀπ' αὐτῆς βαρεῖα καὶ χαλεπὴ ἀποπνεῖ, καὶ οὔτε ζῷον οὐδὲν πίνει ἐξ αὐτῆς οὔτε ὄρνεον ὑπερίπταται, ἀλλὰ πίπτει καὶ ἀποθνήσκει. ἔχει δὲ τὸν μὲν κύκλον σταδίων διακοσίων, τὸ δὲ εὖρος ὡς δέκα. μυθεύουσι δὲ οἱ ἐγχώριοι Φαέθοντα κεραυνωθέντα πεσεῖν εἰς ταύτην τὴν λίμνην. εἶναι δ' ἐν αὐτῇ αἰγείρους πολλάς, ἐξ ὧν ἐκπίπτειν τὸ καλούμενον ἤλεκτρον. τοῦτο δὲ λέγουσιν ὅμοιον εἶναι κόμμι, ἀποσκληρύνεσθαι δὲ ὡσανεὶ λίθον, καὶ συλλεγόμενον ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων διαφέρεσθαι εἰς τοὺς Ἕλληνας. εἰς ταύτας οὖν τὰς νήσους Δαίδαλόν φασιν ἐλθεῖν, καὶ κατασχόντα αὐτὰς ἀναθεῖναι ἐν μιᾷ αὐτῶν τὴν αὑτοῦ εἰκόνα, καὶ τὴν τοῦ υἱοῦ Ἰκάρου ἐν τῇ ἑτέρᾳ. ὕστερον δ' ἐπιπλευσάντων ἐπ' αὐτοὺς Πελασγῶν τῶν ἐκπεσόντων ἐξ Ἄργους φυγεῖν τὸν Δαίδαλον, καὶ ἀφικέσθαι εἰς Ἴκαρον τὴν νῆσον.

82 Ἐν τῇ Σικελίᾳ περὶ τὴν καλουμένην Ἔνναν σπήλαιόν τι λέγεται εἶναι, περὶ ὃ κύκλῳ πεφυκέναι φασὶ τῶν τε ἄλλων ἀνθέων πλῆθος ἀνὰ πᾶσαν ὥραν, πολὺ δὲ μάλιστα τῶν ἴων ἀπέραντόν τινα τόπον συμπεπληρῶσθαι, ἃ τὴν σύνεγγυς χώραν εὐωδίας πληροῖ, ὥστε τοὺς κυνηγοῦντας, τῶν κυνῶν κρατουμένων ὑπὸ τῆς ὀδμῆς, ἐξαδυνατεῖν τοὺς λαγὼς ἰχνεύειν. διὰ δὲ τούτου τοῦ χάσματος ἀσυμφανής ἐστιν ὑπόνομος, καθ' ὃν φασι τὴν ἁρπαγὴν ποιήσασθαι τὸν Πλούτωνα τῆς Κόρης. εὑρίσκεσθαι δέ φασιν ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ πυροὺς οὔτε τοῖς ἐγχωρίοις ὁμοίους οἷς χρῶνται οὔτε ἄλλοις ἐπεισάκτοις, ἀλλ' ἰδιότητά τινα μεγάλην ἔχοντας. καὶ τούτῳ σημειοῦνται τὸ πρώτως παρ' αὐτοῖς φανῆναι πύρινον καρπόν. ὅθεν καὶ τῆς Δήμητρος ἀντιποιοῦνται, φάμενοι παρ' αὐτοῖς τὴν θεὸν γεγονέναι.

83 Ἐν Κρήτῃ λύκους καὶ ἄρκτους τούς τ' ἔχεις, ὁμοίως δὲ καὶ τὰ παραπλήσια τούτοις θηρία οὔ φασι γίνεσθαι διὰ τὸ τὸν Δία γενέσθαι ἐν αὐτῇ.

84 Ἐν τῇ θαλάσσῃ τῇ ἔξω Ἡρακλείων στηλῶν φασὶν ὑπὸ Καρχηδονίων νῆσον εὑρεθῆναι ἐρήμην, ἔχουσαν ὕλην τε παντοδαπὴν καὶ ποταμοὺς πλωτούς, καὶ τοῖς λοιποῖς καρποῖς θαυμαστήν, ἀπέχουσαν δὲ πλειόνων ἡμερῶν πλοῦν· ἐν ᾗ ἐπιμισγομένων τῶν Καρχηδονίων πολλάκις διὰ τὴν εὐ-

1. ἀπομαδεῖν S^a. ‖ 2. διαργεῖν S^a. ‖ 3. ἐλεεινόν B^aR^a. ‖ 5. ἄρουν rc S^a, παῦλον $B^aR^aT^a$. ‖ πευκέντιον S^a. ‖ ἐξετασθ.] ἀναστάντας N^a. ‖ 7. διαμηδία N^a. ‖ 8. τε] τι $B^aN^aR^a$. ‖ 9. μεγάλας N^a. ‖ ῥύγχα ἔχοντας μεγάλην καὶ σκληράν N^a. ‖ 11. τόπον B^aR^a. ‖ 12. αἰρομένους B^aR^a. ‖ 15. τῶν ante τοῦ om $B^aR^aT^a$. ‖ 16. δὲ om S^a. ‖ 17. αἰνείου S^a. ‖ 20. τρὶς ante 19. τίκτειν B^aR^a, om N^a. ‖ 22. σπανίως pr S^a. ‖ 25. ἀδρία N^aS^a, ἀνδρίου B^a. ‖ 28. ὅτι S^a. ‖ μίνως B^aR^a. ‖ φυγὼν ἐκ τῆς σ. S^a. ‖ 30. προσκεχωκέναι S^a. ‖ ἔτι δὲ καὶ S^a, ἔτι δὴ $B^aR^aT^a$. ‖ 31. ποταμοῦ καὶ ὕδωρ N^a. ‖ 32. χαλεπὸν N^a. ‖ 33. ἀπ' pr N^a. ‖ 34. ἔχει] ἔστι rc S^a.

1. τριακοσίων S^a. ‖ ἕως B^aR^a, ὡσεὶ S^a. ‖ μηθεύουσι R^a. ‖ δὲ καὶ οἱ S^a. ‖ 3. αὐτῷ S^a. ‖ 4. τοῦτο] οἱ $B^aN^aR^a$. ‖ 5. ἀποσκλ. δὲ] διὰ τὸ ἀποσκλ. $B^aN^aR^a$. ‖ 7. φησιν B^a. ‖ 8. ἀναβῆναι B^aR^a. ‖ 9. κάρου B^a. ‖ ἐν τῇ ἑτέρᾳ om $B^aN^aR^aS^a$. ‖ 10. ἐπ' αὐτοὺς om $B^aN^aR^a$. ‖ πελασγῶν τῶν ἐκπεσόντων om N^a. ‖ 13. ἐν τῇ καλουμένῃ N^aR^a, τῇ καλουμένῃ B^a. ‖ ἔναν rc S^a, αἴτνην $B^aN^aR^a$. ‖ 14. ὃ] δὲ S^a. ‖ 18. κενῶν B^aR^a. ‖ 21. δὲ om N^a. ‖ 23. ἐπισάκτοις B^a. ‖ 24. τοῦτο B^a. ‖ τῷ B^aR^a et rc N^a. ‖ 25. τῆς om N^a. ‖ δήμητρος] δη [illegible] B^aR^a. ‖ 27. τούς τ'] οὔτ' N^a. ‖ 29. τὸ om B^a. ‖ 31. ἔρημον S^a. ‖ 32. παντοδαπῆ B^aR^a. ‖ 33. θαυμαστόν B^aR^a. ‖ πλοῦν om $B^aN^aR^a$. ‖ 34. πλεονάκις $B^aN^aR^a$.

δαιμονίαν, ἐνίων γε μὴν καὶ οἰκούντων, τοὺς προεστῶτας τῶν
Καρχηδονίων ἀπείπασθαι θανάτῳ ζημιοῦν τοὺς εἰς αὐτὴν
πλευσομένους, καὶ τοὺς ἐνοικοῦντας πάντας ἀφανίσαι, ἵνα
μὴ διαγγέλλωσι, μηδὲ πλῆθος συστραφὲν ἐπ' αὐτῶν ἐπὶ
τὴν νῆσον κυρίας τύχῃ καὶ τὴν τῶν Καρχηδονίων εὐδαι-
μονίαν ἀφέληται.

85 Ἐκ τῆς Ἰταλίας φασὶν ἕως τῆς Κελτικῆς καὶ Κελ-
τολιγύων καὶ Ἰβήρων εἶναί τινα ὁδὸν Ἡράκλειαν καλουμέ-
νην, δι' ἧς ἐάν τε Ἕλλην ἐάν τε ἐγχώριός τις πορεύηται,
τηρεῖσθαι ὑπὸ τῶν παροικούντων, ὅπως μηδὲν ἀδικηθῇ· τὴν
γὰρ ζημίαν ἐκτίνειν καθ' οὓς ἂν γένηται τὸ ἀδίκημα.

86 Φασὶ δὲ παρὰ τοῖς Κελτοῖς φάρμακον ὑπάρχειν τὸ
καλούμενον ὑπ' αὐτῶν τοξικόν· ὃ λέγουσιν οὕτω ταχεῖαν
ποιεῖν τὴν φθορὰν ὥστε τῶν Κελτῶν τοὺς κυνηγοῦντας, ὅταν
ἔλαφον ἢ ἄλλο τι ζῷον τοξεύσωσιν, ἐπιτρέχοντας ἐκ σπου-
δῆς ἐκτέμνειν τῆς σαρκὸς τὸ τετρωμένον πρὸ τοῦ τὸ φάρ-
μακον διαδῦναι, ἅμα μὲν τῆς προσφορᾶς ἕνεκα, ἅμα δὲ
ὅπως μὴ σαπῇ τὸ ζῷον. εὑρῆσθαι δὲ τούτῳ λέγουσιν ἀντι-
φάρμακον τὸν τῆς δρυὸς φλοιόν· οἱ δ' ἕτερόν τι φύλλον,
ὃ καλοῦσι κοράκιον διὰ τὸ κατανοηθῆναι ὑπ' αὐτῶν κόρα-
κα, γευσάμενον τοῦ φαρμάκου καὶ κακῶς διατιθέμενον,
ἐπὶ τὸ φύλλον ὁρμήσαντα τοῦτο καὶ καταπιόντα παύσα-
σθαι τῆς ἀλγηδόνος.

87 Ἐν τῇ Ἰβηρίᾳ λέγουσι τῶν δρυμῶν ἐμπρησθέντων ὑπό
τινων ποιμένων, καὶ τῆς γῆς διαθερμανθείσης ὑπὸ τῆς
ὕλης, φανερῶς ἀργύρῳ ῥεῦσαι τὴν χώραν, καὶ μετὰ χρό-
νον σεισμῶν ἐπιγενομένων καὶ τῶν τόπων ῥαγέντων πάμ-
πληθες συναχθῆναι ἀργύριον, ὃ δὴ καὶ ταῖς Μασσαλιώταις
πρόσοδον ἐποίησεν οὐ τὴν τυχοῦσαν.

88 Ἐν ταῖς Γυμνησίαις ταῖς κειμέναις νήσοις κατὰ τὴν
Ἰβηρίαν, ἃς μετὰ τὰς λεγομένας ἑπτὰ μεγίστας λέγουσιν
εἶναι, φασὶν ἔλαιον μὴ γίνεσθαι ἐξ ἐλαιῶν, ἐκ δὲ τῆς
τερμίνθου κομιδῇ πολὺ καὶ εἰς πάντα ἁρμόττον. λέγουσι
δὲ οὕτω τοὺς οἰκοῦντας αὐτὰς Ἴβηρας καταγύνους εἶναι ὥστε
ἀντὶ ἑνὸς σώματος θηλυκοῦ διδόναι τοῖς ἐμπόροις τέτταρα
καὶ πέντε σώματα ἄρρενα. στρατευόμενοι δὲ παρὰ Καρ-
χηδονίοις τοὺς μισθοὺς ὅταν λάβωσιν, ἄλλο μέν, ὡς ἔοικεν,
οὐδὲν ἀγοράζουσι, γυναῖκας δέ. οὐ γὰρ χρυσίον οὐδὲ ἀργύ-
ριον ἔξεστι παρ' αὐτοῖς οὐδένα ἔχειν. ἐπιλέγεται δέ τι τοιοῦ-
τον ἐπὶ τῷ κωλύειν χρήματα εἰσάγειν αὐτούς, ὅτι τὴν
στρατείαν Ἡρακλῆς ἐποιήσατο ἐπὶ τὴν Ἰβηρίαν διὰ τοὺς
τῶν ἐνοικούντων πλούτους.

Ἐν τῇ τῶν Μασσαλιωτῶν χώρᾳ περὶ τὴν Λιγυστικήν 89
φασιν εἶναί τινα λίμνην, ταύτην δὲ ἀναζεῖν καὶ ὑπερχεῖ-
σθαι, καὶ τοσούτους ἰχθῦς ἐκβάλλειν τὸ πλῆθος ὥστε μὴ
πιστεύειν. ἐπειδὰν δὲ οἱ ἐτησίαι πνεύσωσιν, ἐπιχώννυσθαι
τὸ ἔδαφος ἐπ' αὐτήν, καὶ τοιοῦτον κονιορτὸν γίνεσθαι αὐ-
τόθι, καὶ ἀποστερεοῦσθαι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς ὥσπερ
ἔδαφος. τοῖς δὲ τριόδουσι διακόπτοντας τοὺς ἐγχωρίους
ἑτοίμως ὅσους ἂν βούλωνται ἰχθύας ἐξαιρεῖν ἐξ αὐτῆς.
λέγεται δέ τινας τῶν Λιγύων οὕτω σφενδονᾶν εὖ ὥστε, 90
ὅταν πλείους ἴδωσιν ὄρνιθας, διερεθίζεσθαι πρὸς ἀλλήλους
ποῖον ἕκαστος παρασκευάζεται βαλεῖν, ὡς ἑτοίμως ἁπάν-
των τευξομένων. ἴδιον δέ φασι καὶ τοῦτο παρ' αὐτοῖς 91
εἶναι· αἱ γυναῖκες ἅμα ἐργαζόμεναι τίκτουσιν, καὶ τὸ
παιδίον ὕδατι περικλύσασαι παραχρῆμα σκάπτουσι καὶ
σκάλλουσι καὶ τἄλλα οἰκονομοῦσιν ἃ καὶ μὴ τικτούσαις
αὐταῖς ἦν πρακτέον. θαῦμα δὲ καὶ τοῦτο παρὰ τοῖς 92
Λίγυσι· φασὶ γὰρ παρ' αὐτοῖς ποταμὸν εἶναι οὗ τὸ ῥεῦμα
αἴρεται μετέωρον καὶ ῥεῖ, ὥστε τοὺς πέραν μὴ ὁρᾶσθαι.

Ἐν δὲ τῇ Τυρρηνίᾳ λέγεταί τις νῆσος Αἰθάλεια ὀνο- 93
μαζομένη, ἐν ᾗ ἐκ τοῦ αὐτοῦ μετάλλου πρότερον μὲν χαλ-
κὸς ὠρύσσετο, ἐξ οὗ φασὶ πάντα κεχαλκευμένα παρ'
αὐτοῖς εἶναι, ἔπειτα μηκέτι εὑρίσκεσθαι, χρόνου δὲ διελ-
θόντος πολλοῦ φανῆναι ἐκ τοῦ αὐτοῦ μετάλλου σίδηρον, ᾧ
νῦν ἔτι χρῶνται Τυρρηνοὶ οἱ τὸ καλούμενον Ποπλώνιον οἰ-
κοῦντες. ἔστι δέ τις ἐν τῇ Τυρρηνίᾳ πόλις Οἰναρέα κα- 94
λουμένη, ἣν ὑπερβολῇ φασιν ὀχυρὰν εἶναι· ἐν γὰρ μέσῃ
αὐτῇ λόφος ἐστὶν ὑψηλός, τριάκοντα σταδίους ἀνέχων ἄνω,
καὶ κάτω ὕλην παντοδαπὴν καὶ ὕδατα. φοβουμένους οὖν

3. πλεῖν προθυμουμένους rc S^a. ‖ ἀφεῖναι $B^a R^a$. ‖ 4. διατελῶσι $B^a R^a$. ‖ 5. κυρείας S^a. ‖ 7. κελτολυγίων $B^a R^a T^a$. ‖ 10. παρακολουθούντων $B^a R^a$. ‖ 13. ξενικόν $B^a R^a$. ‖ 15. τοξεύωσιν S^a. ‖ 16. πρὸς τὸ τὸ φάρμακον μὴ διαδοῦναι $B^a N^a R^a$. ‖ 19. ὀφλοιόν S^a. ‖ 21. τοῦ — διατιθέμενον om N^a. ‖ 22. ἐπὶ τὸ φύλλον om S^a. ‖ ὀρούσαντα $N^a S^a$. ‖ καὶ καταπιόντα τοῦτο S^a. ‖ 27. παμπληθῆ rc N^a. ‖ 28. συναχθῆναι om N^a. ‖ ἄργυρον N^a. ‖ 31. ἰβηρίαν μετὰ τὰς λεγομένας ἑπτὰ αἳ μέγισται δοκοῦσιν εἶναι $B^a N^a R^a$. ‖ 33. κομιδῇ om N^a. ‖ 34. κατὰ γυναῖκας $B^a R^a$ et rc S^a. ‖ 35. θηλικοῦ S^a.

2. ὡς ἔοικεν post οὐδὲν N^a, om $B^a R^a$. ‖ 4. δέ] οὖν $B^a N^a R^a$. ‖ 5. τὸ $B^a R^a$. ‖ εἰσάγειν] ἔχειν rc S^a. ‖ 6. ὁ ἡρακλῆς N^a. ‖ 7. τῶν ἐνοικούντων] τούτων rc S^a. ‖ 8. λιγγυστικὴν $B^a R^a$. ‖ 12. αὐτῆς $B^a N^a R^a$. ‖ 16. λιγυστίων $B^a N^a R^a$. ‖ εὖ om $B^a N^a R^a$. ‖ 18. λαβεῖν $B^a R^a$. ‖ 19. ἀΐδιον B^a. ‖ 21. περικλείσασαι R^a. ‖ 22. καὶ post ἃ et 23. αὐταῖς om $B^a N^a R^a$. ‖ 23. θαυμάσιον pr S^a. ‖ 26. θάλεια $B^a N^a R^a S^a$. ‖ 29. αὐτοῦ $B^a R^a$. ‖ ἔπειτα] καὶ rc S^a. ‖ διεληλυθότος N^a. ‖ 31. ἔτι om N^a. ‖ οἱ ante τυρρηνοὶ N^a, om $B^a R^a S^a$. ‖ ποπάνιον S^a, πιπάνιον N^a, πωπάνιον $B^a R^a T^a$. ‖ 32. τῇ om $B^a N^a R^a$. ‖ 34. ὕψος τρ. σ. ἔχων rc S^a. ‖ 35. κάτω om $B^a N^a R^a$. ‖ παντοδαπῆ $B^a N^a R^a$. ‖ ὕδωρ N^a.

τοὺς ἐνοικοῦντας λέγουσι μή τις τύραννος γένηται, προΐστασθαι αὐτῶν τοὺς ἐκ τῶν οἰκετῶν ἠλευθερωμένους· καὶ οὗτοι ἄρχουσιν αὐτῶν, κατ' ἐνιαυτὸν δ' ἄλλους ἀντικαθιστάναι τοιούτους.

95 Ἐν τῇ Κύμῃ τῇ περὶ τὴν Ἰταλίαν δείκνυταί τις, ὡς ἔοικε, θάλαμος κατάγειος Σιβύλλης τῆς χρησμολόγου, ἣν πολυχρονιωτάτην γενομένην παρθένον διαμεῖναί φασιν, οὖσαν μὲν Ἐρυθραίαν, ὑπό τινων δὲ τὴν Ἰταλίαν κατοικούντων Κυμαίαν, ὑπὸ δέ τινων Μελάγκραιραν καλουμένην. τοῦτον δὲ τὸν τόπον λέγεται κυριεύεσθαι ὑπὸ Λευκανῶν. εἶναι δὲ λέγουσιν ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις περὶ τὴν Κύμην ποταμόν τινα Κετὸν ὀνομαζόμενον, εἰς ὅν φασι τὸν πλείω χρόνον τὸ ἐμβληθὲν πρῶτον περιφύεσθαι καὶ τέλος ἀπολιθοῦσθαι.

96 Ἀλκιμένει τῷ Συβαρίτῃ φασὶ κατασκευασθῆναι ἱμάτιον τοιοῦτον τῇ πολυτελείᾳ, ὥστε προτίθεσθαι αὐτὸ ἐπὶ Λακινίῳ τῇ πανηγύρει τῆς Ἥρας, εἰς ἣν συμπορεύονται πάντες Ἰταλιῶται, τῶν τε δεικνυμένων μάλιστα πάντων ἐκεῖνο θαυμάζεσθαι· οὗ φασι κυριεύσαντα Διονύσιον τὸν πρεσβύτερον ἀποδόσθαι Καρχηδονίοις ἑκατὸν καὶ εἴκοσι ταλάντων. ἦν δ' αὐτὸ μὲν ἁλουργές, τῷ δὲ μεγέθει πεντεκαιδεκάπηχυ, ἑκατέρωθεν δὲ διείληπτο ζῳδίοις ἐνυφασμένοις, ἄνωθεν μὲν Σούσοις, κάτωθεν δὲ Πέρσαις· ἀνὰ μέσον δὲ ἦν Ζεύς, Ἥρα, Θέμις, Ἀθηνᾶ, Ἀπόλλων, Ἀφροδίτη. παρὰ δ' ἑκάτερον πέρας Ἀλκιμένης ἦν, ἑκατέρωθεν δὲ Σύβαρις.

97 Περὶ τὴν ἄκραν τὴν Ἰαπυγίαν φασὶν ἔκ τινος τόπου, ἐν ᾧ συνέβη γενέσθαι, ὡς μυθολογοῦσιν, Ἡρακλεῖ πρὸς γίγαντας μάχην, ῥεῖν ἰχῶρα πολὺν καὶ τοιοῦτον ὥστε διὰ τὸ βάρος τῆς ὀσμῆς ἄπλουν εἶναι τὴν κατὰ τὸν τόπον θάλασσαν. λέγουσι δὲ πολλαχοῦ τῆς Ἰταλίας Ἡρακλέους εἶναι πολλὰ μνημόσυνα ἐν ταῖς ὁδοῖς ἃς ἐκεῖνος ἐπορεύθη. περὶ δὲ Πανδοσίαν τῆς Ἰαπυγίας ἴχνη τοῦ θεοῦ δείκνυται,
98 ἐφ' ἃ οὐδενὶ ἐπιβατέον. ἔστι καὶ περὶ ἄκραν Ἰαπυγίαν λίθος ἁμαξιαῖος, ὃν ὑπ' ἐκείνου ἀρθέντα μετατεθῆναί φασιν, ἀφ' ἑνὸς δὲ δακτύλου κινεῖσθαι συμβέβηκεν.

99 Ἐν τῇ τῶν Ὀρχομενίων πόλει τῇ ἐν Βοιωτοῖς φανῆναί φασιν ἀλώπεκα, ἣν κυνὸς διώκοντος εἰσδῦναι εἴς τινα ὑπόνομον, καὶ τὸν κύνα συνεισδῦναι αὐτῇ, καὶ ὑλακτοῦντα ἦχον μέγαν ποιεῖν ὡσανεὶ εὐρυχωρίας τινὸς ὑπαρχούσης αὐτῷ· τοὺς δὲ κυνηγέτας ἔννοιαν λαβόντας δαιμονίαν, ἀναρρήξαντας τὴν εἴσδυσιν συνῶσαι καὶ αὐτούς· ἰδόντας δὲ διά τινων ὀπῶν εἰσερχόμενον ἔσω τὸ φῶς, εὐσυνόπτως τὰ λοιπὰ θεάσασθαι, καὶ ἐλθόντας ἀπαγγεῖλαι τοῖς ἄρχουσιν.

100 Ἐν τῇ Σαρδοῖ τῇ νήσῳ κατασκευάσματά φασιν εἶναι εἰς τὸν Ἑλληνικὸν τρόπον διακείμενα τὸν ἀρχαῖον, ἄλλα τε πολλὰ καὶ καλὰ καὶ θόλους περισσοῖς τοῖς ῥυθμοῖς κατεξεσμένους· τούτους δ' ὑπὸ Ἰολάου τοῦ Ἰφικλέους κατασκευασθῆναι, ὅτε τοὺς Θεσπιάδας τοὺς ἐξ Ἡρακλέους παραλαβὼν ἔπλευσεν εἰς ἐκείνους τοὺς τόπους ἐποικήσων, ὡς κατὰ συγγένειαν αὐτῷ τὴν Ἡρακλέους προσήκοντας διὰ τὸ πάσης τῆς πρὸς ἑσπέραν κύριον Ἡρακλέα γενέσθαι. αὕτη δὲ ἡ νῆσος, ὡς ἔοικεν, ἐκαλεῖτο μὲν πρότερον Ἰχνοῦσσα διὰ τὸ ἐσχηματίσθαι τῇ περιμέτρῳ ὁμοιότατα ἀνθρωπίνῳ ἴχνει, εὐδαίμων δὲ καὶ πάμφορος ἔμπροσθεν λέγεται εἶναι· τὸν γὰρ Ἀρισταῖον, ὅν φασι γεωργικώτατον εἶναι ἐπὶ τῶν ἀρχαίων, τοῦτον αὐτῶν ἄρξαι μυθολογοῦσιν, ὑπὸ μεγάλων ὀρνέων ἔμπροσθεν καὶ πολλῶν κατεχομένων. νῦν μὲν οὖν οὐκέτι φέρει τοιοῦτον οὐδὲν διὰ τὸ κυριευθεῖσαν ὑπὸ Καρχηδονίων ἐκκοπῆναι πάντας τοὺς χρησίμους εἰς προσφορὰν καρπούς, καὶ θάνατον τὴν ζημίαν τοῖς ἐγχωρίοις τετάχθαι, ἐάν τις τῶν τοιούτων τι ἀναφυτεύῃ.

101 Ἐν μιᾷ τῶν ἑπτὰ νήσων τῶν Αἰόλου καλουμένων, ἣ καλεῖται Λιπάρα, τάφον εἶναι μυθολογοῦσι, περὶ οὗ καὶ ἄλλα μὲν πολλὰ καὶ τερατώδη λέγουσι, τοῦτο δ' ὅτι οὐκ ἀσφαλές ἐστι προσελθεῖν πρὸς ἐκεῖνον τὸν τόπον τῆς νυκτός, συμφωνοῦσιν· ἐξακούεσθαι γὰρ τυμπάνων καὶ κυμ-

3. ἄλλους BªRª. | ἀντικαθίστασθαι BªNªRª. | 7. γενομένη Bª. | 8. οὖσαι ἐρυθραίου Sª. | οἰκούντων Nª. | 9. μελάγχραιναι Nª, μελάγχραιαν BªRª. | 10. λευκαδίων BªNªRª. | 11. τινα ποταμὸν περὶ τὴν κύμην Bª. | 12. κάπαι pr Sª, σκετὸν rc Sª, καιετ τις Nª. | 13. τὸν πλείω χρόνον om BªNªRª. | φύεσθαι Sª. | 15. ἀντιμένει Sª. | 16. προστίθεσθαι αὐτὴ BªRª. | ἐπὶ τῇ λακινίῳ τῇ BªRª. | 17. τῆς Ἥρας om Nª. | 18. δὲ NªSª. | 21. δὲ om BªRª. | 25. ἀλκισθένης Sª, ἀντισθένης BªNªRªTª. | ἑκατέρωθεν] ἔσθεν (ἔνθα BªRª.) ἑκατέρων BªNªRªSª. | 29. ἰχῶρα Nª. | 30. τόπον Sª. | 33. δὲ om BªRª.

1. ἁμαξιαῖος Bª. | 2. δὲ om Nª. 3. βοιωτοῖς Rª, βιωτῷ Bª. | 4. ἣν om Sª. | εἰς] δ' εἰς Sª. | 5. εἰσδῦναι Nª. | 7. αὐτῆς Bª, αὐτοῖς NªRª. | ἔννοιάν τινα λαβόντας Nª. | 9. τὸ om BªRª. | 10. λοιπὸν Rª. | 13. τὸν ἄρχον rc Nª, τὴν ἀρχὴν Sª, τῶν ἀρχαίων BªRª. | 15. κατεξεσμένος Sª. | ἰόλα ἰφικλέους Rª, ἰόλα εἰφικλέους Bª. | 16. ὥστε BªRª. | 18. προσήκουσαν BªRª. | 20. ἰχνοῦσσα Sª, ἰχνοῦσα BªNªRª. | 21. ἐσχηματίσθη Rª. | ὁμοιότητα Bª, ὁμοιότητι Sª. | 22. ἀνθρώπων BªRªSª. | ἴχνει om BªRª. | 24. αὐτὸν Nª. | ἄρξασθαι BªRª. | 26. κυριευθεῖσαι Nª. | 28. προσφορὰν Rª. | 29. τι om Sª. | 31. μυθολογοῦσι BªRª. | 32. μὲν om BªRª.

βάλων ἦχον γέλωτά τε μετὰ θορύβου καὶ κροτάλων ἐναργῶς. λέγουσι δέ τι τερατωδέστερον γεγονέναι περὶ τὸ σπήλαιον· πρὸ ἡμέρας γὰρ ἐγκοιμηθῆναί τινα ἐν αὐτῷ οἰνωμένον, καὶ τοῦτον ὑπὸ τῶν οἰκετῶν ζητούμενον ἐφ' ἡμέρας τρεῖς διατελέσαι, τῇ δὲ τετάρτῃ εὑρεθέντα ὡς νεκρὸν ἀποκομισθῆναι ὑπὸ τῶν οἰκείων εἰς τὸν ἴδιον τάφον, καὶ τῶν νομιζομένων τυχόντα πάντων ἐξαίφνης ἀναστῆναι, καὶ διηγεῖσθαι τὰ καθ' ἑαυτὸν συμβεβηκότα. τοῦτο μὲν οὖν ἡμῖν φαίνεται μυθωδέστερον· ὅμως μέντοι ἔδει μὴ παραλιπεῖν ἀμνημόνευτον αὐτό, τῶν περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον τὴν ἀναγραφὴν ποιούμενον.

102 Περὶ τὴν Κύμην τὴν ἐν Ἰταλίᾳ λίμνη ἐστὶν ἡ προσαγορευομένη ἄορνος, αὐτὴ μέν, ὡς ἔοικεν, οὐκ ἔχουσά τι θαυμαστόν· περικεῖσθαι γὰρ λέγουσι περὶ αὐτὴν λόφους κύκλῳ, τὸ ὕψος οὐκ ἐλάσσους τριῶν σταδίων, καὶ αὐτὴν εἶναι τῷ σχήματι κυκλοτερῆ, τὸ βάθος ἔχουσαν ἀνυπέρβλητον. ἐκεῖνο δὲ θαυμάσιον φαίνεται· ὑπερκειμένων γὰρ αὐτῇ πυκνῶν δένδρων, καί τινων ἐν αὐτῇ κατακεκλιμένων, οὐδὲν ἐστιν ἰδεῖν φύλλον ἐπὶ τοῦ ὕδατος ἐφεστηκός, ἀλλ' οὕτω καθαρώτατόν ἐστι τὸ ὕδωρ ὥστε τοὺς θεωμένους θαυμάζειν. περὶ δὲ τὴν ἀπέχουσαν ἤπειρον αὐτῆς οὐ πολὺ θερμὸν ὕδωρ πολλαχόθεν ἐκπίπτει, καὶ ὁ τόπος ἅπας καλεῖται Πυριφλεγέθων. ὅτι δὲ οὐδὲν διίπταται ὄρνεον αὐτήν, ψεῦδος· οἱ γὰρ παραγενόμενοι λέγουσι πλῆθός τι κύκνων ἐν αὐτῇ γίνεσθαι.

103 Φασὶ τὰς Σειρηνούσας νήσους κεῖσθαι μὲν ἐν τῇ Ἰταλίᾳ περὶ τὸν πορθμὸν ἐπ' αὐτῆς τῆς ἄκρας, ὃς κεῖται πρὸ τοῦ προπεπτωκότος τόπου καὶ διαλαμβάνοντος τοὺς κόλπους τόν τε περιέχοντα τὴν Κύμην καὶ τὸν διειληφότα τὴν Ποσειδωνίαν καλουμένην· ἐν ᾧ καὶ νεὼς αὐτῶν ἵδρυται, καὶ τιμῶνται καθ' ὑπερβολὴν ὑπὸ τῶν περιοίκων θυσίαις ἐπιμελῶς· ὧν καὶ τὰ ὀνόματα μνημονεύοντες καλοῦσι τὴν μὲν Παρθενόπην, τὴν δὲ Λευκωσίαν, τὴν δὲ τρίτην Λίγειαν.

104 Λέγεται δὲ μεταξὺ τῆς Μεντορικῆς καὶ τῆς Ἰστριανῆς ὄρος τι εἶναι τὸ καλούμενον Δέλφιον, ἔχον λόφον ὑψηλόν. ἐπὶ τοῦτον τὸν λόφον ὅταν ἀναβαίνωσιν οἱ Μέντορες οἱ ἐπὶ τοῦ Ἀδρίου οἰκοῦντες, ἀποθεωροῦσιν, ὡς ἔοικε, τὰ εἰς τὸν Πόντον εἰσπλέοντα πλοῖα. εἶναι δὲ καί τινα τόπον ἐν τοῖς ἀνὰ μέσον διαστήμασιν, εἰς ὃν ἀγορᾶς κοινῆς γινομένης πωλεῖσθαι παρὰ μὲν τῶν ἐκ τοῦ Πόντου ἐμπόρων ἀναβαινόντων τὰ Λέσβια καὶ Χῖα καὶ Θάσια, παρὰ δὲ τῶν ἐκ τοῦ Ἀδρίου τοὺς Κερκυραϊκοὺς ἀμφορεῖς.

Φασὶ δὲ καὶ τὸν Ἴστρον ῥέοντα ἐκ τῶν Ἑρκυνίων κα- 105 λουμένων δρυμῶν σχίζεσθαι, καὶ τῇ μὲν εἰς τὸν Πόντον ῥεῖν, τῇ δὲ εἰς τὸν Ἀδρίαν ἐκβάλλειν. σημεῖον δὲ οὐ μόνον ἐν τοῖς νῦν καιροῖς ἑωράκαμεν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἀρχαίων μᾶλλον, οἷον τὰ ἐκεῖ ἄπλωτα εἶναι· καὶ γὰρ Ἰάσονα τὸν μὲν εἴσπλουν κατὰ Κυανέας, τὸν δὲ ἐκ τοῦ Πόντου ἔκπλουν κατὰ τὸν Ἴστρον ποιήσασθαί φασι· καὶ φέρουσιν ἄλλα τε τεκμήρια οὐκ ὀλίγα, καὶ κατὰ μὲν τὴν χώραν βωμοὺς ὑπὸ τοῦ Ἰάσονος ἀνακειμένους δεικνύουσιν, ἐν δὲ μιᾷ τῶν νήσων τῶν ἐν τῷ Ἀδρίᾳ ἱερὸν Ἀρτέμιδος ὑπὸ Μηδείας ἱδρυμένον. ἔτι δὲ λέγουσιν ὡς οὐκ ἂν παρέπλευσε τὰς Πλαγκτὰς καλουμένας, εἰ μὴ ἐκεῖθεν ἀπέπλει. καὶ ἐν τῇ Αἰθαλείᾳ δὲ νήσῳ, τῇ κειμένῃ ἐν τῷ Τυρρηνικῷ πελάγει, ἄλλα τε δεικνύουσι μνημεῖα τῶν ἀριστέων καὶ τὸ ἐπὶ τῶν ψήφων δὲ λεγόμενον· παρὰ γὰρ τὸν αἰγιαλὸν ψήφους φασὶν εἶναι ποικίλας, ταύτας δ' οἱ Ἕλληνες οἱ τὴν νῆσον οἰκοῦντες λέγουσι τὴν χροιὰν λαβεῖν ἀπὸ τῶν στλεγγισμάτων ὧν ἐποιοῦντο ἀλειφόμενοι· ἀπὸ ἐκείνων γὰρ τῶν χρόνων οὔτε πρότερον ἑωρᾶσθαι μυθολογοῦσι τοιαύτας ψήφους οὔθ' ὕστερον ἐπιγενομένας. ἔτι δὲ τούτων φανερώτερα σημεῖα λέγουσιν, ὅτι οὐ διὰ τῶν Συμπληγάδων ἐγένετο ὁ ἔκπλους, αὐτῷ τῷ ποιητῇ ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις μάρτυρι χρώμενοι. τὴν γὰρ δυσχέρειαν τοῦ κινδύνου ἐμφανίζοντα λέγειν ὅτι οὐκ ἔστι παραπλεῦσαι τὸν τόπον,

ἀλλά θ' ὁμοῦ πίνακάς τε νεῶν καὶ σώματα φωτῶν
κύμαθ' ἁλὸς φορέουσι πυρός τ' ὀλοοῖο θύελλαι.

1. εἶχον Bª. ‖ 2. δ' ἔτι Rª. ‖ 3. τινα κοιμηθῆναι Nª. ‖ 9. παραλείπειν Bª. ‖ 10. τῶν] τὴν Nª, om BªRª. ‖ 11. τὴν om BªRª. ‖ 12. ἐν τῇ ἰταλίᾳ Sª, περὶ τὴν ἰταλίαν BªRª. ‖ 15. ἔλαττον BªNªRª. ‖ 19. ἐπὶ τοῦ ὕδατος φύλλον BªRª. ‖ ἑστηκὸς BªNªRª. ‖ 21. παρὰ Nª. ‖ δὲ] γὰρ Sª. ‖ 23. αὐτήν] ἐν αὐτῇ BªRª. ‖ 24. παραγεγενημένοι Nª. ‖ κύκνων πλῆθός τι BªNªRª. ‖ 26. σειρινούσας BªRª. ‖ 28. πεπτωκότος BªNªRª. ‖ δια μάνοντος BªRª. ‖ 30. καλουμένην ποσειδωνίαν BªRªSª. ‖ αὐτῶ BªRª. ‖ 34. μὲν ῥητορικῆς Bª, μὲν ῥιτορικῆς Rª. ‖ ἱστριανῆς BªRª.

2. μέντωρες Bª. ‖ 3. ἀνδρίου Bª. ‖ ὡς ἔοικε om BªNªRª. ‖ 3 et 10. Πόντον] τόπον Nª. ‖ 4. ἐκπλέοντα Sª. ‖ τινα καὶ BªNªRª. ‖ 8. κορκυραϊκοὺς Bª. ‖ 9. τὸν om Nª. ‖ 11. τὴν BªRª. ‖ ἐκβάλλειν om BªNªRª. ‖ δὲ] δὲ κἀκεῖνο BªNªRª. ‖ 12. ἀλχαίων Rª, lacunam Bª. ‖ 14. τὸν δὲ om BªRª. ‖ τόπου Nª. ‖ ἄπλουν BªRª. ‖ 15. κατὰ τὸν Ἴστρον om Nª. ‖ τε om BªNªRª. ‖ 18. νήσων τῶν et ἱερὸν om BªRª. ‖ μειδίας BªRª. ‖ 19. πλακτὰς Sª. ‖ 20. αἰγιαλεία NªSª, αἰγιαλία BªRª. ‖ 21. ἐπὶ BªRª. ‖ 23. φασὶν εἶναι ψήφους Nª. ‖ 25. στελεγγισμάτων Nª, στηλεγγισμάτων BªRª. ‖ 26. γὰρ ἐκείνων BªRª. ‖ 28. ἐπιγινομένας Nª, ἐπιγεγενημένας BªRª. ‖ ἐστι Sª. ‖ φανερώτατα codices. ‖ 29. συμπλογάδων BªRªSª. ‖ 30. ἐν] οἱ ἐν BªRªSª. ‖ μάρτυρες Bª. ‖ 31. ἐμφανίζονται BªRª. ‖ 34. ἀλλὸς Bª. ‖ θύελαι Bª.

περὶ μὲν οὖν τὰς Κυανέας οὐ λέγεται πῦρ ἀναπέμπειν, περὶ δὲ τὸν πορθμὸν τὸν διαλαμβάνοντα τὴν Σικελίαν, ἐφ' ἑκάτερα κειμένων τῶν τῦ πυρὸς ἀναφυσημάτων, καὶ τῆς τε νήσυ συνεχῶς καιομένης, καὶ τοῦ περὶ τὴν Αἴτνην ῥεύματος πολλάκις τὴν χώραν ἐπιδεδραμηκότος.

106 Ἐν Τάραντι ἐναγίζειν κατά τινας χρόνους φασὶν Ἀτρείδαις καὶ Τυδείδαις καὶ Αἰακίδαις καὶ Λαερτιάδαις, καὶ Ἀγαμεμνονίδαις δὲ χωρὶς θυσίαν ἐπιτελεῖν ἐν ἄλλῃ ἡμέρᾳ ἰδίᾳ, ἐν ᾗ νόμιμον εἶναι ταῖς γυναιξὶ μὴ γεύσασθαι τῶν ἐκείνοις θυομένων. ἔςι δὲ καὶ Ἀχιλλέως νεὼς παρ' αὐτοῖς. λέγεται δὲ μετὰ τὸ παραλαβεῖν τοὺς Ταραντίνυς Ἡράκλειαν τὸν τόπον καλεῖσθαι ὃν νῦν κατοικοῦσιν, ἐν δὲ τοῖς ἄνω χρόνοις τῶν Ἰώνων κατεχόντων Πλεῖον· ἔτι δὲ ἐκείνων ἔμπροσθεν ὑπὸ τῶν Τρώων τῶν κατασχόντων αὐ-
107 τὴν Σίγειον ὠνομάσθαι. παρὰ δὲ τοῖς Συβαρίταις λέγεται Φιλοκτήτην τιμᾶσθαι. κατοικῆσαι γὰρ αὐτὸν ἐκ Τροίας ἀνακομισθέντα τὰ καλύμενα Μύκαλλα τῆς Κροτωνιάτιδος, ἅ φασιν ἀπέχειν ἑκατὸν εἴκοσι σταδίων, καὶ ἀναθεῖναι ἱςορῦσι τὰ τόξα τὰ Ἡράκλεια αὐτὸν εἰς τὸ τῦ Ἀπόλλωνος τῦ ἁλίυ. ἐκεῖθεν δέ φασι τὺς Κροτωνιάτας κατὰ τὴν ἐπικράτειαν ἀναθεῖναι αὐτὰ εἰς τὸ Ἀπολλώνιον τὸ παρ' αὐτοῖς. λέγεται δὲ καὶ τελευτήσαντα ἐκεῖ κεῖσθαι αὐτὸν παρὰ τὸν ποταμὸν τὸν Σύβαριν, βοηθήσαντα Ῥοδίοις τοῖς μετὰ Τληπολέμου εἰς τοὺς ἐκεῖ τόπους ἀπενεχθεῖσι καὶ μάχην συνάψασι πρὸς τὺς ἐνοικῦντας τῶν βαρβάρων ἐκείνην τὴν χώραν.

108 Περὶ δὲ τὴν Ἰταλίαν τὴν καλυμένην Γαργαρίαν, ἐγγὺς Μεταποντίυ, Ἀθηνᾶς ἱερὸν εἶναί φασιν Ἑλληνίας, ἔνθα τὰ τοῦ Ἐπειῦ λέγυσιν ἀνακεῖσθαι ὄργανα, ἃ εἰς τὸν δύρειον ἵππον ἐποίησεν, ἐκείνου τὴν ἐπωνυμίαν ἐπιθέντος. φανταζομένην γὰρ αὐτῷ τὴν Ἀθηνᾶν κατὰ τὸν ὕπνον ἀξιῦν ἀναθεῖναι τὰ ὄργανα, καὶ διὰ τῦτο βραδυτέρας τυγχάνοντα τῆς ἀναγωγῆς εἰλεῖσθαι ἐν τῷ τόπῳ, μὴ δυνάμενον ἐκπλεῦσαι· ὅθεν Ἑλληνίας Ἀθηνᾶς τὸ ἱερὸν προσαγορεύεσθαι.

10 Λέγεται περὶ τὸν ὀνομαζόμενον τῆς Δαυνίας τόπον ἱερὸν εἶναι Ἀθηνᾶς Ἀχαΐας καλύμενον, ἐν ᾧ δὴ πελέκεις χαλκῦς καὶ ὅπλα τῶν Διομήδους ἑταίρων καὶ αὐτῦ ἀνακεῖσθαι. ἐν τύτῳ τῷ τόπῳ φασὶν εἶναι κύνας οἳ τὺς ἀφικνουμένους τῶν Ἑλλήνων οὐκ ἀδικῦσιν, ἀλλὰ σαίνουσιν ὥσπερ τὺς συνηθεςάτυς. πάντες δὲ οἱ Δαύνιοι καὶ οἱ πλησιόχωροι αὐτοῖς μελανειμονῦσι, καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες, διὰ ταύτην, ὡς ἔοικε, τὴν αἰτίαν. τὰς γὰρ Τρῳάδας τὰς ληφθείσας αἰχμαλώτυς καὶ εἰς ἐκείνυς τὺς τόπυς ἀφικομένας, εὐλαβηθείσας μὴ πικρᾶς δυλείας τύχωσιν ὑπὸ τῶν ἐν ταῖς πατρίσι προϋπαρχυσῶν τοῖς Ἀχαιοῖς γυναικῶν, λέγεται τὰς ναῦς αὐτῶν ἐμπρῆσαι, ἵν' ἅμα μὲν τὴν προσδοκωμένην δυλείαν ἐκφύγωσιν, ἅμα δ' ὅπως μετ' ἐκείνων μένειν ἀναγκασθέντων συναρμοσθεῖσαι κατάσχωσιν αὐτὺς ἄνδρας. πάνυ δὲ καὶ τῷ ποιητῇ καλῶς πέφρασαι περὶ αὐτῶν· ἑλκεσιπέπλυς γὰρ καὶ βαθυκόλπυς κἀκείνας, ὡς ἔοικεν, ἰδεῖν ἔςιν.

11 Ἐν δὲ τοῖς Πευκετίνοις εἶναί φασιν Ἀρτέμιδος ἱερόν, ἐν ῳ τὴν διωνομασμένην ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις χαλκῆν ἕλικα ἀνακεῖσθαι λέγυσιν, ἔχυσαν ἐπίγραμμα "Διομήδης Ἀρτέμιδι." μυθολογεῖται δ' ἐκεῖνον ἐλάφῳ περὶ τὸν τράχηλον περιθεῖναι, τὴν δὲ περιφῦναι, καὶ τῦτον τὸν τρόπον εὑρισκομένην ὑπὸ Ἀγαθοκλέυς ὕςερον τῦ βασιλέως Σικελιωτῶν εἰς τὸ τῦ Διὸς ἱερὸν ἀνατεθῆναί φασιν.

11 Ἐν τῇ ἄκρᾳ τῆς Σικελίας τῇ καλυμένῃ Πελωριάδι τοσοῦτον γίνεσθαι κρόκον, ὥςε παρὰ τισὶ μὲν τῶν ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις κατοικύντων μὴ γνωρίζεσθαι Ἑλλήνων ποῖόν τί ἐςι τὸ ἄνθος, ἐπὶ δὲ τῆς Πελωριάδος ἁμάξας κατακομίζειν μεγάλας τοὺς βουλομένους, καὶ κατὰ τὴν ἐαρινὴν ὥραν τὰς στρωμνὰς καὶ τὰς σκηνὰς ἐκ κρόκου κατασκευάζειν.

11 Φησὶν εἶναι ὁ Πολύκριτος ὁ τὰ Σικελικὰ γεγραφὼς ἐν ἔπεσιν ἔν τινι τόπῳ τῆς μεσογείυ λιμνίον τι ἔχον ὅσον ἀσπίδος τὸ περίμετρον, τοῦτο δ' ἔχει ὕδωρ διαυγὲς μὲν μικρῷ δὲ θολερώτερον. εἰς τῦτ' οὖν ἐάν τις εἰσβῇ λούσα-

1. ἀνάπτειν N^a. ‖ 2. πυρὶ $B^a R^a$. ‖ 3. τῶν om S^a. ‖ 7. λαερτιάδες $B^a R^a$. ‖ 13. ἰωνίων N^a. ‖ 14. Τρώων τῶν] πρώτων R^a, πρῶτον B^a. ‖ αὐτὺς N^a. ‖ 15. σίγιον $B^a N^a R^a$. ‖ ὀνομασθῆναι N^a. ‖ 17. μαλακὰ $B^a N^a R^a$. ‖ κροτωνιάδος $B^a R^a$. ‖ 19. αὐτῶν B^a N^a. ‖ 20. κατὰ om B^a. ‖ 21. τὸ παρ' αὐτοῖς om $B^a R^a$. ‖ 25. συνάψασαι $B^a R^a$. ‖ τῶν βαρβάρων om $B^a R^a$. ‖ 27. γαργαρίαν $Q B^a K^a N^a R^a S^a T^a$. ‖ 29. ὄργανα ἀνακεῖσθαι $B^a R^a$. ‖ 30. δύριον $B^a N^a R^a$. ‖ 32. ἔργα $B^a R^a$. ‖ 33. εἰλεῖσθαι $R^a S^a$, οἰχεῖσθαι N^a. ‖ 34. προσαγορεύεται $B^a R^a S^a$.

1. λέγεται δὲ περὶ $B^a R^a$. ‖ δανίας $B^a R^a$. ‖ 6. δὲ οἱ] διὰ N^a. ‖ 7. αὐτῆς $B^a R^a$. ‖ 11. τοῖς πατρίσι τοῖς ἀχαιοῖς προϋπαρχυσῶν S^a. ‖ 12. ἐμπρῆσθαι N^a. ‖ 13. φύγωσιν N^a. ‖ 14. συναρμοσθεῖναι S^a. ‖ 16. ἐκείνας N^a. ‖ 17. ἐςὶν ἰδεῖν N^a. ‖ 18. πευκεςίνοις N^a, πευκεντίνοις S^a. ‖ 19. κόλποις N^a. ‖ 22. τὴν — 23. ὕςερον om N^a. ‖ 24. ἀνατεθεῖναι N^a. ‖ 25. ἄδρα N^a. ‖ 26. κρόκκον et 30. κρόκκου S^a. ‖ 26. ἐν om B^a. ‖ 29. τοῖς βουλομένοις $B^a N^a R^a$. ‖ 30. εἰαρινὴν B^a. ‖ 32. φασὶν N^a. ‖ εἶναι om S^a. ‖ 33. μεσ. ἐςὶ λιμνίον S^a. ‖ ἀσπίδος ὅσον N^a. ‖ 34. μὲν διαυγὲς N^a. ‖ 35. οὐ μικρῷ $B^a N^a R^a$. ‖ θωλερότερον $B^a R^a$, θολώτερον S^a. ‖ ἂν S^a.

σθαι χρείαν ἔχων, αὔξεται εἰς εὖρος, ἐὰν δὲ καὶ δεύτε-
ρον, μᾶλλον πλατύνεται· τὸ δὲ πέρας ἕως εἰς πεντήκοντα
ἀνδρῶν ὑποδοχὴν μεῖζον γενόμενον διευρύνεται. ἐπειδὰν
δὲ τοῦτον τὸν ἀριθμὸν λάβῃ, ἐκ βάθους πάλιν ἀνοιδοῦν
ἐκβάλλειν μετέωρα τὰ σώματα τῶν λουομένων ἔξω ἐπὶ
τὸ ἔδαφος· ὡς δ' ἂν τοῦτο γένηται, εἰς τὸ ἀρχαῖον πά-
λιν σχῆμα τῆς περιμέτρου καθίσαται. οὐ μόνον δ' ἐπὶ ἀν-
θρώπων τοῦτο περὶ αὐτὸ γίνεται, ἀλλὰ καὶ ἐάν τι τετρά-
113 πουν εἰσβῇ, τὸ αὐτὸ πάσχει. ἐν δὲ τῇ ἐπικρατείᾳ τῶν
Καρχηδονίων φασὶν ὄρος εἶναι ὃ καλεῖται Οὐράνιον, παν-
τοδαπῆς μὲν ὕλης γέμον, πολλοῖς δὲ διαπεποικιλμένον
ἄνθεσιν, ὥστε τοὺς συνεχεῖς τόπους ἐπὶ πολὺ μεταλαμβά-
νοντας τῆς εὐωδίας αὐτοῦ ἡδίστην τινὰ τοῖς ὁδοιποροῦσι
προσβάλλειν τὴν ἀναπνοήν. πρὸς δὴ τοῦτον τὸν τόπον
κρήνην ἐλαίου φασὶν εἶναι, τὴν δὲ ὀσμὴν ἔχειν τῆς κέδρου
τοῖς ἀποπτίσμασιν ὁμοίαν. δεῖν δέ φασι τὸν προσιόντα
πρὸς αὐτὴν ἁγνὸν εἶναι, καὶ τούτου γινομένου πλεῖον ἀνα-
114 βλύζειν αὐτὴν τὸ ἔλαιον, ὥστε ἀσφαλῶς ἀρύεσθαι. φασὶ
καὶ ταύτης τῆς κρήνης πλησίον εἶναί τινα πέτραν αὐτο-
φυῆ, μεγάλην τῷ μεγέθει. ταύτην οὖν λέγουσιν, ἐπειδὰν
μὲν ᾖ θέρος, φλόγα ἀναπέμπειν πυρός, χειμῶνος δὲ γε-
νομένου ἐκ τοῦ αὐτοῦ τόπου κρουνὸν ὕδατος ἀναρραίνειν οὕτω ψυ-
χροῦ ὥστε χιόνι συμβαλλόμενον μηδὲν διαφέρειν. καὶ τοῦτό
φασιν οὐκ ἀπόκρυφον οὐδὲ μικρὸν χρόνον φαίνεσθαι, ἀλλὰ
τὸ μὲν πῦρ ἀνιέναι τὴν θερείαν ὅλην, τὸ δὲ ὕδωρ πάντα
τὸν χειμῶνα.

115 Λέγεται δὲ καὶ περὶ τὴν τῶν Σιντῶν καὶ Μαιδῶν
χώραν καλουμένην τῆς Θρᾴκης ποταμόν τινα εἶναι Πόντον
προσαγορευόμενον, ἐν ᾧ καταφέρεσθαί τινας λίθους οἳ καί-
ονται καὶ τοὐναντίον πάσχουσι τοῖς ἐκ τῶν ξύλων ἄνθραξι·
ῥιπιζόμενοι γὰρ σβέννυνται ταχέως, ὕδατι δὲ ῥαινόμενοι
ἀναλάμπουσι καὶ ἀνάπτουσι κάλλιον. παραπλησίαν δὲ
ἀσφάλτῳ, ὅταν καίωνται, καὶ πονηρὰν οὕτως ὀσμὴν καὶ
δριμεῖαν ἔχουσιν ὥστε μηδὲν τῶν ἑρπετῶν ὑπομένειν ἐν τῷ
τόπῳ καιομένων αὐτῶν. εἶναι δέ φασι καὶ τόπον τινὰ 116
παρ' αὐτοῖς οὐ λίαν μικρόν, ἀλλ' ὡς ἂν εἴκοσί που σταδίων,
ὃς φέρει κριθὰς αἷς οἱ μὲν ἄνθρωποι χρῶνται, οἱ δ' ἵπποι
καὶ βόες οὐκ ἐθέλουσιν αὐτὰς ἐσθίειν, οὐδ' ἄλλο οὐδέν. ἀλλ'
οὐδὲ τῶν ὑῶν οὐδὲ τῶν κυνῶν οὐδεμία τολμᾷ γεύσασθαι
τῆς κόπρου τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ἂν ἐκ τῶν κριθῶν τούτων
μᾶζαν φαγόντες ἢ ἄρτον ἀφοδεύωσι, τῷ θνήσκειν.

Ἐν δὲ Σκοτούσαις τῆς Θετταλίας φασὶν εἶναι κρηνί- 117
διόν τι μικρόν, ἐξ οὗ ῥεῖ τοιοῦτον ὕδωρ ὃ τὰ μὲν ἕλκη
καὶ θλάσματα ταχέως ὑγιεινὰ ποιεῖ καὶ τῶν ἀνθρώπων
καὶ τῶν ὑποζυγίων, ἐὰν δέ τις ξύλον μὴ παντάπασι συν-
τρίψας ἀλλὰ σχίσας ἐμβάλῃ, συμφύεται καὶ πάλιν εἰς
τὸ αὐτὸ καθίσαται.

Περὶ δὲ τὴν Θρᾴκην τὴν ὑπὲρ Ἀμφίπολιν φασὶ γί- 118
νεσθαί τι τερατῶδες καὶ ἄπιστον τοῖς μὴ τεθεαμένοις. ἐξιόν-
τες γὰρ οἱ παῖδες ἐκ τῶν κωμῶν καὶ τῶν ἐγγὺς χωρίων
ἐπὶ θήραν τῶν ὀρνιθαρίων συνθηρεύειν παραλαμβάνουσι τοὺς
ἱέρακας, καὶ τοῦτο ποιοῦσιν οὕτως. ἐπειδὰν προέλθωσιν εἰς
τόπον ἐπιτήδειον, καλοῦσι τοὺς ἱέρακας ὀνομαστὶ κεκραγότες·
οἱ δ' ὅταν ἀκούσωσι τῶν παίδων τὴν φωνήν, παραγινόμενοι
κατασοβοῦσι τοὺς ὄρνιθας· οἱ δὲ δεδιότες ἐκείνους καταφεύ-
γουσιν εἰς τοὺς θάμνους, ὅπου αὐτοὺς οἱ παῖδες ξύλοις τύ-
πτοντες λαμβάνουσιν. ὃ δὲ πάντων ἄν τις μάλιστα θαυμά-
σειεν· οἱ μὲν γὰρ ἱέρακες ὅταν αὐτοί τινα λάβωσι τῶν
ὀρνίθων, καταβάλλουσι τοῖς θηρεύουσιν, οἱ δὲ παῖδες ἁπάντων
τῶν ἁλόντων μέρος τι τοῖς ἱέραξιν ἀποδόντες ἀπέρχονται.

Θαυμαστὸν δέ τι καὶ παρὰ τοῖς Ἑνετοῖς φασὶ γίνε- 119
σθαι. ἐπὶ γὰρ τὴν χώραν αὐτῶν πολλάκις κολοιῶν ἀνα-
ριθμήτους μυριάδας ἐπιφέρεσθαι καὶ τὸν σῖτον αὐτῶν σπει-
ράντων καταναλίσκειν· οἷς τοὺς Ἑνετοὺς πρὸ τοῦ ἐφίπτασθαι
μέλλειν ἐπὶ τὰ μεθόρια τῆς γῆς προτιθέναι δῶρα, παντο-
δαπῶν καρπῶν καταβάλλοντας σπέρματα, ὧν ἐὰν μὲν

1. ἂν N^a. ‖ 3. ὑπεροχῆς $B^a N^a R^a$. ‖ γινόμενον N^a. ‖ διευρύνεσθαι S^a. ‖ 7. τῶν περιμέτρων N^a. ‖ 8. ἂν $B^a R^a S^a$. ‖ 9. πάσχειν N^a. ‖ 10. Οὐράνιον] γώνιον $B^a R^a$. ‖ 13. αὐτῶν $B^a N^a R^a$. ‖ 14. προσβάλλει B^a. ‖ πρὸς δὲ δὴ N^a. ‖ 15. κρήνας S^a. ‖ ἔχειν om N^a. ‖ τοῦ κένδρου $B^a R^a$. ‖ 16. ἀποπτύσμασιν S^a, ἀποπτία N^a. ‖ 17. αὐτοὺς N^a. ‖ 18. ἀσφαλῶς αὐτὴν ἀρ. S^a. ‖ 19. αὐτοφυᾶ $B^a N^a R^a$. ‖ 20. ταύτης $B^a R^a$. ‖ 21. ἀναπίμπτειν $B^a R^a$. ‖ 22. ἀναραίνειν B^a. ‖ οὕτω — 26. χειμῶνα] pro his $B^a R^a T^a$: καὶ τὸ δύο — τὸ λευκόν (844 b 6 — 8). ‖ 23. μηδενὶ N^a. ‖ 24. οὐκ] τὸ $B^a R^a$. ‖ 25. θερίαν $B^a R^a$. ‖ 26. χειμῶνα εἶναι S^a, χρόνον $B^a R^a$. ‖ post χειμῶνα $QK^a N^a S^a$ c. 130 — 137. ‖ 27. δὲ καὶ om S^a, καὶ om N^a. ‖ παρὰ τῇ et 28. χώρα καλουμένη pr S^a. ‖ 27. σιτῶν $B^a R^a T^a$. ‖ Μαιδῶν Sylburgius: codices μεδῶν. ‖ 29. προσονομαζόμενον $B^a R^a S^a$. ‖ 31. αἵματι rc S^a. ‖ 33. καίονται $B^a R^a$. ‖ ὀσμὴν οὕτω $B^a N^a R^a$.

3. που om S^a. ‖ 5. ἀλλ' om N^a. ‖ 6. τῶν om B^a. ‖ οἰῶν S^a. ‖ 7. ἐκ τῆς τῶν B^a. ‖ 8. ἀφοδεύσωσι $B^a R^a$, ἀφοδήσωσι N^a. ‖ τῷ om N^a. ‖ 10. οὗ καὶ ῥεῖ $B^a R^a$. ‖ τοσοῦτον N^a. ‖ ὧ rc N^a. ‖ 13. ἐμβάλλῃ B^a. ‖ 14. καθίστησιν $B^a R^a S^a$. ‖ 15. ἀμφιπόλεως $B^a N^a R^a$. ‖ γενέσθαι $B^a N^a S^a$. ‖ 16. τι om $N^a R^a S^a$. ‖ θεασαμένοις N^a. ‖ 19. προσέλθωσιν $B^a R^a S^a$. ‖ 22. παρασοβοῦσιν $B^a N^a R^a$. ‖ τοὺς — καταφεύγουσιν om $B^a R^a$. ‖ 24. λήψωσιν S^a.

γεύσωνται οἱ κολοιοί, οὐχ ὑπερβαίνουσιν ἐπὶ τὴν χώραν αὐτῶν, ἀλλ' οἴδασιν οἱ Ἑνετοὶ ὅτι ἔσονται ἐν εἰρήνῃ· ἐὰν δὲ μὴ γεύσωνται, ὡσεὶ πολεμίων ἔφοδον αὐτοῖς γινομένην οὕτω προσδοκῶσιν.

120 Ἐν δὲ τῇ Χαλκιδικῇ τῇ ἐπὶ Θρᾴκης πλησίον Ὀλύνθȣ φασὶν εἶναι Κανθαρώλεθρον ὀνομαζόμενον τόπον, μικρῷ μείζονα τὸ μέγεθος ἅλω, εἰς ὃν τῶν μὲν ἄλλων ζῴων ὅταν τι ἀφίκηται, πάλιν ἀπέρχεται, τῶν δὲ κανθάρων τῶν ἐλθόντων οὐδείς, ἀλλὰ κύκλῳ περιιόντες τὸ χωρίον λιμῷ τελευτῶσιν.

121 Ἐν δὲ Κύκλωψι τοῖς Θρᾳξὶ κρηνίδιόν ἐςιν ὕδωρ ἔχον ὃ τῇ μὲν ὄψει καθαρὸν καὶ διαφανὲς καὶ τοῖς ἄλλοις ὅμοιον, ὅταν δὲ πίῃ τι ζῷον ἐξ αὐτοῦ, παραχρῆμα διαφθείρεται.

122 Φασὶ δὲ καὶ ἐν τῇ Κραςωνίᾳ παρὰ τὴν Βισαλτῶν χώραν τοὺς ἁλισκομένους λαγὼς δύο ἥπατα ἔχειν, καὶ τόπον τινὰ εἶναι ὅσον πλεθριαῖον, εἰς ὃν ὅ τι ἂν εἰσέλθῃ ζῷον ἀποθνήσκει. ἔςι δὲ καὶ ἄλλο αὐτόθι ἱερὸν Διονύσου μέγα καὶ καλόν, ἐν ᾧ τῆς ἑορτῆς καὶ τῆς θυσίας οὔσης λέγεται, ὅταν μὲν ὁ θεὸς εὐετηρίαν μέλλῃ ποιεῖν, ἐπιφαίνεσθαι μέγα σέλας πυρός, καὶ τοῦτο πάντας ὁρᾶν τοὺς περὶ τὸ τέμενος διατρίβοντας, ὅταν δ' ἀκαρπίαν, μὴ φαίνεσθαι τοῦτο τὸ φῶς, ἀλλὰ σκότος ἐπέχειν τὸν τόπον ὥσπερ καὶ τὰς ἄλλας νύκτας.

123 Ἐν Ἤλιδι λέγουσιν εἶναί τι οἴκημα ςαδίȣς ἀπέχον ὀκτὼ μάλιστα τῆς πόλεως, εἰς ὃ τιθέασι τοῖς Διονυσίοις λέβητας χαλκοῦς τρεῖς κενούς. τȣ̃το δὲ ποιήσαντες παρακαλοῦσι τῶν Ἑλλήνων τῶν ἐπιδημούντων τὸν βουλόμενον ἐξετάσαι τὰ ἀγγεῖα καὶ τοῦ οἴκου κατασφραγίζεσθαι τὰς θύρας. καὶ ἐπειδὰν μέλλωσιν ἀνοίγειν, ἐπιδείξαντες τοῖς πολίταις καὶ τοῖς ξένοις τὰς σφραγῖδας, ȣ̆τως ἀνοίγουσιν. οἱ δ' εἰσελθόντες εὑρίσκουσι τȣ̀ς μὲν λέβητας οἴνȣ πλήρεις, τὸ δὲ ἔδαφος καὶ τοὺς τοίχȣς ὑγιεῖς, ὥςε μηδεμίαν εἶναι ὑποψίαν λαβεῖν ὡς τέχνῃ τινὶ κατασκευάζουσιν. εἶναι δέ φασι παρ' αὐτοῖς καὶ ἰκτίνȣς, οἳ παρὰ μὲν τῶν διὰ τῆς ἀγορᾶς τὰ κρέα φερόντων ἁρπάζȣσι, τῶν δὲ ἱεροθύτων ȣ̓χ ἅπτονται.

Ἐν Κορωνείᾳ δὲ τῆς Βοιωτίας λέγεται τȣ̀ς ἀσπάλακας τὰ ζῷα μὴ δύνασθαι ζῆν μηδ' ὀρύσσειν τὴν γῆν, τῆς λοιπῆς Βοιωτίας πολὺ πλῆθος ἐχȣ́σης. 124

Ἐν Λȣσοῖς δὲ τῆς Ἀρκαδίας κρήνην εἶναί τινά φασιν, ἐν ᾗ χερσαῖοι μύες γίνονται καὶ κολυμβῶσι, τὴν δίαιταν ἐν ἐκείνῃ ποιούμενοι. λέγεται δ' αὐτὸ τοῦτο καὶ ἐν Λαμψάκῳ εἶναι. 125

Ἐν δὲ Κράννωνι τῆς Θετταλίας φασὶ δύο κόρακας εἶναι μόνȣς ἐν τῇ πόλει. ȣ̆τοι ὅταν ἐκνεοττεύσωσιν, ἑαυτȣ̀ς μέν, ὡς ἔοικεν, ἐκτοπίζουσιν, ἑτέρȣς δὲ τοσούτȣς τῶν ἐξ αὐτῶν γενομένων ἀπολείπȣσιν. 126

Ἐν δὲ Ἀπολλωνίᾳ τῇ πλησίον κειμένῃ τῆς τῶν Ἀτλαντίνων χώρας φασὶ γίγνεσθαι ἄσφαλτον ὀρυκτὴν καὶ πίσσαν, τὸν αὐτὸν τρόπον ἐκ τῆς γῆς ἀναπηδῶσαν τοῖς ὕδασιν, οὐδὲν διαφέρȣσαν τῆς Μακεδονικῆς, μελαντέραν δὲ καὶ παχυτέραν πεφυκέναι ἐκείνης. ȣ̓ πόρρω δὲ τούτου τοῦ χωρίȣ πῦρ ἐςὶ καιόμενον πάντα τὸν χρόνον, ὡς φασιν οἱ κατοικοῦντες περὶ τὴν χώραν ἐκείνην. ὁ δὲ καιόμενος τόπος ἐςὶν οὐ πολύς, ὡς ἔοικεν, ἀλλ' ὅσον μάλιςα πενταχλίνȣ τὸ μέγεθος. ὄζει δὲ θείȣ καὶ ςυπτηρίας, καὶ πέφυκε περὶ αὐτὸν πόα τε βαθεῖα, ὃ καὶ θαυμάσειεν ἄν τις μάλιςα, καὶ δένδρα μεγάλα, οὐκ ἀπέχοντα τοῦ πυρὸς πήχεις τέσσαρας. καίεται δὲ συνεχῶς περὶ Λυκίαν καὶ Μεγάλην πόλιν τὴν ἐν Πελοποννήσῳ. 127

Λέγεται δὲ καὶ ἐν Ἰλλυριοῖς τίκτειν τὰ βοσκήματα δὶς τοῦ ἐνιαυτοῦ, καὶ τὰ πλεῖςα διδυμοτοκεῖν, καὶ πολλὰ δὲ τρεῖς ἢ τέσσαρας ἐρίφȣς τίκτειν, ἔνια δὲ καὶ πέντε καὶ πλείους, ἔτι δὲ γάλακτος ἀφιέναι ῥᾳδίως τρία ἡμίχοα. λέγȣσι δὲ καὶ τὰς ἀλεκτορίδας ȣ̓χ ὥσπερ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἅπαξ τίκτειν, ἀλλὰ δὶς ἢ τρὶς τῆς ἡμέρας. 128 λέγεται δὲ καὶ ἐν Παιονίᾳ τοὺς βοῦς τȣ̀ς ἀγρίȣς πολὺ μεγίστους ἁπάντων τῶν ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσι γίγνεσθαι, καὶ τὰ κέρατα αὐτῶν χωρεῖν τέσσαρας χόας, ἐνίων δὲ καὶ πλεῖον. 129

1. οἱ om $B^a R^a$. ‖ κολιοὶ $B^a R^a$. ‖ οὐχ — 3. γεύσωνται om $B^a R^a$. ‖ 2. ἀλλ'] καὶ N^a. ‖ οἰχήσονται rc S^a. ‖ 5. χαλκιδικῇ $B^a N^a R^a$. ‖ 6. κανθαρόλεθρον S^a, κανθαλώλεθρον $B^a R^a$. ‖ 7. μεῖζον $B^a R^a S^a$. ‖ 8. ἐπανέρχεται rc S^a. ‖ 11. κρηνίδιόν $B^a R^a$. ‖ ἔχειν R^a. ‖ 15. κροτωνία S^a. κραςωνίᾳ παρὰ om $B^a R^a T^a$. ‖ 21. καὶ — 22. ἀκαρπίαν om N^a. ‖ 24. περ om $B^a R^a S^a$. ‖ 30. τοὺς πολίτας rc N^a. ‖ 31. καὶ om N^a. ‖ 32. οἱ δ' εἰσελθόντες εὑρίσκουσι om S^a. ‖ 33. εἶναι post ὑποψίαν N^a, om $B^a R^a$. ‖ 35. μὲν om N^a.

1. ȣ̓χ om $B^a R^a$. ‖ 3. κορωνίᾳ $N^a S^a$. ‖ 4. τὸ ζῶον $N^a S^a$. ‖ 6. λȣσοῖς Sylburgius: codices κολύσοις. ‖ 10. κράνωνι $B^a R^a$. ‖ κόρας εἶναι ἐν τῇ πόλει μόνȣς N^a. ‖ 11. ἐκνεοττεύουσιν $B^a R^a$. ‖ 14. δὲ] δὲ τῇ N^a. ‖ πλησίαν $R^a S^a$. ‖ ἀτλαντικῶν S^a. Ταυλαντίων Brodaeus. ‖ 16. συναναπηδῶσαν $B^a N^a R^a$. ‖ 18. ἐκείνης ante πεφυκέναι T^a, ἐκόνης R^a. ‖ 21. ὅσος $B^a N^a R^a S^a$. ‖ 22. θύȣ N^a. ‖ 25. λικύαν N^a. ‖ 26. πελοπονήσῳ R^a. ‖ 29. τέτταρας S^a. ‖ ἔνιοι $B^a R^a S^a$. ‖ 30. δὲ καὶ γ. N^a. ‖ 32. τρὶς παρ' αὐτοῖς τῆς S^a. ‖ 33. ἐν τῇ παιονίᾳ R^a. ‖ 34. post τοῖς $B^a R^a T^a$ ψυχρȣ̃ — χρόνον (841 *a* 22 — 26.). λοιποῖς autem ἔθνεσι — 35. πλεῖον hi post θαυμαςὸν δ' ἐςὶ (844 *b* 6.) ponunt.

30 Περὶ δὲ τȣ̃ πορθμοῦ τῆς Σικελίας καὶ ἄλλοι μὲν πλείȣς γεγράφασι, καὶ οὗτος δέ φησι συμβαίνειν τερατῶδες. ἐκ γὰρ τοῦ Τυρρηνικοῦ πελάγȣς πολλῷ ῥοίζῳ φερόμενον τὸν κλύδωνα προσβάλλειν πρὸς ἀμφότερα τὰ ἀκρωτήρια, τὸ μὲν τῆς Σικελίας, τὸ δὲ τῆς Ἰταλίας, τὸ προσαγορευόμενον Ῥήγιον, καὶ φερόμενον ἐκ μεγάλου πελάγους εἰς στενὸν συγκλείεσθαι, τȣ́τȣ δὲ γινομένȣ κῦμα μετέωρον αἴρειν σὺν πολλῷ βρόμῳ ἐπὶ πάνυ πολὺν τόπον τῆς ἄνω φορᾶς, ὥςε τοῖς μακρὰν ἀπέχȣσι σύνοπτον εἶναι τὸν μετεωρισμόν, οὐχ ὅμοιον φαινόμενον θαλάσσης ἀναφορᾷ, λευκὸν δὲ καὶ ἀφρῶδες, παραπλήσιον δὲ τοῖς συρμοῖς τοῖς γινομένοις ἐν τοῖς ἀνυπερβλήτοις χειμῶσι. καὶ ποτὲ μὲν ἀλλήλοις συμπίπτειν ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ἀκρωτηρίων τȣ̀ς κλύδωνας, καὶ ποιεῖν συγκλυσμὸν ἄπιστον μὲν διηγεῖσθαι, ἀνυπομόνητον δὲ τῇ ὄψει θεάσασθαι· ποτὲ δὲ διϛαμένȣς ἐκ τῆς πρὸς ἀλλήλȣς συρράξεως οὕτω βαθεῖαν καὶ φρικώδη τὴν ἄποψιν ποιεῖν τοῖς ἐξ ἀνάγκης θεωμένοις, ὥςε πολλοὺς μὲν μὴ κρατεῖν ἑαυτῶν, ἀλλὰ πίπτειν σκοτουμένους ὑπὸ δέους. ἐπειδὰν δὲ προσπεσὸν τὸ κῦμα πρὸς ὁποτερονοῦν τῶν τόπων καὶ μετεωρισθὲν ἕως τῶν ἄκρων πάλιν εἰς τὴν ὑπορρέȣσαν θάλασσαν κατενεχθῇ, τότε δὴ πάλιν σὺν πολλῷ μὲν βρυχηθμῷ μεγάλαις δὲ καὶ ταχείαις δίναις τὴν θάλασσαν ἀναζεῖν καὶ μετεωρίζεσθαι κυκωμένην ἐκ βυθῶν, παντοδαπὰς δὲ χρόας μεταλλάσσειν· ποτὲ μὲν γὰρ ζοφεράν, ποτὲ δὲ κυανῆν, πολλάκις δὲ πορφυρίζουσαν διαφαίνεσθαι. τὸν δὲ δρόμον καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς, ἔτι δὲ πρὸς τȣ́τοις τὴν ἀνάρροιαν, ȣ̓δὲ ἀκȣ́ειν οὐδὲν ἑρπετὸν ȣ̓θ' ὁρᾶν ὑπομένειν, φεύγειν δὲ πάντα πρὸς τὰς ὑποκειμένας ὑπωρείας. λήγοντος δὲ τȣ̃ κλύδωνος τὰς δίνας μετεώρȣς φέρεσθαι ποικίλας οὕτω τὰς ἀναϛροφὰς ποιȣμένας, ὥςε δοκεῖν πρηϛήρων ἢ τινων ἄλλων μεγάλων ὄφεων σπειράματι παρομοίȣς τὰς κινήσεις ἀποτελεῖν.

Φασὶν οἰκοδομȣ́ντων Ἀθηναίων τὸ τῆς Δήμητρος ἱερὸν 131 τῆς ἐν Ἐλευσῖνι περιεχομένην στήλην πέτραις εὑρεθῆναι χαλκῆν, ἐφ' ἧς ἐπεγέγραπτο "Δηϊόπης τόδε σῆμα", ἣν οἱ μὲν λέγουσι Μȣσαίȣ εἶναι γυναῖκα, τινὲς δὲ Τριπτολέμȣ μητέρα γενέσθαι.

Ἐν μιᾷ τῶν Αἰόλȣ προσαγορευομένων νήσων πλῆθός 132 τί φασι γενέσθαι φοινίκων, ὅθεν καὶ Φοινικώδη καλεῖσθαι. οὐκ ἂν οὖν εἴη τὸ λεγόμενον ὑπὸ Καλλισθένους ἀληθές, ὅτι ἀπὸ Φοινίκων τῆς Συρίας τῶν τὴν παραλίαν οἰκȣ́ντων τὸ φυτὸν ἔλαβε τὴν προσηγορίαν. ἀλλὰ καὶ αὐτȣ̀ς τοὺς Φοίνικας ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων φασί τινες [φοίνικας] προσαγορευθῆναι διὰ τὸ πρώτȣς πλέοντας τὴν θάλασσαν, ᾗ ἂν ἀποβαίησαν, πάντας ἀποκτείνειν καὶ φονεύειν. καὶ κατὰ γλῶσσαν δ' ἐϛὶ τὴν Περραιβῶν τὸ αἱμάξαι φοινίξαι.

Τῆς καλουμένης Αἰνιακῆς χώρας περὶ τὴν ὀνομαζο- 133 μένην Ὑπάτην λέγεται παλαιά τις στήλη εὑρεθῆναι, ἣν οἱ Αἰνιᾶνες τίνος ἦν εἰδέναι βȣλόμενοι, ἔχȣσαν ἐπιγραφὴν ἀρχαίοις γράμμασιν, ἀπέϛειλαν εἰς Ἀθήνας τινὰς κομίζοντας αὐτήν. πορευομένων δὲ διὰ τῆς Βοιωτίας, καί τισι τῶν ξένων ὑπὲρ τῆς ἀποδημίας ἀνακοινουμένων, λέγεται αὐτοὺς εἰσαχθῆναι εἰς τὸ καλȣ́μενον Ἰσμήνιον ἐν Θήβαις· ἐκεῖθεν γὰρ μάλιϛα ἂν εὑρεθῆναι τὴν τῶν γραμμάτων ἐπιγραφήν, λέγοντες εἶναί τινα ἀναθήματα ὁμοίȣς ἔχοντα τοὺς ῥυθμȣ̀ς τῶν γραμμάτων ἀρχαῖα. ὅθεν αὐτȣ́ς φασιν ἀπὸ τῶν γνωριζομένων τὴν εὕρεσιν ποιησαμένȣς τῶν ἐπιζητȣμένων, ἀναγράψαι τȣ́σδε τȣ̀ς ϛίχȣς.

Ἡρακλέης τεμένισσε Κυθήρᾳ Φερσεφαάσσῃ,
Γηρυονείας ἀγέλας ἐλάων ἠδ' Ἐρύθειαν ἄγων.
τὰς δ' ἐδάμασσε πόθῳ Πασιφάεσσα θεά.
τῇδε δέ μοι τέκνῳ τῷ δ' Ἐρύθου τε δάμαρ
νυμφογενὴς Ἐρύθη· δὴ τόδ' ἔδωκα πέδον
μναμόσυνον φιλίας, φηγῷ ὕπο σκιερᾷ.

1. τῆς] τοῦ S°. ‖ 3. τυρρηνοῦ B°R°. ‖ ῥύζω R°. ‖ 6. καὶ om B°R°S°. ‖ 8. τρόμω S°. ‖ πάνυ] πάνω B°R°. ‖ 9. συνόπτην B°R°. ‖ 11. ἀφρῶ παραπλήσιον· ἐν δὲ τοῖς σεισμοῖς S°. ‖ 12. καὶ om S°. ‖ 14. ποιεῖν] ποιεῖν ποτὲ μὲν S°. ‖ συγκλεισμὸν B°R°S°. ‖ 15. διαϛάντας rc S°. ‖ 17. ὄψιν N°. ‖ 19. ὑπὸ τοῦ δέους B°R°. ‖ προσπέσων B°. ‖ 20. ὁπότερον S°. ‖ ἕως] ἐκ S°. ‖ 22. μὲν om B°R°. ‖ τραχείαις B°N°R°. ‖ 23. αὔξειν rc S°. ‖ 24. κυκλωμένην B°. ‖ μεταλάσειν S°, καταλαβεῖν B°R°. ‖ 27. ἀνάρρειαν N°. ‖ 28. οὐδὲ B°. ‖ ὑπομένει φεύγει N°. ‖ 29. ὑπορείας N°. ‖ κλύδονος R°. ‖ 30. δίνας] ναῦς N°S°. ‖ φαίνεσθαι N°S°. ‖ ἀναφορὰς R°. ‖ 32. πειράματα N°.

2. τὴν N°. ‖ ἐλευσίνη B°N°. ‖ παρεχομένην B°. ‖ 3. ἣ B°R°. ‖ διιόπης τόδε σῆμα δήμητρος ἣν N°. ‖ 4. γλαῦκα B°R°. ‖ 6. αἰόλων N°. ‖ 11. φοίνικας om B°N°R°. ‖ 14. περαιβῶν B°R°. ‖ ἀμάξαι N°. ‖ 15. αἰνικῆς χώρας S°, αἰνι ρας R°, αἰνι B°T°. ‖ 17. αἰνειάνες N°, ἄνες post lacunam T°. ‖ 18. ἀπέϛειλας B°R°. ‖ 20. ἀνακινουμένων B°R°. ‖ 22. γὰρ] μὲν γὰρ B°R°, δὲ N°. ‖ ἂν om S°. ‖ ἀνευρεθῆναι N°. ‖ 23. ὁμοίȣς om S°. ‖ 22. ἀριθμȣ̀ς N°. ‖ 25. ὑπὸ N°. ‖ ποιησαμένων N°. ‖ 27. ἡρακλέȣς B°R° et rc S°: pr enim ἡρακλέος. ‖ τεμενις τε vel τεμένιϛε B°R° et pr S°, τεμένει τε rc S°. ‖ φερσεφαάση B°N°R°. ‖ 28. γηρυθείας N°, τηδορυονῆας B°R°. ‖ ἀγέλαν R°, ἀγέλων B°. ‖ ἐρυθὸν S°. ‖ 29. τὰς δάμασσε S°. an forte τᾶς ἐ δάμασσε? ‖ πασιφάεσσα B°R°. ‖ 30. ἐρύθοντι B°N°R°. ‖ δάμαρ νυμφηγενὴς S°, δάμαρτι νυμφογενὴς N°, δαμαρτυτιμφογενὴς T°. ‖ 31. ἐρυθιδὴ τόδ' N°. ‖ 32. φιλότας B°N°R°S°. ‖ φυτὰ B°N°S°, φητὰ R°. ‖ σκιερά S°.

τούτῳ τῷ ἐπιγράμματι ἐπεχώρησε καὶ ὁ τόπος ἐκεῖνος Ἔρυθος καλούμενος, καὶ ὅτι ἐκεῖθεν τὰς βοῦς καὶ ὐκ ἐξ Ἐρυθείας ἤγαγεν· οὐδὲ γὰρ ἐν τοῖς κατὰ Λιβύην καὶ Ἰβηρίαν τόποις οὐδαμοῦ τὸ ὄνομά φασι λέγεσθαι τῆς Ἐρυθείας.

134 Τῆς δὲ Λιβύης ἐν Ἰτύκῃ τῇ καλουμένῃ, ᾗ κεῖται μέν, ὡς λέγυσιν, ἐν τῷ κόλπῳ τῷ μεταξὺ Ἑρμαίας καὶ τῆς Ἵππου ἄκρας, ἐπέκεινα δὲ Καρχηδόνος ὡς σταδίους διακοσίυς (ἣ καὶ πρότερον κτισθῆναι λέγεται ὑπὸ Φοινίκων αὐτῆς τῆς Καρχηδόνος ἔτεσι διακοσίοις ὀγδοήκοντα ἑπτά, ὡς ἀναγέγραπται ἐν ταῖς Φοινικικαῖς ἱςορίαις), γίνεσθαί φασιν ἅλας ὀρυκτύς, ἐπὶ τρεῖς ὀργυιὰς τὸ βάθος, τῇ ὄψει λευκοὺς καὶ οὐ στερεοὺς ἀλλ᾽ ὁμοίους τῷ γλισχροτάτῳ γλοιῷ· καὶ ὅταν ἀνενεχθῶσιν εἰς τὸν ἥλιον, ἀποςερεῦσθαι καὶ γίνεσθαι ὁμοίους τῷ Παρίῳ λίθῳ. γλύφεσθαι δὲ ἐξ αὐτῶν λέγυσι ζώδια καὶ ἄλλα σκεύη.

135 Τοὺς πρώτυς τῶν Φοινίκων ἐπὶ Ταρτησσὸν πλεύσαντας λέγεται τοσοῦτον ἀργύριον ἀντιφορτίσασθαι, ἔλαιον καὶ ἄλλον ναυτικὸν ῥῶπον εἰσαγαγόντας, ὥστε μηκέτι ἔχειν δύνασθαι μήτε ἐπιδέξασθαι τὸν ἄργυρον, ἀλλ᾽ ἀναγκασθῆναι ἀποπλέοντας ἐκ τῶν τόπων τά τε ἄλλα πάντα ἀργυρᾶ οἷς ἐχρῶντο κατασκευάσασθαι, καὶ δὴ καὶ τὰς ἀγκύρας πάσας.

136 Λέγυσι τὺς Φοίνικας τὺς κατοικοῦντας τὰ Γάδειρα καλούμενα, ἔξω πλέοντας Ἡρακλείων ςηλῶν ἀπηλιώτῃ ἀνέμῳ ἡμέρας τέτταρας, παραγίνεσθαι εἴς τινας τόπους ἐρήμους, θρύυ καὶ φύκυς πλήρεις, ὓς ὅταν μὲν ἄμπωτις ᾖ μὴ βαπτίζεσθαι, ὅταν δὲ πλημμύρα, κατακλύζεσθαι, ἐφ᾽ ὧν εὑρίσκεσθαι ὑπερβάλλον θύννων πλῆθος, καὶ τοῖς μεγέθεσιν ἄπιςον καὶ τοῖς πάχεσιν, ὅταν ἐποκείλωσιν· ὓς ταριχεύοντες καὶ συντιθέντες εἰς ἀγγεῖα διακομίζυσιν εἰς Καρχηδόνα. ὧν Καρχηδόνιοι μόνων ὐ ποιῦνται τὴν ἐξαγωγήν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀρετὴν ἣν ἔχυσι κατὰ τὴν βρῶσιν αὐτοὶ καταναλίσκουσιν.

137 Ἐν τῇ Πηδασίᾳ τῆς Καρίας θυσία τῷ Διὶ συντελεῖται, ἐν ᾗ πέμπυσιν αἶγά τινα, περὶ ἣν θαυμαςόν τί φασι γίγνεσθαι. βαδίζυσα γὰρ ἐκ Πηδάσων ςαδίους ἑβδομήκοντα δι᾽ ὄχλυ πολλοῦ τῦ θεωρῦντος οὔτε διαταράττεται κατὰ τὴν πορείαν οὔτ᾽ ἐκτρέπεται τῆς ὁδοῦ, δεδεμένη δὲ σχοινίῳ προπορεύεται τῦ τὴν ἱερωσύνην ἔχοντος. θαυμαςὸν δ᾽ ἐςὶ καὶ τὸ δύο κόρακας εἶναι διὰ τέλυς περὶ τὸ τῦ Διὸς ἱερόν, ἄλλον δὲ μηδένα προσιέναι πρὸς τὸν τόπον, καὶ τὸν ἕτερον αὐτῶν ἔχειν τὸ πρόσθεν τῦ τραχήλυ λευκόν.

Ἐν Ἰλλυριοῖς δὲ τοῖς Ἀρδιαίοις καλουμένοις, παρὰ 138
τὰ μεθόρια τῶν Αὐταριατῶν κἀκείνων, φασὶν ὄρος εἶναι μέγα, τούτυ δὲ πλησίον ἄγκος, ὅθεν ὕδωρ ἀναπηδᾶν, οὐ πᾶσαν ὥραν ἀλλὰ τῦ ἦρος, πολὺ τῷ πλήθει, ὃ λαμβάνοντες τὰς μὲν ἡμέρας ἐν τῷ ςεγνῷ φυλάττυσι, τὰς δὲ νύκτας εἰς τὴν αἰθρίαν τιθέασι. καὶ πέντε ἢ ἓξ ἡμέρας τῦτο ποιησάντων αὐτῶν πήγνυται τὸ ὕδωρ, καὶ γίνεται κάλλιςον ἅλας, ὃ ἕνεκεν τῶν βοσκημάτων μάλιςα διατηρῦσιν· οὐ γὰρ εἰσάγονται πρὸς αὐτοὺς ἅλες διὰ τὸ κατοικεῖν πόρρω αὐτὺς θαλάσσης καὶ εἶναι αὐτὺς ἀμίκτυς. πρὸς οὖν τὰ βοσκήματα πλείςην αὐτοῦ χρείαν ἔχουσιν· ἁλίζουσι γὰρ αὐτὰ δὶς τῦ ἐνιαυτῦ. ἐὰν δὲ μὴ ποιήσωσι τοῦτο, συμβαίνει αὐτοῖς ἀπόλλυσθαι τὰ πλεῖστα τῶν βοσκημάτων.

Ἐν Ἄργει δέ φασι γίνεσθαι ἀκρίδος τι γένος ὃ κα- 139
λεῖται σκορπιομάχον. ὅταν γὰρ ἴδῃ τάχιστα σκορπίον, ἀνθίςαται αὐτῷ· ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ σκορπίος ἐκείνῃ. καὶ κύκλῳ περιιοῦσα τρίζει περὶ αὐτόν· τὸν δὲ τὸ κέντρον ἐπαίροντα ἀντιπεριάγειν ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ, εἶτα κατὰ μικρὸν ἀνιέναι τὸ κέντρον, καὶ τέλος ὅλον ἐκτείνεσθαι, τῆς ἀκρίδος κύκλῳ τρεχύσης. τὰ τελευταῖα δὲ προσελθοῦσα κατεσθίει αὐτὸν ἡ ἀκρίς. ἀγαθὸν δέ φασιν εἶναι καὶ πρὸς τὰς πληγὰς τῦ σκορπίυ ἐπιφαγεῖν αὐτήν.

Τὺς ἐν Νάξῳ σφῆκάς φασιν, ὅταν φάγωσι τῦ ἔχεως 140
(προσφιλὴς δ᾽ αὐτοῖς ἡ σάρξ, ὡς ἔοικεν, ἐςίν), ἐπειδάν τινα κεντήσωσι, περιωδύνυς ὕτω ποιεῖν ὥςε χαλεπωτέραν φαίνεσθαι τῆς πληγῆς τῶν ἔχεων.

2. ἐρυθὴς N^a. ‖ τοὺς $B^a N^a$. ‖ 3. ἐρυθίας $B^a R^a T^a$. ‖ 4. λέγεσθαί φασι $B^a R^a$. ‖ 6. τῇ om N^a. ‖ 7. ἑρμίας R^a, ἑραμαίας N^a. ‖ 8. ἐπ᾽ ἐκεῖνο $B^a R^a$. ‖ 9. κτισθῆσθαι R^a. ‖ ὑπὸ φοινίκων] νικω (νικα T^a) post lacunam $B^a R^a T^a$. ‖ 15. παρίυ N^a. ‖ 16. λέγεται $B^a R^a$. ‖ 18. ἐλαίου N^a. ‖ 19. ἄλλα N^a. ‖ ναυτικῶν S^a. ‖ ῥωπὴν $B^a R^a$, ῥοπῶν pr S^a. ‖ ὡς N^a. ‖ 20. τὸ ἀργύριον S^a. ‖ 24. τὺς φ.] περὶ φ. $B^a R^a$. ‖ γάδυρα B^a. ‖ 25. ςηρῶν B^a. ‖ 26. τέσσαρας N^a. ‖ 28. μὴ om $B^a R^a$. ‖ 29. ὧν] οἷς rc S^a. ‖ θύνων N^a. ‖ 30. ἄπιςον post πάχεσιν $B^a N^a R^a$. ‖ ὅταν om $B^a R^a$. ‖ ἐπωκείλωσιν $B^a N^a R^a$. ‖ 32. μόνον ὐ $B^a R^a$, μόνον ὐ μόνον S^a.

5. σχοινίῳ] σχεδὸν rc S^a, om in lacuna $B^a R^a$. ‖ 6. post ἐςὶ $B^a R^a T^d$ λοιποῖς ἔθνεσι. ‖ παρὰ S^a. ‖ 7. προσιέναι] πέτεσθαι T^a, om $B^a R^a$. ‖ πρὸς om $B^a N^a R^a T^a$. ‖ 8. τρ. τὸ λευκόν $B^a R^a$. ‖ 9. ἀρδίοις $B^a R^a$, ταρδίοις S^a, ἀρκαδίοις N^a. ‖ 10. αὐθαριάδων rc S^a, αὐταρτῶν $B^a R^a$. ‖ κακεῖνοι $B^a R^a$. ‖ 12. πᾶσιν B^a. ‖ 18. αὐτὺς τῆς θ. N^a. ‖ 23. τινὸς $B^a R^a$. ‖ καλεῖσθαι S^a. ‖ 24. τάχιστα om $B^a R^a$. ‖ 25. ἀνθίςασθαι S^a. ‖ ἐκείνης S^a. ‖ 26. κέτρον B^a. ‖ 28. τῆς] καὶ τῆς $B^a R^a$. ‖ 30. ἡ ἀκρίς et καὶ om $B^a N^a R^a$. ‖ 31. ἐπαγαγεῖν N^a.

41 Φασὶ τὸ Σκυθικὸν φάρμακον, ᾧ ἀποβάπτουσι τοὺς ὀϊςούς, συντίθεσθαι ἐξ ἐχίδνης. τηροῦσι δέ, ὡς ἔοικεν, οἱ Σκύθαι τὰς ἤδη ζωοτοκούσας, καὶ λαβόντες αὐτὰς τήκουσιν ἡμέρας τινάς. ὅταν δὲ ἱκανῶς αὐτοῖς δοκῇ σεσῆφθαι πᾶν, τὸ τοῦ ἀνθρώπου αἷμα εἰς χυτρίδιον ἐγχέοντες εἰς τὰς κοπρίας κατορύττουσι πωμάσαντες. ὅταν δὲ καὶ τοῦτο σαπῇ, τὸ ὑφιςάμενον ἐπάνω τοῦ αἵματος, ὃ δή ἐςιν ὑδατῶδες, μιγνύουσι τῷ τῆς ἐχίδνης ἰχῶρι, καὶ οὕτω ποιοῦσι θανάσιμον.

42 Ἐν Κυρίῳ τῆς Κύπρου ὄφεών τι γένος εἶναί φασιν, ὃ τὴν δύναμιν ὁμοίαν ἔχει τῇ ἐν Αἰγύπτῳ ἀσπίδι, πλὴν ὅτι τοῦ χειμῶνος ἐὰν δάκῃ, οὐδὲν ἐργάζεται, εἴτε δι' ἄλλην τινὰ αἰτίαν, εἴτε διότι τὸ ζῷον δυσκίνητον γίνεται ὑπὸ τοῦ ψύχους ἀποπηγνύμενον καὶ τελέως ἀδύνατον, ἐὰν μὴ θερμανθῇ.

43 Ἐν Κέῳ φασὶν εἶναί τι γένος ἀχέρδου, ὑφ' ἧς ἐάν τις πληγῇ τῇ ἀκάνθῃ, ἀποθνήσκει.

44 Ἐν Μυσίᾳ φασὶν ἄρκτων τι γένος εἶναι λευκόν, αἳ ὅταν κυνηγῶνται, ἀφιᾶσι τοιαύτην πνοὴν ὥςε τῶν κυνῶν τὰς σάρκας σήπειν, ὡσαύτως δὲ καὶ τῶν λοιπῶν θηρίων, ἀβρώτους τε ποιεῖν. ἐὰν δέ τις καὶ βιάσηται καὶ ἐγγίσῃ, ἀφιᾶσιν ἐκ τοῦ ςόματος φλέγμα πάμπολύ τι, ὡς ἔοικεν, ὃ προσφυσᾷ πρὸς τὰ πρόσωπα τῶν κυνῶν, ὡσαύτως δὲ καὶ τῶν ἀνθρώπων, ὥςε καὶ ἀποπνίγειν καὶ ἀποτυφλοῦν.

45 Ἐν δὲ τῇ Ἀραβίᾳ ὑαινῶν τι γένος φασὶν εἶναι, ὃ ἐπειδὰν προΐδῃ τι θηρίον ἢ ἀνθρώπου ἐπιβῇ ἐπὶ τὴν σκιάν, ἀφωνίαν ἐργάζεται καὶ πῆξιν τοιαύτην ὥςε μὴ δύνασθαι κινεῖν τὸ σῶμα. τοῦτο δὲ ποιεῖν καὶ ἐπὶ τῶν κυνῶν.

46 Κατὰ δὲ Συρίαν εἶναί τί φασι ζῷον ὃ καλεῖται λεοντοφόνον· ἀποθνήσκει γὰρ ὁ λέων, ὡς ἔοικεν, ὅταν αὐτοῦ φάγῃ. ἑκὼν μὲν οὖν τοῦτο οὐ ποιεῖ, ἀλλὰ φεύγει τὸ ζῷον· ὅταν δὲ συλλαβόντες αὐτὸ οἱ κυνηγέται καὶ ὀπτήσαντες ὥσπερ ἄλφιτα λευκὰ περιπάσσωσιν ἄλλῳ ζῴῳ, γευσάμενον ἀπόλλυσθαί φασι παραχρῆμα. κακοῖ καὶ προσουρῶν τὸν λέοντα τοῦτο τὸ ζῷον.

47 Λέγεται καὶ τοὺς γῦπας ὑπὸ τῆς τῶν μύρων ὀσμῆς ἀποθνήσκειν, ἐάν τις αὐτοὺς χρίσῃ ἢ δῷ τι μεμυρισμένον φαγεῖν. ὡσαύτως δὲ καὶ τοὺς κανθάρους ὑπὸ τῆς τῶν ῥόδων ὀσμῆς.

148 Καὶ ἐν Σικελίᾳ δέ φασι καὶ ἐν Ἰταλίᾳ τοὺς γαλεώτας θανάσιμον ἔχειν τὸ δῆγμα, καὶ οὐχ ὥσπερ τοὺς παρ' ἡμῖν ἀσθενὲς καὶ μαλακόν. εἶναι δὲ καὶ μυῶν γένος ἐφιπτάμενον, ὃ ὅταν δάκῃ, ἀποθνήσκειν ποιεῖ. ἐν δὲ τῇ 149 Μεσοποταμίᾳ τῆς Συρίας φασὶ καὶ ἐν Ἰςροῦντι ὀφείδιά τινα γίγνεσθαι, ἃ τοὺς ἐγχωρίους οὐ δάκνει, τοὺς ξένους δὲ ἀδικεῖ σφόδρα. περὶ δὲ τὸν Εὐφράτην καὶ τελείως φασὶ τοῦτο 150 γίγνεσθαι. πολλοὺς γὰρ φαίνεσθαι περὶ τὰ χείλη τοῦ ποταμοῦ καὶ διανέοντας ἐφ' ἑκάτερα, ὥςε τῆς δείλης ἐνταῦθα θεωρουμένους ἅμα τῇ ἡμέρᾳ ἐπὶ θατέρου μέρους φαίνεσθαι, καὶ τοὺς ἀναπαυομένους τῶν μὲν Σύρων μὴ δάκνειν, τῶν δ' Ἑλλήνων μὴ ἀπέχεσθαι.

151 Ἐν Θεσσαλίᾳ φασὶ τὸν ἱερὸν καλούμενον ὄφιν πάντας ἀπολλύειν, οὐ μόνον ἐὰν δάκῃ, ἀλλὰ καὶ ἐὰν θίγῃ. διὸ καὶ ὅταν φανῇ καὶ τὴν φωνὴν ἀκούσωσι (φαίνεται δὲ σπανίως), φεύγουσι καὶ οἱ ὄφεις καὶ οἱ ἔχεις καὶ τἄλλα πάντα θηρία. τῷ δὲ μεγέθει οὐκ ἔςι μέγας ἀλλὰ μέτριος. ἐν Τήνῳ δέ ποτέ φασιν αὐτὸν τῇ πόλει κατὰ Θετταλίαν ἀναιρεθῆναι ὑπὸ γυναικός, γενέσθαι δὲ τὸν θάνατον τοιόνδε. γυναῖκα κύκλον γράψασαν καὶ τὰ φάρμακα θεῖσαν εἰσβῆναι εἰς τὸν κύκλον, αὐτὴν καὶ τὸν υἱόν, εἶτα μιμεῖσθαι τὴν φωνὴν τοῦ θηρίου· τὸ δ' ἀντᾴδειν καὶ προσιέναι. ᾄδοντος δὲ καταδαρθεῖν τὴν γυναῖκα, καὶ ἐγγυτέρω προσιόντος μᾶλλον, ὥςε μὴ δύνασθαι κρατεῖν τοῦ ὕπνου. τὸν δ' υἱὸν παρακαθήμενον ἐγείρειν τύπτοντα, κελευούσης ἐκείνης, καὶ λέγειν ὅτι ἐὰν μὲν καθυπνώσῃ, ἀπολεῖται καὶ αὐτὴ καὶ ἐκεῖνος, ἐὰν δὲ βιάσηται καὶ προσαγάγηται τὸ θηρίον, σωθήσονται. ὡς δὲ προσῆλθεν ὁ ὄφις εἰς τὸν κύκλον, αὖον εὐθὺς γενέσθαι αὐτόν.

152 Λέγεται περὶ τὰ Τύανα ὕδωρ εἶναι ὁρκίου Διός (καλοῦσι δὲ αὐτὸ Ἀσβαμαῖον), οὗ πηγὴ ἀναδίδοται πάνυ ψυχρά, παφλάζει δὲ ὥσπερ οἱ λέβητες. τοῦτο εὐόρκοις

2. ἐχίνης N^a. ‖ 5. ἐκχέοντες $B^aN^aR^a$. ‖ τοὺς κοπρίους $B^aR^aS^a$. ‖ 6. κατορύσσουσι S^a. ‖ πωμώσαντες N^a. ‖ 10. κυρείῳ S^a. ‖ 11. ἔχειν B^aR^a. ‖ 15. καίῳ B^aR^a. ‖ ᾗ $B^aR^aS^a$. ‖ 18. ὅταν] ἅμα B^aR^a. ‖ 20. τε] τὸ B^aR^a, om N^a. ‖ 22. προσπύσαι rc S^a. ‖ πρὸς et δὲ om B^aR^a. ‖ 24. ὑένων N^a. ‖ ὅπερ N^a. ‖ 25. θρώπου — 26. ἀφωνίαν om $B^aR^aT^a$ in lacuna. ‖ 26. ἐργάζεσθαι S^a. ‖ ὡς N^a. ‖ 27. ποῖον B^aR^a. ‖ πὶ τῶν κυνῶν om B^a in lacuna. ‖ 28. φασί τι R^a. ‖ 30. οὖν om $B^aN^aR^a$. ‖ 31. ὀπτήσαντα B^aR^a. ‖ 32. περισπάσωσιν B^a, περισπάσσωσιν R^a. ‖ ἄλλο ζῷον S^a. ‖ τὸ γευσάμενον R^a. ‖ 33. κακεῖ N^a.

1. μεμυρισμένων B^a. ‖ 5. τὸ $B^aN^aR^aS^a$. ‖ 8. οἰςροῦντι pr S^a, μυροῦντι rc. ‖ 9. δὲ] δὲ καὶ $B^aN^aR^a$. ‖ 10. δὲ om $B^aN^aR^a$. ‖ 12. διανεύοντας B^a. ‖ 13. θεωρουμένης S^a. ‖ 17. ἂν N^aS^a. ‖ 21. ποτε om N^a. ‖ αὐτῇ $B^aN^aR^a$. ‖ 22. τοιοῦτον N^a. ‖ 23. τὰ om N^a. ‖ 27. μὴ] μένον N^a. ‖ τὸν ὕπνον rc S^a. ‖ καὶ τὸν δ' B^a. ‖ 30. βιώσηται καὶ προσαγάγῃ N^a. ‖ 31. λύσιν εὐθ. γ. αὐτοῦ B^aR^a. ‖ Capita 152 — 176 sola habet U^a. S^a autem: ἐν ἄλλῳ ἀντιγράφῳ ἡ προκειμένη ἀρχὴ πᾶσα τῶν παραδόξων ἀκουσμάτων ἔλειπεν ἄχρι τοῦ "ἐν Βιθυνίᾳ δὲ τῆς Θρᾴκης ἐν τοῖς μετάλλοις" (832 b 27.), ἦσαν δὲ ἀντ' ἐκείνων τὰ ὑποτεταγμένα. ‖ 33. τυάνῳ U^a. ‖ καλεῖται rc K^a, om in lacuna N^aU^a. ‖ 34. δὲ om N^a. ‖ οὗ πηγῇ ἀναδίδοται U^a. ‖ 35. παμφάζει U^a, παφλάξει margo U^a.

μὲν ἡδύ τε καὶ ἵλεων, ἐπιόρκοις δὲ παρὰ πόδας ἡ δίκη. ἀποσκήπτει γὰρ καὶ εἰς ὀφθαλμοὺς καὶ εἰς χεῖρας καὶ εἰς πόδας, ἁλίσκονταί τε ὑδέροις καὶ φθόαις· καὶ ὐδὲ πρόσθεν ἀπελθεῖν δυνατόν, ἀλλ' αὐτόθι ἔχονται καὶ ὀλοφύρονται πρὸς τῷ ὕδατι, ὁμολογοῦντες ἃ ἐπιώρκησαν.

153 Ἀθήνησί φασι τὸν ἱερὸν τῆς ἐλαίας θαλλὸν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ βλαςῆσαι καὶ πλείονα γενέσθαι, ταχὺ δὲ αὖ πάλιν συςέλλεσθαι.

154 Τῶν ἐν Αἴτνῃ κρατήρων ἀναρραγέντων καὶ ἀνὰ τὴν γῆν φερομένων ἔνθα καὶ ἔνθα χειμάρρου δίκην, τὸ τῶν εὐσεβῶν γένος ἐτίμησε τὸ δαιμόνιον. περικαταληφθέντων γὰρ ὑπὸ τοῦ ῥεύματος διὰ τὸ βαςάζειν γέροντας ἐπὶ τῶν ὤμων γονεῖς καὶ σώζειν, πλησίον αὐτῶν γενόμενον τὸ τοῦ πυρὸς ῥεῦμα ἐξεσχίσθη, παρέτρεψέ τε τῦ φλογμῦ τὸ μὲν ἔνθα τὸ δὲ ἔνθα, καὶ ἐτήρησεν ἀβλαβεῖς ἅμα τοῖς γονεῦσι τῦς νεανίσκους.

155 Λέγεται τὸν ἀγαλματοποιὸν Φειδίαν κατασκευάζοντα τὴν ἐν ἀκροπόλει Ἀθηνᾶν ἐν μεσότητι ταύτης τῆς ἀσπίδος τὸ ἑαυτῦ πρόσωπον ἐντυπώσασθαι, καὶ συνδῆσαι τῷ ἀγάλματι διά τινος ἀφανῦς δημιυργίας, ὥς' ἐξ ἀνάγκης, εἴ τις βύλοιτο αὐτὸ περιαιρεῖν, τὸ συμπαν ἄγαλμα λύειν τε καὶ συγχεῖν.

156 Φασὶν ὡς ἀνδριὰς ὁ τοῦ Βίτυος ἐν Ἄργει ἀπέκτεινε [τὸν αἴτιον] τῦ θανάτυ τῷ Βίτυϊ, θεωρῦντι ἐμπεσών. ἔοικεν οὖν ὐκ εἰκῇ τὰ τοιαῦτα γίνεσθαι.

157 Φασὶ τοὺς κύνας μόνον διώκειν τὰ θηρία πρὸς τὰς κορυφὰς τῶν Μελάνων καλυμένων ὀρῶν, ἀλλ' ἀναςρέφειν, ὅταν ἄχρι τύτων διώκωσιν.

158 Ἐν τῷ Φάσιδι ποταμῷ γεννᾶσθαι ῥάβδον ὀνομαζο-
μένην λευκόφυλλον, ἣν οἱ ζηλότυποι τῶν ἀνδρῶν δρεπό-
μενοι ῥίπτουσι περὶ τὸν παρθένιον θάλαμον, καὶ ἀνόθευτον
159 τηρῦσι τὸν γάμον. ἐν δὲ τῷ Τίγριδι γίνεσθαί φασι λίθον
μωδῶν κεκλημένον βαρβαρικῶς, τῇ χρόᾳ πάνυ λευκόν,
160 ὃν ἐὰν κατέχῃ τις, ὑπὸ θηρίων οὐδὲν ἀδικεῖται. ἐν δὲ τῷ
Σκαμάνδρῳ γίνεσθαί φασι βοτάνην σίστρον καλουμένην,
παραπλησίαν ἐρεβίνθῳ, κόκκυς δ' ἔχει σειομένυς, ὅθεν τὴν
προσηγορίαν ἔλαβε· ταύτην τοὺς κατέχοντας μήτε δαιμόνιον μήτε φαντασίαν ἡντιναοῦν φοβεῖσθαι.

161 Περὶ Λιβύην ἄμπελός ἐςιν ἣν καλῦσι μαινομένην τινές· ἢ τῶν καρπῶν τοὺς μὲν πεπαίνει, τὺς δ' ὀμφακώδεις ἔχει, τὺς δ' ἀνθῦντας καὶ βραχύν τινα χρόνον.

... Περὶ τὸ Σίπυλον ὄρος γίνεσθαί φασι λίθον παρόμοιον 16
κυλίνδρῳ, ὃν οἱ εὐσεβεῖς υἱοὶ ὅταν εὕρωσιν, ἐν τῷ τεμένει τῆς μητρὸς τῶν θεῶν τιθέασι, καὶ ὐδέποτε χάριν ἀσεβείας ἁμαρτάνυσιν, ἀλλ' ἀεί εἰσι φιλοπάτορες.

Ἐν ὄρει Τηϋγέτῳ γίνεσθαι βοτάνην καλουμένην χα- 16
ρισίαν, ἣν γυναῖκες ἔαρος ἀρχομένυ τοῖς τραχήλοις περιάπτυσι, καὶ ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν συμπαθέςερον ἐρῶνται.

Ὄθρυς ὄρος ἐςὶ Θετταλίας, ὃ φέρει ὄφεις τὺς λεγο- 16
μένυς σῆπας, οἳ ὐκ ἔχυσι μίαν χροιάν, ἀλλ' ἀεὶ ὁμοιῦνται τῷ χώρῳ ἐν ᾧ οἰκοῦσι. τινὲς δὲ αὐτῶν ὅμοιον ἔχουσι τὸ χρῶμα τοῖς κόχλοις τῆς γῆς. ἄλλοις δὲ χλοάζουσά ἐςιν ἡ φολίς. ὅσοι δὲ αὐτῶν ἐν ψαμάθοις διατρίβυσι, ταύταις ἐξομοιοῦνται κατὰ τὸ χρῶμα. δάκνοντες δὲ ἐμποιοῦσι δίψος. ἔστι δὲ αὐτῶν τὸ δῆγμα οὐ τραχὺ καὶ ἔμπυρον, ἀλλὰ κακόηθες.

Τῦ περκνῦ ἔχεως τῇ ἐχίδνῃ συγγινομένου, ἡ ἔχιδνα 16
ἐν τῇ συνυσίᾳ τὴν κεφαλὴν ἀποκόπτει. διὰ τῦτο καὶ τὰ τέκνα, ὥσπερ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς μετερχόμενα, τὴν γαςέρα τῆς μητρὸς διαρρήγνυσιν.

Ἐν τῷ Νείλῳ ποταμῷ γεννᾶσθαι λίθον φασὶ κυάμῳ 16
παρόμοιον, ὃν ἂν κύνες ἴδωσιν, ὐχ ὑλακτῦσι. συντελεῖ δὲ
καὶ τοῖς δαιμονί τινι γενομένοις κατόχοις· ἅμα γὰρ τῷ
προστεθῆναι ταῖς ῥισὶν ἀπέρχεται τὸ δαιμόνιον. ἐν δὲ τῷ 16
Μαιάνδρῳ ποταμῷ τῆς Ἀσίας λίθον φασὶ σώφρονα καλύ-
μενον κατ' ἀντίφρασιν· ὃν ἐάν τις εἴς τινος ἐμβάλῃ κόλπον,
ἐμμανὴς γίνεται καὶ φονεύει τινὰ τῶν συγγενῶν.

Ῥῆνος καὶ Ἴςρος οἱ ποταμοὶ ὑπ' ἄρκτον ῥέουσιν, ὁ 16
μὲν Γερμανὺς ὁ δὲ Παίονας παραμείβων· καὶ θέρυς μὲν ναυσίπορον ἔχυσι τὸ ῥεῖθρον, τῦ δὲ χειμῶνος παγέντες ὑπὸ κρύυς ἐν πεδίυ σχήματι καθιππεύονται.

Περὶ τὴν Θύριον πόλιν δύο ποταμύς φασιν εἶναι, Σύ- 16
βαριν καὶ Κρᾶθιν. ὁ μὲν οὖν Σύβαρις τοὺς πίνοντας ἀπ'
αὐτοῦ πτυρτικοὺς εἶναι ποιεῖ, ὁ δὲ Κρᾶθις τοὺς ἀνθρώπους
ξανθότριχας λυομένυς. ἐν δὲ Εὐβοίᾳ δύο ποταμὺς εἶναι, 17
ὧν ἀφ' ὗ μὲν τὰ πίνοντα πρόβατα λευκὰ γίνονται· ὃς ὀνομάζεται Κέρβης· ὁ δὲ Νηλεύς, ὃς μέλανα ποιεῖ.

6. θαλὸν U^a. ‖ 10. χειμάρου U^a. ‖ 11. περικαταλειφθέντων $N^aS^aU^a$. ‖ 20. δημιυργείας U^a. ‖ 23. τὸν αἴτιον om $K^aN^aS^aU^a$. ‖ θεάτρυ S^a. ‖ θεωρῦντος S^a. ‖ 25. κάρας μὴ δ. S^a. ‖ 26. μεγάλων S^a. ‖ 29. ζηλώτυποι N^a, ζολότυποι U^a. ‖ 30. παρθένιαν S^a. ‖ 31. δὲ om N^a. ‖ γενέσθαι N^a, γεννᾶσθαι U^a. ‖ 33. οὐδὲν ὑπὸ θηρίων $K^aN^aU^a$. ‖ 35. παραπλήσιον N^aS^a.

6. ἀλλ'] καὶ S^a. ‖ ἀεὶ om K^aS^a. ‖ 7. ὄρει τῷ ἠψέτω $K^aN^aU^a$. ‖ 8. ἔρωτος $K^aN^aU^a$. ‖ 14. ἐν om N^aU^a. ‖ 18. ἔχιος K^a. ‖ 20. ὥσπερ om S^a. ‖ 26. ἄφρονα $K^aN^aU^a$, τέφρωνα S^a. ‖ 29. ὑπ' ἄρκτω K^aU^a, ἐπ' ἄρκτου N^a. ‖ 32. καθιπτεύονται U^a. ‖ 33. σούβαριν et 34. σούβαρις $K^aS^aU^a$. ‖ 36. εὐοία $K^aN^aO^aS^aU^a$. ‖ 37. μὲν om S^a. ‖ 38. ηνεὺς S^a.

171 Παρὰ Λυκόρμᾳ ποταμῷ γεννᾶσθαι βοτάνην λόγχῃ παρόμοιον, συντελοῦσαν πρὸς ἀμβλυωπίαν ἄριστα.

172 Τὴν ἐν Συρακούσαις τῆς Σικελίας πηγὴν Ἀρέθουσαν διὰ πενταετηρίδος κινεῖσθαι λέγουσιν.

173 Ἐν ὄρει Βερεκυνθίῳ γεννᾶσθαι λίθον καλούμενον μάχαιραν, ὃν ἐὰν εὕρῃ τις, τῶν μυστηρίων τῆς Ἑκάτης ἐπι-
174 τελουμένων ἐμμανὴς γίνεται, ὡς Εὔδοξός φησιν. ἐν ὄρει δὲ Τμώλῳ γεννᾶσθαι λίθον παρόμοιον κισσήρει, ὃς τετράκις τῆς ἡμέρας ἀλλάσσει τὴν χρόαν· βλέπεσθαι δὲ ὑπὸ παρθένων τῶν μὴ τῷ χρόνῳ φρονήσεως μετεχουσῶν.

Ἐν Ἀρτέμιδος Ὀρθωσίας βωμῷ ταῦρον ἵστασθαι χρύσειον, ὃς κυνηγῶν εἰσελθόντων φωνὴν ἐπαφίησιν. 175

Ἐν Αἰτωλοῖς φασὶν ὁρᾶν τοὺς ἀσπάλακας ἀμυδρῶς, 176 καὶ οὐδὲ σιτεῖσθαι γῆν ἀλλ' ἀκρίδας.

Τοὺς ἐλέφαντάς φασι κύειν ἔτη δύο, οἱ δὲ μῆνας 177 ὀκτωκαίδεκα· ἐν δὲ τῇ ἐκτέξει δυστοκεῖν.

Δημάρατον Τιμαίου τοῦ Λοκροῦ ἀκουστὴν νοσήσαντα 178 ἄφωνόν φασιν ἐπὶ δέκα γενέσθαι ἡμέρας· ἐν δὲ τῇ ἑνδεκάτῃ ἀνανήψας βραδέως ἐκ τῆς παρακοπῆς ἔφησεν ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἥδιστα αὐτῷ βεβιῶσθαι.

ΜΗΧΑΝΙΚΑ.

Θαυμάζεται τῶν μὲν κατὰ φύσιν συμβαινόντων, ὅσων ἀγνοεῖται τὸ αἴτιον, τῶν δὲ παρὰ φύσιν, ὅσα γίνεται διὰ τέχνην πρὸς τὸ συμφέρον τοῖς ἀνθρώποις. ἐν πολλοῖς γὰρ ἡ φύσις ὑπεναντίον πρὸς τὸ χρήσιμον ἡμῖν ποιεῖ· ἡ μὲν γὰρ φύσις ἀεὶ τὸν αὐτὸν ἔχει τρόπον καὶ ἁπλῶς, τὸ δὲ χρήσιμον μεταβάλλει πολλαχῶς. ὅταν οὖν δέῃ τι παρὰ φύσιν πρᾶξαι, διὰ τὸ χαλεπὸν ἀπορίαν παρέχει καὶ δεῖται τέχνης. διὸ καὶ καλοῦμεν τῆς τέχνης τὸ πρὸς τὰς τοιαύτας ἀπορίας βοηθοῦν μέρος μηχανήν. καθάπερ γὰρ ἐποίησεν Ἀντιφῶν ὁ ποιητής, οὕτω καὶ ἔχει· τέχνῃ γὰρ κρατοῦμεν, ὧν φύσει νικώμεθα. τοιαῦτα δέ ἐστιν ἐν οἷς τά τε ἐλάττονα κρατεῖ τῶν μειζόνων, καὶ τὰ ῥοπὴν ἔχοντα μικρὰν κινεῖ βάρη μεγάλα, καὶ πάντα σχεδὸν ὅσα τῶν προβλημάτων μηχανικὰ προσαγορεύομεν. ἔστι δὲ ταῦτα τοῖς φυσικοῖς προβλήμασιν οὔτε ταὐτὰ πάμπαν οὔτε κεχωρισμένα λίαν, ἀλλὰ κοινὰ τῶν τε μαθηματικῶν θεωρημάτων καὶ τῶν φυσικῶν· τὸ μὲν γὰρ ὡς διὰ τῶν μαθηματικῶν δῆλον, τὸ δὲ περὶ ὃ διὰ τῶν φυσικῶν. περιέχεται δὲ τῶν ἀπορουμένων ἐν τῷ γένει τούτῳ τὰ περὶ τὸν μοχλόν. ἄτοπον γὰρ εἶναι δοκεῖ τὸ κινεῖσθαι μέγα βάρος ὑπὸ μικρᾶς ἰσχύος, καὶ ταῦτα μετὰ βάρους πλείονος· ὃ γὰρ ἄνευ μοχλοῦ κινεῖν οὐ δύναταί τις, τοῦτο ταὐτὸ βάρος, προσλαβὼν ἔτι τὸ τοῦ μοχλοῦ βάρος, κινεῖ θᾶττον. πάντων δὲ τῶν τοιούτων ἔχει τῆς αἰτίας τὴν ἀρχὴν ὁ κύκλος. καὶ τοῦτο εὐλόγως συμβέβηκεν· ἐκ μὲν γὰρ θαυμασιωτέρου συμβαίνειν τι θαυμαστὸν οὐδὲν ἄτοπον, θαυμασιώτατον δὲ τὸ τἀναντία γίνεσθαι μετ' ἀλλήλων. ὁ δὲ κύκλος συνέστηκεν ἐκ τοιούτων· εὐθὺς γὰρ ἐκ κινουμένου τε γεγένηται καὶ μένοντος, ὧν ἡ φύσις ἐστὶν ὑπεναντία ἀλλήλοις. ὥστ' ἐνταῦθα ἔστιν ἐπιβλέψασιν ἧττον θαυμάζειν τὰς συμβαινούσας ὑπεναντιώσεις περὶ αὐτόν. πρῶτον μὲν γὰρ τῇ περιεχούσῃ γραμμῇ τὸν κύκλον, πλάτος οὐθὲν ἐχούσῃ, τἀναντία πως προσεμφαίνεται, τὸ κοῖλον καὶ τὸ κυρτόν. ταῦτα δὲ διέστηκεν ἀλλήλων ὃν τρόπον τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν· ἐκείνων τε γὰρ μέσον τὸ ἴσον καὶ τούτων τὸ εὐθύ. διὸ μεταβάλλοντα εἰς ἄλληλα τὰ μὲν ἀναγκαῖον ἴσα γενέσθαι πρότερον ἢ τῶν

1. λυκάρμω $K^a N^a O^a S^a U^a$. ‖ 2. ἀμβλυωπίας $K^a N^a O^a U^a$. ‖ 8. τμώκω S^a. ‖ κίσσυρι U^a, κίσσηρι $K^a N^a S^a$.

1. ἀρτέμιδι N^a. ‖ 5. ἐλ. ἔτη δύο τίκτειν λέγουσιν S^a. ‖ 7. τημάρατον $N^a O^a U^a$. ‖ 9. ἀνανήψαντα S^a, omisso ἔφησεν. ‖ 10. αὐτῷ ἥδιστα τὸν χρόνον $K^a O^a U^a$.

Codices $P W^a$ et hinc inde $L B^a H^a q$. Tit. τὰ μηχανικὰ τοῦ ἀριστοτέλους *q*.

11. ὅσον $W^a q$. ‖ 16. παρὰ τὴν φύσιν *q*. ‖ 27. τὸ] τῶν W^a. ‖ μαθημάτων W^a. ‖ 28. τῆς ἀπορουμένης *q*.

11. ἐν] τούτων ἐν $W^a q$. ‖ 12. εἶναι om W^a. ‖ 14. τοῦτ' αὐτὸ τὸ $W^a q$. ‖ προσλαβὸν H^a. ‖ 17. θαυμασιωτέρας H^a. ‖ συμβαίνει τι θαυμαστικὸν W^a. ‖ 19. σὺν ἀλλήλοις *P*. ‖ 20. καὶ] ἐμ W^a. ‖ 23. τῇ om *q*. ‖ 25. διεστήκατον H^a. ‖ 26. ἐκεῖνον *q*. ‖ 27. μέσον ἐστὶ τὸ H^a. ‖ 28. ἀναγκαῖα H^a, ἀνα *q*.

ἄκρων ὁποτερονῦν, τὴν δὲ γραμμὴν εὐθεῖαν, ὅταν ἐκ κυρτῆς εἰς κοῖλον ἢ πάλιν ἐκ ταύτης γίνηται κυρτὴ καὶ περιφερής. ἓν μὲν ὖν τῦτο τῶν ἀτόπων ὑπάρχει περὶ τὸν κύκλον, δεύτερον δὲ ὅτι ἅμα κινεῖται τὰς ἐναντίας κινήσεις· ἅμα γὰρ εἰς τὸν ἔμπροσθεν κινεῖται τόπον καὶ τὸν ὄπισθεν. ἥ τε γράφυσα γραμμὴ τὸν κύκλον ὡσαύτως ἔχει· ἐξ ὗ γὰρ ἄρχεται τόπυ τὸ πέρας αὐτῆς, εἰς τὸν αὐτὸν τῦτον τόπον ἔρχεται πάλιν· συνεχῶς γὰρ κινυμένης αὐτῆς τὸ ἔσχατον πάλιν ἀπῆλθε πρῶτον, ὥςε καὶ φανερὸν ὅτι μετέβαλεν ἐντεῦθεν. διό, καθάπερ εἴρηται πρότερον, ὐδὲν ἄτοπον τὸ πάντων εἶναι τῶν θαυμάτων αὐτὸν ἀρχήν. τὰ μὲν ὖν περὶ τὸν ζυγὸν γινόμενα εἰς τὸν κύκλον ἀνάγεται, τὰ δὲ περὶ τὸν μοχλὸν εἰς τὸν ζυγόν, τὰ δ' ἄλλα πάντα σχεδὸν τὰ περὶ τὰς κινήσεις τὰς μηχανικὰς εἰς τὸν μοχλόν. ἔτι δὲ διὰ τὸ μιᾶς οὔσης τῆς ἐκ τῦ κέντρυ γραμμῆς μηθὲν ἕτερον ἑτέρῳ φέρεσθαι τῶν σημείων τῶν ἐν αὐτῇ ἰσοταχῶς, ἀλλ' ἀεὶ τὸ τῦ μένοντος πέρατος πορρώτερον ὂν θᾶττον, πολλὰ τῶν θαυμαζομένων συμβαίνει περὶ τὰς κινήσεις τῶν κύκλων· περὶ ὧν ἐν τοῖς ἑπομένοις προβλήμασιν ἔςαι δῆλον. διὰ δὲ τὸ τὰς ἐναντίας κινήσεις ἅμα κινεῖσθαι τὸν κύκλον, καὶ τὸ μὲν ἕτερον τῆς διαμέτρυ τῶν ἄκρων, ἐφ' ὗ τὸ Α, εἰς τὔμπροσθεν κινεῖσθαι, θάτερον δέ, ἐφ' οὗ τὸ Β, εἰς τὔπισθεν, κατασκευάζυσί τινες ὥς' ἀπὸ μιᾶς κινήσεως πολλὺς ὑπεναντίυς ἅμα κινεῖσθαι κύκλους, ὥσπερ οὓς ἀνατιθέασιν ἐν τοῖς ἱεροῖς ποιήσαντες τροχίσκους χαλκοῦς τε καὶ σιδηρῦς. εἰ γὰρ εἴη τῦ ΑΒ κύκλυ ἁπτόμενος ἕτερος κύκλος ἐφ' ὗ ΓΔ, τῦ κύκλου τοῦ ἐφ' ὗ ΑΒ κινουμένης τῆς διαμέτρυ εἰς τὔμπροσθεν, κινηθήσεται ἡ ΓΔ εἰς τοὔπισθεν τῦ κύκλυ τῦ ἐφ' ὗ Α, κινουμένης τῆς διαμέτρου περὶ τὸ αὐτό. εἰς τὐναντίον ἄρα κινηθήσεται ὁ ἐφ' οὗ ΓΔ κύκλος τῷ ἐφ' ὗ τὸ ΑΒ· καὶ πάλιν αὐτὸς τὸν ἐφεξῆς, ἐφ' οὗ ΕΖ, εἰς τὐναντίον αὐτῷ κινήσει διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον κἂν πλείους ὦσι, τῦτο ποιήσυσιν ἑνὸς μόνυ κινηθέντος. ταύτην οὖν λαβόντες ὑπάρχουσαν ἐν τῷ κύκλῳ τὴν φύσιν οἱ δημιουργοὶ κατασκευάζουσιν ὄργανον κρύπτοντες τὴν ἀρχήν, ὅπως ᾖ τοῦ μηχανήματος φανερὸν μόνον τὸ θαυμαςόν, τὸ δ' αἴτιον ἄδηλον.

Πρῶτον μὲν ὖν τὰ συμβαίνοντα περὶ τὸν ζυγὸν ἀπορεῖται, διὰ τίνα αἰτίαν ἀκριβέςερά ἐςι τὰ ζυγὰ τὰ μείζω τῶν ἐλαττόνων. 1 τύτυ δὲ ἀρχή, διὰ τί ποτε ἐν τῷ κύκλῳ ἡ πλεῖον ἀφεστηκυῖα γραμμὴ τοῦ κέντρου τῆς ἐγγὺς τῇ αὐτῇ ἰσχύϊ κινυμένης θᾶττον φέρεται τῆς ἐλάττονος; τὸ γὰρ θᾶττον λέγεται διχῶς· ἄν τε γὰρ ἐν ἐλάττονι χρόνῳ ἴσον τόπον διεξέλθῃ, θᾶττον εἶναι λέγομεν, καὶ ἐὰν ἐν ἴσῳ πλείω. ἡ δὲ μείζων ἐν ἴσῳ χρόνῳ γράφει μείζονα κύκλον· ὁ γὰρ ἐκτὸς μείζων τῦ ἐντός. αἴτιον δὲ τύτων ὅτι φέρεται δύο φορὰς ἡ γράφυσα τὸν κύκλον. ὅταν μὲν ὖν ἐν λόγῳ τινὶ φέρηται, ἐπ' εὐθείας ἀνάγκη φέρεσθαι τὸ φερόμενον, καὶ γίνεται διάμετρος αὐτὴ τοῦ σχήματος ὃ ποιῦσιν αἱ ἐν τύτῳ τῷ λόγῳ συντεθεῖσαι γραμμαί. ἔςω γὰρ ὁ λόγος ὃν φέρεται τὸ φερόμενον, ὃν ἔχει ἡ ΑΒ πρὸς τὴν ΑΓ· καὶ τὸ μὲν ΑΓ φερέσθω πρὸς τὸ Β, ἡ δὲ ΑΒ ὑποφερέσθω πρὸς τὴν ΗΓ· ἐνηνέχθω δὲ τὸ μὲν Α πρὸς τὸ Δ, ἡ δὲ ἐφ' ᾗ ΑΒ πρὸς τὸ Ε. εἰ οὖν ἐπὶ τῆς φορᾶς ὁ λόγος ἦν ὃν ἡ ΑΒ ἔχει πρὸς τὴν ΑΓ, ἀνάγκη καὶ τὴν ΑΔ πρὸς τὴν ΑΕ τῦτον ἔχειν τὸν λόγον. ὅμοιον ἄρα ἐςὶ τῷ λόγῳ τὸ μικρὸν τετράπλευρον τῷ μείζονι, ὥςε καὶ ἡ αὐτὴ διάμετρος αὐτῶν, καὶ τὸ Α ἔςαι πρὸς Ζ. τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον δειχθήσεται κἂν ὁπουοῦν διαληφθῇ ἡ φορά· αἰεὶ γὰρ ἔςαι ἐπὶ τῆς διαμέτρου. φανερὸν ὖν ὅτι τὸ κατὰ τὴν διάμετρον φερόμενον ἐν δύο φοραῖς ἀνάγκη τὸν τῶν πλευρῶν φέρεσθαι λόγον. εἰ γὰρ ἄλλον τινά, οὐκ οἰσθήσεται κατὰ τὴν διάμετρον. ἐὰν δὲ ἐν μηδενὶ λόγῳ φέρηται δύο φορὰς κατὰ μηδένα χρόνον, ἀδύνατον εὐθεῖαν εἶναι τὴν φοράν. ἔςω γὰρ εὐθεῖα. τεθείσης ὖν ταύτης διαμέτρου, καὶ παραπληρωθεισῶν τῶν πλευρῶν, ἀνάγκη τὸν τῶν πλευρῶν λόγον φέρεσθαι τὸ φερόμενον· τῦτο γὰρ δέδεικται πρότερον. οὐκ ἄρα ποιήσει εὐθεῖαν τὸ ἐν μηδενὶ λόγῳ φερόμενον μηδένα χρόνον. ἐὰν γάρ τινα λόγον ἐνεχθῇ ἐν χρόνῳ τινί, τῦτον ἀνάγκη τὸν χρόνον εὐθεῖαν εἶναι φορὰν διὰ τὰ προειρημένα. ὥστε περιφερὲς γίνεται, δύο φερόμενον φορὰς ἐν μηθενὶ λόγῳ μηθένα χρόνον. ὅτι μὲν τοίνυν ἡ τὸν κύκλον γράφουσα φέρεται δύο φορὰς ἅμα, φανερὸν ἔκ τε τούτων, καὶ ὅτι τὸ φερόμενον κατ' εὐθεῖαν ἐπὶ τὴν κάθετον ἀφι-

1. ὁποτερῦν *PW*ᵃ*q*. ‖ 2. κοίλην *H*ᵃ*W*ᵃ*q*. ‖ γίνεται codices. ‖ 3. ὖν om *W*ᵃ*q*. ‖ κύκλον om *PW*ᵃ*q*. ‖ 4. τὰς ἐναντίας κινήσεις om *q*. ‖ 5. καὶ] καὶ εἰς *W*ᵃ*q*. ‖ 6. ἔχει ὡσαύτως *H*ᵃ. ‖ 7. ἔρχεται τόπον *Pq*. ‖ 11. μαθημάτων *H*ᵃ. ‖ 14. περὶ τὰς μηχανικὰς κινήσεις εἰς *H*ᵃ. ‖ 20. καὶ om *PW*ᵃ. ‖ τὸν *W*ᵃ. ‖ 23. ὑπεναντίως *H*ᵃ*W*ᵃ. ‖ 25. τε om *H*ᵃ. ‖ 27. τοῦ ante ἐφ' add *H*ᵃ. ‖ 29. ὦ *Pq*. ‖ 30. ὁ ἐφ' ὗ] codices ἐφ' ὗ ὁ. ‖ 31. ὦ *PW*ᵃ. ‖ ὦ *PH*ᵃ*W*ᵃ. ‖ 32. δὲ om *P*ᵃ.

4. κέντρου] κ̄ *PW*ᵃ. ‖ 6. ἐν om *PW*ᵃ. ‖ 8. δὲ μεῖζον *P*. ‖ 10. λόγω *W*ᵃ. ‖ 12. αἱ om *P*. ‖ 15. Γ om *PW*ᵃ. ‖ 16. Η] β *PW*ᵃ. ‖ 17. εἰ] ὐκ *PW*ᵃ. ‖ 18. τὴν ΑΕ] δὲ *PW*ᵃ. ‖ 20. τῷ μείζονι et καὶ om *PW*ᵃ. ‖ 21. Α] δ *W*ᵃ. ‖ δὴ] ὖν *W*ᵃ. ‖ 24. πλειόνων *PW*ᵃ. ‖ 25. οἰδήσεται *W*ᵃ. ‖ 30. ταῦτα *W*ᵃ. ‖ 31. τῶ *W*ᵃ. ‖ 32. χρόνῳ] λόγω *PW*ᵃ. ‖ 33. προειρημένα πρότερον. ὥςε *P*. ‖ 37. τὸ om *PW*ᵃ.

κνεῖται, ὥςε εἶναι πάλιν αὐτὴν ἀπὸ τῦ κέντρου κάθετον. ἔςω κύκλος ὁ ΑΒΓ, τὸ δ' ἄκρον τὸ ἐφ' ῦ Β φερέσθω ἐπὶ τὸ Δ· ἀφικνεῖται δέ ποτε ἐπὶ τὸ Γ. εἰ μὲν ὖν ἐν τῷ λόγῳ ἐφέρετο ὃν ἔχει ἡ ΒΔ πρὸς τὴν ΔΓ, ἐφέρετο ἂν τὴν διάμετρον τὴν ἐφ' ᾗ ΒΓ. νῦν δέ, ἐπείπερ ἐν οὐδενὶ λόγῳ, ἐπὶ τὴν περιφέρειαν φέρεται τὴν ἐφ' ᾗ ΒΕΓ. ἐὰν δὲ δυοῖν φερομένοιν ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἰσχύος τὸ μὲν ἐκκρούοιτο πλεῖον τὸ δὲ ἔλαττον, εὔλογον βραδύτερον κινηθῆναι τὸ πλεῖον ἐκκρουόμενον τῦ ἔλαττον ἐκκρουομένου· ὃ δοκεῖ συμβαίνειν ἐπὶ τῆς μείζονος καὶ ἐλάττονος τῶν ἐκ τοῦ κέντρου γραφουσῶν τοὺς κύκλυς. διὰ γὰρ τὸ ἐγγύτερον εἶναι τῦ μένοντος τῆς ἐλάττονος τὸ ἄκρον ἢ τὸ τῆς μείζονος, ὥσπερ ἀντισπώμενον εἰς τὐναντίον, ἐπὶ τὸ μέσον βραδύτερον φέρεται τὸ τῆς ἐλάττονος ἄκρον. πάσῃ μὲν οὖν κύκλον γραφούσῃ τοῦτο συμβαίνει, καὶ φέρεται τὴν μὲν κατὰ φύσιν κατὰ τὴν περιφέρειαν, τὴν δὲ παρὰ φύσιν εἰς τὸ πλάγιον καὶ τὸ κέντρον. μείζω δ' ἀεὶ τὴν παρὰ φύσιν ἡ ἐλάττων φέρεται· διὰ γὰρ τὸ ἐγγύτερον εἶναι τῦ κέντρυ τοῦ ἀντισπῶντος κρατεῖται μᾶλλον. ὅτι δὲ μεῖζον τὸ παρὰ φύσιν κινεῖται ἡ ἐλάττων τῆς μείζονος τῶν ἐκ τῦ κέντρου γραφουσῶν τοὺς κύκλους, ἐκ τῶνδε δῆλον. ἔστω κύκλος ἐφ' οὗ ΒΓΔΕ, καὶ ἄλλος ἐν τούτῳ ἐλάττων, ἐφ' ῦ ΧΝΜΞ, περὶ τὸ αὐτὸ κέντρον τὸ Α· καὶ ἐκβεβλήσθωσαν αἱ διάμετροι, ἐν μὲν τῷ μεγάλῳ, ἐφ' ὧν ΓΔ καὶ ΒΕ, ἐν δὲ τῷ ἐλάττονι αἱ ΜΧ ΝΞ· καὶ τὸ ἑτερόμηκες παραπεπληρώσθω, τὸ ΔΨΡΓ. εἰ δὴ ἡ ΑΒ γράφυσα κύκλον ἥξει ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὅθεν ὡρμήθη ἐπὶ τὴν ΑΕ, δῆλον ὅτι φέρεται πρὸς αὐτήν. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ ΑΧ πρὸς τὴν ΑΧ ἥξει. βραδύτερον δὲ φέρεται ἡ ΑΧ τῆς ΑΒ, ὥσπερ εἴρηται, διὰ τὸ γίνεσθαι μείζονα τὴν ἔκκρουσιν καὶ ἀντισπᾶσθαι μᾶλλον τὴν ΑΧ. ἤχθω δὲ ἡ ΑΘΗ, καὶ ἀπὸ τῦ Θ κάθετος ἐπὶ τὴν ΑΒ ἡ ΘΖ ἐν τῷ κύκλῳ, καὶ πάλιν ἀπὸ τῦ Θ ἤχθω παρὰ τὴν ΑΒ ἡ ΘΩ, καὶ ἡ ΩΥ ἐπὶ τὴν ΑΒ κάθετον, καὶ ἡ ΗΚ. αἱ δὴ ἐφ' ὧν ΩΥ καὶ ΘΖ ἴσαι. ἡ ἄρα ΒΥ ἐλάττων τῆς ΧΖ· αἱ γὰρ ἴσαι εὐθεῖαι ἐπ' ἀνίσους κύκλους ἐμβληθεῖσαι πρὸς ὀρθὰς τῇ διαμέτρῳ ἔλαττον τμῆμα ἀποτέμνουσι τῆς διαμέτρου ἐν τοῖς μείζοσι κύκλοις, ἔςι δὲ ἡ ΩΥ ἴση τῇ ΘΖ. ἐν ὅσῳ δὴ χρόνῳ ἡ ΑΘ τὴν ΧΘ ἐνηνέχθη, ἐν τοσούτῳ χρόνῳ ἐν τῷ κύκλῳ τῷ μείζονι μείζονα τῆς ΒΩ ἐνήνεκται τὸ ἄκρον τῆς ΒΑ. ἡ μὲν γὰρ κατὰ φύσιν φορὰ ἴση, ἡ δὲ παρὰ φύσιν ἐλάττων· ἡ δὲ ΒΥ τῆς ΖΧ. δεῖ δὲ ἀνάλογον εἶναι, ὡς τὸ κατὰ φύσιν πρὸς τὸ κατὰ φύσιν, τὸ παρὰ φύσιν πρὸς τὸ παρὰ φύσιν. μείζονα ἄρα περιφέρειαν διελήλυθε τὴν ΗΒ τῆς ΩΒ. ἀνάγκη δὲ τὴν ΗΒ ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ διεληλυθέναι· ἐνταῦθα γὰρ ἔςαι, ὅταν ἀνάλογον ἀμφοτέρως συμβαίνῃ τὸ παρὰ φύσιν πρὸς τὸ κατὰ φύσιν. εἰ δὴ μεῖζόν ἐςι τὸ κατὰ φύσιν ἐν τῇ μείζονι, καὶ τὸ παρὰ φύσιν μᾶλλον ἂν ἐνταῦθα συμπίπτοι μοναχῶς, ὥςε τὸ Β ἐνηνέχθαι ἂν τὴν ΒΗ ἐν τῷ ἐφ' ῦ Χ σημεῖον. ἐνταῦθα γὰρ κατὰ φύσιν μὲν γίνεται τῷ Β σημείῳ τὸ κέντρον (ἔςι γὰρ αὐτὴ ἀπὸ τῦ Η κάθετος), παρὰ φύσιν δὲ ἐς τὸ ΚΒ. ἔςι δὲ ὡς τὸ ΗΚ πρὸς τὸ ΚΒ, τὸ ΘΖ πρὸς τὸ ΖΧ. φανερὸν δὲ ἐὰν ἐπιζευχθῶσιν ἀπὸ τῶν ΒΧ ἐπὶ τὰ ΗΘ. εἰ δὲ ἐλάττων ἢ μείζων τῆς ΗΒ ἔςαι, ἣν ἠνέχθη τὸ Β, ὐχ ὁμοίως ἔςαι οὐδὲ ἀνάλογον ἐν ἀμφοῖν τὸ κατὰ φύσιν πρὸς τὸ παρὰ φύσιν. δι' ἣν μὲν τοίνυν αἰτίαν ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἰσχύος φέρεται θᾶττον τὸ πλέον ἀπέχον τῦ κέντρυ σημεῖον, δῆλον διὰ τῶν εἰρημένων· διότι δὲ τὰ μὲν μείζω ζυγὰ ἀκριβέςερά ἐςι τῶν ἐλαττόνων, φανερὸν ἐκ τύτων. γίνεται γὰρ τὸ μὲν σπάρτον κέντρον (μένει γὰρ τοῦτο), τὸ δὲ ἐπὶ ἑκάτερον μέρος τῆς πλάςιγγος αἱ ἐκ τῦ κέντρου. ἀπὸ οὖν τοῦ αὐτοῦ βάρους ἀνάγκη θᾶττον κινεῖσθαι τὸ ἄκρον τῆς πλάςιγγος, ὅσῳ ἂν πλεῖον ἀπέχῃ τοῦ σπάρτου, καὶ ἔνια μὲν μὴ δῆλα εἶναι ἐν τοῖς μικροῖς ζυγοῖς πρὸς τὴν αἴσθησιν ἐπιτιθέμενα βάρη, ἐν δὲ τοῖς μεγάλοις δῆλα· οὐθὲν γὰρ κωλύει ἔλαττον κινηθῆναι μέγεθος ἢ ὥστε εἶναι τῇ ὄψει φανερόν. ἐπὶ δὲ τῆς μεγάλης πλάςιγγος ποιεῖ ὁρατὸν τὸ αὐτὸ βάρος μέγεθος. ἔνια δὲ δῆλα μὲν ἐπ' ἀμφοῖν ἐστίν, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον ἐπὶ τῶν μειζόνων διὰ τὸ πολλῷ μεῖζον γίνεσθαι τὸ μέγεθος τῆς ῥοπῆς ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ βάρους ἐν τοῖς μείζοσι. καὶ διὰ τοῦτο τεχνάζυσιν οἱ ἁλουργοπῶλαι πρὸς τὸ παρακρούεσθαι ἱστάντες, τό τε σπάρτον οὐκ ἐν μέσῳ τιθέντες, καὶ μόλυβδον τῆς φάλαγγος εἰς θάτερον μέρος ἐγχέοντες, ἢ τοῦ ξύλου τὸ πρὸς τὴν ῥίζαν πρὸς ὃ βούλονται ῥέπειν ποιῦντες, ἢ ἐὰν ἔχῃ ὄζον· βαρύ-

3. που *W*°. ‖ 4. ἡ β ε ε γ ἐφέρετο *PW*°. ‖ 5. ἐπεὶ *W*°. ‖ 6. φέρηται *P*. ‖ 8. βραδυτέραν *W*°. ‖ 13. μέσον τὸ μὲν βραδύτερον *PW*°. ‖ 15. κύκλῳ *P*. ‖ 18. ἡ ἐλάττω *PW*°. ‖ τὸ γὰρ *P*. ‖ 23. τὸ Α om *PW*°. ‖ 29. ἡ ΑΧ — 30. εἴρηται om *W*°. ‖ 33. τὴν] τὸ *W*°. ‖ 34. ἡ] αἱ *PW*°. ‖ 35. ΧΖ] χε *PW*°, *W*° additis ἴσως ὀφείλει χζ. ‖ 36. κύκλουν *W*°. ‖ ὀρ τῇ *P*.

2. τῷ μείζονι om *P*. ‖ 5. τὸ post ὡς et τὸ παρὰ — 6. φύσιν om *W*°. ‖ 9. συμβαίνειν *W*°. ‖ 12. τῷ] τ ante lacunam *PW*°. ‖ 15. τὸ post ὡς om *W*°. ‖ 17. ἢ] codices ἡ. mox om ἣν. ‖ 18. τὸ κατὰ φύσιν] κατὰ φορὰν *P*. ‖ 20. post σημεῖον *P* καὶ μ γράφει ἡ μείζων. item *W*°, omisso in lacuna μ. ‖ 21. δὲ et μὲν om *P*. ‖ 24. τοῦ οὖν *PW*°. ‖ 27. αἴσθησιν τὰ ἐπιτ. *PW*°. ‖ 29. κινηθῆ *P*, κινεῖσθαι *W*°. ‖ 35. τῶ *P*. ‖ τό] τάς *W*°. ‖ 36. μόλιβδον *PW*°. ‖ 37. ἐκχέοντες *W*°. ‖ τὸ om *P*. ‖ 38. ἔχει *W*°.

τερον γὰρ ἐν ᾧ μέρος ἡ ῥίζα τȣ̃ ξύλȣ ἐςίν, ὁ δὲ ὄζος ῥίζα τίς ἐςιν.

2 Διὰ τί, ἐὰν μὲν ἄνωθεν ᾖ τὸ σπαρτίον, ὅταν κάτωθεν ῥέψαντος ἀφέλῃ τὸ βάρος, πάλιν ἀναφέρεται τὸ ζυγόν, ἐὰν δὲ κάτωθεν ὑποστῇ, οὐκ ἀναφέρεται ἀλλὰ μένει; ἢ διότι ἄνωθεν μὲν τȣ̃ σπαρτίȣ ὄντος πλεῖον τȣ̃ ζυγοῦ γίνεται τὸ ἐπέκεινα τῆς καθέτου; τὸ γὰρ σπαρτίον ἐςὶ κάθετος. ὥστε ἀνάγκη ἐστὶ κάτω ῥέπειν τὸ πλέον, ἕως ἂν ἔλθῃ ἡ δίχα διαιροῦσα τὸ ζυγὸν ἐπὶ τὴν κάθετον αὐτήν, ἐπικειμένου τοῦ βάρους ἐν τῷ ἀνεσπασμένῳ μορίῳ τοῦ ζυγοῦ. ἔςω ζυγὸν ὀρθὸν ἐφ' οὗ ΒΓ, σπαρτίον δὲ τὸ ΑΔ. ἐκβαλλόμενον δὴ τȣ̃το κάτω κάθετος ἔςαι ἐφ' ἧς ἡ ΑΔΜ. ἐὰν οὖν ἐπὶ τὸ Β ἡ ῥοπὴ ἐπιτεθῇ, ἔςαι τὸ μὲν Β ȣ̃ τὸ Ε, τὸ δὲ Γ ȣ̃ τὸ Ζ, ὥςε ἡ δίχα διαιροῦσα τὸ ζυγὸν πρῶτον μὲν ἦν ἡ ΔΜ τῆς καθέτου αὐτῆς, ἐπικειμένης δὲ τῆς ῥοπῆς ἔςαι ἡ ΔΘ· ὥςε τȣ̃ ζυγȣ̃ ἐφ' ᾧ ΕΖ τὸ ἔξω τῆς καθέτου τῆς ἐφ' ἧς ΑΒ, τȣ̃ ἐν ᾧ ΦΠ, μείζω τοῦ ἡμίσεος. ἐὰν οὖν ἀφαιρεθῇ τὸ βάρος ἀπὸ τȣ̃ Ε, ἀνάγκη κάτω φέρεσθαι τὸ Ζ· ἔλαττον γάρ ἐςι τὸ Ε. ἐὰν μὲν οὖν ἄνω τὸ σπαρτίον ἔχῃ, πάλιν διὰ τȣ̃το ἀναφέρεται τὸ ζυγόν. ἐὰν δὲ κάτωθεν ᾖ τὸ ὑποκείμενον, τοὐναντίον ποιεῖ· πλεῖον γὰρ γίνεται τȣ̃ ἡμίσεος τȣ̃ ζυγȣ̃ τὸ κάτω μέρος ἢ ὡς ἡ κάθετος διαιρεῖ ὥςε οὐκ ἀναφέρεται· κουφότερον γὰρ τὸ ἐπηρτημένον. ἔςω ζυγὸν τὸ ἐφ' οὗ ΝΞ, τὸ ὀρθόν, κάθετος δὲ ἡ ΚΛΜ. δίχα δὴ διαιρεῖται τὸ ΝΞ. ἐπιτεθέντος δὲ βάρους ἐπὶ τὸ Ν, ἔςαι τὸ μὲν Ν ȣ̃ τὸ Ο, τὸ δὲ Ξ οὗ τὸ Ρ, ἡ δὲ ΚΛ ȣ̃ τὸ ΛΘ, ὥςε μεῖζόν ἐςι τὸ ΚΟ τȣ̃ ΛΡ τῷ ΘΚΛ. καὶ ἀφαιρεθέντος οὖν τȣ̃ βάρους ἀνάγκη μένειν· ἐπίκειται γὰρ ὥσπερ βάρος ἡ ὑπεροχὴ ἡ τȣ̃ ἡμίσεος τȣ̃ ἐν ᾧ τὸ Κ.

3 Διὰ τί κινȣ̃σι μεγάλα βάρη μικραὶ δυνάμεις τῷ μοχλῷ, ὥσπερ ἐλέχθη καὶ κατ' ἀρχήν, προσλαβόντι βάρος ἔτι τὸ τȣ̃ μοχλοῦ; ῥᾷον δὲ τὸ ἔλαττόν ἐςι κινῆσαι βάρος, ἔλαττον δέ ἐςιν ἄνευ τȣ̃ μοχλȣ̃. ἢ ὅτι αἴτιόν ἐςιν ὁ μοχλός, ζυγὸν [ὢν] κάτωθεν ἔχον τὸ σπαρτίον καὶ εἰς ἄνισα διῃρημένον; τὸ γὰρ ὑπομόχλιον ἀντὶ σπαρτίου γίνεται· μένει γὰρ ἄμφω ταῦτα, ὥσπερ τὸ κέντρον. ἐπεὶ δὲ θᾶττον ὑπὸ τȣ̃ ἴσȣ βάρȣς κινεῖται ἡ μείζων τῶν ἐκ τȣ̃ κέντρου, ἔστι δὲ τρία τὰ περὶ τὸν μοχλόν, τὸ μὲν ὑπομόχλιον, σπάρτον καὶ κέντρον, δύο δὲ βάρη, ὅ τε κινῶν καὶ τὸ κινȣ́μενον· ὃ ȣ̃ν τὸ κινȣ́μενον βάρος πρὸς τὸ κινȣ̃ν, τὸ μῆκος πρὸς τὸ μῆκος ἀντιπέπονθεν. αἰεὶ δὲ ὅσῳ ἂν μεῖζον ἀφεςήκῃ τȣ̃ ὑπομοχλίȣ, ῥᾷον κινήσει. αἰτία δέ ἐςιν ἡ προλεχθεῖσα, ὅτι ἡ πλεῖον ἀπέχȣσα ἐκ τȣ̃ κέντρȣ μείζονα κύκλον γράφει. ὥςε ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἰσχύος πλέον μεταστήσεται τὸ κινοῦν τὸ πλεῖον τοῦ ὑπομοχλίου ἀπέχον. ἔςω μοχλὸς ἐφ' οὗ ΑΒ, βάρος δὲ ἐφ' ᾧ τὸ Γ, τὸ δὲ κινȣ̃ν ἐφ' ᾧ τὸ Δ, ὑπομόχλιον ἐφ' ᾧ τὸ Ε, τὸ δὲ ἐφ' ᾧ τὸ Δ κινῆσαν ἐφ' ᾧ τὸ Η, κινȣ́μενον δὲ τὸ ἐφ' ȣ̃ Γ, βάρος ἐφ' ȣ̃ Κ.

4 Διὰ τί οἱ μεσόνεοι μάλιςα τὴν ναῦν κινοῦσιν; ἢ διότι ἡ κώπη μοχλός ἐςιν; ὑπομόχλιον μὲν γὰρ ὁ σκαλμὸς γίνεται (μένει γὰρ δὴ τοῦτο), τὸ δὲ βάρος ἡ θάλαττα, ἣν ἀπωθεῖ ἡ κώπη· ὁ δὲ κινῶν τὸν μοχλὸν ὁ ναύτης ἐστίν. ἀεὶ δὲ πλέον βάρος κινεῖ, ὅσῳ ἂν πλέον ἀφεςήκῃ τȣ̃ ὑπομοχλίου ὁ κινῶν τὸ βάρος· μείζων γὰρ οὕτω γίνεται ἡ ἐκ τȣ̃ κέντρȣ, ὁ δὲ σκαλμὸς ὑπομόχλιον ὢν κέντρον ἐστίν. ἐν μέσῃ δὲ τῇ νηῒ πλεῖστον τῆς κώπης ἐντός ἐςιν· καὶ γὰρ ἡ ναῦς ταύτῃ εὐρυτάτη ἐστίν, ὥστε πλεῖον ἐπ' ἀμφότερα ἐνδέχεσθαι μέρος τῆς κώπης ἑκατέρου τοίχου ἐντὸς εἶναι τῆς νεώς. κινεῖται μὲν ȣ̃ν ἡ ναῦς διὰ τὸ ἀπερειδομένης τῆς κώπης εἰς τὴν θάλασσαν τὸ ἄκρον τῆς κώπης τὸ ἐντὸς προϊέναι εἰς τὸ πρόσθεν, τὴν δὲ ναῦν προσδεδεμένην τῷ σκαλμῷ συμπροϊέναι, ᾗ τὸ ἄκρον τῆς κώπης. ᾗ γὰρ πλείςην θάλασσαν διαιρεῖ ἡ κώπη, ταύτῃ ἀνάγκη μάλιςα προωθεῖσθαι· πλείςην δὲ διαιρεῖ ᾗ πλεῖςον μέρος ἀπὸ τȣ̃ σκαλμȣ̃ τῆς κώπης ἐςίν. διὰ τοῦτο οἱ μεσόνεοι μάλιςα κινȣ̃σιν· μέγιστον γὰρ ἐν μέσῃ νηῒ τὸ ἀπὸ τȣ̃ σκαλμȣ̃ τῆς κώπης τὸ ἐντός ἐςιν.

5 Διὰ τί τὸ πηδάλιον μικρὸν ὄν, καὶ ἐπ' ἐσχάτῳ τῷ πλοίῳ, τοσαύτην δύναμιν ἔχει ὥςε ὑπὸ μικροῦ οἴακος καὶ ἑνὸς ἀνθρώπȣ δυνάμεως, καὶ ταύτης ἠρεμαίας, μεγάλα κινεῖσθαι μεγέθη πλοίων; ἢ διότι καὶ τὸ πηδάλιόν ἐστι μοχλός, καὶ μοχλεύει ὁ κυβερνήτης. ᾗ μὲν ȣ̃ν προσήρμοςαι τῷ πλοίῳ, γίνεται ὑπομόχλιον, τὸ δὲ ὅλον πηδάλιον ὁ μοχλός, τὸ δὲ βάρος ἡ θάλασσα, ὁ δὲ κυβερνήτης ὁ κινῶν. ȣ̓ κατὰ πλάτος δὲ λαμβάνει τὴν θάλασσαν, ὥσπερ ἡ κώπη, τὸ πηδάλιον. ȣ̓ γὰρ εἰς τὸ πρόσθεν κινεῖ τὸ πλοῖον, ἀλλὰ κινȣ́μενον κλίνει, πλαγίως τὴν θάλατταν δεχόμενον. ἐπεὶ γὰρ τὸ βάρος ἦν ἡ θάλασσα, τȣ̓ναντίον ἀπερειδόμενον κλίνει τὸ πλοῖον. τὸ γὰρ ὑπομόχλιον εἰς τȣ̓ναντίον ςρέφεται;

11. ἐφ'] τὸ ἐφ' *W*ᵃ. ‖ ΑΔ] αβ *W*ᵃ. ‖ 13. ἐπιτεθείσεται *P*, ἐπιτεθήσεται *W*ᵃ, omisso uterque ἔςαι. ‖ 19. Ε] ρ *PW*ᵃ. ‖ 24. ΝΞ] κξ *PW*ᵃ. ‖ 25. δὴ] δεῖ *W*ᵃ. ‖ νκξ *PW*ᵃ. ‖ 27. τῷ] τȣ̃ *PW*ᵃ. ‖ 28. ἐπεὶ κεῖται γὰρ *PW*ᵃ. ‖ 29. τὸ χ *P*, τȣ̃ χ *W*ᵃ. ‖ 31. ἀρχάς *W*ᵃ. ‖ προσλαμβάνοντες *P*. ‖ 32. ῥᾴδιον codices. ‖ 34. ζυγὸν κάτωθεν ἔχων *PW*ᵃ. ‖ 35. ἀντὶ] τί *P*.

2. et 14. ἀφεςήκοι codices. ‖ 3. αἴτιον *W*ᵃ. ‖ 5. malim καταςήσεται. ‖ 6. ἔςαι *W*ᵃ. ‖ 9. τὰ *W*ᵃ. ‖ 14. πλέον post ἂν om *W*ᵃ. ‖ ὑπομόχλου *W*ᵃ. ‖ 17. μέσῳ *P*. ‖ 18. ἀμφοτέροις *W*ᵃ. ‖ 22. τὸ] τὰ *W*ᵃ. ‖ 23. ᾗ τὸ] ἢ τὸ *PW*ᵃ. ‖ 25. εἰ *PW*ᵃ. ‖ 30. μέγα *W*ᵃ, μεγάλην *H*ᵃ. ‖ κοινεῖσθαι *P*. ‖ 31. μέγεθος *W*ᵃ. ‖ 32. καὶ — 34. μοχλός add *LPB*ᵃ*H*ᵃ*W*ᵃ*q*. ‖ 35. ὅπερ *P*. ‖ 36. πλεῖον *W*ᵃ.

ἡ θάλασσα δὲ ἐντός· ἐκεῖνο δὲ εἰς τὸ ἐκτός. τούτῳ δὲ ἀκολουθεῖ τὸ πλοῖον διὰ τὸ συνδεδέσθαι. ἡ μὲν οὖν κώπη κατὰ πλάτος τὸ βάρος ὠθοῦσα καὶ ὑπ' ἐκείνου ἀντωθουμένη εἰς τὸ εὐθὺ προάγει· τὸ δὲ πηδάλιον, ὥσπερ κάθηται πλάγιον, τὴν εἰς τὸ πλάγιον, ἢ δεῦρο ἢ ἐκεῖ, ποιεῖ κίνησιν. ἐπ' ἄκρου δὲ καὶ οὐκ ἐν μέσῳ κεῖται, ὅτι ῥᾷστον τὸ κινούμενον κινῆσαι ἀπ' ἄκρου κινοῦν. τάχιστα γὰρ φέρεται τὸ πρῶτον μέρος διὰ τὸ ὥσπερ ἐν τοῖς φερομένοις ἐπὶ τέλει λήγειν τὴν φοράν, οὕτω καὶ τοῦ συνεχοῦς ἐπὶ τέλους ἀσθενεστάτη ἐστὶν ἡ φορά. εἰ δὲ ἀσθενεστάτη, ῥᾳδία ἐκκρούειν. διά τε δὴ ταῦτα ἐν τῇ πρύμνῃ τὸ πηδάλιόν ἐστι, καὶ ὅτι ἐνταῦθα μικρᾶς κινήσεως γενομένης πολλῷ μεῖζον τὸ διάστημα ἐπὶ τῷ ἐσχάτῳ γίνεται, διὰ τὸ τὴν ἴσην γωνίαν ἐπὶ μείζονα καθῆσθαι, καὶ ὅσῳ ἂν μείζους ὦσιν αἱ περιέχουσαι. δῆλον δὲ ἐκ τούτου καὶ δι' ἣν αἰτίαν μᾶλλον προέρχεται εἰς τοὐναντίον τὸ πλοῖον ἢ ἡ τῆς κώπης πλάτη· τὸ αὐτὸ γὰρ μέγεθος τῇ αὐτῇ ἰσχύϊ κινούμενον ἐν ἀέρι πλέον ἢ ἐν τῷ ὕδατι πρόεισιν. ἔστω γὰρ ἡ Α Β κώπη, τὸ δὲ Γ ὁ σκαλμός, τὸ δὲ Α τὸ ἐν τῷ πλοίῳ, ἡ ἀρχὴ τῆς κώπης, τὸ δὲ Β τὸ ἐν τῇ θαλάττῃ. εἰ δὴ τὸ Α οὗ τὸ Δ μετακεκίνηται, τὸ Β οὐκ ἔσται οὗ τὸ Ε· ἴση γὰρ ἡ Β Ε τῇ Α Δ. ἴσον οὖν μετακεχωρηκὸς ἔσται. ἀλλ' ἦν ἔλαττον. ἔσται δὴ οὗ τὸ Ζ ἢ τὸ Θ. ἄρα τοίνυν τὴν Α Β, καὶ οὐχ ἡ τὸ Γ, καὶ κάτωθεν. ἐλάττων γὰρ ἡ Β Ζ τῆς Α Δ, ὥστε καὶ ἡ Θ Ζ τῆς Δ Θ· ὅμοια γὰρ τὰ τρίγωνα. καθεστηκὸς δὲ ἔσται καὶ τὸ μέσον, τὸ ἐφ' οὗ Γ· εἰς τοὐναντίον γὰρ τῷ ἐν τῇ θαλάττῃ ἄκρῳ τῷ Β μεταχωρεῖ, ᾗπερ τὸ ἐν τῷ πλοίῳ ἄκρον τὸ Α μὴ ἐχώρει οὗ τὸ Δ. ὥστε μετακινηθήσεται τὸ πλοῖον, καὶ ἐκεῖ οὗ ἡ ἀρχὴ τῆς κώπης μεταφέρεται. τὸ δ' αὐτὸ καὶ τὸ πηδάλιον ποιεῖ, πλὴν ὅτι εἰς τὸ πρόσθεν οὐδὲν συμβάλλεται τῷ πλοίῳ, ὥσπερ ἐλέχθη ἐπὶ ἄνω, ἀλλὰ μόνον τὴν πρύμναν εἰς τὸ πλάγιον ἀπωθεῖ ἔνθα ἢ ἔνθα· εἰς τοὐναντίον γὰρ ἡ πρῷρα οὕτω νεύει. ᾗ μὲν δὴ τὸ πηδάλιον προσέζευκται, δεῖ οἷόν τι τοῦ κινουμένου μέσον νοεῖν, καὶ ὥσπερ ὁ σκαλμὸς τῇ κώπῃ· τὸ δὲ μέσον ὑποχωρεῖ, ᾗ ὁ οἴαξ μετακινεῖται. ἐὰν μὲν εἴσω ἄγῃ, καὶ ἡ πρύμνα δεῦρο μεθέστηκεν· ἡ δὲ πρῷρα εἰς τοὐναντίον νεύει· ἐν γὰρ τῷ αὐτῷ οὔσης τῆς πρῴρας τὸ πλοῖον μεθέστηκεν ὅλον.

6 Διὰ τί, ὅσῳ ἂν ἡ κεραία ἀνωτέρα ᾖ, θᾶττον πλεῖ τὰ πλοῖα τῷ αὐτῷ ἱστίῳ καὶ τῷ αὐτῷ πνεύματι; ἢ διότι γίνεται ὁ μὲν ἱστὸς μοχλός, ὑπομόχλιον δὲ τὸ ἑδώλιον ἐν ᾧ ἐμπέπηγεν, ὃ δὲ δεῖ κινεῖν βάρος, τὸ πλοῖον, τὸ δὲ κινοῦν τὸ ἐν τῷ ἱστίῳ πνεῦμα. εἰ δ' ὅσῳ ἂν πορρώτερον ᾖ τὸ ὑπομόχλιον, ῥᾷον κινεῖ καὶ θᾶττον ἡ αὐτὴ δύναμις τὸ αὐτὸ βάρος, ἡ οὖν κεραία ἀνώτερον ἀγομένη καὶ τὸ ἱστίον πορρώτερον ποιεῖ τοῦ ἑδωλίου ὑπομοχλίου ὄντος.

7 Διὰ τί, ὅταν ἐξ οὐρίας βούλωνται διαδραμεῖν μὴ οὐρίου τοῦ πνεύματος ὄντος, τὸ μὲν πρὸς τὸν κυβερνήτην τοῦ ἱστίου μέρος στέλλονται, τὸ δὲ πρὸς τὴν πρῷραν ποδιαῖον ποιησάμενοι ἐφιᾶσιν; ἢ διότι ἀντισπᾶν τὸ πηδάλιον πολλῷ μὲν ὄντι τῷ πνεύματι οὐ δύναται, ὀλίγῳ δέ, ὃ ὑποστέλλονται. προάγει μὲν οὖν τὸ πνεῦμα, εἰς οὔριον δὲ καθίστησι τὸ πηδάλιον, ἀντισπῶν καὶ μοχλεῦον τὴν θάλατταν. ἅμα δὲ καὶ οἱ ναῦται μάχονται τῷ πνεύματι· ἀνακλίνουσι γὰρ ἐπὶ τὸ ἐναντίον ἑαυτούς.

8 Διὰ τί τὰ στρογγύλα καὶ περιφερῆ τῶν σχημάτων εὐκινητότερα; τριχῶς δὲ ἐνδέχεται τὸν κύκλον κυλισθῆναι· ἢ γὰρ κατὰ τὴν ἁψῖδα, συμμεταβάλλοντος τοῦ κέντρου, ὥσπερ ὁ τροχὸς ὁ τῆς ἁμάξης κυλίεται· ἢ περὶ τὸ κέντρον μόνον, ὥσπερ αἱ τροχιλέαι, τοῦ κέντρου μένοντος· ἢ παρὰ τὸ ἐπίπεδον, τοῦ κέντρου μένοντος, ὥσπερ ὁ κεραμεικὸς τροχὸς κυλίνδεται. εἰ μὲν δὴ τάχιστα τὰ τοιαῦτα, διά τε τὸ μικρῷ ἅπτεσθαι τοῦ ἐπιπέδου, ὥσπερ ὁ κύκλος κατὰ στιγμήν, καὶ διὰ τὸ μὴ προσκόπτειν· ἀφέστηκε γὰρ τῆς γῆς ἡ γωνία. καὶ ἔτι ᾧ ἂν ἀπαντήσῃ σώματι, πάλιν τούτου κατὰ μικρὸν ἅπτεται. εἰ δ' εὐθύγραμμον ἦν, τῇ εὐθείᾳ ἐπὶ πολὺ ἥπτετο ἂν τοῦ ἐπιπέδου. ἔτι ᾗ ῥέπει ἐπὶ τὸ βάρος, ταύτῃ κινεῖ ὁ κινῶν. ὅταν μὲν γὰρ πρὸς ὄρθιον ἡ διάμετρος ᾖ τοῦ κύκλου τῷ ἐπιπέδῳ, ἁπτομένου τοῦ κύκλου κατὰ στιγμὴν τοῦ ἐπιπέδου, ἴσον τὸ βάρος ἐπ' ἀμφότερα διαλαμβάνει ἡ διάμετρος· ὅταν δὲ κινῆται, εὐθὺς πλέον ἐφ' ᾧ κινεῖται, ὥσπερ ῥέπον. ἐντεῦθεν εὐκινητότερον τῷ ὠθοῦντι εἰς τοὔμπροσθεν· ἐφ' ὃ γὰρ ῥέπει ἕκαστον, εὐκίνητόν ἐστιν, εἴπερ καὶ τὸ ἐπὶ τὸ ἐναντίον τῆς ῥοπῆς δυσκίνητον. ἔτι λέγουσί τινες ὅτι καὶ ἡ γραμμὴ ἡ τοῦ κύκλου ἐν φορᾷ ἐστὶν ἀεί, ὥσπερ τὰ μένοντα, διὰ τὸ ἀντερείδειν, οἷον καὶ τοῖς μείζοσι κύκλοις ὑπάρχει πρὸς τοὺς ἐλάττονας. θᾶττον γὰρ ὑπὸ τῆς ἴσης ἰσχύος κινοῦνται οἱ μείζους καὶ τὰ βάρη κινοῦσι, διὰ τὸ ῥοπήν τινα ἔχειν τὴν γωνίαν τὴν τοῦ μείζονος κύκλου πρὸς τὴν τοῦ ἐλάττονος, καὶ εἶναι ὅπερ ἡ διάμετρος πρὸς τὴν διάμετρον. ἀλλὰ μὴν πᾶς κύκλος μείζων πρὸς

1. ἐκεῖνο δὲ] εἰ δὲ ἐκεῖνο *PW*ᵃ. ‖ 2. πλεῖον *P*. ‖ 3. αὐτωθουμένου *W*ᵃ. ‖ 7. βάρος *P*. ‖ 19. θαλάσσῃ *W*ᵃ. ‖ 21. τῇ] τὸ *W*ᵃ. ‖ γοῦν *P*. ‖ 22. Ζ] α̅ *W*ᵃ. ‖ ἢ] ἡ *W*ᵃ, ᾗ *P*. ‖ 23. ἐλάττω *PW*ᵃ. ‖ 31. εἰς τοὐν.] ἢ εἰς τοὐν. *P*, ἢ οὐ τοὐν. *W*ᵃ. ‖ 39. πλοῖα] α *W*ᵃ.
1. δεῖ om *W*ᵃ. ‖ 9. ἐφιῶσιν *W*ᵃ. ‖ ἀντισπᾷ *P*, σπᾷ *W*ᵃ. ‖ 19. περὶ *W*ᵃ. ‖ 20. κεραμικὸς *W*ᵃ. ‖ 21. δὲ *W*ᵃ. ‖ τοῦ *P* *W*ᵃ. ‖ 33. τὸ post καὶ om *W*ᵃ.

ἐλάττονα· ἄπειροι γὰρ οἱ ἐλάττονες. εἰ δὲ καὶ πρὸς ἕτερον ἔχει ῥοπὴν ὁ κύκλος, ὁμοίως δὲ εὐκίνητος, καὶ ἄλλην ἂν ἔχοι ῥοπὴν ὁ κύκλος καὶ τὰ ὑπὸ κύκλου κινούμενα, κἂν μὴ τῇ ἀψῖδι ἅπτηται τοῦ ἐπιπέδου, ἀλλ' ἢ παρὰ τὸ ἐπίπεδον, ἢ ὡς αἱ τροχιλέαι· καὶ γὰρ οὕτως ἔχοντα ῥᾷστα κινοῦνται καὶ κινοῦσι τὸ βάρος. ἢ οὐ τῷ κατὰ μικρὸν ἅπτεσθαι καὶ προσκρούειν, ἀλλὰ δι' ἄλλην αἰτίαν. αὕτη δέ ἐστιν ἡ εἰρημένη πρότερον, ὅτι ἐκ δύο φορῶν γεγένηται ὁ κύκλος, ὥστε μίαν αὐτῶν αἰεὶ ἔχειν ῥοπήν, καὶ οἷον φερόμενον αὐτὸν αἰεὶ κινοῦσιν οἱ κινοῦντες, ὅταν κινῶσι κατὰ τὴν περιφέρειαν ὁπωσοῦν. φερομένην γὰρ αὐτὴν κινοῦσιν· τὴν μὲν γὰρ εἰς τὸ πλάγιον αὐτοῦ κίνησιν ὠθεῖ τὸ κινοῦν, τὴν δὲ ἐπὶ τῆς διαμέτρου αὐτὸς κινεῖται.

9 Διὰ τί τὰ διὰ τῶν μειζόνων κύκλων αἰρόμενα καὶ ἑλκόμενα ῥᾷον καὶ θᾶττον κινοῦμεν; οἷον καὶ αἱ τροχιλέαι αἱ μείζους τῶν ἐλαττόνων, καὶ αἱ σκυτάλαι ὁμοίως. ἢ διότι ὅσῳ ἂν μείζων ἡ ἐκ τοῦ κέντρου ᾖ, ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ πλέον κινεῖται χωρίον, ὥστε καὶ τοῦ ἴσου βάρους ἐπόντος ποιήσει τὸ αὐτό, ὥσπερ εἴπομεν καὶ τὰ μείζω ζυγὰ τῶν ἐλαττόνων ἀκριβέστερα εἶναι. τὸ μὲν γὰρ σπαρτίον ἐστὶ κέντρον, τοῦ δὲ ζυγοῦ αἱ ἐπὶ τάδε τοῦ σπαρτίου αἱ ἐκ τοῦ κέντρου.

10 Διὰ τί ῥᾷον, ὅταν ἄνευ βάρους ᾖ, κινεῖται τὸ ζυγόν, ἢ ἔχον βάρος; ὁμοίως δὲ καὶ τροχὸς ἢ ἄλλο τοιοῦτο τὸ βαρύτερον μὲν μεῖζον δὲ τοῦ ἐλάττονος καὶ κουφοτέρου. ἢ ὅτι οὐ μόνον εἰς τοὐναντίον τὸ βαρύ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ πλάγιον δυσκίνητόν ἐστιν. ἐναντίον γὰρ τῇ ῥοπῇ κινῆσαι χαλεπῶς, ἐφ' ὃ δὲ ῥέπει, ῥᾳδίως· εἰς δὲ τὸ πλάγιον οὐ ῥέπει.

11 Διὰ τί ἐπὶ τῶν σκυτάλων ῥᾷον τὰ φορτία κομίζεται ἢ ἐπὶ τῶν ἁμαξῶν, ἐχουσῶν τῶν μὲν μεγάλους τροχούς, τῶν δὲ μικρούς; ἢ διότι ἐπὶ τῶν σκυτάλων οὐδεμίαν ἔχει πρόσκοψιν, τὸ δὲ ἐπὶ τῶν ἁμαξῶν τὸν ἄξονα, καὶ προσκόπτει αὐτῷ· ἔκ τε γὰρ τῶν ἄνωθεν πιέζει αὐτὸν καὶ ἐκ τῶν πλαγίων. τὸ δὲ ἐπὶ τῶν σκυτάλων ἐπὶ δύο τούτων κινεῖται, τῇ τε κάτω χώρᾳ ὑποκειμένῃ καὶ τῷ βάρει τῷ ἐπικειμένῳ· ἐπ' ἀμφοτέρων γὰρ τούτων κυλίεται τῶν τόπων ὁ κύκλος καὶ φερόμενος ὠθεῖται.

12 Διὰ τί πορρωτέρω τὰ βέλη φέρεται ἀπὸ τῆς σφενδόνης ἢ ἀπὸ τῆς χειρός; καίτοι κρατεῖ γε ὁ βάλλων τῇ χειρὶ μᾶλλον ἢ ἀπαρτήσας τὸ βάρος. καὶ ἔτι οὕτω μὲν δύο βάρη κινεῖ, τό τε τῆς σφενδόνης καὶ τὸ βέλος, ἐκείνως δὲ τὸ βέλος μόνον. πότερον ὅτι ἐν μὲν τῇ σφενδόνῃ κινούμενον τὸ βέλος ῥίπτει ὁ βάλλων (περιαγαγὼν γὰρ κύκλῳ πολλάκις ἀφίησιν), ἐκ δὲ τῆς χειρὸς ἀπὸ τῆς ἠρεμίας ἡ ἀρχή· πάντα δὲ εὐκινητότερα κινούμενα ἢ ἠρεμοῦντα. ἢ διά τε τοῦτο, καὶ διότι ἐν μὲν τῷ σφενδονᾶν ἡ μὲν χεὶρ γίνεται κέντρον, ἡ δὲ σφενδόνη ἡ ἐκ τοῦ κέντρου· ὅσῳ ἂν ᾖ μείζων ἡ ἀπὸ τοῦ κέντρου, κινεῖται θᾶττον. ἡ δὲ ἀπὸ τῆς χειρὸς βολὴ πρὸς τὴν σφενδόνην βραχεῖα ἐστίν.

13 Διὰ τί ῥᾷον κινοῦνται περὶ τὸ αὐτὸ ζυγὸν οἱ μείζους τῶν ἐλαττόνων κόλλοπες, καὶ οἱ αὐτοὶ ὄνοι οἱ λεπτότεροι ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἰσχύος τῶν παχυτέρων; ἢ διότι ὁ μὲν ὄνος καὶ τὸ ζυγὸν κέντρον ἐστίν, τὰ δὲ ἀπέχοντα μεγέθη αἱ ἐκ τοῦ κέντρου; θᾶττον δὲ κινοῦνται καὶ πλέον ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἰσχύος αἱ τῶν μειζόνων κύκλων ἢ αἱ τῶν ἐλαττόνων· ὑπὸ τῆς αὐτῆς γὰρ ἰσχύος θᾶττον μεθίσταται τὸ ἄκρον τὸ πορρώτερον τοῦ κέντρου. διὸ πρὸς μὲν τὸ ζυγὸν τοὺς κόλλοπας ὄργανα ποιοῦνται, οἷς ῥᾷον στρέφουσιν· ἐν δὲ τοῖς λεπτοῖς ὄνοις πλεῖον γίνεται τὸ ἔξω τοῦ ξύλου, αὕτη δὲ γίνεται ἡ ἐκ τοῦ κέντρου.

14 Διὰ τί τὸ αὐτὸ μέγεθος ξύλον ῥᾷον κατεάσσεται περὶ τὸ γόνυ, ἐὰν ἴσον ἀποστήσας τῶν ἄκρων ἐχόμενος καταγνύῃ, ἢ παρὰ τὸ γόνυ ἐγγὺς ὄντος· καὶ ἐὰν πρὸς τὴν γῆν ἐρείσας καὶ τῷ ποδὶ προσβὰς πόρρωθεν τῇ χειρὶ καταγνύῃ, ἢ ἐγγύθεν; ἢ διότι ἔνθα μὲν τὸ γόνυ κέντρον, ἔνθα δὲ ὁ πούς. ὅσῳ δ' ἂν πορρώτερον ᾖ τοῦ κέντρου, ῥᾷον κινεῖται ἅπαν. κινηθῆναι δὲ ἀνάγκη καταγνύμενον.

15 Διὰ τί περὶ τοὺς αἰγιαλοὺς αἱ καλούμεναι κρόκαι στρογγύλαι εἰσίν, ἐκ μακρῶν τῶν λίθων καὶ ὀστράκων τὸ ἐξ ὑπαρχῆς ὄντων; ἢ διότι τὰ πλεῖον ἀπέχοντα τοῦ μέσου ἐν ταῖς κινήσεσι θᾶττον φέρεται. τὸ μὲν γὰρ μέσον γίνεται κέντρον, τὸ δὲ διάστημα ἡ ἐκ τοῦ κέντρου. ἀεὶ δὲ ἡ μείζων ἀπὸ τῆς ἴσης κινήσεως μείζω γράφει κύκλον. τὸ δ' ἐν ἴσῳ χρόνῳ μείζω διεξιὸν θᾶττον φέρεται. τὰ δὲ φερόμενα θᾶττον ἐκ τοῦ ἴσου ἀποστήματος σφοδρότερον τύπτει. τὰ δὲ τύπτοντα μᾶλλον καὶ αὐτὰ τύπτεται μᾶλλον. ὥστε ἀνάγκη θραύεσθαι αἰεὶ τὰ πλέον ἀπέχοντα τοῦ μέσου. τοῦτο δὲ πάσχοντα ἀνάγκη γίνεσθαι περιφερῆ. ταῖς δὲ κρόκαις διὰ

4. ἅπτεται *PW*ᵃ. ‖ περὶ *W*ᵃ. ‖ 5. αἱ om *W*ᵃ. ‖ 15. τροχιλαὶ *W*ᵃ, ‖ 16. σκιτάλαι *W*ᵃ. ‖ 17. ἦν *W*ᵃ. ‖ χωρίῳ *P*. ‖ 20. ἀκριβέστεροv *W*ᵃ. ‖ 24. τροχὸν *PW*ᵃ. ‖ 25. μείζω *PW*ᵃ. ‖ κουφότερον *W*ᵃ. ‖ 27. an κινεῖται? ‖ 34. τὸ] τῶν *W*ᵃ. ‖ 35. ὑποκειμένου *W*ᵃ. ‖ 36. ἀμφότερα *P*.

7. ἐκ μὲν σφενδόνης ἡ *W*ᵃ. ‖ 14. ἀπέχεται *W*ᵃ. ‖ 15. αὐτοῦ *W*ᵃ. ‖ 17. θᾶττον] μεῖζον *P*. ‖ 23. ἀποστήσωσι *W*ᵃ. ‖ 24. περὶ *W*ᵃ. ‖ 26. μὲν γὰρ τὸ *PW*ᵃ.

τὴν τῆς θαλάττης κίνησιν, διὰ τὸ μετὰ τῆς θαλάττης κινεῖσθαι, συμβαίνει ἀεὶ ἐν κινήσει εἶναι καὶ κυλιομέναις προσκόπτειν. τοῦτο δὲ ἀνάγκη μάλιϛα συμβαίνειν αὐτοῖς τοῖς ἄκροις.

16 Διὰ τί, ὅσῳ ἂν ᾖ μακρότερα τὰ ξύλα, τοσϑτῳ ἀσθενέϛερα γίνεται, καὶ κάμπτεται αἰρόμενα μᾶλλον, κἂν ᾖ τὸ μὲν βραχύ, ὅσον δίπηχυ, λεπτόν, τὸ δὲ ἑκατὸν πηχῶν παχύ; ἢ διότι μοχλὸς γίνεται καὶ βάρος καὶ ὑπομόχλιον ἐν τῷ αἴρεσθαι τϑ ξύλϑ τὸ μῆκος; τὸ μὲν γὰρ πρῶτον μέρος αὐτϑ, ὃ ἡ χεὶρ αἴρει, οἷον ὑπομόχλιον γίνεται, τὸ δ' ἐπὶ τῷ ἄκρῳ βάρος. ὥϛε ὅσῳ ἂν ᾖ μακρότερον τὸ ἀπὸ τϑ ὑπομοχλίϑ, τοσούτῳ ἀνάγκη κάμπτεσθαι μᾶλλον· ὅσῳ γὰρ ἂν πλέον ἀπέχῃ τοῦ ὑπομοχλίου, τοσούτῳ ἀνάγκη κάμπτεσθαι μεῖζον. ἀνάγκη οὖν αἴρεσθαι τὰ ἄκρα τοῦ μοχλϑ. ἐὰν οὖν ᾖ καμπτόμενος ὁ μοχλός, ἀνάγκη αὐτὸν κάμπτεσθαι μᾶλλον αἰρόμενον. ὅπερ συμβαίνει ἐπὶ τῶν ξύλων τῶν μακρῶν· ἐν δὲ τοῖς βραχέσιν ἐγγὺς τὸ ἔσχατον τϑ ὑπομοχλίϑ γίνεται τϑ ἠρεμϑντος.

17 Διὰ τί τῷ σφηνὶ ὄντι μικρῷ μεγάλα βάρη διίϛαται καὶ μεγέθη σωμάτων, καὶ θλῖψις ἰσχυρὰ γίνεται; ἢ διότι ὁ σφὴν δύο μοχλοί εἰσιν ἐναντίοι ἀλλήλοις, ἔχει δὲ ἑκάτερος τὸ μὲν βάρος τὸ δὲ ὑπομόχλιον, ὃ καὶ ἀνασπᾷ ἢ πιέζει. ἔτι δὲ ἡ τῆς πληγῆς φορὰ τὸ βάρος, ὃ τύπτει καὶ κινεῖ, ποιεῖ μέγα· καὶ διὰ τὸ κινούμενον κινεῖν τῇ ταχυτῆτι ἰσχύει ἔτι πλέον. μικρῷ δὲ ὄντι μεγάλαι δυνάμεις ἀκολουθϑσι· διὸ λανθάνει κινῶν παρὰ τὴν ἀξίαν τϑ μεγέθϑς. ἔϛω σφὴν ἐφ' ᾧ ΑΒΓ, τὸ δὲ σφηνούμενον ΔΕΗΖ. μοχλὸς δὴ γίνεται ἡ ΑΒ, βάρος δὲ τὸ τοῦ Β κάτωθεν, ὑπομόχλιον δὲ τὸ ΖΔ. ἐναντίος δὲ τϑτῳ μοχλὸς τὸ ΒΓ. ἡ δὲ ΑΓ κοπτομένη ἑκατέρᾳ τϑτων χρῆται μοχλῷ· ἀνασπᾷ γὰρ τὸ Β.

18 Διὰ τί, ἐάν τις δύο τροχιλέας ποιήσας ἐπὶ δυσὶ ξύλοις συμβάλλουσιν ἑαυτοῖς ἐναντίως αὐταῖς κύκλῳ περιβάλῃ καλώδιον, ἔχον τὸ ἄρτημα ἐκ θατέρου τῶν ξύλων, θάτερον δὲ ᾖ προσερηρεισμένον ἢ προστεθειμένον κατὰ τὰς τροχαλίας, ἐὰν ἕλκῃ τις τῇ ἀρχῇ τϑ καλωδίου, μεγάλα βάρη προσάγει, κἂν ᾖ μικρὰ ἡ ἕλκϑσα ἰσχύς; ἢ διότι τὸ αὐτὸ βάρος ἀπὸ ἐλάττονος ἰσχύος, εἰ μοχλεύεται, ἐγείρεται, ἢ ἀπὸ χειρός; ἡ δὲ τροχιλέα τὸ αὐτὸ ποιεῖ τῷ μοχλῷ, ὥστε ἡ μία ῥᾷον ἕλξει, καὶ ἀπὸ μιᾶς ὁλκῆς τοῦ κατὰ χεῖρα πολὺ ἕλξει βαρύτερον. τοῦτο δ' αἱ δύο τροχαλίαι πλέον ἢ διπλασίῳ τάχει αἴρουσαι. ἔλαττον γὰρ ἔτι ἡ ἑτέρα ἕλκει ἢ εἰ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν εἷλκεν, ὅταν παρὰ τῆς ἑτέρας ἐπιβληθῇ τὸ σχοινίον· ἐκείνη γὰρ ἔτι ἔλαττον ἐποίησε τὸ βάρος. καὶ οὕτως ἐὰν εἰς πλείϑς ἐπιβάλληται τὸ καλώδιον, ἐν ὀλίγαις τροχιλέαις πολλὴ γίνεται διαφορά, ἢ ὥστε ὑπὸ τῆς πρώτης τοῦ βάρους ἕλκοντος τέτταρας μνᾶς, ὑπὸ τῆς τελευταίας ἕλκεσθαι πολλῷ ἐλάττω. καὶ ἐν τοῖς οἰκοδομικοῖς ἔργοις ῥᾳδίως κινϑσι μεγάλα βάρη· μεταφέρϑσι γὰρ ἀπὸ τῆς αὐτῆς τροχιλέας ἐφ' ἑτέραν, καὶ πάλιν ἀπ' ἐκείνης εἰς ὄνϑς καὶ μοχλούς· τϑτο δὲ ταὐτόν ἐϛι τῷ ποιεῖν πολλὰς τροχιλέας.

Διὰ τί, ἐὰν μέν τις ἐπιθῇ ἐπὶ τὸ ξύλον πέλεκυν μέγαν 19
καὶ φορτίον μέγα ἐπ' αὐτῷ, οὐ διαιρεῖ τὸ ξύλον, ὅ τι καὶ λόγου ἄξιον· ἐὰν δὲ ἄρας τὸν πέλεκύν τις πατάξῃ αὐτῷ, διασχίζει, ἔλαττον βάρος ἔχοντος τϑ τύπτοντος πολὺ μᾶλλον ἢ τϑ ἐπικειμένϑ καὶ πιεζϑντος; ἢ διότι πάντα τῇ κινήσει ἐργάζεται, καὶ τὸ βαρὺ τὴν τϑ βάρϑς κίνησιν λαμβάνει μᾶλλον κινϑμενον ἢ ἠρεμϑν; ἐπικείμενον ϑν οὐ κινεῖται τὴν τοῦ βάρους κίνησιν, φερόμενον δὲ ταύτην τε καὶ τὴν τοῦ τύπτοντος. ἔτι δὲ καὶ γίνεται σφὴν ὁ πέλεκυς· ὁ δὲ σφὴν μικρὸς ὢν μεγάλα διίστησι διὰ τὸ εἶναι ἐκ δύο μοχλῶν ἐναντίως συγκειμένων.

Διὰ τί αἱ φάλαγγες τὰ κρέα ἱϛᾶσιν ἀπὸ μικρϑ ἀρ- 20
τήματος μεγάλα βάρη, τϑ ὅλϑ ἡμιζυγίϑ ὄντος; ϑ μὲν γὰρ τὸ βάρος ἐντίθεται, κατήρτηται μόνον ἡ πλάϛιγξ, ἐπὶ θάτερον δὲ ἡ φάλαγξ ἐϛὶ μόνον. ἢ ὅτι ἅμα συμβαίνει ζυγὸν καὶ μοχλὸν εἶναι τὴν φάλαγγα; ζυγὸν μὲν γάρ, ᾗ τῶν σπαρτίων ἕκαϛον γίνεται τὸ κέντρον τῆς φάλαγγος. τὸ μὲν ϑν ἐπὶ θάτερα ἔχει πλάϛιγγα, τὸ δὲ ἐπὶ θάτερα ἀντὶ τῆς πλάϛιγγος τὸ σφαίρωμα, ὃ τῷ ζυγῷ ἔγκειται, ὥσπερ εἴ τις τὴν ἑτέραν πλάϛιγγα καὶ τὸν ϛαθμὸν ἐπιθείη ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς πλάϛιγγος· δῆλον γὰρ ὅτι ἕλκει τοσϑτον βάρος ἐν τῇ ἑτέρᾳ κείμενον πλάϛιγγι. ὅπως δὲ τὸ ἓν ζυγὸν πολλὰ ᾖ ζυγά, τοιαῦτα τὰ σπαρτία πολλὰ ἔγκειται ἐν τῷ τοιϑτῳ ζυγῷ, ὧν ἑκάϛϑ τὸ ἐπὶ τάδε ἐπὶ τὸ σφαίρωμα τὸ ἥμισυ τῆς φάλαγγός ἐϛι, καὶ ὁ ϛαθμὸς δι' ἴσϑ τῶν ἀπ' ἀλλήλων τῶν σπαρτίων κινϑμένων, ὥστε συμμετρεῖσθαι πόσον βάρος

1. θαλάσσης — θαλάσσης P. ‖ 5. ὅσον ᾖ Wa. ‖ 6. κἂν] καὶ Wa. ‖ 10. ὃ ἡ χεὶρ αἴρει om PWa. ‖ τῷ P. ‖ 12. μᾶλλον — 14. κάμπτεσθαι om Wa. ‖ 24. ποιεῖ om Wa. ‖ 26. περὶ Wa. ‖ 27. ΔΕΗΖ] δέηται Wa. ‖ 28. τοῦ] τὸ Wa. ‖ 31. τῷ Wa. ‖ 32. τροχιλαίας et 39. τροχιλαία et b 7. τροχιλαίαις P. ‖ 34. ἐκ θατέρου] ἑκατέρου Wa. ‖ 35. ᾖ Wa. ‖ 36. μεγάλῳ βάρει Wa.

1. ἕλξει om Wa. ‖ 4. ἔτι ᾖ ἡ ἑτέρα ἕλκει εἰ P. ‖ 5. περὶ Wa. ‖ 6. ποιήσει Wa. ‖ 7. πολὺ Wa. ‖ 13. τὸ Wa. ‖ 15. μετ' αὐτοῦ Wa. ‖ 18. ᾖ ἡ τϑ PWa. ‖ 23. μέγα Wa. ‖ 26. ὁμοζύγϑ Wa. ‖ 29. ἡ Wa. ‖ 31. θάτερον Wa utrobique. ‖ 35. ἓν ζυγὰ πολλὰ ἢ ζυγὸν Wa.

ἐλάττονα· ἄπειροι γὰρ οἱ ἐλάττονες. εἰ δὲ καὶ πρὸς ἕτερον ἔχει ῥοπὴν ὁ κύκλος, ὁμοίως δὲ εὐκίνητος, καὶ ἄλλην ἂν ἔχοι ῥοπὴν ὁ κύκλος καὶ τὰ ὑπὸ κύκλου κινούμενα, κἂν μὴ τῇ ἀψῖδι ἅπτηται τοῦ ἐπιπέδου, ἀλλ' ἢ παρὰ τὸ ἐπίπεδον, η ὡς αἱ τροχιλέαι· καὶ γὰρ οὕτως ἔχοντα ῥᾷστα κινοῦνται καὶ κινοῦσι τὸ βάρος. ἢ οὐ τῷ κατὰ μικρὸν ἅπτεσθαι καὶ προσκρούειν, ἀλλὰ δι' ἄλλην αἰτίαν. αὕτη δέ ἐστιν ἡ εἰρημένη πρότερον, ὅτι ἐκ δύο φορῶν γεγένηται ὁ κύκλος, ὥστε μίαν αὐτῶν αἰεὶ ἔχειν ῥοπήν, καὶ οἷον φερόμενον αὐτὸν αἰεὶ κινοῦσιν οἱ κινοῦντες, ὅταν κινῶσι κατὰ τὴν περιφέρειαν ὁπωσοῦν. φερομένην γὰρ αὐτὴν κινοῦσιν· τὴν μὲν γὰρ εἰς τὸ πλάγιον αὐτοῦ κίνησιν ὠθεῖ τὸ κινοῦν, τὴν δὲ ἐπὶ τῆς διαμέτρου αὐτὸς κινεῖται.

9 Διὰ τί τὰ διὰ τῶν μειζόνων κύκλων αἰρόμενα καὶ ἑλκόμενα ῥᾷον καὶ θᾶττον κινοῦμεν; οἷον καὶ αἱ τροχιλέαι αἱ μείζους τῶν ἐλαττόνων, καὶ αἱ σκυτάλαι ὁμοίως. ἢ διότι ὅσῳ ἂν μείζων ἡ ἐκ τοῦ κέντρου ᾖ, ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ πλέον κινεῖται χωρίον, ὥστε καὶ τοῦ ἴσου βάρους ἐπόντος ποιήσει τὸ αὐτό, ὥσπερ εἴπομεν καὶ τὰ μείζω ζυγὰ τῶν ἐλαττόνων ἀκριβέστερα εἶναι. τὸ μὲν γὰρ σπαρτίον ἐστὶ κέντρον, τοῦ δὲ ζυγοῦ αἱ ἐπὶ τάδε τοῦ σπαρτίου αἱ ἐκ τοῦ κέντρου.

10 Διὰ τί ῥᾷον, ὅταν ἄνευ βάρους ᾖ, κινεῖται τὸ ζυγόν, ἢ ἔχον βάρος; ὁμοίως δὲ καὶ τροχὸς ἢ ἄλλο τοιοῦτο τὸ βαρύτερον μὲν μεῖζον δὲ τοῦ ἐλάττονος καὶ κουφοτέρου. ἢ ὅτι οὐ μόνον εἰς τοὐναντίον τὸ βαρύ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ πλάγιον δυσκίνητόν ἐστιν. ἐναντίον γὰρ τῇ ῥοπῇ κινῆσαι χαλεπῶς, ἐφ' ὃ δὲ ῥέπει, ῥᾳδίως· εἰς δὲ τὸ πλάγιον οὐ ῥέπει.

11 Διὰ τί ἐπὶ τῶν σκυτάλων ῥᾷον τὰ φορτία κομίζεται ἢ ἐπὶ τῶν ἁμαξῶν, ἐχουσῶν τῶν μὲν μεγάλους τροχούς, τῶν δὲ μικρούς; ἢ διότι ἐπὶ τῶν σκυτάλων οὐδεμίαν ἔχει πρόσκοψιν, τὸ δὲ ἐπὶ τῶν ἁμαξῶν τὸν ἄξονα, καὶ προσκόπτει αὐτῷ· ἔκ τε γὰρ τῶν ἄνωθεν πιέζει αὐτὸν καὶ ἐκ τῶν πλαγίων. τὸ δὲ ἐπὶ τῶν σκυτάλων ἐπὶ δύο τούτων κινεῖται, τῇ τε κάτω χώρᾳ ὑποκειμένῃ καὶ τῷ βάρει τῷ ἐπικειμένῳ· ἐπ' ἀμφοτέρων γὰρ τούτων κυλίεται τῶν τόπων ὁ κύκλος καὶ φερόμενος ὠθεῖται.

12 Διὰ τί πορρωτέρω τὰ βέλη φέρεται ἀπὸ τῆς σφενδόνης ἢ ἀπὸ τῆς χειρός; καίτοι κρατεῖ γε ὁ βάλλων τῇ χειρὶ μᾶλλον ἢ ἀπαρτήσας τὸ βάρος. καὶ ἔτι οὕτω μὲν δύο βάρη κινεῖ, τό τε τῆς σφενδόνης καὶ τὸ βέλος, ἐκείνως δὲ τὸ βέλος μόνον. πότερον ὅτι ἐν μὲν τῇ σφενδόνῃ κινούμενον τὸ βέλος ῥίπτει ὁ βάλλων (περιαγαγὼν γὰρ κύκλῳ πολλάκις ἀφίησιν), ἐκ δὲ τῆς χειρὸς ἀπὸ τῆς ἠρεμίας ἡ ἀρχή· πάντα δὲ εὐκινητότερα κινούμενα ἢ ἠρεμοῦντα. ἢ διά τε τοῦτο, καὶ διότι ἐν μὲν τῷ σφενδονᾶν ἡ μὲν χεὶρ γίνεται κέντρον, ἡ δὲ σφενδόνη ἡ ἐκ τοῦ κέντρου· ὅσῳ ἂν ᾖ μείζων ἡ ἀπὸ τοῦ κέντρου, κινεῖται θᾶττον. ἡ δὲ ἀπὸ τῆς χειρὸς βολὴ πρὸς τὴν σφενδόνην βραχεῖα ἐστίν.

13 Διὰ τί ῥᾷον κινοῦνται περὶ τὸ αὐτὸ ζυγὸν οἱ μείζους τῶν ἐλαττόνων κόλλοπες, καὶ οἱ αὐτοὶ ὄνοι οἱ λεπτότεροι ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἰσχύος τῶν παχυτέρων; ἢ διότι ὁ μὲν ὄνος καὶ τὸ ζυγὸν κέντρον ἐστίν, τὰ δὲ ἀπέχοντα μεγέθη αἱ ἐκ τοῦ κέντρου; θᾶττον δὲ κινοῦνται καὶ πλέον ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἰσχύος αἱ τῶν μειζόνων κύκλων ἢ αἱ τῶν ἐλαττόνων· ὑπὸ τῆς αὐτῆς γὰρ ἰσχύος θᾶττον μεθίσταται τὸ ἄκρον τὸ πορρώτερον τοῦ κέντρου. διὸ πρὸς μὲν τὸ ζυγὸν τοὺς κόλλοπας ὄργανα ποιοῦνται, οἷς ῥᾷον στρέφουσιν· ἐν δὲ τοῖς λεπτοῖς ὄνοις πλεῖον γίνεται τὸ ἔξω τοῦ ξύλου, αὕτη δὲ γίνεται ἡ ἐκ τοῦ κέντρου.

14 Διὰ τί τὸ αὐτὸ μέγεθος ξύλον ῥᾷον κατεάσσεται περὶ τὸ γόνυ, ἐὰν ἴσον ἀποστήσας τῶν ἄκρων ἐχόμενος καταγνύῃ, ἢ παρὰ τὸ γόνυ ἐγγὺς ὄντος· καὶ ἐὰν πρὸς τὴν γῆν ἐρείσας καὶ τῷ ποδὶ προσβὰς πόρρωθεν τῇ χειρὶ καταγνύῃ, ἢ ἐγγύθεν; ἢ διότι ἔνθα μὲν τὸ γόνυ κέντρον, ἔνθα δὲ ὁ πούς. ὅσῳ δ' ἂν πορρώτερον ᾖ τοῦ κέντρου, ῥᾷον κινεῖται ἅπαν. κινηθῆναι δὲ ἀνάγκη καταγνύμενον.

15 Διὰ τί περὶ τοὺς αἰγιαλοὺς αἱ καλούμεναι κρόκαι στρογγύλαι εἰσίν, ἐκ μακρῶν τῶν λίθων καὶ ὀστράκων τὸ ἐξ ὑπαρχῆς ὄντων; ἢ διότι τὰ πλεῖον ἀπέχοντα τοῦ μέσου ἐν ταῖς κινήσεσι θᾶττον φέρεται. τὸ μὲν γὰρ μέσον γίνεται κέντρον, τὸ δὲ διάστημα ἡ ἐκ τοῦ κέντρου. ἀεὶ δὲ ἡ μείζων ἀπὸ τῆς ἴσης κινήσεως μείζω γράφει κύκλον. τὸ δ' ἐν ἴσῳ χρόνῳ μείζω διεξιὸν θᾶττον φέρεται. τὰ δὲ φερόμενα θᾶττον ἐκ τοῦ ἴσου ἀποστήματος σφοδρότερον τύπτει. τὰ δὲ τύπτοντα μᾶλλον καὶ αὐτὰ τύπτεται μᾶλλον. ὥστε ἀνάγκη θραύεσθαι αἰεὶ τὰ πλέον ἀπέχοντα τοῦ μέσου. τοῦτο δὲ πάσχοντα ἀνάγκη γίνεσθαι περιφερῆ. ταῖς δὲ κρόκαις διὰ

4. ἅπτεται *PW°*. ‖ περὶ *W°*. ‖ 5. αἱ om *W°*. ‖ 15. τροχιλαὶ *W°*, ‖ 16. σκιτάλαι *W°*. ‖ 17. ἦν *W°*. ‖ χωρίω *P*. ‖ 20. ἀκριβέστερον *W°*. ‖ 24. τροχὸν *PW°*. ‖ 25. μείζω *PW°*. ‖ κουφότερον *W°*. ‖ 27. an κινεῖται? ‖ 34. τὸ] τῶν *W°*. ‖ 35. ὑποκειμένου *W°*. ‖ 36. ἀμφότερα *P*.

7. ἐκ μὲν σφενδόνης ἡ *W°*. ‖ 14. ἀπέχεται *W°*. ‖ 15. αὐτοῦ *W°*. ‖ 17. θᾶττον] μεῖζον *P*. ‖ 23. ἀποστήσωσι *W°*. ‖ 24. περὶ *W°*. ‖ 26. μὲν γὰρ τὸ *PW°*.

τὴν τῆς θαλάττης κίνησιν, διὰ τὸ μετὰ τῆς θαλάττης κινεῖσθαι, συμβαίνει ἀεὶ ἐν κινήσει εἶναι καὶ κυλιομέναις προσκόπτειν. τοῦτο δὲ ἀνάγκη μάλιστα συμβαίνειν αὐτοῖς τοῖς ἄκροις.

16 Διὰ τί, ὅσῳ ἂν ᾖ μακρότερα τὰ ξύλα, τοσούτῳ ἀσθενέστερα γίνεται, καὶ κάμπτεται αἰρόμενα μᾶλλον, κἂν ᾖ τὸ μὲν βραχύ, ὅσον δίπηχυ, λεπτόν, τὸ δὲ ἑκατὸν πηχῶν παχύ; ἢ διότι μοχλὸς γίνεται καὶ βάρος καὶ ὑπομόχλιον ἐν τῷ αἴρεσθαι τοῦ ξύλου τὸ μῆκος; τὸ μὲν γὰρ πρῶτον μέρος αὐτοῦ, ὃ ἡ χεὶρ αἴρει, οἷον ὑπομόχλιον γίνεται, τὸ δ' ἐπὶ τῷ ἄκρῳ βάρος. ὥστε ὅσῳ ἂν ᾖ μακρότερον τὸ ἀπὸ τοῦ ὑπομοχλίου, τοσούτῳ ἀνάγκη κάμπτεσθαι μᾶλλον· ὅσῳ γὰρ ἂν πλέον ἀπέχῃ τοῦ ὑπομοχλίου, τοσούτῳ ἀνάγκη κάμπτεσθαι μεῖζον. ἀνάγκη οὖν αἴρεσθαι τὰ ἄκρα τοῦ μοχλοῦ. ἐὰν οὖν ᾖ καμπτόμενος ὁ μοχλός, ἀνάγκη αὐτὸν κάμπτεσθαι μᾶλλον αἰρόμενον. ὅπερ συμβαίνει ἐπὶ τῶν ξύλων τῶν μακρῶν· ἐν δὲ τοῖς βραχέσιν ἐγγὺς τὸ ἔσχατον τοῦ ὑπομοχλίου γίνεται τοῦ ἠρεμοῦντος.

17 Διὰ τί τῷ σφηνὶ ὄντι μικρῷ μεγάλα βάρη διίσταται καὶ μεγέθη σωμάτων, καὶ θλῖψις ἰσχυρὰ γίνεται; ἢ διότι ὁ σφὴν δύο μοχλοί εἰσιν ἐναντίοι ἀλλήλοις, ἔχει δὲ ἑκάτερος τὸ μὲν βάρος τὸ δὲ ὑπομόχλιον, ὃ καὶ ἀνασπᾷ ἢ πιέζει. ἔτι δὲ ἡ τῆς πληγῆς φορὰ τὸ βάρος, ὃ τύπτει καὶ κινεῖ, ποιεῖ μέγα· καὶ διὰ τὸ κινούμενον κινεῖν τῇ ταχυτῆτι ἰσχύει ἔτι πλέον. μικρῷ δὲ ὄντι μεγάλαι δυνάμεις ἀκολουθοῦσι· διὸ λανθάνει κινῶν παρὰ τὴν ἀξίαν τοῦ μεγέθους. ἔστω σφὴν ἐφ' ᾧ ΑΒΓ, τὸ δὲ σφηνούμενον ΔΕΗΖ. μοχλὸς δὴ γίνεται ἡ ΑΒ, βάρος δὲ τὸ τοῦ Β κάτωθεν, ὑπομόχλιον δὲ τὸ ΖΔ. ἐναντίος δὲ τούτῳ μοχλὸς τὸ ΒΓ. ἡ δὲ ΑΓ κοπτομένη ἑκατέρᾳ τούτων χρῆται μοχλῷ· ἀνασπᾷ γὰρ τὸ Β.

18 Διὰ τί, ἐάν τις δύο τροχιλέας ποιήσας ἐπὶ δυσὶ ξύλοις συμβάλλουσιν ἑαυτοῖς ἐναντίως αὐταῖς κύκλῳ περιβάλῃ καλώδιον, ἔχον τὸ ἄρτημα ἐκ θατέρου τῶν ξύλων, θάτερον δὲ ᾖ προσερηρεισμένον ἢ προστεθειμένον κατὰ τὰς τροχαλίας, ἐὰν ἕλκῃ τις τῇ ἀρχῇ τοῦ καλωδίου, μεγάλα βάρη προσάγει, κἂν ᾖ μικρὰ ἡ ἕλκουσα ἰσχύς; ἢ διότι τὸ αὐτὸ βάρος ἀπὸ ἐλάττονος ἰσχύος, εἰ μοχλεύεται, ἐγείρεται, ἢ ἀπὸ χειρός; ἡ δὲ τροχιλέα τὸ αὐτὸ ποιεῖ τῷ μοχλῷ, ὥστε ἡ μία ῥᾷον ἕλξει, καὶ ἀπὸ μιᾶς ὁλκῆς τοῦ κατὰ χεῖρα πολὺ ἕλξει βαρύτερον. τοῦτο δ' αἱ δύο τροχαλίαι πλέον ἢ διπλασίῳ τάχει αἴρουσαι. ἔλαττον γὰρ ἔτι ἡ ἑτέρα ἕλκει ἢ εἰ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν εἷλκεν, ὅταν παρὰ τῆς ἑτέρας ἐπιβληθῇ τὸ σχοινίον· ἐκείνη γὰρ ἔτι ἔλαττον ἐποίησε τὸ βάρος. καὶ οὕτως ἐὰν εἰς πλείους ἐπιβάλληται τὸ καλώδιον, ἐν ὀλίγαις τροχιλέαις πολλὴ γίνεται διαφορά, ἢ ὥστε ὑπὸ τῆς πρώτης τοῦ βάρους ἕλκοντος τέτταρας μνᾶς, ὑπὸ τῆς τελευταίας ἕλκεσθαι πολλῷ ἐλάττω. καὶ ἐν τοῖς οἰκοδομικοῖς ἔργοις ῥᾳδίως κινοῦσι μεγάλα βάρη· μεταφέρουσι γὰρ ἀπὸ τῆς αὐτῆς τροχιλέας ἐφ' ἑτέραν, καὶ πάλιν ἀπ' ἐκείνης εἰς ὄνους καὶ μοχλούς· τοῦτο δὲ ταὐτόν ἐστι τῷ ποιεῖν πολλὰς τροχιλέας.

Διὰ τί, ἐὰν μέν τις ἐπιθῇ ἐπὶ τὸ ξύλον πέλεκυν μέγαν 19
καὶ φορτίον μέγα ἐπ' αὐτῷ, οὐ διαιρεῖ τὸ ξύλον, ὅ τι καὶ λόγου ἄξιον· ἐὰν δὲ ἄρας τὸν πέλεκύν τις πατάξῃ αὐτῷ, διασχίζει, ἔλαττον βάρος ἔχοντος τοῦ τύπτοντος πολὺ μᾶλλον ἢ τοῦ ἐπικειμένου καὶ πιεζοῦντος; ἢ διότι πάντα τῇ κινήσει ἐργάζεται, καὶ τὸ βαρὺ τὴν τοῦ βάρους κίνησιν λαμβάνει μᾶλλον κινούμενον ἢ ἠρεμοῦν; ἐπικείμενον οὖν οὐ κινεῖται τὴν τοῦ βάρους κίνησιν, φερόμενον δὲ ταύτην τε καὶ τὴν τοῦ τύπτοντος. ἔτι δὲ καὶ γίνεται σφὴν ὁ πέλεκυς· ὁ δὲ σφὴν μικρὸς ὢν μεγάλα διίστησι διὰ τὸ εἶναι ἐκ δύο μοχλῶν ἐναντίως συγκειμένων.

Διὰ τί αἱ φάλαγγες τὰ κρέα ἱστᾶσιν ἀπὸ μικροῦ ἀρ- 20
τήματος μεγάλα βάρη, τοῦ ὅλου ἡμιζυγίου ὄντος; οὗ μὲν γὰρ τὸ βάρος ἐντίθεται, κατήρτηται μόνον ἡ πλάστιγξ, ἐπὶ θάτερον δὲ ἡ φάλαγξ ἐστὶ μόνον. ἢ ὅτι ἅμα συμβαίνει ζυγὸν καὶ μοχλὸν εἶναι τὴν φάλαγγα; ζυγὸν μὲν γάρ, ᾗ τῶν σπαρτίων ἕκαστον γίνεται τὸ κέντρον τῆς φάλαγγος. τὸ μὲν οὖν ἐπὶ θάτερα ἔχει πλάστιγγα, τὸ δὲ ἐπὶ θάτερα ἀντὶ τῆς πλάστιγγος τὸ σφαίρωμα, ὃ τῷ ζυγῷ ἔγκειται, ὥσπερ εἴ τις τὴν ἑτέραν πλάστιγγα καὶ τὸν σταθμὸν ἐπιθείη ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς πλάστιγγος· δῆλον γὰρ ὅτι ἕλκει τοσοῦτον βάρος ἐν τῇ ἑτέρᾳ κείμενον πλάστιγγι. ὅπως δὲ τὸ ἓν ζυγὸν πολλὰ ᾖ ζυγά, τοιαῦτα τὰ σπαρτία πολλὰ ἔγκειται ἐν τῷ τοιούτῳ ζυγῷ, ὧν ἑκάστου τὸ ἐπὶ τάδε ἐπὶ τὸ σφαίρωμα τὸ ἥμισυ τῆς φάλαγγός ἐστι, καὶ ὁ σταθμὸς δι' ἴσου τῶν ἀπ' ἀλλήλων τῶν σπαρτίων κινουμένων, ὥστε συμμετρεῖσθαι πόσον βάρος

1. θαλάσσης — θαλάσσης P. ‖ 5. ὅσον ᾖ Wᵃ. ‖ 6. κἂν] καὶ Wᵃ. ‖ 10. ὃ ἡ χεὶρ αἴρει om PWᵃ. ‖ τῷ P. ‖ 12. μᾶλλον — 14. κάμπτεσθαι om Wᵃ. ‖ 24. ποιεῖ om Wᵃ. ‖ 26. περὶ Wᵃ. ‖ 27. ΔΕΗΖ] δέηται Wᵃ. ‖ 28. τοῦ] τὸ Wᵃ. ‖ 31. τῷ Wᵃ. ‖ 32. τροχιλαίας et 39. τροχιλαία et b 7. τροχιλαίαις P. ‖ 34. ἐκ θατέρου] ἑκατέρου Wᵃ. ‖ 35. ἢ Wᵃ. ‖ 36. μεγάλῳ βάρει Wᵃ.

1. ἕλξει om Wᵃ. ‖ 4. ἔτι ᾗ ἡ ἑτέρα ἕλκει εἰ P. ‖ 5. περὶ Wᵃ. ‖ 6. ποιήσει Wᵃ. ‖ 7. πολὺ Wᵃ. ‖ 13. τὸ Wᵃ. ‖ 15. μετ' αὐτοῦ Wᵃ. ‖ 18. ᾗ ἡ τοῦ PWᵃ. ‖ 23. μέγα Wᵃ. ‖ 26. ὁμοζύγου Wᵃ. ‖ 29. ἡ Wᵃ. ‖ 31. θάτερον Wᵃ utrobique. ‖ 35. ἓν ζυγὰ πολλὰ ἢ ζυγὸν Wᵃ.

ἕλκει τὸ ἐν τῇ πλάστιγγι κείμενον· ὥστε γινώσκειν, ὅταν ὀρθὴ ἡ φάλαγξ ᾖ, ἀπὸ ποίου σπάρτου πόσον βάρος ἔχει ἡ πλάστιγξ, καθάπερ εἴρηται. ὅλως μέν ἐστι τοῦτο ζυγόν, ἔχον μίαν μὲν πλάστιγγα, ἐν ᾗ ἵσταται τὸ βάρος, τὴν δ' ἑτέραν, ἐν ᾗ τὸ σταθμὸν ἐν τῇ φάλαγγι. διὸ σφαίρωμά ἐστιν ἡ φάλαγξ ἐπὶ θάτερον. τοιοῦτον δὲ ὂν πολλὰ ζυγά ἐστι, καὶ τοσαῦτα ὅσαπέρ ἐστι τὰ σπαρτία. ἀεὶ δὲ τὸ ἐγγύτερον σπαρτίον τῆς πλάστιγγος καὶ τοῦ ἱσταμένου βάρους μεῖζον ἕλκει βάρος, διὰ τὸ γίνεσθαι τὴν μὲν φάλαγγα πᾶσαν μοχλὸν ἀνεστραμμένον (ὑπομόχλιον μὲν γὰρ τὸ σπαρτίον ἕκαστον ἄνωθεν ὄν, τὸ δὲ βάρος τὸ ἐνὸν ἐν τῇ πλάστιγγι), ὅσῳ δ' ἂν μακρότερον ᾖ τὸ μῆκος τοῦ μοχλοῦ τοῦ ἀπὸ τοῦ ὑπομοχλίου, τοσούτῳ ἐκεῖ μὲν ῥᾷον κινεῖ, ἐνταῦθα δὲ σήκωμα ποιεῖ, καὶ ἵστησι τὸ πρὸς τὸ σφαίρωμα βάρος τῆς φάλαγγος.

21 Διὰ τί οἱ ἰατροὶ ῥᾷον ἐξαιροῦσι τοὺς ὀδόντας προσλαμβάνοντες βάρος τὴν ὀδοντάγραν ἢ τῇ χειρὶ μόνῃ ψιλῇ; πότερον διὰ τὸ μᾶλλον ἐξολισθαίνειν διὰ τῆς χειρὸς τὸν ὀδόντα ἢ ἐκ τῆς ὀδοντάγρας; ἢ μᾶλλον ὀλισθαίνει τῆς χειρὸς ὁ σίδηρος, καὶ οὐ περιλαμβάνει αὐτὸν κύκλῳ· μαλθακὴ γὰρ οὖσα ἡ σὰρξ τῶν δακτύλων καὶ προσμένει μᾶλλον καὶ περιαρμόττει. ἀλλ' ὅτι ἡ ὀδοντάγρα δύο μοχλοί εἰσιν ἀντικείμενοι, ἓν τὸ ὑπομόχλιον ἔχοντες τὴν σύναψιν τῆς θερμαστρίδος· τοῦ ῥᾷον οὖν κινῆσαι χρῶνται τῷ ὀργάνῳ πρὸς τὴν ἐξαίρεσιν. ἔστω γὰρ τῆς ὀδοντάγρας τὸ μὲν ἕτερον ἄκρον ἐφ' ᾧ τὸ Α, τὸ δὲ ἕτερον, τὸ Β, ὃ ἐξαιρεῖ· ὁ δὲ μοχλὸς ἐφ' ᾧ ΑΔΖ, ὁ δὲ ἄλλος μοχλὸς ἐφ' ᾧ ΒΓΕ, ὑπομόχλιον δὲ τὸ ΓΘΔ· ὁ δὲ ὀδοὺς ἐφ' οὗ Ι σύναψις· ὁ δὲ τὸ βάρος. ἑκατέρῳ οὖν τῶν ΒΖ καὶ ἅμα λαβὼν κινεῖ. ὅταν δὲ κινήσῃ, ἐξεῖλε ῥᾷον τῇ χειρὶ ἢ τῷ ὀργάνῳ.

22 Διὰ τί τὰ κάρυα ῥᾳδίως καταγνύουσιν ἄνευ πληγῆς ἐν τοῖς ὀργάνοις ἃ ποιοῦσι πρὸς τὸ καταγνύναι αὐτά; πολλὴ γὰρ ἀφαιρεῖται ἰσχὺς ἡ τῆς φορᾶς καὶ βίας. ἔτι δὲ σκληρῷ καὶ βαρεῖ συνθλίβων θᾶττον ἂν κατάξαι ἢ ξυλίνῳ καὶ κούφῳ τῷ ὀργάνῳ. ἢ διότι οὕτως ἐπ' ἀμφότερα θλίβεται ὑπὸ δύο μοχλῶν τὸ κάρυον, τῷ δὲ μοχλῷ ῥᾳδίως διαιρεῖται τὰ βάρη; τὸ γὰρ ὄργανον ἐκ δύο σύγκειται μοχλῶν, ὑπομόχλιον ἐχόντων τὸ αὐτό, τὴν συναφὴν ἐφ' ἧς τὸ Α. ὥσπερ οὖν εἰ ἦσαν ἐκβεβλημέναι, ὑφ' ὧν κινουμένων εἰς τὰ τῶν ΓΔ ἄκρα αἱ ΕΖ συνήγοντο ῥᾳδίως ἀπὸ μικρᾶς ἰσχύος· ἣν οὖν ἐν τῇ πληγῇ τὸ βάρος ἐποίει, ταύτην ἡ κρείττων ταύτης, ἡ τὸ ΕΓ καὶ ΖΔ, μοχλοὶ ὄντες ποιοῦσι· τῇ ἄρσει γὰρ εἰς τοὐναντίον αἴρονται, καὶ θλίβοντες καταγνύουσι τὸ ἐφ' ᾧ Κ. δι' αὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ ὅσῳ ἂν ἐγγύτερον ᾖ τῆς Α τὸ Κ, συντρίβεται θᾶττον· ὅσῳ γὰρ ἂν πλεῖον ἀπέχῃ τοῦ ὑπομοχλίου ὁ μοχλός, ῥᾷον κινεῖ καὶ πλεῖον ἀπὸ τῆς ἰσχύος τῆς αὐτῆς. ἔστιν οὖν τὸ μὲν Α ὑπομόχλιον, ἡ δὲ ΔΑΖ μοχλός, καὶ ἡ ΓΑΕ. ὅσῳ ἂν οὖν τὸ Κ ἐγγυτέρω ᾖ τῆς γωνίας τῶν Α, τοσούτῳ ἐγγύτερον γίνεται τῆς συναφῆς τῶν Α· τοῦτο δέ ἐστι τὸ ὑπομόχλιον. ἀνάγκη τοίνυν ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἰσχύος συναγούσης τὸ ΖΕ αἴρεσθαι πλέον. ὥστε ἐπεί ἐστιν ἐξ ἐναντίας ἡ ἄρσις, ἀνάγκη θλίβεσθαι μᾶλλον· τὸ δὲ μᾶλλον θλιβόμενον κατάγνυται θᾶττον.

23 Διὰ τί φερομένων δύο φορὰς ἐν τῷ ῥόμβῳ τῶν ἄκρων σημείων ἀμφοτέρων, οὐ τὴν ἴσην ἑκάτερον αὐτῶν εὐθεῖαν διέρχεται, ἀλλὰ πολλαπλασίαν θάτερον; ὁ αὐτὸς δὲ λόγος καὶ διὰ τί τὸ ἐπὶ τῆς πλευρᾶς φερόμενον ἐλάττω διέρχεται τῆς πλευρᾶς. τὸ μὲν γὰρ τὴν διάμετρον τὴν ἐλάττω, ἡ δὲ τὴν πλευρὰν τὴν μείζω, καὶ ἡ μὲν μίαν, τὸ δὲ δύο φέρεται φοράς. φερέσθω γὰρ ἐπὶ τῆς ΑΒ τὸ μὲν Α πρὸς τὸ Β, τὸ δὲ Β πρὸς τὸ Δ τῷ αὐτῷ τάχει· φερέσθω δὲ καὶ ἡ ΑΒ ἐπὶ τῆς ΑΓ παρὰ τὴν ΓΔ τῷ αὐτῷ τάχει τούτοις. ἀνάγκη δὴ τὸ μὲν Α ἐπὶ τῆς ΑΔ διαμέτρου φέρεσθαι, τὸ δὲ Β ἐπὶ τῆς ΒΓ, καὶ ἅμα διεληλυθέναι ἑκατέραν, καὶ τὴν ΑΒ τὴν ΑΓ πλευράν. ἐνηνέχθω γὰρ τὸ μὲν Α τὴν ΑΕ, ἡ δὲ ΑΒ τὴν ΑΖ, καὶ ἔστω ἐκβεβλημένη ἡ ΖΗ παρὰ τὴν ΑΒ, καὶ ἀπὸ τοῦ Ε πεπληρώσθω. ὅμοιον οὖν γίνεται τὸ παραπληρωθὲν τῷ ὅλῳ. ἴση ἄρα ἡ ΑΖ τῇ ΑΕ, ὥστε τὸ Α ἐπὶ τῆς πλευρᾶς ἐνήνεκται τῆς ΑΕ. ἡ δὲ ΑΒ τὴν ΑΖ εἴη ἂν ἐνηνεγμένη. ἔσται ἄρα ἐπὶ τῆς διαμέτρου κατὰ τὸ Θ. καὶ αἰεὶ δὲ ἀνάγκη αὐτὸ φέρεσθαι κατὰ τὴν διάμετρον. καὶ ἅμα ἡ πλευρὰ ἡ ΑΒ τὴν πλευρὰν τὴν ΑΓ δίεισι, καὶ τὸ Α τὴν διάμετρον δίεισι τὴν ΑΔ. ὁμοίως δὲ δειχθήσεται καὶ τὸ Β ἐπὶ τῆς ΑΓ διαμέτρου φερόμενον. ἴση γάρ ἐστιν ἡ ΒΕ τῇ ΒΗ. παραπληρωθέντος οὖν ἀπὸ τοῦ Η, ὅμοιόν ἐστι τῷ ὅλῳ τὸ ἐντός. καὶ τὸ Β ἐπὶ τῆς διαμέτρου ἔσται κατὰ τὴν σύναψιν τῶν πλευρῶν, καὶ ἅμα δίεισιν ἡ

5. τὸν βαθμόν *W*ᵃ. ‖ 6. ζυγά δέ ἐστι *W*ᵃ. ‖ 7. ἀεὶ — 8. σπαρτίον om *W*ᵃ. ‖ 10. ὑπομοχλίου *P*. ‖ 12. τοῦ ἀπὸ] τὸ ἀπὸ *W*ᵃ. ‖ 13. ἐκεῖ μὲν] ἐν τῷ μοχλῷ *W*ᵃ. ‖ 16. προσλαβόντες *W*ᵃ. ‖ 17. ψιλῇ ante τῇ *W*ᵃ. ‖ 23. ἔχοντι *W*ᵃ. ‖ 24. κερμαστρίδος *PW*ᵃ. ‖ 26. τὸ post ᾧ om *W*ᵃ. ‖ 34. ἀφερεῖ *P*. ‖ ἡ ἰσχὺς ἡ *W*ᵃ. ‖ 35. κατάξῃ *PW*ᵃ. ‖ 36. ἀμφότερον *W*ᵃ. ‖ 39. ᾗ *W*ᵃ.

1. οὖν εἴησαν *PW*ᵃ. ‖ 5. αἴροντες *W*ᵃ. ‖ 9. ἐστι μὲν οὖν τὸ α *W*ᵃ. ‖ 11. τῶν] τοῦ *W*ᵃ. ‖ τοῦτο] τοῦ *PW*ᵃ. ‖ 14. εὕρεσις *W*ᵃ. ‖ 19. τί] τὸ *P*. ‖ 27. πλευράν] πλείω *PW*ᵃ. ‖ τὴν α ε χ α β ἡ δὲ τὴν α ζ *PB*ᵃ. ‖ 28. περὶ *W*ᵃ. ‖ 29. ε παραπεπληρώσθω *H*ᵃ. ‖ 30. ὥστε — 31. τῆς ΑΕ add *LPB*ᵃ*H*ᵃ*W*ᵃ*q*. ‖ 34. δίεισι καὶ τὸ Α et 35. δίεισι — 36. διαμέτρου om *W*ᵃ. ‖ 36. ὅση *W*ᵃ. ‖ 38. Β om *W*ᵃ.

τε πλευρὰ τὴν πλευρὰν καὶ τὸ Β τὴν ΒΓ διάμετρον. ἅμα ἄρα καὶ τὸ Β τὴν πολλαπλασίαν τῆς ΑΒ δίεισι καὶ ἡ πλευρὰ τὴν ἐλάττονα πλευράν, τῷ αὐτῷ τάχει φερόμενα, καὶ ἡ πλευρὰ μείζω τοῦ Α διελήλυθε μίαν φορὰν φερομένη. ὅσῳ γὰρ ἂν ὀξύτερος γένηται ὁ ῥόμβος, ἡ μὲν διάμετρος ἡ ἐλάττων γίνεται, ἡ δὲ ΒΓ μείζων, ἡ δὲ πλευρὰ τῆς ΒΓ ἐλάττων. ἄτοπον γάρ, ὥσπερ ἐλέχθη, τὸ δύο φορὰς φερόμενον ἐνίοτε βραδύτερον φέρεσθαι τοῦ μίαν, καὶ ἀμφοτέρων ἰσοταχῶν σημείων δοθέντων μείζω διεξιέναι θάτερον. αἴτιον δὲ ὅτι τοῦ μὲν ἀπὸ τῆς ἀμβλείας φερομένου σχεδὸν ἐναντίαι ἀμφότεραι γίνονται, ἥν τε αὐτὴ φέρεται καὶ ἣν ὑπὸ τῆς πλευρᾶς ὑποφέρεται, τοῦ δὲ ἀπὸ τῆς ὀξείας συμβαίνει φέρεσθαι ἐπὶ τὸ αὐτό. συνεπουρίζει γὰρ ἡ τῆς πλευρᾶς τὴν ἐπὶ τῆς διαμέτρου· καὶ ὅσῳ ἂν τὴν μὲν ὀξυτέραν ποιήσῃ, τὴν δὲ ἀμβλυτέραν, ἡ μὲν βραδυτέρα ἔϛαι, ἡ δὲ θάττων. αἱ μὲν γὰρ ἐναντιώτεραι γίνονται διὰ τὸ ἀμβλυτέραν γίνεσθαι τὴν γωνίαν, αἱ δὲ μᾶλλον ἐπὶ τὰ αὐτὰ διὰ τὸ συνάγεσθαι τὰς γραμμάς. τὸ μὲν γὰρ Β σχεδὸν ἐπὶ τὸ αὐτὸ φέρεται κατ' ἀμφοτέρας τὰς φοράς· συνεπουρίζεται οὖν ἡ ἑτέρα, καὶ ὅσῳ ἂν ὀξυτέρα γίνηται ἡ γωνία, τοσούτῳ μᾶλλον. τὸ Α δὲ ἐπὶ τοὐναντίον· αὐτὸ μὲν γὰρ πρὸς τὸ Β φέρεται, ἡ δὲ πλευρὰ ὑποφέρει αὐτὸ πρὸς τὸ Δ. καὶ ὅσῳ ἂν ἀμβλυτέρα ἡ γωνία ᾖ, ἐναντιώτεραι αἱ φοραὶ γίνονται· εὐθυτέρα γὰρ ἡ γραμμὴ γίνεται. εἰ δ' ὅλως εὐθεῖα γένοιτο, παντελῶς ἂν εἴησαν ἐναντίαι. ἡ δὲ πλευρὰ ὑπ' οὐθενὸς κωλύεται μίαν φερομένη φοράν. εὐλόγως οὖν τὴν μείζω διέρχεται.

24 Ἀπορεῖται διὰ τί ποτε ὁ μείζων κύκλος τῷ ἐλάττονι κύκλῳ ἴσην ἐξελίττεται γραμμήν, ὅταν περὶ τὸ αὐτὸ κέντρον τεθῶσι; χωρὶς δὲ ἐκκυλιόμενοι, ὥσπερ τὸ μέγεθος αὐτῶν πρὸς τὸ μέγεθος ἔχει, οὕτως καὶ αἱ γραμμαὶ αὐτῶν γίνονται πρὸς ἀλλήλας. ἔτι δὲ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ κέντρου ὄντος ἀμφοῖν, ὁτὲ μὲν τηλικαύτη γίνεται ἡ γραμμὴ ἣν ἐκκυλίονται, ἡλίκην ὁ ἐλάττων κύκλος καθ' αὑτὸν ἐκκυλίεται, ὁτὲ δὲ ὅσην ὁ μείζων. ὅτι μὲν οὖν μείζω ἐκκυλίεται ὁ μείζων, φανερόν. γωνία μὲν γὰρ δοκεῖ κατὰ τὴν αἴσθησιν εἶναι ἡ περιφέρεια ἑκάϛου τῆς οἰκείας διαμέτρου, ἡ τοῦ μείζονος κύκλου μείζων, ἡ δὲ τοῦ ἐλάττονος ἐλάττων, ὥϛε τὸν αὐτὸν τοῦτον ἕξουσι λόγον, καθ' ἃς ἐξεκυλίσθησαν αἱ γραμμαὶ πρὸς ἀλλήλας κατὰ τὴν αἴσθησιν. ἀλλὰ μὴν καὶ ὅτι τὴν ἴσην ἐκκυλίονται, ὅταν περὶ τὸ αὐτὸ κέντρον κείμενοι ὦσι, δῆλον· καὶ οὕτως γίνεται ὁτὲ μὲν ἴση τῇ γραμμῇ ἣν ὁ μείζων κύκλος ἐκκυλίεται, ὁτὲ δὲ ἐλάττων. ἔστω γὰρ κύκλος ὁ μείζων μὲν ἐφ' οὗ τὰ ΔΖΓ, ὁ δὲ ἐλάττων ἐφ' οὗ τὰ ΕΗΒ, κέντρον δὲ ἀμφοῖν τὸ Α· καὶ ἣν μὲν ἐξελίττεται καθ' αὑτὸν ὁ μέγας, ἡ ἐφ' ἧς ΖΙ ἔϛω, ἣν δὲ ὁ ἐλάττων καθ' αὑτόν, ἡ ἐφ' ἧς ΗΚ, ἴση τῇ ΑΖ. ἐὰν δὴ κινῶ τὸν ἐλάττονα, τὸ αὐτὸ κέντρον κινῶ, ἐφ' οὗ τὸ Α· ὁ δὲ μέγας προσηρμόσθω. ὅταν οὖν ἡ ΑΒ ὀρθὴ γένηται πρὸς τὴν ΗΚ, ἅμα καὶ ἡ ΑΓ γίνεται ὀρθὴ πρὸς τὴν ΖΛ, ὥϛε ἔϛαι ἴσην ἀεὶ διεληλυθυῖα, τὴν μὲν ΗΚ, ἐφ' ᾧ ΗΒ περιφέρεια, τὴν δὲ ΖΛ ἡ ἐφ' ἧς ΖΓ. εἰ δὲ τὸ τέταρτον μέρος ἴσην ἐξελίττεται, δῆλον ὅτι καὶ ὁ ὅλος κύκλος τῷ ὅλῳ κύκλῳ ἴσην ἐξελιχθήσεται, ὥϛε ὅταν ἡ ΒΗ γραμμὴ ἔλθῃ ἐπὶ τὸ Κ, καὶ ἡ ΖΓ ἔϛαι περιφέρεια ἐπὶ τῆς ΖΛ, καὶ ὁ κύκλος ὅλος ἐξειλιγμένος. ὁμοίως δὲ καὶ ἐὰν τὸν μέγαν κινῶ, ἐναρμόσας τὸν μικρόν, τοῦ αὐτοῦ κέντρου ὄντος, ἅμα τῇ ΑΓ ἡ ΑΒ κάθετος καὶ ὀρθὴ ἔϛαι, ἡ μὲν πρὸς τὴν ΖΙ, ἡ δὲ πρὸς τὴν ΗΘ. ὥϛε ὅταν ἴσην ἡ μὲν τῇ ΗΘ ἔϛαι διεληλυθυῖα, ἡ δὲ τῇ ΖΙ, καὶ γένηται ὀρθὴ πάλιν ἡ ΖΑ πρὸς τὴν ΖΛ, καὶ ἡ ΑΓ ὀρθὴ πάλιν, ὡς τὸ ἐξ ἀρχῆς ἔσονται ἐπὶ τῶν ΘΙ. τὸ δὲ μήτε ϛάσεως γινομένης τὸ μεῖζον τῷ ἐλάττονι, ὥϛε μένειν τινὰ χρόνον ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σημείου· κινοῦνται γὰρ συνεχῶς ἄμφω ἀμφοτεράκις. μὴ ὑπερπηδῶντος τοῦ ἐλάττονος μηθὲν σημεῖον, τὸν μὲν μείζω τῷ ἐλάττονι ἴσην διεξιέναι, τὸν δὲ τῷ μείζονι, ἄτοπον. ἔτι δὲ μιᾶς κινήσεως οὔσης ἀεὶ τὸ κέντρον τὸ κινούμενον ὁτὲ μὲν τὴν μεγάλην ὁτὲ δὲ τὴν ἐλάττονα ἐκκυλίεσθαι θαυμαϛόν. τὸ γὰρ αὐτὸ τῷ αὐτῷ τάχει φερόμενον ἴσην πέφυκε διεξιέναι· τῷ αὐτῷ δὲ τάχει ἴσην ἐϛὶ κινεῖν ἀμφοτεράκις. ἀρχὴ δὲ ληπτέα ἥδε περὶ τῆς αἰτίας αὐτῶν, ὅτι ἡ αὐτὴ δύναμις καὶ ἴση τὸ μὲν βραδύτερον κινεῖ μέγεθος, τὸ δὲ ταχύτερον. εἰ δή τι εἴη ὃ μὴ πέφυκεν ὑφ' ἑαυτοῦ κινεῖσθαι, ἐὰν τοῦτο ἅμα καὶ αὐτὸ κινῇ τὸ πεφυκὸς κινεῖσθαι, βραδύτερον κινηθήσεται ἢ εἰ αὐτὴ καθ' αὑτὴν ἐκινεῖτο. καὶ ἐὰν μὲν πεφυκὸς ᾖ κινεῖσθαι, μὴ συγκινῆται δὲ μηθέν, ὡσαύτως ἕξει. καὶ ἀδύνατον δὴ κινεῖσθαι πλέον ἢ τὸ κινοῦν· οὐ γὰρ τὴν αὑτοῦ κινεῖται κίνησιν, ἀλλὰ

4. ἡ om W^a. ‖ 7. τὸ om W^a. ‖ 24. εὐθύτερον W^a. ‖ 29. ἐξελίττεται τὴν γραμμὴν W^a. ‖ κέντρῳ W^a. ‖ 38. ἡ δὲ τοῦ ἐλάττονος ἐλάττων om PW^a.

7. αὐτὸ P. ‖ ἡ ἐφ' οἷς PW^a. ‖ Ζ] τί W^a. ‖ 8. δὴ P. ‖ ἣ W^a. ‖ 9. δὲ W^a. ‖ κινῶν ἐφ' PW^a. ‖ 11. ἡ ΑΓ] αι W^a. ‖ 15. ἐξελεχθήσεται W^a. ‖ 16. περιφέρεια om W^a. ‖ 17. ΖΛ] γλ W^a. ‖ 20. ΗΘ] κθ W^a. ‖ 24. μένειν] μὲν W^a. ‖ 26. μὴ] μὲν W^a. ‖ 27. μείζω P. ‖ 33. ὅτε W^a. ‖ καὶ ἴση et 34. κινεῖ μέγεθος om W^a. ‖ 35. τοῦτο] τοῦ PW^a. ‖ 36. εἰ] ἡ PW^a. ‖ 37. συγκινῆται] κινῆται W^a. ‖ 39. αὑτοῦ] αὐτὴν P. ‖ ἀλλὰ τὴν τοῦ κινοῦντος. εἴη] εἰ PW^a.

τὴν τοῦ κινοῦντος. εἴη δὴ κύκλος ὁ μὲν μείζων τὸ Α, ὁ δὲ ἐλάττων ἐφ᾽ ᾧ Β. εἰ ὠθοίη δ᾽ ὁ ἐλάττων τὸν μείζω, μὴ κυλιομένου αὐτοῦ, φανερὸν ὅτι τοσοῦτον δίεισι τῆς εὐθείας ὁ μείζων, ὅσον ἐώσθη ὑπὸ τοῦ ἐλάττονος. τοσοῦτον δέ γε ἐώσθη ὅσον ὁ μικρὸς ἐκινήθη. ἴσην ἄρα τῆς εὐθείας διεληλύθασιν. ἀνάγκη τοίνυν καὶ εἰ κυλιόμενος ὁ ἐλάττων τὸν μείζω ὠθοίη, κυλισθῆναι μὲν ἅμα τῇ ὤσει, τοσοῦτον δ᾽ ὅσον ὁ ἐλάττων ἐκυλίσθη, εἰ μηθὲν αὐτὸς τῇ αὐτῇ κινήσει κινεῖται. ὡς γὰρ καὶ ὅσον ἐκίνει, τοσοῦτον κεκινῆσθαι ἀνάγκη τὸ κινούμενον ὑπ᾽ ἐκείνου. ἀλλὰ μὴν ὅ τε κύκλος τοσοῦτον ἐκίνησε τὸ αὐτό, κύκλῳ τε καὶ ποδιαίαν (ἔςω γὰρ τοσοῦτον ὃ ἐκινήθη), καὶ ὁ μέγας ἄρα τοσοῦτον ἐκινήθη. ὁμοίως δὲ κἂν ὁ μέγας τὸν μικρὸν κινήσῃ, ἔςαι κεκινημένος ὁ μικρὸς ὡς καὶ ὁ μείζων. καθ᾽ αὑτὸν μὲν δὴ κινηθεὶς ὁποτεροσοῦν, ἐάν τε ταχὺ ἐάν τε βραδέως· τῷ αὐτῷ δὲ τάχει εὐθὺς ὅσην ὁ μείζων πέφυκεν ἐξελιχθῆναι γραμμήν. ὅπερ καὶ ποιεῖ τὴν ἀπορίαν, ὅτι οὐκέτι ὁμοίως ποιοῦσιν ὅταν συναρμοσθῶσιν. τὸ δ᾽ ἔςιν, εἰ ὁ ἕτερος ὑπὸ τοῦ ἑτέρου κινεῖται οὐχ ἣν πέφυκεν, οὐδὲ τὴν αὑτοῦ κίνησιν. οὐθὲν γὰρ διαφέρει περιθεῖναι καὶ ἐναρμόσαι ἢ προσθεῖναι ὁποτερονοῦν ὁποτέρῳ· ὁμοίως γάρ, ὅταν ὁ μὲν κινῇ ὁ δὲ κινῆται ὑπὸ τούτου, ὅσον ἂν κινῇ ἅτερος, τοσοῦτον κινηθήσεται ἅτερος. ὅταν μὲν οὖν προσκείμενον κινῇ ἢ προσκρεμάμενον, οὐκ ἀεὶ κυλίει τις· ὅταν δὲ περὶ τὸ αὐτὸ κέντρον τεθῶσιν, ἀνάγκη κυλίεσθαι ἀεὶ τὸν ἕτερον ὑπὸ τοῦ ἑτέρου. ἀλλ᾽ οὐθὲν ἧττον οὐ τὴν αὑτοῦ κίνησιν ἅτερος κινεῖται, ἀλλ᾽ ὥσπερ ἂν εἰ μηδεμίαν εἶχε κίνησιν. κἂν ἔχῃ, μὴ χρῆται δ᾽ αὐτῇ, ταὐτὸ συμβαίνει. ὅταν μὲν οὖν ὁ μέγας κινῇ ἐνδεδεμένον τὸν μικρόν, ὁ μικρὸς κινεῖται ὅσηνπερ οὗτος· ὅταν δὲ ὁ μικρός, πάλιν ὁ μέγας ὅσην οὗτος. χωριζόμενος δὲ ἑκάτερος αὐτὸν κινεῖ αὐτός. ὅτι δὲ τοῦ αὐτοῦ κέντρου ὄντος καὶ κινοῦντος τῷ αὐτῷ τάχει συμβαίνει ἄνισον διεξιέναι αὐτοὺς γραμμήν, παραλογίζεται ὁ ἀπορῶν σοφιστικῶς. τὸ αὐτὸ μὲν γάρ ἐστι κέντρον ἀμφοῖν, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός, ὡς μουσικὸν καὶ λευκόν· τὸ γὰρ εἶναι ἑκατέρου κέντρου τῶν κύκλων οὐ τῷ αὐτῷ χρῆται. ὅταν μὲν οὖν ὁ κινῶν ᾖ ὁ μικρός, ὡς ἐκείνου κέντρον καὶ ἀρχή, ὅταν δὲ ὁ μέγας, ὡς ἐκείνου. οὔκουν τὸ αὐτὸ κινεῖ ἁπλῶς, ἀλλ᾽ ἔςιν ὥς.

Διὰ τί τὰς κλίνας ποιοῦσι διπλασιοπλεύρους, τὴν μὲν ἓξ ποδῶν καὶ μικρῷ μείζω πλευράν, τὴν δὲ τριῶν; καὶ διὰ τί ἐντείνουσιν οὐ κατὰ διάμετρον; ἢ τὸ μὲν μέγεθος τηλικαύτας, ὅπως τοῖς σώμασιν ὦσι σύμμετροι; γίνονται γὰρ οὕτω διπλασιόπλευροι, τετραπήχεις μὲν τὸ μῆκος, δίπηχεις δὲ τὸ πλάτος. ἐντείνουσι δὲ οὐ κατὰ διάμετρον ἀλλ᾽ ἀπ᾽ ἐναντίας, ὅπως τά τε ξύλα ἧττον διασπᾶται· τάχιςα γὰρ σχίζεται κατὰ φύσιν διαιρούμενα ταύτῃ, καὶ ἑλκόμενα πονεῖ μάλιστα. ἔτι ἐπειδὴ δεῖ βάρος δύνασθαι τὰ σπαρτία φέρειν, οὕτως ἧττον πονέσει λοξοῖς τοῖς σπαρτίοις ἐπιτιθεμένου τοῦ βάρους ἢ πλαγίοις. ἔτι δὲ ἔλαττον οὕτω σπαρτίον ἀναλίσκεται. ἔςω γὰρ κλίνη ἡ ΑΖΗΙ, καὶ δίχα διῃρήσθω ἡ ΖΗ κατὰ τὸ Β. ἴσα δὴ τρυπήματά ἐςιν ἐν τῇ ΖΒ καὶ ἐν τῇ ΖΑ. καὶ γὰρ αἱ πλευραὶ ἴσαι εἰσίν· ἡ γὰρ ὅλη ΖΗ διπλασία ἐςίν. ἐντείνουσι δ᾽ ὡς γέγραπται, ἀπὸ τοῦ Α ἐπὶ τὸ Β, εἶτα οὗ τὸ Γ, εἶτα οὗ τὸ Δ, εἶτα οὗ τὸ Θ, εἶτα οὗ τὸ Ε. καὶ οὕτως ἀεί, ἕως ἂν εἰς γωνίαν καταςρέψωσιν ἄλλην· δύο γὰρ ἔχουσι γωνίαι τὰς ἀρχὰς τοῦ σπαρτίου. ἴσα δέ ἐςι τὰ σπαρτία κατὰ τὰς κάμψεις, τό τε ΑΒ καὶ ΒΓ τῷ ΓΔ καὶ ΔΘ. καὶ τὰ ἄλλα δὲ τὰ τοιαῦτά ἐςιν, ὅτι οὕτως ἔχει ἡ αὐτὴ ἀπόδειξις. ἡ μὲν γὰρ ΑΒ τῇ ΕΘ ἴση· ἴσαι γάρ εἰσιν αἱ πλευραὶ τοῦ ΒΗΚΑ χωρίου, καὶ τὰ τρυπήματα ἴσα διέςηκεν. ἡ δὲ ΒΗ ἴση τῇ ΚΑ· ἡ γὰρ Β γωνία ἴση τῇ Η. ἐν ἴσοις γὰρ ἡ μὲν ἐκτός, ἡ δὲ ἐντός· καὶ ἡ μὲν Β ἐστὶν ἡμίσεια ὀρθῆς· ἡ γὰρ ΖΒ ἴση τῇ ΖΑ· καὶ γωνία δὲ ἡ κατὰ τὸ Ζ ὀρθή. ἡ δὲ Β γωνία ἴση τῇ κατὰ τὸ Η· ἡ γὰρ κατὰ τὸ Ζ ὀρθή, ἐπειδὴ διπλασιόπλευρον τὸ ἑτερόμηκες καὶ πρὸς μέσον κέκλαςαι. ὥςε ἡ ΑΓ τῇ ΕΗ ἴση. ταύτῃ δὲ ἡ ΚΘ· παράλληλος γάρ. ὥστε ἡ ΒΓ ἴση τῇ ΚΘ. ἡ δὲ ΓΕ τῇ ΔΘ. ὁμοίως δὲ καὶ αἱ ἄλλαι δείκνυνται ὅτι ἴσαι εἰσὶν αἱ κατὰ τὰς κάμψεις δύο ταῖς δυσίν. ὥςε δῆλον ὅτι τὰ τηλικαῦτα σπαρτία ὅσον τὸ ΑΒ, τέσσαρα τοσαῦτ᾽ ἔνεςιν ἐν τῇ κλίνῃ· ὅσον δ᾽ ἐςὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐν τῇ ΖΗ πλευρᾷ τρυπημάτων, καὶ ἐν τῷ ἡμίσει τῷ ΖΒ τὰ ἡμίση. ὥστε ἐν τῇ ἡμισείᾳ κλίνῃ τηλικαῦτα μεγέθη σπαρτίων ἐςὶν ὅσον τῷ ΒΑ ἔνεςι, τοσαῦτα δὲ τὸ πλῆθος ὅσαπερ ἐν τῷ ΒΗ τρυπήματα. ταῦτα δὲ οὐδὲν διαφέρει λέγειν ἢ ὅσα ἐν τῇ ΑΖ καὶ ΒΖ τὰ συνάμφω. εἰ δὲ κατὰ διάμετρον ἐνταθῇ τὰ σπαρτία, ὡς ἐν τῇ ΑΒΓΔ κλίνῃ ἔχει, τὰ ἡμίσεά εἰσιν οὐ τοσαῦτα

1. τὸ] ἡ *W*ᵃ. ‖ 4. ὑπὸ τοῦ ἐλάττονος om *PW*ᵃ. ‖ 9. κεκινεῖσθαι *W*ᵃ. ‖ 12. καὶ ὁ — ἐκινήθη om *W*ᵃ. ‖ 17. ὅτε *W*ᵃ. ‖ 21. ὁποτέρων *W*ᵃ. ‖ 26. αὐτὴν *P*. ‖ ἕτερος *W*ᵃ. ‖ 28. οὖν μὲν *W*ᵃ. ‖ 29. μικρὸς κ.] μέγας κ. *PW*ᵃ. ‖ 31. ὅτε δὲ τοῦ αὖ κέντρου *W*ᵃ. ‖ 33. π ιλογίζεται *W*ᵃ. ‖ 34. ὡς] καὶ *W*ᵃ. ‖ 35. ἑκάτερον κέντρον *W*ᵃ. ‖ 36. ἢ *P*.

9. σπαρτὰ et σπαρτοῖς, 32. σπαρτά, 35. σπαρτῶν *PW*ᵃ. ‖ 11. σπαρτὸν *W*ᵃ. ‖ 13. εἰσιν ἴσαι *W*ᵃ. ‖ 20. ἔχει om *P*. ‖ 22. τρυπήματα δ᾽ ἴσα διέςη *W*ᵃ. ‖ 23. Β] γ *W*ᵃ. ‖ 29. δὲ] δὲ τῇ *P*. ‖ 34. τῷ ζ θ *P*, τὸ θζ *W*ᵃ. ‖ 35. τὸ *W*ᵃ. ‖ 37. ΑΖ] θζ *W*ᵃ.

ἴσα αἱ πλευραὶ ἀμφοῖν, αἱ ΑΖ ΖΗ· τὰ ἴσα δέ, ὅσα ἐν τῷ ΖΒΖΑ τρυπήματα ἔνεστιν. μείζονες δέ εἰσιν αἱ ΑΖ ΒΖ δύο οὖσαι τῆς ΑΒ. ὥστε καὶ τὸ σπαρτίον μεῖζον τοσούτῳ ὅσον αἱ πλευραὶ ἄμφω μείζους εἰσὶ τῆς διαμέτρου.

26 Διὰ τί χαλεπώτερον τὰ μακρὰ ξύλα ἀπ' ἄκρου φέρειν ἐπὶ τῷ ὤμῳ ἢ κατὰ τὸ μέσον, ἴσου τοῦ βάρους ὄντος; πότερον ὅτι σαλευομένου τοῦ ξύλου τὸ ἄκρον κωλύει φέρειν, μᾶλλον ἀντισπῶν τῇ σαλεύσει τὴν φοράν; ἢ κἂν μηθὲν κάμπτηται μηδ' ἔχῃ πολὺ μῆκος, ὅμως χαλεπώτερον φέρειν ἀπ' ἄκρου; ἀλλ' ὅτι καὶ ῥᾷον αἴρεται ἀπ' ἄκρου ἢ ἐκ μέσου, διὰ τὸ αὐτὸ καὶ φέρειν οὕτω ῥᾴδιον. αἴτιον δὲ ὅτι ἐκ μέσου μὲν αἰρόμενον ἀεὶ ἐπικουφίζει ἄλληλα τὰ ἄκρα, καὶ θάτερον μέρος τὸ ἐπὶ θάτερον εὖ αἴρει. ὥσπερ γὰρ κέντρον γίνεται τὸ μέσον, ᾗ ἔχει τὸ αἶρον ἢ φέρον. εἰς τὸ ἄνω οὖν κουφίζεται ἑκάτερον τῶν ἄκρων εἰς τὸ κάτω ῥέπον. ἀπὸ δὲ τοῦ ἄκρου αἰρόμενον ἢ φερόμενον οὐ ποιεῖ τοῦτο, ἀλλ' ἅπαν τὸ βάρος ῥέπει ἐφ' ἓν μέσον, εἰς ὅπερ αἴρεται ἢ φέρεται. ἔστω μέσον ἐφ' οὗ Α, ἄκρα ΒΓ. αἰρομένου οὖν ἢ φερομένου κατὰ τὸ Α, τὸ μὲν Β κάτω ῥέπον ἄνω αἴρει τὸ Γ, τὸ δὲ Γ κάτω ῥέπον τὸ Β ἄνω αἴρει· ἅμα δὲ αἰρόμενα ἄνω ποιεῖ ταῦτα.

27 Διὰ τί, ἐὰν ᾖ λίαν μακρὸν τὸ αὐτὸ βάρος, χαλεπώτερον φέρειν ἐπὶ τοῦ ὤμου, κἂν μέσον φέρῃ τις, ἢ ἐὰν ἔλαττον ᾖ; πάλαι ἐλέχθη ὡς οὐκ ἔστιν αἴτιον ἡ σάλευσις· ἀλλ' ἡ σάλευσις νῦν αἰτιόν ἐστιν. ὅταν γὰρ ᾖ μακρότερον, τὰ ἄκρα σαλεύεται, ὥστε εἴη ἂν καὶ τὸν φέροντα χαλεπώτερον φέρειν μᾶλλον. αἴτιον δὲ τοῦ σαλεύεσθαι μᾶλλον, ὅτι τῆς αὐτῆς κινήσεως οὔσης μεθίσταται τὰ ἄκρα, ὅσῳπερ ἂν ᾖ μακρότερον τὸ ξύλον. ὁ μὲν γὰρ ὦμος κέντρον, ἐφ' οὗ τὸ Α (μένει γὰρ τοῦτο), αἱ δὲ ΑΒ καὶ ΑΓ αἱ ἐκ τοῦ κέντρου. ὅσῳ δ' ἂν ᾖ μεῖζον τὸ ἐκ τοῦ κέντρου ἢ τὸ ΑΒ ἢ καὶ τὸ ΑΓ, πλέον μεθίσταται μέγεθος. δέδεικται δὲ τοῦτο πρότερον.

28 Διὰ τί ἐπὶ τοῖς φρέασι τὰ κηλώνεια ποιοῦσι τοῦτον τὸν τρόπον; προστιθέασι γὰρ βάρος ἐν τῷ ξύλῳ τὸν μόλιβδον, ὄντος βάρους τοῦ κάδου αὐτοῦ, καὶ κενοῦ καὶ πλήρους ὄντος. ἢ ὅτι ἐν δυσὶ χρόνοις διῃρημένου τοῦ ἔργου (βάψαι γὰρ δεῖ, καὶ τοῦτ' ἄνω ἑλκύσαι) συμβαίνει καθιέναι μὲν κενὸν ῥᾳδίως, αἴρειν δὲ πλήρη χαλεπῶς; λυσιτελεῖ οὖν μικρῷ βραδύτερον εἶναι τὸ καταγαγεῖν πρὸς τὸ πολὺ κουφίσαι τὸ βάρος ἀνάγοντι. τοῦτο οὖν ποιεῖ ἐπ' ἄκρῳ τῷ κηλωνείῳ ὁ μόλιβδος προσκείμενος ἢ ὁ λίθος. καθιμῶντι μὲν γὰρ γίνεται βάρος μεῖζον ἢ εἰ μόνον κενὸν δεῖ κατάγειν τὸν κάδον· ὅταν δὲ πλήρης ᾖ, ἀνάγει ὁ μόλιβδος, ἢ ὅ τι ἂν ᾖ τὸ προσκείμενον βάρος. ὥστ' ἐστὶ ῥᾷον αὐτῷ τὰ ἄμφω ἢ ἐκείνῳ.

Διὰ τί, ὅταν φέρωσιν ἐπὶ ξύλου ἤ τινος τοιούτου δύο 29
ἄνθρωποι ἴσον βάρος, οὐχ ὁμοίως θλίβονται, ἐὰν μὴ ἐπὶ τῷ μέσῳ ᾖ τὸ βάρος, ἀλλὰ μᾶλλον ὅσῳ ἂν ἐγγύτερον ᾖ τῶν φερόντων; ἢ διότι μοχλὸς μὲν γίνεται οὕτως ἐχόντων τὸ ξύλον, τὸ δὲ βάρος ὑπομόχλιον, ὁ δὲ ἐγγύτερος τοῦ βάρους τῶν φερόντων τὸ βάρος τὸ κινούμενον, ἅτερος δὲ τῶν φερόντων τὸ βάρος ὁ κινῶν. ὅσῳ γὰρ πλέον ἀπέχει τοῦ βάρους, τοσούτῳ ῥᾷον κινεῖ, καὶ θλίβει μᾶλλον τὸν ἕτερον εἰς τὸ κάτω, ὥσπερ ἀντερείδοντος τοῦ βάρους τοῦ ἐπικειμένου καὶ γινομένου ὑπομοχλίου. ἐν μέσῳ δὲ ὑποκειμένου τοῦ βάρους, οὐδὲν μᾶλλον ἅτερος θατέρῳ γίνεται βάρος, οὐδὲ κινεῖ, ἀλλ' ὁμοίως ἑκάτερος ἑκατέρῳ γίνεται βάρος.

Διὰ τί οἱ ἀνιστάμενοι πάντες πρὸς ὀξεῖαν γωνίαν τῷ 30
μηρῷ ποιήσαντες τὴν κνήμην ἀνίστανται, καὶ τῷ θώρακι πρὸς τὸν μηρόν; εἰ δὲ μή, οὐκ ἂν δύναιντο ἀναστῆναι. πότερον ὅτι τὸ ἴσον ἠρεμίας πανταχοῦ αἴτιον, ἡ δὲ ὀρθὴ γωνία τοῦ ἴσου, καὶ ποιεῖ στάσιν· διὸ καὶ φέρεται πρὸς ὁμοίας γωνίας τῇ περιφερείᾳ τῆς γῆς. οὐ γὰρ ὅτι καὶ πρὸς ὀρθὴν ἔσται τῷ ἐπιπέδῳ. ἢ ὅτι ἀνιστάμενος γίνεται ὀρθός, ἀνάγκη δὲ τὸν ἑστῶτα κάθετον εἶναι πρὸς τὴν γῆν. εἰ οὖν μέλλει ἔσεσθαι πρὸς ὀρθήν, τοῦτο δέ ἐστι τὸ τὴν κεφαλὴν ἔχειν κατὰ τοὺς πόδας, καὶ γίνεσθαι δὴ ὅτε ἀνίσταται. ὅταν μὲν οὖν καθήμενος ᾖ, παράλληλον ἔχει τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς πόδας, καὶ οὐκ ἐπὶ μιᾶς εὐθείας. ἡ κεφαλὴ Α ἔστω, θώραξ ΑΒ, μηρὸς ΒΓ, κνήμη ΓΔ. πρὸς ὀρθὴν δὲ γίνεται ὅ τε θώραξ [ἐφ' ὧν ΑΒ] τῷ μηρῷ καὶ ὁ μηρὸς τῇ κνήμῃ οὕτως καθημένῳ. ὥστε οὕτως ἔχοντα ἀδύνατον ἀναστῆναι. ἀνάγκη δὲ ἐγκλῖναι τὴν κνήμην καὶ ποιεῖν τοὺς πόδας ὑπὸ τὴν κεφαλήν. τοῦτο δὲ ἔσται, ἐὰν ἡ ΓΔ ἐφ' ἧς τὰ ΓΖ γένηται, καὶ ἅμα ἀναστῆναι συμβήσεται, καὶ ἔχειν ἐπὶ

5. ἀπ' ἄκρου] ἀπὸ μακροῦ PWᵃ. ‖ 11. ἢ om P. ‖ 12. αἴτιον δὲ ὅτι] ἐπειδὴ διότι Wᵃ. ‖ 13. θάτερα P. ‖ 14. ᾗ] ἢ Wᵃ. ‖ 15. τὰ Wᵃ. ‖ 18. ἔστω μέσον om PWᵃ. ‖ 23. φέρει Wᵃ. ‖ φέροι P, φέρει Wᵃ. ‖ 24. ὡς et ἡ σάλευσις om PWᵃ. ‖ 26. ἂν om P. ‖ 28. ὅτι] ἀπὸ post lacunam P. ‖ οὔσης om P Wᵃ. ‖ 29. ἐφ' οὗ — 31. κέντρου om Wᵃ. ‖ 34. κοιλώνια PWᵃ.

2. εἶναι et πρὸς om PWᵃ. ‖ 3. τῶν κοιλωνίων P, κοιλωνίῳ Wᵃ. ‖ 4. ὁ om PWᵃ. ‖ μὲν om Wᵃ. ‖ 5. ἢ εἰ] εἴη PWᵃ. ‖ τὸν κάδον om PWᵃ. ‖ 6. ἂν ᾖ] ἐστὶν ἢ P. ‖ 8. ἐκεῖνα Wᵃ. ‖ 11. μέσῳ] μόνῳ P. ‖ 12. οὕτως] ἐλάττων PWᵃ. ‖ 13. τῶν ξύλων Wᵃ. ‖ ὑπομοχλίων Wᵃ. ‖ 15. ἀπέχῃ P. ‖ 16. τοσοῦτον Wᵃ. ‖ 17. τοῦ ἐπικειμένου — 19. βάρους om Wᵃ. ‖ 20. ὅμως Wᵃ. ‖ 28. κάθαιτον Wᵃ. ‖ 29. ὀρθὸν PWᵃ. ‖ 32. εὐθείας] ἴσου PWᵃ. ‖ 33. κνῆμαι P. ‖ 34. ὅτι Wᵃ. ‖ 36. ἐκκλῖναι PWᵃ. ‖ 38. ἔχει PWᵃ.

τῆς αὐτῆς ἴσης τὴν κεφαλήν τε καὶ τὺς πόδας. ἡ δὲ ΓΖ ὀξεῖαν ποιεῖ γωνίαν πρὸς τὴν ΒΓ.

31 Διὰ τί ῥᾷον κινεῖται τὸ κινούμενον ἢ τὸ μένον, οἷον τὰς ἁμάξας θᾶττον κινουμένας ὑπάγουσιν ἢ ἀρχομένας; ἢ ὅτι χαλεπώτατον μὲν τὸ εἰς τὐναντίον κινύμενον κινῆσαι βάρος; ἀφαιρεῖται γάρ τι τῆς τῦ κινῦντος δυνάμεως, κἂν πολὺ θᾶττον ᾖ· ἀνάγκη γὰρ βραδυτέραν γίνεσθαι τὴν ὦσιν τῦ ἀντωθυμένυ. δεύτερον δέ, ἐὰν ἠρεμῇ· ἀντιτείνει γὰρ καὶ τὸ ἠρεμῦν. τὸ δὲ κινύμενον ἐπὶ τὸ αὐτὸ τῷ ὠθῦντι ὅμοιον ποιεῖ ὥσπερ ἂν εἰ αὐξήσειέ τις τὴν τοῦ κινῦντος δύναμιν καὶ ταχυτῆτα· ὃ γὰρ ὑπ' ἐκείνυ ἂν ἔπασχε, τῦτο αὐτὸ ποιεῖ εἰς τὸ πρὸ ὁδῦ κινύμενον.

32 Διὰ τί παύεται φερόμενα τὰ ῥιφέντα; πότερον ὅταν λήγῃ ἡ ἰσχὺς ἡ ἀφεῖσα, ἢ διὰ τὸ ἀντισπᾶσθαι, ἢ διὰ τὴν ῥοπήν, ἐὰν κρείττων ᾖ τῆς ἰσχύος τῆς ῥιψάσης; ἢ ἄτοπον τὸ ταῦτ' ἀπορεῖν, ἀφέντα τὴν ἀρχήν.

33 Διὰ τί φέρεταί τι ὐ τὴν αὐτῦ φοράν, μὴ ἀκολυθῦντος καὶ ὠθῦντος τῦ ἀφέντος; ἢ δῆλον ὅτι ἐποίησε τοιῦτον τὸ πρῶτον ὡς θάτερον ὠθεῖν, καὶ τῦθ' ἕτερον· παύεται δέ, ὅταν μηκέτι δύνηται ποιεῖν τὸ προωθῦν τὸ φερόμενον ὥστε ὠθεῖν, καὶ ὅταν τὸ τῦ φερομένου βάρος ῥέπῃ μᾶλλον τῆς εἰς τὸ πρόσθεν δυνάμεως τῦ ὠθῦντος.

34 Διὰ τί ὔτε τὰ ἐλάττονα ὔτε τὰ μεγάλα πόρρω φέρεται ῥιπτύμενα, ἀλλὰ δεῖ συμμετρίαν τινὰ ἔχειν πρὸς τὸν ῥιπτοῦντα; πότερον ὅτι ἀνάγκη τὸ ῥιπτούμενον καὶ ὠθύμενον ἀντερείδειν ὅθεν ὠθεῖται; τὸ δὲ μηθὲν ὑπεῖκον διὰ μέγεθος ἢ μηδὲν ἀντερεῖσαν δι' ἀσθένειαν οὐ ποιεῖ ῥῖψιν οὐδὲ ὦσιν. τὸ μὲν οὖν πολὺ ὑπερβάλλον τῆς ἰσχύος τῆς ὠθούσης οὐθὲν ὑπείκει, τὸ δὲ πολὺ ἀσθενέστερον ὐδὲν ἀνερείδει. ἢ ὅτι τοσοῦτον φέρεται τὸ φερόμενον, ὅσον ἂν ἀέρα κινήσῃ εἰς βάθος; τὸ δὲ μηδὲν κινούμενον οὐδ' ἂν κινήσειεν οὐδέν. συμβαίνει δὴ ἀμφότερα τούτοις ἔχειν. τό τε γὰρ σφόδρα μέγα καὶ τὸ σφόδρα μικρὸν ὥσπερ οὐθὲν κινούμενά ἐςι· τὸ μὲν γὰρ αὐτὸ καθ' ὃν κινεῖ, τὸ δ' ὐθὲν κινεῖται.

Διὰ τί τὰ φερόμενα ἐν τῷ δινουμένῳ ὕδατι εἰς τὸ 35
μέσον τελευτῶντα φέρονται ἅπαντα; πότερον ὅτι μέγεθος ἔχει τὸ φερόμενον, ὥστε ἐν δυσὶ κύκλοις εἶναι, τῷ μὲν ἐλάττονι τῷ δὲ μείζονι, ἑκάτερον αὐτῦ τῶν ἄκρων. ὥστε περισπᾷ ὁ μείζων διὰ τὸ φέρεσθαι θᾶττον, καὶ πλάγιον ἀπωθεῖ αὐτὸ εἰς τὸν ἐλάττω. ἐπεὶ δὲ πλάτος ἔχει τὸ φερόμενον, καὶ ὗτος πάλιν τὸ αὐτὸ ποιεῖ, καὶ ἀπωθεῖ εἰς τὸν ἐντός, ἕως ἂν εἰς τὸ μέσον ἔλθῃ. καὶ τότε μένει διὰ τὸ ὁμοίως ἔχειν πρὸς ἅπαντας τὺς κύκλους τὸ φερόμενον, διὰ τὸ μέσον· καὶ γὰρ τὸ μέσον ἴσον ἀπέχει ἐν ἑκάστῳ τῶν κύκλων. ἢ ὅτι ὅσων μὲν μὴ κρατεῖ ἡ φορὰ τῦ δινουμένου ὕδατος διὰ τὸ μέγεθος, ἀλλ' ὑπερέχει τῇ βαρύτητι τῆς τῦ κύκλυ ταχυτῆτος, ἀνάγκη ὑπολείπεσθαι καὶ βραδύτερον φέρεσθαι. βραδύτερον δὲ ὁ ἐλάττων κύκλος φέρεται· τὸ αὐτὸ γὰρ ἐν ἴσῳ χρόνῳ ὁ μέγας τῷ μικρῷ ςρέφεται κύκλῳ, ὅταν ὦσι περὶ τὸ αὐτὸ μέσον. ὥςε εἰς τὸν ἐλάττονα κύκλον ἀναγκαῖον ἀπολείπεσθαι, ἕως ἂν ἐπὶ τὸ μέσον ἔλθῃ. ὅσων δὲ πρότερον κρατεῖ ἡ φορά, λήγουσα ταὐτὸ ποιήσει. δεῖ γὰρ τὸν μὲν εὐθύ, τὸν δὲ ἕτερον κρατεῖν τῇ ταχυτῆτι τῦ βάρους, ὥςε εἰς τὸν ἐντὸς ἀεὶ κύκλον ὑπολείπεσθαι πᾶν. ἀνάγκη γὰρ αὐτὸ ἐντὸς ἢ ἐκτὸς κινεῖσθαι τὸ μὴ κρατούμενον. ἐν αὐτῷ δὴ τοίνυν ἐν ᾧ ἐστίν, ἀδύνατον φέρεσθαι τὸ μὴ κρατύμενον. ἔτι δὲ ἧττον ἐν τῷ ἐκτός· θάττων γὰρ ἡ φορὰ τῦ ἐκτὸς κύκλου. λείπεται δὲ εἰς τὸν ἐντὸς τὸ μὴ κρατύμενον μεθίςασθαι. ἀεὶ δὲ ἕκαςον ἐπιδίδωσιν εἰς τὸ μὴ κρατεῖσθαι. ἐπεὶ δὲ πέρας τῦ μὴ κινεῖσθαι ποιεῖ τὸ εἰς μέσον ἐλθεῖν, μένει δὲ τὸ κέντρον μόνον, ἅπαντα ἀνάγκη εἰς τῦτο δὴ ἀθροίζεσθαι.

1. ἴσας *PW*[a]. ‖ 11. παχύτητα *P*. ‖ 14. ἀντισπάσαι *PW*[a]. ‖ 15. κρείττων ᾖ] κρείττω *P*. ‖ 18. τῦ ἀφέντος om *PW*[a]. ‖ 24. ῥιπτόμενα *P*.

9. αὐτὸν *P*. ‖ ἐλάττονα *W*[a]. ‖ 11. τότε μένει] τιθέαμεν εἰ *PW*[a]. ‖ 14. δινομένου *P*. ‖ 21. ὅσω *PW*[a]. ‖ πότερον *P*. ‖ 23. τραχύτητι *W*[a]. ‖ 25. δὲ *PW*[a]. ‖ τοίνυν τοῖς *W*[a]. ‖ 27. θᾶττον *P*. ‖ 29. δὲ et 30. εἰς om *PW*[a].

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ.

Α. ΟΣΑ ΙΑΤΡΙΚΑ.

Διὰ τί αἱ μεγάλαι ὑπερβολαὶ νοσώδεις; ἢ ὅτι ὑπερβολὴν ἢ ἔλλειψιν ποιοῦσιν; τοῦτο δὲ ἦν ἡ νόσος.

2 Διὰ τί [δὲ] τὰς νόσους ὑγιάζουσιν πολλάκις, ὅταν πολὺ ἐκστῇ τις; καὶ ἐνίων ἰατρῶν τοιαύτη ἡ τέχνη· ὑπερβολαῖς γὰρ ἰῶνται οἴνου ἢ ὕδατος ἢ ἅλμης ἢ σίτου ἢ λιμοῦ. ἢ ὅτι ἐναντία ἀλλήλοις τὰ τὴν νόσον ποιοῦντα· εἰς τὸ μέσον οὖν ἄγει θάτερον ἑκάτερα.

3 Διὰ τί αἱ τῶν ὡρῶν μεταβολαὶ καὶ πνεύματα ἐπιτείνουσιν ἢ παύουσι καὶ κρίνουσι τὰς νόσους καὶ ποιοῦσιν; ἢ ὅτι θερμαὶ καὶ ψυχραί εἰσι καὶ ὑγραὶ καὶ ξηραί, αἱ δὲ νόσοι τούτων εἰσὶν ὑπερβολαί, ἡ δὲ ὑγεία ἰσότης. ἐὰν οὖν δι' ὑγρότητα καὶ ψύξιν, ἡ ἐναντία ὥρα παύει· ἐὰν δὲ ἐναντία ὥρα ἔχηται, ἡ ὁμοία κρᾶσις ἐπιγενομένη ἐπέτεινε καὶ ἀνεῖλεν. διὰ ταῦτα δὲ καὶ νοσίζουσι τοὺς ὑγιαίνοντας, ὅτι μεταβάλλουσαι λύουσι τὴν κρᾶσιν· ἅμα γὰρ ταῖς οἰκείαις ὥραις καὶ ἡλικίαις καὶ τόποις αὐξάνεται. διὸ δεῖ ἐν ταῖς μεταβολαῖς μάλιστα διακυβερνᾶν. ὃ δὲ καθόλου περὶ τῶν ὡρῶν εἴρηται, καὶ κατὰ μέρος τὸ αὐτὸ αἴτιον. αἱ γὰρ τῶν πνευμάτων μεταβολαὶ καὶ τῶν ἡλικιῶν καὶ τόπων ὥρας τινός εἰσι μεταβολαί. διὸ καὶ ταῦτα ἐπιτείνει καὶ παύει καὶ κρίνει καὶ ποιεῖ, ὥσπερ αἱ ὧραι, καὶ ἐπιτολαὶ τῶν ἄστρων, ὥσπερ Ὠρίων καὶ Ἀρκτοῦρος καὶ Πλειὰς καὶ Κύων, ὥσπερ πνευμάτων καὶ ὑδάτων καὶ εὐδιῶν καὶ χειμώνων καὶ ἀλέας.

4 Διὰ τί ἐν ταῖς μεταβολαῖς τῶν ὡρῶν ἐμέτοις οὐ δεῖ χρῆσθαι; ἢ ἵνα μὴ γένηται συντάραξις διαφόρων γινομένων τῶν περιττωμάτων διὰ τὰς μεταβολάς.

Διὰ τί καὶ οἱ κιβδηλιῶντες καὶ ὑπὸ λιμοῦ τοὺς πόδας 5
οἰδοῦσιν; ἢ διὰ τὴν σύντηξιν ἀμφότεροι; συντήκονται δὲ οἱ μὲν διὰ λιμὸν διὰ τὸ ὅλως μὴ λαμβάνειν τροφήν, οἱ δὲ κιβδηλιῶντες διὰ τὸ μηδὲν ἀπολαύειν ἧς λαμβάνουσι τροφῆς.

Διὰ τί τῶν ἀπὸ χολῆς νοσημάτων ἐν τῷ θέρει (πυρέτ- 6
τουσι γὰρ μάλιστα ἐν τῷ θέρει) τὰ ὀξέα ἀπὸ χολῆς ὄντα ἐν τῷ χειμῶνι γίνεται μᾶλλον; ἢ ὅτι μετὰ πυρετοῦ ὄντα ὀξέα ἐστὶ διὰ τὸ βίαια εἶναι, ἡ δὲ βία παρὰ φύσιν. ὑγραινομένων γάρ τινων τόπων θερμὴ φλεγμασία γίνεται· ἡ δὲ φλεγμασία ὑπερβολὴ θερμότητος οὖσα ποιεῖ τοὺς πυρετούς. ἐν μὲν οὖν τῷ θέρει ξηραὶ καὶ θερμαί εἰσιν αἱ νόσοι, ἐν δὲ τῷ χειμῶνι ὑγραὶ καὶ θερμαί, διὸ ὀξεῖαι· ταχέως γὰρ ἀναιροῦσιν· οὐ γὰρ θέλει πέττεσθαι διὰ τὸ πλῆθος τοῦ περιττώματος.

Διὰ τί ποτε ὁ λοιμὸς μόνη τῶν νόσων μάλιστα τοὺς 7
πλησιάζοντας τοῖς θεραπευομένοις προσαναπίμπλησιν; ἢ ὅτι μόνη τῶν νόσων κοινή ἐστιν ἅπασιν, ὥστε διὰ τοῦτο πᾶσιν ἐπιφέρει τὸν λοιμόν, ὅσοι φαύλως ἔχοντες προϋπάρχουσιν. καὶ γὰρ διὰ τὸ ὑπέκκαυμα τῆς νόσου τῆς παρὰ τῶν θεραπευομένων γινομένης ταχέως ὑπὸ τοῦ πράγματος ἁλίσκονται.

Διὰ τί τοῦ χειμῶνος βορείου γενομένου, ἐὰν τὸ ἔαρ ἔπομ- 8
βρον γένηται καὶ νότιον, τὸ θέρος νοσῶδες γίνεται πυρετοῖς καὶ ὀφθαλμίαις; ἢ ὅτι τά τε σώματα ἐκδέχεται τὸ θέρος πολλὴν ἔχοντα ἀλλοτρίαν ὑγρότητα, καὶ ἡ γῆ καὶ ὁ τόπος ἐν ᾧ ἂν οἰκῶσι, γίνεται ἔφυδρος καὶ τοιοῦτος οἷοι λέγονται οἱ ἀεὶ νοσώδεις τόποι; πρῶτον μὲν οὖν ὀφθαλμίαι γίνονται τηκομένης τῆς περὶ τὴν κεφαλὴν περιττώσεως, ἔπειτα πυ-

Codices $C^aX^aY^a$ et $QK^aN^aO^a$*rstuvwx*. Tit. φυσικὰ προβλήματα $C^aK^aN^aY^a$*rstw*, plerique additis κατ' εἶδος συναγωγῆς.

3. ἡ om C^a. ‖ 5. πολυεκτῇ C^a. ‖ 8. θάτερον ἑκάτερα K^a, αὐτὰ δι' ἑκατέρου *x*: ceteri θάτερον ἑκατέρου. ‖ 10. παύουσι K^a. ‖ 11. ψυχραὶ καὶ θερμαί εἰσὶ *x*, θερμαί εἰσι καὶ ψυχραὶ C^a. ‖ 12. οὖν om *w*. ‖ 13. καὶ] ἢ $QC^aK^aN^aY^a$*vw*. ‖ ἡ ἐν αὐτῷ ὥρα παύῃ C^a. ‖ δὲ] δὲ μὴ X^a et rc K^a et margo *u*. ‖ 15. δὲ om C^a. ‖ νοσήζουσι K^a. ‖ 16. γὰρ om C^a. ‖ 20. ὥρα *w*. ‖ 21. καὶ κρίνει καὶ ποιεῖ om C^a. ‖ 24. εὐδειῶν *v*. ‖ 25. ἐμέτης K^a. ‖ οὐ om $C^aK^aN^aX^a$*vw* et pr Y^a. ‖ 26. γινομένων $K^aN^aY^a$: ceteri γειομένων. ‖ 27. ἐν τῇ μεταβολῇ X^a.

1. καὶ] καὶ οἱ X^a, om C^a. ‖ λοιμοῦ *v*. ‖ 2. ὁ C^a. ‖ 4. ἀπολαμβάνουσι X^a. ‖ 6. μᾶλλον X^a. ‖ 7. ὅτι C^a: ceteri διότι. sed pr Y^a om. ‖ πυρετῶν $C^aK^aY^a$*v*. ‖ 9. δὲ] γὰρ C^a. ‖ 10. θερμασία X^a. ‖ 11. αἱ om $C^aK^aN^aX^aY^a$*v*. ‖ 15. ἡ $C^aK^aN^aX^aY^a$*v*. ‖ λιμὸς K^a. ‖ 19. περὶ C^a. ‖ 21. τὸ] τὸ ἐπ' αὐτῷ margo *r*. ‖ 22. καὶ νότιον γένηται C^a. ‖ 25. γίνεται] ἀναγίνεται C^a. ‖ 26. ἀεὶ om C^a. ‖ 27. περιπτώσεως X^a.

ρετοί. δεῖ γὰρ νοῆσαι ὅτι τὸ αὐτὸ καὶ θερμότατον γίνεται καὶ ψυχρότατον, οἷον ὕδωρ καὶ λίθος ὁ μὲν ζεῖ, τὸ δὲ κάει μᾶλλον. ἔν τε οὖν ἀέρι πνίγη γίνεται θερμαινομένου τοῦ ἀέρος διὰ πάχος, καὶ ἐν τοῖς σώμασιν ὡσαύτως πνίγη καὶ καύματα, τὸ δὲ ἐν σώματι καῦμα πυρετός ἐστιν, ἐν δὲ ὀφθαλμοῖς ὀφθαλμίαι. ὅλως δὲ καὶ ἡ μεταβολὴ ἰσχυρὰ οὖσα τὰ σώματα φθείρει, ὅταν τοῦ ἔαρος ὑγροῦ ὄντος εὐθὺς ἐπιλαμβάνῃ τὸ θέρος θερμὸν ὂν καὶ ξηρόν. ἔτι δὲ χαλεπώτερον, ἐὰν καὶ τὸ θέρος ἔπομβρον γένηται. ἔχει γὰρ ὁ ἥλιος ὕλην ἣν ποιήσει ζεῖν καὶ ἐν τοῖς σώμασι καὶ ἐν τῇ γῇ καὶ ἀέρι· διὸ γίνονται πυρετοὶ καὶ ὀφθαλμίαι.

9 Διὰ τί, ἐὰν ὁ χειμὼν νότιος γένηται καὶ ἔπομβρος, τὸ δὲ ἔαρ αὐχμηρὸν καὶ βόρειον, νοσῶδες γίνεται καὶ τὸ ἔαρ καὶ τὸ θέρος; ἢ ὅτι ἐν μὲν τῷ χειμῶνι διὰ τὴν ἀλέαν καὶ ὑγρότητα ὁμοίως τὰ σώματα διάκειται τῇ ὥρᾳ; ὑγρὰ γὰρ ἀνάγκη εἶναι καὶ οὐ συνεστηκότα. οὕτω δὲ ἐχόντων, τὸ ἔαρ ψυχρὸν ὂν ἔπηξε καὶ ἐσκλήρυνεν αὐτὰ διὰ τὸν αὐχμόν, ὥστε ταῖς μὲν κυούσαις ὁ τόκος ὁ ἐαρινὸς εἰς ἐκτρώσεις γίνεται διὰ τὴν θερμασίαν καὶ τὸν σφακελισμὸν τὸν γινόμενον ὑπὸ τῆς ξηρᾶς ψυχρότητος, ἅτε οὐκ ἐκκρινομένης τῆς ὑγρότητος, τὰ δὲ κυόμενα παιδία ἀσθενῆ γίνεται καὶ πηρὰ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ ψύχους· συμβέβηκε γὰρ τότε γεννώμενα [ἐν εὐδίᾳ] καὶ συστῆναι καὶ τραφῆναι ἐν τῇ τεκούσῃ. τοῖς δὲ ἄλλοις, ἅτε ἐν τῷ ἔαρι οὐκ ἀποκαθαρθέντος τοῦ φλέγματος τὴν ὑπερβολήν, ὃ συμβαίνει ὅταν ἀλεεινὸν γένηται, ἀλλὰ διὰ ψῦχος συστάντος, ὅταν ἐπιλάβῃ τὸ θέρος καὶ ἡ ἀλέα τήκουσα βίᾳ, τοῖς μὲν χολώδεσι καὶ ξηροῖς, διὰ τὸ μὴ διερὰ εἶναι τὰ σώματα αὐτοῖς ἀλλὰ τὴν φύσιν αὖον ἔχειν, γίνονται μὲν ὑγρότητες, αὗται δὲ λεπταί, ὥστε ὀφθαλμίαις ξηραῖς ἁλίσκονται, οἱ δὲ φλεγματώδεις βράγχοις καὶ εἰς τὸν πνεύμονα κατάρροις. ταῖς γυναιξὶ δὲ δυσεντερίαι γίνονται διὰ τὴν ὑγρότητα καὶ ψυχρότητα τῆς φύσεως, τοῖς δὲ γεραιτέροις ἀποπληξίαι, ὅταν ἀθρόον λυθὲν ὑγρὸν ἐπιπέσῃ καὶ δι' ἀσθένειαν τοῦ συμφύτου θερμοῦ παγῇ.

10 Διὰ τί, ἐὰν μὲν τὸ θέρος αὐχμηρὸν γένηται καὶ βόρειον, τὸ δὲ μετόπωρον ἐναντίον, ὑγρὸν καὶ νότιον, ἐν τῷ χειμῶνι κεφαλαλγίαι τε γίνονται καὶ βράγχοι καὶ βῆχες, καὶ τελευτῶσιν εἰς φθίσεις; ἢ ὅτι λαμβάνει ὕλην πολλὴν ὁ χειμών, ὥστ' αὐτῷ ἔργον ἐστὶ πῆξαι τὴν ὑγρότητα καὶ φλέγμα ποιῆσαι; ἐν μὲν οὖν ταῖς κεφαλαῖς ὅταν ὑγρασία γένηται, βάρη ποιεῖ, ἐὰν δὲ ᾖ πολλὴ καὶ ψυχρά, σφακελισμούς· ἐὰν δὲ διὰ πλῆθος μὴ πήξῃ, ῥεῖ εἰς τὸν ἐχόμενον τόπον, ὅθεν αἱ βῆχες καὶ οἱ βράγχοι καὶ αἱ φθόαι γίνονται.

11 Διὰ τί, ἐὰν βόρειον γένηται τὸ θέρος καὶ αὐχμῶδες, καὶ τὸ μετόπωρον, συμφέρει τοῖς φλεγματώδεσι καὶ ταῖς γυναιξίν; ἢ ὅτι ἡ φύσις ἐπὶ θάτερα ἀμφοῖν ὑπερβάλλει, ὥστε εἰς τοὐναντίον ἡ ὥρα ἑλκύσασα καθίστησιν εἰς τὴν εὐκρασίαν· καὶ παραχρῆμά τε ὑγιαίνουσιν, ἐὰν μή τι δι' ἑαυτοὺς ἁμαρτάνωσι, καὶ εἰς τὸν χειμῶνα οὐχ ὑγροὶ ἀφικνοῦνται, ἔχοντες ὑπεκκαύματα τῷ ψύχει.

12 Διὰ τί τοῖς χολώδεσι νοσῶδές ἐστι τὸ βόρειον καὶ αὐχμῶδες θέρος καὶ μετόπωρον; ἢ ὅτι ἐπὶ ταὐτὸ ῥέπει αὐτοῖς τὸ σῶμα καὶ αἱ ὧραι, ὥστε ὥσπερ πῦρ ἐπὶ πυρὶ γίνεται. ξηραινομένων γὰρ τῶν σωμάτων, καὶ τοῦ γλυκυτάτου μὲν ἐξικμαζομένου ἐξ αὐτῶν, ὑπερθερμαινομένων δὲ λίαν, ἀνάγκη διὰ μὲν τὰς συντήξεις ὀφθαλμίας ξηρὰς γίνεσθαι, διὰ δὲ τὸ χολῶδες τοὺς ὑπολειπομένους εἶναι χυμούς, ὑπερθερμαινομένων δὲ καὶ τούτων πυρετοὺς ὀξεῖς γίνεσθαι ἅτε ὑπ' ἀκράτου τῆς χολῆς, ἐνίοις δὲ μανίας, οἷς ἂν μέλαινα χολὴ φύσει ἐνῇ· αὕτη γὰρ ἐπιπολάζει ἀναξηραινομένων τῶν ἐναντίων χυμῶν.

13 Διὰ τί τὸ τὰ ὕδατα μεταβάλλειν νοσῶδές φασιν εἶναι, τὸ δὲ τὸν ἀέρα οὔ; ἢ ὅτι τοῦτο γίνεται τροφή, καὶ ἔχοντες καὶ ἀπολελαυκότες τοῦ ὕδατος ἀπέρχονται, τοῦ δὲ ἀέρος οὐδέν; ἔτι ὕδατος μὲν πολλὰ εἴδη ἐστὶ καὶ διάφορα καθ' αὐτά, ἀέρος δὲ οὔ, ὥστε καὶ τοῦτο αἴτιον. ἐν μὲν γὰρ τῷ ἀέρι σχεδὸν τῷ αὐτῷ συμβαίνει διατελεῖν καὶ ἀποδημοῦντας, ἐν δὲ ὕδασιν ἄλλοις· διὸ καλῶς δοκεῖ νοσώδης ἡ τοῦ ὕδατος μεταβολὴ εἶναι.

14 Διὰ τί μᾶλλον ἡ τοῦ ὕδατος ἢ ἡ τῶν σιτίων μεταβολὴ νοσώδης; ἢ ὅτι πλεῖστον ἀναλίσκομεν τὸ ὕδωρ; ἔν τε γὰρ τοῖς σιτίοις ὑπάρχει καὶ ὄψοις, καὶ ἐν τῷ πόματι τὸ πλεῖστον ὕδωρ.

3. ἔαρι K^a. ‖ 6. καὶ om v. ‖ 7. ἔαρος K^a: ceteri ἀέρος. ‖ ἐπιλαμβάνει C^a. ‖ 8. ὂν] ἂν X^a, om v. ‖ δὲ om v, ‖ 10. ζῆν v et pr Y^a. ‖ καὶ om C^a. ‖ τῷ σώματι v. ‖ 14. ἢ om $C^aK^aN^aY^av$. ‖ 18. ὥσπερ K^a, ὅθεν X^a. ‖ τόκος u, πόνος margo u. ‖ γίνεσθαι $C^aK^aN^aY^a$. ‖ 21. κυούμενα Y^av. ‖ γίνεσθαι N^aY^av. ‖ 22. γὰρ τὰ τότε K^a. ‖ γινόμενα pr v. ‖ 23. ἐν εὐδείᾳ C^a, om pr X^a. ‖ 24. ἔαρι $K^aN^aY^a$: ceteri ἀέρι. ‖ 27. βίᾳ om pr Y^a. ‖ διερει N^a. ‖ 28. γεννῶνται v. ‖ 33. ὑγρὸν λυθὲν v. ‖ 35. μὲν om $C^aN^aY^av$. ‖ βόρειον] νότιον C^av et pr Y^a. ‖ 36. ἐναντίον καὶ ὑγρὸν C^a. ‖ νότιον] βόρειον C^av et rc Y^a, om N^a.

3. φλέγματα C^a. ‖ 5. διὰ om C^a. ‖ 6. αἱ] καὶ pr Y^a, om N^a. ‖ 8. τί δὲ ἐὰν N^aY^a. ‖ 12. παρά, omisso χρῆμα, C^a. ‖ 13. ἁμαρτάνουσι C^a. ‖ 16. ὅτι et 22. καὶ om C^a. ‖ 25. χειμῶνι C^a. ‖ 29. ἐστὶ] μὲν C^a. ‖ διαφοραὶ C^aY^a. ‖ 32. νοσώδης om C^a. ‖ 34. ' post ἢ om X^a. ‖ 35. ἢ om $C^aN^aX^aY^a$. ‖ 36. τοῖς om C^a.

15 Διὰ τί ἡ μεταβολὴ νοσώδης; ἢ ὅτι πᾶσα μὲν ἡ μεταβολὴ καὶ ὥρας καὶ ἡλικίας εὐκίνητον. εὐκίνητα γὰρ τὰ ἄκρα, οἷον καὶ αἱ ἀρχαὶ καὶ αἱ τελευταί. ὥστε καὶ αἱ τροφαὶ ἕτεραι ὖσαι ἀλλήλας φθείρυσιν· αἱ μὲν γὰρ ἄρτι, αἱ δὲ ὔπω προσπεφύκασιν. ἔτι δὲ ὥσπερ ἡ ποικίλη τροφὴ νοσώδης (ταραχώδης γὰρ καὶ ὐ μία πέψις), ὕτω συμβαίνει μεταβάλλυσι τὸ ὕδωρ ποικίλῃ πόματος χρῆσθαι τῇ τροφῇ· καὶ ἡ τοιαύτη τροφὴ κυριωτέρα τῆς ξηρᾶς ἐςὶ τῷ πλεῖςον εἶναι καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν σιτίων τὸ ὑγρὸν γίνεσθαι τροφήν.

16 Διὰ τί ἡ τῶν ὑδάτων μεταβολὴ τοῖς ἔχυσι φθεῖρας ποιεῖ πολλὺς ἔχειν; ἢ ὅτι ἀπεψία γινομένη τῦ ὑγρῦ διὰ τὴν ταραχήν, ἣ γίνεται διὰ τὴν ποικιλίαν τῦ ὕδατος πυκνὰ μεταβάλλυσιν, ὑγρότητα ἐμποιεῖ, καὶ μάλιςα ἐν τῷ ἐπιτηδείως ὑπάρχοντι τόπῳ; ὁ δὲ ἐγκέφαλος ὑγρός· διὸ καὶ ἡ κεφαλὴ ἀεὶ μάλιςα. δηλοῖ δέ, ὅτι αἱ τρίχες ἔνεισι μάλιςα ἐν αὐτῇ. ἡ δὲ τῦ τόπυ τύτυ ὑγρότης φθειρῶν ποιητική. δηλοῖ δὲ ἐπὶ τῶν παίδων· ὑγροκέφαλοί τε γάρ εἰσι, καὶ πολλάκις ἢ κορυζῶσιν ἢ αἷμα ποιεῖ ῥεῖν, καὶ φθεῖρας πλείυς οἱ ἐν ταύτῃ τῇ ἡλικίᾳ ἔχυσιν.

17 Διὰ τί ἀπὸ Πλειάδος μέχρι ζεφύρυ οἱ τὰς μακρὰς νόσυς κάμνοντες μάλιςα ἀναιρῦνται, καὶ οἱ γέροντες μᾶλλον τῶν νέων; πότερον ὅτι δύο ἐστὶ τὰ φθαρτικώτατα, ὑπερβολή τε καὶ ψῦχος; τὸ γὰρ ζῆν θερμόν, ἡ δὲ ὥρα αὕτη ἄμφω ταῦτ' ἔχει· ψυχρά τε γάρ ἐςι, καὶ ἀκμαιότατος ὁ χειμών· τὸ λοιπὸν γὰρ ἔαρ ἐστίν. ἢ ὅτι ὁμοίως μὲν διάκεινται τοῖς γέρυσι τῶν καμνόντων οἱ τὰς μακρὰς κάμνοντες ἀσθενείας; οἷον γὰρ ἤδη γῆρας ἡ μακρὰ ἀσθένεια συμβαίνει· τὸ γὰρ σῶμα ἀμφοῖν ξηρὸν καὶ ψυχρόν ἐςι, τῶν μὲν δι' ἡλικίαν, τῶν δὲ διὰ νόσον. ὁ δὲ χειμὼν καὶ οἱ πάγοι ὑπερβολή ἐστι ψυχρότητος καὶ ξηρότητος. μικρᾶς οὖν δεομένοις αὐτοῖς ῥοπῆς γίνεται οἷον πῦρ ἐπὶ πυρὶ ὁ χειμών, καὶ φθείρει διὰ ταῦτα.

18 Διὰ τί ἐν τοῖς ἑλώδεσι τὰ μὲν ἐν τῇ κεφαλῇ ἕλκη ταχὺ ὑγιάζεται, τὰ δὲ ἐν ταῖς κνήμαις μόλις; ἢ ὅτι βαρεῖα ἡ ὑγρότης διὰ τὸ γεώδης εἶναι, τὰ δὲ βαρέα εἰς τὸ κάτω ἀποχωρεῖ; τὰ μὲν ὖν ἄνω ἔκκριτα διὰ τὸ ἀποκεχωρηκέναι εἰς τὰ κάτω, τὰ δὲ κάτω πολλῆς γέμει περιττώσεως καὶ εὐσήπτυ.

Διὰ τί, ἐὰν τοῦ χειμῶνος γενομένου βορείυ καὶ τοῦ 19
ἔαρος νοτίυ καὶ ἐπόμβρυ τὸ θέρος λίαν αὐχμηρὸν γένηται, θανατῶδες γίνεται τὸ μετόπωρον πᾶσι, μάλιστα δὲ τοῖς παιδίοις, καὶ τοῖς ἄλλοις δὲ δυσεντερίαι καὶ τεταρταῖοι χρόνιοι γίνονται ἐν αὐτῷ; ἢ ὅτι μετρίυ μὲν ἐπιγενομένου ὕδατος θερινῦ καταψυχθὲν τὸ ζέον ὑγρὸν ἐν ἡμῖν λωφᾷ, ὅσον ἠθροίσθη ἐν τῷ ἦρι γενομένῳ [τῷ] ὑγρῷ; εἰ δὲ μή, τὰ μὲν παιδία διὰ τὸ ὑγρὰ εἶναι φύσει καὶ θερμὰ ὑπερζεῖ τῷ πάθει, διὰ τὸ μὴ καταψυχθῆναι. ὅσα δὲ μὴ τῦ θέρυς, τῦ μετοπώρυ ὅσον ἐκζεῖ. αἱ δὲ περιττώσεις ἐὰν μὴ εὐθὺς ἀνέλωσι, περὶ πνεύμονα καὶ ἀρτηρίαν γινόμεναι — ἄνω γὰρ πρῶται συνίστανται διὰ τὸ ὑπὸ τῦ ἀέρος ἡμᾶς θερμαίνεσθαι· διὰ γὰρ ταῦτα καὶ ὀφθαλμίαι πυρετῶν πρότερον γίνονται ἐν τῷ νοσερῷ θέρει. ἐὰν ὖν μὴ ἐν τοῖς ἄνω, καθάπερ εἴρηται, τὰ περιττώματα εὐθὺς ἀνέλῃ, καταβαίνυσιν εἰς τὰς κοιλίας ἄπεπτα ὄντα, τῦτο δέ ἐςι δυσεντερία, διὰ τὸ μὴ ἐκκρίνεσθαι ὑπὸ πλήθους τὸ ὑγρόν. καὶ ἐὰν παύσωνται, τεταρταῖοι γίνονται τοῖς σωζομένοις· ἡ γὰρ τῦ ἀπέπτυ ὑπόςασις μονιμωτάτη ἐςὶ καὶ σύντονος γίνεται τῷ σώματι, καθάπερ ἡ μέλαινα χολή.

Διὰ τί, ἐὰν τὸ θέρος ἔπομβρον γένηται καὶ νότιον, καὶ 20
τὸ μετόπωρον, ὁ χειμὼν νοσερὸς γίνεται; ἢ ὅτι σφόδρα ὑγρὰ τὰ σώματα ὁ χειμὼν λαμβάνει, καὶ ἡ μεταβολὴ ἔτι μεγάλη γίνεται ἐξ ἀλέας πολλῆς καὶ οὐκ ἐκ προσαγωγῆς, διὰ τὸ καὶ τὸ μετόπωρον γίνεσθαι ἀλεεινόν, ὥςε τοῖς μὲν γίνεσθαι ἀνάγκη τὰ ὀξέα νοσήματα, μὴ ἀραιοῖς ὖσι· τοῖς γὰρ τοιύτοις ἄνω μᾶλλον τὰ ὑγρὰ περιττώματα ἀθροίζεται, διὰ τὸ τύτυς μὲν τὺς τόπυς ἔχειν χώραν, τὺς δὲ κάτω ἑτέρυς εἶναι. οἱ ὖν ὄντες πυκνόσαρκοι οὐ πολλὰ περιττώματα δέχονται. ψυχομένης οὖν τῆς περιττώσεως τῆς ἐν τοῖς ἄνω μέρεσι τοῦ σώματος, ὥσπερ τοῖς οἰνωμένοις ὅταν ῥιγῶσι, τὰ εἰρημένα νοσήματα συμβαίνει γίνεσθαι. τοῖς δὲ ἀραιοτέροις πυρετῶν γινομένων, τοὺς ἀπὸ πλείςης ἀπεψίας γινομένυς πυρετὺς καύσυς συμβαίνει γίνεσθαι, διὰ τὸ τοῖς τοιύτοις ἐσκεδάσθαι μὲν μᾶλλον κατὰ πᾶν τὸ σῶμα τὰ ὑγρὰ ἢ τοῖς πυκνοσάρκοις, συνιςαμένης δὲ τῆς σαρκὸς αὐτῶν ὑπὸ τοῦ χειμῶνος θερμαινόμενα τὰ ὑγρὰ πυρετοὺς ποιεῖν. ἡ γὰρ παντὸς τοῦ σώματος ὑπερ-

1. τί δὲ ἡ $X^a Y^a$. ‖ 3. καὶ post οἷον om X^a. ‖ 7. τὸ addidit C^a. ‖ 8. τὸ pr C^a. ‖ 9. γίνεσθαι τὴν τροφήν C^a. ‖ 10. αἱ τῶν ὑδάτων μεταβολαὶ $C^a N^a Y^a$ et corr X^a. ‖ 11. ποιῦσι corr X^a. ‖ τῦ ὑγρῦ om C^a. ‖ 13. nonne ἐπιτηδείῳ? ‖ 14. διὸ] ἐςι C^a. ‖ 25. ἔαρ om N^a. ‖ 36. διὰ — 37. τὰ κάτω om C^a. ‖ 37. πολλῆς περιττώσεως, omisso γέμει, X^a.

5. χρόνοι C^a. ‖ 8. εἶναι post θερμὰ $X^a Y^a$. ‖ 10. μεθοπώρυ et 25. μεθόπωρον C^a. ‖ 13. πυρετῦ $C^a X^a$. ‖ πρότερον om C^a. ‖ 15. περιπτώματα X^a, qui ita solet. ‖ 17. διὰ γὰρ τὸ C^a, διὰ δὲ τὸ Y^a. ‖ 18. παύσονται N^a. ‖ 19. σύντομος C^a. ‖ 28. τὸ et 29. πολλὰ om C^a. ‖ 32. νοσήματα in margine X^a. ‖ 34. γενομένυς pr Y^a. ‖ 35. τὸ ἐν τοῖς C^a.

βάλλουσα θερμότης ἐστὶ πυρετός· ἐπιτεινομένη δὲ διὰ τὸ πλῆθος τῆς ἐνυπαρχούσης αὐτοῖς ὑγρότητος καῦσος γίνεται.

21 Διὰ τί, ὅταν ἐκ γῆς ἀτμὸς ἀνίῃ πολὺς ὑπὸ τȣ̃ ἡλίȣ, τὸ ἔτος λοιμῶδες γίνεται; ἢ ὅτι ὑγρὸν ἀνάγκη καὶ ἔπομβρον τὸ ἔτος σημαίνειν, καὶ τὴν γῆν ὑγρὰν ἀνάγκη εἶναι; οἷον οὖν ἐν ἑλώδει τόπῳ ἡ οἴκησις γίνεται. νοσώδης δὲ ἡ τοιαύτη ἐςίν. καὶ τὰ σώματα δὴ τότε ἀνάγκη περίττωμα πολὺ ἔχειν, ὥςε ἐν τῷ θέρει ἔχειν ὕλην νοσώδη.

22 Διὰ τί γίνεται τὰ ἔτη νοσώδη, ὅταν γένηται φορὰ τῶν μικρῶν βατράχων τῶν φρυνοειδῶν; ἢ ὅτι ἕκαςον εὐσθενεῖ ἐν τῇ οἰκείᾳ χώρᾳ τῆς φύσεως; καὶ ταῦτα δὴ φύσει ἐστὶν ὑγρά, ὥςε ἔπομβρον καὶ ὑγρὸν σημαίνει τὸν ἐνιαυτὸν γίνεσθαι. τὰ δὲ τοιαῦτα ἔτη νοσώδη ἐςίν· ὑγρὰ γὰρ τὰ σώματα ὄντα πολὺ ἔχει τὸ περίττωμα, ὃ ἐςι τῶν νόσων αἴτιον.

23 Διὰ τί οἱ νότοι οἱ ξηροὶ καὶ μὴ ὑδατώδεις πυρετώδεις εἰσίν; ἢ ὅτι ὑγρότητα καὶ θέρμην ἀλλοτρίαν ποιοῦσιν; εἰσὶ γὰρ ὑγροὶ καὶ θερμοὶ φύσει. τȣ̃το δ' ἐςὶ πυρετῶδες· ὁ γὰρ πυρετὸς ἐξ ἀμφοτέρας τῆς τȣ́των ἐςὶν ὑπερβολῆς. ὅταν μὲν ȣ̃ν ἄνευ ὕδατος πνέωσι, ταύτην ἐν ἡμῖν ποιȣ̃σι τὴν διάθεσιν, ὅταν δὲ ἅμα ὕδατι, τὸ ὕδωρ καταψύχει ἡμᾶς. οἱ δὲ ἐκ θαλάττης νότοι καὶ συμφέρουσι τοῖς φυτοῖς· ἐψυγμένοι γὰρ ἀπὸ τῆς θαλάττης ἀφικνȣ̃νται πρὸς αὐτά. αἱ δ' ἐρυσίβαι γίνονται ὑπὸ ὑγρότητος καὶ θέρμης ἀλλοτρίας.

24 Διὰ τί ἐν τοῖς νότοις βαρύτερον ἔχȣσι καὶ ἀδυνατώτερον οἱ ἄνθρωποι; ἢ ὅτι ἐξ ὀλίγου πολὺ ὑγρὸν γίνεται, διατηκόμενον διὰ τὴν ἀλέαν, καὶ ἐκ πνεύματος κούφου ὑγρὸν βαρύ; ἔτι δὲ ἡ δύναμις ἡμῶν ἐν τοῖς ἄρθροις ἐστί, ταῦτα δὲ ἀνίεται ὑπὸ τῶν νοτίων. δηλȣ̃σι δὲ οἱ ψόφοι τῶν κεκολλημένων. τὸ γὰρ γλίσχρον ἐν τοῖς ἄρθροις πεπηγὸς μὲν κινεῖσθαι κωλύει ἡμᾶς, ὑγρὸν δὲ λίαν ὂν συντείνεσθαι.

25 Διὰ τί ἀρρωςȣ̃σι μὲν μᾶλλον τȣ̃ θέρους, ἀποθνήσκȣσι δὲ μᾶλλον οἱ ἀρρωςȣ̃ντες τȣ̃ χειμῶνος; ἢ ὅτι τȣ̃ χειμῶνος διὰ τὴν πυκνότητα ἐντὸς τῶν σωμάτων συνεςαλμένου τȣ̃ θερμȣ̃, καὶ πονȣ̃ντες μᾶλλον, εἰ μὴ πέττοιμεν, τῶν ἐν ἡμῖν συνισταμένων περιττωμάτων, ἰσχυρὰν ἀνάγκη τὴν ἀρχὴν εἶναι τῆς νόσου; τοιαύτην δὲ οὖσαν φθαρτικὴν εἰκός ἐστιν αὐτὴν εἶναι. ἐν δὲ τῷ θέρει, μανȣ̃ καὶ κατεψυγμένου παντὸς τοῦ σώματος καὶ ἐκλελυμένου πρὸς τοὺς πόνους ὄντος, ἀρχὰς νόσων ἀνάγκη πλείους μὲν γίνεσθαι διά τε κόπους καὶ ἀπεψίαν τῶν εἰσφερομένων (καὶ γὰρ οἱ νέοι καρποὶ τότε εἰσίν), ἀλλ' ȣ̓χ ȣ̔́τως ἰσχυράς, διὸ εὐβοήθητοι.

Διὰ τί μετὰ τὰς τροπὰς ἀμφοτέρας μέχρι ἑκατὸν 26
ἡμερῶν ἀποθνήσκȣσι μάλιςα; ἢ ὅτι ἄχρι τοσȣ́τȣ ἑκατέρα ἡ ὑπερβολὴ διέχει, ἥ τε τȣ̃ θερμȣ̃ καὶ τȣ̃ ψυχρȣ̃; ἡ δὲ ὑπερβολὴ τοῖς ἀσθενέσι ποιεῖ τὰς νόσους καὶ τὰς φθοράς.

Διὰ τί τὸ ἔαρ καὶ τὸ φθινόπωρον νοσώδη; ἢ ὅτι αἱ 27
μεταβολαὶ νοσώδεις; τὸ δὲ μετόπωρον τȣ̃ ἔαρος νοσωδέςερον, ὅτι μᾶλλον τȣ̃ θερμȣ̃ ψυχομένȣ ἢ τȣ̃ ψυχρȣ̃ θερμαινομένȣ νοσȣ̃μεν. ἐν μὲν ȣ̃ν τῷ ἔαρι τὸ ψυχρὸν θερμαίνεται, ἐν δὲ τῷ μετοπώρῳ τὸ θερμὸν ψύχεται.

Διὰ τί ἐν τῷ χειμῶνι ἐλάττω μὲν τὰ ἀρρωςήματα 28
ἢ ἐν τῷ θέρει, θανάσιμα δὲ μᾶλλον; ἢ ὅτι ἐν μὲν τῷ θέρει ἀπὸ μικρᾶς προφάσεως τὰ ἀρρωστήματα, ἐν δὲ τῷ χειμῶνι ȣ̓́; πεπτικώτεροι γὰρ καὶ ὑγιεινότεροι ἡμῶν αὐτῶν, ὥςε εἰκότως τὰ ἀπὸ μείζονος προφάσεως γινόμενα μείζω καὶ ἀναιρετικώτερα. ταὐτὸ δὲ τȣ̃το καὶ ἐπὶ τῶν ἀθλητῶν καὶ ὅλως ἐπὶ τῶν ὑγιεινῶς διακειμένων ὁρῶμεν· ἢ γὰρ οὐ λαμβάνονται νόσῳ, ἢ ταχὺ συναπίασι· μεγάλης γὰρ αἰτίας δέονται.

Διὰ τί τȣ̃ μὲν φθινοπώρȣ καὶ τȣ̃ χειμῶνος οἱ καῦσοι 29
μᾶλλον γίνονται ἐν ταῖς ψυχραῖς ὥραις, τȣ̃ δὲ θέρους τὰ ῥίγη ἐνοχλεῖ καυμάτων ὄντων; ἢ ὅτι τῶν κατὰ τὸν ἄνθρωπον ἡ χολὴ μέν ἐςι θερμόν, τὸ δὲ φλέγμα ψυχρόν; ἐν μὲν ȣ̃ν τῷ θέρει τὸ ψυχρὸν ἀναλύεται, καὶ διαχυθὲν ῥίγη καὶ τρόμους παρασκευάζει· ἐν δὲ τῷ χειμῶνι τὸ θερμὸν ὑπὸ τῆς ὥρας κρατεῖται κατεψυγμένον. οἱ δὲ καῦσοι μᾶλλον ἐνοχλȣ̃σι τȣ̃ χειμῶνος καὶ τȣ̃ φθινοπώρȣ, ὅτι διὰ τὸ ψῦχος τὸ θερμὸν εἴσω συςέλλεται, ὁ δὲ καῦσος ἔσωθέν ἐςι καὶ ȣ̓κ ἐπιπολῆς· εἰκότως ȣ̃ν οἱ καῦσοι ταύτην τὴν ὥραν γίνονται. καταμάθοι δ' ἄν τις τȣ̃το ἀκριβέςερον ἐπὶ τῶν ψυχρολουτρȣ́ντων τȣ̃ χειμῶνος καὶ τῶν τȣ̃ χειμῶνος λουμένων τῷ θερμῷ, ὅτι οἱ μὲν τῷ ψυχρῷ λουόμενοι, ἀπορριγώσαντες ὀλίγον χρόνον ἕως λȣ́ονται, τὴν λοιπὴν ἡμέραν

4. ἀτμὸς post ἀνίῃ X^a, om C^a. ‖ ἀνίει C^a. ‖ 5. λιμῶδες C^a. ‖ 7. οὖν om C^a. ‖ 9. νοσώδει C^a. ‖ 12. φύσει] φύσις X^a. ‖ 13. σημαίνειν $X^a Y^a$. ‖ 20. ἀμφοτέρων Y^a. ‖ 24. ἐψυγμένος Y^a. ‖ θαλάσσης X^a. ‖ ἀφικνεῖται $C^a Y^a$. ‖ 30. δὲ om C^a. ‖ 33. κωλύει κινεῖσθαι X^a. ‖ 34. μὲν om C^a. ‖ 35. ἢ om $C^a X^a Y^a$. ‖ ὅτι margo dedit X^a.

3. τόπους u, πόνους ἢ κόπους margo u. ‖ 8. ὅτι om $X^a Y^a$. ‖ ἡ om C^a. ‖ 11. φθεινόπωρον C^a. ‖ ἢ om $C^a X^a Y^a$. ‖ 16. ἐν μὲν τῷ X^a. ‖ 18. τὰ om X^a. ‖ 19. καὶ om $C^a Y^a$. ‖ 25. καῦσοι C^a. ‖ 26. θέρους δὲ C^a. ‖ 27. τῶν om C^a. ‖ 33. ἔσωθεν μέν ἐςι C^a. ‖ 35. τȣ̃το δ' ἄν τις X^a. ‖ 36. ψυχολουτρȣ́ντων C^a. ‖ 38. λȣ́ωνται $C^a X^a$.

οὐδὲν πάσχουσιν ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ, οἱ δὲ τῷ θερμῷ ὕδατι χρησάμενοι δυσριγοτέρως διάγουσι. τῶν μὲν γὰρ τῷ ψυχρῷ λουομένων πυκνοῦται ἡ σὰρξ καὶ συστέλλεται εἴσω τὸ θερμόν, τῶν δὲ θερμολουτρούντων ἡ σὰρξ ἀραιοῦται καὶ τὸ θερμὸν ἕως τοῦ ἔξω τόπου περισπᾶται.

30 Τίς καταπλάσματος ἀρετή; ἢ διὰ τὸ χυτικὸν εἶναι κἂν ἱδρῶτα ποιοῖ καὶ ἀποπνοήν;

31 Τῷ δῆλον ὅταν ἔμπυον; ἢ ἐὰν καταχεομένου τοῦ θερμοῦ ἀλλαγῇ, ἔμπυον, εἰ δὲ μή, οὔ;

32 Ποῖα δεῖ καίειν ἢ ποῖα δεῖ τέμνειν; ἢ ὅσα μὲν ἔχει στόμα μέγα καὶ οὐ ταχὺ συμφύεται, ταῦτα καίειν δεῖ, ὅπως ἡ ἐσχάρα ἐκεῖ πέσῃ; οὕτω γὰρ οὐκ ἔσται ὕπουλα.

33 Τίς ἐναίμου ἀρετή; ἢ τὸ ξηραντικὸν εἶναι καὶ τῆς ἐπιούσης περιττώσεως σταλτικὸν ἄνευ ἐσχαρώσεως καὶ σήψεως τῆς σαρκός; οὕτω γὰρ ἂν ἀφλέγμαντον εἴη καὶ συμφυτικόν. μὴ ἐπιρρέοντος μὲν γὰρ ἀφλέγμαντον ἔσται, ξηρὸν δὲ ὂν συμφύσεται· ἕως δ' ἂν ὑγρορροῇ, οὐ συμφύσεται. διὰ τοῦτο οὖν δριμέα τὰ πλεῖστα, ὥστε ἀποστύφειν.

34 Ποῖα τέμνειν δεῖ καὶ ποῖα καίειν, καὶ ποῖα οὔ, ἀλλὰ φαρμάκοις; ἢ τὰ μὲν ἐπὶ ταῖς μασχάλαις καὶ βουβῶσι φαρμάκῳ; μετὰ γὰρ διαίρεσιν τὰ μὲν ἐπίπονα, τὰ δὲ ἐπικίνδυνα. καίειν δὲ τὰ πλατέα τῶν φυμάτων καὶ πολὺ πρόβλημα ἔχοντα, καὶ ἐν φλεβώδεσι καὶ μὴ εὐσάρκοις. τέμνειν δὲ τὰ εἰς ὀξὺ συνηγμένα καὶ τὰ μὴ ἐν στερεοῖς.

35 Διὰ τί, ἐὰν χαλκῷ τις τμηθῇ, ῥᾷον ὑγιάζεται ἢ σιδήρῳ; πότερον ὅτι λειότερον, ὥσθ' ἧττον σπαράττει καὶ ποιεῖ πληγήν; ἢ εἴπερ ἀκμὴν μᾶλλον ὁ σίδηρος λαμβάνει, ῥᾴων καὶ ἀπαθεστέρα ἡ διαίρεσις; ἀλλὰ μὴν φαρμακῶδες ὁ χαλκός, ἡ δὲ ἀρχὴ ἰσχυρά. τὸ οὖν εὐθὺς ἅμα τῇ τομῇ θᾶττον τὸ φάρμακον ποιεῖ τὴν σύμφυσιν.

36 Διὰ τί δὲ καὶ τὰ διὰ χαλκοῦ καύματα θᾶττον ὑγιάζεται; ἢ ὅτι μανότερον καὶ ἧττον σωματικόν, ἐν δὲ τοῖς στερεωτέροις πλείων ἡ θερμότης.

37 Πότερον ἡ πτισάνη κουφοτέρα ἡ κριθίνη καὶ βελτίων πρὸς τὰ ἀρρωστήματα ἢ ἡ πυρίνη; δοκεῖ γάρ τισιν αὕτη σημεῖον ποιουμένοις τοὺς μεταχειριζομένους, ὅτι πολὺ εὐχρούστεροι οἱ περὶ τὴν τῶν ἀλεύρων ἐργασίαν ἢ τὴν τῶν ἀλφίτων. εἶθ' ὅτι ὑγροτέρα ἡ κριθή, τὸ δὲ ὑγρότερον πλέονος πέψεως. ἢ οὐθὲν κωλύει ἔνια ἔχειν δυσπεπτότερα καὶ ἔνια πρὸς κουφότητα χρησιμώτερα; οὐ γὰρ μόνον ὑγροτέρα ἐστὶν ἡ κριθὴ τοῦ πυροῦ, ἀλλὰ καὶ ψυχροτέρα. δεῖ δὲ τὸ ῥόφημα καὶ τὸ προσφερόμενον τοιοῦτον εἶναι τῷ πυρέττοντι, ὃ τροφήν τε βραχεῖαν ποιήσει καὶ καταψύξει. ἡ δὲ πτισάνη τοῦτο ἔχει ἡ κριθίνη· διὰ γὰρ τὸ ὑγρότερον ἢ σωματωδέστερον εἶναι ὀλίγον δίδωσι, καὶ τοῦτο ψυκτικόν.

Διὰ τί τὴν αἱμωδίαν παύει ἡ ἀνδράχνη καὶ ἅλες; 38
ἢ ὅτι ἡ μὲν ὑγρότητά τινα ἔχει; φανερὰ δὲ αὕτη μασωμένοις τε, καὶ ἐὰν συνθλασθῇ χρόνον τινά· ἕλκεται γὰρ ἡ ὑγρότης. τὸ δὴ γλίσχρον εἰσδυόμενον ἐξάγει τὸ ὀξύ. καὶ γὰρ ὅτι συγγενής, ἡ ὀξύτης σημαίνει· ἔχει γάρ τινα ὀξύτητα ὁ χυμός. ὁ δὲ ἅλς συντήκων ἐξάγει καὶ τὴν ὀξύτητα. διὰ τί οὖν ἡ κονία καὶ τὸ νίτρον οὔ; ἢ ὅτι στύφει καὶ οὐ τήκει;

Διὰ τί τοὺς μὲν θερινοὺς κόπους λουτρῷ ἰᾶσθαι δεῖ, 39
τοὺς δὲ χειμερινοὺς ἀλείμματι; ἢ τοὺς μὲν ἀλείμματι διὰ τὰς φρίκας καὶ τὰς γινομένας μεταβολάς; θέρμῃ γὰρ λύειν δεῖ, ἣ ποιήσει ἀλεάζειν· τὸ δ' ἔλαιον θερμόν. ἐν δὲ τῷ θέρει καθυγραίνειν· ἡ γὰρ ὥρα ξηρά, καὶ οὐ φοβεραὶ αἱ φρῖκαι διὰ τὴν εἰς ἀλέαν ἔκκλισιν. ὀλιγοσιτία δὲ καὶ κωθωνισμὸς θέρους, τὸ μὲν ὅλως, τὸ δὲ μᾶλλον, ὁ μὲν πότος θέρους ὅλως διὰ τὴν ξηρότητα, ἡ δὲ ὀλιγοσιτία κοινὸν μέν, μᾶλλον δὲ θέρους· ἐκθερμαίνεται γὰρ διὰ τὴν ὥραν ὑπὸ τῶν σιτίων.

Διὰ τί τῶν φαρμάκων τὰ μὲν τὴν κοιλίαν λύει, τὴν 40
δὲ κύστιν οὔ, τὰ δὲ τὴν μὲν κύστιν λύει, τὴν κοιλίαν δὲ οὔ; ἢ ὅσα μέν ἐστιν ὑγρὰ τὴν φύσιν καὶ ὕδατος μεστά, ταῦτα ἂν ᾖ φαρμακώδη, λύει τὴν κύστιν; ἐκεῖ γὰρ ὑφίσταται τὰ ἄπεπτα τῶν ὑγρῶν· ὑποδοχὴ γάρ ἐστιν ἡ κύστις τοῦ μὴ πεττομένου ὑγροῦ ἐν τῇ κοιλίᾳ, ὃ οὐ μένει, ἀλλὰ πρὶν ποιῆσαί τι ἢ παθεῖν ὑποχωρεῖ. ὅσα δὲ ἐκ γῆς τὴν φύσιν ἐστίν,

2. διάγωσι C^a. ‖ 4. ἀρεοῦται C^a. ‖ 5. θερμὸν om C^a. ‖ post περισπᾶται $QC^aK^aO^aX^aY^a$rswx ΟΣΑ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ (βοηθηματικὰ C^aY^arsw, βοηθηματικὰ προβλήματα QO^a) ΠΡΟΣ ΙΑΣΙΝ. ‖ 7. καὶ ἱδρῶτα ποιεῖ margo u, καὶ ἂν ἱδρωτοποιῇ C^a, καὶ ἀνιδρωτὶ ποιῇ Y^a et, qui ποιεῖ, X^a. ‖ 8. τὸ C^a. ‖ 9. ἔμπυον om C^a. ‖ 15. ἀφλέγματον ἂν X^a. ‖ 16. ἀφλέγματον C^aX^a. ‖ 17. ἕως — συμφύσεται om pr X^a. ‖ συμφύεται C^a. ‖ 19. ἀλλὰ θεραπεύειν φαρμάκοις margo X^a. ‖ 22. πολλὰ margo u. ‖ 23. προβλήματα X^au. ‖ 29. ἰσχυρόν Y^a. ‖ τὸ μὲν οὖν X^a. praestiterit τῷ οὖν. ‖ 30. φύσιν X^a. ‖ 31. διὰ χαλκοῦ margo u, χαλκῷ X^a, κάτω C^aY^a. ‖ 34. πτισσάνη C^a. ‖ βελτίω Y^a.

1. πολλοὶ C^a. ‖ 2. τὴν post ἢ om C^a. ‖ 3. ὑγρότερον X^aY^a. ‖ πλέονας margo X^a, πλέον οὖ Y^a, πλέον οὐ C^a. ‖ 4. κωλύειν C^a. ‖ 5. μόνον γὰρ C^a. ‖ 8. πισσάνη C^a. ‖ 12. μασσωμένοις Y^a. ‖ 13. συνθλασθῇ margo u: ceteri συντεθῇ. ‖ 15. ὀξύτης τὴν αἱμασίαν σημαίνει margo C^a. ‖ τινα post ὀξύτητα C^a, om X^a. ‖ 17. λίτρον Y^a. ‖ ψύχει C^a. ‖ 20. ἀλείμμασιν X^aY^a. ‖ ἀλείμμασι X^a. ‖ 21. γενομένας C^aY^a. ‖ 22. λούειν C^aY^a. ‖ ἐλαιάζειν pr C^a. ‖ 24. αἱ om pr X^a. ‖ εἰς] πρὸς margo u, om C^a et pr Y^a. ‖ ἔγκλισιν margo u, ἔκλησιν C^a. ‖ καὶ om X^a. ‖ 32. εἴη C^a. ‖ 33. ἄσηπτα X^aY^a. ‖ 34. ὅπερ οὐ margo u, οὖ C^a, οὐ Y^a.

ἂν ᾖ φαρμακώδη, ταῦτα δὲ τὴν κοιλίαν λύει· εἰς ταύτην γὰρ ἡ φορὰ τῶν γεωδῶν. ὥςε ἂν ᾖ κινητικόν, ταράττει.

41 Διὰ τί δὲ τὰ μὲν τὴν ἄνω κοιλίαν τὰ δὲ τὴν κάτω κινεῖ, οἷον ἐλλέβορος μὲν τὴν ἄνω, σκαμμωνία δὲ τὴν κάτω, τὰ δὲ ἄμφω, οἷον ἐλατήριον καὶ τῆς θαψίας ὁ ὀπός; ἢ ὅτι τὰ μέν ἐςι θερμὰ τὰ δὲ ψυχρὰ τῶν φαρμάκων τῶν τὴν κοιλίαν κινϐντων, ὥςε τὰ μὲν διὰ τὴν θερμότητα εὐθὺς ἐν τῇ ἄνω κοιλίᾳ ὄντα φέρεται ἐξ αὐτῆς πρὸς τὸν ἄνω τόπον, κἀκεῖθεν συντήξαντα μάλιςα μὲν τὰ ἀλλοτριώτατα καὶ ἥκιςα συμπεφυκότα, ἂν δὲ ἰσχυρὸν ᾖ τὸ φάρμακον ἢ πλέον δοθῇ τῆς φύσεως, ἀνάγει εἰς τὴν ἄνω κοιλίαν ταῦτά τε καὶ ἐάν τι περίττωμα ᾖ, καὶ διὰ τὴν θερμότητα ταράττον τὸ πνεῦμα πολὺ γινόμενον ὑπ' αὐτϐ, προσιςὰν τϐς ἐμέτους ποιεῖ. τὰ δὲ ψυχρὰ τὴν φύσιν αὐτῶν διὰ βάρος καὶ πρὶν παθεῖν τι ἢ ποιῆσαι κάτω φέρεται, κἀκεῖθεν ὁρμῶντα τὸ αὐτὸ δρᾷ τοῖς ἄνω· κατὰ γὰρ τοὺς πόρους ἀνιόντα ἐκεῖθεν, καὶ κινήσαντα ὧν ἂν κρατήσῃ περιττωμάτων καὶ συντηγμάτων, λαβόντα τὴν αὐτὴν ἄγει ὁδόν. ὅσα δὲ ἀμφοῖν μετέχει καὶ ἐςὶ μικτὰ τῶν φαρμακωδῶν ἐκ θερμϐ καὶ ψυχρϐ, ταῦτα δὲ δι' ἑκατέραν τὴν δύναμιν ἀπεργάζεται ἄμφω, ὥσπερ καὶ νῦν παρασκευάζουσιν οἱ ἰατροὶ μιγνύντες ἀλλήλοις.

42 Διὰ τί τὰ φάρμακα καθαίρει, ἄλλα δὲ πικρότερα ὄντα καὶ ςρυφνότερα καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς τοιούτοις ὑπερβάλλοντα οὐ καθαίρει; ἢ διότι ϐ διὰ τὰς τοιαύτας δυνάμεις καθαίρει, ἀλλ' ὅτι ἄπεπτά ἐςιν; ὅσα γὰρ δι' ὑπερβολὴν θερμότητος ἢ ψυχρότητος, μικρὰ ὄντα τϐς ὄγκους, ἄπεπτά ἐςι καὶ οἷα κρατεῖν ἀλλὰ μὴ κρατεῖσθαι ὑπὸ τῆς τῶν ζῴων θερμότητος, εὐδιάχυτα ὄντα ὑπὸ τῶν δύο κοιλιῶν, ταῦτα φάρμακά ἐςιν. ὅταν γὰρ εἰς τὴν κοιλίαν εἰσέλθωσι καὶ διαχυθῶσι, φέρονται καθ' οὕσπερ ἡ τροφὴ πόρϐς εἰς τὰς φλέβας, ϐ πεφθέντα δὲ ἀλλὰ κρατήσαντα ἐκπίπτει φέροντα τὰ ἐμπόδια αὐτοῖς· καὶ καλεῖται τοῦτο κάθαρσις. χαλκὸς δὲ καὶ ἄργυρος καὶ τὰ τοιαῦτα ἄπεπτα μέν ἐςιν ὑπὸ τῆς τῶν ζῴων θερμότητος, ἀλλ' ϐκ εὐδιάχυτα ταῖς κοιλίαις. ἔλαιον δὲ καὶ μέλι καὶ γάλα καὶ τὰ τοιαῦτα τῆς τροφῆς καθαίρει, ἀλλ' οὐ τῷ ποιῷ ἀλλὰ τῷ ποσῷ· ὅταν γὰρ διὰ πλῆθος ἄπεπτα γένηται, τότε καθαίρει, ἄνπερ καθαίρῃ. διὰ δύο γὰρ αἰτίας ἄπεπτά ἐςιν, διὰ τὸ ποιὰ αὐτὰ εἶναι ἢ διὰ τὸ ποσά. διόπερ οὐ φάρμακόν ἐςιν οὐδὲν τῶν εἰρημένων· οὐδὲ γὰρ διὰ δύναμιν καθαίρει. ςρυφνότης δὲ καὶ πικρότης συμβέβηκε τοῖς φαρμάκοις καὶ δυσωδία τῷ ἐναντίον εἶναι τῇ τροφῇ τὸ φάρμακον. τὸ μὲν γὰρ πεφθὲν ὑπὸ τῆς φύσεως, τϐτο προσφύεται τοῖς σώμασι καὶ καλεῖται τροφή· τὸ δὲ μὴ πεφυκὸς κρατεῖσθαι, εἰσιὸν δὲ εἰς τὰς φλέβας καὶ δι' ὑπερβολὴν θερμότητος ἢ ψυχρότητος ταράττον, αὕτη δὲ φαρμάκου φύσις ἐςίν.

Διὰ τί τὸ μὲν πέπερι πολὺ μὲν ὂν τὴν κύςιν λύει, 43
ὀλίγον δὲ τὴν κοιλίαν, ἡ δὲ σκαμμωνία πολλὴ οὖσα τὴν κοιλίαν λύει, ὀλίγη δὲ καὶ παλαιὰ τὴν κύστιν; ἢ διότι ἑκάτερον ἑκατέρας ἐςὶ κινητικώτερα; τὸ μὲν γὰρ πέπερι οὐρητικόν ἐςιν, ἡ δὲ σκαμμωνία καθαρτικόν. τὸ μὲν οὖν πέπερι πολὺ μὲν ὂν φέρεται εἰς τὴν κύςιν καὶ ϐ διαχεῖται εἰς τὴν κοιλίαν, ὀλίγον δὲ ὂν κρατηθὲν διαλύει καὶ γίνεται φάρμακον αὐτῆς. ἡ δὲ σκαμμωνία πολλὴ μὲν οὖσα εἰς τοῦτο κρατεῖται ὥςε διαχυθῆναι, διαχυθεῖσα δὲ γίνεται φάρμακον διὰ τὴν εἰρημένην ἐν τοῖς ἀνωτέρω αἰτίαν· ὀλίγη δὲ ϐσα μετὰ τοῦ ποτοῦ ἀναπίνεται εἰς τοὺς πόρους, καὶ ταχὺ πρὶν ταράξαι καταφέρεται εἰς τὴν κύςιν, καὶ ἐκεῖ τῇ αὐτῆς δυνάμει ἀπάγει τὰ περιττώματα καὶ τὰ συντήγματα ὅσα ἐξ ἐπιπολῆς ἐςίν. ἡ δὲ πολλή, ὥσπερ εἴρηται, διὰ τὴν ἰσχὺν πολὺν χρόνον ἐμμείνασα κατάγει πολλὴν κάθαρσιν καὶ γεώδη.

Διὰ τί τὰς αὐτὰς φλεγμασίας οἱ μὲν ψύχοντες 44
ὑγιάζουσιν, οἱ δὲ θερμαίνοντες πέττουσιν; ἀλλ' οἱ μὲν ἀλλοτρίᾳ θερμότητι, οἱ δὲ καταψύχοντες τὴν οἰκείαν συνάγουσιν.

Διὰ τί μεταβάλλειν δεῖ τὰ καταπλάσματα; ἢ ὅπως 45
ὡς μᾶλλον αἰσθάνηται; τὰ γὰρ συνήθη ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἐδεσμάτων οὐκέτι φάρμακα ἀλλὰ τροφὴ γίνεται, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν τοιϐτων.

Διὰ τί ὑγιεινὸν τὸ τῆς τροφῆς μὲν ὑποστέλλεσθαι, 46

1. ἐὰν C^a. ‖ εἰς — 2. ταράττει om C^a. ‖ 5. ὀψές C^a. ‖ 6. θερμὰ τὰ δὲ addidit margo u. ‖ 7. post κινϐντων margo X^a τὰ δὲ θερμά. ‖ θερμ. καὶ εὐθὺς margo X^a. ‖ 11. ἀνάγει margo X^a· ceteri κατάγει. ‖ 12. codices ἐὰν τὸ περίττωμα, ἢ καί, nisi quod ἢ om C^a. ‖ 14. ἐμμέτους C^a. ‖ 15. ποιήσει Y^a. ‖ 21. καὶ νῦν om C^a. ‖ κατασκευάζουσιν C^a, σκευάζουσιν Y^a. ‖ 24. ςυφνότερα C^a. ‖ 25. ἢ — 26. καθαίρει om C^a. ‖ 25. δυνάμεις om X^a. ‖ 26. ὅσα — 28. ἐςι in margine ponit X^a. ‖ 28. εἰσι C^a. ‖ 31. διαχθῶσι C^a. ‖ 32. φλέβας φέρεται ϐ X^a. ‖ πεμφθέντα C^a. ‖ 33. τὰ om X^a. ‖ 35. μέν et 36. δὲ om C^a.

1. τῷ] ϐ τῷ C^a. ‖ 2. τότε] τότε καὶ X^aY^a. ‖ καθαίρῃ Y^a. ‖ 3. ἄνπερ καὶ καθαίρῃ margo X^a. ‖ 4. αὐτὰ om C^a. ‖ ἢ] καὶ margo u. ‖ 5. οὐ C^aY^a. ‖ 7. τῷ ἐναντίον om C^a. ‖ τῇ om C^aY^a. ‖ τροφῇ C^a. ‖ πεμφθὲν C^a. ‖ 9. εἰσιόντα C^a et pr Y^a. ‖ 10. ψυχρότητος ἢ θερμότητος C^a. ‖ 16. ἐςι μᾶλλον ἡ margo u. ‖ καθαρτικόν Sylburgius: codices κατωρετικόν. ‖ 18. ἐν τῇ κοιλίᾳ X^aY^a. ‖ 20. διαχυθὲν Y^a. ‖ 22. τοὺς om Y^a et pr X^a. ‖ 24. τὰ post καὶ om C^a. ‖ συγκτήγματα C^a. ‖ 25. ἐξ om X^aY^a. ‖ 35. τῶν τοιϐτων] τϐτων C^a. ‖ 36. μὲν ante τὸ C^a.

πονεῖν δὲ πλείω; ἢ ὅτι τοῦ νοσεῖν αἴτιον περιττώματος πλῆθος, τοῦτο δὲ γίνεται, ἡνίκα τροφῆς ὑπερβολὴ ἢ πόνων ἔνδεια.

47. Διὰ τί τὰ φάρμακα καὶ τὰ πικρὰ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ τὰ δυσώδη καθαίρει; ἢ ὅτι ἅπαντα τὰ δυσώδη καὶ πικρὰ ἄπεπτά ἐστι; διὸ καὶ τὰ φάρμακα πικρὰ καὶ δυσώδη· τῷ γὰρ ἄπεπτα εἶναι καὶ κινητικὰ μετὰ πικρότητος φάρμακά ἐστιν. καὶ ἐὰν δοθῇ πλείω, διαφθείρει. ὅσα δέ, κἂν μικρὰ δοθῇ, διαφθαρτικά, ταῦτα οὐ φάρμακα λέγεται εἶναι ἀλλὰ θανατηφόρα. οὐδ' ὅσα μὴ τῷ ποιῷ καθαίρει, οὐκ ἔστι φάρμακα. καὶ γὰρ τῆς τροφῆς πολλὰ μὲν ταὐτὸ ποιεῖ, ἐὰν ποσὰ δοθῇ, οἷον γάλα, ἔλαιον, γλεῦκος· ἅπαντα δὲ ταῦτα διὰ τὸ μὴ εἶναι εὔπεπτα καθαίρει, καὶ τούτοις οἷς μὴ εὔπεπτα καθαίρει, καὶ τούτους. ἔστι γὰρ ἄλλα ἄλλοις εὔπεπτα καὶ δύσπεπτα. διὸ οὐ πᾶσι ταὐτὰ φαρμακώδη, ἀλλ' ἐνίοις ἴδια. ὅλως γὰρ τὸ φάρμακον δεῖ οὐ μόνον μὴ πέττεσθαι ἀλλὰ καὶ κινητικὸν εἶναι, ὥσπερ καὶ τὸ γυμνάσιον ἔξωθεν ἧκον ἢ ἔσωθεν τῇ κινήσει ἐκκρίνει τὰ ἀλλότρια.

48 Διὰ τί τὰ μὲν εὐώδη οὐρητικὰ καὶ σπέρματα καὶ φυτά; ἢ ὅτι θερμὰ καὶ εὔπεπτα, τὰ δὲ τοιαῦτα οὐρητικά· ταχὺ γὰρ λεπτύνει ἡ ἐνοῦσα θερμότης, καὶ ἡ ὀσμὴ οὐ σωματώδης, ἐπεὶ καὶ τὰ ὀσμώδη, οἷον σκόροδα, διὰ τὴν θερμότητα οὐρητικά, μᾶλλον μέντοι συντηκτικά· θερμὰ δὲ τὰ εὐώδη σπέρματα.

49 Διὰ τί δεῖ πρὸς μὲν τὰ μὴ καθαρὰ καὶ φαῦλα τῶν ἑλκῶν ξηροῖς καὶ δριμέσι καὶ στρυφνοῖς χρῆσθαι φαρμάκοις, πρὸς δὲ τὰ καθαρὰ καὶ ὑγιαζόμενα ὑγροῖς καὶ μόνοις; ἢ διότι ἀπὸ μὲν τῶν μὴ καθαρῶν δεῖ ἀφαιρεῖν τι; τοῦτο δ' ἐστὶν ὑγρότης ἀλλοτρία, ἣν ἀφαιρεῖν δεῖ. τὰ δηκτικὰ δὲ καὶ δριμέα καὶ στρυφνὰ τοιαῦτα, καὶ τὸ ξηρὸν μᾶλλον τοῦ ὑγροῦ. τὰ δὲ καθαρὰ συνεπουλώσεως δεῖται μόνον.

50 Διὰ τί συμφέρει πρὸς τὰ ἀπὸ φλέγματος νοσήματα λαγνεία; ἢ ὅτι τὸ σπέρμα περιττώσεως ἀπόκρισις καὶ φύσει ὅμοιον φλέγματι, ὥστε ἀφαιροῦσα πολὺ φλεγματῶδες ὠφελεῖ ἡ συνουσία. πότερον δὲ τροφὴν προσφέρειν ἀρχομένῳ βέλτιον ἢ ὕστερον; ἢ ἀρχομένῳ, ὅπως μὴ προεξησθενηκότι ἡ φλεγμασία ἐπιπίπτῃ; ἢ οὖν ἀπισχναντέον εὐθύς, ἢ οὕτω προσοιστέον· ἀναλαμβάνειν χρὴ πρῶτον τοῖς ῥοφήμασι· πραότερα γὰρ καὶ λειότερα καὶ εὐτηκτότερα, καὶ ἐκδέξασθαι τὴν τροφὴν ἐκ τούτου ῥᾴδιόν ἐστιν ἀσθενεῖ σώματι. οὐ γὰρ ἐν τῇ κοιλίᾳ δεῖ παθεῖν τὰ σῖτα πρῶτον, διαχυθῆναί τε καὶ θερμανθῆναι μετὰ πόνου τῷ σώματι ταῦτα πέπονθεν.

Διὰ τί δεῖ σκοπεῖν τὰ περὶ τὸ οὖρον σημεῖα, ἀπο- 51
λαμβάνοντα τὴν οὔρησιν, εἰ ἤδη πέπεπται, ἢ μὴ μᾶλλον καὶ συνεχῶς οὐροῦντα; ἢ διότι σημεῖον μὲν τοῦ πεπέφθαι, ἐὰν ᾖ πυρρόν; τοῦτο δὲ γίνεται μᾶλλον διαλαμβάνουσιν. ἢ διότι ἔνοπτρον γίνεται ἅπαν μᾶλλον ὑγρὸν χρόας ὀλίγον ἢ πολὺ ὄν; ἐν μὲν γὰρ τῷ πολλῷ ὑγρῷ τὰ σχήματα ἐνορᾶται, ἐν δὲ τῷ ὀλίγῳ τὰ χρώματα, οἷον καὶ ἐπὶ τῆς δρόσου καὶ τῶν ῥανίδων καὶ ἐπὶ τῶν δακρύων τῶν ἐπὶ ταῖς βλεφαρίσι. συνεχῶς μὲν οὖν ἀφιέμενον γίνεται πλεῖον, διασπώμενον δὲ δέχεται μᾶλλον· ὥστε κἂν ᾖ αὐτὸ τοιοῦτον ἤδη διὰ τὴν πέψιν, καὶ φαίνεται μᾶλλον τῆς ἀνακλάσεως γινομένης καὶ ἐνόπτρου ἔνοπτον διὰ τὴν διαίρεσιν.

ὅτι οὐ δεῖ πυκνοῦν τὴν σάρκα πρὸς ὑγείαν, ἀλλ' 52
ἀραιοῦν· ὥσπερ γὰρ πόλις ὑγιεινὴ καὶ τόπος εὔπνους (διὸ καὶ ἡ θάλασσα ὑγιεινή), οὕτω καὶ σῶμα τὸ εὔπνουν μᾶλλον ὑγιεινόν. δεῖ γὰρ ἢ μὴ ὑπάρχειν μηθὲν περίττωμα, ἢ τούτου ὡς τάχιστα ἀπαλλάττεσθαι, καὶ ἀεὶ οὕτως ἔχειν τὸ σῶμα ὥστε λαμβάνον εὐθὺς ἐκκρίνειν τὴν περίττωσιν, καὶ εἶναι ἐν κινήσει καὶ μὴ ἠρεμεῖν. τὸ μὲν γὰρ μένον σήπει, ὥσπερ ὕδωρ τὸ μὴ κινούμενον, σηπόμενον δὲ νοσοποιεῖ· τὸ δὲ ἐκκρινόμενον πρὸ τοῦ διαφθαρῆναι χωρίζεται. τοῦτο οὖν πυκνουμένης μὲν τῆς σαρκὸς οὐ γίνεται (ὡσπερεὶ γὰρ ἐμφράττονται οἱ πόροι), ἀραιουμένης δὲ συμβαίνει. διὸ καὶ οὐ δεῖ ἐν τῷ ἡλίῳ γυμνὸν βαδίζειν· συνίσταται γὰρ ἡ σὰρξ καὶ κομιδῇ ἀποσαρκοῦται, καὶ ὑγρότερον τὸ σῶμα γίνεται· τὸ μὲν γὰρ ἐντὸς διαμένει, τὸ δ' ἐπιπολῆς ἀπαλλάττεται, ὥσπερ καὶ τὰ κρέα τὰ ὀπτὰ τῶν ἑφθῶν μᾶλλον. οὐδὲ τὰ στήθη γυμνὰ ἔχοντα βαδίζειν· ἀπὸ γὰρ τῶν ἄριστα ᾠκοδομημένων τοῦ σώματος ὁ ἥλιος ἀφαιρεῖ, ἃ ἥκιστα δεῖται ἀφαιρέσεως, ἀλλὰ μᾶλλον τὰ ἐντός. ἐκεῖθεν μὲν οὖν διὰ τὸ πόρρω εἶναι, ἐὰν μὴ μετὰ πόνου, οὐκ ἔστιν ἱδρῶτα ἀγαγεῖν, ἀπὸ τούτου δὲ διὰ τὸ πρόχειρον ῥᾴδιον.

Διὰ τί ποτε τοῖς χιμέτλοις καὶ τὸ ψυχρὸν ὕδωρ 53

1. ποιεῖν C^a. ‖ 2. ἢ] ἢ ἢ C^aY^a. ‖ 3. τὸ om C^a. ‖ 4. πικρὰ καὶ δυσώδη X^a. ‖ 6. τὸ C^a. ‖ 7. φαρμακόν C^aY^a. ‖ 8. σμικρὰ X^a. ‖ οὐ] οὖν C^a. ‖ 11. πᾶσα C^a. ‖ 12. ἄπεπτα C^a. ‖ 15. ταῦτα X^a. ‖ 16. κινητικὰ C^a. ‖ 19. διουρητικὰ C^aX^a. ‖ 28. ὅτι ἀπὸ τῶν C^a. ‖ 33. λαχνεία C^a. ‖ φλέγμα περιττώματος C^aY^a. ‖ 34. ὥστε καὶ ἀφ. margo X^a. ‖ 35. πρότερον X^aY^art. ‖ δὲ] γὰρ X^aru, om C^aY^a. ‖ 36. προσεξησθενηκότι C^a. ‖ 37. ἐπιπίπτει C^a. ‖ ἐπισχνατέον C^a.

3. τῇ om X^a. ‖ πρῶτα Y^a. ‖ 6. σημεῖον Y^a. ‖ 8. καὶ] ἢ margo u, om C^a. ‖ μὲν et 9. δὲ om C^a. ‖ 10. ἔνοπτον Y^a, τὸ ἔνοπτρον C^a. ‖ ἅπαν om pr Y^a. ‖ 13. καὶ ἐπὶ τῶν ῥ. C^a. ‖ δακρυόντων ἐπὶ $C^aX^aY^a$. ‖ 14. βλεβαρίσι C^a. ‖ 15. αὐτὸ] τὸ αὐτὸ X^aY^a, τὸ αὐτὸ τὸ C^a. ‖ 17. ἔνοπτον] ἐνόπτρου C^a, om Y^a. ‖ 23. εὐθύς ποι κρίνειν X^a. ‖ 30. καὶ ante κομιδῇ om C^a. ‖ 31. ἐντὸς ὑγρὸν δ. margo X^a.

ἂν ᾖ φαρμακώδη, ταῦτα δὲ τὴν κοιλίαν λύει· εἰς ταύτην γὰρ ἡ φορὰ τῶν γεωδῶν. ὥςε ἂν ᾖ κινητικόν, ταράττει.

41 Διὰ τί δὲ τὰ μὲν τὴν ἄνω κοιλίαν τὰ δὲ τὴν κάτω κινεῖ, οἷον ἐλλέβορος μὲν τὴν ἄνω, σκαμμωνία δὲ τὴν κάτω, τὰ δὲ ἄμφω, οἷον ἐλατήριον καὶ τῆς θαψίας ὁ ὀπός; ἢ ὅτι τὰ μέν ἐςι θερμὰ τὰ δὲ ψυχρὰ τῶν φαρμάκων τῶν τὴν κοιλίαν κινέντων, ὥςε τὰ μὲν διὰ τὴν θερμότητα εὐθὺς ἐν τῇ ἄνω κοιλίᾳ ὄντα φέρεται ἐξ αὐτῆς πρὸς τὸν ἄνω τόπον, κἀκεῖθεν συντήξαντα μάλιςα μὲν τὰ ἀλλοτριώτατα καὶ ἥκιςα συμπεφυκότα, ἂν δὲ ἰσχυρὸν ᾖ τὸ φάρμακον ἢ πλέον δοθῇ τῆς φύσεως, ἀνάγει εἰς τὴν ἄνω κοιλίαν ταῦτά τε καὶ ἐάν τι περίττωμα ᾖ, καὶ διὰ τὴν θερμότητα ταράττον τὸ πνεῦμα πολὺ γινόμενον ὑπ' αὐτῦ, προςιςὰν τὺς ἐμέτους ποιεῖ. τὰ δὲ ψυχρὰ τὴν φύσιν αὐτῶν διὰ βάρος καὶ πρὶν παθεῖν τι ἢ ποιῆσαι κάτω φέρεται, κἀκεῖθεν ὁρμῶντα τὸ αὐτὸ δρᾷ τοῖς ἄνω· κατὰ γὰρ τοὺς πόρους ἀνιόντα ἐκεῖθεν, καὶ κινήσαντα ὧν ἂν κρατήσῃ περιττωμάτων καὶ συντηγμάτων, λαβόντα τὴν αὐτὴν ἄγει ὁδόν. ὅσα δὲ ἀμφοῖν μετέχει καὶ ἐςὶ μικτὰ τῶν φαρμακωδῶν ἐκ θερμῦ καὶ ψυχρῦ, ταῦτα δὲ δι' ἑκατέραν τὴν δύναμιν ἀπεργάζεται ἄμφω, ὥσπερ καὶ νῦν παρασκευάζουσιν οἱ ἰατροὶ μιγνύντες ἀλλήλοις.

42 Διὰ τί τὰ φάρμακα καθαίρει, ἄλλα δὲ πικρότερα ὄντα καὶ ςρυφνότερα καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς τοιούτοις ὑπερβάλλοντα οὐ καθαίρει; ἢ διότι ὐ διὰ τὰς τοιαύτας δυνάμεις καθαίρει, ἀλλ' ὅτι ἄπεπτά ἐςιν; ὅσα γὰρ δι' ὑπερβολὴν θερμότητος ἢ ψυχρότητος, μικρὰ ὄντα τὺς ὄγκους, ἄπεπτά ἐςι καὶ οἷα κρατεῖν ἀλλὰ μὴ κρατεῖσθαι ὑπὸ τῆς τῶν ζῴων θερμότητος, εὐδιάχυτα ὄντα ὑπὸ τῶν δύο κοιλιῶν, ταῦτα φαρμακά ἐςιν. ὅταν γὰρ εἰς τὴν κοιλίαν εἰσέλθωσι καὶ διαχυθῶσι, φέρονται καθ' οὕσπερ ἡ τροφὴ πόρυς εἰς τὰς φλέβας, ὐ πεφθέντα δὲ ἀλλὰ κρατήσαντα ἐκπίπτει φέροντα τὰ ἐμπόδια αὐτοῖς· καὶ καλεῖται τοῦτο κάθαρσις. χαλκὸς δὲ καὶ ἄργυρος καὶ τὰ τοιαῦτα ἄπεπτα μέν ἐςιν ὑπὸ τῆς τῶν ζῴων θερμότητος, ἀλλ' ὐκ εὐδιάχυτα ταῖς κοιλίαις. ἔλαιον δὲ καὶ μέλι καὶ γάλα καὶ τὰ τοιαῦτα τῆς τροφῆς καθαίρει, ἀλλ' οὐ τῷ ποιῷ ἀλλὰ τῷ ποσῷ· ὅταν γὰρ διὰ πλῆθος ἄπεπτα γένηται, τότε καθαίρει, ἄνπερ καθαίρῃ. διὰ δύο γὰρ αἰτίας ἄπεπτά ἐςιν, διὰ τὸ ποιὰ αὐτὰ εἶναι ἢ διὰ τὸ ποσά. διόπερ οὐ φάρμακόν ἐςιν οὐδὲν τῶν εἰρημένων· οὐδὲ γὰρ διὰ δύναμιν καθαίρει. ςρυφνότης δὲ καὶ πικρότης συμβέβηκε τοῖς φαρμάκοις καὶ δυσωδία τῷ ἐναντίον εἶναι τῇ τροφῇ τὸ φάρμακον. τὸ μὲν γὰρ πεφθὲν ὑπὸ τῆς φύσεως, τῦτο προσφύεται τοῖς σώμασι καὶ καλεῖται τροφή· τὸ δὲ μὴ πεφυκὸς κρατεῖσθαι, εἰσιὸν δὲ εἰς τὰς φλέβας καὶ δι' ὑπερβολὴν θερμότητος ἢ ψυχρότητος ταράττον, αὕτη δὲ φαρμάκου φύσις ἐςίν.

Διὰ τί τὸ μὲν πέπερι πολὺ μὲν ὂν τὴν κύςιν λύει, 43
ὀλίγον δὲ τὴν κοιλίαν, ἡ δὲ σκαμμωνία πολλὴ οὖσα τὴν κοιλίαν λύει, ὀλίγη δὲ καὶ παλαιὰ τὴν κύστιν; ἢ διότι ἑκάτερον ἑκατέρας ἐςὶ κινητικώτερα; τὸ μὲν γὰρ πέπερι οὐρητικόν ἐςιν, ἡ δὲ σκαμμωνία καθαρτικόν. τὸ μὲν οὖν πέπερι πολὺ μὲν ὂν φέρεται εἰς τὴν κύςιν καὶ ὐ διαχεῖται εἰς τὴν κοιλίαν, ὀλίγον δὲ ὂν κρατηθὲν διαλύει καὶ γίνεται φάρμακον αὐτῆς. ἡ δὲ σκαμμωνία πολλὴ μὲν οὖσα εἰς τοῦτο κρατεῖται ὥςε διαχυθῆναι, διαχυθεῖσα δὲ γίνεται φάρμακον διὰ τὴν εἰρημένην ἐν τοῖς ἀνωτέρω αἰτίαν· ὀλίγη δὲ ὖσα μετὰ τοῦ ποτοῦ ἀναπίνεται εἰς τοὺς πόρους, καὶ ταχὺ πρὶν ταράξαι καταφέρεται εἰς τὴν κύςιν, καὶ ἀεὶ τῇ αὑτῆς δυνάμει ἀπάγει τὰ περιττώματα καὶ τὰ συντήγματα ὅσα ἐξ ἐπιπολῆς ἐςίν. ἡ δὲ πολλή, ὥσπερ εἴρηται, διὰ τὴν ἰσχὺν πολὺν χρόνον ἐμμείνασα κατάγει πολλὴν κάθαρσιν καὶ γεώδη.

Διὰ τί τὰς αὐτὰς φλεγμασίας οἱ μὲν ψύχοντες 44
ὑγιάζουσιν, οἱ δὲ θερμαίνοντες πέττουσιν; ἀλλ' οἱ μὲν ἀλλοτρίᾳ θερμότητι, οἱ δὲ καταψύχοντες τὴν οἰκείαν συνάγουσιν.

Διὰ τί μεταβάλλειν δεῖ τὰ καταπλάσματα; ἢ ὅπως 45
μᾶλλον αἰσθάνηται; τὰ γὰρ συνήθη ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἐδεσμάτων οὐκέτι φάρμακα ἀλλὰ τροφὴ γίνεται, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν τοιύτων.

Διὰ τί ὑγιεινὸν τὸ τῆς τροφῆς μὲν ὑποστέλλεσθαι, 46

1. ἐὰν C^a. ‖ εἰς — 2. ταράττει om C^a. ‖ 5. ὀψές C^a. ‖ 6. θερμὰ τὰ δὲ addidit margo *u*. ‖ 7. post κινύντων margo X^a τὰ δὲ θερμά. ‖ θερμ. καὶ εὐθὺς margo X^a. ‖ 11. ἀνάγει margo X^a· ceteri κατάγει. ‖ 12. codices ἐὰν τὸ περίττωμα, ἢ καί, nisi quod ἢ om C^a. ‖ 14. ἐμμέτους C^a. ‖ 15. ποιήσει Y^a. ‖ 21. καὶ νῦν om C^a. ‖ κατασκευάζουσιν C^a, σκευάζουσιν Y^a. ‖ 24. ςυφνότερα C^a. ‖ 25. ἢ — 26. καθαίρει om C^a. ‖ 25. δυνάμεις om X^a. ‖ 26. ὅσα — 28. ἐςι in margine ponit X^a. ‖ 28. εἰσι C^a. ‖ 31. διαχυθῶσι C^a. ‖ 32. φλέβας φέρεται ὐ X^a. ‖ πεμφθέντα C^a. ‖ 33. τὰ om X^a. ‖ 35. μέν et 36. δὲ om C^a.

1. τῷ] ὐ τῷ C^a. ‖ 2. τότε] τότε καὶ X^aY^a. ‖ καθαίρῃ Y^a. ‖ 3. ἅπερ καὶ καθαίρῃ margo X^a. ‖ 4. αὐτὰ om C^a. ‖ ἢ] καὶ margo *u*. ‖ 5. οὐ C^aY^a. ‖ 7. τῷ ἐναντίον om C^a. ‖ τῇ om C^aY^a. ‖ τροφὴ C^a. ‖ πεμφθὲν C^a. ‖ 9. εἰσιόντα C^a et pr Y^a. ‖ 10. ψυχρότητος ἢ θερμότητος C^a. ‖ 16. ἐςι μᾶλλον ἢ margo *u*. ‖ καθαρτικόν Sylburgius: codices κατωρετικόν. ‖ 18. ἐν τῇ κοιλίᾳ X^aY^a. ‖ 20. διαχυθὲν Y^a. ‖ 22. τοὺς om Y^a et pr X^a. ‖ 24. τὰ post καὶ om C^a. ‖ συγκτήγματα C^a. ‖ 25. ἐξ om X^aY^a. ‖ 35. τῶν τοιύτων] τύτων C^a. ‖ 36. μὲν ante τὸ C^a.

πονεῖν δὲ πλείω; ἢ ὅτι τοῦ νοσεῖν αἴτιον περιττώματος πλῆθος, τοῦτο δὲ γίνεται, ἡνίκα τροφῆς ὑπερβολὴ ἢ πόνων ἔνδεια.

47. Διὰ τί τὰ φάρμακα καὶ τὰ πικρὰ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ τὰ δυσώδη καθαίρει; ἢ ὅτι ἅπαντα τὰ δυσώδη καὶ πικρὰ ἄπεπτά ἐστι; διὸ καὶ τὰ φάρμακα πικρὰ καὶ δυσώδη· τῷ γὰρ ἄπεπτα εἶναι καὶ κινητικὰ μετὰ πικρότητος φάρμακά ἐστιν. καὶ ἐὰν δοθῇ πλείω, διαφθείρει. ὅσα δέ, κἂν μικρὰ δοθῇ, διαφθαρτικά, ταῦτα οὐ φάρμακα λέγεται εἶναι ἀλλὰ θανατηφόρα. οὐδ' ὅσα μὴ τῷ ποιῷ καθαίρει, οὐκ ἔστι φάρμακα. καὶ γὰρ τῆς τροφῆς πολλὰ μὲν ταὐτὸ ποιεῖ, ἐὰν ποσὰ δοθῇ, οἷον γάλα, ἔλαιον, γλεῦκος· ἅπαντα δὲ ταῦτα διὰ τὸ μὴ εἶναι εὔπεπτα καθαίρει, καὶ τούτοις οἷς μὴ εὔπεπτα καθαίρει, καὶ τούτους. ἔστι γὰρ ἄλλα ἄλλοις εὔπεπτα καὶ δύσπεπτα. διὸ οὐ πᾶσι ταὐτὰ φαρμακώδη, ἀλλ' ἐνίοις ἴδια. ὅλως γὰρ τὸ φάρμακον δεῖ οὐ μόνον μὴ πέττεσθαι ἀλλὰ καὶ κινητικὸν εἶναι, ὥσπερ καὶ τὸ γυμνάσιον ἔξωθεν ἧκον ἢ ἔσωθεν τῇ κινήσει ἐκκρίνει τὰ ἀλλότρια.

48 Διὰ τί τὰ μὲν εὐώδη οὐρητικὰ καὶ σπέρματα καὶ φυτά; ἢ ὅτι θερμὰ καὶ εὔπεπτα, τὰ δὲ τοιαῦτα οὐρητικά· ταχὺ γὰρ λεπτύνει ἡ ἐνοῦσα θερμότης, καὶ ἡ ὀσμὴ οὐ σωματώδης, ἐπεὶ καὶ τὰ ὀσμώδη, οἷον σκόροδα, διὰ τὴν θερμότητα οὐρητικά, μᾶλλον μέντοι συντηκτικά· θερμὰ δὲ τὰ εὐώδη σπέρματα.

49 Διὰ τί δεῖ πρὸς μὲν τὰ μὴ καθαρὰ καὶ φαῦλα τῶν ἑλκῶν ξηροῖς καὶ δριμέσι καὶ στρυφνοῖς χρῆσθαι φαρμάκοις, πρὸς δὲ τὰ καθαρὰ καὶ ὑγιαζόμενα ὑγροῖς καὶ μόνοις; ἢ διότι ἀπὸ μὲν τῶν μὴ καθαρῶν δεῖ ἀφαιρεῖν τι; τοῦτο δ' ἐστὶν ὑγρότης ἀλλοτρία, ἣν ἀφαιρεῖν δεῖ. τὰ δηκτικὰ δὲ καὶ δριμέα καὶ στρυφνὰ τοιαῦτα, καὶ τὸ ξηρὸν μᾶλλον τοῦ ὑγροῦ. τὰ δὲ καθαρὰ συνεπουλώσεως δεῖται μόνον.

50 Διὰ τί συμφέρει πρὸς τὰ ἀπὸ φλέγματος νοσήματα λαγνεία; ἢ ὅτι τὸ σπέρμα περιττώσεως ἀπόκρισις καὶ φύσει ὅμοιον φλέγματι, ὥστε ἀφαιροῦσα πολὺ φλεγματῶδες ὠφελεῖ ἡ συνουσία. πότερον δὲ τροφὴν προσφέρειν ἀρχομένῳ βέλτιον ἢ ὕστερον; ἢ ἀρχομένῳ, ὅπως μὴ προεξησθενηκότι ἡ φλεγμασία ἐπιπίπτῃ; ἢ οὖν ἀπισχναντέον εὐθύς, ἢ οὕτω προσοιστέον· ἀναλαμβάνειν χρὴ πρῶτον τοῖς ῥοφήμασι· πραότερα γὰρ καὶ λειότερα καὶ εὐτηκτότερα, καὶ ἐκδέξασθαι τὴν τροφὴν ἐκ τούτου ῥᾴδιόν ἐστιν ἀσθενεῖ σώματι. οὐ γὰρ ἐν τῇ κοιλίᾳ δεῖ παθεῖν τὰ σῖτα πρῶτον, διαχυθῆναί τε καὶ θερμανθῆναι μετὰ πόνου τῷ σώματι ταῦτα πέπονθεν.

51 Διὰ τί δεῖ σκοπεῖν τὰ περὶ τὸ οὖρον σημεῖα, ἀπολαμβάνοντα τὴν οὔρησιν, εἰ ἤδη πέπεπται, ἢ μὴ μᾶλλον καὶ συνεχῶς οὐροῦντα; ἢ διότι σημεῖον μὲν τοῦ πεπέφθαι, ἐὰν ᾖ πυρρόν; τοῦτο δὲ γίνεται μᾶλλον διαλαμβάνουσιν. ἢ διότι ἔνοπτρον γίνεται ἅπαν μᾶλλον ὑγρὸν χρόας ὀλίγον ἢ πολὺ ὄν; ἐν μὲν γὰρ τῷ πολλῷ ὑγρῷ τὰ σχήματα ἐνορᾶται, ἐν δὲ τῷ ὀλίγῳ τὰ χρώματα, οἷον καὶ ἐπὶ τῆς δρόσου καὶ τῶν ῥανίδων καὶ ἐπὶ τῶν δακρύων τῶν ἐπὶ ταῖς βλεφαρίσι. συνεχῶς μὲν οὖν ἀφιέμενον γίνεται πλεῖον, διασπώμενον δὲ δέχεται μᾶλλον· ὥστε κἂν ᾖ αὐτὸ τοιοῦτον ἤδη διὰ τὴν πέψιν, καὶ φαίνεται μᾶλλον τῆς ἀνακλάσεως γινομένης καὶ ἐνόπτρου ἔνοπτον διὰ τὴν διαίρεσιν.

52 ὅτι οὐ δεῖ πυκνοῦν τὴν σάρκα πρὸς ὑγείαν, ἀλλ' ἀραιοῦν· ὥσπερ γὰρ πόλις ὑγιεινὴ καὶ τόπος εὔπνους (διὸ καὶ ἡ θάλασσα ὑγιεινή), οὕτω καὶ σῶμα τὸ εὔπνουν μᾶλλον ὑγιεινόν. δεῖ γὰρ ἢ μὴ ὑπάρχειν μηθὲν περίττωμα, ἢ τούτου ὡς τάχιστα ἀπαλλάττεσθαι, καὶ ἀεὶ οὕτως ἔχειν τὸ σῶμα ὥστε λαμβάνον εὐθὺς ἐκκρίνειν τὴν περίττωσιν, καὶ εἶναι ἐν κινήσει καὶ μὴ ἠρεμεῖν. τὸ μὲν γὰρ μένον σήπει, ὥσπερ ὕδωρ τὸ μὴ κινούμενον, σηπόμενον δὲ νοσοποιεῖ· τὸ δὲ ἐκκρινόμενον πρὸ τοῦ διαφθαρῆναι χωρίζεται. τοῦτο οὖν πυκνουμένης μὲν τῆς σαρκὸς οὐ γίνεται (ὡσπερεὶ γὰρ ἐμφράττονται οἱ πόροι), ἀραιουμένης δὲ συμβαίνει. διὸ καὶ οὐ δεῖ ἐν τῷ ἡλίῳ γυμνὸν βαδίζειν· συνίσταται γὰρ ἡ σὰρξ καὶ κομιδῇ ἀποσαρκοῦται, καὶ ὑγρότερον τὸ σῶμα γίνεται· τὸ μὲν γὰρ ἐντὸς διαμένει, τὸ δ' ἐπιπολῆς ἀπαλλάττεται, ὥσπερ καὶ τὰ κρέα τὰ ὀπτὰ τῶν ἑφθῶν μᾶλλον. οὐδὲ τὰ στήθη γυμνὰ ἔχοντα βαδίζειν· ἀπὸ γὰρ τῶν ἄριστα ᾠκοδομημένων τοῦ σώματος ὁ ἥλιος ἀφαιρεῖ, ἃ ἥκιστα δεῖται ἀφαιρέσεως, ἀλλὰ μᾶλλον τὰ ἐντός. ἐκεῖθεν μὲν οὖν διὰ τὸ πόρρω εἶναι, ἐὰν μὴ μετὰ πόνου, οὐκ ἔστιν ἱδρῶτα ἀγαγεῖν, ἀπὸ τούτου δὲ διὰ τὸ πρόχειρον ῥᾴδιον.

53 Διὰ τί ποτε τοῖς χιμέτλοις καὶ τὸ ψυχρὸν ὕδωρ

1. ποιεῖν C^a. ‖ 2. ἢ] ἢ ἢ C^aY^a. ‖ 3. τὸ om C^a. ‖ 4. πικρὰ καὶ δυσώδη X^a. ‖ 6. τὸ C^a. ‖ 7. φάρμακόν C^aY^a. ‖ 8. σμικρὰ X^a. ‖ οὐ] οὖν C^a. ‖ 11. πᾶσα C^a. ‖ 12. ἄπεπτα C^a. ‖ 15. ταῦτα X^a. ‖ 16. κινητικὰ C^a. ‖ 19. διουρητικὰ C^aX^a. ‖ 28. ὅτι ἀπὸ τῶν C^a. ‖ 33. λαχνεία C^a. ‖ φλέγμα περιττώματος C^aY^a. ‖ 34. ὥστε καὶ ἀφ. margo X^a. ‖ 35. πρότερον X^aY^art. ‖ δὲ] γὰρ X^aru, om C^aY^a. ‖ 36. προσεξησθενηκότι C^a. ‖ 37. ἐπιπίπτει C^a. ‖ ἐπισχνατέον C^a.

3. τῇ om X^a. ‖ πρῶτα Y^a. ‖ 6. σημεῖον Y^a. ‖ 8. καὶ] ἢ margo u, om C^a. ‖ μὲν et 9. δὲ om C^a. ‖ 10. ἔνοπτον Y^a, τὸ ἔνοπτρον C^a. ‖ ἅπαν om pr Y^a. ‖ 13. καὶ ἐπὶ τῶν ῥ. C^a. ‖ δακρυόντων ἐπὶ C^aX^aY^a. ‖ 14. βλεβαρίσι C^a. ‖ 15. αὐτὸ] τὸ αὐτὸ X^aY^a, τὸ αὐτὸ τὸ C^a. ‖ 17. ἔνοπτον] ἐνόπτρου C^a, om Y^a. ‖ 23. εὐθύς ποι κρίνειν X^a. ‖ 30. καὶ ante κομιδῇ om C^a. ‖ 31. ἐντὸς ὑγρὸν δ. margo X^a.

συμφέρει καὶ τὸ θερμόν; ἢ ὅτι τὰ χίμετλα δι' ὑπερβολὴν γίνεται ὑγροῦ; τὸ μὲν ὖν ψυχρὸν συνίςησι καὶ τραχύνει τὸ ὑγρόν, τὸ δὲ θερμὸν ἐκπνευματοῖ καὶ ἔξοδον ποιεῖ τῷ πνεύματι, ἀραιοῦν τὴν σάρκα.

54 Διὰ τί τὸ ψυχρὸν καὶ ποιεῖ καὶ παύει τὰ χίμετλα, καὶ τὸ θερμὸν τὰ πυρίκαυστα; ἢ διὰ τὸ αὐτό; ποιεῖ μὲν συντήκοντα, παύει δὲ μᾶλλον ξηραίνοντα.

55 Ἐν τοῖς πυρετοῖς διδόναι δεῖ τὸ ποτὸν πολλάκις καὶ κατ' ὀλίγον. τὸ μὲν γὰρ πολὺ παραρρεῖ, τὸ δὲ ὀλίγον μὲν πολλάκις δὲ διαβρέχει καὶ εἰς τὰς σάρκας χωρεῖ. οἷα γὰρ τὰ ἐν τῇ γῇ, ἐὰν μὲν κατὰ πολὺ ἔλθῃ τὸ ὕδωρ, παραρρεῖ, ἐὰν δὲ κατ' ὀλίγον, βρέχει μόνον, τὸ αὐτὸ καὶ ἐν τοῖς πυρετοῖς. τὰ γὰρ ῥέοντα ὕδατα ἐάν τις κατ' ὀλίγον ἄγῃ, ὁ ὀχετὸς ἐκπίνει· ἐὰν δὲ τὸ ἴσον ἀθρόον ἄγῃ, ὅπου ἂν ἄγῃ, χωρεῖ. ἔπειτα κατακείσθω ἀκίνητος ὡς μάλιςα, ἀκίνητος μέν, ὅτι καὶ τὸ πῦρ φανερῶς, ἐάν τις μὴ κινῇ, καταμαραίνεται. πρὸς πνεῦμα δὲ μὴ κατακείσθω, διότι ὁ ἄνεμος τὸ πῦρ ἐξεγείρει καὶ ῥιπτιζόμενον τὸ πῦρ ἐξ ὀλίγȣ πολὺ γίνεται. περιστέλλεσθαι δὲ τούτου ἕνεκεν, ὅτι πυρὶ ἐὰν ἀναπνοὴν μὴ διδῷς, σβέννυται. καὶ τὰ ἱμάτια μὴ ἀπογυμνούσθω, ἕως ἂν νοτὶς ἐγγένηται· τὸ φανερὸν γὰρ πῦρ τὸ ὑγρὸν σβέννυσιν. κατὰ ταῦτα δὲ καὶ ἐν τῇ φύσει. ἐπὶ δὲ τῶν διαλειπόντων πυρετῶν προπαρασκευάζειν δεῖ καὶ ἐκλύοντα, καὶ πυριάματα πρὸς τοὺς πόδας παρατιθέντα, καὶ περιεςαλμένον ἀναπαύεσθαι, ὅπως ὅτι θερμότατος ᾖ πρὸ τȣ̃ τὴν λῆψιν εἶναι. καὶ γὰρ ὅπου πολὺ πῦρ, λύχνος οὐ δυνήσεται καίεσθαι· τὸ γὰρ πῦρ τὸ πολὺ τὸ ὀλίγον ἄγει πρὸς ἑαυτό. τȣ́τȣ ἕνεκα πολὺ πῦρ ἐν τῷ σώματι παρασκευάζειν δεῖ, ὅτι ὀλίγον ὁ πυρετὸς πῦρ ἔχει, ὥςε τὸ πολὺ πῦρ τὸ ὀλίγον πρὸς ἑαυτὸ ἄγει.

56 Τεταρταίοις πυρετοῖς δεῖ μὴ λεπτύνειν, ἀλλὰ πῦρ ἐν τοῖς σώμασιν ἐμποιεῖν εἰσάγοντα. δεῖ δὲ καὶ τοῖς γυμνασίοις χρῆσθαι. ᾗ δὲ ἡμέρᾳ ἡ λῆψις, λουσάμενον ὕπνον μὴ ζητεῖν. διὰ δὲ τȣ̃το καὶ συμφέρει θερμαίνουσα δίαιτα, ὅτι ἀσθενὴς ὁ τεταρταῖος πυρετός· εἰ γὰρ μὴ ἦν ἀσθενής, οὐκ ἂν τεταρταῖος ἐγένετο. ὁρᾷς; ὅπου πῦρ πολύ, λύχνος οὐ δύναται καίεσθαι· τὸ γὰρ πολὺ τὸ ὀλίγον πρὸς ἑαυτὸ ἁρπάζει. τȣ́τȣ δ' ἕνεκεν πολὺ πῦρ ἐν τῷ σώματι ἐμποιεῖν, ὅτι ὀλίγον ὁ πυρετὸς πῦρ ἔχει. ἔστι δὲ τὸ καθ' ἡμέραν διαίτημα τὸ μὲν πῦρ τὸ δὲ νοτίδα εἰς τὸ σῶμα εἰσάγοντα.
εἰσὶ δὲ νόσοι αἱ μὲν ἀπὸ πυρός, αἱ δὲ ἀπὸ νοτίδος. ἰατρεύεσ- 57
ται δὲ αἱ μὲν ἀπὸ πυρὸς νόσοι νοτίδι, αἱ δὲ ἀπὸ νοτίδος
πυρί· νοτίδα γὰρ ξηραίνει.

Β. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΙΔΡΩΤΑ.

Διὰ τί οὔτε συντείνουσιν οὔτε κατέχουσι τὸ πνεῦμα γίνεται ἱδρώς, ἀλλὰ μᾶλλον ἀνιεῖσιν; ἢ ὅτι τὸ πνεῦμα κατεχόμενον πληροῖ τὰς φλέβας, ὥςε κωλύει ἐξιέναι, ὥσπερ τὸ ὕδωρ τὸ ἐκ τῶν κλεψυδρῶν, ὅταν πλήρεις οὔσας ἐπιλάβῃ τις. ὅταν δὲ ἐξέλθῃ, πολὺς γίνεται διὰ τὸ ἐν αὐτῇ ἐπιληψίᾳ ἀθροισθῆναι κατὰ μικρόν.

Διὰ τί οὐχ ἱδρȣ̃σι τὰ ἐν θερμῷ ὕδατι μέρη, ὐδ' ἂν 2
θερμὰ ᾖ; ἢ διότι κωλύει τὸ ὕδωρ τήκεσθαι, ὁ δὲ ἱδρὼς τὸ κακῶς προσῳκοδομημένον ἐςὶν ἐν τῇ σαρκί, ὃ κωλύει τήκεσθαι, ὅταν ἐκκρίνηται διὰ θερμότητα.

Διὰ τί ὁ ἱδρὼς ἁλμυρόν; ἢ διότι γίνεται ὑπὸ κινή- 3
σεως καὶ θερμότητος, ἀποκρινȣ́σης ὅσον ἀλλότριον ἔνεστιν ἐν τῇ προσφύσει τῆς τροφῆς πρὸς αἷμα καὶ τὰς σάρκας; τȣ̃το γὰρ τάχιςα ἀφίςαται διὰ τὸ μὴ οἰκεῖον εἶναι καὶ ἔξω ἐξικμάζει. ἁλμυρὸς δ' ἐςὶ διὰ τὸ τὸ γλυκύτατον καὶ κȣφότατον εἰς τὸ σῶμα ἀνηλῶσθαι, τὸ δὲ ἀλλοτριώτατον καὶ ἀπεπτότατον ἀπολύεσθαι. τὸ τοιȣ̃τον δὲ ἐν μὲν τῇ κάτω ὑποστάσει οὖρον καλεῖται, ἐν δὲ σαρκὶ ἱδρώς· ἄμφω δὲ ἁλμυρὰ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν.

Διὰ τί τὰ ἄνω ἱδροῦσι μᾶλλον τῶν κάτω; πότερον 4
ὅτι τὸ θερμὸν ἄνω καὶ ἀνέρχεται καὶ ἔςιν ἄνω, τȣ̃το δὲ ἄνω φέρει τὸ ὑγρόν; ἢ ὅτι πνεῦμα ποιεῖ τὸν ἱδρῶτα, τȣ̃το δὲ ἐν τοῖς ἄνω; ἢ διότι ἄπεπτον ὑγρὸν ὁ ἱδρώς ἐςι, τοιοῦτο δὲ ἐν τοῖς ἄνω; ἡ γὰρ κρᾶσις ἄνω.

Διὰ τί τὰς χεῖρας γυμναζομένοις μάλιστα ἱδρὼς 5
γίνεται, ἐὰν τὰ ἄλλα ὁμοιοσχημονῶμεν; ἢ διότι ἰσχύομεν μάλιςα τȣ́τῳ τῷ τόπῳ; τȣ́τῳ γὰρ τὸ πνεῦμα κατέχομεν τῷ ἔγγιςα τοῦ ἰσχύοντος· πονοῦντες δὲ μᾶλλον ἰσχύομεν· ȣ̔́τω δὲ ἔχοντες τὸ πνεῦμα μᾶλλον κατέχομεν.

2. ὖν om C^a. ‖ 6. πυρίκαυτα Y^a et margo X^a, πυρικαύματα C^a. ‖ 7. μᾶλλον om X^a. ‖ 8. ἐν] διὰ τί ἐν w. ‖ 10. πολλάκις δὲ om C^aY^av. ‖ 14. ὁ om C^a. ‖ 15. ἐὰν codices. ‖ 16. ἐγκινῇ margo X^a. ‖ 21. γένηται C^a. ‖ 22. δὴ C^a. ‖ 23. λειπόντων C^a. ‖ 24. ἐκλούοντα $QC^aK^aY^a$v et margo u. ‖ περιάμματα K^a. ‖ 25. θερμότερος codices: correxit Sylburgius. ‖ 26. καὶ — 27. καίεσθαι om C^a. ‖ 28. πρὸς αὐτὸ ἄγει X^a. ‖ ἕνεκεν $K^aO^aY^a$x. ‖ 29. διότι C^a. ‖ 30. ὥσπερ K^aO^as. ‖ τὸ post πῦρ om C^a. ‖ ἄγειν w. ‖ 32. ποιεῖν C^a. ‖ 34. δὲ] γὰρ C^a. ‖ 37. αὐτὸ X^a.

1. ἕλκει C^a. ‖ τȣ̃το X^a. ‖ ἐμποιεῖ C^aY^a. ‖ 5. νοτία codices. ‖ 8. ἱδρώτων Q. ‖ 9. codices οὐδὲ σ. οὐδὲ. ‖ τὸ om C^a. ‖ 10. ἀνιᾶσιν C^a: ceteri ἀνεῖσιν. ‖ τὸ om C^a. ‖ 13. μεταλάβῃ C^a. ‖ 16. τὸ ὕδωρ κωλύει X^a. ‖ 17. ὃ om X^a, ὃ κωλύει τήκεσθαι om C^aY^a. ‖ 23. ἰκμάζει C^a, ἐξικμάζειν X^a. ‖ alterum τὸ om $C^aX^aY^a$. ‖ 35. τȣ̃το γὰρ C^a. ‖ 36. τῷ] τὰ C^a. τῷ — 37. κατέχομεν in margine ponit X^a. ‖ 37. ἔχοντος C^a et margo X^a.

εἶτα καὶ τῇ τριβομένῃ συμπονοῦμεν μᾶλλον ἢ ὅταν ἄλλο μέρος τριβώμεθα· τῇ γὰρ καθέξει τοῦ πνεύματος καὶ τριβόμενοι γυμναζόμεθα καὶ τρίβοντες.

6 Διὰ τί ὁ ἱδρὼς ἐκ τῆς κεφαλῆς ἢ οὐκ ὄζει ἢ ἧττον τοῦ ἐκ τοῦ σώματος; ἢ ὅτι εὔπνους ὁ τῆς κεφαλῆς τόπος; δηλοῖ δὲ μανὸς ὢν τῇ τῶν τριχῶν ἐκφύσει. δυσώδεις δὲ οἱ τόποι καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς γίνεται, ὅσα μὴ εὔπνοα.

7 Διὰ τί οἱ γυμναζόμενοι ἐὰν διαναπαυσάμενοι παλαίωσιν, μᾶλλον ἱδροῦσιν ἢ ἐὰν συνεχῶς; ἢ διὰ τὸ ἀθροίζεσθαι διαναπαυομένων· ἔπειτα τοῦτον τὸν ἱδρῶτα ἐξάγει ὕςερον ἡ πάλη. ἡ δὲ συνεχὴς ἀναξηραίνει ὥσπερ ὁ ἥλιος.

8 Διὰ τί μᾶλλον ἱδροῦσιν, ὅταν μὴ διὰ πολλοῦ χρόνου χρῶνται ταῖς ἀφιδρώσεσιν; ἢ διότι οἱ ἱδρῶτες γίνονται οὐ μόνον δι' ὑγρότητα, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ τοὺς πόρους ἀνεῷχθαι μᾶλλον καὶ ἀραιὰ τὰ σώματα εἶναι; τοῖς μὲν οὖν μὴ χρωμένοις συμμεμύκασιν οἱ πόροι, τοῖς χρωμένοις δ' ἀνας ομοῦνται.

9 Διὰ τί τοῦ ἡλίου μᾶλλον θερμαίνοντος τοὺς γυμνοὺς ἢ τοὺς ἀμπεχομένους, ἱδροῦσι μᾶλλον οἱ ἀμπεχόμενοι; πότερον ὅτι τοὺς πόρους συμμύειν ποιεῖ ἐκκαίων ὁ ἥλιος; ἢ διότι τὰς ἀτμίδας ξηραίνει; ἀμπεχομένοις δὲ ταῦτα ἧττον συμβαίνει.

10 Διὰ τί ἱδροῦσι μάλιςα τὰ πρόσωπα; ἢ ὅσα ἀραιὰ καὶ ὑγρὰ μάλιςα, διὰ δὲ τούτων ὁ ἱδρὼς διαπορεύεται. δοκεῖ δὲ πηγὴ εἶναι ἡ κεφαλὴ τοῦ ὑγροῦ· διὸ καὶ αἱ τρίχες, διὰ τὸ πολὺ ὑγρόν. ὁ δὲ τόπος ἀραιὸς καὶ ἰσχνός· δίεισιν ἄρα κατὰ φύσιν.

11 Διὰ τί οὔτ' ἀθρόου ὄντος τοῦ πυρὸς μᾶλλον ἱδροῦσιν, οὔτ' ἐλάττονος ἀεί, ἀλλὰ πλείονος ἐπεισφερομένου; οἱ γὰρ ἐν τοῖς πυριατηρίοις ἱδροῦσι μᾶλλον ἢ εὐθὺς εἰ εἴη τοσοῦτον. ἢ ὅτι τὸ σύμμετρον ἕκαςον ἐργάζεται; οὐκοῦν εἰ τοσοῦτον ποιεῖ, τὸ πλεῖον οὐ ποιήσει πλεῖον ἢ μᾶλλον τοὐναντίον, ὅτι τῷ σύμμετρον εἶναι ἐργάζεται τὸ ἔργον. διὰ μὲν οὖν τοῦτο οὐχὶ πρὸς πλεῖον μᾶλλον ἱδροῦσι, διὰ δὲ τὸ πρὸς ἕκαςον ἄλλην εἶναι συμμετρίαν, καὶ τὸ πεποιηκὸς μηκέτι ποιεῖν προστιθεμένου μᾶλλον. οὐ γὰρ ταὐτὸ προοδοποιεῖται εἰς ἕκαςον καὶ ἐπιτηδείως ἔχειν παρασκευάζει, καὶ ἤδη τοῦτο ἐργάζεται, ἀλλ' ἕτερον. τὸ μὲν οὖν ὀλίγον μᾶλλον ἢ πολὺ προωδοποίησε καὶ παρεσκεύασε τὸ σῶμα πρὸς τὸ ἱδροῦν· ἄλλης δὲ δεῖ συμμετρίας καὶ πλείονος πρὸς τὸ ποιῆσαι. τοῦτο δὲ οὐκέτι ποιεῖ ὃ πεποίηκεν, ἀλλὰ μετ' αὐτὸ ὕςερον, ἄλλο τῆς συμμετρίας γινόμενον.

Διὰ τί ἀποστλεγγισαμένοις μᾶλλον ῥεῖ ὁ ἱδρὼς ἢ 12
ἐῶσιν ἐπιμεῖναι; πότερον διὰ τὸ καταψύχεσθαι ὑπὸ τοῦ ἔξω; ἢ ὅτι ὥσπερ πῶμα γίνεται ὁ ἔξω ἱδρὼς ἐπὶ τοῖς πόροις, ὥςε κωλύει τοῦ ἔσωθεν τὴν ὁρμήν.

Διὰ τί τὸ πήγανον δυσώδεις τοὺς ἱδρῶτας ποιεῖ, καὶ 13
ἔνια τῶν μύρων; ἢ ὅτι ὧν ἐν τῇ ὀσμῇ βαρύτης ἔνι, ταῦτα κεραννύμενα ταῖς περιττωματικαῖς ὑγρότησι κακωδεςέραν ποιεῖ τὴν ὀσμήν;

Διὰ τί ἱδροῦμεν τὸν νῶτον μᾶλλον ἢ τὰ πρόσθεν; ἢ 14
ὅτι ἐν μὲν τῷ πρόσθεν ἐςὶ τόπος ἐντός, εἰς ὃν ἀποχετεύεται τὸ ὑγρόν, ἐν δὲ τῷ ὄπισθεν οὐκ ἔςιν, ἀλλ' ἔξω τὴν ἔκκρισιν ἀναγκαῖον γίνεσθαι. τὸ δ' αὐτό ἐςιν αἴτιον καὶ ὅτι τὴν κοιλίαν ἧττον ἱδροῦμεν ἢ τὸ στῆθος. ἔτι δὲ ὅτι μᾶλλον διαφυλακτικόν ἐςι τοῦ ἱδρῶτος τὰ νῶτα καὶ τὰ ὄπισθεν ἢ τὰ πρόσθεν διὰ τὸ μᾶλλον τὰ ἔμπροσθεν τῶν ὄπισθεν ἀποψύχεσθαι. ὅπερ ἐςὶν αἴτιον καὶ τοῦ τὰς μασχάλας ἱδροῦν τάχιςα καὶ μάλιςα· ἥκιςα γὰρ ψύχονται. ἔτι δὲ σαρκωδέςερά ἐςι τὰ περὶ τὸν νῶτον τῶν πρόσθεν, ὥστε ὑγρότερα. πλείων δὲ ὑγρότης ἐστὶν ἐν τοῖς ὄπισθεν· ὁ γὰρ μυελὸς κατὰ τὴν ῥάχιν ὢν ὑγρασίαν πολλὴν παρέχει.

Διὰ τί ἐφ' ἃ κατακείμεθα, οὐχ ἱδροῦμεν; ἢ ὅτι θερ- 15
μὸς ὢν ὁ τόπος ᾧ ἁπτόμεθα, κωλύει διεξιέναι τὸν ἱδρῶτα· ἀναξηραίνει γὰρ αὐτόν. ἔτι δὲ θλίβεται, θλιβόμενον δὲ διαχεῖται τὸ αἷμα, οὗ συμβαίνοντος καταψύχεται μᾶλλον. σημεῖον δὲ ἡ νάρκη· κατάψυξίς τε γάρ ἐςι τὸ πάθος, καὶ γίνεται ἐκ θλίψεως ἢ πληγῆς.

Διὰ τί οἱ καθεύδοντες μᾶλλον ἱδροῦσιν; ἢ διὰ τὴν 16
ἀντιπερίςασιν; ἀθροισθὲν γὰρ τὸ θερμὸν ἐντὸς ἐξελαύνει τὸ ὑγρόν.

Διὰ τί τὸ πρόσωπον μάλιστα ἱδροῦσιν ἀσαρκότατον 17
ὄν; ἢ ὅτι εὐίδρωτα μὲν ὅσα ὕφυγρα καὶ ἀραιά, ἡ δὲ κεφαλὴ τοιαύτη; ὑγρότητα γὰρ οἰκείαν ἔχει πλείστην. δηλοῦσι δὲ αἱ φλέβες τείνουσαι ἐντεῦθεν, καὶ οἱ κατάρροι ἐξ αὐτῆς, καὶ ὁ ἐγκέφαλος ὑγρός, καὶ οἱ πόροι πολλοί. σημεῖον δὲ αἱ τρίχες ὅτι πολλοὶ οἱ πόροι εἰσί, περαίνοντες

2. τρίβωμεν *X*[a]. ‖ 4. οὐκ et 5. τοῦ om *C*[a]. ‖ 7. ἔμπνοια *C*[a]. ‖ 14. τοὺς om *C*[a]. ‖ 15. ὑγρὰ *C*[a]. ‖ 28. τοῦ πυρὸς ὄντος *C*[a]. ‖ 29. ἐπιφερομένου *X*[a]. ‖ 31. εἰ] εἰ τὸ *Y*[a]. ‖ 32. ποιήσει τὸ πλεῖον margo *X*[a]. ‖ 33. τῷ τὸ σ. *Y*[a]. ‖ 34. πλείονα *C*[a].

4. ἀποςελγισαμένοις *C*[a]*Y*[a]. ‖ 5. τοῦ καταψύξασθαι *C*[a]. ‖ 6. πόμα *C*[a]. ‖ 14. οὐκέτι ἀλλ' *C*[a]. ‖ 16. ἢ] ἢ ὅτι *X*[a]. ‖ τὸ om *C*[a]. ‖ δὲ] τὸ *X*[a]. ‖ 17. φυλακτικόν *C*[a], omisso μᾶλλον. ‖ 18. ἔμπροσθεν *C*[a]. ‖ τῶν ὄπισθεν in margine ponit *X*[a]. ‖ 19. τοῦ] τὸ *C*[a]. ‖ 21. ἔμπροσθεν *X*[a]. ‖ 23. ὁ μὲν γὰρ *C*[a]. ‖ 26. διΐεται *X*[a]*Y*[a]. ‖ 34. μᾶλλον *C*[a]. ‖ ἀσάρκωτον *C*[a]*X*[a]. ‖ 36. γὰρ om *C*[a].

ἔξω. ὔκουν ἐκ τῶν κάτω ὁ ἱδρὼς ἀλλ' ἐκ τῆς κεφαλῆς γίνεται. διὸ ἱδρῦσι καὶ πρῶτον καὶ μάλιϛα τὸ μέτωπον· ὑπόκειται γὰρ πρῶτον· τὸ δὲ ὑγρὸν κάτω ῥεῖ ἀλλ' οὐκ ἄνω.

18 Διὰ τί οἱ ἱδρῦντες ἐὰν ψυχθῶσιν ἢ ὕδατι ἢ πνεύματι, ναυτιῶσιν; πότερον τὸ ὑγρὸν ψυχθὲν ἔϛη ἀθρόον, ἔμπροσθεν ὐκ ἠρεμῦν διὰ τὸ ῥεῖν; ἢ καὶ τὸ πνεῦμα δυὸν ἔξω γινόμενον ἱδρὼς διὰ τὴν ψύξιν, τῦτο ἔσω ψυχθὲν πρὶν ἐξελθεῖν ὑγρὸν ἐγένετο, καὶ προσπεσὸν ποιεῖ τὴν ναυτίαν;

19 Διὰ τί ποτε ἐκ τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν ποδῶν μάλιστα οἱ ἱδρῶτες γίνονται θερμαινομένων; ἢ ὅτι τὸ θερμαινόμενον ἐφέλκει ἐφ' ἑαυτὸ τὸ ὑγρόν, τὸ δὲ ὑγρὸν οὐκ ἔχει ὅπη καταναλίσκηται διὰ τὸ εἶναι τὺς τόπους τύτυς ὀϛώδεις. ἐκπίπτει ὖν ἔξω.

20 Διὰ τί οἱ πονῦντες, ὅταν παύσωνται, ἱδρῦσιν; ἔδει γάρ, εἴπερ ὁ πόνος αἴτιος, ὅταν πονῶσιν. πότερον ὅτι πονύντων μὲν ὑπὸ τῦ πνεύματος αἱ φλέβες ἐμφυσώμεναι τὺς πόρους συμμεμυκέναι ποιοῦσι, παυσαμένων δὲ συνίζουσιν, ὥστε δι' εὐρυτέρων γινομένων τῶν πόρων ῥᾷον διέρχεται τὸ ὑγρόν. ἢ ὅτι πονύντων μὲν ἀποκρίνει ἡ κίνησις ἐκ τοῦ συμπεφυκότος ὑγρῦ πνεῦμα, καὶ διὰ θερμότητα τὴν ἀπὸ τῆς κινήσεως γίνεται τὸ ὑγρὸν πνεῦμα ἐπιπολῆς· ὅταν δὲ παύσηται πονῶν, ἅμα καὶ ἡ θερμότης λήγει, καὶ ἐκ τῦ πνεύματος πυκνουμένου ὑγρότης γίνεται, ὁ καλούμενος ἱδρώς.

21 Πότερον δεῖ μᾶλλον τοῦ θέρους παρασκευάζειν τὸ ἱδρῦν ἢ τῦ χειμῶνος; ἢ ὅτε μᾶλλον ὑγροὶ καὶ χαλεπώτεροι ἄνευ ἐπιμελείας γένοιντ' ἄν, ὥστε τῦ χειμῶνος ἂν δέοι μᾶλλον, ἢ μεγάλη ἡ μεταβολὴ καὶ τὰ περιττώματα ὐ συνεκπέττεται. πάλιν ψυχθέντος ἔτι παρὰ φύσιν τὸ τῦ χειμῶνος. δῆλον ἄρα ὅτι τοῦ θέρους μᾶλλον. καὶ γὰρ τὰ ὑγρὰ σήπεται μᾶλλον ἅπαντα τοῦ θέρους· διὸ τότε δεῖ ἀπαντλεῖν. διὰ τοῦτο δὲ καὶ οἱ ἀρχαῖοι πάντες ὔτως ἔλεγον.

22 Διὰ τί ἀεὶ τοῦ σώματος ῥέοντος καὶ τῆς ἀπορροῆς γινομένης ἐκ τῶν περιττωμάτων ὐ κουφίζεται τὸ σῶμα, ἐὰν μὴ ἀφιδρώσῃ; ἢ ὅτι ἐλάττων ἡ ἔκκρισις. ὅταν γὰρ ἐξ ὑγρῦ μεταβάλλῃ εἰς ἀέρα, πλεῖον γίνεται ἐξ ἐλάττονος· τὸ γὰρ ὑγρὸν διακρινόμενον πλεῖον. ὥστε πλείονι χρόνῳ ἡ ἔκκρισις. διά τε τῦτο καὶ ὅτι δι' ἐλαττόνων πόρων ἡ ἔκκρισίς ἐϛιν. ἔτι τὸ γλίσχρον καὶ τὸ κολλῶδες μετὰ μὲν τοῦ ὑγρῦ ἐκκρίνεται διὰ τὴν κατάμιξιν, μετὰ δὲ τῦ πνεύματος ἀδυνατεῖ. μάλιϛα δὲ τῦτ' ἐϛὶ τὸ λυπῦν. διὸ καὶ οἱ ἔμετοι τῶν ἱδρώτων κυφίζουσι μᾶλλον, ὅτι συνεξάγουσι τῦτο ἅτε παχύτεροι καὶ σωματωδέστεροι ὄντες. καὶ ὅτι τῇ μὲν σαρκὶ πόρρω ὁ τόπος ὖτος, ἐν ᾧ τὸ γλίσχρον καὶ τὸ κολλῶδες, ὥϛε ἔργον μεταϛῆσαι, τῇ δὲ κοιλίᾳ ἐγγύς· ἢ γὰρ ἐν αὐτῇ ἐγγίνεται ἢ πλησίον· διὸ καὶ δυσεξάγωγον ἄλλως.

23 Διὰ τί ἧττον ἱδρῦσιν ἐν αὐτῷ τῷ πονεῖν ἢ ἀνέντες; ἢ ὅτι πονῦντες μὲν ποιῦσι, πεπονηκότες δὲ πεποιήκασιν; εἰκότως ὖν ἐκκρίνεται πλέον· ὁτὲ μὲν γὰρ γίνεται, ὁτὲ δὲ ἐϛίν. ἢ ὅτι πονύντων μὲν συγκλείονται τῆς σαρκὸς οἱ πόροι διὰ τὴν κάθεξιν τῦ πνεύματος, ὅταν δ' ἀνῶσιν, ἀνοίγονται; διὸ καὶ τὸ πνεῦμα κατέχοντες ἧττον ἱδρῦσιν.

24 Διὰ τί ὐχὶ ὅταν τροχάζωμεν, ὁ ἱδρὼς πλείων, καὶ ὅταν ἐν κινήσει ᾖ τὸ σῶμα, ἀλλ' ὅταν παύσωνται; ἢ ὅτι τότε μὲν ὥσπερ ὑπὸ τῆς χειρὸς ἢ ἄλλυ τινὸς ἔϛιν ὕδωρ ῥέον ἀποφρᾶξαι πανταχόθεν συναθροιζόμενον, ὅταν δὲ ἀφεθῇ, πλέον ἢ ὅσον ἐξ ἀρχῆς. ὡς δὲ ὑπὸ τῆς χειρός, ὔτω καὶ ὑπὸ τῦ πνεύματος ἔϛιν ἀποληφθῆναι, ὥσπερ ἐν τῇ κλεψύδρᾳ, καὶ πάλιν πρὸς τὴν κύϛιν· ἀπολαμβάνει γὰρ αὐτός. ὁμοίως οὖν πολλῆς κινήσεως ὔσης τὸ πνεῦμα ἐναπολαμβάνεται· διὸ καὶ αἱ φλέβες διατείνονται τῦ ὑγρῦ οὐ δυναμένου ἐξιέναι. ἀπολαμβανόμενον δὲ ἀθρόον τὸ ὑγρόν, ὅταν ἀνεθῇ τὸ πνεῦμα, ἀθρόον ἐξέρχεται.

25 Διὰ τί, ὅταν πίωσιν, ἧττον ἱδρῦσιν ἐπιφαγόντες; ἢ διότι τὰ σιτία ἐπισπᾶται μὲν τὴν ὑγρότητα καθαπερεὶ σπόγγος ἐμπεσών, ἔστι δὲ κωλῦσαι τὴν ὁρμὴν οὐ μικρὸν μέρος, ὥσπερ ἐν τοῖς ῥεύμασι, τὸ ἐπιλαβεῖν τὺς πόρους προσενεγκάμενον τὴν τροφήν.

26 Διὰ τί οἱ ἀγωνιῶντες ἱδρῦσι τὺς πόδας, τὸ δὲ πρόσωπον ὔ; μᾶλλον γὰρ εὔλογον, ὅταν πᾶν ἱδρῶσι τὸ σῶμα, τότε μᾶλλον καὶ τὺς πόδας· ψυχρότατος γὰρ ὁ τόπος, διὸ ἥκιϛα ἱδρῦσιν. καὶ οἱ ἰατροὶ ἐν ταῖς ἀρρωϛίαις μάλιϛα περιϛέλλειν τὺς πόδας παραγγέλλυσιν, ὅτι εὔψυκτοί εἰσι,

7. ὐχ ἠρεμῦν Yᵃ. ‖ ἢ ὅτι καὶ margo Xᵃ. ‖ 8. ἱδρὼς] ὑγρὸν Cᵃ. ‖ 10. ἐκ τῶν ποδῶν καὶ τῆς κεφαλῆς Xᵃ. ‖ 11. οἱ om Xᵃ. ‖ 15. codices ὅτε παύσονται. ‖ 16. ὁ πόνος] ὢν ὡς Cᵃ, ονως Yᵃ. ‖ πονῦντος Yᵃ et pr Xᵃ. ‖ 17. ἐκφυσώμεναι Cᵃ. ‖ 19. δι' om Cᵃ. ‖ 21. πεφυκότος Cᵃ. ‖ 28. γένοιτ' Cᵃ. ‖ ἂν] ὐκ ἂν margo Xᵃ. ‖ 29. δέῃ Xᵃ. ‖ ἢ] ἢ CᵃXᵃ. ‖ 30. τὸ in margine ponit Xᵃ. ‖ 34. ὔτως ἔλεγον ὔτως Cᵃ. ‖ 37. ἡ om Cᵃ Xᵃ. ‖ ὅταν — b 2. ἔκκρισις om Cᵃ. ‖ 38. μεταβάλῃ Yᵃ.

2. τε] codices δὲ. ‖ πόνων Cᵃ. ‖ 7. παχύτεροι] κουφότεροι Cᵃ. ‖ 13. codices πεποιηκότες δὲ πεπονήκασιν. ‖ 15. γαϛρὸς Cᵃ. ‖ 18. ὐχὶ om Xᵃ, qui mox ὐ πλείων. ‖ πλείω Yᵃ. ‖ 19. παύσηται margo Xᵃ. ‖ 23. τῦ om Cᵃ. ‖ 29. πίνωσιν Cᵃ. ‖ 30. μὲν om Xᵃ Yᵃ. ‖ 32. ῥήμασι CᵃYᵃ. ‖ 37. διὸ καὶ ἥκιστα Xᵃ.

ὥςε ἀρχὴν ῥᾳδίως ῥίγους ποιῦσι καὶ τῷ ἄλλῳ σώματι. ἢ ὅτι καὶ ἡ ἀγωνία ἐςὶ θερμότητος ὑ μετάςασις ὥσπερ ἐν τῷ φόβῳ ἐκ τῶν ἄνω τόπων εἰς τὺς κάτω (διὸ καὶ αἱ κοιλίαι λύονται τῶν φοβουμένων) ἀλλ᾽ αὔξησις θερμῦ, ὥσπερ ἐν τῷ θυμῷ; καὶ γὰρ ὁ θυμὸς ζέσις τῦ θερμῦ ἐςὶ τῦ περὶ τὴν καρδίαν· καὶ ὁ ἀγωνιῶν ὑ διὰ φόβον καὶ διὰ ψύξιν πάσχει, ἀλλὰ διὰ τὸ μέλλον.

27 Διὰ τί τὸ πρόσωπον ἐξέρυθροι γίνονται, ὑχ ἱδρῦσι δέ; ἢ διὰ τὸ μᾶλλον θερμαίνεσθαι, ὥςε τὸ μὲν ἐν τῷ προσώπῳ ὑγρὸν ξηραίνει ἡ θερμότης ἐπιπολάζυσα, τὸ δὲ ἐν τοῖς ποσὶ συντήκει διὰ τὸ ἐλάττων μὲν εἶναι, πλείων δὲ τῆς ἐμφύτυ καὶ προϋπαρχύσης.

28 Διὰ τί καθεύδοντες ἱδρῦσι μᾶλλον ἢ ἐγρηγορότες; ἢ ὅτι ἔσωθεν ἡ ἀρχὴ τῦ ἱδρῶτος, θερμότερα δὲ τὰ ἐντός, ὥςε καὶ ἐκκρίνει διαχέουσα ἡ ἐντὸς θερμότης τὸ ἐντὸς ὑγρόν. ὅτι ἀεὶ ἔοικεν ἀπορρεῖν τι τῦ σώματος, ἀλλὰ διὰ τὸ μηθὲν εἶναι πρὸς ὃ προσπῖπτον αἰσθήσεται λανθάνει. σημεῖον δέ· τὰ γὰρ κοῖλα τῦ σώματος ἀεὶ ἱδροῖ.

29 Διὰ τί ἐν τοῖς πυριατηρίοις μᾶλλον ἱδρῦσιν, ὅταν ᾖ ψῦχος; ἢ ὅτι τὸ θερμὸν ὑ βαδίζει ἔξω διὰ τὴν τῦ ψυχρῦ περίςασιν (κωλύεται γὰρ ὑπὸ τύτου), ἀλλ᾽ ἐντὸς κατειλύμενον καὶ μένον διαλύει τὰ ἐν ἡμῖν ὑγρά, καὶ ἱδρῶτα ποιεῖ ἐξ αὐτῶν.

30 Διὰ τί ὠφελιμώτερός ἐστιν ὁ ἱδρώς, κἂν ἐλάττων ἐπέλθῃ, ὁ γυμνῦ τροχάζοντος γενόμενος ἢ ὁ ἐν ἱματίῳ; ἢ τὸ μὲν πονεῖν τῦ μὴ πονεῖν βέλτιόν ἐςι καθόλου, καὶ ὁ ἱδρὼς δὲ ὁ μετὰ πόνου τῦ ἄνευ πόνυ βελτίων ἐςί, καὶ ὁ μᾶλλον δὲ μετὰ πόνου τῦ ἧττον βελτίων; μᾶλλον δ᾽ ἐςὶ μετὰ πόνυ ὁ γυμνῦ τροχάζοντος γινόμενος. ἐὰν γὰρ μὴ πολλῇ συντονίᾳ τροχάσῃ, ὑ δύναται ἱδρῶσαι γυμνὸς ὤν· ἐν ἱματίῳ γὰρ κἂν πάνυ μετρίως τροχάσῃ, ταχὺ ἱδροῖ διὰ τὴν ἀπὸ τῦ ἱματίου ἀλέαν. καὶ εὐχρύςεροι δὲ γίνονται οἱ γυμνοὶ τρέχοντες τῦ θέρους τῶν ἐν ἱματίοις, ὅτι ὥσπερ ἅπαντες οἱ ἐν τοῖς εὐπνουςέροις τόποις οἰκῦντες εὐχρύςεροί εἰσι τῶν ἐν τοῖς καταπεπνιγμένοις οἰκούντων, ὕτω καὶ αὐτὸς αὐτῦ ὁ ἄνθρωπος, ὅταν ὥσπερ ἐν εὐπνοίᾳ ᾖ, τότε εὐχρύςερός ἐςιν ἢ ὅταν καταπεπνιγμένος ᾖ καὶ περιεχόμενος ὑπό τινος ἀλέας πολλῆς, ὃ συμβαίνει μᾶλλον τῷ ἐν ἱματίῳ τρέχοντι. διὰ ταῦτα δὲ καὶ οἱ πολὺν χρόνον καθεύδοντες ἀχρύςεροί εἰσι τῶν μέτριον χρόνον καθευδόντων· καταπέπνικται γὰρ καὶ ὁ καθεύδων.

31 Διὰ τί οἱ ἀγωνιῶντες ἱδρῦσι τὺς πόδας, τὸ δὲ πρόσωπον ὔ, ἐν τῷ ἄλλῳ βίῳ ἱδρύντων ἡμῶν μάλιςα μὲν τὸ πρόσωπον, ἥκιςα δὲ τὺς πόδας; ἢ ὅτι ἡ ἀγωνία φόβος τίς ἐςι πρὸς ἀρχὴν ἔργου, ὁ δὲ φόβος κατάψυξις τῶν ἄνω· διὸ καὶ ὠχριῶσι τὰ πρόσωπα οἱ ἀγωνιῶντες. κινῦνται δὲ καὶ σκαίρουσι τοῖς ποσίν· ποιῦσι γὰρ τῦτο οἱ ἀγωνιῶντες καὶ καθάπερ γυμνάζονται· διόπερ εἰκότως ἱδρῦσι ταῦτα οἷς πονῦσιν. καὶ τρίβουσι δὲ τὰς χεῖρας καὶ συγκαθιᾶσι καὶ ἐκτείνονται καὶ ἐξάλλονται καὶ ὐδέποτε ἠρεμῦσιν· ὁρμητικοὶ γάρ εἰσι πρὸς τὸ ἔργον διὰ τὸ τὸ θερμὸν αὐτῶν ἠθροῖσθαι εἰς τὸν περὶ τὸ ςῆθος τόπον ὄντα εὐσωματωδέςερον· ὅθεν πάντῃ διάττοντος αὐτῦ τε καὶ τῦ αἵματος συμβαίνει πυκνὴν καὶ ποικίλην γίνεσθαι κίνησιν. μάλιςα δὲ ἱδρῦσι τοὺς πόδας, ὅτι ὗτοι μὲν συνεχῶς πονῦσι, τὰ δὲ ἄλλα μέρη τοῦ σώματος ἀναπαύσεως τυγχάνει ταῖς τῶν σχημάτων καὶ κινήσεων μεταβολαῖς.

32 Διὰ τί ἐν τοῖς πυριατηρίοις οὔτε ἀθρόου τοῦ πυρὸς ὄντος μᾶλλον ἱδρῦσιν, ὔτ᾽ ἐλάττονος ἀεὶ γινομένυ, ἀλλὰ πλείονος; ἐπεισφερομένυ γὰρ τὰ πυριατήρια μᾶλλον ἱδρῦσιν ἢ εἴπερ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τοσῦτον ἦν τὸ πῦρ. ἢ τὸ μὲν πολὺ ἐκ πρώτης ξηρὰν λαμβάνον τὴν ἐπιπολῆς σάρκα καὶ δέρμα καίει καὶ ὀςρακοῖ, γενομένη δὲ τοιαύτη τέγγει τὺς ἱδρῶτας. τὸ δὲ ὀλίγον μᾶλλον τὴν σάρκα ἀνιὲν αὐτήν τε ἀραιοῖ, καὶ τὰ ἐντὸς καθάπερ ὀργάζει πρὸς τὴν διάκρισιν καὶ ἐξαγωγήν. ὕτω δ᾽ ἐχύσης αὐτῆς, ἐπεισενεχθὲν πλέον πῦρ καὶ εἰσδυόμενον εἰς βάθος τῆς σαρκὸς δι᾽ ἀραιότητα ἐξατμίζει τε τὰ προμαλαχθέντα ὑγρά, καὶ τὰ λεπτὰ αὐτῶν ἀποκρῖνον ἐξάγει μετὰ τῦ πνεύματος.

33 Πότερον δεῖ μᾶλλον τοῦ θέρους παρασκευάζειν τὸ ἱδρῦν ἢ τῦ χειμῶνος; ἢ τῦ μὲν χειμῶνος συςελλόμενον ἐντὸς τὸ θερμὸν ἐκπέττει καὶ πνευματοῖ τὰ ἐν ἡμῖν ὑγρά, διὸ πάντων αὐτῶν ἢ τῶν πλείςων ἀναλισκομένων οὐδὲν δεῖται συγγενῦς ἀποκρίσεως. τῦ δὲ θέρους δι᾽ ἀραιᾶς τῆς σαρκὸς ἐκπίπτοντος τῦ θερμῦ ἧττον πέττεται τὰ ἐν ἡμῖν ὑγρά· διὸ δεῖται ἀπαντλήσεως. ἐμμείναντα γὰρ διὰ τὴν

3. τόπων καὶ τῷ ἄλλῳ σώματι ἢ ὅτι ἀγωνία ἐςὶ εἰς C^a. ‖ 5. ξέσις margo X^a. ‖ 7. μέλος C^aY^a. ‖ 11. codices ἐλάττω et πλείω. ‖ 15. καὶ om C^aY^a. ‖ 16. ὅτι] ὥςε X^a. ‖ 17. πίπτον C^a. ‖ 19. πυρατηρίοις C^a. ‖ ὅταν] ἢ ὅταν $C^aX^aY^a$. ‖ 20. ψυχρῦ] ψύχυς X^a. ‖ 24. ὠφελιμώτατός C^a. ‖ κἂν ἐλ. ἐπ. om C^a. ‖ ἔλαττον X^a. ‖ 26. μὴ et 28. ὁ om C^a. ‖ 30. πολλὴ C^a. ‖ 38. ἀλέας Y^a, qui saepe ita.

1. διὰ om C^aY^a. ‖ καὶ om C^a. ‖ 2. εὐχρύςεροι C^aX^a. ‖ 6. ἡ et 9. κινῦνται — 10. ἀγωνιῶντες om C^a. ‖ διόπερ] διὸ X^a. ‖ 12. καὶ ἐκτείνονται om X^a. ‖ ὐδέπω C^a. ‖ 14. ὄντα] ὅταν C^a. ‖ εὐσηματωδέςερον C^aY^a. ‖ 15. παντὸς X^a. ‖ 16. ποικίλην καὶ πυκνὴν X^a. ‖ 17. ἱδρῦν C^aY^a. ‖ 20. ὐδὲ codices. ‖ 22. ἐπεισφερομένυ] ἐπεὶ ἀφαιρόμενα C^a. ‖ 25. καύει C^a. ‖ 30. τά τε C^a. ‖ 32. δὴ C^a. ‖ 36. ἀρεᾶς X^a.

ὥραν σήπεται καὶ νοσοποιεῖ. σήπεται γὰρ πᾶν τὸ σηπόμενον ὑπ᾽ ἀλλοτρίου θερμȣ̃, ὑπὸ δὲ τȣ̃ οἰκείου πέττεται. ἐν μὲν οὖν τῷ θέρει τὸ ἀλλότριον ἰσχύει, διὸ σήπεται πάντα μᾶλλον ἐν αὐτῷ, ἐν δὲ τῷ χειμῶνι τὸ οἰκεῖον, διὸ ȣ̓ σήπει ὁ χειμών.

34 Διὰ τί τῶν ἱδρώτων γινομένων ὑπὸ τῆς ἐντὸς θερμασίας ἢ ὑπὸ τῆς ἐκτὸς προσπιπτȣ́σης, πρὸς ἐνίων ἱδρώτων φρίττομεν; ἢ διότι ὑπὸ μὲν τῆς ἐντὸς θερμασίας ὅταν ἐκπίπτωσιν ἐκ πολλȣ̃ τόπου εἰς ὀλίγον, συςελλομένοις πρὸς τὴν περιοχὴν παντελῶς τὰς τȣ̃ θερμȣ̃ περιόδȣς ἀποφράττȣσιν, εἶτα ἡ φρίκη ἐγγίνεται; ἔτι τῆς σαρκὸς παντελῶς διαβρόχȣ γινομένης καὶ τȣ̃ θερμȣ̃ διεξιόντος. ἡ δὲ ἐκτὸς θερμασία προσπίπτουσα ἀραιοῖ τὸν χρῶτα πρῶτον· εἶτα τὸ ἐντὸς τῆς φύσεως θερμὸν ἀποκρινάμενον τὴν φρίκην ἐποίησεν.

35 Διὰ τί τῶν ἱδρώτων οἱ θερμοὶ κρίνονται βελτίȣς εἶναι τῶν ψυχρῶν; ἢ ὅτι πᾶς μὲν ἱδρὼς περιττώματός τινος ἔκκρισίς ἐςιν, εἰκὸς δὲ τὸ μὲν ὀλίγον περίττωμα ἐκθερμαίνεσθαι, τὸ δὲ πλεῖον μὴ ὁμοίως, ὥςε ὁ ψυχρὸς ἱδρὼς πολλȣ̃ περιττώματος ἂν εἴη σημεῖον· διὸ καὶ μακροτέρας τὰς νόσους δηλοῖ.

36 Διὰ τί τῶν ἱδρώτων διὰ θερμασίαν γινομένων πρὸς τὸ πολὺ πῦρ ἧττον ἱδρȣ̃μεν; ἢ διότι ἤτοι σφόδρα θερμαινομένου τȣ̃ σώματος εἰς πνεύματα ὑγρὰ διαλύεται, ἢ ἐκπίπτοντος τȣ̃ ὑγρȣ̃ καὶ ταχὺ περιξηραινομένȣ τὴν αἴσθησιν ȣ̓ λαμβάνομεν;

37 Διὰ τί τȣ̃ ἡλίου μᾶλλον θερμαίνοντος, ἐὰν μηδὲν περίβλημα ἔχωμεν, ἱδρῶτες γίνονται τοῖς ἱματίοις περιςελλομένοις; καὶ περὶ τȣ́του ταὐτὰ ἐρȣ̃μεν τῷ προτέρῳ.

38 Διὰ τί τῶν ὀξειῶν κινήσεων μᾶλλον θερμαίνειν δοκουσῶν, τῶν δὲ νωθρῶν ἧττον, αἱ πρὸς τὸ σιμὸν πορεῖαι νωθρότεραι οὖσαι ἱδρῶτάς τε μᾶλλον ἐκκρίνουσι καὶ τὸ πνεῦμα προσιςᾶσιν, ὡς θερμαίνȣσαι μᾶλλον τῶν κατάντων; ἢ ὅτι τοῖς βάρεσιν εἰς τὸ κάτω φέρεσθαι κατὰ φύσιν ἐςίν, εἰς δὲ τὸ ἄνω παρὰ φύσιν. ἡ ȣ̃ν τȣ̃ θερμȣ̃ φύσις ἡ φέρȣσα ἡμᾶς πρὸς μὲν τὰ κατάντη ȣ̓θὲν συμπονεῖ, πρὸς δὲ τὰ σιμὰ φορτηγȣ̃σα διατελεῖ. ὥςε διὰ μὲν τὴν τοιαύτην κίνησιν ἐκθερμαίνεται, καὶ μᾶλλον τȣ̀ς ἱδρῶτας ἐκκρίνει, καὶ τὸ πνεῦμα προσίςησιν. συμβάλλεται δέ τι ἐν ταῖς πορείαις καὶ ἡ τȣ̃ σώματος σύγκαμψις πρὸς τὸ μὴ εὐθυπορεῖν τὸ πνεῦμα προσιςᾶσα.

Διὰ τί τῶν ἱδρώτων γινομένων, ὅσῳ ἂν ἐπιβάλληταί 39
τις μᾶλλον, ȣ̓χ οἱ τὰ πλεῖςα τῶν ἱματίων ἐπιβαλλόμενοι ἱδρȣ̃σιν; καὶ περὶ τȣ́του ταὐτὰ ἐρȣ̃μεν τῷ ἐπάνω.

Διὰ τί τῶν σωμάτων ξηροτέρων ὄντων τȣ̃ θέρους ἢ 40
τȣ̃ χειμῶνος ἱδρωτικωτέρως διακείμεθα τȣ̃ θέρους; ἢ ὅτι τȣ̃ μὲν θέρȣς ἀραιῶν τῶν σώματων ὄντων τὸ τῆς φύσεως θερμὸν ȣ̓ πολὺ κατέχεται; διαλύει ȣ̃ν τὰ ὑγρὰ εἰς πνεῦμα. τȣ̃ δὲ χειμῶνος πεπυκνωμένων ἐκτὸς τῶν σωμάτων, πολὺ κατειλημμένον τὸ τῆς φύσεως θερμὸν εἰς πνεῦμα ȣ̓ διαλύει τὰ ὑγρά. ἔτι δὲ καὶ τȣ̃ μὲν θέρȣς πολὺ προσφερόμεθα τὸ ὑγρόν, τȣ̃ δὲ χειμῶνος τȣ̓ναντίον.

Διὰ τί οἱ ἀπὸ τȣ̃ αὐτομάτου γινόμενοι τοῖς ὑγιαί- 41
νουσιν ἱδρῶτες φαυλότεροι δοκȣ̃σιν εἶναι τῶν ὑπὸ τῶν πόνων; ἢ ὅτι οἱ μὲν πόνοι ἀπαντλȣ̃ντες ἀεὶ τὸ περιττεῦον ὑγρὸν ξηροτέραν τὴν σάρκα παρασκευάζουσιν, ὥστε τὰς κοιλίας τῶν πόρων ὑγιεινὰς εἶναι καὶ τῇ τȣ̃ θερμȣ̃ ἠθίσει μηδεμίαν ἔμφραξιν γίνεσθαι, οἱ δ᾽ αὐτόματοι μὲν προσαγορευόμενοι ἱδρῶτες, γινόμενοι δ᾽ ἐξ ἀνάγκης, ὅταν ὑπὸ πλείονος ὑγρασίας συγχεομένων τῶν τῆς φύσεως πόρων τὰ θερμὰ μὴ παντελῶς καταλαμβάνηται, ἀλλ᾽ ἔτι ἀπομάχεσθαι καὶ ἐκκρίνειν αὐτὸ δύνηται, εὐλόγως νόσου σημεῖα φαίνεται. τότε γὰρ ὑπὸ πλείονος ὑγρασίας ἢ τȣ̃ συμμέτρου κατὰ φύσιν ψύχεται, ἥ τε σὰρξ δίομβρος γενομένη τὴν κακίςην πρὸς ὑγείαν διάθεσιν λαμβάνει.

Διὰ τί τοῦ χειμῶνος ἱδρῶτες ἧσσον γίνονται, καὶ 42
ἡμεῖς οὐχ ὁμοίως παρασκευάζειν βουλόμεθα, ὑγροτέρων ὄντων τῶν σωμάτων πȣ̃ χειμῶνος; ἢ ἧσσον μὲν ἱδροῦμεν, ὅτι τὰ ὑγρὰ τȣ̃ χειμῶνος πέπηγε καὶ συνέςηκε σφόδρα· δυσδιαλυτώτερα ȣ̃ν. ȣ̓χ ὑπολαμβάνομεν δὲ δεῖν ἱδρωτοποιεῖσθαι τȣ̃ χειμῶνος, διότι ἡ τοιαύτη διάθεσις ὑγιεινή, ὁ δὲ τȣ̀ς ἱδρῶτας ἐμποιῶν τήκει καὶ συγχεῖ τὴν ἕξιν· ἔτι τε καὶ ἀραιοτέραν τοῦ προσήκοντος ἐμποιῶν τό τε ἐντὸς θερμὸν ἀποκρίνων ἔλαττον ποιεῖ, ὥςε μὴ ὁμοίως δύνασθαι τῷ περιέχοντι ψυχρῷ ἀντιτετάχθαι· τό τε ἐκτὸς ὑγρὸν ῥαδιέςερον παρεμπεσεῖται τοῖς σώμασιν, ἀραιῶν τῶν πόρων διὰ τὰς ἱδρωτοποιίας ὄντων.

4. μᾶλλον πάντα *C*ᵃ. ‖ 10. τὰς om *C*ᵃ*Y*ᵃ. ‖ 12. δὴ ἐξιόντος *X*ᵃ. ‖ 14. ἀποκρινούμενον *C*ᵃ. ‖ 15. εἶναι om *C*ᵃ. ‖ 22. ἱδρῶμεν *C*ᵃ. ‖ 24. περιξαιρομένȣ *C*ᵃ, ξηραινομένȣ *X*ᵃ. ‖ 27. ἔχοιμεν *C*ᵃ*Y*ᵃ. ‖ 28. ταῦτα *C*ᵃ. ‖ 29. ὀξέων codices. ‖ 32. προϊςᾶσιν *C*ᵃ*Y*ᵃ, προϊςῶσιν *X*ᵃ. ‖ κατ᾽ αὐτῶν *C*ᵃ. ‖ 36. φορτίζȣσα *X*ᵃ.

1. σύγκαψις *X*ᵃ. ‖ 2. προϊςᾶσα *X*ᵃ*Y*ᵃ, προϊςῶσα *C*ᵃ. ‖ 4. τὰ om *X*ᵃ. ‖ μεταβαλλόμενοι *C*ᵃ. ‖ 5. ταῦτα *C*ᵃ. ‖ 11. κατειλημμένων *X*ᵃ*Y*ᵃ. ‖ 12. τὸ ὑγρόν *X*ᵃ. ‖ 13. χειμῶνος δὲ *X*ᵃ*Y*ᵃ. ‖ 14. γενόμενοι *X*ᵃ. ‖ 18. εἰθίσει *C*ᵃ, διηθίσει *X*ᵃ. ‖ 24. ἐργασίας *X*ᵃ. ‖ 28. ἡμᾶς *C*ᵃ. ‖ 29. ἢ om *X*ᵃ. ‖ 31. δυσλυτώτερα *X*ᵃ. ‖ ȣ̃ν] ὄντα *C*ᵃ. ‖ δεῖ *C*ᵃ. ‖ 38. ὄντων om *C*ᵃ*K*ᵃ*X*ᵃ*Y*ᵃ.

Γ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΟΙΝΟΠΟΣΙΑΝ ΚΑΙ ΜΕΘΗΝ.

Διὰ τί οἱ μεθύοντες θερμοῦ ὄντος τοῦ οἴνου δύσριγοί εἰσι, καὶ τάχιστα ἁλίσκονται ὑπὸ πλευρίτιδος καὶ τῶν τοιούτων; ἢ διότι πολὺ ὑγρὸν ἐὰν ψυχθῇ, πολὺ ψυχρὸν γίνεται, ὥστε κρατεῖν τῆς φυσικῆς θερμότητος; γίνεται γὰρ ὅμοιον ὥσπερ ἂν εἰ ἐσθὴς βεβρεγμένη εἴη ὑγρῷ ψυχρῷ, οὕτως ἡ σὰρξ ἔνδοθεν.

2 Διὰ τί οὐχ οἱ σφόδρα μεθύοντες παροινοῦσιν, ἀλλ' οἱ ἀκροθώρακες μάλιστα; ἢ ὅτι οὔθ' οὕτως ὀλίγον πεπώκασιν ὥστε ὁμοίως ἔχειν τοῖς νήφουσιν, οὔθ' οὕτως ὥστε διαλύεσθαι, ὅπερ πάσχουσιν οἱ πολὺ πεπωκότες; ἔτι οἱ μὲν νήφοντες μᾶλλον ὀρθῶς κρίνουσιν, οἱ δὲ σφόδρα μεθύοντες οὐδ' ἐγχειροῦσι κρίνειν· οἱ δὲ ἀκροθώρακες κρίνουσι μὲν διὰ τὸ μὴ σφόδρα μεθύειν, κακῶς δὲ διὰ τὸ μὴ νήφειν, καὶ ταχὺ τῶν μὲν καταφρονοῦσιν, ὑπὸ τῶν δὲ ὀλιγωρεῖσθαι δοκοῦσιν.

3 Διὰ τί μᾶλλον κραιπαλῶσιν οἱ ἀκρατέστερον πίνοντες ἢ οἱ ὅλως ἄκρατον; πότερον διὰ τὴν λεπτότητα ὁ κεκραμένος μᾶλλον εἰσδύεται εἰς πλείους τόπους καὶ στενωτέρους, ὁ δὲ ἄκρατος ἧττον, ὥστε δυσεξαγωγότερος ὁ κεκραμένος; ἢ διότι ἐλάττω πίνουσιν ἄκρατον διὰ τὸ μὴ δύνασθαι, καὶ ἀπεμοῦσι μᾶλλον; ἔτι δὲ συμπέττει τὰ λοιπὰ θερμότερος ὤν, καὶ αὐτὸς αὑτόν· ὁ δὲ ὑδαρὴς τοὐναντίον.

4 Διὰ τί τῶν οἰνοφλύγων τὸ σπέρμα οὐ γόνιμον ὡς ἐπὶ τὸ πολύ; ἢ ὅτι ἡ κρᾶσις τοῦ σώματος ἐξύγρανται; τὰ δὲ ὑγρὰ σπέρματα οὐ γόνιμα, ἀλλὰ τὰ συνεστῶτα καὶ πάχος ἔχοντα.

5 Διὰ τί οἱ οἰνόφλυγες τρέμουσι, καὶ μᾶλλον ὅσῳ ἂν ἀκρατοποτῶσιν; ἔστι δὲ ὁ μὲν οἶνος θερμαντικόν, ὁ δὲ τρόμος γίνεται μάλιστα ἀπὸ ψυχροῦ, διὸ οἱ ῥιγῶντες μάλιστα τρέμουσιν. πολλοῖς δ' ἤδη χρωμένοις μόνον ἀκράτῳ τροφῆς χάριν τρόμοι ἰσχυροὶ συνέβησαν, ὥστε ἀπορρίπτειν τοὺς θλίβοντας, καὶ τῷ θερμῷ ὕδατι λουόμενοι ἀναισθήτως εἶχον. ἢ ὅτι γίνεται μὲν ὁ τρόμος διὰ κατάψυξιν, γίνεται δὲ ἢ περιστραμένου ἐντὸς τοῦ θερμοῦ διὰ τὸ ἐκτὸς ψῦχος, οἷον τοῦ χειμῶνος, ἢ σβεννυμένου τοῦ κατὰ φύσιν θερμοῦ, σβεννυμένου μὲν τῷ ἐναντίῳ, ἢ διὰ χρόνον, οἷον γῆρας, ἢ τῇ τοῦ ἀλλοτρίου θερμοῦ ὑπερβολῇ, ὃ συμβαίνει τῷ ἐν τῷ ἡλίῳ ἢ πυρὶ καιομένῳ. συμβαίνει δὲ τοῦτο καὶ τοῖς τῷ ἀκράτῳ οἴνῳ χρωμένοις. ὢν γὰρ θερμός, ὅταν ὑπερτείνηται δυνάμει τῇ τοῦ σώματος οἰκείᾳ θερμότητι μιγνύμενος, ἀποσβέννυσιν αὐτό· σβεσθέντος δὲ καὶ ψυχθέντος τοῦ σώματος συμβαίνει τοὺς τρόμους γίνεσθαι. ἔστι δὲ καὶ παρὰ πάντα τὰ εἰρημένα ἄλλος τρόπος καταψύξεως. ἀναιρεθείσης δὲ τῆς ὕλης, ᾗ τὸ θερμὸν ἑκάστῳ τρέφεται, συμβαίνει καὶ τὸ θερμὸν φθείρεσθαι. τοῦτο δὲ ἐπὶ μὲν τῶν ἀψύχων ἐπὶ τοῦ λύχνου ἐστὶ φανερόν (τοῦ γὰρ ἐλαίου ἀναλωθέντος συμβαίνει σβέννυσθαι τὸ φῶς), ἐπὶ δὲ τῶν ἐμψύχων τό τε γῆρας ταὐτὸ ποιεῖ τοῦτο καὶ τῶν νόσων αἱ μακραὶ καὶ συντηκτικαί. ἀναιρουμένης γὰρ ἢ λεπτυνομένης τῆς τοῦ θερμοῦ τροφῆς ἐκλύειν αὐτὸ συμβαίνει. ὑγρῷ μὲν γὰρ τρέφεται τὸ θερμόν, τούτῳ δὲ οὐ τῷ τυχόντι, ἀλλὰ λείῳ καὶ πλείονι. διὸ τοῖς νοσοῦσι τὰς εἰρημένας νόσους καὶ πρεσβυτέροις φθειρομένου τοῦ τοιούτου καὶ ἀλλοιουμένου (δριμὺ γὰρ καὶ αὐχμηρὸν ἀντὶ λείου καὶ λιπαροῦ γίνεται) συμβαίνει ἐκλείπειν αὐτό. σημεῖον δὲ τῶν εἰρημένων ἐστὶν αἱ γινόμεναι βοήθειαι τοῖς μαράνσει τὸν βίον ἐκλείπουσιν· ὅ τι γὰρ ἂν ἐπιστάξῃ τις αὐτοῖς τῶν τροφωδῶν ὑγρῶν, προσαναφέρεσθαι συμβαίνει τὸ δὲ ὀπτικὸν αὐτῶν, ὡς τῇ τοῦ τοιούτου ἐκλείψει γινομένης τῆς διαλύσεως. ἔοικε δὲ τοῖς ἀκρατοποτοῦσι τοῦτ' εἶναι αἴτιον. ὢν γὰρ θερμὸς ὁ οἶνος μετὰ τῆς φύσει ὑπαρχούσης θερμότητος μᾶλλον ἀναλίσκει τὰ ἐν τῷ σώματι ὑπάρχοντα ἐφόδια τῷ οἰκείῳ θερμῷ. διὸ συμβαίνει τοὺς μὲν ὑδρωπικοὺς αὐτῶν γίνεσθαι, τοὺς δὲ ῥευματικούς, τοὺς δὲ εἰς τὴν κοιλίαν. τά τε γὰρ λοιπὰ αὐτοῖς ὑγρὰ δριμέα ἐστί, καὶ τὰ εἰσιόντα δι' ἀσθένειαν τοῦ οἰκείου θερμοῦ ἁπαλὰ ὄντα οὐ παχύνεται. ἀσθενὲς δέ ἐστι τὸ θερμὸν τῷ τὴν ὕλην εἶναι τοιαύτην ἐν ᾧ ἔτι σώζεται, καθάπερ τὸ καλάμινον πῦρ· καὶ γὰρ τοῦτο διὰ τὴν τῆς ὕλης ἀσθένειαν ἀσθενέστερόν ἐστι τοῦ ξυλίνου.

6 Διὰ τί οἱ μεθύοντες θερμοῦ ὄντος τοῦ οἴνου δύσριγοί εἰσι, καὶ τάχιστα ἁλίσκονται ὑπὸ πλευρίτιδος καὶ τῶν τοιούτων νόσων; ἢ ὅτι τὸ πολὺ ὑγρὸν ἐὰν ψυχθῇ, πολὺ ψυχρὸν γίνεται, ὥστε κρατεῖν τῆς φυσικῆς θερμότητος, πάντα δὲ τὰ ὑγρότερα θερμότερά ἐστι τὴν φύσιν. σημεῖον δέ· θερμαίνεται μὲν γὰρ τοῖς ἐκτός, ὑγραίνεται δὲ οὔ. εἰ δ' ἧττόν ἐστι θερμά, καὶ ἀπολείπει δῆλον ὅτι θᾶττον αὐτὰ ἡ θερμότης ἢ ὑγρότης, ὥστε λειφθέντων ψυχρῶν ὑγρῶν

1. οἰνοποσίας καὶ μέθης C^a. ‖ 4. ψυχθῇ καὶ πολὺ C^a. ‖ 6. ὑγρῷ] ἐν τῷ C^a. ‖ 8. περιοινοῦσιν C^a X^a Y^a. ‖ 9. et 13. ἀκροθόρικες C^a. ‖ 9. πεπόκασιν et 11. πεποκότες C^a. ‖ 15. ὑπὸ om C^a. ‖ 16. κέκραμμένον C^a. ‖ 17. οἱ om X^a. ‖ 24. ἐξύγραται C^a. ‖ 28. τρόπος C^a. ‖ 32. φλιβολίτας C^a Y^a. ‖ 37. τῇ om pr X^a. ‖ 39. θερμός] θερμός τις Y^a, θερμός τις ὁ οἶνος X^a.

4. παρὰ add margo X^a. ‖ ἄλλον τρόπον C^a. ‖ καταψύξεως. ϛ'. ἀναιρέθείσης X^a. ‖ 5. δὲ] γάρ? ‖ 6. μὲν om X^a. ‖ 12. τοῦτο X^a. ‖ 13. πλείονι] immo πίονι. ‖ 19. τροφῶν C^a. ‖ 20. ὡς ἐν τῇ X^a. ‖ 21. αἴτιον — 23. ἀναλίσκει τὰ om C^a. ‖ 26. ὑγρὰ αὐτοῖς X^a. ‖ 29. ἔτι] τι C^a. ‖ 33. ὑπὸ πλευρίτιδες ἁλίσκονται X^a. ‖ 34. τὸ om C^a. ‖ 35. κρατεῖ Y^a. ‖ 36. ψυχρότερά X^a. ‖ 39. ληφθέντων X^a Y^a.

εἰκότως ῥιγοῦσί τε μᾶλλον οἱ μεθύοντες καὶ τὰ τοῦ ῥίγους οἰκεῖα πάσχουσι πάθη.

7 Διὰ τί οἱ μὲν παῖδες θερμοὶ ὄντες οὐ φίλοινοί εἰσι, Σκύθαι δὲ καὶ οἱ ἄνδρες οἱ ἀνδρεῖοι θερμοὶ ὄντες φίλοινοι; ἢ ὅτι οἱ μὲν θερμοὶ ὄντες καὶ ξηροί (ἡ γὰρ τοῦ ἀνδρὸς ἕξις τοιαύτη), οἱ δὲ παῖδες ὑγροὶ καὶ θερμοί. ἡ δὲ φιλοποσία ἐςὶν ἐπιθυμία ὑγροῦ τινός. ἡ οὖν ὑγρότης κωλύει διψητικοὺς εἶναι τοὺς παῖδας· ἔνδεια γάρ τις ἐςὶν ἡ ἐπιθυμία.

8 Διὰ τί μεθύοντες μᾶλλον διαισθανόμεθα τὰ ἁλυκὰ καὶ τὰ μοχθηρὰ ὕδατα, νήφοντες δὲ ἧττον; ἢ ὅτι τὸ οἰκεῖον ὑπὸ τοῦ οἰκείου ἐςὶν ἀπαθές, καὶ τὸ ὁμοίως διακείμενον, τὰ δὲ ἐναντία τῶν ἐναντίων ἐςὶν αἰσθητικώτατα. ὁ μὲν οὖν μεθύων γλυκεῖς ἐν αὑτῷ χυμοὺς ἔχει (τοιοῦτο γὰρ ὁ οἶνος δοκεῖ), καὶ τῶν φαύλων χυμῶν αἰσθητικώτερός ἐςιν, ὁ δὲ νήφων δριμεῖς καὶ ἁλυκούς. τῆς τροφῆς οὖν πεπεμμένης οἱ περιττωματικοὶ ἐπιπολάζουσιν. οὗτοί τε οὖν εἰσὶν ἀπαθεῖς ὑπὸ τῶν ὁμοίων, καὶ τὸν ἔχοντα ποιοῦσιν.

9 Διὰ τί τοῖς μεθύουσι σφόδρα κύκλῳ πάντα φαίνεται φέρεσθαι, καὶ ἤδη ἁπτομένης τῆς μέθης ἀθρεῖν τὰ πόρρω οὐ δύνανται; διὸ καὶ σημεῖον τῆς μέθης αὐτὸ ποιοῦνταί τινες. ἢ ὅτι κινεῖται ὑπὸ τῆς θερμότητος τοῦ οἴνου ἡ ὄψις πυκνάκις; διαφέρει οὖν οὐθὲν τὴν ὄψιν κινεῖν ἢ τὸ ὁρώμενον· ταὐτὸ γὰρ ποιεῖ πρὸς τὸ φαίνεσθαι τὰ εἰρημένα. ἐπεὶ δὲ καὶ περὶ τὰ πλησίον ὄντα διαψεύδεσθαι τὴν ὄψιν συμβαίνει τῶν μεθυόντων, καὶ περὶ τὰ πόρρω μᾶλλον εἰκὸς ταῦτα πάσχειν. διόπερ ἐκεῖνα μὲν ὅλως οὐχ ὁρᾶται, τὰ δ' ἐγγὺς οὐκ ἐν ᾧ τόπῳ ἐστὶν ὁρᾷ. κύκλῳ δὲ φαίνεται φέρεσθαι, καὶ οὐκ ἐγγὺς καὶ πόρρω, ὅτι εἰς μὲν τὸ πόρρω διά τε τὴν κύκλῳ κίνησιν ἀδυνατωτέρα ἐςὶ φέρεσθαι ἡ ὄψις. ἅμα γὰρ τἀναντία ποιεῖν οὐ ῥᾴδιον. ἔςι δὲ ἡ μὲν πόρρω ἐπιθυμία σφοδρά, ἡ δὲ κύκλῳ ἐν ᾧ τοὔνομα σημαίνει σχήματι. διά τε οὖν τὰ εἰρημένα πόρρω οὐ φέρεται· καὶ εἰ φέροιτο τὸ ἐγγὺς καὶ πόρρω, οὐκ ἂν ταῦθ' ὁρῴη. ἀπολείποι γὰρ ἂν ἐν θατέρῳ χρόνῳ αὐτῶν τὸ ὁρώμενον ἐν ταὐτῷ τόπῳ, ἀπολείπων δὲ οὐκ ἂν ὁρῴη. κύκλῳ δὲ φέρεται διὰ τὸ ὑπάρχον σχῆμα τῆς ὄψεως. ἔστι γὰρ κῶνος, οὗ ἡ βάσις κύκλος, ἐν ᾧ κινουμένη ὁρᾷ μὲν τοῦτο διὰ τὸ μηδέποτε ἀπολείπειν αὐτό, διέψευςαι δὲ τῷ τόπῳ διὰ τὸ μὴ τὴν αὐτὴν ὄψιν ἐπιβάλλειν ἐπ' αὐτό. ταὐτὸν γὰρ ἂν ἦν ἢ τοῦτο πρὸς τὴν ὄψιν κινεῖν ἢ τὴν ὄψιν πρὸς τοῦτο.

10 Διὰ τί τοῖς μεθύουσιν ἐνίοτε πολλὰ φαίνεται τὸ ἓν ὁρῶσιν; ἢ καθάπερ εἴρηται, κινουμένης τῆς ὄψεως συμβαίνει μηθένα χρόνον τὴν αὐτὴν ἐπὶ ταὐτοῦ ἠρεμεῖν ὄψιν; τὸ δ' ἐν ταὐτῷ χρόνῳ ἑτέρως ὁρώμενον ὀψιαίτερον εἶναι δοκεῖ· ἀφῇ γὰρ ὄψεως ὁρᾶται τὸ ὁρώμενον, ἅπτεσθαι δὲ πλείοσιν ἅμα τοῦ αὐτοῦ ἀδύνατον. ὄντος δὲ ἀναισθήτου τοῦ μεταξὺ χρόνου, ἐν ᾧ ἡ ὄψις ἥπτετο καὶ παρήλλαττε τὸ ὁρώμενον, εἷς εἶναι δοκεῖ χρόνος ἐν ᾧ τε ἧπται καὶ παρήλλαχεν· ὥς' ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ ταὐτοῦ πλειόνων ἁπτομένων ὄψεων πλείω δοκεῖ εἶναι τὰ ὁρώμενα, διὰ τὸ ταῦτα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἀδύνατον εἶναι ἅπτεσθαι.

11 Διὰ τί οἱ μεθύοντες ἀφροδισιάζειν ἀδύνατοί εἰσιν; ἢ ὅτι δεῖ τινὰ τόπον ἐκθερμανθῆναι μᾶλλον τοῦ ἄλλου σώματος, τοῦτο δὲ ποιεῖν διὰ τὸ πλῆθος τῆς ἐν ὅλῳ τῷ σώματι θερμασίας ἀδυνατοῦσιν· ἀποσβέννυται γὰρ τὸ ὑπὸ τῆς κινήσεως γινόμενον θερμὸν ὑπὸ τοῦ περιέχοντος μᾶλλον, ὅτι πολύ ἐστιν ἐν αὐτοῖς τὸ ὑγρὸν καὶ ἄπεπτον. ἔτι δὲ τὸ σπέρμα ἐκ τροφῆς, τροφὴ δὲ πᾶσα πέττεται· ἧς πληρωθέντες ὁρμητικοί εἰσι πρὸς τὰ ἀφροδίσια. διὸ καὶ κελεύουσί τινες πρὸς τὴν πρᾶξιν τὴν τοιαύτην ἀριςᾶν μὲν πολύ, δειπνεῖν δὲ ὀλίγον, ἵνα ᾖ αὐτοῖς ἐλάττω τὰ ἄπεπτα τῶν πεπεμμένων.

12 Διὰ τί ὁ γλυκὺς καὶ ἄκρατος καὶ ὁ κυκεὼν μεταξὺ διαπινόμενοι ἐν τοῖς πότοις νήφειν ποιοῦσιν; καὶ διὰ τί ἧττον μεθύσκονται ταῖς μεγάλαις κωθωνιζόμενοι; ἢ πάντων τὸ αὐτὸ αἴτιόν ἐςιν, ἡ παράκρουσις τοῦ ἐπιπολῆς θερμοῦ; τὸ γὰρ μεθύειν ἐστίν, ὅταν ᾖ τὸ θερμὸν ἐν τοῖς περὶ τὴν κεφαλὴν τόποις.

13 Διὰ τί τοῦ γλυκέος ἐπιπολαςικοῦ ὄντος, ἐάν τις μεθύων ἤδη ἐπιπίῃ γλυκύ, καταπέττεται ὁ ἐνυπάρχων οἶνος καὶ ἧττον ἐνοχλεῖ; ἢ ὅτι τὸ μὲν γλυκὺ λεαντικόν τέ ἐςι καὶ γλίσχρον (ἐμφράττει οὖν τοὺς πόρους), τὸ δὲ αὐςηρὸν τραχυντικόν· καὶ τὸ μὲν εὔπετῆ ποιεῖ τῷ θερμῷ τὴν ἀναφοράν, ὁ δὲ γλυκὺς ςέγει αὐτό, τοὺς πόρους ἐμφράττων.

1. τε om C^a. ‖ τὰ] κατὰ C^a. ‖ 12. αἰσθητικώτερα C^aY^a. ‖ 17. εἰσὶν οἱ ἀπαθεῖς C^a. ‖ 20. δύναται Y^a. ‖ 22. πολλάκις pr C^a. ‖ τὴν ὄψιν οὐθὲν X^a. ‖ 23. δὲ om C^a. ‖ 24. συμβαίνει τὴν ὄψιν C^a. ‖ 27. οὐδ' X^a. ‖ 31. τὸ ὄμμα pr X^a. ‖ 32. τε] τι X^a. ‖ 33. οὐ καὶ codices. ‖ 34. ἀπολείπει X^a. ‖ ἐν om C^a.

6. χρόνον et δ' om C^a. ‖ 7. ἐν om x. ‖ 9. δὲ om C^a. ‖ 10. ὄψις τε ἥπτετο καὶ παρήλασε C^a. ‖ 11. ἥπτετο QK^aO^a. ‖ παρήλλαττεν K^aO^a. ‖ 12. αὐτῷ om QK^a. ‖ ταυτῷ QK^aX^a. ‖ 13. τὸ om QK^a. ‖ ταύτας K^a. ‖ 14. χρόνον K^a. ‖ εἶναι om C^a. ‖ 16. μᾶλλον δὲ τοῦ C^a. ‖ 19. θερμὸν γινόμενον X^a. ‖ 26. καὶ ὁ ἄκρατος Y^a. om καὶ C^a. ‖ 27. θωπιξάμενοι pr C^a, πινόμενοι margo. ‖ 30. ἐν om X^a. ‖ 33. καταπάττεται Y^a. ‖ 34. τε om C^a.

ὅτι δὲ τῶν ἄνω θερμανθέντων ἐςὶν ἡ μέθη, εἴρηται. ἔτι δὲ ὁ μὲν γλυκὺς ἄνοδμος, ὁ δὲ αὐστηρὸς οὔ· ὀσμὴ δὲ πᾶσα βαρύνει κεφαλήν.

14 Διὰ τί ἀπὸ τοῦ κεκραμένου μὲν ἀκρατεςέρου δὲ ἕωθεν μᾶλλον πονοῦσι τὴν κεφαλὴν ἢ ἀπὸ τοῦ ἀκράτου; ἢ ὅτι ὁ μὲν ἄκρατος παχυμερὴς ὢν εἰς τοὺς περὶ τὴν κεφαλὴν πόρους ςενοὺς ὄντας αὐτὸς μὲν οὐκ εἰσπίπτει, ἡ δὲ δύναμις αὐτοῦ, ἡ ὀσμὴ καὶ θερμότης· ὁ δὲ κεκραμένος μιχθεὶς λεπτῷ τῷ ὕδατι αὐτὸς εἰσδύεται, ἔχων δὲ σῶμα, καὶ τῆς δυνάμεως πολὺ τῆς τοῦ ἀκράτου, δυσπεπτότερός ἐςιν. τά τε γὰρ ὑγρὰ πάντων δυσπεπτότατα, καὶ τὰ σώματα τῶν ἐν αὐτοῖς δυνάμεων.

15 Διὰ τί μᾶλλον δύνανται πιεῖν εἰς μέθην οἱ ἀγύμναςοι τῶν γεγυμνασμένων, καὶ ῥᾶον ἀπαλλάττουσιν; ἢ ὅτι οἱ ἔχοντες περίττωμα καὶ ὑγρὸν ἐν αὐτοῖς οὐρητικοὶ γίνονται· ὅπερ ποιεῖ δύνασθαι πίνειν καὶ ὕστερον κούφως ἔχειν διὰ τὸ μὴ ἐμμένειν πολὺ ὑγρὸν οἰνῶδες. οἱ μὲν οὖν ἀγύμναςοι ὑγροὶ καὶ περιττωματικοί εἰσιν, οἱ δὲ γεγυμνασμένοι ξηροί, ὥς' εἰς τὸ σῶμα τούτοις ἡ ὑγρότης ἡ οἰνηρὰ ἀφικνεῖται. εὐθύς τε οὖν ἀντισπᾷ τῇ οὐρήσει ἡ φορὰ αὕτη, καὶ ὕςερον ἐμμένον τὸ ὑγρὸν τοῦτο ἐν τῷ σώματι βάρος ποιεῖ.

16 Διὰ τί ὁ οἶνος καὶ τετυφωμένους ποιεῖ καὶ μανικούς; ἐναντία γὰρ ἡ διάθεσις· ὁ μὲν γὰρ μᾶλλον ἤδη ἐν κινήσει, ὁ δὲ ἧττον. ἢ ὥσπερ Χαιρήμων εἶπε, "τῶν χρωμένων γὰρ τοῖς τρόποις κεράννυται." τἀναντία οὖν ποιεῖ οὐ ταὐτὰ ἀλλὰ τὰ μὴ ὁμοίως ἔχοντα, ὥσπερ καὶ τὸ πῦρ τὰ μὲν ξηραίνει τὰ δὲ ὑγραίνει, ἀλλ' οὐ ταὐτά, καὶ τήκει τὸν κρύςαλλον καὶ πήγνυσι τοὺς ἅλας. καὶ ὁ οἶνος (ὑγρὸς γάρ ἐςι τὴν φύσιν) τοὺς μὲν βραδυτέρους ἐπιτείνει καὶ θάττους ποιεῖ, τοὺς δὲ θάττους ἐκλύει. διὸ ἔνιοι τῶν μελαγχολικῶν τῇ φύσει ἐν ταῖς κραιπάλαις ἐκλελυμένοι γίνονται πάμπαν. ὥσπερ γὰρ τὸ λουτρὸν τοὺς μὲν συνδεδεμένους τὸ σῶμα καὶ σκληροὺς εὐκινήτους ποιεῖ, τοὺς δὲ εὐκινήτους καὶ ὑγροὺς ἐκλύει, οὕτως ὁ οἶνος, ὥσπερ λούων τὰ ἐντός, ἀπεργάζεται τοῦτο.

17 Διὰ τί ἡ κράμβη παύει τὴν κραιπάλην; ἢ ὅτι τὸν μὲν χυλὸν γλυκὺν καὶ ῥυπτικὸν ἔχει (διὸ καὶ κλύζουσιν αὐτῷ τὴν κοιλίαν οἱ ἰατροί), αὐτὴ δ' ἐςὶ ψυχρά. σημεῖον δέ· πρὸς γὰρ τὰς σφοδρὰς διαρροίας χρῶνται αὐτῇ οἱ ἰατροί, ἕψοντες σφόδρα καὶ ἀποξυλίζοντες καὶ ψύχοντες. συμβαίνει δὴ τῶν κραιπαλώντων τὸν μὲν χυλὸν αὐτῆς εἰς τὴν κοιλίαν κατασπᾶν τὰ ἐν αὐτοῖς ὑγρά, οἰνηρὰ καὶ ἄπεπτα ὄντα, αὐτὴν δὲ ὑπολειπομένην ἐν τῇ ἄνω κοιλίᾳ ψύχειν τὸ σῶμα. ψυχομένου δὲ ὑγρὰ λεπτὰ συμβαίνει εἰς τὴν κύςιν φέρεσθαι. ὥςε κατ' ἀμφότερα τῶν ὑγρῶν ἐκκρινομένων διὰ τοῦ σώματος, καὶ καταψυχομένου, εἰκότως ἀκραίπαλοι γίνονται· ὁ γὰρ οἶνος ὑγρὸς καὶ θερμός ἐςιν. ἔτι δὲ συμβαίνει τῶν ὑγρῶν κατασπωμένων καὶ ἐκκρινομένων κάτω καὶ πνεῦμα ἐπάγεσθαι αὐτοῖς, ὅπερ μόνον ἀπὸ τοῦ οἴνου εἰς τὴν κεφαλὴν φερόμενον τὸν κάρον καὶ τὴν κραιπάλην ποιεῖ. κάτω δὲ ὁρμήσαντος καὶ καταψυχομένου τοῦ σώματος διὰ τὰ εἰρημένα, λύεται ὁ τῆς κραιπάλης πόνος. ἔστι γὰρ ἡ κραιπάλη ζέσις τις καὶ φλεγμασία λήγουσα. λυπεῖ δὲ μᾶλλον τῆς μέθης, ὅτι ἐκείνη μὲν ἐξίςησιν, ἡ δὲ κραιπάλη ἐν αὐτοῖς οὖσι τὸν πόνον παρέχει· καθάπερ οὖν καὶ ὑπὸ τῶν πυρετῶν οἱ λαμβανόμενοι παίζουσι μᾶλλον ἢ ἀλγοῦσι, παρ' αὐτοῖς δὲ γενόμενοι οἱ αὐτοί, κουφισθέντες τοῦ πάθους, ἀλγοῦσιν. ταὐτὰ γὰρ καὶ ἐπὶ τῆς κραιπάλης καὶ ἐπὶ τῆς μέθης συμβαίνει.

Διὰ τί μᾶλλον ἐμετιᾶν ποιεῖ ὁ ὑδαρὴς οἶνος ἢ τὸ 18
ὕδωρ καὶ ὁ ἄκρατος; ἢ ὅτι ἐμεῖν μὲν μάλιστα ποιεῖ τὰ ἐπιπολαςικὰ καὶ ὅσα ἀηδῆ ἐςίν. ἔςι δὲ ὁ μὲν οἶνος καταχρουςικός, τὸ δὲ ὕδωρ λεπτὸν καὶ οὐκ ἀηδές. διὰ μὲν οὖν τὸ λεπτὸν [καὶ οὐκ ἀηδὲς] εἶναι κάτω διέρχεται ταχύ, διὰ δὲ τὸ μὴ ἀηδὲς οὐ ποιεῖ καρδιώττειν. ὁ δὲ κεκραμένος λίαν οὐκ ἔςι λεπτὸς ὥςε διαρρεῖν ταχύ, διὰ δὲ τὸ μικρὸν ἔχειν οἴνου ἀηδής ἐςιν· ταράττει γὰρ τὴν αἴσθησιν τῷ πλείους ἐν αὐτῇ τὰς κινήσεις ἐμποιεῖν, τήν τ' ἀπὸ τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ὕδατος· αἰσθηταὶ γὰρ ἄμφω γίνονται. ὁ δ' εὔκρατος τὴν μὲν τοῦ ὕδατος αἴσθησιν ἀφανίζει, οἴνου δὲ μαλακοῦ ποιεῖ αἴσθησιν· διὸ ἡδέως πίνεται. ἀηδὴς δὲ ὢν ὁ ὑδαρὴς οἶνος ἐπιπολαςικός ἐςι· τὸ δὲ τοιοῦτον ἐμετικόν ἐςιν.

Διὰ τί μεθύοντες μᾶλλον διαισθανόμεθα τὰ ἄλυκα 19

4. κρεμμαμένου C^a. ‖ 6. παχυμερής πως ὢν C^a. ‖ τοὺς om X^a. ‖ 9. τῷ et 10. τοῦ om C^a. ‖ δυσπεπτότερα C^a. ‖ 11. πάντα X^a. ‖ 13. ποιεῖν X^a. ‖ 15. ἔχοντες τὸ περίττωμα C^a. ‖ 21. τῷ om C^a. ‖ 22. βάρους X^a. ‖ 24. ἤδη om pr X^a. ‖ 25. ἢ om C^a. ‖ 26. γὰρ om C^a. ‖ 27 et 28. ταῦτα C^a. ‖ 29. τὸ X^a. ‖ 30. δακρυτέρους $C^a Y^a$. ‖ 31. διότι C^a. ‖ 34. ἀκινήτους C^a. ‖ 35. λύων C^a.

1. γλυκὺ Y^a. ‖ 4. ἀποχυλίζοντες margo u. ‖ 5. δὲ X^a. ‖ κραιπαλούντων C^a. ‖ 10. διὰ τοῦ σώματος om C^a. ‖ 11. ὑγρὸς] ψυχρὸς C^a. ‖ 12. κρινομένων X^a. ‖ 13. ὅθεν $C^a Y^a$. ‖ 19. ἐν ἑαυτοῖς $X^a Y^a$. ‖ 20. καὶ om C^a. ‖ παίουσι margo u, om C^a. ‖ 22. ταῦτα C^a. ‖ 24. ὑδαρὴς] βαρὺς C^a. ‖ 25. τὸ ἄκρατον $C^a X^a Y^a$. ‖ ποιεῖ om $C^a X^a Y^a$. ‖ 28. διὰ δὲ — 30. ταχύ om C^a. ‖ 32. αὐτῷ C^a. ‖ τὰς om $C^a Y^a$. ‖ 37. μάλιςα X^a.

καὶ τὰ μοχθηρὰ ὕδατα, νήφοντες δ' ἧττον; ἢ ὅτι τὰ λυπηρὰ μᾶλλον δῆλα τοῖς μὴ ἐπιθυμοῦσι, τοὺς δ' ἐπιθυμοῦντας διαλανθάνει; ὁ μὲν οὖν ἡδέως ἔχων ὁμοίως τῷ ἐπιθυμοῦντι ἔχει, ὁ δὲ νήφων οὕτως ἔχει· ὁ δὲ μεθύων πλήρης.

20 Διὰ τί τοῖς μεθύουσι σφόδρα κύκλῳ πάντα φαίνεται φέρεσθαι, καὶ ἤδη ἁπτομένης μᾶλλον τῆς μέθης ἀριθμεῖν τὰ πόρρω οὐ δύνανται; διὸ καὶ σημεῖον τῆς μέθης ποιοῦνται αὐτό τινες. ἢ ὅτι κινεῖται ὑπὸ τῆς θερμότητος τοῦ οἴνου ἡ ὄψις πυκνάκις; ὥσπερ οὖν ὅταν ὑποθῇ τις ὑπὸ τὸν ὀφθαλμόν, δύο φαίνεται, οὕτω καὶ τοῖς μεθύουσιν. οὐδὲν γὰρ διαφέρει, ἐὰν μὲν ὑποθῇ, κινῇ δὲ τὴν ὄψιν, οὐδ' ἐὰν ἔξωθεν ἢ ἔσωθεν· ἀμφοτέρως γὰρ τὸ αὐτὸ πάσχει ἡ ὄψις. ὥστε οὐ δόξει μένειν τὸ ὁρώμενον, καὶ τὸ πόρρωθεν ἔτι μᾶλλον· ἔτι γὰρ ἧττον κρατεῖ ἀποτεινομένης τῆς ὄψεως, καὶ πλέον τὸ διάστημα ἐπὶ τῷ ἄκρῳ ποιεῖ ἡ ἐγγὺς αὕτη κίνησις. ἂν δὲ σφόδρα κινῆται καὶ ὁμαλῶς ἄνω καὶ κάτω, ἧττον κρατήσει τοῦ πόρρω. πάντα δὲ ἀποτεινόμενα κύκλῳ φέρεται, οἷον οἱ ὀϊστοὶ καὶ τὰ καταρτώμενα. καὶ ἡ ὄψις οὖν δι' ἀσθένειαν ταὐτὸ πάσχει ὥσπερ ἂν εἰ πόρρω ἐφέρετο. διαφέρει δ' οὐδὲν τὴν ὄψιν κινεῖν ἢ τὸ ὁρώμενον· ταὐτὸ γὰρ ποιεῖ πρὸς τὸ φαίνεσθαι.

21 Διὰ τί, ὅταν ἀθρόως πίνωσι, ξηρότεραι αἱ κοιλίαι γίνονται, ὅτε δεῖ ὑγραίνεσθαι μᾶλλον ὑπὸ τοῦ πλείονος; ἢ ὅτι τοῦ μὲν πολλοῦ καὶ ἀθρόου οὐ κρατεῖ ἡ κοιλία, ἀλλ' εἰς τὸν αὐτοῦ ἔρχεται τόπον ἀπαθές; ἔστι δὲ ὑγροῦ τόπος ἀπέπτου ἡ κύστις. τοῦ δὲ ὀλίγου κρατεῖ καὶ πέττει, ὥστε μένον ὑγραίνει.

22 Διὰ τί μᾶλλον κραιπαλῶσιν οἱ εὔκρατον πίνοντες ἢ οἱ ἄκρατον; ἢ διὰ τὴν λεπτότητα εἰς πλείους τόπους ὁ κεκραμένος εἰσέρχεται, καθάπερ ἐν τοῖς ἱματίοις, καὶ ἔστι δυσεξαγωγότερος· τὸ δὲ ὕδωρ λεπτομερέστερον μέν, ἀλλ' εὐέξοδον. ἢ διότι ἔλαττον πίνουσιν ἄκρατον διὰ τὸ μὴ δύνασθαι, καὶ μᾶλλον ἀπεμοῦσιν; ἔτι δὲ συμπέττει τὰ λοιπά. ταὐτὸ δ' ἐστὶ πρόβλημα.

23 Διὰ τί ὑπὸ τοῦ ἀκράτου ἀποθνήσκουσιν, ἐάν τις προϊσχνάνας πολὺ πίῃ; καὶ μὴ προϊσχνάναντες δὲ πολλοὶ τῶν φιλοπότων ἀθρόον πολὺ πίνοντες ξηροὶ γίνονται· δοκεῖ γὰρ ὅ τε οἶνος τῶν θερμῶν εἶναι τὴν φύσιν καὶ τὸ ζῆν, τὸ δὲ ἀποθνήσκειν κατάψυξις. ἢ ὥσπερ καὶ ἀπὸ τοῦ κωνείου σβεννυμένου κατὰ μικρὸν τοῦ θερμοῦ τοῦ οἰκείου. ἀλλὰ τρόπον ἕτερον· τὸ μὲν γὰρ τῇ ψυχρότητι πήγνυσι τὸ ὑγρὸν καὶ θερμόν, ὁ δ' οἶνος τῇ θερμότητι τῇ αὑτοῦ μαραίνει τὴν φυσικὴν θερμότητα. ὥσπερ οὖν ὑπὸ τοῦ πολλοῦ πυρὸς καὶ ἡλίου τὸ ὀλίγον πῦρ ἀποσβέννυται, οὕτως ἡ ἐν τοῖς σώμασι θερμότης ὑπὸ τῆς ἐν τῷ οἴνῳ, ἐὰν ὑπερβάλλῃ.

Διὰ τί οἱ μεθύοντες ἀριδάκρυοι μᾶλλον; ἢ ὅτι θερμοὶ 24
καὶ ὑγροὶ γίνονται· ἀκρατεῖς οὖν εἰσίν, ὥστε ὑπὸ μικροῦ κινεῖσθαι.

Διὰ τί ἧττον μεθύσκονται ταῖς μεγάλαις κωθωνιζό- 25
μενοι; πάντων γὰρ ταὐτὸ αἴτιον ἡ κατάκρουσις, τουτέστιν ἐπιπολῆς. τὸ μὲν γὰρ μεθύειν ἐν τοῖς περὶ κεφαλὴν τόποις. ἢ ὅτι δεῖ πρὸς τοὺς ὕπνους ὑγρότητα ἐνυπάρχειν θερμῶς· αὕτη γὰρ εὔπεπτος. ἂν δὲ μὴ ἐνῇ ὑγρότης ὀλίγη ἢ δύσπεπτος, οὐ γίνεται ὕπνος. διὸ ἐν τοῖς κόποις καὶ μετὰ τὰ σιτία καὶ τοὺς πότους ὑπνωτικώτατοι γίνονται ὑπὸ τῆς θέρμης. τοῖς δὲ μελαγχολικοῖς καὶ τοῖς μεγάλας πυρίας ἀγρυπνία, τοῖς μὲν ὅτι κατέψυκται το ὑγρόν, τοῖς δὲ ὅτι οὐκ ἔστιν ἢ ὀλίγον. φανερὸν οὖν ὅτι εἰς ταῦτα βλεπτέον καθ' ἕτερον τῶν παθῶν.

Διὰ τί οἱ οἰνόφλυγες τρέμουσι, καὶ μᾶλλον ὅσῳ ἂν 26
ἀκρατοποτῶσιν; ἔστι δὲ ὁ μὲν οἶνος θερμαντικός, ὁ δὲ τρόμος γίνεται μάλιστα ὑπὸ ψυχροῦ, διὸ οἱ ῥιγῶντες μάλιστα τρέμουσιν. πολλοῖς δ' ἤδη χρωμένοις μόνῳ ἀκράτῳ τροφῆς χάριν τρόμοι τε ἰσχυροὶ συνέβησαν, ὥστε ἀπορρίπτειν τοὺς θλίβοντας, καὶ τῷ θερμῷ ὕδατι λουόμενοι ἀναισθήτως εἶχον. ἕτεροι δὲ τοῦτον τὸν τρόπον διαιτώμενοι, καὶ τρίψεσι χρώμενοι καὶ τροφῇ κρέασι, πρὸς ἀποπληκτικὰς ἀρρωστίας ἤλασαν· οἷς τρόμοι μὲν διὰ τὴν ἀκινησίαν ἧττον ἐνέπιπτον, πόνος δὲ ἰσχυρὸς καὶ τὸ μὴ δύνασθαι ἡσυχάζειν. ἔτι τοῦ μὲν τρόμου αἰτία ἡ ψυχρότης· φαίνονται γάρ, ὥσπερ εἴρηται, οἵ τε ῥιγῶντες τοῦτο πάσχοντες καὶ οἱ σφόδρα γέροντες· ἀμφοτέρων δὲ τούτων τῶν μὲν τὸ πάθος ψυχρόν, τῶν δὲ ἡ ἡλικία· ὁ δὲ οἶνος θερμαντικώτατος, ὥσθ' ὑπεναντίον ἄν τι συμβαίνοι. ἢ οὐθὲν κωλύει γίνεσθαι ταὐτὸ ὑπὸ ἐναντίων, μὴ ὡσαύτως δὲ ποιούντων, οἷον καὶ ὑπὸ τῶν πάγων ἀποκάεται καὶ ὑπὸ θερμοῦ, ὅταν ὁ πάγος ἀθρόον ποιήσῃ τὸ

3. λανθάνει X°. ‖ 7. δύναται X°. ‖ 10. γὰρ om C°. ‖ 11. μὲν ὑποθῇ μὲν κ. C°Y°. ‖ κινεῖ C°. ‖ 18. οἱ om X°. ‖ ἰστοὶ C°Y°. ‖ καταρτώματα C°. ‖ 19. ὥσπερ om C°. ‖ 25. αὐτὸν C°X°Y°. ‖ 29. ἄκρατον πίνοντες; ἢ X°Y°. ‖ κεκραμμένος C°. ‖ 30. τοῖς om C°. ‖ 35. τί οἱ ὑπὸ X°. ‖ προϊσχάνας et 36. προϊσχάναντες C° et pr Y°. ‖ 37. πιόντες Y°.

1. καὶ om X°. ‖ κονίου Y°. ‖ 3. θερμότητι πήγνυσι τὸ θερμὸν καὶ ὑγρόν C°. ‖ 4. τῇ om C°. ‖ 6. οὕτω καὶ ἡ Y°. ‖ 7. ὑπερβάλῃ Y°. ‖ 8. ἢ] ἢ ὅτι θερμοὶ καὶ ὑγροὶ μᾶλλον ἢ X°. ‖ 13. περὶ τὴν κεφαλὴν C°. ‖ 15. αὕτη] αὖ C°Y° et pr X°, ἂν rc. ‖ εὔπεπτος C°. ‖ 16. κόλποις X°. ‖ 17. πόνους X°Y°. ‖ 18. τοῖς μ.] τὰς μ. C°X°. ‖ 19. ἀγρυπνίας C°X°. ‖ τὸ ὑγρὸν Gaza: codices τούτων. ‖ 30. οἷς om C°X°Y°. ‖ ἔπιπτον C°. ‖ 31. ἡσυχάζειν ἤδη. ἔτι C°Y°. utramque particulam om X°. ‖ 36. συμβαίνει Y°, συμβαίνῃ C°X°. ‖ 37. ἀπὸ codices. ‖ 38. καὶ om X°.

θερμόν· ὥστ' ἔστι μὲν ὡς ὑπ' ἐναντίων τὸ πάθος τὸ αὐτὸ συμβαίνειν, ἔστι δὲ ὡς ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ τὸ αὐτό. ὁ δὲ τρόμος γίνεται μὲν ὑπ' ἐνδείας θερμοῦ, οὐ παντὸς ἀλλὰ τοῦ οἰκείου. φθείρεται δὲ τὸ θερμὸν ἢ μαράνσει ἢ σβέσει, σβέσει μὲν ὑπὸ τῶν ἐναντίων, ὑπὸ ψυχροῦ καὶ ὑγροῦ, μαράνσει δὲ ἐνδείᾳ τροφῆς, οἷον οἱ λύχνοι, ὅταν μὴ ἔχωσιν ὑπέκκαυμα μηδ' ἔλαιον· ἢ ὑπὸ θερμοῦ ἀλλοτρίου, οἷον τὸ πῦρ ἐν τῷ ἡλίῳ καὶ οἱ λύχνοι παρὰ τῷ πυρί. οἱ μὲν οὖν ῥιγῶντες ὑπὸ ψυχροῦ σβεννυμένου τοῦ θερμοῦ τρέμουσιν. διὸ καὶ τοῖς προσχεομένοις τὸ θερμὸν αἱ φρῖκαι γίνονται· ἐγκατακλειόμενον γὰρ τὸ ψυχρὸν εἴσω καὶ ἀντιπεριστάμενον ἵστησι τὰς τρίχας· καὶ τῷ ἀρχομένῳ πυρέττειν τὸ γινόμενον ῥῖγος δι' ὁμοίαν αἰτίαν γίνεται. ἐν δὲ τῷ γήρᾳ τὸ θερμὸν μαραίνεται τῆς τροφῆς ὑπολειπούσης. τροφὴ μὲν γὰρ ὑγρὸν τῷ θερμῷ, τὸ δὲ γῆρας ψυχρόν. οἱ δὲ οἰνόφλυγες μαραινομένης μὲν τῆς οἰκείας θερμότητος τρέμουσι, κἂν εἴ τινες ἄλλοι τοῦτο πάσχουσι διὰ τὸν οἶνον, οὐ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον τοῖς διὰ γῆρας, ἀλλ' ἔτι τρίτος ἦν τρόπος τῆς τοῦ θερμοῦ φθορᾶς. ὅταν γὰρ ὑπερβάλλοντι χρῶνται ἐν τῷ σώματι, πολλὴ οὖσα ἡ θερμότης ἢ ἀποσβέννυσιν ἢ ἀσθενῆ ποιεῖ τὴν οἰκείαν θερμότητα ᾗ ἰσχύομεν· ἔστι γὰρ ὅταν μὴ κρατῇ τὸ κινοῦν τοῦ κινουμένου, οἷον ὅταν ξύλον μακρὸν καὶ μέγα μὴ εὐκρατῶς ἔχῃ τις, τὸ ἄκρον τρέμει. γίνεται δὲ τοῦτο ἢ τῷ τὸ ἐχόμενον μεῖζον εἶναι ἢ τῷ τὸ κινοῦν ἔλαττον. συμβαίνει δὲ σβεννυμένου τοῦ θερμοῦ (δοκεῖ γὰρ αἴτιον τοῦτο εἶναι τοῦ κινεῖσθαι τοῖς ζῴοις) μὴ κρατεῖν τὴν φύσιν. σημεῖον δ' ὅτι διὰ ψυχρότητα γίνεται τὸ πάθος τοῖς οἰνόφλυξι καὶ τοῖς πρεσβύταις, ὅτι ἄνευ ῥίγους γίνεται ὁ τρόμος.

27 Διὰ τί ὁ ἀκροθώραξ μᾶλλον παροινεῖ τοῦ μᾶλλον μεθύοντος καὶ τοῦ νήφοντος; ἢ ὅτι ὁ μὲν νήφων εὖ κρίνει, ὁ δὲ παντάπασι μεθύων διὰ τὸ τὰς αἰσθήσεις ἐπιπεπλασμένας εἶναι, οὐ δυνάμενος τὸ βάρος φέρειν, οὐ κρίνει· οὐ κρίνων δὲ οὐ παροινεῖ. ὁ δὲ ἀκροθώραξ κρίνει τε καὶ διὰ τὸν οἶνον κακῶς κρίνει, ὥστε παροινεῖ· ὥσπερ καὶ Σάτυρον τὸν Κλαζομένιον ὄντα φιλολοίδορον, φεύγοντα δίκην, ἵνα ὑπὲρ τοῦ πράγματος λέγῃ καὶ μὴ λοιδορῆται, τὰ ὦτα ἐπέπλασαν, ἵνα μὴ ἀκούων εἰς λοιδορίαν τρέπηται· παυομένου δὲ τοῦ ἀντιδίκου ἀφεῖλον· μικρὰ δὲ ἀκούσας ἔτι λέγοντος οὐκ ἀπέσχετο ἀλλὰ κακῶς ἔλεγε, διὰ τὸ αἰσθάνεσθαι μὲν κακῶς δὲ κρίνειν.

Διὰ τί πρὸς τὸν γλυκὺν οἶνον ἥδιω ὄντα οὐ γίνονται 28
οἰνόφλυγες; ἢ ὅτι οὐκ ἴδιον χυμὸν ἔχει ὁ γλυκύς, ἀλλ' ἀλλότριον; φιλόγλυκυς οὖν μᾶλλον ἢ φίλοινος ἔσται ὁ κεκρατημένος.

Διὰ τί οἱ οἰνόφλυγες ὑπὸ τοῦ ἡλίου θερμαινόμενοι 29
μάλιστα χαίρουσιν; ἢ ὅτι δέονται πέψεως; ἔτι δὲ καὶ διὰ τὸ κατεψῦχθαι· διὸ καὶ αἱ ἀποπληξίαι καὶ αἱ ἀποναρκώσεις τάχιστα μετὰ τοὺς πότους γίνονται.

Διὰ τί τοῖς μεθύουσιν ἐνίοτε πολλὰ φαίνεται τὸ ἓν 30
ὁρῶσιν; ἢ ὅτι αἱ ἀρχαὶ τῶν ὄψεων ἔσω μὲν κινοῦνται ὑπὸ τοῦ οἴνου, καθάπερ ἡ ὅλη κεφαλή, κινουμένων δὲ τῶν ἀρχῶν οὐκ εἰς ταὐτὸ συμβάλλουσιν αἱ ὄψεις, ἀλλ' οἷον ἐπὶ μέρος ἑκάτερον τοῦ ὁρωμένου· διὸ δύο φαίνεται. ταὐτὸ δὴ τοῦτο γίνεται καὶ ἐάν τις κάτωθεν πιέσῃ τὴν ὄψιν· ἐκίνησε γὰρ τὴν ἀρχὴν τῆς ὄψεως, ὥστε μηκέτι εἰς ταὐτὸ συμβάλλειν τῇ ἑτέρᾳ. ἡ μὲν οὖν τοιαύτη κίνησις ἔξωθεν γίνεται, ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ οἴνου ἔσωθεν. διαφέρει δ' οὐθέν· ταὐτὰ γὰρ ποιήσει ὁπωσοῦν κινηθεῖσα.

Διὰ τί τῶν μεθυόντων ἡ γλῶττα πταίει; πότερον ὅτι 31
καθάπερ τὸ ὅλον σῶμα ἐν τῇ μέθῃ σφάλλεται, οὕτω καὶ ἡ γλῶττα σφαλλομένη πταίει καὶ οὐ δύναται τὴν λέξιν διαρθροῦν; ἢ σπογγώδης ἐστὶν ἡ τῆς γλώττης σάρξ· βρεχομένη οὖν ἐξαίρεται· τούτου δὲ συμβαίνοντος διὰ τὸ πάχος τὸ ἀπὸ τοῦ ὄγκου δυσκινητοτέρα οὖσα οὐ δύναται διακριβοῦν. ἢ διότι οὔτε ἐν τῷ ὑγρῷ δυνάμεθα λαλεῖν διὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ ἀέρος, οὔθ' ὅταν εἰς τὸ στόμα λάβωμεν ὑγρόν; ἐν τῇ μέθῃ οὖν ἐν ὑγρῷ πολλῷ τῆς γλώττης οὔσης οὐκ ἀκριβοῦμεν· τὸ δὲ μὴ ἀκριβοῦν ἐστὶ τὸ πταίειν. ἢ διότι ἐν ταῖς μέθαις ἡ ψυχὴ συμπαθὴς γινομένη πταίει; τῆς ψυχῆς οὖν τοῦτο πασχούσης εἰκὸς καὶ τὴν γλῶτταν ταὐτὸ πάσχειν· ἀπ' ἐκείνης γὰρ ἡ τοῦ λέγειν ἀρχή. διὸ καὶ χωρὶς τῆς μέθης, ὅταν ἡ ψυχὴ πάθῃ τι, συμπάσχει καὶ ἡ γλῶττα, οἷον τῶν φοβουμένων.

Διὰ τί οἱ οἰνόφλυγες καὶ οἱ περὶ τὴν θάλατταν χαί- 32
ρουσιν ἡλίῳ; ἢ διότι οἱ μὲν οἰνόφλυγες δέονται πέψεως, καὶ ἅμα συμβαίνει τινὰς τόπους κατεψῦχθαι; διὸ καὶ ἀποπληξίαι καὶ ἀποναρκώσεις μετὰ τοὺς πότους. οἱ δὲ θαλάττιοι διὰ τὸ ἀεὶ ἐν ὑγρῷ εἶναι τοῦτο ποιοῦσιν.

Διὰ τί οἱ μεθύοντες ἀδύνατοι ἀφροδισιάζειν; ἢ ὅτι 33
δεῖ μᾶλλόν τινα τόπον ἐκθερμανθῆναι τοῦ ἄλλου σώματος,

1. ὡς om Ca. ‖ ὑπεναντίων CaYa. ‖ τὸ πάθος om pr Xa. ‖ 8. περὶ Ca. ‖ τὸ πῦρ CaYa. ‖ 9. προχεομένοις Xa. ‖ 11. τὸ om Ca. ‖ 22. οἷον] ἢ Xa. ‖ 23. δὲ] γὰρ Xa. ‖ 25. δὴ Ya. ‖ τὸ κ. Ca. ‖ 28. πρεσβυτέροις Xa. ‖ τρόπος Ya. ‖ 29. μᾶλλον om CaYa. ‖ 33. παροινεῖ] παροινῶν δὲ pr Ya. ‖ 34. παροινεῖν CaXa.

1. γίνονται οἱ οἰνόφλυγες Ca. ‖ 3. μᾶλλον ἢ] ὁ CaYa, οὐ corr Ya. ‖ 7. αἱ prius om pr Ya. ‖ 10. ἔξω μὲν Ca, ἔξωθεν XaYa. ‖ 17. ταῦτα XaYa. ‖ 19 et 21. γλῶσσα Xa.

οἱ δὲ διὰ τὸ πλῆθος τῆς θερμασίας ἀδυνατῦσιν. ἀποσβέννυνται ὖν τὸ ἀπὸ τῆς κινήσεως, θερμὸν γινόμενον ὑπὸ τοῦ περιέχοντος. ἢ διότι δεῖ μὲν ἐκθερμανθῆναι τὺς κάτω τόπυς, ὁ δ' οἶνος ἄνω πέφυκε φέρεσθαι, ὥςε ἐκεῖ ποιεῖ τὴν θερμασίαν, ἐντεῦθεν δὲ ἀπάγει. καὶ μετὰ τὰ σιτία ἥκιςα ἀφροδισιαςικοί, καὶ κελεύουσιν ἀριςᾶν μὲν πολὺ δειπνεῖν δὲ ὀλίγον· ἀπέπτων μὲν γὰρ ὄντων ἄνω φέρεται, πεπεμμένων δὲ κάτω τὸ θερμὸν καὶ τὸ ὑγρόν· ἡ δὲ τοῦ σπέρματος γένεσις ἐκ τύτων. καὶ οἱ κοπιῶντες ἐξονειρώττυσιν, ὅτι ὑγρὸς καὶ θερμὸς ὁ κόπος· ἐὰν ὖν ἐν τῷ τόπῳ τύτῳ γένηται ἡ περίττωσις, συμβαίνει ἐξονειρώττειν. διὰ ταὐτὸ δὲ καὶ ἐπὶ τοῖς ἀρρωστήμασιν, ὅσοις γίνεται, συμβαίνει. καὶ τοῖς φοβουμένοις καὶ τοῖς ἀποθνήσκυσι συμβαίνει ὡσαύτως.

34 Διὰ τί νέοι ὄντες ἐνυρῦσι μᾶλλον, ὅταν μεθυσθῶσιν, ἢ πρεσβύτεροι; ἢ διὰ τὸ θερμὺς καὶ ὑγρὺς εἶναι πολὺ τὸ συρρυὲν γίνεται περίττωμα, διὰ τὸ μὴ ἀναλίσκειν τὸ σῶμα τὸ ὑγρόν, ὥςε ὑπερχεῖται· πρεσβυτέροις δὲ γινομένοις διὰ ξηρότητα τὴν ὑπερβολὴν ἀντισπᾷ τὸ σῶμα. ἢ ὅτι μᾶλλον ὑπνωτικώτεροί εἰσιν οἱ νέοι τῶν πρεσβυτέρων; διὸ τοὺς μὲν νέυς καθύπνυς ὄντας λανθάνει ἡ ὁρμὴ τοῦ ὔρυ ἐκπίπτυσα πρὶν διεγερθῆναι, τὺς δὲ πρεσβυτέρους οὔ, καθάπερ ὐδὲ τῶν ἔξωθεν κινήσεων ὐδὲν ἧττόν τι λανθάνει αὐτοὺς ἢ τὺς νέυς. δῆλον δέ· καὶ γὰρ αὐτοὶ οἱ νέοι ἐν τοῖς βαθυτάτοις ὕπνοις μάλιςα ἐνυρῦσιν.

35 Διὰ τί τὸ ἔλαιον πρὸς τὰς μέθας συμφέρει, καὶ τῦ δύνασθαι πίνειν τὸ καταρροφεῖν; ἢ διότι ὐρητικόν ἐςι καὶ τῷ πόματι προοδοποιεῖ;

Δ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΑΦΡΟΔΙΣΙΑ.

Διὰ τί ὁ ἀφροδισιάζων καὶ ὁ ἀποθνήσκων ἀναβάλλει τὰ ὄμματα, καθεύδων δὲ καταβάλλει; ἢ διότι ἄνωθεν τὸ θερμὸν ἐξιὸν ἀναστρέφει ἵνα περ ὁρμᾷ· ἐν δὲ τῷ ὕπνῳ κάτω συνάγεται, διὸ ῥέπει κάτω; συγκλείονται δὲ οἱ ὀφθαλμοὶ παρὰ τὸ μὴ ὑπάρχειν ἔτι νοτίδα.

2 Διὰ τί τῶν πλείοσιν ἀφροδισίοις χρωμένων ἐπιδηλότατα ἐνδίδωσι τὰ ὄμματα καὶ τὰ ἰσχία, τὰ μὲν ἐγγὺς ὄντα, τὰ δὲ πόρρω; πότερον ὅτι καὶ ἐν αὐτῇ τῇ συνυσίᾳ ἐπιδηλότατα συμπονεῖ ταῦτα τῇ ἐργασίᾳ συνιόντα περὶ τὴν πρόεσιν τῦ σπέρματος; συνεκθλίβεται ὖν μάλιςα ἐντεῦθεν ὅσον εὔτηκτον τῆς τροφῆς ἔνεςι διὰ τὴν θλῖψιν. ἢ διότι παραθερμαινόμενα τήκεται μάλιστα· ὁ δὲ ἀφροδισιασμὸς θερμότητα ἐργάζεται. μάλιςα δὲ ταῦτα θερμαίνεται, ἃ κινεῖται ἐν τῇ ἐργασίᾳ. οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ καὶ τὰ περὶ τὴν ἕδραν ἐπιδήλως συμπονεῖ. ὔτε γὰρ μὴ συναγαγόντι τὰ περὶ τὴν ἕδραν ἐνδέχεται προέσθαι, ὔτε μὴ τῶν ὀφθαλμῶν καταβληθέντων· τὰ μὲν γὰρ περὶ τὴν ἕδραν συνιόντα θλίβει, οἷον ἐκ κύςεως τῇ χειρὶ τὸ ὑγρόν, ἡ δὲ τῶν ὀφθαλμῶν συναγωγὴ τὰ ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλυ. ὅτι δὲ μεγάλην ἔχουσι τὰ ὄμματα τὴν δύναμιν καὶ ὁ τόπυς αὐτῶν πρὸς γένεσιν, δηλοῖ ἡ τῶν ἀτέκνων καὶ γονίμων γυναικῶν τοῖς ἐναλείμμασι πεῖρα, ὡς δέον ταύτῃ διελθεῖν εἰς τὸ σπέρμα δύναμιν. πίονα δὲ ἄμφω τυγχάνει ὄντα πάντων ἀεί, ἀρχός τε καὶ ὄμματα· διὰ μὲν ὖν τὴν συνεργίαν κοινωνεῖ τῆς θερμασίας, διὰ δὲ ταύτην λεπτύνεται καὶ συναποκρίνεται πολὺ εἰς τὸ σπέρμα. ὔτε γάρ, ἂν μὴ πῖον ᾖ, ὁμοίως γρύσει ἡ θερμότης, ὔτε πῖον ὂν μὴ συμπονῦν, οἷον ἐν τῇ κοιλίᾳ· ἀλλὰ οἱ νεφροὶ τῶν ἄλλων μάλιςα αἰσθάνονται διὰ τὴν γειτνίασιν. καὶ αὐτὴ δὲ ἡ τῦ σπέρματος πάροδος παρὰ τοὺς τόπυς τύτυς ὖσα ἐπιδηλότατα ἱκανή ἐςι λεπτύνειν· ἀφαιρεῖ γάρ, ἀλλ' οὐ προστίθησι πλησιάζυσα.

3 Διὰ τί καὶ οἱ ἀφροδισιάζοντες καὶ οἱ εὐνῦχοι ὐ χρώμενοι ἀφροδισίοις ὁμοίως ἀμφότεροι τὰ ὄμματα πρὸς ὀξυωπίαν βλάπτονται; ἢ ὅτι τοῖς μὲν διὰ λαγνείαν, τοῖς δὲ διὰ τὴν πήρωσιν τὰ ἄνω ξηρὰ γίνεται μᾶλλον τῦ δέοντος, ἐπιδηλότατα δ' ἐν τούτοις, ὅσων τὸ ἔργον ἐςὶν ἀκριβές· ἡ δ' ὄψις τοιῦτον. κατασπωμένων δὲ τῶν ὑγρῶν τὰ ἄνω ξηραίνεται. ὁ μὲν οὖν ἀφροδισιασμὸς δῆλον ὅτι τῦτο ποιεῖ· τοῖς δὲ εὐνύχοις τά τε σκέλη οἰδεῖ καὶ αἱ κοιλίαι εὔλυτοι ὡς κάτω μεθιςαμένυ τῦ ὑγρῦ.

4 Διὰ τί ἄνθρωπος μόνον, ὅταν ἄρχηται δύνασθαι ἀφροδισιάζειν, ἡβᾷ, τῶν δὲ ἄλλων ζῴων ὅσα τρίχας ἔχει ὐθέν; ἢ ἐπειδὴ κατὰ τὰς ἡλικίας μεταβάλλει τὰ ζῷα εἰς τὐναντίον; φωνή τε γὰρ βαρεῖα ἐξ ὀξείας γίνεται, καὶ δασύνεται ἐκ ψιλῶν· δῆλον ὖν ὡς καὶ τὰ ἐκ γενετῆς δασέα ζῷα ψιλοῖτ' ἄν, ὐ δασύνοιτο, σπερματικὰ γινόμενα. ὐ πάσχει δὲ τοῦτο διὰ τὸ τὰ σπερμαίνοντα ξηρότερα γίνεσθαι καὶ

2. γενόμενον C^a. ‖ 5. θερμανσίαν C^a. ‖ 11. ὀνειρώττειν C^a. ‖ 15. ἐνυρῶσι C^a. ‖ 16. καὶ ὑγρὺς om X^a. ‖ 20. πρεσβύτων et 22. πρεσβύτας C^a. ‖ 30. ΠΕΡΙ om K^aO^as. ‖ 31. ὁ post καὶ om C^aX^a. ‖ 32. ἄνω C^aY^a. ‖ 33. ἀναστρέφειν X^a. ‖ 37. ἐνδίδωσι Sylburgius: codices συνδίδωσι. ‖ 38. συνυσίᾳ] νοσίᾳ C^a.

1. προαίρεσιν C^a. ‖ 4. θερμότητι Y^a. ‖ ταῦτα δὲ μάλιςα C^a. ‖ 7. τὴν om C^a. ‖ 12. τέκνων C^a. ‖ 13. ὥςε C^a. ‖ 14. πίονα Gaza: codices πλείονα. ‖ 20. αὕτη X^a. ‖ 21. τύτυς om C^a. ‖ 25. ὅμως C^aY^a. ‖ ἀμφοτέροις C^aX^a. ‖ 28. ὅσον codices. ‖ 30. οὖν om C^a. ‖ 33. δύναται X^a. ‖ 37. ζῷα om C^a.

ἀραιότερα, ἐξ ὧν θρὶξ φύεται. δῆλον δὲ ἐκ τοῦ μὴ ἐν ταῖς οὐλαῖς φύεσθαι τρίχας· στεγαναὶ γὰρ αἱ οὐλαί, ἀλλ' οὐκ ἀραιαί. μηδὲ τοῖς παιδίοις καὶ γυναιξίν· ὑγρὰ γὰρ καὶ ἄμφω, ἀλλ' οὐ ξηρά.

5 Διὰ τί ἡ ἀνυποδησία οὐ συμφέρει πρὸς ἀφροδισιασμούς; ἢ ὅτι τὸ μέλλον ἀφροδισιάζειν σῶμα δεῖ τὰ ἐντὸς θερμὸν εἶναι καὶ ὑγρόν; τοιοῦτον δὲ ἐν τοῖς ὕπνοις μᾶλλον ἢ ἐν τῷ ἐγρηγορέναι· διὸ καὶ ταχὺ καὶ ἄνευ ἐργασίας οἱ ἐξονειρωγμοὶ γίνονται, ἐγρηγοροῦσι δὲ μετὰ πόνου. ἅμα δὲ τὸ σῶμα τοιοῦτον καὶ οἱ πόδες ὑγρότεροι καὶ θερμότεροι· σημεῖον δέ, ὅτι καθευδόντων θερμοί, ὡς ἅμα τοῖς ἐντὸς οὕτως ἔχοντες. ἡ δ' ἀνυποδησία τοὐναντίον ποιεῖ· ξηραίνει γὰρ καὶ ψύχει. ὥστ', εἴτε ἀδύνατον μὴ θερμῶν ὄντων ἀφροδισιάσαι εἴτε χαλεπόν, ἀνάγκη ἀσύμφορον εἶναι πρὸς τὴν τῶν ἀφροδισίων χρῆσιν.

6 Διὰ τί ἐκλύεται μάλιστα τῶν ζῴων ἀφροδισιάσας ἄνθρωπος; ἢ διότι πλεῖστον προΐεται σπέρμα κατὰ λόγον τοῦ σώματος; διὰ τί δὲ πλεῖστον προΐεται; ἢ ὅτι ἥκιστα ἐκπονεῖ τὴν τροφὴν καὶ φύσει ὑγρὸν καὶ θερμόν ἐστι τῶν ζῴων μάλιστα; ὧν τὸ μὲν ποιεῖ σπέρμα πολύ, τὸ δὲ τὴν φύσιν σπερματικὴν ποιεῖ· καὶ γὰρ τὸ σπέρμα τοιοῦτόν ἐστιν, ἕως ἂν σώζηται.

7 Διὰ τί τοῦ ἀφροδισιάζειν γινομένου διὰ θερμότητα, τοῦ δὲ φόβου ὄντος ψυκτικοῦ καὶ τοῦ ἀποθνήσκειν, ἐνίοις, ὅταν γένωνται ἐν τούτοις τοῖς πάθεσι, σπέρμα προέρχεται; ἢ ὅτι ψυχομένων ἐνίων τόπων ἕτεροι ὑποθερμαίνονται, τήν τε οἰκείαν ἔχοντες θερμότητα καὶ δεχόμενοι τὴν τῶν καταψυχομένων τόπων; ὥστε καταψυχομένων μὲν συμβαίνει, οὐ διὰ τὸ ψύχεσθαι μέντοι, ἀλλὰ διὰ τὸ θερμαίνεσθαι. δῆλον δὲ καὶ τῇ ὄψει· τῶν γὰρ φοβουμένων τὰ ἄνω λειφαιμεῖ, τὰ δὲ κάτω ὑγραίνεται, καὶ κοιλία καὶ κύστις λύεται. ὑπιὸν οὖν τὸ θερμὸν ἐν μὲν τῷ φόβῳ κάτω, ἐν δὲ τῷ θανάτῳ κάτωθεν ἄνω, ἐξυγραῖνον τῇ θερμότητι ποιεῖ τὴν τοῦ σπέρματος ἔξοδον.

8 Διὰ τί οὐ δεῖ μὴ ὀργῶντα οὔτε ἀφροδισιάζειν οὔτε ἐμεῖν οὔτε πτάρνυσθαι οὔτε φῦσαν ἀφιέναι; ἢ ὅτι μὴ ὀργῶντες ὁμοίως ἔχομεν τοῖς ἐκ τῆς γῆς ἀνασπωμένοις, οἷς προσεκσπᾶταί τι ἀλλότριον ἢ ἐγκαταλείπεται ἀποσπασθέν; ἅπαν δὲ ὃ δεῖ μὲν ἐξαρθῆναι, κολοβὸν δὲ ὑπολείπεται, πλείω χρόνον παρέξει πόνον. ἐάν τέ τις κινήσῃ τι ἀλλότριον, τοῦτο πόνον παρέξει, οὐκ ἐν τῇ αὑτοῦ χώρᾳ ὄν· ἃ συμβήσεται τοῖς μὴ ὀργῶσι ποιοῦσί τι τῶν εἰρημένων.

Διὰ τί νῆστεις θᾶττον ἀφροδισιάζουσιν; ἢ διότι οἱ πόροι κενώτεροι οἱ τοῦ σώματος νήστεσι, πλήρεσι δὲ πλήρεις· κωλύουσιν οὖν τὴν εἰς τὸ σπέρμα ὑγρότητα διεξιέναι. δῆλον δὲ ἐπὶ τῆς κύστεως· οὐ γὰρ δύνανται πλήρους οὔσης ταχὺ ἀφροδισιάζειν. 9

Διὰ τί οἱ νέοι ὅταν πρῶτον ἀφροδισιάζειν ἄρχωνται, αἷς ἂν ὁμιλήσωσι, μετὰ τὴν πρᾶξιν μισοῦσιν; ἢ διὰ τὸ μεγάλην γίνεσθαι τὴν μεταβολήν; τῆς γὰρ συμβαινούσης ὕστερον ἀηδίας μεμνημένοι, ὡς αἰτίαν ἢ ἐπλησίασαν φεύγουσιν. 10

Διὰ τί οἱ ἱππεύοντες συνεχῶς ἀφροδισιαστικώτεροι γίνονται; ἢ ὅτι διὰ τὴν θερμότητα καὶ τὴν κίνησιν ταὐτὸ πάσχουσιν ὅπερ ἐν τῇ ὁμιλίᾳ; διὸ καὶ τῇ τῆς ἐπεχούσης ἡλικίας ἐπιδόσει περὶ τὰ αἰδοῖα μείζω τὰ μόρια ταῦτα γίνεται. ἀεὶ οὖν τῇ κινήσει ταύτῃ χρωμένων εὔροα τὰ σώματα γίνεται καὶ προωδοπεποιημένα πρὸς τὸν ἀφροδισιασμόν. 11

Διὰ τί, ὅταν ἄρξωνται ἀφροδισιάζειν δύνασθαι, οἱ χρῶτες ὄζουσι, πρότερον δ' οὐκ ὄζουσι πρὸ ἥβης οὔτε οἱ ἄνδρες οὔτε αἱ γυναῖκες; ἢ ὅτι τὰ ἄπεπτα τούς τε χυμοὺς ἀεὶ χείρους ἔχει (ἢ γὰρ ὀξυτέρους ἢ ἁλμυρωτέρους ἢ πικροτέρους) καὶ τὰς ὀσμὰς δυσωδεστέρας, τὰ δὲ πεπεμμένα ἢ γλυκεῖς ἢ ἧττον ἀγλευκεῖς, καὶ τὰς ὀσμὰς εὐωδεστέρας ἢ ἧττον δυσώδεις; τοῦτο δ' ἐστὶ δῆλον ἐπὶ πάντων θεωμένοις καὶ φυτῶν καὶ ζῴων. ἀφαιρεθέντων δὴ τῶν εὐπέπτων, τὰ ὑπολειπόμενα ἄπεπτα, οἷον δὴ καὶ ἐπὶ τῆς τέφρας ἀναλωθέντος τοῦ γλυκέος πικρὰ ἡ κονία, καὶ ὁ ἱδρὼς ἁλμυρός. πέττει δὲ ἡ φυσικὴ θερμότης τὸ σπέρμα, ὃ μικρὸν ὂν πολλὴν ἔχει δύναμιν· ἐκ πολλοῦ γὰρ ὀλίγον συγκεκεφαλαίωται. διὸ ὅταν ἀπέλθῃ, ἐκλύονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μᾶλλον καὶ καταψύχονται· ὥστε ἀπεπτότεροι οἱ χυμοὶ γίνονται μᾶλλον, ἀναστομουμένων τῶν πόρων διὰ τὴν ἔκκρισιν αὐτοῦ. ἁλμυρώτεροι οὖν οἱ τῶν παίδων ἱδρῶτες καὶ δυσωδέστεροι διὰ τὴν ἀπεψίαν· καὶ ἐὰν τύχῃ τοιαύτη ἡ φύσις οὖσα ὥστε δυσώδη ἔχειν τὴν ὑπόστασιν τοῦ ἱδρῶτος, τούτοις μᾶλλον ἐπισημαίνει καὶ ἐν τοῖς τόποις τούτοις μάλιστα, οἷον μασχάλῃ, ἐν ᾧ μάλιστα καὶ τοῖς ἄλλοις. 12

2. ἀλλ' om N^a. ‖ 3. ὑγρὰ — 4. ξηρά addiderunt $K^a N^a O^a$. ‖ 5 et 12. ἀνυποδεσία C^a. ‖ 7. τοῦτο $C^a X^a$. ‖ 8. ἐξεργασίας οἱ ὀνειρωγμοὶ $C^a N^a X^a Y^a$. ‖ 13. ψύχει — 14. ἀνάγκη om C^a. ‖ 17. ὁ ἄνθρωπος $C^a X^a$. ‖ σῶμα C^a. ‖ 25. γένηται C^a. ‖ προΐεται C^a. ‖ 26. ἕτεροι — 28. τόπων om C^a. ‖ 29. μὲν $C^a Y^a$, μόνον X^a. ‖ διὰ] καὶ διὰ $X^a Y^a$. ‖ 31. τὸ C^a.

15. τὴν post διὰ om X^a. ‖ 16. τῇ post καὶ om $C^a Y^a$. ‖ 17. ἐπίδοσιν Y^a. ‖ 18. τῇ] τῇ αὐτῇ X^a. ‖ 20. δύνασθαι om C^a. ‖ 21. πρὸ τῆς ἥβης C^a. ‖ 25. ἥττονα γλυκεῖς C^a, ἧττον γλυκεῖς X^a, ἧττον ἀγλυκεῖς pr Y^a. ‖ ἢ] ποιοῦσιν ἢ X^a. ‖ 28. καὶ et 29. ὁ om C^a. ‖ 30. ὂν] μὲν ὂν X^a. ‖ 32. λύονται X^a. ‖ τὸ om X^a. ‖ 33. μᾶλλον γίνονται X^a. ‖ 35. οἱ] ἢ οἱ C^a, ἡ οἱ Y^a.

13 Διὰ τί, ἐὰν μὲν ἐκ τοῦ σπέρματος τοῦ ἡμετέρου γένηται τὸ ζῷον, τοῦτο ἡμέτερον ἔκγονόν ἐστιν, ἐὰν δὲ ἐξ ἄλλου τινὸς ἢ μέρους ἢ ἀποκρίσεως, οὐχ ἡμέτερον; γίνεται γὰρ σηπομένων πολλὰ καὶ ἐκ τοῦ σπέρματος. τί δὴ οὖν, ἐὰν μὲν τοιοῦτον οἷον ἡμεῖς, ἡμέτερον, ἐὰν δὲ ἀλλότριον, οὔ; ἢ γὰρ ἅπαντα προσήκει ἢ οὐθέν. ἢ πρῶτον μέν, ὅτι οὕτω μὲν ἐξ ἡμετέρου γίνεται, ἐκείνως δὲ ἐξ ἀλλότριου, ὅσα ἐξ ἀποκαθάρματος γίνεται καὶ ἐκκρίσεως; καὶ ὅλως οὐθὲν τῶν τοῦ ζῴου ζῷον γεννᾷ ἀλλ' ἢ τὸ σπέρμα. τὸ δὲ βλάπτον καὶ τὸ κακὸν οὐθενός ἐστιν οἰκεῖον, οὐδὲ τὸ ἀλλότριον· οὐ γὰρ ταὐτὸ τούτου τι εἶναι καὶ τούτου ἀλλότριον ἢ ἕτερον ἢ κακόν. αἱ δὲ ἐκκρίσεις καὶ σήψεις οὐχ ἡμέτερα, ἀλλ' ἕτερα καὶ ἀλλότρια τῆς φύσεως ἡμῶν εἰσίν. οὐ γὰρ ὅσα ἐν τῷ σώματι γίνεται, τοῦ σώματος θετέον, ἐπεὶ καὶ φύματα γίνεται, ἃ αἴρουσι καὶ ἐκβάλλουσιν. καὶ ὅλως ὅσα παρὰ φύσιν, πάντα ἀλλότρια· παρὰ φύσιν δὲ πολλὰ καὶ τῶν συγγινομένων ἐστίν. εἰ οὖν ἐκ μόνου τούτου τῶν ἡμετέρων γίνεται ζῷον, ὀρθῶς ἂν τὸ ἐκ τούτου γινόμενον ἔκγονον ἡμέτερον εἴη μόνον. καὶ ἐκ τοῦ σπέρματος δὲ ἄν τι ἄλλο γένηται, οἷον σκώληξ σαπέντος, ἢ καὶ ἐν τῇ μήτρᾳ διαφθαρέντος, οἷον ἃ λέγεται τέρατα, οὐκ ἔκγονα λεκτέον. ὅλως γὰρ ἐκ διεφθαρμένου γινόμενα οὐκέτι ἐξ ἡμετέρου ὄντος γίνεται, ἀλλ' ἐξ ἀλλοτρίου, ὥσπερ τὰ ἐκ τῶν ἀποκρίσεων, οἷον τὸ ἐκ τῆς κόπρου. σημεῖον δὲ ὅτι ἐκ διεφθαρμένου πάντα τὰ τοιαῦτα γίνεται· μὴ ἐκ διαφθειρομένου γὰρ τοιοῦτον πέφυκε γίνεσθαι οἷον ἂν ᾖ ἐξ οὗ τὸ σπέρμα, ἐὰν ἐξ ἵππου, ἵππος, ἐὰν δὲ ἐξ ἀνθρώπου, ἄνθρωπος. καὶ αὐτό τε οὐ τιμῶμεν τὸ σπέρμα, οὐδὲ πᾶν τὸ ἐν τῇ γενέσει περαινόμενον. καὶ γὰρ ὑγρὸν καὶ ὄγκος τις καὶ σὰρξ γίνεται. ποτὲ δέ, διὰ τὸ μήπω ἔχειν τὴν φύσιν, ἀλλ' ἢ τοσοῦτον μόνον τῆς φύσεως, ὅτι οὕτω διάκειται ὥστε γενέσθαι ἐξ αὐτοῦ τοιοῦτον οἷον ἡμεῖς· ἐκ δὲ διεφθαρμένου οὐδὲ τοιοῦτον. διὰ ταῦτα οὔτε ἐξ ἑτέρου τῶν ἐν ἡμῖν οὔτε ἐκ τούτου διεφθαρμένου ἢ ἀτελῶς ἔχοντος τὸ ἔκγονόν ἐστιν ἡμέτερον.

14 Διὰ τί ἐν τῷ ὕδατι ἧττον δύνανται ἀφροδισιάζειν οἱ ἄνθρωποι; ἢ ὅτι ἐν ὕδατι οὐθὲν τήκεται, ὅσα ὑπὸ πυρὸς τήκεται, οἷον μόλιβδος ἢ κηρός· ἡ δὲ γονὴ τηκομένη φαίνεται πυρί· πρὶν μὲν γὰρ ἡ τρῖψις ἐκθερμάνῃ, οὐ τήκεται. οἱ δὲ ἰχθύες οὐ τρίψει ὀχεύουσιν.

Διὰ τί τὸ ἀφροδισιάζειν ἥδιστον, καὶ πότερον ἐξ ἀνάγκης ἢ ἕνεκά τινος ὑπάρχει τοῖς ζῴοις; ἢ ἡδὺ μέν ἐστιν ἤτοι διὰ τὸ ἀπὸ παντὸς τοῦ σώματος ἀπιέναι τὸ σπέρμα, ὥσπερ τινές φασιν, ἢ καὶ ἀπὸ παντὸς μὲν μὴ ἀπιέναι, διὰ δὲ τοιούτου εἰς ὃ πάντες συντείνουσιν οἱ πόροι τῶν φλεβῶν; οὔσης οὖν τῆς ἡδονῆς ὁμοίας τῆς ἐν τῷ κνησμῷ, τοῦτο συμβαίνει γίνεσθαι ὥσπερ δι' ὅλου τοῦ σώματος. ὁ δὲ κνησμὸς ἡδύς ἐστιν, ὑγροῦ ἔξοδος πνευματώδους ἐγκατακεκλεισμένου παρὰ φύσιν. ἡ δὲ γονὴ τοιούτου εἰς τὸ κατὰ φύσιν ἔξοδος. ἔστι δὲ καὶ ἐξ ἀνάγκης ἡδὺ καὶ ἕνεκά τινος, ἐξ ἀνάγκης μὲν ὅτι ἡ εἰς τὸ κατὰ φύσιν ὁδὸς ἡδύ ἐστιν, ἐὰν ᾖ αἰσθητή, ἕνεκα δέ τινος ἵνα γένεσις ᾖ ζῴων· διὰ γὰρ τὴν ἡδονὴν μᾶλλον ὁρμᾷ πρὸς τὴν μῖξιν τὰ ζῷα. 15

Διὰ τί ἡ λαγνεία πρὸς νοσήματ' ἔνια τῶν ἀπὸ φλέγματος συμφέρει; ἢ ὅτι περιττώματός ἐστιν ἔξοδος, ὥστε συνεκκρίνεται πολλὴ περίττωσις; τὸ δὲ φλέγμα περίττωμα. 16

Διὰ τί τὰ ἀφροδίσια τὴν κοιλίαν ψύχει καὶ ξηραίνει; 17 ἢ ψύχει μέν, ὅτι ἐκκρίνεται τὸ θερμὸν ἐν τῇ μίξει; ξηραίνει δὲ ἡ μῖξις· ἐξατμίζεται γὰρ τοῦ θερμοῦ ἐξιόντος, ἐξέρχεται δὲ ψυχομένου. ἔτι καὶ ἡ θερμότης ἐν τῇ ὁμιλίᾳ ξηραίνει.

Διὰ τί, ὅσοις αἱ βλεφαρίδες ῥέουσι, λάγνοι; ἢ διὰ 18 τὸ αὐτὸ καὶ διότι οἱ φαλακροί; ἔστι γὰρ μόρια ἄμφω ταῦτα τοῦ αὐτοῦ. ἔστι δὲ τὸ αἴτιον· ὁπόσαι πρεσβυτέρου γινομένου μὴ αὐξάνονται τῶν συγγενικῶν τριχῶν, ἅπασαι τοῦτο πάσχουσιν ἐν ταῖς λαγνείαις. κεφαλὴ γὰρ καὶ ὀφρὺς καὶ βλεφαρὶς συγγενικαὶ τρίχες. τούτων δὲ μόνον ἐνίοις αἱ ὀφρύες δασύνονται πρεσβυτέροις γινομένοις (δι' ἣν δὲ αἰτίαν, εἴρηται ἐν ἄλλοις), αἱ ἕτεραι δὲ διὰ τὸ αὐτὸ ἄμφω λείπουσιν. αἴτιον δὲ ὅτι καταψύχει τὰ ἄνω ἡ λαγνεία ὀλίγαιμα ὄντα, ὥστε οὐ πέττει τὴν τροφὴν ὁ τόπος· οὐ λαμβάνουσαι δὲ τροφὴν ἐκρέουσιν αἱ τρίχες.

Διὰ τί οὐρητιῶντες οὐ δύνανται ἀφροδισιάζειν; ἢ ὅτι 19 πλήρεις γίνονται οἱ πόροι; τὸ δὲ πλῆρες ὑγροῦ οὐ δέχεται ἄλλο ὑγρόν.

Διὰ τί αἱ ἰξίαι τοὺς ἔχοντας κωλύουσι γεννᾶν, καὶ 20 ἀνθρώπους καὶ τῶν ἄλλων ζῴων ὅ τι ἂν ἔχῃ; ἢ ὅτι ἡ ἰξία γίνεται μεταστάντος πνεύματος· διὸ καὶ ὠφελεῖ πρὸς τὰ μελαγχολικά. ἔστι δὲ καὶ ὁ ἀφροδισιασμὸς μετὰ πνεύ-

1 et 4. μὲν] μὴ C^a. ‖ 2. τινὸς om C^a. ‖ 11. ἢ ἕτερον] ὃ ἕτερον C^a. ‖ 15. φέρουσι $C^a X^a Y^a$. ‖ 18. τούτων $C^a X^a$. ‖ 18 et 34. ἔγγονον, 21. ἔγγονα $C^a Y^a$. ‖ 24. ἐκ om $C^a X^a$. ‖ διαφθειρομένου $C^a Y^a$. ‖ 32. ἡμεῖς] ἡμεῖς δὲ X^a. ‖ 33. οὔτε — οὔτε] codices οὐδὲ — οὐδὲ. ‖ 34. ἢ] τε καὶ X^a, τε $C^a Y^a$. ‖ 35. οἱ] οἷον Y^a. ‖ 36. ὕδατι μὲν οὐθὲν C^a.

2. ἢ ante ἡδὺ om C^a. ‖ 5. τοιοῦτον X^a, τοιοῦτο C^a. ‖ ὃν $C^a Y^a$. ‖ 9. τοιοῦτον codices. ‖ 11. ἡ om $C^a Y^a$. ‖ 13. μῦξιν C^a. ‖ 19. δὲ καὶ ἡ $X^a Y^a$. ‖ 24. ὁπόσαι] ὅπερ καὶ διότι X^a. ‖ 25. γενομένου $C^a X^a$. ‖ 27. συγγενῆ καὶ τρ. $C^a X^a Y^a$. ‖ αἱ] καὶ C^a. ‖ 28. ὀφρύες X^a. ‖ εἴρηται ἐν ἄλλοις om C^a. ‖ 30. ὀλίγαι μὲν ὄντα C^a.

ματος ἐξόδου. εἰ ὖν ὁδοποιεῖται ἡ ὁρμὴ γινομένου αὐτῦ, ὐ ποιεῖ ὁρμᾶν τὸ σπέρμα, ἀλλὰ καταψυχεται· μαραίνει ὢν τὴν συντονίαν τῦ αἰδοίου.

21 Διὰ τί οἱ ἀφροδισιάζοντες ἐκλύονται καὶ ἀσθενέςεροι γίνονται ὡς ἐπὶ τὸ πολύ; πότερον διὰ τὸ ἀπὸ πάντων ἔκκρισιν εἶναι τὸ σπέρμα, ὥςε οἷον οἰκοδομήματος αἱ ἁρμονίαι, καὶ τοῦ σώματος οὕτω σειομένη ἡ σύνθεσίς ἐστι τῷ ἀπεληλυθέναι τι, οἷον εἰ τὸ αἷμα ἐξέλθοι ἢ πᾶν ὅ τι ἄλλο μέρος. ὖτω σφόδρα ἐπίκαιρον τὸ ἐξιόν ἐςι, καὶ ὃ ἐκ πολλῆς γίνεται τροφῆς ὀλίγον, οἷον τὸ ἀμύλιον ἐκ τῦ ςαιτός.

22. Διὰ τί οἱ ἀφροδισιάζοντες καὶ ὑρητιῶντες ἐντείνουσιν; ἢ ὅτι πληρουμένων τῶν πόρων ὑγρότητος, τὸ σπέρμα ὑπεξιὸν ἐν ἐλάττονι τόπῳ πλείονά τε ὄγκον ποιεῖ καὶ αἴρει; ἐπίκειται γὰρ τὸ αἰδοῖον ἐπὶ τοῖς πόροις.

23. Διὰ τί ἡ σύντασις γίνεται τῦ αἰδοίου καὶ ἡ αὔξησις; ἢ διὰ δύο, διά τε τὸ βάρος ἐπιγίνεσθαι ἐν τῷ ὄπισθεν τῶν ὄρχεων αἴρεσθαι (ὑπομόχλιον γὰρ οἱ ὄρχεις γίνονται) καὶ διὰ τὸ πνεύματος πληρῦσθαι τὺς πόρους. ἢ τῦ ὑγρῦ αὐξανομένου καὶ μεθιςαμένου ἢ ἐξ ὑγρῦ γινομένου ὁ ὄγκος μείζων γίνεται; τὰ λίαν δὲ μεγάλα ἧττον αἴρεται διὰ τὸ πορρωτέρω τὸ βάρος τῦ ὑπομοχλίου γίνεσθαι.

24 Διὰ τί οἱ ἀφροδισιάζοντες ἢ οἱ τοιῦτοι δυσώδεις, οἱ δὲ παῖδες οὔ; καὶ τοῦ καλουμένου γράσου ὄζουσιν. ἢ τῶν πνευμάτων, ὥσπερ εἴρηται, τὰ μὲν τῶν παιδίων πέττει τὸ ὑγρὸν καὶ τὺς ἱδρῶτας, οἱ δὲ τῶν ἀνδρῶν ἄπεπτοι;

25 Διὰ τί ἐν τῷ θέρει οἱ μὲν ἄνδρες ἧττον δύνανται ἀφροδισιάζειν αἱ δὲ γυναῖκες μᾶλλον, καθάπερ καὶ ὁ ποιητὴς λέγει ἐπὶ τῷ σκολύμῳ "μαχλόταται δὲ γυναῖκες, ἀφαυρότατοι δέ τοι ἄνδρες." πότερον ὅτι οἱ ὄρχεις καθίενται μᾶλλον ἢ ἐν τῷ χειμῶνι; ἀνάγκη δέ, εἰ μέλλει ἀφροδισιάζειν, ἀνασπάσαι. ἢ ὅτι αἱ θερμαὶ φύσεις ἐν τῷ θέρει συμπίπτουσιν ὑπερβάλλοντος τοῦ θερμοῦ, αἱ δὲ ψυχραὶ θάλπουσιν; ἔςι δὲ ὁ μὲν ἀνὴρ ξηρὸς καὶ θερμός, ἡ δὲ γυνὴ ψυχρὰ καὶ ὑγρά. τῦ μὲν ὖν ἀνδρὸς ἠμαύρωται ἡ δύναμις, τῶν δὲ θάλλει ἐπανισουμένη τῷ ἐναντίῳ.

26 Διὰ τί ἔνιοι ἀφροδισιαζόμενοι χαίρουσι, καὶ οἱ μὲν ἅμα δρῶντες, οἱ δ' ὔ; ἢ ὅτι ἔςιν ἑκάςῃ περιττώσει τόπος εἰς ὃν πέφυκεν ἀποκρίνεσθαι κατὰ φύσιν, καὶ πόνυ ἐγγινομένυ τὸ πνεῦμα ἐξιὸν ἀνοιδεῖν ποιεῖ, καὶ συνεκκρίνει αὐτήν, οἷον τὸ μὲν ὖρον εἰς κύςιν, ἡ δ' ἐξικμασμένη τροφὴ εἰς κοιλίαν, τὸ δὲ δάκρυον εἰς ὄμματα, μύξαι δ' εἰς μυκτῆρας, αἷμα δὲ εἰς φλέβας. ὁμοίως δὴ τύτοις καὶ ἡ γονὴ εἰς ὄρχεις καὶ αἰδοῖα. οἷς δὴ οἱ πόροι μὴ κατὰ φύσιν ἔχυσιν, ἀλλ' ἢ διὰ τὸ ἀποτυφλωθῆναι τὺς εἰς τὸ αἰδοῖον, οἷον συμβαίνει τοῖς εὐνούχοις καὶ εὐνυχίαις, ἢ καὶ ἄλλως, εἰς τὴν ἕδραν συρρεῖ ἡ τοιαύτη ἰκμάς· καὶ γὰρ διεξέρχεται ταύτῃ. σημεῖον δ' ἐν τῇ συνυσίᾳ ἡ συναγωγὴ τῦ τοιύτυ τόπου καὶ ἡ σύντηξις τῶν περὶ τὴν ἕδραν. ἐὰν ὖν ὑπερβάλλῃ τις τῇ λαγνείᾳ, τούτοις ἐνταῦθα συνέρχεται, ὥστε ὅταν ἡ ἐπιθυμία γένηται, τῦτ' ἐπιθυμεῖ τῆς τρίψεως εἰς ὃ συλλέγεται. ἡ δ' ἐπιθυμία καὶ ἀπὸ σιτίων καὶ ἀπὸ διανοίας γίνεται. ὅταν γὰρ κινηθῇ ὑφ' ὁτυῦν, ἐνταῦθα τὸ πνεῦμα συντρέχει, καὶ τὸ τοιῦτο περίττωμα συρρεῖ ὖ πέφυκεν. κἂν μὲν λεπτὸν ᾖ ἢ πνευματῶδες, τούτου ἐξελθόντος, ὥσπερ αἱ συντάσεις τοῖς παισὶ καὶ τοῖς ἐν ἡλικίᾳ, ἐνίοτε οὐθενὸς ὑγροῦ ἐκκριθέντος, παύονται. ὅταν δὲ κατασβεσθῇ τὸ ὑγρόν. ἐὰν δὲ μηδέτερον τύτων πάθῃ, ἐπιθυμεῖ ἕως ἄν τι τύτων συμβῇ. οἱ δὲ φύσει θηλυδρίαι ὖτω συνεςᾶσιν ὥς' ἐκεῖ μὲν μὴ ἐκκρίνεσθαι ἢ ὀλίγην, ὖπερ τοῖς ἔχουσι κατὰ φύσιν ἐκκρίνεται, εἰς δὲ τὸν τόπον τοῦτον. αἴτιον δὲ ὅτι παρὰ φύσιν συνεςᾶσιν· ἄρσενες γὰρ ὄντες ὖτω διάκεινται ὥςε ἀνάγκη τὸν τόπον τῦτον πεπηρῶσθαι αὐτῶν. πήρωσις δὲ ἡ μὲν ὅλως ποιεῖ φθόρον, ἡ δὲ διαςροφήν. ἐκείνη μὲν ὖν ὐκ ἔςιν· γυνὴ γὰρ ἂν ἐγένετο. ἀνάγκη ἄρα παρεςράφθαι καὶ ἄλλοθί που ὁρμᾶν τῆς γονικῆς ἐκκρίσεως. διὸ καὶ ἄπληςοι, ὥσπερ αἱ γυναῖκες· ὀλίγη γὰρ ἡ ἰκμάς, καὶ ὐ βιάζεται ἐξιέναι, καὶ καταψύχεται ταχύ. καὶ ὅσοις μὲν ἐπὶ τὴν ἕδραν, οὗτοι πάσχειν ἐπιθυμοῦσιν, ὅσοις δ' ἐπ' ἀμφότερα, οὗτοι καὶ δρᾶν καὶ πάσχειν· ἐφ' ὁπότερα δὲ πλεῖον, τύτου μᾶλλον ἐπιθυμῦσιν. ἐνίοις δὲ γίνεται καὶ ἐξ ἔθους τὸ πάθος τῦτο. ὅσα γὰρ ἂν ποιῶσι, συμβαίνει αὐτοῖς χαίρειν καὶ προΐεσθαι τὴν γονὴν ὖτως. ἐπιθυμῦσιν ὖν ποιεῖν οἷς ἂν ταῦτα γίνηται, καὶ μᾶλλον τὸ ἔθος ὥσπερ φύσις γίνεται. διὰ τῦτο ὅσοι ἂν μὴ πρὸ ἥβης ἀλλὰ περὶ ἥβην ἐθισθῶσιν ἀφρο-

3. συνωνίαν C^a. ‖ 5. τὸ ἁπάντων C^a. ‖ 7. ἡ om X^a. ‖ 8. τι om X^a. ‖ ἐξέλθῃ C^aX^a. ‖ ὅ τι] ἤ τι C^aY^a. ‖ 10. ςέατος $C^aX^aY^a$. ‖ 12. ὅτι om C^aY^a. ‖ ἐξιὼν C^a. ‖ 13. ὄγκον τε $C^aX^aY^a$. ‖ 17. αἴρεται C^aY^a. ‖ ὑπομόχλιοι C^a. ‖ καὶ om $C^aX^aY^a$. ‖ 18. πληρῦσθαι πνεύματος C^a. ‖ 28. λέγει] ἡσίοδος X^a. ‖ κολύμῳ X^aY^a, κολύμμῳ C^a. ‖ 29. τοι] τε X^a. ‖ 32. ὑπερβάλοντος C^a, ὑπερβάλλοντος δὴ X^a. ‖ 34. ἀνδρὸς ὖν $C^aX^aY^a$. ‖ 37. ἔςιν om C^a.

1. πόνος οὗ C^a. ‖ γινομένου X^a. ‖ 7. ἐπιτυφλωθῆναι C^aY^a, μὴ ἀποτυφλωθῆναι X^a. ‖ 9. ταύτην X^a. ‖ 13. τότ' X^a. ‖ 14. ἀπὸ τῶν σιτίων καὶ διανοίας X^a. ‖ 16. λεπτῇ C^aY^a, λεπὴ X^a. ‖ 17. πνευματώδης C^aX^a. ‖ 18. καὶ om X^a. ‖ 19. κατεσβέσθη Y^a. ‖ 22. ἐκκρίνεσθαι εἰς τόνδε τὸν τόπον. αἴτιον C^a. ‖ 23. περὶ X^a. ‖ 26. φθοράν C^a. ‖ μὲν om X^a. ‖ 28. γενικῆς X^a. ‖ ἄπλυςοι C^a. ‖ 30. περὶ X^a. ‖ 31. πάσχειν — οὗτοι om C^a. ‖ 35. ἂν om C^a. ‖ 36. γίνεται X^aY^a.

δισιάζεσθαι, διὰ τὸ γίνεσθαι αὐτοῖς ἐν τῇ χρείᾳ τὴν μνήμην, ἅμα δὲ τῇ μνήμῃ τὴν ἡδονήν, διὰ δὲ τὸ ἔθος ὥσπερ πεφυκότες ἐπιθυμοῦσι πάσχειν· τὰ μέντοι πολλὰ καὶ τὸ ἔθος ὥσπερ πεφυκόσι γίνεται. ἐὰν δὲ τύχῃ λάγνος ὢν καὶ μαλακός, καὶ θᾶττον ἕκαστα τούτων συμβαίνει.

27 Διὰ τί μάλιστ' αἰσχύνονται ὁμολογεῖν οἱ ἐπιθυμοῦντες ἀφροδισιάζεσθαι, ἀλλ' οὐ πιεῖν οὐδὲ φαγεῖν οὐδὲ ἄλλο τῶν τοιούτων οὐδέν; ἢ ὅτι τῶν μὲν πλείστων ἀναγκαῖαι αἱ ἐπιθυμίαι, ἔνια δὲ καὶ ἀναιρεῖ τοὺς μὴ τυγχάνοντας· ἡ δὲ τῶν ἀφροδισίων ἐκ περιουσίας ἐστίν.

28 Διὰ τί οἱ μὲν ἄνδρες τοῦ χειμῶνος, αἱ δὲ γυναῖκες τοῦ θέρους ὁρμητικώτεραι πρὸς τὰ ἀφροδίσια; ἢ ὅτι οἱ μὲν ἄνδρες θερμοὶ μᾶλλον καὶ ξηροὶ τὰς φύσεις, αἱ δὲ γυναῖκες ὑγραὶ καὶ κατεψυγμέναι; τοῖς μὲν οὖν τὸ ὑγρὸν καὶ τὸ θερμὸν αὔταρκες πρὸς τὴν ὁρμὴν τοῦ χειμῶνος (ἡ δὲ τοῦ σπέρματος γένεσις ἐκ τούτων), ταῖς δὲ τὸ θερμὸν ἔλαττον καὶ τὸ ὑγρόν ἐστι πεπηγὸς διὰ τὴν ἔνδειαν τοῦ πυρός· τοῦτο δὲ θέρους. ταῖς μὲν οὖν σύμμετρον τὸ θερμόν, τοῖς δὲ πλέον τοῦ ἱκανοῦ· τὸ γὰρ ἄγαν πολὺ ἐκλύει τῆς δυνάμεως. διὸ καὶ τὰ παιδία τοῦ θέρους λεπτότερα· συμβαίνει γὰρ πῦρ ἐπὶ πῦρ φέρειν.

29 Διὰ τί ὅσοι θερμοὶ τὴν φύσιν, ἐὰν ἰσχυροὶ ὦσι καὶ εὐτραφεῖς, ἐὰν μὴ ἀφροδισιάσωσι, χολή τε προΐσταται αὐτοῖς πολλάκις καὶ ἔκπικρον ὑποχωρεῖ καὶ φλέγμα ἁλμυρὸν γίνεται, καὶ ἀλλοχροοῦσιν; ἢ ὅτι μετὰ τοῦ σπέρματος ἀεὶ περίττωμα συναπέρχεται; διὸ καὶ ἐνίοις τῶν πνευματικῶν ἰχθύων πλύντρου ὄζει ἡ γονή. ἀφροδισιάζουσι μὲν οὖν τοῦτο συναπέρχεται, ὥστ' οὐ λυπεῖ· μὴ ἁπτομένοις δὲ τῆς ὁμιλίας τὸ περίττωμα ἐκπικροῦται ἢ ἁλμυρὸν γίνεται.

30 Διὰ τί ἀφροδισιαστικοὶ οἱ μελαγχολικοί; ἢ ὅτι πνευματώδεις, τὸ δὲ σπέρμα πνεύματος ἔξοδός ἐστιν. οἷς οὖν πολὺ τὸ τοιοῦτον, ἀνάγκη πολλάκις ἐπιθυμεῖν τούτους ἀποκαθαίρεσθαι· κουφίζονται γάρ.

31 Διὰ τί καὶ οἱ ὄρνιθες καὶ οἱ δασεῖς ἄνθρωποι λάγνοι; πότερον ὅτι ὑγρότητα ἔχουσι πολλήν; ἢ οὔ (τὸ γὰρ θῆλυ ὑγρὸν μέν, ἀλλ' οὐ δασύ), ἀλλ' ὅτι ἀμφότεραι αἱ φύσεις πεπτικαὶ πολλῆς ὑγρότητος διὰ θερμότητα; σημεῖον δὲ αἱ τρίχες καὶ τὰ πτερά. ἢ ὅτι πολὺ τὸ ὑγρόν, καὶ κρατεῖται ὑπὸ τοῦ θερμοῦ; οὔτε γὰρ ἂν μὴ πολλῆς οὔσης τῆς ὑγρότητος οὔτε μὴ κρατουμένης ἐξεφύετο τοῖς μὲν αἱ τρίχες τοῖς τὰ πτερά. τὸ δὲ σπέρμα γίνεται ἐν τοῖς τοιούτοις πλεῖστ καὶ τόποις καὶ ὥραις, οἷον ἐν τῷ ἔαρι· ἡ γὰρ φύσις αὐ ὑγρὰ καὶ θερμή. διὰ ταὐτὸ δὲ καὶ οἱ ὄρνιθες λάγνοι κ οἱ χωλοί· ἡ γὰρ τροφὴ ἀμφοτέροις κάτω μὲν ὀλίγη ἀ τὴν ἀναπηρίαν τῶν σκελῶν, εἰς δὲ τὸν ἄνω τόπον ἔρχετ καὶ εἰς σπέρμα συγκρίνεται.

Διὰ τί, ἐὰν ἀφροδισιάζῃ ὁ ἄνθρωπος, οἱ ὀφθαλμ ἀσθενοῦσι μάλιστα; ἢ δῆλον ὅτι ἀπολείποντος τοῦ ὑγροῦ τί γίνεται; τεκμήριον δ' ὅτι ἡ γονὴ ψυχρά ἐστιν· οὐ γὰρ νεται ὑγρά, ἐὰν μὴ διαθερμάνῃ τὰ θερμά. οὐδὲ δεῖται τ ξεως· κέχυται γὰρ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ὥσπερ τὸ αἷμα.

Ε. ΟΣΑ ΑΠΟ ΚΟΠΟΥ.

Διὰ τί μακροὶ μὲν ὄντες οἱ περίπατοι ἐν τοῖς ὁμαλ κοπιαρώτεροί εἰσι τῶν ἀνωμάλων, βραχεῖς δὲ ἀκοπώτε ἢ ὅτι ἥ τε πολλὴ κίνησις ποιεῖ κόπον καὶ ἡ ἰσχυρά. τ αὕτη δὲ ἡ σπασματώδης, πολλὴ δὲ ἡ συνεχὴς καὶ μ ἐν μὲν οὖν τοῖς ἀνάντεσιν, ἐὰν ᾖ μακρά, ἀνάπαυσις γίνε ἡ μεταβολή, καὶ οὐ μακρὰ ἡ κίνησις, οὐδὲ ἵππων αὐτ διὰ τὴν μεταβολήν· ἐν δὲ τοῖς ὁμαλέσιν ἡ ὁμοιότης σχήματος οὐ διαλαμβάνει οὐδὲ ἀναπαύει τὰ μέρη, ἀλ συνεργάζεται πρὸς τὸ συνεχῆ τὴν κίνησιν εἶναι. ὅταν δ βραχεῖα, διὰ μὲν τὸ πλῆθος τῆς κινήσεως ἐν τοῖς ἐπιπέ οὐ γίνεται κόπος· ἐν δὲ τοῖς ἀνάντεσιν διὰ τὸ τὴν μετα λὴν ἰσχυρὰν γίνεσθαι καὶ ἐναντίαν, ὁτὲ μὲν ἄνω ὁτὲ κάτω, ποιεῖ κόπον. τοιαύτη δέ, ὡς φαμέν, ἐν τοῖς ἀν τεσιν, ἐν δὲ τοῖς πεδινοῖς τοὐναντίον.

Διὰ τί τοῖς λειποψυχοῦσι καὶ τοῖς ἐκ τῶν γυμνασ διαλυομένοις ἐλάττους τε οἱ ὄγκοι καὶ ὀξύτεραι δοκοῦ εἶναι αἱ φωναί; ἢ ὅτι αἵ τε φωναὶ ἐλάττους φαινόμ ὀξύτεραι φαίνονται (σημεῖον δὲ ὅτι μιμούμενοι τοὺς πόρρω ὀξὺ φθέγγονται) καὶ οἱ ὄγκοι ἐλάττους;

Διὰ τί ἡ γαστὴρ μόνον λεπτύνεται τῶν γυμναζομέν ἢ ὅτι πλείστη ἡ πιμελὴ περὶ τὴν γαστέρα;

Διὰ τί τὸ πῖον τετριμμένον γίνεται τοῖς πονοῦσιν; διότι τὸ πῖον τήκεται θερμαινόμενον, ἡ δὲ κίνησις θερμαί ἡ δὲ σὰρξ οὐ τήκεται.

Διὰ τί δὲ τὰ περὶ τὴν κοιλίαν πιότατα; πότερον

9. ἡ — ἐστίν] αἱ — εἰσίν C^a. ‖ 12. πρὸς] εἰσι πρὸς C^a. ‖ 15. τὸ om X^a. ‖ τοῦ post δὲ om X^a. ‖ 18. οὖν] ἐστι X^a. ‖ τ $C^aX^aY^a$. ‖ 20. γὰρ τὸ πῦρ X^a. ‖ 22. ἐὰν — 23. εὐτραφεῖς om C^a. ‖ 32. τὸ om X^aY^a. ‖ 37. ὑγρότητος πολλῆς X^a. ‖ 39. ο γὰρ om C^a.

3. ἀέρι C^a. ‖ 6. εἰς — 7. συγκρίνεται om C^a. ‖ 6. ἄρχεται Y^a. ‖ 14. ΠΕΡΙ N^a. ‖ 15. μὲν om K^a. ‖ 17. οὐ τοιούτη K^a. ‖ 18. σπερμ τώδης $QC^aN^aY^a$, σπερματώδεις X^a, ὑπερματώδης K^a. ‖ ἡ om X^a. ‖ 20. μακρὰ K^a: ceteri μικρά. ‖ 23. εἶναι τὴν κίνησιν X^a. ‖ 30. δ τεροι X^aY^a. ‖ 31. αἱ om $C^aX^aY^a$. ‖ 32. μιμούμεναι X^a. ‖ 36. τετρυμμένον C^a. ‖ 37. τήκεται μὴ θ. X^a. ‖ ἡ δὲ κίνησις θερμαίνει om C

ἐγγύς ἐστι τῆς τροφῆς; ἐν ὅσῳ οὖν τἆλλα παρ' ἐκείνης λαμβάνει, αὐτὴ πολλάκις λαμβάνει. ἢ ὅτι ἥκιςα πονεῖ· καμπὰς γὰρ ὐκ ἔχει.

6 Διὰ τί οἱ κόποι μᾶλλον παύονται, ὅταν τις τῷ ἐλαίῳ ὕδωρ συμμίξας ἀνατρίψηται; ἢ ὅτι μᾶλλον εἰσδύεται τὸ ἔλαιον μετὰ τῦ ὕδατος; ἐὰν δὲ αὐτὸ καθ' αὐτὸ ᾖ, οὐχ ὁμοίως παρεισδύνει διὰ τὸ ἐπιπολαςικὸν εἶναι. μᾶλλον ὖν μαλάττεται τὸ σῶμα εἰσδυομένου, ἐπεὶ τὸ ἔλαιόν ἐστι φύσει θερμόν, τὰ δὲ θερμὰ καὶ ξηραίνει καὶ σκληρύνει, πρὸς δὲ τὺς κόπυς ἀξύμφορόν ἐςιν ἡ ξηρασία καὶ ἡ σκληρότης· μετὰ δὲ τῦ ὕδατος ἀνατριφθὲν ἧττον ξηραίνει.

7 Διὰ τί τοῖς κοπιῶσι προστάττυσιν ἐμεῖν, εἴπερ ὁ ἔμετος κοπῶδές ἐςιν; ἢ κόπος γίνεται ὀςῶν θλωμένων καὶ πιεζομένων καὶ κοπιωμένων, ταῦτα δὲ ὑπὸ τῶν ἐκτός τινος πάσχοι ἂν ἢ τῶν ἐν τῷ σώματι, καὶ τῦτο διττῶς· ἢ γὰρ σαρκῶν ὑπερτεινυσῶν τὴν δύναμιν αὐτῶν, ἢ σώματος μιχθέντος συχνῦ τῷ ἄλλῳ σώματι, χώραν οἰκείαν ὐκ ἔχοντος, οἷα τὰ περιττώματά ἐςιν. πάντα γὰρ τὰ ἐκτὸς ἡμῖν περιαπτόμενα βάρη κοπωδέςερα τῶν τοῦ σώματος μερῶν, κἂν τύχῃ ςαθμῷ ὄντα αὐτῶν ἐλαφρότερα. σημεῖον δὲ τῶν εἰρημένων· οἱ γὰρ πλεῖον βεβρωκότες καὶ πεπωκότες, ἔλαττον πονήσαντες ἢ νήςεις ὄντες, μᾶλλον κοπιῶσι διὰ τὸ μὴ τὴν οἰκείαν χώραν ἔχειν τὰ σιτία ὄντα ἄπεπτα. ἐπεὶ δὲ ὁ κόπος σύντηξιν ποιεῖ, ἡ δὲ σύντηξις περίττωμά ἐςι, τοῦτό ἐςιν ὃ τὸν κόπον μὲν ἡμῖν ποιεῖ, πλανώμενον ἀτάκτως καὶ προσπῖπτον ὀςοῖς τε καὶ νεύροις καὶ τοῖς ἐντὸς τῆς σαρκὸς ἀραιοῖς οὖσι καὶ ἀνεῳγμένοις. ὁ οὖν ἔμετος ἐξάγων αὐτὸ ὂν αἴτιον τοῦ κόπυ, εἰκότως ἀκόπυς ποιεῖ· λείπει γὰρ οἷον ἦν ἐν ἀρχῇ τοῦ πόνυ τὸ σῶμα. κοπῶδες δ' ἐςὶν ὁ ἔμετος ὐ τῇ τῆς γινομένης ἐν αὐτῷ κινήσεως ὑπερβολῇ, ἀλλ' ὅταν συμβῇ μὴ καλῶς ἐξεμέσαι· λειφθέντων γὰρ πολλῶν σιτίων, καὶ περιττωμάτων τούτοις ἐνόντων, τὸν τοῦ ἐμέτου κόπον γίνεσθαι συμβαίνει, καθάπερ ἐπὶ τῶν πεπληρωμένων εἴρηται. εἰ οὖν μηδ' ἐκείνοις ὁ πόνος ἐςὶ τοῦ κόπυ αἴτιος, ἀλλὰ τὸ οὕτως ἔχοντας πονῆσαι, ὐδ' ἂν τοῖς μὴ ἐξαιρῦσι τὰ σιτία ὁ ἔμετος εἴη τῦ κόπυ αἴτιος· χρῆν γὰρ πᾶσι τοῖς ἐμοῦσι γίνεσθαι κόπον, γίνονται δὲ ἀκοπώτεροι πολλοὶ ἐμέσαντες.

8 Διὰ τί κοπιαρώτερόν ἐςι τῷ βραχίονι τὸ διὰ κενῆς ῥίπτειν ἢ λιθάζοντα; ἢ ὅτι σπασμωδέςερον τὸ διὰ κενῆς ἐστίν; οὐ γὰρ ἀπερείδεται πρὸς οὐδέν, ὥσπερ ὁ βάλλων πρὸς τὸ ἐν τῇ χειρὶ βέλος. ὁμοίως δὲ τύτῳ καὶ ὁ πένταθλος πρὸς τοὺς ἁλτῆρας καὶ ὁ θέων παρασείων πρὸς τὰς χεῖρας. διὸ ὁ μὲν μεῖζον ἅλλεται ἔχων ἢ μὴ ἔχων ἁλτῆρας, ὁ δὲ θᾶττον θεῖ παρασείων ἢ μὴ παρασείων.

Διὰ τί ἡ ταχυδρομία καὶ ἐπ' ἀνθρώπυ καὶ ἐπὶ τῶν 9 ἄλλων ζῴων νοσηματικοὺς ποιεῖ τὰ περὶ τὴν κεφαλήν; καίτοι ὅλως ὁ δρόμος κατασπᾶν δοκεῖ κάτω τὰ περιττώματα, ὥσπερ ὁ περίπατος· διὸ καὶ παχύνονται τὰ σκέλη οἱ πολλὰ περιπατοῦντες, ὅτι εἰς τὰ κάτω ὑπονοςεῖ ἄνωθεν καὶ ἡ τροφὴ καὶ τὰ περιττώματα. ἢ ἡ μὲν κίνησις ταὐτὸ ποιεῖ, ἀλλ' ἡ ταχεῖα διὰ τὴν συντονίαν καὶ τὴν ἀπνευςίαν ἐκθερμαίνει τὴν κεφαλήν, καὶ τὰς φλέβας ἐμφυσᾷ τὰς ἐν αὐτῇ, καὶ σπαςικὰς τῶν θύραθεν ποιεῖ δυνάμεων, οἷον ψύχυς καὶ ἀλέας καὶ τῶν ἐκ τοῦ θώρακος, ὧν εἰσιόντων νοσεῖν ἀναγκαῖον τὸν τόπον ἐςίν.

Διὰ τί κοπιῶσι μὲν μᾶλλον ἐν τοῖς ὁμαλοῖς ἢ ἐν τοῖς 10 ἀνωμάλοις τόποις, θᾶττον δὲ βαδίζυσι τὴν ὁμαλὴν ὁδὸν ἢ τὴν ἀνώμαλον; ἢ ὅτι ἀκοπώτερον μέν ἐςι τὸ μὴ ἀεὶ ἐν τῷ αὐτῷ σχήματι ποιεῖσθαι τὴν κίνησιν, ὃ συμβαίνει ἐν τῇ ἀνωμάλῳ πορείᾳ μᾶλλον; θᾶττον δὲ πορεύονται, ὅτι ἧττον παρὰ φύσιν κινῦνται. ἐν μὲν οὖν τῷ ὁμαλῷ μικρὰ ἡ ἄρσις καὶ θέσις καὶ πυκνή ἐςιν, ἐν δὲ τῷ ἀνωμάλῳ τοὐναντίον. ἔςι δὲ τὸ αἴρειν παρὰ φύσιν· βίᾳ γάρ ἐςι πᾶσα ἄρσις. τὸ δὲ παρ' ἑκάστην βάσιν γινόμενον μικρὸν πολὺ γίνεται παρὰ πολλάς.

Διὰ τί τὰ ἐπίπεδα κοπιαρώτερα ἐγκατακεῖσθαι τῶν 11 κοίλων ἐςίν; ἢ διὰ τὸ αὐτὸ καὶ τὰ κυρτὰ τῶν ἐπιπέδων; ἐφ' ἕνα γὰρ τόπον συναθροιζόμενον τὸ βάρος ἐν τῇ καθέδρᾳ ἢ κατακλίσει τῇ θλίψει ποιεῖ πόνον. τὸ μὲν οὖν κυρτὸν τῦ εὐθέος, τοῦτο δὲ τοῦ κοίλυ μᾶλλον τοιοῦτόν ἐςι· τὸ γὰρ σῶμα ἡμῶν ἐςὶ περιφερέςερον ἢ εὐθύτερον, τῶν δὲ τοιύτων κατὰ πλέον ἅπτεται τὰ κοῖλα ἢ τὰ ἐπίπεδα. διὰ ταῦτα δὲ καὶ τὰ ἐνδιδόντα τῶν μὴ ἐνδιδόντων ἀκοπώτερά ἐςι καὶ ἐγκατακλιθῆναι καὶ ἐνέζεσθαι.

Διὰ τί οἱ βραχεῖς περίπατοι κοπώδεις εἰσίν; ἢ ὅτι 12 ἀνώμαλοί εἰσι; πολλάκις γὰρ ἵςασθαι ποιοῦσιν. τὸ δ' ἐκ τοῦ ἐναντίου εἰς τοὐναντίον πυκνὰ μεταβάλλειν κοπῶδες

1. ἐςὶ om $X^a Y^a$. ‖ 2. ἥκιςα αὐτὴ π. X^a. ‖ 6. ἂν C^a. ‖ 10. ἀσύμφορόν Y^a. ‖ ἡ post καὶ om $C^a Y^a$. ‖ 16. σαρκικῶν $X^a Y^a$. ‖ 19. κοπωδέςατα $X^a Y^a$. ‖ 28. αἴτιον ὂν τῦ κόπυ ἀκόπυς εἰκότως X^a. ‖ 29. δ' om pr Y^a. ‖ 31. ληφθέντων $C^a X^a$. ‖ σημείων C^a. ‖ 37. πολλὰ X^a.

1. σπασματωδέςερον Y^a, σπασματωδέςερον τῷ βραχίονι X^a. ‖ 3. τῇ om X^a. ‖ τοῦτο $C^a Y^a$, τούτου X^a. ‖ 12. ἢ om $C^a X^a Y^a$. ‖ 13. τὴν post καὶ om X^a. ‖ 14. ἐκφυσᾷ C^a. ‖ 18. μὲν post μᾶλλον X^a, om C^a. ‖ 22. δὲ] γὰρ $C^a X^a Y^a$. ‖ 24. ὁμάλῳ X^a. ‖ 28. κοπιαρότερα Y^a. ‖ 30. τρόπον X^a. ‖ 36. ἐνίζεσθαι $C^a Y^a$, ἀνίζεσθαι X^a.

ἐστι· συνήθειαν γὰρ οὐδετέρῳ ποιεῖ, ὅ ἐστιν ἄκοπον. ἀμφοῖν δ' ἅμα οὐκ ἐνδέχεται συνήθειαν γίνεσθαι.

13 Διὰ τί οἱ ἐπὶ τῶν ἵππων ὀχούμενοι, ὅσῳ ἂν μᾶλλον θέῃ ὁ ἵππος, τοσούτῳ μᾶλλον δακρύουσι τὰ ὄμματα; πότερον διὰ τὸ ψυχρότερον εἶναι τὸν ἀεὶ προσπίπτοντα ἀέρα, ὅσῳ ἂν ἐλάττω χρόνον ἅπτηται τοῦ σώματος, ὅπερ ἐπὶ τῶν γυμνῶν θεόντων συμβαίνει; τὸ δὲ ψῦχος δάκρυον ποιεῖ. ἢ διὰ τοὐναντίον; καὶ γὰρ τὸ θερμὸν ποιεῖ δακρύειν, οἷον ὁ ἥλιος· ἡ δὲ κίνησις θερμότητα ποιεῖ. ἢ διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ἀέρος πληγήν; ὡς γὰρ οἱ ἄνεμοι ταράττουσιν οἱ ἐξ ἐναντίας τὰ ὄμματα, οὕτως ὁ ἀὴρ προσπίπτων, ὅσῳ ἂν θᾶττον ἐλαύνῃ, τοσούτῳ μᾶλλον ποιεῖ τὴν πληγὴν μαλακήν.

14 Διὰ τί τὰ μὲν ἄλλα τριβόμενα σαρκοῦνται μέρη, ἡ δὲ γαστὴρ λεπτοτέρα γίνεται; ἢ οὐδὲ αὐτὴ ἐκ προσαγωγῆς, ἀλλὰ στιφροτέρα; οὐ μὴν ἀλλ' οὐχ ὁμοίως γε καὶ ἡ σάρξ, διὸ καὶ τὸ πρόβλημά ἐστιν. ὅλως γὰρ ἐν τοῖς γυμνασίοις καὶ πόνοις μάλιστα λεπτύνεται ἡ γαστήρ. αἴτιον δ' ὅτι τὰ πίονα θερμαινόμενα τήκεται, καὶ τὰ φύσει τάσιν ἔχοντα μᾶλλον. τὸ δὲ δέρμα ἐστὶ φύσει ἔχον τάσιν· ἀλλὰ διὰ τὸ πιαίνεσθαι τάχιστα ἀεί τινα ἔχει πιότητα, ἐὰν μὴ κάμνῃ τινὰ νόσον. αἴτιον δὲ τούτου ὅτι ἐγγύς ἐστι τῆς τροφῆς. ἐπεὶ οὖν ὅλως ἡ πιμελὴ οὐκ ἔστι φύσει ἀλλ' ἐπίκτητον, καὶ οὐ τῶν ἀναγκαίων μερῶν ὥσπερ ἡ σάρξ, καὶ ἡ τῶν γυμνασίων κίνησις καὶ ἡ τῆς τρίψεως θερμαίνουσαι τήκουσιν αὐτὴν καὶ τὴν τροφὴν ἐκπλεονάζουσαν νέμουσι τοῖς ἄλλοις μορίοις. διὸ αἱ μὲν καθέδραι τὴν κοιλίαν πιαίνουσι, τὸ δ' ἄλλο σῶμα λεπτύνουσιν, αἱ δὲ κινήσεις καὶ αἱ τρίψεις τὴν μὲν κοιλίαν λεπτύνουσι, τὸ δ' ἄλλο σῶμα παχύνουσιν.

15 Διὰ τί ἐκ τῶν μακρῶν καὶ σφοδρῶν ὁδῶν καὶ δρόμων, ὅταν στῇ τις ἐπ' ἄκρων τῶν δακτύλων, σείονται τῶν ποδῶν αἱ πτέρναι καὶ σπᾶται κάτω προπετῶς; ἢ διὰ τὴν συνέχειαν καὶ σφοδρότητα τῆς κινήσεως οὐκ ἀναπαύεται ὁ σεισμὸς τῷ ἀνθρώπῳ τῶν νεύρων; τοῦ μὲν γὰρ ὅλου σώματος κρατεῖ ἡ ψυχὴ πολλάκις, μορίων δ' οὔ, ὁπόταν πως κινηθῇ, οἷον καὶ καρδίας καὶ αἰδοίου. αἴτιον δ' ὅτι πνεῦμα πολὺ περὶ τὰ νεῦρα ἐκκαίεται, ὃ οὐχ ἅμα ἐκψύχεται στάντι. τοῦτο οὖν σεῖον ὥσπερ ὑποσπῶν τῇ κινήσει κατασπᾷ τε, καὶ τοῦ πορρωτάτω ἥκιστα ποιεῖ κρατεῖν· τοιοῦτον δὲ αἱ πτέρναι, οἷον τοῖς ὀργιζομένοις τὸ κάτω χεῖλος.

16 Διὰ τί οἱ μὴ σφόδρα συντόνως τρέχοντες ἐν τῷ ῥυθμῷ ἀναπνέουσιν; πότερον ὅτι πᾶς ῥυθμὸς ὡρισμένῃ μετρεῖται κινήσει, τοιαύτη δ' ἐστὶν ἡ δι' ἴσου οὖσα, ὅπερ οἱ τροχάζοντες ποιοῦσιν. ἅμα οὖν ἀρχόμενοι τροχάζειν ἀναπνέουσιν, ὥστε τὴν ἀναπνοὴν δι' ἴσου γινομένην, διὰ τὸ τῇ ἴσῃ κινήσει μετρεῖσθαι, ῥυθμὸν ποιεῖν. ἢ ὅτι πᾶσα μὲν ἁπλῶς ἀναπνοὴ δι' ἴσου γίνεται τοῖς κατὰ φύσιν αὐτῇ χρωμένοις καὶ μὴ κατέχουσιν; καθημένοις μὲν οὖν καὶ βαδίζουσι μετρίας οὔσης τῆς τοῦ σώματος κινήσεως, οὐκ εὔδηλος ὁ ῥυθμὸς γίνεται· συντόνως δὲ τρέχουσιν, οὐ παρακολουθούσης τῇ κινήσει τῆς αἰσθήσεως, οὐ δυνάμεθα συνορᾶν τὸν τῆς ἀναπνοῆς ῥυθμόν. ἐν δὲ τῷ μετρίως τροχάζειν μέτρον ἡ κίνησις αἰσθητὸν τῆς ἀναπνοῆς ποιοῦσα τὸν ῥυθμὸν δηλοῖ.

17 Διὰ τί ἐν τῷ τροχάζειν ἐκπνευματοῦσθαι δοκεῖ ἡμῖν ὁ ἀήρ; πότερον ὅτι κινούμενοι διὰ τοῦ τροχάζειν τὸν συνεχῆ τοῖς σώμασιν ἡμῶν ἀέρα κινοῦμεν, ὅ ἐστι πνεῦμα; διόπερ οὐ δοκεῖ μόνον, ἀλλὰ καὶ κατ' ἀλήθειαν ἐκπνευματοῦται ὁ ἀήρ. ἢ διότι τροχάζοντες προσκόπτομεν τῷ ἀέρι, τούτου δὲ συμβαίνοντος μᾶλλον αἴσθησιν λαμβάνομεν τοῦ ἀέρος διὰ τῆς κινήσεως. εἰκότως οὖν ἡμῖν ἐκπνευματοῦσθαι δοκεῖ· τοῦτο γὰρ συμβαίνει διὰ τὴν φοράν.

18 Διὰ τί μᾶλλον θέοντες ἢ βαδίζοντες πίπτουσιν; ἢ ὅτι μᾶλλον πρὶν κινεῖσθαι αἴρουσιν; τὸ γὰρ θέειν τοῦ βαδίζειν τούτῳ διαφέρει.

19 Διὰ τί ποτε ἀναβαίνοντες μὲν τὰ γόνατα πονοῦμεν, καταβαίνοντες δὲ τοὺς μηρούς; ἢ ὅτι ὅταν μὲν ἀναβαίνωμεν, ἀναρριπτοῦμεν ἄνω τὸ σῶμα, καὶ ἡ σπάσις πολλὴ τοῦ σώματος καὶ ἡ ἀπὸ τῶν γονάτων γίνεται, διὸ πονοῦμεν τὰ γόνατα· ἐν δὲ τοῖς κατάντεσι, διὰ τὸ ὑποφέρεσθαι τοῖς σκέλεσι, τοῖς μηροῖς ἀποστηριζόμενοι πονοῦμεν αὐτούς. εἰθ' ἅπαν τὸ παρὰ φύσιν γινόμενον πόνον καὶ λύπην παρασκευάζει. ἔστι δὲ τὸ κατὰ φύσιν τοῖς μὲν γόνασιν ἡ εἰς τὸ πρόσθεν κλάσις, τοῖς δὲ μηροῖς ἡ εἰς τοὔπισθεν. ἐν μὲν οὖν τοῖς ἀνάντεσι τὰ γόνατα κλᾶται εἰς τοὔπισθεν διὰ τὸ ἀποστηρίζεσθαι βούλεσθαι, ἐν τοῖς κατάντεσι δ' οἱ μηροὶ εἰς τοὔμπροσθεν κλῶνται διὰ τὸ προπετὲς ἡμῶν εἶναι τὸ σῶμα.

20 Διὰ τί ποτε ἐν ταῖς ὁδοῖς τῶν μηρῶν τὸ μέσον μάλιστα πονοῦμεν; ἢ ὅτι παντὸς μακροῦ καὶ ἑνὸς ὄντος, ἐστηριγμένου δέ, τοῦ μέσου ὁ πόνος μάλιστα γίνεται; διὸ καὶ κα-

6. χρόνῳ $C^a Y^a$. ‖ 12. τὴν om $X^a Y^a$. ‖ 15. στιφνοτέρα X^a, στριφροτέρα C^a. ‖ 17. μάλιστα] καὶ μάλιστα $X^a Y^a$. ‖ 20. παιότητα C^a. ‖ 23. οὐ] ἡ X^a. ‖ ἢ] καὶ ἡ X^a. ‖ 25. ἀλλοτρίοις X^a. ‖ 29. σφοδρῶν καὶ μακρῶν X^a. ‖ 31. προπετεῖ $C^a Y^a$. ‖ 33. νέβρων et 36. νέβρα C^a. ‖ 36 ἐκκάεται Y^a. ‖ 37. ἐκστάντι C^a. ‖ κατασπᾶται καὶ codices. ‖ 38. πορρωτάτου $C^a X^a$.

3. ὥσπερ X^a. ‖ 5. γινομένη $C^a X^a$. ‖ 15. ἀνὴρ X^a. ‖ 22. ἢ ante ὅτι om $C^a X^a Y^a$. ‖ 25. μὲν om C^a. ‖ 26. ὅτι om $X^a D^a$. ‖ 30. βέλεσι w. ‖ 33. ἐν μὲν — 34. τοὔπισθεν om C^a. ‖ στηρίζεσθαι X^a.

πάγνυται μάλιστα ἐντεῦθεν. ὁ δὲ μηρός ἐστι τοιοῦτον· διὸ καὶ τὸ μέσον αὐτοῦ μάλιστα πονοῦμεν.

21 Διὰ τί οἱ ὑγροὶ ταχὺ πνίγονται πονήσαντες καὶ ὑπὸ τοῦ καύματος; ἢ ὅτι ἐκθερμαινόμενον τὸ ὑγρὸν ἀὴρ γίνεται, καὶ κάει μᾶλλον τὸ πλέον; ὅταν οὖν μὴ δύνηται ὑπεξάγειν διὰ τὸ πλῆθος, οὐ γίνεται κατάψυξις, ὥστε ταχὺ ἐκπυροῦται ὑπὸ τοῦ συμφύτου καὶ ἐπικτήτου θερμοῦ. διὸ καὶ οἱ γινόμενοι ἱδρῶτες τοῖς γυμναζομένοις καὶ ὅλως τοῖς πονοῦσι καὶ ἡ τοῦ πνεύματος ἔξοδος ὠφέλιμον· διακρινομένου γὰρ καὶ λεπτυνομένου τοῦ ὑγροῦ πνεῦμα γίνεται.

22 Διὰ τί τὰ σύμμετρα τῶν σωμάτων κάμνει τε πολλάκις καὶ ἀπαλλάττει ῥᾷον; ἢ διὰ ταὐτὸ ἄμφω; ὁμαλὸν γὰρ τὸ σύμμετρον, τὸ δὲ ὁμαλὸν ὁμοπαθέστερον· ἐὰν οὖν τι πονήσῃ μέρος, εὐθὺς συμπονεῖ τὸ ὅλον. τὸ δὲ ἀσύμμετρον, ἅτε μᾶλλον ἀπηρτημένον, οὐ συναπολαύει τῶν μερῶν. κάμνει μὲν οὖν πολλάκις διὰ τοῦτο, ῥᾷον δὲ ἀπαλλάττει, ὅτι πᾶν κοινωνεῖ τὸ σῶμα· εἰς πλείω γὰρ διανεμόμενον τὸ πάθος γίνεται ἀσθενέστερον, ὥστε εὐαπαλλακτότερον. τὸ δὲ ἀσύμμετρον, ἅτε οὐ κοινωνοῦν τοῖς μέρεσιν, ἐλαττονάκις μὲν κάμνει, χαλεπώτερον δὲ ἀπαλλάττει· σφοδρὸν γὰρ τὸ πάθος.

23 Διὰ τί κοπιῶσι μὲν μᾶλλον ἐν τοῖς ὁμαλοῖς ἢ ἐν τοῖς ἀνωμάλοις, θᾶττον δὲ βαδίζουσι τὴν ὁμαλὴν ἢ τὴν ἀνώμαλον; ἢ ὅτι ἀκοπώτερον μὲν τὸ μὴ ἀεὶ ἐν τῇ ἀνωμάλῳ πορείᾳ μᾶλλον, θᾶττον δὲ πορεύονται, ὅπου ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ ἐλάττων ἡ ἀναφορά. ἐν μὲν οὖν τῷ ὁμαλῷ μικρὰ ἡ ἄρσις καὶ πυκνή, ἐν δὲ τῷ ἀνωμάλῳ τοὐναντίον. τὸ δὲ παρ᾽ ἑκάστην βάσιν γινόμενον πολὺ γίνεται παρὰ πολλάς.

24 Διὰ τί καταβαίνοντες μὲν τὰ κατάντη τοὺς μηροὺς μάλιστα πονοῦμεν, ἀναβαίνοντες δὲ τὰς κνήμας; ἢ ὅτι ἀναβαίνοντες μὲν τῷ αἴρειν τὸ σῶμα; ἅπαν γὰρ γίνεται φορτίον τὸ σῶμα. ᾧ οὖν ἅπαν ἐπίκειται καὶ ᾧ αἴρομεν, τοῦτο μάλιστα πονεῖ. ἡ δὲ κνήμη τοῦτο. ἔσχατον γάρ, μῆκος ἔχον, καὶ οὐχ ὥσπερ ὁ πους πλάτος ἔχει· διὸ σαλεύεται. ὥστε οἷον τῷ ὤμῳ τὰ βάρη κινοῦμεν, καὶ ἐπὶ τούτῳ ἔχομεν. τοιγαροῦν καὶ πονοῦμεν τὸν ὦμον μάλιστα. καταβαίνοντες δὲ τῷ ἐμπίπτειν τὸ σῶμα κάτω καὶ προωθεῖν παρὰ φύσιν ὁ πόνος ἐστίν, ὥστε ᾧ μάλιστα ἐμπίπτει καὶ σαλεύει, τοῦτο παρέχει τὸν πόνον. ἡ μὲν οὖν κνήμη μένει, τὸ δὲ βάρος ὁ θώραξ γίνεται· ὁ δὲ μηρὸς δέχεταί τε καὶ σαλεύεται διὰ τὸ μῆκός τε ἔχειν καὶ στρέφεσθαι ἄνωθεν, ᾗ ὁ θώραξ ἐμπίπτει.

25 Διὰ τί πλείων δοκεῖ ἡ ὁδὸς εἶναι, ὅταν μὴ εἰδότες βαδίζωμεν πόση τις, ἢ ὅταν εἰδότες, ἐὰν τἆλλα ὁμοίως ἔχοντες τύχωμεν; ἢ ὅτι τὸ εἰδέναι πόση τὸ εἰδέναι ἐστὶ τὸν ἀριθμὸν αὐτοῦ· καὶ πλεῖον ἀεὶ τὸ ἀόριστον τοῦ ὡρισμένου; ὥσπερ οὖν εἰ ᾔδει ὅτι τοσήδε, πεπερασμένην ἀνάγκη εἶναι, οὕτω καὶ εἰ μὴ οἶδεν, ὡς ἀντιστρέφοντος παραλογίζεται ἡ ψυχή, καὶ φαίνεται εἶναι ἄπειρος. ἔτι τὸ ποσὸν ὡρισμένον καὶ τὸ ὡρισμένον ποσόν. ὅταν τοίνυν μὴ φαίνηται ὡρισμένον, ὥσπερ ἄπειρον φαίνεται εἶναι, διὰ τὸ τὸ πεφυκὸς ὡρίσθαι, ἐὰν μὴ ᾖ ὡρισμένον, ἄπειρον εἶναι; ὥστε καὶ τὸ φαινόμενον μὴ ὡρίσθαι φαίνεσθαι ἀνάγκη πως ἀπέραντον.

26 Διὰ τί τοὺς μηροὺς μᾶλλον ἢ τὰς κνήμας κοπιῶσιν; πότερον ὅτι ἐγγὺς τοῦ τόπου τοῦ ἔχοντος τὸ περίττωμα, ὥστε ἂν ὑπερβάλλῃ διὰ τὴν κίνησιν τῇ θερμότητι, συσπῶσιν οἱ μηροὶ μᾶλλον καὶ πλεῖον ἢ αἱ κνῆμαι; ἢ διὰ τὸ συμφυὲς εἶναι μᾶλλον τοὺς μηρούς; μάλιστα γὰρ πονοῦσι τῇ τοῦ συνεχοῦς διαστάσει. καὶ γὰρ ἂν μηδὲν ἔχοντες περίττωμα κοπιάσωσιν, ὅμως τοὺς μηροὺς καὶ τὴν ὀσφὺν πονοῦσι μᾶλλον. ἢ ὅτι καθάπερ οἱ βουβῶνες γίνονται πληγέντες διὰ τὴν συνάρτησιν τῶν φλεβῶν καὶ νεύρων, οὕτω καὶ οὗτος; ἐγγυτέρω δὲ τῆς ἀρχῆς ὁ μηρός. ἢ διότι μᾶλλον ἐν τῷ αὐτῷ σχήματι ὁ μηρὸς τῆς κνήμης; τοῦτο δὲ κοπιαρώτερον. ἢ ὅτι σαρκώδης, ὥστε πολὺ τὸ κατὰ φύσιν ἔχον ἐν αὐτῷ;

27 Διὰ τί ἐνίοις, ὅταν πονήσωσιν, ἕλκη ἐκφύουσιν; ἢ ὅταν τὸ σῶμα ἀκάθαρτον ᾖ, ἡ κίνησις θερμαίνουσα καὶ ἄλλα περιττώματα συνεξικμάζει μετὰ τοῦ ἱδρῶτος; παχέα δὲ ὄντα καὶ χυμοὺς ἔχοντα μοχθηρούς, ὀξεῖς καὶ πικροὺς καὶ ἁλμυρούς, τὰ περιττώματα ἐκκρίνεσθαι μὲν οὐ δύναται διὰ πάχος, ἐξαίρεται δὲ διὰ τῆς σαρκὸς καὶ ἐξελκοῖ διὰ πικρότητα τοῦ χυμοῦ.

28 Διὰ τί τοῖς ἐκ τῶν γυμνασίων καὶ φαρμακοποσιῶν οὐκ εὐθὺς προσφέρουσι τροφήν; ἢ διότι καθαίρεται τὸ σῶμα ἔτι, καὶ οὐκ ἀναπέπαυται πονοῦν, καὶ ἀποκέκριται τὰ περιττώματα;

29 Διὰ τί χαλεπώτερον θεῖν ἢ βαδίζειν; ἢ ὅτι πλεῖον φορτίον φέρει ὁ θέων; ὅταν γὰρ ᾖ μετέωρος, ἅπαν ἐφ᾽ αὑτῷ ἔχει. ὁ δὲ βαδίζων, οἷον οἱ ἐπὶ τοῖς τειχίοις ἀναπαυόμενοι, ἐπιθεὶς ἔχει ἐπὶ τῷ ἠρεμοῦντι.

4. τὸ om X^a. ‖ 5 καίει C^a. ‖ 13. γάρ ἐστι τὸ X^a. ‖ 19. οὐ om C^a. ‖ 23. δὲ om C^a. ‖ β. τὴν] β. μὲν X^aY^a. ‖ 24. ἀκοπώτατον C^aY^a. ‖ 26. ἡ ἀναφορὰ ἐλάττων X^a. ‖ ὁμαλεῖ Y^a. ‖ 29. μάλιστα om C^a. ‖ 33 et b 1. ἐπιπίπτει Y^a, ἐκπίπτει X^a. ‖ 38. τούτῳ X^a.
8. οἶδε καὶ ὡς X^a ‖ 11. alterum τὸ om C^aX^a. ‖ 12. τὸ μὴ φ. μὴ C^a. ‖ 18. εἶναι καὶ μᾶλλον C^a, μᾶλλον εἶναι X^a. ‖ τοὺς] εἰς τοὺς X^aY^a. ‖ τοῦ om X^a. ‖ 21. τὴν om X^a. ‖ 25. ἑαυτοῖς C^aY^a. ‖ 30. διὰ τὸ πάχος C^a. ‖ 39. ἑαυτῷ Y^a. ‖ ὁ C^a, om X^a. ‖ ἀναπαυόμενος C^aX^a.

30. Διὰ τί ἐκ τῶν γυμνασίων ὐ πεινῶσιν εὐθύς; πότερον διὰ τὴν ὑπόλειψιν τῆς συντήξεως, ἕως ἀντιπεφθῇ; ἢ διὰ τὸ πνεῦμα ὃ ποιεῖ ὁ πόνος ἐκ τῦ ὑγρῦ; ἢ διὰ τὴν δίψαν ἣ γίνεται ἐκ τῦ θερμαίνεσθαι πονῦντας; πάντα γὰρ συμβαίνει ταῦτα.

31 Διὰ τί ἐξονειρωκτικοί εἰσιν οἱ κοπιῶντες καὶ φθισιῶντες; ἢ ὅτι ὅλως ἐξονειρωκτικοὶ οἱ θερμοὶ καὶ ὑγροί; τὸ γὰρ σπέρμα τοιῦτόν ἐςι τὴν φύσιν. τὸ τοιῦτο δὲ ἐξ ὕτω διακειμένων μάλιςα γίνεται, ὅταν ἡ ἀπὸ τῦ ὕπνυ θερμότης προσγένηται· μικρᾶς γὰρ ῥοπῆς τὰ σώματα δεῖται, καὶ ταύτης ἔσωθεν ἀλλ' ὐκ ἔξωθεν. οἱ δὲ φθισικοὶ καὶ κοπιῶντες ὕτω διάκεινται· οἱ μὲν γὰρ κοπιῶντες διὰ τὸν κόπον καὶ τὴν κίνησιν συντήγματος θερμοῦ πλήρεις εἰσίν, οἱ δὲ φθισικοὶ διὰ τὸν κατάρρυν καὶ τὴν γινομένην θέρμην ὑπὸ τῆς φλεγμασίας.

32. Διὰ τί τὸ ἀριστερὸν σκέλος χαλεπώτερον τρίβεσθαι ὑφ' ἑαυτοῦ πολὺν χρόνον ἢ τὸ δεξιόν; ἢ ὅτι τοῖς δεξιοῖς πονεῖν δυνάμεθα; ἐν δὲ τοῖς παρὰ φύσιν ἡ τοῦ ἀριςεροῦ σκέλυς τρῖψις ἐξεςραμμένως γίνεται. τὰ δὲ παρὰ φύσιν τριβόμενα χαλεπά, τῇ δὲ ἀριςερᾷ τὰ δεξιὰ ὑθὲν ἐπίδηλον διὰ τὸ μηθετέρως ἰσχύειν.

33. Διὰ τί ὑγιεινὸν τὸ τροφῆς μὲν ὑποςέλλεσθαι, πονεῖν δὲ πλείω; ἢ ὅτι τοῦ νοσεῖν αἴτιον περιττώματος πλῆθος; τῦτο δὲ γίνεται ἢ διὰ τροφῆς ὑπερβολὴν ἢ διὰ πόνων ἔνδειαν.

34. Διὰ τί ὐ δεῖ πυκνῦν τὴν σάρκα πρὸς ὑγίειαν, ἀλλ' ἀραιοῦν; ὥσπερ γὰρ πόλις ὑγιεινὴ καὶ τόπος εὔπνυς (διὸ καὶ ἡ θάλαττα ὑγιεινή), ὕτω καὶ σῶμα τὸ εὔπνυν μᾶλλον ὑγιεινόν. δεῖ γὰρ ἢ μὴ ὑπάρχειν μηθὲν περίττωμα, ἢ τούτυ ὡς τάχιςα ἀπαλλάττεσθαι· καὶ δεῖ ὕτως ἔχειν τὰ σώματα ὥςε λαμβάνοντα εὐθὺς ἐκκρίνειν τὴν περίττωσιν, καὶ εἶναι ἐν κινήσει καὶ μὴ ἠρεμεῖν. τὸ μὲν γὰρ μένον σήπεται, ὥσπερ ὕδωρ, τὸ δὲ σηπόμενον καὶ μὴ κινύμενον νοσοποιεῖ· τὸ δ' ἐκκρινόμενον πρὸ τῦ διαφθαρῆναι χωρίζεται. τῦτ' ὖν πυκνυμένης μὲν τῆς σαρκὸς ὐ γίνεται (ὡσπερεὶ γὰρ ἐμφράττονται οἱ πόροι), ἀραιυμένης δὲ συμβαίνει. διὸ καὶ ὐ δεῖ ἐν τῷ ἡλίῳ γυμνὸν βαδίζειν· συνίςαται γὰρ ἡ σάρξ, καὶ κομιδῇ ἀποσαρκῦνται, καὶ ὑγρότερον τὸ σῶμα γίνεται. τὸ μὲν γὰρ ἐντὸς δὴ μένει, τὸ δ' ἐπιπολῆς ἀπαλλάττεται, ὥσπερ καὶ τὰ κρέα τὰ ἑφθὰ τῶν ὀπτῶν μᾶλλον. ὐδὲ τὰ ςήθη γυμνὰ ἔχοντα βαδίζειν· ἀπὸ γὰρ τῶν ἄριςα ᾠκοδομημένων ὁ ἥλιος ἀφαιρεῖ, ὃ ἥκιςα δεῖται ἀφαιρέσεως, ἀλλὰ μᾶλλον τὰ ἐντός. ἐκεῖθεν μὲν ὖν διὰ τὸ πόρρω εἶναι, ἂν μὴ μετὰ πόνυ, ὐκ ἔςιν ἱδρῶτ' ἀναγαγεῖν, ἀπὸ τούτου δὲ διὰ τὸ πρόχειρον εἶναι ῥᾴδιον.

Διὰ τί κοπώδεις οἱ βραχεῖς τῶν περιπάτων; ἢ ὅτι πολλάκις συνίςανται καὶ ὐχ ὁμαλῶς κινοῦνται περὶ τὰς καμπάς; τὸ δὲ τοιῦτον κοπῶδες.

Διὰ τί ἑςηκότες ἐν τῷ ἡλίῳ μᾶλλον θερμαίνονται ἢ κινύμενοι, καὶ ταῦτα τῆς κινήσεως θερμαντικῆς ὔσης; ἢ ὐ πᾶσα κίνησις θερμαίνει, ἀλλ' ἐνία ψύχει, οἷον καὶ ἐπὶ τῶν τὰς χύτρας τὰς ἑψημένας φυσώντων καὶ κινύντων συμβαίνει. εἰ ὖν ἑςηκότι μὲν προσμένει τὸ θερμόν, προσμένον δὲ μᾶλλον θερμαίνει ἢ κινύμενον (ἀεὶ γὰρ τὸ σῶμα ἴδιον ἡμῶν ἀτμίδα τινὰ χλιαρὰν ἀφίησιν ἀφ' ἑαυτῦ, ἣ θερμαίνει τὸν ἐγγὺς ἀέρα ὥσπερ δαλὸς παρών), ἠρεμούντων μὲν ἡμῶν θερμὸς γίνεται ὁ περιέχων ἡμᾶς ἀὴρ διὰ τὰ εἰρημένα, κινυμένων δὲ πνεῦμα γίνεται, ὃ καταψύχει ἡμᾶς· πᾶν γὰρ πνεῦμα ψυχρόν ἐςιν.

Διὰ τί οἱ ἐπὶ τῶν ἵππων ὀχύμενοι, ὅσῳ ἂν θᾶττον θέῃ ὁ ἵππος, τοσούτῳ μᾶλλον δακρύυσι τὰ ὄμματα, καὶ οἱ πεζοί, ὅσῳ ἂν μᾶλλον τρέχωσιν; πότερον διὰ τὸ ψυχρὸν εἶναι τὸν προσπίπτοντα ἀέρα; τὸ γὰρ ψῦχος δακρύειν ποιεῖ· συςέλλον γὰρ καὶ πυκνῦν τὴν σάρκα ἐκθλίβει τὸ ὑγρόν. ἢ διὰ τοὐναντίον; τὸ γὰρ θερμὸν ποιεῖ ἱδρῶτας, τὸ δὲ δάκρυον ἱδρώς τίς ἐστι. διὸ καὶ γίνονται ὑπὸ θερμασίας ἄμφω ταῦτα, καὶ ἁλυκά ἐςιν ὁμοίως. ἡ δὲ κίνησις θερμότητα ποιεῖ. ἢ διὰ τὴν ὑπὸ τῦ ἀέρος πληγήν; ὡς γὰρ οἱ ἄνεμοι ταράττουσιν οἱ ἐξ ἐναντίας τὰ ὄμματα, οὕτω καὶ ὁ ἀὴρ ὁ προσπίπτων, ὅσῳ ἂν θᾶττον ἐλαύνῃ ἢ αὐτὸς τρέχῃ, τοσύτῳ μᾶλλον ποιεῖ πληγὴν μαλακήν, δι' ἣν γίνεται δακρύειν, ἀραιυμένων τῶν τῦ ὀφθαλμῦ πόρων ὑπὸ τῆς πληγῆς· πᾶσα γὰρ πληγὴ διαιρετικόν ἐςιν ἢ θλαςικόν.

Διὰ τί δεῖ τὺς μὲν θερινὺς κόπυς λυτρῷ ἰᾶσθαι, τὺς 38 δὲ χειμερινὺς ἀλείμματι; ἢ τούτυς μὲν διὰ τὰς φρίκας καὶ τὰς γινομένας μεταβολὰς θερμῷ δεῖ λύειν, ὃ ποιήσει φλεαζειν (τὸ δὲ ἔλαιον θερμόν)· ἐν δὲ τῷ θέρει καθυγραί-

1. πίνουσιν X^a. ‖ 4. ἢ X^a. ‖ γίνεσθαι $C^a X^a$. ‖ 6 et 7. ἐξονειρωτικοὶ $C^a X^a$, ἐξονειρωττικοὶ Y^a. ‖ 8. τῇ φύσει C^a. ‖ 16. σκέλυς om C^a. ‖ 18. τοῖς δὲ $X^a Y^a$. ‖ 19. ἐξεςραμμένη C^a. ‖ 20. π.] γινόμενα X^a. ‖ 22. τὸ τῆς τροφῆς X^a. ‖ 26. τὴν σάρκα πυκνῦν C^a. ‖ ὑγείαν $X^a Y^a$. ‖ 31. λαμβάνειν $C^a X^a Y^a$. ‖ 35. μὲν om C^a. ‖ 37. καὶ om C^a. ‖ 38. ἀποσαρκοῦται X^a. ‖ 39. δεῖ μένειν C^a.
3. φέρει $C^a X^a Y^a$. ‖ 6. ἱδρῶτας ἀγαγεῖν X^a. ‖ 10. τοιοῦτο X^a. ‖ 14. χύτρας τὰς om X^a. ‖ 18. ἐγγὺς τὸν C^a. ‖ 20. ὃ καὶ ψύχει C^a. ‖ 24. τρέχουσι X^a. ‖ 28. ὑπὸ C^a. ‖ 29. ἐςι ταῦτα ὁμοίως X^a. ‖ 36. δεῖ] οὐ δεῖ X^a. ‖ 38. λούειν $C^a X^a Y^a$. ‖ 39. ἔλαιον X^a.

νειν. ἡ γὰρ ὥρα ξηρά, καὶ οὐ γίνονται φρῖκαι διὰ τὴν ἀλέαν. ὀλιγοσιτία δὲ καὶ κωθωνισμὸς θέρυς, τὸ μὲν ὅλως, τὸ δὲ μᾶλλον, ὁ μὲν πότος θέρυς ὅλως διὰ τὴν ξηρότητα, ἡ δὲ ὀλιγοσιτία κοινὸν μέν, μᾶλλον δὲ θέρυς· ἐκθερμαίνεται γὰρ μᾶλλον διὰ τὴν ὥραν ὑπὸ τῶν σιτίων.

39 Διὰ τί οἱ θέοντες εὐτόνως μάλιϛα λαμβάνυσι σπάσματα, ὅταν τις θέουσιν αὐτοῖς ὑποϛῇ; ἢ ὅτι ταῦτα μάλιϛα διασπᾶται, ἃ εἰς τὐναντίον τε καὶ ἰσχυρῶς ἕλκεται καὶ κινεῖται; ὅταν ὖν θέοντος καὶ σφοδρῶς ὠθυμένων τῶν μορίων εἰς τὸ πρόσθεν ὑποστῇ τις, συμβαίνει ἅμα ἀντισπᾶν εἰς τὐναντίον, ἔτι φερομένων εἰς τὔμπροσθεν, ὥϛε ἡ σπάσις τοσούτῳ ἰσχυροτέρα γίνεται, ὅσῳ ἂν θέωσι σφοδρότερον.

40 Διὰ τί τῶν περιπάτων οἱ κατὰ τὰς ὁδὺς ἀκοπώτεροί εἰσιν, οἱ ἀνώμαλοι τῶν εὐθέων; ἢ διὰ τὸ τὴν φορὰν ὀρθὴν εἶναι κατὰ φύσιν παντὶ τῷ σώματι; οἱ δ' ἐν τοῖς ὁμαλοῖς τῶν ἀνωμάλων κοπιωδέϛεροι· τοῖς γὰρ αὐτοῖς μέρεσι τὺς πόνυς παρέχυσιν, οἱ δ' ἐν τοῖς ἀνωμάλοις διαμερίζυσι μᾶλλον εἰς ἅπαν τὸ σῶμα. αἱ δὲ ἀλέαι μᾶλλον ἰσχνῦσι τῶν ἐν τοῖς ψύχεσιν· τοῖς γὰρ ἔξω μέρεσι πλείονα τὸν πόνον παρέχονται, διὸ καὶ τὺς ἱδρῶτας ἐμποιῦντες ἰσχναίνυσιν. οἱ δ' ἐν τοῖς ψύχεσι ϛιφροτέραν τὴν σάρκα ποιῦσι καὶ τῶν σιτίων ἐπιθυμητικωτέρυς· τοῖς γὰρ ἔσω μέρεσι τὴν αὔξησιν τῦ θερμῦ ποιῦνται, καὶ δυσκινήτων γινομένων ὑπὸ τῦ ψύχυς τὸν μὲν ἔσω τόπον καθαίρυσι, τὴν θερμασίαν αὐξάνοντες ἐν αὐτῷ, τὴν δὲ σάρκα ϛερεὰν ποιοῦσιν, ὐ δυνάμενοι κρατεῖν διὰ πάσης αὐτῆς. ὁμοίως οἱ ἀνάντεις τῶν κατάντων ἐπιπονώτεροι καὶ ἰσχναντικώτεροι. οἱ μὲν γὰρ ἀνάντεις τὴν ὀσφὺν μάλιϛα ποιῦσι πονεῖν, οἱ δὲ κατάντεις τοὺς μηρούς· τοῖς γὰρ μηροῖς τὸ βάρος πᾶν ἐμπῖπτον κόπυς εἴωθε παρέχειν. ἄνω γὰρ παρὰ φύσιν ὑπὸ τῦ θερμῦ βίᾳ φερόμενος ἐκθερμαίνει. διὸ τούς τε ἱδρῶτας ἐμποιοῦσι, καὶ τὸ πνεῦμα μετεωρίζοντες ἰσχναίνουσι, καὶ τὴν ὀσφὺν ὀδυνῶσιν· τὰ γὰρ σκέλη χαλεπῶς ἀναγόμενα τὴν ὀσφὺν κάμπτυσί τε καὶ ἀνασπῶσιν, ὑφ' ὧν ἀναγκάζονται μάλιϛα πονεῖν. οἱ δ' ἐν ἀντιτύποις περίπατοι τοῖς τε μυσὶ καὶ τοῖς τεταμένοις τῶν σκελῶν παρέχυσι κόπυς· συντάσεις γὰρ ἐμποιῦσι τοῖς νεύροις καὶ τοῖς μυσί, βιαίας γενομένης τῆς ἀπερείσεως αὐτοῖς. οἱ δ' ἐν τοῖς μαλακοῖς τοῖς ἄρθροις κοπιώδεις εἰσίν· τῶν γὰρ ἄρθρων πυκνὰς τὰς κάμψεις ποιῦσιν, ἅτε ἐνδιδύσης τῆς βάσεως. τὸ δ' αὐτό ἐϛι πρόβλημα.

41 Διὰ τί πρὸς τὰ σιμὰ χαλεπῶς βαδίζομεν; ἢ διότι πᾶσα πορεία ἐξ ἄρσεως καὶ θέσεως συντελεῖται; τὸ μὲν οὖν ἆραι παρὰ φύσιν, τὸ δὲ θεῖναι κατὰ φύσιν, τὸ δὲ προσθεῖναι μεσότης· ἐν δὲ τῷ πρὸς τὰ σιμὰ βαδίζειν πολὺ τὸ παρὰ φύσιν.

42 Διὰ τί οἱ ἀφ' ἵππων ἧττον πίπτυσιν; ἢ διὰ τὸ φοβεῖσθαι φυλάττονται μᾶλλον;

ϛ. ΟΣΑ ΕΚ ΤΟΥ ΠΩΣ ΚΕΙΣΘΑΙ ΚΑΙ ΕΣΧΗΜΑΤΙΣΘΑΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ.

Διὰ τί ἡ καθέδρα τὺς μὲν παχύνει τῶν ἀνθρώπων, τὺς δὲ ἰσχναίνει; πότερον ὅτι αἱ ἕξεις διαφέρυσιν; οἱ μὲν γὰρ θερμοί εἰσιν, οἱ δὲ ψυχροί. οἱ μὲν οὖν θερμοὶ παχύνονται (κρατεῖ γὰρ τὸ σῶμα τῆς τροφῆς διὰ τὴν θερμασίαν)· οἱ δ' ἐψυγμένοι, διὰ τὸ δεῖσθαι ἐπεισάκτυ θερμότητος καὶ τῦτο πάσχειν μάλιϛα τὸ σῶμα ὑπὸ τῶν κινήσεων, οὐ δύνανται πέττειν ἠρεμῦντες. ἢ ὅτι οἱ μὲν περιττωματικοί εἰσι, καὶ δέονται κινήσεως ἣ ἀναλώσει ταῦτα, οἱ δὲ ὔ;

2 Διὰ τί δεῖ ποιεῖν διάτασιν τῶν μερῶν, ὃ ποιεῖ ὁ γυμναζόμενος; ἢ ὅτι δεῖ τῷ οἰκείῳ πνεύματι καθαίρεσθαι τοὺς πόρυς;

3 Διὰ τί συγκεκαμμένον βέλτιον κατακεῖσθαι, καὶ πολλοί γε παραγγέλλυσι τῦτο καὶ τῶν ἰατρῶν; ἢ ὅτι ἀλεαίνυσα ἡ κοιλία θᾶττον πέττει; οὕτω δὲ ἀλεαίνει μᾶλλον. ἔτι δεῖ τοῖς πνεύμασι τόπον διδόναι εἰς ὃν ἀπερείσονται· ὕτω γὰρ ἥκιϛα λυπήσυσιν αἱ φῦσαι. διὰ τῦτο γὰρ καὶ ἰξίαι καὶ τὰ ἄλλα ἀποϛήματα ὑγιεινόν, ὅτι ἔχυσι κοιλίας εἰς ἃς ἀποδέχονται τὰ πνεύματα. ἐκτεταμένου μὲν ὖν ὐ γίνεται κοιλία (ἅπαντα γὰρ τὸν τόπον τὰ σπλάγχνα κατέχει), συγκαμφθέντος δὲ γίνεται.

4 Διὰ τί ἀνιϛαμένοις ἴλιγγος μᾶλλον γίνεται ἢ καθίζυσιν; ἢ διότι ἠρεμῦσι τὸ ὑγρὸν εἰς ἓν μόριον ἀθρόον ἀποκλίνει; διὸ καὶ τὰ ὠμὰ ᾠὰ ὐ δύναται δινεῖσθαι, ἀλλὰ καταπίπτει. κινύμενον δὲ τὸ ὑγρὸν ὁμοίως ἔχει. ἀνίϛανται μὲν

2. καὶ om X^a. ‖ 3. μὲν] δὲ C^a. ‖ ὅλως] μᾶλλον X^a. ‖ 6. μᾶλλον C^a. ‖ 8. τε om C^a. ‖ 15. εὐθειῶν codices ‖ 16. εἶναι καὶ κατὰ $C^a X^a Y^a$. ‖ 18. τους — 20. ἔξω om C^a. ‖ 19. ἰσχύουσι X^a. ‖ 21 et 33. ἰσχαίνουσιν Y^a. ‖ 22. ϛιφνοτέραν C^a, ϛρυφνοτέραν X^a. ‖ 23. ἔξω X^a. ‖ 24. γενομένων C^a. ‖ 28. ἰσχαντικώτεροι Y^a. ‖ 31. κόπους om $C^a X^a Y^a$. ‖ 32. βίᾳ om C^a. ‖ 36. πονεῖν μάλιϛα X^a. ‖ 37. τεταγμένοις $C^a Y^a$. ‖ 38. βίας Y^a.

7. φύσιν ἐϛὶ τὸ X^a. ‖ 10. διὰ — 11. μᾶλλον om C^a. ‖ 13. πως om x. ‖ 16. ὅτι om $X^a Y^a$. ‖ 21. καὶ om $C^a Y^a$. ‖ 22. ἢ] ᾗ $C^a X^a$. ‖ 23. δεῖ om C^a. ‖ 26. συγκεκαλυμμένον X^a. ‖ 28. δὲ] δὲ καὶ $X^a Y^a$. ‖ 30. λυπήσωσιν C^a. ‖ 31. ὑγιεινὰ C^a. ‖ 34. συγκαφθέντος C^a. ‖ 35. καθιζάνουσιν $X^a Y^a$. ‖ 37. δύνανται $X^a Y^a$.

ὖν ἠρεμήσαντες, ὅτε οὕτως διάκεινται· καθιζάνυσι δὲ ἐν κινήσει γενόμενοι, ὅτε ὁμαλῶς ἔχει τὸ ὑγρὸν καὶ ἐσκέδαςαι.

5 Διὰ τί ἐπὶ τὰ δεξιὰ κατακειμένοις μᾶλλον ἐπέρχεται ὕπνος; πότερον ὅτι ἐναντίως ἔχοντες ἐγρηγόρασι καὶ καθεύδουσιν; ἐπεὶ οὖν ἐγρηγορότες ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ κατάκεινται, τοὐναντίον ἔσται ἐπ' ἄλλης ἀρχῆς καὶ τῆς ἐναντίας. ἢ ὅτι ἀκινησία ὁ ὕπνος; τὰ ὖν κινητικὰ μέρη δεῖ ἠρεμεῖν, τὰ δὲ δεξιὰ κινητικά. οὕτω δὲ κατακειμένων οἷον δέδεται ἀρχή τις ἐπεγερτική.

6 Διὰ τί ναρκῶσιν; καὶ διὰ τί χεῖρας καὶ πόδας μᾶλλον; ἢ ὅτι κατάψυξίς ἐςιν ἡ νάρκη; διὰ ςέρησιν γὰρ αἵματος γίνεται καὶ μετάςασιν. ἀσαρκότατα δὲ ταῦτα καὶ νευρωδέςατα, μάλιστα δὲ οἱ πόδες. ὥστε προοδοποιεῖται ὑπὸ τῆς φύσεως πρὸς τὸ καταψύχεσθαι ταχέως.

7 Διὰ τί κατακείμεθα μὲν ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ ἡδέως, καθεύδομεν δὲ ἐπὶ τὰ δεξιὰ μᾶλλον; πότερον ὅτι ἀποςραφέντες πρὸς τὸ φῶς οὐ βλέπομεν; ἐν γὰρ τῷ σκότει θᾶττον ὕπνος λαμβάνει. ἢ διότι ἐγρηγόραμεν κατακείμενοι ἐπὶ τοῖς ἀριςεροῖς, καὶ αἱ χρήσεις ἡμῖν ὕτω πρόχειροι, ὥςε πρὸς τὸ ἐναντίον σχῆμα πρὸ ἔργου; παρακαλεῖ δὲ ἕκαςον πρὸς τὸ ἔργον τὸ σχῆμα μᾶλλον.

Ζ. ΟΣΑ ΕΚ ΣΥΜΠΑΘΕΙΑΣ.

Διὰ τί τοῖς χασμωμένοις ἀντιχασμῶνται ὡς ἐπὶ τὸ πολύ; ἢ διότι, ἐὰν ἀναμνησθῶσιν ὀργῶντες, ἐνεργῦσι, μάλιςα δὲ τὰ εὐκίνητα, οἷον ὑρῦσιν. ἡ δὲ χάσμη πνεῦμα καὶ ὑγρῦ κίνησίς ἐςιν. πρόχειρον ὖν, ἐὰν μόνον νοήσῃ· ἔςι γὰρ πλησίον.

2 Διὰ τί, ἐὰν μέν τινα ἴδωμεν τὴν χεῖρα ἐκτείνοντα ἢ τὸν πόδα ἢ ἄλλο τι τῶν τοιύτων, ὑκ ἀντιποιῦμεν τὸ αὐτό, ἐὰν δὲ χασμώμενον, ἀντιχασμώμεθα; ἢ ὑδὲ τῦτο ἀεί, ἀλλ' ἐὰν ὀργῶν τύχῃ τὸ σῶμα καὶ οὕτω διακείμενον ὥστε τὸ ὑγρὸν ἀναθερμαίνεσθαι; τότε γὰρ ἡ μνήμη τὴν κίνησιν ποιεῖ, ὥσπερ καὶ πρὸς ἀφροδίσια καὶ ἐδωδήν· τὸ γὰρ ποιῆσαν μνήμην εἶναι τὸ ἔχον ὁρμὴν πρὸς τὸ φαντασθὲν πάθος.

3 Διὰ τί, ἐπειδὰν πρὸς τὸ πῦρ ςῶμεν, ὑρητιῶμεν, καὶ ἐὰν πρὸς ὕδωρ, οἷον ἐὰν πρὸς ποταμόν, ὑρῦσιν; ἢ ὅτι τὸ πᾶν ὕδωρ ὑπόμνησιν δίδωσι τῆς ἐν τῷ σώματι ὑγρότητος, καὶ ἐκκαλεῖται τὸ προσιόν; αὐτὸ δὲ τὸ πῦρ διαχαλᾷ τὸ πεπηγὸς ἐν τῷ σώματι, ὥσπερ ὁ ἥλιος τὴν χιόνα.

Διὰ τί ἀπὸ μὲν νόσων ἐνίων νοσῦσιν οἱ πλησιάζοντες, 4 ἀπὸ δὲ ὑγιείας ὑδεὶς ὑγιάζεται; ἢ ὅτι ἡ μὲν νόσος κίνησις, ἡ δὲ ὑγίεια ἠρεμία; ἡ μὲν ὖν κινεῖ, ἡ δ' ὑθέν. ἢ διότι τὸ μὲν ἄκοντι τὸ δ' ἑκόντι γίνεται; καὶ ἄρα τὰ ἀκούσια τῶν ἑκυσίων καὶ τῶν ἐκ προνοίας διαφέρει.

Διὰ τί τῶν μὲν διὰ τῆς ἀκοῆς λυπηρῶν ἔνια φρίττειν 5 ἡμᾶς ποιεῖ, οἷον πρίων ἀκονώμενος καὶ κίσηρις τεμνομένη καὶ λίθος ἀλύμενος, τὰ δὲ διὰ τῆς ὄψεως σημεῖα τῶν παθῶν αὐτὰ ἡμῖν τὰ πάθη ἐμποιεῖ; αἱμωδιῶμέν τε γὰρ τὰ ὀξὺ ὁρῶντες ἐσθίοντας, καὶ τοὺς ἀπαγχομένυς ἔνιοι ὁρῶντες ἐκψύχουσιν. ἢ διότι φωνὴ μὲν πᾶσα καὶ ψόφος πνεῦμα ἐςίν; τῦτο δὲ εἰσδυόμενον ἡμῖν πέφυκε κινεῖν. κινήσει δὲ μᾶλλον ἢ διὰ μέγεθος ἢ διὰ πληγὴν σφοδροτέραν, ποιῦν ἢ ἀλλοιοῦν τι τῶν ἐν ἡμῖν. τὰ μὲν οὖν μεγάλα καὶ λεῖα πνεύματα τὸν τῆς αἰσθήσεως τόπον τὸν αὐτὸν κινεῖ, διὸ καὶ ἡδύνει τὰ τοιαῦτα· τὰ δὲ τραχέα, πληγὴν ποιῦντα σφοδράν, σείει τε τὸν τόπον καὶ πόρρω διαδίδωσι τῇ τῆς πληγῆς δυνάμει. διαδίδωσι δὲ καὶ τὰ ψυχρὰ πόρρω· δύναμις γάρ τίς ἐςιν ἡ ψυχρότης. αὕτη μὲν ὖν ὅτι φρίττειν ποιεῖ εἴρηται. τὰ δὲ τραχέα τῷ πληγὴν ποιεῖν πυκνήν, προσκόπτοντα τῇ ἀρχῇ τῶν τριχῶν, ἀπωθεῖ αὐτὴν εἰς τὐναντίον· ἀπωθυμένης δὲ ἀνάγκη τὴν κορυφὴν τῆς τριχὸς ἀνάπαλιν γίνεσθαι, διὸ συμβαίνει ἵςασθαι αὐτάς· πᾶσαι γὰρ νενεύκασι κάτω. ἡ δὲ φορὰ τῦ διὰ τῆς ἀκοῆς πνεύματος εἰς τὸ σῶμα ἄνωθεν κάτω ἐςίν. ὄντων ὖν τραχέων τῶν εἰρημένων ψόφων, ἡ φρίκη γίνοιτ' ἂν διὰ τὰ εἰρημένα. γίνονται δ' αὗται μᾶλλον τῷ ἄλλῳ σώματι ἢ ἐν τῇ κεφαλῇ διὰ τὸ τὰς ἐνταῦθα τρίχας ἀσθενεςέρας εἶναι καὶ τὸ πάθος ἀσθενές. τῆς μὲν ὖν ἀκοῆς ὔσης ἀμβλυτέρας αἰσθήσεως ἢ τῆς ὄψεως, ἐπιπόλαια καὶ τὰ πάθη γίνεται ἀπ' αὐτῆς· ἡ δὲ φρίκη τοιῦτον, διὸ καὶ ἀπὸ πολλῶν καὶ ἀνομοίων γίνεται. τῆς δὲ ὄψεως ἐναργεςάτης οὔσης αἰσθήσεως, ἀνάλογον καὶ τὰ συμβαίνοντα γίνεται ἀπ' αὐτῆς· διὸ ταῦτα μὲν τὰ ἀπὸ τῆς ἀληθείας πάθη συμβαίνει γίνεσθαι ἀπ' αὐτῆς, ἐλαφρί-

1. ἐν om $C^aX^aY^a$. ‖ 7. τὰ μὲν οὖν X^a. ‖ 8. δέδοται C^a. ‖ 11. ὅτι ἡ κατ. X^a. ‖ νάρκωσις X^a. ‖ 19. τὸ ἐναντίον bis ponendum cum Gaza. ‖ 21. post μᾶλλον $QC^aK^aN^aO^aX^aY^a$sw addunt: Διὰ τί αἱ καθέδραι τινὰς μὲν παχύνουσι, τινὰς δὲ ἰσχναίνουσιν; ἢ διὰ τὰς ἕξεις τὰς τοῦ σώματος. οἱ μὲν γὰρ θερμότεροι παχύνονται· κρατεῖ γὰρ (δὲ C^a) τὸ σῶμα τῆς τροφῆς διὰ τὴν θερμότητα οὐκ ἀφαιρούμενον· οἱ δὲ ἐψυγμένοι διὰ τὸ δεῖσθαι ἐπεισάκτου θερμότητος οὐ δύνανται πέττειν τὰς τροφὰς ἠρεμοῦντες. ‖ 25. ὅτι C^a. ‖ 31. ἢ ὅτι οὐδὲ C^a. ‖ 36. ςῶμεν om C^a. ‖ 37. πρὸς τὸ ὕδωρ et πρὸς τὸν ποταμὸν X^a.

2. ὕδωρ C^aY^a. ‖ 3. τοῖς σώμασιν C^a. ‖ 8. ἑκουσίων διαφέρει τῶν ἐκ προνοίας x. ‖ 10. κίσσηρις X^a. ‖ 14. ψόφος ἐν πνεῦμα X^a. ‖ 15. δὲ post τῦτο om C^a. ‖ 19. ποιῦντα πληγὴν X^a. ‖ 24. τὴν ἀρχὴν X^a. ‖ 27. φθορὰ X^a. ‖ 33. τὰ om C^a. ‖ 35. ἐναργεςέρας X^a.

τερα δὲ τῆς ἀληθείας. ἀπὸ δὲ τῆς ἀκοῆς αὐτὰ μὲν οὔ, τὴν δ᾽ ἀπ᾽ αὐτῶν προσδοκίαν φρίττομεν· ἀλγεινοῦ γὰρ κακοῦ προσδοκία ἐςίν.

6 Διὰ τί χασμησαμένοις ἀντιχασμῶνται, καὶ ὅταν οὐροῦντα ἴδωσιν, οὐροῦσι, καὶ μάλιςα τὰ ὑποζύγια; ἢ διὰ τὴν μνήμην; ὅταν γὰρ μνησθῇ, κινεῖται τοῦτο τὸ μέρος. τοῖς μὲν οὖν ἀνθρώποις, διὰ τὸ εὐαισθητοτέροις εἶναι, ἰδοῦσιν εὐθὺς συμβαίνει καὶ κινεῖσθαι καὶ ἀναμιμνήσκεσθαι· τοῖς δὲ ὑποζυγίοις οὐκ αὔταρκες τὸ ἰδεῖν, ἀλλὰ προσδέονται καὶ ἄλλης αἰσθήσεως· διὸ καὶ ὀσφρανθέντα, ὅτι εὐκινητοτέρα αὕτη ἡ αἴσθησις τοῖς ἄνευ λόγου. καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὸν αὐτὸν τόπον ἅπαντα οὐρεῖ, οὗ ἂν τὸ πρῶτον οὐρήσῃ. τότε γὰρ μάλιςα κινοῦνται, ὅταν ὀσφρανθῶσιν· ὀσφραίνονται δ᾽, ὅταν πλησιάσωσιν.

7 Διὰ τί, ἐπειδὰν τεμνόμενόν τινα ἴδωμεν ἢ καιόμενον ἢ ςρεβλούμενον ἢ ἄλλο τι τῶν δεινῶν πάσχοντα, συναλγοῦμεν τῇ διανοίᾳ; ἢ ὅτι ἡ φύσις ἡμῖν κοινὴ ἅπασιν; συνήλγησεν οὖν, ἐπειδάν τι τοιοῦτον ἴδῃ, τῷ πάσχοντι διὰ τὴν οἰκειότητα. ἢ ὅτι ὥσπερ αἱ ῥῖνες καὶ αἱ ἀκοαὶ λαμβάνουσί τινας ἀπορροίας κατὰ τὰς οἰκείας δυνάμεις, οὕτω καὶ ἡ ὄψις αὐτὸ πάσχει καὶ ἀπὸ τῶν ἡδέων καὶ λυπηρῶν;

8 Διὰ τί ἀπὸ φθίσεως καὶ ὀφθαλμίας καὶ ψώρας οἱ πλησιάζοντες ἁλίσκονται, ἀπὸ δὲ ὕδρωπος καὶ πυρετῶν καὶ ἀποπληξίας οὐχ ἁλίσκονται, οὐδὲ τῶν ἄλλων; ἢ ἡ μὲν ὀφθαλμία, ὅτι εὐκινητότατον ὁ ὀφθαλμός, καὶ μάλιςα ὁμοιοῦται τῷ ὁρωμένῳ τῶν ἄλλων, οἷον κινεῖται ἀπὸ κινουμένου ὥςε καὶ ἀντιβλέπων τεταραγμένῳ ταράττεται μάλιςα; ἡ δὲ φθίσις, ὅτι πνεῦμα φαῦλον ποιεῖ καὶ βαρύ, τάχιςα δὲ τὰ νοσήματα ταῦτα ἅπτεται πάντων, ὅσα τοῦ φθειρομένου γίνεται, οἷον τὰ λοιμώδη. ὁ δὲ πλησιάζων τοιοῦτον ἀναπνεῖ. νοσεῖ μὲν οὖν, ὅτι νοσῶδες· ἀπὸ μόνου δέ, ὅτι ἐκπνεῖ, νοσεῖ, οἱ δὲ ἄλλοι ἑτέραν· τὴν αὐτὴν δὲ νόσον, ὅτι ᾧ ἂν ἀσθενήσῃ, τούτῳ ἀναπνεῖ τοιοῦτον οἷον εἰ πεπονθὼς ἦν. ἡ δὲ ψώρα μᾶλλον τῶν ἄλλων, οἷον λέπρας καὶ τῶν τοιούτων, ὅτι ἐπιπολῆς τε καὶ γλίσχρον τὸ ἀπορρέον· τὰ γὰρ κνησμώδη τοιαῦτα. διὸ αὐτὰ τῷ ἐπιπολῆς γίνεσθαι καὶ γλίσχρον εἶναι ἅπτεται. τῶν δ᾽ ἄλλων τὰ μὲν οὐχ ἅπτεται διὰ τὸ μὴ ἐπιπολῆς γίνεσθαι, τὰ δὲ ὄντα ἐπιπολῆς, ὅτι προσμένει διὰ ξηρότητα.

9 Διὰ τί τὴν αἱμωδίαν παύει ἡ ἀνδράχνη καὶ ἅλες; ἢ ὅτι ἡ μὲν ὑγρότητά τινα ἔχει; φανερὰ δὲ αὕτη μασωμένοις τε, κἂν συντεθῇ χρόνον τινά· ἕλκεται γὰρ ἡ ὑγρότης. τὸ δὴ γλίσχρον εἰσδυόμενον ἐξάγει τὸ ὀξύ. καὶ γὰρ ὅτι συγγενὴς ἡ ὀξύτης σημαίνει· ἔχει γάρ τινα ὀξύτητα ὁ χυλός. ὁ δὲ ἅλς συντήκων ἐξάγει καὶ τὴν ὀξύτητα. διὰ τί οὖν ἡ κονία καὶ τὸ νίτρον οὔ; ἢ ὅτι ςύφει καὶ οὐ τήκει;

Η. ΟΣΑ ΕΚ ΡΙΓΟΥΣ ΚΑΙ ΦΡΙΚΗΣ.

Διὰ τί οἱ ῥιγῶντες πελιδνοὶ γίνονται; ἢ διότι τὸ αἷμα πήγνυται διὰ τὸ ψῦχος, πηγνύμενον δὲ μελαίνεται διὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ θερμοῦ; τὸ δὲ λευκὸν τοῦ πυρός. διὸ καὶ τοῖς πρεσβύταις μάλιςα πελιδνοῦται ἡ σάρξ, ὅτι ἐλαχίςην ἔχει θερμότητα.

2 Διὰ τί οἱ ῥιγῶντες καθεύδειν οὐ δύνανται; ἢ διότι πάντες οἱ ῥιγῶντες μᾶλλον τὸ πνεῦμα κατέχουσιν, ὁ δὲ καθεύδων ἐκπνεῖ μᾶλλον ἢ εἰσπνεῖ, ὥςε χαλεπὸν ῥιγῶντα καθεύδειν· ἅμα γὰρ ποιεῖν τἀναντία ἀδύνατον.

3 Διὰ τί ἐν τῷ ψύχει ὀξύτεροι καὶ οἱ ἀσθενήσαντες καὶ οἱ λυπούμενοι καὶ οἱ ὀργιζόμενοι; ἢ ςιφρότερον ποιεῖ τὸ καταψύχεσθαι;

4 Διὰ τί οἱ ἀθληταὶ δύσριγοι εὖ ἔχοντες; ἢ ὅτι καθαρὰ καὶ εὔπνους ἡ ἕξις καὶ ἀπίμελος; ἡ τοιαύτη δὲ εὐπαθεςάτη ὑπὸ τοῦ ἀέρος, ὅταν εὐδίοδός τε ᾖ καὶ μὴ ἔχῃ θερμότητα ἐν αὑτῇ· ἡ δὲ πιμελὴ θερμόν, ἂν μὴ δίυγρος.

5 Διὰ τί μάλιςα τὰ ἀκρωτήρια ῥιγῶσιν; ἢ διὰ ςενότητα; καὶ οἱ πόροι ἐν αὐτοῖς στενοὶ ὄντες ὀλίγαιμοί εἰσιν, ὥςε καὶ ὀλιγόθερμοί εἰσι· τὸ γὰρ αἷμα θερμόν.

6 Διὰ τί, ἐὰν μετέωροι ὦσιν οἱ πόδες, μᾶλλον ῥιγοῦσιν; πότερον ὑποπνεῖ μᾶλλον; ἢ ὅτι ἐν ἐλάττονι γίνεται τὸ αἷμα κάτω, ὥςε τὸ ἄλλο εὐψυκτότερον ἐκλείποντος τοῦ θερμοῦ;

7 Διὰ τί οἱ παχεῖς σφόδρα ῥιγοῦσι, τῆς πιότητος θερμῆς οὔσης; ἢ διὰ τὸ μέγεθος τοῦ πάχους τοῦ μὲν ἔσωθεν θερμοῦ πόρρω γίνονται τὰ ἔσχατα, τοῦ δὲ ἔξω ψυχροῦ ἐγγύς;

8 Διὰ τί πταρέντες καὶ οὐρήσαντες φρίττουσιν; ἢ ὅτι κενοῦνται αἱ φλέβες ἐν ἀμφοτέροις, κενωθέντων δὲ ὁ ἀὴρ εἰσέρχεται ψυχρός, ὁ ποιῶν φρίττειν.

9 Διὰ τί μάλιστα βουλιμιῶσιν ἐπὶ τῷ ψύχει, καὶ τοῦ χειμῶνος μᾶλλον ἢ τοῦ θέρους; ἢ διότι ἡ μὲν βουλιμία γίνε-

7. εὐαισθητοτέρους Y^a. ‖ 8. καὶ ante κ. om C^aY^a. ‖ 17. ἡμῶν Y^a. ‖ 19. αἱ post καὶ om X^a. ‖ ἀκραὶ C^a. ‖ 28. ὅτι τὸ πνεῦμα Y^a. ‖ 30. ἀνάπτει X^aY^a. ‖ 32. ἑτέρως X^aY^a. ‖ 33. μόνοι C^aY^a. ‖ 36. ἐπιπολῆς τε γίνεσθαι X^a. ‖ 37. δ᾽ om C^a. ‖ 38. ὅτι οὐ προσμένει C^aY^a.

1. ἡ om Y^a. ‖ 2. ἡ μὲν ἢ ὑγρ. X^a. ‖ μασσωμένης C^a. ‖ 4. δὲ X^a, μὴ C^a. ‖ 13. πρεσβυτέροις X^a. ‖ πελιοῦται C^aY^a. ‖ 15. ἢ om $C^aX^aY^a$. ‖ 20. οἱ ante ὀργ. om Y^a. ‖ ςριφνότερον X^aY^a, ςηφνότεροι C^a. ‖ 28. ὥςε — εἰσί om C^a. ‖ 29. ἐὰν μὴ μ. C^a. ‖ 31. ἐλλείποντος C^a. ‖ 32. ῥιγοῦσι om $C^aX^aY^a$. ‖ 33. μὲν γὰρ ἔσωθεν C^a. ‖ 34. ὑγροῦ C^a. ‖ 39. ἡ om X^a.

ται δι' ἔνδειαν τῆς ξηρᾶς τροφῆς, ἐν δὲ τῷ ψύχει καὶ τῷ χειμῶνι συστελλομένου τοῦ ἐντὸς θερμοῦ εἰς ἐλάττω τοῦτο θᾶττον ὑπολείπει ἡ ἐντὸς τροφή· τούτου δὲ γινομένου μᾶλλον βουλιμιᾶν εἰκός. ἡ δ' ἐν τῇ βουλιμίᾳ ἔκλυσις καὶ ἀδυναμία γίνεται συντήξεως γινομένης ἐν τῷ σώματι διὰ τὴν τοῦ θερμοῦ ἄθροισιν, ἧς ῥυείσης μὲν εἰς τὸν τῶν σιτίων τόπον αὐτὴ τροφὴ γίνεται τῷ σώματι, ἐὰν δ' ἐπὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ἀναπνοῆς ἔλθῃ, ἀφωνία καὶ ἀδυναμία συμβαίνει, ἀφωνία μὲν διὰ τὸ ἐμφράττεσθαι τὸν τοῦ πνεύματος πόρον, ἀδυναμία δὲ διὰ τὴν τοῦ σώματος ἀτροφίαν καὶ σύντηξιν. ταχεῖαι δὲ καὶ ἀπ' ὀλίγων αἱ βοήθειαι γίνονται τοῖς τοιούτοις διὰ τὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ πάθους ἔξωθεν γίνεσθαι. στέλλον γὰρ τὸ ἐντὸς ψυχρὸν τὸ θερμὸν ἡμῶν ποιεῖ τὴν βουλιμίαν. καθάπερ οὖν ἐν τῷ φόβῳ τρέμοντες καὶ ὠχριῶντες, ἀφέντες τοῦ κινδύνου, παραχρῆμα οἱ αὐτοὶ γίνονται, οὕτω καὶ οἱ βουλιμιῶντες, μικρὰ προσενεγκάμενοι ἐξ ἄρτου, βίᾳ κινηθέντες ἐκ τῆς φύσεως, μὴ φθαρέντες δέ· ταχεῖα ἡ ἀποκάθαρσις γίνεται. ταὐτὸ γὰρ ἀντέτεινε τήν τε κατὰ φύσιν ἀγωγήν, καὶ καθίστησιν εἰς τὴν φύσιν. ἀφεῖναι οὖν μόνον αὐτὴν δεῖ, καὶ καθάπερ τῶν παιδίων τὰ ἀντιτείνοντα εἰς τοὔπισθεν τὰ σπαρτία· καὶ γὰρ ταῦτα ἀφεθέντων τῶν σπαρτίων εὐθὺς πεπτώκασιν ὕπτια.

10 Διὰ τί οἱ γεγυμνασμένοι δυσριγότεροι τῶν ἀγυμνάστων; πότερον ὅτι τὸ πῖον ὑπὸ τῶν πόνων ἐξῄρηται, τοῦτο δὲ ἀλέαν παρέχει· θερμὸν γὰρ τὸ λιπαρόν. ἢ ὅτι εὐπνούστερα τὰ σώματα καὶ ἀραιότερα διὰ τὸ τὸ πῖον καὶ τὸ περίττωμα ἐξῃρῆσθαι, ὥστε οὐδὲν ἀποστέγειν τὸ ψῦχος; ἢ διὰ τὴν τῶν πόρων ἀποστόμωσιν τοῖς ἱδρῶσιν οἷον πολλαὶ θύραι ἐξῄρηνται; φανερὸν δὲ ὅτι οὐχ ἡ αὐτὴ ἕξις πρὸς ὑγείαν καὶ ἰσχὺν συμφέρει· ἡ μὲν γὰρ πίων, ἡ δὲ ἀραιὰ φαίνεται οὖσα.

11 Διὰ τί φρίττουσι καὶ τῷ θερμῷ καὶ τῷ ψυχρῷ προσχεόμενοι; ἄτοπον γὰρ τὰ ἐναντία τοῦ αὐτοῦ εἶναι αἴτια. ἢ διότι ὑπὸ μὲν τοῦ ψυχροῦ προσχεόμενοι τὸ ἐντὸς θερμὸν σβεννύμενον ποιεῖ τὴν φρίκην, ὑπὸ δὲ τοῦ θερμοῦ τὸ ἐκτὸς ψυχρὸν ἀντιπεριστάμενον εἰς ἓν καὶ ἀθροιζόμενον τῇ φυγῇ ἔσω; ὥστε ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἄμφω γίνεται, ἀλλ' ὁτὲ μὲν ὑπὸ τοῦ ἔσω, ὁτὲ δὲ ὑπὸ τοῦ ἔξωθεν.

12 Διὰ τί φρίττουσιν αἱ τρίχες ἐν τῷ δέρματι; ἢ ὅταν συσπάσωσι τὸ δέρμα, εἰκότως ἐξανέστησαν· συσπῶσι δὲ καὶ ὑπὸ ῥίγους καὶ ὑπ' ἄλλων παθῶν.

Διὰ τί ἐν τῇ τελευταίᾳ προέσει τοῦ οὔρου φρίττομεν; 13
ἢ ὅτι ἐνόντος μὲν τοῦ ὑγροῦ θερμοῦ πλήρεις ἥ τε κύστις καὶ οἱ περὶ αὐτὴν πόροι, ἐξελθόντος δὲ ἀέρος ψυχροῦ ἐνέπλησεν· οὐδὲν γὰρ κενὸν δεῖ εἶναι, ἀλλ' ἢ ἀέρος ἢ σώματος πλῆρες. ἅτε οὖν εἰσεληλυθότος ψυχροῦ ἀέρος εἰκότως φρίττειν συμβαίνει.

Διὰ τί τῶν ῥιγώντων ἡ γλῶττα, καθάπερ τῶν με- 14
θυόντων, πταίει; πότερον ὑπὸ τοῦ ψύχους πηγνυμένη καὶ σκληρυνομένη δυσκίνητος γίνεται, τούτου δὲ συμβαίνοντος οὐ δύναται σαφηνίζειν; ἢ τῶν ἐκτὸς πυκνουμένων διὰ τὸ ψῦχος εἴσω συρρυὲν τὸ ὑγρὸν ἐξυγραίνει τὴν γλῶτταν, διόπερ οὐ δύναται ἡ γλῶττα τὸ αὑτῆς ποιεῖν, καθάπερ εἴρηται καὶ ἐπὶ τῶν μεθυόντων. ἢ διὰ τὸν ἀπὸ τοῦ ῥίγους τρόμον ἀτάκτου τῆς κινήσεως οὔσης οὐ δύναται τὰ λεγόμενα διαρθροῦν ἡ γλῶττα· διόπερ καὶ πταίει.

Διὰ τί τῶν ῥιγώντων ὀρθαὶ αἱ ἐν τῷ σώματι τρίχες 15
γίνονται; ἢ διότι ἀπὸ τῆς καταψύξεως τὸ θερμὸν εἰς τὸν ἐντὸς τόπον ἀθροίζεται, ἐκλείποντος δ' ἐκ τῆς σαρκὸς τοῦ θερμοῦ συνίσταται μᾶλλον, συναγομένης δὲ ὀρθότεραι αἱ τρίχες γίνονται. ἢ διότι

Διὰ τί τοῦ χειμῶνος τρέχοντες μᾶλλον ῥιγῶμεν ἢ ἑστῶ- 16
τες; ἢ ὅτι ὁ ἀὴρ ὁ περὶ τὸ σῶμα ἑστώτων μέν, ἐπειδὰν ἅπαξ συνθερμανθῇ, οὐκέτι ἐνοχλεῖ, τρεχόντων δὲ ἀεὶ ἄλλος καὶ ἄλλος προσπίπτει ψυχρὸς ὤν, διόπερ μᾶλλον ῥιγῶμεν; ἔτι δὲ καὶ κινούμενος ψυχρότερος γίνεται ὁ ἀήρ· τοῦτο δὲ ἐν τῷ τρέχειν μάλιστα συμπίπτει.

Διὰ τί ὑποφαύσκοντος μᾶλλον ψῦχος ἢ ἐγγυτέρω τοῦ 17
ἡλίου ὄντος; ἢ ὅτι πλείων ὁ χρόνος τῆς τοῦ ἡλίου ἀπουσίας, ὥστε μᾶλλον ἀπέψυκται ἡ γῆ; ἢ ὅτι πρὸς ἡμέραν ἡ δρόσος πίπτει ὥσπερ πάχνη, ταῦτα δὲ ψυχρά; ἢ καὶ ταῦτα πίπτει διὰ τὸ κρατεῖσθαι τὸ ἀναφερόμενον θερμόν, κρατεῖται δὲ διὰ τὴν τοῦ ἡλίου ἀπουσίαν· διὸ καὶ πλεῖον μὲν ἀπέχοντος οὐ πίπτει, ἐγγυτέρω δὲ ὄντος πίπτει καὶ πήγνυται· διότι μᾶλλον ἀπέψυκται ὁ τόπος, πλείω χρόνον τοῦ ἡλίου ἀπόντος. ἢ ὅτι πρὸς ἡμέραν μᾶλλον τὰ ἐκ νυκτῶν πνεύματα τῆς ψύξεως; ἢ ἡμῖν δοκεῖ μᾶλλον εἶναι ψῦχος διὰ τὸ πεπέφθαι τὰ σιτία; κενώτεροι δὲ ὄντες δυσριγότεροι. σημεῖον δὲ τὸ μετὰ τοὺς ἐμέτους μάλιστα ῥιγοῦν.

Διὰ τί πονοῦσιν, ὅταν ῥιγῶντας πρὸς τὸ πῦρ φέρωσιν· 18
ὅταν δὲ κατὰ μικρὸν χλιαίνωσιν, οὔ; ἢ ὅτι ὅλως ἐκ τῶν ἐναν-

2. τοῦτον Y^a. ‖ 3. γενομένου C^a. ‖ 4. ἡ] εἰ Y^a. ‖ ἔκχυσις $X^a Y^a$. ‖ 5. γενομένης C^a. ‖ 12. συστέλλοντος C^a. ‖ 17. φθαρέντος $C^a X^a Y^a$. ‖ 21. ἀφέντων C^a. ‖ 26. alterum τὸ om $C^a X^a Y^a$. ‖ 27. διὰ τὸ τὴν Y^a. ‖ 30. γὰρ om $C^a X^a Y^a$. ‖ 32. τὰ ἐναντία om C^a. ‖ 34. τὴν φρίκην ποιεῖ X^a. ‖ 35. ἐντὸς C^a. ‖ 39. συσπάσωσι] σπάσωσι C^a.

4. οὐδὲ X^a. ‖ 8. πταίει. καὶ πότερον C^a. ‖ 10. ἡ X^a. ‖ 11. ῥυὲν C^a. ‖ 15. διότι C^a. ‖ 20. ἢ διότι om C^a. ‖ 22. ὅτι om C^a. ‖ 25. καὶ om $C^a X^a$. ‖ δὲ om C^a. ‖ 27. ὑπ. μὲν ψ. μᾶλλον C^a. ‖ 28. ὁ om $X^a Y^a$. ‖ 36. διὰ] ἢ διὰ X^a. ‖ 38. ῥιγᾶν $X^a Y^a$. ‖ 40. χλιαίνουσιν C^a. ‖ ὅτι om C^a.

τίων τοὐναντίον γινόμενον μεγάλην ποιεῖ τὴν μεταβολήν; ὥσπερ ἐπὶ τῶν δένδρων, εἰ μὲν κατὰ μικρὸν κάμπτοι τις, οὐκ ἂν πονοῖ, εἰ δὲ σφοδρότερον καὶ μὴ κατὰ μικρόν, κλῶνται. εἰ οὖν τὸ ὅμοιον ὑπὸ τοῦ ὁμοίου ἀπαθές, τὸ δὲ θερμὸν τοῦ ῥιγῶντος εἴσω συνίσταται καὶ συνέρχεται, τὸ δὲ ὑγρὸν καταλείπεται καὶ τὸ ψυχρόν, τὸ δὲ ἐναντίον τοῦ ἐναντίου φθαρτικόν· ὥστε ἐὰν μὲν χλιαίνῃ, κατὰ μικρὸν ἐξέρχεται τὸ θερμὸν καὶ ἧττον πονεῖ, ἐὰν δὲ μὴ ἀναχλιάνῃ, προσάγει μᾶλλον.

19 Διὰ τί ψυχθέντες μᾶλλον ἀπὸ τῆς αὐτῆς θερμασίας καιόμεθα καὶ ἀλγοῦμεν; πότερον διὰ πυκνότητα στέγει ἡ σὰρξ τὸ προσπῖπτον θερμόν; διὸ μόλιβδος ἐρίου θερμότερος. ἢ βίαιος γίνεται τοῦ θερμοῦ ἡ δίοδος διὰ τὸ πεπηγέναι ὑπὸ τοῦ ψύχους τοὺς πόρους.

20 Διὰ τί αἱ ὀργιζόμενοι οὐ ῥιγῶσιν; ἢ ὅτι ἡ ὀργὴ τῇ δειλίᾳ ἐναντίον καὶ ὁ θυμός; ἔστι δὲ ἡ μὲν ὀργὴ ἀπὸ τοῦ πυρός· πολὺ γὰρ τὸ πῦρ κατέχοντες εἴσω χλιαίνονται. μάλιστα δ᾽ ἔστιν ἐπὶ τῶν παιδίων καταμαθεῖν. οἱ μὲν γὰρ ἄνδρες βλάπτονται, τὰ δὲ παιδία πρῶτον μὲν τὸ πνεῦμα πολὺ ἀναλαμβάνουσιν, εἶτα ἐρυθριῶσιν· πολὺ γὰρ εἴσω ὂν τὸ θερμὸν καὶ ἐξυγραῖνον ἐρυθριᾶν ποιεῖ, ἐπεὶ εἴ τις αὐτοῖς πολὺ τοῦ ψυχροῦ προσχέοι, παύσοιντ᾽ ἂν ὀργιζόμενοι· κατασβεσθείη γὰρ ἂν αὐτῶν τὸ θερμόν. οἱ δὲ δειλοὶ καὶ φοβούμενοι τοὐναντίον. ῥιγῶσί τε γὰρ καὶ ψυχροὶ καὶ ὠχροὶ γίνονται· ἐκλείπει γὰρ τὸ θερμὸν αὐτοῖς ἐκ τῶν ἐπιπολῆς τόπων.

21 Διὰ τί, ὅταν φρίζωμεν, αἱ τρίχες ὀρθαὶ ἵστανται; ἢ διὰ τὸ ἐν ὑγρῷ πεφυκέναι κατακεκλεῖσθαι; κρατεῖ γὰρ τοῦ ὑγροῦ τὸ βάθος τῆς τριχός. ἡ δὲ φρίκη γίνεται ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ, τὸ δὲ ψῦχος κατὰ φύσιν πήγνυσι τὸ θερμόν. ὅταν οὖν μεταβάλλῃ τὸ ὑγρόν, ἐξ οὗ πεφύκασιν αἱ τρίχες, καὶ παγῇ, μεταβάλλειν εἰκὸς καὶ τὰς τρίχας. εἰς μὲν οὖν τοὐναντίον εἰ μεταβάλλουσιν, ἢ ἐν ταὐτῷ μένουσιν, ἢ ἐπικρατήσει πάλιν ἡ θρὶξ τοῦ ὑγροῦ· οὐκ εἰκὸς δὲ πεπηγότος καὶ πεπυκνωμένου τοῦ ὑγροῦ τὴν τρίχα τῷ βάρει κρατεῖν. εἰ δὲ μηδαμόσε κεκλίσθαι δυνατὸν τὴν τρίχα τῷ τὸ ὑγρὸν πεπηγέναι, λείπεται ἑστάναι ὀρθήν. ἢ διότι ὑπὸ τῆς καταψύξεως τὸ θερμὸν εἰς τὸν ἐντὸς τόπον ἀθροίζεται, ἐκλείποντος δὲ ἐκ τῆς σαρκὸς τοῦ θερμοῦ συνίσταται μᾶλλον ἡ σάρξ, συναγομένης δὲ ὀρθότεραι αἱ τρίχες γίνονται, καθάπερ ἐάν τις εἰς τὴν γῆν ἐμπήξας κάρφος ἢ ἄλλο τι συντάττῃ καὶ πάντοθεν συνάγῃ τὴν γῆν, μᾶλλον ὀρθοῦται ἢ ἐὰν ἐᾷ μὴ συνεστηκυῖαν.

22 Διὰ τί οἱ ῥιγῶντες μάλιστα οὐ καθεύδουσιν; ἢ διότι ὁ ῥιγῶν μᾶλλον κατέχει τὸ πνεῦμα ἢ ἐκπνεῖ, ὁ δὲ καθεύδων ἐκπνεῖ ἢ εἰσπνεῖ; ἐναντίως οὖν ποιεῖ ἔχειν τὸ ῥῖγος τῷ καθεύδειν.

Θ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΥΠΩΠΙΑ ΚΑΙ ΟΥΛΑΣ ΚΑΙ ΜΩΛΩΠΑΣ.

Διὰ τί τοὺς μώλωπας κωλύει τὰ νεόδαρτα δέρματα προστιθέμενα, καὶ μάλιστα κριῶν, καὶ ᾠὰ ἐπικαταγνύμενα; ἢ ὅτι ἄμφω κωλύει τὴν ἄθροισιν τοῦ ὑγροῦ καὶ τὴν ἔπαρσιν; τὸ γὰρ ἀφηλκωμένον ἕλκει ἐπαίρεται διὰ τὴν θερμασίαν· τά τε δὴ ᾠὰ διὰ τὴν γλισχρότητα κατακολλῶντα κωλύει ἐπαίρεσθαι, καθάπερ καὶ τὰ καύματα, ὥσπερ καὶ ἡ κόλλα, καὶ τὰ δέρματα τῇ τε γλισχρότητι προσκολλᾶται, καὶ ἅμα τῇ θερμότητι συμπέττει καὶ παύει τὴν φλεγμασίαν· οὐδὲ γὰρ ἀφαιροῦσιν ἡμερῶν τινῶν. ἐξάγειν δὲ βούλονται τὴν φλεγμασίαν καὶ οἱ τῷ ἁλὶ καὶ τῷ ὄξει τρίβοντες.

2 Διὰ τί ἐν μὲν τῷ ἄλλῳ σώματι αἱ οὐλαὶ μέλαιναι, ἐν δὲ τῷ ὀφθαλμῷ λευκαί; ἢ ὅτι ἐναντίαν χρόαν ἡ οὐλὴ λαμβάνει τῇ πρότερον, ὥσπερ πᾶν τὸ νενοσηκός; ἐν τῷ μέλανι δὲ τοῦ ὀφθαλμοῦ τὰ ἕλκη. οὐ μὴν οὐδὲ ἐν τῷ σώματι μέλαιναι εὐθύς, ἀλλ᾽ ἐξ ἀρχῆς λευκαί, οὐδὲ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ ἀεὶ μέλαιναι, ἀλλ᾽ ἀποκαθίστανται τῷ χρόνῳ, ἢ ἁπλῶς ἢ εἰς τὸ μᾶλλον.

3 Διὰ τί ὁ νάρθηξ τὰ κύκλῳ τῆς πληγῆς ποιεῖ ἐρυθρά, τὸ δὲ μέσον λευκόν; πότερον ὅτι ἀποπιέζει τὸ αἷμα ἐκ τοῦ μέσου, καθὸ μάλιστα προσπίπτει περιφερὴς ὤν; ἢ ἔδει ἐπανιέναι διά γε τοῦτο πάλιν· ἀλλ᾽ αἵματος συνδρομὴ τὸ ἐρύθημά ἐστι, συνδρομὴ δ᾽ εἰς τὸν πληγέντα τόπον.

4 Διὰ τί τῷ μὲν νάρθηκι σφόδρα τυπτόμενον τὸ μέσον τῆς σαρκὸς λευκὸν γίνεται, τὸ δὲ κύκλῳ ἐρυθρόν, ξύλῳ δὲ ἐρυθρότερον τὸ μέσον; ἢ ὅτι ὁ μὲν νάρθηξ διὰ κουφότητα, ἐὰν σφόδρα πατάξῃ, τὸ ἐπιπολῆς διεσκέδασεν αἷμα, ὥστε ὅθεν μὲν ἐξέλιπε, λευκὸν φαίνεται, οὗ δὲ πλέον ἦλθεν, ἐρυθρότερον. οἰδησάσης δὲ τῆς πληγῆς, οὐ ταχέως ἀποκαθίσταται τὸ σκεδασθὲν αἷμα διὰ τὸ ὀλίγον τε εἶναι καὶ τὴν φορὰν εἰς τὸ πρόσαντες εἶναι· πλήθει γὰρ βιασθὲν δεῖ τὴν

3. πονεῖ X^a. ‖ 10. αὐτῆς om X^a. ‖ 12. μόλιβος Y^a. ‖ 22. προχέοι C^aX^a. ‖ 24. ῥιγοῦσί X^a. ‖ γὰρ om C^a. ‖ 30. μεταβάλῃ Y^a. ‖ 31. καὶ om X^a. ‖ 35. κεκλεῖσθαι $C^aX^aY^a$. ‖ δύναιτο X^a, δύναται τὸ C^aY^a. ‖ τῷ om C^a. ‖ τὸ om X^a. ‖ ὑγρῷ X^a.

2. συνάγει Y^a. ‖ 4. οὐ om C^aY^a. ‖ 9. μώλωπας] τραύματα K^aO^a. ‖ 11. κρεῶν X^a. ‖ ἐπικαταμιγνύμενα C^a. ‖ 13. τὴν om X^a. ‖ 15. κατακαύματα Y^a. ‖ 17. τῇ om C^a. ‖ 18. οὐδὲ — 19. φλεγμασίαν om C^a. ‖ 21. χρόαν om C^a. ‖ 23. οὐδὲ] δὲ X^a. ‖ ἐν om C^a. ‖ 25. ἡ X^a. ‖ 28. ἀποπιάζει Y^a. ‖ ἐκ] τὸ ἐκ C^a. ‖ 33. τὸ κύκλῳ δὲ Y^a, τὸ δὲ πέριξ pr X^a.

παρὰ φύσιν φορὰν ἐνεχθῆναι. διὰ δὲ τῶν σκληρῶν αἱ πληγαὶ διὰ τὸ βάρος καὶ τὴν ἰσχὺν θλῖψιν καὶ θλάσιν ποιοῦσιν. θλιβόμενον μὲν οὖν κοῖλον γίνεται, θλώμενον δὲ ἀραιόν· τομὴ γὰρ καὶ διαίρεσίς ἐστι μαλακὴ ἡ θλάσις. κοίλου δὲ καὶ ἀραιοῦ γενομένου τοῦ μέσου, φέρεται εἰς αὐτὸ ἐκ τῶν πέριξ ἐπιπολῆς αἷμα· κάτω τε γὰρ πέφυκε φέρεσθαι, καὶ εἰς τὰ ἀραιὰ τῷ εἴκειν αὐτά. ἀθροιζομένου δ' ἐνταῦθα εἰκότως τοῦ αἵματος τοῦτο μὲν ἐρυθραίνει, ἃ δὲ ἀπολείπει, λευκαίνει.

5 Διὰ τί αἱ οὐλαὶ μέλαιναι τῶν σπληνιώντων; ἢ ὅτι αἷμα διεφθαρμένον ἔχουσι διὰ τὴν ἐκ τοῦ σπληνὸς σύμμιξιν νοσώδους αἵματος καὶ ὑδαροῦς; ἡ μὲν οὖν οὐλὴ τὸ δέρμα λεπτὸν καὶ ἐπιπόλαιον ἴσχει· τὸ δὲ αἷμα, διὰ τὸ ὑδαρὲς καὶ θερμὸν εἶναι μέλαν ὄν, τοιαύτην ποιεῖ τὴν οὐλὴν διαφαινόμενον· καὶ δὴ πλεονάκις ἡ οὐλὴ ἐν τούτῳ γίνεται μελαντέρα. γίνεται δὲ διὰ ταὐτό· δι' ἀσθένειαν γὰρ τοῦ δέρματος καταψύχεται τὸ αἷμα, καὶ ἐξατμίζοντος τοῦ θερμοῦ γίνεται μελάντερον. ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς πρεσβύταις οἵ τε χρῶτες μελάντεροι γίνονται, καὶ αἱ οὐλαὶ αἱ συγγενεῖς μελάντεραι ἢ νέοις· οἷον ὑπώπιον γὰρ αὐτοῖς ἅπαν τὸ σῶμα οὐ διὰ λεπτότητα τοῦ δέρματος, ἀλλ' ὅτι τὸ θερμὸν ἐκλέλοιπεν.

6 Πότερον ὅσα τοῦ αὐτοῦ αἴτια, τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν εἰς τὸ ποιεῖν ἢ οὔ; λέγω δὲ οἷον ἐπεὶ τὰ ὑπώπια καὶ ὁ χαλκὸς ἐξαίρει καὶ ἡ ῥαφανὶς καὶ ὁ κύαμος διαμασώμενος καὶ ὁ πνεύμων καὶ ἡ ἄργιλος καὶ ἕτερ' ἄττα, τῇ αὐτῇ δυνάμει, ἢ ὁ μὲν χαλκὸς τῷ ἰὸν εἶναι, τὸν δὲ ἰὸν φαρμακώδη, ὁ δὲ κύαμος καὶ ὁ πνεύμων καὶ ἡ ἄργιλος τῷ ἐπισπᾶν ἐφ' αὐτὰ διὰ μανότητα, ἄλλα δὲ δι' ἑτέρας αἰτίας; ἢ τὸ μὲν ἔσχατον ἐπὶ πάντων τῶν τοιούτων ταὐτό (πολλὰ γὰρ καὶ ἐναντία τούτοις, καθάπερ καὶ τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρόν), τὰ δὲ πρὸ τούτων οὐδὲν κωλύει ἕτερα.

7 Διὰ τί αἱ μὲν ἄλλαι οὐλαὶ μέλαιναι γίνονται, αἱ δὲ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ λευκαί; ἢ διότι μεταβάλλουσιν ἐν ᾧ ἂν ὦσι πρὸς τὰς χροιάς, ἐν δὲ τῷ ὀφθαλμῷ μέλανι ὄντι γίνονται, ὥστε ἀνάγκη λευκὰς γίνεσθαι.

8 Διὰ τί ἀλγεινοτέρα ἡ πληγὴ τοῦ νάρθηκος ἢ ἐνίων σκληροτέρων, ἐάν τις κατὰ λόγον σκοπῇ τύπτων; εὐλογώτερον γὰρ τὴν τοῦ σκληροτέρου εἶναι ἀλγεινοτέραν· μᾶλλον γὰρ τύπτει. ἢ ὅτι ἡ σὰρξ ἀλγεῖ οὐ μόνον τυπτομένη ἀλλὰ καὶ τύπτουσα; ὑπὸ μὲν οὖν τῶν σκληρῶν τύπτεται μόνον (ὑπείκει γὰρ διὰ τὴν σκληρότητα αὐτῶν), ὑπὸ δὲ τοῦ νάρθηκος ἄμφω αὐτῇ συμβαίνει, τύπτεσθαί τε καὶ διὰ κουφότητα τοῦ βάρους τύπτειν μὴ εἴκουσαν, ὥστε διπλασία γίνεται ἡ πληγή.

9 Διὰ τί ἡ θαψία καὶ ὁ κύαθος τὰ ὑπώπια παύει, ἡ μὲν ἀρχόμενα, ὁ δὲ ὕστερον, ἐναντία ὄντα; ὁ μὲν γὰρ κύαθος ψυχρός, ὥσπερ καὶ ὁ ποιητής φησι "ψυχρὸν δ' ἕλε χαλκὸν ὀδοῦσιν", ἡ δὲ θαψία θερμὸν καὶ καυστικόν. ἢ ὁ μὲν κύαθος ὥσπερ τοῖς μικροψυχοῦσι τὸ ὕδωρ; ἀπαντῶσα γὰρ ἡ ψύξις κωλύει ἐξιέναι τὸ θερμὸν ἐκ τοῦ αἵματος ἐξ ἐπιπολῆς διὰ τὴν πληγὴν συνδραμόντος, καὶ ὅταν ἐξέλθῃ τὸ θερμόν, πηγνυμένου. ὥσπερ γὰρ ἂν εἰ ἔξω ὂν πήγνυται, καὶ ἐγγὺς τοῦ ἔξω τὸ αἷμα, ὅταν ᾖ ὑπὸ τὸ δέρμα, κωλυθέντος διεξιέναι τοῦ θερμοῦ, διὰ τὴν ψυχρότητα τοῦ χαλκοῦ πήγνυται, ἀλλὰ πάλιν διαχεῖται καὶ ἐπανέρχεται ὅθεν συνέδραμεν. ἡ δὲ θαψία θερμὴ οὖσα τὸ αὐτὸ ποιεῖ· κωλύει γὰρ πήγνυσθαι θερμὴ οὖσα.

10 Διὰ τί τὰ ὑπώπια διαλύεται προσέχουσι τὰ χαλκᾶ, οἷον κυάθους καὶ τὰ τοιαῦτα; ἢ διότι ψυχρὸν ὁ χαλκός ἐστιν; κωλύει οὖν τὸ θερμὸν ἐξιέναι ἐκ τοῦ συνιόντος] αἵματος ὑπὸ τῆς πληγῆς, οὗ ἐξελθόντος ἐκ τοῦ ἐπιπολῆς γίνεται ὑπώπιον. διὸ καὶ ταχὺ δεῖ προστιθέναι πρὶν παγῆναι. καὶ ἡ θαψία δὲ μετὰ μέλιτος βοηθεῖ διὰ τὸ αὐτό· θερμὴ γὰρ οὖσα κωλύει ψύχεσθαι τὸ αἷμα.

11 Διὰ τί ποτε, ὅταν ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ πλεονάκις ἕλκος γένηται, ἡ οὐλὴ μέλαινα γίνεται; ἢ ὁπόταν γένηται ἕλκος, πᾶν ἀσθενές ἐστι τοῦτο, καὶ ὅσῳ ἂν πλεονάκις, τοσούτῳ μᾶλλον· τὸ δὲ ἀσθενὲς κατεψυγμένον καὶ ὑγρότητος πλῆρες; διὸ καὶ μέλαν φαίνεται, εἰ τὰ μεγάλα ἕλκη καὶ πολυχρόνια μελαίνας τὰς οὐλὰς ἴσχει. τὸ δὲ πολλάκις λαβεῖν ἕλκος οὐδὲν ἀλλ' ἢ πολὺν χρόνον ἔχειν ἐστὶν ἕλκος.

12 Διὰ τί ποτε πρὸς τὰ ὑπώπια τοὺς κυάθους προστιθέμεθα; ἢ διότι, ὅταν πληγῶμεν, ὁ τόπος καταψύχεται, τὸ δὲ θερμὸν ὑποχωρεῖ. προστιθέμενος οὖν ὁ κύαθος, ψυχροῦ ὄντος τοῦ χαλκοῦ, διακωλύει τὸ θερμὸν ἐκπορεύεσθαι.

13 Διὰ τί ἐν ταῖς οὐλαῖς οὐ γίνονται τρίχες; ἢ ὅτι οἱ πόροι ἐπιτυφλοῦνται ἐξ ὧν αἱ τρίχες, καὶ παραλλάττουσιν;

2. τὸ om $X^a Y^a$. ‖ 4. τομὴ] τὸ μὲν $C^a Y^a$. ‖ 5. καὶ om C^a. ‖ αὐτὸ τὸ ἐκ C^a. ‖ 6. τε om C^a. ‖ 12. οὖν om $C^a Y^a$. ‖ 13. αἷμα om $C^a X^a Y^a$. ‖ 19. αἱ alterum om X^a. ‖ 25. διαμασσώμενος $C^a X^a$. ‖ 26. ἄργιλλος C^a, ἄργηλος Y^a. ‖ ἄττα om C^a. ‖ 28. καὶ ἡ ἄργιλος om $C^a Y^a$. ‖ 29. ἑαυτὰ X^a. ‖ 33. αἱ δὲ ἐν] ἐν δὲ C^a. ‖ 37. ἢ om X^a.

2. ὑπείκει — 3. αὐτῶν om C^a. ‖ 7. ἡ μὲν] ὁ μὲν Y^a et pr X^a. ‖ 8. ὕστερον om C^a. ‖ 9. κύαθος om X^a. ‖ ὥστε $X^a Y^a$. ‖ 13. ἐπιπολῆς δὲ διὰ X^a. ‖ 22. συνόντος X^a. ‖ 29. εὐσθενές Y^a. ‖ 31. εἰ τὰ] εἶτα C^a. ‖ 32. μέλανας $C^a X^a Y^a$.

14 Διὰ τί οἴδημα καὶ πελιώματα λαμβάνουσιν αἱ πληγαί; ἢ διότι κατὰ τοῦτον τὸν τόπον διαςαλέντα τὰ ὑγρά, εἰς τοὺς πλησίον τόπους προσκόψαντα ἀποπάλλεται πάλιν καὶ τῇ κολλήσει ὑγρὸν συνήγαγεν; ἐὰν δὲ καὶ φλέβιά τινα ῥαγῇ, ὕφαιμος ἡ συνδρομὴ γίνεται.

I. ΕΠΙΤΟΜΗ ΦΥΣΙΚΩΝ.

Διὰ τί τὰ μὲν βήττει, τὰ δ' οὔ, οἷον ἄνθρωπος μὲν βήττει, βοῦς δὲ οὔ; πότερον τῷ εἰς ἄλλο τι τρέπεσθαι τοῖς πλείςοις ζῴοις τὸ περίττωμα, ἀνθρώπῳ δὲ δεῦρο; ἢ ὅτι ἐγκέφαλον πλεῖςον καὶ ὑγρότατον ἔχει ὁ ἄνθρωπος, ἡ δὲ βὴξ καταρρέοντος γίνεται φλέγματος.

2 Διὰ τί ἀνθρώπῳ μόνῳ τῶν ζῴων αἷμα ῥεῖ ἐκ τῶν μυκτήρων; ἢ ὅτι ἐγκέφαλον ἔχει πλεῖςον καὶ ὑγρότατον, ἀφ' οὗ αἱ φλέβες πληρούμεναι τοῦ περιττώματος διὰ τῶν πόρων προΐενται τὴν ῥύσιν; λεπτότερον γὰρ γίνεται τοῦ αἵματος τοῦ καθαροῦ τὸ νοσερόν, τοῦτο δέ ἐςι τὸ μιχθὲν τοῖς τοῦ ἐγκεφάλου περιττώμασι, καὶ ἔςι καθάπερ ἰχώρ.

3 Διὰ τί τῶν ζῴων τὰ μὲν ὑπὸ σάρκα, τὰ δὲ κατὰ σάρκα πίονά ἐςι, τὰ δὲ κατ' ἀμφότερα; ἢ ὅσων μὲν πυκνὴ ἡ σάρξ, μεταξὺ τοῦ δέρματος καὶ τῆς σαρκὸς συςέλλεται ἡ ἰκμὰς διὰ τὸ ταύτῃ εἶναι τὸ δέρμα ἀφεςὸς φύσει· ἣ πεττομένη γίνεται πιμελή. ὅσα δὲ ἀραιοτέραν ἔχει τὴν σάρκα τό τε δέρμα προεστός, κατὰ σάρκα πίονα γίνεται. τὰ δὲ ἀμφοτέρως ἔχοντα ἐπ' ἀμφότερα πιαίνεται.

4 Διὰ τί οἱ παῖδες καὶ αἱ γυναῖκες ἧττον ἔχουσι λεύκην τῶν ἀνδρῶν, καὶ τῶν μὲν γυναικῶν αἱ πρεσβύτιδες μᾶλλον; ἢ ὅτι ἡ λεύκη ἐςὶ πνεύματος ἔξοδος, ἔςι δὲ τὰ μὲν τῶν παίδων οὐκ εὔπνοα σώματα ἀλλὰ πυκνά, καὶ τὰ τῶν γυναικῶν ἧττον ἢ τὰ τῶν ἀνδρῶν· εἰς τὰ καταμήνια γὰρ τρέπεται· δηλοῖ δὲ ἡ λειότης τὴν πυκνότητα τῆς σαρκός. τὰ δὲ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν γραῶν εὔπνοα· μόνα γάρ, ὥσπερ τὰ παλαιὰ οἰκοδομήματα, διεςῶσαν ἔχει τὴν σύνθεσιν τῶν μορίων.

5 Διὰ τί ἄνθρωπος μόνον ἴσχει λεύκην; πότερον ὅτι λεπτοδερμότατον τῶν ζῴων ἐςίν, ἅμα δὲ καὶ πνευματωδέςερον; σημεῖον δέ, ὅτι ἡ λεύκη ἐν τοῖς λεπτοδερμοτάτοις μάλιςα καὶ πρῶτον γίνεται μέρεσιν. ἢ διὰ ταῦτά τε, καὶ ὅτι μόνον πολιοῦται τῶν ζῴων; ἐν γὰρ ταῖς λεύκαις πολιαὶ γίνονται αἱ τρίχες, ὥςε ἀδύνατον, ὅσα μὴ πολιοῦται, λεύκην ἴσχειν.

6 Διὰ τί αἶγες μὲν καὶ πρόβατα ἀμέλγονται πλεῖστον γάλα, οὐ μέγιςον σῶμα ἔχοντα, ἄνθρωπος δὲ καὶ βοῦς ἔλαττον ὡς κατὰ λόγον; πότερον ὅτι εἰς τὸ σῶμα ἀναλίσκεται, τοῖς δὲ ἄλλοις εἰς τὸ περίττωμα, τοῖς δὲ προβάτοις καὶ ταῖς αἰξὶ τὸ περιγινόμενον τοῦ περιττώματος γάλα γίνεται πᾶν; ἢ ὅτι πολυτοκώτερά ἐςι τῶν μεγάλων, ὥςε πλεῖον σπᾷ περίττωμα διὰ τὸ πλείω τρέφειν; ἢ δι' ἀσθένειαν τῶν σωμάτων πλεῖον περίττωμα γίνεται κύουσιν αὐτοῖς; τὸ δὲ γάλα γίνεται ἐκ τοῦ περιττώματος.

7 Διὰ τί τῶν ζῴων τὰ μέν, μεταβάλλοντα τὰ ὕδατα, μεταβάλλει τὰς χρόας καὶ ὅμοια γίνεται τοῖς ἐκεῖ, οἷον αἶγες, τὰ δὲ οὔ, οἷον ἄνθρωποι; καὶ ὅλως δὲ διὰ τί τὰ μὲν μεταβάλλει, τὰ δὲ οὔ, οἷον κόραξ οὐ μεταβάλλει; ἢ ὧν μὲν οὐ κρατεῖ ἡ φύσις τοῦ ὑγροῦ, ὥσπερ ἡ τῶν ὀρνέων (διὸ καὶ κύςιν οὐκ ἔχει), οὐ μεταβάλλει; καὶ διὰ τί οὐκ αὐτὰ ἀλλὰ τὰ ἔκγονα μεταβάλλει; ἢ ὅτι ἀσθενέςερα τὰ νέα τῶν γεννησάντων;

8 Διὰ τί τὰ ἄρσενα μείζω τῶν θηλειῶν ὡς ἐπίπαν ἐςίν; πότερον ὅτι θερμότερα, τοῦτο δὲ αὐξητικόν; ἢ ὅτι ὁλόκληρα, τὰ δὲ πεπήρωται; ἢ ὅτι τὰ μὲν ἐν πολλῷ χρόνῳ τελειοῦται, τὰ δὲ ἐν ὀλίγῳ;

9 Διὰ τί τὰ μὲν ταχυτόκα τῶν ζῴων ἐςί, τῶν δὲ πολυχρόνιος ἡ κύησις; ἢ ὅτι τὰ μακροβιώτερα βραδύτερον πέφυκε τελειοῦσθαι; ἔςι δὲ βραδυτόκα τὰ μακρόβια. οὐ μέντοι τὰ μάλιςα, οἷον ἵππος ἀνθρώπου βραδυτοκώτερον μέν, ὀλιγοχρονιώτερον δέ. τούτου δὲ αἴτιον ἡ σκληρότης τῶν ὑςερῶν· ὥσπερ γὰρ ἡ ξηρὰ γῆ οὐ ταχὺ ἐκτρέφει, οὕτω καὶ ἡ τοῦ ἵππου ὑςέρα.

10 Διὰ τί τοῖς ἄλλοις ζῴοις τὰ ἔκγονα μᾶλλον τὰς φύσεις ὁμοιοῦται ἢ τοῖς ἀνθρώποις; ἢ ὅτι ὁ μὲν ἄνθρωπος πολλαχῶς διατίθεται τὴν ψυχὴν κατὰ τὴν ὁμιλίαν, καθὼς δ' ἂν ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ διατεθῶσιν, οὕτω ποικίλλεται καὶ τὰ τικτόμενα. τὰ δὲ ἄλλα ζῷα τὰ μὲν πλεῖστα πρὸς αὐτὸ τοῦτό εἰσιν. ἔτι δὲ οὐ πληροῦται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ διὰ ταύτην τὴν ἐπιθυμίαν.

1. οἰδήματα K^a. ‖ πολυώματα X^a. ‖ 3. προσκόψοντα X^a. ‖ 4. ὑγρῶν Y^a, τῶν ὑγρῶν C^a. ‖ 7. ὅσα ἐν ἐπιτομῇ φυσικῶν x. ‖ 15. φλέγες X^a. ‖ 21. σὰρξ ὑπὸ σάρκα μετ. $C^aX^aY^a$. ‖ 22. ταύτην Y^a. ‖ τὸ δέρμα om $C^aX^aY^a$. ‖ ἀφεςὼς X^a, ἐφεςὼς C^a, ἐφεςὸς Y^a. ‖ 23. δεινοτέραν $C^aX^aY^a$. ‖ 24. προεςὼς C^aX^a. ‖ 28. ἡ om C^a. ‖ 31. τῶν σαρκῶν X^a. ‖ 32. καὶ τὰ τῶν X^a. ‖ 34. post μορίων C^a Y^a τὸ σῶμα. ‖ 35. ὁ ἄνθρωπος X^a.

4. ἀμελγόμενα C^a. ‖ 7. δὲ ante πρ. om X^a. ‖ 8. περιγενόμενον C^aX^a. ‖ 10. πλείω C^aY^a. ‖ 11. πλείω Y^a. ‖ 15. δὲ ante διὰ om C^a. ‖ 18. οὐ] οὔτε $C^aX^aY^a$. ‖ 19. αὐτὸ Y^a. ‖ 19 et 32. ἔγγονα C^aY^a. ‖ 21. ὡς] ὥσπερ C^a. ‖ 25. τῶν ζῴων τὰ μὲν ταχυτόκα C^a. ‖ 27. δὲ] δὲ τὰ C^a. ‖ 29. μὲν] μὲν μάλιςα X^a. ‖ 35. ὁ] ὅ τε X^aY^a. ‖ 36. καὶ τὰ] κατὰ X^a.

11 Διὰ τί οἱ λευκοὶ ἄνθρωποι καὶ ἵπποι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γλαυκοί; ἢ διότι τριῶν χρωμάτων ὄντων τοῖς ὄμμασι, μέλανος καὶ αἰγωποῦ καὶ γλαυκοῦ, τῷ τοῦ σώματος χρώματι καὶ τὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ χρῶμα ἀκολουθεῖ, τῦτο δέ ἐςι γλαυκότης.

12 Διὰ τίνα αἰτίαν οἱ νάνοι γίνονται; ἔτι δὲ μᾶλλον καθόλου, διὰ τί τὰ μὲν ὅλως μεγάλα, τὰ δὲ μικρά; εἶτα οὕτω σκεπτέον. δύο δὴ τὰ αἴτια· ἢ γὰρ ὁ τόπος ἢ ἡ τροφή. ὁ μὲν οὖν τόπος, ἐὰν ᾖ στενός, ἡ δὲ τροφή, ἐὰν ᾖ ὀλίγη, ὥσπερ καὶ ἤδη γεγενημένων πειρῶνται μικρὺς ποιεῖν, οἷον οἱ τὰ κυνίδια τρέφοντες ἐν τοῖς ὀρτυγοτροφείοις. ὅσοις μὲν οὖν ὁ τόπος αἴτιος, ὗτοι πυγμαῖοι γίνονται. τὰ μὲν γὰρ πλάτη καὶ τὰ μήκη ἔχοντες γίνονται κατὰ τὸ τῶν τεκόντων μέγεθος, μικροὶ δὲ ὅλως. τούτυ δὲ αἴτιον, ὅτι διὰ τὴν ςενότητα τοῦ τόπυ συγκλώμεναι αἱ εὐθεῖαι καμπύλαι γίνονται. ὥσπερ ὖν οἱ ἐπὶ τῶν καπηλείων γραφόμενοι μικροὶ μέν εἰσι, φαίνονται δ' ἔχοντες πλάτη καὶ βάθη, ὁμοίως συμβαίνει καὶ τοῖς πυγμαίοις. ὅσοι δὲ διὰ τροφῆς ἔνδειαν ἀτελεῖς γίνονται, ὗτοι καὶ παιδαριώδη τὰ μέλη ἔχοντες φαίνονται. καὶ ἐνίυς ἰδεῖν ἔςι μικροὺς μὲν σφόδρα, συμμέτρυς δέ, ὥσπερ τὰ Μελιταῖα κυνίδια. αἴτιον δὲ ὅτι ὐχ ὡς ὁ τόπος ἡ φύσις ποιεῖ.

13 Διὰ τί τῶν ζῴων τὰ μὲν ἐξ ἀλλήλων γίνεται, τὰ δ' ἔκ τινων συγκρινομένων ὁμοίως τῆς ἐξ ἀρχῆς γενέσεως αὐτοῖς ὑπαρξάσης; καθάπερ οἱ περὶ φύσεως λέγοντες λέγουσι καὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς γένεσιν τῶν ζῴων γενέσθαι, διὰ τὰς μεταβολὰς καὶ μετακινήσεις τῦ κόσμυ καὶ τῦ παντὸς ὗτω μεγάλας· καὶ νῦν εἴπερ μέλλει πάλιν ἔσεσθαι, τοιαύτας τινὰς ὑπάρξαι δεῖ κινήσεις; ἡ μὲν γὰρ ἀρχὴ παντὸς ἔργου μέγιςον· ἥμισυ γάρ· τὸ δὲ σπέρμα ἀρχή. τῶν μὲν οὖν μικρῶν ὅσα γίνεται μὴ ἐξ ἀλλήλων, αἴτιον τοιαῦτα γενέσθαι ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς ἐγεννήθησαν ἡ τῦ σπέρματος μικρότης· τῦ γὰρ ἐλάττονος καὶ ἡ ἀρχὴ ἐλάττων. ὥςε ἱκαναὶ καὶ αἱ τούτου μεταβολαὶ πρὸς τὸ γεννῆσαι αὐτῷ τὸ σπέρμα. ὅπερ συμβαίνει· γίνονται γὰρ ἐν ταῖς μεταβολαῖς μάλιςα. τοῖς δὲ μείζοσι μείζονος δεῖ καὶ μεταβολῆς.

14 Διὰ τί τὰ μὲν πολύτεκνα τῶν ζῴων, οἷον ὗς, κύων, λαγώς, τὰ δὲ οὔ, οἷον ἄνθρωπος, λέων; ἢ ὅτι τὰ πολλὰς μήτρας καὶ τύπους ἔχει, ἃς καὶ πίμπλασθαι θυμεῖ καὶ εἰς ἃ σχίζεται ἡ γονή, τὰ δὲ τὐναντίον.

Διὰ τί ἐλάχιςον διάστημα τῶν ὀμμάτων ὁ ἄνθ[...]πος ἔχει τῶν ζῴων κατὰ μέγεθος; ἢ διότι μάλιςα κ[...] φύσιν ἔχει τῶν ἄλλων, ἡ δὲ αἴσθησις φύσει τὸ ἔμ[...]σθεν· ἐφ' ὃ γὰρ ἡ κίνησις, τοῦτο δεῖ προορᾶν. ὅσῳ δ[...] ᾖ πλεῖον τὸ διάςημα τῶν ὀμμάτων, τοσούτῳ μᾶλλο[...] ὄψεις ἔσονται ἐν τῷ πλαγίῳ. εἰ ὖν ἔχειν δεῖ κατὰ [...]σιν, ὅτι ὀλίγιςον δεῖ τὸ διάςημα εἶναι· οὕτω γὰρ εἰ[...] πρόσθεν μάλιςα πορεύσεται. ἔτι δὲ τοῖς ἄλλοις ζῴοις, χεῖρας οὐκ ἔχυσιν, ἀναγκαῖον παρορᾶν εἰς τὰ πλά[...] διὸ πλεῖον διέςηκε τὰ ὄμματα αὐτῶν, καὶ μάλιςα προβάτων, διὰ τὸ μάλιςα ποιεῖσθαι τὴν πορείαν κύπτον[...]

Διὰ τί τὰ ἄλλα ζῷα τὰ μὲν οὐκ ἐξονειρώττει, τ[...] ὀλιγάκις; πότερον ὅτι οὐδὲν ὕπτιον κατάκειται, ἐξονειρ[...] δὲ ὐδὲν μὴ ὕπτιον; ἢ ὅτι ὐκ ἐνυπνιάζει τὰ ἄλλα ὁμο[...] δὲ ἐξονειρωγμὸς μετὰ φαντασίας γίνεται.

Διὰ τί τῶν ζῴων τὰ μὲν κινεῖ τὴν κεφαλήν, τὰ [...] οὐ κινεῖ; ἢ ὅτι ἔνια οὐκ ἔχει αὐχένα; διὸ ταῦτα οὐ [...] τὴν κεφαλήν.

Διὰ τί ἄνθρωπος πτάρνυται τῶν ζῴων μάλιςα; [...]τερον ὅτι τὺς πόρυς εὐρεῖς ἔχει δι' ὧν τὸ πνεῦμα καὶ ὁ[...] εἰσέρχεται; τούτοις γὰρ πνεύματος πληρυμένοις πτάρνυ[...] ὅτι δὲ εὐρεῖς, σημεῖον ὅτι ἥκιςα ὀσφραντικὸν τῶν ἀλ[...] ζῴων· ἀκριβέστεροι δὲ οἱ λεπτότεροι. εἰ οὖν εἰς μὲν [...] εὐρεῖς πλέον καὶ πλεονάκις εἰσέρχεται τὸ ὑγρόν, οὗ π[...]ματουμένου ὁ πταρμὸς γίνεται, τοιούτους δὲ μάλιςα [...] ζῴων οἱ ἄνθρωποι ἔχυσι, πλειςάκις ἂν πτάρνοιντο εἰκό[...] ἢ ὅτι ἐλάχιςοι κατὰ τὸ μῆκος οἱ μυκτῆρες, ὥςε τὸ [...]μανθὲν ὑγρὸν ταχὺ δύναται πνεῦμα γίνεσθαι. ἐν δὲ [...] ἄλλοις διὰ μῆκος καταψύχεται πρότερον.

Διὰ τί ἡ γλῶττα οὐδενὸς πιερὰ τῶν ζῴων; ἢ ὅτι [...]πῖον πυκνόν, ἡ δὲ γλῶττα ἀραιὰ φύσει ἐςίν, ὅπως [...] χυμοὺς γνωρίζῃ;

Διὰ τί τὰ θήλεα συντάσει οὐρεῖ, τὰ δὲ ἄρρενα [...] ἢ ὅτι πορρώτερόν ἐςιν ἡ κύσις ἡ τῶν θηλειῶν, καὶ εἰς βα[...] καὶ εἰς μῆκος; μεταξὺ γὰρ αὐτῶν ἡ μήτρα τῆς ἕδρας [...]

6. νάνοι C^a. ‖ 10. ᾖ om Y^a. ‖ καὶ ὥσπερ καὶ C^a. ‖ μικρῦ Y^a. ‖ 11. ὀρτυγοτροφίοις $C^a X^a$. ‖ 13. τὰ om $C^a Y^a$. ‖ 16. κα[...]λίων X^a. ‖ 18. τοὺς πυγμαίους X^a. ‖ ὅσοις Y^a. ‖ 27. κινήσεις C^a. ‖ 29. τινὰς om C^a. ‖ 31. ὅσα] καὶ ὅσα $X^a Y^a$. ‖ 32. ἐγενήθη[...] Y^a. ‖ 36. μείζοσι om X^a. ‖ καὶ om C^a.

1. λαγώς om C^a. ‖ 2. ἃς] ἴσους $C^a Y^a$. ‖ 7. δεῖ] δὲ $C^a Y^a$. ‖ 8. πλεῖςον C^a. ‖ ἔσονται αἱ ὄψεις C^a. ‖ 23. εὐχρεῖς C^a, εὐχ[...] Y^a. ‖ 24. πληρουμένοις πνεύματος C^a. ‖ 25. ὅτι post σημεῖον om C^a. ‖ 27. τὸ om $X^a Y^a$. ‖ πνευματυμένοις Y^a. ‖ 30. ἐλάχιςοι [...] Y^a. ‖ 31. γενέσθαι C^a. ‖ 37. ἡ alterum om C^a. ‖ 38. εἰς om $C^a Y^a$.

τῆς κύστεως. ὥςε δεῖται βίας πλείονος τὸ ἐκπεμπόμενον διά γε τὴν ἀπόςασιν τῆς μήτρας. βιάζεται δὲ συντεῖνον τῷ πνεύματι.

21 Διὰ τί τῶν ζῴων ὅσα μὴ πέτεται, πάντα ἀποβάλλει τὰς χειμερινὰς τρίχας, πλὴν ὑός; καὶ γὰρ κύων ἀποβάλλει καὶ βοῦς. ἢ ὅτι θερμότατον ἡ ὗς ἐςί, καὶ ἐκ θερμοῦ πεφύκασιν αἱ τρίχες αὐτῇ; τοιοῦτον γάρ ἐςι τὸ λιπαρόν. τῶν μὲν ὖν ἄλλων ἢ διὰ τὸ ἀποψύχεσθαι τὸ ὑγρὸν ἀποπίπτουσιν, ἢ πέττειν τροφὴν οὐ δυναμένης τῆς οἰκείας θερμότητος, ἢ διὰ τὸ μηδὲν πάσχειν τὴν ὑγρότητα τὴν ἐν αὐτῇ, διὰ τὸ πέττεσθαι καλῶς τὴν τροφήν, ὐκ ἀποβάλλει τὰς τρίχας. ὁπότε γὰρ ἡ αἰτία τῆς ἀποβολῆς ἐςίν, ἱκανὴ ἡ πιότης κωλῦσαι. πρόβατα δὲ καὶ ἄνθρωποι διὰ πλῆθος καὶ πυκνότητα τῆς τριχὸς ἀπαθῆ ἐςίν· οὐ γὰρ διικνεῖται ἡ ψύξις εἰς βάθος, ὥςε πῆξαι τὴν ὑγρότητα ἢ πέψαι κωλῦσαι τὴν θερμότητα.

22 Διὰ τί τῶν μὲν προβάτων μαλακώτεραι αἱ τρίχες ἀναφύονται τιλλόμεναι, τῶν δὲ ἀνθρώπων σκληρότεραι; ἢ ὅτι τῶν μὲν προβάτων ἐκ τῆ ἐπιπολῆς πεφύκασιν; διὸ καὶ ἀλύπως ἐκσπῶνται, μενούσης τῆς ἀρχῆς τῆς τροφῆς ἀδιαφθόρου, ἥ ἐςιν ἐν σαρκί. τὰ μὲν οὖν περιττώματα ἀνοιχθέντων ἐξατμίζει μᾶλλον, τὸ δὲ ἔριον σαρκὸς οἰκείαν τροφὴν λαμβάνει· σὰρξ δὲ μαλακοῖς καὶ γλυκέσι τρέφεται. αἱ δὲ τῶν ἀνθρώπων τρίχες ἐκ βάθυς πεφυκυῖαι βίᾳ καὶ μετ᾽ ἀλγηδόνος ἐκσπῶνται. δῆλον δέ· ἐπισπῶνται γὰρ αἷμα. τραυματιζομένου ὖν τῦ τόπου συμβαίνει αὐτὸν καὶ οὐλοῦσθαι. διὸ τέλος μὲν συμβαίνει γίνεσθαι τοῖς τιλλομένοις· ἕως δ᾽ ἂν ἀνίωσι τρίχες, σκληρὰς ἀνιέναι διὰ τὸ τὴν μὲν τροφώδη τῆς σαρκὸς ἐκλελοιπέναι πᾶσαν τροφήν, ἐκ περιττωμάτων δ᾽ αὐτὰς γίνεσθαι. σημεῖον δέ· τῶν μὲν γὰρ πρὸς μεσημβρίαν πάντων σκληραί εἰσιν αἱ τρίχες διὰ τὸ τὸ ἐκτὸς θερμὸν εἰς βάθος διικνούμενον ἐξατμίζειν τὴν εὔπεπτον τροφήν, τῶν δὲ ὑπὸ τὰς ἄρκτους μαλακαί· τούτοις γὰρ ἐπιπολῆς μᾶλλόν ἐςι τό θ᾽ αἷμα καὶ οἱ γλυκεῖς χυμοί· διὸ καὶ εὔχροοί εἰσιν.

23 Διὰ τί αἱ μὲν τῶν προβάτων τρίχες ὅσῳ ἂν μακρότεραι ὦσι, σκληρότεραι γίνονται, αἱ δὲ τῶν ἀνθρώπων μαλακώτεραι; ἢ ὅτι αἱ τῶν προβάτων, οἷαν εἴρηται τροφὴν ἔχουσαι, μακρὰν τῆς ἀρχῆς ἀπαρτώμεναι ἀτροφώτεραί εἰσι, καὶ ῥᾳδίως ἐξ αὐτῶν ἐξατμίζεται ὑπὸ τοῦ θερμοῦ ἡ ἐνυπάρχουσα τροφὴ δι᾽ εὐπεψίαν; ξηραινόμεναι δὲ ξηρότεραι γίνονται· τὸ γὰρ ὑγρὸν μαλακόν. αἱ δὲ τῶν ἀνθρώπων ἐλάττω μέν, μᾶλλον δὲ τῆς ἀρχῆς. πέττεται δὲ αὐταῖς μᾶλλον διὰ τὸ ἐλάττω εἶναι· πεττομένη δὲ μαλακωτέραν ποιεῖ τὴν τρίχα· πάντα γὰρ τὰ πεπεμμένα τῶν ἀπέπτων μαλακώτερά ἐστιν. ἐκ περιττώματος γὰρ πλείςου ἡ τῦ ἀνθρώπου θρὶξ ἢ ἡ τοῦ προβάτου. σημεῖον δέ· τὰ γὰρ νέα πρόβατα τῶν παλαιῶν μαλακώτερα ἔχει τὰ ἔρια.

24 Διὰ τί οἱ ἄνθρωποι καὶ οἱ ὄρνιθες οἱ δασεῖς λάγνοι εἰσίν; ἢ ὅτι θερμοὶ καὶ ὑγροὶ τὴν φύσιν εἰσί, δεῖ δὲ ἀμφοῖν πρὸς τὴν ὀχείαν. τὸ μὲν γὰρ θερμὸν ἐκκρίνει, τὸ δὲ ὑγρὸν ἐκκρίνεται. διὰ τὸ αὐτὸ δὲ καὶ οἱ χωλοὶ ἄνδρες· ἡ γὰρ τροφὴ αὐτοῖς ὀλίγη μὲν κάτω ἀφικνεῖται διὰ τὴν ἀναπηρίαν τῶν σκελῶν, εἰς δὲ τὸν ἐπάνω τόπον ἔρχεται πολλή, καὶ εἰς σπέρμα συγκρίνεται.

25 Διὰ τί ὁ ἄνθρωπος χαίτην οὐκ ἔχει; ἢ διότι πώγωνα ἔχει, ὥςε ἡ ἐκεῖ ἀπελθῦσα τροφὴ τῆς τοιαύτης περιττώσεως εἰς τὰς σιαγόνας ἔρχεται;

26 Διὰ τί πάντα τὰ ζῷα ἀρτίους τὺς πόδας ἔχει; ἢ ὅτι ὐκ ἐνδέχεται κινεῖσθαι μὴ ἑςηκότος τινός, ἂν μὴ ἅλληται; ἐπεὶ τοίνυν ἐκ δυοῖν τινοῖν κίνησιν ἀνάγκη τῇ πορείᾳ εἶναι, ἔκ τε κινήσεως καὶ ςάσεως, ταῦτα δὲ δύο, καὶ ἄρτια ἤδη. καὶ τετράποδα, διότι πλείυς· τὺς μὲν γὰρ δύο κινεῖ, οἱ δὲ δύο ἑςήκασιν. καὶ οἱ ἕξ· καὶ τὰ ἄλλα δὲ δύο ἔτι· τύτων δὲ τὸ μὲν κινεῖται, τὸ δὲ ἕςηκεν.

27 Διὰ τί τοῖς μὲν ἵπποις καὶ τοῖς ὄνοις ἐκ τῶν οὐλῶν φύονται τρίχες, τοῖς δὲ ἀνθρώποις ὔ; ἢ διότι τοῖς μὲν ἄλλοις ζῴοις ἐςὶ τὸ δέρμα μέρος τῆς σαρκός, ἀνθρώπῳ δὲ καθάπερ πάθος σαρκός; δοκεῖ γὰρ αὐτῆς τὸ ἐπιπολῆς καταψυχόμενον ςερεώτερον γίνεσθαι, καθάπερ τῶν ἑφθῶν ἀλεύρων αἱ γραῖαι καλύμεναι. ἐπεὶ ὖν κἀκεῖναί εἰσιν ἄλευρον ἑφθόν, καὶ τὸ τοῦ ἀνθρώπυ καλύμενον δέρμα σὰρξ ἂν εἴη. τραυματισθέντος δὲ ἢ τριβέντος ἀνθρώπου μὲν τὴν σάρκα συμβαίνει πυκνῦσθαι· διὸ ἠλλοιωμένης τῆς ἐπιπολῆς σαρκὸς οὐ τὴν αὐτὴν φύσιν λαμβάνει τὰ τραύματα ἥπερ καὶ ἐκ γενετῆς· ἀλλοιωθείσης δ᾽ αὐτῆς μὴ γίνεσθαι ἔτι τὸ ἐξ αὐτῆς ὐθὲν ἄτοπον, καθάπερ καὶ ἐκ τῶν ἀλωπεκιῶν καλυμένων· καὶ γὰρ αὗται τῆς ἐπιπολῆς σαρκὸς φθοραὶ καὶ ἀλλοιώσεις εἰσίν. τῶν δὲ ὑποζυγίων τριβέντων καὶ ὑγιαζο-

4. πέττεται C^a. ‖ 6. ὁ C^aX^a. ‖ 7. αὐτῷ C^aX^a. ‖ 9. ἢ διαπέττειν C^a. ‖ 11. αὐτῇ διαπέττεσθαι C^a. ‖ 16. κωλύει C^a. ‖ 20. τῆς τροφῆς om C^a. ‖ 21. ἀδιαφόρου X^a. ‖ 32. alterum τὸ om C^aX^a. ‖ 33. ἐξετάζειν C^aY^a.

6. τῶν om C^a. ‖ 14. κάτω μὲν $C^aX^aY^a$. ‖ 15. ἀπειρίαν X^a. ‖ 29. καθάπερ τὸ πάθος X^a. ‖ 30. αὐτοῖς C^aX^a. ‖ 32. γραῖαι] ἀγρίαι $C^aX^aY^a$. ‖ 36. καὶ om C^a. ‖ 37. ἀλλ. μὴ γίνεσθαι δ᾽ αὐτὴν ἔτι X^a.

μένων πάλιν ἀναπληρῦται τὰ νενοσηκότα μέρη τῦ σώματος τῶν αὐτῶν μέν, ἀσθενεςέρων δ' ἢ ἐξ ἀρχῆς ἦν. ἐπεὶ δ' ἐςὶ καὶ τὸ δέρμα μέρος αὐτῶν, γίνοιντό τε ἂν καὶ φύοιντο τρίχες (ἐκ δέρματος γὰρ φύονται τρίχες), λευκαὶ δὲ φύονται διὰ τὸ τὸ δέρμα ἀσθενέςερον γεγονέναι τοῦ ἐξ ἀρχῆς, καὶ τὴν λευκὴν ἀσθενεςάτην εἶναι τρίχα.

28 Διὰ τί ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις ζῴοις διαμένει ὁμοίως τὰ δίδυμα θήλεα καὶ ἄρρενα ὄντα, ἐν δὲ τοῖς ἀνθρώποις ῦ; ἢ διότι τῦτῳ ἀσθενῆ μάλιςα τὰ δίδυμα· μονοτόκον γάρ ἐςιν. ἐν δὲ τοῖς διδύμοις παρὰ φύσιν τὸ θῆλυ γίνεσθαι καὶ ἄρρεν, ὥςε ὃ μάλιςά ἐςι παρὰ φύσιν, τῦτο καὶ ἀσθενέςατον.

29 Διὰ τί τοῖς μὲν ἵπποις καὶ τοῖς ὄνοις ἐκ τῶν οὐλῶν φύονται τρίχες, τοῖς δὲ ἀνθρώποις ῦ; ἢ διότι ἡ ὐλὴ κωλύει διὰ τὴν πύκνωσιν ἢ διὰ τὸ φθείρειν τὴν τροφήν; τοῖς μὲν οὖν ἀνθρώποις παντελῶς κωλύει διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς τριχός, τοῖς δὲ ἵπποις ὐκ ἐκώλυσε, διέφθειρε δέ.

30 Διὰ τί τοῖς ζῴοις ἄρτιοι πόδες; ἢ ὅτι παντὸς μὲν τοῦ κινουμένου ἀνάγκη τι ἠρεμεῖν, συνέβαινε δὲ περιττῶν ὄντων μὴ γίνεσθαι τοῦτο· ὅπερ κατὰ τὴν ἀντιςοιχίαν τῶν ποδῶν ἦν ἡ κίνησις.

31 Διὰ τί ἐλάττω χρόνον τὰ ζῷα καθεύδει ἢ ἐγρήγορεν, οὐ συνεχῶς δέ; ἢ διὰ τὸ μὴ ἅμα πᾶσαν πέττεσθαι τὴν περίττωσιν; ἀλλ' ὅταν τι πεφθῇ, κυφισθὲν διεγείρεται. καὶ πλεονάκις δ' ἐγείρονται, ὅσοις ψυχρὸς ὁ τόπος ὁ πέττων ἐςὶ τὴν περίττωσιν· ταχὺ γὰρ παύεται καὶ πολλάκις, ἡ δὲ διάπαυσις ἔγερσίς ἐστιν. ἡδὺ δέ, οὐδὲ εἰκός, διὰ τὸ ἀνάπαυσιν εἶναι φαίνεται. ἀλλ' οὐδ' ἐνταῦθα πλείω χρόνον ἡ ἀνάπαυσις γίνεται τῶν κατὰ φύσιν ἔργων· ὐδ' εἰ τὸ ἐσθίειν ἥδιον τῦ μή, ὅμως πλείω χρόνον ἐσθίυσιν ἢ ἀσιτῦσιν.

32 Διὰ τί τῶν ζῴων τὰ μὲν εὐθὺς ἀκολουθεῖ τοῖς γεννήσασι, τὰ δ' ὀψέ, οἷον ἄνθρωπος, ἢ μόλις, ἢ οὐδέποτε; ἢ διότι τὰ μὲν ταχὺ ἀπολαμβάνει τὸ γνωρίζειν, τὰ δ' ὀψέ; καὶ τὰ μὲν ἀναίσθητα τῦ ὠφελῦντος, τὰ δὲ ἔχει αἴσθησιν. ὅσα μὲν οὖν ἄμφω ἔχει ταῦτα (λέγω δ' οἷον καὶ αἴσθησιν τῦ ὠφελῦντος καὶ ἐπιτέλεσιν τῦ σώματος), ἀκολυθεῖ, τὰ δὲ μὴ ἄμφω οὐ ποιεῖ τοῦτο· δεῖ γὰρ δύνασθαι καὶ διαισθάνεσθαι.

33 Διὰ τί λεύκη οὐ γίνεται τοῖς ἄλλοις ζῴοις; πότερον ὅτι τοῖς μὲν ἄλλοις νόσημα, τοῖς δὲ ἀνθρώποις γίνεται διάλευκα τὰ δέρματα καὶ αἱ τρίχες αὐτῶν; ἀλλ' ὅμως ἀ ρήσειεν ἄν τις διὰ τί ὕστερον οὐ γίνεται ἀλλ' ἐκ γενετῆ ποικιλία. ἢ ὅτι τὰ δέρματα τῶν ἄλλων ζῴων σκληρά, θρωπος δὲ φύσει λεπτοδερμότατον; ἡ δὲ λεύκη πνεύμα ἐστιν ἔκκρισις, ὃ κωλύεται διὰ τὴν πυκνότητα ἐξιέναι ἄλλοις ζῴοις τῦ δέρματος.

Διὰ τί ἐν μὲν τῇ λεύκῃ πολιαὶ γίνονται, ὅπυ δὲ λιαί, ὐκ ἀεὶ λεύκη; ἢ διότι αἱ τρίχες ἐκ τῦ δέρματος εἰ ἡ δὲ πολιὰ ὥσπερ σαπρότης τις τῶν τριχῶν ἐςίν. ὅταν ὐν τὸ δέρμα κάμνῃ, ἀνάγκη καὶ τὴν τρίχα ἐξ ἐκείνυ ῦ κάμνειν· ὅταν δὲ ἡ θρίξ, ὐκ ἀνάγκη τὸ δέρμα.

Διὰ τί τῶν ζῴων τὰ μὲν χαλεπά ἐςι μετὰ τὸν τό οἷον κύων καὶ ὗς, τὰ δὲ ὐδὲν ἐπιδήλως, οἷον γυνή, πρό τον; ἢ ὅτι ὅσα μὲν περιττωματικὰ πραέα; ἀπέρχεται ἐν τῷ τόκῳ τὰ λυποῦντα. τούτοις δὲ ἀπὸ τῶν εὖ ἐχόν γίνεται ἡ ἀφαίρεσις, ὥςε ἡ ἰσχνότης ποιεῖ διὰ τὴν ἕξιν ὀργήν, ὥσπερ καὶ αἱ ἀλεκτορίδες ὑ τεκῦσαι χαλεπαί, ἀ ἐπῳάζυσαι, διὰ τὴν ἀσιτίαν.

Διὰ τί οἱ εὐνῦχοι τὰ μὲν ἄλλα εἰς τὸ θῆλυ διαφ ρόμενοι μεταβάλλυσι· καὶ γὰρ φωνὴν θηλυκὴν ἴσχυσι ὀξύτητα καὶ ἀναρθρίαν, καὶ ὕτω σφόδρα μεταπίπτυσ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ζῴοις τὰ ἐκτεμνόμενα. ἐναντίως ταῦροι καὶ οἱ κριοὶ τὰ κέρατα ἴσχυσι, διότι καὶ τὰ θή ἐναντίως αὐτῶν ἔχει. διὸ οἱ μὲν μείζω ἐκτεμνόμενοι ἴσ σιν, οἱ δὲ ἐλάττω. τὸ δὲ μέγεθος μόνον οἱ εὐνῦχοι εἰ ἄρρεν μεταβάλλυσιν· μείζυς γὰρ γίνονται. ἔςι δὲ τῦτ ἄρρενος· τὰ γὰρ θήλεα ἐλάττω ἐστὶ τῶν ἀρρένων. ἢ τῦτο εἰς τὸ ἄρρεν, ἀλλ' εἰς τὸ θῆλυ; ὐ γὰρ εἰς πᾶν τὸ γεθος, ἀλλ' εἰς τὸ μῆκος μόνον, τὸ δὲ ἄρρεν καὶ εἰς π τος καὶ εἰς βάθος· τότε γὰρ τετελείωται. ἔτι δὲ ὡς τὸ θῆλυ πρὸς τὸ ἄρρεν, οὕτως αὐτοῦ τοῦ θήλεος ἡ παρθ πρὸς τὴν γυναῖκα· ἡ μὲν γὰρ ἤδη γενναία, ἡ δὲ ὔ. εἰς τύτων ὖν μεταβάλλει· ἐπὶ μῆκος γὰρ ταύταις ἡ αὔξη διὸ καὶ Ὅμηρος εὖ τὸ "μῆκος δ' ἔπορ' Ἄρτεμις ἁγνή," διὰ τὴν παρθενίαν, ὃ εἶχε, δυναμένης δῦναι. οὔκουν εἰς ἄρρεν κατὰ τὸ μέγεθος μεταβάλλει. ὐ γὰρ εἰς τὸ τέλ μεταβάλλει. οἱ δὲ εὐνοῦχοι εἰς μέγεθος τὸ μῆκος ἐπ δόασιν.

Διὰ τί οἱ εὐνοῦχοι ἢ ὅλως ὐκ ἴσχυσιν ἢ ἧττον ἰξ

1. μέλη C^a. ‖ 4. ἐκ — τρίχες om C^a. ‖ 5. alterum τὸ om C^a. ‖ 6. ἀσθένειαν C^a. ‖ 8. θήλεα καὶ ἄρσενα ὄντα X^a, θήλεος ἄρσενος ὄντος Y^a. ‖ 9. τύτων C^a, om X^a. ‖ 11. ἀσθενέςερον C^a. ‖ 24. ἐγείρεται X^a. ‖ 27. φαίνεσθαι X^a. ‖ ἡ ἀνάπαυσις — 29. χρ om C^a. ‖ 30. γεννήμασι $X^a Y^a$. ‖ 32. τὸ] τοῦτο X^a. ‖ 34. ἔχει ἄμφω X^a. ‖ 39. ἀνθρώποις οὐ γίνεται X^a.

3. τῶν] αὐτῶν τῶν X^a. ‖ ζῴων om C^a. ‖ 7. γίνεται C^a. ‖ 9. σαπρότης ὥσπερ πολιά $C^a X^a Y^a$. ‖ 10. ὖσαν om X^a. ‖ 12. om C^a. ‖ 13. οἷον — ἐπιδήλως om C^a. ‖ δὲ om X^a. ‖ 15. τούτοις] ὅσοις $X^a Y^a$, quorum X^a in margine ἴσως λείπει ταῦτα λεπά. ‖ 21. ὀξύτητα] ἀμορφίαν X^a. ‖ 25. ἐλάττω ἀνίσχυροί εἰσι. τὸ $X^a Y^a$. ‖ 34. εὖ τὸ] εὖτε X^a.

ἢ ὅτι μεταβάλλυσι τὴν φύσιν ἐν τῇ ἐκτμήσει εἰς τὰ ἄγονα; τοιαῦτα δὲ παῖς καὶ γυνή, ὧν ὑδέτερον ἴσχει ἰξίας, εἰ μή τι σπάνιον γυνή.

38 Διὰ τί μᾶλλον ἄνθρωπος πολλὰς φωνὰς ἀφίησι, τὰ δὲ ἄλλα μίαν, ἀδιάφορα ὄντα τῷ εἴδει; καὶ τῦ ἀνθρώπου μία φωνή, ἀλλὰ διάλεκτοι πολλαί.

39 Διὰ τί δὲ αὐτὴ ἄλλη, τοῖς δὲ ἄλλοις ὔ; ἢ ὅτι οἱ μὲν ἄνθρωποι γράμματα πολλὰ φθέγγονται, τῶν δὲ ἄλλων τὰ μὲν ὐδέν, ἔνια δὲ δύο ἢ τρία τῶν ἀφώνων; ταῦτα δὲ ποιεῖ μετὰ τῶν φωνηέντων τὴν διάλεκτον. ἔςι δὲ ὁ λόγος οὐ τὸ τῇ φωνῇ σημαίνειν, ἀλλὰ τοῖς πάθεσιν αὐτῆς, καὶ μὴ ὅτι ἀλγεῖν χαίρει. τὰ δὲ γράμματα πάθη ἐστὶ τῆς φωνῆς. ὁμοίως δὲ οἵ τε παῖδες καὶ τὰ θηρία δηλῦσιν· οὐ γάρ πω ὐδὲ τὰ παιδία φθέγγονται τὰ γράμματα.

40 Διὰ τί μόνον τῶν ζῴων ἄνθρωπος γίνεται ἰσχνόφωνον; πότερον ὅτι καὶ ἐνεόν, ἡ δὲ ἰσχνοφωνία ἐνεότης ἐςίν; ἀλλὰ δὴ καὶ ὐδ' ὅλως πεπλήρωται τῦτο τὸ μόριον. ἢ ὅτι κοινωνεῖ μᾶλλον λόγυ, τὰ δ' ἄλλα φωνῆς; ἔςι δὲ ἡ ἰσχνοφωνία ὐ κατὰ τὸ ὄνομα ἓν ἢ ὐ συνεχῶς διεξιέναι.

41 Διὰ τί ἄνθρωπος γίνεται ἐκ γενετῆς χωλὸς μάλιστα τῶν ἄλλων ζῴων; πότερον ὅτι ἰσχυρὰ τῶν ἄλλων ἐςὶ σκέλη τῶν ζῴων; ὀςώδη γὰρ καὶ νευρώδη καὶ τετράποδα καὶ ὄρνιθες ἔχυσιν, οἱ δὲ ἄνθρωποι σαρκώδη· διὰ τὴν ἁπαλότητα ὖν θᾶττον πηρῦνται ἐν τῇ κινήσει. ἢ διότι μόνον τῶν ζῴων πολλὺς ἔχει χρόνυς τῆς γενέσεως; καὶ γὰρ ἑπτάμηνα καὶ ὀκτάμηνα καὶ δεκάμηνα γίνεται. τοῖς δ' ἄλλοις εἷς χρόνος τῆς τελειώσεως γέγονεν ὐ διατρίψας· τοῖς δ' ἀνθρώποις πολὺς ὁ χρόνος γίνεται τῆς ἐν πλήθει διατριβῆς, ὥςε κινυμένων διὰ τὸ ἁπαλὰ εἶναι καὶ θραύεται τὰ ἀκρωτήρια ἐν τῷ πλείονι χρόνῳ πλείω.

42 Διὰ τί οἱ εὐνοῦχοι ἑλκώδεις τὰς κνήμας ἴσχουσι καὶ σαπράς; πότερον ὅτι καὶ αἱ γυναῖκες, οἱ δ' εὐνῦχοι γυναικικοί; ἢ τῦτο μὲν συμβέβηκεν, αἴτιον δὲ καὶ ταῖς γυναιξὶν ὅτι ἡ θερμότης κάτω ὁρμᾷ. δηλοῖ δὲ τὰ γυναικεῖα. διὸ ὔτε οἱ εὐνοῦχοι οὔτε γυναῖκες δασεῖς γίνονται, διὰ πολλὴν ὑγρότητα.

43 Διὰ τί τῶν ζῴων ὐθὲν λιθιᾷ ἀλλ' ἢ ἄνθρωπος; ἢ ὅτι τῶν μὲν ὑποζυγίων καὶ τῶν πολυωνύχων οἱ πόροι τῆς κύςεως εὐρεῖς εἰσίν; ὅσα δὲ μὴ τὸ πρῶτον, ὕςερον δὲ ζῳοτοκεῖ ἐν αὐτοῖς, οἷον ἔνιοι τῶν ἰχθύων, τούτων δὲ οὐδὲν κύςιν ἔχει, ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν αὐτοῖς ἡ τοιαύτη συνθλίβεται ὑπόςασις, οἷον καὶ τοῖς ὄρνισιν, ὥςε ταχὺ καὶ διεξέρχεται κατὰ τὴν ἕδραν. ὁ δὲ ἄνθρωπος κύστιν τε ἔχει καὶ στενὸν τὸν καυλὸν ὡς κατὰ μέγεθος. διὰ μὲν ὖν τὸ ἔχειν τῦτο τὸ μόριον συνθλίβεται τὸ γεῶδες εἰς τὴν κύςιν (διὸ καὶ χρώζονται αἱ ἀμίδες ὑπ' αὐτῦ), διὰ δὲ τὴν θερμότητα τῦ τόπυ συμπέττεται καὶ παχύνεται μᾶλλον, ἐμμένει δὲ καὶ αὔξάνεται διὰ τὴν ςενότητα τῦ ὐρητῆρος· ὐ γὰρ δυνάμενα τὰ γεώδη ὑποστήματα ῥᾳδίως ὑπεξιέναι, πρὸς ἄλληλα ὑποςρεφόμενα λίθος γίνεται.

44 Διὰ τί ὐκ ἐρεύγεται τὰ ὑποζύγια, ὐδὲ οἱ βόες καὶ τὰ κερατοφόρα, οὐδὲ οἱ ὄρνιθες; ἢ διὰ ξηρότητα τῆς κοιλίας; ταχὺ γὰρ ἀναλίσκεται τὸ ὑγρὸν καὶ διηθεῖται· ἐμμένοντος δὲ καὶ πνευματυμένυ γίνεται ὁ ἐρευγμός. τοῖς δὲ λοφύροις διὰ μῆκος τοῦ αὐχένος εἰς τὸ κάτω ὁρμᾷ τὸ πνεῦμα, διὸ καὶ ἀποψοφῦσι μάλιςα. οἱ ὄρνιθες δὲ καὶ τὰ κερατοφόρα ὐ ποιεῖ ὐδέτερον. ὐδὲ ἐρεύγονται δὲ ὅσα μηρυκάζει, διὰ τὸ πολλὰς ἔχειν κοιλίας καὶ τὸν καλύμενον κεκρύφαλον· διὰ πολλῶν ὖν γίνεται καὶ ἄνω καὶ κάτω τῷ πνεύματι ἡ πορεία, καὶ φθάνει ἀναλισκόμενον τὸ ὑγρὸν πρὶν ἐκπνευματωθῆναι καὶ ποιῆσαι ἢ ἐρυγεῖν ἢ ψοφῆσαι.

45 Διὰ τί, ὅσα μὲν ἥμερα τῶν ζῴων ἐστί, πάντως καὶ ἄγρια, ὅσα δὲ ἄγρια, ὐ πάντως ἥμερα; καὶ γὰρ ἄνθρωποί που φαίνονται ἄγριοι ὄντες καὶ κύνες ἐν Ἰνδοῖς καὶ ἵπποι ἄλλοθι, ἀλλ' ὐ λέοντες ἥμεροι ὐδὲ παρδάλεις ὐδ' ἔχεις ὐδ' ἄλλα πολλά. ἢ ὅτι ῥᾷον τὸ φαῦλον καὶ γενέσθαι ἐξ ἀρχῆς καὶ μεταβαλεῖν εἰς αὐτό; ἡ γὰρ φύσις ὐχ ἡ πρώτη ἀλλ' ἡ ἐν τέλει ἐργώδης τυχεῖν εὐθύς. διὸ πάντα καὶ τὰ ἥμερα ἄγρια γίνονται τὸ πρῶτον μᾶλλον ἢ ἥμερα, οἷον παιδίον ἢ ἀνὴρ παμφάγον καὶ τῷ θυμῷ ζῶν· ἀλλ' ἀσθενέστερα. ὥσπερ ὖν καὶ ἐπὶ τῶν τῆς τέχνης ἔργων, ὕτως ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν τῆς φύσεως ἔργων. καὶ γὰρ ἐπὶ τύτων πάντ' ἐςὶ φαύλως εἰργασμένα, καὶ πλείω τὰ φαῦλα, κλίνη καὶ ἱμάτιον καὶ ἄλλ' ὁτιοῦν. καὶ ὃ μέν ἐστι καλόν, λαβεῖν ἔςιν ἅπαν καὶ φαῦλον, ὃ δὲ φαῦλον, οὐ πᾶν καὶ καλόν, οἷον εἴ τις ἐπὶ τῶν ἀρχαίων γραφέων καὶ ἀνδριαντοποιῶν σκοπεῖ τὰ ἔργα· ὐ γὰρ ἦν πώποτε ὐδαμῇ γραφὴ σπυδαία ὐδὲ ἀνδριάς, φαῦλα δὲ ἦν. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ φύσις φαῦλα μὲν πάντα

1. ἢ om C^a. ‖ 2. ἔχει C^a. ‖ 3. ἡ γυνή C^aX^a. ‖ 10. τῶν om C^a. ‖ 12. ἀλγεῖ ἢ χαίρει? ‖ δὲ om X^a. ‖ 15. τῶν ἄλλων ζῴων X^aY^a. ‖ 18. ἢ om X^a. ‖ 19. ἢ ὐ] ἢ οὐδὲ C^aY^a. ‖ 20. τί] τί ὁ C^a. ‖ 22. καὶ post γὰρ om C^a. ‖ καὶ οἱ ὄρνιθες C^aY^a. ‖ 28. ὁ om X^a. ‖ 29. τὰ] καὶ τὰ C^a. ‖ 30. πλέονι C^aY^a. ‖ 34. τὰ] καὶ τὰ X^a. ‖ 35. ὐδὲ — ὐδὲ codices. ‖ δασεῖς om C^aX^a. ‖ 38. πολυονύχων C^a.
7. διά τε X^a. ‖ 9. δυνάμεθα C^a. ‖ 11. γίνεται λίθος X^aY^a. ‖ 12. καὶ] οὐδὲ C^a. ‖ 17. καὶ ante ἀπ. om C^aY^a. ‖ 26. ἀλλαχόθι C^a, καὶ ἄλλοθι X^aY^a. ‖ 27. γίνεσθαι X^a. ‖ 32. τῆς τέχνης τῶν ἔργων X^a. ‖ 33. γὰρ om X^a. ‖ 37. ἐσκοπει Y^a.

μένων πάλιν ἀναπληροῦται τὰ νενοσηκότα μέρη τοῦ σώματος τῶν αὐτῶν μέν, ἀσθενεστέρων δ' ἢ ἐξ ἀρχῆς ἦν. ἐπεὶ δ' ἐστὶ καὶ τὸ δέρμα μέρος αὐτῶν, γίνοιντό τε ἂν καὶ φύοιντο τρίχες (ἐκ δέρματος γὰρ φύονται τρίχες), λευκαὶ δὲ φύονται διὰ τὸ τὸ δέρμα ἀσθενέστερον γεγονέναι τοῦ ἐξ ἀρχῆς, καὶ τὴν λευκὴν ἀσθενεστάτην εἶναι τρίχα.

28 Διὰ τί ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις ζῴοις διαμένει ὁμοίως τὰ δίδυμα θήλεα καὶ ἄρρενα ὄντα, ἐν δὲ τοῖς ἀνθρώποις οὔ; ἢ διότι τούτῳ ἀσθενῆ μάλιστα τὰ δίδυμα· μονοτόκον γάρ ἐστιν. ἐν δὲ τοῖς διδύμοις παρὰ φύσιν τὸ θῆλυ γίνεσθαι καὶ ἄρρεν, ὥστε ὃ μάλιστά ἐστι παρὰ φύσιν, τοῦτο καὶ ἀσθενέστατον.

29 Διὰ τί τοῖς μὲν ἵπποις καὶ τοῖς ὄνοις ἐκ τῶν οὐλῶν φύονται τρίχες, τοῖς δὲ ἀνθρώποις οὔ; ἢ διότι ἡ οὐλὴ κωλύει διὰ τὴν πύκνωσιν ἢ διὰ τὸ φθείρειν τὴν τροφήν; τοῖς μὲν οὖν ἀνθρώποις παντελῶς κωλύει διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς τριχός, τοῖς δὲ ἵπποις οὐκ ἐκώλυσε, διέφθειρε δέ.

30 Διὰ τί τοῖς ζῴοις ἄρτιοι πόδες; ἢ ὅτι παντὸς μὲν τοῦ κινουμένου ἀνάγκη τι ἠρεμεῖν, συνέβαινε δὲ περιττῶν ὄντων μὴ γίνεσθαι τοῦτο· ὅπερ κατὰ τὴν ἀντιστοιχίαν τῶν ποδῶν ἦν ἡ κίνησις.

31 Διὰ τί ἐλάττω χρόνον τὰ ζῷα καθεύδει ἢ ἐγρήγορεν, οὐ συνεχῶς δέ; ἢ διὰ τὸ μὴ ἅμα πᾶσαν πέττεσθαι τὴν περίττωσιν; ἀλλ' ὅταν τι πεφθῇ, κουφισθὲν διεγείρεται. καὶ πλεονάκις δ' ἐγείρονται, ὅσοις ψυχρὸς ὁ τόπος ὁ πέττων ἐστὶ τὴν περίττωσιν· ταχὺ γὰρ παύεται καὶ πολλάκις, ἡ δὲ διάπαυσις ἔγερσίς ἐστιν. ἡδὺ δέ, οὐδὲ εἰκός, διὰ τὸ ἀνάπαυσιν εἶναι φαίνεται. ἀλλ' οὐδ' ἐνταῦθα πλείω χρόνον ἡ ἀνάπαυσις γίνεται τῶν κατὰ φύσιν ἔργων· οὐδ' εἰ τὸ ἐσθίειν ἥδιον τοῦ μή, ὅμως πλείω χρόνον ἐσθίουσιν ἢ ἀσιτοῦσιν.

32 Διὰ τί τῶν ζῴων τὰ μὲν εὐθὺς ἀκολουθεῖ τοῖς γεννήσασι, τὰ δ' ὀψέ, οἷον ἄνθρωπος, ἢ μόλις, ἢ οὐδέποτε; ἢ διότι τὰ μὲν ταχὺ ἀπολαμβάνει τὸ γνωρίζειν, τὰ δ' ὀψέ; καὶ τὰ μὲν ἀναίσθητα τοῦ ὠφελοῦντος, τὰ δὲ ἔχει αἴσθησιν. ὅσα μὲν οὖν ἄμφω ἔχει ταῦτα (λέγω δ' οἷον καὶ αἴσθησιν τοῦ ὠφελοῦντος καὶ ἐπιτέλεσιν τοῦ σώματος), ἀκολουθεῖ, τὰ δὲ μὴ ἄμφω οὐ ποιεῖ τοῦτο· δεῖ γὰρ δύνασθαι καὶ διαισθάνεσθαι.

33 Διὰ τί λεύκη οὐ γίνεται τοῖς ἄλλοις ζῴοις; πότερον ὅτι τοῖς μὲν ἄλλοις νόσημα, τοῖς δὲ ἀνθρώποις γίνεται διά-

λευκα τὰ δέρματα καὶ αἱ τρίχες αὐτῶν; ἀλλ' ὅμως
ρήσειεν ἄν τις διὰ τί ὕστερον οὐ γίνεται ἀλλ' ἐκ γεν
ποικιλία. ἢ ὅτι τὰ δέρματα τῶν ἄλλων ζῴων σκληρ
θρωπος δὲ φύσει λεπτοδερμότατον; ἡ δὲ λεύκη πνεύ
ἐστιν ἔκκρισις, ὃ κωλύεται διὰ τὴν πυκνότητα ἐξιένα
ἄλλοις ζῴοις τοῦ δέρματος.

Διὰ τί ἐν μὲν τῇ λεύκῃ πολιαὶ γίνονται, ὅπου
λιαί, οὐκ ἀεὶ λεύκη; ἢ διότι αἱ τρίχες ἐκ τοῦ δέρματος
ἡ δὲ πολιὰ ὥσπερ σαπρότης τις τῶν τριχῶν ἐστίν. ὅτε
οὖν τὸ δέρμα κάμνῃ, ἀνάγκη καὶ τὴν τρίχα ἐξ ἐκείνου
κάμνειν· ὅταν δὲ ἡ θρίξ, οὐκ ἀνάγκη τὸ δέρμα.

Διὰ τί τῶν ζῴων τὰ μὲν χαλεπά ἐστι μετὰ τὸν
οἷον κύων καὶ ὗς, τὰ δὲ οὐδὲν ἐπιδήλως, οἷον γυνή, π
τον; ἢ ὅτι ὅσα μὲν περιττωματικὰ πραέα; ἀπέρχεται
ἐν τῷ τόκῳ τὰ λυποῦντα. τούτοις δὲ ἀπὸ τῶν εὖ ἐχ
γίνεται ἡ ἀφαίρεσις, ὥστε ἡ ἰσχνότης ποιεῖ διὰ τὴν ἕξ
ὀργήν, ὥσπερ καὶ αἱ ἀλεκτορίδες οὐ τεκοῦσαι χαλεπαί,
ἐπῳάζουσαι, διὰ τὴν ἀσιτίαν.

Διὰ τί οἱ εὐνοῦχοι τὰ μὲν ἄλλα εἰς τὸ θῆλυ δια
ρόμενοι μεταβάλλουσι· καὶ γὰρ φωνὴν θηλυκὴν ἴσχου
ὀξύτητα καὶ ἀναρθρίαν, καὶ οὕτω σφόδρα μεταπίπτου
καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ζῴοις τὰ ἐκτεμνόμενα. ἐναντίως
ταῦροι καὶ οἱ κριοὶ τὰ κέρατα ἴσχουσι, διότι καὶ τὰ
ἐναντίως αὐτῶν ἔχει. διὸ οἱ μὲν μείζω ἐκτεμνόμενοι
σιν, οἱ δὲ ἐλάττω. τὸ δὲ μέγεθος μόνον οἱ εὐνοῦχοι
ἄρρεν μεταβάλλουσιν· μείζους γὰρ γίνονται. ἔστι δὲ τ
ἄρρενος· τὰ γὰρ θήλεα ἐλάττω ἐστὶ τῶν ἀρρένων. ἢ
τοῦτο εἰς τὸ ἄρρεν, ἀλλ' εἰς τὸ θῆλυ; οὐ γὰρ εἰς πᾶν τ
γεθος, ἀλλ' εἰς τὸ μῆκος μόνον, τὸ δὲ ἄρρεν καὶ εἰς
τος καὶ εἰς βάθος· τότε γὰρ τετελείωται. ἔτι δὲ ὡς
τὸ θῆλυ πρὸς τὸ ἄρρεν, οὕτως αὐτοῦ τοῦ θήλεος ἡ πα
πρὸς τὴν γυναῖκα· ἡ μὲν γὰρ ἤδη γενναία, ἡ δὲ οὔ. ε
τούτων οὖν μεταβάλλει· ἐπὶ μῆκος γὰρ ταύταις ἡ αὔξ
διὸ καὶ Ὅμηρος εὖ τὸ "μῆκος δ' ἔπορ' Ἄρτεμις ἁγνή
διὰ τὴν παρθενίαν, ὃ εἶχε, δυναμένης δοῦναι. οὔκουν
ἄρρεν κατὰ τὸ μέγεθος μεταβάλλει. οὐ γὰρ εἰς τὸ τ
μεταβάλλει. οἱ δὲ εὐνοῦχοι εἰς μέγεθος τὸ μῆκος ἐ
δόασιν.

Διὰ τί οἱ εὐνοῦχοι ἢ ὅλως οὐκ ἴσχουσιν ἢ ἧττον

1. μέλη C^a. ‖ 4. ἐκ — τρίχες om C^a. ‖ 5. alterum τὸ om C^a. ‖ 6. ἀσθένειαν C^a. ‖ 8. θήλεα καὶ ἄρσενα ὄντα X^a, θήλει ἄρσενος ὄντος Y^a. ‖ 9. τούτων C^a, om X^a. ‖ 11. ἀσθενέστερον C^a. ‖ 24. ἐγείρεται X^a. ‖ 27. φαίνεσθαι X^a. ‖ ἡ ἀνάπαυσις — 29. om C^a. ‖ 30. γεννήμασι X^aY^a. ‖ 32. τὸ] τοῦτο X^a. ‖ 34. ἔχει ἄμφω X^a. ‖ 39. ἀνθρώποις οὐ γίνεται X^a.

3. τῶν] αὐτῶν τῶν X^a. ‖ ζῴων om C^a. ‖ 7. γίνεται C^a. ‖ 9. σαπρότης ὥσπερ πολιά $C^aX^aY^a$. ‖ 10. οὖσαν om X^a. ‖ 12 om C^a. ‖ 13. οἷον — ἐπιδήλως om C^a. ‖ δὲ om X^a. ‖ 15. τούτοις] ὅσοις X^aY^a, quorum X^a in margine ἴσως λείπει ταῦτα λεπά. ‖ 21. ὀξύτητα] ἀμορφίαν X^a. ‖ 25. ἐλάττω ἀνίσχυροί εἰσι. τὸ X^aY^a. ‖ 34. εὖ τὸ] εὗτε X^a.

ἢ ὅτι μεταβάλλουσι τὴν φύσιν ἐν τῇ ἐκτμήσει εἰς τὰ ἄγονα; τοιαῦτα δὲ παῖς καὶ γυνή, ὧν οὐδέτερον ἴσχει ἰξίας, εἰ μή τι σπάνιον γυνή.

38 Διὰ τί μᾶλλον ἄνθρωπος πολλὰς φωνὰς ἀφίησι, τὰ δὲ ἄλλα μίαν, ἀδιάφορα ὄντα τῷ εἴδει; καὶ τοῦ ἀνθρώπου μία φωνή, ἀλλὰ διάλεκτοι πολλαί.

39 Διὰ τί δὲ αὐτὴ ἄλλη, τοῖς δὲ ἄλλοις οὔ; ἢ ὅτι οἱ μὲν ἄνθρωποι γράμματα πολλὰ φθέγγονται, τῶν δὲ ἄλλων τὰ μὲν οὐδέν, ἔνια δὲ δύο ἢ τρία τῶν ἀφώνων; ταῦτα δὲ ποιεῖ μετὰ τῶν φωνηέντων τὴν διάλεκτον. ἔστι δὲ ὁ λόγος οὐ τὸ τῇ φωνῇ σημαίνειν, ἀλλὰ τοῖς πάθεσιν αὐτῆς, καὶ μὴ ὅτι ἀλγεῖν χαίρει. τὰ δὲ γράμματα πάθη ἐστὶ τῆς φωνῆς. ὁμοίως δὲ οἵ τε παῖδες καὶ τὰ θηρία δηλοῦσιν· οὐ γάρ πω οὐδὲ τὰ παιδία φθέγγονται τὰ γράμματα.

40 Διὰ τί μόνον τῶν ζῴων ἄνθρωπος γίνεται ἰσχνόφωνον; πότερον ὅτι καὶ ἐνεόν, ἡ δὲ ἰσχνοφωνία ἐνεότης ἐστίν; ἀλλὰ δὴ καὶ οὐδ᾽ ὅλως πεπλήρωται τοῦτο τὸ μόριον. ἢ ὅτι κοινωνεῖ μᾶλλον λόγου, τὰ δ᾽ ἄλλα φωνῆς; ἔστι δὲ ἡ ἰσχνοφωνία οὐ κατὰ τὸ ὄνομα ἓν ἢ οὐ συνεχῶς διεξιέναι.

41 Διὰ τί ἄνθρωπος γίνεται ἐκ γενετῆς χωλὸς μάλιστα τῶν ἄλλων ζῴων; πότερον ὅτι ἰσχυρὰ τῶν ἄλλων ἐστὶ σκέλη τῶν ζῴων; ὀστώδη γὰρ καὶ νευρώδη καὶ τετράποδα καὶ ὄρνιθες ἔχουσιν, οἱ δὲ ἄνθρωποι σαρκώδη· διὰ τὴν ἁπαλότητα οὖν θᾶττον πηροῦνται ἐν τῇ κινήσει. ἢ διότι μόνον τῶν ζῴων πολλοὺς ἔχει χρόνους τῆς γενέσεως; καὶ γὰρ ἑπτάμηνα καὶ ὀκτάμηνα καὶ δεκάμηνα γίνεται. τοῖς δ᾽ ἄλλοις εἷς χρόνος τῆς τελειώσεως γέγονεν οὐ διατρίψας· τοῖς δ᾽ ἀνθρώποις πολὺς ὁ χρόνος γίνεται τῆς ἐν πλήθει διατριβῆς, ὥστε κινουμένων διὰ τὸ ἁπαλὰ εἶναι καὶ θραύεται τὰ ἀκρωτήρια ἐν τῷ πλείονι χρόνῳ πλείω.

42 Διὰ τί οἱ εὐνοῦχοι ἑλκώδεις τὰς κνήμας ἴσχουσι καὶ σαπράς; πότερον ὅτι καὶ αἱ γυναῖκες, οἱ δ᾽ εὐνοῦχοι γυναικικοί; ἢ τοῦτο μὲν συμβέβηκεν, αἴτιον δὲ καὶ ταῖς γυναιξὶν ὅτι ἡ θερμότης κάτω ὁρμᾷ. δηλοῖ δὲ τὰ γυναικεῖα. διὸ οὔτε οἱ εὐνοῦχοι οὔτε γυναῖκες δασεῖς γίνονται, διὰ πολλὴν ὑγρότητα.

43 Διὰ τί τῶν ζῴων οὐθὲν λιθιᾷ ἀλλ᾽ ἢ ἄνθρωπος; ἢ ὅτι τῶν μὲν ὑποζυγίων καὶ τῶν πολυωνύχων οἱ πόροι τῆς κύστεως εὐρεῖς εἰσίν; ὅσα δὲ μὴ τὸ πρῶτον, ὕστερον δὲ ζῳοτοκεῖ ἐν αὑτοῖς, οἷον ἔνιοι τῶν ἰχθύων, τούτων δὲ οὐδὲν κύστιν ἔχει, ἀλλ᾽ εἰς τὴν κοιλίαν αὐτοῖς ἡ τοιαύτη συνθλίβεται ὑπόστασις, οἷον καὶ τοῖς ὄρνισιν, ὥστε ταχὺ καὶ διεξέρχεται κατὰ τὴν ἕδραν. ὁ δὲ ἄνθρωπος κύστιν τε ἔχει καὶ στενὸν τὸν καυλὸν ὡς κατὰ μέγεθος. διὰ μὲν οὖν τὸ ἔχειν τοῦτο τὸ μόριον συνθλίβεται τὸ γεῶδες εἰς τὴν κύστιν (διὸ καὶ χρώζονται αἱ ἀμίδες ὑπ᾽ αὐτοῦ), διὰ δὲ τὴν θερμότητα τοῦ τόπου συμπέττεται καὶ παχύνεται μᾶλλον, ἐμμένει δὲ καὶ αὐξάνεται διὰ τὴν στενότητα τοῦ οὐρητῆρος· οὐ γὰρ δυνάμενα τὰ γεώδη ὑποστήματα ῥᾳδίως ὑπεξιέναι, πρὸς ἄλληλα ὑποστρεφόμενα λίθος γίνεται.

Διὰ τί οὐκ ἐρεύγεται τὰ ὑποζύγια, οὐδὲ οἱ βόες καὶ τὰ 44 κερατοφόρα, οὐδὲ οἱ ὄρνιθες; ἢ διὰ ξηρότητα τῆς κοιλίας; ταχὺ γὰρ ἀναλίσκεται τὸ ὑγρὸν καὶ διηθεῖται· ἐμμένοντος δὲ καὶ πνευματουμένου γίνεται ὁ ἐρευγμός. τοῖς δὲ λοφούροις διὰ μῆκος τοῦ αὐχένος εἰς τὸ κάτω ὁρμᾷ τὸ πνεῦμα, διὸ καὶ ἀποψοφοῦσι μάλιστα. οἱ ὄρνιθες δὲ καὶ τὰ κερατοφόρα οὐ ποιεῖ οὐδέτερον. οὐδὲ ἐρεύγονται δὲ ὅσα μηρυκάζει, διὰ τὸ πολλὰς ἔχειν κοιλίας καὶ τὸν καλούμενον κεκρύφαλον· διὰ πολλῶν οὖν γίνεται καὶ ἄνω καὶ κάτω τῷ πνεύματι ἡ πορεία, καὶ φθάνει ἀναλισκόμενον τὸ ὑγρὸν πρὶν ἐκπνευματωθῆναι καὶ ποιῆσαι ἢ ἐρυγεῖν ἢ ψοφῆσαι.

Διὰ τί, ὅσα μὲν ἥμερα τῶν ζῴων ἐστί, πάντως καὶ 45 ἄγρια, ὅσα δὲ ἄγρια, οὐ πάντως ἥμερα; καὶ γὰρ ἄνθρωποί που φαίνονται ἄγριοι ὄντες καὶ κύνες ἐν Ἰνδοῖς καὶ ἵπποι ἄλλοθι, ἀλλ᾽ οὐ λέοντες ἥμεροι οὐδὲ παρδάλεις οὐδ᾽ ἔχεις οὐδ᾽ ἄλλα πολλά. ἢ ὅτι ῥᾷον τὸ φαῦλον καὶ γενέσθαι ἐξ ἀρχῆς καὶ μεταβαλεῖν εἰς αὐτό; ἡ γὰρ φύσις οὐχ ἡ πρώτη ἀλλ᾽ ἡ ἐν τέλει ἐργώδης τυχεῖν εὐθύς. διὸ πάντα καὶ τὰ ἥμερα ἄγρια γίνονται τὸ πρῶτον μᾶλλον ἢ ἥμερα, οἷον παιδίον ἢ ἀνὴρ παμφάγον καὶ τῷ θυμῷ ζῶν· ἀλλ᾽ ἀσθενέστερα. ὥσπερ οὖν καὶ ἐπὶ τῶν τῆς τέχνης ἔργων, οὕτως ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν τῆς φύσεως ἔργων. καὶ γὰρ ἐπὶ τούτων πάντ᾽ ἐστὶ φαύλως εἰργασμένα, καὶ πλείω τὰ φαῦλα, κλίνη καὶ ἱμάτιον καὶ ἄλλ᾽ ὁτιοῦν. καὶ ὃ μέν ἐστι καλόν, λαβεῖν ἔστιν ἅπαν καὶ φαῦλον, ὃ δὲ φαῦλον, οὐ πᾶν καὶ καλόν, οἷον εἴ τις ἐπὶ τῶν ἀρχαίων γραφέων καὶ ἀνδριαντοποιῶν σκοπεῖ τὰ ἔργα· οὐ γὰρ ἦν πώποτε οὐδαμῇ γραφὴ σπουδαία οὐδὲ ἀνδριάς, φαῦλα δὲ ἦν. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ φύσις φαῦλα μὲν πάντα

1. ἢ om C^a. ‖ 2. ἔχει C^a. ‖ 3. ἡ γυνή C^aX^a. ‖ 10. τῶν om C^a. ‖ 12. ἀλγεῖ ἢ χαίρει? ‖ δὲ om X^a. ‖ 15. τῶν ἄλλων ζώων $X^a Y^a$. ‖ 18. ἢ om X^a. ‖ 19. ἢ οὐ] ἢ οὐδὲ C^aY^a. ‖ 20. τί] τί ὁ C^a. ‖ 22. καὶ post γὰρ om C^a. ‖ καὶ οἱ ὄρνιθες C^aY^a. ‖ 28. ὁ om X^a. ‖ 29. τὰ] καὶ τὰ C^a. ‖ 30. πλέονι C^aY^a. ‖ 34. τὰ] καὶ τὰ X^a. ‖ 35. οὐδὲ — οὐδὲ codices. ‖ δασεῖς om C^aX^a. ‖ 38. πολυωνύχων C^a.

7. διά τε X^a. ‖ 9. δυνάμεθα C^a. ‖ 11. γίνεται λίθος X^aY^a. ‖ 12. καὶ] οὐδὲ C^a. ‖ 17. καὶ ante ἀπ. om C^aY^a. ‖ 26. ἀλλαχόθι C^a, καὶ ἄλλοθι X^aY^a. ‖ 27. γίνεσθαι X^a. ‖ 32. τῆς τέχνης τῶν ἔργων X^a. ‖ 33. γὰρ om X^a. ‖ 37. ἐσκοπει Y^a.

ποιεῖ, καὶ πλείυς καὶ πλείω, σπουδαῖα δ' ἐλάττω, καὶ οὐ πάντα δύναται. τὸ δὲ ἥμερον βέλτιον, τὸ δὲ ἄγριον φαῦλον. φύσει δὲ οὐ τῇ ἐξ ἀρχῆς, ἀλλ' ἐφ' ἣν οἶμαι ῥᾷον, ποιεῖ σπυδαῖα καὶ ἥμερα. τὰ δὲ ἐναντία ἢ ὐδέποτε ἢ μόλις, καὶ ἔν τισι τόποις καὶ ἐν χρόνοις, ἢ ἀρτίυ, ἢ ποτὲ ἔν τινι κράσει τῦ ὅλυ, γίνονται ἥμερα τὰ ζῷα πάντα. τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶν φυτῶν πάντων ἐςίν· ὅσα μὲν γὰρ ἥμερα, καὶ ἄγρια, ὐ πάντα δὲ δύναται ἡμερῦσθαι, ἀλλ' ὅμως εἰσὶν ἐν ἰδίᾳ χώρᾳ πρὸς πολλὰ ἰδίως ἐχύσῃ, ὥςε ἠμελημένα καὶ ἄγρια κρείττω καὶ ἡμερώτερα φύεσθαι τῶν ἐν ἄλλῃ γεωργυμένων.

46 Διὰ τί τοῖς μὲν ἀνθρώποις οἱ ὀμφαλοὶ μεγάλοι γίνονται, τοῖς δ' ἄλλοις ζῴοις οὐ φανεροί; ἢ διότι τοῖς μὲν διὰ τὸ πολὺν χρόνον εἴσω μένειν ἀφαυαίνονται καὶ εὐθὺ τείνονται, ὅλον δ' ἐπανοιδῦσι τὰ ἕλκη, διὸ ἔνιοι τῶν ὀμφαλῶν καὶ αἰσχίυς εἰσίν· ὁ δὲ ἄνθρωπος ἀτελὴς ἐξέρχεται, ὥςε ἔφυγροι καὶ ἄναιμοι οἱ ὀμφαλοὶ ἀκολυθοῦσιν. ὅτι δὲ τὰ μὲν τετελειωμένα τὰ δὲ ἀτελῆ ἐξέρχεται, σημεῖον ὅτι τὰ μὲν εὐθὺς δύναται ζῆν, τὰ δὲ παιδία ἐπιμελείας δεῖται.

47 Διὰ τί τὰ μὲν τῶν ζῴων ἅπαξ ὀχεύεται, τὰ δὲ πολλάκις, καὶ τὰ μὲν ὥρᾳ ἔτους, τὰ δ' ὅτε ἔτυχεν, ἄνθρωπος μὲν ἀεί, τὰ δὲ ἄγρια οὐ πολλάκις, καὶ ὗς μὲν ἄγριος ἅπαξ, ἥμερος δὲ πολλάκις; ἢ διὰ τὴν τροφὴν καὶ ἀλέαν καὶ πόνον; ἐν πλησμονῇ γὰρ Κύπρις. ἔπειτα τὰ αὐτὰ ἄλλοθι μὲν ἅπαξ τίκτει, ἄλλοθι δὲ πλεονάκις, οἷον τὰ πρόβατα ἐν Μαγνησίᾳ καὶ Λιβύῃ τίκτει δίς. τὸ δ' αἴτιον ἡ πολυχρονία τῦ τόκυ· ὐ γὰρ ἐπιθυμεῖ ὅταν πλησθῇ, ὥσπερ οὐδὲ τροφῆς τὰ πλήρη. τὰ δὲ κυοῦντα ἧττον ὀχείας ἐπιθυμεῖ διὰ τὸ μὴ γίνεσθαι τὴν κάθαρσιν.

48 Διὰ τί τῶν ἀνθρώπων οἱ ἀραιὺς ἔχοντες τὺς ὀδόντας βραχύβιοι ὡς ἐπὶ τὸ πολύ; ἢ ὅτι σημεῖον τοῦ τὸ ὀςοῦν πυκνὸν εἶναι; ὡς ὁ ἐγκέφαλος ἀσθενὴς ὐκ εὐπνοῶν, ὥστε ὑγρὸς ὢν τὴν φύσιν ταχὺ σήπεται. καὶ γὰρ τὰ ἄλλα μὴ κινύμενα καὶ ἀπατμίζοντα. διὸ καὶ ἄνθρωπος τὴν κεφαλὴν δασύτατον, καὶ τὸ ἄρρεν τῦ θήλεος μακροβιώτερον διὰ τὰς ῥαφάς. δεῖ δὲ ἰδεῖν καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.

49 Διὰ τί δέ, ὅσοι τὴν διὰ τῆς χειρὸς τομὴν ἔχυσι δι' ὅλης, μακροβιώτεροι; ἢ διότι τὰ ἄναρθρα βραχυβιώτατα, ὡς τὰ ἔνυγρα; εἰ δὲ τὰ ἄναρθρα βραχύβια, δῆλον ὅτι τὰ ἠρθρωμένα τοὐναντίον. τοιαῦτα δὲ ὢν καὶ τὰ φύσει ἄναρθρα μάλιςα ἤρθρωται· τῆς δὲ χειρὸς τὸ εἴσω ἀναρθρότατον.

Διὰ τί τῶν ζῴων ἄνθρωπος ἢ μόνον ἢ μάλιςα διαςρέφεται; ἢ ὅτι ἢ μόνον ἢ μάλιςα ληπτὸν ἐν τῇ νηπιότητι γίνεται, ὅτε καὶ διαςρέφεσθαι συμβαίνει πᾶσιν. 50

Διὰ τί τῶν ζῴων ἄνθρωπος μάλιστα καπνίζεται; ἢ ὅτι μάλιςα δακρύει, ἡ δὲ κάπνισις μετὰ δακρύυ; 51

Διὰ τί ἵππος ἵππῳ χαίρει καὶ ἐπιθυμεῖ, ἄνθρωπος δὲ ἀνθρώπῳ, καὶ ὅλως δὲ τὰ συγγενῆ τοῖς συγγενέσι καὶ ὁμοίοις; ὐ γὰρ δὴ ὁμοίως ὅτι πᾶν ζῷον καλόν, ἡ δὲ ἐπιθυμία τοῦ καλοῦ. ἔδει οὖν τὸ καλὸν ἥδιον εἶναι. νῦν δὲ μᾶλλον οὐ πᾶν κάλλος ἡδύ, τὸ καλὸν καὶ τὸ ἡδύ. οὐ πᾶσιν ἡ ἡδονὴ ἢ τὸ καλὸν ἡδύ, οἷον φαγεῖν ἢ πιεῖν ἐςὶν ἥδιον ἑτέρῳ καὶ ἀφροδισιάσαι ἄλλῳ. διότι μὲν ὐν ἕκαςον τῷ συγγενεῖ μιγνύμενον μάλιςα καὶ ἥδιςα ἀφροδισιάζει, ἄλλο πρόβλημα· ὅτι δὲ καὶ κάλλιςον, ὐκέτι ἀληθές. ἀλλὰ ἡμεῖς τὸ εἰς τὴν συνυσίαν ἡδύ, ὅτι ὃ μὲν καλόν, ὅτι ἐπιθυμοῦντες χαίρομεν ὁρῶντες. καίτοι καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐπιθυμιῶν ἔχει ὁμοίως· διψῶντες γὰρ ἥδιον ὁρῶσι τὸ πόμα. τὸ μὲν οὖν πρὸς χρείαν τινὰ καλόν, ὃ καὶ μάλιςα ἐπιθυμοῦμεν, τοῦτο δοκεῖ ἥδιςον εἶναι, τὸ δὲ καθ' αὑτὸ ὐκέτι ὕτως. σημεῖον δὲ τύτυ· δοκῦσι γὰρ ἡμῖν καὶ ἄνδρες καλοὶ εἶναι, πρὸς τὴν συνυσίαν βλέψασιν. εἰ ὐν ὕτως ὥςε καὶ ἡσθῆναι ὁρῶσι μᾶλλον τῶν εἰς συνυσίαν, ὐδέν γε κωλύει, εἰ μὴ ἐπιθυμῦντες τύχοιμεν. ὕτω δὲ πόμα κάλλιον· εἰ γὰρ διψῶντες τύχοιμεν, ἥδιον ὀψόμεθα. 52

Διὰ τί ποτε τῦ μὲν ἀνθρώπυ τὰ ἔμπροσθεν δασύτερα τῶν ὄπισθέν ἐστι, τῶν δὲ τετραπόδων τὰ ὄπισθεν; ἢ ὅτι πάντα τὰ δίποδα τὰ ἔμπροσθεν ἔχει δασύτερα; οἱ γὰρ ὄρνιθες τὸν αὐτὸν τρόπον τοῖς ἀνθρώποις ἔχουσιν. ἢ τὰ ἀσθενέςερα μᾶλλον ἀεὶ σκεπάζειν ἡ φύσις εἴωθεν, ἀσθενῆ δὲ ἕκαςόν ἐςί τινα τρόπον. τῶν δὲ τετραπόδων ἁπάντων τὰ ὄπισθεν ἀσθενέςερά ἐςι τῶν ἔμπροσθεν διὰ τὸν τόπον· ὑπὸ γὰρ τῶν ψυχῶν καὶ καυμάτων μᾶλλον δυνατά ἐςι πάσχειν· τῶν δὲ ἀνθρώπων τὰ ἔμπροσθεν ἀσθενέςερά ἐςι καὶ τὸ αὐτὸ πέπονθεν. 53

7. γὰρ om C^a. ‖ 9. ἔχυσαι X^aY^a. ‖ 14. ἐμμένειν N^aY^a. ‖ ἀφαναίνονται καὶ C^a, ἀφαναί καὶ N^a, ἀναφαίνονται καὶ X^a. ‖ 15. ὅλου Y^a. ‖ ἐπανοδῦσι C^a. ‖ 18. τετελωμένα X^a. ‖ 24. τὰ om C^aY^a. ‖ 28. δοκοῦντα X^a. ‖ 31. τὸ] τοῦτο C^a. ‖ 32. πυκνὸν om C^a. ‖ 34. ἀποτμίζοντα C^a. ‖ 36. ςροφάς pr X^a, τροφάς C^aY^a. ‖ 37. τῆς et δι' om C^a.

1. ἔνυδρα X^a. ‖ ἢ X^a. ‖ 2. ὢν] ὄντα C^a. ‖ 3. ἀναρθρότερον X^a. ‖ 9. κάπνησις C^a. ‖ 11. τὰ συγγενῆ post ὁμοίοις X^a. ‖ 12. πᾶν K^aO^as: ceteri σύ. ‖ 13. ἴδιον X^a. ‖ 14. οὐ πᾶν K^aO^as: ceteri λύπαις. ‖ καλὸς Y^a, καλὸν K^aO^a. ‖ τὸ τὸ κ. Y^a. ‖ 15. πᾶσι QY^a: ceteri πᾶσα. ‖ 19. καλόν om C^a. ‖ 25. βλέψουσιν C^a. ‖ 29. ἔμπροσθε Y^a.

54 Διὰ τί ἄνθρωπος τῶν ζῴων μάλιστα πτάρνυται; ἢ ὅτι καὶ κορυζᾷ μάλιστα; τούτου δ' αἴτιόν ἐστιν ὅτι τοῦ θερμοῦ ὄντος περὶ τὴν καρδίαν καὶ πεφυκότος ἄνω φέρεσθαι τοῖς μὲν ἄλλοις ζῴοις ἡ κατὰ φύσιν αὐτοῦ φορά ἐστιν ἐπὶ τοὺς ὤμους, ἐντεῦθεν δὲ ἐξ ἀνακλάσεως σχιζόμενον τὸ μὲν ἐπὶ τὸν τράχηλον καὶ τὴν κεφαλὴν φέρεται αὐτοῦ, τὸ δὲ εἰς τὴν ῥάχιν καὶ τὴν ὀσφύν, διὰ τὸ ἐπὶ τῆς αὐτῆς εὐθείας εἶναι ταῦτα πάντα καὶ παρὰ τὴν βάσιν. φερόμενον δὲ ὁμοίως τὸ σῶμα καὶ τὰ ὑγρὰ μερίζει εἰς αὐτὰ ὁμαλῶς· ἕπεται γὰρ τὰ ὑγρὰ τῷ θερμῷ. διὸ οὐδὲ πάνυ κορυζᾷ τὰ τετράποδα ζῷα, οὐδὲ πτάρνυται· ὁ γὰρ πταρμὸς ἢ πνεύματος ἀθρόου φορά ἐστιν, ὑγρῶν ἐξατμιζόντων τι μᾶλλον τοῦ σώματος, ἢ ὑγρῶν ἀπέπτων. διὸ πρὸ τῶν κατάρρων γίνεται, ἃ οὐ συμβαίνει τοῖς ἄλλοις ζῴοις, διὰ τὸ τὴν τοῦ θερμοῦ φορὰν ὁμαλίζειν ἐν αὐτῷ εἰς τὸ πρόσθεν καὶ ὄπισθεν. τοῦ δὲ ἀνθρώπου πρὸς ὀρθῇ πεφυκότος τῇ βάσει, καθάπερ τὰ φυτά, συμβαίνει τοῦ θερμοῦ φορὰν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν γίνεσθαι πλείστην καὶ σφοδροτάτην. φερόμενόν τε ἐνταῦθα ἀραιοῖ καὶ θερμαίνει τοὺς περὶ αὐτὴν πόρους. ὄντες δὲ τοιοῦτοι δεκτικοὶ γίνονται τῶν ὑγρῶν μᾶλλον ἢ οἱ κάτω τῆς καρδίας πόροι. ὅταν οὖν συμβῇ ἐξυγρανθῆναι μᾶλλον τοῦ δέοντος καὶ καταψυγῆναι, ἔξωθεν συμβαίνει τὸ θερμόν, τροφήν τε ἔχον καὶ συστελλόμενον ἐντός, αὔξεσθαι, αὐξανόμενον δὲ φέρεσθαι ἐπὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ πόρους· εἰς οὓς ἀκολουθοῦντα τὰ ὑγρά, ὄντα λεπτὰ καὶ ἄπεπτα, πληροῖ αὐτοὺς καὶ τοὺς κατάρρους ποιεῖ, καὶ πταρμοὺς ὁμοίως. ἐν γὰρ ταῖς ἀρχαῖς τῶν κατάρρων τὸ θερμὸν προαναφερόμενον τοῦ ὑγροῦ, καὶ πνευματοῦν τοὺς πόρους, τῇ τ' ἐκβολῇ τοῦ πνεύματος τοὺς πταρμοὺς ποιεῖ καὶ τῇ πρὸ τῶν ὑγρῶν ἀναγωγῇ, ἅ ἐστι λεπτὰ καὶ δριμέα. διὸ καὶ συμβαίνει μετὰ τῶν τῆς κορύζης πταρμῶν ὑδατώδη ἀπομύττεσθαι. πάντων δὲ τούτων ὁρμησάντων τὰ συνεχῆ καὶ πάθος ἔχοντα ὑγρὰ ἐφίσταται αὐτοῖς, καὶ ἐμφράττει τοὺς περὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν ῥῖνα πόρους· ὀγκηρότερα γὰρ γινόμενα καὶ διατείνοντα ποιεῖ τοὺς περὶ τὴν κεφαλὴν πόνους. σημεῖον δὲ τὸ μήτ' ἐκτὸς ἢ δι' αὐτῶν πνεῦμα ἀφεῖσθαι. διὸ οὔτε πτάρνυνται οὔτε ὀσφραίνονται οἱ κορυζῶντες. αἱ δὲ ἄνευ κορύζης γινόμενοι διὰ μὲν τὰς αὐτὰς αἰτίας γίνονται, μικρὰς δε καὶ ἐλαφρὰς ἀρχὰς λαβόντες. ὥστε συναχθέντα τὰ ὑγρὰ τῷ θερμῷ, ἐκπνευματούμενα ὑπ' αὐτοῦ δι' ὀλιγότητα, εἰσπίπτει κατὰ τὰς ῥῖνας. ποιεῖ δὲ τὸν ψόφον τοῦ πνεύματος οὐχ ἧττον ἡ βία τῆς φορᾶς ἢ τὸ πλῆθος αὐτοῦ. ἐνεχθέντος γὰρ τοῦ θερμοῦ πρὸς ὀρθὴν πρὸς τὸν ἐγκέφαλον καὶ προσπεσόντος αὐτῷ, ἀνακλᾶται ἐπὶ τὰς ῥῖνας διὰ τὸ τοὺς ταύτῃ πόρους ἐκτὸς ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου διατείνειν. παρὰ φύσιν οὖν τῆς ἐκτὸς κλάσεως φορᾶς γινομένης ἐπὶ τὰς ῥῖνας τῷ πνεύματι, σφοδρὰν συμβαίνει γίνεσθαι· διὸ ποιεῖ τοὺς ψόφους. τῶν δὲ ἄλλων ζῴων συμβαίνει μάλιστα κορυζᾶν τοὺς ὄρνιθας διὰ τὸ μάλιστα ὁμοιόσχημον εἶναι ἀνθρώπῳ· ἧττον δὲ ἢ ἄνθρωπος πάσχει αὐτό, ὅτι τὰ πολλὰ κάτω ἔχει τὴν κεφαλὴν διὰ τὸ τὴν νομὴν ἀπὸ τῆς γῆς εἶναι.

Διὰ τί τὰ θαλάττια ζῷα τῶν ἐν τῇ γῇ μείζω καὶ 55
εὐτραφέστερά ἐστιν; ἢ ὅτι ὁ ἥλιος καταδαπανῶν τὰ περιέχοντα τὴν γῆν ἀφαιρεῖται τὴν τροφήν; διὸ καὶ τὰ κατακεκλειμένα εὐτραφέστερά ἐστιν. πάντων οὖν τούτων ἀπήλλακται τὰ θαλάττια ζῷα.

Διὰ τί ποτε τὰ μὲν ἄλλα ζῷα πλεονάκις τὴν ξηρὰν 56
τροφὴν ἢ τὴν ὑγρὰν προσάγεται, ὁ δὲ ἄνθρωπος τὴν ὑγρὰν ἢ τὴν ξηράν; ἢ ὅτι φύσει ὁ ἄνθρωπος θερμότατον; πλείστης οὖν καταψύξεως δεῖται.

Διὰ τί οἱ εὐνοῦχοι οὐ γίνονται φαλακροί; ἢ ὅτι πολὺν 57
ἔχουσι τὸν ἐγκέφαλον; τοῦτο δὲ συμβέβηκεν αὐτοῖς διὰ τὸ μὴ συγγίνεσθαι ταῖς γυναιξίν· ἡ γὰρ γονή ἐστιν ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου χωροῦσα διὰ τῆς ῥάχεως. διὰ τοῦτο δὲ οὐ δοκοῦσι καὶ οἱ βόες οἱ ἐκτομίαι μεγάλα τὰ κέρατα ἴσχειν, ὅταν ἐκτμηθῶσιν. δοκεῖ δὲ ἡ αὐτὴ αἰτία εἶναι καὶ ὅτι αἱ γυναῖκες καὶ οἱ παῖδες οὐκ εἰσὶ φαλακροί.

Διὰ τί τὰ μὲν εὐθὺς δύνανται δι' αὐτῶν τρέφεσθαι 58
μετὰ τὴν γένεσιν, τὰ δὲ οὔ; ἢ ὅσα ὀλιγοχρονιώτερα τῶν μνήμης δεκτικῶν; διὸ ἅπαντα καὶ τελευτᾷ θᾶττον.

Διὰ τί ποτε ὁ μὲν ἄνθρωπος πλείω τὴν ὑποχώρησιν 59
ποιεῖται τὴν ὑγρὰν τῆς ξηρᾶς, οἱ δὲ ἵπποι καὶ οἱ ὄνοι τὴν ξηράν; ἢ διότι ταῦτα μὲν τὰ ζῷα πλείονι τροφῇ χρῆται τῇ ξηρᾷ, ὁ δὲ ἄνθρωπος ὑγρᾷ μᾶλλον ἢ τῇ ξηρᾷ; πᾶσα δὲ περίττωσις ἀπὸ τῆς τροφῆς ἐστί, καὶ ἀπὸ τῆς πλείονος πλείω. τὰ μὲν οὖν τῇ ὑγρᾷ μᾶλλον, τὰ δὲ τῇ ξηρᾷ πλείονι τροφῇ χρῆται· διότι τὰ μὲν τῶν ζῴων ἐστὶ φύσει

1. ὁ ἄνθρωπος C^a. ‖ τῶν ἄλλων ζῴων C^a. ‖ μᾶλλον X^a, μάλιστα ante τῶν C^a. ‖ 6. τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ φέρεται C^a. ‖ 8. πάντα ταῦτα $X^a Y^a$. ‖ 14. οὐ om X^a. ‖ τὸ om C^a. ‖ 16. τε Y^a. ‖ ὀρθὴν C^a. ‖ 21. ἐξυγρασθῆναι Y^a. ‖ 22. καταψυχθῆναι C^a. ‖ 34. καὶ τὴν — 35. κεφαλὴν om C^a. ‖ 35. πόρους X^a.

3. τὸν om C^a. ‖ 6. τοὺς om $C^a Y^a$. ‖ 15 et 17. εἰσιν C^a. ‖ 15. ἥλιος καὶ τὰ δαπανῶντα π. Y^a. ‖ 16. κατακεκλιμένα $C^a Y^a$, κατακεκλεισμένα X^a. ‖ 21. διότι C^a. ‖ 26. δὲ om $C^a X^a$. ‖ 27. τὰ om C^a. ‖ ἔχειν $C^a X^a$. ‖ 30. δυνῶνται C^a. ‖ 34. τῆς ξηρᾶς τὴν ὑγρὰν X^a. ‖ 35 et 39. πλείονι τῇ τροφῇ X^a. ‖ 35. χρῆται om $C^a X^a Y^a$.

ξηρά, τὰ δὲ ὑγρά. τὰ μὲν ὖν τῇ φύσει ξηρὰ τῆς ὑγρᾶς μᾶλλον ἐπιθυμεῖ (ταύτης γὰρ ἐνδεέςερά εἰσι), τὰ δὲ τῇ φύσει ὑγρὰ τῆς ξηρᾶς· ταύτης γὰρ ἐνδεέςερα καθέςηκεν.

60 Διὰ τί ὄρνιθες καὶ ἄνθρωποι καὶ τῶν ζῴων τὰ ἀνδρεῖα σκληρότερα; ἢ ὅτι ὁ θυμὸς μετὰ θερμότητος; ὁ γὰρ φόβος κατάψυξις. ὅσων οὖν τὸ αἷμα ἔνθερμόν ἐςι, καὶ ἀνδρεῖα καὶ θυμοειδῆ· τὸ δὲ αἷμα τροφή. ὅσα δὲ θερμῷ ἄρδεται τῶν φυομένων, σκληρότερα πάντα.

61 Διὰ τί τέρατα τίκτουσι μάλιστα τὰ τετράποδα τὰ μὴ μεγάλα, ἄνθρωπος δὲ καὶ τὰ μεγάλα ἧττον, οἷον ἵπποι καὶ ὄνοι; ἢ ὅτι πολύγονα ταῦτα, οἷον κύνες καὶ ὗες καὶ αἶγες καὶ πρόβατα, πολὺ μᾶλλον τῶν μεγάλων, ἐκείνων δὲ τὰ μὲν ὅλως μονοτόκα, τὰ δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. τὰ δὲ τέρατα γίνεται ἐπαλλαττόντων τῶν σπερμάτων ἀλλήλοις καὶ συγχεομένων ἐν τῇ ἐξόδῳ τῆς γονῆς ἢ ἐν τῇ μίξει τῇ ἐν τῇ ὑστέρᾳ τῆς θηλείας. διὸ καὶ ὄρνιθες αὐτὰ ποιοῦσιν· τὰ γὰρ ᾠὰ δίδυμα τίκτυσι, τὰ δὲ τέρατα ἐκ τῶν διδύμων γίνεται, ὧν ἡ λέκιθος τῷ ὑμένι ὐ διαιρεῖται.

62 Διὰ τί ἡ κεφαλὴ δασεῖα τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον τῦ ἄλλυ σώματος καὶ οὐ κατὰ λόγον, τοῖς δὲ ἄλλοις ζῴοις τὐναντίον; ἢ ὅτι καὶ τῶν ἄλλων τὰ μὲν εἰς ὀδόντας ἐκδίδωσι καθ' ὑπερβολὴν τῆς τροφῆς, τὰ δὲ εἰς κέρατα, τὰ δὲ εἰς τρίχας; ὅσα μὲν εἰς κέρατα, ἧττον τὴν κεφαλὴν ἔχει δασεῖαν· ἐκεῖ γὰρ ἀνήλωται· ὅσα δὲ εἰς ὀδόντας, μᾶλλον μὲν τῶν κερατοφόρων (ἔχει γὰρ λοφιάν), ἧττον δὲ τῶν τοιούτων, οἷον ὀρνέων. ἔχουσι γὰρ ταῦτα καὶ τὴν τῶν ἀνθρώπων· ὃ ἐκείνοις πολλαχῇ διὰ πλῆθος, τοῦτο εἰς κεφαλὴν ἐκδίδωσιν· ὐδὲ γὰρ ὐδὲν ἔχει, οὐδὲ πολὺ οὕτως ὥςε πανταχῇ.

63 Διὰ τί ἄνθρωπος μόνος τῶν ζῴων πολιὰς ἔχει; ἢ ὅτι τὰ μὲν πλεῖςα τῶν ζῴων ῥυάδα τὴν τρίχα ἀνὰ πᾶν ἔτος ἔχει, οἷον ἵππος, βοῦς, ἔνια δὲ ῥυάδα μὲν οὐκ ἔχει, βραχύβια δέ εἰσι, καθάπερ πρόβατον καὶ ἄλλα· οὗ ἡ θρὶξ ὥσπερ οὐ γηράσκυσα οὐδὲ πολιῦται. ὁ δὲ ἄνθρωπος οὔτε ῥυάδα ἔχει τὴν τρίχα, μακρόβιόν τέ ἐςιν, ὥςε ὑπὸ τῦ χρόνυ πολιῦται.

64 Διὰ τί, ὅσοις τὰ ἀπὸ τῦ ὀμφαλοῦ κάτω μείζονα ἢ τὰ πρὸς τὰ στήθη, βραχύβιοι καὶ ἀσθενεῖς; ἢ ὅτι ἡ κοιλία ψυχρὰ διὰ μικρότητα, ὥςε ὐ πεπτικὴ ἀλλὰ περιττωματική; οἱ δὲ τοιῦτοι νοσακεροί.

Διὰ τί τὰ μὲν γίνεται τῶν ζῴων ὐ μόνον ἐξ ἀλλή- 65
λων ἀλλὰ καὶ αὐτόματα, τὰ δ' ἐξ ἀλλήλων μόνον, οἷον ἄνθρωπος καὶ ἵππος; ἢ κἂν εἰ καὶ μὴ δι' ἑτέρας αἰτίας, ἀλλ' ὅτι τοῖς μὲν ὀλίγος ὁ χρόνος τῆς γενέσεως, ὥστε ἡ γεννητικὴ ὥρα ὑπερτείνει καὶ ἐνδέχεται γενέσθαι ἐν τῇ μεταβολῇ τῶν ὡρῶν, τῶν δὲ πολὺ ἡ γένεσις ὑπερτείνει· ἐνιαύσιοι γὰρ ἢ δεκάμηνοί εἰσιν· ὥςε ἀνάγκη γίνεσθαι ἢ ἐξ ἀλλήλων γίνεσθαι.

Διὰ τί τῶν Αἰθιόπων οἱ μὲν ὀδόντες λευκοί, καὶ λευ- 66
κότεροι ἢ τῶν ἄλλων, οἱ δὲ ὄνυχες ὐκέτι; ἢ οἱ μὲν ὄνυχες, ὅτι καὶ τὸ δέρμα μέλαν, καὶ μελάντερον ἢ τῶν ἄλλων, οἱ δὲ ὄνυχες ἐκ τῦ δέρματος φύονται. οἱ δὲ ὀδόντες λευκοὶ διὰ τί; ἢ ὅτι ἐξ ὧν τὸ ὑγρὸν ἐξάγει ὁ ἥλιος ἄνευ τῦ ἐπιβάπτειν, λευκαίνεται, οἷον καὶ τὸν κηρόν; τὸ μὲν ὖν δέρμα ἐπιβάπτει, τὺς δὲ ὀδόντας ὐκ ἐπιβάπτει, ἀλλὰ τὸ ὑγρὸν διὰ τὴν ἀλέαν ἐξατμίζεται ἐξ αὐτῶν.

Διὰ τί τὰ μὲν ἀφαιρυμένης τῆς κεφαλῆς ἀποθνή- 67
σκει εὐθὺς ἢ ταχύ, τὰ δὲ ὔ; ἢ ὅσα ἄναιμα καὶ ὀλιγότροφα, τοῦτο πάσχει; οὔτε τροφῆς γὰρ δεῖται ταχύ, ὑπεγχεῖται αὐτῶν τὸ θερμὸν ἐν τῷ ὑγρῷ, ὧν ἄνευ ὐχ οἷόν τε ζῆν τοῖς ἐναίμοις. τύτοις δὲ οἷόν τέ ἐςιν· ἄπνευςοι ζῆν γὰρ δύνανται πολὺ μᾶλλον. ἡ δὲ αἰτία ἐν ἑτέροις εἴρηται.

ΙΑ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΦΩΝΗΣ.

Διὰ τί τῶν αἰσθήσεων ἐκ γενετῆς μάλιςα τὴν ἀκοὴν πηρῦνται; ἢ ὅτι ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς εἶναι δόξειεν ἂν ἥ τε ἀκοὴ καὶ ἡ φωνή; ῥᾴςα δὲ δοκεῖ διαφθείρεσθαι ἡ διάλεκτος ὖσα εἶδος φωνῆς, καὶ χαλεπώτατα ἐπιτελεῖσθαι. σημεῖον δὲ ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι πολὺν χρόνον ἐνεοί ἐσμεν· τὸ μὲν γὰρ πρῶτον ὅλως ὐδὲ λαλῦμεν ὐδέν, εἶτα ὀψέ ποτε ψελλίζομεν. διά τε τὸ τὴν διάλεκτον εὔφθαρτον εἶναι, τὴν αὐτὴν δὲ ἀρχὴν ἀμφοτέρων εἶναι καὶ τῆς διαλέκτυ (φωνὴ γάρ τις καὶ τῆς ἀκοῆς ὥσπερ καὶ εἰ συμβεβηκότος), ῥᾴςα τῶν αἰσθήσεων φθείρεται, καὶ ὐ καθ' αὐτήν, ἡ ἀκοή. τεκμήριον δὲ ἔςι καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ζῴων λαβεῖν, ὅτι παν-

2. γάρ] δὲ C°. ‖ τῇ om C°Y°. ‖ 5. ὅτι om C°. ‖ 6. ὅσω C°. ‖ 14. γίνονται X°Y°. ‖ ἐπ' ἐλαττόνων σπ. C°. ‖ 16. τῇ ante ὑςέρᾳ om C°Y°. ‖ ὑςέρᾳ om C°X°Y°. ‖ 17. δίδυμα om C°X°Y°. ‖ 18. λέκυθος C°X°. ‖ 19. ὐ om C°. ‖ 25. ἐκεῖθεν C°. ‖ 28. τούτω Y°. ‖ 29. οὐδὲ — οὐδὲ] malim ὔτε — ὔτε. ‖ 36. codices ὐδὲ. ‖ 36. φυάδα C°Y°. ‖ 37. παλαιῦται C°Y°.

3. νοσάκαιροι C°Y°, νοσεροί X°. ‖ 6. καὶ post εἰ om C°. ‖ 7. ὀλίγοις C°X°Y°. ‖ 9. μερῶν C°. ‖ πολλὴ C°. ‖ 13. ἢ οἱ τῶν X°. ‖ 16. ὧν] ὧν μὲν C°. ‖ ὁ ἥλιος τὸ ὑγρὸν ἐξάγει X°. ‖ ἐπιβλάπτειν C°. ‖ 33. εἶτα — 34. ψελλίζομεν post ἐσμεν X°. ‖ 35. αὐτὴν om X°r, αὐτὴν — εἶναι om C°. ‖ 37. καὶ om C°. ‖ 38. ὅτι — 899a 2. ζῴων om C°.

τελῶς εὔφθαρτός ἐστιν ἡ ἀρχὴ τῆς διαλέκτου· λαλεῖ γὰρ οὐθὲν τῶν ἄλλων ζῴων πλὴν ἀνθρώπου, καὶ οὗτοι δὲ ὀψέ ποτε, καθάπερ εἴρηται.

2 Διὰ τί οἱ κωφοὶ πάντες διὰ τῶν ῥινῶν φθέγγονται; ἢ διὰ τὸ ἐγγὺς τοῦ εἶναι ἐνεοὺς εἶναι; οἱ δὲ ἐνεοὶ λαλοῦσι διὰ τῶν ῥινῶν· ταύτῃ γὰρ αὐτῶν ἐκπίπτει τὸ πνεῦμα διὰ τὸ τῷ στόματι μεμυκέναι. μεμύκασι δέ, ὅτι οὐθὲν εἰς φωνὴν χρῶνται τῇ γλώττῃ.

3 Διὰ τί μεγαλόφωνοι πάντες εἰσὶν οἱ θερμοὶ τὴν φύσιν; ἢ ὅτι ἀνάγκη καὶ ἀέρα πολὺν καὶ ψυχρὸν ἐν τούτοις εἶναι; ἕλκει γὰρ τὸ πνεῦμα τὸ θερμὸν πρὸς ἑαυτὸ καὶ ἀέρα, καὶ πλείω τὸ πλεῖον. ἡ δὲ μεγάλη φωνὴ γίνεται ἐν τῷ πολὺν ἀέρα κινεῖν, καὶ ὀξεῖα ἐν τῷ ταχέως· βαρεῖα δὲ ἡ ἐν τῷ βραδέως.

4 Διὰ τί οἱ κωφοὶ πάντες διὰ τῶν ῥινῶν φθέγγονται; ἢ διὰ τὸ βιαιότερον πνεῖν τοὺς κωφούς; ἐγγὺς γὰρ τοῦ ἐνεοὶ εἶναι εἰσίν. δίσταται οὖν τῶν μυκτήρων ὁ πόρος ὑπὸ τοῦ πνεύματος· οἱ τοιοῦτοι δὲ διὰ ῥινῶν φθέγγονται.

5 Διὰ τί εὐηκοώτερα τὰ τῆς νυκτός; ἢ ὅτι μᾶλλον ἠρεμία διὰ τὴν τοῦ θερμοτάτου ἀπουσίαν; διὸ καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀταρακτότερα. ὁ γὰρ ἥλιος ὁ κινῶν.

6 Διὰ τί πόρρωθεν αἱ φωναὶ ὀξύτεραι δοκοῦσιν εἶναι; οἱ γοῦν μιμούμενοι τοὺς σφόδρα πόρρω ὄντας καὶ βοῶντας ὀξὺ φθέγγονται καὶ ὅμοιον τοῖς ἀπηχοῦσιν, καὶ τῆς ἠχοῦς ὀξύτερος φαίνεται ὁ ψόφος. ἔστι δὲ πόρρω· ἀνακλᾶται γάρ. οὐκοῦν ἐπεὶ ὀξὺ μὲν ἐν ψόφῳ τὸ ταχύ, βαρὺ δὲ τὸ βραδύ, ἔδει βαρυτέρας πόρρωθεν φαίνεσθαι τὰς φωνάς. τὰ γὰρ αὖ φερόμενα πάντα βραδύτερον φέρεται ὅσῳ ἂν ἀπέχῃ τῆς ἀρχῆς πλεῖον, καὶ τέλος πίπτει. πότερ' οὖν ὅτι οἱ μιμούμενοι ἀμενηνῇ τῇ φωνῇ μιμοῦνται, καὶ λεπτὴν τὴν πόρρωθεν φωνήν; λεπτὴ δὲ βαρεῖα οὐκ ἔστιν, οὐδὲ μικρὸν καὶ ἀμενηνὸν φθέγγεσθαι βαρὺ ἀλλ' ὀξὺ ἀνάγκη. ἢ οὐ μόνον οἱ μιμούμενοι διὰ τοῦτο μιμοῦνται, ἀλλὰ καὶ οἱ ψόφοι αὐτοὶ ὀξύτεροι γίνονται; αἴτιον δὲ ὅτι ὁ ἀὴρ ὁ φερόμενος ποιεῖ τὸν ψόφον· καὶ ὥσπερ τὸ πρῶτον ψοφεῖ τὸ κινῆσαν τὸν ἀέρα, οὕτω δεῖ πάλιν ποιῆσαι τὸν ἀέρα ἀεὶ ἄλλον κινοῦντα εἶναι, τὸ δὲ κινούμενον. διὸ ὁ ψόφος συνεχής, ὅτι ἀεὶ ἐκδέχεται κινοῦντα κινῶν, ἕως ἂν ἀπομαρανθῇ, ὃ ἐπὶ τῶν σωμάτων ἐστὶ τὸ πεσεῖν, ὅταν μηκέτι δύνηται ὠθεῖν ὁ ἀὴρ ἔνθα μὲν τὸ βέλος ἔνθα δὲ τὸν ἀέρα. ἡ μὲν γὰρ φωνὴ γίνεται ἡ συνεχὴς ἀέρος ὠθουμένου ὑπ' ἀέρος, τὸ δὲ βέλος φέρεται σώματος ὑπ' ἀέρος κινουμένου. ἐνταῦθα μὲν οὖν ἀεὶ τὸ αὐτὸ φέρεται σῶμα, ἕως ἂν καταπέσῃ, ἐκεῖ δὲ ἀεὶ ἕτερος ἀήρ. καὶ πρῶτον ἐλάττω θᾶττον μὲν κινεῖται, ἐπ' ὀλίγον δέ. διὸ πόρρω ὀξύτεραι καὶ λεπτότεραι αἱ φωναί. τὸ γὰρ θᾶττον ὀξύ, ὥσπερ καὶ διηπόρηται. ὥσπερ ἡ αὐτὴ αἰτία δι' ἣν καὶ οἱ μὲν παῖδες καὶ οἱ κάμνοντες ὀξὺ φθέγγονται, οἱ δὲ ἄνδρες καὶ οἱ ὑγιαίνοντες βαρύ. τὸ δὲ τοῖς ἐγγὺς μὴ ἐπίδηλον εἶναι τὴν φωνὴν ἢ βαρυτέραν ἢ ὀξυτέραν γινομένην, καὶ ὅλως μὴ ὁμοίως ἔχειν τοῖς ῥιπτομένοις βάρεσιν, αἴτιον ὅτι τὸ μὲν ῥιφθὲν ἓν φέρεται ἀεὶ τὸ αὐτό, ὁ δὲ ψόφος ἀήρ ἐστιν ὠθούμενος ὑπὸ ἀέρος. διὸ καὶ τὸ μὲν εἰς ἓν πίπτει, ἡ δὲ φωνὴ πανταχῇ, ὥσπερ ἂν εἰ τὸ ῥιφθὲν ἅμα φερόμενον ἀπείρως θρυφθείη, καὶ ἔτι εἰς τοὔπισθεν.

7 Διὰ τί αἱ νεηλιφεῖς οἰκίαι μᾶλλον ἠχοῦσιν; ἢ ὅτι μᾶλλον ἀνάκλασις γίνεται διὰ τὴν λειότητα; λειότεραι δὲ διὰ τὸ ἀρραγὲς καὶ τὸ συνεχές. δεῖ δὲ μὴ παντελῶς ὑγρὰν ἀλλ' ἤδη ξηρὰν λαμβάνειν· ἀπὸ πηλοῦ γὰρ οὐκ ἔστιν ἀνάκλασις. διὰ ταῦτα γὰρ καὶ τὰ κονιάματα μᾶλλον ἠχεῖ. συμβάλλεται δὲ ἴσως καὶ ἡ ἀκινησία τοῦ ἀέρος· ἀθρόος γὰρ ἰὼν μᾶλλον ἀποπλήττεται τὸν προσπίπτοντα.

8 Διὰ τί, ἐάν τις πίθον καὶ κεράμια κενὰ κατορύξῃ καὶ πωμάσῃ, μᾶλλον ἠχεῖ τὰ οἰκήματα, καὶ ἐὰν φρέαρ ἢ λάκκος ᾖ ἐν τῇ οἰκίᾳ; ἢ ὅτι ἐπεὶ ἀνάκλασις ἡ ἠχώ, δεῖ περιειλημμένον ἀθρόον εἶναι τὸν ἀέρα, καὶ ἔχειν πρὸς ὃ ἀνακλασθήσεται, προσπῖπτον πυκνὸν καὶ λεῖον; οὕτω γὰρ μάλιστα ἦχος γίνεται. τὸ μὲν οὖν φρέαρ καὶ ὁ λάκκος ἔχει τὴν στενότητα καὶ τὴν ἄθροισιν, οἱ δὲ πίθοι καὶ τὰ κεράμια καὶ τὴν πυκνότητα τῶν περιεχόντων, ὥστε ἐξ ἀμφοτέρων τὸ συμβαῖνον. καὶ γὰρ τὰ κοῖλα μᾶλλον ἠχεῖ· διὰ τοῦτο καὶ ὁ χαλκὸς μάλιστα τῶν ἄλλων. ὅτι δὲ κατορωρυγμένα, οὐθὲν ἄτοπον· ἡ γὰρ φωνὴ φέρεται κάτω οὐχ ἧττον. ὅλως δὲ πανταχῇ δοκεῖ καὶ κύκλῳ φέρεσθαι.

9 Διὰ τί δὲ μᾶλλον, ἐὰν κατορύξῃ τις, ἠχεῖ, ἢ ἐὰν μή;

5. καλοῦσι X^a. ‖ 6. ἐμπίπτει C^a. ‖ 9. πάντες εἰσὶν om Y^a. ‖ φύσιν ὄντες ἢ Y^a. ‖ 10. καὶ ante ψ. om Y^a. ‖ ἐν τούτοις ante ἀέρα Y^a. ‖ 11. τὸ πν. τὸ θ.] θερμὸν καὶ πνεῦμα $C^aX^aY^a$. ‖ πρὸς — ἀέρα om Y^a. ‖ αὐτὸ X^a, ἑαυτῷ C^a. ‖ 12. πλείω τὸ πλεῖον] ποιεῖ πλείω Y^a. ‖ 13. καὶ ὀξεῖα] ὀξεῖα δὲ Y^a. ‖ ἡ om Y^a. ‖ 14. βραδέως ν: ceteri βαρέως. ‖ 17. τοῦ om r. ‖ 21. ἀταραχώτερα ν. ‖ 26. βραχὺ δὲ τὸ βαρύ C^aX^aYr. ‖ 27. βραδυτέρας codices ‖ 28. φαίνεται C^a. ‖ 31. μικρὸν] λεπτὸν C^a. ‖ 34. ὁ post ἀὴρ om X^a. ‖ 35. ψοφοῖ X^a, ψοφῇ C^a. ‖ 36. δὴ C^a. ‖ 37. τὸν C^ar.

1. κινοῦντι $C^aX^aY^a$. ‖ 7. μὲν om C^a. ‖ ὀλίγον] ἐλάττω X^a. ‖ 8. τὸ] τοῖς X^ar. ‖ 9. ὥστε? ‖ 13. ῥιπτουμένοις C^aY^a. ‖ 14 et 16. ῥιφὲν C^a. ‖ 14. ἓν] αἴτιον X^a. an forte ἕν τι ὄν? ‖ 16. πανταχοῦ X^a. ‖ 20. τὸ post καὶ om r. ‖ 22. γὰρ] δὲ Y^a et rc X^a. ‖ 23. ἀθρόον X^a. ‖ 27. ἢ om $C^aX^aY^a$. ‖ 30. ὁ om C^a. ‖ 35. δὲ] δὲ καὶ C^a.

ἢ ὅτι περιϛεγόμενα μᾶλλον εἰς αὐτὰ δέχεται καὶ κατέχει τὸν ἀέρα; συμβαίνει δὲ καὶ τὴν πληγὴν σφοδροτέραν γίνεσθαι.

10 Διὰ τί τὸ ὕδωρ τὸ ψυχρὸν ἐκ τȣ̃ αὐτȣ̃ ἀγγείȣ ἐκχεόμενον ὀξύτερον ποιεῖ τὸν ψόφον; ἢ ὅτι θάττων ἡ φορά; βαρύτερον γάρ. ἡ δὲ θάττων ὀξύτερον ποιεῖ τὸν ψόφον. τὸ δὲ θερμὸν καὶ τῇ μανότητι καὶ τῇ ἀναφορᾷ κουφίζει. παρόμοιον δὲ ὅτι καὶ αἱ δᾷδες καιόμεναι ἀσθενεϛέραν τὴν πληγὴν ποιȣ̃σιν.

11 Διὰ τί τοῖς ἠγρυπνηκόσιν ἡ φωνὴ τραχυτέρα; ἢ διότι ὑγρότερον τὸ σῶμα διὰ τὴν ἀπεψίαν, καὶ οὐχ ἥκιϛα περὶ τὸν ἄνω τόπον, διὸ καὶ βάρος ἐν τῇ κεφαλῇ· ὑγρότητός τε περὶ τὸν βρόγχον οὔσης ἀνάγκη καὶ τραχυτέραν εἶναι τὴν φωνήν. ἡ μὲν γαρ τραχύτης διὰ τὴν ἀνωμαλίαν, ἡ δὲ βαρύτης διὰ τὴν ἔμφραξιν· βαρυτέρα γαρ ἡ φορά.

12 Διὰ τί μετὰ τὰ σιτία τάχιϛα ἀπορρήγνυται ἡ φωνή; ἢ ὅτι κοπτόμενος μὲν ὁ τόπος ἐκθερμαίνεται, θερμαινόμενος δὲ ἕλκει τὴν ὑγρότητα; πλείων δὲ αὕτη καὶ ἑτοιμοτέρα διὰ τὴν προσφοράν.

13 Διὰ τί οἱ κλαίοντες ὀξὺ φθέγγονται, οἱ δὲ γελῶντες βαρύ; ἢ ὅτι οἱ μὲν ὀλίγον κινȣ̃σι πνεῦμα δι' ἀσθένειαν, οἱ δὲ σφοδρῶς, ὃ ποιεῖ ταχὺ φέρεσθαι τὸ πνεῦμα; τὸ δὲ ταχὺ ὀξύ· καὶ γαρ ἀπὸ συντόνȣ τοῦ σώματος ῥιπτȣ́μενον ταχὺ φέρεται. ὁ δὲ γελῶν τȣ̓ναντίον διαλελυμένως· οἱ δὲ ἀσθενεῖς ὀξύ· ὀλίγον γαρ ἀέρα κινȣ̃σιν· οἱ δὲ ἐπιπολῆς. ἔτι οἱ μὲν γελῶντες θερμὸν τὸ πνεῦμα ἀφιᾶσιν, οἱ δὲ κλαίοντες, ὥσπερ καὶ ἡ λύπη κατάψυξίς ἐϛι τȣ̃ τόπȣ τȣ̃ περὶ τὰ ϛήθη, καὶ τὸ πνεῦμα ψυχρότερον ἀφιᾶσιν. τὸ μὲν ȣ̓̃ν θερμὸν πολὺν ἀέρα κινεῖ, ὥϛε βραδέως φέρεσθαι, τὸ δὲ ψυχρὸν ὀλίγον. συμβαίνει δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν αὐλῶν· οἱ γαρ θερμοὶ τῷ πνεύματι αὐλȣ̃ντες πολὺ βαρύτερον αὐλȣ̃σιν.

14 Διὰ τί οἱ παῖδες καὶ τὰ ἄλλα τῶν ζῴων τὰ νέα ὀξύτερον φθέγγονται τῶν τελείων, καὶ ταῦτα τῆς ὀξύτητος σφοδρότητος ȣ̓́σης; ἢ ἡ φωνή ἐϛιν ἀέρος κίνησις, καὶ ἡ θάττων ὀξυτέρα; ῥᾷον δὲ καὶ θᾶττον ὁ ὀλίγος τοῦ πολλοῦ κινεῖται ἀήρ. κινεῖται δὲ ἢ συγκρινόμενος ἢ διακρινόμενος ὑπὸ θερμοῦ. ἐπεὶ δὲ ἡ μὲν εἴσπνοή ἐϛι ψυχρȣ̃ εἰσαγωγή, συγκρίνοιτ' ἂν ἐν αὐτῇ ὁ ἐν ἡμῖν ἀήρ· ἡ δὲ ἐκπνοή, θερμοῦ κινήσαντος ἀέρα, γίνοιτ' ἂν ἡ φωνή· ἐκπνέοντες γάρ, οὐκ εἰσπνέοντες φωνȣ̃μεν. ἐπεὶ δὲ τὰ νέα θερμότερά ἐϛι τῶν π[ρε]-βυτέρων καὶ τȣ̀ς ἐν αὐτοῖς πόρȣς ϛενωτέρȣς ἔχει, ἐλάττ[ω] ἀέρα ἔχοι ἐν ἑαυτοῖς. ὄντος δὲ τȣ̃ τε κινȣμένȣ ἐλάττονος τȣ̃ κινȣ̃ντος θερμȣ̃ πλείονος ἐν αὐτοῖς, θᾶττον ἂν δι' ἀμ[...] ἡ κίνησις γένοιτο τοῦ ἀέρος· ἡ δὲ θάττων ὀξυφωνοτέρα εἴη διὰ τὰ προειρημένα.

Διὰ τί οἱ κλαίοντες ὀξὺ φθέγγονται, οἱ δὲ γελῶ[ντες] βαρύ; ἢ ὅτι οἱ μὲν κλαίοντες συντείνοντες καὶ συνάγο[ντες] τὸ στόμα φωνοῦσιν; τῇ τε δὴ συντονίᾳ κινεῖται ταχὺ [...] αὐτοῖς ἀήρ, καὶ τῷ διὰ ϛενȣ̃ τȣ̃ ϛόματος φέρεσθαι θᾶ[ττον] φέρεται· δι' ἄμφω ȣ̓̃ν ὀξεῖα γίνεται ἡ φωνή. οἱ δὲ γελ[ῶν]-τες ἀνέντες τὸν τόνον γελῶσι καὶ κεχηνότες. ἐκπέμπ[οντες] ȣ̓̃ν διὰ τȣ̃τ' εὐρέως καὶ βραδέως τὸν ἀέρα εἰκότως βαρυ[φω]-νοῦσιν.

Διὰ τί οἱ ἄγονοι, οἷον παῖδες, γυναῖκες, καὶ οἱ γέροντες καὶ οἱ εὐνȣ̃χοι, ὀξὺ φθέγγονται, οἱ δὲ ἄνδρες βα[ρύ;] ἢ καθάπερ ἡ γραμμὴ καὶ τὰ ἄλλα λεπτὰ ἓν διάστη[μα] ἔχει, τὰ δὲ παχέα πλείω, οὕτω καὶ ἡ λεπτὴ φωνὴ [ἓν] ἔχοι διάϛημα. ῥᾷον δὲ καὶ ποιῆσαι καὶ κινῆσαι ἐϛὶν [...] πλείω. ἐχόντων ȣ̓̃ν τῶν προειρημένων πνεῦμα ἀσθενές, [...] αὐτῷ ἀέρα ὀλίγον. ἐλάχιϛος δέ ἐϛιν ὁ ἓν διάϛημα ἔχ[ων,] ὃς ἔϛαι λεπτὸς διὰ τὰ προειρημένα. καὶ ἡ ἀπ' αὐτȣ̃ φ[ορὰ] γινομένη τοιαύτη· ἡ δὲ λεπτὴ φωνὴ ὀξεῖά ἐϛιν. οἱ μ[ὲν] ἄγονοι διὰ ταῦτα ὀξύφωνοί εἰσιν· οἱ δὲ ἄνδρες ἰσχύο[ντες] τῷ πνεύματι πολὺν ἀέρα κινȣ̃σι, πολὺς δὲ ὢν βραδέως κινοῖτο καὶ βαρεῖαν φωνὴν ποιεῖ. ἐποίει γαρ ἥ τε λ[επτότης] καὶ ἡ ταχεῖα κίνησις ὀξεῖαν φωνήν, ὧν ȣ̓δέτερον ἐπὶ τȣ̃ [ἀν]-δρὸς συμβαίνει γίνεσθαι.

Διὰ τί αἱ φωναὶ βαρύτεραι ἡμῖν εἰσὶ τοῦ χειμῶ[νος;] ἢ ὅτι παχύτερος ὁ ἀήρ ἐϛι τότε, καὶ ὁ ἐν ἡμῖν καὶ ὁ ἐκ[τός;] παχυτέρȣ δὲ ὄντος βραδυτέρα ἡ κίνησις γίνεται, ὥϛε ἡ φ[ωνὴ] βαρυτέρα. ἔτι ὑπνωτικώτεροί ἐσμεν τȣ̃ χειμῶνος ἢ τȣ̃ θ[έρους,] καὶ καθεύδομεν πλείω χρόνον· ἐκ δὲ τῶν ὕπνων βαρύ[φωνοι] ἐσμεν. ἐν ᾧ ȣ̓̃ν πλείονα χρόνον καθεύδομεν ἢ ἐγρηγόρα[μεν] (οὗτος δέ ἐϛιν ὁ χειμών), ἐν τȣ́τῳ ἂν εἴημεν βαρυφωνότ[εροι] ἢ ἐν ᾧ τȣ̓ναντίον. τȣ̃ γαρ μεταξὺ τῆς ἐγέρσεως ὄντος ὀ[λίγου] χρόνȣ, ἡ ἐν τῷ ὕπνῳ ἕξις γενομένη διαμένει πρὸς τὴν [ἐ]-θύπνωσιν.

Διὰ τί ἐκ τῶν πότων καὶ τῶν ἐμέτων καὶ ἐν τοῖς [...]

5. θᾶττον $C^a X^a Y^a$. ‖ 6. θᾶττον $C^a X^a$. ‖ δὲ om X^a. ‖ 15. φωή υ. ‖ 23. πνεύματος $X^a r$. ‖ 26. τὸ om X^a. ‖ 31. βραδυ[τέρα] codices. ‖ 33. σφοδροτάτης X^a. ‖ 37. δὴ $C^a X^a Y^a$.

3. ἔχοιεν $C^a X^a$. ‖ αὐτοῖς X^a. ‖ 4. πλέονος Y^a. ‖ 5. θᾶττον X^a. ‖ 10. τὸ $C^a X^a$. ‖ σώματος $X^a r$. ‖ 11. φαίνεται C^a. ‖ εὐρέος $C^a Y^a$. ‖ βραδέος C^a. ‖ 17. ἢ] καὶ C^a. ‖ καθάπου $K^a O^a$. ‖ 18. οὕτω] ὥϛε $C^a K^a O^a X^a Y^a$ υιω. ‖ 21. αὐτὸ O^a. ‖ ἐλάχιστ[ον] $X^a Y^a r$. ‖ 23. ȣ̓̃ν om x. ‖ 24. εἰσιν om C^a. ‖ 31. βαρυτέρα codices. ‖ 37. γινομένη Y^a.

χουσι βαρύτερον φθέγγονται; ἢ διὰ τὴν ἔμφραξιν τοῦ φάρυγγος τὴν γινομένην ὑπὸ τοῦ φλέγματος; ἐπικατασπᾷ γὰρ ῥευμάτιον εἰς αὐτόν· καὶ τοῖς μὲν ὁ ἔμετος ἢ ὁ πότος, τοῖς δὲ ἡ ὥρα καὶ τὸ συμπλήρωμα στενώτερον ποιεῖ τὸν φάρυγγα, ὥστε βραδυτέρα γίνεται ἡ φορὰ τοῦ πνεύματος. ἡ δὲ βραδεῖα φορὰ βαρεῖαν ποιεῖ τὴν φωνήν.

19 Διὰ τί ἐγγύθεν μὲν ἡ βαρυτέρα μᾶλλον ἐξακούεται, πόρρωθεν δὲ ἧττον; ἢ διότι ἡ βαρυτέρα φωνὴ πλείω μὲν ἀέρα κινεῖ, οὐκ εἰς μῆκος δέ; πόρρωθεν μὲν οὖν ἧττον ἀκούομεν, διότι ἐπ' ἔλαττον κινεῖται, ἐγγύθεν δὲ μᾶλλον, διότι πλείων ἡμῖν ἀὴρ πρὸς τὸ αἰσθητήριον προσπίπτει. ἡ δὲ ὀξεῖα πόρρω ἀκούεται, ὅτι λεπτοτέρα ἐστί, τὸ δὲ λεπτὸν τὴν εἰς μῆκος αὔξησιν ἔχει. λέγοι δ' ἄν τις ὅτι καὶ θάττων ἐστὶν ἡ ποιοῦσα αὐτὴν κίνησις. εἴη δ' ἂν τοῦτο, εἰ πυκνὸν μὲν στενὸν δ' εἴη τὸ κινοῦν πνεῦμα τὸν ἀέρα. ὅ τε γὰρ ὀλίγος εὐκινητότερός ἐστιν ἀήρ (κινεῖται γὰρ ὀλίγος ὑπὸ τοῦ στενοῦ), καὶ τὸ πυκνὸν πλείους πληγὰς ποιεῖ, αἳ τὸν ψόφον ποιοῦσιν. ἰδεῖν δ' ἔστι τοῦτο ἐπὶ τῶν ὀργάνων· αἱ γὰρ λεπτότεραι χορδαὶ ὀξύτεραί εἰσι, τῶν ἄλλων τῶν αὐτῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.

20 Διὰ τί ἡ φωνὴ ὀξυτέρα φαίνεται τοῖς μακροτέραν ἀφεστηκόσι, τοῦ ὀξέος ὄντος ἐν τῷ ταχέως φέρεσθαι; τὸ δὲ μακροτέρω φερόμενον βραδύτερον κινεῖται. ἢ ὅτι ἡ ὀξύτης τῆς φωνῆς οὐ μόνον ἐστὶν ἐν τῷ ταχέως κινεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ λεπτότατον ψόφον γίνεσθαι· τοῖς δὲ μακροτέραν ἀφεστηκόσιν ἀεὶ λεπτοτέρα ἡ φωνὴ ἀφικνεῖται διὰ τὴν ὀλιγότητα τοῦ ἀέρος τοῦ κινουμένου. μαραίνεται γὰρ ἡ κίνησις, μαραινόμενος δὲ ὁ ἀριθμὸς μὲν εἰς τὸ ἓν τελευτᾷ, σῶμα δὲ εἰς διάστημα ἕν, ὅ ἐστιν ἐν σώματι λεπτότης. ὁμοίως δὲ [καὶ] ἐν φωνῇ.

21 Διὰ τί καὶ οἱ γεγυμνασμένοι καὶ οἱ ἀσθενεῖς ὀξὺ φθέγγονται; ἢ ὅτι οἱ μὲν ἀσθενεῖς ὀλίγον ἀέρα κινοῦσιν, ὁ δὲ ὀλίγος τοῦ πλείονος θᾶττον φέρεται· οἱ δὲ γεγυμνασμένοι ἰσχυρῶς κινοῦσι τὸν ἀέρα, ὁ δὲ ἰσχυρῶς κινούμενος ἀὴρ θᾶττον φέρεται. τὸ δὲ ταχὺ ἐν φορᾷ ἐν φωνῇ ὀξύ ἐστιν.

22 Διὰ τί τοῖς μετὰ τὰ σιτία κεκραγόσιν ἡ φωνὴ διαφθείρεται; καὶ πάντας ἂν ἴδοιμεν τοὺς φωνασκοῦντας, οἷον ὑποκριτὰς καὶ χορευτὰς καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς τοιούτους, ἕωθέν τε καὶ νήστεις ὄντας τὰς μελέτας ποιουμένους. ἢ τὸ διαφθείρεσθαι τὴν φωνὴν οὐθὲν ἕτερόν ἐστιν ἢ τὸν τόπον διαφθείρεσθαι καθ' ὃν τὸ πνεῦμα διεξέρχεται; διὸ καὶ οἱ βραγχιῶντες διαφθείρονται τὰς φωνάς, οὐ τῷ τὸ πνεῦμα γίνεσθαι χεῖρον, ὃ ποιεῖ τὴν φωνήν, ἀλλὰ τῷ τετραχύνθαι τὴν ἀρτηρίαν. ὑπὸ δὲ τῆς θερμασίας τῆς σφοδρᾶς μάλιστα τραχύνεσθαι πέφυκεν ὁ τόπος οὗτος. διὸ καὶ οὐθ' οἱ πυρέττοντες οὔτε οἱ σφόδρα πεπυρεχότες εὐθὺς μετὰ τὴν ἄνεσιν τοῦ πυρετοῦ ᾄδειν δύνανται· τετράχυνται γὰρ ὁ φάρυγξ αὐτοῖς διὰ τὴν θερμασίαν. ἀπὸ δὲ τῶν σιτίων εἰκὸς εἶναι τὸ πνεῦμα καὶ πολὺ καὶ θερμόν· τὸ δὲ τοιοῦτον εὔλογόν ἐστι διεξιὸν ἑλκοῦν τε καὶ τραχύνειν τὴν ἀρτηρίαν· τούτου δὲ συμβαίνοντος εἰκότως ἡ φωνὴ διαφθείρεται.

Διὰ τί, εἴπερ ἡ φωνή ἐστιν ἀήρ τις ἐσχηματισμένος 23
καὶ φερόμενος, διαλύεται πολλάκις τὸ σχῆμα, ἡ δὲ ἠχώ, ἣ γίνεται πληγέντος τοῦ τοιούτου πρός τι στερεόν, οὐ διαλύεται αὕτη, ἀλλὰ σαφῶς ἀκούομεν αὐτῆς; ἢ ὅτι ἀνάκλασίς ἐστιν, ἀλλ' οὐ κατάκλασις; οὕτω δὲ τό θ' ὅλον διαμένει, καὶ δύο μέρη ὁμοιοσχήμονα ἐξ αὐτοῦ γίνεται· πρὸς ὁμοίαν γὰρ γωνίαν ἐστὶν ἡ ἀνάκλασις. διὸ καὶ ὁμοία γίνεται ἡ τῆς ἠχοῦς φωνὴ τῇ ἐξ ἀρχῆς.

Διὰ τί τῶν μὲν ἄλλων ζῴων τὰ νέα καὶ νήπια ὀξύ- 24
τερον φθέγγονται τῶν τελείων, οἱ δὲ μόσχοι βαρύτερον τῶν τελείων βοῶν; ἢ ὅτι ἐν ἑκάστῳ γένει τὸ νήπιον ὅμοιόν ἐστι τῷ ἐν αὐτῷ θήλει; τῶν βοῶν δὲ αἱ θήλειαι βαρύτερον φθέγγονται τῶν ἀρρένων, οἱ δὲ μόσχοι ταύταις ὁμοιότεροί εἰσιν ἢ τοῖς ἄρρεσιν· τὰ δὲ ἄλλα τοὐναντίον.

Διὰ τί, ὅταν ἀχυρωθῶσιν αἱ ὀρχῆστραι, ἧττον οἱ χο- 25
ροὶ γεγώνασιν; ἢ διὰ τὴν τραχύτητα προσπίπτουσα ἡ φωνὴ οὐ πρὸς λεῖον τὸ ἔδαφος ἧττον γίνεται μία, ὥστ' ἐλάττων; οὐ γὰρ συνεχής. ὥσπερ καὶ τὸ φῶς ἐπὶ τῶν λείων μᾶλλον [φαίνει] διὰ τὸ μὴ διαλαμβάνεσθαι τοῖς ἐμποδίζουσιν.

3. καὶ om $C^a X^a Y^a$. ‖ 6. φορὰ καὶ βαρεῖαν $X^a Y^a$, φορὰ καὶ βραδεῖαν r. ‖ τὴν om $X^a Y^a$. ‖ 7. μὲν om C^a. ‖ 12. πόρρωθεν X^a. ‖ λευκὸν C^a. ‖ τὴν om C^a. ‖ 13. θᾶττον $C^a X^a Y^a$. ‖ 14. εἰ] εἰς C^a. ‖ 20. τί] τί ποτε Y^a. ‖ μακρότερον $C^a Y^a$, μακροτέρω ἂν X^a. ‖ 22. μακρότερον $C^a Y^a$ y. ‖ φερόμενον om y. ‖ βραχύτερον $X^a Y^a$. ‖ ὅτι ἡ om y. ‖ 23. τῆς φωνῆς et ἐστὶν om y. ‖ 24. λεπτότατον] ἐλάττω τὸν y. ‖ μακρότερον C^a y, μακροτέρω X^a. ‖ 25. λεπτοτέρα] ἐλάττων y. ‖ 26. μαραίνεται — 29. φωνῇ om y. ‖ 27. εἰς τὸ ἓν μὲν $C^a X^a$.

1. πάντες $X^a Y^a$, πάντ' v. ‖ φωνοῦντας C^a. ‖ 3. τὰς δὲ μελέτας C^a. ‖ 6. τὸ om v. ‖ 9. οὗτος ὁ τόπος C^a. ‖ 10. οὐδὲ codices. ‖ 17. ἡ] ἢ X^a. ‖ δὲ et 18. ἣ om $C^a X^a Y^a$ y. ‖ 18. οὐ] ἢ C^a, καὶ y. ‖ 19. ἀκούομεν — 23. ἀρχῆς] ἀκούεται; ἢ διότι ἀνάκλασις, οὐ κατάκλασίς ἐστιν. τοῦτο δὲ ὅλον ἀφ' ὅλου εἰς τὸ πάθος ἀφομοιοῦται· ἀπὸ γὰρ τοῦ ἀέρος ἀνακλᾶται καὶ τοῦ ἐν τῷ κοίλῳ, οὐκ ἀπὸ τοῦ κοίλου y. ‖ 31. γεγόνασιν $C^a X^a Y^a$. ‖ 32. τὸ δὲ ἔδαφος — μιᾷ $C^a X^a Y^a$. ‖ ὡς $C^a Y^a$. ‖ ἐλάττω X^a. ‖ 34. μᾶλλον διὰ τὸ λαμβάνεσθαι $C^a X^a Y^a$.

26 Διὰ τί ποτε ὁ ἅλς, ὅταν εἰς πῦρ ἐμβληθῇ, ψοφεῖ; ἢ ὅτι ὁ ἅλς ὑγρὸν ἔχει ὐ πολύ, ὃ ὑπὸ τῦ θερμῦ ἐκπνευματύμενον καὶ βίᾳ ἐκπῖπτον σχίζει τὸν ἅλα; τὸ δὲ σχιζόμενον ἅπαν ψοφεῖ.

27 Διὰ τί ποτε τῶν παιδίων ἔνια, πρὶν ἥκειν τὴν ἡλικίαν ἐν ᾗ σαφηνίζειν ὥρα αὐτοῖς, φθεγξάμενα καὶ σαφῶς εἰπόντα πάλιν ὁμοίως διάγουσιν, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ εἰωθὼς χρόνος; ἃ δὴ πολλοὶ τέρατα νομίζυσιν εἶναι. ἤδη δ' ἔνια λέγεται καὶ εὐθὺς γινόμενα φθέγξασθαι. ἢ ὅτι ὡς μὲν ἐπὶ πολὺ τὰ πλείω· τε τῶν γινομένων γίνεται κατὰ φύσιν, διὸ ὀλίγοις τῦτο συμβαίνει, καὶ φύσει ἅμα κατάλληλα τελειοῦται· διὸ καὶ ἀκούει τε ἅμα καὶ φωνεῖ καὶ ξυνίησι κατὰ τὴν ἀκοὴν καὶ λέγει καὶ σαφηνίζει. ὐ μὴν ἀλλὰ πολλάκις οὐκ ἀπαρτίζει τὰ αὐτά, ἀλλὰ τὰ μὲν ξυνίησι πρότερον ἢ τοῦτο τὸ μόριον ἀπολυθῆναι ᾧ διαλέγεται, τοῖς δὲ τὐναντίον. ταῦτα μὲν ὗν ὐκ ἂν διαλεχθείη συνετῶς (ἃ γὰρ ἂν ἀκύσωσι, διαλέγονται)· ἀλλ' ὅταν ἥκῃ καιρὸς ἀμφοῖν, ἀποδιδόασι τὸ κατὰ φύσιν. ὅσοις δὲ ἔμπροσθεν ἡ κατὰ τὴν ἀκοὴν αἴσθησις διακριβοῦται ἐν τῇ ψυχῇ, ᾧ πρώτῳ κινῦσι τὴν φωνὴν καὶ ποιῦσι λόγον, τύτοις ἐνίοτε γίνεται ἤδη ξυνιεῖσι πολλὰ καὶ δύναμίς τις τῦ μορίυ καὶ ἀπόλυσις, μάλιςα μὲν μετὰ ὕπνον τινά (τύτυ δ' αἴτιον ὅτι ὁ ὕπνος καὶ τὰ σώματα νωθρότερα ποιεῖ καὶ τὰ μόρια ἀναπαύσας), εἰ δὲ μή, καὶ ἄλλην μεταβολὴν λαβόντα τοιαύτην. πολλὰ δὲ ἔχομεν τοιαῦτα ποιεῖν, ἃ μικρῶν δεῖται καιρῶν· κἄπειτα οὐκέτι ὁμοίως ἔχει, ὅταν ὕτω τύχῃ τὸ μόριον ἔχον καὶ ἀπολυθέν· ὅταν ἐπιπολῆς ᾖ ἐν τῇ αἰσθήσει ὧν ἐκινήθη διάνοια, κατὰ τὴν ἀκοὴν τοῦτο ἐπανῆλθε καὶ ἐφθέγξατο. πολλάκις δὲ καὶ μέλη καὶ ῥήματα ἐπέρχεται οὐκ ἐκ προαιρέσεως ἡμῖν· ἀλλ' ἐὰν τὸ πρῶτον προελόμενοι εἴπωμεν, ὕςερον ἄνευ προαιρέσεως λέγομεν ἢ ᾄδομεν, καὶ ὐ δύναται ἐκ τῦ ςόματος ἐξελθεῖν. ὕτω καὶ τοῖς παιδίοις, ὅταν συμβῇ τῦτο λεπτόν, εἶτα πάλιν καταςῇ εἰς τὴν φύσιν ἐκεῖνο τὸ μόριον, ἕως ἂν ἡ ὥρα ἔλθῃ ἰσχῦσαι αὐτὸ καὶ ἀποκριθῆναι.

28 Διὰ τί ἔνια ψοφεῖ καὶ κινεῖται ἐξαίφνης, οἷον τὰ κιβώτια, οὐδενὸς αἰσθητοῦ κινῦντος; καίτοι κρεῖττον γέγονε τὸ κινῦν τῦ κινουμένυ. ὁ δὲ αὐτὸς λόγος καὶ φθορᾶς καὶ γήρως· ὑπὸ ἀναισθήτου γὰρ φθείρεται τὰ λεγόμενα ὑπὸ τῦ χρόνυ πάντα. ἢ ὅμοιον τῦτο τοῖς ςαλαγμοῖς καὶ ὑπὸ τῶν ἐκφυομένων αἰρομένοις λίθοις; οὐ γὰρ τὸ τ taῖον αἴρει ἢ κινεῖ, ἀλλὰ τὸ συνεχές. ἐπὶ δὲ τύτυ σ ἀναισθήτου ὄντος αἰσθητὴν γίνεσθαι τὴν κίνησιν. οὕτ καὶ τὸ περιεχόμενον αἰσθητοῖς χρόνοις κινεῖται καὶ ρεῖται εἰς ἀναίσθητα, τῷ δὲ παντὶ καὶ συνεχεῖ ἐ καὶ διέφθειρεν. συνεχὲς δέ ἐςιν ὐκ ἐν τῷ νῦν, ἀλλ' ὡρισμένῳ χρόνῳ ὑπὸ τῦ νῦν.

Διὰ τί οἱ χασμώμενοι ἧττον ἀκούουσιν; ἢ ὅτ ἐξιόντος πνεύματος ἐν τῇ χάσμῃ πολὺ καὶ εἰς τὰ χωρεῖ ἔσωθεν, ὥςε καὶ τῇ αἰσθήσει ἐπίδηλον εἶναι τ νησιν ἣν ποιεῖ περὶ τὴν ἀκοήν, μάλιςα δ' ἐκ τῶν ὑ ὁ δὲ ψόφος ἀὴρ ἢ πάθος ἀέρος ἐςίν. ἀντιπαίοντος ο ἔσωθεν εἰσέρχεται ὁ ἔξωθεν ψόφος, καὶ ὑπὸ τῆς κιν καὶ τῦ ἔξωθεν ψόφυ ἐκκρύεται ἡ κίνησις.

Διὰ τί ἰσχνόφωνοι παῖδες ὄντες μᾶλλον ἢ ἄ ἢ ὥσπερ καὶ τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν ἀεὶ ἧττον τῦσι παῖδες ὄντες, καὶ ὅσοι ἐλάττυς ὐ δύνανται βαδ ὁμοίως καὶ τῆς γλώττης οἱ νεώτεροι οὐ δύνανται; ἐ παντάπασι μικροὶ ὦσιν, οὐδὲ φθέγγεσθαι δύνανται ἢ ὥσπερ τὰ θηρία, διὰ τὸ μὴ κρατεῖν. εἴη δ' ἂν ὐ ἐπὶ τῦ ἰσχνοφώνυ, ἀλλὰ καὶ τραυλοὶ καὶ ψελλοί. ὗν τραυλότης τῷ γράμματός τινος μὴ κρατεῖν, καὶ ὐ τὸ τυχόν, ἡ δὲ ψελλότης τῷ ἐξαίρειν τι, ἢ γράμ συλλαβήν, ἡ δὲ ἰσχνοφωνία ἀπὸ τοῦ μὴ δύνασθαι συνάψαι τὴν ἑτέραν συλλαβὴν πρὸς τὴν ἑτέραν. ἅ δὲ δι' ἀδυναμίαν· τῇ γὰρ διανοίᾳ ὐχ ὑπηρετεῖ ἡ γλ ταὐτὸ δὲ τῦτο καὶ οἱ μεθύοντες πάσχουσι καὶ οἱ πρ ται· ἧττον δὲ πάντα συμβαίνει.

Διὰ τί ἡ φωνὴ τρέμει καὶ τῶν ἀγωνιώντων κα δεδιότων; ἢ ὅτι σείεται ἡ καρδία τῦ θερμῦ ἐξιόντος; φοτεράκις δὲ πάσχυσι τῦτο· καὶ γὰρ τοῖς ἀγωνιῶσι βαίνει καὶ τοῖς φοβυμένοις. σειομένης δὲ ὐ γίνεται πληγὴ ἀλλὰ πλείους, ὥσπερ ἡ τῶν παρανενευρισ χορδῶν.

Διὰ τί οἱ μὲν ἀγωνιῶντες βαρὺ φθέγγονται, φοβύμενοι ὀξύ; ἢ ὅτι τοῖς μὲν φοβυμένοις καταψύ ὁ τόπος ὁ περὶ τὴν καρδίαν, κάτω ὁρμῶντος τοῦ θε ὥςε ὀλίγον ἀέρα κινῦσιν; ἡ γὰρ ἰσχὺς ἐν τῷ θερμῷ·

1. ὁ om X^a. ‖ 2. ὐ om C^a. ‖ 3. ἐμπίπτον C^a. ‖ δὲ om X^a. ‖ 6. ἐν om X^a. ‖ φθεγγόμενα X^a. ‖ 9. φθέγγεσθαι C^a. ‖ γινομένων codices. ‖ 16. ὗν om C^aY^a. ‖ 23. νωθρέςερα C^aY^a. ‖ 26. καιρῶν δεῖται C^aY^a. ‖ 29. καὶ post δὲ om C^a. ‖ 32. οἱ codices. ‖ δύνανται X^a. ‖ ἐκ τῦ] ἐκτὸς C^a, ἐκ X^a. ‖ 33. ἐπὸν C^aY^a.

2. λίθοις αἰρομένοις οὕτω· γὰρ C^a. ‖ 7. ἔφθειρε X^aY^a. ‖ 17. ἢ om $C^aX^aY^a$. ‖ 19. ἐὰν — 20. δύνανται om C^a. ‖ 23. τῷ] X^a. ‖ 27. γλῶσσα X^aY^a. ‖ 31. δεδιόντων C^a. ‖ 34. ἢ] οἱ C^a.

δὲ ἄνω φέρεται τὸ θερμόν, ὥσπερ τοῖς αἰσχυνομένοις· δι' αἰσχύνην γὰρ καὶ ἀγωνιῶσιν. τοῖς δὲ αἰσχυνομένοις ἄνω φέρεται πρὸς τὸ πρόσωπον· σημεῖον δὲ ὅτι ἐξέρυθροι γίνονται μᾶλλον. συντήκει οὖν καὶ παχὺν ποιεῖ τὸν ἀέρα ᾧ φθέγγονται· ὁ δὲ τοιῦτος βραδέως ὠθεῖται· τὸ δὲ βραδὺ ἐν φωνῇ βαρύ ἐςιν.

33 Διὰ τί εὐηκοωτέρα ἡ νὺξ τῆς ἡμέρας ἐστίν; πότερον ὥσπερ Ἀναξαγόρας φησί, διὰ τὸ τῆς μὲν ἡμέρας σίζειν καὶ ψοφεῖν τὸν ἀέρα θερμαινόμενον ὑπὸ τῦ ἡλίυ, τῆς δὲ νυκτὸς ἡσυχίαν ἔχειν ἅτε ἐκλελοιπότος τῦ θερμῦ, εἶναι δὲ μᾶλλον ἀκουςὸν μηθενὸς ὄντος ψόφυ; ἢ ὅτι διὰ τῦ κενωτέρυ μᾶλλον ἀκυςόν ἐςιν ἢ διὰ τῦ πλήρυς; ἔςι δὲ τῆς μὲν ἡμέρας ὁ ἀὴρ πυκνὸς ἅτε πεπληρωμένος ὑπὸ τῦ φωτὸς καὶ τῶν ἀκτίνων, τῆς δὲ νυκτὸς ἀραιότερος διὰ τὸ ἀπεληλυθέναι ἐξ αὐτοῦ τὸ πῦρ καὶ τὰς ἀκτῖνας, σώματα ὄντα. ἢ ὅτι τῆς μὲν ἡμέρας τὰ σώματα πρὸς πολλὰ τὴν διάνοιαν ἕλκει· διὸ οὐκ εὐκρινές ἐςι πρὸς τὴν ἀκοήν. καὶ τῷ πράττειν ἡμᾶς πάντα μᾶλλον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἢ τῇ νυκτί, καὶ αὐτὰ περὶ τὰς πράξεις ἐςίν. χωρισθεῖσα δὲ αἴσθησις διανοίας καθάπερ ἀναίσθητον πόνον ἔχει, ὥσπερ εἴρηται τὸ νοῦς ὁρᾷ καὶ νοῦς ἀκούει. νυκτὸς δὲ τῆς ὄψεως ἀργύσης καὶ τῆς διανοίας μᾶλλον ἠρεμούσης ὁ τῆς ἀκοῆς πόρος μᾶλλον ἀνεῳγμένος, καθάπερ τῆς ἡμέρας, δεκτικὸς μέν ἐστι τῶν ἤχων ὁμοίως, ἐξαγγελτικὸς δὲ μᾶλλον τῇ διανοίᾳ διὰ τὸ μήτε αὐτὴν ἐνεργεῖν μήθ' ὑπὸ τῆς ὄψεως παρενοχλεῖσθαι, καθάπερ καὶ τῆς ἡμέρας.

34 Διὰ τί οἱ ἄγονοι, οἷον παῖδες καὶ γυναῖκες καὶ οἱ ἤδη γέροντες καὶ οἱ εὐνοῦχοι, ὀξὺ φθέγγονται, οἱ δὲ ἄνδρες βαρύτερον; ἢ δι' ἀσθένειαν τῦ κινῦντος μορίου τὸν ἀέρα; ὀλίγον γὰρ τὸ ἀσθενὲς κινεῖ, ὁ δὲ ὀλίγος ταχὺ φέρεται, τὸ δὲ ταχὺ φερόμενον ὀξύ. ἢ διότι ὁ πόρος ὁ πρῶτος, δι' οὗ ἡ φωνὴ φέρεται, τοῖς μὲν ἀγόνοις μικρός, ὥςε ὀλίγον ἐξ αὐτοῦ τὸ ὠθῦν τὸν ἀέρα, ὀλίγος δὲ ὢν ταχὺ φέρεται δι' εὐρέος τοῦ ἄνω φάρυγγος· ἀκμάζουσι δὲ καὶ ἀνδρουμένοις διίσταται οὗτος, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τοὺς ὄρχεις, ὥστε καὶ πλείων ἐστὶν ὁ ὠθύμενος. βραδύτερον οὖν διιὼν βαρὺς γίνεται.

35 Διὰ τί οἱ ἰσχνόφωνοι οὐ δύνανται διαλέγεσθαι μικρόν; ἢ ὅτι ἴσχονται τοῦ φωνεῖν, ἐμποδίζοντός τινος; ὑκ ἴσης δὲ ἰσχύος οὐδ' ὁμοίας κινήσεως, μὴ ἐμποδίζοντός τε τὴν κίνησιν μηδενὸς καὶ ἐμποδίζοντος, βιάσασθαι δεῖ. ἡ δὲ φωνὴ κίνησίς ἐςι· μεῖζον δὲ φθέγγονται μᾶλλον οἱ τῇ ἰσχύϊ χρώμενοι. ὥς' ἐπεὶ ἀνάγκη ἀποβιάζεσθαι τὸ κωλῦον, ἀνάγκη μεῖζον φθέγγεσθαι τὺς ἰσχνοφώνυς.

Διὰ τί δὲ ἀγωνιῶντες μὲν μᾶλλον ἰσχνόφωνοι γίνονται, ἐν δὲ ταῖς μέθαις ἧττον; ἢ ὅτι ἀποπληξίᾳ ὅμοιόν ἐςι τὸ πάθος μέρυς τινὸς τῶν ἐντός, ὃ ἀδυνατοῦσι κινεῖν, ἐμποδίζοντος διὰ τὴν κατάψυξιν; ὁ μὲν οὖν οἶνος φύσει θερμὸς ὢν λύει τὴν κατάψυξιν μᾶλλον, ἡ δὲ ἀγωνία ποιεῖ· φόβος γάρ τις ἡ ἀγωνία, ὁ δὲ φόβος κατάψυξις. 36

Διὰ τί ἔξωθεν εἰς τὰς οἰκίας εἰσακούεται μᾶλλον ἢ ἔσωθεν ἔξω; ἢ ὅτι ἔσωθεν ὁ ψόφος διὰ τὸ ἀχανὲς εἶναι διασπᾶται, ὥςε οὐχ ἱκανὸν ἕκαςον μέρος ἀκουσθῆναι, ἢ ἧττον; ἔξωθεν δὲ ἔσω εἰς ἐλάττω τόπον καὶ ἀέρα ἐςῶτα ἡ φωνὴ βαδίζυσα ἀθρόα ἔρχεται, ὥςε μείζων ὖσα ἀκούεται μᾶλλον. 37

Διὰ τί οἱ ἰσχνόφωνοι μελαγχολικοί; ἢ ὅτι τὸ τῇ φαντασίᾳ ἀκολουθεῖν ταχέως τὸ μελαγχολικὸν εἶναι ἐςίν, οἱ δὲ ἰσχνόφωνοι τοιοῦτοι· προτερεῖ γὰρ ἡ ὁρμὴ τῦ λέγειν τῆς δυνάμεως αὐτοῖς, ὡς θᾶττον ἀκολουθούσης τῆς ψυχῆς τῷ φανέντι. καὶ οἱ τραυλοὶ δὲ ὡσαύτως· βραχύτερα γὰρ τὰ μόρια ταῦτα τοῖς τοιούτοις. σημεῖον δέ· οἰνωμένοι γὰρ τοιοῦτοι γίνονται, ὅτε μάλιςα τοῖς φαινομένοις ἀκολυθῦσι, καὶ οὐ τῷ οἴνῳ. 38

Διὰ τί τὰ πράσα συμφέρει πρὸς εὐφωνίαν, ἐπεὶ καὶ τοῖς πέρδιξιν; ἢ ὅτι καὶ τὰ σκόροδα ἑφθὰ λεαίνει, τὰ δὲ πράσα γλισχρότητα ἔχει τινά; ῥυπτικὸν δὲ τῦ φάρυγγος. 39

Διὰ τί τὰ μὲν ἄλλα ὀξύτερον φθέγγεται σφοδρότερα ὄντα, ὁ δὲ ἄνθρωπος ἀσθενῶν; ἢ διότι ἐλάττω κινεῖ ἀέρα, οὗτος δὲ ταχὺ διέρχεται, τὸ δὲ ταχὺ ὀξὺν ποιεῖ τὸν ψόφον. 40

Διὰ τί ἀκούουσι μᾶλλον κατέχοντες τὸ πνεῦμα ἢ ἐκπνέοντες; διὸ καὶ ἐν ταῖς θήραις παραγγέλλυσιν ἑαυτοῖς μὴ πνευςιᾶν. πότερον ὅτι τὸ αἰσθητικὸν ἄνω ἔρχεται αἰρομένων τῶν φλεβῶν; καθευδόντων γὰρ κάτω· διὸ καὶ μᾶλλόν τε ἐκπνέυσι καθεύδοντες ἢ εἰσπνέυσι, καὶ ἀνήκοοί εἰσιν. 41

2. καὶ om $C^a Y^a$ ν. ‖ 5. φθέγγεται Y^a. ‖ 6. βραδύ C^a. ‖ 10. ἄγειν ὥςε C^a. ‖ 11. ὅτι] διότι X^a. ‖ 17. τὸ X^a. ‖ 20. ἀναίσθητον τὸν πόνον C^a. ‖ 22. μᾶλλον πόρος C^a. ‖ 24. τῇ] ἢ τῇ $X^a Y^a$, καὶ τῇ C^a. ‖ 29. ἢ om $C^a X^a Y^a$. ‖ 36. βαρύτερον X^a. ‖ 38. ἰσχόφωνοι Sylburgius.

2. δὲ] δὲ δεῖ Y^a. ‖ 3. ἐμπ. εἰς τὸ β.? ‖ 7. δὲ om ν. ‖ μὲν om C^a. ‖ 8. ἀποπληξίας X^a. ‖ 9. μέρος X^a. ‖ 13. ἔσωθεν C^a. ‖ εἴσω ἀκύεται $C^a Y^a$. ‖ 14. ἰέναι Y^a. ‖ 24. τοῖς τοιούτοις ταῦτα X^a. ‖ 25. φοβυμένοις C^a. ‖ 27 et 28. πράσσα Y^a. ‖ 30. φθέγγονται C^a. ‖ 32. παχὺ X^a. ‖ 35. ἐκπίνοντες Y^a. ‖ καὶ om Y^a. ‖ θύραις X^a. ‖ αὐτοῖς X^a. ‖ 36. ἔρχεται τῶν φλεβῶν συναιρουμένων ἀραιουμένων καθευδόντων κάτω, διὸ καὶ μᾶλλον ἐκπνέουσιν Y^a, omissis καθεύδοντες — 38. εἰσιν. ‖ 38. ἐμπνέυσι C^a, εἰσπνέοντες $X^a Y^a$.

26 Διὰ τί ποτε ὁ ἅλς, ὅταν εἰς πῦρ ἐμβληθῇ, ψοφεῖ; ἢ ὅτι ὁ ἅλς ὑγρὸν ἔχει οὐ πολύ, ὃ ὑπὸ τοῦ θερμοῦ ἐκπνευματούμενον καὶ βίᾳ ἐκπῖπτον σχίζει τὸν ἅλα; τὸ δὲ σχιζόμενον ἅπαν ψοφεῖ.

27 Διὰ τί ποτε τῶν παιδίων ἔνια, πρὶν ἥκειν τὴν ἡλικίαν ἐν ᾗ σαφηνίζειν ὥρα αὐτοῖς, φθεγξάμενα καὶ σαφῶς εἰπόντα πάλιν ὁμοίως διάγουσιν, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ εἰωθὼς χρόνος; ἃ δὴ πολλοὶ τέρατα νομίζουσιν εἶναι. ἤδη δ' ἔνια λέγεται καὶ εὐθὺς γινόμενα φθέγξασθαι. ἢ ὅτι ὡς μὲν ἐπὶ πολὺ τὰ πλείω· τε τῶν γινομένων γίνεται κατὰ φύσιν, διὸ ὀλίγοις τοῦτο συμβαίνει, καὶ φύσει ἅμα κατάλληλα τελειοῦται· διὸ καὶ ἀκούει τε ἅμα καὶ φωνεῖ καὶ ξυνίησι κατὰ τὴν ἀκοὴν καὶ λέγει καὶ σαφηνίζει. οὐ μὴν ἀλλὰ πολλάκις οὐκ ἀπαρτίζει τὰ αὐτά, ἀλλὰ τὰ μὲν ξυνίησι πρότερον ἢ τοῦτο τὸ μόριον ἀπολυθῆναι ᾧ διαλέγεται, τοῖς δὲ τοὐναντίον. ταῦτα μὲν οὖν οὐκ ἂν διαλεχθείη συνετῶς (ἃ γὰρ ἂν ἀκούσωσι, διαλέγονται)· ἀλλ' ὅταν ἥκῃ καιρὸς ἀμφοῖν, ἀποδιδόασι τὸ κατὰ φύσιν. ὅσοις δὲ ἔμπροσθεν ἡ κατὰ τὴν ἀκοὴν αἴσθησις διακριβοῦται ἐν τῇ ψυχῇ, ᾧ πρώτῳ κινοῦσι τὴν φωνὴν καὶ ποιοῦσι λόγον, τούτοις ἐνίοτε γίνεται ἤδη ξυνιεῖσι πολλὰ καὶ δύναμίς τις τοῦ μορίου καὶ ἀπόλυσις, μάλιστα μὲν μετὰ ὕπνον τινά (τούτου δ' αἴτιον ὅτι ὁ ὕπνος καὶ τὰ σώματα νωθρότερα ποιεῖ καὶ τὰ μόρια ἀναπαύσας), εἰ δὲ μή, καὶ ἄλλην μεταβολὴν λαβόντα τοιαύτην. πολλὰ δὲ ἔχομεν τοιαῦτα ποιεῖν, ἃ μικρῶν δεῖται καιρῶν· κἄπειτα οὐκέτι ὁμοίως ἔχει, ὅταν οὕτω τύχῃ τὸ μόριον ἔχον καὶ ἀπολυθέν· ὅταν ἐπιπολῆς ᾖ ἐν τῇ αἰσθήσει ὧν ἐκινήθη διάνοια, κατὰ τὴν ἀκοὴν τοῦτο ἐπανῆλθε καὶ ἐφθέγξατο. πολλάκις δὲ καὶ μέλη καὶ ῥήματα ἐπέρχεται οὐκ ἐκ προαιρέσεως ἡμῖν· ἀλλ' ἐὰν τὸ πρῶτον προελόμενοι εἴπωμεν, ὕστερον ἄνευ προαιρέσεως λέγομεν ἢ ᾄδομεν, καὶ οὐ δύναται ἐκ τοῦ στόματος ἐξελθεῖν. οὕτω καὶ τοῖς παιδίοις, ὅταν συμβῇ τοῦτο λεπτόν, εἶτα πάλιν καταστῇ εἰς τὴν φύσιν ἐκεῖνο τὸ μόριον, ἕως ἂν ἡ ὥρα ἔλθῃ ἰσχῦσαι αὐτὸ καὶ ἀποκριθῆναι.

28 Διὰ τί ἔνια ψοφεῖ καὶ κινεῖται ἐξαίφνης, οἷον τὰ κιβώτια, οὐδενὸς αἰσθητοῦ κινοῦντος; καίτοι κρεῖττον γέγονε τὸ κινοῦν τοῦ κινουμένου. ὁ δὲ αὐτὸς λόγος καὶ φθορᾶς καὶ γήρως· ὑπὸ ἀναισθήτου γὰρ φθείρεται τὰ λεγόμενα ὑπὸ τοῦ χρόνου πάντα. ἢ ὅμοιον τοῦτο τοῖς σταλαγμοῖς καὶ
ὑπὸ τῶν ἐκφυομένων αἱρομένοις λίθοις; οὐ γὰρ τὸ τ
ταῖον αἴρει ἢ κινεῖ, ἀλλὰ τὸ συνεχές. ἐπὶ δὲ τούτου σ
ἀναισθήτου ὄντος αἰσθητὴν γίνεσθαι τὴν κίνησιν. οὕτ
καὶ τὸ περιεχόμενον αἰσθητοῖς χρόνοις κινεῖται καὶ
ρεῖται εἰς ἀναίσθητα, τῷ δὲ παντὶ καὶ συνεχεῖ ἐ
καὶ διέφθειρεν. συνεχὲς δέ ἐστιν οὐκ ἐν τῷ νῦν, ἀλλ'
ὡρισμένῳ χρόνῳ ὑπὸ τοῦ νῦν.

Διὰ τί οἱ χασμώμενοι ἧττον ἀκούουσιν; ἢ ὅτ
ἐξιόντος πνεύματος ἐν τῇ χάσμῃ πολὺ καὶ εἰς τὰ
χωρεῖ ἔσωθεν, ὥστε καὶ τῇ αἰσθήσει ἐπίδηλον εἶναι τ
νησιν ἣν ποιεῖ περὶ τὴν ἀκοήν, μάλιστα δ' ἐκ τῶν ὤ
ὁ δὲ ψόφος ἀὴρ ἢ πάθος ἀέρος ἐστίν. ἀντιπαίοντος ο
ἔσωθεν εἰσέρχεται ὁ ἔξωθεν ψόφος, καὶ ὑπὸ τῆς κιν
καὶ τοῦ ἔξωθεν ψόφου ἐκκρούεται ἡ κίνησις.

Διὰ τί ἰσχνόφωνοι παῖδες ὄντες μᾶλλον ἢ ἄν
ἢ ὥσπερ καὶ τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν ἀεὶ ἧττον
τοῦσι παῖδες ὄντες, καὶ ὅσοι ἐλάττους οὐ δύνανται βαδ
ὁμοίως καὶ τῆς γλώττης οἱ νεώτεροι οὐ δύνανται; ἐ
παντάπασι μικροὶ ὦσιν, οὐδὲ φθέγγεσθαι δύνανται
ἢ ὥσπερ τὰ θηρία, διὰ τὸ μὴ κρατεῖν. εἴη δ' ἂν οὐ
ἐπὶ τοῦ ἰσχνοφώνου, ἀλλὰ καὶ τραυλοὶ καὶ ψελλοί.
οὖν τραυλότης τῷ γράμματός τινος μὴ κρατεῖν, καὶ
οὐ τὸ τυχόν, ἡ δὲ ψελλότης τῷ ἐξαίρειν τι, ἢ γράμ
συλλαβήν, ἡ δὲ ἰσχνοφωνία ἀπὸ τοῦ μὴ δύνασθαι
συνάψαι τὴν ἑτέραν συλλαβὴν πρὸς τὴν ἑτέραν. ἅπ
δὲ δι' ἀδυναμίαν· τῇ γὰρ διανοίᾳ οὐχ ὑπηρετεῖ ἡ γλ
ταὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ οἱ μεθύοντες πάσχουσι καὶ οἱ πρ
ται· ἧττον δὲ πάντα συμβαίνει.

Διὰ τί ἡ φωνὴ τρέμει καὶ τῶν ἀγωνιώντων κα
δεδιότων; ἢ ὅτι σείεται ἡ καρδία τοῦ θερμοῦ ἐξιόντος;
φοτεράκις δὲ πάσχουσι τοῦτο· καὶ γὰρ τοῖς ἀγωνιῶσι
βαίνει καὶ τοῖς φοβουμένοις. σειομένης δὲ οὐ γίνεται
πληγὴ ἀλλὰ πλείους, ὥσπερ ἡ τῶν παρανενευρισ
χορδῶν.

Διὰ τί οἱ μὲν ἀγωνιῶντες βαρὺ φθέγγονται,
φοβούμενοι ὀξύ; ἢ ὅτι τοῖς μὲν φοβουμένοις καταψύ
ὁ τόπος ὁ περὶ τὴν καρδίαν, κάτω ὁρμῶντος τοῦ θερ
ὥστε ὀλίγον ἀέρα κινοῦσιν; ἡ γὰρ ἰσχὺς ἐν τῷ θερμῷ·

1. ὁ om X^a. ‖ 2. οὐ om C^a. ‖ 3. ἐμπίπτον C^a. ‖ δὲ om X^a. ‖ 6. ἐν om X^a. ‖ φθεγγόμενα X^a. ‖ 9. φθέγγεσθαι C^a. ‖ γινομένων codices. ‖ 16. οὖν om C^aY^a. ‖ 23. νωθρέστερα C^aY^a. ‖ 26. καιρῶν δεῖται C^aY^a. ‖ 29. καὶ post δὲ om C^a. ‖ 32. οἱ codices. ‖ δύνανται X^a. ‖ ἐκ τοῦ] ἐκτὸς C^a, ἐκ X^a. ‖ 33. ἐπὸν C^aY^a.

2. λίθοις αἱρομένοις οὕτω· γὰρ C^a. ‖ 7. ἔφθειρε X^aY^a. ‖ 17. ἢ om $C^aX^aY^a$. ‖ 19. ἐὰν — 20. δύνανται om C^a. ‖ 23. τῷ X^a. ‖ 27. γλῶσσα X^aY^a. ‖ 31. δεδιόττων C^a. ‖ 34. ἡ] οἱ C^a.

δὲ ἄνω φέρεται τὸ θερμόν, ὥσπερ τοῖς αἰσχυνομένοις· δι' αἰσχύνην γὰρ καὶ ἀγωνιῶσιν. τοῖς δὲ αἰσχυνομένοις ἄνω φέρεται πρὸς τὸ πρόσωπον· σημεῖον δὲ ὅτι ἐξέρυθροι γίνονται μᾶλλον. συντήκει οὖν καὶ παχὺν ποιεῖ τὸν ἀέρα ᾧ φθέγγονται· ὁ δὲ τοιοῦτος βραδέως ὠθεῖται· τὸ δὲ βραδὺ ἐν φωνῇ βαρύ ἐστιν.

33 Διὰ τί εὐηκοωτέρα ἡ νὺξ τῆς ἡμέρας ἐστίν; πότερον ὥσπερ Ἀναξαγόρας φησί, διὰ τὸ τῆς μὲν ἡμέρας σίζειν καὶ ψοφεῖν τὸν ἀέρα θερμαινόμενον ὑπὸ τοῦ ἡλίου, τῆς δὲ νυκτὸς ἡσυχίαν ἔχειν ἅτε ἐκλελοιπότος τοῦ θερμοῦ, εἶναι δὲ μᾶλλον ἀκουστὸν μηθενὸς ὄντος ψόφου; ἢ ὅτι διὰ τοῦ κενωτέρου μᾶλλον ἀκουστόν ἐστιν ἢ διὰ τοῦ πλήρους; ἔστι δὲ τῆς μὲν ἡμέρας ὁ ἀὴρ πυκνὸς ἅτε πεπληρωμένος ὑπὸ τοῦ φωτὸς καὶ τῶν ἀκτίνων, τῆς δὲ νυκτὸς ἀραιότερος διὰ τὸ ἀπεληλυθέναι ἐξ αὐτοῦ τὸ πῦρ καὶ τὰς ἀκτῖνας, σώματα ὄντα. ἢ ὅτι τῆς μὲν ἡμέρας τὰ σώματα πρὸς πολλὰ τὴν διάνοιαν ἕλκει· διὸ οὐκ εὐκρινές ἐστι πρὸς τὴν ἀκοήν. καὶ τῷ πράττειν ἡμᾶς πάντα μᾶλλον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἢ τῇ νυκτί, καὶ αὐτὰ περὶ τὰς πράξεις ἐστίν. χωρισθεῖσα δὲ αἴσθησις διανοίας καθάπερ ἀναίσθητον πόνον ἔχει, ὥσπερ εἴρηται τὸ νοῦς ὁρᾷ καὶ νοῦς ἀκούει. νυκτὸς δὲ τῆς ὄψεως ἀργούσης καὶ τῆς διανοίας μᾶλλον ἠρεμούσης ὁ τῆς ἀκοῆς πόρος μᾶλλον ἀνεῳγμένος, καθάπερ τῆς ἡμέρας, δεκτικὸς μέν ἐστι τῶν ἤχων ὁμοίως, ἐξαγγελτικὸς δὲ μᾶλλον τῇ διανοίᾳ διὰ τὸ μήτε αὐτὴν ἐνεργεῖν μήθ' ὑπὸ τῆς ὄψεως παρενοχλεῖσθαι, καθάπερ καὶ τῆς ἡμέρας.

34 Διὰ τί οἱ ἄγονοι, οἷον παῖδες καὶ γυναῖκες καὶ οἱ ἤδη γέροντες καὶ οἱ εὐνοῦχοι, ὀξὺ φθέγγονται, οἱ δὲ ἄνδρες βαρύτερον; ἢ δι' ἀσθένειαν τοῦ κινοῦντος μορίου τὸν ἀέρα; ὀλίγον γὰρ τὸ ἀσθενὲς κινεῖ, ὁ δὲ ὀλίγος ταχὺ φέρεται, τὸ δὲ ταχὺ φερόμενον ὀξύ. ἢ διότι ὁ πόρος ὁ πρῶτος, δι' οὗ ἡ φωνὴ φέρεται, τοῖς μὲν ἀγόνοις μικρός, ὥστε ὀλίγον ἐξ αὐτοῦ τὸ ὠθοῦν τὸν ἀέρα, ὀλίγος δὲ ὢν ταχὺ φέρεται δι' εὐρέος τοῦ ἄνω φάρυγγος· ἀκμάζουσι δὲ καὶ ἀνδρουμένοις διίσταται οὗτος, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τοὺς ὄρχεις, ὥστε καὶ πλείων ἐστὶν ὁ ὠθούμενος. βραδύτερον οὖν διιὼν βαρὺς γίνεται.

35 Διὰ τί οἱ ἰσχνόφωνοι οὐ δύνανται διαλέγεσθαι μικρόν; ἢ ὅτι ἴσχονται τοῦ φωνεῖν, ἐμποδίζοντός τινος; οὐκ ἴσης δὲ ἰσχύος οὐδ' ὁμοίας κινήσεως, μὴ ἐμποδίζοντός τε τὴν κίνησιν μηδενὸς καὶ ἐμποδίζοντος, βιάσασθαι δεῖ. ἡ δὲ φωνὴ κίνησίς ἐστι· μεῖζον δὲ φθέγγονται μᾶλλον οἱ τῇ ἰσχύϊ χρώμενοι. ὥστ' ἐπεὶ ἀνάγκη ἀποβιάζεσθαι τὸ κωλῦον, ἀνάγκη μεῖζον φθέγγεσθαι τοὺς ἰσχνοφώνους.

Διὰ τί δὲ ἀγωνιῶντες μὲν μᾶλλον ἰσχνόφωνοι γίνονται, ἐν δὲ ταῖς μέθαις ἧττον; ἢ ὅτι ἀποπληξίᾳ ὅμοιόν ἐστι τὸ πάθος μέρους τινὸς τῶν ἐντός, ὃ ἀδυνατοῦσι κινεῖν, ἐμποδίζοντος διὰ τὴν κατάψυξιν; ὁ μὲν οὖν οἶνος φύσει θερμὸς ὢν λύει τὴν κατάψυξιν μᾶλλον, ἡ δὲ ἀγωνία ποιεῖ· φόβος γάρ τις ἡ ἀγωνία, ὁ δὲ φόβος κατάψυξις. 36

Διὰ τί ἔξωθεν εἰς τὰς οἰκίας εἰσακούεται μᾶλλον ἢ ἔσωθεν ἔξω; ἢ ὅτι ἔσωθεν ὁ ψόφος διὰ τὸ ἀχανὲς εἶναι διασπᾶται, ὥστε οὐχ ἱκανὸν ἕκαστον μέρος ἀκουσθῆναι, ἢ ἧττον; ἔξωθεν δὲ ἔσω εἰς ἐλάττω τόπον καὶ ἀέρα ἐστῶτα ἡ φωνὴ βαδίζουσα ἀθρόα ἔρχεται, ὥστε μείζων οὖσα ἀκούεται μᾶλλον. 37

Διὰ τί οἱ ἰσχνόφωνοι μελαγχολικοί; ἢ ὅτι τὸ τῇ φαντασίᾳ ἀκολουθεῖν ταχέως τὸ μελαγχολικὸν εἶναι ἐστίν, οἱ δὲ ἰσχνόφωνοι τοιοῦτοι· προτερεῖ γὰρ ἡ ὁρμὴ τοῦ λέγειν τῆς δυνάμεως αὐτοῖς, ὡς θᾶττον ἀκολουθούσης τῆς ψυχῆς τῷ φανέντι. καὶ οἱ τραυλοὶ δὲ ὡσαύτως· βραχύτερα γὰρ τὰ μόρια ταῦτα τοῖς τοιούτοις. σημεῖον δέ· οἰνωμένοι γὰρ τοιοῦτοι γίνονται, ὅτε μάλιστα τοῖς φαινομένοις ἀκολουθοῦσι, καὶ οὐ τῷ οἴνῳ. 38

Διὰ τί τὰ πράσα συμφέρει πρὸς εὐφωνίαν, ἐπεὶ καὶ τοῖς πέρδιξιν; ἢ ὅτι καὶ τὰ σκόροδα ἐφθὰ λεαίνει, τὰ δὲ πράσα γλισχρότητα ἔχει τινά; ῥυπτικὸν δὲ τοῦ φάρυγγος. 39

Διὰ τί τὰ μὲν ἄλλα ὀξύτερον φθέγγεται σφοδρότερα ὄντα, ὁ δὲ ἄνθρωπος ἀσθενῶν; ἢ διότι ἐλάττω κινεῖ ἀέρα, οὗτος δὲ ταχὺ διέρχεται, τὸ δὲ ταχὺ ὀξὺν ποιεῖ τὸν ψόφον. 40

Διὰ τί ἀκούουσι μᾶλλον κατέχοντες τὸ πνεῦμα ἢ ἐκπνέοντες; διὸ καὶ ἐν ταῖς θήραις παραγγέλλουσιν ἑαυτοῖς μὴ πνευστιᾶν. πότερον ὅτι τὸ αἰσθητικὸν ἄνω ἔρχεται αἰρομένων τῶν φλεβῶν; καθευδόντων γὰρ κάτω· διὸ καὶ μᾶλλόν τε ἐκπνέουσι καθεύδοντες ἢ εἰσπνέουσι, καὶ ἀνήκοοί εἰσιν. 41

2. καὶ om C^aY^av. ‖ 5. φθέγγεται Y^a. ‖ 6. βραδύ C^a. ‖ 10. ἄγειν ὥστε C^a. ‖ 11. ὅτι] διότι X^a. ‖ 17. τὸ X^a. ‖ 20. ἀναίσθητον τὸν πόνον C^a. ‖ 22. μᾶλλον πόρος C^a. ‖ 24. τῇ] ἢ τῇ X^aY^a, καὶ τῇ C^a. ‖ 29. ἢ om $C^aX^aY^a$. ‖ 36. βαρύτερον X^a. ‖ 38. ἰσχόφωνοι Sylburgius.

2. δὲ] δὲ δεῖ Y^a. ‖ 3. ἐμπ. εἰς τὸ β.? ‖ 7. δὲ om v. ‖ μὲν om C^a. ‖ 8. ἀποπληξίας X^a. ‖ 9. μέρος X^a. ‖ 13. ἔσωθεν C^a. ‖ εἴσω ἀκούεται C^aY^a. ‖ 14. ἰέναι Y^a. ‖ 24. τοῖς τοιούτοις ταῦτα X^a. ‖ 25. φοβουμένοις C^a. ‖ 27 et 28. πράσσα Y^a. ‖ 30. φθέγγονται C^a. ‖ 32. παχὺ X^a. ‖ 35. ἐκπίνοντες Y^a. ‖ καὶ om Y^a. ‖ θύραις X^a. ‖ αὐτοῖς X^a. ‖ 36. ἔρχεται τῶν φλεβῶν συναιρουμένων ἀραιουμένων καθευδόντων κάτω, διὸ καὶ μᾶλλον ἐκπνέουσιν Y^a, omissis καθεύδοντες — 38. εἰσιν. ‖ 38. ἐμπνέουσι C^a, εἰσπνέοντες X^aY^a.

ἢ καὶ τὸ αἷμα ἀνέρχεται ἐκπεπνευκότος, ὥςε κενοῦται τὰ ἄνω; ἀκϐουσι δὲ τῷ κενῷ. ἢ ὅτι ὁ φυσιασμὸς ψόφος τίς ἐςιν, οὗτος δὲ ἐν τῷ ἐκπνεῖν γινόμενος κωλύει ἀκϐειν.

42 Διὰ τί θᾶττον μὲν ψοφοῦσι καὶ πηδῶσιν οἱ μικροὶ ἅλες, μείζω δὲ ψοφοῦσι καὶ πηδῶσιν οἱ μεγάλοι; ἢ διότι οἱ μὲν ταχὺ σχίζονται (οὐ γὰρ πολὺ ὃ δεῖ διελθεῖν τῷ πυρί) διὰ τὴν μικρότητα, οἱ δὲ βραδέως· μεῖζον γὰρ ἔργον τὸ μεῖζον διασχίσαι ἢ τὸ μικρόν. ψοφεῖ δὲ ὁ μὲν μικρὸς μικρόν, ἡ γὰρ πληγὴ μικρά, ὁ δὲ μείζων μεγάλα, μεγάλη γὰρ ἡ πληγή· ὁ δὲ ψόφος πληγή ἐςιν. καὶ πηδᾷ δὲ μᾶλλον τὸ ἰσχυρότερον, ἂν πληγῇ· ἧττον γὰρ ἐνδίδωσιν.

43 Διὰ τί, ἐὰν εἰς πολὺ πῦρ ἐμβάλλῃ τις τὸ αὐτὸ μέγεθος ἁλός, ἧττον ψοφεῖ ἢ οὐ ψοφεῖ; ἢ ὅτι φθάνει κατακαυθεὶς πρὶν σχισθῆναι; καίεται μὲν γὰρ τῷ τὸ ὑγρὸν ἀναλωθῆναι, ψοφεῖ δὲ τῷ σχισθῆναι.

44 Διὰ τί οἱ χασμώμενοι ἧττον ἀκούουσιν; ἢ ὅτι τὸ πνεῦμα ἐναπολαμβάνϐσιν, τὸ δὲ ἀπολαμβανόμενον πνεῦμα περὶ τὰ ὦτα ἀθροίζεται. σημεῖον δέ· ἐν γὰρ τοῖς ὠσὶ ψόφος γίνεται ὅταν χασμησώμεθα. τὸ δὲ ἀπολαμβανόμενον πνεῦμα κωλύει ἀκϐειν. ἔτι δὲ καὶ φωνή τις γίνεται τῶν χασμωμένων· τϐτο δὲ κωλυτικὸν τϐ ἀκϐειν. καὶ συμπιέζεσθαι ἀναγκαῖον τὰς ἀκοὰς διασπωμένου τϐ στόματος.

45 Διὰ τί τῆς φωνῆς, ἐπειδὴ ῥύσις τίς ἐςι, φύσει ἐχούσης ἄνω φέρεσθαι, μᾶλλόν ἐςιν εὐήκοος ἄνωθεν κάτω ἢ κάτωθεν ἄνω; ἢ ὅτι ἡ φωνὴ ἀήρ τίς ἐςι μεθ' ὑγρϐ· βαρυνόμενος οὖν οὗτος ὑπὸ τϐ ὑγροῦ φέρεται κάτω καὶ ϐκ ἄνω· τϐ γὰρ ὑγροῦ κατὰ φύσιν ἡ κάτω φορά. διὸ τοῖς κάτω μᾶλλον ἀκούεται. ἢ τοῦτο μὲν ὑπὸ τῆς τοῦ ζῴου φωνῆς μόνον γίνεται (αὕτη γὰρ μεθ' ὑγρϐ), τὸ δὲ συμβαῖνόν ἐστι καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ψόφων; καθάπερ οὖν ἡ ὄψις, ἐὰν μὲν ἄνωθεν κάτω προσπέσῃ, τὴν ἀνάκλασιν ἄνω ποιεῖται, κάτωθεν δὲ ἄνω προσπεσοῦσα ἀνεκλάσθη κάτω, τὸν αὐτὸν τρόπον ἡ φωνὴ ἡ φύσιν ἔχουσα ἄνω φέρεσθαι, προσκόψασα τῷ ἐξ ἐναντίας ἀέρι, βιάζεσθαι μὲν ϐ δύναται πλείονα ὄντα καὶ βαρύτερον, ἀνακλασθεὶς δὲ ὁ κινηθεὶς ἀὴρ ἐπὶ τοὐναντίον ἠνέχθη κάτω, διὸ καταχεόμενος ἀκούεται κάτω μᾶλλον. τοιϐτο δὲ καὶ τὸ περὶ τὴν ἠχὼ συμβαῖνον ἐστίν, ἀνάκλασις τῆς φωνῆς ἐπὶ τοὐναντίον.

Διὰ τί μεθυόντων μᾶλλον ἀπορρήγνυται ἡ φων νηφόντων; ἢ διὰ τὸ πεπληρῶσθαι ταχέως ἀπορρηγνύ τὴν φωνήν; σημεῖον δὲ τούτου· οὔτε γὰρ οἱ χοροὶ μ τῶσιν ἐξ ἀρίςϐ ϐτε οἱ ὑποκριταί, ἀλλὰ νήςεις ὄντες. ἐ τῇ μέθῃ πληρέςεροι ὄντες εὐλόγως μᾶλλον ἀπορρήγνυ τὰς φωνάς.

Διὰ τί ποτε τῶν ὀξυτέρων φωνῶν πορρώτερον ἀκ σιν; ἢ διότι τὸ ὀξὺ ἐν φωνῇ ταχύ ἐςι, θᾶττον δὲ κι ται τὰ βίᾳ μᾶλλον φερόμενα, τὰ δὲ σφοδρότερον φ μενα ἐπὶ πλέον φέρεται.

Διὰ τί κατέχοντες τὸ πνεῦμα μᾶλλον ἀκούομεν ὅτι ἡ ἀνάπνευσις ψόφον τινὰ παρέχει. εἰκότως οὖν τ μᾶλλον ἀκούομεν, ὅταν ἥττων ὁ ψόφος ᾖ· ἥττων γὰ ψόφος, ὅταν κατέχωμεν τὸ πνεῦμα.

Διὰ τί τὸ μὲν φῶς οὐ διέρχεται διὰ τῶν πυκ λεπτότερον ὂν καὶ πόρρω ὂν καὶ θᾶττον, ὁ δὲ ψό διέρχεται; ἢ διότι τὸ μὲν φῶς κατ' εὐθεῖαν φέρεται, ἂν ἀντιφράζῃ τι τὴν εὐθυωρίαν, ὅλως ἀποκέκλεισται, δὲ ψόφος φέρεται καὶ οὐκ εὐθὺ διὰ τὸ πνεῦμα. ἐπ διὸ πανταχόθεν ψοφοῦντες ἀκούομεν, καὶ οὐ μόνον κατ' εὐθυωρίαν τοῖς ὠσίν.

Διὰ τί ποτε οἱ μὲν γελῶντες βαρὺ φθέγγονται, δὲ κλαίοντες ὀξύ; ἢ διότι ἀπὸ τῶν συντόνων ὀξεῖα φωνή, τὸ δὲ ὀξύ ἐςιν ἀσθενές; ἄμφω δὲ ταῦτα μᾶλ τοῖς κλαίϐσιν ὑπάρχει· καὶ γὰρ συντέτανται μᾶλλο κλαίοντες καὶ ἀσθενέςεροί εἰσιν.

Διὰ τί, εἴπερ ἡ φωνὴ ἀήρ τις ἐσχηματισμένος φερομένη διαλύεται πολλάκις τὸ σχῆμα, ἡ δὲ ἠχώ, γίνεται πληγέντος τϐ τοιϐτϐ πρός τι ςερεόν, οὐ διαλύε ἀλλὰ σαφῶς ἀκούομεν; ἢ διότι ἀνάκλασίς ἐςιν, οὐ τάκλασις; τοῦτο δὲ ὅλον ἀφ' ὅλου. εἶτα τὸ πάθος ὁμοίου· ἀπὸ γὰρ τϐ ἀέρος ἀνακλᾶται ἐν τῷ κοίλῳ, ἀπὸ τϐ κοίλϐ.

Διὰ τί ἑνός τε καὶ πολλῶν φθεγγομένων ἅμα ἴσος ὁ φθόγγος, οὔτε ἐπὶ πλεῖον γεγωνόσιν ὡς κατὰ γον εἰς τὸ πόρρω; ἢ ὅτι ἕκαςος τὸν καθ' αὑτὸν ἀέρα προω ἀλλ' ϐ τὸν αὐτόν, πλὴν ἐπὶ μικρόν; ὅμοιον δὴ συμβ νει ὥσπερ ἂν εἰ πολλοὶ μὲν εἶεν οἱ βάλλοντες, ἕκας μέντοι λίθῳ ἑτέρῳ, ἢ οἵ γε πλεῖςοι. οὔτε γὰρ ἐκεῖ πόρ

1. ἀπέρχεται καταπεπνευκότων Y^a. ‖ 2. φυστασμὸς C^a, φύσει ὁ ἀσθμὸς Y^a. ‖ 3. ἐςιν om Y^a. ‖ πνεῖν Y^a. ‖ γενόμενος C^aY^a. ‖ οἱ ἅλες οἱ μικροὶ X^a. ‖ 5. ψοφῶσι X^aY^a. ‖ 12. ἐμβάλῃ QC^aY^a. ‖ 19. δὴ Y^a. ‖ 22. σώματος X^aY^a, πνεύματος pr C^a. ‖ 24. ἄ θεν QX^a. ‖ 31. μὴ C^a. ‖ 37. κάτω om C^a.

2. διότι τῷ Y^a. ‖ ἀπορρήγνυσι $C^aX^aY^a$υy. ‖ 3. οὔτε] ὅτε υ. ‖ 4. ϐτε οἱ] ϐχ y. ‖ 5. πληρέςατοι y. ‖ 13. ἥττων — ἧττον Y^a. 18. ἀποκέκλειται Y^a. ‖ 23. συνόντων X^a. ‖ 27. ἐςί, καὶ φ. $C^aX^aY^a$. ‖ 28. ἡ] ἢ C^a, ἢ ἡ Y^a. ‖ δὲ om C^aY^a. ‖ ἢ om Y^a. ‖ 35. γονόσιν Y^a. ‖ 38. μὲν om C^a. ‖ 39. πόρρωθεν X^a.

οὐθὲν ἀφίξεται βέλος, ἢ οὐ κατὰ λόγον, οὔτε ἐνταῦθα. οὐ γὰρ ἑνὸς ἡ τοσαύτη φωνὴ ἀλλὰ πολλῶν. ἐγγύθεν μὲν οὖν κατὰ λόγον πολλὴ φαίνεται ἡ φωνή (καὶ γὰρ τὰ βέλη πλείω τεύξεται τοῦ αὐτοῦ), πόρρωθεν δὲ οὐκέτι.

53 Διὰ τί ἀγωνιῶντες μὲν βαρύτερον φθέγγονται, φοβούμενοι δὲ ὀξύτερον; καίτοι καὶ ἡ αἰδὼς φόβος τίς ἐστιν. ἢ διαφέρει πολὺ τὸ πάθος; οἱ μὲν γὰρ αἰδούμενοι ἐρυθριῶσιν (ἡ δὲ ἀγωνία αἰσχύνη τίς ἐστιν), οἱ δὲ φοβούμενοι ὠχριῶσιν. φανερὸν οὖν ὅτι τοῖς μὲν φοβουμένοις ἐκλείπει ἄνωθεν τὸ θερμόν, ὥστε κινεῖ ἀσθενὲς ὂν ὀλίγον ἀέρα τὸ πνεῦμα, τὸ δὲ ὀλίγον ταχὺ φέρεται, τὸ δὲ ταχὺ ἐν φωνῇ τὸ ὀξύ· τοῖς δὲ αἰδουμένοις ἄνω ἔρχεται τὸ θερμὸν περὶ τὰ στήθη. σημεῖον δὲ ὅτι γίνονται ἐξέρυθροι. πολὺν δὲ κινεῖ ἀέρα ἡ πολλὴ δύναμις, τὸ δὲ πολὺ βραδέως φέρεται, τὸ δὲ βραδὺ ἐν φωνῇ βαρύ.

54 Διὰ τί ἰσχνόφωνοι γίνονται; ἢ αἴτιον ἡ κατάψυξις τοῦ τόπου ᾧ φθέγγονται, ἢ ὥσπερ ἀποπληξία τοῦ μέρους τούτου ἐστίν; διὸ καὶ θερμαινόμενοι ὑπὸ οἴνου καὶ τοῦ λέγειν συνεχῶς ῥᾷον συνείρουσι τὸν λόγον.

55 Διὰ τί μόνον τῶν ἄλλων ζῴων ἄνθρωπος γίνεται ἰσχνόφωνον; ἢ ὅτι λόγου κοινωνεῖ μόνον, τὰ δὲ ἄλλα φωνῆς; οἱ δὲ ἰσχνόφωνοι φωνοῦσι μέν, λόγον δὲ οὐ δύνανται συνείρειν.

56 Διὰ τί τοῦ μὲν χειμῶνος ὀξύτερον φθέγγονται καὶ νήφοντες, θέρους δὲ καὶ μεθύοντες βαρύτερον; ἢ ὅτι ὀξυτέρα μέν ἐστιν ἡ ταχυτέρα, ταχυτέρα δέ ἐστιν ἡ ἀπὸ συντεταμένου φωνή; τῶν δὲ νηφόντων καὶ ἐν τῷ χειμῶνι τὰ σώματα συνέστηκε μᾶλλον ἢ μεθυόντων καὶ ἐν τῷ θέρει· τὸ γὰρ θερμὸν καὶ αἱ ἀλέαι διαλύουσι τὰ σώματα.

57 Διὰ τί ἡ φωνὴ ὕστατον τελειοῦται τοῖς ἀνθρώποις τῶν φθεγγομένων; ἢ διότι πλείστας ἔχει διαφορὰς καὶ εἴδη; τὰ γὰρ ἄλλα ζῷα ἢ οὐθὲν γράμμα ἢ ὀλίγα διαλέγονται. τὸ δὲ ποικιλώτατον καὶ πλείστας ἔχον διαφορὰς ἀνάγκη ἐν πλείστῳ χρόνῳ ἀποτελεῖσθαι.

58 Διὰ τί ἡ μὲν ὄψις οὐ διέρχεται διὰ τῶν στερεῶν, ἡ δὲ φωνὴ διέρχεται; ἢ ὅτι τῆς μὲν ὄψεως μία φορὰ ἡ κατ' εὐθεῖαν (σημεῖον δὲ αἵ τε τοῦ ἡλίου ἀκτῖνες, καὶ ὅτι ἐξ ἐναντίας μόνον ὁρῶμεν), τῆς δὲ φωνῆς πολλαί; ἀκούομεν γὰρ πανταχόθεν. ὅταν οὖν κωλυθῇ κατ' εὐθεῖαν ἐκπίπτειν διὰ τὸ μὴ κατ' ἀλλήλαυς εἶναι τοὺς πόρους, ἀδυνατεῖ διορᾶν. ὁ δὲ ἀὴρ καὶ ἡ φωνή, ἅτε πανταχοῦ φερομένη, διὰ παντὸς διαπίπτει καὶ ἀκούεται. ἐν δὲ τοῖς ὑγροῖς αἱ μὲν ὄψεις διορῶσιν, αἱ δὲ φωναὶ οὐκ ἀκούονται ἢ μόλις, λεπτοτέρου ὄντος τοῦ ὑγροῦ ἢ τῆς γῆς, ὅτι οἱ πόροι μικροὶ καὶ πυκνοὶ καὶ κατ' ἀλλήλους, ὥστε οὐ κωλύεται ἡ ὄψις εὐθυπορεῖν. διὰ τοῦτο καὶ διὰ μὲν τῆς ὑέλου διορᾶται πυκνῆς οὔσης, διὰ δὲ τοῦ νάρθηκος ἀραιοῦ ὄντος οὐ διορᾶται. ἔτι τῆς μὲν οἱ πόροι κατάλληλοι, τῶν δὲ παραλλάττοντες· οὐδὲν δ' ὄφελος εἶναι μεγάλους, ἐὰν μὴ κατ' εὐθεῖαν ὦσιν. ἡ δὲ φωνὴ οὐκ ἀκούεται, ὅτι ἐλάττω τὰ διάκενα τὰ ἐν τῷ ὕδατι τοῦ ἀέρος, ὥστε οὐ δύναται δέχεσθαι, οὐδὲ μεῖναι τὴν φωνήν, ἀλλὰ μόλις ἡ μετὰ φωνῆς. ἡ γὰρ φωνὴ ἀήρ τις. οὐ γὰρ ἅπαν τὸ μανότερον διιτικώτερον, ἂν μὴ καὶ οἱ πόροι ὦσιν ἁρμόττοντες τῷ διιόντι. ὥστ' οὐδὲ συνιτικώτερον εἰς αὐτό, ἂν μὴ δεκτικοὶ ὦσιν οἱ πόροι τῶν σωμάτων. καίτοι τὸ μανὸν μαλακὸν καὶ δυνάμενον εἰς αὐτὸ συνιέναι. ἀλλ' ἔνια κωλύεται διὰ τὴν μικρότητα τῶν πόρων, οἷον ἡ ὕελος· ταύτης γὰρ οὐ συνάγονται, μανοτέρας οὔσης τοῦ νάρθηκος, διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ὕδωρ καὶ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτον. ὥστε καὶ τόδε φανερόν, διότι τοῦ μανοῦ καὶ μαλακοῦ ἢ αὐτοῦ ὄντος ἢ παραπλησίου τὴν φύσιν, οὐ τὸ μανότερον μᾶλλον συνάγεται εἰς αὐτό· ἡ γὰρ αὐτὴ αἰτία πάντων.

Διὰ τί γίνεται ἐλάττων μὲν ἡ φωνὴ ἐξαιρουμένων, 59
ὁμοία δὲ τὸν χαρακτῆρα; ἢ ὅτι ἐμέμικτο αὐτοῖς; τὸ δὲ μεμιγμένον οὐ τῇ μέν ἐστι τῇ δὲ οὔ, ἀλλὰ πάντῃ. ὁμοίως οὖν πανταχόθεν ἐξαιρουμένων συνέρχεται ὁμοίως, ὥστ' ἔλαττόν τε ἀνάγκη καὶ ὅμοιον εἶναι.

Διὰ τί ἰσχνόφωνοι γίνονται; πότερον διὰ θερμότητα 60
προπετέστεροί εἰσιν, ὥστε προσπταίοντες ἐπίσχουσιν, ὥσπερ οἱ ὀργιζόμενοι; καὶ γὰρ οὗτοι πλήρεις ἄσθματος γίνονται. πολὺ μὲν οὖν τὸ πνεῦμα συμβαίνει. ἢ διὰ τὴν ζέσιν τοῦ θερμοῦ ἀσθμαίνουσιν, διὰ τὸ πολὺ εἶναι καὶ μὴ φθάνειν ὑπεξιὸν τῷ τῆς ἀναπνοῆς καιρῷ; ἢ μᾶλλον τοὐναντίον κατάψυξις ἢ θερμότης τοῦ τόπου ᾧ φθέγγονται, ὥσπερ ἀποπληξία τοῦ μέρους τούτου; διὸ καὶ θερμαινόμενοι ὑπὸ οἴνου καὶ τοῦ λέγειν συνεχῶς ῥᾷον συνείρουσι τὸν λόγον.

Διὰ τί τοῦ χειμῶνος αἱ φωναὶ βαρύτεραι; ἢ ὅτι πα- 61
χύτερος ὁ ἀήρ, παχυτέρου δὲ ὄντος βραδυτέρα ἡ κίνησις, ὥσθ' ἡ φωνὴ βαρυτέρα. ἢ διότι διὰ τῶν στέρνων βραδύ-

6. καὶ om C^a. ‖ 11. τρέφεται τὸ δὲ ἐν φωνῇ ταχὺ X^a. ‖ 16. ἢ] καὶ ἡ X^a. ‖ 17. φθέγγεται $Y^a v$. ‖ ἢ] καὶ $C^a X^a v$. ‖ 22. λόγω $C^a Y^a$. ‖ 24. καὶ νήφοντες om X^a. ‖ 25. τοῦ δὲ θέρους X^a.

6. εὐθυωρεῖν X^a. ‖ 10. οὐκ — 12. φωνὴ om C^a. ‖ 13. δικτικώτερον X^a. ‖ 14. διιέντι codices. ‖ συνετικώτερον $C^a Y^a v$, συνεκτικώτερον X^a. ‖ 17. σμικρότητα C^a. ‖ 32. συμβαίνοι Y^a. ‖ ἢ om $C^a X^a Y^a$. ‖ 33. θυμοῦ $C^a Y^a$. ‖ 35. φθέγγεται $C^a Y^a$. ‖ 38. τί χειμῶνος ὄντος αἱ γ. ‖ 40. ὡς γ. ‖ ὅτι γ. ‖ στενῶν γ.

τερον χωρεῖ ὁ ἀήρ, συμφράττεται δὲ τὸ περὶ τὸν φάρυγγα ὑπό τε τῦ ψυχρῦ καὶ τῦ ἐπιρρέοντος φλέγματος.

62 Διὰ τί τὰ παιδία καὶ αἱ γυναῖκες καὶ οἱ εὐνοῦχοι καὶ οἱ γέροντες φθέγγονται ὀξύ; ἢ ὅτι θάττων κίνησίς ἐςιν ἡ ὀξυτέρα; ἔςι δὲ τὸ αὐτὸ πλείονος δυσκινητότερον, ὥςε οἱ ἐν ἀκμῇ πλείω συνεπισπῶνται τὸν ἀέρα· ὗτος ὖν βραδύτερον ἰὼν βαρυτέραν παρασκευάζει τὴν φωνήν. ἐν δὲ τοῖς παιδίοις καὶ εὐνῦχοις διὰ τὸ ἐλάττω ἔχειν ἐναντίως. τρέμειν δὲ τοὺς πρεσβύτας οὐ δυναμένυς κρατεῖν, ὥσπερ τοῖς ἀδυνάτοις καὶ παιδίοις, ὅταν μακρὸν ξύλον λάβωσιν ἀπ' ἄκρου, τὸ ἕτερον ἄκρον σείεται διὰ τὸ μὴ κρατεῖν. διὰ τοῦτο καὶ οἱ πρεσβῦται τρέμουσιν. τὸ αὐτὸ δὲ ὑποληπτέον καὶ ἐπὶ τῶν ἀγωνιώντων καὶ φοβουμένων καὶ ῥιγώντων αἴτιον τῦ τρόμου τῆς φωνῆς. τῦ γὰρ ἔχοντος τὴν φωνὴν τοιαύτην, τῶν τοιούτων παθῶν εἴσω περιεςηκότος τοῦ πλείςου, λοιπὸν ὀλίγον ὂν οὐ δύναται κρατεῖν τῆς φωνῆς· διὸ καὶ σείεται καὶ τρέμει. διὸ καὶ οἱ τεχνικοὶ τῶν συνειδότων ὅτι ἀγωνιῶσι μικρὸν διαλέγονται ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἄχρι οὗ ἂν καταςῶσιν· μικρᾶς γὰρ οὔσης τῆς φωνῆς ῥᾷον κρατοῦσιν.

ΙΒ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΤΑ ΕΥΩΔΗ.

Διὰ τί τῶν θυμιαμάτων ἧττον αἰσθάνονται πλησίον ὄντες; πότερον ὅτι ἀκρατεςέρα κερασθεῖσα ἡ ἀπόρροια τῷ ἀέρι ἡδίων, ὥσπερ ἡ σμύρνη τῶν ἰατρῶν; ἢ καὶ τὐναντίον εἴη ἄν, ὥςε ἀφαιρεῖσθαι τὸ πῦρ τὴν ὀσμὴν διὰ τὸ καίειν; ἡ γὰρ ὀσμὴ θυμιωμένων. διὸ καὶ ἐπὶ τῶν ἀνθράκων οὐκ ὄζει, πορρώτερον δὲ καθαρώτερον φαίνεται καὶ λεπτότατον τοῦτο.

2 Διὰ τί αἱ ὀσμαὶ ἧττον εὐώδεις τῶν θυμιαμάτων καὶ τῶν ἀνθῶν ἐκ τοῦ ἐγγύς; πότερον ὅτι συναπέρχεται τῇ ὀσμῇ καὶ γῆς μόρια, ἃ προκαταφέρεται διὰ βάρος, ὥςε καθαρὰ πορρώτερον γίνεται ἡ ὀσμή; ἢ οὔτε ἐγγὺς οὔσης τῆς ἀρχῆς πλεῖςον γίνεται τὸ ῥέον, ὔτε λίαν πόρρω; τὸ μὲν γὰρ ὔπω πολύ, τὸ δὲ διασπᾶται.

3 Λέγεται γὰρ ὡς εὐώδη γίνεται τὰ δένδρα εἰς ἅπερ ἂν ἡ ἶρις κατασκήψῃ. πότερον ὖν ἀληθές ἐςιν ἢ ψεῦδος; καὶ εἰ ἀληθές, διὰ τίν' αἰτίαν εἴη τὸ συμβαῖνον; ὅτι μὲν οὖν οὔτε πάντα ὔτε ἀεί, δῆλον· πολλάκις γὰρ ἡ ἶρις γέγονε, τὰ δὲ δένδρα ὐθὲν ἐπίδηλα φαίνεται. ὅταν τε ... νηται τῦτο, ὐκ ἐν πάσῃ γίνεται ὕλῃ, ἐπεὶ συμβαίνει ... ποτε· διὸ καὶ λέγεται. τὸ δ' αἴτιον κατὰ συμβεβηκὸ[ς] ... ἴριδι ἀποδοτέον, ἄλλως τε καὶ εἰ μή ἐςί τις φύσις ἡ ... ἀλλὰ τῆς ὄψεως πάθος ἀνακλωμένης. γίνεται δέ, ὥ[σπερ] ... ἐλέχθη, ὐχ ὁπωσῦν ἐχύσης τῆς ὕλης τὸ πάθος· ὔτε ἐν τοῖς χλωροῖς δένδροις οὔτε ἐν τοῖς αὔοις, ἀλλ' ἐ... ἐμπεπρησμένη ὕλῃ φασὶν οἱ νομεῖς μετὰ τὰ ἐπὶ τῇ ... ὕδατα γίνεσθαι ἐπίδηλον τὴν εὐωδίαν, καὶ μάλιςα οἱ ... ἀσπάλαθος ᾗ καὶ ῥάμνος καὶ ὧν τὰ ἄνθη εὐώδη ἐ... αἴτιον δὲ τῆς εὐωδίας ἐστίν, ὅπερ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς· ... θέρμου γὰρ καὶ διακεκαυμένης οὔσης, ὃ ἂν ἐκφύσῃ, πρῶτον εὐῶδες ὄζει. τὰ γὰρ πυρύμενά πως τῶν ὑγρότ... ἐχόντων ὀλίγην εὐώδη γίνεται· πέττει γὰρ τὸ θερμὸν τ... την. διὸ καὶ τῆς ὅλης γῆς εὐωδέςερα τὰ πρὸς τὸν ἥ[λιον] ... τῶν πρὸς ἄρκτον ἐςίν. τύτων δὲ τὰ πρὸς ἕω τῶν πρὸς ... σημβρίαν, ὅτι γεώδης μᾶλλον ὁ τόπος ὁ περὶ τὴν Συ[ρίαν] καὶ Ἀραβίαν ἐστίν, ἡ δὲ Λιβύη ἀμμώδης καὶ ἄνικ[μος] ... δεῖ γὰρ μήτε πολλὴν εἶναι τὴν ἰκμάδα, ἄπεπτος ... ἐςιν ἡ πολλή, μήτε ἄνικμον, ὐ γὰρ γίνεται ἀτμίς. ὃ σ[υμ]βαίνει καὶ περὶ τὴν νεόκαυςον ὕλην καὶ τὸ γένος τοι... την ὥςε ἔχειν εὐωδίαν σὺν αὐτῇ. δηλοῖ δὲ τοῖς ἄνθε... ἀφίησι γὰρ ἐν τύτοις τὴν ὀσμήν. δοκεῖ δὲ ἐν οἷς ἂν [κατα]σκήψῃ ἡ ἶρις γίνεσθαι, ὅτι ὐδὲν ἄνευ ὕδατος οἷόν τε [γί]νεσθαι· βραχεῖσά τε γὰρ ἡ ὕλη καὶ τῷ ἐνόντι θερμῷ ... ψασα τὴν ἐν αὐτῇ γινομένην ἀτμίδα ἀφίησιν. ὔτε ... τὸ ὕδωρ δεῖ εἶναι· ἐκκλύζει γὰρ τὸ πολὺ λίαν, καὶ σ... νυσι τὴν θερμότητα τὴν ἐνυπάρχυσαν ἀπὸ τῆς πυρώσ[εως]. τὰ δὲ μετὰ τὴν ἶριν ὕδατα ὐ πολλὰ γίνεται ἀλλὰ ... τρια ὡς εἰπεῖν. καὶ ἐὰν πολλαὶ γίνωνται ἴριδες, ὐ ... γίνεται, ἀλλὰ πολλάκις μὲν ὀλίγον δέ. διὸ εἰκότως ... γινομένυ, ὐθὲν ἄλλο ὁρῶντες διάφορον πλὴν τὴν ἶριν, τ... τὴν αἰτίαν προσέθεσαν τῆς εὐωδίας.

Διὰ τί τὰ ἄνθη καὶ τὰ θυμιώμενα πόρρωθεν μ[ᾶλ]λον ἥδιον ὄζει, ἐγγύθεν δὲ τὰ μὲν ποωδέςερον τὰ δὲ ... πνωδέςερον; ἢ ὅτι ἡ ὀσμὴ θερμότης τίς ἐςι καὶ τὰ εὐ... θερμά, τὸ δὲ θερμὸν κῦφον, ὥςε διὰ μὲν τῦτο πορρω...

1. συμφράττονται δὲ τὰ y. ‖ 2. ὑπό τε] τῇ ποιότητι y. ‖ 5. ἡ om C^aY^a. ‖ 6. βραδύτερος C^aX^a. ‖ 7. βραδυτέραν codice[s] 9. ὥσπερ — 11. κρατεῖν om C^a. ‖ 12. πρεσβύτεροι K^aO^asw. ‖ post τρέμουσιν $QK^aN^aO^aY^a$swx addunt διὰ τὸ μὴ κρατεῖν. ‖ ἐκ τοῦ ἐγγύς om $C^aX^aY^a$. ‖ 33. ἡ ὀσμή om C^a. ‖ 35. ὔτω X^a. ‖ 36. λέγεται — 37. κατασκήψῃ] haec post 38. συμβαῖνον pon[unt] $C^aX^aY^a$. ‖ 37. ἂν om C^a. ‖ 38. διὰ τίν'] δι' $C^aX^aY^a$.

2. ἐπίδηλον X^a. ‖ 8. τοῖς ante χλ. om X^a. ‖ 9. πεπρησμένη C^a. ‖ ἴριδι δ' ὕδατα X^a. ‖ 10. οἱ C^aY^a, ἴσως ὅσα margo X^a, K^aX^as. ‖ 16. τά πρὸς τὸν ἥλιον εὐωδέςερα X^aY^a. ‖ 17. εἰσι Y^a. ‖ 18. γαιώδης et συρρίαν C^a. ‖ 19. ἀρραβίαν C^aX^a. ‖ 21. ἡ π... ἐςι C^a. ‖ 22. νεόκαυτον Y^a. ‖ 27. praestat ὐδὲ. ‖ 28. ἐκλύζει C^aY^a. ‖ 30. μετρίως ὡς C^aX^a. ‖ 33. πρὶν C^a. ‖ 38. τῦτο] τῦ C^a

θυιόντων ἀμιγεςέρα γίνεται ἡ ὀσμὴ τῶν συμπαρεπομένων ὀσμῶν ἀπὸ τῶν φύλλων καὶ τῦ καπνῦ, ὄντος ὑδατώδους ἀτμῦ, πλησίον δὲ ὄντων τὰ μεμιγμένα αὐτοῖς συνόζει ἐν οἷς ἐςίν.

5 Διὰ τί πάντα μᾶλλον ὄζει κινύμενα; ἢ ὅτι ἀναπίμπλησι πλείω ἀέρα ἢ ἡσυχάζοντα; διαπέμπεται ὖν ἡ ὀσμὴ θᾶττον ὕτω πρὸς τὴν αἴσθησιν ἡμῖν.

6 Διὰ τί τῦ χειμῶνος ἧττον ὀσφραινόμεθα, καὶ ἐν τοῖς πάγεσιν ἥκιςα; ἢ ὅτι ὁ ἀὴρ ἀκινητότερός ἐςιν ἐν τῷ ψύχει; ὔκυν ἀφικνεῖται ὁμοίως ἡ κίνησις ἡ ἀπὸ τῦ σώματος τοῦ τὴν ὀσμὴν ἔχοντος διὰ τὴν δυσκινησίαν τῆς ἀπορροῆς καὶ τῦ ἀέρος ἐν ᾧ ἐςίν.

7 Διὰ τί δριμύτερον ὄζει τῶν ἀρωμάτων ἐπὶ τέφρας θυμιωμένων ἢ ἐπὶ τῦ πυρός, καὶ μᾶλλον καὶ πλείω χρόνον τὴν αὐτῶν ὀσμὴν ἔχει ἐπὶ τῆς τέφρας θυμιώμενα; ἢ ὅτι ἀπεπτοτέρα ἐστὶν ἡ ὀσμὴ ἐπὶ τῆς τέφρας· διὸ καὶ πλείων. τὸ δὲ πῦρ ταχὺ πέττον αὐτῶν τὴν δύναμιν, ἀλλοιοῖ τὴν ὀσμήν· ἡ γὰρ πέψις ἀλλοίωσίς ἐςι τοῦ πεττομένου.

8 Διὰ τί ἥδιον ὄζει τῶν ῥόδων ὧν ὁ ὀμφαλὸς τραχύς ἐςιν ἢ ὧν λεῖος; ἢ ὅτι μᾶλλον ὄζει ἡδὺ ὅσα τὴν φύσιν ἀπείληφε τὴν αὐτῶν; ἀκανθῶδες δὲ φύσει τὸ ῥόδον ἐστί, διὸ μᾶλλον ἔχον τὰ κατὰ φύσιν ἥδιςα ὄζει.

9 Διὰ τί αἱ ὀσμαὶ ἐγγύθεν ἧττον εὐώδεις καὶ θυμιαμάτων καὶ ἀνθῶν; ἢ ὅτι πλησίον μὲν συναποφέρεται τὸ γεῶδες, ὥςε κεραννύμενον ἀσθενεςέραν ποιεῖ τὴν δύναμιν, εἰς δὲ τὸ πόρρω καταφέρεται ἡ ὀδμή. διὰ ταῦτα δὲ καὶ τριφθέντα τὰ ἄνθη ἀπόλλυσι τὴν ὀσμήν.

10 Πότερον αἱ ὀσμαὶ καπνὸς ἢ ἀὴρ ἢ ἀτμίς; διαφέρει γάρ, ᾗ τὸ μὲν ὑπὸ τῦ πυρός, τὸ δὲ καὶ ἄνευ τύτυ γίνεται. καὶ πότερον ἀπὸ τῆς αἰσθήσεώς τι πρὸς ἐκεῖνα ἢ ἀπ' ἐκείνων πρὸς τὴν αἴσθησιν ἀφικνεῖται, ἀεὶ κινῦν τὸν πλησίον ἀέρα; καὶ εἰ ἀπ' ἐκείνων ἀπορρεῖ, ἔδει ἔλαττον γίνεσθαι· καίτοι τὰ εὐωδέςατα ὁρῶμεν μάλιςα διαμένοντα.

11 Διὰ τί δριμύτερον ὄζει μᾶλλον τῶν ἀρωμάτων ἐπὶ τέφρας θυμιωμένων ἢ ἐπὶ τῦ πυρός; ἢ διότι ἀπεπτοτέρα ἡ ὀσμὴ ἐπὶ τῆς τέφρας· διὸ καὶ πλείων; πολὺ ὖν καὶ τῦ γεώδους συναναθυμιᾶται καὶ γίνεται καπνός· τὸ δὲ πῦρ φθάνει ἐκκαῖον τὸ γεῶδες αὐτῶν, ὥςε ἡ ὀσμὴ καθαρωτέρα καὶ εἰλικρινὴς ἀφικνεῖται ἄνευ τῦ καπνῦ. διὸ καὶ τριβόμενα ἧττον εὐώδη τὰ ἄνθη· τὸ γὰρ γεῶδες καὶ ἡ τρῖψις κινεῖ, καὶ ἡ βραδεῖα θερμότης ὐ φθείρει.

Διὰ τί τὰ εὐώδη ὐρητικὰ καὶ σπέρματα καὶ φυτά; 12
ἢ ὅτι θερμὰ καὶ λεπτά, τὰ δὲ τοιαῦτα οὐρητικά; ταχὺ γὰρ λεπτύνει ἡ ἐνῦσα θερμότης, καὶ ἡ ὀσμὴ ὐ σωματώδης, ἐπεὶ καὶ τὰ μὴ εὐώδη, οἷον σκόροδα, διὰ τὴν θερμότητα ὐρητικά, μᾶλλον μέντοι τηκτικά. θερμὰ δὲ τὰ εὐώδη σπέρματα, διότι ὅλως ἡ ὀσμὴ διὰ θερμότητα γίνεται. ἀλλὰ τὰ δυσώδη ἄπεπτά ἐςιν· δεῖ δὲ μὴ μόνον θερμὰ εἶναι ἀλλὰ καὶ εὔπεπτα, εἰ ἔςαι ὐρητικά, ὅπως συγκατιόντα λεπτύνῃ τὰ ὑγρά.

Διὰ τί ποτε οἱ κεκραμένοι τῶν οἴνων θᾶττον τῶν ἀκρά- 13
των ὄζυσιν; ἢ ὅτι ὁ κεκραμένος ἀσθενέςερος τῦ ἀκράτυ ἐςίν; τὸ δὲ ἀσθενέςερον ὑπὸ πάντων ἐξίσταται τοῦ ἰσχυροτέρου. εἶτα ὁ κεκραμένος ἐςὶν εὐπετέςερος τῦ ἀκράτυ. εὐπετέςερον δέ ἐςιν ὑπάρξαι ᾧτινιῦν, καὶ ἐκλαβεῖν τι τῶν μὴ ὑπαρχόντων. ὁ μὲν ὖν ἄκρατος ὀσμώδης ἐςίν, ὁ δὲ κεκραμένος ἄνοσμος.

ΙΓ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΤΑ ΔΥΣΩΔΗ.]

Διὰ τί τὸ μὲν ὖρον, ὅσῳ ἂν χρονίζηται ἐν τῷ σώματι, δυσωδέστερον γίνεται, ἡ δὲ κόπρος ἧττον; ἢ ὅτι ἡ μὲν ξηραίνεται μᾶλλον χρονιζομένη (τὸ δὲ ξηρὸν ἀσηπτότερον), τὸ δὲ ὖρον παχύνεται, πρόσφατόν τε ὂν ὁμοιότερον τῷ ἐξ ἀρχῆς ἐςὶ πόματι.

Διὰ τί τὰ δυσώδη τοῖς ἐδηδοκόσιν οὐ δοκεῖ ὄζειν; ἢ 2
διὰ τὸ συντετρῆσθαι τὴν ὄσφρησιν τῷ στόματι κατὰ τὸν ὐρανὸν πλήρης ἡ αἴσθησις γίνεται ταχύ, καὶ τῆς τε ἔσω ὐκέθ' ὁμοίως αἰσθάνεται (τὸ γὰρ πρῶτον αἰσθάνονται πάντες, ὅταν δὲ ἅψωνται, ὐκέτι, ὥσπερ συμφυῦς) καὶ ἡ ἔξωθεν ἡ ὁμοία ἀφανίζεται ὑπὸ τῆς ἔσω.

Διὰ τί τριβόμενα τὰ ἄνθη δυσωδέςερα; ἢ διότι συμ- 3
μίγνυται τῇ ὀσμῇ τὸ γεῶδες τὸ ἐν τῷ ἄνθει.

Διὰ τί τῶν μὲν ζῴων ὐθὲν εὐῶδές ἐςιν ἔξω τῆς παρ- 4
δάλεως (αὕτη δὲ καὶ αὐτοῖς τοῖς θηρίοις· φασὶ γὰρ αὐτῆς τὰ θηρία ἡδέως ὀσμᾶσθαι), φθειρόμενα δὲ καὶ δυσώδη ἐςίν, τῶν δὲ φυτῶν πολλὰ καὶ φθειρόμενα καὶ αὐαινόμενα ἔτι μᾶλλον εὐώδη γίνεται; πότερον ὅτι τῆς δυσωδίας αἴτιον

3. πλησίων C°X°. ‖ 5. πάντων Y°. ‖ ἀναπίπλησι C°Y°. ‖ 6. συχάζοντα X°. ‖ 7. ὔτω] ὥσπερ C°. ‖ ἡμῶν Y°. ‖ 17. πλείω C°Y°. ‖ 22. φύσει δὲ Y°. ‖ τὸ δὲ ῥόδον C°. ‖ 23. ἔχοντα C°. ‖ ὄζει ἥδιον Y°. ‖ 28. ἀπολλύνσι C°Y°. ‖ 29. πότερον] διατί C°. ‖ ὀδμαὶ C°Y°. ‖ 30. ἡ Y°, ἣ C°, εἰ X°. ‖ γίνεται om C°. ‖ 32. τὴν om C°. ‖ κινῦντος C°. ‖ 33. γίνεσθαι] κινεῖσθαι X°. ‖ 38. συναναθυμιᾶσθαι X°. ‖ 39. ἐκκαῖον Y°.

15. ἐπὶ? ‖ 24. ξηρότερον X°. ‖ 34. γαιῶδες C°. ‖ 35. παρδάλεος C°. ‖ 36. αὐτοῖς X°Y°. ‖ 37. καὶ om C°. ‖ 38. πολλὰ καὶ] codices πολλάκις.

ἀπεψία τις περιττώματος; διὸ καὶ οἱ ἱδρῶτες ἐνίοις καὶ ἐνίοτε τοιοῦτοί εἰσι, μάλιστα δὲ οἷς μὴ ἀεὶ τοιοῦτοι ἐκ τῶν νόσων γίνονται. καὶ αἱ φῦσαι δὲ καὶ οἱ ἐρυγμοὶ οἱ τῶν ἀπέπτων δυσώδεις εἰσίν. τὸ αὐτὸ δὲ αἴτιον καὶ τοῦ ἐν ταῖς σαρξὶ καὶ τῷ ἀνάλογον· λέγω δὲ ἀνάλογον τὸ ἀντὶ σαρκὸς τοῖς ἄλλοις ἐνυπάρχον ζῴοις. ἔστι γὰρ καὶ ἐνταῦθα περίττωμα ἐνίοις ἄπεπτον· τοῦτο οὖν ζώντων τε αἴτιον τῆς δυσωδίας ἐστὶ καὶ φθειρομένων σηπόμενον. διὸ καὶ τὰ πίονα καὶ ὀςᾶ καὶ τρίχες οὐ δυσώδη ἐςίν, ὅτι τὰ μὲν πέττεται, τὰ δὲ οὐκ ἔχει ὑγρότητα. τοῖς δὲ φυτοῖς οὐκ ἔνι περίττωμα. ἢ ἔστι μέν τι καὶ τούτοις, ἀλλ᾽ ὅτι ξηρὰ καὶ θερμὰ τὰ φυτὰ τὴν φύσιν ἐςίν, ὥςε εὐπεπτοτέρα ἡ ἰκμὰς καὶ οὐ πηλώδης ἐςὶν αὐτῶν; δηλοῖ δὲ καὶ τῆς γῆς ἡ ἐν τοῖς θερμοῖς εὐώδης οὖσα, Συρία καὶ Ἀραβία, καὶ τὰ εὐώδη τἀκεῖθεν, ὅτι ξηρὰ καὶ θερμά ἐςιν· τὰ δὲ τοιαῦτα ἄσηπτα. τὰ δὲ ζῷα οὐ τοιαῦτά ἐςι καὶ θερμά, ὥςε αἵ τε περιττώσεις ἄπεπτοι καὶ δυσώδεις αὐτῶν εἰσί, καὶ διαφυσήσεις ὁμοίως· καὶ διαφθειρομένων σήπεται ἡ ὑγρότης, τῶν δὲ οὔ· οὐ γὰρ ἔχουσιν.

5 Διὰ τί τὰ δυσώδη θερμὰ ὄντα μᾶλλον δυσώδη ἐςὶν ἢ ἐψυγμένα; ἢ ὅτι ἐςὶν ἡ ὀσμὴ ἀτμὸς καὶ ἀπορροή τις; ὅ τ᾽ οὖν ἀτμὸς ὑπὸ θερμοῦ γίνεται καὶ ἡ ἀπορροή· κίνησις γάρ τίς ἐςι, τὸ δὲ θερμὸν κινητικόν. τὸ δὲ ψυχρὸν τοὐναντίον στατικὸν καὶ συςαλτικὸν καὶ φορὸν δὲ κάτω, τὸ δὲ θερμὸν καὶ αἱ ὀσμαὶ πᾶσαι ἀνωφερεῖς διὰ τὸ ἐν ἀέρι τε εἶναι καὶ τὸ αἰσθητήριον αὐτῶν ἄνω εἶναι, μὴ κάτω· πρὸς γὰρ ἐγκέφαλον περαίνουσα ἡ ὀσμὴ αἴσθησιν ποιεῖ.

6 Διὰ τί, ἐάν τις σκόροδα φάγῃ, τὸ οὖρον ὄζει, ἄλλων δὲ ἐχόντων ἰσχυρὰν ὀσμὴν οὐκ ὄζει ἐδεσθέντων; πότερον, ὥσπερ τινὲς τῶν ἡρακλειτιζόντων φασὶν ὅτι ἀναθυμιᾶται, ὥσπερ ἐν τῷ ὅλῳ, καὶ ἐν τῷ σώματι, εἶτα πάλιν ψυχθὲν συνίςαται ἐκεῖ μὲν ὑγρόν, ἐνταῦθα δὲ οὖρον, ἡ ἐκ τῆς τροφῆς ἀναθυμίασις, ἐξ οὗ ἐγένετο αὕτη συμμιγνυμένη, ποιεῖ τὴν ὀσμήν; αὕτη γάρ ἐςιν, ὅταν μεταβάλλῃ. ἢ ἔδει καὶ τὰ ἄλλα τοῦτο ποιεῖν, ὅσα ἰσχυρὰς ὀσμὰς ἔχει· νῦν δὲ οὐ ποιεῖ. ἔτι συγκρινόμενα ἐκ τῆς ἀτμίδος οὐκ εἰς τὸ ἀρχαῖον ἔρχεται, οἷον οἶνος ἐξ οἴνου, ἀλλ᾽ οὐχ ὕδωρ, ὥστε καὶ τοῦτο ψεῦδος. ἀλλ᾽ ὅτι μόνον φυσητικὸν τῆς κ κοιλίας τῶν ὀσμὴν ἐχόντων ἰσχυρὰν ἅμα καὶ οὐρητι τὰ δὲ ἄλλα ἄνω ποιεῖ, οἷον ἡ ῥάφανος, καὶ τὰ πνεύμ ἢ οὐκ οὐρητικά. κάτω δὲ τρία ὑπάρχει ταῦτα· καὶ οὐρητικόν, καὶ πνεῦμα ποιεῖ, καὶ τοῦτο κάτω. ὁ δὲ τόπ πέριξ τὰ αἰδοῖα καὶ τὴν κύςιν τῶν τοιούτων ἀπολαύει τὴν γειτνίασιν, καὶ ὅτι πνευματικός ἐςιν· δηλοῖ δὲ ἡ τονία τοῦ αἰδοίου. δῆλον οὖν ὅτι ἀφικνεῖται τὸ περίττωμ τὴν κύςιν αὐτοῦ μάλιςα τῶν τοιούτων ἅμα τῷ πνεύμ ὃ μιγνύμενον ποιεῖ τοῦ οὔρου τὴν ὀσμήν.

Διὰ τί τὰ ςόματα μηδὲν ἐδηδοκότων ἀλλὰ νη σάντων ὄζει μᾶλλον (ὃ καλεῖται νηςείας ὄζειν), φαγό δὲ οὐκέτι, ὅτε ἔδει μᾶλλον; ἢ ὅτι κινουμένης τῆς κοι θερμότερος ὁ ἀὴρ γινόμενος διὰ τὴν ἀκινησίαν σήπε πνεῦμα καὶ τὰ φλεγματώδη περιττώματα; ὅτι δὲ θε τερος γίνεται, σημεῖον ὅτι καὶ δίψαν ποιεῖ ἡ νηςεία μ λον. φαγόντων δὲ διὰ τὸ ἐλάττων εἶναι ἡ ὀσμὴ τῆς σιτίων παύεται· κρατεῖ γὰρ τῆς θερμότητος ἡ τῶν σι θερμότης, ὥςε μηθὲν πάσχειν.

Διὰ τί ἡ μασχάλη δυσωδέςατον τῶν τόπων; π ρον ὅτι ἀπνούςατός ἐςιν; ἔςι δὲ ἡ δυσωδία ἐν τοῖς τοι μάλιστα, διὰ τὸ σῆψιν γίνεσθαι ὑπὸ τῆς ἡσυχίας ὑγρότητος· ἢ διότι ἀκίνητος καὶ ἀγύμναςος.

Διὰ τί οἱ τοῦ γράσου ὄζοντες, ὅταν ἀλείφωνται μ δυσωδέστεροι γίνονται; ἢ διότι τοῦτο ἐπὶ πολλῶν γίν οἷον ὀξὺ καὶ γλυκὺ συμμιχθὲν τὸ ὅλον γλυκύτερον νετο. εἶτα ἱδρώσαντες πάντες δυσωδέςεροί εἰσι, τὸ δὲ ρον θερμαντικόν ἐςιν· ἱδρῶτας οὖν παρασκευάζει.

Διὰ τί τῶν ἐγκύρτων καὶ κυφοτέρων δυσοσμοτέρα βαρυτέρα ἡ ὀσμὴ τοῦ πνεύματος; ἢ διότι συγκέκλειςι τόπος ὁ περὶ τὸν πνεύμονα καὶ ἀνέσπαςαι ἐκ τῆς εὐ ρίας, ὥςε οὐκ εὔπνους, ἀλλὰ σήπεται ἡ ἰκμὰς καὶ τὸ πνε μᾶλλον εἴσω ἐγκατακλειόμενον;

Διὰ τί τὰ πολλὰ τῶν μύρων συνεξιδρῶσαι δυσ ἔνια δὲ ἡδίω ἢ οὐ χείρω; ἢ ὅσα μὲν τῇ κινήσει ἢ τῇ τρ μεταβάλλοντα, χείρω τὰ τοιαῦτα, ὅσα δὲ μή, τοὐναντ ἔςι δὲ ἔνια τοιαῦτα, ὥσπερ καὶ τῶν ἀνθῶν, ἐξ ὧν γί

5. καὶ] κατὰ X^a. ‖ τὸ C^aX^a. ‖ 6. γὰρ] δὲ C^a. ‖ 11. τι] τοι X^a, om C^a. ‖ θερμὰ καὶ ξηρὰ τὴν φύσιν ἐςὶ τὰ φυτὰ X^a. ‖ ἀρραβία C^aX^a. ‖ 15. τὰ ἐκεῖθεν C^aX^a. ‖ 16. οὐ om C^a. ‖ 24. φορῶν margo X^a, φορὰν Y^a. ‖ 25. θερμὸν] φορὸν C^a. ‖ 28. ῥόδα (
1. φυσιτικὸν C^a. ‖ 2. καὶ οὐρητικὴν ἅμα X^a. ‖ 7. δὲ καὶ ἡ X^a. ‖ 9. τὴν om C^aY^a. ‖ 11. ςόματα τῶν μηδὲν C^a. ‖ 12. ὄζει Y^a. ‖ 13. οὐ C^aY^a. ‖ 20. δυσωδέςατος τῶν ἄλλων τόπων y. ‖ 21. δὲ δυσωδία μάλιςα ἐν τοῖς τοιούτοις y. ‖ 23. ὑγρότητος y: ceteri τ τητος. ‖ ἢ om y. ‖ διότι] ὅτι καὶ X^a. ‖ 24. πράσου C^a. ‖ ἀλείψωνται y. ‖ 25. γίνονται] εἰσι y. ‖ ἐπὶ πολλῶν τοῦτο y. ‖ 62. οἷον y. ‖ καὶ — 27. εἶτα] ἢ ὅτι πάλιν y. ‖ 27. ἱδρώσαντες ante εἶτα X^a, post πάντες C^aY^a. ‖ 31. ἀνέσπαρται $C^aX^aY^a$. ‖ 33. εἴσω μᾶλ X^a. ‖ κατακλειόμενον C^a, ἐγκατακεκλεισμένον X^a. ‖ 35. τῇ post ἢ et 36. τὰ om X^aY^a. ‖ 36 ὅσα — 37. τοιαῦτα om C^a.

ται αἱ εὐωδίαι, τὰ μὲν τριβόμενα ἢ θερμαινόμενα ἢ ξηραινόμενα φαῦλα, οἷον τὰ λευκόϊα, τὰ δὲ ὅμοια, οἷον τὰ ῥόδα. καὶ τῶν μύρων δὴ ὅσα ἐκ τοιούτων ἐςί, μεταβάλλει, τὰ δὲ οὔ· διὸ τὸ ῥόδινον ἥκιςα. καὶ δυσώδη δὲ φαίνεται μᾶλλον, ὅσων οἱ ἱδρῶτες δυσώδεις, καὶ διὰ τὸ μίγνυσθαι τῷ ἐναντίῳ, ὥσπερ τὸ μέλι μετὰ τοῦ ἁλὸς οὐ μᾶλλον γλυκὺ ἀλλ' ἧττον.

12 Διὰ τί πάντα μᾶλλον ὄζει κινούμενα; ἢ διότι ἀναπίμπλησι τὸν ἀέρα; διαπέμπεται οὖν θᾶττον ἡ ὀσμὴ πρὸς τὴν αἴσθησιν.

ΙΔ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΚΡΑΣΕΙΣ.

Διὰ τί θηριώδεις τὰ ἔθη καὶ τὰς ὄψεις οἱ ἐν ταῖς ὑπερβολαῖς ὄντες ἢ ψύχους ἢ καύματος; ἢ διὰ τὸ αὐτό; ἡ γὰρ ἀρίςη κρᾶσις καὶ τῇ διανοίᾳ συμφέρει, αἱ δὲ ὑπερβολαὶ ἐξιςᾶσι, καὶ ὥσπερ τὸ σῶμα διαςρέφουσιν, οὕτω καὶ τὴν τῆς διανοίας κρᾶσιν.

2 Διὰ τί ἐν τῷ Πόντῳ ὁ σῖτος ἐαθεὶς ἐν τῷ ψύχει πολλὰ ἔτη γίνεται ἄκοπος; ἢ ὅτι ἐξικμάζεται τὸ ἀλλότριον ὑγρὸν μετὰ τοῦ θερμοῦ, ὥσπερ ἐν ταῖς σταφυλαῖς; ἔνια μὲν γὰρ ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ, ἔνια δὲ ἅμα τῷ θερμῷ.

3 Διὰ τί ἐν τῇ ψυχροτάτῃ χώρᾳ οἱ καῦσοι μᾶλλον γίνονται; ἢ διότι ἀντιπεριίςησι τὸ ψῦχος εἴσω τὴν θερμότητα; ἐν δὲ τῷ θέρει τοὐναντίον συμβαίνει, τὰ εἴσω ψυχρότερα. ὁ δὲ καῦσος πυρετὸς τῶν ἔξω κατεψυγμένων τὰ ἔσω θερμότητι ὑπερβάλλει.

4 Διὰ τί οἱ Αἰθίοπες καὶ οἱ Αἰγύπτιοι βλαισοί εἰσιν; ἢ διότι ὑπὸ θερμοῦ, ὥσπερ καὶ τὰ ξύλα διαςρέφεται ξηραινόμενα, οὕτω καὶ τὰ τῶν ζῴων σώματα; δηλοῦσι δὲ καὶ αἱ τρίχες· οὐλοτέρας γὰρ ἔχουσιν, ἡ δὲ οὐλότης ἐςὶν ὥσπερ βλαισότης τῶν τριχῶν.

5 Διὰ τί ἐν τοῖς νοτίοις μᾶλλον θηλυτοκοῦσιν αἱ ὀχεῖαι; ἢ ὅτι τὸ πλεῖον ὑγρὸν βραδύτερον παχύνεται; ἐν δὲ τοῖς νοτίοις διὰ τὴν ὑγρότητα τῆς κράσεως ὑγρότερον τὸ σπέρμα γίνεται.

6 Διὰ τί ἐν τοῖς ἑλώδεσι τὰ μὲν ἐν τῇ κεφαλῇ ἕλκη ταχὺ ὑγιάζεται, τὰ δὲ ἐν ταῖς κνήμαις μόλις; ἢ ὅτι βαρεῖα ἡ ὑγρότης διὰ τὸ γεώδης εἶναι, τὰ δὲ βαρέα εἰς τὸ κάτω ὑποχωρεῖ; τὰ μὲν οὖν ἄνω εὔπεπτα διὰ τὸ ὑποκεχωρηκέναι εἰς τὸ κάτω, τὰ δὲ κάτω πολλῆς γέμει τῆς περιττώσεως καὶ εὐσήπτου.

Διὰ τί οἱ μὲν ἐν τοῖς εὐπνόοις τόποις βραδέως γηράσκουσιν, οἱ δὲ ἐν τοῖς κοίλοις καὶ ἑλώδεσι ταχέως; ἢ τὸ γῆρας σηπεδών τίς ἐςι, σήπεται δὲ τὸ ἠρεμοῦν· τὸ δὲ ἐν κινήσει ὂν ἢ ὅλως ἀσαπὲς ἢ ἧττον τοῦτο πάσχει, οἷον τὸ ὕδωρ. ἐν μὲν οὖν τοῖς ὑψηλοῖς διὰ τὴν εὔπνοιαν ὁ ἀὴρ ἐν κινήσει ἐςίν, ἐν δὲ τοῖς κοίλοις μένει. ἔτι δὲ ἐκεῖ μὲν διὰ τὴν κίνησιν ἀεὶ καθαρὸς ὁ ἀὴρ καὶ ἕτερος γίνεται, ἐν δὲ τοῖς ἑλώδεσι μένει. 7

Διὰ τί οἱ μὲν ἐν τοῖς θερμοῖς τόποις δειλοί εἰσιν, οἱ δὲ ἐν τοῖς ψυχροῖς ἀνδρεῖοι; ἢ ὅτι ἐναντίως τοῖς τόποις καὶ ταῖς ὥραις ἡ φύσις ἔχει, διὰ τὸ ὁμοίως ἐχόντων ἀνάγκῃ διακαίεσθαι ταχέως. ἀνδρεῖοι δέ εἰσιν οἱ τὴν φύσιν θερμοί, δειλοὶ δὲ οἱ κατεψυγμένοι. συμβαίνει δὲ τοὺς μὲν ἐν τοῖς θερμοῖς ὄντας κατεψῦχθαι, τοὺς δὲ ἐν τοῖς ψυχροῖς ἐκτεθερμάνθαι τὴν φύσιν. μεγάλοι δὲ ἄμφω εἰσίν, οἱ μὲν ἐν τοῖς ψυχροῖς διὰ τὴν ἐν αὐτοῖς σύμφυτον θερμότητα, οἱ δ' ἐν τοῖς θερμοῖς διὰ τὴν ἐν τῷ τόπῳ· ἐν γὰρ τοῖς θερμοῖς καὶ ὑπὸ τοῦ θερμοῦ αὐξάνονται. τὸ δὲ ψῦχος πιλητικόν ἐςιν. ἅτε οὖν τῶν μὲν ἐν αὐτοῖς ἐχόντων τὴν ἀρχὴν τῆς αὐξήσεως σφοδράν, τῶν δὲ οὐ κωλυομένων ὑπὸ τῆς ἔξωθεν ψυχρότητος, εἰκότως ἐπὶ πολὺ τὴν αὔξησιν ἐπιδέχονται. οἱ δὲ περὶ ἡμᾶς ἧττον διὰ τὸ ἐλάττω τε ἔχειν τὴν ἀρχὴν ἐν αὐτοῖς, καὶ διὰ τὸ τοὺς ἐν τοῖς ψυχροῖς συμπιλεῖσθαι. 8

Διὰ τί μακρόβιοι μᾶλλόν εἰσιν οἱ ἐν τοῖς θερμοῖς τόποις οἰκοῦντες; ἢ διὰ τὸ ξηροτέραν ἔχειν τὴν φύσιν, τὸ δὲ ξηρότερον ἀσαπέςερον εἶναι καὶ πολυχρονιώτερον, τὸν δὲ θάνατον οἷον σῆψίν τινα εἶναι; ἢ διότι ὁ μὲν θάνατός ἐςι ψύξις τοῦ ἐντὸς θερμοῦ, καταψύχεται δὲ πᾶν ὑπὸ τοῦ περιέχοντος καὶ ψυχροτέρου; ἔςι δὲ ὁ περιέχων ἀὴρ ἐν μὲν τοῖς ἀλεεινοῖς τόποις θερμός, ἐν δὲ τοῖς ψυχροῖς ψυχρός, ὥςε θᾶττον καὶ μᾶλλον φθείρει τὸ ἐν αὐτοῖς θερμόν. 9

Διὰ τί οἱ ἐν τοῖς θερμοῖς τόποις μακροβιώτεροι; ἢ ὅτι μᾶλλον τὸ θερμὸν καὶ τὸ ὑγρὸν σώζουσιν; ὁ γὰρ θάνατος ἡ τούτων φθορά. 10

Διὰ τί ἐν τοῖς ἑλώδεσι τόποις ὑπνωδέςεροι γινόμεθα; ἢ διότι κατεψυγμένοι μᾶλλον ἐν αὐτοῖς ἐσμέν, ἡ δὲ κατάψυξις ἡσυχία τις οὖσα παρασκευάζει ὕπνον, ὁ δὲ ὕπνος ἐν τῷ ἡσυχάζειν παραγίνεται. 11

1. αἱ om C°. ‖ 3. δὲ C°. ‖ ἐκ τῶν τοιούτων X°. ‖ 4. διὰ C°. ‖ ῥόδιον X°. ‖ δὲ om X°. ‖ 8. ἀναπίπλησι C°. ‖ 16. ἐξιςῶσι C°. ‖ 39. τῆς om C°Y°. ‖ 40. περιπτώσεως X°.

1. βραδέως — 9. τόποις om C°. ‖ 5. ὁ om Y°. ‖ 9. εἰσίν om C°. ‖ 9 et 16. οἱ δὲ ἐν] ἐν δὲ X°. ‖ 14. δὲ om C°. ‖ 18. ποιητικός C°. ‖ 23. συμπιλοῦσθαι C°Y°. ‖ 27. εἶναι om C°. ‖ 32. θᾶττον] μᾶλλον C°. ‖ 35. τὸ post καὶ om X°. ‖ 38. ὅτι X°.

12 Διὰ τί οἱ ἐν τοῖς πλοίοις εὔχροοι, ἐπὶ ὕδατος διαιτώμενοι, μᾶλλον τῶν ἐν τοῖς ἕλεσιν; ἢ ἡ ὥρα καὶ τὸ εὔπνουν αἴτιον; ὠχροὺς δὲ τὸ ὕδωρ ποιεῖ, ὅταν σήπηται, ὃ πάσχει δι' ἀκινησίαν· διὸ ἐν τοῖς ἑλώδεσιν ὕπωχροι.

13 Διὰ τί ἐν τοῖς χειμερινοῖς χωρίοις πνίγη σφοδρὰ γίνεται πολλά, καὶ μᾶλλον ἢ ἐν τοῖς ἀλεεινοῖς; πότερον διὰ τὴν ὑγρότητα τοῦ ἀέρος; ἀπὸ γὰρ τῆς αὐτῆς θερμότητος ὕδωρ θερμότερον γίνεται τοῦ ἀέρος, ὥςε καὶ ὁ ἀὴρ ὑγρότερος τοῦ θερμοῦ. ἢ οὐδὲ ἔςι ξηρότερος ὁ ἀὴρ ἐν τοῖς τόποις τοῖς τοιούτοις, ἀλλὰ φαίνεται παρὰ τὸ ἐναντίον, ὥσπερ ὁ ἐκ νεφέλης ἥλιος παρὰ τὸ ἐκ τῆς σκιᾶς θιγγάνεσθαι.

14 Διὰ τί οἱ πρὸς μεσημβρίαν οἰκοῦντες μᾶλλόν εἰσι μελανόφθαλμοι; ἢ γλαυκὰ μέν ἐςι τὰ ὄμματα δι' ὑπερβολὴν τοῦ ἐντὸς θερμοῦ, μέλανα δὲ διὰ τὴν τούτου ἀπουσίαν, ὥσπερ καὶ Ἐμπεδοκλῆς φησίν. καθάπερ οὖν τῶν πρὸς ἄρκτον οἰκούντων γλαυκὰ τὰ ὄμματά ἐςι τῷ τὸ ἐντὸς θερμὸν κωλύεσθαι διεκπίπτειν διὰ τὸ ἐκτὸς ψυχρόν, οὕτω τῶν πρὸς μεσημβρίαν οἰκούντων τὸ μὲν ὑγρὸν διὰ τὸ περιέχον θερμὸν οὐκ ἐκπίπτει, τὸ δὲ θερμὸν μηδενὸς ἀντιφράττοντος ἐκπίπτει, τὸ δὲ λειπόμενον ὑγρὸν μέλαν ποιεῖ· τῇ γὰρ τοῦ φωτὸς ἀπουσίᾳ τὸ λειπόμενόν ἐστι σκοτῶδες. ἢ τοῖς τοῦ λοιποῦ σώματος χρώμασιν ὁμοιοῦται τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ χρῶμα; διὸ τῶν πρὸς ἄρκτον λευκῶν ὄντων γλαυκὰ τὰ ὄμματα (τοῦ γὰρ λευκοῦ τοῦτο ἐγγὺς τὸ χρῶμα), καὶ τῶν πρὸς μεσημβρίαν μελάνων ὄντων μέλανα καὶ τὰ ὄμματα.

15 Διὰ τί οἱ ἐν τοῖς θερμοῖς τόποις σοφώτεροί εἰσιν ἢ ἐν τοῖς ψυχροῖς; πότερον διὰ τὸ αὐτὸ δι' ὅπερ καὶ οἱ γέροντες τῶν νέων; οἱ μὲν γὰρ διὰ τὴν ψυχρότητα τοῦ τόπου ἐπανιούσης τῆς φύσεως αὐτῶν θερμότεροί εἰσι πολύ, ὥστε λίαν μεθύουσιν ἐοίκασι, καὶ οὐκ εἰσὶ ζητητικοὶ ἀλλὰ ἀνδρεῖοι καὶ εὐέλπιδες· οἱ δὲ ἐν τοῖς ἀλεεινοῖς νήφουσι διὰ τὸ κατεψῦχθαι. πανταχοῦ δὲ οἱ φοβούμενοι τῶν θαρρούντων μᾶλλον ἐπιχειροῦσι ζητεῖν, ὥςε καὶ εὑρίσκουσι μᾶλλον. ἢ διὰ τὸ πολυχρονιώτερον τὸ γένος εἶναι τοῦτο, τοὺς δὲ ὑπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ ἀπολέσθαι, ὥςε εἶναι καθάπερ νέους πρὸς γέροντας τοὺς ἐν τοῖς ψυχροῖς τόποις πρὸς τοὺς ἐν τοῖς θερμοῖς οἰκοῦντας.

16 Διὰ τί οἱ μὲν ἐν τοῖς θερμοῖς τόποις δειλοί εἰσιν, οἱ δὲ ἐν τοῖς ψυχροῖς ἀνδρεῖοι; ἢ ὅτι ἐναντίως τοῖς τόποις καὶ ταῖς ὥραις ἡ φύσις ἔχει, διὰ τὸ ὁμοίως ἐχόντων διαι σθαι ἂν ταχέως; ἀνδρεῖοι δέ εἰσιν οἱ τὴν φύσιν θε δειλοὶ δὲ οἱ κατεψυγμένοι. συμβαίνει δὴ τοὺς μὲν ἐν θερμοῖς ὄντας καταψύχεσθαι (ἀραιοῦ γὰρ ὄντος αὐτοῖς σώματος τὸ θερμὸν αὐτῶν ἔξω διεκπίπτει), τοὺς δ' ἐν ψυχροῖς ἐκτεθερμάνθαι τὴν φύσιν διὰ τὸ ἐκ τοῦ ἐκτὸς χους πυκνοῦσθαι τὴν σάρκα, πυκνουμένης δὲ ἐντὸς συςῦ σθαι τὸ θερμόν.

ΙΕ. ΟΣΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΜΕΤΕΧΕΙ ΘΕΩΡΙΑΣ.

Διὰ τί διάμετρος καλεῖται μόνη τῶν δίχα διαιρ τὰ εὐθύγραμμα ἡ ἐκ γωνίας εἰς γωνίαν ἀχθεῖσα γραμ ἢ ὅτι διάμετρος δίχα διαιρεῖ, καθάπερ τοὔνομα ὑποσημ νει, οὐ φθείρουσα τὸ μετρούμενον; ἡ μὲν οὖν κατὰ τὰς θέσεις διαιροῦσα (λέγω δὲ τὰς γωνίας) διάμετρος ἔςαι· γὰρ φθείρει ἀλλὰ διαιρεῖ, καθάπερ οἱ τὰ ςρατιωτικὰ στ διαιροῦντες. ἡ δὲ κατὰ τὰς γραμμὰς σύνθετα τέμνουσα φ ρει· σύγκειται γὰρ τὸ εὐθύγραμμον κατὰ τὰς γωνίας

Διὰ τί διάμετρος καλεῖται; ἢ διότι δίχα μόνη δ ρεῖ; ὥσπερ οὖν εἴ τις εἴποι διχάμετρός ἐςιν. καὶ διὰ τί μ τῶν δίχα τοῦτο καλεῖται. ἢ ὅτι κατὰ μέλη ᾗ κέκαμπ μόνη διαιρεῖ, αἱ δὲ ἄλλαι κατὰ πλευράς;

Διὰ τί πάντες ἄνθρωποι, καὶ βάρβαροι καὶ Ἕλλη εἰς τὰ δέκα καταριθμοῦσι, καὶ οὐκ εἰς ἄλλον ἀριθμόν, β', γ', δ', ε', εἶτα πάλιν ἐπαναδιπλοῦσιν, ἓν πέντε, δύο π ὥσπερ ἕνδεκα, δώδεκα; οὐδ' αὖ ἐξωτέρω παυσάμενοι δέκα, εἶτα ἐκεῖθεν ἐπαναδιπλοῦσιν; ἔςι μὲν γὰρ ἕκαςος ἀριθμῶν ὁ ἔμπροσθεν καὶ ἓν ἢ δύο, καὶ οὗτος ἄλλος ἀριθμοῦσι δ' ὅμως ὁρίσαντες ἄχρι τῶν δέκα. οὐ γὰρ δὴ τύχης γε αὐτὸ ποιοῦντες φαίνονταί καὶ ἀεί· τὸ δὲ ἀεὶ ἐπὶ πάντων οὐκ ἀπὸ τύχης, ἀλλὰ φυσικόν. πότερον τὰ δέκα τέλειος ἀριθμός; ἔχων γὰρ πάντα τὰ τοῦ ἀρ εἴδη, ἄρτιον περιττόν, τετράγωνον κύβον, μῆκος ἐπίπε πρῶτον σύνθετον. ἢ ὅτι ἀρχὴ ἡ δεκάς; ἓν γὰρ καὶ καὶ τρία καὶ τέτταρα γίνεται δεκάς. ἢ ὅτι τὰ φερόμ σώματα ἐννέα; ἢ ὅτι ἐν δέκα ἀναλογίαις τέτταρες κυ κοὶ ἀριθμοὶ ἀποτελοῦνται, ἐξ ὧν φασὶν ἀριθμῶν οἱ Πυ γόρειοι τὸ πᾶν συνεςάναι; ἢ ὅτι πάντες ὑπῆρξαν ἄνθρω ἔχοντες δέκα δακτύλους; οἷον οὖν ψήφους ἔχοντες τοῦ οἰκ

1. ἐπὶ] οἱ ἐν τῷ C^a. ‖ 2. ἢ] καὶ C^aY^a. ‖ 3. σήπεται X^a. ‖ 9. τοῖς om X^a. ‖ 16. τὰ om codices. ‖ 17. ἐντὸς X^a. ‖ 19. δὲ — 20. ἐκπίπτει om pr Y^a. ‖ 24. τοῦ — 25. ὄμματα om C^a. ‖ 29. αὐτοῦ C^aY^a. ‖ 31. νήφουσι post 32. θαρρούντων C^a. ‖ 32. ταψεψύχθαι C^a.

1. διακνάεσθαι C^aY^a. ‖ 2. ἀνδρεῖοι δὲ] διότι ἀνδρεῖοι ν. ‖ 3. ἐν om Y^a. ‖ 6. ἐκ τοῦ om C^a. ‖ ἐντὸς C^aY^a. ‖ 12. γωνίας X^a. 19. ὅτι C^aY^a. ‖ μόνον X^a. ‖ 20. διάμετρος codices. ‖ διὰ τί] διότι codices. ‖ 21. ὅτι ἢ κατὰ μέρη X^a. ‖ ᾗ] ὡς C^a. ‖ κέκαπται X^a. 24. εἰς τὰ] ἐς τὰ C^aX^a. ‖ 28. οὕτως? ‖ 30. ποιοῦντες πάντες φ.? ‖ 34. δεχάς Y^a. ‖ καὶ om C^a. ‖ 36. τέσσαρες X^a.

ἀριθμοῦ, τούτῳ τῷ πλήθει καὶ τἆλλα ἀριθμοῦσιν. μόνοι δὲ ἀριθμοῦσι τῶν Θρᾳκῶν γένος τι εἰς τέτταρα, διὰ τὸ ὥσπερ τὰ παιδία μὴ δύνασθαι μνημονεύειν ἐπὶ πολύ, μηδὲ χρῆσιν μηδενὸς εἶναι πολλοῦ αὐτοῖς.

4 ὅτι ἡ γῆ κέντρον· ἀεὶ γὰρ ὅμοια τὰ φαινόμενα ἡμῖν σχήματα. δοκεῖ τοῦτο εἶναι, ἐὰν μὴ ἀπὸ τοῦ μέσου τις θεωρῇ, ἀλλ' ὁτὲ μὲν τρίγωνα ὁτὲ δὲ τραπέζια ὁτὲ δὲ ἀλλοῖα ἐδόκει ἡ γῆ μέσον ἡμῖν, εἰ ἀπὸ τούτων ἕνι ἡμᾶς θεωρεῖν. οὔσης γὰρ σφαιροειδοῦς τῆς γῆς ταὐτὸ κέντρον τούτου καὶ τῆς γῆς ἔσται. ἡμεῖς δὲ ἐπάνω τῆς γῆς οἰκοῦμεν, ὥστε οὐκ ἀπὸ τούτου, ἀλλὰ τὸ ἥμισυ τῆς διαμέτρου ἀφεστῶσιν ἡμῖν τοιαῦτα φαίνεται. τί οὖν κωλύει πλέονος γενομένου τοῦ διαστήματος διαμένειν τὴν τῶν σχημάτων φαντασίαν;

5 Διὰ τί τοῦ ἡλίου ὁμοτόνως φερομένου ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ, οὐχ ἡ αὐτὴ αὔξησις καὶ φθίσις τῶν σκιῶν; ἢ ὅτι ἴσαι γίνονται αἱ γωνίαι πρὸς τὰ ὁρώμενα, αἱ ἀπὸ τῶν ἀκτίνων ὑπὸ ταῖς ἴσαις περιφερείαις; εἰ δ' αὗται καὶ ἐμβαλλόμεναι ποιοῦσιν ἀκτῖνας ἐν τῷ τριγώνῳ, ὅπερ ἔχεται ὑπό τε τῆς πρώτης ἀκτῖνος καὶ τοῦ ὁρωμένου καὶ τῆς σκιᾶς. εἰ δ' αἱ γωνίαι ἴσαι, ἀνάγκη τὴν πορρωτέρω γραμμὴν τοῦ ὁρωμένου μείζω εἶναι τῆς ἐγγυτέρω· τοῦτο γὰρ ἴσμεν. διῃρήσθω οὖν ἡ περιφέρεια εἰς ἴσα ὁσαοῦν πλήθει, ὁράσθω δὲ τὸ Θ. ὅταν οὖν ὁ ἥλιος ἐπὶ τοῦ Α προσλαβὼν τὸ Θ ποιήσῃ τινὰ σκιὰν ἐν τῷ ΘΑ, ἀνάγκη δὴ τὴν ἀκτῖνα ἐπὶ τὸ Α πίπτειν. ὅταν δ' ἔλθῃ ἐπὶ τὸ Β, ἡ ἀπὸ τοῦ Β ἀκτὶς ἐντὸς τῆς ΘΑ πεσεῖται, καὶ ὅταν πάλιν ἐπὶ τὸ Γ μεταβῇ, ὡσαύτως· εἰ δὲ μή, εὐθεῖα εὐθείας δίχῃ ἅψεται. ἐπεὶ οὖν ἴση ἡ ΑΒ τῇ ΒΓ, καὶ αἱ γωνίαι αἱ ὑπὸ ταύτης αἱ πρὸς τῷ Δ ἴσαι ἔσονται· πρὸς τῷ κέντρῳ γάρ. εἰ δὲ τῇ τοῦ Δ, καὶ ἐν τῷ τριγώνῳ· κατὰ κορυφὴν γὰρ ταύταις. ὥστ' ἐπεὶ εἰς ἴσα διαιρεῖται ἡ γωνία, μείζων ἔσται ἡ ΔΕ τῆς ΕΖ τῇ ΔΘ. ὁμοίως δὲ καὶ αἱ ἄλλαι ἃς ποιοῦσιν αἱ ἀπὸ τῆς περιφερείας ἀκτῖνες. ἅμα δὲ δῆλον καὶ ὅτι κατὰ μεσημβρίαν ἐλαχίστην ἀναγκαῖον εἶναι τὴν σκιάν, καὶ ὅτι αἱ ἐπιδόσεις τότε ἐλάχισται. μάλιστα γὰρ καθ' ἡμᾶς ὁ ἥλιος τῆς μεσημβρίας ἐστί, καὶ πνῖγος γίνεται διά τε τὴν εἰρημένην αἰτίαν, καὶ ὅτι ἀπνεύματος· ὅταν γὰρ διακρίνῃ τὸν πρὸς τῇ γῇ ἀέρα, πνεῦμα γίνεται. εἰ οὖν ἅμα ἐν ἀμφοτέροις τοῖς ἡμισφαιρίοις, εἰκότως ἂν αἱ μέσαι νύκτες καὶ ἡ μεσημβρία ἀπνεύματοι εἶεν.

6 Διὰ τί ὁ ἥλιος διὰ τῶν τετραπλεύρων διέχων οὐκ εὐθύγραμμα ποιεῖ τὰ σχήματα ἀλλὰ κύκλους, οἷον ἐν ταῖς ῥιψίν; ἢ ὅτι ἡ τῶν ὄψεων ἔκπτωσις κῶνός ἐστι, τοῦ δὲ κώνου κύκλος ἡ βάσις, ὥστε πρὸς ὃ ἂν προσπίπτωσιν αἱ τοῦ ἡλίου ἀκτῖνες, κυκλοτερεῖς φαίνονται. ἀναγκαῖον μὲν γάρ ἐστι καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ ἡλίου σχῆμα ὑπ' εὐθειῶν περιέχεσθαι, εἴπερ αἱ ἀκτῖνες εὐθεῖαι. ὅταν γὰρ εὐθεῖαι πρὸς εὐθεῖαν προσπίπτωσιν, εὐθύγραμμον ποιοῦσιν. ἐπὶ δὲ τῶν ἀκτίνων συμβαίνει τοῦτο· πρὸς εὐθεῖαν γὰρ προσπίπτουσι τὴν τοῦ ῥιπὸς γραμμήν, ἢ δι' οὗ λάμπουσι, καὶ αὐταὶ εὐθεῖαί εἰσιν, ὥστε πρὸς εὐθεῖαν ἔσται ἡ ἔκπτωσις. ἀλλὰ διὰ τὸ ἀσθενεῖς εἶναι τὰς ἀποσχιζομένας ἀπὸ τῶν ὄψεων πρὸς τὰ ἄκρα τῶν εὐθειῶν, οὐχ ὁρᾶται τὰ ἐν ταῖς γωνίαις· ἀλλ' ὅσον μὲν τῆς εὐθείας ἐνυπάρχει ἐν τῷ κώνῳ, ποιεῖ αὐτήν, τὸ δὲ λοιπὸν οὐ ποιεῖ, ἀλλὰ λανθάνουσιν αἱ ὄψεις ἐπιπίπτουσαι. πολλὰ γὰρ οὐχ ὁρῶμεν ἐφ' ἃ διικνεῖται ἡ ὄψις, οἷον τὰ ἐν τῷ σκότει. ὅμοιον δὲ τούτῳ καὶ τὸ τὸ τετράγωνον πολυγωνοειδὲς φαίνεσθαι, ἐὰν δὲ πλέον ἀφιστῇ, κύκλον. ὄντος γὰρ κώνου τῆς τῶν ὄψεων ἐκπτώσεως, ἀφισταμένου τοῦ σχήματος εἰς τὸ πόρρω αἱ μὲν εἰς τὰς γωνίας ἀποσχιζόμεναι τῶν ὄψεων διὰ τὸ ἀσθενεῖς εἶναι καὶ ὀλίγαι οὐχ ὁρῶσι, πλέονος τοῦ ἀποστήματος γινομένου, αἱ δὲ εἰς τὸ μέσον προσπίπτουσαι, ἀθρόαι καὶ ἰσχυραὶ οὖσαι, διαμένουσιν. ἐγγὺς μὲν οὖν ὄντος τοῦ σχήματος δύνανται καὶ τὰ ἐν ταῖς γωνίαις ὁρᾶν, πόρρω δὲ αὐτοῦ γινομένου ἀδυνατοῦσιν. διὸ καὶ ἡ περιφερὴς ἀπαγομένη εὐθεῖα φαίνεται. καὶ ἡ σελήνη ὑπὸ εὐθειῶν δοκεῖ περιέχεσθαι τῇ ὀγδόῃ, ἐὰν μὴ κατὰ τὸ πλάτος ἀλλὰ κατὰ τὴν περιέχουσαν γραμμὴν αἱ ὄψεις προσπίπτωσιν. ἐγγὺς μὲν γὰρ οὔσης τῆς περιφερείας δύνανται διακρίνειν αἱ ὄψεις, ὅσῳ ἐγγύτερόν ἐστι θάτερον θατέρου μέρους τῆς περιφερείας· πόρρω δὲ γινομένης οὐ διαισθάνεται, ἀλλὰ δοκεῖ αὐτῇ ἐξ ἴσου εἶναι. διὸ καὶ εὐθεῖα φαίνεται.

7 Διὰ τί τῆς σελήνης σφαιροειδοῦς οὔσης εὐθεῖαν ὁρῶμεν, ὅταν ᾖ διχότομος; ἢ ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ ἐπιπέδῳ ἡ ὄψις γίνεται καὶ ἡ τοῦ κύκλου περιφέρεια, ἣν ὁ ἥλιος ποιεῖ προσβάλλων τῇ σελήνῃ; ὅτε δὲ τοῦτο γένοιτο, εὐθεῖα γραμμὴ ἐφαί-

7. παρατραπέζια X^a. ‖ 8. μέσον ὕδωρ ἡμῖν εἰ ἀπὸ τούτου X^a. ‖ 9. γῆς alterum om X^a. ‖ 11. ἀφεστῶσαν C^a, ἀφεστᾶσιν X^a. ‖ 12. οὖν] οὐ C^aY^a. ‖ κωλύσει C^a. ‖ 16. ὑπὸ $C^aX^aY^a$. ‖ 25. ἐκτὸς C^aY^a. ‖ 26. Γ] = C^a. ‖ 28. τὸ C^aX^a. ‖ 31. ἡ ΔΕ] τῇ δ ε X^a. ‖ 32. αἱ ante ἀπὸ om C^a. ‖ 35. ποτὲ C^aY^a.

4. ῥίψεσιν codices. ‖ 5. ἡ om X^a. ‖ 6. πίπτωσιν C^a. ‖ 9. εὐθεῖα X^a. ‖ 11. συμπίπτουσι C^a. ‖ 12. ἢ X^a. ‖ αὗται codices. ‖ πρὸς τὴν εὐθεῖαν C^a. ‖ 13. ἀσθενὴς Y^a. ‖ 16. ἐνυπάρχον C^a. ‖ 17. ἐκπίπτουσαι C^a. ‖ 19. τούτου X^a. ‖ τὸ alterum om C^aX^a. ‖ 21. τὰ C^a. ‖ 25. δύναται $C^aX^aY^a$. ‖ 26. πόρρω] πλεῖον C^aY^a et pr X^a, πλείονος rc X^a. ‖ αὐτῶν Y^a. ‖ γενομένου X^aY^a. ‖ 28. ἀπὸ C^a. ‖ περιέχεσθαι δοκεῖ X^aY^a. ‖ 29. τὴν περιφέρειαν περιέχουσαν C^a. ‖ 30. προσπίπτουσιν X^a. ‖ 31. διακρίνεσθαι C^a. ‖ 33. εἶναι om X^a. ‖ 38. ὅτι C^aX^a.

νετο ὁ ἥλιος. ἐπεὶ γὰρ ἀνάγκη τὸ προσβάλλον τὰς ὄψεις πρὸς τὴν σφαῖραν κύκλον ὁρᾶν, ἡ δὲ σελήνη σφαιροειδής, καὶ ὁ ἥλιος ὁρᾷ αὐτήν, κύκλος ἂν εἴη ὁ ὑπὸ τοῦ ἡλίου γινόμενος. οὗτος οὖν ὅταν μὲν ἐξ ἐναντίας ἡμῖν γένηται, ὅλος φαίνεται καὶ δοκεῖ πανσέληνος εἶναι· ὅταν δὲ παραλλάττῃ διὰ τὴν τοῦ ἡλίου μετάβασιν, ἡ περιφέρεια αὐτοῦ κατὰ τὴν ὄψιν γίνεται, ὥστε εὐθεῖα φαίνεται. τὸ δὲ ἕτερον μέρος περιφερές, ὅτι ἐξ ἐναντίας κεῖται τῇ ὄψει ἡμισφαίριον. τὸ δὲ τοιοῦτο ἐφαίνετο ἡμικύκλιον. ἀεὶ γὰρ ἡ σελήνη κατ' ἀντικρύ ἐστι τῆς ὄψεως. ἀλλ' ὅταν ὁ ἥλιος ἐπιβάλλῃ, οὐχ ὁρῶμεν, καὶ ἀναπληροῦται μετὰ τὴν ὀγδόην ἐκ τοῦ μέσου, ὅτι ἐπιπαρεξιὼν ὁ ἥλιος ἐκκλινέστερον ἡμῖν ποιεῖ τὸν κύκλον. οὕτω δὲ τιθέμενος πρὸς τὴν ὄψιν ὁ κύκλος κώνου τομῇ ἐμφερὴς ἐγένετο. μηνοειδὴς δὲ φαίνεται, ὅταν ὁ ἥλιος μεταβῇ. ὅταν γὰρ κατὰ τὰ ἔσχατα σημεῖα, καθ' ἃ διχότομος φαίνεται, ὁ κύκλος ὁ τοῦ ἡλίου γένηται, περιφέρεια φαίνεται ἡ τοῦ κύκλου. οὐ γὰρ ἔτι κατ' εὐθεῖάν ἐστι τῇ ὄψει, ἀλλὰ παραλλάττει. τούτου δὲ γινομένου, καὶ διὰ τῶν αὐτῶν σημείων τοῦ κύκλου ὄντος, ἀνάγκη μηνοειδῆ φαίνεσθαι. μέρος γάρ τι τοῦ κύκλου κατὰ τὴν ὄψιν εὐθύς ἐστι, τοῦ προτέρου ἐξ ἐναντίας ὄντος, ὥστε τοῦ λαμπροῦ ἀποτέμνεται· εἶθ' οὕτως καὶ τὰ ἄκρα μένουσιν ἐν τῷ αὐτῷ, ὥστε ἀνάγκη μηνοειδῆ φαίνεσθαι. μᾶλλον δὲ καὶ ἧττον διὰ τὴν τοῦ ἡλίου κίνησιν. μεταβαίνοντος γὰρ τοῦ ἡλίου καὶ ὁ κύκλος ὃν ὁρᾷ ἐπιστρέφεται, ἐν τοῖς αὐτοῖς σημείοις ὤν· ἀπείρους γὰρ ἐγκλίσεις ἐγχωρεῖ αὐτὸν κλιθῆναι, εἴπερ γραφῆναι τοὺς μεγίστους κύκλους διὰ τῶν αὐτῶν σημείων ἀπείρους ἐνδέχεται.

8 Διὰ τί ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη σφαιροειδῆ ὄντα ἐπίπεδα φαίνεται; ἢ ὅτι πάντων ὅσων τὸ ἀπόστημα ἄδηλον, ὅτε πλεῖον ἢ ἔλαττον ἀφέστηκεν, ἐξ ἴσου φαίνονται; ὥστε καὶ ἐφ' ἑνὸς μὲν μόρια δ' ἔχοντος, ἂν μὴ τῇ χρόᾳ διαφέρῃ, ἀνάγκη τὰ μόρια ἐξ ἴσου φαίνεσθαι. τὸ δ' ἐξ ἴσου ὁμαλὸν καὶ ἐπίπεδον ἀνάγκη δοκεῖν εἶναι.

9 Διὰ τί τὰς σκιὰς ποιεῖ ὁ ἥλιος ἀνίσχων καὶ δύνων μακράς, αἰρόμενος δὲ ἐλάττους, ἐπὶ τῆς μεσημβρίας δ' ἐλαχίστας; ἢ ὅτι ἀνίσχων τὸ μὲν πρῶτον παράλληλον ποιήσει τὴν σκιὰν τῇ γῇ, καὶ ἄπειρον ὡς ἄνισον ὑπερτείνει, ἔπειτα μακράν· ἀεὶ δ' ἐλάττω διὰ τὸ ἀεὶ τὴν ἀπὸ τοῦ ἀνωτέρου σημείου εὐθεῖαν ἐντὸς πίπτειν. γνώμων τὸ ΑΒ, ἥλιος οὗ τὸ Γ καὶ οὗ τὸ Δ· ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ Γ ἀκτίς, ἐφ' ἧς τὸ ΓΖ, ἐξωτέρω ἔσται τῆς ΓΕ. ἔστι δὲ σκιὰ ἡ μὲν ΒΕ ἀνωτέρ τοῦ ἡλίου, ἡ δὲ ΒΖ κατωτάτω· ἐλαχίστη δέ, ὅσῳ ἀν ἢ καὶ ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς.

Διὰ τί αἱ ἀπὸ τῆς σελήνης σκιαὶ μείζους τῶν ἡλίου, ὅταν ἀπὸ τῆς αὐτῆς ὦσι καθέτου; ἢ διότι ἀνώ ἥλιος τῆς σελήνης; ἀνάγκη οὖν ἐντὸς πίπτειν τὴν ἀπὸ τέρω ἀκτῖνα. γνώμων ἐφ' ᾧ ΑΔ, σελήνη Β, ἥλιο μὲν οὖν ἀπὸ τῆς σελήνης ἀκτὶς ΒΖ, ὥστε ἔσται σκι ΔΖ· ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἡ τὸ ΓΕ, ὥστε ἔσται σκιὰ ἐξ κης ἥττων· ἔσται γὰρ τὸ ΔΕ.

Διὰ τί ἐν ταῖς τοῦ ἡλίου ἐκλείψεσιν, ἐάν τις διὰ κοσκίνου ἢ φύλλων, οἷον πλατάνου ἢ ἄλλου φύλλου, ἢ τοὺς δακτύλους τῆς ἑτέρας χειρὸς ἐπὶ τὴν ἐπιζεύξας, μηνίσκοι αἱ αὐγαὶ ἐπὶ τῆς γῆς γίνονται ὥσπερ δι' ὀπῆς ἐὰν λάμπῃ εὐγωνίου τὸ φῶς, στρο καὶ κῶνος γίνεται; αἴτιον δὲ ὅτι δύο γίνονται κῶνο ἀπὸ τοῦ ἡλίου πρὸς τὴν ὀπὴν καὶ ὁ ἐντεῦθεν πρὸς τ καὶ συγκόρυφοι. ὅταν οὖν ἐχόντων οὕτως ἄνωθεν ἀποτέμνηται, ἔσται μηνίσκος ἐξ ἐναντίας ἐπὶ τῆς γ φωτός. ἀπὸ τοῦ μηνίσκου γὰρ τῆς περιφερείας γίνο ἀκτῖνες, αἱ δὲ ἐν τοῖς δακτύλοις καὶ κοσκίνοις οὐ γίνονται· διὸ ἐπιδηλότερον γίνεται ἢ διὰ μεγάλων ἀπὸ δὲ τῆς σελήνης οὐ γίνονται, οὔτε ἐκλειπούσης αὐξήσει οὔσης ἢ φθίσει, διὰ τὸ μὴ ἀκριβεῖς τὰς ἄκρων αὐγὰς εἶναι, ἀλλὰ τῷ μέσῳ φαίνειν· ὁ δ σκος μικρὸν τὸ μέσον ἔχει.

Διὰ τί παρήλιος οὐ γίνεται οὔτε μεσουρανοῦν ἡλίου οὔθ' ὑπὲρ τὸν ἥλιον οὔθ' ὑπὸ τὸν ἥλιον, ἀλλ' ἐ γίων μόνον; ἢ διότι παρήλιος γίνεται κλωμένης τῆς πρὸς τὸν ἥλιον, αὕτη δὲ τοῦ ἀέρος ἡ στάσις, ἐφ' ἧ κλᾶται ἡ ὄψις, οὔτ' ἐγγὺς ἂν γένοιτο τοῦ ἡλίου οὔτε ἐγγὺς μὲν γὰρ οὖσαν ὁ ἥλιος διαλύσει, πόρρω δὲ ὄψις οὐκ ἀνακλασθήσεται· ἀπὸ γὰρ μικροῦ ἐνόπτρου ἀνατεινομένη ἀσθενὴς γίνεται. διὸ καὶ ἄλως οὐ γίνε ἐναντίας τοῦ ἡλίου μὲν οὖν ἐὰν γίνηται καὶ ἐγγύς, σει ὁ ἥλιος, ἐὰν δὲ πόρρω, ἐλάττων ἡ ὄψις προσπι ἐὰν δὲ ἐν τῷ πλαγίῳ, ἔστι τοσοῦτον ἀποστῆναι τὸ ἔ ὥστε μήτε τὸν ἥλιον διαλῦσαι μήτε τὴν ὄψιν ἀθρόαν θεῖν, διὰ τὸ ὑπὸ τὴν γῆν φέρεσθαι. ὑπὸ δὲ τὸν ἥλιον σ ται διὰ τὸ πλησίον μὲν τῆς γῆς ὄντος διαλύεσθαι ὁ

4. οὖν om C^a. ‖ 11. ἀναπληροῦντα C^a. ‖ 13. ἐγίνετο Y^a. ‖ 22. ὥστε om $C^aX^aY^a$. ‖ 29. ὅτι C^aY^a. ‖ 31. ἀνάγκη γὰρ τὰ 32. ὁμαλὲς Y^a. ‖ 33. δοκεῖ X^aY^a. ‖ 36. παραλλήλας $C^aX^aY^a$. ‖ 37. ὑπερτείνῃ C^aY^a. ‖ 38. ἐλάττων X^aY^a.

3. ἢ Y^a, ἣ C^a. ‖ 6. ἀνωτέρου C^aX^a. ‖ 8. οὖν om X^a. ‖ 10. ἥττων om $C^aX^aY^a$. ‖ 12. φύλλου C^aX^a. ‖ 16. τε om pr 22. διὰ τῶν μεγάλων X^a. ‖ 34. ἄλω C^aY^a, ἄλλως X^a. ‖ γίνονται Y^a. ‖ 36. ἐλάττω Y^a. ‖ 37. ἔνοπτον X^a. ‖ 40. ἐντὸς C^aY^a.

τοῦ ἡλίου, ἄνω δὲ μεσουρανίου τὴν ὄψιν διασπᾶσθαι. καὶ ὅλως οὐδὲ ἐκ πλαγίας μεσουρανίου γίνεται, ὅτι ἡ ὄψις ὑπὸ τὴν γῆν ἐὰν λίαν φέρηται, ὀλίγη ἥξει εἰς τὸ ἔνοπτρον, ὥστε ἀνακλωμένη πᾶν ἔσται ἀσθενής.

13 Διὰ τί τῆς σκιᾶς τὸ ἄκρον τοῦ ἡλίου τρέμειν φαίνεται; οὐ γὰρ δὴ διὰ τὸ φέρεσθαι τὸν ἥλιον· ἀδύνατον γὰρ κινεῖσθαι εἰς τἀναντία, ὁ δὲ τρόμος τοιοῦτος. ἔτι δὲ ἄδηλος ἡ μετάβασις, ὥσπερ καὶ τοῦ ἡλίου αὐτοῦ. ἢ διὰ τὸ κινεῖσθαι τὰ ἐν τῷ ἀέρι; καλεῖται δὲ ξύσματα. φανερὰ δὲ ἔσται ἐν ταῖς ἀκτῖσι ταῖς διὰ τῶν θυρίδων· ταῦτα γὰρ κινεῖται κἂν νηνεμίᾳ. ἔκ τε οὖν τῆς σκιᾶς εἰς τὸ φῶς ἔκ τε τοῦ φωτὸς εἰς τὴν σκιὰν φερομένων ἀεί, καὶ ὁ ὅρος ὁ κοινὸς τοῦ φωτὸς καὶ τῆς σκιᾶς φαίνεται κινούμενος παρεγγύς. ᾗ γὰρ οἷον σκιὰν ποιοῦσιν, ᾗ δὲ φῶς, ἑκατέρωθεν μεταβάλλονται ταῦτα. ὥστε ἡ σκιὰ φαίνεται κινεῖσθαι, οὐ κινουμένη αὐτὴ οὕτως, ἀλλ' ἐκεῖναι.

Ιϛ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΤΑ ΑΨΥΧΑ.

Διὰ τί αἱ μὲν βάσεις τῶν πομφολύγων λευκαὶ ἐν τοῖς ὕδασι· καὶ ἐὰν ἐν ἡλίῳ τεθῶσι, σκιὰν οὐ ποιοῦσιν, ἀλλ' ἡ μὲν ἄλλη πομφόλυξ σκιὰν ποιεῖ, ἡ δὲ βάσις οὐ ποιεῖ, ἀλλ' ἡλίωται κύκλῳ. τὸ δὲ ἔτι θαυμασιώτερον, ὅτι οὐδ' ἐάν τι τεθῇ ξύλον εἰς τὸ ὕδωρ ἐν τῷ ἡλίῳ, τέμνεται ὑπὸ τοῦ ὕδατος ταῦτα. ἢ οὐ γίνεται σκιά, ἀλλ' ἡλίῳ διήρηται ἡ σκιά; εἰ οὖν σκιά ἐστι τὸ μὴ ὁρώμενον, καὶ ὑπὸ τοῦ ἡλίου κύκλῳ ἂν ὁρῷτο ὁ ὄγκος. τοῦτο δὲ ὅτι ἀδύνατον, δείκνυται ἐν τοῖς ὀπτικοῖς· οὐδὲ γὰρ τὸ ἐλάχιστον ὑπὸ τοῦ μεγίστου ἐνδέχεται ὅλον περιοφθῆναι.

2 Διὰ τί αἱ πομφόλυγες ἡμισφαίρια; ἢ διὰ τὸ ὡς ἀπὸ κέντρου πρὸς τὸν ἀέρα φέρεσθαι ἄνω ὁμοίως πάντῃ; ἀνάγκη δὲ τοῦτο ἡμισφαίριον εἶναι. τὸ κάτω δὲ ἡμισφαίριον ἀποτέμνεται ὑπὸ τοῦ ἐπιπέδου τοῦ ὑδατώδους, ἐν ᾧ τὸ κέντρον ἐστίν.

3 Διὰ τί τοῖς ἄνισον τὸ βάθος ἔχουσι μεγέθεσιν, ἐάν τις τὸ κουφότερον κινῇ, κύκλῳ περιφέρεται τὸ βαλλόμενον, οἷον τοῖς μεμολιβδωμένοις ἀστραγάλοις συμβαίνει, ἄν τις βάλλῃ τὸ κουφότερον πρὸς αὐτὸν στρέψας μέρος; ἢ ὅτι τὸ βαρύτερον ἀδύνατον ἰσοδρομεῖν τῷ κουφοτέρῳ, ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἰσχύος ῥιφθέν; ἐπεὶ δὲ ἀνάγκη μὲν πάμπαν κινεῖσθαι, ἐξ ἴσου δὲ ἀδύνατον, ὁμοταχῶς μὲν φερόμενα τὴν αὐτὴν οἰσθήσεται γραμμήν, θᾶττον δὲ θατέρου φερομένου κύκλον ἀνάγκη φέρεσθαι, ἐπειδὴ ἐν τούτῳ μόνῳ τῷ σχήματι ταῦτα ἀεὶ κατάλληλα ὄντα σημεῖα ἐν ταὐτῷ χρόνῳ ἀνίσους διέρχεται γραμμάς.

Διὰ τί τὰ πίπτοντα ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἀφαλλόμενα 4 ὁμοίας γωνίας ποιεῖ πρὸς τὸ ἐπίπεδον ἐφ' ἑκάτερα τοῦ σημείου ᾧ ἥψατο τοῦ ἐπιπέδου; ἢ ὅτι πάντα μὲν φύσει φέρεται πρὸς ὀρθήν; τὰ μὲν οὖν εἰς ὁμαλὲς πεσόντα, τῇ καθέτῳ καὶ τῇ διαμέτρῳ προσκρούσαντα τῷ ἐπιπέδῳ, τοσαύτας ποιεῖ γωνίας ἀφαλλόμενα διὰ τὸ τὴν μὲν διάμετρον ἴσα διαιρεῖν· τὰ δὲ εἰς τὰ πλάγια πίπτοντα, οὐ τῇ καθέτῳ προσκρούοντα τῷ χωρίῳ ἀλλὰ τῷ ἀνωτέρω τῆς καθέτου σημείῳ, συμβαίνει πάλιν ἀνωσθέντα ὑπὸ τοῦ πληγέντος τόπου εἰς τοὐναντίον φέρεσθαι, τὰ μὲν στρογγύλα, ὅτι ἐν αὐτῷ φερόμενα εἰς τοὐναντίον τῆς ἀπώσεως ἐξελίττεται, ἐάν τε ἠρεμῇ τὸ μέσον αὐτῶν ἐάν τε καὶ τόπον διαλλάττῃ· τὰ δ' εὐθύγραμμα διά τε τὴν κάθετον αὐτὴν εἰς τοὔμπροσθεν προσηνέχθη ἐκκρούεσθαι, καθάπερ τοῖς τε ξυρουμένοις τὰ σκέλη συμβαίνει, καὶ ὧν τοὺς κολύθρους ὑφαρπάζουσιν. πάντες γὰρ οὗτοι εἰς τοὐναντίον καὶ ὄπισθεν ἐπιπίπτουσι, διὰ τὸ ἰσάζειν αὐτὰ τὴν κάθετον, μετέωρόν τε εἶναι καὶ εἰς τοὔμπροσθεν ἐκκρούεσθαι· τὰ γὰρ ἐναντία δηλονότι αὐτῆς ὄπισθέν τε καὶ κάτω συμβαίνει γίνεσθαι, κάτω δὲ φερόμενα βαρύτερα ἂν εἴη. ὃ οὖν τούτοις πτῶμα, τοῖς ἀφαλλομένοις φορὰν συμβαίνει γίνεσθαι. πρὸς ὀρθὴν μὲν οὖν οὐδέτερα αὐτῶν ἀφάλλεται διὰ τὸ τὴν μὲν κάθετον δίχα τῷ βάρει διαιρεῖν τὰ φερόμενα, καθέτους δὲ πλείους πρὸς ταὐτὸ ἐπίπεδον μὴ γίνεσθαι τεμνούσας αὐτάς· ὃ τούτοις συμβήσεται καθέτου γινομένης κατὰ τὴν ἔφαλσιν, ᾗ προσέκρουσε τῷ ἐπιπέδῳ τὸ φερόμενον, διχοτομεῖσθαι πάλιν ὑπ' αὐτῆς αὐτὸ συμβήσεται, ὥστε ἀναγκαῖον τέμνεσθαι ὑπ' αὐτῆς τὴν πρώτην κάθετον ὑφ' ἧς ἐφέρετο. ἐπεὶ δ' εἰς τοὐναντίον μὲν οἰσθήσεται, πρὸς ὀρθὴν δὲ οὐκ οἰσθήσεται, λοιπὸν ὀξεῖαν γίνεσθαι γωνίαν τὴν ἐπὶ θατέρῳ τοῦ προσπεσόντος τῷ ἐπιπέδῳ σημείου· ὅρος γάρ ἐστιν ἡ ὀρθὴ τῶν ἐναντίων γωνιῶν.

Διὰ τί ὁ μὲν κύλινδρος ὠσθεὶς εἰς εὐθύ τε φέρεται 5 καὶ γράφει εὐθείας τοῖς ὁρίζουσιν αὐτὸν κύκλοις, ὁ δὲ κῶνος κύκλῳ περιφέρεται, τῆς κορυφῆς μενούσης, καὶ γράφει

3. ὀλίγη om *X*[a]. ‖ ἔσωπτρον *X*[a]. ‖ 4. πάντως *C*[a]. ‖ 10. ἀνηνεμίᾳ, omisso κἂν, *X*[a]. ‖ 20. ἐν τῷ ἡλίῳ *C*[a]. ‖ 22. θαυμαστότερον *X*[a]. ‖ 31. δὲ κάτω *X*[a]. ‖ 34. τὸ om *C*[a]. ‖ 39. ῥιφὲν *X*[a].

6. σφαλλόμενα ὁμοίως *C*[a]*X*[a]. ‖ 9. οὖν ἰσομαλὲς *C*[a]*Y*[a]. ‖ 10. τῇ *C*[a]*Y*[a]. ‖ 14. συμβαίνειν codices. 18. εὐθυγράμματα *C*[a]. ‖ αὐτῶν *Y*[a]. ‖ 19. ξηρουμένοις *X*[a]. ‖ 24. ὄπισθέ *Y*[a]. ‖ συμβήσεται *Y*[a]. ‖ 29. συμβήσεται τούτοις *X*[a]. ‖ 31. ὑπ' — 32. τέμνεσθαι om *C*[a]. ‖ 33. ἐφ' *Y*[a]. ‖ 35. θατέρου *X*[a]*Y*[a]. ‖ 36. ἡ om *C*[a]. ‖ 38. κύκλος κώνου *X*[a].

νετο ὁ ἥλιος. ἐπεὶ γὰρ ἀνάγκη τὸ προσβάλλον τὰς ὄψεις πρὸς τὴν σφαῖραν κύκλον ὁρᾶν, ἡ δὲ σελήνη σφαιροειδής, καὶ ὁ ἥλιος ὁρᾷ αὐτήν, κύκλος ἂν εἴη ὁ ὑπὸ τῦ ἡλίυ γινόμενος. οὗτος οὖν ὅταν μὲν ἐξ ἐναντίας ἡμῖν γένηται, ὅλος φαίνεται καὶ δοκεῖ πανσέληνος εἶναι· ὅταν δὲ παραλλάττῃ διὰ τὴν τῦ ἡλίου μετάβασιν, ἡ περιφέρεια αὐτῦ κατὰ τὴν ὄψιν γίνεται, ὥςε εὐθεῖα φαίνεται. τὸ δὲ ἕτερον μέρος περιφερές, ὅτι ἐξ ἐναντίας κεῖται τῇ ὄψει ἡμισφαίριον. τὸ δὲ τοιῦτο ἐφαίνετο ἡμικύκλιον. ἀεὶ γὰρ ἡ σελήνη κατ' ἀντικρύ ἐςι τῆς ὄψεως. ἀλλ' ὅταν ὁ ἥλιος ἐπιβάλλῃ, ὐχ ὁρῶμεν, καὶ ἀναπληρῦται μετὰ τὴν ὀγδόην ἐκ τῦ μέσυ, ὅτι ἐπιπαρεξιὼν ὁ ἥλιος ἐκκλινέςερον ἡμῖν ποιεῖ τὸν κύκλον. ὕτω δὲ τιθέμενος πρὸς τὴν ὄψιν ὁ κύκλος κώνου τομῇ ἐμφερὴς ἐγένετο. μηνοειδὴς δὲ φαίνεται, ὅταν ὁ ἥλιος μεταβῇ. ὅταν γὰρ κατὰ τὰ ἔσχατα σημεῖα, καθ' ἃ διχότομος φαίνεται, ὁ κύκλος ὁ τῦ ἡλίυ γένηται, περιφέρεια φαίνεται ἡ τῦ κύκλυ. οὐ γὰρ ἔτι κατ' εὐθεῖάν ἐστι τῇ ὄψει, ἀλλὰ παραλλάττει. τύτυ δὲ γινομένυ, καὶ διὰ τῶν αὐτῶν σημείων τῦ κύκλυ ὄντος, ἀνάγκη μηνοειδῆ φαίνεσθαι. μέρος γάρ τι τῦ κύκλου κατὰ τὴν ὄψιν εὐθύς ἐςι, τῦ προτέρυ ἐξ ἐναντίας ὄντος, ὥςε τῦ λαμπρῦ ἀποτέμνεται· εἶθ' ὕτως καὶ τὰ ἄκρα μένυσιν ἐν τῷ αὐτῷ, ὥςε ἀνάγκη μηνοειδῆ φαίνεσθαι. μᾶλλον δὲ καὶ ἧττον διὰ τὴν τῦ ἡλίυ κίνησιν. μεταβαίνοντος γὰρ τῦ ἡλίυ καὶ ὁ κύκλος ὃν ὁρᾷ ἐπιςρέφεται, ἐν τοῖς αὐτοῖς σημείοις ὤν· ἀπείρυς γὰρ ἐγκλίσεις ἐγχωρεῖ αὐτὸν κλιθῆναι, εἴπερ γραφῆναι τὺς μεγίςυς κύκλυς διὰ τῶν αὐτῶν σημείων ἀπείρυς ἐνδέχεται.

8 Διὰ τί ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη σφαιροειδῆ ὄντα ἐπίπεδα φαίνεται; ἢ ὅτι πάντων ὅσων τὸ ἀπόστημα ἄδηλον, ὅτε πλεῖον ἢ ἔλαττον ἀφέςηκεν, ἐξ ἴσυ φαίνονται; ὥςε καὶ ἐφ' ἑνὸς μὲν μόρια δ' ἔχοντος, ἂν μὴ τῇ χρόᾳ διαφέρῃ, ἀνάγκη τὰ μόρια ἐξ ἴσυ φαίνεσθαι. τὸ δ' ἐξ ἴσυ ὁμαλὸν καὶ ἐπίπεδον ἀνάγκη δοκεῖν εἶναι.

9 Διὰ τί τὰς σκιὰς ποιεῖ ὁ ἥλιος ἀνίσχων καὶ δύνων μακράς, αἰρόμενος δὲ ἐλάττυς, ἐπὶ τῆς μεσημβρίας δ' ἐλαχίςας; ἢ ὅτι ἀνίσχων τὸ μὲν πρῶτον παράλληλον ποιήσει τὴν σκιὰν τῇ γῇ, καὶ ἄπειρον ὡς ἄνισον ὑπερτείνει, ἔπειτα μακράν· ἀεὶ δ' ἐλάττω διὰ τὸ ἀεὶ τὴν ἀπὸ τῦ ἀνωτέρυ σημείυ εὐθεῖαν ἐντὸς πίπτειν. γνώμων τὸ ΑΒ, ἥλιος ὗ τὸ Γ καὶ οὗ τὸ Δ· ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ Γ ἀκτίς, ἐφ' ἧς τὸ ΓΖ, ἐξωτέρω ἔςαι τῆς ΓΕ. ἔςι δὲ σκιὰ ἡ μὲν ΒΕ ἀνωτέρω … τῦ ἡλίυ, ἡ δὲ ΒΖ κατωτάτω· ἐλαχίςη δέ, ὅσῳ ἀνωτ… ᾖ καὶ ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς.

Διὰ τί αἱ ἀπὸ τῆς σελήνης σκιαὶ μείζυς τῶν ἀπ… ἡλίυ, ὅταν ἀπὸ τῆς αὐτῆς ὦσι καθέτυ; ἢ διότι ἀνώτε… ἥλιος τῆς σελήνης; ἀνάγκη ὖν ἐντὸς πίπτειν τὴν ἀπὸ τῦ … τέρω ἀκτῖνα. γνώμων ἐφ' ᾧ ΑΔ, σελήνη Β, ἥλιος Γ … μὲν ὖν ἀπὸ τῆς σελήνης ἀκτὶς ΒΖ, ὥστε ἔσται σκιὰ … ΔΖ· ἡ δὲ ἀπὸ τῦ ἡλίυ ἡ τὸ ΓΕ, ὥςε ἔςαι σκιὰ ἐξ ἀ…κης ἥττων· ἔςαι γὰρ τὸ ΔΕ.

Διὰ τί ἐν ταῖς τῦ ἡλίου ἐκλείψεσιν, ἐάν τις … διὰ κοσκίνου ἢ φύλλων, οἷον πλατάνου ἢ ἄλλου πλ… φύλλυ, ἢ τὺς δακτύλους τῆς ἑτέρας χειρὸς ἐπὶ τὴν … ἐπιζεύξας, μηνίσκοι αἱ αὐγαὶ ἐπὶ τῆς γῆς γίνονται; … ὥσπερ δι' ὀπῆς ἐὰν λάμπῃ εὐγωνίου τὸ φῶς, ςρογγ… καὶ κῶνος γίνεται; αἴτιον δὲ ὅτι δύο γίνονται κῶνοι, ἀπὸ τῦ ἡλίου πρὸς τὴν ὀπὴν καὶ ὁ ἐντεῦθεν πρὸς τὴν … καὶ συγκόρυφοι. ὅταν οὖν ἐχόντων οὕτως ἄνωθεν κα… ἀποτέμνηται, ἔςαι μηνίσκος ἐξ ἐναντίας ἐπὶ τῆς γῆς … φωτός. ἀπὸ τῦ μηνίσκου γὰρ τῆς περιφερείας γίνοντα… ἀκτῖνες, αἱ δὲ ἐν τοῖς δακτύλοις καὶ κοσκίνοις οἷον … γίνονται· διὸ ἐπιδηλότερον γίνεται ἢ διὰ μεγάλων … ἀπὸ δὲ τῆς σελήνης οὐ γίνονται, οὔτε ἐκλειπούσης οὔτ… αὐξήσει ὔσης ἢ φθίσει, διὰ τὸ μὴ ἀκριβεῖς τὰς ἀπὸ … ἄκρων αὐγὰς εἶναι, ἀλλὰ τῷ μέσῳ φαίνειν· ὁ δὲ μ…σκος μικρὸν τὸ μέσον ἔχει.

Διὰ τί παρήλιος οὐ γίνεται οὔτε μεσουρανῦντος … ἡλίου ὔθ' ὑπὲρ τὸν ἥλιον ὔθ' ὑπὸ τὸν ἥλιον, ἀλλ' ἐκ τ…γίων μόνον; ἢ διότι παρήλιος γίνεται κλωμένης τῆς ὄψ… πρὸς τὸν ἥλιον, αὕτη δὲ τοῦ ἀέρος ἡ ςάσις, ἐφ' ἧς … κλᾶται ἡ ὄψις, ὔτ' ἐγγὺς ἂν γένοιτο τῦ ἡλίου ὔτε π… ἐγγὺς μὲν γὰρ ὖσαν ὁ ἥλιος διαλύσει, πόρρω δὲ οὔση… ὄψις ὐκ ἀνακλασθήσεται· ἀπὸ γὰρ μικροῦ ἐνόπτρυ π… ἀνατεινομένη ἀσθενὴς γίνεται. διὸ καὶ ἄλως οὐ γίνεται … ἐναντίας τοῦ ἡλίου μὲν οὖν ἐὰν γίνηται καὶ ἐγγύς, δια…σει ὁ ἥλιος, ἐὰν δὲ πόρρω, ἐλάττων ἡ ὄψις προσπεσε… ἐὰν δὲ ἐν τῷ πλαγίῳ, ἔςι τοσῦτον ἀποςῆναι τὸ ἔνοπ… ὥςε μήτε τὸν ἥλιον διαλῦσαι μήτε τὴν ὄψιν ἀθρόαν ἐ…θεῖν, διὰ τὸ ὑπὸ τὴν γῆν φέρεσθαι. ὑπὸ δὲ τὸν ἥλιον οὐ γ…ται διὰ τὸ πλησίον μὲν τῆς γῆς ὄντος διαλύεσθαι ἂν …

4. οὖν om C^a. ‖ 11. ἀναπληρῦντα C^a. ‖ 13. ἐγίνετο Y^a. ‖ 22. ὥςε om $C^aX^aY^a$. ‖ 29. ὅτι C^aY^a. ‖ 31. ἀνάγκη γὰρ τὰ C^a 32. ὁμαλὲς Y^a. ‖ 33. δοκεῖ X^aY^a. ‖ 36. παραλλήλας $C^aX^aY^a$. ‖ 37. ὑπερτείνῃ C^aY^a. ‖ 38. ἐλάττων X^aY^a.

3. ἢ Y^a, ἡ C^a. ‖ 6. ἀνωτέρου C^aX^a. ‖ 8. ὖν om X^a. ‖ 10. ἥττων om $C^aX^aY^a$. ‖ 12. φύλλυ C^aX^a. ‖ 16. τε om pr Y^a 22. διὰ τῶν μεγάλων X^a. ‖ 34. ἅλω C^aY^a, ἄλλως X^a. ‖ γίνονται Y^a. ‖ 36. ἐλάττω Y^a. ‖ 37. ἔνοπτον X^a. ‖ 40. ἐντὸς C^aY^a.

τοῦ ἡλίου, ἄνω δὲ μεσουρανίου τὴν ὄψιν διασπᾶσθαι. καὶ ὅλως οὐδὲ ἐκ πλαγίας μεσουρανίου γίνεται, ὅτι ἡ ὄψις ὑπὸ τὴν γῆν ἐὰν λίαν φέρηται, ὀλίγη ἥξει εἰς τὸ ἔνοπτρον, ὥστε ἀνακλωμένη πᾶν ἔσται ἀσθενής.

13 Διὰ τί τῆς σκιᾶς τὸ ἄκρον τοῦ ἡλίου τρέμειν φαίνεται; οὐ γὰρ δὴ διὰ τὸ φέρεσθαι τὸν ἥλιον· ἀδύνατον γὰρ κινεῖσθαι εἰς τἀναντία, ὁ δὲ τρόμος τοιοῦτος. ἔτι δὲ ἄδηλος ἡ μετάβασις, ὥσπερ καὶ τοῦ ἡλίου αὐτοῦ. ἢ διὰ τὸ κινεῖσθαι τὰ ἐν τῷ ἀέρι; καλεῖται δὲ ξύσματα. φανερὰ δὲ ἔσται ἐν ταῖς ἀκτῖσι ταῖς διὰ τῶν θυρίδων· ταῦτα γὰρ κινεῖται κἂν νηνεμίᾳ. ἔκ τε οὖν τῆς σκιᾶς εἰς τὸ φῶς ἔκ τε τοῦ φωτὸς εἰς τὴν σκιὰν φερομένων ἀεί, καὶ ὁ ὅρος ὁ κοινὸς τοῦ φωτὸς καὶ τῆς σκιᾶς φαίνεται κινούμενος παρεγγύς. ᾗ γὰρ οἷον σκιὰν ποιοῦσιν, ᾗ δὲ φῶς, ἑκατέρωθεν μεταβάλλονται ταῦτα. ὥστε ἡ σκιὰ φαίνεται κινεῖσθαι, οὐ κινουμένη αὐτὴ οὕτως, ἀλλ' ἐκεῖναι.

Iϛ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΤΑ ΑΨΥΧΑ.

Διὰ τί αἱ μὲν βάσεις τῶν πομφολύγων λευκαὶ ἐν τοῖς ὕδασι· καὶ ἐὰν ἐν ἡλίῳ τεθῶσι, σκιὰν οὐ ποιοῦσιν, ἀλλ' ἡ μὲν ἄλλη πομφόλυξ σκιὰν ποιεῖ, ἡ δὲ βάσις οὐ ποιεῖ, ἀλλ' ἡλίωται κύκλῳ. τὸ δὲ ἔτι θαυμασιώτερον, ὅτι οὐδ' ἐάν τι τεθῇ ξύλον εἰς τὸ ὕδωρ ἐν τῷ ἡλίῳ, τέμνεται ὑπὸ τοῦ ὕδατος ταῦτα. ἢ οὐ γίνεται σκιά, ἀλλ' ἡλίῳ διήρηται ἡ σκιά; εἰ οὖν σκιά ἐστι τὸ μὴ ὁρώμενον, καὶ ὑπὸ τοῦ ἡλίου κύκλῳ ἂν ὁρῷτο ὁ ὄγκος. τοῦτο δὲ ὅτι ἀδύνατον, δείκνυται ἐν τοῖς ὀπτικοῖς· οὐδὲ γὰρ τὸ ἐλάχιστον ὑπὸ τοῦ μεγίστου ἐνδέχεται ὅλον περιοφθῆναι.

2 Διὰ τί αἱ πομφόλυγες ἡμισφαίρια; ἢ διὰ τὸ ὡς ἀπὸ κέντρου πρὸς τὸν ἀέρα φέρεσθαι ἄνω ὁμοίως πάντῃ; ἀνάγκη δὲ τοῦτο ἡμισφαίριον εἶναι. τὸ κάτω δὲ ἡμισφαίριον ἀποτέμνεται ὑπὸ τοῦ ἐπιπέδου τοῦ ὑδατώδους, ἐν ᾧ τὸ κέντρον ἐστίν.

3 Διὰ τί τοῖς ἄνισον τὸ βάθος ἔχουσι μεγέθεσιν, ἐάν τις τὸ κουφότερον κινῇ, κύκλῳ περιφέρεται τὸ βαλλόμενον, οἷον τοῖς μεμολιβδωμένοις ἀστραγάλοις συμβαίνει, ἄν τις βάλλῃ τὸ κουφότερον πρὸς αὐτὸν στρέψας μέρος; ἢ ὅτι τὸ βαρύτερον ἀδύνατον ἰσοδρομεῖν τῷ κουφοτέρῳ, ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἰσχύος ῥιφθέν; ἐπεὶ δὲ ἀνάγκη μὲν πάμπαν κινεῖσθαι, ἐξ ἴσου δὲ ἀδύνατον, ὁμοταχῶς μὲν φερόμενα τὴν αὐτὴν οἰσθήσεται γραμμήν, θᾶττον δὲ θατέρου φερομένου κύκλον ἀνάγκη φέρεσθαι, ἐπειδὴ ἐν τούτῳ μόνῳ τῷ σχήματι ταῦτα ἀεὶ κατάλληλα ὄντα σημεῖα ἐν ταὐτῷ χρόνῳ ἀνίσους διέρχεται γραμμάς.

Διὰ τί τὰ πίπτοντα ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἀφαλλόμενα 4
ὁμοίας γωνίας ποιεῖ πρὸς τὸ ἐπίπεδον ἐφ' ἑκάτερα τοῦ σημείου ᾧ ἥψατο τοῦ ἐπιπέδου; ἢ ὅτι πάντα μὲν φύσει φέρεται πρὸς ὀρθήν; τὰ μὲν οὖν εἰς ὁμαλὲς πεσόντα, τῇ καθέτῳ καὶ τῇ διαμέτρῳ προσκρούσαντα τῷ ἐπιπέδῳ, τοσαύτας ποιεῖ γωνίας ἀφαλλόμενα διὰ τὸ τὴν μὲν διάμετρον ἴσα διαιρεῖν· τὰ δὲ εἰς τὰ πλάγια πίπτοντα, οὐ τῇ καθέτῳ προσκρούοντα τῷ χωρίῳ ἀλλὰ τῷ ἀνωτέρω τῆς καθέτου σημείῳ, συμβαίνει πάλιν ἀνωσθέντα ὑπὸ τοῦ πληγέντος τόπου εἰς τοὐναντίον φέρεσθαι, τὰ μὲν στρογγύλα, ὅτι ἐν αὐτῷ φερόμενα εἰς τοὐναντίον τῆς ἀπώσεως ἐξελίττεται, ἐάν τε ἠρεμῇ τὸ μέσον αὐτῶν ἐάν τε καὶ τόπον διαλλάττῃ· τὰ δ' εὐθύγραμμα διά τε τὴν κάθετον αὐτὴν εἰς τοὔμπροσθεν προσηνέχθη ἐκκρούεσθαι, καθάπερ τοῖς τε ξυρουμένοις τὰ σκέλη συμβαίνει, καὶ ὧν τοὺς κολύθρους ὑφαρπάζουσιν. πάντες γὰρ οὗτοι εἰς τοὐναντίον καὶ ὄπισθεν ἐπιπίπτουσι, διὰ τὸ ἰσάζειν αὐτὰ τὴν κάθετον, μετέωρόν τε εἶναι καὶ εἰς τοὔμπροσθεν ἐκκρούεσθαι· τὰ γὰρ ἐναντία δηλονότι αὐτῆς ὄπισθέν τε καὶ κάτω συμβαίνει γίνεσθαι, κάτω δὲ φερόμενα βαρύτερα ἂν εἴη. ὃ οὖν τούτοις πτῶμα, τοῖς ἀφαλλομένοις φορὰν συμβαίνει γίνεσθαι. πρὸς ὀρθὴν μὲν οὖν οὐδέτερα αὐτῶν ἀφάλλεται διὰ τὸ τὴν μὲν κάθετον δίχα τῷ βάρει διαιρεῖν τὰ φερόμενα, καθέτους δὲ πλείους πρὸς ταὐτὸ ἐπίπεδον μὴ γίνεσθαι τεμνούσας αὐτάς· ὃ τούτοις συμβήσεται καθέτου γινομένης κατὰ τὴν ἔφαλσιν, ᾗ προσέκρουσε τῷ ἐπιπέδῳ τὸ φερόμενον, διχοτομεῖσθαι πάλιν ὑπ' αὐτῆς αὐτὸ συμβήσεται, ὥστε ἀναγκαῖον τέμνεσθαι ὑπ' αὐτῆς τὴν πρώτην κάθετον ὑφ' ἧς ἐφέρετο. ἐπεὶ δ' εἰς τοὐναντίον μὲν οἰσθήσεται, πρὸς ὀρθὴν δὲ οὐκ οἰσθήσεται, λοιπὸν ὀξεῖαν γίνεσθαι γωνίαν τὴν ἐπὶ θατέρῳ τοῦ προσπεσόντος τῷ ἐπιπέδῳ σημείου· ὅρος γάρ ἐστιν ἡ ὀρθὴ τῶν ἐναντίων γωνιῶν.

Διὰ τί ὁ μὲν κύλινδρος ὠσθεὶς εἰς εὐθύ τε φέρεται 5
καὶ γράφει εὐθείας τοῖς ὁρίζουσιν αὐτὸν κύκλοις, ὁ δὲ κῶνος κύκλῳ περιφέρεται, τῆς κορυφῆς μενούσης, καὶ γράφει

3. ὀλίγη om X^a. ‖ ἔσωπτρον X^a. ‖ 4. πάντως C^a. ‖ 10. ἀνηνεμία, omisso κἂν, X^a. ‖ 20. ἐν τῷ ἡλίῳ C^a. ‖ 22. θαυμαστότερον X^a. ‖ 31. δὲ κάτω X^a. ‖ 34. τὸ om C^a. ‖ 39. ῥιφὲν X^a.

6. σφαλλόμενα ὁμοίως C^aX^a. ‖ 9. οὖν ἰσομαλὲς C^aY^a. ‖ 10. τῇ C^aY^a. ‖ 14. συμβαίνειν codiccs. 18. εὐθυγράμματα C^a. ‖ αὐτῶν Y^a. ‖ 19. ξηρουμένοις X^a. ‖ 24. ὄπισθέ Y^a. ‖ συμβήσεται Y^a. ‖ 29. συμβήσεται τούτοις X^a. ‖ 31. ὑπ' — 32. τέμνεσθαι om C^a. ‖ 33. ἐφ' Y^a. ‖ 35. θατέρου X^aY^a. ‖ 36. ἡ om C^a. ‖ 38. κύκλος κώνω X^a.

τὸν κύκλον τῷ ὁρίζοντι; κύκλῳ μὲν ἀμφότερα φέρεται, γράφει δ' ἐν τῷ ἐπιπέδῳ ὁ μὲν κύλινδρος εὐθείας, ὁ δὲ κῶνος κύκλους, διὰ τὸ τοὺς μὲν ἐν τῷ κώνῳ ἀνίσους εἶναι κύκλους, φέρεσθαι δὲ ἀεὶ θᾶττον τὸν μείζονα τῶν περὶ τὸ αὐτὸ κέντρον. φερομένων δὲ ἀνίσως πάντων ἅμα τῶν ἐν τῷ κώνῳ κύκλων, συμβαίνει τοὺς ἐξωτάτω πλεῖστον ἐν ταὐτῷ χρόνῳ τόπον καὶ γραμμὴν φέρεσθαι· διὸ καὶ κύκλῳ φέρονται. γράφονταί τε γὰρ πάντες τῇ αὐτῇ εὐθείᾳ, καὶ τῆς εὐθείας κύκλῳ μὲν φερομένης οὐ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ σημεῖα ἴσην ἐν ταὐτῷ χρόνῳ γράφει γραμμήν, εἰς εὐθὺ δὲ φέρει τὴν ἴσην. τοῦ δὲ κυλίνδρου πάντων ἴσων ὄντων τῶν κύκλων καὶ περὶ ταὐτὸ κέντρον, συμβαίνει τὰ ἅμα τοῦ ἐπιπέδου ἐν αὐτοῖς πάνθ' ἁπτομένους σημεῖα, φέρεσθαί τε ἰσοταχεῖς κυλιομένους διὰ τὸ τοὺς κυλίνδρους ἴσους εἶναι, καὶ ἥκειν ἐπὶ τὸ ἐπίπεδον πάλιν ἅμα ἐκκυλισθέντα ἕκαστον τὸν αὐτοῦ κύκλον, ὥστε καὶ τὰς ἐν τῷ ἐπιπέδῳ εὐθείας ἴσας γίνεσθαι· τῇ γὰρ αὐτῶν ἀφῇ αὐτὰς ἔγραψαν, ὄντες ἴσοι τε καὶ ἰσοταχεῖς. ἐγίνοντο δὲ εὐθεῖαι αἱ ὑπὸ τῆς αὐτῆς γραφεῖσαι γραμμῆς εἰς εὐθὺ φερομένης, ὥστε διὰ ταύτας εἰς εὐθὺ ἀναφέροιτο ὁ κύλινδρος. διαφέρει γὰρ οὐθέν, ᾗ ἡ πρώτη ἥψατο ὁ κύλινδρος τοῦ ἐπιπέδου γραμμῇ, ταύτῃ ἕλκειν ἐν τῷ ἐπιπέδῳ, ἢ ἐγκυλίειν αὐτό· ἀεὶ γὰρ ἴσην καὶ ὁμοίαν γραμμὴν τῶν ἐν τῷ κυλίνδρῳ συμβήσεται ἅπτεσθαι τοῦ ἐπιπέδου, ἑλκομένου τε καὶ κυλιομένου τοῦ κυλίνδρου.

6 Διὰ τί τῶν βιβλίων ἡ τομὴ οὖσα ἐπίπεδος καὶ εὐθεῖα, ἐὰν μέν τις τέμῃ παρὰ τὴν βάσιν, γίνεται εὐθεῖα ἀνελιττομένη, ἐὰν δὲ ἐγκλίνας, σκολιά; ἢ ὅτι συμβαίνει τῶν ἐν τῇ ἑτέρᾳ τομῇ κύκλων ἐν ταὐτῷ ἐπιπέδῳ ὄντων τὴν ἐγκεκλιμένην τομὴν μὴ παρακειμένην εἶναι, ἀλλ' ἐν τῇ μὲν πλεῖον τῇ δὲ ἔλαττον αὐτῆς ἀπέχειν, ὥστε ἐξελιττομένου οἱ μὲν ἐν ταὐτῷ ἐπιπέδῳ ὄντες κύκλοι, καὶ τὴν ἀρχὴν ἔχοντες ἐν ταὐτῷ ἐπιπέδῳ, τὴν ἐξ αὐτῶν ποιήσουσι γραμμὴν ἐξελιττόμενοι. ἔστι γὰρ ἡ γιγνομένη γραμμὴ ἐκ τῶν κύκλων οἵ εἰσιν ἐν ταὐτῷ ἐπιπέδῳ· ὥστε καὶ εὐθεῖα οὖσα ἐν ἐπιπέδῳ. ἥ τε τῆς λοξῆς τομῆς ἐξελιττομένη γραμμὴ οὐκ οὖσα παρὰ τὴν πρώτην, ἀλλὰ τῇ μὲν πλέον τῇ δὲ ἔλαττον αὐτῆς διεστηκυῖα διὰ τὸ καὶ τὴν τομὴν οὕτως ἔχειν πρὸς αὐτήν, οὐκ ἐν ἐπιπέδῳ ἔσται, ὥστε οὐδ' εὐθεῖα· τῆς γὰρ εὐθείας οὐκ ἔστι τὸ μὲν ἐν ἄλλῳ τὸ δὲ ἐν ἄλλῳ ἐπιπέδῳ.

Διὰ τί διαιρούμενα τὰ μεγέθη ἐλάττω φαίνεται πάν τοῦ ὅλου; ἢ ὅτι διαιρούμενα μὲν ἀριθμὸν ἔχει πάντα, μ γέθει δὲ ἐλάττω ἐστὶ τοῦ ἑνός; τὸ μὲν γὰρ μέγα τῷ κατ συνέχειαν εἶναι καὶ ποσόν τι μέγα λέγεται, ὁ δὲ ἀριθμ τε πᾶς παντὸς μεγέθους ἀριθμοῦ μείζων. διόπερ εἰκὸς ὅλον διαιρεθέντων τῶν μερῶν μεῖζον φαίνεσθαι· τῶν αὐτ γὰρ ὄντων αὐτῶν τὸ μὲν ὅλον τὴν τοῦ μεγέθους ἔχει μᾶ λον φύσιν, συνεχὲς ὄν, τὰ δὲ μέρη τὴν τοῦ ἀριθμοῦ.

Τῶν περὶ τὴν κλεψύδραν συμβαινόντων τὸ μὲν ὅλ ἔοικεν εἶναι αἴτιον καθάπερ Ἀναξαγόρας λέγει· ὁ γὰρ ἀ ἐστιν αἴτιος, ἐναπολαμβανόμενος ἐν αὐτῇ, τοῦ μὴ εἰσιέν τὸ ὕδωρ ἐπιληφθέντος τοῦ ἄλλου. οὐ μὴν ἁπλῶς γε αἴτιο κἂν γάρ τις αὐτὴν πλαγίαν ἐνῇ εἰς τὸ ὕδωρ, ἐπιλαβ τὸν αὐλόν, εἴσεισι τὸ ὕδωρ. διόπερ οὐ λέγεται ὑπ' αὐτ ἱκανῶς ᾗ αἴτιόν ἐστιν. ἔστι δὲ αἴτιον μέν, καθάπερ εἴρητα ὁ ἀήρ· οὗτος δὲ ὠθούμενός τε καὶ καθ' ἑαυτὸν φερόμε καὶ μὴ βιαζόμενος ἐπ' εὐθείας πέφυκε φέρεσθαι, καθάπ καὶ ἄλλα στοιχεῖα. πλαγίας μὲν οὖν βαφείσης τῆς κλ ψύδρας, διὰ τῶν ἐναντίων τοῖς ἐν τῷ ὕδατι τρυπημάτ ἐπ' εὐθείας μένων ὑπὸ τοῦ ὕδατος ἐξέρχεται, ὑποχωροῦντ δὲ αὐτοῦ τὸ ὕδωρ εἰσέρχεται· ὀρθῆς δὲ εἰς τὸ ὕδωρ βαφε σης τῆς κλεψύδρας, οὐ δυνάμενος πρὸς ὀρθὴν ὑποχωρ διὰ τὸ πεφρᾶχθαι τὰ ἄνω, μένει περὶ τὰ πρῶτα τρυπ ματα· ἄττεσθαι γὰρ εἰς αὐτὸν οὐ πέφυκεν. σημεῖον δ' ἐ τοῦ εἴργειν δύνασθαι τὸ ὕδωρ ἀκινητίζοντα τὸν ἀέρα τὸ ἐ αὐτῆς γινόμενον τῆς κλεψύδρας. ἐὰν γάρ τις αὐτῆς αὐτ τὴν κωδίαν ἐμπλήσας ὕδατος, ἐπιλαβὼν τὸν αὐλόν, κατ στρέψῃ ἐπὶ τὸν αὐλόν, οὐ φέρεται τὸ ὕδωρ διὰ τοῦ αὐλ ἐπὶ στόμα. ἀνοιχθέντος δὲ τοῦ στόματος οὐκ εὐθὺς ἀφ κατὰ τὸν αὐλόν, ἀλλὰ μικροτέρῳ ὕστερον, ὡς οὐκ ὂν ἐ τῷ στόματι τοῦ αὐλοῦ, ἀλλ' ὕστερον διὰ τούτου φερόμε ἀνοιχθέντος. πλήρους τε καὶ ὀρθῆς οὔσης τῆς κλεψύδρ ἀνοιχθέντος τοῦ αὐλοῦ εὐθὺς ῥεῖ διὰ τοῦ ἠθμοῦ, διὰ τὸ ἐκε μὲν ἅπτεσθαι, τῶν δὲ ἄκρων τοῦ αὐλοῦ μὴ ἅπτεσθαι. ο εἰσέρχεται μὲν οὖν τὸ ὕδωρ εἰς τὴν κλεψύδραν διὰ τὴν π ειρημένην αἰτίαν, ἐξέρχεται δὲ ἀνοιχθέντος τοῦ αὐλοῦ διὰ τὸν ἐν αὐτῷ ἀέρα κινούμενον ἄνω καὶ κάτω πολλὴν κένω ποιεῖν τοῦ ἐν τῇ κλεψύδρᾳ ὕδατος. ὠθούμενον δὲ κάτω κ αὐτὸ ῥέπον εἰς αὐτὸ εἰκότως ἐκρεῖ, βιαζόμενον τὸν ἐκτ

1. ὁρίζοντι κύκλῳ κύκλῳ Y^a. ‖ 4. τὸ αὐτὸ τὸ κ. Y^a. ‖ 7. τόπον — 10. γράφει] γράφειν C^a. ‖ 11. ἴσον X^a. ‖ 16. αὐτὸν C^a. 20. διαφέρει — 21. κύλινδρος om C^a. ‖ 21. ταύτην Y^a. ‖ 25. καὶ εὐθεῖα om C^a. ‖ 29. μὴ] καὶ C^a. ‖ 36. πλεῖον X^a. ‖ 37. καὶ α pr X^a. ‖ 39. ἄλλῳ ἐπιπέδῳ τὸ δ' ἐν ἄλλῳ X^a.

6. οἷον et μείζω $C^a X^a Y^a$. ‖ φαίνεται $C^a Y^a$. ‖ 8. τὴν] τῶν Y^a. ‖ 10. αἴτιον εἶναι $X^a Y^a$. ‖ 13. ἐνῇ εἰς Sylburgius: codic ἐνεὶς ‖ ἐπιλαβὸν $X^a Y^a$. ‖ 25. ἀκινητίζον X^a. ‖ 26. γάρ om C^a. ‖ 27. κωδύαν Y^a, κώδυιαν C^a. ‖ ἐπιλαβὼν γὰρ τὸν C^a. ‖ 30. μ κρότερον C^a. ‖ 33. ἰσθμοῦ X^a. ‖ 39. ἐκτὸς] ἐκ C^a.

τῆς κλεψύδρας ἀέρα κινȣ́μενόν τε καὶ ὄντα ἴσον τῇ δυνάμει τῷ ἐπωθȣ̃ντι αὐτὸν ἀέρι, τῇ δὲ ἀντερείσει ἀσθενέϛερον ἐκείνȣ διὰ τὸ διὰ ϛενȣ̃ αὐτὸν τȣ̃ αὐλȣ̃ ῥέοντα θᾶττον καὶ σφοδρότερον ῥεῖν, καὶ προσπίπτειν τῷ ὕδατι. τȣ̃ δὲ πωμασθέντος τȣ̃ αὐλȣ̃ μὴ συρρεῖν τὸ ὕδωρ αἴτιον, ὅτι τὸ ὕδωρ εἰσιὸν εἰς τὴν κλεψύδραν ἐξωθεῖ βίᾳ τὸν ἀέρα ἐξ αὐτῆς. σημεῖον δέ ἐϛι τὸ γινόμενον ἐν ταύτῃ πνεῦμα καὶ ἐρυγμός. εἰσιόντος δὲ τȣ̃ ὕδατος, βίᾳ ὠθȣ̃ν συνεισπίπτει εἰς τὸν αὐλὸν αὐτȣ̃, καθάπερ τὰ ἐκπιεϛὰ ξύλα ἢ χαλκὸς τῇ διαιρέσει πιεζȣ́μενος, μένει ἄνευ παντὸς ἄλλȣ συνδέσμȣ ... ἐκκρȣσθῇ ἐκ τȣ̃ ἐναντίȣ, καθάπερ τȣ̀ς κατεαγότας ὀπιȣ́ρους ἐν τοῖς ξύλοις ἐκκρȣ́ȣσιν. συμβαίνει δὲ τοῦτο ἀνοιχθέντος τοῦ αὐλȣ̃ γίνεσθαι διὰ τὰ προειρημένα. ἢ ȣ̃ν διὰ ταῦτα εἰκός ἐϛιν αὐτὸν μὴ ἐκρεῖν, ἢ ἐξιόντος βιαίȣ ἀέρος καὶ πνευματουμένου. δηλοῖ δὲ ὁ ψόφος ἐπισπᾶσθαι τῷ πνεύματι τὸ ὕδωρ ἄνω, ὥσπερ ἐπὶ πολλῶν συμβαίνει γίνεσθαι. ἐπισπώμενον δὲ καὶ συνεχὲς ὂν αὐτῷ πᾶν τὸ ὕδωρ μένει πιεζȣ́μενον ὑπὸ τȣ̃ ἀέρος, ἕως ἂν ἀπωσθῇ πάλιν ὑπ' αὐτȣ̃. τῆς δὲ ἀρχῆς μενȣ́σης, καὶ τὸ ἄλλο ἐξ αὐτῆς κρέμαται ὕδωρ ἓν καὶ συνεχές. εὔλογον δὲ τȣ̃το γίνεσθαι· τȣ̃ γὰρ αὐτȣ̃ ἐϛὶ κινῆσαί τε ἐκ τῆς οἰκείας χώρας τι, καὶ τȣ̃το ἴσχειν, ὡς ἐκείνης, ἐν πλείονι δὲ χρόνῳ, ἐὰν ᾖ ὅμοια τῇ δυνάμει τό τε ἔχον καὶ τὸ ἐχόμενον, ἢ τὸ ἴσον κρεῖττον, ὅπερ ἐνταῦθα συμβαίνει· πνεῦμα γὰρ ὕδατός ἐϛι κρεῖττον τῇ δυνάμει.

9 Διὰ τί τὰ μόρια τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζῴων, ὅσα μὴ ὀργανικά, πάντα περιφερῆ, τῶν μὲν φυτῶν τὸ ϛέλεχος καὶ οἱ πτόρθοι, τῶν δὲ ζῴων κνῆμαι, μηροί, βραχίονες, θώραξ· τρίγωνον δὲ ȣ̓δὲ πολύγωνον ȣ̓́τε ὅλον ȣ̓́τε μόριόν ἐϛιν; πότερον, ὥσπερ Ἀρχύτας ἔλεγε, διὰ τὸ ἐν τῇ κινήσει τῇ φυσικῇ ἐνεῖναι τὴν τȣ̃ ἴσȣ ἀναλογίαν (κινεῖσθαι γὰρ ἀνάλογον πάντα), ταύτην δὲ μόνην εἰς αὐτὴν ἀνακάμπτειν, ὥϛε κύκλȣς ποιεῖν καὶ ϛρογγύλα, ὅταν ἐγγένηται;

10 Διὰ τί ἐν τοῖς ἐσχάτοις ἀεὶ γίνεται περιφερῆ; ἢ ὅτι ἡ φύσις ἐκ τῶν ἐνδεχομένων πάντα ποιεῖ ὡς δυνατὸν ἄριϛα καὶ κάλλιϛα, τὸ δὲ σχῆμα τȣ̃το κάλλιϛον, τὸ αὐτὸ αὐτῷ ὁμοιότατον.

11 Διὰ τί, ἐὰν κύκλος ῥιφθῇ, τὸ μὲν πρῶτον εὐθεῖαν γράφει, παυόμενος δὲ ἕλικα, ἕως ἂν πέσῃ; ἢ εὐθεῖαν μὲν τὸ πρῶτον, ὅτι ὁμοίως ἔνθεν καὶ ἔνθεν ὁ ἀὴρ ἀπορθοῖ; ἴσης ȣ̃ν ȣ̓́σης τῆς ῥοπῆς ἔνθεν καὶ ἔνθεν, ἀνάγκη καὶ τὴν γραμμὴν τοιαύτην εἶναι, ἣ ἴσον διαιρεῖ τὸν τόπον ἔνθεν καὶ ἔνθεν· τοιαύτη δέ ἐϛιν εὐθεῖα. ὅταν δὲ βρίσῃ ἐπὶ θάτερον μέρος δι' ἀνωμαλίαν τȣ̃ περιιϛαμένȣ ἀέρος, ȣ̓κέτι ἴσην γράφει τό τε ἐντὸς καὶ τὸ ἐκτὸς μέρος, ἀλλ' ἀνάγκη περιφερῆ.

Διὰ τί τοῖς ἄνισον τὸ βάθος ἔχȣσι μεγέθεσιν, ἐάν τις κȣφότερον κινῇ τῶν μερῶν, κύκλῳ περιφέρεται τὸ βαλλόμενον, οἷον τοῖς μεμολιβδωμένοις ἀστραγάλοις συμβαίνει, ἐάν τις βάλλῃ τὸ κȣφότερον πρὸς αὐτὸν ϛρέψας μέρος; ἢ ὅτι τὸ βαρύτερον ἀδύνατον ἰσοδρομεῖν τῷ κȣφοτέρῳ ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἰσχύος ῥιφθέν; ἐπεὶ δὲ ἀνάγκη μὲν κινεῖσθαι, ἐξ ἴσȣ δὲ καὶ ἐπ' εὐθείας ἀδύνατον, ἀνάγκη εἰς τὸ ἐντὸς φερόμενον κύκλῳ φέρεσθαι· οἷον εἰ ὅλως τι ἦν αὐτȣ̃ ἀκίνητον διὰ βάρος ἐν μέσῳ, τὸ μὲν πρὸς τῷ ἀφιέντι εἰς τὸ πρόσθεν ἂν ἐκινήθη αὐτοῦ μέρος, τὸ δὲ ὑπ' ἐκεῖνα πρὸς τὸν ἀφιέντα. ἐπεὶ δὲ κινεῖται μὲν τὸ πᾶν, ἔχει δὲ ἐν μέσῳ τὸ βάρος φερόμενον, ἀνάγκη ταὐτὸ τȣ̃το ποιεῖν. 12

Διὰ τί τὰ φερόμενα ὅταν ἀντιπέσῃ, ἀφάλλεται εἰς τȣ̓ναντίον ἢ πέφυκε φέρεσθαι, καὶ πρὸς ὁμοίας γωνίας; ἢ ὅτι ȣ̓ μόνον ἐκείνην φέρεται τὴν φορὰν ἣν φέρεται κατὰ τὸ οἰκεῖον μέρος, ἀλλὰ καὶ τὴν ὑπὸ τȣ̃ ἀφιέντος γινομένην; ἡ μὲν ȣ̃ν οἰκεία παύεται, ὅταν εἰς τὸν οἰκεῖον ἔλθῃ τόπον (ἅπαν γὰρ ἠρεμεῖ ἐλθὸν εἰς ὃν φέρεται τόπον κατὰ φύσιν), καθ' ἣν δ' ἔχει ἀλλοτρίαν, ἀνάγκη ἔτι κινεῖσθαι, ȣ̓κ εἰς τὸ πρόσθεν δὲ διὰ τὸ κωλύεσθαι, ἀλλ' ἢ εἰς τὸ πλάγιον ἢ εἰς τὸ ὀρθόν. ἅπαντα δὲ ἀποπηδᾷ πρὸς ὁμοίας γωνίας διὰ τὸ φέρεσθαι μὲν ἐνταῦθα ȣ̃ ἡ κίνησις φέρει, ἣν ἐποίησεν ὁ ἀφείς· ἐκεῖ δὲ πρὸς ὀξεῖαν ἢ πρὸς ὀρθὴν φέρεσθαι συμβαίνει. ἐπεὶ ȣ̃ν τὸ ἀντικρȣ̃σαν κωλύει τὴν εἰς εὐθὺ κίνησιν, ὁμοίως κωλύει τὸ φερόμενον καὶ τὴν φορὰν αὐτȣ̃. ὥσπερ ȣ̃ν ἐν τοῖς κατόπτροις τὸ ἄκρον τῆς εὐθείας ȣ̃ ξυνέπεσεν ἡ ὄψις φαίνεται, καὶ ἐν τοῖς φερομένοις ȣ̓́τω τὸ ἐναντίον γίνεται· τοσαύτην γὰρ γωνίαν ἀπέωϛαι ὅση γίνεται ἡ κατὰ κορυφήν. δεῖ γὰρ νοῆσαι μετακινȣμένην τὴν γωνίαν καὶ τὴν φοράν. τȣ́τȣ δὲ γενομένȣ φανερὸν ὅτι πρὸς ὁμοίας γωνίας ἀνάγκη ἀφάλλεσθαι. 13

ΙΖ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΕΜΨΥΧΑ.

Διὰ τί οἱ ἀσύμμετροι παρ' ἀλλήλȣς θεωρȣ́μενοι μείζȣς φαίνονται ἢ καθ' αὐτȣ̀ς μόνȣς; ἢ ὅτι τὸ σύμμετρόν ἐϛιν

3. διὰ post τὸ om $C^aX^aY^a$. ‖ αὐτὸ $C^aX^aY^a$. ‖ 9. ἐμπιεϛὰ Y^a, πιεϛὰ C^a. ‖ πιεζόμενος X^a, πιεζȣ́μενον Y^a. ‖ 13. εἰ $C^aX^aY^a$. ‖ 14. ἐξιόντος οὐ βιαίȣ C^a. ‖ δῆλον $C^aX^aY^a$. ‖ 17. πιεζόμενον C^a, πιεζομένου X^a. ‖ 18. ἀποσῇ X^a. ‖ 19. κρέμμαται C^a, κρέμαται τὸ X^a. ‖ 20. τε] τὸ X^a. ‖ 28. ȣ̓δὲ μ. X^aY^a. ‖ 29. τῇ post ἐν om C^a. ‖ 34. ὡς δυνατόν om C^a. ‖ 35. καλὰ C^a. ‖ 38. εὐθεῖα $C^aX^aY^a$.

2. ἢ X^a. ‖ 4. τῷ $C^aX^aY^a$. ‖ 5. τῷ ἐκτὸς μέρει C^aY^a. ‖ 7. τῶν μερῶν om C^a. ‖ 9. βάλῃ C^a. ‖ 15. ἀφέντα C^a. ‖ 17. ἀνάγκη καὶ ταυτὸ X^a. ‖ 19. ἢ X^aY^a. ‖ 25. τὸ ante ὀρθὸν om C^aY^a. ‖ 29. εἰς om C^a. ‖ 30. ȣ̃ν om C^a. ‖ 31. ξυνεξέπεσεν Y^a. ‖ 32. ἀπέσωϛαι X^a. ‖ 33. ὅσην C^aY^a. ‖ ἡ om X^a. ‖ 35. ὅτι ὁμοίως πρὸς γωνίας ἀφάλλεσθαι X^a.

ἕν, καὶ ἡ συμμετρία ὅτι μάλιστα ἓν ποιεῖ, τὸ δὲ ἓν ἀδιαίρετον βούλεται εἶναι, τὸ δὲ ἀδιαίρετον ἔλαττόν ἐστιν, ἡ δὲ συμμετρία κατὰ τὴν διαφορὰν πολλὰ ποιεῖ. καθ' αὑτὰ μὲν ὖν θεωρύμενα μᾶλλον λανθάνει ποῖα ἄττα τὰ μεγέθη ἐςί, παρ' ἄλληλα δὲ ὔ. τὸ μὲν ὖν ἀδιαίρετον ἓν φαίνεται, καὶ ἡ θεωρία μία ἐστὶν αὐτοῦ διὰ τὴν συμμετρίαν· τὸ δὲ ἀσύμμετρον ὡς πολλὰ ὂν θεωρίαν ποιεῖ πλείω, καὶ μείζω φαίνεται τῷ ἓν ὂν πολλὰ φαίνεσθαι· ἔχει γὰρ τήν τε τῦ μεγέθυς κατὰ τὴν συνέχειαν φύσιν, καὶ τὴν τῦ ἀριθμῦ κατὰ τὸ ἀνώμαλον τῶν μερῶν, διόπερ εἰκότως τὴν ἐξ ἀμφοῖν αὔξην ἔχον μεῖζον φαίνεται παρὰ τὸ ἁπλῦν καὶ ἕν.

2 Διὰ τί ἐπὶ μῆκος μᾶλλον τὰ ζῷα καὶ τὰ φυτὰ φύεται; ἢ ὅτι τὸ μῆκος μὲν τρὶς αὔξεται, τὸ δὲ πλάτος δίς, τὸ δὲ βάθος ἅπαξ; ἔςι γὰρ μῆκος τὸ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς πρῶτον, ὥςε μόνον τε αὔξεται, καὶ ἅμα τῷ πλάτει πάλιν γινομενον, καὶ τρίτον ἅμα τῷ βάθει. τὸ δὲ πλάτος δίς, καθ' ἑαυτό τε καὶ ἅμα τῷ μεγέθει.

3 Πῶς τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον δεῖ λαβεῖν; πότερον ὥσπερ ἡμῶν οἱ ἐπὶ Τροίας καὶ ἐκείνων οἱ πρὸ αὐτῶν καὶ ἀεὶ οἱ ἐπάνω πρότεροί εἰσιν; ἢ εἴπερ ἀρχή τίς ἐςι καὶ μέσον καὶ τέλος τῦ παντός, καὶ ὅταν γηράσκων τις ἐπὶ τὸ πέρας ἔλθῃ καὶ πάλιν ἐπανασρέψῃ ἐπὶ τὴν ἀρχήν, τὰ δὲ ἐγγυτέρω τῆς ἀρχῆς πρότερα, τί κωλύει ἡμᾶς ἐν τῷ πρὸς τὴν ἀρχὴν εἶναι μᾶλλον; εἰ δὲ τῦτο, κἂν πρότεροι εἴημεν. ὥσπερ ἐπὶ τῦ ὐρανῦ καὶ ἑκάςυ τῶν ἄςρων φορᾷ κύκλος τίς ἐςι, τί κωλύει καὶ τὴν γένεσιν καὶ τὴν ἀπώλειαν τῶν φθαρτῶν τοιαύτην εἶναι, ὥςε πάλιν ταῦτα γίνεσθαι καὶ φθείρεσθαι; καθάπερ καὶ φασὶ κύκλον εἶναι τὰ ἀνθρώπινα. τὸ μὲν δὴ τῷ ἀριθμῷ τὺς αὐτὺς ἀξιῦν εἶναι ἀεὶ τὺς γινομένυς εὔηθες, τὸ δὲ τῷ εἴδει μᾶλλον ἄν τις ἀποδέξαιτο· ὥςε κἂν αὐτοὶ πρότεροι εἴημεν, καὶ θείη ἄν τις τὴν τῦ εἱρμῦ τάξιν τοιαύτην εἶναι ὡς πάλιν ἐπανακάμπτειν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν καὶ συνεχὲς ποιεῖν καὶ ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ ἔχειν. τὺς γὰρ ἀνθρώπυς φησὶν Ἀλκμαίων διὰ τῦτο ἀπόλλυσθαι, ὅτι ὐ δύνανται τὴν ἀρχὴν τῷ τέλει προσάψαι, κομψῶς εἰρηκώς, εἴ τις ὡς τύπῳ φράζοντος αὐτοῦ ἀποδέχοιτο καὶ μὴ διακριβοῦν ἐθέλοι τὸ λεχθέν. εἰ δὴ κύκλος ἐστί, τῦ δὲ κύκλυ μήτε ἀρχὴ μήτε πέρας, οὐδ' ἂν πρότεροι εἶεν τῷ ἐγγυτέρω τῆς ἀρχῆς εἶναι, ὔθ' ἡμεῖς ἐκείνων ὔτ' ἐκεῖνοι ἡμῶν.

ΙΗ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΝ.

Διὰ τί τοὺς μέν, ἐὰν ἄρξωνται ἀναγινώσκειν, ὕ
λαμβάνει καὶ μὴ βυλομένυς, τὺς δὲ βυλομένυς προσι
γορέναι, ὅταν λάβωσι τὸ βιβλίον; ἢ ὅσοις μέν εἰσι π
ματικαὶ κινήσεις διὰ ψυχρότητα φύσεως ἢ μελαγχολ
χυμῶν, δι' ὓς περίττωμα γίνεται πνευματικὸν ἄπεπτο
ψυχρότητα, τύτοις ὅταν μὲν κινῆται ἡ διάνοια καὶ μὴ
ἐπισήσασά τι, ἐκκρύεται τῇ ἑτέρᾳ κινήσει ὔσῃ καταψυ
διὸ μᾶλλον καθεύδυσιν. ὅταν δὲ ἐρείσωσι πρός τι ἐν τῇ
νοίᾳ, ὅπερ ἡ ἀνάγνωσις ποιεῖ, κινῦνται ὑπὸ τῆς θερμαι
κινήσεως ὐκ ἐκκρυομένης ὑπ' ὐδενός, ὥςε ὐ δύνανται κ
δειν. τῶν δὲ κατὰ φύσιν ἐχόντων ὅταν ςῇ πρὸς ἕν ἡ
νοια καὶ μὴ μεταβάλλῃ πολλαχῇ ἰσχυροτάτη ὖσα, ἱ
ται καὶ τὰ ἄλλα ὅσα ἐςὶ περὶ τὸν τόπον τῦτον, ὧν ἡ
σις ὁ ὕπνος ἐςίν. ὅταν δὲ ςῇ καὶ οἷον κοπιάσῃ ὁ νῦς,
ρύνει τὴν κεφαλὴν ὧν ἐν αὐτῇ καὶ ποιεῖ τὸν ὕπνον.
μένης δὲ τῆς ψυχῆς κατὰ φύσιν ὐ καθεύδει· ζῇ γὰρ
μάλιςα. τὸ δ' ἐγρηγορέναι τοῦ ζῆν αἴτιόν ἐστιν ἢ τὸ
θεύδειν.

Διὰ τί οἱ ἐριςικοὶ λόγοι γυμναςικοί εἰσιν; ἢ ὅτι ἱ
τὸ νικᾶν ἢ ἡττᾶσθαι πυκνόν. φιλονείκυς ὖν εὐθὺς ποιε
καὶ γὰρ νικῶντες διὰ τὸ χαίρειν προάγονται μᾶλλον ἡ
καὶ ἡττώμενοι ὡς ἀναμαχούμενοι. καὶ οἱ ἐν τοῖς ἀ
ἀγῶσι ταὐτό· διὸ καὶ μαχόμενοι καὶ ἥττυς ὄντες πυ
κις ὐ βύλονται διαλύεσθαι.

Διὰ τί τοῖς παραδείγμασι χαίρυσιν ἄνθρωποι ἐν
ῥητορείαις καὶ τοῖς λόγοις μᾶλλον τῶν ἐνθυμημάτων; ἡ
τῷ τε μανθάνειν χαίρυσι καὶ τῷ ταχύ, ῥᾷον δὲ διὰ
παραδειγμάτων καὶ τῶν λόγων μανθάνυσιν· ἃ γὰρ ἴσ
ἔστι ταῦτα καὶ ἐπὶ μέρους, τὰ δὲ ἐνθυμήματα ἀπό
ἐςιν ἐκ τῶν καθόλυ, ἃ ἧττον ἴσμεν ἢ τὰ μέρη. ἔτι εἰ
μαρτυρῶσι πλείυς, μᾶλλον πιςεύομεν, τὰ δὲ παραδείγμ
καὶ οἱ λόγοι μαρτυρίαις ἐοίκασιν· αἱ δὲ διὰ τῶν μαρτ
ῥᾴδιοι πίςεις. ἔτι τὸ ὅμοιον μανθάνυσιν ἡδέως, τὸ δὲ πι
δειγμα καὶ οἱ μῦθοι τὸ ὅμοιον δεικνύυσιν.

Διὰ τί ῥήτορα μὲν καὶ ςρατηγὸν καὶ χρηματιςὴν
γομεν δεινόν, αὐλητὴν δε καὶ ὑποκριτὴν ὐ λέγομεν; ἢ
τῶν μὲν ἡ δύναμις ἄνευ πλεονεξίας (ἡδονῆς γὰρ ςοχα
ἐςι), τῶν δὲ πρὸς τὸ πλεονεκτεῖν· ῥήτωρ γὰρ καὶ ςρατ

1. ὅτι] ἐςὶν ἓν ὅτι X^a. ‖ 5. ὐ om $C^a X^a Y^a$. ‖ ὖν om $C^a Y^a$. ‖ 8. τὸ X^a. ‖ 11. αὔξησιν X^a. ‖ 13. αὐξάνεται C^a. ‖ δίς — πλάτος om C^a. ‖ 19. ἐπὶ τῆς τροίας C^a. ‖ 22. ἐγγύτερα C^a. ‖ 24. δὲ πρὸς τῦτο X^a. ‖ 25. τί om C^a. ‖ 27. ταῦτα πάλιν X^a. ‖ περ om C^a. ‖ 31. πρότερον Y^a. ‖ ἑρμῦ X^a. ‖ 33. ποιεῖ C^a.

3. προεγρηγορέναι $C^a X^a v$. ‖ 4. τὸ addidit C^a. ‖ 16. ὧν] τὰ X^a. ‖ 24. τοῦτο $C^a X^a Y^a v$. ‖ 25. ὐ om v. ‖ 26. χαίρυσιν οἱ ἄνθρωποι $X^a Y^a v$. ‖ 28. σιαίρυσι v. ‖ 31. αἷς $C^a X^a Y^a v$. ‖ 32. μαρτυροῦσι C^a. ‖ 34. ὅμοιον μὲν μανθάνουσιν v. ‖ 36. χρηματιστὴν ςρατηγὸν X^a.

καὶ χρηματιστὴς ἀγαθός ἐστιν ὁ δυνάμενος πλέον ἔχειν, ἡ δὲ δεινότης μάλιστα ἐν τῷ πλεονεκτεῖν ἐστίν.

5 Διὰ τί τὸν φιλόσοφον τοῦ ῥήτορος οἴονται διαφέρειν; ἢ ὅτι ὁ μὲν τί ἐστιν ἀδικία, ὁ δὲ ὡς ἄδικος ὁ δεῖνα, καὶ ὁ μὲν ὅτι τύραννος, ὁ δὲ οἷον ἡ τυραννίς.

6 Διὰ τί, ἅπερ ἂν τίνες προέλωνται, ἐνδιατρίβουσι τούτοις ἐνίοτε φαύλοις οὖσι μᾶλλον ἢ ἐν τοῖς σπουδαιοτέροις, οἷον θαυματοποιὸς ἢ μῖμος ἢ συρικτὴς μᾶλλον ἢ ἀστρονόμος ἢ ῥήτωρ εἶναι ἂν βούλοιτο ὁ ταῦτα προελόμενος. ἢ ὅτι βούλονται μὲν ἔνιοι τὰ σπουδαιότατα μεταχειρίζεσθαι, διὰ δὲ τὸ μὴ πιστεύειν ἑαυτοῖς ὡς δυνησομένοις, διὰ τοῦτο οὐ πράττουσιν; ἢ ὅτι ἐν οἷς οἴεται ἕκαστος κρατιστεύειν, ταῦτα προαιρεῖται· ὃ δὲ αἱρεῖται, καὶ ἐπὶ τοῦτ' ἐπείγεται, νέμων τὸ πλεῖστον ἡμέρας αὐτῷ μέρος, ἵνα αὐτὸς αὑτοῦ τυγχάνει κράτιστος ὤν. ὅ τι δὲ ἄν τινες ἐξ ἀρχῆς προέλωνται καὶ οἷς ἂν συνεθισθῶσιν, οὐδὲ κρίνειν ἔτι δύνανται τὰ βελτίω· διέφθαρται γὰρ ἡ διάνοια διὰ φαύλας προαιρέσεις.

7 Διὰ τί τοὺς μέν, ἂν ἄρξωνται ἀναγινώσκειν, ὕπνος λαμβάνει καὶ μὴ βουλομένους, τοὺς δὲ οὐ βουλομένους ποιεῖ δύνασθαι, ὅταν λάβωσι βιβλίον; ἢ ὅσοις μέν εἰσι πνευματικαὶ κινήσεις διὰ ψυχρότητα φύσεως ἢ μελαγχολικῶν χυμῶν, δι' οὓς περίττωμα γίνεται πνευματικὸν ἄπεπτον διὰ ψυχρότητα, τούτοις ὅταν μὲν κινῆται ἡ διάνοια καὶ μὴ νοῇ ἐπιστήσασά τι, ἐκκρούεται ἡ ἑτέρα κίνησις, διὸ μᾶλλον μεταβάλλοντες πολὺ τὴν διάνοιαν καθεύδουσιν· ἡττᾶται γὰρ ἡ πνευματική. ὅταν δὲ ἐρείσωσι πρός τι τὴν διάνοιαν, ὅπερ ἡ ἀνάγνωσις ποιεῖ, κινοῦνται ὑπὸ τῆς πνευματικῆς κινήσεως, οὐκ ἐκκρουομένης ὑπ' οὐδενός, ὥστε οὐ δύνανται καθεύδειν. τῶν δὲ κατὰ φύσιν ἐχόντων ὅταν στῇ πρὸς ἓν ἡ διάνοια καὶ μὴ μεταβάλλῃ πολλαχῇ, ἵσταται καὶ τὰ ἄλλα ὅσα περὶ τὸν τόπον, ὧν ἠρέμησις ὁ ὕπνος ἐστίν. ἑνὸς γὰρ κυρίου στάντος, ὥσπερ ἐν τροπῇ, καὶ τὰ ἄλλα μόρια ἵστασθαι πέφυκεν. φύσει γὰρ ἄνω τὸ κοῦφον φέρεται, τὸ δὲ βαρὺ κάτω. ὅταν οὖν ἡ ψυχὴ κινῆται κατὰ φύσιν, οὐ καθεύδει· οὕτω γὰρ ἔχει. ὅταν δὲ στῇ καὶ οἷον κοπιάσῃ, ὁ μὲν νοῦς μεταβάλλει, καὶ ἄνω τὰ σωματώδη πρὸς τὴν κεφαλὴν ἰόντα ποιεῖ τὸν ὕπνον. δόξειε δ' ἂν ἡ ἀνάγνωσις κωλύειν καθεύδειν. ἔστι δὲ οὐ διὰ τὸ νοεῖν (ὥρισται γὰρ τότε μᾶλλον ἡ ψυχή) ἀλλὰ διὰ τὸ μεταβάλλειν ἡ ἀγρυπνία, ἐπεὶ καὶ νοήσεις αἱ τοιαῦται

ἀρ[illegible] ὑπάτης; ἢ πρῶτον μὲν 23
ἐν αἷς [illegible] καὶ ὅλη συμφω-
δὲ οὔ. [illegible] γων· ἢ [illegible] ὅλης [illegible] τῷ [illegible] οἱ [illegible] τε

Διὰ τί [illegible] συλλογισμὸς [illegible] καὶ ἐὰν [illegible] καὶ ἔστιν ὃ ἔδωκεν [illegible]

Διὰ τί ποτε τῶν [illegible] συνεστηκυιῶν ἢ τῶν περὶ [illegible] τοῖς γνωριμωτέροις μᾶλλον [illegible] ἀκούομεν· γνωριμώτερον δέ ἐστι τ[illegible] μὲν οὖν ἐν ὥρισται, τὰ δὲ πολλὰ [illegible]

Διὰ τί ἡδόμεθα ἀκούοντες τὰ μήτε [illegible] κομιδῇ νέα; ἢ διότι τοῖς μὲν πόρρω ἀφ[illegible] ἐφ' οἷς δὲ ἀπιστοῦμεν, οὐχ ἡδόμεθα· τὰ δὲ [illegible] νόμεθα, καὶ περὶ τούτων ἀκούοντες οὐχ ἡδόμεθα.

ΙΘ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΑΡΜΟΝΙΑΝ.

Διὰ τί οἱ πονοῦντες καὶ οἱ ἀπολαύοντες αὐλοῦνται; [illegible] ἵνα οἱ μὲν ἧττον λυπῶνται, οἱ δὲ μᾶλλον χαίρωσιν.

Διὰ τί πορρωτέρω ὁ αὐτὸς τῇ αὐτῇ φωνῇ γε[illegible] μετ' ἄλλων ᾄδων καὶ βοῶν ἢ μόνος; ἢ ὅτι τὸ ἀθρόως τι ποιεῖν ἢ θλίβειν ἢ ὠθεῖν οὐ τοσαυταπλάσιόν ἐστιν ὅσος ὁ ἀριθμός, ἀλλ' ὥσπερ ἡ γραμμὴ ἡ δίπους οὐ διπλάσιον ἀλλὰ τετραπλάσιόν τι γράφει, οὕτω τὰ συντιθέμενα πλέον ἰσχύει κατὰ τὸν ἀριθμὸν ἢ ὅταν ᾖ διῃρημένα. ἀθρόων οὖν ὄντων μία γίνεται ἡ τῆς φωνῆς ἰσχὺς καὶ ἅμα ὠθεῖ τὸν ἀέρα, ὥστε πολλαπλάσιον προϊέναι· καὶ γὰρ ἡ ἐκ πάντων φωνὴ μιᾶς ἑκάστης πολλαπλάσιος.

Διὰ τί τὴν παρυπάτην ᾄδοντες μάλιστα ἀπορρήγνυνται, οὐχ ἧττον ἢ τὴν νήτην καὶ τὰ ἄνω, μετὰ δὲ διαστάσεως πλείονος; ἢ ὅτι χαλεπώτατα ταύτην ᾄδουσι, καὶ αὕτη ἀρχή; τὸ δὲ χαλεπὸν διὰ τὴν ἐπίτασιν καὶ πίεσιν τῆς φωνῆς· ἐν τούτοις δὲ πόνος· πονοῦντα δὲ μᾶλλον διαφθείρεται. 3

Διὰ τί δὲ ταύτην χαλεπῶς, τὴν δὲ ὑπάτην ῥᾳδίως; 4 καίτοι δίεσις ἑκατέρας. ἢ ὅτι μετ' ἀνέσεως ἡ ὑπάτη, καὶ ἅμα μετὰ τὴν σύστασιν ἐλαφρὸν τὸ ἄνω βάλλειν; διὰ ταὐτὸ δὲ ἔοικε καὶ τὰ πρὸς μίαν λεγόμενα πρὸς ταύτην ἢ παρανήτην. δεῖ γὰρ μετὰ συννοίας καὶ κατάστασεως οἰκειο-

4. ὡς om C^a. ‖ 8. μῖμος ἢ συρρικτὴς pr C^a. ‖ 10. σπουδαιότερα v. ‖ 11. οὐ om C^a. ‖ 13. ὁ δὲ αἱρεῖται in margine v. ‖ 14. τυγχάνῃ codices. ‖ στράτιστος v. ‖ 16. βούλονται C^a. ‖ 21. φύσεως om C^a. ‖ 28. ἐκκρουομένοις X^a. ‖ 32. καὶ] στάντα C^aX^a. ‖ πέφυκεν ἵστασθαι X^a. ‖ 35. καὶ post μετ. om X^a. ‖ 37. δ' om v. ‖ 38. ἡ ψυχὴ τότε μᾶλλον C^aY^av.

9. πεπραγματευμένων Y^a. ‖ 12. ἐν om v. ‖ 14. ὅτι C^a. ‖ 15. ἐστι X^a. ‖ 21. πορρώτερον C^aX^a. ‖ 23. τοσαῦτα πλησίον codices. ‖ ὁ om pr Y^a. ‖ 25. ἰσχύει ἢ κατὰ C^aY^a. ‖ 28. ἐκ τῶν π. X^a. ‖ 32. αὐτὴ C^a, αὕτη ἡ X^a. ‖ 34. δὲ ὁ πόνος C^a. ‖ 36. αἰνέσεως Y^a. ‖ 39. οἰκειοτάτη X^aY^a.

τάτης τῷ ἤθει πρὸς τὴν βούλησιν. τοῦ δὲ δὴ μετὰ συμφωνίας τίς ἡ αἰτία;

5 Διὰ τί ἥδιον ἀκούουσιν ᾀδόντων ὅσα ἂν προεπιστάμενοι τυγχάνωσι τῶν μελῶν, ἢ ὧν μὴ ἐπίστανται; πότερον ὅτι μᾶλλον δῆλος ὁ τυγχάνων ὥσπερ σκοποῦ, ὅταν γνωρίζωσι τὸ ᾀδόμενον; τοῦτο δὲ ἡδὺ θεωρεῖν. ἢ ὅτι ἡδὺ τὸ μανθάνειν; τούτου δὲ αἴτιον ὅτι τὸ μὲν λαμβάνειν τὴν ἐπιστήμην, τὸ δὲ χρῆσθαι καὶ ἀναγνωρίζειν ἐστίν. ἔτι καὶ τὸ σύνηθες ἡδὺ μᾶλλον τοῦ ἀσυνήθους.

6 Διὰ τί ἡ παρακαταλογὴ ἐν ταῖς ᾠδαῖς τραγικόν; ἢ διὰ τὴν ἀνωμαλίαν; παθητικὸν γὰρ τὸ ἀνωμαλὲς καὶ ἐν μεγέθει τύχης ἢ λύπης. τὸ δὲ ὁμαλὲς ἔλαττον γοῶδες.

7 Διὰ τί οἱ ἀρχαῖοι ἑπταχόρδους ποιοῦντες ἁρμονίας τὴν ὑπάτην ἀλλ᾽ οὐ τὴν νήτην κατέλιπον; πότερον τοῦτο ψεῦδος (ἀμφοτέρας γὰρ κατέλιπον, τὴν δὲ τρίτην ἐξῄρουν) ἢ οὔ; ἀλλ᾽ ὅτι ἡ βαρυτέρα ἰσχύει τὸν τῆς ὀξυτέρας φθόγγον, ὥστε μᾶλλον ἡ ὑπάτη ἀπεδίδου τὸ ἀντίφωνον ἢ ἡ νήτη, ἐπεὶ τὸ ὀξὺ δυνάμεως μᾶλλον, τὸ δὲ βαρὺ ῥᾷον φθέγξασθαι.

8 Διὰ τί ἡ βαρεῖα τὸν τῆς ὀξείας ἰσχύει φθόγγον; ἢ ὅτι μεῖζον τὸ βαρύ; τῇ γὰρ ἀμβλείᾳ ἔοικε, τὸ δὲ τῇ ὀξείᾳ γωνίᾳ.

9 Διὰ τί ἥδιον τῆς μονῳδίας ἀκούομεν, ἐάν τις πρὸς αὐλὸν ἢ λύραν ᾄδῃ; καίτοι πρὸς χορδὰς καὶ τὸ αὐτὸ μέλος ᾄδουσιν ἀμφοτέρως· εἰ γὰρ ἔτι μᾶλλον τὸ αὐτό, πλέον ἔδει πρὸς πολλοὺς αὐλητάς, καὶ ἔτι ἥδιον εἶναι. ἢ ὅτι τυγχάνων δῆλος τοῦ σκοποῦ μᾶλλον, ὅταν πρὸς αὐλὸν ἢ λύραν; τὸ δὲ πρὸς πολλοὺς αὐλητὰς ἢ λύρας πολλὰς οὐχ ἥδιον, ὅτι ἀφανίζει τὴν ᾠδήν.

10 Διὰ τί, εἰ ἥδιον ἡ ἀνθρώπου φωνή, ἡ ἄνευ λόγου ᾄδοντος οὐχ ἡδίων ἐστίν, οἷον τερετιζόντων, ἀλλ᾽ αὐλὸς ἢ λύρα; ἢ οὐδ᾽ ἐκεῖ, ἐὰν μὴ μιμῆται, ὁμοίως ἡδύ; οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ ἔργον αὐτό. ἡ μὲν γὰρ φωνὴ ἡδίων ἡ τοῦ ἀνθρώπου, κρουστικὰ δὲ μᾶλλον τὰ ὄργανα τοῦ στόματος. διὸ ἥδιον ἀκούειν ἢ τερετίζειν.

11 Διὰ τί ἡ ἀπηχοῦσα ὀξυτέρα; ἢ ὅτι ἔλαττον, ἀσθενεστέρα γινομένη;

12 Διὰ τί τῶν χορδῶν ἡ βαρυτέρα ἀεὶ τὸ μέλος λαμβάνει; ἂν γὰρ δέηται ᾆσαι τὴν παραμέσην σὺν ψιλῇ τῇ μέσῃ, γίνεται τὸ μέσον οὐθὲν ἧττον· ἐὰν δὲ τὴν μέσην δέον ἄμφω, ψιλὰ οὐ γίνεται. ἢ ὅτι τὸ βαρὺ μέγα ἐστίν, ὥστε κρατερόν; καὶ ἔνεστιν ἐν τῷ μεγάλῳ τὸ μικρόν· καὶ τῇ διαλήψει νῆται ἐν τῇ ὑπάτῃ γίνονται.

Διὰ τί ἐν τῇ διὰ πασῶν τοῦ μὲν ὀξέος ἀντίφωνον γι ται τὸ βαρύ, τούτου δὲ τὸ ὀξὺ οὔ; ἢ ὅτι μάλιστα μὲν ἐν ἀ φοῖν ἐστὶ τὸ ἀμφοῖν μέλος, εἰ δὲ μή, ἐν τῷ βαρεῖ· μ ζον γάρ.

Διὰ τί λανθάνει τὸ διὰ πασῶν, καὶ δοκεῖ ὁμόφω εἶναι, οἷον ἐν τῷ φοινικίῳ καὶ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ; τὰ γὰρ τοῖς ὀξέσιν ὄντα οὐχ ὁμόφωνα, ἀλλ᾽ ἀνάλογον ἀλλή διὰ πασῶν. ἢ ὅτι ὥσπερ ὁ αὐτὸς εἶναι δοκεῖ φθόγγος, τὸ ἀνάλογον ἰσότης ἐπὶ φθόγγων; τὸ δὲ ἴσον τοῦ ἑνός. τα δὲ τοῦτο καὶ ἐν ταῖς σύριγξιν ἐξαπατῶνται.

Διὰ τί οἱ μὲν νόμοι οὐκ ἐν ἀντιστρόφοις ἐποιοῦντο, αἱ ἄλλαι ᾠδαὶ αἱ χορικαί; ἢ ὅτι οἱ μὲν νόμοι ἀγωνιστῶν ἦσ ὧν ἤδη μιμεῖσθαι δυναμένων καὶ διατείνεσθαι ἡ ᾠδὴ ἐγί μακρὰ καὶ πολυειδής; καθάπερ οὖν καὶ τὰ ῥήματα, καὶ μέλη τῇ μιμήσει ἠκολούθει ἀεὶ ἕτερα γινόμενα. μᾶλλον γ τῷ μέλει ἀνάγκη μιμεῖσθαι ἢ τοῖς ῥήμασιν. διὸ καὶ οἱ θύραμβοι, ἐπειδὴ μιμητικοὶ ἐγένοντο, οὐκέτι ἔχουσιν ἀντιστ φους, πρότερον δὲ εἶχον. αἴτιον δὲ ὅτι τὸ παλαιὸν οἱ ἐλ θεροι ἐχόρευον αὐτοί· πολλοὺς οὖν ἀγωνιστικῶς ᾄδειν χαλε ἦν, ὥστε ἐναρμόνια μέλη ἐνῆδον. μεταβάλλειν γὰρ πολ μεταβολὰς τῷ ἑνὶ ῥᾷον ἢ τοῖς πολλοῖς, καὶ τῷ ἀγωνιστ τοῖς τὸ ἦθος φυλάττουσιν. διὸ ἁπλούστερα ἐποίουν αὐτοῖ μέλη. ἡ δὲ ἀντίστροφος ἁπλοῦν· ἀριθμὸς γάρ ἐστι καὶ μετρεῖται. τὸ δ᾽ αὐτὸ αἴτιον καὶ διότι τὰ μὲν ἀπὸ σκηνῆς οὐκ ἀντίστροφα, τὰ δὲ τοῦ χοροῦ ἀντίστροφα· ὁ γὰρ ὑποκριτὴς ἀγωνιστὴς καὶ μιμητής, ὁ δὲ χορὸς ἧττον μεῖται.

Διὰ τί ἥδιον τὸ ἀντίφωνον τοῦ συμφώνου; ἢ ὅτι μᾶ λον διάδηλον γίνεται τὸ συμφωνεῖν ἢ ὅταν πρὸς τὴν συ φωνίαν ᾄδῃ; ἀνάγκη γὰρ τὴν ἑτέραν ὁμοφωνεῖν, ὥστε πρὸς μίαν φωνὴν γινόμεναι ἀφανίζουσι τὴν ἑτέραν.

Διὰ τί πέντε οὐκ ᾄδουσιν ἀντίφωνα; ἢ ὅτι οὐχ ἡ αι ἡ σύμφωνος τῇ συμφωνίᾳ, ὥσπερ ἐν τῷ διὰ πασῶν; ἐκ γὰρ ἐν τῷ βαρεῖ ἀνάλογον, ὡς ἡ ὀξεῖα ἐν τῷ ὀξεῖ. ὥστ οὖν ἡ αὐτή ἐστιν ἅμα καὶ ἄλλη. αἱ δὲ ἐν τῷ διὰ πέντε διὰ τεττάρων οὐκ ἔχουσιν οὕτως, ὥστε οὐκ ἐμφαίνεται ὁ ἀντιφώνου φθόγγος· οὐ γάρ ἐστιν ὁ αὐτός.

Διὰ τί ἡ διὰ πασῶν συμφωνία ᾄδεται μόνη; μαγ

3. ἂν om $C^a X^a$. ‖ 7. τοῦτο $C^a Y^a$. ‖ ὅτι om $C^a X^a Y^a$. ‖ 12. δὲ om X^a. ‖ ὁμαλὸν Y^a. ‖ 13. ἁρμονίας ποιοῦντες X^a. ‖ 23. ἐ X^a. ‖ μέρος $C^a X^a Y^a$. ‖ 29. ἡδίων Y^a. ‖ ἡ ἀνθρ.] τῆς ἀνθρ. C^a. ‖ 31. μὴ om C^a.

2. νῆτται C^a. ‖ 4. ἢ om $C^a X^a Y^a$. ‖ 5. ἐν] οὐ $C^a X^a Y^a$. ‖ 8. ἀτρόπῳ margo X^a. ‖ 12. σύριξιν C^a. ‖ 17. γινόμενα om X^a. 19. ἐγίνοντο C^a. ‖ 22. ἐν ἁρμονίᾳ $C^a X^a$. ‖ μεταβάλλει X^a. ‖ 23. ἢ τοῖς] ἤτοι $C^a X^a Y^a$. ‖ 24. ἐποιοῦντο X^a. ‖ 37. ἡ om Y^a. ‖ ἐ ἐν τῷ ἅμα X^a. ‖ 38. τεσσάρων X^a.

δίζουσι γὰρ ταύτην, ἄλλην δὲ οὐδεμίαν. ἢ ὅτι μόνη ἐξ ἀντιφώνων ἐςὶ χορδῶν, ἐν δὲ τοῖς ἀντιφώνοις καὶ τὴν ἑτέραν ἐὰν ᾄδῃ, τὸ αὐτὸ ποιεῖ; ἡ γὰρ μία τρόπον τινὰ τὰς ἀμφοτέρων ἔχει φωνάς, ὥςε καὶ μιᾶς ᾀδομένης ἐν ταύτῃ τῇ συμφωνίᾳ ᾄδεται ἡ συμφωνία, καὶ ἄμφω ᾀδόντες· ἢ τῆς μὲν ᾀδομένης τῆς δὲ αὐλουμένης ὥσπερ μίαν ἄμφω ᾄδουσιν. διὸ μόνη μελῳδεῖται, ὅτι μιᾶς ἔχει χορδῆς φωνὴν τὰ ἀντίφωνα.

19 Διὰ τί δὲ ταῖς ἀντιφώνοις τοῦτο μόναις ὑπάρχει; ἢ ὅτι μόναι ἴσον ἀπέχουσι τῆς μέσης; ἡ οὖν μεσότης ὁμοιότητά τινα ποιεῖ τῶν φθόγγων, καὶ ἔοικεν ἡ ἀκοὴ λέγειν ὅτι ἡ αὐτὴ καὶ ὅτι ἀμφότεραι ἔσχαται.

20 Διὰ τί, ἐὰν μέν τις τὴν μέσην κινήσῃ ἡμῶν, ἁρμόσας τὰς ἄλλας χορδάς, καὶ χρῆται τῷ ὀργάνῳ, οὐ μόνον ὅταν κατὰ τὸν τῆς μέσης γένηται φθόγγον, λυπεῖ καὶ φαίνεται ἀνάρμοςον, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἄλλην μελῳδίαν· ἐὰν δὲ τὴν λιχανὸν ἤ τινα ἄλλον φθόγγον, τότε φαίνεται διαφέρειν μόνον, ὅταν κἀκείνῃ τις χρῆται; ἢ εὐλόγως τοῦτο συμβαίνει; πάντα γὰρ τὰ χρηστὰ μέλη πολλάκις τῇ μέσῃ χρῆται, καὶ πάντες οἱ ἀγαθοὶ ποιηταὶ πυκνὰ πρὸς τὴν μέσην ἀπαντῶσι, κἂν ἀπέλθωσι, ταχὺ ἐπανέρχονται, πρὸς δὲ ἄλλην οὕτως οὐδεμίαν. καθάπερ ἐκ τῶν λόγων ἐνίων ἐξαιρεθέντων συνδέσμων οὐκ ἔςιν ὁ λόγος Ἑλληνικός, οἷον τὸ τέ καὶ τὸ καί, ἔνιοι δὲ οὐθὲν λυποῦσι διὰ τὸ τοῖς μὲν ἀναγκαῖον εἶναι χρῆσθαι πολλάκις, εἰ ἔσται λόγος, τοῖς δὲ μή, οὕτω καὶ τῶν φθόγγων ἡ μέση ὥσπερ σύνδεσμός ἐστι, καὶ μάλιςα τῶν καλῶν, διὰ τὸ πλειςάκις ἐνυπάρχειν τὸν φθόγγον αὐτῆς.

21 Διὰ τί τῶν ᾀδόντων οἱ βαρύτερον ᾄδοντες τῶν ὀξὺ ᾀδόντων, ἐὰν ἀπᾴδωσι, μᾶλλον κατάδηλοι γίνονται; ὁμοίως δὲ καὶ τῷ ῥυθμῷ οἱ ἐν τῷ βαρυτέρῳ πλημμελοῦντες κατάδηλοι μᾶλλον. πότερον ὅτι πλείων ὁ χρόνος ὁ τοῦ βαρέος, οὗτος δὲ μᾶλλον αἰσθητός; ἢ ὅτι ἐν πλείονι χρόνῳ πλείω αἴσθησιν παρέχει, τὸ δὲ ταχὺ καὶ ὀξὺ λανθάνει διὰ τὸ τάχος.

22 Διὰ τί οἱ πολλοὶ μᾶλλον ᾄδοντες τὸν ῥυθμὸν σώζουσιν ἢ οἱ ὀλίγοι; ἢ ὅτι μᾶλλον πρὸς ἕνα τε καὶ ἡγεμόνα βλέπουσι, καὶ βαρύτερον ἄρχονται, ὥςε ῥᾷον τοῦ αὐτοῦ τυγχάνουσιν; ἐν γὰρ τῷ τάχει ἡ ἁμαρτία πλείων.

Διὰ τί διπλασία ἡ νήτη τῆς ὑπάτης; ἢ πρῶτον μὲν 23
ὅτι ἐκ τοῦ ἡμίσεος ἡ χορδὴ ψαλλομένη καὶ ὅλη συμφωνοῦσα διὰ πασῶν; ὁμοίως δὲ ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν συρίγγων· ἡ γὰρ διὰ τοῦ μέσου τῆς σύριγγος τρήματος φωνὴ τῇ δι' ὅλης τῆς σύριγγος συμφωνεῖ διὰ πασῶν. ἔτι ἐν τοῖς ἄλλοις τῷ διπλασίῳ διαστήματι λαμβάνεται τὸ διὰ πασῶν, καὶ οἱ αὐλοτρῦπαι οὕτω λαμβάνουσιν. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ διὰ πέντε τῷ ἡμιολίῳ, ὅτι οἱ τὰς σύριγγας ἁρμοττόμενοι εἰς μὲν τὴν ὑπάτην ἄκραν τὸν κηρὸν ἐμπλάττουσι, τὴν δὲ νήτην μέχρι τοῦ ἡμίσεος ἀναπληροῦσιν. ὁμοίως δὲ καὶ τὴν διὰ πέντε τῷ ἡμιολίῳ καὶ τὴν διὰ τεττάρων τῷ ἐπιτρίτῳ διαστήματι λαμβάνουσιν. ἔτι οἱ ἐν τοῖς τριγώνοις ψαλτηρίοις τῆς ἴσης ἐπιτάσεως γινομένης συμφωνοῦσι διὰ πασῶν, ἡ μὲν διπλασία οὖσα, ἡ δὲ ἡμίσεια τῷ μήκει.

Διὰ τί, ἐάν τις ψήλας τὴν νήτην ἐπιλάβῃ, ἡ ὑπάτη 24
μόνη δοκεῖ ἀντηχεῖν; ἢ ὅτι συμφυὴς μάλιςα γίνεται τῷ φθόγγῳ ὁ ἀπὸ ταύτης ἦχος διὰ τὸ σύμφωνος εἶναι; τῷ οὖν συναυξάνεσθαι τῷ ὁμοίῳ φαίνεται μόνος, οἱ δὲ ἄλλοι διὰ μικρότητα ἀφανεῖς.

Διὰ τί μέση καλεῖται ἐν ταῖς ἁρμονίαις, τῶν δὲ ὀκτὼ 25
οὐκ ἔστι μέσον; ἢ ὅτι ἑπτάχορδοι ἦσαν αἱ ἁρμονίαι τὸ παλαιόν, τὰ δὲ ἑπτὰ ἔχει μέσον.

Διὰ τί ἐπὶ τὸ ὀξὺ ἀπᾴδουσιν οἱ πλεῖςοι; πότερον ὅτι 26
ῥᾷον ὀξὺ ᾆσαι ἢ βαρύ; ἢ ὅτι χεῖρον τοῦ βαρέος; ἁμαρτία δὲ ἐςι τοῦ χείρονος πρᾶξις.

Διὰ τί τὸ ἀκουςὸν μόνον ἦθος ἔχει τῶν αἰσθητῶν; καὶ 27
γὰρ ἐὰν ᾖ ἄνευ λόγου μέλος, ὅμως ἔχει ἦθος· ἀλλ' οὐ τὸ χρῶμα οὐδὲ ἡ ὀσμὴ οὐδὲ ὁ χυμὸς ἔχει. ἢ ὅτι κίνησιν ἔχει μόνον οὐχί, ἣν ὁ ψόφος ἡμᾶς κινεῖ; τοιαύτη μὲν γὰρ καὶ τοῖς ἄλλοις ὑπάρχει· κινεῖ γὰρ καὶ τὸ χρῶμα τὴν ὄψιν· ἀλλὰ τῆς ἑπομένης τῷ τοιούτῳ ψόφῳ αἰσθανόμεθα κινήσεως. αὕτη δὲ ἔχει ὁμοιότητα ἔν τε τοῖς ῥυθμοῖς καὶ ἐν τῇ τῶν φθόγγων τάξει τῶν ὀξέων καὶ βαρέων, οὐκ ἐν τῇ μίξει. ἀλλ' ἡ συμφωνία οὐκ ἔχει ἦθος. ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις αἰσθητοῖς τοῦτο οὐκ ἔςιν. αἱ δὲ κινήσεις αὗται πρακτικαί εἰσιν, αἱ δὲ πράξεις ἤθους σημασία ἐςίν.

Διὰ τί νόμοι καλοῦνται οὓς ᾄδουσιν; ἢ ὅτι πρὶν ἐπίςα- 28
σθαι γράμματα, ᾖδον τοὺς νόμους, ὅπως μὴ ἐπιλάθωνται,

6. ὥσπερ καὶ μίαν X^a. ‖ 7. τὰ ἀντίφωνα φωνήν X^a. ‖ 13. τὴν μέσην om C^a. ‖ 14. καὶ χρῆται] κέχρηται $C^aX^aY^a$. ‖ ὅταν κατὰ] ὅτι C^a, omisso mox γένηται. ‖ 15. φθέγγεται ἀνάρμοςον X^a. ‖ 25. εἰ] οὐκ pr X^a. ‖ 38. ῥάδιον $C^aX^aY^a$.

2. ἡμίσεως Y^a. ‖ συμφωνοῦσι Y^a. ‖ 8. εἰς] ὅτι εἰς C^a. ‖ 10. διὰ τὴν C^aY^a. ‖ 12. οἱ] εἰ C^aY^a. ‖ 15. ψιλὰς C^a. ‖ ἐπιβάλῃ C^a Y^a, ἐπιβάλλῃ X^aυ. ‖ 17. ὁ om C^a. ‖ 18. συναύξεσθαι C^a. ‖ φαίνεται ὅτι μόνος C^a. ‖ 23. ἐπᾴδουσιν X^a. ‖ 26. ἦθος om C^aX^a et pr Y^a. ‖ 31. τὴν] καὶ τὴν X^a. ‖ 32. ὁμοιότατα Y^a.

ὥσπερ ἐν Ἀγαθύρσοις ἔτι εἰώθασιν; καὶ τῶν ὑςέρων ἐν ᾠδῶν τὰς πρώτας τὸ αὐτὸ ἐκάλεσαν ὅπερ τὰς πρώτας.

29 Διὰ τί οἱ ῥυθμοὶ καὶ τὰ μέλη φωνὴ ἔσα ἤθεσιν ἔοικεν, οἱ δὲ χυμοὶ ἔ, ἀλλ' ἐδὲ τὰ χρώματα καὶ αἱ ὀσμαί; ἢ ὅτι κινήσεις εἰσὶν ὥσπερ καὶ αἱ πράξεις; ἤδη δὲ ἡ μὲν ἐνέργεια ἠθικὸν καὶ ποιεῖ ἦθος, οἱ δὲ χυμοὶ καὶ τὰ χρώματα ἐ ποιἔσιν ὁμοίως.

30 Διὰ τί ἐδὲ ὑποδωριςὶ ἐδὲ ὑποφρυγιςὶ ἐκ ἔςιν ἐν τραγῳδίᾳ χορικόν; ἢ ὅτι ἐκ ἔχει ἀντίςροφον. ἀλλ' ἀπὸ σκηνῆς· μιμητικὴ γάρ.

31 Διὰ τί οἱ περὶ Φρύνιχον ἦσαν μᾶλλον μελοποιοί; ἢ διὰ τὸ πολλαπλάσια εἶναι τότε τὰ μέλη ἐν ταῖς τραγῳδίαις τῶν μέτρων;

32 Διὰ τί διὰ πασῶν καλεῖται, ἀλλ' οὐ κατὰ τὸν ἀριθμὸν δι' ὀκτώ, ὥσπερ καὶ διὰ τεττάρων καὶ διὰ πέντε; ἢ ὅτι ἑπτὰ ἦσαν αἱ χορδαὶ τὸ ἀρχαῖον, εἶτ' ἐξελὼν τὴν τρίτην Τέρπανδρος τὴν νήτην προσέθηκε, καὶ ἐπὶ τέτε ἐκλήθη διὰ πασῶν ἀλλ' ἐ δι' ὀκτώ· δι' ἑπτὰ γὰρ ἦν.

33 Διὰ τί εὐαρμοστότερον ἀπὸ τοῦ ὀξέος ἐπὶ τὸ βαρὺ ἢ ἀπὸ τἔ βαρέος ἐπὶ τὸ ὀξύ; πότερον ὅτι τὸ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς γίνεται ἄρχεσθαι; ἡ γὰρ μέση καὶ ἡγεμὼν ὀξυτάτη τοῦ τετραχόρδε. τὸ δὲ ἐκ ἀπ' ἀρχῆς ἀλλ' ἀπὸ τελευτῆς. ἢ ὅτι τὸ βαρὺ ἀπὸ τἔ ὀξέος γενναιότερον καὶ εὐφωνότερον;

34 Διὰ τί δὶς μὲν δι' ὀξειῶν καὶ δὶς διὰ τεττάρων ἐ συμφωνεῖ, δὶς διὰ πασῶν δέ; ἢ ὅτι ἡ δὶς δι' ὀξειῶν οὐ δὶς διὰ τεττάρων ἐςίν, τὸ δὲ διὰ τεττάρων καὶ διὰ πέντε.

35 Διὰ τί ἡ διὰ πασῶν καλλίστη συμφωνία; ἢ ὅτι ἐν ὅλοις ὅροις οἱ ταύτης λόγοι εἰσίν, οἱ δὲ τῶν ἄλλων οὐκ ἐν ὅλοις; ἐπεὶ γὰρ διπλασία ἡ νήτη τῆς ὑπάτης, οἷα ἡ νήτη δύο, ἡ ὑπάτη ἕν, καὶ οἷα ἡ ὑπάτη δύο, ἡ νήτη τέσσαρα, καὶ ἀεὶ οὕτως. τῆς δὲ μέσης ἡμιόλια. τὸ γὰρ διὰ πέντε ἡμιόλιον ἐκ ἐν ὅλοις ἀριθμοῖς ἐςίν· οἷον γὰρ ἓν τὸ ἔλαττον, τὸ μεῖζον τοσοῦτον δὲ καὶ ἔτι τὸ ἥμισυ. ὥςε οὐχ ὅλα πρὸς ὅλα συγκρίνεται, ἀλλ' ἔπεςι μέρη. ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τῷ διὰ τεττάρων ἔχει· τὸ γὰρ ἐπίτριτόν ἐςιν ὅσον τεμεῖν ὃ καὶ ἔτι ἓν τῶν τεττάρων ἐπίτριτόν ἐςιν. ἢ ὅτι τελεωτάτη ἐξ ἀμφοτέρων ἔσα, καὶ ὅτι μέτρον τῆς μελῳδίας διὰ παντὸς τἔ φερομένε ἡ κατὰ μέσον κίνησις σφοδροτάτη, ἀρχομένε δὲ καὶ λήγοντος μαλακωτέρα; ὅτ[ι] σφοδροτάτη ἡ κίνησις, καὶ ἡ φωνὴ ὀξυτέρα τἔ φερο[μ] διὸ καὶ χορδαὶ ἐπιτεινόμεναι ὀξύτερον φθέγγονται· θ[ᾶττον] γὰρ ἡ κίνησις γίνεται. ἡ δὲ φωνὴ ἢ ἀέρος ἢ ἄλλε φορά· τὴν ἀνὰ μέσον τὸν πέρον ὀξυτάτην δεῖ γίνε[σθαι], ὥςε εἰ τἔτο μὴ συμβαίνει, ἐκ ἂν εἴη φορά τινος.

Διὰ τί, ἐὰν μὲν ἡ μέση κινηθῇ, καὶ αἱ ἄλλαι χ[ορδαὶ] ἠχἔσι φθεγγόμεναι, ἐὰν δὲ αὖ ἡ μὲν μένῃ τῶν δ' ἄ[λλων] τις κινηθῇ, κινηθεῖσα μόνη φθέγγεται; ἢ ὅτι τὸ ἡρμ[όσθαι] ἐςὶν ἁπάσαις, τὸ δὲ ἔχειν πως πρὸς τὴν μέσην ἀπ[ὸ] καὶ ἡ τάξις ἡ ἑκάςης ἤδη δι' ἐκείνην; ἀρθέντος ἐν τἔ τοῦ ἡρμόσθαι καὶ τἔ συνέχοντος οὐκέτι ὁμοίως φαί[νεται] ὑπάρχειν. μιᾶς δὲ ἀναρμόςε ἔσης, τῆς δὲ μέσης μεν[ούσης], εὐλόγως τὸ κατ' αὐτὴν ἐκλειπόμενον· ταῖς γὰρ ἄλ[λαις] ὑπάρχει τὸ ἡρμόσθαι.

Διὰ τί τοῦ ἐν φωνῇ ὀξέος ὄντος κατὰ τὸ ὀλίγον, [τοῦ] δὲ βαρέος κατὰ τὸ πολύ (τὸ μὲν γὰρ βαρὺ διὰ τὸ πλ[ῆθος] βαρύ, τὸ δὲ ὀξὺ δι' ὀλιγότητα ταχύ), ἔργον μᾶλλον [ᾄδειν] τὰ ὀξέα ἢ τὰ βαρέα, καὶ ὀλίγοι τὰ ἄνω δύνανται ᾄ[δειν], καὶ οἱ νόμοι ὄρθιοι καὶ οἱ ὀξεῖς χαλεποὶ ᾆσαι διὰ τὸ [ἀνα]τεταμένοι εἶναι; καίτοι ἔλαττον ἔργον τὸ ὀλίγον κινεῖν [ἢ τὸ] πολύ, ὥςε καὶ ἀέρα. ἢ ἐ ταὐτό γε ὀξύφωνον εἶναι φ[ύσει] καὶ τὸ ὀξὺ ᾄδειν, ἀλλὰ φύσει μὲν ὀξύφωνα ἅπαντα [δι'] ἀσθένειαν, τῷ μὴ δύνασθαι πολὺν κινεῖν ἀέρα ἀλλ' ὀλ[ίγον]· ὁ δ' ὀλίγος ταχὺ φέρεται, ἐν δὲ τῷ ᾄδειν τὸ ὀξὺ δ[υνά]μεως σημεῖον. τὸ μὲν γὰρ σφοδρῶς φερόμενον ταχὺ [φέ]ρεται, διὸ τὸ ὀξὺ δυνάμεως σημεῖον. διὸ καὶ οἱ ἐκ[...] ὀξύφωνοι. καὶ ἔργον τὰ ἄνω ᾄδειν· τὰ δὲ βαρέα κάτ[ω...]

Διὰ τί ῥυθμῷ καὶ μέλει καὶ ὅλως ταῖς συμφω[νίαις] χαίρεσι πάντες; ἢ ὅτι ταῖς κατὰ φύσιν κινήσεσι χαίρ[ομεν] κατὰ φύσιν; σημεῖον δὲ τὸ τὰ παιδία εὐθὺς γενόμ[ενα] χαίρειν αὐτοῖς. διὰ δὲ τὸ ἔθος τρόποις μελῶν χαίρο[μεν]· ῥυθμῷ δὲ χαίρομεν διὰ τὸ γνώριμον καὶ τεταγμένον [ἀριθ]μὸν ἔχειν, καὶ κινεῖν ἡμᾶς τεταγμένως· οἰκειοτέρα γ[ὰρ ἡ] τεταγμένη κίνησις φύσει τῆς ἀτάκτου, ὥςε καὶ κατὰ [φύ]σιν μᾶλλον. σημεῖον δέ· πονοῦντες γὰρ καὶ πίνοντες [καὶ] ἐσθίοντες τεταγμένα σώζομεν καὶ αὔξομεν τὴν φύσιν [καὶ] τὴν δύναμιν, ἄτακτα δὲ φθείρομεν καὶ ἐξίσταμεν αὐ[...]

1. γαθύρσοις C^a. ‖ 12. τὸ om C^a. ‖ τῶν μέτρων τραγῳδίαις X^a. ‖ 15 et 24 et 26 et 35 et 36. τεσσάρων X^a. ‖ 17. νήτην [...] τούτω X^a. ‖ 19. ἀπὸ τἔ ὀξέος om $C^a X^a Y^a$. ‖ 21. γίνεσθαι C^a. ‖ 22. παραχόρδε $C^a X^a Y^a$. ‖ 23. ὑπὸ X^a. ‖ 25. οὐ] οὐδὲ $C^a X^a Y^a$ [...] 28. ἄλλοις C^a. ‖ οἱ] οὐ X^a. ‖ ταύτης om $C^a X^a Y^a$. ‖ 29. ἡ νήτη διπλασία X^a. ‖ ὅσα $C^a X^a Y^a$. ‖ 31. γὰρ] δὲ X^a. ‖ 33. δὲ] τι [...] τὸ om $C^a Y^a$. ‖ 36. τεμεῖν ὃ] τ' ἐκεῖνο? ‖ 37. ἐξ] ἡ ἐξ Y^a.

2. φαινομένε X^a. ‖ 5. τὸν πόνον Y^a, τῶν πόνων C^a. ‖ 6. τινὸς φορά X^a. ‖ 9. κινηθῇ om X^a. ‖ 10. πως om C^a. ‖ 22. τε[...] Y^a. ‖ 24. κινεῖν πολὺν C^a. ‖ 25. δ' ὀλίγος] δὲ λόγος C^a. ‖ ἐν — 28. ὀξύφωνοι om C^a. ‖ 27. εὐκτικοὶ $X^a Y^a$. ‖ 30. ἢ om $C^a Y^a$ [...] 34. τεταγμένοι X^a.

αἱ γὰρ νόσοι τῆς τοῦ σώματος οὐ κατὰ φύσιν τάξεως κινήσεις εἰσίν. συμφωνίᾳ δὲ χαίρομεν, ὅτι κρᾶσίς ἐςι λόγον ἐχόντων ἐναντίων πρὸς ἄλληλα. ὁ μὲν οὖν λόγος τάξις, ὃ ἦν φύσει ἡδύ. τὸ δὲ κεκραμένον τοῦ ἀκράτου πᾶν ἥδιον, ἄλλως τε κἂν αἰσθητὸν ὂν ἀμφοῖν τοῖν ἄκροιν ἐξ ἴσου τὴν δύναμιν ἔχοι ἐν τῇ συμφωνίᾳ ὁ λόγος.

39 Διὰ τί ἥδιόν ἐςι τὸ σύμφωνον τοῦ ὁμοφώνου; ἢ καὶ τὸ μὲν ἀντίφωνον σύμφωνόν ἐςι διὰ πασῶν; ἐκ παίδων γὰρ νέων καὶ ἀνδρῶν γίνεται τὸ ἀντίφωνον, οἳ διεςᾶσι τοῖς τόνοις ὡς νήτη πρὸς ὑπάτην. συμφωνία δὲ πᾶσα ἡδίων ἁπλοῦ φθόγγου (δι' ἃ δέ, εἴρηται), καὶ τούτων ἡ διὰ πασῶν ἡδίςη· τὸ ὁμόφωνον δὲ ἁπλοῦν ἔχει φθόγγον. μαγαδίζουσι δὲ ἐν τῇ διὰ πασῶν συμφωνίᾳ, ὅτι καθάπερ ἐν τοῖς μέτροις οἱ πόδες ἔχουσι πρὸς αὑτοὺς λόγον ἴσον πρὸς ἴσον ἢ δύο πρὸς ἓν ἢ καί τινα ἄλλον, οὕτω καὶ οἱ ἐν τῇ συμφωνίᾳ φθόγγοι λόγον ἔχουσι κινήσεως πρὸς αὑτούς. τῶν μὲν οὖν ἄλλων συμφωνιῶν ἀτελεῖς αἱ θατέρου καταςροφαί εἰσιν, εἰς ἥμισυ τελευτῶσαι· διὸ τῇ δυνάμει οὐκ ἶσαι εἰσίν. οὖσαι δὲ ἄνισοι, διαφορὰ τῇ αἰσθήσει, καθάπερ ἐν τοῖς χοροῖς, ἐν τῷ καταλύειν μεῖζον ἄλλων φθεγγομένοις ἐςίν. ἔτι δὲ ὑπάτῃ συμβαίνει τὴν αὐτὴν τελευτὴν τῶν ἐν τοῖς φθόγγοις περιόδων ἔχειν. ἡ γὰρ δευτέρα τῆς νεάτης πληγὴ τοῦ ἀέρος ὑπάτη ἐςίν. τελευτώσαις δ' εἰς ταὐτόν, οὐ ταὐτὸν ποιούσαις, ἓν καὶ κοινὸν τὸ ἔργον συμβαίνει γίνεσθαι, καθάπερ τοῖς ὑπὸ τὴν ᾠδὴν κρούουσιν· καὶ γὰρ οὗτοι τὰ ἄλλα οὐ προσαυλοῦντες, ἐὰν εἰς ταὐτὸν καταστρέφωσιν, εὐφραίνουσι μᾶλλον τῷ τέλει ἢ λυποῦσι ταῖς πρὸ τοῦ τέλους διαφοραῖς, τῷ τὸ ἐκ διαφόρων τὸ κοινόν, ἥδιστον ἐκ τοῦ διὰ πασῶν γίνεσθαι. τὸ δὲ μαγαδίζειν ἐξ ἐναντίων φωνῶν. διὰ ταῦτα ἐν τῇ διὰ πασῶν μαγαδίζουσιν.

40 Διὰ τί ἥδιον ἀκούουσιν ᾀδόντων ὅσα ἂν προεπιστάμενοι τύχωσι τῶν μελῶν, ἢ ἐὰν μὴ ἐπιστῶνται; πότερον ὅτι μᾶλλον δῆλός ἐςιν ὁ τυγχάνων ὥσπερ σκοποῦ, ὅταν γνωρίζωσι τὸ ᾀδόμενον; γνωριζόντων δὲ ἡδὺ θεωρεῖν. ἢ ὅτι συμπαθής ἐςιν ὁ ἀκροατὴς τῷ τὸ γνώριμον ᾄδοντι; συνᾴδει γὰρ αὐτῷ. ᾄδει δὲ πᾶς γεγηθὼς ὁ μὴ διά τινα ἀνάγκην ποιῶν τοῦτο.

Διὰ τί δὶς μὲν δι' ὀξειῶν ἢ δὶς διὰ τεττάρων οὐ συμφωνεῖ, δὶς διὰ πασῶν δέ; ἢ ὅτι τὸ μὲν διὰ πέντε ἐςὶν ἐν ἡμιολίῳ λόγῳ, τὸ δὲ διὰ τεττάρων ἐν ἐπιτρίτῳ; ὄντων δὲ ἡμιολίων τριῶν ἑξῆς ἀριθμῶν ἢ ἐπιτρίτων, οἱ ἄκροι πρὸς ἀλλήλους οὐδένα λόγον ἕξουσιν· οὔτε γὰρ ἐπιμόριοι οὔτε πολλαπλάσιοι ἔσονται. τὸ δὲ διὰ πασῶν ἐπειδή ἐςιν ἐν διπλασίῳ λόγῳ, δὶς τούτου γινομένου ἐν τετραπλασίῳ λόγῳ ἂν εἶεν οἱ ἄκροι πρὸς ἀλλήλους. ὥστ' ἐπεὶ συμφωνία εὔλογον ἐχόντων φθόγγον πρὸς ἀλλήλους ἐςί, λόγον δὲ οἱ μὲν τὸ δὶς διὰ πασῶν διάλειμμα ἔχοντες πρὸς ἀλλήλους φθόγγοι ἔχουσιν, οἱ δὲ τὸ δὶς διὰ τεττάρων ἢ δὶς διὰ πέντε οὐκ ἔχουσιν, οἱ μὲν δὶς διὰ πασῶν σύμφωνοι εἶεν ἄν, οἱ δ' ἕτεροι οὔ, διὰ τὰ εἰρημένα. 41

Διὰ τί, ἐάν τις ψήλας τὴν νήτην ἐπιλάβῃ, ἡ ὑπάτη 42 μόνη δοκεῖ ὑπηχεῖν; ἢ ὅτι ἡ νεάτη λήγουσα καὶ μαραινομένη ὑπάτη γίνεται; σημεῖον δὲ τὸ ἀπὸ τῆς ὑπάτης τὴν νεάτην δύνασθαι ᾄδειν· ὡς γὰρ οὔσης αὐτῆς ᾠδῆς νεάτης, τὴν ὁμοιότητα λαμβάνουσιν ἀπ' αὐτῆς. ἐπεὶ δὲ καὶ ἠχὼ ᾠδή τίς ἐςιν, ἀφή ἐςι φωνῆς τῆς νεάτης ληγούσης, ἦχος ὢν ὁ αὐτὸς τῷ τῆς ὑπάτης φθόγγῳ κινεῖ, εἰκότως τῇ ὁμοιότητι τὴν ὑπάτην ἡ νήτη δοκεῖ κινεῖν. τὴν μὲν γὰρ νεάτην ἴσμεν οὐ κινεῖται ἐπιληφθεῖσα· τὴν δὲ ὑπάτην αὐτὴν ὁρῶντες ἀκατάληπτον οὖσαν, καὶ φθόγγου αὐτῆς ἀκούοντες, ταύτην οἰόμεθα ἠχεῖν· ὅπερ ἐπὶ πολλῶν ἡμῖν συμβαίνει, ἐφ' ὧν μήτε τῷ λογισμῷ μήτε τῇ αἰσθήσει δυνάμεθα εἰδῆσαι τὸ ἀκριβές. ἔτι εἰ πληγείσης τῆς νεάτης μάλιστα ἐντεταμένης συμβαίνει τὸν ζυγὸν κινεῖσθαι, οὐθὲν ἂν εἴη θαυμαςόν. κινηθέντος δὲ πάσας τὰς χορδὰς συγκινεῖσθαι καί τιν' ἦχον ποιεῖν οὐκ ἄλογον. ταῖς μὲν οὖν ἄλλαις ὁ τῆς νεάτης φθόγγος ἀλλότριός ἐςι καὶ λήγων καὶ ἀρχόμενος, τῇ δὲ ὑπάτῃ λήγων ὁ αὐτός. οὗ προστεθέντος τῇ ἰδίᾳ αὐτῆς κινήσει, ἐκείνης δόξαι πάντ' αὐτὸν εἶναι οὐθὲν ἄτοπον. ἔςαι δὲ μείζων ἢ ὁ κοινὸς τῶν λοιπῶν χορδῶν ἦχος, ὅτι αἱ μὲν ὑπὸ τῆς νεάτης καθάπερ ὠσθεῖσαι μαλακῶς ἤχησαν, ἡ δὲ νεάτη πάσῃ τῇ αὐτῆς δυνάμει, οὖσα αὐτῶν σφοδροτάτη. ὥστε εἰκότως καὶ τὸ δευτερεῖον αὐτῆς κρεῖττον ἂν εἴη ἢ τὸ τῶν ἄλλων· ὥστε καὶ βραχείας κινεῖσθαι, ὡς αὐτῆς τε γεγενημένης.

1. αἱ] καὶ C^a. ‖ κινήσεις X^aY^a. ‖ 5. ἐξ ἴσου τὴν] ἐξισοῦσι δὲ C^a. ‖ 6. ἐν om C^a. ‖ ὁ om $C^aX^aY^a$. ‖ 7. τὸ] τὴν Y^a. ‖ 9. οἳ] οἷον C^a. ‖ 10. πρὸς τὴν ὑπάτην X^a. ‖ 12. δὲ om $C^aX^aY^a$. ‖ 16. πρὸς τοὺς αὐτούς X^a. ‖ 19. διαφθορὰ C^a, διαφθορὰν Y^a. ‖ 20. ἄλλων C^aX^a. ‖ 22. δευτέρα] θατέρα C^a. ‖ 23. τελευτῶσα $C^aX^aY^a$. ‖ 29. τὴν C^aY^a. ‖ μαγιδεῖν X^aY^a, μαδιδεῖν C^a. ‖ 38. τοῦτο ποιῶν X^a.

4. ἢ] ἢ καὶ C^a. ‖ 5. οὐδὲν ἄλογον C^a. ‖ 7. τετραπλασίοις X^a. ‖ 9. φθόγγων X^aY^a. ‖ 14. ψιλὰς C^aυ, ἴσως λήψας X^a. ‖ post ἐπιλάβῃ $QC^aO^aY^a$υx ἡ ὑπάτην ἐπιλάβῃ. ‖ 17. δύνασθαι — 18. λαμβάνουσιν] δύνουσι C^a. ‖ 21. κινεῖν δοκεῖ X^a. ‖ 22. οὐ C^a. ‖ 26. εἰ] ἢ $C^aX^aY^a$. ‖ 31. οὐ $C^aX^aY^a$. ‖ 37. αὐταῖς Y^a.

43 Διὰ τί ἥδιον τῆς μονῳδίας ἐστὶν ἐάν τις πρὸς αὐλὸν ἢ λύραν ᾄδῃ; ἢ ὅτι πᾶν τὸ ἥδιον μιχθὲν ἡδίονι ἕν ἐστιν; ὁ δὲ αὐλὸς ἡδίων τῆς λύρας, ὥστε καὶ ἡ ᾠδὴ τούτῳ μιχθεῖσα ἢ λύρα ἡδίων ἂν εἴη, ἐπεὶ τὸ μεμιγμένον τοῦ ἀμίκτου ἥδιόν ἐστιν, ἐὰν ἀμφοῖν ἅμα τὴν αἴσθησίν τις λαμβάνῃ. οἶνος γὰρ ἡδίων τοῦ ὀξυμέλιτος διὰ τὸ μεμῖχθαι μᾶλλον αὐτοῖς τὰ ὑπὸ τῆς φύσεως μιχθέντα ἢ ὑφ' ἡμῶν. ἔστι γὰρ καὶ ὁ οἶνος μικτὸς ἐξ ὀξέος καὶ γλυκέος χυμοῦ. δηλοῦσι δὲ καὶ αἱ οἰνώδεις ῥοαὶ καλούμεναι. ἡ μὲν οὖν ᾠδὴ καὶ ὁ αὐλὸς μίγνυνται αὐτοῖς δι' ὁμοιότητα (πνεύματι γὰρ ἄμφω γίνεται)· ὁ δὲ τῆς λύρας φθόγγος, ἐπειδὴ οὐ πνεύματι γίνεται ἢ ἧττον αἰσθητὸν ἢ ὁ τῶν αὐλῶν, ἀμικτότερός ἐστι τῇ φωνῇ· ποιῶν δὲ διαφορὰν τῇ αἰσθήσει ἧττον ἡδύνει, καθάπερ ἐπὶ τῶν χυμῶν εἴρηται. ἔτι ὁ μὲν αὐλὸς πολλὰ τῷ αὐτοῦ ἤχῳ καὶ τῇ ὁμοιότητι συγκρύπτει τῶν τοῦ ᾠδοῦ ἁμαρτημάτων, οἱ δὲ τῆς λύρας φθόγγοι ὄντες ψιλοὶ καὶ ἀμικτότεροι τῇ φωνῇ, καθ' ἑαυτοὺς θεωρούμενοι καὶ ὄντες αὐτοῖς συμφανῆ ποιοῦσι τὴν τῆς ᾠδῆς ἁμαρτίαν, καθάπερ κανόνες ὄντες αὐτῶν. πολλῶν δὲ ἐν τῇ ᾠδῇ ἁμαρτανομένων, τὸ κοινὸν ἐξ ἀμφοῖν ἀναγκαῖον χεῖρον γίνεσθαι.

44 Διὰ τί τῶν μὲν ἑπτὰ μέση καλεῖται, τῶν δὲ ὀκτὼ οὐκ ἔστι μέσον; ἢ ὅτι ἑπτάχορδοι ἦσαν αἱ ἁρμονίαι τὸ παλαιόν, τὰ δὲ ἑπτὰ ἔχει μέσον; ἔτι ἐπειδὴ τῶν μεταξὺ τῶν ἄκρων τὸ μέσον μόνον ἀρχή τίς ἐστιν (ἔστι γὰρ τῶν θάτερον τῶν ἄκρων νευόντων ἔν τινι διαστήματι ἀνὰ μέσον ὂν ἀρχή), τοῦτ' ἔσται μέσον. ἐπεὶ δ' ἔσχατα μέσον ἐστὶν ἁρμονίας νεάτη καὶ ὑπάτη, τούτων δὲ ἀνὰ μέσον οἱ λοιποὶ φθόγγοι, ὧν ἡ μέση καλουμένη μόνη ἀρχή ἐστι θατέρου τετραχόρδου, δικαίως μέση καλεῖται. τῶν γὰρ μεταξύ τινων ἄκρων τὸ μέσον ἦν ἀρχὴ μόνον.

45 Διὰ τί οἱ πολλοὶ ᾄδοντες σώζουσι μᾶλλον τὸν ῥυθμὸν ἢ οἱ ὀλίγοι; ἢ ὅτι μᾶλλον πρὸς ἕνα τε καὶ ἡγεμόνα βλέπουσι, καὶ βραδύτερον ἄρχονται, ὥστε ῥᾷον τοῦ αὐτοῦ τυγχάνουσιν; ἐν μὲν γὰρ τῷ τάχει πλείων γίνεται ἡ ἁμαρτία, συμβαίνει δὲ τῷ ἡγεμόνι προσέχειν τοὺς πολλούς· ἰδιαζόμενος δὲ οὐδεὶς ἂν αὐτῶν διαλάμψειεν ὑπεράρας τὸ πλῆθος. ἐν δὲ τοῖς ὀλίγοις μᾶλλον διαλάμπουσιν· διὸ καθ' αὐτοὺς ἐν αὐτοῖς μᾶλλον ἀγωνίζονται ἢ πρὸς τὸν ἡγεμόνα.

46 Διὰ τί ἐπὶ τὸ ὀξὺ ἀπᾴδουσιν οἱ πλεῖστοι; ἢ ὅτι ῥᾷον ὀξὺ ᾆσαι ἢ βαρύ; ᾄδουσι γοῦν ὀξὺ μᾶλλον, καὶ ἐν ᾧ ᾄ σιν, ἁμαρτάνουσιν.

Διὰ τί οἱ ἀρχαῖοι ἑπταχόρδους ποιοῦντες τὰς ἁρ νίας τὴν ὑπάτην ἀλλ' οὐ τὴν νήτην κατέλιπον; ἢ οὐ ὑπάτην ἀλλὰ τὴν νῦν παραμέσην καλουμένην ἀφῄρουν τὸ τονιαῖον διάστημα; ἐχρῶντο δὲ τῇ ἐσχάτῃ μέσῃ τοῦ τὸ ὀξὺ πυκνοῦ· διὸ καὶ μέσην αὐτὴν προσηγόρευσαν. ἢ ἦν τοῦ μὲν ἄνω τετραχόρδου τελευτή, τοῦ δὲ κάτω ἀρ καὶ μέσον εἶχε λόγον τόνῳ τῶν ἄκρων;

Διὰ τί οἱ ἐν τραγῳδίᾳ χοροὶ οὔθ' ὑποδωριστὶ οὔθ' ὑ φρυγιστὶ ᾄδουσιν; ἢ ὅτι μέλος ἥκιστα ἔχουσιν αὗται αἱ μονίαι, οὗ δεῖ μάλιστα τῷ χορῷ; ἦθος δὲ ἔχει ἡ μὲν ὑ φρυγιστὶ πρακτικόν, διὸ καὶ ἔν τε τῷ Γηρυόνῃ ἡ ἔξοδος ἡ ἐξόπλισις ἐν ταύτῃ πεποίηται, ἡ δὲ ὑποδωριστὶ μεγα πρεπὲς καὶ στάσιμον, διὸ καὶ κιθαρῳδικωτάτη ἐστὶ τῶν μονιῶν. ταῦτα δ' ἄμφω χορῷ μὲν ἀνάρμοστα, τοῖς δὲ σκηνῆς οἰκειότερα. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ ἡρώων μιμηταί· οἱ ἡγεμόνες τῶν ἀρχαίων μόνοι ἦσαν ἥρωες, οἱ δὲ λαοὶ θρωποι, ὧν ἐστὶν ὁ χορός. διὸ καὶ ἁρμόζει αὐτῷ τὸ γο καὶ ἡσύχιον ἦθος καὶ μέλος· ἀνθρωπικὰ γάρ. ταῦτα ἔχουσιν αἱ ἄλλαι ἁρμονίαι, ἥκιστα δὲ αὐτῶν ἡ ὑποφρυγ ἐνθουσιαστικὴ γὰρ καὶ βακχική. κατὰ μὲν οὖν ταύτην σχομέν τι· παθητικοὶ δὲ οἱ ἀσθενεῖς μᾶλλον τῶν δυνα εἰσί, διὸ καὶ αὕτη ἁρμόττει τοῖς χοροῖς· κατὰ δὲ τὴν ὑ δωριστὶ καὶ ὑποφρυγιστὶ πράττομεν, ὃ οὐκ οἰκεῖόν ἐστι χο ἔστι γὰρ ὁ χορὸς κηδευτὴς ἄπρακτος· εὔνοιαν γὰρ μ παρέχεται οἷς πάρεστιν.

Διὰ τί τῶν τὴν συμφωνίαν ποιούντων φθόγγων ἐν βαρυτέρῳ τὸ μαλακώτερον; ἢ ὅτι τὸ μέλος τῇ μὲν αὐ φύσει μαλακόν ἐστι καὶ ἠρεμαῖον, τῇ δὲ τοῦ ῥυθμοῦ μ τραχὺ καὶ κινητικόν; ἐπεὶ δὲ ὁ μὲν βαρὺς φθόγγος μ λακὸς καὶ ἠρεμαῖός ἐστιν, ὁ δὲ ὀξὺς κινητικός, καὶ ταὐτὸ μέλος ἐχόντων εἴη ἂν μαλακώτερος ὁ βαρύτερος ταὐτῷ μέλει μᾶλλον· ἦν γὰρ τὸ μέλος αὐτῷ μαλακό

Διὰ τί ἴσων πίθων καὶ ὁμοίων ἐὰν μὲν ὁ ἕτερος κε ᾖ, ὁ δὲ ἕτερος εἰς τὸ ἥμισυ διάμεστος, διὰ πασῶν συμφω ἡ ἠχώ; ἢ ὅτι διπλασία γίνεται καὶ ἡ ἐκ τοῦ ἡμίσεος ἐκ τοῦ κενοῦ; τί γὰρ διαφέρει τοῦτο ἢ ἐπὶ τῶν συρίγγων; κεῖ γὰρ ἡ θάττων κίνησις ὀξυτέρα εἶναι, ἐν δὲ τοῖς μείζ

1. ἐστὶν] ἀκούομεν X^a. ‖ τις om $C^aX^aY^a$. ‖ ἢ] καὶ Y^a. ‖ 3. ἡδίω $C^aX^aY^a$. ‖ 8. ὁ οἶνός ὁ C^a, οἶνος ὁ X^aY^a. ‖ 9. αἱ om C^aY^a 12. τῶν] τῶν αἰσθητῶν C^a. ‖ 17. κατ' αὐτοὺς X^aY^a.

5. καλουμένην παραμέσην X^a. ‖ 6. τῇ ἐσχάτῃ τῇ μέσῃ C^a. ‖ 12. ἔχει om $C^aX^aY^a$. ‖ 23. δὲ] γὰρ C^a. ‖ 29. τὸ post ὅτι X^a. ‖ 34. αὐτὸ C^a.

βραδύτερον ὁ ἀὴρ ἀπαντᾷ, καὶ ἐν τοῖς διπλασίοις τοσούτῳ, καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἀνάλογον. συμφωνεῖ δὲ διὰ πασῶν καὶ ὁ διπλασίων ἀσκὸς πρὸς τὸν ἥμισυν.

Κ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΘΑΜΝΟΥΣ ΚΑΙ ΛΑΧΑΝΩΔΗ.

Διὰ τί τὸ ἁλυκὸν ὕδωρ τὰ μὲν σέλινα δέχεται, τὸ δὲ πράσον οὔ; ἢ ὅτι τοῦ μὲν ἀσθενεῖς αἱ ῥίζαι, τοῦ δὲ ἰσχυραί; τὸ δὲ ἰσχυρότερον ἀπαθέστερον.

2 Διὰ τί λέγεται "μίνθην ἐν πολέμῳ μήτ' ἔσθιε μήτε φύτευε;" ἢ ὅτι καταψύχει τὰ σώματα; δηλοῖ δὲ ἡ τοῦ σπέρματος φθορά. τοῦτο δὲ ὑπεναντίον πρὸς ἀνδρείαν καὶ θυμὸν ταὐτὸν ὂν τῷ γένει.

3 Διὰ τί ἔνια ἄνθος ἔχοντα ἄκαρπά ἐστιν, οἷον σίκυος καὶ κολόκυνθα καὶ ῥόα; ἢ οὐκ ἄκαρπα, ἀλλὰ ταῦτα καρπός ἐστιν; περικάρπιον γοῦν ἐστὶ τὸ ἀνθοῦν, ὁ δὲ σίκυος περικάρπιον.

4 Διὰ τί τῶν φυομένων τὰ μὲν ἑψανά, τὰ δὲ ὠμὰ βρωτά; ἢ ὅσων οἱ χυμοὶ μὴ εὐθὺς ἐδώδιμοι, τούτων πυρωθέντων γλυκύτεροι γίνονται ὑπὸ τοῦ θερμοῦ, ὅσων δὲ εὐθύς, καὶ ὠμὰ ἐδώδιμα;

5 Διὰ τί τὰ μὲν ἑψανά, τὰ δὲ ὀπτανά; ἢ ὅτι τὰ μὲν ὑγρότερα οὐ τοσοῦτον, τὰ δὲ ξηρότερα οὐ μᾶλλον ξηρανθῆναι δεῖ; ἑψόμενα δὲ πάντα ὑγρότερα καὶ μαλακώτερα. τὰ δὲ ἧττον ὑγρὰ ἂν πυρωθῇ, γίνεται ξηρά.

6 Διὰ τί δὲ τὰ μὲν ἄβρωτά ἐστι τὰ δὲ βρωτά; ἢ διὰ τοὺς χυμούς; ὅσα γὰρ καὶ ὠμὰ ἀπέπτους ἔχει καὶ πυρούμενα μὴ μεταβάλλει, ἄβρωτα. ὅσων δὲ βρωτὸς μὲν ὁ χυμὸς ἰσχυρότερος δέ, ταῦτα ἡδύσματά ἐστιν· τὰ γὰρ ἐν μικρῷ ἔχοντα πολλὴν δύναμιν τῶν βρωτῶν ἡδυντικὰ τῶν ἐν πολλῷ.

7 Διὰ τίνα αἰτίαν τὰ μὲν μέχρι σπέρματος τῶν φυτῶν ζῇ, εἶτα ἐνεγκόντα αὐαίνεται, οἷον ἡ πόα καὶ τὰ καλούμενα λάχανα, τὰ δὲ οὔ, ἀλλὰ πολλάκις φέρει; καὶ τῶν μέχρι σπέρματος ζώντων τὰ μὲν πολλὰ ἐπέτεια, τὸ δὲ ἱπποσέλινον τῷ ὑστέρῳ ἔτει φέρει καρπόν, καὶ ἐνέγκαν ἐξαυαίνεται; ἢ ἅπαντα μὲν μέχρι τούτου ἀκμάζει, ἕως ἂν κατὰ τὸ σπέρμα ἀκμάζῃ; ἐπεὶ καὶ οἱ ἄνθρωποι μέχρι τριάκοντα ἐτῶν ἐπιδιδόασιν, ὁτὲ μὲν τῷ πλήθει ὁτὲ δὲ τῇ παχύτητι. ὅταν δὲ μηκέτι δύνηται φέρειν, ὥσπερ ἐκεῖ αὐαίνεται καὶ καταγηράσκει· τὰ δὲ βραδέως καὶ κατὰ λόγον. δι' ἣν μὲν οὖν αἰτίαν τὰ μὲν βραχύβια τὰ δὲ μακρόβιά ἐστιν, ἄλλος ἔστω λόγος· ἐπεὶ δ' ἐστὶ πᾶσιν ὅρος ἡ τοῦ σπέρματος τελείωσις, ἀνάγκη τοῖς μὲν βραχυβίοις ἅπαξ ἢ ὀλιγάκις ἐνεγκεῖν καρπόν, τοῖς δὲ μακροβίοις πολλάκις, ὥστε τὰ μὲν ἀσθενέστατα ἅπαξ ἐνέγκοι (διὸ ἀνάγκη αὐαίνεσθαι)· καὶ τούτων τὰ μὲν δυνάμενα ἐνιαυτῷ ἐπέτεια εἶναι, τὰ δέ, ὥσπερ τὸ ἱπποσέλινον, τῷ ὑστέρῳ ἔτει, ὥσπερ τὰ δένδρα καὶ τὰ φυτά.

Διὰ τί σελίνου, ἐάν τις περιορύξας μέχρι κάτω πρὸς 8
τὰς ῥίζας περιβάλλῃ τῶν καχρυδίων, εἶτα ἄνωθεν τὴν γῆν, καὶ οὕτως ἄρδῃ, παμμεγέθεις γίνονται αἱ ῥίζαι; ἢ διότι τὸ καχρύδιον θερμὸν ὂν καὶ στομφὸν κατέχει μὲν σύνολκον τὴν τροφὴν καὶ οὐ προΐεται ἄνω, πέττει δὲ θερμὸν ὄν, ὥστε πολλὴν τὴν αὔξησιν γίνεσθαι;

Διὰ τί, ἐάν τις τὰς κολοκύνθας εὐθὺς μικρὰς οὔσας 9
κρύψῃ τῇ γῇ ἢ τοὺς σικύους, μείζους γίνονται; ἢ διότι τὰ πνεύματα καὶ ὁ ἥλιος ξηραίνοντα ἀφαιροῦνται τὴν αὔξησιν, καὶ τοὺς ὄγκους ἐλάττους μὲν ποιοῦσι πάντων, στιφροτέρους δέ, ὥσπερ καὶ τῶν δένδρων τά τε ἐν προσηνέμοις καὶ ἑλώδεσι καὶ τὰ ἐν κοίλοις καὶ ἐφύδροις (τὰ μὲν γὰρ μεγάλα γίνονται καὶ στομφά, τὰ δὲ μικρὰ καὶ πυκνά)· ἐν δὲ τῇ γῇ κρυφθέντα ἐναντία πάσχοντα ἐναντίως ἀποβαίνει. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ εἰς ἀγγεῖα τιθέμενα, σίκυοι εἰς νάρθηκας κοίλους ἢ καλυπτῆρας καὶ ῥοιαὶ καὶ μῆλα εἰς χύτρας, τὰ μὲν μεγάλα στομφὰ δέ, οἱ δὲ μικροὶ στερροὶ αὐξανόμενοι, μὴ εἰς ἀντίτυπον. αἰτία δὲ ἡ τροφὴ πλείων γινομένη διὰ τὸ μήτε ἀποπνεῖσθαι μήτε ξηραίνεσθαι· τὸ γὰρ ἀποστέγον κωλύει ταῦτα πάσχειν.

Διὰ τί τὰ σπέρματα τῶν δριμέων φυτῶν δριμύτερά 10
ἐστιν ἢ αἱ ῥίζαι καὶ τὰ φύλλα; ἢ διότι ἐκ τοῦ σπέρματος γίνεται ἅπαντα, καὶ εἰς τὰ ἄλλα δίδοται μέρη ἐκ τούτου, οἱονεὶ ἐνυπάρχοντα, ὥς φασί τινες, καὶ οἱ χυμοὶ καὶ αἱ ὀσμαί, ἐπεὶ καὶ αἱ ὀσμαὶ ἴδιοι γίνονται ἅμα τοῖς σπέρμασιν ἅπασιν. εἰ οὖν ἐκ τούτου καὶ τοῖς ἄλλοις ἡ δριμύτης ὑπάρχει, εὔλογον καὶ αὐτὸ ὑπάρχειν μάλιστα.

Διὰ τί αἱ ῥαφανῖδες αἱ λεπταὶ δριμύτεραι; ἢ ὅτι 11
αἱ μείζους διὰ τὸν χρόνον πεπεμμέναι μᾶλλον;

1. τοῦτο C^a. ‖ 3. διπλασίω C^aY^a. ‖ 6. σέληνα X^a. ‖ 11. ἀνδρίαν Y^a. ‖ 13. σικυὸς C^a. ‖ 17. ὠμὰ καὶ βρωτά C^a. ‖ 18. ἐδώδιμοι εὐθὺς X^a. ‖ 29. τῶν ἐν πολλῷ] πολλῷ X^a, πολλῶν C^aY^a. ‖ 31. εὐαινεγκόντα x. ‖ ἀναίνεται C^aY^a. ‖ 33. ἐπέτια $QK^aN^aO^aX^a$, ἐφέτια C^aY^a. ‖ 35. ἂν καὶ κατὰ $QK^aN^aO^aY^ax$.

5. ὀλιγάκις τὸ ἐνεγκεῖν $C^aX^aY^a$. ‖ 7. ἐφέτια C^aY^a. ‖ 8. τὸ om C^a. ‖ 11. περιβάλη C^aY^a. ‖ 12. ἄρδην Y^a, ἄρδειν X^a. ‖ 14. προσίεται $C^aX^aY^a$. ‖ οὐ om C^a. ‖ 18. ἀφαίρονται C^a. ‖ 20. ἐν om $C^aX^aY^a$. ‖ 24. ἀγγεῖον Y^a. ‖ τιθέμεθα X^a. ‖ 25. καλυπτῖρας X^a. ‖ ῥοαὶ C^aY^a. ‖ 26. κύθρας C^aY^a. ‖ 27. πλείω C^a. ‖ 29. γὰρ] δὲ X^a. ‖ 31. τοῦ om X^a. ‖ 34. ἤδιοι C^aY^a.

12 Διὰ τί ἡ κάππαρις οὐκ ἐθέλει ῥᾳδίως ἐν τοῖς ἐργασίμοις γίνεσθαι χωρίοις (πολλοὶ γὰρ πεπείρανται καὶ ῥίζας μεταφέροντες καὶ σπέρματα καταβάλλοντες· ἐνιαχῦ γὰρ λυσιτελεῖ μᾶλλον τῶν ῥόδων), ἀλλὰ φύεται μάλιςα ἐπὶ τῶν τάφων, ὅτι ἀβατώτατος ὁ τόπος ἐςίν. περὶ δὲ δὴ τύτυ καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα, δεῖ λαβεῖν ὅτι ὐχ ἅπαντα ἐκ τῆς αὐτῆς ὕλης γίνεται ὐδ' αὔξεται, ἀλλ' ἔνια ἐξ ἄλλων φθορᾶς καὶ ἐξ ἀρχῆς γίνεται καὶ αὐξάνεται, οἷον οἱ φθεῖρες καὶ αἱ τρίχες ἐν τῷ σώματι διαφθειρομένης τῆς τροφῆς, καὶ ἀεὶ τὸ χεῖρον ἔχοντος. ὥσπερ ὖν καὶ τῶν ἐν σώματι ἔνια γίνεται ἐκ περιττώματος τροφῆς, τῦτο δ' ἐςὶν ἀπεψία, καὶ ὖ μὴ ἐδύνατο κρατῆσαι ἡ φύσις, τὰ μὲν προχειρότατα εἰς κύςιν καὶ κοιλίαν ἀποκρίνεται, ἐξ ἐνίων δὲ ζῷα γίνεται, διὰ καὶ αὐξάνονται ταῦτα ἐν γήρᾳ καὶ νόσοις, οὕτως ἐν τῇ γῇ τὰ μὲν ἐκ πεπεμμένης τῆς τροφῆς γίνεται καὶ αὐξάνεται, τὰ δὲ ἐκ περιττωμάτων καὶ ἐναντίως ἐχόντων. ἡ δὲ γεωργία πέττει καὶ ἐνεργὸν ποιεῖ τὴν τροφήν· ἐξ ἧς συνίστανται οἱ ἥμεροι καρποί. ἃ μὲν οὖν ἐκ τοιαύτης γίνεται ἡμερότητος, ἥμερα καλεῖται διὰ τὸ ἀπὸ τέχνης ὠφελεῖσθαι ὥσπερ παιδευόμενα· ὅσα δὲ μὴ δύναται ἢ καὶ ἐξ ἐναντίως ἔχοντος συνίςαται, ταῦτα ἄγριά ἐςι καὶ ὐκ ἐθέλει γίνεσθαι ἐν γεωργησίμῳ. ἡ γὰρ γεωργία φέρει αὐτὰ παιδεύυσα· ἐκ γὰρ φθορᾶς γίνεται. ὧν καὶ ἡ κάππαρίς ἐςιν.

13 Διὰ τί, ἐάν τις ῥαφανίδων, ὅταν μάλιστα ἀκμάζωσι τῦ χειμῶνος, ἀποτεμὼν τὰ φύλλα περισάξῃ τὴν γῆν καὶ καταπατήσῃ ὥστε ἀποστέγειν τὸ ὕδωρ, αὗται ἐν τῷ θέρει γίνονται ἄπλετοι τὸ πάχος; ἢ ὅτι τῦ μὲν μὴ φθείρεσθαι τὸ περισεσάχθαι αἴτιον, κωλῦον τὸ ὕδωρ σήπειν; ἡ δὲ τροφή, ἣν ἄνω ἀφίει εἰς τὸν βλαστόν, εἰσέρχεται εἰς αὐτήν, ὥστε ἀνάγκη αὐτὴν μείζω γίνεσθαι ἢ ἀφιέναι παραβλαςάνυσαν ἄλλας ῥίζας, ὥσπερ τὰ κρόμμυα; καὶ γὰρ ταῦτα, ἐὰν μή τις ἐκτίλῃ ἐπέτεια ἀλλ' ἐάσῃ τὸν χειμῶνα, πολλαπλάσια γίνεται. τὰ μὲν οὖν κρόμμυα τῶν παραβλαστανόντων ἐςίν, ἡ δὲ ῥάφανος ὔ, ὥςε ἀνάγκη αὐτὴν γίνεσθαι παχεῖαν διὰ τὸ πᾶσαν λαμβάνειν τὴν τροφήν.

14 Διὰ τί, ἐάν τις σικύυς ἢ κολοκύνθας περὶ φρέαρ φυτεύσας, ὅταν ὡραῖοι ὦσι, καθεὶς εἰς τὸ φρέαρ ἀποςεγάσῃ, γίνονται δι' ἔτυς χλωροί; ἢ διότι ἥ τε ἀπὸ τῦ ὕδατος ἀτμὶς ψύχουσα κωλύει ξηραίνεσθαι καὶ παρέχει θάλλοντα, καὶ τὸ ἀποςέγειν τύτυς καὶ τὰ πνεύματα τρέφει τὰ ηὐξημέν
τῦ δὲ διαμένειν αἴτιον τὸ ἔχειν τροφὴν ἐωμένων τῶν ῥιζ
καὶ γὰρ ἐάν τις ἀφελὼν τὴν βλάςην, ὅταν καρποφορήσ
καὶ ἀποτεμὼν περισάξῃ καὶ καταπατήσῃ τὴν γῆν περὶ τ
ῥίζας, πρωΐμους οἴσει σικύυς, ὡς δυναμένων σῴζεσθαι τ
ῥιζῶν· οὐ γὰρ ἔςαι σίκυος τῶν προετείων. θᾶττον δὲ αὐ
τῶν σπειρομένων οἴσουσι καρπὸν διὰ τὸ πολὺ προϋπάρχ
τῦ ἔργυ τῇ φύσει τὰς ῥίζας, τοῖς δὲ σπειρομένοις δεῖ
νεσθαι τῦτο πρῶτον, ἐν ᾗ περισάξεις ἀλέαν ποιεῖν, ὥςε σ
ζεσθαι καὶ θᾶττον ἐνιέναι βλαςόν. διὸ καὶ ἐάν τις χειμ
νος φυτεύσῃ σπέρμα σικύου ἐν ςαλαρίσκοις καὶ ἄρδη
θερμῷ καὶ εἰς τὸν ἥλιον ἐκφέρῃ καὶ παρὰ πυρὶ τιθῇ, πρ
μοι σφόδρα ἔσονται, ἐὰν ὡς ἔχει ἐν τοῖς ταλάροις εἰς τ
ἱκνυμένην ὥραν εἰς τὴν γῆν φυτεύσῃ.

Διὰ τί ἀρδεύυσιν ἕωθεν ἢ νυκτὸς ἢ δείλης; πότερον
μὴ ὁ ἥλιος ἀναλώσῃ; ἢ ὅτι, ἐὰν ᾖ θερμὸν τὸ ὕδωρ,
φθείρει τὰ ἀρδόμενα;

Διὰ τί τὰ εὐώδη ὐρητικά, καὶ σπέρματα καὶ φυτ
ἢ ὅτι θερμὰ καὶ εὔπεπτα, τὰ δὲ τοιαῦτα οὐρητικά· τα
γὰρ λεπτύνει ἡ ἐνῦσα θερμότης, καὶ ἡ ὀσμὴ ὐ σωματώ
ἐπεὶ καὶ τὰ μὴ εὐώδη, οἷον σκόροδα, διὰ τὴν θερμότη
οὐρητικά, μᾶλλον μέντοι συντηκτικά. θερμὰ δὲ τὰ εὐώ
σπέρματα, διότι ὅλως ἡ ὀδμὴ διὰ θερμότητά τινα γίνετ
ἀλλὰ τὰ δυσώδη ἄπεπτά ἐστιν. δεῖ δὲ μὴ μόνον
θερμὰ ἀλλὰ καὶ εὔπεπτα, εἰ ἔσται ὐρητικά, ὅπως συγ
τιόντα λεπτύνῃ τὰ ὑγρά.

Διὰ τί θᾶττον ἐκκαυλεῖ τῶν λαχάνων τὰ ἐκ παλαι
τέρυ σπέρματος, οἷον τριετῦς ἢ διετῦς, ἢ τὰ ἐκ τῶν πρόσφ
των; ἢ ὅτι ὡς ἐπὶ τῶν ζῴων θᾶττον σπέρμα φέρει τὸ ἀ
μαζον, ὕτω καὶ τῶν σπερμάτων τὰ μὲν λίαν παλαιὰ ἐξ
μασται τὴν δύναμιν, τὰ δὲ ἀσθενέστερα διὰ τὸ ἔτι ἔχ
περίττωμα μὴ οἰκεῖον, τὰ δὲ μέσα τῷ χρόνῳ ἰσχυρότερ
ἀπεληλυθότος τοῦ ὑγροῦ· θᾶττον οὖν σπέρμα φέρει. τὸ
ἐκκαυλεῖν τῦτό ἐςιν· ἐκ γὰρ τῦ καυλῦ τὸ σπέρμα.

Διὰ τί πήγανον κάλλιστον καὶ πλεῖστον γίνεται,
τις ἐκφυτεύσῃ εἰς συκῆν; ἐκφυτεύεται δὲ περὶ τὸν φλοι
καὶ περιπλάττεται πηλῷ. ἢ ὅτι θερμότητος δέονται αἱ ῥίζ
τῦ πηγάνου καὶ ἀλέας (διὸ καὶ τὴν τέφραν ἐάν τις πε
βάλλῃ, ὀνίνανται), ἡ δὲ συκῆ θερμή ἐςιν. δηλοῖ δὲ καὶ

2. γενέσθαι $C^a Y^a$. ‖ 3. σπέρμα Y^a. ‖ 10. ἔχοντες X^a. ‖ τῶν om C^a. ‖ 17. εὐεργὸν Y^a. ‖ 19. ἡμέτερα C^a. ‖ 20. καὶ om C^a. 21. συνίςανται $C^a Y^a$. ‖ ὐ θέλει $C^a Y^a$. ‖ 27. ἄπλετον X^a. ‖ 32. ἐκτίλλῃ C^a. ‖ ἐφέτια $C^a Y^a$. ‖ 33. κρόμυα C^a.

6. ἐςι C^a. ‖ πρωετίων Y^a, προαιτίων C^a. ‖ 8. τῇ om C^a. ‖ 11. σικίου X^a, σικυοῦ C^a. ‖ 13. ἔχῃ $C^a X^a$. ‖ ἐν] σὺν $C^a Y^a$. ‖
εἰ X^a. ‖ 17. ἀρδευόμενα X^a. ‖ 23. τινα om C^a. ‖ 29. ἢ] καὶ $C^a Y^a$. ‖ 33. οὖν ante τοῦ C^a. ‖ 36. τις] δὲ C^a. ‖ 38. περιβάλλῃ
Y^a. ‖ 39. καὶ om Y^a. ‖ ὁ om X^a.

ἐπὸς πάντων δριμύτατος ὤν, καὶ ὁ πολὺς καπνός. ἔχει δ' ὧν τοιαύτην θερμότητα καὶ ἰκμάδα οἵαν καὶ ἡ τέφρα, ὥςε εἰ ἐκείνην ὀνίνησιν, ἀναγκαῖον καὶ ἐν τῇ συκῇ μάλιςα εὐσθενεῖν, ὅσῳ ἡ μὲν τέφρα ὐκ ἐπιρρεῖ, τὸ δ' ἀπὸ τῆς συκῆς ἀεὶ ἐπιρρεῖ, ὐκ ἀναλισκομένυ τῦ ὑγρῦ τῇ συκῇ.

9 Διὰ τί ἔνια τῶν φυτῶν ἀεὶ κενὸν φέρει τὸν καυλόν; ἢ ὧν ἀνάγκη ἄλλο φύειν

10 Διὰ τί ἐν τῇ Ἀττικῇ οἱ μὲν ἄλλοι καρποὶ γλυκύτατοι γίνονται, τὸ δὲ θύμον δριμύτατον; καίτοι καὶ τῦτο καρπός τίς ἐςιν ... ὥστε οὐ πολὺ ὑγρὸν τὰ φυόμενα ἔχει. ὅσα μὲν ὖν φύσει γλυκέα ἐςί, διὰ μετριότητα τῦ ἐνυπάρχοντος ὑγροῦ, ὅταν ἀπάγῃ ὁ ἥλιος τὸ πλεῖςον, τὸ ὑπολειπόμενον ῥᾳδίως πέττεται· τὸ γὰρ πολὺ ἔργον πεπάνθαι, τὸ δὲ μέτριον ῥᾷον. ὥςε γίνονται οἱ φύσει γλυκεῖς γλυκύτεροι. ἐν δὲ τοῖς φύσει ξηροῖς τε καὶ μὴ γλυκέσι καρποῖς λείπεται δι' ὀλιγότητα τὸ οἰκεῖον, τῦτο δ' ἐςὶν ἥκιςα γλυκύ· ἀφαιρεῖται γὰρ ὁ ἥλιος τὸ γλυκύτατον καὶ κουφότατον· ὖται δὲ ὐκ ἔχυσι περιττὸν ὑγρόν, ὥσπερ οἱ ἄλλοι καρποί.

11 Διὰ τί γλήχων καὶ τὰ λείρια καὶ τὰ κρόμμυα τὰ κρεμάμενα ὑπὸ τὰς τροπὰς ἀνθεῖ; ἢ ἐνυπάρχει αὐτοῖς τροφὴ ἄπεπτος, ἢ τοῦ μὲν χειμῶνος οὐ πέττεται διὰ τὸ ψῦχος, ὑπὸ δὲ τὰς τροπὰς πεττομένης διὰ τὴν ὥραν ἡ αὔξησις γίνεται; αὕτη δὲ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἐπίρρυσιν ταχὺ μαραίνεται. οὐ γάρ τινα ἔχουσα ἀρχὴν ὐδέ τινα ἐπίρρυσιν ἀποξηραίνεται, ὥσπερ Σκύθαις διὰ τὸ πολλὴν τὴν χιόνα γίνεσθαι συμβαίνει τὸν σῖτον μένειν καὶ ταχὺ ἀνατρέχειν.

12 Διὰ τί τὸ κρόμμυον μόνον οὕτως περιττῶς δάκνει τὼ ὀφθαλμώ (διὸ καὶ τὔνομά φασι τοῦτ' ἔχειν αὐτό, ὡς τὴν κόρην ποιεῖν συμμύειν), ἡ δὲ ὀρίγανος οὔ, ὐδ' ἄλλα δριμέα ὄντα; καὶ γὰρ τὸ ἀνάρρινον μᾶλλον δάκνον ὐ ποιεῖ ὁμοίως δακρύειν προσφερόμενον, τὸ δὲ προσφερόμενον καὶ κατατρωγόμενον. ἢ ὅτι διαφοραὶ πολλαὶ ἀκολουθοῦσιν ἑκάςοις τῶν δριμέων, ἃ ποιεῖ τὴν ἰδίαν ἑκάςυ δύναμιν; τὸ μὲν οὖν ἀνάρρινον διὰ τὸ θερμότερον εἶναι ξηραντικώτερόν ἐστι τῆς γινομένης ὑπ' αὐτοῦ συντήξεως, ἐπεὶ ποιεῖ γε δάκρυον ἐσθίοντι· προσφερόμενον δὲ ὔ, ὅτι ὐκ ἀπατμίζει ἀπ' αὐτοῦ λεπτόν τι· ξηρότερον γάρ ἐςι καὶ θερμότερον. ἡ δὲ ὀρίγανος καὶ τὰ τοιαῦτα θερμὰ ξηρά ἐστιν ἠρέμα. δεῖ δὲ τὸ μέλλον δάκρυον ποιήσειν δηκτικὸν καὶ ὑγρὸν εἶναι καὶ γλίσχρον. διὸ καὶ τὸ ἔλαιον ποιεῖ δακρύειν, ἀσθενῆ ἔχον δῆξιν· διὰ γλισχρότητα γὰρ καὶ λεπτότητα παραδῦνον ποιεῖ τὸν πόνον, καὶ τὴν σύντηξιν διὰ τὸν πόνον. τὸ δὲ κρόμμυον τοιαύτην ἔχει τὴν δύναμιν ὥςε καὶ τὸ ὑγρὸν καὶ τὴν ἀτμίδα αὐτοῦ θερμὴν καὶ λεπτὴν καὶ γλίσχραν εἶναι. ὥστε προσφερόμενον μέν, διὰ τὸ τὴν ἀτμίδα τοιαύτην εἶναι καὶ συναφιέναι ὑγρότητα λεπτήν, ποιεῖ δακρύειν, ἐσθιομένυ δὲ ἡ ἀναθυμίασις διιῦσα ... τὸ δὲ σκόροδον θερμὸν μὲν καὶ δριμύ ἐςι καὶ ὑγρότητα ἔχει, ἀλλ' ὐ γλίσχρον· διὸ οὐ ποιεῖ δακρύειν.

Διὰ τί τὰ μύρτα ἐν τῇ χειρὶ θλιβέντα γλυκύτερα 23
ἡμῖν δοκεῖ εἶναι τῶν μὴ τεθλιμμένων; ἢ καθάπερ καὶ αἱ ῥᾶγες τετρυγημέναι τῶν βοτρύων γλυκύτεραί εἰσι τῶν ἀτρυγήτων; ὑπὸ γὰρ τῦ γλεύκυς ὄντος φύσει ἡδέος αἱ μὲν τετρυγημέναι ῥᾶγες ὥσπερ ἐοίκασιν ἡδυσμέναι (ἀνάπλεῳ γάρ εἰσι καὶ ἔξωθεν), αἱ δ' ἐπὶ τῶν βοτρύων ἀνήδυντοι. ὁμοίως ὖν καὶ ἐπὶ τῶν μύρτων φύσει γλυκέων καὶ τὴν γλυκύτητα ἐχόντων ἐντός. ὥσπερ αἱ ῥᾶγες ὖν, ὅταν θλιφθῇ, ἀναπίμπλαται ἀπὸ τῆς ἐντὸς γλυκύτητος καὶ ἔξωθεν διαφαίνεται γλυκύτερα ὄντα.

Διὰ τί τῶν τε μύρτων τὰ ἐλάττω ἀπυρηνότερά ἐστι, 24
καὶ ἐν τοῖς φοίνιξι καὶ ἐπὶ τῶν βοτρύων, ἔνθα δ' αἱ μικραὶ ῥᾶγες ὐκ ἔχυσιν ἢ ἐλάττυς πυρῆνας; ἢ διὰ τὸ ἀτελέστερα εἶναι οὐκ ἔχει ἀποκεκριμένον; τέλος γὰρ ὁ πυρὴν ἔχει τὸ σπέρμα. διὰ τῦτο δὲ καὶ ἐλάττυς εἰσίν, ὡς ὄντα παραφυάδες καὶ ἀτελῆ. καὶ ἧττον δὲ γλυκέα τῶν ἐχόντων πυρῆνας· ἀπεπτότερα γάρ ἐςιν, ἡ δὲ πέψις τελείωσίς ἐςιν.

Διὰ τί τῶν περικαρπίων τὰ μὲν πικρότερα τὰ πρὸς 25
τὴν ῥίζαν ἔχει, οἷον σίκυοι, τὰ δὲ πρὸς τὸ ἄκρον τὸ ἄνω, οἷον αἱ βάλανοι; ἢ ὅτι τῶν μὲν ταύτῃ ἄπεπτος ἡ τροφὴ διὰ τὸ ἐπιρρεῖν κατὰ τὴν ῥίζαν ἀεί· τὰ δὲ ξηρὰ φύσει ἐςίν, ὥςε ἀπαγομένυ τῦ γλυκέος ἐκ τοῦ ἄκρου καὶ πεπεμμένου ἤδη ξηραίνεται, καὶ λείπεται τὸ πικρὸν ὥσπερ οἱ ἅλες; ξηραινόμενον δὲ μᾶλλον πικρὸν γίνεται, καθάπερ ἐλαῖαι καὶ βάλανοι παλαιύμεναι πικραὶ γίνονται.

1. δριμύτερος C^a. ‖ 4. τὸ δ' — 5. ἐπιρρεῖ om C^a. ‖ 10. post ἐςιν x lacunam litterarum ferme triginta, margo X^a ἴσως λείπει ἢ ὅτι ἀγρὸς ἐκεῖνος λεπτός τε καὶ ξηρός ἐςι. ‖ πολὺ τὸ ὑγρὸν C^a. ‖ 12. τὸ alterum om C^a. ‖ 17. γὰρ] δὲ X^a, om $QC^aO^aY^a$. ‖ 19. γλίχων C^a. ‖ 20. κρεμμάμενα C^a. ‖ 22. τὰς om Y^a. ‖ 30. καὶ] οὐ $C^aX^aY^a$. ‖ ἀναόρινον C^a. ‖ 31. τρωγόμενον C^aY^a. ‖ 32. ἢ] καὶ C^a. ‖ 36. ὐ om $C^aX^aY^a$. ‖ 37. ὀριγανὴς C^a, ὀρίγανις Y^a.

2. ποιῆσαι K^a. ‖ 7. αὐτοῦ om K^a. ‖ ὥςε] ὅπερ K^a. ‖ 11. γλίσχρην X^a. ‖ 14. δοκεῖ ἡμῖν C^aY^a. ‖ 15. εἰσι τῶν] εἰσιν ἢ Y^a. ‖ 16. ἡδέος φύσει X^a, φύσει ἡδοῦς C^a, φύσει ἡδεῖς Y^a. ‖ 18. ἀπήδιςοι X^a. ‖ 20. ὅταν ὖν C^aY^a. ‖ θλιβῇ C^a. ‖ ἀναπίπλαται Y^a. ‖ 21. τοῦ X^a. ‖ 28. καὶ ante ἧττον om C^a. ‖ 30. μικρότερα ἔχει τὰ πρὸς τὴν ῥίζαν C^aY^a. ‖ 32. τῶν] τὰ C^aY^a. ‖ 33. δὲ ὅτι ξηρὰ $C^aX^aY^a$. ‖ 36. καὶ om C^aY^a.

26 Διὰ τί ἔνια βλαστάνει ὐκ ἐν τῇ γῇ ὄντα ἀλλ' ἐκτετμημένα, τὰ δὲ κείμενα, οἷον οἱ τῶν κρίνων καυλοὶ καὶ σκόροδα καὶ κρόμμυα; ἢ ὅτι ἔχυσι τροφὴν ἅπαντα ἐν αὑτοῖς, ἀλλ' ὐκ ἐν ἀφωρισμένῳ τόπῳ ὔθεν φυτόν; ἡ περιυσία οὖν ἐστὶ τῆς τροφῆς ἡ ποιῦσα βλαστάνειν. δῆλον δέ· καὶ γὰρ καὶ αἱ σκίλλαι καὶ οἱ βολβοὶ ταὐτὸ ποιῦσιν. αὔξεται δ' ἕκαςον ὐ τῷ ἔχειν, ἀλλ' ὅταν πεφθῇ καὶ διανεμηθῇ. ἔχει μὲν ὖν καὶ ἔμπροσθεν, αὔξεται δέ, ὅταν ἡ ὥρα ἔλθῃ ἐν ᾗ τῦτο γίνεται πεττούσης ὥρας, οἷον καὶ τὰ τῶν κροκοδείλων ᾠά. συνεχὲς δὲ ὐκέτι, ὅτι ὐκ ἐπιρρεῖ ἄλλη τροφή.

27 Διὰ τί ποτε τὰ σκόροδα καὶ τὰ κρόμμυα ὅσῳ ἂν ξηρότερα φυτεύηται, τοσούτῳ βελτίω γίνεται, τὰ δὲ ἄλλα χείρω; ἢ ὅτι πάντα τὰ τοιαῦτα μάλιστα ὑγρασίας ἐστὶ πλήρη; εὔκρατα οὖν γίνεται τοῦτον τὸν τρόπον φυτευθέντα. καὶ ὅτι ἧττον σήπεται, ὅταν ξηρανθέντα φυτευθῇ.

28 Διὰ τί ποτε τὰ σκόροδα καὶ τὰ κρόμμυα μόνα τῶν φυτῶν κείμενα βλαςάνει; ἢ διότι ὑγρασίας ἐςὶ πλήρη καὶ τροφῆς; ἡ περιυσία ὖν ἐςὶ τῆς τροφῆς ἡ ποιῦσα βλαςάνειν. δῆλον δέ· καὶ γὰρ αἱ σκίλλαι καὶ οἱ βολβοὶ ταὐτὸ ποιῦσιν. αὔξεται δέ, ὅταν ἡ ὥρα ἔλθῃ ἑκάςῳ.

29 Διὰ τί τὰ τῷ ψυχρῷ ὕδατι ἀρδόμενα γλυκύτερα ἢ τὰ τῷ θερμῷ; πότερον ὅτι ἐγκατακλειόμενον τὸ θερμὸν ἁλμυρώτερον, ὥσπερ καὶ τὸ ἁλμυρώτερον θερμότερον, τὸ δὲ γλυκὺ ἐναντίον, ὥσπερ ψυχρόν. τροφὴ δὲ τοῖς λαχάνοις τὸ ὑγρόν, καὶ οἱ χυμοὶ ἐντεῦθεν.

30 Διὰ τί τὰ σκόροδα ὄζει μᾶλλον ἐγκαυλοῦντα ἢ νέα ὄντα; ἢ ὅτι νέων μὲν ὄντων ἔτι πολὺ ὑγρὸν ἀλλότριον ἐνὸν ἀφαιρεῖται τὴν δύναμιν αὐτῶν; ὅταν δὲ πεπανθῇ, ἐκκεκριμένυ ἤδη τύτυ, τότε τὴν οἰκείαν ἔχει ὀδμήν. αὕτη δέ ἐστι φύσει. ὁμοίως δε καὶ οἱ ἄλλοι καρποὶ οἱ πρόσφατοι ὄντες ὑδαρέςεροι. διὸ καὶ τὰ κρόμμυα ἧττον δριμέα τὰ νεώτερα.

31 Διὰ τί τῶν μυρρινῶν μὲν μὴ τεταριχευμένων τὰ μύρτα ἀπορρεῖ μᾶλλον τῶν φύλλων, ταριχευομένων δὲ τῷ φύκει τὰ μὲν φύλλα ἀπορρεῖ, τὰ δὲ μύρτα ὐκ ἀπορρεῖ; ἢ ἀταριχεύτων μὲν ὄντων οὕτως ἔχει διὰ τὴν φύσιν; ὅταν γὰρ πεπανθῇ, ἀπορρεῖν πέφυκε τὰ μύρτα. τῦτο δὲ ὐ συμβαίνει κειμένων, ἀλλὰ μόνον κωλύει ἡ ἰκμὰς τῦ φύκυς μεταβάλλειν τὸ ἐν τῷ μύρτῳ ὑγρόν. τὰ δὲ φύλλα ἀποπίπτει
τὐναντίον αὐτῶν ξηραινομένων, τὸ δὲ φῦκος ξηραίνει ὠ
ρὸν ὄν. ὐ ταὐτὸ ὖν συμβαίνει ἐπί τε τῆς μυρρίνης οὔσι
κειμένοις τοῖς φύλλοις.

Διὰ τί οἱ σίκυοι πέπονες ἄριςοι γίνονται ἐν τοῖς ἰ
δεσι πεδίοις, οὖσιν ἐνύγροις, οἷον περὶ Ὀρχομενὸν κ
Αἰγύπτῳ; δοκεῖ δ' ἔνυδρος αὕτη ἡ χώρα εἶναι. ἔςι δ
ἑλώδη ἔνυδρα· οἱ δὲ σίκυοι αὐτοὶ ὑγρότεροι· διὸ καὶ οἱ
παῖοι φαῦλοι εἰσίν. πότερον ὅτι εἰς βάθος διὰ σκληρό
τῆς γῆς ἀναγκάζονται φυτεύεσθαι; ἡ γὰρ πηλώδης κα
διὰς μάλιςα γίνεται σκληρά, οἱ δὲ εἰς βάθος φυτευθ
βελτίυς. ἢ διότι ξηρὰν δεῖ εἶναι τὴν γῆν διὰ τὸ αὐτὸ
ὑγρὸν φύσει; ὕτω γὰρ ἀντισπώμενον ἐπὶ τὸ μέσον ἥξε
δὲ ἑλωδεςέρα μὲν βαθεῖα δὲ τροφὴν ἴσχει καὶ διὰ τὸ
θος τῆς γῆς καὶ διὰ τὸν τόπον, καὶ ὐχ ὑπερβάλλυσαν
τὸ ξηραίνεσθαι τὴν γῆν πάλιν.

Διὰ τί τὸ πήγανον δυσώδεις τοὺς ἱδρῶτας ποιεῖ,
ἔνια τῶν μύρων; ἢ ὅτι ὅσων ἐν τῇ ὀσμῇ βαρύτης ἔνι
δριμύτης, ταῦτα κεραννύμενα ταῖς περιττωματικαῖς ὑ
τησι κακωδεςέραν ποιεῖ τὴν ὀσμήν;

Διὰ τί τὸ πήγανον βασκανίας φασὶ φάρμακον εἶ
ἢ διότι βασκαίνεσθαι δοκοῦσι λάβρως ἐσθίοντες; ἢ ὑφ
μενοί τινας δυσχερείας καὶ περὶ τὰ προσφερόμενα ὑπό
ἔχοντες; ἐπιλέγυσι γοῦν, ὅταν τῆς αὐτῆς τραπέζης ἰδί
προσφέρωνται, μεταδιδόντες, "ἵνα μὴ βασκάνῃς με." ἄ
τες ὖν μετὰ ταραχῆς τῶν βρωμάτων προσοίσονται τὸ ἀ
μενον ὑγρὸν ἢ σιτίον, ὑφ' ὧν ἢ καταλαμβανομένων ἢ ἀ
μυμένων μετεωρισθέντα τὰ σιτία συνεξέπεσε καὶ τὰ π
ματα ὑπὸ τῶν ὑγρῶν πόνους καὶ ςρόφυς παρέχει. τὸ
γανον ὖν προεδεσθέν, θερμαντικὸν ὂν τῇ φύσει, ἠραίωσ
δεχόμενον ἀγγεῖον τὰ σιτία καὶ τὸ ἄλλο σῶμα. διὸ ἐξ
θεν τὸ ἐγκαταλαμβανόμενον πνεῦμα συμβαίνει.

Διὰ τί ἡ ὀρίγανος ἐμβαλλομένη τῷ γλεύκει γλυ
ποιεῖ τὸν οἶνον; ἐμβάλλονται δὲ δύο κοτύλαι εἰς τὸν ἀ
φορέα. ἢ ὅτι ἐξαίρει δι' ὧν ἡ αὐςηρότης γίνεται, τὸ ὑ
τῶδες καὶ τὸ τρυγῶδες ἀναδεχομένη τῇ ξηρότητι εἰς αὐτ
σημεῖον δὲ ὅτι ἐκ τούτων τὸ αὐστηρόν· οἱ γὰρ οἶνοι ἔπ
μαλακοί, ἐὰν ὕδωρ παραχεθῇ, καὶ ἐὰν ἐν τῇ τρυγὶ πλ
χρόνον ἐάσῃ τις. καὶ ὅταν ποιῶσι γλυκύ, ἡλιῶσι τὰς ς
φυλὰς πολὺν χρόνον, καὶ ὁ ἥλιος ἀφαιρεῖ τὸ ὑδατῶδες κ

2. τὰ δὲ κείμενα om C^a. ‖ καὶ σκόροδα om C^aY^a. ‖ 3. καὶ ἅπαντα κρόμμυα X^a. ‖ 4. ἡ — 6. ποιῦσιν om C^aY^a. ‖ 7. πεμφ X^a. ‖ 15. ξηρανθῇ ἢ φυτευθῇ C^aY^a. ‖ 17. βλαςάνει κείμενα C^a. ‖ 19. οἱ om X^a. ‖ 30. οἱ post καὶ om X^a. ‖ 33. μυρίνων C^a. 37. ὐ om C^a. ‖ 38. κείμενον X^a. ‖ ἡ om C^aY^a.

2. μυρίνης C^a. ‖ 4. συκιοῖ C^a. ‖ 6. ἔτι Y^a. ‖ 7. σίκυες $C^aX^aY^a$. ‖ 11. αὐτὸν Y^a. ‖ 12. τὸ om X^a. ‖ 25. γῦν C^aY^a. ‖ ἀποτεμυμένων C^a. ‖ 27. καὶ om X^a. ‖ 28. ὑγρῶν καὶ πόνους καὶ C^aY^a. ‖ 32. ὀρίγανις X^a. ‖ 35. ἑαυτήν Y^a. ‖ 37. τῶ X^aY^a.

τὸ λοιπὸν συμπέττει. ταὐτὸ δὲ τῦτο ποιεῖ καὶ ἡ ὀρίγανος· ξηρὰ γὰρ καὶ θερμή, ὥςε εἰκότως διαμένει.

36 Διὰ τί αἱ μέλαιναι μυρρίναι πυκνοφυλλότεροί εἰσι τῶν λευκῶν μυρρινῶν; ἢ ὅτι ἀγριώτεραι τὸ γένος; σημεῖον δὲ ὅτι γίνονται ἐν τοῖς ἀγροῖς καὶ ἥκιστα μεταβάλλουσιν ὑπὸ τῆς ἐπιμελείας. τὰ δὲ ἄγρια πάντα πυκνοφυλλότερα· διὰ γὰρ τὸ ἧττον πέττειν τὸν καρπὸν εἰς τὰ φύλλα ἡ τροφὴ τρέπεται.

ΚΑ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΑΛΦΙΤΑ ΚΑΙ ΜΑΖΑΝ ΚΑΙ ΤΑ ΟΜΟΙΑ.

Διὰ τί ἡ πτισάνη καὶ τὸ ἄλευρον ἐλαίου ἐπιχεομένου λευκότερα γίνεται; καίτοι τὸ ἔλαιον πυρρόν. ἢ ὅτι πέφυκε μιγνύμενον τῷ ὑγρῷ ἀφρίζειν; τῦτο δὲ ἡ λευκότης. ἡ δὲ μῖξις τρίψει καὶ κινήσει. μίγνυται δὲ μᾶλλον τοῖς σωματικοῖς· ἐν δὲ τοῖς ἑψήμασι τῦτο συμβαίνει, διὸ καὶ λευκότερα ποιεῖ.

2 Διὰ τί ἡ ἐκ τοῦ πυροῦ τροφὴ μάλιστα ἁρμόττει τοῖς σώμασι καὶ μᾶλλον τρόφιμος ἢ ἡ ἐκ τῶν κριθῶν; ἢ διότι μετρίαν ἔχει γλισχρότητα; δεῖ δὲ τὴν τροφὴν ἔχειν τῦτο· προσφῦναι γὰρ δεῖ καὶ προσκολληθῆναι τῷ σώματι· οὗ αἴτιον τὸ γλίσχρον. ἀλλὰ ψαθυρώτερον· διὸ αἱ τετριμμέναι σφόδρα μᾶζαι τροφιμώτεραι τῶν ἀτρίπτων.

3 Διὰ τί τῶν μὲν ἀλεύρων τὰ πρῶτα, τῶν δὲ ἀλφίτων τὰ τελευταῖα λαμπρότερα; ἢ διότι τὸ μὲν καπυρὸν ὂν περιθραυεται, τὸ δὲ μαλακὸν ἐνθλίβεται; λαμπρότερον δὲ ἐν ἀμφοτέροις τὸ ἐντός.

4 Διὰ τί οἱ ἄρτοι λευκότεροι φαίνονται ψυχροὶ ὄντες ἢ θερμοί; ἢ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν τρόπον τινὰ καὶ τὸ ἔλαιον λευκότερον τῦ προσφάτυ τὸ παλαιόν; αἴτιον γὰρ τῆς μελανίας τὸ ὕδωρ, τῦτο δὲ ἐν ἀμφοτέροις πλεῖον προσφάτοις ὖσιν· χρονιζομένοις δὲ διὰ τὸ ἐξατμίζειν λείπεται ἔλαττον τὸ ἐπιπολῆς. ἐξατμίζει δὲ τῦ μὲν ἐλαίυ ἢ ὁ χρόνος ἢ ὁ ἥλιος· ἐκ δὲ τῶν ἄρτων ψυχομένων τὸ θερμὸν ἐξιὸν ψυχρῶν μὲν ὄντων ἐξελήλυθεν, ἐν δὲ θερμοῖς ὖσιν ἔτι ἔνεςιν.

5 Διὰ τί οἱ ἄναλοι ἄρτοι πλείονα ςαθμὸν ἔχουσι τῶν ἡλισμένων, τῶν ἀλῶν αὐτοῖς ἴσων ὑπαρχόντων; εἰκὸς δὲ ἦν τὐναντίον· οἱ γὰρ ἅλες πρόσκεινταί τε καὶ βαρύτεροι τῦ ὕδατός εἰσιν. ἢ ὅτι ξηραίνουσιν οἱ ἅλες; διὸ καὶ σώζεται ἄσηπτα τὰ τεταριχευμένα· ἀναλίσκεται γὰρ καὶ ξηραίνεται τὸ ὑγρὸν ὑπ' αὐτῶν, ὃ σήπεται ὑπὸ τοῦ θερμοῦ. καὶ ἐν τῷ ἄρτῳ ὖν ἀναλίσκεται τὸ ὑγρὸν ὑπὸ τοῦ ἁλός, καὶ ἀποπνεῖ ἔξω. διὸ καὶ οἱ ἕωλοι ἄρτοι κουφότεροί εἰσι τῶν θερμῶν, ψυχρότεροι ὄντες. ἐν δὲ τοῖς μὴ ἡλισμένοις τῦτο τὸ ὑγρὸν πλεῖον ἐνυπάρχον ποιεῖ βαρυτέρυς αὐτύς.

Διὰ τί οἱ μὲν ψυχροὶ ἄρτοι ἂν βρεχθέντες ἅψωνται 6 ἀλλήλων, οὐ συνέχονται, οἱ δὲ θερμοί; ἢ ὅτι οἱ μὲν ψυχροὶ μετὰ τῆς ἀτμίδος ἀφιᾶσι τὸ ἐν αὐτοῖς γλίσχρον ὑγρόν, ῦ ἐξελθόντος ὐ κολλῶνται (τὸ γὰρ ὕδωρ ᾧ ἐβρέχθησαν, ψαθυρώτερόν ἐστιν), οἱ δὲ θερμοὶ ἔχουσί τινα γλισχρότητα. ὅταν μὲν ὖν βεβρεγμένων αὐτῶν ἡ ἀτμὶς ἐξίῃ, τὸ μὲν θερμὸν διαπνεῖ διὰ λεπτότητα, τὸ δὲ κολλῶδες συνεξιὸν αὐτῷ καὶ μιγνύμενον τῷ ὑγρῷ προσέρχεσθαι ποιεῖ ἐν αὐτοῖς.

Διὰ τί τῶν ἀλεύρων τὰ ἄλφιτα λαμπρότερά ἐστι, 7 τῶν δὲ ἀλφίτων τὰ τελευταῖα; ἢ ὅτι τὸ μὲν ἄλφιτον καπυρὸν ὂν περιθραύεται, οἷον μάλιστα πάσχει πλεῖστον χρόνον κοπτόμενον, τὸ δὲ μαλακὸν καὶ λεπτὸν ἄλευρον, ὅ ἐςιν ἐντὸς τῦ πυρῦ, ἐκθλίβεται πρῶτον. λαμπρότατον δέ ἐςιν ἐν ἀμφοτέροις τὸ ἐντός.

Διὰ τί ἡ μὲν μᾶζα ὅσῳ ἂν μᾶλλον τριφθῇ, δυσ- 8 διαχωρητοτέρα γίνεται, ὁ δὲ ἄρτος εὐδιαχωρητότερος; ἢ διὰ τὸ τριφθῆναι σφόδρα τὸ ςαῖς μικρότερον γίνεται; τὸ δὲ γλίσχρον τοιῦτόν ἐςιν, ὑπὸ δὲ τῦ πυρὸς πάντοθεν ἐξήρηται τὸ ὑγρὸν τῦ ἄρτυ, ὥςε ψαθυρώτερον γίνεται τῦ ὑγρῦ ἐξαιρεθέντος ὅλως, ὅσῳ ἂν μᾶλλον τριφθῇ, διὰ τὸ ἐν τῇ τρίψει μικρομερέςερον γεγονέναι· τὸ δὲ ψαθυρὸν εὐπεπτότερόν ἐςιν. ἡ δὲ μᾶζα ὅσῳ ἂν μᾶλλον τριφθῇ, γλισχροτέρα γίνεται τοῦ ὑγροῦ μεμιγμένου· τὸ δὲ γλίσχρον οὐκ εὐδιαίρετον. τὰ δὲ τοιαῦτα δύσπεπτά ἐστιν· δεῖ γὰρ τὸ πεφθησόμενον διαιρεθῆναι εἰς μικρά.

Διὰ τί ἡ μὲν μᾶζα τριβομένη ἐλάττων γίνεται, τὸ 9 δὲ ςαῖς μεῖζον; ἢ ὅτι τὸ μὲν ἄλφιτον βρεχθὲν καὶ τριβόμενον συνίζει τῇ τῦ ὑγρῦ κολλήσει διὰ τὸ ἀραιὸν εἶναι καὶ χονδρόν, τὸ δὲ ἄλευρον μετεωρίζεται διὰ τὸ πυκνὸν εἶναι σφόδρα; τὰ γὰρ πυκνὰ τριβόμενα θερμαίνεται, θερμαινόμενα δὲ καὶ πνευματούμενα μετεωρίζεται, καθάπερ καὶ ἡ σάρξ.

Διὰ τί δὲ πυρούμενον τὸ σταῖς μεῖζον γίνεται ἢ ἡ 10

1. ὀρίγανις X^aY^a, ὀρειγανίς C^a. ‖ 3. μυρίναι C^a. ‖ 6. ἀργὰ C^aY^a. ‖ 7. καρπὸν καὶ εἰς C^a. ‖ 11. πτισσάνη C^aX^a. ‖ 12. λευκότερον Y^a. ‖ 18. ὅτι C^a. ‖ 24. λαπρότερα C^a. ‖ 25. δὲ τὸ ἄλευρον μαλακὸν X^a. ‖ λαμπρότατον C^aY^a. ‖ 36. δὲ] μὲν C^a. ‖ 39. ταριχευόμενα C^aY^a. ‖ ἀναξηραίνεται X^aY^a.

4. δὲ om C^a. ‖ 5. πλεῖςον ἐνυπάρχον βαρυτέρυς αὐτὺς ποιεῖ X^a. ‖ 6. ἄρτοι ἀναβρεχθέντες ἅψωνται Y^a, ἄρτοι ἀναβρεχθέντες εἰ ἅψονται X^a. ‖ 11. αὐτῶν om X^a. ‖ 15. λαμπρότατα X^aY^a. ‖ 21. δυσχωρητοτέρα C^a. ‖ 22. ἢ om C^a. ‖ 23. μικρότερος Y^a. ‖ 24. δὲ γλ.] γὰρ γλ. C^aY^a. ‖ 27. μικροτερέςερον C^a. ‖ 34. ἀραιὸν Y^a, ut solet. ‖ 36. σφόδρα εἶναι X^aY^a. ‖ 38. καὶ om C^a.

μᾶζα; ἢ ὅτι ἔχει ὑγρὸν ȣ̓ κεχωρισμένον, ὥςε ἐξιέναι θερμαινόμενον διὰ τὴν τρῖψιν· ἐξ ȣ̔ θερμαινομένȣ πνεῦμα γίνεται, ἐκ δὲ τοῦ πλείονος ὑγροῦ ἀνάγκη γίνεσθαι πλεῖον πνεῦμα.

11 Διὰ τί τȣ̃ μέλιτος κολλητικωτέρȣ ὄντος ἢ τȣ̃ ὕδατος, τὸ τῷ μελικράτῳ φυραθὲν ἄλευρον ψαθυρώτερον γίνεται, ὅταν ἑψηθῇ ἢ ὀπτηθῇ, ἢ τὸ τῷ ὕδατι; ἢ διότι τὸ μὲν ὑπὸ τοῦ πυρὸς πήγνυται καὶ συνίςαται, τὸ ὕδωρ, τὸ δὲ μέλι συνιςᾷ μὲν ἀλλ' ἐπιξηραίνει, διὸ μᾶλλον ψαθυρὸν ποιεῖ· ἡ γὰρ ψαθυρότης ὑπὸ ξηρασίας γίνεται.

12 Διὰ τί οἱ δίπυροι ἄρτοι ψυχθέντες ȣ̓ γίνονται σκληροί; ἢ ὅτι ἔχει τινὰ ἐν αὑτῷ ὁ πυρὸς γλυκὺν καὶ γλίσχρον χυμόν, ὅς ἐςιν αὐτȣ̃ καθάπερ ψυχή; σημεῖον δέ· ξηραινόμενος μὲν γὰρ ὅλως κενοῦται, νοτιῶν δὲ ἐκφύεται. τοῦ οὖν χυμȣ̃ τȣ́τȣ ἐνυπάρχοντος καὶ ἐν τῷ ἀλεύρῳ καὶ μάλιςα τῷ καθαρωτάτῳ, ςαιτὸς γενομένȣ τȣ̃ ἀλεύρȣ καὶ τριβομένου συμβαίνει αὐτό. σημεῖον δέ· ἑψόμενον γὰρ διαχωρητικώτερον γίνεται. ὀπτωμένȣ μὲν ȣ̓̃ν τὸ πρῶτον τȣ̃ ἄρτȣ, τὸ ψαθυρὸν καὶ ἐλαφρὸν τȣ̃ δὲ ὑγρȣ̃ τȣ̃ ἐκ τȣ̃ ἄρτου ἀπατμίζει, καὶ τοῦ ἀλεύρου τὸ ἀχυρωδέςατον ἀποκαίεται. ἐξαιρεθέντος δὲ καὶ τριβομένȣ πάλιν τοῦ ςαιτός, τό τε τοῦ ἀλεύρου λειότατον καὶ τοῦ ὑγρȣ̃ γλισχρότατον λειπόμενα μίγνυται μᾶλλον ἑαυτοῖς, διά τε τὸ τοιαῦτα καὶ μᾶλλον γεγονέναι, καὶ διὰ τὴν πύρωσιν· βαφῇ γὰρ ἡ μῖξις αὐτῶν ὁμοία γίνεται, ὥστε γίνεσθαι τὸ ὕστερον τριφθὲν ςαῖς ὅμοιον τῷ ἑψομένῳ ἀλεύρῳ. καὶ γὰρ ἐκεῖνο, τριφθέντος τȣ̃ ςαιτὸς καὶ λειφθέντος τȣ̃ λεπτοτάτȣ ἀλεύρȣ καὶ τȣ̃ γλισχροτάτȣ ὑγρȣ̃, πυρωθὲν κολλῶδες γίνεται καὶ ἀνεξίκμαστον· τό τε γὰρ γλίσχρον δυσδιαίρετον, καὶ τὸ πυκνὸν οὐθὲν δι' αὐτοῦ προΐεται. ὑγρότατον οὖν τȣ̃το, καὶ διὰ πυρὸς πάσχει ἄρτος διὰ τὰ εἰρημένα· ἔχων δὲ ἀεὶ ὑγρότητα ȣ̓ γίνεται σκληρός.

13 Διὰ τί τῆς τροφῆς καὶ τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς ὑγρᾶς ἐνίοις δυνάμεθα πολὺν χρόνον χρῆσθαι, οἷον τῇ γινομένῃ τροφῇ ἐξ ἀλφίτων καὶ ἀλεύρων καὶ τοῖς οἴνοις τοῖς αὐςηροῖς καὶ ὕδατι, τοῖς δὲ οὐ δυνάμεθα, καὶ ταῦτα ἡδίοσιν ȣ̓̃σιν; ἢ ὅτι τὰ μέν ἐστι τῶν προσφερομένων ἐπιπολαςικὰ καὶ τρόφιμα, ὥςε καὶ ὅταν κενωθῶσι, τῆς πρώτης τροφῆς ἀναλωθείσης ἔτι ἔνεςιν ἐν τῷ σώματι πολλὴ δύναμις, ὡς
μὲν πρὸς τὴν πρώτην ἐργασίαν τοῦ σώματος [illegible]
ὡς δὲ πρὸς τὸ τέλος καὶ τὴν ἐκ διαδοχῆς γινομένην ἄ[illegible]
πτος; τοιαῦτα δέ ἐςι καὶ τῶν ἡδέων τὰ πλεῖςα. τὰ [illegible]
γὰρ λιπαρὰ καὶ γλυκέα καὶ πίονα ἥδιστα δοκεῖ [illegible]
γευομένοις ἡμῖν, ταῦτα δέ ἐστι πάντα τὰ τρόφιμα [illegible]
οὐκ ἄπεπτα καὶ ἐπιπολαςικά, ἐν ᾗ ἂν ᾖ διαφορᾷ· [illegible]
ἔναυλον εἶναι τὴν δύναμιν, ἐάν τις αὐτῶν πληρωθῇ [illegible]
μὴ ταχὺ ἐκλίπῃ τὴν αἴσθησιν. οὐ γὰρ μόνον ἐν τῇ [illegible]
λίᾳ ἐνόντων γίνεται ἡ πλήρωσις, ἀλλὰ καὶ διαδοθε[illegible]
τῆς τροφῆς ἐν ἄλλοις μέρεσιν. ἢ οὐ μόνον τοῦτο α[illegible]
ἀλλὰ καὶ τὸ τῇ φύσει ἔνια σύμμετρα εἶναι καὶ οἰ[illegible]
ἡμῖν; πάντα γὰρ τὰ τοιαῦτα διὰ τὸ κατὰ φύσιν [illegible]
μᾶλλον προσίεται τὰ σώματα, τὰ δὲ παρὰ φύσιν ἧ[illegible]
ἄλλα τε ἄλλῃ κράσει ἁρμόττει, οἷον τὸ μέλι ταῖς [illegible]
λίτταις κατὰ φύσιν ἐςὶν ὥςε προσφέρεσθαι μόνον· κα[illegible]
ἀσθενεῖς γέ εἰσι τὴν δύναμιν. ὥστε δεῖ λείπειν τὸ ἀν[illegible]
σκόμενον, ἀλλ' εἶναι ἀνάλογον τὸ πλῆθος πρὸς τὴν ἰσ[illegible]
τὴν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· ὥςε ὅσα τῶν ἡδέων τοιαῦτα [illegible]
διὰ μὲν τὸ ἐν τῇ φύσει ἧττον ὑπάρχειν ἡδέα φαίν[illegible]
ὀλίγον δὲ χρόνον· εἶτα πληροῖ ταχύ. τῶν δὲ κατὰ φ[illegible]
ἀεὶ δέονται, ὥστε καὶ προσφερομένων συνεχῶς δι' α[illegible]
ȣ̓ τῶν ἡδίςων, ἀλλ' ἑτέρων ἧττον πληρȣ̃νται.

Διὰ τί τὰ αὐτὰ συνεθιζομένοις τε ἡδέα φαίνεται
λίαν συνεχῶς προσφερομένοις ȣ̓χ ἡδέα; τὸ δὲ ἔθος ἐς[illegible]
πολλάκις καὶ συνεχῶς τι ποιεῖν. ἢ ὅτι τὸ μὲν ἔθος [illegible]
δεκτικήν τινος ἐν ἡμῖν ποιεῖ, οὐ πλήρωσιν, τὸ δὲ συνη[illegible]
προσφέρεσθαί τι πληροῖ τὴν ἐπιθυμίαν, καὶ καθάπερ ἀπ[illegible]
ἔστι γάρ τι καὶ ἡ ἐπιθυμία. αἱ μὲν οὖν ἕξεις γυμνα[illegible]
μεναι αὔξονται καὶ ἐπιδιδόασιν· τὰ δὲ ἀγγεῖα σαττόμ[illegible]
οὐδὲν μείζω γίνεται. διόπερ τὸ μὲν ἔθος ὂν γυμνά[illegible]
αὔξει τὴν δεκτικὴν ἕξιν· τὸ δὲ συνεχῶς προσφερόμ[illegible]
σάττει μὲν καὶ πληροῖ τὴν ἐπιθυμίαν, ἧς πληρωθε[illegible]
ȣ̓κέτι προσιέμεθα, αὔξει δὲ ȣ̓θὲν αὐτὴν διὰ τὰ προειρημ[illegible]
ἐπὶ τῆς σάξεως. ἔτι τὸ ἔθος οὐ τῷ ἀεὶ ἡδύνειν ἡδύ [illegible]
(λυπεῖ γὰρ καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐάν τις συνεχῶς ποιῇ) ἀλ[illegible]
τῷ τὴν ἀρχὴν τȣ̃ ἔργȣ ἡδέως ἡμᾶς προσίεσθαι, καὶ πλ[illegible]
χρόνον δύνασθαι ταὐτὸν ποιεῖν ἢ ἀσυνήθεις ὄντας. [illegible]
ȣ̓̃ν καὶ τȣ̃το λυπεῖ ἡδὺ ὄν, ἐν ταὐτῷ καὶ τὰ ἄλλα ἡδ[illegible]
συνεχῶς γὰρ γινόμενα ἢ προσφερόμενα ἀμφότερα λυπ[illegible]

6. γίνεται ἢ ὅταν X^a. ‖ 7. ἢ ante τὸ om X^a. ‖ 11. διάπυροι C^a. ‖ 12. ἐν αὐτῷ τινὰ K^aO^a. ‖ 13. ἐςιν] τις X^a. ‖ καθάπερ [illegible] O^a. ‖ 15. τȣ́τȣ] τȣ̃τ' $C^aX^aY^a$. ‖ 18. ȣ̓̃ν om X^a. ‖ 20. ἀχυρωδέςερον C^a. ‖ 23. λειπόμενον C^aX^a. ‖ τὰ $C^aX^aY^a$. ‖ 24. βαφὴ C^a. ‖ [illegible] ὁμοία ante ἡ X^a, post μῖξις Y^a. ‖ γενέσθαι X^a. ‖ 26. ἑψομένῳ] ὑγρῷ C^a. ‖ 28. πυρωθὲν καὶ κολλῶδες C^a. ‖ 36. ἥδιον codices.

1. πεμφθεῖσα X^a. ‖ 6. διαφορά C^a. ‖ 8. ἐκλείπῃ X^a. ‖ 9. καὶ om C^a. ‖ 14. ἁρμόζει X^a. ‖ 16. τε $C^aX^aY^a$. ‖ 18. ὑπὸ Y^a. ‖ 20. πληροῦσι C^a. ‖ 21. διὰ τὰ Y^a. ‖ 26. οὐχὶ X^a. ‖ 28. τις C^aY^a. ‖ 34. ἔθος οὕτως (οὕτω Y^a) ἂν εἰ ἡδύνει $C^aX^aY^a$. ‖ [illegible] τὸ $C^aX^aY^a$.

αἴτιον δὲ τὸ μὴ ἀπείρους ἡμᾶς ἐν αὐτοῖς δυνάμεις ἔχειν τὰς δεκτικὰς καὶ ποιητικάς, ἀλλὰ πεπερασμένας, αἳ τυγχάνουσαι τοῦ συμμέτρου αὐταῖς (τοῦτο γὰρ συνεχῶς ἐστὶν αἰσθητὸν εἰς ἐπίδοσιν) αἱ μὲν πληροῦνται, αἱ δὲ ἀδυνατοῦσιν ἐνεργεῖν.

15 Διὰ τί τὸ μὲν σταῖς γίνεται τριβόμενον λευκόν, ἡ δὲ μᾶζα μελαντέρα; πότερον ὅτι ξηραίνεται μᾶλλον τὸ ἐπιπολῆς ἐν τῷ ἀλφίτῳ, οἷον ἐν ὑγρῷ θερμόν, ὃ ποιεῖ τὴν λευκότητα; ἢ διὰ τὸ πεπυρῶσθαι ἕλκει τὸ ὑγρὸν εἰς αὐτό, μεγαλομερέστερον ὄν.

16 Διὰ τί τὰ ἄλφιτα μᾶλλον τῷ ὕδατι συμμένει φυρόμενα ἢ τῷ ἐλαίῳ, ὄντι γλισχροτέρῳ; καίτοι κολλητικώτερον τὸ γλίσχρον, τὸ δὲ ἔλαιον τοῦ ὕδατος γλισχρότερον. ἢ ὅτι λεπτότερον τὸ ὕδωρ, ὥστε εἰσέρχεται εἰς ἅπαν καὶ μαλακὰ ποιεῖ, συμφύεταί τε μᾶλλον καὶ συνθλίβεται πρὸς ἄλληλα, καίτοι θλιβόμενα καὶ χωρὶς τῆς τρίψεως.

17 Διὰ τί οἱ ἄτριπτοι ἄρτοι καὶ οἱ σφόδρα τετριμμένοι ῥήγνυνται; ἢ ὅτι οἱ μὲν ἄτριπτοι διὰ τὸ ἀσύνδετοι εἶναι; ἡ γὰρ τρῖψις συνδεῖ· προωδοποίηνται οὖν τὸ ῥήγνυσθαι. ἔτι ἀμιγὲς καὶ πολὺ ἔχουσι τὸ ὑγρόν. οἱ δὲ τετριμμένοι σφόδρα λίαν εἰσὶ ξηροὶ διὰ τὸ ὀλίγον ἔχειν ὑγρόν· θερμαινομένων γὰρ πᾶν ἐξέρχεται. ὥστε ἄμφω διὰ τὸ πολὺ ὑγρὸν ἐξιέναι ῥήγνυνται· πολὺ γὰρ ἐν μὲν τοῖς ἀτρίπτοις ἁπλῶς ἔνεστιν, ἐν δὲ τοῖς τετριμμένοις πρὸς τὸ ὑπόλοιπον.

18 Διὰ τί κουφότερον τὸ φύραμα γίνεται ἢ ἄμφω, τό τε ὑγρὸν καὶ τὸ ἄλφιτον; πότερον ὅτι μιγνυμένων πνεῦμα συγκατακλείεται; ἢ ὅτι ὑπὸ τοῦ θερμοῦ τοῦ ἐν τοῖς ἀλφίτοις ἐξατμίζεται τοῦ ὕδατος, ὥστε ἔλαττον γίνεται τὸ μεμιγμένον; ὁ δὲ ἀήρ, εἰ καὶ μίγνυται, οὐθὲν ἂν κουφότερον ποιοῖ· ἔχει γὰρ βάρος καὶ ὁ ἀὴρ ἐν τῷ ἀέρι.

19 Διὰ τί μετὰ τοῦ ἀλφίτου πινόμενον τὸ γάλα καὶ ὁ γλυκὺς φαίνεται γλυκύτερα; πότερον παρὰ τὸ μὴ γλυκὺ μᾶλλον φαίνεται; τὸ γὰρ ἄλφιτον οὐ γλυκύ. ἢ ὅτι ἐνδιατρίβει τὸ ἄλφιτον ἔχον γλυκύτητα, ὥστε πλείονι χρόνῳ ἡ αἴσθησις.

20 Διὰ τί ἧττον ἄκρατον φαίνεται τὸ αὐτὸ πόμα μετὰ τοῦ ἀλφίτου πινόμενον; πότερον ἢ ὅτι κεράννυσιν ἄλλο ἔχον μετ᾽ ἄλλου; ἢ ὅτι ἀντιφράττει τῷ πόματι καὶ ἀφανίζει, ἀντισπῶν εἰς αὐτό;

Διὰ τί ὁ χόνδρος πλεῖον ὕδωρ δέχεται ἢ οἱ πυροὶ ἐξ 21
ὧν ὁ τοιοῦτος ἐγένετο χόνδρος; ἢ ὅτι ἄλευρά πώς ἐστιν ὁ χόνδρος, τὰ δὲ ἄλευρα πλεῖον δέχεται. καὶ γὰρ γίνεται ὁ ὄγκος πλείων ἢ ὁ τῶν πυρῶν· σέσακται γὰρ καὶ τὰ ἐν τοῖς πυροῖς. τὰ δὲ πλείω χωρεῖ πλεῖον. καὶ τοῦτο καὶ ὅτι ἔχει θερμότητα καὶ τὰ ἄλευρα καὶ ὁ χόνδρος. τὸ δὲ θερμὸν καὶ ἕλκει μᾶλλον τὸ ὑγρόν, καὶ ἐξαναλίσκει ἐξατμίζον.

Διὰ τί τὸ ἄλευρον τριβόμενον μεῖζον πολὺ γίνεται ἢ 22
τὸ ἄλφιτον κατὰ λόγον; ἢ ὅτι τὸ μὲν πολὺ ὕδωρ δέχεται, τὸ δὲ ὀλίγον; διὰ τί δὲ δέχεται πλεῖον; μᾶλλον γὰρ εἰκὸς τὸ ἄλφιτον· πεπύρωται γάρ, τὸ δὲ ἄπυρον· μᾶλλον δὲ ξηρὸν τὸ πεπυρωμένον. ἢ διότι τρῖψιν μᾶλλον δέχεται τὸ ἄλευρον; τούτου δὲ αἴτιον τὸ μικρομερέστερον εἶναι. ὥσπερ οὖν ὁσαπλάσιόν ἐστι δυνάμει τῇ μικρότητι, τοσαυταπλάσιον δέχεται τὸ ὕδωρ. κόλλῃ γὰρ χρῆται τῷ ὕδατι, ὥσπερ καὶ Ἐμπεδοκλῆς μετήνεγκεν ἐν τοῖς Περσικοῖς εἰπὼν "ἄλφιτον ὕδατι κολλήσας." καὶ ἀναλίσκει πολὺ διὰ τοῦτο.

Διὰ τί δὲ καὶ πεπυρωμένον τὸ σταῖς μεῖζον γίνεται ἢ 23
ἡ μᾶζα; ἢ ὅτι ἔχει ὑγρὸν οὐ κεχωρισμένον, ὥστε ἐξιέναι θερμαινόμενον, οὐ πνεῦμα γινόμενον, καὶ οὐ δυνάμενον ἐξιέναι ὁμοίως καὶ ἐν τῇ μάζῃ διὰ τὴν πυκνότητα τοῦ σταιτός; πυκνὸν γὰρ τὸ ἐκ μικρομερεστέρων. αἴρει οὖν, καὶ ποιεῖ τὸν ὄγκον. ἔτι δὲ καὶ πλεῖον ἔχει τὸ ὑγρόν, ἐξ οὗ θερμαινομένου πνεῦμα γίνεται· ἐκ δὲ τοῦ πλείονος ἀνάγκη γίνεσθαι πλεῖον.

Διὰ τί οἱ περὶ τὴν τῶν σιτίων ἐργασίαν, οἱ μὲν περὶ 24
τὰς κριθὰς ἄχροοι γίνονται καὶ καταρροϊκοί, οἱ δὲ περὶ τοὺς πυροὺς εὐεκτικοί; ἢ διότι εὐπεπτότερος ὁ πυρὸς τῆς κριθῆς, διόπερ καὶ αἱ ἀπόρροιαι;

Διὰ τί ὁ ἄρτος, ἐάν μέν τις αὐτὸν ὀπτᾷ, σκληρότερος 25
γίνεται, ἐὰν δέ τις αὐτὸν χλιαίνῃ, ὑγρότερος ἄχρι τινός; ἢ ὅτι ὀπτωμένου αὐτοῦ τὸ ὑγρὸν ἐκπορεύεται; σκληρότερος οὖν γίνεται· ἐπιθερμαινομένου δὲ τὸ ὑγρὸν συσταθὲν διαχεῖται ὑπὸ τοῦ πυρός, διὸ ὑγρότεροι γίνονται.

Διὰ τί τὰ μὲν ἄλευρα ψυχόμενα ἧττον σάττεται, τὰ 26
δὲ ἄλφιτα μᾶλλον; ἢ ὅτι τὰ μὲν μικρομερῆ οὐ διαλείπει χώραν, καὶ τὰ βαρέα τῇ θλίψει τὰ πλείω ἐλάττω κατέχει τὸ ἴσον; τὰ μὲν οὖν ἄλφιτα ἁδρά ἐστιν. ψυχόμενα οὖν ἐλάττω γίνεται, ὥστε τὸ ἔλαττον συμπιέζει τὸ πλέον. τὰ

1. δὲ διὰ τὸ C^a Y^a. ‖ 2. τυγχάνουσι C^a. ‖ 8. ὃ] ὂν C^a, om Y^a. ‖ 11. συμβαίνει C^a. ‖ φυρώμενα Y^a. ‖ 15. τε om C^a Y^a. ‖ 16. καὶ om C^a. ‖ 18. ὅτι om X^a Y^a. ‖ τριπτοὶ C^a X^a Y^a. ‖ 19. προωδοποίηνται οὖν τῷ C^a Y^a. ‖ 21. ὑγρόν om Y^a. ‖ 25. τε om C^a. ‖ 28. τοῦ om X^a. ‖ 29. ποιῇ codices. ‖ 32. πότερα X^a, πότερα οὖν C^a, πότερον οὖν Y^a. ‖ 33. ἐνδιατρίψει C^a. ‖ 34. πλείω C^a, πλέω Y^a. ‖ 39. ἀνασπῶν Y^a.

3. πλείω C^a. ‖ 10. διὰ τί] αἰτία Y^a. ‖ 14. ὅσα πλησίον C^a X^a Y^a. ‖ δυνάμει ἐστὶ X^a Y^a. ‖ 15. κόλλης X^a. ‖ 22. οὖν om C^a Y^a. ‖ 24. ἐκ τοῦ C^a, ἑκάστου Y^a. ‖ 26. σίτων Y^a. ‖ 27. ἄχυροι C^a Y^a. ‖ καταρροϊτικοί Y^a, καταρροητικοί C^a X^a. ‖ 35. ψυχώμενα C^a.

δὲ ἄλευρα ὑπάρχει μὲν μικρομερῆ ὄντα, ὥϛε οὐ διὰ τȣ̃το ψύχεται, ἀλλ' ἵνα ᾖ κουφότερα καὶ μὴ σάττηται διὰ τὴν θλῖψιν· βαρύτερον γὰρ φύσει τὸ ἄλευρον τȣ̃ ἀλφίτȣ ἐϛίν.

ΚΒ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΟΠΩΡΑΝ.

Διὰ τί τὴν ὀπώραν ὕστερον ἢ πρότερον φαγοῦσιν οὐκ ἀνάλογον τοῖς αὐτοῖς ὁ ὄγκος τῆς πληρώσεως γίνεται; ἢ ὅτι βαρυτέρα ἐϛὶν ἡ ὀπώρα τῶν σιτίων πολύ. δηλοῖ δὲ καὶ τὰ σῦκα, ἐὰν ὕϛατα βρωθῇ· τελευταῖα γὰρ ἐμεῖται. ἐὰν μὲν οὖν πρῶτα, διὰ βάρος κάτω πορευόμενα εὐρυχωρίαν ἄνω ποιεῖ, ὥστε ῥᾳδίως δέχεσθαι τὸν ὄγκον τῶν σιτίων. ἀνάπαλιν δὲ εἰσελθόντα τὰ σιτία, διὰ τὸ μὴ κάτω φέρεσθαι, ταχὺ τȣ̃ ἄνω κενȣ̃ προσλαμβάνει.

2 Διὰ τί τῶν γλυκέων ὄντων ὁμοιοτέρων ἡμῖν ἢ τῶν δριμέων, θᾶττον πληρούμεθα ὑπὸ τῶν γλυκέων; εἰκὸς δὲ ἦν ἧττον· ὑπὸ γὰρ τῶν ὁμοίων ἧττον ἦν εἰκὸς πληροῦσθαι. ἢ ὅτι ȣ̓χ ὁμοίως τό τε ἀγγεῖον πληρȣ̃ται ταχύ, ἐξ ȣ̃ πληρȣ́μεθα, καὶ τὸ τρεφόμενον, ἀλλ' ἐνίοτε ἡ μὲν κοιλία πλήρης ἐϛίν, οἷον τῶν διψώντων, τὸ δὲ δίψος οὐδὲν ἧττόν ἐστιν. οὐ γὰρ τῷ ταύτην εἶναι πλήρη παυόμεθα διψῶντες, ἀλλὰ τῷ ἕκαϛον τῶν τοῦ σώματος τὸ αὐτῷ οἰκεῖον ἐσπακέναι, καὶ ὅταν ἐκεῖνα ἀπολάβῃ ἱκανῶς, τότε παυόμεθα διψῶντες. καὶ πεινῶντες δὲ ὡσαύτως.

3 Διὰ τί θᾶττον πληρȣ́μεθα ἀπὸ τῶν γλυκέων ἢ ἀπὸ τῶν δριμέων; ἢ ὅτι θᾶττον παυόμεθα ἐπιθυμȣ̃ντες τῶν γλυκέων; ἢ ὡς μὲν ἡ κοιλία πληρȣ̃ται, ȣ̓́τω καὶ ἡμεῖς ὑπὸ τῶν γλυκέων; οὐχ ὁμολογεῖται· ὅτι δὲ ἡ ἐπιθυμία θᾶττον ὑπ' αὐτῶν πληρȣ̃ται, τȣ̃τ' ἂν εἴη λεκτέον. ἢ ὅτι ἡ μὲν ἐπιθυμία ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν ἐϛι μὲν ἔνδεια, καὶ ὅταν μηκέτι ἔχωμεν τροφὴν ἢ ὀλίγην; τὰ μὲν ȣ̃ν δριμέα ȣ̓κ ἐϛι τρόφιμα, ἀλλὰ τροφὴν μὲν ὀλίγην ἔχει, τὸ δὲ περίττωμα πολύ. εἰκότως οὖν πολλὰ ταῦτα ζητοῦμεν ἐσθίειν, καὶ οὐκ ἐμπιπλάμεθα αὐτῶν τὴν ἐπιθυμίαν, διὰ τὸ ἔτι προσδεῖσθαι τροφῆς, ταῦτα δὲ μὴ ἔχειν τροφήν. τὰ δὲ γλυκέα ἅπαντά ἐστι τροφή, καὶ ἀπὸ μικρῶν τοιȣ́των πολλὴν λαμβάνει τὸ σῶμα. ὅταν οὖν ἀπολάβῃ πολλὴν τροφήν, ȣ̓κέτι δύναται ἐσθίειν διὰ τὸ μὴ ὑποφέρειν. εἰκότως οὖν θᾶττον ὑπὸ τῶν γλυκέων πληρȣ́μεθα.

4 Διὰ τί τὰ περικάρπια καὶ τὰ κρέα, καὶ ὅσα τοιαῦτα, ἐν τοῖς ἀσκοῖς ἄσηπτα γίνεται, ὅταν σφόδρα φυσηθῶσι, τὰ ἐν τοῖς ἀκριβῶς περιπωματιζομένοις ὡσαύτως; ἢ ὅ[τι] σήπεται μὲν κινȣ́μενα πάντα, τὰ δὲ πλήρη ἀκίνητα· ἀ[δύ]νατον γὰρ ἄνευ κενȣ̃ κινηθῆναι, ταῦτα δὲ πλήρη.

Διὰ τί μετὰ τὰ σαπρὰ τῶν περικαρπίων ὁ οἶνος [πι]κρὸς φαίνεται πινόμενος; ἢ ὅτι τὴν πικρότητα ἔχει ἡ [σα]πρότης ἡ τοιαύτη; τὸ οὖν ἐπιμένον ἐπὶ τῇ γλώττῃ, μι[γνύ]μενον τῷ πόματι καὶ διαχεόμενον, πικρὸν ποιεῖ τὸ π[ᾶν·] αὐτὸ δὲ καθ' αὐτὸ ἧττον φαίνεται ἐσθιόμενον διὰ τὸ [...]λῶν ἅπτεσθαι καὶ εἰς μικρὰ διανενεμῆσθαι τὸν τοι[οῦτον] χυμόν.

Διὰ τί τὰ τραγήματα ἐδεϛέον; ἢ ἕνεκα τȣ̃ πιεῖ[ν...]νόν; ȣ̓ γὰρ μόνον ποτέον τῆς δίψης χάριν τῆς ἐπὶ τοῖς [σι]τίοις, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸ σιτίον.

Διὰ τί τὰ ὀπτὰ κάρυα ψυχθέντα χείρω γίνεται, ὁ ἄρτος δὲ καὶ ὁ βάλανος καὶ πολλὰ τῶν τοιούτων, [θερ]μανθέντα δὲ πάλιν βελτίω; ἢ διότι ψυχθέντος μὲν π[...]γεν ὁ χυμός, ἀναχλιανθέντος δὲ πάλιν χεῖται; ἡ δὲ ἡ[...] γίνεται διὰ τὸν χυμόν.

Διὰ τί ἐπὶ τῇ ἀπολαύσει τῆς ὀπώρας, οἷον σύκω[ν καὶ] τῶν τοιȣ́των, ἢ οἶνον ἄκρατον δεῖ ἐπιπίνειν ἢ ὕδωρ; τα[ῦτα] δὲ ἐναντία. ἢ ὅτι ἡ ὀπώρα καὶ θερμή ἐϛι καὶ ὑγρὰ [κατὰ] τὴν γένεσιν; ἔχει γὰρ πολὺ πῦρ καὶ ὑγρότητα, ὥϛε μὲν τὸ πῦρ οἷον ζέσιν ποιεῖ ὁ χυμὸς εἴσω, ὅπερ ἔξ[ω τὸ] γλεῦκος ποιεῖ. ἧττον δὲ ἔχει δύναμιν καὶ τὰ ἄλλα ἀκρόδρυα. τὸ δὲ τῆς ὑγρότητος πλῆθος ἀπεψίαν ποιεῖ. [τὸ] μὲν ȣ̃ν ὕδωρ διὰ τὴν ψυχρότητα σβεννύει τὴν ζέσιν, ὁ [δὲ] οἶνος διὰ τὴν θερμότητα ὡς ἐπὶ τὸ πολύ· ὥσπερ γὰρ [...] ἐνίοτε πυρός, ἐὰν ᾖ ἔλαττον, ἀφαιρεῖται τὴν ἰσχύν. μᾶ[λ]λον δὲ τῇ θερμότητι πεπτικός ἐϛι τῆς ὑγρότητος, καὶ [τὸ] βάρος καταχρατεῖ τὸν τῆς ζέσεως ἐπιπολασμόν.

Διὰ τί τῶν ἰσχάδων γλυκύταται αἱ δίχα ἐσχισμ[έ]ναι, οὔτε δὲ αἱ πολυσχιδεῖς οὔτε αἱ ἀσχιδεῖς; ἢ διότι [ἐκ] μὲν τῶν πολυσχιδῶν διαπέπνευκε καὶ ἐξίκμακε μετὰ [τοῦ] ὑγρȣ̃ τὸ πλεῖϛον τȣ̃ γλυκέος, ἐν δὲ ταῖς μεμυκυίαις π[ολὺ] τὸ ὑδατῶδές ἐϛι διὰ τὸ μὴ ἠτμικέναι. αἱ δ' ἐσχισμέ[ναι] μέν, μὴ εἰς πολλὰ δέ, ἀμφοτέρων τούτων ἐκτός εἰσι τ[ῶν] παθημάτων.

Διὰ τί ταῖς καμίνοις ξηραινόμενα τὰ σῦκα σκλη[...]

7. ἀνάλογος $C^a Y^a$. ‖ 8. πολὺ τῶν σιτίων $X^a Y^a$. ‖ καὶ om $C^a Y^a$. ‖ 14. ὁμοιομερῶν C^a. ‖ 15. ἦν om $C^a Y^a$. ‖ 16. ἦν om Y^a. ‖ 18. κοινωνία C^a. ‖ 21. αὐτὸ C^a. ‖ 22. ἀπολαύῃ $C^a X^a$. ‖ 26. ἢ om $C^a X^a Y^a$. ‖ 28. ἢ om $C^a Y^a$. ‖ 30. ἔτι X^a. ‖ 36. ἀπολ[...] X^a. ‖ δύνανται $C^a Y^a$.

2. περιπτωματιζομένοις X^a, περιττωματιζομένοις Y^a. ‖ 6. ἢ om X^a. ‖ 7. οὖν ἐπὶ μὲν τῇ γλώσσῃ C^a. ‖ 8. πώματι Y^a. ‖ 18. [...]μός, ἀναχλιαθέντος δὲ χεῖται C^a. ‖ 31. κρατεῖ C^a. ‖ τῶν τῆς ζέσεως ἐπιπολασμῶν X^a. ‖ 33. οὔτε αἱ] οὐδὲ αἱ $C^a Y^a$. ‖ ἢ om C^a. ‖ 35. πλεῖον $C^a Y^a$. ‖ 36. ἠτμηκέναι $C^a Y^a$, ἰτμικέναι X^a. ‖ 37. εἰς om $C^a Y^a$. ‖ 39. ψυχόμενα $C^a X^a Y^a$. ‖ τὰ om $C^a Y^a$.

τερα γίνεται, ἐὰν ψυχθῇ ἐν τῇ καμίνῳ, ἢ ἂν ἐξαιρεθέντα ψυχθῇ; ἢ ὅτι ἐν μὲν τῇ καμίνῳ ἐξατμίζει πᾶν τὸ ὑγρὸν ὑπὸ τȣ̃ θερμοῦ, ἔξω δὲ περιεστηκὼς ὁ ἀὴρ ψύχων κωλύει τὸ ὑγρὸν ἐξιέναι καὶ συνίστασθαι; μᾶλλον γὰρ ἐξατμίζει. ἔστι δὲ τὰ μὲν ξηρὰ σκληρά, τὰ δὲ ὑγρὰ μαλακά.

11 Διὰ τί παρὰ τὰ στρυφνὰ ὁ οἶνος καὶ τὸ ὕδωρ φαίνεται γλυκύτερα, οἷον ἐάν τις βαλάνους ἢ μύρτα ἤ τι τῶν τοιούτων διατράγῃ; ἢ εἰκότως, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων; πᾶν γὰρ τὸ αὐτὸ παρὰ τὸ ἐναντίον μᾶλλον φαίνεται, οἱ δὲ τῶν ἐναντίων χυμοὶ ἀντικείμενοί πώς εἰσιν. ἢ ὅτι, καθάπερ ἐπὶ τῶν βαπτομένων, ὑπὸ τῶν στρυφνῶν ἡ γλῶττα προδιεργάζεται καὶ τοὺς πόρους ἀνοίγεται, ὥστε μᾶλλον διιέναι τὸ γλυκύ; καὶ γὰρ τὰ βαπτόμενα τούτου ἕνεκεν προβρέχουσιν ἐν τοῖς στρυφνοῖς, τῷ διεργασθὲν μᾶλλον δέχεσθαι τὴν βαφήν.

12 Διὰ τί τὰ γλυκέα ἧττον δοκεῖ γλυκέα εἶναι θερμὰ ὄντα ἢ ὅταν ψυχθῇ; πότερον ὅτι ἅμα δύο αἰσθήσεις γίνονται ἀμφοῖν, ὥστε ἡ τȣ̃ θερμοῦ ἐκκρούει τὴν ἑτέραν; ἢ ὅτι καὶ τὸ γλεῦκος θερμόν· ὥσπερ ȣ̃ν πῦρ γίνεται ἐπὶ πῦρ. κωλύει οὖν ἡ θερμότης. ἢ ὅτι τὸ πῦρ ἀφαιρεῖται τὰς δυνάμεις ἁπάντων διὰ τὸ κινητικὸν εἶναι. ἐγγυτέρω ȣ̃ν τȣ̃ μεταβάλλειν ἐστὶ θερμὰ ὄντα, ἀποψυχθέντα δὲ ἕστηκεν.

13 Διὰ τί ποτε τὰ ἄχυρα τὰ μὲν σκληρὰ πέττει, τὰ δὲ πεπεμμένα οὐ σήπει; ἢ ὅτι τὰ ἄχυρα θερμόν τε καὶ ὁλκόν ἐστιν; τῇ μὲν ȣ̃ν θερμότητι πέττει, τῷ δὲ ὁλκὸν εἶναι τὸν ἰχῶρα τὸν σηπόμενον δέχεται, διὸ ȣ̓ σήπει.

14 Διὰ τί τὰ σῦκα μαλακὰ καὶ γλυκέα ὄντα λυμαίνεται τȣ̀ς ὀδόντας; ἢ διὰ τὴν γλισχρότητα προσέρχεται τοῖς οὔλοις, καὶ παρεμπίπτει διὰ τῶν ὀδόντων εἰς τὰ διὰ μέσου διὰ τὸ μαλακὰ εἶναι, καὶ σῆψιν ποιεῖ ταχέως ἅτε θερμὰ ὄντα; τάχα δὲ ἴσως καὶ διὰ τὴν σκληρότητα τῶν κεγχραμίδων ἐν τῇ τȣ́των κατεργασίᾳ πονȣ̃σι ταχέως οἱ ὀδόντες.

ΚΓ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΤΟ ΑΛΜΥΡΟΝ ΥΔΩΡ ΚΑΙ ΘΑΛΑΤΤΑΝ.

Διὰ τί τὸ κῦμα ȣ̓κ ἐπιγελᾷ ἐν τοῖς βαθέσι πελάγεσιν ἀλλ' ἐν τοῖς μικροῖς καὶ βραχέσιν; ἢ ὅτι τὸ μικρὸν ὑγρὸν φερόμενον μᾶλλον διαιρεῖται ὑπὸ τȣ̃ πνεύματος ἢ τὸ πολύ;

2 Διὰ τί τὰ κύματα πρότερον φοιτᾷ ἐνίοτε τῶν ἀνέμων; ἢ ὅτι πρὸς τῇ ἀρχῇ τοῦ πνεύματος ἡ θάλαττα ὠσθεῖσα πρώτη τὴν ἐχομένην ἀεὶ ταὐτὸν ποιεῖ; διόπερ οὔσης αὐτῆς συνεχȣ̃ς καθάπερ μιᾷ πληγῇ συνεχεῖ πάσαις γίνεται. τὸ δὲ ἐν ἑνὶ χρόνῳ γίνεται, ὥστε συμβαίνει τήν τε πρώτην καὶ τὴν ἐσχάτην ἅμα κινεῖσθαι. ὁ δὲ ἀὴρ ȣ̓ πάσχει τȣ̃το, ὅτι ȣ̓κ ἔστιν ἓν σῶμα συνεχές, τῷ πολλὰς πάντοθεν ἀντικρούσεις λαμβάνειν, αἳ πολλάκις κωλύουσι τὴν πρώτην καὶ νεανικωτάτην κίνησιν, τήν τε θάλασσαν οὐ ποιοῦσι τοῦτο διὰ τὸ βαρυτέραν καὶ δυσκινητοτέραν αὐτȣ̃ εἶναι.

Διὰ τί τὰ πλοῖα γέμειν δοκεῖ μᾶλλον ἐν τῷ λιμένι 3 ἢ ἐν τῷ πελάγει, καὶ θεῖ δὲ θᾶττον ἐκ τȣ̃ πελάγους πρὸς τὴν γῆν ἢ ἀπὸ τῆς γῆς εἰς τὸ πέλαγος; ἢ ὅτι τὸ πλέον ὕδωρ ἀντερείδει μᾶλλον ἐκ τȣ̃ ὀλίγου, ἐν δὲ τῷ ὀλίγῳ δέδυκε, διὰ τὸ κρατεῖν αὐτοῦ μᾶλλον; ὠθεῖ γὰρ κάτω τὸ ὕδωρ ἄνωθεν. ἐν μὲν οὖν τῷ λιμένι ὀλίγη ἐστὶν ἡ θάλασσα, ἐν δὲ τῷ πελάγει βαθεῖα. ὥστε καὶ ἄγειν πλέον δόξει ἐν τῷ λιμένι καὶ κινήσεται χαλεπώτερον διὰ τὸ δεδυκέναι μᾶλλον καὶ ἧττον ἀντερείδειν τὸ ὕδωρ. ἐν τῷ πελάγει δὲ τἀναντία τȣ́των ἐστίν.

Διὰ τί, ὅταν τι ῥιφθῇ εἰς τὴν θάλατταν κυμαίνȣσαν, 4 οἷον ἡ ἄγκυρα, γαλήνη γίνεται; ἢ διότι ἵσταται ἡ θάλαττα τῷ φερομένῳ, μεθ' ȣ̃ ἀὴρ συγκαταφέρεται, ὃς ἐπ' εὐθείας κάτω φερόμενος καὶ ἐνταῦθα ἐπισπασθεὶς συνεπισπᾶται τὸ ἐκ πλαγίου κινȣ̃ν τὴν θάλατταν; ὁ δὲ κλύδων τῆς θαλάττης οὐκ ἄνωθεν κάτω γίνεται ἀλλ' ἐπιπολῆς· οὗ λήξαντος γαλήνη γίνεται. ἔτι συνιȣ̃σα ἡ θάλασσα εἰς τὰ διαστάντα τῷ φερομένῳ δίνην ποιεῖ. ἡ δὲ δίνη κύκλῳ φέρεται. ἐπεὶ δὲ ἡ εὐθεῖα τȣ̃ κύκλου κατὰ σημεῖον ἅπτεται, τὰ δὲ κύματα ἐπ' εὐθείας λοξῆς φέρεται, συμβαίνοι ἂν αὐτὰ τοῦ ἐξωτάτου τῆς δίνης κατὰ σημεῖον ἅπτεσθαι, διά τε τὰ εἰρημένα καὶ διὰ τὴν τῆς δίνης φοράν, ἣ προσιȣ̃σα ἀπωθεῖται αὐτά. ἀκύμου δὲ ὄντος τοῦ κατ' αὐτὴν τόπου, γαλήνην ἐν τῇ ῥήξει αὐτῆς συμβαίνει γίνεσθαι, ὅτι συγκαταβὰς ὁ ἀὴρ τῷ ἐνεχθέντι κάτω, ἀναφερόμενος καὶ ὠθῶν ἄνω τὴν θάλατταν ὥσπερ πομφολυγοῖ αὐτήν· ἡ γὰρ πομφόλυξ ὑγρȣ̃ ὑπ' ἀέρος κάτωθεν ἀνωθουμένου ἐστίν. πομφόλυξ δὲ πᾶσα λεία καὶ γαληνός ἐστιν. σημεῖα δὲ τῶν εἰρημένων ἐστί· μετέωρος γὰρ ἡ κατὰ τὸ ἐνεχθὲν κάτω θάλαττα τῆς πέριξ γίνεται μικρὸν ὕστερον.

Διὰ τί ἐνίοτε πλοῖα θέοντα ἐν τῇ θαλάττῃ εὐδίας κα- 5

3. ὁ om Ca Ya. ‖ 4. ἀτμίζει Ca. ‖ 13. διέναι Xa. ‖ 20. ἢ om Xa. ‖ 21. ἐγγύτερον Xa. ‖ τὸ Ca Ya. ‖ 28. τὴν om Ca. ‖ 29. διὰ τῶν] καὶ διὰ τῶν Ca. ‖ 31. κεγχραμύδων Xa. ‖ 39. θάλασσα Xa.

4. ἅμα καὶ κινεῖσθαι Ca Xa Ya, ἅμα κεκινῆσθαι rc Ya. ‖ 8. εἶναι αὐτȣ̃ Xa. ‖ 11. πρὸς Xa. ‖ 13. κάτωθεν Ya. ‖ 14. ἄνω Ca Ya, κάτωθεν Xa. ‖ 19. τι om Ca Xa Ya. ‖ θάλασσαν Xa Ya. ‖ 23. πελαγίου Ya. ‖ θαλάσσης Ya. ‖ 27 et 29. κατὰ τὸ σημεῖον Ca. ‖ 28. ὑπ' Xa. ‖ 31. γαλήνη Ca Ya. ‖ 33. ὁ om Xa Ya. ‖ 34. καθάπερ Xa Ya.

καπίνεται καὶ ἀφανῆ γίνεται, ὥστε μηδὲ ναυάγιον ἀναπλεῖν; ἢ ὅταν ἀντρώδης τόπος ἐν τῇ ὑπὸ τὴν θάλατταν γῇ ῥαγῇ, ἅμα εἰς τὴν θάλατταν καὶ ἔσω ἀκολουθεῖ τῇ τοῦ πνεύματος φορᾷ; ὁμοίως δὲ καὶ πάντῃ φερομένη κύκλῳ φέρεται κάτω. τῦτο δ' ἐςι δῖνος. τὰ δὲ περὶ Μεσήνην ἐν τῷ πορθμῷ πάσχει μὲν τῦτο διὰ τὸν ῥῦν (γίνονται γὰρ αἱ δῖναι ὑπὸ τύτου) καὶ καταπίνεται εἰς βυθὸν διὰ ταῦτά τε, καὶ ὅτι θάλαττά τε βαθεῖα καὶ γῆ ὕπαντρος μέχρι πόρρω. φέρουσιν οὖν εἰς ταῦτα ἀποβιαζόμεναι αἱ δῖναι· διὸ οὐκ ἀναπλεῖ αὐτόθι τὰ ναυάγια. ὁ δὲ ῥῦς γίνεται, ὅταν παυσαμένου τῦ προτέρου ἀντιπνεύσῃ ἐπὶ τῆς θαλάττης ῥεούσης τῷ προτέρῳ πνεύματι, μάλιςα δὲ ὅταν νότος ἀντιπνεύσῃ. ἀντιπνέοντα γὰρ ἀλλήλοις τὰ ῥεύματα παρεκθλίβεται ὥσπερ ἐν τοῖς ποταμοῖς, καὶ γίνονται αἱ δῖναι. φέρεται δὲ ἑλιττομένη ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως ἄνωθεν ἰσχυρὰ ὖσα. ἐπεὶ ὖν εἰς πλάγιον οὐκ ἔςιν ὁρμᾶν (ἀντωθεῖται γὰρ ὑπ' ἀλλήλων), ἀνάγκη εἰς βάθος ὠθεῖσθαι, ὥςε καὶ ὃ ἂν ληφθῇ ὑπὸ τῆς δίνης, ἀνάγκη συγκαταφέρεσθαι. διὸ ἀνάσιμα τὰ πλοῖα ποιοῦνται· ἤδη γὰρ ὀρθόν ποτε μινημονεύεται καταποθέν.

6 Διὰ τί ἡ θάλαττα λευκοτέρα ἡ ἐν τῷ Πόντῳ ἢ ἡ ἐν τῷ Αἰγαίῳ; πότερον διὰ τὴν ἀνάκλασιν τῆς ὄψεως τὴν γινομένην ἀπὸ τῆς θαλάττης εἰς τὸν ἀέρα; ὁ μὲν γὰρ περὶ τὸν Πόντον ἀὴρ παχὺς καὶ λευκός, ὥςε καὶ τῆς θαλάττης ἡ ἐπιφάνεια τοιαύτη φαίνεται, ὁ δὲ ἐν τῷ Αἰγαίῳ κυανῦς διὰ τὸ μέχρι πόρρω εἶναι καθαρός, ὥστε καὶ ἡ θάλαττα ἀνταυγοῦσα τοιαύτη φαίνεται. ἢ ὅτι πᾶσαι αἱ λίμναι λευκότεραι τῆς θαλάττης; ὁ δὲ Πόντος ἐςὶ λιμνώδης διὰ τὸ πολλὺς ποταμὺς εἰς αὐτὸν ῥεῖν. αἱ δὲ λίμναι διαλευκότεραι τῆς θαλάττης καὶ τῶν ποταμῶν· γράφυσι γῦν οἱ γραφεῖς τὺς μὲν ποταμὺς ὠχρύς, τὴν δὲ θάλατταν κυανέαν. ἢ ὅτι διὰ μὲν τῦ ποτίμου διέρχεται ταχὺ ἡ ὄψις, καὶ ὐκ ἀνακλᾶται πρὸς τὸν ἀέρα, ἀπὸ δὲ τῆς θαλάσσης οὔ; ὖτ' ἄνω ἀνακλᾶται διὰ τὸ μὴ λεῖον εἶναι τὸ ὕδωρ· κάτω δὲ ἀποκάμνει βαδίζυσα· διὸ μέλαινα φαίνεται. ἐν δὲ τοῖς λιμνώδεσιν ἐπιπολῆς ὄντος τῦ ποτίμυ, κάτω δὲ τῦ ἁλμυρῦ, ὐ διέρχεται, ἀλλ' ἀνακλᾶται πρὸς τὴν αὐγήν· διὸ φαίνεται λευκὴ ἡ ἐπιφάνεια αὐτῆς.

7 Διὰ τί ἡ θάλαττα τῦ ποτίμυ ὕδατος ἧττον ψυχρά, καὶ τὰ ἁλυκὰ τῶν γλυκέων; πότερον ὅτι πυκνοτέρα θάλαττα καὶ μᾶλλον σῶμα; τὰ δὲ τοιαῦτα ἧττον χεται, ὥσπερ καὶ θερμαίνεται μᾶλλον· σωςικωτέρα τοῦ θερμοῦ διὰ τὴν πυκνότητα. ἢ ὅτι λιπαρωτέρα ἡ θάλαττα; διὸ καὶ οὐ σβέννυσι τὴν φλόγα. ὁμοίως δὲ ἐπὶ τῶν ἄλλων. τὸ δὲ λιπαρώτερον θερμότερον. ἢ ὅτι πολὺ ἔχει, ὥςε ξηρότερον; τὸ δὲ ξηρότερον θερμότερον.

Διὰ τί ἡ θάλαττα εὐδιοπτοτέρα τῦ ποτίμυ, πα τέρα ὖσα; λεπτότερον γὰρ τὸ πότιμον τῦ ἁλμυρῦ. ἢ τὸ λεπτὸν αἴτιον, ἀλλ' εὐθυωρίαι τῶν πόρων πλεῖςαι μέγιςαί εἰσιν; τὸ μὲν ὖν πότιμον πυκνὸν διὰ λεπτομ ἐςι, τὸ δὲ ἁλμυρὸν μεγάλα ἔχει τὰ διάκενα. ἢ ὅτι θαρώτερον ἡ θάλαττα; γῆ μὲν γὰρ ὐκ ἔςιν, ἡ δὲ ἄμ βαρεῖα ὖσα ὑφίςαται. τὰ δὲ πότιμα γεώδη. αὐτὴ δ τῷ μεταξὺ φερομένη ἀναθολῦται ταχύ.

Διὰ τί ἐν τοῖς βορείοις εὐδιοπτοτέρα ἡ θάλαττ ἐν τοῖς νοτίοις; ἢ ὅτι ἐν τῇ γαλήνῃ χρῶμα ἔχει ἡ λαττα; λιπαρὸν γὰρ ἔνεςιν ἐν τῷ ἁλμυρῷ χυμῷ. μεῖον δέ· ἐκκρίνεται γὰρ ἔλαιον ἐν ταῖς ἀλέαις. εὐ οὖν ὔσης καὶ ἀλεεινοτέρας τῆς θαλάττης διὰ κουφότ ἐπανθεῖ ἄνω ὁ τοιῦτος χυμός. τοῖς δὲ βορείοις ἧττον τὸ ψῦχος. ἔςι δὲ τὸ ὕδωρ εὐδιοπτότερον τοῦ ἐλαίου· γὰρ ἔλαιον χρῶμα ἔχει, τὸ δὲ ὕδωρ ἄχρουν παρεμφ νόμενον σαφεςέραν ποιεῖ τὴν ἔμφασιν.

Διὰ τί λουσάμενοι τῇ θαλάττῃ θᾶττον ξηραίν βαρυτέρᾳ οὔσῃ τῶν ποτίμων; ἢ ὅτι παχυτέρα καὶ γ δης ἡ θάλαττα; ὀλίγον οὖν ἔχουσα τὸ ὑγρὸν ξηραίν θᾶττον.

Διὰ τί τὰ κύματα ἀνεμώδη; ἢ ὅτι σημεῖά ἐςι πν ματος ἐσομένου; ἔστι γὰρ τὸ πνεῦμα σύνωσις ἀέρος. διὰ τὸ ἀεὶ προωθεῖσθαι γίνεται; προωθεῖ δὲ ὐ συνεχὲ ὂν τὸ πνεῦμα, ἀλλὰ ἀρχόμενον. τὸ μὲν δὴ πρῶτον ὥ περ προεμαράνθη, ἄλλο δὲ τῦτο προέωσε καὶ ἄλλην κνότητα ἤγαγεν καὶ ἀπεμαράνθη. ὥςε δῆλον, ὅταν τὸ προωθούμενον παρῇ, ὅτι ἥξει καὶ τὸ κινῦν· ἀρχόμ γὰρ τῦτο ποιεῖ.

Διὰ τί τὸ κῦμα προεκπίπτει τοῦ πνεύματος; ἢ οὐχ ἅμα παύεται τὸ πνεῦμα [τὸ] πνέον καὶ ἡ θάλα κυμαίνουσα, ἀλλ' ὕςερον ἡ θάλαττα, ἐνδέχεται τὸ

2. τὴν om C°. ‖ 4. πᾶν τῇ X°. ‖ κύκλον C°Y°. ‖ 5. μέσην X°Y°. ‖ 6. γὰρ] δὲ C°. ‖ 8. ὅτι ἡ θ. C°Y°. ‖ βαθεῖά τε C° Y°. ‖ καὶ ἡ γῆ C°Y°. ‖ 11. πρότερον Y°, πότερον C°. ‖ θαλάσσης X°Y°. ‖ 12. νόσος C°. ‖ 18. ἀνάσημα C°. ‖ 21. ἡ post ἢ X°. ‖ 22. αἰγέω C°Y°, αἰγιαλῷ QK°s. ‖ 24. θαλάσσης Y°. ‖ 30. ὖν C°K°. ‖ 31. κυαναίαν C°. ‖ 32. ποτίμυ ὐ δ. X°. ‖ 34. κι ται C°. ‖ 39. ἧττων C°Y°.

3. ὥςε C°. ‖ 5. καὶ om C°. ‖ δὲ om C°Y°. ‖ 11. πυκνὸν om C°. ‖ λεπτοτέρειαν C°. ‖ 16. ἡ om Y°. ‖ 18. ἐςιν C°. ‖ ἔςαι C°. ‖ 26. οὖσα C°. ‖ τῶ ποτίμω C°X°Y°.

ῆσαν πνεῦμα φθαρῆναι πρὸ τοῦ γενέσθαι αἰσθητόν. ὥστε οὐ πρότερον τὸ κῦμα πνεύματος, ἀλλὰ τὸ μὲν λανθάνει τὸ δὲ οὔ. ἢ οὐχὶ τὰ πνεύματα ἅμα πανταχοῦ πνεῖ, ἀλλ' ὅθεν ἡ ἀρχὴ πρότερον; ἅμα δὲ πνεῖ καὶ τὴν πλησίον θάλατταν κινεῖ, αὕτη δὲ τὴν ἐχομένην· καὶ οὕτως ἂν ἐνδέχοιτο πρότερον τὸ κῦμα ἐκπίπτειν. ὑπὸ γὰρ τῆς θαλάσσης καὶ οὐχ ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἡ κίνησις ἡ θάττων τοῦ ἀέρος ἢ τῆς θαλάττης.

3 Διὰ τί ἐν τῇ θαλάττῃ μᾶλλον νεῖν δύνανται ἢ ἐν τοῖς ποταμοῖς; ἢ ὅτι ὁ νέων ἀεὶ ἐπιστηριζόμενος ἐν τῷ ὕδατι νεῖ, ἐν δὲ τῷ σωματωδεστέρῳ μᾶλλον ἀποστηρίζεσθαι δυνάμεθα, σωματωδέστερον δέ ἐστι τὸ θαλάττιον ὕδωρ τοῦ ποταμίου· παχύτερον γάρ ἐστι καὶ μᾶλλον ἀντερείδειν δυνάμενον.

4 Διὰ τί ποτε ἐν τῇ θαλάττῃ πλείω χρόνον διατελεῖν δύνανται ἢ ἐν τῷ ποταμῷ; ἢ διότι τὸ ποτάμιον ὕδωρ λεπτόν ἐστιν; μᾶλλον οὖν παρεισδυόμενον πνίγει.

5 Διὰ τί ἡ μὲν θάλαττα κάεται, τὸ δὲ ὕδωρ οὔ; ἢ κάεται μὲν κἀκεῖνο, ἡ δὲ θάλαττα ἧττον σβέννυσι τὸ πῦρ διὰ τὸ λιπαρωτέρα εἶναι; σημεῖον δὲ ὅτι λιπαρωτέρα· ἀπὸ γὰρ τῶν ἁλῶν ἔλαιον ἀφαιρεῖται. ἢ καὶ ἧττον δύνανται οἱ πόροι ἁρμόττειν τῷ πυρὶ διὰ τὸ παχύτεροι εἶναι, καὶ μᾶλλόν γε δή, ἅτε καὶ τῶν ἁλῶν ἐνυπαρχόντων; ὥσπερ οὖν τὸ ξηρὸν τοῦ ὑγροῦ ἧττον σβεστικόν, καὶ τὸ ξηρὸν μᾶλλον κατὰ λόγον καυστικόν ἐστι, καὶ ἕτερον ἑτέρου μᾶλλον, τῷ ἐγγυτέρω τοῦ θερμοῦ εἶναι, τὸ ξηρότερον δὲ τῇ θαλάττῃ· ἄμφω δὲ ταῦτα μᾶλλον ὑπάρχει.

6 Διὰ τί ἀπὸ μὲν τῆς θαλάττης οὐκ ἀποπνεῖ ἕωθεν ψυχρόν, ἀπὸ δὲ τῶν ποταμῶν; ἢ ὅτι ἡ μὲν θάλαττά ἐστιν ἐν ἀναπεπταμένοις τόποις, οἱ δὲ ποταμοὶ ἐν στενοῖς; ἡ μὲν οὖν ἀπὸ τῆς θαλάττης αὔρα εἰς πολὺν τόπον σκίδναται, ὥστε εἶναι ἀσθενής, ἡ δὲ ἀπὸ τῶν ποταμῶν ἀθρόως φέρεται καὶ μᾶλλον ἰσχύει, διὸ μᾶλλον εἰκότως φαίνεται ψυχρά. ἢ οὐ τοῦτό ἐστιν αἴτιον, ἀλλ' οἱ μὲν ποταμοὶ ψυχροί εἰσιν, ἡ δὲ θάλαττα οὔτε θερμὴ οὔτε ψυχρά; γίνεται δὲ ἡ αὔρα καὶ ἡ ἀναπνοὴ θερμαινομένων ἢ ψυχομένων τῶν ὑγρῶν· ὁπότερον γὰρ ἂν τούτων πάσχῃ, ἐξαεροῦται, ἐξαερουμένου δὲ τοῦ ὕδατος ὁ ἀὴρ ὁ γινόμενος φέρεται, ὅ ἐστιν αὔρα. τὸ μὲν οὖν ἀπὸ τῶν ψυχρῶν ψυχρὸν εἰκότως ἀποπνεῖ, τὸ δὲ ἀπὸ τῶν σφόδρα θερμῶν ἀποπνέον ψύχεται καὶ γίνεται ψυχρόν. τοὺς μὲν οὖν ποταμοὺς ψυχροὺς ἅπαντας εὕροι τις ἄν, ἡ δὲ θάλαττα οὔτε ψυχρὰ οὔτε θερμὴ σφόδρα ἐστίν. οὔτε οὖν τὸ ἀποπνέον ψυχρὸν ἀπ' αὐτῆς ἐστί, διὰ τὸ μὴ ψυχρὰν εἶναι, οὔτε ψύχεται ταχύ, διὰ τὸ μὴ θερμὴν εἶναι σφόδρα.

17 Διὰ τί ἐν τοῖς μείζοσι πελάγεσι βραδύτερον καθίσταται κύματα ἢ ἐν τοῖς βραχέσιν; ἢ ὅτι ἐκ τῆς πολλῆς κινήσεως βραδύτερον καθίσταται πᾶν ἢ ἐκ τῆς ὀλίγης; ἐν δὲ τοῖς μεγάλοις πελάγεσι πλείων ἡ ἄμπωτις γίνεται ἢ ἐν τοῖς βραχέσιν. ὅθεν οὖν ἄλογον τὸ πλεῖον βραδύτερον καθίστασθαι.

18 Διὰ τί τὸ ἁλμυρὸν ὕδωρ ψυχρὸν μὲν οὐ πότιμον, θερμαινόμενον δὲ μᾶλλον γίνεται πότιμον, καὶ θερμὸν δὲ ὂν καὶ ἀποψυχόμενον; ἢ διότι εἰς τὸ ἐναντίον ἀπὸ τοῦ ἐναντίου πέφυκε μεταβάλλειν; ἔστι δὲ τὸ πότιμον τῷ ἁλμυρῷ ἀντικείμενον· καὶ θερμαινομένου μὲν ἀφέψεται τὸ ἁλμυρόν, ψυχομένου δὲ ὑφίσταται.

19 Διὰ τί τὰ πρὸς τῇ θαλάττῃ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὕδατα γλυκέα [ὕδατα] ἀλλ' οὐχ ἁλμυρά; ἢ διὰ τὸ ποτιμώτερα διηθούμενα γίνεσθαι; διηθεῖται δὲ τὸ ἐγγύτερον τῆς θαλάττης μᾶλλον.

20 Διὰ τί τὸ ἁλμυρὸν ὕδωρ οὐκ ἀπόρρυτόν ἐστιν; ἢ διότι τὸ μὲν βαρὺ στάσιμον, τὸ δὲ ἁλμυρὸν βαρύ; διὸ καὶ τὰ θερμὰ μόνα τῶν ἁλμυρῶν ὑδάτων ἀπόρρυτά ἐστιν. ἔχει γὰρ κουφότητα ἐν αὐτοῖς, ἢ κρατεῖ τῆς κατὰ τὴν ἁλμυρίδα βαρύτητος· τὸ γὰρ θερμὸν κουφότερόν ἐστιν. ἔτι τὰ μὲν ἀπόρρυτα διηθεῖται διὰ τῆς γῆς· ἠθουμένων δὲ ἀεὶ μάλιστα ὑφίσταται τὸ παχύτατον καὶ βαρύτατον, ἐκκρίνεται δὲ τὸ κοῦφον καὶ καθαρόν· ἔστι γὰρ τὸ μὲν ἁλμυρὸν βαρύ, τὸ δὲ γλυκὺ κοῦφον. διόπερ ἐστὶ γλυκέα τὰ ἀπόρρυτα. τὸ δ' αὐτὸ αἴτιόν ἐστι καὶ διὰ τί τὸ ἁλμυρὸν ὕδωρ κινούμενον καὶ μεταβάλλον γλυκύτερον γίνεται· κουφότερον γὰρ καὶ ἀσθενέστερον διὰ τὴν κίνησιν γίνεται.

21 Διὰ τί ἐν τῇ Λιβύῃ ἐὰν ὀρύξῃ τις παρὰ τὴν θάλατταν, τὸ πρῶτον πότιμον, εἶθ' ἁλμυρὸν γίνεται ταχύ, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις τόποις ἧττον ποιεῖ τοῦτο; πότερον ὅτι τὸ μὲν πρῶτον τὸ ὑπάρχον ὕδωρ ἐν τῷ τόπῳ καὶ τὸ πεπεμμένον ὑπὸ τῆς γῆς ἐστίν, ὅταν δὲ χρονισθῇ, ἡ θάλαττα προσδιηθουμένη διὰ τὸ πρόσφατον εἶναι ποιεῖ ἁλμυρώτερον; ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις ἢ οὐκ ἔχει ἢ πολὺ ὕδωρ διὰ τὸ μὴ ξηραίνεσθαι τὸν τόπον.

9. δύναται X^a. ‖ 12. σωματωδέστερον μᾶλλον δὲ X^a. ‖ 16. οὖν] δὲ X^a. ‖ παρεισδυνόμενον C^a. ‖ 22. ἄλλων C^a. ‖ 26. δὲ om C^aY^a. ‖ 29. ἐν post ἐστιν et 30. οὖν et 33. οὐ om C^a. ‖ 35. ἢ ψυχομένων om X^a. ‖ 38. ψυχρὸν om $C^aX^aY^a$. ‖ 40. ἅπαντας ψυχροὺς X^a.

1. εὕροι om C^a. ‖ 5. βραδυτέρα X^a. ‖ 9. πλεῖον om $C^aX^aY^a$. ‖ 13. ὑπὸ $C^aX^aY^a$. ‖ 16. ἐφίσταται C^a. ‖ 21. τί δὲ τὸ X^a. ‖ 24. ἢ X^a. ‖ 26. διηθουμένων X^a. ‖ 38. πρόφατον C^a.

22 Διὰ τί τοὺς ἅλας θᾶττον τήκει τὸ ἁλμυρὸν ὕδωρ ἢ τὸ πότιμον; ἢ διότι τὸ μὲν τήκεσθαί ἐςι τὸ ὑπὸ τῦ ὑγρῦ θερμῦ εἰσιόντος διαιρεῖσθαι, ὥςε ὑγρὸν εἶναι; ὐ τήκει δὲ ἢ τὰ ὅλως μὴ δυνάμενα εἰσιέναι, ἢ τὰ ὕτως ὥςε μὴ θιγγάνειν. μόλις δὲ τήκει τὰ ῥᾳδίως διεξιόντα· τὰ δ' ἐπιόντα βιαζόμενα, ταῦτα τάχιςα διαιρεῖ. οὐκ εἰσέρχεται δὲ τὰ λίαν μεγαλομερῆ· ὑπερέχει γὰρ τῶν πόρων. τὰ δὲ μικρομερέςερα διέρχεται ὐ ψαυόμενα. ἔςι δὲ τὸ μὲν πότιμον λεπτόν, τὸ δὲ ἁλμυρὸν παχύτερον. ὥςε τὸ μὲν ῥᾳδίως διὰ τὴν λεπτότητα διαδῦνον μόλις τήκει, τὸ δὲ εἰσέρχεται μὲν ἧττον δὲ διὰ τὸ μεγαλομερέςερον εἶναι διαιρεῖ, καὶ βιάζεται θᾶττον.

23 Διὰ τί τὸ ὕδωρ ἧττον φαίνεται λευκόν, ἐὰν κινῆται, οἷον καὶ ἡ φρίκη; διὸ καὶ Ὅμηρος ἀρχομένου φησὶ τοῦ πνεύματος, "μελάνει δέ τε πόντος ὑπ' αὐτῦ." ἢ διὰ δύο αἰτίας, ἐγγύθεν μὲν τῆς ὄψεως οὔσης, διὰ τὸ διιέναι τὴν ὄψιν μᾶλλον ἠρεμῦντος, κινυμένυ δὲ μὴ εὐθυπορεῖν· τὸ δὲ διαφανὲς λευκὸν φαίνεται. δι' ὗ γὰρ μὴ διέρχεται ἡ ὄψις, μέλαν φησὶν εἶναι. διὸ καὶ ὁ ἀὴρ πόρρωθεν μέλας φαίνεται, ὁ δὲ ἐγγὺς λευκός, καὶ θαλάττης τὸ μὲν ἐγγὺς λευκόν, τὸ δὲ πόρρωθεν κυανοῦν καὶ μέλαν. πόρρωθεν δέ, κινουμένης πως τῆς ὄψεως, καὶ τῷ διανακλᾶσθαι ἀθρόον τὴν ὄψιν, ἐὰν ἠρεμῇ πρὸς τὸ φῶς, κινουμένου δὲ μὴ δύνασθαι.

24 Διὰ τί ἐν τοῖς βαθέσι πελάγεσι τὸ κῦμα οὐκ ἐπιγελᾷ, ἀλλ' ἐν τοῖς μικροῖς; πότερον ὅτι τὸ μικρὸν φερόμενον ὕδωρ διαιρεῖται ὑπὸ τοῦ ἀέρος μᾶλλον ἢ τὸ πολύ; διὸ θραύεται πατάξαν μᾶλλον. ἐν μὲν ὖν τῷ βαθεῖ πολὺ τὸ κινύμενον, ἐν δὲ τῷ βραχεῖ ὀλίγον.

25 Διὰ τί οἱ πρὸς νότον τόποι ἁλυκώτερα τὰ ὕδατα ἔχυσιν; ἢ διὰ τὸ τὴν θάλατταν ὑπὸ νότου ὠθεῖσθαι ὑπὸ τὴν γῆν κεράννυται;

26 Διὰ τί τῶν ὑδάτων τὸ ἁλμυρὸν ἐπὶ τῷ γλυκεῖ οἴνῳ μᾶλλον ἐπιπολάζει ἢ ἐπὶ τῷ αὐςηρῷ; πότερον ὅτι μᾶλλον ἔχει γῆν ὁ γλυκύς, ὥσπερ ἡ ἀςαφίς; ἢ ὅτι βαρύτερος καὶ γλισχρότερος ὁ γλυκύς, ὥσθ' ἧττον μίγνυται, μὴ μιγνύμενος δὲ ἐφίςαται.

27 Διὰ τί ὅλως ἐφίςαται γεῶδες ὄν; ἡ γὰρ οἰκεία φορὰ κάτω. πότερον ὅτι μᾶλλον ἔχει γῆν ὁ γλυκύς; ἢ διὰ τὴν
θερμότητα, καθάπερ οἱ ἅλες; ὅμοιον γὰρ ἐξανθήματι
δι' ἄλλην αἰτίαν; εἰ γὰρ οὐ διὰ τῦτο καὶ ἐπὶ τῷ γλ
μᾶλλον, ὐκ ἄλογον· θερμότατος γάρ.

Διὰ τί τὰ κύματα πρότερον φοιτᾷ ἐνίοτε τῶν
μων; ἢ διότι καὶ τελευτᾷ ὕςερον; τὸ γὰρ πρῶτον πνε
ὡσανεὶ προδιαλύεται τῦ ὠσθέντος κύματος· ἀφικνεῖτα
οὐκ αὐτὸ τὸ πρῶτον ὠσθέν, ἀλλ' ἀεὶ ἡ ὦσις γίνεται
ἐχομένου.

Διὰ τί αἱ κυματωδέςεραι γαῖ ςερραὶ γίνονται
λάκις οὕτω σφόδρα ὥσπερ ἠδαφισμέναι; καὶ ἡ μὲν
ματώδης γῆ ςερρά, ἡ δὲ ἄποθεν χαῦνος. ἢ διότι ἡ μ
ἄμμος ὐ πόρρωθεν ἐκβάλλεται ὑπὸ τῦ κύματος, ἀλλ
μείζων μᾶλλον; ὥσπερ καὶ τῇ χειρὶ βάλλειν πόρρ
τὸ ἐλάχιςον μάλιςα δυνατόν. ἔπειτα πολλῶν κυκωμ
τὰ ἐλάχιςα ἐμπίπτοντα πυκνοῖ. ἡ δὲ τοῦ κύματος
φῶντος κίνησις ἐδαφίζει, κινεῖ δὲ ὐκέτι. διὰ μὲν οὖ
τὰ μικρότατα μὴ πόρρω δύνασθαι πηδᾶν, ἐκ μικρῶν
δρα συντέθειται· διὰ δὲ τὸ πολλάκις κινεῖσθαι συν
γίνεται πιπτούσης ἄμμου, ἕως ἂν συναρμόσῃ· διὰ δ
κῦμα τὸ τελευταῖον ἐδαφίζεται, καὶ τὸ ἠρέμα ὑγρὸν
κολλᾷ. ἡ δὲ πόρρω ξηρά τε ὖσα διίςαται, καὶ ἐκ μ
νων ἐςὶ λιθιδίων καὶ ἀνεδάφιςος.

Διὰ τί τῆς θαλάσσης τὰ ἄνω τῶν ἐν τῷ βάθει
μυρώτερα καὶ θερμότερα; ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τοῖς φρ
τοῖς ποτίμοις τὸ ἐπιπολῆς ἁλμυρώτερον τῦ εἰς βάθος·
τοι ἔδει τὸ κατωτέρω· βαρύτερον γὰρ τὸ ἁλμυρόν. ἢ
ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀὴρ ἀνάγει ἀεὶ τὸ ἐλαφρότατον ἀπὸ
ὑγρῶν; τὸ δὲ ποτιμώτερον ἀεὶ κυφότερον, μᾶλλον δὲ
γει ἀπὸ τῶν ἐγγυτέρω τόπων. ὥςε καὶ τῆς θαλατ
ἀπὸ τῶν ἐπιπολῆς καὶ τῶν ποτίμων ἀνάγκη τὸ λειπό
νον ἁλμυρώτερον εἶναι, ἀφ' ὧν ἀνῆκται, ἢ ἀφ' ὧν μ
ἢ ἔλαττον τὸ γλυκύ. διὰ τῦτο δὲ καὶ θερμότερα τὰ
τὸ γὰρ ἁλμυρὸν θερμότερον τῦ ποτίμυ. διὸ καὶ φασί
γες τῶν ἡρακλειτιζόντων ἐκ μὲν τοῦ ποτίμυ ξηραινομέ
καὶ πηγνυμένυ λίθυς γίνεσθαι καὶ γῆν, ἐκ δὲ τῆς θαλ
της τὸν ἥλιον ἀναθυμιᾶσθαι.

Διὰ τί τῆς θαλάττης τὰ πρὸς τῇ γῇ γλυκύτερά ἐς
ἢ διότι ἐν τῇ κινήσει μᾶλλόν ἐςιν; κινούμενον δὲ τὸ
μυρὸν γλυκύτερον γίνεται. ἢ ὅτι καὶ ἐν τῷ βάθει ἁλ

2. ὑγρῦ ἢ θερμῦ $C^a Y^a$. ‖ 6. τάχιςα δὲ διαιρεῖ C^a. ‖ 10. τὴν om $C^a Y^a$. ‖ 11. δὲ καὶ διὰ X^a. ‖ 15. μελαίνει $C^a X^a Y^a$. ‖ 1
μὴ] διὰ τὸ μὴ C^a. ‖ 22. τὸ $C^a Y^a$. ‖ 30. πρὸς τὸν νότον C^a. ‖ 34. μᾶλλον om $C^a Y^a$. ‖ ἐμπίπλαται $C^a X^a Y^a$. ‖ 36. μὴ om C^a.
37. μιγνύμενον $X^a Y^a$. ‖ 39. ὅτι — ἢ om $C^a Y^a$.

2. ἢ $C^a X^a Y^a$. ‖ 9. γαῖαι C^a. ‖ 11. ςερεά, ἡ δὲ ἄπωθεν Y^a. ‖ 12. πόρρω C^a. ‖ 15. λοφῶντος X^a. ‖ 17. τὰ μακρότατα μὴ
μὴ τὰ μακρότατα Y^a, μὴ τὰ μικρότατα C^a. ‖ 22. ἀνεφίδαςος C^a. ‖ 26. τῶ κ. $X^a Y^a$. ‖ 29. βαθύτερον codices. ‖ ἐγγυτέρω codices.
32. θερμότατα ἄνω X^a. ‖ 35. γενέσθαι $C^a Y^a$.

ρώτερόν ἐςι τὸ ὕδωρ, τὰ δὲ πρὸς τῇ γῇ ἧττόν ἐςι βαθέα. διὸ καὶ τἀγχιβαθῆ ἁλμυρά ἐςι καὶ οὐχ ὁμοίως γλυκέα. τούτου δ' αἴτιον ὅτι βαρὺ ὂν τὸ ἁλμυρὸν φέρεται μᾶλλον εἰς βάθος.

2 Διὰ τί ἡ θάλαττα μόνον τῶν ὑδάτων κάεται, τὰ δὲ πότιμα καὶ ποτάμια οὔ; πότερον ὅτι γῆν πολλὴν ἔχει; δηλοῦσι δὲ οἱ ἅλες. ἢ διότι λιπαρά; δηλοῖ δὲ τὸ ἐν τοῖς ἅλασιν ὑφιςάμενον ἔλαιον.

3 Διὰ τί ἐν ταῖς λίμναις ἄμμος οὐ γίνεται ἢ ἧττον ἢ ἐν τῇ θαλάττῃ καὶ τοῖς ποταμοῖς; ἢ ὅτι ἐν τῇ θαλάττῃ πέτραι γίνονται, καὶ ἡ γῆ ἐκκέκαυται μάλιςα; ἡ δὲ ἄμμος ἐςὶ πέτρα ἐψηγμένη εἰς μικρὰ καὶ ἐλάχιςα μόρια. ψήχεται δὲ διὰ τὴν πληγὴν τῶν κυμάτων. ἐν δὲ ταῖς λίμναις οὐ γίνονται ὁμοίως πέτραι καθαραί, οὐδὲ θραύονται ὁμοίως διὰ τὸ μὴ γίνεσθαι κύματα ὁμοίως. ἐν δὲ τοῖς ποταμοῖς μᾶλλον, ὅτι τὴν μὲν γῆν καταφέρουσι, τὰς δὲ πέτρας τῇ πληγῇ θραύουσιν.

4 Διὰ τί, ὅταν ἡ λίμνη ἢ κοπάσῃ ἢ ξηρὰ γένηται, ἀποκάεται ὁ σῖτος ἐν τῷ πεδίῳ μᾶλλον; πότερον ὅτι τὸ ὑγρὸν τὸ ἐν τῇ λίμνῃ ἀπατμίζον τῇ ἀτμίδι θερμαίνει τὸν ἀέρα, ὥςε ἐλάττους καὶ ἀσθενεςέρους ποιεῖ τοὺς πάγους ἢ ἐν τοῖς κοίλοις καὶ προσελώδεσι τόποις; ἢ ἐκ τῆς γῆς, ὥσπερ λέγεται, τὰ ψύχη ἄρχεται καὶ λανθάνει εἰσδυόμενα; ξηρᾶς οὖν οὔσης τῆς λίμνης, διὰ πλείονος τόπου ἡ ψυχρότης πλείων προσπίπτουσα πήγνυσι καὶ ἀποκάει μᾶλλον. ἐν δὲ ταῖς τοιαύταις χώραις τὰ ψύχη κάτωθεν γίνεται, ὥσπερ καὶ δοκεῖ. καίτοι ἡ γῆ θερμὴ τοῦ χειμῶνος· ἀλλὰ διὰ τὸ ἔφυγρον εἶναι κατέψυκται τὸ ἐπιπολῆς θερμὸν τὸ ἐν τῇ γῇ. τὸ γὰρ ὑγρὸν οὔτε οὕτω πόρρω ἐςὶν ὥςε μὴ ψύχεσθαι, διὰ τὴν ἐνοῦσαν θερμότητα ἐν τοῖς ὑγροῖς, οὔτε οὕτως ὀλίγον ὥςε μηθὲν ἰσχύειν, διὰ τὸ διάβροχον εἶναι τὴν γῆν. οἷον οὖν διὰ τὴν ψύξιν αὐτοῦ συμβαίνει ἐπὶ κρυςάλλου περιπατεῖν καὶ οἰκεῖν.

5 Διὰ τί ἡ θάλαττα ἁλμυρὰ καὶ πικρά ἐςιν; ἢ ὅτι ἐν τῇ θαλάττῃ πλείους εἰσὶν οἱ χυμοί; καὶ γὰρ τὸ ἁλμυρὸν καὶ τὸ πικρὸν ἅμα φαίνεται.

6 Διὰ τί τὰ ἐν τῇ θαλάττῃ ὄςρακα καὶ λίθοι ςρογγύλα γίνεται; ἢ ὅτι ὁμοίως περιθραυόμενα τὰ ἔσχατα εἰς τὸ ςρογγύλον [illegible] ὁμοιον, ἢ ἐν [illegible]

Διὰ τί [illegible] μὲν πρῶτον πίν[illegible] ...αὶ τὸ θερμὸν τὸ ὑπὸ [illegible] διὰ τὴν ἀσθε[illegible] [illegible]ραίνει [illegible] ὅτι αὐτῆς ἐςὶ τῆς [illegible] [illegible]ν; 15

ὕδωρ; εἰκότως [illegible] ἐςὶ τὸ γλυκὺ τοῦ ἁλμυροῦ [illegible] 16

γλυκέος, ὃ μιχθὲν τῇ γῇ μᾶλ[illegible] μυρὸν διὰ τὸ βάρος καὶ διὰ τ[illegible] ρεται. εἴτε οὖν οὕτως εἴτε κατὰ τ[illegible] ρεῖ ἐπὶ τὴν θάλατταν τὸ γλυκὺ ὕδωρ [illegible] λῆς εἴη τῆς θαλάττης, ἢ μίγνυται [illegible] τῶν πόρων, ὕςερον διὰ πλῆθος τὸ [illegible] πᾶν ποιεῖ. συμβαίνει γὰρ πεφραγμένων τῶν [illegible] ἄλλην ὁδὸν ζητεῖν τὸ ἐπιρρέον· ἀνοιχθέντων δὲ [illegible] πᾶν φέρεται, καθάπερ ἐπὶ τῶν τοῦ σώματος φλεβῶν.

Διὰ τί ἡ θάλαττα οὖσα βαρυτέρα τοῦ ποτίμου ὕδατος [illegible] μᾶλλόν ἐςιν εὐδίοπτος; πότερον ὅτι λιπαρωτέρα; τὸ δὲ ἔλαιον ἐπιχυθὲν ποιεῖ μᾶλλον εὐδίοπτον. ἔχουσα δὲ ἐν αὐτῇ λίπος εἰκότως μᾶλλον εὐδίοπτός ἐςιν. ἢ οὐχ ἅπαν τὸ ἐλαφρότερον καὶ εὐδιοπτότερον; αὐτὸ γὰρ τὸ ἔλαιον ἐλαφρότερον τοῦ ὕδατος, εὐδιοπτότερον δὲ οὔ. ἢ οὐκ εὐδιοπτότερόν ἐςιν, ἀλλὰ φαίνεται; τὸ γὰρ πότιμον ὕδωρ ἀπὸ τῆς γῆς ἢ ἀπὸ ῥευμάτων ἐςίν, ἡ δὲ πηγὴ συναφίησι μετὰ τοῦ ὕδατος καὶ γῆν, ὥςε τῷ μὴ καθαρὰ εἶναι τὰ ῥεύματα συγκατάγει τὴν γῆν καὶ ἰλύν. αὕτη οὖν ἐςὶν ἡ αἰτία τοῦ ἧττον εἶναι εὐδίοπτον.

Διὰ τί οἱ νέοντες ἐν τῇ θαλάττῃ λαπαροὶ γίνονται; 39
εἰ γὰρ ὅτι πονοῦσι, καὶ οἱ τροχιζόμενοι ἰσχυρὸν πονοῦσι πόνον καὶ οὐ λαπάττονται. ἢ ὅτι οὐ πᾶς πόνος ποιεῖ λάπαξιν, ἀλλ' ὁ μὴ ποιῶν σύντηξιν; ἡ δὲ ἐν τῇ θαλάττῃ διατριβὴ καὶ ὅλως δοκεῖ βρωτικωτέρους ποιεῖν καὶ λαπαρούς· θερμή τε γάρ ἐςι καὶ ξηρὰ ἡ ἀπ' αὐτῆς ἀτμίς.

Διὰ τί Πᾶσα λίμνη πότιμος οὖσα πλύνει καὶ ῥύπτει 40
τὰ ἱμάτια; πλύνει μὲν γὰρ τὸ γλυκύ, ῥύπτει δὲ τὸ πικρόν, ἅμα δὲ οὐχ οἷόν τε ἔχειν ταῦτα. ἢ οὐ τῷ πικρὸν εἶναι οὐθὲν ῥύπτει, ἀλλ' ἡ γλισχρότης ῥυπτικόν; διὸ καὶ τὰ ἀκροκώλια καὶ ὅσα μυξώδη τοιαῦτα. ὥςε καὶ τῶν πι-

2. γλυκεῖα C^aY^a. ‖ 5. μόνη C^aX^a. ‖ 7. δὲ καὶ οἱ C^a. ‖ τὸ om X^a. ‖ 8. ἅλεσιν C^aY^a. ‖ ἐφιςάμενον Y^a. ‖ 14. οὐ] οὐδὲ $C^aX^aY^a$. ‖ 19. ἀποκαίεται et 25. ἀποκαίει C^a, qui ita solet. ‖ 20. τῇ ἀτμίδι] τῷ ἀτμίδι C^a. ‖ 21. τοὺς πάγους ποιεῖ X^a. ‖ 29. οὐδὲ codices. ‖ 31. ἄβροχον C^aX^a. ‖ 34. ὑγρά C^a. ‖ 35. οἱ om C^aY^a. ‖ 36. φαίνονται Y^a. ‖ 38. γίνονται X^a.

3. περὶ C^aX^a. ‖ 7. ἁλυκοῦ C^aY^a. ‖ 8. ἁλυκὸν C^aY^a. ‖ 12. δὲ] οὖν X^a. ‖ 13. διὰ τὸ πλ. X^a. ‖ ἁλυκοῦν C^a. ‖ τοῦτο X^aY^a. ‖ 14. πᾶν om C^a. ‖ πόρων ἄνω X^a. ‖ 18. εὐδίοπτός ἐςιν C^a. ‖ 19. ἐπιψυχθὲν C^a. ‖ 24. γῆς] γὰρ X^a. ‖ 26. ὑλήν C^a. ‖ 28. λιπαροὶ et 32. λιπαρούς $C^aX^aY^a$. ‖ 29. εἰ] οἱ X^a. ‖ τροχαζόμενοι X^a.

κρῶν ὅσα τούτου μετέχει. ἐν δὲ τῇ λίμνῃ ταύτῃ συμβέβηκε τοῦτο, ὥστε τῆς νιτρώδους δυνάμεως τὸ μὲν πικρὸν ἐκκεκαῦσθαι, ἐμμένειν δὲ τὸ λιπαρὸν καὶ γλίσχρον. τούτῳ μὲν οὖν ῥύπτει, πλύνει δὲ τῷ ποτίμῳ αὐτῆς.

41 Διὰ τί τὸ γαληνίζον τῆς θαλάττης λευκὸν φαίνεται, τὸ δὲ κατάφορον μέλαν; ἢ ὅτι τὸ ἧττον ὁρώμενον μελάντερον μᾶλλον φαίνεται; ἧττον δὲ φαίνεται τὸ κινούμενον τοῦ ἠρεμοῦντος. ἢ διότι τὸ μὲν διαφαινόμενον λευκόν, τὸ δὲ μὴ διαφαινόμενον μέλαν; ἧττον δὲ διαφαίνεται τὸ κινούμενον.

ΚΔ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΤΑ ΘΕΡΜΑ ΥΔΑΤΑ.

Διὰ τί τὸ θερμὸν ὕδωρ, ἐὰν ἐπικεχρισμένοι ὦσιν ἐλαίῳ, ἧττον θερμόν ἐστι καταχεόμενον, τοῦ ἐλαίου θερμοῦ ὄντος; ἢ διὰ τὸ λεαίνειν ὀλισθαίνει καὶ ἧττον ἐνδύνει;

2 Διὰ τί τὰ ὕδατα ἐν τοῖς φρέασι μετὰ μεσημβρίαν γίνεται τοῦ θέρους θερμά; ἢ διότι τηνικαῦτα ἤδη κεκράτηκε τὸ θερμὸν τὸν ἀέρα; πρὸ μεσημβρίας δὲ τὸ θερμὸν λύει τὸ ψυχρὸν καὶ παύει· οὐχ ἅμα δὲ πέπαυται καὶ κρατεῖ, ἀλλ᾽ ὅταν ἐπιχρονίσῃ.

3 Διὰ τί τὸ ὕδωρ θερμότερον ἐνίοτε τῆς φλογὸς γινόμενον οὐ κατακάει τὰ ξύλα, ἡ δὲ φλὸξ κατακάει; ἢ ὅτι ἡ μὲν φλὸξ λεπτομερές, καὶ τὸ ἀπ᾽ αὐτῆς πνεῦμα, τὸ δὲ ὕδωρ μεγαλομερές, ὥστε οὐκ εἰσδύεται; ἡ δὲ φλὸξ καὶ τὸ ἀπὸ τῶν ἀνθράκων διὰ λεπτότητα εἰσιὸν διαλύει.

4 Διὰ τί τὸ μὲν ὕδωρ τὸ ζέον οὐ τήκει, ἡ δὲ κοιλία τήκει; πότερον ὅτι τὸ μὲν θερμὸν τὸ ἐν τῇ κοιλίᾳ εἰσέρχεται διὰ λεπτότητα, τὸ δὲ ὕδωρ οὐκ εἰσέρχεται διὰ παχύτητα; ἢ διότι καὶ τὰ ἄλλα κωλύει τήκεσθαι τὸ ὑγρόν; οὐθὲν γὰρ ἐν ὑγρῷ τήκεται. ἐν δὲ τῇ κοιλίᾳ τὸ ὑγρὸν εἰς τὴν κύστιν ὑπονοστοῦν οὕτω λύει.

5 Διὰ τί τῶν ἀγγείων ὁ πυθμὴν οὐ κάει ἐνόντος τοῦ ὕδατος καὶ ζέοντος, ἀλλὰ καὶ φέρουσι τοῦ πυθμένος ἐχόμενοι, ἐξαιρεθέντος δὲ κάει; ἢ ὅτι σβέννυται τὸ ἐγγινόμενον θερμὸν ἐν τῷ πυθμένι ὑπὸ τοῦ ὕδατος; διὸ καὶ οὐ τήκεται τὰ τηκτά, ἂν μὴ ψόφος ἐμπέσῃ.

6 Διὰ τί οὐχ ὑπερζεῖ τοῦ χειμῶνος ὁμοίως καὶ τοῦ θέρους τὸ ὕδωρ, οὐ μόνον ὁμοίως θερμαινόμενον, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον καὶ ὁμοίως θερμὸν ὄν, καὶ ἔτι μᾶλλον; ἢ διότι ἡ ὑπέρζεσίς ἐστιν ἡ ἀναβολὴ τῶν πομφολύγων; τὸ μὲ
ὕδωρ αὐτὸ θερμαίνεται τότε οὐθὲν ἧττον ἢ τοῦ ψύχο
δὲ πομφόλυγες αἴρεσθαι οὐ δύνανται ὁμοίως διὰ τ
περιέχοντα ἀέρα εἶναι ψυχρόν, ἀλλ᾽ ἐλάττους τε τ
γέθη αἴρονται ὑπὸ τοῦ ψύχους θλιβόμεναι, καὶ διακό
τος τοῦ ἀέρος ταχὺ διαπίπτουσιν. ὥστε ἐλάττους τε τῷ
καὶ τῷ πλήθει γίνονται τοῦ χειμῶνος, τοῦ δὲ θέρους τ
τίον. ἡ δὲ ὑπέρζεσις γίνεται διὰ τὸ πλῆθος καὶ τὸ
θος τοῦ ἀφροῦ.

Διὰ τί τὸ μὲν θερμὸν ὕδωρ ῥυτιδοῖ, τὸ δὲ πυ
μὸν ὂν οὔ; ἢ ὅτι τὸ μὲν πῦρ ποιεῖ πνεῦμα, ὥστε
περιτείνεται γὰρ τὸ δέρμα. ἡ δὲ κάμψις ῥυτίς ἐστι

Διὰ τί τῶν ἀγγείων οἱ πυθμένες θερμαινομένου
ὕδατος, ἕως ἂν ᾖ ψυχρὸν τὸ ὕδωρ, θερμότεροί εἰσ
διότι ψυχροῦ μὲν ἔτι ὄντος τοῦ ὕδατος ἐγκατακλείετ
θερμὸν καὶ ἀντιπερίσταται εἴσω, κωλυόμενον ἐξιέναι,
δὲ διαθερμανθῇ τὸ ἐνὸν ὕδωρ, οὐκέτι ἀποστέγοντος
διαπνέοντος καὶ ἐλάττονος γινομένου τοῦ πυρὸς ψυχρ
γίνεται ὁ πυθμήν, ὁμοίως ὥσπερ καὶ τὰ βαλανεῖα·
γὰρ ταῦτα τοῦ χειμῶνος θερμότερα ἢ τοῦ θέρους διὰ τ
κατακλείεσθαι τὸ θερμὸν ἐν τῷ χειμῶνι μᾶλλον ἢ
θέρει ὑπὸ τοῦ περιέχοντος ἀέρος ὄντος ψυχροῦ.

Διὰ τί τὸ μὲν ὕδωρ ζέον οὐκ ἐκπαφλάζει, τ
ἔτνος καὶ ἡ φακῆ; καίτοι κουφότερον τὸ ὕδωρ τούτω
δὲ κοῦφα ῥᾷον ῥῖψαι πόρρω. ποιεῖ δὲ καὶ τὸ ἀρ
ταὐτό, καὶ τοῦτο καθαιρόμενον· διὸ οἱ ἐν τῷ ἀργυρ
καλλύνοντες κερδαίνουσιν· τὸ γὰρ διαρριπτούμενον συγ
λύνοντες λαμβάνουσι τὰ λείψανα. ἢ διότι ποιεῖ μὲ
ἐκπαφλασμὸν τὸ θερμὸν ἐξατμίζον καὶ βιαζόμεν
ἀντικρούοντα τῇ κατὰ φύσιν αὐτοῦ φορᾷ; τὸ μὲν οὖν
διὰ κουφότητα καὶ λεπτότητα οὐκ ἀποβιάζεται, ὥστ
ἀθροίζεται πολὺ θερμόν, ἀλλὰ πρὶν ἀλισθῆναι φ
διακόψαν τὸ ἀεὶ προσελθόν. τὰ δὲ ἔχοντα ἐν ϲ
σῶμα, οἷον τὰ ῥοφήματα ἢ ὁ ἄργυρος, διὰ βάρ
σωματοειδὲς ἔχοντα πολύ, καὶ ἀνταπωθοῦντα διὰ τὸ
βιάζεσθαι βίᾳ, ἐξιόντος ἀποσφαιρίζεται ᾗ ἂν κρατή
θερμόν· οὐ γὰρ δίεισι διὰ πυκνότητα, ἀλλὰ κρατεῖ,
ἂν ὑπὸ τοῦ ἐπιρρέοντος θερμοῦ ἀπορριφθῇ. γίνεται δὲ π
οὐκ ὦσις, διὰ τὸ ταχὺ φέρεσθαι τὸ θερμὸν κάτωθεν

5. γίνεται C^a. ‖ 6. κατάφερον X^aY^a, καταφερόμενον C^a. ‖ 8. ὅτι C^a. ‖ 19. τε X^aY^a. ‖ 21. φλεβὸς X^a. ‖ 22. τὰ] μᾶλ X^a. ‖ 32. οὐκ ἀεὶ C^a. ‖ 35. καὶ om C^a. ‖ 37. ὑπερζῇ X^a. ‖ 38. καὶ om C^a. ‖ 39. ἡ om C^a.

1. ἀνατολὴ X^a. ‖ 3. τὸ om C^a. ‖ 4. ἀλλ᾽] ἀλλὰ καὶ X^a, ἀλλὰ καὶ τὰ margo X^a. ‖ ἐλάττους τε] ἐλαττοῦσθαι $C^aX^aY^a$. μεγέθει X^a. ‖ 6. ἐλαττοῦσθαι τῷ C^aY^a. ‖ 7. δὲ om C^aY^a. ‖ 18. διαπνεύοντος X^a. ‖ 19. ὁμοίως om C^a. ‖ 20. ἢ ἐκ τοῦ X^a. ‖ ἐμπαφλάζει C^a. ‖ 27. καλλύνοντες C^a. ‖ συγκαλύοντες C^a. ‖ 38. ἀπορριφῇ C^a.

O Διὰ τί τὰ μὲν ὀλίγον χρόνον ἐν τῷ θερμῷ βρεχόμενα ἀνοιδεῖ, τὰ δὲ πολὺν συμπίπτει καὶ γίνεται ῥυσά; ἢ διότι τὸ θερμὸν ἐκ πεπηγότος ὑγρὸν ποιεῖ, ἐκ δὲ ὑγρȣ̃ πνεῦμα, τὰ δὲ πυκνὰ ἀραιοῖ; τὸ μὲν ȣ̃ν πρῶτον θερμαῖνον τὰ πεπηγότα ὑγρότερα ποιεῖ, καὶ ἐξ ὑγρῶν πνευματοποιȣ̃ν ὀγκηρὰ ποιεῖ διαχέον· ὅταν δὲ μᾶλλον θερμαίνῃ τὸ πέριξ, ἀραιὸν ποιεῖ, ὥϛε ἀποπνεῖται ἡ ἀτμίς, καὶ τὸ ὑγρὸν ξηραινόμενον συμπίπτειν ποιεῖ τȣ̀ς ὄγκους. συμπιπτόντων δὲ ῥυσȣ̃ται τὸ πέριξ δέρμα πάντων. ᾗ δὲ ἀνωμάλως, ταύτῃ ῥυσὸν γίνεται.

1 Διὰ τί ὑπὸ τῶν θερμῶν ὑδάτων μᾶλλον ἢ ὑπὸ τῶν ψυχρῶν πήγνυνται λίθοι; πότερον ὅτι τῇ τȣ̃ ὑγρȣ̃ ἐκλείψει γίνεται λίθος, μᾶλλον δὲ ὑπὸ τȣ̃ θερμȣ̃ ἢ τȣ̃ ψυχρȣ̃ ἐκλείπει τὸ ὑγρόν, καὶ ἀπολιθȣ̃ται δὴ διὰ τὸ θερμόν, καθάπερ καὶ Ἐμπεδοκλῆς φησὶ τάς τε πέτρας καὶ τȣ̀ς λίθους καὶ τὰ θερμὰ τῶν ὑδάτων γίνεσθαι. ἢ τὸ θερμὸν ἀπολιθοῖ· καὶ ὑπὸ τȣ̃ ψυχρȣ̃ δὲ λιθȣ̃ται διὰ τὸ τὴν ὑπερβολὴν τȣ̃ πάγȣ τὸ ὑγρὸν ἀναλίσκȣσαν σκληρύνειν; δῆλον ȣ̃ν ἐκ τῆς ὑπερβολῆς καὶ τὸ ἁπλῶς.

2 Διὰ τί ἐν τῷ θερμῷ ὕδατι ἐὰν τὸν πόδα ἔχῃ τις, ἠρεμȣ̃ντος μὲν ἧσσον δοκεῖ εἶναι θερμόν, ἐὰν δὲ κινηθῇ, θερμότερον; ἢ ὥσπερ καὶ ἐπὶ τοῦ σώματος, ἐὰν ἐν τῷ πνεύματι τροχάζῃ τις, ἀεὶ ὁ προϊϛάμενος ἀὴρ ψυχρότερος· εἰς δὲ τὸ πορρώτερον εἰσιὼν μᾶλλον ἀσθάνεται.

3 Διὰ τί ἐν τῷ ἡλίῳ μᾶλλον ἢ τῇ σκιᾷ τὰ θερμὰ ψύχεται; πότερον ὅτι τὸ θερμὸν τὸ ἔλαττον ὑπὸ τȣ̃ πλείονος φθείρεται; ἢ ὅτι ἐν μὲν τῇ σκιᾷ τὸ ψυχρὸν περιεϛηκὸς θλίβει τὸ ἐνὸν θερμὸν καὶ ȣ̓κ ἐᾷ ἐπεξιέναι, ὥσπερ καὶ τοῖς θνήσκουσι ποιεῖ τὸ ψυχρὸν προσχεόμενον· ἐγκατακλείει γὰρ τὸ θερμὸν καὶ κωλύει ἐξιέναι· καὶ ὅλως τοῦ χειμῶνος ἅπασι συμβαίνει τὰ ἔσωθεν θερμότερα· ἐν δὲ τῷ ἡλίῳ οὐδενὸς ἀντιφράττοντος φέρεται καὶ θᾶττον ἀπολείπει.

14 Διὰ τί τὸ ἐν τῷ ἡλίῳ θερμαινόμενον ὕδωρ ὥϛε λȣ́εσθαι ȣ̓κ ἔϛιν ὑγιεινότερον; πότερον ὅτι διὰ τὸ ψύχεσθαι; καὶ ἔτι ἐπεὶ τὸ σωμάτιον φρίττειν ποιεῖ; ἢ ποιεῖ μὲν καὶ τοῦτο, ἀλλὰ κἂν πολλάκις λούηταί τις, νοσερόν ἐϛιν; τὸ μὲν γὰρ θερμὸν ὅλως πεπτικόν ἐϛι καὶ ξηραντικόν, τὸ δὲ ψυχρὸν ϛαλτικόν, ὥϛε ἄμφω ποιεῖ τι ἀγαθόν. διὸ καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ ψυχρὸν λȣομένοις καὶ τὸ θερμὸν τὸ ὑπὸ τοῦ πυρὸς χρήσιμον· τὸ δὲ ὑπὸ τȣ̃ ἡλίου διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς θερμότητος ȣ̓δέτερον τȣ́των ποιεῖ, ἀλλὰ ὑγραίνει ὥσπερ τὸ τῆς σελήνης φῶς.

Διὰ τί τὸ ἐν τῷ ἡλίῳ θερμανθὲν ὕδωρ οὐκ ἀγαθόν; 15
ἢ ὅτι τὰ ψυχόμενα ῥιγȣ̃ν ποιεῖ;

Διὰ τί τὰ ἐν Μαγνησίᾳ καὶ τὰ ἐν Ἀταρνεῖ θερμὰ 16
πότιμά ἐϛιν; ἢ διότι ἐμβάλλει ὕδωρ πλεῖον ἀπορρέοντι τῷ θερμῷ, οὗ ἡ μὲν ἁλμυρότης ἀφανίζεται, ἡ δὲ θερμότης διαμένει;

Διὰ τί ἐν Μαγνησίᾳ τὰ θερμὰ τȣ̃ μὲν θερμὰ εἶναι 17
ἐπαύσατο, ἁλμυρὸν δὲ ἦν τὸ ὕδωρ; ἢ πλεῖον ἐπεχύθη ἅμα ψυχρὸν ἐπὶ τὰς πηγὰς ἀλλότριον, καὶ ἐναπέσβεσε τὴν θερμότητα; ἡ δὲ γῆ ἁλμυρὰ μὲν ἦν, θερμὴ δὲ ȣ̓, διὰ τὸ πλῆθος τȣ̃ ὕδατος τȣ̃ ἐμβάλλοντος. ὅμοιον ȣ̃ν συνέβη τῷ διὰ τῆς τέφρας ὕδατι ἠθȣμένῳ· καὶ γὰρ τȣ̃το διὰ θέρμης ἠθȣ́μενον ἐκείνην μὲν καταψύχει, καὶ αὐτὸ ψυχρὸν γίνεται, ἁλμυρόν τε καὶ πικρὸν διὰ τὴν τέφραν ἐϛίν. ἐπεὶ δὲ τὸ προσιὸν ἠλλοτριωμένον ἐϛί, δι' ἄλλην αἰτίαν ἐκράτησεν ἡ θερμότης ἐνȣ̃σα ἐν τῇ γῇ τῆς ψυχρότητος τȣ̃ ὕδατος δι' ὀλιγότητα, καὶ ἐγένετο πάλιν θερμά.

Διὰ τί τὰ ὅλα τῶν θερμῶν ὑδάτων ἁλμυρά; ἢ διότι 18
τὰ πολλὰ διὰ γῆς ἠθεῖται ϛυπτηριώδȣς (δηλοῖ δὲ ἡ ὀσμὴ αὐτῶν) κεκαυμένης δέ; ἡ δὲ τέφρα πάντων ἁλμυρὰ καὶ θείȣ ὄζει. διὸ καὶ συγκάει ȣ̃τως ὥσπερ ὁ κεραυνός. πολλὰ ȣ̃ν θερμά ἐϛιν ἀπὸ ἐπισημάνσεως κεραυνῶν.

Διὰ τί τὰ θερμὰ λȣτρὰ ἱερά; ἢ ὅτι ἀπὸ τῶν ἱερω- 19
τάτων γίνονται, θείȣ καὶ κεραυνȣ̃;

ΚΕ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΤΟΝ ΑΕΡΑ.

Διὰ τί ἐν τοῖς ἀσκοῖς τοῖς πεφυσημένοις ἐναπολαμβανόμενα τὰ μέλη πόνον παρέχει; πότερον διὰ τὴν πίεσιν τȣ̃ ἀέρος; ὥσπερ γὰρ οὐδὲ τοῖς ἔξωθεν πιέζȣσι τὸν ἀσκὸν ἐνδίδωσιν ὁ ἀήρ, ἀλλ' ἀπωθεῖ, οὕτω καὶ τὰ ἐντὸς ἐναπολαμβανόμενα θλίβει ὁ ἀήρ. ἢ διότι βίᾳ κατέχεται καὶ πεπίληται; ἔξω ȣ̃ν πάντῃ ὁρμῶν κατὰ φύσιν προσαπερείδεται πρὸς τὸ ἐντὸς ἀπειλημμένον σῶμα.

Διὰ τί ἐν τοῖς ἕλεσι τοῖς παρὰ τȣ̀ς ποταμȣ̀ς γίνον- 2
ται οἱ καλούμενοι βȣ́μυκοι, οὓς μυθολογȣ̃σι ταύρȣς ἱερούς

3. ἐκ τοῦ πεπηγότος X^a. ‖ 9. πέθιξ C^a. ‖ δέρματα X^a. ‖ ᾗ] ὡς C^a. ‖ 12. ψυχῶν X^a. ‖ 14. δὴ — 17. λιθȣ̃ται om C^a. ‖ 18. ξηραίνειν C^a. ‖ 21. εἶναι δοκεῖ C^a. ‖ 22. ἐὰν δὲ ἐν X^a. ‖ 24. εἰσιὼν om C^a. ‖ 28. τὸ — 29. ποιεῖ om C^a. ‖ 30. τὸ om X^a. ‖ 31. ἐν — 32. ἀπολείπει om pr Y^a. ‖ 32. καὶ et 34. τὸ om C^a.

1. λȣομένȣς Y^a. ‖ 4. τὸ om X^a. ‖ 7. τὰ ἐναρτάνει C^aY^a. ‖ 11. τȣ̃] τὰ X^a. ‖ 13. καὶ ἐὰν ἀπέσβεσε C^aY^a. ‖ 15. συμβαίνει C^a. ‖ 16. ἠθυμένου $C^aX^aY^a$. ‖ 18. τε] δὲ C^a. ‖ 23. διηθεῖται X^a. ‖ 25. συγκαίει C^aX^a. ‖ 28. θείȣ καὶ κεραυνȣ̃ om C^a, καὶ om Y^a. ‖ 32. παρέχουσι X^a. ‖ 38. περὶ C^aX^a.

εἶναι τοῦ θεοῦ; ἔςι δὲ τὸ γινόμενον ψόφος ὅμοιος φωνῇ ταύρϐ, ὥςε αἱ βόες ὅτω διατίθενται ἀκύϐσαι ὥσπερ ταύρϐ μυκωμένϐ. ἢ ὅτι ὅσοι ποταμοὶ λιμνάζϐσιν εἰς ἕλη, ἢ ὅσα ἕλη λιμνάζονται, ἢ ὑπὸ θαλάττης ἀντικρούονται, ἢ τὸ πνεῦμα ἀφιᾶσιν ἀθροώτερον, ἐν τοῖς τοιϐτοις γίνεται τϐτο; αἴτιον δὲ ὅτι αἱ κοιλίαι τῆς γῆς γίνονται. ὅτως οὖν κλυζόμενον τὸ ὕδωρ, διὰ τὸ ἐνεῖναι ῥεῦμα ἐν τῇ τοιαύτῃ λιμνασίᾳ, ἀπωθεῖται τὸν ἀέρα διὰ ςενοῦ εἰς εὐρυτέραν κοιλίαν, οἷον εἴ τις εἰς ἀμφορέα κενὸν κατὰ τὸ ςόμιον ποιοῖ ψόφον, μυκήματι ὅμοιον γίνεται· καὶ γὰρ ἡ μύκησις διὰ τϐτο γίνεται τὸ σχῆμα τοῖς βϐσίν. πολλὰς δὲ καὶ ἀτόπϐς φωνὰς ποιϐσι τὰ σχήματα τῶν κοιλιῶν ἀνώμαλα ὄντα, ἐπεὶ καὶ ἀμφορέως τὸν πύνδακα ἐάν τις ἀφελὼν διὰ τϐ πυθμένος τρίβῃ ἕλκων ἔσω καὶ ἔξω, εἰ τρίψει διὰ τϐ καταδήματος, ψόφον ποιεῖ, ὥςε φεύγειν τὰ θηρία, ὅταν οἱ ὀπωροφύλακες κατασκευάσωσιν αὐτό.

3 Διὰ τί ὁ ἀὴρ ὐχ ὑγρός, ἁπτόμενος τϐ ὕδατος; τῶν γὰρ ἄλλων ὐθὲν ὅ τι οὐχ ὑγρόν, ἂν ἅψηται. ἢ διότι τὸ ἔσχατον αὐτῶν ἅμα, τὸ δὲ ἐπίπεδον ἑκατέρου ὐχ ἕτερον; τὰ μὲν ὖν ἄλλα βαρύτερα, ὁ δὲ ἀὴρ ὐ ῥέπει κατωτέρω τϐ ἐσχάτϐ. ἅπτεται μὲν ὖν, ὅτι ὐθὲν μεταξύ, ὐ βρέχεται δέ, ὅτι ἀεὶ ἄνωθεν τϐ ὕδατος.

4 Διὰ τί μέσων νυκτῶν καὶ μεσημβρίας μάλιςα εὐδία γίνεται; ἢ διότι ἡ νηνεμία ἐςὶν ἀέρος στάσις, ἕστηκε δὲ μάλιςα, ὅταν κρατῇ ἢ κρατῆται, μαχόμενος δὲ κινεῖται. κρατεῖ μὲν οὖν μάλιςα μέσων νυκτῶν, κρατεῖται δὲ μεσημβρίας· τότε μὲν γὰρ ὁ ἥλιος πορρωτάτω, τότε δὲ ἐγγυτάτω γίνεται. ἔτι ἄρχεται τὰ πνεύματα ἢ περὶ ἕω ἢ περὶ δυσμάς, λήγει δὲ τὸ μὲν ἕωθεν, ὅταν κρατηθῇ, τὸ δὲ ἀπὸ δυσμῶν, ὅταν παύσηται κρατῶν. συμβαίνει οὖν τὰ μὲν μεσημβρίας παύεσθαι, τὰ δὲ μέσων νυκτῶν.

5 Διὰ τί ὑποφωσκϐσης ἕω καὶ ἤδη πρωῒ μᾶλλόν ἐςι ψῦχος ἢ τῆς νυκτός, ἐγγυτέρω ὄντος τϐ ἡλίου ἡμῶν; ἢ ὅτι πρὸς ἡμέραν δρόσος καὶ πάχνη πίπτει, ταῦτα δέ ἐςι ψυχρά· ὥσπερ ὖν ῥανθέντος τϐ παντὸς τόπϐ ὑγρῷ ψυχρῷ γίνεται κατάψυξις.

6 Διὰ τί ἐν τῷ Πόντῳ καὶ ψύχη μάλιςα καὶ πνίγη; ἢ διὰ τὴν παχύτητα τϐ ἀέρος; τϐ μὲν γὰρ χειμῶνος οὐ δύναται διαθερμαίνεσθαι, τοῦ δὲ θέρους, ὅταν θερμανθῇ, κάει διὰ τὴν παχύτητα. ἡ δὲ αὐτὴ αἰτία καὶ διότι ἑλώδη τϐ μὲν χειμῶνος ψυχρά, τϐ δὲ θέρους θερμά διὰ τὴν τοῦ ἡλίου φοράν; τοῦ μὲν γὰρ χειμῶνος π γίνεται, τϐ δὲ θέρους ἐγγύς.

Διὰ τί τῆς νυκτὸς αἰθρία μᾶλλον ἢ μεθ' ἡμ ἢ καὶ τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ταραχῆς ὁ ἥλιος αἴ ταῦτα γὰρ κινήσεώς τινος γενομένης συμβαίνει· γίνε αἴτιον τοίνυν τὸ θερμόν. ὅταν οὖν τϐτο μὴ παρῇ, ἠρ τὸ πᾶν, καὶ αἰρομένϐ τϐ ἡλίϐ μᾶλλον ἢ τοὐναντίον· τὸ "μήποτ' ἀπ' ἠπείρϐ" τϐτ' ἐςίν, ὅτι ὖ πλείςη κά ἐκεῖ ἥκιςα ἄκ τι μένοι καὶ συςαίη, μὴ ὁμαλϐ ὄντος κρατϐντος τϐ συνιςαμένϐ. τϐ μὲν δὴ χειμῶνος ἡ θάλα τοιϐτον, τϐ δὲ θέρϐς ἡ γῆ.

Διὰ τί, ὅταν διαχυθῇ τὸ ὑγρὸν εἰς ἀσκύς, οὐ μ τὸ ὑγρὸν δέχεται ὁ πίθος μετὰ τῶν ἀσκῶν, ἀλλὰ ἄλλο προσλαμβάνει; ἢ ὅτι ἐν τῷ ὑγρῷ ἐνυπάρχει ὁ ὅτος ὖν ὅταν μὴ ἐν τῷ πίθῳ ἐνῇ, ὐ δύναται ἐκκρίνεσθαι τὸ μέγεθος τϐ πίθϐ· ἐκ γὰρ τϐ μείζονος χαλεπώτερον θλῖψαι ὁτιϐν καὶ ὑγρὸν καὶ πνεῦμα, ὥσπερ καὶ ἐκ σπόγγων. ὅταν δὲ μερίζηται εἰς μικρά, ἐκθλίβεται ἐκ ἀσκϐ μετὰ τϐ ἐνόντος, ὥσθ' ἡ τϐ ἀέρος χώρα κενὴ γίνε διὸ καὶ τὺς ἀσκὺς καὶ ἔτι ἄλλο ὑγρὸν δέχεται ὁ πί καὶ μᾶλλον ἐπὶ τϐ οἴνϐ τϐτο γίνεται, ὅτι πλείων ἀὴ τῷ οἴνῳ ἔνεστιν ἢ ἐν τῷ ὕδατι. ὅμοιον δὲ τούτῳ καὶ ταὐτὸ ἀγγεῖον τήν τε κονίαν καὶ τὸ ὕδωρ χωρεῖν ἐ ὅσον ἑκάτερον χωρὶς ἐγχεόμενον. ἔοικε γὰρ πολλὰ ε τὰ διάκενα τῆς τέφρας. ἅτε ὖν λεπτότερον τὸ ὕδωρ δύνει μᾶλλον καὶ συσσάττει ἤδη ὥςε πυκνϐσθαι, καὶ τὸ παρ' ἕκαςον τῶν μερῶν εἶναι τὴν σάξιν (μᾶλλον σάττεται κατὰ μικρὸν σαττόμενον ἅπαν ἢ ἀθρόον), τ δὲ γινομένϐ ὑποκαταβαίνειν τὴν κονίαν· ἅμα δὲ καὶ ἡ φρα εἰς αὐτὴν δέχεται τὸ ὑγρὸν διὰ τὸ ἔχειν κοιλίας δὲ βαλλομένη τέφρα εἰς τὸ ὕδωρ θερμὴ ὖσα τέμνει ε καὶ ἐξαεροῖ. καὶ πρότερον δὲ ὕδατος ἐγχυθέντος καὶ ὕ ρον κονίας ἐμπιπτϐσης τὸ αὐτὸ γίνεται, ὥςε καὶ τὸ ὕ ἔχοι ἂν κοιλίας καὶ διάκενα αὐτὸ ἐν αὐτῷ. ἢ ὐ τὸ ὕ τὸ δεχόμενον τὴν κονίαν, ἀλλ' ἡ κονία τὸ ὕδωρ; τὸ γ λεπτομερέςερον εἰκὸς εἶναι τὸ εἰσιόν. ἔτι καὶ ἐκ τῆς τ ρας δῆλον. ὅταν γὰρ ἐπιπάττηται ἡ τέφρα, καθ' ὃν

1. ὁμοίως φωνὴ C^a. ‖ 2. βοαὶ C^aY^a. ‖ ἀκύϐσιν C^aX^a. ‖ 4. ἕλη] ἑλ X^aY^a. ‖ ἀντικρϐεται C^aY^a. ‖ 5. ἐν δὲ τοῖς C^a. ‖ 9. C^aX^a. ‖ 13. πύνδυκα C^a. ‖ ἂν X^a. ‖ 14. εἰ] καὶ C^a. ‖ 19. δὲ om C^a. ‖ 26. κρατεῖ C^a. ‖ 31. παύεται X^a. ‖ 32. ὑποφασκ Y^a. ‖ 37. ψύχει et πνίγει C^a. ‖ 38. γὰρ om C^a. ‖ 39. θέρους δὲ C^aY^a.

6. τῆς om C^a. ‖ 10. ὖ ἀπλήςη C^a. ‖ 11. ἄν τι μένει Y^a, ἄν τι μενεῖ X^a, ἀντιμένοι C^a. ‖ 16. διότι X^a. ‖ ὁ om Y^a. ‖ 17. C^a, ἔνι Y^a, ἐν ᾗ X^a. ‖ 18. ἐκθλίβεται C^a. ‖ 19. καὶ ante ἐκ om C^a. ‖ 23. πλείων ὁ ἀὴρ X^a. ‖ 27. τὸ ὕδωρ om C^a. ‖ 28. σάττει Y^a. ‖ 36. ἔχει C^a. ‖ 39 et 939 a 1. ἐπιτάττηται C^a.

τόπον ἐπικάττηται, εἰς τοῦτον συρρεῖ τὸ ἄλλο ὕδωρ· ἔδει δὲ τὸ ἐναντίον, εἴπερ ἦν τὸ ὕδωρ τὸ δεχόμενον. ἢ οὐ συμβαίνει τοῦτο, ἐὰν πρότερον ἐγχυθῇ τὸ ὕδωρ καὶ σφόδρα διαμεστώσῃ· ἀλλ' ἐὰν ὁτιοῦν ἐπιβληθῇ, ὑπερχεῖται. ἐὰν δ' ἅπαξ ὑπερχυθῇ καὶ ἐπιπέσῃ ἡ τέφρα, ἤδη συμβαίνει· ἡ γὰρ τέφρα ἦν δεχομένη. ταὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ ὅτι οἱ βόθυνοι τὴν ἐκβληθεῖσαν ἐξ αὐτῶν γῆν οὐ δέχονται· ἔοικε γὰρ δὴ ἀήρ τις προκαταλαμβάνων τὸν τόπον καὶ διὰ τοῦτο μὴ δέχεσθαι.

9 Διὰ τί ὁ ἀὴρ παχύτερος ὢν τοῦ φωτὸς διέρχεται διὰ τῶν στερεῶν; ἢ διότι τὸ μὲν φῶς κατ' εὐθεῖαν φέρεται μόνον, διὸ καὶ διὰ τῶν ἀραιῶν οὐ διορᾷ ἡ ὄψις, οἷον κισήριδος; ἐπαλλάττουσι γὰρ οἱ πόροι· ἀλλ' οὐκ ἐν τῇ ὑάλῳ. ὁ δὲ ἀὴρ οὐ κωλύεται διὰ τὸ μὴ εὐθυπορεῖν οὗ διέρχεται.

10 Διὰ τί ὁ ἀὴρ ψυχρὸς μὲν γίνεται διὰ τὸ ἅπτεσθαι τοῦ ὕδατος, δίυγρος δὲ οὔ, κἂν σφόδρα τις φυσᾷ εἰς τὸ ὕδωρ ὥστε κυμαίνειν; ὅτι δὲ ψυχρός, δηλοῖ μεθιστάμενος· ψύχει γὰρ ἀπὸ τῶν ὑδάτων. ἢ ὅτι ψυχρὸς μὲν πέφυκεν εἶναι καὶ θερμός, ὥστε μεταβάλλει τῇ ἀφῇ οὗ ἄν τινος ἅπτηται, ὑγρὸς δὲ οὐκέτι διὰ τὸ κουφότερος εἶναι· καὶ οὐδέ ποτε εἰς τὸ βάθος τοῦ ὕδατος ἔρχεται, ἀλλ' ἀεὶ τοῦ ἐπιπέδου ἅπτεται, κἂν βιάζηται κάτω· καὶ τὸ ὕδωρ ἔτι κατωτέρω φέρεται, ὥστε μήποτε εἰς βάθος ἰέναι.

11 Διὰ τί ὁ ἐκ τῶν πομφολύγων καὶ κάτωθεν ἀνιὼν οὐ διερὸς ἐξέρχεται; ἢ διότι οὐκ ἐπιμένει τὸ ὑγρόν, ἀλλ' ὀλισθαίνει τὸ ὕδωρ; τὸ δ' ἐπὶ τῇ πομφόλυγι καὶ ἔλαττόν ἐστιν ἢ ὥστε διαιρεῖν.

12 Διὰ τί ὁ ἀὴρ οὐκ ἀναπίμπλησι, τὸ δὲ ὕδωρ; καὶ εἰς τὸν ἀέρα γὰρ μετατιθέμενον διερόν. ἢ ὅτι ὥσπερ οὐδὲ ὁ λίθος; οὐ γὰρ πᾶν ἐστὶν ἀναπληστικόν, ἀλλὰ τὸ γλίσχρον ἢ ὑγρόν.

13 ἢ ὅτι ὁ ἀὴρ ἄνω φέρεται; ὁ γὰρ ἀσκὸς ὅταν μὲν κενὸς ᾖ, κάτω φέρεται, ὅταν δὲ φυσηθῇ, ἄνω ἐπιμένει διὰ τὸ τοῦτον ἀναφέρειν. εἰ δὲ ὁ ἀὴρ ἀνακουφίζει καὶ κωλύει κάτω φέρεσθαι, διὰ τί βαρύτεροι γίνονται φυσηθέντες; καὶ πῶς, ὅτε μὲν βαρύτερός ἐστιν, ἐπιμένει, κουφότερος δὲ γενόμενος καταφέρεται;

14 Διὰ τί ὁ ἀὴρ οὐκ ἄνω φέρεται; εἰ γὰρ τὰ πνεύματα τούτου κινουμένου ὑπὸ τοῦ θερμοῦ γίνεται, πέφυκε δὲ τὸ πῦρ ἄνω φέρεσθαι, καὶ τὸ πνεῦμα εἰς τὸ ἄνω ἐβάδιζεν, εἴπερ τό τε κινοῦν εἰς τὸ ἄνω θεῖ καὶ τὸ κινούμενον οὕτω πέφυκε φέρεσθαι. νῦν δὲ φαίνεται λοξὴν τὴν φορὰν ποιούμενος.

15 Διὰ τί τὸ ἀφ' ἕω ψυχρότερον ἢ τὸ ἀφ' ἑσπέρας; ἢ ὅτι τὸ μὲν ἐγγύτερον μέσων νυκτῶν, τὸ δὲ μεσημβρίας; ἔστι δὲ ἡ μεσημβρία θερμότατον διὰ τὸ εἶναι ἐγγύτατον ἡλίου, αἱ δὲ μέσαι νύκτες ψυχρότεραι διὰ τὸ ἐναντίον.

16 Διὰ τί αἱ νύκτες τῶν ἡμερῶν ἐν ταῖς ἀλέαις πνιγηρότεραι; ἢ διὰ τὴν ἄπνοιαν; οἱ γὰρ ἐτησίαι καὶ πρόδρομοι τὰς νύκτας ἧττον πνέουσιν.

17 Διὰ τί τὰ ἐν τοῖς ἀσκοῖς ἄσηπτα φυσηθεῖσι, καὶ ἐν τοῖς περιπωματιζομένοις; ἢ διότι σήπεται μὲν κινούμενα, ἅπαντα δὲ τὰ πλήρη ἀκίνητα, ταῦτα δὲ πλήρη.

18 Διὰ τί τῆς αἰθρίας μᾶλλον ψῦχος γίνεται ἢ ἐπινεφέλων ὄντων; τὰ δὲ ἄστρα καὶ ὁ οὐρανὸς θερμός. ἢ ὅτι οὐθὲν ἀποστέγει ἐν τῇ αἰθρίᾳ τὴν ἀτμίδα, ἀλλὰ διαχεῖται· ἐν δὲ τοῖς ἐπινεφέλοις ἀποστέγεται; καὶ βορείων γε ἢ νοτίων διὰ τὸ αὐτό· ὁ μὲν γὰρ νότος ἄγει τὸ τοιοῦτον, ὁ δὲ ἀπωθεῖ. καὶ ἀτμίζειν δὲ φαίνεται βορείοις μᾶλλον ἢ νοτίοις, καὶ χειμῶνος ἢ θέρους. ἢ παρὰ τὸ ἀνόμοιον; ἢ ὅτι θερμοῦ ψυχομένου ἐστὶν ἡ ἀτμίς;

19 Διὰ τί ἀὴρ ὁ ἐλάττων θερμότερος τοῦ πλείονος; αἱ γὰρ στενοχωρίαι ἀλεεινότεραι. ἢ διότι κινεῖται μᾶλλον ὁ πολύς, ἡ δὲ κίνησις ποιεῖ ψυχρόν; σημεῖον δὲ τούτου, ὅτι κινούμενα ψύχεται τὰ θερμά.

20 Διὰ τί ὕδωρ μὲν καὶ γῆ σήπεται, ἀὴρ δὲ καὶ πῦρ οὐ σήπεται; ἢ ὅτι θερμότατον γίνεται τὸ σηπόμενον ἅπαν, πυρὸς δὲ οὐθὲν θερμότερον; ἢ ὅτι ψυχθῆναι δεῖ πρότερον, τὸ δὲ πῦρ ἀεὶ θερμόν, ὁ δὲ ἀὴρ πυρὸς πλήρης. σήπεται δὲ οὐθὲν θερμόν, ἀλλὰ ψυχθέν· γῆ δὲ καὶ ὕδωρ καὶ ἀὴρ καὶ θερμὰ καὶ ψυχρὰ γίνεται.

21 Διὰ τί τὰ ἐπινέφελα ἀλεεινότερα τῶν αἰθρίων; πότερον ὡς οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγον, ὅτι τὰ ἄστρα ψυχρά; ἢ λίαν τοῦτό γε ἄτοπον, ἀλλὰ διότι ἀτμίζει; ἐπισημαντέον δὲ ὅτι ἐν νηνεμίᾳ ἡ δρόσος καὶ ἡ πάχνη γίνεται. ὅταν μὲν οὖν αἰθρία ᾖ, διαπνεῖ τὸ θερμόν, ὑφ' οὗ ἀνάγεται τὸ ὑγρόν, ὥστε ψυχρὸς ὁ ἀήρ· διὸ καὶ δροσίζει ἀφιέμενον τὸ ὑγρὸν ἀπὸ τοῦ θερμοῦ. ὅταν δὲ ἐπινέφελον ᾖ, ἀποστέγεται, διὸ οὐ

1. τοῦτο $C^a Y^a$. ‖ 2. τὸ post ὕδωρ om $X^a Y^a$. ‖ 3. ἐὰν πρότερον om C^a. ‖ 10. ὁ om $C^a Y^a$. ‖ 13. κισσήριδος X^a, κισσίριδος C^a. ‖ τῷ C^a. ‖ 16. τὸ] τὸ μὴ $C^a X^a Y^a$. ‖ 23. κατώτερον C^a. ‖ 24. εἰσιέναι C^a. ‖ 25. ἰὼν οὐ δι' ἀέρος C^a. ‖ 26. ὀλισθάνει Y^a. ‖ 28. διερεῖν Y^a. ‖ 30. ὁ om C^a. ‖ 33. γὰρ] δὲ C^a.

1. τούτου] τοῦ $C^a Y^a$. ‖ 3. τε om X^a. ‖ 8. τοῦ ἡλίου C^a. ‖ 10. ἐτήσιοι C^a. ‖ 18. γε] τε C^a. ‖ 19. μὲν om C^a. ‖ 23. ὁ ἀὴρ ἐλάττων C^a. ‖ 31. καὶ ὕδωρ om $C^a Y^a$. ‖ 37. ἀφ' C^a.

γίνεται δρόσος ὐδὲ πάχνη ὄντων ἐπινεφέλων. περὶ ὗν τὴν γῆν ὑπομένον τὸ θερμὸν ποιεῖ τὴν ἀλέαν.

22 Διὰ τί ἐν τοῖς ὑψηλοῖς τῶν οἴκων ὁ ἀὴρ διευριπίζει, καὶ μάλιςα ταῖς εὐδίαις; ἢ διότι ὁ ἀὴρ πολύκενός τίς ἐςι τὴν σύγκρισιν. ὅταν οὖν ἄρξηται εἴσω ῥεῖν, συγχωρεῖ ὁ ἐν τῷ οἰκήματι ἀὴρ καὶ συςέλλεται. τούτυ δὲ συμπίπτοντος τῷ χρόνῳ πολυκενώτερος γίνεται ὁ ἔξωθεν, καὶ χώραν πολλὴν ἴσχει. εἰς ταύτην ὖν τὴν χώραν πίπτει ὁ ἐκ τῦ οἰκήματος ἀήρ, ὢν πλησίον, καὶ φέρεται εἰς ταύτην τὴν χώραν διὰ τὸ κρέμασθαι καὶ τὴν τῦ κενῦ φύσιν μὴ δύνασθαι ἀντιςηρίζειν. κατὰ πολλὰ δὲ αὐτῦ μέρη τύτου συμβαίνοντος, ἕπεται αὐτῷ ὁ πλησίον διὰ τὴν πρόσοψιν· εἶτα πολλῦ ἔξωθεν φερομένυ ὁ μὲν ἔσω τόπος πολύκενος γίνεται, ὁ δὲ ἔξω πυκνότερος, καὶ πάλιν ἔξωθεν εἴσω φέρεται. καὶ ταῦτα ἀλλάσσονται.

ΚϚ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥΣ ΑΝΕΜΟΥΣ.

Διὰ τί ὁ καικίας μόνος τῶν ἀνέμων ἐφ᾽ ἑαυτὸν ἄγει τὰ νέφη; ἢ ὅτι ἀφ᾽ ὑψηλοτέρων τόπων πνεῖ; ἔςι γὰρ τὰ πρὸς ἕω ὑψηλότερα τῶν πρὸς ἑσπέραν· σημεῖον δὲ τὸ τῆς πρὸς ἑσπέραν θαλάττης μέγεθος καὶ βάθος. πνέων δὲ ἄνωθεν εἰς τὐναντίον γραμμὴν ποιεῖ τῇ φορᾷ τὰ κοῖλα πρὸς τὴν γῆν ἔχουσαν. προσπίπτων δέ, ὡς εἴρηται, τοῖς πρὸς ἑσπέραν τῆς γῆς τόποις, καὶ συςέλλων τὰ νέφη διὰ τὸ τῆς γραμμῆς σχῆμα, τῇ ἐκεῖθεν ἀνακλάσει ἐπ᾽ αὐτὸν ὠθεῖ αὐτά. ποιεῖ δὲ μόνος τῦτο τῶν λοιπῶν τῷ τὺς μὲν ὑψηλοτέρυς τὺς δ᾽ ἐναντίυς εἶναι τόπυς, πρὸς ὓς ἐκ τῦ κάτωθεν ἢ ἐπ᾽ εὐθείας τὴν φορὰν γίνεσθαι συμβαίνει, τὰ κυρτὰ πρὸς τὴν γῆν ἐχούσης, ὥστε ἀνάκλασιν μὴ γίνεσθαι τοῦ πνεύματος τῷ μὴ πρὸς τὴν γῆν ἐχούσης ἀέρα ἔχειν τὴν τελευτὴν τῆς φορᾶς, ἐν ᾧ οὐδὲ νέφη ἐστὶ περὶ τὴν γῆν· τοῖς δὲ ἧττον κοίλοις καὶ τῷ ἀπηλιώτῃ τῷ μὴ εἶναι ὑγρόν. ὥςε ὐ συνιςὰς ἧττον καταφανής ἐςιν αὐτῦ ποιῶν τῦτο ὃ ποιεῖ.

2 Διὰ τί Βορέαι μὲν ἐτήσιοι γίνονται, νότοι δὲ οὔ; ἢ γίνονται μὲν καὶ νότοι, ἀλλ᾽ ὐ συνεχεῖς, ὅτι πόρρω ἡμῶν ἡ ἀρχὴ τοῦ νότου ἐςίν, ὑπὸ δὲ τῷ Βορέᾳ οἰκῦμεν; ἔτι οἱ μὲν ἐτησίαι Βορέαι καθεςηκότος τοῦ ἀέρος πνέουσι (θέρους γὰρ πνέυσιν), οἱ δὲ νότοι ἦρος, ὅθ᾽ ἧττον ἕςηκε τὰ περὶ ἀέρα. πρὸς δὲ τούτοις ὁ μὲν νότος ὑγρός, τῷ δ᾽ ὑγρ[ῷ ὁ] ἄνω τόπος ἀλλότριός ἐστιν· διὸ ταχὺ διαλύεται τ[ὰ ἐν] αὐτῷ συνιστάμενα ὑγρά. καὶ τὰ ὑγρὰ πλανητικά ἐ[στιν,] ὥςε οὐ μένων ἐν ταὐτῷ τόπῳ συμμεθίστησι καὶ τὴν ἀέρος κίνησιν. κινυμένυ δὲ μὴ ἐν ταὐτῷ πνεύματα ἄ[λλα] συμβαίνει γίνεσθαι· ἔςι γὰρ πνεῦμα ἀέρος κίνησις.

Διὰ τί νότος πνεῖ μετὰ πάχνην; ἢ διότι ἡ πάχνη γίνεται πέψεως γινομένης, μετὰ δὲ τὴν πέψ[ιν] τὴν ἀποκάθαρσιν ἡ μεταβολὴ εἰς τὐναντίον γίνεται; ἐ[ναν]τίον δὲ τῷ Βορρᾷ νότος ἐςίν. διὰ ταὐτὸ δὲ καὶ μετὰ χιόνα πνεῖ νότος. ὅλως δὲ καὶ ἡ χιὼν καὶ ἡ χάλ[αζα] καὶ τὸ ὕδωρ καὶ πᾶσα ἡ τοιαύτη ἀποκάθαρσις πέ[ψεως] σημεῖόν ἐστιν. διὸ καὶ μετὰ τὸν ὑετὸν καὶ τὰς τοια[ύτας] χειμασίας πίπτει τὰ πνεύματα.

Διὰ τί αἱ τροπαὶ πνέυσιν; ἢ διὰ τὸ αὐτὸ ὃ κα[ὶ οἱ] εὔριποι ῥέυσιν; μέχρι γὰρ τῦ ῥεῖν καὶ ἡ θάλαττα φέ[ρεται] καὶ ὁ ἀήρ· εἶθ᾽ ὅταν ἀντιπέσῃ καὶ μηκέτι δύνηται τὰ ἀ[ντίο]γεια προάγειν διὰ τὸ μὴ ἰσχυρὰν ἔχειν τὴν ἀρχὴν κινήσεως καὶ φορᾶς, πάλιν ἀνταποδίδωσιν.

Διὰ τί αἱ τροπαὶ ἐκ τῆς θαλάττης εἰσίν; ἢ ὅ[τι ἡ] θάλαττα πλησίον; ἢ ὅτι ἐναντίον ἐςὶ τῇ ἀπογείᾳ ἡ τ[ρο]παία, καὶ ἔςιν ἡ τροπαία οἷον ἀναςροφὴ ἀπογείας. ἡ [δὲ] ἀπογεία τὸ ἐκ τῆς γῆς πρὸς τὴν θάλατταν πνεῦμα γινόμ[ενον,] ἡ δὲ τροπαία ἡ τύτυ παλίρροια. ὥςε ἀνάγκη ἐκ θαλά[ττης] εἶναι. [ἢ ἡ θάλαττά ἐστι] διὰ τὸ εἰς τὴν θάλατταν ἀθρό[ως ἰέ]ναι τὸν ῥυέντα ἀέρα; τῦ δὲ μὴ εἰς τὴν γῆν τῦτο συνίςα[σθαι] καὶ τῦ ἀνακάμπτειν ἀπιὸν αἴτιον, ὅτι ἡ θάλαττα ἐν κο[ίλῳ] ἐςίν· ὁ δὲ ἀήρ, ὥσπερ τὸ ὕδωρ, ῥεῖ ἀεὶ εἰς τὸ κοιλότατ[ον.]

Διὰ τί οἱ ἐκνεφίαι ὕδατος γενομένυ θᾶττον παύον[ται;] ἢ ὅτι αἱ κοιλίαι συμπίπτυσι τῦ νέφυς, ὕδατος γενομέ[νου,] ἐν αἷς ἡ ἀρχὴ τῦ πνεύματος συνίςαται;

Διὰ τί ὐχ οἱ αὐτοὶ ἄνεμοι πανταχῦ ὑέτιοί εἰσιν; [ἢ] ὅτι ὐχ οἱ αὐτοὶ πανταχῦ πρὸς ὄρη ἀντιπνέυσιν, ἀλλ᾽ ἕ[τε]ροι κεῖνται πρὸς ἕτερα ὄρη; οἷον γὰρ πρὸς ἀνάντη μᾶ[λλον] ῥεόντων, ἐνταῦθα ὑφίςαται μᾶλλον τὰ νέφη, οὗ ἀδυνα[τεῖ] ἔτι προωθεῖν αὐτὰ ἄνεμος. ὑφιςάμενα δὲ καὶ πιεζόμ[ενα] ῥήγνυται.

13. εἴσω X^a. || 21. θαλάσσης s. || 22. τῇ δὲ φορᾷ C^a. || 26. μόνον s. || τῷ om C^a et pr Y^a. || 28. τὴν φορὰν om C^a. || [ἔ]χει C^a. || 31. οὐδὲ νεφέλη s, οὐδὲν ἔφη C^a. || περὶ] πρὸς X^a. || 33. συνιςὰν s. || ὃ] ὃ οὐ Y^as, ἢ οὐ C^a. || 36. νότιοι ἀλλ᾽ ὐδὲ C^a || 37. τὸν Βορέαν C^a. || ἔτι] ὅτι X^a. || 38. ἐτησίοι C^as. || θέρους γὰρ πνέυσιν om s.

5. μόνον C^a. || 6. ἄλλα πνεύματα C^a. || 9. τὴν om s. || 12. καὶ post δὲ om X^a. || 14. τὸν om X^aY^a. || 17. καὶ om X^a || θάλασσα s. || 21. θαλάσσης Y^as. || ὅτι] ὅτι ὅταν s, ὅτι ἅπαν X^a, ὅταν C^aY^a. || 22. θάλασσα C^as. || ἡ] ἢ C^a. || 23. ἀπογέας Y^a, [ἀπο]γαίας C^a. || 24. θάλασσαν s et 25. θαλάσσης et ubique similiter. || 26. ἢ ἡ θάλαττά ἐςι om C^a. || 28. αἴτιον om C^aX^as. || [κοιλότατον] κοιλότερον C^a. || 30. γινομένυ C^a. || 31. ἢ om $C^aX^aY^a$. || 33. ὑέτιοί — 34. πανταχῦ om C^a. || 37. πιεζούμενα Y^as.

Διὰ τί αἱ μὲν καθαραὶ δύσεις εὐδιεινὸν σημεῖον, αἱ ταραγμέναι χειμερινόν; ἢ ὅτι χειμὼν γίνεται συνι- ϛ καὶ πυκνȣμένȣ τοῦ ἀέρος; ὅταν μὲν οὖν κρατῇ ὁ διακρίνει καὶ αἰθριάζει αὐτόν, ὅταν δὲ κρατῆται, ῇ ποιεῖ. ἐὰν μὲν οὖν ἰσχυρὰ ᾖ ἡ σύστασις, εὐθὺς ς γίνεται χειμών· ἐὰν δὲ ἀσθενεστέρα, μὴ παντά- δὲ κρατȣμένη, τὸ συνιστάμενον ἐξωθεῖται πρὸς τὰς . ἐνταῦθα δὲ μένει διὰ τὸ παχύτατον εἶναι τὸν περὶ ῆν ἀέρα τοῦ χειμῶνος. ταχὺ δὲ συνίϛαται καὶ ὁ διὰ τὸ ἔχειν ἀρχὴν καὶ ἔρεισμα, ὃ δέξεται καὶ ει τὸ προσιὸν καθάπερ ὄρθρος· ὥσπερ γὰρ ἐν τροπῇ ντιϛάντος καὶ οἱ ἄλλοι μένουσιν, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ διὸ ταχὺ καὶ ἐξαίφνης ἐνίοτε γίνεται καὶ ἐπινέ- ὅταν ȣ̓͂ν αἱ δύσεις τεταραγμέναι ὦσι, σημεῖόν ἐϛιν ὸν ὅτι οὐ κεκράτηκεν ὁ ἥλιος τῆς συϛάσεως, πολὺν ἐναντιȣ́μενος αὐτῇ, ὥϛε εἰκότως ἔϛι συϛῆναι πλέον. ται δέ ἐστι φοβερόν, ὅταν προχειμάσαντος ἢ ὅταν δίας τοῦτο συμβῇ. ἐκείνως μὲν γὰρ ἔοικεν ὥσπερ ιμμά τι εἶναι, ȣ̔́τω δὲ ἀρχὴ συϛάσεως.

Διὰ τί λέγεται "ȣ̓́ ποτε νυκτερινὸς Βορέας τρίτον ἵκετο ις;" ἢ διότι ἀσθενῆ τὰ πνεύματα τὰ ἀπὸ τῆς ἄρκτȣ, ᾗ νυκτερινά; σημεῖον γὰρ ὅτι ȣ̓ πολὺς ὁ κινηθεὶς ἀήρ, ικαῦτα πνεῦσαι, ὅτε ὀλίγη θερμότης ὑπῆρχεν· ἡ δὲ ὀλίγον ἐκίνει ἀέρα. τελευτᾷ δὲ ἐν τρισὶ πάντα, ὰ ἐλάχιστα ἐν τῇ πρώτῃ τριάδι, ὥϛε καὶ τοῦτο τὸ α.

Διὰ τί ὁ Βορέας πυκνότερον πνεῖ ἢ ὁ νότος; ἢ ὅτι ὁ Βορέας γειτνιῶν τῇ οἰκȣμένῃ ȣ̓ λανθάνει ὀλιγοχρόνιος μα γὰρ πνεῖ καὶ πάρεϛιν), ὁ δὲ νότος ȣ̓κ ἀφικνεῖ- ιὰ τὸ πόρρωθεν πνεῖν.

Διὰ τί ὁ νότος ἧττον μετὰ χειμερινὰς νύκτας πνεῖ ' ἡμέρας; ἢ ὅτι καὶ τῆς νυκτὸς ὁ ἥλιος ἐγγύς ἐϛι τῇ νότον χώρᾳ, καὶ ἀλεεινότεραι αἱ νύκτες ἐκεῖ ἢ πρὸς αἱ ἡμέραι; ὥστε πολὺς κινεῖται ὁ ἀήρ, καὶ οὐθὲν ων ἢ μεθ' ἡμέραν· ἀλλ' αἱ θερμότεραι ἡμέραι κω- μᾶλλον πνεῖν, ξηραίνȣσαι τὰς ὑγρότητας.

Διὰ τί ἐπὶ κυνὶ ὁ νότος πνεῖ, καὶ τȣ͂το ὥσπερ τι ἄλλο ι τεταγμένως; ἢ διότι θερμὰ τὰ κάτω, τȣ͂ ἡλίȣ πόρρω ὥϛε πολλὴ ἡ ἀτμὶς γίνεται; καὶ πολλοὶ δὴ ἔπνεον, εἰ μὴ διὰ τοὺς ἐτησίας. νῦν δὲ οὗτοι κωλύουσιν. ἢ ὅτι ἐπὶ πᾶσι μὲν σημαίνει τοῖς ἄϛροις δυομένοις ἢ ἐπιτέλλȣσιν, ȣ̓χ ἥκιϛα δὲ ἐπὶ τȣ́τῳ; δῆλον ȣ̓͂ν ὅτι πνεύματα μάλιϛα ἐπὶ τȣ́τῳ καὶ μετ' αὐτόν. ἐπεὶ δὲ πνίγει, καὶ πνεύματα εἰκότως ἐπ' αὐτῷ τὰ θερμότατα κινεῖται· ὁ δὲ νότος θερμός ἐϛιν. ἐπεὶ δὲ εἴθιϛαι μάλιϛα ἐκ τῶν ἐναντίων εἰς τὰ ἐναντία μεταβάλλειν, πρὸ κυνὸς δὲ οἱ πρόδρομοι πνέȣσιν ὄντες Βορέαι, εἰκότως μετὰ κύνα νότος πνεῖ, ἐπειδὴ ἐπισημαίνει μέν, ἐπιτέλλȣσι δὲ τοῖς ἄϛροις. τὸ δὲ ἐπισημαίνειν ἐϛὶ μεταβολὴν τοῦ ἀέρος ποιεῖν· μεταβάλλει δὲ πάντα εἰς τοὺς ἐναντίȣς ἢ τȣ̀ς ἐπὶ δεξιὰ ἀνέμȣς τὰ πνεύματα. ἐπεὶ δὲ Βορέας εἰς τοὺς ἐπιδεξίȣς μεταβάλλει, εἴη ἂν αὐτῷ λοιπὸν εἰς νότον μεταβάλλειν. ἔϛι δὲ καὶ ἡ μετὰ τὰς χειμερινὰς τροπὰς πεντεκαιδεκάτη νότιος, διὰ τὸ τὰς μὲν τροπὰς ἀρχήν τινα εἶναι, κινεῖν δὲ τὸν κατ' αὐτὴν μάλιϛα ἀέρα τὸν ἥλιον, εἶναι δὲ ἐν ταύταις ταῖς τροπαῖς πρὸς νότον. καθάπερ ȣ̓͂ν καὶ τὰ ἀπ' ἀνατολῆς κινῶν ἀπηλιώτας ἀνέμȣς ἤγειρεν, ȣ̔́τω καὶ τὰ ἀπὸ μεσημβρίας κινῶν νότȣς ἐγείρει. οὐκ εὐθὺ δὲ ἀπὸ τροπῶν ποιεῖ τȣ͂το διὰ τὸ βραχυτάτας ποιεῖσθαι τὰς μεταϛάσεις τότε, ἀλλ' ἐν τῇ πεντεκαιδεκάτῃ διὰ τὸ τὸν χρόνον τȣ͂τον συμμέτρως ἔχειν τῇ κατὰ τὴν μετάϛασιν πρώτῃ φαντασίᾳ· ὅλου γάρ ἐϛι μέρος εὐσημότατον ὁ εἰρημένος χρόνος.

Διὰ τί ἐπὶ Ὠρίωνι γίνονται αἰόλοι μάλιϛα αἱ ἡμέ- 13
ραι καὶ ἀκαιρίαι τῶν πνευμάτων; ἢ ὅτι ἐν μεταβολῇ ἀεὶ πάντα ἀοριστεῖ μάλιστα, ὁ δ' Ὠρίων ἀνατέλλει μὲν ἐν ἀρχῇ ὀπώρας, δύνει δὲ χειμῶνος, ὥϛε διὰ τὸ μήπω καθεϛάναι μίαν ὥραν, ἀλλὰ τὴν μὲν γίνεσθαι τὴν δὲ παύεσθαι, διὰ ταῦτα ἀνάγκη καὶ τὰ πνεύματα ἀκατάϛατα εἶναι διὰ τὸ ἐπαμφοτερίζειν τὰ ἐξ ἑκατέρας. καὶ χαλεπὸς δὴ λέγεται καὶ δύνων καὶ ἀνατέλλων ὁ Ὠρίων διὰ τὴν ἀοριϛίαν τῆς ὥρας· ἀνάγκη γὰρ ταραχώδη εἶναι καὶ ἀνώμαλον.

Διὰ τί ὁ νυκτερινὸς Βορέας τριταῖος λήγει; πότερον 14
ὅτι ἀπὸ μικρᾶς καὶ ἀσθενȣ͂ς ἀρχῆς, ἡ τρίτη δὲ κρίσιμος; ἢ ὅτι ἀθρόος ἡ ἔκχυσις, ὥσπερ τῶν ἐκνεφιῶν; ταχεῖα ȣ̓͂ν ἡ παῦλα.

Διὰ τί Βορέαι πλεῖϛοι πνέȣσι τῶν ἀνέμων; ἢ διὰ τὸ 15
πρὸς τȣ́τῳ τὴν οἰκȣμένην τῷ τόπῳ ὑποκεῖσθαι ὄντι ὑψηλῷ

. ῥέσεις Cᵃ. ‖ εὐδινὸν Yᵃ. ‖ 7. δὲ om Cᵃ. ‖ 11. καθά που s. ‖ 13. διὸ] διὸ καὶ Cᵃ. ‖ 17. προχειμάσαντα s. ‖ 18. μὲν om Xᵃ. ‖ ορρέας Cᵃ. ‖ 21. φθέγγος s. ‖ 23. ὀλίγη om Xᵃ. ‖ 27. ὁ Βορέας — ὅτι om CᵃXᵃYᵃs. ‖ 31. διὰ — ἡμέρας ἢ om CᵃXᵃYᵃs. ‖ ολὺ Xᵃ. ‖ δὲ Xᵃ.

. ἐτησίους s. ‖ δὲ om Cᵃ. ‖ ἢ — 23. χρόνος] haec cap. 32 ponunt codices. ‖ 6. ἤθιϛαι CᵃXᵃ. ‖ μάλιϛα om s. ‖ 7. δρόμοι 4. νότος Cᵃ. ‖ 17. ἀνατολῶν s. ‖ ἀπηλιώτης Xᵃ. ‖ 23. εὐσημότερον s. ‖ 24. ὠρίων Cᵃ. ‖ μάλιϛα αἰόλοι Cᵃ. ‖ αἱ om s. ‖ 26. Cᵃ. ‖ 28. γενέσθαι s. ‖ 31. δὲ Xᵃ.

καταπίνεται καὶ ἀφανῆ γίνεται, ὥστε μηδὲ ναυάγιον ἀναπλεῖν; ἢ ὅταν ἀντρώδης τόπος ἐν τῇ ὑπὸ τὴν θάλατταν γῇ ῥαγῇ, ἅμα εἰς τὴν θάλατταν καὶ ἔσω ἀκολουθεῖ τῇ τοῦ πνεύματος φορᾷ; ὁμοίως δὲ καὶ πάντῃ φερομένη κύκλῳ φέρεται κάτω. τοῦτο δ' ἐστὶ δῖνος. τὰ δὲ περὶ Μεσήνην ἐν τῷ πορθμῷ πάσχει μὲν τοῦτο διὰ τὸν ῥοῦν (γίνονται γὰρ αἱ δῖναι ὑπὸ τούτου) καὶ καταπίνεται εἰς βυθὸν διὰ ταῦτά τε, καὶ ὅτι θάλαττά τε βαθεῖα καὶ γῆ ὕπαντρος μέχρι πόρρω. φέρουσιν οὖν εἰς ταῦτα ἀποβιαζόμεναι αἱ δῖναι· διὸ οὐκ ἀναπλεῖ αὐτόθι τὰ ναυάγια. ὁ δὲ ῥοῦς γίνεται, ὅταν παυσαμένου τοῦ προτέρου ἀντιπνεύσῃ ἐπὶ τῆς θαλάττης ῥεούσης τῷ προτέρῳ πνεύματι, μάλιστα δὲ ὅταν νότος ἀντιπνεύσῃ. ἀντιπνέοντα γὰρ ἀλλήλοις τὰ ῥεύματα παρεκθλίβεται ὥσπερ ἐν τοῖς ποταμοῖς, καὶ γίνονται αἱ δῖναι. φέρεται δὲ ἑλιττομένη ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως ἄνωθεν ἰσχυρὰ οὖσα. ἐπεὶ οὖν εἰς πλάγιον οὐκ ἔστιν ὁρμᾶν (ἀντωθεῖται γὰρ ὑπ' ἀλλήλων), ἀνάγκη εἰς βάθος ὠθεῖσθαι, ὥστε καὶ ὃ ἂν ληφθῇ ὑπὸ τῆς δίνης, ἀνάγκη συγκαταφέρεσθαι. διὸ ἀνάσιμα τὰ πλοῖα ποιοῦνται· ἤδη γὰρ ὀρθόν ποτε μινημονεύεται καταποθέν.

6 Διὰ τί ἡ θάλαττα λευκοτέρα ἡ ἐν τῷ Πόντῳ ἢ ἡ ἐν τῷ Αἰγαίῳ; πότερον διὰ τὴν ἀνάκλασιν τῆς ὄψεως τὴν γινομένην ἀπὸ τῆς θαλάττης εἰς τὸν ἀέρα; ὁ μὲν γὰρ περὶ τὸν Πόντον ἀὴρ παχὺς καὶ λευκός, ὥστε καὶ τῆς θαλάττης ἡ ἐπιφάνεια τοιαύτη φαίνεται, ὁ δὲ ἐν τῷ Αἰγαίῳ κυανοῦς διὰ τὸ μέχρι πόρρω εἶναι καθαρός, ὥστε καὶ ἡ θάλαττα ἀνταυγοῦσα τοιαύτη φαίνεται. ἢ ὅτι πᾶσαι αἱ λίμναι λευκότεραι τῆς θαλάττης; ὁ δὲ Πόντος ἐστὶ λιμνώδης διὰ τὸ πολλοὺς ποταμοὺς εἰς αὐτὸν ῥεῖν. αἱ δὲ λίμναι διαλευκότεραι τῆς θαλάττης καὶ τῶν ποταμῶν· γράφουσι γοῦν οἱ γραφεῖς τοὺς μὲν ποταμοὺς ὠχρούς, τὴν δὲ θάλατταν κυανέαν. ἢ ὅτι διὰ μὲν τοῦ ποτίμου διέρχεται ταχὺ ἡ ὄψις, καὶ οὐκ ἀνακλᾶται πρὸς τὸν ἀέρα, ἀπὸ δὲ τῆς θαλάσσης οὔ; οὔτ' ἄνω ἀνακλᾶται διὰ τὸ μὴ λεῖον εἶναι τὸ ὕδωρ· κάτω δὲ ἀποκάμνει βαδίζουσα· διὸ μέλαινα φαίνεται. ἐν δὲ τοῖς λιμνώδεσιν ἐπιπολῆς ὄντος τοῦ ποτίμου, κάτω δὲ τοῦ ἁλμυροῦ, οὐ διέρχεται, ἀλλ' ἀνακλᾶται πρὸς τὴν αὐγήν· διὸ φαίνεται λευκὴ ἡ ἐπιφάνεια αὐτῆς.

7 Διὰ τί ἡ θάλαττα τοῦ ποτίμου ὕδατος ἧττον ψυχρά, καὶ τὰ ἁλυκὰ τῶν γλυκέων; πότερον ὅτι πυκνοτέρα θάλαττα καὶ μᾶλλον σῶμα; τὰ δὲ τοιαῦτα ἧττον ψ[ύ]χεται, ὥσπερ καὶ θερμαίνεται μᾶλλον· σωστικωτέρα τοῦ θερμοῦ διὰ τὴν πυκνότητα. ἢ ὅτι λιπαρωτέρα ἡ [θά]λαττα; διὸ καὶ οὐ σβέννυσι τὴν φλόγα. ὁμοίως δὲ ἐπὶ τῶν ἄλλων. τὸ δὲ λιπαρώτερον θερμότερον. ἢ ὅτι πολὺ ἔχει, ὥστε ξηρότερον; τὸ δὲ ξηρότερον θερμότερον.

Διὰ τί ἡ θάλαττα εὐδιοπτοτέρα τοῦ ποτίμου, πα[χυ]τέρα οὖσα; λεπτότερον γὰρ τὸ πότιμον τοῦ ἁλμυροῦ. ἢ [οὐ] τὸ λεπτὸν αἴτιον, ἀλλ' εὐθυωρίαι τῶν πόρων πλεῖσται [καὶ] μέγισταί εἰσιν; τὸ μὲν οὖν πότιμον πυκνὸν διὰ λεπτομέ[ρειαν] ἐστι, τὸ δὲ ἁλμυρὸν μεγάλα ἔχει τὰ διάκενα. ἢ ὅτι [κα]θαρώτερον ἡ θάλαττα; γῆ μὲν γὰρ οὐκ ἔστιν, ἡ δὲ ἄμ[μος] βαρεῖα οὖσα ὑφίσταται. τὰ δὲ πότιμα γεώδη. αὐτὴ δὲ τῷ μεταξὺ φερομένη ἀναθολοῦται ταχύ.

Διὰ τί ἐν τοῖς βορείοις εὐδιοπτοτέρα ἡ θάλαττα ἐν τοῖς νοτίοις; ἢ ὅτι ἐν τῇ γαλήνῃ χρῶμα ἔχει ἡ [θά]λαττα; λιπαρὸν γὰρ ἔνεστιν ἐν τῷ ἁλμυρῷ χυμῷ. [ση]μεῖον δέ· ἐκκρίνεται γὰρ ἔλαιον ἐν ταῖς ἀλέαις. οὔ[σης] οὖν ἴσης καὶ ἀλεεινοτέρας τῆς θαλάττης διὰ κουφότη[τα] ἐπανθεῖ ἄνω ὁ τοιοῦτος χυμός. τοῖς δὲ βορείοις ἧττον [διὰ] τὸ ψῦχος. ἔστι δὲ τὸ ὕδωρ εὐδιοπτότερον τοῦ ἐλαίου· [τὸ] γὰρ ἔλαιον χρῶμα ἔχει, τὸ δὲ ὕδωρ ἄχροον παρεμφαι[νό]μενον σαφεστέραν ποιεῖ τὴν ἔμφασιν.

Διὰ τί λουσάμενοι τῇ θαλάττῃ θᾶττον ξηραίνον[ται] βαρυτέρᾳ οὔσῃ τῶν ποτίμων; ἢ ὅτι παχυτέρα καὶ γεώ[δης] ἡ θάλαττα; ὀλίγον οὖν ἔχουσα τὸ ὑγρὸν ξηραίνεται θᾶττον.

Διὰ τί τὰ κύματα ἀνεμώδη; ἢ ὅτι σημεῖά ἐστι πνεύ[ματος] ματος ἐσομένου; ἔστι γὰρ τὸ πνεῦμα σύνωσις ἀέρος. διὰ τὸ ἀεὶ προωθεῖσθαι γίνεται; προωθεῖ δὲ οὐ συνεχὲς [ὂν] ὂν τὸ πνεῦμα, ἀλλὰ ἀρχόμενον. τὸ μὲν δὴ πρῶτον ὥσ[περ] περ προεμαράνθη, ἄλλο δὲ τοῦτο προέωσε καὶ ἄλλο [πυ]κνότητα ἤγαγεν καὶ ἀπεμαράνθη. ὥστε δῆλον, ὅταν ἡ τὸ προωθούμενον παρῇ, ὅτι ἥξει καὶ τὸ κινοῦν· ἀρχόμ[ενον] γὰρ τοῦτο ποιεῖ.

Διὰ τί τὸ κῦμα προεκπίπτει τοῦ πνεύματος; ἢ ὅτι οὐχ ἅμα παύεται τὸ πνεῦμα [τὸ] πνέον καὶ ἡ θάλαττα κυμαίνουσα, ἀλλ' ὕστερον ἡ θάλαττα, ἐνδέχεται τὸ [...]

2. τὴν om C^a. ‖ 4. πᾶν τῇ X^a. ‖ κύκλον C^aY^a. ‖ 5. μέσην X^aY^a. ‖ 6. γὰρ] δὲ C^a. ‖ 8. ὅτι ἡ θ. C^aY^a. ‖ βαθεῖά τε C^a[...] Y^a. ‖ καὶ ἡ γῆ C^aY^a. ‖ 11. πρότερον Y^a, πότερον C^a. ‖ θαλάσσης X^aY^a. ‖ 12. νόσος C^a. ‖ 18. ἀνάσημα C^a. ‖ 21. ἡ post ἢ [...] X^a. ‖ 22. αἰγέῳ C^aY^a, αἰγιαλῷ QK^as. ‖ 24. θαλάσσης Y^a. ‖ 30. οὖν C^aK^a. ‖ 31. κυανίαν C^a. ‖ 32. ποτίμου οὐ δ. X^a. ‖ 34. [...]ται C^a. ‖ 39. ἥττων C^aY^a.

3. ὥστε C^a. ‖ 5. καὶ om C^a. ‖ δὲ om C^aY^a. ‖ 11. πυκνὸν om C^a. ‖ λεπτοτέρειαν C^a. ‖ 16. ἡ om Y^a. ‖ 18. ἔστιν C^a. ‖ 2[...] ἔσται C^a. ‖ 26. οὖσα C^a. ‖ τῷ ποτίμῳ $C^aX^aY^a$.

σῆσαι πνεῦμα φθαρῆναι πρὸ τοῦ γενέσθαι αἰσθητόν. ὥστε οὐ πρότερον τὸ κῦμα πνεύματος, ἀλλὰ τὸ μὲν λανθάνει τὸ δὲ οὔ. ἢ οὐχὶ τὰ πνεύματα ἅμα πανταχοῦ πνεῖ, ἀλλ' ὅθεν ἡ ἀρχὴ πρότερον; ἅμα δὲ πνεῖ καὶ τὴν πλησίον θάλατταν κινεῖ, αὕτη δὲ τὴν ἐχομένην· καὶ οὕτως ἂν ἐνδέχοιτο πρότερον τὸ κῦμα ἐκπίπτειν. ὑπὸ γὰρ τῆς θαλάσσης καὶ οὐχ ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἡ κίνησις ἡ θάττων τοῦ ἀέρος ἢ τῆς θαλάττης.

3 Διὰ τί ἐν τῇ θαλάττῃ μᾶλλον νεῖν δύνανται ἢ ἐν τοῖς ποταμοῖς; ἢ ὅτι ὁ νέων ἀεὶ ἐπιστηριζόμενος ἐν τῷ ὕδατι νεῖ, ἐν δὲ τῷ σωματωδεστέρῳ μᾶλλον ἀποστηρίζεσθαι δυνάμεθα, σωματωδέστερον δέ ἐστι τὸ θαλάττιον ὕδωρ τοῦ ποταμίου· παχύτερον γάρ ἐστι καὶ μᾶλλον ἀντερείδειν δυνάμενον.

4 Διὰ τί ποτε ἐν τῇ θαλάττῃ πλείω χρόνον διατελεῖν δύνανται ἢ ἐν τῷ ποταμῷ; ἢ διότι τὸ ποτάμιον ὕδωρ λεπτόν ἐστιν; μᾶλλον οὖν παρεισδυόμενον πνίγει.

5 Διὰ τί ἡ μὲν θάλαττα κάεται, τὸ δὲ ὕδωρ οὔ; ἢ κάεται μὲν κἀκεῖνο, ἡ δὲ θάλαττα ἧττον σβέννυσι τὸ πῦρ διὰ τὸ λιπαρωτέρα εἶναι; σημεῖον δὲ ὅτι λιπαρωτέρα· ἀπὸ γὰρ τῶν ἁλῶν ἔλαιον ἀφαιρεῖται. ἢ καὶ ἧττον δύνανται οἱ πόροι ἁρμόττειν τῷ πυρὶ διὰ τὸ παχύτεροι εἶναι, καὶ μᾶλλόν γε δή, ἅτε καὶ τῶν ἁλῶν ἐνυπαρχόντων; ὥσπερ οὖν τὸ ξηρὸν τοῦ ὑγροῦ ἧττον σβεστικόν, καὶ τὸ ξηρὸν μᾶλλον κατὰ λόγον καυστικόν ἐστι, καὶ ἕτερον ἑτέρου μᾶλλον, τῷ ἐγγυτέρω τοῦ θερμοῦ εἶναι, τὸ ξηρότερον δὲ τῇ θαλάττῃ· ἄμφω δὲ ταῦτα μᾶλλον ὑπάρχει.

5 Διὰ τί ἀπὸ μὲν τῆς θαλάττης οὐκ ἀποπνεῖ ἕωθεν ψυχρόν, ἀπὸ δὲ τῶν ποταμῶν; ἢ ὅτι ἡ μὲν θάλαττά ἐστιν ἐν ἀναπεπταμένοις τόποις, οἱ δὲ ποταμοὶ ἐν στενοῖς; ἡ μὲν οὖν ἀπὸ τῆς θαλάττης αὔρα εἰς πολὺν τόπον σκίδναται, ὥστε εἶναι ἀσθενής, ἡ δὲ ἀπὸ τῶν ποταμῶν ἀθρόως φέρεται καὶ μᾶλλον ἰσχύει, διὸ μᾶλλον εἰκότως φαίνεται ψυχρά. ἢ οὐ τοῦτό ἐστιν αἴτιον, ἀλλ' οἱ μὲν ποταμοὶ ψυχροί εἰσιν, ἡ δὲ θάλαττα οὔτε θερμὴ οὔτε ψυχρά; γίνεται δὲ ἡ αὔρα καὶ ἡ ἀναπνοὴ θερμαινομένων ἢ ψυχομένων τῶν ὑγρῶν· ὁπότερον γὰρ ἂν τούτων πάσχῃ, ἐξαεροῦται, ἐξαερουμένου δὲ τοῦ ὕδατος ὁ ἀὴρ ὁ γινόμενος φέρεται, ὅ ἐστιν αὔρα. τὸ μὲν οὖν ἀπὸ τῶν ψυχρῶν ψυχρὸν εἰκότως ἀποπνεῖ, τὸ δὲ ἀπὸ τῶν σφόδρα θερμῶν ἀποπνέον ψύχεται καὶ γίνεται ψυχρόν. τοὺς μὲν οὖν ποταμοὺς ψυχροὺς ἅπαντας εὕροι τις ἄν, ἡ δὲ θάλαττα οὔτε ψυχρὰ οὔτε θερμὴ σφόδρα ἐστίν. οὔτε οὖν τὸ ἀποπνέον ψυχρὸν ἀπ' αὐτῆς ἐστί, διὰ τὸ μὴ ψυχρὰν εἶναι, οὔτε ψύχεται ταχύ, διὰ τὸ μὴ θερμὴν εἶναι σφόδρα.

Διὰ τί ἐν τοῖς μείζοσι πελάγεσι βραδύτερον καθίσταται κύματα ἢ ἐν τοῖς βραχέσιν; ἢ ὅτι ἐκ τῆς πολλῆς κινήσεως βραδύτερον καθίσταται πᾶν ἢ ἐκ τῆς ὀλίγης; ἐν δὲ τοῖς μεγάλοις πελάγεσι πλείων ἡ ἄμπωτις γίνεται ἢ ἐν τοῖς βραχέσιν. ὅθεν οὖν ἄλογον τὸ πλεῖον βραδύτερον καθίστασθαι. 17

Διὰ τί τὸ ἁλμυρὸν ὕδωρ ψυχρὸν μὲν οὐ πότιμον, 18 θερμαινόμενον δὲ μᾶλλον γίνεται πότιμον, καὶ θερμὸν δὲ ὂν καὶ ἀποψυχόμενον; ἢ διότι εἰς τὸ ἐναντίον ἀπὸ τοῦ ἐναντίου πέφυκε μεταβάλλειν; ἔστι δὲ τὸ πότιμον τῷ ἁλμυρῷ ἀντικείμενον· καὶ θερμαινομένου μὲν ἀφέψεται τὸ ἁλμυρόν, ψυχομένου δὲ ὑφίσταται.

Διὰ τί τὰ πρὸς τῇ θαλάττῃ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὕδατα 19 γλυκέα [ὕδατα] ἀλλ' οὐχ ἁλμυρά; ἢ διὰ τὸ ποτιμώτερα διηθούμενα γίνεσθαι; διηθεῖται δὲ τὸ ἐγγύτερον τῆς θαλάττης μᾶλλον.

Διὰ τί τὸ ἁλμυρὸν ὕδωρ οὐκ ἀπόρρυτόν ἐστιν; ἢ διότι 20 τὸ μὲν βαρὺ στάσιμον, τὸ δὲ ἁλμυρὸν βαρύ; διὸ καὶ τὰ θερμὰ μόνα τῶν ἁλμυρῶν ὑδάτων ἀπόρρυτά ἐστιν. ἔχει γὰρ κουφότητα ἐν αὐτοῖς, ἣ κρατεῖ τῆς κατὰ τὴν ἁλμυρίδα βαρύτητος· τὸ γὰρ θερμὸν κουφότερόν ἐστιν. ἔτι τὰ μὲν ἀπόρρυτα διηθεῖται διὰ τῆς γῆς· ἠθουμένων δὲ ἀεὶ μάλιστα ὑφίσταται τὸ παχύτατον καὶ βαρύτατον, ἐκκρίνεται δὲ τὸ κοῦφον καὶ καθαρόν· ἔστι γὰρ τὸ μὲν ἁλμυρὸν βαρύ, τὸ δὲ γλυκὺ κοῦφον. διόπερ ἐστὶ γλυκέα τὰ ἀπόρρυτα. τὸ δ' αὐτὸ αἴτιόν ἐστι καὶ διὰ τί τὸ ἁλμυρὸν ὕδωρ κινούμενον καὶ μεταβάλλον γλυκύτερον γίνεται· κουφότερον γὰρ καὶ ἀσθενέστερον διὰ τὴν κίνησιν γίνεται.

Διὰ τί ἐν τῇ Λιβύῃ ἐὰν ὀρύξῃ τις παρὰ τὴν θάλατ- 21
ταν, τὸ πρῶτον πότιμον, εἶθ' ἁλμυρὸν γίνεται ταχύ, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις τόποις ἧττον ποιεῖ τοῦτο; πότερον ὅτι τὸ μὲν πρῶτον τὸ ὑπάρχον ὕδωρ ἐν τῷ τόπῳ καὶ τὸ πεπεμμένον ὑπὸ τῆς γῆς ἐστίν, ὅταν δὲ χρονισθῇ, ἡ θάλαττα προσδιηθουμένη διὰ τὸ πρόσφατον εἶναι ποιεῖ ἁλμυρώτερον; ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις ἢ οὐκ ἔχει ἢ πολὺ ὕδωρ διὰ τὸ μὴ ξηραίνεσθαι τὸν τόπον.

9. δύναται X^a. ‖ 12. σωματωδέστερον μᾶλλον δὲ X^a. ‖ 16. οὖν] δὲ X^a. ‖ παρεισδυνόμενον C^a. ‖ 22. ἄλλων C^a. ‖ 26. δὲ om C^aY^a. ‖ 29. ἐν post ἐστιν et 30. οὖν et 33. οὐ om C^a. ‖ 35. ἢ ψυχομένων om X^a. ‖ 38. ψυχρὸν om $C^aX^aY^a$. ‖ 40. ἅπαντας ψυχροὺς X^a.

1. εὕροι om C^a. ‖ 5. βραδυτέρα X^a. ‖ 9. πλεῖον om $C^aX^aY^a$. ‖ 13. ὑπὸ $C^aX^aY^a$. ‖ 16. ἐφίσταται C^a. ‖ 21. τί δὲ τὸ X^a. ‖ 24. ἢ X^a. ‖ 26. διηθουμένων X^a. ‖ 38. πρόφατον C^a.

22 Διὰ τί τοὺς ἅλας θᾶττον τήκει τὸ ἁλμυρὸν ὕδωρ ἢ τὸ πότιμον; ἢ διότι τὸ μὲν τήκεσθαί ἐστι τὸ ὑπὸ τοῦ ὑγροῦ θερμοῦ εἰσιόντος διαιρεῖσθαι, ὥστε ὑγρὸν εἶναι; οὐ τήκει δὲ ἢ τὰ ὅλως μὴ δυνάμενα εἰσιέναι, ἢ τὰ οὕτως ὥστε μὴ θιγγάνειν. μόλις δὲ τήκει τὰ ῥᾳδίως διεξιόντα· τὰ δ' ἐπιόντα βιαζόμενα, ταῦτα τάχιστα διαιρεῖ. οὐκ εἰσέρχεται δὲ τὰ λίαν μεγαλομερῆ· ὑπερέχει γὰρ τῶν πόρων. τὰ δὲ μικρομερέστερα διέρχεται οὐ ψαυόμενα. ἔστι δὲ τὸ μὲν πότιμον λεπτόν, τὸ δὲ ἁλμυρὸν παχύτερον. ὥστε τὸ μὲν ῥᾳδίως διὰ τὴν λεπτότητα διαδῦνον μόλις τήκει, τὸ δὲ εἰσέρχεται μὲν ἧττον δὲ διὰ τὸ μεγαλομερέστερον εἶναι διαιρεῖ, καὶ βιάζεται θᾶττον.

23 Διὰ τί τὸ ὕδωρ ἧττον φαίνεται λευκόν, ἐὰν κινῆται, οἷον καὶ ἡ φρίκη; διὸ καὶ Ὅμηρος ἀρχομένου φησὶ τοῦ πνεύματος, "μελάνει δέ τε πόντος ὑπ' αὐτοῦ." ἢ διὰ δύο αἰτίας, ἐγγύθεν μὲν τῆς ὄψεως οὔσης, διὰ τὸ διιέναι τὴν ὄψιν μᾶλλον ἠρεμοῦντος, κινουμένου δὲ μὴ εὐθυπορεῖν· τὸ δὲ διαφανὲς λευκὸν φαίνεται. δι' οὗ γὰρ μὴ διέρχεται ἡ ὄψις, μέλαν φησὶν εἶναι. διὸ καὶ ὁ ἀὴρ πόρρωθεν μέλας φαίνεται, ὁ δὲ ἐγγὺς λευκός, καὶ θαλάττης τὸ μὲν ἐγγὺς λευκόν, τὸ δὲ πόρρωθεν κυανοῦν καὶ μέλαν. πόρρωθεν δέ, κινουμένης πως τῆς ὄψεως, καὶ τῷ διανακλᾶσθαι ἀθρόον τὴν ὄψιν, ἐὰν ἠρεμῇ πρὸς τὸ φῶς, κινουμένου δὲ μὴ δύνασθαι.

24 Διὰ τί ἐν τοῖς βαθέσι πελάγεσι τὸ κῦμα οὐκ ἐπιγελᾷ, ἀλλ' ἐν τοῖς μικροῖς; πότερον ὅτι τὸ μικρὸν φερόμενον ὕδωρ διαιρεῖται ὑπὸ τοῦ ἀέρος μᾶλλον ἢ τὸ πολύ; διὸ θραύεται πατάξαν μᾶλλον. ἐν μὲν οὖν τῷ βαθεῖ πολὺ τὸ κινούμενον, ἐν δὲ τῷ βραχεῖ ὀλίγον.

25 Διὰ τί οἱ πρὸς νότον τόποι ἁλυκώτερα τὰ ὕδατα ἔχουσιν; ἢ διὰ τὸ τὴν θάλατταν ὑπὸ νότου ὠθεῖσθαι ὑπὸ τὴν γῆν κεράννυται;

26 Διὰ τί τῶν ὑδάτων τὸ ἁλμυρὸν ἐπὶ τῷ γλυκεῖ οἴνῳ μᾶλλον ἐπιπολάζει ἢ ἐπὶ τῷ αὐστηρῷ; πότερον ὅτι μᾶλλον ἔχει γῆν ὁ γλυκύς, ὥσπερ ἡ ἀσταφίς; ἢ ὅτι βαρύτερος καὶ γλισχρότερος ὁ γλυκύς, ὥσθ' ἧττον μίγνυται, μὴ μιγνύμενος δὲ ἐφίσταται.

27 Διὰ τί ὅλως ἐφίσταται γεῶδες ὄν; ἡ γὰρ οἰκεία φορὰ κάτω. πότερον ὅτι μᾶλλον ἔχει γῆν ὁ γλυκύς; ἢ διὰ τὴν θερμότητα, καθάπερ οἱ ἅλες; ὅμοιον γὰρ ἐξανθήματι δι' ἄλλην αἰτίαν; εἰ γὰρ οὐ διὰ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῷ γλ μᾶλλον, οὐκ ἄλογον· θερμότατος γάρ.

Διὰ τί τὰ κύματα πρότερον φοιτᾷ ἐνίοτε τῶν μων; ἢ διότι καὶ τελευτᾷ ὕστερον; τὸ γὰρ πρῶτον πνεί ὡσανεὶ προδιαλύεται τοῦ ὠσθέντος κύματος· ἀφικνεῖτα οὐκ αὐτὸ τὸ πρῶτον ὠσθέν, ἀλλ' ἀεὶ ἡ ὦσις γίνεται ἐχομένου.

Διὰ τί αἱ κυματωδέστεραι γαῖ στερραὶ γίνονται λάκις οὕτω σφόδρα ὥσπερ ἠδαφισμέναι; καὶ ἡ μὲν ματώδης γῆ στερρά, ἡ δὲ ἄποθεν χαῦνος. ἢ διότι ἡ μ ἄμμος οὐ πόρρωθεν ἐκβάλλεται ὑπὸ τοῦ κύματος, ἀλλ μείζων μᾶλλον; ὥσπερ καὶ τῇ χειρὶ βάλλειν πόρρ τὸ ἐλάχιστον μάλιστα δυνατόν. ἔπειτα πολλῶν κυκωμ τὰ ἐλάχιστα ἐμπίπτοντα πυκνοῖ. ἡ δὲ τοῦ κύματος φῶντος κίνησις ἐδαφίζει, κινεῖ δὲ οὐκέτι. διὰ μὲν οὖν τὰ μικρότατα μὴ πόρρω δύνασθαι πηδᾶν, ἐκ μικρῶν σ δρα συντέθειται· διὰ δὲ τὸ πολλάκις κινεῖσθαι συν γίνεται πιπτούσης ἄμμου, ἕως ἂν συναρμόσῃ· διὰ δὲ κῦμα τὸ τελευταῖον ἐδαφίζεται, καὶ τὸ ἠρέμα ὑγρὸν σ κολλᾷ. ἡ δὲ πόρρω ξηρά τε οὖσα διίσταται, καὶ ἐκ μ νων ἐστὶ λιθιδίων καὶ ἀνεδάφιστος.

Διὰ τί τῆς θαλάσσης τὰ ἄνω τῶν ἐν τῷ βάθει μυρώτερα καὶ θερμότερα; ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τοῖς φρ τοῖς ποτίμοις τὸ ἐπιπολῆς ἁλμυρώτερον τοῦ εἰς βάθος· κ τοι ἔδει τὸ κατωτέρω· βαρύτερον γὰρ τὸ ἁλμυρόν. ἢ δι ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀὴρ ἀνάγει ἀεὶ τὸ ἐλαφρότατον ἀπὸ τ ὑγρῶν; τὸ δὲ ποτιμώτερον ἀεὶ κουφότερον, μᾶλλον δὲ ἀ γει ἀπὸ τῶν ἐγγυτέρω τόπων. ὥστε καὶ τῆς θαλαττ ἀπὸ τῶν ἐπιπολῆς καὶ τῶν ποτίμων ἀνάγκη τὸ λειπόμ νον ἁλμυρώτερον εἶναι, ἀφ' ὧν ἀνῆκται, ἢ ἀφ' ὧν μ ἢ ἔλαττον τὸ γλυκύ. διὰ τοῦτο δὲ καὶ θερμότερα τὰ ἀν τὸ γὰρ ἁλμυρὸν θερμότερον τοῦ ποτίμου. διὸ καὶ φασί τ γες τῶν ἡρακλειτιζόντων ἐκ μὲν τοῦ ποτίμου ξηραινομέ καὶ πηγνυμένου λίθους γίνεσθαι καὶ γῆν, ἐκ δὲ τῆς θαλά της τὸν ἥλιον ἀναθυμιᾶσθαι.

Διὰ τί τῆς θαλάττης τὰ πρὸς τῇ γῇ γλυκύτερά ἐστ ἢ διότι ἐν τῇ κινήσει μᾶλλόν ἐστιν; κινούμενον δὲ τὸ ἁλ μυρὸν γλυκύτερον γίνεται. ἢ ὅτι καὶ ἐν τῷ βάθει ἁλμ

2. ὑγροῦ ἢ θερμοῦ $C^a Y^a$. ‖ 6. τάχιστα δὲ διαιρεῖ C^a. ‖ 10. τὴν om $C^a Y^a$. ‖ 11. δὲ καὶ διὰ X^a. ‖ 15. μελαίνει $C^a X^a Y^a$. ‖ 1[…] μὴ] διὰ τὸ μὴ C^a. ‖ 22. τὸ $C^a Y^a$. ‖ 30. πρὸς τὸν νότον C^a. ‖ 34. μᾶλλον om $C^a Y^a$. ‖ ἐμπίπλαται $C^a X^a Y^a$. ‖ 36. μὴ om C^a. 37. μιγνύμενον $X^a Y^a$. ‖ 39. ὅτι — ἢ om $C^a Y^a$.

2. ἢ $C^a X^a Y^a$. ‖ 9. γαῖαι C^a. ‖ 11. στερεά, ἡ δὲ ἄπωθεν Y^a. ‖ 12. πόρρω C^a. ‖ 15. λοφῶντος X^a. ‖ 17. τὰ μακρότατα μὴ Y^a μὴ τὰ μακρότατα Y^a, μὴ τὰ μικρότατα C^a. ‖ 22. ἀνεφίδαστος C^a. ‖ 26. τῷ κ. $X^a Y^a$. ‖ 29. βαθύτερον codices. ‖ ἐγγυτέρω codices. 32. θερμότατα ἄνω X^a. ‖ 35. γενέσθαι $C^a Y^a$.

ρώτερόν ἐςι τὸ ὕδωρ, τὰ δὲ πρὸς τῇ γῇ ἧττόν ἐςι βαθέα. διὸ καὶ τἀγχιβαθῆ ἁλμυρά ἐςι καὶ ȣ̓χ ὁμοίως γλυκέα. τȣ́τȣ δ' αἴτιον ὅτι βαρὺ ὂν τὸ ἁλμυρὸν φέρεται μᾶλλον εἰς βάθος.

32 Διὰ τί ἡ θάλαττα μόνον τῶν ὑδάτων κάεται, τὰ δὲ πότιμα καὶ ποτάμια ȣ̓; πότερον ὅτι γῆν πολλὴν ἔχει; δηλοῦσι δὲ οἱ ἅλες. ἢ διότι λιπαρά; δηλοῖ δὲ τὸ ἐν τοῖς ἅλασιν ὑφιςάμενον ἔλαιον.

33 Διὰ τί ἐν ταῖς λίμναις ἄμμος ȣ̓ γίνεται ἢ ἧττον ἢ ἐν τῇ θαλάττῃ καὶ τοῖς ποταμοῖς; ἢ ὅτι ἐν τῇ θαλάττῃ πέτραι γίνονται, καὶ ἡ γῆ ἐκκέκαυται μάλιςα; ἡ δὲ ἄμμος ἐςὶ πέτρα ἐψηγμένη εἰς μικρὰ καὶ ἐλάχιςα μόρια. ψήχεται δὲ διὰ τὴν πληγὴν τῶν κυμάτων. ἐν δὲ ταῖς λίμναις οὐ γίνονται ὁμοίως πέτραι καθαραί, οὐδὲ θραύονται ὁμοίως διὰ τὸ μὴ γίνεσθαι κύματα ὁμοίως. ἐν δὲ τοῖς ποταμοῖς μᾶλλον, ὅτι τὴν μὲν γῆν καταφέρουσι, τὰς δὲ πέτρας τῇ πληγῇ θραύȣσιν.

34 Διὰ τί, ὅταν ἡ λίμνη ἢ κοπάσῃ ἢ ξηρὰ γένηται, ἀποκάεται ὁ σῖτος ἐν τῷ πεδίῳ μᾶλλον; πότερον ὅτι τὸ ὑγρὸν τὸ ἐν τῇ λίμνῃ ἀπατμίζον τῇ ἀτμίδι θερμαίνει τὸν ἀέρα, ὥςε ἐλάττȣς καὶ ἀσθενεςέρȣς ποιεῖ τȣ̀ς πάγȣς ἢ ἐν τοῖς κοίλοις καὶ προσελώδεσι τόποις; ἢ ἐκ τῆς γῆς, ὥσπερ λέγεται, τὰ ψύχη ἄρχεται καὶ λανθάνει εἰσδυόμενα; ξηρᾶς ȣ̓͂ν ȣ̓́σης τῆς λίμνης, διὰ πλείονος τόπου ἡ ψυχρότης πλείων προσπίπτȣσα πήγνυσι καὶ ἀποκάει μᾶλλον. ἐν δὲ ταῖς τοιαύταις χώραις τὰ ψύχη κάτωθεν γίνεται, ὥσπερ καὶ δοκεῖ. καίτοι ἡ γῆ θερμὴ τȣ͂ χειμῶνος· ἀλλὰ διὰ τὸ ἔφυγρον εἶναι κατέψυκται τὸ ἐπιπολῆς θερμὸν τὸ ἐν τῇ γῇ. τὸ γὰρ ὑγρὸν ȣ̓́τε ȣ̓́τω πόρρω ἐςὶν ὥςε μὴ ψύχεσθαι, διὰ τὴν ἐνȣ͂σαν θερμότητα ἐν τοῖς ὑγροῖς, ȣ̓́τε ȣ̓́τως ὀλίγον ὥςε μηθὲν ἰσχύειν, διὰ τὸ διάβροχον εἶναι τὴν γῆν. οἷον ȣ̓͂ν διὰ τὴν ψύξιν αὐτȣ͂ συμβαίνει ἐπὶ κρυςάλλȣ περιπατεῖν καὶ οἰκεῖν.

35 Διὰ τί ἡ θάλαττα ἁλμυρὰ καὶ πικρά ἐςιν; ἢ ὅτι ἐν τῇ θαλάττῃ πλείȣς εἰσὶν οἱ χυμοί; καὶ γὰρ τὸ ἁλμυρὸν καὶ τὸ πικρὸν ἅμα φαίνεται.

36 Διὰ τί τὰ ἐν τῇ θαλάττῃ ὄςρακα καὶ λίθοι ςρογγύλα γίνεται; ἢ ὅτι ὁμοίως περιθραυόμενα τὰ ἔσχατα εἰς τὸ ςρογγύλον σχῆμα ἔρχεται; τούτου γὰρ τὸ ἔσχατον ὅμοιον, ἡ δὲ θάλαττα πάντῃ κινȣ͂σα ὁμοίως περιθραύει.

Διὰ τί ἐνιαχȣ͂, ἐάν τις ὀρύξῃ παρὰ τὴν θάλατταν, τὸ 37 μὲν πρῶτον πότιμόν ἐςιν ὕδωρ, εἶθ' ἁλμυρὸν γίνεται; ἢ ὅτι αὐτῆς ἐςὶ τῆς θαλάττης τῆς διηθȣ́σης ὑπὸ τὴν γῆν τὸ ὕδωρ; εἰκότως ȣ̓͂ν τὸ πρῶτόν ἐςι γλυκύ· ἐλαφρότερον γάρ ἐςι τὸ γλυκὺ τοῦ ἁλμυροῦ, καὶ ἡ θάλαττα ἔχει τι τοῦ γλυκέος, ὃ μιχθὲν τῇ γῇ μᾶλλον ἐπιπολάζει. τὸ δὲ ἁλμυρὸν διὰ τὸ βάρος καὶ διὰ τὸ τμητικὸν εἶναι κάτω φέρεται. εἴτε ȣ̓͂ν ȣ̓́τως εἴτε κατὰ τὰς φλέβας ἐκ τῆς ἠπείρȣ ῥεῖ ἐπὶ τὴν θάλατταν τὸ γλυκὺ ὕδωρ, εἰκότως ἂν ἐπιπολῆς εἴη τῆς θαλάττης, ᾗ μίγνυται αὐτῇ. ἀνοιχθέντων δὲ τῶν πόρων, ὕςερον διὰ πλῆθος τὸ ἁλυκὸν κρατοῦν τοιȣ͂το πᾶν ποιεῖ. συμβαίνει γὰρ πεφραγμένων τῶν ἄνω πόρων ἄλλην ὁδὸν ζητεῖν τὸ ἐπιρρέον· ἀνοιχθέντων δὲ ἐνταῦθα πᾶν φέρεται, καθάπερ ἐπὶ τῶν τȣ͂ σώματος φλεβῶν.

Διὰ τί ἡ θάλαττα ȣ̓́σα βαρυτέρα τȣ͂ ποτίμȣ ὕδατος 38 μᾶλλόν ἐςιν εὐδίοπτος; πότερον ὅτι λιπαρωτέρα; τὸ δὲ ἔλαιον ἐπιχυθὲν ποιεῖ μᾶλλον εὐδίοπτον. ἔχουσα δὲ ἐν αὑτῇ λίπος εἰκότως μᾶλλον εὐδίοπτός ἐςιν. ἢ ȣ̓χ ἅπαν τὸ ἐλαφρότερον καὶ εὐδιοπτότερον; αὐτὸ γὰρ τὸ ἔλαιον ἐλαφρότερον τȣ͂ ὕδατος, εὐδιοπτότερον δὲ ȣ̓́. ἢ οὐκ εὐδιοπτότερόν ἐςιν, ἀλλὰ φαίνεται; τὸ γὰρ πότιμον ὕδωρ ἀπὸ τῆς γῆς ἢ ἀπὸ ῥευμάτων ἐςίν, ἡ δὲ πηγὴ συναφίησι μετὰ τȣ͂ ὕδατος καὶ γῆν, ὥςε τῷ μὴ καθαρὰ εἶναι τὰ ῥεύματα συγκατάγει τὴν γῆν καὶ ἰλύν. αὕτη ȣ̓͂ν ἐςὶν ἡ αἰτία τοῦ ἧττον εἶναι εὐδίοπτον.

Διὰ τί οἱ νέοντες ἐν τῇ θαλάττῃ λαπαροὶ γίνονται; 39 εἰ γὰρ ὅτι πονȣ͂σι, καὶ οἱ τροχιζόμενοι ἰσχυρὸν πονȣ͂σι πόνον καὶ ȣ̓ λαπάττονται. ἢ ὅτι ȣ̓ πᾶς πόνος ποιεῖ λάπαξιν, ἀλλ' ὁ μὴ ποιῶν σύντηξιν; ἡ δὲ ἐν τῇ θαλάττῃ διατριβὴ καὶ ὅλως δοκεῖ βρωτικωτέρȣς ποιεῖν καὶ λαπαρȣ́ς· θερμή τε γάρ ἐςι καὶ ξηρὰ ἡ ἀπ' αὐτῆς ἀτμίς.

Διὰ τί Πᾶσα λίμνη πότιμος ȣ̓́σα πλύνει καὶ ῥύπτει 40 τὰ ἱμάτια; πλύνει μὲν γὰρ τὸ γλυκύ, ῥύπτει δὲ τὸ πικρόν, ἅμα δὲ οὐχ οἷόν τε ἔχειν ταῦτα. ἢ οὐ τῷ πικρὸν εἶναι ȣ̓θὲν ῥύπτει, ἀλλ' ἡ γλισχρότης ῥυπτικόν; διὸ καὶ τὰ ἀκροκώλια καὶ ὅσα μυξώδη τοιαῦτα. ὥςε καὶ τῶν πι-

2. γλυκεῖα C^aY^a. ‖ 5. μόνη C^aX^a. ‖ 7. δὲ καὶ οἱ C^a. ‖ τὸ om X^a. ‖ 8. ἅλεσιν C^aY^a. ‖ ἐφιςάμενον Y^a. ‖ 14. οὐ] οὐδὲ $C^aX^aY^a$. ‖ 19. ἀποκαίεται et 25. ἀποκαίει C^a, qui ita solet. ‖ 20. τῇ ἀτμίδι] τῷ ἀτμίδι C^a. ‖ 21. τȣ̀ς πάγȣς ποιεῖ X^a. ‖ 29. ȣ̓δὲ codices. ‖ 31. ἄβροχον C^aX^a. ‖ 34. ὑγρά C^a. ‖ 35. οἱ om C^aY^a. ‖ 36. φαίνονται Y^a. ‖ 38. γίνονται X^a.

3. περὶ C^aX^a. ‖ 7. ἁλυκοῦ C^aY^a. ‖ 8. ἁλυκὸν C^aY^a. ‖ 12. δὲ] οὖν X^a. ‖ 13. διὰ τὸ πλ. X^a. ‖ ἁλυκοῦν C^a. ‖ τȣ͂το X^aY^a. ‖ 14. πᾶν om C^a. ‖ πόρων ἄνω X^a. ‖ 18. εὐδίοπτός ἐςιν C^a. ‖ 19. ἐπιψυχθὲν C^a. ‖ 24. γῆς] γὰρ X^a. ‖ 26. ὕλην C^a. ‖ 28. λιπαροὶ et 32. λιπαρȣ́ς $C^aX^aY^a$. ‖ 29. εἰ] οἱ X^a. ‖ τροχαζόμενοι X^a.

κρῶν ὅσα τούτυ μετέχει. ἐν δὲ τῇ λίμνῃ ταύτῃ συμβέβηκε τῦτο, ὥϛε τῆς νιτρώδυς δυνάμεως τὸ μὲν πικρὸν ἐκκεκαῦσθαι, ἐμμένειν δὲ τὸ λιπαρὸν καὶ γλίσχρον. τούτῳ μὲν ὖν ῥύπτει, πλύνει δὲ τῷ ποτίμῳ αὐτῆς.

41 Διὰ τί τὸ γαληνίζον τῆς θαλάττης λευκὸν φαίνεται, τὸ δὲ κατάφορον μέλαν; ἢ ὅτι τὸ ἧττον ὁρώμενον μελάντερον μᾶλλον φαίνεται; ἧττον δὲ φαίνεται τὸ κινύμενον τῦ ἠρεμῦντος. ἢ διότι τὸ μὲν διαφαινόμενον λευκόν, τὸ δὲ μὴ διαφαινόμενον μέλαν; ἧττον δὲ διαφαίνεται τὸ κινούμενον.

ΚΔ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΤΑ ΘΕΡΜΑ ΥΔΑΤΑ.

Διὰ τί τὸ θερμὸν ὕδωρ, ἐὰν ἐπικεχρισμένοι ὦσιν ἐλαίῳ, ἧττον θερμόν ἐϛι καταχεόμενον, τοῦ ἐλαίυ θερμῦ ὄντος; ἢ διὰ τὸ λεαίνειν ὀλισθαίνει καὶ ἧττον ἐνδύνει;

2 Διὰ τί τὰ ὕδατα ἐν τοῖς φρέασι μετὰ μεσημβρίαν γίνεται τῦ θέρυς θερμά; ἢ διότι τηνικαῦτα ἤδη κεκράτηκε τὸ θερμὸν τὸν ἀέρα; πρὸ μεσημβρίας δὲ τὸ θερμὸν λύει τὸ ψυχρὸν καὶ παύει· ὐχ ἅμα δὲ πέπαυται καὶ κρατεῖ, ἀλλ᾽ ὅταν ἐπιχρονίσῃ.

3 Διὰ τί τὸ ὕδωρ θερμότερον ἐνίοτε τῆς φλογὸς γινόμενον ὐ κατακάει τὰ ξύλα, ἡ δὲ φλὸξ κατακάει; ἢ ὅτι ἡ μὲν φλὸξ λεπτομερές, καὶ τὸ ἀπ᾽ αὐτῆς πνεῦμα, τὸ δὲ ὕδωρ μεγαλομερές, ὥϛε ὐκ εἰσδύεται; ἡ δὲ φλὸξ καὶ τὸ ἀπὸ τῶν ἀνθράκων διὰ λεπτότητα εἰσιὸν διαλύει.

4 Διὰ τί τὸ μὲν ὕδωρ τὸ ζέον οὐ τήκει, ἡ δὲ κοιλία τήκει; πότερον ὅτι τὸ μὲν θερμὸν τὸ ἐν τῇ κοιλίᾳ εἰσέρχεται διὰ λεπτότητα, τὸ δὲ ὕδωρ ὐκ εἰσέρχεται διὰ παχύτητα; ἢ διότι καὶ τὰ ἄλλα κωλύει τήκεσθαι τὸ ὑγρόν; ὐθὲν γὰρ ἐν ὑγρῷ τήκεται. ἐν δὲ τῇ κοιλίᾳ τὸ ὑγρὸν εἰς τὴν κύϛιν ὑπονοϛῦν ὕτω λύει.

5 Διὰ τί τῶν ἀγγείων ὁ πυθμὴν οὐ κάει ἐνόντος τοῦ ὕδατος καὶ ζέοντος, ἀλλὰ καὶ φέρυσι τοῦ πυθμένος ἐχόμενοι, ἐξαιρεθέντος δὲ κάει; ἢ ὅτι σβέννυται τὸ ἐγγινόμενον θερμὸν ἐν τῷ πυθμένι ὑπὸ τῦ ὕδατος; διὸ καὶ ὐ τήκεται τὰ τηκτά, ἂν μὴ ψόφος ἐμπέσῃ.

6 Διὰ τί ὐχ ὑπερζεῖ τῦ χειμῶνος ὁμοίως καὶ τοῦ θέρους τὸ ὕδωρ, οὐ μόνον ὁμοίως θερμαινόμενον, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον καὶ ὁμοίως θερμὸν ὄν, καὶ ἔτι μᾶλλον; ἢ διότι ἡ
ὑπέρζεσίς ἐϛιν ἡ ἀναβολὴ τῶν πομφολύγων; τὸ μ
ὕδωρ αὐτὸ θερμαίνεται τότε οὐθὲν ἧττον ἢ τοῦ ψύχ
δὲ πομφόλυγες αἴρεσθαι οὐ δύνανται ὁμοίως διὰ
περιέχοντα ἀέρα εἶναι ψυχρόν, ἀλλ᾽ ἐλάττυς τε τ
γέθη αἴρονται ὑπὸ τῦ ψύχυς θλιβόμεναι, καὶ διακ
τος τῦ ἀέρος ταχὺ διαπίπτυσιν. ὥϛε ἐλάττυς τε τῷ
καὶ τῷ πλήθει γίνονται τοῦ χειμῶνος, τῦ δὲ θέρυς
τίον. ἡ δὲ ὑπέρζεσις γίνεται διὰ τὸ πλῆθος καὶ τὸ
θος τῦ ἀφρῦ.

Διὰ τί τὸ μὲν θερμὸν ὕδωρ ῥυτιδοῖ, τὸ δὲ πι
μὸν ὂν οὔ; ἢ ὅτι τὸ μὲν πῦρ ποιεῖ πνεῦμα, ὥϛε
περιτείνεται γὰρ τὸ δέρμα. ἡ δὲ κάμψις ῥυτίς ἐϛι

Διὰ τί τῶν ἀγγείων οἱ πυθμένες θερμαινομένι
ὕδατος, ἕως ἂν ᾖ ψυχρὸν τὸ ὕδωρ, θερμότεροί ε
διότι ψυχροῦ μὲν ἔτι ὄντος τῦ ὕδατος ἐγκατακλεί
θερμὸν καὶ ἀντιπεριίϛαται εἴσω, κωλυόμενον ἐξιένα
δὲ διαθερμανθῇ τὸ ἐνὸν ὕδωρ, οὐκέτι ἀποϛέγοντος
διαπνέοντος καὶ ἐλάττονος γινομένυ τῦ πυρὸς ψυχ
γίνεται ὁ πυθμήν, ὁμοίως ὥσπερ καὶ τὰ βαλανεῖ
γὰρ ταῦτα τῦ χειμῶνος θερμότερα ἢ τῦ θέρυς διὰ
κατακλείεσθαι τὸ θερμὸν ἐν τῷ χειμῶνι μᾶλλον ἢ
θέρει ὑπὸ τῦ περιέχοντος ἀέρος ὄντος ψυχρῦ.

Διὰ τί τὸ μὲν ὕδωρ ζέον οὐκ ἐκπαφλάζει,
ἔτνος καὶ ἡ φακῆ; καίτοι κουφότερον τὸ ὕδωρ τύτ
δὲ κοῦφα ῥᾷον ῥῖψαι πόρρω. ποιεῖ δὲ καὶ τὸ ἀ
ταὐτό, καὶ τῦτο καθαιρόμενον· διὸ οἱ ἐν τῷ ἀργυρ
καλλύνοντες κερδαίνουσιν· τὸ γὰρ διαρριπτύμενον συ
λύνοντες λαμβάνουσι τὰ λείψανα. ἢ διότι ποιεῖ μ
ἐκπαφλασμὸν τὸ θερμὸν ἐξατμίζον καὶ βιαζόμε
ἀντικρύοντα τῇ κατὰ φύσιν αὐτῦ φορᾷ; τὸ μὲν ὖν
διὰ κουφότητα καὶ λεπτότητα ὐκ ἀποβιάζεται, ὥς
ἀθροίζεται πολὺ θερμόν, ἀλλὰ πρὶν ἀλισθῆναι
διακόψαν τὸ ἀεὶ προσελθόν. τὰ δὲ ἔχοντα ἐν
σῶμα, οἷον τὰ ῥοφήματα ἢ ὁ ἄργυρος, διὰ βά
σωματοειδὲς ἔχοντα πολύ, καὶ ἀνταπωθῦντα διὰ τὸ
βιάζεσθαι βίᾳ, ἐξιόντος ἀποσφαιρίζεται ᾗ ἂν κρατ
θερμόν· οὐ γὰρ δίεισι διὰ πυκνότητα, ἀλλὰ κρατ
ἂν ὑπὸ τῦ ἐπιρρέοντος θερμῦ ἀπορριφθῇ. γίνεται δὲ
ὐκ ὦσις, διὰ τὸ ταχὺ φέρεσθαι τὸ θερμὸν κάτωθεν

5. γίνεται C^a. ‖ 6. κατάφερον X^aY^a, καταφερόμενον C^a. ‖ 8. ὅτι C^a. ‖ 19. τε X^aY^a. ‖ 21. φλεβὸς X^a. ‖ 22. τὰ] μ… X^a. ‖ 32. οὐκ ἀεὶ C^a. ‖ 35. καὶ om C^a. ‖ 37. ὑπερζῇ X^a. ‖ 38. καὶ om C^a. ‖ 39. ἡ om C^a.

1. ἀνατολὴ X^a. ‖ 3. τὸ om C^a. ‖ 4. ἀλλ᾽] ἀλλὰ καὶ X^a, ἀλλὰ καὶ τὸ margo X^a. ‖ ἐλάττυς τε] ἐλαττῦσθαι $C^aX^aY^a$. μεγέθει X^a. ‖ 6. ἐλαττῦσθαι τῷ C^aY^a. ‖ 7. δὲ om C^aY^a. ‖ 18. διαπνεύοντος X^a. ‖ 19. ὁμοίως om C^a. ‖ 20. ἢ ἐκ τῦ X^a. ἐμπαφλάζει C^a. ‖ 27. καλύπτοντες C^a. ‖ συγκαλύοντες C^a. ‖ 38. ἀπορριφῇ C^a.

[illegible] τὸ πῦρ

10 Διὰ τί τὰ μὲν ὀλίγον χρόνον ἐν τῷ θερμῷ βρεχόμενα ἀνοιδεῖ, τὰ δὲ πολὺν συμπίπτει καὶ γίνεται ῥυσά; ἢ διότι τὸ θερμὸν ἐκ πεπηγότος ὑγρὸν ποιεῖ, ἐκ δὲ ὑγρῦ πνεῦμα, τὰ δὲ πυκνὰ ἀραιοῖ; τὸ μὲν ὖν πρῶτον θερμαῖνον τὰ πεπηγότα ὑγρότερα ποιεῖ, καὶ ἐξ ὑγρῶν πνευματοποιῦν ὀγκηρὰ ποιεῖ διαχέον· ὅταν δὲ μᾶλλον θερμαίνῃ τὸ πέριξ, ἀραιὸν ποιεῖ, ὥςε ἀποπνεῖται ἡ ἀτμίς, καὶ τὸ ὑγρὸν ξηραινόμενον συμπίπτειν ποιεῖ τὺς ὄγκους. συμπιπτόντων δὲ ῥυσῦται τὸ πέριξ δέρμα πάντων. ᾗ δὲ ἀνωμάλως, ταύτῃ ῥυσὸν γίνεται.

11 Διὰ τί ὑπὸ τῶν θερμῶν ὑδάτων μᾶλλον ἢ ὑπὸ τῶν ψυχρῶν πήγνυνται λίθοι; πότερον ὅτι τῇ τῦ ὑγρῦ ἐκλείψει γίνεται λίθος, μᾶλλον δὲ ὑπὸ τῦ θερμῦ ἢ τῦ ψυχρῦ ἐκλείπει τὸ ὑγρόν, καὶ ἀπολιθῦται δὴ διὰ τὸ θερμόν, καθάπερ καὶ Ἐμπεδοκλῆς φησὶ τάς τε πέτρας καὶ τὺς λίθους καὶ τὰ θερμὰ τῶν ὑδάτων γίνεσθαι. ἢ τὸ θερμὸν ἀπολιθοῖ· καὶ ὑπὸ τῦ ψυχρῦ δὲ λιθῦται διὰ τὸ τὴν ὑπερβολὴν τῦ πάγυ τὸ ὑγρὸν ἀναλίσκυσαν σκληρύνειν; δῆλον ὖν ἐκ τῆς ὑπερβολῆς καὶ τὸ ἁπλῶς.

12 Διὰ τί ἐν τῷ θερμῷ ὕδατι ἐὰν τὸν πόδα ἔχῃ τις, ἠρεμῦντος μὲν ἧσσον δοκεῖ εἶναι θερμόν, ἐὰν δὲ κινηθῇ, θερμότερον; ἢ ὥσπερ καὶ ἐπὶ τοῦ σώματος, ἐὰν ἐν τῷ πνεύματι τροχάζῃ τις, ἀεὶ ὁ προϊσάμενος ἀὴρ ψυχρότερος· εἰς δὲ τὸ πορρώτερον εἰσιὼν μᾶλλον αἰσθάνεται.

13 Διὰ τί ἐν τῷ ἡλίῳ μᾶλλον ἢ τῇ σκιᾷ τὰ θερμὰ ψύχεται; πότερον ὅτι τὸ θερμὸν τὸ ἔλαττον ὑπὸ τῦ πλείονος φθείρεται; ἢ ὅτι ἐν μὲν τῇ σκιᾷ τὸ ψυχρὸν περιεςηκὸς θλίβει τὸ ἐνὸν θερμὸν καὶ ὐκ ἐᾷ ἐπεξιέναι, ὥσπερ καὶ τοῖς θνήσκουσι ποιεῖ τὸ ψυχρὸν προσχεόμενον· ἐγκατακλείει γὰρ τὸ θερμὸν καὶ κωλύει ἐξιέναι· καὶ ὅλως τοῦ χειμῶνος ἅπασι συμβαίνει τὰ ἔσωθεν θερμότερα· ἐν δὲ τῷ ἡλίῳ οὐδενὸς ἀντιφράττοντος φέρεται καὶ θᾶττον ἀπολείπει.

14 Διὰ τί τὸ ἐν τῷ ἡλίῳ θερμαινόμενον ὕδωρ ὥςε λύεσθαι ὐκ ἔςιν ὑγιεινότερον; πότερον ὅτι διὰ τὸ ψύχεσθαι; καὶ ἔτι ἐπεὶ τὸ σωμάτιον φρίττειν ποιεῖ; ἢ ποιεῖ μὲν καὶ τοῦτο, ἀλλὰ κἂν πολλάκις λούηταί τις, νοσερόν ἐςιν; τὸ μὲν γὰρ θερμὸν ὅλως πεπτικόν ἐςι καὶ ξηραντικόν, τὸ δὲ ψυχρὸν ςαλτικόν, ὥςε ἄμφω ποιεῖ τι ἀγαθόν. διὸ καὶ τε [illegible] τεῖ [illegible] νειαν τὴν [illegible] ὥσπερ τε τὴν [illegible]

Διὰ τί τε ἐν τῇ [illegible] ἢ ὅτι τὰ ψυχόμενα [illegible]

Διὰ τί τὰ ἐν Μαγνησίᾳ [illegible] πότιμά ἐςιν; ἢ διότι ἐμβάλλ[illegible] θερμῷ, οὗ ἡ μὲν ἁλμυρότης ἀφαι[illegible] διαμένει;

Διὰ τί ἐν Μαγνησίᾳ τὰ θερμὰ τέ[illegible] ἐπαύσατο, ἁλμυρὸν δὲ ἦν τὸ ὕδωρ; ἢ πλεῖ[illegible] ψυχρὸν ἐπὶ τὰς πηγὰς ἀλλότριον, καὶ ἐναπέ[illegible] θερμότητα; ἡ δὲ γῆ ἁλμυρὰ μὲν ἦν, θερμὴ δὲ ὔ, διὰ τὸ πλῆθος τῦ ὕδατος τῦ ἐμβάλλοντος. ὅμοιον ὖν συνέβη τῷ διὰ τῆς τέφρας ὕδατι ἠθυμένῳ· καὶ γὰρ τῦτο διὰ θέρμης ἠθύμενον ἐκείνην μὲν καταψύχει, καὶ αὐτὸ ψυχρὸν γίνεται, ἁλμυρόν τε καὶ πικρὸν διὰ τὴν τέφραν ἐςίν. ἐπεὶ δὲ τὸ προσιὸν ἠλλοτριωμένον ἐςί, δι᾽ ἄλλην αἰτίαν ἐκράτησεν ἡ θερμότης ἐνῦσα ἐν τῇ γῇ τῆς ψυχρότητος τῦ ὕδατος δι᾽ ὀλιγότητα, καὶ ἐγένετο πάλιν θερμά.

Διὰ τί τὰ ὅλα τῶν θερμῶν ὑδάτων ἁλμυρά; ἢ διότι 18
τὰ πολλὰ διὰ γῆς ἠθεῖται ςυπτηριώδυς (δηλοῖ δὲ ἡ ὀσμὴ αὐτῶν) κεκαυμένης δέ; ἡ δὲ τέφρα πάντων ἁλμυρὰ καὶ θείυ ὄζει. διὸ καὶ συγκάει ὕτως ὥσπερ ὁ κεραυνός. πολλὰ ὖν θερμά ἐςιν ἀπὸ ἐπισημάνσεως κεραυνῶν.

Διὰ τί τὰ θερμὰ λυτρὰ ἱερά; ἢ ὅτι ἀπὸ τῶν ἱερω- 19
τάτων γίνονται, θείυ καὶ κεραυνῦ;

ΚΕ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΤΟΝ ΑΕΡΑ.

Διὰ τί ἐν τοῖς ἀσκοῖς τοῖς πεφυσημένοις ἐναπολαμβανόμενα τὰ μέλη πόνον παρέχει; πότερον διὰ τὴν πίεσιν τῦ ἀέρος; ὥσπερ γὰρ οὐδὲ τοῖς ἔξωθεν πιέζυσι τὸν ἀσκὸν ἐνδίδωσιν ὁ ἀήρ, ἀλλ᾽ ἀπωθεῖ, οὕτω καὶ τὰ ἐντὸς ἐναπολαμβανόμενα θλίβει ὁ ἀήρ. ἢ διότι βίᾳ κατέχεται καὶ πεπίληται; ἔξω ὖν πάντῃ ὁρμῶν κατὰ φύσιν προσαπερείδεται πρὸς τὸ ἐντὸς ἀπειλημμένον σῶμα.

Διὰ τί ἐν τοῖς ἕλεσι τοῖς παρὰ τὺς ποταμὺς γίνον- 2
ται οἱ καλούμενοι βύμυκοι, οὓς μυθολογῦσι ταύρυς ἱεροὺς

3. ἐκ τοῦ πεπηγότος X^a. ‖ 9. πέθιξ C^a. ‖ δέρματα X^a. ‖ ᾗ] ὡς C^a. ‖ 12. ψυχῶν X^a. ‖ 14. δὴ — 17. λιθῦται om C^a. ‖ 18. ξηραίνειν C^a. ‖ 21. εἶναι δοκεῖ C^a. ‖ 22. ἐὰν δὲ ἐν X^a. ‖ 24. εἰσιὼν om C^a. ‖ 28. τὸ — 29. ποιεῖ om C^a. ‖ 30. τὸ om X^a. ‖ 31. ἐν — 32. ἀπολείπει om pr Y^a. ‖ 32. καὶ et 34. τὸ om C^a.

1. λυομένυς Y^a. ‖ 4. τὸ om X^a. ‖ 7. τὰ ἐναρτάνει C^aY^a. ‖ 11. τῦ] τὰ X^a. ‖ 13. καὶ ἐὰν ἀπέσβεσε C^aY^a. ‖ 15. συμβαίνει C^a. ‖ 16. ἠθυμένου $C^aX^aY^a$. ‖ 18. τε] δὲ C^a. ‖ 23. διηθεῖται X^a. ‖ 25. συγκαίει C^aX^a. ‖ 28. θείυ καὶ κεραυνῦ om C^a, καὶ om Y^a. ‖ 32. παρέχουσι X^a. ‖ 38. περὶ C^aX^a.

εἶναι τοῦ θεοῦ; ἔστι δὲ τὸ γινόμενον ψόφος ὅμοιος φωνῇ ταύρου, ὥστε αἱ βόες οὕτω διατίθενται ἀκούσαι ὥσπερ ταύρου μυκωμένου. ἢ ὅτι ὅσοι ποταμοὶ λιμνάζουσιν εἰς ἕλη, ἢ ὅσα ἕλη λιμνάζονται, ἢ ὑπὸ θαλάττης ἀντικρούονται, ἢ τὸ πνεῦμα ἀφιᾶσιν ἀθροώτερον, ἐν τοῖς τοιούτοις γίνεται τοῦτο; αἴτιον δὲ ὅτι αἱ κοιλίαι τῆς γῆς γίνονται. οὕτως οὖν κλυζόμενον τὸ ὕδωρ, διὰ τὸ ἐνεῖναι ῥεῦμα ἐν τῇ τοιαύτῃ λιμνασίᾳ, ἀπωθεῖται τὸν ἀέρα διὰ στενοῦ εἰς εὐρυτέραν κοιλίαν, οἷον εἴ τις εἰς ἀμφορέα κενὸν κατὰ τὸ στόμιον ποιοῖ ψόφον, μυκήματι ὅμοιον γίνεται· καὶ γὰρ ἡ μύκησις διὰ τοῦτο γίνεται τὸ σχῆμα τοῖς βουσίν. πολλὰς δὲ καὶ ἀτόπους φωνὰς ποιοῦσι τὰ σχήματα τῶν κοιλιῶν ἀνώμαλα ὄντα, ἐπεὶ καὶ ἀμφορέως τὸν πύνδακα ἐάν τις ἀφελὼν διὰ τοῦ πυθμένος τρίβῃ ἕλκων ἔσω καὶ ἔξω, εἰ τρίψει διὰ τοῦ καταδήματος, ψόφον ποιεῖ, ὥστε φεύγειν τὰ θηρία, ὅταν οἱ ὀπωροφύλακες κατασκευάσωσιν αὐτό.

3 Διὰ τί ὁ ἀὴρ οὐχ ὑγρός, ἁπτόμενος τοῦ ὕδατος; τῶν γὰρ ἄλλων οὐθὲν ὅ τι οὐχ ὑγρόν, ἂν ἅψηται. ἢ διότι τὸ ἔσχατον αὐτῶν ἅμα, τὸ δὲ ἐπίπεδον ἑκατέρου οὐχ ἕτερον; τὰ μὲν οὖν ἄλλα βαρύτερα, ὁ δὲ ἀὴρ οὐ ῥέπει κατωτέρω τοῦ ἐσχάτου. ἅπτεται μὲν οὖν, ὅτι οὐθὲν μεταξύ, οὐ βρέχεται δέ, ὅτι ἀεὶ ἄνωθεν τοῦ ὕδατος.

4 Διὰ τί μέσων νυκτῶν καὶ μεσημβρίας μάλιστα εὐδία γίνεται; ἢ διότι ἡ νηνεμία ἐστὶν ἀέρος στάσις, ἕστηκε δὲ μάλιστα, ὅταν κρατῇ ἢ κρατῆται, μαχόμενος δὲ κινεῖται. κρατεῖ μὲν οὖν μάλιστα μέσων νυκτῶν, κρατεῖται δὲ μεσημβρίας· τότε μὲν γὰρ ὁ ἥλιος πορρωτάτω, τότε δὲ ἐγγυτάτω γίνεται. ἔτι ἄρχεται τὰ πνεύματα ἢ περὶ ἕω ἢ περὶ δυσμάς, λήγει δὲ τὸ μὲν ἕωθεν, ὅταν κρατηθῇ, τὸ δὲ ἀπὸ δυσμῶν, ὅταν παύσηται κρατῶν. συμβαίνει οὖν τὰ μὲν μεσημβρίας παύεσθαι, τὰ δὲ μέσων νυκτῶν.

5 Διὰ τί ὑποφωσκούσης ἕω καὶ ἤδη πρωῒ μᾶλλόν ἐστι ψῦχος ἢ τῆς νυκτός, ἐγγυτέρω ὄντος τοῦ ἡλίου ἡμῶν; ἢ ὅτι πρὸς ἡμέραν δρόσος καὶ πάχνη πίπτει, ταῦτα δέ ἐστι ψυχρά· ὥσπερ οὖν ῥανθέντος τοῦ παντὸς τόπου ὑγρῷ ψυχρῷ γίνεται κατάψυξις.

6 Διὰ τί ἐν τῷ Πόντῳ καὶ ψύχη μάλιστα καὶ πνίγη; ἢ διὰ τὴν παχύτητα τοῦ ἀέρος; τοῦ μὲν γὰρ χειμῶνος οὐ δύναται διαθερμαίνεσθαι, τοῦ δὲ θέρους, ὅταν θερμανθῇ, κάει διὰ τὴν παχύτητα. ἡ δὲ αὐτὴ αἰτία καὶ διότι ἑλώδη τοῦ μὲν χειμῶνος ψυχρά, τοῦ δὲ θέρους θερμα[…] διὰ τὴν τοῦ ἡλίου φοράν; τοῦ μὲν γὰρ χειμῶνος π[…] γίνεται, τοῦ δὲ θέρους ἐγγύς.

Διὰ τί τῆς νυκτὸς αἰθρία μᾶλλον ἢ μεθ' ἡμ[…] ἢ καὶ τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ταραχῆς ὁ ἥλιος αἴ[…] ταῦτα γὰρ κινήσεώς τινος γενομένης συμβαίνει· γίνε[…] αἴτιον τοίνυν τὸ θερμόν. ὅταν οὖν τοῦτο μὴ παρῇ, ἠρ[…] τὸ πᾶν, καὶ αἰρομένου τοῦ ἡλίου μᾶλλον ἢ τοὐναντίον· τὸ "μήποτ' ἀπ' ἠπείρου" τοῦτ' ἐστίν, ὅτι οὗ πλείστη κίν[…] ἐκεῖ ἥκιστα ἄν τι μένοι καὶ συσταίη, μὴ ὁμαλοῦ ὄντος κρατοῦντος τοῦ συνισταμένου. τοῦ μὲν δὴ χειμῶνος ἡ θάλα[…] τοιοῦτον, τοῦ δὲ θέρους ἡ γῆ.

Διὰ τί, ὅταν διαχυθῇ τὸ ὑγρὸν εἰς ἀσκούς, οὐ μ[…] τὸ ὑγρὸν δέχεται ὁ πίθος μετὰ τῶν ἀσκῶν, ἀλλὰ […] ἄλλο προσλαμβάνει; ἢ ὅτι ἐν τῷ ὑγρῷ ἐνυπάρχει ὁ ἀ[…] οὗτος οὖν ὅταν μὴ ἐν τῷ πίθῳ ἐνῇ, οὐ δύναται ἐκκρίνεσθαι τὸ μέγεθος τοῦ πίθου· ἐκ γὰρ τοῦ μείζονος χαλεπώτερο[…] θλῖψαι ὁτιοῦν καὶ ὑγρὸν καὶ πνεῦμα, ὥσπερ καὶ ἐκ […] σπόγγων. ὅταν δὲ μερίζηται εἰς μικρά, ἐκθλίβεται ἐκ […] ἀσκοῦ μετὰ τοῦ ἐνόντος, ὥσθ' ἡ τοῦ ἀέρος χώρα κενὴ γίνε[…] διὸ καὶ τοὺς ἀσκοὺς καὶ ἔτι ἄλλο ὑγρὸν δέχεται ὁ πί[…] καὶ μᾶλλον ἐπὶ τοῦ οἴνου τοῦτο γίνεται, ὅτι πλείων ἀὴ[ρ] τῷ οἴνῳ ἔνεστιν ἢ ἐν τῷ ὕδατι. ὅμοιον δὲ τούτῳ καὶ ταὐτὸ ἀγγεῖον τήν τε κονίαν καὶ τὸ ὕδωρ χωρεῖν ὥ[…] ὅσον ἑκάτερον χωρὶς ἐγχεόμενον. ἔοικε γὰρ πολλὰ ε[…] τὰ διάκενα τῆς τέφρας. ἅτε οὖν λεπτότερον τὸ ὕδωρ ε[…] δύνει μᾶλλον καὶ συσσάττει ἤδη ὥστε πυκνοῦσθαι, καὶ […] τὸ παρ' ἕκαστον τῶν μερῶν εἶναι τὴν σάξιν (μᾶλλον γ[…] σάττεται κατὰ μικρὸν σαττόμενον ἅπαν ἢ ἀθρόον), τὴ[…] δὲ γινομένου ὑποκαταβαίνειν τὴν κονίαν· ἅμα δὲ καὶ ἡ [τέ]φρα εἰς αὐτὴν δέχεται τὸ ὑγρὸν διὰ τὸ ἔχειν κοιλίας […] δὲ βαλλομένη τέφρα εἰς τὸ ὕδωρ θερμὴ οὖσα τέμνει α[…] καὶ ἐξαεροῖ. καὶ πρότερον δὲ ὕδατος ἐγχυθέντος καὶ ὕ[στε]ρον κονίας ἐμπιπτούσης τὸ αὐτὸ γίνεται, ὥστε καὶ τὸ ὕ[…] ἔχοι ἂν κοιλίας καὶ διάκενα αὐτὸ ἐν αὑτῷ. ἢ οὐ τὸ ὕ[…] τὸ δεχόμενον τὴν κονίαν, ἀλλ' ἡ κονία τὸ ὕδωρ; τὸ γ[…] λεπτομερέστερον εἰκὸς εἶναι τὸ εἰσιόν. ἔτι καὶ ἐκ τῆς τ[έφ]ρας δῆλον. ὅταν γὰρ ἐπιπάττηται ἡ τέφρα, καθ' ὃν

1. ὁμοίως φωνὴ C^a. ‖ 2. βοαὶ C^aY^a. ‖ ἀκούσιν C^aX^a. ‖ 4. ἕλη] ἐλ X^aY^a. ‖ ἀντικρούεται C^aY^a. ‖ 5. ἐν δὲ τοῖς C^a. ‖ 9. […] C^aX^a. ‖ 13. πύνδυκα C^a. ‖ ἂν X^a. ‖ 14. εἰ] καὶ C^a. ‖ 19. δὲ om C^a. ‖ 26. κρατεῖ C^a. ‖ 31. παύεται X^a. ‖ 32. ὑποφασκ[…] Y^a. ‖ 37. ψύχει et πνίγει C^a. ‖ 38. γὰρ om C^a. ‖ 39. θέρους δὲ C^aY^a.

6. τῆς om C^a. ‖ 10. οὐ ἀπλήστη C^a. ‖ 11. ἄν τι μένει Y^a, ἄν τι μενεῖ X^a, ἀντιμένοι C^a. ‖ 16. διότι X^a. ‖ ὁ om Y^a. ‖ 17. […] C^a, ἔνι Y^a, ἐν ᾗ X^a. ‖ 18. ἐκθλίβεται C^a. ‖ 19. καὶ ante ἐκ om C^a. ‖ 23. πλείων ὁ ἀὴρ X^a. ‖ 27. τὸ ὕδωρ om C^a. ‖ 28. […] σάττει Y^a. ‖ 36. ἔχει C^a. ‖ 39 et 939 a 1. ἐπιπάττηται C^a.

τόπον ἐπικάττηται, εἰς τοῦτον συρρεῖ τὸ ἄλλο ὕδωρ· ἔδει δὲ τὸ ἐναντίον, εἴπερ ἦν τὸ ὕδωρ τὸ δεχόμενον. ἢ οὐ συμβαίνει τοῦτο, ἐὰν πρότερον ἐγχυθῇ τὸ ὕδωρ καὶ σφόδρα διαμεστώσῃ· ἀλλ' ἐὰν ὁτιοῦν ἐπιβληθῇ, ὑπερχεῖται. ἐὰν δ' ἅπαξ ὑπερχυθῇ καὶ ἐπιπέσῃ ἡ τέφρα, ἤδη συμβαίνει· ἡ γὰρ τέφρα ἦν δεχομένη. ταὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ ὅτι οἱ βόθυνοι τὴν ἐκβληθεῖσαν ἐξ αὐτῶν γῆν οὐ δέχονται· ἔοικε γὰρ δὴ ἀήρ τις προκαταλαμβάνων τὸν τόπον καὶ διὰ τοῦτο μὴ δέχεσθαι.

9 Διὰ τί ὁ ἀὴρ παχύτερος ὢν τοῦ φωτὸς διέρχεται διὰ τῶν στερεῶν; ἢ διότι τὸ μὲν φῶς κατ' εὐθεῖαν φέρεται μόνον, διὸ καὶ διὰ τῶν ἀραιῶν οὐ διορᾷ ἡ ὄψις, οἷον κισήριδος; ἐπαλλάττουσι γὰρ οἱ πόροι· ἀλλ' οὐκ ἐν τῇ ὑάλῳ. ὁ δὲ ἀὴρ οὐ κωλύεται διὰ τὸ μὴ εὐθυπορεῖν οὗ διέρχεται.

10 Διὰ τί ὁ ἀὴρ ψυχρὸς μὲν γίνεται διὰ τὸ ἅπτεσθαι τοῦ ὕδατος, δίυγρος δὲ οὔ, κἂν σφόδρα τις φυσᾷ εἰς τὸ ὕδωρ ὥστε κυμαίνειν; ὅτι δὲ ψυχρός, δηλοῖ μεθιστάμενος· ψύχει γὰρ ἀπὸ τῶν ὑδάτων. ἢ ὅτι ψυχρὸς μὲν πέφυκεν εἶναι καὶ θερμός, ὥστε μεταβάλλει τῇ ἀφῇ οὗ ἂν τινος ἅπτηται, ὑγρὸς δὲ οὐκέτι διὰ τὸ κουφότερος εἶναι· καὶ οὐδέ ποτε εἰς τὸ βάθος τοῦ ὕδατος ἔρχεται, ἀλλ' ἀεὶ τοῦ ἐπιπέδου ἅπτεται, κἂν βιάζηται κάτω· καὶ τὸ ὕδωρ ἔτι κατωτέρω φέρεται, ὥστε μήποτε εἰς βάθος ἰέναι.

11 Διὰ τί ὁ ἐκ τῶν πομφολύγων καὶ κάτωθεν ἀνιὼν οὐ διερὸς ἐξέρχεται; ἢ διότι οὐκ ἐπιμένει τὸ ὑγρόν, ἀλλ' ὀλισθαίνει τὸ ὕδωρ; τὸ δ' ἐπὶ τῇ πομφόλυγι καὶ ἔλαττόν ἐστιν ἢ ὥστε διαιρεῖν.

12 Διὰ τί ὁ ἀὴρ οὐκ ἀναπίμπλησι, τὸ δὲ ὕδωρ; καὶ εἰς τὸν ἀέρα γὰρ μετατιθέμενον διερόν. ἢ ὅτι ὥσπερ οὐδὲ ὁ λίθος; οὐ γὰρ πᾶν ἐστιν ἀναπληστικόν, ἀλλὰ τὸ γλίσχρον ἢ ὑγρόν.

13 ἢ ὅτι ὁ ἀὴρ ἄνω φέρεται; ὁ γὰρ ἀσκὸς ὅταν μὲν κενὸς ᾖ, κάτω φέρεται, ὅταν δὲ φυσηθῇ, ἄνω ἐπιμένει διὰ τὸ τοῦτον ἀναφέρειν. εἰ δὲ ὁ ἀὴρ ἀνακουφίζει καὶ κωλύει κάτω φέρεσθαι, διὰ τί βαρύτεροι γίνονται φυσηθέντες; καὶ πῶς, ὅτε μὲν βαρύτερός ἐστιν, ἐπιμένει, κουφότερος δὲ γενόμενος καταφέρεται;

14 Διὰ τί ὁ ἀὴρ οὐκ ἄνω φέρεται; εἰ γὰρ τὰ πνεύματα τούτου κινουμένου ὑπὸ τοῦ θερμοῦ γίνεται, πέφυκε δὲ τὸ πῦρ ἄνω φέρεσθαι, καὶ τὸ πνεῦμα εἰς τὸ ἄνω ἐβάδιζεν, εἴπερ τό τε κινοῦν εἰς τὸ ἄνω θεῖ καὶ τὸ κινούμενον οὕτω πέφυκε φέρεσθαι. νῦν δὲ φαίνεται λοξὴν τὴν φορὰν ποιούμενος.

Διὰ τί τὸ ἀφ' ἕω ψυχρότερον ἢ τὸ ἀφ' ἑσπέρας; ἢ 15
ὅτι τὸ μὲν ἐγγύτερον μέσων νυκτῶν, τὸ δὲ μεσημβρίας; ἔστι δὲ ἡ μεσημβρία θερμότατον διὰ τὸ εἶναι ἐγγύτατον ἡλίου, αἱ δὲ μέσαι νύκτες ψυχρότεραι διὰ τὸ ἐναντίον.

Διὰ τί αἱ νύκτες τῶν ἡμερῶν ἐν ταῖς ἀλέαις πνιγη- 16
ρότεραι; ἢ διὰ τὴν ἄπνοιαν; οἱ γὰρ ἐτησίαι καὶ πρόδρομοι τὰς νύκτας ἧττον πνέουσιν.

Διὰ τί τὰ ἐν τοῖς ἀσκοῖς ἄσηπτα φυσηθεῖσι, καὶ ἐν 17
τοῖς περιπωματιζομένοις; ἢ διότι σήπεται μὲν κινούμενα, ἅπαντα δὲ τὰ πλήρη ἀκίνητα, ταῦτα δὲ πλήρη.

Διὰ τί τῆς αἰθρίας μᾶλλον ψῦχος γίνεται ἢ ἐπινε- 18
φέλων ὄντων; τὰ δὲ ἄστρα καὶ ὁ οὐρανὸς θερμός. ἢ ὅτι οὐθὲν ἀποστέγει ἐν τῇ αἰθρίᾳ τὴν ἀτμίδα, ἀλλὰ διαχεῖται· ἐν δὲ τοῖς ἐπινεφέλοις ἀποστέγεται; καὶ βορείων γε ἢ νοτίων διὰ τὸ αὐτό· ὁ μὲν γὰρ νότος ἄγει τὸ τοιοῦτον, ὁ δὲ ἀπωθεῖ. καὶ ἀτμίζειν δὲ φαίνεται βορείοις μᾶλλον ἢ νοτίοις, καὶ χειμῶνος ἢ θέρους. ἢ παρὰ τὸ ἀνόμοιον; ἢ ὅτι θερμοῦ ψυχομένου ἐστὶν ἡ ἀτμίς;

Διὰ τί ἀὴρ ὁ ἐλάττων θερμότερος τοῦ πλείονος; αἱ 19
γὰρ στενοχωρίαι ἀλεεινότεραι. ἢ διότι κινεῖται μᾶλλον ὁ πολύς, ἡ δὲ κίνησις ποιεῖ ψυχρόν; σημεῖον δὲ τούτου, ὅτι κινούμενα ψύχεται τὰ θερμά.

Διὰ τί ὕδωρ μὲν καὶ γῆ σήπεται, ἀὴρ δὲ καὶ πῦρ 20
οὐ σήπεται; ἢ ὅτι θερμότατον γίνεται τὸ σηπόμενον ἅπαν, πυρὸς δὲ οὐθὲν θερμότερον; ἢ ὅτι ψυχθῆναι δεῖ πρότερον, τὸ δὲ πῦρ ἀεὶ θερμόν, ὁ δὲ ἀὴρ πυρὸς πλήρης. σήπεται δὲ οὐθὲν θερμόν, ἀλλὰ ψυχθέν· γῆ δὲ καὶ ὕδωρ καὶ ἀὴρ καὶ θερμὰ καὶ ψυχρὰ γίνεται.

Διὰ τί τὰ ἐπινέφελα ἀλεεινότερα τῶν αἰθρίων; πό- 21
τερον ὡς οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγον, ὅτι τὰ ἄστρα ψυχρά; ἢ λίαν τοῦτό γε ἄτοπον, ἀλλὰ διότι ἀτμίζει; ἐπισημαντέον δὲ ὅτι ἐν νηνεμίᾳ ἡ δρόσος καὶ ἡ πάχνη γίνεται. ὅταν μὲν οὖν αἰθρία ᾖ, διαπνεῖ τὸ θερμόν, ὑφ' οὗ ἀνάγεται τὸ ὑγρόν, ὥστε ψυχρὸς ὁ ἀήρ· διὸ καὶ δροσίζει ἀφιέμενον τὸ ὑγρὸν ἀπὸ τοῦ θερμοῦ. ὅταν δὲ ἐπινέφελον ᾖ, ἀποστέγεται, διὸ οὐ

1. τοῦτο $C^a Y^a$. ‖ 2. τὸ post ὕδωρ om $X^a Y^a$. ‖ 3. ἐὰν πρότερον om C^a. ‖ 10. ὁ om $C^a Y^a$. ‖ 13. κισσήριδος X^a, κισσίριδος C^a. ‖ τοῦ C^a. ‖ 16. τὸ] τὸ μὴ $C^a X^a Y^a$. ‖ 23. κατώτερον C^a. ‖ 24. εἰσιέναι C^a. ‖ 25. ἰὼν οὐ δι' ἀέρος C^a. ‖ 26. ὀλισθάνει Y^a. ‖ 28. διερεῖν Y^a. ‖ 30. ὁ om C^a. ‖ 33. γὰρ] δὲ C^a.

1. τούτου] τοῦ $C^a Y^a$. ‖ 3. τε om X^a. ‖ 8. τοῦ ἡλίου C^a. ‖ 10. ἐτήσιοι C^a. ‖ 18. γε] τε C^a. ‖ 19. μὲν om C^a. ‖ 23. ὁ ἀὴρ ἐλάττων C^a. ‖ 31. καὶ ὕδωρ om $C^a Y^a$. ‖ 37. ἀφ' C^a.

γίνεται δρόσος ὐδὲ πάχνη ὄντων ἐπινεφέλων. περὶ ὖν τὴν γῆν ὑπομένον τὸ θερμὸν ποιεῖ τὴν ἀλέαν.

22 Διὰ τί ἐν τοῖς ὑψηλοῖς τῶν οἴκων ὁ ἀὴρ διευριπίζει, καὶ μάλιςα ταῖς εὐδίαις; ἢ διότι ὁ ἀὴρ πολύκενός τίς ἐςι τὴν σύγκρισιν. ὅταν οὖν ἄρξηται εἴσω ῥεῖν, συγχωρεῖ ὁ ἐν τῷ οἰκήματι ἀὴρ καὶ συςέλλεται. τούτυ δὲ συμπίπτοντος τῷ χρόνῳ πολυκενώτερος γίνεται ὁ ἔξωθεν, καὶ χώραν πολλὴν ἴσχει. εἰς ταύτην ὖν τὴν χώραν πίπτει ὁ ἐκ τῦ οἰκήματος ἀήρ, ὢν πλησίον, καὶ φέρεται εἰς ταύτην τὴν χώραν διὰ τὸ κρέμασθαι καὶ τὴν τῦ κενῦ φύσιν μὴ δύνασθαι ἀντιςηρίζειν. κατὰ πολλὰ δὲ αὐτῦ μέρη τύτου συμβαίνοντος, ἕπεται αὐτῷ ὁ πλησίον διὰ τὴν πρόσοψιν· εἶτα πολλῦ ἔξωθεν φερομένυ ὁ μὲν ἔσω τόπος πολύκενος γίνεται, ὁ δὲ ἔξω πυκνότερος, καὶ πάλιν ἔξωθεν εἴσω φέρεται. καὶ ταῦτα ἀλλάσσονται.

ΚϚ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥΣ ΑΝΕΜΟΥΣ.

Διὰ τί ὁ καικίας μόνος τῶν ἀνέμων ἐφ᾽ ἑαυτὸν ἄγει τὰ νέφη; ἢ ὅτι ἀφ᾽ ὑψηλοτέρων τόπων πνεῖ; ἔςι γὰρ τὰ πρὸς ἕω ὑψηλότερα τῶν πρὸς ἑσπέραν· σημεῖον δὲ τὸ τῆς πρὸς ἑσπέραν θαλάττης μέγεθος καὶ βάθος. πνέων δὲ ἄνωθεν εἰς τὐναντίον γραμμὴν ποιεῖ τῇ φορᾷ τὰ κοῖλα πρὸς τὴν γῆν ἔχουσαν. προσπίπτων δέ, ὡς εἴρηται, τοῖς πρὸς ἑσπέραν τῆς γῆς τόποις, καὶ συςέλλων τὰ νέφη διὰ τὸ τῆς γραμμῆς σχῆμα, τῇ ἐκεῖθεν ἀνακλάσει ἐπ᾽ αὐτὸν ὠθεῖ αὐτά. ποιεῖ δὲ μόνος τῦτο τῶν λοιπῶν τῷ τὺς μὲν ὑψηλοτέρυς τὺς δ᾽ ἐναντίυς εἶναι τόπυς, πρὸς ὓς ἐκ τῦ κάτωθεν ἢ ἐπ᾽ εὐθείας τὴν φορὰν γίνεσθαι συμβαίνει, τὰ κυρτὰ πρὸς τὴν γῆν ἐχούσης, ὥστε ἀνάκλασιν μὴ γίνεσθαι τοῦ πνεύματος τῷ μὴ πρὸς τὴν γῆν ἐχούσης ἀέρα ἔχειν τὴν τελευτὴν τῆς φορᾶς, ἐν ᾧ οὐδὲ νέφη ἐστὶ περὶ τὴν γῆν· τοῖς δὲ ἧττον κοίλοις καὶ τῷ ἀπηλιώτῃ τῷ μὴ εἶναι ὑγρόν. ὥςε ὐ συνιςὰς ἧττον καταφανής ἐςιν αὐτῦ ποιῶν τῦτο ὃ ποιεῖ.

2 Διὰ τί βορέαι μὲν ἐτήσιοι γίνονται, νότοι δὲ οὔ; ἢ γίνονται μὲν καὶ νότοι, ἀλλ᾽ ὐ συνεχεῖς, ὅτι πόρρω ἡμῶν ἡ ἀρχὴ τοῦ νότου ἐςίν, ὑπὸ δὲ τῷ βορέᾳ οἰκῦμεν; ἔτι οἱ μὲν ἐτησίαι βορέαι καθεςηκότος τοῦ ἀέρος πνέουσι (θέρους γὰρ πνέυσιν), οἱ δὲ νότοι ἦρος, ὅθ᾽ ἧττον ἕςηκε τὰ περ[i]

ἀέρα. πρὸς δὲ τούτοις ὁ μὲν νότος ὑγρός, τῷ δ᾽ ὑγ[…] ἄνω τόπος ἀλλότριός ἐστιν· διὸ ταχὺ διαλύεται τ[…] αὐτῷ συνιστάμενα ὑγρά. καὶ τὰ ὑγρὰ πλανητικά […] ὥςε οὐ μένων ἐν ταὐτῷ τόπῳ συμμεθίστησι καὶ τὴ[ν] ἀέρος κίνησιν. κινυμένυ δὲ μὴ ἐν ταὐτῷ πνεύματα ὁ[…] συμβαίνει γίνεσθαι· ἔςι γὰρ πνεῦμα ἀέρος κίνησις.

Διὰ τί νότος πνεῖ μετὰ πάχνην; ἢ διότι ἡ πάχνη γίνεται πέψεως γινομένης, μετὰ δὲ τὴν πέψ[ιν] τὴν ἀποκάθαρσιν ἡ μεταβολὴ εἰς τὐναντίον γίνεται; […]τίον δὲ τῷ βορρᾷ νότος ἐςίν. διὰ ταὐτὸ δὲ καὶ μετ[ὰ] χιόνα πνεῖ νότος. ὅλως δὲ καὶ ἡ χιὼν καὶ ἡ χά[λαζα] καὶ τὸ ὕδωρ καὶ πᾶσα ἡ τοιαύτη ἀποκάθαρσις π[…] σημεῖόν ἐστιν. διὸ καὶ μετὰ τὸν ὑετὸν καὶ τὰς τοι[…] χειμασίας πίπτει τὰ πνεύματα.

Διὰ τί αἱ τροπαὶ πνέυσιν; ἢ διὰ τὸ αὐτὸ ὃ κ[…] εὔριποι ῥέυσιν; μέχρι γὰρ τῦ ῥεῖν καὶ ἡ θάλαττα φ[…] καὶ ὁ ἀήρ· εἶθ᾽ ὅταν ἀντιπέσῃ καὶ μηκέτι δύνηται τὰ […]γεια προάγειν διὰ τὸ μὴ ἰσχυρὰν ἔχειν τὴν ἀρχὴ[ν] κινήσεως καὶ φορᾶς, πάλιν ἀνταποδίδωσιν.

Διὰ τί αἱ τροπαὶ ἐκ τῆς θαλάττης εἰσίν; ἢ […] θάλαττα πλησίον; ἢ ὅτι ἐναντίον ἐςὶ τῇ ἀπογείᾳ ἡ […]παία, καὶ ἔςιν ἡ τροπαία οἷον ἀνας ροφὴ ἀπογείας. ἀπογεία τὸ ἐκ τῆς γῆς πρὸς τὴν θάλατταν πνεῦμα γινό[μενον], ἡ δὲ τροπαία ἡ τύτυ παλίρροια. ὥςε ἀνάγκη ἐκ θάλ[άττης] εἶναι. [ἢ ἡ θάλαττά ἐστι] διὰ τὸ εἰς τὴν θάλατταν ἀθρ[οῦσθαι] ναι τὸν ῥυέντα ἀέρα; τῦ δὲ μὴ εἰς τὴν γῆν τῦτο συνίςα[σθαι] καὶ τῦ ἀνακάμπτειν ἀπιὸν αἴτιον, ὅτι ἡ θάλαττα ἐν κ[…] ἐςίν· ὁ δὲ ἀήρ, ὥσπερ τὸ ὕδωρ, ῥεῖ ἀεὶ εἰς τὸ κοιλότα[τον].

Διὰ τί οἱ ἐκνεφίαι ὕδατος γενομένυ θᾶττον παύ[ονται;] ἢ ὅτι αἱ κοιλίαι συμπίπτυσι τῦ νέφυς, ὕδατος γενομ[ένου,] ἐν αἷς ἡ ἀρχὴ τῦ πνεύματος συνίςαται;

Διὰ τί ὐχ οἱ αὐτοὶ ἄνεμοι πανταχῦ ὑέτιοί εἰσ[ιν; ἢ] ὅτι ὐχ οἱ αὐτοὶ πανταχῦ πρὸς ὄρη ἀντιπνέυσιν, ἀλλ᾽ […]ροι κεῖνται πρὸς ἕτερα ὄρη; οἷον γὰρ πρὸς ἀνάντη μ[…] ῥεόντων, ἐνταῦθα ὑφίςαται μᾶλλον τὰ νέφη, οὗ ἀδυν[ατεῖ] ἔτι προωθεῖν αὐτὰ ἄνεμος. ὑφιςάμενα δὲ καὶ πιεζόμ[ενα] ῥήγνυται.

13. εἴσω X^a. ‖ 21. θαλάσσης s. ‖ 22. τῇ δὲ φορᾷ C^a. ‖ 26. μόνον s. ‖ τῷ om C^a et pr Y^a. ‖ 28. τὴν φορὰν om C^a. ‖ ἔχει C^a. ‖ 31. οὐδὲ νεφέλη s, οὐδὲν ἔφη C^a. ‖ περὶ] πρὸς X^a. ‖ 33. συνιςὰν s. ‖ ὃ] ὁ οὐ Y^as, ἢ οὐ C^a. ‖ 36. νότιοι ἀλλ᾽ ὐδὲ C[…] 37. τὸν βορέαν C^a. ‖ ἔτι] ὅτι X^a. ‖ 38. ἐτησίοι C^as. ‖ θέρους γὰρ πνέυσιν om s.

5. μόνον C^a. ‖ 6. ἄλλα πνεύματα C^a. ‖ 9. τὴν om s. ‖ 12. καὶ post δὲ om X^a. ‖ 14. τὸν om $X^a Y^a$. ‖ 17. καὶ om X[…] θάλασσα s. ‖ 21. θαλάσσης Y^as. ‖ ὅτι] ὅτι ὅταν s, ὅτι ἅπαν X^a, ὅταν $C^a Y^a$. ‖ 22. θάλασσα C^as. ‖ ἢ] ἡ C^a. ‖ 23. ἀπογίας Y^a, γαίας C^a. ‖ 24. θάλασσαν s et 25. θαλάσσης et ubique similiter. ‖ 26. ἢ ἡ θάλαττά ἐςι om C^a. ‖ 28. αἴτιον om $C^a X^a$s. ‖ κοιλότερον C^a. ‖ 30. γινομένυ C^a. ‖ 31. ἢ om $C^a X^a Y^a$. ‖ 33. ὑέτιοί — 34. πανταχῦ om C^a. ‖ 37. πιεζούμενα Y^as.

8 Διὰ τί αἱ μὲν καθαραὶ δύσεις εὔδιεινὸν σημεῖον, αἱ δὲ τεταραγμέναι χειμερινόν; ἢ ὅτι χειμὼν γίνεται συνιςαμένȣ καὶ πυκνȣμένȣ τοῦ ἀέρος; ὅταν μὲν οὖν κρατῇ ὁ ἥλιος, διακρίνει καὶ αἰθριάζει αὐτόν, ὅταν δὲ κρατῆται, ἐπινεφῆ ποιεῖ. ἐὰν μὲν οὖν ἰσχυρὰ ᾖ ἡ σύστασις, εὐθὺς ἡμέρας γίνεται χειμών· ἐὰν δὲ ἀσθενεστέρα, μὴ παντάπασι δὲ κρατȣμένη, τὸ συνιστάμενον ἐξωθεῖται πρὸς τὰς δύσεις. ἐνταῦθα δὲ μένει διὰ τὸ παχύτατον εἶναι τὸν περὶ τὴν γῆν ἀέρα τοῦ χειμῶνος. ταχὺ δὲ συνίςαται καὶ ὁ ἄλλος διὰ τὸ ἔχειν ἀρχὴν καὶ ἔρεισμα, ὃ δέξεται καὶ ἀθροίσει τὸ προσιὸν καθάπερ ὄρθρος· ὥσπερ γὰρ ἐν τροπῇ ἑνὸς ἀντιςάντος καὶ οἱ ἄλλοι μένουσιν, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ ἀέρος. διὸ ταχὺ καὶ ἐξαίφνης ἐνίοτε γίνεται καὶ ἐπινέφελα. ὅταν ȣ̓ν αἱ δύσεις τεταραγμέναι ὦσι, σημεῖόν ἐςιν ἰσχυρὸν ὅτι οὐ κεκράτηκεν ὁ ἥλιος τῆς συςάσεως, πολὺν χρόνον ἐναντιȣ́μενος αὐτῇ, ὥςε εἰκότως ἔςι συςῆναι πλέον. καὶ ἧττον δέ ἐστι φοβερόν, ὅταν προχειμάσαντος ἢ ὅταν ἐξ εὐδίας τοῦτο συμβῇ. ἐκείνως μὲν γὰρ ἔοικεν ὥσπερ ὑπόλειμμά τι εἶναι, ȣ̔́τω δὲ ἀρχὴ συςάσεως.

9 Διὰ τί λέγεται "ȣ̓́ ποτε νυκτερινὸς Βορέας τρίτον ἵκετο φέγγος;" ἢ διότι ἀσθενῆ τὰ πνεύματα τὰ ἀπὸ τῆς ἄρκτȣ, ὅταν ᾖ νυκτερινά; σημεῖον γὰρ ὅτι ȣ̓ πολὺς ὁ κινηθεὶς ἀήρ, τὸ τηνικαῦτα πνεῦσαι, ὅτε ὀλίγη θερμότης ὑπῆρχεν· ἡ δὲ ὀλίγη ὀλίγον ἐκίνει ἀέρα. τελευτᾷ δὲ ἐν τρισὶ πάντα, καὶ τὰ ἐλάχιστα ἐν τῇ πρώτῃ τριάδι, ὥςε καὶ τοῦτο τὸ πνεῦμα.

10 Διὰ τί ὁ Βορέας πυκνότερον πνεῖ ἢ ὁ νότος; ἢ ὅτι ὁ μὲν Βορέας γειτνιῶν τῇ οἰκȣμένῃ ȣ̓ λανθάνει ὀλιγοχρόνιος ὤν (ἅμα γὰρ πνεῖ καὶ πάρεςιν), ὁ δὲ νότος ȣ̓κ ἀφικνεῖται διὰ τὸ πόρρωθεν πνεῖν.

11 Διὰ τί ὁ νότος ἧττον μετὰ χειμερινὰς νύκτας πνεῖ ἢ μεθ' ἡμέρας; ἢ ὅτι καὶ τῆς νυκτὸς ὁ ἥλιος ἐγγύς ἐςι τῇ πρὸς νότον χώρᾳ, καὶ ἀλεεινότεραι αἱ νύκτες ἐκεῖ ἢ πρὸς ἄρκτον αἱ ἡμέραι; ὥστε πολὺς κινεῖται ὁ ἀήρ, καὶ οὐθὲν ἐλάττων ἢ μεθ' ἡμέραν· ἀλλ' αἱ θερμότεραι ἡμέραι κωλύȣσι μᾶλλον πνεῖν, ξηραίνȣσαι τὰς ὑγρότητας.

12 Διὰ τί ἐπὶ κυνὶ ὁ νότος πνεῖ, καὶ τȣ̃το ὥσπερ τι ἄλλο γίνεται τεταγμένως; ἢ διότι θερμὰ τὰ κάτω, τȣ̃ ἡλίȣ πόρρω ὄντος, ὥςε πολλὴ ἡ ἀτμὶς γίνεται; καὶ πολλοὶ δὴ ἔπνεον, εἰ μὴ διὰ τοὺς ἐτησίας. νῦν δὲ οὗτοι κωλύουσιν. ἢ ὅτι ἐπὶ πᾶσι μὲν σημαίνει τοῖς ἄςροις δυομένοις ἢ ἐπιτέλλȣσιν, ȣ̓χ ἥκιςα δὲ ἐπὶ τȣ́τῳ; δῆλον ȣ̓̃ν ὅτι πνεύματα μάλιςα ἐπὶ τȣ́τῳ καὶ μετ' αὐτόν. ἐπεὶ δὲ πνίγει, καὶ πνεύματα εἰκότως ἐπ' αὐτῷ τὰ θερμότατα κινεῖται· ὁ δὲ νότος θερμός ἐςιν. ἐπεὶ δὲ εἴθιςαι μάλιςα ἐκ τῶν ἐναντίων εἰς τὰ ἐναντία μεταβάλλειν, πρὸ κυνὸς δὲ οἱ πρόδρομοι πνέȣσιν ὄντες Βορέαι, εἰκότως μετὰ κύνα νότος πνεῖ, ἐπειδὴ ἐπισημαίνει μέν, ἐπιτέλλȣσι δὲ τοῖς ἄςροις. τὸ δὲ ἐπισημαίνειν ἐςὶ μεταβολὴν τοῦ ἀέρος ποιεῖν· μεταβάλλει δὲ πάντα εἰς τοὺς ἐναντίȣς ἢ τȣ̀ς ἐπὶ δεξιὰ ἀνέμȣς τὰ πνεύματα. ἐπεὶ δὲ Βορέας εἰς τοὺς ἐπιδεξίȣς μεταβάλλει, εἴη ἂν αὐτῷ λοιπὸν εἰς νότον μεταβάλλειν. ἔςι δὲ καὶ ἡ μετὰ τὰς χειμερινὰς τροπὰς πεντεκαιδεκάτη νότιος, διὰ τὸ τὰς μὲν τροπὰς ἀρχήν τινα εἶναι, κινεῖν δὲ τὸν κατ' αὐτὴν μάλιςα ἀέρα τὸν ἥλιον, εἶναι δὲ ἐν ταύταις ταῖς τροπαῖς πρὸς νότον. καθάπερ ȣ̓̃ν καὶ τὰ ἀπ' ἀνατολῆς κινῶν ἀπηλιώτας ἀνέμȣς ἤγειρεν, ȣ̔́τω καὶ τὰ ἀπὸ μεσημβρίας κινῶν νότȣς ἐγείρει. οὐκ εὐθὺ δὲ ἀπὸ τροπῶν ποιεῖ τȣ̃το διὰ τὸ βραχυτάτας ποιεῖσθαι τὰς μεταςάσεις τότε, ἀλλ' ἐν τῇ πεντεκαιδεκάτῃ διὰ τὸ τὸν χρόνον τȣ̃τον συμμέτρως ἔχειν τῇ κατὰ τὴν μετάςασιν πρώτῃ φαντασίᾳ· ὅλου γάρ ἐςι μέρος εὐσημότατον ὁ εἰρημένος χρόνος.

Διὰ τί ἐπὶ Ὠρίωνι γίνονται αἰόλοι μάλιςα αἱ ἡμέ- 13
ραι καὶ ἀκαιρίαι τῶν πνευμάτων; ἢ ὅτι ἐν μεταβολῇ ἀεὶ πάντα ἀοριστεῖ μάλιστα, ὁ δ' Ὠρίων ἀνατέλλει μὲν ἐν ἀρχῇ ὀπώρας, δύνει δὲ χειμῶνος, ὥςε διὰ τὸ μήπω καθεςάναι μίαν ὥραν, ἀλλὰ τὴν μὲν γίνεσθαι τὴν δὲ παύεσθαι, διὰ ταῦτα ἀνάγκη καὶ τὰ πνεύματα ἀκατάςατα εἶναι διὰ τὸ ἐπαμφοτερίζειν τὰ ἐξ ἑκατέρας. καὶ χαλεπὸς δὴ λέγεται καὶ δύνων καὶ ἀνατέλλων ὁ Ὠρίων διὰ τὴν ἀοριςίαν τῆς ὥρας· ἀνάγκη γὰρ ταραχώδη εἶναι καὶ ἀνώμαλον.

Διὰ τί ὁ νυκτερινὸς Βορέας τριταῖος λήγει; πότερον 14
ὅτι ἀπὸ μικρᾶς καὶ ἀσθενȣ̃ς ἀρχῆς, ἡ τρίτη δὲ κρίσιμος; ἢ ὅτι ἀθρόος ἡ ἔκχυσις, ὥσπερ τῶν ἐκνεφιῶν; ταχεῖα ȣ̓̃ν ἡ παῦλα.

Διὰ τί Βορέαι πλεῖςοι πνέȣσι τῶν ἀνέμων; ἢ διὰ τὸ 15
πρὸς τȣ́τῳ τὴν οἰκȣμένην τῷ τόπῳ ὑποκεῖσθαι ὄντι ὑψηλῷ

1. ῥέσεις Ca. ‖ εὔδιον Ya. ‖ 7. δὲ om Ca. ‖ 11. καθά που s. ‖ 13. διὸ] διὸ καὶ Ca. ‖ 17. προχειμάσαντα s. ‖ 18. μὲν om Xa. ‖ 20. Βορρέας Ca. ‖ 21. φθέγγος s. ‖ 23. ὀλίγη om Xa. ‖ 27. ὁ Βορέας — ὅτι om CaXaYas. ‖ 31. διὰ — ἡμέρας ἢ om CaXaYas. ‖ 39. πολὺ Xa. ‖ δὲ Xa.

1. ἐτησίους s. ‖ δὲ om Ca. ‖ ἢ — 23. χρόνος] haec cap. 32 ponunt codices. ‖ 6. ἤθιςαι CaXa. ‖ μάλιςα om s. ‖ 7. δρόμοι s. ‖ 14. νότος Ca. ‖ 17. ἀνατολῶν s. ‖ ἀπηλιώτης Xa. ‖ 23. εὐσημότερον s. ‖ 24. ὠρίων Ca. ‖ μάλιςα αἰόλοι Ca. ‖ αἱ om s. ‖ 26. ἀωριςὶ Ca. ‖ 28. γενέσθαι s. ‖ 31. δὲ Xa.

καὶ ἔξω τροπῶν καὶ πλήρει χιόνος, ἢ οὐδέποτε ἔνια ὄρη λείπει; τὸ πολὺ ὂν ὑγραινομένων τῶν πεπηγότων πολλάκις πνεῦμα γίνεται. τοῦτο δέ ἐϛι βορέας, τὸ ἐκ τῶν ἀπὸ τῆς ἄρκτου τόπων πνεῦμα.

16 Διὰ τί οἱ νότοι πνέουσι μὲν χειμῶνος καὶ ἔαρος ἀρχομένου καὶ μετοπώρου λήγοντος, εἰσὶ δὲ κυματοειδεῖς καὶ συνεϛραμμένοι, καὶ τοῖς ἐν Λιβύῃ ὁμοίως ψυχροὶ ὡς οἱ βορέαι ἐνταῦθα; ἢ διότι πλησίον τοῦ ἡλίου ὄντος ἀνάγκη κινεῖσθαι τὰ πνεύματα; ὁ δὲ ἥλιος τοῦ χειμῶνος πρὸς νότον φέρεται, καὶ τοῦ μὲν ἔαρος ἀρχομένου τοῦ δὲ μετοπώρου τελευτῶντος ἤδη θερμαίνει, τὸ δὲ θέρος πρὸς βορέαν φέρεται, ἐκείνους δὲ ἀπολείπει τοὺς τόπους. θερμὸς δέ ἐϛι διὰ τὸ μίγνυσθαι τὸ πνεῦμα τῷ κατὰ Λιβύην ἀέρι θερμῷ ὄντι· καὶ διὰ τοῦτο μεγαλοκύμων νοτίζειν ποιεῖ τὸ θέρος, ἐμπίπτων εἰς τὴν θάλατταν.

17 Διὰ τί ὁ νότος δυσώδης; ἢ ὅτι ὑγρὰ καὶ θερμὰ ποιεῖ τὰ σώματα, ταῦτα δὲ σήπεται μάλιστα; οἱ δὲ ἐκ τῆς θαλάττης νότοι ἀγαθοὶ φυτοῖς· ἐκ θαλάττης γὰρ αὐτοῖς προσπίπτει. καὶ τῆς Ἀττικῆς τῷ Θριασίῳ πεδίῳ αἴτιον, διότι ἀπεψυγμένος ἀφικνεῖται. αἱ δ' ἐρυσίβαι γίνονται ὑπὸ ὑγρότητος θερμῆς μὲν ἀλλοτρίας δέ.

18 Διὰ τί ἄνεμος γίνεται πρὸ τῶν ἐκλείψεων ὡς τὰ πολλά, ἀκρόνυχον μὲν πρὸ τῶν μεσονυκτίων ἐκλείψεων, μεσονύκτιον δὲ πρὸ τῶν ἑώων; ἢ διότι ἀμαυροῦται τὸ θερμὸν τὸ ἀπὸ τῆς σελήνης διὰ τὸ πλησίον ἤδη φορὰν εἶναι, ἐν ᾧ γενομένῳ ἔϛαι ἡ ἔκλειψις; ἀνιεμένου οὖν ᾧ κατείχετο ὁ ἀὴρ καὶ ἠρέμει, πάλιν κινεῖται καὶ γίνεται πνεῦμα τῆς ὀψιαίτερον ἐκλείψεως ὀψιαίτερον.

19 Διὰ τί ὁ νότος οὐκ ἀρχόμενος ἀλλὰ λήγων ὑέτιος; πότερον ὅτι πόρρωθεν συνάγει τὸν ἀέρα; γίνεται δὲ συνιστάντος τὸ ὕδωρ, συνίσταται δὲ ὕϛερον ἢ ἄρχεται. ἢ ὅτι ἀρχομένου θερμός ἐϛιν ὁ ἀὴρ ἔτι διὰ τὸ ἐκ τοιούτου ἐληλυθέναι, ἐπιχρονιζόμενος δὲ ψυχθεὶς συνίσταται μᾶλλον εἰς ὕδωρ.

20 Διὰ τί ὁ νότος, ὅταν μὲν ἐλάττων ᾖ, αἴθριός ἐστιν, ὅταν δὲ μέγας, νεφώδης καὶ χρονιώτερος; πότερον, ὥσπερ τινὲς λέγουσι, διὰ τὴν ἀρχήν; ἐὰν μὲν γὰρ ἀπ' ἐλάττονος, αἴθριος, ἐὰν δὲ ἀπὸ πλείονος ὁρμήσῃ, νεφελώδης. ἢ ὅτι ἐλάττων ἀρχόμενός ἐστιν, ὥστε οὐ πολὺν ἀέρα ὠθεῖ, ἐπὶ τέλει δὲ εἴωθε γίνεσθαι μέγας. διὸ καὶ παρροιμιάζο "ἀρχομένου γε νότου καὶ λήγοντος βορέαο."

Διὰ τί προΐεται τοῦ χειμῶνος ἀπὸ τῆς ἕω τὰ π ματα, τοῦ θέρους δὲ καὶ ἀφ' ἑσπέρας; ἢ ὅτι ὅταν μ κρατῇ ὁ ἥλιος, ἀφιέμενος ὁ ἀὴρ ῥεῖ; δύνων τε οὖν κα λείπει νέφη, ἀφ' ὧν οἱ ζέφυροι· καὶ ὅσον ἂν ἐπαγ ἐκείνοις τοῖς ἐν τῷ κάτω ἡμισφαιρίῳ οἰκοῦσιν, ἑωθ πνεῦμα γίνεται. τἀναντία δέ, ὅταν δύνῃ ἐν τῷ κ μέρει, ἐκείνοις τε ζεφύρους ποιήσει καὶ ἐνταῦθα ἑωθ πνεῦμα ἀπὸ τοῦ ἑπομένου ἀέρος αὐτῷ. διὰ τοῦτο κἂν ταλάβῃ ἄλλον ἄνεμον, μείζων γίνεται αἰρομένου, προσέθηκεν.

Διὰ τί οἱ κύνες τὰ ἴχνη ἥκιστα εὑρίσκουσι ζεφύ πνέοντος; ἢ διότι μάλιστα συγχεῖ διὰ τὸ συνεχέστα εἶναι τῶν ἀνέμων καὶ μάλιϛα ὑπὸ τὴν γῆν πνεῖν;

Διὰ τί, ὅταν ἀϛέρες διάττωσιν, ἀνέμου σημεῖον; ἢ ὑπὸ τοῦ πνεύματος φέρονται, καὶ πρότερον ἐκεῖ γίνε πνεῦμα ἢ παρ' ἡμῖν; διὸ καὶ ἀφ' οὗ ἂν τόπου φέρωνται ἀϛέρες, ἐν τούτῳ καὶ τὸ πνεῦμα γίνεται.

Διὰ τί μεγίϛας νεφέλας τῶν ἀνέμων ὁ ζέφυρος ἄγ ἢ διότι ἐκ πελάγους πνεῖ καὶ κατὰ τὴν θάλατταν; ἐκ π λοῦ οὖν καὶ συνάγει.

Διὰ τί οἱ ἐπὶ τέλει ἄνεμοι μέγιϛοι; ἢ ὅτι ὅταν ἀθ ἐκπνεύσωσιν, ὀλίγον τὸ θερμόν;

Διὰ τί, ἐὰν περὶ ἰσημερίαν λὶψ πνεύσῃ, ὕδωρ γ ται; ἢ ὅτι καθ' ὃν ἂν ᾖ ὁ ἥλιος τόπον τοῦ κόσμου, τὰ ἐ τεῦθεν πνεύματα κινεῖ; διὸ καὶ ἡ τῶν πνευμάτων περίϛ σις κατὰ τὴν τοῦ ἡλίου φορὰν γίνεται. ἐπεὶ δ' ἡ ἰσημε μεθόριόν ἐϛι χειμῶνος καὶ θέρους, ὅταν συμβῇ τὸν ἥλι κατὰ τὴν ἡμῖν φαινομένην ἰσημερίαν ὑπερβεβληκέναι ἐκλείπειν τοῦ ἀκριβοῦς ὅρου καὶ εἶναι μᾶλλον ἐν τοῖς χειμ ρίοις, συμβαίνει τοὺς ἐκ τούτου τοῦ μέρους ἀνέμους πνεῖν, ἐϛὶ πρῶτος λίψ, ὢν ὑγρὸς φύσει. ὄντος δὲ τοῦ ἡλίου μᾶ λον ἐν τῷ χειμερίῳ μέρει τοῦ κόσμου, καὶ κινοῦντος τὰ αὐτῷ πνεύματα, τὰ χειμῶνος ἔργα συμβαίνει γίνεσθ τούτων δέ ἐστιν ὁ ὄμβρος. ἔτι δὲ ἐπειδὴ ἡ ἰσημερία ἐ καθάπερ χειμὼν καὶ θέρος ἰσοκρατής, ἐὰν ὁποτερῳοῦν αὐτ τι προστεθῇ, εὔσημον τὴν ῥόπην ποιεῖ, καθάπερ ἐπὶ τ

1. ἢ $C^a X^a$. ‖ 2. λείπεται X^a. ‖ ὑγραινόμενον X^a. ‖ 6. δὲ] δὲ καὶ X^a. ‖ 7. ἐν τῇ λιβύῃ C^a. ‖ 8. ὄντος om Y^a. ‖ 13. ἐμ $X^a Y^a$s. ‖ 19. θρασίῳ Y^a. ‖ 25. τῆς om C^a. ‖ 26. γενομένων $X^a Y^a$s. ‖ 31. τὸ ὕδωρ] τὸν ἀέρα s. ‖ 32. ἐκ] ἐκ τοῦ X^a. ‖ 3 ἐπ' s.

4. δὲ om Y^a. ‖ ὅτι om C^a. ‖ 5. οὖν om s. ‖ καταλιπῇ C^a, καταλειπεῖν Y^a. ‖ 6. ὧν] οὗ $C^a Y^a$. ‖ 9. ἐκεῖ C^a. ‖ ποιήσει s. ταῦτα X^a. ‖ 14. ὅτι C^a. ‖ 16. ἢ om $C^a X^a Y^a$s. ‖ 18. τόπῳ s. ‖ 21. καὶ om X^a. ‖ 23. ὅτι om C^as. ‖ 24. τὸ om C^a. ‖ 26. om s. ‖ ἐνταῦθα C^a. ‖ 28. ἐπειδὴ ἰσημερία C^a. ‖ 34. τὰ et 36. ἡ om C^a. ‖ 37 et 38. καθάπου s. ‖ 37. ἰσοκρατὲς Y^as. ‖ ἑτε ρος οὖν s.

πνέων κινεῖ τὰ βόρεια· τελευτᾷ γὰρ ἐνταῦθα ἡ περίοδος τῶν πνευμάτων. διὸ τῶν μὲν τὴν τελευτὴν τῶν δὲ τὴν ἀρχὴν ἔχων ἐν αὑτῷ δικαίως ἡδύς ἐςι καὶ δοκεῖ εἶναι.]

32 Διὰ τί ἐπὶ κυνὶ νότος πνεῖ; ἢ ὅτι ἐπὶ πᾶσι μὲν σημαίνει τοῖς ἄςροις δυομένοις ἢ ἐπιτέλλεσιν, ἐχ ἥκιςα δὲ ἐπὶ τέτῳ; δῆλον ἐν ὅτι πνεύματα μάλιςα ἐπὶ τέτῳ καὶ μετ᾽ αὐτόν. ἐπεὶ δὲ πνίγει, καὶ πνεύματα εἰκότως ἐπ᾽ αὐτῷ τὰ θερμότατα κινεῖται· ὁ δὲ νότος θερμός ἐςιν. ἐπεὶ δὲ — χρόνος. (p. 941 *b* 4 — 23.)

33 Διὰ τί ὁ ζέφυρος πρὸς τὴν δείλην πνεῖ, πρωῒ δὲ ἔ; ἢ αἴτιος μέν ἐςιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τῶν πνευμάτων ὁ ἥλιος ἀνατέλλων καὶ δύνων; ὅταν γὰρ ὑγρὸν ὄντα τὸν ἀέρα διαθερμαίνων πέττῃ καὶ διακρίνῃ, εἰς πνεῦμα διακρίνει· ἐὰν δὲ ᾖ πνευματώδης ὁ ἀήρ, ἔτι μᾶλλον ἐκπνευματῦται ὑπὸ τῦ ἡλίε. ὅταν μὲν ἐν ἐπ᾽ ἀνατολῇ ᾖ ὁ ἥλιος, πόρρω ἐςὶ τῦ ζεφύρε· ἀπὸ γὰρ δυσμῶν πνεῖ. ὅταν δὲ περὶ τὸ δύνειν ἤδη, τότε διακεκριμένον ἐςὶ τὸ πνεῦμα τελέως. ἀπὸ δὲ μέσε ἡμέρας καὶ πρὸς τὴν δείλην συμμετρότατα ἔχει πρὸς τὸ διαθερμᾶναι καὶ διακρῖναι. διὰ ταῦτα δὲ καὶ ὁ ἀπηλιώτης πρωῒ ἄρχεται πνεῖν· τοῦ γὰρ ὑπὲρ γῆς ἀέρος τῆς νυκτὸς ἐξυγραινομένου καὶ τῇ γῇ πλησιάσαντος διὰ βάρος, ἕωθεν διακρίνων αὐτὸν ὁ ἥλιος τὸν καθ᾽ αὑτὸν κινεῖ πρῶτον. τὸ δὲ ἀπὸ τῦ ἡλίε πνεῦμα ἀνατέλλοντος ἐντεῦθεν ἀπηλιώτης καλεῖται.

34 Διὰ τί αἰρομένε τῦ ἡλίε καὶ αὐξάνεται καὶ πίπτει τὰ πνεύματα; ἢ ὅτι τὸ πνεῦμά ἐςιν ἤτοι τῦ ἀέρος ἢ τῦ ἀναχυθέντος ὑγρῦ κίνησις; αὕτη δὲ ὅταν μὲν ἐλάττων ᾖ, ταχὺ καταναλίσκεται ὑπὸ τῦ ἡλίε, ὥςε ἐ γίνεται πνεῦμα· ὅταν δὲ πλείων, κινεῖται μᾶλλον τῦ ἡλίε ἀνατείλαντος· ὁ γὰρ ἥλιος ἀρχὴ τῶν κινήσεών ἐςιν.

35 Διὰ τί ὁ ζέφυρος τῆς δείλης πνεῖ; ἢ ἅπαντα τὰ πνεύματα τῦ ἡλίε διαχέοντος τὸ ὑγρὸν γίνεται; τότε γὰρ συνεςηκός, ὅταν ἡ τῦ θερμῦ δύναμις πλησιάζῃ, ἐξάπτει. ὁ δὲ ζέφυρος ἀφ᾽ ἑσπέρας πνεῖ. εἰκότως οὖν τῆς δείλης γίνεται· τότε γὰρ ὁ ἥλιος εἰς τὸν τόπον αὐτῦ ἀφικνεῖται. καὶ ὁ βορέας καὶ ὁ νότος διὰ τῦτο πλειςάκις πνέεσιν, ὅτι τὸ ἐναντίον ὑπὸ τῦ ἐναντίου κρατούμενον κατ᾽ εὐθυωρίαν ἥκιςα δύναται διαμένειν, ἀλλὰ μᾶλλον ἐκ τοῦ πλαγίε.

ὁ μὲν οὖν νότος καὶ βορέας ἐκ τῶν ἐφ᾽ ἑκάτερα τῆς τῦ ἡλίου φορᾶς πνέουσιν, οἱ δὲ ἄλλοι μᾶλλον ἐκ κατ᾽ ἀντικρύ.

Πότερον τὸ πνεῦμα ἀπὸ πηγῆς τινὸς φέρεται τὸ ὕδωρ, καὶ ταύτης ἐκ ἔςιν ἀνωτέρω αὐτὸ ἐνεχθῆναι, καὶ πότερον ἀπὸ ἑνὸς σημείε ἢ ἀπὸ πλείονος τόπε; ἔνια οὖν ἐστὶν ὅμοια ἃ καὶ ἐπὶ τῶν ὑδάτων συμβαίνει γίνε… τό τε γὰρ ὕδωρ, ὅταν εἰς τὸ κάταντες φέρηται, θᾶττον … ὅταν ἐν τῷ ἐπιπέδῳ καὶ ὁμαλῷ λιμνάζῃ. ὁμοίως δὲ τὰ πνεύματα· ἐπὶ μὲν γὰρ τοῖς ἄκροις καὶ τοῖς ὑψη… ἀεὶ ἐν κινήσει ὁ ἀήρ, ἐν δὲ τοῖς κοίλοις ἠρεμεῖ πολλ… καὶ ἄπνοια γίνεται. ἔτι ἐπὶ τοῖς σφόδρα ὑψηλοῖς ὄρε… γίνεται τὰ πνεύματα, οἷον ἐπὶ τῷ Ἄθῳ καὶ τοῖς ἄλ… τοῖς τοιούταις. σημεῖον δέ· ἃ γὰρ ἂν καταλείπωσι τῷ προτέρῳ ἔτει θύοντες, εὑρίσκεσθαί φασι διαμένοντα ὑςέρῳ. δῆλον ἐν ὅτι ὥσπερ ἀπὸ πηγῆς τινὸς καὶ ἡ τῦ πν… ματος φορὰ γίνεται. εἰς τὸ ἄνω οὖν ἐκέτι δύναται … σθαι. διὰ τῦτο ἐν ἐπὶ τοῖς ὑψηλοῖς τῦτο συμβαίνει. … δ᾽ ἂν καὶ ἐπὶ τοῦ ὕδατος εἴη· οὔτε γὰρ ὕδωρ λάβρον … πνεῦμα ἐξαίσιον ἐν τοῖς ὑψηλοῖς φαίνεται γίνεσθαι.

Διὰ τί ποτε τῦ μὲν νότε πνέοντος ἡ θάλαττα … γίνεται, τοῦ δὲ βορέου ζοφώδης; ἢ ὅτι ὁ βορέας ἧττον … θάλατταν ταράττει, τὸ δὲ ἀτακτότερον ἅπαν μέλαν φαίνεται.

Διὰ τί οἱ νότοι μικρὰ μὲν πνέοντες ἐ ποιῦσιν … [ἤτοι συννέφειαν], μεγάλοι δὲ γενόμενοι ἐπινεφῦσιν; ἢ … μικροὶ μὲν πνέοντες ἐ δύνανται πολλὰ νέφη ποιεῖν; … οὖν τόπον κατίσχουσιν. ὅταν δὲ μεγάλοι γίνωνται, … ἀπωθῦσι, διὸ καὶ δοκῦσι μᾶλλον ἐπινεφεῖν.

Διὰ τί ὁ μὲν βορέας ἀρχόμενος μέγας, λήγων δὲ … κρός, ὁ δὲ νότος ἀρχόμενος μὲν μικρός, λήγων δὲ μέγ… ἢ ὅτι ὁ μὲν βορέας ἐγγὺς ἡμῶν, ὁ δὲ νότος πόρρω; ὁ … ἐν ὅταν ἄρξηται, εὐθὺς παρ᾽ ἡμῖν, τοῦ δὲ ἅτε διὰ πολ… χρόνε ἡ ἀρχὴ διασκεδάννυται, καὶ πρὸς ἡμᾶς μικρὸν … κνεῖται αὐτῆς τὸ πρῶτον· τῆς δὲ τελευτῆς τῦ μὲν αἰσθανόμεθα, τοῦ δὲ ὅλως οὐκ αἰσθανόμεθα. ὥστε εἰκότως ὁ … ἀσθενὴς παυόμενος (ἀσθενὴς γὰρ ἡ τελευτὴ πάντων), … ἐ· τῆς γὰρ τελευτῆς ἐκέτι αἰσθανόμεθα αὐτῦ.

8. θερμότερα *s.* ‖ 16. δύνον *X^a s.* ‖ 18. συμμετρώτατα *C^a Y^a*, συμμετριότητα *s.* ‖ 19. θερμάναι *s.* ‖ 21. πλησιάσαντα *s.* ‖ … αὐτὸν διακρίνων *s.* ‖ 27. ἐλάττω *C^a*. ‖ 29. πλείω *C^a*. ‖ κινῆται *X^a Y^a s.* ‖ 32. τότε] πότερον *C^a X^a Y^a s.* ‖ 38. πλησίου *X^a*.

1. ἑκάτερον *s.* ‖ 7. καὶ om *s.* ‖ συμβαίνει γίνεσθαι] φαίνεται συμβαίνειν *Y^a s.* ‖ 8. ποτε *Y^a*, πότερον *X^a s.* ‖ 9. ὁμαλεῖ *Y^a*. ‖ … μνίζῃ *s.* ‖ 11. πολλάκις ἠρεμεῖ *Y^a*. ‖ 14. καταλίπωσιν *s.* ‖ 15. τῷ ὑςέρῳ διαμένοντες *s.* ‖ 16. ὥσπου *s.* ‖ 17. εἰς] καὶ εἰς *s.* ‖ … φαίνεσθαι γίνεται *Y^a s.* ‖ 21. θάλασσα et 23. θάλασσαν *s.* ‖ 23. ἀτακτότατον *s.* ‖ 25. μὲν om *s.* ‖ 26. ἤτοι συνάφειαν *X^a*, om … qui in margine ἀντὶ τοῦ συννέφειαν. ‖ 27. μικρὰ *s.* ‖ 28. γένωνται *Y^a s.*

γαρ τὸ πόρρω προϊούσης διαχεῖται. διὸ καὶ παρ' ἡμῖν οἱ βορέαι ψυχροί, ὅτι ἐγγυτέρω καὶ παντελῶς πρὸς τῇ ἄρκτῳ οἰκῦμεν.

50 Διὰ τί οἱ νότοι οἱ ξηροὶ καὶ μὴ ὑδατώδεις πυρετώδεις; ἢ ὅτι ὑγρότητα θερμὴν ἀλλοτρίαν ἐμποιῦσι τοῖς σώμασιν; εἰσὶ γὰρ ὑγροὶ καὶ θερμοὶ φύσει, τῦτο δ' ἐςὶ πυρετῶδες· ὁ γὰρ πυρετὸς ὑπ' ἀμφοτέρων τύτων ἐςὶν ὑπερβολῆς. ὅταν μὲν οὖν ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἄνευ ὕδατος πνέωσι, ταύτην τὴν τάξιν, ὅταν δὲ ἅμα τῷ ὕδατι, τὸ ὕδωρ καταψύχει.

51 Διὰ τί οἱ ἐτησίαι ταύτην δὴ τὴν ὥραν ἀεὶ καὶ τοσῦτοι πνέουσιν; καὶ διὰ τί ληγούσης τῆς ἡμέρας λήγουσι καὶ τῆς νυκτὸς ὑ πνέουσιν; ἢ τῦτο μὲν διὰ τὸ τὴν χιόνα τηκομένην παύεσθαι ὑπὸ τῦ ἡλίου πρὸς ἑσπέραν καὶ τὴν νύκτα; ὅλως δὲ πνέουσιν, ὅταν ὁ ἥλιος κρατεῖν καὶ λύειν ἄρξηται τὸν πρὸς βορέαν πάγον. ἀρχομένου μὲν οὖν οἱ πρόδρομοι, ἤδη δὲ λυομένου οἱ ἐτησίαι.

52 Διὰ τί ὁ ζέφυρος λειότατός τε τῶν ἀνέμων καὶ ψυχρός, καὶ δύο ὥρας πνεῖ μάλιςα, ἔαρ τε καὶ μετόπωρον, καὶ πρὸς ἑσπέραν τῆς ἡμέρας, καὶ ἐπὶ τὴν γῆν μάλιστα; ἢ ψυχρὸς μὲν διὰ τὸ πνεῖν ἀπὸ τῆς θαλάττης καὶ πεδίων ἀναπεπταμένων; ἧττον μὲν οὖν ψυχρὸς τῦ βορέου διὰ τὸ ἀφ' ὕδατος πνευματουμένυ καὶ μὴ χιόνος πνεῖν, ψυχρὸς δὲ διὰ τὸ μετὰ χειμῶνα, ἄρτι τῦ ἡλίου κρατῦντος, πνεῖν. καὶ μετοπώρου, ὅτι οὐκέτι κρατεῖ ὁ ἥλιος· ὐ γὰρ ὥσπερ ἐν γῇ ὑπομένει τὴν ὕλην, ἀλλὰ πλανᾶται διὰ τὸ ἐφ' ὑγρῦ βεβηκέναι. καὶ ὁμαλὸς διὰ τὸ αὐτό· οὐ γὰρ ἀπὸ ὀρέων πνεῖ, ὐδὲ βίᾳ τηκομένου, ἀλλὰ ῥᾳδίως ὥσπερ δι' αὐλῶνος ῥέων. τὰ μὲν γὰρ πρὸς βορέαν καὶ νότον ὀρεινά· πρὸς ἑσπέραν δὲ ὔτε ὄρος ὔτε γῆ ἐςίν, ἀλλὰ τὸ Ἀτλαντικὸν πέλαγος, ὥςε ἐπὶ τῆς γῆς φέρεται. καὶ πρὸς ἑσπέραν δὲ τῆς ἡμέρας πνεῖ διὰ τὸν τόπον· τότε γὰρ ὁ ἥλιος πλησιάζει τῷ τόπῳ. καὶ τῆς νυκτὸς παύεται διὰ τὸ ἐκλείπειν τὴν τῦ ἡλίυ κίνησιν.

53 Διὰ τί, ὅταν ὁ εὖρος πνεῖ, μείζω φαίνεται τὰ πάντα; ἢ ὅτι ζοφωδέςατον τὸν ἀέρα ποιεῖ;

54 Διὰ τί τὸν μὲν χειμῶνα πρωΐ ἀπὸ τῆς ἕω τὰ πνεύματα πνεῖ, τὸ δὲ θέρος δείλης καὶ ἀπὸ δυσμῶν ἡλίου; ἢ ὅτι ἃ ἡμῖν συμβαίνει τῦ θέρυς, ταῦτα τῦ χειμῶνος τοῖς τὸ ἐναντίον τῆς γῆς ἡμισφαίριον οἰκῦσιν, ἡμῖν δὲ τῦ χειμῶνος πρωΐ καὶ ἀφ' ἕω τὰ πνεύματα πνεῖ διὰ τὸν ἀέρα κάθυγρον ἐν τῇ νυκτὶ διακρίνεσθαι καὶ κινεῖσθαι τὸ πρωΐ τῦ ἡλίυ, καὶ πρῶτον τὸν ἔγγιςα τῦ ἡλίου. ποιεῖ δὲ τῦ ἥλιος καὶ πρὸ ἀνατολῆς· διὸ αὖραι οὐχ ἧττον πρὸ ἀνα λῆς πνέουσιν. ἐπειδὴ ὖν καὶ ἐφ' ἑαυτὸν ἕλκει ὁ ἥλιος ὑγρὰ καὶ κινεῖ πρὸ ἀνατολῆς τῦ χειμῶνος ὑγρὸν ὄντα παρ' ἡμῖν ἀέρα, δῆλον ὡς καὶ ἐφ' ἑαυτὸν ἂν ἕλκοι, ἐν τῷ κάτω ἡμισφαιρίῳ, καὶ δείλη ἐκείνοις ὃ ἡμῖν ἐςὶν θρος. ὥςε συμβαίνοι ἂν τὸν ὑπὸ τοῦ ἡλίου πρὸ ἀνατ παρ' ἡμῶν ἐφ' ἑαυτὸν ἑλκόμενον ἀέρα, τοῦτον τοῖς κ γενέσθαι ζέφυρον καὶ δείλης πνεῖν. ὃ δὲ ἐν τῷ παρ' χειμῶνι, τῆς ἕω ἐκείνοις συμβαίνει, ὃ δὲ ἐν τῷ θέρει, δείλης ἡμῖν. ὅτε γὰρ παρ' ἡμῖν θέρος, ἐκεῖ χειμών καὶ ἡ ἡμετέρα δείλη ἐκείνοις ὄρθρος. καθ' ἣν ἐκείνοις αὔρας ἐξ ἑώας συμβαίνει πνεῖν, ἡμῖν δὲ ζεφύρυς διὰ τὰ τοῖς προειρημένοις. τῦ δὲ θέρους καὶ ἑῷαι μὲν οὐ πνέ ὅτι εἰς ξηρότερον ἔτι τὸν παρ' ἡμῖν ἀέρα ὁ ἥλιος ἀνατέ διὰ τὸ ὀλίγον χρόνον αὐτοῦ ἀπογεγονέναι· ζέφυροι δὲ πνέουσι δείλης τῦ χειμῶνος, ὅτι ὐδ' ἐν τῷ κάτω ἡμισφ ρίῳ ἑῷοι ταύτην τὴν ὥραν διὰ τὰ προειρημένα, ὅθεν ὁ ἥ ἐφ' ἑαυτὸν ἕλκων τὰ ὑγρὰ τὸν παρ' ἡμῖν ζέφυρον ποιεῖ

Διὰ τί ὁ ζέφυρος εὐδιεινὸς καὶ ἥδιςος δοκεῖ εἶναι ἀνέμων; ἢ ὅτι ἐν μεθορίῳ ἐστὶ τῶν θερμῶν καὶ ψυχ πνευμάτων, γειτνιῶν δὲ ἀμφοῖν τῆς δυνάμεως αὐτῶν νωνεῖ· διὸ εὔκρατός ἐςιν. ὁ δὲ ἀπηλιώτης ἧττον κοιν ὢν ἐν τῷ μέσῳ τῶν αὐτῶν. ἀπηλιώτης μὲν γὰρ πνέ πρὸς νότον πνεύματα κινεῖ (ἐνταῦθα γὰρ ἡ μετάςασις ἐςίν), κινῶν δὲ ὐ μίγνυται αὐτοῖς. ὁ δὲ ζέφυρος καὶ κι ται ὑπὸ τῶν νότων καὶ πνέων κινεῖ τὰ βόρεια· τελε γὰρ ἐνταῦθα ἡ περίοδος τῶν πνευμάτων. διὸ τῶν μὲν τελευτὴν τῶν δὲ τὴν ἀρχὴν ἔχων ἐν ἑαυτῷ δικαίως ἐςι καὶ δοκεῖ εἶναι.

Διὰ τί ἄλλοις ἄλλοι τῶν ἀνέμων ὑέτιοι, οἷον ἐν τῇ Ἀττικῇ καὶ ταῖς νήσοις ὁ Ἑλλησποντίας, ἐν Ἑλ σπόντῳ δὲ ὁ βορέας καὶ ἐν Κυρήνῃ, περὶ Λέσβον δὲ νό ἢ ὅπου ἂν ἄθροισις νεφῶν, ἐνταῦθα ὕδωρ; ἐνταῦθα γὰ πύκνωσις ἀθροίζεται, ὅπου ἂν προκαθίζεσθαι ἔχῃ. διὸ ἐν τοῖς ὄρεσι μᾶλλον ὕει ἢ ὅπου ἂν τὸ πλῆθος ὑπεξά δύνηται· περικαταλαμβανόμενον γὰρ πυκνοῦται· δεῖ τοῦτο γενέσθαι. καὶ ἐν ταῖς εὐδίαις μᾶλλον ὕει. ἐν Ἑ

2. πρὸς] καὶ πρὸς X^a. ‖ 5. ὑγρότατοι s. ‖ 6. ἐςὶ] ἐςὶ φύσει X^a. ‖ 10. ἐτήσιοι X^a. ‖ τοσῦτον s. ‖ 17. ψυχρότατος X^a. ‖ θαλάσσης s. ‖ 22. ψυχροὶ s. ‖ 24. ὐ] ὐδὲ s. ‖ 25. ὕλην Y^as. ‖ 27. γὰρ om X^a. ‖ ὀρεινά· πρὸς] ὀρεινά· τὰ πρὸς X^a. ‖ 37. ὅτε

3. πρὸ τῆς ἀνατολῆς X^a. ‖ 6 et 9. αὑτὸν Y^a. ‖ 6. ἀνέλκει X^as. ‖ 7. δείλης $X^a Y^a$s. ‖ 8. συμβαίνει s, συμβαίνειν X^a. ‖ αὑτὸν X^a. ‖ 13. ἡ om X^a. ‖ 14. αὔροις s. ‖ ταῦτα Y^as. ‖ 17. αὐτοῦ χρόνον Y^as. ‖ 20. πνεῖ Y^a. ‖ 22. ψυχρῶν καὶ θερμῶν X^a ‖ 23. αὐτῶ Y^a. ‖ 26. μετάβασις X^a. ‖ 30. αὐτῶ Y^a. ‖ 34. δὲ λέσβον X^a. ‖ 36. προκαθέζεσθαι Y^a. ‖ ἔχοι X^as. ‖ 38. γὰρ] μὲν γὰρ

όντῳ μὲν οὖν ἄνωθεν ὁ βορέας πολλὰ συνωθεῖ νέφη,
δὲ τὴν Ἀττικὴν καὶ τὰς νήσους ὁ Ἑλλησποντίας, ὥσ-
ίλην ἔχων· καὶ γὰρ περιίςαται τὰ πολλὰ ἐκ τῦ βο-
περὶ δὲ Λέσβον ὁ εὖρος καὶ ὁ νότος ἐκ τῦ πελάγους
τες πόλλὰ νέφη προσβάλλει τῇ χώρᾳ. τὸν αὐτὸν τρό-
:αὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.

Διὰ τί λέγεται "μή ποτ' ἀπ' ἠπείρου δείσῃς νέφος
ἀπὸ πόντου χειμῶνος, θέρεος δὲ ἀπ' ἠπείροιο μελαί-
ἢ διότι τῦ μὲν χειμῶνος ἡ θάλαττα θερμοτέρα, ὥστε
συνέστη, δῆλον ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ἰσχυρᾶς συνέστηκεν·
ι γὰρ ἂν διὰ τὸ ἀλεεινὸν εἶναι τὸν τόπον. τοῦ δὲ θέ-
ἡ μὲν θάλαττα ψυχρά, καὶ τὰ πόντια πνεύματα, ἡ
ἱ θερμή, ὥςε εἴ τι ἀπὸ τῆς γῆς φέρεται, διὰ μείζονος
ς συνέςη· διελύθη γὰρ ἄν, εἰ ἀσθενὲς ἦν.

Διὰ τί ἐν τῇ Ἀρκαδίᾳ ὑψηλῇ ὔσῃ τὰ μὲν πνεύματα
ψυχρότερα τῶν παρὰ τοῖς ἄλλοις, ὅταν δὲ νηνεμία ᾖ
:πινέφελα, ψυχρά, ὥσπερ ἐν τοῖς ὁμαλέσι τοῖς ἑλώ-
; ἢ ὅτι καὶ ἡ Ἀρκαδία ὁμοία γίνεται τοῖς ἑλώδεσιν·
ο ἔχει ἐξόδους τοῖς ὕδασιν εἰς θάλατταν, διὸ καὶ βά-
ι πολλὰ αὐτόθι ἐςίν. ὅταν μὲν ὖν ᾖ ἄνεμος, ἀπορρι-
τὴν ἐκ τῆς γῆς ἀναθυμίασιν, οὖσαν ψυχράν· αὐτὰ
; πνεύματα ὐ ψυχρὰ διὰ τὸ ἀπὸ τῆς θαλάττης προσ-
ειν· ἐν δὲ ταῖς νηνεμίαις ἀνιῦσα ἡ ἀτμὶς ἀπὸ τῦ ἐμ-
τος ὕδατος ποιεῖ τὸ ψῦχος.

Διὰ τί, ἂν ἕωθεν πνεῖν ἄρξηται, διημερεύει μᾶλλον;
τι ἀρχομένου τῦ ἡλίυ σφοδροτάτη ἡ φορά, διὸ ἐκτεί-
τοιαύτη ὖσα. σημεῖον δὲ ὅτι ἰσχυρὰ ἡ σύςασις.

Διὰ τί βορέας τὴν ἡμέραν μὲν λαμπρός, τὴν δὲ νύ-
πίπτει; ἢ διότι γίνεται ἀπὸ πεπηγότος ὑετοῦ, ὅταν
)μιᾶται διὰ τὸν ἥλιον; πίπτει δὲ νυκτός, ὅτι οὐχ ἡ
γένεσις, ἀλλὰ τοὐναντίον ποιεῖ· τὰς γὰρ νύκτας ἐκ-
τὰς δὲ ἡμέρας ἧττον.

Διὰ τί τὰ ἀράχνια τὰ πολλὰ ὅταν φέρηται, πνεύ-
ς ἐστι σημεῖα; πότερον ὅτι ἐργάζεται ὁ ἀράχνης ἐν
εὐδίαις, φέρεται δὲ διὰ τὸ ψυχόμενον τὸν ἀέρα συ-
: πρὸς τὴν γῆν, τὸ δὲ ψύχεσθαι ἀρχὴ χειμῶνος· ση-
ὖν ἡ φορὰ τῶν ἀραχνίων. ἢ ὅτι μετὰ τὰ ὕδατα καὶ
;ειμῶνας γίνεται τῶν ἀραχνίων ἀθρόα ἡ φορά, ἐν ταῖς
ις ἐργαζομένων, διὰ τὸ ἐν τῷ χειμῶνι μὴ φαίνεσθαι;
δύσριγον γὰρ τόδε. καὶ φερόμενοι ὑπὸ τῦ πνεύματος πολὺ ἐκπηνίζονται. μετὰ δὲ τὰ ὕδατα εἴωθε πνεύματα γίνεσθαι ὡς τὰ πολλά.

Διὰ τί οἱ βορέαι μεγάλοι τοῦ χειμῶνος ἐν τοῖς ψυ- 62
χροῖς τόποις ἐπινέφελοι, ἔξω δὲ αἴθριοι; ἢ ὅτι ἅμα ψυχροί εἰσι καὶ μεγάλοι, ἐγγὺς δὲ μᾶλλον ψυχροί, ὥστε φθάνυσι πηγνύντες πρὶν ἀπῶσαι τὰ νέφη· ὅταν δὲ παγῇ, μένουσι διὰ βάρος. ἔξω δὲ τῷ μεγέθει ἐργάζονται μᾶλλον ἢ τῷ ψυχρῷ.

ΚΖ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΦΟΒΟΝ ΚΑΙ ΑΝΔΡΕΙΑΝ.

Διὰ τί οἱ φοβύμενοι τρέμυσιν; ἢ διὰ τὴν κατάψυξιν; ἐκλείπει γὰρ τὸ θερμὸν καὶ συςέλλεται· διὸ καὶ αἱ κοιλίαι λύονται τοῖς πολλοῖς.

Διὰ τί οὖν καὶ διψῶσιν ἔνιοι, καθάπερ οἱ μέλλοντες 2
κολάζεσθαι; ὐ γὰρ ἔδει καταψυχομένων. ἢ ὐκ ἐν ταὐτῷ τόπῳ ἡ κατάψυξις καὶ ἡ θερμότης, ἀλλ' ἡ μὲν ἐν τῷ ἐπιπολῆς, ἔνθεν ἐκλείπει τὸ θερμόν, ἡ δὲ ἐν τῷ ἐντός, ὥστε ἐκθερμαίνει; σημεῖον δὲ καὶ τὸ λύεσθαι τὰς κοιλίας. ἀναξηραινομένυ δὴ τῦ κυρίου τόπυ τὸ δίψος. ὅμοιον δὲ ἔοικεν ὥσπερ τοῖς ἠπιαλῦσιν, οἳ ἅμα τῷ ῥιγῦν διψῶσιν· ὐδὲ γὰρ ὁ αὐτὸς ὐδ' ἐκεῖ τόπος ψύχεται καὶ θερμαίνεται.

Διὰ τί ἐν μὲν τοῖς θυμοῖς εἰς τὸ ἐντὸς ἀθροιζομένυ τῦ 3
θερμῦ διάθερμοι καὶ θαρραλέοι, ἐν δὲ τοῖς φόβοις ἀνάπαλιν; ἢ ὐκ εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, ἀλλὰ τοῖς μὲν ὀργιζομένοις περὶ τὴν καρδίαν, διὸ καὶ θαρρητικοὶ καὶ ἐν ἐρυθήματι καὶ πνεύματος πλήρεις, ἄνω τῆς φορᾶς ὔσης, τοῖς δὲ φοβουμένοις κάτω συμφευγόντων τῦ αἵματος καὶ τῦ θερμῦ, διὸ καὶ ἡ λύσις τῶν κοιλιῶν· ἐπεὶ καὶ ἡ τῆς καρδίας πήδησις οὐχ ὁμοία, ἀλλὰ τοῖς μὲν ὡς ἂν διὰ τὴν ἔκλειψιν πυκνὴ καὶ νυγματώδης, τοῖς δὲ ὡς ἂν ἀθροιζομένου πλείονος θερμοῦ· διὸ καὶ τὸ ἀναζεῖν καὶ τὸ ὀρίνεσθαι τὸν θυμὸν καὶ ταράττεσθαι, καὶ ὅσα τοιαῦτα λέγουσιν ὐ κακῶς ἀλλ' οἰκείως. ἆρ' οὖν καὶ διὰ τοῦτο τὸ δίψος, ἐπεὶ τό γε ξηρὸν πτύειν καὶ ὁ σαυσαρισμὸς καὶ τὰ τοιαῦτα γίνεται διὰ τὴν ἀναφορὰν τῦ πνεύματος ἅμα καὶ θερμῦ. καὶ τὸ δίψος δὲ δῆλον ὡς ἐκθερμαινομένου τοῦ σώματος. πῶς οὖν ὁ αὐτὸς τόπος ἀναξηραίνεται ἀμφοῖν, ᾧ διψῶμεν, καὶ τῷ φοβουμένῳ καὶ τῷ ὀργιζομένῳ; ὁ δὲ φόβος ὅτι διψητικόν, καὶ

'. ἠπείροιο X^as. ‖ νέφος om X^aY^as. ‖ 8. θέρους X^aY^a. ‖ 9 et 12. θάλασσα, 19. θάλασσαν, 22. θαλάσσης s. ‖ 10. τι codices. ‖ ὰ om X^a. ‖ 13. διὰ τὸ μείζονος s. ‖ 14. εἰ ante διελύθη X^a. ‖ 16. περὶ s. ‖ ἢ καὶ ἐπινέφελα ἢ ψ. s. ‖ 26. διὸ] διότι s. ‖ 29. οὖ πεπ. X^a. ‖ 38. ἐν δὲ ταῖς s. ‖ 39. ἐργαζομένου Y^a. ‖ μὴ om Y^a.

ι. πολὺν X^aY^a. ‖ 2. πνεῦμα s. ‖ 5. ἐπινεφέλοις X^a, ἐπὶ νεφέλαις Y^as. ‖ 11. ἀνδρίαν Y^a. ‖ 19. τὰς] καὶ τὰς Y^a. ‖ κοίλας s. ‖ ;] ἢ s. ‖ διψιῶσιν s. ‖ 24. θυμῦ s. ‖ 26. καὶ ἐρυθήματος margo r. ‖ 38. ἄμφω X^aY^as.

οἱ ἐν ταῖς τροπαῖς δηλῦσιν· οὐδαμῦ γὰρ ὕτω διψῶσιν. καὶ οἱ ἀγωνιῶντες δὲ σφόδρα· διὸ καὶ διακλύζονται καὶ ἐπιρροφῦσι, καθάπερ Παρμένων ὁ ὑποκριτής. ἢ τύτοις μὲν ὐκ ἔςι δίψος, ἀλλὰ ξηρότης πεφευγότος τῦ αἵματος, ὅθεν καὶ ὠχροί; σημεῖον δὲ τὸ μὴ πίνειν πολύ, ἀλλὰ καὶ βροχθίσαι. οἱ δ' ἐν ταῖς τροπαῖς μετὰ πόνου. διὸ διψῶσι καὶ οἱ μέλλοντες κολάζεσθαι· καὶ ὐθὲν ἄτοπον. ἐν δὲ τοῖς πολεμικοῖς ἔνιοι καὶ τῶν ἀνδρείων, ὅταν διασκευασθῶσι, καὶ τρέμουσιν ὐκ ἐξεςηκότες ἀλλὰ θαρρῦντες· ὧν εἰώθασι μαστιγοῦν τὸ σῶμα πλατεῖ νάρθηκι, εἰ δὲ μή, ταῖς χερσὶν ἀναθερμανθέντες. ἔοικε δὴ διὰ τὴν ὀξύτητα καὶ τὴν φορὰν τῦ θερμοῦ ἀνωμαλία τις εἶναι περὶ τὸ σῶμα ταραχώδης.

4 Διὰ τί οἱ ἀνδρεῖοι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ φίλοινοι; ἢ ὅτι οἱ ἀνδρεῖοι θερμοί, ἡ δὲ θερμότης περὶ τὰ ςήθη. ἐνταῦθα γὰρ καὶ ὁ φόβος φαίνεται, γινόμενος κατάψυξίς τις. ὥςε περὶ τὴν καρδίαν ἧττον μὲν μένει, τοῖς δὲ πηδᾷ ψυχομένη. ὅσοι ὖν τὸν πνεύμονα ἔχυσιν ἔναιμον, θερμὸν ἔχυσι τῦτον ὥσπερ οἰνωμένοι, ὥςε ὐ ψύχει ἡ φαντασία τῦ δεινῦ. οἱ δὲ τοιῦτοι καὶ φιλοπόται. ἥ τε γὰρ τῦ ποτῦ ἐπιθυμία διὰ τὴν τύτου τῦ μορίυ θερμότητά ἐςιν (εἴρηται δὲ περὶ αὐτοῦ ἐν ἄλλοις) καὶ τῦ παυςικῦ ἡ ἐπιθυμία. ὁ δὲ οἶνος θερμὸς μὲν τὴν φύσιν, παύει δὲ τὴν δίψαν μᾶλλον τοῦ ὕδατος, καὶ μάλιςα τῶν αὐτῶν· δι' ἣν αἰτίαν, εἴρηται ἐν ἄλλοις. διὸ καὶ οἱ ἐν τῇ περιπνευμονίᾳ καὶ οἱ μαινόμενοι ἀμφότεροι ἐπιθυμοῦσιν οἴνυ· καίτοι τῶν μὲν διὰ τὴν θερμασίαν θερμὸς ὁ πνεύμων, τῶν δὲ διὰ τὴν ταραχήν. ἐπεὶ ὖν οἱ αὐτοὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τῷ γένει διψητικοὶ καὶ ἀνδρεῖοι, οἴνυ δὲ οἱ διψητικοὶ ἐπιθυμητικοί, οἱ δὲ τοιῦτοι φιλοπόται, ἀναγκαῖον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ παρακολουθεῖν ἀλλήλοις τὰς φύσεις. διὸ καὶ οἱ οἰνωμένοι ἀνδρειότεροι τῶν μή.

5 Διὰ τί μάλιστα τὴν ἀνδρείαν τιμῶσιν αἱ πόλεις, οὐ βελτίςην ὖσαν τῶν ἀρετῶν; ἢ ὅτι διατελῦσιν ἢ πολεμῦντες ἢ πολεμύμενοι, αὕτη δὲ ἐν ἀμφοῖν χρησιμωτάτη ἐςίν. τιμῶσι δὲ ὐ τὰ βέλτιςα, ἀλλὰ τὰ αὑτοῖς βέλτιςα.

6 Διὰ τί οἱ φοβύμενοι μάλιςα τρέμυσι τὴν φωνὴν καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὸ κάτω χεῖλος; ἢ διότι ἔκλειψίς ἐστι τὸ πάθος θερμῦ ἐκ τῶν ἄνω τόπων; διὸ καὶ ὠχριῶσιν. διὰ μὲν οὖν τὸ ἐκ τοῦ ςήθυς ἡ φωνὴ τρέμει, ψυχομένυ ᾧ κινεῖται. ὁμοίως δὲ καὶ αἱ χεῖρες· ἐκ τῦ ςήθυς γὰρ ἤρτηνται. τὸ δὲ κάτω χεῖλος, ἀλλ' οὐ τὸ ἄνωθεν, κάτω κρέμαται ἢ μ[…] τὸ δὲ κάτωθεν ἄνω παρὰ φύσιν, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ θερμοῦ […] ἠρεμεῖ· ὖ ὑφαιρυμένυ διὰ τὸ ψύχεσθαι τρέμει. καὶ ἐν […] θυμοῖς δὲ διὰ τὸ αὐτὸ ἀποκρεμάννυται τὸ χεῖλος. […] δὲ ἐπὶ τῶν παιδίων· συνθεῖ γὰρ εἰς τὴν καρδίαν τὸ θερμ[…]

Διὰ τί οἱ φοβύμενοι τρέμυσι, καὶ μάλιςα τὴν φ[…] καὶ τοῦ σώματος τὰς χεῖρας καὶ τὸ κάτω χεῖλος; ἢ […] ἐκ τούτου τῦ τόπυ ἐκλείπει τὸ θερμὸν ἐν ᾧ ἡ φωνή; τ[…] χεῖλος καὶ τὰς χεῖρας, ὅτι εὐκινητότατα καὶ ἥκιςα ἔναι[…] καὶ προΐενται μὲν τὴν χολήν, συσπῶσι δὲ τὰ αἰδοῖα, π[…]ται μὲν διὰ τὸ συντήκειν τὸ καταβαῖνον θερμόν, ἀνασ[…]δέ, ὅτι ἔξωθεν φόβος· εἰς τὐναντίον ὖν ἡ φυγή.

Διὰ τί οἱ φοβούμενοι καὶ διψῶσι καὶ ῥιγῶσιν; τα[…] δὲ ἐναντία τὰ πάθη. ἢ ῥιγῦσι μὲν ψυχόμενοι, διψῶσ[…] θερμαινόμενοι; διότι ἐν τῷ φοβεῖσθαι τὸ θερμὸν ἐκλε[…] καὶ τὸ ὑγρὸν ἐκ τῶν ἄνω τόπων. δηλοῖ δὲ τὸ χρῶμα […] αἱ κοιλίαι· τὸ μὲν γὰρ πρόσωπον ὠχρόν, αἱ δὲ κοι[…] ἐνίοτε λύονται. διὰ μὲν οὖν τὸ ἐκλείπειν τὸ θερμὸν ἐκ […] ἄνωθεν τὸ ῥῖγος γίνεται, διὰ δὲ τὸ ὑγρὸν ἡ δίψα.

Διὰ τί τοῦ τε φόβυ λύπης τινὸς ὄντος καὶ τῆς ἀλ[γη]δόνος, οἱ μὲν ἀλγῦντες ἀναβοῶσιν, οἱ δὲ φοβύμενοι σιω[πῶ]σιν; ἢ οἱ μὲν ἀλγοῦντες κατέχουσι τὸ πνεῦμα (διὸ ἀθ[ρόον] ἔξιὸν μετὰ φωνῆς ἐξέρχεται), τῶν δὲ φοβουμένων κα[τα]ψυκται τὸ σῶμα καὶ τὸ θερμὸν κάτω ἐνήνεκται, ὃ […] πνεύματα. ᾗ οὖν ἐνήνεκται μάλιστα, ἐνταῦθα καὶ […] αὐτά. διὸ καὶ ἀποψοφῦσιν οἱ φοβύμενοι. ἡ δὲ φων[ὴ] […] φορὰ πνεύματος ἄνω πως καὶ διά τινων γινομένη. τοῦ […] τὺς ἀλγῦντας κατέχειν τὸ πνεῦμα αἴτιον, ὅτι ταῖς ὑπ[άρ]χούσαις ἡμῖν βοηθείαις φύσει εὐθὺς πάντες παθόντες ἄ[νευ] λογισμοῦ χρώμεθα, καθάπερ καὶ τὰ ἄλλα ζῷα· τὰ μ[ὲν] γὰρ κέρασι, τὰ δὲ ὀδῦσι, τὰ δὲ ὄνυξιν ἀμύνεται. πρὸς […] τὰ ἀλγήματα πάντα ἢ τὰ πλεῖστα βοηθεῖ ἡ θερμότης […] ποιεῖ ὁ κατέχων τὸ πνεῦμα· θερμαίνει γὰρ καὶ ἐκπ[…] τὸ ἄλγημα, συςέλλων ἐντὸς τὸ θερμὸν τῷ πνεύματι.

Διὰ τί τοῖς φοβυμένοις αἱ κοιλίαι λύονται καὶ οὐρ[…]τιῶσιν; ἢ τὸ θερμὸν τὸ ἐν ἡμῖν ἐςὶν ὥσπερ ζῷον; τῦτ[ο] […] φεύγει ὅ τι ἂν φοβηθῇ. ἔξωθεν ὖν γινομένων τῶν τε […] τῆς ἀγωνίας φόβων καὶ τῶν τοιύτων, καὶ ἐκ τῶν ἄνωθε[ν] […] τὰ κάτω καὶ ἐκ τῶν ἐπιπολῆς εἰς τὰ ἐντός, ἐκθερμαινόμ[…]

3. ὐδ' Y^a. ‖ 5. ὠχοὸς X^a, ἴσως ὠχριῶσι margo X^a. ‖ βροχίσαι s. ‖ 6. διψιῶσι s. ‖ 7. τοῖς om s. ‖ 9. μαςιγεῖ s. ‖ 10. […] […]κηθι s. ‖ 11. δὴ s. ‖ 16. ψυχομένοις s. ‖ 20. τούτου s. ‖ 23. ἐν ἄλλοις εἴρηται s. ‖ 29. οἱ om Y^a. ‖ 36. τὰς add t.

1. ἢ X^aY^astu. ‖ 2. περὶ s. ‖ 5. συνωθεῖ s. ‖ 6. καὶ μάλιςα τρέμυσι X^a. ‖ 7. τὰς om X^a. ‖ 9. εὐκινητότατος s. ‖ 10. […] τὰ X^as. ‖ 12. ἔξω s, omisso φόβος. ‖ 13. διψιῶσι καὶ ῥιγῶσι s, ῥιγῶσι καὶ διψῶσι X^a. ‖ 18. οὖν om X^aY^as. ‖ 21. οἱ δὲ] […] ‖ 23. βοῆς X^a. ‖ 27. τόνων X^a. ‖ γινομένων s. ‖ 29. εὐθὺ X^a. ‖ μαθόντες s. ‖ 30. καθάπε s. ‖ 31. γὰρ om X^a. ‖ κέρασι s. ‖ […] συςέλλει X^a. ‖ 37. ὅτε X^as. ‖ ὖν om K^aO^as. ‖ 38. καὶ ante ἐκ om QK^as. ‖ 39. τὸ s. ‖ κάτω — τὰ om Q.

δὲ οἱ περὶ τὴν κοιλίαν τόποι καὶ τὴν κύστιν διαλύονται, καὶ ποιοῦσιν αὐτὰς εὐτρεπεῖς. καὶ γὰρ τὰ ἄνηθα καὶ τὰ ἀψίνθια, καὶ ὅσα οὐρητικά, θερμαντικά. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ πρὸς τὴν κοιλίαν φάρμακα, τὰ κάτω θερμαντικά· καὶ τὰ μὲν τῶν εἰσενεχθέντων μόνων λυτικά, τὰ δὲ καὶ ἑτέραν σύντηξιν ποιεῖ, οἷον τὸ σκόροδον εἰς τὸ οὖρον. τὸ αὐτὸ δὲ τοῖς τοιούτοις ἡ ἐκ τῶν ἐπιπολῆς θερμασία εἰς τούτους τοὺς τόπους συνιοῦσα δρᾷ.

11 Διὰ τί οἱ φοβούμενοι συσπῶσι τὰ αἰδοῖα; εἰκὸς γὰρ ἦν τοὐναντίον, τοῦ θερμοῦ εἰς τοῦτον τὸν τόπον ἀθροιζομένου τῶν φοβουμένων, ἀνίεσθαι αὐτά. ἢ οἱ φοβούμενοι σχεδὸν ἅπαντες ὥσπερ ῥιγοῦντές εἰσιν; ἐκλελοιπότος οὖν ἐκ τῶν ἐπιπολῆς τοῦ θερμοῦ συσπῶσιν. διὸ καὶ βομβυλιάζουσιν οἱ δεινῶς δεδιότες. δοκεῖ δὲ συσπᾶν τὸ ἐπιπολῆς καὶ τὸ δέρμα τῶν ῥιγούντων, ἅτε τοῦ θερμοῦ ἐκκεκριμένου· διὸ καὶ φρίττουσιν. συσπᾶται δὲ καὶ ἡ ὀσχέα τοῦ αἰδοίου ἄνω, καὶ συνεφέλκονται καὶ οἱ ὄρχεις αὐτοῖς συστελλομένων. θᾶττον δὲ φαίνεται ἐπὶ τῶν ἀφροδισίων· ὁ γὰρ φόβος ἐκκρίνει, καὶ πολλοῖς τῶν ἀγωνιώντων καὶ τῶν περιφόβων συγκινεῖ ἡ τῆς γονῆς πρόεσις.

ΚΗ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΣΩΦΡΟΣΥΝΗΝ ΚΑΙ ΑΚΟΛΑΣΙΑΝ, ΚΑΙ ΕΓΚΡΑΤΕΙΑΝ ΚΑΙ ΑΚΡΑΣΙΑΝ.

Διὰ τί ἔνιοι κάμνουσιν, ὅταν ἐθισθέντες ἀκολάστως ζῆν μὴ ἀκολάστως διαιτῶνται, οἷον Διονύσιος ὁ τύραννος, ἐπεὶ ἐν τῇ πολιορκίᾳ ἐπαύσατο πίνων ὀλίγον τινὰ χρόνον, εὐθὺς ἐφθισίασεν, ἕως πάλιν εἰς τὴν μέθην μετέβαλεν. ἢ μέγα μέν τι καὶ τὸ ἔθος ἐστὶν ἑκάστοις· φύσις γὰρ ἤδη γίνεται. καθάπερ ἂν ἰχθὺς ἐν ἀέρι ἢ ἄνθρωπος ἐν ὕδατι διατελῶν φαύλως ἂν ἴσχοι, οὕτω καὶ οἱ τὰ ἔθη μεταβάλλοντες χαλεπῶς ἀπαλλάττουσιν, καὶ τὸ πάλιν εἰς τὰ εἰωθότα ἐλθεῖν σωτηρία γίνεται αὐτοῖς ὥσπερ εἰς φύσεως κατάστασιν. ἔτι δὲ καὶ συντηκτικοὶ γίνονται, εἰωθότες τροφῇ χρῆσθαι δαψιλεῖ τῇ ἰδίᾳ· μὴ λαμβάνοντες γὰρ τὴν εἰωθυῖαν ὥσπερ ὅλως μὴ λαμβάνοντες διατίθενται. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὰ περιττώματα τροφῇ μεμιγμένα πολλῇ ἀφανίζεται, αὐτὰ δὲ ἐπιπολάζει μόνα ὄντα, καὶ φέρεται εἰς ὄμματα ἢ πνεύμονα· προσενεγκαμένοις δὲ τροφὴν κατακεραννύμενα ὑδαρῆ γίνεται καὶ ἀβλαβῆ. γίνεται δὲ τοῖς ἀκολάστως ζῶσι πλείω τὰ περιττώματα ἄχρι τινὸς λήξασι τοῦ εἰωθότος βίου, διὰ τὸ πολλὴν ἀνακαταχώριστον ἐν αὐτοῖς ὕλην ὑπάρχειν ἐκ τοῦ προτέρου βίου, ἧς τηκομένης ὑπὸ τοῦ συμφύτου θερμοῦ, καθάπερ χιόνος πολλῆς, ῥεύματα ἁδρὰ συμβαίνει γίνεσθαι.

Διὰ τί κατὰ δύο μόνας αἰσθήσεις ἀκρατεῖς λέγομεν, 2
οἷον ἁφὴν καὶ γεῦσιν; ἢ διὰ τὰς ἀπὸ τούτων γινομένας ἡδονὰς ἡμῖν καὶ τοῖς ἄλλοις ζῴοις; ἅτε οὖν κοιναὶ οὖσαι ἀτιμόταταί εἰσι, διὸ καὶ μάλιστα ἢ μόναι ἐπονείδιστοί εἰσιν. ὥστε τὸν ὑπὸ τούτων ἡττώμενον ψέγομεν καὶ ἀκρατῆ καὶ ἀκόλαστον εἶναι φαμέν, διὰ τὸ ὑπὸ τῶν χειρίστων ἡδονῶν ἡττᾶσθαι.

Διὰ τί ἀκρατεῖς λέγονται κατὰ τὰς ἐπιθυμίας μόνον, 3
οὔσης τῆς ἀκρασίας καὶ περὶ τὴν ὀργήν; ἢ ὅτι ἀκρατὴς μέν ἐστιν ὁ παρὰ τὸν λόγον τι πράττων καὶ ἀκρασία ἡ παρὰ τὸν λόγον ἀγωγή, εἰσὶ δὲ αἱ μὲν ἐπιθυμίαι ὡς ἐπίπαν εἰπεῖν παρὰ τὸν λόγον, αἱ δὲ ὀργαὶ μετὰ λόγου, οὐχ ὡς κελεύσαντος τοῦ λόγου, ἀλλ' ὡς δηλώσαντος τὸν προπηλακισμὸν ἢ τὴν αἰτίαν.

Διὰ τί τὴν μὲν ἐγκράτειαν καὶ τὴν σωφροσύνην ἐπὶ 4
τῶν νέων καὶ πλουσίων μάλιστα ἐξετάζομεν, τὴν δὲ δικαιοσύνην ἐπὶ τῶν πενήτων; ἢ ὅτι οὗ μάλιστα δεῖταί τις, εἰ τούτου ἀπέχεται, μᾶλλον θαυμάζοιτ' ἂν ἢ τῶν ἐναντίων; ὁ μὲν οὖν πένης εὐπορίας δεῖται, ὁ δὲ νέος καὶ πλούσιος ἀπολαύσεως.

Διὰ τί ἧττον ἀνέχονται διψῶντες ἢ πεινῶντες; πότερον 5
ὅτι λυπηρότερον; σημεῖον δὲ τοῦ λυπηροτέρου, ὅτι ἥδιον τὸ διψῶντα πιεῖν ἢ πεινῶντα φαγεῖν. τὸ δὲ ἐναντίον τῷ ἡδεῖ λυπηρότερον. ἢ διότι μᾶλλον δεῖται τὸ θερμὸν τοῦ ὑγροῦ ἢ τὸ ξηρὸν ᾧ ζῶμεν; ἢ ὅτι δυοῖν ἡ δίψα ἐπιθυμία, ποτοῦ καὶ τροφῆς, ἡ δὲ πεῖνα ἑνὸς μόνου, τροφῆς;

Διὰ τί ἧττον καρτεροῦμεν διψῶντες ἢ πεινῶντες; ἢ 6
διότι λυπούμεθα μᾶλλον; σημεῖον δὲ τῆς λύπης ἡ ἡδονὴ σφοδροτέρα. εἶτα ὁ μὲν διψῶν δυοῖν ἐνδεής, τροφῆς τε καὶ καταψύξεως (ἄμφω γὰρ ἔχει τὸ ποτόν), ὁ δὲ πεινῶν θατέρου μόνον.

Διὰ τί οἱ κατὰ τὴν τῆς ἁφῆς ἢ γεύσεως ἡδονήν, οὗ 7
ἂν ὑπερβάλλωσιν, ἀκρατεῖς λέγονται; οἵ τε γὰρ περὶ τὰ

2. εὐτροπεῖς QK^a, εὐτροπῆς s. ‖ ἄνιθα x et margo X^a, ἄνισα QY^a, ἄνησσα K^aO^as, ἄνοσα t. ‖ 3. οὐρ. καὶ θερμ. $QK^aO^aY^a$. ‖ 5. μόνον X^aY^a. ‖ 7. ἐπιπολῶν θερμάνει s. ‖ τοὺς om X^a. ‖ τρόπους X^a. ‖ 10. εἰς τοῦτον τὸν τόπον τοῦ θερμοῦ X^a. ‖ ἀθροιζόμενοι s. ‖ 13. βομβυλίζουσιν Y^a. ‖ 16. ὀχεία X^a. ‖ 20. προαίεσις s. ‖ 27. μεγέθην s. ‖ μετέβαλλεν v. ‖ 28. τοι X^a. ‖ 29. καθαπερανεὶ X^as. ‖ τελῶν s. ‖ 30. ἴσχει X^a. ‖ 31. εἰωθότως s. ‖ 32. αὐτοῖς γίνεται s. ‖ 34. ἰδίᾳ] ἡδεία X^a.

6. μόνας δύο X^a. ‖ 10. τὸ Y^av. ‖ 13. λέγεται s. ‖ μετὰ Y^av. ‖ 14. τῆς om s. ‖ 15. περὶ τὸν λογισμόν s. ‖ καὶ] καὶ ἡ X^aY^asv. ‖ 16 et 17. περὶ s. ‖ 17. αἱ δὲ αἱ ὀργαὶ s. ‖ 20. τὴν post καὶ om Y^asv. ‖ 22. εἰ] ἐπὶ s. ‖ 26. πότερον s. ‖ 27. σῆμα s. ‖ 28. διψῶντες s. ‖ ποιεῖν v. ‖ πεινῶντες s. ‖ 29. δεῖται μᾶλλον s. ‖ 31. μόνον Y^a. ‖ 34. δυεῖν Y^av. ‖ τε om Y^as. ‖ 38. λεκτέον s.

ἀφροδίσια ἀκόλαστοι, οἵ τε περὶ τὰς τῆς τροφῆς ἀπολαύσεις. τῶν δὲ κατὰ τὴν τροφὴν ἀπ' ἐνίων μὲν ἐν τῇ γλώττῃ τὸ ἡδύ, ἀπ' ἐνίων δὲ ἐν τῷ λάρυγγι, διὸ καὶ Φιλόξενος γεράνου φάρυγγα εὔχετο ἔχειν. οἱ δὲ κατὰ τὴν ὄψιν καὶ τὴν ἀκοὴν οὐκέτι. ἢ διὰ τὸ τὰς ἀπὸ τούτων γινομένας ἡδονὰς κοινὰς εἶναι ἡμῖν καὶ τοῖς ἄλλοις ζῴοις; ἅτε οὖν οὖσαι κοιναὶ ἀτιμόταταί εἰσι καὶ μάλιστα ἢ μόναι ἐπονείδιστοι, ὥστε τὸν ὑπὸ τούτων ἡττώμενον ψέγομεν καὶ ἀκρατῆ καὶ ἀκόλαστον λέγομεν διὰ τὸ ὑπὸ τῶν χειρίστων ἡδονῶν ἡττᾶσθαι. οὐσῶν δὲ τῶν αἰσθήσεων πέντε, τά τε ἄλλα ζῷα ἀπὸ δύο μόνων τῶν προειρημένων ἥδεται, κατὰ δὲ τὰς ἄλλας ἢ ὅλως οὐχ ἥδεται ἢ κατὰ συμβεβηκὸς τοῦτο πάσχει. ὁρῶν μὲν γὰρ ὁ ὁρῶν, ἢ καὶ ὀσφραινόμενος, χαίρει ὅτι ἀπολαύει· καὶ ὅταν πληρωθῇ, οὐδὲ τὰ τοιαῦτα ἡδέα αὐτῷ, ὥσπερ οὐδὲ ἡμῖν ἡ τοῦ ταρίχου ὀδμή, ὅταν ἄδην ἔχωμεν τοῦ φαγεῖν. ὅταν δὲ ἐνδεεῖς ὦμεν, ἡδέα. ἡ δὲ τοῦ ῥόδου ἀεὶ ἡδεῖα.

8 Διὰ τί ἧττον κατέχουσι τὸν γέλωτα παρόντων τῶν γνωρίμων; ἢ ὅταν σφόδρα ἐξηρτημένον ᾖ τι, εὐκίνητόν ἐστιν; ἡ δ' εὔνοια εἰπεῖν μᾶλλον γελοῖον, ὥστε κινεῖ.

ΚΘ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΝ ΚΑΙ ΑΔΙΚΙΑΝ.

Διὰ τί μείζονος ὄντος ἀδικήματος, ἐάν τις βλάπτῃ εἰς τὸ μεῖζον ἀγαθόν, τῆς δὲ τιμῆς οὔσης μείζονος ἀγαθοῦ, ἡ τῶν χρημάτων ἀδικία μᾶλλον δοκεῖ, καὶ οἱ ἄδικοι μᾶλλον εἶναι δοκοῦσι περὶ τὰ χρήματα; ἢ διότι αἱροῦνται τὰ χρήματα μᾶλλον τῆς τιμῆς, καὶ πᾶσίν ἐστι κοινότατον, ἡ δὲ τιμὴ ὀλίγοις, καὶ ὀλιγάκις συμβαίνει ἡ χρῆσις αὐτῆς.

2 Διὰ τί παρακαταθήκην δεινότερον ἀποστερεῖν ἢ δάνειον; ἢ ὅτι αἰσχρὸν ἀδικεῖν φίλον. ὁ μὲν οὖν τὴν παρακαταθήκην ἀποστερῶν φίλον ἀδικεῖ· οὐδεὶς γὰρ παρακατατίθεται μὴ πιστεύων. οὗ δὲ τὸ χρέος, οὐ φίλος· οὐ γὰρ δανείζει, ἐὰν ᾖ φίλος, ἀλλὰ δίδωσιν. ἢ ὅτι μεῖζον τὸ ἀδίκημα· πρὸς γὰρ τῇ ζημίᾳ καὶ τὴν πίστιν παραβαίνει, δι' ἣν, εἰ καὶ μηδὲν ἕτερον, δεῖ ἀπέχεσθαι τοῦ ἀδικεῖν. ἔτι τὸ μὴ τοῖς ἴσοις ἀμύνεσθαι φαῦλον· ὁ μὲν οὖν ἔδωκεν ὡς φίλῳ, ὁ δὲ ἀπεστέρησεν ὡς ἐχθρόν· ὁ δὲ δανείζων οὐχ ὡς φίλος ἔδωκεν. ἔτι τῶν μὲν ἡ δόσις φυλακῆς καὶ ἀποδόσεως χάριν, τῶν δὲ καὶ ὠφελείας· ἧττον δὲ ἀγανακτοῦμεν ἀποβάλλοντες, εἰ κέρδος θηρεύομεν, οἷον οἱ ἁλιεῖς τὰ δελέατα· προφανὴς γὰρ ὁ δυνος. ἔτι παρακατατίθενται μὲν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ ἐ λευόμενοι καὶ ἀτυχοῦντες, δανείζουσι δὲ οἱ εὐποροῦντες· ὁ τερον δέ ἐστι τὸν ἀτυχοῦντα ἢ τὸν εὐτυχοῦντα ἀδικεῖν.

Διὰ τί ἐνίοις δικαστηρίοις τοῖς γένεσι μᾶλλον ἢ διαθήκαις ψηφιοῦνται; ἢ ὅτι γένους μὲν οὐκ ἔστι καταψε σθαι, ἀλλὰ τὸ ὂν ἀποφαίνειν· διαθῆκαι δὲ πολλαὶ ψε ἤδη ἐξηλέγχθησαν οὖσαι.

Διὰ τί ἡ πενία παρὰ τοῖς χρηστοῖς τῶν ἀνθρ μᾶλλον ἢ παρὰ τοῖς φαύλοις ἐστίν; ἢ διὰ τὸ ὑπὸ πά μισεῖσθαι καὶ ἐξελαύνεσθαι πρὸς τοὺς ἐπιεικεῖς καταφε οἰομένη μάλιστα παρὰ τούτοις σωτηρίας τυχεῖν καὶ δια ναι· εἰ δὲ πρὸς πονηροὺς ἔλθοι, οὐκ ἂν διαμεῖναι ἐν τῇ δυνάμει αὐτούς, ἀλλ' ἢ κλέπτειν ἢ ληΐζεσθαι, ὧν γινομ οὐκ ἂν ἔτι εἶναι αὐτὴν παρ' αὐτοῖς. ἢ ὅτι τοὺς ἐπιεικεῖ ται τῶν ἀνθρώπων ἄριστα ἂν αὐτῇ χρῆσθαι, καὶ ἥκιστ ὑβρισθῆναι ὑπ' αὐτῶν. καθάπερ οὖν τὰς τῶν χρημάτων ρακαταθήκας πρὸς τοὺς ἐπιεικεῖς τιθέμεθα, οὕτω καὶ ὑπὲρ αὐτῆς διατάττεται. ἢ ὅτι θήλεια οὖσα ἀπορωτέρα ὥστε τῶν ἐπιεικῶν δεῖται. ἢ ὅτι αὐτὴ κακὸν οὖσα πρὸ κακὸν οὐκ ἂν ἔλθοι· εἰ γὰρ τὸ κακὸν ἕλοιτο, παντάπ ἂν δυσίατον εἴη.

Διὰ τί οὐχ ὁμοίως αἱ ἀδικίαι μείζους περὶ τὰ ῥήμ καὶ τὰ ἄλλα, οἷον ὁ μικρὸν εἰπὼν οὐκ ἂν καὶ τὸ ἀπόρ εἴποι, ἀλλ' ὁ ἕνα προδοὺς καὶ πόλιν, ὥσπερ ὁ ὀβολὸν ἀ στερήσας καὶ τάλαντον; ἢ ὅτι ἀπὸ μείζονος ἀδικίας ἐλάττω ἐστὶ δι' ἀδυναμίαν.

Διὰ τί παρακαταθήκην αἰσχρὸν ἀποστερῆσαι μα πολὺ δανεισάμενον; ἢ ὅτι ὁ τὴν παρακαταθήκην ἀποσ τὸν ὑπολαβόντα εἶναι αὐτὸν ἐπιεικῆ ἐξαπατᾷ; ἢ ὅτι ὁ κἂν ἐκεῖνο ποιήσειεν;

Διὰ τί ἄνθρωπος μάλιστα παιδείας μετέχων ζ ἁπάντων ἀδικώτατόν ἐστιν; ἢ ὅτι πλείστου λογισμοῦ κεκ νηκεν; μάλιστα οὖν τὰς ἡδονὰς καὶ τὴν εὐδαιμονίαν ἐζήτ ταῦτα δ' ἄνευ ἀδικίας οὐκ ἔστιν.

Διὰ τί ὁ πλοῦτος ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ παρὰ τοῖς φαυ μᾶλλον ἢ τοῖς ἐπιεικέσιν ἐστίν; ἢ διότι τυφλὸς ὢν τὴν νοιαν οὐ δύναται κρίνειν οὐδὲ αἱρεῖσθαι τὸ βέλτιστον;

3. δὲ] τε $Y^a v$. ‖ 4. ηὔχετο s, εὔχεται v. ‖ κατὰ] καὶ $X^a Y^a s v$. ‖ 6. οὖν om $Y^a v$. ‖ οὐσῶν κοινῶν $X^a Y^a v$. ‖ 7. ὡς v. ‖ 10. αἰσθήσεις s. ‖ ἀπὸ δύο μηνῶν s, ἀποδύομεν Y^a, ἀπὸ δύο μόνον margo X^a. ‖ 12. ὁρῶν μὲν s, ὁρῶ μὲν $Q Y^a v$. ‖ ὁ om X^a. ‖ 13. post ἢ om $Q Y^a s v$. ‖ 18. ἐξηρμένον $Y^a s$. ‖ 19. εὔνοια Y^a. ‖ 31. δανίζει s. ‖ 37. τῷ Y^a et margo X^a.

1. οἱ] εἰ s. ‖ 2. ὡς om $Y^a s$. ‖ 5. an ἐν ἐνίοις et mox ψηφίζονται? ‖ 9. ἐπὶ s. ‖ 10 et 12. περὶ s. ‖ 13. πονηρίας s. ‖ $X^a v$. ‖ 20. τῶν om s. ‖ 23. περὶ χρήματα Y^a. ‖ 25. εἴποιεν Y^a. ‖ προδιδοὺς X^a. ‖ ὁ] καὶ ὁ s. ‖ 30. τῷ ὑπολαβόντι pr X^a. ‖ πατᾶται codices. ‖ 31. καὶ codices. ‖ 37. μᾶλλον om $X^a Y^a s$.

9 Διὰ τί δικαιότερον εἶναι νενόμιςαι τοῖς τετελευτηκόσιν ἢ τοῖς ζῶσιν ἐπαμύνειν; ἢ ὅτι οἱ μὲν ζῶντες δύναιντ' ἂν αὐτοῖς ἐπαρκέσαι, ὁ δὲ τετελευτηκὼς οὐκέτι;

10 Διὰ τί ὑγιαίνοντι μὲν ὁ συνὼν οὐδὲν ὑγιέςερος γίνεται, οὐδὲ ἰσχυρῷ ἢ καλῷ εἰς τὰς ἕξεις ἐπιδίδωσιν οὐθέν, δικαίῳ δὲ καὶ σώφρονι καὶ ἀγαθῷ; ἢ διότι τὰ μὲν ἀμίμητα τὰ δὲ μιμητὰ τῇ ψυχῇ; ἀγαθὸς δὲ τῇ ψυχῇ, ὑγιὴς δὲ τῷ σώματι· ἐθίζεται οὖν χαίρειν ὀρθῶς καὶ λυπεῖσθαι. ὁ δὲ ὑγιεῖ συνὼν οὐκέτι· οὐ γὰρ ἐν τῷ τισὶ χαίρειν ἢ μὴ ὁ ὑγιής· οὐθὲν γὰρ τούτων ποιεῖ ὑγίειαν.

11 Διὰ τί δεινοτερον γυναῖκα ἀποκτεῖναι ἢ ἄνδρα; καίτοι βέλτιον τὸ ἄρρεν τοῦ θήλεος φύσει. ἢ διότι ἀσθενέςερον, ὥςε ἐλάττω ἀδικεῖ. ἢ ὅτι οὐ νεανικὸν τὸ ἰσχυρίζεσθαι πρὸς τὸ πολὺ ἧττον;

12 Διὰ τί ποτε τῷ φεύγοντι ἐν τῷ δικαςηρίῳ τὴν δεξιὰν ςάσιν διδόασιν; ἢ διότι ἐπανισοῦν βούλονται; πλεονεκτοῦντος οὖν τοῦ διώκοντος τὴν ςάσιν τῷ φεύγοντι διδόασιν. εἶθ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ φεύγοντες παραφυλάττονται· ἐπὶ δεξιὰ δὲ ἡ φυλακὴ γίνεται, ἐὰν ὁ φεύγων ἔχῃ τὴν ἐν δεξιᾷ ςάσιν.

13 Διὰ τί ποτε, ὅταν τῷ φεύγοντι καὶ τῷ διώκοντι φαίνωνται αἱ ψῆφοι ἴσαι, ὁ φεύγων νικᾷ; ἢ ὅτι ὁ μὲν φεύγων ἐν τῷ ἀγῶνι μόνον ἀκήκοεν αὐτοῦ πρὸς ἃ δεῖ αὐτὸν ἀπηγορεῖσθαι, καὶ τοὺς μάρτυρας παρασχέσθαι πρὸς τὰ κατηγορημένα ἔχεσθαι, εἴ τι μέλλουσιν ὠφεληθῆναι; οὐ ῥᾴδιον δὲ τὸ μαντεύσασθαί τινα ὧν δεῖ αὐτὸν παρασκευάσασθαι ἢ μάρτυρας ἢ ἄλλο τεκμήριον ὅτι οὐθὲν ἀδικεῖ. τῷ δὲ διώκοντι ἔςιν ὅπως βούλεται, καὶ πρὸ τοῦ τὴν δίκην κλητεύσασθαι, ἐνςήσασθαι τὸ πρᾶγμα, καὶ ἤδη κεκληκότα, πλασάμενον ὅ τι βούλεται πιθανόν, κατηγορεῖν αὐτοῦ. ὁρῶν δὴ κατὰ πάντα ταῦτα ἐλαττούμενον ὁ νομοθέτης τὸν φεύγοντα, προσέθετο τῷ φεύγοντι ὅ τι ἂν οἱ δικαςαὶ ἀμφιδοξήσωσιν. ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦτ' ἄν τις ἴδοι. ἐν γὰρ τοῖς φόβοις ὄντες πολλὰ παραλιμπάνουσιν ὧν αὐτοὺς ἔδει εἰπεῖν ἢ πρᾶξαι, οἱ δὲ φεύγοντες ἀεὶ ἐν μείζοσι κινδύνοις ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τυγχάνουσιν ὄντες, ὥς' εἰ παραλιμπάνουσιν ὧν δεῖ αὐτούς, εἴπερ ἐξισοῦνται τοῖς δικαίοις, δῆλον ὅτι εἰ μὴ παρελίμπανον, ἐκράτουν ἄν. ἔτι δὲ ἕκαςος ἡμῶν μᾶλλον ἂν προέλοιτο τοῦ ἀδικοῦντος ἀποψηφίσασθαι ὡς οὐκ ἀδικεῖ ἢ τοῦ μὴ ἀδικοῦντος καταψηφίσασθαι ὡς ἀδικεῖ, οἷον εἴ τις φεύγει δουλείας ἢ ἀνδροφονίας. τούτων γὰρ ἑκάςου ὄντων, ἃ κατηγορεῖ αὐτῶν, μᾶλλον ἂν ἀποψηφίσασθαι ἑλοίμεθα ἢ μὴ ὄντων καταψηφίσασθαι. ἔστι γάρ, ὅταν τις ἀμφιδοξῇ, τὰ ἐλάττω τῶν ἁμαρτημάτων αἱρετέον. δεινὸν γὰρ καὶ τὸ τοῦ δούλου ὡς ἐλεύθερός ἐςι καταγνῶναι· πολὺ δὲ δεινότερον, ὅταν τις τοῦ ἐλευθέρου ὡς δούλου καταψηφίσηται. ἔτι δὲ ἐὰν ὁ μὲν τύχῃ ἐγκαλῶν ὁ δὲ ἀμφισβητῶν ὑπὲρ ὁτουοῦν, οὐκ εὐθὺς οἰόμεθα δεῖν ἀποδοῦναι τῷ ἐγκαλοῦντι, ἀλλὰ νέμεσθαι τὸν κεκτημένον, ἕως ἂν κριθῇ. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν πλειόνων, ὅταν ἰσάζῃ τὸ πλῆθος τῶν τε φασκόντων ἀδικεῖν καὶ τῶν μὴ ὁμολογούντων, ὥσπερ ὅτε ἐξ ἀρχῆς ὁ μὲν ἐνεκάλει ὁ δὲ ἀπηρνεῖτο, οὐκ οἰόμεθα δεῖν τὸν νομοθέτην προστιθέναι τῷ ἐγκαλοῦντι, ἀλλὰ τὸν φεύγοντα κύριον εἶναι, ἕως ἂν ὑπεροχήν τινα ἔχῃ ὁ ἀδικῶν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν κριτῶν, ἐπειδὴ οὐδεμίαν ὑπεροχὴν ἰσασθεισῶν τῶν ψήφων, κατὰ χώραν εἴασεν ὁ νομοθέτης ἔχειν. ἔτι δὲ τῶν μὲν ἀξιολόγων ἁμαρτημάτων μεγάλαι καὶ αἱ κολάσεις εἰσίν, ὥςε ἀδίκως μὲν καταψηφισαμένοις καὶ μὴ γνοῦσιν οὐκ ἔστιν ἐπανορθοῦσθαι καιρὸν λαβόντας· ἀπολύσασι δὲ παρὰ τὸ προσῆκον, εἰ μὲν οὕτως εὐλαβῶς ὥςε μηθὲν ἔτι ποτὲ ἁμαρτεῖν, τί ἂν καὶ μέγα ἡμαρτηκότες οἱ κριταὶ εἴησαν, τοιοῦτον ἄνθρωπον ἀπολύσαντες θανάτου; εἰ δέ τι ἐξ ὑςέρου ἁμαρτάνοι, δι' ἀμφότερα ἂν αὐτὸν κολάζεσθαι ἀξιοῖ. ἢ ὅτι ἀδικωτέρου μέν ἐςιν ἀνδρὸς ταῦτα ἀδικεῖν ἃ ἧττον εἰκός ἐςιν ἀδίκως ἐγκαλεῖσθαι; τὸ μὲν γὰρ ἀδικεῖν καὶ δι' ὀργὴν καὶ διὰ φόβον καὶ δι' ἐπιθυμίαν καὶ δι' ἄλλα πολλὰ γίνεται, καὶ οὐ μόνον ἐκ προνοίας· τὸ δὲ ἀδίκως ἐγκαλεῖν ὡς τὸ πολὺ ἐκ προνοίας ἐςίν. ὥςε ἐπεὶ ἴσαι αἱ ψῆφοι γεγόνασι, τὸ δὲ ἀδίκως τὸν ἐγκαλοῦντα ἐγκαλεῖν καὶ τὸν φεύγοντα ἀδικεῖν, φαύλου κριθέντος τοῦ ἀδίκως ἐγκαλοῦντος τὸ νικᾶν τῷ φεύγοντι ὁ νομοθέτης ἀπένειμεν. ἔτι δὲ καὶ αὐτοὶ οὕτως ἔχομεν πρὸς τοὺς θεράποντας, ὥστε ὅταν ὑποπτεύσωμέν τι αὐτοὺς ἡμαρτηκέναι καὶ μηθὲν ἀκριβὲς ἔχωμεν, ἀλλ' ὅμως αὐτοὺς ὑπολαμβάνωμεν πεπραχέναι, οὐκ εὐθὺς ἐπὶ τὸ κολάζειν ἐρχόμεθα· καὶ ἐὰν μηθὲν μᾶλλον

3. ἑαυτοῖς Y^a, om *s.* ‖ 4. ὑγιαίνοντα *s.* ‖ 5. καλλίω Y^a, καλλίον *s.* ‖ 8. ὀρθῶς χαίρειν *s.* ‖ 10. τούτων γὰρ X^a*v.* ‖ 13. ὅτι] ἔτι $X^a Y^a$*s.* ‖ 16. ὅτι $X^a Y^a$*s.* ‖ 18. τὸ om Y^a. ‖ περιφυλάττονται *s.* ‖ 20. ποτε om *s.* ‖ ὅταν] ὅταν καὶ $X^a Y^a$*v.* ‖ 21. αἱ om X^a*v.* ‖ 24. ἢ $X^a Y^a$*s.* ‖ ὠφεληθήσεσθαι Y^a*s*, ὠφεληθήσεται X^a. ‖ 25. μαντεύεσθαί X^a. ‖ δὴ *s.* ‖ 29. βούληται *s.* ‖ 30. ταῦτα om X^a. ‖ 31. ὅτε X^a*s.* ‖ 32. εἴδῃ *s.* ‖ 33. δεῖ *s.* ‖ 37. δὴ Y^a*s.* ‖ τοῦ — *b* 1. ἢ om X^a.

1. οὐκ om *s.* ‖ ἢ — 2. ἀδικεῖ om *s.* ‖ 1. μὴ om $X^a Y^a$. ‖ 4. ἑλόμεθα Y^a: ceteri ἑλώμεθα. ‖ 9. ἐντύχῃ $X^a Y^a$*s.* ‖ ὑπὲρ τοῦ ὅτου οὖν *s.* ‖ 13. ἐκάλει *s.* ‖ 16. ἔχει *s.* ‖ 20. καὶ μιγνύουσιν Y^a. ‖ 21. τὸ om Y^a*s.* ‖ 23. οἱ κριταὶ ἡμαρτηκότες *s.* ‖ 24. ἁμαρτάνει δι' ἀμφοτέρων *s.* ‖ 25. αὐτὸν νῦν κολ. $X^a Y^a$. ‖ ὅτι] ἔτι codices. ‖ ἀδικώτερον X^a*s.* ‖ 33. ἀπένεμεν Y^a. ‖ 36. ὁμοίως $X^a Y^a$*s.* ‖ ὑπολαμβάνομεν X^a.

δυνώμεθα ἐξετάσαι, ἀφίεμεν ταύτης τῆς αἰτίας. ἔτι μεῖζω μὲν ἀδικεῖ ὁ ἐκ προνοίας ἀδικῶν ἢ ὁ μὴ ἐκ προνοίας. ὁ μὲν δὴ συκοφαντῶν ἀεὶ ἐκ προνοίας ἀδικεῖ, ὁ δὲ ἕτερόν τι ἀδικῶν τὰ μὲν δι' ἀνάγκην τὰ δὲ δι' ἄγνοιαν, τὰ δὲ ὅπως ἔτυχεν ἀδικεῖν αὐτῷ συμπίπτει. ὅταν δὲ ἴσαι γένωνται αἱ ψῆφοι, ὁ μὲν διώκων κέκριται ὑπὸ τῶν ἡμίσεων ἐκ προνοίας ἀδικεῖν, ὁ δὲ φεύγων ὑπὸ τῶν λοιπῶν αὖ ἀδικεῖν μὲν ὐ μέντοι γε ἐκ προνοίας, ὥϛε ἐπεὶ ἀδικεῖν μεῖζω κέκριται ὁ διώκων τοῦ φεύγοντος, εἰκότως ὁ νομοθέτης νικᾶν ἔκρινε τὸν τὰ ἐλάττω ἀδικοῦντα. ἔτι δὲ ἀεὶ μὲν ἀδικώτερός ἐστιν ὁ μὴ οἰόμενος λανθάνειν ὃν ἀδικεῖ καὶ ὅμως ἀδικῶν, ἢ ὁ οἰόμενος λανθάνειν. ὁ μὲν γὰρ ἀδίκως τινὶ ἐγκαλῶν οὐκ οἴεται λανθάνειν τὓτον ὃν συκοφαντεῖ, οἱ δ' ἄλλο τι ἀδικοῦντες ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἰόμενοι λανθάνειν ὃν ἀδικοῦσιν ἐπιχειροῦσιν ἀδικεῖν, ὥϛε ἀδικώτεροι ἂν κρίνοιντο οἱ διώκοντες ἢ οἱ φεύγοντες.

14 Διὰ τί ποτε, ἐὰν μέν τις ἐκ βαλανείου κλέψῃ ἢ ἐκ παλαίστρας ἢ ἐξ ἀγορᾶς ἢ τῶν τοιὓτων τινός, θανάτῳ ζημιὓται, ἐὰν δέ τις ἐξ οἰκίας, διπλὓν τῆς ἀξίας τὓ κλέμματος ἀποτίνει; ἢ ὅτι ἐν μὲν ταῖς οἰκίαις φυλάξαι ὁπωσοῦν ἔϛιν· καὶ γὰρ ὁ τοῖχος ἰσχυρὸς καὶ κλεῖς ἐϛί, καὶ οἰκέταις τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ πᾶσιν ἐπιμελές ἐστιν ὅπως σώζηται τὰ ἐνόντα. ἐν δὲ τῷ βαλανείῳ, καὶ ἐν τοῖς οὕτω κοινοῖς οὖσιν ὥσπερ τὸ βαλανεῖον, ῥᾴδιον τῷ βὓλομένῳ κακὓργεῖν· ὐδὲν γὰρ ἰσχυρὸν ἔχουσι πρὸς τὴν φυλακὴν οἱ τιθέντες ἀλλ' ἢ τὸ αὑτῶν ὄμμα, ὥστε ἂν μόνον τις παραβλέψῃ, ἐπὶ τῷ κλέπτοντι ἤδη γίνεται. διὸ ὁ νομοθέτης οὐχ ἱκανοὺς ὄντας ἡγησάμενος εἶναι φύλακας, τὸν νόμον αὐτοῖς ἐπέστησεν ἀπειλὓντα σφοδρῶς ὡς οὐ βιωσομένοις ἐάν τι σφετερίζωνται τῶν ἀλλοτρίων. ἔτι δὲ εἰς μὲν τὴν οἰκίαν ἐπὶ τῷ κεκτημένῳ ἐϛὶν ὅν τινα ἂν βὓληται εἰσδέχεσθαι, καὶ ᾧ μὴ πιστεύει εἰσφέρεσθαι· τῷ δὲ ἐν τῷ βαλανείῳ θεμένῳ τι οὐκ ἔξεστιν ὐθένα κωλῦσαι ὓτε εἰσιέναι, ὓτε εἰσελθόντα μὴ παρὰ κλέπτην τὸ αὑτὓ ἱμάτιον θέσθαι ἀποδύντα ἄν· ἀλλ' ὡς ὐ βὓλεται, ἐν τῷ αὐτῷ ἥ τε τὓ κλέπτὓ ἐσθὴς καὶ ἡ τὓ μέλλοντος ἀπολλύναι ἀναμεμιγμέναι κεῖνται. διὸ ὁ νομοθέτης τῷ μὲν ἑκόντι εἰσδεξαμένῳ τὸν κλέπτην καὶ αὐτῷ ἡμαρτηκότι οὐ λίαν μεγάλαις τιμωρίαις βεβοήθηκεν, τοῖς δ[…] ἀνάγκης κοινωνοῦσι τῆς εἰς τὸ βαλανεῖον εἰσόδου κα[…] ἀναμίξεως μεγάλας τιμωρίας φανερός ἐστι καθιστὰς κλέπτὓσιν. ἔτι δὲ οἱ μὲν ἐν τοῖς ὓτω κοινοῖς ὖσι τῷ β[…] μένῳ εἰσιέναι κλέπτοντες καταφανεῖς ἅπασι γίνονται φανεροί εἰσιν, ὥϛε περιγενόμενοι οὐδὲ καρπισμοῦ ἔτι λ[…] ἐπιεικεῖς εἶναι δοκεῖν βὓλονται, ὡς μάτην αὐτοῖς ὂν πρ[…] γνόντας πλάττεσθαι ὅτι ἐπιεικεῖς εἰσίν· καταφανῶς ὑπ[…] πονηροὶ διατελὓσιν ὄντες. οἱ δὲ ἐνὶ μόνῳ φανεροὶ γενό[…] πρὸς τὓς ἄλλὓς ἐπιχειρὓσι πείθειν, ἀποτίσαντές τι, ὅπω[…] καταφανεῖς αὐτὓς ποιήσῃ· διὸ ὐ παντελῶς ἂν εἶεν π[…] διὰ τέλὓς, ἀνθ' ὧν ὁ νομοθέτης ἐλάττω αὐτοῖς τὰ ἐπιζ[…] ἐποίησεν. ἔτι δὲ τῶν ἁμαρτιῶν μάλιϛα αἰσχύνὓσι τὴ[…] λιν αἱ ἐν τοῖς κοινοτάτοις συλλόγοις τε καὶ συνόδοις […] μεναι, ὥσπερ καὶ τιμὴν φέρουσι πολὺ μάλιστα αἱ ἐ[…] κοινῷ εὐταξίαι· καταφανεῖς γὰρ μάλιϛα διὰ τῶν τ[…] καὶ αὐτοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις. συμβαίνει ὖν ὐ μόνον ἰδι[…] ἀπολέσαντα βλάπτεσθαι ἐκ τῶν τοιούτων τινός, ἀλλ[…] πρὸς τὴν πόλιν λοιδορίας γίνεσθαι. διὸ καὶ τὸν κλέψ[…] ταῖς μείζοσι ζημίαις ἐκόλασε τῶν ἐξ οἰκίας τινὸς ἀφ[…] μένων. ἔτι δὲ καὶ ὁ ἐξ οἰκίας τινὸς ἀπολέσας ἐν τ[…] τόπῳ τυγχάνει ὤν, ὅθεν ῥᾴδιον μήτε παθόντα μήτε χλ[…] σθέντα ὑπό τινων, οἴκοι ὄντα τὸ ἀτύχημα φέρειν. τῷ […] τε ἀποχώρησις ἐργώδης γεγυμνωμένῳ, προσέτι δὲ χλ[…] ζεσθαι ὑπό τινων ὑπάρχει τοῖς πολλοῖς, ὃ πολὺ λυπ[…] ϛερόν ἐϛι τῆς ἀπωλείας. διὸ καὶ ὁ νομοθέτης μείζὓς α[…] ζημίας ἐνέγραψεν. ἔτι δὲ παραπλήσια τὓτοις πολλὰ […] νονται νενομοθετηκότες, οἷον καὶ ἐὰν μέν τις ἄρχοντ[…] κῶς εἴπῃ, μεγάλα τὰ ἐπιτίμια, ἐὰν δέ τις ἰδιώτην, […] καὶ καλῶς· οἴεται γὰρ τότε ὐ μόνον εἰς τὸν ἄρχοντα […] μαρτάνειν τὸν κακηγορὓντα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν πόλιν […] ζειν. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ τὸν ἐν τῷ λιμένι […] πτοντα ὐ μόνον τὸν ἰδιώτην βλάπτειν, ἀλλὰ καὶ τὴν […] αἰσχύνειν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις, ὧ κοινῇ πὓ σ[…] χόμεθα.

Διὰ τί ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἐὰν ἴσαι γένωνται ψ[…] τοῖς ἀντιδίκοις, ὁ φεύγων νικᾷ; ἢ ὅτι ὁ φεύγων ὑπ[…]

1. δυνάμεθα s. ‖ 8. ἐπεὶ om Y^a. ‖ 12. ὁ μὲν γὰρ] ὅμως γε Y^a. ‖ 13. ἄλλοι Y^a. ‖ 15. ἂν] καὶ ἂν Y^as, δὲ καὶ ἂν X^a. ‖ […]τοιεν X^aY^a. ‖ 20. ἀποτείνει N^aY^as. ‖ 22. σώζῃ s. ‖ 23. δὲ om s. ‖ βαλείῳ X^a. ‖ 25. πρὸς τὴν φυτικὴν ἔχουσιν s. ‖ 26. ἐπιβλέψ[…] Y^a. ‖ 29. ἀπειλὓντι s. ‖ 30. εἰς] εἰ s. ‖ 33. εἰσελθόντι s. ‖ περικλέπτην X^a, περικλέπτειν s. ‖ 34. ἱματίῳ s. ‖ ἀποδοῦντα s. ‖ ἀναμεμιγμένα s.

6. περιγινόμενοι οὐδὲ καρπισκοῦ s. ‖ 9. γινόμενοι s. ‖ 10. ὅπως] ὡς ἂν s, ἂν X^a. ‖ 17. καὶ ante τοῖς om s. ‖ 18. ἀπελ[…] N^a. ‖ 21. ἐν τῷ τοιούτῳ X^as. ‖ 22. μηδὲ N^aY^a. ‖ μή ποτε K^aX^a. ‖ 24. γεγυμνωμένον s. ‖ 26. ἀπαθείας N^a. ‖ διὸ — 957 a 1. […]ρον ἢ τὴν om N^aY^a, quorum N^a illa Λ. ΟΣΑ — καθεύδειν (953 a 10 — 957 a 35) alio loco (fol. 205.) habet ab alia manu add[…] 27. τε X^a. ‖ περιπλήσια s. ‖ πολλὰ ἂν φαίνωνται X^a. ‖ 29. ἰδιώτην om s. ‖ 30. οἴηται s. ‖ 31. κατηγορὓντα s.

τος ὐθὲν πέπονθεν, ἀλλ' ἐν τοῖς ἴσοις αὐτῷ ἤδη ἔμελλε

Διὰ τί ἐπὶ μὲν κλοπῇ θάνατος ἡ ζημία, ἐπὶ δὲ ὕβρει, ι ὔσῃ ἀδικίᾳ, τίμησις τί χρὴ παθεῖν ἢ ἀποτῖσαι; ἢ διότι ι ὑβρίζειν ἀνθρώπινόν ἐστι πάθος, καὶ πάντες πλέον ἢ ιν αὐτῦ μετέχυσι, τὸ δὲ κλέπτειν ὐ τῶν ἀναγκαίων; ι ὁ κλέπτειν ἐπιχειρῶν καὶ ὑβρίζειν ἂν προέλοιτο.

ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΦΡΟΝΗΣΙΝ ΚΑΙ ΝΟΥΝ ΚΑΙ ΣΟΦΙΑΝ.

Διὰ τί πάντες ὅσοι περιττοὶ γεγόνασιν ἄνδρες ἢ κατὰ οφίαν ἢ πολιτικὴν ἢ ποίησιν ἢ τέχνας φαίνονται μεολικοὶ ὄντες, καὶ οἱ μὲν ὕτως ὥςε καὶ λαμβάνεσθαι πὸ μελαίνης χολῆς ἀρρωστήμασιν, οἷον λέγεται τῶν ωϊκῶν τὰ περὶ τὸν Ἡρακλέα. καὶ γὰρ ἐκεῖνος ἔοικε ιαι ταύτης τῆς φύσεως, διὸ καὶ τὰ ἀρρωςήματα τῶν πτικῶν ἀπ' ἐκείνυ προσηγόρευον οἱ ἀρχαῖοι ἱερὰν νόσον. περὶ τοὺς παῖδας ἔκςασις καὶ ἡ πρὸ τῆς ἀφανίσεως τῃ τῶν ἑλκῶν ἔκφυσις γενομένη τῦτο δηλοῖ· καὶ γὰρ ίνεται πολλοῖς ἀπὸ μελαίνης χολῆς. συνέβη δὲ καὶ ιδρῳ τῷ Λάκωνι πρὸ τῆς τελευτῆς γενέσθαι τὰ ἕλκη ι. ἔτι δὲ τὰ περὶ Αἴαντα καὶ Βελλεροφόντην, ὧν ὁ ιςατικὸς ἐγένετο παντελῶς, ὁ δὲ τὰς ἐρημίας ἐδίωκεν, ως ἐποίησεν Ὅμηρος "αὐτὰρ ἐπεὶ καὶ κεῖνος ἀπήχθετο θεοῖσιν, ἤτοι ὁ καππεδίον τὸ Ἀλήϊον οἶος ἀλᾶτο, ὃν κατέδων, πάτον ἀνθρώπων ἀλεείνων." καὶ ἄλλοι δὲ ιὶ τῶν ἡρώων ὁμοιοπαθεῖς φαίνονται τούτοις. τῶν δὲ ι Ἐμπεδοκλῆς καὶ Πλάτων καὶ Σωκράτης καὶ ἕτεροι ιὶ τῶν γνωρίμων. ἔτι δὲ τῶν περὶ τὴν ποίησιν οἱ πλεῖπολλοῖς μὲν γὰρ τῶν τοιύτων γίνεται νοσήματα ἀπὸ οιαύτης κράσεως τῷ σώματι, τοῖς δὲ ἡ φύσις δήλη α πρὸς τὰ πάθη. πάντες δ' ὖν ὡς εἰπεῖν ἁπλῶς εἰσί, τερ ἐλέχθη, τοιοῦτοι τὴν φύσιν. δεῖ δὴ λαβεῖν τὴν ι πρῶτον ἐπὶ παραδείγματος προχειρισαμένυς. ὁ γὰρ ὁ πολὺς μάλιςα φαίνεται παρασκευάζειν τοιύτυς οἵυς ιεν τὺς μελαγχολικοὺς εἶναι, καὶ πλεῖστα ἤθη ποιεῖν ενος, οἷον ὀργίλυς, φιλανθρώπυς, ἐλεήμονας, ἰταμούς· ὐχὶ τὸ μέλι ὐδὲ τὸ γάλα ὐδὲ τὸ ὕδωρ ὐδ' ἄλλο τῶν ων ὐδέν. ἴδοι δ' ἄν τις ὅτι παντοδαπὺς ἀπεργάζεται, ι ὡς μεταβάλλει τὺς πίνοντας ἐκ προσαγωγῆς· παραλαβὼν γὰρ ἀπεψυγμένους ἐν τῷ νήφειν καὶ σιωπηλοὺς μικρῷ μὲν πλείων ποθεὶς λαλιστέρους ποιεῖ, ἔτι δὲ πλείων ῥητορικοὺς καὶ θαρραλέους, προϊόντας δὲ πρὸς τὸ πράττειν ἰταμύς, ἔτι δὲ μᾶλλον πινόμενος ὑβριςάς, ἔπειτα μανικύς, λίαν δὲ πολὺς ἐκλύει καὶ ποιεῖ μωρύς, ὥσπερ τὺς ἐκ παίδων ἐπιλήπτους ἢ καὶ ἐχομένυς τοῖς μελαγχολικοῖς ἄγαν. ὥσπερ οὖν ὁ εἷς ἄνθρωπος μεταβάλλει τὸ ἦθος πίνων καὶ χρώμενος τῷ οἴνῳ ποσῷ τινί, ὕτω καθ' ἕκαςον τὸ ἦθος εἰσί τινες ἄνθρωποι. οἷος γὰρ οὗτος μεθύων νῦν ἐςίν, ἄλλος τις τοιοῦτος φύσει ἐστίν, ὁ μὲν λάλος, ὁ δὲ κεκινημένος, ὁ δὲ ἀρίδακρυς· ποιεῖ γάρ τινας καὶ τοιύτυς, διὸ καὶ Ὅμηρος ἐποίησε "καί μέ φησι δάκρυ πλώειν βεβαρημένον οἴνῳ." καὶ γὰρ ἐλεήμονές ποτε γίνονται καὶ ἄγριοι καὶ σιωπηλοί· ἔνιοι γὰρ αὖ ἀποσιωπῶσι, καὶ μάλιςα τῶν μελαγχολικῶν ὅσοι ἐκςατικοί. ποιεῖ δὲ καὶ φιλητικοὺς ὁ οἶνος· σημεῖον δὲ ὅτι προάγεται ὁ πίνων καὶ τῷ ςόματι φιλεῖν, οὓς νήφων οὐδ' ἂν εἷς φιλήσειεν ἢ διὰ τὸ εἶδος ἢ διὰ τὴν ἡλικίαν. ὁ μὲν ὖν οἶνος οὐ πολὺν χρόνον ποιεῖ περιττόν, ἀλλ' ὀλίγον, ἡ δὲ φύσις ἀεί, ἕως τις ἂν ᾖ· οἱ μὲν γὰρ θρασεῖς, οἱ δὲ σιωπηλοί, οἱ δὲ ἐλεήμονες, οἱ δὲ δειλοὶ γίνονται φύσει. ὥςε δῆλον ὅτι διὰ τὸ αὐτὸ ποιεῖ ὅ τε οἶνος καὶ ἡ φύσις ἑκάστου τὸ ἦθος· πάντα γὰρ κατεργάζεται τῇ θερμότητι ταμιευόμενα. ὅ τε δὴ χυμὸς καὶ ἡ κρᾶσις ἡ τῆς μελαίνης χολῆς πνευματικά ἐστιν· διὸ καὶ τὰ πνευματώδη πάθη καὶ τὰ ὑποχόνδρια μελαγχολικὰ οἱ ἰατροί φασιν εἶναι. καὶ ὁ οἶνος δὲ πνευματώδης τὴν δύναμιν. διὸ δή ἐστι τὴν φύσιν ὅμοια ὅ τε οἶνος καὶ ἡ κρᾶσις. δηλοῖ δὲ ὅτι πνευματώδης ὁ οἶνός ἐςιν ὁ ἀφρός· τὸ μὲν γὰρ ἔλαιον θερμὸν ὂν ὐ ποιεῖ ἀφρόν, ὁ δὲ οἶνος πολύν, καὶ μᾶλλον ὁ μέλας τῦ λευκοῦ, ὅτι θερμότερος καὶ σωματωδέςερος. καὶ διὰ τῦτο ὅ τε οἶνος ἀφροδισιαςικὺς ἀπεργάζεται, καὶ ὀρθῶς Διόνυσος καὶ Ἀφροδίτη λέγονται μετ' ἀλλήλων εἶναι, καὶ οἱ μελαγχολικοὶ οἱ πλεῖστοι λάγνοι εἰσίν. ὅ τε γὰρ ἀφροδισιασμὸς πνευματώδης. σημεῖον δὲ τὸ αἰδοῖον, ὡς ἐκ μικρῦ ταχεῖαν ποιεῖται τὴν αὔξησιν διὰ τὸ ἐμφυσᾶσθαι. καὶ ἔτι πρὶν δύνασθαι προΐεσθαι σπέρμα, γίνεταί τις ἡδονὴ ἐπὶ παισὶν ὖσιν, ὅταν ἐγγὺς ὄντες τῦ ἡβᾶν ξύωνται τὰ αἰδοῖα δι' ἀκολασίαν· γίνεται δὲ δῆλον διὰ τὸ πνεῦμα διεξιέναι διὰ τῶν πόρων, δι' ὧν ὕςερον τὸ ὑγρὸν φέρεται. ἥ τε ἔκχυσις τῦ

ι κλέπτων s. ‖ 13. μελαίνης om t. ‖ λέγονται t. ‖ 18. Οἴτῃ] τῇ X[b]t. ‖ 21. βελλεροφῶντα X[c]. ‖ 23. κεῖνος] οὗτος t. ‖ 24. ‖ 25. κατίδεν t. ‖ καὶ οἱ ἄλλοι t. ‖ 26. ἡρωϊνῶν t. ‖ 27. ὑςέρων t. ‖ 28. δὲ om t. ‖ 29. γίνονται X[c]. ‖ 30. δειλὴ t. ‖ 34. t. ‖ 35. ποιεῖ X[c]. ‖ 37. τὸ alterum et ὐδὲ τὸ ὕδωρ om t.

ι. πλείω — πλείω X[c]t. ‖ 4. ὀταμύς t. ‖ 5. ἐκ om t. ‖ 7. πίνων — 8. ἦθος om t. ‖ 9. ἄλλος — 10. ἐστίν om t. ‖ 9. τις ι[c]. ‖ 12. πλύνειν βεβαρυμένον X[c]. ‖ 14. γὰρ αὖ] οὖν X[c]. ‖ 15. δὲ ante καὶ om t. ‖ 16. ὡς t. ‖ 17. φιλήσει t. ‖ 25. ὑποχονX[c]. ‖ 31. ἀφροδισιαςικὸς X[c]. ‖ 36. τις] τῆς t.

σπέρματος ἐν ταῖς ὁμιλίαις καὶ ἡ ῥῖψις ὑπὸ τȣ͂ πνεύματος ὠθοῦντος φανερὸν γίνεσθαι. ὥστε καὶ τῶν ἐδεσμάτων καὶ ποτῶν εὐλόγως ταῦτ᾽ ἐϛὶν ἀφροδισιαϛικά, ὅσα πνευματώδη τὸν περὶ τὰ αἰδοῖα ποιεῖ τόπον. διὸ καὶ ὁ μέλας οἶνος οὐδενὸς ἧττον τοιούτȣς ἀπεργάζεται, οἷοι καὶ οἱ μελαγχολικοὶ πνευματώδεις. δῆλοι δ᾽ εἰσὶν ἐπ᾽ ἐνίων· σκληροὶ γὰρ οἱ πλείους τῶν μελαγχολικῶν, καὶ αἱ φλέβες ἐξέχȣσιν· τούτȣ δ᾽ αἴτιον οὐ τὸ τοῦ αἵματος πλῆθος, ἀλλὰ τȣ͂ πνεύματος. διότι δὲ ȣ̓δὲ πάντες οἱ μελαγχολικοὶ σκληροὶ οὐδὲ μέλανες, ἀλλ᾽ οἱ μᾶλλον κακόχυμοι, ἄλλος λόγος· περὶ οὗ δὲ ἐξ ἀρχῆς προειλόμεθα διελθεῖν, ὅτι ἐν τῇ φύσει εὐθὺς ὁ τοιȣ͂τος χυμὸς ὁ μελαγχολικὸς κεράννυται· θερμȣ͂ γὰρ καὶ ψυχρȣ͂ κρᾶσίς ἐϛιν· ἐκ τȣ́των γὰρ τῶν δυοῖν ἡ φύσις συνέστηκεν. διὸ καὶ ἡ μέλαινα χολὴ καὶ θερμότατον καὶ ψυχρότατον γίνεται. τὸ γὰρ αὐτὸ πάσχειν πέφυκε ταῦτ᾽ ἄμφω, οἷον καὶ τὸ ὕδωρ ὂν ψυχρόν, ὅμως ἐὰν ἱκανῶς θερμανθῇ, οἷον τὸ ζέον, τῆς φλογὸς αὐτῆς θερμότερόν ἐϛι, καὶ λίθος καὶ σίδηρος διάπυρα γενόμενα μᾶλλον θερμὰ γίνεται ἄνθρακος, ψυχρὰ ὄντα φύσει. εἴρηται δὲ σαφέϛερον περὶ τȣ́των ἐν τοῖς περὶ πυρός. καὶ ἡ χολὴ δὲ ἡ μέλαινα φύσει ψυχρὰ καὶ ȣ̓κ ἐπιπολαίως οὖσα, ὅταν μὲν οὕτως ἔχῃ ὡς εἴρηται, ἐὰν ὑπερβάλλῃ ἐν τῷ σώματι, ἀποπληξίας ἢ νάρκας ἢ ἀθυμίας ποιεῖ ἢ φόβους, ἐὰν δὲ ὑπερθερμανθῇ, τὰς μετ᾽ ᾠδῆς εὐθυμίας καὶ ἐκϛάσεις καὶ ἐκζέσεις ἑλκῶν καὶ ἄλλα τοιαῦτα. τοῖς μὲν ȣ̓͂ν πολλοῖς ἀπὸ τῆς καθ᾽ ἡμέραν τροφῆς ἐγγινομένη ȣ̓δὲν τὸ ἦθος ποιεῖ διαφόρȣς, ἀλλὰ μόνον νόσημά τι μελαγχολικὸν ἀπειργάσατο. ὅσοις δὲ ἐν τῇ φύσει συνέϛη κρᾶσις τοιαύτη, εὐθὺς ȣ̔͂τοι τὰ ἤθη γίνονται παντοδαποί, ἄλλος κατ᾽ ἄλλην κρᾶσιν· οἷον ὅσοις μὲν πολλὴ καὶ ψυχρὰ ἐνυπάρχει, νωθροὶ καὶ μωροί, ὅσοις δὲ λίαν πολλὴ καὶ θερμή, μανικοὶ καὶ εὐφυεῖς καὶ ἐρωτικοὶ καὶ εὐκίνητοι πρὸς τȣ̀ς θυμȣ̀ς καὶ τὰς ἐπιθυμίας, ἔνιοι δὲ καὶ λάλοι μᾶλλον. πολλοὶ δὲ καὶ διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι τȣ͂ νοεροῦ τόπου τὴν θερμότητα ταύτην νοσήμασιν ἁλίσκονται μανικοῖς ἢ ἐνθȣσιαϛικοῖς, ὅθεν Σίβυλλαι καὶ Βάκιδες καὶ οἱ ἔνθεοι γίνονται πάντες, ὅταν μὴ νοσήματι γένωνται ἀλλὰ φυσικῇ κράσει. Μαρακὸς δὲ ὁ Συρακȣ́σιος καὶ ἀμείνων ἦν ποιητής, ὅτ᾽ ἐκϛαίη. ὅσοις δ᾽ ἂν ἐπανθῇ τὴν ἄγαν θερμότητα πρὸς τὸ μέσον, οὗτοι μελαγχολικοὶ μέν εἰσι, φ μώτεροι δέ, καὶ ἧττον μὲν ἔκτοποι, πρὸς πολλὰ δὲ δια ροντες τῶν ἄλλων, οἱ μὲν πρὸς παιδείαν, οἱ δὲ πρὸς χνας, οἱ δὲ πρὸς πολιτείαν. πολλὴν δὲ καὶ εἰς τȣ̀ς κινδ ποιεῖ διαφορὰν ἡ τοιαύτη ἕξις τȣ͂ ἐνίοτε ἀνωμάλους μὲν τοῖς φόβοις πολλȣ̀ς τῶν ἀνδρῶν. ὡς γὰρ ἂν τύχ τὸ σῶμα ἔχοντες πρὸς τὴν τοιαύτην κρᾶσιν, διαφέρ αὐτοὶ αὑτῶν. ἡ δὲ μελαγχολικὴ κρᾶσις, ὥσπερ κα ταῖς νόσοις ἀνωμάλȣς ποιεῖ, ȣ̔́τω καὶ αὐτὴ ἀνώμαλός ὁτὲ μὲν γὰρ ψυχρά ἐϛιν ὥσπερ ὕδωρ, ὁτὲ δὲ θερμή. φοβερόν τι ὅταν εἰσαγγελθῇ, ἐὰν μὲν ψυχροτέρας τῆς κράσεως τύχῃ, δειλὸν ποιεῖ· προωδοπεποίηκε γὰ φόβῳ, καὶ ὁ φόβος καταψύχει. δηλȣ͂σι δὲ οἱ περίφο τρέμουσι γάρ. ἐὰν δὲ μᾶλλον θερμή, εἰς τὸ μέτριον τέϛησεν ὁ φόβος, καὶ ἐν αὑτῷ καὶ ἀπαθῆ. ὁμοίως δὲ πρὸς τὰς καθ᾽ ἡμέραν ἀθυμίας· πολλάκις γὰρ ȣ̔́τως μεν ὥϛε λυπεῖσθαι, ἐφ᾽ ὅτῳ δέ, ȣ̓κ ἂν ἔχοιμεν εἰπεῖν· δὲ εὐθύμως, ἐφ᾽ ᾧ δ᾽, ȣ̓ δῆλον. τὰ δὴ τοιαῦτα πάθη τὰ παλαιὰ λεχθέντα κατὰ μέν τι μικρὸν πᾶσι γίνε πᾶσι γὰρ μέμικταί τι τῆς δυνάμεως· ὅσοις δ᾽ εἰς βά οὗτοι δ᾽ ἤδη ποιοί τινές εἰσι τὰ ἤθη. ὥσπερ γὰρ τὸ ἕτεροι γίνονται ȣ̓ τῷ πρόσωπον ἔχειν, ἀλλὰ τῷ ποιόν τ πρόσωπον, οἱ μὲν καλόν, οἱ δὲ αἰσχρόν, οἱ δὲ μηθὲν ἔχ τες περιττόν, ȣ̔͂τοι δὲ μέσοι τὴν φύσιν, ȣ̔́τω καὶ οἱ μὲν κρὰ μετέχοντες τῆς τοιαύτης κράσεως μέσοι εἰσίν, πλήθους ἤδη ἀνόμοιοι τοῖς πολλοῖς. ἐὰν μὲν γὰρ σφ κατακορὴς ᾖ ἡ ἕξις, μελαγχολικοί εἰσι λίαν, ἐὰν δὲ κραθῶσι, περιττοί. ῥέπουσι δ᾽, ἂν ἀμελῶσιν, ἐπὶ τὰ λαγχολικὰ νοσήματα, ἄλλοι περὶ ἄλλο μέρος τȣ͂ σώ τος· καὶ τοῖς μὲν ἐπιληπτικὰ ἀποσημαίνει, τοῖς δὲ ἀ πληκτικά, ἄλλοις δὲ ἀθυμίαι ἰσχυραὶ ἢ φόβοι, τοῖς δὲ θα λίαν, οἷον καὶ Ἀρχελάῳ συνέβαινε τῷ Μακεδονίας βασι αἴτιον δὲ τῆς τοιαύτης δυνάμεως ἡ κρᾶσις, ὅπως ἂν ψύξεώς τε καὶ θερμότητος. ψυχροτέρα μὲν γὰρ οὖσα καιρȣ͂ δυσθυμίας ποιεῖ ἀλόγȣς· διὸ αἵ τ᾽ ἀγχόναι μάλ τοῖς νέοις, ἐνίοτε δὲ καὶ πρεσβυτέροις. πολλοὶ δὲ καὶ μ τὰς μέθας διαφθείρουσιν ἑαυτȣ́ς. ἔνιοι δὲ τῶν μελαγχ κῶν ἐκ τῶν πότων ἀθύμως διάγουσιν· σβέννυσι γὰρ ἡ οἴνȣ θερμότης τὴν φυσικὴν θερμότητα. τὸ δὲ θερμὸν τὸ

4. μέγας t. ‖ 5. ἧττον ποιεῖ τοιούτȣς ἀπ. Xᵃ. ‖ οἵους Xᵃs. ‖ 10. σκληφροὶ t. ‖ κατακώχιμοι Xᵃ. ‖ 11. διεξελθεῖν Xᵃ. ‖ 15. μοτάτη καὶ ψυχροτάτη Xᵃ. ‖ 20. δὲ] καὶ t. ‖ 23. ἀποπληξίαν t. ‖ 30 et 31 et 39. ὅσας t. ‖ 35. ἱεροῦ t. ‖ 36. βάκχιδες X 38. μαλακὸς t.

2. ἔκτοπος t. ‖ 3. παιδείας Xᵃ. ‖ 9. αὐτοὶ t. ‖ 10. γὰρ om t. ‖ 19. γίνονται Xᵃ. ‖ 20. δ᾽ om Xᵃ. ‖ 21. δ᾽ om t. ‖ ἕτεροί τινες γίνονται Xᵃ. ‖ 32. τῷ τῆς μακεδονίας Xᵃ.

ίπον ᾧ φρονοῦμεν καὶ ἐλπίζομεν ποιεῖ εὐθύμους. καὶ
οῦτο πρὸς τὸ πίνειν εἰς μέθην πάντες ἔχουσι προθύμως,
άντας ὁ οἶνος ὁ πολὺς εὐέλπιδας ποιεῖ, καθάπερ ἡ
τοὺς παῖδας· τὸ μὲν γὰρ γῆρας δύσελπί ἐστιν, ἡ δὲ
ἐλπίδος πλήρης. εἰσὶ δέ τινες ὀλίγοι οὓς πίνοντας
μίαι λαμβάνουσι, διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν δι' ἣν καὶ
τοὺς πότους ἐνίους. ὅσοις μὲν οὖν μαραινομένου τοῦ θερμοῦ
υμίαι γίνονται, μᾶλλον ἀπάγχονται. διὸ καὶ οἱ νέοι
ὶ οἱ πρεσβῦται μᾶλλον ἀπάγχονται· τὸ μὲν γὰρ
μαραίνει τὸ θερμόν, τῶν δὲ τὸ πάθος φυσικὸν ὂν
ιὐτὸ τὸ μαραινόμενον θερμόν. ὅσοις δὲ σβεννυμένου,
ινης οἱ πλεῖστοι διαχρῶνται ἑαυτούς, ὥστε θαυμάζειν
ις διὰ τὸ μηθὲν ποιῆσαι σημεῖον πρότερον. ψυχροτέρα
ν γινομένη ἡ κρᾶσις ἡ ἀπὸ τῆς μελαίνης χολῆς, ὥσ-
ίρηται, ποιεῖ ἀθυμίας παντοδαπάς, θερμοτέρα δὲ οὖσα
ιάς. διὸ καὶ οἱ μὲν παῖδες εὐθυμότεροι, οἱ δὲ γέρον-
υσθυμότεροι. οἱ μὲν γὰρ θερμοί, οἱ δὲ ψυχροί· τὸ
γῆρας κατάψυξίς τις. συμβαίνει δὲ σβέννυσθαι ἐξαί-
ὑπό τε τῶν ἐκτὸς αἰτιῶν, ὡς καὶ παρὰ φύσιν τὰ πυ-
ρα, οἷον ἄνθρακα ὕδατος ἐπιχυθέντος. διὸ καὶ ἐκ μέ-
ιοι ἑαυτοὺς διαχρῶνται· ἡ γὰρ ἀπὸ τοῦ οἴνου θερμότης
κτός ἐστιν, ἧς σβεννυμένης συμβαίνει τὸ πάθος. καὶ
τὰ ἀφροδίσια οἱ πλεῖστοι ἀθυμότεροι γίνονται, ὅσοι
ρίττωμα πολὺ προΐενται μετὰ τοῦ σπέρματος, οὗτοι
ιότεροι· κουφίζονται γὰρ περιττώματός τε καὶ πνεύ-
ς καὶ θερμοῦ ὑπερβολῆς. ἐκεῖνοι δὲ ἀθυμότεροι πολλά-
καταψύχονται γὰρ ἀφροδισιάσαντες διὰ τὸ τῶν ἱκα-
ι ἀφαιρεθῆναι· δηλοῖ δὲ τοῦτο τὸ μὴ πολλὴν τὴν ἀπορ-
γεγονέναι. ὡς οὖν ἐν κεφαλαίῳ εἰπεῖν, διὰ μὲν τὸ ἀνώ-
ν εἶναι τὴν δύναμιν τῆς μελαίνης χολῆς ἀνώμαλοί
οἱ μελαγχολικοί· καὶ γὰρ ψυχρὰ σφόδρα γίνεται
ερμή. διὰ δὲ τὸ ἠθοποιὸς εἶναι (ἠθοποιὸν γὰρ τὸ θερ-
ιαὶ ψυχρὸν μάλιστα τῶν ἐν ἡμῖν ἐστίν) ὥσπερ ὁ οἶνος
ν καὶ ἐλάττων κεραννύμενος τῷ σώματι ποιεῖ τὸ ἦθος
τινας ἡμᾶς. ἄμφω δὲ πνευματικά, καὶ ὁ οἶνος καὶ
λαινα χολή. ἐπεὶ δ' ἔστι καὶ εὔκρατον εἶναι τὴν ἀνω-
ν καὶ καλῶς πως ἔχειν, καὶ ὅπου δεῖ θερμοτέραν
τὴν διάθεσιν καὶ πάλιν ψυχράν, ἢ τοὐναντίον διὰ τὸ
βολὴν ἔχειν, περιττοὶ μέν εἰσι πάντες οἱ μελαγχολικοί,
νόσον, ἀλλὰ διὰ φύσιν.

Διὰ τί κατ' ἐνίας μὲν τῶν ἐπιστημῶν ἕξιν ἔχειν λέγομεν, κατ' ἐνίας δὲ οὔ; ἢ καθ' ὅσας εὑρετικοί ἐσμεν, ἕξιν ἔχειν λεγόμεθα; τὸ γὰρ εὑρίσκειν ἀπὸ ἕξεως. 2

Διὰ τί τῶν ζῴων ὁ ἄνθρωπος φρονιμώτατον; πότερον 3 ὅτι μικροκεφαλώτατον κατὰ λόγον τοῦ σώματος; ἢ ὅτι ἀνωμάλως ἐλάχιστον; διὰ γὰρ τοῦτο καὶ μικροκέφαλον, καὶ αὐτῶν οἱ τοιοῦτοι μᾶλλον τῶν μεγαλοκεφάλων φρονιμώτεροι.

Διὰ τί δοκεῖ ἡμῖν πλείων εἶναι ἡ ὁδός, ὅταν μὴ εἰδό- 4 τες πόση τίς ἐστι βαδίζωμεν, μᾶλλον ἢ ὅταν εἰδότες, ἐὰν τὰ ἄλλα ὁμοίως τύχωμεν ἔχοντες; ἢ ὅτι τὸ εἰδέναι [πόση] ἐστὶν εἰδέναι τὸν ἀριθμόν; τὸ γὰρ ἄπειρον καὶ ἀναρίθμητον ταὐτόν, καὶ πλέον ἀεὶ τὸ ἄπειρον τοῦ ὡρισμένου. ὥσπερ οὖν εἰ ᾔδει ὅτι τοσήδε ἐστί, πεπερασμένην αὐτὴν ἀνάγκη εἶναι, οὕτως εἰ μὴ οἶδε πόση τίς ἐστιν, ὡς ἀντιστρέφοντος παραλογίζεται ἡ ψυχή, καὶ φαίνεται αὕτη εἶναι ἄπειρος, ἐπεὶ τὸ ποσὸν ὡρισμένον ἐστὶ καὶ τὸ ὡρισμένον ποσόν. ὅταν τοίνυν μὴ φαίνηται ὡρισμένον, ὥσπερ ἄπειρον δόξει εἶναι, διὰ τὸ τὸ πεφυκὸς ὡρίσθαι, ἂν μὴ ᾖ ὡρισμένον, ἄπειρον εἶναι, καὶ τὸ φαινόμενον μὴ ὡρίσθαι φαίνεσθαι ἀνάγκη πως ἀπέραντον.

Διὰ τί πρεσβύτεροι μὲν γινόμενοι μᾶλλον νοῦν ἔχομεν, 5 νεώτεροι δὲ ὄντες θᾶττον μανθάνομεν; ἢ ὅτι ὁ θεὸς ὄργανα ἐν ἑαυτοῖς ἡμῖν δέδωκε δύο, ἐν οἷς χρησόμεθα τοῖς ἐκτὸς ὀργάνοις, σώματι μὲν χεῖρα, ψυχῇ δὲ νοῦν. ἔστι γὰρ καὶ ὁ νοῦς τῶν φύσει ἐν ἡμῖν ὥσπερ ὄργανον ὑπάρχων· αἱ δὲ ἄλλαι ἐπιστῆμαι καὶ τέχναι τῶν ὑφ' ἡμῶν ποιητῶν εἰσίν, ὁ δὲ νοῦς τῶν φύσει. καθάπερ οὖν τῇ χειρὶ οὐκ εὐθὺς γενόμενοι χρώμεθα βέλτιστα, ἀλλ' ὅταν ἡ φύσις αὐτὴν ἐπιτελέσῃ (προϊούσης γὰρ τῆς ἡλικίας ἡ χεὶρ μάλιστα δύναται ἀποτελεῖν τὸ ἑαυτῆς ἔργον), τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὁ νοῦς τῶν φύσει οὐ εὐθὺς ἀλλ' ἐπὶ γήρως ἡμῖν μάλιστα παραγίνεται καὶ τότε ἀποτελεῖται μάλιστα, ἂν μὴ ὑπό τινος πηρωθῇ, καθάπερ καὶ τὰ ἄλλα τὰ φύσει ὑπάρχοντα. ὕστερον δὲ τῆς τῶν χειρῶν δυνάμεως ὁ νοῦς παραγίνεται ἡμῖν, ὅτι καὶ τὰ τοῦ νοῦ ὄργανά ἐστι τῶν τῆς χειρός. ἔστι γὰρ νοῦ μὲν ὄργανον ἐπιστήμη (τούτῳ γάρ ἐστι χρήσιμος, καθάπερ αὐλοὶ αὐλητῇ), χειρῶν δὲ πολλὰ τῶν φύσει ὄντων· ἡ δὲ φύσις αὐτή τε ἐπιστήμης πρότερον, καὶ τὰ ὑπ' αὐτῆς γινόμενα. ὧν δὲ τὰ ὄργανα πρότερα, καὶ τὰς δυνάμεις πρότερον εἰκὸς

). οἱ om t. ‖ 23. τὰ om t. ‖ 28. δὲ] καὶ t. ‖ 36. εὔκρατος] ἀνώμαλον t. ‖ 37. πως] περ t.
. φρονιμώτατος t. ‖ 5. μακροκεφαλώτατος t. ‖ 11. πόση om X^a t. ‖ 13. τὸ δὲ ἄπειρον X^a. ‖ 14. ᾔδει] εἴδη X^a. ‖ ὅτι om X^a t. ‖
ναι] οἷον t. ‖ 17. ὅταν om X^a. ‖ 19. τὸ alterum om X^a t. ‖ πεφυκεῖ t. ‖ 21. ἀπέρατον X^a. ‖ 27. ἐστίν t. ‖ 33. βέλτιστα t. ‖
ι X^a t.

ἐγγίνεσθαι ἡμῖν· τούτοις γὰρ χρώμενοι ἕξιν λαμβάνομεν, καὶ ἔχει ὁμοίως τὸ ἑκάςου ὄργανον πρὸς αὐτό· καὶ ἀνάπαλιν, ὡς τὰ ὄργανα πρὸς ἄλληλα, ὕτω τὰ ὄργανα πρὸς αὐτά. ὁ μὲν οὖν νοῦς διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν πρεσβυτέροις ὖσιν ἡμῖν μᾶλλον ἐγγίνεται. μανθάνομεν δὲ θᾶττον νεώτεροι ὄντες διὰ τὸ μηδέν πω ἐπίςασθαι. ὅταν δὲ ἐπιςώμεθα, οὐκέτι ὁμοίως δυνάμεθα. δυνάμεθα δὲ ἔχεσθαι, καθάπερ καὶ μνημονεύομεν μᾶλλον οἷς ἂν ἕωθεν πρῶτον ἐντυγχάνωμεν, ἔπειτα προϊούσης τῆς ἡμέρας ὐκέτι ὁμοίως διὰ τὸ πολλοῖς ἐντετυχηκέναι.

6 Διὰ τί ἀνθρώπῳ πειςέον μᾶλλον ἢ ἄλλῳ ζῴῳ; πότερον ὥσπερ Πλάτων Νεοκλεῖ ἀπεκρίνατο, ὅτι ἀριθμεῖν μόνον ἐπίςαται τῶν ἄλλων ζῴων; ἢ ὅτι θεὺς νομίζει μόνον; ἢ ὅτι μιμητικώτατον; μανθάνειν γὰρ δύναται διὰ τῦτο.

7 Διὰ τί οὐ χαίρομεν θεώμενοι οὐδὲ ἐλπίζοντες ὅτι τὸ τρίγωνον δύο ὀρθαῖς ἴσας ἔχει τὰς ἐντὸς γωνίας, οὐδὲ τῶν ἄλλων τῶν τοιύτων ὐθέν, εἰ μὴ τῇ θεωρίᾳ, αὕτη δὲ ὁμοίως ἐςὶν ἡδεῖα κἂν εἰ τρισὶν ὀρθαῖς ἢ πλείοσιν ἴσας ἔσχεν. ἀλλ' ὅτι Ὀλυμπίᾳ ἐνικῶμεν, καὶ περὶ τῆς ναυμαχίας τῆς ἐν Σαλαμῖνι, χαίρομεν καὶ μεμνημένοι καὶ ἐλπίζοντες τοιαῦτα, ἀλλ' οὐ τἀναντία τοῖς τοιούτοις. ἢ ὅτι ἐπὶ μὲν τοῖς τοιύτοις χαίρομεν ὡς γενομένοις ἢ οὖσιν, ἐπὶ δὲ τοῖς κατὰ φύσιν ὡς κατὰ ἀλήθειαν θεωρίας ἡδονήν, ὡς ἔχει, μόνην ἡμῖν ποιεῖν, τὰς δὲ πράξεις τὴν ἀπὸ τῶν συμβαινόντων ἀπ' αὐτῶν. ἀνομοίων οὖν ὐσῶν τῶν πράξεων, καὶ τὰ ἀποβαίνοντα ἀπ' αὐτῶν γίνεται τὰ μὲν λυπηρὰ τὰ δὲ ἡδέα· φεύγομεν δὲ καὶ διώκομεν καθ' ἡδονὴν καὶ λύπην ἅπαντα.

8 Διὰ τί μέχρι ὑγείας πραγματεύονται οἱ ἰατροί; ἰσχναίνει γάρ, εἶτα ἐκ τύτυ ξηραίνει, εἶτα ὑγείαν ἐποίησεν, εἶτα ἐνταῦθα ἔςη. πότερον ὐκ ἔςι δυνατὸν ἐκ τύτου γενέσθαι ἄλλο; ἢ εἰ δυνατόν, ἄλλης ἐπιςήμης, καὶ ἔςαι ὅ τις ἐξ ὑγείας ποιήσει ἄλλο τι; εἰ δὴ γίνεται ἐκ τῶν ἐναντίων καὶ τῶν μεταξύ, δῆλον ὅτι ἀρρωςεῖ, ἢ ξηρότερος ἢ ὑγρότερος ἤ τι τοιῦτον. ποιεῖ δὴ ἐκ ψύχους ἧττον σφόδρα, καὶ τέλεον ὡδὶ θερμὸν καὶ ὡδὶ ξηρὸν ἢ ὑγρὸν μεταβαῖνον ἐκ τῶν ἐναντίων, ἢ μεταξύ, ἕως ἂν ἔλθῃ εἰς τὸ ὕτως ἔχειν, ὃ ἦν τῦ ὑγιαίνειν· ἔκ τε τούτου οὐ πέφυκεν ἄλλο τι ὂν ἢ τὸ μεταξύ. δύναται μὲν οὖν ποιῆσαι ὁ ἔχων. ὡς γὰρ ἦλθεν, ἀναλῦσαι δύναται καὶ ἀπελθεῖν, ὐ μὴν ἥ γε τέχνη τούτου ἐςίν. ἀεὶ γὰρ βέλτιον. ὥςε ὐδὲ ἄλλη, οὔτε αὐτὴ ποιήσει ἐξ ὑγείας ἄλλο τι· οὐθὲν γὰρ ἐγίνετο ἢ τὸ ἐναντίον τέ περ ἡ αὐτὴ ἐπιςήμη. ὕτω καὶ ἐπὶ οἰκίας ὐδὲν ποιήσε τὐναντίον· ὐκ ἔςιν ἐν ἄλλῃ τέχνῃ ἐκ τύτυ ποιήσυσα, κ μέρυς, οἷον ἡ σκυτικὴ ὑπόδημα ἐκ προσχίσματος. ἐξ τέρυ γὰρ γίνεται διττῶς, ἢ συντιθεμένυ ἢ φθειρομένο

Διὰ τί τὸν φιλόσοφον τοῦ ῥήτορος οἴονται διαφ ἢ ὅτι ὁ μὲν φιλόσοφος περὶ αὐτὰ τὰ εἴδη τῶν πραγμ διατρίβει, ὁ δὲ περὶ τὰ μετέχοντα, οἷον ὁ μὲν τί ἐστι κία, ὁ δὲ ὡς ἄδικος ὁ δεῖνα, καὶ ὁ μὲν τί ἡ τυραννίς, οἷόν τι ὁ τύραννος.

Διὰ τί οἱ Διονυσιακοὶ τεχνῖται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ροί εἰσιν; ἢ ὅτι ἥκιστα λόγου σοφίας κοινωνῦσι διὰ τ τὰς ἀναγκαίας τέχνας τὸ πολὺ μέρος τῦ βίυ εἶναι, κ ἐν ἀκρασίαις τὸ πολὺ τῦ βίυ εἰσίν, τὰ δὲ καὶ ἐν ἀπ ἀμφότερα δὲ φαυλότητος παρασκευαςικά.

Διὰ τί οἱ ἐξ ἀρχῆς τῆς μὲν κατὰ τὸ σῶμα ἀγ ἆθλόν τι προὔταξαν, σοφίας δὲ ὐθὲν ἔθηκαν; ἢ ὅτι ἐκ δεῖ τὺς κριτάς, ἃ παρὰ διάνοιάν ἐςιν, ἢ μηθὲν χεῖρυ ἀγωνιςῶν εἶναι ἢ κρείττυς; εἰ δὲ ἔδει σοφίᾳ τὺς πρ τας ἀγωνίζεσθαι καὶ ἆθλον προὐτέτακτο, κριτῶν ἂν ἠ αὐτοῖς. ἐπὶ δὲ τῶν γυμνικῶν ἀγώνων ἅπαντός ἐστι κ τῇ ὄψει μόνῃ θεασάμενον. ἔτι δὲ ὁ ἐξ ἀρχῆς καταστ ζων οὐκ ἐβύλετο τοιαύτην ἀγωνίαν προθεῖναι τοῖς Ἑλ ἐξ ὧν ἔμελλον στάσεις καὶ ἔχθραι μεγάλαι ἔσεσθαι οἱ ἄνθρωποι, ὅταν τις ἢ ἐκκριθῇ ἢ προσδεχθῇ, εἰς τ κατὰ τὸ σῶμα ἀθλημάτων, ὐ πάντῃ χαλεπῶς φέρ εἰς ἔχθραν καθίςανται τοῖς κρίνυσιν, ὑπὲρ δὲ τῦ φρονι ρους ἢ μοχθηροτέρυς εἶναι τοῖς κρίνουσι μάλιςα ὀργίζ καὶ ἀγανακτοῦσιν. στασιῶδες δὲ καὶ μοχθηρὸν τὸ τ ἐςιν. ἔτι δὲ δεῖ τῆς ἀγωνίας τὸ ἆθλον κρεῖττον εἶναι. ἐ γὰρ τῶν γυμνικῶν ἀθλημάτων τὸ ἆθλον αἱρετώτερον καὶ τιον τῆς ἀγωνίας· σοφίας δὲ τί ἂν ἆθλον βέλτιον γέν

Διὰ τί ἄλλο νοεῖ καὶ ποιεῖ ἄνθρωπος μάλιςα; τῶν ἐναντίων ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη; ἢ ὅτι ὁ μὲν νοῦς π ἐςίν, ἡ δὲ ὄρεξις ἑνός; ὁ μὲν ὖν ἄνθρωπος τῷ νῷ τὰ π ζῇ, τὰ δὲ θηρία ὀρέξει καὶ θυμῷ καὶ ἐπιθυμίᾳ.

Διὰ τί φρόνιμοί τινες κτώμενοι ὐ χρώμενοι διατε πότερον ὅτι τῷ ἔθει χρῶνται; ἢ διὰ τὸ ἐν ἐλπίδι ἡδύ; ὅτι ἡ αἴσθησις καὶ ἡ διάνοια τῷ ἠρεμεῖν τὴν ψ ἐνεργεῖ· ὃ καὶ ἡ ἐπιςήμη δοκεῖ εἶναι, ὅτι τὴν ψυχὴν ἵς

2. τὸ] καὶ τὸ X^{a}. ‖ 6. τὺς codices. ‖ 11. πιςέον X^{a}. ‖ 16. ὀρθὰς t. ‖ 17. τῇ] τις x. ‖ 18. ἡδεῖα margo X^{a}, ἰδία X^{a} rlux. οὐ om t. ‖ 22. ὄντως t. ‖ 25. ἀνομοίων — 26. αὐτῶν om t. ‖ 29. ἐκ τε τύτυ t. ‖ 31. τις] τῆς t. ‖ 34. δὲ X^{a}. ‖ 35. τέλεον] τέ
2. οἰκίας t. ‖ ἂν om t. ‖ 4. προσχήματος X^{a}. ‖ 6. διαφέρον t. ‖ 13. τὸ om t. ‖ 21. αὐτῷ t. ‖ 22. ὁ om t. ‖ 24. γ X^{a}. ‖ 30. ἀγωνίσεως t. ‖ 34. ἢ — 35. ἐςίν om $X^{a}t$. ‖ 35. ἑνὸς] ἐνίοις $X^{a}t$. ‖ 36. καὶ ante θυμῷ om $X^{a}t$. ‖ 39. ὅτι] λείπει ἡ τοιαύτη. Διὰ τί οἱ βαθέως καὶ ἥδιστα καθεύδοντες οὐδὲν ἐνύπνιον ὁρῶσιν; ἢ margo X^{a}.

.ένης γὰρ καὶ φερομένης ὔτε αἰσθέσθαι ὔτε διανοηθῆναι :όν. διὸ καὶ τὰ παιδία καὶ οἱ μεθύοντες καὶ οἱ μαι- οι ἀνόητοι· διὰ γὰρ τὸ πλῆθος τῦ θερμῦ τοῦ ἐνυπάρ- ις πλείστη κίνησις αὐτοῖς καὶ σφοδροτάτη συμβαίνει, ίσης δὲ ταύτης ἐμφρονέστεροι γίνονται· ἀταράχυ γὰρ τῆς διανοίας μᾶλλον ἐφιςάναι δύνανται αὐτήν. οἵ τ' ἱ καθεύδειν ἐνυπνιαζόμενοι ἱςαμένης τῆς διανοίας, καὶ ὅσον ἠρεμεῖ, ὀνειρώττυσιν. μάλιςα γὰρ ἐν τοῖς ὕπνοις υχὴ κινεῖται. περιιςαμένυ γὰρ τῦ θερμῦ ἐκ τοῦ ἄλλου ιτος εἰς τὸν ἐντὸς τόπον, τότε πλείςη καὶ σφοδροτάτη ις ὑπάρχει, οὐχ ὥσπερ οἱ πολλοὶ ὑπολαμβάνυσι τότε ὶν καὶ καθ' αὑτὴν εἶναι, καὶ μάλιςα ὅταν μηδὲν ἴδωσιν ιον. συμβαίνει δὲ τὐναντίον· διὰ γὰρ τὸ ἐν πλείςῃ κινή- ἶναι καὶ μηδὲ κατὰ μικρὸν ἠρεμεῖν, οὐδὲ διανοεῖσθαι ται. ἐν πλείστῃ δὲ κινήσει, ὅταν ἥδιςα καθεύδῃ, εἰκό- ἐστίν, ὅτι τότε μάλιςα καὶ πλεῖςον θερμὸν ἀθροίζεται ὸν εἴσω τόπον. ὅτι δὲ ἐν τῇ κινήσει οὖσα ἡ ψυχὴ οὐ ν ὕπαρ ἀλλ' οὐδ' ἐν τοῖς ὕπνοις δύναται διανοεῖσθαι, ὸ σημεῖον· ἐν γὰρ τοῖς μετὰ τὴν πρόσεσιν τῶν σιτίων ς ἥκιςα ἔςιν ἐνύπνια ὁρᾶν. τότε δὲ μάλιςα συμβαί- ινεῖσθαι αὐτὴν διὰ τὴν ἐπεισενεχθεῖσαν τροφήν. τό τε ιόν ἐστιν, ὅταν διανουμένοις καὶ πρὸ ὀμμάτων τιθεμέ- ὕπνος ἐπέλθῃ. διὸ καὶ ταῦτα μάλιςα ὁρῶμεν ἃ πράτ- ν ἢ μέλλομεν ἢ βυλόμεθα· περὶ γὰρ τούτων μάλιςα ςάκις λογισμοὶ καὶ φαντασίαι ἐπιγίνονται. καὶ οἱ βελ- βελτίω τὰ ἐνύπνια ὁρῶσι διὰ ταῦτα, ὅτι καὶ ἐγρηγο- περὶ βελτιόνων διανοῦνται, οἱ δὲ χεῖρον ἢ τὴν διάνοιαν σῶμα διακείμενοι χείρω. καὶ γὰρ ἡ τῦ σώματος διά- πρὸς τὴν τῶν ἐνυπνίων φαντασίαν συμβλητικόν· τοῦ νοσοῦντος καὶ αἱ τῆς διανοίας προθέσεις φαῦλαι, καὶ ιὰ τὴν ἐν τῷ σώματι ταραχὴν ἐνῦσαν ἡ ψυχὴ οὐ δύ- ι ἠρεμεῖν. οἱ δὲ μελαγχολικοὶ διὰ τῦτο ἐξάττυσιν ἐν ὕπνοις, ὅτι πλείονος τῆς θερμασίας οὔσης μᾶλλον τοῦ ίου ἡ ψυχὴ ἐν κινήσει, σφοδροτέρας δὲ τῆς κινήσεως ὐ δύνανται καθεύδειν.

ΛΑ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΟΦΘΑΛΜΟΥΣ.

Διὰ τί τρίψαντες τὸν ὀφθαλμὸν παυόμεθα τῶν πταρ- ; ἢ ὅτι ἀναπνοὴ ταύτῃ γίνεται τῷ ὑγρῷ; δακρύει γὰρ ιθαλμὸς μετὰ τὴν τρῖψιν· ὁ δὲ πταρμὸς διὰ πλῆθος ὑγρῦ. ἢ ὅτι τὸ ἔλαττον θερμὸν φθείρεται ὑπὸ τῦ πλείονος; ὁ δὲ ὀφθαλμὸς τριφθεὶς πλείω λαμβάνει θερμότητα τῆς ἐν τῇ ῥινί. διὰ τῦτο δὲ κἄν τις αὐτὴν τὴν ῥῖνα τρίψῃ, παύε- ται ὁ πταρμός.

Διὰ τί τῷ ἑνὶ ὀφθαλμῷ ἀκριβέστερον ὁρῶσιν ἢ τοῖν 2 δυοῖν; ἢ ὅτι πλείους ὖσαι κινήσεις τοῖν δυοῖν γίνονται, οἷον τοῖς διεςραμμένοις; ὔκυν μία ἡ κίνησις, τοῦ δὲ ἑνὸς ἁπλῆ. ἧττον ὖν ὁρῶσιν ἀκριβέςερον.

Διὰ τί ὀργιζόμενοι μὲν τὺς ὀφθαλμὺς μᾶλλον ἐπιδι- 3 δόασι πρὸς τὸ ἐρυθριᾶν, αἰσχυνόμενοι δὲ τὰ ὦτα; ἢ διότι οἱ μὲν καταψύχονται ἐν τῇ αἰδοῖ (ἐν ὀφθαλμοῖς γὰρ αἰδώς) ἀντιβλέπειν οὐ δύνανται; καὶ ἡ δειλία κατάψυξίς τίς ἐςιν ἐνταῦθα. μεθίςαται δὲ εἰς τὐναντίον τῷ ἔμπροσθεν τὸ ὄπι- σθεν. τὰ δὲ ὦτα ἀντίκειται· διὸ καὶ μάλιστα ἐρυθριῶσιν αἰσχυνόμενοι. ἐν δὲ τῷ κνήθεσθαι ἐπὶ τὸ αἰσθητικώτερον καὶ κινητικώτερον ἡ βοήθεια ὡς ἀδικυμένυ· φοβυμένοις γὰρ ἐνταῦθα ἐκλείπει μάλιςα.

Διὰ τί θατέρυ καταληφθέντος ὀφθαλμῦ ὁ ἕτερος ἀτε- 4 νίζει μᾶλλον; ἢ διότι ἐκ ταὐτοῦ ἤρτηνται αἱ ἀρχαὶ τῶν ὀφθαλμῶν; θατέρυ οὖν κινυμένυ καὶ ἡ κοινὴ ἀρχὴ κινεῖται, ἐκείνης δὲ κινυμένης καὶ ὁ ἕτερος. ληφθέντος οὖν θατέρυ ἡ κίνησις κινήσει αὐτόν, ὥςε δύναται ἀτενίζειν μᾶλλον.

Διὰ τί οἱ ἐκ γενετῆς τυφλοὶ ὐ γίνονται φαλακροί; ἢ 5 ὅτι πημαίνει τὰ ὄμματα ὑγρότης οὖσα πολλὴ ἐν τῷ περὶ τὴν κεφαλὴν τόπῳ; διὸ τῶν ῥευματικῶν εἰς τὺς ὀφθαλμὺς τάς τε περὶ τοὺς κροτάφους φλέβας κάυσι, πυκνῦντες τὺς τῶν ὑγρῶν πόρυς, καὶ ξύυσι τὴν κεφαλήν, διατέμνοντες τὸ ἐν αὐτῇ δέρμα. ἐπεὶ ὖν πημαίνει τὺς ὀφθαλμὺς τὸ ἐν αὐτῇ περίττωμα γινόμενον, κωλύοι ἂν αὐτὺς ταὐτὸ τῦτο ἐξ ἀρ- χῆς γίνεσθαι, πλέον συνιςάμενον ἐν αὐτῇ. ἐπεὶ δὲ ἐκ πε- ριττωμάτων θρὶξ φύεται, τοῦτο δὲ ἐν τῇ τῶν τυφλῶν κε- φαλῇ ἐκ γενετῆς ἐςὶ πολύ, εἰκότως ὐκ εἰσὶ φαλακροί.

Διὰ τί οἱ ἐξόφθαλμοι καπνίζονται μᾶλλον; ἢ ὅτι τά- 6 χιςα προσπίπτει πρὸς τὰ προέχοντα;

Διὰ τί εἰς μὲν τὰ δεξιὰ ἀμφοτέρας τὰς ὄψεις ἅμα 7 διαςρέφειν δυνάμεθα, καὶ εἰς τὰ ἀριςερὰ καὶ πρὸς τὴν ῥῖνα, καὶ εἰς τὸ ἀριστερὸν δὲ ἢ τὸ δεξιὸν τὴν ἑτέραν, ἅμα δὲ εἰς τὸ δεξιὸν καὶ ἀριςερὸν ἀδυνατοῦμεν; ὁμοίως δὲ καὶ εἰς τὸ κάτω καὶ εἰς τὸ ἄνω· ἅμα μὲν γὰρ ἐπὶ ταὐτὸ δυνάμεθα, χωρὶς δὲ ὔ. ἢ ὅτι αἱ ὄψεις δύο ὖσαι ὁμοίως ἐξ ἑνὸς συνήρ-

1. ὔτε δ.] ὐδὲ δ. X^a t. ‖ 3. τὸ om t. ‖ 12. ὅτε codices. ‖ 19. πρόεσιν X^a t. ‖ 26. καὶ οἱ ἐγρ. X^a t. ‖ 35. ὔσης om X^a. ‖ δύ- X^a Y^a.

1. τὸ add v. ‖ 3. τρίψῃ om t. ‖ 7. μία] μᾶλλον t. ‖ 9. μάλιςα X^a Y^a t. ‖ 11. τῷ αἰδοίῳ Y^a t. ‖ 12. δύναται X^a. ‖ τις om 14. ἀντίκεινται X^a. ‖ 15. κνήθεσθαι] ὀργίζεσθαι v. ‖ 16. κινητικώτατον Y^a. ‖ φοβύμενος v. ‖ 23. ἢ om X^a Y^a t. ‖ 34. προπίπτει 37. δὲ ante εἰς om t. ‖ 38. ἀριςερὸν καὶ δεξιὸν X^a t.

τηνται; ὅσα δὲ τοιαῦτα, ἄκρου θατέρου κινουμένου ἀνάγκη θάτερον ἀκολουθεῖν ἐπὶ ταὐτό. τῷ γὰρ ἑτέρῳ ἄκρῳ ἡ ἀρχὴ θάτερον ἄκρον. εἰ οὖν τὸ ἓν ἀδύνατον ἅμα εἰς τἀναντία κινεῖσθαι, ἀδύνατον καὶ τὰς ὄψεις. τὰ μὲν γὰρ ἄκρα εἰς τἀναντία ἂν κινοῖτο, εἰ τὸ μὲν ἄνω τὸ δὲ κάτω κινοῖτο, ἡ δὲ ἀρχὴ ἀμφοῖν ἂν ἀκολουθοίη· ὅπερ ἀδύνατον. ἡ δὲ διαστροφή ἐστι τῶν ὀμμάτων διὰ τὸ ἀρχὴν ἔχειν τὰς σφαίρας, καὶ μέχρι τοῦ στρέφεσθαι εἰς τὰ ἄνω καὶ κάτω καὶ εἰς πλάγιον. ὅταν οὖν ἔχουσαι ὡς ἂν ὁμοίως ἔχοιεν τῇ θέσει ἀλλήλαις, καὶ ἐν μέσῳ τοῦ ἐπὶ τὸ ἄνω καὶ κάτω κινεῖσθαι, καὶ εἰς πλάγιον ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σημείου ἑαυτῶν λάβωσι τὴν ὄψιν, αὗται μὲν ἀδιάστροφοί τε καὶ μάλιστα ἀκίνητοι τῇ θέσει· ὅσαι δὲ ἐπὶ ταὐτοῦ σημείου λάβωσι τὰς ὄψεις, ἀδιάστροφοι μέν εἰσι, διαφέρουσι δὲ ἀλλήλων. καίτοι κρύπτεται τοῦ μέλανός τι καὶ τοῖς ἄνω βάλλουσι τὰ λευκά, οἷον μελλέπταρμοι· ἕτεροι δὲ εἰς τὸ πλάγιον, ὥσπερ οἱ μανικοί, οἱ δὲ εἰς τοὺς μυκτῆρας, ὥσπερ τὰ τραγικὰ πρόσωπα καὶ οἱ στρυφνοί· σύννουν γὰρ τὸ βλέμμα. ὅσοι δὲ μήθ' ὁμοίως κειμένων τῶν σφαιρῶν ἐπὶ ταὐτῷ σημείῳ ἔχουσι τὰς ὄψεις, ἢ ὁμοίως μὲν κειμένων μὴ ἐπὶ τῷ αὐτῷ δέ, οὗτοι διεστραμμένοι εἰσίν· διὸ ὑποβλέπουσι καὶ συνάγουσι τὰ ὄμματα. πειρῶνται γὰρ ἐπὶ ταὐτὸν καταστῆσαι σχῆμα τὴν σφαῖραν. ὥστε τὸν μὲν ἐῶσι, τὸν δὲ σχηματίζουσι τῶν ὀφθαλμῶν. ἐὰν γὰρ μὴ κατ' αὐτὸ σημεῖον τεθῶσιν αἱ ὄψεις, ἀνάγκη διεστράφθαι. ὥσπερ γὰρ τοῖς ὑποβάλλουσιν ὑπὸ τὸν ὀφθαλμὸν [τὸ ἓν] δύο φαίνεται (καὶ γὰρ ἐκείνοις κεκίνηται ἡ ἀρχή), καὶ τούτοις ὁμοίως. ἐὰν μὲν οὖν ἄνω κινηθῇ ὁ ὀφθαλμός, τὸ πέρας κάτω τῆς ὄψεως γίνεται, ἐὰν δὲ κάτω, ἄνω τὸ πέρας. ἐν ἑνὶ δὲ ὀφθαλμῷ μεθισταμένῳ κινεῖσθαι μὲν τὸ ὁρώμενον δοκεῖ διὰ ταῦτα ἄνω ἢ κάτω, ὅτι καὶ ἡ ὄψις, δύο δὲ οὐ φαίνεται, ἂν μὴ δύο αἱ ὄψεις ὦσι, καὶ διαστρέφει. τοιαύτη μὲν τῷ ἑτεροφθάλμῳ γίνεται, ὥστε δύο φαίνεσθαι· κατὰ τὴν θέσιν δὲ γίνεται τῷ μὴ κατὰ μέσον τοῦ ὄμματος κεῖσθαι.

8 Διὰ τί οἱ μύωπες μικρὰ γράμματα γράφουσιν; ἄτοπον γὰρ τὸ μὴ ὀξὺ ὁρῶντας ποιεῖν ἔργον ὀξὺ ὁρώντων. πότερον ὅτι μεγάλα φαίνεται τὰ μικρά, ἐὰν ᾖ ἐγγύς· οἱ δὲ προσάγοντες γράφουσιν; ἢ διὰ τὸ συνάγοντας τὰ βλέφαρα γράφειν; δι' ἀσθένειαν γὰρ τῆς ὄψεως, ἂν μὲν ἀναπεπταμένοις γράφωσι τοῖς ὄμμασι, διεσπωμένη ἡ ὄψις ὁρᾷ, οὕτω δὲ ἀθρόως προσπίπτει· γωνίαν δὲ μικρὰν ἐξ ἀνάγκης ποιεῖ μικρὰ γράφειν.

Διὰ τί ὀφθαλμιάσαντες ἔνιοι ὀξύτερον ὁρῶσιν;
τὸ ἀποκεκαθάρθαι τὰ ὄμματα; πολλάκις γὰρ ἡ ἐ
κνότης ἀποστέγει τὴν ὄψιν, ἀποδακρύσαντι δὲ λύει
καὶ τὸ ἀποδάκνεσθαι συμφέρει, οἷον κρόμμυον· θά
πολέμιον, οἷον ὀρίγανον.

Διὰ τί τῇ μιᾷ ὄψει ἀπαθέστεροι; ἢ διότι ἐλ
ψυχὴ πάσχει, ὥστε ἔλαττον τὸ πάθος.

Διὰ τί τοῖς διισταμένοις δύο φαίνεται; ἢ δι
ἀφικνεῖται ἐπὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον ἑκατέρου τῶν ὀμμ
κίνησις; ὥσπερ οὖν δύο ὁρᾶν τὸ δὶς ὁρᾶν οἴεται ἡ
ὅμοιον καὶ ἐπὶ τῶν δακτύλων τῆς ἐπαλλάξεως· ἐ
τὸ ἓν δοκεῖ ὡς δὶς ἁπτομένη ἐπί.

Διὰ τί οὐ διαφέρουσιν αἱ αἰσθήσεις αἱ ἐν τοῖς
τῶν ἀριστερῶν, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις πᾶσι κρείττω τὰ
πότερον διὰ τὸ ἔθος, ὅτι εὐθὺς ὁμοίως ἀμφοῖν ἐθ
αἰσθάνεσθαι; τὰ δὲ δεξιὰ τῷ ἔθει δοκεῖ διαφέρειν, ἐ
σθεῖσιν ἀμφιδέξιοι γίνονται. ἢ ὅτι τὸ μὲν αἰσθάνεσ
σχειν τί ἐστι, τὰ δὲ δεξιὰ διαφέρει τῷ ποιητικώτε
καὶ ἀπαθέστερα τῶν ἀριστερῶν.

Διὰ τί ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις κρείττω τὰ δεξιά
ταῖς αἰσθήσεσιν ὅμοια; ἢ διότι ταῦτα μὲν ὁμοίως ἐθ
κατ' ἀμφότερα τῷ ἔθει; ἔτι τὸ μὲν αἰσθάνεσθαι π
τί ἐστιν, ἡ δὲ τῶν δεξιῶν διαφορὰ τῷ εἰς τὸ ποιεῖν ἢ
εἰς τὸ πάσχειν.

Διὰ τί τὸ γυμνάζεσθαι ἀσύμφορον πρὸς ὀξυω
ὅτι ξηρὸν ποιεῖ τὸ ὄμμα ἡ γυμνασία, ὥσπερ καὶ τ
σῶμα; ἡ δὲ ξηρότης σκληρύνει τὸ δέρμα πᾶν, ὥστε
ἐπὶ τῇ κόρῃ. διὸ καὶ οἱ πρεσβῦται οὐκ ὀξὺ ὁρῶσιν· ἐ
τῶν γερόντων σκληρόδερμα, ἅμα δὲ καὶ ῥυσά, ὥστε
λύπτεται ἡ ὄψις.

Διὰ τί οἱ μύωπες βλέπουσι μὲν οὐκ ὀξύ, γράφ
μικρά; καίτοι τὸ μικρὸν ὀξὺ βλέποντος καθορᾶν ἐ
διότι ἀσθενῆ ἔχοντες τὴν ὄψιν συνάγουσι τὰ βλεφ
μικρόν; ἀθρόα γὰρ ἐξιοῦσα ἡ ὄψις μᾶλλον ὁρᾷ, ἀνα
μένου δὲ τοῦ ὄμματος διασπᾶται. διὰ μὲν οὖν τὴν ἀ
συνάγουσι τὸ βλέφαρον, διὰ δὲ τὸ ἐκ μικροῦ ὁρᾶν

2. ταυτῷ *t*, τὸ αὐτὸ *X*ᵃ. ‖ 4. καὶ om *X*ᵃ. ‖ 5. ἂν κινοῖτο] ἀντικινοῖτο codices. ‖ 6. ἀκολουθῇ *t*. ‖ 8. εἰς post καὶ om πλάγια *X*ᵃ*t*. ‖ 12. κάλλιστα *t*. ‖ ἀκίνητα *t*, ἀκίνηται *X*ᵃ. ‖ 14. τοῦ] τὸ *t*. ‖ 20. μὴ] καὶ *X*ᵃ. ‖ 22. ταὐτὸ *Y*ᵃ, ταυτοῦ *t*. ‖ γὰρ *Y*ᵃ. ‖ 25. ὑπὸ] τοῦ *X*ᵃ. *Y*ᵃ quid habeat, non liquet. ‖ τὸν om *t*. ‖ τὸ ἓν om *X*ᵃ*Y*ᵃ*t*. ‖ 27. ὁ om *Y*ᵃ. ‖ 30. ταὐτὸ 31. ἐὰν *X*ᵃ. ‖ 33. δὲ] καὶ *t*. ‖ 36. τὸ] τοὺς *X*ᵃ*t*.

2. προσπίπτειν *X*ᵃ. ‖ μακρὰν *X*ᵃ. ‖ 4. ὀφθαλμώσαντες *v*. ‖ 5. ἀποκεκάρθαι *X*ᵃ, κεκάρθαι *t*. ‖ 12. ἐπεὶ *X*ᵃ. ‖ 13. ὁρᾶν om *X*ᵃ. ‖ 24. ἐθιζόμεθα ὁμοίως *X*ᵃ. ‖ 29. αἷμα *X*ᵃ. ‖ 30. σκληρότης *X*ᵃ*Y*ᵃ*t**v*.

ς ὁρῶσιν. ὅσον δὲ ὁρῶσι μέγεθος, τοσοῦτον καὶ γρά-
•

ιὰ τί οἱ μύωπες συνάγοντες τὰ βλέφαρα ὁρῶσιν; ἢ ένειαν τῆς ὄψεως, ὥσπερ καὶ οἱ πρὸς τὰ πόρρω τὴν προσάγοντες, οὕτω καὶ τὰ βλέφαρα πρὸς τὰ ἐγγὺς ‍λενται ὥσπερ χεῖρα; τοῦτο δὲ ποιοῦσιν, ἵνα ἀθροωτέρα ἐξίῃ, δι' ἐλάττονος ἐξιοῦσα, καὶ μὴ εὐθὺς ἐξ ἀνα-μένου ἐξιοῦσα διασπασθῇ. ὁρᾷ δὲ ἡ πλείων μεῖζον.

ιὰ τί εἰς τὸ πλάγιον κινοῦσι τὸν ὀφθαλμὸν οὐ φαίνε-ο τὸ ἕν; ἢ ὅτι ἐπὶ τῆς αὐτῆς γίνεται γραμμῆς ἡ δύο δὲ φαίνεται ταύτης μεταβαλλούσης ἄνω ἢ κάτω. πλάγιον οὐδὲν διαφέρει, ἐὰν μὴ ἅμα καὶ ἄνω. τί μὲν τῆς ὄψεως ἔστιν ὥστε φαίνεσθαι τὸ ἓν δύο, ἂν θῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ πρὸς ἀλλήλους, ἐπὶ δὲ τῶν ἄλ-ισθήσεων οὐκ ἔστιν; ἢ καὶ ἐπὶ τῆς ἁφῆς γίνεται τῇ άξει τῶν δακτύλων τὸ ἓν δύο; ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων οὐ ;, ὅτι οὔτε ἔξω ἀποτεινομένων αἰσθάνεται, οὐδὲ δύο. δὲ διὰ τοῦτο διόπερ καὶ ἐπὶ τῶν δακτύλων· μιμεῖ-ρ τὴν ὄψιν.

ιὰ τί τοῦ μὲν ἄλλου σώματος τὰ ἀριστερὰ ἀσθενέστερα, ὀφθαλμῶν οὔ, ἀλλ' ὁμοίως ὀξύ; ἢ ὅτι τὰ μὲν δεξιὰ ητικὰ εἶναι διαφέρουσι, τῷ δὲ παθητικὰ οὐ διαφέρουσιν; ίψεις παθητικαί.

ιὰ τί τῇ ὄψει πρὸς μὲν τὰ ἄλλα ἀτενίζοντες χεῖρον μεθα, πρὸς δὲ τὰ χλωρὰ καὶ ποώδη, οἷον λάχανα τούτοις ὅμοια, βέλτιον; ἢ ὅτι πρὸς μὲν τὸ λευκὸν καὶ ἥκιστα δυνάμεθα ἀτενίζειν (ἄμφω γὰρ λυμαίνεται ιν), τὰ δὲ τοιαῦτα τῶν χρωμάτων μέσον ἔχει τού-ιὸ μετρίως τῆς ὄψεως διατιθεμένης οὐδὲ ἐξαδυνατοῦμεν βέλτιον δὲ διατιθέμεθα. τάχα δὲ ἴσως καθάπερ ἐπὶ ιμάτων σφοδρότερον πονοῦντες χεῖρον ἔχομεν, τὸ μέ-.βέλτιστα διατίθησι, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τὴν ὄψιν. ἐν γὰρ στερεὰ ἀτενίζοντες πονοῦμεν αὐτήν, πρὸς δὲ τὰ μηδενὸς ἀντιφράττοντος οὐ διαπονοῦμεν. τὰ δὲ χλωρὰ τε μετρίως, καὶ ὑγρὸν ἐν αὐτοῖς ἱκανόν. διὸ βλάπτει , καὶ διαναγκάζει τὴν ὄψιν πρὸς τούτοις εἶναι διὰ τὸ χρώματος κρᾶσιν σύμμετρον ἔχειν πρὸς τὴν ὄψιν.

ιὰ τί τὰ μὲν ἄλλα ἀμφοτέροις τοῖς ὀφθαλμοῖς ν ὁρῶμεν, τὸ δὲ εὐθὺ τὸ ἐπὶ τῶν στίχων τῷ ἑνὶ προσ-; πρὸς τὰ γράμματα μᾶλλον καθορῶμεν; ἢ ἀμφό-τεραι μὲν αἱ ὄψεις συμπίπτουσαι, καθάπερ λέγουσιν οἱ περὶ τὰ ὀπτικά, ταραχὴν παρέχουσιν, ἐπειδὰν δὲ τῇ μιᾷ θεωρῶμεν, πρὸς εὐθεῖαν τὴν ὄψιν, ὥσπερ πρὸς κανόνα, μᾶλλον φαίνεται τὸ εὐθύ.

Διὰ τί ὁ καπνὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς μᾶλλον δάκνει; ἢ 21
ὅτι μόνοι ἀσθενέστατοι; ἀεὶ γὰρ τὰ ἔσω τοῦ σώματος ἀσθενέστατα. σημεῖον δὲ ὅτι καὶ τὸ ὄξος καὶ ἕκαστον τῶν δριμέων τὴν μὲν ἔξω σάρκα οὐ δάκνει, τὴν δὲ ἐντός, ὅτι ἀραιοτάτη τοῦ σώματος καὶ μάλιστ' ἔχει πόρους· αἱ γὰρ ὄψεις διά τινων πόρων ἐκπίπτουσιν, ὥστε τὸ ἔσω δηκτικώτατον ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἀποπίπτει. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ κρόμμυον, καὶ ὅσα ἄλλα δάκνει τοὺς ὀφθαλμούς. τὸ δὲ ἔλαιον μάλιστα τῶν ὑγρῶν, ὅτι λεπτομερέστατον· τοιοῦτον δ' ὂν εἰσδύνει διὰ τῶν πόρων· τὸ δ' ὄξος ἐν φαρμάκῳ τῇ ἄλλῃ σαρκί.

Διὰ τί ὁ ὀφθαλμὸς μόνον τοῦ σώματος, ἀσθενέστατος 22
ὤν, οὐ ῥιγοῖ; ἢ ὅτι πίων ἐστὶν ὁ ὀφθαλμός, σαρκὸς δὲ οὐθέν; τὰ δὲ τοιαῦτα ἄριγά ἐστιν. οὐ γὰρ δὴ ὅτι γε πῦρ ἐστὶν ἡ ὄψις, διὰ τοῦτο οὐ ῥιγοῖ· οὐ γὰρ τοιοῦτόν γέ ἐστι τὸ πῦρ ὥστε θερμαίνειν.

Διὰ τί δάκρυα, ἐὰν μὲν κλαίοντες ἀφίωμεν, θερμά 23
ἐστιν, ἐὰν δὲ πονοῦντες τοὺς ὀφθαλμοὺς δακρύωμεν, ψυχρά; ἢ ὅτι τὸ μὲν ἄπεπτον ψυχρόν, τὸ δὲ πεπεμμένον θερμόν; ἡ δὲ μαλακία ὅλως πᾶσά ἐστιν ἐξ ἀπεψίας, καὶ τῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς πονούντων ἄπεπτόν ἐστι τὸ δάκρυον· διὸ ψυχρόν. διὰ τοῦτο καὶ οἱ ἰατροὶ οἴονται σημεῖον εἶναι μεγάλης νόσου τοὺς ψυχροὺς ἱδρῶτας, τοὺς δὲ θερμοὺς τοὐναντίον ἀπαλλακτικούς. ὅταν μὲν γὰρ ᾖ τὸ περίττωμα πολύ, οὐ δύναται τὸ ἐντὸς θερμὸν πέττειν, ὥστε ἀνάγκη ψυχρὸν εἶναι· ὅταν δὲ ὀλίγον, κρατεῖ. γίνονται δὲ ἐκ τῶν περιττωμάτων αἱ ἀρρωστίαι.

Διὰ τί ποτε εὐκινήτων ὄντων τῶν δεξιῶν μερῶν ὁ 24
ὀφθαλμὸς ὁ ἀριστερὸς μᾶλλον τοῦ δεξιοῦ συνάγεται; ἢ ὅτι τὰ ἀριστερὰ πάντα ὑγρότερα τῶν δεξιῶν ἐστί, τὰ δὲ ὑγρότερα μᾶλλον συνάγεσθαι πέφυκεν· εἶτα εἰς τὸ δεξιὸν μᾶλλον ἀποτελεῖν δύναται, τοῦ ἀριστεροῦ δυναμένου καὶ καθ' αὑτό.

Διὰ τί ἀμφότεροι κατὰ ἀσθένειάν τινα τῶν ὀφθαλ- 25
μῶν διακείμενοι, ὅ τε μύωψ καὶ ὁ πρεσβύτης, ὁ μὲν ἐγγὺς προσάγει, ἄν τι βούληται ἰδεῖν, ὁ δὲ πόρρω ἀπάγει; ἢ ὅτι οὐχ ὁμοία ἡ ἀσθένεια παρέπεται αὐτοῖς; ὁ μὲν γὰρ πρεσ-

διεξιοῦσα διασπᾶσθαι $X^{a}t$. ‖ 9. τὸ om s. ‖ 12. ἅμα] κάτω X^{a}. ‖ 16. ἐξαλλάξει codices. ‖ 18. διάπερ Y^{a}. ‖ 26. τὰ om t. ‖ $X^{a}t$. ‖ 31. σφοδρότερα $Y^{a}tv$. ‖ ἔχωμεν v. ‖ 37. κρίσιν $Y^{a}tv$. ‖ 39. τὸ δὲ] τὰ δὲ Y^{a}. ‖ προσαγάγοντες t.
φαίνεται om $X^{a}Y^{a}t$. ‖ 8. ἀραιότατον $Y^{a}st$. ‖ 9. αἱ γὰρ ὄψεις om t. ‖ 10. πόρρω ἐκπ. ὥστε ὅτι ἔξω t. ‖ 11. καὶ post δὲ om . ὁ om $Y^{a}v$. ‖ ἀσθενέστατος om X^{a}. ‖ 18. τοιοῦτό Y^{a}. ‖ 24. διότι v.

βύτης αὐτὰ ἰδεῖν ἀδύνατός ἐστιν· οὗ δὴ συμπίπτει ἡ ὄψις αὐτῷ, ἀπάγει τὸ θεώμενον, ἅτε καὶ μάλιςα μέλλων ὄψεσθαι· πόρρω δὲ συμπίπτει. ὁ δὲ αὐτὸ μὲν ὁρᾷ, ποῖα δὲ κοῖλα καὶ ποῖα ἐξέχοντα τȣ͂ ὁρωμένȣ, ὐκέτι δύναται κρίνειν, ἀλλὰ περὶ ταῦτα ἀπατᾶται. τὰ δὲ κοῖλα καὶ τὰ ἐξέχοντα μάλιστα τῇ αὐγῇ κρίνεται. πόρρωθεν μὲν ȣ͂ν ὐ δύναται τῇ αὐγῇ καταμαθεῖν πῶς ἐπιβάλλει ἐπὶ τὸ ὁρατόν· ἐγγύθεν δὲ μᾶλλον καταφανής ἐςιν.

26 Διὰ τί τῶν ζῴων ἄνθρωπος ἢ μόνον ἢ μάλιστα διαστρέφεται; ἢ ὅτι ἢ μόνον ἢ μάλιστα ἐπίληπτον ἐν τῇ νεότητι γίνεται, ὅτε καὶ διαςρέφεσθαι συμβαίνει πᾶσιν;

27 Διὰ τί οἱ ἄνθρωποι μόνοι τῶν ἄλλων ζῴων τὰ ὄμματα διαστρέφονται; πότερον διὰ τὸ ἐλάχιστον διάστημα εἶναι τῶν ὀμμάτων, καὶ ἐπ' εὐθείας, ὥστε εὔδηλον σφόδρα γίνεται τὸ μὴ κατωρθωμένον. ἢ διότι τῶν ἄλλων μονόχροα τὰ ὄμματά ἐςι μᾶλλον· εἰ δ' ἦν ἓν χρῶμά τι τȣ͂ ὄμματος, ὐκ ἦν διαςροφή. ἢ διότι μόνοι ἐν τῷ γένει ἐπίληπτοι γίνονται τῶν ζῴων, ἡ δ' ἐπίληψις διαστροφὴν ποιεῖ, ὅταν γένηται, ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων μορίων· ἀλλ' ἐνίοις ὀψὲ παντελῶς γίνεται ἡ διαςροφή, ὅσοις τὸ ἀρρώςημα.

28 Διὰ τί πρὸς τὸν λύχνον καὶ πρὸς τὸν ἥλιον προςησάμενοι τὴν χεῖρα πρὸ τοῦ φωτὸς μᾶλλον ὁρῶμεν; ἢ ὅτι τὸ ἀπὸ τȣ͂ ἡλίου καὶ λύχνου φῶς προσπῖπτον μὲν ἡμῶν πρὸς τὴν ὄψιν ἀσθενεςέραν ποιεῖ δι' ὑπερβολήν; φθείρει γὰρ αὐτὰ καὶ τὰ συγγενῆ τῇ ὑπερβολῇ. εἰρχθέντα δὲ ὑπὸ τῆς χειρὸς τὴν μὲν ὄψιν οὐ πημαίνει, τὸ δὲ ὁρώμενον ὁμοίως ἐςὶν ἐν φωτί. διὸ ἡ μὲν μᾶλλον ὁρᾷ, τὸ δὲ ὁρώμενον ὐδὲν ἧττον ὁρᾶται.

29 Διὰ τί χεὶρ μὲν καὶ πȣ̀ς διαφορὰν ἔχει πρὸς τὰ δεξιὰ τὰ ἀριςερά, ὄμμα δὲ καὶ ἀκοὴ οὔ; ἢ ὅτι τὰ ςοιχεῖα τὰ εἰλικρινῆ ἀδιάφορα, ἐν δὲ τοῖς ἐκ τῶν ςοιχείων ἡ διαφορά; αὗται δὲ αἱ αἰσθήσεις εἰσὶν ἐξ εἰλικρινῶν, ἡ μὲν ὄψις πυρός, ἡ δ' ἀκοὴ ἀέρος.

ΛΒ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΩΤΑ.

Διὰ τί τὰ ὦτα ὄντα ἀναιμότατα τοῦ προσώπȣ, ὅταν αἰσχύνωνται, ἐρυθριᾷ μάλιστα; πότερον ὅτι εἰς τὸ κενὸν μάλιςα πορεύεσθαι πέφυκε τὸ ἀλλότριον ὑγρόν, ὥςε ὅταν διαλυθῇ ὑπὸ τῆς θερμότητος, ἢ γίνεται αἰσχυνομένοις, συνέρχεται εἰς ταῦτα; ἢ διότι ἐπὶ τοῖς κροτάφοις ἐπίκεινται, εἰς οὓς τὸ ὑγρὸν ἀθροίζεται μάλιςα; αἰσχυνομένων τὸ πρόσωπον ἔρχεται ἡ ὑγρότης· διὸ καὶ ἐρυθριῶσιν. προσώπȣ ἥκιςα βάθος ἔχει τὰ ὦτα· καὶ φύσει θερμ καὶ εὔχροα, ἐὰν μὴ ἀπηρτημένα πόρρωθεν ἢ τῷ γ διὸ καὶ εὐχρȣςατον τῶν ἐν τῷ προσώπῳ μορίων. ὡς σκεδασθῇ ἡ θερμότης, μάλιςα ἐπιπολῆς ȣ̓͂σα ἐν τȣ́τοι ἐρυθριᾶν.

Διὰ τί τὰ ὦτα ἐν τῇ θαλάττῃ ῥήγνυται τοῖς κ βῶσιν; πότερον διὰ τὸ κατέχειν τὸ πνεῦμα πληρȣ́μενα ζεται; ἢ εἰ τȣ͂τ' αἴτιον, ἔδει καὶ ἐν τῷ ἀέρι. ἢ ὅτι μὴ κον διακόπτεται θᾶττον, καὶ ἀπὸ σκληροτέρȣ ἢ μαλ τὸ ȣ͂ν πεφυσημένον ἧττον ὑπείκει. τὰ δὲ ὦτα, ὥσπε ται, ὑπὸ τοῦ κατέχεσθαι τὸ πνεῦμα ἐμφυσᾶται, ὡ ὕδωρ, σκληρότερον ὂν τȣ͂ ἀέρος, προσπῖπτον διακόπτε

Διὰ τί οἱ κολυμβηταὶ σπόγγους περὶ τὰ ὦτα δοῦνται; ἢ ἵνα ἡ θάλαττα βίᾳ ἰοῦσα μὴ ῥηγνύῃ τὰ ȣ̔́τω μὲν γὰρ ȣ̓ γίνεται, ὥσπερ ἀφῃρημένων, πλήρη.

Διὰ τί ὁ ἐν τοῖς ὠσὶ ῥύπος πικρός ἐςιν; ἢ διότι ἐςι σαπρός; ἔςιν οὖν ἁλμυρὸν σαπρόν. τὸ δὲ σαπρ μυρὸν πικρόν.

Διὰ τί οἱ σπογγεῖς διατέμνονται τὰ ὦτα καὶ μυκτῆρας; ἢ ὅπως εὐπνȣςεροι ὦσι; ταύτῃ γὰρ ἐξιό κεῖ τὸ πνεῦμα. ἀνατέμνουσι δὲ καὶ τὸν τόπον καὶ εὔπνοιαν· πονεῖν γὰρ δή φασι μᾶλλον αὐτοὺς ἐν τῇ πνοίᾳ, τῷ μὴ δύνασθαι προΐεσθαι θύραζε· ὅταν δὲ ἐξεράσωσι, κȣφίζονται. ἄτοπον ȣ͂ν εἰ μὴ δύνανται τ νειν ἀναπνοῆς καταψύξεως χάριν· ἀλλ' ἔοικε τοῦτο καιότερον εἶναι. ἢ εὐλόγως ὁ πόνος πλείων κατέχοντ κȣμένων καὶ διατεινομένων; φαίνεται δὲ καὶ αὐτόματ εἶναι φορὰ τοῦ πνεύματος ἔξω· εἰ δὲ καὶ εἴσω, σκε ἔοικε δέ· ὁμοίως γὰρ ἀναπνοὴν ποιοῦσι τοῖς κολυμ λέβητα καταφέντες. οὐ πίμπλαται γὰρ οὗτος τȣ͂ ὑ ἀλλὰ τηρεῖ τὸν ἀέρα. μετὰ βίας γὰρ ἡ κάθεσις. γὰρ ὁτιȣ͂ν παρεγκλιθὲν εἰσρεῖ.

Διὰ τί ἔνιοι τὰ ὦτα σκαλεύοντες βήττȣσιν; ἢ ὅ τȣ͂ αὐτȣ͂ πόρȣ τῷ πνεύμονι καὶ τῇ ἀρτηρίᾳ ἡ ἀκοή; σ δέ, ὅτι ἀναπηρȣ͂νται καὶ γίνονται ἐνεοί. θερμαινομέν τρίψει συντήκεται ἐπὶ τὴν ἀρτηρίαν ἀπὸ τοῦ πόνȣ κα ὑγρόν· ὃ ποιεῖ τὴν βῆχα.

Διὰ τί τὸ ἀριςερὸν οὖς θᾶττον συμφύεται ὡς

1. ἀδύνατόν X^a. ‖ 4. καὶ] ἢ Y^a. ‖ 7. ἐπιβάλλει om *t*. ‖ 10. ἢ post μόνον om Y^a. ‖ 13. διαστρέφεται *t*. ‖ 14. εἶναι] ε 21. προςαμένοι *t*. ‖ 25. καὶ τὰ om *t*. ‖ δὲ om $Y^a t$. ‖ 29. τὰ om $Y^a v$. ‖ 30. ὄμματα X^a. ‖ 31. διάφορα *t*. ‖ 39. ἢ X^a.
3. θερμότητα $X^a t$. ‖ 6. τȣ́τους Y^a. ‖ 7. ἐρυθρά $X^a Y^a t$. ‖ 18. ὁ ἱδρώς codices. ‖ 23. καὶ om *t*. ‖ τῶν τόπων $Y^a rsu$, τον *t*. ‖ 31. γὰρ om $X^a Y^a t$. ‖ 34. παρεγκλιθῇ $Y^a t$. ‖ 37. ἀναπληρȣ͂νται Y^a. ‖ ἐννεοί *t*.

ύ, ὅταν τρυπηθῇ; διὸ καὶ αἱ γυναῖκες τὸ μὲν ἄρρεν τὸ ῆλυ καλοῦσι τῶν ὤτων. ἢ ὅτι τὰ ἀριστερὰ ὑγρὰ καὶ ὰ μᾶλλον, συμφύεται δὲ τὰ τοιαῦτα μάλιστα. διὸ ἐν φυτοῖς τοῖς χλωροῖς ἡ σύμφυσις· καὶ τὰ τῶν νέων ἕλκη μᾶλλον συμφύεται ἢ τὰ τῶν πρεσβυτέρων. ση- ν δὲ ὅτι ὑγρὰ μᾶλλον καὶ ὅλως θηλυκώτερα τὰ ἀρι- ά.

Διὰ τί τοῖς μὲν αἰσχυνομένοις ἄκρα τὰ ὦτα ἐπιφοι- ται, τοῖς δὲ ὀργιζομένοις οἱ ὀφθαλμοί; ἢ ὅτι ἡ μὲν ὺς ἐν ὀφθαλμοῖς κατάψυξίς τις μετὰ φόβυ, ὥςε εἰκό- ἀπολείπει τὸ θερμὸν τὺς ὀφθαλμύς· χωριζόμενον δὲ εἰς δεκτικώτατον φέρεται τόπον. τοιῦτος δὲ ὁ ἐν τοῖς ἄκροις ὤτων· ὁ γὰρ ἄλλος ὀςώδης. ὀργιζομένοις δ' ἐπανέρ- ι τὸ θερμόν. μάλιστα δὲ γίνεται φανερὸν ἐν τοῖς λμοῖς διὰ τὴν χρόαν ὖσαν λευκήν.

Διὰ τί ὁ ἦχος ὁ ἐν τοῖς ὠσίν, ἐάν τις ψοφήσῃ, παύε- ; ἢ ὅτι ὁ μείζων ψόφος τὸν ἐλάττω ἐκκρύεται;

Διὰ τί, ἐὰν εἰς τὸ ὖς ὕδωρ ἐγχυθῇ, ἔλαιον προσεγ- ται, ὐ δυναμένυ τῦ ἐνόντος ὑγρῦ ἐξελθεῖν δι' ἄλλυ ὑγρῦ; ρον διὰ τὸ ἐπιπολῆς γίνεσθαι τὸ ἔλαιον τῦ ὕδατος, καὶ γλισχρότητα αὐτῦ ἔχεσθαι τὸ ὕδωρ ἐξιόντος τῦ ἐλαίυ, συνεξίῃ τὸ ὕδωρ; ἢ ἵνα ὀλισθηροῦ τοῦ ὠτὸς γενομένου θῃ τὸ ὕδωρ; τὸ γὰρ ἔλαιον λεῖον ὂν ποιεῖ ὀλισθαίνειν.

Διὰ τί ἧττον ὦτα ῥήγνυται τοῖς κολυμβῶσιν, ἐὰν εγχέωσιν εἰς τὰ ὦτα ἔλαιον; ἢ τοῦ μὲν ῥήγνυσθαι τὰ εἴρηται πρότερον ἡ αἰτία, τὸ δὲ ἔλαιον ἐγχυθὲν εἰς τὰ τὴν ὕςερον θάλατταν ἀπολισθαίνειν ποιεῖ, καθάπερ ἐπὶ ἔξω τοῦ σώματος συμβαίνει τοῖς ἀληλιμμένοις. ὀλι- ῦσα δὲ πληγὴν ὐ ποιεῖ εἰς τὸ ἐντὸς τῦ ὠτός, διόπερ οὐ υσιν.

Διὰ τί τῶν ὤτων ἀναίμων ὄντων μάλιςα οἱ αἰσχυνό- ι ἐρυθριῶσιν; ἢ ἕκαςον εἰς τὸ κενὸν ἑκάςυ μάλιςα φέ- ι; δοκεῖ δὲ τοῦ αἰσχυνομένου ἄνω θερμὸν φέρεσθαι τὸ α. εἰς ὖν τὸ κενώτατον ἐρυθριᾶν ποιεῖ. τὸ δ' αὐτὸ τῦτο ἐπὶ τῶν γνάθων. ἔτι δὲ καὶ ὅτι λεπτότατον τὸ δέρμα εριτεταμένον, μάλιςα δὴ φαίνεται δι' αὐτά.

Διὰ τί οὐδεὶς χασμώμενος τὸ ὖς σκαλεύει; ἢ ὅτι ὅτε μᾶται, ἐμφυσᾶται καὶ ἡ μῆνιγξ, δι' ἧς ἀκύει; σημεῖον ἥκιςα γὰρ ἀκύυσι χασμώμενοι. τὸ γὰρ πνεῦμα, ὥσπερ κατὰ τὸ ςόμα, καὶ εἰς τὰ ὦτα ἐντὸς πορευόμενον, ἐξωθεῖται τὸν ὑμένα καὶ κωλύει τὸν ψόφον εἰσιέναι. ἐὰν οὖν ὕτως ἔχοντος ἅψηται τῆς ἀκοῆς ὡς σκαλεύειν, μάλις' ἂν βλάψειεν· πρὸς ἀντιπῖπτον γὰρ ἡ πληγὴ γίνεται, καὶ ὐ πρὸς ὑπεῖκον τὸ τοῦ πνεύματος. τὸ δὲ δέρμα καὶ τὴν μήνιγγα ἀφεςάναι τῶν στερεῶν δῆλον. ὥστε πόνον μάλιστα ὕτω ποιεῖ, καὶ τραυματίζοι ἄν.

ΛΓ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΜΥΚΤΗΡΑ.

Διὰ τί ὁ πταρμὸς λυγμὸν μὲν παύει, ἐρυγμὸν δὲ οὐ παύει; ἢ διότι οὐ τῷ αὐτῷ τόπῳ τὸ πάθος ἑκάτερον, ἀλλ' ὁ μὲν ἐρυγμὸς κοιλίας, ὁ δὲ λυγμὸς τοῦ περὶ τὸν πνεύμονα κατάψυξις καὶ ἀπεψία πνεύματος καὶ ὑγρῦ; κοινωνῦσι δὲ οἱ περὶ τὸν ἐγκέφαλον τόποι τῷ πνεύμονι, οἷον τοῖς ὠσίν. φανερὸν δέ· ἅμα γὰρ ἐνεοὶ καὶ κωφοὶ γίνονται, καὶ αἱ νόσοι ἀντιπερίςανται αἱ τῦ ὠτὸς εἰς τὰ τῦ πνεύμονος πάθη. ἐνίοις δὲ σκαλεύυσι τὸ ὖς βῆχες ἐγγίνονται. τὸ δὲ περὶ τὸν πταρνύμενον τόπον εἶναι τῆς ῥινὸς κοινωνίαν τῷ πνεύμονι δηλοῖ ἡ ἀναπνοὴ κοινὴ ὖσα. ὥςε πτάρνυται μὲν θερμαινομένυ αὐτῦ· τῷ δὲ συμπάσχειν ὁ κάτω τόπος, ἐν ᾧ ἐςὶν ὁ λυγμός. ἡ δὲ θερμασία πέττει. διὸ ὄξος τε παύει λυγμὸν καὶ ἡ ἀπνευςία, ἐὰν ἠρεμαία ᾖ ἡ λύγξ. ἐκθερμαίνει γὰρ τὸ πνεῦμα κατεχόμενον. ὥςε καὶ ἐν τῷ πταρμῷ ἡ ἀντικατάσχεσις γενομένη τῦ πνεύματος τῦτο ποιεῖ, καὶ οἰκείως ἡ ἔκπνευσις γίνεται, καὶ ἐκ τοῦ ἄνω τόπου· ἀδύνατον γὰρ πτάρειν μὴ ἐκπνέοντα. ἡ ὖν ὁρμὴ ῥήγνυσι τὸ ἐγκατειλημμένον πνεῦμα, ὃ ποιεῖ τὸν λυγμόν.

Διὰ τί, ἐάν τις μέλλων πτάρνυσθαι τρίψῃ τὸν ὀφθαλ- 2
μόν, ἧττον πτάρνυται; ἢ διότι τὸ ποιῦν τὸν πταρμὸν θερμότης τίς ἐστιν, ἡ δὲ τρῖψις θερμότητα ποιεῖ, ἢ διὰ τὸ πλησίον εἶναι τῶν ὀφθαλμῶν τὸν τόπον ᾧ πτάρνυται, ἀφανίζει τὴν ἑτέραν, ὥσπερ τὸ ἔλαττον πῦρ ὑπὸ τῦ πλείονος μαραινόμενον.

Διὰ τί δὶς πτάρνυται ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, καὶ ὐχ ἅπαξ 3
ἢ πλεονάκις; ἢ διότι δύο εἰσὶ μυκτῆρες; καθ' ἕτερον ὖν διέσχιςαι τὸ φλέβιον, δι' ὖ πνεῦμα ῥεῖ.

Διὰ τί πρὸς τὸν ἥλιον βλέψαντες πτάρνυνται μᾶλλον; 4
ἢ διότι κινεῖ θερμαίνων· καθάπερ οὖν πτεροῖς θιγγάνοντες, ἀμφότεροι γὰρ τὸ αὐτὸ ποιῦσιν· τῇ γὰρ κινήσει θερμαίνοντες ἐκ τοῦ ὑγρῦ θᾶττον πνεῦμα ποιῦσιν. τύτυ δὲ ἡ ἔξοδος πταρμός.

1. αἱ om X^a. ‖ 5. μᾶλλον συμφύεται om X^aY^at. ‖ 17. διότι Y^a. ‖ 18. ὖς om t. ‖ 19. ὄντος X^a. ‖ 23. ἐξέλθοι Y^at. ‖ 25. γχέωσιν Y^a. ‖ ὦτα τὸ ἔλαιον Y^at. ‖ 26. ἡ om Y^at. ‖ 27. ἀπολισθένειν X^a, ὀλισθαίνειν t. ‖ 31. τί ὤτων ἀναιμένων t. ‖ 38. ἧς] οὖ ‖ 39. ὥσπερὺς, omissa καὶ, t. ‖ 40. κάτω Y^at.

1. λόφον Y^at. ‖ 2. ἂν codicibus deest. ‖ 3. οὐ om Y^a. ‖ 5. δῆλον om X^aY^at. ‖ 14. ἔνιοι Y^at. ‖ 19. τὸ t. ‖ ἐν ᾧ om X^a ‖ 21. λύξ Y^at. ‖ 23. γινομένη Y^at. ‖ 29. ἢ X^at. ‖ 34. ὅτι X^a.

5 Διὰ τί λύγγα παύει πταρμὸς καὶ πνεύματος ἐπίσχεσις καὶ ὄξος; ἢ ὅτι ὁ μὲν πταρμός, διότι ἀντιπερίστασίς ἐςι τοῦ κάτω πνεύματος, ὥσπερ αἱ ἄνω φαρμακεῖαι πρὸς τὴν κάτω κοιλίαν; ἡ δὲ ἀπνευστία τὰς ἀσθενεῖς λύγγας, ὅτι ἡ μικρὰ ὁρμὴ τῦ πνεύματος ἡ ἀνιῦσα, ὥσπερ περὶ τὴν βῆχα, ἐάν τις κατάσχῃ, παύεται, οὕτω καὶ ἐνταῦθα καὶ κατέσπασε καὶ κατέπνιξε καὶ συναπεβιάσατο. τὸ δὲ ὄξος παύει, ὅτι τὸ περιεςὸς ὑγρὸν καὶ κωλῦον ἀπερυγεῖν ἐπνευμάτωσε τῇ θερμασίᾳ. ἔςι γὰρ ἐρυγμὸς μέν, ὅταν πνευματωθῇ τὸ ἐν τῇ ἄνω κοιλίᾳ ὑγρὸν καὶ πεφθῇ, ἡ δὲ λύγξ, ὅταν ὑπὸ ὑγρῦ κατέχηται πνεῦμα περιττὸν περὶ τὸν πνευματικὸν τόπον. τῦτο γὰρ ὁρμῶν καὶ μὴ δυνάμενον διακόψαι σπασμὸν ποιεῖ, ὁ δὲ σπασμὸς οὗτος καλεῖται λύγξ. καὶ διὰ τοῦτο ῥιγώσαντας λὺγξ λαμβάνει, ὅτι τὸ ψῦχος τὸ ὑγρὸν ποιεῖ συςὰν ἐκ τῦ πνεύματος ἔτι· περιλαμβανόμενον δὲ τὸ ἄλλο πηδᾷ· ῦ ἡ κίνησις λυγμός ἐςιν.

6 Διὰ τί ἐνίοις ὕδωρ ψυχρὸν προσχέομεν [καὶ] πρὸς τὸ πρόσωπον, ἡνίκα αἷμα ῥεῖ ἐκ τῶν μυκτήρων; ἢ ἀντιπερίςαται εἴσω τὸ θερμόν; ἂν ῦν ἐπιπολῆς τύχῃ αἷμα, ἐξυγραίνει μᾶλλον.

7 Διὰ τί τὸν μὲν πταρμὸν θεὸν ἡγῦμεθα εἶναι, τὴν δὲ βῆχα ἢ τὴν κόρυζαν οὔ; ἢ διότι ἐκ τοῦ θειοτάτυ τῶν περὶ ἡμᾶς τῆς κεφαλῆς, ὅθεν ὁ λογισμός ἐςι, γίνεται; ἢ ὅτι τὰ μὲν ἄλλα ἀπὸ νοσύντων γίνεται, τῦτο δὲ ῦ;

8 Διὰ τί τρίψαντες τὸν ὀφθαλμὸν παυόμεθα τῶν πταρμῶν; ἢ ὅτι ἀνάπνοια ταύτῃ γίνεται τῷ ὑγρῷ; δακρύει γὰρ ὁ ὀφθαλμὸς μετὰ τρῖψιν, ὁ δὲ πταρμὸς διὰ πλῆθος ὑγρότητος. ἢ ὅτι τὸ ἔλαττον θερμὸν φθείρεται ὑπὸ τῦ πλείονος, ὁ δὲ ὀφθαλμὸς τριφθεὶς πλείω λαμβάνει θερμότητα τῆς ἐν τῇ ῥινί. διὰ ταῦτα δὲ κἄν τις αὐτὴν τὴν ῥῖνα τρίψῃ, παύεται ὁ πταρμός.

9 Διὰ τί τῶν μὲν ἄλλων πνευμάτων αἱ ἔξοδοι, οἷον φύσης καὶ ἐρυγμῦ, οὐχ ἱεραί, ἡ δὲ τῦ πταρμῦ ἱερά; πότερον ὅτι τριῶν τόπων ὄντων, κεφαλῆς καὶ θώρακος καὶ τῆς κάτω κοιλίας, ἡ κεφαλὴ θειότατον; ἔστι δὲ φῦσα μὲν ἀπὸ τῆς κάτω κοιλίας πνεῦμα, ἐρυγμὸς δὲ τῆς ἄνω, ὁ δὲ πταρμὸς τῆς κεφαλῆς. διὰ τὸ ἱερώτατον οὖν εἶναι τὸν τόπον καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἐντεῦθεν ὡς ἱερὸν προσκυνῦσιν. ἢ ὅτι ἅπαντα τὰ πνεύματα σημαίνει τοὺς εἰρημένους τόπυς βέλτιον ἔχειν ὡς ἐπὶ τὸ πολύ; μὴ διαχωρύντων γὰρ κυφίζει τὸ πνεῦμα διεξιόν, ὥςε καὶ ὁ πταρμὸς τὸν περὶ τὴν κεφαλὴν τόπο
ὑγιαίνει καὶ δύναται πέττειν. ὅταν γὰρ κρατήσῃ ἡ
κεφαλῇ θερμότης τὴν ὑγρότητα, τὸ πνεῦμα τότε γ
πταρμός. διὸ καὶ τοὺς ἐκθνήσκοντας κινοῦσι πταρμα
ἐὰν μὴ τούτῳ δύνωνται πάσχειν, ἀσώτους ὄντας. ὡ
σημεῖον ὑγείας τοῦ ἀρρώςυ καὶ ἱερωτάτυ τόπυ προσκ
ὡς ἱερόν, καὶ φήμην ἀγαθὴν ποιῦνται.

Διὰ τί ἄνθρωπος πτάρνυται μάλιςα τῶν ἄλλων
πότερον ὅτι τοὺς πόρυς εὐρεῖς ἔχει, δι' ὧν τὸ πνεῦμα
ῥύμη εἰσέρχεται; τύτοις γὰρ πληρυμένοις πνεύματος
νυται. ὅτι δ' εὐρεῖς, σημεῖον ὅτι ἥκιστα ὀσφραντι
ζῴων. ἀκριβέςεροι δὲ οἱ λεπτοὶ πόροι. εἰ οὖν εἰς με
εὐρεῖς πλεῖον καὶ πλεονάκις εἰσέρχεται τὸ ὑγρόν, οὗ
ματυμένυ ὁ πταρμὸς γίνεται, τοιύτυς δὲ μάλιςα τῶν
οἱ ἄνθρωποι ἔχυσι, πλειςάκις ἂν πτάρνυντο εἰκότως,
ἐλάχιςοι οἱ μυκτῆρες, ὥςε τὸ θερμανθὲν ὑγρὸν ταχὺ
ναι δύναται πνεῦμα γενόμενον· ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις δι
κος καταψύχεται πρότερον.

Διὰ τί οἱ μὲν ἀπὸ μέσων νυκτῶν ἄχρι μέσης ἡ
οὐκ ἀγαθοὶ πταρμοί, οἱ δὲ ἀπὸ μέσης ἡμέρας ἄχρι
νυκτῶν; ἢ ὅτι ὁ μὲν πταρμὸς μᾶλλον δοκεῖ ἐπισχεῖ
ἀρχομένυς καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ; διὸ ὅταν μέλλωσιν ἀρχ
συμβῆναι, μάλιςα ἀποτρεπόμεθα τῦ πράττειν. ἡ μ
ἠὼς καὶ τὸ ἀπὸ μέσων νυκτῶν οἷον ἀρχή τις· διὸ εὐλ
μεθα πτάρειν, μὴ κωλύσωμεν ὡρμημένον. πρὸς δεί
καὶ ἐπὶ μέσας νύκτας οἷον τελευτή τις καὶ ἐναντίον ἐ
ὥςε ἐν τῷ ἐναντίῳ ταὐτὸν αἱρετέον.

Διὰ τί οἱ πρεσβῦται χαλεπῶς πτάρνυνται; πότε
πόροι συμπεπτώκασι δι' ὧν τὸ πνεῦμα; ἢ ὅτι αἴρε
ἄνω ὐκέτι δυνάμενοι ῥᾳδίως, εἶτα βίᾳ ἀφιᾶσι κάτω;

Διὰ τί, ἐάν τις ἀπνευςιάζῃ, ἡ λὺγξ παύεται; ἢ
ἡ μὲν ὑπὸ καταψύξεως γίνεται (διὸ καὶ οἱ φοβύμενι
οἱ ῥιγῦντες λύζυσιν), κατεχόμενον δὲ τὸ πνεῦμα ἐκθερ
τὸν ἐντὸς τόπον;

Διὰ τί οἱ κωφοὶ ἐκ τῶν μυκτήρων διαλέγονται ὡ
τὸ πολύ; ἢ ὅτι ὁ πνεύμων ἐςὶ τύτοις πεπονηκώς; τῦτ
ἐςιν ἡ κωφότης, πλήρωσις τῦ τόπυ τῦ πνευμονικῦ. ο
ῥᾳδίως ἡ φωνὴ φέρεται, ἀλλ' ὥσπερ τὸ πνεῦμα τῶν
ςιώντων ἢ ἀσθμαινόντων δι' ἀδυναμίαν ἀθρόον, ὕτως ἡ
ἡ φωνή. βιάζεται οὖν καὶ διὰ τῶν μυκτήρων. βιαζ

1. πταρμὴ t. ‖ 2. ὅτι om Y^a. ‖ ὅτι $Y^a t$. ‖ 4. τοὺς Y^a. ‖ 15. συνιςὰν Y^a. ‖ 21. μὲν om t. ‖ 30. δὴ Y^a.

2. πέττει X^a. ‖ 8. τί ὁ ἄνθρωπος μᾶλλον πτάρνυται τῶν ἀλόγων ζῴων y. ‖ 11. τῶν ἄλλων ζῴων y. ‖ 12. γὰρ οἱ λεπτοπόροι y οὖν om y. ‖ 15. ἔχοντες y. ‖ ὅσοις] ἢ ὅτι y. ‖ 17. δύνασθαι y. ‖ 20. μέσυ $Y^a t$. ‖ 23. οὖν] οὖν καὶ ἠὼς $X^a Y^a t$. ‖ 31. λύγγα
32. ἡ μὲν om Y^a. ‖ 33. δὲ] καὶ t. ‖ 37. κυφότης X^a. ‖ 39. ἐκείνυς $X^a Y^a$.

δὲ τῇ τρίψει ποιεῖ τὸν ἦχον. ἔςι γὰρ ἡ διὰ τῶν ῥινῶν διάλεκτος γινομένη, ὅταν τὸ ἄνω τῆς ῥινὸς εἰς τὸν οὐρανόν, ᾗ συντέτρηται, κοῖλον γένηται· ὥσπερ κώδων γὰρ ὑπηχεῖ, τȣ̃ κάτωθεν ςενȣ̃ ὄντος.

5 Διὰ τί μόνον ὁ πταρμὸς ἡμῖν καθεύδουσιν οὐ γίνεται, ἀλλ' ὡς εἰπεῖν ἅπαντα ἐγρηγορόσιν; ἢ ὅτι ὁ μὲν πταρμὸς γίνεται καὶ ὑπὸ θερμȣ̃ τινὸς κινήσαντος τὸν τόπον τȣ̃τον ἀφ' ȣ̃ γίνεται· διὸ καὶ ἀνακύπτομεν πρὸς τὸν ἥλιον, ὅταν βουλώμεθα πτάρειν· ὅτι καθευδόντων ἡμῶν ἀντιπεριίσταται τὸ θερμὸν ἐντός. διὸ καὶ γίνεται τὰ κάτω θερμὰ τῶν καθευδόντων, καὶ τȣ̃ πνεῦμα τὸ πολὺ αἴτιόν ἐςι τȣ̃ ἐξονειρώττειν ἡμᾶς. εἰκότως ȣ̃ν οὐ πταρνύμεθα· ἀπαλλαγέντος γὰρ τοῦ θερμοῦ τοῦ ἐκ τῆς κεφαλῆς, ὃ κινεῖν πέφυκε τὸ ἐνταῦθα ὑγρόν, ȣ̃ ἐξαερȣμένȣ γίνεται ὁ πταρμός, καὶ τὸ συμβαῖνον πάθος εἰκὸς μὴ γίνεσθαι. ἀποψοφȣ̃σι δὲ μᾶλλον ἢ πτάρνυνται, καὶ ἐρεύγονται καθεύδοντες ἢ ἐγρηγορότες, ὅτι ἐκθερμαινομένȣ τȣ̃ περὶ τὴν κοιλίαν τόπȣ ἐν τοῖς ὕπνοις μᾶλλον ἐκπνευματȣ̃σθαι συμβαίνει τὰ περὶ αὐτὴν ὑγρά, πνευματȣ́μενα δὲ εἰς τȣ̀ς ἔγγιςα τόπȣς φέρεσθαι. ἐνταῦθα γὰρ καὶ συναπωθεῖται ὑπὸ τȣ̃ ἐν τῷ ὕπνῳ γινομένȣ πνεύματος. καθεκτικώτερος γάρ ἐστιν ἢ προετικώτερος ὁ καθεύδων τοῦ πνεύματος, διὸ καὶ συςέλλει τὸ θερμὸν ἐντός. ὁ δὲ κατέχων τὸ πνεῦμα ὠθεῖ κάτω αὐτό· παρὰ φύσιν γάρ ἐςι τῷ πνεύματι ἡ κάτω φορά, διὸ καὶ χαλεπόν ἐςι κατέχειν τὸ πνεῦμα. τὸ δ' αὐτὸ αἴτιον καὶ τοῦ καθεύδειν ἡμῖν ἐστίν. ȣ̓́σης γὰρ τῆς ἐγρηγόρσεως κινήσεως, ταύτης δ' ἐν τοῖς αἰσθητηρίοις ἡμῶν γινομένης μάλιστα ἐν τῷ ἐγρηγορέναι ἡμᾶς, δῆλον ὡς καὶ ἠρεμȣ́ντων ἡμῶν καθεύδοιμεν ἄν. ἐπεὶ δὲ τὸ μὲν πῦρ κινητικόν ἐστι τῶν ἐν ἡμῖν μορίων, τοῦτο δ' ἐν τῷ ὕπνῳ ἐντὸς περιίςαται, λιπὸν τὸν περὶ τὴν κεφαλὴν τόπον οὗ ἐστὶ τὸ αἰσθητήριον, ἠρεμοίη ἂν μάλιστα ἡμῶν τότε τὰ αἰσθητήρια· ὃ εἴη ἂν αἴτιον τȣ̃ καθεύδειν.

6 Διὰ τί πτάραντες καὶ ȣ̓ρήσαντες φρίττȣσιν; ἢ ὅτι κενȣ̃νται αἱ φλέβες ἀμφοτέροις τούτοις τοῦ πρότερον ἐνυπάρχοντος ἀέρος θερμȣ̃, κενωθέντων δὲ ἄλλος ἀὴρ ἔξωθεν εἰσέρχεται ψυχρότερος τȣ̃ προϋπάρχοντος ἐν ταῖς φλεψίν· τοιȣ̃τος δ' εἰσιὼν ποιεῖ φρίττειν.

7 Διὰ τί τοὺς λυγμοὺς οἱ πταρμοὶ παύουσιν; ἢ ὅτι ὁ λυγμὸς ȣ̓χ ὥσπερ οἱ ἐρυγμοὶ ἀπὸ τῆς τὰ σιτία δεχομένης κοιλίας ἐςὶν ἀλλ' ἀπὸ τȣ̃ πνεύματος, συμβαίνει δὲ μάλιςα ἀπὸ καταψύξεως ἐκ ῥίγȣς καὶ λύπης καὶ φαρμακείας τῆς ἄνω μάλιςα γίνεσθαι. θερμὸς γὰρ ὢν φύσει ὁ τόπος, ὅταν καταψυχθῇ, ȣ̓ προσίεται τὸ πνεῦμα πᾶν, ἀλλ' ὥσπερ πομφόλυγας ποιεῖ· διὸ καὶ τὸ πνεῦμα κατασχοῦσι παύεται (ἐκθερμαίνεται γὰρ ὁ τόπος), καὶ τὸ ὄξος, θερμαντικὸν ὄν, προσφερόμενον. τοῦ δὴ θερμȣ̃ συμβαίνοντος ἀπὸ θερμασίας καὶ τȣ̃ ἐγκεφάλȣ, τῶν ἄνω τόπων εἰς τὸν πνεύμονα συντετρημένων, θερμȣ̃ τȣ̃ πνεύμονος ὄντος, ἥ τε πρὸ τȣ̃ πταρμοῦ κατοχὴ καὶ ἡ ἄνωθεν κατάκρȣσις λύει τὸ πάθος.

Διὰ τί οἱ οὐλότριχες, καὶ οἷς ἐπέςραπται τὸ τρίχιον, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ σιμότεροι; ἢ εἴπερ ἡ ȣ̓λότης ἐν παχύτητι, ἡ δὲ παχύτης μετὰ σκληρότητος, σκληρὸν δ' ὂν τὸ αἷμα θερμόν, ἡ δὲ θερμότης οὐ ποιεῖ περίττωσιν, τὸ δὲ ὀστοῦν ἐκ περιττώματος, ὁ δὲ χόνδρος ὀστοῦν, εὐλόγως ἂν ἔκλειψις εἴη τȣ̃ μορίȣ; σημεῖον δὲ τὸ τὰ παιδία πάντα εἶναι σιμά. 18

ΛΔ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΤΟ ΣΤΟΜΑ ΚΑΙ ΤΑ ΕΝ ΑΥΤΩ.

Διὰ τί οἱ μανȣ̀ς ἔχοντες τȣ̀ς ὀδόντας οὐ μακρόβιοι; ἢ ὅτι τὰ μακρόβια πλείȣς ἔχȣσιν, οἷον τὰ ἄρσενα τῶν θηλειῶν, ἄνδρες γυναικῶν, πρόβατα προβάτων. οἱ οὖν ἀραιώδοντες ὥσπερ ἂν ἐλάττονας ἔχȣσιν ὀδόντας ἐοίκασιν.

Διὰ τί οἱ ὀδόντες ἰσχυρότεροι τῶν σαρκῶν ὄντες ὅμως 2
τȣ̃ ψυχρȣ̃ αἰσθάνονται μᾶλλον; ἢ ὅτι ἐπὶ τȣ̀ς πόρȣς προσπεφύκασιν, ἐν οἷς ὀλίγον ὂν τὸ θερμὸν ταχὺ ὑπὸ τȣ̃ ψυχρȣ̃ κρατȣ́μενον ποιεῖ τὴν ἀλγηδόνα;

Διὰ τί τοῦ ψυχροῦ μᾶλλον αἰσθάνονται οἱ ὀδόντες ἢ 3
τȣ̃ θερμȣ̃, ἡ δὲ σὰρξ τȣ̓ναντίον; πότερον ὅτι ἡ μὲν σὰρξ τȣ̃ μέσȣ καὶ εὔκρατος, οἱ δὲ ὀδόντες ψυχροί, ὥςε τȣ̃ ἐναντίου μᾶλλον αἰσθητικοί; ἢ διότι λεπτῶν πόρων εἰσίν, ἐν οἷς μικρὸν τὸ θερμόν, ὥςε ταχὺ πάσχȣσιν ὑπὸ τȣ̃ ἐναντίȣ; ἡ δὲ σὰρξ θερμόν, ὥςε ȣ̓δὲν πάσχει ὑπὸ τȣ̃ ψυχρȣ̃, τȣ̃ δὲ θερμοῦ ταχὺ αἰσθάνεται· ὥσπερ γὰρ πῦρ ἐπὶ πυρὶ γίνεται.

Διὰ τί ἡ γλῶττα σημαντικὸν πολλῶν; καὶ γὰρ τῶν 4
πυρετῶν ἐν τοῖς ὀξέσι νοσήμασι, καὶ ἐὰν χάλαζαι ἐνῶσιν· καὶ τῶν ποικίλων προβάτων ποικίλαι. ἢ ὅτι ὑγρότητος δεκτικόν, καὶ ἐπὶ τῷ πνεύμονι ἐπίκειται, ȣ̃ ἡ ἀρχὴ ἐπὶ τῶν πυρετῶν. πολύχροα δὲ πάντα διὰ τὴν πολυχροιαν τῶν ὑγρῶν· βάπτεται δὲ πρῶτον δι' οὗ πρῶτον ἠθεῖται· ἡ δὲ γλῶττα τοιȣ̃τον. αἵ τε χάλαζαι διὰ τὸ σομφὴν εἶναι συλλέγονται· ἔςι γὰρ ἡ χάλαζα οἱονεὶ ἴονθος ἄπεπτος ἐν τοῖς ἐντός.

2. οὐρανίσκον $X^a t$. ‖ 11. τὸ alterum om $X^a t$. ‖ 14. ἐξαιρȣμένȣ codices. ‖ 20. συναθεῖται X^a. ‖ 21. προσεκτικώτερος $Y^a rtu$. ‖ 25. αὐτὸ δ' $X^a t$. ‖ 30. λεῖπον Y^a. ‖ 34. προτέρȣ codices. ‖ 39. περ om t. ‖ 40. εἰσὶν $X^a Y^a t$.

3. πομπόλυγας Y^a. ‖ 10. οὐλότριχοι X^a. ‖ 14. δὲ om t. ‖ 20. ἀραιοὶ ὀδόντες codices. ‖ 21. ἔχωσιν $X^a u$. ‖ 23. πεφύκασιν u. ‖ 31. θερμή Y^a. ‖ 33. αἱ γλῶτται Y^a. ‖ 34. ἐν] καὶ ἐν u, καὶ γὰρ $X^a Y^a$. ‖ 36. πνεύμονι om u. ‖ ȣ̃] ὧν u. ‖ 40. ὄνθος $X^a Y^a t$.

5 Διὰ τί ἡ γλῶττα γλυκεῖα μὲν οὐ γίνεται, πικρὰ δὲ καὶ ἁλμυρὰ καὶ ὀξεῖα; ἢ ὅτι διαφθοραὶ ταῦτ' ἐςί, τῆς δὲ φύσεως ὐκ αἰσθάνεται;

6 Διὰ τί, ὅσας ἂν χρόας ἔχῃ τὸ δέρμα, τοσαύτας ἔχει καὶ ἡ γλῶττα; πότερον ὅτι ἓν μέρος ἐστὶν ὥσπερ ἄλλο τι τῶν ἔξωθεν, ἀλλ' ἐντὸς περιείληπται; διὰ δὲ τὸ λεπτὸν εἶναι ταύτῃ τὸ δέρμα καὶ ἡ μικρὰ ποικιλία ἐμφαίνεται. ἢ διότι, τὸ ὕδωρ ἐςὶν ὃ ποιεῖ μεταβάλλειν τὰς χρόας; ἡ δὲ γλῶττα μάλιςα πάσχει ὑπὸ τῦ πόματος.

7 Διὰ τί ἐκ τῦ ςόματος καὶ θερμὸν καὶ ψυχρὸν πνέυσιν; φυσῶσι μὲν γὰρ ψυχρόν, ἀάζουσι δὲ θερμόν. σημεῖον δὲ ὅτι θερμαίνει, ἐὰν πλησίον προσάγῃ τις τὴν χεῖρα τοῦ στόματος. ἢ ἀμφοτέρως ὁ ἀὴρ κινούμενος ψυχρός· ὁ δὲ φυσῶν κινεῖ τὸν ἀέρα ὐκ ἀθρόως, ἀλλὰ διὰ ςενῦ τῦ ςόματος· ὀλίγον ὐν ἐκπνέων πολὺν κινεῖ τὸν θύραθεν, ἐν ῷ τὸ θερμὸν ὂν τὸ ἐκ τῦ ςόματος ὐ φαίνεται δι' ὀλιγότητα. ὁ δὲ ἀάζων ἀθρόον ἐκπνεῖ· διὸ θερμόν. ἔςι γὰρ φυσασμοῦ τῷ διαφέρειν τῇ συςροφῇ· ὁ δ' ἀασμὸς ἀθρόυ ἔκπνευσις.

8 Διὰ τί, ἐὰν σφόδρα καὶ ἀθρόον ἐκπνεύσωσιν, ἀδυνατῦσι πάλιν ἐκπνεῦσαι; ὁμοίως δὲ ἔχει καὶ ἐπὶ τῦ ἀναπνεῦσαι· ἀδυνατῦσι γὰρ δὶς ἐφεξῆς ποιεῖν αὐτό. ἢ ὅτι τὸ μὲν δίωσίς τίς ἐστι, τὸ δὲ συναγωγὴ τόπου· ἃ ἄχρι τινός ἐστι δυνατὰ γίνεσθαι. φανερὸν οὖν ὅτι ἐναλλὰξ ἀνάγκη ἄμφω γίνεσθαι, καὶ ἀδύνατον δὶς ἐφεξῆς.

9 Διὰ τί ἑτέρυ τόπυ ὄντος ᾗ τὰ σῖτα καὶ τὸ ποτὸν διεξέρχεται καὶ ᾗ ἀναπνέομεν, ἐὰν μείζω ψωμὸν καταπίωμεν, πνιγόμεθα; ὐδὲν δὴ ἄτοπον· ὐ γὰρ μόνον ἐάν τι ἐμπέσῃ εἰς τὸν τόπον τῦτον, ἀλλὰ κἂν ἔτι φραχθῇ, ὕτω μᾶλλον πνιγόμεθα. ταῦτα δὲ παράλληλά ἐστι, καθ' ὅ τε τὰ σιτία δεχόμεθα καὶ καθ' ὃ ἀναπνέομεν. ὅταν οὖν ἐμπέσῃ μείζων ψωμός, καὶ ἡ ἀναπνοὴ συμφράττει, ὥςε μὴ εἶναι τῷ πνεύματι ἔξοδον.

10 Διὰ τί, ὅσοι τὴν διὰ χειρὸς τομὴν ἔχυσι δι' ὅλης, μακροβιώτατοι; ἢ διότι τὰ ἄναρθρα βραχύβια καὶ ἀσθενῆ; σημεῖον δὲ τῆς μὲν ἀσθενείας τὰ νέα, τῆς δὲ βραχυβιότητος τὰ ἔνυγρα. δῆλον ἄρα ὅτι τὰ ἠρθρωμένα τὐναντίον. τοιαῦτα δέ, ὧν καὶ τὰ φύσει ἄναρθρα μάλιστα ἤρθρωται. τῆς δὲ χειρὸς τὸ ἔσω ἀναρθρότατον.

11 Διὰ τί ἐν τῷ μακρὸν ἀναπνεῖν ἑλκόντων μὲν εἴσω τὸ πνεῦμα συμπίπτει ἡ κοιλία, ἐκπνεόντων δὲ πληρῦται;
θανὸν δ' ἐςὶ τὐναντίον συμβαίνειν. ἢ ὅτι τῶν μὲν ἀνα
των συμπιεζυμένη ταῖς πλευραῖς κάτω, καθάπερ αἱ φ
προσογκεῖν φαίνεται;

Διὰ τί ἀναπνέομεν; ἢ καθάπερ τὸ ὑγρὸν εἰς πν
διαλύεται, ὕτω καὶ τὸ πνεῦμα εἰς τὸ πῦρ; τὸ τῆς φύ
ὐν θερμὸν ὅταν τὸ πολὺ τῦ πνεύματος πῦρ ποιήσῃ, ...
φόνα ἐμποιεῖ, τοῖς δὲ πόροις καὶ ὄγκον· διόπερ ἔξωθ
τὸ πῦρ μετὰ τῦ πνεύματος. ὅταν δὲ ἐξέλθῃ τὸ πνεῦμ
τὸ πῦρ, συμπιπτόντων τῶν πόρων καὶ καταψυχομένων
γηδόνες γίνονται· ἕλκομεν ὐν τὸ πνεῦμα πάλιν. εἶτα
ξαντες τοῦ σώματος τὺς πόρυς καὶ βοηθήσαντες, πάλ
νεται τὸ πῦρ, καὶ πάλιν ἀλγῦντες ἐκπέμπομεν, καὶ δι
λυς τῦτο πράττομεν, καθάπερ καὶ σκαρδαμύσσομεν
τὸ καταψύχεσθαι τὸ περὶ τὸν ὀφθαλμὸν σῶμα καὶ ξ
νεσθαι. καὶ βαδίζομεν ὐν προσέχοντες τῇ βαδίσει τὸν
κυβερνωμένης δὲ τῆς διανοίας αὐτοῖς.... τοῦτον οὖν
τρόπον καὶ τὰ περὶ τὴν ἀναπνοὴν ποιοῦμεν· μηχανῇ
γὰρ τὸν ἀέρα ἕλκειν ἀναπνέομεν, καὶ πάλιν ἕλκομεν.

ΛΕ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΤΑ ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΦΗΝ.

Διὰ τί μᾶλλον φρίττομεν ἑτέρυ θιγόντος πως ἢ
ἡμῶν; ἢ ὅτι αἰσθητικωτέρα ἡ ἁφὴ τοῦ ἀλλοτρίου ἢ ἡ
οἰκείου; τὸ γὰρ συμφυὲς ἀναίσθητον. καὶ φοβερώτερ
λάθρα καὶ ἐξαπιναίως γινόμενον, ὁ δὲ φόβος κατάψ
ἡ δὲ ἀλλοτρία ἁφὴ πρὸς τὴν οἰκείαν ἄμφω ταῦτα
καὶ ὅλως δὲ παθητικὸν ἕκαςον πέφυκεν ἢ μᾶλλον ἢ μ
ὑπ' ἄλλου ἢ ὑφ' αὑτοῦ, οἷον καὶ ἐπὶ τοῦ γαργαλίζ
συμβαίνει.

Διὰ τί γαργαλίζονται τὰς μασχάλας καὶ τὰ
τῶν ποδῶν; ἢ διὰ τὴν λεπτότητα τοῦ δέρματος; κα
ἀσυνήθης ἡ ἁφή, οἷον τύτων καὶ τῦ ὠτός;

Διὰ τί φρίττυσιν ὐκ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς πάντες; ἢ ὅτι
ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς πάντες ἡδόμεθα, ὥσπερ οὐδὲ λυπύμεθα
τοῖς αὐτοῖς πάντες; ὁμοίως δὴ ὐ φρίττομεν ἐπὶ τοῖς αὐ
ἔςι γὰρ ἡ αὐτὴ κατάψυξίς τις. διὸ οἱ μὲν τῦ ἱματίυ δ
μένυ φρίττυσιν, οἱ δὲ πρίονος ἀκονυμένυ ἢ ἑλκομένου,
κισήρεως τεμνομένης, οἱ δὲ ὄνυ λίθον ἀλῦντος.

Διὰ τί τῦ μὲν θέρυς ὄντος θερμῦ, τῦ δὲ χειμῶνος

12. προσαγάγῃ τις τοῦ στόματος τὴν χεῖρα. ἀμφοτέρως Y^a. ‖ 15. πολὺ codices. ‖ τὸ $X^a t$. ‖ 22. τίς om Y^a. ‖ ἃ om $X^a Y^a$ ‖ 26. ᾗ om Y^a. ‖ ζωμὸν et 31. ζωμὸς u. ‖ 27. τις $X^a Y^a u$. ‖ 31. ἀναπνεομένη Y^a.

3. συμπιεζομένη $X^a u$. ‖ 4. προσγκεῖν Y^a. ‖ 6. καὶ om Y^a. ‖ 12. πνεύματος $X^a Y^a$. ‖ βοήσαντες $X^a Y^a u$. ‖ 15. πυρὶ u. ‖ προσχόντες $X^a u$. ‖ 27. μόνον ἐςὶν ὑπ' Y^a. ‖ 28. ὑφ' om $X^a Y^a u$. ‖ 33. ὐδ] ὐτ' codices. ‖ 35. δὲ $X^a u$. ‖ φρ. ἂν ἐπὶ $X^a Y^a$. ‖ ἢ ἑλκομένου om u. ‖ 38. κισσήρεως $X^a u$.

τὰ σώματα θιγγανόντων ψυχεινότερά ἐςι τȣ̃ θέρȣς ἢ ιμῶνος; πότερον ὅτι ὁ ἱδρὼς καὶ ἡ ἴδισις καταψύχει ύματα, τοῦτο δ' ἐν μὲν τῷ θέρει γίνεται, ἐν δὲ τῷ ῶνι ȣ̓. ἢ ὅτι ἀντιπεριίςαται ἐναντίως τὸ ψυχρὸν καὶ ρμὸν τῇ ὥρᾳ, καὶ ἔσω φεύγει ἐν τῷ θέρει, διὸ καὶ ι ἀνίησιν· ἐν δὲ τῷ χειμῶνι ἀποςέγει τὸ ψῦχος καὶ ζει τὸ σῶμα ὥσπερ ἡ γῆ;

Διὰ τί φρίττουσιν αἱ τρίχες ἐν τῷ δέρματι; ἢ ὅταν ωσι τὸ δέρμα, εἰκότως ἐξανέςησαν; συσπῶσι δὲ καὶ ίγȣς καὶ ὑπ' ἄλλων παθῶν.

Διὰ τί αὐτὸς αὑτὸν οὐθεὶς γαργαλίζει; ἢ ὅτι καὶ λλȣ ἧττον, ἐὰν προαίσθηται, μᾶλλον δ', ἂν μὴ ὁρᾷ; ἥκιςα γαργαλισθήσεται, ὅταν μὴ λανθάνῃ τȣ̃το πά-. ἔςι δὲ ὁ γέλως παρακοπή τις καὶ ἀπάτη. διὸ καὶ ιμενοι εἰς τὰς φρένας γελῶσιν· οὐ γὰρ ὁ τυχὼν τό-ςὶν ᾧ γελῶσιν. τὸ δὲ λαθραῖον ἀπατητικόν. διὰ τȣ̃το γίνεται ὁ γέλως καὶ ȣ̓ γίνεται ὑπ' αὑτȣ̃.

Διὰ τί ποτε τὰ χείλη μάλιστα γαργαλιζόμεθα; ἢ δεῖ τὸ γαργαλιζόμενον μὴ πρόσω τȣ̃ αἰσθητικȣ̃ εἶναι; ὲ τὰ χείλη περὶ τὸν τόπον τȣ̃τον μάλιςα. διὰ τȣ̃το ιργαλίζεται τὰ χείλη τῶν περὶ τὴν κεφαλὴν τόπων, ιν εὔσαρκα. εὐκινητότατα ȣ̓̃ν μάλιςά ἐςιν.

Διὰ τί, ἐάν τις τὸν περὶ τὰς μασχάλας τόπον κνήσῃ, ῶσιν, ἐὰν δέ τινα ἄλλον, οὔ; ἢ διὰ τί πτερῷ τὰς κνήσαντες πτάρνυνται; ἢ τόποι εἰσὶ τῶν φλεβίων, αταψυχομένων ἢ τοὐναντίον πασχόντων ὑγραίνονται; πνεῦμα ἐκ τȣ̃ ὑγρȣ̃ διαλύεται; ὥσπερ ἐὰν τὰς ἐπὶ ραχήλȣ πιέσῃ τις φλέβας, καθεύδȣσιν. ἡ μὲν ἡδονὴ ισία τίς ἐςιν· τȣ̃το δέ, ὅταν πλέον τὸ πνεῦμα ἐγγέ-, ἀθρόον ἔξω ἀφίεμεν. ὡσαύτως καὶ ἐπὶ πταρμῷ ττερῷ διαθερμάναντες καὶ κινήσαντες διελύσαμεν εἰς ια· πλέονος δὲ γενομένȣ ἐξεώσαμεν.

Διὰ τί μετὰ τὰ σιτία φρίττομεν πολλάκις; ἢ ὅτι οα εἰσπορευόμενα ἀπὸ πρώτης κρατεῖ μᾶλλον τȣ̃ φυ-θερμȣ̃ ἢ κρατεῖται;

Διὰ τί τὸ περιαγόμενον ἐναλλὰξ τοῖς δακτύλοις δύο εται; ἢ διότι δυσὶν αἰσθητηρίοις ἁπτόμεθα; τοῖς γὰρ τῶν δακτύλων, κατὰ φύσιν ἔχοντες τὴν χεῖρα, ἀμ-οις ȣ̓ δυνατὸν εἰπεῖν.

ΛϚ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΩΠΟΝ.

Διὰ τί τοῦ προσώπου τὰς εἰκόνας ποιȣ̃νται; πότερον ὅτι τȣ̃το δηλοῖ ποῖοί τινες; ἢ ὅτι μάλιςα γινώσκεται;

2 Διὰ τί τὸ πρόσωπον ἰδίȣσι μάλιςα, ἀσαρκότατον ὄν; ἢ διότι εὐΐδρωτα μὲν ὅσα ὕφυγρα καὶ ἀραιά, ἡ δὲ κεφαλὴ τοιαύτη; ὑγρότητα γὰρ οἰκείαν ἔχει πλείςην. δηλȣ̃σι δ' αἱ φλέβες τείνȣσαι ἐντεῦθεν, καὶ οἱ κατάρροι γινόμενοι ἐξ αὐτῆς, καὶ ὁ ἐγκέφαλος ὑγρός, καὶ οἱ πόροι πολλοί· σημεῖον δ' αἱ τρίχες, ὅτι πολλοὶ πόροι εἰσὶ περαίνοντες ἔξω. οὔκουν ἐκ τῶν κάτω ὁ ἱδρώς, ἀλλ' ἐκ τῆς κεφαλῆς γίνεται. διὸ ἰδίȣσι καὶ πρῶτον μάλιςα τὸ μέτωπον· ὑπόκειται γὰρ τὸ πρῶτον. τὸ δ' ὑγρὸν κάτω ῥεῖ, ἀλλ' ȣ̓κ ἄνω.

3 Διὰ τί ἐν τῷ προσώπῳ μάλιστα οἱ ἴονθοι; ἢ διότι μανὸς ὁ τόπος καὶ ὑγρότητα ἔχει; σημεῖον δὲ ἥ τε τῶν τριχῶν ἔκφυσις καὶ ἡ τῶν αἰσθήσεων δύναμις· ὁ δὲ ἴονθος ὥσπερ ἐξάνθημα ὑγρότητός τινος ἀπέπτȣ.

ΛΖ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΟΛΟΝ ΤΟ ΣΩΜΑ.

Διὰ τί ἀεὶ τοῦ σώματος ῥέοντος, καὶ τῆς ἀπορροῆς γινομένης ἐκ τῶν περιττωμάτων, οὐ κουφίζεται τὸ σῶμα, ἐὰν μὴ ἰδίῃ; ἢ διότι ἐλάττων ἡ ἔκκρισις γίνεται; ὅταν γὰρ ἐξ ὑγροῦ μεταβάλλῃ εἰς ἀέρα, πλέον γίνεται ἐξ ἐλάττονος· τὸ γὰρ διακρινόμενον πλέον, ὥστε ἐν πλείονι χρόνῳ ἡ ἔκκρισις.

2 Διὰ τί δὲ τȣ̃το; ἢ διότι δι' ἐλαττόνων πόρων ἡ ἔξοδός ἐστιν; τὸ γὰρ γλίσχρον καὶ τὸ κολλῶδες μετὰ μὲν τȣ̃ ὑγρȣ̃ ἐκκρίνεται διὰ τὴν κατάμιξιν, μετὰ δὲ τȣ̃ πνεύματος ἀδυνατεῖ. μάλιςα δὲ τȣ̃τ' ἐστὶ τὸ λυπȣ̃ν. διὸ καὶ οἱ ἔμετοι τῶν ἱδρώτων κȣφίζȣσι μᾶλλον, ὅτι συνεξάγȣσι τȣ̃το, ἅτε παχύτεροι καὶ σωματωδέςεροι ὄντες. ἢ καὶ ὅτι τῇ μὲν σαρκὶ πόρρω ȣ̓̃τος ὁ τόπος, ἐν ᾧ τὸ γλίσχρον καὶ κολλῶδες, ὥςε ἔργον μεταςῆσαι, τῇ δὲ κοιλίᾳ ἐγγύς; ἢ γὰρ ἐν ταύτῃ γίνεται ἢ πλησίον· διὸ καὶ δυσεξάγωγος ἄλλως.

3 Διὰ τί αἱ τρίψεις σαρκȣ̃σιν; ἢ ὅτι αὐξητικώτατον τῶν ἐν τῷ σώματι τὸ θερμόν ἐςιν; τȣ̃ μὲν γὰρ ἐνυπάρχοντος μείζȣς οἱ ὄγκοι γίνονται διὰ τὸ ἀεὶ αὐτὸ ἐν κινήσει εἶναι καὶ εἰς τὸ ἄνω φέρεσθαι καὶ πνευματȣ̃ν τὰ ἐν

1. ψυχινώτερά Y^a. ‖ 2. ἴδησις $X^a Y^a u$. ‖ 4. ἀντιπεριΐςανται X^a. ‖ 11. ἧττον καὶ ὑπ' ἄλλȣ $X^a u$. ‖ 19. δεῖ om t. ‖ πρόσω τοῦ •, ἴσως πρόσω τόπου margo X^a, προσώπȣ u et pr $X^a Y^a$. ‖ 20. τȣ̃τον — 21. τόπων om u. ‖ 22. ȣ̓ Y^a. ‖ 23. κνήσῃ et κνήσαν-ylburgius: codices κινήσῃ et κινήσαντες. ‖ 24. πτερῷ τὰς ῥ. κν. om $X^a Y^a u$. ‖ 26. ὑγραίνεται Y^a. ‖ 30. ἀφίομεν Y^a. ‖ 31. τομεν $X^a Y^a u$. ‖ 32. πλέον $X^a u$.

2. πρότερον u. ‖ 4. εὐσαρκώτατον X^a. ‖ 7. κατάρροοι et 14. ὄνθοι et 16. ὄνθος $X^a Y^a u$. ‖ 17. ἀπέπτȣ] ȣ̓κ ἄπεπτον $X^a Y^a u$. ‖ 22. ἔλαττον X^a 23. μεταβάλῃ Y^a. ‖ 26. δι' et ἡ om $X^a u$. ‖ 32. καὶ] καὶ τὸ Y^a. ‖ 34. γὰρ ἂν ἐν $X^a u$. ‖ 37. τȣ̃] τὸ X^a. ‖ 39. πνευματȣ̃νται $X^a u$.

ἡμῖν ὑγρά, ὃ ἐν τῇ τρίψει γίνεται· ἐκλείποντος δὲ φθίνει καὶ ἐλαττῦται τὸ σῶμα. ἢ ὅτι ὀγκοτέρα τῆς τροφῆς γίνεται ἡ σὰρξ διὰ τὴν θερμασίαν; ἅπαν γὰρ τὸ θερμὸν ἐπισπαςικὸν τῦ ὑγρῦ ἐςίν, ἡ δ᾽ εἰς τὴν σάρκα διαδιδομένη τροφὴ ὑγρά ἐςι, καὶ ἐπιδέχεται τὴν τροφὴν μᾶλλον διὰ τὴν ἀραίωσιν· ἀραιοτέρα γὰρ γινομένη μᾶλλον δύναται δέχεσθαι ὥσπερ σπογγιά. ἡ δὲ τρῖψις εὔπνυν καὶ ἀραιὰν ποιεῖ τὴν σάρκα, καὶ κωλύει συςάσεις γίνεσθαι κατὰ τὸ σῶμα. τούτου δὲ μὴ ὄντος οὐδὲ συντήξεις γίνονται· αἱ γὰρ ἀτροφίαι καὶ αἱ συντήξεις ἐκ τῶν ἀθροισθέντων εἰσίν. εὐπνούστερα δὲ καὶ ἀραιότερα καὶ ὁμαλέστερα γινόμενα εἰκὸς μᾶλλον ὀγκῦσθαι. τῆς τε γὰρ τροφῆς δεκτικώτερα καὶ τῶν ἐκκρίσεων προετικώτερα γίνεται, ὅτι ὐ δεῖ πυκνῦν τὴν σάρκα πρὸς ὑγίειαν, ἀλλ᾽ ἀραιῦν· ὥσπερ γὰρ πόλις ὑγιεινή ἐςι καὶ τόπος εὔπνυς (διὸ καὶ ἡ θάλαττα ὑγιεινή), ὕτω καὶ σῶμα τὸ εὔπνυν μᾶλλον ὑγιεινόν ἐςι τοῦ ἐναντίως ἔχοντος. δεῖ γὰρ ἢ μὴ ὑπάρχειν μηδέν, ἢ τύτυ ὡς τάχιστα ἀπαλλάττεσθαι· καὶ δεῖ οὕτως ἔχειν τὸ σῶμα ὥςε λαμβάνον εὐθὺς ἐκκρίνειν τὴν περίττωσιν, καὶ εἶναι ἐν κινήσει ἀεὶ καὶ μηδέποτε ἠρεμεῖν. τὸ μὲν γὰρ μένον σήπεται, ὥσπερ καὶ ὕδωρ τὸ μὴ κινούμενον· σηπόμενον δὲ νόσον ποιεῖ· τὸ δὲ ἐκκρινόμενον πρὸ τῦ διαφθαρῆναι χωρίζεται. τοῦτο οὖν πυκνυμένης μὲν τῆς σαρκὸς ὐ γίνεται (ὡσπερεὶ γὰρ ἐμφράττονται οἱ πόροι), ἀραιυμένης δὲ συμβαίνει. διὸ καὶ ὐ δεῖ ἐν τῷ ἡλίῳ γυμνὸν βαδίζειν (συνίςαται γὰρ ἡ σὰρξ καὶ κομιδῇ ἀποσαρκῦται· τὸ μὲν γὰρ ἐντὸς ὑγρὸν διαμένει, τὸ δ᾽ ἐπιπολῆς ἀπαλλάττεται ἐξατμιζόμενον, ὥσπερ καὶ τὰ κρέα τὰ ὀπτὰ τῶν ἑφθῶν μᾶλλον τὰ ἐντὸς ὑγρά ἐστιν) οὐδὲ τὰ στήθη γυμνὰ ἔχοντα βαδίζειν ἐν ἡλίῳ (ἀπὸ γὰρ τῶν ἄριςα ᾠκοδομημένων τῦ σώματος ὁ ἥλιος φέρει, ὃ ἥκιςα δεῖται ἀφαιρέσεως), ἀλλὰ μᾶλλον τὰ ἐντὸς ξηραντέον. ἐκεῖθεν μὲν ὖν διὰ τὸ πόρρω εἶναι, ἐὰν μὴ μετὰ πόνυ, ὐκ ἔςιν ἱδρῶτα ἄγειν· ἀπὸ τύτων δὲ διὰ τὸ πρόχειρα εἶναι ῥᾴδιον ἀναλῶσαι τὸ ὑγρόν.

4 Διὰ τί ψυχθέντες ἀπὸ τῆς αὐτῆς θερμασίας καιόμεθα μᾶλλον καὶ ἀλγοῦμεν; πότερον διὰ τὴν πυκνότητα στέγει ἡ σὰρξ τὸ προσπῖπτον θερμόν; διὸ μόλιβδος ἐρίου θερμότερος. ἢ βίαιος γίνεται τοῦ θερμοῦ ἡ δίοδος διὰ τὸ πεπηγέναι ὑπὸ ψυχρῦ τὸ σῶμα;

Διὰ τί αἱ ξηροτριβίαι ςερεὰν τὴν σάρκα παρασκ ζυσιν; ἢ ὅτι διὰ τὴν τρῖψιν τῆς θερμασίας ἐπιγινομ τὸ ὑγρὸν καταναλίσκεται. πρὸς δὲ τούτοις ἡ σὰρξ τρ μένη πυκνῦται· ἅπαντα δὲ ὅσα πλείονος τρίψεως τυγ νει πυκνῦται καὶ ςερεὰ γίνεται. θεωρῆσαι δὲ τὸ τοι ἔςιν ἐπὶ πολλῶν· τὸ γὰρ σταῖς ἢ πηλὸς ἢ ἄλλο τι τοιύτων, ἐὰν μὲν ὕδωρ ἐπιχέας ἕλκῃς, ὑγρὰ καὶ κλυδ διαμένει, ἐὰν δὲ πλείω τρῖψιν προσάγῃς, πυκνῦταί τε ςερεῦται ταχέως καὶ γλίσχρα γίνεται.

Διὰ τί αἱ τρίψεις μᾶλλον σαρκῦσι τῶν δρόμων ὅτι οἱ μὲν δρόμοι περιψύχυσι τὴν σάρκα καὶ ὐ δεκ τροφῆς παρασκευάζουσιν, ἀλλὰ τὰ μὲν συσσείεται κ τὰ δ᾽ ἐπὶ πολλῦ τῦ φυσικῦ θερμῦ ἐπιτελουμένυ παντ λεπτυνόμενα εἰς πνεῦμα διακρίνεται; ἡ δὲ παλάμη τρίψει τὴν σάρκα ἀραιὰν καὶ δεκτικὴν αὐτῆς παρασκ ζει. καὶ ἡ ἔξωθεν δὲ ἁφὴ ἐναντιυμένη διὰ τῆς πιλή τῇ φορᾷ αὐτὸν συνέχει μᾶλλον, καὶ ἀνάκλασιν τῆς κὸς ποιεῖται.

ΛΗ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΧΡΟΑΝ.

Διὰ τί τὸν μὲν κηρὸν καὶ τὔλαιον λευκαίνει ὁ ἥ τὴν δὲ σάρκα μελαίνει; ἢ ὅτι τὰ μὲν λευκαίνει ἀπ τὸ ὕδωρ (φύσει γὰρ τὸ ὑγρὸν μέλαν διὰ τὴν μῖξιν γεώδους ὕδατος), τὴν δὲ σάρκα ἐπικαίει;

Διὰ τί οἱ ἁλιεῖς καὶ πορφυρεῖς καὶ ἁπλῶς οἱ θάλατταν ἐργαζόμενοι πυρροί εἰσιν; πότερον ὅτι ἡ θάλα θερμὴ καὶ αὐχμώδης ἐςὶ διὰ τὴν ἅλμην; τὸ δὲ τοιῦ πυρρὰς ποιεῖ τὰς τρίχας, καθάπερ ἥ τε κονία καὶ τὸ σενικόν. ἢ τὰ μὲν ἐκτὸς γίνονται θερμότεροι, τὰ δ᾽ ἐ περιψύχονται διὰ τὸ βρεχομένων αὐτῶν ἀεὶ ξηραίνε ὑπὸ τῦ ἡλίυ τὰ πέριξ; τύτων δὲ τῦτο πασχόντων αἱ χες ξηραινόμεναι λεπτύνονται καὶ πυρρῦνται. καὶ πά δὲ οἱ πρὸς ἄρκτον πυρρότριχες καὶ λεπτότριχές εἰσιν.

Διὰ τί οἱ μὲν ἐν ἱματίῳ δρόμοι καὶ ἡ τῦ ἐλαί ἱμάτιον χρῖσις εὔχρυς ποιεῖ, οἱ δὲ γυμνοὶ δρόμοι ἄχ ἢ ὅτι ἡ μὲν εὔπνοια εὔχροιαν ποιεῖ, ἡ δὲ κατάπνιξις ναντίον. διὰ δὴ τὸ συνθερμαινόμενον τὸ ἐπιπολῆς ὑ μὴ διαψύχεσθαι ἄχροιαν ποιεῖ. ἄμφω δὲ ταὐτὸν τ ἡ ἐν τῷ ἱματίῳ ἴδισις καὶ ἡ εἰς τὸ ἱμάτιον ἄλειψις:

13. καὶ om $X^a u$. ‖ προεκτικώτερα $X^a Y^a u$. ‖ 16. τὸ om $X^a u$. ‖ 17. τῦτο X^a. ‖ 18. τὸ σῶμα om u. ‖ 24. γὰρ] καὶ 28. κρέατα ὀπτὰ X^a. ‖ 31. φέρεται u. an ἀφαιρεῖ? ‖ 36. πρότερον u. ‖ 38. τοῦ om $X^a Y^a u$.

6. γὰρ] δὲ u. ‖ 7. μὲν] μὴ $X^a u$. ‖ 8. προσαγαγῆς Y^a. ‖ τε καὶ ςερεῦται om u. ‖ 10. ἢ om $X^a Y^a u$. ‖ 16. δὲ Y^a. ‖ 24. δους om u. ‖ ὕδατος om X^a. ‖ 29. τὰ δ᾽] τὸ δ᾽ Y^a. ‖ 32. πυρῦνται et 33. πυρότριχες $X^a u$. ‖ 34. καὶ om u. ‖ 35. ἄχρους Y οἱ — ἄχρυς om $Y^a u$. ‖ 36. κατάπνιξιν X^a. ‖ 39. ἴδησις $X^a u$.

ταxλείεται γὰρ ἡ θερμότης. οἱ δὲ γυμνοὶ δρόμοι ἄχρȣν ιȣσι διὰ τȣ̓ναντίον, ὅτι καταψύχει ὁ ἀὴρ τὰς συνιστα- νας ἐκκρίσεις καὶ διαπνεῖ τὸ σῶμα. ἔτι τὸ ἔλαιον ὑγρὸν καὶ λεπτόν, ὑπαλειφθὲν καὶ τοὺς πόρους ἐμφρᾶττον, τε τὸ ἐκ τȣ̃ σώματος ὑγρὸν καὶ πνεῦμα ἔξω ῥεῖν ἐᾷ, τε τὸ ἐκτὸς πνεῦμα ἐντός. διὸ καταπνιγόμενα ἐν τῷ ματι ὑγρὰ περιττώματα σηπόμενα ἄχροιαν ποιεῖ.

Διὰ τί ἡ εὔπνοια εὔχρȣς ποιεῖ; ἢ ὅτι ἄχροια ἔοικεν αι οἷον σῆψίς τις χρωτός; ὅταν οὖν τὸ ἐπιπολῆς ὑγρὸν ὶ θερμὸν ᾖ, τοῦτο συμβαίνει χλωρὸν γίνεσθαι, ἐὰν μὴ ιχθῇ καὶ ἀποπνεύσῃ τὸ θερμόν.

Διὰ τί οἱ μὲν ἱδρώσαντες ἐκ τῶν γυμνασίων εὔχροοί ιν εὐθύς, οἱ δὲ ἀθληταὶ ἄχροοι; ἢ διότι ὑπὸ μὲν τοῦ τρίȣ πόνου τὸ θερμὸν ἐκκάεται καὶ ἐπιπολάζει, ὑπὸ δὲ ν πολλῶν ἐξηθεῖται μετὰ τȣ̃ ἱδρῶτος καὶ τȣ̃ πνεύματος, αιȣμένȣ τȣ̃ σώματος ἐν τῷ πονεῖν; ὅταν μὲν ȣ̃ν ἐπιπο- ίσῃ τὸ θερμόν, εὔχροοι γίνονται, καθάπερ οἵ τε θερμαι- μενοι καὶ αἰσχυνόμενοι· ὅταν δὲ ἐκλίπῃ, ἄχροοι. οἱ μὲν ἰδιῶται μέτρια γυμνάζονται, οἱ δὲ ἀθληταὶ πολλά.

Διὰ τί μᾶλλον καίονται ὑπὸ τȣ̃ ἡλίȣ οἱ καθεζόμενοι ν γυμναζομένων; ἢ ὅτι οἱ ἐν κινήσει ὄντες ὥσπερ ῥιπί- νται ὑπὸ τοῦ πνεύματος διὰ τὸ κινεῖν τὸν ἀέρα, οἱ δὲ ιθήμενοι ȣ̓ πάσχȣσι τȣ̃το;

Διὰ τί ὁ μὲν ἥλιος ἐπικάει, τὸ δὲ πῦρ οὔ; ἢ διότι πτότερός ἐςιν ὁ ἥλιος, καὶ μᾶλλον δύναται διαδύεσθαι εἰς ν σάρκα; τὸ δὲ πῦρ, ἐὰν καὶ ἐπικαύσῃ, ἄνω μόνον ποιεῖ χρῶμα, τὰς φοῖδας καλȣμένας· εἴσω δὲ ȣ̓κ εἰσδύεται.

8 Διὰ τί τὸ πῦρ οὐ ποιεῖ μέλανας, ὁ δὲ ἥλιος ποιεῖ· τὸν δὲ κέραμον ποιεῖ, ὁ δὲ ἥλιος ȣ̓; ἢ ȣ̓χ ὁμοίως ἑκάτερον ποιεῖ, ἀλλ' ὁ μὲν ἐπικάων τὴν χρόαν μελαίνει, τὸ δὲ πῦρ τὸν κέραμον ἀναπιμπλᾷ, ἢ ἀναφέρει ἀσβόλῳ. τȣ̃το δ' ἐςὶ λεπτῆς μαρίλης, ἀποθραυομένων ἅμα καὶ καομένων τῶν ἀνθράκων. τȣ̀ς δ' ἀνθρώπȣς ὁ μὲν ἥλιος μελαίνει, τὸ δὲ πῦρ ȣ̓, ὅτι τȣ̃ μὲν μαλθακὴ ἡ θερμότης, καὶ διὰ μικρομέρειαν δύναται τὸ δέρμα αὐτὸ κάειν· ὥστε διὰ μὲν τὸ τῆς σαρκὸς μὴ ἅπτεσθαι ȣ̓κ ἀλγεινόν, διὰ δὲ τὸ κάειν μέλαν ποιεῖ. τὸ δὲ πῦρ ἢ ȣ̓χ ἅπτεται ἢ εἴσω διέρχεται, ἐπεὶ μέλανα καὶ τὰ πυρίκαυστα γίνεται, ἀλλ' οὐ μόνον ἐκεῖνον τὸν τόπον κάει ȣ̃ ἡ χροιά.

9 Διὰ τί οἱ γηράσκοντες μελάντεροι γίνονται; ἢ ὅτι πᾶν σηπόμενον μελάντερον γίνεται, πλὴν εὐρῶτος; τȣ̃το δ' ἐςὶ γῆρας καὶ σαπρότης. ἔτι ἐπειδὴ τὸ αἷμα ξηραινόμενον μελάντερον γίνεται, εἰκότως ἂν μελάντεροι εἶεν οἱ πρεσβύτεροι· τȣ̃το γάρ ἐςι τὸ χρῷζον ἡμῶν τὰ σώματα φυσικῶς.

10 Διὰ τί περὶ τὴν τῶν σιτίων ἐργασίαν, οἱ μὲν περὶ τὰς κριθὰς ἄχροοι γίνονται καὶ καταρροϊκοί, οἱ δὲ περὶ τȣ̀ς πυρȣ̀ς εὐεκτικοί; ἢ διότι εὐπεπτότερος ὁ πυρὸς τῆς κριθῆς, ὥςε καὶ αἱ ἀπόρροιαι;

11 Διὰ τί ὁ μὲν ἥλιος τὸ μὲν ἔλαιον λευκαίνει, τὴν δὲ σάρκα μελαίνει; ἢ ὅτι τȣ̃ μὲν ἐλαίου ἀπάγει τὸ γεῶδες; τοῦτο δὲ ἦν τὸ μέλαν, ὥσπερ τὸ γεῶδες τοῦ οἴνȣ. τὴν δὲ σάρκα μελαίνει, ὅτι κάει· τὸ γὰρ γεῶδες καόμενον ἅπαν γίνεται μέλαν.

1. εὔχρȣν Y^a. ‖ 5. οὐδὲ codices. ‖ 8. εὔπνȣς X^aY^au. ‖ ἢ om X^au. ‖ 10. συμβαίνει καὶ χλωρὸν Y^au. ‖ μὴ om X^au. ‖ 14. καίεται X^au. ‖ 15. μετὰ om X^a. ‖ τȣ̃ post μετὰ om u. ‖ 17. ὅτε X^au. ‖ 19. ȣ̃ν om u. ‖ 21. ῥιπτίζονται u. ‖ 23. ȣ̓ om u. ‖ ι. ἐπικαίει X^au.

4. ἀσκώλῳ t, ἀσβόλῃ Y^au. ‖ 10. ȣ̓κ ἅπτεται u. ‖ 11. πυρίκαυτα Y^a. ‖ 12. ἐκεῖνον τὸν τόπον add X^aY^a. ‖ 19. σίτων Y^a. ‖ 21. ι X^au. ‖ 24. ἢ] οἱ u.

ΠΕΡΙ ΑΤΟΜΩΝ ΓΡΑΜΜΩΝ.

Ἀρά γ' εἰσὶν ἄτομοι γραμμαί, καὶ ὅλως ἐν ἅπασι τοῖς ποσοῖς ἐςί τι ἀμερές, ὥσπερ ἔνιοί φασιν; εἰ γὰρ ὁμοίως ὑπάρχει τό τε πολὺ καὶ τὸ μέγα καὶ τὰ ἀντικείμενα τέτοις, τό τε ὀλίγον καὶ τὸ μικρόν, τὸ δ' ἀπείρυς σχεδὸν διαιρέσεις ἔχον ὐκ ἔςιν ὀλίγον ἀλλὰ πολύ, φανερὸν ὅτι πεπερασμένας ἕξει τὰς διαιρέσεις τὸ ὀλίγον καὶ τὸ μικρόν· εἰ δὲ πεπερασμέναι αἱ διαιρέσεις, ἀνάγκη τι εἶναι ἀμερὲς μέγεθος, ὥςε ἐν ἅπασιν ἐνυπάρξει τι ἀμερές, ἐπείπερ καὶ τὸ ὀλίγον καὶ τὸ μικρόν. ἔτι εἰ ἔςιν ἰδέα γραμμῆς, ἡ δ' ἰδέα πρώτη τῶν συνωνύμων, τὰ δὲ μέρη πρότερα τῦ ὅλυ τὴν φύσιν, διαιρετὴ ἂν εἴη αὐτὴ ἡ γραμμή, τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ τὰ τετράγωνον καὶ τὸ τρίγωνον καὶ τὰ ἄλλα σχήματα, καὶ ὅλως ἐπίπεδον αὐτὸ καὶ σῶμα· συμβήσεται γὰρ πρότερ' ἄττα εἶναι τούτων. ἔτι εἰ σώματός ἐστι ςοιχεῖα, τῶν δὲ ςοιχείων μηδὲν πρότερον, τὰ δὲ μέρη τῦ ὅλυ πρότερα, ἀδιαίρετον ἂν εἴη τὸ πῦρ καὶ ὅλως τῶν τῦ σώματος στοιχείων ἕκαςον, ὥς' οὐ μόνον ἐν τοῖς νοητοῖς ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς ἐςί τι ἀμερές. ἔτι δὲ κατὰ τὸν Ζήνωνος λόγον ἀνάγκη τι μέγεθος ἀμερὲς εἶναι, εἴπερ ἀδύνατον μὲν ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ ἀπείρων ἅψασθαι, καθ' ἕκαςον ἁπτόμενον, ἀνάγκη δ' ἐπὶ τὸ ἥμισυ πρότερον ἀφικνεῖσθαι τὸ κινύμενον, τῦ δὲ μὴ ἀμερῦς πάντως ἔςιν ἥμισυ. εἰ δὲ καὶ ἅπτεται τῶν ἀπείρων ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ τὸ ἐπὶ τῆς γραμμῆς φερόμενον, τὸ δὲ θᾶττον ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ πλεῖον διανύει, ταχίςη δ' ἡ τῆς διανοίας κίνησις, κἂν ἡ διάνοια τῶν ἀπείρων ἐφάπτοιτο καθ' ἕκα-

ςον ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ, ὥςε εἰ τὸ καθ' ἕκαςον ἐ
σθαι τὴν διάνοιαν ἀριθμεῖν ἐστίν, ἐνδέχεται ἀριθμε
ἄπειρα ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ. εἰ δὲ τῦτο ἀδύνατον
ἄν τις ἄτομος γραμμή. ἔτι καὶ ἐξ ὧν αὐτοὶ οἱ ἐν
μαθήμασι λέγυσιν, εἴη ἄν τις ἄτομος γραμμή, ὥς
σίν, εἰ σύμμετροί εἰσιν αἱ τῷ αὐτῷ μέτρῳ μετρούμ
ὅσαι δ' εἰσὶ σύμμετροι, πᾶσαί εἰσι μετρύμεναι. εἴη
ἄν τι μῆκος ᾧ πᾶσαι μετρηθήσονται. τοῦτο δ' ἀν
ἀδιαίρετον εἶναι. εἰ γὰρ διαιρετόν, καὶ τὰ μέρη μ
τινὸς ἔςαι· σύμμετρα γὰρ τῷ ὅλῳ. ὥςε μέρυς τινὸ
διπλασία τὴν ἡμίσειαν, ἐπειδὴ τῦτ' ἀδύνατον ἂν εἴη
τρον. ὡσαύτως δὲ καὶ αἱ μετρούμεναι ἅπαξ ὑπ' α
ὥσπερ πᾶσαι αἱ ἐκ τῦ μέτρυ σύνθετοι γραμμαί, ἐξ
ρῶν σύγκεινται. τὸ δ' αὐτὸ συμβήσεται κἂν ταῖς ἐ
δοις· πάντα γὰρ τὰ ἀπὸ τῶν ῥητῶν γραμμῶν σύμμ
ἀλλήλοις, ὥςε ἔςαι τὸ μέτρον αὐτῶν ἀμερές. ἀλλὰ
εἴ τι τμηθήσεται μέτρον τινὰ τεταγμένην καὶ ὡρισ
γραμμήν, ὐκ ἔςαι ὔτε ῥητὴ ὔτ' ἄλογος, ὔτε τῶν ἄ
ὐδεμία ὧν νῦν δὴ εἴρηται, οἷον ἀποτομὴν ἐκ δυοῖν ὀ
τοιν· ἀλλὰ καθ' αὑτὰς μὲν ὐδέ τινας ἕξυσι φύσεις
ἀλλήλας δὲ ἔσονται ῥηταὶ καὶ ἄλογοι. ἢ πρῶτον μὲ
ἀνάγκη τὸ ἀπείρυς ἔχον διαιρέσεις μὴ εἶναι μικρὸ
ὀλίγον· καὶ γὰρ τόπον καὶ μέγεθος καὶ ὅλως τὸ συ
μικρὸν μὲν λέγομεν, καὶ ἐφ' ὧν μὲν ἁρμόττει τὸ ὀ
οὐ μὴν ἀλλ' ἀπείρους διαιρέσεις φαμὲν ἔχειν. ἔτι
ἐν τῷ συνθέτῳ γραμμαί, κατὰ τύτων τῶν ἀτόμων λέ

Codices $LNPQH^aU^aW^aZ^a$. quorum W^a in margine: τὸ πρωτότυπον λίαν ἐσφαλμένον. καὶ μή τις μοι μεμφέτω· καθὼς τὸ
ὕτω γράφω. Tit. ΓΡΑΜΜΩΝ] addit *Q* λόγος εἰς.

2. περ om W^a. ‖ εἰ] ἢ LQH^a, ἡ U^a. ‖ 3. πολὺ — 4. τό τε] haec add *N*. ‖ 4. ἀπείρως *L*. ‖ 5. ἔχον ante 4. σχεδὸν *LPQ*
W^aZ^a. ‖ 5. πολύ] add $LPQH^aU^aW^aZ^a$ καὶ (καὶ τὸ Z^a) μέγα τὰ (τὰ τὰ Z^a) ἀντικείμενα τύτων (τύτοις PW^aZ^a) τότε. ‖ ὅτι
6. ἔχει W^a. ‖ 7. τι] τὸ $LNPH^aW^a$, τοῦ Z^a. ‖ 8. ἅπαντι *NP*. ‖ ὑπάρξει W^a, ὑπάρχει Z^a. ‖ τὸ W^a. ‖ 9. ἔςιν add *NZ*
δέα Z^a. ‖ ἡ] εἰ *N*. ‖ 10. τῦ ὅλυ πρότερα $LPQH^aU^aW^aZ^a$. ‖ 11. αὕτη $LPQH^aU^aW^a$, om *N*. ‖ 14. ἄττα om *N*. ‖ σώμα
$PQH^aU^aW^aZ^a$. ‖ 15. οὐδὲν W^a. ‖ 16. πρότερα τὴν φύσιν ἀδ. W^a. ‖ 18. τι om PW^aZ^a. ‖ 19. τὸν τοῦ ζήνωνος NZ^a. ‖ τε
21. τῷ *P*. ‖ 22. ἀμερῶς W^a. ‖ πάντη *N*. ‖ ἔςαι LH^aU^a. ‖ 24. χρόνῳ om $LNPH^aU^aW^aZ^a$. ‖ 25. διαφέρει H^a, om *Q*
δ' ἡ] δὴ *N*.

2. ἐνδ. ἂν ἀρ. *N*. ‖ 3. χρόνον U^a. ‖ 4. τις om LH^aZ^a. ‖ 5. γραμμή om $LNPH^aU^aW^a$. ‖ 7. μετρύμεναι, πᾶσαί εἰσι σύμ
N. ‖ 8. πᾶσαι μετρηθήσονται *N*: ceteri μετρηθήσονται πᾶσαι. ‖ τοῦτο] τοῦ W^a. ‖ 9. μέρη] μέρη τύτου οὐ QZ^a. ‖ 10. εἴη] εἶναι W^a. ‖
διπλασίαν rc *N*, διπλάσιον LW^a. ‖ 12. αὐτῆς *N*. ‖ 14. τὸ αὐτὸ δὲ W^a. ‖ 17. μέτρυ $LPH^aU^aW^a$. ‖ ὡρισμένην καὶ τεταγμένην *I*
19. νῦν δὴ *N*: ceteri δὴ νῦν. ‖ 21. ῥητοὶ *P*. ‖ ἡ] αἱ $LNPH^aW^a$. ‖ πρῶται $LNPH^a$. ‖ 22 et 25. ἀπείρως LH^a. ‖ 23. ὅλα
24. ὧ *P*. ‖ 26. post συνθέτῳ lacunam PW^a, paulo ampliorem *L*. *N* horum τῷ συνθέτῳ loco τοῖς συμμέτροις, deinde γραμμ
γραμμαί. ‖ τῶν om NPW^a.

ιικρόν, καὶ ἄπειροι ϛιγμαὶ ἐνυπάρχϐσιν. ἣ δὲ γραμμή, ιεσις κατὰ ϛιγμήν, καὶ ὁμοίως καθ᾽ ὁποιανϐν ἀπείρϐς ’χοι διαιρέσεις ἅπασα ἡ μὴ ἄτομος. ἔνιαι δὲ τούτων ιακρὰ καὶ ἄπειροι οἱ λόγοι. πᾶσαν δὲ τμηθῆναι τὸν ιχθέντα δυνατὸν τὴν μὴ ἄτομον. ἔτι εἰ τὸ μέγα ἐκ ῶν τινῶν σύγκειται, ἢ ϐθὲν ἔϛαι τὸ μέγα, ἢ τὸ πε- ισμένας ἔχον διαιρέσεις οὐ μέγα ἔσται. τὸ γὰρ ὅλον τῶν μερῶν ἔχει διαιρέσεις ὁμοίως. εὔλογον δ᾽ ἐϛὶ τό μικρὸν πεπερασμένας ἔχειν διαιρέσεις καὶ τὸ μέγα ρους, ϐτως ἀξιϐσιν. ὥϛε φανερὸν ὅτι ϐκ ἐν τϐτῳ λέ- ο τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν, τῷ πεπερασμένας ἔχειν καὶ ρους διαιρέσεις. εἰ δ᾽ ὅτι καὶ ἐν ἀριθμοῖς τὸ ὀλίγον ρασμένας ἔχει διαιρέσεις, καὶ ἐν γραμμαῖς τις ἀξιοίη ιικρόν, εὔηθες. ἐκεῖ μὲν γὰρ ἐξ ἀμερῶν τε ἡ γένεσις, ἔϛι τι ὃ τῶν ἀριθμῶν ἀρχή ἐϛι, καὶ πᾶς ὁ μὴ ἄπει- πεπερασμένας ἔχει διαιρέσεις· ἐπὶ δὲ τῶν μεγεθῶν ϐχ ως. οἱ δ᾽ ἐν τοῖς εἴδεσι τὰς ἀτόμϐς κατασκευάζοντες ιττον ἴσως ἀξίωμα λαμβάνϐσι τϐ προκειμένϐ, τὸ τι- ι τϐτων ἰδέας· καὶ τρόπον τινὰ ταῦτ᾽ ἀναιρϐσι δι᾽ ὧν ύϐσιν. καὶ γὰρ διὰ τϐτων τῶν λόγων ἀναιρεῖται τὰ πάλιν δὲ τῶν σωματικῶν ϛοιχείων εὔηθες τὸ ἀμερῆ ν. εἰ γὰρ αὖ καὶ ἀποφαίνονταί τινες ϐτως, ἀλλὰ πρός ὴν ὑποκειμένην σκέψιν αὐτὸ τὸ ἐξ ἀρχῆς λαμβάνϐσιν. λον δὲ ὅσῳ μᾶλλον τὸ ἐξ ἀρχῆς δόξειαν ἀναλαμ- σθαι, τόσῳ μᾶλλον δοκεῖ διαιρετὸν εἶναι σῶμα καὶ ις καὶ τοῖς ὄγκοις καὶ τοῖς διαϛήμασιν. ὁ δὲ τϐ Ζή- ς λόγος ϐ συμβιβάζει ϐ συμπεπερασμένῳ χρόνῳ τῶν ρων ἅπτεσθαι τὸ φερόμενον ὡδὶ τὸν αὐτὸν τρόπον. ὁ χρόνος καὶ τὸ μῆκος ἄπειρον καὶ πεπερασμένον λέ- ι, καὶ τόσας ἔχει διαιρέσεις. ϐδὲ δὴ τὸ καθ᾽ ἕκαϛον ισθαι τῶν ἀπείρων τὴν διάνοιαν ϐκ ἔϛιν ἀριθμεῖν, εἰ τις καὶ νοήσειεν οὕτως ἐφάπτεσθαι τῶν ἀπείρων τὴν οιαν. ὅπερ ἴσως ἀδύνατον· οὐ γὰρ ἐν συνεχέσι καὶ ὑποκειμένοις ἡ τῆς διανοίας κίνησις, ὥσπερ ἡ τῶν φερομένων. εἰ δ᾽ ϐν καὶ ἐγχωρεῖ κινεῖσθαι ϐτως, οὐκ ἔϛι τοῦτο ἀριθμεῖν· τὸ γὰρ ἀριθμεῖν ἐϛὶ τὸ μετὰ ἐπιϛάσεως. ἀλλ᾽ ἄτοπον ἴσως τὸ μὴ δυναμένους λύειν τὸν λόγον δϐλεύειν τῇ ἀσθενείᾳ, καὶ προσεξαπατᾶν ἑαυτϐς μείζους ἀπάτας, βοηθϐντας τῇ ἀδυναμίᾳ. τὸ δ᾽ ἐπὶ τῶν συμμέτρων γραμμῶν, ὡς ὅτι αἱ πᾶσαι τῷ αὐτῷ τινὶ καὶ ἑνὶ μετροῦνται, κομιδῆ σοφιστικὸν καὶ ἥκιστα κατὰ τὴν ὑπόθεσιν τὴν ἐν τοῖς μαθήμασιν· ϐτε γὰρ ὑποτίθενται ϐτως, ϐτε χρήσιμον αὐτοῖς ἐστίν. ἅμα δὲ καὶ ἐναντίον πᾶσαν μὲν γραμμὴν σύμμετρον γίνεσθαι, πασῶν δὲ τῶν συμμέτρων κοινὸν μέτρον εἶναι ἀξιϐν. ὥϛε γελοῖον τὸ κατὰ τὰς ἐκείνων δόξας καὶ ἐξ ὧν αὐτοὶ λέγουσι φάσκοντες δείξειν, εἰς ἐριϛικὸν ἅμα καὶ σοφιστικὸν ἐκκλίνειν λόγον, καὶ ταῦθ᾽ οὕτως ἀσθενῆ. πολλαχῇ γὰρ ἀσθενής ἐϛι καὶ πάντα τρόπον διαφυγεῖν καὶ τὰ παράδοξα καὶ τϐς ἐλέγχους. ἔτι δ᾽ ἄτοπον ἂν εἴη διὰ μὲν τὸν Ζήνωνος λόγον παραπεπεῖσθαί τινας ἀτόμους ποιεῖν γραμμάς, τῷ μὴ ἔχειν ἀντειπεῖν, διὰ δὲ τῆς εὐθείας εἰς τὴν ἡμιόλιον κίνησιν, ἣν ἀναγκαῖον εὐθὺς τέμνειν ἀπείρων μεταξὺ πιπτϐσῶν περιφερειῶν καὶ διαϛημάτων ὄντων, καὶ πάλιν διὰ τὴν τῶν ἴσων κύκλων εὔπειστον, ὅτι ἀνάγκη ἂν ὅτι κινηθῇ, μεῖζον ἡμικύκλιον κινεῖσθαι, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα τεθεώρηται περὶ τὰς γραμμὰς μὴ οἷόν τε ἐνδέχεσθαι τοιαύτην δή τινα γενέσθαι κίνησιν ὥς᾽ ἐφ᾽ ἑκάϛην τῶν μεταξὺ μὴ πίπτειν πρότερον· πολὺ γὰρ ταῦτα μᾶλλον ὁμολογϐμενα ἐκείνων. ὅτι μὲν οὖν ἔκ γε τῶν εἰρημένων λόγων οὔτ᾽ ἀναγκαῖον ἀτόμους εἶναι γραμμὰς ϐτε πιθανόν, φανερόν. ἔτι δὲ καὶ ἐκ τῶνδε γένοιτ᾽ ἂν φανερώτερον. πρῶτον μὲν ἐκ τῶν ἐν τοῖς μαθήμασι δεικνυμένων καὶ τιθεμένων, ἃ ϐ δίκαιον ἢ πιϛοτέροις λόγοις κινεῖν. ϐτε γὰρ ὁ τῆς γραμμῆς οὔτε ὁ τῆς εὐθείας ὅρος ἐφαρμόσει τῇ ἀτόμῳ διὰ τὸ μήτε μεταξύ τινῶν εἶναι μήτ᾽ ἔχειν μέσον. ἔπειτα πᾶσαι αἱ γραμμαὶ

1. ἢ] εἶναι *N*. ‖ 2. ἀπείρως *H*ᵃ. ‖ 3. ἡ] ὡς ἡ *H*ᵃ, ἂν ἡ *N*. ‖ ἄτομος] ἄτομος ἂν *P*, ἄτομον ἂν *W*ᵃ. ‖ τούτων] τῶν *W*ᵃ. ‖ 4.
: *L*, μικρὰν *NH*ᵃ. ‖ οἱ λόγοι] ὀλίγον *LPH*ᵃ*W*ᵃ. ‖ τὸν ἐπιταχθέντα post 5. ἄτομον *N*. ‖ 5. τὴν μὴ] τομὴν τὴν *H*ᵃ. ‖ εἰ om *LNP*
*V*ᵃ. ‖ 8. μερῶν] μεγάλων *LH*ᵃ. ‖ ἔχειν *H*ᵃ. ‖ ἐϛὶ] ἂν *N*. ‖ 9. μικρὸν *W*ᵃ. ‖ ἔχον *LPH*ᵃ. ‖ 10. ἀπείρως *W*ᵃ. ‖ 13. ἀξιοῖ *N*. ‖
ὃ — ἐϛι om *LNPH*ᵃ*W*ᵃ. ‖ 17. τϐς *P*. ‖ 19. οὗ *LNPH*ᵃ*W*ᵃ. ‖ 20. διὰ γὰρ *N*. ‖ τῷ λόγῳ *LPH*ᵃ. ‖ τῷ εἴδει *LH*ᵃ. ‖ 23.
βάνϐσιν om *LNP*, λαμβάνϐσι — 24. ἀρχῆς om *H*ᵃ*W*ᵃ. ‖ 24. μᾶλλον ante τὸ om *N*. ‖ τϐ *LN*. ‖ δόξειεν *LPW*ᵃ. ‖ 25. εἶναι]
N. ‖ καὶ om *LNPH*ᵃ*W*ᵃ. ‖ 26. μήκους *LNH*ᵃ*W*ᵃ. ‖ 27. λόγος] λέων pr *L*. ‖ 28. ἅπτεται *LNPW*ᵃ. ‖ 29. γὰρ] δὲ *LN*
ᵃ. ‖ 30. τοσαύτας *NPW*ᵃ. ‖ 32. ἆρα] ἔϛαι *N*. ‖ τῶν ἀπείρων om *N*.

2. τοῦτο] τὸ *W*ᵃ. ‖ 3. ἐπιϛασίας *LPW*ᵃ. ‖ 8. κατὰ τὴν ἐν τοῖς μαθήμασιν ὑπόθεσιν *N*. ‖ 10. μὲν] μὲν γὰρ *N*. ‖ 11. σύμμετρον]
, om *LPW*ᵃ. ‖ 12. εἶναι] ἔτι *LPW*ᵃ et ante κοινὸν *N*. ‖ τὸ om *W*ᵃ. ‖ κατὰ] καὶ *N*. ‖ 14. ἐγκλίνειν *LPW*ᵃ, ἐγκλίναι *N*. ‖
πολλαχῶς *LPW*ᵃ. ‖ 17. πεπεῖσθαι *N*. ‖ 18. τινα et τὸ *W*ᵃ. ‖ 19. ἡμιο *P*, ἡμικύκλιον *N*. ‖ 20. περιφερῆ *N*. ‖ 21. κύκλων
ον *L*, κεφαλαίων ἐπιϛήμην *N*. ‖ 22. κὰν *L*. ‖ κινηθῆναι *N*. ‖ ἡμικύκλον *P*. ‖ 23. τοιαῦτα om *N*. ‖ θεωρεῖται *P*. ‖ παρὰ *PW*ᵃ. ‖
οἷόν τε] οἴονται *P*. ‖ δέ *LNPW*ᵃ. ‖ 25. ὡς τῇ ἐφ᾽ ἕκαϛον *LPW*ᵃ. ‖ μὴ om *N*. ‖ 26. μᾶλλον om *N*. ‖ 27. γε] τε *LPW*ᵃ. ‖
ι *L*. ‖ 28. καὶ om *P*. ‖ τῶνδ᾽ ἂν γένοιτο φανερόν *N*. ‖ 30. δεικνυμάτων *N*. ‖ ϐ om *LNPW*ᵃ. ‖ ἢ] ἢ μένειν ἢ *N*. ‖ 32. ὅρος om *N*.

σύμμετροι ἔσονται. πᾶσαι γὰρ ὑπὸ τῶν ἀτόμων μετρηθήσονται, αἵ τε μήκει σύμμετροι καὶ αἱ δυνάμει. αἱ δὲ ἄτομοι σύμμετροι πᾶσαι μήκει· ἴσαι γάρ· ὥςε καὶ δυνάμει. εἰ δὲ τῦτο, διαιρετὸν ἔςαι τὸ τετράγωνον. ἔτι εἰ ἡ περὶ τὴν μείζω τὸ πλάτος ποιεῖ παραβαλλομένη, τὸ ἴσον τῶν ἀπὸ τῆς ἀτόμου καὶ τῆς ποδιαίας παραβαλλομένων περὶ τὴν δίπουν ἔλαττον ποιήσει τὸ πλάτος τῆς ἀμεροῦς· ἔςαι ἔλαττον τὸ περὶ τῆς ἀτόμȣ. ἔτι εἰ ἐκ τριῶν δοθεισῶν εὐθειῶν συνίςαται τρίγωνον, καὶ ἐκ τῶν ἀτόμων συςαθήσεται. ἐν ἅπαντι δὲ ἰσοπλεύρῳ ἡ κάθετος ἐπὶ μέσην πίπτει, ὥςε καὶ ἐπὶ τὴν ἄτομον. ἔτι εἰ τὸ τετράγωνον τῶν ἀμερῶν διὰ μέσȣ ἐμπεσȣ́σης καὶ καθέτου ἀχθείσης, ἡ τȣ̃ τετραγώνȣ πλευρὰ τὴν κάθετον δύναται καὶ τὴν ἡμίσειαν τῆς διαμέτρου, ὥςε ȣ̓κ ἐλαχίςη. οὐδὲ διπλάσιον τὸ ἀπὸ τῆς διαμέτρου χωρίον ἔςαι τȣ̃ ἀπὸ τῆς ἀτόμου. ἀφαιρεθέντος γὰρ τοῦ ἴσου ἡ λοιπὴ ἔςαι ἐλάσσων τῆς ἀμεροῦς. εἰ γὰρ ἴσως τετραπλάσιον ἂν ἔγραψεν ἡ διάμετρος, ἄλλα δ' ἄν τις καὶ ἕτερα τοιαῦτα συνάγοι· πᾶσι γὰρ ὡς εἰπεῖν ἐναντιȣ̃ται τοῖς ἐν τοῖς μαθήμασιν. πάλιν τȣ̃ μὲν ἀμερȣ̃ς μία ἡ σύναψις, γραμμῆς δὲ δύο· καὶ γὰρ ὅλη ὅλης ἅπτεται, καὶ κατὰ τὸ πέρας ἐξ ἐναντίας. ἔτι γραμμὴ προστεθεῖσα ȣ̓ ποιεῖ μείζω τὴν ὅλην· τὰ γὰρ ἀμερῆ συντιθέμενα οὐ ποιήσει μεῖζον. ἔτι ἐκ δυοῖν ἀμεροῖν μηδὲν γίνεσθαι συνεχὲς διὰ τὸ πλείȣς διαιρέσεις ἔχειν ἅπαν τὸ συνεχές· ἅπασα δὲ γράμμὴ παρὰ τὴν ἄτομον συνεχὴς ȣ̓κ ἂν εἴη γραμμὴ ἄτομος. ἔτι εἰ ἅπασα γραμμὴ παρὰ τῆς ἀτόμȣ καὶ ἴσα καὶ ἄνισα διαιρεῖται, καὶ μὴ ἐκ τριῶν ἀτόμων καὶ ὅλως περιττῶν, ὥστ' ἀδιαίρετος ἡ ἄτομος. ὁμοίως δὲ κἂν εἰ δίχα τέμνεται· πᾶσα γὰρ ἡ ἐκ τῶν περιττῶν. εἰ δὲ δίχα μὲν μὴ πᾶσα τέμνεται ἀλλ' ἡ ἐκ τῶν ἀρτίων, τὴν δὲ δίχα διαιρȣμένην καὶ ὅσα δυνατὸν τέμνειν, διαιρεθήσεται καὶ οὕτως ἡ ἄτομος, ὅταν ἡ ἐκ τῶν ἀρτίων εἰς ἄνισα διαιρῆται. πάλιν εἰ τὸ κεκινημένον ἐν ᾧ

χρόνῳ κινεῖται τὴν ὅλην ἐν τῷ ἡμίσει τὴν ἡμίσειαν κιν
σεται, καὶ ἐν τῷ ἐλάττονι ἔλαττον ἢ τὴν ἡμίσειαν,
εἰ μὲν περιττῶν σύγκειται τῶν ἀτόμων τὸ μῆκος, ἀ
ρεθήσεται ἡ μέση τομὴ τῶν ἀτόμων, εἴπερ ἐν τῷ ἡμ
χρόνῳ τὸ ἥμισυ δίεισιν· ὁμοίως γὰρ ὅ τε χρόνος κα
γραμμὴ τμηθήσεται. ὥςε ȣ̓δεμία τῶν συγκειμένων τ
θήσεται εἰς ἴσα καὶ ἄνισα, ȣ̓δ' ὁμοίως τοῖς χρόνοις τ
θήσονται. οὐκ ἔσονται ἄτομοι γραμμαί. τὰ δὲ τȣ̃ αὐ
λόγου ἐςί, καθάπερ ἐλέχθη, τὸ πάντα ταῦτα ποιεῖ
ἀμερῶν. ἔτι ἅπασα ἡ μὴ ἄπειρος δύο ἔχει πέρα
γραμμὴ γὰρ ὥριςαι τȣ́τοις. ἡ δὲ ἄτομος ȣ̓κ ἄπειρος,
ἕξει πέρας. διαιρετὴ ἄρα· τὸ γὰρ πέρας ἄλλο καὶ
πέρας. ἢ ἔςαι τις ȣ̓́τ' ἄπειρος ȣ̓́τε πεπερασμένη γραμ
παρὰ ταύτας. ἔτι ȣ̓κ ἐν ἁπάσῃ γραμμῇ ςιγμὴ ἔςαι.
μὲν γὰρ τῇ ἀτόμῳ ȣ̓κ ἔςιν· εἰ μὲν γὰρ μία μόνη, ὑπ
ξει γραμμή, εἶτα ςιγμή· εἰ δὲ πλείȣς, διαιρετὴ ἡ γραμ
εἰ μὲν ȣ̓̃ν ἐν τῇ ἀτόμῳ μὴ ἐνυπάρχει ςιγμή, οὐδ' ἐ
ἐν γραμμῇ ἔσται· αἱ γὰρ ἄλλαι ἐκ τῶν ἀτόμων. ἔτ
μηθὲν τῶν ςιγμῶν ἔςαι μεταξὺ ἢ γραμμή· εἰ δὲ μετ
γραμμή, ἐν ἁπάσαις δὲ πλείȣς ςιγμαί, ȣ̓κ ἔςαι ἀτμ
ἔτι ȣ̓χ ἁπάσης ἔςαι γραμμῆς τετράγωνον· ἕξει γὰρ μ
κος καὶ πλάτος, ὥςε διαιρετόν, ἐπεὶ τὸ μέν, τὸ δέ τι
δὲ τὸ τετράγωνον, καὶ ἡ γραμμή. ἔτι τὸ πέρας τῆς γρα
μῆς ςιγμὴ ἔσται, ἀλλ' οὐ γραμμή. πέρας μὲν γάρ,
ἔσχατον δὲ ἡ ἄτομος. εἰ γὰρ ςιγμή, τὸ πέρας τῇ ἀτ
ἔςαι ςιγμή, καὶ ἔςαι γραμμὴ γραμμῆς ςιγμῇ μείζ
εἰ δ' ἐνυπάρχει τῇ ἀτόμῳ ἡ ςιγμή, διὰ τὸ ταὐτὸ τ
τῶν συνεχουσῶν γραμμῶν, ἔσται τι πέρας τῆς ἀμε
ὅλως τε τί διοίσει ςιγμὴ γραμμῆς; ȣ̓δὲν γὰρ ἴδιον ἕξ
ἄτομος γραμμὴ παρὰ τὴν στιγμὴν πλὴν τοὔνομα.
ὁμοίως μένει ἐπίπεδον καὶ σῶμά ἐςιν ἄτομον. ἑνὸς γ
ὄντος ἀδιαιρέτȣ καὶ τἆλλα συνακολȣθήσει διὰ τὸ θάτ
διῃρῆσθαι κατὰ θάτερον. σῶμα ȣ̓κ ἔςαι ἀδιαίρετον διὰ

1. πᾶσα et μετρηθήσεται *L.* ‖ τοῦ ἀτόμου *N.* ‖ 3. πᾶσαι om *N.* ‖ 4. ἔςαι] ἐςι *NPW*^{a}. ‖ ἡ om *N.* ‖ 5. παρὰ *PW*^{a}. ‖ περιβ
λομένη *LP*, παραλαμβανόμενον *N.* ‖ 6. τῶν] τὸ *LPW*^{a}, τῆς *N.* ‖ παραβαλλόμενον *LPW*^{a}, παραλαμβανόμενον *N.* ‖ 7. ἐλάττω *N.*
8. παρὰ *PW*^{a}. ‖ 9. συςαθήσεται] συςαίη ἂν *L.* ‖ 10. μέσον *N.* ‖ 11. τετράγωνον in lacuna om *LPW*^{a}. ‖ 13. πλευρὰ om *L.* ‖
ἀμέτρου *W*^{a}. ‖ τῆς] τȣ̃ *PW*^{a}. ‖ 17. ἴση *N.* ‖ 19. ἐν τοῖς] τοιȣ́τοις *L.* ‖ 20. γραμμὴ *LPW*^{a}. ‖ δευτέρας *N.* ‖ ὅλως *P.* ‖ 21. ἐπ
et 22. ποιήσει *LP.* ‖ 22. συντεθειμένα οὐ ποιεῖ *W*^{a}. ‖ 23. μείζω *N.* ‖ 24. διαιρέσεις om *LPW*^{a}. ‖ 25. ἅπασα — 26. ἄτομος om *N*
26. εἰ] ἡ *W*^{a}. ‖ περὶ *LNP.* ‖ 27. ἴσα] εἰς ἴσα *L.* ‖ 28. ὅλη περιττοῦ *W*^{a}. ‖ 29. διχῇ *LP.* ‖ τέμνηται *LNP.* ‖ 30. πᾶσα δὲ τέμ
ται *NW*^{a}. ‖ 32. αὕτη *N.* ‖ ἡ ante ἐκ om *LP.* ‖ 33. διαιρεῖται *PW*^{a}.

3. τὸ — 4. ἀτόμων om *W*^{a}. ‖ 5. ὁμοίως bis ponit *W*^{a}. ‖ 7. ἄνισα καὶ ἴσα *NW*^{a}. ‖ 9. ταῦτα πάντα *LP.* ‖ 11. γραμμαὶ *N.*
τȣ́των *LPW*^{a}. ‖ 12. ἄρα] ἔςαι *N.* ‖ ἄλλȣ codices. ‖ 14. περὶ ταῦτα *LP.* ‖ 15. ἔςαι *LW*^{a}. ‖ μὲν] μὴ *L.* ‖ μία] μάλιςα *LP.*
16. εἶτα — γραμμή om *W*^{a}. ‖ 18. ἢ] εἰ *LP.* ‖ 19. μεταξὺ τῶν ςιγμῶν ἔςαι *NZ*^{a}. ‖ ἢ] ἢ *L.* ‖ 21. ἁπάσῃ ἔςαι γραμμῇ τετραγ
N. ‖ 22. διαιρετέον *NPW*^{a}. ‖ 23. τὸ post δὲ om *N.* ‖ 24. ἐςιν *N.* ‖ 25. εἰ] ἡ *LPW*^{a}. ‖ 26. γραμμῆς ςιγμῇ] ςιγμὴ *N.* ‖ 27.
ὑπάρχει *W*^{a}. ‖ ταυτὸν *Z*^{a}. ‖ 28. συνεχῶν *N.* ‖ ἐστι *W*^{a}. ‖ τι] τὸ *LW*^{a}. ‖ 29. δὲ *N.* ‖ τί om *L.* ‖ 30. ἔτι] ἔτι εἰ *N.* ‖ 32. συνακο
λȣθεῖ *L.* ‖ 33. ἐςιν *N.*

ν αὐτῷ βάθος καὶ πλάτος, οὐδ' ἂν γραμμὴ εἴη ιτος· σῶμα μὲν γὰρ κατ' ἐπίπεδον, ἐπίπεδον δὲ γραμμήν. ἐπεὶ δὲ οἵ τε λόγοι δι' ὧν ἐπιχειροῦσι ἀσθενεῖς εἰσί, καὶ ψευδεῖς ἐναντίαι δόξαι πᾶσαι τοῖς ι πρὸς πίςιν, φανερὸν ὅτι ὐκ ἂν εἴη γραμμὴ ἄτομος. δ' ἐκ τύτων ὅτι ὐδ' ἂν ἐκ ςιγμῶν εἴη γραμμή. σχε-ρ οἱ πλεῖςοι τῶν λόγων οἱ αὐτοὶ ἁρμόσυσιν. ἀνάγκη ιαιρεῖσθαι τὴν ςιγμήν, ὅταν ἢ ἐκ περιττῶν τέμνηται ἐξ ἀρτίων τὰ ἄνισα. καὶ τὸ τῆς γραμμῆς μέρος μὴ γραμμήν, μηδὲ τὸ τῦ ἐπιπέδυ ἐπίπεδον. καὶ γραμμὴ ιμμῆς ςιγμῇ εἶναι μείζων· ἐξ ὧν γὰρ σύγκειται, καὶ ὑπερέξει. τῦτο δ' ὅτι ἀδύνατον, ἔκ τε τῶν ἐν αθήμασι δῆλον, καὶ ἔτι συμβήσεται τὴν ςιγμὴν ἐν δὴ εἶναι τὸ φερόμενον, εἴπερ τὴν μείζω μὲν ἐν ι χρόνῳ, τὴν δ' ἴσην ἐν ἴσῳ, ἡ δὲ τῦ χρόνου ὑπε-χρόνος. ἀλλ' ἴσως καὶ ὁ χρόνος ἐςὶν ἐκ τῶν νῦν, ; αὐτῦ λόγυ λέγειν ἄμφω. εἰ δὴ τὸ νῦν ἀρχὴ καὶ τῦ χρόνου καὶ ἡ γραμμὴ ςιγμῆς, μή ἐςι δὲ συ-ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ πέρας ἀλλ' ἔχουσί τι μεταξύ, ὐκ ὔτε τὰ νῦν ὔτε ςιγμαὶ ἀλλήλοις συνεχεῖς. ἔτι ἡ ραμμὴ μέγεθός τι, ἡ δὲ τῶν ςιγμῶν σύνθεσις ὐδὲν μεγέθος διὰ τὸ μηδ' ἐπὶ πλείω τόπον ἔχειν. ὅταν πὶ γραμμὴν γραμμὴ τεθῇ καὶ ἐφαρμόσῃ, ὐδὲν γί-μεῖζον τὸ πλάτος. ἐν δὲ τῇ γραμμῇ καὶ στιγμαὶ ρχουσιν, ὐδ' ἂν αἱ ςιγμαὶ πλείω κατέχοιεν τόπον, κ ἂν ποιοῖεν μέγεθος. ἔτι εἰ ἅπαντα ἅπτεται παν-ὅλον ὅλου ἢ τινὶ τινὸς ἢ ὅλον τινός, ἡ δὲ ςιγμὴ ς ὅλως ἅπτοιτο. τὸ δ' ὅλον ὅλυ ἁπτόμενον ἀνάγκη ι. εἰ γάρ τι ἐςὶν ἢ θάτερον μή ἐςιν, οὐκ ἂν ὅλον ἅπτοιτο. εἰ δ' ἅμα ἐςὶ τὰ ἀμερῆ, τὸν αὐτὸν κα-τόπον πλείων ὂν καὶ πρότερον τὸ ἕν· τῶν γὰρ ἅμα ὄντων καὶ μὴ ἐχόντων ἐπέκτασιν κατὰ ταὐτὰ ὁ αὐτὸς ἀμφοῖν τόπος. τὸ δ' ἀμερὲς ὐκ ἔχει διάςασιν, ὥς' ὐκ ἂν εἴη μέγεθος συνεχὲς ἐξ ἀμερῶν. ὐκ ἄρα ὔθ' ἡ γραμμὴ ἐκ ςιγμῶν οὔθ' ὁ χρόνος ἐκ τῶν νῦν. ἔτι εἰ ἔςιν ἐκ ςι-γμῶν, ἅψεται ςιγμὴ ςιγμῆς· ἐὰν ὖν ἐκ τῦ Κ ἐκβληθῇ ἡ Α Β καὶ Γ Δ, ἅψεται τῦ Κ καὶ ἡ ἐν τῇ Κ Δ ςιγμή, ὥςε καὶ ἄλλῳ τινί· τὸ γὰρ ἀμερὲς τῦ ἀμερῦς ὅλον ὅλυ ἐφάπτεται. ὥςε τὸν αὐτὸν ἐφέξει τόπον τῦ Κ, καὶ ἁπτό-μεναι ςιγμαὶ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ ἀλλήλαις. εἰ δ' ἐν τῷ αὐτῷ, καὶ ἅπτονται· τὰ γὰρ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ ὄντα πρῶτα ἅπτεσθαι ἀναγκαῖον, εἶθ' ὕτως εὐθεῖα εὐθείας ἅψε-ται κατὰ δύο ςιγμάς. ἡ γὰρ ἐν τῇ Α Κ ςιγμὴ καὶ τῇ Κ Γ καὶ ἑτέρας ἅπτεται στιγμῆς. ὥστε ἡ ἐκ τῆς Γ Δ κατὰ πλείους ἅπτεται ςιγμάς. ὁ αὐτὸς δὲ λόγος καὶ εἰ μὴ δι' ἀλλήλων ἀλλ' ὁπωσῦν ἥψατο γραμμῆς. ἔτι καὶ ἡ τῦ κύκλου τῆς εὐθείας ἅψεται κατὰ πλείω. τῆς γὰρ συναφῆς καὶ ἡ ἐν τῷ κύκλῳ καὶ ἡ ἐν τῇ εὐθείᾳ ἅπτεται καὶ ἀλλήλων. εἰ δὲ τῦτο μὴ δυνατόν, οὐδὲ τὸ ἅπτεσθαι ςιγμὴν ςιγμῆς· εἰ δὲ μὴ ἅπτεσθαι, ὐδ' εἶναι τὴν γραμ-μὴν ςιγμήν· ὐδὲ γὰρ ἅπτεσθαι ἀναγκαῖον. ἔτι πῶς ποτὲ ἔςαι εὐθεῖα γραμμὴ καὶ περιφερής; οὐδὲν γὰρ διοίσει ἡ σύναψις τῶν ςιγμῶν ἐν τῇ εὐθείᾳ καὶ τῇ περιφερεῖ. τὸ γὰρ ἀμερὲς τῦ ἀμερῦς ὅλον ὅλου ἅπτεται, καὶ ὐκ ἔστιν ὅλως ἅπτεσθαι. εἰ οὖν αἱ μὲν γραμμαὶ διάφοροι, ἡ δὲ σύναψις ἀδιάφορος, οὐκ ἔςαι δὴ γραμμὴ ἐκ τῆς συνά-ψεως, ὥς' ὐδ' ἐκ ςιγμῶν. ἔτι ἀναγκαῖον ἢ ἅπτεσθαι ἢ μὴ ἅπτεσθαι τὰς ςιγμὰς ἀλλήλων. εἰ μὲν ὖν τὸ ἐφεξῆς ἅπτεσθαι ἀνάγκη, ὁ αὐτὸς ἔςαι λόγος· εἰ δὲ ἐνδέχεται ἐφεξῆς τι εἶναι μὴ ἁπτόμενον, τὸ δὲ συνεχὲς ὐδὲν ἄλλο λέγομεν ἢ τὸ ἐξ ὧν ἐςὶν ἁπτομένων· ὥςε καὶ ὕτως ἀνάγκη τὰς ςιγμὰς ἅπτεσθαι ἀλλήλων, ἢ εἶναι γραμμὴν συνεχῆ.

. γὰρ om L. ‖ ἐπίπεδον δὲ] αὐτὸ δὲ LU°. ‖ 3. γε N. ‖ 4. δόξαι] δὲ δόξαι N. ‖ πᾶσι P. ‖ 6. ἐκ τύτων et ὐδ' ἂν om LP. ‖ ςιγμῶν εἴη ἡ γραμμή Z°. ‖ γραμμή] γραμμὴ ἄτομος. δῆλον δὲ ἐκ ςιγμῶν εἴη γραμμή N. ‖ 7. τῶν om LP. ‖ 9. μέτρος W°. ‖ et ἐπίπεδον om W°. ‖ 11. ςιγμὴ W°, ςιγμῆς N. ‖ 12. τύτου L, τύτων PW°. ‖ καὶ om P. ‖ ὅτι om LPW°. ‖ ἔκ τε] N. ‖ 15. ἴσην] ἴσως P. ‖ 16. ἐςὶν] ἐςί τι LP, ἐςὶ τὸ W°. ‖ 17. λέγει P. ‖ 18. ἡ ςιγμὴ γραμμῆς W°, ἡ ςιγμὴ γραμμὴ γραμ- ‖ ἐςι om W°. ‖ 19. ἡ] ὥσπερ ἡ LP. ‖ τι] τὸ LP. ‖ 20. τὰ νῦν] γραμμαὶ NW°. ‖ ἀλλήλαις LP. ‖ 23. γραμμὴ] μὴ P. ‖ 24. στιγμῇ N. ‖ 25. ἐνυπάρχουσαι P. ‖ πλεῖον P. ‖ κατέχειε NW°, κατέχουσι LP. ‖ 26. ποιεῖεν NP, ποιεῖ ἐν 28. ὅλως] ὅλης PW°. ‖ 29. ἐν om N in lacuna. ‖ τις N. ‖ 30. ἀμερῆ] ἀμέσως L. ‖ κατέχοι NW°. ‖ 31. πλείω NW°. ‖ LP.

ταῦτα LPW°. ‖ 3. συνεχὲς om NW°. ‖ ἄρα] ἔςαι N. ‖ 5. ἅψηται W°. ‖ ὖν om LP. ‖ 6. τὸ L. ‖ καὶ] δὲ W°. ‖ Κ Δ] ἡ ἐν τῇ κδ P. ‖ 7. ἄλλων N. ‖ τινί om NW°. ‖ ὅλυ] ὅλω NW°. ‖ 8. τόπον et 10. αὐτῷ alterum om LP. ‖ 10. τύπῳ 11. πρῶτον ἅπτ. ἀναγκαίῳ W°. ‖ 12 et 13. ἡ] εἰ NW°. ‖ 13. καὶ] καὶ τῆς NW°. ‖ ἅπτηται N. ‖ τοῦ LP. ‖ 14. λόγος] . ‖ 15. δι'] δὲ N. ‖ 16. κατὰ] τὰ W°. ‖ 18. καὶ om W°. ‖ 20. ποτὲ] τε W°. ‖ 21. ἐςιν εὐθεῖα N, εὐθεῖα ἔςαι L, εὐθεῖά εὐθεῖά ἐςιν εὐθεῖα W°. ‖ παραφερές NP. ‖ οὐδὲ NW°. ‖ 22. τῇ post καὶ om LPW°. ‖ περιφερείᾳ LP. ‖ 23. ἐφάπτεται W°, N. ‖ 24. ὅπως W°. ‖ διάφορον et 25. ἀδιάφορον L. ‖ 26. μὴ ἅπτεσθαι ἢ ἅπτεσθαι P. ‖ 27. ἐφεξῆς ἂν ἅπτ. LNPW°. ‖ 28. ο LP. ‖ 29. τι] τὸ L. ‖ εἶναι om W°. ‖ 31. ἢ] ὃ N. ‖ συνεχῶς NW°.

ἔτι εἰ ἄτοπον ϛιγμὴ ἐπὶ ϛιγμῆς, ἵν' ᾗ γραμμὴ καὶ ἐπὶ ϛιγμῇ, ἐπεὶ ἡ γραμμὴ ἐπίπεδον, ἀδύνατον τὰ εἰρημένα εἶναι. εἴτε γὰρ ἐφεξῆς αἱ στιγμαί εἰσι, τμηθήσεται ἡ γραμμὴ κατ' οὐδετέραν τῶν στιγμῶν, ἀλλ' ἀνὰ μέσον· ᾗθ' ἅπτονται, γραμμὴ ἔσται τῆς μιᾶς στιγμῆς χώρα. τῦτο δ' ἀδύνατον. ἔτι διαιροῖτ' ἂν ἅπαντα καὶ ἀναλύοιτο εἰς ϛιγμάς, καὶ ἡ ϛιγμὴ μέρος σώματος, εἴπερ τὸ μὲν σῶμα ἐξ ἐπιπέδων, τὸ δ' ἐπίπεδον ἐκ γραμμῶν, αἱ δὲ γραμμαὶ ἐκ ϛιγμῶν. εἰ δ' ἐξ ὧν πρώτων ἐνυπαρχόντων ἕκαϛά ἐϛι, ϛοιχεῖά ἐϛι ταῦτα, αἱ ϛιγμαὶ ἂν εἴησαν ϛοιχεῖα σωμάτων. ὥϛε συνώνυμα ϛοιχεῖα ὐδέτερα τῷ εἴδει. φανερὸν ὖν ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι ὐκ ἔϛι γραμμὴ ἐκ στιγμῶν. ἀλλ' ὐδ' ἀφαιρεθῆναι οἷόν τε ϛιγμὴν ἀπὸ γραμμῆς. εἰ γὰρ ἐνδέχεται ἀφαιρεθῆναι, καὶ προστεθῆναι δυνατόν· προστεθέντος δέ τινος τὸ προστεθὲν μεῖζον ἔϛαι τῦ ἐξ ἀρχῆς, ἐὰν τοιοῦτον ᾖ τὸ προστιθέμενον ὥστε ἓν ὅλον ποιεῖν. ἔϛαι γραμμὴ γραμμῆς ϛιγμῇ μείζων. τοῦτο δ' ἀδύνατον. ἀλλὰ καθ' ἑαυτὴν μὲν ὐχ οἷόν τε, κατὰ συμβεβηκὸς δ' ἐνδέχεται ϛιγμὴν ἀπὸ γραμμῆς ἀφελεῖν, τῷ ἐνυπάρχειν ἐν τῇ ἀφαιρυμένῃ γραμμῇ. εἰ τῦ ὅλυ ἀφαιρουμένυ καὶ ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ πέρας ἀφαιρεῖται, γραμμῆς δ' ἦν ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ πέρας ϛιγμή, καὶ γραμμῆς ἐγχωρεῖ ἀφαιρεῖν καὶ ϛιγμὴν ἐνδέχοιτο. αὕτη δ' ἡ ἀφαίρεσις κατὰ συμβεβηκός. εἰ δὲ τὸ πέρας ἅπτεται, ὔτε πέρας ἢ αὐτῦ ἢ τῶν ἐκείνυ τινός. ἡ δὲ ϛιγμή, ᾗ πέρας γραμμῆς, ἅπτεται. ᾗ μὲν οὖν γραμμῆς ἔϛαι ϛιγμὴ μείζων, ἡ δὲ ϛιγμὴ ἐκ ϛιγμῶν· τῶν γὰρ ἁπτομένων ὐδὲν ἀνὰ μέσον. ὁ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῆς τομῆς, εἰ ἡ τομὴ ϛιγμῆς καὶ ἡ τομὴ ἅπτεταί τινος καὶ ἐπὶ ϛερεῦ καὶ ἐπιπέδου· ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ στερεὸν ἐξ ἐπιπέδων καὶ γραμμῶν. οὐκ ἀληθὲς δὲ κατὰ ϛιγμὴν εἰπεῖν, ὐδ' ὅτι ἐλάχιϛον τῶν ἐκ γραμμῆς εἰς τὸ ἐλάχιστον τῶν ἐνυπαρχόντων εἴρηται. τὸ δὲ ἐλάχιστον, ὧν ἐϛὶν ἐλάχιστον, καὶ ἔλαττόν ἐστιν.

ἐν δὲ τῇ γραμμῇ ὐδὲν ἄλλο ἢ ϛιγμαὶ καὶ γραμμαὶ πάρχυσιν. ἡ δὲ γραμμὴ τῆς ϛιγμῆς ὐκ ἔϛι μείζων γὰρ αὖ τὸ ἐπίπεδον τῆς γραμμῆς. ὥϛ' ὐκ ἔϛαι στ τὸ ἐν γραμμῇ ἐλάχιστον. εἰ δὲ συμβλητὸν τῇ γρα ἡ ϛιγμή, τὸ δὲ ἐλάχιϛον ἐν τρισὶ προσώποις, ὐκ ἔϛ ϛιγμὴ τῶν ἐν τῇ γραμμῇ ἐλάχιϛον. καὶ ἄλλ' ἄττα πάρχει παρὰ τὰς ϛιγμὰς καὶ τὰς γραμμὰς ἐν τῷ μ ὐ γὰρ ἐκ ϛιγμῶν. εἰ δὲ τὸ ἐν τόπῳ ὂν ἡ ϛιγμὴ μ ἢ ἐπίπεδον ἢ ϛερεὸν ἐκ τύτων τι, ἐξ ὧν δ' ἐϛὶν ἡ γρα ἐκεῖνα ἐν τόπῳ (καὶ γὰρ ἡ γραμμή), καὶ μήτε μήτ' ἐπίπεδον μήτε ἐκ τύτων τι ἐνυπάρχει τῇ γρα ὐκ ἔϛαι ὐθὲν ὅλως παρὰ τὰς ϛιγμὰς καὶ τὰς γραμ ἐν τῷ μήκει. ἔτι εἰ τῦ ἐν τόπῳ ὄντος τὸ μεῖζον λεγ νον μῆκος ἡ ἐπιφάνεια ϛερεόν, ἡ δὲ ϛιγμὴ ἐν τόπῳ δ' ἐν τῷ μήκει ὑπάρχον παρὰ τὰς ϛιγμὰς καὶ τὰς γρ μὰς οὐθὲν τῶν προειρημένων, ὥϛ' ὐκ ἔϛαι ἡ ϛιγμὴ ἐνυπαρχόντων ἐλάχιϛον. ἔτι εἰς ὃ ἐλάχιϛόν τι τῶν οἰκίᾳ, μήτε τῆς οἰκίας συμβαλλομένης πρὸς αὐτὸ λέγ ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· ὐδὲ τὸ ἐν γραμμῇ χιϛον πρὸς γραμμὴν συγκρινόμενον ἔϛαι. ὥϛε ὐχ σει τὸ ἐλάχιϛον, ἐπεὶ τὸ μὴ ὂν ἐν τῇ οἰκίᾳ μή ἐϛι ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐλάχιστον. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἐνδέχεται γὰρ ϛιγμὴν αὐτὴν καθ' αὑτὴν εἶναι. ὐκ κατὰ ταύτης ἀληθὲς εἰπεῖν ὅτι τὸ ἐν γραμμῇ ἐλά ὅτι ὐκ ἔϛιν ἡ ϛιγμὴ ἄρθρον ἀδιαίρετον. τὸ μὲν θρον ἀεὶ δυοῖν ὅρος, ἡ δὲ ϛιγμὴ καὶ μιᾶς γραμμ ἐϛίν. ἔτι ἡ μὲν πέρας, τὸ δὲ διαίρεσίς ἐϛι μᾶλλ ἡ γραμμὴ καὶ τὸ ἐπίπεδον ἄρθρα ἔσονται· ἀνάλογ ἔχυσιν, ὅτι τὸ ἄρθρον διάφορόν πως ἐϛίν, διὸ καὶ Ἐμ δοκλῆς ἐποίησε διὸ δεῖ ὀρθῶς. ἡ δὲ ϛιγμὴ καὶ τὸ ἀκινήτοις. ἔτι ὐδεὶς ἔχει ἄπειρα ἄρθρα ἐν τῷ σώμα τῇ χειρί, ϛιγμὰς δ' ἀπείρους. ἔτι λίθου ἄρθρον ὐκ ὐδ' ἔχει, ϛιγμὰς δὲ ἔχει.

1. ᾗ P. ‖ ἐπὶ ϛιγμῇ] ἐπιϛήμης NWa. ‖ 5. γραμμαὶ NWa. ‖ 6. τῦτο δ'] τῦτ' L. ‖ 8. ἐξ ἐπιπέδων] ἐπίπεδον LNPWa. ‖ αἰ- ϛιγμῶν om LNPWa. ‖ 10. ἐϛι ταῦτα] ἔϛαι ταῦτα NWa ‖ ἦσαν NWa. ‖ 11. συνώνυμος L. ‖ ϛοιχεῖα δὲ ὐδ' ἕτερα Wa. ‖ 13. ὧν P, οἷόν τε ἐϛὶ NWa. ‖ 14. φανερωθῆναι LP. ‖ 15. προστεθήτω L. ‖ 17. ϛιγμὴ LN. ‖ 18. αὐτὴν P. ‖ οἷ N, omissis in lacuna ὁ π 22. εἰν Wa. ‖ ἡ om NWa. ‖ ϛιγμὴν codices. ‖ καὶ] καὶ εἰ N. ‖ ἐγχωρεῖ] ἐνδέχοιτο NWa. ‖ 23. αὐτήν. εἰ δ' ἀφαίρεσις NWa. ‖ ἢ] ᾗ N. ‖ ᾗ — 26. ϛιγμὴ om Wa. ‖ 26. ἡ μὲν οὖν γραμμὴ ἔϛαι ϛιγμῆς N. ‖ 27. γὰρ om LP. ‖ μέσον] κ N. ‖ 28. ὁ] ὁ ἐ Wa. ‖ λέγει L. ‖ καὶ] καὶ ὁ LP. ‖ εἴη τὸ μὴ Wa. ‖ 29. καὶ ante ἐπὶ om P. ‖ 30. καὶ γρ.] ἐκ γρ. om P. καὶ NWa. ‖ ἐλαχίϛη L, καὶ ἐλαχίϛη P, καὶ ἐλάχιϛον Wa. ‖ 32. τὸ om L. ‖ 33. ἐλάχιστόν ἐστι LP.

1. ἄλλω P. ‖ ϛιγμαὶ] ϛιγμαὶ καὶ γραμμὴ LN, ϛιγμὴ καὶ γραμμὴ P, γραμμὴ καὶ ϛιγμὴ Wa. ‖ ἐνυπάρχυσαι Wa. ‖ 3. αὖ P. ‖ ὡς LP. ‖ 4. ἡ δὲ τῇ N. ‖ 7. περὶ NWa. ‖ τὰς post καὶ om NWa. ‖ 9. ϛερεῶν et 10. ἡ γὰρ Wa. ‖ 11. τι ἐκ LP. ‖ 12. περὶ N. ‖ 14. τῷ Wa. ‖ 15. περὶ NWa. ‖ 17. ἔτι εἰς ὃ ἐλάχιϛον om Wa. ‖ 18. συλλαβομένης NWa. ‖ 19. ἐνδέχεται P. ‖ 21. ἐπὶ P. ‖ ἐϛι τῶν] ἔϛαι Wa. ‖ 23. γὰρ] δὲ NWa. ‖ ϛιγμὴν αὐτὴν] αὐτὴν γραμμὴν LP. ‖ 24. ταύτης Wa: ταύτην. ‖ 25. ὅτι δ' ὐκ et 26. ὅροιν NWa. ‖ 27. ἡ δὲ διαίρεσις μᾶλλον LP. ‖ ἔτι] εἰ et 28. ἔσονται] εἰσιν et 29. ὅτι] ἔτι Wa. ‖ διαφορά NWa. ‖ 30. δεῖ] δὴ Za. ‖ 31. ἔτι δ' ὐδεὶς Wa. ‖ ϛόματι margo L. ‖ ἢ ἐν τῇ Wa. ‖ 32. ἀπείθους L. ‖ 33. ὐκ Za.

ΑΝΕΜΩΝ ΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΗΓΟΡΙΑΙ.

ΕΚ ΤΩΝ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΠΕΡΙ ΣΗΜΕΙΩΝ.

ᾶς. οὗτος ἐν μὲν Μαλλῷ Παγρεύς· πνεῖ γὰρ ἀπὸ ῶν μεγάλων καὶ ὀρῶν διπλῶν παρ' ἄλληλα κειμέ- ὰ καλεῖται Παγρικά. ἐν δὲ Καύνῳ Μέσης. ἐν δὲ Καυνίας· πνεῖ γὰρ ἀπὸ Καύνου, ἐνοχλῶν τὸν λι- αὐτῶν τὸν ἀκανίαν. ἐν δὲ Ὀλβίᾳ τῇ κατὰ Μύγα- ῆς Παμφυλίας Γαυρεύς· πνεῖ γὰρ ἀπὸ νήσȣ ἣ κα- ι Γαυρίς. τινὲς δὲ αὐτὸν βορρᾶν οἴονται εἶναι, ἂν οἷς ιυρναντεῖς οἱ κατὰ Φασηλίδα. Καικίας. ȣ̃τος ἐν έσβῳ καλεῖται Θηβάνας· πνεῖ γὰρ ἀπὸ Θήβης πε- ȣ ὑπὲρ τὸν Ἐλαιατικὸν κόλπον τῆς Μυσίας, ἐνοχλεῖ ν Μιτυληναίων λιμένα, μάλιστα δὲ τὸν Μαλόεντα· δὲ αἰκαυνίαις, ὃν ἄλλοι βορρᾶν οἴονται εἶναι.

ιώτης. ȣ̃τος ἐν μὲν Τριπόλει τῆς Φοινίκης Ποταμεὺς ται, πνεῖ δὲ ἐκ πεδίȣ ὁμοίȣ ἅλωνι μεγάλῃ, περιεχο- ὑπό τε τοῦ Λιβάνȣ καὶ τȣ̃ Βαπύρȣ ὄρȣς· παρὸ καὶ μεὺς καλεῖται. ἐνοχλεῖ δὲ τὸ Ποσειδώνειον. ἐν δὲ σσικῷ κόλπῳ καὶ περὶ Ῥωσσὸν Συριάνδος· πνεῖ δὲ τῶν Συρίων πυλῶν, ἃς διέστηκεν ὅ τε Ταῦρος καὶ όσια ὄρη. ἐν δὲ τῷ Τριπολιτικῷ κόλπῳ Μαρσεύς, Μάρσȣ κώμης. ἐν δὲ Προκοννήσῳ καὶ ἐν Τέῳ καὶ ἐν η καὶ Εὐβοίᾳ καὶ Κυρήνῃ Ἑλλησποντίας. μάλιςα δὲ ιεῖ τόν τε τῆς Εὐβοίας Καφηρέα καὶ τὸν Κυρηναῖον α, καλȣ́μενον δὲ Ἀπολλωνίαν· πνεῖ δὲ ἀφ' Ἑλλη- του. ἐν δὲ Σινώπῃ Βερεκυντίας ἀπὸ τῶν κατὰ Φρυ- τόπων πνέων. ἐν δὲ Σικελίᾳ Καταπορθμίας, πνέων ἀπὸ τοῦ πορθμοῦ. τινὲς δὲ αὐτὸν Καικίαν οἴονται εἶναι, Θηβάναν προσαγορεύοντες. Εὖρος. ȣ̃τος ἐν μὲν Αἰγαῖς ταῖς κατὰ Συρίαν Σκοπελεὺς καλεῖται ἀπὸ τοῦ Ῥωσίων σκοπέλȣ, ἐν δὲ Κυρήνῃ Κάρβας ἀπὸ τῶν Καρβανῶν τῶν κατὰ Φοινίκην· διὸ καὶ τὸν αὐτὸν Φοινικίαν καλȣ̃σί τινες. εἰσὶ δὲ οἳ καὶ Ἀπηλιώτην νομίζȣσιν εἶναι. Ὀρθόνοτος. τȣ̃τον οἱ μὲν Εὖρον, οἱ δὲ Ἀμνέα προσαγορεύȣσιν. Νότος δὲ ὁμοίως παρὰ πᾶσι καλεῖται· τὸ δὲ ὄνομα διὰ τὸ νοσώδη εἶναι· ἔξω δὲ κάτομβρον, κατ' ἀμφότερα δὲ νότον. Λευκόνοτος ὁμοίως· τὸ δὲ ὄνομα ἀπὸ τοῦ συμβαίνοντος· λευκαίνεται γὰρ ... Λίψ. καὶ ȣ̃τος τὸ ὄνομα ἀπὸ Λιβύης, ὅθεν πνεῖ. Ζέφυρος. καὶ ȣ̃τος τόδε τὸ ὄνομα διὰ τὸ ἀφ' ἑσπέρας πνεῖν. ἡ δὲ ἑσπέρα ... Ἰᾶπυξ. ȣ̃τος ἐν Τάραντι Σκυλητῖνος ἀπὸ χωρίȣ Σκυλαντίμȣ. κατὰ δὲ οραλεοντο Φρυγίας. ὑπὸ δέ τινων Φαραγγίτης· πνεῖ γὰρ ἔκ τινος φάραγγος τῶν κατὰ τὸ Πηγαῖον. παρὰ πολλοῖς δὲ Ἀργέστης. Θρακίας κατὰ μὲν Θρᾴκην Στρυμονίας (πνεῖ γὰρ ἀπὸ τȣ̃ Στρυμόνος ποταμȣ̃), κατὰ δὲ τὴν Μεγαρικὴν Σκίρρων ἀπὸ τῶν Σκιρρωνίδων πετρῶν, ἐν δὲ Ἰταλίᾳ καὶ Σικελίᾳ Κίρκας διὰ τὸ πνεῖν ἀπὸ τοῦ Κιρκαίου. ἐν δὲ Εὐβοίᾳ καὶ Λέσβῳ Ὀλυμπίας, τὸ δὲ ὄνομα ἀπὸ τȣ̃ Πιερικοῦ Ὀλύμπου· ὀχλεῖ δὲ Πυρραίȣς. ὑπογέγραφα δέ σοι καὶ τὰς θέσεις αὐτῶν, ὡς κεῖνται καὶ πνέουσιν, ὑπογράψας τὸν τῆς γῆς κύκλον, ἵνα καὶ πρὸ ὀφθαλμῶν σοι τεθῶσιν.

Codex *K*°.
10. ἐλαΐτικὸν *K*°. ‖ 12. αἰκαυνίαις] τοῖς καυνίαις *K*°. ‖ βορέαν *K*°. ‖ 19. κόλπω ο μ. *K*°. ‖ 24. βερεκυντίας *K*°.
5. φοινίκων *K*°. ‖ 21. ὀλαμπίας *K*°.

ΠΕΡΙ ΞΕΝΟΦΑΝΟΥΣ, ΠΕΡΙ ΖΗΝΩΝΟΣ, ΠΕΡΙ ΓΟΡΓΙΟΥ.

ΠΕΡΙ ΞΕΝΟΦΑΝΟΥΣ.

Ἀΐδιον εἶναί φησιν εἴ τί ἐςιν, εἴπερ μὴ ἐνδέχεται γενέσθαι μηδὲν ἐκ μηδενός. εἴτε γὰρ ἅπαντα γέγονεν εἴτε μὴ πάντα ἀΐδι' ἀμφοτέρως. ἐξ ὐδενὸς γὰρ αὐτῶν ἂν γινόμενα. ἁπάντων τε γὰρ γινομένων οὐδὲν προϋπάρχειν· εἴτ' ὄντων τινῶν ἀεὶ ἕτερα προσγίνοιτο, πλέον ἂν καὶ μεῖζον τὸ ἓν γεγονέναι. ᾧ δὴ πλέον καὶ μεῖζον, τοῦτο γενέσθαι ἂν ἐξ ὐδενός· τῷ γὰρ ἐλάττονι τὸ πλέον, ἢ δ' ἐν τῷ μικροτέρῳ τὸ μεῖζον οὐχ ὑπάρχειν. ἀΐδιον δὲ ὂν ἄπειρον εἶναι, ὅτι ὐκ ἔχει ἀρχὴν ὅθεν ἐγένετο, ὐδὲ τελευτὴν εἰς ὃ γίνόμενον ἐτελεύτησέ ποτε· πᾶν δὲ καὶ ἄπειρον ὂν εἶναι. εἰ γὰρ πλέον ἢ δύο εἴη, πέρατ' ἂν εἶναι ταῦτα πρὸς ἄλληλα. ἓν δὲ ὅμοιον εἶναι πάντα· εἰ γὰρ ἀνόμοια πλείω ὄντα, οὐκ ἂν ἔτι ἓν θεῖναι ἀλλὰ πολλά. ἀΐδιον δὲ ὂν μέτριόν τε καὶ ὅμοιον πάντῃ ἀκίνητον εἶναι τὸ ἕν. ὐ γὰρ ἂν κινηθῆναι μὴ ἔς τι ὑποχωρῆσαν. ὑποχωρῆσαι δὲ ἀνάγκην εἶναι ἤτοι εἰς πλῆρες ἰὸν ἢ κενόν. τούτων δὲ τὸ μὲν ὐκ ἂν δέξασθαι τὸ πλῆρες, τὸ δὲ ὐκ εἶναι ὐδὲν [ἢ] τὸ κενόν. τοιῦτο δὲ ὂν τὸ ἓν ἀνώδυνόν τε καὶ ἀνάλγητον ὑγιές τε καὶ ἄνοσον εἶναι, ὔτε μετακοσμύμενον θέσει, ὔτε ἑτεροιύμενον εἴδει, ὔτε μιγνύμενον ἄλλῳ. κατὰ πάντα γὰρ ταῦτα πολλά τε τὸ ἓν γίνεσθαι καὶ τὸ μὴ ὂν τεκνῦσθαι καὶ τὸ ὂν φθείρεσθαι ἀναγκάζεσθαι. ταῦτα δὲ ἀδύνατα εἶναι. καὶ γὰρ εἰ τὸ μεμῖχθαί τι ἓν ἐκ πλειόνων λέγοιτο, καὶ εἴη πολλὰ κινύμενα εἰς ἄλληλα τὰ πράγματα, καὶ ἡ μῖξις ἢ ὡς ἐν ἑνὶ σύνθεσις εἴη τῶν πλειόνων, ἢ τῇ ἀπαλλάξει οἷον ἐπιπρόσθησις γίνοιτο τῶν μιχθέντων, ἐκείνυς μὲν ἂν δι' ἀλλήλων χωριζόντων εἶναι τὰ μιχθέντα, ἐπιπροσθήσεως δ' ὔσης ἐν τῇ τρίψει γίνεσθαι ἂν ἕκαστον φανερόν, ἀφαιρουμένων τῶν πρώτων τὰ ὑπ' ἄλληλα τεθέντα τῶν μιχθέντων οὐδέτερον συμβαίνειν. διὰ τοῦτον δὲ τὸν τρόπον κἂν πολλὰ κἂν ἡμῖν, ὡς τὸ φαίνεσθαι μόνως. ὥς' ἐπει[...] οἷόν θ' οὕτως, οὐδὲ πολλὰ δυνατὸν εἶναι τὰ ὄντα, [...] ταῦτα δοκεῖν ὐκ ὀρθῶς. πολλὰ γὰρ καὶ ἄλλα κατ[...] αἴσθησιν φαντάζεσθαι ἅπασαν. λόγον δ' οὔτ' ἀναιρ[...] αὐτὰ γίνεσθαι, ὔτε πολλὰ εἶναι τὸ ὄν, ἀλλ' ἀΐδιόν τ[...] ἄπειρον καὶ πάντῃ ὅμοιον αὐτὸ αὑτῷ. ἆρ' ὖν δεῖ π[...] μὲν μὴ πᾶσαν λαβόντα δόξαν ἄρχεσθαι, ἀλλ' ἀεὶ [...]λιςα ὂν βέβαιον. ὥς' εἰ μὲν ἅπαντα τὰ δοκῦντα μ[...]θῶς ὑπολαμβάνεται, οὐθὲν ἴσως προσήκει οὐδὲ τύτῳ χρῆσθαι τῷ δόγματι, ὐκ ἄν ποτε ὐδὲν γένοιτο ἐκ μη[...] μία γάρ τίς ἐςι δόξα καὶ αὕτη τῶν ὐκ ὀρθῶν, ἣν [...] αἰσθάνεσθαί πως ἐπὶ πολλῶν ὄντες ὑπειλήφαμεν. [...] μὴ πάντα ἡμῖν ψευδῆ τὰ φαινόμενα, ἀλλά τινες καὶ τύτων ὀρθαὶ ὑπολήψεις ἢ ἐπιδεῖξαι τὰς τοιαύτας [...]τητας μάλιςα δοκύσας ὀρθάς, ταύτας ληπτέον, ἃς ἀε[...]βαιοτέρας εἶναι δεῖ ἢ αἳ μέλλυσιν ἐξ ἐκείνων τῶ[ν] λ[...] δειχθήσεσθαι. εἰ γὰρ καὶ εἶεν δύο δόξαι ὑπεναντία[ι] [...]λήλαις, ὥσπερ οἴεται, εἰ μὴ πολλὰ γενέσθαι φησίν, [...] εἶναι ἐκ μὴ ὄντων. εἰ δὲ τοῦτο μὴ οἷόν τε, οὐκ εἶναι [...] ὄντα πολλά. γένοιτο γὰρ ἂν ὄν, ὅτι ἔστιν ἄπειρον [...] εἰ δ' ὔτως, καὶ ἕν. ὁμοίως μὲν δὴ ἡμῖν ὁ ἀμφοτέρων οὐδὲν μᾶλλόν τι ἕν, ἢ ὅτι πολλὰ δεικνυται. εἰ δὲ βε[β...] μᾶλλον ἡ ἑτέρα, ἀπὸ ταύτης ξυμπερανθέντα μᾶλλον δεικται. τυγχανόμενα δέ, ἔχοντος ἀμφοτέρας τὰς [...]λήψεις ταύτας, καὶ κινούμενα μέν ἐςι τὰ ὄντα. ἀμ[...] δὲ πιστὴ μᾶλλον αὕτη, καὶ θᾶττον ἂν προεῖντο π[...] ταύτην ἐκείνης τὴν δόξαν. ὥς' εἰ καὶ συμβαίνει εἶναι [...]

Codices $B^a R^a V^a$ et nonnullis locis $Q N^a O^a Z^a$. Tit. ΠΕΡΙ] θεοφράςου περὶ R^a, ἀριςοτέλους περὶ δοξῶν Q, ἀριςοτέλους κατὰ δόξας τῶν φιλοσόφων B^a. ‖ περὶ ante Ζήνωνος om Q.

1. ΠΕΡΙ Ξ.] περὶ Ζήνωνος $R^a V^a$, om $Q B^a N^a$. ‖ 4. ἀΐδια ἀμφοτέρως codex Lipsiensis: ceteri δι' ἀμφοτέρων. ‖ 5. εἴτ' ὄντων τῶν $N^a O^a R^a V^a$, V^a post lacunam; εἶτον τῶν $Q B^a$. Z^a haec εἴτ' — 9. ὑπάρχειν om. ‖ 8. ἔλαττον $Q B^a O^a R^a V^a$. ‖ ἢ δ'] $Q B^a N^a O^a R^a V^a$. ‖ 12. πέρατ' ἂν] πέραιαν R^a, περαιὰν $B^a N^a O^a$, περ αἰὰν $Q Z^a$, περ ἐὰν V^a. ‖ 13. ὅμοιον] ὃ μόνον codices. ‖ codices. ‖ 14. ἔτι ἐνθεῖναι Z^a, ἔτι ἓν εἶναι Sylburgius. ‖ ἄμετρόν codices. ‖ 15. ἂν κινηθῆ $Q B^a N^a O^a R^a V^a$, ἀκινηθῆ Z^a. ‖ 16. Lps: ceteri ἐςὶν. ‖ 17. ὂν codices. ‖ δέξασθαι $N^a O^a$. ‖ 18. τοιῦτο — ἄνοσον Lps: ceteri τοιύτων (τοιῦτον R^a) δὲ ὄντων ἀνωδύνων π[...] ἀναλγήτων ὑπες (ὑπέςη $Q N^a O^a$) καὶ ἄνοθον (ἄνοθεν Q). ‖ 22. ἓν] εἰ $Q B^a N^a R^a V^a Z^a$, μὴ ὂν O^a. ‖ 26. οἷον] ονον $Q N^a R^a Z^a$, [...] μόνον V^a. ‖ ἐπιπρόσθεσις Q, ἐπιπρόθεσις N^a, ἐπιπροσθέσεις $B^a R^a V^a Z^a$. ‖ 27. γίγνοιντο $R^a V^a$. ‖ 28. ἐπιπροσθέσεως codices.

5. ταῦτα Z^a: ceteri ταὐτά. ‖ 6. οὔτ' ἀναιρεῖ] οὗται κειναιρεῖ $B^a R^a Z^a$, οὔτ' ἐκεῖνα δεῖ V^a. ‖ 15. μή] μὴν $B^a R^a V^a Z^a$. iidem ἐπιδείξαντα τοιαύτην. ‖ 18. τὸν λόγον Z^a. ‖ 25. ξυμπεραθέντα V^a. ‖ 27. post ταύτας Lps καὶ ὡς ἂν οὐ γένοιτ' ἂν ὐδὲν ἐκ μηδενός, τ[...] δέ. ‖ 29. συμβαίνοιεν ἄν τις V^a, συμβαίνειεν ἄν τις ceteri. correctum e Lps.

τὰς φάσεις, καὶ ἀδύνατον γίνεσθαί τε ἐκ μὴ ὄντος μὴ πολλὰ εἶναι τὰ πράγματα, ἐλέγχοιτο μὲν ἂν ἀλλήλων ταῦτα, ἀλλὰ τί μᾶλλον ὕτως ἂν ἔχοι; ἴσως ἐὰν φαίη τις τούτοις τἀναντία. οὔτε γὰρ δείξας ὅτι δόξα ἀφ᾽ ἧς ἄρχεται, οὔτε μᾶλλον βέβαιον ἢ περὶ δείκνυσι λαβών, διελέχθη. μᾶλλον γὰρ λαμβάνεται εἶναι γίνεσθαι ἐκ μὴ ὄντος ἢ μὴ πολλὰ εἶναι. λέ- ί τε καὶ σφόδρα ὑπὲρ αὐτῶν γίγνεσθαί τε τὰ μὴ , καὶ μὴ γεγονέναι πολλὰ ἐκ μὴ ὄντων, καὶ ὐχ ὅτι υγχάνοντες, ἀλλὰ καὶ τῶν δοξάντων εἶναι σοφῶν τινὲς ασιν. αὐτίκα δ᾽ Ἡσίοδος "πρῶτον μὲν πάντων" φησὶ ος ἐγένετ᾽, αὐτὰρ ἔπειτα γαῖ᾽ εὐρύςερνος, πάντων ἕδος αλὲς αἰεί, ἠδ᾽ ἔρος, ὃς πάντεσσι μεταπρέπει ἀθανάτοι- τὰ δ᾽ ἄλλα φησὶ γενέσθαι, ταῦτα δ᾽ ἐξ ὐδενός. πολ- δὲ καὶ ἕτεροι εἶναι μὲν ὐδέν φασι, γίγνεσθαι δὲ πάντα, ντες ἐξ ὐκ ὄντων γίνεσθαι τὰ γινόμενα. ὥςε τῦτο μὲν ν, ὅτι ἐνίοις γε δοκεῖ καὶ ἐξ οὐκ ὄντων ἂν γενέσθαι.

Ἀλλ᾽ ἄρα εἰ μὲν δυνατά ἐστιν ἢ ἀδύνατα ἃ λέγει, ον. τὸ δὲ πότερον συμπεραίνεται αὐτὸ ἐξ ὧν λαμβά- ἢ ὐδὲν κωλύει καὶ ἄλλως ἔχειν, ἱκανῶς σκέψασθαι· ν γὰρ ἄν τι τῦτ᾽ ἴσως ἐκείνυ εἴη. καὶ πρῶτον τεθέντος, ῶτον λαμβάνει, μηδὲν γενέσθαι ἂν ἐκ μὴ ὄντος, ἆρα γκη ἀγέννητα πάντα εἶναι, ἢ οὐδὲν κωλύει γεγονέναι ι ἐξ ἑτέρων, καὶ τοῦτο εἰς ἄπειρον ἰέναι; ἢ καὶ ἀνα- πτει κύκλῳ, ὥςε τὸ ἕτερον ἐκ τῦ ἑτέρυ γεγονέναι, ἀεί ὕτως ὄντος τινός, καὶ ἀπειράκις ἑκάςυ γεγενημένυ ἐξ ήλων. ὥςε οὐδὲν ἂν κωλύοιτο ἅπαντα γεγονέναι, κει- υ τοῦ μηδὲν γενέσθαι ἂν ἐκ μὴ ὄντος, καὶ ἄπειρα πρὸς ἐκεῖνον προσαγορεῦσαι οὐδὲν κωλύει τῶν τῷ ἑπομένων ὀνομάτων. ἅπαντα γὰρ εἶναι καὶ λέγεσθαι ἐκεῖνος τῷ ἀπείρῳ προσάπτει. ὐδέν τε κωλύει, καὶ μὴ ρων ὄντων, κύκλῳ αὐτῶν εἶναι τὴν γένεσιν. ἔτι εἰ ντα γίγνεσθαι, ἔςι δὲ οὐδέν, ὥς τινες λέγυσιν, πῶς ἓν ι εἴη; ἀλλὰ γὰρ τοῦ μὲν εἶναι ἕν τι ὡς ὄντος καὶ ένου διαλέγεται. εἰ γάρ, φησί, μὴ ἐγένετο, ἔστω δὲ ι, ὡς δέον ὑπάρχειν τὸ εἶναι τοῖς πράγμασιν. ἔτι εἰ ὅτι μάλιςα μήτε τὸ μὴ ὂν ἐνδέχεται γενέσθαι μήτε λέσθαι τὸ μὴ ὄν, ὅμως τί κωλύει τὰ μὲν γενόμενα ὂν εἶναι, τὰ δ᾽ ἀΐδια, ὡς καὶ Ἐμπεδοκλῆς λέγει; ἅπαντα γὰρ κἀκεῖνος ταὐτὰ ὁμολογήσας, ὅτι ἔκ τε μὴ ὄντος ἀμήχανόν ἐστι γενέσθαι, τό τε ὂν ἐξόλλυσθαι ἀνήνυςον καὶ ἄπρηκτον, ἀεὶ γὰρ θήσεσθαι ὅπῃ κέ τις αἰὲν ἐρείδῃ, ὅμως τῶν ὄντων τὰ μὲν ἀΐδια εἶναί φησι, πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ γῆν καὶ ἀέρα, τὰ δ᾽ ἄλλα γίνεσθαί τε καὶ γεγονέναι ἐκ τύτων. ὐδεμία γὰρ ἑτέρα, ὡς οἴεται, γένεσίς ἐςι τοῖς ὖσιν, ἀλλὰ μόνόν μῖξίς τε διάλλαξίς τε μιγέντων ἐςίν· φύσις δ᾽ ἐπὶ τοῖς ὀνομάζεται ἀνθρώποισιν. τὴν δὲ γένεσιν προσιῦσαν τοῖς ἀϊδίοις καὶ τῷ ὅτι γίνεσθαι λέγει, ἐπεὶ τοῦτό γε ἀδύνατον ᾤετο. πῶς γάρ, φήσει, καὶ ἔπαρξις ἴετο, παντί τε καὶ πόθεν ἐλθόν; ἀλλὰ μισγομένων τε καὶ συντιθεμένων πυρὸς καὶ τῶν μετὰ πυρὸς γίγνεσθαι τὰ πολλά, διαλλαττομένων τε καὶ διακρινομένων φθείρεσθαι πάλιν, καὶ εἶναι τῇ μὲν μίξει πολλά τε καὶ τῇ διακρίσει, τῇ δὲ φύσει τέτταρ᾽ ἄνευ τῶν αἰτίων, ἢ ἕν· ἢ εἰ καὶ ἄπειρα εὐθὺς εἴη ταῦτα, ἐξ ὧν συντιθεμένων γίγνεται, διακρινομένων δὲ φθείρεται, ὡς καὶ τὸν Ἀναξαγόραν φασί τινες λέγειν ἐξ ἀεὶ ὄντων καὶ ἀπείρων τὰ γινόμενα γίνεσθαι. κἂν ὕτως, ὐκ ἂν εἴη ἀΐδια πάντα, ἀλλὰ καὶ γιγνόμενα ἄττα καὶ γενόμενά τ᾽ ἐξ ὄντων καὶ φθειρόμενα εἰς ὐσίας τινὰς ἄλλας. ἔτι ὐδὲν κωλύει μίαν τινὰ οὐσίαν τὸ πᾶν μορφήν, ὡς καὶ ὁ Ἀναξίμανδρος καὶ ὁ Ἀναξιμένης λέγουσιν, ὁ μὲν ὕδωρ εἶναι φάμενος τὸ πᾶν, ὁ δέ, ὁ Ἀναξιμένης, ἀέρα, καὶ ὅσοι ἄλλοι οὕτως εἶναι τὸ πᾶν ἓν ἠξιώκασιν. τῦτο ἤδη σχήμασί τε καὶ πλήθεσι καὶ ὀλιγότητι, καὶ τῷ μανὸν ἢ πυκνὸν γίνεσθαι, πολλὰ καὶ ἄπειρα ὄντα τε καὶ γιγνόμενα ἀπεργάζεται τὸ ὅλον. φησὶ δὲ καὶ ὁ Δημόκριτος τὸ ὕδωρ τε καὶ τὸν ἀέρα ἕκαςόν τε τῶν πολλῶν, τῦτο ὄν, ῥυθμῷ διαφέρειν. τί δὴ κωλύει καὶ οὕτως τὰ πολλὰ γίγνεσθαί τε καὶ ἀπόλλυσθαι, ἐξ ὄντος ἀεὶ ἐς ὂν μεταβάλλοντος ταῖς εἰρημέναις διαφοραῖς τοῦ ἑνός, καὶ ὐδὲν ὔτε πλέονος οὔτε ἐλάττονος γιγνομένου τοῦ ὅλου; ἔτι τί κωλύει ποτὲ μὲν ἐξ ἄλλων τὰ σώματα γίγνεσθαί τε καὶ ἀπόλλυσθαι πάλιν; εἰ δὲ καὶ ταῦτά τις συγχωροίη, καὶ εἴη τι καὶ ἀγένητον, τί μᾶλλον ἄπειρον δείκνυται; ἄπειρον γὰρ εἶναί φησιν, εἰ ἔστι μέν, μὴ γεγονέναι. πέρατα γὰρ εἶναι τὴν τῆς γενέσεως ἀρχήν τε καὶ τελευτήν. καίτοι τί κωλύει ἀγένητον ὂν ἔχειν πέρας ἐκ τῶν εἰρημένων; εἰ γὰρ ἐγένετο, ἀρχὴν ἔχειν ἀξιοῖ ταύ-

13. αἰείδερος $B^aR^aV^a$. ‖ 16. post γινόμενα Lps: ὐδὲ γὰρ ἂν ἔτι αὐτοῖς ἅπαντα γίγνοιτο. ‖ 17. ἐνίοις] ἐν οἷς codices. ‖ 21. τοῦτ᾽ ἴσως] ς ὡς V^a. ‖ 23. ἀγένητα B^a. ‖ 27. κωλύει τὸ B^a. ‖ κειμένου Lps: ceteri κινυμένυ. ‖ 29. τῶν τῷ Lps: ceteri τῶν ἐν τῷ. ‖ 30. τα] τὰ ἅπαντα B^aV^a. ‖ 31. προσάπτειν QB^aV^a. ‖ 33. γίγνεται re V^a. ‖ 36. post ἀΐδια R^a νειx, N^aO^az lacunam.
1. ταῦτα V^a. ‖ ἔκ τε μὴ ὄντος] ἐκτέμνοντες B^aV^a. ‖ 3. τι B^a. ‖ 4. ἐρεῖ δὲ $B^aR^aV^a$. ‖ 8. ἐςί] ἐςὶ τοῖς ὖσι V^a. ‖ 10. ἐπὶ R^a ‖ ᾤετο. πῶς γὰρ Lps: ceteri ὥςε τὸ πῶς γ᾽ ἄν. ‖ 12. συντιθεμένων — 13. τε καὶ om V^a. ‖ 14. πάλιν Lps: vulgo πλὴν. ‖ 16. ἱ B^a. ‖ 25. ἐν om V^a. ‖ 29. κωλύειν $B^aR^aV^a$. ‖ 35. τί Lps: εἴη τι $B^aR^aV^a$.

την ὅθεν γίγνοιτο, εἰ γιγνόμενα. τί δὴ κωλύει, καὶ εἰ μὴ ἐγένετο, ἔχειν ἀρχήν; ὑ μέντοι γε ἐξ ἧς γε ἐγένετο, ἀλλὰ καὶ ἑτέραν, καὶ εἶναι περαίνοντα πρὸς ἄλληλα ἀΐδια ὄντα. ἔτι τί κωλύει τὸ μὲν ὅλον ἀγέννητον ὂν ἄπειρον εἶναι, τὰ δ' ἐν αὐτῷ γιγνόμενα πεπεράνθαι, ἔχοντ' ἀρχὴν καὶ τελευτὴν γενέσεως; ἔτι καὶ ὡς ὁ Παρμενίδης φησί, τί κωλύει καὶ τὸ πᾶν ἓν ὂν καὶ ἀγένητον ὅμως πεπεράνθαι, καὶ εἶναι πάντοθεν ἐγκύκλυ σφαίρας ἐναλίγκιον ὄγκῳ, μέσσοθεν ἰσοπαλὲς πάντῃ· τὸ γὰρ ὔτε τι μεῖζον οὔτε τι βαιότερον εἶναι μέχρι ὂν ἐστι τῇ ἢ τῇ. ἔχον δὲ μέσον καὶ ἔσχατα, πέρας ἔχει ἀγέννητον ὄν, ἐπεὶ εἰ καί, ὡς αὐτὸς λέγει, ἕν ἐςι, καὶ τῦτο σῶμα, ἔχει ἄλλα ἑαυτῦ μέρη, εἰ τάδε ὅμοια πάντα. καὶ γὰρ ὅμοιον οὕτω λέγει τὸ πᾶν εἶναι ὑ... ἄλλῳ τινὶ ὃ περανθῆναι ὁρᾷς, ἐλέγχει εἴ τι ὅμοιον τὸ ἄπειρον. τό γε ὅμοιον ἑτέρῳ ὅμοιον, ὥςε δύο ἢ πλείω ὄντα ὐκ ἂν ἓν ὐδ' ἄπειρον εἶναι. ἀλλ' ἴσως τὸ ὅμοιον πρὸς αὐτὸ λέγει, καὶ φησὶν αὐτὸ ὅμοιον εἶναι πᾶν, ὅτι ὁμοιομερὲς ὕδωρ ὂν ἅπαν ἢ γῆ ἢ εἴ τι τοιοῦτον ἄλλο. δῆλος γὰρ οὕτος ἀξιῶν εἶναι ἓν τῶν διμερῶν ἕκαστον σῶμα ὄν, ὐκ ἄπειρόν ἐςιν. τὸ γὰρ ὅλον ἄπειρον, ὥςε ταῦτα περαίνει πρὸς ἄλληλα ἀγέννητα ὄντα. ἔτι εἰ ἀΐδιόν τε καὶ ἄπειρόν ἐστι, πῶς ἂν εἴη ἓν σῶμα ὄν; εἰ μὲν γὰρ ἀνομοίων ἀμερῶν εἴη, πολλά, καὶ αὐτὸς οὕτω γ' εἶναι ἀξιοῖ. εἰ δὲ ἅπαν ὕδωρ ἢ ἅπαν γῆ ἢ ὅ τι δὴ τὸ ὂν τοῦτ' ἐςί, πολλὰ ἂν ἔχοι μέρη, ὡς καὶ Ζήνων ἐπιχειρεῖ ὂν δεικνύναι τὸ ὕτως ὂν ἕν. εἴη ὖν ἂν καὶ πλείονα αὐτῦ μέρη ἐλαττόνων τε καὶ μικροτέρων, ἀλλά τε πάντῃ ἂν ταύτῃ ἀλλοῖον εἴη οὐδενὸς προσγιγνομένου σώματος οὐδ' ἀπογιγνομένυ. εἰ δὲ μήτε σῶμα μήτε πλάτος μήτε μῆκος ἔχον μηδέν, πῶς ἂν ἄπειρον ἂν εἴη; τί κωλύει πολλὰ καὶ ἐνάριθμα τοιαῦτα εἶναι; τί κωλύει καὶ πλείω ὄντα ἑνὸς μεγέθει ἄπειρα εἶναι; ὡς καὶ Ξενοφάνης ἄπειρον τό τε βάθος τῆς γῆς καὶ τοῦ ἀέρος φησὶν εἶναι. δηλοῖ δὲ καὶ ὁ Ἐμπεδοκλῆς· ἐπιτιμᾷ γὰρ ὡς λεγόντων τινῶν τοιαῦτα ἀδύνατα εἶναι, ὕτως ἐχόντων ξυμβαίνειν αὐτά, εἴπερ ἀπείρονα γῆς τε βάθη καὶ δαψιλὸς αἰθήρ, ὃς διὰ πολλῶν δὴ βροτέων ῥηθέντα ματαίως ἐκκέχυται ςομάτων, ὀλίγον τῦ παντὸς ἰδόντων. ἔτι ὂν ἓν οὐδὲν ἄτοπον εἰ μὴ πάντῃ ὅμοιόν ἐςιν. εἰ γάρ ἐςιν ὕδωρ ἅπαν ἢ πῦρ ἢ ὅ τι δὴ ἄλλο τοιοῦτον, ὐδὲν κ[...] πλείω εἰπεῖν τοῦ ὄντος ἑνός, εἰ δὴ δι' ἕκαςον ὅμοιον [...] ἑαυτῷ. καὶ γὰρ μανόν, τὸ δὲ πυκνὸν εἶναι, μὴ ὄν[...] τῷ μανῷ κενῦ. ὐδὲν κωλύειν γάρ, τῷ μανῷ οὐκ ἐ[...] τισι μέρεσι χωρὶς ἀποκεκριμένον τὸ κενόν, ὡς τὸ π[...] τὸ μὲν εἶναι πυκνόν, καὶ τυτὶ δέ ἐςι μανὸν τὸ πᾶν [...] ἔχον· ἀλλ' ὁμοίως ἅπαν πλῆρες ὄν, ὁμοίως ἧττον [...] ἐςι τοῦ πυκνοῦ. εἰ δὲ καὶ ἔςιν, ἀγέννητόν ἐςιν, κ[...] τῦτο δοθείη ἄπειρον εἶναι, καὶ μηδὲ ἐνδέχεσθαι ἄλλ[...] ἄλλο ἄπειρον εἶναι. διὰ τῦτο καὶ ἐν τύτῳ ἤδη προ[...]ρευτέον καὶ ἀδύνατον· πῶς γὰρ ἂν τὸ ἄπειρον ὅσον [...] κενὸν μὴ ὅλον ἂν οἷόν τε εἶναι; ἀκίνητον δ' εἶναι [...] εἰ κενὸν μή ἐστιν· ἅπαντα γὰρ κινεῖσθαι τῷ ἀλλ[...] τόπον. πρῶτον μὲν οὖν τοῦτο πολλοῖς οὐ συνδοκεῖ, εἶναί τι κενόν, ὐ μέντοι τῦτό γέ τι σῶμα εἶναι, ἀλ[...] καὶ ὁ Ἡσίοδος ἐν τῇ γενέσει πρῶτον τὸ χάος φησὶ[...]σθαι, ὡς δὲ χώραν πρῶτον ὑπάρχειν τοῖς ὖσιν. τοιῦ[...]τι καὶ τὸ κενὸν οἷον ἀγγεῖόν τι ἀνὰ μέσον εἶναι ζη[...] ἀλλὰ δὴ καὶ εἰ μή ἐστι κενόν, μηδέ τι ἧσσον ἂν κ[...] ἐπεὶ καὶ Ἀναξαγόρας τὸ πρὸς αὐτὸ πραγματευθείς, μόνον ἀποχρῆσαν αὐτῷ ἀποφήνασθαι ὅτι οὐκ ἔςιν, κινεῖσθαί φησι τὰ ὄντα, οὐκ ὄντος κενῦ. ὁμοίως δὲ Ἐμπεδοκλῆς κινεῖσθαι μὲν ἀεί φησι συγκινούμεν[...] ἅπαντα ἐνδελεχῶς χρόνον, ὐδὲν εἶναι λέγων ὡς τῦ π[...] ὐδὲ κενεόν. πόθεν ὖν τί κ' ἐπέλθοι; ὅταν δὲ εἰς μί[...]φὴν συγκριθῇ, ὡς ἓν εἶναι, ὐδέν φησι τό γε κενὸν [...] οὐδὲ περισσόν. τί γὰρ κωλύει εἰς ἄλληλα φέρεσθα[ι] [...] περιΐςασθαι ἅμα ὁτυῦν εἰς ἄλλο, καὶ τύτυ εἰς ἕτερ[...] εἰς τὸ πρῶτον, ἄλλου μεταβάλλοντος ἀεί. ἔτι καὶ [...] τῷ αὐτῷ μένοντος τῦ πράγματος τόπῳ τῦ εἴδυς με[ταβο]λήν, ἣν ἀλλοίωσιν οἵ τ' ἄλλοι κἀκεῖνος λέγει, [οὐδὲ] τῶν εἰρημένων αὐτῷ κωλύει κινεῖσθαι τὰ πράγματα, ἐκ λευκῦ μέλαν ἢ ἐκ πικρῦ γένηται γλυκύ. ὐδὲν γ[...] μὴ εἶναι κενὸν ἢ μὴ δέχεσθαι τὸ πλῆρες ἀλλοιοῦσθαι κ[...] ὥςε ὔτε ἅπαντα ἀΐδια ὔθ' ἓν ὔτ' ἄπειρον ἀνάγκη εἶναι, ἄπειρα πολλά. ὔτε ἓν θ' ὅμοιον, ὔτ' ἀκίνητον, ὔτ' εἰ [...] εἰ πόλλ' ἄττα. τύτων δὲ κειμένων καὶ μετακοσμεῖσθ[αι] ἑτεροιῦσθαι τὰ ὄντα ὐδὲν κωλύει ἐκ τῶν ὑπ' ἐκείνῳ εἰ[...]

8. ἐναλίγγιον $B^a R^a$. ‖ 9. ἰσοπλευρὲς $Q B^a R^a V^a$. ‖ γὰρ ὔτε] γὰρ ὅτε $B^a R^a V^a$. ‖ βαιβεέστερον R^a, βεβαιότερον $B^a V^a$. ‖ 10 μέχρι ὄν] πελέμεν χρεών? ‖ ἐστι] δὴ V^a. ‖ ἢ τῇ om B^a in lacuna. ‖ ἔχοντα Q. ‖ 12. εἰ om $B^a V^a$. ‖ 14. περαθῆναι $R^a V^a$. ‖ [...] Lps, non γῆν. ‖ ἢ ante εἴ om $B^a V^a$. ‖ 22. post ἓν lacunam R^a. ‖ 24. ἅπαν γῆ Lps: ceteri ἅπασαν γῆν. ‖ 26. ὄν· ἓν $B^a R^a$ [...] 31. μεγέθη $B^a R^a V^a$. ‖ 34. τινῶν τὰ τοιαῦτα V^a. ‖ 35. ξυμβαίνει R^a. ‖ 37. ὀλίγον add Lps. ‖ 38. εἰ γάρ] εἷς γάρ $B^a R^a$.

3. ἓν Lps: ceteri τῦ. ‖ 6. δή $R^a V^a$. ‖ 8. ἀγένητόν B^a. ‖ 10. τῦτο R^a. ‖ εἴδη B^a. ‖ 11. ἢ] ἡ B^a. ‖ 13. μή] μὲν codi[ces] [...] 15. τῦτό] τό R^a. ‖ 18. ἧσσον Lps, ἧσος B^a, ἢ σος V^a, ἴσως R^a. ‖ 23. μὲν ἀεὶ om V^a. ‖ συγκινόμενα B^a, συγκοσμούμενα R^a. [...] ἢν] ἢ $B^a V^a$. ‖ οὐδὲν om $B^a R^a V^a$. ‖ 34. κενεὸν B^a. ‖ 38. τὰ ὄντα add Lps. ‖ οὐδένα codices.

ι ἑνὸς ὄντος τοῦ παντὸς κινήσεως οὔσης, καὶ πλήθει καὶ τι διαφέροντος, καὶ ἀλλοιουμένου οὐδενὸς προσγιγνομένου. α τινός, οὐ τοῦ σώματος, καὶ εἰ πολλὰ συμμισγομένων ιδιακρινομένων ἀλλήλοις. τὴν γὰρ μῖξιν οὔτ' ἐπιπρό- τοιαύτην εἶναι οὔτε σύνθεσιν εἰκὸς οἵαν λέγειν. ὥστε ἢ ὐθὺς εἶναι, ἢ καὶ ἀποστρεφθέντος ἐπίπροσθεν ἕτερα ἑτέ- ρεσθαι χωρὶς ἀλλήλων ταῦτα, ἀλλ' οὕτω συγκεῖσθαι τα ὥστε ὁτιοῦν μιγνυμένου παρ' ὁτιοῦν ᾧ μίγνυσθαι μέ- ς ὡς μὴ ἀναληφθῆναι συγκείμενα, ἀλλὰ μεμιγμένα, τοιαῦν αὐτῷ μέρη. ἐπεὶ γὰρ οὐκ ἔστι σῶμα τὸ ἐλά- ἅπαν ἅπαντι μέρος μέμικται ὁμοίως καὶ τὸ ὅλον.

ΠΕΡΙ ΖΗΝΩΝΟΣ.

.δύνατόν φησιν εἶναι, εἴ τι ἔστι, γενέσθαι, τοῦτο λέγων ι θεοῦ. ἀνάγκη γὰρ ἤτοι ἐξ ὁμοίων ἢ ἐξ ἀνομοίων ι τὸ γενόμενον. δυνατὸν δὲ οὐδέτερον. οὔτε γὰρ ὑφ' ὁμοίου προσήκειν τεκνωθῆναι μᾶλλον ἢ τεκνῶσαι γὰρ ἅπαντα τοῖς γε ἴσοις ἢ ὁμοίοις ὑπάρχειν πρὸς α) οὔτ' ἂν ἐξ ἀνομοίου τὸ ἀνόμοιον γενέσθαι. εἰ γὰρ ο ἐξ ἀσθενεστέρου τὸ ἰσχυρότερον ἢ ἐξ ἐλάττονος τὸ ἢ ἐκ χείρονος τὸ κρεῖττον, ἢ τοὐναντίον τὰ χείρω ἐκ ειττόνων, τὸ οὐκ ὂν ἐξ ὄντος ἂν γενέσθαι· ὅπερ ἀδύνατον. μὲν οὖν διὰ ταῦτ' εἶναι τὸν θεόν. εἰ δ' ἔστιν ὁ θεὸς ν κράτιστον, ἕνα φησὶν αὐτόν προσήκειν εἶναι. εἰ γὰρ ἔτι πλείους εἶεν, οὐκ ἂν ἔτι κράτιστον καὶ βέλτιστον αὐτὸν πάντων. ἕκαστος γὰρ ἂν θεὸς τῶν πολλῶν ὅμοιος ὢν εἴη. τοῦτο γὰρ θεὸν καὶ θεοῦ δύναμιν εἶναι, κρατεῖν, μὴ κρατεῖσθαι, καὶ πάντα κρατεῖσθαι εἶναι. ὥστε ἡ κρείττων, κατὰ τοσοῦτον οὐκ εἶναι θεόν. πλειόνων των, εἰ μὲν εἶεν τὰ μὲν ἀλλήλων κρείττους τὰ δὲ οὐκ ἂν εἶναι θεούς· πεφυκέναι γὰρ θεὸν μὴ κρατεῖ- ἴσων δὲ ὄντων, οὐκ ἂν ἔχειν θεὸν φύσιν δεῖν εἶναι ον· τὸ δὲ ἴσον οὔτε βέλτιον οὔτε χεῖρον εἶναι τοῦ ἴσου. τερ εἴη τε καὶ τοιοῦτον εἴη θεός, ἕνα μόνον εἶναι τὸν οὐδὲ γὰρ οὐδὲ πάντα δύνασθαι ἂν ἃ βούλοιτο. οὐδὲ ν δύνασθαι πλειόνων ὄντων ἕνα εἶναι μόνον. ἕνα δ' μοιον εἶναι πάντῃ, ὁρᾶν τε καὶ ἀκούειν, τάς τε ἄλλας εις ἔχοντα πάντῃ. εἰ γὰρ μή, κρατεῖν ἂν καὶ κρα- ι ὑπ' ἀλλήλων τὰ μέρη θεοῦ ὄντα· ὅπερ ἀδύνατον.

πάντῃ δ' ὅμοιον ὄντα σφαιροειδῆ εἶναι· οὐ γὰρ τῇ μὲν τῇ δ' οὐ τοιοῦτον εἶναι, ἀλλὰ πάντῃ. ἀίδιον δ' ὄντα καὶ ἕνα καὶ σφαιροειδῆ οὔτ' ἄπειρον οὔτε πεπεράσθαι. ἄπειρον ὂ μὴ ὂν εἶναι· τοῦτο γὰρ οὔτε μέσον οὔτ' ἀρχὴν καὶ τέλος οὔτ' ἄλλο μέρος οὐδὲν ἔχειν, τοιοῦτον δ' εἶναι τὸ ἄπειρον. οἷον δὲ τὸ μὴ ὄν, οὐκ ἂν εἶναι τὸ ὄν, περαίνειν δὲ πρὸς ἄλληλα, εἰ πλείω εἶεν. τὸ δὲ ἓν οὔτε τῷ οὐκ ὄντι οὔτε τοῖς πολλοῖς ὁμοιοῦσθαι· ἓν γὰρ οὐκ ἔχει πρὸς ὅ τι περανεῖ. τὸ δὲ τοιοῦτον ὂν ἕν, ὃν τὸν θεὸν εἶναι λέγει, οὔτε κινεῖσθαι οὔτε κινητὸν εἶναι. ἀκίνητον μὲν γὰρ εἶναι τὸ μὴ ὄν. οὔτε γὰρ ἂν εἰς αὐτὸ ἕτερον οὔτε ἐκεῖνο εἰς ἄλλο ἐλθεῖν. κινεῖσθαι δὲ τὰ πλείω ὄντα ἑνός. ἕτερον γὰρ εἰς ἕτερον δεῖν κινεῖσθαι. εἰς μὲν οὖν τὸ μὴ ὂν οὐδὲν ἂν κινηθῆναι· τὸ γὰρ μὴ ὂν οὐδαμῇ εἶναι. εἰ δὲ εἰς ἄλληλα μεταβάλλοι, πλείω αὐτὸν εἶναι ἑνός. διὰ ταῦτα δὴ κινεῖσθαι μὲν ἂν τὰ δύο ἢ πλείω ἑνός, ἠρεμεῖν δὲ καὶ ἀκίνητον εἶναι τὸ οὐδέν. τὸ δὲ ἓν οὔτε ἀτρεμεῖν οὔτε κινεῖσθαι· οὔτε γὰρ τῷ μὴ ὄντι οὔτε τοῖς πολλοῖς ὅμοιον εἶναι. κατὰ πάντα δὲ οὕτως ἔχειν τὸν θεόν, ἀίδιόν τε καὶ ἕνα, ὅμοιόν τε καὶ σφαιροειδῆ ὄντα, οὔτε ἄπειρον οὔτε πεπερασμένον, οὔτε ἠρεμεῖν οὔτε ἀκίνητον εἶναι.

Πρῶτον μὲν οὖν λαμβάνει καὶ οὗτος τὸ γιγνόμενον 4 γίγνεσθαι ἐξ ὄντος, ὥσπερ ὁ Μέλισσος. καίτοι τί κωλύει μήτ' ἐξ ὁμοίου τὸ γιγνόμενον γίγνεσθαι, ἀλλ' ἐκ μὴ ὄντος; ἔτι οὐδὲν μᾶλλον ὁ θεὸς ἀγέννητος ἢ καὶ τἆλλα πάντα, εἴπερ ἅπαντα ἐξ ὁμοίου ἢ ἀνομοίου γέγονεν· ὅπερ ἀδύνατον. ὥστε ἢ οὐδέν ἐστι παρὰ τὸν θεόν, ἢ καὶ τἆλλα ἀίδια πάντα. ἔτι κράτιστον τὸν θεὸν λαμβάνει, τοῦτο δυνατώτατον καὶ βέλτιστον λέγων. οὐ δοκεῖ δὲ τοῦτο κατὰ τὸν νόμον, ἀλλὰ πολλὰ κρείττους εἶναι ἀλλήλων οἱ θεοί. οὐκ οὖν ἐκ τοῦ δοκοῦντος εἴληφε ταύτην κατὰ τοῦ θεοῦ τὴν ὁμολογίαν. τό τε κράτιστον εἶναι τὸν θεὸν οὐχ οὕτως ὑπολαμβάνων λέγεται ὡς πρὸς ἄλλο τι τοιαύτη ἡ τοῦ θεοῦ φύσις, ἀλλὰ πρὸς τὴν αὑτοῦ διάθεσιν, ἐπεί τοί γε πρὸς ἕτερον οὐδὲν ἂν κωλύοι μὴ τῇ αὑτοῦ ἐπιεικείᾳ καὶ ῥώμῃ ὑπερέχειν, ἀλλὰ διὰ τὴν τῶν ἄλλων ἀσθένειαν. θέλοι δ' ἂν οὐδεὶς οὕτω τὸν θεὸν φάναι κράτιστον εἶναι, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἔχει ὡς οἷόν τε ἄριστα, καὶ οὐδὲν ἐκλείπει καὶ εὖ καὶ καλῶς ἔχειν αὐτῷ· ἅμα γὰρ ἴσως ἔχοντι κἀκεῖνο ἂν συμβαίη. οὕτω δὲ διακεῖσθαι καὶ πλείους αὐτοὺς ὄντας οὐδὲν κωλύει, ἅπαντας ὡς

συμμιγομένων V^a. ‖ 6. ἑταίρων R^a. ‖ 8. ὁτιοῦν τοῦ μιγν. B^a. ‖ 13. ξενοφάνους $QB^aO^aR^aV^az$. ‖ 15. ὁμοίων B^aR^a. ‖ 18. ταῦτα ‖ 19. τὸ Lps: vulgo οὔτ'. ‖ 22. ὂν et ἂν add Lps. ‖ 24. εἶναι add Lps. ‖ δύο] δὴ $B^aR^aV^a$. ‖ 29. κρείττων Lps: vulgo . ‖ 32. φύσιμος $B^aR^aV^a$. ‖ 33. χέριον R^a. ‖ 35. βούλοιτο. οὐ R^a. ‖ 38. ἂν om V^a.

τῇ μὲν τῇ V^a. ‖ 8. ὁμοιῶσθαι et 10. ἀνόητον $B^aR^aV^a$. ‖ 12. δεῖ V^a. ‖ 13. εἰς] εἰ R^aV^a. ‖ 16. δὲ καὶ Lps: ceteri γάρ. ‖ ως $B^aR^aV^a$. ‖ 23. ὁμοίας B^aR^a. ‖ 24. ἢ Lps pro εἰ. ‖ 29. πολλῷ V^a. ‖ 32. τοιαύτη] τοῦ αὐτὴ $B^aR^aV^a$. ‖ 33. τοί γε ῦ γὰρ $B^aR^aV^a$. ‖ 35. θέλει B^aV^a. ‖ 38. ἂν om V^a. ‖ συμβαίνει B^aV^a. ‖ 39. οὐδένα $B^aR^aV^a$.

οἷόν τε ἄριςα διακειμένους, καὶ κρατίςους τῶν ἄλλων, οὐχ αὐτῶν ὄντας. ἔςι δ', ὡς ἔοικε, καὶ ἄλλα. κράτιςον γὰρ εἶναι τὸν θεόν φησι, τοῦτο δέ τινι εἶναι ἀνάγκη, ἕνα τὰ πάντα ὁρᾶν καὶ ἀκούειν οὐδὲν προσήκει· οὐ γὰρ εἰ μὴ καὶ τῇδ' ὁρᾷ, χεῖρον ὁρᾷ ταύτῃ, ἀλλ' οὐχ ὁρᾷ. ἀλλ' ἴσως τοῦτο βούλεται τὸ πάντῃ αἰσθάνεσθαι, ὅτι οὕτως ἂν βέλτιςα ἔχοι, ὅμοιος ὢν πάντῃ. ἔτι τοιοῦτος ὢν διὰ τί σφαιροειδὴς ἂν εἴη, ἀλλ' οὐχ ὅτι ἑτέραν τινὰ μᾶλλον ἔχων ἰδέαν, ὅτι πάντῃ ἀκούει καὶ πάντῃ κρατεῖ; ὥσπερ γὰρ ὅταν λέγωμεν τὸ ψιμμύθιον ὅτι πάντα ἐςὶ λευκόν, οὐδὲν ἄλλο τι σημαίνομεν ἢ ὅτι ἐν ἅπασιν αὐτοῦ τοῖς μέρεσιν ἐγκέχρωσται ἡ λευκότης· τί δὴ κωλύει οὕτω κἀκεῖ τὸ πάντῃ ὁρᾶν καὶ ἀκούειν καὶ κρατεῖν λέγεσθαι, ὅτι ἅπαν ὃ ἄν τις αὐτοῦ λαμβάνῃ μέρος, τοῦτ' ἔσται πεπονθός; ὥσπερ δὲ οὐδὲ τὸ ψιμμύθιον, οὐδὲ τὸν θεὸν ἀνάγκη διὰ τοῦτο εἶναι σφαιροειδῆ. ἔτι μήτε ἄπειρον μήτε πεπεράνθαι σῶμα γε ὂν καὶ ἔχον μέγεθος πῶς οἷόν τε, εἴπερ τοῦτ' ἐςὶν ἄπειρον ὃ ἂν μὴ ἔχῃ πέρας δεκτικὸν ὂν πέρατος. πέρας δ' ἐν μεγέθει καὶ πλήθει ἐγγίνεται, καὶ ἐν ἅπαντι τῷ ποσῷ, ὥςε ἂν μὴ ἔχῃ πέρας μέγεθος ὄν, ἄπειρόν ἐςιν. ἔτι δὲ σφαιροειδῆ ὄντα ἀνάγκη πέρας ἔχειν. ἔσχατα γὰρ ἔχει, εἴπερ μέσον ἔχει αὐτοῦ τοῦ πλεῖςον ἀπέχειν. μέσον δ' ἔχει, σφαιροειδὲς ὄν· τοῦτο γάρ ἐςι σφαιροειδὲς ὃ ἐκ τοῦ μέσου ὁμοίως πρὸς τὰ ἔσχατα. σῶμα ἔσχατα ἢ πέρατα ἔχειν, οἷον διαφορεῖ. εἰ γὰρ καὶ τὸ μὴ ὂν ἀπλοῦν, οὐκ ἂν καὶ τὸ ὂν ἄπειρον. τί γὰρ κωλύει ἔνια ταὐτὰ λεχθῆναι κατὰ τοῦ ὄντος καὶ μὴ ὄντος; τό τε γὰρ ὂν οὐκ ὂν οὐδεὶς νῦν αἰσθάνεται, καὶ ὃν δέ τις οὐκ ἂν αἰσθάνοιτο νῦν· ἄμφω δὲ λεκτά, ὅπως διανοητά. οὐ λευκὸν δὲ τὸ μὴ ὄν· εἰ οὖν διὰ τοῦτο τὰ ὄντα πάντα λευκά, ὅπως μή τι ταὐτὸ κατὰ τοῦ ὄντος σημαίνωμεν καὶ μὴ ὄντος, ἢ οὐδὲν κωλύει καὶ τῶν ὄντων τι μὴ ὂν εἶναι λευκόν; οὕτω δὲ καὶ ἄλλην ἂν ἀπόφασιν δέξαιτο τὸ ἄπειρον, εἰ μὴ τὸ πάλαι λεχθέντι μᾶλλον, παρὰ τὸ μὴ ἔχειν ἢ μὴ ἔχειν ἐστὶν ἅπαν. ὥςε καὶ τὸ ὂν ἢ ἄπειρον ἢ πέρας ἔχον ἐςίν. ἴσως δὲ ἄτοπον καὶ τὸ προσάπτειν τῷ μὴ ὄντι ἀπειρίαν. οὐ γὰρ πᾶν, εἰ μὴ ἔχει πέρας, ἄπειρον λέγομεν, ὥσπερ οὐδ' ἄνισον οὐκ ἂν φαῖμεν εἶναι τὸ μὴ ὄν. ἔτι οὐκ ἂν ἔχοι ὁ θεὸς πέρας εἷς ὤν, ἀλλ' οὐ πρὸς θεόν. εἰ δὲ ἓν μόνον ἐςίν, ὁ θεὸς ἂν εἴη μόνον καὶ τὰ τοῦ θεοῦ μέρη. ἐπεὶ καὶ τοῦτ' ἄτοπον, εἰ [illegible] πολλοῖς συμβέβηκε πεπεράνθαι πρὸς ἄλληλα, διὰ τ[illegible] τὸ ἓν μὴ ἔχειν πέρας. πολλὰ γὰρ τοῖς πολλοῖς καὶ ἑνὶ ὑπάρχει ταὐτά, ἐπεὶ καὶ τὸ εἶναι κοιν[ὸ]ν αὐτοῖς ἐ[illegible] ἄτοπον οὖν ἴσως ἂν εἴη, εἰ διὰ τοῦτο μὴ φαῖμεν εἶναι [illegible] θεόν, εἰ τὰ πολλά ἐςιν, ὅπως μὴ ὅμοιον ἔςαι αὐτοῖς τα[illegible] ἔτι τί κωλύει πεπεράνθαι καὶ ἔχειν πέρατα ἓν ὄντα [illegible] θεόν; ὡς καὶ ὁ Παρμενίδης λέγει ἓν ὂν εἶναι αὐτὸν π[illegible]τοθεν εὐκύκλου σφαίρας ἐναλίγκιον ὄγκῳ, μεσσόθεν ἰσ[ο]πα[λ]λές. τὸ γὰρ πέρας τινὸς μὲν ἀνάγκη ἴσως εἶναι, οὐ μέ[ντοι] πρός τι γε, οὐδὲ ἀνάγκη τὸ ἔχον πέρας πρός τι ἔχειν [πέ]ρας, ὡς πεπερασμένον πρὸς τὸ μὴ ἐφεξῆς ἀπείρου, ἀ[illegible] ἐστὶ τὸ πεπεράνθαι ἔσχατα ἔχειν, ἔσχατα δ' ἔχον [illegible] ἀνάγκη πρός τι ἔχειν. ἐνίοις μὲν οὐ συμβαίνει πᾶν [illegible] πεπεράνθαι. πάλιν περὶ τοῦ ἀκίνητον εἶναι τὸ ἓν καὶ τ[illegible] ὅτι καὶ τὸ ὂν κινεῖται, ἴσως ὁμοίως τοῖς ἔμπροσθεν ἄτ[illegible] καὶ ἔτι ἆρά γε οὐ ταὐτὸ ἄν τις ὑπολάβοι τὸ μὴ κιν[illegible] καὶ τὸ ἀκίνητον εἶναι, ἀλλὰ τὸ μὲν ἀπόφασιν τοῦ κιν[illegible] ὥσπερ τὸ μὴ ἴσον, ὅπερ καὶ κατὰ τοῦ μὴ ὄντος, [illegible] ἀληθές, τὸ δὲ ἀκίνητον τῷ ἔχειν πως ἤδη λέγεσθαι, [illegible] τὸ ἄνισον, καὶ ἐπὶ τῷ ἐναντίῳ τοῦ κινεῖσθαι τῷ [illegible] ὡς καὶ σχεδὸν οἱ ἀπὸ τοῦ α ἀποφάσεις ἐπὶ ἐναντί[illegible]γονται. τὸ μὲν οὖν μὴ κινεῖσθαι ἀληθὲς ἐπὶ τοῦ μὴ [illegible] τὸ δὲ ἠρεμεῖν οὐχ ὑπάρχει τῷ μὴ ὄντι. ὁμοίως [illegible] ἀκίνητον εἶναι σημαίνει ταὐτόν. ἀλλ' οὗτος ἐπὶ τῷ [illegible] αὐτῷ χρῆται, καὶ φησὶ τὸ μὴ ὂν ἠρεμεῖν, ὅτι οὐκ [illegible] μετάβασιν. ὅπερ τε καὶ ἐν τοῖς ἄνω εἴπομεν, ἄτοπ[ον] [illegible] εἴ τι τῷ μὴ ὄντι προσάπτομεν, τοῦτο μὴ ἀληθὲς εἶναι [illegible] τοῦ ὄντος εἰπεῖν, ἄλλως τε κἂν ἀπόφασις ᾖ τὸ λεχθέ[ν] [illegible] καὶ τὸ μὴ κινεῖσθαι μηδὲ μεταλαμβάνειν ἐςίν. [illegible] γὰρ ἄν, καθάπερ καὶ ἐλέχθη, ἀφαιροῖτο τῶν ὄντων [illegible]γορεῖ. οὐδὲ γὰρ ἂν πολλὰ ἀληθὲς εἰπεῖν εἴη μὴ ἕν, [illegible] καὶ τὸ μὴ ὂν ἐςὶ μὴ ἕν, εἴτε ἐπ' ἐνίων τἀναντία ξυμ[βαί]νειν δοκεῖ κατὰ τοσαύτας ἀποφάσεις· ὧν ἀνάγκη [illegible] ἢ ἄνισον, ἄν τι πλῆθος ᾖ, καὶ μὴ ὡς ἢ καὶ ἄρτ[ιον] [illegible] περιττόν, ἂν ἀριθμὸς ᾖ. ὁμοίως δὲ ὡς καὶ τὸ ἠρεμ[illegible] κινεῖσθαι ἀνάγκη, ἂν σῶμα ᾖ. ἔτι εἰ καὶ διὰ τοῦτ[illegible] κινεῖται ὁ θεός τε καὶ τὸ ἕν, ὅτι τὰ πολλὰ κινεῖται [illegible]

1. οἴονται $B^a R^a V^a$. ‖ 3. τινῶν $B^a V^a$. ‖ 4. εἰ μὴ] εἰμὶ, 7. διότι, 11. ἐγκέχρησται, 14. λαμβάνει $B^a R^a V^a$. ‖ 16. ἔχων et 17. [illegible] R^a. ‖ 18. λεκτικὸν et 22. ἀπέχειν] ἀπέχει $B^a R^a V^a$. ‖ 20. ὂν Lps pro ὅσον. ‖ τοῦτο γάρ ἐςι σφαιροειδὲς ὃ om $B^a V^a$. ‖ 23. [illegible] codices. ‖ 28. ὅπου $R^a V^a$. ‖ δὲ] τε $B^a V^a$. ‖ 31. τι μὴ ὂν] τίμιον $B^a R^a V^a$. ‖ 32. οὖν ἀπόφασιν δέξονται codices. ‖ 35. τὸ post [illegible] δὲ $B^a R^a V^a$. ‖ 36. ἔχοι et 37. φαμεν V^a. ‖ 37. ἔχει $B^a V^a$. ‖ 38. ἂν] ἓν ἂν V^a.

4. ταῦτα $B^a R^a V^a$. ‖ 6. εἶτα B^a. ‖ 7. τί] τε V^a. ‖ 9. ὄγκῳ] ὂν τῷ $B^a R^a V^a$. ‖ 10. ἴσον R^a. ‖ 15. post πεπεράνθαι Lps πρός τι συνάπτει, [illegible] δὲ πεπεράνθαι μέν, μὴ μέντοι πρός τι πεπεράνθαι. ‖ ἓν] ὂν $B^a R^a V^a$. ‖ ὂν] μὴ ὂν V^a. ‖ 16. καὶ τὸ ὂν om B^a. ‖ 17. τι $B^a R^a$. ‖ 19. τὸ μὴ ἴσον, ὅπερ [illegible] ceteri μὴ τὸ ἴσον ὥσπερ. ‖ 21. τῶν ἐναντίων τὸ V^a. ‖ 27. τε add Lps. ‖ 30. μεταλαμβάνει B^a. ‖ 36. ἢ] καὶ V^a. ‖ 37. ἢ $B^a R^a$. ‖ 35. τὸ om [illegible]

ιληλα ἰέναι, τί κωλύει καὶ τὸν θεὸν κινεῖσθαι εἰς ὑδα τι μόνον, ἀλλ' ὅτι εἷς μόνος θεός. εἰ δὲ καὶ , τί κωλύει εἰς ἄλληλα κινουμένων τῶν μερων τοῦ :λῳ φε...θεόν] ὐ γὰρ δὴ τὸ τοιῦτον ἕν, ὥσπερ ὁ Ζήνων ὶ εἶναι φύσει. αὐτὸς γὰρ σῶμα λέγει εἶναι τὸν εἴτε τόδε τὸ πᾶν, εἴτε ὅ τι δήποτε αὐτὸ λέγων. ατος γὰρ ὢν πῶς ἂν σφαιροειδὴς εἴη ἐπιμόνως, ὅταν ὑτ' ἂν κινοῖτο ὑτ' ἂν ἠρεμοῖ μηδαμῦ γε ὤν; ἐπεὶ δὲ ἐςι, τί ἂν αὐτὸ κωλύοι κινεῖσθαι ὡς ἐλέχθη;

ΠΕΡΙ ΓΟΡΓΙΟΥ.

Οὐκ εἶναί φησιν οὐδέν· εἰ δ' ἔςιν, ἄγνωςον εἶναι· εἰ ὶ ἔςι καὶ γνωςόν, ἀλλ' ὐ δηλωτὸν ἄλλοις. καὶ ὅτι ὐκ ἔστι, συνθεὶς τὰ ἑτέροις εἰρημένα, ὅσοι περὶ τῶν λέγοντες τἀναντία, ὡς δοκῦσιν, ἀποφαίνονται αὐτοῖς, ν ὅτι ἓν καὶ ὐ πολλά, οἱ δὲ αὖ ὅτι πολλὰ καὶ ὐχ ὶ οἱ μὲν ὅτι ἀγένητα, οἱ δ' ὡς γενόμενα ἐπιδεικνύν-αῦτα, συλλογίζεται κατ' ἀμφοτέρων. ἀνάγκη γάρ, , εἴ τί ἐςι, μήτε ἓν μήτε πολλὰ εἶναι, μήτε ἀγέν-μήτε γενόμενα, ὑδὲν ἂν εἴη. εἰ γὰρ μὴ εἴη τι, τὑ-ὶν θάτερα εἴη. ὅτι ὐκ ἔςιν οὔτε ἓν οὔτε πολλά, οὔτε ητα οὔτε γενόμενα, τὰ μὲν ὡς Μέλισσος, τὰ δὲ ὡς ' ἐπιχειρεῖ δεικνύειν μετὰ τὴν πρώτην ἴδιον αὐτοῦ ιξιν, ἐν ᾗ λέγει ὅτι οὐκ ἔςιν ὑτε εἶναι ὑτε μὴ εἶναι. ν γὰρ τὸ μὴ εἶναι ἔστι μὴ εἶναι, οὐδὲν ἂν ἧττον, ὶ ὂν τῦ ὄντος εἴη. τό τε γὰρ μὴ ὂν ἐςι μὴ ὄν, καὶ ὄν, ὥςε ὐδὲν μᾶλλον ἢ εἶναι ἢ ὐκ εἶναι τὰ πράγ-. εἰ δ' ὅμως τὸ μὴ εἶναί ἐστι, τὸ εἶναι, φησίν, οὐκ ὶ ἀντικείμενον. εἰ γὰρ τὸ μὴ εἶναί ἐςι, τὸ εἶναι [ἢ] μὴ προσήκει. ὥςε ὐκ ἂν ὑτως, φησίν, ὐδὲν ἂν εἴη, εἰ μὴ ν ἐστιν εἶναί τε καὶ μὴ εἶναι. εἰ δὲ ταὐτό, καὶ ὑτως ὐκ ι ὐδέν· τό τε γὰρ μὴ ὂν οὐκ ἔςι καὶ τὸ ὄν, ἐπείπερ τῷ μὴ ὄντι. ὑτος μὲν οὖν ὁ αὐτὸς λόγος ἐκείνυ.

Οὐδαμόθεν δὲ συμβαίνει ἐξ ὧν εἴρηκεν, μηδὲν εἶναι. ρ καὶ ἀποδείκνυσιν, οὕτως διαλέγεται. εἰ τὸ μὴ ὂν ἢ ἔστιν, ἁπλῶς εἰπεῖν εἴη, καὶ ἔστιν ὅμοιον μὴ ὄν. ὶὲ ὑτε φαίνεται ὑτως ὑτε ἀνάγκη, ἀλλ' ὡσπερεὶ δυοῖν, τῦ δ' ὐκ ὄντος, τὸ μὲν ἔςι, τὸ δ' ὐκ ἀληθές, ὅτι ἐςὶ τὸ μὲν μὴ ὄν. διότι οὖν οὐκ ἔςιν, ὑτε εἶναι ὑτε μὴ εἶναι τὰ ἄμφω ὑθ' ἕτερον ὐκ ἔςιν. ὐδὲν γάρ, φησίν, εἴη ἂν τὸ -μὴ εἶναι τοῦ εἶναι, εἴπερ εἴη τι καὶ τὸ μὴ εἶναι. οὐδείς φησιν εἶναι τὸ μὴ εἶναι οὐδαμῶς. εἰ δὲ καὶ ἔστι τὸ μὴ ὂν μὴ ὄν, οὐδ' ὑτως ὁμοίως ἂν εἴη τὸ μὴ ὂν τῷ ὄντι· τὸ μὲν γάρ ἐςι μὴ ὄν, τὸ δὲ καὶ ἔςιν ἔτι. εἰ δὲ καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν ἀληθές, ὡς δὴ θαυμάσιόν τ' ἂν εἴη τὸ μὴ ὂν ἐςιν. ἀλλ' εἰ δὴ οὕτω, πότερον μᾶλλον ξυμβαίνει τὰ πάντα εἶναι ἢ μὴ εἶναι; αὐτὸ γὰρ ὑτω γε τὐναντίον ἔοικε γίνεσθαι. εἰ γὰρ τό τε μὴ ὂν ἐςι καὶ τὸ ὂν ὄν ἐςιν, ἅπαντά ἐςιν. καὶ γὰρ τὰ ὄντα καὶ τὰ μὴ ὄντα ἐςίν. ὐκ ἀνάγκη γάρ, εἰ τὸ μὴ ὂν ἐςι, καὶ τὸ ὂν μὴ εἶναι. εἰ δὴ καὶ οὕτω τις ξυγχωρεῖ, καὶ τὸ μὲν μὴ ὂν εἴη, τὸ δὲ ὂν μὴ εἴη, ὅμως ὐδὲν ἧττον εἴη ἄν· τὰ γὰρ μὴ ὄντα εἴη κατὰ τὸν ἐκείνου λόγον. εἰ δὲ ταὐτόν ἐςι καὶ τὸ εἶναι καὶ τὸ μὴ εἶναι, οὐδ' οὕτως μᾶλλον ὐκ [εἴη] ἄν τι εἴη. ὡς γὰρ κἀκεῖνος λέγει, ὅτι εἰ ταὐτὸν μὴ ὂν καὶ ὄν, τό τε ὂν οὐκ ἔστι καὶ τὸ μὴ ὄν. ὥςε ὐδέν ἐςιν, ἀντιςρέψαντι ἔςιν ὁμοίως φάναι ὅτι πάντα ἐστίν. τό τε γὰρ μὴ ὂν ἐςι καὶ τὸ ὄν, ὥςε πάντα ἐστίν. μετὰ δὲ τῦτον τὸν λόγον φησίν· εἰ δὲ ἔςιν, ἤτοι ἀγέννητον ἢ γενόμενον εἶναι. καὶ εἰ μὲν ἀγένητον, ἄπειρον αὐτὸ τοῖς τῦ Μελίσσου ἀξιώμασι λαμβάνει· τὸ δ' ἄπειρον ὐκ ἂν εἶναί ποτε. ὑτε γὰρ ἐν αὑτῷ οὔτ' ἂν ἐν ἄλλῳ εἶναι· δύο γὰρ ἂν ὑτως ἢ πλείω εἶναι, τό τε ἐνὸν καὶ τὸ ἐν ᾧ, μηδαμῦ δὲ ὂν ὐδὲ εἶναι κατὰ τὸν Ζήνωνος λόγον περὶ τῆς χώρας. ἀγέννητον μὲν ὑν διὰ ταῦτ' ὐκ εἶναι, οὐ μὴν ὐδὲ γενόμενον. γενέσθαι γῦν οὐδὲν ἂν οὔτ' ἐξ ὄντος ὑτ' ἐκ μὴ ὄντος. εἰ γὰρ τὸ ὂν μεταπέσοι, οὐκ ἂν ἔτ' εἶναι τὸ ὄν, ὥσπερ γ' εἰ καὶ τὸ μὴ ὂν γένοιτο, ὐκ ἂν ἔτι εἴη μὴ ὄν. ὐδὲ μὴν ὐδ' ἐξ ὄντος ἂν γενέσθαι. εἰ μὲν γὰρ μή ἐςι τὸ μὴ ὄν, ὐδὲν ἂν ἐκ μηδενὸς ἂν γενέσθαι· εἰ δ' ἔςι τὸ μὴ ὄν, δι' ἅπερ ὐδ' ἐκ τῦ ὄντος, διὰ ταῦτα ὐδ' ἐκ τῦ μὴ ὄντος γενέσθαι. εἰ ὑν ἀνάγκη μέν, εἴπερ ἔςι τι, ἤτοι ἀγέννητον εἶναι ἢ γενόμενον, ταῦτα δὲ ἀδύνατόν τι καὶ εἶναι. ἔτι εἴπερ ἔςιν, ἓν ἢ πλείω, φησίν, ἐςίν· εἴτε μήτε ἓν μήτε πολλά, ὐδὲν ἂν εἴη. καὶ ἓν μὲν... καὶ ὅτι ἀσώματον ἂν εἴη τὸ ἕν η ἐνσχονμέν γε τῷ τῦ Ζήνωνος λόγυ. ἑνὸς δὲ ὄντος οὐδ' ἂν...εἶναι ὐδὲ μὴ...μήτε πολλά. εἰ γὰρ μήτε ἓν μήτε

. κινᾶσθαι R^a. ‖ 4. κύκλω θε ὂν V^a, κύκλω θεόν R^a. ‖ 5. φήσει et 9. κωλύει $B^aR^aV^a$. ‖ 11. Titulum om $QB^aO^aR^aV^a$z. ‖ 13. ἄλλως ?$^aV^a$. ‖ 16. αὖ ὅτι] οὐ ὅτι οὐ $QB^aR^aV^a$. ‖ 17. ἂν γένηται $QB^aR^aV^a$. ‖ 18. κατ'] τ' QB^aV^a. ‖ 24. ἔςιν] ἔςιν ὑτε ἓν ὔτε πολλὰ, ὔτε α ὔτε γενόμενα V^a. ‖ 25. ἔςι] ἢ ἐςὶ $QB^aN^aO^aR^aV^a$. ‖ 31. ἔςιν εἶναί] ἔςι ναί B^aR^a. ‖ εἰ Lps: ceteri ἔςι. ‖ 35. καὶ om R^a. ‖ εἰ] ἡ 36. εἴη] εἴη καὶ ἔςιν εἴη B^aV^a. ‖ 37. ὥσπερ V^a, ὡς περὶ R^a. ‖ 38. ὄντος, τῦ] τῦ μὲν ὄντος τῦ V^a. ‖ τὸ μὲν] τὰ μὲν B^aR^a.
. οὖν] ὂν V^a. ‖ 3. ὥσπερ V^a. ‖ 5. εἴη ἂν B^aR^a. ‖ τῷ] τῦ μὴ $B^aR^aV^a$. ‖ 10. μὴ ὄν] μὴ ὂν μὴ ὂν margo V^a. ‖ 21. ἢ] ἢ μὴ B^aR^a 24. τό τε ἐνὸν] τῦτο ἓν ὂν $B^aR^aV^a$. ‖ 27. γῦν Lps: ceteri τὸν. ‖ 29. γ'] γὰρ B^a. ‖ ὂν] οὖν B^a. ‖ 30. μὴν] μὲν B^aR^a. ‖ 33. ἤτοι] ?$^aR^aV^a$. ‖ 35. μήτε ἓν] μὴ ἓν R^a. ‖ 37. ἔσχομεν V^a, σχομεν Q, ἔχομεν Lps. ‖ 38. ὐδὲ μὴ] ὐδὲν ὐδὲ V^a. ‖ ante μήτε lacunam R^a.

πολλά ἐστιν, οὐδ' ἂν κινηθῆναί φησιν. οὐδενὶ γὰρ κινηθείη, ἢ οὐκ ἂν ἔτι, ἢ ὡσαύτως ἔχον, ἀλλὰ τὸ μὲν οὐκ ἂν εἴη, τὸ δ' οὐκ ὂν γεγονὸς εἴη. ἔτι δὲ ἢ κινεῖ ἢ κινεῖται, καὶ εἰ μεταφέρεται οὐ συνεχὲς ὄν, διῄρηται τὸ ὄν, οὔτε τι ταύτῃ· ὥστε πάντῃ κινεῖται, πάντῃ διῄρηται. εἰ δ' οὕτως, πάντα οὐκ ἔστιν. ἐκλιπὲς γὰρ ταύτῃ, φησίν, ᾗ διῄρηται, τοῦ ὄντος, ἀντὶ τοῦ κενοῦ τὸ διῃρῆσθαι λέγων, καθάπερ ἐν τοῖς Λευκίππου καλουμένοις λόγοις γέγραπται. εἰ μὲν οὖν οὐδέν, τὰς ἀποδείξεις λέγειν ἅπαντα. δεῖ γὰρ τὰ φρονούμενα εἶναι, καὶ τὸ μὴ ὄν, εἴπερ μή ἐστι, μηδὲ φρονεῖσθαι. εἰ δ' οὕτως, οὐδὲν ἂν εἶναι ψεῦδος οὐδείς φησιν, οὐδ' εἰ ἐν τῷ πελάγει φαίη ἁμιλλᾶσθαι ἅρματα. πάντα γὰρ ἂν ταῦτα εἴη. καὶ γὰρ τὰ ὁρώμενα καὶ ἀκουόμενα διὰ τοῦτό ἐστιν, ὅτι φρονεῖται ἕκαστα αὐτῶν· εἰ δὲ μὴ διὰ τοῦτο, ἀλλ' ὥσπερ οὐδὲν μᾶλλον ἃ ὁρῶμεν ἐστίν, οὕτω μᾶλλον ἃ ὁρῶμεν ἢ διανοούμεθα. καὶ γὰρ ὥσπερ ἐκεῖ πολλοὶ ἂν ταῦτα ἴδοιεν, καὶ ἐνταῦθα πολλοὶ ἂν ταῦτα διανοηθείημεν. τὸ οὖν μᾶλλον δὴ τοιάδ' ἐστί, ποῖα δὲ τἀληθῆ, ἄδηλον. ὥστε καὶ εἰ ἔστιν, ἡμῖν γε ἄγνωστα εἶναι τὰ πράγματα. εἰ δὲ καὶ γνωστά, πῶς ἄν τις, φησί, δηλώσειεν ἄλλῳ; ὃ γὰρ εἶδε, πῶς ἄν τις, φησί, τοῦτο εἴποι λόγῳ; ἢ πῶς ἂν ἐκείνῳ δῆλον ἀκούσαντι γίγνοιτο, μὴ ἰδόντι;

ὥσπερ γὰρ οὐδὲ ἡ ὄψις τοὺς φθόγγους γιγνώ
ἡ ἀκοὴ τὰ χρώματα ἀκούει, ἀλλὰ φθόγγου
λέγων, ἀλλ' οὐ χρῶμα οὐδὲ πρᾶγμα. ὃ οὖ
πῶς αἰτεῖ παρ' ἄλλου λόγῳ ἢ σημείῳ τινὶ ἑ
τος ἐννοήσειεν, ἀλλ' ἢ ἐὰν μὲν χρῶμα ἰδών
ἀρχὴν γὰρ οὐ λέγε γοει δὲ χρῶμα, ἀλ
οὐδὲ διανοεῖσθαι χρῶμα ἔστιν, ἀλλ' ὁρᾶν, οὐδ
ἀκούειν. εἰ δὲ καὶ ἐνδέχεται, γινώσκει τε κα
λέγων. ἀλλὰ πῶς ὁ ἀκούων τὸ αὐτὸ ἐννοήσε
τε τὸ αὐτὸ ἅμα ἐν πλείοσι καὶ χωρὶς οὖσιν
ἂν εἴη τὸ ἕν. εἰ δὲ καὶ εἴη, φησίν, ἐν πλεί
οὐδὲν κωλύει μὴ ὅμοιον φαίνεσθαι αὐτοῖς, μ
ἐκείνοις οὖσιν καὶ ἐν τῷ αὐτῷ, εἴ τι ἐν τοιούτο
οὐ δύο εἶεν. φαίνεται δὲ οὐδ' αὐτὸς αὐτῷ ὅμ
νος ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ, ἀλλ' ἕτερα τῇ ἀκοῇ
καὶ νῦν τε καὶ πάλαι διαφόρως. ὥστε σχο
ταὐτὸ αἴσθοιτό τις. οὕτως οὐκ ἔστιν, ἓν ἐστι γν
αὐτὸ ἑτέρῳ δηλώσειεν, διά τε τὸ μὴ εἶναι
λεκτά, καὶ ὅτι οὐδεὶς ἕτερον ἑτέρῳ ταὐτὸν
δὲ καὶ οὕτως ἑτέρων ἀρχαιοτέρων εἰσὶν ἀπορί
περὶ ἐκείνων σκέψει καὶ ταῦτα ἐξεταστέον.

ΤΩΝ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ Α.

Πάντες ἄνθρωποι τοῦ εἰδέναι ὀρέγονται φύσει. σημεῖον δ' ἡ τῶν αἰσθήσεων ἀγάπησις· καὶ γὰρ χωρὶς τῆς χρείας ἀγαπῶνται δι' αὐτάς, καὶ μάλιστα τῶν ἄλλων ἡ διὰ τῶν ὀμμάτων. οὐ γὰρ μόνον ἵνα πράττωμεν, ἀλλὰ καὶ μηθὲν μέλλοντες πράττειν τὸ ὁρᾶν αἱρούμεθα ἀντὶ πάντων ὡς εἰπεῖν τῶν ἄλλων. αἴτιον δ' ὅτι μάλιστα ποιεῖ γνωρίζειν τι ἡμᾶς αὕτη τῶν αἰσθήσεων, καὶ πολλὰς δηλοῖ διαφοράς. φύσει μὲν οὖν αἴσθησιν ἔχοντα γίνεται τὰ ζῷα, ἐκ δὲ τῆς αἰσθήσεως τοῖς μὲν αὐτῶν οὐκ ἐγγίγνεται μνήμη, τοῖς δ' ἐγγίγνε-

ται. καὶ διὰ τοῦτο ταῦτα φρονιμώτερα κα
τῶν μὴ δυναμένων μνημονεύειν ἐστίν. φρόνιμ
μανθάνειν, ὅσα μὴ δύναται τῶν ψόφων ἀκ
λιττα, καὶ εἴ τι τοιοῦτον ἄλλο γένος ζῴων
δ' ὅσα πρὸς τῇ μνήμῃ καὶ ταύτην ἔχει τ
μὲν οὖν ἄλλα ταῖς φαντασίαις ζῇ καὶ ταῖς
πειρίας δὲ μετέχει μικρόν· τὸ δὲ τῶν ἀνθρ
τέχνῃ καὶ λογισμοῖς. γίγνεται δ' ἐκ τῆς μ
τοῖς ἀνθρώποις· αἱ γὰρ πολλαὶ μνῆμαι τοῦ

15. ἃ prius add Lps. ‖ 17. α τοιάδ' R^a. ‖ 18. εἰ καὶ V^a. ‖ γε ἄγνωστα Lps: ceteri γνωστά. ‖ 21. δῆλον om V^a.
1. γὰρ οὐδὲ] γὰρ οἶδεν B^aR^a, γὰρ εἶδεν V^a. ‖ 4. ante παρ' lacunam V^a. ‖ ὅλου B^a. ‖ 6. λέγον] λόγου R^aV^a. ‖ pro σχολὴν. ‖ πάντ' αὐτὰ B^aV^a. ‖ 19. λεκτά] λόγους Lps. ‖ 20. οὗτος B^aV^a. ‖ 21. margo B^aV^a: τὸ πρωτότυπα καὶ μή τις μου μεμφέτω· καθὼς γὰρ ὁρῶ, οὕτω γράφω.

Codices $EQSTH^aA^bB^bC^bD^bE^bF^bG^bH^bI^bf$. Tit. Α EA^b, α τὸ μεῖζον plerique, α μεῖζον QT, μεῖζον α f,
23. ἑαυτὰς H^aE^bf. ‖ 25. θέλοντες H^aE^bf. ‖ 26. τι om EA^bE^bf. ‖ 28. τῆς αἰσθήσεως] ταύτης A^bD^b. ‖ 29. D^b et rc E^b: ceteri δὲ γίγνεται.

21. ταῦτα φρονιμώτερα A^bD^b: ceteri τὰ μὲν φρόνιμα. ‖ καὶ μαθητικώτερα A^bD^b, τὰ δὲ μαθητικώτερα $EB^bE^bF^b$: θηματικώτερα. ‖ 22. μὴ om S. ‖ μὲν] μὲν οὖν T. ‖ 23. δύναται $A^bD^bE^b$: ceteri δυνατά. ‖ 25. ὅσα] ἃ A^bD^b.

ῖς ἐμπειρίας δύναμιν ἀποτελοῦσιν. καὶ δοκεῖ σχεδὸν η καὶ τέχνῃ ὅμοιον εἶναι ἡ ἐμπειρία. ἀποβαίνει δ' ιη καὶ τέχνη διὰ τῆς ἐμπειρίας τοῖς ἀνθρώποις· ἡ ρ ἐμπειρία τέχνην ἐποίησεν, ὡς φησὶ Πῶλος, ὀρθῶς ἡ δ' ἀπειρία τύχην. γίνεται δὲ τέχνη, ὅταν ἐκ τῆς ἐμπειρίας ἐννοημάτων μία καθόλου γένηται ῶν ὁμοίων ὑπόληψις. τὸ μὲν γὰρ ἔχειν ὑπόληψιν λλίᾳ κάμνοντι τηνδὶ τὴν νόσον τοδὶ συνήνεγκε καὶ τει καὶ καθ' ἕκαςον οὕτω πολλοῖς, ἐμπειρίας ἐστίν· ὅτι πᾶσι τοῖς τοιοῖσδε κατ' εἶδος ἓν ἀφορισθεῖσι, σι τηνδὶ τὴν νόσον, συνήνεγκεν, οἷον τοῖς φλεγματώ- χολώδεσιν ἢ πυρέττουσι καύσῳ, τέχνης. πρὸς μὲν ράττειν ἐμπειρία τέχνης ὐδὲν δοκεῖ διαφέρειν, ἀλλὰ λλον ἐπιτυγχάνοντας ὁρῶμεν τὐς ἐμπείρυς τῶν ἄνευ πειρίας λόγον ἐχόντων. αἴτιον δ' ὅτι ἡ μὲν ἐμπειρία θ' ἕκαςόν ἐςι γνῶσις, ἡ δὲ τέχνη τῶν καθόλυ, αἱ δὲ ; καὶ αἱ γενέσεις πᾶσαι περὶ τὸ καθ' ἕκαστόν εἰσιν· ἄνθρωπον ὑγιάζει ὁ ἰατρεύων, πλὴν ἀλλ' ἢ κατὰ 3ηκός, ἀλλὰ Καλλίαν ἢ Σωκράτην ἢ τῶν ἄλλων ν ὕτω λεγομένων, ᾧ συμβέβηκε καὶ ἀνθρώπῳ εἶναι. ἄνευ τῆς ἐμπειρίας ἔχῃ τις τὸν λόγον, καὶ τὸ μὲν γνωρίζῃ, τὸ δ' ἐν τύτῳ καθ' ἕκαςον ἀγνοῇ, πολλά- μαρτήσεται τῆς θεραπείας· θεραπευτὸν γὰρ τὸ καθ' ν μᾶλλον. ἀλλ' ὅμως τό γε εἰδέναι καὶ τὸ ἐπαΐειν νῃ τῆς ἐμπειρίας ὑπάρχειν οἰόμεθα μᾶλλον, καὶ σο- υς τοὺς τεχνίτας τῶν ἐμπείρων ὑπολαμβάνομεν, ὡς τὸ εἰδέναι μᾶλλον ἀκολουθοῦσαν τὴν σοφίαν πᾶσιν. ', ὅτι οἱ μὲν τὴν αἰτίαν ἴσασιν, οἱ δ' ὔ. οἱ μὲν γὰρ ι τὸ ὅτι μὲν ἴσασι, διότι δ' ὐκ ἴσασιν· οἱ δὲ τὸ διότι αἰτίαν γνωρίζυσιν. διὸ καὶ τους ἀρχιτέκτονας περὶ τιμιωτέρυς καὶ μᾶλλον εἰδέναι νομίζομεν τῶν χει-

ροτεχνῶν καὶ σοφωτέρους, ὅτι τὰς αἰτίας τῶν ποιουμένων ἴσασιν, τὐς δ' ὥσπερ καὶ τῶν ἀψύχων ἔνια, ποιεῖν μέν, ὐκ εἰδότα δὲ ποιεῖν ἃ ποιεῖ, οἷον καίει τὸ πῦρ. τὰ μὲν οὖν ἄψυχα φύσει τινὶ ποιεῖν τύτων ἕκαςον, τὐς δὲ χειροτέχνας δι' ἔθος, ὡς οὐ κατὰ τὸ πρακτικὐς εἶναι σοφωτέρους ὄντας, ἀλλὰ κατὰ τὸ λόγον ἔχειν αὐτὐς καὶ τὰς αἰτίας γνωρίζειν. ὅλως τε σημεῖον τῦ εἰδότος τὸ δύνασθαι διδάσκειν ἐςίν, καὶ διὰ τῦτο τὴν τέχνην τῆς ἐμπειρίας οἰόμεθα μᾶλλον ἐπιςή- μην εἶναι· δύνανται γάρ, οἱ δὲ οὐ δύνανται διδάσκειν. ἔτι δὲ τῶν αἰσθήσεων ὐδεμίαν ἡγύμεθα εἶναι σοφίαν· καίτοι κυ- ριώταταί γ' εἰσὶν αὗται τῶν καθ' ἕκαςα γνώσεις· ἀλλ' οὐ λέγουσι τὸ διὰ τί περὶ οὐδενός, οἷον διὰ τί θερμὸν τὸ πῦρ, ἀλλὰ μόνον ὅτι θερμόν. τὸν μὲν οὖν πρῶτον εἰκὸς τὸν ὁποιανοῦν εὑρόντα τέχνην παρὰ τὰς κοινὰς αἰσθήσεις θαυ- μάζεσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, μὴ μόνον διὰ τὸ χρήσιμον εἶναί τι τῶν εὑρεθέντων, ἀλλ' ὡς σοφὸν καὶ διαφέροντα τῶν ἄλλων. πλειόνων δ' εὑρισκομένων τεχνῶν, καὶ τῶν μὲν πρὸς τἀναγκαῖα τῶν δὲ πρὸς διαγωγὴν ὐσῶν, ἀεὶ σοφωτέ- ρυς τοὺς τοιούτυς ἐκείνων ὑπολαμβάνομεν, διὰ τὸ μὴ πρὸς χρῆσιν εἶναι τὰς ἐπιστήμας αὐτῶν. ὅθεν ἤδη πάντων τῶν τοιούτων κατεσκευασμένων αἱ μὴ πρὸς ἡδονὴν μηδὲ πρὸς τἀναγκαῖα τῶν ἐπιςημῶν εὑρέθησαν, καὶ πρῶτον ἐν τύτοις τοῖς τόποις ὗπερ ἐσχόλασαν. διὸ περὶ Αἴγυπτον αἱ μαθη- ματικαὶ πρῶτον τέχναι συνέςησαν· ἐκεῖ γὰρ ἀφείθη σχο- λάζειν τὸ τῶν ἱερέων ἔθνος. εἴρηται μὲν ὖν ἐν τοῖς Ἠθικοῖς τίς διαφορὰ τέχνης καὶ ἐπιςήμης καὶ τῶν ἄλλων τῶν ὁμο- γενῶν· οὗ δ' ἕνεκα νῦν ποιύμεθα τὸν λόγον, τοῦτ' ἐςίν, ὅτι τὴν ὀνομαζομένην σοφίαν περὶ τὰ πρῶτα αἴτια καὶ τὰς ἀρ- χὰς ὑπολαμβάνυσι πάντες, ὥςε, καθάπερ εἴρηται πρότερον, ὁ μὲν ἔμπειρος τῶν ὁποιανῦν ἐχόντων αἴσθησιν εἶναι δοκεῖ σοφώτερος, ὁ δὲ τεχνίτης τῶν ἐμπείρων, χειροτέχνυ δὲ ἀρ-

ὅμοιον εἶναι ἐμπειρία $H^a f$, ὅμοιον εἶναι καὶ ἐμπειρία $A^b D^b$, καὶ ἐμπειρία ὅμοιον εἶναι H^b. ‖ 3. δι' ἐμπειρίας *Q*. ‖ 4. ὀρθῶς λέγων D^b. ‖ 5. ἡνίκα ἐκ πολλῶν νοημάτων τῆς ἐμπειρίας H^b. ‖ 6. μία καθόλου $A^b D^b$: ceteri καθόλου μία, H^b quidem post ὁμοίων, ὁμοίων καθόλου μία ὑπόληψις γίνηται. ‖ 8. τοσοῦτι H^b. ‖ τήνδε $H^a F^b$. ‖ τόδε $A^b D^b$. ‖ 9. σωκράτη E^b. ‖ πολλῆς D^b. ‖ 10. ^{b}. ‖ 11. οἷον — 12. καύσῳ om $A^b D^b$. ‖ 12. πυρώδεσι *T*. ‖ 13. δοκεῖ διαφέρειν] διήνεγκεν $A^b D^b F^b$, om H^b. ‖ 14. ἐπιτυγχά- ἔμπειροι $A^b D^b$. ‖ 16. ἕκαςα $H^a E^b$. ‖ 18. πλὴν om $A^b D^b H^b$. ‖ 19. ἀλλὰ] ἀλλ' ἢ D^b. ‖ σωκράτη *E*. ‖ τινα τῶν ἄλλων *T*. ‖ ante ὕτω add $EQTA^b D^b$. ‖ καὶ add $A^b D^b$ et rc E^b. ‖ 21. ἔχοι H^a, ἔχει E^b. ‖ τὸν om H^b. ‖ τὸ om *Q*. ‖ μὲν καθόλυ teri καθόλυ μὲν. ‖ 22. γνωρίζει $H^a E^b$. ‖ 24. μᾶλλον om A^b. ‖ τὸ om H^b. ‖ 26. ἐμπειρικῶν *E*. ‖ 29. τὸ ante ὅτι om *E*. ‖ ωτέρους μᾶλλον καὶ μ. *T*.

τὐς $ETH^a E^b$ et rc A^b (pr enim cum D^b haec τὐς — 5. δι' ἔθος om): ceteri οἱ. ‖ 2 et 3. ποιεῖν $ETH^a A^b E^b$: ceteri 3. ἃ ποιεῖ add $EQH^a E^b$ et rc A^b. ‖ 4. ποιεῖ *E*. ‖ 6. τὸ] τὸ τὸν D^b, τὸ τινὰ H^b. ‖ αὐτὐς ἔχειν $A^b D^b$. ‖ 7. τε] δὲ A^b. ‖ εἰδότος καὶ μὴ εἰδότος *E*: ceteri (praeter $QTA^b D^b$) εἰδότος καὶ. ‖ ἐςίν· καὶ διὰ τῦτο] νομίζομεν· διὸ $A^b D^b$. ‖ 8. ἡγύμεθα A^b 12. λέγει $H^a E^b$. ‖ 13. ἀλλὰ — θερμόν om A^b. ‖ τὸν μὲν] τὸ μὲν F^b. ‖ 14. εὑρίσκοντα F^b. ‖ παρὰ $EQTA^b F^b H^b$: ceteri περὶ. ‖ ιων τοὺς τοιούτυς $H^a E^b$. ‖ ὑπολαμβάνεσθαι EH^a. ‖ 21. αἱ] ὅσαι A^b. ‖ 22. ἐν add $EQH^a A^b E^b$. ‖ 23. ὗπερ] ὖ πρῶτον A^b et ‖ 24. τέχναι om $H^a E^b$. ‖ ἀφείθη $ETH^a A^b E^b$: vulgo ἠφείθη. ‖ 26. τῶν post ἄλλων om H^a. ‖ 27. οὗ δ'] ὧν οὖν F^b. ‖ νῦν] $H^a E^b$, om F^b. ‖ 29. ὥςε] δι' A^b. ‖ 30. ὁ] ὅτι ὁ codices praeter $EQTA^b$. ‖ ὁποιασοῦν $ETH^a E^b$. ‖ 31. δὲ ὁ ἀρχ. A^b ^{b}.

χιτέκτων, αἱ δὲ θεωρητικαὶ τῶν ποιητικῶν μᾶλλον. ὅτι μὲν οὖν ἡ σοφία περί τινας αἰτίας καὶ ἀρχάς ἐστιν ἐπιστήμη, δῆλον.

2 Ἐπεὶ δὲ ταύτην τὴν ἐπιστήμην ζητοῦμεν, τοῦτ' ἂν εἴη σκεπτέον, ἡ περὶ ποίας αἰτίας καὶ περὶ ποίας ἀρχὰς ἐπιςήμη σοφία ἐςίν. εἰ δὴ λάβοι τις τὰς ὑπολήψεις ἃς ἔχομεν περὶ τȣ̃ σοφȣ̃, τάχ' ἂν ἐκ τȣ́τȣ φανερὸν γένοιτο μᾶλλον. ὑπολαμβάνομεν δὴ πρῶτον μὲν ἐπίςασθαι πάντα τὸν σοφὸν ὡς ἐνδέχεται, μὴ καθ' ἕκαστον ἔχοντα ἐπιστήμην αὐτῶν· εἶτα τὸν τὰ χαλεπὰ γνῶναι δυνάμενον καὶ μὴ ῥᾴδια ἀνθρώπῳ γινώσκειν, τοῦτον σοφόν (τὸ γὰρ αἰσθάνεσθαι πάντων κοινόν, διὸ ῥᾴδιον, καὶ οὐδὲν σοφόν)· ἔτι τὸν ἀκριβέςερον καὶ τὸν διδασκαλικώτερον τῶν αἰτίων σοφώτερον εἶναι περὶ πᾶσαν ἐπιςήμην. καὶ τῶν ἐπιςημῶν δὲ τὴν αὐτῆς ἕνεκεν καὶ τοῦ εἰδέναι χάριν αἱρετὴν οὖσαν μᾶλλον εἶναι σοφίαν ἢ τὴν τῶν ἀποβαινόντων ἕνεκεν, καὶ τὴν ἀρχικωτέραν τῆς ὑπηρετούσης μᾶλλον εἶναι σοφίαν· οὐ γὰρ δεῖν ἐπιτάττεσθαι τὸν σοφὸν ἀλλ' ἐπιτάττειν, καὶ οὐ τȣ̃τον ἑτέρῳ πείθεσθαι, ἀλλὰ τȣ́τῳ τὸν ἧττον σοφόν. τὰς μὲν ȣ̃ν ὑπολήψεις τοιαύτας καὶ τοσαύτας ἔχομεν περὶ τῆς σοφίας καὶ τῶν σοφῶν, τȣ́των δὲ τὸ μὲν πάντα ἐπίςασθαι τῷ μάλιστα ἔχοντι τὴν καθόλου ἐπιστήμην ἀναγκαῖον ὑπάρχειν· οὗτος γὰρ οἶδέ πως πάντα τὰ ὑποκείμενα. σχεδὸν δὲ καὶ χαλεπώτατα ταῦτα γνωρίζειν τοῖς ἀνθρώποις, τὰ μάλιςα καθόλȣ· πορρωτάτω γὰρ τῶν αἰσθήσεών ἐςιν. ἀκριβέςαται δὲ τῶν ἐπιςημῶν αἳ μάλιςα τῶν πρώτων εἰσίν· αἱ γὰρ ἐξ ἐλαττόνων ἀκριβέςεραι τῶν ἐκ προσθέσεως λαμβανομένων, οἷον ἀριθμητικὴ γεωμετρίας. ἀλλὰ μὴν καὶ διδασκαλική γε ἡ τῶν αἰτιῶν θεωρητικὴ μᾶλλον· οὗτοι γὰρ διδάσκȣσιν οἱ τὰς αἰτίας λέγοντες περὶ ἕκαςον. τὸ δ' εἰδέναι καὶ τὸ ἐπίςασθαι αὐτῶν ἕνεκα μάλισθ' ὑπάρχει τῇ τȣ̃ μάλιςα ἐπιςητȣ̃ ἐπιςήμῃ. ὁ γὰρ τὸ ἐπίςασθαι δι' ἑαυτὸ αἱρȣ́μενος τὴν μάλιςα ἐπιςήμην μάλιςα αἱρήσεται, τοιαύτη δ' ἐςὶν ἡ τȣ̃ μ[...] ἐπιςητȣ̃, μάλιςα δ' ἐπιςητὰ τὰ πρῶτα καὶ τὰ αἴτια [...] γὰρ ταῦτα καὶ ἐκ τȣ́των τἆλλα γνωρίζεται, ἀλλ' ȣ̓ [...] διὰ τῶν ὑποκειμένων. ἀρχικωτάτη δὲ τῶν ἐπιστημῶν [...] μᾶλλον ἀρχικὴ τῆς ὑπηρετούσης, ἡ γνωρίζȣσα τίνος [...] ἐςὶ πρακτέον ἕκαςον· τȣ̃το δ' ἐςὶ τἀγαθὸν ἐν ἑκάςοις, [...] δὲ τὸ ἄριςον ἐν τῇ φύσει πάσῃ. ἐξ ἁπάντων ȣ̃ν τῶν [...] μένων ἐπὶ τὴν αὐτὴν ἐπιςήμην πίπτει τὸ ζητȣ́μενον ὄ[...] δεῖ γὰρ ταύτην τῶν πρώτων ἀρχῶν καὶ αἰτιῶν εἶναι θ[...]τικήν· καὶ γὰρ τἀγαθὸν καὶ τὸ ȣ̃ ἕνεκα ἓν τῶν αἰτίων [...] ὅτι δ' ȣ̓ ποιητική, δῆλον καὶ ἐκ τῶν πρώτων φιλοσοφ[...] των. διὰ γὰρ τὸ θαυμάζειν οἱ ἄνθρωποι καὶ νῦν κ[...] πρῶτον ἤρξαντο φιλοσοφεῖν, ἐξ ἀρχῆς μὲν τὰ πρό[...] τῶν ἀπόρων θαυμάσαντες, εἶτα κατὰ μικρὸν ȣ̔́τω πρ[...] καὶ περὶ τῶν μειζόνων διαπορήσαντες, οἷον περί τε τῶ[ν] σελήνης παθημάτων καὶ τῶν περὶ τὸν ἥλιον καὶ περὶ ἄ[...] καὶ περὶ τῆς τȣ̃ παντὸς γενέσεως. ὁ δ' ἀπορῶν καὶ θα[...]ζων οἴεται ἀγνοεῖν. διὸ καὶ φιλόμυθος ὁ φιλόσοφός [...] ἐςιν· ὁ γὰρ μῦθος σύγκειται ἐκ θαυμασίων. ὥς' εἴπ[ερ] τὸ φεύγειν τὴν ἄγνοιαν ἐφιλοσόφησαν, φανερὸν ὅτι δ[ιὰ] [τὸ] εἰδέναι τὸ ἐπίςασθαι ἐδίωκον, καὶ οὐ χρήσεώς τινος ἕ[νεκεν]. μαρτυρεῖ δὲ αὐτὸ τὸ συμβεβηκός· σχεδὸν γὰρ π[άντων] ὑπαρχόντων τῶν ἀναγκαίων καὶ πρὸς ῥᾳςώνην καὶ δ[ια]γὴν ἡ τοιαύτη φρόνησις ἤρξατο ζητεῖσθαι. δῆλον ȣ̃ν ὅ[τι] ȣ̓δεμίαν αὐτὴν ζητȣ̃μεν χρείαν ἑτέραν, ἀλλ' ὥσπερ [...]πός φαμεν ἐλεύθερος ὁ αὑτȣ̃ ἕνεκα καὶ μὴ ἄλλȣ ὤ[ν] [...] καὶ αὕτη μόνη ἐλευθέρα οὖσα τῶν ἐπιστημῶν· μόν[η] [...] αὐτὴ αὑτῆς ἕνεκέν ἐςιν. διὸ καὶ δικαίως ἂν οὐκ ἀνθρ[ωπίνη] νομίζοιτο αὐτῆς ἡ κτῆσις· πολλαχῇ γὰρ ἡ φύσις δ[...] ἀνθρώπων ἐςίν, ὥστε κατὰ Σιμωνίδην θεὸς ἂν μόνος τ[...] ἔχοι γέρας, ἄνδρα δ' ȣ̓κ ἄξιον μὴ ȣ̓ ζητεῖν τὴν καθ' α[...] ἐπιςήμην. εἰ δὴ λέγουσί τι οἱ ποιηταὶ καὶ πέφυκε φ[...]

2. ἀρχὰς καὶ αἰτίας $A^b H^b$. ‖ 4. δὲ] δὲ καὶ T. ‖ 5. ἡ add $ETH^a A^b E^b$. ‖ ποίας αἰτίας καὶ ποίας ἀρχὰς E^b, ποίας ἀρχὰς [...] ποίας αἰτίας H^a, ποίας ἀρχὰς A^b. ‖ 6. ἐςὶ σοφία A^b. ‖ δὲ H^a. ‖ ἔχομεν $TA^b E^b H^b$: ceteri εἴχομεν. ‖ 7. τοὺς σοφοὺς A^b. ‖ τοῦ[...] E^b. ‖ γένηται H^b. ‖ 8. μὲν om $H^a E^b$. ‖ πάντα $A^b F^b$: ceteri μάλιςα πάντα. ‖ 10. τὸν om H^a. ‖ τὰ om A^b. ‖ 11. τὸ − σοφόν om TH^a et pr E^b. ‖ 13. τὸν om $H^a A^b F^b$. ‖ 15. ἑαυτῆς A^b. ‖ μᾶλλον om H^a et pr E^b. ‖ 17. εἶναι om A^b. ‖ 18. [...] om pr E. ‖ οὐκ αὐτὸν A^b et rc E^b. ‖ 19. τίθεσθαι pr A^b. ‖ 20. τοσαύτας καὶ τοιαύτας H^a. om καὶ τοσαύτας A^b. ‖ τῆς om A[...] 21. ἅπαντα A^b, om F^b. ‖ 22. καθόλου] κατὰ πάντων F^b. ‖ 23. πως] πῶς ἔχει A^b. ‖ ἅπαντα $EH^a E^b$. ‖ δὲ] γὰρ T. ‖ 24. [...] add $ETH^a A^b E^b$. cum iisdem omisi ἐςὶ ante τά. ‖ 26. τε $A^b F^b$. ‖ 27. προθέσεως codices. ‖ λαμβανομένων A^b: ceteri λαμβ[...] 30. ἑκάςου EH^a. ‖ τὸ δ'] τότε A^b. ‖ 32. αὐτὸ $A^b F^b$.

1. μᾶλλον αἱρ. T. ‖ 2. τὰ post καὶ om A^b. ‖ 5. ἕνεκα EF^b. ‖ 6. πρακτέον ἑκαςόν ἐςι F^b, ἐςὶ πρακτέον ἕκαςον $H^a A^b E^b$. ‖ ἑ[κά]ςοις A^b et rc E^b: ceteri ἑκάςου. ‖ 7. δὲ om H^a. ‖ 9. αὐτὴν A^b. ‖ 10. ἓν om F^b. ‖ 11. ποιητικήν H^a. ‖ καὶ om T. ‖ 14. [...]πων A^b. ‖ προϊόντες H^a. ‖ 15. μειζόνων οὕτω διαπορήσαντες H^a. ‖ τε et τῆς om H^a. ‖ 16. περὶ ἄςρων A^b: ceteri ἄςρα. ‖ 18. [...] A^b. ‖ 22. δὲ] δὲ καὶ T. ‖ 26. ἑαυτȣ̃ A^b. ‖ ὢν om T. ‖ 27. αὐτὴ ἐλευθέρα μόνη οὖσα H^a, αὐτὴν ὡς μόνην οὖσαν ἐλευθέραν A^b. ‖ [...] ἑαυτῆς A^b. ‖ ἂν] μὴ E, om $H^a E^b$. ‖ 31. ἔχοι τὸ γέρας omnes praeter A^b. ‖ μὴ] τὸ μὴ A^b. idem add ȣ̓. ‖ 32. δὴ A^b: [...] δὲ. ‖ τι οἱ] πη E.

εἶον, ἐπὶ τούτῳ συμβαίνειν μάλιςα εἰκὸς καὶ δυςυχεῖς πάντας τὺς περιττύς. ἀλλ' οὔτε τὸ θεῖον φθονερὸν ἐν- ται εἶναι, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν παροιμίαν πολλὰ ψεύ- ι ἀοιδοί, ὔτε τῆς τοιαύτης ἄλλην χρὴ νομίζειν τιμιω- ν. ἡ γὰρ θειοτάτη καὶ τιμιωτάτη. τοιαύτη δὲ διχῶς ὴ μόνον· ἥν τε γὰρ μάλις' ἂν ὁ θεὸς ἔχοι, θεία τῶν ημῶν ἐςί, κἂν εἴ τις τῶν θείων εἴη. μόνη δ' αὕτη τού- ἀμφοτέρων τετύχηκεν· ὅ τε γὰρ θεὸς δοκεῖ τῶν αἰτίων ν εἶναι καὶ ἀρχή τις, καὶ τὴν τοιαύτην ἢ μόνος ἢ μά- ἂν ἔχοι ὁ θεός. ἀναγκαιότεραι μὲν οὖν πᾶσαι ταύτης, νων δ' οὐδεμία. δεῖ μέντοι πως καταςῆναι τὴν κτῆσιν ς εἰς τὐναντίον ἡμῖν τῶν ἐξ ἀρχῆς ζητήσεων. ἄρχονται γάρ, ὥσπερ εἴπομεν, ἀπὸ τῦ θαυμάζειν πάντες εἰ ὔτως , καθάπερ τῶν θαυμάτων ταὐτόματα τοῖς μήπω τε- ηκόσι τὴν αἰτίαν, ἢ περὶ τὰς τῦ ἡλίυ τροπὰς ἢ τὴν τῆς ιέτρου ἀσυμμετρίαν· θαυμαςὸν γὰρ εἶναι δοκεῖ πᾶσιν, ι τῷ ἐλαχίςῳ μὴ μετρεῖται. δεῖ δὲ εἰς τοὐναντίον καὶ ἄμεινον κατὰ τὴν παροιμίαν ἀποτελευτῆσαι, καθάπερ ἐν τύτοις ὅταν μάθωσιν· ὐθὲν γὰρ ἂν οὕτω θαυμάσειεν γεωμετρικὸς ὡς εἰ γένοιτο ἡ διάμετρος μετρητή. τίς οὖν ἡ φύσις τῆς ἐπιςήμης τῆς ζητυμένης, εἴρηται, καὶ ὁ σκοπὸς οὗ δεῖ τυγχάνειν τὴν ζήτησιν καὶ τὴν ὅλην δον.

Ἐπεὶ δὲ φανερὸν ὅτι τῶν ἐξ ἀρχῆς αἰτίων δεῖ λαβεῖν ήμην (τότε γὰρ εἰδέναι φαμὲν ἕκαςον, ὅταν τὴν πρώ- αἰτίαν οἰώμεθα γνωρίζειν), τὰ δ' αἴτια λέγεται τετρα- , ὧν μίαν μὲν αἰτίαν φαμὲν εἶναι τὴν ὐσίαν καὶ τὸ τί ἶναι (ἀνάγεται γὰρ τὸ διὰ τί εἰς τὸν λόγον ἔσχατον, ν δὲ καὶ ἀρχὴ τὸ διὰ τί πρῶτον), ἑτέραν δὲ τὴν ὕλην τὸ ὑποκείμενον, τρίτην δὲ ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως, ρτην δὲ τὴν ἀντικειμένην αἰτίαν ταύτῃ, τὸ ὗ ἕνεκα καὶ ἀθόν· τέλος γὰρ γενέσεως καὶ κινήσεως πάσης τῦτ' ἐςίν. ώρηται μὲν ὖν ἱκανῶς περὶ αὐτῶν ἡμῖν ἐν τοῖς περὶ φύ- σεως, ὅμως δὲ παραλάβωμεν καὶ τοὺς πρότερον ἡμῶν εἰς ἐπίσκεψιν τῶν ὄντων ἐλθόντας καὶ φιλοσοφήσαντας περὶ τῆς ἀληθείας. δῆλον γὰρ ὅτι κἀκεῖνοι λέγυσιν ἀρχάς τινας καὶ αἰτίας· ἐπελθῦσιν ὖν ἔςαι τι πρὔργυ τῇ μεθόδῳ τῇ νῦν· ἢ γὰρ ἕτερόν τι γένος εὑρήσομεν αἰτίας, ἢ ταῖς νῦν λεγο- μέναις μᾶλλον πιςεύσομεν. τῶν δὴ πρώτων φιλοσοφησάν- των οἱ πλεῖστοι τὰς ἐν ὕλης εἴδει μόνας ᾠήθησαν ἀρχὰς εἶναι πάντων· ἐξ οὗ γὰρ ἔςιν ἅπαντα τὰ ὄντα, καὶ ἐξ οὗ γίγνεται πρώτου καὶ εἰς ὃ φθείρεται τελευταῖον, τῆς μὲν ὐσίας ὑπομενύσης, τοῖς δὲ πάθεσι μεταβαλλύσης, τῦτο ςοι- χεῖον καὶ ταύτην ἀρχήν φασιν εἶναι τῶν ὄντων, καὶ διὰ τῦτο οὔτε γίγνεσθαι οὐθὲν οἴονται ὔτε ἀπόλλυσθαι, ὡς τῆς τοιαύτης φύσεως ἀεὶ σωζομένης, ὥσπερ ὐδὲ τὸν Σωκράτην φαμὲν ὔτε γίγνεσθαι ἁπλῶς, ὅταν γίγνηται καλὸς ἢ μυσι- κός, οὔτε ἀπόλλυσθαι, ὅταν ἀποβάλλῃ ταύτας τὰς ἕξεις, διὰ τὸ ὑπομένειν τὸ ὑποκείμενον τὸν Σωκράτην αὐτόν. ὔτως οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδέν· δεῖ γὰρ εἶναί τινα φύσιν μίαν ἢ πλείυς μιᾶς, ἐξ ὧν γίγνεται τἆλλα σωζομένης ἐκείνης. τὸ μέντοι πλῆθος καὶ τὸ εἶδος τῆς τοιαύτης ἀρχῆς οὐ τὸ αὐτὸ πάντες λέγυσιν, ἀλλὰ Θαλῆς μὲν ὁ τῆς τοιαύτης ἀρχηγὸς φιλοσοφίας ὕδωρ εἶναί φησιν (διὸ καὶ τὴν γῆν ἐφ' ὕδατος ἀπεφήνατο εἶναι), λαβὼν ἴσως τὴν ὑπόληψιν ἐκ τῦ πάντων ὁρᾶν τὴν τροφὴν ὑγρὰν ὖσαν καὶ αὐτὸ τὸ θερμὸν ἐκ τύτου γιγνόμενον καὶ τούτῳ ζῶν (τὸ δ' ἐξ οὗ γίγνεται, τῦτ' ἐςὶν ἀρχὴ πάντων), διά τε δὴ τῦτο τὴν ὑπόληψιν λαβὼν ταύτην, καὶ διὰ τὸ πάντων τὰ σπέρματα τὴν φύσιν ὑγρὰν ἔχειν, τὸ δ' ὕδωρ ἀρχὴν τῆς φύσεως εἶναι τοῖς ὑγροῖς. εἰσὶ δέ τινες οἳ καὶ τοὺς παμπαλαίυς καὶ πολὺ πρὸ τῆς νῦν γενέ- σεως καὶ πρώτυς θεολογήσαντας ὔτως οἴονται περὶ τῆς φύ- σεως ὑπολαβεῖν· Ὠκεανόν τε γὰρ καὶ Τηθὺν ἐποίησαν τῆς γενέσεως πατέρας, καὶ τὸν ὅρκον τῶν θεῶν ὕδωρ, τὴν καλυ- μένην ὑπ' αὐτῶν Στύγα τῶν ποιητῶν· τιμιώτατον μὲν γὰρ τὸ πρεσβύτατον, ὅρκος δὲ τὸ τιμιώτατόν ἐστιν. εἰ μὲν οὖν

1. τούτω H^a. ‖ συμβαίνειν A^b: ceteri συμβῆναι. ‖ 2. ἐνδέχεται φθονερὸν F^b. ‖ 3. καὶ add A^b. ‖ πολλοὶ H^a. ‖ 6. μόνη A^b. ‖ τε] T. ‖ ὁ om A^b. ‖ ἔχει H^a. ‖ 7. ἥτις E. ‖ ἐςὶ A^b. ‖ μόνον E^b. ‖ 9. πάντων H^a. ‖ 10. ἂν ἔχοι] ἔχει H^a. ‖ ὁ om TA^b. ‖ ς A^b: ceteri αὐτῆς. ‖ 11. πως post καταςῆναι H^a, om A^b. ‖ τάξιν TH^aE^b. ‖ 12. κτήσεων E. ‖ 13. πάντως H^a. ‖ 15. ἢ τὴν] ι τὴν A^b. ‖ 17. τῶν ἐλαχίςων H^a, τῶν ὐκ ἐλαχίςων ETE^b, quorum E in margine γρ τῷ ἐλαχίςῳ, καὶ ταύτην μᾶλλον τὴν γραφὴν Ἀλέξανδρος. ‖ μὴ] οὐ H^a. ‖ δὴ A^b. ‖ 19. ἂν om H^a. ‖ θαυμάσειεν οὕτως ETH^aE^b. ‖ 20. εἰ] εἰ μὴ T. ‖ 21. τῆς ἐπ. τῆς A^bF^b: ceteri τῆς ζητυμένης ἐπιςήμης. ‖ 28. εἰς] πρῶτον εἰς omnes praeter A^b. ‖ 29. ἑτέραν A^b: ceteri μίαν. ‖ 30. δὲ] δὲ τὴν 31. τὸ] καὶ τὸ ETH^aE^b. ‖ ἕνεκεν T. ‖ 33. τεθεώρηται μὲν A^b et γρ E, τεθεωρημένον TH^a: ceteri τεθεωρημένων. ‖ ὖν om H^a. ‖ add A^b.

1. δὲ add A^bE^b et γρE. ‖ 2. ὄντων] αὐτῶν H^a. ‖ 5. τι om TH^a. ‖ 6. πρῶτον EH^aE^b. ‖ 7. μόνον εἴδει H^aE^b. ‖ 9. πρῶτον ‖ 11. ταῦτα τὴν E^b, ταύτην τὴν TH^a. ‖ 12. οὔτε om T. ‖ 13 et 16. σωκράτη ETH^a. ‖ 15. ἀποβάλη A^b. ‖ 17. μίαν A^b: ce- ἢ μίαν. ‖ 20. μὲν om T. ‖ 21. εἶναί φησιν A^b: ceteri φησὶν εἶναι. ‖ 22. ἀπεφαίνετο A^b. ‖ 24. καὶ] καὶ τὸ ζῶιον ETH^aE^b. ‖ F^b. ‖ γίγνεταί τι τοῦτ' H^a. ‖ 27. ἀρχὴ τ. φ. ἐςὶ ETH^aE^b. ‖ τῶν ὑγρῶν T. ‖ 28. πάνυ παλαιὺς E^b, πάλαι παλαιὺς T, παλαιὺς ‖ 30. διαλαβεῖν T. ‖ τε om T. ‖ 31. τῶν ὅρκων E^b. ‖ 32. ςύγα ὑπ' αὐτῶν H^aE^b. ‖ μὲν om T.

ἀρχαία τις αὕτη καὶ παλαιὰ τετύχηκεν οὖσα περὶ τῆς φύσεως ἡ δόξα, τάχ' ἂν ἄδηλον εἴη, Θαλῆς μέντοι λέγεται οὕτως ἀποφήνασθαι περὶ τῆς πρώτης αἰτίας· Ἵππωνα γὰρ οὐκ ἄν τις ἀξιώσειε θεῖναι μετὰ τούτων διὰ τὴν εὐτέλειαν αὐτοῦ τῆς διανοίας. Ἀναξιμένης δὲ ἀέρα καὶ Διογένης πρότερον ὕδατος καὶ μάλιστ' ἀρχὴν τιθέασι τῶν ἁπλῶν σωμάτων, Ἵππασος δὲ πῦρ ὁ Μεταποντῖνος καὶ Ἡράκλειτος ὁ Ἐφέσιος, Ἐμπεδοκλῆς δὲ τὰ τέτταρα, πρὸς τοῖς εἰρημένοις γῆν προστιθεὶς τέταρτον· ταῦτα γὰρ ἀεὶ διαμένειν καὶ οὐ γίγνεσθαι ἀλλ' ἢ πλήθει καὶ ὀλιγότητι συγκρινόμενα καὶ διακρινόμενα εἰς ἕν τε καὶ ἐξ ἑνός. Ἀναξαγόρας δὲ ὁ Κλαζομένιος τῇ μὲν ἡλικίᾳ πρότερος ὢν τούτου, τοῖς δ' ἔργοις ὕστερος, ἀπείρους εἶναί φησι τὰς ἀρχάς· σχεδὸν γὰρ ἅπαντα τὰ ὁμοιομερῆ, καθάπερ ὕδωρ ἢ πῦρ, οὕτω γίγνεσθαι καὶ ἀπόλλυσθαί φησι συγκρίσει καὶ διακρίσει μόνον, ἄλλως δ' οὔτε γίγνεσθαι οὔτ' ἀπόλλυσθαι, ἀλλὰ διαμένειν ἀΐδια. ἐκ μὲν οὖν τούτων μόνην τις αἰτίαν νομίσειεν ἂν τὴν ἐν ὕλης εἴδει λεγομένην. προϊόντων δ' οὕτως, αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ὡδοποίησεν αὐτοῖς καὶ συνηνάγκασε ζητεῖν· εἰ γὰρ ὅτι μάλιστα πᾶσα φθορὰ καὶ γένεσις ἔκ τινος ἑνὸς ἢ καὶ πλειόνων ἐστί, διὰ τί τοῦτο συμβαίνει καὶ τί τὸ αἴτιον; οὐ γὰρ δὴ τό γε ὑποκείμενον αὐτὸ ποιεῖ μεταβάλλειν ἑαυτό· λέγω δ' οἷον οὔτε τὸ ξύλον οὔτε ὁ χαλκὸς αἴτιος τοῦ μεταβάλλειν ἑκάτερον αὐτῶν, οὐδὲ ποιεῖ τὸ μὲν ξύλον κλίνην ὁ δὲ χαλκὸς ἀνδριάντα, ἀλλ' ἕτερόν τι τῆς μεταβολῆς αἴτιον. τὸ δὲ τοῦτο ζητεῖν ἐστὶ τὸ τὴν ἑτέραν ἀρχὴν ζητεῖν, ὡς ἂν ἡμεῖς φαίημεν, ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως. οἱ μὲν οὖν πάμπαν ἐξ ἀρχῆς ἁψάμενοι τῆς μεθόδου τῆς τοιαύτης καὶ ἓν φάσκοντες εἶναι τὸ ὑποκείμενον οὐθὲν ἐδυσχέραναν ἑαυτοῖς, ἀλλ' ἔνιοί γε τῶν ἓν λεγόντων, ὥσπερ ἡττηθέντες ὑπὸ ταύτης τῆς ζητήσεως, τὸ ἓν ἀκίνητόν φασιν εἶναι καὶ τὴν φύσιν ὅλην οὐ μόνον κατὰ γένεσιν καὶ φθοράν (τοῦτο μὲν γὰρ ἀρχαῖόν τε καὶ πάντες ὡμολόγησαν) ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἄλλην μεταβολὴν πᾶσαν· καὶ τοῦτο αὐτῶν ἴδιόν ἐστιν. τῶν μὲν

φασκόντων εἶναι τὸ πᾶν οὐθενὶ συνέβη τὴν τοιαύτην συ

αἰτίαν, πλὴν εἰ ἄρα Παρμενίδῃ, καὶ τούτῳ κατὰ τοσ

ὅσον οὐ μόνον ἓν ἀλλὰ καὶ δύο πως τίθησιν αἰτίας

τοῖς δὲ δὴ πλείω ποιοῦσι μᾶλλον ἐνδέχεται λέγειν, οἷον

θερμὸν καὶ ψυχρὸν ἢ πῦρ καὶ γῆν· χρῶνται γὰρ ὡς

τικὴν ἔχοντι τῷ πυρὶ τὴν φύσιν, ὕδατι δὲ καὶ γῇ καὶ

τοιούτοις τοὐναντίον. μετὰ δὲ τούτους καὶ τὰς τοιαύτας ἀρ

ὡς οὐχ ἱκανῶν οὐσῶν γεννῆσαι τὴν τῶν ὄντων φύσιν, πάλιν

αὐτῆς τῆς ἀληθείας, ὥσπερ εἴπομεν, ἀναγκαζόμενοι

ἐχομένην ἐζήτησαν ἀρχήν. τοῦ γὰρ εὖ καὶ καλῶς τὰ

ἔχειν τὰ δὲ γίγνεσθαι τῶν ὄντων ἴσως οὔτε πῦρ οὔτε γῆ

ἄλλο τῶν τοιούτων οὐθὲν οὔτ' εἰκὸς αἴτιον εἶναι οὔτ' ἐκείνους

θῆναι· οὐδ' αὖ τῷ αὐτομάτῳ καὶ τῇ τύχῃ τοσοῦτον ἐπ

ψαι πρᾶγμα καλῶς εἶχεν. νοῦν δή τις εἰπὼν ἐνεῖναι,

θάπερ ἐν τοῖς ζῴοις, καὶ ἐν τῇ φύσει τὸν αἴτιον τοῦ κόσ

καὶ τῆς τάξεως πάσης οἷον νήφων ἐφάνη παρ' εἰκῇ λέ

τας τοὺς πρότερον. φανερῶς μὲν οὖν Ἀναξαγόραν ἴσ

ἁψάμενον τούτων τῶν λόγων, αἰτίαν δ' ἔχει πρότερο

μότιμος ὁ Κλαζομένιος εἰπεῖν. οἱ μὲν οὖν οὕτως ὑπολαβ

νοντες ἅμα τοῦ καλῶς τὴν αἰτίαν ἀρχὴν εἶναι τῶν

ἔθεσαν, καὶ τὴν τοιαύτην ὅθεν ἡ κίνησις ὑπάρχει τοῖ

ὑποπτεύσειε δ' ἄν τις Ἡσίοδον πρῶτον ζητῆσαι τὸ

τον, κἂν εἴ τις ἄλλος ἔρωτα ἢ ἐπιθυμίαν ἐν τοῖς οὖσ

κεν ὡς ἀρχήν, οἷον καὶ Παρμενίδης· οὗτος γὰρ

σκευάζων τὴν τοῦ παντὸς γένεσιν "πρώτιστον μὲν"

"ἔρωτα θεῶν μητίσατο πάντων," Ἡσίοδος δὲ "πάντω

πρώτιστα χάος γένετ', αὐτὰρ ἔπειτα γαῖ' εὐρύστερνος,

ἔρος, ὃς πάντεσσι μεταπρέπει ἀθανάτοισιν," ὡς δέον ἐ

οὖσιν ὑπάρχειν τιν' αἰτίαν ἥτις κινήσει καὶ συνάξει τὰ

γματα. τούτους μὲν οὖν πῶς χρὴ διανεῖμαι περὶ τοῦ τίς

τος, ἐξέστω κρίνειν ὕστερον· ἐπεὶ δὲ καὶ τἀναντία τοῖς ἀ

θοῖς ἐνόντα ἐφαίνετο ἐν τῇ φύσει, καὶ οὐ μόνον τάξις

1. ἐτύγχανεν H^a. ‖ 3. οὕτως A^bF^b: ceteri τοῦτον τὸν τρόπον. ‖ γὰρ] μὲν γὰρ ETH^aE^b, δ' οὖν F^b. ‖ 6. πρῶτον H^aE^b. ‖ 7. alterum om A^b. ‖ 9. προσθεὶς $ETH^aE^bF^b$. ‖ 10. ἢ om A^b. ‖ 12. τούτων H^a. ‖ 13. φησι om F^b. ‖ 16. μένειν A^b. ‖ 17. H^a. ‖ νοήσειεν H^aE^b, εἶναι νομίσειεν T. ‖ ἂν ante αἰτίαν F^b, om A^b. ‖ 18. λεγ.] προαγομένην H^a. ‖ 20. γένεσις καὶ φθορὰ A^b. ‖ τε A^b. ‖ 23. αἴτιον H^aE^b. ‖ 25. ἴδιον H^a. ‖ 28. τῆς τοιαύτης μεθόδου H^a. γρ καὶ ταύτης, ἤτοι τῆς φυσικῆς margo E. ‖ 29. ἑαυτοῖς A^bF^b. ‖ 30. γε om H^b. ‖ ὑπ' αὐτῆς F^b. ‖ 32. τοῦτο — 33. ὡμολόγησαν om A^bF^b. ‖ 32. τε om T. ‖ 33. ἄλλην om

1. ἅπασαν A^b. ‖ καὶ — ἐστιν om A^b. ‖ ἓν] ἓν μόνον ETH^aE^b. ‖ 2. ἰδεῖν A^bF^b. ‖ 3. εἰ ἄρα] ἐπὶ H^a, ἐπὶ παρὰ E^b. ‖ 5. $A^bC^bF^b$. ‖ ἐνδέχεται μᾶλλον H^a. ‖ τοῖς] τὸ T. ‖ 8. ἐναντίον H^a. ‖ 9. οὐσῶν om T. ‖ πάλιν] πάντες E^b. ‖ ἐπ' H^a. ‖ 11. post ἀρχὴν τουτέστι τὴν ποιητικὴν τούτων εὖ ἔχειν καὶ καλῶς. ‖ γὰρ] μὲν H^a. ‖ 13. ἄλλο τι τῶν A^b. ‖ ἐκείνους εἰκὸς οἰηθῆναι ETH^aE^b. ‖ 14. A^b. ‖ 15. ἔχειν $ESTH^aB^bC^b$. ‖ δ' εἴ τις E^b. γρ καὶ νοῦν δ' εἴ τις margo E. ‖ ἐνεῖναι ETA^b, ἓν εἶναι rc E^b: ceteri εἶναι. ‖ 16. om ESB^bC^b. ‖ τὸ A^b. ‖ τοῦ A^b: ceteri καὶ τοῦ. ‖ 17. πάσης om H^a. ‖ εἰκῆ S. ‖ 18. μὲν om T. ‖ 19. αἴτιον E. ‖ δ' ἂν E^b. ‖ ὁ κλαζομένιος ἑρμότιμος S. ‖ 21. τοῦ H^a. ‖ τὴν om H^a. ‖ 22. γρ καὶ ἔθεσαν τὴν τοιαύτην, εἶτα ὅθεν ἡ κίνησις margo E. ‖ οὗτος γὰρ A^b, καὶ γὰρ οὕτως E^b: ceteri καὶ γὰρ οὗτος. ‖ 26. πρῶτον $EH^aA^bE^b$. ‖ 27. δὲ] μὲν H^a. ‖ 28. αὐτὸ H^a. ‖ 29. ἔρως H^aA^b. ‖ 30. τὴν H^aA^b. ‖ συνάξει ET. ‖ 31. τούτοις A^b. ‖ παρὰ H^a. ‖ 32. ἐπειδὴ H^b.

ὶν ἀλλὰ καὶ ἀταξία καὶ τὸ αἰσχρόν, καὶ πλείω τὰ ῶν ἀγαθῶν καὶ τὰ φαῦλα τῶν καλῶν, οὕτως ἄλλος ίαν εἰσήνεγκε καὶ νεῖκος, ἑκάτερον ἑκατέρων αἴτιον εἰ γάρ τις ἀκολουθοίη καὶ λαμβάνοι πρὸς τὴν διά- ὶ μὴ πρὸς ἃ ψελλίζεται λέγων Ἐμπεδοκλῆς, εὑρή- μὲν φιλίαν αἰτίαν οὖσαν τῶν ἀγαθῶν, τὸ δὲ νεῖκος κῶν· ὥστ᾽ εἴ τις φαίη τρόπον τινὰ καὶ λέγειν καὶ λέγειν τὸ κακὸν καὶ τὸ ἀγαθὸν ἀρχὰς Ἐμπεδοκλέα, ι λέγοι καλῶς, εἴπερ τὸ τῶν ἀγαθῶν ἁπάντων αἴτιον ἀγαθόν ἐστι καὶ τῶν κακῶν τὸ κακόν. οὗτοι μὲν οὖν, λέγομεν, καὶ μέχρι τούτου δυοῖν αἰτίαιν ἐφήψαντο ὧν ιωρίσαμεν ἐν τοῖς περὶ φύσεως, τῆς τε ὕλης καὶ τοῦ ιώνησις, ἀμυδρῶς μέντοι καὶ οὐθὲν σαφῶς, ἀλλ᾽ οἷον μάχαις οἱ ἀγύμναστοι ποιοῦσιν· καὶ γὰρ ἐκεῖνοι περι- ιοι τύπτουσι πολλάκις καλὰς πληγάς, ἀλλ᾽ οὔτε ἀπὸ ἐπιστήμης οὔτε οὗτοι ἐοίκασιν εἰδόσι λέγειν ὅ τι ιν· σχεδὸν γὰρ οὐθὲν χρώμενοι φαίνονται τούτοις ἀλλ᾽ μικρόν. Ἀναξαγόρας τε γὰρ μηχανῇ χρῆται τῷ ; τὴν κοσμοποιίαν, καὶ ὅταν ἀπορήσῃ διὰ τίν᾽ αἰτίαν γκης ἐστί, τότε παρέλκει αὐτόν, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις μᾶλλον αἰτιᾶται τῶν γιγνομένων ἢ νοῦν. καὶ Ἐμ- ῆς ἐπὶ πλέον μὲν τούτου χρῆται τοῖς αἰτίοις, οὐ μὴν ιῶς, οὔτ᾽ ἐν τούτοις εὑρίσκει τὸ ὁμολογούμενον. πολ- ρῶν αὐτῷ ἡ μὲν φιλία διακρίνει, τὸ δὲ νεῖκος συγ- ὅταν μὲν γὰρ εἰς τὰ στοιχεῖα διίστηται τὸ πᾶν ὑπὸ ιους, τό τε πῦρ εἰς ἓν συγκρίνεται καὶ τῶν ἄλλων ων ἕκαστον· ὅταν δὲ πάλιν πάντα ὑπὸ τῆς φιλίας ν εἰς τὸ ἕν, ἀναγκαῖον ἐξ ἑκάστου τὰ μόρια διακρί- πάλιν. Ἐμπεδοκλῆς μὲν οὖν παρὰ τοὺς πρότερον πρῶ- ίτην τὴν αἰτίαν διελὼν εἰσήνεγκεν, οὐ μίαν ποιήσας κινήσεως ἀρχὴν ἀλλ᾽ ἑτέρας τε καὶ ἐναντίας. ἔτι ὡς ἐν ὕλης εἴδει λεγόμενα στοιχεῖα τέτταρα πρῶτος ι μὴν χρῆταί γε τέτταρσιν, ἀλλ᾽ ὡς δυσὶν οὖσι μό-

νοις, πυρὶ μὲν καθ᾽ αὑτό, τοῖς δ᾽ ἀντικειμένοις ὡς μιᾷ φύσει, γῇ τε καὶ ἀέρι καὶ ὕδατι. λάβοι δ᾽ ἄν τις αὐτὸ θεωρῶν ἐκ τῶν ἐπῶν. οὗτος μὲν οὖν, ὥσπερ λέγομεν, οὕτω τε καὶ τοσαύτας εἴρηκεν ἀρχάς· Λεύκιππος δὲ καὶ ὁ ἑταῖρος αὐτοῦ Δημόκριτος στοιχεῖα μὲν τὸ πλῆρες καὶ τὸ κενὸν εἶναί φασι, λέγοντες τὸ μὲν ὂν τὸ δὲ μὴ ὄν, τούτων δὲ τὸ μὲν πλῆρες καὶ στερεὸν τὸ ὄν, τὸ δὲ κενόν γε καὶ μανὸν τὸ μὴ ὄν (διὸ καὶ οὐθὲν μᾶλλον τὸ ὂν τοῦ μὴ ὄντος εἶναί φασιν, ὅτι οὐδὲ τὸ κενὸν τοῦ σώματος), αἴτια δὲ τῶν ὄντων ταῦτα ὡς ὕλην. καὶ καθάπερ οἱ ἓν ποιοῦντες τὴν ὑποκειμένην οὐσίαν τἆλλα τοῖς πάθεσιν αὐτῆς γεννῶσι, τὸ μανὸν καὶ τὸ πυκνὸν ἀρχὰς τιθέμενοι τῶν παθημάτων, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ οὗτοι τὰς διαφορὰς αἰτίας τῶν ἄλλων εἶναί φασιν. ταύτας μέντοι τρεῖς εἶναι λέγουσι, σχῆμά τε καὶ τάξιν καὶ θέσιν· διαφέρειν γάρ φασι τὸ ὂν ῥυσμῷ καὶ διαθιγῇ καὶ τροπῇ μόνον. τούτων δὲ ὁ μὲν ῥυσμὸς σχῆμά ἐστιν, ἡ δὲ διαθιγὴ τάξις, ἡ δὲ τροπὴ θέσις· διαφέρει γὰρ τὸ μὲν Α τοῦ Ν σχήματι, τὸ δὲ ΑΝ τοῦ ΝΑ τάξει, τὸ δὲ Ζ τοῦ Ν θέσει. περὶ δὲ κινήσεως, ὅθεν ἢ πῶς ὑπάρχει τοῖς οὖσι, καὶ οὗτοι παραπλησίως τοῖς ἄλλοις ῥαθύμως ἀφεῖσαν. περὶ μὲν οὖν τῶν δύο αἰτιῶν, ὥσπερ λέγομεν, ἐπὶ τοσοῦτον ἔοικεν ἐζητῆσθαι παρὰ τῶν πρότερον.

Ἐν δὲ τούτοις καὶ πρὸ τούτων οἱ καλούμενοι Πυθαγόρειοι τῶν μαθημάτων ἀψάμενοι πρῶτοι ταῦτα προήγαγον, καὶ ἐντραφέντες ἐν αὐτοῖς τὰς τούτων ἀρχὰς τῶν ὄντων ἀρχὰς ᾠήθησαν εἶναι πάντων. ἐπεὶ δὲ τούτων οἱ ἀριθμοὶ φύσει πρῶτοι, ἐν δὲ τοῖς ἀριθμοῖς ἐδόκουν θεωρεῖν ὁμοιώματα πολλὰ τοῖς οὖσι καὶ γιγνομένοις, μᾶλλον ἢ ἐν πυρὶ καὶ γῇ καὶ ὕδατι, ὅτι τὸ μὲν τοιονδὶ τῶν ἀριθμῶν πάθος δικαιοσύνη, τὸ δὲ τοιονδὶ ψυχὴ καὶ νοῦς, ἕτερον δὲ καιρὸς καὶ τῶν ἄλλων ὡς εἰπεῖν ἕκαστον ὁμοίως· ἔτι δὲ τῶν ἁρμονικῶν ἐν ἀριθμοῖς ὁρῶντες τὰ πάθη καὶ τοὺς λόγους, ἐπειδὴ τὰ μὲν ἄλλα τοῖς ἀριθμοῖς ἐφαίνετο τὴν φύσιν ἀφωμοιῶσθαι πᾶσαν, οἱ

καὶ τὸ νεῖκος ἑκάτερον ἑκατέρω H^a. ‖ 4. λαμβάνει H^aA^b. ‖ 6. οὖσαν om H^aE^b. ‖ 7. ὡς H^a. ‖ καὶ λέγειν καὶ om H^a. ‖ 9. A^b. ‖ 10. αὐτοῦ T. ‖ καὶ — κακόν om A^b. ‖ 11. δυοῖν A^b: vulgo δυεῖν. ‖ ἐφήψαντο om A^b, qui ἡμμένοι φαίνονται post φύ- ως T. ‖ 16. αὐτοὶ T. ‖ εἰδέναι, omisso λέγειν, A^b. ‖ ὅ τι] ἃ H^a. ‖ 18. ἢ om F^b. ‖ γὰρ om H^a. ‖ 19. καὶ ὅταν ἀπορήσῃ] ἀπορήσει H^a, ὅταν ἀπορήσῃ γὰρ ET. ‖ διὰ — 20. ἐστί om A^b et margo E. ‖ 20. ἕλκει TH^aE^b et pr E. ‖ 22. ἐπὶ] ἐν πρὸς H^a. ‖ χρῆται τούτου A^b, τούτω χρῆται H^a. ‖ 23. ἐξευρίσκει A^b. ‖ 25. διίσταται H^a. ‖ 26. τότε τὸ ET. ‖ εἰς ἓν om . πάλιν om H^a. ‖ πάντα om EE^b. ‖ 28. ἐξ om H^a. ‖ 29. τοὺς] τὰ A^b. ‖ 31. τῆς] τε T. ‖ 33. μόνον H^aE^b.
καὶ post τε om H^aE^b. ‖ 3. οὕτως T. ‖ 4. τοιαύτας H^a. ‖ 6. λέγοντες τὸ A^b: ceteri λέγοντες οἷον τὸ. ‖ 7. τε E, om H^aA^b καὶ μανὸν om A^b. ‖ 9. ταῦτά γε ὡς A^b, ταῦτά ante τῶν T. ‖ 10. ὕλη H^aE^b. ‖ 11. αὐτοῖς E^b. ‖ 12. ποιήματα H^a. ‖ τῶν ων ante ἀρχὰς A^b. ‖ 15. διαφέρει EH^aE^b. ‖ φησι EH^a. ‖ ῥυσμοῦ A^b. ‖ διαθηγῇ ETE^b. ‖ 16. ῥυσμὸς A^b. ‖ 17. γὰρ om 20. ἀφῆσαν E^b. ‖ 21. οὖν τούτων τῶν F^b. ‖ 22. παρὰ τῶν add A^b. ‖ 24. πρῶτον TH^aA^b. ‖ ταῦτά τε πρ. A^bC^b. ‖ προῆγον ^{b}. ‖ 25. τῶν] τὰς S. τῶν ὄντων ἀρχὰς om A^b. ‖ 27. τοῖς ἀριθμοῖς] τούτοις A^b. ‖ 30. ψυχή τε καὶ A^b. ‖ 31. ἁρμονιῶν SH^a ^{b}. ‖ 32. τὰ πάθη] καὶ τὰ πάθη H^a. ‖ 33. ἐφαίνοντο A^b. ‖ τὴν φύσιν om SB^bC^b. ‖ ἀφομοιῶσθαι A^b, ἀφομοιωθῆναι ESB^bC^b. ‖ SH^aB^b.

δ' ἀριθμοὶ πάσης τῆς φύσεως πρῶτοι, τὰ τῶν ἀριθμῶν ϛοιχεῖα τῶν ὄντων στοιχεῖα πάντων εἶναι ὑπέλαβον, καὶ τὸν ὅλον οὐρανὸν ἁρμονίαν εἶναι καὶ ἀριθμόν· καὶ ὅσα εἶχον ὁμολογούμενα δεικνύναι ἔν τε τοῖς ἀριθμοῖς καὶ ταῖς ἁρμονίαις πρὸς τὰ τοῦ οὐρανοῦ πάθη καὶ μέρη καὶ πρὸς τὴν ὅλην διακόσμησιν, ταῦτα συνάγοντες ἐφήρμοττον. κἂν εἴ τί που διέλειπε, προσεγλίχοντο τοῦ συνειρομένην πᾶσαν αὐτοῖς εἶναι τὴν πραγματείαν. λέγω δ' οἷον, ἐπειδὴ τέλειον ἡ δεκὰς εἶναι δοκεῖ καὶ πᾶσαν περιειληφέναι τὴν τῶν ἀριθμῶν φύσιν, καὶ τὰ φερόμενα κατὰ τὸν οὐρανὸν δέκα μὲν εἶναί φασιν, ὄντων δὲ ἐννέα μόνον τῶν φανερῶν διὰ τοῦτο δεκάτην τὴν ἀντίχθονα ποιοῦσιν. διώρισται δὲ περὶ τούτων ἐν ἑτέροις ἡμῖν ἀκριβέϛερον. ἀλλ' οὗ δὴ χάριν ἐπερχόμεθα, τοῦτό ἐϛιν, ὅπως λάβωμεν καὶ παρὰ τούτων τίνας εἶναι τιθέασι τὰς ἀρχὰς καὶ πῶς εἰς τὰς εἰρημένας ἐμπίπτουσιν αἰτίας. φαίνονται δὴ καὶ οὗτοι τὸν ἀριθμὸν νομίζοντες ἀρχὴν εἶναι καὶ ὡς ὕλην τοῖς οὖσι καὶ ὡς πάθη τε καὶ ἕξεις, τοῦ δὲ ἀριθμοῦ ϛοιχεῖα τό τε ἄρτιον καὶ τὸ περιττόν, τούτων δὲ τὸ μὲν πεπερασμένον τὸ δὲ ἄπειρον, τὸ δ' ἓν ἐξ ἀμφοτέρων εἶναι τούτων (καὶ γὰρ ἄρτιον εἶναι καὶ περιττόν), τὸν δ' ἀριθμὸν ἐκ τοῦ ἑνός, ἀριθμοὺς δέ, καθάπερ εἴρηται, τὸν ὅλον οὐρανόν. ἕτεροι δὲ τῶν αὐτῶν τούτων τὰς ἀρχὰς δέκα λέγουσιν εἶναι τὰς κατὰ συϛοιχίαν λεγομένας, πέρας καὶ ἄπειρον, περιττὸν καὶ ἄρτιον, ἓν καὶ πλῆθος, δεξιὸν καὶ ἀριστερόν, ἄρρεν καὶ θῆλυ, ἠρεμοῦν καὶ κινούμενον, εὐθὺ καὶ καμπύλον, φῶς καὶ σκότος, ἀγαθὸν καὶ κακόν, τετράγωνον καὶ ἑτερόμηκες. ὅνπερ τρόπον ἔοικε καὶ Ἀλκμαίων ὁ Κροτωνιάτης ὑπολαβεῖν, καὶ ἤτοι οὗτος παρ' ἐκείνων ἢ ἐκεῖνοι παρὰ τούτου παρέλαβον τὸν λόγον τοῦτον· καὶ γὰρ ἐγένετο τὴν ἡλικίαν Ἀλκμαίων ἐπὶ γέροντι Πυθαγόρᾳ, ἀπεφήνατο δὲ παραπλησίως τούτοις· φησὶ γὰρ εἶναι δύο τὰ πολλὰ τῶν ἀνθρωπίνων, λέγων τὰς ἐναντιότητας οὐχ ὥσπερ οὗτοι διωρισμένας ἀλλὰ τὰς τυχούσας, οἷον λευκὸν μέλαν, γλυκὺ πικρόν, ἀγαθὸν κακόν, μικρὸν μέγα. οὗτος μὲν οὖν ἀδιορίϛως ἐπέρριψε περὶ

τῶν λοιπῶν, οἱ δὲ Πυθαγόρειοι καὶ πόσαι καὶ τίνες αἱ
τιώσεις ἀπεφήναντο. παρὰ μὲν οὖν τούτων ἀμφοῖν τοσ
ἔστι λαβεῖν, ὅτι τἀναντία ἀρχαὶ τῶν ὄντων· τὸ δ'
παρὰ τῶν ἑτέρων, καὶ τίνες αὗταί εἰσιν. πῶς μέντοι
τὰς εἰρημένας αἰτίας ἐνδέχεται συναγαγεῖν, σαφῶς
διήρθρωται παρ' ἐκείνων, ἐοίκασι δ' ὡς ἐν ὕλης εἴδ
ϛοιχεῖα τάττειν· ἐκ τούτων γὰρ ὡς ἐνυπαρχόντων συ
ναι καὶ πεπλάσθαι φασὶ τὴν οὐσίαν. τῶν μὲν οὖν παλ
καὶ πλείω λεγόντων τὰ ϛοιχεῖα τῆς φύσεως ἐκ τούτων
νόν ἐϛι θεωρῆσαι τὴν διάνοιαν· εἰσὶ δέ τινες οἳ περὶ τοῦ
τὸς ὡς ἂν μιᾶς οὔσης φύσεως ἀπεφήναντο, τρόπον δὲ
αὐτὸν πάντες οὔτε τοῦ καλῶς οὔτε τοῦ κατὰ τὴν φύσ
μὲν οὖν τὴν νῦν σκέψιν τῶν αἰτίων οὐδαμῶς συναρμόττ
αὐτῶν ὁ λόγος· οὐ γὰρ ὥσπερ ἔνιοι τῶν φυσιολόγων ἓν
θέμενοι τὸ ὂν ὅμως γεννῶσιν ὡς ἐξ ὕλης τοῦ ἑνός, ἀλλ'
ρον τρόπον οὗτοι λέγουσιν· ἐκεῖνοι μὲν γὰρ προςτιθέασι κί
γεννῶντές γε τὸ πᾶν, οὗτοι δὲ ἀκίνητον εἶναί φασιν. οὐ
ἀλλὰ τοσοῦτόν γε οἰκεῖόν ἐστι τῇ νῦν σκέψει. Παρμε
μὲν γὰρ ἔοικε τοῦ κατὰ τὸν λόγον ἑνὸς ἅπτεσθαι, Μέλ
δὲ τοῦ κατὰ τὴν ὕλην· διὸ καὶ ὁ μὲν πεπερασμένον,
ἄπειρόν φησιν εἶναι αὐτό· Ξενοφάνης δὲ πρῶτος τούτω
σας (ὁ γὰρ Παρμενίδης τούτου λέγεται μαθητής) οὐθὲν
φήνισεν, οὐδὲ τῆς φύσεως τούτων οὐδετέρας ἔοικε θιγεῖν,
εἰς τὸν ὅλον οὐρανὸν ἀποβλέψας τὸ ἓν εἶναί φησι τὸν
οὗτοι μὲν οὖν, καθάπερ εἴπομεν, ἀφετέοι πρὸς τὴν
ροῦσαν ζήτησιν, οἱ μὲν δύο καὶ πάμπαν ὡς ὄντες μι
ἀγροικότεροι, Ξενοφάνης καὶ Μέλισσος· Παρμενίδης
μᾶλλον βλέπων ἔοικέ που λέγειν· παρὰ γὰρ τὸ ὂν τὸ
ὂν οὐθὲν ἀξιῶν εἶναι, ἐξ ἀνάγκης ἓν οἴεται εἶναι τὸ ὂν
ἄλλο οὐθέν (περὶ οὗ σαφεϛέρως ἐν τοῖς περὶ φύσεως εἰρ
μεν), ἀναγκαζόμενος δ' ἀκολουθεῖν τοῖς φαινομένοις, κα
ἓν μὲν κατὰ τὸν λόγον, πλείω δὲ κατὰ τὴν αἴσθησιν
λαμβάνων εἶναι, δύο τὰς αἰτίας καὶ δύο τὰς ἀρχὰς π
τίθησι, θερμὸν καὶ ψυχρόν, οἷον πῦρ καὶ γῆν λέγων·

2. ὑπέλαβον εἶναι A^b. ‖ 3. εἶχεν SA^bC^b. ‖ 4. δεικνύναι om A^b. ‖ 5. ἄλλην TH^aE^b. ‖ 6. που om A^b. ‖ 7. διέλειπε SC διέλιπον T. ‖ προσεπεγλίχοντο E. ‖ συνηρημένην SB^bC^b, συνηρμοσμένην E^b. ‖ εἶναι πᾶσαν αὐτοῖς T, αὐτοῖς πᾶσαν εἶναι H^a. ‖ 8. ὡν H^a. ‖ 9. εἶναι — φύσιν om A^b. ‖ 10. καὶ τὰ φ.] καταφερόμενα S. ‖ 11. μόνων EH^aA^b, μὲν μόνον C^b. ‖ 16. δὴ A^bE^b. ‖ 18 add A^b. ‖ ἄπειρον τὸ δὲ πεπερασμένον A^b. ‖ 20. καὶ — περιττόν om A^b. ‖ 21. ἀριθμὸν S. ‖ 23. συϛοιχείαν TA^b. ‖ 23 — 26. add A^b. ‖ 29. ἐγίνετο C^b. ἐγένετο τὴν ἡλικίαν et 30. ἐπὶ γέροντι Πυθαγόρᾳ et δὲ om A^b. ‖ 31. λέγω C^b. ‖ 32. διωρισμένως SB 34. μέγα μικρόν A^b. ‖ οὕτως E^b. ‖ οὖν om E^b. ‖ ἀπέρριψε C^bE^b.

2. ἀμφοῖν μὲν τοσοῦτον A^b. ‖ 3. τὸ — 4. ἑτέρων om A^b. ‖ 4. περὶ E^b. ‖ 5. συναγαγεῖν A^b: ceteri συνάγειν. ‖ 8. φασὶ TC 9. τὰ ϛοιχεῖα λεγόντων $ESTH^aE^b$. ‖ 11. φύσεως om S, τῆς φύσεως T. ‖ 12. τὴν om H^aE^b. ‖ 17. γε om STA^b. ‖ 19. γὰρ S. ‖ τὸν om $TH^aA^bE^b$. ‖ 22. παρμενίδης ὃς τούτου ETE^b. ‖ διεσάφησεν T. ‖ 23. οὔτε A^b. ‖ τούτων post ἔοικε A^b. ‖ θιγεῖν ante SB^bC^b. ‖ 24. ὅλον τὸν E^b. ‖ τὸν θεόν om A^b. ‖ 25. οὗτοι T. ‖ ἀφετείναντο SB^b, ἀπεφήναντο C^b. ‖ παροῦσαν add A^b. ‖ 28. πων om E. ‖ που λέγειν ἔοικε E^b. ‖ 30. σαφέϛερον TA^b. ‖ 32. τὸν om T. ‖ ὑπολαβὼν A^b. ‖ 33. τὰς ante ἀρχὰς om A^b. ‖ πάλιν SB^bC^b.

κατὰ μὲν τὸ ὂν τὸ θερμὸν τάττει, θάτερον δὲ κατὰ ὄν. ἐκ μὲν οὖν τῶν εἰρημένων καὶ παρὰ τῶν συνη- των ἤδη τῷ λόγῳ σοφῶν τοσαῦτα παρειλήφαμεν, μὲν τῶν πρώτων σωματικήν τε τὴν ἀρχήν (ὕδωρ γὰρ ρ καὶ τὰ τοιαῦτα σώματά ἐστιν), καὶ τῶν μὲν μίαν πλείους ἀρχὰς τὰς σωματικάς, ἀμφοτέρων μέντοι ὡς ἐν ὕλης εἴδει τιθέντων, παρὰ δέ τινων ταύτην τε ίαν τιθέντων καὶ πρὸς ταύτῃ τὴν ὅθεν ἡ κίνησις, καὶ παρὰ τῶν μὲν μίαν παρὰ τῶν δὲ δύο. μέχρι μὲν ν Ἰταλικῶν καὶ χωρὶς ἐκείνων μετριώτερον εἰρήκασιν οι περὶ αὐτῶν, πλὴν ὥσπερ εἴπομεν, δυοῖν τε αἰτίαιν νουσι κεχρημένοι, καὶ τȣ́των τὴν ἑτέραν οἱ μὲν μίαν ύο ποιȣ̃σι, τὴν ὅθεν ἡ κίνησις· οἱ δὲ Πυθαγόρειοι δύο ς ἀρχὰς κατὰ τὸν αὐτὸν εἰρήκασι τρόπον, τοσοῦτον τεπέθεσαν, ὃ καὶ ἴδιόν ἐστιν αὐτῶν, ὅτι τὸ πεπερασ- καὶ τὸ ἄπειρον καὶ τὸ ἓν οὐχ ἑτέρας τινὰς ᾠήθησαν ύσεις, οἷον πῦρ ἢ γῆν ἤ τι τοιȣ̃τον ἕτερον, ἀλλ' αὐτὸ ρον καὶ αὐτὸ τὸ ἓν οὐσίαν εἶναι τούτων ὧν κατηγο- διὸ καὶ ἀριθμὸν εἶναι τὴν οὐσίαν ἁπάντων. περί τε ν τȣ̃τον ἀπεφήναντο τὸν τρόπον, καὶ περὶ τȣ̃ τί ἐϛιν ο μὲν λέγειν καὶ ὁρίζεσθαι, λίαν δ' ἁπλῶς ἐπραγμα- ν. ὡρίζοντό τε γὰρ ἐπιπολαίως, καὶ ᾧ πρώτῳ ὑπάρ- λεχθεὶς ὅρος, τȣ̃τ' εἶναι τὴν ȣ̓σίαν τȣ̃ πράγματος ἐνό- ὥσπερ εἴ τις οἴοιτο ταὐτὸν εἶναι διπλάσιον καὶ τὴν διότι πρῶτον ὑπάρχει τοῖς δυσὶ τὸ διπλάσιον. ἀλλ' ν ἴσως ἐϛὶ τὸ εἶναι διπλασίῳ καὶ δυάδι· εἰ δὲ μή, τὸ ἓν ἔσται, ὃ κἀκείνοις συνέβαινεν. παρὰ μὲν οὖν ότερον καὶ τῶν ἄλλων τοσαῦτα ἔϛι λαβεῖν.

Ιετὰ δὲ τὰς εἰρημένας φιλοσοφίας ἡ Πλάτωνος ἐπε- πραγματεία, τὰ μὲν πολλὰ τȣ́τοις ἀκολουθȣ̃σα, τὰ ἴδια παρὰ τὴν τῶν Ἰταλικῶν ἔχουσα φιλοσοφίαν. τε γὰρ συνήθης γενόμενος πρῶτον Κρατύλῳ καὶ ταῖς ειτείοις δόξαις, ὡς ἁπάντων τῶν αἰσθητῶν ἀεὶ ῥεόν- ἐπιϛήμης περὶ αὐτῶν ȣ̓κ ȣ̓́σης, ταῦτα μὲν καὶ ὕϛε- ρον οὕτως ὑπέλαβεν· Σωκράτους δὲ περὶ μὲν τὰ ἠθικὰ πραγματευομένȣ, περὶ δὲ τῆς ὅλης φύσεως ȣ̓θέν, ἐν μέντοι τούτοις τὸ καθόλου ζητȣ̃ντος καὶ περὶ ὁρισμῶν ἐπιϛήσαντος πρώτου τὴν διάνοιαν, ἐκεῖνον ἀποδεξάμενος διὰ τὸ τοιοῦτον ὑπέλαβεν ὡς περὶ ἑτέρων τȣ̃το γινόμενον καὶ ȣ̓ τῶν αἰσθητῶν τινός· ἀδύνατον γὰρ εἶναι τὸν κοινὸν ὅρον τῶν αἰσθητῶν τινός, ἀεί γε μεταβαλλόντων· ȣ̓̃τος μὲν ȣ̓̃ν τὰ τοιαῦτα τῶν ὄντων ἰδέας προσηγόρευσε, τὰ δ' αἰσθητὰ παρὰ ταῦτα καὶ κατὰ ταῦτα λέγεσθαι πάντα· κατὰ μέθεξιν γὰρ εἶναι τὰ πολλὰ τῶν συνωνύμων τοῖς εἴδεσιν. τὴν δὲ μέθεξιν τȣ̓́νομα μόνον μετέβαλεν· οἱ μὲν γὰρ Πυθαγόρειοι μιμήσει τὰ ὄντα φασὶν εἶναι τῶν ἀριθμῶν, Πλάτων δὲ μεθέξει, τȣ̓́νομα μεταβαλών. τὴν μέντοι γε μέθεξιν ἢ τὴν μίμησιν, ἥτις ἂν εἴη τῶν εἰδῶν, ἀφεῖσαν ἐν κοινῷ ζητεῖν. ἔτι δὲ παρὰ τὰ αἰσθητὰ καὶ τὰ εἴδη τὰ μαθηματικὰ τῶν πραγμάτων εἶναί φησι μεταξύ, διαφέροντα τῶν μὲν αἰσθητῶν τῷ ἀΐδια καὶ ἀκίνητα εἶναι, τῶν δ' εἰδῶν τῷ τὰ μὲν πόλλ' ἄττα ὅμοια εἶναι τὸ δὲ εἶδος αὐτὸ ἓν ἕκαστον μόνον. ἐπεὶ δ' αἴτια τὰ εἴδη τοῖς ἄλλοις, τἀκείνων ϛοιχεῖα πάντων ᾠήθη τῶν ὄντων εἶναι στοιχεῖα. ὡς μὲν οὖν ὕλην τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν εἶναι ἀρχάς, ὡς δ' ȣ̓σίαν τὸ ἕν· ἐξ ἐκείνων γὰρ κατὰ μέθεξιν τȣ̃ ἑνὸς τὰ εἴδη εἶναι τȣ̀ς ἀριθμȣ́ς. τὸ μέντοι γε ἓν ȣ̓σίαν εἶναι, καὶ μὴ ἕτερόν γέ τι ὂν λέγεσθαι ἕν, παραπλησίως τοῖς Πυθαγορείοις ἔλεγε, καὶ τὸ τȣ̀ς ἀριθμȣ̀ς αἰτίȣς εἶναι τοῖς ἄλλοις τῆς οὐσίας ὡσαύτως ἐκείνοις· τὸ δὲ ἀντὶ τȣ̃ ἀπείρȣ ὡς ἑνὸς δυάδα ποιῆσαι καὶ τὸ ἄπειρον ἐκ μεγάλȣ καὶ μικρȣ̃, τȣ̃τ' ἴδιον· καὶ ὅτι ὁ μὲν τοὺς ἀριθμȣ̀ς παρὰ τὰ αἰσθητά, οἱ δ' ἀριθμȣ̀ς εἶναί φασιν αὐτὰ τὰ πράγματα, καὶ τὰ μαθηματικὰ μεταξὺ τȣ́των οὐ τιθέασιν. τὸ μὲν ȣ̓̃ν τὸ ἓν καὶ τοὺς ἀριθμοὺς παρὰ τὰ πράγματα ποιῆσαι, καὶ μὴ ὥσπερ οἱ Πυθαγόρειοι, καὶ ἡ τῶν εἰδῶν εἰσαγωγὴ διὰ τὴν ἐν τοῖς λόγοις ἐγένετο σκέψιν (οἱ γὰρ πρότεροι διαλεκτικῆς ȣ̓ μετεῖχον), τὸ δὲ δυάδα ποιῆσαι τὴν ἑτέραν φύσιν διὰ τὸ τοὺς ἀριθμȣ̀ς ἔξω τῶν πρώτων εὐφυῶς ἐξ αὐτῆς γεννᾶσθαι, ὥσ-

κατὰ μὲν A^b: ceteri τὸ μὲν κατά. ‖ 2. περὶ E^b. ‖ συνεδρευκότων A^b. ‖ 3. τοσαῦτα A^b: vulgo ταῦτα. ‖ 6. πλ. τὰς ἀρχὰς E^b. ‖ 7. ὥσπερ ὕλης εἴδη T. ‖ 8. τὴν ante αἰτίαν om T. ‖ 9. παρ' ὧν μὲν μίαν παρ' ὧν A^b. ‖ 10. μαλακώτερον A^bF^b et ‖ 11. περὶ τῶν αὐτῶν $ESTB^bC^b$. ‖ δυεῖν T. ‖ τε om F^b. ‖ 15. δὲ om T. ‖ ἐστιν αὐτῶν A^b: vulgo αὐτῶν ἐστίν. ‖ 16. ἓν om $ESTB^bC^bE^b$. ‖ 17. φύσεις εἶναι E^b. ‖ 19. πάντων A^b. ‖ 20. ἀπεφήναντο τȣ̃τον A^b. ‖ 22. τε om T. ‖ πρώτως ὑπάρξειν T. ‖ 23. ἐνόμιζον A^b: ceteri ἐνόμισαν. ‖ 25. ὅτι S. ‖ δύο A^b. ‖ 26. ἐϛὶ om E^b, ante ἴσως ponit A^b. ‖ 28. προ- $^bF^b$. ‖ 29. ἐγίνετο S. ‖ 32. τε om A^b. ‖ συνήθης γενόμενος A^b: ceteri συγγενόμενος.

οὗτος E, οὔτε B^b. ‖ 2. μέντοι] δὲ A^b. ‖ 4. ἐκείνων E^b. ‖ 5. γινομένων καὶ ȣ̓ περὶ τῶν αἰσθητῶν. ἀδύνατον A^b. ‖ 6. ὅρον] λόγον C^bE^b. ‖ 7. ȣ̓́τως $SA^bC^bE^b$. ‖ τὰ μὲν ȣ̓̃ν A^b. ‖ 10. συνωνύμων τοῖς A^bF^b et γρ E: ceteri συνωνύμων ὁμώνυμα τοῖς. ‖ 11. μετέ- T, μετέλαβεν A^bF^b, μεταβάλλων E^b. ‖ μίμησιν T. ‖ 12. τȣ̓́νομα μεταβαλών om A^b. ‖ 13. γε om A^b. ‖ ἥτις] τίς E^b. ‖ ῖσαν A^b. ‖ ἐκ κοινȣ̃ SB^bC^b. ‖ 15. φασι E^b. ‖ 17. ἄττα] τὰ A^b, om F^b. ‖ 19. ἁπάντων τῶν ὄντων ᾠήθη A^b. ‖ 21. γὰρ τὰ . ‖ 23. γε add A^bF^b. ‖ ὂν] τὸ ὂν E. ‖ ἓν $A^bE^bF^b$, om T: ceteri εἶναι. ‖ 24. ὅλοις T. γρ τῆς ὅλης οὐσίας E. ‖ 26. καὶ ceteri τὸ δ'. ‖ 27. ὅτι A^b: ceteri ἔτι. ‖ 29. τὸν ἀριθμὸν A^bH^b. ‖ 31. πυθαγορικοὶ F^b. ‖ 33. τὴν] καὶ τὴν S.

περ ἔκ τινος ἐκμαγείου. καίτοι συμβαίνει γ' ἐναντίως· οὐ γὰρ εὔλογον οὕτως. οἱ μὲν γὰρ ἐκ τῆς ὕλης πολλὰ ποιοῦσιν, τὸ δ' εἶδος ἅπαξ γεννᾷ μόνον, φαίνεται δ' ἐκ μιᾶς ὕλης μία τράπεζα, ὁ δὲ τὸ εἶδος ἐπιφέρων εἷς ὢν πολλὰς ποιεῖ. ὁμοίως δ' ἔχει καὶ τὸ ἄρρεν πρὸς τὸ θῆλυ· τὸ μὲν γὰρ θῆλυ ὑπὸ μιᾶς πληροῦται ὀχείας, τὸ δ' ἄρρεν πολλὰ πληροῖ· καίτοι ταῦτα μιμήματα τῶν ἀρχῶν ἐκείνων ἐστίν. Πλάτων μὲν οὖν περὶ τῶν ζητουμένων οὕτω διώρισεν· φανερὸν δ' ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι δυοῖν αἰτίαιν μόνον κέχρηται, τῇ τε τοῦ τί ἐστι καὶ τῇ κατὰ τὴν ὕλην· τὰ γὰρ εἴδη τοῦ τί ἐστιν αἴτια τοῖς ἄλλοις, τοῖς δ' εἴδεσι τὸ ἕν. καὶ τίς ἡ ὕλη ἡ ὑποκειμένη, καθ' ἧς τὰ εἴδη μὲν ἐπὶ τῶν αἰσθητῶν τὸ δ' ἓν ἐν τοῖς εἴδεσι λέγεται, ὅτι αὕτη δυάς ἐστι, τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν. ἔτι δὲ τὴν τοῦ εὖ καὶ τοῦ κακῶς αἰτίαν τοῖς στοιχείοις ἀπέδωκεν ἑκατέροις ἑκατέραν, ὥσπερ φαμὲν καὶ τῶν προτέρων ἐπιζητῆσαί τινας φιλοσόφων, οἷον Ἐμπεδοκλέα καὶ Ἀναξαγόραν.

7 Συντόμως μὲν οὖν καὶ κεφαλαιωδῶς ἐπεληλύθαμεν τίνες τε καὶ πῶς τυγχάνουσιν εἰρηκότες περί τε τῶν ἀρχῶν καὶ τῆς ἀληθείας· ὅμως δὲ τοσοῦτόν γ' ἔχομεν ἐξ αὐτῶν, ὅτι τῶν λεγόντων περὶ ἀρχῆς καὶ αἰτίας οὐθεὶς ἔξω τῶν ἐν τοῖς περὶ φύσεως ἡμῖν διωρισμένων εἴρηκεν, ἀλλὰ πάντες ἀμυδρῶς μὲν ἐκείνων δέ πως φαίνονται θιγγάνοντες. οἱ μὲν γὰρ ὡς ὕλην τὴν ἀρχὴν λέγουσιν, ἄν τε μίαν ἄν τε πλείους ὑποθῶσι, καὶ ἐάν τε σῶμα ἐάν τε ἀσώματον τιθῶσιν, οἷον Πλάτων μὲν τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν λέγων, οἱ δ' Ἰταλικοὶ τὸ ἄπειρον, Ἐμπεδοκλῆς δὲ πῦρ καὶ γῆν καὶ ὕδωρ καὶ ἀέρα, Ἀναξαγόρας δὲ τὴν τῶν ὁμοιομερῶν ἀπειρίαν. οὗτοί τε δὴ πάντες τῆς τοιαύτης αἰτίας ἡμμένοι εἰσί, καὶ ἔτι ὅσοι ἀέρα ἢ πῦρ ἢ ὕδωρ ἢ πυρὸς μὲν πυκνότερον ἀέρος δὲ λεπτότερον· καὶ γὰρ τοιοῦτόν τινες εἰρήκασιν εἶναι τὸ πρῶτον στοιχεῖον. οὗτοι μὲν οὖν ταύτης τῆς αἰτίας ἥψαντο μόνον, ἕτεροι δέ τινες ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως, οἷον ὅσοι φιλίαν καὶ νεῖκος ἢ νοῦν ἢ ἔρωτα ποιοῦσιν ἀρχήν. τὸ δὲ τί ἦν εἶναι καὶ τὴν οὐσίαν σαφῶς μὲν οὐθεὶς ἀπέδωκε, μάλιστα δ' οἱ τὰ

εἴδη τιθέντες λέγουσιν· οὔτε γὰρ ὡς ὕλην τοῖς αἰσθητοῖ
εἴδη καὶ τὰ ἐν τοῖς εἴδεσιν, οὔθ' ὡς ἐντεῦθεν τὴν ἀρχὴ
κινήσεως γιγνομένην ὑπολαμβάνουσιν (ἀκινησίας γὰρ
μᾶλλον καὶ τοῦ ἐν ἠρεμίᾳ εἶναί φασιν), ἀλλὰ τὸ τί ἦ
ἑκάστῳ τῶν ἄλλων τὰ εἴδη παρέχονται, τοῖς δ' εἴδε
ἕν. τὸ δ' οὗ ἕνεκα αἱ πράξεις καὶ αἱ μεταβολαὶ κα
κινήσεις, τρόπον μέν τινα λέγουσιν αἴτιον, οὕτω δὲ οὐ λ
σιν, οὐδ' ὅνπερ πέφυκεν. οἱ μὲν γὰρ νοῦν λέγοντες ἢ φι
ὡς ἀγαθὸν μέν τι ταύτας τὰς αἰτίας τιθέασιν, οὐ μὴ
ἕνεκά γε τούτων ἢ ὂν ἢ γιγνόμενόν τι τῶν ὄντων, ἀλλ
ἀπὸ τούτων τὰς κινήσεις οὔσας λέγουσιν. ὡς δ' αὔτως
οἱ τὸ ἓν ἢ τὸ ὂν φάσκοντες εἶναι τὴν τοιαύτην φύσιν,
μὲν οὐσίας αἴτιόν φασιν εἶναι, οὐ μὴν τούτου γε ἕνεκα ἢ ε
γίγνεσθαι. ὥστε λέγειν τε καὶ μὴ λέγειν πως συμβαίνε
τοῖς τἀγαθὸν αἴτιον· οὐ γὰρ ἁπλῶς ἀλλὰ κατὰ συμβεβ
λέγουσιν. ὅτι μὲν οὖν ὀρθῶς διώρισαι περὶ τῶν αἰτίων,
πόσα καὶ ποῖα, μαρτυρεῖν ἐοίκασιν ἡμῖν καὶ οὗτοι πά
οὐ δυνάμενοι θιγεῖν ἄλλης αἰτίας. πρὸς δὲ τούτοις, ὅτι ζ
τέαι αἱ ἀρχαὶ ἢ οὕτως ἅπασαι ἢ τινὰ τρόπον τούτων, δ
πῶς δὲ τούτων ἕκαστος εἴρηκε, καὶ πῶς ἔχει περὶ τῶν ἀρ
τὰς ἐνδεχομένας ἀπορίας μετὰ τοῦτο διέλθωμεν περὶ αὐτ

Ὅσοι μὲν οὖν ἕν τε τὸ πᾶν καὶ μίαν τινὰ φύσι
ὕλην τιθέασι, καὶ ταύτην σωματικὴν καὶ μέγεθος ἔχου
δῆλον ὅτι πολλαχῶς ἁμαρτάνουσιν. τῶν γὰρ σωμάτω
στοιχεῖα τιθέασι μόνον, τῶν δ' ἀσωμάτων οὔ, ὄντων καὶ ἀσω
μάτων. καὶ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς ἐπιχειροῦντες τ
αἰτίας λέγειν, καὶ περὶ πάντων φυσιολογοῦντες, τὸ τῆς κι
σεως αἴτιον ἀναιροῦσιν. ἔτι δὲ τὸ τὴν οὐσίαν μηθενὸς αἰ
τιθέναι, μηδὲ τὸ τί ἐστι, καὶ πρὸς τούτοις τὸ ῥᾳδίως
ἁπλῶν σωμάτων λέγειν ἀρχὴν ὁτιοῦν πλὴν γῆς, οὐκ ἐπι
ψάμενοι τὴν ἐξ ἀλλήλων γένεσιν πῶς ποιοῦνται, λέγω
πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ γῆν καὶ ἀέρα· τὰ μὲν γὰρ συγκρ
τὰ δὲ διακρίσει ἐξ ἀλλήλων γίγνεται. τοῦτο δὲ πρὸς τὸ π
τερον εἶναι καὶ ὕστερον διαφέρει πλεῖστον· τῇ μὲν γὰρ
δόξειε στοιχειωδέστατον εἶναι πάντων ἐξ οὗ γίγνονται συγ

1. γε συμβαίνει T. ‖ 2. οἱ A^b: ceteri νῦν. ‖ 6. θῆλυ add A^b. ‖ 8. διώριζε A^b. ‖ 9. κέχρηται A^b, κεχρημένος T et, … ἐστι ante μόνον, ceteri. ‖ 12. μὲν] τὰ μὲν omnes praeter A^b. ‖ 13. ὅτι — 14. μικρόν om A^b. ‖ 13. δυὰς αὕτη T. ‖ 14. … καὶ F^b. ‖ 15. ὥσπερ A^bF^b: ceteri ὅπερ μᾶλλον. ‖ 16. φιλοσόφων A^bF^b: vulgo φιλοσόφους. ‖ 19. τῶν ἀρχῶν om S. ‖ 20. τ… S. ‖ γ' om F^bH^b. ‖ 22. περὶ τῆς φύσεως SB^bC^b. ‖ 24. ἐάν — ἐάν T. ‖ 25. ἀσωμάτους ET, ἀσωμάτως SC^b. ‖ 27. ἀέρα καὶ … E^b. ‖ 32. μόνον om E^b. ‖ 34. ἢ νῦν] καὶ νῦν ESB^bC^b. ‖ 35. ἀποδέδωκε ESB^bC^b.

1. ὕλη A^b. ‖ 3. αἴτια E, αἰτία E^b: ceteri αἰτίαν, T post μᾶλλον. ‖ 8. πέφυκε τρόπον. οἱ E. ‖ ἢ] καὶ A^b. ‖ 9. τι] τ… om A^b. ‖ τὰς αἰτίας ταύτας SB^bC^b. ‖ 11. οὔσας A^b, τούτων εἶναι SB^bC^b, ceteri εἶναι τούτων. ‖ 12. ὂν ἢ τὸ ἓν A^b. ‖ 13. οὐσίας $ESB^bC^bE^b$. ‖ φασιν αἴτιον E^b. ‖ ἢ ante εἶναι om A^b. ‖ 14. τε om T. ‖ 15. αἴτιον] τοιοῦτον SB^bC^b. ‖ ἀλλὰ καὶ κατὰ C… συμβεβηκὸς εἶναι λέγουσιν rc E^b. ‖ 17. πόσαι καὶ ποῖαι E^b. ‖ 19. τοῦτον S. ‖ 22. τι H^b. ‖ μίαν εἶναί τινα $ESTH^bB^bC^bE^b$. ‖ … ὄντων καὶ ἀσωμάτων om A^b. ‖ 27. ἁπάντων A^b. ‖ 30. λέγειν] εἶναι E^b. ‖ 32. καὶ post πῦρ om B^b. ‖ γῆν καὶ ὕδωρ A^b. ‖ 34. … A^b, τῇ E, γῇ SB^bC^b, πῦρ TE^b: vulgo deest. margo E γρ τί μὲν καὶ νῦν μέν, ἔστιν ὅτε καὶ τῇ μέν.

'ρώτυ, τοιῦτον δὲ τὸ μικρομερέςατον καὶ λεπτότατον ἂν ῶν σωμάτων. διόπερ ὅσοι πῦρ ἀρχὴν τιθέασι, μάλιςα ογεμένως ἂν τῷ λόγῳ τέτῳ λέγοιεν. τοιοῦτον δὲ καὶ ἄλλων ἕκαςος ὁμολογεῖ τὸ ςοιχεῖον εἶναι τὸ τῶν σω- ν. οὐθεὶς γῦν τῶν ὕςερον ἠξίωσε καὶ ἓν λεγόντων γῆν ςοιχεῖον, δηλονότι διὰ τὴν μεγαλομέρειαν. τῶν δὲ τριῶν είων ἕκαςον εἴληφε κριτήν τινα· οἱ μὲν γὰρ πῦρ, οἱ δ' , οἱ δ' ἀέρα τῦτ' εἶναί φασιν. καίτοι διὰ τί ποτ' ὐ καὶ γῆν λέγουσιν, ὥσπερ οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων; πάντα εἶναί φασι γῆν. φησὶ δὲ καὶ Ἡσίοδος τὴν γῆν πρώ- γενέσθαι τῶν σωμάτων· οὕτως ἀρχαίαν καὶ δημοτι- συμβέβηκεν εἶναι τὴν ὑπόληψιν. κατὰ μὲν οὖν τοῦ- τὸν λόγον οὔτ' εἴ τις τούτων τι λέγει πλὴν πυρός, εἴ τις ἀέρος μὲν πυκνότερον τοῦτο τίθησιν ὕδατος δὲ ότερον, οὐκ ὀρθῶς ἂν λέγοι. εἰ δ' ἔστι τὸ τῇ γενέσει ιον τῇ φύσει πρότερον, τὸ δὲ πεπεμμένον καὶ συγκε- ένον ὕςερον τῇ γενέσει, τοὐναντίον ἂν εἴη τούτων, ὕδωρ ἀέρος πρότερον, γῆ δὲ ὕδατος. περὶ μὲν οὖν τῶν μίαν ένων αἰτίαν οἵαν εἴπομεν, ἔστω ταῦτ' εἰρημένα· τὸ δ' κἂν εἴ τις ταῦτα πλείω τίθησιν, οἷον Ἐμπεδοκλῆς τέτ- φησιν εἶναι σώματα τὴν ὕλην. καὶ γὰρ τέτῳ τὰ μὲν ὰ τὰ δ' ἴδια συμβαίνειν ἀνάγκη. γιγνόμενά τε γὰρ ἐξ λων ὁρῶμεν ὡς ὐκ ἀεὶ διαμένοντος πυρὸς καὶ γῆς τῦ σώματος (εἴρηται δὲ ἐν τοῖς περὶ φύσεως περὶ αὐτῶν)· περὶ τῆς τῶν κινυμένων αἰτίας, πότερον ἓν ἢ δύο θετέον, ρθῶς ὔτε εὐλόγως οἰητέον εἰρῆσθαι παντελῶς. ὅλως τε ιν ἀναιρεῖσθαι ἀνάγκη τοῖς ὕτω λέγυσιν· ὐ γὰρ ἐκ ὐ ψυχρὸν ὐδὲ ἐκ ψυχρῦ θερμὸν ἔςαι. τί γὰρ ἂν αὐτὰ χοι τἀναντία, καὶ τίς ἂν εἴη μία φύσις ἡ γιγνομένη καὶ ὕδωρ; ὃ ἐκεῖνος οὔ φησιν. Ἀναξαγόραν δ' εἴ τις άβοι δύο λέγειν στοιχεῖα, μάλις' ἂν ὑπολάβοι κατὰ ν, ὃν ἐκεῖνος αὐτὸς μὲν ὐ διήρθρωσεν, ἠκολύθησε μέντ' ἀνάγκης τοῖς ἐπάγυσιν αὐτόν. ἀτόπυ γὰρ ὄντος καὶ ς τοῦ φάσκειν μεμῖχθαι τὴν ἀρχὴν πάντα, καὶ διὰ τὸ συμβαίνειν ἄμικτα δεῖν προϋπάρχειν, καὶ διὰ τὸ μὴ πεφυκέναι τῷ τυχόντι μίγνυσθαι τὸ τυχόν, πρὸς δὲ τύτοις ὅτι τὰ πάθη καὶ τὰ συμβεβηκότα χωρίζοιτ' ἂν τῶν ὐσιῶν (τῶν γὰρ αὐτῶν μῖξίς ἐςι καὶ χωρισμός), ὅμως εἴ τις ἀκολουθήσειε συνδιαρθρῶν ἃ βούλεται λέγειν, ἴσως ἂν φανείη καινοπρεπεστέρως λέγων. ὅτε γὰρ οὐθὲν ἦν ἀποκεκριμένον, δῆλον ὡς οὐθὲν ἦν ἀληθὲς εἰπεῖν κατὰ τῆς οὐσίας ἐκείνης, λέγω δ' οἷον ὅτι οὔτε λευκὸν οὔτε μέλαν ἢ φαιὸν ἢ ἄλλο χρῶμα, ἀλλ' ἄχρων ἦν ἐξ ἀνάγκης· εἶχε γὰρ ἄν τι τύτων τῶν χρωμάτων. ὁμοίως δὲ καὶ ἄχυμον, καὶ τῷ αὐτῷ λόγῳ τύτῳ ὐδὲ ἄλλο τι τῶν ὁμοίων ὐθέν· ὔτε γὰρ ποιόν τι οἷόν τε αὐτὸ εἶναι οὔτε ποσὸν οὔτε τί. τῶν γὰρ ἐν μέρει τι λεγομένων εἰδῶν ὑπῆρχεν ἂν αὐτῷ, τῦτο δὲ ἀδύνατον μεμιγμένων γε πάντων· ἤδη γὰρ ἂν ἀπεκέκριτο, φησὶ δ' εἶναι μεμιγμένα πάντα πλὴν τῦ νῦ, τῦτον δὲ ἀμιγῆ μόνον καὶ καθαρόν. ἐκ δὴ τούτων συμβαίνει λέγειν αὐτῷ τὰς ἀρχὰς τό τε ἓν (τῦτο γὰρ ἁπλῦν καὶ ἀμιγές) καὶ θάτερον, οἷον τίθεμεν τὸ ἀόριςον πρὶν ὁρισθῆναι καὶ μετασχεῖν εἴδυς τινός. ὥςε λέγεται μὲν ὔτ' ὀρθῶς ὔτε σαφῶς, βύλεται μέντοι τι παραπλήσιον τοῖς τε ὕςερον λέγυσι καὶ τοῖς νῦν φαινομένοις μᾶλλον. ἀλλὰ γὰρ ὗτοι μὲν τοῖς περὶ γένεσιν λόγοις καὶ φθορὰν καὶ κίνησιν οἰκεῖοι τυγχάνουσι μόνον· σχεδὸν γὰρ περὶ τῆς τοιαύτης ὐσίας καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς αἰτίας ζητῦσι μόνον. ὅσοι δὲ περὶ μὲν ἁπάντων τῶν ὄντων ποιῦνται τὴν θεωρίαν, τῶν δ' ὄντων τὰ μὲν αἰσθητὰ τὰ δ' ὐκ αἰσθητὰ τιθέασι, δῆλον ὡς περὶ ἀμφοτέρων τῶν γενῶν ποιῦνται τὴν ἐπίσκεψιν· διὸ μᾶλλον ἄν τις ἐνδιατρίψειε περὶ αὐτῶν, τί καλῶς ἢ μὴ καλῶς λέγουσιν εἰς τὴν τῶν νῦν ἡμῖν προκειμένων σκέψιν. οἱ μὲν ὖν καλύμενοι Πυθαγόρειοι ταῖς μὲν ἀρχαῖς καὶ τοῖς ςοιχείοις ἐκτοπωτέρως χρῶνται τῶν φυσιολόγων. τὸ δ' αἴτιον ὅτι παρέλαβον αὐτὰς ὐκ ἐξ αἰσθητῶν· τὰ γὰρ μαθηματικὰ τῶν ὄντων ἄνευ κινήσεώς ἐστιν, ἔξω τῶν περὶ τὴν ἀςρολογίαν. διαλέγονται μέντοι καὶ πραγματεύονται περὶ φύσεως πάντα· γεννῶσί τε γὰρ τὸν οὐρανόν,

1. ἕκαςον ὡμολογεῖτο A^b. ‖ τὸ alterum om A^b. ‖ 5. γὰρ B^bE^b. ‖ τῶν ὕς. ἠξίωσε καὶ] ἠξίωσε τῶν A^b. ‖ 7. ἕκαςον ςοιχείων E ἕκαςον ςοιχεῖον SB^bE^b. ‖ τινα om A^b. ‖ γὰρ τὸ πῦρ E^b. ‖ 8. καὶ] δὲ A^b. ‖ 10. φασι τὴν γῆν TB^bE^b. ‖ 11. γεγενῆσθαι ‖ 12. συμβέβηκεν εἶναι] εἶχε A^b. ‖ 13. τι post λέγει A^b, om E^b. ‖ 16. πρότερον τῇ φύσει ὕςερον $A^bF^bH^b$. ‖ πεπεμένον T. ‖ πλείω ταῦτα S. ‖ 25. κινύντων A^b: ceteri κινυμένων. ‖ 26. ὔτ'] ὃ ὔτ' A^b. ‖ ἀλόγως $STB^bC^bE^b$ et pr E. ‖ ὅλως — 30. φησιν A^b. ‖ 28. ἐςι STB^b. ‖ αὐτὰ ἂν ETE^b. ‖ 29. εἴη ἂν ESB^bC^b. ‖ 31. ὑπολαμβάνει F^b. ‖ 32. ὐ] ὐ σαφῶς A^b. ‖ διήρθρωκεν 33. ἐπάγυσιν A^b: ceteri λέγυσιν.

5. ἀποκεκρυμμένον S. ‖ 7. ἐκείνοις C^b. ‖ 8. οἷον add A^b. ‖ ἢ ἄλλο χρῶμα om A^b. ‖ 9. ἄχροον STB^bC^b, ἄχρωον E^b, ἀχρώματ^b. ‖ ἦν om A^b. ‖ τῶν χρωμάτων τύτων A^b. ‖ 10. καὶ ante τῷ add A^b. ‖ 11. τῦτο T. ‖ ἄλλο om T. ‖ τι ante τῶν add ‖ 12. γὰρ] δὲ E^b. ‖ τι λεγομένων om T. ‖ 13. αὐτό E^b. ‖ τύτω C^b. ‖ 16. δὴ] δὲ H^b, μὲν δὴ F^b. ‖ 17. θάτερον, καθάπερ ὄν, SB^bC^b. ‖ 20. τι et νῦν om F^b. ‖ 23. τῆς] τε E^b, τε τῆς TC^b. ‖ 24. μόνης A^b. ‖ 25. ποιῦσι EST. ‖ 30. τὴν φυσιολογίαν ‖ 34. πάντα περὶ φύσεως A^b. ‖ τε om T.

καὶ περὶ τὸ τούτου μέρος καὶ τὰ πάθη καὶ τὰ ἔργα διατηροῦσι τὸ συμβαῖνον, καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ αἴτια εἰς ταῦτα καταναλίσκουσιν, ὡς ὁμολογοῦντες τοῖς ἄλλοις φυσιολόγοις ὅτι τό γε ὂν τοῦτ' ἐστὶν ὅσον αἰσθητόν ἐστι καὶ περιείληφεν ὁ καλούμενος οὐρανός. τὰς δ' αἰτίας καὶ τὰς ἀρχάς, ὥσπερ εἴπομεν, ἱκανὰς λέγουσιν ἐπαναβῆναι καὶ ἐπὶ τὰ ἀνωτέρω τῶν ὄντων, καὶ μᾶλλον ἢ τοῖς περὶ φύσεως λόγοις ἁρμοττούσας. ἐκ τίνος μέντοι τρόπου κίνησις ἔσται πέρατος καὶ ἀπείρου μόνον ὑποκειμένων καὶ περιττοῦ καὶ ἀρτίου, οὐθὲν λέγουσιν, ἢ πῶς δυνατὸν ἄνευ κινήσεως καὶ μεταβολῆς γένεσιν εἶναι καὶ φθορὰν ἢ τὰ τῶν φερομένων ἔργα κατὰ τὸν οὐρανόν. ἔτι δὲ εἴτε δοίη τις αὐτοῖς ἐκ τούτων εἶναι τὸ μέγεθος εἴτε δειχθείη τοῦτο, ὅμως τίνα τρόπον ἔσται τὰ μὲν κοῦφα τὰ δὲ βάρος ἔχοντα τῶν σωμάτων; ἐξ ὧν γὰρ ὑποτίθενται καὶ λέγουσιν, οὐθὲν μᾶλλον περὶ τῶν μαθηματικῶν λέγουσι σωμάτων ἢ περὶ τῶν αἰσθητῶν· διὸ περὶ πυρὸς ἢ γῆς ἢ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων σωμάτων οὐδ' ὁτιοῦν εἰρήκασιν, ἅτε οὐθὲν περὶ τῶν αἰσθητῶν οἶμαι λέγοντες ἴδιον. ἔτι δὲ πῶς δεῖ λαβεῖν αἴτια μὲν εἶναι τὰ τοῦ ἀριθμοῦ πάθη καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν κατὰ τὸν οὐρανὸν ὄντων καὶ γιγνομένων καὶ ἐξ ἀρχῆς καὶ νῦν, ἀριθμὸν δ' ἄλλον μηθένα εἶναι παρὰ τὸν ἀριθμὸν τοῦτον ἐξ οὗ συνέστηκεν ὁ κόσμος; ὅταν γὰρ ἐν τῳδὶ μὲν τῷ μέρει δόξα καὶ καιρὸς αὐτοῖς ᾖ, μικρὸν δὲ ἄνωθεν ἢ κάτωθεν ἀδικία καὶ κρίσις ἢ μῖξις, ἀπόδειξιν δὲ λέγωσιν ὅτι τούτων μὲν ἓν ἕκαστον ἀριθμός ἐστι, συμβαίνει δὲ κατὰ τὸν τόπον τοῦτον ἤδη πλῆθος εἶναι τῶν συνισταμένων μεγεθῶν διὰ τὸ τὰ πάθη ταῦτα ἀκολουθεῖν τοῖς τόποις ἑκάστοις, πότερον οὗτος ὁ αὐτός ἐστιν ἀριθμὸς ὁ ἐν τῷ οὐρανῷ, ὃν δεῖ λαβεῖν ὅτι τούτων ἕκαστόν ἐστιν, ἢ παρὰ τοῦτον ἄλλος; ὁ μὲν γὰρ Πλάτων ἕτερον εἶναί φησιν· καίτοι κἀκεῖνος ἀριθμοὺς οἴεται καὶ ταῦτα εἶναι καὶ τὰς τούτων αἰτίας, ἀλλὰ τοὺς μὲν νοητοὺς αἰτίους, τούτους δὲ αἰσθητούς.

9 Περὶ μὲν οὖν τῶν Πυθαγορείων ἀφείσθω τὰ νῦν· ἱκανὸν γὰρ αὐτῶν ἅψασθαι τοσοῦτον. οἱ δὲ τὰς ἰδέας αἰτίας

τιθέμενοι πρῶτον μὲν ζητοῦντες τωνδὶ τῶν ὄντων λαβε
αἰτίας ἕτερα τούτοις ἴσα τὸν ἀριθμὸν ἐκόμισαν, ὥσπε
ἀριθμῆσαι βουλόμενος ἐλαττόνων μὲν ὄντων οἴοιτο μ
σεσθαι, πλείω δὲ ποιήσας ἀριθμοίη· σχεδὸν γὰρ ἴσ
ἐλάττω τὰ εἴδη ἐστὶ τούτοις περὶ ὧν ζητοῦντες τὰς αἰ
τούτων ἐπ' ἐκεῖνα προῆλθον· καθ' ἕκαστον γὰρ ὁμώνυ
ἐστι, καὶ παρὰ τὰς οὐσίας τῶν τε ἄλλων ὧν ἐστὶν ἓν ἐπ
λῶν, καὶ ἐπὶ τοῖσδε καὶ ἐπὶ τοῖς ἀϊδίοις. ἔτι καθ' οὓς
δείκνυμεν ὅτι ἐστι τὰ εἴδη, κατ' οὐθένα φαίνεται τούτ
ἐνίων μὲν γὰρ οὐκ ἀνάγκη γίγνεσθαι συλλογισμόν, ἐ
δὲ καὶ οὐχ ὧν οἰόμεθα τούτων εἴδη γίγνεται. κατά τ
τοὺς λόγους τοὺς ἐκ τῶν ἐπιστημῶν εἴδη ἔσται πάντων ὅσ
στῆμαί εἰσι, καὶ κατὰ τὸ ἓν ἐπὶ πολλῶν καὶ τῶν ἀ
σεων, κατὰ δὲ τὸ νοεῖν τι φθαρέντος τῶν φθαρτῶν·
τασμα γάρ τι τούτων ἐστίν. ἔτι δὲ οἱ ἀκριβέστεροι τῶν
οἱ μὲν τῶν πρός τι ποιοῦσιν ἰδέας, ὧν οὔ φαμεν εἶναι
αὐτὸ γένος, οἱ δὲ τὸν τρίτον ἄνθρωπον λέγουσιν. ὅλ
ἀναιροῦσιν οἱ περὶ τῶν εἰδῶν λόγοι ἃ μᾶλλον εἶναι βο
οἱ λέγοντες εἴδη τοῦ τὰς ἰδέας εἶναι· συμβαίνει γ
εἶναι τὴν δυάδα πρώτην ἀλλὰ τὸν ἀριθμόν, καὶ τὸ π
τοῦ καθ' αὑτό, καὶ πάνθ' ὅσα τινὲς ἀκολουθήσαντες ταῖ
τῶν ἰδεῶν δόξαις ἠναντιώθησαν ταῖς ἀρχαῖς. ἔτι κ
μὲν τὴν ὑπόληψιν καθ' ἣν εἶναί φαμεν τὰς ἰδέας, ο
τῶν οὐσιῶν ἔσται εἴδη ἀλλὰ πολλῶν καὶ ἑτέρων (καὶ γ
νόημα ἓν οὐ μόνον περὶ τὰς οὐσίας ἀλλὰ καὶ κατὰ τ
λων ἐστί, καὶ ἐπιστῆμαι οὐ μόνον τῆς οὐσίας εἰσὶν ἀλλ
ἑτέρων, καὶ ἄλλα δὲ μυρία συμβαίνει τοιαῦτα)· κα
τὸ ἀναγκαῖον καὶ τὰς δόξας τὰς περὶ αὐτῶν, εἰ ἔστ
θεκτὰ τὰ εἴδη, τῶν οὐσιῶν ἀναγκαῖον ἰδέας εἶναι μόν
γὰρ κατὰ συμβεβηκὸς μετέχονται, ἀλλὰ δεῖ ταύτῃ
στου μετέχειν, ᾗ μὴ καθ' ὑποκειμένου λέγεται. λέ
οἷον, εἴ τι αὐτοδιπλασίου μετέχει, τοῦτο καὶ ἀϊδίου με
ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός· συμβέβηκε γὰρ τῷ διπλ
ἀϊδίῳ εἶναι. ὥστ' ἔσται οὐσία τὰ εἴδη· ταὐτὰ δὲ ἐν

1. τὰ ante ἔργα om A^b. ‖ 6. ἱκανὰς ὡς λέγουσι καὶ ἐπ. SC^b. ‖ ἀνώτερα T. ‖ 9. μένων E. ‖ 12. εἴτι ST. ‖ τὸ add A^b
13. εἶτα S. ‖ ὁμοίως $SB^bC^bE^b$. ‖ 16. περὶ post ἢ om A^b. ‖ 18. δὲ] καὶ F^b. ‖ 19. εἶναι om T. ‖ 20. τῶν οὐρανῶν SE^b. ‖ αὐτοῖς T. ‖ 24. ἀνικία E^bH^b. ‖ διάκρισις $ESTB^bC^b$. ‖ 25. μὲν om A^b. ‖ ἓν om ST. ‖ τὸν τρόπον τοῦτον ST, τοῦτον τὸν τόπον A^b 27. πότερον] πότερον δὲ A^b, πότερον οὖν E^b. ‖ 28. ὁ αὐτὸς post ἐστιν B^bC^b, om E^b. ‖ ἀριθμός ἐστιν A^b. ‖ 33. περὶ μὲν οὖν] καὶ π F^b. ‖ τὸ $ESTB^bC^b$. ‖ 34. τοσοῦτον] μόνον F^b. ‖ αἰτίας om $ESB^bC^bE^bH^b$.

1. τῶν διὰ τῶν S. ‖ 5. ἐστὶ τὰ εἴδη τούτοις A^b. ‖ 6. ἐπ' et 7. τε om A^b. ‖ 7. ὧν A^b, ἃ F^b et margo E: ceteri om. πολλῶν ἓν $ESTB^bC^bE^b$. ‖ 8. καθ'] δὲ καθ' SB^bC^b, δὲ καὶ καθ' ETE^b. ‖ τρόπους δείκνυται A^b, δείκνυμεν τρόπους SB^bC^b. ‖ om F^b. ‖ ἐστι om TC^bE^b. ‖ 11. τε] γε A^b. ‖ 12. ἐκ et 14. τι om A^b. ‖ 14. φθαρέντος] φθαρέντων $STB^bC^bE^bH^b$. ‖ 15 TB^b. ‖ οἱ om E^b. ‖ ἀκριβέστατοι $ESB^bC^bE^b$. ‖ 16. φασιν E^b. ‖ 18. ἰδεῶν F^b. ‖ βουλόμεθα $ESTB^bC^bE^b$. ‖ 21. τοῦ] τῶν 22. εἰδῶν $ESTB^bC^bE^b$. ‖ δὲ om A^b. ‖ 23. μὲν om E^b. ‖ 24. ἔσονται A^bE^b. ‖ 25. τῶν οὐσιῶν SB^bC^b. ‖ κατὰ om SB^bC^b. καὶ αἱ ἐπισ. TA^b. ‖ 29. τὰ add STA^b. ‖ 30. δὴ E^b. ‖ ἕκαστον H^b. ‖ 31. εἰ H^b et rc B^bC^b. ‖ 32. αὐτοῦ τοῦ διπλασί C^b. ‖ 33. συμβέβηκε — 34. εἶναι om A^b. ‖ 34. ταυτὰ F^b: vulgo ταῦτα. ‖ δὲ ἐνταῦθα] γὰρ ἐνταῦθά τε F^b.

ν σημαίνει κἀκεῖ; ἢ τί ἔσται τὸ εἶναι φάναι τι παρὰ ι, τὸ ἓν ἐπὶ πολλῶν; καὶ εἰ μὲν ταὐτὸ εἶδος τῶν ἰδεῶν ῶν μετεχόντων, ἔσται τι κοινόν· τί γὰρ μᾶλλον ἐπὶ φθαρτῶν δυάδων, καὶ τῶν πολλῶν μὲν ἀϊδίων δέ, τὸ εἶναι ἓν καὶ ταὐτόν, ἢ ἐπὶ ταύτης καὶ τῆς τινός; εἰ ἡ τὸ αὐτὸ εἶδος, ὁμώνυμα ἂν εἴη, καὶ ὅμοιον ὥσπερ τις καλοῖ ἄνθρωπον τόν τε Καλλίαν καὶ τὸ ξύλον, μίαν κοινωνίαν ἐπιβλέψας αὐτῶν. πάντων δὲ μάλιστα ρήσειεν ἄν τις, τί ποτε συμβάλλεται τὰ εἴδη τοῖς ς τῶν αἰσθητῶν ἢ τοῖς γιγνομένοις καὶ φθειρομένοις· ὲρ κινήσεως ὔτε μεταβολῆς ὐδεμιᾶς ἐςὶν αἴτια αὐτοῖς. μὴν ὔτε πρὸς τὴν ἐπιςήμην ὐθὲν βοηθεῖ τὴν τῶν ἄλ- (ὐδὲ γὰρ ὐσία ἐκεῖνα τύτων· ἐν τύτοις γὰρ ἂν ἦν), ὔτε εἶναι, μὴ ἐνυπάρχοντά γε τοῖς μετέχυσιν· οὕτω μὲν ἂν ἴσως αἴτια δόξειεν εἶναι ὡς τὸ λευκὸν μεμιγμένον κοινῷ. ἀλλ' ὗτος μὲν ὁ λόγος λίαν εὐκίνητος, ὃν Ἀνα- ρας μὲν πρῶτος Εὔδοξος δ' ὕστερον καὶ ἄλλοι τινὲς ν· ῥᾴδιον γὰρ συναγαγεῖν πολλὰ καὶ ἀδύνατα πρὸς οιαύτην δόξαν. ἀλλὰ μὴν ὐδ' ἐκ τῶν εἰδῶν ἐςὶ τἆλλα ὐθένα τρόπον τῶν εἰωθότων λέγεσθαι. τὸ δὲ λέγειν δείγματα αὐτὰ εἶναι καὶ μετέχειν αὐτῶν τἆλλα κε- εῖν ἐςὶ καὶ μεταφορὰς λέγειν ποιητικάς. τί γάρ ἐςι γαζόμενον πρὸς τὰς ἰδέας ἀποβλέπον; ἐνδέχεταί τε εἶναι καὶ γίγνεσθαι ὅμοιον ὁτιοῦν καὶ μὴ εἰκαζόμενον ἐκεῖνο, ὥςε καὶ ὄντος Σωκράτυς καὶ μὴ ὄντος γένοιτ' ὥσπερ Σωκράτης. ὁμοίως δὲ δῆλον ὅτι κἂν εἰ ἦν ὁ ράτης ἀΐδιος, ἔςαι τε πλείω παραδείγματα τῦ αὐτοῦ, καὶ εἴδη, οἷον τῦ ἀνθρώπυ τὸ ζῷον καὶ τὸ δίπυν, ἅμα αὶ τὸ αὐτοάνθρωπος. ἔτι ὐ μόνον τῶν αἰσθητῶν παρα- ματα τὰ εἴδη, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν ἰδεῶν, οἷον τὸ γέ- ως γένος εἰδῶν· ὥστε τὸ αὐτὸ ἔσται παράδειγμα καὶ εἰκών. ἔτι δόξειεν ἂν ἀδύνατον εἶναι χωρὶς τὴν ὐσίαν καὶ ὗ ἡ ὐσία· ὥςε πῶς ἂν αἱ ἰδέαι ὐσίαι τῶν πραγμάτων οὖσαι χωρὶς εἶεν; ἐν δὲ τῷ Φαίδωνι οὕτως λέγεται, ὡς καὶ τοῦ εἶναι καὶ τῦ γίγνεσθαι αἴτια τὰ εἴδη ἐςίν. καίτοι τῶν εἰδῶν ὄντων ὅμως ὐ γίγνεται τὰ μετέχοντα, ἂν μὴ ᾖ τὸ κινῆσον, καὶ πολλὰ γίγνεται ἕτερα, οἷον οἰκία καὶ δακτύλιος, ὧν ὔ φαμεν εἴδη εἶναι· ὥςε δῆλον ὅτι ἐνδέχεται καὶ τἆλλα καὶ εἶναι καὶ γίγνεσθαι διὰ τοιαύτας αἰτίας οἵας καὶ τὰ ῥη- θέντα νῦν. ἔτι εἴπερ εἰσὶν ἀριθμοὶ τὰ εἴδη, πῶς αἴτιοι ἔσον- ται; πότερον ὅτι ἕτεροι ἀριθμοί εἰσι τὰ ὄντα, οἷον ὁδὶ μὲν ἀριθμὸς ἄνθρωπος, ὁδὶ δὲ Σωκράτης, ὁδὶ δὲ Καλλίας; τί ὖν ἐκεῖνοι τύτοις αἴτιοί εἰσιν; ὐδὲ γὰρ εἰ οἱ μὲν ἀΐδιοι οἱ δὲ μή, ὐθὲν διοίσει. εἰ δ' ὅτι λόγοι ἀριθμῶν τἀνταῦθα, οἷον ἡ συμφωνία, δῆλον ὅτι ἔςιν ἕν γέ τι ὧν εἰσὶ λόγοι. εἰ δή τι τῦτο, ἡ ὕλη, φανερὸν ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ ἀριθμοὶ λόγοι τινὲς ἔσονται ἑτέρυ πρὸς ἕτερον. λέγω δ' οἷον, εἰ ἔςιν ὁ Καλλίας λόγος ἐν ἀριθμοῖς πυρὸς καὶ γῆς καὶ ὕδατος καὶ ἀέρος, ἄλλων τινῶν ὑποκειμένων ἔσται, καὶ ἡ ἰδέα ἀριθμός· καὶ αὐτοάνθρωπος, εἴτ' ἀριθμός τις ὢν εἴτε μή, ὅμως ἔςαι λόγος ἐν ἀριθμοῖς τινῶν, καὶ ὐκ ἀριθμός, ὐδ' ἔςαι τις διὰ ταῦτα ἀριθμός. ἔτι ἐκ πολλῶν ἀριθμῶν εἷς ἀριθμὸς γίνεται, ἐξ εἰδῶν δὲ ἓν εἶδος πῶς; εἰ δὲ μὴ ἐξ αὐτῶν ἀλλ' ἐκ τῶν ἐνα- ρίθμων, οἷον ἐν τῇ μυριάδι, πῶς ἔχουσιν αἱ μονάδες; εἴτε γὰρ ὁμοειδεῖς, πολλὰ συμβήσεται ἄτοπα, εἴτε μὴ ὁμοει- δεῖς, μήτε αἱ αὐταὶ ἀλλήλαις μήτε αἱ ἄλλαι πᾶσαι πά- σαις· τίνι γὰρ διοίσουσιν ἀπαθεῖς οὖσαι; οὔτε γὰρ εὔλογα ταῦτα ὔτε ὁμολογύμενα τῇ νοήσει. ἔτι δ' ἀναγκαῖον ἕτερόν τι γένος ἀριθμοῦ κατασκευάζειν, περὶ ὃ ἡ ἀριθμητικὴ καὶ πάντα τὰ μεταξὺ λεγόμενα ὑπό τινων ἁπλῶς· ἢ ἐκ τίνων ἐστὶν ἀρχῶν; ἢ διὰ τί τὰ μεταξὺ τῶν δεῦρό τ' ἔσται καὶ αὐτῶν; ἔτι αἱ μονάδες αἱ ἐν τῇ δυάδι ἑκατέρα ἔκ τινος

1. τί] ἔτι H^b. ‖ 3. μᾶλλον om S. ‖ 4. τῶν π.] τῶν δυάδων τῶν π. F^b, δυάδων τῶν π. TA^bE^b. ‖ 5. εἶναι om TEE^b. ‖ 6. ὁμωνυμία C^bE^b. ‖ 7. καλοῖ E: ceteri καλοίη. ‖ 8. μηδ. δὲ κ. B^bC^b. ‖ 9. ἂν om A^b. ‖ ποτε om T. ‖ εἴδη ἢ τοῖς F^b. ‖ 10. καὶ τοῖς φθ. $B^bC^bE^b$. ‖ 12. ὔτε] ὐδὲ et 13. ὐδὲ] ὔτε codices. ‖ 13. ὐσίαν ἐκεῖνα C^b, ἐκεῖνα ὐσία E^b. ‖ 14. γε om $ESTB^bC^b$. ‖ μὲν om ‖ 15. αἴτιον T. ‖ ὡς om ET. ‖ 17. ὕςερον] δεύτερος H^b. ‖ 18. ἔλεγον om SB^bC^b. ‖ 19. ἰδεῶν F^b. ‖ 21. ταῦτα H^b, om ‖ 23. ἀποβλέπον πρὸς τὰς ἰδέας H^b, πρὸς τὰς ἰδέας ἀποβλέπειν T. ‖ τε A^b, δὲ F^b: ceteri γάρ. ‖ 24. ὁτιοῦν ante ὅμοιον H^b, F^b. ‖ 25. γίγνοιτ' ESB^bC^b. ‖ 26. εἰ om E^b. ‖ 27. τε om H^b. ‖ 29. τοῦ A^b, ὁ H^b. ‖ αὐτοανθρώπου A^b. ‖ ἔτι δὲ ὐ H^b. ‖ ἔσονται παρ. H^b. ‖ 30. τὰ εἴδη] αἱ ἰδέαι H^b, εἴδη (omisso τὰ) SB^bC^b. ‖ τῶν ἰδεῶν add F^bH^b. ‖ 31. ὡς T.

3. λέγομεν F^bH^b. ‖ 4. τὰ εἴδη αἴτια F^b. ‖ 5. ἐὰν ETE^b. ‖ 8. διὰ] διὰ τὰς T, καὶ διὰ SB^bC^b. ‖ 9. εἰσὶν] εἶεν F^b. ‖ 10. εἰσιν ὁ T. ‖ 11. ἄνθρωπος ἀριθμὸς A^b. ‖ 13. ὐθὲν om T. ‖ 14. ἔςαι SB^bC^b. ‖ δέ B^bC^b. ‖ εἰσὶν οἱ λόγοι SE^b. ‖ τι om STA^b. ‖ ἡ om T. ‖ 17. καὶ ἀέρος om $ESB^bC^bE^b$. ‖ 18. ἄλλων — ἀριθμὸς καὶ om $STB^bC^bE^b$. ‖ 19. ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος TC^bE^b. ‖ ὐδ' $A^bF^bH^b$: ceteri καὶ ὐκ. ‖ ταῦτα ὁ ἀριθμός T. ‖ 21. ἔτι δ' ἐκ ESB^bC^b. ‖ 22. μηδ' STB^bC^b. ‖ ἐκ om A^b. ‖ ἀριθμῶν ἐν τῷ ἀριθμῷ A^b. γρ ἀλλὰ ἐκ τῶν ἀριθμῶν. τὸ δὲ ἐνάριθμον ἀντὶ τοῦ ἐκ τῶν λόγων τοῦ ἀριθμοῦ margo E. ‖ 23. εἰ E^b. ‖ 24. ἄτοπα ήσεται $ESTB^bC^bE^b$. ‖ 25. μηδὲ αἱ αὐταὶ $A^bF^bH^b$, μήτε αὐταὶ S. ‖ ἄλλαι αἱ πᾶσαι EE^b. ‖ 27. δ'] τε A^b. ‖ 28. τι om ‖ ὃν A^b. ‖ 29. ἁπλῶς] ἃ πῶς A^b. ‖ 30. τὰ om A^b. ‖ δεῦρό] δὲ A^b. ‖ τ' om C^b. ‖ 31. ἑκατέρων A^b. ‖ τινος ἔτι προτέρας υάδος A^b.

προτέρας δυάδος· καίτοι ἀδύνατον. ἔτι διὰ τί ἓν ὁ ἀριθμὸς συλλαμβανόμενος; ἔτι δὲ πρὸς τοῖς εἰρημένοις, εἴπερ εἰσὶν αἱ μονάδες διάφοροι, ἐχρῆν οὕτω λέγειν ὥσπερ καὶ ὅσοι τὰ στοιχεῖα τέτταρα ἢ δύο λέγουσιν· καὶ γὰρ τούτων ἕκαστος οὐ τὸ κοινὸν λέγει στοιχεῖον, οἷον τὸ σῶμα, ἀλλὰ πῦρ καὶ γῆν, εἴτ᾽ ἔστι τι κοινὸν τὸ σῶμα εἴτε μή. νῦν δὲ λέγεται ὡς ὄντος τοῦ ἑνὸς ὥσπερ πυρὸς ἢ ὕδατος ὁμοιομεροῦς· εἰ δ᾽ οὕτως, οὐκ ἔσονται οὐσίαι οἱ ἀριθμοί, ἀλλὰ δῆλον ὅτι, εἴπερ ἐστί τι ἓν αὐτὸ καὶ τοῦτό ἐστιν ἀρχή, πλεοναχῶς λέγεται τὸ ἕν· ἄλλως γὰρ ἀδύνατον. βουλόμενοι δὲ τὰς οὐσίας ἀνάγειν εἰς τὰς ἀρχὰς μήκη μὲν τίθεμεν ἐκ μακροῦ καὶ βραχέος, ἔκ τινος μικροῦ καὶ μεγάλου, καὶ ἐπίπεδον ἐκ πλατέος καὶ στενοῦ, σῶμα δ᾽ ἐκ βαθέος καὶ ταπεινοῦ. καίτοι πῶς ἕξει ἢ τὸ ἐπίπεδον γραμμὴν ἢ τὸ στερεὸν γραμμὴν καὶ ἐπίπεδον; ἄλλο γὰρ γένος τὸ πλατὺ καὶ τὸ στενὸν καὶ βαθὺ καὶ ταπεινόν· ὥσπερ οὖν οὐδ᾽ ἀριθμὸς ὑπάρχει ἐν αὐτοῖς, ὅτι τὸ πολὺ καὶ ὀλίγον ἕτερον τούτων, δῆλον ὅτι οὐδ᾽ ἄλλο οὐθὲν τῶν ἄνω ὑπάρξει τοῖς κάτω. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ γένος τὸ πλατὺ τοῦ βαθέος· ἦν γὰρ ἂν ἐπίπεδόν τι τὸ σῶμα. ἔτι αἱ στιγμαὶ ἐκ τίνος ἐνυπάρξουσιν; τούτῳ μὲν οὖν τῷ γένει καὶ διεμάχετο Πλάτων ὡς ὄντι γεωμετρικῷ δόγματι, ἀλλ᾽ ἐκάλει ἀρχὴν γραμμῆς, τοῦτο δὲ πολλάκις ἐτίθει τὰς ἀτόμους γραμμάς. καίτοι ἀνάγκη τούτων εἶναί τι πέρας· ὥστ᾽ ἐξ οὗ λόγου γραμμὴ ἔστι, καὶ στιγμή ἐστιν. ὅλως δὲ ζητούσης τῆς σοφίας περὶ τῶν φανερῶν τὸ αἴτιον, τοῦτο μὲν εἰάκαμεν (οὐθὲν γὰρ λέγομεν περὶ τῆς αἰτίας ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς μεταβολῆς), τὴν δ᾽ οὐσίαν οἰόμενοι λέγειν αὐτῶν ἑτέρας μὲν οὐσίας εἶναί φαμεν, ὅπως δ᾽ ἐκεῖναι τούτων οὐσίαι, διὰ κενῆς λέγομεν· τὸ γὰρ μετέχειν, ὥσπερ καὶ πρότερον εἴπομεν, οὐθέν ἐστιν. οὐδὲ δὴ ὅπερ ταῖς ἐπιστήμαις ὁρῶμεν ὂν αἴτιον, διὸ καὶ πᾶς νοῦς καὶ πᾶσα φύσις ποιεῖ, οὐδὲ ταύτης τῆς αἰτίας ἥν φαμεν εἶναι μίαν τῶν ἀρχῶν, οὐθὲν ἅπτεται τὰ εἴδη, ἀλλὰ γέγονε τὰ μαθήματα τοῖς νῦν ἡ φιλοσοφία, φασκόντων τῶν ἄλλων χάριν

αὐτὰ δεῖν πραγματεύεσθαι. ἔτι δὲ τὴν ὑποκειμένην οἱ ὡς ὕλην μαθηματικωτέραν ἄν τις ὑπολάβοι, καὶ μᾶ κατηγορεῖσθαι καὶ διαφορὰν εἶναι τῆς οὐσίας καὶ τῆς ἢ ὕλην, οἷον τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν, ὥσπερ καὶ οἱ φ λόγοι φασὶ τὸ μανὸν καὶ τὸ πυκνόν, πρώτας τοῦ ὑποκει φάσκοντες εἶναι διαφορὰς ταύτας· ταῦτα γάρ ἐστιν ὑπε τίς καὶ ἔλλειψις. περί τε κινήσεως, εἰ μὲν ἔσται ταῦτα κί δῆλον ὅτι κινήσεται τὰ εἴδη· εἰ δὲ μή, πόθεν ἦλθεν; γὰρ ἡ περὶ φύσεως ἀνῄρηται σκέψις. ὅ τε δοκεῖ ῥ εἶναι, τὸ δεῖξαι ὅτι ἓν ἅπαντα, οὐ γίγνεται· τῇ γὰρ ἐ οὐ γίγνεται πάντα ἓν ἀλλ᾽ αὐτό τι ἕν, ἂν διδῷ τις π καὶ οὐδὲ τοῦτο, εἰ μὴ γένος δώσει τὸ καθόλου εἶναι· τοῦ ἐν ἐνίοις ἀδύνατον. οὐθένα δ᾽ ἔχει λόγον οὐδὲ τὰ μετὰ ἀριθμοὺς μήκη καὶ ἐπίπεδα καὶ στερεά, οὔτε ὅπως ἔστιν ἢ οὔτ᾽ εἴ τιν᾽ ἔχει δύναμιν· ταῦτα γὰρ οὔτε εἴδη οἷόν τε (οὐ γάρ εἰσιν ἀριθμοί) οὔτε τὰ μεταξύ (μαθηματικὰ ἐκεῖνα) οὔτε τὰ φθαρτά, ἀλλὰ πάλιν τέταρτον ἄλλο γ νεται τοῦτό τι γένος. ὅλως τε τὸ τῶν ὄντων ζητεῖν στο μὴ διελόντας, πολλαχῶς λεγομένων, ἀδύνατον εὑρεῖν, ἄλλως τε καὶ τοῦτον τὸν τρόπον ζητοῦντας ἐξ οἵων ἐστὶ στοι ἐκ τίνων γὰρ τὸ ποιεῖν ἢ πάσχειν, ἢ τὸ εὐθύ, οὐκ ἔστι λαβεῖν, ἀλλ᾽ εἴπερ, τῶν οὐσιῶν μόνον ἐνδέχεται· ὥστε τὸ ὄντων ἁπάντων τὰ στοιχεῖα ἢ ζητεῖν ἢ οἴεσθαι ἔχειν οὐκ θές. πῶς δ᾽ ἄν τις καὶ μάθοι τὰ τῶν πάντων στοι δῆλον γὰρ ὡς οὐθὲν οἷόν τε προϋπάρχειν γνωρίζοντα ρον. ὥσπερ γὰρ τῷ γεωμετρεῖν μανθάνοντι ἄλλα μὲν δέχεται προειδέναι, ὧν δὲ ἡ ἐπιστήμη καὶ περὶ ὧν μέλ μανθάνειν οὐθὲν προγιγνώσκει, οὕτω δὴ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλ ὥστ᾽ εἴ τις τῶν πάντων ἐστὶν ἐπιστήμη, ὥς τινές φασιν, οὐ ἂν προϋπάρχοι γνωρίζων οὗτος. καίτοι πᾶσα μάθησις προγιγνωσκομένων ἢ πάντων ἢ τινῶν ἐστί, καὶ ἡ δι᾽ ἀπο ξεως ἢ δι᾽ ὁρισμῶν· δεῖ γὰρ ἐξ ὧν ὁ ὁρισμὸς προειδέναι εἶναι γνώριμα. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ δι᾽ ἐπαγωγῆς. ἀλλὰ

1. καίτοι ἀδύνατον om *T*. ‖ ὁ ἀριθμὸς ἓν *E*ᵇ. ‖ 3. γρ ἀδιάφοροι *F*ᵇ. ‖ 4. καὶ γὰρ καὶ τούτων *T*. ‖ 6. τι om *TA*ᵇ*E*ᵇ. ‖ 8. ἐ εἰπεῖν *SB*ᵇ*C*ᵇ. ‖ 11. τίθενται *SB*ᵇ*C*ᵇ. ‖ βραχέος καὶ μακροῦ *A*ᵇ. ‖ 13. τοι om *F*ᵇ. ‖ ἢ om *A*ᵇ. ‖ 15. τὸ πλ.] καὶ τὸ πλ. *T* τὸ post καὶ om *A*ᵇ. ‖ 16. ἐν om *A*ᵇ. ‖ 17. ὅτι om *E*ᵇ. ‖ 19. ἂν om *T*. ‖ 20. ἐνυπάρχουσι *ESTB*ᵇ*C*ᵇ*H*ᵇ. ‖ 24. φιλοσοφίας *A* 26. πόθεν *A*ᵇ. ‖ 27. μὲν add *EA*ᵇ*H*ᵇ. ‖ 29. καὶ τὸ πρότερον *STB*ᵇ*C*ᵇ. ‖ ὃ περὶ τὰς ἐπιστήμας *A*ᵇ. ‖ 31. οὐδὲ] τὸ δὲ *A*ᵇ. ‖ τῆς *S*. ‖ τῶν add *A*ᵇ.

4. ἢ ὕλην add *A*ᵇ*F*ᵇ. ‖ καὶ ante φ. om *SB*ᵇ*C*ᵇ. ‖ 5. τὸ μανὸν] καὶ μανὸν *S*. ‖ τῆς ὑποκειμένης *E*ᵇ. ‖ 6. ταύτας om *A*ᵇ. ‖ γ δὲ *STH*ᵇ. ‖ 7. καὶ ἔλλειψις om *A*ᵇ. ‖ δὲ *A*ᵇ. ‖ ἔστι *E*ᵇ*H*ᵇ. ‖ 9. σκέψις ἀπήρηται *A*ᵇ. ‖ ὃ δὲ *T*, καὶ ὃ *EH*ᵇ. ‖ 10. ἓν τὰ πάντα *F* οὐ] ἐκ τῆς ἐκθέσεως οὐ *A*ᵇ, omissis τῇ γὰρ ἐκθέσει οὐ γίγνεται. ‖ 11. γ. τὰ πάντα *H*ᵇ. ‖ 12. εἰ et δώσει *A*ᵇ*F*ᵇ: ceteri ἐὰν et δῷ ‖ ἐν om *A*ᵇ. ‖ ἐνίοις τε ἀδ. *H*ᵇ. ‖ τὰ om *S*. ‖ 14. μήκη τε καὶ ἐπίπεδα *A*ᵇ. ‖ οὐδὲ *A*ᵇ. ‖ 15. εἴ om *A*ᵇ. ‖ 16. μαθ.] τὰ μαθ. *TB*ᵇ*C*ᵇ. ‖ 17. πάλιν γε τ. *B*ᵇ. ‖ ἄλλο τέταρτον *E*ᵇ. ‖ τοῦτο φαίνεται γένος *A*ᵇ. ‖ 18. ὄντων] ὅλων *T*. ‖ 19. διελόντα *E*ᵇ. ‖ λεγ *A*ᵇ. ‖ 20. ὧν *A*ᵇ. ‖ 21. εὐθύ] εὖ *A*ᵇ. ‖ 23. ὄντων om *TA*ᵇ. ‖ ἢ ante ζητεῖν om *A*ᵇ. ‖ 26. τὸ *T*. ‖ γεωμετρεῖν] γεωμετρῶν *A*. 28. δὲ *E*ᵇ, δεῖ *ESB*ᵇ*C*ᵇ. ‖ 29. εἴ] ἢ *SB*ᵇ*C*ᵇ. ‖ ἁπάντων *A*ᵇ*E*ᵇ. ‖ οἵαν δή τινες *A*ᵇ. ‖ 33. εἶναι] εἴδη *E*ᵇ.

τυγχάνει σύμφυτος οὖσα, θαυμας... ...τα οὐχ
...ζοντες τὴν κρατίστην τῶν ἐπιστημῶν. ἔτι πῶ... ...καὶ
τίνων ἐστί, καὶ πῶς ἔσται δῆλον; καὶ γὰρ τ...
...ιν· ἀμφισβητήσειε γὰρ ἄν τις, ὥσπερ καὶ περὶ...
...βάς· οἱ μὲν γὰρ τὸ σμα ἐκ τοῦ σ καὶ μ καὶ α φ...
...αι, οἱ δέ τινες ἕτερον φθόγγον φασὶν εἶναι καὶ οὐδέ...
...γνωρίμων. ἔτι δὲ ὧν ἐστὶν αἴσθησις, ταῦτα πῶς ἄν τις
...ων τὴν αἴσθησιν γνοίη; καίτοι ἔδει, εἴγε πάντων ταῦτα
...ά ἐστιν ἐξ ὧν, ὥσπερ αἱ σύνθετοι φωναί εἰσιν ἐκ τῶν
... στοιχείων.

Οτι μὲν οὖν τὰς εἰρημένας ἐν τοῖς φυσικοῖς αἰτίας
ἐοίκασι πάντες, καὶ τούτων ἐκτὸς οὐδεμίαν ἔχοιμεν ἂν
δῆλον καὶ ἐκ τῶν πρότερον εἰρημένων. ἀλλ' ἀμυδρῶς
...ς· καὶ τρόπον μέν τινα πᾶσαι πρότερον εἴρηνται, τρό-
...ε τινα οὐδαμῶς. ψελλιζομένη γὰρ ἔοικεν ἡ πρώτη
...σοφία περὶ πάντων, ἅτε νέα τε κατ' ἀρχὰς οὖσα καὶ
...ῶτον, ἐπεὶ καὶ Ἐμπεδοκλῆς ὀστοῦν τῷ λόγῳ φησὶν
τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ τί ἦν εἶναι καὶ ἡ οὐσία τοῦ πράγματος.
μὴν ὁμοίως ἀναγκαῖον καὶ σαρκὸς καὶ τῶν ἄλλων
εἶναι τὸν λόγον, ἢ μηθενός· διὰ τοῦτο γὰρ καὶ σὰρξ
...οῦν ἔσται καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον, καὶ οὐ διὰ τὴν ὕλην,
...εῖνος λέγει πῦρ καὶ γῆν καὶ ὕδωρ καὶ ἀέρα. ἀλλὰ
... ἄλλου μὲν λέγοντος συνέφησεν ἂν ἐξ ἀνάγκης, σα-
...ὲ οὐκ εἴρηκεν. περὶ μὲν οὖν τῶν τοιούτων δεδήλωται καὶ
...κεν· ὅσα δὲ περὶ τῶν αὐτῶν τούτων ἀπορήσειεν ἄν τις,
...λθωμεν πάλιν· τάχα γὰρ ἂν ἐξ αὐτῶν εὐπορήσαιμέν
...ς τὰς ὕστερον ἀπορίας.

Α ΕΛΑΤΤΟΝ.

Η περὶ τῆς ἀληθείας θεωρία τῇ μὲν χαλεπή, τῇ δὲ
... σημεῖον δὲ τὸ μήτ' ἀξίως μηδένα δύνασθαι τυχεῖν

μενον εὕρηκεν ἢ μὴ γινώσκειν· τὸ γὰρ τέλος τούτῳ μὲν οὐ
δῆλον, τῷ δὲ προηπορηκότι δῆλον. ἔτι δὲ βέλτιον ἀνάγκη
ἔχειν πρὸς τὸ κρῖναι τὸν ὥσπερ ἀντιδίκων καὶ τῶν ἀμφι-
...ητούντων λόγων ἀκηκοότα πάντων. ἔστι δ' ἀπορία πρώτη
...ρὶ ὧν ἐν τοῖς πεφροιμιασμένοις διηπορήσαμεν, πότε-
... πολλῶν ἐπιστημῶν θεωρῆσαι τὰς αἰτίας, καὶ πό-
...οὐσίας ἀρχὰς τὰς πρώτας ἐστὶ τῆς ἐπιστήμης
... περὶ τῶν ἀρχῶν ἐξ ὧν δεικνύουσιν ἅπαν-
...γεται ταὐτὸ καὶ ἓν ἅμα φάναι καὶ
φ... ...ῶν ἄλλων τῶν τοιούτων. εἴτ' ἔστι
ὁ ... περὶ πάσας ἢ πλείονές εἰσι,
χάρ... ...γγενεῖς, ἢ τὰς μὲν σο-
ξαις, ...καὶ τοῦτο δ' αὐτὸ τῶν
γὰρ οὐ... ...ητὰς οὐσίας εἶναι
εἰ μὲν ... πότερον μο-
εἴχομεν· ...ες τά τε
αὐτὸν δὲ τρ... ...
παρὰ μὲν γ... ...
γενέσθαι τούτους αἰτίους γεγονέναι. ὀρθῶς δ' ἔχει καὶ τὸ καλ-
λεῖσθαι τὴν φιλοσοφίαν ἐπιστήμην τῆς ἀληθείας. θεωρητικῆς
μὲν γὰρ τέλος ἀλήθεια, πρακτικῆς δ' ἔργον· καὶ γὰρ ἐὰν
τὸ πῶς ἔχει σκοπῶσιν, οὐ τὸ ἀΐδιον ἀλλὰ πρός τι καὶ νῦν
θεωροῦσιν οἱ πρακτικοί. οὐκ ἴσμεν δὲ τὸ ἀληθὲς ἄνευ τῆς
αἰτίας. ἕκαστον δὲ μάλιστα αὐτὸ τῶν ἄλλων, καθ' ὃ καὶ
τοῖς ἄλλοις ὑπάρχει τὸ συνώνυμον, οἷον τὸ πῦρ θερμότατον·
καὶ γὰρ τοῖς ἄλλοις τὸ αἴτιον τοῦτο τῆς θερμότητος· ὥστε
καὶ ἀληθέστατον τὸ τοῖς ὑστέροις αἴτιον τοῦ ἀληθέσιν εἶναι.
διὸ τὰς τῶν ἀεὶ ὄντων ἀρχὰς ἀναγκαῖον ἀεὶ εἶναι ἀληθε-
στάτας· οὐ γάρ ποτε ἀληθεῖς, οὐδ' ἐκείναις αἴτιόν τί ἐστι τοῦ
εἶναι, ἀλλ' ἐκεῖναι τοῖς ἄλλοις, ὥσθ' ἕκαστον ὡς ἔχει τοῦ
εἶναι, οὕτω καὶ τῆς ἀληθείας.

. εἰ καὶ τυγχάνοι B^bF^b. ‖ 2. γνωρίσει F^b, γνωρίσειεν $ESTB^bC^b$. ‖ 4. ἐπὶ S. ‖ 5. ὁ T. ‖ σῶμα E^b. ‖ 6. δὲ τὸν ἕτερον τρόπον ...αι A^b. ‖ 7. δὲ et ἐστὶν om F^b. ‖ κ' αἴσθησις E^b. ‖ 8. γνοίη] ἔχει F^b. ‖ δεῖ A^b. ‖ 12. ἔχομεν $A^bE^bF^b$, A^bF^b omisso ἄν. ‖ ...πᾶσαι SB^bC^b, αἱ πᾶσαι T. ‖ 16. ἁπάντων A^b. ‖ τε] τε καὶ S, om A^bF^b. ‖ 19. ἀναγκαῖον ὁμοίως T. ‖ σάρκα TE^b, σάρκας ... 20. ἕκαστον codices. ‖ μηδὲ ἓν $ESTB^bC^bF^b$. ‖ τοῦτο ἄρα καὶ ἡ σὰρξ A^b. ‖ 21. ἐστι $STB^bC^bF^b$. ‖ 22. λέγει om T. ‖ καὶ γῆν om S. ‖ καὶ post γῆν et 23. μὲν om SB^bC^b. ‖ 24. οὐκ om S. ‖ οὖν om F^b. ‖ τούτων A^b. ‖ 25. δὲ] δὲ καὶ S. ‖ 26. ...ωμεν SC^b. ‖ 27. τι] τοι E^b, om A^bF^b. ‖ 29. α τὸ ἔλαττον ST, ἔλαττον α f, β E, β.βλίον β Q. addunt $EQSB^bC^b$: τοῦτο ...λίον οἱ πλείους φασὶν εἶναι Πασικλέους τοῦ Ῥοδίου, ὃς ἦν ἀκροατὴς Ἀριστοτέλους, υἱὸς δὲ Βοηθοῦ τοῦ Εὐδήμου ἀδελφοῦ. Ἀλέξανδρος δὲ ὁ ...σιεύς φησιν εἶναι αὐτὸ τοῦ Ἀριστοτέλους. ‖ 30. ἡ] ὅτι ἡ rc H^b. ‖ 31. μηδένα om T. ‖ θιγεῖν A^b.

. τῆς om T. ‖ μὲν] μὲν ἢ E. ‖ 6. τι $A^bE^bF^b$: ceteri τ'. ‖ 8. ἐστιν add A^b. ‖ 9. καὶ om EQE^b. ‖ 10. τὸ μεθ'] πρὸς Q. ‖ ...] καὶ οὕτως ὢν E^b. ‖ κοινώσαιτο E^b, κοινωνήσαιτο ETA^b, κινήσαιτο F^b: ceteri κοινωνῆσαι. ‖ 13. τοῖς] τοῖς ἔτι omnes praeter A^b. ‖ ...ιότερον A^bE^b. ‖ 14. συνεβάλοντό A^b: ceteri συμβάλλονταί. ‖ ἤσκησαν A^b. ‖ 16. φρένας E^b. ‖ 17. δὲ om S. ‖ τῶν περὶ τῆς] περὶ ...E^b. ‖ 19. τούτοις rc E^b. ‖ δὴ ET. ‖ ἔχει om A^bF^b. ‖ καλέσαι $ESTB^bC^b$. ‖ 20. τὴν κατὰ φ. A^b. idem post ἀληθείας addit ...κήν. ‖ 21. ἂν A^bE^b. ‖ 22. ἔχῃ EQS. ‖ οὐ τὸ αἴτιον EQS, οὐ γὰρ αἴτιον T, οὗ τὸ αἴτιον οὐ E^b. addunt omnes καθ' αὑτό, prae- ...^{b}. ‖ 24. καθὼς S. ‖ 28. αἰεὶ QT. ‖ 29. ἐκεῖνον A^bE^b. ‖ ἐστὶ om A^b.

2 Ἀλλὰ μὴν ὅτι γ' ἐστὶν ἀρχή τις καὶ οὐκ ἄπειρα τὰ αἴτια τῶν ὄντων, οὔτ' εἰς εὐθυωρίαν οὔτε κατ' εἶδος, δῆλον. οὔτε γὰρ ὡς ἐξ ὕλης τόδ' ἐκ τοῦδε δυνατὸν ἰέναι εἰς ἄπειρον, οἷον σάρκα μὲν ἐκ γῆς, γῆν δ' ἐξ ἀέρος, ἀέρα δ' ἐκ πυρός, καὶ τοῦτο μὴ ἵστασθαι· οὔτε ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως, οἷον τὸν μὲν ἄνθρωπον ὑπὸ τοῦ ἀέρος κινηθῆναι, τοῦτον δ' ὑπὸ τοῦ ἡλίου, τὸν δὲ ἥλιον ὑπὸ τοῦ νείκους, καὶ τούτου μηδὲν εἶναι πέρας. ὁμοίως δὲ οὐδὲ τὸ οὗ ἕνεκα εἰς ἄπειρον οἷόν τε ἰέναι, βάδισιν μὲν ὑγιείας ἕνεκεν, ταύτην δ' εὐδαιμονίας, τὴν δ' εὐδαιμονίαν ἄλλου, καὶ οὕτως ἀεὶ ἄλλο ἄλλου ἕνεκεν εἶναι. καὶ ἐπὶ τῶν τί ἦν εἶναι δ' ὡσαύτως. τῶν γὰρ μέσων, ὧν ἐστὶν ἔξω τι ἔσχατον καὶ πρότερον, ἀναγκαῖον εἶναι τὸ πρότερον αἴτιον τῶν μετ' αὐτό. εἰ γὰρ εἰπεῖν ἡμᾶς δέοι τί τῶν τριῶν αἴτιον, τὸ πρῶτον ἐροῦμεν· οὐ γὰρ δὴ τό γ' ἔσχατον, οὐδενὸς γὰρ τὸ τελευταῖον· ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τὸ μέσον, ἑνὸς γάρ. οὐθὲν δὲ διαφέρει ἓν ἢ πλείω εἶναι, οὐδ' ἄπειρα ἢ πεπερασμένα. τῶν δ' ἀπείρων τοῦτον τὸν τρόπον καὶ ὅλως τοῦ ἀπείρου πάντα τὰ μόρια μέσα ὁμοίως μέχρι τοῦ νῦν· ὥστ' εἴπερ μηθέν ἐστι πρῶτον, ὅλως αἴτιον οὐθέν ἐστιν. ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἐπὶ τὸ κάτω οἷόν τ' εἰς ἄπειρον ἰέναι, τοῦ ἄνω ἔχοντος ἀρχήν, ὥστ' ἐκ πυρὸς μὲν ὕδωρ, ἐκ δὲ τούτου γῆν, καὶ οὕτως ἀεὶ ἄλλο τι γίγνεσθαι γένος. διχῶς γὰρ γίγνεται τόδε ἐκ τοῦδε, ἢ ὡς τόδε λέγεται μετὰ τόδε, οἷον ἐξ Ἰσθμίων Ὀλύμπια, ἢ οὐχ οὕτως ἀλλ' ὡς ἐκ παιδὸς ἀνὴρ μεταβάλλοντος, ἢ ἐξ ὕδατος ἀήρ. ὡς μὲν οὖν ἐκ παιδὸς ἄνδρα γίγνεσθαί φαμεν, ὡς ἐκ τοῦ γιγνομένου τὸ γεγονὸς ἢ ἐκ τοῦ ἐπιτελουμένου τὸ τετελεσμένον· ἀεὶ γάρ ἐστι μεταξύ, ὥσπερ τοῦ εἶναι καὶ μὴ εἶναι γένεσις, οὕτω καὶ τὸ γιγνόμενον τοῦ ὄντος καὶ μὴ ὄντος. ἔστι δ' ὁ μανθάνων γιγνόμενος ἐπιστήμων, καὶ τοῦτ' ἐστὶν ὃ λέγεται, ὅτι γίγνεται ἐκ μανθάνοντος ἐπιστήμων. τὸ δ' ὡς ἐξ ἀέρος ὕδωρ, φθειρομένου θατέρου. διὸ ἐκεῖνα μὲν οὐκ ἀνακάμπτει εἰς ἄλληλα, οὐδὲ γίγνεται ἐξ ἀνδρὸς παῖς· οὐ γὰρ γίγνεται ἐκ τῆς γενέσεως τὸ γιγνόμενον, ἀλλ' ἔστι μετὰ τὴν γένεσιν· οὕτω γὰρ καὶ ἡμέρα ἐκ τοῦ πρωΐ, ὅτι μετὰ τοῦτο· διὸ οὐδὲ [illegible] πρωῒ ἐξ ἡμέρας. θάτερα δὲ ἀνακάμπτει. ἀμφοτέρως ἀδύνατον εἰς ἄπειρον ἰέναι. τῶν μὲν γὰρ ὄντων μεταξὺ ἀνάγκη τέλος εἶναι, τὰ δ' εἰς ἄλληλα ἀνακάμπτει· ἡ γὰρ θατέρου φθορὰ θατέρου ἐστὶ γένεσις. ἅμα δὲ καὶ ἀδύνατον [illegible] πρῶτον ἀΐδιον ὂν φθαρῆναι· ἐπεὶ γὰρ οὐκ ἄπειρος ἡ γένεσις ἐπὶ τὸ ἄνω, ἀνάγκη, ἐξ οὗ φθαρέντος πρώτου τι ἐγένετο, μὴ ἀΐδιον εἶναι. ἔτι δὲ τὸ οὗ ἕνεκα τέλος, τοιοῦτον δὲ ὃ μὴ ἄλλου ἕνεκα, ἀλλὰ τἆλλα ἐκείνου· ὥστ' εἰ μὲν ἔσται τοιοῦτον ἔσχατον, οὐκ ἔσται ἄπειρον, εἰ δὲ μηθὲν τοιοῦτον, οὐκ ἔσται [illegible] οὗ ἕνεκα. ἀλλ' οἱ τὸ ἄπειρον ποιοῦντες λανθάνουσιν ἐξαιροῦντες τὴν τοῦ ἀγαθοῦ φύσιν. καίτοι οὐθεὶς ἂν ἐγχειρήσειεν οὐδὲν πράττειν μὴ μέλλων ἐπὶ πέρας ἥξειν. οὐδ' ἂν εἴη νοῦς [illegible] τοῖς τοιούτοις· ἕνεκα γάρ τινος ἀεὶ πράττει ὅ γε νοῦν ἔχων· τοῦτο γάρ ἐστι πέρας· τὸ γὰρ τέλος πέρας ἐστίν. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τὸ τί ἦν εἶναι ἐνδέχεται ἀνάγεσθαι εἰς ἄλλον ὁρισμὸν πλεονάζοντα τῷ λόγῳ. ἀεί τε γάρ ἐστιν ὁ ἔμπροσθεν μᾶλλον, ὁ δ' ὕστερος οὐκ ἔστιν· οὗ δὲ τὸ πρῶτον μὴ ἔστιν, οὐδὲ [illegible] ἐχόμενόν ἐστιν. ἔτι τὸ ἐπίστασθαι ἀναιροῦσιν οἱ οὕτως λέγοντες· οὐ γὰρ οἷόν τε εἰδέναι πρὶν ἢ εἰς τὰ ἄτομα ἐλθεῖν. καὶ [illegible] γιγνώσκειν οὐκ ἔστιν· τὰ γὰρ οὕτως ἄπειρα πῶς ἐνδέχεται νοεῖν; οὐ γὰρ ὅμοιον ἐπὶ τῆς γραμμῆς, ἣ κατὰ τὰς διαιρέσεις μὲν οὐχ ἵσταται, νοῆσαι δ' οὐκ ἔστι μὴ στήσαντα· διόπερ οὐκ ἀριθμήσει τὰς τομὰς ὁ τὴν ἄπειρον διεξιών. ἀλλὰ [illegible] τὴν ὕλην ἐν κινουμένῳ νοεῖν ἀνάγκη, καὶ ἀπείρῳ οὐθενὶ [illegible] εἶναι· εἰ δὲ μή, οὐκ ἄπειρόν γ' ἐστὶν τὸ ἀπείρῳ εἶναι. ἀλλὰ μὴν καὶ εἰ ἄπειρά γ' ἦσαν πλήθει τὰ εἴδη τῶν αἰτίων, οὐκ ἂν ἦν οὐδ' οὕτω τὸ γιγνώσκειν· τότε γὰρ εἰδέναι οἰόμεθα, ὅταν τὰ αἴτια γνωρίσωμεν· τὸ δ' ἄπειρον κατὰ τὴν πρόσθεσιν οὐκ ἔστιν ἐν πεπερασμένῳ διεξελθεῖν.

Αἱ δ' ἀκροάσεις κατὰ τὰ ἔθη συμβαίνουσιν· ὡς γὰρ

1. τις ἀρχὴ F^b. ‖ 2. ἐπ' A^bE^b. ‖ εὐθεωρίαν E^b. ‖ 3. εἶναι ἐπ' $EQSTE^b$. ‖ 8. οὐδὲ] καὶ A^b. ‖ ἄπ. οὐχ οἷόν τε εἶναι A^b. ‖ ἕνεκεν A^b: ceteri ἕνεκα. ‖ δ'] δι' T. ‖ 10. ἄλλου ἕνεκεν καὶ A^b. ‖ 11. ἔξω τι om A^bF^b. τι ἔξω T. ‖ 13. τοῦ ET. ‖ μεθ' αὑτὸ [illegible] μέσων F^b. ‖ ἡμᾶς εἰπεῖν A^b. ‖ 14. γε τὸ A^b. ‖ τὸ] τότε Q, τόγε EB^bC^b. ‖ 16. ἢ πεπ.] οὐδὲ πεπ. E^b. ‖ 17. ὅλως] ἄλλως [illegible] H^b. ‖ 18. ὁμοίως om H^b. ‖ ἐστι τὸ πρῶτον $STB^bC^bE^b$. ‖ 20. εἰς A^b, ἐπ' F^b: ceteri ἐστὶν ἐπ'. ‖ ἀπιέναι A^b, προϊέναι F^b. ‖ ἔχοντος τοῦ ἄνω F^b. ‖ 21. τούτου] τοῦ ὕδατος H^b. ‖ 22. γίγνεται] λέγεται μετὰ Q. ‖ ἢ ETA^bE^b: vulgo μή. ‖ 23. ἢ οὐχ οὕτως ἀλλ' ὡς A^b. [illegible] ἀλλ' ὡς S, ἄλλως E^b: ceteri ἤ. ‖ 24. μεταβάλλοντος ἀνὴρ E^b. ‖ ἢ ὡς ἐξ A^b. ‖ 25. μὲν — φαμεν om E. ‖ ἀνὴρ QSC^bE^b. ‖ γίγνεσθαι F^b. ‖ 26. ἐκ om F^b. ‖ 27. μεταξύ] τι μεταξύ H^b, μεταξύ τι STB^bC^b. ‖ 28. δ'] γὰρ A^b. ‖ 29. καὶ — ἐπιστήμων om A^b. ‖ 30. ὅτι γίγνεται om T. ‖ 31. οὐκ ἀνακάμπτει μὲν ἐκεῖνα Q. ‖ 32. εἰς] πρὸς SB^bC^b. ‖ γὰρ] δὲ A^b.

1. ἐστι om F^bH^b. ‖ 2. καὶ ἡ ἡμέρα T. ‖ τὸ om A^b. ‖ 3. θάτερον A^b. ‖ ἀμφοτέρας E^b. ‖ 4. γὰρ om E^b. ‖ 5. ἀνακάμπτειν A^b. ‖ 6. γένεσίς ἐστιν ‖ 7. πρῶτον αἴτιον ἀΐδιον F^b. ‖ ἐπεὶ — 9. εἶναι om pr E^b: ἐπειδὴ rc E^b. ‖ 7. ἡ om A^b. ‖ 9. ἐκ] [illegible] A^bF^b. ‖ 13. ἐγχειρίσειεν S. ‖ 14. πράσσειν EE^b. ‖ 15. τοῖς om E. ‖ τοιούτοις] οὖσιν A^b. ‖ 16. πέρας τέλος SA^b. ‖ 17. [illegible] Q. ‖ 18. τε om T. ‖ 20. ἐστιν om A^b. ‖ 21. ἢ om TA^b. ‖ ἔλθῃ A^b. ‖ 23. ἢ SE^b. ‖ 25. ἀριθμεῖ A^b. ‖ 26. οὐθὲν $STA^bB^bC^bF$. ‖ 27. γ'] δ' A^b. ‖ τοῦ E^b. ‖ 28. εἰ om S. ‖ 30. πρόθεσιν SA^b. ‖ 32. συμβαίνουσαι F^b.

μεν, ὕτως ἀξιῦμεν λέγεσθαι, καὶ τὰ παρὰ ταῦτα ὐχ φαίνεται ἀλλὰ διὰ τὴν ἀσυνήθειαν ἀγνωςότερα καὶ ύτερα· τὸ γὰρ σύνηθες γνωριμώτερον. ἡλίκην δὲ ἰσχὺν τὸ σύνηθες οἱ νόμοι δηλοῦσιν, ἐν οἷς τὰ μυθώδη καὶ ριώδη μεῖζον ἰσχύει τῦ γινώσκειν περὶ αὐτῶν διὰ τὸ οἱ μὲν ὖν, ἐὰν μὴ μαθηματικῶς λέγῃ τις, ὐκ ἀποδέ ι τῶν λεγόντων, οἱ δ', ἂν μὴ παραδειγματικῶς, οἱ ρτυρα ἀξιῦσιν ἐπάγεσθαι ποιητήν. καὶ οἱ μὲν πάντα ῶς, τοὺς δὲ λυπεῖ τὸ ἀκριβὲς ἢ διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ειν ἢ διὰ τὴν μικρολογίαν· ἔχει γάρ τι τὸ ἀκριβὲς τον, ὥστε καθάπερ ἐπὶ τῶν συμβολαίων, καὶ ἐπὶ τῶν ν ἀνελεύθερον εἶναί τισι δοκεῖ. διὸ δεῖ πεπαιδεῦσθαι ἕκαστα ἀποδεκτέον, ὡς ἄτοπον ἅμα ζητεῖν ἐπιστήμην ρόπον ἐπιςήμης· ἔστι δ' οὐδέτερον ῥᾴδιον λαβεῖν. τὴν ριβολογίαν τὴν μαθηματικὴν οὐκ ἐν ἅπασιν ἀπαιτη- ἀλλ' ἐν τοῖς μὴ ἔχουσιν ὕλην. διόπερ οὐ φυσικὸς ὁ ς· ἅπασα γὰρ ἴσως ἡ φύσις ἔχει ὕλην. διὸ σκεπτέον ον τί ἐςιν ἡ φύσις· ὕτω γὰρ καὶ περὶ τίνος ἡ φυσικὴ ἔςαι, καὶ εἰ μιᾶς ἐπιςήμης ἢ πλειόνων τὰ αἴτια καὶ ρχὰς θεωρῆσαί ἐςιν.

Β.

Ἀνάγκη πρὸς τὴν ζητυμένην ἐπιςήμην ἐπελθεῖν ἡμᾶς ν, περὶ ὧν ἀπορῆσαι δεῖ πρῶτον· ταῦτα δ' ἐστὶν ὅσα ρὶ αὐτῶν ἄλλως ὑπειλήφασί τινες, κἂν εἴ τι χωρὶς τυγχάνοι παρεωραμένον. ἔςι δὲ τοῖς εὐπορῆσαι βυ- νοις προὔργου τὸ διαπορῆσαι καλῶς· ἡ γὰρ ὕστερον ία λύσις τῶν πρότερον ἀπορουμένων ἐςί, λύειν δ' οὐκ ἀγνοοῦντας τὸν δεσμόν. ἀλλ' ἡ τῆς διανοίας ἀπορία τῦτο περὶ τῦ πράγματος· ᾗ γὰρ ἀπορεῖ, ταύτῃ πα- ήσιον πέπονθε τοῖς δεδεμένοις· ἀδύνατον γὰρ ἀμφοτέ- προελθεῖν εἰς τὸ πρόσθεν. διὸ δεῖ τὰς δυσχερείας τε- κέναι πάσας πρότερον, τύτων τε χάριν καὶ διὰ τὸ τὺς τας ἄνευ τῦ διαπορῆσαι πρῶτον ὁμοίυς εἶναι τοῖς ποῖ αδίζειν ἀγνοῦσι, καὶ πρὸς τύτοις ὐδ' εἴ ποτε τὸ ζητύμενον εὕρηκεν ἢ μὴ γινώσκειν· τὸ γὰρ τέλος τούτῳ μὲν οὐ δῆλον, τῷ δὲ προηπορηκότι δῆλον. ἔτι δὲ βέλτιον ἀνάγκη ἔχειν πρὸς τὸ κρῖναι τὸν ὥσπερ ἀντιδίκων καὶ τῶν ἀμφισβητύντων λόγων ἀκηκοότα πάντων. ἔςι δ' ἀπορία πρώτη μὲν περὶ ὧν ἐν τοῖς πεφροιμιασμένοις διηπορήσαμεν, πότερον μιᾶς ἢ πολλῶν ἐπιςημῶν θεωρῆσαι τὰς αἰτίας, καὶ πότερον τὰς τῆς οὐσίας ἀρχὰς τὰς πρώτας ἐςὶ τῆς ἐπιςήμης ἰδεῖν μόνον, ἢ καὶ περὶ τῶν ἀρχῶν ἐξ ὧν δεικνύυσιν ἅπαντες, οἷον πότερον ἐνδέχεται ταὐτὸ καὶ ἓν ἅμα φάναι καὶ ἀποφάναι ἢ ὔ, καὶ περὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιύτων. εἴτ' ἔστι περὶ τὴν οὐσίαν, πότερον μία περὶ πάσας ἢ πλείονές εἰσι, καὶ εἰ πλείονες, πότερον ἅπασαι συγγενεῖς, ἢ τὰς μὲν σοφίας τὰς δ' ἄλλο τι λεκτέον αὐτῶν. καὶ τῦτο δ' αὐτὸ τῶν ἀναγκαίων ἐςὶ ζητῆσαι, πότερον τὰς αἰσθητὰς ὐσίας εἶναι μόνον φατέον ἢ καὶ παρὰ ταύτας ἄλλας, καὶ πότερον μοναχῶς ἢ πλείονα γένη τῶν οὐσιῶν, οἷον οἱ ποιῦντες τά τε εἴδη καὶ τὰ μαθηματικὰ μεταξὺ τύτων τε καὶ τῶν αἰσθητῶν. περί τε τύτων οὖν, καθάπερ φαμέν, ἐπισκεπτέον, καὶ πότερον περὶ τὰς οὐσίας ἡ θεωρία μόνον ἐςὶν ἢ καὶ περὶ τὰ συμβεβηκότα καθ' αὑτὰ ταῖς ὐσίαις. πρὸς δὲ τύτοις περὶ ταὐτῦ καὶ ἑτέρυ καὶ ὁμοίυ καὶ ἀνομοίυ καὶ ταυτότητος καὶ ἐναντιότητος, καὶ περὶ προτέρου καὶ ὑςέρου καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων τῶν τοιούτων, περὶ ὅσων οἱ διαλεκτικοὶ πειρῶνται σκοπεῖν ἐκ τῶν ἐνδόξων μόνον ποιούμενοι τὴν σκέψιν, τίνος ἐστὶ θεωρῆσαι περὶ πάντων. ἔτι δὲ τύτοις αὐτοῖς ὅσα καθ' αὑτὰ συμβέβηκεν· καὶ μὴ μόνον τί ἐστι τούτων ἕκαστον, ἀλλὰ καὶ ἆρα ἓν ἑνὶ ἐναντίον· καὶ πότερον αἱ ἀρχαὶ καὶ τὰ στοιχεῖα τὰ γένη ἐστὶν ἢ εἰς ἃ διαιρεῖται ἐνυπάρχοντα ἕκαςον· καὶ εἰ τὰ γένη, πότερον ὅσα ἐπὶ τοῖς ἀτόμοις λέγεται τελευταῖα ἢ τὰ πρῶτα, οἷον πότερον ζῷον ἢ ἄνθρωπος ἀρχή τε καὶ μᾶλλόν ἐστι παρὰ τὸ καθ' ἕκαστον. μάλιςα δὲ ζητητέον καὶ πραγματευτέον, πότερον ἔστι τι παρὰ τὴν ὕλην αἴτιον καθ' αὑτὸ ἢ ὔ, καὶ τῦτο χωριςὸν ἢ ὔ, καὶ πότερον ἓν ἢ πλείω τὸν ἀριθμόν. καὶ πότερον ἔςι τι παρὰ τὸ σύνολον (λέγω δὲ τὸ σύνολον, ὅταν κατηγορηθῇ τι τῆς ὕλης) ἢ οὐθέν, ἢ τῶν μὲν τῶν δ' οὔ, καὶ ποῖα ταῦτα τῶν ὄντων.

1. ἀξιῦμεν ἔτι τὸ λ. F^b. || 2. ἀγνωριςότερα T. || 3. γνώριμον A^b. || 4. τὰ] περὶ τὰ A^b. || 5. διὰ om A^b. || 8. μετάγεσθαι Q. || υμβόλων E^b. || 12. δοκεῖ τισι A^b. || πεπαιδεῦθαι E. || 14. δὲ θάτερον A^bF^b. || 17. λόγος F^b. || 18. ἡ om EQS. || τίνων A^b 24. ζητυμένην A^b: ceteri ἐπιζητυμένην. || ἀπελθεῖν F^b. || 25. πρῶτον ante περὶ om A^bF^b. || 27. τυγχάνη $ESTA^bB^bC^b$. || 29. μένων ἀπόρων F^b. || δ'] γὰρ F^b. || 30. ἀγνοοῦντα $ESTB^bC^b$. || 31. ἡ γὰρ ἀπορία A^b. || 36. ὐδέποτε τὸ ζητύμενον εἰ εὕρηκεν A^b. . δὲ καλῶς προηπορηκότι SB^bC^b. || δὲ post ἔτι om A^b. || 5. πεπροοιμιασμένοις E. || 6. πολλῶν ἐςιν ἐπις. STB^bC^b. || 8. πάντες I^b. || 9. καὶ ἀποφάναι om E. || 11. εἰσι om F^b. || 12. καὶ G^bI^b: ceteri κἂν. || 16. πλεοναχῶς τὰ γ. A^b. || 19. περὶ] ἐπὶ G^b μόνον ἡ θεωρία F^b. || 21. καὶ ταυτότητος] καὶ ἐναντίου TF^b, om $EA^bG^bI^b$. || 24. μόνον A^b. || 27. ἆρα EA^b: ceteri εἰ ἆρα. || ὶ ante γένη om G^bI^b. || 29. εἰ om E. || 31. τὸν G^bI^b. || μᾶλλον A^b. || 32. τι om G^bI^b. || 33. αἴτια F^b. || καθ' αὑτὸ ἢ ὔ I^b. || καὶ τῦτο χωριςὸν om E. || 36. ταῦτα G^bI^b: ceteri τοιαῦτα.

περ ἐκ τινος ἐκμαγείου. καίτοι συμβαίνει γ' ἐναντίως· οὐ γὰρ εὔλογον οὕτως. οἱ μὲν γὰρ ἐκ τῆς ὕλης πολλὰ ποιοῦσιν, τὸ δ' εἶδος ἅπαξ γεννᾷ μόνον, φαίνεται δ' ἐκ μιᾶς ὕλης μία τράπεζα, ὁ δὲ τὸ εἶδος ἐπιφέρων εἷς ὢν πολλὰς ποιεῖ. ὁμοίως δ' ἔχει καὶ τὸ ἄρρεν πρὸς τὸ θῆλυ· τὸ μὲν γὰρ θῆλυ ὑπὸ μιᾶς πληροῦται ὀχείας, τὸ δ' ἄρρεν πολλὰ πληροῖ· καίτοι ταῦτα μιμήματα τῶν ἀρχῶν ἐκείνων ἐστίν. Πλάτων μὲν οὖν περὶ τῶν ζητουμένων οὕτω διώρισεν· φανερὸν δ' ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι δυοῖν αἰτίαιν μόνον κέχρηται, τῇ τε τοῦ τί ἐστι καὶ τῇ κατὰ τὴν ὕλην· τὰ γὰρ εἴδη τοῦ τί ἐστιν αἴτια τοῖς ἄλλοις, τοῖς δ' εἴδεσι τὸ ἕν. καὶ τίς ἡ ὕλη ἡ ὑποκειμένη, καθ' ἧς τὰ εἴδη μὲν ἐπὶ τῶν αἰσθητῶν τὸ δ' ἓν ἐν τοῖς εἴδεσι λέγεται, ὅτι αὕτη δυάς ἐστι, τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν. ἔτι δὲ τὴν τοῦ εὖ καὶ τοῦ κακῶς αἰτίαν τοῖς στοιχείοις ἀπέδωκεν ἑκατέροις ἑκατέραν, ὥσπερ φαμὲν καὶ τῶν προτέρων ἐπιζητῆσαί τινας φιλοσόφων, οἷον Ἐμπεδοκλέα καὶ Ἀναξαγόραν.

7 Συντόμως μὲν οὖν καὶ κεφαλαιωδῶς ἐπεληλύθαμεν τίνες τε καὶ πῶς τυγχάνουσιν εἰρηκότες περί τε τῶν ἀρχῶν καὶ τῆς ἀληθείας· ὅμως δὲ τοσοῦτόν γ' ἔχομεν ἐξ αὐτῶν, ὅτι τῶν λεγόντων περὶ ἀρχῆς καὶ αἰτίας οὐθεὶς ἔξω τῶν ἐν τοῖς περὶ φύσεως ἡμῖν διωρισμένων εἴρηκεν, ἀλλὰ πάντες ἀμυδρῶς μὲν ἐκείνων δέ πως φαίνονται θιγγάνοντες. οἱ μὲν γὰρ ὡς ὕλην τὴν ἀρχὴν λέγουσιν, ἄν τε μίαν ἄν τε πλείους ὑποθῶσι, καὶ ἐάν τε σῶμα ἐάν τε ἀσώματον τιθῶσιν, οἷον Πλάτων μὲν τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν λέγων, οἱ δ' Ἰταλικοὶ τὸ ἄπειρον, Ἐμπεδοκλῆς δὲ πῦρ καὶ γῆν καὶ ὕδωρ καὶ ἀέρα, Ἀναξαγόρας δὲ τὴν τῶν ὁμοιομερῶν ἀπειρίαν. οὗτοί τε δὴ πάντες τῆς τοιαύτης αἰτίας ἡμμένοι εἰσί, καὶ ἔτι ὅσοι ἀέρα ἢ πῦρ ἢ ὕδωρ ἢ πυρὸς μὲν πυκνότερον ἀέρος δὲ λεπτότερον· καὶ γὰρ τοιοῦτόν τινες εἰρήκασιν εἶναι τὸ πρῶτον στοιχεῖον. οὗτοι μὲν οὖν ταύτης τῆς αἰτίας ἥψαντο μόνον, ἕτεροι δέ τινες ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως, οἷον ὅσοι φιλίαν καὶ νεῖκος ἢ νοῦν ἢ ἔρωτα ποιοῦσιν ἀρχήν. τὸ δὲ τί ἦν εἶναι καὶ τὴν οὐσίαν σαφῶς μὲν οὐθεὶς ἀπέδωκε, μάλιστα δ' οἱ τὰ εἴδη τιθέντες λέγουσιν· οὔτε γὰρ ὡς ὕλην τοῖς αἰσθητ[οῖς] εἴδη καὶ τὰ ἓν τοῖς εἴδεσιν, οὔθ' ὡς ἐντεῦθεν τὴν ἀρχ[ὴν] κινήσεως γιγνομένην ὑπολαμβάνουσιν (ἀκινησίας γὰρ μᾶλλον καὶ τοῦ ἐν ἠρεμίᾳ εἶναί φασιν), ἀλλὰ τὸ τί ἦ[ν] ἑκάστῳ τῶν ἄλλων τὰ εἴδη παρέχονται, τοῖς δ' εἴδ[εσι τὸ] ἕν. τὸ δ' οὗ ἕνεκα αἱ πράξεις καὶ αἱ μεταβολαὶ κ[αὶ αἱ] κινήσεις, τρόπον μέν τινα λέγουσιν αἴτιον, οὕτω δὲ οὐ [λέγου]σιν, οὐδ' ὅνπερ πέφυκεν. οἱ μὲν γὰρ νοῦν λέγοντες ἢ φ[ιλίαν] ὡς ἀγαθὸν μέν τι ταύτας τὰς αἰτίας τιθέασιν, οὐ μ[ὴν ὡς] ἕνεκά γε τούτων ἢ ὂν ἢ γιγνόμενόν τι τῶν ὄντων, ἀλ[λ' ὡς] ἀπὸ τούτων τὰς κινήσεις οὔσας λέγουσιν. ὡς δ' αὔτω[ς καὶ] οἱ τὸ ἓν ἢ τὸ ὂν φάσκοντες εἶναι τὴν τοιαύτην φύσιν [τῆς] μὲν οὐσίας αἴτιόν φασιν εἶναι, οὐ μὴν τούτου γε ἕνεκα ἢ ε[ἶναι ἢ] γίγνεσθαι. ὥστε λέγειν τε καὶ μὴ λέγειν πως συμβαίν[ει] τοῖς τἀγαθὸν αἴτιον· οὐ γὰρ ἁπλῶς ἀλλὰ κατὰ συμβε[βηκὸς] λέγουσιν. ὅτι μὲν οὖν ὀρθῶς διώρισται περὶ τῶν αἰτίων [καὶ] πόσα καὶ ποῖα, μαρτυρεῖν ἐοίκασιν ἡμῖν καὶ οὗτοι π[άντες] οὐ δυνάμενοι θιγεῖν ἄλλης αἰτίας. πρὸς δὲ τούτοις, ὅτι [ζη]τέαι αἱ ἀρχαὶ ἢ οὕτως ἅπασαι ἢ τινὰ τρόπον τοῦτον, δ[ῆλον·] πῶς δὲ τούτων ἕκαστος εἴρηκε, καὶ πῶς ἔχει περὶ τῶν ἀ[ρχῶν,] τὰς ἐνδεχομένας ἀπορίας μετὰ τοῦτο διέλθωμεν περὶ αὐ[τῶν].

Ὅσοι μὲν οὖν ἕν τε τὸ πᾶν καὶ μίαν τινὰ φύσ[ιν ὡς] ὕλην τιθέασι, καὶ ταύτην σωματικὴν καὶ μέγεθος ἔχ[ουσαν,] δῆλον ὅτι πολλαχῶς ἁμαρτάνουσιν. τῶν γὰρ σωμάτ[ων τὰ] στοιχεῖα τιθέασι μόνον, τῶν δ' ἀσωμάτων οὔ, ὄντων καὶ [ἀσω]μάτων. καὶ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς ἐπιχειροῦντε[ς τὰς] αἰτίας λέγειν, καὶ περὶ πάντων φυσιολογοῦντες, τὸ τῆς [κινή]σεως αἴτιον ἀναιροῦσιν. ἔτι δὲ τὸ τὴν οὐσίαν μηθενὸς α[ἴτιον] τιθέναι, μηδὲ τὸ τί ἐστι, καὶ πρὸς τούτοις τὸ ῥᾳδίως [τῶν] ἁπλῶν σωμάτων λέγειν ἀρχὴν ὁτιοῦν πλὴν γῆς, οὐκ ἐπ[ισκε]ψάμενοι τὴν ἐξ ἀλλήλων γένεσιν πῶς ποιοῦνται, λέ[γω δὲ] πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ γῆν καὶ ἀέρα· τὰ μὲν γὰρ συγκ[ρίσει] τὰ δὲ διακρίσει ἐξ ἀλλήλων γίγνεται. τοῦτο δὲ πρὸς τὸ [πρό]τερον εἶναι καὶ ὕστερον διαφέρει πλεῖστον· τῇ μὲν γὰ[ρ ἂν] δόξειε στοιχειωδέστατον εἶναι πάντων ἐξ οὗ γίγνονται συ[γκρίσει]

1. γε συμβαίνει T. ‖ 2. οἱ A^b: ceteri νῦν. ‖ 6. θῆλυ add A^b. ‖ 8. διώριζε A^b. ‖ 9. κέχρηται A^b, κεχρημένος T et, … ἐστι ante μόνον, ceteri. ‖ 12. μὲν] τὰ μὲν omnes praeter A^b. ‖ 13. ὅτι — 14. μικρόν om A^b. ‖ 13. δυὰς αὕτη T. ‖ 14. … καὶ F^b. ‖ 15. ὥσπερ A^bF^b: ceteri ὅπερ μᾶλλον. ‖ 16. φιλοσόφων A^bF^b: vulgo φιλοσόφους. ‖ 19. τῶν ἀρχῶν om S. ‖ 20. … S. ‖ γ' om F^bH^b. ‖ 22. περὶ τῆς φύσεως SB^bC^b. ‖ 24. ἐάν — ἐάν T. ‖ 25. ἀσωμάτους ET, ἀσωμάτως SC^b. ‖ 27. ἀέρα καὶ … E^b. ‖ 32. μόνον om E^b. ‖ 34. ἢ νῦν] καὶ νῦν ESB^bC^b. ‖ 35. ἀποδέδωκε ESB^bC^b.

1. ὕλη A^b. ‖ 3. αἴτια E, αἰτία E^b: ceteri αἰτίαν, T post μᾶλλον. ‖ 8. πέφυκε τρόπον. οἱ E. ‖ ἢ] καὶ A^b. ‖ 9. τι] … om A^b. ‖ τὰς αἰτίας ταύτας SB^bC^b. ‖ 11. οὔσας A^b, τούτων εἶναι SB^bC^b, ceteri εἶναι τούτων. ‖ 12. ὂν ἢ τὸ ἓν A^b. ‖ 13. οὐσία… $ESB^bC^bE^b$. ‖ φασιν αἴτιον E^b. ‖ ἢ ante εἶναι om A^b. ‖ 14. τε om T. ‖ 15. αἴτιον] τοιοῦτον SB^bC^b. ‖ ἀλλὰ καὶ κατὰ (… συμβεβηκὸς εἶναι λέγουσιν rc E^b. ‖ 17. πόσαι καὶ ποῖαι E^b. ‖ 19. τοῦτον S. ‖ 22. τι H^b. ‖ μίαν εἶναί τινα $ESTH^aB^bC^bE^b$. ‖ … ὄντων καὶ ἀσωμάτων om A^b. ‖ 27. ἁπάντων A^b. ‖ 30. λέγειν] εἶναι E^b. ‖ 32. καὶ post πῦρ om B^b. ‖ γῆν καὶ ὕδωρ A^b. ‖ 3… A^b, τῇ E, γῇ SB^bC^b, πῦρ TE^b: vulgo deest. margo E γρ τί μὲν καὶ νῦν μέν, ἔστιν ὅτε καὶ τῇ μέν.

κύτυ, τοιῦτον δὲ τὸ μικρομερέςατον καὶ λεπτότατον ἂν ν σωμάτων. διόπερ ὅσοι πῦρ ἀρχὴν τιθέασι, μάλιςα γυμένως ἂν τῷ λόγῳ τύτῳ λέγοιεν. τοιοῦτον δὲ καὶ λλων ἕκαςος ὁμολογεῖ τὸ ςοιχεῖον εἶναι τὸ τῶν σω- ν. οὐθεὶς γῦν τῶν ὕςερον ἠξίωσε καὶ ἓν λεγόντων γῆν ςοιχεῖον, δηλονότι διὰ τὴν μεγαλομέρειαν. τῶν δὲ τριῶν ίων ἕκαςον εἴληφέ κριτήν τινα· οἱ μὲν γὰρ πῦρ, οἱ δ' οἱ δ' ἀέρα τῦτ' εἶναί φασιν. καίτοι διὰ τί ποτ' ὐ καὶ ῆν λέγουσιν, ὥσπερ οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων; πάντα ἶναί φασι γῆν. φησὶ δὲ καὶ Ἡσίοδος τὴν γῆν πρώ- νέσθαι τῶν σωμάτων· οὕτως ἀρχαίαν καὶ δημοτι- υμβέβηκεν εἶναι τὴν ὑπόληψιν. κατὰ μὲν οὖν τοῦ- ὸν λόγον οὔτ' εἴ τις τούτων τι λέγει πλὴν πυρός, ί τις ἀέρος μὲν πυκνότερον τοῦτο τίθησιν ὕδατος δὲ τερον, οὐκ ὀρθῶς ἂν λέγοι. εἰ δ' ἔστι τὸ τῇ γενέσει ον τῇ φύσει πρότερον, τὸ δὲ πεπεμμένον καὶ συγκε- νον ὕςερον τῇ γενέσει, τοὐναντίον ἂν εἴη τούτων, ὕδωρ έρος πρότερον, γῆ δὲ ὕδατος. περὶ μὲν οὖν τῶν μίαν ίων αἰτίαν οἵαν εἴπομεν, ἔστω ταῦτ' εἰρημένα· τὸ δ' κἂν εἴ τις ταῦτα πλείω τίθησιν, οἷον Ἐμπεδοκλῆς τέτ- φησιν εἶναι σώματα τὴν ὕλην. καὶ γὰρ τύτῳ τὰ μὲν ὶ τὰ δ' ἴδια συμβαίνειν ἀνάγκη. γιγνόμενά τε γὰρ ἐξ λων ὁρῶμεν ὡς ὐκ ἀεὶ διαμένοντος πυρὸς καὶ γῆς τῦ σώματος (εἴρηται δὲ ἐν τοῖς περὶ φύσεως περὶ αὐτῶν)· ερὶ τῆς τῶν κινυμένων αἰτίας, πότερον ἓν ἢ δύο θετέον, θῶς ὔτε εὐλόγως οἰητέον εἰρῆσθαι παντελῶς. ὅλως τε ωσιν ἀναιρεῖσθαι ἀνάγκη τοῖς ὕτω λέγυσιν· ὐ γὰρ ἐκ ψυχρὸν ὐδὲ ἐκ ψυχρῦ θερμὸν ἔςαι. τί γὰρ ἂν αὐτὰ οι τἀναντία, καὶ τίς ἂν εἴη μία φύσις ἡ γιγνομένη καὶ ὕδωρ; ὃ ἐκεῖνος οὔ φησιν. Ἀναξαγόραν δ' εἴ τις έβοι δύο λέγειν στοιχεῖα, μάλις' ἂν ὑπολάβοι κατὰ , ὃν ἐκεῖνος αὐτὸς μὲν ὐ διήρθρωσεν, ἠκολύθησε μέντ' ἀνάγκης τοῖς ἐπάγυσιν αὐτόν. ἀτόπυ γὰρ ὄντος καὶ ς τοῦ φάσκειν μεμῖχθαι τὴν ἀρχὴν πάντα, καὶ διὰ

τὸ συμβαίνειν ἄμικτα δεῖν προϋπάρχειν, καὶ διὰ τὸ μὴ πεφυκέναι τῷ τυχόντι μίγνυσθαι τὸ τυχόν, πρὸς δὲ τύτοις ὅτι τὰ πάθη καὶ τὰ συμβεβηκότα χωρίζοιτ' ἂν τῶν ὐσιῶν (τῶν γὰρ αὐτῶν μῖξίς ἐςι καὶ χωρισμός), ὅμως εἴ τις ἀκολουθήσειε συνδιαρθρῶν ἃ βούλεται λέγειν, ἴσως ἂν φανείη καινοπρεπεστέρως λέγων. ὅτε γὰρ οὐθὲν ἦν ἀποκεκριμένον, δῆλον ὡς οὐθὲν ἦν ἀληθὲς εἰπεῖν κατὰ τῆς οὐσίας ἐκείνης, λέγω δ' οἷον ὅτι οὔτε λευκὸν οὔτε μέλαν ἢ φαιὸν ἢ ἄλλο χρῶμα, ἀλλ' ἄχρων ἦν ἐξ ἀνάγκης· εἶχε γὰρ ἄν τι τύτων τῶν χρωμάτων. ὁμοίως δὲ καὶ ἄχυμον, καὶ τῷ αὐτῷ λόγῳ τύτῳ ὐδὲ ἄλλο τι τῶν ὁμοίων ὐθέν· ὔτε γὰρ ποιόν τι οἷόν τε αὐτὸ εἶναι οὔτε ποσὸν οὔτε τί. τῶν γὰρ ἐν μέρει τι λεγομένων εἰδῶν ὑπῆρχεν ἂν αὐτῷ, τῦτο δὲ ἀδύνατον μεμιγμένων γε πάντων· ἤδη γὰρ ἂν ἀπεκέκριτο, φησὶ δ' εἶναι μεμιγμένα πάντα πλὴν τῦ νῦ, τῦτον δὲ ἀμιγῆ μόνον καὶ καθαρόν. ἐκ δὴ τούτων συμβαίνει λέγειν αὐτῷ τὰς ἀρχὰς τό τε ἓν (τῦτο γὰρ ἁπλῦν καὶ ἀμιγές) καὶ θάτερον, οἷον τίθεμεν τὸ ἀόριςον πρὶν ὁρισθῆναι καὶ μετασχεῖν εἴδυς τινός. ὥςε λέγεται μὲν ὔτ' ὀρθῶς ὔτε σαφῶς, βύλεται μέντοι τι παραπλήσιον τοῖς τε ὕςερον λέγυσι καὶ τοῖς νῦν φαινομένοις μᾶλλον. ἀλλὰ γὰρ ὗτοι μὲν τοῖς περὶ γένεσιν λόγοις καὶ φθορὰν καὶ κίνησιν οἰκεῖοι τυγχάνουσι μόνον· σχεδὸν γὰρ περὶ τῆς τοιαύτης ὐσίας καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς αἰτίας ζητῦσι μόνον. ὅσοι δὲ περὶ μὲν ἁπάντων τῶν ὄντων ποιῦνται τὴν θεωρίαν, τῶν δ' ὄντων τὰ μὲν αἰσθητὰ τὰ δ' ὐκ αἰσθητὰ τιθέασι, δῆλον ὡς περὶ ἀμφοτέρων τῶν γενῶν ποιῦνται τὴν ἐπίσκεψιν· διὸ μᾶλλον ἄν τις ἐνδιατρίψειε περὶ αὐτῶν, τί καλῶς ἢ μὴ καλῶς λέγουσιν εἰς τὴν τῶν νῦν ἡμῖν προκειμένων σκέψιν. οἱ μὲν ὖν καλύμενοι Πυθαγόρειοι ταῖς μὲν ἀρχαῖς καὶ τοῖς ςοιχείοις ἐκτοπωτέρως χρῶνται τῶν φυσιολόγων. τὸ δ' αἴτιον ὅτι παρέλαβον αὐτὰς ὐκ ἐξ αἰσθητῶν· τὰ γὰρ μαθηματικὰ τῶν ὄντων ἄνευ κινήσεώς ἐστιν, ἔξω τῶν περὶ τὴν ἀςρολογίαν. διαλέγονται μέντοι καὶ πραγματεύονται περὶ φύσεως πάντα· γεννῶσί τε γὰρ τὸν οὐρανόν,

. ἕκαςον ὡμολογεῖτο A^b. ‖ τὸ alterum om A^b. ‖ 5. γὰρ B^bE^b. ‖ τῶν ὕς. ἠξίωσε καὶ] ἠξίωσε τῶν A^b. ‖ 7. ἕκαςον ςοιχείων E ἕκαςον ςοιχεῖον SB^bE^b. ‖ τινα om A^b. ‖ γὰρ τὸ πῦρ E^b. ‖ 8. καὶ] δὲ A^b. ‖ 10. φασι τὴν γῆν TB^bE^b. ‖ 11. γεγενῆσθαι 12. συμβέβηκεν εἶναι] εἶχε A^b. ‖ 13. τι post λέγει A^b, om E^b. ‖ 16. πρότερον τῇ φύσει ὕςερον $A^bF^bH^b$. ‖ πεπεμένον T. ‖ λείω ταῦτα S. ‖ 25. κινύντων A^b: ceteri κινυμένων. ‖ 26. ὔτ'] ὁ ὔτ' A^b. ‖ ἀλόγως $STB^bC^bE^b$ et pr E. ‖ ὅλως — 30. φησιν ‖ 28. ἐςι STB^b. ‖ αὐτὰ ἂν ETE^b. ‖ 29. εἴη ἂν ESB^bC^b. ‖ 31. ὑπολαμβάνει F^b. ‖ 32. ὐ] ὐ σαφῶς A^b. ‖ διήρθρωκεν 33. ἐπάγυσιν A^b: ceteri λέγυσιν.

. ἀποκεκρυμμένον S. ‖ 7. ἐκείνοις C^b. ‖ 8. οἷον add A^b. ‖ ἢ ἄλλο χρῶμα om A^b. ‖ 9. ἄχροον STB^bC^b, ἄχρωον E^b, ἀχρώμα- ‖ ἦν om A^b. ‖ τῶν χρωμάτων τύτων A^b. ‖ 10. καὶ ante τῷ add A^b. ‖ 11. τῦτο T. ‖ ἄλλο om T. ‖ τι ante τῶν add 12. γὰρ] δὲ E^b. ‖ τι λεγομένων om T. ‖ 13. αὐτό E^b. ‖ τύτω C^b. ‖ 16. δὴ] δὲ H^b, μὲν δὴ F^b. ‖ 17. θάτερον, καθάπερ ὖν, SB^bC^b. ‖ 20. τι et νῦν om F^b. ‖ 23. τῆς] τε E^b, τε τῆς TC^b. ‖ 24. μόνης A^b. ‖ 25. ποιῦσι EST. ‖ 30. τὴν φυσιολογίαν 34. πάντα περὶ φύσεως A^b. ‖ τε om T.

περ ἔκ τινος ἐκμαγείου. καίτοι συμβαίνει γ' ἐναντίως· οὐ γὰρ εὔλογον οὕτως. οἱ μὲν γὰρ ἐκ τῆς ὕλης πολλὰ ποιοῦσιν, τὸ δ' εἶδος ἅπαξ γεννᾷ μόνον, φαίνεται δ' ἐκ μιᾶς ὕλης μία τράπεζα, ὁ δὲ τὸ εἶδος ἐπιφέρων εἷς ὢν πολλὰς ποιεῖ. ὁμοίως δ' ἔχει καὶ τὸ ἄρρεν πρὸς τὸ θῆλυ· τὸ μὲν γὰρ θῆλυ ὑπὸ μιᾶς πληροῦται ὀχείας, τὸ δ' ἄρρεν πολλὰ πληροῖ· καίτοι ταῦτα μιμήματα τῶν ἀρχῶν ἐκείνων ἐστίν. Πλάτων μὲν οὖν περὶ τῶν ζητουμένων οὕτω διώρισεν· φανερὸν δ' ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι δυοῖν αἰτίαιν μόνον κέχρηται, τῇ τε τοῦ τί ἐστι καὶ τῇ κατὰ τὴν ὕλην· τὰ γὰρ εἴδη τοῦ τί ἐστιν αἴτια τοῖς ἄλλοις, τοῖς δ' εἴδεσι τὸ ἕν. καὶ τίς ἡ ὕλη ἡ ὑποκειμένη, καθ' ἧς τὰ εἴδη μὲν ἐπὶ τῶν αἰσθητῶν τὸ δ' ἓν ἐν τοῖς εἴδεσι λέγεται, ὅτι αὕτη δυάς ἐστι, τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν. ἔτι δὲ τὴν τοῦ εὖ καὶ τοῦ κακῶς αἰτίαν τοῖς στοιχείοις ἀπέδωκεν ἑκατέροις ἑκατέραν, ὥσπερ φαμὲν καὶ τῶν προτέρων ἐπιζητῆσαί τινας φιλοσόφων, οἷον Ἐμπεδοκλέα καὶ Ἀναξαγόραν.

7 Συντόμως μὲν οὖν καὶ κεφαλαιωδῶς ἐπεληλύθαμεν τίνες τε καὶ πῶς τυγχάνουσιν εἰρηκότες περί τε τῶν ἀρχῶν καὶ τῆς ἀληθείας· ὅμως δὲ τοσοῦτόν γ' ἔχομεν ἐξ αὐτῶν, ὅτι τῶν λεγόντων περὶ ἀρχῆς καὶ αἰτίας οὐθεὶς ἔξω τῶν ἐν τοῖς περὶ φύσεως ἡμῖν διωρισμένων εἴρηκεν, ἀλλὰ πάντες ἀμυδρῶς μὲν ἐκείνων δέ πως φαίνονται θιγγάνοντες. οἱ μὲν γὰρ ὡς ὕλην τὴν ἀρχὴν λέγουσιν, ἄν τε μίαν ἄν τε πλείους ὑποθῶσι, καὶ ἐάν τε σῶμα ἐάν τε ἀσώματον τιθῶσιν, οἷον Πλάτων μὲν τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν λέγων, οἱ δ' Ἰταλικοὶ τὸ ἄπειρον, Ἐμπεδοκλῆς δὲ πῦρ καὶ γῆν καὶ ὕδωρ καὶ ἀέρα, Ἀναξαγόρας δὲ τὴν τῶν ὁμοιομερῶν ἀπειρίαν. οὗτοί τε δὴ πάντες τῆς τοιαύτης αἰτίας ἡμμένοι εἰσί, καὶ ἔτι ὅσοι ἀέρα ἢ πῦρ ἢ ὕδωρ ἢ πυρὸς μὲν πυκνότερον ἀέρος δὲ λεπτότερον· καὶ γὰρ τοιοῦτόν τινες εἰρήκασιν εἶναι τὸ πρῶτον στοιχεῖον. οὗτοι μὲν οὖν ταύτης τῆς αἰτίας ἥψαντο μόνον, ἕτεροι δέ τινες ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως, οἷον ὅσοι φιλίαν καὶ νεῖκος ἢ νοῦν ἢ ἔρωτα ποιοῦσιν ἀρχήν. τὸ δὲ τί ἦν εἶναι καὶ τὴν οὐσίαν σαφῶς μὲν οὐθεὶς ἀπέδωκε, μάλιστα δ' οἱ τὰ

εἴδη τιθέντες λέγουσιν· οὔτε γὰρ ὡς ὕλην τοῖς αἰσθητ[οῖς] εἴδη καὶ τὰ ἐν τοῖς εἴδεσιν, οὐθ' ὡς ἐντεῦθεν τὴν ἀρχ[ὴν] κινήσεως γιγνομένην ὑπολαμβάνουσιν (ἀκινησίας γὰρ μᾶλλον καὶ τοῦ ἐν ἠρεμίᾳ εἶναί φασιν), ἀλλὰ τὸ τί ἦ[ν] ἑκάστῳ τῶν ἄλλων τὰ εἴδη παρέχονται, τοῖς δ' εἴ[δεσι τὸ] ἕν. τὸ δ' οὗ ἕνεκα αἱ πράξεις καὶ αἱ μεταβολαὶ κ[αὶ αἱ] κινήσεις, τρόπον μέν τινα λέγουσιν αἴτιον, οὕτω δὲ ο[ὔ ...] σιν, οὐδ' ὅνπερ πέφυκεν. οἱ μὲν γὰρ νοῦν λέγοντες ἢ φ[ιλίαν] ὡς ἀγαθὸν μέν τι ταύτας τὰς αἰτίας τιθέασιν, οὐ μ[ὴν ὡς] ἕνεκά γε τούτων ἢ ὂν ἢ γιγνόμενόν τι τῶν ὄντων, ἀλ[λ' ὡς] ἀπὸ τούτων τὰς κινήσεις οὔσας λέγουσιν. ὡς δ' αὔτω[ς καὶ] οἱ τὸ ἓν ἢ τὸ ὂν φάσκοντες εἶναι τὴν τοιαύτην φύσ[ιν τῆς] μὲν οὐσίας αἴτιόν φασιν εἶναι, οὐ μὴν τούτου γε ἕνεκα ἢ ε[ἶναι ἢ] γίγνεσθαι. ὥστε λέγειν τε καὶ μὴ λέγειν πως συμβαίν[ει αὐ]τοῖς τἀγαθὸν αἴτιον· οὐ γὰρ ἁπλῶς ἀλλὰ κατὰ συμβ[εβηκὸς] λέγουσιν. ὅτι μὲν οὖν ὀρθῶς διώρισται περὶ τῶν αἰτί[ων καὶ] πόσα καὶ ποῖα, μαρτυρεῖν ἐοίκασιν ἡμῖν καὶ οὗτοι π[άντες] οὐ δυνάμενοι θιγεῖν ἄλλης αἰτίας. πρὸς δὲ τούτοις, ὅτι [ζη]τέαι αἱ ἀρχαὶ ἢ οὕτως ἅπασαι ἢ τινὰ τρόπον τοιοῦτον, [...] πῶς δὲ τούτων ἕκαστος εἴρηκε, καὶ πῶς ἔχει περὶ τῶν ἀ[ρχῶν] τὰς ἐνδεχομένας ἀπορίας μετὰ τοῦτο διέλθωμεν περὶ αὐ[τῶν].

Ὅσοι μὲν οὖν ἕν τε τὸ πᾶν καὶ μίαν τινὰ φύ[σιν ὡς] ὕλην τιθέασι, καὶ ταύτην σωματικὴν καὶ μέγεθος ἔχ[ουσαν,] δῆλον ὅτι πολλαχῶς ἁμαρτάνουσιν. τῶν γὰρ σωμά[των τὰ] στοιχεῖα τιθέασι μόνον, τῶν δ' ἀσωμάτων οὔ, ὄντων καὶ [ἀσω]μάτων. καὶ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς ἐπιχειροῦντ[ες τὰς] αἰτίας λέγειν, καὶ περὶ πάντων φυσιολογοῦντες, τὸ τῆ[ς κινή]σεως αἴτιον ἀναιροῦσιν. ἔτι δὲ τὸ τὴν οὐσίαν μηθενὸς [αἰτίαν] τιθέναι, μηδὲ τὸ τί ἐστι, καὶ πρὸς τούτοις τὸ ῥᾳδίω[ς τῶν] ἁπλῶν σωμάτων λέγειν ἀρχὴν ὁτιοῦν πλὴν γῆς, οὐκ ἐπ[ισκε]ψάμενοι τὴν ἐξ ἀλλήλων γένεσιν πῶς ποιοῦνται, λέ[γω δὲ] πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ γῆν καὶ ἀέρα· τὰ μὲν γὰρ συγ[κρίσει] τὰ δὲ διακρίσει ἐξ ἀλλήλων γίγνεται. τοῦτο δὲ πρὸς τὸ [πρό]τερον εἶναι καὶ ὕστερον διαφέρει πλεῖστον· τῇ μὲν γ[ὰρ ἂν] δόξειε στοιχειωδέστατον εἶναι πάντων ἐξ οὗ γίγνονται συ[...]

1. γε συμβαίνει T. ‖ 2. οἱ A^b: ceteri νῦν. ‖ 6. θῆλυ add A^b. ‖ 8. διώριζε A^b. ‖ 9. κέχρηται A^b, κεχρημένος T et, [...] ἐστι ante μόνον, ceteri. ‖ 12. μὲν] τὰ μὲν omnes praeter A^b. ‖ 13. ὅτι — 14. μικρόν om A^b. ‖ 13. δυὰς αὕτη T. ‖ 14. [...] καὶ F^b. ‖ 15. ὥσπερ A^bF^b: ceteri ὅπερ μᾶλλον. ‖ 16. φιλοσόφων A^bF^b: vulgo φιλοσόφους. ‖ 19. τῶν ἀρχῶν om S. ‖ 20. [...] S. ‖ γ' om F^bH^b. ‖ 22. περὶ τῆς φύσεως SB^bC^b. ‖ 24. ἐάν — ἐάν T. ‖ 25. ἀσωμάτους ET, ἀσωμάτως SC^b. ‖ 27. ἀέρα κα[ὶ ...] E^b. ‖ 32. μόνον om E^b. ‖ 34. ἢ νοῦν] καὶ νοῦν ESB^bC^b. ‖ 35. ἀποδέδωκε ESB^bC^b.

1. ὕλη A^b. ‖ 3. αἴτια E, αἰτία E^b: ceteri αἰτίαν, T post μᾶλλον. ‖ 8. πέφυκε τρόπον. οἱ E. ‖ ἢ] καὶ A^b. ‖ 9. τι] τ[...] om A^b. ‖ τὰς αἰτίας ταύτας SB^bC^b. ‖ 11. οὔσας A^b, τούτων εἶναι SB^bC^b, ceteri εἶναι τούτων. ‖ 12. ὂν ἢ τὸ ἓν A^b. ‖ 13. οὐσί[ας ...] $ESB^bC^bE^b$. ‖ φασιν αἴτιον E^b. ‖ ἢ ante εἶναι om A^b. ‖ 14. τε om T. ‖ 15. αἴτιον] τοιοῦτον SB^bC^b. ‖ ἀλλὰ καὶ κατὰ [...] συμβεβηκὸς εἶναι λέγουσιν rc E^b. ‖ 17. πόσαι καὶ ποῖαι E^b. ‖ 19. τοῦτον S. ‖ 22. τι H^b. ‖ μίαν εἶναί τινα $ESTH^bB^bC^bE^b$. ‖ [...] ὄντων καὶ ἀσωμάτων om A^b. ‖ 27. ἁπάντων A^b. ‖ 30. λέγειν] εἶναι E^b. ‖ 32. καὶ post πῦρ om B^b. ‖ γῆν καὶ ὕδωρ A^b. ‖ 3[...] A^b, τῇ E, γῇ SB^bC^b, πῦρ TE^b: vulgo deest. margo E γρ τί μὲν καὶ νῦν μέν, ἔστιν ὅτε καὶ τῇ μέν.

ρώτῳ, τοιῦτον δὲ τὸ μικρομερέςατον καὶ λεπτότατον ἂν ὤν σωμάτων. διόπερ ὅσοι πῦρ ἀρχὴν τιθέασι, μάλιςα ογγμένως ἂν τῷ λόγῳ τύτῳ λέγοιεν. τοιοῦτον δὲ καὶ ἄλλων ἕκαςος ὁμολογεῖ τὸ ςοιχεῖον εἶναι τὸ τῶν σωμάτων. οὐθεὶς γῦν τῶν ὕςερον ἠξίωσε καὶ ἓν λεγόντων γῆν ςοιχεῖον, δηλονότι διὰ τὴν μεγαλομέρειαν. τῶν δὲ τριῶν ίων ἕκαςον εἴληφε κριτήν τινα· οἱ μὲν γὰρ πῦρ, οἱ δ' οἱ δ' ἀέρα τῦτ' εἶναί φασιν. καίτοι διὰ τί ποτ' ὐ καὶ γῆν λέγουσιν, ὥσπερ οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων; πάντα εἶναί φασι γῆν. φησὶ δὲ καὶ Ἡσίοδος τὴν γῆν πρώ- γενέσθαι τῶν σωμάτων· οὕτως ἀρχαίαν καὶ δημοτι- συμβέβηκεν εἶναι τὴν ὑπόληψιν. κατὰ μὲν οὖν τοῦ- τον λόγον οὔτ' εἴ τις τούτων τι λέγει πλὴν πυρός, εἴ τις ἀέρος μὲν πυκνότερον τοῦτο τίθησιν ὕδατος δὲ ότερον, οὐκ ὀρθῶς ἂν λέγοι. εἰ δ' ἔστι τὸ τῇ γενέσει ιον τῇ φύσει πρότερον, τὸ δὲ πεπεμμένον καὶ συγκε- ον ὕςερον τῇ γενέσει, τοὐναντίον ἂν εἴη τούτων, ὕδωρ ἀέρος πρότερον, γῆ δὲ ὕδατος. περὶ μὲν οὖν τῶν μίαν ένων αἰτίαν οἵαν εἴπομεν, ἔστω ταῦτ' εἰρημένα· τὸ δ' κἂν εἴ τις ταῦτα πλείω τίθησιν, οἷον Ἐμπεδοκλῆς τέτ- φησιν εἶναι σώματα τὴν ὕλην. καὶ γὰρ τύτῳ τὰ μὲν ὰ τὰ δ' ἴδια συμβαίνειν ἀνάγκη. γιγνόμενά τε γὰρ ἐξ λων ὁρῶμεν ὡς ὐκ ἀεὶ διαμένοντος πυρὸς καὶ γῆς τῦ σώματος (εἴρηται δὲ ἐν τοῖς περὶ φύσεως περὶ αὐτῶν)· περὶ τῆς τῶν κινυμένων αἰτίας, πότερον ἓν ἢ δύο θετέον, θῶς ὔτε εὐλόγως οἰητέον εἰρῆσθαι παντελῶς. ὅλως τε ωσιν ἀναιρεῖσθαι ἀνάγκη τοῖς ὕτω λέγυσιν· ὐ γὰρ ἐκ ὶ ψυχρὸν ὐδὲ ἐκ ψυχρῦ θερμὸν ἔςαι. τί γὰρ ἂν αὐτὰ χοι τἀναντία, καὶ τίς ἂν εἴη μία φύσις ἡ γιγνομένη καὶ ὕδωρ; ὃ ἐκεῖνος οὔ φησιν. Ἀναξαγόραν δ' εἴ τις άβοι δύο λέγειν στοιχεῖα, μάλις' ἂν ὑπολάβοι κατὰ ν, ὃν ἐκεῖνος αὐτὸς μὲν ὐ διήρθρωσεν, ἠκολύθησε μέντ' ; ἀνάγκης τοῖς ἐπάγυσιν αὐτόν. ἀτόπυ γὰρ ὄντος καὶ ς τοῦ φάσκειν μεμῖχθαι τὴν ἀρχὴν πάντα, καὶ διὰ τὸ συμβαίνειν ἄμικτα δεῖν προϋπάρχειν, καὶ διὰ τὸ μὴ πεφυκέναι τῷ τυχόντι μίγνυσθαι τὸ τυχόν, πρὸς δὲ τύτοις ὅτι τὰ πάθη καὶ τὰ συμβεβηκότα χωρίζοιτ' ἂν τῶν ὐσιῶν (τῶν γὰρ αὐτῶν μῖξίς ἐςι καὶ χωρισμός), ὅμως εἴ τις ἀκολουθήσειε συνδιαρθρῶν ἃ βούλεται λέγειν, ἴσως ἂν φανείη καινοπρεπεστέρως λέγων. ὅτε γὰρ οὐθὲν ἦν ἀποκεκριμένον, δῆλον ὡς οὐθὲν ἦν ἀληθὲς εἰπεῖν κατὰ τῆς οὐσίας ἐκείνης, λέγω δ' οἷον ὅτι οὔτε λευκὸν οὔτε μέλαν ἢ φαιὸν ἢ ἄλλο χρῶμα, ἀλλ' ἄχρων ἦν ἐξ ἀνάγκης· εἶχε γὰρ ἄν τι τύτων τῶν χρωμάτων. ὁμοίως δὲ καὶ ἄχυμον, καὶ τῷ αὐτῷ λόγῳ τύτῳ ὐδὲ ἄλλο τι τῶν ὁμοίων ὐθέν· ὔτε γὰρ ποιόν τι οἷόν τε αὐτὸ εἶναι οὔτε ποσὸν οὔτε τί. τῶν γὰρ ἐν μέρει τι λεγομένων εἰδῶν ὑπῆρχεν ἂν αὐτῷ, τῦτο δὲ ἀδύνατον μεμιγμένων γε πάντων· ἤδη γὰρ ἂν ἀπεκέκριτο, φησὶ δ' εἶναι μεμιγμένα πάντα πλὴν τῦ νῦ, τῦτον δὲ ἀμιγῆ μόνον καὶ καθαρόν. ἐκ δὴ τούτων συμβαίνει λέγειν αὐτῷ τὰς ἀρχὰς τό τε ἓν (τῦτο γὰρ ἁπλῦν καὶ ἀμιγές) καὶ θάτερον, οἷον τίθεμεν τὸ ἀόριςον πρὶν ὁρισθῆναι καὶ μετασχεῖν εἴδους τινός. ὥςε λέγεται μὲν ὔτ' ὀρθῶς ὔτε σαφῶς, βύλεται μέντοι τι παραπλήσιον τοῖς τε ὕςερον λέγυσι καὶ τοῖς νῦν φαινομένοις μᾶλλον. ἀλλὰ γὰρ ὗτοι μὲν τοῖς περὶ γένεσιν λόγοις καὶ φθορὰν καὶ κίνησιν οἰκεῖοι τυγχάνουσι μόνον· σχεδὸν γὰρ περὶ τῆς τοιαύτης ὐσίας καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς αἰτίας ζητῦσι μόνον. ὅσοι δὲ περὶ μὲν ἁπάντων τῶν ὄντων ποιῶνται τὴν θεωρίαν, τῶν δ' ὄντων τὰ μὲν αἰσθητὰ τὰ δ' ὐκ αἰσθητὰ τιθέασι, δῆλον ὡς περὶ ἀμφοτέρων τῶν γενῶν ποιῶνται τὴν ἐπίσκεψιν· διὸ μᾶλλον ἄν τις ἐνδιατρίψειε περὶ αὐτῶν, τί καλῶς ἢ μὴ καλῶς λέγουσιν εἰς τὴν τῶν νῦν ἡμῖν προκειμένων σκέψιν. οἱ μὲν ὖν καλύμενοι Πυθαγόρειοι ταῖς μὲν ἀρχαῖς καὶ τοῖς ςοιχείοις ἐκτοπωτέρως χρῶνται τῶν φυσιολόγων. τὸ δ' αἴτιον ὅτι παρέλαβον αὐτὰς ὐκ ἐξ αἰσθητῶν· τὰ γὰρ μαθηματικὰ τῶν ὄντων ἄνευ κινήσεώς ἐστιν, ἔξω τῶν περὶ τὴν ἀςρολογίαν. διαλέγονται μέντοι καὶ πραγματεύονται περὶ φύσεως πάντα· γεννῶσί τε γὰρ τὸν οὐρανόν,

ι. ἕκαςοι ὡμολογεῖτο A^b. ‖ τὸ alterum om A^b. ‖ 5. γὰρ B^bE^b. ‖ τῶν ὕς. ἠξίωσε καὶ] ἠξίωσε τῶν A^b. ‖ 7. ἕκαςοι ςοιχείων E ἕκαςοι ςοιχεῖον SB^bE^b. ‖ τινα om A^b. ‖ γὰρ τὸ πῦρ E^b. ‖ 8. καὶ] δὲ A^b. ‖ 10. φασι τὴν γῆν TB^bE^b. ‖ 11. γεγενῆσθαι ‖ 12. συμβέβηκεν εἶναι] εἶχε A^b. ‖ 13. τι post λέγει A^b, om E^b. ‖ 16. πρότερον τῇ φύσει ὕςερον $A^bF^bH^b$. ‖ πεπεμένον T. ‖ πλείω ταῦτα S. ‖ 25. κινύντων A^b: ceteri κινυμένων. ‖ 26. ὔτ'] ὃ ὔτ' A^b. ‖ ἀλόγως $STB^bC^bE^b$ et pr E. ‖ ὅλως — 30. φησιν A^b. ‖ 28. ἐςι STB^b. ‖ αὐτὰ ἂν ETE^b. ‖ 29. εἴη ἂν ESB^bC^b. ‖ 31. ὑπολαμβάνει F^b. ‖ 32. ὐ] ὐ σαφῶς A^b. ‖ διήρθρωκεν 33. ἐπάγυσιν A^b: ceteri λέγυσιν.

5. ἀποκεκρυμμένον S. ‖ 7. ἐκείνοις C^b. ‖ 8. οἷον add A^b. ‖ ἢ ἄλλο χρῶμα om A^b. ‖ 9. ἄχροον STB^bC^b, ἄχρων E^b, ἀχρώματον A^b. ‖ ἦν om A^b. ‖ τῶν χρωμάτων τύτων A^b. ‖ 10. καὶ ante τῷ add A^b. ‖ 11. τῦτο T. ‖ ἄλλο om T. ‖ τι ante τῶν add ‖ 12. γὰρ] δὲ E^b. ‖ τι λεγομένων om T. ‖ 13. αὐτό E^b. ‖ τύτω C^b. ‖ 16. δὴ] δὲ H^b, μὲν δὴ F^b. ‖ 17. θάτερον, καθάπερ ὄν, SB^bC^b. ‖ 20. τι et νῦν om F^b. ‖ 23. τῆς] τε E^b, τε τῆς TC^b. ‖ 24. μόνης A^b. ‖ 25. ποιῦσι EST. ‖ 30. τὴν φυσιολογίαν ‖ 34. πάντα περὶ φύσεως A^b. ‖ τε om T.

καὶ περὶ τὰ τύτου μέρη καὶ τὰ πάθη καὶ τὰ ἔργα διατηρῦσι τὸ συμβαῖνον, καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ αἴτια εἰς ταῦτα καταναλίσκυσιν, ὡς ὁμολογῦντες τοῖς ἄλλοις φυσιολόγοις ὅτι τό γε ὂν τῦτ' ἐςὶν ὅσον αἰσθητόν ἐςι καὶ περιείληφεν ὁ καλούμενος οὐρανός. τὰς δ' αἰτίας καὶ τὰς ἀρχάς, ὥσπερ εἴπομεν, ἱκανὰς λέγουσιν ἐπαναβῆναι καὶ ἐπὶ τὰ ἀνωτέρω τῶν ὄντων, καὶ μᾶλλον ἢ τοῖς περὶ φύσεως λόγοις ἁρμοττούσας. ἐκ τίνος μέντοι τρόπου κίνησις ἔσται πέρατος καὶ ἀπείρου μόνον ὑποκειμένων καὶ περιττῦ καὶ ἀρτίου, οὐθὲν λέγυσιν, ἢ πῶς δυνατὸν ἄνευ κινήσεως καὶ μεταβολῆς γένεσιν εἶναι καὶ φθορὰν ἢ τὰ τῶν φερομένων ἔργα κατὰ τὸν ὐρανόν. ἔτι δὲ εἴτε δῴη τις αὐτοῖς ἐκ τύτων εἶναι τὸ μέγεθος εἴτε δειχθείη τῦτο, ὅμως τίνα τρόπον ἔςαι τὰ μὲν κῦφα τὰ δὲ βάρος ἔχοντα τῶν σωμάτων; ἐξ ὧν γὰρ ὑποτίθενται καὶ λέγυσιν, ὐθὲν μᾶλλον περὶ τῶν μαθηματικῶν λέγουσι σωμάτων ἢ περὶ τῶν αἰσθητῶν· διὸ περὶ πυρὸς ἢ γῆς ἢ τῶν ἄλλων τῶν τοιύτων σωμάτων ὐδ' ὁτιῦν εἰρήκασιν, ἅτε οὐθὲν περὶ τῶν αἰσθητῶν οἶμαι λέγοντες ἴδιον. ἔτι δὲ πῶς δεῖ λαβεῖν αἴτια μὲν εἶναι τὰ τῦ ἀριθμῦ πάθη καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν κατὰ τὸν οὐρανὸν ὄντων καὶ γιγνομένων καὶ ἐξ ἀρχῆς καὶ νῦν, ἀριθμὸν δ' ἄλλον μηθένα εἶναι παρὰ τὸν ἀριθμὸν τῦτον ἐξ ὗ συνέςηκεν ὁ κόσμος; ὅταν γὰρ ἐν τῳδὶ μὲν τῷ μέρει δόξα καὶ καιρὸς αὐτοῖς ᾖ, μικρὸν δὲ ἄνωθεν ἢ κάτωθεν ἀδικία καὶ κρίσις ἢ μῖξις, ἀπόδειξιν δὲ λέγωσιν ὅτι τύτων μὲν ἓν ἕκαστον ἀριθμός ἐςι, συμβαίνει δὲ κατὰ τὸν τόπον τῦτον ἤδη πλῆθος εἶναι τῶν συνιςαμένων μεγεθῶν διὰ τὸ τὰ πάθη ταῦτα ἀκολουθεῖν τοῖς τόποις ἑκάςοις, πότερον οὗτος ὁ αὐτός ἐστιν ἀριθμὸς ὁ ἐν τῷ ὐρανῷ, ὃν δεῖ λαβεῖν ὅτι τούτων ἕκαςόν ἐςιν, ἢ παρὰ τοῦτον ἄλλος; ὁ μὲν γὰρ Πλάτων ἕτερον εἶναί φησιν· καίτοι κἀκεῖνος ἀριθμὺς οἴεται καὶ ταῦτα εἶναι καὶ τὰς τύτων αἰτίας, ἀλλὰ τὺς μὲν νοητὺς αἰτίυς, τύτυς δὲ αἰσθητύς.

9 Περὶ μὲν ὖν τῶν Πυθαγορείων ἀφείσθω τὰ νῦν· ἱκανὸν γὰρ αὐτῶν ἅψασθαι τοσοῦτον. οἱ δὲ τὰς ἰδέας αἰτίας τιθέμενοι πρῶτον μὲν ζητῦντες τωνδὶ τῶν ὄντων λαβε αἰτίας ἕτερα τύτοις ἴσα τὸν ἀριθμὸν ἐκόμισαν, ὥσπε ἀριθμῆσαι βυλόμενος ἐλαττόνων μὲν ὄντων οἴοιτο μὴ σεσθαι, πλείω δὲ ποιήσας ἀριθμοίη· σχεδὸν γὰρ ἴσα ἐλάττω τὰ εἴδη ἐςὶ τύτων περὶ ὧν ζητῦντες τὰς αἰτ τύτων ἐπ' ἐκεῖνα προῆλθον· καθ' ἕκαςον γὰρ ὁμώνυ ἐςι, καὶ παρὰ τὰς ὐσίας τῶν τε ἄλλων ὧν ἐςὶν ἓν ἐπὶ λῶν, καὶ ἐπὶ τοῖσδε καὶ ἐπὶ τοῖς ἀϊδίοις. ἔτι καθ' ὓς δείκνυμεν ὅτι ἔςι τὰ εἴδη, κατ' ὐθένα φαίνεται τούτ ἐνίων μὲν γὰρ ὐκ ἀνάγκη γίγνεσθαι συλλογισμόν, ἐξ δὲ καὶ οὐχ ὧν οἰόμεθα τύτων εἴδη γίγνεται. κατά τ τὺς λόγυς τὺς ἐκ τῶν ἐπιςημῶν εἴδη ἔςαι πάντων ὅσ στῆμαί εἰσι, καὶ κατὰ τὸ ἓν ἐπὶ πολλῶν καὶ τῶν ἀ σεων, κατὰ δὲ τὸ νοεῖν τι φθαρέντος τῶν φθαρτῶν· τασμα γάρ τι τύτων ἐςίν. ἔτι δὲ οἱ ἀκριβέςεροι τῶν οἱ μὲν τῶν πρός τι ποιῦσιν ἰδέας, ὧν οὔ φαμεν εἶναι αὐτὸ γένος, οἱ δὲ τὸν τρίτον ἄνθρωπον λέγουσιν. ὅλ ἀναιρῦσιν οἱ περὶ τῶν εἰδῶν λόγοι ἃ μᾶλλον εἶναι βύ οἱ λέγοντες εἴδη τοῦ τὰς ἰδέας εἶναι· συμβαίνει γ εἶναι τὴν δυάδα πρώτην ἀλλὰ τὸν ἀριθμόν, καὶ τὸ τ τῦ καθ' αὐτό, καὶ πάνθ' ὅσα τινὲς ἀκολυθήσαντες ταῖ τῶν ἰδεῶν δόξαις ἠναντιώθησαν ταῖς ἀρχαῖς. ἔτι δὲ μὲν τὴν ὑπόληψιν καθ' ἣν εἶναί φαμεν τὰς ἰδέας, ὐ τῶν ὐσιῶν ἔςαι εἴδη ἀλλὰ πολλῶν καὶ ἑτέρων (καὶ γ νόημα ἓν ὐ μόνον περὶ τὰς ὐσίας ἀλλὰ καὶ κατὰ τῶ λων ἐςί, καὶ ἐπιςῆμαι οὐ μόνον τῆς ὐσίας εἰσὶν ἀλλ ἑτέρων, καὶ ἄλλα δὲ μυρία συμβαίνει τοιαῦτα)· κα τὸ ἀναγκαῖον καὶ τὰς δόξας τὰς περὶ αὐτῶν, εἰ ἔσ θεκτὰ τὰ εἴδη, τῶν ὐσιῶν ἀναγκαῖον ἰδέας εἶναι μόνο γὰρ κατὰ συμβεβηκὸς μετέχονται, ἀλλὰ δεῖ ταύτῃ στου μετέχειν, ᾗ μὴ καθ' ὑποκειμένου λέγεται. λέ οἷον, εἴ τι αὐτοδιπλασίου μετέχει, τῦτο καὶ ἀϊδίυ μ ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός· συμβέβηκε γὰρ τῷ διπ ἀϊδίῳ εἶναι. ὥστ' ἔσται οὐσία τὰ εἴδη· ταὐτὰ δὲ ἐν

1. τὰ ante ἔργα om A^b. ‖ 6. ἱκανὰς ὡς λέγουσι καὶ ἐπ. SC^b. ‖ ἀνώτερα T. ‖ 9. μόνων E. ‖ 12. εἴτι ST. ‖ τὸ add A^b 13. εἶτα S. ‖ ὁμοίως $SB^bC^bE^b$. ‖ 16. περὶ post ἢ om A^b. ‖ 18. δὲ] καὶ F^b. ‖ 19. εἶναι om T. ‖ 20. τῶν οὐρανῶν SE^b. ‖ αὐτοῖς T. ‖ 24. ἀνικία E^bH^b. ‖ διάκρισις $ESTB^bC^b$. ‖ 25. μὲν om A^b. ‖ ἓν om ST. ‖ τὸν τρόπον τῦτον ST, τῦτον τὸν τόπον A^b 27. πότερον] πότερον δὲ A^b, πότερον ὖν E^b. ‖ 28. ὁ αὐτὸς post ἐςιν B^bC^b, om E^b. ‖ ἀριθμός ἐςιν A^b. ‖ 33. περὶ μὲν ὖν] καὶ π F^b. ‖ τὸ $ESTB^bC^b$. ‖ 34. τοσοῦτον] μόνον F^b. ‖ αἰτίας om $ESB^bC^bE^bH^b$.

1. τῶν διὰ τῶν S. ‖ 5. ἐςὶ τὰ εἴδη τύτοις A^b. ‖ 6. ἐπ' et 7. τε om A^b. ‖ 7. ὧν A^b, ἃ F^b et margo E: ceteri om. πολλῶν ἓν $ESTB^bC^bE^b$. ‖ 8. καθ'] δὲ καθ' SB^bC^b, δὲ καὶ καθ' ETE^b. ‖ τρόπυς δείκνυται A^b, δείκνυμεν τρόπυς SB^bC^b. ‖ om F^b. ‖ ἔςι om TC^bE^b. ‖ 11. τε] γε A^b. ‖ 12. ἐκ et 14. τι om A^b. ‖ 14. φθαρέντος] φθαρέντων $STB^bC^bE^bH^b$. ‖ 15 TB^b. ‖ οἱ om E^b. ‖ ἀκριβέςατοι $ESB^bC^bE^b$. ‖ 16. φασιν E^b. ‖ 18. ἰδεῶν F^b. ‖ βυλόμεθα $ESTB^bC^bE^b$. ‖ 21. τῦ] τῶν 22. εἰδῶν $ESTB^bC^bE^b$. ‖ δὲ om A^b. ‖ 23. μὲν om E^b. ‖ 24. ἔσονται A^bE^b. ‖ 25. τῶν ὐσιῶν SB^bC^b. ‖ κατὰ om SB^bC^b. καὶ αἱ ἐπις. TA^b. ‖ 29. τὰ add STA^b. ‖ 30. δὴ E^b. ‖ ἕκαστον H^b. ‖ 31. εἰ H^b et rc B^bC^b. ‖ 32. αὐτῦ τῦ διπλασίυ C^b. ‖ 33. συμβέβηκε — 34. εἶναι om A^b. ‖ 34. ταὐτὰ F^b: vulgo ταῦτα. ‖ δὲ ἐνταῦθα] γὰρ ἐνταῦθά τε F^b.

ϑ σημαίνει κἀκεῖ ἢ τί ἔσται τὸ εἶναι φάναι τι παρὰ ι, τὸ ἓν ἐπὶ πολλῶν; καὶ εἰ μὲν ταὐτὸ εἶδος τῶν ἰδεῶν ῶν μετεχόντων, ἔσται τι κοινόν· τί γὰρ μᾶλλον ἐπὶ ϕθαρτῶν δυάδων, καὶ τῶν πολλῶν μὲν ἀϊδίων δέ, τὸ εἶναι ἓν καὶ ταὐτόν, ἢ ἐπὶ ταύτης καὶ τῆς τινός; εἰ ἡ τὸ αὐτὸ εἶδος, ὁμώνυμα ἂν εἴη, καὶ ὅμοιον ὥσπερ τις καλοῖ ἄνθρωπον τόν τε Καλλίαν καὶ τὸ ξύλον, ιίαν κοινωνίαν ἐπιβλέψας αὐτῶν. πάντων δὲ μάλιστα ιρήσειεν ἄν τις, τί ποτε συμβάλλεται τὰ εἴδη τοῖς ις τῶν αἰσθητῶν ἢ τοῖς γιγνομένοις καὶ φθειρομένοις· ιὰρ κινήσεως ὔτε μεταβολῆς ὐδεμιᾶς ἐςὶν αἴτια αὐτοῖς. ὶ μὴν ὔτε πρὸς τὴν ἐπιςήμην ὐθὲν βοηθεῖ τὴν τῶν ἄλ- (ὐδὲ γὰρ ὐσία ἐκεῖνα τύτων· ἐν τύτοις γὰρ ἂν ἦν), ὔτε ὶ εἶναι, μὴ ἐνυπάρχοντά γε τοῖς μετέχυσιν· οὕτω μὲν ἂν ἴσως αἴτια δόξειεν εἶναι ὡς τὸ λευκὸν μεμιγμένον ικῷ. ἀλλ' ὗτος μὲν ὁ λόγος λίαν εὐκίνητος, ὃν Ἀνα- ρας μὲν πρῶτος Εὔδοξος δ' ὕστερον καὶ ἄλλοι τινὲς ιν· ῥᾴδιον γὰρ συναγαγεῖν πολλὰ καὶ ἀδύνατα πρὸς οιαύτην δόξαν. ἀλλὰ μὴν ὐδ' ἐκ τῶν εἰδῶν ἐςὶ τἆλλα ὐθένα τρόπον τῶν εἰωθότων λέγεσθαι. τὸ δὲ λέγειν δείγματα αὐτὰ εἶναι καὶ μετέχειν αὐτῶν τἆλλα κε- ρεῖν ἐςὶ καὶ μεταφορὰς λέγειν ποιητικάς. τί γάρ ἐςι γαζόμενον πρὸς τὰς ἰδέας ἀποβλέπον; ἐνδέχεταί τε εἶναι καὶ γίγνεσθαι ὅμοιον ὁτιοῦν καὶ μὴ εἰκαζόμενον ἐκεῖνο, ὥςε καὶ ὄντος Σωκράτυς καὶ μὴ ὄντος γένοιτ' ὅσπερ Σωκράτης. ὁμοίως δὲ δῆλον ὅτι κἂν εἰ ἦν ὁ κράτης ἀΐδιος, ἔςαι τε πλείω παραδείγματα τῦ αὐτοῦ, καὶ εἴδη, οἷον τῦ ἀνθρώπυ τὸ ζῷον καὶ τὸ δίπυν, ἅμα αἱ τὰ αὐτοάνθρωπος. ἔτι ὐ μόνον τῶν αἰσθητῶν παρα- ιατα τὰ εἴδη, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν ἰδεῶν, οἷον τὸ γέ- ὡς γένος εἰδῶν· ὥστε τὸ αὐτὸ ἔσται παράδειγμα καὶ εἰκών. ἔτι δόξειεν ἂν ἀδύνατον εἶναι χωρὶς τὴν ὐσίαν καὶ ὗ ἡ ὐσία· ὥςε πῶς ἂν αἱ ἰδέαι ὐσίαι τῶν πραγμάτων οὖσαι χωρὶς εἶεν; ἐν δὲ τῷ Φαίδωνι οὕτως λέγεται, ὡς καὶ τοῦ εἶναι καὶ τῦ γίγνεσθαι αἴτια τὰ εἴδη ἐςίν. καίτοι τῶν εἰδῶν ὄντων ὅμως ὐ γίγνεται τὰ μετέχοντα, ἂν μὴ ᾖ τὸ κινῆσον, καὶ πολλὰ γίγνεται ἕτερα, οἷον οἰκία καὶ δακτύλιος, ὧν ὔ φαμεν εἴδη εἶναι· ὥςε δῆλον ὅτι ἐνδέχεται καὶ τἆλλα καὶ εἶναι καὶ γίγνεσθαι διὰ τοιαύτας αἰτίας οἵας καὶ τὰ ῥη- θέντα νῦν. ἔτι εἴπερ εἰσὶν ἀριθμοὶ τὰ εἴδη, πῶς αἴτιοι ἔσον- ται; πότερον ὅτι ἕτεροι ἀριθμοί εἰσι τὰ ὄντα, οἷον ὁδὶ μὲν ἀριθμὸς ἄνθρωπος, ὁδὶ δὲ Σωκράτης, ὁδὶ δὲ Καλλίας; τί ὖν ἐκεῖνοι τύτοις αἴτιοί εἰσιν; ὐδὲ γὰρ εἰ οἱ μὲν ἀΐδιοι οἱ δὲ μή, ὐθὲν διοίσει. εἰ δ' ὅτι λόγοι ἀριθμῶν τἀνταῦθα, οἷον ἡ συμφωνία, δῆλον ὅτι ἔςιν ἕν γέ τι ὧν εἰσὶ λόγοι. εἰ δή τι τῦτο, ἡ ὕλη, φανερὸν ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ ἀριθμοὶ λόγοι τινὲς ἔσονται ἑτέρυ πρὸς ἕτερον. λέγω δ' οἷον, εἰ ἔςιν ὁ Καλλίας λόγος ἐν ἀριθμοῖς πυρὸς καὶ γῆς καὶ ὕδατος καὶ ἀέρος, ἄλλων τινῶν ὑποκειμένων ἔσται, καὶ ἡ ἰδέα ἀριθμός· καὶ αὐτοάνθρωπος, εἴτ' ἀριθμός τις ὢν εἴτε μή, ὅμως ἔςαι λόγος ἐν ἀριθμοῖς τινῶν, καὶ ὐκ ἀριθμός, ὐδ' ἔςαι τις διὰ ταῦτα ἀριθμός. ἔτι ἐκ πολλῶν ἀριθμῶν εἷς ἀριθμὸς γίνεται, ἐξ εἰδῶν δὲ ἓν εἶδος πῶς; εἰ δὲ μὴ ἐξ αὐτῶν ἀλλ' ἐκ τῶν ἐνα- ρίθμων, οἷον ἐν τῇ μυριάδι, πῶς ἔχουσιν αἱ μονάδες; εἴτε γὰρ ὁμοειδεῖς, πολλὰ συμβήσεται ἄτοπα, εἴτε μὴ ὁμοει- δεῖς, μήτε αἱ αὐταὶ ἀλλήλαις μήτε αἱ ἄλλαι πᾶσαι πά- σαις· τίνι γὰρ διοίσουσιν ἀπαθεῖς οὖσαι; οὔτε γὰρ εὔλογα ταῦτα ὔτε ὁμολογύμενα τῇ νοήσει. ἔτι δ' ἀναγκαῖον ἕτερόν τι γένος ἀριθμοῦ κατασκευάζειν, περὶ ὃ ἡ ἀριθμητικὴ καὶ πάντα τὰ μεταξὺ λεγόμενα ὑπό τινων ἁπλῶς· ἢ ἐκ τίνων ἐστὶν ἀρχῶν; ἢ διὰ τί τὰ μεταξὺ τῶν δεῦρό τ' ἔσται καὶ αὐτῶν; ἔτι αἱ μονάδες αἱ ἐν τῇ δυάδι ἑκατέρα ἔκ τινος

1. τί] ἔτι H^b. ‖ 3. μᾶλλον om S. ‖ 4. τῶν π.] τῶν δυάδων τῶν π. F^b, δυάδων τῶν π. TA^bE^b. ‖ 5. εἶναι om TEE^b. ‖ 6. ὁμωνυμία C^bE^b. ‖ 7. καλοῖ E: ceteri καλοίη. ‖ 8. μηδ. δὲ κ. B^bC^b. ‖ 9. ἂν om A^b. ‖ ποτε om T. ‖ εἴδη ἢ τοῖς F^b. ‖ 10. καὶ τοῖς φθ. $B^bC^bE^b$. ‖ 12. ὔτε] ὐδὲ et 13. ὐδὲ] ὔτε codices. ‖ 13. ὐσίαν ἐκεῖνα C^b, ἐκεῖνα ὐσία E^b. ‖ 14. γε om $ESTB^bC^b$. ‖ μὲν om ‖ 15. αἴτιον T. ‖ ὡς om ET. ‖ 17. ὕςερον] δεύτερος H^b. ‖ 18. ἔλεγον om SB^bC^b. ‖ 19. ἰδεῶν F^b. ‖ 21. ταῦτα H^b, om ‖ 23. ἀποβλέπον πρὸς τὰς ἰδέας H^b, πρὸς τὰς ἰδέας ἀποβλέπειν T. ‖ τε A^b, δὲ F^b: ceteri γάρ. ‖ 24. ὁτιοῦν ante ὅμοιον H^b, F^b. ‖ 25. γίγνοιτ' ESB^bC^b. ‖ 26. εἰ om E^b. ‖ 27. τε om H^b. ‖ 29. τοῦ A^b, ὁ H^b. ‖ αὐτοανθρώπου A^b. ‖ ἔτι δὲ ὐ H^b. ‖ ἔσονται παρ. H^b. ‖ 30. τὰ εἴδη] αἱ ἰδέαι H^b, εἴδη (omisso τὰ) SB^bC^b. ‖ τῶν ἰδεῶν add F^bH^b. ‖ 31. ὡς T.

3. λέγομεν F^bH^b. ‖ 4. τὰ εἴδη αἴτια F^b. ‖ 5. ἐὰν ETE^b. ‖ 8. διὰ] διὰ τὰς T, καὶ διὰ SB^bC^b. ‖ 9. εἰσὶν] εἶεν F^b. ‖ 10. εἰσιν ὰ T. ‖ 11. ἄνθρωπος ἀριθμὸς A^b. ‖ 13. ὐθὲν om T. ‖ 14. ἔςαι SB^bC^b. ‖ δέ B^bC^b. ‖ εἰσὶν οἱ λόγοι SE^b. ‖ τι om STA^b. ‖ ὶ om T. ‖ 17. καὶ ἀέρος om $ESB^bC^bE^b$. ‖ 18. ἄλλων — ἀριθμὸς καὶ om $STB^bC^bE^b$. ‖ 19. ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος TC^bE^b. ‖ ὐδ' $A^bF^bH^b$: ceteri καὶ ὐκ. ‖ ταῦτα ὁ ἀριθμός T. ‖ 21. ἔτι δ' ἐκ ESB^bC^b. ‖ 22. μηδ' STB^bC^b. ‖ ἐκ om A^b. ‖ ἀριθμῶν ἐν τῷ ἀριθμῷ A^b. γρ ἀλλὰ ἐκ τῶν ἀριθμῶν. τὸ δὲ ἐνάριθμον ἀντὶ τοῦ ἐκ τῶν λόγων τοῦ ἀριθμοῦ margo E. ‖ 23. εἰ E^b. ‖ 24. ἄτοπα ήσεται $ESTB^bC^bE^b$. ‖ 25. μηδὲ αἱ αὐταὶ $A^bF^bH^b$, μήτε αὐταὶ S. ‖ ἄλλαι αἱ πᾶσαι EE^b. ‖ 27. δ'] τε A^b. ‖ 28. τι om ‖ ὂν A^b. ‖ 29. ἁπλῶς] ἃ πῶς A^b. ‖ 30. τὰ om A^b. ‖ δεῦρό] δέ A^b. ‖ τ' om C^b. ‖ 31. ἑκατέρων A^b. ‖ τινος ἔτι προτέρας νάδος A^b.

προτέρας δυάδος· καίτοι ἀδύνατον. ἔτι διὰ τί ἓν ὁ ἀριθμὸς συλλαμβανόμενος; ἔτι δὲ πρὸς τοῖς εἰρημένοις, εἴπερ εἰσὶν αἱ μονάδες διάφοροι, ἐχρῆν οὕτω λέγειν ὥσπερ καὶ ὅσοι τὰ στοιχεῖα τέτταρα ἢ δύο λέγουσιν· καὶ γὰρ τούτων ἕκαστος οὐ τὸ κοινὸν λέγει στοιχεῖον, οἷον τὸ σῶμα, ἀλλὰ πῦρ καὶ γῆν, εἴτ᾽ ἔστι τι κοινὸν τὸ σῶμα εἴτε μή. νῦν δὲ λέγεται ὡς ὄντος τοῦ ἑνὸς ὥσπερ πυρὸς ἢ ὕδατος ὁμοιομεροῦς· εἰ δ᾽ οὕτως, οὐκ ἔσονται οὐσίαι οἱ ἀριθμοί, ἀλλὰ δῆλον ὅτι, εἴπερ ἐστί τι ἓν αὐτὸ καὶ τοῦτό ἐστιν ἀρχή, πλεοναχῶς λέγεται τὸ ἕν· ἄλλως γὰρ ἀδύνατον. βουλόμενοι δὲ τὰς οὐσίας ἀνάγειν εἰς τὰς ἀρχὰς μήκη μὲν τίθεμεν ἐκ μακροῦ καὶ βραχέος, ἔκ τινος μικροῦ καὶ μεγάλου, καὶ ἐπίπεδον ἐκ πλατέος καὶ στενοῦ, σῶμα δ᾽ ἐκ βαθέος καὶ ταπεινοῦ. καίτοι πῶς ἕξει ἢ τὸ ἐπίπεδον γραμμὴν ἢ τὸ στερεὸν γραμμὴν καὶ ἐπίπεδον; ἄλλο γὰρ γένος τὸ πλατὺ καὶ τὸ στενὸν καὶ βαθὺ καὶ ταπεινόν· ὥσπερ οὖν οὐδ᾽ ἀριθμὸς ὑπάρχει ἐν αὐτοῖς, ὅτι τὸ πολὺ καὶ ὀλίγον ἕτερον τούτων, δῆλον ὅτι οὐδ᾽ ἄλλο οὐθὲν τῶν ἄνω ὑπάρξει τοῖς κάτω. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ γένος τὸ πλατὺ τοῦ βαθέος· ἦν γὰρ ἂν ἐπίπεδόν τι τὸ σῶμα. ἔτι αἱ στιγμαὶ ἐκ τίνος ἐνυπάρξουσιν; τούτῳ μὲν οὖν τῷ γένει καὶ διεμάχετο Πλάτων ὡς ὄντι γεωμετρικῷ δόγματι, ἀλλ᾽ ἐκάλει ἀρχὴν γραμμῆς, τοῦτο δὲ πολλάκις ἐτίθει τὰς ἀτόμους γραμμάς. καίτοι ἀνάγκη τούτων εἶναί τι πέρας· ὥστ᾽ ἐξ οὗ λόγου γραμμὴ ἔστι, καὶ στιγμή ἐστιν. ὅλως δὲ ζητούσης τῆς σοφίας περὶ τῶν φανερῶν τὸ αἴτιον, τοῦτο μὲν εἰάκαμεν (οὐθὲν γὰρ λέγομεν περὶ τῆς αἰτίας ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς μεταβολῆς), τὴν δ᾽ οὐσίαν οἰόμενοι λέγειν αὐτῶν ἑτέρας μὲν οὐσίας εἶναί φαμεν, ὅπως δ᾽ ἐκεῖναι τούτων οὐσίαι, διὰ κενῆς λέγομεν· τὸ γὰρ μετέχειν, ὥσπερ καὶ πρότερον εἴπομεν, οὐθέν ἐστιν. οὐδὲ δὴ ὅπερ ταῖς ἐπιστήμαις ὁρῶμεν ὂν αἴτιον, διὸ καὶ πᾶς νοῦς καὶ πᾶσα φύσις ποιεῖ, οὐδὲ ταύτης τῆς αἰτίας ἥν φαμεν εἶναι μίαν τῶν ἀρχῶν, οὐθὲν ἅπτεται τὰ εἴδη, ἀλλὰ γέγονε τὰ μαθήματα τοῖς νῦν ἡ φιλοσοφία, φασκόντων τῶν ἄλλων χάριν

αὐτὰ δεῖν πραγματεύεσθαι. ἔτι δὲ τὴν ὑποκειμένην ο[...] ὡς ὕλην μαθηματικωτέραν ἄν τις ὑπολάβοι, καὶ μᾶ[...] κατηγορεῖσθαι καὶ διαφορὰν εἶναι τῆς οὐσίας καὶ τῆς [...] ἢ ὕλην, οἷον τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν, ὥσπερ καὶ οἱ φ[...] λόγοι φασὶ τὸ μανὸν καὶ τὸ πυκνόν, πρώτας τοῦ ὑποκ[...] φάσκοντες εἶναι διαφορὰς ταύτας· ταῦτα γάρ ἐστιν ὑπ[...] τις καὶ ἔλλειψις. περί τε κινήσεως, εἰ μὲν ἔσται ταῦτα κί[...] δῆλον ὅτι κινήσεται τὰ εἴδη· εἰ δὲ μή, πόθεν ἦλθεν; [...] γὰρ ἡ περὶ φύσεως ἀνῄρηται σκέψις. ὅ τε δοκεῖ ῥ[...] εἶναι, τὸ δεῖξαι ὅτι ἓν ἅπαντα, οὐ γίγνεται· τῇ γὰρ ἐ[...] οὐ γίγνεται πάντα ἓν ἀλλ᾽ αὐτό τι ἕν, ἂν διδῷ τις π[...] καὶ οὐδὲ τοῦτο, εἰ μὴ γένος δώσει τὸ καθόλου εἶναι· τοῦ[...] ἐν ἐνίοις ἀδύνατον. οὐθένα δ᾽ ἔχει λόγον οὐδὲ τὰ μετὰ [...] ἀριθμοὺς μήκη καὶ ἐπίπεδα καὶ στερεά, οὔτε ὅπως ἔστιν ἢ [...] οὔτ᾽ εἴ τιν᾽ ἔχει δύναμιν· ταῦτα γὰρ οὔτε εἴδη οἷόν τ[...] (οὐ γάρ εἰσιν ἀριθμοί) οὔτε τὰ μεταξύ (μαθηματικὰ [...] ἐκεῖνα) οὔτε τὰ φθαρτά, ἀλλὰ πάλιν τέταρτον ἄλλο [...] νεται τοῦτό τι γένος. ὅλως τε τὸ τῶν ὄντων ζητεῖν στ[...] μὴ διελόντας, πολλαχῶς λεγομένων, ἀδύνατον εὑρεῖ[...] λως τε καὶ τοῦτον τὸν τρόπον ζητοῦντας ἐξ οἵων ἐστὶ στ[...] ἐκ τίνων γὰρ τὸ ποιεῖν ἢ πάσχειν, ἢ τὸ εὐθύ, οὐκ ἔστ[...] λαβεῖν, ἀλλ᾽ εἴπερ, τῶν οὐσιῶν μόνον ἐνδέχεται· ὥστε τ[...] ὄντων ἁπάντων τὰ στοιχεῖα ἢ ζητεῖν ἢ οἴεσθαι ἔχειν οὐκ [...] θές. πῶς δ᾽ ἄν τις καὶ μάθοι τὰ τῶν πάντων στοι[...] δῆλον γὰρ ὡς οὐθὲν οἷόν τε προϋπάρχειν γνωρίζοντα π[...] ρον. ὥσπερ γὰρ τῷ γεωμετρεῖν μανθάνοντι ἄλλα μὲ[...] δέχεται προειδέναι, ὧν δὲ ἡ ἐπιστήμη καὶ περὶ ὧν μ[...] μανθάνειν οὐθὲν προγιγνώσκει, οὕτω δὴ καὶ ἐπὶ τῶν ἀλ[...] ὥστ᾽ εἴ τις τῶν πάντων ἐστὶν ἐπιστήμη, ὥς τινές φασιν, [...] ἂν προϋπάρχοι γνωρίζων οὗτος. καίτοι πᾶσα μάθησις [...] προγιγνωσκομένων ἢ πάντων ἢ τινῶν ἐστί, καὶ ἡ δι᾽ ἀπ[...] ξεως ἢ δι᾽ ὁρισμῶν· δεῖ γὰρ ἐξ ὧν ὁ ὁρισμὸς προειδέναι [...] εἶναι γνώριμα. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ δι᾽ ἐπαγωγῆς. ἀλλὰ

1. καίτοι ἀδύνατον om T. ‖ ὁ ἀριθμὸς ἓν E^b. ‖ 3. γρ ἀδιάφοροι F^b. ‖ 4. καὶ γὰρ καὶ τούτων T. ‖ 6. τι om TA^bE^b. ‖ 8. [...] εἰπεῖν SB^bC^b. ‖ 11. τίθενται SB^bC^b. ‖ βραχέος καὶ μακροῦ A^b. ‖ 13. ται om F^b. ‖ ἢ om A^b. ‖ 15. τὸ πλ.] καὶ τὸ πλ. T[...] τὸ post καὶ om A^b. ‖ 16. ἐν om A^b. ‖ 17. ὅτι om E^b. ‖ 19. ἂν om T. ‖ 20. ἐνυπάρχουσι $ESTB^bC^bH^b$. ‖ 24. φιλοσοφίας [...] 26. πόθεν A^b. ‖ 27. μὲν add EA^bH^b. ‖ 29. καὶ τὸ πρότερον STB^bC^b. ‖ ὃ περὶ τὰς ἐπιστήμας A^b. ‖ 31. οὐδὲ] τὸ δὲ A^b. ‖ τῆς S. ‖ τῶν add A^b.

4. ἡ ὕλην add A^bF^b. ‖ καὶ ante φ. om SB^bC^b. ‖ 5. τὸ μανὸν] καὶ μανὸν S. ‖ τῆς ὑποκειμένης E^b. ‖ 6. ταύτας om A^b. ‖ δὲ STH^b. ‖ 7. καὶ ἔλλειψις om A^b. ‖ δὲ A^b. ‖ ἔστι E^bH^b. ‖ 9. σκέψις ἀνῄρηται A^b. ‖ ὃ δὲ T, καὶ ὃ EH^b. ‖ 10. ἐν τῇ πάντα [...] οὐ] ἐκ τῆς ἐκθέσεως οὐ A^b, omissis τῇ γὰρ ἐκθέσει οὐ γίγνεται. ‖ 11. γ. τὰ πάντα H^b. ‖ 12. εἰ et δώσει A^bF^b: ceteri ἐὰν et δῷ ‖ ἐν om A^b. ‖ ἐνίοις τε ἀδ. H^b. ‖ τὰ om S. ‖ 14. μήκη τε καὶ ἐπίπεδα A^b. ‖ οὐδὲ A^b. ‖ 15. εἴ om A^b. ‖ 16. μαθ.] τὰ μαθ. [...] TB^bC^b. ‖ 17. πάλιν γε τ. B^b. ‖ ἄλλο τέταρτον E^b. ‖ τοῦτο φαίνεται γένος A^b. ‖ 18. ὄντων] ὅλων T. ‖ 19. διελόντα E^b. ‖ λεγ[...] A^b. ‖ 20. ὧν A^b. ‖ 21. εὐθύ] εὖ A^b. ‖ 23. ὄντων om TA^b. ‖ ἢ ante ζητεῖν om A^b. ‖ 26. τὸ T. ‖ γεωμέτρῃ γεωμετροῦν [...] 28. δὲ E^b, δεῖ ESB^bC^b. ‖ 29. εἰ] ἡ SB^bC^b. ‖ ἀπάντων A^bE^b. ‖ οἷον δή τινες A^b. ‖ 33. εἶναι] εἰδὼς E^b.

τυγχάνει σύμφυτος οὖσα, θαυμαςὸν πῶς λανθάνο- χοντες τὴν κρατίςην τῶν ἐπιςημῶν. ἔτι πῶς τις γνω- τίνων ἐςί, καὶ πῶς ἔςαι δῆλον; καὶ γὰρ τοῦτ' ἔχει ιν· ἀμφισβητήσειε γὰρ ἄν τις, ὥσπερ καὶ περὶ ἐνίας αβάς· οἱ μὲν γὰρ τὸ σμα ἐκ τῦ σ καὶ μ καὶ α φα- ιαι, οἱ δέ τινες ἕτερον φθόγγον φασὶν εἶναι καὶ ὐθένα ωρίμων. ἔτι δὲ ὧν ἐςὶν αἴσθησις, ταῦτα πῶς ἄν τις ων τὴν αἴσθησιν γνοίη; καίτοι ἔδει, εἴγε πάντων ταῦτα ιά ἐςιν ἐξ ὧν, ὥσπερ αἱ σύνθετοι φωναί εἰσιν ἐκ τῶν ν ςοιχείων.

Ὅτι μὲν οὖν τὰς εἰρημένας ἐν τοῖς φυσικοῖς αἰτίας ἐοίκασι πάντες, καὶ τύτων ἐκτὸς ὐδεμίαν ἔχοιμεν ἂν δῆλον καὶ ἐκ τῶν πρότερον εἰρημένων. ἀλλ' ἀμυδρῶς ς· καὶ τρόπον μέν τινα πᾶσαι πρότερον εἴρηνται, τρό- δέ τινα οὐδαμῶς. ψελλιζομένῃ γὰρ ἔοικεν ἡ πρώτη σοφία περὶ πάντων, ἅτε νέα τε κατ' ἀρχὰς οὖσα καὶ ρῶτον, ἐπεὶ καὶ Ἐμπεδοκλῆς ὀστοῦν τῷ λόγῳ φησὶν τῦτο δ' ἐςὶ τὸ τί ἦν εἶναι καὶ ἡ ὐσία τῦ πράγματος. μὴν ὁμοίως ἀναγκαῖον καὶ σαρκὸς καὶ τῶν ἄλλων εἶναι τὸν λόγον, ἢ μηθενός· διὰ τῦτο γὰρ καὶ σὰρξ ςῦν ἔςαι καὶ τῶν ἄλλων ἕκαςον, καὶ ὐ διὰ τὴν ὕλην, ῖνος λέγει πῦρ καὶ γῆν καὶ ὕδωρ καὶ ἀέρα. ἀλλὰ ἄλλυ μὲν λέγοντος συνέφησεν ἂν ἐξ ἀνάγκης, σα- δὲ ὐκ εἴρηκεν. περὶ μὲν ὖν τῶν τοιύτων δεδήλωται καὶ ρον. ὅσα δὲ περὶ τῶν αὐτῶν τύτων ἀπορήσειεν ἄν τις, λθωμεν πάλιν· τάχα γὰρ ἂν ἐξ αὐτῶν εὐπορήσαιμέν ὸς τὰς ὕςερον ἀπορίας.

Α ΕΛΑΤΤΟΝ.

Ἡ περὶ τῆς ἀληθείας θεωρία τῇ μὲν χαλεπή, τῇ δὲ ι. σημεῖον δὲ τὸ μήτ' ἀξίως μηδένα δύνασθαι τυχεῖν αὐτῆς, μήτε πάντας ἀποτυγχάνειν, ἀλλ' ἕκαςον λέγειν τι περὶ τῆς φύσεως, καὶ καθ' ἕνα μὲν μηθὲν ἢ μικρὸν ἐπιβάλλειν αὐτῇ, ἐκ πάντων δὲ συναθροιζομένων γίνεσθαί τι μέγεθος. ὥςτ' εἴπερ ἔοικεν ἔχειν καθάπερ τυγχάνομεν παροιμιαζόμενοι, τίς ἂν θύρας ἁμάρτοι; ταύτῃ μὲν ἂν εἴη ῥᾳδία· τὸ δ' ὅλον τι ἔχειν καὶ μέρος μὴ δύνασθαι δηλοῖ τὸ χαλεπὸν αὐτῆς. ἴσως δὲ καὶ τῆς χαλεπότητος οὔσης κατὰ δύο τρόπυς, οὐκ ἐν τοῖς πράγμασιν ἀλλ' ἐν ἡμῖν τὸ αἴτιόν ἐςιν αὐτῆς. ὥσπερ γὰρ καὶ τὰ τῶν νυκτερίδων ὄμματα πρὸς τὸ φέγγος ἔχει τὸ μεθ' ἡμέραν, ὕτω καὶ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς ὁ νῦς πρὸς τὰ τῇ φύσει φανερώτατα πάντων. οὐ μόνον δὲ χάριν ἔχειν δίκαιον τούτοις ὧν ἄν τις κοινώσαιτο ταῖς δόξαις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐπιπολαιοτέρως ἀποφηναμένοις· καὶ γὰρ ὗτοι συνεβάλοντό τι· τὴν γὰρ ἕξιν προήσκησαν ἡμῶν. εἰ μὲν γὰρ Τιμόθεος μὴ ἐγένετο, πολλὴν ἂν μελοποιίαν ὐκ εἴχομεν· εἰ δὲ μὴ Φρῦνις, Τιμόθεος οὐκ ἂν ἐγένετο. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ τῶν περὶ τῆς ἀληθείας ἀποφηναμένων· παρὰ μὲν γὰρ ἐνίων παρειλήφαμέν τινας δόξας, οἱ δὲ τοῦ γενέσθαι τύτυς αἴτιοι γεγόνασιν. ὀρθῶς δ' ἔχει καὶ τὸ καλεῖσθαι τὴν φιλοσοφίαν ἐπιςήμην τῆς ἀληθείας. θεωρητικῆς μὲν γὰρ τέλος ἀλήθεια, πρακτικῆς δ' ἔργον· καὶ γὰρ ἐὰν τὸ πῶς ἔχει σκοπῶσιν, οὐ τὸ ἀΐδιον ἀλλὰ πρός τι καὶ νῦν θεωροῦσιν οἱ πρακτικοί. οὐκ ἴσμεν δὲ τὸ ἀληθὲς ἄνευ τῆς αἰτίας. ἕκαστον δὲ μάλιστα αὐτὸ τῶν ἄλλων, καθ' ὃ καὶ τοῖς ἄλλοις ὑπάρχει τὸ συνώνυμον, οἷον τὸ πῦρ θερμότατον· καὶ γὰρ τοῖς ἄλλοις τὸ αἴτιον τοῦτο τῆς θερμότητος· ὥστε καὶ ἀληθέστατον τὸ τοῖς ὑςέροις αἴτιον τοῦ ἀληθέσιν εἶναι. διὸ τὰς τῶν ἀεὶ ὄντων ἀρχὰς ἀναγκαῖον ἀεὶ εἶναι ἀληθεςάτας· ὐ γάρ ποτε ἀληθεῖς, οὐδ' ἐκείναις αἴτιόν τί ἐςι τοῦ εἶναι, ἀλλ' ἐκεῖναι τοῖς ἄλλοις, ὥσθ' ἕκαστον ὡς ἔχει τοῦ εἶναι, ὕτω καὶ τῆς ἀληθείας.

1. εἰ καὶ τυγχάνοι B^bF^b. ‖ 2. γνωρίσει F^b, γνωρίσειεν $ESTB^bC^b$. ‖ 4. ἐπὶ S. ‖ 5. ὁ T. ‖ σῶμα E^b. ‖ 6. δὲ τὸν ἕτερον τρόπον ἐπὶ A^b. ‖ 7. δὲ et ἐςὶν om F^b. ‖ κ' αἴσθησις E^b. ‖ 8. γνοίη] ἔχοι F^b. ‖ δεῖ A^b. ‖ 12. ἔχομεν $A^bE^bF^b$, A^bF^b omisso ἄν. ‖ πᾶσαι SB^bC^b, αἱ πᾶσαι T. ‖ 16. ἁπάντων A^b. ‖ τε] τε καὶ S, om A^bF^b. ‖ 19. ἀναγκαῖον ὁμοίως T. ‖ σάρκα TE^b, σάρκας ‖ 20. ἕκαςον codices. ‖ μηδὲ ἓν $ESTB^bC^bF^b$. ‖ τῦτο ἄρα καὶ ἡ σὰρξ A^b. ‖ 21. ἐςι $STB^bC^bF^b$. ‖ 22. λέγει om T. ‖ καὶ γῆν om S. ‖ καὶ post γῆν et 23. μὲν om SB^bC^b. ‖ 24. ὐκ om S. ‖ ὖν om F^b. ‖ τύτων A^b. ‖ 25. δὲ] δὲ καὶ S. ‖ 26. σωμεν SC^b. ‖ 27. τι] τοι E^b, om A^bF^b. ‖ 29. α τὸ ἔλαττον ST, ἔλαττον α f, β E, βιβλίον β Q. addunt $EQSB^bC^b$: τοῦτο βλίον οἱ πλείους φασὶν εἶναι Πασικλέους τοῦ Ῥοδίου, ὃς ἦν ἀκροατὴς Ἀριςοτέλους, υἱὸς δὲ Βοηθοῦ τοῦ Εὐδήμου ἀδελφοῦ. Ἀλέξανδρος δὲ ὁ ...σιεὺς φησιν εἶναι αὐτὸ τοῦ Ἀριςοτέλους. ‖ 30. ἡ] ὅτι ἡ rc H^b. ‖ 31. μηδένα om T. ‖ ἐντυχεῖν A^b.

2. τῆς om T. ‖ μὲν] μὲν ἢ E. ‖ 6. τι $A^bE^bF^b$: ceteri τ'. ‖ 8. ἐςιν add A^b. ‖ 9. καὶ om EQE^b. ‖ 10. τὸ μεθ'] πρὸς Q. ‖ ὧν] καὶ ὅτως ἂν E^b. ‖ κοινώσαιτο E^b, κοινωνήσαιτο ETA^b, κοινώσαιτο F^b: ceteri κοινωνήσαι. ‖ 13. τοῖς] τοῖς ἔτι omnes praeter A^b. ‖ ...λαιότερον A^bE^b. ‖ 14. συνεβάλοντό A^b: ceteri συμβάλλονται. ‖ ἤσκησαν A^b. ‖ 16. φρύνις E^b. ‖ 17. δὲ om S. ‖ τῶν περὶ τῆς] περὶ A^bE^b. ‖ 19. τύτοις rc E^b. ‖ δὴ ET. ‖ ἔχει om A^bF^b. ‖ καλεῖσθαι $ESTB^bC^b$. ‖ 20. τὴν κατὰ φ. A^b. idem post ἀληθείας addit ...ικήν. ‖ 21. ἂν A^bE^b. ‖ 22. ἔχῃ EQS. ‖ οὐ τὸ αἴτιον EQS, οὐ γὰρ αἴτιον T, οὗ τὸ αἴτιον οὐ E^b. addunt omnes καθ' αὑτό, prae- A^b. ‖ 24. καθὼς S. ‖ 28. αἰεὶ QT. ‖ 29. ἐκεῖνα A^bE^b. ‖ ἐςὶ om A^b.

2 Ἀλλὰ μὴν ὅτι γ' ἐστὶν ἀρχή τις καὶ οὐκ ἄπειρα τὰ αἴτια τῶν ὄντων, οὔτ' εἰς εὐθυωρίαν οὔτε κατ' εἶδος, δῆλον. οὔτε γὰρ ὡς ἐξ ὕλης τόδ' ἐκ τοῦδε δυνατὸν ἰέναι εἰς ἄπειρον, οἷον σάρκα μὲν ἐκ γῆς, γῆν δ' ἐξ ἀέρος, ἀέρα δ' ἐκ πυρός, καὶ τοῦτο μὴ ἵστασθαι· οὔτε ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως, οἷον τὸν μὲν ἄνθρωπον ὑπὸ τοῦ ἀέρος κινηθῆναι, τοῦτον δ' ὑπὸ τοῦ ἡλίου, τὸν δὲ ἥλιον ὑπὸ τοῦ νείκους, καὶ τούτου μηδὲν εἶναι πέρας. ὁμοίως δὲ οὐδὲ τὸ οὗ ἕνεκα εἰς ἄπειρον οἷόν τε ἰέναι, βάδισιν μὲν ὑγιείας ἕνεκεν, ταύτην δ' εὐδαιμονίας, τὴν δ' εὐδαιμονίαν ἄλλου, καὶ οὕτως ἀεὶ ἄλλο ἄλλου ἕνεκεν εἶναι. καὶ ἐπὶ τῶν τί ἦν εἶναι δ' ὡσαύτως. τῶν γὰρ μέσων, ὧν ἐστὶν ἔξω τι ἔσχατον καὶ πρότερον, ἀναγκαῖον εἶναι τὸ πρότερον αἴτιον τῶν μετ' αὐτό. εἰ γὰρ εἰπεῖν ἡμᾶς δέοι τι τῶν τριῶν αἴτιον, τὸ πρῶτον ἐροῦμεν· οὐ γὰρ δὴ τόγ' ἔσχατον, οὐδενὸς γὰρ τὸ τελευταῖον· ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τὸ μέσον, ἑνὸς γάρ. οὐθὲν δὲ διαφέρει ἓν ἢ πλείω εἶναι, οὐδ' ἄπειρα ἢ πεπερασμένα· τῶν δ' ἀπείρων τοῦτον τὸν τρόπον καὶ ὅλως τοῦ ἀπείρου πάντα τὰ μόρια μέσα ὁμοίως μέχρι τοῦ νῦν· ὥστ' εἴπερ μηθέν ἐστι πρῶτον, ὅλως αἴτιον οὐθέν ἐστιν. ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἐπὶ τὸ κάτω οἷόν τ' εἰς ἄπειρον ἰέναι, τοῦ ἄνω ἔχοντος ἀρχήν, ὥστ' ἐκ πυρὸς μὲν ὕδωρ, ἐκ δὲ τούτου γῆν, καὶ οὕτως ἀεὶ ἄλλο τι γίγνεσθαι γένος. διχῶς γὰρ γίγνεται τόδε ἐκ τοῦδε, ἢ ὡς τόδε λέγεται μετὰ τόδε, οἷον ἐξ Ἰσθμίων Ὀλύμπια, ἢ οὐχ οὕτως ἀλλ' ὡς ἐκ παιδὸς ἀνὴρ μεταβάλλοντος, ἢ ἐξ ὕδατος ἀήρ. ὡς μὲν οὖν ἐκ παιδὸς ἄνδρα γίγνεσθαί φαμεν, ὡς ἐκ τοῦ γιγνομένου τὸ γεγονὸς ἢ ἐκ τοῦ ἐπιτελουμένου τὸ τετελεσμένον· ἀεὶ γάρ ἐστι μεταξύ, ὥσπερ τοῦ εἶναι καὶ μὴ εἶναι γένεσις, οὕτω καὶ τὸ γιγνόμενον τοῦ ὄντος καὶ μὴ ὄντος. ἔστι δ' ὁ μανθάνων γιγνόμενος ἐπιστήμων, καὶ τοῦτ' ἐστὶν ὃ λέγεται, ὅτι γίγνεται ἐκ μανθάνοντος ἐπιστήμων. τὸ δ' ὡς ἐξ ἀέρος ὕδωρ, φθειρομένου θατέρου. διὸ ἐκεῖνα μὲν οὐκ ἀνακάμπτει εἰς ἄλληλα, οὐδὲ γίγνεται ἐξ ἀνδρὸς παῖς· οὐ γὰρ γίγνεται ἐκ τῆς γενέσεως τὸ γιγνόμενον, ἀλλ' ἔστι μετὰ τὴν γ[…] οὕτω γὰρ καὶ ἡμέρα ἐκ τοῦ πρωΐ, ὅτι μετὰ τοῦτο· διὸ […] πρωῒ ἐξ ἡμέρας. θάτερα δὲ ἀνακάμπτει. ἀμφοτέ[…] ἀδύνατον εἰς ἄπειρον ἰέναι. τῶν μὲν γὰρ ὄντων μ[…] ἀνάγκη τέλος εἶναι, τὰ δ' εἰς ἄλληλα ἀνακάμπτει· θατέρου φθορὰ θατέρου ἐστὶ γένεσις. ἅμα δὲ καὶ ἀδύνα[…] πρῶτον ἀΐδιον ὂν φθαρῆναι· ἐπεὶ γὰρ οὐκ ἄπειρος ἡ […] ἐπὶ τὸ ἄνω, ἀνάγκη, ἐξ οὗ φθαρέντος πρώτου τι ἐγένε[…] ἀΐδιον εἶναι. ἔτι δὲ τὸ οὗ ἕνεκα τέλος, τοιοῦτον δὲ ὃ μὴ […] ἕνεκα, ἀλλὰ τἆλλα ἐκείνου· ὥστ' εἰ μὲν ἔσται τοιοῦ[…] ἔσχατον, οὐκ ἔσται ἄπειρον, εἰ δὲ μηθὲν τοιοῦτον, οὐκ ἔ[…] οὗ ἕνεκα. ἀλλ' οἱ τὸ ἄπειρον ποιοῦντες λανθάνουσιν ἐξα[…] τὴν τοῦ ἀγαθοῦ φύσιν. καίτοι οὐθεὶς ἂν ἐγχειρήσει[…] πράττειν μὴ μέλλων ἐπὶ πέρας ἥξειν. οὐδ' ἂν εἴη […] τοῖς τοιούτοις· ἕνεκα γάρ τινος ἀεὶ πράττει ὅ γε νοῦ[…] τοῦτο γάρ ἐστι πέρας· τὸ γὰρ τέλος πέρας ἐστίν. ἀλλ[…] οὐδὲ τὸ τί ἦν εἶναι ἐνδέχεται ἀνάγεσθαι εἰς ἄλλον ὁ[…] πλεονάζοντα τῷ λόγῳ. ἀεί τε γάρ ἐστιν ὁ ἔμπροσθε[…] λον, ὁ δ' ὕστερος οὐκ ἔστιν· οὗ δὲ τὸ πρῶτον μὴ ἔστιν, […] ἐχόμενόν ἐστιν. ἔτι τὸ ἐπίστασθαι ἀναιροῦσιν οἱ οὕτως λέ[…] οὐ γὰρ οἷόν τε εἰδέναι πρὶν ἢ εἰς τὰ ἄτομα ἐλθεῖν. […] γιγνώσκειν οὐκ ἔστιν· τὰ γὰρ οὕτως ἄπειρα πῶς ἐν[…] νοεῖν; οὐ γὰρ ὅμοιον ἐπὶ τῆς γραμμῆς, ἣ κατὰ τὰς […] σεις μὲν οὐχ ἵσταται· νοῆσαι δ' οὐκ ἔστι μὴ στήσαντα· οὐκ ἀριθμήσει τὰς τομὰς ὁ τὴν ἄπειρον διεξιών. ἀλλ[…] τὴν ὕλην ἐν κινουμένῳ νοεῖν ἀνάγκη, καὶ ἀπείρῳ οὐ[…] εἶναι· εἰ δὲ μή, οὐκ ἄπειρόν γ' ἐστὶν τὸ ἀπείρῳ εἶναι. […] μὴν καὶ εἰ ἄπειρά γ' ἦσαν πλήθει τὰ εἴδη τῶν αἰτί[…] ἂν ἦν οὐδ' οὕτω τὸ γιγνώσκειν· τότε γὰρ εἰδέναι οἰ[…] ὅταν τὰ αἴτια γνωρίσωμεν· τὸ δ' ἄπειρον κατὰ τὴν π[…] σιν οὐκ ἔστιν ἐν πεπερασμένῳ διεξελθεῖν.

Αἱ δ' ἀκροάσεις κατὰ τὰ ἔθη συμβαίνουσιν· ἐ[…]

1. τις ἀρχὴ F^b. ‖ 2. ἐπ' A^bE^b. ‖ εὐθεωρίαν E^b. ‖ 3. εἶναι ἐπ' $EQSTE^b$. ‖ 8. οὐδὲ] καὶ A^b: ‖ ἄπ. οὐχ οἷόν τε εἶναι A^b[…] ἕνεκεν A^b: ceteri ἕνεκα. ‖ δ'] δι' T. ‖ 10. ἄλλου ἕνεκεν καὶ A^b. ‖ 11. ἔξω τι om A^bF^b. τι ἔξω T. ‖ 13. τοῦ ET. ‖ μεθ' αὐ[…] μέσων F^b. ‖ ἡμᾶς εἰπεῖν A^b. ‖ 14. γε τὸ A^b. ‖ τὸ] τότε Q, τόγε EB^bC^b. ‖ 16. ἢ πεπ.] οὐδὲ πεπ. E^b. ‖ 17. ὅλως] ἄλλω[…] H^b. ‖ 18. ὁμοίως om H^b. ‖ ἐστι τὸ πρῶτον $STB^bC^bE^b$. ‖ 20. εἰς A^b, ἐπ' F^b: ceteri ἐστὶν ἐπ'. ‖ ἀπιέναι A^b, προϊέναι F^b. ‖ τοῦ ἄνω F^b. ‖ 21. τούτου] τοῦ ὕδατος H^b. ‖ 22. γίγνεται] λέγεται μετὰ Q. ‖ ἢ ETA^bE^b: vulgo μή. ‖ 23. ἢ οὐχ οὕτως ἀλλ' ὡς […] ἀλλ' ὡς S, ἄλλως E^b: ceteri ἤ. ‖ 24. μεταβάλλοντος ἀνὴρ E^b. ‖ ἢ ὡς ἐξ A^b. ‖ 25. μὲν — φαμεν om E. ‖ ἀνὴρ QSC^bE^b. […] σθαι F^b. ‖ 26. ἐκ om F^b. ‖ 27. μεταξύ] τι μεταξύ H^b, μεταξύ τι STB^bC^b. ‖ 28. δ'] γὰρ A^b. ‖ 29. καὶ — ἐπιστήμων om […] 30. ὅτι γίγνεται om T. ‖ 31. οὐκ ἀνακάμπτει μὲν ἐκεῖνα Q. ‖ 32. εἰς] πρὸς SB^bC^b. ‖ γὰρ] δὲ A^b.

1. ἐστι om F^bH^b. ‖ 2. καὶ ἡ ἡμέρα T. ‖ τὸ om A^b. ‖ 3. θάτερον A^b. ‖ ἀμφοτέρας E^b. ‖ 4. γὰρ om E^b. ‖ 5. ἀνα[…] A^b. ‖ 6. γένεσίς ἐστιν ‖ 7. πρῶτον αἴτιον ἀΐδιον F^b. ‖ ἐπεὶ — 9. εἶναι om pr E^b: ἐπειδὴ rc E^b. ‖ 7. ἡ om A^b. ‖ 9. ἐ[…] A^bF^b. ‖ 13. ἐγχειρίσειεν S. ‖ 14. πράσσειν EE^b. ‖ 15. τοῖς om E. ‖ τοιούτοις] οὖσιν A^b. ‖ 16. πέρας τέλος SA^b. ‖ 17. εἶναι […] 18. τε om T. ‖ 20. ἐστιν om A^b. ‖ 21. ἢ om TA^b. ‖ ἐλθῇ A^b. ‖ 23. ἢ SE^b. ‖ 25. ἀριθμεῖ A^b. ‖ 26. οὐδὲν $STA^bB^bC^b$[…] 27. γ'] δ' A^b. ‖ τοῦ E^b. ‖ 28. εἰ om S. ‖ 30. πρόθεσιν SA^b. ‖ 32. συμβαίνουσαι F^b.

,μεν, ὕτως ἀξιῦμεν λέγεσθαι, καὶ τὰ παρὰ ταῦτα ὐχ ι φαίνεται ἀλλὰ διὰ τὴν ἀσυνήθειαν ἀγνωςότερα καὶ ώτερα· τὸ γὰρ σύνηθες γνωριμώτερον. ἡλίκην δὲ ἰσχὺν τὸ σύνηθες οἱ νόμοι δηλοῦσιν, ἐν οἷς τὰ μυθώδη καὶ ϰριώδη μεῖζον ἰσχύει τῦ γινώσκειν περὶ αὐτῶν διὰ τὸ οἱ μὲν ὖν, ἐὰν μὴ μαθηματικῶς λέγῃ τις, ὐκ ἀποδέ- αι τῶν λεγόντων, οἱ δ', ἂν μὴ παραδειγματικῶς, οἱ άρτυρα ἀξιῦσιν ἐπάγεσθαι ποιητήν. καὶ οἱ μὲν πάντα βῶς, τοὺς δὲ λυπεῖ τὸ ἀκριβὲς ἢ διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ρειν ἢ διὰ τὴν μικρολογίαν· ἔχει γάρ τι τὸ ἀκριβὲς τον, ὥστε καθάπερ ἐπὶ τῶν συμβολαίων, καὶ ἐπὶ τῶν ν ἀνελεύθερον εἶναί τισι δοκεῖ. διὸ δεῖ πεπαιδεῦσθαι ἕκαστα ἀποδεκτέον, ὡς ἄτοπον ἅμα ζητεῖν ἐπιστήμην τρόπον ἐπιςήμης· ἔστι δ' οὐδέτερον ῥᾴδιον λαβεῖν. τὴν κριβολογίαν τὴν μαθηματικὴν οὐκ ἐν ἅπασιν ἀπαιτη- ἀλλ' ἐν τοῖς μὴ ἔχουσιν ὕλην. διόπερ οὐ φυσικὸς ὁ ος· ἅπασα γὰρ ἴσως ἡ φύσις ἔχει ὕλην. διὸ σκεπτέον ον τί ἐςιν ἡ φύσις· ὕτω γὰρ καὶ περὶ τίνος ἡ φυσικὴ ν ἔςαι, καὶ εἰ μιᾶς ἐπιςήμης ἢ πλειόνων τὰ αἴτια καὶ ἀρχὰς θεωρῆσαί ἐςιν.

Β.

Ἀνάγκη πρὸς τὴν ζητυμένην ἐπιςήμην ἐπελθεῖν ἡμᾶς ον, περὶ ὧν ἀπορῆσαι δεῖ πρῶτον· ταῦτα δ' ἐστὶν ὅσα ερὶ αὐτῶν ἄλλως ὑπειλήφασί τινες, κἂν εἴ τι χωρὶς ν τυγχάνοι παρεωραμένον. ἔςι δὲ τοῖς εὐπορῆσαι βυ- ίνοις προὔργου τὸ διαπορῆσαι καλῶς· ἡ γὰρ ὕστερον ρία λύσις τῶν πρότερον ἀπορουμένων ἐςί, λύειν δ' οὐκ ἀγνοοῦντας τὸν δεσμόν. ἀλλ' ἡ τῆς διανοίας ἀπορία ῖ τῦτο περὶ τῦ πράγματος· ᾗ γὰρ ἀπορεῖ, ταύτῃ πα- ήσιον πέπονθε τοῖς δεδεμένοις· ἀδύνατον γὰρ ἀμφοτέ- προελθεῖν εἰς τὸ πρόσθεν. διὸ δεῖ τὰς δυσχερείας τε- ηκέναι πάσας πρότερον, τύτων τε χάριν καὶ διὰ τὸ τὺς ντας ἄνευ τῦ διαπορῆσαι πρῶτον ὁμοίυς εἶναι τοῖς ποῖ βαδίζειν ἀγνοῦσι, καὶ πρὸς τύτοις ὐδ' εἴ ποτε τὸ ζητύ-μενον εὕρηκεν ἢ μὴ γινώσκειν· τὸ γὰρ τέλος τύτῳ μὲν οὐ δῆλον, τῷ δὲ προηπορηκότι δῆλον. ἔτι δὲ βέλτιον ἀνάγκη ἔχειν πρὸς τὸ κρῖναι τὸν ὥσπερ ἀντιδίκων καὶ τῶν ἀμφισβητύντων λόγων ἀκηκοότα πάντων. ἔςι δ' ἀπορία πρώτη μὲν περὶ ὧν ἐν τοῖς πεφροιμιασμένοις διηπορήσαμεν, πότερον μιᾶς ἢ πολλῶν ἐπιςημῶν θεωρῆσαι τὰς αἰτίας, καὶ πότερον τὰς τῆς οὐσίας ἀρχὰς τὰς πρώτας ἐςὶ τῆς ἐπιςήμης ἰδεῖν μόνον, ἢ καὶ περὶ τῶν ἀρχῶν ἐξ ὧν δεικνύυσιν ἅπαντες, οἷον πότερον ἐνδέχεται ταὐτὸ καὶ ἓν ἅμα φάναι καὶ ἀποφάναι ἢ ὔ, καὶ περὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιύτων. εἴτ' ἔστι περὶ τὴν οὐσίαν, πότερον μία περὶ πάσας ἢ πλείονές εἰσι, καὶ εἰ πλείονες, πότερον ἅπασαι συγγενεῖς, ἢ τὰς μὲν σοφίας τὰς δ' ἄλλο τι λεκτέον αὐτῶν. καὶ τῦτο δ' αὐτὸ τῶν ἀναγκαίων ἐςὶ ζητῆσαι, πότερον τὰς αἰσθητὰς ὐσίας εἶναι μόνον φατέον ἢ καὶ παρὰ ταύτας ἄλλας, καὶ πότερον μοναχῶς ἢ πλείονα γένη τῶν οὐσιῶν, οἷον οἱ ποιῦντες τά τε εἴδη καὶ τὰ μαθηματικὰ μεταξὺ τύτων τε καὶ τῶν αἰσθητῶν. περί τε τύτων οὖν, καθάπερ φαμέν, ἐπισκεπτέον, καὶ πότερον περὶ τὰς οὐσίας ἡ θεωρία μόνον ἐςὶν ἢ καὶ περὶ τὰ συμβεβηκότα καθ' αὑτὰ ταῖς ὐσίαις. πρὸς δὲ τύτοις περὶ ταὐτῦ καὶ ἑτέρυ καὶ ὁμοίυ καὶ ἀνομοίυ καὶ ταυτότητος καὶ ἐναντιότητος, καὶ περὶ προτέρου καὶ ὑςέρου καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων τῶν τοιούτων, περὶ ὅσων οἱ διαλεκτικοὶ πειρῶνται σκοπεῖν ἐκ τῶν ἐνδόξων μόνον ποιούμενοι τὴν σκέψιν, τίνος ἐστὶ θεωρῆσαι περὶ πάντων. ἔτι δὲ τύτοις αὐτοῖς ὅσα καθ' αὑτὰ συμβέβηκεν· καὶ μὴ μόνον τί ἐστι τούτων ἕκαστον, ἀλλὰ καὶ ἆρα ἓν ἑνὶ ἐναντίον· καὶ πότερον αἱ ἀρχαὶ καὶ τὰ στοιχεῖα τὰ γένη ἐστὶν ἢ εἰς ἃ διαιρεῖται ἐνυπάρχοντα ἕκαςον· καὶ εἰ τὰ γένη, πότερον ὅσα ἐπὶ τοῖς ἀτόμοις λέγεται τελευταῖα ἢ τὰ πρῶτα, οἷον πότερον ζῷον ἢ ἄνθρωπος ἀρχή τε καὶ μᾶλλόν ἐστι παρὰ τὸ καθ' ἕκαστον. μάλιςα δὲ ζητητέον καὶ πραγματευτέον, πότερον ἔστι τι παρὰ τὴν ὕλην αἴτιον καθ' αὑτὸ ἢ ὔ, καὶ τῦτο χωριςὸν ἢ ὔ, καὶ πότερον ἓν ἢ πλείω τὸν ἀριθμόν. καὶ πότερον ἔςι τι παρὰ τὸ σύνολον (λέγω δὲ τὸ σύνολον, ὅταν κατηγορηθῇ τι τῆς ὕλης) ἢ οὐθέν, ἢ τῶν μὲν τῶν δ' οὔ, καὶ ποῖα ταῦτα τῶν ὄντων.

1. ἀξιῦμεν ἔτι τὸ λ. F^b. ‖ 2. ἀγνωριςότερα T. ‖ 3. γνώριμον A^b. ‖ 4. τὰ] περὶ τὰ A^b. ‖ 5. διὰ om A^b. ‖ 8. μετάγεσθαι Q. ‖ συμβόλων E^b. ‖ 12. δοκεῖ τισι A^b. ‖ πεπαιδεῦθαι E. ‖ 14. δὲ θάτερον A^bF^b. ‖ 17. λόγος F^b. ‖ 18. ἡ om EQS. ‖ τίνων A^b ‖ 24. ζητυμένην A^b: ceteri ἐπιζητυμένην. ‖ ἀπελθεῖν F^b. ‖ 25. πρῶτον ante περὶ om A^bF^b. ‖ 27. τυγχάνη $ESTA^bB^bC^b$. ‖ 29. ημένων ἀπόρων F^b. ‖ δ'] γὰρ F^b. ‖ 30. ἀγνοοῦντα $ESTB^bC^b$. ‖ 31. ἡ γὰρ ἀπορία A^b. ‖ 36. ὐδέποτε τὸ ζητύμενον εἰ εὕρηκεν A^b.
2. δὲ καλῶς προηπορηκότι SB^bC^b. ‖ δὲ post ἔτι om A^b. ‖ 5. πεπροοιμιασμένοις E. ‖ 6. πολλῶν ἐςιν ἐπις. STB^bC^b. ‖ 8. πάντες I^b. ‖ 9. καὶ ἀποφάναι om E. ‖ 11. εἰσι om F^b. ‖ 12. καὶ G^bI^b: ceteri κἂν. ‖ 16. πλεοναχῶς τὰ γ. A^b. ‖ 19. περὶ] ἐπὶ G^b μόνον ἡ θεωρία F^b. ‖ 21. καὶ ταυτότητος] καὶ ἐναντίου TF^b, om $EA^bG^bI^b$. ‖ 24. μόνων A^b. ‖ 27. ἆρα EA^b: ceteri εἰ ἄρα. ‖ τὰ ante γένη om G^bI^b. ‖ 29. εἰ om E. ‖ 31. τὸν G^bI^b. ‖ μᾶλλον A^b. ‖ 32. τι om G^bI^b. ‖ 33. αἴτια F^b. ‖ καθ' αὑτὸ ἢ ὔ A^b. ‖ καὶ τῦτο χωριςὸν om E. ‖ 36. ταῦτα G^bI^b: ceteri τοιαῦτα.

ἔτι αἱ ἀρχαὶ πότερον ἀριθμῷ ἢ εἴδει ὡρισμέναι, καὶ αἱ ἐν τοῖς λόγοις καὶ αἱ ἐν τῷ ὑποκειμένῳ· καὶ πότερον τῶν φθαρτῶν καὶ ἀφθάρτων αἱ αὐταὶ ἢ ἕτεραι· καὶ πότερον ἄφθαρτοι πᾶσαι, ἢ τῶν φθαρτῶν φθαρταί. ἔτι δὲ τὸ πάντων χαλεπώτατον καὶ πλείστην ἀπορίαν ἔχον, πότερον τὸ ἓν καὶ τὸ ὄν, καθάπερ οἱ Πυθαγόρειοι καὶ Πλάτων ἔλεγεν, ὐχ ἕτερόν τί ἐςιν ἀλλ' ὐσία τῶν ὄντων, ἢ ὔ, ἀλλ' ἕτερόν τι τὸ ὑποκείμενον, ὥσπερ Ἐμπεδοκλῆς φησὶ φιλίαν, ἄλλος δέ τις πῦρ, ὁ δὲ ὕδωρ, ὁ δὲ ἀέρα. καὶ πότερον αἱ ἀρχαὶ καθόλου εἰσὶν ἢ ὡς τὰ καθ' ἕκαστα τῶν πραγμάτων, καὶ δυνάμει ἢ ἐνεργείᾳ. ἔτι πότερον ἄλλως ἢ κατὰ κίνησιν· καὶ γὰρ ταῦτα ἀπορίαν ἂν παράσχοι πολλήν. πρὸς δὲ τούτοις πότερον οἱ ἀριθμοὶ καὶ τὰ μήκη καὶ τὰ σχήματα καὶ αἱ ςιγμαὶ ὐσίαι τινές εἰσιν ἢ οὔ, κἂν εἰ ὐσίαι, πότερον κεχωρισμέναι τῶν αἰσθητῶν ἢ ἐνυπάρχυσαι ἐν τύτοις. περὶ γὰρ τούτων ἁπάντων οὐ μόνον χαλεπὸν τὸ εὐπορῆσαι τῆς ἀληθείας, ἀλλ' ὐδὲ τὸ διαπορῆσαι τῷ λόγῳ ῥᾴδιον καλῶς.

2 Πρῶτον μὲν ὖν περὶ ὧν πρῶτον εἴπομεν, πότερον μιᾶς ἢ πλειόνων ἐστὶν ἐπιστημῶν θεωρῆσαι πάντα τὰ γένη τῶν αἰτίων. μιᾶς μὲν γὰρ ἐπιστήμης πῶς ἂν εἴη μὴ ἐναντίας ὔσας τὰς ἀρχὰς γνωρίζειν; ἔτι δὲ πολλοῖς τῶν ὄντων οὐχ ὑπάρχυσι πᾶσαι. τίνα γὰρ τρόπον οἷόν τε κινήσεως ἀρχὴν εἶναι τοῖς ἀκινήτοις ἢ τὴν τἀγαθῦ φύσιν, εἴπερ ἅπαν, ὃ ἂν ᾖ ἀγαθὸν καθ' αὑτὸ καὶ διὰ τὴν αὑτοῦ φύσιν, τέλος ἐστὶν καὶ οὕτως αἴτιον, ὅτι ἐκείνου ἕνεκα καὶ γίγνεται καὶ ἔστι τἆλλα, τὸ δὲ τέλος καὶ τὸ ὗ ἕνεκα πράξεώς τινός ἐςι τέλος, αἱ δὲ πράξεις πᾶσαι μετὰ κινήσεως· ὥςʼ ἐν τοῖς ἀκινήτοις ὐκ ἂν ἐνδέχοιτο ταύτην εἶναι τὴν ἀρχὴν ὐδ' εἶναί τι αὐτοαγαθόν. διὸ καὶ ἐν τοῖς μαθήμασιν οὐθὲν δείκνυται διὰ ταύτης τῆς αἰτίας, ὐδ' ἔςιν ἀπόδειξις ὐδεμία διότι βέλτιον ἢ χεῖρον, ἀλλ' ὐδὲ τὸ παράπαν μέμνηται οὐθεὶς ὐθενὸς τῶν τοιύτων. ὥςε διὰ ταῦτα τῶν σοφιςῶν τινὲς οἷον Ἀρίςιππος προεπηλάκιζεν αὐτάς· ἐν μὲν γὰρ ταῖς ἄλλαις τέχναις, καὶ ταῖς βαναύσοις, οἷον ἐν τεκτονικῇ καὶ σκυτικῇ, διότι βέλτιον ἢ χεῖρον λέγεσθαι πάντα, τὰς δὲ μαθηματικὰς ὐθένα ποιεῖσθαι λόγον περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν. ἀλλ[...] εἴ γε πλείους ἐπιστῆμαι τῶν αἰτίων εἰσὶ καὶ ἕτεραι [...] ἀρχῆς, τίνα τύτων φατέον εἶναι τὴν ζητυμένην, ἢ τίν[...] λιςα τοῦ πράγματος τῦ ζητυμένυ ἐπιςήμονα τῶν ἐχ[...] αὐτάς; ἐνδέχεται γὰρ τῷ αὐτῷ πάντας τὺς τρόπυς τ[...] αἰτίων ὑπάρχειν, οἷον οἰκίας, ὅθεν μὲν ἡ κίνησις, ἡ [...] καὶ ὁ οἰκοδόμος, ὗ δ' ἕνεκα, τὸ ἔργον, ὕλη δὲ γῆ καὶ [...] τὸ δ' εἶδος ὁ λόγος. ἐκ μὲν οὖν τῶν πάλαι διωρισ[...] τίνα χρὴ καλεῖν τῶν ἐπιςημῶν σοφίαν, ἔχει λόγον ἑ[...] προσαγορεύειν. ἣ μὲν γὰρ ἀρχικωτάτη καὶ ἡγεμονικ[...] καὶ ᾗ ὥσπερ δύλας οὐδ' ἀντειπεῖν τὰς ἄλλας ἐπισ[...] δίκαιον, ἡ τοῦ τέλυς καὶ τἀγαθῦ τοιαύτη (τύτυ γὰρ [...] τἆλλα)· ᾗ δὲ τῶν πρώτων αἰτίων καὶ τῦ μάλιςα ἐπι[...] διωρίσθη εἶναι, ἡ τῆς ὐσίας ἂν εἴη τοιαύτη. πολλαχῶ[...] ἐπισταμένων τὸ αὐτὸ μᾶλλον μὲν εἰδέναι φαμὲν τ[...] εἶναι γνωρίζοντα τί τὸ πρᾶγμα ἢ τῷ μὴ εἶναι, αὐτ[...] τύτων ἕτερον ἑτέρυ μᾶλλον, καὶ μάλιςα τὸν τί ἐςι, ὐ τὸν πόσον ἢ ποῖον ἢ τί ποιεῖν ἢ πάσχειν πέφυκεν. [...] καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις τὸ εἰδέναι ἕκαστον, καὶ ὧν ἀποδ[...] εἰσί, τότ' οἰόμεθα ὑπάρχειν, ὅταν εἰδῶμεν τί ἐστιν, [...] ἐςι τὸ τετραγωνίζειν, ὅτι μέσης εὕρεσις· ὁμοίως δὲ κ[...] τῶν ἄλλων. περὶ δὲ τὰς γενέσεις καὶ τὰς πράξεις κα[...] ἅπασαν μεταβολήν, ὅταν εἰδῶμεν τὴν ἀρχὴν τῆς κιν[...] τοῦτο δ' ἕτερον καὶ ἀντικείμενον τῷ τέλει· ὥστ' ἄλλ[...] δόξειεν ἐπιςήμης εἶναι τὸ θεωρῆσαι τῶν αἰτίων τύτ[...] ςον. ἀλλὰ μὴν καὶ περὶ τῶν ἀποδεικτικῶν ἀρχῶν, π[...] μιᾶς ἐςὶν ἐπιςήμης ἢ πλειόνων, ἀμφισβητήσιμόν ἐςι. [...] δὲ ἀποδεικτικὰς τὰς κοινὰς δόξας, ἐξ ὧν ἅπαντες δ[...] σιν, οἷον ὅτι πᾶν ἀναγκαῖον ἢ φάναι ἢ ἀποφάναι, [...] ἀδύνατον ἅμα εἶναι καὶ μὴ εἶναι, καὶ ὅσαι ἄλλαι τ[...] ται προτάσεις, πότερον μία τύτων ἐπιςήμη καὶ τῆς ὐ[...] ἑτέρα, κἂν εἰ μὴ μία, ποτέραν χρὴ προσαγορεύειν τ[...] τυμένην νῦν. μιᾶς μὲν οὖν ὐκ εὔλογον εἶναι· τί γὰρ [...] λον γεωμετρίας ἢ ὁποιασῦν περὶ τύτων ἐςὶν ἴδιον τὸ ἐπ[...] εἴπερ ὖν ὁμοίως μὲν ὁποιασῦν ἐςίν, ἁπασῶν δὲ μὴ ο[...]

1. αἱ post ἔτι om A^b. ‖ 2. αἱ add $EB^bC^bG^bI^b$. ‖ 3. αἱ om S. ‖ 4. ἐςι G^bI^b. ‖ τὸ] τῶν I^b. ‖ 5. πότερον om F^b. καὶ τὸ G^b. ‖ 6. ἔλεγον G^bI^b, om F^b. ‖ 7. τι ante ἐςιν om I^b. ‖ 8. τὸ om B^bC^b. ‖ φησὶ om I^b. ‖ 9. ὁ δὲ ἀέρα A^b: c[...] ἀέρα. ‖ 10. καὶ δυνάμει ἢ ἐνεργείᾳ om A^b. ‖ 12. ἂν om F^b. ‖ 14. εἰ ὐσίαι] εἰ ὐσία A^b. ‖ 15. ἐνυπάρχυσαι add A^b. ‖ 19. ἐπ[...] A^b. ‖ 21. ὔσης G^b. ‖ 22. ὑπ. πᾶσι πᾶσαι ES. ‖ οἷόν τε τρόπον G^bI^b. ‖ 23. ἀγαθῦ SA^b. ‖ ὅπερ S. ‖ ὃ] ἢ T. ‖ 25. ἐςι καὶ A^b. ‖ 31. ὐθεὶς om T. ‖ 34. βαναύσοις αὐταῖς οἷον $SA^bB^bC^b$.

1. καλῶν A^b. ‖ 2. πλείους εἴγε F^b. ‖ ἕτεραι] ἑτέρα ET. ‖ 4. τῦ ζητυμένυ om A^b. ‖ 5. τὺς ante τῶν add EA^b. ‖ 9. ἐχ[...] G^bI^b: ceteri ὐδαμῶς ἔχει. ‖ 10. ἣ EG^b: vulgo ἡ. ‖ ἡ γενικωτάτη A^b. ‖ 11. δύλας om G^bI^b. ‖ ἀντιτείνειν I^b. ‖ 12. ἡ G^b. ‖ [...] A^b. ‖ τύτυ $EA^bG^bI^b$: ceteri τύτων. ‖ 13. ᾗ EG^bI^b: ceteri ἡ. ‖ 15. μὲν om F^b. ‖ 17. τὸν E, τὸ G^b, τὸν τὸ I^b: vulgo τῶν. τὸν EG^bI^b: ceteri τῶν. ‖ 19. καὶ ἐν] κἂν ἐν G^bI^b. ‖ 20. οἷον τί ἐςι om T. ‖ 23. πᾶσαν $A^bG^bI^b$. ‖ 24. ἂν ἄλλως T. ‖ 2[...] om F^b. ‖ 28. τὰς EA^bI^b: ceteri καὶ τάς. ‖ 29. πᾶν] τὸ G^b. ‖ 32. κἂν εἰ] καὶ ἂν εἴη A^b. ‖ 33. νῦν add $ETA^bG^bI^b$. ‖ 34. τῶν περὶ A^b. ‖ ἴδιόν ἐςι G^bI^b. ‖ 35. μὴ] μηδὲ G^b.

ισπερ οὐδὲ τῶν ἄλλων οὕτως ὐδὲ τῆς γνωριζύσης τὰς
ἴδιόν ἐςι τὸ γινώσκειν περὶ αὐτῶν. ἅμα δὲ καὶ τίνα
ἔσται αὐτῶν ἐπιστήμη; τί μὲν γὰρ ἕκαστον τούτων
ίνει ἂν καὶ νῦν γνωρίζομεν· χρῶνται γοῦν ὡς γιγνω-
ιοις αὐτοῖς καὶ ἄλλαι τέχναι. εἰ δὲ ἀποδεικτικὴ περὶ
ἐστί, δεήσει τι γένος εἶναι ὑποκείμενον, καὶ τὰ μὲν
τὰ δ' ἀξιώματ' αὐτῶν. περὶ πάντων γὰρ ἀδύνατον
ξιν εἶναι· ἀνάγκη γὰρ ἔκ τινων εἶναι καὶ περί τι καὶ
τὴν ἀπόδειξιν· ὥςε συμβαίνει πάντων εἶναι γένος ἕν
ι. δεικνυμένων· πᾶσαι γὰρ αἱ ἀποδεικτικαὶ χρῶνται
ξιώμασιν. ἀλλὰ μὴν εἰ ἑτέρα ἡ τῆς ὐσίας καὶ ἡ περὶ
ποτέρα κυριωτέρα καὶ προτέρα πέφυκεν αὐτῶν; κα-
γὰρ μάλιςα καὶ πάντων ἀρχαὶ τὰ ἀξιώματά ἐστιν.
ἡ μὴ τῦ φιλοσόφυ, τίνος ἔςαι περὶ αὐτῶν ἄλλου τὸ
ται τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος; ὅλως τε τῶν ὐσιῶν πό-
μία πασῶν ἐςὶν ἢ πλείυς ἐπιστῆμαι; εἰ μὲν οὖν μὴ
ποίας ὐσίας θετέον τὴν ἐπιςήμην ταύτην; τὸ δὲ μίαν
ὐκ εὔλογον· καὶ γὰρ ἂν ἀποδεικτικὴ μία περὶ πάν-
ἡ τῶν συμβεβηκότων, εἴπερ πᾶσα ἀποδεικτικὴ περὶ
οκείμενον θεωρεῖ τὰ καθ' αὑτὰ συμβεβηκότα ἐκ τῶν
δοξῶν. περὶ ὐν τὸ αὐτὸ γένος τὰ συμβεβηκότα καθ'
τῆς αὐτῆς ἐςὶ θεωρῆσαι ἐκ τῶν αὐτῶν δοξῶν. περί τε
ὁ ὅτι μιᾶς, καὶ ἐξ ὧν μιᾶς, εἴτε τῆς αὐτῆς εἴτε ἄλ-
ὥστε καὶ τὰ συμβεβηκότα, εἴτ' αὐταὶ θεωρήσουσιν,
τούτων μία. ἔτι δὲ πότερον περὶ τὰς οὐσίας μόνον
μία ἐςὶν ἢ καὶ περὶ τὰ συμβεβηκότα ταύταις· λέγω
κ, εἰ τὸ στερεὸν οὐσία τίς ἐστι καὶ γραμμαὶ καὶ ἐπί-
πότερον τῆς αὐτῆς ταῦτα γνωρίζειν ἐπιστήμης καὶ
μβεβηκότα περὶ ἕκαστον γένος, περὶ ὧν αἱ μαθημα-
δεικνύουσιν, ἢ ἄλλης. εἰ μὲν γὰρ τῆς αὐτῆς, ἀπο-
κή τις ἂν εἴη καὶ ἡ τῆς οὐσίας· οὐ δοκεῖ δὲ τοῦ τί
ιπόδειξις εἶναι. εἰ δ' ἑτέρας, τίς ἔςαι ἡ θεωρῦσα περὶ
ρίαν τὰ συμβεβηκότα; τοῦτο γὰρ ἀποδῦναι παγχά-
. ἔτι δὲ πότερον τὰς αἰσθητὰς ὐσίας μόνας εἶναι φα-
ἢ καὶ παρὰ ταύτας ἄλλας· καὶ πότερον μοναχῶς ἢ

πλείω γένη τετύχηκεν ὄντα τῶν ὐσιῶν, οἷον οἱ λέγοντες τά τε εἴδη καὶ τὰ μεταξύ, περὶ ἃ τὰς μαθηματικὰς εἶναί φασιν ἐπιστήμας. ὡς μὲν οὖν λέγομεν τὰ εἴδη αἴτιά τε καὶ ὐσίας εἶναι καθ' αὑτὰς εἴρηται ἐν τοῖς πρώτοις λόγοις περὶ αὐτῶν· πολλαχῇ δ' ἐχόντων δυσκολίαν, ὐθενὸς ἧττον ἄτοπον τὸ φάναι μὲν εἶναί τινας φύσεις παρὰ τὰς ἐν τῷ ὐρανῷ, ταύτας δὲ τὰς αὐτὰς φάναι τοῖς αἰσθητοῖς πλὴν ὅτι τὰ μὲν ἀΐδια τὰ δὲ φθαρτά. αὐτὸ γὰρ ἄνθρωπόν φασιν εἶναι καὶ ἵππον καὶ ὑγίειαν, ἄλλο δ' οὐδέν, παραπλήσιον ποιοῦντες τοῖς θεοὺς μὲν εἶναι φάσκυσιν, ἀνθρωποειδεῖς δέ· ὔτε γὰρ ἐκεῖνοι ὐθὲν ἄλλο ἐποίυν ἢ ἀνθρώπυς ἀϊδίυς, οὔθ' ὗτοι τὰ εἴδη ἀλλ' ἢ αἰσθητὰ ἀΐδια. ἔτι δὲ εἴ τις παρὰ τὰ εἴδη καὶ τὰ αἰσθητὰ τὰ μεταξὺ θήσεται, πολλὰς ἀπορίας ἕξει. δῆλον γὰρ ὡς ὁμοίως γραμμαί τε παρ' αὐτὰς καὶ τὰς αἰσθητὰς ἔσονται καὶ ἕκαςον τῶν ἄλλων γενῶν· ὥστ' ἐπείπερ ἡ ἀςρολογία μία τύτων ἐςίν, ἔςαι τις καὶ οὐρανὸς παρὰ τὸν αἰσθητὸν οὐρανὸν καὶ ἥλιός τε καὶ σελήνη καὶ τἆλλα ὁμοίως τὰ κατὰ τὸν ὐρανόν. καίτοι πῶς δεῖ πιςεῦσαι τύτοις; οὐδὲ γὰρ ἀκίνητον εὔλογον εἶναι, κινούμενον δὲ καὶ παντελῶς ἀδύνατον. ὁμοίως δὲ καὶ περὶ ὧν ἡ ὀπτικὴ πραγματεύεται καὶ ἡ ἐν τοῖς μαθήμασιν ἁρμονική· καὶ γὰρ ταῦτα ἀδύνατον εἶναι παρὰ τὰ αἰσθητὰ διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας· εἰ γάρ ἐςιν αἰσθητὰ μεταξὺ καὶ αἰσθήσεις, δῆλον ὅτι καὶ ζῷα ἔσονται μεταξὺ αὐτῶν τε καὶ τῶν φθαρτῶν. ἀπορήσειε δ' ἄν τις καὶ περὶ ποῖα τῶν ὄντων δεῖ ζητεῖν ταύτας τὰς ἐπιςήμας. εἰ γὰρ τύτῳ διοίσει τῆς γεωδαισίας ἡ γεωμετρία μόνον, ὅτι ἡ μὲν τύτων ἐστὶν ὧν αἰσθανόμεθα ἡ δ' ὐκ αἰσθητῶν, δῆλον ὅτι καὶ παρ' ἰατρικὴν ἔςαι τις ἐπιςήμη καὶ παρ' ἑκάςην τῶν ἄλλων μεταξὺ αὐτῆς τε ἰατρικῆς καὶ τῆσδε τῆς ἰατρικῆς. καίτοι πῶς τῦτο δυνατόν; καὶ γὰρ ἂν ὑγιείν' ἄττα εἴη παρὰ τὰ αἰσθητὰ καὶ αὐτὸ τὸ ὑγιεινόν. ἅμα δὲ οὐδὲ τοῦτο ἀληθές, ὡς ἡ γεωδαισία τῶν αἰσθητῶν ἐστὶ μεγεθῶν καὶ φθαρτῶν· ἐφθείρετο γὰρ ἂν φθειρομένων. ἀλλὰ μὴν ὐδὲ τῶν αἰσθητῶν ἂν εἴη μεγεθῶν ὐδὲ περὶ τὸν ὐρανὸν ἡ ἀςρολογία τόνδε. ὔτε γὰρ αἱ αἰσθη-

. οὕτως] ὥσπερ T. ‖ 4. γοῦν ETA^bI^b: ceteri οὖν. ‖ 5. εἰ] ἡ T. ‖ 7. ἀπόδειξιν εἶναι ἀδύνατον G^bI^b. ‖ 9. ἓν om A^b. ‖ 15. τὸ
καὶ om $EB^bC^bF^b$. ‖ 17. ῥητέον G^bI^b. ‖ 18. πάντων ἂν εἴη A^b. ‖ 19. τῶν καθ' αὑτὸ συμβ. SB^bC^b. ‖ 20. θεωρεῖται καθ' T. ‖
ωρῆσαι ἐςι A^b. ‖ 23. τὸ ὅτι] ὃ A^bF^b. ‖ ἄλλοις C^b, τῆς ἄλλης F^bG^b. ‖ 24. θεωροῦσιν A^bF^b. ‖ 25. ἡ θεωρία μόνον omnes prae-
^{b}. ‖ 26. καὶ om C^b. ‖ περὶ om F^b. ‖ 27. ὐσίαι τι T. ‖ 28. γνωρίζειν ἐςὶν ἐπις. A^b. ‖ 32. ἐςιν S. ‖ 33. χαλεπόν G^b. ‖ 34.
G^b.

. ὃ om A^b. ‖ 3. καὶ] τῆς G^b. ‖ 5. πολλὰς δ' ἐχόντων δυσκολίας F^b. ‖ 7. ὅτι] τί A^b. ‖ 9. καὶ αὐτὸ ἵππον T. ‖ παραπλήσιον μὲν
ς T. ‖ 10. δέ] δ' εἶναι A^b. ‖ 11. ποιοῦσιν I^b. ‖ 13. τὰ post αἰσθητὰ om F^b. ‖ τίθεται F^b. ‖ 14. παρὰ ταύτας A^b. ‖ 17. τε
A^b. ‖ 21. μαθηματικοῖς T. ‖ 22. ἀδύνατα S. ‖ περὶ G^b. ‖ 25. παρὰ E. ‖ 26. γεωδεσίας G^b. ‖ 27. ἃ $ESTB^bC^bG^bI^b$. ‖
ῆλον ὂν ὅτι καὶ SB^b, δῆλον καὶ G^b. ‖ ἔςαι] ὐκ ἔςαι G^b. ‖ 29. ἑκάστης G^b. ‖ αὐτῆς] τῆς G^bI^b. ‖ 30. τῆσδε] τῆς τε G^b. ‖ τῆς
. ‖ 31. ἂν om T. ‖ ἄττα] τὰ A^b. ‖ περὶ G^b. ‖ 32. οὐδὲ add $ESTA^bF^bG^b$. ‖ ἡ om T. ‖ 34. ὐδ' αἰσθητῶν A^b. ‖ 35. ὐδ'
τὸν ὐρανὸν ἀςρολογία A^bG^b. ‖ αἱ om A^b.

ται γραμμαὶ τοιαῦταί εἰσιν οἵας λέγει ὁ γεωμέτρης· οὐθὲν γὰρ εὐθὺ τῶν αἰσθητῶν ὕτως ὐδὲ ϛρογγύλον· ἅπτεται γὰρ τῦ κανόνος ὐ κατὰ ϛιγμὴν ὁ κύκλος, ἀλλ' ὥσπερ Πρωταγόρας ἔλεγεν ἐλέγχων τὺς γεωμέτρας, ὐθ' αἱ κινήσεις καὶ ἕλικες τῦ ὐρανῦ ὅμοιαι, περὶ ὧν ἡ ἀϛρολογία ποιεῖται τοὺς λόγους, οὔτε τὰ σημεῖα τοῖς ἄϛροις τὴν αὐτὴν ἔχει φύσιν. εἰσὶ δέ τινες οἵ φασιν εἶναι μὲν τὰ μεταξὺ ταῦτα λεγόμενα τῶν τε εἰδῶν καὶ τῶν αἰσθητῶν, ὐ μὴν χωρίς γε τῶν αἰσθητῶν ἀλλ' ἐν τούτοις· οἷς τὰ συμβαίνοντα ἀδύνατα πάντα μὲν πλείονος λόγυ διελθεῖν, ἱκανὸν δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα θεωρῆσαι. οὔτε γὰρ ἐπὶ τύτων εὔλογον ἔχειν ὕτω μόνον, ἀλλὰ δῆλον ὅτι καὶ τὰ εἴδη ἐνδέχοιτ' ἂν ἐν τοῖς αἰσθητοῖς εἶναι· τῦ γὰρ αὐτῦ λόγυ ἀμφότερα ταῦτά ἐϛιν. ἔτι δὲ δύο ϛερεὰ ἐν τῷ αὐτῷ ἀναγκαῖον εἶναι τόπῳ, καὶ μὴ εἶναι ἀκίνητα ἐν κινουμένοις γε ὄντα τοῖς αἰσθητοῖς. ὅλως δὲ τίνος ἕνεκ' ἄν τις θείη εἶναι μὲν αὐτά, εἶναι δ' ἐν τοῖς αἰσθητοῖς; ταὐτὰ γὰρ συμβήσεται ἄτοπα τοῖς προειρημένοις· ἔϛαι γὰρ ὐρανός τις παρὰ τὸν οὐρανόν, πλήν γ' οὐ χωρὶς ἀλλ' ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ· ὅπερ ἐϛὶν ἀδυνατώτερον.

3 Περί τε τύτων ὖν ἀπορία πολλὴ πῶς δεῖ θέμενον τυχεῖν τῆς ἀληθείας, καὶ περὶ τῶν ἀρχῶν πότερον δεῖ τὰ γένη στοιχεῖα καὶ ἀρχὰς ὑπολαμβάνειν ἢ μᾶλλον ἐξ ὧν ἐνυπαρχόντων ἐστὶν ἕκαστον πρῶτον, οἷον φωνῆς ϛοιχεῖα καὶ ἀρχαὶ δοκῦσιν εἶναι ταῦτ' ἐξ ὧν σύγκεινται αἱ φωναὶ πᾶσαι πρώτων, ἀλλ' ὐ τὸ κοινὸν ἡ φωνή· καὶ τῶν διαγραμμάτων ταῦτα ϛοιχεῖα λέγομεν, ὧν αἱ ἀποδείξεις ἐνυπάρχυσιν ἐν ταῖς τύτων ἀποδείξεσιν ἢ πάντων ἢ τῶν πλείϛων. ἔτι δὲ τῶν σωμάτων καὶ οἱ πλείω λέγοντες εἶναι στοιχεῖα καὶ οἱ ἕν, ἐξ ὧν σύγκειται καὶ ἐξ ὧν συνέϛηκεν ἀρχὰς λέγυσιν εἶναι, οἷον Ἐμπεδοκλῆς πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ τὰ μετὰ τύτων ϛοιχεῖά φησιν εἶναι ἐξ ὧν ἔϛι τὰ ὄντα ἐνυπαρχόντων, ἀλλ' οὐχ ὡς γένη λέγει ταῦτα τῶν ὄντων. πρὸς δὲ

τούτοις καὶ τῶν ἄλλων εἴ τις ἐθέλει τὴν φύσιν ἀθρεῖ
κλίνην ἐξ ὧν μορίων συνέστηκε καὶ πῶς συγκειμένων
γνωρίζει τὴν φύσιν αὐτῆς. ἐκ μὲν ὖν τύτων τῶν λό
ἂν εἴησαν αἱ ἀρχαὶ τὰ γένη τῶν ὄντων· ᾗ δ' ἕκαστ
γνωρίζομεν διὰ τῶν ὁρισμῶν, ἀρχαὶ δὲ τὰ γένη τῶν ὁ
εἰσίν, ἀνάγκη καὶ τῶν ὁριϛῶν ἀρχὰς εἶναι τὰ γέν
εἰ ἔϛι τὴν τῶν ὄντων λαβεῖν ἐπιϛήμην τὸ τῶν εἰδῶν λ
καθ' ἃ λέγονται τὰ ὄντα, τῶν γε εἰδῶν τὰ γένη ἀρχα
φαίνονται δέ τινες καὶ τῶν λεγόντων ϛοιχεῖα τῶν ὄν
ἓν ἢ τὸ ὂν ἢ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν ὡς γένεσιν αὐτοῖ
σθαι. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ ἀμφοτέρως γε οἷόν τε λέγε
ἀρχάς. ὁ μὲν γὰρ λόγος τῆς ὐσίας εἷς· ἕτερος δ' ἔ
διὰ τῶν γενῶν ὁρισμὸς καὶ ὁ λέγων ἐξ ὧν ἔϛιν ἐνυπα
των. πρὸς δὲ τύτοις εἰ καὶ ὅτι μάλιϛα ἀρχαὶ τὰ γέ
πότερον δεῖ νομίζειν τὰ πρῶτα τῶν γενῶν ἀρχὰς
ἔσχατα κατηγορύμενα ἐπὶ τῶν ἀτόμων; καὶ γὰρ τῦτ
ἀμφισβήτησιν. εἰ μὲν γὰρ ὅτι τὰ καθόλυ μᾶλλον ἀ
φανερὸν ὅτι τὰ ἀνωτάτω τῶν γενῶν· ταῦτα γὰρ λέ
κατὰ πάντων. τοσαῦται ὖν ἔσονται ἀρχαὶ τῶν ὄντω
περ τὰ πρῶτα γένη, ὥϛ' ἔϛαι τό τε ὂν καὶ τὸ ἓν ἀρχ
ὐσίαι· ταῦτα γὰρ κατὰ πάντων μάλιϛα λέγεται τῶν
ὐχ οἷόν τε δὲ τῶν ὄντων οὔτε τὸ ἓν οὔτε τὸ ὂν εἶναι
ἀνάγκη μὲν γὰρ τὰς διαφορὰς ἑκάϛου γένυς καὶ εἶν
μίαν εἶναι ἑκάϛην, ἀδύνατον δὲ κατηγορεῖσθαι ἢ τὰ
γένυς ἐπὶ τῶν οἰκείων διαφορῶν, ἢ τὸ γένος ἄνευ τῶν
εἰδῶν· ὥϛ' εἴπερ τὸ ἓν γένος ἢ τὸ ὄν, ὐδεμία διαφορ
ὂν ὔτε ἓν ἔϛαι. ἀλλὰ μὴν εἰ μὴ γένη, ὐδ' ἀρχαὶ ἔσ
εἴπερ ἀρχαὶ τὰ γένη. ἔτι καὶ τὰ μεταξὺ συλλαμ
μενα μετὰ τῶν διαφορῶν ἔσται γένη μέχρι τῶν ἀτ
νῦν δὲ τὰ μὲν δοκεῖ τὰ δ' ὐ δοκεῖ. πρὸς δὲ τύτοις ἔτι
λον αἱ διαφοραὶ ἀρχαὶ ἢ τὰ γένη· εἰ δὲ καὶ αὗται
ἄπειροι ὡς εἰπεῖν ἀρχαὶ γίγνονται, ἄλλως τε κἄν

2. ὔτε G^b. ‖ 4. τὺς γεωμέτρας ἐλέγχων T. ‖ καὶ] καὶ αἱ ES. ‖ 5. τῦ ὐρανῦ om S. ‖ ὅμοιαι et ἡ om A^b. ‖ 6. τὰ om φύσιν ἔχει S. ‖ 7. ταῦτα τὰ λεγόμενα S. ‖ 8. γε χωρὶς F^b. ‖ 9. οἷς] οἱ pr E. ‖ συμβεβηκότα T. ‖ 11. ὕτω om SB^bC^b. των G^bI^b. ‖ 13. τε E. ‖ 14. ἀναγκαῖον ἐν τῷ αὐτῷ G^bI^b. ‖ 15. γε] τε T. ‖ δὲ] δὲ καὶ T. ‖ 17. γὰρ καὶ συμβήσεται G^b. ‖ τον SB^b. ‖ εἰρημένοις G^b. ‖ γὰρ] γῦν T. ‖ 19. περ om A^b. ‖ 20. ὖν om A^b. ‖ 21. πότερα E. ‖ 22. ὑπαρχόντων A^b. ‖ 23. F^b. ‖ πρώτων rc I^b. ‖ 24. ταῦτ' om G^bI^b. ‖ σύγκειται G^b. ‖ πᾶσαι om A^bG^b. ‖ 25. πρῶτον TA^b, αὐτῶν G^b. ‖ 26. τοιαῦτα ἐνυπάρχοντα A^b. ‖ 27. τύτων A^b: ceteri τῶν ἄλλων. ‖ 28. δὲ καὶ τῶν G^b. ‖ 29. σύγκειται G^bI^b: ceteri σύγκειται. ‖ 30. μετὰ μεταξὺ A^b, τοιαῦτα S. ‖ 32. ταῦτα λέγει T.

1. ἐθέλοι TG^bI^b, θέλει A^b. ‖ 2. συνέστηκε A^b: ceteri ἐϛί. ‖ συγκειμένων καὶ τότε A^b. ‖ 4. ᾗ] εἰ A^bG^b. ‖ 6. κἂν] καὶ F^bG 7. τὴν om F^bG^b. ‖ τὸ] τῷ F^b. ‖ 8. καθὸ λέγονται SA^b. ‖ τὰ γένη ἀρχαὶ A^b: ceteri ἀρχαὶ τὰ γένη. ‖ 10. ἓν ἢ] ἓν καὶ TA^b. post καὶ om $ESA^bG^bI^b$. ‖ 11. γε om F^b. ‖ 12. γὰρ] γὰρ ὁ I^b. ‖ ἐϛὶν pr I^b. ‖ 13. γενῶν ὁ ὁρισμὸς ETA^b. ‖ 14. καὶ ὁ καὶ F^b. ‖ 15. πότερον $A^bG^bI^b$: vulgo πότερα. ‖ 16. ἐπὶ om G^b. ‖ 17. εἰ] ἢ E. ‖ ὅτι] δεῖ A^b. ‖ ἀρχὰς A^b. ‖ 19. ἀρχαὶ G^bI^b. ‖ 20. ἓν καὶ τὸ ὂν F^b. ‖ 21. μάλιϛα λέγεται κατὰ πάντων F^b. ‖ 22. τῶν ὄντων om A^b. ‖ ὔτε τὸ ἓν — γένος A^b: cet εἶναι γένος ὔτε τὸ ἓν ὔτε τὸ ὄν. ‖ 24. ἑκάϛην εἶναι T. ‖ δὲ] γὰρ G^bI^b. ‖ εἴδη ἄνευ τῦ EG^bI^b. ‖ 25. ἐπὶ A^b, καὶ EG^bI^b. ‖ ἄνευ τῶν A^bI^b. ‖ 26. ὡς I^b. ‖ οὔτε ἓν ὔτε ὂν $ESTB^bC^b$. ‖ 27. ὐκ F^b. ‖ 28. τὰ post καὶ om T. ‖ 31. αὐταὶ E.

ον γένος ἀρχὴν τιθῇ. ἀλλὰ μὴν καὶ εἰ μᾶλλόν γε ειδὲς τὰ ἕν ἐστιν, ἓν δὲ τὸ ἀδιαίρετον, ἀδιαίρετον δὲ ' ἢ κατὰ τὸ ποσὸν ἢ κατὰ τὸ εἶδος, πρότερον δὲ τὸ εἶδος, τὰ δὲ γένη διαιρετὰ εἰς εἴδη, μᾶλλον ἂν ἓν τὸ ;τον εἴη κατηγορούμενον· οὐ γάρ ἐςι γένος ὁ ἄνθρωπος τινῶν ἀνθρώπων. ἔτι ἐν οἷς τὸ πρότερον καὶ ὕστερόν, ὐχ οἷόν τε τὸ ἐπὶ τέτων εἶναί τι παρὰ ταῦτα· οἷον ιώτη τῶν ἀριθμῶν ἡ δυάς, ὐκ ἔςαι τις ἀριθμὸς παρὰ ίδη τῶν ἀριθμῶν· ὁμοίως δὲ ὐδὲ σχῆμα παρὰ τὰ εἴδη σχημάτων. εἰ δὲ μὴ τούτων, σχολῇ τῶν γε ἄλλων τὰ γένη παρὰ τὰ εἴδη· τέτων γὰρ δοκεῖ μάλιςα εἶναι ἐν δὲ τοῖς ἀτόμοις ὐκ ἔςι τὸ μὲν πρότερον τὸ δ' ὕςε- ἔτι ὅπου τὸ μὲν βέλτιον τὸ δὲ χεῖρον, ἀεὶ τὸ βέλτιον ερον· ὥς' ὐδὲν τέτων ἂν εἴη γένος. ἐκ μὲν οὖν τούτων λον φαίνεται τὰ ἐπὶ τῶν ἀτόμων κατηγορέμενα ἀρχαὶ τῶν γενῶν. πάλιν δὲ πῶς αὖ δεῖ ταύτας ἀρχὰς ὑπο- εῖν οὐ ῥᾴδιον εἰπεῖν. τὴν μὲν γὰρ ἀρχὴν δεῖ καὶ τὴν ιν εἶναι παρὰ τὰ πράγματα ὧν ἀρχή, καὶ δύνασθαι χωριζομένην αὐτῶν· τοιοῦτον δέ τι παρὰ τὸ καθ' ἕκαςον διὰ τί ἄν τις ὑπολάβοι, πλὴν ὅτι καθόλου κατηγο- ς καὶ κατὰ πάντων; ἀλλὰ μὴν εἰ διὰ τῦτο, τὰ μᾶλ- καθόλου μᾶλλον θετέον ἀρχάς· ὥςε ἀρχαὶ τὰ πρῶτ' ησαν γένη.

Ἔςι δ' ἐχομένη τε τούτων ἀπορία καὶ πασῶν χαλε- ύτη καὶ ἀναγκαιοτάτη θεωρῆσαι, περὶ ἧς ὁ λόγος ἐφέ- νῦν. εἴτε γὰρ μὴ ἔςι τι παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα, τὰ αθ' ἕκαςα ἄπειρα, τῶν δ' ἀπείρων πῶς ἐνδέχεται λα- ἐπιςήμην; ᾗ γὰρ ἕν τι καὶ ταὐτόν, καὶ ᾗ καθόλου τι ιχει, ταύτῃ πάντα γνωρίζομεν. ἀλλὰ μὴν εἰ τοῦτο καῖόν ἐςι, καὶ δεῖ τι εἶναι παρὰ τὰ καθ' ἕκαςα, ἤτοι σχατα ἢ τὰ πρῶτα· τῦτο δ' ὅτι ἀδύνατον ἄρτι διηπο- μεν. ἔτι εἰ ὅτι μάλιςα ἔςι τι παρὰ τὸ σύνολον, ὅταν γορηθῇ τι τῆς ὕλης, πότερον, εἰ ἔστιν εἶδός τι, παρὰ α δεῖ εἶναί τι, ἢ παρὰ μὲν ἔνια εἶναι παρὰ δ' ἔνια μὴ εἶναι, ἢ παρ' ὐθέν; εἰ μὲν ὖν μηθέν ἐςι παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα, ὐθὲν ἂν εἴη νοητὸν ἀλλὰ πάντα αἰσθητὰ καὶ ἐπιςήμη ὐθενός, εἰ μή τις εἶναι λέγει τὴν αἴσθησιν ἐπιςήμην. ἔτι δ' ὐδ' ἀΐδιον ὐθὲν ὐδ' ἀκίνητον· τὰ γὰρ αἰσθητὰ πάντα φθείρεται καὶ ἐν κινήσει ἐςίν. ἀλλὰ μὴν εἴ γε ἀΐδιον ὐθέν ἐςιν, οὐδὲ γένεσιν εἶναι δυνατόν· ἀνάγκη γὰρ εἶναί τι τὸ γιγνόμενον καὶ ἐξ οὗ γίγνεται καὶ τέτων τὸ ἔσχατον ἀγέννητον, εἴπερ ἵςαταί τε καὶ ἐκ μὴ ὄντος γενέσθαι ἀδύνατον. ἔτι δὲ γενέσεως ὔσης καὶ κινήσεως ἀνάγκη καὶ πέρας εἶναι· οὔτε γὰρ ἄπειρός ἐςιν οὐδεμία κίνησις ἀλλὰ πάσης ἐστὶ τέλος, γίγνεσθαί τε οὐχ οἷόν τε τὸ ἀδύνατον γενέσθαι· τὸ δὲ γεγονὸς ἀνάγκη εἶναι ὅτε πρῶτον γέγονεν. ἔτι δ' εἴπερ ἡ ὕλη ἐςὶ διὰ τὸ ἀγέννητος εἶναι, πολὺ ἔτι μᾶλλον εὔλογον εἶναι τὴν οὐσίαν ὁπότε ἐκείνη γίγνεται· εἰ γὰρ μήτε τοῦτο ἔσται μήτε ἐκείνη, οὐθὲν ἔςαι τὸ παράπαν. εἰ δὲ τῦτο ἀδύνατον, ἀνάγκη τι εἶναι παρὰ τὸ σύνολον τὴν μορφὴν καὶ τὸ εἶδος. εἰ δ' αὖ τις τοῦτο θήσει, ἀπορία ἐπὶ τίνων τε θήσει τοῦτο καὶ ἐπὶ τίνων οὔ. ὅτι μὲν γὰρ ἐπὶ πάντων οὐχ οἷόν τε, φανερόν· ὐ γὰρ ἂν θείημεν εἶναί τινα οἰκίαν παρὰ τὰς τινὰς οἰκίας. πρὸς δὲ τέτοις πότερον ἡ ὐσία μία πάντων ἔςαι, οἷον τῶν ἀνθρώπων; ἀλλ' ἄτοπον· ἓν γὰρ ἅπαντα ὧν ἡ οὐσία μία. ἀλλὰ πολλὰ καὶ διάφορα; ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἄλογον. ἅμα δὲ καὶ πῶς γίγνεται ἡ ὕλη τούτων ἕκαστον καὶ ἔςι τὸ σύνολον ἄμφω ταῦτα; ἔτι δὲ περὶ τῶν ἀρχῶν καὶ τόδε ἀπορήσειεν ἄν τις. εἰ μὲν γὰρ εἴδει εἰσὶν ἕν, ὐθὲν ἔςαι ἀριθμῷ ἕν, ὐδ' αὐτὸ τὸ ἓν καὶ τὸ ὄν. καὶ τὸ ἐπίςασθαι πῶς ἔςαι, εἰ μή τι ἔσται ἓν ἐπὶ πάντων; ἀλλὰ μὴν εἰ ἀριθμῷ ἓν καὶ μία ἑκάστη τῶν ἀρχῶν, καὶ μὴ ὥσπερ ἐπὶ τῶν αἰσθητῶν ἄλλαι ἄλλων, οἷον τῆσδε τῆς συλλαβῆς τῷ εἴδει τῆς αὐτῆς ὔσης καὶ αἱ ἀρχαὶ εἴδει αἱ αὐταί· καὶ γὰρ αὗται ὑπάρχυσιν ἀριθμῷ ἕτεραι· εἰ δὲ μὴ ὕτως, ἀλλ' αἱ τῶν ὄντων ἀρχαὶ ἀριθμῷ ἕν εἰσιν, οὐκ ἔσται παρὰ τὰ ςοιχεῖα οὐθὲν ἕτερον· τὸ γὰρ ἀριθμῷ ἓν ἢ τὸ καθ' ἕκαςον λέγειν διαφέρει οὐθέν· ὕτω γὰρ λέγομεν τὸ καθ' ἕκαστον

1. τιθῇ ὡς ἀρχήν G^bI^b. ‖ γε om F^b. ‖ 3. τὸ om I^b. ‖ κατ' εἶδος A^b. ‖ 4. διαιρεῖται I^b. ‖ ἓν ἂν εἴη τὸ ἔσχατον T. ἓν τὸ om ‖ 5. ἐςι] ἐςι τὸ E, om F^b. ‖ ὁ add $A^bG^bI^b$. ‖ 6. τὸ om C^b. ‖ 7. ἐστι ante 6. τὸ F^b. ‖ 8. ἔςι S. ‖ 9. τῶν] τὰ τῶν A^b, ν τῶν G^b. ‖ ὐδὲ om A^b. ‖ σχήματα T. ‖ 13. τὸ βέλτιον ἀεὶ S. ‖ 14. ὐδὲ ESA^b. ‖ 15. ἀρχὰς F^b. ‖ 16. ταῦτα C^bG^b. ‖ ιβεῖν ἀρχὰς A^b. ‖ 17. εἰπεῖν om A^b. ‖ 18. εἶναι ante 17. δεῖ A^b. ‖ 20. διὸ $C^bG^bI^b$. ‖ 24. τε om F^b. ‖ 26. εἰ A^b. ‖ τὰ δὲ '. ἄπειρα om S. ‖ 28. ταυτό A^b. ‖ ᾗ om S. ‖ 30. ἕκαςα] addunt vulgo ἀναγκαῖον ἂν εἴη τὰ γένη εἶναι παρὰ τὰ καθ' ἕκαςα. ‖ ι] δ' A^b, om F^b. ‖ τι om A^b. ‖ 33. κατηγορηθήσης τῆς G^b. ‖ εἶδος om E. ‖ τι om S.

3. λέγοι I^b. ‖ δ' add A^b. ‖ 5. μηθέν EI^b. ‖ 7. τῦτο G^b. ‖ 8. γίγνεσθαι F^b. ‖ ὅτι δὲ ἐκ γενέσεως S. ‖ 9. καὶ ante πέρας om 12. ὅτε τὸ πρῶτον G^bI^b. ‖ 13. μᾶλλον ἔτι SB^bC^b. ‖ 14. ὅ ποτε E. ‖ γίγνεται] γίγνεται εἶναι TA^bG^b. ‖ εἰ — 15. παράπαν om 15. ἐκεῖνο G^b. ‖ 16. τι om TF^b. ‖ τὴν] τι τὴν T. ‖ 17. αὖ τις] αὖθις TG^b. ‖ τοῦτο θήσει T. ‖ 21. ἓν γὰρ G^bI^b: ceteri οὐ ν. ‖ πάντα I^b. ‖ ἡ om A^b. ‖ 22. τούτοις A^b. ‖ 23. ἡ] ποτε ἡ A^b. ‖ τούτων] τούτων ἓν G^bI^b. ‖ ἑκάστου T. ‖ 24. περὶ — 25. om A^b. ‖ 25. τόδε] τῦτο F^b. ‖ εἴδη F^b. ‖ 26. αὐτὸ] αὖ I^b. ‖ τὸ om EG^b. ‖ τὸ ante ὂν om ST. ‖ 27. ὅπως F^b. ‖ 29. ἐπὶ ESA^b. ‖ 30. αἱ add A^b. ‖ αἱ om T. ‖ 32. ἀρχαὶ add A^b. ‖ ἓν om ESA^b.

τὸ ἀριθμῷ ἕν, καθόλου δὲ τὸ ἐπὶ τύτων. ὥσπερ οὖν εἰ τὰ τῆς φωνῆς ἀριθμῷ ἦν ςοιχεῖα ὡρισμένα, ἀναγκαῖον ἦν τοσαῦτα εἶναι τὰ πάντα γράμματα ὅσαπερ τὰ ςοιχεῖα, μὴ ὄντων γε δύο τῶν αὐτῶν μηδὲ πλειόνων.

Οὐθενὸς δ' ἐλάττων ἀπορία παραλέλειπται καὶ τοῖς νῦν καὶ τοῖς πρότερον, πότερον αἱ αὐταὶ τῶν φθαρτῶν καὶ τῶν ἀφθάρτων ἀρχαί εἰσιν ἢ ἕτεραι. εἰ μὲν γὰρ αἱ αὐταί εἰσι, πῶς τὰ μὲν φθαρτὰ τὰ δὲ ἄφθαρτα, καὶ διὰ τίν' αἰτίαν; οἱ μὲν ὖν περὶ Ἡσίοδον καὶ πάντες ὅσοι θεολόγοι μόνον ἐφρόντισαν τῦ πιθανῦ τῦ πρὸς αὐτύς, ἡμῶν δ' ὠλιγώρησαν· θεὺς γὰρ ποιῦντες τὰς ἀρχὰς καὶ ἐκ θεῶν γεγονέναι, τὰ μὴ γευσάμενα τῦ νέκταρος καὶ τῆς ἀμβροσίας θνητὰ γενέσθαι φασίν, δῆλον ὡς ταῦτα τὰ ὀνόματα γνώριμα λέγοντες αὑτοῖς. καίτοι περὶ αὐτῆς τῆς προσφορᾶς τῶν αἰτίων τούτων ὑπὲρ ἡμᾶς εἰρήκασιν. εἰ μὲν γὰρ χάριν ἡδονῆς αὐτῶν θιγγάνουσιν, οὐθὲν αἴτια τῦ εἶναι τὸ νέκταρ καὶ ἡ ἀμβροσία· εἰ δὲ τῦ εἶναι, πῶς ἂν εἶεν ἀΐδιοι δεόμενοι τροφῆς; ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν μυθικῶς σοφιζομένων ὐκ ἄξιον μετὰ σπυδῆς σκοπεῖν· παρὰ δὲ τῶν δι' ἀποδείξεως λεγόντων δεῖ πυνθάνεσθαι διερωτῶντας τί δή ποτ' ἐκ τῶν αὐτῶν ὄντα τὰ μὲν ἀΐδια τὴν φύσιν ἐστὶ τὰ δὲ φθείρεται τῶν ὄντων. ἐπεὶ δ' ὔτε αἰτίαν λέγουσιν οὔτε εὔλογον οὕτως ἔχειν, δῆλον ὡς ὐχ αἱ αὐταὶ ἀρχαὶ οὐδὲ αἰτίαι αὐτῶν ἂν εἶεν. καὶ γὰρ ὅνπερ οἰηθείη λέγειν ἄν τις μάλιςα ὁμολογουμένως αὑτῷ, Ἐμπεδοκλῆς, καὶ οὗτος ταὐτὸν πέπονθεν· τίθησι μὲν γὰρ ἀρχήν τινα αἰτίαν τῆς φθορᾶς τὸ νεῖκος, δόξειε δ' ἂν ὐθὲν ἧττον καὶ τοῦτο γεννᾶν ἔξω τῦ ἑνός· ἅπαντα γὰρ ἐκ τούτου τἆλλά ἐστι πλὴν ὁ θεός. λέγει γῦν "ἐξ ὧν πάνθ' ὅσα τ' ἦν ὅσα τ' ἔσθ' ὅσα τ' ἔςαι ὀπίσσω, δένδρεά τ' ἐβλάςησε καὶ ἀνέρες ἠδὲ γυναῖκες, θῆρές τ' οἰωνοί τε καὶ ὑδατοθρέμμονες ἰχθῦς, καί τε θεοὶ δολιχαίωνες." καὶ χωρὶς δὲ τύτων δῆλον· εἰ γὰρ μὴ ἦν τὸ νεῖκος ἐν τοῖς πράγμασιν, ἓν ἦν ἅπαντα, ὡς φησίν· ὅταν γὰρ συνέλθῃ, τότε δ' ἔ[…] τον ἵςατο νεῖκος. διὸ καὶ συμβαίνει αὐτῷ τὸν εὐδαι[…]ςατον θεὸν ἧττον φρόνιμον εἶναι τῶν ἄλλων· ὐ γὰρ [...] ρίζει τὰ στοιχεῖα πάντα· τὸ γὰρ νεῖκος οὐκ ἔχει, γνῶσις τῦ ὁμοίυ τῷ ὁμοίῳ. "γαίῃ μὲν γάρ," φησί, "[…] ὀπώπαμεν, ὕδατι δ' ὕδωρ, αἰθέρι δ' αἰθέρα δῖον, πυρὶ πῦρ ἀΐδηλον, στοργὴν δὲ ςοργῇ, νεῖκος δέ τε [...] λυγρῷ." ἀλλ' ὅθεν δὴ ὁ λόγος, τοῦτό γε φανερό[ν] […] συμβαίνει αὐτῷ τὸ νεῖκος μηθὲν μᾶλλον φθορᾶς […] εἶναι αἴτιον. ὁμοίως δ' ὐδ' ἡ φιλότης τῦ εἶναι· συν[…] γὰρ εἰς τὸ ἓν φθείρει τἆλλα. καὶ ἅμα δὲ αὐτῆς τῆ[ς με]ταβολῆς αἴτιον οὐθὲν λέγει, ἀλλ' ἢ ὅτι οὕτως πέφ[υκεν·] "ἀλλ' ὅτε δὴ μέγα νεῖκος ἐνὶ μελέεσσιν ἐθρέφθη, εἰς [τιμάς] τ' ἀνόρυσε τελειομένοιο χρόνοιο, ὅς σφιν ἀμοιβαῖος [πλα]τέος παρελήλαται ὅρκυ," ὡς ἀναγκαῖον μὲν ὂν μετα[βάλ]λειν· αἰτίαν δὲ τῆς ἀνάγκης οὐδεμίαν δηλοῖ. ἀλλ' [ὅμως] τοσοῦτόν γε μόνον λέγει ὁμολογουμένως· οὐ γὰρ τ[ὰ μὲν] φθαρτὰ τὰ δὲ ἄφθαρτα ποιεῖ τῶν ὄντων, ἀλλὰ π[άντα] φθαρτὰ πλὴν τῶν στοιχείων. ἡ δὲ νῦν λεγομένη ἀ[πορία] ἐςὶ διὰ τί τὰ μὲν τὰ δ' ὔ, εἴπερ ἐκ τῶν αὐτῶν ἐςί[ν. ὅτι] μὲν ὖν ὐκ ἂν εἴησαν αἱ αὐταὶ ἀρχαί, τοσαῦτα εἰ[ρήσθω·] εἰ δὲ ἕτεραι ἀρχαί, μία μὲν ἀπορία πότερον ἄφθαρτ[οι καὶ] αὐταὶ ἔσονται ἢ φθαρταί. εἰ μὲν γὰρ φθαρταί, δῆ[λον ὡς] ἀναγκαῖον καὶ ταύτας ἐκ τινων εἶναι· ἅπαντα γὰ[ρ φθεί]ρεται εἰς ταῦτ' ἐξ ὧν ἔστιν· ὥςε συμβαίνει τῶν ἀ[ρχῶν] ἑτέρας ἀρχὰς εἶναι προτέρας. τοῦτο δ' ἀδύνατον, κ[αὶ εἰ] ἵςαται καὶ εἰ βαδίζει εἰς ἄπειρον. ἔτι δὲ πῶς ἔστ[αι τὰ] φθαρτά, εἰ αἱ ἀρχαὶ ἀναιρεθήσονται; εἰ δὲ ἄφθαρτ[οι, διὰ] τί ἐκ μὲν τύτων ἀφθάρτων ὐσῶν φθαρτὰ ἔςαι, ἐκ δ[ὲ τῶν] ἑτέρων ἄφθαρτα; τῦτο γὰρ ὐκ εὔλογον, ἀλλ' ἢ ἀδύ[νατον] ἢ πολλῦ λόγυ δεῖται. ἔτι δὲ ὐδ' ἐγκεχείρηκεν ὐδεὶ[ς]

1. τὸ ἀρ.] τῷ ἀρ. ST. ‖ 2. φωνῆς ἓν ἀριθμῷ $ESTG^bI^b$. ‖ ὡρισμένων A^b. ‖ ἦν ἂν τ. ES. ‖ 3. ὅσαπερ — 4. πλειόνων om T ‖ […] τὰ om A^b. ‖ 8. εἰσι om A^b. ‖ ἄφθαρτα τὰ δὲ φθαρτά ETG^b. ‖ 10. τῦ ante πρὸς om G^bI^b. ‖ 11. ἐκ τῶν θεῶν EG^b. ‖ 1[…] δὲ ὡς S. ‖ 14. καίτοι καὶ περὶ E. ‖ προφορᾶς $ESTA^b$. ‖ 16. ἡδονῆς περὶ αὐτῶν EST. ‖ ἐριγγάνουσιν G^b. ‖ 17. ἀΐδιον T, ἀΐδια […] 18. δεόμενα I^b. ‖ μὲν om S. ‖ μυθικῶν A^b. ‖ 19. περὶ ST. ‖ 20. δή om T. ‖ 24. οὐδὲ αἱ αἰτίαι S. ‖ αὐτῶν ἂν A^b: ἂν αὐτῶν. ‖ 26. ταὐτὸν A^b: ceteri ταὐτό. ‖ 27. δόξειε δ' ἂν ὐθὲν] ὡς δόξειεν ἄν, ὐθὲν δὲ A^b. ‖ 28. γεννᾷ A^b. ‖ ἔξω] ἐξ[…] G^b. ‖ τἆλλα om T. ‖ 30. ἔςα τ' ἔςιν A^b et margo E, om SB^bC^b et pr E. ‖ ὀπίσσω om A^b. ‖ ἀνέρες τ' ἠδὲ A^b. ‖ 32 […] καὶ STA^b.

1. εἰ] εἰ μὲν T. ‖ μὴ ἦν τὸ νεῖκος F^b, μὴ ἓν ἦν τὸ νεῖκος G^b, μὴ ἐν ἦν ESB^bC^b, μὴ ἦν A^b, ἐνῆν T. ‖ 2. συνέλθωσι A^b. […] add A^b. ‖ 3. ἵςατο A^b: ceteri ἱςᾷ τό. ‖ διὸ] ὦ A^b. ‖ 4. θεὸν] βίον G^b. ‖ 5. τὰ στοιχεῖα om A^b. ‖ ἅπαντα A^bC^b. ‖ 7. — 8. ἀΐδηλον om $ESTB^b$. ‖ 7. θεῖον A^b. ‖ ἀτὰρ πυρὶ πῦρ ἀΐδηλον om A^b. ‖ 8. στοργῇ τε στοργὴν STB^bC^b. ‖ τι B^bC^b. ‖ 11. om A^b. ‖ 12. μεταβολῆς τὸ αἴτιον A^b. ‖ 13. ἢ add $ETA^bB^bC^b$. ‖ ὅτι om T. ‖ 14. εἰς] ἐπὶ G^bI^b. ‖ 15. τελειομένοις χρόνοις […] 16. παρελήλατο ETC^b, παρήλατο SB^b. ‖ 17. τῆς TA^b: ceteri ἐξ. ‖ 22. ὖν om S. ‖ 24. αὗται E. ‖ 25. πάντα A^b. ‖ 28. τ[…] TA^b. ‖ 30. μὲν] μὲν οὖν S. ‖ 32. ἢ om T.

ίγειν, ἀλλὰ τὰς αὐτὰς ἁπάντων λέγουσιν ἀρχάς. τὸ πρῶτον ἀπορηθὲν ἀποτρώγουσιν ὥσπερ τȣ̃το μι- ι λαμβάνοντες.

Ιάντων δὲ καὶ θεωρῆσαι χαλεπώτατον καὶ πρὸς τὸ τἀληθὲς ἀναγκαιότατον, πότερόν ποτε τὸ ὂν καὶ τὸ ιι τῶν ὄντων εἰσί, καὶ ἑκάτερον αὐτῶν ȣ̓χ ἕτερόν τι μὲν ἓν τὸ δὲ ὂν ἐϛιν, ἢ δεῖ ζητεῖν τί ποτ᾽ ἐϛι τὸ τὸ ἓν ὡς ὑποκειμένης ἄλλης φύσεως. οἱ μὲν γὰρ ;, οἱ δ᾽ οὕτως οἴονται τὴν φύσιν ἔχειν. Πλάτων ὰρ καὶ οἱ Πυθαγόρειοι οὐχ ἕτερόν τι τὸ ὂν ȣ̓δὲ τὸ λὰ τȣ̃το αὐτῶν τὴν φύσιν εἶναι, ὡς ȣ̓́σης τῆς ȣ̓σίας τὸ ἓν εἶναι καὶ ὄν τι. οἱ δὲ περὶ φύσεως, οἷον Ἐμ- ῆς, ὡς εἰς γνωριμώτερον ἀνάγων λέγει ὅτι τὸ ἓν ὂν δόξειε γὰρ ἂν λέγειν τȣ̃το τὴν φιλίαν εἶναι· αἰτία ἐϛὶν αὕτη τοῦ ἓν εἶναι πᾶσιν. ἕτεροι δὲ πῦρ, οἱ δ᾽ φασὶν εἶναι τὸ ἓν τοῦτο καὶ τὸ ὄν, ἐξ οὗ τὰ ὄντα τε καὶ γεγονέναι. ὡς δ᾽ αὔτως καὶ οἱ πλείω τὰ ὰ τιθέμενοι· ἀνάγκη γὰρ καὶ τȣ́τοις τοσαῦτα λέγειν καὶ τὸ ὂν ὅσας περ ἀρχὰς εἶναί φασιν. συμβαίνει μέν τις μὴ θήσεται εἶναί τινα ȣ̓σίαν τὸ ἓν καὶ τὸ δὲ τῶν ἄλλων εἶναι τῶν καθόλȣ μηθέν· ταῦτα γάρ ιθόλου μάλιστα πάντων. εἰ δὲ μὴ ἐϛι τι ἓν αὐτὸ αὐτὸ ὄν, σχολῇ τῶν γε ἄλλων τι ἂν εἴη παρὰ τὰ ενα καθ᾽ ἕκαστα. ἔτι δὲ μὴ ὄντος τȣ̃ ἑνὸς οὐσίας, ὅτι ȣ̓δ᾽ ἂν ἀριθμὸς εἴη ὡς κεχωρισμένη τις φύσις των· ὁ μὲν γὰρ ἀριθμὸς μονάδες, ἡ δὲ μονὰς ὅπερ ἐϛιν. εἰ δ᾽ ἐϛι τι αὐτὸ ἓν καὶ ὄν, ἀναγκαῖον ȣ̓σίαν εἶναι τὸ ἓν καὶ τὸ ὄν· ȣ̓ γὰρ ἕτερόν τι καθόλου ορεῖται, ἀλλὰ ταῦτα αὐτά. ἀλλὰ μὴν εἴ γ᾽ ἐϛαι τὸ ὂν καὶ αὐτὸ ἕν, πολλὴ ἀπορία πῶς ἐϛαι τι παρὰ ἕτερον, λέγω δὲ πῶς ἐϛαι πλείω ἑνὸς τὰ ὄντα. τὸ τερον τοῦ ὄντος ȣ̓κ ἐϛιν, ὥϛε κατὰ τὸν Παρμενίδου συμβαίνειν ἀνάγκη ἓν ἅπαντα εἶναι τὰ ὄντα καὶ τȣ̃το εἶναι τὸ ὄν. ἀμφοτέρως δὲ δύσκολον· ἄν τε γὰρ μὴ ᾖ τὸ ἓν ȣ̓σία ἄν τε ᾖ τι αὐτὸ ἕν, ἀδύνατον τὸν ἀριθμὸν ȣ̓σίαν εἶναι. ἐὰν μὲν ȣ̓̃ν μὴ ᾖ, εἴρηται πρότερον δι᾽ ὅ· ἐὰν δὲ ᾖ, ἡ αὐτὴ ἀπορία καὶ περὶ τοῦ ὄντος. ἐκ τίνος γὰρ παρὰ τὸ ἓν ἐϛαι αὐτὸ ἄλλο ἕν; ἀνάγκη γὰρ μὴ ἓν εἶναι· ἅπαντα δὲ τὰ ὄντα ἢ ἓν ἢ πολλά, ὧν ἓν ἕκαστον. ἔτι εἰ ἀδιαίρετον αὐτὸ τὸ ἕν, κατὰ μὲν τὸ Ζήνωνος ἀξίωμα ȣ̓θὲν ἂν εἴη. ὃ γὰρ μήτε προϛιθέμενον μήτε ἀφαιρȣ́μενον ποιεῖ μεῖζον μηδὲ ἔλαττον, ȣ̓́ φησιν εἶναι τȣ̃το τῶν ὄντων, ὡς δῆλον ὅτι ὄντος μεγέθους τοῦ ὄντος. καὶ εἰ μέγεθος, σωματικόν· τοῦτο γὰρ πάντῃ ὄν. τὰ δὲ ἄλλα πῶς μὲν προστιθέμενα ποιήσει μεῖζον, πῶς δ᾽ ȣ̓θέν, οἷον ἐπίπεδον καὶ γραμμή· ϛιγμὴ δὲ καὶ μονὰς ȣ̓δαμῶς. ἀλλ᾽ ἐπειδὴ οὗτος θεωρεῖ φορτικῶς, καὶ ἐνδέχεται εἶναι ἀδιαίρετόν τι ὥϛε καὶ ȣ̓́τως καὶ πρὸς ἐκεῖνον τιν᾽ ἀπολογίαν ἔχει (μεῖζον μὲν γὰρ ȣ̓ ποιήσει, πλεῖον δὲ προϛιθέμενον τὸ τοιȣ̃τον)· ἀλλὰ πῶς δὴ ἐξ ἑνὸς τοιούτου ἢ πλειόνων τοιȣ́των ἔσται μέγεθος; ὅμοιον γὰρ καὶ τὴν γραμμὴν ἐκ στιγμῶν εἶναι φάσκειν. ἀλλὰ μὴν καὶ εἴ τις οὕτως ὑπολαμβάνει ὥϛε γενέσθαι, καθάπερ λέγουσί τινες, ἐκ τοῦ ἑνὸς αὐτοῦ καὶ ἄλλου μὴ ἑνός τινος τὸν ἀριθμόν, ȣ̓θὲν ἧττον ζητητέον διὰ τί καὶ πῶς ὁτὲ μὲν ἀριθμὸς ὁτὲ δὲ μέγεθος ἐϛαι τὸ γενόμενον, εἴπερ τὸ μὴ ἓν ἡ ἀνισότης, καὶ ἡ αὐτὴ φύσις ἦν. ȣ̓́τε γὰρ ὅπως ἐξ ἑνὸς καὶ ταύτης, ȣ̓́τε ὅπως ἐξ ἀριθμȣ̃ τινὸς καὶ ταύτης γένοιτ᾽ ἂν τὰ μεγέθη, δῆλον.

Τούτων δ᾽ ἐχομένη ἀπορία, πότερον οἱ ἀριθμοὶ καὶ τὰ σώματα καὶ τὰ ἐπίπεδα καὶ αἱ ϛιγμαὶ οὐσίαι τινές εἰσιν ἢ ȣ̓̓. εἰ γὰρ μή εἰσιν, διαφεύγει τί τὸ ὂν καὶ τίνες αἱ οὐσίαι τῶν ὄντων. τὰ μὲν γὰρ πάθη καὶ αἱ κινήσεις καὶ τὰ πρός τι καὶ αἱ διαθέσεις καὶ οἱ λόγοι ȣ̓θενὸς δοκȣ̃σιν ȣ̓σίαν σημαίνειν· λέγονται γὰρ πάντα καθ᾽ ὑποκειμένου τινός, καὶ οὐθὲν τόδε τι. ἃ δὲ μάλιστ᾽ ἂν δόξειε σημαίνειν οὐσίαν, ὕδωρ καὶ γῆ καὶ πῦρ καὶ ἀήρ, ἐξ ὧν

λέγειν add A^b. ‖ λέγουσιν ἁπάντων A^b. ‖ 4. καὶ post δὲ om G^bI^b. ‖ 5. ποτε] τε G^b. ‖ 7. τὸ μὲν ἓν om S. ‖ 8. ἓν καὶ τὸ
‖ 12. αὐτὸ τὸ F^b, αὐτȣ̃ τὸ A^b: ceteri ταυτὸ. ‖ ὂν] ἓν F^b. ‖ 13. τὸ ἓν ὂν] ποτε τὸ ἓν A^b. ‖ 14. τοῦτο] ὅτι τȣ̃το S, τοῦτο τί
19. ἓν καὶ τὸ ὂν A^b: ceteri ὂν καὶ τὸ ἕν. ‖ 20. τινας ȣ̓σίας SA^b. ‖ 22. δὲ] γὰρ A^b. ‖ 24. ὅτι G^bI^b. ‖ 25. ὅτι om G^b. ‖
ωρισμένη S, omisso ὡς. ‖ τις φύσις A^b: vulgo φύσις τις. ‖ 27. τι αὐτὸ] τὸ αὐτὸ G^b. ‖ καὶ] καὶ αὐτὸ TI^b. ‖ 28. εἶναι αὐτῶν
ὂν καὶ τὸ ἓν EST. ‖ καθόλου om G^bI^b. ‖ 29. κατηγορεῖται om F^b. ‖ αὐτὰ ταῦτα F^b. ‖ 30. ἓν καὶ αὐτὸ ὂν F^b. ‖ ἐϛι παρὰ
ἕτερα F^b. ‖ 33. λόγον συμβαίνειν ἀνάγκη G^bI^b, ἀνάγκη συμβαίνειν λόγον A^b: vulgo συμβαίνειν ἀνάγκη λόγον.
δύσκαλον E. ‖ ἐάν $A^bG^bI^b$. ‖ 2. τε ᾖ] τε μὴ ᾖ G^b, τις θῇ F^b. ‖ τι $A^bG^bI^b$, om F^b: ceteri τὸ. ‖ ἂν om F^b. ‖ 3. ȣ̓̃ν et ᾖ
. ‖ 4. γὰρ παρὰ A^bF^b: vulgo γὰρ καὶ παρὰ. ‖ 5. γὰρ] δὲ G^bI^b. ‖ μὴ ἓν A^b: ceteri μηδὲν. ‖ 6. ἕκαστον ἓν G^b. ‖ 7. μὲν ȣ̓̃ν
‖ 9. ποιεῖ μ. EA: ceteri ποιεῖ τι μ. ‖ μηδὲ ἔλαττον add A^b. ‖ φησιν ESA^b: vulgo φασιν. ‖ 12. προστιθεμένων A^b. ‖ 14. οὕτω
: ceteri οὕτως. ‖ καὶ ȣ̓κ ἐνδέχεται ESG^b. ‖ τι om ES. ‖ 15. ἀπολογίαν ἔχει A^b, ἔχειν ἀπολογίαν S: ceteri ἔχει ἀπολογίαν. ‖
ρ add $ESTA^b$. ‖ 17. δεῖ G^b. ‖ τούτου G^b. ‖ τοιούτων add A^b. ‖ 20. γίνεσθαι T. ‖ 23. ἡ post ἓν om F^b. ‖ 24. ȣ̓́τε ὅπως
ταύτης om T. ‖ 27. καὶ τὰ ἐπίπεδα om F^b. ‖ 28. μὴ γάρ G^bI^b. ‖ 32. ἂν μάλιστα G^b. ‖ 33. καὶ ἀὴρ add A^b.

τὰ σύνθετα σώματα συνέςηκε, τέτων θερμότητες μὲν καὶ ψυχρότητες καὶ τὰ τοιαῦτα πάθη, ὐκ ὐσίαι, τὸ δὲ σῶμα τὸ ταῦτα πεπονθὸς μόνον ὑπομένει ὡς ὄν τι καὶ ὐσία τις ὖσα. ἀλλὰ μὴν τό γε σῶμα ἧττον ὐσία τῆς ἐπιφανείας, καὶ αὕτη τῆς γραμμῆς, καὶ ἡ γραμμὴ τῆς μονάδος καὶ τῆς στιγμῆς· τούτοις γὰρ ὥρισαι τὸ σῶμα. καὶ τὰ μὲν ἄνευ σώματος ἐνδέχεσθαι δοκεῖ εἶναι, τὸ δὲ σῶμα ἄνευ τέτων εἶναι ἀδύνατον. διόπερ οἱ μὲν πολλοὶ καὶ οἱ πρότερον τὴν οὐσίαν καὶ τὸ ὂν ᾤοντο τὸ σῶμα εἶναι, τὰ δὲ ἄλλα τέτε πάθη, ὥςε καὶ τὰς ἀρχὰς τὰς τῶν σωμάτων τῶν ὄντων εἶναι ἀρχάς· οἱ δ' ὕςερον καὶ σοφώτεροι τούτων εἶναι δόξαντες ἀριθμούς. καθάπερ ὖν εἴπομεν, εἰ μὴ ἔςιν ὐσία ταῦτα, ὅλως ὐδεμία ἐςὶν ὐσία ὐδὲ ὂν ὐθέν· οὐ γὰρ δὴ τά γε συμβεβηκότα τούτοις ἄξιον ὄντα καλεῖν. ἀλλὰ μὴν εἰ τῦτο μὲν ὁμολογεῖται, ὅτι μᾶλλον ὐσία τὰ μήκη τῶν σωμάτων καὶ αἱ ςιγμαί, ταῦτα δὲ μὴ ὁρῶμεν ποίων ἂν εἶεν σωμάτων (ἐν γὰρ τοῖς αἰσθητοῖς ἀδύνατον εἶναι), οὐκ ἂν εἴη οὐσία ὐδεμία. ἔτι δὲ φαίνεται ταῦτα πάντα διαιρέσεις ὄντα τοῦ σώματος, τὸ μὲν εἰς πλάτος, τὸ δ' εἰς βάθος, τὸ δ' εἰς μῆκος. πρὸς δὲ τέτοις ὁμοίως ἔν ἐςιν ἐν τῷ ςερεῷ ὁποιονῦν σχῆμα ἢ ὐθέν· ὥς' εἰ μηδ' ἐν τῷ λίθῳ Ἑρμῆς, ὐδὲ τὸ ἥμισυ τῦ κύβου ἐν τῷ κύβῳ οὕτως ὡς ἀφωρισμένον. οὐκ ἄρα ὐδ' ἐπιφάνεια· εἰ γὰρ ὁποιαῦν, κἂν αὕτη ἂν ἦν ἡ ἀφορίζουσα τὸ ἥμισυ. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ γραμμῆς καὶ ςιγμῆς καὶ μονάδος. ὥστ' εἰ μάλιςα μὲν οὐσία τὸ σῶμα, τούτου δὲ μᾶλλον ταῦτα, μή ἐςι δὲ ταῦτα μηδ' ὐσίαι τινές, διαφεύγει τί τὸ ὂν καὶ τίς ἡ ὐσία τῶν ὄντων. πρὸς γὰρ τοῖς εἰρημένοις καὶ τὰ περὶ τὴν γένεσιν καὶ τὴν φθορὰν συμβαίνει ἄλογα. δοκεῖ μὲν γὰρ ἡ ὐσία, ἐὰν μὴ ὖσα πρότερον νῦν ᾖ ἢ πρότερον ὖσα ὕςερον μὴ ᾖ, μετὰ τῦ γίγνεσθαι καὶ φθείρεσθαι ταῦτα πάσχειν· τὰς δὲ στιγμὰς καὶ τὰς γραμμὰς καὶ τὰς ἐπιφανείας ὐκ ἐνδέχεται ὔτε γίγνεσθαι ὔτε φθείρεσθαι, ὁτὲ μὲν ὖσας ὁτὲ δὲ ὐκ ὖσας. ὅταν γὰρ ἅπτηται ἢ διαιρῆται τὰ σώματα, ἅμα ὁτὲ μὲν μία ἁπτομένων, ὁ[…] δύο διαιρυμένων γίγνονται· ὥς' ὔτε συγκειμένων ἐςὶν […] ἔφθαρται, διῃρημένων τέ εἰσιν αἱ πρότερον ὐκ ὖσαι. ὐ[…] δὴ ἥ γ' ἀδιαίρετος ςιγμὴ διῃρέθη εἰς δύο. εἴ τε γίγνοντα[ι …] φθείρονται, ἔκ τινος γίγνονται. παραπλησίως δ' ἔχει περὶ τὸ νῦν τὸ ἐν τῷ χρόνῳ· οὐδὲ γὰρ τοῦτο ἐνδέχ[…] γίγνεσθαι καὶ φθείρεσθαι, ἀλλ' ὅμως ἕτερον ἀεὶ δοκε[ῖ …]ναι, ὐκ ὐσία τις ὖσα. ὁμοίως δὲ δῆλον ὅτι ἔχει καὶ τὰς στιγμὰς καὶ τὰς γραμμὰς καὶ τὰ ἐπίπεδα· ὁ αὐτὸς λόγος· ἅπαντα γὰρ ὁμοίως ἢ πέρατα ἢ διαι[…] εἰσίν.

Ὅλως δ' ἀπορήσειεν ἄν τις διὰ τί καὶ δεῖ ζ[…] ἄλλ' ἄττα παρά τε τὰ αἰσθητὰ καὶ τὰ μεταξύ, ο[…] τίθεμεν εἴδη. εἰ γὰρ διὰ τοῦτο, ὅτι τὰ μὲν μαθημα[…] τῶν δεῦρο ἄλλῳ μέν τινι διαφέρει, τῷ δὲ πόλλ' […] ὁμοειδῆ εἶναι οὐθὲν διαφέρει· ὥστ' οὐκ ἔσονται αὐτῶ[ν] ἀρχαὶ ἀριθμῷ ἀφωρισμέναι, ὥσπερ οὐδὲ τῶν ἐντ[…] γραμμάτων ἀριθμῷ μὲν πάντων ὐκ εἰσὶν αἱ ἀρχαὶ […]σμέναι, εἴδει δέ, ἐὰν μὴ λαμβάνῃ τις τησδὶ τῆς συλ[λα]βῆς ἢ τησδὶ τῆς φωνῆς· τούτων δ' ἔσονται καὶ ἀφ[…]ωρισμέναι. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν μεταξύ· ἄπειρα κἀκεῖ τὰ ὁμοειδῆ. ὥς' εἰ μή ἐςι παρὰ τὰ αἰσθητὰ τὰ μαθηματικὰ ἕτερ' ἄττα, οἷα λέγουσι τὰ εἴδη […] ὐκ ἔςαι μία ἀριθμῷ καὶ εἴδει ὐσία, οὐδ' αἱ ἀρχαὶ […] ὄντων ἀριθμῷ ἔσονται ποσαί τινες ἀλλὰ εἴδει. εἰ […] ἀναγκαῖον, καὶ τὰ εἴδη ἀναγκαῖον διὰ τῦτο εἶναι τ[…] καὶ γὰρ εἰ μὴ καλῶς διαρθροῦσιν οἱ λέγοντες, ἀλλ' […] γε τοῦθ' ὃ βούλονται, καὶ ἀνάγκη ταῦτα λέγειν α[…] ὅτι τῶν εἰδῶν ὐσία τις ἕκαςόν ἐςι, καὶ οὐθὲν κατὰ [συμ]βεβηκός. ἀλλὰ μὴν εἴ γε θήσομεν τά τε εἴδη εἶναι, ἓν ἀριθμῷ τὰς ἀρχὰς ἀλλὰ μὴ εἴδει, εἰρήκαμεν ἃ [συμ]βαίνειν ἀναγκαῖον ἀδύνατα. σύνεγγυς δὲ τούτων ἐστὶ[…] διαπορῆσαι πότερον δυνάμει ἐςὶ τὰ ςοιχεῖα ἢ τιν' ἑ[…] τρόπον. εἰ μὲν γὰρ ἄλλως, πῶς πρότερόν τι ἔςαι τῶν

1. τέτων δὲ θ. G^b. ‖ 4. τε A^bG^b. ‖ ἥττων *E*. ‖ 5. ἡ γραμμὴ A^b: vulgo αὕτη. ‖ 8. εἶναι om *ES*. ‖ 9. τὸ ante σῶμα ad[d] A^b. ‖ τὰ δὲ ἄλλα A^b: vulgo τἆλλα δὲ. ‖ 11. τῶν om F^b. ‖ καὶ οἱ σ. A^b. ‖ 13. ὐδεμία] ὐδὲν A^b. ‖ 14. δὴ] ἂν A^b. ‖ γε om [...] 15. μᾶλλον] μᾶλλόν ἐςιν TG^b. ‖ ὐσίαι *S*. ‖ τῶν σωμάτων τὰ μήκη G^bI^b. ‖ 18. δὲ add $A^bG^bI^b$. ‖ 19. τοῦ om G^bI^b. ‖ 21. ἓν om [...] ἢ ὐθέν add $A^bG^bI^b$. ‖ 22. λίθῳ ὁ ἑρμῆς I^b. ‖ 24. αὕτη ἂν] αὐτὴ G^b. ‖ ἦν] εἴη G^bI^b. ‖ 25. καὶ ἐπὶ ς. *ESTG*^{b}. ‖ 30. μὲν om [...] ἐὰν add A^b. ‖ ὖσα τὸ πρ. A^b. ‖ νῦν ᾖ Brandis, om A^b: celeri νῦν εἶναι. ‖ 31. ᾖ add A^b. ‖ τῦτο TG^b.

2. γίγνεται F^b. ‖ συγκειμένου A^b. ‖ 3. ἔφθαρτο *E*. ‖ 4. δ' *S*. ‖ 6. τῷ om G^bI^b. ‖ 7. δοκεῖ ante ἀεὶ G^b, post εἶναι *S*. ‖ [...] om A^b. ‖ 8. καὶ τὰ περὶ G^b. ‖ 9. γραμμὰς καὶ στιγμὰς *T*, τὰς add A^b. ‖ καὶ περὶ τὰ G^b. ‖ 10. διαίρεσις *E*. ‖ 13. ἀλλ[ὰ] αὐτὰ A^bI^b, ἄλλα τὰ τοιαῦτα F^b, ἄλλα τοιαῦτα ἄλλ' ἄττα G^b. ‖ τε add $A^bG^bI^b$. ‖ τὰ post καὶ om *E*. ‖ 14. τίθεται μὲν G^b. ‖ [...] F^b. ‖ 15. πολλὰ τὰ A^b. ‖ 17. ἀφωρισμέναι ἀριθμῷ *S*. ‖ 18. ἀριθμῶν A^b. ‖ πάντων om F^b. ‖ 24. καὶ] καὶ τῷ F^b. ‖ 25. ἀριθ[μῷ …] ἐσ. A^b. ‖ 26. τιθέναι add A^b. ‖ 28. γε add A^b. ‖ ταῦτα om *S*. ‖ αὐτούς A^b. ‖ 29. ἑκάςων TG^b. ‖ 30. τε add A^b. ‖ 31. [...] *ES*. ‖ 32. ἀδύνατα πρότερον. σύνεγγυς A^b. ‖ τούτῳ *T*.

ἰλλο; πρότερον γὰρ ἡ δύναμις ἐκείνης τῆς αἰτίας, δυνατὸν ὐκ ἀναγκαῖον ἐκείνως πᾶν ἔχειν. εἰ δ' ἔςι ει τὰ στοιχεῖα, ἐνδέχεται μηθὲν εἶναι τῶν ὄντων· ὶν γὰρ εἶναι καὶ τὸ μήπω ὄν· γίγνεται μὲν γὰρ τὸ , ὐθὲν δὲ γίγνεται τῶν εἶναι ἀδυνάτων. ταύτας τε ; ἀπορίας ἀναγκαῖον ἀπορῆσαι περὶ τῶν ἀρχῶν, καὶ ν καθόλου εἰσὶν ἢ ὡς λέγομεν τὰ καθ' ἕκαςα. εἰ άρ καθόλου, ὐκ ἔσονται ὐσίαι· ὐθὲν γὰρ τῶν κοινῶν ι σημαίνει, ἀλλὰ τοιόνδε, ἡ δ' ὐσία τόδε τι. εἰ δ' τόδε τι καὶ ἐκθέσθαι τὸ κοινῇ κατηγορύμενον, πολλὰ ζῷα ὁ Σωκράτης αὐτός τε καὶ ὁ ἄνθρωπος καὶ τὸ εἴπερ σημαίνει ἕκαστον τόδε τι καὶ ἕν. εἰ μὲν οὖν ου αἱ ἀρχαί, ταῦτα συμβαίνει· εἰ δὲ μὴ καθόλου ὡς τὰ καθ' ἕκαςα, ὐκ ἔσονται ἐπιςηταί· καθόλου ιἱ ἐπιςῆμαι πάντων. ὥς' ἔσονται ἀρχαὶ ἕτεραι πρό- τῶν ἀρχῶν αἱ καθόλυ κατηγορύμεναι, ἄνπερ μέλλῃ ιι αὐτῶν ἐπιςήμη.

Γ.

Ἔςιν ἐπιστήμη τις ἣ θεωρεῖ τὸ ὂν ᾗ ὂν καὶ τὰ τούτῳ ςοντα καθ' αὐτό. αὕτη δ' ἐστὶν ὐδεμιᾷ τῶν ἐν μέρει ιένων ἡ αὐτή· οὐδεμία γὰρ τῶν ἄλλων ἐπισκοπεῖ υ περὶ τοῦ ὄντος ᾗ ὄν, ἀλλὰ μέρος αὐτῦ τι ἀποτε- ιαι περὶ τύτυ θεωρῦσι τὸ συμβεβηκός, οἷον αἱ μαθη- ιαὶ τῶν ἐπιςημῶν. ἐπεὶ δὲ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἀκρο- αἰτίας ζητοῦμεν, δῆλον ὡς φύσεώς τινος αὐτὰς ιαῖον εἶναι καθ' αὑτήν. εἰ ὖν καὶ οἱ τὰ ςοιχεῖα τῶν ζητῦντες ταύτας τὰς ἀρχὰς ἐζήτυν, ἀνάγκη καὶ τὰ εῖα τοῦ ὄντος εἶναι μὴ κατὰ συμβεβηκός, ἀλλ' ᾗ διὸ καὶ ἡμῖν τοῦ ὄντος ᾗ ὂν τὰς πρώτας αἰτίας ίον.

Τὸ δὲ ὂν λέγεται μὲν πολλαχῶς, ἀλλὰ πρὸς ἓν καὶ τινὰ φύσιν, καὶ οὐχ ὁμωνύμως ἀλλ' ὥσπερ καὶ τὸ ὸν ἅπαν πρὸς ὑγίειαν, τὸ μὲν τῷ φυλάττειν, τὸ δὲ οιεῖν, τὸ δὲ τῷ σημεῖον εἶναι τῆς ὑγιείας, τὸ δ' ὅτι δεκτικὸν αὐτῆς. καὶ τὸ ἰατρικὸν πρὸς ἰατρικήν· τὸ μὲν γὰρ τῷ ἔχειν τὴν ἰατρικὴν λέγεται ἰατρικόν, τὸ δὲ τῷ εὐφυὲς εἶναι πρὸς αὐτήν, τὸ δὲ τῷ ἔργον εἶναι τῆς ἰατρικῆς. ὁμοιοτρόπως δὲ καὶ ἄλλα ληψόμεθα λεγόμενα τύτοις. οὕτω δὲ καὶ τὸ ὂν λέγεται πολλαχῶς μέν, ἀλλ' ἅπαν πρὸς μίαν ἀρχήν· τὰ μὲν γὰρ ὅτι ὐσίαι, ὄντα λέγεται, τὰ δ' ὅτι πάθη ὐσίας, τὰ δ' ὅτι ὁδὸς εἰς οὐσίαν, ἢ φθοραὶ ἢ στερήσεις ἢ ποιότητες ἢ ποιητικὰ ἢ γεννητικὰ οὐσίας, ἢ τῶν πρὸς τὴν οὐσίαν λεγομένων, ἢ τούτων τινὸς ἀποφάσεις ἢ ὐσίας· διὸ καὶ τὸ μὴ ὂν εἶναι μὴ ὄν φαμέν. καθάπερ ὖν καὶ τῶν ὑγιεινῶν ἁπάντων μία ἐπιςήμη ἐςίν, ὁμοίως τῦτο καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. οὐ γὰρ μόνον τῶν καθ' ἓν λεγομένων ἐπιςήμης ἐςὶ θεωρῆσαι μιᾶς, ἀλλὰ καὶ τῶν πρὸς μίαν λεγομένων φύσιν· καὶ γὰρ ταῦτα τρόπον τινὰ λέγεται καθ' ἕν. δῆλον ὖν ὅτι καὶ τὰ ὄντα μιᾶς θεωρῆσαι ᾗ ὄντα. πανταχῦ δὲ κυρίως τῦ πρώτυ ἡ ἐπιςήμη, καὶ ἐξ ῦ τὰ ἄλλα ἤρτηται, καὶ δι' ὃ λέγονται. εἰ ὖν τῦτ' ἐςὶν ἡ ὐσία, τῶν ὐσιῶν ἂν δέοι τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς αἰτίας ἔχειν τὸν φιλόσοφον. ἅπαντος δὲ γένυς καὶ αἴσθησις μία ἑνὸς καὶ ἐπιςήμη, οἷον ἡ γραμματικὴ μία ὖσα πάσας θεωρεῖ τὰς φωνάς. διὸ καὶ τοῦ ὄντος ὅσα εἴδη θεωρῆσαι μιᾶς ἐςὶν ἐπιστήμης τῷ γένει, τά τε εἴδη τῶν εἰδῶν. εἰ δὴ τὸ ἓν καὶ τὸ ὂν ταὐτὸν καὶ μία φύσις, τῷ ἀκολυθεῖν ἀλλήλοις ὥσπερ ἀρχὴ καὶ αἴτιον, ἀλλ' ὐχ ὡς ἑνὶ λόγῳ δηλύμενα. διαφέρει δ' ὐθὲν ὐδ' ἂν ὁμοίως ὑπολάβωμεν, ἀλλὰ καὶ πρὸ ἔργου μᾶλλον. ταὐτὸ γὰρ εἷς ἄνθρωπος καὶ ὢν ἄνθρωπος καὶ ἄνθρωπος, καὶ οὐχ ἕτερόν τι δηλοῖ κατὰ τὴν λέξιν ἐπαναδιπλύμενον τὸ εἷς ἐςὶν ἄνθρωπος καὶ ἔςιν ἄνθρωπος· δῆλον δ' ὅτι ὐ χωρίζεται ὔτ' ἐπὶ γενέσεως ὔτ' ἐπὶ φθορᾶς. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῦ ἑνός. ὥςε φανερὸν ὅτι ἡ πρόσθεσις ἐν τύτοις ταὐτὸ δηλοῖ, καὶ οὐθὲν ἕτερον τὸ ἓν παρὰ τὸ ὄν. ἔτι δ' ἡ ἑκάςυ ὐσία ἕν ἐςιν ὐ κατὰ συμβεβηκός, ὁμοίως δὲ καὶ ὅπερ ὄν τι· ὥσθ' ὅσα περ τοῦ ἑνὸς εἴδη, τοσαῦτα καὶ τοῦ ὄντος ἐςίν· περὶ ὧν τὸ τί ἐςι τῆς αὐτῆς ἐπιστήμης τῷ γένει θεωρῆσαι, λέγω δ' οἷον περὶ ταὐτῦ καὶ ὁμοίυ καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιύτων. σχεδὸν δὲ

. ἀδύνατον F^b. ‖ 5. τε om S. ‖ 10. ἐςὶ TG^b. ‖ 14. ἐπιςῆμαι A^b. ‖ 15. ἡ ἐπιςήμη A^b. ‖ 16. αἱ add A^b. ‖ καθόλου ante T. ‖ 21. αὐτῷ et 22. αὐτά F^b. ‖ 25. περὶ τῦτο θεωρῦσι ET, θεωρῦσι περὶ τῦτο SG^b. ‖ 31. ὄντας A^b, omissis διὸ — τάς. ‖ 33. n F^b. ‖ 34. καὶ add ETA^b. ‖ ἀλλ' om A^b.

. τὴν add A^b. ‖ 3. τὴν ἰατρικήν A^b. ‖ 4. ὁμοίως STG^b. ‖ 5. ἀλλ' ἅπαν A^b: vulgo ἀλλὰ πᾶν. ‖ 6. ὐσία SA^bG^b. ‖ 8. φθορὰ ισις A^b. ‖ 9. τινῶν T. ‖ 10. ἀπόφασις A^b. ‖ 15. λέγονται A^b. ‖ 19. ἑνὸς αἴσθησις μία F^b. ‖ 20. ἡ add A^b. ‖ 21. ὖσα] ᾗ ὂν ^{b}, τὰ F^b. ‖ 22. τε] δὲ F^b. ‖ 23. ἓν καὶ τὸ ὂν A^bF^b: vulgo ὂν καὶ τὸ ἕν. ‖ 28. τάξιν C^b. ‖ τὸ] τί E. ‖ εἷς — 29. δῆλον ulgo ἔςιν ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἄνθρωπος, καὶ εἷς ἄνθρωπος· δῆλον. ‖ 29. ὐχ ὁρίζεται STG^b. ‖ 31. οὐδὲν ἔτι ἕτερον A^b. ‖ 33. περὶ τῦ T. ‖ ιὶ τῦ ὁμοίυ SG^b. ‖ post τοιύτων SG^b καὶ τῶν τύτοις ἀντικειμένων.

πάντα ἀνάγεται τἀναντία εἰς τὴν ἀρχὴν ταύτην. τεθεωρήσθω δ' ἡμῖν ταῦτα ἐν τῇ ἐκλογῇ τῶν ἐναντίων. καὶ τοσαῦτα μέρη φιλοσοφίας ἐςὶν ὅσαι περ αἱ οὐσίαι· ὥστε ἀναγκαῖον εἶναι πρώτην τινὰ καὶ ἐχομένην αὐτῶν. ὑπάρχει γὰρ εὐθὺς γένη ἔχοντα τὸ ἓν καὶ τὸ ὄν· διὸ καὶ αἱ ἐπιστῆμαι ἀκολουθήσουσι τούτοις. ἔστι γὰρ ὁ φιλόσοφος ὥσπερ ὁ μαθηματικὸς λεγόμενος· καὶ γὰρ αὕτη ἔχει μέρη, καὶ πρώτη τις καὶ δευτέρα ἐςὶν ἐπιςήμη καὶ ἄλλαι ἐφεξῆς ἐν τοῖς μαθήμασιν. ἐπεὶ δὲ μιᾶς τἀντικείμενα θεωρῆσαι, τῷ δ' ἑνὶ ἀντίκειται πλῆθος, ἀπόφασιν δὲ καὶ ςέρησιν μιᾶς ἐστὶ θεωρῆσαι διὰ τὸ ἀμφοτέρως θεωρεῖσθαι τὸ ἕν, ὗ ἡ ἀπόφασις ἢ ἡ ςέρησις ἡ ἁπλῶς λεγομένη ὅτι οὐχ ὑπάρχει ἐκείνῳ ἤ τινι γένει· ἔνθα μὲν οὖν τῷ ἑνὶ ἡ διαφορὰ πρόσεςι παρὰ τὸ ἐν τῇ ἀποφάσει (ἀπουσία γὰρ ἡ ἀπόφασις ἐκείνου ἐστίν), ἐν δὲ τῇ στερήσει καὶ ὑποκειμένη τις φύσις γίγνεται, καθ' ἧς λέγεται ἡ στέρησις. τῷ δ' ἑνὶ πλῆθος ἀντίκειται, ὥστε καὶ τἀντικείμενα τοῖς εἰρημένοις, τό τε ἕτερον καὶ ἀνόμοιον καὶ ἄνισον, καὶ ὅσα ἄλλα λέγεται ἢ κατὰ ταῦτα ἢ κατὰ πλῆθος καὶ τὸ ἕν, τῆς εἰρημένης γνωρίζειν ἐπιςήμης· ὧν ἐστὶ καὶ ἡ ἐναντιότης· διαφορὰ γάρ τις ἡ ἐναντιότης, ἡ δὲ διαφορὰ ἑτερότης. ὥς' ἐπειδὴ πολλαχῶς τὸ ἓν λέγεται, καὶ ταῦτα πολλαχῶς μὲν λεχθήσεται, ὅμως δὲ μιᾶς ἅπαντά ἐςι γνωρίζειν· ὐ γὰρ εἰ πολλαχῶς, ἑτέρας, ἀλλ' εἰ μήτε καθ' ἓν μήτε πρὸς ἓν οἱ λόγοι ἀναφέρονται. ἐπεὶ δὲ πάντα πρὸς τὸ πρῶτον ἀναφέρεται, οἷον ὅσα ἓν λέγεται πρὸς τὸ πρῶτον ἕν, ὡσαύτως φατέον καὶ περὶ ταὐτῦ καὶ ἑτέρυ καὶ τῶν ἐναντίων ἔχειν· ὥςε διελόμενον ποσαχῶς λέγεται ἕκαςον ὕτως ἀποδοτέον πρὸς τὸ πρῶτον ἐν ἑκάςῃ κατηγορίᾳ, πῶς πρὸς ἐκεῖνο λέγεται· τὰ μὲν γὰρ τῷ ἔχειν ἐκεῖνα, τὰ δὲ τῷ ποιεῖν, τὰ δὲ κατ' ἄλλους λεχθήσεται τοιούτους τρόπους. φανερὸν οὖν, ὅπερ ἐν ταῖς ἀπορίαις ἐλέχθη, ὅτι μιᾶς περὶ τούτων καὶ τῆς οὐσίας ἐστὶ λόγον ἔχειν. τοῦτο δ' ἦν ἓν τῶν ἐν τοῖς ἀπορήμασιν. καὶ ἔςι τῦ φιλοσόφυ περὶ πάντων δύνασθαι θεωρεῖν. εἰ γὰρ μὴ τῦ φιλοσόφυ, τ ὁ ἐπισκεψόμενος εἰ ταὐτὸ Σωκράτης καὶ Σωκράτης μενος, ἢ εἰ ἓν ἑνὶ ἐναντίον, ἢ τί ἐςι τὸ ἐναντίον, ἢ χῶς λέγεται; ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐπεὶ ὖν τῦ ἑνὸς ᾗ ἓν καὶ τῦ ὄντος ᾗ ὂν ταῦτα καθ ἐςι πάθη, ἀλλ' οὐχ ᾗ ἀριθμοὶ ἢ γραμμαὶ ἢ πῦρ, ὡς ἐκείνης τῆς ἐπιςήμης καὶ τί ἐςι γνωρίσαι καὶ τὰ βεβηκότ' αὐτοῖς. καὶ ὐ ταύτῃ ἁμαρτάνυσιν οἱ περὶ σκοπύμενοι ὡς ὐ φιλοσοφῦντες, ἀλλ' ὅτι πρότερον περὶ ἧς ὐθὲν ἐπαΐυσιν, ἐπεὶ ὥσπερ ἐςὶ καὶ ἀριθμῦ θμὸς ἴδια πάθη, οἷον περιττότης ἀρτιότης, συμμετρί της, ὑπεροχὴ ἔλλειψις, καὶ ταῦτα καὶ καθ' αὑτὰ πρὸς ἀλλήλους ὑπάρχει τοῖς ἀριθμοῖς· ὁμοίως δ στερεῷ καὶ ἀκινήτῳ καὶ κινουμένῳ ἀβαρεῖ τε καὶ ἔχοντι ἔστιν ἕτερα ἴδια· οὕτω καὶ τῷ ὄντι ᾗ ὂν ἔς ἴδια, καὶ ταῦτ' ἐςὶ περὶ ὧν τοῦ φιλοσόφου ἐπισκέψ τἀληθές. σημεῖον δέ· οἱ γὰρ διαλεκτικοὶ καὶ σο ταὐτὸν μὲν ὑποδύονται σχῆμα τῷ φιλοσόφῳ (ἡ γὰ φιστικὴ φαινομένη μόνον σοφία ἐστί, καὶ οἱ διαλ διαλέγονται περὶ ἁπάντων), κοινὸν δὲ πᾶσι τὸ ὄν διαλέγονται δὲ περὶ τύτων δῆλον ὅτι διὰ τὸ τῆς φι φίας εἶναι αὐτὰ οἰκεῖα. περὶ μὲν γὰρ τὸ αὐτὸ γέν φεται ἡ σοφιςικὴ καὶ ἡ διαλεκτικὴ τῇ φιλοσοφίᾳ, διαφέρει τῆς μὲν τῷ τρόπῳ τῆς δυνάμεως, τῆς δὲ τ τῇ προαιρέσει. ἔςι δὲ ἡ διαλεκτικὴ πειραςικὴ περὶ φιλοσοφία γνωριςική, ἡ δὲ σοφιςικὴ φαινομένη, ὖσα ἔτι τῶν ἐναντίων ἡ ἑτέρα συςοιχία στέρησις, καὶ ἀνάγεται εἰς τὸ ὂν καὶ τὸ μὴ ὄν, καὶ ἓν καὶ πλῆθ ςάσις τῦ ἑνός, κίνησις δὲ τῦ πλήθυς. τὰ δ' ὄντα κ ὐσίαν ὁμολογῦσιν ἐξ ἐναντίων σχεδὸν ἅπαντες συγκ πάντες γῦν τὰς ἀρχὰς ἐναντίας λέγυσιν. οἱ μὲν γὰ ριττὸν καὶ ἄρτιον, οἱ δὲ θερμὸν καὶ ψυχρόν, οἱ δὲ καὶ ἄπειρον, οἱ δὲ φιλίαν καὶ νεῖκος. πάντα δὲ καὶ ἀναγόμενα φαίνεται εἰς τὸ ἓν καὶ πλῆθος· εἰλήφθ

1. τεθεωρήσθω A^b, θεωρείσθω F^b, ceteri τεθεώρηται. sed *T* haec ἰτεθ. — 2. ἐναντίων om. ‖ 2. δὲ τῦτο ἡμῖν F^b. ‖ 3. αἱ ὅσα TF^b. ‖ 4. τινὰ πρώτην *EST*. ‖ 5. ἔχον A^b. ‖ ὂν καὶ τὸ ἓν $ESTG^b$. ‖ αἱ add A^b. ‖ 6. φιλ. ὕτως ὥσπερ A^b. ‖ 8. ἄλλη 12. ἡ post ἢ om *S*. ‖ ἡ TA^b: vulgo ἢ. ‖ 13. ὑπάρξει SG^b. ‖ ἐκεῖνο G^b. ‖ 17. δ' om F^b. ‖ 18. καὶ τὸ ἀνόμοιον SG^b. ‖ 19. TF^b, ταυτὰ EA^b: vulgo αὐτά. ‖ κατὰ τὸ πλ. F^b. ‖ 20. τοῖς εἰρημένοις *E*. ‖ ἐστὶ] ἕν τι $ESTG^b$, ESG^b addito ἐστί post 21. δὲ διαφορὰ] δὲ ἐναντιότης A^b. ‖ 22. τὸ ἓν πολλαχῶς *T*. ‖ 23. γνωρίζειν ἐςὶ $ESTG^b$. ‖ 25. post ἀναφέρονται ESG^b τότε ἐπεὶ — 26. ἀναφέρεται om *T*. ‖ 26. ἀναφέρετε *E*, ἀναφέρονται A^b. ‖ 26. πρώτως A^b. ‖ 30. ἐκεῖνο TA^b. ‖ 32. ὅπερ — ἐλέχ A^b. ἐν τισι λείπει τὸ ὅπερ ἐν ταῖς ἀπορίαις ἐλέχθη margo *E*.

1. ἔςιν et 2. ταυτὸν F^b. ‖ 6. ᾗ ἀριθμὸς A^bF^b, οἱ ἀριθμοὶ *T*. ‖ γραμμὴ A^b. ‖ 12. ἑαυτοὺς plerique. ‖ 14. ἀβαρεῖ τε] καὶ A^b. ‖ 15. οὕτω — 16. ἴδια om A^b. ‖ 17. καὶ οἱ σοφ. F^b. ‖ 22. ταῦτα εἶναι A^b. ‖ ςρ. καὶ ἡ F^b. ‖ 23. ἡ post καὶ om *E* τῇ om A^b. ‖ πειρ.] ἡ πειρ. *T*. ‖ 27. ἅπαντα F^b. ‖ 28. τὸ post καὶ om F^b. ‖ ἓν] εἰς ἓν ESG^b, εἰς τὸ ἓν *T*. ‖ 30. σχεδὸν ἐξ ἐναντίων F^b. ‖ 31. γῦν om *T*. ‖ 33. ἅπαντα A^b. ‖ 34. φαίνεται ἀναγόμενα A^b. ‖ καὶ τὸ πλῆθος *T*.

ιωγὴ ἡμῖν. αἱ δ' ἀρχαὶ καὶ παντελῶς αἱ παρὰ τῶν ὡς εἰς γένη ταῦτα πίπτουσιν. φανερὸν οὖν καὶ ἐκ ὅτι μιᾶς ἐπιςήμης τὸ ὂν ᾗ ὂν θεωρῆσαι. πάντα γὰρ τία ἢ ἐξ ἐναντίων, ἀρχαὶ δὲ τῶν ἐναντίων τὸ ἓν ῆθος. ταῦτα δὲ μιᾶς ἐπιςήμης, εἴτε καθ' ἓν λέγε- ε μή, ὥσπερ ἴσως ἔχει καὶ τἀληθές. ἀλλ' ὅμως εἰ ολλαχῶς λέγεται τὸ ἕν, πρὸς τὸ πρῶτον τἆλλα ϑεται καὶ τὰ ἐναντία ὁμοίως. καὶ διὰ τῦτο καὶ εἰ τι τὸ ὂν ἢ τὸ ἓν καθόλου καὶ ταὐτὸ ἐπὶ πάντων ἢ ιν, ὥσπερ ἴσως ὐκ ἔςιν, ἀλλὰ τὰ μὲν πρὸς ἓν τὰ ἐφεξῆς, καὶ διὰ τῦτο οὐ τοῦ γεωμέτρυ θεωρῆσαι τί ντίον ἢ τέλειον ἢ ὂν ἢ ἓν ἢ ταὐτὸν ἢ ἕτερον, ἀλλ' ποθέσεως. ὅτι μὲν οὖν μιᾶς ἐπιστήμης τὸ ὂν ᾗ ὂν αι, καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῷ ᾗ ὄν, δῆλον, καὶ ὅτι νον τῶν οὐσιῶν ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπαρχόντων ἡ αὐτὴ ικὴ, τῶν τε εἰρημένων καὶ περὶ προτέρυ καὶ ὑςέρου, ένους καὶ εἴδυς, καὶ ὅλυ καὶ μέρυς καὶ τῶν ἄλλων ιύτων.

λεκτέον δὲ πότερον μιᾶς ἢ ἑτέρας ἐπιςήμης περί τε τοῖς μαθήμασι καλουμένων ἀξιωμάτων καὶ περὶ ίας. φανερὸν δὴ ὅτι μιᾶς τε καὶ τῆς τῦ φιλοσόφυ περὶ τούτων ἐςὶ σκέψις· ἅπασι γὰρ ὑπάρχει τοῖς λλ' ὐ γένει τινὶ χωρὶς ἰδίᾳ τῶν ἄλλων. καὶ χρῶν- ν πάντες, ὅτι τῦ ὄντος ἐςὶν ᾗ ὄν, ἕκαςον δὲ τὸ γένος τοσῦτον δὲ χρῶνται, ἐφ' ὅσον αὐτοῖς ἱκανόν· τῦτο ὅσον ἐπέχει τὸ γένος περὶ οὗ φέρυσι τὰς ἀποδεί- ς· ἐπεὶ δῆλον ὅτι ᾗ ὄντα ὑπάρχει πᾶσι (τῦτο γὰρ τὸ κοινόν), τῦ περὶ τὸ ὂν ᾗ ὂν γνωρίζοντος καὶ περὶ ἐςὶν ἡ θεωρία. διόπερ ὐθεὶς τῶν κατὰ μέρος ἐπισκο- ἐγχειρεῖ λέγειν τι περὶ αὐτῶν, εἰ ἀληθῆ ἢ μή, ωμέτρης οὔτ' ἀριθμητικός, ἀλλὰ τῶν φυσικῶν ἔνιοι, τοῦτο δρῶντες· μόνοι γὰρ ᾤοντο περί τε τῆς ὅλης σκοπεῖν καὶ περὶ τοῦ ὄντος. ἐπεὶ δ' ἔςιν ἔτι τοῦ τις ἀνωτέρω (ἓν γάρ τι γένος τῦ ὄντος ἡ φύσις), όλυ καὶ τῦ περὶ τὴν πρώτην ὐσίαν θεωρητικῦ καὶ ἡ περὶ τούτων ἂν εἴη σκέψις. ἔςι δὲ σοφία τις καὶ ἡ φυσική, ἀλλ' ὐ πρώτη. ὅσα δ' ἐγχειρῦσι τῶν λεγόντων τινὲς περὶ τῆς ἀληθείας, ὃν τρόπον δεῖ ἀποδέχεσθαι, δι' ἀπαιδευσίαν τῶν ἀναλυτικῶν τῦτο δρῶσιν· δεῖ γὰρ περὶ τύτων ἥκειν προεπιςαμένυς, ἀλλὰ μὴ ἀκύοντας ζητεῖν. ὅτι μὲν ὖν τῦ φιλοσόφυ καὶ τῦ περὶ πάσης τῆς οὐσίας θεωρῦντος ᾗ πέφυκεν, καὶ περὶ τῶν συλλογιστικῶν ἀρχῶν ἐστὶν ἐπισκέψασθαι, δῆλον. προσήκει δὲ τὸν μάλιστα γνωρίζοντα περὶ ἕκαστον γένος ἔχειν λέγειν τὰς βεβαιοτάτας ἀρχὰς τῦ πράγματος, ὥςε καὶ τὸν περὶ τῶν ὄντων ᾗ ὄντα τὰς πάντων βεβαιοτάτας. ἔςι δ' ὗτος ὁ φιλόσοφος. βεβαιοτάτη δ' ἀρχὴ πασῶν περὶ ἣν διαψευσθῆναι ἀδύνατον· γνωριμωτάτην τε γὰρ ἀναγκαῖον εἶναι τὴν τοιαύτην (περὶ γὰρ ἃ μὴ γνωρίζυσιν, ἀπατῶνται πάντες) καὶ ἀνυπόθετον. ἣν γὰρ ἀναγκαῖον ἔχειν τὸν ὁτιῦν ξυνιέντα τῶν ὄντων, τῦτο ὐχ ὑπόθεσις· ὃ δὲ γνωρίζειν ἀναγκαῖον τῷ ὁτιοῦν γνωρίζοντι, καὶ ἥκειν ἔχοντα ἀναγκαῖον. ὅτι μὲν ὖν ἡ τοιαύτη πασῶν βεβαιοτάτη ἀρχή, δῆλον· τίς δ' ἔςιν αὕτη, μετὰ ταῦτα λέγομεν. τὸ γὰρ αὐτὸ ἅμα ὑπάρχειν τε καὶ μὴ ὑπάρχειν ἀδύνατον τῷ αὐτῷ καὶ κατὰ τὸ αὐτό· καὶ ὅσα ἄλλα προσδιορισαίμεθ' ἄν, ἔστω προσδιωρισμένα πρὸς τὰς λογικὰς δυσχερείας. αὕτη δὴ πασῶν ἐςὶ βεβαιοτάτη τῶν ἀρχῶν· ἔχει γὰρ τὸν εἰρημένον διορισμόν. ἀδύνατον γὰρ ὁντινῦν ταὐτὸν ὑπολαμβάνειν εἶναι καὶ μὴ εἶναι, καθάπερ τινὲς οἴονται λέγειν Ἡράκλειτον· οὐκ ἔςι γὰρ ἀναγκαῖον, ἅ τις λέγει, ταῦτα καὶ ὑπολαμβάνειν. εἰ δὲ μὴ ἐνδέχεται ἅμα ὑπάρχειν τῷ αὐτῷ τἀναντία (προσδιωρίσθω δ' ἡμῖν καὶ ταύτῃ τῇ προτάσει τὰ εἰωθότα), ἐναντία δ' ἐστὶ δόξα δόξῃ ἡ τῆς ἀντιφάσεως, φανερὸν ὅτι ἀδύνατον ἅμα ὑπολαμβάνειν τὸν αὐτὸν εἶναι καὶ μὴ εἶναι τὸ αὐτό· ἅμα γὰρ ἂν ἔχοι τὰς ἐναντίας δόξας ὁ διεψευσμένος περὶ τούτου. διὸ πάντες οἱ ἀποδεικνύντες εἰς ταύτην ἀνάγουσιν ἐσχάτην δόξαν· φύσει γὰρ ἀρχὴ καὶ τῶν ἄλλων ἀξιωμάτων αὕτη πάντων.

Εἰσὶ δέ τινες οἵ, καθάπερ εἴπομεν, αὐτοί τε ἐνδέχε- 4

ἡμῖν] ἡμῖν ἐν τῷ πρώτῳ περὶ ἀγαθῦ T. ‖ αἱ παρὰ] καὶ παρὰ T. ‖ 2. εἰς γένη εἴς τι A^b. ‖ 3. ᾗ ὂν et 4. τὸ ἓν om T. ‖ 5. καὶ ως T. ‖ δὲ καὶ μιᾶς A^b. ‖ 6. καὶ add A^b. ‖ 7. τὸ ἓν λέγεται A^b. ‖ ἄλλο S. ‖ 8. ἀναχθήσεται T. ‖ καὶ διὰ τῦτο om A^b. ‖ S. ‖ 9. ἢ καὶ τὸ A^b. ‖ 10. τὸ μὲν — τὸ δὲ E. ‖ 11. τῷ om ST. ‖ 12. ἓν ᾗ ὂν ES. ‖ 17. καὶ ὅλυ καὶ εἴδυς S. ‖ 21. τῦ] . ‖ 22. ἐςὶ σκέψις] ἐπίσκεψις A^b. ‖ τοῖς ὖσιν ὑπάρχει S. ‖ 24. ὄντως E. ‖ 25. οὗ T, ἐν A^b. ‖ 27. ὅτι om T. ‖ 28. τὸ ὂν] ‖ 30. εἰ SA^b, εἰ ᾗ E: vulgo εἰ ᾗ. ‖ ἢ] εἴτε T. ‖ 32. τε om A^b. ‖ 33. ἔτι om S. ‖ 34. τις ETA^b: ceteri τι. ‖ ἡ φύσις S. ‖ 35. τῦ post καὶ om T.

εἴη ἂν S. ‖ τις σοφία SA^b. ‖ 10. τὰς περὶ πάντων A^b. ‖ 13. τε om T. ‖ 15. γὰρ ἂν ἀναγκαῖον T. ‖ ξυνιέντα A^b. ‖ 16. ὑπο- ^b. ‖ ὃ] οὐ S. ‖ 17. ἔχοντι EST. ‖ βεβαιοτάτη ἡ τοιαύτη πασῶν ἀρχὴ A^b, ἡ τοιαύτη ἀρχὴ πασῶν βεβαιοτάτη ST. ‖ 19. λέγωμεν τε add A^bF^b. ‖ 20. τῷ αὐτῷ καὶ κατὰ om C^b, καὶ om S. ‖ 21. προδιωρισάμεθα, omisso ἄν, A^bF^b. ‖ ἔστω] οὕτω τὰ A^b. ‖ ἁπασῶν EST. ‖ 26. μὴ ἐνδέχεται μὴ ὑπάρχειν ἅμα S. ‖ 27. τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν A^b. ‖ προδιωρίσθω ἡμῖν A^b. ‖ 28. ταῦτα ST 29. ἅμα ἀδύνατον A^b. ‖ 31. διαψευσάμενος E. ‖ 32. οἱ add A^bF^b.

σθαί φασι τὸ αὐτὸ εἶναι καὶ μὴ εἶναι, καὶ ὑπολαμβάνειν οὕτως. χρῶνται δὲ τῷ λόγῳ τούτῳ πολλοὶ καὶ τῶν περὶ φύσεως. ἡμεῖς δὲ νῦν εἰλήφαμεν ὡς ἀδυνάτȣ ὄντος ἅμα εἶναι καὶ μὴ εἶναι, καὶ διὰ τȣ́τȣ ἐδείξαμεν ὅτι βεβαιοτάτη αὕτη τῶν ἀρχῶν πασῶν. ἀξιοῦσι δὴ καὶ τοῦτο ἀποδεικνύναι τινὲς δι' ἀπαιδευσίαν· ἔςι γὰρ ἀπαιδευσία τὸ μὴ γιγνώσκειν τίνων δεῖ ζητεῖν ἀπόδειξιν καὶ τίνων οὐ δεῖ. ὅλως μὲν γὰρ ἁπάντων ἀδύνατον ἀπόδειξιν εἶναι· εἰς ἄπειρον γὰρ ἂν βαδίζοι, ὥςε μηδ' οὕτως εἶναι ἀπόδειξιν. εἰ δέ τινων μὴ δεῖ ζητεῖν ἀπόδειξιν, τίνα ἀξιοῦσιν εἶναι μᾶλλον τοιαύτην ἀρχὴν ȣ̓κ ἂν ἔχοιεν εἰπεῖν. ἔςι δ' ἀποδεῖξαι ἐλεγκτικῶς καὶ περὶ τȣ́του ὅτι ἀδύνατον, ἂν μόνον τι λέγῃ ὁ ἀμφισβητῶν· ἂν δὲ μηθέν, γελοῖον τὸ ζητεῖν λόγον πρὸς τὸν μηθενὸς ἔχοντα λόγον, ᾗ μὴ ἔχει· ὅμοιος γὰρ φυτῷ ὁ τοιȣ̃τος ᾗ τοιȣ̃τος ἤδη. τὸ δ' ἐλεγκτικῶς ἀποδεῖξαι λέγω διαφέρειν καὶ τὸ ἀποδεῖξαι, ὅτι ὁ ἀποδεικνύων μὲν ἂν δόξειεν αἰτεῖσθαι τὸ ἐν ἀρχῇ, ἄλλȣ δὲ τοῦ τοιȣ́τȣ αἰτίȣ ὄντος ἔλεγχος ἂν εἴη καὶ ȣ̓κ ἀπόδειξις. ἀρχὴ δὲ πρὸς ἅπαντα τὰ τοιαῦτα ȣ̓ τὸ ἀξιȣ̃ν ἢ εἶναί τι λέγειν ἢ μὴ εἶναι (τοῦτο μὲν γὰρ τάχ' ἄν τις ὑπολάβοι τὸ ἐξ ἀρχῆς αἰτεῖν), ἀλλὰ τὸ σημαίνειν γέ τι καὶ αὑτῷ καὶ ἄλλῳ· τȣ̃το γὰρ ἀνάγκη, εἴπερ λέγοι τι. εἰ γὰρ μή, ȣ̓κ ἂν εἴη τῷ τοιȣ́τῳ λόγος, οὔτ' αὐτῷ πρὸς αὑτὸν οὔτε πρὸς ἄλλον. ἂν δέ τις τȣ̃το διδῷ, ἔςαι ἀπόδειξις· ἤδη γάρ τι ἔςαι ὡρισμένον. ἀλλ' αἴτιος ȣ̓χ ὁ ἀποδεικνὺς ἀλλ' ὁ ὑπομένων· ἀναιρῶν γὰρ λόγον ὑπομένει λόγον. ἔτι δὲ ὁ τȣ̃το συγχωρήσας συγκεχώρηκέ τι ἀληθὲς εἶναι χωρὶς ἀποδείξεως, ὥςε οὐκ ἂν πᾶν οὕτως καὶ ȣ̓χ ȣ̔́τως ἔχοι. πρῶτον μὲν οὖν δῆλον ὡς τοῦτό γ' αὐτὸ ἀληθές, ὅτι σημαίνει τὸ ὄνομα τὸ εἶναι ἢ μὴ εἶναι τοδί· ὥς' ȣ̓κ ἂν πᾶν ȣ̔́τως καὶ ȣ̓χ ȣ̔́τως ἔχοι. ἔτι εἰ τὸ ἄνθρωπος σημαίνει ἕν, ἔςω τȣ̃το τὸ ζῷον δίπȣν. λέγω δὲ τὸ ἓν σημαίνειν τοῦτο· εἰ τοῦτ' ἔςιν ἄνθρωπος, ἂν ᾖ τι ἄνθρωπος, τοῦτ' ἔςαι τὸ ἀνθρώπῳ εἶναι. διαφέρει δ' ȣ̓θὲν οὐδ' εἰ πλείω τις φαίη σημαίνειν, μόνον δὲ ὡρισμένα· τεθείη γὰρ ἂν ἐφ' ἑκάστῳ τῷ λ... ἕτερον ὄνομα. λέγω δ' οἷον, εἰ μὴ φαίη τὸ ἄνθρωπ... σημαίνειν, πολλὰ δέ, ὧν ἑνὸς μὲν εἷς λόγος, τὸ ζῷο... πȣν. εἰσὶ δὲ καὶ ἕτεροι πλείȣς, ὡρισμένοι δὲ τὸν ἀρι... τεθείη γὰρ ἂν ἴδιον ὄνομα καθ' ἕκαςον τῶν λόγων. ... μὴ τεθείη ἀλλ' ἄπειρα σημαίνειν φαίη, φανερὸν ὅτι ȣ̓... εἴη λόγος· τὸ γὰρ μὴ ἕν τι σημαίνειν ȣ̓θὲν σημαίνει... μὴ σημαινόντων δὲ τῶν ὀνομάτων ἀνῄρηται τὸ διαλέγ... πρὸς ἀλλήλȣς, κατὰ δὲ τὴν ἀλήθειαν καὶ πρὸς α... ȣ̓θὲν γὰρ ἐνδέχεται νοεῖν μὴ νοοῦντα ἕν. εἰ δ' ἐνδέχ... τεθείη ἂν ὄνομα τούτῳ τῷ πράγματι ἕν. ἔςω δή, ὡ... ἐλέχθη κατ' ἀρχάς, σημαῖνόν τι τὸ ὄνομα καὶ σημ... ἕν. ȣ̓ δὴ ἐνδέχεται τὸ ἀνθρώπῳ εἶναι σημαίνειν ὅπ... εἶναι ἀνθρώπῳ, εἰ τὸ ἄνθρωπος σημαίνει μὴ μόνο... ἑνὸς ἀλλὰ καὶ ἕν. οὐ γὰρ τȣ̃το ἀξιοῦμεν τὸ ἓν σημ... τὸ καθ' ἑνός, ἐπεὶ ȣ̔́τω γε κἂν τὸ μȣσικὸν καὶ τὸ λ... καὶ τὸ ἄνθρωπος ἓν ἐσήμαινεν, ὥστε ἓν ἅπαντα ... συνώνυμα γάρ. καὶ ȣ̓κ ἔςαι εἶναι καὶ μὴ εἶναι τὸ ... ἀλλ' ἢ καθ' ὁμωνυμίαν, ὥσπερ ἂν εἰ ὃν ἡμεῖς ἄνθ... καλοῦμεν, ἄλλοι μὴ ἄνθρωπον καλοῖεν. τὸ δ' ἀπορ... ȣ̓ τȣ̃τό ἐςιν, εἰ ἐνδέχεται τὸ αὐτὸ ἅμα εἶναι καὶ μὴ ... ἄνθρωπον τὸ ὄνομα, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα. εἰ δὲ μὴ ση... νει ἕτερον τὸ ἄνθρωπος καὶ τὸ μὴ ἄνθρωπος, δῆλον ὅτι ... τὸ μὴ εἶναι ἀνθρώπῳ τȣ̃ εἶναι ἀνθρώπῳ· ὥς' ἔςαι τὸ ... θρώπῳ εἶναι μὴ ἀνθρώπῳ εἶναι· ἓν γὰρ ἔςαι. τοῦτο ... σημαίνει τὸ εἶναι ἕν, ὡς λώπιον καὶ ἱμάτιον, εἰ ὁ λ... εἷς. εἰ δ' ἔςαι ἕν, ἓν σημαίνει τὸ ἀνθρώπῳ εἶναι καὶ ... ἀνθρώπῳ. ἀλλ' ἐδέδεικτο ὅτι ἕτερον σημαίνει. ἀνάγκη ... νυν, εἴ τι ἔςιν ἀληθὲς εἰπεῖν, ὅτι ἄνθρωπος ζῷον εἶναι ... πȣν· τȣ̃το γὰρ ἦν ὃ ἐσήμαινε τὸ ἄνθρωπος. εἰ δ' ἀν... τȣ̃το, ȣ̓κ ἐνδέχεται μὴ εἶναι τὸ αὐτὸ ζῷον δίπȣν· τοῦτο ... σημαίνει τὸ ἀνάγκη εἶναι, τὸ ἀδύνατον εἶναι μὴ εἶναι ... θρωπον. οὐκ ἄρα ἐνδέχεται ἅμα ἀληθὲς εἶναι εἰπεῖ... αὐτὸ ἄνθρωπον εἶναι καὶ μὴ εἶναι ἄνθρωπον. ὁ δ' ...

1. καὶ μὴ ὑπ. *T.* ‖ 3. ὡς add *ESA^{b}F^b*. ‖ 4. τȣ̃το *S.* ‖ 5. ἁπασῶν *A^b*. ‖ δὲ *T.* ‖ 8. πάντων *A^b*. ‖ ἀπόδειξιν ἀδύνατον *S.* ‖ ἀπόδειξιν om *T.* ‖ μᾶλλον εἶναι *T.* ‖ 12. ἀδύνατον om *S.* ‖ 13. ζητεῖν τὸν λ. *C^b*. ‖ 14. μὴ ἔχει *A^{b}F^b*: ceteri μηθένα ἔχει (ἔχειν *B^b*) λ... 15. ἤδη *A^b*, ἤδη ἐςίν *T*: ceteri om. ‖ 16. ὁ om *A^b*. ‖ 17. αἰτῆσθαι *SA^b*. ‖ τοῦ om *T.* ‖ 18. αἰτίȣ om *A^b*. ‖ εἴη om *SB^b*... 19. ȣ̓χὶ *A^b*. ‖ ἀξίωμα ȣ̓ν ἢ *SB^{b}C^b*. ‖ 20. τάχ' om *T.* ‖ 21. τι om *A^b*. ‖ ἑαυτῷ *A^b*. ‖ 22. εἰ] οὐ *SB^{b}C^b*. ‖ 23. οὔτ' αὐτῷ ceteri οὔθ' αὐτῷ. ‖ 24. ἐὰν *A^b*. ‖ 26. ἔτι — 28. ἔχοι add *A^b*. ‖ 30. ἅπαν *A^b*. ‖ 31. τȣ̃το om *T.* ‖ 32. εἰ] τὸ εἰ *A^b*. ‖ ἄνθρωπος om *A^b*. ‖ ἂν] εἰ *A^b*. ‖ ἔςαι *A^{b}F^b*: ceteri ἐςι. ‖ 34. εἰ ἐπὶ πλείω *A^b*

1. τῷ add *A^b*. ‖ 2. τὸν ἄνθρωπον *EST.* ‖ 3. ὧν εἷς μὲν εἴη λόγος *A^b*. ‖ δίπȣν om *E.* ‖ 4. εἶεν *A^b*. ‖ 5. τὸν λόγον *TA^b*. ... τι om *ESTA^b*. ‖ 10. μὴ *A^b*: ceteri μηθέν. ‖ 11. ἔςαι *F^b*. ‖ δὴ] ἄρα δὴ *T*, δὲ *F^b*. ‖ 12. ἐλέχθη καὶ κατ' *E.* ‖ σημαίνει τι ... 13. ἄνθρωπος *S.* ‖ σημαίνειν — 14. εἶναι] σημαίνειν ἀνθρώπῳ μὴ εἶναι *A^b*. ‖ 14. μὴ om *S.* ‖ 16. τὸ post καὶ add *A^b*. ‖ 17. τι ... *EST.* ‖ 19. ἂν om *T.* ‖ 21. ἅμα τὸ αὐτὸ *EST.* ‖ εἶναι καὶ] καὶ εἶναι καὶ *S.* ‖ 25. μὴ ἀνθρώπῳ εἶναι] τὸ μὴ εἶναι ἀνθρώπῳ *S.* ‖ τὸ εἶναι ἕν] ἓν τὸ *A^b*. ‖ 31. τȣ̃το *EA^b*: ceteri τότε. ‖ τὸ *A^b*: ceteri τότε. ‖ 34. αὐτὸς δὲ *A^b*.

καὶ ἐπὶ τοῦ μὴ εἶναι ἄνθρωπον· τὸ γὰρ ἀνθρώπῳ καὶ τὸ μὴ ἀνθρώπῳ εἶναι ἕτερον σημαίνει, εἴπερ καὶ υκὸν εἶναι καὶ τὸ ἄνθρωπον εἶναι ἕτερον· πολὺ γὰρ ιται ἐκεῖνο μᾶλλον, ὥςε σημαίνειν ἕτερον. εἰ δὲ καὶ υκὸν φήσει τὸ αὐτὸ καὶ ἓν σημαίνειν, πάλιν τὸ αὐτὸ ν ὅπερ καὶ πρότερον ἐλέχθη, ὅτι ἓν πάντα ἐςὶ καὶ ὐ τὰ ἀντικείμενα. εἰ δὲ μὴ ἐνδέχεται τῦτο, συμβαί- ὸ λεχθέν, ἂν ἀποκρίνηται τὸ ἐρωτώμενον. ἐὰν δὲ θῇ ἐρωτῶντος ἁπλῶς καὶ τὰς ἀποφάσεις, ὐκ ἀποκρί- τὸ ἐρωτώμενον. ὐθὲν γὰρ κωλύει εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ πον καὶ λευκὸν καὶ ἄλλα μυρία τὸ πλῆθος· ἀλλ' ἐρομένυ εἰ ἀληθὲς εἰπεῖν ἄνθρωπον τοῦτο εἶναι ἢ οὔ, ιτέον τὸ ἓν σημαῖνον, καὶ ὐ προσθετέον ὅτι καὶ λευ- καὶ μέγα. καὶ γὰρ ἀδύνατον ἄπειρά γ' ὄντα τὰ εβηκότα διελθεῖν· ἢ οὖν ἅπαντα διελθέτω ἢ μηθέν. ς τοίνυν εἰ καὶ μυριάκις ἐςὶ τὸ αὐτὸ ἄνθρωπος καὶ νθρωπος, ὐ προσαποκριτέον τῷ ἐρομένῳ εἰ ἔςιν ἄνθρω- ὅτι ἔστιν ἅμα καὶ οὐκ ἄνθρωπος, εἰ μὴ καὶ τἆλλα συμβέβηκε προσαποκριτέον, ὅσα ἐςὶν ἢ μὴ ἐςίν· ἐὰν το ποιῇ, ὐ διαλέγεται. ὅλως δ' ἀναιρῦσιν οἱ τῦτο λέ- ς ὐσίαν καὶ τὸ τί ἦν εἶναι. πάντα γὰρ ἀνάγκη συμ- κέναι φάσκειν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὅπερ ἀνθρώπῳ εἶναι ἢ εἶναι, μὴ εἶναι. εἰ γὰρ ἔςαι τι ὅπερ ἀνθρώπῳ εἶναι, οὐκ ἔςαι μὴ ἀνθρώπῳ εἶναι ἢ μὴ εἶναι ἀνθρώπῳ, ι αὗται ἀποφάσεις τούτου· ἓν γὰρ ἦν ὃ ἐσήμηνε, ἦν τοῦτο τινὸς οὐσία. τὸ δ' οὐσίαν σημαίνειν ἐστὶν ὐκ ἄλλο τι τὸ εἶναι αὐτῷ. εἰ δ' ἔσται αὐτῷ τὸ ἀνθρώπῳ εἶναι ἢ ὅπερ μὴ ἀνθρώπῳ εἶναι ἢ ὅπερ ἶναι ἀνθρώπῳ, ἄλλο τι ἔσται. ὥστ' ἀναγκαῖον αὐ- λέγειν ὅτι οὐθενὸς ἔσται τοιῦτος λόγος, ἀλλὰ πάντα συμβεβηκός· τύτῳ γὰρ διώρισαι ὐσία καὶ τὸ συμ- κός· τὸ γὰρ λευκὸν τῷ ἀνθρώπῳ συμβέβηκεν, ὅτι ιὲν λευκὸς ἀλλ' ὐχ ὅπερ λευκόν. εἰ δὲ πάντα κατὰ βεβηκὸς λέγεται, ὐθὲν ἔςαι πρῶτον τὸ καθόλυ, εἰ ἀεὶ υμβεβηκὸς καθ' ὑποκειμένυ τινὸς σημαίνει τὴν κατη- γορίαν. ἀνάγκη ἄρα εἰς ἄπειρον ἰέναι. ἀλλ' ἀδύνατον· ὐδὲ γὰρ πλείω συμπλέκεται δυοῖν· τὸ γὰρ συμβεβηκὸς οὐ συμβεβηκότι συμβεβηκός, εἰ μὴ ὅτι ἄμφω συμβέβηκε ταὐτῷ. λέγω δ' οἷον τὸ λευκὸν μυσικόν, καὶ τῦτο λευκόν, ὅτι ἄμφω τῷ ἀνθρώπῳ συμβέβηκεν. ἀλλ' ὐχ ὁ Σωκράτης μυσικὸς ὕτως, ὅτι ἄμφω συμβέβηκεν ἑτέρῳ τινί. ἐπεὶ τοίνυν τὰ μὲν οὕτως τὰ δ' ἐκείνως λέγεται συμβεβηκότα, ὅσα ὕτως λέγεται ὡς τὸ λευκὸν τῷ Σωκράτει, ὐκ ἐνδέχεται ἄπειρα εἶναι ἐπὶ τὸ ἄνω, οἷον τῷ Σωκράτει τῷ λευκῷ ἕτερόν τι συμβεβηκός· ὐ γὰρ γίγνεταί τι ἓν ἐξ ἁπάντων. ὐδὲ δὴ τῷ λευκῷ ἕτερόν τι ἔςαι συμβεβηκός, οἷον τὸ μυσικόν· οὐθέν τε γὰρ μᾶλλον τοῦτο ἐκείνῳ ἢ ἐκεῖνο τούτῳ συμβέβηκεν, καὶ ἅμα διώρισαι ὅτι τὰ μὲν ὕτω συμβέβηκε, τὰ δ' ὡς τὸ μουσικὸν Σωκράτει· ὅσα δ' οὕτως, οὐ συμβεβηκότι συμβέβηκε τὸ συμβεβηκός, ἀλλ' ὅσα ἐκείνως, ὥς' οὐ πάντα κατὰ συμβεβηκὸς λεχθήσεται. ἔσται ἄρα τι καὶ ὡς οὐσίαν σημαῖνον. εἰ δὲ τῦτο, δέδεικται ὅτι ἀδύνατον ἅμα κατηγορεῖσθαι τὰς ἀντιφάσεις. ἔτι εἰ ἀληθεῖς αἱ ἀντιφάσεις ἅμα κατὰ τῦ αὐτῦ πᾶσαι, δῆλον ὡς ἅπαντα ἔςαι ἕν. ἔςαι γὰρ τὸ αὐτὸ καὶ τριήρης καὶ τοῖχος καὶ ἄνθρωπος, εἰ κατὰ παντός τι ἢ καταφῆσαι ἢ ἀποφῆσαι ἐνδέχεται, καθάπερ ἀνάγκη τοῖς τὸν Πρωταγόρυ λέγυσι λόγον. εἰ γάρ τῳ δοκεῖ μὴ εἶναι τριήρης ὁ ἄνθρωπος, δῆλον ὅτι οὐκ ἔςι τριήρης· ὥςε καὶ ἔςιν, εἴπερ ἡ ἀντίφασις ἀληθής. καὶ γίγνεται δὴ τὸ τῦ Ἀναξαγόρυ, ὁμοῦ πάντα χρήματα· ὥςε μηθὲν ἀληθῶς ὑπάρχειν. τὸ ἀόριςον ὖν ἐοίκασι λέγειν, καὶ οἰόμενοι τὸ ὂν λέγειν περὶ τῦ μὴ ὄντος λέγυσιν· τὸ γὰρ δυνάμει ὂν καὶ μὴ ἐντελεχείᾳ τὸ ἀόριςόν ἐςιν. ἀλλὰ μὴν λεκτέον γ' αὐτοῖς κατὰ παντὸς τὴν κατάφασιν ἢ τὴν ἀπόφασιν· ἄτοπον γὰρ εἰ ἑκάςῳ ἡ μὲν αὐτοῦ ἀπόφασις ὑπάρξει, ἡ δ' ἑτέρυ ὃ μὴ ὑπάρχει αὐτῷ ὐχ ὑπάρξει. λέγω δ' οἷον εἰ ἀληθὲς εἰπεῖν τὸν ἄνθρωπον ὅτι οὐκ ἄνθρωπος, δῆλον ὅτι καὶ οὐ τριήρης. εἰ μὲν οὖν ἡ κατάφασις, ἀνάγκη καὶ τὴν ἀπόφασιν· εἰ δὲ μὴ ὑπάρχει ἡ κατάφασις, ἥ γε ἀπόφασις ὑπάρξει

2. εἶναι ἀνθρώπῳ *T.* ‖ 4. σημαίνει A^b. ‖ 5. φησι A^b. ‖ 6. ἓν τὰ πάντα *S.* ‖ 9. ἐρωτῶντός τινος ἁπλῶς *ST.* ‖ 10. τὸ αὐτὸ εἶναι ‖ 12. ἐρωμένυ *E.* ‖ 14. γ' om *S.* ‖ 15. οὖν τὰ ἄπειρα πάντα διελθετέον A^b. ‖ 17. ἐρωμένῳ *E.* ‖ 18. ἅμα] ἀλλὰ A^b. ‖ μὴ καὶ] ἢ *S.* ‖ 21. εἶναι μὴ εἶναι πάντα A^b. ‖ 22. ἢ] τὸ μὴ ἢ C^b. ἢ — 23. ἀνθρώπῳ εἶναι om *E.* ‖ 23. μὴ εἶναι τι ὂν εἶναι τινός. εἰ A^b. ‖ σήμανε TA^b. ‖ 26. οὐσία τῦδ' οὐσία *S.* ‖ σημαίνειν δ' αὐτῦς ἐστιν A^b. ‖ 27. αὐτῷ τὸ] τί A^b. ‖ 28. ἢ add A^b. ‖ ἀνθρώπῳ μὴ ‖ 29. τι add A^b. ‖ 31. τῦτο *ST.* τύτῳ — συμβεβηκός om *E.* ‖ 33. ἔςαι *S.* ‖ 34. εἰ δ' ἀεὶ *EST.*

1. ὐ *ST.* ‖ 2. πλείω] δύο A^b. ‖ 4. μυσικὸν] καὶ μ. *T.* ‖ 6. ὕτος *S.* ‖ 7. ἐκείνως] ἄλλως *T.* ‖ 9. ἄνω] ἀνθρώπῳ *T.* ‖ λευκῷ καὶ ‖ 11. ἔςαι ἕτερόν τι *S.* ‖ 12. γὰρ om *T.* ‖ 13. τύτῳ A^b. ‖ 15. τὸ om *ES.* ‖ ἐκείνῳ *S.* ‖ 19. κατὰ] καὶ *S.* ‖ 21. πάντα *S.* ‖ A^b. ‖ 23. λόγον λέγυσιν A^b. ‖ δοκεῖν SA^b. ‖ 24. ὅτι] ὡς A^b. ‖ ἔςι] ἔςαι *T.* ‖ 25. ἡ] ὂν ἡ A^b. ‖ 26. ἐνυπάρχειν *E*, ἐν ὑπάρ- *ST.* ‖ 27. ἐοίκασι τῆς ὕλης λέγειν *T.* ‖ λέγειν τὸ ὂν A^b. ‖ 29. τῦ *T.* ‖ αὐτὸς *S.* ‖ 33. οὐ] ἢ τριήρης ἢ οὐ A^b. ‖ 35. ἥ] εἰ ἡ *E.*

μᾶλλον ἢ αὐτοῦ. εἰ οὖν κἀκείνη ὑπάρχει, ὑπάρξει καὶ ἡ τῆς τριήρους· εἰ δ' αὕτη, καὶ ἡ κατάφασις. ταῦτά τε οὖν συμβαίνει τοῖς λέγουσι τὸν λόγον τοῦτον, καὶ ὅτι οὐκ ἀνάγκη ἢ φάναι ἢ ἀποφάναι. εἰ γὰρ ἀληθές ἐστιν ὅτι ἄνθρωπος καὶ οὐκ ἄνθρωπος, δῆλον ὅτι καὶ οὔτ' ἄνθρωπος οὔτ' οὐκ ἄνθρωπος ἔσται· τοῖν γὰρ δυοῖν δύο ἀποφάσεις. εἰ δὲ μία ἐξ ἀμφοῖν ἐκείνη, καὶ αὕτη μία ἂν εἴη ἀντικειμένη. ἔτι ἤτοι περὶ ἅπαντα οὕτως ἔχει, καὶ ἔστι καὶ λευκὸν καὶ οὐ λευκὸν καὶ ὂν καὶ οὐκ ὄν, καὶ περὶ τὰς ἄλλας φάσεις καὶ ἀποφάσεις ὁμοιοτρόπως, ἢ οὒ ἀλλὰ περὶ μέν τινας, περί τινας δ' οὔ. καὶ εἰ μὲν μὴ περὶ πάσας, αὗται ἂν εἶεν ὁμολογούμεναι· εἰ δὲ περὶ πάσας, πάλιν ἤτοι καθ' ὅσων τὸ φῆσαι καὶ ἀποφῆσαι καὶ καθ' ὅσων ἀποφῆσαι καὶ φῆσαι, ἢ κατὰ μὲν ὧν φῆσαι καὶ ἀποφῆσαι, καθ' ὅσων δὲ ἀποφῆσαι οὐ πάντων φῆσαι. καὶ εἰ μὲν οὕτως, εἴη ἄν τι παγίως οὐκ ὄν, καὶ αὕτη βεβαία δόξα· καὶ εἰ τὸ μὴ εἶναι, βέβαιόν τι καὶ γνώριμον· γνωριμωτέρα γὰρ ἂν εἴη ἡ φάσις ἡ ἀντικειμένη. εἰ δὲ ὁμοίως καὶ ὧν ἔστιν ἀποφῆσαι κατὰ τούτων ἐςι φάναι, ἀνάγκη ἤτοι ἀληθὲς διαιροῦντα λέγειν, οἷον ὅτι λευκὸν καὶ πάλιν ὅτι οὐ λευκόν, ἢ οὔ. καὶ εἰ μὲν μὴ ἀληθὲς διαιροῦντα λέγειν, οὐ λέγει τε ταῦτα καὶ οὐκ ἔςιν οὐθέν· τὰ δὲ μὴ ὄντα πῶς ἂν φθέγξαιτο ἢ νοήσειεν; καὶ πάντα δ' ἂν εἴη ἕν, ὥσπερ καὶ πρότερον εἴρηται, καὶ ταὐτὸν ἔςαι καὶ ἄνθρωπος καὶ θεὸς καὶ τριήρης καὶ αἱ ἀντιφάσεις αὐτῶν. εἰ γὰρ ὁμοίως καθ' ἑκάςου, οὐθὲν διοίσει ἕτερον ἑτέρου· εἰ γὰρ διοίσει, τοῦτ' ἔςαι ἀληθὲς καὶ ἴδιον. ὁμοίως δὲ καὶ εἰ διαιροῦντα ἐνδέχεται ἀληθεύειν, συμβαίνει τὸ λεχθέν. πρὸς δὲ τούτῳ ὅτι πάντες ἂν ἀληθεύοιεν καὶ πάντες ἂν ψεύδοιντο, καὶ αὐτὸς αὑτὸν ὁμολογεῖ ψεύδεσθαι. ἅμα δὲ φανερὸν ὅτι περὶ οὐθενός ἐστι πρὸς τοῦτον ἡ σκέψις· οὐθὲν γὰρ λέγει. οὔτε γὰρ οὕτως οὔτ' οὐχ οὕτως λέγει, ἀλλ' οὕτως τε καὶ οὐχ οὕτως. καὶ πάλιν γε ταῦτα ἀπόφησιν ἄμφω, ὅτι οὔθ' οὕτως οὔτε οὐχ οὕτως· εἰ γὰρ μή, ἤδη ἄν τι εἴη ὡρισμένον. ἔτι εἰ ὅταν ἡ φάσις ἀληθὴς ᾖ, ἡ ἀπόφασις ψευδής, κἂν αὕτη ἀληθὴς ᾖ, ἡ κατάφασις ψευδής, οὐκ ἂν εἴη τὸ αὐτὸ ἅμα φάναι καὶ ἀποφάναι ἀληθῶς. ἀλλ' ἴσως φαῖεν ἂν τοῦτ' εἶναι ἀρχῆς κείμενον. ἔτι ἆρα ὁ μὲν ἢ ἔχειν πως ὑπολ νων ἢ μὴ ἔχειν διέψευςαι, ὁ δὲ ἄμφω ἀληθεύει; ἀληθεύει, τί ἂν εἴη τὸ λεγόμενον ὅτι τοιαύτη τῶν φύσις; εἰ δὲ μὴ ἀληθεύει, ἀλλὰ μᾶλλον ἀληθεύει νως ὑπολαμβάνων, ἤδη πως ἔχοι ἂν τὰ ὄντα, κα ἀληθὲς ἂν εἴη, καὶ οὐχ ἅμα καὶ οὐκ ἀληθές. εἰ δὲ ἅπαντες καὶ ψεύδονται καὶ ἀληθῆ λέγουσιν, οὔτε φ σθαι οὔτ' εἰπεῖν τῷ τοιούτῳ ἔςιν· ἅμα γὰρ ταῦτά οὐ ταῦτα λέγει. εἰ δὲ μηθὲν ὑπολαμβάνει ἀλλ' οἴεται καὶ οὐκ οἴεται, τί ἂν διαφερόντως ἔχοι τῶν κότων; ὅθεν καὶ μάλιςα φανερόν ἐςιν ὅτι οὐθεὶς οὔ κειται οὔτε τῶν ἄλλων οὔτε τῶν λεγόντων τὸν λόγο διὰ τί γὰρ βαδίζει Μέγαράδε ἀλλ' οὐχ ἡσυχάζει νος βαδίζειν; οὐδ' εὐθέως ἕωθεν πορεύεται εἰς φρέα φάραγγα, ἐὰν τύχῃ, ἀλλὰ φαίνεται εὐλαβούμενος, ὁμοίως οἰόμενος μὴ ἀγαθὸν εἶναι τὸ ἐμπεσεῖν καὶ ἀ δῆλον ἄρα ὅτι τὸ μὲν βέλτιον ὑπολαμβάνει τὸ δ' τιον. εἰ δὲ τοῦτο, καὶ τὸ μὲν ἄνθρωπον τὸ δ' οὐκ ἄ καὶ τὸ μὲν γλυκὺ τὸ δ' οὐ γλυκὺ ἀνάγκη ὑπολαμ οὐ γὰρ ἐξ ἴσου ἅπαντα ζητεῖ καὶ ὑπολαμβάνει, ὅτι θεὶς βέλτιον εἶναι τὸ πιεῖν ὕδωρ καὶ ἰδεῖν ἄνθρωπ ζητῇ αὐτά· καίτοι γ' ἔδει, εἰ ταὐτὸν ἦν ὁμοίως κ θρωπος καὶ οὐκ ἄνθρωπος. ἀλλ' ὅπερ ἐλέχθη, οὐθεὶς φαίνεται τὰ μὲν εὐλαβούμενος τὰ δ' οὔ. ὥςε, ὡ πάντες ὑπολαμβάνουσιν ἔχειν ἁπλῶς, εἰ μὴ περὶ ἅ ἀλλὰ περὶ τὸ ἄμεινον καὶ χεῖρον. εἰ δὲ μὴ ἐπις ἀλλὰ δοξάζοντες, πολὺ μᾶλλον ἐπιμελητέον ἂν ἀληθείας, ὥσπερ καὶ νοσώδει ὄντι ἢ ὑγιεινῷ τῆς ὑ καὶ γὰρ ὁ δοξάζων πρὸς τὸν ἐπιςάμενον οὐχ ὑγιεινῶ κειται πρὸς τὴν ἀλήθειαν. ἔτι εἰ ὅτι μάλιςα πάντ ἔχει καὶ οὐχ οὕτως, ἀλλὰ τό γε μᾶλλον καὶ ἧττον ἐν τῇ φύσει τῶν ὄντων· οὐ γὰρ ἂν ὁμοίως φήσαιμι τὰ δύο ἄρτια καὶ τὰ τρία, οὐδ' ὁμοίως διέψευςτα τέτταρα πέντε οἰόμενος καὶ ὁ χίλια. εἰ οὖν μὴ δῆλον ὅτι ἅτερος ἧττον, ὥςε μᾶλλον ἀληθεύει. εἰ

1. ἡ] ἢ S, ἢ ἡ ET, om A^b. ‖ post αὐτοῦ T ἢ τῆς τριήρους. ‖ 4. ἢ ante φάναι om ST. ‖ ἐστιν add A^b. ‖ 7. ἀμφοτέρων . ἔτι] τι A^b, ἔτι εἴτι T. ‖ 8. καὶ post ἔςι om T. ‖ οὐ om S. ‖ 10. μὲν περί A^b. ‖ 12. ἤτοι] εἴτι T. ‖ 14. καθ'] καὶ καθ' T πάντως ES. ‖ 17. γὰρ add A^b. ‖ ἡ om T. ‖ 18. ἡ ἀντικειμένη] ἢ ἡ ἀντικειμένη ἀπόφασις A^b. ‖ ὧν — 19. φάναι A^b: ceteri ἀ φῆσαι φάναι. ‖ 21. λέγειν] λέγει A^b. ‖ 23. νοήσεις A^b: ceteri βαδίσειεν. ‖ ἅπαντα A^b. ‖ 24. καὶ post ἔςαι om T. ‖ 25. γ ceteri δ'. ‖ ἕκαςον ST. ‖ 26. οὐδενὶ A^b. ‖ 27. εἰ καὶ T. ‖ 28. ἀληθεύσειεν A^b. ‖ 33. ἀπόφασιν T. ‖ post οὐχ οὕτως S λέγ οὕτως τε καὶ οὐχ οὕτως. ‖ 34. εἴη] πω A^b. ‖ 35. ᾖ alterum om A^b. ‖ 36. ἅμα τὸ αὐτὸ EST.

3. γὰρ] γὰρ μὴ A^b. ‖ 5. φύσις] φύσις ἀληθεύει S. ‖ ὁ] ἢ ὁ A^b. ‖ 8. καὶ οὐχ ἀλ. E. ‖ φθέγγεσθαι S. ‖ 9. ἔςαι A^b. ‖ τε καὶ οὐ ταὐτὰ plerique. ‖ 11. τῶν] τί τῶν T. ‖ 15. εὐθὺς A^b. ‖ εἰς post ἢ om E. ‖ 17. τὸ om E. ‖ 21. οἴηθῇς A^b. ‖ 2 STA^b. ‖ γε δεῖ T, ἔδει γ' ES. ‖ 25. ὡς om T. ‖ 30. τὸν om S. ‖ 31. εἰ] ἢ T. ‖ 34. δύο] δύο εἶναι A^b. ‖ 35. πέντε] πέ

λον ἐγγύτερον, εἴη γε ἄν τι ἀληθὲς οὗ ἐγγύτερον τὸ λον ἀληθές. κἂν εἰ μή ἐστιν, ἀλλ' ἤδη γέ τι ἐστὶ βε- τερον καὶ ἀληθινώτερον, καὶ τοῦ λόγου ἀπηλλαγμέ- ὖν εἴημεν τοῦ ἀκράτου καὶ κωλύοντος τι τῇ διανοίᾳ ι.

Ἔστι δ' ἀπὸ τῆς αὐτῆς δόξης καὶ ὁ Πρωταγόρου λόγος, ἀνάγκη ὁμοίως ἄμφω αὐτοὺς ἢ εἶναι ἢ μὴ εἶναι. εἴτε τὰ δοκοῦντα πάντα ἐστὶν ἀληθῆ καὶ τὰ φαινόμενα, κη πάντα ἅμα ἀληθῆ καὶ ψευδῆ εἶναι. πολλοὶ γὰρ ντία ὑπολαμβάνουσιν ἀλλήλοις, καὶ τοὺς μὴ ταὐτὰ ζοντας ἑαυτοῖς διεψεῦσθαι νομίζουσιν· ὥστ' ἀνάγκη τὸ εἶναί τε καὶ μὴ εἶναι. καὶ εἰ τοῦτ' ἐστίν, ἀνάγκη τὰ τα εἶναι πάντ' ἀληθῆ· τὰ ἀντικείμενα γὰρ δοξάζουσιν ίλοις οἱ διεψευσμένοι καὶ ἀληθεύοντες. εἰ οὖν ἔχει τὰ οὕτως, ἀληθεύσουσι πάντες. ὅτι μὲν οὖν ἀπὸ τῆς αὐτῆς διανοίας ἀμφότεροι οἱ λόγοι, δῆλον. ἔστι δ' οὐχ ὁ ς τρόπος πρὸς πάντας τῆς ἐντεύξεως· οἱ μὲν γὰρ πει- θέονται, οἱ δὲ βίας. ὅσοι μὲν γὰρ ἐκ τοῦ ἀπορῆσαι αβον οὕτως, τούτων εὐίατος ἡ ἄγνοια· οὐ γὰρ πρὸς τὸν ν ἀλλὰ πρὸς τὴν διάνοιαν ἡ ἀπάντησις αὐτῶν· ὅσοι όγου χάριν λέγουσι, τούτων δ' ἔλεγχος ἴασις τοῦ τ' ἐν τῇ ς λόγου καὶ τοῦ ἐν τοῖς ὀνόμασιν. ἐλήλυθε δὲ τοῖς δια- οῦσιν αὕτη ἡ δόξα ἐκ τῶν αἰσθητῶν, ἡ μὲν τοῦ ἅμα ἀντιφάσεις καὶ τἀναντία ὑπάρχειν ὁρῶσιν ἐκ ταὐτοῦ μενα τἀναντία. εἰ οὖν μὴ ἐνδέχεται γενέσθαι τὸ μὴ προϋπῆρχεν ὁμοίως τὸ πρᾶγμα ἄμφω ὄν, ὥσπερ καὶ ξαγόρας μεμῖχθαι πᾶν ἐν παντί φησι καὶ Δημόκρι- καὶ γὰρ οὗτος τὸ κενὸν καὶ τὸ πλῆρες ὁμοίως καθ' ὑπάρχειν μέρος, καίτοι τὸ μὲν ὂν τούτων εἶναι, τὸ δὲ ὄν. πρὸς μὲν οὖν τοὺς ἐκ τούτων ὑπολαμβάνοντας ἐροῦμεν τρόπον μέν τινα ὀρθῶς λέγουσι, τρόπον δέ τινα ἀγνοοῦσιν. γὰρ ὂν λέγεται διχῶς, ὥστ' ἔστιν ὃν τρόπον ἐνδέχεται εσθαί τι ἐκ τοῦ μὴ ὄντος, ἔστι δ' ὃν οὔ, καὶ ἅμα τὸ εἶναι καὶ ὂν καὶ μὴ ὄν, ἀλλ' οὐ κατὰ ταὐτὸ ὄν· δυ- ι μὲν γὰρ ἐνδέχεται ἅμα ταὐτὸ εἶναι τὰ ἐναντία, λεχείᾳ δ' οὔ. ἔτι δ' ἀξιώσομεν αὐτοὺς ὑπολαμβάνειν ἄλλην τινὰ οὐσίαν εἶναι τῶν ὄντων, ᾗ οὔτε κίνησις ὑπάρ- οὔτε φθορὰ οὔτε γένεσις τὸ παράπαν. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ περὶ τὰ φαινόμενα ἀλήθεια ἐνίοις ἐκ τῶν αἰσθητῶν ἐλήλυθεν. τὸ μὲν γὰρ ἀληθὲς οὐ πλήθει κρίνεσθαι οἴονται προσήκειν οὐδὲ ὀλιγότητι, τὸ δ' αὐτὸ τοῖς μὲν γλυκὺ γευομένοις δοκεῖν εἶναι, τοῖς δὲ πικρόν· ὥστ' εἰ πάντες ἔκαμνον ἢ πάντες παρεφρόνουν, δύο δ' ἢ τρεῖς ὑγίαινον ἢ νοῦν εἶχον, δοκεῖν ἂν τούτους κάμνειν καὶ παραφρονεῖν, τοὺς δ' ἄλλους οὔ. ἔτι δὲ πολλοῖς τῶν ἄλλων ζῴων τἀναντία περὶ τῶν αὐτῶν φαίνεσθαι καὶ ἡμῖν, καὶ αὐτῷ δὲ ἑκάστῳ πρὸς αὑτὸν οὐ ταὐτὰ κατὰ τὴν αἴσθησιν ἀεὶ δοκεῖν. ποῖα οὖν τούτων ἀληθῆ ἢ ψευδῆ, ἄδηλον· οὐθὲν γὰρ μᾶλλον τάδε ἢ τάδε ἀληθῆ, ἀλλ' ὁμοίως. διὸ Δημόκριτός γέ φησιν ἤτοι οὐθὲν εἶναι ἀληθὲς ἢ ἡμῖν γ' ἄδηλον. ὅλως δὲ διὰ τὸ ὑπολαμβάνειν φρόνησιν μὲν τὴν αἴσθησιν, ταύτην δ' εἶναι ἀλλοίωσιν, τὸ φαινόμενον κατὰ τὴν αἴσθησιν ἐξ ἀνάγκης ἀληθὲς εἶναί φασιν· ἐκ τούτων γὰρ καὶ Ἐμπεδοκλῆς καὶ Δημόκριτος καὶ τῶν ἄλλων ὡς ἔπος εἰπεῖν ἕκαστος τοιαύταις δόξαις γεγένηνται ἔνοχοι. καὶ γὰρ Ἐμπεδοκλῆς μεταβάλλοντας τὴν ἕξιν μεταβάλλειν φησὶ τὴν φρόνησιν· "πρὸς παρεὸν γὰρ μῆτις ἐναύξεται ἀνθρώποισιν." καὶ ἐν ἑτέροις δὲ λέγει ὅτι "ὅσσον ἀλλοῖοι μετέφυν, τόσον ἄρ σφισιν αἰεὶ καὶ τὸ φρονεῖν ἀλλοῖα παρίστατο." καὶ Παρμενίδης δὲ ἀποφαίνεται τὸν αὐτὸν τρόπον· "ὡς γὰρ ἕκαστος ἔχει κρᾶσιν μελέων πολυκάμπτων, τὼς νόος ἀνθρώποισι παρίσταται. τὸ γὰρ αὐτὸ ἔστιν ὅπερ φρονέει μελέων φύσις ἀνθρώποισιν καὶ πᾶσιν καὶ παντί· τὸ γὰρ πλέον ἐστὶ νόημα." Ἀναξαγόρου δὲ καὶ ἀπόφθεγμα μνημονεύεται πρὸς τῶν ἑταίρων τινάς, ὅτι τοιαῦτ' αὐτοῖς ἔσται τὰ ὄντα οἷα ἂν ὑπολάβωσιν. φασὶ δὲ καὶ τὸν Ὅμηρον ταύτην ἔχοντα φαίνεσθαι τὴν δόξαν, ὅτι ἐποίησε τὸν Ἕκτορα, ὡς ἐξέστη ὑπὸ τῆς πληγῆς, κεῖσθαι ἀλλοφρονέοντα, ὡς φρονοῦντας μὲν καὶ τοὺς παραφρονοῦντας ἀλλ' οὐ ταὐτά. δῆλον οὖν ὅτι, εἰ ἀμφότεραι φρονήσεις, καὶ τὰ ὄντα ἅμα οὕτω τε καὶ οὐχ οὕτως ἔχει. ᾗ καὶ χαλεπώτατον τὸ συμβαῖνον ἐστίν· εἰ γὰρ οἱ μάλιστα τὸ ἐνδεχόμενον ἀληθὲς ἑωρακότες (οὗτοι δ' εἰσὶν οἱ μάλιστα ζητοῦντες αὐτὸ καὶ φιλοῦντες) οὗτοι τοιαύτας ἔχουσι τὰς δόξας καὶ ταῦτα ἀποφαίνονται περὶ τῆς ἀληθείας, πῶς οὐκ ἄξιον ἀθυμῆσαι τοὺς φιλοσοφεῖν ἐγχειροῦντας; τὸ γὰρ τὰ πετόμενα διώκειν τὸ ζητεῖν ἂν

1. τι om *A^b*. ‖ 7. αὐτοὺς ἄμφω *A^b*. ‖ 9. εἶναι post ἀνάγκη *A^b*. ‖ 13. πάντα εἶναι *T*. ‖ 15. ἀληθεύουσι *EST*. ‖ εἰσὶν ἀπὸ τῆς δ. οἱ τοιοῦτοι λόγοι *A^b*. ‖ 17. ἅπαντας *EST*. ‖ 21. τ' om *A^b*. ‖ 24. ὑπάρξειν *ET*. ‖ 25. γίνεσθαι *A^b*. ‖ 26. post ἄμφω ὂν *A^b* στιν ὂν καὶ μὴ ὄν. ‖ 30. οὖν add *EA^b*. ‖ 31. ἀληθῶς *T*. ‖ 33. ὂν] ὅπως *A^b*. ‖ 34. καὶ ante ὂν add *A^b*. ‖ κατὰ om *A^b*. ‖ *T*. ‖ 37. τινὰ add *A^b*.

4. δοκεῖ *EST*. ‖ 7. δὲ καὶ π. *A^b*. ‖ ἄλλων om *A^b*. ‖ ζώων ὑγιαίνουσι τἀν. *A^bF^b*. ‖ περὶ τῶν αὐτῶν add *A^b*. ‖ 9. ψευδῆ ἢ ἀληθῆ ‖ 12. ὁμοίως *A^b*. ‖ 19. αὔξεται *SB^bC^b*. ‖ 20. μετέφυ *STA^b*. ‖ τόσσον *E*. ‖ 22. ἑκάστω *A^b*, ἑκάστοτ' *SB^bC^b*. ‖ ἔχῃ *SB^b*. ‖ ὡς *E*. ‖ 24. φύσις ἀνθρώποισιν om *A^b*. ‖ 26. καὶ om *T*. ‖ 27. τινός *ETA^b*. ‖ 28. τοιαύτην *ST*. ‖ 31. εἰ om *A^b*. ‖ 33. ἔχει ‖ ᾗ] ἢ *TA^b*. ‖ 37. ἀθυμεῖν *E*. ‖ 38. πετώμενα *E*.

εἴη τὴν ἀλήθειαν. αἴτιον δὲ τῆς δόξης τύτοις ὅτι περὶ τῶν ὄντων μὲν τὴν ἀλήθειαν ἐσκόπουν, τὰ δ' ὄντα ὑπέλαβον εἶναι τὰ αἰσθητὰ μόνον· ἐν δὲ τύτοις πολλὴ ἡ τῦ ἀορίςυ φύσις ἐνυπάρχει, καὶ ἡ τοῦ ὄντος οὕτως ὥσπερ εἴπομεν· διὸ εἰκότως μὲν λέγουσιν, ὐκ ἀληθῆ δὲ λέγυσιν. ὕτω γὰρ ἁρμόττει μᾶλλον εἰπεῖν ἢ ὥσπερ Ἐπίχαρμος εἰς Ξενοφάνην. ἔτι δὲ πᾶσαν ὁρῶντες ταύτην κινουμένην τὴν φύσιν, κατὰ δὲ τῦ μεταβάλλοντος οὐθὲν ἀληθευόμενον, περί γε τὸ πάντῃ πάντως μεταβάλλον οὐκ ἐνδέχεσθαι ἀληθεύειν. ἐκ γὰρ ταύτης τῆς ὑπολήψεως ἐξήνθησεν ἡ ἀκροτάτη δόξα τῶν εἰρημένων, ἡ τῶν φασκόντων ἡρακλειτίζειν, καὶ οἵαν Κρατύλος εἶχεν, ὃς τὸ τελευταῖον οὐθὲν ᾤετο δεῖν λέγειν ἀλλὰ τὸν δάκτυλον ἐκίνει μόνον, καὶ Ἡρακλείτῳ ἐπετίμα εἰπόντι ὅτι δὶς τῷ αὐτῷ ποταμῷ ὐκ ἔςιν ἐμβῆναι· αὐτὸς γὰρ ᾤετο ὐδ' ἅπαξ. ἡμεῖς δὲ καὶ πρὸς τῦτον τὸν λόγον ἐρῦμεν ὅτι τὸ μὲν μεταβάλλον ὅτε μεταβάλλει ἔχει τινὰ αὐτοῖς ἀληθῆ λόγον μὴ οἴεσθαι εἶναι. καίτοι ἔςι γε ἀμφισβητήσιμον· τό τε γὰρ ἀποβάλλον ἔχει τι τοῦ ἀποβαλλομένυ, καὶ τῦ γιγνομένυ ἤδη ἀνάγκη τι εἶναι. ὅλως τε εἰ φθείρεται, ὑπάρξει τι ὄν· καὶ εἰ γίγνεται, ἐξ οὗ γίγνεται καὶ ὑφ' οὗ γεννᾶται, ἀναγκαῖον εἶναι, καὶ τῦτο μὴ ἰέναι εἰς ἄπειρον. ἀλλὰ ταῦτα παρέντες ἐκεῖνα λέγωμεν, ὅτι οὐ ταὐτόν ἐςι τὸ μεταβάλλειν κατὰ τὸ ποσὸν καὶ κατὰ τὸ ποιόν. κατὰ μὲν ὖν τὸ ποσὸν ἔςω μὴ μένον· ἀλλὰ κατὰ τὸ εἶδος ἅπαντα γιγνώσκομεν. ἔτι δ' ἄξιον ἐπιτιμῆσαι τοῖς ὕτως ὑπολαμβάνυσιν, ὅτι καὶ αὐτῶν τῶν αἰσθητῶν ἐπὶ τῶν ἐλαττόνων τὸν ἀριθμὸν ἰδόντες οὕτως ἔχοντα περὶ ὅλου τοῦ ὐρανοῦ ὁμοίως ἀπεφήναντο. ὁ γὰρ περὶ ἡμᾶς τῦ αἰσθητῦ τόπος ἐν φθορᾷ καὶ γενέσει διατελεῖ μόνος ὤν· ἀλλ' ὗτος ὐθὲν ὡς εἰπεῖν μόριον τῦ παντός ἐςιν, ὥςε δικαιότερον ἂν δι' ἐκεῖνα τύτων ἀπεψηφίσαντο ἢ διὰ ταῦτα ἐκείνων κατεψηφίσαντο. ἔτι δὲ δῆλον ὅτι καὶ πρὸς τύτους ταὐτὰ τοῖς πάλαι λεχθεῖσιν ἐρῦμεν· ὅτι γὰρ ἔςιν ἀκίνητός τις φύσις δεικτέον αὐτοῖς καὶ πειςέον αὐτούς. καίτοι συμβαίνει γε τοῖς ἅμα φάσκουσιν εἶναι καὶ μὴ εἶναι ἠρεμεῖν μᾶλλον φάναι πάντα ἢ κινεῖσθαι· οὐ γὰρ ἔςιν εἰς ὅ τι μεταβάλλει· ἅπαντα γὰρ ὑπάρχει

πᾶσιν. περὶ δὲ τῆς ἀληθείας, ὡς οὐ πᾶν τὸ φαι
ἀληθές, πρῶτον μέν γε ὅτι οὐδ' ἡ αἴσθησις ψευ
ἰδίου ἐςίν, ἀλλ' ἡ φαντασία ὐ ταὐτὸν τῇ αἰσθήσ
ἄξιον θαυμάσαι εἰ τῦτ' ἀπορῦσι, πότερον τηλικαῦ
τὰ μεγέθη καὶ τὰ χρώματα τοιαῦτα οἷα τοῖς ἀπο
νεται ἢ οἷα τοῖς ἐγγύθεν, καὶ πότερον οἷα τοῖς ὑγ
ἢ οἷα τοῖς κάμνουσιν, καὶ βαρύτερα πότερον ἃ τοῖ
νῦσιν ἢ ἃ τοῖς ἰσχύουσιν, καὶ ἀληθῆ πότερον ἃ τ
θεύδουσιν ἢ ἃ τοῖς ἐγρηγορόσιν. ὅτι μὲν γὰρ ὐκ
γε, φανερόν· οὐθεὶς γοῦν ἐὰν ὑπολάβῃ νύκτωρ Ἀ
εἶναι ὢν ἐν Λιβύῃ, πορεύεται εἰς τὸ ᾠδεῖον. ἔτι
τῦ μέλλοντος, ὥσπερ καὶ Πλάτων λέγει, ὐ δήπου
κυρία ἡ τῦ ἰατρῦ δόξα καὶ ἡ τῦ ἀγνοῦντος, οἷον
μέλλοντος ἔσεσθαι ὑγιῦς ἢ μὴ μέλλοντος. ἔτι δὲ
τῶν τῶν αἰσθήσεων ὐχ ὁμοίως κυρία ἡ τῦ ἀλλοτρί
ἰδίου ἢ τῦ πλησίον καὶ τῦ αὐτῆς, ἀλλὰ περὶ μὲ
ματος ὄψις, ὐ γεῦσις, περὶ δὲ χυμῦ γεῦσις, οὐκ
ὧν ἑκάςη ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ περὶ τὸ αὐτὸ ὐδέ πι
σιν ἅμα οὕτω καὶ οὐχ ὕτως ἔχειν. ἀλλ' οὐδ' ἐν
χρόνῳ περί γε τὸ πάθος ἠμφισβήτησεν, ἀλλὰ πε
συμβέβηκε τὸ πάθος. λέγω δ' οἷον ὁ μὲν αὐτὸς ε
ξειεν ἂν ἢ μεταβαλὼν ἢ τῦ σώματος μεταβαλόν
μὲν εἶναι γλυκὺς ὁτὲ δὲ ὐ γλυκύς· ἀλλ' ὐ τό γε
οἷόν ἐςιν ὅταν ᾖ, ὐδεπώποτε μετέβαλεν, ἀλλ' ἀ
θεύει περὶ αὐτῦ, καὶ ἔςιν ἐξ ἀνάγκης τὸ ἐσόμενον
τοιῦτον. καίτοι τῦτο ἀναιρῦσιν ὗτοι οἱ λόγοι ἅπαντ
περ καὶ οὐσίαν μὴ εἶναι μηθενός, ὕτω μηδ' ἐξ ἀ
μηθέν· τὸ γὰρ ἀναγκαῖον ὐκ ἐνδέχεται ἄλλως καὶ
ἔχειν, ὥς' εἴ τι ἔςιν ἐξ ἀνάγκης, οὐχ ἕξει ὕτω
ὐχ ὕτως. ὅλως τ' εἴ πέρ ἐςι τὸ αἰσθητὸν μόνον,
εἴη μὴ ὄντων τῶν ἐμψύχων· αἴσθησις γὰρ ὐκ ἂν
μὲν ὖν μήτε τὰ αἰσθητὰ εἶναι μήτε τὰ αἰσθήματ
ἀληθές (τοῦ γὰρ αἰσθανομένου πάθος τῦτό ἐςι), τὸ
ὑποκείμενα μὴ εἶναι, ἃ ποιεῖ τὴν αἴσθησιν, καὶ ἄ
σθήσεως ἀδύνατον. ὐ γὰρ δὴ ἥ γ' αἴσθησις αὐτὴ
ἐςίν, ἀλλ' ἔςι τι καὶ ἕτερον παρὰ τὴν αἴσθησιν, ὃ
πρότερον εἶναι τῆς αἰσθήσεως· τὸ γὰρ κινῦν τῦ κιν

6. ἢ ξενοφάνης T. ‖ 9. πάντως πάντῃ ST. ‖ 12. λέγειν δεῖν T. ‖ 14. ὅτι add A^b. ‖ 15. τύτων E. ‖ 22. ἰέναι] εἶναι cod
λέγομεν S. ‖ 27. εἰδότες ST. ‖ 29. φορᾶ E. ‖ 30. ὡς εἰπεῖν ὐδὲν A^b. ‖ τῦ παντὸς μόριόν SB^bC^b. ‖ 31. ἂν] εἰ A^b. ‖ τῦτον
32. ἢ] ἣ E, εἰ A^b. ‖ 35. γε συμβαίνει EST. ‖ 36. ἢ κινεῖσθαι πάντα A^b. ‖ 37. μεταβάλλειν A^b.

2. γε add A^b. ‖ ὅτι om TA^b. ‖ 6. ἢ om S. ‖ πότερον ἢ οἷα T. ‖ ἰσχύυσιν T. ‖ 7. ἢ om S. ‖ νοσοῦσι A^b. ‖ καὶ β
ἰσχύουσιν om T. ‖ 7 et 8 et 9. ἃ A^b: celeri οἷα. ‖ 8. ἰσχυροῖς A^b. ‖ 9. ἐγρηγόρωσιν E. ‖ ὐχ οἷόν τε A^b. ‖ 10. ἐὰν ὑπολάβ
λαβὼν A^b. ‖ 16. μὲν περὶ T. ‖ 17. οὐκ] ἀλλ' οὐκ ES. ‖ 18. ὧν καὶ ἑκάςη A^b. ‖ ὐδεπώποτε A^b. ‖ 20. γε] δὲ A^b. ‖ ἠμφι
S. ‖ 22. μεταβάλλων et μεταβάλλοντος A^b. ‖ 23. γε] τε TA^b. ‖ 24. μεταβάλλει A^b. ‖ 26. πάντες A^b. ‖ 29. ἕξει om T
μηδὲ A^b, omissis mox μήτε τὰ αἰσθήματα. ‖ 35. δυνατον A^b. ‖ αὐτῆ E, om A^b.

πρότερόν ἐςι· κἂν εἰ λέγεται πρὸς ἄλληλα ταῦτα, ττον.

ἐσὶ δέ τινες οἳ ἀποροῦσι καὶ τῶν ταῦτα πεπεισμένων ι τοὺς λόγους τούτους μόνον λεγόντων· ζητοῦσι γὰρ ρίνων τὸν ὑγιαίνοντα καὶ ὅλως τὸν περὶ ἕκαςα κρι- ὀρθῶς. τὰ δὲ τοιαῦτα ἀπορήματα ὅμοιά ἐστι τῷ πότερον καθεύδομεν νῦν ἢ ἐγρηγόραμεν. δύνανται ἀπορίαι αἱ τοιαῦται πᾶσαι τὸ αὐτό· πάντων γὰρ ἀξιοῦσιν οὗτοι εἶναι· ἀρχὴν γὰρ ζητοῦσι, καὶ ταύτην δείξεως λαμβάνειν, ἐπεὶ ὅτι γε οὐ πεπεισμένοι εἰσί, εἰσιν ἐν ταῖς πράξεσιν. ἀλλ' ὅπερ εἴπομεν, τοῦτο τὸ πάθος ἐςίν· λόγον γὰρ ζητοῦσιν ὧν οὐκ ἔςι λό- ποδείξεως γὰρ ἀρχὴ οὐκ ἀπόδειξίς ἐςιν. οὗτοι μὲν ίως ἂν τοῦτο πεισθεῖεν· ἔςι γὰρ οὐ χαλεπὸν λαβεῖν. ν τῷ λόγῳ τὴν βίαν μόνον ζητοῦντες ἀδύνατον ζη- ἐναντία γὰρ εἰπεῖν ἀξιοῦσιν, εὐθὺς ἐναντία λέγοντες. ή ἐστι πάντα πρός τι, ἀλλ' ἔνιά ἐστι καὶ αὐτὰ τά, οὐκ ἂν εἴη πᾶν τὸ φαινόμενον ἀληθές· τὸ γὰρ ενον τινί ἐςι φαινόμενον· ὥςε ὁ λέγων ἅπαντα τὰ ενα εἶναι ἀληθῆ, ἅπαντα ποιεῖ τὰ ὄντα πρός τι. φυλακτέον τοῖς τὴν βίαν ἐν τῷ λόγῳ ζητοῦσιν, ὲ καὶ ὑπέχειν λόγον ἀξιοῦσιν, ὅτι οὐ τὸ φαινόμενόν ἀλλὰ τὸ φαινόμενον ᾧ φαίνεται καὶ ὅτε φαίνεται καὶ ὥς. ἂν δ' ὑπέχωσι μὲν λόγον, μὴ οὕτω δ' τι, συμβήσεται αὐτοῖς τἀναντία ταχὺ λέγειν. ἐν- ι γὰρ τῷ αὐτῷ κατὰ μὲν τὴν ὄψιν μέλι φαίνεσθαι, γεύσει μή, καὶ τῶν ὀφθαλμῶν δυοῖν ὄντοιν μὴ ἑκατέρᾳ τῇ ὄψει, ἂν ὦσιν ἀνόμοιαι, ἐπεὶ πρός γε ὰ τὰς πάλαι εἰρημένας αἰτίας τὸ φαινόμενον φά- ς ἀληθὲς εἶναι, καὶ διὰ τοῦτο πάνθ' ὁμοίως εἶναι καὶ ἀληθῆ· οὔτε γὰρ ἅπασι ταὐτὰ φαίνεσθαι οὔτε ἀεὶ ταὐτά, ἀλλὰ πολλάκις τἀναντία κατὰ τὸν αὐ- ιόνον. ἡ μὲν γὰρ ἁφὴ δύο λέγει ἐν τῇ ἐπαλλάξει κτύλων, ἡ δ' ὄψις ἕν. ἀλλ' οὔτε τῇ αὐτῇ γε καὶ τὸ αὐτὸ αἰσθήσει καὶ ὡσαύτως καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ, ὥστε τοῦτ' ἂν εἴη ἀληθές. ἀλλ' ἴσως διὰ τοῦτ' ἀνάγκη λέγειν τοῖς μὴ δι' ἀπορίαν ἀλλὰ λόγου χάριν λέγουσιν, ὅτι οὐκ ἔςιν ἀληθὲς τοῦτο, ἀλλὰ τούτῳ ἀληθές. καὶ ὥσπερ δὴ πρότερον εἴρηται, ἀνάγκη καὶ πρός τι ποιεῖν ἅπαντα καὶ πρὸς δόξαν καὶ αἴσθησιν, ὥς' οὔτε γέγονεν οὔτ' ἔςαι οὐθὲν μηθενὸς προδοξάσαντος. εἰ δὲ γέγονεν ἢ ἔσται, δῆλον ὅτι οὐκ ἂν εἴη ἅπαντα πρὸς δόξαν. ἔτι εἰ ἕν, πρὸς ἓν ἢ πρὸς ὡρισμένον· καὶ εἰ ταὐτὸ καὶ ἥμισυ καὶ ἴσον, ἀλλ' οὐ πρὸς τὸ διπλάσιόν γε τὸ ἴσον. πρὸς δὴ τὸ δοξάζον εἰ ταὐτὸ ἄνθρωπος καὶ τὸ δοξαζόμενον, οὐκ ἔςαι ἄνθρωπος τὸ δοξάζον, ἀλλὰ τὸ δοξαζόμενον. εἰ δ' ἕκαςον ἔςαι πρὸς τὸ δοξάζον, ἄπειρα ἔςαι τῷ εἴδει τὸ δοξάζον. ὅτι μὲν οὖν βεβαιοτάτη δόξα πασῶν τὸ μὴ εἶναι ἀληθεῖς ἅμα τὰς ἀντικειμένας φάσεις, καὶ τί συμβαίνει τοῖς οὕτω λέγουσι, καὶ διὰ τί οὕτω λέγουσι, τοσαῦτα εἰρήσθω. ἐπεὶ δ' ἀδύνατον τὴν ἀντίφασιν ἀληθεύεσθαι ἅμα κατὰ τοῦ αὐτοῦ, φανερὸν ὅτι οὐδὲ τἀναντία ἅμα ὑπάρχειν ἐνδέχεται τῷ αὐτῷ. τῶν μὲν γὰρ ἐναντίων θάτερον ςέρησίς ἐςιν οὐχ ἧττον, οὐσίας δὲ ςέρησις ἀπόφασίς ἐςιν ἀπό τινος ὡρισμένου γένους. εἰ οὖν ἀδύνατον ἅμα καταφάναι καὶ ἀποφάναι ἀληθῶς, ἀδύνατον καὶ τἀναντία ὑπάρχειν ἅμα, ἀλλ' ἢ πῇ ἄμφω, ἢ θάτερον μὲν πῇ θάτερον δὲ ἁπλῶς.

Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ μεταξὺ ἀντιφάσεως ἐνδέχεται εἶναι 7 οὐθέν, ἀλλ' ἀνάγκη ἢ φάναι ἢ ἀποφάναι ἓν καθ' ἑνὸς ὁτιοῦν. δῆλον δὲ πρῶτον μὲν ὁρισαμένοις τί τὸ ἀληθὲς καὶ ψεῦδος. τὸ μὲν γὰρ λέγειν τὸ ὂν μὴ εἶναι ἢ τὸ μὴ ὂν εἶναι ψεῦδος, τὸ δὲ τὸ ὂν εἶναι καὶ τὸ μὴ ὂν μὴ εἶναι ἀληθές, ὥςε καὶ ὁ λέγων εἶναι ἢ μὴ ἀληθεύσει ἢ ψεύσεται. ἀλλ' οὔτε τὸ ὂν λέγεται μὴ εἶναι ἢ εἶναι οὔτε τὸ μὴ ὄν. ἔτι ἤτοι τὸ μεταξὺ ἔσται τῆς ἀντιφάσεως, ὥσπερ τὸ φαιὸν μέλανος καὶ λευκοῦ, ἢ ὡς τὸ μηδέτερον ἀνθρώπου καὶ ἵππου. εἰ μὲν οὖν οὕτως, οὐκ ἂν μεταβάλλοι (ἐκ μὴ ἀγαθοῦ γὰρ εἰς ἀγαθὸν μεταβάλλει, ἢ ἐκ τούτου εἰς μὴ ἀγαθόν)· νῦν δ' ἀεὶ φαίνεται. οὐ γάρ ἐςι μεταβολὴ ἀλλ' ἢ εἰς τὰ ἀντικείμενα καὶ μεταξύ. εἰ δ' ἔςι μεταξύ, καὶ οὕτως εἴη ἂν

λέγηται *S*. ‖ ἄλλα *A*ᵇ. ‖ ταυτὰ *A*ᵇ, ταῦτα αὐτὰ *ET*. ‖ 5. κρίνοντα *A*ᵇ. ‖ 8. αἱ τοιαῦται] αὗται *A*ᵇ. ‖ 9. λόγων *S*. ‖ εἶναι *S*. ‖ 10. ἔτι γε *A*ᵇ: ceteri γε ὅτι. ‖ πεπεισμένοι οὐκ *A*ᵇ. ‖ 15. μόνην *A*ᵇ. ‖ 16. ἐναντία γὰρ] ἐναντίον γὰρ *S*. ‖ 17. ἐστι καὶ] *T*. ‖ 18. ἑαυτά *ST*. ‖ ἅπαν *E*. ‖ 20. ἀληθῆ εἶναι *T*. ‖ 24. ἐὰν et 25. ἑαυτοῖς *A*ᵇ. ‖ 26. τὸ αὐτὸ *S*. ‖ 27. τῇ — 31. φαίm pr *S*. ‖ 27. δυεῖν *T*. ‖ 28. ταῦθ' *E*. ‖ ἐὰν *ET*. ‖ ἀνόμοια *T*. ‖ 30. ἀληθεῖς, omisso εἶναι, *S*. ‖ 32. ἑαυτῶ *A*ᵇ, ταυτῶ 3. λόγον *T*. ‖ ἡ μὲν — 34. οὔτε om pr *S*. ‖ 33. ἀπαλλάξει *A*ᵇ. ‖ 34. οὐ τί *A*ᵇ.

λέγειν om *T*. ‖ 4. καὶ ante πρός om *A*ᵇ. ‖ 8. ἢ] ἡ *A*ᵇ. ‖ 9. δοξάζειν *ST*. ‖ 10. ἔςιν *EST*. ‖ 11. δὲ καθ' ἕκαςον *A*ᵇ. ‖ ιρα] πρὸς ἄπειρα *A*ᵇ. ‖ 15. διὰ τί] ἂν *A*ᵇ. ‖ 16. ἅμα ἀληθεύεσθαι *A*ᵇ. ‖ 19. ἧττον· οὐσίας ςέρησις. ἡ δὲ ςέρησις ἀπ. *A*ᵇ. ‖ 22. *A*ᵇ. ‖ 24. ἓν om *A*ᵇ. ‖ 26. τὸ μὴ ὂν] τοῦτο *EST*. ‖ 27. τὸ post δὲ om *E*. ‖ καὶ τὸ] τὸ δὲ *ET*. ‖ 28. καὶ ὁ] ἐκεῖνο *A*ᵇ. ‖ εἶναι *S*. ‖ 29. λέγει *E*. ‖ 30. ἤτοι] εἴ τι *S*. ‖ τὸ post ἤτοι add *A*ᵇ. ‖ ἐςι *A*ᵇ. ‖ 34. ἀεὶ om *A*ᵇ. ‖ 35. εἴη ἄν τις] ἢ ἡ ς *A*ᵇ et omisso ἢ *F*ᵇ.

τις εἰς λευκὸν ὐκ ἐκ μὴ λευκῦ γένεσις· νῦν δ' ὐχ ὁρᾶται. ἔτι πᾶν τὸ διανοητὸν καὶ νοητὸν ἡ διάνοια ἢ κατάφησιν ἢ ἀπόφησιν· τῦτο δ' ἐξ ὁρισμῦ δῆλον ὅταν ἀληθεύῃ ἢ ψεύδηται. ὅταν μὲν ὡδὶ συνθῇ φᾶσα ἢ ἀποφᾶσα, ἀληθεύει, ὅταν δὲ ὡδί, ψεύδεται. ἔτι παρὰ πάσας δεῖ εἶναι τὰς ἀντιφάσεις, εἰ μὴ λόγυ ἕνεκα λέγεται· ὥςε καὶ ὔτε ἀληθεύσει τις ὔτ' ὐκ ἀληθεύσει. καὶ παρὰ τὸ ὂν καὶ τὸ μὴ ὂν ἔσται, ὥστε καὶ παρὰ γένεσιν καὶ φθορὰν μεταβολή τις ἔςαι. ἔτι ἐν ὅσοις γένεσιν ἡ ἀπόφασις τὸ ἐναντίον ἐπιφέρει, καὶ ἐν τύτοις ἔςαι, οἷον ἐν ἀριθμοῖς ὔτε περιττὸς οὔτε ὐ περιττὸς ἀριθμός. ἀλλ' ἀδύνατον· ἐκ τῦ ὁρισμῦ δὲ δῆλον. ἔτι εἰς ἄπειρον βαδιεῖται, καὶ οὐ μόνον ἡμιόλια τὰ ὄντα ἔςαι ἀλλὰ πλείω. πάλιν γὰρ ἔςαι ἀποφῆσαι τῦτο πρὸς τὴν φάσιν καὶ τὴν ἀπόφασιν, καὶ τοῦτ' ἔσται τι· ἡ γὰρ ὐσία ἐςί τις αὐτῦ ἄλλη. ἔτι ὅταν ἐρομένυ εἰ λευκόν ἐςιν εἴπῃ ὅτι ὔ, ὐθὲν ἄλλο ἀποπέφυκεν ἢ τὸ εἶναι· ἀπόφασις δὲ τὸ μὴ εἶναι. ἐλήλυθε δ' ἐνίοις αὕτη ἡ δόξα ὥσπερ καὶ ἄλλαι τῶν παραδόξων· ὅταν γὰρ λύειν μὴ δύνωνται λόγυς ἐριςικύς, ἐνδόντες τῷ λόγῳ σύμφασιν ἀληθὲς εἶναι τὸ συλλογισθέν. οἱ μὲν οὖν διὰ τοιαύτην αἰτίαν λέγυσιν, οἱ δὲ διὰ τὸ πάντων ζητεῖν λόγον. ἀρχὴ δὲ πρὸς ἅπαντας τύτυς ἐξ ὁρισμῦ. ὁρισμὸς δὲ γίνεται ἐκ τοῦ σημαίνειν τι ἀναγκαῖον εἶναι αὐτούς· ὁ γὰρ λόγος, οὗ τὸ ὄνομα σημεῖον, ὁρισμὸς γίνεται. ἔοικε δ' ὁ μὲν Ἡρακλείτυ λόγος, λέγων πάντα εἶναι καὶ μὴ εἶναι, ἅπαντα ἀληθῆ ποιεῖν, ὁ δ' Ἀναξαγόρυ εἶναί τι μεταξὺ τῆς ἀντιφάσεως, ὥςε πάντα ψευδῆ· ὅταν γὰρ μιχθῇ, ὔτ' ἀγαθὸν οὔτ' οὐκ ἀγαθὸν τὸ μῖγμα, ὥστ' οὐθὲν εἰπεῖν ἀληθές.

8 Διωρισμένων δὲ τύτων φανερὸν ὅτι καὶ τὰ μοναχῶς λεγόμενα καὶ τὰ κατὰ πάντων ἀδύνατον ὑπάρχειν, ὥσπερ τινὲς λέγυσιν, οἱ μὲν οὐθὲν φάσκοντες ἀληθὲς εἶναι (οὐθὲν γὰρ κωλύειν φασὶν οὕτως ἅπαντα εἶναι ὥσπερ τὸ τὴν διάμετρον σύμμετρον εἶναι), οἱ δὲ πάντ' ἀληθῆ. σχεδὸν γὰρ ὗτοι οἱ λόγοι οἱ αὐτοὶ τῷ Ἡρακλείτυ· ὁ γὰρ λέγων ὅτι πάντ' ἀληθῆ καὶ πάντα ψευδῆ, καὶ χωρὶς λέγει τῶν λόγων ἑκάτερον τούτων, ὥστ' εἴπερ ἀδύνατα ἐκεῖ[...] ταῦτα ἀδύνατον εἶναι. ἔτι δὲ φανερῶς ἀντιφάσ[...] ἃς ὐχ οἷόν τε ἅμα ἀληθεῖς εἶναι. ὐδὲ δὴ ψευδεῖς [...] καίτοι δόξειέ γ' ἂν μᾶλλον ἐνδέχεσθαι ἐκ τῶν εἰρ[...] ἀλλὰ πρὸς ἅπαντας τὺς τοιύτυς λόγυς αἰτεῖσθαι [...] θάπερ ἐλέχθη καὶ ἐν τοῖς ἐπάνω λόγοις, ὐκ εἶναί τ[...] εἶναι ἀλλὰ σημαίνειν τι, ὥςε ἐξ ὁρισμοῦ διαλεκτέ[...] βόντας τί σημαίνει τὸ ψεῦδος ἢ τὸ ἀληθές. εἰ δὲ [...] ἄλλο ἢ τὸ ἀληθὲς φάναι ἢ ἀποφάναι ψεῦδός ἐςι[...] νατον πάντα ψευδῆ εἶναι· ἀνάγκη γὰρ τῆς ἀντιφ[...] θάτερον εἶναι μόριον ἀληθές. ἔτι εἰ πᾶν ἢ φάναι [...] φάναι ἀναγκαῖον, ἀδύνατον ἀμφότερα ψευδῆ εἶνα[...] τερον γὰρ μέρος τῆς ἀντιφάσεως ψεῦδός ἐςιν. συμ[...] δὴ καὶ τὸ θρυλλύμενον πᾶσι τοῖς τοιύτοις λόγοις, [...] ἑαυτὺς ἀναιρεῖν. ὁ μὲν γὰρ πάντα ἀληθῆ λέγων κ[...] ἐναντίον αὐτῦ λόγον ἀληθῆ ποιεῖ, ὥςε τὸν αὐτῦ ὐκ [...] (ὁ γὰρ ἐναντίος ὔ φησιν αὐτὸν ἀληθῆ), ὁ δὲ πάντα [...] καὶ αὐτὸς αὐτόν. ἐὰν δ' ἐξαιρῶνται ὁ μὲν τὸν ἐναν[...] ὐκ ἀληθὴς μόνος ἐςίν, ὁ δὲ τὸν αὐτὸς αὐτῦ ὡς ὐ ψ[...] ὐθὲν ἧττον ἀπείρυς συμβαίνει αὐτοῖς αἰτεῖσθαι λόγυ[...] θεῖς καὶ ψευδεῖς· ὁ γὰρ λέγων τὸν ἀληθῆ λέγον[...] ἀληθής, τῦτο δ' εἰς ἄπειρον βαδιεῖται. φανερὸν δ' [...] οἱ πάντα ἠρεμεῖν λέγοντες ἀληθῆ λέγουσιν, οὐδ' οἱ [...] κινεῖσθαι. εἰ μὲν γὰρ ἠρεμεῖ πάντα, ἀεὶ ταὐτὰ ἀλ[...] ψευδῆ ἔςαι, φαίνεται δὲ τῦτο μεταβάλλον· ὁ γὰρ [...] ποτὲ αὐτὸς ὐκ ἦν καὶ πάλιν ὐκ ἔςαι. εἰ δὲ πάντα [...] ται, οὐθὲν ἔσται ἀληθές· πάντα ἄρα ψευδῆ. ἀλλ[...] δεικται ὅτι ἀδύνατον. ἔτι τὸ ὂν ἀνάγκη μεταβάλλε[...] τινος γὰρ εἴς τι ἡ μεταβολή. ἀλλὰ μὴν ὐδὲ πάντ[...] μεῖ ἢ κινεῖται, ποτὲ δέ, ἀεὶ δ' οὐθέν· ἔστι γάρ τι [...] κινεῖ τὰ κινύμενα, καὶ τὸ πρῶτον κινῦν ἀκίνητον αὐ[...]

Δ.

Ἀρχὴ λέγεται ἡ μὲν ὅθεν ἄν τις τοῦ πράγ[...] κινηθείη πρῶτον, οἷον τῦ μήκυς καὶ ὁδῦ ἐντεῦθεν μὲν [...]

1. μή] μὴ ὐ *ST.* ‖ 3. ἀληθεύει ἢ ψεύδεται *S.* ‖ 6. λέγηται A^b. ‖ 7. τὸ ante μὴ om *T.* ‖ 9. γένεσις rc *T.* ‖ 12. τὰ ὄντα] A^b. ‖ 13. ἀλλὰ καὶ πλείω *ST.* ‖ 15. ἔςαι *S.* ‖ ἐρωμένυ *E.* ‖ εἰ om A^b. ‖ 16. ὅτι om *T.* ‖ ἄλλο om A^b. ‖ ἀπέφηνεν *S.* καὶ αἱ ἄλλαι *EST.* ‖ γὰρ om A^b. ‖ 21. λόγον ζητεῖν *EST.* ‖ 23. αὐτοὺς εἶναι *T.* ‖ 24. ἔςαι A^b, γίνεται τῦ πράγματος *S.* ‖ 2[...] om A^b. ‖ 30. τὰ om *ETA*^{b}. ‖ 32. κωλύει A^b. ‖ 34. ὗτοι] αὐτοῖς *EST.* ‖ τῷ τῦ ἡρακλείδυ A^b.

3. δὴ] δεῖ *E.* ‖ πάσας om *T.* ‖ 4. γ' om *SA*^{b}. ‖ 5. πάντας A^b. ‖ 6. ὐχὶ *EST.* ‖ 7. δεῖ λεκτέον *T.* ‖ λαβόντα A^b. ‖ [...]μαίνει *T.* ‖ ἢ] καὶ B^b. ‖ 9. ἢ ante τὸ om A^b. ‖ ἀποφάναι om C^b. ‖ 11. ἢ φάναι om *T.* ‖ ἢ ἀποφάναι om C^b. ‖ 13. μέρο[...] 15. τὸ A^b. ‖ 16. ἑαυτῦ ὐκ *ST.* ‖ 17. ὔ φησιν εἶναι αὐτὸν ἀληθῆ *T*, ὃν φησιν αὐτὸς εἶναι ἀληθῆ ἐκεῖνός φησι μὴ εἶναι ἀληθῆ A^b. ‖ 1[...] τοῖς *S.* ‖ αὐτόν A^b. ‖ 19. ὐκ om *T.* ‖ ἐςίν om A^b. ‖ αὐτὸς] αὐτὸν codices. ‖ αὐτῦ om A^b. ‖ ὐ om *T.* ‖ 20. ἀπείρυ A^b. ἀληθῆ om A^b. ‖ 24. πάντα καὶ ἀεὶ A^b. ‖ 28. ἀνάγκη τὸ ὂν *EST.* ‖ 29. εἴς τι] ἐςιν A^b. ‖ 30. δέ add *EA*^{b}. ‖ τι ὅτι *T*, τι' ἃ [...] 31. κινεῖται κ. A^b. ‖ αὐτό] αὐτὸ ἀρχὴ λέγεται A^b. ‖ 34. ἀρχὴ δὲ λ. H^b. ‖ ἡ μὲν λέγεται *T.* ‖ τι A^b.

ἡ, ἐξ ἐναντίας δ' ἑτέρα· ἡ δὲ ὅθεν ἂν κάλλιστα γένοιτο ;ον, οἷον καὶ μαθήσεως οὐκ ἀπὸ τοῦ πρώτου καὶ τῆς τοῦ γματος ἀρχῆς ἐνίοτε ἀρκτέον, ἀλλ' ὅθεν ῥᾷστ' ἂν μά- ἡ δὲ ὅθεν πρῶτον γίνεται ἐνυπάρχοντος, οἷον ὡς πλοίου :ις καὶ οἰκίας θεμέλιος, καὶ τῶν ζῴων οἱ μὲν καρδίαν ὲ ἐγκέφαλον οἱ δ' ὅ τι ἂν τύχωσι τοιοῦτον ὑπολαμβά- ιν· ἡ δὲ ὅθεν γίγνεται πρῶτον μὴ ἐνυπάρχοντος, καὶ πρῶτον ἡ κίνησις πέφυκεν ἄρχεσθαι καὶ ἡ μεταβολή, τὸ τέκνον ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς καὶ ἡ μάχη τῆς λοιδορίας· ἡ δὲ οὗ κατὰ προαίρεσιν κινεῖται τὰ ὁμενα καὶ μεταβάλλει τὰ μεταβάλλοντα, ὥσπερ αἵ κατὰ πόλεις ἀρχαὶ καὶ αἱ δυναστεῖαι καὶ αἱ βασιλεῖαι τυραννίδες. ἀρχαὶ λέγονται καὶ αἱ τέχναι, καὶ τούτων ἀρχιτεκτονικαὶ μάλιστα. ἔτι ὅθεν γνωστὸν τὸ πρᾶγμα τον· καὶ γὰρ αὕτη ἀρχὴ λέγεται τοῦ πράγματος, οἷον ἀποδείξεων αἱ ὑποθέσεις. ἰσαχῶς δὲ καὶ τὰ αἴτια εται· πάντα γὰρ τὰ αἴτια ἀρχαί. πασῶν μὲν οὖν κοι- τῶν ἀρχῶν τὸ πρῶτον εἶναι ὅθεν ἢ ἔστιν ἢ γίγνεται ἢ ώσκεται· τούτων δὲ αἱ μὲν ἐνυπάρχουσαί εἰσιν αἱ δὲ ς. διὸ ἥ τε φύσις ἀρχὴ καὶ τὸ στοιχεῖον καὶ ἡ διάνοια ἡ προαίρεσις καὶ οὐσία καὶ τὸ οὗ ἕνεκα· πολλῶν γὰρ τοῦ γνῶναι καὶ τῆς κινήσεως ἀρχὴ τἀγαθὸν καὶ τὸ όν.

Αἴτιον λέγεται ἕνα μὲν τρόπον ἐξ οὗ γίγνεταί τι ἐνυ- χοντος, οἷον ὁ χαλκὸς τοῦ ἀνδριάντος καὶ ὁ ἄργυρος φιάλης καὶ τὰ τούτων γένη, ἄλλον δὲ τὸ εἶδος καὶ παράδειγμα· τοῦτο δ' ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ τί ἦν εἶναι καὶ τούτων γένη, οἷον τοῦ διὰ πασῶν τὰ δύο πρὸς ἓν καὶ ; ὁ ἀριθμὸς καὶ τὰ μέρη τὰ ἐν τῷ λόγῳ. ἔτι ὅθεν ἡ ἡ τῆς μεταβολῆς ἡ πρώτη ἢ τῆς ἠρεμήσεως, οἷον ὁ ύσας αἴτιος, καὶ ὁ πατὴρ τοῦ τέκνου, καὶ ὅλως τὸ ποιοῦν οιουμένου καὶ τὸ μεταβλητικὸν τοῦ μεταβάλλοντος. ἔτι τὸ τέλος· τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ οὗ ἕνεκα, οἷον τοῦ περιπατεῖν γίεια. διὰ τί γὰρ περιπατεῖ; φαμέν, ἵνα ὑγιαίνῃ, καὶ τες οὕτως οἰόμεθα ἀποδεδωκέναι τὸ αἴτιον. | καὶ ὅσα ινήσαντος ἄλλου μεταξὺ γίγνεται τοῦ τέλους, οἷον τῆς ὑγιείας ἡ ἰσχνασία ἢ ἡ κάθαρσις ἢ τὰ φάρμακα ἢ τὰ ὄργανα· πάντα γὰρ ταῦτα τοῦ τέλους ἕνεκά ἐστι, διαφέρει δὲ ἀλλήλων ὡς ὄντα τὰ μὲν ὄργανα τὰ δ' ἔργα. τὰ μὲν οὖν αἴτια σχεδὸν τοσαυταχῶς λέγεται, συμβαίνει δὲ πολλαχῶς λεγομένων τῶν αἰτίων καὶ πολλὰ τοῦ αὐτοῦ αἴτια εἶναι οὐ κατὰ συμβεβηκός, οἷον τοῦ ἀνδριάντος καὶ ἡ ἀνδριαντοποιικὴ καὶ ὁ χαλκὸς οὐ καθ' ἕτερόν τι ἀλλ' ᾗ ἀνδριάς· ἀλλ' οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἀλλὰ τὸ μὲν ὡς ὕλη τὸ δ' ὡς ὅθεν ἡ κίνησις. καὶ ἀλλήλων αἴτια, οἷον τὸ πονεῖν τῆς εὐεξίας καὶ αὕτη τοῦ πονεῖν· ἀλλ' οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἀλλὰ τὸ μὲν ὡς τέλος τὸ δ' ὡς ἀρχὴ κινήσεως. ἔτι δὲ ταὐτὸ ἐνίοτε τῶν ἐναντίων ἐστίν· ὃ γὰρ παρὸν αἴτιον τουδί, τοῦτ' ἀπὸν αἰτιώμεθα ἐνίοτε τοῦ ἐναντίου, οἷον τὴν ἀπουσίαν τοῦ κυβερνήτου τῆς ἀνατροπῆς, οὗ ἦν ἡ παρουσία αἰτία τῆς σωτηρίας. ἄμφω δέ, καὶ ἡ παρουσία καὶ ἡ στέρησις, αἴτια ὡς κινοῦντα. ἅπαντα δὲ τὰ νῦν εἰρημένα αἴτια εἰς τέτταρας τρόπους πίπτει τοὺς φανερωτάτους. τὰ μὲν γὰρ στοιχεῖα τῶν συλλαβῶν καὶ ἡ ὕλη τῶν σκευαστῶν καὶ τὸ πῦρ καὶ ἡ γῆ καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα τῶν σωμάτων, καὶ τὰ μέρη τοῦ ὅλου καὶ αἱ ὑποθέσεις τοῦ συμπεράσματος, ὡς τὸ ἐξ οὗ αἴτιά ἐστιν· τούτων δὲ τὰ μὲν ὡς τὸ ὑποκείμενον, οἷον τὰ μέρη, τὰ δὲ ὡς τὸ τί ἦν εἶναι, τό τε ὅλον καὶ ἡ σύνθεσις καὶ τὸ εἶδος. τὸ δὲ σπέρμα καὶ ὁ ἰατρὸς καὶ ὁ βουλεύσας καὶ ὅλως τὸ ποιοῦν, πάντα ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς μεταβολῆς ἢ στάσεως. τὰ δ' ἄλλα ὡς τὸ τέλος καὶ τἀγαθὸν τῶν ἄλλων· τὸ γὰρ οὗ ἕνεκα βέλτιστον καὶ τέλος τῶν ἄλλων ἐθέλει εἶναι. διαφερέτω δὲ μηδὲν αὐτὸ εἰπεῖν ἀγαθὸν ἢ φαινόμενον ἀγαθόν. τὰ μὲν οὖν αἴτια ταῦτα καὶ τοσαῦτά ἐστι τῷ εἴδει, τρόποι δὲ τῶν αἰτίων ἀριθμῷ μέν εἰσι πολλοί, κεφαλαιούμενοι δὲ καὶ οὗτοι ἐλάττους. λέγεται γὰρ αἴτια πολλαχῶς καὶ αὐτῶν τῶν ὁμοειδῶν, προτέρως καὶ ὑστέρως ἄλλο ἄλλο, οἷον ὑγιείας ὁ ἰατρὸς καὶ ὁ τεχνίτης, καὶ τοῦ διὰ πασῶν τὸ διπλάσιον καὶ ἀριθμός, καὶ ἀεὶ τὰ περιέχοντα ὁτιοῦν τῶν καθ' ἕκαστα. ἔτι δ' ὡς τὸ συμβεβηκὸς καὶ τὰ τούτων γένη, οἷον ἀνδριάντος ἄλλως Πολύκλειτος καὶ ἄλλως ἀνδριαντοποιός, ὅτι συμβέβηκε τῷ ἀν-

1. δ' ἡ ἑτέρα H^b. ‖ γένοιτο ἕκαστον A^b: ceteri ἕκαστον γένοιτο. ‖ 7. πρώτου H^b. ‖ 8. ἡ κίνησις πρῶτον T. ‖ ἡ om A^b. ‖ 10. οὐ 14. ἔτι] ἀρχὴ λέγεται ἔτι A^b. ‖ 15. γὰρ add A^b. ‖ 17. τῶν ἀρχῶν κοινὸν A^b. ‖ 20. τὸ om H^b. ‖ ἡ add EA^bH^b. ‖ 21. ἡ E. ‖ 23. καλὸν F^b: vulgo κακόν. ‖ 24. αἴτιον δὲ λέγεται ET. ‖ τι om T. ‖ 25. ὁ post οἷον om A^b. ‖ 27. ὁ om A^b. ‖ τούτου E. ‖ 36. ἀλλ' οὐ T.

3. μὲν] μὲν ὡς E. ‖ δ'] δ' ὡς ET. ‖ 4. συμβ.] καὶ συμβ. T. ‖ 6. οὐ] καθ' αὑτὸ οὐ F^b. ‖ ἀνδριαντοποιητικὴ TA^b. ‖ 7. χαλκὸς ᾗ T. ‖ 9. πονεῖν αἴτιον τῆς A^b. ‖ 12. ἐνίοτε om $A^bF^bH^b$. ‖ 13. ἀπὸν A^b: ceteri αὐτό. ‖ 14. ἀνατροπῆς τοῦ πλοίου οὗ H^b. ‖ τὸ αὐτὸ καὶ A^b. ‖ 16. δὲ καὶ τὰ A^b. ‖ 19. γῆ] γῆ καὶ τὸ ὕδωρ H^b. ‖ πάντων H^b. ‖ 20. προτάσεις H^b. ‖ 25. ἄλλα om A^b ‖ 27. ἐθέλειν A^b. ‖ εἰπεῖν ἢ ἀγαθὸν ET. ‖ 28. οὖν om A^b. ‖ 30. λέγονται A^b. ‖ 31. γὰρ τὰ αἴτια F^b. ‖ 32. ἄλλου ἄλλο A^b: i ἄλλο ἄλλου. ‖ ὁ post καὶ add A^b. ‖ 34. ἕκαστον A^b.

δριαντοποιῷ Πολυκλείτῳ εἶναι. καὶ τὰ περιέχοντα δὲ τὸ συμβεβηκός, οἷον ἄνθρωπος αἴτιος ἀνδριάντος, ἢ καὶ ὅλως ζῷον, ὅτι ὁ Πολύκλειτος ἄνθρωπος, ὁ δὲ ἄνθρωπος ζῷον. ἔστι δὲ καὶ τῶν συμβεβηκότων ἄλλα ἄλλων πρότερον καὶ ἐγγύτερον, οἷον εἰ ὁ λευκὸς καὶ ὁ μουσικὸς αἴτιος λέγοιτο τοῦ ἀνδριάντος, ἀλλὰ μὴ μόνον Πολύκλειτος ἢ ἄνθρωπος. παρὰ πάντα δὲ καὶ τὰ οἰκείως λεγόμενα καὶ τὰ κατὰ συμβεβηκός, τὰ μὲν ὡς δυνάμενα λέγεται τὰ δ' ὡς ἐνεργοῦντα, οἷον τοῦ οἰκοδομεῖσθαι οἰκοδόμος ἢ οἰκοδομῶν οἰκοδόμος. ὁμοίως δὲ λεχθήσεται καὶ ἐφ' ὧν αἴτια τὰ αἴτια τοῖς εἰρημένοις, οἷον τοῦδε τοῦ ἀνδριάντος ἢ ἀνδριάντος ἢ ὅλως εἰκόνος, καὶ χαλκοῦ τοῦδε ἢ χαλκοῦ ἢ ὅλως ὕλης· καὶ ἐπὶ τῶν συμβεβηκότων ὡσαύτως. ἔτι δὲ συμπλεκόμενα καὶ ταῦτα κἀκεῖνα λεχθήσεται, οἷον οὐ Πολύκλειτος οὐδὲ ἀνδριαντοποιός, ἀλλὰ Πολύκλειτος ἀνδριαντοποιός. ἀλλ' ὅμως ἅπαντά γε ταῦτ' ἐστὶ τὸ μὲν πλῆθος ἕξ, λεγόμενα δὲ διχῶς· ἢ γὰρ ὡς τὸ καθ' ἕκαστον, ἢ ὡς τὸ γένος αὐτοῦ, ἢ ὡς τὸ συμβεβηκός, ἢ ὡς τὸ γένος τοῦ συμβεβηκότος, ἢ ὡς συμπλεκόμενα ταῦτα, ἢ ἁπλῶς λεγόμενα, ἔτι ὡς ἐνεργοῦντα ἢ κατὰ δύναμιν. διαφέρει δὲ τοσοῦτον, ὅτι τὰ μὲν ἐνεργοῦντα καὶ τὰ καθ' ἕκαστον ἅμα ἔστι καὶ οὐκ ἔστιν αὐτά τε καὶ ὧν αἴτια, οἷον ὅδε ὁ ἰατρεύων τῷδε τῷ ὑγιαζομένῳ, καὶ ὅδε ὁ οἰκοδόμος τῷδε τῷ οἰκοδομουμένῳ, τὰ δὲ κατὰ δύναμιν οὐκ ἀεί· φθείρεται γὰρ οὐχ ἅμα ἡ οἰκία καὶ ὁ οἰκοδόμος.

3 Στοιχεῖον λέγεται ἐξ οὗ σύγκειται πρώτου ἐνυπάρχοντος, ἀδιαιρέτου τῷ εἴδει εἰς ἕτερον εἶδος, οἷον φωνῆς στοιχεῖα ἐξ ὧν σύγκειται ἡ φωνὴ καὶ εἰς ἃ διαιρεῖται ἔσχατα, ἐκεῖνα δὲ μηκέτ' εἰς ἄλλας φωνὰς ἑτέρας τῷ εἴδει αὐτῶν. ἀλλὰ κἂν διαιρῆται, τὰ μόρια ὁμοειδῆ, οἷον ὕδατος τὸ μόριον ὕδωρ, ἀλλ' οὐ τῆς συλλαβῆς. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ τῶν σωμάτων στοιχεῖα λέγουσιν οἱ λέγοντες, εἰς ἃ διαιρεῖται τὰ σώματα ἔσχατα, ἐκεῖνα δὲ μηκέτ' εἰς ἄλλα εἴδει διαφέροντα· καὶ εἴτε ἓν εἴτε πλείω τὰ τοιαῦτα, ταῦτα στοιχεῖα λέγουσιν. παραπλησίως δὲ καὶ τὰ τῶν διαγραμμάτων στοιχεῖα λέγεται, καὶ ὅλως τὰ τῶν ἀποδείξεων· αἱ γὰρ πρῶται ἀποδείξεις καὶ ἐν πλείοσιν ἀπο-

δείξεσιν ἐνυπάρχουσαι, αὗται στοιχεῖα τῶν ἀποδείξεω
γονται· εἰσὶ δὲ τοιοῦτοι συλλογισμοὶ οἱ πρῶτοι ἐκ
τριῶν δι' ἑνὸς μέσου. καὶ μεταφέροντες δὲ στοιχεῖον
σιν ἐντεῦθεν, ὃ ἂν ἓν ὂν καὶ μικρὸν ἐπὶ πολλὰ ᾖ χ
μον. διὸ καὶ τὸ μικρὸν καὶ ἁπλοῦν καὶ ἀδιαίρετον
χεῖον λέγεται. ὅθεν ἐλήλυθε τὰ μάλιστα καθόλου στ
εἶναι, ὅτι ἕκαστον αὐτῶν ἓν ὂν καὶ ἁπλοῦν ἐν πολλοῖς
χει ἢ πᾶσιν ἢ ὅτι πλείστοις. διὸ καὶ τὸ ἓν καὶ τὴν
γμὴν ἀρχάς τισι δοκεῖ εἶναι. ἐπεὶ οὖν τὰ καλούμενα
καθόλου καὶ ἀδιαίρετα (εἷς γάρ ἐστι λόγος αὐτῶν), στ
τὰ γένη λέγουσί τινες, καὶ μᾶλλον ἢ τὴν διαφορά
καθόλου μᾶλλον τὸ γένος· ᾧ μὲν γὰρ ἡ διαφορὰ ὑ
χει, καὶ τὸ γένος ἀκολουθεῖ, ᾧ δὲ τὸ γένος, οὐ πα
διαφορά. ἁπάντων δὲ κοινὸν τὸ εἶναι στοιχεῖον ἑκάστ
πρῶτον ἐνυπάρχον ἑκάστῳ.

Φύσις λέγεται ἕνα μὲν τρόπον ἡ τῶν φυομένων
νεσις, οἷον εἴ τις ἐπεκτείνας λέγοι τὸ υ, ἕνα δὲ ἐξ οὗ
ται πρῶτον τὸ φυόμενον ἐνυπάρχοντος· ἔτι ὅθεν ἡ κί
ἡ πρώτη ἐν ἑκάστῳ τῶν φύσει ὄντων ἐν αὐτῷ ᾗ
ὑπάρχει. φύεσθαι δὲ λέγεται ὅσα αὔξησιν ἔχει δι'
τῷ ἅπτεσθαι καὶ συμπεφυκέναι ἢ προσπεφυκέναι ὥ
τὰ ἔμβρυα. διαφέρει δὲ σύμφυσις ἁφῆς· ἔνθα μὲν
οὐθὲν παρὰ τὴν ἁφὴν ἕτερον ἀνάγκη εἶναι, ἐν δὲ τοῖς
πεφυκόσιν ἐστί τι ἓν τὸ αὐτὸ ἐν ἀμφοῖν, ὃ ποιεῖ
ἅπτεσθαι συμπεφυκέναι καὶ εἶναι ἓν κατὰ τὸ συνε
ποσόν, ἀλλὰ μὴ κατὰ τὸ ποιόν. ἔτι δὲ φύσις λέγ
ἐξ οὗ πρώτου ἢ ἔστιν ἢ γίγνεταί τι τῶν φύσει ὄντων,
θμίστου ὄντος καὶ ἀμεταβλήτου ἐκ τῆς δυνάμεως τῆς
οἷον ἀνδριάντος καὶ τῶν σκευῶν τῶν χαλκῶν ὁ χαλκ
φύσις λέγεται, τῶν δὲ ξυλίνων ξύλον· ὁμοίως δὲ καὶ
τῶν ἄλλων. ἐκ τούτων γάρ ἐστιν ἕκαστον διασῳζομένης
πρώτης ὕλης· τοῦτον γὰρ τὸν τρόπον καὶ τῶν φύσει
τὰ στοιχεῖά φασιν εἶναι φύσιν, οἱ μὲν πῦρ οἱ δὲ γ
δ' ἀέρα οἱ δ' ὕδωρ οἱ δ' ἄλλο τι τοιοῦτον λέγοντες,
ἔνια τούτων, οἱ δὲ πάντα ταῦτα. ἔτι δ' ἄλλον τρόπο
γεται ἡ φύσις ἡ τῶν φύσει ὄντων οὐσία, οἷον οἱ λέγ
τὴν φύσιν εἶναι τὴν πρώτην σύνθεσιν, ὥσπερ Ἐμπεδ

2. ἢ] εἴη ἢ A^b. ‖ 4. ἄλλα A^bF^b: vulgo ἄλλο. ‖ πορρώτερα καὶ ἐγγύτερα A^bF^b, πορρώτερον καὶ ἐγγύτερον EH^b. ‖ 5. λέ οἴοιτο A^b. ‖ 7. τὰ ante κατὰ om T. ‖ 9. οἷον τὸ τοῦ A^b. ‖ 11. ἢ E. ‖ 12. καὶ] ἢ ET. ‖ ἢ E. ‖ 15. ἀλλὰ Πολύκλειτος ἀν ποιός om T. ‖ 17. ἢ ὡς τὸ γένος αὐτοῦ om ET. ‖ 19. ἔτι] πάντα δὲ A^b. ‖ 22. αὐτά τε om A^bF^b. ‖ ὁ om A^b. ‖ 23. τὸ 27. εἰς ἕτερον εἶδος om F^b. ‖ 28. διαιρεῖ E. ‖ 30. κἂν] ἂν καὶ A^b. ‖ 34. διαφέροντα σώματα καὶ ET.

2. δὲ οἱ τοιοῦτοι T. ‖ ἐκ om F^b. ‖ 3. τριῶν] τριῶν μέσων A^b. ‖ 8. διὸ A^b, ὁμοίως F^b: ceteri om. ‖ 9. δοκεῖν E. ‖ 10. ὁ A^bF^b. ‖ 11. τινες εἶναι καὶ A^b. ‖ 12. γὰρ om T. ‖ 16. φύσις δὲ λέγεται E, φύσις μὲν λέγεται T. ‖ 17. υ] γ T. ‖ 18. πρώτη E. ‖ φαινόμενον T. ‖ 19. ᾗ αὐτῷ E: ceteri αὐτό. ‖ 21. συμπεφυκέναι ἢ om A^b. ‖ 23. περὶ T. ‖ 26. δὲ om A^b. ‖ 28. ἑαυτοῦ E 36. ὄντων φύσει H^b. ‖ 37. ὥσπερ] ἢ ὥσπερ EA^b.

ὅτι "φύσις ὐθενός ἐςιν ἐόντων, ἀλλὰ μόνον μῖξίς τε ...αξίς τε μιγέντων ἐςί, φύσις δ' ἐπὶ τοῖς ὀνομάζεται ...κοισιν." διὸ καὶ ὅσα φύσει ἐστὶν ἢ γίγνεται, ἤδη ...ςοντος ἐξ οὗ πέφυκε γίγνεσθαι ἢ εἶναι, ὔπω φαμὲν ...ύσιν ἔχειν, ἂν μὴ ἔχῃ τὸ εἶδος καὶ τὴν μορφήν. ... μὲν ὖν τὸ ἐξ ἀμφοτέρων τύτων ἐςίν, οἷον τὰ ζῷα ...ὰ μόρια αὐτῶν· φύσις δὲ ἥ τε πρώτη ὕλη, καὶ αὕτη ..., ἢ ἡ πρὸς αὐτὸ πρώτη ἢ ἡ ὅλως πρώτη, οἷον τῶν ...ῶν ἔργων πρὸς αὐτὰ μὲν πρῶτος ὁ χαλκός, ὅλως δ' ...ὕδωρ, εἰ πάντα τὰ τηκτὰ ὕδωρ, καὶ τὸ εἶδος καὶ ἡ ... τοῦτο δ' ἐςὶ τὸ τέλος τῆς γενέσεως. μεταφορᾷ δ' ...αὶ ὅλως πᾶσα ὐσία φύσις λέγεται διὰ ταύτην, ὅτι ... φύσις ὐσία τίς ἐςιν. ἐκ δὴ τῶν εἰρημένων ἡ πρώτη καὶ κυρίως λεγομένη ἐστὶν ἡ οὐσία ἡ τῶν ἐχόντων ... κινήσεως ἐν αὐτοῖς ᾗ αὐτά· ἡ γὰρ ὕλη τῷ ταύτης ...ὴ εἶναι λέγεται φύσις, καὶ αἱ γενέσεις καὶ τὸ φύε...τῷ ἀπὸ ταύτης εἶναι κινήσεις. καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς κινή...τῶν φύσει ὄντων αὕτη ἐςὶν ἐνυπάρχυσά πως ἢ δυ... ἢ ἐντελεχείᾳ.

Αναγκαῖον λέγεται, οὗ ἄνευ οὐκ ἐνδέχεται ζῆν ὡς ...ίου, οἷον τὸ ἀναπνεῖν καὶ ἡ τροφὴ τῷ ζώῳ ἀναγ... ἀδύνατον γὰρ ἄνευ τούτων εἶναι. καὶ ὧν ἄνευ τὸ ...ὶν μὴ ἐνδέχεται ἢ εἶναι ἢ γενέσθαι, ἤ τι κακὸν ἀπο...ν ἢ ςερηθῆναι, οἷον τὸ πιεῖν τὸ φάρμακον ἀναγκαῖον ...ὴ κάμνῃ, καὶ τὸ πλεῦσαι εἰς Αἴγιναν ἵν' ἀπολάβῃ ...ρήματα. ἔτι τὸ βίαιον καὶ ἡ βία· τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ ... τὴν ὁρμὴν καὶ τὴν προαίρεσιν ἐμποδίζον καὶ κωλυτικόν. ...ὰρ βίαιον ἀναγκαῖον λέγεται, διὸ καὶ λυπηρόν, ὥσπερ ...Εὔηνός φησι "πᾶν γὰρ ἀναγκαῖον πρᾶγμ' ἀνιαρὸν ... καὶ ἡ βία ἀνάγκη τις, ὥσπερ καὶ Σοφοκλῆς λέγει ... ἡ βία με ταῦτ' ἀναγκάζει ποιεῖν." καὶ δοκεῖ ἡ ...κη ἀμετάπειστόν τι εἶναι, ὀρθῶς· ἐναντίον γὰρ τῇ ... τὴν προαίρεσιν κινήσει καὶ κατὰ τὸν λογισμόν. ἔτι ...ὴ ἐνδεχόμενον ἄλλως ἔχειν ἀναγκαῖόν φαμεν οὕτως ... καὶ κατὰ τῦτο τὸ ἀναγκαῖον καὶ τἆλλα λέγεταί ἅπαντα ἀναγκαῖα· τό τε γὰρ βίαιον ἀναγκαῖον λέγεται ἢ ποιεῖν ἢ πάσχειν τότε, ὅταν μὴ ἐνδέχηται κατὰ τὴν ὁρμὴν διὰ τὸ βιαζόμενον, ὡς ταύτην ἀνάγκην οὖσαν, δι' ἣν μὴ ἐνδέχεται ἄλλως, καὶ ἐπὶ τῶν συναιτίων τοῦ ζῆν καὶ τῦ ἀγαθῦ ὡσαύτως· ὅταν γὰρ μὴ ἐνδέχηται ἔνθα μὲν τὸ ἀγαθὸν ἔνθα δὲ τὸ ζῆν καὶ τὸ εἶναι ἄνευ τινῶν, ταῦτα ἀναγκαῖα καὶ ἡ αἰτία ἀνάγκη τίς ἐςιν αὕτη. ἔτι ἡ ἀπόδειξις τῶν ἀναγκαίων, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται ἄλλως ἔχειν, εἰ ἀποδέδεικται ἁπλῶς· τύτου δ' αἴτια τὰ πρῶτα, εἰ ἀδύνατον ἄλλως ἔχειν ἐξ ὧν ὁ συλλογισμός. τῶν μὲν δὴ ἕτερον αἴτιον τοῦ ἀναγκαῖα εἶναι, τῶν δὲ οὐθέν, ἀλλὰ διὰ ταῦτα ἕτερά ἐστιν ἐξ ἀνάγκης. ὥστε τὸ πρῶτον καὶ κυρίως ἀναγκαῖον τὸ ἁπλῦν ἐςίν· τῦτο γὰρ ὐκ ἐνδέχεται πλεοναχῶς ἔχειν, ὥστ' οὐδὲ ἄλλως καὶ ἄλλως· ἤδη γὰρ πλεοναχῶς ἂν ἔχοι. εἰ ἄρα ἐστὶν ἄττα ἀΐδια καὶ ἀκίνητα, ὐθὲν ἐκείνοις ἐςὶ βίαιον ὐδὲ παρὰ φύσιν.

6 Ἓν λέγεται τὸ μὲν κατὰ συμβεβηκός, τὸ δὲ καθ' αὑτό, κατὰ συμβεβηκὸς μὲν οἷον Κορίσκος καὶ τὸ μυσικὸν καὶ Κορίσκος μυσικός· ταὐτὸ γὰρ εἰπεῖν Κορίσκος καὶ τὸ μυσικόν, καὶ Κορίσκος μυσικός. καὶ τὸ μυσικὸν καὶ τὸ δίκαιον, καὶ μυσικὸς δίκαιος Κορίσκος· πάντα γὰρ ταῦτα ἓν λέγεται κατὰ συμβεβηκός, τὸ μὲν δίκαιον καὶ τὸ μυσικόν, ὅτι μιᾷ ὐσίᾳ συμβέβηκεν, τὸ δὲ μουσικὸν καὶ Κορίσκος, ὅτι θάτερον θατέρῳ συμβέβηκεν. ὁμοίως δὲ τρόπον τινὰ καὶ ὁ μυσικὸς Κορίσκος τῷ Κορίσκῳ ἕν, ὅτι θάτερον τῶν μορίων θατέρῳ συμβέβηκε τῶν ἐν τῷ λόγῳ, οἷον τὸ μυσικὸν τῷ Κορίσκῳ, καὶ ὁ μυσικὸς Κορίσκος δικαίῳ Κορίσκῳ, ὅτι ἑκατέρου μέρος τῷ αὐτῷ ἑνὶ συμβέβηκεν ἕν. ὡσαύτως δὲ κἂν ἐπὶ γένυς κἂν ἐπὶ τῶν καθόλυ τινὸς ὀνομάτων λέγηται τὸ συμβεβηκός, οἷον ὅτι ἄνθρωπος τὸ αὐτὸ καὶ μυσικὸς ἄνθρωπος· ἢ γὰρ ὅτι τῷ ἀνθρώπῳ μιᾷ οὔσῃ ὐσίᾳ συμβέβηκε τὸ μυσικόν, ἢ ὅτι ἄμφω τῶν καθ' ἕκαστόν τινι συμβέβηκεν, οἷον Κορίσκῳ. πλὴν οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον ἄμφω ὑπάρχει, ἀλλὰ τὸ μὲν ἴσως ὡς γένος καὶ ἐν τῇ ὐσίᾳ, τὸ δὲ ὡς ἕξις ἢ πάθος τῆς οὐσίας. ὅσα μὲν ὖν κατὰ συμβεβηκὸς λέγεται ἕν, τῦτον τὸν τρόπον λέγεται. τῶν δὲ καθ' ἑαυτὰ ἓν λεγομένων τὰ μὲν λέγεται τῷ

...2. τε om A^b. ‖ ἐςὶ καὶ φύσις A^b. ‖ τοῖς EA^b: ceteri τοῖσδ'. ‖ 3. ἐστι φύσει T. ‖ 5. ἐὰν A^b. ‖ 8. ἢ post διχῶς et ἡ ante ...om A^b. ‖ 11. τούτου T. ‖ μεταφορὰ A^b. ‖ 16. καὶ γένεσις A^b. ‖ τῷ TA^b. ‖ 17. εἶναι κίνησις A^b. ‖ 18. τῶν] ἕως τῶν F^b. ‖ ...ί A^b. ‖ 19. ἐνεργεία F^b. ‖ 23. τι] τὸ A^b. ‖ 25. ἀπολάβῃ] μὴ ἀποβάλῃ T. ‖ 27. τὴν post καὶ om A^b. ‖ 30. λέγει et 33. ...n T. ‖ 33. καὶ τῇ κατὰ F^b. ‖ 36. ἀναγκαῖα] ἀναγκαῖον T.

...2. ὥς' αὐτὴν T. ‖ 4. ἐνδέχεται A^b. ‖ 6. αὐτῆς A^b. ‖ 10. δι' ἕτερον αἴτιον τὸ ἀναγκαῖον A^b. ‖ 14. ἄρα] γὰρ A^b. ‖ ἄττα καὶ ...καὶ A^b. ‖ 15. ὐδ' ἐν E. ‖ 16. ἓν] τὸ ἓν F^b. ‖ τὸ δὲ — 17. μὲν om A^b. ‖ 18. Κορίσκος] ὁ κορίσκος T, κορίσκος καὶ A^b. ‖ ... — 19. μυσικός· καὶ om A^b. ‖ 20. δίκαιος om A^b. ‖ 22. τὸ — 23. συμβέβηκεν om E. ‖ 27. μέρους TA^b. ‖ τῷ om T. ‖ ...ι A^b. addunt ET ὐδὲν γὰρ διαφέρει ἢ Κορίσκῳ τὸ μουσικὸν συμβεβηκέναι. ‖ 28. τοῦ T. ‖ 29. ὅτι ὁ ἄνθρωπος A^b. ‖ 30. τῶν ἀν...ν T. ‖ 34. ὡς om T.

συνεχῆ εἶναι, οἷον φάκελλος δεσμῷ καὶ ξύλα κόλλῃ. καὶ γραμμὴ κἂν κεκαμμένη ᾖ, συνεχὴς δέ, μία λέγεται, ὥσπερ καὶ τῶν μερῶν ἕκαστον, οἷον σκέλος καὶ βραχίων. αὐτῶν δὲ τούτων μᾶλλον ἓν τὰ φύσει συνεχῆ ἢ τέχνῃ. συνεχὲς δὲ λέγεται, οὗ κίνησις μία καθ' αὑτὸ καὶ μὴ οἷόν τε ἄλλως· μία δ' οὗ ἀδιαίρετος, ἀδιαίρετος δὲ κατὰ χρόνον. καθ' αὑτὰ δὲ συνεχῆ ὅσα μὴ ἁφῇ ἕν· εἰ γὰρ θείης ἁπτόμενα ἀλλήλων ξύλα, οὐ φήσεις ταῦτα εἶναι ἕν, οὔτε ξύλον οὔτε σῶμα οὔτ' ἄλλο συνεχὲς οὐθέν. τά τε δὴ ὅλως συνεχῆ ἓν λέγεται, κἂν ἔχῃ κάμψιν, καὶ ἔτι μᾶλλον τὰ μὴ ἔχοντα κάμψιν, οἷον κνήμη ἢ μηρὸς σκέλους, ὅτι ἐνδέχεται μὴ μίαν εἶναι τὴν κίνησιν τοῦ σκέλους. καὶ ἡ εὐθεῖα τῆς κεκαμμένης μᾶλλον ἕν. τὴν δὲ κεκαμμένην καὶ ἔχουσαν γωνίαν καὶ μίαν καὶ οὐ μίαν λέγομεν, ὅτι ἐνδέχεται καὶ μὴ ἅμα τὴν κίνησιν αὐτῆς εἶναι καὶ ἅμα· τῆς δ' εὐθείας ἀεὶ ἅμα, καὶ οὐθὲν μόριον ἔχον μέγεθος τὸ μὲν ἠρεμεῖ τὸ δὲ κινεῖται, ὥσπερ τῆς κεκαμμένης. ἔτι ἄλλον τρόπον ἓν λέγεται τῷ τὸ ὑποκείμενον τῷ εἴδει εἶναι ἀδιάφορον. ἀδιάφορα δ' ὧν ἀδιαίρετον τὸ εἶδος κατὰ τὴν αἴσθησιν· τὸ δ' ὑποκείμενον ἢ τὸ πρῶτον ἢ τὸ τελευταῖον πρὸς τὸ τέλος. καὶ γὰρ οἶνος εἷς λέγεται καὶ ὕδωρ ἕν, ᾗ ἀδιαίρετον κατὰ τὸ εἶδος· καὶ οἱ χυμοὶ πάντες λέγονται ἕν, οἷον ἔλαιον οἶνος καὶ τὰ τηκτά, ὅτι πάντων τὸ ἔσχατον ὑποκείμενον τὸ αὐτό· ὕδωρ γὰρ ἢ ἀὴρ πάντα ταῦτ' ἐστίν. λέγεται δ' ἓν καὶ ὧν τὸ γένος ἓν διαφέρον ταῖς ἀντικειμέναις διαφοραῖς. καὶ ταῦτα λέγεται ἓν πάντα, ὅτι τὸ γένος ἓν τὸ ὑποκείμενον ταῖς διαφοραῖς, οἷον ἵππος ἄνθρωπος κύων ἕν τι, ὅτι πάντα ζῷα, καὶ τρόπον δὴ παραπλήσιον, ὥσπερ ἡ ὕλη μία. ταῦτα δὲ ὁτὲ μὲν οὕτως ἓν λέγεται, ὁτὲ δὲ τὸ ἄνω γένος, ὃ ταὐτὸν λέγεται, ἂν ᾖ τελευταῖα τοῦ γένους εἴδη τὰ ἀνωτέρω τούτων, οἷον τὸ ἰσοσκελὲς καὶ τὸ ἰσόπλευρον ταὐτὸ καὶ ἓν σχῆμα, ὅτι ἄμφω τρίγωνα· τρίγωνα δ' οὐ ταὐτά. ἔτι δὲ ἓν λέγεται ὅσων ὁ λόγος ὁ τὸ τί ἦν εἶναι λέγων ἀδιαίρετος πρὸς ἄλλον τὸν δηλοῦντα τί ἦν εἶναι τὸ πρᾶγμα· αὐτὸς γὰρ καθ' αὑτὸν πᾶς λόγος διαιρετός. οὕτω γὰρ καὶ τὸ ηὐξημένον καὶ φθῖνον ἕν ἐστιν, ὅτι ὁ λόγος εἷς, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἐπιπέδων ὁ τοῦ εἴδους εἷς. ὅλως δὲ ὧν ἡ νόησις ἀδιαίρετος ἡ νοοῦσα τὸ … εἶναι, καὶ μὴ δύναται χωρίσαι μήτε χρόνῳ μήτε … μήτε λόγῳ, μάλιστα ταῦτα ἕν. καὶ τούτων ὅσα οὐσίαι· … ὅλως γὰρ ὅσα μὴ ἔχει διαίρεσιν, ᾗ μὴ ἔχει, ταύτῃ ἓν … γεται, οἷον εἰ ᾗ ἄνθρωπος μὴ ἔχει διαίρεσιν, εἷς ἄνθρ… εἰ δ' ᾗ ζῷον, ἓν ζῷον, εἰ δὲ ᾗ μέγεθος, ἓν μέγεθος. τὰ … οὖν πλεῖστα ἓν λέγεται τῷ ἕτερόν τι ἢ ποιεῖν ἢ πάσχ… ἔχειν ἢ πρός τι εἶναι ἕν, τὰ δὲ πρώτως λεγόμενα ἕν, … οὐσία μία. μία δὲ ἢ συνεχείᾳ ἢ εἴδει ἢ λόγῳ· καὶ … ἀριθμοῦμεν ὡς πλείω ἢ τὰ μὴ συνεχῆ, ἢ ὧν μὴ ἓν τὸ ε… ἢ ὧν ὁ λόγος μὴ εἷς. ἐπεὶ δ' ἔστι μὲν ὡς ὁτιοῦν ἓν φ… εἶναι, ἂν ᾖ ποσὸν καὶ συνεχές, ἔστι δ' ὡς οὔ, ἂν μή τι … ᾖ, τοῦτο δὲ ἂν μὴ τὸ εἶδος ἔχῃ ἕν· οἷον οὐκ ἂν φα… ὁμοίως ἓν ἰδόντες ὁπωσοῦν τὰ μέρη συγκείμενα τοῦ ὑπ… ματος, ἂν μὴ διὰ τὴν συνέχειαν, ἀλλ' ἐὰν οὕτως ὥστε … δημα εἶναι καὶ εἶδός τι ἤδη ἔχειν ἕν. διὸ καὶ ἡ τοῦ κύ… μάλιστα μία τῶν γραμμῶν, ὅτι ὅλη καὶ τέλειός ἐστι. … δὲ ἑνὶ εἶναι ἀρχῇ τινί ἐστιν ἀριθμοῦ εἶναι· τὸ γὰρ πρ… μέτρον ἀρχή· ᾧ γὰρ πρώτῳ γνωρίζομεν, τοῦτο πρῶτον … τρον ἑκάστου γένους· ἀρχὴ οὖν τοῦ γνωστοῦ περὶ ἕκαστον τὸ … οὐ ταὐτὸ δὲ ἐν πᾶσι τοῖς γένεσι τὸ ἕν. ἔνθα μὲν γὰρ … σις, ἔνθα δὲ τὸ φωνῆεν ἢ ἄφωνον· βάρους δ' ἕτερον καὶ … νήσεως ἄλλο. πανταχοῦ δὲ τὸ ἓν ἢ τῷ ποσῷ ἢ τῷ … ἀδιαίρετον. τὸ μὲν οὖν κατὰ τὸ ποσὸν καὶ ᾗ ποσὸν ἀδι… τον, τὸ μὲν πάντῃ καὶ ἄθετον λέγεται μονάς, τὸ δὲ … καὶ θέσιν ἔχον στιγμή, τὸ δὲ μοναχῇ γραμμή, τὸ δὲ … ἐπίπεδον, τὸ δὲ πάντῃ καὶ τριχῇ διαιρετὸν κατὰ τὸ π… σῶμα. καὶ ἀντιστρέψαντι δὴ τὸ μὲν διχῇ διαιρετὸν ἐπί… δον, τὸ δὲ μοναχῇ γραμμή· τὸ δὲ μηδαμῇ διαιρετὸν κ… τὸ ποσὸν στιγμὴ καὶ μονάς, ἡ μὲν ἄθετος μονάς, ἡ δὲ … στιγμή. ἔτι δὲ τὰ μὲν κατ' ἀριθμόν ἐστιν ἕν, τὰ δὲ … εἶδος, τὰ δὲ κατὰ γένος, τὰ δὲ κατ' ἀναλογίαν, ἀρ… μὲν ὧν ἡ ὕλη μία, εἴδει δ' ὧν ὁ λόγος εἷς, γένει δ' ὧ… αὐτὸ σχῆμα τῆς κατηγορίας, κατ' ἀναλογίαν δὲ ὅσα ἔχ… ἄλλο πρὸς ἄλλο. ἀεὶ δὲ τὰ ὕστερα τοῖς ἔμπροσθεν ἀκολ… οἷον ὅσα ἀριθμῷ καὶ εἴδει ἕν, ὅσα δ' εἴδει οὐ πάντα ἀρ…

1. φάκελος ET, σφάκελλος F^b. ‖ 2. κεκλασμένη H^b. ‖ 3. οἷον add A^b. ‖ 6. κατὰ τὸν χρ. F^bH^b. ‖ 15. ἀεὶ] δεῖ A^b. ‖ 1… om ET. ‖ 18. ἀδιάφοροι E. ἀδιάφορα δὲ om A^b. ‖ 23. ᾗ] καὶ T. ‖ 26. πάντα ἕν ET. ‖ 27. τι om A^b. ‖ 29. ταὐτὸ E, … A^b. ‖ 31. τὸ μὲν ἰσοσκελὲς T. ‖ 32. τρίγωνον ET. ‖ 33. ὁ ante τὸ om A^b. ‖ 34. ἦν om T. ‖ 35. πᾶς ὁ λ. T. ‖ ἀδιαίρετος …

1. εἷς om A^b. ‖ 4. γὰρ] δὲ E. ‖ ᾗ μὴ ἔχει om A^b. ‖ 7. ἢ πάσχειν post ἢ ἔχειν EA^b. ‖ 9. γε καὶ ἀριθμῷ μόνως. καὶ ἐπεὶ δ' … τὰ μὲν κτλ. margo E. ‖ 10. ἢ om A^b. ‖ ἢ ὧν μὴ — 11. εἷς om A^b. ‖ 11. ἐπεὶ] ἔτι T. ‖ ἓν om F^b. ἐν συνεχείᾳ T. ‖ 13. … A^b. ‖ οὖν add EA^b. ‖ 14. ὁπωσοῦν ἰδόντες A^b. ‖ 15. ἂν μὴ] ἐν T. ‖ 16. ἔχειν ἤδη ET. ‖ 17. καὶ om T. ‖ 18. ἐν A^bH^b. ‖ … A^b. ‖ ἀριθμῷ ET, ἀριθμοῦ καὶ τοῦ H^b. ‖ 19. μέτρον ἑκάστου γένους ἀρχή A^b. ‖ γνωρίζομέν τι τοῦτο F^b. ‖ 24. καὶ ᾗ ποσὸν om A… 30. θετὴ T. ‖ 31. δὲ et ἐστιν om A^b. ‖ 33. μὲν οὖν ὧν A^b. ‖ εἷς om A^b. ‖ 35. δὴ ET.

γένει πάντα ἓν ὅσαπερ καὶ εἴδει· ὅσα δὲ γένει ὐ πάν- ει ἀλλ' ἀναλογίᾳ· ὅσα δὲ ἓν ἀναλογίᾳ, ὐ πάντα γέ- ιανερὸν δὲ καὶ ὅτι τὰ πολλὰ ἀντικειμένως λεχθήσεται · τὰ μὲν γὰρ τῷ μὴ συνεχῆ εἶναι, τὰ δὲ τῷ διαιρε- ειν τὴν ὕλην κατὰ τὸ εἶδος, ἢ τὴν πρώτην ἢ τὴν τελευ- τὰ δὲ τῷ τὺς λόγυς πλείυς τὺς τί ἦν εἶναι, λέγονται.

Γὸ ὂν λέγεται τὸ μὲν κατὰ συμβεβηκός, τὸ δὲ καθ' κατὰ συμβεβηκὸς μέν, οἷον τὸν δίκαιον μουσικὸν φαμεν καὶ τὸν ἄνθρωπον μουσικὸν καὶ τὸν μουσικὸν κον, παραπλησίως λέγοντες ὥσπερ τὸν μυσικὸν οἰκο- , ὅτι συμβέβηκε τῷ οἰκοδόμῳ μουσικῷ εἶναι ἢ τῷ ῷ οἰκοδόμῳ· τὸ γὰρ τόδε εἶναι τόδε σημαίνει τὸ συμ- έναι τῷδε τόδε. οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ τῶν εἰρημένων· τὸν ἄνθρωπον ὅταν μυσικὸν λέγωμεν καὶ τὸν μυσικὸν ἄν- ν, ἢ τὸν λευκὸν μυσικὸν ἢ τοῦτον λευκόν, τὸ μὲν ὅτι ι τῷ αὐτῷ συμβεβήκασι, τὸ δ' ὅτι συμβέβηκε τῷ τὸ δὲ μυσικὸν ἄνθρωπον, ὅτι τύτῳ τὸ μυσικὸν συμβέ- οὕτω δὲ λέγεται καὶ τὸ μὴ λευκὸν εἶναι, ὅτι ᾧ έβηκεν, ἐκεῖνό ἐστιν. τὰ μὲν οὖν κατὰ συμβεβηκὸς λεγόμενα οὕτω λέγεται ἢ διότι τῷ αὐτῷ ὄντι ἄμφω χει, ἢ ὅτι ὄντι ἐκείνῳ ὑπάρχει, ἢ ὅτι αὐτό ἐστιν ᾧ χει ὐ αὐτὸ κατηγορεῖται. καθ' αὐτὰ δὲ εἶναι λέγεται σημαίνει τὰ σχήματα τῆς κατηγορίας· ὁσαχῶς έγεται, τοσαυταχῶς τὸ εἶναι σημαίνει. ἐπεὶ οὖν τῶν ορυμένων τὰ μὲν τί ἐςι σημαίνει, τὰ δὲ ποιόν, τὰ δὲ , τὰ δὲ πρός τι, τὰ δὲ ποιεῖν ἢ πάσχειν, τὰ δὲ πού, πότε, ἑκάστῳ τύτων τὸ εἶναι ταὐτὸ σημαίνει. οὐθὲν διαφέρει τὸ ἄνθρωπος ὑγιαίνων ἐστὶν ἢ τὸ ἄνθρωπος ει, οὐδὲ τὸ ἄνθρωπος βαδίζων ἐςὶν ἢ τέμνων τοῦ ἄν- ς βαδίζει ἢ τέμνει. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. εἶναι σημαίνει καὶ τὸ ἔςιν ὅτι ἀληθές, τὸ δὲ μὴ εἶναι ἀληθὲς ἀλλὰ ψεῦδος. ὁμοίως ἐπὶ καταφάσεως καὶ ίσεως, οἷον ὅτι ἔστι Σωκράτης μουσικός, ὅτι ἀληθὲς ἢ ὅτι ἔςι Σωκράτης οὐ λευκός, ὅτι ἀληθές· τὸ δ' ὐκ διάμετρος ἀσύμμετρος, ὅτι ψεῦδος. ἔτι τὸ εἶναι ση- μαίνει καὶ τὸ ὄν, τὸ μὲν δυνάμει ῥητόν, τὸ δ' ἐντελεχείᾳ τῶν εἰρημένων τύτων. ὁρῶν τε γὰρ εἶναί φαμεν καὶ τὸ δυ- νάμει [ῥητῶς] ὁρῶν καὶ τὸ ἐντελεχείᾳ· καὶ τὸ ἐπίςασθαι ὡσαύτως καὶ τὸ δυνάμενον χρῆσθαι τῇ ἐπιστήμῃ καὶ τὸ χρώμενον· καὶ τὸ ἠρεμοῦν καὶ ᾧ ἤδη ὑπάρχει ἠρεμία καὶ τὸ δυνάμενον ἠρεμεῖν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν οὐσιῶν· καὶ γὰρ Ἑρμῆν ἐν τῷ λίθῳ φαμὲν εἶναι, καὶ τὸ ἥμισυ τῆς γραμμῆς, καὶ σῖτον τὸν μήπω ἁδρόν. πότε δὲ δυνατὸν καὶ πότε ὔπω, ἐν ἄλλοις διοριςέον.

Οὐσία λέγεται τά τε ἁπλᾶ σώματα, οἷον γῆ καὶ 8 πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ ὅσα τοιαῦτα, καὶ ὅλως σώματα καὶ τὰ ἐκ τούτων συνεστῶτα ζῷά τε καὶ δαιμόνια καὶ τὰ μόρια τύτων. ἅπαντα δὲ ταῦτα λέγεται ὐσία ὅτι οὐ καθ' ὑποκει- μένου λέγεται, ἀλλὰ κατὰ τούτων τὰ ἄλλα. ἄλλον δὲ τρόπον ὃ ἂν ᾖ αἴτιον τοῦ εἶναι, ἐνυπάρχον ἐν τοῖς τοιούτοις ὅσα μὴ λέγεται καθ' ὑποκειμένου, οἷον ἡ ψυχὴ τῷ ζῴῳ. ἔτι ὅσα μόρια ἐνυπάρχοντά ἐςιν ἐν τοῖς τοιούτοις ὁρίζοντά τε καὶ τόδε τι σημαίνοντα, ὧν ἀναιρουμένων ἀναιρεῖται τὸ ὅλον, οἷον ἐπιπέδου σῶμα, ὥς φασί τινες, καὶ ἐπίπεδον γραμμῆς· καὶ ὅλως ὁ ἀριθμὸς δοκεῖ εἶναί τισι τοιοῦτος· ἀναιρυμένυ τε γὰρ ὐθὲν εἶναι, καὶ ὁρίζειν πάντα. ἔτι τὸ τί ἦν εἶναι ὗ ὁ λόγος ὁρισμός, καὶ τῦτο ὐσία λέγεται ἑκάςου. συμβαίνει δὴ κατὰ δύο τρόπυς τὴν οὐσίαν λέγεσθαι, τό θ' ὑποκείμενον ἔσχατον, ὃ μηκέτι κατ' ἄλλου λέγεται, καὶ ὃ ἂν τόδε τι ὂν καὶ χωριςὸν ᾖ· τοιῦτον δὲ ἑκάστου ἡ μορφὴ καὶ τὸ εἶδος.

Ταὐτὰ λέγεται τὰ μὲν κατὰ συμβεβηκός, οἷον τὸ 9 λευκὸν καὶ τὸ μουσικὸν τὸ αὐτό, ὅτι τῷ αὐτῷ συμβέβηκε, καὶ ἄνθρωπος καὶ μυσικόν, ὅτι θάτερον θατέρῳ συμβέβηκεν· τὸ δὲ μυσικὸν ἄνθρωπος, ὅτι τῷ ἀνθρώπῳ συμβέβηκεν. ἑκα- τέρῳ δὲ τῦτο καὶ τούτῳ ἑκάτερον ἐκείνων· καὶ γὰρ τῷ ἀν- θρώπῳ τῷ μυσικῷ καὶ ὁ ἄνθρωπος καὶ τὸ μουσικὸν ταὐτὸν λέγεται, καὶ τύτοις ἐκεῖνο. διὸ καὶ πάντα ταῦτα καθόλου οὐ λέγεται· οὐ γὰρ ἀληθὲς εἰπεῖν ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ταὐτὸ καὶ τὸ μυσικόν· τὰ γὰρ καθόλου καθ' αὑτὰ ὑπάρχει, τὰ

. ἓν om A^b. ‖ 6. τῷ] τὸ T. ‖ 8. τὸ H^b. ‖ 9. τὸν μ.] τὸ μ. T. ‖ 10. λέγεται E. ‖ ὥσπερ εἰ τὸν A^b. ‖ 12. alterum τόδε om ‖ 13. τόδε τῷδε A^b. ‖ 14. γὰρ add A^b. ‖ 15. ἢ λευκὸν τὸν ET. ‖ 16. αὐτῷ ὄντι σ. A^b. ‖ τῷ ὄντι συμβέβηκε ET. ‖ 17. τὸ συμβέβηκεν om A^b. ‖ 18. μὴ add A^bF^b. ‖ 20. ἄμφω ὄντι A^b. ‖ 21. ὅτι om T. ‖ ἐκεῖνο A^b. ‖ ὃ T. ‖ 28. τὸ alterum om 29. οὐδὲ A^b: celeri ἢ. ‖ ἄνθρωπον βαδίζειν ἢ τέμνειν ET. ‖ 33. οἷον et ἔστι om T. ‖ 34. ἐςι add EA^b.

. ὄν] ὂν καὶ A^b. ‖ ῥητὸν δυνάμει A^b. γρ τὸ μὲν ῥητὸν τὸ δ' ἐντελεχείᾳ. καὶ ὕτως, τὸ μὲν δυνάμει τὸ δ' ἐντελεχείᾳ margo E. ‖ 2. γάρ φαμεν εἶναι A^b. ‖ δυνάμει om T. ‖ 3. ῥητῶς et 5. τὸ om A^b. ‖ 5. ἤδη] δὴ A^b. ‖ 7. Ἑρμῆν om T. ‖ 16. τῶν ζώων 17. ἐνυπάρχοντά ἐςιν ἐν τοῖς τοιούτοις om A^b. ‖ ὁρίζοντά τε om T, τε om A^b. ‖ 20. τισι τοιοῦτος εἶναι A^b. ‖ 22. λόγος ἐςὶν ὁρισ- , λόγος ἐςὶν ἀριθμός T. ‖ τῦτο] τῦτο ὃ T. ‖ 23. σημαίνει δὲ T. ‖ κατὰ om A^b. ‖ 25. ἀχώριστον T. ‖ ᾖ τοιῦτον] ταῦτον ἢ. τῦτο . ‖ τὸ — συμβέβηκεν om T. ‖ 31. τύτῳ H^b. ‖ τύτων A^bH^b. ‖ ἐκείνω A^b. ‖ ἀνθρώπῳ καὶ τῷ A^b. ‖ 32. τὸ μυσικὸν T. ‖ καὶ . ‖ ὁ] τὸ A^bH^b. ‖ 33. καὶ post δὲ om T. ‖ 34. οὐ ante λέγεται om T. ‖ 35. τὸ add A^b.

δὲ συμβεβηκότα οὐ καθ' αὑτὰ ἀλλ' ἐπὶ τῶν καθ' ἕκαστα ἁπλῶς λέγεται. ταὐτὸ γὰρ δοκεῖ Σωκράτης καὶ Σωκράτης εἶναι μουσικός· τὸ δὲ Σωκράτης οὐκ ἐπὶ πολλῶν, διὸ οὐ πᾶς Σωκράτης λέγεται ὥσπερ πᾶς ἄνθρωπος. καὶ τὰ μὲν οὕτως λέγεται ταὐτά, τὰ δὲ καθ' αὑτά, ὥσπερ καὶ τὸ ἕν· καὶ γὰρ ὧν ἡ ὕλη μία ἢ εἴδει ἢ ἀριθμῷ ταὐτὰ λέγεται, καὶ ὧν ἡ οὐσία μία. ὥστε φανερὸν ὅτι ἡ ταυτότης ἑνότης τίς ἐστιν ἢ πλειόνων τοῦ εἶναι, ἢ ὅταν χρῆται ὡς πλείοσιν, οἷον ὅταν λέγῃ αὐτὸ αὑτῷ ταὐτόν· ὡς δυσὶ γὰρ χρῆται αὐτῷ. ἕτερα δὲ λέγεται ὧν ἢ τὰ εἴδη πλείω ἢ ἡ ὕλη ἢ ὁ λόγος τῆς οὐσίας· καὶ ὅλως ἀντικειμένως τῷ ταὐτῷ λέγεται τὸ ἕτερον. διάφορα δὲ λέγεται ὅσ' ἕτερά ἐστι τὸ αὐτό τι ὄντα, μὴ μόνον ἀριθμῷ, ἀλλ' ἢ εἴδει ἢ γένει ἢ ἀναλογίᾳ. ἔτι ὧν ἕτερον τὸ γένος καὶ τὰ ἐναντία καὶ ὅσα ἔχει ἐν τῇ οὐσίᾳ τὴν ἑτερότητα. ὅμοια λέγεται τά τε πάντῃ ταὐτὸ πεπονθότα, καὶ τὰ πλείω ταὐτὸ πεπονθότα ἢ ἕτερα, καὶ ὧν ἡ ποιότης μία· καὶ καθ' ὅσα ἀλλοιοῦσθαι ἐνδέχεται τῶν ἐναντίων, τούτων τὸ πλείω ἔχον ἢ κυριώτερα ὅμοιον τούτῳ. ἀντικειμένως δὲ τοῖς ὁμοίοις τὰ ἀνόμοια.

10 Ἀντικείμενα λέγεται ἀντίφασις καὶ τἀναντία καὶ τὰ πρός τι καὶ στέρησις καὶ ἕξις καὶ ἐξ ὧν καὶ εἰς ἃ ἔσχατα, οἷον αἱ γενέσεις καὶ φθοραί· καὶ ὅσα μὴ ἐνδέχεται ἅμα παρεῖναι τῷ ἀμφοῖν δεκτικῷ, ταῦτα ἀντικεῖσθαι λέγεται, ἢ αὐτὰ ἢ ἐξ ὧν ἐστίν. φαιὸν γὰρ καὶ λευκὸν ἅμα τῷ αὐτῷ οὐχ ὑπάρχει· διὸ ἐξ ὧν ἐστὶν ἀντίκειται. ἐναντία λέγεται τά τε μὴ δυνατὰ ἅμα τῷ αὐτῷ παρεῖναι τῶν διαφερόντων κατὰ γένος, καὶ τὰ πλεῖστον διαφέροντα τῶν ἐν τῷ αὐτῷ γένει, καὶ τὰ πλεῖστον διαφέροντα τῶν ἐν ταὐτῷ δεκτικῷ, καὶ τὰ πλεῖστον διαφέροντα τῶν ὑπὸ τὴν αὐτὴν δύναμιν, καὶ ὧν ἡ διαφορὰ μεγίστη ἢ ἁπλῶς ἢ κατὰ γένος ἢ κατ' εἶδος. τὰ δ' ἄλλα ἐναντία λέγεται τὰ μὲν τῷ τὰ τοιαῦτα ἔχειν, τὰ δὲ τῷ δεκτικὰ εἶναι τῶν τοιούτων, τὰ δὲ τῷ ποιητικὰ ἢ παθητικὰ εἶναι τῶν τοιούτων, ἢ ποιοῦντα ἢ πάσχοντα, ἢ ἀποβολαὶ ἢ λήψεις, ἢ ἕξεις ἢ στερήσεις εἶναι τῶν τοιούτων. ἐπεὶ δὲ τὸ ἓν καὶ τὸ ὂν πολλαχῶς λέγεται, ἀκολουθεῖν ἀνάγκη καὶ τἆλλα ὅσα κατὰ ταῦτα λέγεται, ὥστε καὶ τὸ ταὐτὸν καὶ τὸ ἕτερον καὶ τὸ ἐναντίον, ὥστ' εἶναι ἕτερον καθ' ἑκάστην κατηγορίαν. ἕτερα δὲ τῷ εἴδει λέγεται ὅσα τε ταὐτοῦ γένους ὄντα μὴ ὑπάλληλά ἐστ[ι], ὅσα ἐν τῷ αὐτῷ γένει ὄντα διαφορὰν ἔχει, καὶ ὅσα ἐ[ν] οὐσίᾳ ἐναντίωσιν ἔχει. καὶ τὰ ἐναντία ἕτερα τῷ εἴδει ἀλ[λή]λων, ἢ πάντα ἢ τὰ λεγόμενα πρώτως, καὶ ὅσων ἐ[ν] τελευταίῳ τοῦ γένους εἴδει οἱ λόγοι ἕτεροι, οἷον ἄνθρ[ωπος] καὶ ἵππος ἄτομα τῷ γένει, οἱ δὲ λόγοι ἕτεροι αὐτῶν. ὅσα ἐν τῇ αὐτῇ οὐσίᾳ ὄντα ἔχει διαφοράν. ταὐτὰ δὲ [τῷ] εἴδει τὰ ἀντικειμένως λεγόμενα τούτοις.

Πρότερα καὶ ὕστερα λέγεται ἔνια μὲν ὡς ὄντος τ[ινὸς] πρώτου καὶ ἀρχῆς ἐν ἑκάστῳ γένει, τὸ ἐγγύτερον ἀρ[χῆς] τινὸς ὡρισμένης, ἢ ἁπλῶς καὶ τῇ φύσει, ἢ πρός τι ἢ [...] ἢ ὑπό τινων, οἷον τὰ μὲν κατὰ τόπον τῷ εἶναι ἐγγύτε[ρα] φύσει τινὸς τόπου ὡρισμένου, οἷον τοῦ μέσου ἢ τοῦ ἐσχ[άτου], ἢ πρὸς τὸ τυχόν, τὸ δὲ πορρώτερον ὕστερον. τὰ δὲ κ[ατὰ] χρόνον· τὰ μὲν γὰρ τῷ πορρώτερω τοῦ νῦν, οἷον ἐπὶ τ[ῶν] γενομένων (πρότερα γὰρ τὰ Τρωϊκὰ τῶν Μηδικῶν, ὅτι π[ορ]ρώτερον ἀπέχει τοῦ νῦν), τὰ δὲ τῷ ἐγγυτέρω τοῦ νῦν, ο[ἷον] ἐπὶ τῶν μελλόντων· πρότερον γὰρ Νέμεα Πυθίων, ὅτι ἐ[γ]γύτερον τοῦ νῦν ὡς ἀρχῇ καὶ πρώτῳ χρησαμένων. τὰ [δὲ] κατὰ κίνησιν· τὸ γὰρ ἐγγύτερον τοῦ πρώτου κινήσαντος π[ρό]τερον, οἷον παῖς ἀνδρός· ἀρχὴ δὲ καὶ αὕτη τις ἁπλῶ[ς. τὰ] δὲ κατὰ δύναμιν· τὸ γὰρ ὑπερέχον τῇ δυνάμει πρότ[ερον] καὶ τὸ δυνατώτερον· τοιοῦτον δ' ἐστὶν οὗ κατὰ τὴν προαίρ[εσιν] ἀνάγκη ἀκολουθεῖν θάτερον καὶ τὸ ὕστερον, ὥστε μὴ κινοῦν[τός] τε ἐκείνου μὴ κινεῖσθαι καὶ κινοῦντος κινεῖσθαι· ἡ δὲ προαί[ρε]σις ἀρχή. τὰ δὲ κατὰ τάξιν· ταῦτα δ' ἐστὶν ὅσα π[ρός] τι ἓν ὡρισμένον διέστηκε κατὰ τὸν λόγον, οἷον παραστάτ[ης] τριτοστάτου πρότερον, καὶ παρανήτη νήτης· ἔνθα μὲν γὰ[ρ ὁ] κορυφαῖος, ἔνθα δὲ ἡ μέση ἀρχή. ταῦτα μὲν οὖν πρότ[ερα] τοῦτον λέγεται τὸν τρόπον, ἄλλον δὲ τρόπον τὸ τῇ γνώ[σει] πρότερον ὡς καὶ ἁπλῶς πρότερον. τούτων δὲ ἄλλως τὰ κα[τὰ] τὸν λόγον καὶ τὰ κατὰ τὴν αἴσθησιν. κατὰ μὲν γὰρ [τὸν] λόγον τὰ καθόλου πρότερα, κατὰ δὲ τὴν αἴσθησιν τὰ κ[αθ'] ἕκαστα. καὶ κατὰ τὸν λόγον δὲ τὸ συμβεβηκὸς τοῦ ὅ[λου] πρότερον, οἷον τὸ μουσικὸν τοῦ μουσικοῦ ἀνθρώπου· οὐ γ[ὰρ] ἔσται ὁ λόγος ὅλος ἄνευ τοῦ μέρους. καίτοι οὐκ ἐνδέχ[εται] μουσικὸν εἶναι μὴ ὄντος μουσικοῦ τινός. ἔτι πρότερα λέ[γε]ται τὰ τῶν προτέρων πάθη, οἷον εὐθύτης λειότητος· τὸ [...]

2. σωκράτης εἶναι καὶ σωκράτης μ. T. ‖ 3. δὲ] γὰρ ET. ‖ 4. καὶ et 5. τὰ om A^b. ‖ αὐτὰ ὅσα ὥσπερ E. ‖ τὸ om A^bH^b. ‖ ἢ ante πλειόνων et ὡς πλείοσιν om A^b. ‖ 9. αὐτῷ] αὐτὸ EH^b. ‖ 12. δὲ om A^b. ‖ μὴ] καὶ μὴ EF^b. ‖ 15. πάντῃ add A^bF^b. ‖ οἷον om A^b. ‖ 24. ἢ ante ἐξ om T. ‖ 25. ἀντίκειται τούτοις. ἐναντία ET. ‖ 27. τῷ E, om T. ‖ 32. τὰ τοιαῦτα] ταῦτα A^b. ‖ τῶν τοιούτων] τούτων A^b. ‖ λέγεται πολλαχῶς T.

4. ὅσα A^bH^b. ‖ 7. ὄντα om T. ‖ 9. τὰ πρότερα ET. ‖ 10. γένει om A^b. ‖ τοῦ F^b. ‖ 13. τινὸς τέλος τόπου T. ‖ 15. τὸ [...]ρώτερον A^b. ‖ 16. πρότερον EA^b. ‖ 17. τὸ ἐγγύτερον T, τῷ ἐγγύτερον E. ‖ 19. χρησάμενοι A^b. ‖ 20. τὸ] τὰ A^b. ‖ 26. τὸ A^b. 28. καὶ ἡ παρανήτη ET. ‖ 30. τὸ] τῷ T. ‖ 32. τὰ om ET. ‖ 36. ὅλος add EA^bH^b.

'ραμμῆς καθ' αὐτὴν πάθος, τὸ δ' ἐπιφανείας. τὰ ἡ ὕτω λέγεται πρότερα καὶ ὕϛερα, τὰ δὲ κατὰ φύσιν ίαν, ὅσα ἐνδέχεται εἶναι ἄνευ ἄλλων, ἐκεῖνα δὲ ἄνευ ' μή· ᾗ διαιρέσει ἐχρήσατο Πλάτων. ἐπεὶ δὲ τὸ εἶναι ,χῶς, πρῶτον μὲν τὸ ὑποκείμενον πρότερον, διὸ ἡ πρότερον, ἔπειτα ἄλλως τὰ κατὰ δύναμιν καὶ κατ' χειαν. τὰ μὲν γὰρ κατὰ δύναμιν πρότερά ἐϛι, τὰ τὰ ἐντελέχειαν, οἷον κατὰ δύναμιν μὲν ἡ ἡμίσεια ης καὶ τὸ μόριον τῦ ὅλου καὶ ἡ ὕλη τῆς ὑσίας, κατ' χειαν δ' ὕϛερον· διαλυθέντος γὰρ κατ' ἐντελέχειαν τρόπον δή τινα πάντα τὰ πρότερον καὶ ὕϛερον λεγόμενα ταῦτα λέγεται· τὰ μὲν γὰρ κατὰ γένεσιν ἐνδέχεται ῶν ἑτέρων εἶναι, οἷον τὸ ὅλον τῶν μορίων, τὰ δὲ κατὰ ν, οἷον τὸ μόριον τοῦ ὅλου. ὁμοίως δὲ καὶ τἄλλα.

Δύναμις λέγεται ἡ μὲν ἀρχὴ κινήσεως ἢ μεταβολῆς τέρῳ ᾗ ἕτερον, οἷον ἡ οἰκοδομικὴ δύναμίς ἐϛιν ἣ οὐχ χει ἐν τῷ οἰκοδομυμένῳ· ἀλλ' ἡ ἰατρικὴ δύναμις ὖσα ϛοι ἂν ἐν τῷ ἰατρευομένῳ, ἀλλ' οὐχ ᾗ ἰατρευόμενος. ὖν ὅλως ἀρχὴ μεταβολῆς ἢ κινήσεως λέγεται δύνα- ἑτέρῳ ᾗ ἕτερον, ἡ δ' ὑφ' ἑτέρυ ᾗ ἕτερον· καθ' ἣν γὰρ ίσχον πάσχει τι, ὁτὲ μὲν ἐὰν ὁτιοῦν δυνατὸν αὐτό ν εἶναι παθεῖν, ὁτὲ δ' ὐ κατὰ πᾶν πάθος ἀλλ' ἂν ἐπὶ λτιον. ἔτι ἡ τῦ καλῶς τῦτ' ἐπιτελεῖν, ἢ κατὰ προαί- ἐνίοτε γὰρ τὺς μόνον ἂν πορευθέντας ἢ εἰπόντας, μὴ ; δὲ ἢ μὴ ὡς προείλοντο, οὔ φαμεν δύνασθαι λέγειν ίζειν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῦ πάσχειν. ἔτι ὅσαι ἕξεις ἐς ἀπαθῆ ὅλως ἢ ἀμετάβλητα ἢ μὴ ῥᾳδίως ἐπὶ τὸ ' εὐμετακίνητα, δυνάμεις λέγονται· κλᾶται μὲν γὰρ υντρίβεται καὶ κάμπτεται καὶ ὅλως φθείρεται οὐ τῷ θαι, ἀλλὰ τῷ μὴ δύνασθαι καὶ ἐλλείπειν τινός· ἡ δὲ τῶν τοιύτων ἃ μόλις καὶ ἠρέμα πάσχει διὰ δύ- καὶ τὸ δύνασθαι καὶ τὸ ἔχειν πῶς. λεγομένης δὲ ινάμεως τοσαυταχῶς, καὶ τὸ δυνατὸν ἕνα μὲν τρόπον 'σεται τὸ ἔχον κινήσεως ἀρχὴν ἢ μεταβολῆς (καὶ γὰρ ιτικὸν δυνατόν τι ἐν ἑτέρῳ ᾗ ἕτερον), ἕνα δ' ἐὰν ἔχῃ τι αὐτῦ ἄλλο δύναμιν τοιαύτην, ἕνα δ' ἐὰν ἔχῃ μεταβάλλειν ἐφ' ὁτιοῦν δύναμιν, εἴτ' ἐπὶ τὸ χεῖρον εἴτ' ἐπὶ τὸ βέλτιον· καὶ γὰρ τὸ φθειρόμενον δοκεῖ δυνατὸν εἶναι φθείρεσθαι, ἢ οὐκ ἂν φθαρῆναι εἰ ἦν ἀδύνατον· νῦν δὲ ἔχει τινὰ διάθεσιν καὶ αἰτίαν καὶ ἀρχὴν τοῦ τοιούτυ πάθυς. ὁτὲ μὲν δὴ τὸ ἔχειν τι δοκεῖ, ὁτὲ δὲ τὸ ἐϛερῆσθαι τοιοῦτον εἶναι. εἰ δ' ἡ στέρησίς ἐστιν ἕξις πως, πάντα τῷ ἔχειν ἂν εἴη τι. ὁμωνύμως δὲ λεγόμενον τὸ ὄν, ὥστε τῷ ἔχειν ἕξιν τινὰ καὶ ἀρχήν ἐϛι δυνατόν, καὶ τῷ ἔχειν τὴν τύτου ϛέρησιν, εἰ ἐνδέχεται ἔχειν ϛέρησιν. ἕνα δὲ τῷ μὴ ἔχειν αὐτοῦ δύναμιν ἢ ἀρχὴν ἐν ἄλλῳ ᾗ ἄλλο φθαρτικήν. ἔτι δὲ ταῦτα πάντα ἢ τῷ μόνον ἂν συμβῆναι γενέσθαι ἢ μὴ γενέσθαι, ἢ τῷ καλῶς. καὶ γὰρ ἐν τοῖς ἀψύχοις ἔνεστιν ἡ τοιαύτη δύναμις, οἷον ἐν τοῖς ὀργάνοις· τὴν μὲν γὰρ δύνασθαί φασι φθέγγεσθαι λύραν, τὴν δ' ὐθέν, ἂν ᾖ μὴ εὔφωνος. ἀδυναμία δ' ἐϛὶ ϛέρησις δυνάμεως καὶ τῆς τοιαύτης ἀρχῆς ἄρσις τις οἵα εἴρηται, ἢ ὅλως ἢ τῷ πεφυκότι ἔχειν, ἢ καὶ ὅτε πέφυκεν ἤδη ἔχειν· ὐ γὰρ ὁμοίως ἂν φαῖμεν ἀδύνατον εἶναι γεννᾶν παῖδα καὶ ἄνδρα καὶ εὐνῦχον. ἔτι δὲ καθ' ἑκατέραν δύναμίν ἐστιν ἀδυναμία ἀντικειμένη, τῇ τε μόνον κινητικῇ καὶ τῇ καλῶς κινητικῇ. καὶ ἀδύνατα δὴ τὰ μὲν κατὰ τὴν ἀδυναμίαν ταύτην λέγεται, τὰ δ' ἄλλον τρόπον, οἷον δυνατόν τε καὶ ἀδύνατον. ἀδύνατον μὲν οὗ τὸ ἐναντίον ἐξ ἀνάγκης ἀληθές, οἷον τὸ τὴν διάμετρον σύμμετρον εἶναι ἀδύνατον, ὅτι ψεῦδος τὸ τοιῦτον, ῦ τὸ ἐναντίον ὐ μόνον ἀληθὲς ἀλλὰ καὶ ἀνάγκη ἀσύμμετρον εἶναι· τὸ ἄρα σύμμετρον ὐ μόνον ψεῦδος ἀλλὰ καὶ ἐξ ἀνάγκης ψεῦδος. τὸ δ' ἐναντίον τύτῳ, τὸ δυνατόν, ὅταν μὴ ἀναγκαῖον ᾖ τὸ ἐναντίον ψεῦδος εἶναι, οἷον τὸ καθῆσθαι ἄνθρωπον δυνατόν· οὐ γὰρ ἐξ ἀνάγκης τὸ μὴ καθῆσθαι ψεῦδος. τὸ μὲν ὖν δυνατὸν ἕνα μὲν τρόπον, ὥσπερ εἴρηται, τὸ μὴ ἐξ ἀνάγκης ψεῦδος σημαίνει, ἕνα δὲ τὸ ἀληθὲς εἶναι, ἕνα δὲ τὸ ἐνδεχόμενον ἀληθὲς εἶναι. κατὰ μεταφορὰν δὲ ἡ ἐν τῇ γεωμετρίᾳ λέγεται δύναμις. ταῦτα μὲν ὖν τὰ δυνατὰ ὐ κατὰ δύναμιν. τὰ δὲ λεγόμενα κατὰ δύναμιν πάντα λέγεται πρὸς

. πάθος καθ' αὐτήν *T*. ‖ 2. πρότερα λέγεται *E*. ‖ 4. ἐχρῆτο *ET*. ‖ 7. τὰ μὲν — 10. ὕϛερον om $A^b F^b$. ‖ 11. τρόπον] καὶ τρόπον . ‖ δέ F^b. ‖ πρότερα καὶ ὕϛερα F^b. ‖ 16. ἢ *ET*. ‖ ᾗ *T*, ἢ ᾗ *E*. ‖ ἡ om A^b. ‖ ἢ *E*. ‖ 20. ᾗ] ἢ ᾗ *E*. ‖ ᾗ] ἢ ᾗ *ET*. ‖ νατὸν] ᾗ δυνατὸν *E*, ἢ δυνατὸν *T*, τὸ δυνατὸν A^b, δυνατὸν δυνατὸν margo *E*. ‖ 22. ἐὰν A^b, ὂν *T*. ‖ 23. ἡ] ἢ *E*. ‖ 30. κἂν A^b. ‖ μόγις A^b. ‖ πάσχῃ A^b. ‖ 35. τι εἶναι ἐν *T*. ‖ ᾗ] ἢ ᾗ *ET*.

. εἰ μὴ ἦν δυνατόν A^b, εἰ εἴη ἀδύνατον *T*. ‖ 5. διαίρεσιν *T*. ‖ 6. εἰ δ' ἡ] ἡ δὲ *T*. ‖ 7. ἕξις om A^b. ‖ 8. ὁμωνύμως δὲ λεγόμενον *E*, ὁμωνύμως λέγομεν τὸ ὂν *T*, εἰ δὲ μὴ τῷ ἔχειν ἕξιν τινὰ καὶ ἀρχήν ἐϛι δυνατὸν ὁμωνύμως A^b. ‖ τῷ] τὸ *T*, τῷ τε A^b. ‖ ἕξιν — 9. om A^b. ‖ 9. τὸ *T*. ‖ εἰ — 10. ϛέρησιν om *T*. ‖ 11. ἐν om A^b. ‖ ἢ *T*, ἢ ᾗ *E*. ‖ ἄλλου *T*. ‖ 13. καλοῖς A^b. ‖ ἔν ἐϛιν *ET* 14. φασι δύνασθαι A^b. ‖ 16. ἐϛὶ om *T*. ‖ ἄρησίς H^b. om cum τις A^b. ‖ 18. φαμεν A^b, φαίημεν H^b: ceteri φαῖεν. ‖ 19. ἄνδρα εὐνουχίαν margo *E*. ita *T*. ‖ ἑκατέραν τὴν δύναμίν A^b. ‖ 21. δὲ *ET*. ‖ 23. ἀδύνατον μὲν — 25. ἀδύνατον om *T*. ‖ 25. ῦ *ET*. ‖ 28. ᾗ om A^b. ‖ 31. περ om *T*. ‖ 33. εἶναι] ἤδη $A^b H^b$. ‖ τῇ et 34. τὰ om A^b.

τὴν πρώτην [μίαν]· αὕτη δ' ἐςὶν ἀρχὴ μεταβολῆς ἐν ἄλλῳ ἢ ἄλλο. τὰ γὰρ ἄλλα λέγεται δυνατὰ τῷ τὰ μὲν ἔχειν αὐτῶν ἄλλο τι τοιαύτην δύναμιν, τὰ δὲ μὴ ἔχειν, τὰ δὲ ὡδὶ ἔχειν. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ἀδύνατα. ὥςε ὁ κύριος ὅρος τῆς πρώτης δυνάμεως ἂν εἴη ἀρχὴ μεταβλητικὴ ἐν ἄλλῳ ἢ ἄλλα.

13 Ποσὸν λέγεται τὸ διαιρετὸν εἰς ἐνυπάρχοντα, ὧν ἑκάτερον ἢ ἕκαστον ἕν τι καὶ τόδε τι πέφυκεν εἶναι. πλῆθος μὲν οὖν ποσόν τι ἂν ἀριθμητὸν ᾖ, μέγεθος δὲ ἂν μετρητὸν ᾖ. λέγεται δὲ πλῆθος μὲν τὸ διαιρετὸν δυνάμει εἰς μὴ συνεχῆ, μέγεθος δὲ τὸ εἰς συνεχῆ. μεγέθυς δὲ τὸ μὲν ἐφ' ἓν συνεχὲς μῆκος, τὸ δ' ἐπὶ δύο πλάτος, τὸ δ' ἐπὶ τρία βάθος. τούτων δὲ πλῆθος μὲν τὸ πεπερασμένον ἀριθμός, μῆκος δὲ γραμμή, πλάτος δὲ ἐπιφάνεια, βάθος δὲ σῶμα. ἔτι τὰ μὲν λέγεται καθ' αὑτὰ ποσὰ ἄττα, τὰ δὲ κατὰ συμβεβηκός, οἷον ἡ μὲν γραμμὴ ποσόν τι καθ' ἑαυτό, τὸ δὲ μυσικὸν κατὰ συμβεβηκός. τῶν δὲ καθ' αὑτὰ τὰ μὲν κατ' οὐσίαν ἐςίν, οἷον ἡ γραμμὴ ποσόν τι (ἐν γὰρ τῷ λόγῳ τῷ τί ἐςι λέγοντι τὸ ποσόν τι ὑπάρχει), τὰ δὲ πάθη καὶ ἕξεις τῆς τοιαύτης ἐστὶν οὐσίας, οἷον τὸ πολὺ καὶ τὸ ὀλίγον, καὶ μακρὸν καὶ βραχύ, καὶ πλατὺ καὶ στενόν, καὶ βαθὺ καὶ ταπεινόν, καὶ βαρὺ καὶ κοῦφον, καὶ τἆλλα τὰ τοιαῦτα. ἔστι δὲ καὶ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν, καὶ τὸ μεῖζον καὶ ἔλαττον, καὶ καθ' αὑτὰ καὶ πρὸς ἄλληλα λεγόμενα, τοῦ ποσοῦ πάθη καθ' αὑτά· μεταφέρεται μέντοι καὶ ἐπ' ἄλλα ταῦτα τὰ ὀνόματα. τῶν δὲ κατὰ συμβεβηκὸς λεγομένων ποσῶν τὸ μὲν οὕτως λέγεται ὥσπερ ἐλέχθη ὅτι τὸ μυσικὸν ποσὸν καὶ τὸ λευκὸν τῷ εἶναι ποσόν τι ᾧ ὑπάρχυσι, τὰ δὲ ὡς κίνησις καὶ χρόνος· καὶ γὰρ ταῦτα πόσ' ἄττα λέγεται καὶ συνεχῆ τῷ ἐκεῖνα διαιρετὰ εἶναι ὧν ἐςὶ ταῦτα πάθη. λέγω δὲ ὐ τὸ κινύμενον ἀλλ' ὃ ἐκινήθη· τῷ γὰρ ποσὸν εἶναι ἐκεῖνο καὶ ἡ κίνησις ποσή, ὁ δὲ χρόνος τῷ ταύτην.

14 Τὸ ποιὸν λέγεται ἕνα μὲν τρόπον ἡ διαφορὰ τῆς ὐσίας, οἷον ποιόν τι ἄνθρωπος ζῷον ὅτι δίπυν, ἵππος δὲ τετράπυν· καὶ κύκλος ποιόν τι σχῆμα ὅτι ἀγώνιον, ὡς τῆς διαφορᾶς τῆς κατὰ τὴν οὐσίαν ποιότητος οὔσης. ἕνα μὲν δὴ τῦτον λέγεται ἡ ποιότης διαφορὰ ὐσίας, ἕνα δὲ ὡς τι νητα καὶ τὰ μαθηματικά, ὥσπερ οἱ ἀριθμοὶ ποιοί οἷον οἱ σύνθετοι καὶ μὴ μόνον ἐφ' ἓν ὄντες ἀλλ' ὧν μ τὸ ἐπίπεδον καὶ τὸ ςερεόν (ὗτοι δ' εἰσὶν οἱ ποσάκις π ποσάκις ποσάκις ποσοί), καὶ ὅλως ὃ παρὰ τὸ ποσὸν χει ἐν τῇ ὐσίᾳ· ὐσία γὰρ ἑκάςυ τὸ ἅπαξ, οἷον τῶν ὃ δὶς ἢ τρὶς εἰσὶν ἀλλ' ὃ ἅπαξ· ἓξ γὰρ ἅπαξ ἕξ. ἔ πάθη τῶν κινουμένων οὐσιῶν, οἷον θερμότης καὶ ψυχ καὶ λευκότης καὶ μελανία, καὶ βαρύτης καὶ κυφότη ὅσα τοιαῦτα, καθ' ἃ λέγονται καὶ ἀλλοιῦσθαι τὰ σ μεταβαλλόντων. ἔτι κατ' ἀρετὴν καὶ κακίαν καὶ ὅ κακὸν καὶ ἀγαθόν. σχεδὸν δὴ κατὰ δύο τρόπυς λέγ τὸ ποιόν, καὶ τούτων ἕνα τὸν κυριώτατον· πρώτη μ ποιότης ἡ τῆς ὐσίας διαφορά. ταύτης δέ τι καὶ ἡ ἐ ἀριθμοῖς ποιότης μέρος· διαφορὰ γάρ τις ὐσιῶν, ἀλλ κινυμένων ἢ οὐχ ᾗ κινύμενα. τὰ δὲ πάθη τῶν κινυμ κινούμενα, καὶ αἱ τῶν κινήσεων διαφοραί. ἀρετὴ δ κακία τῶν παθημάτων μέρος τι· διαφορὰς γὰρ δηλῦ κινήσεως καὶ τῆς ἐνεργείας, καθ' ἃς ποιῦσιν ἢ πάσχυ λῶς ἢ φαύλως τὰ ἐν κινήσει ὄντα· τὸ μὲν γὰρ ὡδὶ μενον κινεῖσθαι ἢ ἐνεργεῖν ἀγαθόν, τὸ δ' ὡδὶ καὶ ἐν μοχθηρόν. μάλιστα δὲ τὸ ἀγαθὸν καὶ κακὸν σημαί ποιὸν ἐπὶ τῶν ἐμψύχων, καὶ τύτων μάλιςα ἐπὶ τοῖ προαίρεσιν.

Πρός τι λέγεται τὰ μὲν ὡς διπλάσιον πρὸς ἥμι τριπλάσιον πρὸς τριτημόριον, καὶ ὅλως πολλαπλάσιο πολλοςημόριον καὶ ὑπερέχον πρὸς ὑπερεχόμενον· τὰ τὸ θερμαντικὸν πρὸς τὸ θερμαντὸν καὶ τὸ τμητικὸν π τμητόν, καὶ ὅλως τὸ ποιητικὸν πρὸς τὸ παθητικόν· ὡς τὸ μετρητὸν πρὸς τὸ μέτρον καὶ ἐπιςητὸν πρὸς ἐπι καὶ αἰσθητὸν πρὸς αἴσθησιν. λέγεται δὲ τὰ μὲν πρῶτ ἀριθμόν, ἢ ἁπλῶς ἢ ὡρισμένως πρὸς αὐτὺς ἢ πρὸς ἕ τὸ μὲν διπλάσιον πρὸς ἓν ἀριθμὸς ὡρισμένος, τὸ δὲ π πλάσιον κατ' ἀριθμὸν πρὸς ἕν, ὐχ ὡρισμένον δέ, οἷον

2 et 6. ἢ] ἢ ἢ *E*. ‖ 2. τὰ μὲν τῷ *T*. ‖ 3. μὴ] τῷ μὴ *ET*. ‖ 8. τε *E*. ‖ τι om F^bH^b. ‖ 13. τὸ om H^b. ‖ 16. αὐτὰ 17. αὐτὸ A^b. ‖ 19. τι om F^bH^b. ‖ ἐνυπάρχει F^b. ‖ 20. τὸ post καὶ om A^b. ‖ καὶ τὸ μακρὸν A^b. ‖ 21. καὶ πλατὺ — 22. om *E*. ‖ 21. καὶ βαθὺ καὶ ταπεινόν om A^bH^b. ‖ 22. καὶ βαρὺ καὶ κοῦφον om F^b. ‖ τὰ om A^b. ‖ 23. τὸ alterum om τὸ om EA^b. ‖ καὶ τὸ ἔλαττον H^b. ‖ 25. μεταφέρονται A^b. ‖ μέντοιγε H^b. ‖ 27. λέγονται *T*. ‖ 28. τι ἐνυπάρχυσι *T*. ‖ 29. ται *T*. ‖ 30. ταῦτα] τὰ A^b. ‖ πάθη om *T*. ‖ 31. δὴ H^b. ‖ 33. αἱ διαφοραὶ A^b. ‖ 34. τι] ποι *T*. ‖ 35. ποιῶν *T*.

1. οὔσης om *T*. ‖ 8. ἀλλ'] ἀλλ' ὁ δὶς ἢ τρὶς *T*. ‖ ἓξ om A^bH^b. ‖ 11. ἃ] ὅσα A^b. ‖ καὶ om A^b. ‖ 13. δὲ *T*. ‖ 1 TA^b. ‖ 17. κινυμένων *T*. ‖ 18. αἱ om A^b. ‖ 21. ἐν τῇ κινήσει *T*. ‖ τὰ — δυνάμενα *T*. ‖ 23. καὶ τὸ κακὸν *ET*. ‖ 26. ἡ ἥμισυ A^b. ‖ 27. ὅλως τὸ πολλαπλάσιον H^b. ‖ πρὸς τὸ πολλοςημόριον EH^b. ‖ 28. πρὸς τὸ ὑπερεχόμενον H^b. ‖ 29. τὸ] πρὸς τ om *ET*. ‖ τὸ secundum, tertium, quartum om *T*. ‖ 31. καὶ τὸ ἐπιςητὸν TH^b. ‖ 33. ὡρισμένει EA^b. ‖ αὐτὸν ἢ πρὸς ἕνα 34. πρὸς — πολλαπλάσιον om *T*. ‖ ὡρισμένος] ὡρισμένος πρὸς ἓν A^b.

ι. τὸ δὲ ἡμιόλιον πρὸς τὸ ὑφημιόλιον κατ' ἀριθμὸν
ἀριθμὸν ὡρισμένον· τὸ ἐπιμόριον πρὸς τὸ ὑπεπιμόριον
ἀόριςον, ὥσπερ τὸ πολλαπλάσιον πρὸς τὸ ἕν. τὸ δ'
ςον πρὸς τὸ ὑπερεχόμενον ὅλως ἀόριςον κατ' ἀριθμόν·
ἀριθμὸς σύμμετρος, κατὰ μὴ σύμμετρον δὲ ἀριθμὸν
ι· τὸ γὰρ ὑπερέχον πρὸς τὸ ὑπερεχόμενον τοσοῦτον
καὶ ἔτι· τῦτο δ' ἀόριςον· ὁπότερον γὰρ ἔτυχεν ἔςιν,
ἢ οὐκ ἴσον. ταῦτά τε οὖν τὰ πρός τι πάντα κατ'
ν λέγεται καὶ ἀριθμοῦ πάθη, καὶ ἔτι τὸ ἴσον καὶ
καὶ ταὐτὸ κατ' ἄλλον τρόπον· κατὰ γὰρ τὸ ἓν λέ-
πάντα. ταὐτὰ μὲν γὰρ ὧν μία ἡ οὐσία, ὅμοια δ'
ποιότης μία, ἴσα δὲ ὧν τὸ ποσὸν ἕν. τὸ δ' ἓν τοῦ
ἀρχὴ καὶ μέτρον, ὥςε ταῦτα μὲν πάντα πρός τι
ι κατ' ἀριθμὸν μέν, οὐ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον. τὰ δὲ
ὰ καὶ παθητικὰ κατὰ δύναμιν ποιητικὴν καὶ παθη-
καὶ ἐνεργείας τὰς τῶν δυνάμεων, οἷον τὸ θερμαντικὸν
τὸ θερμαντόν, ὅτι δύναται, καὶ πάλιν τὸ θερμαῖνον
τὸ θερμαινόμενον καὶ τὸ τέμνον πρὸς τὸ τεμνόμενον,
ργῦντα. τῶν δὲ κατ' ἀριθμὸν ὐκ εἰσὶν ἐνέργειαι ἀλλ'
ρόπον ἐν ἑτέροις εἴρηται· αἱ δὲ κατὰ κίνησιν ἐνέργειαι
άρχυσιν. τῶν δὲ κατὰ δύναμιν καὶ κατὰ χρόνυς ἤδη
αι πρός τι, οἷον τὸ πεποιηκὸς πρὸς τὸ πεποιημένον
ὶ ποιῆσον πρὸς τὸ ποιησόμενον. οὕτω γὰρ καὶ πατὴρ
γεται πατήρ· τὸ μὲν γὰρ πεποιηκός, τὸ δὲ πεπονθός
. ἔτι ἔνια κατὰ ςέρησιν δυνάμεως, ὥσπερ τὸ ἀδύνα-
ὶ ὅσα ὕτω λέγεται, οἷον τὸ ἀόρατον. τὰ μὲν ὖν κατ'
ὸν καὶ δύναμιν λεγόμενα πρός τι πάντα ἐςὶ πρός τι
ερ ἐστὶν ἄλλου λέγεσθαι αὐτὸ ὅ ἐστιν, ἀλλὰ μὴ τῷ
πρὸς ἐκεῖνο· τὸ δὲ μετρητὸν καὶ τὸ ἐπιστητὸν καὶ τὸ
τὸν τῷ ἄλλο πρὸς αὐτὸ λέγεσθαι πρός τι λέγονται.
γὰρ διανοητὸν σημαίνει ὅτι ἔστιν αὐτοῦ διάνοια, οὐκ
ἡ διάνοια πρὸς τῦτο οὗ ἐςὶ διάνοια· δὶς γὰρ ταὐτὸν
νον ἂν εἴη. ὁμοίως δὲ καὶ τινός ἐςιν ἡ ὄψις ὄψις, ὐχ

οὗ ἐστὶν ὄψις· καίτοι γ' ἀληθὲς τοῦτο εἰπεῖν· ἀλλὰ πρὸς χρῶμα ἢ πρὸς ἄλλο τι τοιοῦτον. ἐκείνως δὲ δὶς ταὐτὸν λεχθήσεται, ὅτι ἔςιν ὄψις ὗ ἐςὶν ἡ ὄψις. τὰ μὲν ὖν καθ' ἑαυτὰ λεγόμενα πρός τι τὰ μὲν ὕτω λέγεται, τὰ δὲ ἂν τὰ γένη αὐτῶν ᾖ τοιαῦτα, οἷον ἡ ἰατρικὴ τῶν πρός τι ὅτι τὸ γένος αὐτῆς ἡ ἐπιστήμη δοκεῖ εἶναι τῶν πρός τι. ἔτι καθ' ὅσα τὰ ἔχοντα λέγεται πρός τι, οἷον ἰσότης ὅτι τὸ ἴσον, καὶ ὁμοιότης ὅτι τὸ ὅμοιον. τὰ δὲ κατὰ συμβεβηκός, οἷον ἄνθρωπος πρός τι ὅτι συμβέβηκεν αὐτῷ διπλασίῳ εἶναι, τῦτο δ' ἐςὶ τῶν πρός τι· ἢ τὸ λευκόν, εἰ τῷ αὐτῷ συμβέβηκε διπλασίῳ καὶ λευκῷ εἶναι.

Τέλειον λέγεται ἓν μὲν ὗ μὴ ἔςιν ἔξω τι λαβεῖν μηδὲ 16
ἓν μόριον, οἷον ὁ χρόνος τέλειος ἑκάςυ ὕτος ὗ μὴ ἔςιν ἔξω λαβεῖν χρόνον τινὰ ὃς τούτου μέρος ἐςὶ τοῦ χρόνυ. καὶ τὸ κατ' ἀρετὴν καὶ τὸ τῦ εὖ μὴ ἔχον ὑπερβολὴν πρὸς τὸ γένος, οἷον τέλειος ἰατρὸς καὶ τέλειος αὐλητής, ὅταν κατὰ τὸ εἶδος τῆς οἰκείας ἀρετῆς μηθὲν ἐλλείπωσιν. ὕτω δὲ μεταφέροντες καὶ ἐπὶ τῶν κακῶν λέγομεν συκοφάντην τέλειον καὶ κλέπτην τέλειον, ἐπειδὴ καὶ ἀγαθοὺς λέγομεν αὐτύς, οἷον κλέπτην ἀγαθὸν καὶ συκοφάντην ἀγαθόν. καὶ ἡ ἀρετὴ τελείωσίς τις· ἕκαςον γὰρ τότε τέλειον καὶ οὐσία πᾶσα τότε τελεία, ὅταν κατὰ τὸ εἶδος τῆς οἰκείας ἀρετῆς μηθὲν ἐλλείπῃ μόριον τῦ κατὰ φύσιν μεγέθους. ἔτι οἷς ὑπάρχει τὸ τέλος σπουδαῖον, ταῦτα λέγεται τέλεια· κατὰ γὰρ τὸ ἔχειν τὸ τέλος τέλεια. ὥς' ἐπεὶ τὸ τέλος τῶν ἐσχάτων τί ἐστι, καὶ ἐπὶ τὰ φαῦλα μεταφέροντες λέγομεν τελείως ἀπολωλέναι καὶ τελείως ἐφθάρθαι, ὅταν μηδὲν ἐλλείπῃ τῆς φθορᾶς καὶ τοῦ κακῦ ἀλλ' ἐπὶ τῦ ἐσχάτυ ᾖ. διὸ καὶ ἡ τελευτὴ κατὰ μεταφορὰν λέγεται τέλος, ὅτι ἄμφω ἔσχατα. τέλος δὲ καὶ τὸ ὗ ἕνεκα ἔσχατον. τὰ μὲν οὖν καθ' αὑτὰ λεγόμενα τέλεια τοσαυταχῶς λέγεται, τὰ μὲν τῷ κατὰ τὸ εὖ μηθὲν ἐλλείπειν μηδ' ἔχειν ὑπερβολὴν μηδὲ ἔξω τι λαβεῖν, τὰ δ' ὅλως κατὰ τὸ μὴ ἔχειν ὑπερβολὴν ἐν ἑκάστῳ γένει μηδ'

ὡρισμένυς T. ‖ 3. ἀορίςυ A^b, ἀορίςυς E. ‖ 5. σύμμετρον A^b. ‖ μὴ om T. ‖ ἀριθμὸς οὐ A^b. ‖ 6. λέγονται EA^b. ‖ γὰρ] δὲ
7. καὶ om A^b. ‖ ἔτι] ἔτι τῦτο T. ‖ 8. ἢ ante ἴσον om A^b. ‖ τε om TH^b. ‖ ἅπαντα ET. ‖ 10. κατ' om A^b. ‖ 11.
ταυτά. τὸ μὲν γὰρ ταυτὸ ὧν A^b. ‖ ἡ om A^b. ‖ ὅμοια — 12. μία post ἓν A^b. ‖ 13. μὲν add A^b, qui ταῦτα μὲν τὰ πρός τι
‖ 15. ποιητικήν τε καὶ T. ‖ 17. καὶ — 18. θερμαινόμενον om H^b. ‖ 20. δύναμιν E. ‖ 22. πρός] τὰ πρός T. ‖ 23. καὶ ὁ
T. ‖ 25. ἔτι δ' ἔνια H^b. ‖ 27. πρός τι ante τῷ om T. ‖ 28. ἅπερ H^b. ‖ ὃ] ὅπερ H^b. ‖ 29. τὸ T. ‖ τὸ extremum om E
30. ἄλλα H^b. ‖ πρὸς om A^b. ‖ τι ἃ λέγονται A^b. ‖ 31. ὅτι] ὁ T. ‖ 32. τῦτο] τὸ E.
ἐστὶν ἡ ὄψις $F^b$$H^b$. ‖ γ' add E. ‖ πρὸς τὸ χρῶμα F^b. ‖ 3. ὅτι om A^b. ‖ ἡ ὄψις H^b, om A^b. ‖ ἡ om $F^b$$H^b$. ‖
om A^b. ‖ 7. οἷον ἡ ἰσότης A^b. ‖ 8. οἷον ὁ ἄνθρωπος $A^b$$H^b$. ‖ 10. εἰ] ἢ A^b. ‖ 12. τὸ τέλειον A^b. ‖ μηδὲν T, μηθὲν
13. ὁ add ET. ‖ 14. χρόνον ὡς τοῦτο T. ‖ τὸ] τὰ A^b. ‖ 15. τῦ om $A^b$$F^b$. ‖ μὴ ἔχοντι δ' A^b, om T. ‖ 17. ἐλ-
A^b. ‖ 20. καὶ ἡ — 21. τις om A^b. ‖ 21. τέλειόν τι καὶ A^b. ‖ τότε om A^b. ‖ 24. κατὰ — 25. τέλεια om T. ‖ 24.
ἔχειν om E. ‖ 25. ἐπειδὴ T. ‖ 27. ἐλλίπῃ A^b. ‖ 28. τῦ ἐσχάτυ $A^b$$F^b$, τῶν ἐσχάτων T. ‖ ᾖ] δ' ᾖ E. ‖ 31. τῷ om T. ‖
| ἐν T.

εἶναί τι ἔξω, τὰ δὲ ἄλλα ἤδη κατὰ ταῦτα τῷ ἢ ποιεῖν τι τοιοῦτον ἢ ἔχειν ἢ ἁρμόττειν τούτῳ ἢ ἀμῶς γέ πως λέγεσθαι πρὸς τὰ πρώτως λεγόμενα τέλεια.

17 Πέρας λέγεται τὸ ἔσχατον ἑκάςου καὶ οὗ ἔξω μηθὲν ἔςι λαβεῖν πρώτυ, καὶ οὗ ἔσω πάντα πρώτου, καὶ ὃ ἂν ἦ εἶδος μεγέθους ἢ ἔχοντος μέγεθος, καὶ τὸ τέλος ἑκάττου. τοιῦτον δ' ἐφ' ὃ ἡ κίνησις καὶ ἡ πρᾶξις, καὶ ὐκ ἀφ' ὗ. ὁτὲ δὲ ἄμφω καὶ ἀφ' ὗ καὶ ἐφ' ὅ, καὶ τὸ ὗ ἕνεκα, καὶ ἡ ὐσία ἡ ἑκάςυ, καὶ τὸ τί ἦν εἶναι ἑκάςῳ· τῆς γνώσεως γὰρ τῦτο πέρας· εἰ δὲ τῆς γνώσεως, καὶ τῦ πράγματος. ὥςε φανερὸν ὅτι ὁσαχῶς τε ἡ ἀρχὴ λέγεται, τοσαυταχῶς καὶ τὸ πέρας, καὶ ἔτι πλεοναχῶς· ἡ μὲν γὰρ ἀρχὴ πέρας τι, τὸ δὲ πέρας ὐ πᾶν ἀρχή.

18 Τὸ καθ' ὃ λέγεται πολλαχῶς, ἕνα μὲν τρόπον τὸ εἶδος καὶ ἡ οὐσία ἑκάστου πράγματος, οἷον καθὸ ἀγαθός, αὐτὸ ἀγαθόν, ἕνα δὲ ἐν ᾧ πρώτῳ πέφυκε γίγνεσθαι, οἷον τὸ χρῶμα ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ. τὸ μὲν οὖν πρώτως λεγόμενον καθὸ τὸ εἶδός ἐστι, δευτέρως δὲ ὡς ἡ ὕλη ἑκάστου καὶ τὸ ὑποκείμενον ἑκάστῳ πρῶτον. ὅλως δὲ τὸ καθὸ ἰσαχῶς καὶ τὸ αἴτιον ὑπάρξει· κατὰ τί γὰρ ἐλήλυθεν ἢ οὗ ἕνεκα ἐλήλυθε λέγεται, καὶ κατὰ τί παραλελόγισται ἢ συλλελόγιςαι, ἢ τί τὸ αἴτιον τῦ συλλογισμῦ ἢ παραλογισμῦ. ἔτι δὲ τὸ καθὸ τὸ κατὰ θέσιν λέγεται, καθὸ ἕςηκεν ἢ καθὸ βαδίζει· πάντα γὰρ ταῦτα θέσιν σημαίνει καὶ τόπον. ὥςε καὶ τὸ καθ' αὑτὸ πολλαχῶς ἀνάγκη λέγεσθαι. ἓν μὲν γὰρ καθ' αὑτὸ τὸ τί ἦν εἶναι ἑκάςῳ, οἷον ὁ Καλλίας καθ' αὑτὸν Καλλίας, καὶ τὸ τί ἦν εἶναι Καλλίᾳ· ἓν δὲ ὅσα ἐν τῷ τί ἐστιν ὑπάρχει, οἷον ζῷον ὁ Καλλίας καθ' αὑτόν. ἐν γὰρ τῷ λόγῳ ἐνυπάρχει τὸ ζῷον· ζῷον γάρ τι ὁ Καλλίας. ἔτι δὲ εἰ ἐν αὑτῷ δέδεκται πρώτῳ ἢ τῶν αὑτῦ τινί, οἷον ἡ ἐπιφάνεια λευκὴ καθ' αὑτήν, καὶ ζῇ ὁ ἄνθρωπος καθ' αὑτόν· ἡ γὰρ ψυχὴ μέρος τι τῦ ἀνθρώπυ, ἐν ᾗ πρώτῃ τὸ ζῆν. ἔτι ὗ μή ἐςιν ἄλλο αἴτιον. τῦ γὰρ ἀνθρώπυ πολλὰ αἴτια, τὸ ζῷον, τὸ δίπυν· ἀλλ' ὅμως καθ' αὑτὸν ἄνθρωπος ὁ ἄνθρωπός ἐςιν. ἔτι ὅσα μόνῳ ὑπάρχει καὶ ᾗ μόνον· διὸ τὸ κεχωρισμένον καθ' αὑτό.

Διάθεσις λέγεται τοῦ ἔχοντος μέρη τάξις, ἢ [illegible] τόπον ἢ κατὰ δύναμιν ἢ κατ' εἶδος· θέσιν γὰρ δεῖ εἶναι, ὥσπερ καὶ τὔνομα δηλοῖ ἡ διάθεσις.

Ἕξις δὲ λέγεται ἕνα μὲν τρόπον οἷον ἐνέργειά τι[illegible] ἔχοντος καὶ ἐχομένυ, ὥσπερ πρᾶξίς τις ἢ κίνησις· ὅτα[illegible] τὸ μὲν ποιῇ τὸ δὲ ποιῆται, ἔστι ποίησις μεταξύ. οὕτω[illegible] τοῦ ἔχοντος ἐσθῆτα καὶ τῆς ἐχομένης ἐσθῆτος ἔστι με[illegible] ἕξις. ταύτην μὲν ὖν φανερὸν ὅτι οὐκ ἐνδέχεται ἔχειν[illegible] εἰς ἄπειρον γὰρ βαδιεῖται, εἰ τοῦ ἐχομένου ἔςαι ἔχε[illegible] ἕξιν. ἄλλον δὲ τρόπον ἕξις λέγεται διάθεσις καθ' ἣ[illegible] ἢ κακῶς διάκειται τὸ διακείμενον, καὶ ἢ καθ' αὑτὸ [illegible] ἄλλο, οἷον ἡ ὑγίεια ἕξις τις· διάθεσις γάρ ἐστι τοι[illegible] ἔτι ἕξις λέγεται ἂν ᾖ μόριον διαθέσεως τοιαύτης· διὸ[illegible] ἡ τῶν μερῶν ἀρετὴ ἕξις τίς ἐςιν.

Πάθος λέγεται ἕνα μὲν τρόπον ποιότης καθ' ἣ[illegible] λοιοῦσθαι ἐνδέχεται, οἷον τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν, γλυκὺ καὶ πικρόν, καὶ βαρύτης καὶ κουφότης, καὶ [illegible] ἄλλα τοιαῦτα· ἕνα δὲ αἱ τούτων ἐνέργειαι καὶ ἀλλοιώ[illegible] ἤδη. ἔτι τύτων μᾶλλον αἱ βλαβεραὶ ἀλλοιώσεις καὶ [illegible] σεις, καὶ μάλιςα αἱ λυπηραὶ βλάβαι. ἔτι τὰ μεγ[illegible] συμφορῶν καὶ λυπηρῶν πάθη λέγεται.

Στέρησις λέγεται ἕνα μὲν τρόπον ἂν μὴ ἔχῃ τ[illegible] πεφυκότων ἔχεσθαι, κἂν μὴ αὐτὸ ᾖ πεφυκὸς ἔχειν[illegible] φυτὸν ὀμμάτων ἐστερῆσθαι λέγεται. ἕνα δὲ ἂν [illegible] ἔχειν, ἢ αὐτὸ ἢ τὸ γένος, μὴ ἔχῃ, οἷον ἄλλως ἄν[illegible] τυφλὸς ὄψεως ἐστέρηται καὶ ἀσπάλαξ· τὸ μὲν κα[illegible] γένος, τὸ δὲ καθ' αὑτό. ἔτι ἂν πεφυκὸς καὶ ὅτε [illegible] ἔχειν μὴ ἔχῃ· ἡ γὰρ τυφλότης ςέρησίς τις, τυφλὸ[illegible] κατὰ πᾶσαν ἡλικίαν, ἀλλ' ἐν ᾗ πέφυκεν ἔχειν, ἂν μὴ [illegible] ὁμοίως δὲ καὶ ἐν ᾧ ἂν ᾖ καὶ καθ' ὃ καὶ πρὸς ὅ, καὶ [illegible] μὴ ἔχῃ πεφυκός. ἔτι ἡ βιαία ἑκάστου ἀφαίρεσις ςτ[illegible] λέγεται. καὶ ὁσαχῶς δὲ αἱ ἀπὸ τοῦ α ἀποφάσεις λέ[illegible] ται, τοσαυταχῶς καὶ αἱ στερήσεις λέγονται· ἄνισ[illegible] γὰρ τῷ μὴ ἔχειν ἰσότητα πεφυκὸς λέγεται, ἀόρατ[illegible] καὶ τῷ ὅλως μὴ ἔχειν χρῶμα καὶ τῷ φαύλως, καὶ [illegible] καὶ τῷ μὴ ἔχειν ὅλως πόδας καὶ τῷ φαύλως. ἔτι κα[illegible]

1. ἔξω — ἤδη] ἐξ ὧν τὰ ἄλλα εἴδη *T.* ‖ καθ' αὑτὰ *ET.* ‖ 2. τοιούτω *ET.* ‖ ἄλλως codices. ‖ 4. τότε A^b. ‖ 5. καὶ — [illegible] om *ET.* ‖ 7. τῦτο F^b. ‖ ὁτὲ] ὅτι *T.* ‖ 8. ἀφ'] ὑφ' *T.* ‖ 9. ἡ add EA^b. ‖ 18. δεύτερον A^bH^b. ‖ ἡ ὕλη ὡς A^b. ‖ 19. [illegible] *T.* ‖ 20. ὑπάρχει F^b. ‖ ἢ om A^b. ‖ 22. τί] ὅτι *ET.* ‖ δὲ add EA^b. ‖ 24. τόπον σημαίνει καὶ θέσιν A^bH^b. ‖ 26. καθ' αὑτὸ κα[illegible] add A^b. ‖ 27. καλλίαν *T.* ‖ 29. ἔτι] ἐν A^b. ‖ 31. ζῶον *ET.* ‖ 33. ἐςι τι ἄλλο *E*, ἐςιν ἕν τι ἄλλο *T.* ‖ 35. γε διότι ὡρισμένον [illegible]

1. κατὰ τὸν τόπον A^b. ‖ 3. καὶ om EA^bH^b. ‖ 4. δὲ om H^b. ‖ 8. ἔχειν τὴν ἕξιν *ET.* ‖ 10. ἢ add A^b. ‖ 11. καὶ om [illegible] 13. ἐὰν A^b. ‖ τοιαύτη A^b. ‖ 14. τις om *T.* ‖ 15. πάθος δὲ λέγεται *T.* ‖ 16. τὸ post καὶ om A^b. ‖ 20. βλαβεραί *ET.* ‖ συμφορῶν] ἡδέων EA^b. ‖ 22. στέρησις μὲν λέγεται *T.* ‖ τῶν μὴ πεφυκότων *ET.* ‖ 23. ᾖν *E.* ‖ 26. τὸ post κατὰ add ETH^b. ‖ ὃ *T.* ‖ 30. καὶ — ᾖ om A^b. ‖ καὶ ἐὰν καθ' A^b. ‖ ἂν om A^b. ‖ 34 et 35 et 36. τῷ] τὸ A^bH^b. ‖ 34. ἰσότητα om A^b. ‖ καὶ τὸ φαύλως *T*, om A^bF^b. ‖ 36. πόδα *T.*

ἔχειν, οἷον τὸ ἀπύρηνον· τῦτο δ' ἐςὶ τὸ φαύλως πως ἔτι τῷ μὴ ῥᾳδίως ἢ τῷ μὴ καλῶς, οἷον τὸ ἄτμητον ον τῷ μὴ τέμνεσθαι ἀλλὰ καὶ τῷ μὴ ῥᾳδίως ἢ μὴ ἔτι τῷ πάντῃ μὴ ἔχειν· τυφλὸς γὰρ ὐ λέγεται ὁ θαλμος ἀλλ' ὁ ἐν ἀμφοῖν μὴ ἔχων ὄψιν. διὸ οὐ γαθὸς ἢ κακός, ἢ δίκαιος ἢ ἄδικος, ἀλλὰ καὶ τὸ ί.

Ὸ ἔχειν λέγεται πολλαχῶς, ἕνα μὲν τρόπον τὸ κατὰ τὴν αὑτοῦ φύσιν ἢ κατὰ τὴν αὑτῦ ὁρμήν, διὸ ι πυρετός τε ἔχειν τὸν ἄνθρωπον καὶ οἱ τύραννοι τὰς καὶ τὴν ἐσθῆτα οἱ ἀμπεχόμενοι. ἕνα δ' ἐν ᾧ ἂν ρχῃ ὡς δεκτικῷ, οἷον ὁ χαλκὸς ἔχει τὸ εἶδος τοῦ τος καὶ τὴν νόσον τὸ σῶμα. ἕνα δ' ὡς τὸ περιέχον ιεχόμενα· ἐν ᾧ γάρ ἐστι περιεχόμενόν τι, ἔχεσθαι ίτου λέγεται, οἷον τὸ ἀγγεῖον ἔχειν τὸ ὑγρόν φαμεν ἣν πόλιν ἀνθρώπυς καὶ τὴν ναῦν ναύτας· ὕτω δὲ καὶ ν ἔχειν τὰ μέρη. ἔτι τὸ κωλῦον κατὰ τὴν αὑτοῦ τι κινεῖσθαι ἢ πράττειν ἔχειν λέγεται τοῦτο αὐτό, αὶ οἱ κίονες τὰ ἐπικείμενα βάρη, καὶ ὡς οἱ ποιηταὶ τλαντα ποιοῦσι τὸν οὐρανὸν ἔχειν ὡς συμπεσόντ' ἂν ν γῆν, ὥσπερ καὶ τῶν φυσιολόγων τινές φασιν. τοῦ- τὸν τρόπον καὶ τὸ συνέχον λέγεται ἃ συνέχει ἔχειν, χωρισθέντα ἂν κατὰ τὴν αὑτοῦ ὁρμὴν ἕκαστον. καὶ τινι δὲ εἶναι ὁμοιοτρόπως λέγεται καὶ ἑπομένως τῷ

Τὸ ἔκ τινος εἶναι λέγεται ἕνα μὲν τρόπον ἐξ οὗ ἐστὶν ης, καὶ τῦτο διχῶς, ἢ κατὰ τὸ πρῶτον γένος ἢ κατὰ τατον εἶδος, οἷον ἔστι μὲν ὡς ἅπαντα τὰ τηκτὰ ἐξ ;, ἔστι δ' ὡς ἐκ χαλκῦ ὁ ἀνδριάς. ἕνα δ' ὡς ἐκ τῆς ς κινησάσης ἀρχῆς, οἷον ἐκ τίνος ἡ μάχη; ἐκ λοι- , ὅτι αὕτη ἀρχὴ τῆς μάχης. ἕνα δ' ἐκ τῦ συνθέτου ὕλης καὶ τῆς μορφῆς, ὥσπερ ἐκ τοῦ ὅλου τὰ μέρη κ τῆς Ἰλιάδος τὸ ἔπος καὶ ἐκ τῆς οἰκίας οἱ λίθοι· μὲν γάρ ἐστιν ἡ μορφή, τέλειον δὲ τὸ ἔχον τέλος. ὡς ἐκ τῦ μέρυς τὸ εἶδος, οἷον ὁ ἄνθρωπος ἐκ τοῦ δί- καὶ ἡ συλλαβὴ ἐκ τῦ ςοιχείου (ἄλλως γὰρ τοῦτο), καὶ ὁ ἀνδριὰς ἐκ τῦ χαλκῦ· ἐκ τῆς αἰσθητῆς γὰρ ὕλης ἡ συνθέτη ὑσία. ἀλλὰ καὶ τὸ εἶδος ἐκ τῆς τοῦ εἴδους ὕλης. τὰ μὲν ὖν ὕτω λέγεται, τὰ δ' ἐὰν κατὰ μέρος τι τύτων τις ὑπάρχῃ τῶν τρόπων, οἷον ἐκ πατρὸς καὶ μητρὸς τὸ τέκνον καὶ ἐκ γῆς τὰ φυτά, ὅτι ἔκ τινος μέρους αὐτῶν. ἕνα δὲ μεθ' ὃ τῷ χρόνῳ, οἷον ἐξ ἡμέρας νὺξ καὶ ἐξ εὐδίας χειμών, ὅτι τῦτο μετὰ τῦτο. τύτων δὲ τὰ μὲν τῷ ἔχειν μεταβολὴν εἰς ἄλληλα ὕτω λέγεται, ὥσπερ καὶ τὰ νῦν εἰρημένα, τὰ δὲ τῷ κατὰ τὸν χρόνον ἐφεξῆς μόνον, οἷον ἐξ ἰσημερίας ἐγένετο ὁ πλοῦς, ὅτι μετ' ἰσημερίαν ἐγένετο, καὶ ἐκ Διονυσίων Θαργήλια, ὅτι μετὰ τὰ Διονύσια.

Μέρος λέγεται ἕνα μὲν τρόπον εἰς ὃ διαιρεθείη ἂν τὸ 25 ποσὸν ὁπωσῦν· ἀεὶ γὰρ τὸ ἀφαιρύμενον τῦ ποσοῦ ᾗ ποσὸν μέρος λέγεται ἐκείνυ, οἷον τῶν τριῶν τὰ δύο μέρος λέγεταί πως. ἄλλον δὲ τρόπον τὰ καταμετροῦντα τῶν τοιούτων μόνον· διὸ τὰ δύο τῶν τριῶν ἔστι μὲν ὡς λέγεται μέρος, ἔςι δ' ὡς ὔ. ἔτι εἰς ἃ τὸ εἶδος διαιρεθείη ἂν ἄνευ τῦ ποσῦ, καὶ ταῦτα μόρια λέγεται τύτυ· διὸ τὰ εἴδη τῦ γένυς φασὶν εἶναι μόρια. ἔτι εἰς ἃ διαιρεῖταί τι, ἢ ἐξ ὧν σύγκειται τὸ ὅλον ἢ τὸ εἶδος ἢ τὸ ἔχον τὸ εἶδος, οἷον τῆς σφαίρας τῆς χαλκῆς ἢ τοῦ κύβου τῦ χαλκῦ καὶ ὁ χαλκὸς μέρος· τῦτο δ' ἐςὶν ἡ ὕλη ἐν ᾗ τὸ εἶδος. καὶ ἡ γωνία μέρος. ἔτι τὰ ἐν τῷ λόγῳ τῷ δηλῦντι ἕκαςον, καὶ ταῦτα μόρια τοῦ ὅλυ· διὸ τὸ γένος τοῦ εἴδους καὶ μέρος λέγεται, ἄλλως δὲ τὸ εἶδος τῦ γένυς μέρος.

Ὅλον λέγεται ὗ τε μηθὲν ἄπεςι μέρος ἐξ ὧν λέγεται 26 ὅλον φύσει, καὶ τὸ περιέχον τὰ περιεχόμενα ὥστε ἕν τι εἶναι ἐκεῖνα. τοῦτο δὲ διχῶς· ἢ γὰρ ὡς ἕκαςον ἕν, ἢ ὡς ἐκ τύτων τὸ ἕν. τὸ μὲν γὰρ καθόλυ καὶ τὸ ὅλως λεγόμενον ὡς ὅλον τι ὄν, ὕτως ἐςὶ καθόλυ ὡς πολλὰ περιέχον τῷ κατηγορεῖσθαι καθ' ἑκάςυ καὶ ἓν ἅπαντα εἶναι ὡς ἕκαςον, οἷον ἄνθρωπον, ἵππον, θεόν, ὅτι ἅπαντα ζῷα. τὸ δὲ συνεχὲς καὶ πεπερασμένον, ὅταν ἕν τι ἐκ πλειόνων ᾖ ἐνυπαρχόντων, μάλιςα μὲν δυνάμει, εἰ δὲ μή, ἐνεργείᾳ. τούτων δ' αὐτῶν μᾶλλον τὰ φύσει ἢ τέχνῃ τοιαῦτα, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῦ ἑνὸς λέγομεν ὡς οὔσης τῆς ὁλότητος ἑνότητός τινος.

. τὸν T. ‖ τῷ T. ‖ 3. ἢ] ἢ τῷ ET. ‖ 4. τὸ ETA^bF^b. ‖ ἔχον H^b. ‖ 6. καὶ τὸ om A^b. ‖ 8. ἔχειν δὲ λέγεται H^b. ‖ τρόπον TH^b. ‖ 9. ἄγον A^b. ‖ 13. τὰ περιέχοντα A^bF^b. ‖ 14. τὰ] καὶ A^b. ‖ περιεχόμενόν] περιέχον A^bF^b. ‖ 17. ἔχει ET. ‖ 18. αὐτό] A^b. ‖ 20. ποιοῦσιν ἄτλαντα A^bH^b. ‖ συμπεσὸν T. ‖ 21. καὶ add A^bF^b. ‖ post φασιν A^b ἄτλας δ' οὐρανὸν εὐρὺν ἔχει κρατερῆς ἀνάγκης. ‖ 22. συνέχειν TH^b. ‖ λέγεται — ἔχειν] ἔχειν λέγεται A^bH^b. ‖ 24. ὁμοτρόπως ET. ‖ 29. ἅς' A^b. ‖ ὡς om ET. ‖ τῦ κινήσαντος, omisso ἀρχῆς, A^bF^b. ‖ 30. οἷον ἐκ τῆς λοιδορίας ἡ μάχη, ὅτι A^bF^b. ‖ 31. αὐτὴ TA^b.
. τῦ om A^bF^b. ‖ 2. σύνθετος T. ‖ 6. εὐδείας A^bH^b. ‖ 9. ἐφεξῆς μόνον om T. ‖ 11. τὰ om A^b. ‖ 12. διαιρεθῇ H^b. ‖ 17. ἃ A^b. ‖ 19. τι om A^b ‖ 21. ἢ ὁ τοῦ A^b. ‖ 27. τὰ] ἓν καὶ τὰ A^b. ‖ 29. τὸ ὅλως] ὅλον A^b. ‖ 30. τῷ] τὸ T. ‖ 32. διότι . ‖ 34. μή] μὴ καὶ T. ‖ ἐντελεχείᾳ A^b. ‖ 36. ἐλέγομεν A^b. ‖ ἑνότητος ὁλότητός T.

ἔτι τοῦ ποσοῦ ἔχοντος ἀρχὴν καὶ μέσον καὶ ἔσχατον, ὅσων μὲν μὴ ποιεῖ ἡ θέσις διαφοράν, πᾶν λέγεται, ὅσων δὲ ποιεῖ, ὅλον· ὅσα δὲ ἄμφω ἐνδέχεται, καὶ ὅλα καὶ πάντα. ἔστι δὲ ταῦτα ὅσων ἡ μὲν φύσις ἡ αὐτὴ μένει τῇ μεταθέσει, ἡ δὲ μορφὴ οὔ, οἷον κηρὸς καὶ ἱμάτιον· καὶ γὰρ ὅλον καὶ πᾶν λέγεται· ἔχει γὰρ ἄμφω. ὕδωρ δὲ καὶ ὅσα ὑγρὰ καὶ ἀριθμὸς πᾶν μὲν λέγεται, ὅλος δ' ἀριθμὸς καὶ ὅλον ὕδωρ οὐ λέγεται, ἂν μὴ μεταφορᾷ. πάντα δὲ λέγεται, ἐφ' οἷς τὸ πᾶν ὡς ἐφ' ἑνί, ἐπὶ τούτοις πάντα ὡς ἐπὶ διῃρημένοις· πᾶς οὗτος ὁ ἀριθμός, πᾶσαι αὗται αἱ μονάδες.

27 Κολοβὸν δὲ λέγεται τῶν ποσῶν οὐ τὸ τυχόν, ἀλλὰ μεριστόν τε δεῖ αὐτὸ εἶναι καὶ ὅλον. τά τε γὰρ δύο οὐ κολοβὰ θατέρου ἀφαιρουμένου ἑνός (οὐ γὰρ ἴσον τὸ κολόβωμα καὶ τὸ λοιπὸν οὐδέποτ' ἐστίν), οὐδ' ὅλως ἀριθμὸς οὐδείς· καὶ γὰρ τὴν οὐσίαν δεῖ μένειν· εἰ κύλιξ κολοβός, ἔτι εἶναι κύλικα· ὁ δ' ἀριθμὸς οὐκέτι ὁ αὐτός. πρὸς δὲ τούτοις κἂν ἀνομοιομερῆ ᾖ, οὐδὲ ταῦτα πάντα· ὁ γὰρ ἀριθμὸς ἔστιν ὃς καὶ ἀνόμοια ἔχει μέρη, οἷον δυάδα, τριάδα. ἀλλ' ὅλως ὅσων μὴ ποιεῖ ἡ θέσις διαφορὰν οὐθὲν κολοβόν, οἷον ὕδωρ ἢ πῦρ, ἀλλὰ δεῖ τοιαῦτα εἶναι ἃ κατὰ τὴν οὐσίαν θέσιν ἔχει. ἔτι συνεχῆ· ἡ γὰρ ἁρμονία ἐξ ἀνομοιομερῶν μὲν καὶ θέσιν ἔχει, κολοβὸς δὲ οὐ γίνεται. πρὸς δὲ τούτοις οὐδ' ὅσα ὅλα, οὐδὲ ταῦτα ὁτουοῦν μορίου στερήσει κολοβά. οὐ γὰρ δεῖ οὔτε τὰ κύρια τῆς οὐσίας οὔτε τὰ ὁπουοῦν ὄντα· οἷον ἂν τρυπηθῇ ἡ κύλιξ, οὐ κολοβός, ἀλλ' ἂν τὸ οὖς ἢ ἀκρωτήριόν τι. καὶ ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἐὰν σάρκα ἢ τὸν σπλῆνα, ἀλλ' ἐὰν ἀκρωτήριον, καὶ τοῦτο οὐ πᾶν ἀλλ' ὃ μὴ ἔχει γένεσιν ἀφαιρεθὲν ὅλον. διὰ τοῦτο οἱ φαλακροὶ οὐ κολοβοί.

28 Γένος λέγεται τὸ μὲν ἐὰν ᾖ ἡ γένεσις συνεχὴς τῶν τὸ εἶδος ἐχόντων τὸ αὐτό, οἷον λέγεται ἕως ἂν ἀνθρώπων γένος ᾖ, ὅτι ἕως ἂν ᾖ, ἡ γένεσις συνεχὴς αὐτῶν. τὸ δὲ ἀφ' οὗ ἂν ὦσι πρώτου κινήσαντος εἰς τὸ εἶναι· οὕτω γὰρ λέγονται Ἕλληνες τὸ γένος οἱ δ' Ἴωνες, τῷ οἱ μὲν ἀπὸ Ἕλληνος οἱ δὲ ἀπὸ Ἴωνος εἶναι πρώτου γεννήσαντος. καὶ μᾶλλον οἱ ἀπὸ τοῦ γεννήσαντος ἢ τῆς ὕλης· λέγονται γὰρ καὶ ἀπὸ τοῦ θήλεος τὸ γένος, οἷον οἱ ἀπὸ Πύρρας. ἔτι δὲ ὡς τὸ ἐπίπεδον τῶν σχημάτων γένος τῶν ἐπιπέδων καὶ τὸ στερεὸν τῶ ρεῶν· ἕκαστον γὰρ τῶν σχημάτων τὸ μὲν ἐπίπεδον τι τὸ δὲ στερεόν ἐστι τοιονδί· τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον διαφοραῖς. ἔτι ὡς ἐν τοῖς λόγοις τὸ πρῶτον ἐνυπάρχ λέγεται ἐν τῷ τί ἐστι τοῦτο γένος, οὗ διαφοραὶ λέγον ποιότητες. τὸ μὲν οὖν γένος τοσαυταχῶς λέγεται, τ κατὰ γένεσιν συνεχῆ τοῦ αὐτοῦ εἴδους, τὸ δὲ κατὰ τὸ π κινῆσαν ὁμοειδές, τὸ δ' ὡς ὕλη· οὗ γὰρ ἡ διαφορὰ ποιότης ἐστί, τοῦτ' ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον, ὃ λέγομεν ὕλην. δὲ τῷ γένει λέγεται ὧν ἕτερον τὸ πρῶτον ὑποκείμεν μὴ ἀναλύεται θάτερον εἰς θάτερον μηδ' ἄμφω εἰς τ οἷον τὸ εἶδος καὶ ἡ ὕλη ἕτερον τῷ γένει, καὶ ὅσα καθ' ρον σχῆμα κατηγορίας τοῦ ὄντος λέγεται· τὰ μὲν γ ἐστι σημαίνει τῶν ὄντων, τὰ δὲ ποιόν τι, τὰ δ' ὡς διῄ πρότερον· οὐδὲ γὰρ ταῦτα ἀναλύεται οὔτ' εἰς ἄλληλα εἰς ἕν τι.

Τὸ ψεῦδος λέγεται ἄλλον μὲν τρόπον ὡς πρᾶ ψεῦδος, καὶ τούτου τὸ μὲν τῷ μὴ συγκεῖσθαι ἢ ἀδύ εἶναι συντεθῆναι, ὥσπερ λέγεται τὸ τὴν διάμετρον σύμμετρον ἢ τὸ σὲ καθῆσθαι· τούτων γὰρ ψεῦδος τὸ ἀεί, τὸ δὲ ποτέ· οὕτω γὰρ οὐκ ὄντα ταῦτα. τὰ δὲ ὅσ μὲν ὄντα, πέφυκε μέντοι φαίνεσθαι ἢ μὴ οἷά ἐστιν ἢ ἃ ἐστιν, οἷον ἡ σκιαγραφία καὶ τὰ ἐνύπνια· ταῦτα γὰρ μέν τι, ἀλλ' οὐχ ὧν ἐμποιεῖ τὴν φαντασίαν. πράγ μὲν οὖν ψευδῆ οὕτω λέγεται, ἢ τῷ μὴ εἶναι αὐτά, ἢ τὴν ἀπ' αὐτῶν φαντασίαν μὴ ὄντος εἶναι. λόγος δὲ ψ δὴς ὁ τῶν μὴ ὄντων ᾗ ψευδής. διὸ πᾶς λόγος ψευδὴς ρου ἢ οὗ ἐστιν ἀληθής, οἷον ὁ τοῦ κύκλου ψευδὴς τριγ ἑκάστου δὲ λόγος ἔστι μὲν ὡς εἷς ὁ τοῦ τί ἦν εἶναι, ἔστι δ πολλοί, ἐπεὶ ταὐτό πως αὐτὸ καὶ αὐτὸ πεπονθός, οἷον κράτης καὶ Σωκράτης μουσικός. ὁ δὲ ψευδὴς λόγος ο ἐστιν ἁπλῶς λόγος. διὸ Ἀντισθένης ᾤετο εὐήθως μηθὲν λέγεσθαι πλὴν τῷ οἰκείῳ λόγῳ ἓν ἐφ' ἑνός· ἐξ ὧν βαινε μὴ εἶναι ἀντιλέγειν, σχεδὸν δὲ μηδὲ ψεύδεσθαι. δ' ἕκαστον λέγειν οὐ μόνον τῷ αὐτοῦ λόγῳ, ἀλλὰ κα ἑτέρου, ψευδῶς μὲν καὶ παντελῶς, ἔστι δ' ὡς καὶ ἀλ

1. ἔχοντος δὲ ἀρχὴν A^b. || 2. ποιεῖ ἡ] ποιῇ ἡ E. || 3. πᾶν ET. || 5. γὰρ om T. || 7. ὅλος δὲ] ὁ δὲ πᾶς ὅλος A^b. || καὶ] ἢ 8. μὴ κατὰ μεταφοράν A^b. || 9. ὅσοις A^b. || τούτοις τὰ πάντα A^b. || 12. τε om T. || δεῖ αὐτὸ om A^b. || 13. ἀφῃρημένου E. | λεῖπον F^b. || ὅλος A^b. || 15. ἔτι] ἔτι δεῖ ET. || 16. ὁμοιομερῆ A^b. || 17. ὁ] οὐδὲ T. || ὡς TA^b. || 18. ὅσων] ὧν ET. || 19. 21. ἀνομοίων A^b. || 22. ὅλα] ἄλλα H^b. || 23. δεῖ] δὴ A^b. || 24. ὁπωσοῦν T. || ἐὰν A^b. || 26. οὐκ ἐὰν] οὐκ ἂν A^b. || ἀκρωτήριόν τι A^b. || 27. οὔτ' ἂν A^b. || ἔχῃ EA^b. || 29. μὲν] μὲν ἐν A^b. || ᾖ om A^bH^b. || 31. ὅτι ἕως] ὅτ᾽ ἂν A^b. || ᾖ om A^b. || αὐτῶν A^b. || 32. λέγονται οἱ μὲν ἕλληνες A^b. || 33. τῷ] τὸ T. || 36. οἱ add A^b. || δὲ om A^b.

1. γένος] τὸ γένος E. || 4. ὃ om A^b. || 7. τὸ post κατὰ om E. || 10. ὧν τε ἕτερον E. || 17. ἄλλον] ἕνα H^b. || 18. T. || 23. καὶ τὰ ἐνύπνια] τὴν φαντασίαν T. || 26. ὄντως T. || 30. οἱ πολλοὶ T. || 31. καὶ Σωκράτης om A^b. || 32. ἀνοήτως H^b. || αὐτῷ T. || 36. δ' ὂν ὡς T.

ο τὰ ὀκτὼ διπλάσια τῷ τῆς δυάδος λόγῳ. τὰ μὲν ὖν λέγεται ψευδῆ, ἄνθρωπος δὲ ψευδὴς ὁ εὐχερὴς καὶ ρετικὸς τῶν τοιούτων λόγων, μὴ δι' ἕτερόν τι ἀλλὰ ὐτό, καὶ ὁ ἄλλοις ἐμποιητικὸς τῶν τοιούτων λόγων, ο καὶ τὰ πράγματά φαμεν ψευδῆ εἶναι, ὅσα ἐμποιεῖ ασίαν ψευδῆ. διὸ ὁ ἐν τῷ Ἱππίᾳ λόγος παρακρούεται αὐτὸς ψευδὴς καὶ ἀληθής. τὸν δυνάμενον γὰρ ψεύ- αι λαμβάνει ψευδῆ, οὗτος δ' ὁ εἰδὼς καὶ ὁ φρόνι- ἔτι τὸν ἑκόντα φαῦλον βελτίω. τοῦτο δὲ ψεῦδος βάνει διὰ τῆς ἐπαγωγῆς (ὁ γὰρ ἑκὼν χωλαίνων τοῦ ος κρείττων), τὸ χωλαίνειν τὸ μιμεῖσθαι λέγων, ἐπεὶ χωλὸς ἑκών, χείρων ἴσως, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ ἤθους, καὶ

Συμβεβηκὸς λέγεται ὃ ὑπάρχει μέν τινι καὶ ἀληθὲς , οὐ μέντοι ὔτ' ἐξ ἀνάγκης ὔτ' ἐπὶ τὸ πολύ, οἷον εἴ ρύττων φυτῷ βόθρον εὗρε θησαυρόν. τῦτο τοίνυν συμ- κὸς τῷ ὀρύττοντι τὸν βόθρον, τὸ εὑρεῖν θησαυρόν· ὔτε ἐξ ἀνάγκης τῦτο ἐκ τύτου ἢ μετὰ τῦτο, ὔθ' ὡς ἐπὶ τὸ ἄν τις φυτεύῃ θησαυρὸν εὑρίσκει. καὶ μουσικός γ' ς εἴη λευκός· ἀλλ' ἐπεὶ ὔτε ἐξ ἀνάγκης ὔθ' ὡς ἐπὶ τὸ τῦτο γίνεται, συμβεβηκὸς αὐτὸ λέγομεν. ὥς' ἐπεὶ ὑπάρχον τι καὶ τινί, καὶ ἔνια τύτων καὶ πῦ καὶ ποτέ, ἂν ὑπάρχῃ μέν, ἀλλὰ μὴ διότι τοδὶ ἦν ἢ νῦν ἢ ἐν- α, συμβεβηκὸς ἔςαι. ὐδὲ δὴ αἴτιον ὡρισμένον οὐθὲν ιμβεβηκότος ἀλλὰ τὸ τυχόν· τῦτο δ' ἀόριςον. συνέβη ἰς Αἴγιναν ἐλθεῖν, εἰ μὴ διὰ τοῦτο ἀφίκετο ὅπως ἐκεῖ , ἀλλ' ὑπὸ χειμῶνος ἐξωσθεὶς ἢ ὑπὸ λῃςῶν ληφθείς. γε μὲν δὴ καὶ ἔςι τὸ συμβεβηκός, ἀλλ' οὐχ ᾗ αὐτὸ ᾗ ἕτερον· ὁ γὰρ χειμὼν αἴτιος τῦ μὴ ὅπου ἔπλει ἐλ- τῦτο δ' ἦν Αἴγινα. λέγεται δὲ καὶ ἄλλως συμβεβη- οἷον ὅσα ὑπάρχει ἑκάστῳ καθ' αὑτὸ μὴ ἐν τῇ οὐ- ντα, οἷον τῷ τριγώνῳ τὸ δύο ὀρθὰς ἔχειν. καὶ ταῦτα ἐνδέχεται ἀΐδια εἶναι, ἐκείνων δὲ οὐθέν. λόγος δὲ τύ- ἐν ἑτέροις.

Ε.

Αἱ ἀρχαὶ καὶ τὰ αἴτια ζητεῖται τῶν ὄντων, δῆλον δὲ ὅτι ᾗ ὄντα. ἔςι γάρ τι αἴτιον ὑγιείας καὶ εὐεξίας, καὶ τῶν μαθηματικῶν εἰσὶν ἀρχαὶ καὶ ςοιχεῖα καὶ αἴτια, καὶ ὅλως δὲ πᾶσα ἐπιςήμη διανοητικὴ ἢ μετέχουσά τι διανοίας περὶ αἰτίας καὶ ἀρχάς ἐςιν ἢ ἀκριβεςέρας ἢ ἁπλυςέρας. ἀλλὰ πᾶσαι αὗται περὶ ἕν τι καὶ γένος τι περιγραψάμεναι περὶ τύτου πραγματεύονται, ἀλλ' ὐχὶ περὶ ὄντος ἁπλῶς ὐδὲ ᾗ ὄν, ὐδὲ τῦ τί ἐςιν ὐθένα λόγον ποιῦνται· ἀλλ' ἐκ τύτου αἱ μὲν αἰσθήσει ποιήσασαι αὐτὸ δῆλον, αἱ δ' ὑπόθεσιν λαβῦσαι τὸ τί ἐςιν, ὕτω τὰ καθ' αὑτὰ ὑπάρχοντα τῷ γένει περὶ ὅ εἰσιν ἀποδεικνύυσιν ἢ ἀναγκαιότερον ἢ μαλακώτερον. διόπερ φανερὸν ὅτι ὐκ ἔςιν ἀπόδειξις ὐσίας ὐδὲ τῦ τί ἐστιν ἐκ τῆς τοιαύτης ἐπαγωγῆς, ἀλλά τις ἄλλος τρόπος τῆς δηλώσεως. ὁμοίως δὲ ὐδ' εἰ ἔςιν ἢ μή ἐςι τὸ γένος περὶ ὃ πραγματεύονται ὐθὲν λέγουσι, διὰ τὸ τῆς αὐτῆς εἶναι διανοίας τό τε τί ἐςι δῆλον ποιεῖν καὶ εἰ ἔςιν. ἐπεὶ δὲ καὶ ἡ φυσικὴ ἐπιςήμη τυγχάνει ὖσα περὶ γένος τι τῦ ὄντος (περὶ γὰρ τὴν τοιαύτην ἐςὶν ὐσίαν ἐν ᾗ ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως καὶ ςάσεως ἐν αὐτῇ), δῆλον ὅτι ὔτε πρακτική ἐςιν ὔτε ποιητική. τῶν μὲν γὰρ ποιητικῶν ἐν τῷ ποιῦντι ἡ ἀρχὴ ἢ νῦς ἢ τέχνη ἢ δύναμίς τις, τῶν δὲ πρακτικῶν ἐν τῷ πράττοντι ἡ προαίρεσις· τὸ αὐτὸ γὰρ τὸ πρακτὸν καὶ τὸ προαιρετόν. ὥστε εἰ πᾶσα διάνοια ἢ πρακτικὴ ἢ ποιητικὴ ἢ θεωρητική, ἡ φυσικὴ θεωρητική τις ἂν εἴη, ἀλλὰ θεωρητικὴ περὶ τοιῦτον ὂν ὅ ἐςι δυνατὸν κινεῖσθαι, καὶ περὶ οὐσίαν τὴν κατὰ τὸν λόγον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὐ χωριςὴν μόνον. δεῖ δὲ τὸ τί ἦν εἶναι καὶ τὸν λόγον πῶς ἐςὶ μὴ λανθάνειν, ὡς ἄνευ γε τύτυ τὸ ζητεῖν μηθέν ἐςι ποιεῖν. τῶν δ' ὁριζομένων καὶ τῶν τί ἐςι τὰ μὲν ὕτως ὑπάρχει ὡς τὸ σιμόν, τὰ δ' ὡς τὸ κοῖλον. διαφέρει δὲ ταῦτα ὅτι τὸ μὲν σιμὸν συνειλημμένον ἐςὶ μετὰ τῆς ὕλης· ἔςι γὰρ τὸ μὲν σιμὸν κοίλη ῥίς, ἡ δὲ κοιλότης ἄνευ ὕλης αἰσθητῆς. εἰ δὴ πάντα τὰ φυσικὰ ὁμοίως τῷ

2. δὲ om *E*. ‖ 3. μὴ] ὐ A^b. ‖ 4. αὐτό *E*, αὐτά A^b. ‖ ὁ om *T*. ‖ 5. φαμὲν καὶ πράγματα *ET*. ‖ 6. ψευδῆ φαντασίαν A^b. ‖ licibus deest. ‖ 9. ἑκόντα] εἰδότα A^b. ‖ τὰ φαῦλα *ET*A^b. ‖ 11. τὸ prius om A^b. ‖ 12. εἴς γε χ. *T*. ‖ 13. οὕτως A^b, τοῦτο ‖ 15. μέντοιγε *T*. ‖ ὔτε δὲ ἐπὶ A^b. ‖ 19. γ'] δὲ A^b. ‖ 20. ὐκ — ὐδ' A^b. ‖ 22. τι om A^b. ‖ 25. ἀλλὰ om *E*. ‖ 26. τῷ] τὸ ‖ 27. ἢ ὑπὸ λ. ληφθεὶς om $F^b H^b$. ‖ 28. γεγονὼς *T*. ‖ δὴ om *T*. ‖ καὶ] ἢ A^b. ‖ ἔςι] ἐπὶ *T*. ‖ 29. αἴτιος om *T*. ‖ ὅπου] ^{b}. ‖ 30. ἦν] εἶναι A^b. ‖ 31. ἑκάςῳ om *T*. ‖ μὴ] καὶ μὴ *T*. ‖ 32. οἷον] ὥσπερ A^b.

3. δὴ A^b, γὰρ H^b. ‖ 4. ὑγείας *E*. ‖ 8. ὔτ A^b. ‖ 17. τῆς τοιαύτης *T*. ‖ 18. τε om A^b. ‖ καὶ τὸ εἰ F^b. ‖ ἔςιν] ἔςι τῦτο *ET*. ‖ αὐτῇ A^b. ‖ 22. ἐν — 23. πρακτικῶν om *T*. ‖ 23. πρακτῶν *E*. ‖ 24. post γὰρ τὸ *T* τῶν δὲ πρακτικῶν ἐν τῷ πράττοντι ἡ προαίρε- τὸ αὐτὸ γάρ. ‖ τὸ post καὶ om A^b. ‖ 25. εἰ] ἡ *T*, om A^b. ‖ 26. φύσις H^b. ἡ φυσικὴ θεωρητική om A^b. ‖ τοιοῦτο *E*A^b. ‖] ὡς ὐ *ET*, καὶ ὐ F^b. ‖ 30. οὐδὲν F^b. ‖ ποιεῖν ἐςιν *E*. ‖ τῶν] ἔςι δὲ τῶν $A^b F^b$, omisso δ'. ‖ καὶ τῶν om F^b. ‖ 31. ὕτως ςι om A^b. ‖ 33. μὲν om *E*. ‖ 34. δὲ *T*.

σιμῷ λέγονται, οἷον ῥίς, ὀφθαλμός, πρόσωπον, σάρξ, ὀςῦν, ὅλως ζῷον, φύλλον, ῥίζα, φλοιός, ὅλως φυτόν (οὐθενὸς γὰρ ἄνευ κινήσεως ὁ λόγος αὐτῶν, ἀλλ' ἀεὶ ἔχει ὕλην), δῆλον πῶς δεῖ ἐν τοῖς φυσικοῖς τὸ τί ἐςι ζητεῖν καὶ ὁρίζεσθαι, καὶ διότι καὶ περὶ ψυχῆς ἐνίας θεωρῆσαι τῦ φυσικῦ, ὅση μὴ ἄνευ τῆς ὕλης ἐςίν. ὅτι μὲν οὖν ἡ φυσικὴ θεωρητική τίς ἐςι, φανερὸν ἐκ τύτων. ἀλλ' ἔςι καὶ ἡ μαθηματικὴ θεωρητική. ἀλλ' εἰ ἀκινήτων καὶ χωριστῶν ἐστί, νῦν ἄδηλον· ὅτι μέντοι ἔνια μαθήματα ᾗ ἀκίνητα καὶ ᾗ χωριστὰ θεωρεῖ, δῆλον. εἰ δέ τί ἐστιν ἀΐδιον καὶ ἀκίνητον καὶ χωριςόν, φανερὸν ὅτι θεωρητικῆς τὸ γνῶναι. ὐ μέντοι φυσικῆς γε (περὶ κινητῶν γάρ τινων ἡ φυσική), ὐδὲ μαθηματικῆς, ἀλλὰ προτέρας ἀμφοῖν. ἡ μὲν γὰρ φυσικὴ περὶ ἀχώριςα μὲν ἀλλ' ὐκ ἀκίνητα, τῆς δὲ μαθηματικῆς ἔνια περὶ ἀκίνητα μὲν ὐ χωριςὰ δ' ἴσως, ἀλλ' ὡς ἐν ὕλῃ· ἡ δὲ πρώτη καὶ περὶ χωριςὰ καὶ ἀκίνητα. ἀνάγκη δὲ πάντα μὲν τὰ αἴτια ἀΐδια εἶναι, μάλιςα δὲ ταῦτα· ταῦτα γὰρ αἴτια τοῖς φανεροῖς τῶν θείων. ὥστε τρεῖς ἂν εἶεν φιλοσοφίαι θεωρητικαί, μαθηματική, φυσική, θεολογική. ὐ γὰρ ἄδηλον ὅτι εἴ που τὸ θεῖον ὑπάρχει, ἐν τῇ τοιαύτῃ φύσει ὑπάρχει· καὶ τὴν τιμιωτάτην δεῖ περὶ τὸ τιμώτατον γένος εἶναι. αἱ μὲν ὖν θεωρητικαὶ τῶν ἄλλων ἐπιςημῶν αἱρετώτεραι, αὕτη δὲ τῶν θεωρητικῶν. ἀπορήσειε γὰρ ἄν τις πότερόν ποθ' ἡ πρώτη φιλοσοφία καθόλυ ἐςίν, ἢ περί τι γένος καὶ φύσιν τινὰ μίαν. οὐ γὰρ ὁ αὐτὸς τρόπος οὐδ' ἐν ταῖς μαθηματικαῖς, ἀλλ' ἡ μὲν γεωμετρία καὶ ἀςρολογία περί τινα φύσιν εἰσίν, ἡ δὲ καθόλου πασῶν κοινή. εἰ μὲν ὖν μή ἐςί τις ἑτέρα ὐσία παρὰ τὰς φύσει συνεςηκυίας, ἡ φυσικὴ ἂν εἴη πρώτη ἐπιςήμη· εἰ δ' ἐςί τις ὐσία ἀκίνητος, αὕτη προτέρα καὶ φιλοσοφία πρώτη, καὶ καθόλου οὕτως ὅτι πρώτη· καὶ περὶ τῦ ὄντος ᾗ ὄν, ταύτης ἂν εἴη θεωρῆσαι, καὶ τί ἐςι καὶ τὰ ὑπάρχοντα ᾗ ὄν.

2 Ἀλλ' ἐπεὶ τὸ ὂν τὸ ἁπλῶς λεγόμενον λέγεται πολλαχῶς, ὧν ἓν μὲν ἦν τὸ κατὰ συμβεβηκός, ἕτερον δὲ τὸ ὡς ἀληθές, καὶ τὸ μὴ ὂν ὡς τὸ ψεῦδος, παρὰ ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ σχήματα τῆς κατηγορίας, οἷον τὸ μὲν τί, τὸ δὲ ποιόν, τὸ δὲ ποσόν, τὸ δὲ πού, τὸ δὲ ποτέ, καὶ εἴ τι ἄλλο σημαίνει τὸν τρόπον τῦτον· ἔτι παρὰ ταῦτα πάντα τὸ νάμει καὶ ἐνεργείᾳ· ἐπεὶ δὲ πολλαχῶς λέγεται τὸ πρῶτον περὶ τῦ κατὰ συμβεβηκὸς λεκτέον, ὅτι ὐδεμία περὶ αὐτὸ θεωρία. σημεῖον δέ· οὐδεμιᾷ γὰρ ἐπιςήμῃ μελὲς περὶ αὐτοῦ ὔτε πρακτικῇ ὔτε ποιητικῇ ὔτε θεωρη ὔτε γὰρ ὁ ποιῶν οἰκίαν ποιεῖ ὅσα συμβαίνει ἅμα τῇ γινομένῃ· ἄπειρα γάρ ἐστιν· τοῖς μὲν γὰρ ἡδεῖαν, τοῖς βλαβεράν, τοῖς δ' ὠφέλιμον ὐθὲν εἶναι κωλύει τὴν σαν, καὶ ἑτέραν ὡς εἰπεῖν πάντων τῶν ὄντων· ὧν ἐςιν ἡ οἰκοδομικὴ ποιητική. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ὐδ' ὁ μέτρης θεωρεῖ τὰ ὔτω συμβεβηκότα τοῖς σχήμασιν, ἕτερόν ἐςι τρίγωνον καὶ τρίγωνον δύο ὀρθὰς ἔχον. καὶ εὐλόγως συμπίπτει· ὥσπερ γὰρ ὀνόματι μόνον τὸ συμβηκός ἐςιν. διὸ Πλάτων τρόπον τινὰ ὐ κακῶς τὴν σοφιςικὴν περὶ τὸ μὴ ὂν ἔταξεν. εἰσὶ γὰρ οἱ τῶν σοφιςῶν λόγοι περὶ τὸ συμβεβηκὸς ὡς εἰπεῖν μάλιστα πάντων, πότερον ἕτερον ἢ ταὐτὸν μουσικὸν καὶ γραμματικόν, καὶ μουσικὸς Κορίσκος καὶ Κορίσκος, καὶ εἰ πᾶν ὃ ἂν ᾖ, μὴ ἀεὶ δέ, γέγονεν, ὥς' εἰ μυσικὸς ὢν γραμματικὸς γέγονε, καὶ γραμματικὸς ὢν μυσικός, καὶ ὅσοι δὴ ἄλλοι τοιῦτοι τῶν λόγων εἰσίν· φαίνεται γὰρ τὸ συμβεβηκὸς ἐγγύς τι τῦ μὴ ὄντος. δῆλον δὲ καὶ ἐκ τῶν τοιούτων λόγων· τῶν μὲν γὰρ ἄλλον τρόπον ὄντων ἔστι γένεσις καὶ φθορά, τῶν δὲ κατὰ συμβεβηκὸς ὐκ ἔςιν. ἀλλ' ὅμως λεκτέον ἔτι περὶ τοῦ συμβεβηκότος ἐφ' ὅσον ἐνδέχεται, τίς ἡ φύσις αὐτοῦ καὶ διὰ τίν' αἰτίαν ἐςίν· ἅμα γὰρ δῆλον ἴσως ἔςαι καὶ διὰ τί ἐπιστήμη ὐκ ἔςιν αὐτῦ. ἐπεὶ οὖν ἐςὶν ἐν τοῖς ὖσι τὰ μὲν ἀεὶ ὡσαύτως ἔχοντα καὶ ἐξ ἀνάγκης, οὐ τῆς κατὰ τὸ βίαιον λεγομένης ἀλλ' ἣν λέγομεν τῷ μὴ ἐνδέχεσθαι ἄλλως, τὰ δ' ἐξ ἀνάγκης μὲν ὐκ ἔςιν ὐδ' ἀεί, ὡς δ' ἐπὶ τὸ πολύ, αὕτη ἀρχὴ καὶ αὕτη αἰτία ἐστὶ τῦ εἶναι τὸ συμβεβηκός· ὃ γὰρ ἂν ᾖ μήτ' ἀεὶ μήθ' ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, τοῦτό φαμεν συμβεβηκὸς εἶναι. οἷον ἐπὶ κυνὶ ἂν χειμὼν γένηται καὶ ψῦχος, τῦτο συμβῆναί φαμεν, ἀλλ' οὐκ ἂν πνῖγος καὶ ἀλέα, ὅτι τὸ μὲν ἀεὶ ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, τὸ δ' οὔ. καὶ τὸν ἄνθρωπον λευκὸν εἶναι συμβέβηκεν (ὔτε γὰρ ἀεὶ ὔθ' ὡς ἐπὶ τὸ πολύ), ζῷον δ' ὐ κατὰ συμβεβηκός. καὶ τὸ ὑγιάζειν δὲ τὸν οἰ

1. ὀςῦν om *T*. ‖ 2. οὐδὲν ὅσον γὰρ *T*. ‖ 3. ἀεὶ et 4. δῆλον om *A^b*. ‖ 7. τίς add *A^b F^b*. ‖ φανερὸν] δῆλον *H^b*. ‖ 8. ἐςί] ἐστὶ ἄδηλον νῦν *F^b*. ‖ 9. μέντοι] μὲν ὖν *E*. ‖ 10. τί om *F^b*. ‖ ἀκίνητον καὶ ἀΐδιον *ET*. ‖ 12. μαθηματικῆς γε ἀλλ' ἑτέρας προτέρας *A^b*. ‖ ὡς om *T*. ‖ 17. μὲν om *F^b*. ‖ εἶναι om *EF^b*. ‖ 18. θείων] αἰσθητῶν *T*. ‖ 21. δεῖ] ἀεὶ *A^b*. ‖ 25. τινὰ add *A^b F^b*. ‖ 27. ἡ] ἡ *ET*. ‖ γε καὶ πᾶσι rc *E*. ‖ 30. καὶ ἡ φιλοσοφία *T*. ‖ 33. λέγεται καὶ πολλαχῶς *H^b*. ‖ 35. τὸ post ὡς om *E*. ‖ 37. τὸ δὲ ποσὸν om

2. καὶ τὸ ἐνεργείᾳ *A^b*. ‖ ἐπειδὴ *ET*. ‖ 3. περὶ αὐτό ἐςι *ET*. ‖ 10. δὲ om *T*. ‖ 11. θεωρεῖ post σχήμασιν *B^b C^b F^b*. ‖ 12. τρίγωνον om *S*. ‖ 13. ὄνομά τι *H^b*. ‖ 17. καὶ γρ.] ἢ γρ. *A^b*. ‖ 18. καὶ Κορίσκος om *E*. ‖ 25. ὅσων *T*. ‖ 26. ἴσως] εὐγ' *T*, *H^b*. ‖ 29. τῷ] τὸ *TH^b*. ‖ 32. εἶναι συμβεβηκός *H^b*. ‖ 33. ψῦχος] πάγος *H^b*. ‖ 37. καὶ τὸ τὸν οἰκοδόμον ὑγείαν ποιῆσαι κ. *ET*

κατὰ συμβεβηκός, ὅτι ὐ πέφυκε τῦτο ποιεῖν ʽοἰκοδό- λλ' ἰατρός, ἀλλὰ συνέβη ἰατρὸν εἶναι τὸν οἰκοδόμον. ϸοπ̀οιὸς ἡδονῆς ϛοχαζόμενος ποιήσειεν ἄν τι ὑγιεινόν, ιὐ κατὰ τὴν ὀψοποιητικήν· διὸ συνέβη φαμέν, καὶ ς ποιεῖ, ἁπλῶς δ' ὔ. τῶν μὲν γὰρ ἄλλων ἐνίοτε δυ- εἰσὶν αἱ ποιητικαί, τῶν δ' ὐδεμία τέχνη ὐδὲ δύναμις ένη· τῶν γὰρ κατὰ συμβεβηκὸς ὄντων ἢ γινομένων αἴτιόν ἐϛι κατὰ συμβεβηκός. ὥϛ' ἐπειδὴ οὐ πάντα ἐξ ἀνάγκης καὶ ἀεὶ ἢ ὄντα ἢ γινόμενα, ἀλλὰ τὰ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, ἀνάγκη εἶναι τὸ κατὰ συμβεβη- · οἷον ὔτ' ἀεὶ ὔθ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὁ λευκὸς μουσικός ːπεὶ δὲ γίγνεταί ποτε, κατὰ συμβεβηκὸς ἔϛαι. εἰ δὲ άντ' ἔϛαι ἐξ ἀνάγκης. ὥϛε ἡ ὕλη ἔσται αἰτία ἡ ἐν- ένη παρὰ τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἄλλως τῦ συμβεβηκό- ἰρχὴν δὲ τηνδὶ ληπτέον, πότερον ὐθέν ἐϛιν ὔτ' αἰεὶ ὔθ' ὶ τὸ πολύ, ἢ τοῦτο ἀδύνατον. ἔστιν ἄρα τι παρὰ τὸ ὁπότερ' ἔτυχε καὶ κατὰ συμβεβηκός. ἀλλὰ πό- τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, τὸ δ' ἀεὶ οὐθενὶ ὑπάρχει, ἢ ἐστὶν ἀΐδια; περὶ μὲν οὖν τούτων ὕϛερον σκεπτέον, ὅτι δ' ιη οὐκ ἔϛι τῦ συμβεβηκότος φανερόν· ἐπιϛήμη μὲν ιᾶσα ἢ τοῦ ἀεὶ ἢ τοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. πῶς γὰρ ἢ ·εται ἢ διδάξει ἄλλον; δεῖ γὰρ ὡρίσθαι ἢ τῷ ἀεὶ ἢ ; ἐπὶ τὸ πολύ, οἷον ὅτι ὠφέλιμον τὸ μελίκρατον τῷ ιοντι ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. τὸ δὲ παρὰ τῦτο ὐχ ἕξει λέ- ιότε ὔ, οἷον νυμηνίᾳ· ἢ γὰρ ἀεὶ ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ νυμηνίᾳ· τὸ δὲ συμβεβηκός ἐϛι παρὰ ταῦτα. τί μὲν ·ὶ τὸ συμβεβηκὸς καὶ διὰ τίν' αἰτίαν, καὶ ὅτι ἐπιϛήμη ν αὐτῦ, εἴρηται.

Οτι δ' εἰσὶν ἀρχαὶ καὶ αἴτια γεννητὰ καὶ φθαρτὰ ιοῦ γίγνεσθαι καὶ φθείρεσθαι, φανερόν. εἰ γὰρ μὴ ἐξ ἀνάγκης πάντ' ἔϛαι, εἰ τῦ γιγνομένυ καὶ φθειρο- ιὴ κατὰ συμβεβηκὸς αἴτιόν τι ἀνάγκη εἶναι. πότερον ιται τοδὶ ἢ οὔ; ἐάν γε τοδὶ γένηται· εἰ δὲ μή, οὔ. ὲ ἄλλο. καὶ ὕτω δῆλον ὅτι ἀεὶ χρόνου ἀφαιρουμένου ἀπὸ πεπερασμένυ χρόνυ ἥξει ἐπὶ τὸ νῦν. ὥϛε ὅδε ἀποθανεῖται νόσῳ ἢ βίᾳ, ἐάν γε ἐξέλθῃ· τοῦτο δὲ ἐὰν διψήσῃ· [illegible] δὲ ἐὰν ἄλλο· καὶ οὕτως ἥξει εἰς ὃ νῦν ὑπάρχει, ἢ εἰς τῶν γεγονότων τι· οἷον ἐὰν διψήσῃ· τοῦτο δ' εἰ ἐσθίει δριμέα· τῦτο δ' ἤτοι ὑπάρχει ἢ οὔ· ὥϛ' ἐξ ἀνάγκης ἀποθανεῖται ἢ ὐκ ἀποθανεῖται. ὁμοίως δὲ κἂν ὑπερπηδήσῃ τις εἰς τὰ γένομενα, ὁ αὐτὸς λόγος· ἤδη γὰρ ὑπάρχει τοῦτο ἔν τινι, λέγω δὲ τὸ γεγονός. ἐξ ἀνάγκης ἄρα πάντα ἔϛαι τὰ ἐσόμενα, οἷον τὸ ἀποθανεῖν τὸν ζῶντα· ἤδη γάρ τι γέγονεν, οἷον τὰ ἐναντία ἐν τῷ αὐτῷ σώματι· ἀλλ' εἰ νόσῳ ἢ βίᾳ, οὔπω, ἀλλ' ἐὰν τοδὶ γένηται. δῆλον ἄρα ὅτι μέχρι τινὸς βαδίζει ἀρχῆς, αὕτη δ' οὐκέτι εἰς ἄλλο. ἔϛαι οὖν ἡ τοῦ ὁπότερ' ἔτυχεν αὕτη, καὶ αἴτιον τῆς γενέσεως αὐτῆς ἄλλο ὐθέν. ἀλλ' εἰς ἀρχὴν ποίαν καὶ αἴτιον ποῖον ἡ ἀναγωγὴ ἡ τοιαύτη, πότερον ὡς εἰς ὕλην ἢ ὡς εἰς τὸ ὗ ἕνεκα ἢ ὡς εἰς τὸ κινῆσαν, μάλιϛα σκεπτέον.

Περὶ μὲν οὖν τοῦ κατὰ συμβεβηκὸς ὄντος ἀφείσθω· 4
διώρισται γὰρ ἱκανῶς. τὸ δὲ ὡς ἀληθὲς ὄν, καὶ μὴ ὂν ὡς ψεῦδος, ἐπειδὴ περὶ σύνθεσίν ἐϛι καὶ διαίρεσιν, τὸ δὲ σύνολον περὶ μερισμὸν ἀντιφάσεως. τὸ μὲν γὰρ ἀληθὲς τὴν κατάφασιν ἐπὶ τῷ συγκειμένῳ ἔχει, τὴν δ' ἀπόφασιν ἐπὶ τῷ διῃρημένῳ, τὸ δὲ ψεῦδος τύτυ τῦ μερισμῦ τὴν ἀντίφασιν. πῶς δὲ τὸ ἅμα ἢ τὸ χωρὶς νοεῖν συμβαίνει, ἄλλος λόγος. λέγω δὲ τὸ ἅμα καὶ τὸ χωρὶς ὥϛε μὴ τὸ ἐφεξῆς ἀλλ' ἕν τι γίγνεσθαι· ὐ γάρ ἐϛι τὸ ψεῦδος καὶ τὸ ἀληθὲς ἐν τοῖς πράγμασιν, οἷον τὸ μὲν ἀγαθὸν ἀληθές, τὸ δὲ κακὸν εὐθὺς ψεῦδος, ἀλλ' ἐν διανοίᾳ· περὶ δὲ τὰ ἁπλᾶ καὶ τὰ τί ἐϛιν ὐδ' ἐν τῇ διανοίᾳ. ὅσα μὲν ὖν δεῖ θεωρῆσαι περὶ τὸ ὕτως ὂν καὶ μὴ ὄν, ὕϛερον ἐπισκεπτέον. ἐπεὶ δὲ ἡ συμπλοκή ἐστιν καὶ ἡ διαίρεσις ἐν διανοίᾳ ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πράγμασι, τὸ δ' οὕτως ὂν ἕτερον ὂν τῶν κυρίως (ἢ γὰρ τὸ τί ἐστιν ἢ ὅτι ποιὸν ἢ ὅτι ποσὸν ἢ εἴ τι ἄλλο συνάπτει ἢ ἀφαιρεῖ ἡ διάνοια), τὸ μὲν ὡς συμβεβηκὸς καὶ τὸ ὡς ἀληθὲς ὂν ἀφετέον. τὸ γὰρ αἴτιον τοῦ μὲν ἀόριστον, τῦ δὲ τῆς

κατὰ συμβεβηκός] συμβεβηκός E, συμβέβηκεν T. ‖ 3. ἡδονῇ A^b. ‖ τινι $A^bF^bH^b$. ‖ ὑγίειαν H^b. ‖ 5. ἄλλαι TA^b. ‖ ἐνίοτε H^b. ‖ 7. γενομένων A^b. ‖ 8. ἐπεὶ A^bH^b. ‖ 11. ὔτ'] τῦτ' T. ‖ πολὺ ἀνάγκη ὁ T. ‖ 13. πάντες τε ἐξ T. ‖ ἔϛαι ἡ ὕλη A^b, ϛὶν H^b. ‖ αἰτία post 14. συμβεβηκότος A^b. ‖ 14. τὸ post ἐπὶ om S. ‖ ἄλλως om A^bH^b. ‖ 15. τὴν δὲ A^bH^b. ‖ 16. ἔϛιν] . ‖ 19. ἐπισκεπτέον T. ‖ 21. πᾶσα] ὂν ἢ πᾶσα T. ‖ γὰρ ἂν ἢ E. ‖ 23. ὅτι] τί T. ‖ τῷ πυρέττοντι τὸ μελίκρατον T. ‖ 25. ὔ om ‖ 26. τὸ ante τῇ add EF^b. ‖ 28. αὐτῦ ὐκ ἔϛιν S. ‖ 29. γεννητὰ F^b. ‖ 30. καὶ φθείρεσθαι om F^b. ‖ 32. μὴ om S. ‖ 33. ι H^b. ‖ 34. γϛ τύτου margo E. ‖ ἄλλου T.

χρόνυ om F^b. ‖ 2. τοῦτο — διψήσῃ om A^bF^b. ‖ 3. ἂν A^b. ‖ 8. γένος T. ‖ 9. οἷον] ἢ S. ‖ 10. σώματι om A^b. ‖ 12. T. ‖ οὐκ ἔϛιν εἰς T. ‖ 13. ἄλλο add A^b. ‖ 15. εἰς alteram om A^b. ‖ 18. ἱκανῶς om F^b. ‖ 19. περὶ F^bH^b: ceteri παρά. ‖ ιφάσεων S. ‖ 21. κατὰ ἐπὶ τῶν συγκειμένων T. ‖ 22. ὁρισμῦ T. ‖ 23. νοεῖν post δὲ H^b. ‖ 24. δὴ H^b. ‖ καὶ] ἢ E. ‖ τὸ om ‖ τῷ ESA^b. ‖ 25. ψεῦδός τε καὶ E. ‖ 27. εὐθὺ A^b, om ET. ‖ ἁπλῶς S. ‖ 28. τῇ om TA^b. ‖ μὲν om H^b. ‖ 29. ὕτως] I^b. ‖ 30. καὶ] ἢ ES, om T. ‖ 31. κυρίων ET. ‖ 32. εἴ om A^bF^b. ‖ 33. ὡς σ.] ὖν σ. T. ‖ ἀληθῶς A^bF^b.

διανοίας τι πάθος, καὶ ἀμφότερα περὶ τὸ λοιπὸν γένος τοῦ ὄντος, καὶ οὐκ ἔξω δηλοῦσιν οὖσάν τινα φύσιν τοῦ ὄντος. διὸ ταῦτα μὲν ἀφείσθω, σκεπτέον δὲ τοῦ ὄντος αὐτοῦ τὰ α[illegible] καὶ τὰς ἀρχὰς ᾗ ὄν. φανερὸν δ' ἐν οἷς διωρισάμεθα περὶ τοῦ ποσαχῶς λέγεται ἕκαστον, ὅτι πολλαχῶς λέγεται τὸ ὄν.

Z.

Τὸ ὂν λέγεται πολλαχῶς, καθάπερ διειλόμεθα πρότερον ἐν τοῖς περὶ τοῦ ποσαχῶς· σημαίνει γὰρ τὸ μὲν τί ἐστι καὶ τόδε τι, τὸ δὲ ὅτι ποιὸν ἢ ποσὸν ἢ τῶν ἄλλων ἕκαστον τῶν οὕτω κατηγορουμένων. τοσαυταχῶς δὲ λεγομένου τοῦ ὄντος φανερὸν ὅτι τούτων πρῶτον ὂν τὸ τί ἐστιν, ὅπερ σημαίνει τὴν οὐσίαν. ὅταν μὲν γὰρ εἴπωμεν ποῖόν τι τόδε, ἢ ἀγαθὸν λέγομεν ἢ κακόν, ἀλλ' οὐ τρίπηχυ ἢ ἄνθρωπον· ὅταν δὲ τί ἐστιν, οὐ λευκὸν οὐδὲ θερμὸν οὐδὲ τρίπηχυ, ἀλλ' ἄνθρωπον ἢ θεόν. τὰ δ' ἄλλα λέγεται ὄντα τῷ τοῦ οὕτως ὄντος τὰ μὲν ποσότητας εἶναι, τὰ δὲ ποιότητας, τὰ δὲ πάθη, τὰ δὲ ἄλλο τι τοιοῦτον. διὸ κἂν ἀπορήσειέ τις πότερον τὸ βαδίζειν καὶ τὸ ὑγιαίνειν καὶ τὸ καθῆσθαι ἕκαστον αὐτῶν ὂν ἢ μὴ ὄν, ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁτουοῦν τῶν τοιούτων· οὐθὲν γὰρ αὐτῶν ἐστὶν οὔτε καθ' αὑτὸ πεφυκὸς οὔτε χωρίζεσθαι δυνατὸν τῆς οὐσίας, ἀλλὰ μᾶλλον, εἴπερ, τὸ βαδίζον τῶν ὄντων τι καὶ τὸ καθήμενον καὶ τὸ ὑγιαῖνον. ταῦτα δὲ μᾶλλον φαίνεται ὄντα, διότι ἐστί τι τὸ ὑποκείμενον αὐτοῖς ὡρισμένον· τοῦτο δ' ἐστὶν ἡ οὐσία καὶ τὸ καθ' ἕκαστον, ὅπερ ἐμφαίνεται ἐν τῇ κατηγορίᾳ τῇ τοιαύτῃ· τὸ ἀγαθὸν γὰρ ἢ τὸ καθήμενον οὐκ ἄνευ τούτου λέγεται. δῆλον οὖν ὅτι διὰ ταύτην κἀκείνων ἕκαστόν ἐστιν. ὥστε τὸ πρώτως ὂν καὶ οὐ τὶ ὂν ἀλλ' ὂν ἁπλῶς ἡ οὐσία ἂν εἴη. πολλαχῶς μὲν οὖν λέγεται τὸ πρῶτον· ὅμως δὲ πάντων ἡ οὐσία πρῶτον καὶ λόγῳ καὶ γνώσει καὶ χρόνῳ. τῶν μὲν γὰρ ἄλλων κατηγορημάτων οὐθὲν χωριστόν, αὕτη δὲ μόνη. καὶ τῷ λόγῳ δὲ τοῦτο πρῶτον· ἀνάγκη γὰρ ἐν τῷ ἑκάστου λόγῳ τὸν τῆς οὐσίας ἐνυπάρχειν. καὶ εἰδέναι τότ' οἰόμεθα ἕκαστον μάλιστα, ὅταν τί ἐστιν ὁ ἄνθρωπος γνῶμεν ἢ τὸ πῦρ, μᾶλλον ἢ τὸ ποιὸν ἢ τὸ ποσὸν ἢ τὸ ποῦ, ἐπεὶ καὶ αὐτῶν τούτων τότε ἕκαστ[illegible] ὅταν τί ἐστι τὸ ποσὸν ἢ τὸ ποιὸν γνῶμεν. καὶ δὴ κ[illegible] πάλαι τε καὶ νῦν καὶ ἀεὶ ζητούμενον καὶ ἀεὶ ἀπορού[illegible] τί τὸ ὄν, τοῦτό ἐστι τίς ἡ οὐσία. τοῦτο γὰρ οἱ μὲν ἓ[illegible] φασιν, οἱ δὲ πλείω ἢ ἕν, καὶ οἱ μὲν πεπερασμένα, [illegible] ἄπειρα. διὸ καὶ ἡμῖν καὶ μάλιστα καὶ πρῶτον καὶ μ[illegible] ὡς εἰπεῖν περὶ τοῦ οὕτως ὄντος θεωρητέον τί ἐστιν.

Δοκεῖ δ' ἡ οὐσία ὑπάρχειν φανερώτατα μὲν τοῖ[illegible]μασιν· διὸ τά τε ζῷα καὶ τὰ φυτὰ καὶ τὰ μόρια α[illegible] οὐσίας εἶναί φαμεν, καὶ τὰ φυσικὰ σώματα, οἷον πῦ[illegible] ὕδωρ καὶ γῆν καὶ τῶν τοιούτων ἕκαστον, καὶ ὅσα ἢ μ[illegible] τούτων ἢ ἐκ τούτων ἐστίν, ἢ μορίων ἢ πάντων, οἷον ὁ οὐ[illegible]νὸς καὶ τὰ μόρια αὐτοῦ, ἄστρα καὶ σελήνη καὶ ἥλιος[illegible] τερον δὲ αὗται μόναι οὐσίαι εἰσὶν ἢ καὶ ἄλλαι, ἢ τ[illegible] μὲν οὐθὲν ἕτεραι δέ τινες, σκεπτέον. δοκεῖ δέ τισι τ[illegible] σώματος πέρατα, οἷον ἐπιφάνεια καὶ γραμμὴ καὶ στ[illegible] καὶ μονάς, εἶναι οὐσίαι, καὶ μᾶλλον ἢ τὸ σῶμα [illegible] στερεόν. ἔτι παρὰ τὰ αἰσθητὰ οἱ μὲν οὐκ οἴονται εἶν[illegible] τοιοῦτον, οἱ δὲ πλείω καὶ μᾶλλον ὄντα ἀΐδια, ὥσπερ [illegible] των τά τε εἴδη καὶ τὰ μαθηματικὰ δύο οὐσίας, τ[illegible] τὴν τῶν αἰσθητῶν σωμάτων οὐσίαν. Σπεύσιππος [illegible] πλείους οὐσίας ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἀρξάμενος, καὶ ἀρχὰς [illegible] οὐσίας ἄλλην μὲν ἀριθμῶν, ἄλλην δὲ μεγεθῶν, ἔπει[illegible] χῆς· καὶ τοῦτον δὴ τὸν τρόπον ἐπεκτείνει τὰς οὐσίας [illegible] τὰ μὲν εἴδη καὶ τοὺς ἀριθμοὺς τὴν αὐτὴν ἔχειν φα[illegible] τὰ δὲ ἄλλα ἐχόμενα, γραμμὰς καὶ ἐπίπεδα, μέ[illegible] τὴν τοῦ οὐρανοῦ οὐσίαν καὶ τὰ αἰσθητά. περὶ δὴ τούτ[illegible] γεται καλῶς ἢ μὴ καλῶς, καὶ τίνες εἰσὶν οὐσίαι, κα[illegible] ρον εἰσί τινες παρὰ τὰς αἰσθητὰς ἢ οὐκ εἰσί, καὶ αὗ[illegible] εἰσί, καὶ πότερον ἔστι τις χωριστὴ οὐσία, καὶ διὰ τί κα[illegible] ἢ οὐδεμία παρὰ τὰς αἰσθητάς, σκεπτέον, ὑποτυπ[illegible] τὴν οὐσίαν πρῶτον τί ἐστιν.

Λέγεται δ' ἡ οὐσία, εἰ μὴ πλεοναχῶς, ἀλλ' ἐ[illegible] ταρσί γε μάλιστα· καὶ γὰρ τὸ τί ἦν εἶναι καὶ τὸ [illegible] καὶ τὸ γένος οὐσία δοκεῖ εἶναι ἑκάστου, καὶ τέταρτον τ[illegible] ὑποκείμενον. τὸ δ' ὑποκείμενόν ἐστι καθ' οὗ τὰ ἄλλα [illegible] ται, ἐκεῖνο δὲ αὐτὸ μηκέτι κατ' ἄλλου. διὸ πρῶτον π[illegible]

2. τοῦ om A^b. ‖ 5. ὅτι — 6. ὂν om A^b. post ὂν *ES* σημαίνει γὰρ τὸ μὲν τί ἐστιν, *E* etiam τοῦτο δοκεῖ ἀτελὲς εἶναι. ‖ 12. [illegible] A^b. ‖ 14. τὸ om *T*. ‖ 16. καλόν A^bF^b. ‖ 18. ὄντα om F^b. ‖ τῷ] τὸ *T*. ‖ οὕτως] ὄντως *T*. ‖ 19. εἶναι ποσότητας F^b. ‖ [illegible] οὗτον om A^bF^b. ‖ καὶ *T* A^b. ‖ 21. ἢ μὴ ὄν] σημαίνει A^b. ‖ 25. τι om A^bF^b. ‖ 32. πάντως A^b. ‖ πρῶτον καὶ φύσει καὶ F^b [illegible] 35. ἑκάστου *T*. ‖ οὐσίας λόγον ἐνυπάρχειν *ET*. ‖ 36. τοῦτο *T*. ‖ 37. τὸ ante πῦρ om A^b.

2. ἐστι] ἐστιν ἢ *ET*. ‖ εἰδῶμεν *ET*. ‖ 3. καὶ νῦν om *E*. ‖ 4. ἡ om *T*. ‖ 8. δ' ἡ] δὴ *T*. ‖ 11. ἢ] δὲ A^b. ‖ 14. [illegible] εἰσὶν οὐσίαι H^b. ‖ post ἄλλαι *ET* ἢ τούτων τινὲς ἢ καὶ ἄλλαι (vel ἄλλων), A^b τινὲς καὶ ἄλλων ἢ τούτων. ‖ 17. τοῦ σῶμα ἢ τὸ [illegible] 20. τρίτην — 22. ἑνὸς om pr *T*. ‖ 21. καὶ om A^b. ‖ 23. μεγεθῶν καὶ ἔπειτα *T*. ‖ 27. δὲ *ET*. ‖ 32. πρῶτον om F^b. ‖ 33. [illegible] δὲ A^b. ‖ 34. ἦν om *T*.

τον· μάλιςα γὰρ δοκεῖ εἶναι ὐσία τὸ ὑποκείμενον
τοιῦτον δὲ τρόπον μέν τινα ἡ ὕλη λέγεται, ἄλλον
ἡ μορφή, τρίτον δὲ τὸ ἐκ τούτων. λέγω δὲ τὴν
οἷον τὸν χαλκόν, τὴν δὲ μορφὴν τὸ σχῆμα τῆς
δ' ἐκ τύτων τὸν ἀνδριάντα τὸ σύνολον. ὥςε εἰ τὸ
ὕλης πρότερον καὶ μᾶλλον ὄν, καὶ τῦ ἐξ ἀμφοῖν
ἔςαι διὰ τὸν αὐτὸν λόγον. νῦν μὲν ὖν τύπῳ εἰρη-
ιτ' ἐςὶν ἡ ὐσία, ὅτι τὸ μὴ καθ' ὑποκειμένου ἀλλὰ
τὰ ἄλλα. δεῖ δὲ μὴ μόνον ὕτως· οὐ γὰρ ἱκανόν.
γὰρ τῦτο ἄδηλον, καὶ ἔτι ἡ ὕλη οὐσία γίνεται. εἰ
ιῦτη ὐσία, τίς ἐςιν ἄλλη διαφεύγει. περιαιρυμέ-
τῶν ἄλλων οὐ φαίνεται οὐθὲν ὑπομένον. τὰ μὲν
α τῶν σωμάτων πάθη καὶ ποιήματα καὶ δυνάμεις,
ῆκος καὶ πλάτος καὶ βάθος ποσότητές τινες ἀλλ'
:· τὸ γὰρ ποσὸν ὐκ ὐσία, ἀλλὰ μᾶλλον ᾧ ὑπάρ-
'α πρώτῳ, ἐκεῖνό ἐςιν ἡ οὐσία. ἀλλὰ μὴν ἀφαι-
ιήκυς καὶ πλάτυς καὶ βάθυς ὐθὲν ὁρῶμεν ὑπολει-
πλὴν εἴ τι ἔςι τὸ ὁριζόμενον ὑπὸ τύτων, ὥςε τὴν
ίγκη φαίνεσθαι μόνην οὐσίαν οὕτω σκοπουμένοις.
ὕλην ἣ καθ' αὑτὴν μήτε τὶ μήτε ποσὸν μήτε ἄλλο
γεται οἷς ὥρισαι τὸ ὄν. ἔςι γάρ τι καθ' ὗ κατηγο-
των ἕκαςον, ᾧ τὸ εἶναι ἕτερον καὶ τῶν κατηγοριῶν
τὰ μὲν γὰρ ἄλλα τῆς οὐσίας κατηγορεῖται, αὕτη
λης. ὥστε τὸ ἔσχατον καθ' αὑτὸ ὔτε τὶ ὔτε ποσὸν
ὐθέν ἐςιν. ὐδὲ δὴ αἱ ἀποφάσεις· καὶ γὰρ αὗται
τι κατὰ συμβεβηκός. ἐκ μὲν οὖν τούτων θεωρυῦσι
ι ὐσίαν εἶναι τὴν ὕλην. ἀδύνατον δέ· καὶ γὰρ τὸ
καὶ τὸ τόδε τι ὑπάρχειν δοκεῖ μάλιστα τῇ οὐσίᾳ,
ἶδος καὶ τὸ ἐξ ἀμφοῖν ὐσία δόξειεν ἂν εἶναι μᾶλ-
ὕλης. τὴν μὲν τοίνυν ἐξ ἀμφοῖν οὐσίαν, λέγω δὲ
τῆς ὕλης καὶ τῆς μορφῆς, ἀφετέον· ὑςέρα γὰρ
η. φανερὰ δέ πως καὶ ἡ ὕλη. περὶ δὲ τῆς τρίτης
· αὕτη γὰρ ἀπορωτάτη. ὁμολογοῦνται δ' οὐσίαι
αἰσθητῶν τινές, ὥςε ἐν ταύταις ζητητέον πρῶτον.

Ἐπεὶ δ' ἐν ἀρχῇ διειλόμεθα πόσοις ὁρίζομεν τὴν ὐσίαν, 4
καὶ τούτων ἕν τι ἐδόκει εἶναι τὸ τί ἦν εἶναι, θεωρητέον περὶ αὐτοῦ· πρὸ ἔργυ γὰρ τὸ μεταβαίνειν εἰς τὸ γνωριμώτερον. ἡ γὰρ μάθησις ὕτω γίνεται πᾶσι διὰ τῶν ἧττον γνωρίμων φύσει εἰς τὰ γνώριμα μᾶλλον· καὶ τῦτο ἔργον ἐςίν, ὥσπερ ἐν ταῖς πράξεσι τὸ ποιῆσαι ἐκ τῶν ἑκάςῳ ἀγαθῶν τὰ ὅλως ἀγαθὰ ἑκάςῳ ἀγαθά, ὕτως ἐκ τῶν αὐτῷ γνωριμωτέρων τὰ τῇ φύσει γνώριμα αὐτῷ γνώριμα. τὰ δ' ἑκάςοις γνώριμα καὶ πρῶτα πολλάκις ἠρέμα ἐστὶ γνώριμα, καὶ μικρὸν ἢ οὐθὲν ἔχει τῦ ὄντος· ἀλλ' ὅμως ἐκ τῶν φαύλως μὲν γνωστῶν, αὐτῷ δὲ γνωςῶν, τὰ ὅλως γνωςὰ γνῶναι πειρατέον, μεταβαίνοντας, ὥσπερ εἴρηται, διὰ τύτων αὐτῶν. καὶ πρῶτον εἴπωμεν ἔνια περὶ αὐτῦ λογικῶς, ὅτι ἔςι τὸ τί ἦν εἶναι ἕκαστον ὃ λέγεται καθ' αὑτό. οὐ γάρ ἐστι τὸ σοὶ εἶναι τὸ μουσικῷ εἶναι· οὐ γὰρ κατὰ σαυτὸν εἶ μουσικός. ὃ ἄρα κατὰ σαυτόν. οὐδὲ δὴ τῦτο πᾶν· ὐ γὰρ τὸ ὕτως καθ' αὑτὸ ὡς ἐπιφάνεια λευκόν, ὅτι οὐκ ἔστι τὸ ἐπιφανείᾳ εἶναι τὸ λευκῷ εἶναι. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τὸ ἐξ ἀμφοῖν τὸ ἐπιφανείᾳ λευκῇ εἶναι. διὰ τί; ὅτι πρόσεστιν αὐτό. ἐν ᾧ ἄρα μὴ ἐνέςαι λόγῳ αὐτό, λέγοντι αὐτό, ὕτος ὁ λόγος τῦ τί ἦν εἶναι ἑκάςῳ. ὥς' εἰ τὸ ἐπιφανείᾳ λευκῇ εἶναί ἐςι τὸ ἐπιφανείᾳ εἶναι λείᾳ, τὸ λευκῷ καὶ λείῳ εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ ἕν. ἐπεὶ δ' ἐστὶ καὶ κατὰ τὰς ἄλλας κατηγορίας σύνθετα (ἔςι γάρ τι ὑποκείμενον ἑκάςῳ, οἷον τῷ ποιῷ καὶ τῷ ποσῷ καὶ τῷ ποτὲ καὶ τῷ πῦ καὶ τῇ κινήσει), σκεπτέον ἆρ' ἔςι λόγος τῦ τί ἦν εἶναι ἑκάςῳ αὐτῶν, καὶ ὑπάρχει καὶ τύτοις τὸ τί ἦν εἶναι, οἷον λευκῷ ἀνθρώπῳ τί ἦν λευκῷ ἀνθρώπῳ. ἔςω δὴ ὄνομα αὐτῷ ἱμάτιον. τί ἐστι τὸ ἱματίῳ εἶναι; ἀλλὰ μὴν ὐδὲ τῶν καθ' αὑτὸ λεγομένων ὐδὲ τῦτο. ἢ τὸ ὐ καθ' αὑτὸ λέγεται διχῶς, καὶ τύτου ἐςὶ τὸ μὲν ἐκ προσθέσεως, τὸ δὲ οὔ. τὸ μὲν γὰρ τῷ αὐτὸ ἄλλῳ προσκεῖσθαι λέγεται ὃ ὁρίζεται, οἷον εἰ τὸ λευκῷ εἶναι ὁριζόμενος λέγοι λευκοῦ ἀνθρώπου λόγον· τὸ δὲ τῷ ἄλλο αὐτῷ, οἷον εἰ σημαίνοι τὸ ἱμάτιον λευκὸν ἄνθρωπον, ὁ δὲ ὁρίζοι τὸ ἱμάτιον ὡς λευκόν.

ἱρ] δὲ *T*. ‖ 2. δὴ *S*. ‖ φαίνεται *A*ᵗ*H*ᵇ. ‖ 3. λέγω δὲ et 5. τὸν om *A*ᵇ. ‖ 6. τὸ *A*ᵇ*F*ᵇ. ‖ 9. μὴ *ESA*ᵇ: vulgo οὐ. ‖
n *A*ᵇ. ‖ 11. αὐτὴ *A*ᵇ. ‖ 13. ποιήματα καὶ] ποιητικαὶ *T*. ‖ 16. ταῦτα αὐτὰ πρώτως *ET*. ‖ ἡ om *A*ᵇ. ‖ μὴν καὶ ἀφαιρυ-
‖ 19. μόνον *T*. ‖ 20. δὴ *H*ᵇ. ‖ ἣ *SF*ᵇ. ‖ μήτε τι] μηκέτι *S*, om *H*ᵇ. ‖ 22. ᾧ] ὥςε *A*ᵇ. ‖ 24. καθαυτὸν *S*. ‖ 26. ὑπάρ-
28. τὸ om *A*ᵇ*H*ᵇ. ‖ 29. εἶδος] εἶδος τὸ χωριςὸν *H*ᵇ. ‖ μᾶλλον εἶναι *T*. ‖ 30. τοίγε νῦν *T*. ‖ δὴ *H*ᵇ. ‖ 31. τε add *A*ᵇ. ‖
'. ‖ 32. καὶ ante ἡ om *T*.

πειδὴ ἐν *H*ᵇ. ‖ ὁριζόμεθα *H*ᵇ. ‖ 2. δοκεῖ *ET*. ‖ 4. πᾶσι om *H*ᵇ. ‖ 5. τῇ φύσει *H*ᵇ. ‖ τῦτο] τὸ αὐτὸ *ET*. ‖ 6. ἐν ταῖς]
‖ ἑκάςυ *H*ᵇ. ‖ 8. αὐτῷ γνώριμα om *A*ᵇ. ‖ 9. ἐστὶ add *A*ᵇ*F*ᵇ. ‖ 10. γνωριστῶν *TA*ᵇ. ‖ 11. αὐτῷ δὲ γνωςῶν om *E*. ‖
βαίνοντα *A*ᵇ. ‖ 15. ὃ ἄρα κατὰ σαυτόν om *A*ᵇ. ‖ 18. λευκὸν *A*ᵇ. ‖ ἐπιφάνεια λευκή, ὅτι πρόσεστιν *A*ᵇ. ‖ 19. αὐτό *A*ᵇ*F*ᵇ:
η. ‖ 20. ἔνεςι *F*ᵇ. ‖ αὐτό post λόγῳ om *A*ᵇ. ‖ αὐτά *F*ᵇ. ‖ 21. ἐπιφάνεια λευκὴ et ἐπιφάνεια εἶναι λεία *A*ᵇ. ‖ 22. τὸ
αι ἀεὶ τὸ λευκῷ *T*. ‖ ἐπειδὴ ἐστι *F*ᵇ. ‖ 23. καὶ om *T*. ‖ 24. τῷ ante ποσῷ om *F*ᵇ. ‖ 26. ἑκάςῳ εἶναι αὐτῶν *E*, ἑκάςυ
T. ‖ 27. τί ἦν λευκῷ ἀνθρώπῳ om *A*ᵇ. ‖ 28. αὐτὸ *A*ᵇ. ‖ 29. ὐδὲ om *A*ᵇ. ‖ λεγομένων ὐδὲ τῦτο om *T*. ‖ 30. ἐςί τι τὸ
1. τῷ] τὸ *S*. ‖ 32. τῷ *ST*. ‖ 33. τῷ] τὸ *F*ᵇ. ‖ σημαίνει *T*.

τὸ δὴ λευκὸς ἄνθρωπος ἔςι μὲν λευκόν, ὐ μέντοι τί ἦν εἶναι λευκῷ εἶναι, ἀλλὰ τὸ ἱματίῳ εἶναι. ἆρα ἔςι τί ἦν εἶναί τι ἢ ὅλως ἢ ὔ; ὅπερ γάρ τι ἦν εἶναι ἔςι τὸ τί ἦν εἶναι· ὅταν δ' ἄλλο κατ' ἄλλυ λέγηται, οὐκ ἔστιν ὅπερ τόδε τι, οἷον ὁ λευκὸς ἄνθρωπος οὐκ ἔστιν ὅπερ τόδε τι, εἴπερ τὸ τόδε τι ταῖς ὐσίαις ὑπάρχει μόνον. ὥςε τὸ τί ἦν εἶναί ἐςιν ὅσων ὁ λόγος ἐστὶν ὁρισμός. ὁρισμὸς δ' ἐστὶν οὐκ ἂν ὄνομα λόγῳ ταὐτὸ σημαίνῃ (πάντες γὰρ ἂν εἶεν οἱ λόγοι ὅροι· ἔσται γὰρ ὄνομα ὁτῳῦν λόγῳ ταὐτόν, ὥςε καὶ ἡ Ἰλιὰς ὁρισμὸς ἔςαι), ἀλλ' ἐὰν πρώτυ τινὸς ᾖ· τοιαῦτα δ' ἐςὶν ὅσα λέγεται μὴ τῷ ἄλλο κατ' ἄλλυ λέγεσθαι. οὐκ ἔςαι ἄρα ὐθενὶ τῶν μὴ γένυς εἰδῶν ὑπάρχον τὸ τί ἦν εἶναι, ἀλλὰ τούτοις μόνον· ταῦτα γὰρ δοκεῖ οὐ κατὰ μετοχὴν λέγεσθαι καὶ πάθος, ὐδ' ὡς συμβεβηκός· ἀλλὰ λόγος μὲν ἔςαι ἑκάστου καὶ τῶν ἄλλων τί σημαίνει, ἐὰν ᾖ ὄνομα ὅτι τόδε τῷδε ὑπάρχει, ἢ ἀντὶ λόγυ ἁπλοῦ ἀκριβέςερος· ὁρισμὸς δ' οὐκ ἔςαι ὐδὲ τὸ τί ἦν εἶναι. ἢ καὶ ὁ ὁρισμὸς ὥσπερ καὶ τὸ τί ἐςι πλεοναχῶς λέγεται· καὶ γὰρ τὸ τί ἐςιν ἕνα μὲν τρόπον σημαίνει τὴν οὐσίαν καὶ τὸ τόδε τι, ἄλλον δὲ ἕκαστον τῶν κατηγορουμένων, ποσόν, ποιὸν καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα. ὥσπερ γὰρ καὶ τὸ ἔστιν ὑπάρχει πᾶσιν ἀλλ' οὐχ ὁμοίως, ἀλλὰ τῷ μὲν πρώτως τοῖς δ' ἑπομένως, ὕτω καὶ τὸ τί ἐςιν ἁπλῶς μὲν τῇ ὐσίᾳ πῶς δὲ τοῖς ἄλλοις· καὶ γὰρ τὸ ποιὸν ἐροίμεθ' ἂν τί ἐςιν, ὥςε καὶ τὸ ποιὸν τῶν τί ἐςὶ μὲν ἀλλ' οὐχ ἁπλῶς, ἀλλ' ὥσπερ ἐπὶ τοῦ μὴ ὄντος λογικῶς φασί τινες εἶναι τὸ μὴ ὂν ὐχ ἁπλῶς ἀλλὰ μὴ ὄν, οὕτω καὶ τὸ ποιόν. δεῖ μὲν ὖν σκοπεῖν καὶ τὸ πῶς δεῖ λέγειν περὶ ἕκαςον, ὐ μὴν μᾶλλόν γε ἢ τὸ πῶς ἔχει. διὸ καὶ νῦν ἐπεὶ τὸ λεγόμενον φανερόν, καὶ τὸ τί ἦν εἶναι ὁμοίως ὑπάρξει πρώτως μὲν καὶ ἁπλῶς τῇ οὐσίᾳ εἶτα καὶ τοῖς ἄλλοις, ὥσπερ καὶ τὸ τί ἐςιν οὐχ ἁπλῶς τί ἦν εἶναι, ἀλλὰ ποιῷ ἢ ποσῷ τί ἦν εἶναι. δεῖ γὰρ ἢ ὁμωνύμως ταῦτα φάναι εἶναι ὄντα, ἢ προστιθέντας καὶ ἀφαιρῦντας, ὥσπερ καὶ τὸ μὴ ἐπιςητὸν ἐπιστητόν, ἐπεὶ τό γε ὀρθόν ἐστι μήτε ὁμωνύμως φάναι μήτε ὡσαύτως, ἀλλ' ὥσπερ τὸ ἰατρικὸν τῷ πρὸς τὸ αὐτὸ μὲν καὶ ἕν, ὐ τὸ αὐτὸ δὲ καὶ ἕν, ὐ μέντοι ὐδὲ ὁμω ὐδὲ γὰρ ἰατρικὸν σῶμα καὶ ἔργον καὶ σκεῦος λέγ ὁμωνύμως οὔτε καθ' ἕν, ἀλλὰ πρὸς ἕν. ἀλλὰ ταῦ ὁποτέρως τις ἐθέλει λέγειν διαφέρει ὐθέν· ἐκεῖνο δὲ ὅτι ὁ πρώτως καὶ ἁπλῶς ὁρισμὸς καὶ τὸ τί ἦν εἶ ὐσιῶν ἐςίν. ὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως ἐςί οὐ πρώτως. ὐ γὰρ ἀνάγκη, ἂν τῦτο τιθῶμεν, τύτυ εἶναι ὃ ἂν λόγῳ τὸ αὐτὸ σημαίνῃ, ἀλλὰ τινὶ λόγῳ δ' ἐὰν ἑνὸς ᾖ, μὴ τῷ συνεχεῖ ὥσπερ ἡ Ἰλιὰς ἢ ὅσ δέσμῳ, ἀλλ' ἐὰν ὁσαχῶς λέγεται τὸ ἕν. τὸ δ' ἓν λ ὥσπερ τὸ ὄν· τὸ δὲ ὂν τὸ μὲν τόδε τι, τὸ δὲ ποσόν, ποιόν τι σημαίνει. διὸ καὶ λευκῦ ἀνθρώπυ ἔςαι λό ὁρισμός· ἄλλον δὲ τρόπον καὶ τῦ λευκῦ καὶ ὐσίας.

Ἔχει δ' ἀπορίαν, ἐάν τις μὴ φῇ ὁρισμὸν εἶναι προσθέσεως λόγον, τίνος ἔςαι ὁρισμὸς τῶν ὐχ ἁπλῶν συνδεδυασμένων; ἐκ προσθέσεως γὰρ ἀνάγκη δηλῶ δ' οἷον, ἔστι ῥὶς καὶ κοιλότης, καὶ σιμότης τὸ ἐκ τῶ λεγόμενον, τῷ τόδε ἐν τῷδε, καὶ οὐ κατὰ συμβεβη οὔθ' ἡ κοιλότης οὔθ' ἡ σιμότης πάθος τῆς ῥινός, ἀλλ αὐτήν· ὐδ' ὡς τὸ λευκὸν Καλλίᾳ ἢ ἀνθρώπῳ, ὅτι Κα λευκὸς ᾧ συμβέβηκεν ἀνθρώπῳ εἶναι, ἀλλ' ὡς τὸ ἄρ ζῴῳ καὶ τὸ ἴσον τῷ ποσῷ καὶ πάνθ' ὅσα λέγετ αὐτὰ ὑπάρχειν. ταῦτα δ' ἐςὶν ἐν ὅσοις ὑπάρχει ἢ ἡ τὔνομα, ὗ ἐςὶ τῦτο τὸ πάθος, καὶ μὴ ἐνδέχεται χωρίς, ὥσπερ τὸ λευκὸν ἄνευ τῦ ἀνθρώπυ ἐνδέχετ οὐ τὸ θῆλυ ἄνευ τοῦ ζῴυ. ὥςε τύτων τὸ τί ἦν εἶναι ὁρισμὸς ἢ ὐκ ἔςιν ὐθενὸς ἢ ἔςιν ἄλλως, καθάπερ εἴρ ἔστι δ' ἀπορία καὶ ἑτέρα περὶ αὐτῶν. εἰ μὲν γὰρ τὸ ἐστι σιμὴ ῥὶς καὶ κοίλη ῥίς, τὸ αὐτὸ ἔςαι τὸ σιμὸν κοῖλον· εἰ δὲ μὴ διὰ τὸ ἀδύνατον εἶναι εἰπεῖν τὸ ἄνευ τῦ πράγματος ὗ ἐςὶ πάθος καθ' αὐτό (ἔςι γὰρ μὸν κοιλότης ἐν ῥινί), τὸ ῥῖνα σιμὴν εἰπεῖν ἢ ὐκ ἔςι τὸ αὐτὸ ἔςαι εἰρημένον, ῥὶς ῥὶς κοίλη· ἡ γὰρ ῥὶς ἡ σι ῥὶς κοίλη ἔςαι. διὸ ἄτοπον τὸ ὑπάρχειν τοῖς τοιούτοις ἦν εἶναι· εἰ δὲ μή, εἰς ἄπειρον εἶσιν· ῥινὶ γὰρ ῥινὶ σι

1. δὲ T. ‖ 2. εἶναι] ἀνθρώπω T. ‖ ἱμάτιον F^b. ‖ 3. ἦν εἶναι ante ἔςι om A^b. ‖ 4. οἷον — 5. ὅπερ τόδε τι om TA^b. ‖ om KA^b. ‖ 6. ὁ λόγος ὅσων T. ‖ 9. ταὐτόν om A^bH^b. ‖ 10. ᾖ om A^b. ‖ 11. κατ' ἄλλυ om A^bF^b. ‖ 17. ὁ om F^b. ‖ τὸ τί ἐστιν TA^b. ‖ 23. τοῖς ἄλλοις et γὰρ τὸ om A^b. ‖ 24. τῶν] τὸ S. ‖ 27. τὸ om F^b. ‖ ἑκάςυ T, ἕκαςα F^b. ‖ 32. ... φάναι om F^b. ‖ 35. τὸ post πρὸς om T.

2. ὐδὲν ET. ‖ γάρ] γὰρ τὸ F^b. ‖ καὶ ἔργον om F^b. ‖ 3. ἀλλὰ ταῦτα μὲν A^bF^b: celeri ταῦτα μὲν οὖν. ‖ 4. θέλει ET. ‖ φέροι A^b. ‖ 5. πρῶτος A^b. ‖ 6. ὅμως A^b, omissis ἐςί πλὴν οὐ πρώτως. ‖ 8. ὃ ἐὰν λόγω τῶ αὐτῶ T. ‖ 9. ᾖ om A^b. ‖ ... 10. λέγηται ES. ‖ 13. δὲ et τῦ om A^b. ‖ 15. προθέσεως TF^b. ‖ ἔςαι ὁ ὁρισμὸς A^b. ‖ 17. τοῖν T. ‖ 18. τῷ om ET. ‖ καὶ ... T. ‖ 26. ὁ om A^bF^b. ‖ 27. ἢ ἔςιν] ἢ εἰ ἔςιν T. ‖ ἀλλ' ὡς καθάπερ T, ἀλλὰ καθάπερ F^b. ‖ 28. δὲ καὶ ἑτέρα ἀπορία H^b. ‖ ... F^b. ‖ ταυτόν H^b. ‖ 31. ἔςι γάρ] καὶ ἔςι ET. ‖ 33. εἰρημένον] εἰρημένον σιμὴ ῥὶς εἰ A^bH^b, omissis ῥὶς ῥὶς — κοίλη. ‖ 34. ... T. ‖ 35. μή] καὶ T. ‖ ῥῖν A^b, ῥινῆ SB^bC^b. ‖ ῥινῆ SB^bC^b. ‖ σιμὴ A^b. ‖ ἔτι om $SA^bB^bC^b$.

ἐνέςαι. δῆλον τοίνυν ὅτι μόνης τῆς ὐσίας ἐςὶν ὁ ὁρισ-
ἰ γὰρ καὶ τῶν ἄλλων κατηγοριῶν, ἀνάγκη ἐκ προσ- εἶναι, οἷον τῦ ποιῦ καὶ περιττῦ· ὐ γὰρ ἄνευ ἀριθμῦ, τὸ θῆλυ ἄνευ ζῴυ. τὸ δ' ἐκ προσθέσεως λέγω ἐν οἷς ίνει δὶς τὸ αὐτὸ λέγειν, ὥσπερ ἐν τύτοις. εἰ δὲ τῦτο ;, οὐδὲ συνδυαζομένων ἔσται, οἷον ἀριθμοῦ περιττοῦ· λανθάνει ὅτι οὐκ ἀκριβῶς λέγονται οἱ λόγοι. εἰ δ' αὶ τούτων ὅροι, ἤτοι ἄλλον τρόπον εἰσὶν ἢ καθάπερ η πολλαχῶς λεκτέον εἶναι τὸν ὁρισμὸν καὶ τὸ τί ἦν ὥςε ὡδὶ μὲν ὐθενὸς ἔςαι ὁρισμός, ὐδὲ τὸ τί ἦν εἶναι πάρξει πλὴν ταῖς οὐσίαις, ὡδὶ δ' ἔςαι. ὅτι μὲν οὖν ὁρισμὸς ὁ τῦ τί ἦν εἶναι λόγος, καὶ τὸ τί ἦν εἶναι ἢ τῶν οὐσιῶν ἐστὶν ἢ μάλιςα καὶ πρώτως καὶ ἁπλῶς,

Πότερον δὲ ταὐτόν ἐστιν ἢ ἕτερον τὸ τί ἦν εἶναι καὶ ν, σκεπτέον. ἔςι γάρ τι πρὸ ἔργυ πρὸς τὴν περὶ τῆς ; σκέψιν· ἕκαστόν τε γὰρ οὐκ ἄλλο δοκεῖ εἶναι τῆς ὐσίας, καὶ τὸ τί ἦν εἶναι λέγεται εἶναι ἡ ἑκάςυ ὐσία. ὲν δὴ τῶν λεγομένων κατὰ συμβεβηκὸς δόξειεν ἂν εἶναι, οἷον λευκὸς ἄνθρωπος ἕτερον καὶ τὸ λευκῷ ἀν- ν εἶναι. εἰ γὰρ τὸ αὐτό, καὶ τὸ ἀνθρώπῳ εἶναι καὶ τὸ ἰ ἀνθρώπῳ τὸ αὐτό· τὸ αὐτὸ γὰρ ἄνθρωπος καὶ λευ- νθρωπος, ὡς φασίν, ὥςε καὶ τὸ λευκῷ ἀνθρώπῳ καὶ θρώπῳ. ἢ οὐκ ἀνάγκη, ὅσα κατὰ συμβεβηκός, εἶναι ί· οὐ γὰρ ὡσαύτως τὰ ἄκρα γίγνεται ταὐτά, ἀλλ' γ' ἐκεῖνο δόξειεν ἂν συμβαίνειν, τὰ ἄκρα γίγνεσθαι ὶ κατὰ συμβεβηκός, οἷον τὸ λευκῷ εἶναι καὶ τὸ μου- εἶναι· δοκεῖ δ' οὔ. ἐπὶ δὲ τῶν καθ' αὑτὰ λεγομένων ιάγκη ταὐτὸν εἶναι; οἷον εἴ τινές εἰσιν ὐσίαι ὧν ἕτεραι σιν ὐσίαι μηδὲ φύσεις ἕτεραι πρότεραι, οἵας φασὶ τὰς εἶναί τινες. εἰ γὰρ ἔσται ἕτερον αὐτὸ τὸ ἀγαθὸν καὶ ιαθῷ εἶναι, καὶ ζῷον καὶ τὸ ζῴῳ, καὶ τὸ ὄντι καὶ τὸ ὄν, ἔσονται ἄλλαι τ' ὐσίαι καὶ φύσεις καὶ ἰδέαι παρὰ τὰς λεγομένας, καὶ πρότεραι οὐσίαι ἐκεῖναι, εἰ τὸ τί ἦν εἶναι οὐσίας ἐστίν. καὶ εἰ μὲν ἀπολελυμέναι ἀλλήλων, τῶν μὲν οὐκ ἔςαι ἐπιςήμη, τὰ δ' ὐκ ἔςαι ὄντα. λέγω δὲ τὸ ἀπο- λελύσθαι, εἰ μήτε τῷ ἀγαθῷ αὐτῷ ὑπάρχει τὸ εἶναι ἀγαθῷ, μήτε τύτῳ τὸ εἶναι ἀγαθόν. ἐπιςήμη γὰρ ἑκάςυ ἐςὶν ὅταν τὸ τί ἦν εἶναι ἐκείνῳ γνῶμεν. καὶ ἐπὶ ἀγαθῦ καὶ τῶν ἄλ- λων ὁμοίως ἔχει· ὥς' εἰ μηδὲ τῷ ἀγαθῷ εἶναι ἀγαθόν, ὐδὲ τῷ ὄντι ὄν, ὐδὲ τῷ ἑνὶ ἕν. ὁμοίως δὲ πάντα ἐςὶν ἢ ὐθὲν τὰ τί ἦν εἶναι· ὥς' εἰ μηδὲ τὸ ὄντι ὄν, οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐθέν. ἔτι ᾧ μὴ ὑπάρχει ἀγαθῷ εἶναι, ὐκ ἀγαθόν. ἀνάγκη ἄρα ἓν εἶναι τὸ ἀγαθὸν καὶ ἀγαθῷ εἶναι καὶ καλὸν καὶ καλῷ εἶναι, ὅσα μὴ κατ' ἄλλο λέγεται, ἀλλὰ καθ' αὑτὰ καὶ πρῶτα. καὶ γὰρ τῦτο ἱκανὸν ἐὰν ὑπάρχῃ, κἂν μὴ ᾖ εἴδη· μᾶλλον δ' ἴσως κἂν ᾖ εἴδη. ἅμα δὲ δῆλον καὶ ὅτι εἴπερ εἰσὶν αἱ ἰδέαι οἵας τινές φασιν, οὐκ ἔσται τὸ ὑποκείμενον οὐσία· ταύτας γὰρ οὐσίας μὲν ἀναγκαῖον εἶναι, μὴ καθ' ὑποκειμένυ δέ· ἔσονται γὰρ κατὰ μέθεξιν. ἔκ τε δὴ τύτων τῶν λόγων ἓν καὶ ταὐτὸ ὐ κατὰ συμβεβηκὸς αὐτὸ ἕκαςον καὶ τὸ τί ἦν εἶναι, καὶ ὅτι γε τὸ ἐπίστασθαι ἕκαςον τοῦτό ἐστι τὸ τί ἦν εἶναι ἐπίστασθαι, ὥστε καὶ κατὰ τὴν ἔκθεσιν ἀνάγκη ἕν τι εἶναι ἄμφω. τὸ δὲ κατὰ συμβεβηκὸς λεγό- μενον, οἷον τὸ μουσικὸν ἢ λευκόν, διὰ τὸ διττὸν σημαίνειν, οὐκ ἀληθὲς εἰπεῖν ὡς ταὐτὸ τὸ τί ἦν εἶναι καὶ αὐτό· καὶ γὰρ ᾧ συμβέβηκε λευκὸν καὶ τὸ συμβεβηκός, ὥστ' ἔστι μὲν ὡς ταὐτόν, ἔςι δὲ ὡς ὐ ταὐτὸ τὸ τί ἦν εἶναι καὶ αὐτό· τῷ μὲν γὰρ ἀνθρώπῳ καὶ τῷ λευκῷ ἀνθρώπῳ ὐ ταὐτό, τῷ πάθει δὲ ταὐτό. ἄτοπον δ' ἂν φανείη κἂν εἴ τις ἑκάστῳ ὄνομα θεῖτο τῶν τί ἦν εἶναι· ἔσται γὰρ καὶ παρ' ἐκεῖνο ἄλλο, οἷον τῷ τί ἦν εἶναι ἵππῳ τί ἦν εἶναι ἵππῳ ἕτερον. καίτοι τί κωλύει καὶ νῦν εἶναι ἔνια εὐθὺς τί ἦν εἶναι, εἴπερ οὐσία τὸ τί ἦν εἶναι; ἀλλὰ μὴν οὐ μόνον ἕν, ἀλλὰ καὶ ὁ

.. ἄλλο ἐνέςη T, ἄλλο ἔςαι A^b, om SB^bC^b. ‖ μόνον A^b. ‖ ὁ om T. ‖ 4. τὸ θῆλυ] ὁ τῦ θήλεος ET. ‖ λέγομεν A^b. ‖ 5. ἐν om
6. συνδοιαζομένων T. ‖ 7. λαμβάνει E. ‖ 8. ἤτοι] ἢ τῷ T. ‖ 9. εἶναι om T. ‖ 10. ὡδὶ] ὧδ' εἰ T. ‖ 12. ὁ post ἐςὶν add A^b post εἶναι SB^bC^b lacunam litterarum ferme quadraginta. ‖ λόγος — εἶναι om T. ‖ 13. μόνων S: ceteri μόνον. ‖ 17. τε om ‖ 20. τῦ S. ‖ 21. εἰ — εἶναι om T. ‖ 21. καὶ τὸ A^b, καὶ τῦ F^b: ceteri om. ‖ τῦ T, om E. ‖ 23. ὥςε] εἶναι A^b. ‖ 24. τῦ STH^b. ‖ 26. τ' A^b. ‖ ἂν om A^b. ‖ γενέσθαι ταὐτὰ τὰ κατὰ A^b. ‖ 28. εἶναι] εἶναι ὡς E, om SA^b. ‖ 29. ἆρ' A^bF^b, ἀνάγκη ἀεὶ SH^b: ceteri ἀεὶ ἀνάγκη. ‖ 30. πρότερον οἷον A^b. ‖ εἶναί τινες τὰς ἰδέας H^b. ‖ 32. τὸ ante ὄντι om H^b.
. οὐσίαι] καὶ οὐσίαι A^b. ‖ 3. οὐσία A^bH^b. ‖ 4. ἔςαι ἐπιςήμη] ἔςιν ἐπιςήμη T. ‖ δὲ] δὴ H^b. ‖ 6. ἐςὶν ὅταν] αὕτη ET, o mox γνῶμεν. ‖ 7. εἶναι ἐκεῖνο A^b: ceteri ἐκείνῳ εἶναι. ‖ 8. ἔχει] ἐπάγει T, om H^b. ‖ τὸ ES. ‖ 9. τῷ — τῷ] τὸ — τὸ E. ‖ 10. τῶ omisso ὄν, T. ‖ 12. καὶ τὸ ἀγαθῶ T. ‖ 13. ὅσα] καὶ ὅσα F^b. ‖ ἄλλο] ἄλλυ T. ‖ πρῶτα καὶ καθ' αὑτά EST. ‖ 14. ἂν A^b. ‖ ει T. ‖ καὶ H^b. ‖ 15. ᾖ om A^b. ‖ 16. οἵας — 17. γάρ] lacunam SB^bC^b. ‖ 16. φαμεν F^b. ‖ 17. οὐσία om H^b. ‖ ἀνάγκη A^b, εἶναι ἀναγκαῖον S. ‖ 18. ἔσονται] δέονται B^b. ‖ 20. γε] δὲ S. ‖ τούτων SB^bC^b. ‖ 21. καὶ add A^bF^b. ‖ 22. τι om A^b. ‖] καὶ A^b. ‖ 25. συμβαίνει A^b. ‖ λευκῶ ET, om A^b. ‖ 27. καὶ τῷ] καὶ τὸ A^b. ‖ 29. τιθεῖτο A^b. ‖ ἔσται — 30. τῷ τί ἦν εἶναι T. ‖ 30. οἷον add A^b. ‖ τῷ] τὸ E. ‖ ἵππῳ τί] τὸ γάρ τί ESB^bC^b. ‖ 32. οὐσίαι T. ‖ οὐ] καὶ οὐ SB^bC^b.

λόγος ὁ αὐτὸς αὐτῶν, ὡς δῆλον καὶ ἐκ τῶν εἰρημένων· οὐ γὰρ κατὰ συμβεβηκὸς ἓν τὸ ἑνὶ εἶναι καὶ ἕν. ἔτι εἰ ἄλλο ἔςαι, εἰς ἄπειρον εἶσιν· τὸ μὲν γὰρ ἔςαι τί ἦν εἶναι τῦ ἑνός, τὸ δὲ τὸ ἕν, ὥςε καὶ ἐπ' ἐκείνων ὁ αὐτὸς ἔςαι λόγος. ὅτι μὲν ὖν ἐπὶ τῶν πρώτων καὶ καθ' αὑτὰ λεγομένων τὸ ἑκάςῳ εἶναι καὶ ἕκαςον τὸ αὐτὸ καὶ ἕν ἐςι, δῆλον. οἱ δὲ σοφιςικοὶ ἔλεγχοι πρὸς τὴν θέσιν ταύτην φανερὸν ὅτι τῇ αὐτῇ λύονται λύσει, καὶ εἰ ταὐτὸ Σωκράτης καὶ Σωκράτει εἶναι· οὐθὲν γὰρ διαφέρει ὔτε ἐξ ὧν ἐρωτήσειεν ἄν τις, ὔτε ἐξ ὧν λύων ἐπιτύχοι. πῶς μὲν ὖν τὸ τί ἦν εἶναι ταὐτὸν καὶ πῶς ὐ ταὐτὸν ἑκάςῳ, εἴρηται.

7 Τῶν δὲ γιγνομένων τὰ μὲν φύσει γίγνεται, τὰ δὲ τέχνῃ, τὰ δὲ ἀπὸ ταὐτομάτυ. πάντα δὲ τὰ γιγνόμενα ὑπό τέ τινος γίγνεται καὶ ἔκ τινος καὶ τί. τὸ δὲ τί λέγω καθ' ἑκάςην κατηγορίαν· ἢ γὰρ τόδε ἢ ποσὸν ἢ ποιὸν ἢ πῦ. αἱ δὲ γενέσεις αἱ μὲν φυσικαὶ αὗταί εἰσιν ὧν ἡ γένεσις ἐκ φύσεώς ἐςιν. τὸ δ' ἐξ ὗ γίγνεται, ἣν λέγομεν ὕλην· τὸ δ' ὑφ' οὗ, τῶν φύσει τι ὄντων· τὸ δὲ τί, ἄνθρωπος ἢ φυτὸν ἢ ἄλλο τι τῶν τοιύτων, ἃ δὴ μάλιςα λέγομεν ὐσίας εἶναι. ἅπαντα δὲ τὰ γιγνόμενα ἢ φύσει ἢ τέχνῃ ἔχει ὕλην· δυνατὸν γὰρ καὶ εἶναι καὶ μὴ εἶναι ἕκαςον αὐτῶν, τοῦτο δ' ἐςὶν ἐν ἑκάςῳ ὕλη. καθόλυ δὲ καὶ ἐξ οὗ φύσις καὶ καθὸ φύσις· τὸ γὰρ γιγνόμενον ἔχει φύσιν, οἷον φυτὸν ἢ ζῷον. καὶ ὑφ' οὗ, ἡ κατὰ τὸ εἶδος λεγομένη φύσις ἡ ὁμοειδής· αὕτη δ' ἐν ἄλλῳ· ἄνθρωπος γὰρ ἄνθρωπον γεννᾷ. ὕτω μὲν ὖν γίγνεται τὰ γιγνόμενα διὰ τὴν φύσιν, αἱ δ' ἄλλαι γενέσεις λέγονται ποιήσεις. πᾶσαι δ' εἰσὶν αἱ ποιήσεις ἢ ἀπὸ τέχνης ἢ ἀπὸ δυνάμεως ἢ ἀπὸ διανοίας. τούτων δέ τινες γίγνονται καὶ ἀπὸ ταὐτομάτου καὶ ἀπὸ τύχης παραπλησίως ὥσπερ ἐν τοῖς ἀπὸ φύσεως γιγνομένοις· ἔνια γὰρ κἀκεῖ ταὐτὰ καὶ ἐκ σπέρματος γίγνεται καὶ ἄνευ σπέρματος. περὶ μὲν ὖν τύτων ὕςερον ἐπισκεπτέον, ἀπὸ τέχνης δὲ γίγνεται ὅσων τὸ εἶδος ἐν τῇ ψυχῇ. εἶδος δὲ λέγ[illegible] τί ἦν εἶναι ἑκάςυ καὶ τὴν πρώτην ὐσίαν. καὶ γὰρ τῶν ἐ[illegible] τίων τρόπον τινὰ τὸ αὐτὸ εἶδος· τῆς γὰρ στερήσεως ὐσ[illegible] οὐσία ἡ ἀντικειμένη, οἷον ὑγίεια νόσυ· ἐκείνης γὰρ ἀπ[illegible] δηλῦται ἡ νόσος, ἡ δ' ὑγίεια ὁ ἐν τῇ ψυχῇ λόγος κα[illegible] τῇ ἐπιςήμῃ. γίγνεται δὴ τὸ ὑγιὲς νοήσαντος ὕτως· ἐπ[illegible] τοδὶ ὑγίεια, ἀνάγκη, εἰ ὑγιὲς ἔςαι, τοδὶ ὑπάρξαι, οἷον ὁ[illegible] λότητα, εἰ δὲ τῦτο, θερμότητα. καὶ ὕτως ἀεὶ νοεῖ, ἕως [illegible] ἀγάγῃ εἰς τῦτο ὃ αὐτὸς δύναται ἔσχατον ποιεῖν. εἶτα [illegible] ἡ ἀπὸ τούτου κίνησις ποίησις καλεῖται, ἡ ἐπὶ τὸ ὑγια[illegible] ὥςε συμβαίνει τρόπον τινὰ ἐξ ὑγιείας τὴν ὑγίειαν γίν[illegible] καὶ τὴν οἰκίαν ἐξ οἰκίας, τῆς ἄνευ ὕλης τὴν ἔχουσαν ὕ[illegible] ἡ γὰρ ἰατρική ἐστι καὶ ἡ οἰκοδομικὴ τὸ εἶδος τῆς ὑγ[illegible] καὶ τῆς οἰκίας. λέγω δ' οὐσίαν ἄνευ ὕλης τὸ τί ἦν ε[illegible] τῶν δὲ γενέσεων καὶ κινήσεων ἡ μὲν νόησις καλεῖται [illegible] ποίησις, ἡ μὲν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ εἴδους νόησις, [illegible] ἀπὸ τῦ τελευταίυ τῆς νοήσεως ποίησις. ὁμοίως δὲ καὶ [illegible] ἄλλων τῶν μεταξὺ ἕκαςον γίγνεται. λέγω δ' οἷον εἰ ὑγ[illegible] νεῖ, δέοι ἂν ὁμαλυνθῆναι. τί ὖν ἐςὶ τὸ ὁμαλυνθῆναι; [illegible] τῦτο δ' ἔςαι εἰ θερμανθήσεται. τῦτο δὲ τί ἐςι; τοδί. ὑ[illegible] χει δὲ τῳδὶ δυνάμει· τῦτο δ' ἤδη ἐπ' αὐτῷ. τὸ δὴ [illegible] καὶ ὅθεν ἄρχεται ἡ κίνησις τοῦ ὑγιαίνειν, ἐὰν μὲν [illegible] τέχνης, τὸ εἶδός ἐστι τὸ ἐν τῇ ψυχῇ, ἐὰν δ' ἀπὸ [illegible] μάτου, ἀπὸ τούτου ὅ ποτε τῦ ποιεῖν ἄρχει τῷ ποιῦ[illegible] τέχνης, ὥσπερ καὶ ἐν τῷ ἰατρεύειν ἴσως ἀπὸ τῦ [illegible] ἡ ἀρχή, τοῦτο δὲ ποιεῖ τῇ τρίψει· ἡ θερμότης τοίνυ[illegible] τῷ σώματι ἢ μέρος τῆς ὑγιείας ἢ ἕπεταί τι αὐτῇ [illegible] ὅ ἐςι μέρος τῆς ὑγιείας, ἢ διὰ πλειόνων· τῦτο δ' ἔσχ[illegible] τὸ ποιῦν, καὶ τὸ ὕτως μέρος ἐςὶ τῆς ὑγιείας καὶ τῆς [illegible] οἷον οἱ λίθοι, καὶ τῶν ἄλλων. ὥςε καθάπερ λέγεται, [illegible] νατον γενέσθαι εἰ μηθὲν προϋπάρχοι. ὅτι μὲν οὖν τι μ[illegible] ἐξ ἀνάγκης ὑπάρξει, φανερόν· ἡ γὰρ ὕλη μέρος· ὑπ[illegible]

1. καὶ om T. ‖ οὔτε H^b. ‖ 2. καὶ om A^b. ‖ ἔτι εἰ] εἴτι εἰ T. ‖ 3. ἔςαι om T. ‖ ἔςαι τὸ τί T. ‖ τῦ ἑνός A^b, τῦ ἑν[illegible] F^b, τὸ ἓν εἶναι T: ceteri τὸ ἑνὶ εἶναι. ‖ 4. ἔςαι ὁ αὐτὸς A^b. ‖ 5. post τῶν lacunam litterarum trium B^bC^b. ‖ 6. καὶ ante ἓ[illegible] A^b, καὶ ἓν om H^b. ‖ 8. εἰ] εἰς A^b. ‖ Σωκράτει] σωκράτην A^b. ‖ 9. ἐρωτηθεὶς A^b, ἐρωτηθείη H^b. ‖ 12. δὲ om A^b. ‖ γίνεται F[illegible] 15. ἢ πῦ et 18. τι om H^b. ‖ 18. ἔντος T. ‖ τί] τι ὁ ET. ‖ 21. τούτω B^bC^b. ‖ 22. ἐν A^b, ἡ ἐν T: ceteri ἡ. ‖ 23. [illegible] ἢ om S. ‖ 24. ἐφ' F^b. ‖ ἡ post φύσις om F^b. ‖ 26. ὖν om T. ‖ 27. πᾶσαι δ' εἰσὶν αἱ ποιήσεις om C^b. ‖ ἢ om A^b. ‖ 28. [illegible] ante διανοίας add A^bF^b. ‖ 30. ὑπὸ EST. ‖ 31. ταῦτα S.

1. δὴ F^b. ‖ δὲ post εἶδος om C^b. ‖ 4. ἡ] ἡ τῇ ὐσίᾳ ET, om $SA^bB^bC^b$. ‖ 5. δηλῦται om A^b. ‖ καὶ ἐν τῇ] καὶ ὁ ἐν τῇ [illegible] καὶ ἡ A^b. ‖ 6. δὲ STA^b. ‖ ὕτως om S. ‖ 7. τὸ δι' ὑγίειαν ST. ‖ ἔςαι om A^b. ‖ ὁμαλότητι T. ‖ 8. εἰ δὲ τῦτο, θερμότητ[illegible] T. ‖ 9. εἰς τὸ αὐτὸ δύνασθαι τὸ ἔσχατον A^b. ‖ 10. τούτου EH^b: ceteri τούτων. ‖ 11. τὴν ὑγίειαν ἐκ τῆς ὑγιείας F^b. ‖ 12. post [illegible] lacunam B^bC^b. ‖ 13. ἡ] εἰ T. ‖ ἐστι post οἰκοδομικὴ T, om F^b. ‖ ἡ add F^bH^b. ‖ τῆς ὑγιείας καὶ τῆς οἰκοδομίας E, τῆς [illegible] τῆς ὑγιείας εἰσι F^b. ‖ 17. τέλυς F^b. ‖ καὶ ἐπὶ τῶν ET. ‖ 18. τῶν μεταξὺ ἕκαςον om H^b. ‖ ὑγιαίνει T. ‖ 19. δέοι ἂν A^b: ceteri [illegible] 20. τί om A^b. ‖ 21. δὲ — τῦτο om T. ‖ τῳδὶ] γε τοδὶ E. ‖ 22. τὸ A^b. ‖ 24. ἄρχεται H^b, ἀρχὴ ST. ‖ 25. ὡς ὥσπερ H^b. ‖ [illegible] H^b. ‖ 26. τοίνυν] ὖν A^b. ‖ ἡ om A^b. ‖ 27. ἢ ἕπεται — 28. ὑγιείας om TA^b. ‖ 28. ἢ διὰ — 29. ὑγιείας om B^bC^b. ‖ 28. [illegible] ἐςι τὸ A^bF^b. ‖ 29. καὶ τὸ ὕτως μέρος ἐςὶ] τὸ μέρος A^bH^b. ‖ 31. τι] τὸ EST. ‖ 32. ὑπάρξει ἐξ ἀνάγκης T. ‖ φανερόν om T.

ὰρ καὶ γίγνεται αὕτη. ἀλλ' ἄρα καὶ τῶν ἐν τῷ ἀμφοτέρως δὲ λέγομεν τὺς χαλκῦς κύκλυς τί εἰσι, ν ὕλην λέγοντες ὅτι χαλκός, καὶ τὸ εἶδος ὅτι σχῆμα · καὶ τοῦτό ἐςι τὸ γένος εἰς ὃ πρῶτον τίθεται. ὁ δὴ ῦς κύκλος ἔχει ἐν τῷ λόγῳ τὴν ὕλην. ἐξ οὗ δὲ ὡς γίνεται ἔνια, λέγεται, ὅταν γένηται, οὐκ ἐκεῖνο ἀλλ' ιν, οἷον ὁ ἀνδριὰς ὐ λίθος ἀλλὰ λίθινος. ὁ δ' ἄνθρωυγιαίνων οὐ λέγεται ἐκεῖνο ἐξ ὗ· αἴτιον δ' ὅτι γίγνε ι τῆς στερήσεως καὶ τοῦ ὑποκειμένου ὃ λέγομεν τὴν οἷον καὶ ὁ ἄνθρωπος καὶ ὁ κάμνων γίγνεται ὑγιής. ν μέντοι λέγεται γίγνεσθαι ἐκ τῆς ςερήσεως, οἷον ἐκ ντος ὑγιὴς ἢ ἐξ ἀνθρώπου. διὸ κάμνων μὲν ὑγιὴς οὐ ι, ἄνθρωπος δὲ καὶ ἄνθρωπος ὑγιής. ὧν δ' ἡ ςέρησις ς καὶ ἀνώνυμος, οἷον ἐν χαλκῷ σχήματος ὁποιυῦν ἢ νθοις καὶ ξύλοις οἰκίας, ἐκ τύτων δοκεῖ γίγνεσθαι ὡς κ κάμνοντος. διὸ ὥσπερ ὐδ' ἐκεῖ ἐξ ὗ τῦτο ἐκεῖνο οὐ ι, οὐδ' ἐνταῦθα ὁ ἀνδριὰς ξύλον, ἀλλὰ παράγεται ς ὐ ξύλον, καὶ χαλκῦς ἀλλ' ὐ χαλκός, καὶ λίθινος ὐ λίθος, καὶ ἡ οἰκία πλινθίνη ἀλλ' ὐ πλίνθοι, ἐπεὶ ὐδ' ξύλου γίγνεται ἀνδριὰς ἢ ἐκ πλίνθων οἰκία, ἐάν τις ο ἐπιβλέπῃ, οὐκ ἂν ἁπλῶς εἴποι, διὰ τὸ δεῖν μετα ντος γίγνεσθαι ἐξ ὗ, ἀλλ' ὐχ ὑπομένοντος. διὰ μὲν α ὗτως λέγεται.

Ἐπεὶ δὲ ὑπό τινός τε γίγνεται τὸ γιγνόμενον (τῦτο δὲ ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς γενέσεώς ἐςι) καὶ ἔκ τινος (ἔςω δὲ ςέρησις τῦτο ἀλλ' ἡ ὕλη· ἤδη γὰρ διώρισται ὃν τρόῦτο λέγομεν) καὶ ὃ γίγνεται (τῦτο δ' ἐςὶν ἢ σφαῖρα λος ἢ ὅ τι ἔτυχε τῶν ἄλλων), ὥσπερ ὐδὲ τὸ ὑποκεί ποιεῖ τὸν χαλκόν, οὕτως οὐδὲ τὴν σφαῖραν, εἰ μὴ συμβεβηκός, ὅτι ἡ χαλκῆ σφαῖρα σφαῖρά ἐστιν, ι δὲ ποιεῖ. τὸ γὰρ τόδε τι ποιεῖν ἐκ τῦ ὅλως ὑποκει τόδε τι ποιεῖν ἐςίν. λέγω δ' ὅτι τὸν χαλκὸν ςρογγύ οιεῖν ἐςὶν ὐ τὸ ςρογγύλον ἢ τὴν σφαῖραν ποιεῖν, ἀλλ' τι, οἷον τὸ εἶδος τοῦτο ἐν ἄλλῳ. εἰ γὰρ ποιεῖ, ἔκ τινος ἂν ποιοίη ἄλλυ· τῦτο γὰρ ὑπέκειτο. οἷον ποιεῖν χαλκῆν σφαῖραν· τοῦτο δὲ οὕτως ὅτι ἐκ τουδί, ὅ ἐςι χαλκός, τοδὶ ποιεῖ, ὅ ἐςι σφαῖρα. εἰ ὖν καὶ τῦτο ποιεῖ αὐτό, δῆλον ὅτι ὡσαύτως ποιήσει, καὶ βαδιοῦνται αἱ γενέσεις εἰς ἄπειρον. φανερὸν ἄρα ὅτι ὐδὲ τὸ εἶδος, ἢ ὁτιδήποτε χρὴ καλεῖν τὴν ἐν τῷ αἰσθητῷ μορφήν, ὐ γίγνεται, ὐδ' ἔςιν αὐτῦ γένεσις, ὐδὲ τὸ τί ἦν εἶναι· τῦτο γάρ ἐςιν ὃ ἐν ἄλλῳ γίγνεται ἢ ὑπὸ τέχνης ἢ ὑπὸ φύσεως ἢ δυνάμεως. τὸ δὲ χαλκῆν σφαῖραν εἶναι ποιεῖ. ποιεῖ γὰρ ἐκ χαλκοῦ καὶ σφαίρας· εἰς τοδὶ γὰρ τὸ εἶδος ποιεῖ, καὶ ἔςι τῦτο σφαῖρα χαλκῆ. τοῦ δὲ σφαίρᾳ εἶναι ὅλως εἰ ἔστι γένεσις, ἔκ τινός τι ἔςαι. δεήσει γὰρ διαιρετὸν εἶναι ἀεὶ τὸ γιγνόμενον, καὶ εἶναι τὸ μὲν τόδε τὸ δὲ τόδε, λέγω δ' ὅτι τὸ μὲν ὕλην τὸ δ' εἶδος. εἰ δή ἐςι σφαῖρα τὸ ἐκ τῦ μέσυ σχῆμα ἴσον, τύτυ τὸ μὲν ἐν ᾧ ἔςαι ὃ ποιεῖ, τὸ δ' ἐν ἐκείνῳ, τὸ δ' ἅπαν τὸ γεγονός, οἷον ἡ χαλκῆ σφαῖρα. φανερὸν δὴ ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι τὸ μὲν ὡς εἶδος ἢ ὐσία λεγόμενον ὐ γίγνεται, ἡ δὲ σύνοδος ἡ κατὰ ταύτην λεγομένη γίγνεται, καὶ ὅτι ἐν παντὶ τῷ γενομένῳ ὕλη ἔνεςι, καὶ ἔςι τὸ μὲν τόδε τὸ δὲ τόδε. πότερον ὖν ἔςι τις σφαῖρα παρὰ τάσδε ἢ οἰκία παρὰ τὰς πλίνθυς, ἢ ὐδ' ἄν ποτε ἐγίγνετο, εἰ ὕτως ἦν, τόδε τι; ἀλλὰ τὸ τοιόνδε σημαίνει, τόδε δὲ καὶ ὡρισμένον ὐκ ἔςιν, ἀλλὰ ποιεῖ καὶ γεννᾷ ἐκ τοῦδε τοιόνδε· καὶ ὅταν γεννηθῇ, ἔστι τόδε τοιόνδε. τὸ δ' ἅπαν τόδε Καλλίας ἢ Σωκράτης ἐςὶν ὥσπερ ἡ σφαῖρα ἡ χαλκῆ ἡδί, ὁ δ' ἄνθρωπος καὶ τὸ ζῷον ὥσπερ σφαῖρα χαλκῆ ὅλως. φανερὸν ἄρα ὅτι ἡ τῶν εἰδῶν αἰτία, ὡς εἰώθασί τινες λέγειν τὰ εἴδη, εἰ ἔςιν ἄττα παρὰ τὰ καθ' ἕκαςα, πρός τε τὰς γενέσεις καὶ τὰς ὐσίας ὐθὲν χρήσιμα· οὐδ' ἂν εἶεν διά γε ταῦτα οὐσίαι καθ' αὑτάς. ἐπὶ μὲν δή τινων καὶ φανερὸν ὅτι τὸ γεννῶν τοιῦτον μὲν οἷον τὸ γεννώμενον, οὐ μέντοι τὸ αὐτό γε, οὐδ' ἓν τῷ ἀριθμῷ ἀλλὰ τῷ εἴδει, οἷον ἐν τοῖς φυσικοῖς· ἄνθρωπος γὰρ ἄνθρωπον γεννᾷ, ἂν μή τι παρὰ φύσιν γένηται, οἷον ἵππος ἡμίονον. καὶ ταῦτα δὲ ὁμοίως· ὃ γὰρ ἂν κοινὸν εἴη ἐφ' ἵππου καὶ ὄνου,

. αὐτή *T*. ‖ 2. χαλκῦς $A^bF^bH^b$: ceteri κολλῦς. ‖ 3. καὶ εἰ τὴν A^b. ‖ 5. χαλκὸς A^b. ‖ τὴν] καὶ τὴν H^b. ‖ δὴ F^bH^b. ‖ γίνεὕλης H^b. ‖ 6. γένηται] λέγηται F^b. ‖ 7. ἐκεῖνον SC^bH^b. ‖ ὁ post οἷον om *EST*. ‖ 9. ἐκ om F^b. ‖ 11. ἐκ τῆς ςερήσεως αι *T*. ‖ 12. μὲν ὁ ὑγιὴς *T*. ‖ 13. καὶ] καὶ ὁ A^b. ‖ 14. συνώνυμος *T*. ‖ γε ἐκ χαλκῦ *E*. ‖ σχῆμα τὸ TH^b. ‖ ὁποιονῦν TH^b, ν *E*. ‖ 17. ἐντεῦθεν *S*. ‖ 19. ἐπεὶ] ὡς εἰ *T*. ‖ 21. ἐπιβλέπῃ σφόδρα *ET*. ‖ εἶπε A^b: ceteri εἴποι. ‖ 25. δὴ *T*. ‖ 27. ὃ] τὸ ἡ *T*. ‖ 31. τι om *T*. ‖ ποιεῖν om A^b. ‖ ὅλου *T*. ‖ 32. τι add A^bF^b. ‖ 33. ποιεῖν ἐςὶν] ποιῆσαι A^bH^b.

ποιῇ ἀλλ' ὐ *T*, ποιοίη ἢ ἄλλυ *E*. ‖ ποιεῖ A^b. ‖ 2. ἐςιν ὁ χαλκὸς *T*. ‖ 3. τόδε A^b. ‖ ὅ] ὅτι A^b. ‖ 5. ὔτε *ET*. ‖ 6. ὐ om . ‖ 7. εἶναι] εἶναι τοῦτο *T*, εἶναι τούτῳ *E*. ‖ 8. ἢ prius om A^b. ‖ 9. καὶ σφαίρας] σφαῖραν A^b. ‖ 10. τὸ] τοδὶ τὸ *ET*. ‖ 11. A^bF^b. ‖ 12. εἶναι om *T*. ‖ ἀεὶ om A^b. ‖ 13. τὸ δὲ om A^b. ‖ τὸ μὲν] τὴν μὲν *T*. ‖ 14. δέ *T*. ‖ 15. ὃ] οὐ A^b. ‖ 17. ἢ] ἢ ὡς *E*. ‖ 18. ἅπαντι *ET*. ‖ 19. ἔνεςι] ἐςὶ A^bH^b. ‖ 20. τι *T*. ‖ τάδε *E*. ‖ 21. ἀλλ' ὅτι τοιόνδε *ET*. ‖ 23. τόδε] δῆλον ‖ 25. ἡδί om *T*. ‖ 28. τὰς post καὶ add A^bH^b. ‖ χρησίμη A^b. ‖ 29. ἑαυτάς A^b. ‖ 30. καὶ om A^bH^b. ‖ 31. ἀλλ' ἐν τῷ ‖ 33. ἐὰν *T*.

οὐκ ὠνόμασται τὸ ἐγγύτατα γένος, εἴη δ' ἂν ἄμφω ἴσως οἷον ἡμίονος. ὥςε φανερὸν ὅτι ὐθὲν δεῖ ὡς παράδειγμα εἶδος κατασκευάζειν (μάλιστα γὰρ ἂν ἐν τούτοις ἐπεζητοῦντο· ὐσίαι γὰρ αἱ μάλιςα αὗται) ἀλλὰ ἱκανὸν τὸ γεννῶν ποιῆσαι καὶ τοῦ εἴδυς αἴτιον εἶναι ἐν τῇ ὕλῃ. τὸ δ' ἅπαν ἤδη τὸ τοιόνδε εἶδος ἐν ταῖσδε ταῖς σαρξὶ καὶ ὀστοῖς Καλλίας καὶ Σωκράτης· καὶ ἕτερον μὲν διὰ τὴν ὕλην, ἑτέρα γάρ, ταὐτὸ δὲ τῷ εἴδει· ἄτομον γὰρ τὸ εἶδος.

9 Ἀπορήσειε δ' ἄν τις διὰ τί τὰ μὲν γίγνεται καὶ τέχνῃ καὶ ἀπὸ ταὐτομάτυ, οἷον ὑγίεια, τὰ δ' ὔ, οἷον οἰκία. αἴτιον δ' ὅτι τῶν μὲν ἡ ὕλη ἡ ἄρχυσα τῆς γενέσεως ἐν τῷ ποιεῖν καὶ γίγνεσθαί τι τῶν ἀπὸ τέχνης, ἐν ᾗ ὑπάρχει τι μέρος τῦ πράγματος, ἡ μὲν τοιαύτη ἐςὶν οἵα κινεῖσθαι ὑφ' αὑτῆς, ἡ δ' ὔ, καὶ ταύτης ἡ μὲν ὡδὶ οἵα τε, ἡ δὲ ἀδύνατος· πολλὰ γὰρ δύναται μὲν ὑφ' αὑτῶν κινεῖσθαι ἀλλ' οὐχ ὡδί, οἷον ὀρχήσασθαι. ὅσων ὖν τοιαύτη ἡ ὕλη, οἷον οἱ λίθοι, ἀδύνατον ὡδὶ κινηθῆναι εἰ μὴ ὑπ' ἄλλυ, ὡδὶ μέντοι ναί· καὶ τὸ πῦρ. διὰ τῦτο τὰ μὲν ὐκ ἔςαι ἄνευ τῦ ἔχοντος τὴν τέχνην, τὰ δ' ἔςαι· ὑπὸ γὰρ τούτων κινηθήσεται τῶν οὐκ ἐχόντων μὲν τὴν τέχνην, κινεῖσθαι δὲ δυναμένων αὐτῶν, ἢ ὑπ' ἄλλων οὐκ ἐχόντων τὴν τέχνην, ἢ ἐκ μέρυς. δῆλον δ' ἐκ τῶν εἰρημένων καὶ ὅτι τρόπον τινὰ πάντα γίγνεται ἐξ ὁμωνύμυ, ὥσπερ τὰ φύσει, ἢ ἐκ μέρους ὁμωνύμου, οἷον ἡ οἰκία ἐξ οἰκίας, ἢ ὑπὸ νοῦ (ἡ γὰρ τέχνη τὸ εἶδος), ἢ ἐκ μέρους ἢ ἔχοντός τι μέρος, ἐὰν μὴ κατὰ συμβεβηκὸς γίγνηται· τὸ γὰρ αἴτιον τῦ ποιεῖν πρῶτον καθ' αὑτὸ μέρος. θερμότης γὰρ ἡ ἐν τῇ κινήσει θερμότητα ἐν τῷ σώματι ἐποίησεν· αὕτη δ' ἐστὶν ἢ ὑγίεια ἢ μέρος, ἢ ἀκολουθεῖ αὐτῇ μέρος τι τῆς ὑγιείας ἢ αὐτὴ ἡ ὑγίεια· διὸ καὶ λέγεται ποιεῖν, ὅτι ἐκεῖνο ποιεῖ τὴν ὑγίειαν ᾧ ἀκολυθεῖ καὶ συμβέβηκε θερμότης. ὥςε ὥσπερ ἐν τοῖς συλλογισμοῖς πάντων ἀρχὴ ἡ ὐσία (ἐκ γὰρ τοῦ τί ἐστιν οἱ συλλογισμοί εἰσιν), ἐνταῦθα δὲ αἱ γενέσεις. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ φύσει συνιςάμενα τούτοις ἔχει. τὸ μὲν γὰρ σπέρμα ποιεῖ ὥσπερ τὰ ἀπὸ τέχνης· ἔχει γὰρ δυνάμει τὸ εἶδος, καὶ ἀφ' ὗ τὸ σπέρμα, ἐςί πως ὁμώνυμ[illegible] γὰρ πάντα οὕτω δεῖ ζητεῖν ὡς ἐξ ἀνθρώπου ἄνθρωπος [illegible] γὰρ γυνὴ ἐξ ἀνδρός· διὸ ἡμίονος οὐκ ἐξ ἡμιόνυ), ἀλλ' [illegible] μὴ πήρωμα ᾖ. ὅσα δὲ ἀπὸ ταὐτομάτυ ὥσπερ ἐκεῖ γί[illegible]ται, ὅσων ἡ ὕλη δύναται καὶ ὑφ' αὑτῆς κινεῖσθαι τ[illegible] τὴν κίνησιν ἣν τὸ σπέρμα κινεῖ· ὅσων δὲ μή, ταῦτα [illegible]νατα γίγνεσθαι ἄλλως πως ἢ ἐξ αὐτῶν. οὐ μόνον δὲ [illegible] τῆς οὐσίας ὁ λόγος δηλοῖ τὸ μὴ γίγνεσθαι τὸ εἶδος, ἀ[illegible] περὶ πάντων ὁμοίως τῶν πρώτων κοινὸς ὁ λόγος, οἷον τ[illegible] ποιοῦ καὶ τῶν ἄλλων κατηγοριῶν. γίγνεται γὰρ ὥσπ[illegible] χαλκῆ σφαῖρα, ἀλλ' οὐ σφαῖρα οὐδὲ χαλκός, κα[illegible] χαλκοῦ, εἰ γίγνεται (ἀεὶ γὰρ δεῖ προϋπάρχειν τὴ[illegible] καὶ τὸ εἶδος), ὕτως καὶ ἐπὶ τῦ τί ἐςι καὶ ἐπὶ τῦ π[illegible] ποσῦ καὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως κατηγοριῶν· οὐ γὰρ γίγ[illegible] τὸ ποιὸν ἀλλὰ τὸ ποιὸν ξύλον, ὐδὲ τὸ ποσὸν ἀλλὰ τ[illegible]σὸν ξύλον ἢ ζῷον. ἀλλ' ἴδιον τῆς οὐσίας ἐκ τούτων λ[illegible] ἔςιν ὅτι ἀνάγκη προϋπάρχειν ἑτέραν ὐσίαν ἐντελεχεί[illegible] ἣ ποιεῖ, οἷον ζῷον, εἰ γίγνεται ζῷον· ποιὸν δ' ἢ ποσὸ[illegible] ἀνάγκη ἀλλ' ἢ δυνάμει μόνον.

Ἐπεὶ δὲ ὁρισμὸς λόγος ἐςί, πᾶς δὲ λόγος μέρ[illegible] ὡς δ' ὁ λόγος πρὸς τὸ πρᾶγμα, καὶ τὸ μέρος τῦ λόγ[illegible] τὸ μέρος τῦ πράγματος ὁμοίως ἔχει, ἀπορεῖται ἤδη [illegible] δεῖ τὸν τῶν μερῶν λόγον ἐνυπάρχειν ἐν τῷ τοῦ ὅλ[illegible] ἢ οὔ. ἐνίων μὲν γὰρ φαίνονται ἐνόντα, ἐνίων δ' ὔ. [illegible] γὰρ κύκλυ ὁ λόγος ὐχ ἔχει τὸν τῶν τμημάτων, ὁ δ[illegible] συλλαβῆς ἔχει τὸν τῶν στοιχείων· καίτοι διαιρεῖτα[illegible] κύκλος εἰς τὰ τμήματα ὥσπερ καὶ ἡ συλλαβὴ εἰς τὰ [illegible]χεῖα. ἔτι δ' εἰ πρότερα τὰ μέρη τοῦ ὅλου, τῆς δ' [illegible] ὀξεῖα μέρος καὶ ὁ δάκτυλος τῦ ζώυ, πρότερον ἂν εἴη [illegible] τῆς ὀρθῆς καὶ ὁ δάκτυλος τῦ ἀνθρώπυ. δοκεῖ δ' [illegible] πρότερα· τῷ λόγῳ γὰρ λέγονται ἐξ ἐκείνων, καὶ τῷ [illegible] δὲ ἄνευ ἀλλήλων πρότερα. ἢ πολλαχῶς λέγεται τὸ μ[illegible]ων εἷς μὲν τρόπος τὸ μετρῦν κατὰ τὸ ποσόν. ἀλλὰ τ[illegible] μὲν ἀφείσθω· ἐξ ὧν δ' ἡ οὐσία ὡς μερῶν, τοῦτο σκε[illegible]

1. ἐγγυτάτω T. ‖ 4. αἱ om A^b. ‖ 8. ταυτὰ A^b. ‖ τῷ εἴδει] τωδὶ T. ‖ 9. καὶ τέχνῃ om A^b. ‖ 12. ἀπὸ τῆς τέχνης T. ‖ [illegible] et 15 et 17. ὧδε A^b. ‖ 15. δυνατὰ E. ‖ 17. μέντ' εἶναι A^b. ‖ 20. μὲν om A^bH^b. ‖ ἢ om A^b. ‖ 21. δ' om H^b. ‖ 22. [illegible] F^b. ‖ πάντα τρόπον τινὰ F^b, τρόπον τινὰ ἅπαντα ET. ‖ ὁμωνύμων T. ‖ 23. ὥσπερ — ὁμωνύμου om T. ‖ 24. μέρους ἢ] μέρους [illegible] ἢ F^b, om A^b. ‖ 25. τι] τὸ A^b. ‖ γένηται H^b. ‖ 26. αἴτιον om A^b. ‖ 28. ἢ ὑγίεια] ἤτοι ὑγίεια ET. ‖ 29. ἡ add EA^bF^b. ‖ [illegible] ᾧ συμβέβηκε T, om H^b. ‖ ἡ θερμότης E. ‖ 33. δὴ E. ‖ 34. τὸ E. ‖ δύναμιν A^b.

1. πως] πρῶτον A^b. ‖ 2. δὴ ζητῇ T. ‖ 3. ἀλλ' om A^b. ‖ 4. ὅσα δὲ om H^b, δὲ om F^b. ‖ 5. δύναται om A^b. ‖ 6. [illegible] T. ‖ 7. αὐτοῦ H^b. ‖ 11. καὶ — 12. γίγνεται om H^b. ‖ 12. εἰ add EA^b. ‖ ἀεὶ] εἰ A^b. ‖ 17. ἀναγκαῖον A^bF^b. ‖ ἑτέραν] [illegible] ET. ‖ ὖσαν ἐντελεχείᾳ T. ‖ 18. εἰ γίγνεται ζῷον om A^b. ‖ 19. ἢ om A^bF^b. ‖ 20. δὲ ὁρισμὸς] δὲ ὁ ὁρισμὸς F^b, δὴ ὁ ὁρισμὸς TF. ‖ ἔχει μέρη F^b. ‖ 21. τῦ — 22. μέρος om A^b. ‖ 23. δεῖ om T. ‖ τοῦ ὅλυ] ὅλω H^b. ‖ 24. ἢ οὔ om A^b. ‖ ἐπ' ἐνίων TA^b. ‖ [illegible] ETA^b. ‖ ἐπ' ἐνίων T. ‖ 26. καίτοι] καίτοι καὶ A^b, καὶ F^b. ‖ καὶ om F^b. ‖ 28. πρότερον TA^b. ‖ τὸ μέρος A^b. ‖ 29. τῦ — [illegible] δάκτυλος om A^b. ‖ 30. εἶναι om T. ‖ 31. καὶ τῷ] καὶ τὸ T. ‖ 32. ἢ om F^b.

ἐστὶ τὸ μὲν ὕλη τὸ δ' εἶδος τὸ δ' ἐκ τούτων, καὶ τε ὕλη καὶ τὸ εἶδος καὶ τὸ ἐκ τούτων, ἔστι μὲν ὡς ὕλη μέρος τινὸς λέγεται, ἔστι δ' ὡς οὔ, ἀλλ' ἐξ ὧν ἴδους λόγος. οἷον τῆς μὲν κοιλότητος οὐκ ἔστι μέρος ; (αὕτη γὰρ ἡ ὕλη ἐφ' ἧς γίγνεται), τῆς δὲ σιμό- μέρος· καὶ τοῦ μὲν συνόλου ἀνδριάντος μέρος ὁ χαλ- ; δ' ὡς εἴδους λεγομένου ἀνδριάντος οὔ. λεκτέον γὰρ ς καὶ ᾗ εἶδος ἔχει ἕκαστον, τὸ δ' ὑλικὸν οὐδέποτε ὑτὸ λεκτέον. διὸ ὁ μὲν τοῦ κύκλου λόγος οὐκ ἔχει ν τμημάτων, ὁ δὲ τῆς συλλαβῆς τὸν τῶν στοιχείων· γὰρ στοιχεῖα τοῦ λόγου μέρη τοῦ εἴδους καὶ οὐχ ὕλη, τμήματα οὕτως μέρη ὡς ὕλη ἐφ' οἷς ἐπιγίγνεται· ρω μέντοι τοῦ εἴδους ἢ ὁ χαλκός, ὅταν ἐν χαλκῷ ἡ λότης ἐγγένηται. ἔστι δ' ὡς οὐδὲ τὰ στοιχεῖα πάντα λλαβῆς ἐν τῷ λόγῳ ἐνέσται, οἷον ταδὶ τὰ κήρινα ἐν τῷ ἀέρι· ἤδη γὰρ καὶ ταῦτα μέρος τῆς συλλα- ς ὕλη αἰσθητή. καὶ γὰρ ἡ γραμμὴ οὐκ εἰ διαιρου- ς τὰ ἡμίση φθείρεται, ἢ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὰ ὀστᾶ ρα καὶ σάρκας, διὰ τοῦτο καὶ εἰσὶν ἐκ τούτων οὕτως ν τῆς οὐσίας μερῶν, ἀλλ' ὡς ἐξ ὕλης, καὶ τοῦ μὲν μέρη, τοῦ εἴδους δὲ καὶ οὗ ὁ λόγος οὐκέτι· διόπερ οὐδ' ς λόγοις. τῶν μὲν οὖν ἐνέσται ὁ τῶν τοιούτων μερῶν τῶν δ' οὐ δεῖ ἐνεῖναι, ἂν μὴ ᾖ τοῦ συνειλημμένου· ρ τοῦτο ἔνια μὲν ἐκ τούτων ὡς ἀρχῶν ἐστὶν εἰς ἃ ται, ἔνια δ' οὐκ ἔστιν. ὅσα μὲν οὖν συνειλημμένα τὸ αὶ ἡ ὕλη ἐστίν, οἷον τὸ σιμὸν ἢ ὁ χαλκοῦς κύκλος, μὲν φθείρεται εἰς ταῦτα καὶ μέρος αὐτῶν ἡ ὕλη· ὶ μὴ συνείληπται τῇ ὕλῃ ἀλλ' ἄνευ ὕλης, ὧν οἱ τοῦ εἴδους μόνον, ταῦτα δ' οὐ φθείρεται, ἢ ὅλως ἢ ὕτω γε. ὥστ' ἐκείνων μὲν ἀρχαὶ καὶ μέρη τὰ ὑφ' τοῦ δ' εἴδους οὔτε μέρη οὔτ' ἀρχαὶ ταῦτα. καὶ διὰ θείρεται ὁ πήλινος ἀνδριὰς εἰς πηλὸν καὶ ἡ σφαῖρα λκὸν καὶ ὁ Καλλίας εἰς σάρκα καὶ ὀστᾶ, ἔτι δὲ ος εἰς τὰ τμήματα· ἔστι γάρ τι ὃ συνείληπται τῇ

ὕλῃ· ὁμωνύμως γὰρ λέγεται κύκλος ὅ τε ἁπλῶς λεγόμενος καὶ ὁ καθ' ἕκαστα, διὰ τὸ μὴ εἶναι ἴδιον ὄνομα τοῖς καθ' ἕκαστον. εἴρηται μὲν οὖν καὶ νῦν τἀληθές, ὅμως δ' ἔτι σαφέστερον εἴπωμεν ἐπαναλαβόντες. ὅσα μὲν γὰρ τοῦ λόγου μέρη καὶ εἰς ἃ διαιρεῖται ὁ λόγος, ταῦτα πρότερα, ἢ πάντα ἢ ἔνια. ὁ δὲ τῆς ὀρθῆς λόγος οὐ διαιρεῖται εἰς ὀξείας λόγον, ἀλλὰ τῆς ὀξείας εἰς ὀρθήν· χρῆται γὰρ ὁ ὁριζόμενος τὴν ὀξεῖαν τῇ ὀρθῇ· ἐλάττων γὰρ ὀρθῆς ἡ ὀξεῖα. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ κύκλος καὶ τὸ ἡμικύκλιον ἔχουσιν· τὸ γὰρ ἡμικύκλιον τῷ κύκλῳ ὁρίζεται καὶ ὁ δάκτυλος τῷ ὅλῳ· τὸ γὰρ τοιόνδε μέρος ἀνθρώπου δάκτυλος. ὥσθ' ὅσα μὲν μέρη ὡς ὕλη καὶ εἰς ἃ διαιρεῖται ὡς ὕλην, ὕστερα· ὅσα δὲ ὡς τοῦ λόγου καὶ τῆς οὐσίας τῆς κατὰ τὸν λόγον, πρότερα, ἢ πάντα ἢ ἔνια. ἐπεὶ δὲ ἡ τῶν ζῴων ψυχή (τοῦτο γὰρ οὐσία τοῦ ἐμψύχου) ἡ κατὰ τὸν λόγον οὐσία καὶ τὸ εἶδος καὶ τὸ τί ἦν εἶναι τῷ τοιῷδε σώματι· ἕκαστον γοῦν τὸ μέρος ἐὰν ὁρίζηται καλῶς, οὐκ ἄνευ τοῦ ἔργου ὁριεῖται, ὃ οὐχ ὑπάρξει ἄνευ αἰσθήσεως· ὥστε τὰ ταύτης μέρη πρότερα, ἢ πάντα ἢ ἔνια, τοῦ συνόλου ζῴου, καὶ καθ' ἕκαστον δὴ ὁμοίως. τὸ δὲ σῶμα καὶ τὰ τούτου μόρια ὕστερα ταύτης τῆς οὐσίας, καὶ διαιρεῖται εἰς ταῦτα ὡς εἰς ὕλην οὐχ ἡ οὐσία ἀλλὰ τὸ σύνολον. τοῦ μὲν οὖν συνόλου πρότερα ταῦτ' ἔστιν ὥς, ἔστι δ' ὡς οὔ. οὐδὲ γὰρ εἶναι δύναται χωριζόμενα· οὐδὲ γὰρ ὁ πάντως ἔχων δάκτυλος ζῴου, ἀλλ' ὁμώνυμος ὁ τεθνεώς. ἔνια δ' ἅμα, ὅσα κύρια καὶ ἐν ᾧ πρώτῳ ὁ λόγος καὶ ἡ οὐσία, οἷον εἰ τοῦτο καρδία ἢ ἐγκέφαλος· διαφέρει γὰρ οὐθὲν πότερον τοιοῦτον. ὁ δ' ἄνθρωπος καὶ ὁ ἵππος καὶ τὰ οὕτως ἐπὶ τῶν καθ' ἕκαστα· καθόλου δ' οὐκ ἔστιν οὐσία, ἀλλὰ σύνολόν τι ἐκ τουδὶ τοῦ λόγου καὶ τησδὶ τῆς ὕλης ὡς καθόλου· καθ' ἕκαστον δ' ἐκ τῆς ἐσχάτης ὕλης ὁ Σωκράτης ἤδη ἐστίν, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. μέρος μὲν οὖν ἐστὶ καὶ τοῦ εἴδους (εἶδος δὲ λέγω τὸ τί ἦν εἶναι) καὶ τοῦ συνόλου τοῦ ἐκ τοῦ εἴδους καὶ τῆς ὕλης αὐτῆς. ἀλλὰ τοῦ λόγου μέρη τὰ τοῦ εἴδους μόνον ἐστίν, ὁ δὲ λόγος ἐστὶ τοῦ

ὁ om T. ‖ ἡ σὰρξ μέρος A^b. ‖ 5. ἡ om E. ‖ ἀφ' T. ‖ 6. μέρος τι. καὶ ET. ‖ 7. εἶδος T. ‖ 10. συλλαβῆς ἔχει τὸν A^b. ‖ ματα τούτων οὕτως A^b. ‖ 14. ἅπαντα A^b. ‖ 17. οὐκ om H^b. ‖ ἀεὶ T. ‖ 18. ὀστᾶ] στοιχεῖα T. ‖ 19. ἐστιν S, ἐκεῖν' A^b. ‖ 21. A^b. ‖ 22. οὖν] οὖν οὐκ ES, om A^b. ‖ 23. ἐὰν μὴ τοῦ A^b. ‖ 24. γὰρ τούτου T. ‖ ὡς om A^b. ‖ 25. ὅσα] ὅσα/ἔνια A^b. ‖ 27. μέρος T. ‖ 28. τῇ] ἡ S. ‖ ἄνευ τῆς ὕλης οἷον λόγοι ET. ‖ 29. ἢ οὐ τοιούτῳ γε A^b, ἢ οὔτι οὕτω γε E, ἢ ὅτι οὕτως τε T. ‖ 30. αὐτά] ταῦτα A^b. ‖ 31. ταῦτα om A^b. ‖ 32. καὶ — 33. χαλκὸν om H^b. ‖ 33. δὲ ὁμοίως ὁ A^b. ‖ 34. τις ὃς ET.

λέγεται ὁ κύκλος T. ‖ 2. οἱ E. ‖ 3. καὶ νῦν om T. ‖ δέ τι ST. ‖ 9. ὁ et τὸ prius om ETH^b. ‖ 12. ὕλη] εἰς ὕλην T. ‖ εἰς E. ‖ 15. καὶ τὸ εἶδος οὐσία S. ‖ 16. τοιούτῳ ET. ‖ ἑκάστου ET. ‖ 17. καλῶς] τὸ μέρος καλῶς A^b. ‖ 18. ὑπάρχει ST ταύτης] τοιαῦτα T. ‖ 21. αὐτὰ T. ‖ 22. οὐχ ἡ οὐσία] οὐκ οὐσίαν A^b. ‖ οὖν et 23. ἐστιν ὡς om T. ‖ 24. οὐ ES. ‖ παντοίως H^b ως A^b. ‖ 27. πότερον τὸ τοιοῦτον A^b. ‖ 28. ὁ om A^b. ‖ τὰ] ταῦτα A^b. ‖ 33. καὶ] ὥσπερ καὶ F^b. ‖ τοῦ ἐκ] τῷ ἐκ S. ‖ τῆς] ‖ 34. ἐστὶ τοῦ] ἐστὶ τὸ F^b.

καθόλυ· τὸ γὰρ κύκλῳ εἶναι καὶ κύκλος καὶ ψυχῇ εἶναι καὶ ψυχὴ ταὐτό. τοῦ δὲ συνόλου ἤδη, οἷον κύκλυ τυδί, τῶν καθ' ἕκαςά τινος ἢ αἰσθητῦ ἢ νοητῦ (λέγω δὲ νοητὺς μὲν οἷον τὺς μαθηματικύς, αἰσθητὺς δὲ οἷον τὺς χαλκοῦς καὶ τὺς ξυλίνυς), τύτων δὲ οὐκ ἔςιν ὁρισμός, ἀλλὰ μετὰ νοήσεως ἢ αἰσθήσεως γνωρίζονται. ἀπελθόντας δ' ἐκ τῆς ἐντελεχείας οὐ δῆλον πότερόν ποτέ εἰσιν ἢ ὐκ εἰσίν, ἀλλ' ἀεὶ λέγονται καὶ γνωρίζονται τῷ καθόλυ λόγῳ· ἡ δ' ὕλη ἄγνωστος καθ' αὑτήν. ὕλη δ' ἡ μὲν αἰσθητή ἐστιν ἡ δὲ νοητή, αἰσθητὴ μὲν οἷον χαλκὸς καὶ ξύλον καὶ ὅση κινητὴ ὕλη, νοητὴ δὲ ἡ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς ὑπάρχυσα μὴ ᾗ αἰσθητά, οἷον τὰ μαθηματικά. πῶς μὲν ὖν ἔχει περὶ ὅλυ καὶ μέρυς, καὶ περὶ τῦ προτέρυ καὶ ὑςέρυ, εἴρηται. πρὸς δὲ τὴν ἐρώτησιν ἀνάγκη ἀπαντᾶν, ὅταν τις ἔρηται πότερον ἡ ὀρθὴ καὶ ὁ κύκλος καὶ τὸ ζῷον πρότερον, ἢ εἰς ἃ διαιρῦνται καὶ ἐξ ὧν εἰσί, τὰ μέρη, ὅτι ὐχ ἁπλῶς. εἰ μὲν γάρ ἐςι καὶ ἡ ψυχὴ ζῷον ἔμψυχον ἢ ἕκαςον ἡ ἑκάςυ, καὶ κύκλος τὸ κύκλῳ εἶναι, καὶ ἡ ὀρθὴ τὸ ὀρθῇ εἶναι καὶ ἡ οὐσία ἡ τῆς ὀρθῆς, τὶ μὲν καὶ τινὸς φατέον ὕςερον, οἷον τῶν ἐν τῷ λόγῳ καί τινος ὀρθῆς. καὶ γὰρ ἡ μετὰ τῆς ὕλης ἡ χαλκῆ ὀρθή, καὶ ἡ ἐν ταῖς γραμμαῖς ταῖς καθ' ἕκαςα· ἡ δ' ἄνευ ὕλης τῶν μὲν ἐν τῷ λόγῳ ὑςέρα, τῶν δ' ἐν τῷ καθ' ἕκαςα μορίων προτέρα. ἁπλῶς δ' ὐ φατέον. εἰ δ' ἑτέρα καὶ μή ἐςιν ἡ ψυχὴ ζῷον, καὶ ὕτω τὰ μὲν φατέον τὰ δ' ὐ φατέον, ὥσπερ εἴρηται.

11 Ἀπορεῖται δ' εἰκότως καὶ ποῖα τοῦ εἴδους μέρη καὶ ποῖα οὔ, ἀλλὰ τοῦ συνειλημμένου. καίτοι τύτυ μὴ δήλυ ὄντος ὐκ ἔςιν ὁρίσασθαι ἕκαςον· τῦ γὰρ καθόλυ καὶ τοῦ εἴδυς ὁ ὁρισμός· ποῖα ὖν ἐςὶ τῶν μερῶν ὡς ὕλη καὶ ποῖα οὔ, ἐὰν μὴ ᾖ φανερά, οὐδὲ ὁ λόγος ἔςαι φανερὸς ὁ τοῦ πράγματος. ὅσα μὲν οὖν φαίνεται ἐπιγιγνόμενα ἐφ' ἑτέρων τῷ εἴδει, οἷον κύκλος ἐν χαλκῷ καὶ λίθῳ καὶ ξύλῳ, ταῦτα μὲν δῆλα εἶναι δοκεῖ ὅτι ὐθὲν τῆς τῦ κύκλυ ὐσίας ὁ χαλκὸς ὐδ' ὁ λίθος διὰ τὸ χωρίζεσθαι αὐτῶν. ὅσα δὲ μὴ ὁρᾶται χωριζόμενα, οὐθὲν μὲν κωλύει ὁμοίως ἔχειν τύτοις, ὥσπερ κἂν εἰ οἱ κύκλοι πάντες ἑωρῶντο χα[illegible] (ὐθὲν γὰρ ἂν ἧττον ἦν ὁ χαλκὸς ὐθὲν τῦ εἴδυς), χαλ[illegible] δὲ ἀφελεῖν τοῦτο τῇ διανοίᾳ. οἷον τὸ τοῦ ἀνθρώπυ [illegible] ἀεὶ ἐν σαρξὶ φαίνεται καὶ ὀςοῖς καὶ τοῖς τοιύτοις μέ[illegible] ἆρ' οὖν καὶ ἐςὶ ταῦτα μέρη τῦ εἴδυς καὶ τῦ λόγυ, [illegible] ἀλλ' ὕλη; ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ καὶ ἐπ' ἄλλων ἐπιγίγνε[illegible] ἀδυνατῦμεν χωρίσαι. ἐπεὶ δὲ τῦτο δοκεῖ μὲν ἐνδέχε[illegible] ἄδηλον δὲ πότε, ἀπορῦσί τινες ἤδη καὶ ἐπὶ τῦ κύκλ[illegible] τῦ τριγώνυ, ὡς οὐ προσῆκον γραμμαῖς ὁρίζεσθαι κα[illegible] συνεχεῖ, ἀλλὰ πάντα ταῦτα ὁμοίως λέγεσθαι ὡ[illegible] σάρκες ἢ ὀςᾶ τῦ ἀνθρώπυ καὶ χαλκὸς καὶ λίθος τῦ [illegible] δριάντος· καὶ ἀνάγυσι πάντα εἰς τὺς ἀριθμύς, καὶ γρ[illegible] μῆς τὸν λόγον τὸν τῶν δύο εἶναί φασιν. καὶ τῶν [illegible] ἰδέας λεγόντων οἱ μὲν αὐτογραμμὴν τὴν δυάδα, οἱ δ[illegible] εἶδος τῆς γραμμῆς· ἔνια μὲν γὰρ εἶναι ταὐτὰ τὸ [illegible] καὶ ὖ τὸ εἶδος, οἷον δυάδα καὶ τὸ εἶδος δυάδος· [illegible] γραμμῆς δὲ οὐκ ἔστι. συμβαίνει δὴ ἕν τε πολλῶν [illegible] εἶναι, ὧν τὸ εἶδος φαίνεται ἕτερον, ὅπερ καὶ τοῖς Πυθα[illegible] γορείοις συνέβαινεν· καὶ ἐνδέχεται ἓν πάντων ποιε[illegible] εἶδος, τὰ δ' ἄλλα μὴ εἴδη· καίτοι οὕτως ἓν πάντα [illegible] ὅτι μὲν οὖν ἔχει τινὰ ἀπορίαν τὰ περὶ τοὺς ὁρισμ[illegible] διὰ τίν' αἰτίαν, εἴρηται. διὸ καὶ τὸ πάντ' ἀνάγειν [illegible] ἀφαιρεῖν τὴν ὕλην περίεργον· ἔνια γὰρ ἴσως τόδ' ἐν [illegible] ἐςίν, ἢ ὡδὶ ταδὶ ἔχοντα. καὶ ἡ παραβολὴ ἡ ἐπὶ τ[illegible] ἣν εἰώθει λέγειν Σωκράτης ὁ νεώτερος, οὐ καλ[illegible] ἀπάγει γὰρ ἀπὸ τῦ ἀληθῦς, καὶ ποιεῖ ὑπολαμβάνε[illegible] ἐνδεχόμενον εἶναι τὸν ἄνθρωπον ἄνευ τῶν μερῶν, [illegible] ἄνευ τοῦ χαλκῦ τὸν κύκλον. τὸ δ' οὐχ ὅμοιον· α[illegible] γάρ τι τὸ ζῷον, καὶ ἄνευ κινήσεως ὐκ ἔςιν ὁρίσασθαι, [illegible] ὐδ' ἄνευ τῶν μερῶν ἐχόντων πῶς. ὐ γὰρ πάντως τὸ [illegible] θρώπυ μέρος ἡ χείρ, ἀλλ' ἡ δυναμένη τὸ ἔργον ἀπο[illegible] ὥςε ἔμψυχος ὖσα· μὴ ἔμψυχος δὲ ὐ μέρος. περὶ δ[illegible] μαθηματικά, διὰ τί οὐκ εἰσὶ μέρη οἱ λόγοι τῶν λ[illegible] οἷον τῦ κύκλυ τὰ ἡμικύκλια· ὐ γάρ ἐςιν αἰσθητὰ τα[illegible] ἢ οὐθὲν διαφέρει; ἔςαι γὰρ ὕλη ἐνίων καὶ μὴ αἰσθ[illegible]

2. ἤδη] ἢ EST. ‖ τυδὶ καὶ τῶν EST. ‖ 3. ἢ post τινος om ES. ‖ 5. τὺς add A^b. ‖ 7. ποτέ om A^b. ‖ 9. [illegible] διανοητή T. ‖ ὅσα κινεῖται, omisso ὕλη, A^bF^b. ‖ 11. νοητὴ] ἡ A^b. ‖ μὴ om H^b. ‖ αἰσθητοῖς F^b. ‖ 12. οἷον] ὄντα A^b. ‖ ὅλυ καὶ [illegible] μερυς A^b, μέρυς καὶ ὅλου F^b. ‖ 13. περὶ τῦ om F^b. ‖ 14. ἅπαντα T. ‖ ἐρωτᾷ T. ‖ 15. πρότερα E. ‖ διαιρεῖται A^b. ‖ 16. τὰ [illegible] om F^b. ‖ 17. ἢ ἔμψυχον (ἔμψυχος E) ἢ ἕκαςον EA^bF^b, ἢ ἕκαςον ἢ ἔμψυχον S. ‖ ἢ] ἢ E. ‖ καὶ ὁ κύκλος F^b. ‖ 18. καὶ ἡ [illegible] om A^b. ‖ 25. οὐ om S. ‖ 26. τοῦ] ἔςαι τοῦ A^b, ἐςι τοῦ F^b. ‖ 27. δηλῦντος ὐκ T. ‖ 29. ποῖα ὖν] ἢ ποῖα ὖν A^b.

1. εἰ om A^b. ‖ 2. ὐθὲν ante τῦ om ET. ‖ 3. τοῦτον A^b. ‖ τὸ om S. ‖ 5. μέρη ταῦτα ET. ‖ 6. ἄλλων TA^b. ‖ 7. [illegible] πότε om T. ‖ 8. καὶ τῦ] καὶ ἐπὶ τῦ ET. ‖ 10. πάντα καὶ ταῦτα A^b, ταῦτα πάντα T. ‖ 11. καὶ χαλκὸς — ἀνδριάντος om H^b. ‖ [illegible] δριάντος A^bF^b: ceteri κύκλου. ‖ 12. πάντας S. ‖ 15. τὸ αὐτὸ A^b. ‖ 16. τὸ post καὶ om A^b. ‖ 17. δὴ S. ‖ συνέβη H^b. ‖ 19. [illegible] ποιεῖν T. ‖ 21. ἀπορίαν τινὰ ET. ‖ τὰ om T. ‖ ἀριθμύς H^b. ‖ 22. διὸ καὶ om T. ‖ τὸ om A^b. ‖ 23. περὶ ἔργον T. ‖ 29. [illegible] ἴσως ET. ‖ 30. ὐδ' om A^b. ‖ 31. ἡ ante χείρ om A^b. ‖ 34. τῦ add A^bF^b.

τὸς γὰρ ὕλη τίς ἐστιν ὃ μή ἐστι τί ἦν εἶναι καὶ ὑτὸ καθ' αὑτὸ ἀλλὰ τόδε τι. κύκλυ μὲν οὖν οὐκ ὑ καθόλου, τῶν δὲ καθ' ἕκαϛα ἔϛαι μέρη ταῦτα, ὕρηται πρότερον· ἔϛι γὰρ ἡ ὕλη ἡ μὲν αἰσθητὴ ἡ ή. δῆλον δὲ καὶ ὅτι ἡ μὲν ψυχὴ ὑσία ἡ πρώτη, ῶμα ὕλη, ὁ δ' ἄνθρωπος ἢ τὸ ζῷον τὸ ἐξ ἀμφοῖν ὅλου. Σωκράτης δὲ καὶ Κορίσκος, εἰ μὲν καὶ ἡ ἰττόν· οἱ μὲν γὰρ ὡς ψυχήν, οἱ δ' ὡς τὸ σύνολον· ιλῶς ἡ ψυχὴ ἥδε καὶ σῶμα τόδε, ὥσπερ τὸ κα- ς καὶ τὸ καθ' ἕκαστον. πότερον δ' ἔστι παρὰ τὴν ὺν τοιούτων οὐσιῶν τις ἄλλη, καὶ δεῖ ζητεῖν οὐσίαν ἑτέραν τινὰ οἷον ἀριθμοὺς ἤ τι τοιοῦτον, σκεπτέον τούτου γὰρ χάριν καὶ περὶ τῶν αἰσθητῶν οὐσιῶν θα διορίζειν, ἐπεὶ τρόπον τινὰ τῆς φυσικῆς καὶ ς φιλοσοφίας ἔργον ἡ περὶ τὰς αἰσθητὰς οὐσίας ὐ γὰρ μόνον περὶ τῆς ὕλης δεῖ γνωρίζειν τὸν φυ- ἀλλὰ καὶ τῆς κατὰ τὸν λόγον, καὶ μᾶλλον. ἐπὶ ὁρισμῶν πῶς μέρη τὰ ἐν τῷ λόγῳ, καὶ διὰ τί εἷς ὁ ὁρισμός (δῆλον γὰρ ὅτι τὸ πρᾶγμα ἕν, τὸ δὲ ι τινὶ ἕν, μέρη γε ἔχον) σκεπτέον ὕϛερον.

μὲν οὖν ἐστὶ τὸ τί ἦν εἶναι καὶ πῶς αὐτὸ καθ' καθόλυ περὶ παντὸς εἴρηται, καὶ διὰ τί τῶν μὲν ὁ τῦ τί ἦν εἶναι ἔχει τὰ μόρια τοῦ ὁριζομένυ, τῶν καὶ ὅτι ἐν μὲν τῷ τῆς ὑσίας λόγῳ τὰ ὕτω μόρια ὐκ ἐνέϛαι. ὐδὲ γὰρ ἔϛιν ἐκείνης μόρια τῆς ὑσίας τῆς συνόλης· ταύτης δέ γ' ἔϛι πως λόγος καὶ οὐκ μετὰ μὲν γὰρ τῆς ὕλης οὐκ ἔϛιν (ἀόριστον γάρ), ὴν πρώτην δ' ὑσίαν ἔϛιν, οἷον ἀνθρώπυ ὁ τῆς ψυχῆς ἡ οὐσία γάρ ἐστι τὸ εἶδος τὸ ἐνόν, ἐξ οὗ καὶ τῆς σύνοδος λέγεται οὐσία, οἷον ἡ κοιλότης· ἐκ γὰρ καὶ τῆς ῥινὸς σιμὴ ῥὶς καὶ ἡ σιμότης ἐϛί· δὶς γὰρ ς ὑπάρξει ἡ ῥίς. ἐν δὲ τῇ συνόλῳ ὑσίᾳ, οἷον ῥινὶ Καλλίᾳ, ἐνέσται καὶ ἡ ὕλη. καὶ ὅτι τὸ τί ἦν εἶναι ἕκαϛον ἐπὶ τινῶν μὲν ταὐτόν, ὥσπερ ἐπὶ τῶν πρώτων οὐσιῶν, οἷον καμπυλότης καὶ καμπυλότητι εἶναι, εἰ πρώτη ἐϛίν. λέγω δὲ πρώτην ἣ μὴ λέγεται τῷ ἄλλο ἐν ἄλλῳ εἶναι καὶ ὑποκειμένῳ ὡς ὕλῃ. ὅσα δ' ὡς ὕλη ἢ ὡς συνειλημμένα τῇ ὕλῃ, ὐ ταὐτό, ὐδὲ κατὰ συμβεβηκὸς ἕν, οἷον ὁ Σωκράτης καὶ τὸ μουσικόν· ταῦτα γὰρ ταὐτὰ κατὰ συμβεβηκός.

Νῦν δὲ λέγωμεν πρῶτον, ἐφ' ὅσον ἐν τοῖς ἀναλυτι- 12
κοῖς περὶ ὁρισμοῦ μὴ εἴρηται· ἡ γὰρ ἐν ἐκείνοις ἀπορία λεχθεῖσα πρὸ ἔργου τοῖς περὶ τῆς ὑσίας ἐϛὶ λόγοις. λέγω δὲ ταύτην τὴν ἀπορίαν, διὰ τί ποτε ἕν ἐϛιν ὑ τὸν λόγον ὁρισμὸν εἶναι φαμέν, οἷον τοῦ ἀνθρώπου τὸ ζῷον δίπουν· ἔϛω γὰρ ὗτος αὐτῦ λόγος. διὰ τί δὴ τῦτο ἕν ἐϛιν ἀλλ' ὐ πολλά, ζῷον καὶ δίπουν; ἐπὶ μὲν γὰρ τοῦ ἄνθρωπος καὶ λευκὸν πολλὰ μέν ἐστιν, ὅταν μὴ ὑπάρχῃ θατέρῳ θάτερον, ἓν δέ, ὅταν ὑπάρχῃ καὶ πάθῃ τι τὸ ὑποκείμενον ὁ ἄνθρωπος· τότε γὰρ ἓν γίγνεται καὶ ἔϛιν ὁ λευκὸς ἄνθρωπος. ἐνταῦθα δ' ὐ μετέχει θατέρου θάτερον· τὸ γὰρ γένος ὐ δοκεῖ μετέχειν τῶν διαφορῶν· ἅμα γὰρ ἂν τῶν ἐναντίων τὸ αὐτὸ μετεῖχεν· αἱ γὰρ διαφοραὶ ἐναντίαι, αἷς διαφέρει τὸ γένος. εἰ δὲ καὶ μετέχει, ὁ αὐτὸς λόγος, εἴπερ εἰσὶν αἱ διαφοραὶ πλείυς, οἷον πεζόν, δίπυν, ἄπτερον· διὰ τί γὰρ ταῦθ' ἓν ἀλλ' ὐ πολλά; ὐ γὰρ ὅτι ἐνυπάρχει· οὕτω μὲν γὰρ ἐξ ἁπάντων ἔσται ἕν. δεῖ δέ γε ἓν εἶναι ὅσα ἐν τῷ ὁρισμῷ· ὁ γὰρ ὁρισμὸς λόγος τίς ἐστιν εἷς καὶ ὑσίας, ὥσθ' ἑνός τινος δεῖ αὐτὸν εἶναι λόγον· καὶ γὰρ ἡ οὐσία ἕν τι καὶ τόδε τι σημαίνει, ὡς φαμέν. δεῖ δ' ἐπισκοπεῖν πρῶτον περὶ τῶν κατὰ τὰς διαιρέσεις ὁρισμῶν. οὐθὲν γὰρ ἕτερόν ἐστιν ἐν τῷ ὁρισμῷ πλὴν τό τε πρῶτον λεγόμενον γένος καὶ αἱ διαφοραί· τὰ δ' ἄλλα γένη ἐϛὶ τό τε πρῶτον καὶ μετὰ τύτου αἱ συλλαμβανόμεναι διαφοραί, οἷον τὸ πρῶτον ζῷον, τὸ δ' ἐχόμενον ζῷον δίπουν, καὶ πάλιν ζῷον δίπουν ἄπτερον· ὁμοίως δὲ

γὰρ ὕλη τίς ἐστιν et καὶ — 2. τι add A^b. ‖ 2. κύκλυ — 3. καθόλου] τῦ μὲν καθόλυ κύκλυ ὐκ ἔϛαι μέρη καθόλυ A^b. ‖ 5. αἰσθητή T. ‖ καὶ om A^bF^b. ‖ 7. εἰ om T. ‖ καὶ add A^bF^b. ‖ 8. διττόν] σωκράτης διττόν A^b. ‖ οἱ δ'] ἡ δ' ST. ‖ 9. A^b. ‖ τόδε] τὰ δὲ A^b. ‖ τὰ A^b. ‖ 10. ἔστι τι παρὰ ET. ‖ 11. τις ante οὐσιῶν ET, om F^b. ‖ ζητεῖν τὴν οὐσίαν A^b. ‖ 12. n A^b. ‖ ἀριθμὸς S. ‖ 14. ἐπεὶ] ἢ ἐπεὶ A^b. ‖ 17. ἐπὶ] εἰ A^b. ‖ 18. μερισμῶν S. ‖ 22. καθόλυ om S. ‖ ὁ om A^b. ‖ 23. ^{b}. ‖ 24. ἐν T. ‖ 25. ἔνεϛιν S, omissis ὐδὲ — 27. ἔϛιν. ‖ 25. ἐκεῖνα H^b. ‖ 26. συνόλου T, συνόδου F^b. ‖ δέ γ'] δ' T. ‖ 29. ET. ‖ 30. σύνολος ET. ‖ 31. δὶς] δι' ἃ A^b. ‖ 32. ὑπάρχει S. ‖ 33. ἢ om TA^b. ‖ ἔνεστι F^b. ‖ τὸ τί om A^b.
εἶναι καὶ ἕκαϛον E. ‖ 2. καμπυλότης καὶ om A^b. ‖ εἰ] ἡ STA^b. ‖ 3. πρῶτον ἢ A^b. ‖ τὸ A^b. ‖ 5. ὡς τὰ συνειλημμένα A^b. ‖ ωκράτης καὶ μουσικός A^b. ‖ 7. ταῦτα S, πάντα T. ‖ κατὰ] καὶ κατὰ ES. ‖ 8. λέγομεν TH^b, λέγω F^b. ‖ 9. μὴ] μοι T, om). λόγοις ἐϛί A^b. ‖ 11. ἓν om A^b. ‖ ἐϛιν] ἐϛι τὸ ὁριϛὸν SF^b. ‖ 12. τοῦ] ὁ τοῦ ET. ‖ 13. ἔϛω — 14. δίπουν om TA^b. ‖ 16. ^{b}. ‖ 17. τῦτο S. ‖ 19. ἂν om A^b. ‖ 22. αἱ om E. ‖ 23. ὐ γὰρ ὅτι ἐνυπάρχει om S. ‖ 25. ἓν ET. ‖ 26. ὑσία ET. ‖ ὥσ- λόγον εἶναι ST. ‖ καὶ] εἰ A^b. ‖ 28. σκοπεῖν F^b. ‖ 29. τε om A^b. ‖ 30. καὶ διαφοραὶ A^b, καὶ ἡ διαφορά F^b et γρ E. ‖ S.

κἂν διὰ πλειόνων λέγηται. ὅλως δ' οὐθὲν διαφέρει διὰ πολλῶν ἢ δι' ὀλίγων λέγεσθαι, ὥστ' οὐδὲ δι' ὀλίγων ἢ διὰ δυοῖν· τοῖν δυοῖν δὲ τὸ μὲν διαφορὰ τὸ δὲ γένος, οἷον τοῦ ζῷον δίπουν τὸ μὲν ζῷον γένος, διαφορὰ δὲ θάτερον. εἰ οὖν τὸ γένος ἁπλῶς μή ἐστι παρὰ τὰ ὡς γένους εἴδη, ἢ εἰ ἔστι μὲν ὡς ὕλη δ' ἐστίν (ἡ μὲν γὰρ φωνὴ γένος καὶ ὕλη, αἱ δὲ διαφοραὶ τὰ εἴδη καὶ τὰ στοιχεῖα ἐκ ταύτης ποιοῦσιν), φανερὸν ὅτι ὁ ὁρισμός ἐστιν ὁ ἐκ τῶν διαφορῶν λόγος. ἀλλὰ μὴν καὶ δεῖ γε διαιρεῖσθαι τὴν τῆς διαφορᾶς διαφοράν, οἷον ζῴου διαφορὰ τὸ ὑπόπουν· πάλιν τοῦ ζῴου τοῦ ὑπόποδος τὴν διαφορὰν δεῖ εἰδέναι ᾗ ὑπόπουν. ὥστ' οὐ λεκτέον τοῦ ὑπόποδος τὸ μὲν πτερωτὸν τὸ δὲ ἄπτερον, ἐάνπερ λέγῃ καλῶς, ἀλλὰ διὰ τὸ ἀδυνατεῖν ποιήσει τοῦτο· ἀλλ' ἢ τὸ μὲν σχιζόπουν τὸ δ' ἄσχιστον· αὗται γὰρ διαφοραὶ ποδός· ἡ γὰρ σχιζοποδία ποδότης τις. καὶ οὕτως ἀεὶ βούλεται βαδίζειν ἕως ἂν ἔλθῃ εἰς τὰ ἀδιάφορα. τότε δ' ἔσονται τοσαῦτα εἴδη ποδὸς ὅσαιπερ αἱ διαφοραί, καὶ τὰ ὑπόποδα ζῷα ἴσα ταῖς διαφοραῖς. εἰ δὴ ταῦτα οὕτως ἔχει, φανερὸν ὅτι ἡ τελευταία διαφορὰ ἡ οὐσία τοῦ πράγματος ἔσται καὶ ὁ ὁρισμός, εἴπερ μὴ δεῖ πολλάκις ταὐτὰ λέγειν ἐν τοῖς ὅροις· περίεργον γάρ. συμβαίνει δέ γε τοῦτο· ὅταν γὰρ εἴπῃ ζῷον ὑπόπουν δίπουν, οὐθὲν ἄλλο εἴρηκεν ἢ ζῷον πόδας ἔχον, δύο πόδας ἔχον· κἂν τοῦτο διαιρῇ τῇ οἰκείᾳ διαιρέσει, πλεονάκις ἐρεῖ καὶ ἰσάκις ταῖς διαφοραῖς. ἐὰν μὲν δὴ διαφορᾶς διαφορὰ γίγνηται, μία ἔσται ἡ τελευταία τὸ εἶδος καὶ ἡ οὐσία· ἐὰν δὲ κατὰ συμβεβηκός, οἷον εἰ διαιροῖ τοῦ ὑπόποδος τὸ μὲν λευκὸν τὸ δὲ μέλαν, τοσαῦται ὅσαι ἂν αἱ τομαὶ ὦσιν. ὥστε φανερὸν ὅτι ὁ ὁρισμὸς λόγος ἐστὶν ὁ ἐκ τῶν διαφορῶν, καὶ τούτων τῆς τελευταίας κατά γε τὸ ὀρθόν. δῆλον δ' ἂν εἴη, εἴ τις μετατάξειε τοὺς τοιούτους ὁρισμούς, οἷον τὸν τοῦ ἀνθρώπου, λέγων ζῷον δίπουν ὑπόπουν· περίεργον γὰρ τὸ ὑπόπουν εἰρημένου τοῦ δίποδος. τάξις δ' οὐκ ἔστιν ἐν τῇ οὐσίᾳ· πῶς γὰρ δεῖ νοῆσαι τὸ μὲν ὕστερον τὸ δὲ πρότερον; περὶ μὲν οὖν τῶν κατὰ τὰς διαιρέσεις ὁρισμῶν τοσαῦτα εἰρήσθω τὴν πρώτην, ποῖοί τινές εἰσιν.

Ἐπεὶ δὲ περὶ τῆς οὐσίας ἡ σκέψις ἐστί, πάλιν ἐπανέλθωμεν. λέγεται δ' ὥσπερ τὸ ὑποκείμενον οὐσία εἶναι τὸ τί ἦν εἶναι, καὶ τὸ ἐκ τούτων καὶ τὸ καθόλου. περὶ οὖν τοῖν δυοῖν εἴρηται· καὶ γὰρ περὶ τοῦ τί ἦν εἶναι καὶ ὑποκειμένου, ὅτι διχῶς ὑπόκειται, ἢ τόδε τι ὄν, ὥσπερ ζῷον τοῖς πάθεσιν, ἢ ὡς ἡ ὕλη τῇ ἐντελεχείᾳ. δοκεῖ καὶ τὸ καθόλου αἴτιόν τισιν εἶναι μάλιστα, καὶ εἶναι ἀρχὴ τὸ καθόλου· διὸ ἐπέλθωμεν καὶ περὶ τούτου. ἔοικε γὰρ ἀδύνατον εἶναι οὐσίαν εἶναι ὁτιοῦν τῶν καθόλου λεγομένων πρώτη μὲν γὰρ οὐσία ἴδιος ἑκάστῳ ἣ οὐχ ὑπάρχει ἄλλῳ, τὸ δὲ καθόλου κοινόν· τοῦτο γὰρ λέγεται καθόλου ὃ πλείοσιν ὑπάρχειν πέφυκεν. τίνος οὖν οὐσία τοῦτ' ἔσται; ἢ γὰρ ἁπάντων ἢ οὐθενός. ἁπάντων δ' οὐχ οἷόν τε· ἑνὸς δ' εἰ ἔσται, τἆλλα τοῦτ' ἔσται· ὧν γὰρ μία ἡ οὐσία, καὶ τὸ τί ἦν εἶναι ἓν καὶ αὐτὰ ἕν. ἔτι οὐσία λέγεται τὸ μὴ καθ' ὑποκειμένου, τὸ δὲ καθόλου καθ' ὑποκειμένου τινὸς λέγεται ἀεί. ἀλλ' ἆρα οὕτω μὲν οὐκ ἐνδέχεται ὡς τὸ τί ἦν εἶναι, ἐν τούτῳ ἐνυπάρχειν, οἷον τὸ ζῷον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ καὶ ἵππῳ; δῆλον ὅτι ἔστι τις αὐτοῦ λόγος. διαφέρει δ' οὐθὲν οὐδ' εἰ πάντων λόγος ἐστὶ τῶν ἐν τῇ οὐσίᾳ· οὐθὲν γὰρ ἧττον τοῦτ' ἔσται τινός, ὡς ὁ ἄνθρωπος τοῦ ἀνθρώπου ἐν ᾧ ὑπάρχει, ὥστε τὸ αὐτὸ συμβήσεται πάλιν· ἔσται γὰρ οὐσία οὐσία, οἷον τὸ ζῷον ἐν ᾧ ὡς ἴδιον ὑπάρχει. ἔτι ἀδύνατον καὶ ἄτοπον τὸ τόδε καὶ οὐσίαν, εἰ ἔστιν ἐκ μὴ ἐξ οὐσιῶν εἶναι μηδ' ἐκ τοῦ τόδε τι, ἀλλ' ἐκ πρότερον γὰρ ἔσται μὴ οὐσία τε καὶ τὸ ποιὸν οὐσίας τοῦ τόδε. ὅπερ ἀδύνατον· οὔτε λόγῳ γὰρ οὔτε χρόνῳ γενέσει οἷόν τε τὰ πάθη τῆς οὐσίας εἶναι πρότερα· γὰρ χωριστά. ἔτι τῷ Σωκράτει οὐσία ἐνυπάρξει οὐσία, δυοῖν ἔσται οὐσία. ὅλως δὲ συμβαίνει, εἰ ἔστιν οὐσία ὁ ἄνθρωπος καὶ ὅσα οὕτω λέγεται, μηθὲν τῶν ἐν τῷ λόγῳ εἶναι μηθενὸς οὐσίαν, μηδὲ χωρὶς ὑπάρχειν αὐτῶν μηδ' ἄλλῳ, λέγω δ' οἷον οὐκ εἶναί τι ζῷον παρὰ τὰ τινά, ἄλλο τῶν ἐν τοῖς λόγοις οὐθέν. ἔκ τε δὴ τούτων θεωροῦσι φανερὸν ὅτι οὐθὲν τῶν καθόλου ὑπαρχόντων οὐσία ἐστί,

1. καὶ ἐὰν A^b. ‖ 2. δι' priorem om A^b. ‖ 4. τοῦ] τὸ *ET*. ‖ 7. ἐκ] δ' ἐκ *E*. ‖ 8. ὁ post ὅτι om *T*. ‖ 10. ζῴου *T*. ‖ 11. A^b. ‖ 13. περ om *S*. ‖ λέγηται *ST*. ‖ δυνατεῖν A^b, ἀδύνατον *S*. ‖ 14. ἢ A^b, εἰ ceteri. ‖ 20. ὁ om *T*. ‖ 21. τὸ αὐτὸ F^b, om ‖ 23. ἢ] εἰ μὴ A^b. ‖ πόδας post ζῷον om *ET*. ‖ ἔχον alterum ante δύο *S*, om *T*. ‖ 25. γίγνεται *S*, γένηται TF^b. ‖ 27. διαιρεῖ ‖ 28. τοσαῦτα A^b. ‖ 30. δ' om *T*. ‖ 31. λόγον *S*. ‖ 35. τὴν πρώτην om F^b.

1. δὴ F^b. ‖ ἐστὶν ἡ σκέψις *T*. ‖ 5. ἢ om A^b. ‖ 6. ἡ om *ST*. ‖ 7. ἀρχὴ *S*. ‖ 9. εἶναι prius om A^b, alterum *T*. ‖ 10. ἡ *S*A^b. ‖ οὐσία ἡ ἑκάστου ἴδιος ἑκάστου *E* et omisso ἡ *S*, οὐσία ἡ ἑκάστου *T*. ‖ ἣ οὐχ ὑπάρχει ἄλλο *T*. ‖ 12 et 13. πάντων *EST*. ‖ 14. δή ἐστι *E*. ‖ 14. post ἔσται *S* ἢ γὰρ παντὸς ἢ οὐδενός. ‖ 17. τούτῳ] αὐτῷ *EST*, γρ. καὶ ἐν αὐτοῖς ἤτοι τοῖς ὑποκειμένοις *E* inter ‖ 18. ἐνυπάρχει *S*. ‖ τὸ ζῷον om *T*. ‖ 19. ἔσται *S*. ‖ 23. ᾧ] ὧ εἴδει TA^b. ‖ 24. τὸ τόδε] τότε δὲ *T*. ‖ καὶ τὴν οὐσίαν F^b. ‖ 25. ποιοῦ *T*. ‖ 26. οὐσία τε] οὐσία δὲ *T*. τε om A^b. ‖ 27. τοῦτο δὲ A^b. ‖ 29. γὰρ καὶ χωριστά A^b. ‖ σωκράτη *T*. ‖ οὐσία om EA^b, post ponit *T*. ‖ 30. οὐσίαι *T*. ‖ ἄλλως HA^b. ‖ 32. ἐν] ἓν ἐν TA^b. ‖ 34. λογικοῖς H^b. ‖ οὐδὲν γάρ. ἐκ A^b. ‖ τε] δὲ *T*.

θὲν σημαίνει τῶν κοινῇ κατηγορουμένων τόδε τι, ἀλλὰ ν. εἰ δὲ μή, ἄλλα τε πολλὰ συμβαίνει καὶ ὁ τρί-νθρωπος. ἔτι δὲ καὶ ὧδε δῆλον. ἀδύνατον γὰρ οὐσίαν σιῶν εἶναι ἐνυπαρχουσῶν ὡς ἐντελεχείᾳ· τὰ γὰρ δύο ἐντελεχείᾳ οὐδέποτε ἓν ἐντελεχείᾳ, ἀλλ' ἐὰν δυνάμει ῃ, ἔσται ἕν, οἷον ἡ διπλασία ἐκ δύο ἡμίσεων δυνάμει· ἡ γὰρ ἐντελέχεια χωρίζει. ὥστ' εἰ ἡ οὐσία ἕν, οὐκ ἐξ οὐσιῶν ἐνυπαρχουσῶν, καὶ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον γει Δημόκριτος ὀρθῶς· ἀδύνατον γὰρ εἶναί φησιν ἐκ ν ἢ ἐξ ἑνὸς δύο γενέσθαι· τὰ γὰρ μεγέθη τὰ ἄτομα σίας ποιεῖ. ὁμοίως τοίνυν δῆλον ὅτι καὶ ἐπ' ἀριθμοῦ εἴπερ ἐστὶν ὁ ἀριθμὸς σύνθεσις μονάδων, ὥσπερ λέγε-πό τινων· ἢ γὰρ οὐχ ἓν ἡ δυάς, ἢ οὐκ ἔστι μονὰς ἐν ἐντελεχείᾳ. ἔχει δὲ τὸ συμβαῖνον ἀπορίαν. εἰ γὰρ ἐκ τῶν καθόλου οἷόν τ' εἶναι μηδεμίαν οὐσίαν διὰ τὸ ἀλλὰ μὴ τόδε τι σημαίνειν, μήτ' ἐξ οὐσιῶν ἐνδέ-ι ἐντελεχείᾳ εἶναι μηδεμίαν οὐσίαν σύνθετον, ἀσύνθε-ν ἂν εἴη οὐσία πᾶσα, ὥστ' οὐδὲ λόγος ἂν εἴη οὐδεμιᾶς ς. ἀλλὰ μὴν δοκεῖ γε πᾶσι καὶ ἐλέχθη πάλαι ἢ εἶναι οὐσίας ὅρον ἢ μάλιστα· νῦν δ' οὐδὲ ταύτης. ὸς ἄρ' ἔσται ὁρισμός· ἢ τρόπον μέν τινα ἔσται, τρόπον να οὔ. δῆλον δ' ἔσται τὸ λεγόμενον ἐκ τῶν ὕστερον λον.

Φανερὸν δ' ἐξ αὐτῶν τούτων τὸ συμβαῖνον καὶ τοῖς ἰδέας λέγουσιν οὐσίας τε καὶ χωριστὰς εἶναι, καὶ ἅμα δος ἐκ τοῦ γένους ποιοῦσι καὶ τῶν διαφορῶν. εἰ γὰρ ὰ εἴδη καὶ τὸ ζῷον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ καὶ ἵππῳ, ἤτοι αὶ ταὐτὸν τῷ ἀριθμῷ ἐστὶν ἢ ἕτερον. τῷ μὲν γὰρ δῆλον ὅτι ἕν· τὸν γὰρ αὐτὸν διέξεισι λόγον ὁ λέγων ατέρῳ. εἰ οὖν ἐστί τις ἄνθρωπος αὐτὸς καθ' αὑτὸν τόδε ὶ κεχωρισμένον, ἀνάγκη καὶ ἐξ ὧν, οἷον τὸ ζῷον καὶ πουν, τόδε τι σημαίνειν καὶ εἶναι χωριστὰ καὶ οὐσίας· καὶ τὸ ζῷον. εἰ μὲν οὖν τὸ αὐτὸ καὶ ἓν τὸ ἐν τῷ καὶ τῷ ἀνθρώπῳ, ὥσπερ σὺ σαυτῷ, πῶς τὸ ἓν ἐν τοῖς οὖσι χωρὶς ἓν ἔσται, καὶ διὰ τί οὐ καὶ χωρὶς αὑτοῦ ἔσται τὸ ζῷον τοῦτο; ἔπειτα εἰ μὲν μεθέξει τοῦ δίποδος καὶ τοῦ πολύποδος, ἀδύνατόν τι συμβαίνει· τἀναντία γὰρ ἅμα ὑπάρξει αὐτῷ ἑνὶ καὶ τῷδέ τινι ὄντι. εἰ δὲ μή, τίς ὁ τρόπος ὅταν εἴπῃ τις τὸ ζῷον εἶναι δίπουν ἢ πεζόν; ἀλλ' ἴσως σύγκειται καὶ ἅπτεται ἢ μέμικται. ἀλλὰ πάντα ἄτοπα. ἀλλ' ἕτερον ἐν ἑκάστῳ. οὐκοῦν ἄπειρα ὡς ἔπος εἰπεῖν ἔσται ὧν ἡ οὐσία [illegible]ον· οὐ γὰρ κατὰ συμβεβηκὸς ἐκ ζῴου ὁ ἄνθρωπος[illegible]ολλὰ ἔσται αὐτὸ τὸ ζῷον· οὐσία τε γὰρ τὸ ἐν ἑκάστῳ ζῷον· οὐ γὰρ κατ' ἄλλο λέγεται. εἰ δὲ μή, ἐξ ἐκείνου ἔσται ὁ ἄνθρωπος καὶ γένος αὐτοῦ ἐκεῖνο. καὶ ἔτι ἰδέαι ἅπαντα ἐξ ὧν ὁ ἄνθρωπος. οὐκοῦν οὐκ ἄλλου μὲν ἰδέα ἔσται ἄλλου δ' οὐσία· ἀδύνατον γάρ. αὐτὸ ἄρα ζῷον ἓν ἕκαστον ἔσται τῶν ἐν τοῖς ζῴοις. ἔτι ἐκ τίνος τοῦτο καὶ πῶς ἐξ αὐτοῦ ζῷον; ἢ πῶς οἷόν τε εἶναι τὸ ζῷον ὃ οὐσία, τοῦτο αὐτὸ παρ' αὐτὸ τὸ ζῷον; ἔτι δ' ἐπὶ τῶν αἰσθητῶν ταῦτά τε συμβαίνει καὶ τούτων ἀτοπώτερα. εἰ δὴ ἀδύνατον οὕτως ἔχειν, δῆλον ὅτι οὐκ ἔστιν εἴδη αὐτῶν οὕτως ὥς τινές φασιν.

Ἐπεὶ δ' ἡ οὐσία ἑτέρα τό τε σύνολον καὶ ὁ λόγος (λέγω δ' ὅτι ἡ μὲν οὕτως ἐστὶν οὐσία σὺν τῇ ὕλῃ συνειλημμένος ὁ λόγος, ἡ δ' ὁ λόγος ὅλως), ὅσαι μὲν οὖν οὕτω λέγονται, τούτων μὲν ἔστι φθορά· καὶ γὰρ γένεσις· τοῦ δὲ λόγου οὐκ ἔστιν οὕτως ὥστε φθείρεσθαι· οὐδὲ γὰρ γένεσις (οὐ γὰρ γίγνεται τὸ οἰκίᾳ εἶναι ἀλλὰ τὸ τῇδε τῇ οἰκίᾳ), ἀλλ' ἄνευ γενέσεως καὶ φθορᾶς εἰσὶ καὶ οὐκ εἰσίν· δέδεικται γὰρ ὅτι οὐθεὶς ταῦτα γεννᾷ οὐδὲ ποιεῖ. διὰ τοῦτο δὲ καὶ τῶν οὐσιῶν τῶν αἰσθητῶν τῶν καθ' ἕκαστα οὔθ' ὁρισμὸς οὔτ' ἀπόδειξίς ἐστιν, ὅτι ἔχουσιν ὕλην ἧς ἡ φύσις τοιαύτη ὥστ' ἐνδέχεσθαι καὶ εἶναι καὶ μή· διὸ φθαρτὰ πάντα τὰ καθ' ἕκαστα αὐτῶν. εἰ οὖν ἥ τ' ἀπόδειξις τῶν ἀναγκαίων καὶ ὁ ὁρισμὸς ἐπιστημονικός, καὶ οὐκ ἐνδέχεται, ὥσπερ οὐδ' ἐπιστήμην ὁτὲ μὲν ἐπιστήμην ὁτὲ δ' ἄγνοιαν εἶναι, ἀλλὰ δόξα τὸ τοιοῦτόν ἐστιν, οὕτως οὐδ' ἀπόδειξιν οὐδ' ὁρισμόν, ἀλλὰ δόξα

1. τόδε] τὸ τόδε F^b. ‖ 3. γὰρ om $A^bF^bH^b$. ‖ 4. ὡς] οὕτως ὡς EST. ‖ τὰ — 5. οὕτως ἐντελεχείᾳ om S. ‖ 6. ἡ] εἰ A^b. ‖] ἓν T. ‖ εἰ om E. ‖ 9. ὃ T. ‖ 11. δῆλον ὅτι om H^b. ‖ ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ H^b. ‖ 12. ὁ om A^b. ‖ σύνθεσις om A^b. ‖ 13. ἡ] ἣ ἔνεστι ET. ‖ 15. διὰ τοσόνδε T. ‖ 17. σύνθετον om $ESTH^b$. ‖ 19. πᾶσα A^b. ‖ 20. οὐσίας εἶναι A^b. ‖ 24. τοῦτο F^b. ‖ 25. τε χωριστὰς A^b, χωριστάς τε οὐσίας F^b. ‖ ἅμα om S. ‖ 26. τὸ] καὶ τὸ ET. ‖ 28. μὲν om S. ‖ γὰρ om A^b. ‖ 29. ὁ λέγων τι λόγον A^b. ‖ 30. αὐτὸ καθ' αὑτὸ ET. ‖ τόδε] καὶ τόδε F^b, τὸ τόδε S. ‖ 31. καὶ post τι om TF^b, καὶ — 32. τι om S. ‖ 33. add A^b. ‖ 34. καὶ τῷ ἀνθρώπῳ add A^bF^b. ‖ σὺ σαυτῷ] αὐτὸς αὐτῷ A^b. ‖ πῶς om A^b. ‖ τὸ ἓν add A^bF^b.

1. ἐν χωρὶς οὖσιν ET, ἐγχωρὶς οὖσιν S. ‖ χωρὶς αὐτοῦ] αὐτὸ A^b. ‖ 2. τοῦτο] ἑαυτοῦ A^b. ‖ μὲν μὴ μεθέξει T. ‖ 4. τῷ δέοντι T. τινὶ A^bF^b. ‖ ὁ om A^b. ‖ 5. τις] τί A^b. ‖ post πεζόν F^b ἢ ζῷον ἄπουν. ‖ 8. γὰρ] καὶ S. ‖ ὁ om A^b. ‖ 9. τὸ post αὐτὸ om T. ‖ ἰδέα E. ‖ 13. ἓν add A^b. ‖ 14. ἔσται ἕκαστον ES. ‖ τούτου EST. ‖ 15. ζῴου EST. in E γρ αὐτοζώου. ‖ τὸ ζῷον] γρ οὐσία ‖ ὃ om A^b. ‖ 16. δ'] δὲ καὶ T. ‖ 18. ἰδέα ET. ‖ 21. ἡ] εἰ F^b. ‖ 22. ὅλως om A^b. ‖ 23. ἔστι καὶ φθορά A^b. ‖ 24. ὥστε om οὐδὲν E, οὐ A^b. ‖ 28. οὔτ' ἀριθμὸς T. ‖ 31. αὐτῶν om H^b. ‖ 33. ὁτὲ μὲν ἐπιστήμην om A^b. ‖ 35. ἀπόδειξις οὐδ' ὁρισμὸς A^bF^b.

ἐστὶ τοῦ ἐνδεχομένου ἄλλως ἔχειν, δῆλον ὅτι οὐκ ἂν εἴη αὐτῶν οὔτε ὁρισμὸς οὔτε ἀπόδειξις. ἄδηλά τε γὰρ τὰ φθειρόμενα τοῖς ἔχουσι τὴν ἐπιϛήμην, ὅταν ἐκ τῆς αἰσθήσεως ἀπέλθῃ· καὶ σωζομένων τῶν λόγων ἐν τῇ ψυχῇ τῶν αὐτῶν οὐκ ἔϛαι οὔτε ὁρισμὸς ἔτι οὔτε ἀπόδειξις. διὸ δεῖ τῶν πρὸς ὅρον, ὅταν τις ὁρίζηταί τι τῶν καθ' ἕκαϛα, μὴ ἀγνοεῖν ὅτι ἀεὶ ἀναιρεῖν ἔϛιν· οὐ γὰρ ἐνδέχεται ὁρίσασθαι. οὐδὲ δὴ ἰδέαν οὐδεμίαν ἔϛιν ὁρίσασθαι· τῶν γὰρ καθ' ἕκαϛον ἡ ἰδέα, ὡς φασί, καὶ χωριϛή. ἀναγκαῖον δ' ἐξ ὀνομάτων εἶναι τὸν λόγον. ὄνομα δ' οὐ ποιήσει ὁ ὁριζόμενος· ἄγνωϛον γὰρ ἔϛαι. τὰ δὲ κείμενα κοινὰ πᾶσιν. ἀνάγκη ἄρα ὑπάρχειν καὶ ἄλλῳ ταῦτα· οἷον εἴ τις σὲ ὁρίσαιτο, ζῷον ἐρεῖ ἰσχνὸν ἢ λευκὸν ἢ ἕτερόν τι ὃ καὶ ἄλλῳ ὑπάρξει. εἰ δέ τις φαίη μηθὲν κωλύειν χωρὶς μὲν πάντα πολλοῖς, ἅμα δὲ μόνῳ τούτῳ ὑπάρχειν, λεκτέον πρῶτον μὲν ὅτι καὶ ἀμφοῖν, οἷον τὸ ζῷον δίπουν τῷ ζῴῳ καὶ τῷ δίποδι. καὶ τοῦτο ἐπὶ μὲν τῶν ἀϊδίων καὶ ἀνάγκη εἶναι, πρότερά γ' ὄντα καὶ μέρη τοῦ συνθέτου. ἀλλὰ μὴν καὶ χωριϛά, εἴπερ τὸ ἄνθρωπος χωριϛόν· ἢ γὰρ οὐθὲν ἢ ἄμφω. εἰ μὲν οὖν μηθέν, οὐκ ἔϛαι τὸ γένος παρὰ τὰ εἴδη· εἰ δ' ἔσται, καὶ ἡ διαφορά. εἶθ' ὅτι πρότερα τῷ εἶναι· ταῦτα δὲ οὐκ ἀνταναιρεῖται. ἔπειτα δὲ εἰ ἐξ ἰδεῶν αἱ ἰδέαι (ἀσυνθετώτερα γὰρ τὰ ἐξ ὧν), ἔτι ἐπὶ πολλῶν δεήσει κἀκεῖνα κατηγορεῖσθαι ἐξ ὧν ἡ ἰδέα, οἷον τὸ ζῷον καὶ τὸ δίπουν. εἰ δὲ μή, πῶς γνωρισθήσεται; ἔσται γὰρ ἰδέα τις ἣν ἀδύνατον ἐπὶ πλειόνων κατηγορῆσαι ἢ ἑνός. οὐ δοκεῖ δέ, ἀλλὰ πᾶσα ἰδέα εἶναι μεθεκτή. ὥσπερ οὖν εἴρηται, λανθάνει ὅτι ἀδύνατον ὁρίσασθαι ἐν τοῖς ἀϊδίοις, μάλιστα δὲ ὅσα μοναχά, οἷον ἥλιος ἢ σελήνη. οὐ μόνον γὰρ διαμαρτάνουσι τῷ προστιθέναι τοιαῦτα ὧν ἀφαιρουμένων ἔτι ἔϛαι ἥλιος, ὥσπερ τὸ περὶ γῆν ἰὸν ἢ νυκτικρυφές. ἂν γὰρ ϛῇ ἢ φανῇ, οὐκέτι ἔϛαι ἥλιος· ἀλλ' ἄτοπον εἰ μή· ὁ γὰρ ἥλιος οὐσίαν τινὰ σημαίνει. ἔτι ὅσα ἐπ' ἄλλου ἐνδέχεται, οἷον ἐὰν ἕτερος γένηται τοιοῦτος, δῆλον ὅτι ἥλιος ἔϛαι. κοινὸς ἄρα ὁ λόγος. ἀλλ' ἦν τῶν καθ' ἕκαϛα ὁ ἥλιος, [illegible] Κλέων ἢ Σωκράτης, ἐπεὶ διὰ τί οὐδεὶς ὅρον ἐκφέρει [illegible] ἰδέας; γένοιτο γὰρ ἂν δῆλον πειρωμένων ὅτι ἀλη[illegible] νῦν εἰρημένον.

Φανερὸν δ' ὅτι καὶ τῶν δοκουσῶν εἶναι οὐσιῶν αἱ [illegible]ϛαι δυνάμεις εἰσί, τά τε μόρια τῶν ζῴων· οὐθὲν γὰρ [illegible] χωρισμένον αὐτῶν ἐστίν· ὅταν δὲ χωρισθῇ, καὶ τότε [illegible] ὡς ὕλη πάντα, καὶ γῆ καὶ πῦρ καὶ ἀήρ· οὐθὲν γὰρ [illegible] ἕν ἐστιν, ἀλλ' οἷον ὁ ὀρρὸς πρὶν ἢ πεφθῇ καὶ γένη[illegible] ἐξ αὐτῶν ἕν. μάλιϛα δ' ἄν τις τὰ τῶν ἐμψύχων [illegible] λάβοι μόρια καὶ τὰ τῆς ψυχῆς πάρεγγυς ἄμφω γ[illegible]σθαι, ὄντα καὶ ἐντελεχείᾳ καὶ δυνάμει, τῷ ἀρχὰς [illegible] κινήσεως ἀπό τινος ἐν ταῖς καμπαῖς· διὸ ἔνια ζῷα [illegible]ρόμενα ζῇ. ἀλλ' ὅμως δυνάμει πάντ' ἔϛαι, ὅταν ᾖ ἓν [illegible] συνεχὲς φύσει, ἀλλὰ μὴ βίᾳ ἢ καὶ συμφύσει· τὸ [illegible] τοιοῦτον πήρωσις. ἐπεὶ δὲ τὸ ἓν λέγεται ὥσπερ καὶ τὸ [illegible] καὶ ἡ οὐσία ἡ τοῦ ἑνὸς μία καὶ ὧν μία ἀριθμῷ ἓν [illegible] φανερὸν ὅτι οὔτε τὸ ἓν οὔτε τὸ ὂν ἐνδέχεται οὐσίαν [illegible] πραγμάτων, ὥσπερ οὐδὲ τὸ ϛοιχείῳ εἶναι ἢ ἀρχῇ· [illegible] ζητοῦμεν τίς οὖν ἡ ἀρχή, ἵνα εἰς γνωριμώτερον ἀνάγ[illegible]μεν. μᾶλλον μὲν οὖν τούτων οὐσία τὸ ὂν καὶ τὸ ἓν [illegible] ἀρχὴ καὶ τὸ ϛοιχεῖον καὶ τὸ αἴτιον, οὔπω δὲ οὐδὲ [illegible] εἴπερ μηδ' ἄλλο κοινὸν μηθὲν οὐσία· οὐδενὶ γὰρ ὑπάρ[illegible] οὐσία ἀλλ' ἢ αὐτῇ τε καὶ τῷ ἔχοντι αὐτήν, οὗ [illegible] ἔτι τὸ ἓν πολλαχῇ οὐκ ἂν εἴη ἅμα, τὸ δὲ κοιν[illegible] πολλαχῇ ὑπάρχει· ὥστε δῆλον ὅτι οὐθὲν τῶν [illegible] ὑπάρχει παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα χωρίς. ἀλλ' οἱ τὰ [illegible] λέγοντες εἶναι τῇ μὲν ὀρθῶς λέγουσι χωρίζοντες [illegible] εἴπερ οὐσίαι εἰσί, τῇ δ' οὐκ ὀρθῶς, ὅτι τὸ ἓν ἐπὶ πολ[illegible] εἶδος λέγουσιν. αἴτιον δ' ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀποδοῦναι τίνες [illegible] τοιαῦται οὐσίαι αἱ ἄφθαρτοι παρὰ τὰς καθ' ἕκαστα [illegible] αἰσθητάς. ποιοῦσιν οὖν τὰς αὐτὰς τῷ εἴδει τοῖς φθαρ[illegible] (ταύτας γὰρ ἴσμεν), αὐτοάνθρωπον καὶ αὐτόϊππον, προσ[illegible]θέντες τοῖς αἰσθητοῖς τὸ ῥῆμα τὸ αὐτό. καίτοι κἂν εἰ [illegible]

4. ἐπέλθῃ T. ‖ τῶν ἐν τῇ ψυχῇ λόγων αὐτῶν T. ‖ 6. ἕκαϛον EA^b. ‖ 7. ἀεὶ om E. ‖ 8. δεῖ T. ‖ ὁρίσασθαι] ἀναιρεῖν F^b. ‖ [illegible] ἐξ ὧν ὀνομάτων T. ‖ 12. καὶ ἄλλως τοιαῦτα S, om T. ‖ οἷον A^b et γρ E: ceteri καὶ. ‖ σὲ om F^{b}H^b. ‖ ὁρίσαι τὸ T. ‖ 13. [illegible] TA^b. ‖ 15. λεκτέον add A^{b}F^b et γρ E. ‖ 16. ὅτι καὶ] ὅτι τὸ A^b. ‖ 17. καὶ post ἀϊδίων om F^b. ‖ ἀνάγκη γε εἶναι ET. ‖ [illegible] συντεθέντος S. ‖ 20. γένος] ζῷον F^b. ‖ 22. ἔπειτα] ἔτι γρ E. ‖ δὲ om A^b. ‖ 26. κατηγορεῖσθαι T. ‖ 27. πᾶσιν S. ‖ 28. [illegible] ὁρίσασθαι F^b. ‖ 29. ἢ] καὶ T. ‖ post σελήνη F^b ἢ γῆ. ‖ γὰρ] δὲ δὴ E. ‖ ἁμαρτάνουσι EF^b. ‖ 30. τὰ τοιαῦτα T. ‖ 31. τὸ] [illegible] H^b. ‖ γήϊνον νυκτικρυφές T. ‖ ἂν γὰρ ϛῇ] ἂν γὰρ δὲ ϛῇ T, ἄνδρες τῇ E. ‖ 32. ἢ] ἢ ἀεὶ H^b. ‖ ἔϛαι om T.

2. ὅρκον S. ‖ 5. καὶ ἐκ τῶν S. ‖ οὐσιῶν εἶναι ET. ‖ 9. ὁ add A^b. ‖ ὀρρὸς F^b et γρ E: ceteri σωρός. ‖ 15. καὶ add A^b. ‖ [illegible] ἐπειδὴ F^b. ‖ 17. ἡ post καὶ om F^b. ‖ 19. ἡ ἀρχή ET. ‖ 20. γνωριμώτερα S, γνωριμωτέραν TA^b. ‖ ἀνάγωμεν T. ‖ 24. ἡ add [illegible] F^{b}H^b. ‖ αὐτῇ] αὐτή T. ‖ 25. ἔτι] ἔτι εἰ T. ‖ ἓν] ὂν A^b. ‖ 26. ὥστε — 27. ὑπάρχει om T. ‖ 27. χωρίς om A^b. ‖ 28. εἶναι add [illegible] F^b. ‖ 31. παρὰ] πρὸς T. ‖ 32. ποιοῦντες τὰς A^b. ‖ 33. ταῦτα S, τὰς αὐτὰς τὸ μὲν A^b. ‖ ἴσμεν om A^b. ‖ καὶ] τὸ δὲ A^b. ‖ [illegible] εἰ om T.

ιμεν τὰ ἄστρα, οὐθὲν ἂν ἧττον οἶμαι ἦσαν οὐσίαι παρ' ἃς ἡμεῖς ᾔδειμεν· ὥςε καὶ νῦν εἰ μὴ ἔχοιμεν ...ών, ἀλλ' εἶναί γέ τινας ἴσως ἀναγκαῖον. ὅτι μὲν ...τε τῶν καθόλου λεγομένων ὐθὲν ὐσία, ὔτ' ἐςὶν ὐσία ... ἐξ ὐσιῶν, δῆλον.

Τί δὲ χρὴ λέγειν καὶ ὁποῖόν τι τὴν οὐσίαν, πάλιν ... οἷον ἀρχὴν ποιησάμενοι λέγωμεν· ἴσως γὰρ ἐκ τύ...ςαι δῆλον καὶ περὶ ἐκείνης τῆς ὐσίας ἥτις ἐςὶ κεχω...ῃ τῶν αἰσθητῶν οὐσιῶν. ἐπεὶ οὖν ἡ ὐσία ἀρχὴ καὶ ...τις ἐστίν, ἐντεῦθεν μετιτέον. ζητεῖται δὲ τὸ διὰ τί ...ὕτως, διὰ τί ἄλλο ἄλλῳ τινὶ ὑπάρχει. τὸ γὰρ ζη...ὰ τί ὁ μυσικὸς ἄνθρωπος ἄνθρωπος μουσικός ἐστιν, ἐστὶ τὸ εἰρημένον ζητεῖν διὰ τί ὁ ἄνθρωπος μουσικός ἢ ἄλλο. τὸ μὲν ὖν διὰ τί αὐτό ἐςιν αὐτό, ὐθέν ἐςι ... δεῖ γὰρ τὸ ὅτι καὶ τὸ εἶναι ὑπάρχειν δῆλα ὄντα, ... δ' οἷον ὅτι ἡ σελήνη ἐκλείπει. αὐτὸ δὲ ὅτι αὐτό, ...όγος καὶ μία αἰτία ἐπὶ πάντων, διὰ τί ὁ ἄνθρωπος ...πος ἢ ὁ μυσικὸς μυσικός· πλὴν εἴ τις λέγοι ὅτι ἀδιαί... πρὸς αὐτὸ ἕκαςον· τῦτο δ' ἦν τὸ ἑνὶ εἶναι. ἀλλὰ τῦτο ...τε κατὰ πάντων καὶ σύντομον. ζητήσειε δ' ἂν τις ...τί ὁ ἄνθρωπός ἐστι ζῷον τοιονδί. τοῦτο μὲν τοίνυν ... ὅτι ὐ ζητεῖ διὰ τί ὅς ἐςιν ἄνθρωπος ἄνθρωπός ἐςιν. ...α κατά τινος ζητεῖ διὰ τί ὑπάρχει. ὅτι δ' ὑπάρχει, ...λον εἶναι· εἰ γὰρ μὴ ὕτως, ὐθὲν ζητεῖ. οἷον διὰ τί ...ῷ; διότι ψόφος γίγνεται ἐν τοῖς νέφεσιν· ἄλλο γὰρ ...κατ' ἄλλυ ἐςὶ τὸ ζητύμενον. καὶ διὰ τί ταδί, οἷον ...ες καὶ λίθοι, οἰκία ἐςίν; φανερὸν τοίνυν ὅτι ζητεῖ τὸ ... τοῦτο δ' ἐςὶ τὸ τί ἦν εἶναι, ὡς εἰπεῖν λογικῶς. ὃ ...ίων μέν ἐςι τίνος ἕνεκα, οἷον ἴσως ἐπ' οἰκίας ἢ κλί...ἐπ' ἐνίων δὲ τί ἐκίνησε πρῶτον· αἴτιον γὰρ καὶ τῦτο. ... τὸ μὲν τοιῦτον αἴτιον ἐπὶ τῦ γίνεσθαι ζητεῖται καὶ ...εσθαι, θάτερον δὲ καὶ ἐπὶ τῦ εἶναι. λανθάνει δὲ μά... τὸ ζητούμενον ἐν τοῖς μὴ καταλλήλως λεγομένοις. οἷον ἄνθρωπος τί ἐστι ζητεῖται διὰ τὸ ἁπλῶς λέγεσθαι, ἀλλὰ μὴ διορίζειν ὅτι τάδε ἢ τόδε. ἀλλὰ δεῖ διαρθρώσαντας ζητεῖν· εἰ δὲ μή, κοινὸν τῦ μηθὲν ζητεῖν καὶ τοῦ ζητεῖν τι γίγνεται. ἐπεὶ δὲ δεῖ ἔχειν τε καὶ ὑπάρχειν τὸ εἶναι, δῆλον δὴ ὅτι τὴν ὕλην ζητεῖ διὰ τί ἐςιν· οἷον οἰκία ταδὶ διὰ τί; ὅτι ὑπάρχει ταδί, ὃ ἦν οἰκίᾳ εἶναι. καὶ ἄνθρωπος ὁδί, ἢ τὸ σῶμα τοῦτο τοδὶ ἔχον. ὥστε τὸ αἴτιον ζητεῖται τῆς ὕλης· τῦτο δ' ἐςὶ τὸ εἶδος ᾧ τί ἐςιν· τοῦτο δ' ἡ ὐσία. φανερὸν τοίνυν ὅτι ἐπὶ τῶν ἁπλῶν ὐκ ἔςι ζήτησις ὐδὲ δίδαξις, ἀλλ' ἕτερος τρόπος τῆς ζητήσεως τῶν τοιύτων. ἐπεὶ δὲ τὸ ἔκ τινος σύνθετον ὕτως ὥςε ἓν εἶναι τὸ πᾶν, ἀλλὰ μὴ ὡς σωρὸς ἀλλ' ὡς ἡ συλλαβή, ἡ δὲ συλλαβὴ οὐκ ἔστι τὰ ςοιχεῖα, ὐδὲ τὸ $\overline{βα}$ ταὐτὸ τῷ $\overline{β}$ καὶ $\overline{α}$, ὐδ' ἡ σὰρξ πῦρ καὶ γῆ· διαλυθέντων γὰρ τὰ μὲν ὐκέτι ἐςίν, οἷον ἡ σὰρξ καὶ ἡ συλλαβή, τὰ δὲ στοιχεῖα ἔςι, καὶ τὸ πῦρ καὶ ἡ γῆ. ἔςιν ἄρα τι ἡ συλλαβή, ὐ μόνον τὰ ςοιχεῖα τὸ φωνῆεν καὶ ἄφωνον, ἀλλὰ καὶ ἕτερόν τι· καὶ ἡ σὰρξ οὐ μόνον πῦρ καὶ γῆ ἢ τὸ θερμὸν καὶ ψυχρόν, ἀλλὰ καὶ ἕτερόν τι. εἰ τοίνυν ἀνάγκη κἀκεῖνο ἢ ςοιχεῖον ἢ ἐκ ςοιχείων εἶναι, εἰ μὲν ςοιχεῖον, πάλιν ὁ αὐτὸς ἔςαι λόγος· ἐκ τύτυ γὰρ καὶ πυρὸς καὶ γῆς ἔςαι ἡ σὰρξ καὶ ἔτι ἄλλου, ὥστ' εἰς ἄπειρον βαδιεῖται· εἰ δ' ἐκ στοιχείου, δῆλον ὅτι οὐχ ἑνὸς ἀλλὰ πλειόνων, ἢ ἐκεῖνο αὐτὸ ἔσται, ὥςε πάλιν ἐπὶ τύτυ τὸν αὐτὸν ἐρῦμεν λόγον καὶ ἐπὶ τῆς σαρκὸς ἢ συλλαβῆς. δόξειε δ' ἂν εἶναί τι τοῦτο καὶ οὐ στοιχεῖον, καὶ αἴτιόν γε τῦ εἶναι τοδὶ μὲν σάρκα τοδὶ δὲ συλλαβήν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. ὐσία δ' ἑκάςυ μὲν τοῦτο· τῦτο γὰρ αἴτιον πρῶτον τῦ εἶναι· ἐπεὶ δ' ἔνια οὐκ ὐσίαι τῶν πραγμάτων, ἀλλ' ὅσαι ὐσίαι κατὰ φύσιν καὶ φύσει συνεςήκασι, φανείη ἂν καὶ αὕτη ἡ φύσις ὐσία, ἥ ἐςιν ὐ ςοιχεῖον ἀλλ' ἀρχή. ςοιχεῖον δ' ἐςὶν εἰς ὃ διαιρεῖται ἐνυπάρχον ὡς ὕλην, οἷον τῆς συλλαβῆς τὸ $\overline{α}$ καὶ τὸ $\overline{β}$.

1. οὐδ' *T*. ‖ οἶμαι ἧττον *S*. ‖ 2. ἃ A^b. ‖ εἴδημεν *T*. ‖ ἔχομεν *ET*. ‖ 3. γέ] τε A^b, om *T*. ‖ 7. οἷον om F^b. ‖ λέγομεν *S*. ‖ ...ία καὶ ἀρχὴ καὶ H^b. ‖ 11. ἀεὶ om A^bF^b. ‖ ἄλλο] ἄλλό τι *ET*. ‖ 12. διά] καὶ διὰ *T*. ‖ μουσικὸς ἄνθρωπός *ES*. ‖ 16. αὐτοῦ ... ‖ αὐτοῦ *S*. ‖ 17. αἰτία om F^b. ‖ 18. ὁ μουσικὸς om A^b. ‖ 19. ἑνὶ] ἓν *EST*. ‖ 20. καὶ τὸ σύντομον *T*. ‖ 21. ὁ om A^b. ‖ ...ὰ τί om A^b. ‖ ὅς ἐςιν] ὅςις *T*. ‖ 23. τι] τὸ *S*. ‖ 25. διατί A^bF^b. ‖ 26. τοδὶ A^b. ‖ 27. λίθοι καὶ πλίνθοι A^b. ‖ 28. ὃ] ἢ ... 29. ἐςι τὸ τίνος F^b. ‖ 32. τῦ τί εἶναι *T*. ‖ 33. τὸ] τί ἐςι τὸ H^b. ‖ κατ' ἄλλων *EST*.

1. τί ἐςι γῆ καὶ διὰ τί *E*. ‖ post ζητεῖται *S* καὶ φθείρεσθαι, θάτερον δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ εἶναι. ‖ 2. ἢ om A^b. ‖ διορθώσαντας *ET*. ‖ 3. ...ῦ ζητεῖν τι om A^b. ‖ 5. δὴ om *S*. ‖ ζητῶ *T*. ‖ 6. ταδὶ om A^b. ‖ διὰ τί; ὅτι] διότι A^b. ‖ ὃ ἦν om A^b. ‖ 7. τοδὶ A^b. ‖ ...om A^b. ‖ 9. φανερὸν — 10. δίδαξις om *S*. ‖ 11. τὸ] τῶν H^b. ‖ ὡς τὸ F^b. ‖ 12. ἀλλά] ἂν A^b. ‖ δὲ] τε A^b. ‖ 13. ἔςαι ‖ ὐδὲ ταυτὸ τὸ $\overline{β}$ καὶ $\overline{α}$ *T*, ὐδὲ τῦ $\overline{βα}$ αὐτὸ τῦ $\overline{β}$ καὶ $\overline{α}$ $A^bE^bH^b$. ‖ 14. ἡ om *S*. ‖ καὶ om *T*. ‖ τὸ A^b. ‖ ἔςαι *T*. ‖ 15. ἡ καὶ om *T*. ‖ τὰ — 16. συλλαβή om *S*. ‖ 16. ἄρα τι ἡ συλλαβή] δὲ τῆς συλλαβῆς A^bH^b. ‖ 17. καὶ ἡ — 19. τι om *T*. ‖ 19. ...ι *S*. ‖ 20. λόγος ἔςαι *EST*. ‖ 22. ἔτι ἀλλὰ *T*, εἴ τι ἄλλο A^b. ‖ στοιχείων F^bH^b. ‖ 24. τύτυ] γε *T*. ‖ λόγον ἐρῦμεν *T*. ‖ 25. ...α A^b. ‖ τοιοῦτο *ST*. ‖ 26. τοδὶ — τοδὶ *S*. ‖ 27. ἕκαςον *S*. ‖ 28. τῦ εἶναι πρῶτον A^b. ‖ 29. ὅσαι] αἱ A^b. ‖ κατὰ φύσιν καὶ A^b. ‖ 30. καὶ φύσει om *S*. ‖ ἂν] γὰρ ἄν τισι *S*, ἄν τισι *ET*. ‖ καὶ] ὅτι A^b, om *E*. ‖ 33. τὸ om A^b.

Η.

Ἐκ δὴ τῶν εἰρημένων συλλογίσασθαι δεῖ, καὶ συναγαγόντας τὸ κεφάλαιον τέλος ἐπιθεῖναι. εἴρηται δὴ ὅτι τῶν οὐσιῶν ζητεῖται τὰ αἴτια καὶ αἱ ἀρχαὶ καὶ τὰ στοιχεῖα. οὐσίαι δὲ αἱ μὲν ὁμολογούμεναί εἰσιν ὑπὸ πάντων, περὶ δὲ ἐνίων ἰδίᾳ τινὲς ἀπεφήναντο. ὁμολογούμεναι μὲν αἱ φυσικαί, οἷον πῦρ γῆ ὕδωρ ἀὴρ καὶ τἆλλα τὰ ἁπλᾶ σώματα, ἔπειτα τὰ φυτὰ καὶ τὰ μόρια αὐτῶν, καὶ τὰ ζῷα καὶ τὰ μόρια τῶν ζῴων, καὶ τέλος ὁ οὐρανὸς καὶ τὰ μόρια τοῦ οὐρανοῦ· ἰδίᾳ δέ τινες οὐσίας λέγουσιν εἶναι τά τ' εἴδη καὶ τὰ μαθηματικά. ἄλλας δὲ δὴ συμβαίνει ἐκ τῶν λόγων οὐσίας εἶναι, τὸ τί ἦν εἶναι καὶ τὸ ὑποκείμενον. ἔτι ἄλλως τὸ γένος μᾶλλον τῶν εἰδῶν καὶ τὸ καθόλου τῶν καθ' ἕκαστα. τῷ δὲ καθόλου καὶ τῷ γένει καὶ αἱ ἰδέαι συνάπτουσιν· κατὰ τὸν αὐτὸν γὰρ λόγον οὐσίαι δοκοῦσιν εἶναι. ἐπεὶ δὲ τὸ τί ἦν εἶναι οὐσία, τούτου δὲ λόγος ὁ ὁρισμός, διὰ τοῦτο περὶ ὁρισμοῦ καὶ περὶ τοῦ καθ' αὑτὸ διώρισται. ἐπεὶ δὲ ὁ ὁρισμὸς λόγος, ὁ δὲ λόγος μέρη ἔχει, ἀναγκαῖον καὶ περὶ μέρους ἦν ἰδεῖν, ποῖα τῆς οὐσίας μέρη καὶ ποῖα οὔ· καὶ εἰ ταῦτα, καὶ τοῦ ὁρισμοῦ. ἔτι τοίνυν οὔτε τὸ καθόλου οὐσία οὔτε τὸ γένος. περὶ δὲ τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν μαθηματικῶν ὕστερον σκεπτέον· παρὰ γὰρ τὰς αἰσθητὰς οὐσίας ταύτας λέγουσί τινες εἶναι. νῦν δὲ περὶ τῶν ὁμολογουμένων οὐσιῶν ἐπέλθωμεν. αὗται δ' εἰσὶν αἱ αἰσθηταί· αἱ δ' αἰσθηταὶ οὐσίαι πᾶσαι ὕλην ἔχουσιν. ἔστι δ' οὐσία τὸ ὑποκείμενον, ἄλλως μὲν ἡ ὕλη (ὕλην δὲ λέγω ἣ μὴ τόδε τι οὖσα ἐνεργείᾳ δυνάμει ἐστὶ τόδε τι), ἄλλως δ' ὁ λόγος καὶ ἡ μορφή, ὃ τόδε τι ὂν τῷ λόγῳ χωριστόν ἐστιν. τρίτον δὲ τὸ ἐκ τούτων, οὗ γένεσις μόνου καὶ φθορά ἐστι, καὶ χωριστὸν ἁπλῶς· τῶν γὰρ κατὰ τὸν λόγον οὐσιῶν αἱ μὲν αἱ δ' οὔ. ὅτι δ' ἐστὶν οὐσία καὶ ἡ ὕλη, δῆλον· ἐν πάσαις γὰρ ταῖς ἀντικειμέναις μεταβολαῖς ἐστί τι τὸ ὑποκείμενον ταῖς μεταβολαῖς, οἷον κατὰ τόπον τὸ νῦν μὲν ἐνταῦθα, πάλιν δ' ἄλλοθι, καὶ κατ' αὔξησιν ὃ νῦν μὲν τηλικόνδε, πάλιν δ' ἔλαττον ἢ μεῖζον, καὶ κατ' ἀλλοίωσιν ὃ νῦν μὲν ὑγιές, πάλιν δὲ κάμνον. ὁμοίως δὲ καὶ κατ' οὐσίαν ὃ νῦν μὲ[ν] γενέσει, πάλιν δ' ἐν φθορᾷ, καὶ νῦν μὲν ὑποκείμενο[ν] τόδε τι, πάλιν δ' ὑποκείμενον ὡς κατὰ στέρησιν. καὶ [...] λουθοῦσι δὴ ταύτῃ αἱ ἄλλαι μεταβολαί. τῶν δ' ἄλλ[...] μιᾷ ἢ δυοῖν αὕτη οὐκ ἀκολουθεῖ· οὐ γὰρ ἀνάγκη, [...] ὕλην ἔχει τοπικήν, τοῦτο καὶ γεννητὴν καὶ φθαρτὴν ἔ[...] τίς μὲν οὖν διαφορὰ τοῦ ἁπλῶς γίγνεσθαι καὶ μὴ ἁπ[...] ἐν τοῖς φυσικοῖς εἴρηται.

Ἐπεὶ δ' ἡ μὲν ὡς ὑποκειμένη καὶ ὡς ὕλη οὐσία [...] λογεῖται, αὕτη δ' ἐστὶν ἡ δυνάμει, λοιπὸν τὴν ὡς ἐνέρ[...] οὐσίαν τῶν αἰσθητῶν εἰπεῖν τίς ἐστιν. Δημόκριτος μὲ[ν] τρεῖς διαφορὰς ἔοικεν οἰομένῳ εἶναι· τὸ μὲν γὰρ ὑπο[...] μενον σῶμα τὴν ὕλην ἓν καὶ ταὐτόν, διαφέρειν δ[...] ῥυσμῷ, ὅ ἐστι σχῆμα, ἢ τροπῇ, ὅ ἐστι θέσις, ἢ διαθιγ[...] ἐστι τάξις. φαίνονται δὲ πολλαὶ διαφοραὶ οὖσαι, οἷο[ν] [...] μὲν συνθέσει λέγεται τῆς ὕλης, ὥσπερ ὅσα κράσει κα[...] περ μελίκρατον, τὰ δὲ δεσμῷ οἷον φάκελος, τὰ δὲ κό[...] οἷον βιβλίον, τὰ δὲ γόμφῳ οἷον κιβώτιον, τὰ δὲ πλ[...] τούτων, τὰ δὲ θέσει οἷον οὐδὸς καὶ ὑπέρθυρον (ταῦτα γ[...] τῷ κεῖσθαί πως διαφέρει), τὰ δὲ χρόνῳ οἷον δεῖπνο[ν] [...] ἄριστον, τὰ δὲ τόπῳ οἷον τὰ πνεύματα, τὰ δὲ τοῖ[ς] [...] αἰσθητῶν πάθεσιν οἷον σκληρότητι καὶ μαλακότητ[ι] [...] πυκνότητι καὶ μανότητι καὶ ξηρότητι καὶ ὑγρότητι· [...] τὰ μὲν ἐνίοις τούτων τὰ δὲ πᾶσι τούτοις, καὶ ὅλω[ς] [...] μὲν ὑπεροχῇ τὰ δὲ ἐλλείψει. ὥστε δῆλον ὅτι καὶ τὸ [...] τοσαυταχῶς λέγεται· οὐδὸς γάρ ἐστιν ὅτι οὕτως κεῖτα[ι] [...] τὸ εἶναι τὸ οὕτως αὐτὸ κεῖσθαι σημαίνει, καὶ τὸ κρύσ[ταλ]λον εἶναι τὸ οὕτω πεπυκνῶσθαι. ἐνίων δὲ τὸ εἶναι [...] πᾶσι τούτοις ὁρισθήσεται, τῷ τὰ μὲν μεμῖχθαι, τὰ δὲ [...] κρᾶσθαι, τὰ δὲ δεδέσθαι, τὰ δὲ πεπυκνῶσθαι, τὰ δὲ [...] ἄλλαις διαφοραῖς κεχρῆσθαι, ὥσπερ ἡ χεὶρ ἢ πούς. [...] πτέα οὖν τὰ γένη τῶν διαφορῶν· αὗται γὰρ ἀρχαὶ ἔ[...] ται τοῦ εἶναι, οἷον τὰ τῷ μᾶλλον καὶ ἧττον ἢ πυκνῷ [...] μανῷ καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς τοιούτοις· πάντα γὰρ τα[...] ὑπεροχὴ καὶ ἔλλειψίς ἐστιν. εἰ δέ τι σχήματι ἢ λει[...] καὶ τραχύτητι, πάντα εὐθεῖ καὶ καμπύλῳ. τοῖς δ[...]

3. συλλογίζεσθαι *EST*. ‖ συναγαγόντα A^b, συνάγοντας *ES*. ‖ 4. οὖν δὲ *E*. ‖ 7. ἴδιον ἰδιά *T*. ‖ 8. ἀὴρ et 9. καὶ post φυτὰ [...] *T*. ‖ 10. ὁ om A^b. ‖ 11. δὲ] τε A^b. ‖ 12. δεῖ συμβαίνειν *T*. ‖ 20. μέρους] μερῶν F^b. ‖ 21. τοῦ] εἰ τοῦ *S*. ‖ ὡρισμένου *S* et οὖν [...] 22. τῶν post δὲ om A^b. ‖ 23. ταῦτα *S*. ‖ 24. νῦν — 25. αἰσθηταί om *ET*. ‖ 25. αἱ αἰσθηταὶ δὲ *S*. ‖ 26. οὖσαι A^b. ‖ ἔστι [...] *S* post lacunam litterarum quattuor. idem addit αἱ δὲ αἰσθηταὶ οὐσίαι πᾶσαι ὕλην ἔχουσιν. ‖ οὖν τὰ ὑποκείμενα *E*. ‖ 27. ἣ] εἰ *T*. 28. τι om F^b. ‖ 29. ὃ om A^b. ‖ 32. ἡ om *E*. ‖ 35. τηλικόνδε *T*A^b, τηλίκον *S*.

2. μὲν add *E*F^b. ‖ 4. ταῦτα *T*. ‖ 5. δυσὶν *ST*. ‖ 6. ἔχει ὕλην *EST*. ‖ ἔχει *T*. ‖ 9. δ' ἡ] δὴ F^b. ‖ ὁμολογεῖται οὖσα [...] F^b. ‖ 10. ἐνεργείᾳ $A^b$$F^b$. ‖ 13. ἢ om F^b. ‖ 16. ὥσπερ om A^b. ‖ 18. δὲ ἐν πλείοσι A^b. ‖ 23. μανότητι] ἀραιότητι A^b. ‖ 25. [...] ἔχειν *T*. ‖ 28. τὸ εἶναι] τὸ εἶδος A^b. ‖ 31. ἡ ante χεὶρ om A^b. ‖ ληπτέον *E*. ‖ 32. ἀρχαὶ om *T*. ‖ 35. ὑπεροχῇ καὶ ἐλλείψει *A*[...]

τὸ μεμῖχθαι ἔσται, ἀντικειμένως δὲ τὸ μὴ εἶναι. ιὸν δὴ ἐκ τούτων ὅτι εἴπερ ἡ οὐσία αἰτία τοῦ εἶναι ν, ὅτι ἐν τούτοις ζητητέον τί τὸ αἴτιον τοῦ εἶναι τούτων ν. οὐσία μὲν οὖν οὐθὲν τούτων οὐδὲ συνδυαζόμενον, ὅμως ἀνάλογον ἐν ἑκάστῳ. καὶ ὡς ἐν ταῖς οὐσίαις τὸ τῆς κατηγορούμενον αὐτὴ ἡ ἐνέργεια, καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ο μάλιστα. οἷον εἰ οὐδὸν δέοι ὁρίσασθαι, ξύλον ἢ ὡδὶ κείμενον ἐροῦμεν, καὶ οἰκίαν πλίνθους καὶ ξύλα ὡδὶ ια. ἢ ἔτι καὶ τὸ οὗ ἕνεκα ἐπ' ἐνίων ἐστίν. εἰ δὲ κρύσταλ- ὕδωρ πεπηγὸς ἢ πεπυκνωμένον ὡδί. συμφωνία δὲ ὀξέος λαρέος μῖξις τοιαδί· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν ν. φανερὸν δὴ ἐκ τούτων ὅτι ἡ ἐνέργεια ἄλλη ἄλλης καὶ ὁ λόγος· τῶν μὲν γὰρ ἡ σύνθεσις, τῶν δ' ἡ μῖξις, ' ἄλλο τι τῶν εἰρημένων. διὸ τῶν ὁριζομένων οἱ μὲν τες τί ἐστιν οἰκία, ὅτι λίθοι πλίνθοι ξύλα, τὴν δυνάμει λέγουσιν, ὕλη γὰρ ταῦτα· οἱ δὲ ἀγγεῖον σκεπαστικὸν ίτων καὶ χρημάτων, ἤ τι καὶ ἄλλο τοιοῦτον προσθέντες, εργείᾳ λέγουσιν· οἱ δ' ἄμφω ταῦτα συντιθέντες τὴν τρί- αὶ τὴν ἐκ τούτων οὐσίαν. ἔοικε γὰρ ὁ μὲν διὰ τῶν δια- λόγος τοῦ εἴδους καὶ τῆς ἐνεργείας εἶναι, ὁ δ' ἐκ τῶν ρχόντων τῆς ὕλης μᾶλλον. ὁμοίως δὲ καὶ οὓς Ἀρχύ- ιπεδέχετο ὅρους· τοῦ συνάμφω γάρ εἰσιν. οἷον τί ἐστι νη- ; ἠρεμία ἐν πλήθει ἀέρος· ὕλη μὲν γὰρ ὁ ἀήρ, ἐνέργεια ὶ οὐσία ἡ ἠρεμία. τί ἐστι γαλήνη; ὁμαλότης θαλάττης· ν ὑποκείμενον ὡς ὕλη ἡ θάλαττα, ἡ δ' ἐνέργεια καὶ ρφὴ ἡ ὁμαλότης. φανερὸν δὴ ἐκ τῶν εἰρημένων τίς θητὴ οὐσία ἐστὶ καὶ πῶς· ἡ μὲν γὰρ ὡς ὕλη, ἡ δ' ορφὴ ὅτι ἐνέργεια· ἡ δὲ τρίτη ἡ ἐκ τούτων.

Δεῖ δὲ μὴ ἀγνοεῖν ὅτι ἐνίοτε λανθάνει πότερον ση- ι τὸ ὄνομα τὴν σύνθετον οὐσίαν ἢ τὴν ἐνέργειαν καὶ μορφήν, οἷον ἡ οἰκία πότερον σημεῖον τοῦ κοινοῦ ὅτι ισμα ἐκ πλίνθων καὶ λίθων ὡδὶ κειμένων, ἢ τῆς ἐνερ- καὶ τοῦ εἴδους ὅτι σκέπασμα, καὶ γραμμὴ πότερον ἐν μήκει ἢ ὅτι δυάς, καὶ ζῷον πότερον ψυχὴ ἐν τι ἢ ψυχή· αὕτη γὰρ οὐσία καὶ ἐνέργεια σώματός εἴη δ' ἂν καὶ ἐπ' ἀμφοτέροις τὸ ζῷον, οὐχ ὡς ἑνὶ λεγόμενον ἀλλ' ὡς πρὸς ἕν. ἀλλὰ ταῦτα πρὸς μὲν λο διαφέρει, πρὸς δὲ τὴν ζήτησιν τῆς οὐσίας τῆς αἰσθητῆς οὐθέν· τὸ γὰρ τί ἦν εἶναι τῷ εἴδει καὶ τῇ ἐνεργείᾳ ὑπάρχει. ψυχὴ μὲν γὰρ καὶ ψυχῇ εἶναι ταὐτόν, ἀνθρώπῳ δὲ καὶ ἄνθρωπος οὐ ταὐτόν, εἰ μὴ καὶ ἡ ψυχὴ ἄνθρωπος λεχθήσεται· οὕτω δὲ τινὶ μὲν τινὶ δ' οὔ. οὐ φαίνεται δὴ ζητοῦσιν ἡ συλλαβὴ ἐκ τῶν στοιχείων οὖσα καὶ συνθέσεως, οὐδ' ἡ οἰκία πλίνθοι τε καὶ σύνθεσις. καὶ τοῦτο ὀρθῶς· οὐ γάρ ἐστιν ἡ σύνθεσις οὐδ' ἡ μῖξις ἐκ τούτων ὧν ἐστὶν ἡ σύνθεσις ἢ μῖξις. ὁμοίως δὲ οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐθέν, οἷον εἰ ὁ οὐδὸς θέσει, οὐκ ἐκ τοῦ οὐδοῦ ἡ θέσις, ἀλλὰ μᾶλλον οὗτος ἐξ ἐκείνης. οὐδὲ δὴ ὁ ἄνθρωπός ἐστι τὸ ζῷον καὶ δίπουν, ἀλλά τι δεῖ εἶναι ὃ παρὰ ταῦτά ἐστιν, εἰ ταῦθ' ὕλη, οὔτε δὲ στοιχεῖον οὔτ' ἐκ στοιχείου, ἀλλ' ἡ οὐσία· ὃ ἐξαιροῦντες τὴν ὕλην λέγουσιν. εἰ οὖν τοῦτ' αἴτιον τοῦ εἶναι καὶ οὐσία τοῦτο, αὐτὴν ἂν τὴν οὐσίαν λέγοιεν. ἀνάγκη δὴ ταύτην ἢ ἀΐδιον εἶναι ἢ φθαρτὴν ἄνευ τοῦ φθείρεσθαι καὶ γεγονέναι ἄνευ τοῦ γίγνεσθαι. δέδεικται δὲ καὶ δεδήλωται ἐν ἄλλοις ὅτι τὸ εἶδος οὐθεὶς ποιεῖ οὐδὲ γεννᾷ, ἀλλὰ ποιεῖται τόδε, γίγνεται δὲ τὸ ἐκ τούτων. εἰ δ' εἰσὶ τῶν φθαρτῶν αἱ οὐσίαι χωρισταί, οὐθέν πω δῆλον· πλὴν ὅτι γ' ἐνίων οὐκ ἐνδέχεται δῆλον, ὅσα μὴ οἷόν τε παρὰ τὰ τινὰ εἶναι, οἷον οἰκίαν ἢ σκεῦος. ἴσως μὲν οὖν οὐδ' οὐσίαι εἰσὶν οὔτ' αὐτὰ ταῦτα οὔτε τι τῶν ἄλλων ὅσα μὴ φύσει συνέστηκεν· τὴν γὰρ φύσιν μόνην ἄν τις θείη τῶν ἐν τοῖς φθαρτοῖς οὐσίαν. ὥστε ἡ ἀπορία ἣν οἱ Ἀντισθένειοι καὶ οἱ οὕτως ἀπαίδευτοι ἠπόρουν, ἔχει τινὰ καιρόν, ὅτι οὐκ ἔστι τὸ τί ἔστιν ὁρίσασθαι (τὸν γὰρ ὅρον λόγον εἶναι μακρόν), ἀλλὰ ποῖον μέν τί ἐστιν ἐνδέχεται καὶ διδάξαι, ὥσπερ ἄργυρον, τί μέν ἐστιν, οὔ, ὅτι δ' οἷον καττίτερος. ὥστ' οὐσίας ἔστι μὲν ἧς ἐνδέχεται εἶναι ὅρον καὶ λόγον, οἷον τῆς συνθέτου, ἐάν τε αἰσθητὴ ἐάν τε νοητὴ ᾖ· ἐξ ὧν δ' αὕτη πρώτων, οὐκ ἔστιν, εἴπερ τι κατά τινος σημαίνει ὁ λόγος ὁ ὁριστικός, καὶ δεῖ τὸ μὲν ὥσπερ ὕλην εἶναι, τὸ δὲ ὡς μορφήν. φανερὸν δὲ καὶ διότι, εἴπερ εἰσί πως ἀριθμοὶ αἱ οὐσίαι, οὕτως εἰσὶ καὶ οὐχ ὥς τινες λέγουσι μονάδων· ὅ τε γὰρ ὁρισμὸς ἀριθμός τις (διαιρετός τε γὰρ καὶ εἰς ἀδιαίρετα· οὐ γὰρ ἄπειροι οἱ λόγοι) καὶ ὁ ἀριθμὸς δὲ τοιοῦτος. καὶ ὥσπερ οὐδ' ἀπ' ἀριθμοῦ ἀφαιρεθέντος τινὸς ἢ προστεθέντος, ἐξ ὧν ὁ ἀριθμός ἐστιν, οὐκέτι ὁ αὐτὸς ἀριθμός ἐστιν ἀλλ' ἕτερος, κἂν τοὐλά-

. τὸ μὴ] τοῦ εἶναι τὸ μὴ T. ‖ 2. δὲ S. ‖ 9. ἔτι] ὅτι T. ‖ 15. τῇ ETA^b. ‖ 17. χρημάτων καὶ σωμάτων ET. ‖ καὶ om EA^b. ‖ ίντες T. ‖ 18. ἐνέργειαν codices. ‖ τιθέντες ES. ‖ πρώτην T. ‖ 19. διὰ] δὴ T. ‖ 21. ὑπαρχόντων T. ‖ ὡς ES. ‖ 23. γὰρ add 24. θαλάσσης A^b. ‖ 26. ἡ utrumque om A^b. ‖ 32. πλίνθων καὶ ξύλων καὶ S. ‖ 36. τὸ om E.

. ψυχῇ et ψυχὴ A^b, omisso εἶναι. ‖ 4. δὲ] δ' ἐπὶ A^b, μὲν T. ‖ 6. οὐδ' ἡ — 1044 a 5. εἴπερ ἐστί om T. ‖ 7. οὐδ'] καὶ E. ‖ add A^b. ‖ 9. εἰ ὁ om E, ὁ om F^b. ‖ 11. ταῦτα] τὰ ἄλλα A^b. ‖ 12. οὔτε δὲ] ὃ οὔτε A^b. ‖ 15. φθαρτὸν F^b. ‖ 16. ἄλλαις 17. γεννᾶται E. ‖ 19. γ'] γ' ἐπ' F^b. ‖ 21. οὔτ'] οὐδέ τι margo E: ceteri οὐδὲ. ‖ 23. μόνην γε E. ‖ 27. ἐνδέχεσθαι A^b. ‖ 30. A^bF^b. ‖ 32. ὡς om A^b. ‖ 33. εἰσὶν ἀριθμοὶ οὐσίαι F^b. ‖ 36. τοιοῦτον E. ‖ 38. ἐστιν ante ἀλλ' om A^b.

χιστον ἀφαιρεθῇ ἢ προστεθῇ, οὕτως οὐδὲ ὁ ὁρισμὸς οὐδὲ τὸ τί ἦν εἶναι οὐκέτι ἔσται ἀφαιρεθέντος τινὸς ἢ προστεθέντος. καὶ τὸν ἀριθμὸν δεῖ εἶναί τι ᾧ εἷς, ὃ νῦν οὐκ ἔχουσι λέγειν τίνι εἷς, εἴπερ ἐστὶν εἷς. ἢ γὰρ οὐκ ἔστιν ἀλλ' οἷον σωρός, ἢ εἴπερ ἐστί, λεκτέον τί τὸ ποιοῦν ἓν ἐκ πολλῶν. καὶ ὁ ὁρισμὸς εἷς ἐστίν· ὁμοίως δὲ οὐδὲ τοῦτον ἔχουσι λέγειν. καὶ τοῦτ' εἰκότως συμβαίνει· τοῦ αὐτοῦ γὰρ λόγου, καὶ ἡ οὐσία ἓν οὕτως, ἀλλ' οὐχ ὡς λέγουσί τινες οἷον μονάς τις οὖσα ἢ στιγμή, ἀλλ' ἐντελέχεια καὶ φύσις τις ἑκάστη. καὶ ὥσπερ οὐδὲ ὁ ἀριθμὸς ἔχει τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον, οὐδ' ἡ κατὰ τὸ εἶδος οὐσία, ἀλλ' εἴπερ, ἡ μετὰ τῆς ὕλης. περὶ μὲν οὖν γενέσεως καὶ φθορᾶς τῶν λεγομένων οὐσιῶν, πῶς τ' ἐνδέχεται καὶ πῶς ἀδύνατον, καὶ περὶ τῆς εἰς τὸν ἀριθμὸν ἀναγωγῆς, ἔστω μέχρι τούτων διωρισμένον.

4 Περὶ δὲ τῆς ὑλικῆς οὐσίας δεῖ μὴ λανθάνειν ὅτι εἰ καὶ ἐκ τοῦ αὐτοῦ πάντα πρώτου ἢ τῶν αὐτῶν ὡς πρώτων καὶ ἡ αὐτὴ ὕλη ὡς ἀρχὴ τοῖς γιγνομένοις, ὅμως ἐστί τις οἰκεία ἑκάστου, οἷον φλέγματός ἐστι πρώτη ὕλη τὰ γλυκέα ἢ λιπαρά, χολῆς δὲ τὰ πικρὰ ἢ ἄλλ' ἄττα. ἴσως δὲ ταῦτα ἐκ τοῦ αὐτοῦ. γίγνονται δὲ πλείους ὗλαι τοῦ αὐτοῦ, ὅταν θατέρου ἡ ἑτέρα ᾖ, οἷον φλέγμα ἐκ λιπαροῦ καὶ γλυκέος, εἰ τὸ λιπαρὸν ἐκ τοῦ γλυκέος, ἐκ δὲ χολῆς τῷ ἀναλύεσθαι εἰς τὴν πρώτην ὕλην τὴν χολήν. διχῶς γὰρ τόδ' ἐκ τοῦδε, ἢ ὅτι πρὸ ὁδοῦ ἔσται ἢ ὅτι ἀναλυθέντος εἰς τὴν ἀρχήν. ἐνδέχεται δὲ μιᾶς τῆς ὕλης οὔσης ἕτερα γίγνεσθαι διὰ τὴν κινοῦσαν αἰτίαν, οἷον ἐκ ξύλου καὶ κιβωτὸς καὶ κλίνη. ἐνίων δ' ἑτέρα ἡ ὕλη ἐξ ἀνάγκης ἑτέρων ὄντων, οἷον πρίων οὐκ ἂν γένοιτο ἐκ ξύλου, οὐδ' ἐπὶ τῇ κινούσῃ αἰτίᾳ τοῦτο· οὐ γὰρ ποιήσει πρίονα ἐξ ἐρίου ἢ ξύλου. εἰ δ' ἄρα τὸ αὐτὸ ἐνδέχεται ἐξ ἄλλης ὕλης ποιῆσαι, δῆλον ὅτι ἡ τέχνη καὶ ἡ ἀρχὴ ἡ ὡς κινοῦσα ἡ αὐτή· εἰ γὰρ καὶ ἡ ὕλη ἑτέρα καὶ τὸ κινοῦν, καὶ τὸ γεγονός. ὅταν δή τις ζητῇ τί τὸ αἴτιον, ἐπεὶ πλεοναχῶς τὰ αἴτια λέγεται, πάσας δεῖ λέγειν τὰς ἐνδεχομένας αἰτίας. οἷον ἀνθρώπου τίς αἰτία ὡς ὕλη; ἆρα τὰ καταμήνια; τί δ' ὡς κινοῦν; ἆρα τὸ σπέρμα; τί δ' ὡς τὸ εἶδος; τὸ τί ἦν εἶναι. τί δ' ὡς οὗ ἕνεκα; τὸ

τέλος. ἴσως δὲ ταῦτα ἄμφω τὸ αὐτό. δεῖ δὲ τὰ ἐγ τατα αἴτια λέγειν. τίς ἡ ὕλη; μὴ πῦρ ἢ γῆν, ἀ τὴν ἴδιον. περὶ μὲν οὖν τὰς φυσικὰς οὐσίας καὶ γεν ἀνάγκη οὕτω μετιέναι, εἴ τις μέτεισιν ὀρθῶς, εἴπε αἴτιά τε ταῦτα καὶ τοσαῦτα, καὶ δεῖ τὰ αἴτια γνωρί ἐπὶ δὲ τῶν φυσικῶν μὲν ἀϊδίων δὲ οὐσιῶν ἄλλος λ ἴσως γὰρ ἔνια οὐκ ἔχει ὕλην, ἢ οὐ τοιαύτην ἀλλὰ μ κατὰ τόπον κινητήν. οὐδ' ὅσα δὴ φύσει μὲν μή, οὐσ οὐκ ἔστι τούτοις ὕλη, ἀλλὰ τὸ ὑποκείμενον ἡ οὐσία. οἷ αἴτιον ἐκλείψεως, τίς ὕλη; οὐ γὰρ ἔστιν, ἀλλ' ἡ σελήν πάσχον. τί δ' αἴτιον ὡς κινῆσαν καὶ φθεῖραν τὸ φῶς γῆ. τὸ δ' οὗ ἕνεκα ἴσως οὐκ ἔστιν. τὸ δ' ὡς εἶδος ὁ λό ἀλλ' ἄδηλος, ἐὰν μὴ μετὰ τῆς αἰτίας ᾖ ὁ λόγος. οἷ ἔκλειψις; στέρησις φωτός. ἐὰν δὲ προστεθῇ τὸ ὑπὸ γῆ μέσῳ γιγνομένης, ὁ σὺν τῷ αἰτίῳ λόγος οὗτος. ὑπν ἄδηλον τί τὸ πρῶτον πάσχον. ἀλλ' ὅτι τὸ ζῷον; ἀλλὰ τοῦτο κατὰ τί, καὶ τί πρῶτον; καρδία ἢ ἄλλ εἶτα ὑπὸ τίνος; εἶτα τί τὸ πάθος τὸ ἐκείνου καὶ μὴ ὅλου; ὅτι ἀκινησία τοιαδί; ναί, ἀλλ' αὕτη τῷ τί πάσ τὸ πρῶτον;

Ἐπεὶ δ' ἔνια ἄνευ γενέσεως καὶ φθορᾶς ἐστι κα ἔστιν, οἷον αἱ στιγμαί, εἴπερ εἰσί, καὶ ὅλως τὰ εἴδη κα μορφαί (οὐ γὰρ τὸ λευκὸν γίγνεται ἀλλὰ τὸ ξύλον κόν, εἰ ἔκ τινος καὶ τὶ πᾶν τὸ γιγνόμενον γίγνετ πάντα ἂν τἀναντία γίγνοιτο ἐξ ἀλλήλων, ἀλλ' ἑτέρ κὸς ἄνθρωπος ἐκ μέλανος ἀνθρώπου καὶ λευκὸν ἐκ μέλ οὐδὲ παντὸς ὕλη ἐστὶν ἀλλ' ὅσων γένεσίς ἐστι καὶ μεταβ εἰς ἄλληλα. ὅσα δ' ἄνευ τοῦ μεταβάλλειν ἔστιν ἢ μὴ ἔστι τούτων ὕλη. ἔχει δ' ἀπορίαν πῶς πρὸς τἀναντί ὕλη ἡ ἑκάστου ἔχει. οἷον εἰ τὸ σῶμα δυνάμει ὑγι ἐναντίον δὲ νόσος ὑγιείᾳ, ἆρα ἄμφω δυνάμει; κα ὕδωρ δυνάμει οἶνος καὶ ὄξος; ἢ τοῦ μὲν καθ' ἕξιν κατὰ τὸ εἶδος ὕλη, τοῦ δὲ κατὰ στέρησιν καὶ φθορὰν παρὰ φύσιν; ἀπορία δέ τις ἔστι καὶ διὰ τί ὁ οἶνος ὕλη τοῦ ὄξους οὐδὲ δυνάμει ὄξος (καίτοι γίγνεται ἐξ ὄξος) καὶ ὁ ζῶν δυνάμει νεκρός. ἢ οὔ, ἀλλὰ κατὰ συ

3. τι ᾧ] αἰτίῳ A^b. ‖ ὃ — 4. εἷς om *E*. ‖ 4. εἴπερ ἐστὶν om A^b. ‖ ἢ prius om A^b. ‖ 7. ἡ et 8. τις om *T*. ‖ 10. καὶ τὸ *T*. ‖ 12. τ' add A^b. ‖ 13. καὶ om *T*. ‖ 16. πρώτου] πρῶτα F^b. ‖ 17. ἡ om A^b. ‖ 18. ἐστι πρώτη ὕλη om A^b. ‖ 19. ἴσως δὲ] ἴσως δὴ καὶ *T*. ‖ 22. εἰ — γλυκέος om *T*. ‖ τὸ *T*. ‖ 23. τὴν post εἰς om *T*. ‖ 26. καὶ post ξύλου om A^b. ‖ 28. οὐδ'] ὡς δ' *T*. ‖ ἐξ ξύλου A^b. ‖ εἰ] τι A^b. ‖ 30. ὕλης om A^bF^b. ‖ 31. ἡ ante ὡς add *E*. ‖ 32. τί om A^b.

2. ἡ] ὡς A^b. ‖ 3. τὰς ἄλλας αἰτίας καὶ γενικὰς *T*. αἰτίας etiam γρ A^b. ‖ 4. ἄρα om A^b. ‖ 6. περὶ F^b. ‖ 8. δὴ om *T*. ‖ 9. ἡ ὕλη A^b. ‖ ἀλλὰ — 10. ὕλη om *T*. ‖ 11. δ' om *ET*. ‖ φθεῖρον *T*. ‖ 12. ἕνεκα καὶ ἴσως *T*. ‖ 14. τὸ add A^b. ‖ 18. εἰ ἢ τά *T*. ‖ 19. τοιάδ' εἶναι ἀλλ' A^b. ‖ 21. ἐπειδὴ δ' F^b. ‖ εἰσὶ καὶ οὐκ εἰσίν F^b. ‖ 22. εἴπερ εἰσί] αἱ ἀφαὶ F^b. ‖ καὶ αἱ μορφαὶ *ET*. ‖ 23. λευκὸν ante ξύλον F^b, om *T*. ‖ 24. εἰ] ἢ *ET*. ‖ 25. γίγνοιτο A^b. ‖ 27. ἔσον *T*. ‖ 30. ἡ om F^b. ‖ ὑγιαίνει *T*, ὑγιὲς *E*. ‖ 32. ἕξιν καὶ] ἕξιν ἡ A^b. ‖ 33. καὶ κατὰ φθορὰν *E*. ‖ 34. δέ τις] δ' ἔτι A^b.

βεβηκὸς αἱ φθοραί, ἡ δὲ τοῦ ζῴου ὕλη αὐτὴ κατὰ φθορὰν νεκροῦ δύναμις καὶ ὕλη, καὶ τὸ ὕδωρ ὄξους; γίγνεται γὰρ ἐκ τούτων ὥσπερ ἐξ ἡμέρας νύξ. καὶ ὅσα δὴ οὕτω μεταβάλλει εἰς ἄλληλα, εἰς τὴν ὕλην δεῖ ἐπανελθεῖν, οἷον εἰ ἐκ νεκροῦ ζῷον, εἰς τὴν ὕλην πρῶτον, εἶθ' οὕτω ζῷον· καὶ τὸ ὄξος εἰς ὕδωρ, εἶθ' οὕτως οἶνος.

6 Περὶ δὲ τῆς ἀπορίας τῆς εἰρημένης περί τε τοὺς ὁρισμοὺς καὶ περὶ τοὺς ἀριθμούς, τί αἴτιον τοῦ ἓν εἶναι; πάντων γὰρ ὅσα πλείω μέρη ἔχει καὶ μή ἐςιν οἷον σωρὸς τὸ πᾶν ἀλλ' ἔςι τι τὸ ὅλον παρὰ τὰ μόρια, ἔστι τι αἴτιον, ἐπεὶ καὶ ἐν τοῖς σώμασι τοῖς μὲν ἁφὴ αἰτία τοῦ ἓν εἶναι, τοῖς δὲ γλισχρότης ἤ τι πάθος ἕτερον τοιοῦτον. ὁ δ' ὁρισμὸς λόγος ἐςὶν εἷς οὐ συνδέσμῳ καθάπερ ἡ Ἰλιάς, ἀλλὰ τῷ ἑνὸς εἶναι. τί οὖν ἐςὶν ὃ ποιεῖ ἓν τὸν ἄνθρωπον, καὶ διὰ τί ἓν ἀλλ' οὐ πολλά, οἷον τό τε ζῷον καὶ τὸ δίπουν, ἄλλως τε δὴ καὶ εἰ ἔστιν, ὥσπερ φασί τινες, αὐτό τι ζῷον καὶ αὐτὸ δίπουν. διὰ τί γὰρ οὐκ ἐκεῖνα αὐτὰ ὁ ἄνθρωπός ἐςι, καὶ ἔσονται κατὰ μέθεξιν οἱ ἄνθρωποι οὐκ ἀνθρώπου οὐδὲ ἑνὸς ἀλλὰ δυοῖν, ζῴου καὶ δίποδος; καὶ ὅλως δὴ οὐκ ἂν εἴη ὁ ἄνθρωπος ἓν ἀλλὰ πλείω, ζῷον καὶ δίπουν. φανερὸν δὴ ὅτι οὕτω μὲν μετιοῦσιν ὡς εἰώθασιν ὁρίζεσθαι καὶ λέγειν, οὐκ ἐνδέχεται ἀποδοῦναι καὶ λῦσαι τὴν ἀπορίαν. εἰ δ' ἐςίν, ὥσπερ λέγομεν, τὸ μὲν ὕλη τὸ δὲ μορφή, καὶ τὸ μὲν δυνάμει τὸ δ' ἐνεργείᾳ, οὐκέτι ἀπορία δόξειεν ἂν εἶναι τὸ ζητούμενον. ἔςι γὰρ αὕτη ἡ ἀπορία ἡ αὐτὴ κἂν εἰ ὁ ὅρος εἴη ἱματίου ὁ στρογγύλος χαλκός· εἴη γὰρ ἂν σημεῖον τοὔνομα τοῦτο τοῦ λόγου, ὥςε τὸ ζητούμενόν ἐςι τί αἴτιον τοῦ ἓν εἶναι τὸ στρογγύλον καὶ τὸν χαλκόν. οὐκέτι δ' ἡ ἀπορία φαίνεται, ὅτι τὸ μὲν ὕλη τὸ δὲ μορφή. τί οὖν τούτου αἴτιον τοῦ τὸ δυνάμει ὂν ἐνεργείᾳ εἶναι, παρὰ τὸ ποιῆσαν, ἐν ὅσοις ἐστὶ γένεσις; οὐθὲν γάρ ἐστιν αἴτιον ἕτερον τοῦ τὴν δυνάμει σφαῖραν ἐνεργείᾳ εἶναι σφαῖραν, ἀλλὰ τοῦτ' ἦν τὸ τί ἦν εἶναι ἑκατέρῳ. ἔστι δὲ τῆς ὕλης ἡ μὲν νοητὴ ἡ δ' αἰσθητή, καὶ ἀεὶ τοῦ λόγου τὸ μὲν ὕλη τὸ δ' ἐνέργειά ἐστιν, οἷον ὁ κύκλος σχῆμα ἐπίπεδον. ὅσα δὲ μὴ ἔχει ὕλην, μήτε νοητὴν μήτε αἰσθητήν, εὐθὺς ὅπερ ἕν τι εἶναί ἐστιν ἕκαστον, ὥσπερ καὶ ὅπερ ὄν τι, τὸ τόδε, τὸ ποιόν, τὸ ποσόν. διὸ καὶ οὐκ ἔνεςιν ἐν τοῖς ὁρισμοῖς οὔτε τὸ ὂν οὔτε τὸ ἕν, καὶ τὸ τί ἦν εἶναι εὐθὺς ἕν τί ἐςιν ὥσπερ καὶ ὄν τι. διὸ καὶ οὐκ ἔςιν ἕτερόν τι αἴτιον τοῦ ἓν εἶναι οὐθενὶ τούτων, οὐδὲ τοῦ ὄν τι εἶναι· εὐθὺς γὰρ ἕκαςόν ἐςιν ὄν τι καὶ ἕν τι, οὐχ ὡς ἐν γένει τῷ ὄντι καὶ τῷ ἑνί, οὐδ' ὡς χωριςῶν ὄντων παρὰ τὰ καθ' ἕκαςα. διὰ ταύτην δὲ τὴν ἀπορίαν οἱ μὲν μέθεξιν λέγουσι, καὶ αἴτιον τί τῆς μεθέξεως καὶ τί τὸ μετέχειν ἀποροῦσιν· οἱ δὲ συνουσίαν ψυχῆς, ὥσπερ Λυκόφρων φησὶν εἶναι τὴν ἐπιστήμην τοῦ ἐπίςασθαι καὶ ψυχῆς· οἱ δὲ σύνθεσιν ἢ σύνδεσμον ψυχῆς σώματι τὸ ζῆν. καίτοι ὁ αὐτὸς λόγος ἐπὶ πάντων· καὶ γὰρ τὸ ὑγιαίνειν ἔςαι ἢ συνουσία ἢ σύνδεσμος ἢ σύνθεσις ψυχῆς καὶ ὑγιείας, καὶ τὸ τὸν χαλκὸν εἶναι τρίγωνον σύνθεσις χαλκοῦ καὶ τριγώνου, καὶ τὸ λευκὸν εἶναι σύνθεσις ἐπιφανείας καὶ λευκότητος. αἴτιον δ' ὅτι δυνάμεως καὶ ἐντελεχείας ζητοῦσι λόγον ἑνοποιὸν καὶ διαφοράν. ἔςι δ', ὥσπερ εἴρηται, καὶ ἡ ἐσχάτη ὕλη καὶ ἡ μορφὴ ταὐτὸ καὶ δυνάμει, τὸ δὲ ἐνεργείᾳ. ὥστε ὅμοιον τὸ ζητεῖν τοῦ ἑνὸς τί αἴτιον καὶ τοῦ ἓν εἶναι· ἓν γάρ τι ἕκαςον, καὶ τὸ δυνάμει καὶ τὸ ἐνεργείᾳ ἕν πώς ἐστιν. ὥστε αἴτιον οὐθὲν ἄλλο πλὴν εἴ τι ὡς κινῆσαν ἐκ δυνάμεως εἰς ἐνέργειαν. ὅσα δὲ μὴ ἔχει ὕλην, πάντα ἁπλῶς ὅπερ ὄντα τι.

Θ.

Περὶ μὲν οὖν τοῦ πρώτως ὄντος καὶ πρὸς ὃ πᾶσαι αἱ ἄλλαι κατηγορίαι τοῦ ὄντος ἀναφέρονται εἴρηται, περὶ τῆς οὐσίας. κατὰ γὰρ τὸν τῆς οὐσίας λόγον λέγεται τἆλλα ὄντα, τό τε ποσὸν καὶ τὸ ποιὸν καὶ τἆλλα τὰ οὕτως λεγόμενα· πάντα γὰρ ἕξει τὸν τῆς οὐσίας λόγον, ὥσπερ εἴπομεν ἐν τοῖς πρώτοις λόγοις. ἐπεὶ δὲ λέγεται τὸ ὂν τὸ μὲν τὸ τί ἢ ποιὸν ἢ ποσόν, τὸ δὲ κατὰ δύναμιν καὶ ἐντελέχειαν καὶ κατὰ τὸ ἔργον, διορίσωμεν καὶ περὶ δυνάμεως καὶ ἐντελεχείας, καὶ πρῶτον περὶ δυνάμεως ἣ λέγεται μὲν μάλιςα κυρίως, οὐ μὴν χρησίμη γ' ἐςὶ πρὸς ὃ

1. αὕτη *T*. ‖ 2. καὶ ἡ ὕλη *T*. ‖ 4. οἷον om *T*. ‖ εἰ om *E*, εἰ ἐκ om *A*ᵇ. ‖ 6. εἰς om *T*. ‖ 8. καὶ περὶ τοὺς ἀριθμοὺς om *F*ᵇ, περὶ om *T*. ‖ πάντα *EA*ᵇ. ‖ 9. ἅπαν *A*ᵇ. ‖ 10. τὸ om γρ *E*. ‖ ἐπεὶ] εἰ *T*. ‖ 14. ἕν, omisso εἶναι, *T*. ‖ οὖν om *T*. ‖ 16. δὴ] δὲ *F*ᵇ, om *A*ᵇ. ‖ 17. αὐτοάνθρωπός *A*ᵇ*F*ᵇ. ‖ 18. οἱ] οἷον *A*ᵇ. ‖ 20. ὁ om *T*. ‖ 22. λέγουσιν *T*. ‖ 26. εἰ] εἴη *T*. ‖ ὁ prius om *A*ᵇ*F*ᵇ, alterum om *E*. ‖ 28. τὸ] τὸν *T*. ‖ τὸν] τὸ γρ *E*. ‖ 29. δ' ἡ] δὴ *ET*. ‖ 30. τούτου τὸ αἴτιον *A*ᵇ. ‖ 35. ἐνεργείᾳ *E*. ‖ ὁ om *A*ᵇ.

1. ἕκαστόν ἐστιν *F*ᵇ. ‖ 2. τόδε] τοῦτο γρ *E*. ‖ καὶ om *F*ᵇ. ‖ ἔνεστιν] ἐςὶν *T*. ‖ 4. καὶ post διὸ add *E*. ‖ 5. οὐθενὶ] οὐδὲ ἐνὶ *A*ᵇ. ‖ 14. ψυχῆς — 15. σύνθεσις om *T*. ‖ 15. εἶναι] ἓν εἶναι καὶ *T*. ‖ 17. λόγον om *ET*. ‖ ἓν ὁποῖον *T*, τὸ ἑνοποιόν *E*. ‖ ἓν ἐςι *A*ᵇ. ‖ 18. καὶ post εἴρηται om *A*ᵇ. ‖ ταυτὸ καὶ ἓν καὶ δυνάμει γρ *E*. ‖ 19. τὸ — 21. ἐστιν] ἓν *A*ᵇ. ‖ 21. πως ἓν *T*. ‖ 22. εἴ τι] εἰ τὸ *ET*. ‖ 23. ὄντα] ἓν *A*ᵇ. ‖ 27. πᾶσαι om *A*ᵇ. ‖ 32. τοῖς om *T*. ‖ λόγοις om *F*ᵇ. ‖ 33. τὸ] τοῦ *T*. ‖ ποσὸν ἢ ποιὸν *A*ᵇ. ‖ 36. χρησιμωτάτη *A*ᵇ.

βουλόμεθα νῦν· ἐπὶ πλέον γάρ ἐστιν ἡ δύναμις καὶ ἡ ἐνέργεια τῶν μόνον λεγομένων κατὰ κίνησιν. ἀλλ᾽ εἰπόντες περὶ ταύτης ἐν τοῖς περὶ τῆς ἐνεργείας διορισμοῖς δηλώσομεν καὶ περὶ τῶν ἄλλων. ὅτι μὲν οὖν πολλαχῶς λέγεται ἡ δύναμις καὶ τὸ δύνασθαι, διώρισται ἡμῖν ἐν ἄλλοις. τούτων δ᾽ ὅσαι μὲν ὁμωνύμως λέγονται δυνάμεις ἀφείσθωσαν· ἔνιαι γὰρ ὁμοιότητί τινι λέγονται καθάπερ ἐν γεωμετρίᾳ, καὶ δυνατὰ καὶ ἀδύνατα λέγομεν τῷ εἶναί πως ἢ μὴ εἶναι. ὅσαι δὲ πρὸς τὸ αὐτὸ εἶδος, πᾶσαι ἀρχαί τινές εἰσι, καὶ πρὸς πρώτην μίαν λέγονται, ἥ ἐστιν ἀρχὴ μεταβολῆς ἐν ἄλλῳ ἢ ἄλλο. ἡ μὲν γὰρ τοῦ παθεῖν ἐστὶ δύναμις, ἡ ἐν αὐτῷ τῷ πάσχοντι ἀρχὴ μεταβολῆς παθητικῆς ὑπ᾽ ἄλλου ἢ ἄλλο· ἡ δ᾽ ἕξις ἀπαθείας τῆς ἐπὶ τὸ χεῖρον καὶ φθορᾶς τῆς ὑπ᾽ ἄλλου ἢ ἄλλο, ὑπ᾽ ἀρχῆς μεταβλητικῆς. ἐν γὰρ τούτοις ἔνεστι πᾶσι τοῖς ὅροις ὁ τῆς πρώτης δυνάμεως λόγος. πάλιν δ᾽ αὗται αἱ δυνάμεις λέγονται ἢ τοῦ μόνον ποιῆσαι ἢ τοῦ παθεῖν ἢ τοῦ καλῶς, ὥστε καὶ ἐν τοῖς τούτων λόγοις ἐνυπάρχουσί πως οἱ τῶν προτέρων δυνάμεων λόγοι. φανερὸν οὖν ὅτι ἔστι μὲν ὡς μία δύναμις τοῦ ποιεῖν καὶ πάσχειν (δυνατὸν γάρ ἐστι καὶ τῷ ἔχειν αὐτὸ δύναμιν τοῦ παθεῖν καὶ τῷ ἄλλο ὑπ᾽ αὐτοῦ), ἔστι δ᾽ ὡς ἄλλη. ἡ μὲν γὰρ ἐν τῷ πάσχοντι· διὰ γὰρ τὸ ἔχειν τινὰ ἀρχήν, καὶ εἶναι καὶ τὴν ὕλην ἀρχήν τινα, πάσχει τὸ πάσχον καὶ ἄλλο ὑπ᾽ ἄλλου. τὸ λιπαρὸν μὲν γὰρ καυστόν, τὸ δ᾽ ὑπεῖκον ὡδὶ θλαστόν· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. ἡ δ᾽ ἐν τῷ ποιοῦντι, οἷον τὸ θερμὸν καὶ ἡ οἰκοδομική, ἡ μὲν ἐν τῷ θερμαντικῷ, ἡ δ᾽ ἐν τῷ οἰκοδομικῷ. διὸ ᾗ συμπέφυκεν, οὐθὲν πάσχει αὐτὸ ὑφ᾽ ἑαυτοῦ· ἓν γὰρ καὶ οὐκ ἄλλο. καὶ ἡ ἀδυναμία καὶ τὸ ἀδύνατον ἡ τῇ τοιαύτῃ δυνάμει ἐναντία στέρησίς ἐστιν, ὥστε τοῦ αὐτοῦ καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ πᾶσα δύναμις ἀδυναμίᾳ. ἡ δὲ στέρησις λέγεται πολλαχῶς· καὶ γὰρ τὸ μὴ ἔχον καὶ τὸ πεφυκὸς ἂν μὴ ἔχῃ, ἢ ὅλως ἢ ὅτε πέφυκεν, καὶ ἢ ὡδί, οἷον παντελῶς, ἢ κἂν ὁπωσοῦν. ἐπ᾽ ἐνίων δέ, ἂν πεφυκότα ἔχειν μὴ ἔχῃ βίᾳ, ἐστερῆσθαι ταῦτα λέγομεν.

2 Ἐπεὶ δ᾽ αἱ μὲν ἐν τοῖς ἀψύχοις ἐνυπάρχουσιν ἀρχαὶ τοιαῦται, αἱ δ᾽ ἐν τοῖς ἐμψύχοις καὶ ἐν ψυχῇ καὶ τῆς ψυχῆς ἐν τῷ λόγον ἔχοντι, δῆλον ὅτι καὶ τῶν δυνάμ[εων] αἱ μὲν ἔσονται ἄλογοι αἱ δὲ μετὰ λόγου. διὸ πᾶσαι τέχναι καὶ αἱ ποιητικαὶ καὶ ἐπιστῆμαι δυνάμεις ε[ἰσίν]· ἀρχαὶ γὰρ μεταβλητικαί εἰσιν ἐν ἄλλῳ ἢ ἄλλο. κα[ὶ αἱ] μὲν μετὰ λόγου πᾶσαι τῶν ἐναντίων αἱ αὐταί, αἱ δ᾽ ἄ[λο]γοι μία ἑνός, οἷον τὸ θερμὸν τοῦ θερμαίνειν μόνον, ἡ [δὲ] ἰατρικὴ νόσου καὶ ὑγιείας. αἴτιον δὲ ὅτι λόγος ἐστὶν ἡ ἐ[πι]στήμη, ὁ δὲ λόγος ὁ αὐτὸς δηλοῖ τὸ πρᾶγμα καὶ τὴν [στέ]ρησιν, πλὴν οὐχ ὡσαύτως, καὶ ἔστιν ὡς ἀμφοῖν, ἔστι δ᾽ [ὡς] τοῦ ὑπάρχοντος μᾶλλον. ὥστ᾽ ἀνάγκη καὶ τὰς τοιαύ[τας] ἐπιστήμας εἶναι μὲν τῶν ἐναντίων, εἶναι δὲ τοῦ μὲν κ[αθ᾽] αὑτὰς τοῦ δὲ μὴ καθ᾽ αὑτάς· καὶ γὰρ ὁ λόγος τοῦ μ[ὲν] καθ᾽ αὑτό, τοῦ δὲ τρόπον τινὰ κατὰ συμβεβηκός· ἀπ[ο]φάσει γὰρ καὶ ἀποφορᾷ δηλοῖ τὸ ἐναντίον. ἡ γὰρ στέρ[ησις] ἡ πρώτη τὸ ἐναντίον, αὕτη δ᾽ ἀποφορὰ θατέρου. ἐπε[ὶ δὲ] τὰ ἐναντία οὐκ ἐγγίγνεται ἐν τῷ αὐτῷ, ἡ δ᾽ ἐπιστήμη [δύ]ναμις τῷ λόγον ἔχειν, καὶ ἡ ψυχὴ κινήσεως ἔχει ἀρ[χήν], τὸ μὲν ὑγιεινὸν ὑγίειαν μόνον ποιεῖ καὶ τὸ θερμα[ντικὸν] θερμότητα καὶ τὸ ψυκτικὸν ψυχρότητα, ὁ δ᾽ ἐπιστ[ήμων] ἄμφω. λόγος γάρ ἐστιν ἀμφοῖν μέν, οὐχ ὁμοίως δ[έ], [καὶ] ἐν ψυχῇ ἣ ἔχει κινήσεως ἀρχήν· ὥστε ἄμφω ἀπ[ὸ τῆς] αὐτῆς ἀρχῆς κινήσει πρὸς τὸ αὐτὸ συνάψασα. [διὸ τὰ] κατὰ λόγον δυνατὰ τοῖς ἄνευ λόγου δυνατοῖς ποιεῖ [ἐναν]τία· μία γὰρ ἀρχὴ περιέχεται τῷ λόγῳ. φανερὸν [δὲ καὶ] ὅτι τῇ μὲν τοῦ εὖ δυνάμει ἀκολουθεῖ ἡ τοῦ μόνον ποιῆ[σαι ἢ] παθεῖν δύναμις, ταύτῃ δ᾽ ἐκείνη οὐκ ἀεί· ἀνάγκη γὰρ [τὸν] εὖ ποιοῦντα καὶ ποιεῖν, τὸν δὲ μόνον ποιοῦντα οὐκ ἀν[άγκη] καὶ εὖ ποιεῖν.

Εἰσὶ δέ τινες οἵ φασιν, οἷον οἱ Μεγαρικοί, ὅταν ἐν[εργῇ] μόνον δύνασθαι, ὅταν δὲ μὴ ἐνεργῇ οὐ δύνασθαι, οἷον [τὸν] μὴ οἰκοδομοῦντα οὐ δύνασθαι οἰκοδομεῖν, ἀλλὰ τὸν οἰκοδο[μοῦντα] ὅταν οἰκοδομῇ· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. [οἷς] τὰ συμβαίνοντα ἄτοπα οὐ χαλεπὸν ἰδεῖν. δῆλον γὰρ [ὅτι] οὔτ᾽ οἰκοδόμος ἔσται ἐὰν μὴ οἰκοδομῇ· τὸ γὰρ οἰκοδ[όμῳ] εἶναι τὸ δυνατῷ εἶναί ἐστιν οἰκοδομεῖν· ὁμοίως δὲ καὶ [ἐπὶ] τῶν ἄλλων τεχνῶν. εἰ οὖν ἀδύνατον τὰς τοιαύτας ἔχ[ειν] τέχνας μὴ μανθάνοντά ποτε καὶ λαβόντα, καὶ μὴ ἔχ[ειν]

1. πλεῖον A^b. ‖ 2. μόνων A^b. ‖ 3. τῆς om *T*. ‖ δηλώσωμεν *T*. ‖ 4. λέγεται πολλαχῶς *ET*. ‖ 11. ἢ] ἢ *T*, ἢ ἢ *E*. ‖ 13. ἢ] ἢ *ET*. ‖ 14. ἢ] ἢ ἢ *E*. ‖ ὑπ᾽ om A^b. ‖ 16. δ᾽ αὖ δυνάμεις λέγονται *T*, δ᾽ αὗται δυνάμεις λέγονται *E*, δ᾽ αὗται λέγονται αἱ δυνάμεις A^b. ‖ 19. λόγοι δυνάμεων *T*. ‖ 20 et 21. τῷ] τὸ *T*. ‖ 22. μὲν om *T*. ‖ 23. ἀρχήν τινα A^b. ‖ καὶ εἶναι om *T*. ‖ καὶ — τινὰ om A^b. ‖ 2[5.] μὲν om *T*. ‖ 30. ἡ] καὶ ἡ *ET*. ‖ τῇ et 31. καὶ om *T*. ‖ 33. καὶ om A^b. ‖ ἢ *T*A^b. ‖ 35. ἔχειν] μὴ ἔχειν *T*. ‖ ἔχει A^b. ‖ 37. αἱ om A^b.

2. λόγοι γε *E*. ‖ 3. αἱ om *T*. ‖ καὶ αἱ ἐπιστῆμαι F^b. ‖ 4. εἰσιν om *ET*. ‖ ἢ ἄλλω *T*. ‖ 11. δὲ] μὲν *T*. ‖ 15. [ἐ]π[εὶ] F^b. ‖ 21. ἣ] ἢ ἡ A^b. ‖ 22. τὸ om *ETA*^{b}. ‖ 24. μιᾷ γὰρ ἀρχῇ *E*. ‖ 25. ἢ παθεῖν om A^b. ‖ 29. φασιν εἶναι οἷον *TA*^{b}. ‖ [...] A^b. ‖ 30. οὐ] μὴ *ET*. ‖ 32. δὴ F^b. ‖ 34. ἐστὶν *E*. ‖ 37. λανθάνοντά ποτε καὶ λαμβάνοντα *T*.

ἰποβαλόντα ποτέ (ἢ γὰρ λήθῃ ἢ πάθει τινὶ ἢ χρόνῳ· ὰρ δὴ τοῦ γε πράγματος φθαρέντος, ἀεὶ γάρ ἐςιν), παύσηται, ὐχ ἕξει τὴν τέχνην. πάλιν δ' εὐθὺς οἰκο- σει πῶς λαβών; καὶ τὰ ἄψυχα δὴ ὁμοίως· ὔτε γὰρ ρὸν οὔτε θερμὸν ὔτε γλυκὺ οὔτε ὅλως αἰσθητὸν οὐθὲν μὴ αἰσθανόμενον· ὥςε τὸν Πρωταγόρου λόγον συμ- ται λέγειν αὐτοῖς. ἀλλὰ μὴν ὐδ' αἴσθησιν ἕξει ὐθὲν ιὴ αἰσθάνηται μηδ' ἐνεργῇ. εἰ ὖν τυφλὸν τὸ μὴ ἔχον ; πεφυκὸς δὲ καὶ ὅτε πέφυκε καὶ ἔτι ὄν, οἱ αὐτοὶ ιοὶ ἔσονται πολλάκις τῆς ἡμέρας καὶ κωφοί. ἔτι εἰ ἅτον τὸ ἐςερημένον δυνάμεως, τὸ μὴ γενόμενον ἀδύ- ἔςαι γενέσθαι· τὸ δ' ἀδύνατον γενέσθαι ὁ λέγων ἢ ἢ ἔσεσθαι ψεύσεται· τὸ γὰρ ἀδύνατον τῦτο ἐσήμαι- ὥςε οὗτοι οἱ λόγοι ἐξαιρῦσι καὶ κίνησιν καὶ γένεσιν. γὰρ τό τε ἑςηκὸς ἑστήξεται καὶ τὸ καθήμενον καθε- ι· οὐ γὰρ ἀναςήσεται ἂν καθέζηται· ἀδύνατον γὰρ ἀναςῆναι ὅ γε μὴ δύναται ἀναςῆναι. εἰ ὖν μὴ ἐν- ται ταῦτα λέγειν, φανερὸν ὅτι δύναμις καὶ ἐνέργεια ν ἐςιν· ἐκεῖνοι δ' οἱ λόγοι δύναμιν καὶ ἐνέργειαν ταὐτὸ ἰσιν, διὸ καὶ ὐ μικρόν τι ζητῦσιν ἀναιρεῖν. ὥς' ἐνδέ- ι δυνατὸν μέν τι εἶναι μὴ εἶναι δέ, καὶ δυνατὸν μὴ εἶναι δέ, ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων κατηγοριῶν τὸν βαδίζειν ὂν μὴ βαδίζειν, καὶ μὴ βαδίζον δύ- ν εἶναι βαδίζειν. ἔςι δὲ δυνατὸν τῦτο ᾧ, ἐὰν ὑπάρξῃ ἐργεια, οὗ λέγεται ἔχειν τὴν δύναμιν, ὐθὲν ἔςαι ἀδύ- ν. λέγω δ' οἷον, εἰ δυνατὸν καθῆσθαι καὶ ἐνδέχεται ισθαι τύτῳ, ἐὰν ὑπάρξῃ τὸ καθῆσθαι, ὐθὲν ἔςαι ἀδύ- ν· καὶ εἰ κινηθῆναί τι ἢ κινῆσαι ἢ στῆναι ἢ ςῆσαι ἢ ἢ γίγνεσθαι, ἢ μὴ εἶναι ἢ μὴ γίγνεσθαι, ὁμοίως. ιυθε δ' ἡ ἐνέργεια τοὔνομα, ἡ πρὸς τὴν ἐντελέχειαν ιθεμένη καὶ ἐπὶ τὰ ἄλλα, ἐκ τῶν κινήσεων μάλιςα· ῖ γὰρ ἡ ἐνέργεια μάλιστα ἡ κίνησις εἶναι. διὸ καὶ μὴ ὖσιν ὐκ ἀποδιδόασι τὸ κινεῖσθαι, ἄλλας δέ τινας ιγορίας, οἷον διανοητὰ καὶ ἐπιθυμητὰ εἶναι τὰ μὴ ὄντα, ιενα δ' ὔ. τῦτο δὲ ὅτι ὐκ ὄντα ἐνεργείᾳ ἔσονται ἐνερ- γείᾳ. τῶν γὰρ μὴ ὄντων ἔνια δυνάμει ἐςίν· οὐκ ἔστι δέ, ὅτι ὐκ ἐντελεχείᾳ ἐςίν.

4 Εἰ δ' ἐςὶ τὸ εἰρημένον δυνατὸν ᾗ ἀκολουθεῖ, φανερὸν ὅτι οὐκ ἐνδέχεται ἀληθὲς εἶναι τὸ εἰπεῖν ὅτι δυνατὸν μὲν τοδί, ὐκ ἔςαι δέ· ὥστε τὰ ἀδύνατα εἶναι ταύτῃ διαφεύγειν. λέγω δὲ οἷον εἴ τις φαίη δυνατὸν τὴν διάμετρον μετρηθῆναι οὐ μέντοι μετρηθήσεσθαι, ὁ μὴ λογιζόμενος τὸ ἀδύνατον εἶναι, ὅτι ὐθὲν κωλύει δυνατόν τι ὂν εἶναι ἢ γενέσθαι, μὴ εἶναι δὲ μηδ' ἔσεσθαι. ἀλλ' ἐκεῖνο ἀνάγκη ἐκ τῶν κειμένων, εἰ καὶ ὑποθοίμεθα εἶναι ἢ γεγονέναι ὃ οὐκ ἔςι μὲν δυνατὸν δέ, ὅτι ὐθὲν ἔςαι ἀδύνατον· συμβήσεται δέ γε, τὸ γὰρ μετρεῖσθαι ἀδύνατον. ὐ γὰρ δή ἐςι ταὐτὸ τό τε ψεῦδος καὶ τὸ ἀδύνατον· τὸ γάρ σε ἑστάναι νῦν ψεῦδος μέν, οὐκ ἀδύνατον δέ. ἅμα δὲ δῆλον καὶ ὅτι, εἰ τῦ Α ὄντος ἀνάγκη τὸ Β εἶναι, καὶ δυνατῦ ὄντος τῦ εἶναι Α καὶ τὸ Β ἀνάγκη εἶναι δυνατόν· εἰ γὰρ μὴ ἀνάγκη δυνατὸν εἶναι, οὐθὲν κωλύει μὴ εἶναι δυνατὸν εἶναι. ἔστω δὴ τὸ Α δυνατόν. οὐκοῦν ὅτε τὸ Α δυνατὸν εἴη εἶναι, εἰ τεθείη τὸ ΑΒ, ὐθὲν ἀδύνατον εἶναι συνέβαινεν· τὸ δέ γε Β ἀνάγκη εἶναι. ἀλλ' ἦν ἀδύνατον. ἔστω δὴ ἀδύνατον. εἰ δὴ ἀδύνατον ἀνάγκη εἶναι τὸ Α, ἀνάγκη καὶ τὸ Β εἶναι. ἀλλ' ἦν ἄρα τὸ Α δυνατόν· καὶ τὸ Β ἄρα. ἂν ἄρα ᾖ τὸ Α δυνατόν, καὶ τὸ Β ἔςαι δυνατόν, εἴ περ ὔτως εἶχον ὥςε τοῦ Α ὄντος ἀνάγκη εἶναι τὸ Β. ἐὰν δὴ ὔτως ἐχόντων τῦ ΑΒ μὴ ᾖ δυνατὸν τὸ Β ὔτως, οὐδὲ τὸ ΑΒ ἕξει ὡς ἐτέθη· καὶ εἰ τῦ Α δυνατῦ ὄντος ἀνάγκη τὸ Β δυνατὸν εἶναι, εἰ ἔστι τὸ Α, ἀνάγκη εἶναι καὶ τὸ Β. τὸ γὰρ δυνατὸν εἶναι ἐξ ἀνάγκης τὸ Β εἶναι, εἰ τὸ Α δυνατόν, τοῦτο σημαίνει, ἐὰν ᾖ τὸ Α καὶ ὅτε καὶ ὡς ἦν δυνατὸν εἶναι, κἀκεῖνο τότε καὶ ὔτως εἶναι ἀναγκαῖον.

5 Ἁπασῶν δὲ τῶν δυνάμεων ὐσῶν τῶν μὲν συγγενῶν οἷον τῶν αἰσθήσεων, τῶν δὲ ἔθει οἷον τῆς τοῦ αὐλεῖν, τῶν δὲ μαθήσει οἷον τῆς τῶν τεχνῶν, τὰς μὲν ἀνάγκη προενεργήσαντας ἔχειν ὅσαι ἔθει καὶ λόγῳ, τὰς δὲ μὴ τοιαύτας καὶ τὰς ἐπὶ τῦ πάσχειν ὐκ ἀνάγκη. ἐπεὶ δὲ τὸ δυ-

1. ἀποβάλλοντά ποτε· ἡ γὰρ λήθη T. ‖ 2. ἀεὶ] εἰ F^b. ‖ γέ A^b. ‖ 3. δ'] δ' ὁ T. ‖ 9. ὂν] ὡς T. ‖ 10. καὶ κωφοί om F^b. ‖ γινόμενον A^b. ‖ 14. οὗτοι] οὔτε A^b. ‖ γένεσιν καὶ κίνησιν T. ‖ 21. καὶ — 22. δέ om TF^b. ‖ 22. ἐπὶ add ET. ‖ 23. βαδίζειν μὴ om T. ‖ καὶ] δὲ καὶ A^b. ‖ μὴ om T. ‖ 25. οὗ] ἧς F^b. ‖ 26. λέγω — 27. ἀδύνατον om T. ‖ 28. εἰ] εἴη T. ‖ τι om ‖ 29. γενέσθαι priore loco E, utroque T. ‖ 31. συντεθειμένη F^b. ‖ 35. τῦτο δὲ om A^bF^b.

1. οὐκ ἔςι δέ om A^b. ‖ 2. διότι A^b. ‖ 3. τὸ εἰρημένον τὸ δυνατὸν A^b. ‖ ἢ T. ‖ 4. τὸ] τι ET. ‖ 5. διαφεύγει A^b. ‖ 7. μετρηθαι] μετρηθήσεται A^b. ‖ ὁ om T. ‖ 8. δυνατόν] ἀδύνατόν A^b. ‖ ὂν om T. ‖ 9. δὲ om A^b. ‖ 10. εἰ καὶ] εἶναι εἰ καὶ E, εἰ εἴη A^b, εἴη T. ‖ 11. συμβήσεται — 12. ἀδύνατον om ET. ‖ 12. δή add ET. ‖ 13. τε om ET. ‖ 14. ὅτι καὶ T. ‖ εἰ] ᾗ F^b, om 16. Α] τὸ α T. ‖ 20. ἔστω — 22. Β ἄρα om A^b. ‖ 22. Α et Β] πρῶτον et δεύτερον ET. ‖ ἄρα post Β om ET. ‖ 23. εἶχεν ‖ 24. δὲ T. ‖ 25. μὴ — τὸ Β om A^b. ‖ 26. τὸ] καὶ τὸ T. ‖ 27. καὶ om ET. ‖ 29. τὸ α τὸ α A^b. ‖ 30. εἶναι] εἶναι ἦν ‖ 35. ἀδύνατον A^b.

νατόν τι δυνατὸν καὶ ποτὲ καὶ πῶς καὶ ὅσα ἄλλα ἀνάγκη προσεῖναι ἐν τῷ διορισμῷ, καὶ τὰ μὲν κατὰ λόγον δύναται κινεῖν καὶ αἱ δυνάμεις αὐτῶν μετὰ λόγȣ, τὰ δ' ἄλογα καὶ αἱ δυνάμεις ἄλογοι, κἀκείνας μὲν ἀνάγκη ἐν ἐμψύχῳ εἶναι ταύτας δ' ἐν ἀμφοῖν, τὰς μὲν τοιαύτας δυνάμεις ἀνάγκη, ὅταν ὡς δύνανται τὸ ποιητικὸν καὶ τὸ παθητικὸν πλησιάζωσι, τὸ μὲν ποιεῖν τὸ δὲ πάσχειν, ἐκείνας δ' οὐκ ἀνάγκη· αὗται μὲν γὰρ πᾶσαι μία ἑνὸς ποιητική, ἐκεῖναι δὲ τῶν ἐναντίων, ὥστε ἅμα ποιήσει τἀναντία. τοῦτο δὲ ἀδύνατον. ἀνάγκη ἄρα ἕτερόν τι εἶναι τὸ κύριον· λέγω δὲ τοῦτο ὄρεξιν ἢ προαίρεσιν. ὁποτέρου γὰρ ἂν ὀρέγηται κυρίως, τȣ̃το ποιήσει, ὅταν ὡς δύναται ὑπάρχῃ καὶ πλησιάζῃ τῷ παθητικῷ. ὥστε τὸ δυνατὸν κατὰ λόγον ἅπαν ἀνάγκη, ὅταν ὀρέγηται, ȣ̃ τ' ἔχει τὴν δύναμιν καὶ ὡς ἔχει, τȣ̃το ποιεῖν. ἔχει δὲ παρόντος τȣ̃ παθητικȣ̃ καὶ ὡδὶ ἔχοντος ποιεῖν. εἰ δὲ μή, ποιεῖν ȣ̓ δυνήσεται. τὸ γὰρ μηθενὸς τῶν ἔξω κωλύοντος προσδιορίζεσθαι ȣ̓θὲν ἔτι δεῖ· τὴν γὰρ δύναμιν ἔχει ὡς ἔςι δυνάμει τȣ̃ ποιεῖν, ἔςι δ' ȣ̓ πάντως ἀλλ' ἐχόντων πῶς, ἐν οἷς ἀφορισθήσεται καὶ τὰ ἔξω κωλύοντα· ἀφαιρεῖται γὰρ ταῦτα τῶν ἐν τῷ διορισμῷ προσόντων ἔνια. διὸ ȣ̓δὲ ἂν ἅμα βȣ́ληται ἢ ἐπιθυμῇ ποιεῖν δύο ἢ τἀναντία, οὐ ποιήσει· οὐ γὰρ ȣ̔́τως ἔχει αὐτῶν τὴν δύναμιν ȣ̓δ' ἔςι τȣ̃ ἅμα ποιεῖν ἡ δύναμις, ἐπεὶ ὧν ἐστιν ȣ̔́τως ποιήσει.

6 Ἐπεὶ δὲ περὶ τῆς κατὰ κίνησιν λεγομένης δυνάμεως εἴρηται, περὶ ἐνεργείας διορίσωμεν τί τέ ἐστιν ἡ ἐνέργεια καὶ ποῖόν τι. καὶ γὰρ τὸ δυνατὸν ἅμα δῆλον ἔςαι διαιρȣ̃σιν, ὅτι ȣ̓ μόνον τȣ̃το λέγομεν δυνατὸν ὃ πέφυκε κινεῖν ἄλλο ἢ κινεῖσθαι ὑπ' ἄλλȣ, ἢ ἁπλῶς ἢ τρόπον τινά, ἀλλὰ καὶ ἑτέρως. διὸ ζητȣ̃ντες καὶ περὶ τȣ́των διήλθομεν. ἔστι δ' ἡ ἐνέργεια τὸ ὑπάρχειν τὸ πρᾶγμα, μὴ οὕτως ὥσπερ λέγομεν δυνάμει. λέγομεν δὲ δυνάμει οἷον ἐν τῷ ξύλῳ Ἑρμῆν καὶ ἐν τῇ ὅλῃ τὴν ἡμίσειαν, ὅτι ἀφαιρεθείη ἄν, καὶ ἐπιστήμονα καὶ τὸν μὴ θεωρȣ̃ντα, ἂν δυνατὸς ᾖ θεωρῆσαι· τὸ δ' ἐνεργείᾳ. δῆλον δ' ἐπὶ τῶν καθ' ἕκαστα τῇ ἐπαγωγῇ ὃ βȣλόμεθα λέγειν, καὶ ȣ̓ δεῖ παντὸς ὅρον ζητεῖν ἀλλὰ καὶ τὸ ἀνάλογον συνορᾶν, ὅτι ὡς τὸ οἰκοδομοῦν πρὸς τὸ οἰκοδομικόν, καὶ τὸ ἐγρηγορὸς πρὸς τ θεῦδον, καὶ τὸ ὁρῶν πρὸς τὸ μύον μὲν ὄψιν δὲ ἔχ τὸ ἀποκεκριμένον ἐκ τῆς ὕλης πρὸς τὴν ὕλην, κ ἀπειργασμένον πρὸς τὸ ἀνέργαςον. ταύτης δὲ τῆς ρᾶς θάτερον μόριον ἔστω ἡ ἐνέργεια ἀφωρισμένη, δὲ τὸ δυνατόν. λέγεται δὲ ἐνεργείᾳ ȣ̓ πάντα ὁμοίως, ἢ τὸ ἀνάλογον, ὡς τοῦτο ἐν τούτῳ ἢ πρὸς τȣ̃τ, τὸ τῷδε ἢ πρὸς τόδε· τὰ μὲν γὰρ ὡς κίνησις πρὸς δύ τὰ δ' ὡς ȣ̓σία πρός τινα ὕλην. ἄλλως δὲ καὶ τὸ ἄ καὶ τὸ κενὸν καὶ ὅσα τοιαῦτα, λέγεται δυνάμει κα γείᾳ πολλοῖς τῶν ὄντων, οἷον τῷ ὁρῶντι καὶ βαδίζον ὁρωμένῳ. ταῦτα μὲν γὰρ ἐνδέχεται καὶ ἁπλῶς ἀλ σθαί ποτε· τὸ μὲν γὰρ ὁρώμενον ὅτι ὁρᾶται, τὸ ὁρᾶσθαι δυνατόν· τὸ δ' ἄπειρον ȣ̓χ ȣ̔́τω δυνάμει ἐ ἐνεργείᾳ ἐσόμενον χωριστόν, ἀλλὰ γνώσει. τῷ γ ὑπολείπειν τὴν διαίρεσιν ἀποδίδωσι τὸ εἶναι δυνάμει την τὴν ἐνέργειαν, τῷ δὲ χωρίζεσθαι οὔ.

Ἐπεὶ δὲ τῶν πράξεων ὧν ἐστὶ πέρας οὐδεμία ἀλλὰ τῶν περὶ τὸ τέλος, οἷον τοῦ ἰσχναίνειν ἡ ἰσχ αὐτό, αὐτὰ δὲ ὅταν ἰσχναίνῃ οὕτως ἐστὶν ἐν κινή ὑπάρχοντα ὧν ἕνεκα ἡ κίνησις, οὐκ ἔστι ταῦτα πρ οὐ τελεία γε· οὐ γὰρ τέλος, ἀλλ' ἐκείνη ἐνυπάρ τέλος καὶ ἡ πρᾶξις. οἷον ὁρᾷ, ἀλλὰ καὶ φρονεῖ κα καὶ νενόηκεν· ἀλλ' ȣ̓ μανθάνει καὶ μεμάθηκεν, ȣ̓δ' ὑγ ζεται καὶ ὑγίασται. εὖ ζῇ καὶ εὖ ἔζηκεν· ἅμα κ εὐδαιμονεῖ καὶ εὐδαιμόνηκεν. εἰ δὲ μή, ἔδει ἂν πο σθαι, ὥσπερ ὅταν ἰσχναίνῃ. νῦν δ' ȣ̓, ἀλλὰ ζῇ καὶ ἔζ τȣ́των δὴ τὰς μὲν κινήσεις λέγειν, τὰς δ' ἐνεργείας. π γὰρ κίνησις ἀτελής, ἰσχνασία, μάθησις, βάδισις, οἰ μησις· αὗται δὲ κινήσεις, καὶ ἀτελεῖς γε. οὐ γὰρ ἅ βαδίζει καὶ βεβάδικεν, ȣ̓δ' οἰκοδομεῖ καὶ ᾠκοδόμηκεν, γίγνεται καὶ γέγονεν, ἢ κινεῖται καὶ κεκίνηκεν· ἀλλ' ἕ ρον καὶ κινεῖ καὶ κινεῖται. ἑώρακε δὲ καὶ ὁρᾷ ἅμ αὐτό, καὶ νοεῖ καὶ νενόηκεν. τὴν μὲν ȣ̓̃ν τοιαύτην ἐνέρ λέγω, ἐκείνην δὲ κίνησιν. τὸ μὲν οὖν ἐνεργείᾳ τί τ καὶ ποῖον, ἐκ τȣ́των καὶ τῶν τοιȣ́των δῆλον ἡμῖν ἔςω.

Πότε δὲ δυνάμει ἐςὶν ἕκαςον καὶ πότε ȣ̓, διορ

5. μὲν] μὲν οὖν T. ‖ 6. δύνωνται τὸ παθητικὸν καὶ τὸ ποιητικὸν ET. ‖ 11. δὲ τοῦτο] δ' εἴτε A^b. ‖ 14. ȣ̃ τ'] ἔτ' A^b, ȣ̓ E. 21. ἢ] καὶ T. ‖ ἐπιθυμεῖν A^b. ‖ 23. ἔςιν ἅμα τȣ̃ ἅμα A^b. ‖ 25. κίνησιν] δύναμιν T. ‖ 28. δυνατὸν om A^b. ‖ 33. ὅλῃ] ἀφ F^b. ‖ 34. καὶ τὸν] τὸν θεωρȣ̃ντα καὶ τὸν E. ‖ ᾖ om ET. ‖ 37. ἀναλογȣ̃ν T. ‖ ὅτι om A^b.

4. ταύτης — 5. μόριον] ἔςι τέ τι καὶ ταύτης τῆς διαφορᾶς θατέρῳ μορίῳ ET. ‖ 5. ἔσται A^b. ‖ θάτερον F^b. ‖ 6. ἐνέργεια A^b. ‖ ἢ τὸ] ἢ τῷ F^b. ‖ 9. ὡς om T. ‖ καὶ add ET. ‖ 10. τὸ add A^bF^b. ‖ 12. ταῦτα] εἰ ταῦτα A^b. ‖ ἀληθεύεσθαί] καὶ ἀληθεύ T. ‖ 13. γὰρ om T. ‖ 15. τὸ TA^b. ‖ 16. ὑπολιπεῖν A^b. ‖ 18. ἐπεὶ — 35. κίνησιν om ET. ‖ 28. τȣ́των — 35. κίνησιν] haec pungit A^b. ‖ 31. ᾠκοδόμησεν A^b. ‖ 32. κεκίνηκεν] κεκίνηται A^b. ‖ 33. κινεῖται] κεκίνηκεν A^b. ‖ 35. ἐνέργεια T, ἐνεργεῖ A^b. ‖ ἔςαι ET. ‖ 37. δὲ om T.

ὁποτεῦν. οἷον ἡ γῆ ἆρ' ἐςὶν ἄνθρωπος δυνάμει ἢ ὔ;
μᾶλλον ὅταν ἤδη γένηται σπέρμα, καὶ οὐδὲ τότε
ὥσπερ ὂν ὐδὲ ὑπὸ ἰατρικῆς ἅπαν ἂν ὑγιασθείη ὐδ'
ύχης, ἀλλ' ἔστι τι ὃ δυνατόν ἐστι, καὶ τοῦτ' ἐστὶν
ὂν δυνάμει. ὅρος δὲ τοῦ μὲν ἀπὸ διανοίας ἐντελε-
γιγνομένυ ἐκ τῦ δυνάμει ὄντος, ὅταν βυληθέντος γί-
ι μηθενὸς κωλύοντος τῶν ἐκτός, ἐκεῖ δ' ἐν τῷ ὑγια-
ῳ, ὅταν μηθὲν κωλύῃ τῶν ἐν αὐτῷ. ὁμοίως δὲ δυ-
καὶ οἰκία, εἰ μηθὲν κωλύει τῶν ἐν τούτῳ καὶ τῇ
οῦ γίγνεσθαι οἰκίαν, οὐδ' ἐςιν ὃ δεῖ προσγενέσθαι ἢ
νέσθαι ἢ μεταβαλεῖν, τοῦτο δυνάμει οἰκία. καὶ ἐπὶ
λλων ὡσαύτως, ὅσων ἔξωθεν ἡ ἀρχὴ τῆς γενέσεως,
των δὴ ἐν αὐτῷ τῷ ἔχοντι, ὅσα μηθενὸς τῶν ἔξωθεν
ίζοντος ἔςαι δι' αὐτῦ. οἷον τὸ σπέρμα ὔπω· δεῖ γὰρ
λῳ καὶ μεταβάλλειν. ὅταν δ' ἤδη διὰ τῆς αὐτοῦ
ἦ τοιῦτον, ἤδη τῦτο δυνάμει· ἐκεῖνο δὲ ἑτέρας ἀρ-
ῆται. ὥσπερ ἡ γῆ οὔπω ἀνδριὰς δυνάμει· μετα-
ισα γὰρ ἔςαι χαλκός. ἔοικε δὲ ὃ λέγομεν εἶναι ὐ
ἀλλ' ἐκείνινον, οἷον τὸ κιβώτιον ὐ ξύλον ἀλλὰ ξύλι-
δὲ τὸ ξύλον γῆ ἀλλὰ γήϊνον. πάλιν ἡ γῆ εἰ ὕτως
λο ἀλλ' ἐκείνινον, ἀεὶ ἐκεῖνο δυνάμει ἁπλῶς τὸ ὕςε-
ιν. οἷον τὸ κιβώτιον ὐ γήϊνον ὐδὲ γῆ, ἀλλὰ ξύλινον·
γὰρ δυνάμει κιβώτιον καὶ ὕλη κιβωτίυ αὕτη, ἁπλῶς
ῦ ἁπλῶς, τυδὶ δὲ τοδὶ τὸ ξύλον. εἰ δέ τί ἐςι πρῶ-
μηκέτι κατ' ἄλλου λέγεται ἐκείνινον, τοῦτο πρώτη
οἷον εἰ ἡ γῆ ἀερίνη, ὁ δ' ἀὴρ , ` πῦρ ἀλλὰ πύρινος,
ρ ὕλη πρώτη ὡς τόδε τι καὶ ὐσία. τύτῳ γὰρ δια-
τὸ καθόλου καὶ τὸ ὑποκείμενον τῷ εἶναι τόδε τι ἢ
ναι. οἷον τοῖς πάθεσι τὸ ὑποκείμενον ἄνθρωπος καὶ
καὶ ψυχή, πάθος δὲ τὸ μυσικὸν καὶ λευκόν. λέ-
δὲ τῆς μυσικῆς ἐγγενομένης ἐκεῖνο ὐ μυσικὴ ἀλλὰ
ἰν, καὶ οὐ λευκότης ὁ ἄνθρωπος ἀλλὰ λευκόν, οὐδὲ
ις ἢ κίνησις ἀλλὰ βαδίζον ἢ κινύμενον, ὡς τὸ ἐκεί-
ὅσα μὲν οὖν οὕτω, τὸ ἔσχατον οὐσία· ὅσα δὲ μὴ
ἀλλ' εἶδός τι καὶ τόδε τι τὸ κατηγορούμενον, τὸ
ον ὕλη καὶ ὐσία ὑλική. καὶ ὀρθῶς δὴ συμβαίνει τὸ
ἐκείνινον λέγεσθαι κατὰ τὴν ὕλην καὶ τὰ πάθη· ἄμφω γὰρ ἀόριστα. πότε μὲν οὖν λεκτέον δυνάμει καὶ πότε οὔ, εἴρηται.

Ἐπεὶ δὲ τὸ πρότερον διώρισται ποσαχῶς λέγεται, 8
φανερὸν ὅτι πρότερον ἐνέργεια δυνάμεώς ἐστιν. λέγω δὲ δυνάμεως οὐ μόνον τῆς ὡρισμένης ἣ λέγεται ἀρχὴ μεταβλητικὴ ἐν ἄλλῳ ᾗ ἄλλο, ἀλλ' ὅλως πάσης ἀρχῆς κινητικῆς ἢ στατικῆς. καὶ γὰρ ἡ φύσις ἐν ταὐτῷ γίγνεται· ἐν ταὐτῷ γὰρ γένει τῇ δυνάμει· ἀρχὴ γὰρ κινητική, ἀλλ' ὐκ ἐν ἄλλῳ ἀλλ' ἐν αὐτῷ ᾗ αὐτό. πάσης δὴ τῆς τοιαύτης προτέρα ἐςὶν ἡ ἐνέργεια καὶ λόγῳ καὶ τῇ ὐσίᾳ· χρόνῳ δ' ἔςι μὲν ὥς, ἔςι δ' ὡς ὔ. τῷ λόγῳ μὲν ὖν ὅτι προτέρα, δῆλον· τῷ γὰρ ἐνδέχεσθαι ἐνεργῆσαι δυνατόν ἐςι τὸ πρώτως δυνατόν, οἷον λέγω οἰκοδομικὸν τὸ δυνάμενον οἰκοδομεῖν, καὶ ὁρατικὸν τὸ ὁρᾶν, καὶ ὁρατὸν τὸ δυνατὸν ὁρᾶσθαι. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, ὥς' ἀνάγκη τὸν λόγον προϋπάρχειν καὶ τὴν γνῶσιν τῆς γνώσεως. τῷ δὲ χρόνῳ πρότερον τὸ τῷ εἴδει τὸ αὐτὸ ἐνεργῦν πρότερον, ἀριθμῷ δ' ὔ. λέγω δὲ τῦτο ὅτι τῦδε μὲν τῦ ἀνθρώπυ τῦ ἤδη ὄντος κατ' ἐνέργειαν καὶ τῦ σίτυ καὶ τῦ ὁρῶντος πρότερον τῷ χρόνῳ ἡ ὕλη καὶ τὸ σπέρμα καὶ τὸ ὁρατικόν, ἃ δυνάμει μέν ἐστιν ἄνθρωπος καὶ σῖτος καὶ ὁρῶν, ἐνεργείᾳ δ' ὔπω. ἀλλὰ τύτων πρότερα τῷ χρόνῳ ἕτερα ὄντα ἐνεργείᾳ, ἐξ ὧν ταῦτα ἐγένετο· ἀεὶ γὰρ ἐκ τῦ δυνάμει ὄντος γίγνεται τὸ ἐνεργείᾳ ὂν ὑπὸ ἐνεργείᾳ ὄντος, οἷον ἄνθρωπος ἐξ ἀνθρώπυ, μυσικὸς ὑπὸ μυσικῦ, ἀεὶ κινῦντός τινος πρώτυ· τὸ δὲ κινῦν ἐνεργείᾳ ἤδη ἐςίν. εἴρηται δ' ἐν τοῖς περὶ τῆς ὐσίας λόγοις ὅτι ἅπαν τὸ γιγνόμενον γίγνεται ἔκ τινός τι καὶ ὑπό τινος, καὶ τῦτο τῷ εἴδει τὸ αὐτό. διὸ καὶ δοκεῖ ἀδύνατον εἶναι οἰκοδόμον εἶναι μὴ οἰκοδομήσαντα μηθὲν ἢ κιθαριςὴν μηθὲν κιθαρίσαντα· ὁ γὰρ μανθάνων κιθαρίζειν κιθαρίζων μανθάνει κιθαρίζειν, ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἄλλοι. ὅθεν ὁ σοφιστικὸς ἔλεγχος ἐγίγνετο ὅτι οὐκ ἔχων τις τὴν ἐπιςήμην ποιήσει ὖ ἡ ἐπιςήμη· ὁ γὰρ μανθάνων ὐκ ἔχει, ἀλλὰ διὰ τὸ τοῦ γιγνομένου γεγενῆσθαί τι καὶ τῦ ὅλως κινουμένου κεκινῆσθαί τι (δῆλον δ' ἐν τοῖς περὶ κινήσεως

. δυνάμει ἄνθρωπος *ET*. ‖ 2. τότε] τότε πῶς *T*, τοῦτό πως *E*, τοῦτο γρ *E*. ‖ 3. ἂν] δὴ *A*ᵇ. ‖ 8. τῶν] τῷ *E*. ‖ 9. εἰ — 10.
m *A*ᵇ. ‖ 9. τῶν om *T*. ‖ 15. μεταβαλεῖν *E*. ‖ δ' om *T*. ‖ 16. ἐκεῖνα *E*. ‖ 20. ξύλον ἡ γῆ *T*. ‖ 21. ἀλλ' ἐκείνινον ἀεὶ
ᵇ. ‖ ἀεὶ ἐκεῖνο δὲ δυνάμει *E*, om γρ *E*. δυνάμει om *A*ᵇ. ‖ τὸ ὕςερον] ὃ τὸ προσεχὲς καὶ τελευταῖον γρ *E*. ‖ 24. ἁπλῦ *T*. ‖ τοδὶ]
. ‖ τὸ add *EA*ᵇ. ‖ ἐςι τὸ πρῶτον *T*. ‖ 25. ἄλλο *A*ᵇ et margo *E*, qui γρ κατ' ἄλλο ἀλλ' ἐκεῖνο αὐτὸ δηλονότι. ‖ ἐκεῖνο δὴ
*A*ᵇ. ‖ 27. ὡς] οὐ *T*, εἰ δὲ *A*ᵇ. ‖ καὶ om *ETA*ᵇ. ‖ ὖσα *ET*. ‖ 28. τῷ] τὸ *T*. ‖ εἶναι] καὶ *T*, om *E*. ‖ 31. ἐγγινομένης
ἐκείνω *A*ᵇ. ‖ 33. ἢ κίνησις] ἡ κίνησις *T*, οὐδὲ κίνησις *A*ᵇ. ‖ τὸ] τε *A*ᵇ.
. πρῶτον *T*. ‖ ὁσαχῶς *ET*. ‖ 5. ὅτι τὸ πρότερον *T*. ‖ 6. ἀρχὴ om *T*. ‖ 8. γίγνεται δυνάμει· ἐν *E*. γίγνεται — 9. ταὐτῷ γὰρ
ᵇ. ‖ 10. δὲ *T*. ‖ 13. τῷ] τὸ *E*. ‖ 18. τὸ τῷ] ὥδε τὸ τῷ *A*ᵇ. ‖ 21. ἃ om *A*ᵇ. ‖ 22. ἔσται *A*ᵇ. ‖ 23. τῷ χρόνῳ πρότερα
25. τὸ om *A*ᵇ. ‖ ὑπὸ ἐνεργείας ὄντος *E*, om *A*ᵇ. ‖ 27. ἐνέργεια *T*. ‖ 28. πᾶν *A*ᵇ. ‖ 35. καὶ — 36. τι om *T*.

τῦτο) καὶ τὸν μανθάνοντα ἀνάγκη ἔχειν τι τῆς ἐπιςήμης ἴσως. ἀλλ' οὖν καὶ ταύτῃ γε δῆλον ὅτι ἡ ἐνέργεια καὶ οὕτω προτέρα τῆς δυνάμεως κατὰ γένεσιν καὶ χρόνον. ἀλλὰ μὴν καὶ οὐσίᾳ γε, πρῶτον μὲν ὅτι τὰ τῇ γενέσει ὕστερα τῷ εἴδει καὶ τῇ οὐσίᾳ πρότερα, οἷον ἀνὴρ παιδὸς καὶ ἄνθρωπος σπέρματος· τὸ μὲν γὰρ ἤδη ἔχει τὸ εἶδος, τὸ δ' ὔ. καὶ ὅτι ἅπαν ἐπ' ἀρχὴν βαδίζει τὸ γιγνόμενον καὶ τέλος· ἀρχὴ γὰρ τὸ οὗ ἕνεκα, τοῦ τέλυς δ' ἕνεκα ἡ γένεσις. τέλος δ' ἡ ἐνέργεια, καὶ τούτυ χάριν ἡ δύναμις λαμβάνεται· ὐ γὰρ ἵνα ὄψιν ἔχωσιν ὁρῶσι τὰ ζῷα, ἀλλ' ὅπως ὁρῶσιν ὄψιν ἔχυσιν. ὁμοίως δὲ καὶ οἰκοδομικὴν ἵνα οἰκοδομῶσι, καὶ τὴν θεωρητικὴν ἵνα θεωρῶσιν· ἀλλ' ὐ θεωροῦσιν ἵνα θεωρητικὴν ἔχωσιν, εἰ μὴ οἱ μελετῶντες· οὗτοι δ' οὐχὶ θεωροῦσιν ἀλλ' ἢ ὡδὶ ἢ ὅτι ὐθὲν δέονται θεωρεῖν. ἔτι ἡ ὕλη ἐστὶ δυνάμει, ὅτι ἔλθοι ἂν εἰς τὸ εἶδος· ὅταν δέ γ' ἐνεργείᾳ ᾖ, τότε ἐν τῷ εἴδει ἐςίν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων καὶ ὧν κίνησις τὸ τέλος. διὸ ὥσπερ οἱ διδάσκοντες ἐνεργῦντα ἐπιδείξαντες οἴονται τὸ τέλος ἀποδεδωκέναι, καὶ ἡ φύσις ὁμοίως. εἰ γὰρ μὴ οὕτω γίγνεται, ὁ Παύσωνος ἔσται Ἑρμῆς· ἄδηλος γὰρ καὶ ἡ ἐπιστήμη εἰ ἔσω ἢ ἔξω, ὥσπερ κἀκεῖνος· τὸ γὰρ ἔργον τέλος, ἡ δὲ ἐνέργεια τὸ ἔργον. διὸ καὶ τὔνομα ἐνέργεια λέγεται κατὰ τὸ ἔργον, καὶ συντείνει πρὸς τὴν ἐντελέχειαν. ἐπεὶ δ' ἐςὶ τῶν μὲν ἔσχατον ἡ χρῆσις, οἷον ὄψεως ἡ ὅρασις, καὶ ὐθὲν γίγνεται παρὰ ταύτην ἕτερον ἀπὸ τῆς ὄψεως ἔργον, ἀπ' ἐνίων δὲ γίγνεταί τι, οἷον ἀπὸ τῆς οἰκοδομικῆς οἰκία παρὰ τὴν οἰκοδόμησιν, ὅμως ὐθὲν ἧττον ἔνθα μὲν τέλος ἔνθα δὲ μᾶλλον τέλος τῆς δυνάμεώς ἐστιν. ἡ γὰρ οἰκοδόμησις ἐν τῷ οἰκοδομουμένῳ, καὶ ἅμα γίγνεται καὶ ἔστι τῇ οἰκίᾳ. ὅσων μὲν οὖν ἕτερόν τί ἐςι παρὰ τὴν χρῆσιν τὸ γιγνόμενον, τύτων μὲν ἡ ἐνέργεια ἐν τῷ ποιυμένῳ ἐςίν, οἷον ἥ τε οἰκοδόμησις ἐν τῷ οἰκοδομουμένῳ καὶ ἡ ὕφανσις ἐν τῷ ὑφαινομένῳ, ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, καὶ ὅλως ἡ κίνησις ἐν τῷ κινουμένῳ· ὅσων δὲ μή ἐςιν ἄλλο τι ἔργον παρὰ τὴν ἐνέργειαν, ἐν αὐτοῖς ὑπάρχει ἡ ἐνέργεια, οἷον ἡ ὅρασις ἐν τῷ ὁρῶντι καὶ ἡ θεωρία ἐν τῷ θεωροῦντι καὶ ἡ ζωὴ ἐν τῇ ψυχῇ. διὸ καὶ ἡ εὐδαιμονία· ζωὴ γὰρ τις ἐςίν. ὥςε φανερὸν ὅτι ἡ οὐσία καὶ τὸ εἶδος ἐνέ ἐςιν. κατά τε δὴ τοῦτον τὸν λόγον φανερὸν ὅτι πρ τῇ ὐσίᾳ ἐνέργεια δυνάμεως· καὶ ὥσπερ εἴπομεν, τῦ χ ἀεὶ προλαμβάνει ἐνέργεια ἑτέρα πρὸ ἑτέρας ἕως τῆ ἀεὶ κινῦντος πρώτως. ἀλλὰ μὴν καὶ κυριωτέρως· τὰ γὰρ ἀΐδια πρότερα τῇ οὐσίᾳ τῶν φθαρτῶν, ἔστι δ' δυνάμει ἀΐδιον. λόγος δὲ ὅδε. πᾶσα δύναμις ἅμα ἀντιφάσεώς ἐςιν· τὸ μὲν γὰρ μὴ δυνατὸν ὑπάρχειν ἂν ὑπάρξειεν ὐθενί, τὸ δυνατὸν δὲ πᾶν ἐνδέχεται μὴ γεῖν. τὸ ἄρα δυνατὸν εἶναι ἐνδέχεται καὶ εἶναι κα εἶναι· τὸ αὐτὸ ἄρα δυνατὸν καὶ εἶναι καὶ μὴ εἶνα δὲ δυνατὸν μὴ εἶναι ἐνδέχεται μὴ εἶναι· τὸ δ' ἐνδεχ νον μὴ εἶναι φθαρτόν, ἢ ἁπλῶς, ἢ τῦτο αὐτὸ ὃ λέ ἐνδέχεσθαι μὴ εἶναι, ἢ κατὰ τόπον ἢ κατὰ ποσὸν ἢ π ἁπλῶς δὲ τὸ κατ' ὐσίαν. ὐθὲν ἄρα τῶν ἀφθάρτων ἁ δυνάμει ἐςὶν ὂν ἁπλῶς· κατά τι δ' ὐθὲν κωλύει, οἷον ἢ πού· ἐνεργείᾳ ἄρα πάντα. ὐδὲ τῶν ἐξ ἀνάγκης ὄ καίτοι ταῦτα πρῶτα· εἰ γὰρ ταῦτα μὴ ἦν, οὐθὲν ἂ ὐδὲ δὴ κίνησις, εἴ τίς ἐςιν ἀΐδιος. ὐδ' εἴ τι κινύμενον ἀΐ ὐκ ἔςι κατὰ δύναμιν κινύμενον ἀλλ' ἢ πόθεν ποῖ· τ δ' ὕλην ὐθὲν κωλύει ὑπάρχειν. διὸ ἀεὶ ἐνεργεῖ ἥλιο ἄςρα καὶ ὅλος ὁ ὐρανός, καὶ οὐ φοβερὸν μή ποτε ςῇ φοβῦνται οἱ περὶ φύσεως. οὐδὲ κάμνει τοῦτο δρῶντ γὰρ περὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀντιφάσεως αὐτοῖς, οἷον τ φθαρτοῖς, ἡ κίνησις, ὥςε ἐπίπονον εἶναι τὴν συνέχει κινήσεως· ἡ γὰρ ὐσία ὕλη καὶ δύναμις ὖσα, ὐκ ἐνέρ αἰτία τύτου. μιμεῖται δὲ τὰ ἄφθαρτα καὶ τὰ ἐν μ βολῇ ὄντα, οἷον γῆ καὶ πῦρ. καὶ γὰρ ταῦτα ἀεὶ ἐνε καθ' αὑτὰ γὰρ καὶ ἐν αὑτοῖς ἔχει τὴν κίνησιν. αἱ ἄλλαι δυνάμεις, ἐξ ὧν διώρισαι, πᾶσαι τῆς ἀντιφά εἰσιν· τὸ γὰρ δυνάμενον ὡδὶ κινεῖν δύναται καὶ μὴ ὅσα γε κατὰ λόγον. αἱ δ' ἄλογοι τῷ παρεῖναι καὶ τῆς ἀντιφάσεως ἔσονται αἱ αὐταί. εἰ ἄρα τινές εἰσ σεις τοιαῦται ἢ ὐσίαι οἵας λέγυσιν οἱ ἐν τοῖς λόγοι ἰδέας, πολὺ μᾶλλον ἐπιςῆμον ἄν τι εἴη ἢ αὐτὸ ἐπις

4. τὰ τῇ] ταύτῃ T. ‖ 8. τὸ οὗ] ὅτου A^b. ‖ 10. τὰ ζῷα ὁρῶσιν T. ‖ 13. θεωρητικὴν om A^b. ‖ 14. οὐχ ἢ θεωροῦσιν, ἀλλ' ἢ ‖ ἢ post ὡδὶ om A^b. ‖ 16. γ' om ET. ‖ 17. διὸ — 18. τέλος om E. ‖ 20. πάσωνος F^b, πάσσωνος TA^b. ‖ ἑρμῆς ἔσται E, ἑρμ T. ‖ καὶ om A^b. ‖ 22. λέγεται ἐνέργεια A^b. ‖ 24. ἐσχάτων A^b. ‖ ἡ post ὄψεως om ET. ‖ ὅρασιν T. ‖ 25. ἔργον om A^b. ‖ E. ‖ 35. ἡ δ' ἐνέργεια A^b.

2. ἐνεργεία τίς ἐςι T. ‖ 5. τοῦ] τῷ χρόνῳ T. ‖ 10. ὑπάρξῃ ἐν A^b. ‖ 11. τὸ ἄρα] ἐν παρὰ T. ‖ καὶ ante εἶναι om A^b. ‖ τὸ αὐτὸ] τοῦτο T. ‖ 15. κατὰ τὸ ποσὸν A^b. ‖ ἢ κατὰ τὸ ποιόν T. ‖ 16. φθαρτῶν ET. ‖ 17. ὂν om A^b. ‖ κατά om ET. ‖ 18. ταῦτα A^b. ‖ 19. ταῦτα μὴ] αὐτὰ μὴ A^bF^b. ‖ 21. ἡ A^b. ‖ τῦτο A^b. ‖ 23. ὅλως T. ‖ 25. περὶ] ὑπὲρ E, κατὰ T, εἶναι γε E ‖ δύναμις E. ‖ ὖσα om ET. ‖ ὐδ' F^b. ‖ ἐνεργεία ET. ‖ 28. αἰτιατοῦ μιμεῖται T. ‖ φθαρτὰ A^bF^b. ‖ 30. αὐτὸ ET. ‖ 33. αἱ] ἐκ 34. αὐται A^b. ‖ 35. εἰ om A^b.

ινούμενον ἢ κίνησις· ταῦτα γὰρ ἐνέργειαι μᾶλλον, ι δὲ δυνάμεις τούτων. ὅτι μὲν οὖν πρότερον ἡ ἐνέργεια υνάμεως καὶ πάσης ἀρχῆς μεταβλητικῆς, φανερόν.

Ὅτι δὲ καὶ βελτίων καὶ τιμιωτέρα τῆς σπουδαίας εως ἡ ἐνέργεια, ἐκ τῶνδε δῆλον. ὅσα γὰρ κατὰ τὸ θαι λέγεται, ταὐτόν ἐστι δυνατὸν τἀναντία, οἷον τὸ θαι λεγόμενον ὑγιαίνειν ταὐτόν ἐστι καὶ τὸ νοσοῦν, ἅμα· ἡ αὐτὴ γὰρ δύναμις τοῦ ὑγιαίνειν καὶ κάμνειν, ρεμεῖν καὶ κινεῖσθαι, καὶ οἰκοδομεῖν καὶ καταβάλ- καὶ οἰκοδομεῖσθαι καὶ καταπίπτειν. τὸ μὲν οὖν δύ- ι τἀναντία ἅμα ὑπάρχει, τὰ δ' ἐναντία ἅμα ἀδύ- . καὶ τὰς ἐνεργείας δὲ ἅμα ἀδύνατον ὑπάρχειν, οἷον νειν καὶ κάμνειν. ὥστ' ἀνάγκη τούτων θάτερον εἶναι θόν. τὸ δὲ δύνασθαι ὁμοίως ἀμφότερον ἢ οὐδέτερον· ι ἐνέργεια βελτίων. ἀνάγκη δὲ καὶ ἐπὶ τῶν κακῶν λος καὶ τὴν ἐνέργειαν εἶναι χεῖρον τῆς δυνάμεως· τὸ δυνάμενον ταὐτὸ ἄμφω τἀναντία. δῆλον ἄρα ὅτι οὐκ ὸ κακὸν παρὰ τὰ πράγματα· ὕστερον γὰρ τῇ φύσει κὸν τῆς δυνάμεως. οὐκ ἄρα οὐδ' ἐν τοῖς ἐξ ἀρχῆς οῖς ἀϊδίοις οὐθέν ἐστιν οὔτε κακὸν οὔτε ἁμάρτημα οὔτε αρμένον· καὶ γὰρ ἡ διαφθορὰ τῶν κακῶν ἐστίν.. εὑρί- ι δὲ καὶ τὰ διαγράμματα ἐνεργείᾳ· διαιροῦντες γὰρ ισιν. εἰ δ' ἦν διῃρημένα, φανερὰ ἂν ἦν· νῦν δ' ἐνυ- ει δυνάμει. διὰ τί δύο ὀρθαὶ τὸ τρίγωνον; ὅτι αἱ μίαν στιγμὴν γωνίαι ἴσαι δύο ὀρθαῖς. εἰ οὖν ἀνῆκτο ρὰ τὴν πλευράν, ἰδόντι ἂν ἦν εὐθὺς δῆλον. διὰ τί ικυκλίῳ ὀρθὴ καθόλου; διότι ἐὰν ἴσαι τρεῖς, ἥ τε δύο καὶ ἡ ἐκ μέσου ἐπισταθεῖσα ὀρθή, ἰδόντι δῆλον κεῖνο εἰδότι. ὥστε φανερὸν ὅτι τὰ δυνάμει ὄντα εἰς ιαν ἀναγόμενα εὑρίσκεται. αἴτιον δ' ὅτι νόησις ἡ ια. ὥστ' ἐξ ἐνεργείας ἡ δύναμις· καὶ διὰ τοῦτο ποιοῦν- γιγνώσκουσιν· ὕστερον γὰρ γενέσει ἡ ἐνέργεια ἡ κατ' όν.

Ἐπεὶ δὲ τὸ ὂν λέγεται καὶ τὸ μὴ ὂν τὸ μὲν κατὰ σχήματα τῶν κατηγοριῶν, τὸ δὲ κατὰ δύναμιν ἢ ἐνέρ- γειαν τούτων ἢ τἀναντία, τὸ δὲ κυριώτατα ὂν ἀληθὲς ἢ ψεῦδος, τοῦτο δ' ἐπὶ τῶν πραγμάτων ἐστὶ τῷ συγκεῖσθαι ἢ διῃρῆσθαι, ὥστε ἀληθεύει μὲν ὁ τὸ διῃρημένον οἰόμενος διαιρεῖσθαι καὶ τὸ συγκείμενον συγκεῖσθαι, ἔψευσται δὲ ὁ ἐναντίως ἔχων ἢ τὰ πράγματα, πότ' ἐστὶν ἢ οὐκ ἔστι τὸ ἀληθὲς λεγόμενον ἢ ψεῦδος; τοῦτο γὰρ σκεπτέον τί λέγομεν. οὐ γὰρ διὰ τὸ ἡμᾶς οἴεσθαι ἀληθῶς σε λευκὸν εἶναι εἶ σὺ λευκός, ἀλλὰ διὰ τὸ σὲ εἶναι λευκὸν ἡμεῖς οἱ φάντες τοῦτο ἀληθεύομεν. εἰ δὴ τὰ μὲν ἀεὶ σύγκειται καὶ ἀδύνατα διαιρεθῆναι, τὰ δ' ἀεὶ διῄρηται καὶ ἀδύνατα συντεθῆναι, τὰ δ' ἐνδέχεται τἀναντία, τὸ μὲν εἶναί ἐστι τὸ συγκεῖσθαι καὶ ἓν εἶναι, τὸ δὲ μὴ εἶναι τὸ μὴ συγκεῖσθαι ἀλλὰ πλείω εἶναι. περὶ μὲν οὖν τὰ ἐνδεχόμενα ἡ αὐτὴ γίγνεται ψευδὴς καὶ ἀληθὴς δόξα καὶ ὁ λόγος ὁ αὐτός, καὶ ἐνδέχεται ὁτὲ μὲν ἀληθεύειν ὁτὲ δὲ ψεύδεσθαι· περὶ δὲ τὰ ἀδύνατα ἄλλως ἔχειν οὐ γίγνεται ὁτὲ μὲν ἀληθὲς ὁτὲ δὲ ψεῦδος, ἀλλ' ἀεὶ ταὐτὰ ἀληθῆ καὶ ψευδῆ. περὶ δὲ δὴ τὰ ἀσύνθετα τί τὸ εἶναι ἢ μὴ εἶναι καὶ τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος; οὐ γάρ ἐστι σύνθετον, ὥστε εἶναι μὲν ὅταν συγκέηται, μὴ εἶναι δὲ ἐὰν διῃρημένον ᾖ, ὥσπερ τὸ λευκὸν ξύλον ἢ τὸ ἀσύμμετρον τὴν διάμετρον· οὐδὲ τὸ ἀληθὲς καὶ ψεῦδος ὁμοίως ἔτι ὑπάρξει καὶ ἐπ' ἐκείνων. ἢ ὥσπερ οὐδὲ τὸ ἀληθὲς ἐπὶ τούτων τὸ αὐτό, οὕτως οὐδὲ τὸ εἶναι, ἀλλ' ἔστι τὸ μὲν ἀληθὲς τὸ δὲ ψεῦδος, τὸ μὲν θιγεῖν καὶ φάναι ἀληθές (οὐ γὰρ ταὐτὸ κατάφασις καὶ φάσις), τὸ δ' ἀγνοεῖν μὴ θιγγάνειν· ἀπατηθῆναι γὰρ περὶ τὸ τί ἐστιν οὐκ ἔστιν ἀλλ' ἢ κατὰ συμβεβηκός. ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τὰς μὴ συνθετὰς οὐσίας· οὐ γὰρ ἔστιν ἀπατηθῆναι. καὶ πᾶσαί εἰσιν ἐνεργείᾳ, οὐ δυνάμει· ἐγίγνοντο γὰρ ἂν καὶ ἐφθείροντο· νῦν δὲ τὸ ὂν αὐτὸ οὐ γίγνεται οὐδὲ φθείρεται· ἔκ τινος γὰρ ἂν ἐγίγνετο. ὅσα δή ἐστιν ὅπερ εἶναί τι καὶ ἐνεργείᾳ, περὶ ταῦτα οὐκ ἔστιν ἀπατηθῆναι ἀλλ' ἢ νοεῖν ἢ μή. ἀλλὰ τὸ τί ἐστι ζητεῖται περὶ αὐτῶν, εἰ τοιαῦτά ἐστιν ἢ μή. τὸ δ' εἶναι ὡς τὸ ἀληθές, καὶ τὸ μὴ εἶναι ὡς τὸ ψεῦδος, ἓν μέν ἐστιν, εἰ σύγκειται, ἀληθές· τὸ δ' εἰ μὴ σύγκειται, ψεῦδος. τὸ δὲ ἕν, εἴπερ ὄν, οὕτως ἐστίν·

. κινήσεις T. ‖ 3. καὶ ante δυνάμεως om F^b. ‖ 4. καὶ post δὲ om A^bF^b. ‖ 7. δύνασθαι τὸ λεγόμενον A^b. ‖ 8. καὶ ante ἅμα '. ‖ 11. ἅμα ὑπάρχειν T, ὑπάρχει ἅμα A^b. ‖ ἅμα ἀδύνατον — 12. ἅμα om ET. ‖ 15. βέλτιον ET. ‖ 18. τὸ] τι τὸ ET. ‖ ·ν om E. ‖ 22. δὲ] γὰρ F^b. ‖ 23. δ' ἦν] δ' ᾖ A^b. ‖ 24. τὸ om F^b. ‖ 25. μίαν τὴν στιγμὴν T. ‖ ἀνῆκτο ἡ] ἀνάγκη τὸ T. ‖ ατί E. ‖ 34. ἐπειδὴ F^b. ‖ λέγομεν F^b. ‖ τὸ μὲν] τὰ μὲν A^bF^b. ‖ 35. τὸ] τὰ F^b.

. κυριώτατον E. ‖ ὂν] ἢ T, εἰ E. ‖ 2. δ' ἐπὶ] δὴ ἔτι A^b. ‖ τὸ ET. ‖ 3. διατηρεῖσθαι T. ‖ ὥστε — διαιρεῖσθαι om T. ‖ ιν A^b. ‖ διαιρεῖσθαι] διῃρῆσθαι A^b. ‖ 5. ἢ ante τὰ om T. ‖ τὸ] ὡς τὸ E, ὥστε τὸ T. ‖ 7. σε ante ἀληθῶς E, om T. ‖ εἶ — ῶς om A^b. ‖ 10. ἀεὶ] εἰ T. ‖ συνθεῖναι A^b. ‖ 11. τὸ ἓν εἶναι καὶ συγκεῖσθαι T. ‖ 16. γίγνεται οὐδὲ ὁτὲ A^b. ‖ 17. ἀεὶ] εἰὰ T. ‖ ante ψεῦδος om T. ‖ 19. ὅταν] ἐὰν A^b. ‖ σύγκειται E. ‖ 20. ἐὰν μὴ διῃρημένον T. ‖ 21. καὶ ψεῦδος] καὶ τὸ ψεῦδος E, ἢ τὸ T. ‖ 22. ὑπ' T. ‖ ἀληθὲς ἓν ἐπὶ ET. ‖ 23. τὸ δὲ] ἢ ETA^b. ‖ 24. τοῦτο T. ‖ 25. ἀπόφασις T. καὶ φάσις om E. ‖ 27. μὴ '. ‖ 28. ἐνέργειαι A^b. ‖ οὐ] ἢ T. ‖ γὰρ om T. ‖ 32. τί om A^b. ‖ ἤ τι αὐτά T. ‖ 34. ὡς τὸ] τὸ ὡς A^b, τὸ ὡς τὸ T.

εἰ δὲ μὴ ὕτως, ὐκ ἔςιν. τὸ δὲ ἀληθὲς τὸ νοεῖν αὐτά· τὸ δὲ ψεῦδος ὐκ ἔςιν, οὐδ' ἀπάτη, ἀλλ' ἄγνοια, οὐχ οἵα ἡ τυφλότης· ἡ μὲν γὰρ τυφλότης ἐςὶν ὡς ἂν εἰ τὸ νοητικὸν ὅλως μὴ ἔχοι τις. φανερὸν δὲ καὶ ὅτι περὶ τῶν ἀκινήτων ὐκ ἔςιν ἀπάτη κατὰ τὸ ποτέ, εἴ τις ὑπολαμβάνει ἀκίνητα. οἷον τὸ τρίγωνον εἰ μὴ μεταβάλλειν οἴεται, ὐκ οἰήσεται ποτὲ μὲν δύο ὀρθὰς ἔχειν ποτὲ δ' ὔ (μεταβάλλοι γὰρ ἄν), ἀλλὰ τὶ μὲν τὶ δ' οὔ, οἷον ἄρτιον ἀριθμὸν πρῶτον εἶναι μηθένα, ἢ τινὰς μὲν τινὰς δ' ὔ. ἀριθμῷ δὲ περὶ ἕνα ὐδὲ τῦτο· ὐ γὰρ ἔτι τινὰ μὲν τινὰ δ' ὐκ οἰήσεται, ἀλλ' ἀληθεύσει ἢ ψεύσεται ὡς ἀεὶ ὕτως ἔχοντος.

Ι.

Τὸ ἓν ὅτι μὲν λέγεται πολλαχῶς, ἐν τοῖς περὶ τοῦ ποσαχῶς διῃρημένοις εἴρηται πρότερον· πλεοναχῶς δὲ λεγομένου, οἱ συγκεφαλαιούμενοι τρόποι εἰσὶ τέτταρες τῶν πρώτων καὶ καθ' αὑτὰ λεγομένων ἕν, ἀλλὰ μὴ κατὰ συμβεβηκός. τό τε γὰρ συνεχὲς ἢ ἁπλῶς ἢ μάλιστά γε τὸ φύσει καὶ μὴ ἁφῇ μηδὲ δεσμῷ· καὶ τύτων μᾶλλον ἓν καὶ πρότερον, ὗ ἀδιαιρετωτέρα ἡ κίνησις καὶ μᾶλλον ἁπλῆ. ἔτι τοιῦτον καὶ μᾶλλον τὸ ὅλον καὶ ἔχον τινὰ μορφὴν καὶ εἶδος· μάλιςα δ' εἴ τι φύσει τοιῦτον καὶ μὴ βίᾳ, ὥσπερ ὅσα κόλλῃ ἢ γόμφῳ ἢ συνδέσμῳ, ἀλλ' ἔχει ἐν αὑτῷ τὸ αἴτιον αὑτῷ τῦ συνεχὲς εἶναι. τοιῦτον δὲ τῷ μίαν τὴν κίνησιν εἶναι καὶ ἀδιαίρετον τόπῳ καὶ χρόνῳ, ὥςε φανερόν, εἴ τι φύσει κινήσεως ἀρχὴν ἔχει τῆς πρώτης τὴν πρώτην, οἷον λέγω φορᾶς κυκλοφορίαν, ὅτι τῦτο πρῶτον μέγεθος ἕν. τὰ μὲν δὴ ὕτως ἓν ἢ συνεχὲς ἢ ὅλον, τὰ δὲ ὧν ἂν ὁ λόγος εἷς ᾖ. τοιαῦτα δὲ ὧν ἡ νόησις μία· τοιαῦτα δὲ ὧν ἀδιαίρετος· ἀδιαίρετος δὲ τῦ ἀδιαιρέτου εἴδει ἢ ἀριθμῷ. ἀριθμῷ μὲν ὖν τὸ καθ' ἕκαςον ἀδιαίρετον, εἴδει δὲ τὸ τῷ γνωςῷ καὶ τῇ ἐπιςήμῃ, ὥσθ' ἓν ἂν εἴη πρῶτον τὸ ταῖς ὐσίαις αἴτιον τῦ ἑνός. λέγεται μὲν οὖν τὸ ἓν τοσαυταχῶς, τό τε συνεχὲς φύσει καὶ τὸ ὅλον, καὶ τὸ καθ' ἕκαστον καὶ τὸ καθ' ὅλυ. πάντα δὲ ταῦτα ἓν τῷ ἀδιαίρετον εἶναι τῶν μὲν

τὴν κίνησιν, τῶν δὲ τὴν νόησιν ἢ τὸν λόγον. δεῖ δὲ
νοεῖν ὅτι οὐχ ὡσαύτως ληπτέον λέγεσθαι ποῖά τε ἓν
ται, καὶ τί ἐςι τὸ ἑνὶ εἶναι, καὶ τίς αὐτῦ λόγος. λ
μὲν γὰρ τὸ ἓν τοσαυταχῶς, καὶ ἕκαςον ἔςαι ἓν τούτ
ἂν ὑπάρχῃ τις τύτων τῶν τρόπων· τὸ δὲ ἑνὶ εἶναι ὁτ
τούτων τινὶ ἔσται, ὁτὲ δὲ ἄλλῳ, ὃ καὶ μᾶλλον ἐγγ
ὀνόματί ἐςι, τῇ δυνάμει δ' ἐκεῖνα, ὥσπερ καὶ περὶ
χείου καὶ αἰτίου εἰ δέοι λέγειν ἐπί τε τοῖς πράγμασ
ρίζοντα καὶ τῦ ὀνόματος ὅρον ἀποδιδόντα. ἔςι μὲν γ
ςοιχεῖον τὸ πῦρ (ἔςι δ' ἴσως καθ' αὑτὸ καὶ τὸ ἄπ
τι ἄλλο τοιοῦτον), ἔςι δ' ὡς οὔ· ὐ γὰρ τὸ αὐτὸ πυ
ςοιχείῳ εἶναι, ἀλλ' ὡς μὲν πρᾶγμά τι καὶ φύσις τι
στοιχεῖον, τὸ δὲ ὄνομα σημαίνει τὸ τοδὶ συμβεβ
αὐτῷ, ὅτι ἐςί τι ἐκ τύτου ὡς πρώτου ἐνυπάρχοντος.
καὶ ἐπὶ αἰτίου καὶ ἑνὸς καὶ τῶν τοιύτων ἁπάντων. δι
τὸ ἑνὶ εἶναι τὸ ἀδιαιρέτῳ ἐστὶν εἶναι, ὅπερ τῷδε ὄντ
ἀχωρίςῳ ἢ τόπῳ ἢ εἴδει ἢ διανοίᾳ, ἢ καὶ τῷ ὅλῳ καὶ
αιρέτῳ. μάλιςα δὲ τὸ μέτρον εἶναι πρῶτον ἑκάςυ γ
καὶ κυριώτατα τοῦ ποσῦ· ἐντεῦθεν γὰρ ἐπὶ τὰ ἄλλα
λυθεν. μέτρον γάρ ἐστιν ᾧ τὸ ποσὸν γιγνώσκεται· γ
σκεται δ' ἢ ἑνὶ ἢ ἀριθμῷ τὸ ποσὸν ᾗ ποσόν, ὁ δ' ἀ
ἅπας ἑνί. ὥςε πᾶν τὸ ποσὸν γιγνώσκεται ᾗ ποσὸν τ
καὶ ᾧ πρώτῳ ποσὰ γιγνώσκεται, τῦτο αὐτὸ ἕν· διὸ
ἀριθμοῦ ἀρχὴ ᾗ ἀριθμός. ἐντεῦθεν δὲ καὶ ἐν τοῖς ἄλ
λέγεται μέτρον ᾧ πρώτῳ τε ἕκαςον γιγνώσκεται, κ
μέτρον ἑκάςου ἓν ἐν μήκει, ἐν πλάτει, ἐν βάθει, ἐν β
ἐν τάχει. τὸ γὰρ βάρος καὶ τάχος κοινὸν ἐν τοῖς ἐναν
διττὸν γὰρ ἑκάτερον αὐτῶν, οἷον βάρος τό τε ὁποσηνοῦ
ῥοπὴν καὶ τὸ ἔχον ὑπεροχὴν ῥοπῆς, καὶ τάχος τό τε
σηνῦν κίνησιν ἔχον καὶ τὸ ὑπεροχὴν κινήσεως· ἔστι γ
τάχος καὶ τῦ βραδέος καὶ βάρος τῦ κουφοτέρου. ἐν
δὴ τούτοις μέτρον καὶ ἀρχὴ ἕν τι καὶ ἀδιαίρετον, ἐπ
ἐν ταῖς γραμμαῖς χρῶνται ὡς ἀτόμῳ τῇ ποδιαίᾳ. πα
χοῦ γὰρ τὸ μέτρον ἕν τι ζητοῦσι καὶ ἀδιαίρετον· τῦ
τὸ ἁπλοῦν ἢ τῷ ποιῷ ἢ τῷ ποσῷ. ὅπου μὲν οὖν δοκ
εἶναι ἀφελεῖν ἢ προσθεῖναι, τοῦτο ἀκριβὲς τὸ μέτρο

1. ταῦτα A^b. ‖ 2. οἷον A^b. ‖ 3. ἡ μὲν γὰρ τυφλότης om A^b. ‖ 4. ὅτι καὶ A^b. ‖ 6. οἴηται A^b, οἴοιτο F^b. ‖ 10. ὐκ] ὐ ... 15. πλεοναχῶς F^b. ‖ 17. τέσσαρες *E*. ‖ 18. αὐτὸ *E*. ‖ 21. ὗ] ὧν A^b. ‖ 23. τι τῇ φύσει *ET*. ‖ 24. ἓν] τι ἓν A^b. ‖ 25. τῷ] *T*. ‖ 29. ἢ om *ET*. ‖ τὸ συνεχὲς ἢ τὸ F^b. ‖ ὧν om *ET*. ‖ ὁ om *T*. ‖ 31. δὲ τἀδιαιρέτου *T*. ‖ 32. τὸ post δὲ add *E* τὸ *T*. ‖ 36. τῷ] τὸ *T*.

3. ἓν *T*A^b. ‖ 4. τὸ om A^b. ‖ 5. ὑπάρξῃ F^b. ‖ μὲν τὸ τούτων A^b. ‖ 7. ἐςι, τῇ] ἢ A^b. ‖ 8. αἰτίας *T*. ‖ 9. ὀνόμα ὅρον *T*. ‖ 12. πράγματι καὶ φύσει *ET*. ‖ 13. ὄνομα ὅλον σημαίνει *E*, ὄνομα συμβαίνει *T*. ‖ τῷ *T*. ‖ 14. οὕτως post 15. *T*. ‖ 15. καὶ post ἑνὸς om *T*. ‖ 16. εἶναι τὸ] εἶναι τῷ *T*. ‖ τόδε *ET*. ‖ καὶ ἰδίᾳ χωριςῷ A^b. ‖ 17. καὶ post ἢ add *ET*. ‖ ρέτῳ A^bF^b: vulgo διωρισμένω. ‖ 18. τῦ *ET*A^b. ‖ 19. γάρ] γὰρ καὶ *ET*. ‖ 23. ποσὰ add A^bF^b. ‖ 25. τε ᾧ ἕκαςον πρώτῳ ... 28. ὁποσηνῦν *T*, ὁσηνῦν A^b. ‖ 29. καὶ τάχος] καὶ τὸ τάχος A^b. ‖ ὁποσηνῦν *T*, ὁπηλικηνῦν F^b. ‖ 30. τι om A^b. ‖ 31. βαθει ... 32. δὲ *ET*. ‖ 36. προστιθέναι *T*. ‖ τι *T*.

ἀριθμοῦ ἀκριβέςατον· τὴν γὰρ μονάδα τιθέασι πάντῃ
ετον· ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις μιμοῦνται τὸ τοιοῦτον· ἀπὸ
ταδίου καὶ ταλάντου καὶ ἀεὶ τοῦ μείζονος λάθοι ἂν
οστεθέν τι καὶ ἀφαιρεθὲν μᾶλλον ἢ ἀπὸ ἐλάττονος.
φ' οὗ πρώτου κατὰ τὴν αἴσθησιν μὴ ἐνδέχεται, τοῦτο
ς ποιοῦνται μέτρον καὶ ὑγρῶν καὶ ξηρῶν καὶ βάρους
εγέθους· καὶ τότ' οἴονται εἰδέναι τὸ ποσόν, ὅταν εἰ-
διὰ τούτου τοῦ μέτρου. καὶ δὴ καὶ κίνησιν τῇ ἁπλῇ
ι καὶ τῇ ταχίστῃ· ὀλίγιστον γὰρ αὕτη ἔχει χρόνον.
τῇ ἀστρολογίᾳ τὸ τοιοῦτον ἓν ἀρχὴ καὶ μέτρον· τὴν
ν γὰρ ὁμαλὴν ὑποτίθενται καὶ ταχίςην τὴν τοῦ οὐρανοῦ,
ἣν κρίνουσι τὰς ἄλλας. καὶ ἐν μουσικῇ δίεσις, ὅτι
ιςον, καὶ ἐν φωνῇ ςοιχεῖον. καὶ ταῦτα πάντα ἕν τι
οὐχ ὡς κοινόν τι τὸ ἕν, ἀλλ' ὥσπερ εἴρηται. οὐκ ἀεὶ
ἀριθμῷ ἓν τὸ μέτρον, ἀλλ' ἐνίοτε πλείω, οἷον αἱ διέ-
δύο, αἱ μὴ κατὰ τὴν ἀκοὴν ἀλλ' ἐν τοῖς λόγοις, καὶ
αὶ πλείους αἷς μετροῦμεν, καὶ ἡ διάμετρος δυσὶ με-
ι καὶ ἡ πλευρὰ καὶ τὰ μεγέθη πάντα. οὕτω δὴ πάν-
μέτρον τὸ ἕν, ὅτι γνωρίζομεν ἐξ ὧν ἐςὶν ἡ οὐσία διαι-
ἢ κατὰ τὸ ποσὸν ἢ κατὰ τὸ εἶδος. διὰ τοῦτο τὸ ἓν
ετον, ὅτι τὸ πρῶτον ἑκάςων ἀδιαίρετον. οὐχ ὁμοίως
ὂν ἀδιαίρετον, οἷον πους καὶ μονάς, ἀλλὰ τὸ μὲν
, τὸ δ' εἰς ἀδιαίρετα πρὸς τὴν αἴσθησιν ἐθέλει, ὥσπερ
ι ἤδη· ἴσως γὰρ πᾶν συνεχὲς διαιρετόν. ἀεὶ δὲ συγ-
τὸ μέτρον· μεγεθῶν μὲν γὰρ μέγεθος, καὶ καθ' ἕκα-
μήκους μῆκος, πλάτους πλάτος, φωνῶν φωνή, βάρους
, μονάδων μονάς. οὕτω γὰρ δεῖ λαμβάνειν, ἀλλ' οὐχ
ριθμῶν ἀριθμός· καίτοι ἔδει, εἰ ὁμοίως· ἀλλ' οὐχ
ς ἀξιοῖ, ἀλλ' ὥσπερ εἰ μονάδων μονάδας ἀξιώσειε
ν ἀλλὰ μὴ μονάδα· ὁ δ' ἀριθμὸς πλῆθος μονάδων.
ὴν ἐπιςήμην δὲ μέτρον τῶν πραγμάτων λέγομεν καὶ
ἴσθησιν διὰ τὸ αὐτό, ὅτι γνωρίζομέν τι αὐταῖς, ἐπεὶ
νται μᾶλλον ἢ μετροῦσιν. ἀλλὰ συμβαίνει ἡμῖν ὥσ-
ν εἰ ἄλλου ἡμᾶς μετροῦντος ἐγνωρίσαμεν πηλίκοι ἐσμὲν
ν πῆχυν ἐπὶ τοσοῦτον ἡμῖν ἐπιβάλλειν. Πρωταγόρας
θρωπόν φησι πάντων εἶναι μέτρον, ὥσπερ ἂν εἰ τὸν

ἐπιςήμονα εἰπὼν ἢ τὸν αἰσθανόμενον· τούτους δ' ὅτι ἔχουσιν ὁ μὲν αἴσθησιν ὁ δὲ ἐπιςήμην, ἅ φαμεν εἶναι μέτρα τῶν ὑποκειμένων. οὐθὲν δὴ λέγων περιττὸν φαίνεταί τι λέγειν. ὅτι μὲν οὖν τὸ ἓν εἶναι μάλιςά ἐςι κατὰ τὸ ὄνομα ἀφορίζοντι μέτρον τι, καὶ κυριώτατα τοῦ ποσοῦ, εἶτα τοῦ ποιοῦ, φανερόν. ἔςαι δὲ τοιοῦτον τὸ μὲν ἂν ᾖ ἀδιαίρετον κατὰ τὸ ποσόν, τὸ δὲ ἂν κατὰ τὸ ποιόν· διόπερ ἀδιαίρετον τὸ ἓν ἢ ἁπλῶς ἢ ᾗ ἕν.

Κατὰ δὲ τὴν οὐσίαν καὶ τὴν φύσιν ζητητέον ποτέρως 2
ἔχει, καθάπερ ἐν ταῖς διαπορήμασιν ἐπήλθομεν, τί τὸ ἓν ἐςι καὶ πῶς δεῖ περὶ αὐτοῦ λαβεῖν, πότερον ὡς οὐσίας τινὸς οὔσης αὐτοῦ τοῦ ἑνός, καθάπερ οἵ τε Πυθαγόρειοί φασι πρότερον καὶ Πλάτων ὕςερον, ἢ μᾶλλον ὑπόκειταί τις φύσις, καὶ πῶς δεῖ γνωριμωτέρως λεχθῆναι καὶ μᾶλλον ὥσπερ οἱ περὶ φύσεως· ἐκείνων γὰρ ὁ μέν τις φιλίαν εἶναί φησι τὸ ἕν, ὁ δ' ἀέρα, ὁ δὲ τὸ ἄπειρον. εἰ δὲ μηθὲν τῶν καθόλου δυνατὸν οὐσίαν εἶναι, καθάπερ ἐν τοῖς περὶ οὐσίας καὶ περὶ τοῦ ὄντος εἴρηται λόγοις, οὐδ' αὐτὸ τοῦτο οὐσίαν ὡς ἕν τι παρὰ τὰ πολλὰ δυνατὸν εἶναι (κοινὸν γάρ) ἀλλ' ἢ κατηγόρημα μόνον, δῆλον ὡς οὐδὲ τὸ ἕν· τὸ γὰρ ὂν καὶ τὸ ἓν καθόλου κατηγορεῖται μάλιστα πάντων. ὥστε οὔτε τὰ γένη φύσεις τινὲς καὶ οὐσίαι χωριςαὶ τῶν ἄλλων εἰσίν, οὔτε τὸ ἓν γένος ἐνδέχεται εἶναι διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας δι' ἅσπερ οὐδὲ τὸ ὂν οὐδὲ τὴν οὐσίαν. ἔτι δ' ὁμοίως ἐπὶ πάντων ἀναγκαῖον ἔχειν. λέγεται δ' ἰσαχῶς τὸ ὂν καὶ τὸ ἕν· ὥστ' ἐπείπερ ἐν τοῖς ποιοῖς ἐστί τι τὸ ἓν καί τις φύσις, ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τοῖς ποσοῖς, δῆλον ὅτι καὶ ὅλως ζητητέον τί τὸ ἕν, ὥσπερ καὶ τί τὸ ὄν, ὡς οὐχ ἱκανὸν ὅτι τοῦτο αὐτὸ ἡ φύσις αὐτοῦ. ἀλλὰ μὴν ἔν γε χρώμασιν ἐςὶ τὸ ἓν χρῶμα, οἷον τὸ λευκόν, εἰ τὰ ἄλλα ἐκ τούτου καὶ τοῦ μέλανος φαίνεται γιγνόμενα, τὸ δὲ μέλαν ςέρησις λευκοῦ, ὥσπερ καὶ φωτὸς σκότος· τοῦτο δ' ἐςὶ ςέρησις φωτός. ὥς' εἰ τὰ ὄντα ἦν χρώματα, ἦν ἂν ἀριθμός τις τὰ ὄντα. ἀλλὰ τίνων; δῆλον δὴ ὅτι χρωμάτων. καὶ τὸ ἓν ἦν ἄν τι ἕν, οἷον τὸ λευκόν. ὁμοίως δὲ καὶ εἰ μέλη τὰ ὄντα ἦν, ἀριθμὸς ἂν ἦν, διέσεων μέντοι, ἀλλ' οὐκ ἀριθμὸς ἡ οὐσία αὐτῶν· καὶ τὸ ἓν ἦν ἄν τι οὗ ἡ οὐσία οὐ

. τὸ om *E*. ‖ τὰς *E*, om *T*. ‖ ἀριθμὸς *E*. ‖ 3. σταδίου *T*. ‖ 4. προστιθὲν *T*. ‖ ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος *T*. ‖ 7. τότ'] τὸ τοιόνδε
ἴδωσι *TA*ᵇ. ‖ 9. ὀλιγοςὸν *A*ᵇ. ‖ 10. τοιοῦτο μὲν *A*ᵇ. ‖ 13. πάντα ταῦτα *T*. ‖ 15. ἡ δίεσις *F*ᵇ. ‖ 16. δύο αἱ om *T*. ‖ 17.
. *A*ᵇ. ‖ 18. καὶ τὰ — οὕτω] μεγέθη τινὰ ὄντα δῆλον *A*ᵇ. ‖ 19. ὅτι] εἰ *T*. ‖ 21. ἑκάςῳ *T*. ‖ 23. πάντως *E*, πάντῃ πάντως *A*ᵇ. ‖
ωνῶν] φωνῆς *ET*. ‖ 32. ἐπεὶ] εἴτε *T*. ‖ 35. ἡμῶν *E*.

. ἴσχουσιν *A*ᵇ. ‖ 2. ἃ om *A*ᵇ. ‖ 3. λέγοντες περιττὸν φαίνονται *TA*ᵇ. ‖ τι om *T*. ‖ 4. δὴ *ET*. ‖ ἀφορίζοντι] ὃ ἀφορίζουσι *E*
10. ἔχειν *T*. ‖ 11. περὶ τοῦ αὐτοῦ *T*. ‖ 14. γε καὶ προσδεῖ γνωριμωτέρως, ἤτοι ἐλλείπει ἐνδέχεται. ‖ 15. τὸ ἕν φησιν *A*ᵇ. ‖ 17. περὶ
καὶ om *T*. ‖ 18. οὐσία *A*ᵇ. ‖ 20. τὸ γὰρ ὂν καὶ τὸ ἓν om *T*. ‖ 21. φύσει *A*ᵇ. ‖ 25. τὸ ἓν καὶ τὸ ὂν *T*. ‖ 29. τὸ] τι τὸ *E*. ‖
om *F*ᵇ. ‖ εἰ] εἶτα *T*. ‖ 33. δηλαδὴ ὅτι *T*. ‖ 35. διέσεως *TA*ᵇ.

τὸ ἓν ἀλλὰ δίεσις. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν φθόγγων ςοιχείων ἂν ἦν τὰ ὄντα ἀριθμός, καὶ τὸ ἓν ςοιχεῖον φωνῆεν. καὶ εἰ σχήματα εὐθύγραμμα, σχημάτων ἂν ἦν ἀριθμός, καὶ τὸ ἓν τὸ τρίγωνον. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων γενῶν. ὥς' εἴπερ καὶ ἐν τοῖς πάθεσι καὶ ἐν τοῖς ποιοῖς καὶ ἐν τοῖς ποσοῖς καὶ ἐν κινήσει ἀριθμῶν ὄντων καὶ ἑνός τινος ἐν ἅπασιν ὅ τε ἀριθμὸς τινῶν καὶ τὸ ἕν τι ἕν, ἀλλ' ὐχὶ τῦτο αὐτῦ ἡ ὐσία, καὶ ἐπὶ τῶν ὐσιῶν ἀνάγκη ὡσαύτως ἔχειν· ὁμοίως γὰρ ἔχει ἐπὶ πάντων. ὅτι μὲν οὖν τὸ ἓν ἐν παντὶ γένει ἐςί τις φύσις, καὶ ὐθενός τῦτό γ' αὐτὸ ἡ φύσις τὸ ἕν, φανερόν· ἀλλ' ὥσπερ ἐν χρώμασι χρῶμα ἓν ζητητέον αὐτὸ τὸ ἕν, ὕτω καὶ ἐν ὐσίᾳ ὐσίαν μίαν, αὐτό τε τὸ ἕν. ὅτι δὲ ταὐτὸ σημαίνει πως τὸ ἓν καὶ τὸ ὄν, δῆλον τῷ τε παρακολυθεῖν ἰσαχῶς ταῖς κατηγορίαις καὶ μὴ εἶναι ἐν μηδεμιᾷ, οἷον οὔτ' ἐν τῇ τί ἐστιν οὔτ' ἐν τῇ ποῖον, ἀλλ' ὁμοίως ἔχει ὥσπερ τὸ ὄν, καὶ τῷ μὴ προσκατηγορεῖσθαι ἕτερόν τι τὸ εἷς ἄνθρωπος τῦ ἄνθρωπος, ὥσπερ ὐδὲ τὸ εἶναι παρὰ τὸ τί ἢ ποιὸν ἢ ποσόν, καὶ τὸ ἑνὶ εἶναι τὸ ἑκάστῳ εἶναι.

3 Ἀντίκειται δὲ τὸ ἓν καὶ τὰ πολλὰ κατὰ πλείυς τρόπυς, ὧν ἕνα τὸ ἓν καὶ τὸ πλῆθος ὡς ἀδιαίρετον καὶ διαιρετόν· τὸ μὲν γὰρ ἢ διῃρημένον ἢ διαιρετὸν πλῆθός τι λέγεται, τὸ δὲ ἀδιαίρετον ἢ μὴ διῃρημένον ἕν. ἐπεὶ ὖν αἱ ἀντιθέσεις τετραχῶς, καὶ τύτων κατὰ ςέρησιν λέγεται θάτερον, ἐναντία ἂν εἴη, καὶ οὔτε ὡς ἀντίφασις οὔτε ὡς τὰ πρός τι λεγόμενα. λέγεται δ' ἐκ τοῦ ἐναντίυ καὶ δηλῦται τὸ ἓν ἐκ τῦ διαιρετῦ τὸ ἀδιαίρετον διὰ τὸ μᾶλλον αἰσθητὸν τὸ πλῆθος εἶναι καὶ τὸ διαιρετὸν ἢ τὸ ἀδιαίρετον, ὥστε τῷ λόγῳ πρότερον τὸ πλῆθος τῦ ἀδιαιρέτυ διὰ τὴν αἴσθησιν. ἔςι δὲ τῦ μὲν ἑνός, ὥσπερ καὶ ἐν τῇ διαιρέσει τῶν ἐναντίων διεγράψαμεν, τὸ ταὐτὸ καὶ ὅμοιον καὶ ἴσον, τοῦ δὲ πλήθους τὸ ἕτερον καὶ ἀνόμοιον καὶ ἄνισον. λεγομένου δὲ τοῦ ταὐτοῦ πολλαχῶς, [καὶ] ἕνα μὲν τρόπον κατ' ἀριθμὸν λέγομεν ἐνίοτε αὐτό, τοῦτο δ' ἐὰν καὶ λόγῳ καὶ ἀριθμῷ ἓν ᾖ, οἷον σὺ σαυτῷ καὶ τῷ εἴδει καὶ τῇ ὕλῃ ἕν. ἔτι δ' ἐὰν ὁ λόγος ὁ τῆς πρώτης ὐσίας εἷς ᾖ, οἷον αἱ ἴσαι γραμμαὶ εὐθεῖ αὐταί, καὶ τὰ ἴσα καὶ τὰ ἰσογώνια τετράγωνα, κ πλείω· ἀλλ' ἐν τούτοις ἡ ἰσότης ἑνότης. ὅμοια δὲ ἐὰ ταὐτὰ ἁπλῶς ὄντα, μηδὲ κατὰ τὴν οὐσίαν ἀδιάφορα συγκειμένην, κατὰ τὸ εἶδος ταὐτὰ ᾖ, οἷον τὸ μεῖζον τε γωνον τῷ μικρῷ ὅμοιον, καὶ αἱ ἄνισοι εὐθεῖαι· αὗται ὅμοιαι μέν, αἱ αὐταὶ δὲ ἁπλῶς οὔ. τὰ δ' ἐὰν τὸ εἶδος ἔχοντα, ἐν οἷς τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἐγγίγνεται, μ μᾶλλον ᾖ μήτε ἧττον. τὰ δ' ἐὰν ᾖ τὸ αὐτὸ πάθος κ τῷ εἴδει, οἷον τὸ λευκὸν σφόδρα καὶ ἧττον, ὅμοιά φ εἶναι ὅτι ἓν τὸ εἶδος αὐτῶν. τὰ δ' ἐὰν πλείω ἔχῃ τ ἢ ἕτερα, ἢ ἁπλῶς ἢ τὰ πρόχειρα, οἷον καττίτερος ἀρ ἢ χρυσῷ, χρυσὸς δὲ πυρὶ ᾗ ξανθὸν καὶ πυρρόν. ὥστε ὅτι καὶ τὸ ἕτερον καὶ τὸ ἀνόμοιον πολλαχῶς λέγεται τὸ μὲν ἄλλο ἀντικειμένως καὶ τὸ ταὐτό, διὸ πᾶν ἅπαν ἢ ταὐτὸ ἢ ἄλλο· τὸ δ' ἐὰν μὴ καὶ ἡ ὕλη λόγος εἷς, διὸ σὺ καὶ ὁ πλησίον ἕτερος. τὸ δὲ τρί τὰ ἐν τοῖς μαθηματικοῖς. τὸ μὲν ὖν ἕτερον ἢ ταὐτὸ πᾶν πρὸς πᾶν λέγεται, ὅσα λέγεται ἓν καὶ ὄν. οὐ ἀντίφασίς ἐςι τῦ ταὐτῦ· διὸ οὐ λέγεται ἐπὶ τῶν μὴ (τὸ δὲ μὴ ταὐτὸ λέγεται), ἐπὶ δὲ τῶν ὄντων πάν γὰρ ἓν ἢ οὐχ ἓν πεφυκὸς καὶ ὂν καὶ ἕν. τὸ μὲν ὖ καὶ ταὐτὸν ὕτως ἀντίκειται, διαφορὰ δὲ καὶ ἑτερότης τὸ μὲν γὰρ ἕτερον καὶ ὖ ἕτερον ὐκ ἀνάγκη εἶναί τ πᾶν γὰρ ἢ ἕτερον ἢ ταὐτὸ ὅ τι ἂν ᾖ ὄν· τὸ τινὸς τινὶ διάφορον, ὥστ' ἀνάγκη ταὐτό τι εἶναι ρυσιν. τῦτο δὲ τὸ αὐτὸ γένος ἢ εἶδος· πᾶν γὰρ τὸ διαφέρει ἢ γένει ἢ εἴδει, γένει μὲν ὧν μή ἐςι κοι μηδὲ γένεσις εἰς ἄλληλα, οἷον ὅσων ἄλλο σχῆμα τ τηγορίας, εἴδει δὲ ὧν τὸ αὐτὸ γένος. λέγεται δὲ ἄμφω ταὐτὸ λέγονται κατὰ τὴν οὐσίαν τὰ διάφορ δ' ἐναντία διάφορα, καὶ ἡ ἐναντίωσις διαφορά τις. καλῶς τῦτο ὑποτιθέμεθα, δῆλον ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς· γὰρ διαφέροντά τε φαίνεται, καὶ ταῦτα οὐ μόνο ὄντα, ἀλλὰ τὰ μὲν τὸ γένος ἕτερα, τὰ δ' ἐν τῇ αὐτῇ

2. ἦν ἂν E. ‖ 6. ἐν ante τοῖς om T. ‖ 7. τι ἕν] τι ὄν A^b, om T. ‖ 8. αὐτὸ A^b. ‖ 10. ἅπαντι A^bF^b. ‖ γε τὸ ἓ T. ‖ 1 ὐσίαν μίαν] καὶ ὐσία μία margo E. ‖ τε om E. ‖ 13. τὸ post καὶ om ET. ‖ 14. ἓν ET. ‖ 15. τί om A^b. ‖ 16. τὸ μὴ τῷ F^b. ‖ 17. τῦ ἄνθρωπος] τῦ ἀνθρώπυ T. ‖ 18. ἢ post τί om A^b. ‖ καὶ om T. ‖ 20. τὰ om A^bF^b. ‖ 23. γῦν T. ‖ 24. ὔτε A^b. ‖ θάτερον λέγεται T. ‖ 26. λεγόμενα om A^b. ‖ 29. ἔτι A^b. ‖ 30. τῶν ἐναντίων om F^b. ‖ 31. τὸ ante ταὐτὸ om T. ‖ τοῦ add A^bF^b. ‖ 33. καὶ om E. ‖ λέγομεν] ὃ λέγομεν ET. ‖ 34. τοῦτο] τὸ ET.

2. τὰ ἴσα καὶ om T. ‖ 5. ὑποκειμένην ET. ‖ ᾗ οἷον] ὥσπερ A^b. ‖ 6. αὗται μὲν γὰρ ὅμοιαι, ὅμοιαι δὲ αἱ αὐταὶ ἁπλῶς ὔ T. ‖ δὲ om A^b. ‖ 9. ᾖ μήτε] ἢ μήτε A^b. ‖ 10. τὸ εἶδος F^b. ‖ 12. ἢ τὰ ἕτερα ET. ‖ 13. χρυσὸς δὲ πυρὶ ᾗ] πῦρ ἢ E, om T. ‖ πυρρόν ET. ‖ 14. τὸ ante ἀνόμοιον om T. ‖ 15. αὐτό TF^b. ‖ ἅπαν A^b. ‖ 17. λόγος ἴδιος καὶ τὸ πλησιαίτερον. τὸ A^b. ‖ ἕτερον TA^b. ‖ 19. πρὸς ἅπαν A^b. ‖ οὐ ET. ‖ 21. ἐπὶ δὲ] ἐπειδὴ T. ‖ πάντων τῶν ὄντων A^b. ‖ 22. καὶ ante ὂν add E. ‖ ἓν om T. ‖ 27. αὐτὸ] ταὐτὸ ET. ‖ 31. λέγεται A^b. ‖ τὰ δ' ἐναντία διάφορα om T. ‖ 34. τε et ταῦτα om A^b.

τῆς κατηγορίας, ὥς᾽ ἐν ταὐτῷ γένει καὶ ταὐτὰ τῷ :ώρισαι δ᾽ ἐν ἄλλοις. ποῖα τῷ γένει ταὐτὰ ἢ ἕτερα. πεὶ δὲ διαφέρειν ἐνδέχεται ἀλλήλων τὰ διαφέροντα ιαὶ ἔλαττον, ἔςι τις καὶ μεγίςη διαφορά, καὶ ταύ- ω ἐναντίωσιν. ὅτι δ᾽ ἡ μεγίςη ἐςὶ διαφορά, δῆλον ἐπαγωγῆς. τὰ μὲν γὰρ γένει διαφέροντα οὐκ ἔχει ἄλληλα, ἀλλ᾽ ἀπέχει πλέον καὶ ἀσύμβλητα· εἴδει διαφέρουσιν αἱ γενέσεις ἐκ τῶν ἐναντίων εἰσὶν άτων. τὸ δὲ τῶν ἐσχάτων διάςημα μέγισον, ὥςε τῶν ἐναντίων. ἀλλὰ μὴν τό γε μέγισον ἐν ἑκάστῳ λειον. μέγισόν τε γὰρ οὗ μή ἐστιν ὑπερβολή, καὶ οὗ μή ἐςιν ἔξω λαβεῖν τι δυνατόν· τέλος γὰρ ἔχει ι διαφορά, ὥσπερ καὶ τἆλλα τῷ τέλος ἔχειν λέ- λεια. τϐ δὲ τέλϐς ὐθὲν ἔξω· ἔσχατον γὰρ ἐν παντὶ ιέχει. διὸ ὐθὲν ἔξω τϐ τέλϐς, ὐδὲ προσδεῖται ὐθενὸς ον. ὅτι μὲν ὖν ἡ ἐναντιότης ἐςὶ διαφορὰ τέλειος, ἐκ ῆλον· πολλαχῶς δὲ λεγομένων τῶν ἐναντίων, ἀκο- ι τὸ τελείως οὕτως ὡς ἂν καὶ τὸ ἐναντίοις εἶναι αὐτοῖς. τϐτων δὲ ὄντων φανερὸν ὅτι ὐκ ἐνδέχεται ω ἐναντία εἶναι· οὔτε γὰρ τϐ ἐσχάτϐ ἐσχατώτερον ι, οὔτε τοῦ ἑνὸς διαστήματος πλείω δυοῖν ἔσχατα. εἰ ἔςιν ἡ ἐναντιότης διαφορά, ἡ δὲ διαφορὰ δυοῖν, ἡ τέλειος. ἀνάγκη δὲ καὶ τϐς ἄλλϐς ὅρϐς ἀληθεῖς ν ἐναντίων. καὶ γὰρ πλεῖστον διαφέρει ἡ τέλειος . τῶν τε γὰρ γένει διαφερόντων οὐκ ἔστιν ἐξωτέρω καὶ τῶν εἴδει· δέδεικται γὰρ ὅτι πρὸς τὰ ἔξω τοῦ ὐκ ἔςι διαφορά· τϐτων δ᾽ αὕτη μεγίςη, καὶ τὰ ἐν γένει πλεῖστον διαφέροντα τἀναντία· μεγίστη γὰρ τούτων ἡ τέλειος. καὶ τὰ ἐν ταὐτῷ δεκτικῷ πλεῖ- φέροντα ἐναντία· ἡ γὰρ ὕλη ἡ αὐτὴ τοῖς ἐναντίοις. ὑπὸ τὴν αὐτὴν δύναμιν πλεῖστον διαφέροντα· καὶ πιστήμη περὶ ἓν γένος ἡ μία, ἐν οἷς ἡ τελεία δια- εγίςη. πρώτη δὲ ἐναντίωσις ἕξις καὶ ςέρησίς ἐστιν· ι δὲ στέρησις (πολλαχῶς γὰρ λέγεται ἡ στέρησις), ις ἂν τελεία ᾖ. τὰ δ᾽ ἄλλα ἐναντία κατὰ ταῦτα ται, τὰ μὲν τῷ ἔχειν, τὰ δὲ τῷ ποιεῖν ἢ ποιητικὰ ὶ δὲ τῷ λήψεις εἶναι καὶ ἀποβολαὶ τϐτων ἢ ἄλλων . εἰ δὴ ἀντίκειται μὲν ἀντίφασις καὶ στέρησις καὶ ἐναντιότης καὶ τὰ πρός τι, τϐτων δὲ πρῶτον ἀντίφασις, ἀντιφάσεως δὲ μηθέν ἐςι μεταξύ, τῶν δὲ ἐναντίων ἐνδέχεται, ὅτι μὲν ὐ ταὐτὸν ἀντίφασις καὶ τἀναντία δῆλον, ἡ δὲ ςέρησις ἀντίφασίς τίς ἐστιν. ἢ γὰρ τὸ ἀδύνατον ὅλως ἔχειν, ἢ ὃ ἂν πεφυκὸς ἔχειν μὴ ἔχῃ, ἐστέρηται ἢ ὅλως ἢ πῶς ἀφορισθέν· πολλαχῶς γὰρ ἤδη τοῦτο λέγομεν, ὥσπερ διῄρηται ἡμῖν ἐν ἄλλοις. ὥς᾽ ἔςιν ἡ ςέρησις ἀντίφασίς τις, ἢ ἀδυναμία διορισθεῖσα ἢ συνειλημμένη τῷ δεκτικῷ. διὸ ἀντιφάσεως μὲν ὐκ ἔςι μεταξύ, ςερήσεως δέ τινός ἐςιν· ἴσον μὲν γὰρ ἢ ὐκ ἴσον πᾶν, ἴσον δ᾽ ἢ ἄνισον ὐ πᾶν, ἀλλ᾽ εἴπερ, μόνον ἐν τῷ δεκτικῷ τοῦ ἴσϐ. εἰ δὴ αἱ γενέσεις τῇ ὕλῃ ἐκ τῶν ἐναντίων, γίγνονται δὲ ἢ ἐκ τϐ εἴδϐς καὶ τῆς τϐ εἴδους ἕξεως ἢ ἐκ ςερήσεώς τινος τϐ εἴδϐς καὶ τῆς μορφῆς, δῆλον ὅτι ἡ μὲν ἐναντίωσις ςέρησις ἄν τις εἴη πᾶσα, ἡ δὲ ςέρησις ἴσως ὐ πᾶσα ἐναντιότης. αἴτιον δ᾽ ὅτι πολλαχῶς ἐνδέχεται ἐςερῆσθαι τὸ ἐςερημένον· ἐξ ὧν γὰρ αἱ μεταβολαὶ ἐσχάτων, ἐναντία ταῦτα. φανερὸν δὲ καὶ διὰ τῆς ἐπαγωγῆς. πᾶσα γὰρ ἐναντίωσις ἔχει στέρησιν θατέρου τῶν ἐναντίων. ἀλλ᾽ οὐχ ὁμοίως πάντα· ἀνισότης μὲν γὰρ ἰσότητος, ἀνομοιότης δὲ ὁμοιότητος, κακία δὲ ἀρετῆς. διαφέρει δὲ ὥσπερ εἴρηται· τὸ μὲν γὰρ ἐὰν μόνον ᾖ ἐςερημένον, τὸ δ᾽ ἐὰν ᾖ ποτὲ ἢ ἔν τινι, οἷον ἂν ἐν ἡλικίᾳ τινὶ ἢ τῷ κυρίῳ ἢ πάντῃ. διὸ τῶν μὲν ἔςι μεταξύ, καὶ ἔςιν ὔτε ἀγαθὸς ἄνθρωπος ὔτε κακός, τῶν δὲ οὐκ ἔστιν, ἀλλ᾽ ἀνάγκη εἶναι ἢ περιττὸν ἢ ἄρτιον. ἔτι τὰ μὲν ἔχει τὸ ὑποκείμενον ὡρισμένον, τὰ δ᾽ οὔ. ὥστε φανερὸν ὅτι ἀεὶ θάτερον τῶν ἐναντίων λέγεται κατὰ ςέρησιν· ἀπόχρη δὲ κἂν τὰ πρῶτα καὶ τὰ γένη τῶν ἐναντίων, οἷον τὸ ἓν καὶ τὰ πολλά· τὰ γὰρ ἄλλα εἰς ταῦτα ἀνάγεται.

Ἐπεὶ δ᾽ ἓν ἑνί ἐστιν ἐναντίον, ἀπορήσειεν ἄν τις πῶς ἀντίκειται τὸ ἓν καὶ τὰ πολλὰ καὶ τὸ ἴσον τῷ μεγάλῳ καὶ τῷ μικρῷ. τὸ γὰρ πότερον ἀεὶ ἐν ἀντιθέσει λέγομεν, οἷον πότερον λευκὸν ἢ μέλαν, καὶ πότερον λευκὸν ἢ ὐ λευκόν· πότερον δὲ ἄνθρωπος ἢ λευκὸν ὐ λέγομεν, ἐὰν μὴ ἐξ ὑποθέσεως καὶ ζητϐντες, οἷον πότερον ἦλθε Κλέων ἢ Σωκράτης. ἀλλ᾽ ὐκ ἀνάγκη ἐν ὐθενὶ γένει τϐτο, ἀλλὰ καὶ τϐτο ἐκεῖθεν ἐλήλυθεν· τὰ γὰρ ἀντικείμενα μόνα οὐκ ἐνδέχεται ἅμα ὑπάρχειν· ᾧ καὶ ἐνταῦθα χρῆται ἐν τῷ πότερος ἦλ-

ταὐτὰ] ταῦτα *T*. ‖ 2. εἴδει] γένει $A^b F^b$. ‖ 4. ἔςι] καὶ ἔςι A^b. ‖ 5. διαφορά ἐςι *T*. ‖ 6. οὐδὲ A^b. ‖ 13. τελεία] τοιαύτη *T*. ‖ *T*. ‖ 18. τοῦ A^b. ‖ ὄντως F^b. ‖ 19. ὑπάρχει *T*. ‖ 20. τϐ om *E*. ‖ 22. τε] δὲ A^b. ‖ 23. ἡ] εἰ *T*. ‖ 28. τούτω *T*. ‖ . ‖ 30. ἐναντία om *ET*. ‖ 33. ἐναντιότης F^b, ἐναντίως *T*. ‖ 35. εἴτις *T*. ‖ 37. λείψεις *ET*.

πολλαχῶς ἀφορισθὲν *T*. ‖ 11. αἱ μὲν γενέσεις F^b. ‖ 13. ἐκ om *ET*. ‖ 14. τις om A^b. ‖ 16. αἱ om *T*. ‖ 18. ἐναντιότης ἑτέρου A^b. ‖ 20. ἀνομοιότητος *T*. ‖ 21. μόνον ἐὰν *T*. ‖ 22. ἂν om A^b. ‖ 24. ἀλλ᾽ om *T*. ‖ 30. ἐστιν om $A^b F^b$. ‖ 32. A^b. ‖ τὸ γὰρ] εἰ γὰρ τὸ A^b et γρ *E*. ‖ 36. ὐ κατ᾽ ἀνάγκην γρ *E*. ‖ 38. ἦλθεν] ἐλθεῖν *T*A^b.

θεν· εἰ γὰρ ἅμα ἐνεδέχετο, γελοῖον τὸ ἐρώτημα. εἰ δὲ καὶ οὕτως, ὁμοίως ἐμπίπτει εἰς ἀντίθεσιν, εἰς τὸ ἓν ἢ πολλά, οἷον πότερον ἀμφότεροι ἦλθον ἢ ἅτερος. εἰ δὴ ἐν τοῖς ἀντικειμένοις ἀεὶ τȣ̃ ποτέρȣ ἡ ζήτησις, λέγεται δὲ πότερον μεῖζον ἢ ἔλαττον ἢ ἴσον, τίς ἐϛιν ἡ ἀντίθεσις πρὸς ταῦτα τȣ̃ ἴσου; οὔτε γὰρ θατέρῳ μόνῳ ἐναντίον οὔτ' ἀμφοῖν· τί γὰρ μᾶλλον τῷ μείζονι ἢ τῷ ἐλάττονι; ἔτι τῷ ἀνίσῳ ἐναντίον τὸ ἴσον· ὥστε πλείοσιν ἔσται ἢ ἑνί. εἰ δὲ τὸ ἄνισον σημαίνει τὸ αὐτὸ ἅμα ἀμφοῖν, εἴη μὲν ἂν ἀντικείμενον ἀμφοῖν· καὶ ἡ ἀπορία βοηθεῖ τοῖς φάσκȣσι τὸ ἄνισον δυάδα εἶναι. ἀλλὰ συμβαίνει ἓν δυοῖν ἐναντίον· ὅπερ ἀδύνατον. ἔτι τὸ μὲν ἴσον μεταξὺ φαίνεται μεγάλȣ καὶ μικρȣ̃, ἐναντίωσις δὲ μεταξὺ ȣ̓́τε φαίνεται ȣ̓́τε ἐκ τȣ̃ ὁρισμȣ̃ δυνατόν· ȣ̓ γὰρ ἂν εἴη τελεία μεταξύ τινος ȣ̓̃σα, ἀλλὰ μᾶλλον ἔχει ἀεὶ ἑαυτῆς τι μεταξύ. λείπεται δὴ ἢ ὡς ἀπόφασιν ἀντικεῖσθαι ἢ ὡς ϛέρησιν. θατέρȣ μὲν δὴ ȣ̓κ ἐνδέχεται· τί γὰρ μᾶλλον τȣ̃ μεγάλου ἢ μικρȣ̃; ἀμφοῖν ἄρα ἀπόφασις ϛερητική. διὸ καὶ πρὸς ἀμφότερα τὸ πότερον λέγεται, πρὸς δὲ θάτερον ȣ̓́, οἷον πότερον μεῖζον ἢ ἴσον, ἢ πότερον ἴσον ἢ ἔλαττον· ἀλλ' ἀεὶ τρία. ȣ̓ ϛέρησις δὲ ἐξ ἀνάγκης· ȣ̓ γὰρ πᾶν ἴσον ὃ μὴ μεῖζον ἢ ἔλαττον, ἀλλ' ἐν οἷς πέφυκεν ἐκεῖνα. ἔϛι δὴ τὸ ἴσον τὸ μήτε μέγα μήτε μικρόν, πεφυκὸς δὲ ἢ μέγα ἢ μικρὸν εἶναι· καὶ ἀντίκειται ἀμφοῖν ὡς ἀπόφασις στερητική, διὸ καὶ μεταξύ ἐστιν. καὶ τὸ μήτ' ἀγαθὸν μήτε κακὸν ἀντίκειται ἀμφοῖν, ἀλλ' ἀνώνυμον· πολλαχῶς γὰρ λέγεται ἑκάτερον καὶ ȣ̓κ ἔϛιν ἓν τὸ δεκτικόν, ἀλλὰ μᾶλλον τὸ μήτε λευκὸν μήτε μέλαν. ἓν δὲ ȣ̓δὲ τȣ̃το λέγεται, ἀλλ' ὡρισμένα πως τὰ χρώματα ἐφ' ὧν λέγεται στερητικῶς ἡ ἀπόφασις αὕτη· ἀνάγκη γὰρ ἢ φαιὸν ἢ ὠχρὸν εἶναι ἢ τοιοῦτόν τι ἄλλο. ὥστε οὐκ ὀρθῶς ἐπιτιμῶσιν οἱ νομίζοντες ὁμοίως λέγεσθαι πάντα, ὥϛε ἔσεσθαι ὑποδήματος καὶ χειρὸς μεταξὺ τὸ μήτε ὑπόδημα μήτε χεῖρα, εἴπερ καὶ τὸ μήτε ἀγαθὸν μήτε κακὸν τοῦ ἀγαθȣ̃ καὶ τȣ̃ κακȣ̃, ὡς πάντων ἐσομένȣ τινὸς μεταξύ. ȣ̓κ ἀνάγκη δὲ τοῦτο συμβαίνειν. ἡ μὲν γὰρ ἀντικειμένων συναπόφασίς ἐϛιν ὧν ἔϛι μεταξύ τι καὶ διάϛημά τι πέφυκεν εἶναι· τῶν δ' ȣ̓κ ἔϛι διαφορά· ἐν ἄλλῳ γὰρ γέ[illegible] αἱ συναποφάσεις, ὥϛ' ȣ̓χ ἓν τὸ ὑποκείμενον.

Ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τȣ̃ ἑνὸς καὶ τῶν πολλῶν ἀπ[illegible] σειεν ἄν τις. εἰ γὰρ τὰ πολλὰ τῷ ἑνὶ ἁπλῶς ἀντίκ[illegible] συμβαίνει ἔνια ἀδύνατα. τὸ γὰρ ἓν ὀλίγον ἢ ὀλίγα ἔ[illegible] τὰ γὰρ πολλὰ καὶ τοῖς ὀλίγοις ἀντίκειται. ἔτι τὰ [illegible] πολλά, εἴπερ τὸ διπλάσιον πολλαπλάσιον, λέγεται δὲ [illegible] τὰ δύο διπλάσια· ὥϛε τὸ ἓν ὀλίγον· πρὸς τί γὰρ π[illegible] τὰ δύο εἰ μὴ πρὸς ἕν τε καὶ τὸ ὀλίγον; οὐθὲν γάρ [illegible] ἔλαττον. ἔτι ὡς ἐν μήκει τὸ μακρὸν καὶ βραχύ, [illegible] πλήθει τὸ πολὺ καὶ ὀλίγον, καὶ ὃ ἂν ᾖ πολὺ καὶ [illegible] καὶ τὰ πολλὰ πολύ. εἰ μή τι ἄρα διαφέρει ἐν [illegible] εὐορίϛῳ τὸ ὀλίγον, πλῆθός τι ἔϛαι. ὥϛε τὸ ἓν πλῆ[illegible] εἴπερ καὶ ὀλίγον· τȣ̃το δ' ἀνάγκη, εἰ τὰ δύο πολλά. [illegible] ἴσως τὰ πολλὰ λέγεται μέν πως καὶ τὸ πολύ, ἀλλ' [illegible] διαφέρον, οἷον ὕδωρ πολύ, πολλὰ δ' ȣ̓́. ἀλλ' ὅσα [illegible] ἐν τȣ́τοις λέγεται, ἕνα μὲν τρόπον ἐὰν ᾖ πλῆθος ἔχον [illegible] χὴν ἢ ἁπλῶς ἢ πρός τι, καὶ τὸ ὀλίγον ὡσαύτως [illegible] ἔχον ἔλλειψιν, τὸ δὲ ὡς ἀριθμός, ὃ καὶ ἀντίκειται [illegible] μόνον. ȣ̓́τως γὰρ λέγομεν ἓν ἢ πολλά, ὥσπερ εἴ τι[illegible] ἓν καὶ ἕνα ἢ λευκὸν καὶ λευκά, καὶ τὰ μεμετρημέν[illegible] τὸ μέτρον καὶ τὸ μετρητόν. οὕτως καὶ τὰ πολλ[illegible] λέγεται· πολλὰ γὰρ ἕκαϛος ἀριθμὸς ὅτι ἕνα καὶ [illegible] τρητὸς ἑνὶ ἕκαστος, καὶ ὡς τὸ ἀντικείμενον τῷ [illegible] ὀλίγῳ. ȣ̓́τω μὲν ȣ̓̃ν ἐϛὶ πολλὰ καὶ τὰ δύο, ὡς [illegible] ἔχον ὑπεροχὴν ἢ πρός τι ἢ ἁπλῶς ȣ̓κ ἔϛιν, ἀλλ[illegible] τον. ὀλίγα δ' ἁπλῶς τὰ δύο· πλῆθος γάρ ἐστι [illegible] ἔχον πρῶτον. διὸ καὶ ȣ̓κ ὀρθῶς ἀπέϛη Ἀναξαγόρας [illegible] ὅτι ὁμȣ̃ πάντα χρήματα ἦν ἄπειρα καὶ πλήθει καὶ [illegible] τητι· ἔδει δ' εἰπεῖν ἀντὶ τȣ̃ "καὶ μικρότητι" καὶ [illegible] οὐ γὰρ ἄπειρα, ἐπεὶ τὸ ὀλίγον οὐ διὰ τὸ ἕν, [illegible] φασιν, ἀλλὰ διὰ τὰ δύο. ἀντίκειται δὴ τὸ ἓν καὶ [illegible] πολλὰ τὰ ἐν ἀριθμοῖς ὡς μέτρον μετρητῷ· ταῦτα [illegible] τὰ πρός τι, ὅσα μὴ καθ' αὑτὰ τῶν πρός τι. [illegible] ἡμῖν ἐν ἄλλοις ὅτι διχῶς λέγεται τὰ πρός τι, τὰ [illegible] ἐναντία, τὰ δ' ὡς ἐπιϛήμη πρὸς ἐπιϛητόν, τῷ [illegible]

2. ὅμως *E*, ὁ μὲν *T*. ‖ ἐκπίπτει *A*^b. ‖ 7. μᾶλλον ἢ τῷ *ET*. ‖ 8. ὥστ' ἐν πλ. *ET*. ‖ ἢ ἐν ἑνί *E*. ‖ 9. ἅμα om *A*^b. ‖ ἂν add [illegible] 10. βοήθεια *A*^b. ‖ 12. φαίνεται καὶ μεγάλȣ καὶ *T*. ‖ 13. δὲ ȣ̓δεμία μεταξὺ *A*^b. ‖ 15. αὕτη *A*^b. ‖ μεταξύ] μεταξύ τινος ȣ̓̃σα *ET*. [illegible] ὡς om *F*^b. ‖ 20. τρία ȣ̓. ϛέρησις *T*. ‖ 23. ἢ post δὲ add *A*^b. ‖ 24. μήτε κακὸν μήτ' ἀγαθὸν *ET*. ‖ 28. ȣ̓ *ET*. ‖ τὰ χρώματα [illegible] *A*^b. ‖ 30. ἄλλο] ἄλλο ὡρισμένον *A*^b. ‖ 31. ἔσεσθαι] λέγεσθαι γρ *E*. ‖ 33. ἐπείπερ *A*^b. ‖ 34. τȣ̃ om *A*^b.

4. ἀντίκεινται *ET*. ‖ 7. καὶ τὰ] κατὰ τὰ *E*, κατὰ *T*. ‖ 8. διπλάσια om *ET*. ‖ 9. καὶ πρὸς τὸ *A*^b. ‖ 10. ἔτι εἰ ὡς *ET*. [illegible] καὶ τὸ ὀλίγον *T*. ‖ 12. ἐν] ἐπὶ *F*^b. ‖ 13. ἀορίϛῳ *T*. ‖ τι] τι ἔϛαι *E*, τι ἔϛιν *T*. ‖ 15. μέν πως] μὲν ὡς *ET*. ‖ 18. ἢ ante ἁπλῶς [illegible] *A*^b. ‖ 19. καὶ om *T*. ‖ 21. λευκά] λευκόν *T*. ‖ 23. λέγεται] λέγεται πολλά *A*^b. ‖ ἕκαϛος ὁ ἀριθμὸς *E*. ‖ ἓν *ET*. ‖ 28. καὶ [illegible] *TF*^b. ‖ 32. δὲ *T*. ‖ ἐν — 33. ἀριθμοῖς] ἐν τοῖς πολλοῖς *ET*. ‖ 33. ταῦτα] τὰ *ET*. ‖ 34. ὅσα — τι om *A*^b. ‖ διῄρηται — 35. [illegible] *T*. ‖ 36. τῷ] τὸ *T*.

πρὸς αὐτό. τὸ δὲ ἓν ἔλαττον εἶναι τινός, οἷον τοῖν
ὐθὲν κωλύει· οὐ γὰρ εἰ ἔλαττον καὶ ὀλίγον. τὸ δὲ
ς οἷον γένος ἐςὶ τῦ ἀριθμῦ· ἔςι γὰρ ἀριθμὸς πλῆθος
τρητόν. καὶ ἀντίκειταί πως τὸ ἓν καὶ ἀριθμός, ὐχ ὡς
ιν, ἀλλ' ὥσπερ εἴρηται τῶν πρός τι ἔνια· ᾗ γὰρ μέ-
τὸ δὲ μετρητόν, ταύτῃ ἀντίκειται. διὸ ὐ πᾶν ὃ ἂν ᾖ
ιθμός ἐςιν, οἷον εἴ τι ἀδιαίρετόν ἐςιν. ὁμοίως δὲ λε-
η ἡ ἐπιςήμη πρὸς τὸ ἐπιςητὸν ὐχ ὁμοίως ἀποδίδωσιν·
μὲν γὰρ ἂν μέτρον ἡ ἐπιςήμη εἶναι, τὸ δ' ἐπιςητὸν
τρύμενον, συμβαίνει δ' ἐπιςήμην μὲν πᾶσαν ἐπιςητὸν
τὸ δ' ἐπιςητὸν μὴ πᾶν ἐπιςήμην, ὅτι τρόπον τινὰ ἡ
ίμη μετρεῖται τῷ ἐπιστητῷ. τὸ δὲ πλῆθος οὔτε τῷ
ἐναντίον, ἀλλὰ τύτῳ μὲν τὸ πολὺ ὡς ὑπερέχον πλῆ-
τερεχομένῳ πλήθει, ὔτε τῷ ἑνὶ πάντως· ἀλλὰ τὸ μὲν
εἴρηται, ὅτι διαιρετὸν τὸ δ' ἀδιαίρετον, τὸ δ' ὡς
τι, ὥσπερ ἡ ἐπιςήμη ἐπιςητῷ ἐὰν ᾖ ἀριθμός· τὸ δ' ἓν
ι.

Επεὶ δὲ τῶν ἐναντίων ἐνδέχεται εἶναί τι μεταξὺ καὶ
ἔςιν, ἀνάγκη ἐκ τῶν ἐναντίων εἶναι τὰ μεταξύ· πάντα
ὰ μεταξὺ ἐν τῷ αὐτῷ γένει ἐςὶ καὶ ὧν ἐςὶ μεταξύ.
ὺ μὲν γὰρ ταῦτα λέγομεν εἰς ὅσα μεταβάλλειν
η πρότερον τὸ μεταβάλλον· οἷον ἀπὸ τῆς ὑπάτης ἐπὶ
την εἰ μεταβαίνοι τῷ ὀλιγίςῳ, ἥξει πρότερον εἰς τὺς
ὺ φθόγγους, καὶ ἐν χρώμασιν εἰ ἥξει ἐκ τῦ λευκοῦ
μέλαν, πρότερον ἥξει εἰς τὸ φοινικῦν καὶ φαιὸν ἢ εἰς
λαν· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. μεταβάλλειν δ'
λυ γένυς εἰς ἄλλο γένος οὐκ ἔςιν ἀλλ' ἢ κατὰ συμ-
ός, οἷον ἐκ χρώματος εἰς σχῆμα. ἀνάγκη ἄρα τὰ
ὺ καὶ αὐτοῖς καὶ ὧν μεταξύ εἰσιν ἐν τῷ αὐτῷ γένει
ἀλλὰ μὴν πάντα γε τὰ μεταξύ ἐστιν ἀντικειμένων
ἐκ τούτων γὰρ μόνων καθ' αὑτὰ ἔστι μεταβάλλειν.
δύνατον εἶναι μεταξὺ μὴ ἀντικειμένων· εἴη γὰρ ἂν
βολὴ καὶ μὴ ἐξ ἀντικειμένων. τῶν δ' ἀντικειμένων
άσεως μὲν ὐκ ἔςι μεταξύ· τῦτο γάρ ἐςιν ἀντίφασις,
σις ἧς ὁτῳῦν θάτερον μόριον πάρεςιν, ὐκ ἐχύσης ὐθὲν
ύ. τῶν δὲ λοιπῶν τὰ μὲν πρός τι, τὰ δὲ ςέρησις, τὰ
ντία ἐςίν. τῶν δὲ πρός τι ὅσα μὴ ἐναντία, οὐκ ἔχει
ύ. αἴτιον δ' ὅτι οὐκ ἐν τῷ αὐτῷ γένει ἐστίν. τί γὰρ

ἐπιςήμης καὶ ἐπιστητῦ μεταξύ; ἀλλὰ μεγάλυ καὶ μικρῦ. εἰ δ' ἐςὶν ἐν ταὐτῷ γένει τὰ μεταξύ, ὥσπερ δέδεικται, καὶ μεταξὺ ἐναντίων, ἀνάγκη αὐτὰ συγκεῖσθαι ἐκ τούτων τῶν ἐναντίων. ἢ γὰρ ἔσται τι γένος αὐτῶν ἢ οὐθέν. καὶ εἰ μὲν γένος ἔςαι ὕτως ὥς' εἶναι πρότερόν τι τῶν ἐναντίων, αἱ διαφοραὶ πρότεραι ἐναντίαι ἔσονται αἱ ποιήσασαι τὰ ἐναντία, εἴδη ὡς γένυς· ἐκ γὰρ τῦ γένυς καὶ τῶν διαφορῶν τὰ εἴδη. οἷον εἰ τὸ λευκὸν καὶ μέλαν ἐναντία, ἔςι δὲ τὸ μὲν διακριτικὸν χρῶμα τὸ δὲ συγκριτικὸν χρῶμα, αὗται αἱ διαφοραὶ τὸ διακριτικὸν καὶ συγκριτικὸν πρότεραι· ὥςε ταῦτα ἐναντία ἀλλήλοις πρότερα. ἀλλὰ μὴν τά γ' ἐναντίως διαφέροντα μᾶλλον ἐναντία, καὶ τὰ λοιπὰ καὶ τὰ μεταξὺ ἐκ τοῦ γένυς ἔςαι καὶ τῶν διαφορῶν· οἷον ὅσα χρώματα τοῦ λευκῦ καὶ μέλανός ἐςι μεταξύ, ταῦτα δεῖ ἐκ τῦ γένυς λέγεσθαι (ἔστι δὲ γένος τὸ χρῶμα) καὶ ἐκ διαφορῶν τινῶν. αὗται δ' οὐκ ἔσονται τὰ πρῶτα ἐναντία· εἰ δὲ μή, ἔσται ἕκαστον ἢ λευκὸν ἢ μέλαν. ἕτεραι ἄρα· μεταξὺ ἄρα τῶν πρώτων ἐναντίων αὗται ἔσονται. αἱ πρῶται δὲ διαφοραὶ τὸ διακριτικὸν καὶ συγκριτικόν. ὥστε ταῦτα πρῶτα ζητητέον ὅσα ἐναντία μὴ ἐν γένει, ἐκ τίνος τὰ μεταξὺ αὐτῶν. ἀνάγκη γὰρ τὰ ἐν ταὐτῷ γένει ἐκ τῶν ἀσυνθέτων τῷ γένει συγκεῖσθαι ἢ ἀσύνθετα εἶναι. τὰ μὲν οὖν ἐναντία ἀσύνθετα ἐξ ἀλλήλων, ὥς' ἀρχαί· τὰ δὲ μεταξὺ ἢ πάντα ἢ οὐθέν. ἐκ δὲ τῶν ἐναντίων γίγνεταί τι, ὥς' ἔςαι μεταβολὴ εἰς τοῦτο πρὶν ἢ εἰς αὐτά· ἑκατέρυ γὰρ καὶ ἧττον ἔςαι καὶ μᾶλλον. μεταξὺ ἄρα ἔςαι καὶ τῦτο τῶν ἐναντίων. καὶ τἆλλα ἄρα πάντα σύνθετα τὰ μεταξύ· τὸ γὰρ τῦ μὲν μᾶλλον τῦ δ' ἧττον σύνθετόν πως ἐξ ἐκείνων ὧν λέγεται εἶναι τοῦ μὲν μᾶλλον τῦ δ' ἧττον. ἐπεὶ δ' ὐκ ἔςιν ἕτερα πρότερα ὁμογενῆ τῶν ἐναντίων, ἅπαντ' ἂν ἐκ τῶν ἐναντίων εἴη τὰ μεταξύ. ὥστε καὶ τὰ κάτω πάντα, καὶ τἀναντία καὶ τὰ μεταξύ, ἐκ τῶν πρώτων ἐναντίων ἔσονται. ὅτι μὲν ὖν τὰ μεταξὺ ἔν τε ταὐτῷ γένει πάντα καὶ μεταξὺ ἐναντίων καὶ σύγκειται ἐκ τῶν ἐναντίων ἅπαντα, δῆλον.

Τὸ δ' ἕτερον τῷ εἴδει τινός τι ἕτερόν ἐςι, καὶ δεῖ τῦτο 8
ἀμφοῖν ὑπάρχειν· οἷον εἰ ζῷον ἕτερον τῷ εἴδει, ἄμφω ζῷα. ἀνάγκη ἄρα ἐν γένει τῷ αὐτῷ εἶναι τὰ ἕτερα τῷ εἴδει. τὸ γὰρ τοιοῦτον γένος καλῶ, ᾧ ἄμφω ἓν ταὐτὸ λέγεται, μὴ

. οἷον ὡς γένος *ETF*[b]. ‖ 4. ὡς] ὧ *T*. ‖ 10. ἐπιςητὸν] ἐπιςητὴν *A*[b]. ‖ 13. τῦτο *T*. ‖ 14. ὑπ. τῷ πλήθει *T*. ‖ μὲν] μὲν ἓν *A*[b]. ‖
prius om *E*. ‖ 18. τι om *TA*[b]. ‖ 19. τὰ om *T*. ‖ 21. ὅσα] ἃ *T*. ‖ 22. πρότερον ἀνάγκη *ET*. ‖ 23. ὀλιγίςῳ λόγῳ ἥξει
29. καὶ ante αὐτοῖς om *A*[b]. ‖ 31. μόνον *A*[b]. ‖ 37. ἔχει τὰ μεταξύ *E*.

. πρότερον *ET*. ‖ 7. γένυς. ἐκ] γένη. εἰ *T*. ‖ 8. τἀναντία *ET*. ‖ 10. ὥςε — 11. πρότερα om *T*. ‖ 11. πρότερον *E*. ‖ 13. χρώ-
T. ‖ 14. δὴ ἔκ τε τῦ *T*. ‖ 17. ἄρα ante τῶν om *T*. ‖ 18. δὲ] γρ καὶ χωρὶς τοῦ δὲ συνδέσμου, ἵνα στίζωμεν μέχρι τοῦ διαφοραὶ
-*E*. ‖ 19. συγκριτικόν καὶ ὥστε *T*. ‖ 27. τὰ om *T*. ‖ 28. πῶς δ' ἐξ *T*. ‖ 29. δ' ὐκ] ὖν ὐκ *E*. ‖ 34. πάντα *ET*. ‖ 37. ἄρα]
[b]. ‖ 38. τοιοῦτο *E*. ‖ ὃ *ET*.

κατὰ συμβεβηκὸς ἔχον διαφοράν, εἴθ' ὡς ὕλη ὂν εἴτ' ἄλλως. οὐ μόνον γὰρ δεῖ τὸ κοινὸν ὑπάρχειν, οἷον ἄμφω ζῷα, ἀλλὰ καὶ ἕτερον ἑκατέρῳ τοῦτο αὐτὸ τὸ ζῷον, οἷον τὸ μὲν ἵππον τὸ δὲ ἄνθρωπον. διὰ τοῦτο τὸ κοινὸν ἕτερον ἀλλήλων ἐστὶ τῷ εἴδει. ἔσται δὴ καθ' αὑτὰ τὸ μὲν τοιονδὶ ζῷον τὸ δὲ τοιονδί, οἷον τὸ μὲν ἵππος τὸ δ' ἄνθρωπος. ἀνάγκη ἄρα τὴν διαφορὰν ταύτην ἑτερότητα τοῦ γένους εἶναι. λέγω γὰρ γένους διαφορὰν ἑτερότητα ἣ ἕτερον ποιεῖ τοῦτο αὐτό. ἐναντίωσις τοίνυν ἔσται αὕτη. δῆλον δὲ καὶ ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς. πάντα γὰρ διαιρεῖται τοῖς ἀντικειμένοις, καὶ ὅτι τἀναντία ἐν ταὐτῷ γένει, δέδεικται· ἡ γὰρ ἐναντιότης ἦν διαφορὰ τελεία. ἡ δὲ διαφορὰ ἡ εἴδει πᾶσα τινός τι· ὥστε τοῦτο τὸ αὐτό τε καὶ γένος ἐπ' ἀμφοῖν. διὸ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ συστοιχίᾳ πάντα τὰ ἐναντία τῆς κατηγορίας, ὅσα εἴδει διάφορα καὶ μὴ γένει, ἕτερά τε ἀλλήλων μάλιστα· τελεία γὰρ ἡ διαφορά, καὶ ἅμα ἀλλήλοις οὐ γίγνεται. ἡ ἄρα διαφορὰ ἐναντίωσίς ἐστιν. τοῦτο ἄρα ἐστὶ τὸ ἑτέροις εἶναι τῷ εἴδει, τὸ ἐν ταὐτῷ γένει ὄντα ἐναντίωσιν ἔχειν ἄτομα ὄντα. ταὐτὰ δὲ τῷ εἴδει, ὅσα μὴ ἔχει ἐναντίωσιν ἄτομα ὄντα· ἐν γὰρ τῇ διαιρέσει καὶ ἐν τοῖς μεταξὺ γίγνονται ἐναντιώσεις πρὶν εἰς τὰ ἄτομα ἐλθεῖν. ὥστε φανερὸν ὅτι πρὸς τὸ καλούμενον ὂν γένος οὔτε ταὐτὸν οὔτε ἕτερον τῷ εἴδει οὐθέν ἐστι τῶν ὡς γένους εἰδῶν προσηκόντων· ἡ γὰρ ὕλη ἀποφάσει δηλοῦται, τὸ δὲ γένος ὕλη οὗ λέγεται γένος, μὴ ὡς τὸ τῶν Ἡρακλειδῶν, ἀλλ' ὡς τὸ ἐν τῇ φύσει, οὐδὲ πρὸς τὰ μὴ ἐν ταὐτῷ γένει, ἀλλὰ διοίσει τῷ γένει ἐκείνων, εἴδει δὲ τῶν ἐν ταὐτῷ γένει. ἐναντίωσιν γὰρ ἀνάγκη εἶναι τὴν διαφορὰν οὗ διαφέρει εἴδει· αὕτη δ' ὑπάρχει τοῖς ἐν ταὐτῷ γένει οὖσι μόνοις.

9 Ἀπορήσειε δ' ἄν τις διὰ τί γυνὴ ἀνδρὸς οὐκ εἴδει διαφέρει, ἐναντίου τοῦ θήλεος καὶ τοῦ ἄρρενος ὄντος, τῆς δὲ διαφορᾶς ἐναντιώσεως· οὐδὲ ζῷον θῆλυ καὶ ἄρρεν ἕτερον τῷ εἴδει, καίτοι καθ' αὑτὸ τοῦ ζῴου αὕτη ἡ διαφορὰ καὶ οὐχ ὡς λευκότης ἢ μελανία, ἀλλ' ᾗ ζῷον καὶ τὸ θῆλυ καὶ τὸ ἄρρεν ὑπάρχει. ἔστι δ' ἡ ἀπορία αὕτη σχεδὸν ἡ αὐτὴ καὶ διὰ τί ἡ μὲν ποιεῖ τῷ εἴδει ἕτερα ἐναντίωσις, ἡ δ' οὔ, οἷον τὸ πεζὸν καὶ τὸ πτερωτόν, λευκότης δὲ καὶ μελανία οὔ. ἢ ὅτι τὰ μὲν οἰκεῖα πάθη τοῦ γένους, τὰ δ' ἧττον; καὶ ἐπειδή ἐστι

τὸ μὲν λόγος τὸ δ' ὕλη, ὅσαι μὲν ἐν τῷ λόγῳ εἰσὶν ἐ
τιότητες εἴδει ποιοῦσι διαφοράν, ὅσαι δ' ἐν τῷ συνειλημ
τῇ ὕλῃ οὐ ποιοῦσιν. διὸ ἀνθρώπου λευκότης οὐ ποιεῖ οὐδὲ
λανία, οὐδὲ τοῦ λευκοῦ ἀνθρώπου ἐστὶ διαφορὰ κατ' εἶδος
μέλανα ἄνθρωπον, οὐδ' ἂν ὄνομα ἓν τεθῇ. ὡς ὕλη γ
ἄνθρωπος, οὐ ποιεῖ δὲ διαφορὰν ἡ ὕλη· οὐκ ἀνθρώπου
εἴδη εἰσὶν οἱ ἄνθρωποι διὰ τοῦτο, καίτοι ἕτεραι αἱ σάρκες
τὰ ὀστᾶ ἐξ ὧν ὅδε καὶ ὅδε· ἀλλὰ τὸ σύνολον ἕτερον μέν,
δ' οὐχ ἕτερον, ὅτι ἐν τῷ λόγῳ οὐκ ἔστιν ἐναντίωσις· τοῦτ
ἐστὶ τὸ ἔσχατον ἄτομον. ὁ δὲ Καλλίας ἐστὶν ὁ λόγος μ
τῆς ὕλης· καὶ ὁ λευκὸς δὴ ἄνθρωπος ὅτι Καλλίας λε
κατὰ συμβεβηκὸς οὖν ὁ ἄνθρωπος λευκός. οὐδὲ χαλκοῦ
κύκλος καὶ ξύλινος, οὐδὲ τρίγωνον χαλκοῦν καὶ κύκλος
λινος, οὐ διὰ τὴν ὕλην εἴδει διαφέρουσιν, ἀλλ' ὅτι ἐ
λόγῳ ἔνεστιν ἐναντίωσις. πότερον δ' ἡ ὕλη οὐ ποιεῖ ἑτε
εἴδει, οὖσά πως ἑτέρα, ἢ ἔστιν ὡς ποιεῖ; διὰ τί γὰρ ὁ
ἵππος τουδὶ ἀνθρώπου ἕτερος τῷ εἴδει; καίτοι σὺν τῇ
οἱ λόγοι αὐτῶν. ἢ ὅτι ἔνεστιν ἐν τῷ λόγῳ ἐναντίωσις;
γὰρ τοῦ λευκοῦ ἀνθρώπου καὶ μέλανος ἵππου. καὶ ἔστ
εἴδει, ἀλλ' οὐχ ᾗ ὁ μὲν λευκὸς ὁ δὲ μέλας, ἐπεὶ καὶ εἰ ἄμ
λευκὰ ἦν, ὅμως ἂν ἦν εἴδει ἕτερα. τὸ δὲ ἄρρεν καὶ θ
τοῦ ζῴου οἰκεῖα μὲν πάθη, ἀλλ' οὐ κατὰ τὴν οὐσίαν ἀλ
τῇ ὕλῃ καὶ τῷ σώματι. διὸ τὸ αὐτὸ σπέρμα θῆλυ ἢ
γίγνεται παθόν τι πάθος. τί μὲν οὖν ἐστὶ τὸ τῷ εἴδει
εἶναι, καὶ διὰ τί τὰ μὲν διαφέρει εἴδει τὰ δ' οὔ, εἴρη

Ἐπειδὴ δὲ τὰ ἐναντία ἕτερα τῷ εἴδει, τὸ δὲ φθαρ
καὶ τὸ ἄφθαρτον ἐναντία (στέρησις γὰρ ἀδυναμία διω
σμένη), ἀνάγκη ἕτερον εἶναι τῷ γένει τὸ φθαρτὸν καὶ
ἄφθαρτον. νῦν μὲν οὖν ἐπ' αὐτῶν εἰρήκαμεν τῶν καθόλ
ὀνομάτων, ὥστε δόξειεν ἂν οὐκ ἀναγκαῖον εἶναι ὁτιοῦν ἄ
θαρτον καὶ φθαρτὸν ἕτερα εἶναι τῷ εἴδει, ὥσπερ οὐδὲ λευ
καὶ μέλαν. τὸ γὰρ αὐτὸ ἐνδέχεται εἶναι καὶ ἅμα, ἐὰν
τῶν καθόλου, ὥσπερ ὁ ἄνθρωπος εἴη ἂν καὶ λευκὸς καὶ μ
λας, καὶ τῶν καθ' ἕκαστον· εἴη γὰρ ἂν μὴ ἅμα ὁ αὐ
λευκὸς καὶ μέλας. καίτοι ἐναντίον τὸ λευκὸν τῷ μέλ
ἀλλὰ τῶν ἐναντίων τὰ μὲν κατὰ συμβεβηκὸς ὑπάρ
ἐνίοις, οἷον καὶ τὰ νῦν εἰρημένα καὶ ἄλλα πολλά, τὰ

1. εἴτ'] εἴθ' ὡς A^b. ‖ 4. διὸ A^b. ‖ 5. αὐτὸ *ET*. ‖ τοιονδὶ] τοῖον τὸ *T*. ‖ 6. ἀνάγκη — 7. εἶναι om *T*. ‖ 9. καὶ om A^b. ‖ 1… γε καὶ οὕτως· ἡ δὲ διαφορὰ ἡ τέλειος τινός τι *E*. ‖ 17. ἄρα] γὰρ *ET*. ‖ τὸ ἐν] τῷ ἐν *T*. ‖ 18. ταὐτὰ — 19. ὄντα om *T*. ‖ 21. … *E*. ‖ 22. προσηκόντως *E*. ‖ 24. οὗ] ὃ TA^b. ‖ τὸ alterum om *ET*. ‖ 26. ἐκεῖνα A^b. ‖ τῶν] τὰ TA^b. ‖ 27. διαφέρων *T*. ‖ 29. … om *T*. ‖ ἀνδρὸς γυνὴ A^b. ‖ 32. αὐτὰ A^b. ‖ ὡς ἡ λευκότης A^b. ‖ 37. καὶ] ἢ *E*, om *T*.

6. οὐκ] οὐδὲν A^b. ‖ 7. εἴδει *T*, ὕλη A^b. ‖ 10. τὸ om *ET*. ‖ 12. λευκός om A^b. ‖ οὐδ' ὁ χ. *ET*. ‖ 13. ξύλινος κύκλος *T*. ‖ 1… οὐ om *ET*. ‖ 16. πως] ἁπλῶς rc *E*. ‖ ἑτέρα om *T* et pr *E*. ‖ ὅδε A^b. ‖ 19. μέλανος om A^b. ‖ 24. τί] ὅτι *E*. ‖ 26. δὲ post … om A^b. ‖ 27. τὸ om A^b. ‖ 28. τὸ post καὶ om A^b. ‖ 29. οὖν om *T*. ‖ 30. ὡς δὲ EA^b. ‖ 33. ἂν εἴη *T*. ‖ 34. ἕκαστα … 35. καίτοι] καὶ τὸ *T*.

ιν, ὧν ἐςὶ καὶ τὸ φθαρτὸν καὶ τὸ ἄφθαρτον· οὐθὲν
ι φθαρτὸν κατὰ συμβεβηκός· τὸ μὲν γὰρ συμβεβη-
ἐχεται μὴ ὑπάρχειν, τὸ δὲ φθαρτὸν τῶν ἐξ ἀνάγκης
ίντων ἐςὶν οἷς ὑπάρχει· ἢ ἔςαι ταὐτὸ καὶ ἓν φθαρ-
ι ἄφθαρτον, εἰ ἐνδέχεται μὴ ὑπάρχειν αὐτῷ τὸ
ν. ἢ τὴν ὐσίαν ἄρα ἢ ἐν τῇ ὐσίᾳ ἀνάγκη ὑπάρχειν
ρτὸν ἑκάστῳ τῶν φθαρτῶν. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ
ἀφθάρτυ· τῶν γὰρ ἐξ ἀνάγκης ὑπαρχόντων ἄμφω.
καὶ καθὸ πρῶτον τὸ μὲν φθαρτὸν τὸ δ' ἄφθαρτον,
τίθεσιν, ὥςε ἀνάγκη γένει ἕτερα εἶναι. φανερὸν τοί-
ὐκ ἐνδέχεται εἶναι εἴδη τοιαῦτα οἷα λέγουσί τινες·
ὰρ καὶ ἄνθρωπος ὁ μὲν φθαρτὸς ὁ δ' ἄφθαρτος.
τῷ εἴδει ταὐτὰ λέγεται εἶναι τὰ εἴδη τοῖς τισὶ καὶ
ὕνυμα· τὰ δὲ γένει ἕτερα πλεῖον διέςηκεν ἢ τὰ εἴδει.

Κ.

ὅτι μὲν ἡ σοφία περὶ ἀρχὰς ἐπιςήμη τίς ἐςι, δῆλον
πρώτων ἐν οἷς διηπόρηται πρὸς τὰ ὑπὸ τῶν ἄλλων
ι περὶ τῶν ἀρχῶν· ἀπορήσειε δ' ἄν τις πότερον μίαν
λεῖν εἶναι δεῖ τὴν σοφίαν ἐπιςήμην ἢ πολλάς. εἰ μὲν
ιν, μία γ' ἐςὶν ἀεὶ τῶν ἐναντίων· αἱ δ' ἀρχαὶ οὐκ
ι: εἰ δὲ μὴ μία, ποίας δεῖ θεῖναι ταύτας; ἔτι τὰς
τικὰς ἀρχὰς θεωρῆσαι μιᾶς ἢ πλειόνων; εἰ μὲν γὰρ
ί μᾶλλον ταύτης ἢ ὁποιασῦν; εἰ δὲ πλειόνων, ποίας
τας θεῖναι; ἔτι πότερον πασῶν τῶν οὐσιῶν ἢ οὔ; εἰ
ρ μὴ πασῶν, ποίων χαλεπὸν ἀποδῦναι· εἰ δὲ πα-
ι, ἄδηλον πῶς ἐνδέχεται πλειόνων τὴν αὐτὴν ἐπι-
εἶναι. ἔτι πότερον περὶ τὰς οὐσίας μόνον ἢ καὶ τὰ
ηκότα ἀπόδειξίς ἐςιν; εἰ γὰρ περί γε τὰ συμβεβη-
πόδειξίς ἐςιν, περὶ τὰς ὐσίας οὐκ ἔςιν. εἰ δ' ἑτέρα,
τέρα καὶ ποτέρα σοφία; ἡ μὲν γὰρ ἀποδεικτικὴ σο-
περὶ τὰ συμβεβηκότα, ἡ δὲ περὶ τὰ πρῶτα ἡ τῶν
ἀλλ' ὐδὲ περὶ τὰς ἐν τοῖς φυσικοῖς εἰρημένας αἰτίας
ουμένην ἐπιςήμην θετέον. ὔτε γὰρ περὶ τὸ ὗ ἕνεκεν·
γὰρ τἀγαθόν, τῦτο δ' ἐν τοῖς πρακτοῖς ὑπάρχει καὶ
ν ἐν κινήσει· καὶ τῦτο πρῶτον κινεῖ (τοιῦτον γὰρ τὸ
τὸ δὲ πρῶτον κινῆσαν ὐκ ἔςιν ἐν τοῖς ἀκινήτοις. ὅλως
ίαν ἔχει πότερόν ποτε περὶ τὰς αἰσθητὰς ὐσίας ἐςὶν

ἡ ζητουμένη νῦν ἐπιςήμη ἢ ὔ, περὶ δέ τινας ἑτέρας. εἰ γὰρ περὶ ἄλλας, ἢ περὶ τὰ εἴδη εἴη ἂν ἢ περὶ τὰ μαθηματικά. τὰ μὲν ὖν εἴδη ὅτι οὐκ ἔςι, δῆλον. ὅμως δ' ἀπορίαν ἔχει, κἂν εἶναί τις αὐτὰ θῇ, διὰ τί ποτ' ὐχ ὥσπερ ἐπὶ τῶν μαθηματικῶν, οὕτως ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὧν ἔστιν εἴδη. λέγω δ' ὅτι τὰ μαθηματικὰ μὲν μεταξύ τε τῶν εἰδῶν τιθέασι καὶ τῶν αἰσθητῶν οἷον τρίτα τινὰ παρὰ τὰ εἴδη τε καὶ τὰ δεῦρο· τρίτος δ' ἄνθρωπος ὐκ ἔςιν οὐδ' ἵππος παρ' αὐτόν τε καὶ τὺς καθ' ἕκαςον. εἰ δ' αὖ μή ἐςιν ὡς λέγυσι, περὶ ποῖα θετέον πραγματεύεσθαι τὸν μαθηματικόν; ὐ γὰρ δὴ περὶ τὰ δεῦρο· τύτων γὰρ ὐθέν ἐςιν οἷον αἱ μαθηματικαὶ ζητοῦσι τῶν ἐπιςημῶν. ὐδὲ μὴν περὶ τὰ μαθηματικὰ ἡ ζητουμένη νῦν ἐςὶν ἐπιςήμη· χωριςὸν γὰρ αὐτῶν οὐθέν. ἀλλ' ὐδὲ τῶν αἰσθητῶν ὐσιῶν· φθαρταὶ γάρ. ὅλως δ' ἀπορήσειέ τις ἂν ποίας ἐςὶν ἐπιςήμης τὸ διαπορῆσαι περὶ τῆς τῶν μαθηματικῶν ὕλης. ὔτε γὰρ τῆς φυσικῆς, διὰ τὸ περὶ τὰ ἔχοντα ἐν αὑτοῖς ἀρχὴν κινήσεως καὶ ςάσεως τὴν τοῦ φυσικῦ πᾶσαν εἶναι πραγματείαν, ὐδὲ μὴν τῆς σκοπούσης περὶ ἀποδείξεώς τε καὶ ἐπιςήμης· περὶ γὰρ αὐτὸ τῦτο τὸ γένος τὴν ζήτησιν ποιεῖται. λείπεται τοίνυν τὴν προκειμένην φιλοσοφίαν περὶ αὐτῶν τὴν σκέψιν ποιεῖσθαι. διαπορήσειε δ' ἄν τις εἰ δεῖ θεῖναι τὴν ζητουμένην ἐπιστήμην περὶ τὰς ἀρχὰς τὰ καλύμενα ὑπό τινων ςοιχεῖα· ταῦτα δὲ πάντες ἐνυπάρχοντα τοῖς συνθέτοις τιθέασιν. μᾶλλον δ' ἂν δόξειε τῶν καθόλου δεῖν εἶναι τὴν ζητουμένην ἐπιςήμην· πᾶς γὰρ λόγος καὶ πᾶσα ἐπιςήμη τῶν καθόλυ καὶ ὐ τῶν ἐσχάτων, ὥς' εἴη ἂν οὕτω τῶν πρώτων γενῶν. ταῦτα δὲ γίγνοιτ' ἂν τό τε ὂν καὶ τὸ ἕν· ταῦτα γὰρ μάλιστ' ἂν ὑποληφθείη περιέχειν τὰ ὄντα πάντα καὶ μάλιςα ἀρχαῖς ἐοικέναι διὰ τὸ εἶναι πρῶτα τῇ φύσει· φθαρέντων γὰρ αὐτῶν συναναιρεῖται καὶ τὰ λοιπά· πάντα γὰρ ὂν καὶ ἕν. ᾗ δὲ τὰς διαφορὰς αὐτῶν ἀνάγκη μετέχειν εἰ θήσει τις αὐτὰ γένη, διαφορὰ δ' ὐδεμία τῦ γένους μετέχει, ταύτῃ δ' ὐκ ἂν δόξειε δεῖν αὐτὰ τιθέναι γένη οὐδ' ἀρχάς. ἔτι δ' εἰ μᾶλλον ἀρχὴ τὸ ἁπλύςερον τῦ ἧττον τοιούτου, τὰ δ' ἔσχατα τῶν ἐκ τοῦ γένους ἁπλύςερα τῶν γενῶν (ἄτομα γάρ), τὰ γένη δ' εἰς εἴδη πλείω καὶ διαφέροντα διαιρεῖται, μᾶλλον ἂν ἀρχὴ δόξειεν εἶναι τὰ εἴδη τῶν γενῶν. ᾗ δὲ συναναιρεῖται τοῖς γένεσι τὰ εἴδη, τὰ γένη ταῖς ἀρχαῖς ἔοικε μᾶλλον·

καὶ om A^b. ‖ 7. ὁ αὐτὸς δὲ A^b. ‖ 10. γένη *T*. ‖ 12. καὶ om *ET*. ‖ 14. γένη ἕτερα εἴδη πλεῖον *T*. ‖ 18. τις om *ET*. ‖
δ' *ET*. ‖ 26. τιθέναι A^b. ‖ 28. πῶς] ἀποδῦναι πῶς *T*. ‖ 30. ἀπόδειξις ἐςίν add *E*. ‖ γε om *ET*. ‖ 31. περὶ δὲ τὰς *T*. ‖
nte περὶ om A^b. ‖ ἡ τῶν] ἢ τῶν *T*. ‖ 35. ἐπιζητουμένην ETA^b. ‖ ὗ ἕνεκεν] ἕνεκεν τινὸς A^bF^b. ‖ 36. πρακτικοῖς A^b.
διότι et ὅλως A^b. ‖ 6. τε om *ET*. ‖ 7. τρίτα] τρόπον *T*. ‖ 9. ἕκαςα *ET*. ‖ 11. ζητοῦσιν αἱ μαθηματικαὶ A^b. ‖ 15. ἄν τις
ἂν *T* et pr *E*. ‖ 17. ἔχοντα] ἔσχατα *T*. ‖ ἑαυτοῖς A^b. ‖ 19. περὶ ante ἀποδ. om *T*. ‖ 21. αὐτῆς *T*. ‖ 27. γίγνοιτ' *E*. ‖
om *T*. ‖ πᾶν A^b. ‖ 36. γένει *T*. ‖ 37. εἴδη om *T*. ‖ 38. συναιρεῖται A^b.

ἀρχὴ γὰρ τὸ συναναιρῦν. τὰ μὲν οὖν τὴν ἀπορίαν ἔχοντα ταῦτα καὶ τοιαῦτ' ἐςὶν ἕτερα.

2 Ἔτι πότερον δεῖ τιθέναι τι παρὰ τὰ καθ' ἕκαςα ἢ ὔ, ἀλλὰ τύτων ἡ ζητουμένη ἐπιςήμη. ἀλλὰ ταῦτα ἄπειρα. τά γε μὴν παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα γένη ἢ εἴδη ἐστίν· ἀλλ' οὐδετέρου τύτων ἡ ζητουμένη νῦν ἐπιςήμη. διότι γὰρ ἀδύνατον τοῦτ', εἴρηται. καὶ γὰρ ὅλως ἀπορίαν ἔχει πότερον δεῖ τινὰ ὑπολαβεῖν ὐσίαν εἶναι χωριςὴν παρὰ τὰς αἰσθητὰς ὐσίας καὶ τὰς δεῦρο, ἢ οὔ, ἀλλὰ ταῦτ' εἶναι τὰ ὄντα καὶ περὶ ταῦτα τὴν σοφίαν ὑπάρχειν. ζητεῖν μὲν γὰρ ἐοίκαμεν ἄλλην τινά, καὶ τὸ προκείμενον τοῦτ' ἐςὶν ἡμῖν, λέγω δὲ τὸ ἰδεῖν εἴ τι χωριςὸν καθ' αὑτὸ καὶ μηδενὶ τῶν αἰσθητῶν ὑπάρχον. ἔτι δ' εἰ παρὰ τὰς αἰσθητὰς ὐσίας ἔςι τις ἑτέρα οὐσία, παρὰ ποίας τῶν αἰσθητῶν δεῖ τιθέναι ταύτην εἶναι; τί γὰρ μᾶλλον παρὰ τοὺς ἀνθρώπους ἢ τὺς ἵππους ἢ τῶν ἄλλων ζῴων θήσει τις αὐτὴν ἢ καὶ τῶν ἀψύχων ὅλως; τό γε μὴν ἴσας ταῖς αἰσθηταῖς καὶ φθαρταῖς οὐσίαις ἀϊδίους ἑτέρας κατασκευάζειν ἐκτὸς τῶν εὐλόγων δόξειεν ἂν πίπτειν. εἰ δὲ μὴ χωριςὴ τῶν σωμάτων ἡ ζητυμένη νῦν ἐςὶν ἀρχή, τίνα ἄν τις ἄλλην μᾶλλον θείη τῆς ὕλης; αὕτη γε μὴν ἐνεργείᾳ μὲν ὐκ ἔςι, δυνάμει δ' ἔςιν. μᾶλλόν τ' ἂν ἀρχὴ κυριωτέρα ταύτης δόξειεν εἶναι τὸ εἶδος καὶ ἡ μορφή· τῦτο δὲ φθαρτόν, ὥσθ' ὅλως οὐκ ἔςιν ἀΐδιος οὐσία χωριςὴ καὶ καθ' αὑτήν. ἀλλ' ἄτοπον· ἔοικε γὰρ καὶ ζητεῖται σχεδὸν ὑπὸ τῶν χαριεςάτων ὡς οὖσά τις ἀρχὴ καὶ ὐσία τοιαύτη· πῶς γὰρ ἔςαι τάξις μή τινος ὄντος ἀϊδίου καὶ χωριςῦ καὶ μένοντος; ἔτι δ' εἴπερ ἔςι τις οὐσία καὶ ἀρχὴ τοιαύτη τὴν φύσιν οἵαν νῦν ζητῦμεν, καὶ αὕτη μία πάντων καὶ ἡ αὐτὴ τῶν ἀϊδίων τε καὶ φθαρτῶν, ἀπορίαν ἔχει διὰ τί ποτε τῆς αὐτῆς ἀρχῆς ὔσης τὰ μέν ἐςιν ἀΐδια τῶν ὑπὸ τὴν ἀρχήν, τὰ δ' οὐκ ἀΐδια· τοῦτο γὰρ ἄτοπον. εἰ δ' ἄλλη μέν ἐςιν ἀρχὴ τῶν φθαρτῶν ἄλλη δὲ τῶν ἀϊδίων, εἰ μὲν ἀΐδιος καὶ ἡ τῶν φθαρτῶν, ὁμοίως ἀπορήσομεν· διὰ τί γὰρ ὐκ ἀϊδίυ τῆς ἀρχῆς ὔσης καὶ τὰ ὑπὸ τὴν ἀρχὴν ἀΐδια; φθαρτῆς δ' οὔσης ἄλλη τις ἀρχὴ γίγνεται ταύτης κἀκείνης ἑτέρα, καὶ τῦτ' εἰς ἄπειρον πρόεισιν. εἰ δ' αὖ τις τὰς δοκύσας μάλιςτ' ἀρχὰς ἀκινήτους εἶναι, τό τε ὂν καὶ τὸ ἓν θήσει, πρῶτον μὲν εἰ μὴ τόδε τι καὶ ὐσίαν ἑκάτερον αὐτῶν σημαίνει, [illegible] ἔσονται χωριςαὶ καὶ καθ' αὑτάς; τοιαύτας δὲ ζητῦμεν [illegible] ἀϊδίυς τε καὶ πρώτας ἀρχάς. εἴ γε μὴν τόδε τι καὶ ὐ[σίαν] ἑκάτερον αὐτῶν δηλοῖ, πάντ' ἐστὶν οὐσίαι τὰ ὄντα· κ[ατὰ] πάντων γὰρ τὸ ὂν κατηγορεῖται, κατ' ἐνίων δὲ καὶ τὸ [ἕν]· ὐσίαν δ' εἶναι πάντα τὰ ὄντα ψεῦδος. ἔτι δὲ τοῖς τὸ [πρῶτον] την ἀρχὴν τὸ ἓν λέγουσι καὶ τῦτ' ὐσίαν, ἐκ δὲ τῦ ἑνὸς [καὶ] τῆς ὕλης τὸν ἀριθμὸν γεννῶσι πρῶτον, καὶ τοῦτον οὐ[σίαν] φάσκυσιν εἶναι, πῶς ἐνδέχεται τὸ λεγόμενον ἀληθὲς εἶ[ναι]; τὴν γὰρ δυάδα καὶ τῶν λοιπῶν ἕκαςον ἀριθμῶν τῶν [συν]θέτων πῶς ἓν δεῖ νοῆσαι; περὶ τύτου γὰρ ὔτε λέγυσιν [οὐθὲν] ὔτε ῥᾴδιον εἰπεῖν. εἴ γε μὴν γραμμὰς ἢ τὰ τύτων ἐχό[μενα] (λέγω δ' ἐπιφανείας τὰς πρώτας) θήσει τις ἀρχάς, ταῦ[τα] δ' ὐκ εἰσὶν ὐσίαι χωριςαί, τομαὶ δὲ καὶ διαιρέσεις αἱ [μὲν] ἐπιφανειῶν αἱ δὲ σωμάτων, αἱ δὲ στιγμαὶ γραμμῶν, [ἔτι] δὲ πέρατα τῶν αὐτῶν τούτων· πάντα δὲ ταῦτα ἐν ἄλλ[οις] ὑπάρχει καὶ χωριςὸν ὐθέν ἐςιν. ἔτι πῶς ὐσίαν ὑπολα[βεῖν] εἶναι δεῖ τῦ ἑνὸς καὶ ςιγμῆς; ὐσίας μὲν γὰρ πάσης γέ[νεσις] ἔςι, ςιγμῆς δ' οὐκ ἔςιν· διαίρεσις γὰρ ἡ ςιγμή. [illegible] δ' ἀπορίαν καὶ τὸ πᾶσαν μὲν ἐπιςήμην εἶναι τῶν καθ[όλου] καὶ τῦ τοιουδί, τὴν δ' ὐσίαν μὴ τῶν καθόλου εἶναι, μᾶλ[λον] δὲ τόδε τι καὶ χωριςόν, ὥςτ' εἰ περὶ τὰς ἀρχάς ἐςιν ἐπι[ς]τήμη, πῶς δεῖ τὴν ἀρχὴν ὑπολαβεῖν ὐσίαν εἶναι; ἔτι [πό]τερον ἔςι τι παρὰ τὸ σύνολον ἢ ὔ; λέγω δὲ τὴν ὕλην [καὶ] τὸ μετὰ ταύτης. εἰ μὲν γὰρ μή, τά γ' ἐν ὕλῃ φθαρτὰ πάντα. εἰ δ' ἔςι τι, τὸ εἶδος ἂν εἴη καὶ ἡ μορφή. [illegible] ὔν ἐπὶ τίνων ἐςὶ καὶ ἐπὶ τίνων ὔ, χαλεπὸν ἀφορίσαι· [illegible] ἐνίων γὰρ δῆλον οὐκ ὂν χωριςὸν τὸ εἶδος, οἷον οἰκίας. [illegible] πότερον αἱ ἀρχαὶ εἴδει ἢ ἀριθμῷ αἱ αὐταί; εἰ γὰρ ἀριθμῷ, πάντ' ἔςαι ταὐτά.

Ἐπεὶ δ' ἐςὶν ἡ τῦ φιλοσόφου ἐπιςήμη τῦ ὄντος [ᾗ ὂν] καθόλου καὶ οὐ κατὰ μέρος, τὸ δ' ὂν πολλαχῶς καὶ [οὐ] καθ' ἕνα λέγεται τρόπον· εἰ μὲν οὖν ὁμωνύμως κατὰ [δὲ] κοινὸν μηθέν, ὐκ ἔςιν ὑπὸ μίαν ἐπιςήμην (οὐ γὰρ ἓν γένος τῶν τοιύτων), εἰ δὲ κατά τι κοινόν, εἴη ἂν ὑπὸ μίαν ἐπιςή[μην]. ἔοικε δὴ τὸν εἰρημένον λέγεσθαι τρόπον καθάπερ [τό] τε ἰατρικὸν καὶ ὑγιεινόν· καὶ γὰρ τούτων ἑκάτερον πολ[λαχῶς]

2. ἕτερα om F^b. ‖ 4. ἐπιςήμη om T. ‖ 6. νῦν om T. ‖ διὸ ET. ‖ 12. δεῖν A^b. ‖ 13. περὶ T. ‖ ἔςι om F^b. ‖ 17. [illegible] 19. ἐςὶν om A^b. ‖ 20. ἄλλην τις A^b. ‖ θείη μᾶλλον ET. ‖ 28. μία, μία πάντων T. ‖ ἡ αὐτὴ] αὕτη A^b. ‖ 31. ὐκ ἀΐδια] ὔ. καὶ A^b ‖ 33. ἀΐδια A^b. ‖ 34. ἀρχὴν ὐκ ἀΐδια E, ἀΐδιον A^b. ‖ 36. αὖ] ἂν T.

3. τε om A^b. ‖ ὐσίαν καὶ τόδε τι A^b. ‖ 4. εἰσὶν A^b. ‖ κατὰ] καὶ T. ‖ 5. καὶ add E. ‖ 10. ἀριθμὸν A^b. ‖ 13. [illegible] T. ‖ 14. δ'] γὰρ A^b. ‖ μὲν γὰρ ἐπιφανειῶν A^b. ‖ 16. πέρατα om T. ‖ ἅπαντα A^b. ‖ 17. ὐθέν ἐςιν om T. ‖ 18. καὶ [illegible] T. ‖ πάσης om T. ‖ 21. τοιοῦδε T. ‖ δ' om A^b. ‖ 25. γ' ἐν] γένη T. ‖ 28. οὐκ ἂν χωριςὸν T, κἂν χωριςὸν A^b. ‖ 29. γὰρ [illegible] γὰρ ἀριθμῷ ἐν A^b. ‖ 30. πάντες εἰσὶ T. ‖ ταῦτα TA^b, τοιαῦτα E. ‖ 34. γὰρ ἂν ἐν A^b. ‖ 36. δὲ T. ‖ 37. τε om A^b. ‖ [illegible] ὑγιεινὸν A^b.

έγομεν. λέγεται δὲ τοῦτον τὸν τρόπον ἕκαςον τῷ τὸ ρὸς τὴν ἰατρικὴν ἐπιςήμην ἀνάγεσθαί πως, τὸ δὲ πρὸς ν, τὸ δ' ἄλλως, πρὸς ταὐτὸ δ' ἕκαςον. ἰατρικὸς γὰρ καὶ μαχαίριον λέγεται τῷ τὸ μὲν ἀπὸ τῆς ἰατρικῆς μης εἶναι, τὸ δὲ ταύτῃ χρήσιμον. ὁμοίως δὲ καὶ ν· τὸ μὲν γὰρ ὅτι σημαντικὸν ὑγιείας, τὸ δ' ὅτι ποιη- ὁ δ' αὐτὸς τρόπος καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν. τὸν αὐτὸν πον καὶ τὸ ὂν ἅπαν λέγεται· τῷ γὰρ τοῦ ὄντος ᾗ ὂν ἢ ἕξις ἢ διάθεσις ἢ κίνησις ἢ τῶν ἄλλων τι τῶν τοιού- ναι λέγεται ἕκαστον αὐτῶν ὄν. ἐπεὶ δὲ παντὸς τοῦ πρὸς ἕν τι καὶ κοινὸν ἡ ἀναγωγὴ γίγνεται, καὶ τῶν ώσεων ἑκάςη πρὸς τὰς πρώτας διαφορὰς καὶ ἐναντιώ- ναχθήσεται τοῦ ὄντος, εἴτε πλῆθος καὶ ἓν εἴθ' ὁμοιό- ὶ ἀνομοιότης αἱ πρῶται τοῦ ὄντος εἰσὶ διαφοραί, εἴτ' τινές· ἔστωσαν γὰρ αὗται τεθεωρημέναι. διαφέρει τὴν τοῦ ὄντος ἀναγωγὴν πρὸς τὸ ὂν ἢ πρὸς τὸ ἓν γί- ι. καὶ γὰρ εἰ μὴ ταὐτὸν ἄλλο δ' ἐςίν, ἀντιςρέφει τε γὰρ ἓν καὶ ὄν πως, τό τε ὂν ἕν. ἐπεὶ δ' ἐςὶ τὰ πάντα τῆς αὐτῆς καὶ μιᾶς ἐπιςήμης θεωρῆσαι, λέ- δ' ἕκαςον αὐτῶν κατὰ ςέρησιν (καίτοι γ' ἔνια ἀπο- τις ἂν πῶς λέγεται κατὰ ςέρησιν, ὧν ἔςιν ἀνὰ μέ- , καθάπερ ἀδίκου καὶ δικαίου), περὶ πάντα δὴ τὰ α τὴν ςέρησιν δεῖ τιθέναι, μὴ τοῦ ὅλου λόγου, τοῦ αίου δὲ εἴδους· οἷον εἰ ἔςιν ὁ δίκαιος καθ' ἕξιν τινὰ χικὸς τοῖς νόμοις, οὐ πάντως ὁ ἄδικος ἔςαι τοῦ ὅλου νος λόγου, περὶ δὲ τὸ πείθεσθαι τοῖς νόμοις ἐκλείπων ὶ ταύτῃ ἡ ςέρησις ὑπάρξει αὐτῷ. τὸν αὐτὸν δὲ τρό- ὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. καθάπερ δ' ὁ μαθηματικὸς περὶ ἀφαιρέσεως τὴν θεωρίαν ποιεῖται (περιελὼν γὰρ πάντα θητὰ θεωρεῖ, οἷον βάρος καὶ κουφότητα καὶ σκλη- καὶ τοὐναντίον, ἔτι δὲ καὶ θερμότητα καὶ ψυχρότητα ς ἄλλας τὰς αἰσθητὰς ἐναντιώσεις, μόνον δὲ κατα- τὸ ποσὸν καὶ συνεχές, τῶν μὲν ἐφ' ἓν τῶν δ' ἐπὶ ν δ' ἐπὶ τρία, καὶ τὰ πάθη τὰ τούτων ᾗ ποσά ἐστι νεχῆ, καὶ οὐ καθ' ἕτερόν τι θεωρεῖ, καὶ τῶν μὲν τὰς λληλα θέσεις σκοπεῖ καὶ τὰ ταύταις ὑπάρχοντα, τῶν δὲ τὰς συμμετρίας καὶ ἀσυμμετρίας, τῶν δὲ τοὺς λόγους, ἀλλ' ὅμως μίαν πάντων καὶ τὴν αὐτὴν τίθεμεν ἐπιςήμην τὴν γεωμετρικήν), τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον ἔχει καὶ περὶ τὸ ὄν. τὰ γὰρ τούτῳ συμβεβηκότα καθ' ὅσον ἐςὶν ὄν, καὶ τὰς ἐναντιώσεις αὐτοῦ ᾗ ὄν, οὐκ ἄλλης ἐπιςήμης ἢ φιλοσοφίας θεωρῆσαι. τῇ φυσικῇ μὲν γὰρ οὐχ ᾗ ὄντα, μᾶλλον δ' ᾗ κινήσεως μετέχει, τὴν θεωρίαν τις ἀπονείμειεν ἄν. ἢ γε μὴν διαλεκτικὴ καὶ ἡ σοφιςικὴ τῶν συμβεβηκότων μέν εἰσι τοῖς οὖσιν, οὐχ ᾗ δ' ὄντα, οὐδὲ περὶ τὸ ὂν αὐτὸ καθ' ὅσον ὄν ἐςιν. ὥςε λείπεται τὸν φιλοσόφον, καθ' ὅσον ὄντ' ἐστίν, εἶναι περὶ τὰ λεχθέντα θεωρητικόν. ἐπεὶ δὲ τό τε ὂν ἅπαν καθ' ἕν τι καὶ κοινὸν λέγεται πολλαχῶς λεγόμενον, καὶ τἀναντία τὸν αὐτὸν τρόπον (εἰς τὰς πρώτας γὰρ ἐναντιώσεις καὶ διαφορὰς τοῦ ὄντος ἀνάγεται), τὰ δὲ τοιαῦτα δυνατὸν ὑπὸ μίαν ἐπιςήμην εἶναι, διαλύοιτ' ἂν ἡ κατ' ἀρχὰς ἀπορία λεχθεῖσα, λέγω δ' ἐν ᾗ διηπορεῖτο πῶς ἔσται πολλῶν καὶ διαφόρων ὄντων τῷ γένει μία τις ἐπιςήμη.

4 ἐπεὶ δὲ καὶ ὁ μαθηματικὸς χρῆται τοῖς κοινοῖς ἰδίως, καὶ τὰς τούτων ἀρχὰς ἂν εἴη θεωρῆσαι τῆς πρώτης φιλοσοφίας. ὅτι γὰρ ἀπὸ τῶν ἴσων ἴσων ἀφαιρεθέντων ἴσα τὰ λειπόμενα, κοινὸν μέν ἐστιν ἐπὶ πάντων τῶν ποσῶν, ἡ μαθηματικὴ δ' ἀπολαβοῦσα περί τι μέρος τῆς οἰκείας ὕλης ποιεῖται τὴν θεωρίαν, οἷον περὶ γραμμὰς ἢ γωνίας ἢ ἀριθμοὺς ἢ τῶν λοιπῶν τι ποσῶν, οὐχ ᾗ δ' ὄντα ἀλλ' ᾗ συνεχὲς αὐτῶν ἕκαςον ἐφ' ἓν ἢ δύο ἢ τρία· ἡ δὲ φιλοσοφία περὶ τῶν ἐν μέρει μέν, ᾗ τούτων ἑκάςῳ τί συμβέβηκεν, οὐ σκοπεῖ, περὶ τὸ ὂν δ' ᾗ ὂν τῶν τοιούτων ἕκαςον θεωρεῖ. τὸν αὐτὸν δ' ἔχει τρόπον καὶ περὶ τὴν φυσικὴν ἐπιςήμην τῇ μαθηματικῇ· τὰ συμβεβηκότα γὰρ ἡ φυσικὴ καὶ τὰς ἀρχὰς θεωρεῖ τὰς τῶν ὄντων ᾗ κινούμενα καὶ οὐχ ᾗ ὄντα. τὴν δὲ πρώτην εἰρήκαμεν ἐπιστήμην τούτων εἶναι καθ' ὅσον ὄντα τὰ ὑποκείμενά ἐστιν, ἀλλ' οὐχ ᾗ ἕτερόν τι. διὸ καὶ ταύτην καὶ τὴν μαθηματικὴν ἐπιςήμην μέρη τῆς σοφίας εἶναι θετέον.

5 Ἔςι δέ τις ἐν τοῖς οὖσιν ἀρχὴ περὶ ἣν οὐκ ἔςι διεψεῦσθαι, τοὐναντίον δ' ἀναγκαῖον ἀεὶ ποιεῖν, λέγω δὲ ἀληθεύειν, οἷον ὅτι οὐκ ἐνδέχεται τὸ αὐτὸ καθ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν χρό-

λεγόμενον TA^b. ‖ δὲ τῶν τρόπων ET. ‖ 3. γὰρ] δὲ T. ‖ 4. μαχαίριος T. ‖ 6. ὅτι post γὰρ om T. ‖ 8. δὲ T. ‖ τὸ γὰρ τοῦ γὰρ A^b. ‖ 9. ἢ τῶν] καὶ τῶν A^b. ‖ 10. λέγεται εἶναι A^b. ‖ 11. κοινὴ ἀναγωγὴ A^bF^b. ‖ 12. καὶ τὰς ἐναντιώσεις ET. ‖ 13. ονται T. ‖ 20. δ'] γὰρ F^b. ‖ 22. δεῖ T. ‖ 24. ὁ δίκαιος ὁ καθ' F^b. ‖ καθ' ἕξιν] μέθεξιν A^b. ‖ 25. τοῦ] ὁ τοῦ ET. ‖ 26. τοῦ ἐκλεῖπον T. ‖ 27. ταύτῃ ςέρησις αὐτῷ ὑπάρξει A^b. ‖ 29. ἀπορίαν T. ‖ 31. καὶ post δὲ om ET. ‖ 32. τὰς post ἄλλας add 4. τὰ post πάθη om T. ‖ 36. τὰ om T.

ὅλως A^b. ‖ 3. δὴ add A^b. ‖ 7. ἔχει A^b. ‖ ἀπονέμειεν A^b. ‖ 8. ἡ om ET. ‖ 9. αὐτῷ T. ‖ 10. ὄν] γρ ὄντως E. ‖ ὄντ'] A^b. ‖ 16. διηπόρητο T. ‖ 18. ἰδίοις F^b. ‖ 19. ὅτι] εἰ T. ‖ 20. alterum ἴσων add E. ‖ 25. ᾗ] ἡ A^b. ‖ 26. ἑκάςων A^b. ‖ om A^b. ‖ 32. ᾗ om ET. ‖ ἕτερ' ἄττα γρ E. ‖ 34. οὐκ ἔςαι A^b.

νον εἶναι καὶ μὴ εἶναι, καὶ τἆλλα τὰ τοῦτον αὐτοῖς ἀντικείμενα τὸν τρόπον. καὶ περὶ τῶν τοιούτων ἁπλῶς μὲν οὐκ ἔστιν ἀπόδειξις, πρὸς τόνδε δ' ἔστιν. οὐ γὰρ ἔστιν ἐκ πιστοτέρας ἀρχῆς αὐτοῦ τούτου ποιήσασθαι τὸν συλλογισμόν, δεῖ δέ γ', εἴπερ ἔσται τὸ ἁπλῶς ἀποδεδεῖχθαι. πρὸς δὲ τὸν λέγοντα τὰς ἀντικειμένας φάσεις τῷ δεικνύντι διότι ψεῦδος, ληπτέον τι τοιοῦτον ὃ ταὐτὸ μὲν ἔσται τῷ μὴ ἐνδέχεσθαι ταὐτὸ εἶναι καὶ μὴ εἶναι καθ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν χρόνον, μὴ δόξει δ' εἶναι ταὐτόν· οὕτω γὰρ μόνως ἂν ἀποδειχθείη πρὸς τὸν φάσκοντα ἐνδέχεσθαι τὰς ἀντικειμένας φάσεις ἀληθεύεσθαι κατὰ τοῦ αὐτοῦ. τοὺς δὴ μέλλοντας ἀλλήλοις λόγου κοινωνήσειν δεῖ τι συνιέναι αὐτῶν· μὴ γιγνομένου γὰρ τούτου πῶς ἔσται κοινωνία τούτοις πρὸς ἀλλήλους λόγου; δεῖ τοίνυν τῶν ὀνομάτων ἕκαστον εἶναι γνώριμον καὶ δηλοῦν τι, καὶ μὴ πολλά, μόνον δ' ἕν· ἂν δὲ πλείω σημαίνῃ, φανερὸν ποιεῖν ἐφ' ὃ φέρει τοὔνομα τούτων. ὁ δὴ λέγων εἶναι τοῦτο καὶ μὴ εἶναι, τοῦτο ὃ φησιν οὔ φησιν, ὥσθ' ὃ σημαίνει τοὔνομα τοῦτ' οὔ φησι σημαίνειν· τοῦτο δ' ἀδύνατον. ὥστ' εἴπερ σημαίνει τι τὸ εἶναι τόδε, τὴν ἀντίφασιν ἀδύνατον ἀληθεύειν κατὰ τοῦ αὐτοῦ. ἔτι δ' εἴ τι σημαίνει τοὔνομα καὶ τοῦτ' ἀληθεύεται, δεῖ τοῦτ' ἐξ ἀνάγκης εἶναι· τὸ δ' ἐξ ἀνάγκης ὂν οὐκ ἐνδέχεταί ποτε μὴ εἶναι· τὰς ἀντικειμένας ἄρα οὐκ ἐνδέχεται φάσεις ἀληθεύειν κατὰ τοῦ αὐτοῦ. ἔτι δ' εἰ μηθὲν μᾶλλον ἡ φάσις ἢ ἡ ἀπόφασις ἀληθεύεται, ὁ λέγων ἄνθρωπον ἢ οὐκ ἄνθρωπον οὐθὲν μᾶλλον ἀληθεύσει. δόξειε δὲ κἂν οὐχ ἵππον εἶναι φάσκων τὸν ἄνθρωπον ἢ μᾶλλον ἢ οὐχ ἧττον ἀληθεύειν ἢ οὐκ ἄνθρωπον, ὥστε καὶ ἵππον φάσκων εἶναι τὸν αὐτὸν ἀληθεύσει· τὰς γὰρ ἀντικειμένας ὁμοίως ἦν ἀληθεύειν. συμβαίνει τοίνυν τὸν αὐτὸν ἄνθρωπον εἶναι καὶ ἵππον ἢ τῶν ἄλλων τι ζῴων. ἀπόδειξις μὲν οὖν οὐδεμία τούτων ἐστὶν ἁπλῶς, πρὸς μέντοι τὸν ταῦτα τιθέμενον ἀπόδειξις. ταχέως δ' ἄν τις καὶ αὐτὸν τὸν Ἡράκλειτον τοῦτον ἐρωτήσας τὸν τρόπον ἠνάγκασεν ὁμολογεῖν μηδέποτε τὰς ἀντικειμένας φάσεις δυνατὸν εἶναι κατὰ τῶν αὐτῶν ἀληθεύεσθαι· νῦν δ' οὐ συνεὶς ἑαυτοῦ τί ποτε λέγει, ταύτην ἔλαβε τὴν δόξαν. ὅλως δ' εἰ τὸ λεγόμενον ὑπ' αὐτοῦ ἐστὶν ἀληθές, οὐδ' ἂν αὐτὸ τοῦτο εἴη ἀληθές, λέγω δὲ τὸ ἐνδέχεσθαι τὸ αὐτὸ καθ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν χρόνον εἶναί τε καὶ μὴ εἶναι. καθάπερ γὰρ καὶ διῃρημένων αὐτῶν οὐθὲν μᾶλλον ἡ κατάφασις ἢ ἡ ἀπόφασις ἀληθεύεται, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τοῦ συναμφοτέρου καὶ τοῦ συμπεπλεγμένου καθάπερ μιᾶς τινὸς καταφάσεως οὔσης οὐθὲν μᾶλλον ἡ ἀπόφασις ἢ τὸ ὅλον ὡς ἐν καταφάσει τιθέμενον ἀληθεύσεται. ἔτι δ' εἰ μηθὲν ἔστιν ἀληθῶς καταφῆσαι, κἂν αὐτὸ τοῦτο ψεῦδος εἴη τὸ φάναι μηθεμίαν ἀληθῆ κατάφασιν ὑπάρχειν. εἰ δ' ἔστι τι, λύοιτ' ἂν τὸ λεγόμενον ὑπὸ τῶν τὰ τοιαῦτα ἐνισταμένων καὶ παντελῶς ἀναιρούντων τὸ διαλέγεσθαι.

Παραπλήσιον δὲ τοῖς εἰρημένοις ἐστὶ καὶ τὸ λεχθὲν ὑπὸ τοῦ Πρωταγόρου· καὶ γὰρ ἐκεῖνος ἔφη πάντων χρημάτων εἶναι μέτρον ἄνθρωπον, οὐθὲν ἕτερον λέγων ἢ τὸ δοκοῦν ἑκάστῳ τοῦτο καὶ εἶναι παγίως. τούτου δὲ γιγνομένου τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἶναι καὶ μὴ εἶναι, καὶ κακὸν καὶ ἀγαθὸν εἶναι, καὶ τἆλλα τὰ κατὰ τὰς ἀντικειμένας λεγόμενα φάσεις, διὰ τὸ πολλάκις τοισδὶ μὲν φαίνεσθαι τόδε εἶναι καλὸν τοισδὶ δὲ τοὐναντίον, μέτρον δ' εἶναι τὸ φαινόμενον ἑκάστῳ. λύοιτο δ' ἂν αὕτη ἡ ἀπορία θεωρήσασι πόθεν ἡ ἀρχὴ τῆς ὑπολήψεως ταύτης. ἔοικε γὰρ ἐνίοις μὲν ἐκ τῆς τῶν φυσιολόγων δόξης γεγενῆσθαι, τοῖς δ' ἐκ τοῦ μὴ ταὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν ἅπαντας γιγνώσκειν, ἀλλὰ τοισδὶ μὲν ἡδὺ τόδε φαίνεσθαι τοισδὶ δὲ τοὐναντίον. τὸ γὰρ μηθὲν ἐκ μὴ ὄντος γίγνεσθαι πᾶν δ' ἐξ ὄντος, σχεδὸν ἁπάντων ἐστὶ κοινὸν δόγμα τῶν περὶ φύσεως. ἐπεὶ οὖν οὐ λευκὸν γίγνεται λευκοῦ τελέως ὄντος καὶ οὐδαμῇ μὴ λευκοῦ, νῦν δὲ γεγονὸς μὴ λευκὸν γίγνοιτ' ἂν ἐκ μὴ ὄντος λευκοῦ τὸ γιγνόμενον λευκόν· ὥστε ἐκ μὴ ὄντος γίγνοιτ' ἂν κατ' ἐκείνους, εἰ μὴ ὑπῆρχε μὴ λευκὸν τὸ αὐτὸ καὶ λευκόν. οὐ χαλεπὸν δὲ διαλύειν τὴν ἀπορίαν ταύτην· εἴρηται γὰρ ἐν τοῖς φυσικοῖς πῶς ἐκ τοῦ μὴ ὄντος γίγνεται τὰ γιγνόμενα καὶ πῶς ἐξ ὄντος. τό γε μὴν ὁμοίως προσέχειν ταῖς δόξαις καὶ ταῖς φαντασίαις τῶν πρὸς αὑτοὺς διαμφισβητούντων εὔηθες· δῆλον γὰρ ὅτι τοὺς ἑτέρους αὐτῶν ἀνάγκη διεψεῦσθαι. φανερὸν δὲ τοῦτ' ἐκ τῶν γιγνομένων κατὰ τὴν αἴσθησιν· οὐδέποτε γὰρ

2. τὸν om T. ‖ 4. τὸν om A^bF^b. ‖ γ' om T. ‖ 5. λόγον T. ‖ 6. ψεύδεται F^b. ‖ 7. ὃ ταὐτῷ T. ‖ 8. δόξῃ A^b, δόξει καὶ E. ‖ 9. μόνος A^b. ‖ 11. δὲ T. ‖ 13. ἔστι EA^b. ‖ 15. πλείονα ET. ‖ 16. δεῖ F^b. ‖ 17. ὃ] ὃ ὅλως εἶναι E, om T. ‖ 19. ἀληθεύειν ἀδύνατον ET. ‖ κατὰ τοῦ αὐτοῦ om ET. ‖ 21. δεῖ καὶ τοῦτ' ET. ‖ 22. τότε ET. ‖ 23. φάσεις καὶ ἀποφάσεις ἀληθεύειν ET. ‖ ἡ post ἢ om T. ‖ 25. οὐθὲν] οὐδὲ T. ‖ 27. ἢ om E. ‖ 32. ἐρωτῶν A^b. ‖ 35. συνιεὶς TA^b et γρ E. ‖ ἑαυτὸν T, αὐτοῦ A^b.

1. ἀληθὲς εἴη ET. ‖ 4. τοῦ om T. ‖ 5. τινὸς μιᾶς A^b. ‖ 7. ἀληθεύεται F^b, ἀληθὲς ἔσται E. ‖ 13. εἶναι χρημάτων μέτρον E, εἶναι μέτρον χρημάτων T. ‖ 14. τὸν ἄνθρωπον E. ‖ 17. φάσεις λεγόμενα ET. ‖ 20. πόθεν ἐλήλυθεν ἡ ET. ‖ 23. ἅπαντα E. ‖ τόδε A^b. ‖ τότε φαίνεται T. ‖ 24. τοῖς ET. ‖ ἐκ τοῦ μὴ T. ‖ 25. κοινόν ἐστι A^b. ‖ 27. τελείως ET. ‖ μηδαμῇ F^b. ‖ 28. γρ καὶ ὄντος· ἐκ μὴ μὴ λευκοῦ margo E. ‖ 30. μὴ post καὶ A^b. ‖ 33. προσέχειν] προσέχειν ἀμφοτέραις ET. ‖ ταῖς δόξαις καὶ om F^b. ‖ 34. αὐτοὺς αὐτοὺς om F^b. ‖ ἀμφισβητούντων A^bF^b.

τὸ φαίνεται τοῖς μὲν γλυκὺ τοῖς δὲ τοὐναντίον, μὴ ϰρμένων καὶ λελωβημένων τῶν ἑτέρων τὸ αἰσθητήριον οιτήριον τῶν λεχθέντων χυμῶν. τούτου δ' ὄντος τοιούτου έρους μὲν ὑποληπτέον μέτρον εἶναι, τοὺς δ' ἑτέρους οὐχ ηπτέον. ὁμοίως δὲ τοῦτο λέγω καὶ ἐπὶ ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ, αλοῦ καὶ αἰσχροῦ, καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων. οὐθὲν ιαφέρει τοῦτ' ἀξιοῦν ἢ τὰ φαινόμενα τοῖς ὑπὸ τὴν ὄψιν ιλλουσι τὸν δάκτυλον καὶ ποιοῦσιν ἐκ τοῦ ἑνὸς φαίνεσθαι ύο δ' εἶναι διὰ τὸ φαίνεσθαι τοσαῦτα, καὶ πάλιν ἕν· αρ μὴ κινοῦσι τὴν ὄψιν ἓν φαίνεται τὸ ἕν. ὅλως δ' ν ἐκ τοῦ φαίνεσθαι τὰ δεῦρο μεταβάλλοντα καὶ μη- ε διαμένοντα ἐν τοῖς αὐτοῖς, ἐκ τούτου περὶ τῆς ἀλη- τὴν κρίσιν ποιεῖσθαι. δεῖ γὰρ ἐκ τῶν ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ ων καὶ μηδεμίαν μεταβολὴν ποιουμένων τἀληθὲς θη- . τοιαῦτα δ' ἐστὶ τὰ κατὰ τὸν κόσμον· ταῦτα γὰρ οτὲ μὲν τοιαδὶ πάλιν δ' ἀλλοῖα φαίνεται, ταὐτὰ δ' ιὶ μεταβολῆς οὐδεμιᾶς κοινωνοῦντα. ἔτι δ' εἰ κίνησίς ιὶ κινούμενόν τι, κινεῖται δὲ πᾶν ἔκ τινος καὶ εἴς τι, ια τὸ κινούμενον εἶναι ἐν ἐκείνῳ ἐξ οὗ κινήσεται καὶ οὐκ ἐν αὐτῷ, καὶ εἰς τοδὶ κινεῖσθαι καὶ γίγνεσθαι ἐν τούτῳ, κατὰ τὴν ἀντίφασιν μὴ ἀληθεύεσθαι κατ' αὐτούς. ι κατὰ τὸ ποσὸν συνεχῶς τὰ δεῦρο ῥεῖ καὶ κινεῖται, ις τοῦτο θείη καίπερ οὐκ ἀληθὲς ὄν, διὰ τί κατὰ τὸ ποιὸν νει; φαίνονται γὰρ οὐχ ἥκιστα τὰ κατὰ τὰς ἀντιφά- αὐτοῦ κατηγορεῖν ἐκ τοῦ τὸ ποσὸν ὑπειληφέναι μὴ μέ- ιὶ τῶν σωμάτων διὰ τὸ καὶ εἶναι τετράπηχυ τὸ αὐτὸ κ εἶναι. ἡ δ' οὐσία κατὰ τὸ ποιόν, τοῦτο δὲ τῆς ὡρι- ς φύσεως, τὸ δὲ ποσὸν τῆς ἀορίστου. ἔτι διὰ τί προσ- ντος τοῦ ἰατροῦ τοδὶ τὸ σιτίον προσενέγκασθαι προσφέ- ι; τί γὰρ μᾶλλον τοῦτο ἄρτος ἐστὶν ἢ οὐκ ἔστιν; ὥστ' ἂν διέχοι φαγεῖν ἢ μὴ φαγεῖν. νῦν δ' ὡς ἀληθεύοντες αὐτὸ καὶ ὄντος τοῦ προσαχθέντος σιτίου τούτου προσ- ται τοῦτο. καίτοι γ' οὐκ ἔδει μὴ διαμενούσης παγίως ιᾶς φύσεως ἐν τοῖς αἰσθητοῖς, ἀλλ' ἀεὶ πασῶν κινου- καὶ ῥεουσῶν. ἔτι δ' εἰ μὲν ἀλλοιούμεθα ἀεὶ καὶ μη- ε διαμένομεν οἱ αὐτοί, τί καὶ θαυμαστὸν εἰ μηδέποθ' ταὐτὰ φαίνεται καθάπερ τοῖς κάμνουσιν; καὶ γὰρ τού-

τοις διὰ τὸ μὴ ὁμοίως [illegible] οὐχ ὅμοια φαίνεται τὰ κατὰ τὰς [illegible] μιᾶς διά γε τοῦτο μετα[illegible] αἰσθήματα δ' ἕτερα ποιοῦντα τοῖς κάμνουσιν [illegible] τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον ἔχειν καὶ τῆς [illegible] γιγνομένης ἴσως ἀναγκαῖόν ἐστιν. εἰ δε μη [illegible] ἀλλ' οἱ αὐτοὶ διατελοῦμεν ὄντες, εἴη ἄν τι μένον. [illegible] οὖν τοὺς ἐκ λόγου τὰς εἰρημένας ἀπορίας ἔχοντας [illegible] λῦσαι μὴ τιθέντων τι καὶ τούτου λόγον μηκέτι ἀπαιτέντων οὕτω γὰρ πᾶς λόγος καὶ πᾶσα ἀπόδειξις γίγνεται· μηθὲν γὰρ τιθέντες ἀναιροῦσι τὸ διαλέγεσθαι καὶ ὅλως λόγον. ὥστε πρὸς μὲν τοὺς τοιούτους οὐκ ἔστι λόγος, πρὸς δὲ τοὺς διαποροῦντας ἐκ τῶν παραδεδομένων ἀποριῶν ῥᾴδιον ἀπαντᾶν καὶ δια- λύειν τὰ ποιοῦντα τὴν ἀπορίαν ἐν αὐτοῖς. δῆλον δ' ἐκ τῶν εἰρημένων. ὥστε φανερὸν ἐκ τούτων ὅτι οὐκ ἐνδέχεται τὰς ἀντικειμένας φάσεις περὶ ταὐτοῦ καθ' ἕνα χρόνον ἀληθεύειν, οὐδὲ τὰ ἐναντία, διὰ τὸ λέγεσθαι κατὰ στέρησιν πᾶσαν ἐναν- τιότητα. δῆλον δὲ τοῦτ' ἐπ' ἀρχὴν τοὺς λόγους ἀναλύουσι τοὺς τῶν ἐναντίων. ὁμοίως δ' οὐδὲ τῶν ἀνὰ μέσον οὐθὲν οἷόν τε κατηγορεῖσθαι καθ' ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ. λευκοῦ γὰρ ὄντος τοῦ ὑποκειμένου λέγοντες αὐτὸ εἶναι οὔτε λευκὸν οὔτε μέλαν ψευ- σόμεθα· συμβαίνει γὰρ εἶναι λευκὸν αὐτὸ καὶ μὴ εἶναι· θάτερον γὰρ τῶν συμπεπλεγμένων ἀληθεύσεται κατ' αὐτοῦ, τοῦτο δ' ἐστὶν ἀντίφασις τοῦ λευκοῦ. οὔτε δὴ καθ' Ἡράκλειτον ἐνδέχεται λέγοντας ἀληθεύειν, οὔτε κατ' Ἀναξαγόραν. εἰ δὲ μή, συμβήσεται τἀναντία τοῦ αὐτοῦ κατηγορεῖν· ὅταν γὰρ ἐν παντὶ φῇ παντὸς εἶναι μοῖραν, οὐθὲν μᾶλλον εἶναί φησι γλυκὺ ἢ πικρὸν ἢ τῶν λοιπῶν ὁποιανοῦν ἐναντιώσεων, εἴπερ ἐν ἅπαντι πᾶν ὑπάρχει μὴ δυνάμει μόνον ἀλλ' ἐνερ- γείᾳ καὶ ἀποκεκριμένον. ὁμοίως δὲ οὐδὲ πάσας ψευδεῖς οὐδ' ἀληθεῖς τὰς φάσεις δυνατὸν εἶναι, δι' ἄλλα τε πολλὰ τῶν συναχθέντων ἂν δυσχερῶν διὰ ταύτην τὴν θέσιν, καὶ διότι ψευδῶν μὲν οὐσῶν πασῶν οὐδ' αὐτὸ τοῦτό τις φάσκων ἀλη- θεύσει, ἀληθῶν δὲ ψευδεῖς εἶναι πάσας λέγων οὐ ψεύ- σεται.

7 Πᾶσα δ' ἐπιστήμη ζητεῖ τινὰς ἀρχὰς καὶ αἰτίας περὶ ἕκαστον τῶν ὑφ' αὐτὴν ἐπιστητῶν, οἷον ἰατρικὴ καὶ γυμναστικὴ

.. μηδὲ A^b. ‖ 2. ἐφθαρμένων T. ‖ 4. ἑτέρους] ἄλλους A^b. ‖ 7. ταῦτ' T, τοῦ F^b. ‖ 10. ὄψιν ἐμφαίνεται A^b. ‖ 13. κατ' αὐτὴν T. ‖ ϛόντων] ὄντων A^b. ‖ 15. γὰρ] μὲν T. ‖ 16. τοιάδε E. ‖ 17. εἰ] ἡ T. ‖ 19. εἶναι ἔτι ἐν ET. ‖ οὐκ] μὴ A^b. ‖ 20. τόδε A^b. ‖ ταληθεύεσθαι A^b. ‖ 24. φαίνεται T. ‖ τὰ om T. ‖ 25. αὐτοῦ A^b. ‖ 26. διὰ τὸ] διὸ A^b. ‖ 27. δὲ] γὰρ A^b. ‖ 30. τοῦτο om ET. ‖ T. ‖ 31. διέχοι] τι ἔχοι ET. ‖ ἀληθεύοντος A^b. ‖ 33. τούτω T. ‖ γ' om A^b. ‖ μὴ om T. ‖ 35. ἀεὶ om A^b. ‖ 36. διαμένω- . ‖ καὶ om A^b.

1. τὴν ἕξιν διακεῖσθαι A^b. ‖ 4. καὶ μὴ ταὐτά om A^b. ‖ 6. γενομένης A^b. ‖ 7. τι ἂν ET. ‖ 9. μηκέτι λόγον ET. ‖ 10. γὰρ καὶ Γ. ‖ 17. πᾶσαν ἐναντιότητα] τὰ ἐναντία A^b. ‖ 18. λύουσι ET. ‖ 21. μέλαν οὔτε λευκὸν A^b. ‖ 23. ἀληθεύεται E. ‖ κατὰ τοῦ αὐτοῦ 25. ἐνδέχεται λέγοντα T, λέγοντα ἐνδέχεται F^b. ‖ 29. πάντα A^b. ‖ 31. φύσεις T. ‖ 32. καὶ om T. ‖ 33. τις τοῦτο A^b.

καὶ τῶν λοιπῶν ἑκάστη τῶν ποιητικῶν καὶ μαθηματικῶν. ἑκάστη γὰρ τούτων περιγραψαμένη τι γένος αὐτῇ περὶ τοῦτο πραγματεύεται ὡς ὑπάρχον καὶ ὄν, οὐχ ᾗ δὲ ὄν, ἀλλ' ἑτέρα τις αὕτη παρὰ ταύτας τὰς ἐπιστήμας ἐστὶν ἐπιστήμη. τῶν δὲ λεχθεισῶν ἐπιστημῶν ἑκάστη λαβοῦσά πως τὸ τί ἐστιν ἐν ἑκάστῳ γένει πειρᾶται δεικνύναι τὰ λοιπὰ μαλακώτερον ἢ ἀκριβέστερον. λαμβάνουσι δὲ τὸ τί ἐστιν αἱ μὲν διὰ τῆς αἰσθήσεως αἱ δ' ὑποτιθέμεναι· διὸ καὶ δῆλον ἐκ τῆς τοιαύτης ἐπαγωγῆς ὅτι τῆς οὐσίας καὶ τοῦ τί ἐστιν οὐκ ἔστιν ἀπόδειξις. ἐπεὶ δ' ἔστι τις ἡ περὶ φύσεως ἐπιστήμη, δῆλον ὅτι καὶ πρακτικῆς ἑτέρα καὶ ποιητικῆς ἔσται. ποιητικῆς μὲν γὰρ ἐν τῷ ποιοῦντι καὶ οὐ τῷ ποιουμένῳ τῆς κινήσεως ἡ ἀρχή, καὶ τοῦτ' ἐστὶν εἴτε τέχνη τις εἴτ' ἄλλη τις δύναμις. ὁμοίως δὲ καὶ τῆς πρακτικῆς οὐκ ἐν τῷ πρακτῷ, μᾶλλον δ' ἐν τοῖς πράττουσιν ἡ κίνησις. ἡ δὲ τοῦ φυσικοῦ περὶ τὰ ἔχοντ' ἐν ἑαυτοῖς κινήσεως ἀρχήν ἐστιν. ὅτι μὲν τοίνυν οὔτε πρακτικὴν οὔτε ποιητικὴν ἀλλὰ θεωρητικὴν ἀναγκαῖον εἶναι τὴν φυσικὴν ἐπιστήμην, δῆλον ἐκ τούτων· εἰς ἓν γάρ τι τούτων τῶν γενῶν ἀνάγκη πίπτειν αὐτήν. ἐπεὶ δὲ τὸ τί ἐστιν ἀναγκαῖον ἑκάστῃ πως τῶν ἐπιστημῶν εἰδέναι καὶ τούτῳ χρῆσθαι ἀρχῇ, δεῖ μὴ λανθάνειν πῶς ὁριστέον τῷ φυσικῷ καὶ πῶς ὁ τῆς οὐσίας λόγος ληπτέος, πότερον ὡς τὸ σιμὸν ἢ μᾶλλον ὡς τὸ κοῖλον. τούτων γὰρ ὁ μὲν τοῦ σιμοῦ λόγος μετὰ τῆς ὕλης λέγεται τῆς τοῦ πράγματος, ὁ δὲ τοῦ κοίλου χωρὶς τῆς ὕλης· ἡ γὰρ σιμότης ἐν ῥινὶ γίγνεται, διὸ καὶ ὁ λόγος αὐτῆς μετὰ ταύτης θεωρεῖται· τὸ σιμὸν γάρ ἐστι ῥὶς κοίλη. φανερὸν οὖν ὅτι καὶ σαρκὸς καὶ ὀφθαλμοῦ καὶ τῶν λοιπῶν μορίων μετὰ τῆς ὕλης ἀεὶ τὸν λόγον ἀποδοτέον. ἐπεὶ δ' ἔστι τις ἐπιστήμη τοῦ ὄντος ᾗ ὂν καὶ χωριστόν, σκεπτέον πότερόν ποτε τῇ φυσικῇ τὴν αὐτὴν θετέον ταύτην εἶναι ἢ μᾶλλον ἑτέραν. ἡ μὲν οὖν φυσικὴ περὶ τὰ κινήσεως ἔχοντ' ἀρχὴν ἐν αὑτοῖς ἐστίν, ἡ δὲ μαθηματικὴ θεωρητικὴ μὲν καὶ περὶ μένοντά τις αὕτη, ἀλλ' οὐ χωριστά. περὶ τὸ χωριστὸν ἄρα ὂν καὶ τὸ ἀκίνητον ἑτέρα τούτων ἀμφοτέρων τῶν ἐπιστημῶν ἐστί τις, εἴπερ ὑπάρχει τις οὐσία τοιαύτη, λέγω δὲ χωριστὴ καὶ ἀκίνητος, ὅπερ πειρασόμεθα δεικνύναι. καὶ εἴπερ ἔστι τις τοιαύτη φύσις ἐν τοῖς οὖσιν, ἐνταῦθ' ἂν εἴη που καὶ τὸ θεῖον, καὶ αὕτη

ἂν εἴη πρώτη καὶ κυριωτάτη ἀρχή. δῆλ
γένη τῶν θεωρητικῶν ἐπιστημῶν ἐστί, φυσ
θεολογική. βέλτιστον μὲν οὖν τὸ τῶν θεω
γένος, τούτων δ' αὐτῶν ἡ τελευταία λεχθ
μιώτατον γάρ ἐστι τῶν ὄντων, βελτίων δὲ
λέγεται κατὰ τὸ οἰκεῖον ἐπιστητόν. ἀπορή
τερόν ποτε τὴν τοῦ ὄντος ᾗ ὂν ἐπιστήμην κ
οὔ. τῶν μὲν γὰρ μαθηματικῶν ἑκάστη περ
ρισμένον ἐστίν, ἡ δὲ καθόλου κοινὴ περὶ π
αἱ φυσικαὶ οὐσίαι πρῶται τῶν ὄντων εἰ
πρώτη τῶν ἐπιστημῶν εἴη· εἰ δ' ἔστιν ἑτέρ
χωριστὴ καὶ ἀκίνητος, ἑτέραν ἀνάγκη ε
αὐτῆς εἶναι καὶ προτέραν τῆς φυσικῆς
προτέραν.

Ἐπεὶ δὲ τὸ ἁπλῶς ὂν κατὰ πλείους
ὧν εἷς ἐστὶν ὁ κατὰ συμβεβηκὸς λεγόμεν
τον περὶ τοῦ οὕτως ὄντος. ὅτι μὲν οὖν οὐδεμ
μένων ἐπιστημῶν πραγματεύεται περὶ τὸ
λον· οὔτε γὰρ οἰκοδομικὴ σκοπεῖ τὸ συμ
οἰκίᾳ χρησομένοις, οἷον εἰ λυπηρῶς ἢ τοὐ
οὔθ' ὑφαντικὴ οὔτε σκυτοτομικὴ οὔτε ὀψοπ
αὐτὴν ἴδιον ἑκάστη τούτων σκοπεῖ τῶν ἐπισ
δ' ἐστὶ τὸ οἰκεῖον τέλος. οὐδὲ μουσικὸν καὶ
τὸν ὄντα μουσικὸν ὅτι γενόμενος γραμματ
ἅμα ἔσται, πρότερον οὐκ ὤν, ὃ δὲ μὴ ἀ
τοῦτο, ὥσθ' ἅμα μουσικὸς ἐγένετο καὶ γραμ
οὐδεμία ζητεῖ τῶν ὁμολογουμένως οὐσῶν
σοφιστική· περὶ τὸ συμβεβηκὸς γὰρ αὐ
τεύεται, διὸ Πλάτων οὐ κακῶς εἴρηκε φ
περὶ τὸ μὴ ὂν διατρίβειν. ὅτι δ' οὐδ' ἐνδε
τοῦ συμβεβηκότος ἐπιστήμην, φανερὸν ἔσται
τί ποτ' ἐστὶ τὸ συμβεβηκός. πᾶν δή φ
ἀεὶ καὶ ἐξ ἀνάγκης (ἀνάγκης δ' οὐ τῆς κα
γομένης, ἀλλ' ᾗ χρώμεθα ἐν τοῖς κατ
τὸ δ' ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, τὸ δ' οὔθ' ὡς ἐπὶ τὸ
ἐξ ἀνάγκης ἀλλ' ὅπως ἔτυχεν· οἷον ἐπὶ κ
χος, ἀλλὰ τοῦτ' οὔθ' ὡς ἀεὶ καὶ ἐξ ἀνάγ

1. καὶ] ἢ T. ‖ 2. αὐτὴ Ab. ‖ 7. τῆς om Ab. ‖ 12. οὐ] ἐν T. ‖ 14. καὶ ἐπὶ τῆς T. ‖ ἐν αὐτοῖς τοῖς T. ‖ … αὐτήν om Ab. ‖ 26. θεωρεῖται] εἴρηται ET. ‖ 30. εἶναι ταύτην ET. ‖ 32. μὲν ὄντα T. ‖ 33. τὸ post καὶ om Ab. ‖ 36. ἔστι om T.

1. ἂν et 3. μὲν om Ab. ‖ 3. ἐπιστημῶν om E. ‖ 4. κυριώτατον Ab. ‖ 7. θεῖναι δεῖ T. ‖ 8. μὲν om Ab. … 13. τῷ om Ab. ‖ 15. ὂν om T. ‖ πλείους εἶναι λέγεται Ab. ‖ 16. συμβεβηκὸς εἶναι λεγόμενος Ab. ‖ 17. οὕτως] … εἰ] ἢ E. ‖ 21. ὀψοποιητική TAb. ‖ 23. οὐδὲ ἢ μουσικὸν T. οὐδὲ μουσικὸν καὶ γραμματικόν om Fb. ‖ 24. ἅμα ἔσται … 25. ὂν T. ‖ μὴ] ὂν T. ‖ 25 et 26. ἐγίγνετο TAb. ‖ 27. οὐσῶν om Fb. ‖ 29. τὴν σοφιστικὴν T. ‖ 30. οὐδ'] οὐκ … βίαν AbFb. ‖ 35. οὔθ'] οὐδὲ Ab. ‖ 37. καὶ add EFb. ‖ ὡς om ET.

γίγνεται, συμβαίη δέ ποτ' ἄν. ἔστι δὴ τὸ συμβεβη- γίγνεται μέν, οὐκ ἀεὶ δ' οὐδ' ἐξ ἀνάγκης οὐδ' ὡς ἐπὶ τὸ . τί μὲν οὖν ἐστὶ τὸ συμβεβηκός, εἴρηται, διότι δ' οὐκ ἐπιστήμη τοῦ τοιούτου, δῆλον· ἐπιστήμη μὲν γὰρ πᾶσα τοῦ ντος ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, τὸ δὲ συμβεβηκὸς ἐν οὐδετέρῳ ν ἐστίν. ὅτι δὲ τοῦ κατὰ συμβεβηκὸς ὄντος οὐκ εἰσὶν ι καὶ ἀρχαὶ τοιαῦται οἷαίπερ τοῦ καθ' αὑτὸ ὄντος, δῆ- ἔσται γὰρ ἅπαντ' ἐξ ἀνάγκης. εἰ γὰρ τόδε μέν ἐστι ὄντος, τόδε δὲ τοῦδε, τοῦτο δὲ μὴ ὅπως ἔτυχεν ἀλλ' ἐξ κης, ἐξ ἀνάγκης ἔσται καὶ οὗ τοῦτ' ἦν αἴτιον ἕως τοῦ τε- ου λεγομένου αἰτιατοῦ· τοῦτο δ' ἦν κατὰ συμβεβηκός. ἐξ ἀνάγκης ἅπαντ' ἔσται, καὶ τὸ ὁποτέρως ἔτυχε καὶ δέχεσθαι καὶ γίγνεσθαι καὶ μὴ παντελῶς ἐκ τῶν γι- ένων ἀναιρεῖται. κἂν μὴ ὂν δὲ ἀλλὰ γιγνόμενον τὸ ὑποτεθῇ, ταὐτὰ συμβήσεται· πᾶν γὰρ ἐξ ἀνάγκης εται. ἡ γὰρ αὔριον ἔκλειψις γενήσεται ἂν τόδε γέ- ι, ταῦτο δ' ἂν ἕτερόν τι, καὶ τοῦτ' ἂν ἄλλο· καὶ τοῦτον ν τρόπον ἀπὸ πεπερασμένου χρόνου τοῦ ἀπὸ τοῦ νῦν μέχρι ἀφαιρουμένου χρόνου ἥξει ποτὲ εἰς τὸ ὑπάρχον. ὥστ' τοῦτ' ἐστίν, ἅπαντ' ἐξ ἀνάγκης τὰ μετὰ τοῦτο γενήσεται, πάντα ἐξ ἀνάγκης γίγνεσθαι. τὸ δ' ὡς ἀληθὲς ὂν καὶ κατὰ συμβεβηκὸς τὸ μέν ἐστιν ἐν συμπλοκῇ τῆς δια- καὶ πάθος ἐν ταύτῃ· διὸ περὶ μὲν τὸ οὕτως ὂν οὐ ζη- αἱ ἀρχαί, περὶ δὲ τὸ ἔξω ὂν καὶ χωριστόν· τὸ δ' οὐκ καῖον ἀλλ' ἀόριστον, λέγω δὲ τὸ κατὰ συμβεβηκός· ου δ' ἄτακτα καὶ ἄπειρα τὰ αἴτια. τὸ δὲ ἕνεκά του ς φύσει γιγνομένοις ἢ ἀπὸ διανοίας ἐστίν. τύχη δ' ὅταν τι τούτων γένηται κατὰ συμβεβηκός. ὥσπερ γὰρ ν ἐστι τὸ μὲν καθ' αὑτὸ τὸ δὲ κατὰ συμβεβηκός, οὕτω αἴτιον. ἡ τύχη δ' αἴτιον κατὰ συμβεβηκὸς ἐν τοῖς κατὰ ρεσιν τῶν ἕνεκά του γιγνομένοις. διὸ περὶ ταὐτὰ τύχη διάνοια· προαίρεσις γὰρ οὐ χωρὶς διανοίας. τὰ δ' αἴτια α ἀφ' ὧν ἂν γένοιτο τὰ ἀπὸ τύχης· διὸ ἄδηλος ἀν- ίνῳ λογισμῷ καὶ αἴτιον κατὰ συμβεβηκός, ἁπλῶς δ' ς. ἀγαθὴ δὲ τύχη καὶ κακὴ ὅταν ἀγαθὸν ἢ φαῦλον ἀποβῇ· εὐτυχία δὲ καὶ δυστυχία περὶ μέγεθος τούτων. ἐπεὶ δ' οὐθὲν κατὰ συμβεβηκὸς πρότερον τῶν καθ' αὑτό, οὐδ' ἄρ' αἴτια. εἰ ἄρα τύχη ἢ τὸ αὐτόματον αἴτιον τοῦ οὐρανοῦ, πρότερον νοῦς αἴτιον καὶ φύσις.

Ἔστι δὲ τὸ μὲν ἐνεργείᾳ μόνον, τὸ δὲ δυνάμει, τὸ δὲ 9
δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ, τὸ μὲν ὄν, τὸ δὲ ποσόν, τὸ δὲ τῶν λοιπῶν. οὐκ ἔστι δὲ κίνησις παρὰ τὰ πράγματα· μεταβάλλει γὰρ ἀεὶ κατὰ τὰς τοῦ ὄντος κατηγορίας. κοινὸν δ' ἐπὶ τούτων οὐθέν ἐστιν οὐδ' ἐν μιᾷ κατηγορίᾳ. ἕκαστον δὲ διχῶς ὑπάρχει πᾶσιν, οἷον τὸ τόδε· τὸ μὲν γὰρ μορφὴ αὐτοῦ, τὸ δὲ στέρησις. καὶ κατὰ τὸ ποιὸν τὸ μὲν λευκὸν τὸ δὲ μέλαν, καὶ κατὰ τὸ ποσὸν τὸ μὲν τέλειον τὸ δ' ἀτελές, καὶ κατὰ φορὰν τὸ μὲν ἄνω τὸ δὲ κάτω, ἢ κοῦφον καὶ βαρύ. ὥστε κινήσεως καὶ μεταβολῆς τοσαῦτ' εἴδη ὅσα τοῦ ὄντος. διῃρημένου δὲ καθ' ἕκαστον γένος τοῦ μὲν δυνάμει τοῦ δ' ἐντελεχείᾳ, τὴν τοῦ δυνάμει ᾗ τοιοῦτόν ἐστιν ἐνέργειαν λέγω κίνησιν. ὅτι δ' ἀληθῆ λέγομεν, ἐνθένδε δῆλον. ὅταν γὰρ τὸ οἰκοδομητὸν ᾗ τοιοῦτον, αὐτὸ λέγομεν εἶναι ἐνεργείᾳ ᾖ οἰκοδομεῖται, καὶ ἔστι τοῦτο οἰκοδόμησις. ὁμοίως μάθησις, ἰάτρευσις καὶ κύλισις, βάδισις, ἅλσις, γήρανσις, ἅδρυνσις. συμβαίνει δὲ κινεῖσθαι ὅταν ᾖ ἐντελέχεια ἡ αὐτή, καὶ οὔτε πρότερον οὔθ' ὕστερον. ἡ δὴ τοῦ δυνάμει ὄντος, ὅταν ἐντελεχείᾳ ὂν ἐνεργῇ ᾗ αὐτὸ ἢ ἄλλο ᾗ κινητόν, κίνησίς ἐστιν. λέγω δὲ τὸ ᾗ ὡδί. ἔστι γὰρ ὁ χαλκὸς δυνάμει ἀνδριάς· ἀλλ' ὅμως οὐχ ἡ τοῦ χαλκοῦ ἐντελέχεια, ᾗ χαλκός, κίνησίς ἐστιν. οὐ γὰρ ταὐτὸν χαλκῷ εἶναι καὶ δυνάμει τινί, ἐπεὶ εἰ ταὐτὸν ἦν ἁπλῶς κατὰ τὸν λόγον, ἦν ἂν ἡ τοῦ χαλκοῦ ἐντελέχεια κίνησίς τις. οὐκ ἔστι δὲ ταὐτό. δῆλον δ' ἐπὶ τῶν ἐναντίων· τὸ μὲν γὰρ δύνασθαι ὑγιαίνειν καὶ δύνασθαι κάμνειν οὐ ταὐτόν (καὶ γὰρ ἂν τὸ ὑγιαίνειν καὶ τὸ κάμνειν ταὐτὸν ἦν), τὸ δ' ὑποκείμενον καὶ ὑγιαῖνον καὶ νοσοῦν, εἴθ' ὑγρότης εἴθ' αἷμα, ταὐτὸ καὶ ἕν. ἐπεὶ δ' οὐ ταὐτόν, ὥσπερ οὐδὲ χρῶμα ταὐτὸν καὶ ὁρατόν, ἡ τοῦ δυνατοῦ ᾗ δυνατὸν ἐντελέχεια κίνησίς ἐστιν. ὅτι μὲν γάρ ἐστιν αὕτη, καὶ ὅτι συμβαίνει τότε κινεῖσθαι ὅταν ἡ ἐντελέχεια ᾖ αὕτη, καὶ οὔτε πρότερον οὔθ' ὕστερον, δῆλον.

1. συμβαίνει T. ‖ 2. δ' om TA^b. ‖ 5. ἐν om A^b. ‖ 10. ὡς TA^b. ‖ 12. ἅπαντές τε καὶ T. ‖ ὁπότερ' A^b. ‖ 13. τὸ om γενέσθαι E. ‖ 14. δὲ om E. ‖ 15. ταυτὰ A^b. ‖ 16. ἡ] εἰ ET. ‖ τοδὶ T. ‖ 18. τοῦ ἀπὸ — 19. χρόνου om A^b. ‖ 21. πάντα A^b. ‖ ἀληθὲς A^b. ‖ 22. μὴ om E. ‖ τῆς om A^b. ‖ 28. γένηται τούτων A^b. ‖ 30. δ' αἰτία E. ‖ 31. ταυτὰ E. ‖ 33. ἂν om τὸ A^b. ‖ 34. καὶ τὸ αἴτιον T. ‖ 35. δὲ om A^b.

1. εὐτυχία] ἀτυχία TA^b. ‖ 3. ἢ καὶ τὸ A^b. ‖ 4. αἴτιος ETA^b. ‖ 5. τὸ δὲ δυνάμει om A^b. ‖ 7. δὲ] δέ τις E, δέ τι T. ‖ 9. οὐδ' ET. ‖ 10. τόνδε T. ‖ μορφὴ] ἕξις T. ‖ 13. ἢ τὸ μὲν κοῦφον T. ‖ καὶ] τὸ δὲ ET. ‖ 15. τοῦ μὲν om A^b. ‖ 16. τὴν τοῦ] T. ‖ ὅτι — 17. δῆλον om T. ‖ 19. ἔστι τι τοῦτο E. ‖ καὶ κύλισις om ET. ‖ 20. βάδισις om A^b. ‖ γήρανσις] πέπανσις, πέρανσις 22. ἡ δὴ] ἤδη TA^b. ‖ 23. ἢ αὐτὸ — κίνησίς] οὐχ ᾗ αὐτὸ ἀλλ' ᾗ κινητὸν ἡ κίνησίς ET. ‖ 29. οὐ om T. ‖ ταυτὸν ἦν καὶ TA^b. ‖ ἓν om T. ‖ τὸ post καὶ om E. ‖ 32. οὐ τὸ αὐτὸ E, οὕτω αὐτὸ T. ‖ 33. ᾗ] καὶ ἡ A^b. ‖ 34. γάρ] οὖν A^b. ‖ ὅτε A^b. ‖ κινεῖσθαι T. ‖ ὅταν ᾖ ἐντελέχεια αὕτη ET.

ἐνδέχεται γὰρ ἕκαστον ὁτὲ μὲν ἐνεργεῖν ὁτὲ δὲ μή, οἷον τὸ οἰκοδομητὸν ᾗ οἰκοδομητόν, καὶ ἡ τοῦ οἰκοδομητοῦ ἐνέργεια ᾗ οἰκοδομητόν, οἰκοδόμησίς ἐστιν. ἢ γὰρ τοῦτό ἐστιν ἡ οἰκοδόμησις ἡ ἐνέργεια ἢ οἰκία. ἀλλ' ὅταν οἰκία ᾖ, οὐκέτι οἰκοδομητὸν ἔσται· οἰκοδομεῖται δὲ τὸ οἰκοδομητόν. ἀνάγκη ἄρα οἰκοδόμησιν τὴν ἐνέργειαν εἶναι, ἡ δ' οἰκοδόμησις κίνησίς τις. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων κινήσεων. ὅτι δὲ καλῶς εἴρηται, δῆλον ἐξ ὧν οἱ ἄλλοι λέγουσι περὶ αὐτῆς, καὶ ἐκ τοῦ μὴ ῥᾴδιον εἶναι διορίσαι ἄλλως αὐτήν. οὔτε γὰρ ἐν ἄλλῳ τις γένει δύναιτ' ἂν θεῖναι αὐτήν. δῆλον δ' ἐξ ὧν λέγουσιν οἱ μὲν ἑτερότητα καὶ ἀνισότητα καὶ τὸ μὴ ὄν, ὧν οὐθὲν ἀνάγκη κινεῖσθαι. ἀλλ' οὐδ' ἡ μεταβολὴ οὔτ' εἰς ταῦτα οὔτ' ἐκ τούτων μᾶλλον ἢ ἐκ τῶν ἀντικειμένων. αἴτιον δὲ τοῦ εἰς ταῦτα τιθέναι ὅτι ἀόριστόν τι δοκεῖ εἶναι ἡ κίνησις, τῆς δ' ἑτέρας συστοιχίας αἱ ἀρχαὶ διὰ τὸ στερητικαὶ εἶναι ἀόριστοι· οὔτε γὰρ τόδε οὔτε τοιόνδε οὐδεμία αὐτῶν οὔτε τῶν λοιπῶν κατηγοριῶν. τοῦ δὲ δοκεῖν ἀόριστον εἶναι τὴν κίνησιν αἴτιον ὅτι οὔτ' εἰς δύναμιν τῶν ὄντων οὔτ' εἰς ἐνέργειαν ἔστι θεῖναι αὐτήν· οὔτε γὰρ τὸ δυνατὸν ποσὸν εἶναι κινεῖται ἐξ ἀνάγκης, οὔτε τὸ ἐνεργείᾳ ποσόν. ἥ τε κίνησις ἐνέργεια μὲν εἶναι δοκεῖ τις, ἀτελὴς δέ· αἴτιον δ' ὅτι ἀτελὲς τὸ δυνατὸν οὗ ἐστὶν ἐνέργεια. καὶ διὰ τοῦτο χαλεπὸν αὐτὴν λαβεῖν τί ἐστιν· ἢ γὰρ εἰς στέρησιν ἀνάγκη θεῖναι ἢ εἰς δύναμιν ἢ εἰς ἐνέργειαν ἁπλῆν, τούτων δ' οὐθὲν φαίνεται ἐνδεχόμενον. ὥστε λείπεται τὸ λεχθὲν εἶναι καὶ ἐνέργειαν καὶ μὴ ἐνέργειαν τὴν εἰρημένην, ἰδεῖν μὲν χαλεπὴν ἐνδεχομένην δ' εἶναι. καὶ ὅτι ἔστιν ἡ κίνησις ἐν τῷ κινητῷ, δῆλον· ἐντελέχεια γάρ ἐστι τούτου ὑπὸ τοῦ κινητικοῦ, καὶ ἡ τοῦ κινητικοῦ ἐνέργεια οὐκ ἄλλη ἐστίν. δεῖ μὲν γὰρ εἶναι ἐντελέχειαν ἀμφοῖν· κινητικὸν μὲν γάρ ἐστι τῷ δύνασθαι, κινοῦν δὲ τῷ ἐνεργεῖν. ἀλλ' ἔστιν ἐνεργητικὸν τοῦ κινητοῦ, ὥσθ' ὁμοίως μία ἀμφοῖν ἐνέργεια ὥσπερ τὸ αὐτὸ διάστημα ἓν πρὸς δύο καὶ δύο πρὸς ἕν, καὶ τὸ ἄναντες καὶ τὸ κάταντες, ἀλλὰ τὸ εἶναι οὐχ ἕν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ κινοῦντος καὶ κινουμένου.

10 Τὸ δ' ἄπειρον ἢ τὸ ἀδύνατον διελθεῖν τῷ μὴ πεφυκέναι διιέναι, καθάπερ ἡ φωνὴ ἀόρατος, ἢ τὸ διέξοδον ἔχον ἀτελεύτητον, ἢ ὃ μόλις, ἢ ὃ πεφυκὸς ἔχειν μὴ ἔχει διέξοδον ἢ πέρας· ἔτι προσθέσει ἢ ἀφαιρέσει ἢ ἄμφω. χωριστὸ[illegible] δὴ αὐτό τι ὄν, αἰσθητὸν δ' οὐχ οἷόν τ' εἶναι. εἰ γὰρ [illegible] μέγεθός ἐστι μήτε πλῆθος, οὐσία δ' αὐτοῦ τὸ ἄπειρον κα[illegible] συμβεβηκός, ἀδιαίρετον ἔσται· τὸ γὰρ διαιρετὸν ἢ μέ[illegible] ἢ πλῆθος. εἰ δὲ ἀδιαίρετον, οὐκ ἄπειρον, εἰ μὴ καθά[illegible] φωνὴ ἀόρατος. ἀλλ' οὐχ οὕτω λέγουσιν οὐδ' ἡμεῖς ζη[illegible] ἀλλ' ὡς ἀδιέξοδον. ἔτι πῶς ἐνδέχεται καθ' αὑτὸ [illegible] ἄπειρον, εἰ μὴ καὶ ἀριθμὸς καὶ μέγεθος, ὧν πάθος τὸ [illegible]ρον; ἔτι εἰ κατὰ συμβεβηκός, οὐκ ἂν εἴη στοιχεῖον τῶν [illegible] ἢ ἄπειρον, ὥσπερ οὐδὲ τὸ ἀόρατον τῆς διαλέκτου, καὶ [illegible] φωνὴ ἀόρατος. καὶ ὅτι οὐκ ἔστιν ἐνεργείᾳ εἶναι τὸ ἄ[illegible] δῆλον. ἔσται γὰρ ὁτιοῦν αὐτοῦ ἄπειρον μέρος τὸ λαμβα[illegible]νον· τὸ γὰρ ἀπείρῳ εἶναι καὶ ἄπειρον ταὐτό, εἴπερ οὐ[illegible] ἄπειρον καὶ μὴ καθ' ὑποκειμένου. ὥστε ἢ ἀδιαίρετον, [illegible] ἄπειρα διαιρετόν, εἰ μεριστόν. πολλὰ δ' εἶναι τὸ αὐτὸ [illegible]νατον ἄπειρα· ὥσπερ γὰρ ἀέρος ἀὴρ μέρος, οὕτως ἄπ[illegible] ἀπείρου, εἰ ἔστιν οὐσία καὶ ἀρχή. ἀμέριστον ἄρα καὶ ἀδ[illegible]τον. ἀλλ ἀδύνατον τὸ ἐντελεχείᾳ ὂν ἄπειρον· πο[illegible] εἶναι ἀνάγκη. κατὰ συμβεβηκὸς ἄρα ὑπάρχει. ἀλλ' [illegible] οὕτως, εἴρηται ὅτι οὐκ ἐνδέχεται εἶναι ἀρχὴν ἀλλ' [illegible] συμβέβηκε, τὸν ἀέρα ἢ τὸ ἄρτιον. αὕτη μὲν οὖν ἡ ζ[illegible] καθόλου· ὅτι δ' ἐν τοῖς αἰσθητοῖς οὐκ ἔστιν, ἐνθένδε δῆ[illegible] γὰρ σώματος λόγος τὸ ἐπιπέδοις ὡρισμένον, οὐκ ἂ[illegible] ἄπειρον σῶμα οὔτ' αἰσθητὸν οὔτε νοητόν, οὐδ' ἀρι[illegible] κεχωρισμένος καὶ ἄπειρος· ἀριθμητὸν γὰρ ὁ ἀρι[illegible] ἔχον ἀριθμόν. φυσικῶς δὲ ἐκ τῶνδε δῆλον. οὔτε γὰ[illegible]θετον οἷόν τ' εἶναι οὔθ' ἁπλοῦν. σύνθετον μὲν γὰρ οὐ[illegible] σῶμα, ἐπείπερ πεπέρανται τῷ πλήθει τὰ στοιχεῖα. δε[illegible] ἰσάζειν τἀναντία καὶ μὴ εἶναι ἓν αὐτῶν ἄπειρον· εἰ[illegible] ὁπωσοῦν λείπεται ἡ θατέρου σώματος δύναμις, φθαρ[illegible] ὑπὸ τοῦ ἀπείρου τὸ πεπερασμένον. ἕκαστον δ' ἄπειρ[illegible] ἀδύνατον· σῶμα γάρ ἐστι τὸ πάντῃ ἔχον διάστασιν, ἄ[illegible] δὲ τὸ ἀπεράντως διεστηκός, ὥστ' εἰ τὸ ἄπειρον σῶμα, π[illegible] ἔσται ἄπειρον. οὐδὲ ἓν δὲ καὶ ἁπλοῦν ἐνδέχεται τὸ ἄπειρ[illegible] σῶμα, οὔθ' ὡς λέγουσί τινες, παρὰ τὰ στοιχεῖα ἐξ οὗ γ[illegible] ταῦτα (οὐκ ἔστι γὰρ τὸ τοιοῦτο σῶμα παρὰ τὰ στο[illegible] ἅπαντα γὰρ ἐξ ὧν ἐστὶ καὶ διαλύεται εἰς ταῦτα, οὐ φα[illegible]

3. ἢ] εἰ *E.* ‖ ἐστιν] οἰκία ἐστιν *ET.* ‖ ἡ] ἢ ἡ *T.* ‖ 4. ἡ om *ET.* ‖ ἢ οἰκία om *ETA*[b]. ‖ 5. ἔσται om *A*[b]. ‖ 9. ἄλλως [illegible] 10. δ' om *T.* ‖ 11. μὲν] μὲν γὰρ *A*[b]. ‖ 13. ἐκ post ἢ om *ET.* ‖ 15. συστοιχείας *T.* ‖ 17. τὴν κίνησιν εἶναί *A*[b]. ‖ 19. [illegible] 21. τις om *T.* ‖ 25. καὶ μὴ ἐνέργειαν om *A*[b]. ‖ 31. μία ἡ ἀμφοῖν *E.* ‖ 32. τὸ διάστημα τὸ αὐτὸ *E.* ‖ 35. δ' om *A*[b].

2. αἰσθητὸν δ' om *E.* ‖ 3. ἐστι om *A*[b]. ‖ αὐτὸ *ET.* ‖ 6. οὐδ'] οὔθ' *ET.* ‖ 9. εἰ om *T.* ‖ 10. ἢ] ἡ *A*[b]. ‖ 12. ὁτιοῦν [illegible] αὐτοῦ ὁτιοῦν *A*[b]. ‖ 14. μὴ om *T.* ‖ 15. ἄπειρα] ἀεὶ διαιρετὰ *A*[b]. ‖ εἰ] ἢ *T.* ‖ 16. μέρος ἀὴρ ἀέρος *ET.* ‖ 19. εἰ om *A*[b]. ‖ 20. [illegible] *T.* ‖ 22. δ' οὐδ' ἐν *A*[b]. ‖ 24. οὔτ' *ET.* ‖ 26. φυσικὸν *T.* ‖ 27. τ' om *T.* ‖ ἔσται] ἔτι *A*[b]. ‖ 28. ἐπείπερ] εἰ *ET.* ‖ 30. [illegible] *E.* ‖ 33. εἰ om *ET.* ‖ 34. οὐδὲ ἓν δὲ ἁπλοῦν *E*, οὐδὲ ἓν καὶ ἁπλοῦν *A*[b], ἁπλοῦν δ' *T.* ‖ τὸ om *ET.* ‖ 36. τὸ om *ET.* ‖ 37. [illegible]ὧν] οὗ *ET.* ‖ ταυτό *T*, τοῦτο *E.*

περὶ τὰ ἁπλᾶ σώματα), οὐδὲ πῦρ οὐδ' ἄλλο τι χείων οὐθέν. χωρὶς γὰρ τοῦ ἄπειρον εἶναί τι αὐτῶν ' τὸ ἅπαν, κἂν ᾖ πεπερασμένον, ἢ εἶναι ἢ γιγνε- τι αὐτῶν, ὥσπερ Ἡράκλειτός φησιν ἅπαντα γί- ποτε πῦρ. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τοῦ ἑνός, ὃ αρὰ τὰ στοιχεῖα οἱ φυσικοί. πᾶν γὰρ μεταβάλ- ναντίου, οἷον ἐκ θερμοῦ εἰς ψυχρόν. ἔτι τὸ αἰσθητὸν οῦ, καὶ ὁ αὐτὸς τόπος ὅλου καὶ μορίου, οἷον τῆς ' εἰ μὲν ὁμοειδές, ἀκίνητον ἔσται ἢ ἀεὶ οἰσθήσεται. ἀδύνατον· τί γὰρ μᾶλλον κάτω ἢ ἄνω ἢ ὁπουοῦν; 3ῶλος εἴη, ποῦ αὕτη κινήσεται ἢ μενεῖ; ὁ γὰρ ὅτης τοῦ συγγενοῦς σώματος ἄπειρος. καθέξει οὖν ' τόπον. καὶ πῶς; τίς οὖν ἡ μονὴ καὶ ἡ κίνησις; χοῦ μενεῖ; οὐ κινήσεται ἄρα. ἢ πανταχοῦ κινήσεται; στήσεται. εἰ δ' ἀνόμοιον τὸ πᾶν, ἀνόμοιοι καὶ οἱ ιαὶ πρῶτον μὲν οὐχ ἓν τὸ σῶμα τοῦ παντὸς ἀλλ' πτεσθαι, εἶτα ἢ πεπερασμένα ταῦτ' ἔσται ἢ ἄπειρα πεπερασμένα μὲν οὖν οὐχ οἷόν τε· ἔσται γὰρ τὰ μὲν τὰ δ' οὔ, εἰ τὸ πᾶν ἄπειρον, οἷον πῦρ ἢ ὕδωρ· ὲ τὸ τοιοῦτον τοῖς ἐναντίοις. εἰ δ' ἄπειρα καὶ ἁπλᾶ, όποι ἄπειροι καὶ ἔσται ἄπειρα τὰ στοιχεῖα· εἰ δὲ ύνατον, καὶ οἱ τόποι πεπερασμένοι, καὶ τὸ πᾶν πεπεράνθαι. ὅλως δ' ἀδύνατον ἄπειρον εἶναι σῶμα ιν τοῖς σώμασιν, εἰ πᾶν σῶμα αἰσθητὸν ἢ βάρος υφότητα. ἢ γὰρ ἐπὶ τὸ μέσον ἢ ἄνω οἰσθήσεται, ' δὲ τὸ ἄπειρον ἢ πᾶν ἢ τὸ ἥμισυ ἢ ὁποτερονοῦν αι· πῶς γὰρ διελεῖς; ἢ πῶς τοῦ ἀπείρου ἔσται τὸ ω τὸ δ' ἄνω, ἢ ἔσχατον καὶ μέσον; ἔτι πᾶν σῶμα ἐν τόπῳ, τόπου δὲ εἴδη ἕξ, ἀδύνατον δ' ἐν τῷ σώματι ταῦτ' εἶναι. ὅλως δ' εἰ ἀδύνατον τόπον εἶναι, καὶ σῶμα ἀδύνατον· τὸ γὰρ ἐν τόπῳ ποῦ, σημαίνει ἢ ἄνω ἢ κάτω ἢ τῶν λοιπῶν τι, τούτων ον πέρας τι. τὸ δ' ἄπειρον οὐ ταὐτὸν ἐν μεγέθει σει καὶ χρόνῳ ὡς μία τις φύσις, ἀλλὰ τὸ ὕστε- ιται κατὰ τὸ πρότερον, οἷον κίνησις κατὰ τὸ μέ- ' οὗ κινεῖται ἢ ἀλλοιοῦται ἢ αὔξεται, χρόνος δὲ κίνησιν.

Μεταβάλλει δὲ τὸ μεταβάλλον τὸ μὲν κατὰ συμ- 11
βεβηκός, ὡς τὸ μουσικὸν βαδίζειν, τὸ δὲ τῷ τούτου τι μεταβάλλειν ἁπλῶς λέγεται μεταβάλλειν, οἷον ὅσα κατὰ μέρη· ὑγιάζεται γὰρ τὸ σῶμα, ὅτι ὁ ὀφθαλμός. ἔστι δέ τι ὃ καθ' αὑτὸ πρῶτον κινεῖται, καὶ τοῦτ' ἐστὶ τὸ καθ' αὑτὸ κινητόν. ἔστι δέ τι καὶ ἐπὶ τοῦ κινοῦντος ὡσαύτως· κινεῖ γὰρ κατὰ συμβεβηκὸς τὸ μὲν κατὰ μέρος τὸ δὲ καθ' αὑτό· ἔστι δέ τι τὸ κινοῦν πρῶτον· ἔστι δέ τι τὸ κινούμενον ἔν τινι χρόνῳ καὶ ἐξ οὗ καὶ εἰς ὅ. τὰ δ' εἴδη καὶ τὰ πάθη καὶ ὁ τόπος, εἰς ἃ κινοῦνται τὰ κινούμενα, ἀκίνητά ἐστιν, οἷον ἐπιστήμη καὶ θερμότης· ἔστι δ' οὐχ ἡ θερμότης κίνησις ἀλλ' ἡ θέρμανσις. ἡ δὲ μὴ κατὰ συμβεβηκὸς μεταβολὴ οὐκ ἐν ἅπασιν ὑπάρχει, ἀλλ' ἐν τοῖς ἐναντίοις καὶ μεταξὺ καὶ ἐν ἀντιφάσει. τούτου δὲ πίστις ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς. μεταβάλλει δὲ τὸ μεταβάλλον ἢ ἐξ ὑποκειμένου εἰς ὑποκείμενον, ἢ οὐκ ἐξ ὑποκειμένου εἰς οὐχ ὑποκείμενον, ἢ ἐξ ὑποκειμένου εἰς οὐχ ὑποκείμενον, ἢ οὐκ ἐξ ὑποκειμένου εἰς ὑποκείμενον. λέγω δὲ ὑποκείμενον τὸ καταφάσει δηλούμενον. ὥστ' ἀνάγκη τρεῖς εἶναι μεταβολάς· ἡ γὰρ ἐξ οὐχ ὑποκειμένου εἰς μὴ ὑποκείμενον οὐκ ἔστι μεταβολή· οὔτε γὰρ ἐναντία οὔτε ἀντίφασίς ἐστιν, ὅτι οὐκ ἀντίθεσις. ἡ μὲν οὖν οὐκ ἐξ ὑποκειμένου εἰς ὑποκείμενον κατ' ἀντίφασιν γένεσίς ἐστιν, ἡ μὲν ἁπλῶς ἁπλῆ, ἡ δὲ τινὸς τίς· ἡ δ' ἐξ ὑποκειμένου εἰς μὴ ὑποκείμενον φθορά, ἡ μὲν ἁπλῶς ἁπλῆ, ἡ δὲ τινὸς τίς. εἰ δὴ τὸ μὴ ὂν λέγεται πλεοναχῶς, καὶ μήτε τὸ κατὰ σύνθεσιν ἢ διαίρεσιν ἐνδέχεται κινεῖσθαι, μήτε τὸ κατὰ δύναμιν τὸ τῷ ἁπλῶς ὄντι ἀντικείμενον· τὸ γὰρ μὴ λευκὸν ἢ μὴ ἀγαθὸν ὅμως ἐνδέχεται κινεῖσθαι κατὰ συμβεβηκός· εἴη γὰρ ἂν ἄνθρωπος τὸ μὴ λευκόν· τὸ δ' ἁπλῶς μὴ τόδε οὐδαμῶς· ἀδύνατον γὰρ τὸ μὴ ὂν κινεῖσθαι· εἰ δὲ τοῦτο, καὶ τὴν γένεσιν κίνησιν εἶναι· γίγνεται γὰρ τὸ μὴ ὄν. εἰ γὰρ καὶ ὅτι μάλιστα κατὰ συμβεβηκὸς γίγνεται, ἀλλ' ὅμως ἀληθὲς εἰπεῖν ὅτι ὑπάρχει τὸ μὴ ὂν κατὰ τοῦ γιγνομένου ἁπλῶς. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἠρεμεῖν. ταῦτά τε δὴ συμβαίνει δυσχερῆ, καὶ εἰ πᾶν τὸ κινούμενον ἐν τόπῳ, τὸ δὲ μὴ ὂν οὐκ ἔστιν ἐν τόπῳ· εἴη γὰρ ἄν που. οὐδὲ δὴ ἡ φθορὰ κίνησις· ἐναντίον γὰρ κινήσει κίνησις ἢ ἠρεμία,

ἀρὰ A^b. ‖ τι om A^b. ‖ 9. αἰσθήσεται· τοῦ δὲ T. ‖ 10. κάτω] καὶ τὸ T. ‖ 13. ἡ utrumque om A^b. ‖ 14. κινήσεται om 18. ἐν τισι λείπει τὸ εἴδει γε E. ‖ 21. τὰ et 24. ἢ om A^b. ‖ 26. ἢ post ἥμισυ om E. ‖ 27. διέλης A^b. ‖ 28. αἰσθητὸν '. ‖ 32. δὲ δὴ σημαίνει ET. ‖ 34. χρόνῳ καὶ κινήσει T. ‖ ἀλλὰ] ἅμα T.
ιαδίζει A^b. ‖ 5. ὃ καθ'] καὶ ὃ ET. ‖ 7. τόδε T. ‖ μὲν] δὲ A^b. ‖ 8. δέ alterum om E. ‖ ἔν τινι] ἔτι ἐν ᾧ ET. ‖ 9. δ' τὰ om ET. ‖ 16. ἢ οὐκ — 18. δὲ ὑποκείμενον om A^b. ‖ 17. οὐχ om T. ‖ ἢ — ὑποκείμενον add E. ‖ 23. τις τινός TA^b. ‖ om A^b. ‖ τις τινός A^b. ‖ 27. ὄντι om A^b. ‖ 28. ὅλως T. ‖ κατὰ] μὴ κατὰ T. ‖ 29. εἰ T. ‖ ἂν] ἦν T, om A^b. ‖ 30. T. ‖ 35. τε] δὴ A^b. ‖ 36. ἡ om E. ‖ 37. ἢ om T.

φθορὰ δὲ γενέσει. ἐπεὶ δὲ πᾶσα κίνησις μεταβολή τις, μεταβολαὶ δὲ τρεῖς αἱ εἰρημέναι, τούτων δ' αἱ κατὰ γένεσιν καὶ φθορὰν οὐ κινήσεις, αὗται δ' εἰσὶν αἱ κατ' ἀντίφασιν, ἀνάγκη τὴν ἐξ ὑποκειμένου εἰς ὑποκείμενον κίνησιν εἶναι μόνην. τὰ δ' ὑποκείμενα ἢ ἐναντία ἢ μεταξύ· καὶ γὰρ ἡ στέρησις κείσθω ἐναντίον, καὶ δηλοῦται καταφάσει, οἷον τὸ γυμνὸν καὶ νωδὸν καὶ τὸ μέλαν.

12 Εἰ οὖν αἱ κατηγορίαι διῄρηνται οὐσίᾳ, ποιότητι, τόπῳ, τῷ ποιεῖν ἢ πάσχειν, τῷ πρός τι, τῷ ποσῷ, ἀνάγκη τρεῖς εἶναι κινήσεις, ποιοῦ, ποσοῦ, τόπου. κατ' οὐσίαν δ' οὒ διὰ τὸ μηθὲν εἶναι οὐσίᾳ ἐναντίον, οὐδὲ τοῦ πρός τι· ἔστι γὰρ θατέρου μηθὲν μεταβάλλοντος ἀληθεύεσθαι θάτερον μηθὲν μεταβάλλον, ὥστε κατὰ συμβεβηκὸς ἡ κίνησις αὐτῶν. οὐδὲ ποιοῦντος καὶ πάσχοντος, ἢ κινοῦντος καὶ κινουμένου, ὅτι οὐκ ἔστι κινήσεως κίνησις οὐδὲ γενέσεως γένεσις, οὐδ' ὅλως μεταβολῆς μεταβολή. διχῶς γὰρ ἐνδέχεται κινήσεως εἶναι κίνησιν, ἢ ὡς ὑποκειμένου, οἷον ὁ ἄνθρωπος κινεῖται ὅτι ἐκ λευκοῦ εἰς μέλαν μεταβάλλει, ὥστε οὕτω καὶ ἡ κίνησις ἢ θερμαίνεται ἢ ψύχεται ἢ τόπον ἀλλάττει ἢ αὔξεται. τοῦτο δὲ ἀδύνατον· οὐ γὰρ τῶν ὑποκειμένων τι ἡ μεταβολή. ἢ τῷ ἕτερόν τι ὑποκείμενον ἐκ μεταβολῆς μεταβάλλειν εἰς ἄλλο εἶδος, οἷον ἄνθρωπον ἐκ νόσου εἰς ὑγίειαν. ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο δυνατὸν πλὴν κατὰ συμβεβηκός. πᾶσα γὰρ κίνησις ἐξ ἄλλου εἰς ἄλλο ἐστὶ μεταβολή, καὶ γένεσις καὶ φθορὰ ὡσαύτως· πλὴν αἱ μὲν εἰς ἀντικείμενα ὡδὶ ἢ ὡδὶ οὐ κινήσεις. ἅμα οὖν μεταβάλλει ἐξ ὑγιείας εἰς νόσον, καὶ ἐξ αὐτῆς ταύτης τῆς μεταβολῆς εἰς ἄλλην. δῆλον δὴ ὅτι ἂν νοσήσῃ, μεταβεβληκὸς ἔσται εἰς ὁποιανοῦν (ἐνδέχεται γὰρ ἠρεμεῖν) καὶ ἔτι εἰς μὴ τὴν τυχοῦσαν ἀεί· κἀκείνη ἔκ τινος εἴς τι ἄλλο ἔσται. ὥσθ' ἡ ἀντικειμένη ἔσται ὑγίανσις, ἀλλὰ τῷ συμβεβηκέναι, οἷον ἐξ ἀναμνήσεως εἰς λήθην μεταβάλλει ὅτι ᾧ ὑπάρχει ἐκεῖνο μεταβάλλει, ὁτὲ μὲν εἰς ἐπιστήμην ὁτὲ δὲ εἰς ὑγίειαν. ἔτι εἰς ἄπειρον βαδιεῖται, εἰ ἔσται μεταβολῆς μεταβολὴ καὶ γενέσεως γένεσις. ἀνάγκη δὴ καὶ τὴν προτέραν, εἰ ἡ ὑστέρα· οἷον εἰ ἡ ἁπλῆ γένεσις

ἐγίγνετό ποτε, καὶ τὸ γιγνόμενον ἁπλῶς ἐγίγνετο. … οὔπω ἦν τὸ γιγνόμενον ἁπλῶς, ἀλλά τι γιγνόμενον ἢ … νόμενον. εἰ δὴ καὶ τοῦτ', ἐγίγνετό ποτε, ὥστ' οὐκ ἦν πω γιγνόμενον. ἐπεὶ δὲ τῶν ἀπείρων οὐκ ἔστι τι πρῶτον, … ἔσται τὸ πρῶτον, ὥστ' οὐδὲ τὸ ἐχόμενον. οὔτε γίγνεσθαι … οὔτε κινεῖσθαι οἷόν τε οὔτε μεταβάλλειν οὐθέν. ἔτι τοῦ … κίνησις ἡ ἐναντία καὶ ἠρέμησις, καὶ γένεσις καὶ φ… ὥστε τὸ γιγνόμενον ὅταν γένηται γιγνόμενον, τότε φ… ται· οὔτε γὰρ εὐθὺς γιγνόμενον οὔθ' ὕστερον· εἶναι γὰρ … τὸ φθειρόμενον. ἔτι δεῖ ὕλην ὑπεῖναι τῷ γιγνομένῳ … μεταβάλλοντι. τίς οὖν ἔσται, ὥσπερ τὸ ἀλλοιωτὸν σῶμ… ψυχή, οὕτω τί τὸ γιγνόμενον κίνησις ἢ γένεσις; καὶ ἔ… εἰς ὃ κινοῦνται; δεῖ γὰρ εἶναι τὴν τοῦδε ἐκ τοῦδε εἰς … κίνησιν μὴ κίνησιν. πῶς οὖν; οὐ γὰρ ἔσται μάθησις … μαθήσεως, ὥστ' οὐδὲ γένεσις γενέσεως. ἐπεὶ δ' οὔτ' οὐσίας … τοῦ πρός τι οὔτε τοῦ ποιεῖν καὶ πάσχειν, λείπεται κατὰ … ποιὸν καὶ ποσὸν καὶ τόπον κίνησιν εἶναι· τούτων γὰρ ἑ… στῳ ἐναντίωσίς ἐστιν. λέγω δὲ τὸ ποιὸν οὐ τὸ ἐν τῇ … (καὶ γὰρ καὶ ἡ διαφορὰ ποιόν) ἀλλὰ τὸ παθητικόν, … λέγεται πάσχειν ἢ ἀπαθὲς εἶναι. τὸ δὲ ἀκίνητον … ὅλως ἀδύνατον κινηθῆναι καὶ τὸ μόλις ἐν χρόνῳ πολλῷ … βραδέως ἀρχόμενον, καὶ τὸ πεφυκὸς μὲν κινεῖσθαι … δυνάμενον δὲ ὅτε πέφυκε καὶ οὗ καὶ ὥς. ὃ καλῶ … τῶν ἀκινήτων μόνον· ἐναντίον γὰρ ἠρεμία κινήσει, … στέρησις ἂν εἴη τοῦ δεκτικοῦ.

Ἅμα κατὰ τόπον ὅσα ἐν ἑνὶ τόπῳ πρώτῳ, καὶ … ὅσα ἐν ἄλλῳ. ἅπτεσθαι δὲ ὧν τὰ ἄκρα ἅμα. μεταξὺ … εἰς ὃ πέφυκε πρότερον ἀφικνεῖσθαι τὸ μεταβάλλον … ὃ ἔσχατον μεταβάλλει κατὰ φύσιν τὸ συνεχῶς μετα… βάλλον. ἐναντίον κατὰ τόπον τὸ κατ' εὐθεῖαν ἀπέχον … στον. ἐφεξῆς δὲ οὗ μετὰ τὴν ἀρχὴν ὄντος, θέσει ἢ εἴδει ἢ … λως πως ἀφορισθέντος, μηθὲν μεταξύ ἐστι τῶν ἐν τῷ … γένει καὶ οὗ ἐφεξῆς ἐστίν, οἷον γραμμαὶ γραμμῆς ἢ μ… δες μονάδος ἢ οἰκίας οἰκία. ἄλλο δ' οὐθὲν κωλύει μ… εἶναι· τὸ γὰρ ἐφεξῆς τινὸς ἐφεξῆς καὶ ὕστερόν τι· οὐ γὰρ …

2. αἱ om A^b. ‖ αἱ μὲν κατὰ A^b. ‖ 5. ἢ prius om A^b. ‖ 7. νωδὸν] λευκὸν A^b. ‖ 9. τῷ primum tertiumque et ἢ om A^b … 11. τοῦ om *ET*. ‖ θατέρου μεταβάλλοντος μηδὲν ἀληθεύεσθαι θάτερον μὴ δὲ μ. A^b. ‖ 14. καὶ πάσχοντος] ἢ πάσχοντος A^b. ‖ 15. … μεταβολῆς *ET*. ‖ 16. κίνησιν εἶναι A^b. ‖ 17. κεῖται *T*. ‖ 19. τόπον] τὸ πᾶν *T*. ‖ 21. τῷ] τὸ *T*. ‖ 23. ἅπασι γὰρ ἡ κίνησις A^b … 25. αἱ] ἡ A^b. ‖ ἐξ ἀντικειμένων *T*. ‖ οὐ κινήσεις] ἡ κίνησις A^b. ‖ 27. δ' *ET*. ‖ 30. ἄλλο τι *T*. ‖ ἔσται om *ET*. ‖ 35. … *T* … ἐγίγνετο] γένετο A^b.

1. ἁπλῶς om *ET*. ‖ 2. τὸ om *E*. ‖ γινόμενόν τι A^b. ‖ 3. εἰ δὴ] ἤδη A^b. ‖ τότε] ποτε A^b. ‖ 4. τι om *ET*. ‖ … πρῶτον om A^b. ‖ 5. οὐν αὗται οὔτε *E*. ‖ 7. καὶ ἡ γένεσις A^b. ‖ 9. γινόμενον A^b. ‖ 11. μεταβάλλειν τι. τίς *ET*. ‖ 12. … A^b. ‖ κίνησις] ἢ κίνησις A^b. ‖ ἔτι] τοι *T*, om *E*. ‖ 13. εἶναί τι τὴν *ET*. ‖ 14. τῆς μαθήσεως] ἡ τῆς μαθήσεως γένεσις A^b. ‖ … γένεσις] τῆς post lacunam A^b. ‖ οὐσίας *T*. ‖ 17. καὶ τὸ ποσὸν A^b. ‖ 19. καὶ γὰρ καὶ ἡ διαφορὰ] καὶ τῇ διαφορᾷ *TA^b*. ‖ 20. … ἀδύνατον *T*. ‖ 21. μόγις A^b. ‖ πολλῷ] ποτε *T*. ‖ ἢ om *ET*. ‖ 23. οὗ] οὐ πέφυκε A^b. ‖ καὶ ὥς. ὃ καλῶ] ὡς οὐκ ἄλλο *T*. ‖ 26. … A^b. ‖ 27. δὲ om A^b. ‖ 29. τὸ om *ET*. ‖ 31. οὐ *T*. ‖ 33. οὗ] ὃ A^b. ‖ 35. τινὸς] τινὶ A^b.

τῶν δύο, οὐδ' ἡ νυμηνία τῆς δευτέρας. ἐχόμενον ν ἐξῆς ὂν ἅπτηται. ἐπεὶ δὲ πᾶσα μεταβολὴ ἐν τοῖς μένοις, ταῦτα δὲ τά τ' ἐναντία καὶ ἀντίφασις, ἀντι- ; δ' ὐθὲν ἀνὰ μέσον, δῆλον ὡς ἐν τοῖς ἐναντίοις τὸ '. τὸ δὲ συνεχὲς ὅπερ ἐχόμενόν τι ἢ ἁπτόμενον. δὲ συνεχὲς ὅταν ταὐτὸ γένηται καὶ ἓν τὸ ἑκατέρου οἷς ἅπτονται καὶ συνέχονται, ὥστε δῆλον ὅτι τὸ ς ἐν τούτοις ἐξ ὧν ἕν τι πέφυκε γίγνεσθαι κατὰ ναψιν. καὶ ὅτι πρῶτον τὸ ἐφεξῆς, δῆλον· τὸ γὰρ ς ἅπτεται, τῦτο δ' ἐφεξῆς· καὶ εἰ συνεχές, ἅπτε- δ' ἅπτεται, ὔπω συνεχές. ἐν οἷς δὲ μή ἐςιν ἁφή, τι σύμφυσις ἐν τύτοις. ὥστ' ὐκ ἔςι ςιγμὴ μονάδι · ταῖς μὲν γὰρ ὑπάρχει τὸ ἅπτεσθαι, ταῖς δ' οὔ, τὸ ἐφεξῆς· καὶ τῶν μὲν μεταξύ τι, τῶν δ' ὔ.

Λ.

ερὶ τῆς ὐσίας ἡ θεωρία· τῶν γὰρ ὐσιῶν αἱ ἀρχαὶ αἴτια ζητοῦνται. καὶ γὰρ εἰ ὡς ὅλον τι τὸ πᾶν, πρῶτον μέρος· καὶ εἰ τῷ ἐφεξῆς, κἂν ὕτω πρῶτον , εἶτα τὸ ποιόν, εἶτα τὸ ποσόν. ἅμα δ' οὐδ' ὄντα ὐν ἁπλῶς τἆλλα, ἀλλὰ ποιότητες καὶ κινήσεις, ἢ ὐ λευκὸν καὶ τὸ ὐκ εὐθύ· λέγομεν γῦν εἶναι καὶ οἷον ἔςιν ὐ λευκόν. ἔτι ὐθὲν τῶν ἄλλων χωριςόν. ῦσι δὲ καὶ οἱ ἀρχαῖοι ἔργῳ· τῆς γὰρ ὐσίας ἐζήτυν καὶ ςοιχεῖα καὶ αἴτια. οἱ μὲν ὖν νῦν τὰ καθόλυ μᾶλλον τιθέασιν· τὰ γὰρ γένη καθόλου, ἅ φασιν καὶ ὐσίας εἶναι μᾶλλον διὰ τὸ λογικῶς ζητεῖν· οἱ αι τὰ καθ' ἕκαστον, οἷον πῦρ καὶ γῆν, ἀλλ' οὐ ὸν σῶμα. ὐσίαι δὲ τρεῖς, μία μὲν αἰσθητή, ἧς ἡ διος ἡ δὲ φθαρτή, ἣν πάντες ὁμολογῦσιν, οἷον τὰ καὶ τὰ ζῷα· ἡ δ' ἀΐδιος ἧς ἀνάγκη τὰ στοιχεῖα , εἴτε ἓν εἴτε πολλά. ἄλλη δὲ ἀκίνητος, καὶ ταύ- ἐς εἶναί φασι χωριςήν, οἱ μὲν εἰς δύο διαιροῦντες, ἱς μίαν φύσιν τιθέντες τὰ εἴδη καὶ τὰ μαθηματικά, τὰ μαθηματικὰ μόνον τούτων. ἐκεῖναι μὲν δὴ φυσικῆς (μετὰ κινήσεως γάρ), αὕτη δ' ἑτέρας, εἰ μηδεμία αὐτοῖς ἀρχὴ κοινή.

Ἡ δ' αἰσθητὴ οὐσία μεταβλητή. εἰ δ' ἡ μεταβολὴ ἐκ τῶν ἀντικειμένων ἢ τῶν μεταξύ, ἀντικειμένων δὲ μὴ πάντων (οὐ λευκὸν γὰρ ἡ φωνή) ἀλλ' ἐκ τοῦ ἐναντίου, ἀνάγκη ὑπεῖναί τι τὸ μεταβάλλον εἰς τὴν ἐναντίωσιν· ὐ γὰρ τὰ ἐναντία μεταβάλλει. ἔτι τὸ μὲν ὑπομένει, τὸ δ' 2 ἐναντίον ὐχ ὑπομένει· ἔςιν ἄρα τι τρίτον παρὰ τὰ ἐναντία, ἡ ὕλη. εἰ δὴ αἱ μεταβολαὶ τέτταρες, ἢ κατὰ τὸ τί ἢ κατὰ τὸ ποιὸν ἢ ποσὸν ἢ πῦ, καὶ γένεσις μὲν ἡ ἁπλῆ καὶ φθορὰ ἡ κατὰ τόδε, αὔξησις δὲ καὶ φθίσις ἡ κατὰ τὸ ποσόν, ἀλλοίωσις δὲ ἡ κατὰ τὸ πάθος, φορὰ δὲ ἡ κατὰ τόπον, εἰς ἐναντιώσεις ἂν εἶεν τὰς καθ' ἕκαστον αἱ μεταβολαί. ἀνάγκη δὴ μεταβάλλειν τὴν ὕλην δυναμένην ἄμφω· ἐπεὶ δὲ διττὸν τὸ ὄν, μεταβάλλει πᾶν ἐκ τῦ δυνάμει ὄντος εἰς τὸ ἐνεργείᾳ ὄν, οἷον ἐκ λευκῦ δυνάμει εἰς τὸ ἐνεργείᾳ λευκόν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπ' αὐξήσεως καὶ φθίσεως. ὥςε ὐ μόνον κατὰ συμβεβηκὸς ἐνδέχεται γίγνεσθαι ἐκ μὴ ὄντος, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὄντος γίγνεται πάντα, δυνάμει μέντοι ὄντος, ἐκ μὴ ὄντος δὲ ἐνεργείᾳ. καὶ τῦτ' ἐστὶ τὸ Ἀναξαγόρου ἕν (βέλτιον γὰρ ἢ ὁμῦ πάντα) καὶ Ἐμπεδοκλέους τὸ μῖγμα καὶ Ἀναξιμάνδρου. καὶ ὡς Δημόκριτός φησιν, ἦν ὁμῦ πάντα δυνάμει, ἐνεργείᾳ δ' ὔ. ὥςτε τῆς ὕλης ἂν εἶεν ἡμμένοι. πάντα δ' ὕλην ἔχει ὅσα μεταβάλλει, ἀλλ' ἑτέραν· καὶ τῶν ἀϊδίων ὅσα μὴ γεννητὰ κινητὰ δὲ φορᾷ, ἀλλ' ὐ γεννητήν, ἀλλὰ πόθεν ποῖ. ἀπορήσειε δ' ἄν τις ἐκ ποίυ μὴ ὄντος ἡ γένεσις· τριχῶς γὰρ τὸ μὴ ὄν. εἰ δή τί ἐςι δυνάμει, ἀλλ' ὅμως ὐ τῦ τυχόντος, ἀλλ' ἕτερον ἐξ ἑτέρου. οὐδ' ἱκανὸν ὅτι ὁμοῦ πάντα χρήματα· διαφέρει γὰρ τῇ ὕλῃ, ἐπεὶ διὰ τί ἄπειρα ἐγένετο ἀλλ' ὐχ ἕν; ὁ γὰρ νῦς εἷς, ὥς' εἰ καὶ ἡ ὕλη μία, ἐκεῖνο ἐγένετο ἐνεργείᾳ ὗ ἡ ὕλη ἦν δυνάμει. τρία δὴ τὰ αἴτια καὶ τρεῖς αἱ ἀρχαί, δύο μὲν ἡ ἐναντίωσις, ἧς τὸ μὲν λόγος καὶ εἶδος τὸ δὲ ςέρησις, τὸ δὲ τρίτον ἡ ὕλη.

Μετὰ ταῦτα ὅτι ὐ γίγνεται ὔτε ἡ ὕλη ὔτε τὸ εἶδος, 3 λέγω δὲ τὰ ἔσχατα. πᾶν γὰρ μεταβάλλει τὶ καὶ ὑπό

ἀνάπτηται A^b. ‖ 3. δὲ τἀναντία T, δὲ ἐναντία A^b. ‖ 4. ὡς] δ' ὡς T. ‖ 5. ἢ ἁπτόμενον om ET. ‖ 6. λέγω] λέγεται A^b. ‖] ἔτι T. ‖ 9. τὴν om T. ‖ 10. ἐφεξῆς] ἑξῆς T. ‖ εἰς TA^b. ‖ 14. ἀλλὰ πρὸς τὸ ET. ‖ τῶν] τῦ γε T. ‖ 20. εἰ καὶ F^b. ‖ ^{b}. ‖ καὶ ET. ‖ 21. εἶτα τὸ ποσόν] ἢ ποσὸν ET. ‖ 22. ἁπλῶς ὡς εἰπεῖν F^b, ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν A^b. ‖ ταῦτα ETF^b. ‖ ἀλλὰ] ‖ καὶ om F^b. ‖ ἢ F^b. ‖ 23. τὸ ὐ] ὐ τὸ T. ‖ γῦν] ὖν T. ‖ καὶ ταῦτα εἶναι A^b. ‖ 24. ὐδὲ T. ‖ 29. ἕκαστα A^b. ‖ 33. καὶ ^{b}. ‖ 34. φασί τινες εἶναι ET. ‖ 36. οἱ δὲ τὰ μαθηματικὰ om E.

δ' ἡ] δὴ E, δὲ T. ‖ 4. μὴ] οὐ T. ‖ 9. τὸ om E. ‖ 10. οἷον T. ‖ 11. ἡ post φθορὰ om ET. ‖ 12. φθορὰ T. ‖ 13. ταῖς 5. τὸ om F^b. ‖ 20. μέντοι ἢ ὄντος T. ‖ 21. ἢ] ἦν A^b. ‖ 23. ὁμῦ γε E: ETA^b ἡμῖν. ‖ 25. γεννητὰ τὰ κινητὰ T. ‖ 26. γε- . ‖ 27. δ' om F^b. ‖ 28. τί ἐςι] ἐςι τὸ F^b. ‖ 31. καὶ om A^b. ‖ 32. ἡ] καὶ ἡ T. ‖ 33. τρεῖς om F^b. ‖ 35. ἡ et τὸ

τινος καὶ εἴς τι. ὑφ' ὗ μέν, τῦ πρώτου κινῦντος· ὃ δέ, ἡ ὕλη· εἰς ὃ δέ, τὸ εἶδος. εἰς ἄπειρον ὖν εἶσιν, εἰ μὴ μόνον ὁ χαλκὸς γίγνεται ςρογγύλος ἀλλὰ καὶ τὸ στρογγύλον ἢ ὁ χαλκός· ἀνάγκη δὴ ςῆναι. μετὰ ταῦτα ὅτι ἑκάςη ἐκ συνωνύμου γίγνεται ἡ ὐσία· τὰ γὰρ φύσει ὐσίαι καὶ τἆλλα. ἢ γὰρ τέχνῃ ἢ φύσει γίγνεται ἢ τύχῃ ἢ τῷ αὐτομάτῳ. ἡ μὲν ὖν τέχνη ἀρχὴ ἐν ἄλλῳ, ἡ δὲ φύσις ἀρχὴ ἐν αὐτῷ· ἄνθρωπος γὰρ ἄνθρωπον γεννᾷ. αἱ δὲ λοιπαὶ αἰτίαι ςερήσεις τύτων. ὐσίαι δὲ τρεῖς, ἡ μὲν ὕλη τόδε τι οὖσα τῷ φαίνεσθαι (ὅσα γάρ ἐςιν ἀφῇ καὶ μὴ συμφύσει, ὕλη καὶ ὑποκείμενον), ἡ δὲ φύσις τόδε τι, εἰς ἥν, καὶ ἕξις τις· ἔτι τρίτη ἡ ἐκ τούτων ἡ καθ' ἕκαστα, οἷον Σωκράτης ἢ Καλλίας. ἐπὶ μὲν ὖν τινῶν τὸ τόδε τι ὐκ ἔςι παρὰ τὴν συνθέτην ὐσίαν, οἷον οἰκίας τὸ εἶδος, εἰ μὴ ἡ τέχνη. ὐδ' ἔςι γένεσις καὶ φθορὰ τύτων, ἀλλ' ἄλλον τρόπον εἰσὶ καὶ οὐκ εἰσὶν οἰκία τε ἡ ἄνευ ὕλης καὶ ὑγίεια καὶ πᾶν τὸ κατὰ τέχνην. ἀλλ' εἴπερ, ἐπὶ τῶν φύσει. διὸ δὴ ὐ κακῶς ὁ Πλάτων ἔφη ὅτι εἴδη ἐςὶν ὁπόσα φύσει, εἴπερ ἐςὶν εἴδη ἄλλα τύτων, οἷον πῦρ, σάρξ, κεφαλή. ἅπαντα γὰρ ὕλη ἐστί, καὶ τῆς μάλις' οὐσίας ἡ τελευταία. τὰ μὲν οὖν κινοῦντα αἴτια ὡς προγεγενημένα ὄντα, τὰ δ' ὡς ὁ λόγος ἅμα. ὅτε γὰρ ὑγιαίνει ὁ ἄνθρωπος, τότε καὶ ἡ ὑγίειά ἐςιν, καὶ τὸ σχῆμα τῆς χαλκῆς σφαίρας ἅμα καὶ ἡ χαλκῆ σφαῖρα. εἰ δὲ καὶ ὕςερόν τι ὑπομένει, σκεπτέον· ἐπ' ἐνίων γὰρ οὐθὲν κωλύει, οἷον εἰ ἡ ψυχὴ τοιῦτον, μὴ πᾶσα ἀλλ' ὁ νῦς· πᾶσαν γὰρ ἀδύνατον ἴσως. φανερὸν δὴ ὅτι οὐθὲν δεῖ διά γε ταῦτ' εἶναι τὰς ἰδέας· ἄνθρωπος γὰρ ἄνθρωπον γεννᾷ, ὁ καθ' ἕκαςον τὸν τινά. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν τεχνῶν· ἡ γὰρ ἰατρικὴ τέχνη ὁ λόγος τῆς ὑγιείας ἐςίν.

4 Τὰ δ' αἴτια καὶ αἱ ἀρχαὶ ἄλλα ἄλλων ἔστιν ὥς, ἔςι δ' ὡς, ἂν καθόλυ λέγῃ τις καὶ κατ' ἀναλογίαν, ταὐτὰ πάντων. ἀπορήσειε γὰρ ἄν τις πότερον ἕτεραι ἢ αἱ αὐταὶ ἀρχαὶ καὶ ςοιχεῖα τῶν ὐσιῶν καὶ τῶν πρός τι, καὶ καθ' ἑκάςην δὴ τῶν κατηγοριῶν ὁμοίως. ἀλλ' ἄτοπον εἰ ταὐτὰ πάντων· ἐκ τῶν αὐτῶν γὰρ ἔςαι τὰ πρός τι καὶ ἡ ὐσία. τί ὖν τῦτ' ἔςαι; παρὰ γὰρ τὴν ὐσίαν καὶ τἆλλα τὰ [κα]τηγορύμενα ὐθέν ἐςι κοινόν· πρότερον δὲ τὸ ςοιχεῖον [ἢ ὧν] ἐςὶ τὸ ςοιχεῖον. ἀλλὰ μὴν ὐδ' ἡ ὐσία ςοιχεῖον τῶν [πρός] τι, ὐδὲ τύτων ὐθὲν τῆς ὐσίας. ἔτι πῶς ἐνδέχεται π[άντων] εἶναι ταὐτὰ ςοιχεῖα; ὐθὲν γὰρ οἷόν τ' εἶναι τῶν ςυ[ν]... τῷ ἐκ τῶν ςοιχείων συγκειμένῳ τὸ αὐτό, οἷον τῷ Β Α ... Β ἢ Α. ὐδὲ δὴ τῶν νοητῶν ςοιχεῖόν ἐςιν, οἷον τὸ ἓν ἢ ... ὑπάρχει γὰρ ταῦθ' ἑκάςῳ καὶ τῶν συνθέτων. ὐθὲν ἄρ' αὐτῶν ὔτ' ὐσία ὔτε πρός τι· ἀλλ' ἀναγκαῖον. ὐκ ἔςιν πάντων ταὐτὰ ςοιχεῖα. ἢ ὥσπερ λέγομεν, ἔςι μὲν ὥ[ς] ... δ' ὡς ὔ, οἷον ἴσως τῶν αἰσθητῶν σωμάτων ὡς μὲν εἶδ[ος τὸ] θερμὸν καὶ ἄλλον τρόπον τὸ ψυχρὸν ἡ ςέρησις, ὕλη ... δυνάμει ταῦτα πρῶτον καθ' αὐτό, ὐσίαι δὲ ταῦτά τ[ε καὶ] τὰ ἐκ τύτων ὧν ἀρχαὶ ταῦτα, ἢ εἴ τι ἐκ θερμῦ καὶ ψ[υχρῦ] γίγνεται ἕν, οἷον σὰρξ ἢ ὀςῦν· ἕτερον γὰρ ἀνάγκη ... εἶναι τὸ γενόμενον. τύτων μὲν ὖν ταὐτὰ ςοιχεῖα καὶ ἀ[ρχαί], ἄλλων δ' ἄλλα. πάντων δὲ ὕτω μὲν εἰπεῖν ὐκ ἔςιν, τῷ ... λογον δέ, ὥσπερ εἴ τις εἴποι ὅτι ἀρχαί εἰσι τρεῖς, τὸ εἶ[δος] καὶ ἡ ςέρησις καὶ ἡ ὕλη. ἀλλ' ἕκαςον τύτων ἕτερ[ον περὶ] ἕκαςον γένος ἐςίν, οἷον ἐν χρώματι λευκόν, μέλαν, ... φάνεια, φῶς, σκότος, ἀήρ· ἐκ δὲ τύτων ἡμέρα καὶ ... ἐπεὶ δὲ οὐ μόνον τὰ ἐνυπάρχοντα αἴτια, ἀλλὰ καὶ ... ἐκτὸς οἷον τὸ κινῦν, δῆλον ὅτι ἕτερον ἀρχὴ καὶ ςο[ιχεῖον], αἴτια δ' ἄμφω· καὶ εἰς ταῦτα διαιρεῖται ἡ ἀρχή ... ὡς κινοῦν ἢ ἱςὰν ἀρχή τις καὶ οὐσία. ὥςε ςοιχεῖα μὲν κατ' ἀναλογίαν τρία, αἰτίαι δὲ καὶ ἀρχαὶ τέτταρες ... δ' ἐν ἄλλῳ, καὶ τὸ πρῶτον αἴτιον ὡς κινῦν ἄλλο ... ὑγίεια, νόσος, σῶμα· τὸ κινοῦν ἰατρική. εἶδος, ἀ... τοιαδί, πλίνθοι· τὸ κινῦν οἰκοδομική. καὶ εἰς ταῦτα ... ρεῖται ἡ ἀρχή. ἐπεὶ δὲ τὸ κινοῦν ἐν μὲν τοῖς φυ[σικοῖς] ἀνθρώποις ἄνθρωπος, ἐν δὲ τοῖς ἀπὸ διανοίας τὸ εἶδ[ος ἢ τὸ] ἐναντίον, τρόπον τινὰ τρία αἴτια ἂν εἴη, ὡδὶ δὲ τέτ[ταρα]. ὑγίεια γάρ πως ἡ ἰατρική, καὶ οἰκίας εἶδος ἡ οἰκο[δομική], καὶ ἄνθρωπος ἄνθρωπον γεννᾷ· ἔτι παρὰ ταῦτα ὡ[ς τὸ] πρῶτον πάντων κινῦν πάντα.

Ἐπεὶ δ' ἐςὶ τὰ μὲν χωριςὰ τὰ δ' ὐ χωριςά, ...

1. post τι A[b] καὶ ἐξ οὗ. ‖ ὃ] ὗ T. ‖ 5. ἡ add A[b]. ‖ ὐσία] ὐσίας T. ‖ 8. ἑαυτῷ A[b]. ‖ 10. ἐςιν om T. ‖ 11. τόδε] ... A[b]. ‖ 12. τις· ἔτι] ἡ T. ‖ ἡ καθ'] ἢ καὶ καθ' A[b]. ‖ 13. τι om E. ‖ 15. ἡ τέχνη. ὐδ'] τὸ εἶδος ὐκ T. ‖ 16. καὶ οὐκ εἰσὶν om ... τε om ET. ‖ 18. δὴ om A[b]. ‖ ὁ om ET. ‖ 19. ἀλλὰ ET. ‖ 20. γὰρ καὶ ὕλη T. ‖ 23. ἡ om ET. ‖ 26. ἢ om A[b]. ‖ 2... ...κασος A[b]. ‖ 30. ὁ et ἐςίν om A[b]. ‖ 31. τὰ δ'] ἔςι δὲ τὰ A[b]. ‖ ἄλλαι ἄλλων, ἔςι δ' ὡς ἂν A[b]. ‖ 32. λέγοι A[b]. ‖ 33. ... ἂν om T. ‖ 35. δὴ κατηγορίαν A[b]. ‖ 36. τὰ] τὸ A[b]. ‖ αἱ ὐσίαι ET.

3. ἐςὶ τὸ om A[b]. ‖ 6. τῶν om A[b]F[b]. ‖ τὸ βα τῷ T. ‖ 7. ςοιχείων EF[b]. ‖ ἐςιν om ET. ‖ ἓν καὶ τὸ ὂν F[b], ὂν ἢ τὸ ἓν A[b]. ... 12. ὕλη] ἡ ὕλη ET. ‖ 13. ἑαυτό A[b], αὐτόν T. ‖ οὐσία T. ‖ 14. ψυχροῦ καὶ θερμοῦ A[b]. ‖ 16. ταῦτα ET. ‖ 17. τὸ A[b]. ‖ ... εἴποιεν A[b]. ‖ τρεῖς om T. ‖ 20. χρώμασι A[b]. ‖ 21. καὶ om ET. ‖ 25. ἱςῶν A[b]F[b]. ‖ καὶ οὐσία] οὖσα ET. ‖ 26. τέσσαρ... 29. καὶ — 30. ἀρχή om A[b]. ‖ 31. ἀνθρώποις om A[b]. γρ ἄνθρωπος ἄνθρωπος, ἔτι ἄνθρωπος ἄνθρωπον margo E. ‖ ἢ om T. ‖ 35. ... τὰ πάντα T. ‖ 36. ὐσία γρ E.

αὶ διὰ τῦτο πάντων αἴτια ταῦτα, ὅτι τῶν ὐσιῶν ἴςι τὰ πάθη καὶ αἱ κινήσεις. ἔπειτα ἔςαι ταῦτα υς καὶ σῶμα, ἢ νῦς καὶ ὄρεξις καὶ σῶμα. ἔτι τρόπον τῷ ἀνάλογον ἀρχαὶ αἱ αὐταί, οἷον ἐνέρ- δύναμις· ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἄλλα τε ἄλλοις καὶ ιν ἐνίοις μὲν γὰρ τὸ αὐτὸ ὁτὲ μὲν ἐνεργείᾳ ἐςὶν νάμει, οἷον οἶνος ἢ σὰρξ ἢ ἄνθρωπος. πίπτει δὲ ι εἰς τὰ εἰρημένα αἴτια. ἐνεργείᾳ μὲν γὰρ τὸ ν ἢ χωριςόν, καὶ τὸ ἐξ ἀμφοῖν, ςέρησις δὲ οἷον κάμνον, δυνάμει δὲ ἡ ὕλη· τοῦτο γάρ ἐστι τὸ γίγνεσθαι ἄμφω. ἄλλως δ' ἐνεργείᾳ καὶ δυ- φέρει, ὧν μή ἐςιν ἡ αὐτὴ ὕλη, ὧν οὐκ ἔςι τὸ ς ἀλλ' ἕτερον, ὥσπερ ἀνθρώπυ αἴτιον τά τε ςοι- ὶρ καὶ γῆ ὡς ὕλη, καὶ τὸ ἴδιον εἶδος καὶ εἴ τι ι, οἷον ὁ πατήρ, καὶ παρὰ ταῦτα ὁ ἥλιος καὶ ὁ κλος, ὔτε ὕλη ὄντα ϱὔτ' εἶδος οὔτε ςέρησις οὔτε ἀλλὰ κινῦντα. ἔτι δὲ ὁρᾶν δεῖ ὅτι τὰ μὲν κα- ιν εἰπεῖν, τὰ δ' ὔ. πάντων δὴ πρῶται ἀρχαὶ τὸ πρῶτον, τὸ εἴδει, καὶ ἄλλο ὃ δυνάμει. ἐκεῖνα τὰ καθόλου ὐκ ἔςιν. ἀρχὴ γὰρ τὸ καθ' ἕκαςον ἕκαςον· ἄνθρωπος μὲν γὰρ ἀνθρώπου καθόλου· ἔςιν οὐθείς, ἀλλὰ Πηλεὺς Ἀχιλλέως, σοῦ δὲ ὁ καὶ τοδὶ τὸ Β τουδὶ τῦ ΒΑ, ὅλως δὲ τὸ Β τοῦ Α. ἔπειτα εἴδη τὰ τῶν ὐσιῶν· ἄλλα δὲ ἄλλων ςοιχεῖα, ὥσπερ ἐλέχθη, τῶν μὴ ἐν ταὐτῷ γέ- νάτων, ψόφων, ὐσιῶν, ποσότητος. πλὴν τῷ ἀνά- λ τῶν ἐν ταὐτῷ εἴδει ἕτερα, οὐκ εἴδει, ἀλλ' ὅτι ἕκαςον ἄλλο, ἥ τε σὴ ὕλη καὶ τὸ κινῆσαν καὶ καὶ ἡ ἐμή, τῷ καθόλου δὲ λόγῳ ταὐτά. τὸ δὲ ες ἀρχαὶ ἢ ςοιχεῖα τῶν ὐσιῶν καὶ πρός τι καὶ ότερον αἱ αὐταὶ ἢ ἕτεραι, δῆλον ὅτι πολλαχῶς ένων ἐςὶν ἑκάςυ, διαιρεθέντων δὲ ὐ ταὐτὰ ἀλλ' λὴν ὡδὶ καὶ πάντων. ὡδὶ μὲν ταὐτὰ ἢ τῷ ἀνά- ι ὕλη, εἶδος, ςέρησις, τὸ κινῦν, καὶ ὡδὶ τὰ τῶν ια ὡς αἴτια πάντων, ὅτι ἀναιρεῖται ἀναιρυμένων. ιῶτον ἐντελεχείᾳ. ὡδὶ δὲ ἕτερα πρῶτα ὅσα τὰ ἃ μήτε ὡς γένη λέγεται μήτε πολλαχῶς λέγε-

ται· καὶ ἔτι αἱ ὕλαι. τίνες μὲν ὖν αἱ ἀρχαὶ τῶν αἰσθητῶν καὶ πόσαι, καὶ πῶς αἱ αὐταὶ καὶ πῶς ἕτεραι, εἴρηται.

Ἐπεὶ δ' ἦσαν τρεῖς ὐσίαι, δύο μὲν αἱ φυσικαί, μία 6
δ' ἡ ἀκίνητος, περὶ ταύτης λεκτέον, ὅτι ἀνάγκη εἶναί τινα ἀΐδιον ὐσίαν ἀκίνητον. αἵ τε γὰρ ὐσίαι πρῶται τῶν ὄντων, καὶ εἰ πᾶσαι φθαρταί, πάντα φθαρτά. ἀλλ' ἀδύνατον κίνησιν ἢ γενέσθαι ἢ φθαρῆναι· ἀεὶ γὰρ ἦν. ὐδὲ χρόνον· ὐ γὰρ οἷόν τε τὸ πρότερον καὶ ὕςερον εἶναι μὴ ὄντος χρόνου. καὶ ἡ κίνησις ἄρα οὕτω συνεχὴς ὥσπερ καὶ ὁ χρόνος· ἢ γὰρ τὸ αὐτὸ ἢ κινήσεώς τι πάθος. κίνησις δ' οὐκ ἔςι συνεχὴς ἀλλ' ἢ ἡ κατὰ τόπον, καὶ ταύτης ἡ κύκλῳ. ἀλλὰ μὴν εἰ ἔςαι κινητικὸν ἢ ποιητικόν, μὴ ἐνεργοῦν δέ τι, οὐκ ἔςι κίνησις· ἐνδέχεται γὰρ τὸ δύναμιν ἔχον μὴ ἐνεργεῖν. οὐθὲν ἄρα ὄφελος ὐδ' ἐὰν οὐσίας ποιήσωμεν ἀϊδίυς, ὥσπερ οἱ τὰ εἴδη, εἰ μή τις δυναμένη ἐνέςαι ἀρχὴ μεταβάλλειν. οὐ τοίνυν οὐδ' αὕτη ἱκανή, οὐδ' ἄλλη ὐσία παρὰ τὰ εἴδη· εἰ γὰρ μὴ ἐνεργήσει, ὐκ ἔςαι κίνησις. ἔτι ὐδ' εἰ ἐνεργήσει, ἡ δ' οὐσία αὐτῆς δύναμις· οὐ γὰρ ἔςαι κίνησις ἀΐδιος· ἐνδέχεται γὰρ τὸ δυνάμει ὂν μὴ εἶναι. δεῖ ἄρα εἶναι ἀρχὴν τοιαύτην ἧς ἡ ὐσία ἐνέργεια. ἔτι τοίνυν ταύτας δεῖ τὰς ὐσίας εἶναι ἄνευ ὕλης. ἀϊδίους γὰρ δεῖ, εἴ πέρ γε καὶ ἄλλο τι ἀΐδιον. ἐνεργείᾳ ἄρα. καίτοι ἀπορία· δοκεῖ γὰρ τὸ μὲν ἐνεργῦν πᾶν δύνασθαι, τὸ δὲ δυνάμενον ὐ πᾶν ἐνεργεῖν, ὥςε πρότερον εἶναι τὴν δύναμιν. ἀλλὰ μὴν εἰ τῦτο, οὐθὲν ἔςαι τῶν ὄντων· ἐνδέχεται γὰρ δύνασθαι μὲν εἶναι μήπω δ' εἶναι. καίτοι εἰ ὡς λέγουσιν οἱ θεολόγοι οἱ ἐκ νυκτὸς γεννῶντες, ἢ ὡς οἱ φυσικοὶ ἦν ὁμῦ πάντα χρήματα φασί, τὸ αὐτὸ ἀδύνατον. πῶς γὰρ κινηθήσεται, εἰ μηθὲν ἔςαι ἐνεργείᾳ αἴτιον; οὐ γὰρ ἥ γε ὕλη κινήσει αὐτὴ ἑαυτήν, ἀλλὰ τεκτονική, οὐδὲ τὰ ἐπιμήνια οὐδ' ἡ γῆ, ἀλλὰ τὰ σπέρματα καὶ ἡ γονή. διὸ ἔνιοι ποιῦσιν ἀεὶ ἐνέργειαν, οἷον Λεύκιππος καὶ Πλάτων· ἀεὶ γὰρ εἶναί φασι κίνησιν. ἀλλὰ διὰ τί καὶ τίνα ὐ λέγυσιν, ὐδὲ ὡδί, ὐδὲ τὴν αἰτίαν. ὐθὲν γὰρ ὡς ἔτυχε κινεῖται, ἀλλὰ δεῖ τι ἀεὶ ὑπάρχειν, ὥσπερ νῦν φύσει μὲν ὡδί, βίᾳ δὲ ἢ ὑπὸ νοῦ ἢ ἄλλου ὡδί. εἶτα ποία πρώτη; διαφέρει γὰρ ἀμήχανον ὅσον. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ Πλάτωνί

εἶναι E, δοκεῖ εἶναι T. ‖ καὶ om A^b. ‖ 4. αἱ ἀρχαὶ αὐταί F^b. ‖ 8. ἐνέργεια F^b. ‖ 9. ἂν F^b. ‖ ἢ τὸ χωριςόν A^b. ‖ καὶ] ἢ
12. ὧν μή] εἰ μή T. ‖ 14. καὶ ante τὸ om T. ‖ ἀΐδιον E. ‖ τι] ἔτι A^b. ‖ 15. ταυτὸ T. ‖ 17. δὲ om A^b. ‖ 19. τὸ εἴδει]
‖ 20. τὰ et 21. τῶν καθ' ἕκαςον om A^b. ‖ 23. τὸ post δὲ om E. ‖ 26. ὐσιῶν ψόφων T. ‖ 28. τῶν] τῷ E, τὸ T. ‖ καὶ
ost ὕλη ET. ‖ 29. τὸ δὲ] τὸ δὴ ETF^b. ‖ 30. ἢ ςοιχεῖα om F^b. ‖ 33. μὲν] δὲ A^b. ‖ ἢ om F^b. ‖ 37. ὡς μήτε T.
post ὖν et 2. πῶς om A^b. ‖ 3. τρεῖς αἱ ὐσίαι F^b. ‖ 4. ἀΐδιόν τινα E. ‖ 7. ἢ post κίνησιν et 8. τὸ om T. ‖ 11. ἢ om
. ἔςι A^b. ‖ 14. ὐθὲν] ὐδ' ἐὰν ET. ‖ 17. ἐνεργήσῃ ὐκ ἔςι A^b. ‖ ἔτι δ' ὐδ' T. ‖ 21. τὰς om A^b. ‖ 22. γε om TA^b. ‖
^{b}. ‖ 26. εἰ] δ' T. ‖ 27. ὡς et ἦν om E. ‖ 28. ἀδύνατον] αἴτιον F^b. ‖ 29. μὴ ἔςαι ἐνεργείᾳ τι αἴτιον E. ‖ 30. αὐτὴν
. τι αἰεί τι ὑπάρχειν A^b. ‖ 37. διαφέρειν A^b. ‖ ὅσον om A^b. ‖ πλάτων T, πλάτων εἰ A^b.

γε οἷόν τε λέγειν ἣν οἴεται ἐνίοτε ἀρχὴν εἶναι, τὸ αὐτὸ ἑαυτὸ κινοῦν· ὕςερον γὰρ καὶ ἅμα τῷ οὐρανῷ ἡ ψυχή, ὡς φησίν. τὸ μὲν δὴ δύναμιν οἴεσθαι ἐνεργείας πρότερον ἔςι μὲν ὡς καλῶς, ἔςι δ' ὡς ὔ· εἴρηται δὲ πῶς. ὅτι δ' ἐνέργεια πρότερον, μαρτυρεῖ Ἀναξαγόρας (ὁ γὰρ νῦς ἐνεργείᾳ) καὶ Ἐμπεδοκλῆς φιλίαν καὶ νεῖκος, καὶ οἱ ἀεὶ λέγοντες κίνησιν εἶναι, ὥσπερ Λεύκιππος. ὥς' ὐκ ἦν ἄπειρον χρόνον χάος ἢ νύξ, ἀλλὰ ταὐτὰ ἀεὶ ἢ περιόδῳ ἢ ἄλλως, εἴπερ πρότερον ἐνέργεια δυνάμεως. εἰ δὴ τὸ αὐτὸ ἀεὶ περιόδῳ, δεῖ τι ἀεὶ μένειν ὡσαύτως ἐνεργοῦν. εἰ δὲ μέλλει γένεσις καὶ φθορὰ εἶναι, ἄλλο δεῖ εἶναι ἀεὶ ἐνεργῦν ἄλλως καὶ ἄλλως. ἀνάγκη ἄρα ὡδὶ μὲν καθ' αὑτὸ ἐνεργεῖν, ὡδὶ δὲ κατ' ἄλλο· ἤτοι ἄρα καθ' ἕτερον ἢ κατὰ τὸ πρῶτον. ἀνάγκη δὴ κατὰ τοῦτο· πάλιν γὰρ ἐκεῖνο αὑτῷ τε αἴτιον κἀκείνῳ. οὐκοῦν βέλτιον τὸ πρῶτον· καὶ γὰρ αἴτιον ἦν ἐκεῖνο τῦ ἀεὶ ὡσαύτως, τῦ δ' ἄλλως ἕτερον· τῦ δ' ἀεὶ ἄλλως ἄμφω δηλονότι. ὐκῦν ὕτως καὶ ἔχουσιν αἱ κινήσεις. τί ὖν ἄλλας δεῖ ζητεῖν ἀρχάς;

7 Ἐπεὶ δ' ὕτω τ' ἐνδέχεται, καὶ εἰ μὴ οὕτως, ἐκ νυκτὸς ἔςαι καὶ ὁμοῦ πάντων καὶ ἐκ μὴ ὄντος, λύοιτ' ἂν ταῦτα, καὶ ἔςι τι ἀεὶ κινύμενον κίνησιν ἄπαυςον, αὕτη δ' ἡ κύκλῳ· καὶ τῦτο οὐ λόγῳ μόνον ἀλλ' ἔργῳ δῆλον. ὥς' ἀΐδιος ἂν εἴη ὁ πρῶτος οὐρανός. ἔςι τοίνυν τι καὶ ὃ κινεῖ. ἐπεὶ δὲ τὸ κινούμενον καὶ κινοῦν, καὶ μέσον τοίνυν ἐςί τι ὃ ὐ κινύμενον κινεῖ, ἀΐδιον, καὶ ὐσία καὶ ἐνέργεια ὖσα. κινεῖ δὲ ὧδε. τὸ ὀρεκτὸν καὶ τὸ νοητὸν κινεῖ ὐ κινύμενα. τούτων τὰ πρῶτα τὰ αὐτά. ἐπιθυμητὸν μὲν γὰρ τὸ φαινόμενον καλόν, βουλητὸν δὲ πρῶτον τὸ ὂν καλόν. ὀρεγόμεθα δὲ διότι δοκεῖ μᾶλλον ἢ δοκεῖ διότι ὀρεγόμεθα. ἀρχὴ δὲ ἡ νόησις. νῦς δὲ ὑπὸ τῦ νοητῦ κινεῖται, νοητὴ δὲ ἡ ἑτέρα συςοιχία καθ' αὑτήν· καὶ ταύτης ἡ ὐσία πρώτη, καὶ ταύτης ἡ ἁπλῆ καὶ κατ' ἐνέργειαν. ἔςι δὲ τὸ ἓν καὶ τὸ ἁπλῦν ὐ τὸ αὐτό· τὸ μὲν γὰρ ἓν μέτρον σημαίνει, τὸ δὲ ἁπλῦν πῶς ἔχον αὐτό. ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ δι' αὑτὸ αἱρετὸν ἐν τῇ αὐτῇ συςοιχίᾳ· καὶ ἔςιν ἄριςον ἀεὶ ἢ ἀνάλογον τὸ πρῶτον. ὅτι δ' ἔςι τὸ ὗ ἕνεκα ἐν [illegible] ἀκινήτοις, ἡ διαίρεσις δηλοῖ. ἔςι γάρ τινι τὸ ὗ ἕνεκα, τὸ μὲν ἔςι τὸ δ' οὐκ ἔςι, κινεῖ δὲ ὡς ἐρώμενον, κιν[illegible] δὲ τἆλλα κινεῖ. εἰ μὲν ὖν τι κινεῖται, ἐνδέχεται καὶ [illegible] λως ἔχειν. ὥς' εἰ ἡ φορὰ πρώτη, καὶ ἐνέργειά ἐςιν [illegible] νεῖται· ταύτην δὲ ἐνδέχεται ἄλλως ἔχειν κατὰ τόπον, [illegible] εἰ μὴ κατ' οὐσίαν. ἐπεὶ δ' ἐςί τι κινῦν αὐτὸ ἀκίνητον [illegible] ἐνεργείᾳ ὄν, τῦτο ὐκ ἐνδέχεται ἄλλως ἔχειν ὐδαμῶς. φ[illegible] γὰρ ἡ πρώτη τῶν μεταβολῶν, ταύτης δὲ ἡ κύκλῳ· τ[illegible] την δὲ τῦτο κινεῖ. ἐξ ἀνάγκης ἄρα ἐςὶν ὄν· καὶ ᾗ ἀν[illegible] καλῶς, καὶ ὕτως ἀρχή. τὸ γὰρ ἀναγκαῖον τοσαυτα[illegible] τὸ μὲν βίᾳ ὅτι παρὰ τὴν ὁρμήν, τὸ δὲ ὗ ὐκ ἄνευ τὸ [illegible] τὸ δὲ μὴ ἐνδεχόμενον ἄλλως ἀλλ' ἁπλῶς. ἐκ τοια[illegible] ἄρα ἀρχῆς ἤρτηται ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ φύσις. διαγωγ[illegible] ἐςὶν οἵα ἡ ἀρίςη μικρὸν χρόνον ἡμῖν. ὕτω γὰρ ἀεὶ [illegible] ἐςιν. ἡμῖν μὲν γὰρ ἀδύνατον, ἐπεὶ καὶ ἡ ἡδονὴ ἐνέ[illegible] τούτου· καὶ διὰ τοῦτο ἐγρήγορσις αἴσθησις νόησις ἥ[illegible] ἐλπίδες δὲ καὶ μνῆμαι διὰ ταῦτα. ἡ δὲ νόησις ἡ [illegible] αὐτὴν τοῦ καθ' αὑτὸ ἀρίστου, καὶ ἡ μάλιςα τῦ μάλ[illegible] αὑτὸν δὲ νοεῖ ὁ νῦς κατὰ μετάληψιν τῦ νοητῦ· νοητὸ[illegible] γίγνεται θιγγάνων καὶ νοῶν, ὥςε ταὐτὸν νῦς καὶ ν[illegible] τὸ γὰρ δεκτικὸν τοῦ νοητοῦ καὶ τῆς ὐσίας νῦς. ἐνε[illegible] ἔχων. ὥς' ἐκεῖνο μᾶλλον τύτυ ὃ δοκεῖ ὁ νῦς θεῖον [illegible] καὶ ἡ θεωρία τὸ ἥδιςον καὶ ἄριςον. εἰ οὖν οὕτως εὖ [illegible] ὡς ἡμεῖς ποτέ, ὁ θεὸς ἀεί, θαυμαςόν· εἰ δὲ μᾶλλον, [illegible] θαυμασιώτερον. ἔχει δὲ ὡδί. καὶ ζωὴ δέ γε ὑπάρχει· [illegible] γὰρ νῦ ἐνέργεια ζωή, ἐκεῖνος δὲ ἡ ἐνέργεια· ἐνέργεια [illegible] καθ' αὑτὴν ἐκείνου ζωὴ ἀρίστη καὶ ἀΐδιος. φαμὲν δὲ [illegible] θεὸν εἶναι ζῷον ἀΐδιον ἄριςον, ὥςε ζωὴ καὶ αἰὼν συ[illegible] καὶ ἀΐδιος ὑπάρχει τῷ θεῷ· τοῦτο γὰρ ὁ θεός. ὅσ[illegible] ὑπολαμβάνουσιν, ὥσπερ οἱ Πυθαγόρειοι καὶ Σπεύσ[illegible] τὸ κάλλιστον καὶ ἄριστον μὴ ἐν ἀρχῇ εἶναι, διὰ τὸ [illegible] τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζῴων τὰς ἀρχὰς αἴτια μὲν εἶ[illegible] δὲ καλὸν καὶ τέλειον ἐν τοῖς ἐκ τύτων, ὐκ ὀρθῶς [illegible] τὸ γὰρ σπέρμα ἐξ ἑτέρων ἐστὶ προτέρων τελείων, κ[illegible]

1. λόγω T. ‖ ἦν om A^b. ‖ 5. ἐνέργεια T. ‖ 6. καὶ τὸ νεῖκος ET. ‖ 8. χρόνου A^b. ‖ 11. ἐνεργῦν εἶναι, omisso ἀεὶ, ET. ‖ [illegible] ἑκάτερον T. ‖ 14. ἐκεῖνο om T. ‖ 16. τῦ δ'] τὰ δ' T, ὐδ' A^b. ‖ 22. μόνον λόγῳ A^b. ‖ 24. τὸ et 25. τι om F^b. ‖ 26. τὸ [illegible] καὶ om T. ‖ κινύμενον A^b. ‖ 27. γὰρ μὲν A^b. ‖ 29. ὅτι ET. ‖ μᾶλλον] καλὸν E. ‖ 30. δὲ ἡ] γὰρ ἡ ET. ‖ κινεῖται om [illegible] νοητὸν T. ‖ 31. ἡ ante ὐσία et 32. καὶ ταύτης ἡ om A^b. ‖ 32. καὶ ante κατ' om T. ‖ 33. τὸ ante ἁπλῦν om ETF^b. ‖ [illegible] A^b. ‖ 35. δι' αὑτὸ om T. ‖ συςοιχεία A^b.

2. ἕνεκα] ἕνεκα τινός A^b. ‖ 3. δὲ] δὴ A^b. ‖ ὁρώμενον T. ‖ κινυμένω ET. ‖ 4. εἰ] ὅτι F^b. ‖ καὶ om EF^b. ‖ 5. ἡ post [illegible] T, om E. ‖ ἡ om F^b. ‖ πρώτη] ἡ πρώτη EF^b. ‖ 6. ταύτη EF^b. ‖ 15. ἐςὶν om F^b. ‖ οἵα] οἵα τε E, om T. ‖ 16. ἐςιν om [illegible] μὲν om T. ‖ γε καὶ ἡδονὴ ἡ ἐνέργεια E. ‖ 18. κνῆμαι E. ‖ 19. αὑτὸ] αὐτὸν T. ‖ 20. ἑαυτὸν A^b. ‖ κατὰ] καὶ A^b. ‖ [illegible] νοητοῦ om T. ‖ 21. καὶ post νῦς om A^b. ‖ 24. ἀόριςον ET. ‖ οὖν om T. ‖ 26. ὧδε ET. ‖ 27. ἐκεῖνο E. ‖ 28. [illegible] om T. ‖ 29. ἀόριςον T. ‖ 30. καὶ om ET. ‖ 33. καὶ τῶν ζῴων om T. ‖ 34. καὶ τὸ τέλειον T. ‖ 35. προτέρων ἐστὶ A^b.

οὐ σπέρμα ἐστίν, ἀλλὰ τὸ τέλειον· οἷον πρότερον ν ἂν φαίη τις εἶναι τοῦ σπέρματος, οὐ τὸν ἐκ τούτου ν, ἀλλ' ἕτερον ἐξ οὗ τὸ σπέρμα. ὅτι μὲν οὖν ἔστιν ; ἀΐδιος καὶ ἀκίνητος καὶ κεχωρισμένη τῶν αἰσθη- ινερὸν ἐκ τῶν εἰρημένων. δέδεικται δὲ καὶ ὅτι μέ- θὲν ἔχειν ἐνδέχεται ταύτην τὴν οὐσίαν, ἀλλ' ἀμερὴς αἱρετός ἐστιν. κινεῖ γὰρ τὸν ἄπειρον χρόνον, οὐθὲν δ' ναμιν ἄπειρον πεπερασμένον. ἐπεὶ δὲ πᾶν μέγεθος ον ἢ πεπερασμένον, πεπερασμένον μὲν διὰ τοῦτο οὐκ μέγεθος, ἄπειρον δ' ὅτι ὅλως οὐκ ἔστιν οὐθὲν ἄπειρον . ἀλλὰ μὴν καὶ ὅτι ἀπαθὲς καὶ ἀναλλοίωτον· γὰρ αἱ ἄλλαι κινήσεις ὕστεραι τῆς κατὰ τόπον. μὲν οὖν δῆλα διότι τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον. ίτερον δὲ μίαν θετέον τὴν τοιαύτην οὐσίαν ἢ πλείους, ας, δεῖ μὴ λανθάνειν, ἀλλὰ μεμνῆσθαι καὶ τὰς λων ἀποφάσεις, ὅτι περὶ πλήθους οὐθὲν εἰρήκασιν, ὲ σαφὲς εἰπεῖν. ἡ μὲν γὰρ περὶ τὰς ἰδέας ὑπό- δεμίαν ἔχει σκέψιν ἰδίαν· ἀριθμοὺς γὰρ λέγουσι τὰς λέγοντες ἰδέας, περὶ δὲ τῶν ἀριθμῶν ὁτὲ μὲν ὡς είρων λέγουσιν, ὁτὲ δὲ ὡς μέχρι τῆς δεκάδος ὡρισ- δι' ἣν δ' αἰτίαν τοσοῦτον τὸ πλῆθος τῶν ἀριθμῶν, ίγεται μετὰ σπουδῆς ἀποδεικτικῆς. ἡμῖν δ' ἐκ τῶν ένων καὶ διωρισμένων λεκτέον. ἡ μὲν γὰρ ἀρχὴ καὶ τον τῶν ὄντων ἀκίνητον καὶ καθ' αὑτὸ καὶ κατὰ ηκός, κινοῦν δὲ τὴν πρώτην ἀΐδιον καὶ μίαν κίνησιν. τὸ κινούμενον ἀνάγκη ὑπό τινος κινεῖσθαι, καὶ τὸ κινοῦν ἀκίνητον εἶναι καθ' αὑτό, καὶ τὴν ἀΐδιον κι- τὸ ἀϊδίου κινεῖσθαι καὶ τὴν μίαν ὑφ' ἑνός, ὁρῶμεν ὶ τὴν τοῦ παντὸς τὴν ἁπλῆν φοράν, ἣν κινεῖν φα- πρώτην οὐσίαν καὶ ἀκίνητον, ἄλλας φορὰς οὔσας πλανήτων ἀϊδίους (ἀΐδιον γὰρ καὶ ἄστατον τὸ κύκλῳ δέδεικται δ' ἐν τοῖς φυσικοῖς περὶ τούτων), ἀνάγκη ν ἑκάστην τῶν φορῶν ὑπ' ἀκινήτου τε κινεῖσθαι καθ' ὶ ἀϊδίου οὐσίας. ἥ τε γὰρ τῶν ἄστρων φύσις ἀΐδιος ς οὖσα, καὶ τὸ κινοῦν ἀΐδιον καὶ πρότερον τοῦ κινου- ὶ τὸ πρότερον οὐσίας οὐσίαν ἀναγκαῖον εἶναι. φανε- ν ὅτι τοσαύτας τε οὐσίας ἀναγκαῖον εἶναι τήν τε ἀϊδίους καὶ ἀκινήτους καθ' αὑτὰς καὶ ἄνευ μεγέθους,

διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν πρότερον. ὅτι μὲν οὖν εἰσὶν οὐσίαι, καὶ τούτων τίς πρώτη καὶ δευτέρα κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν ταῖς φοραῖς τῶν ἄστρων, φανερόν. τὸ δὲ πλῆθος ἤδη τῶν φορῶν ἐκ τῆς οἰκειοτάτης φιλοσοφίας τῶν μαθηματικῶν ἐπιστημῶν δεῖ σκοπεῖν, ἐκ τῆς ἀστρολογίας· αὕτη γὰρ περὶ οὐσίας αἰσθητῆς μὲν ἀϊδίου δὲ ποιεῖται τὴν θεωρίαν, αἱ δ' ἄλλαι περὶ οὐδεμιᾶς οὐσίας, οἷον ἥ τε περὶ τοὺς ἀριθμοὺς καὶ τὴν γεωμετρίαν. ὅτι μὲν οὖν πλείους τῶν φερομένων αἱ φοραί, φανερὸν τοῖς καὶ μετρίως ἡμμένοις· πλείους γὰρ ἕκαστον φέρεται μιᾶς τῶν πλανωμένων ἄστρων. πόσαι δ' αὗται τυγχάνουσιν οὖσαι, νῦν μὲν ἡμεῖς ἃ λέγουσι τῶν μαθηματικῶν τινὲς ἐννοίας χάριν λέγομεν, ὅπως ᾖ τι τῇ διανοίᾳ πλῆθος ὡρισμένον ὑπολαβεῖν· τὸ δὲ λοιπὸν τὰ μὲν ζητοῦντας αὐτοὺς δεῖ, τὰ δὲ πυνθανομένους παρὰ τῶν ζητούντων, ἄν τι φαίνηται παρὰ τὰ νῦν εἰρημένα τοῖς ταῦτα πραγματευομένοις, φιλεῖν μὲν ἀμφοτέρους, πείθεσθαι δὲ τοῖς ἀκριβεστέροις. Εὔδοξος μὲν οὖν ἡλίου καὶ σελήνης ἑκατέρου τὴν φορὰν ἐν τρισὶν ἐτίθετ' εἶναι σφαίραις, ὧν τὴν μὲν πρώτην τὴν τῶν ἀπλανῶν ἄστρων εἶναι, τὴν δὲ δευτέραν κατὰ τὸν διὰ μέσων τῶν ζῳδίων, τὴν δὲ τρίτην κατὰ τὸν λελοξωμένον ἐν τῷ πλάτει τῶν ζῳδίων· ἐν μείζονι δὲ πλάτει λελοξῶσθαι καθ' ὃν ἡ σελήνη φέρεται ἢ καθ' ὃν ὁ ἥλιος. τῶν δὲ πλανωμένων ἄστρων ἐν τέτταρσιν ἑκάστου σφαίραις, καὶ τούτων δὲ τὴν μὲν πρώτην καὶ δευτέραν τὴν αὐτὴν εἶναι ἐκείναις (τήν τε γὰρ τῶν ἀπλανῶν τὴν ἁπάσας φέρουσαν εἶναι, καὶ τὴν ὑπὸ ταύτην τεταγμένην καὶ κατὰ τὸν διὰ μέσων τῶν ζῳδίων τὴν φορὰν ἔχουσαν κοινὴν ἁπασῶν εἶναι), τῆς δὲ τρίτης ἁπάντων τοὺς πόλους ἐν τῷ διὰ μέσων τῶν ζῳδίων εἶναι, τῆς δὲ τετάρτης τὴν φορὰν κατὰ τὸν λελοξωμένον πρὸς τὸν μέσον ταύτης· εἶναι δὲ τῆς τρίτης σφαίρας τοὺς πόλους τῶν μὲν ἄλλων ἰδίους, τοὺς δὲ τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ Ἑρμοῦ τοὺς αὐτούς. Κάλλιππος δὲ τὴν μὲν θέσιν τῶν σφαιρῶν τὴν αὐτὴν ἐτίθετο Εὐδόξῳ, τοῦτ' ἔστι τῶν ἀποστημάτων τὴν τάξιν, τὸ δὲ πλῆθος τῷ μὲν τοῦ Διὸς καὶ τῷ τοῦ Κρόνου τὸ αὐτὸ ἐκείνῳ ἀπεδίδου, τῷ δ' ἡλίου καὶ τῷ σελήνης δύο ᾤετο ἔτι προσθετέας εἶναι σφαίρας, τὰ φαινόμενα εἰ μέλλει τις ἀποδώσειν, τοῖς δὲ λοιποῖς τῶν πλανήτων ἑκάστῳ μίαν. ἀναγκαῖον δέ, εἰ μέλλουσι συντεθεῖσαι

ιὸν τε πρότερον A[b], οἷον ὥστε πρότερον T. ‖ 2. τις] τις ἄνθρωπον T. ‖ 4. καὶ ἀκίνητος om T. ‖ 7. κινεῖται T. ‖ 8. πεπερασμένοι T. ‖ 10. μέγεθος εἰς ἄπειρον T. ‖ 11. μὴν ὅτι καὶ ἀπαθὴς καὶ ἀναλλοίωτος T. ‖ 22. οὐδὲ T. ‖ 34. αὐτὴν E. ‖ φύσις ἀΐδιος σία ἀΐδιος T. ‖ 38. καὶ ἀμεγέθεις T.

ισὶν om T. ‖ 4. σφαιρῶν F[b]. ‖ 15. φαίνεται T. ‖ 17. ἑκατέρου om F[b]. ‖ 19. τὸν] τὴν T, τὸ EA[b]. ‖ 20. δὲ om F[b]. ‖ ισων T. ‖ 26. καὶ τὴν — 27. εἶναι om T. ‖ 26. ταύτη E. ‖ τὸ A[b]. ‖ 28. τῆς] τοὺς F[b]. ‖ 31. τοὺς δὲ] τοῦ δὲ T. ‖ 33. 34. τάξιν om E. ‖ 35. ἐκεῖνο A[b]. ‖ ἐπιπέδου T. ‖ ἡλίῳ καὶ τῇ σελήνῃ ET. ‖ 36. ἔτι ᾤετο T. ‖ 37. μέλλοι E. ‖ τοῖς — 1. ἀποδώσειν om T.

πᾶσαι τὰ φαινόμενα ἀποδώσειν, καθ' ἕκαστον τῶν πλανωμένων ἑτέρας σφαίρας μιᾷ ἐλάττονας εἶναι τὰς ἀνελιττούσας καὶ εἰς τὸ αὐτὸ ἀποκαθιστάσας τῇ θέσει τὴν πρώτην σφαῖραν ἀεὶ τοῦ ὑποκάτω τεταγμένου ἄστρου· οὕτω γὰρ μόνως ἐνδέχεται τὴν τῶν πλανητῶν φορὰν ἅπαντα ποιεῖσθαι. ἐπεὶ οὖν ἐν αἷς μὲν αὐτὰ φέρεται σφαίραις αἱ μὲν ὀκτὼ αἱ δὲ πέντε καὶ εἰκοσίν εἰσιν, τούτων δὲ μόνας οὐ δεῖ ἀνελιχθῆναι ἐν αἷς τὸ κατωτάτω τεταγμένον φέρεται, αἱ μὲν τὰς τῶν πρώτων δύο ἀνελίττουσαι ἓξ ἔσονται, αἱ δὲ τὰς τῶν ὕστερον τεττάρων ἑκκαίδεκα, ὁ δὲ ἁπασῶν ἀριθμὸς τῶν τε φερουσῶν καὶ τῶν ἀνελιττουσῶν ταύτας πεντήκοντά τε καὶ πέντε. εἰ δὲ τῇ σελήνῃ τε καὶ τῷ ἡλίῳ μὴ προστιθείη τις ἃς εἴπομεν κινήσεις, αἱ πᾶσαι σφαῖραι ἔσονται ἑπτά τε καὶ τεσσαράκοντα. τὸ μὲν οὖν πλῆθος τῶν σφαιρῶν ἔστω τοσοῦτον, ὥστε καὶ τὰς οὐσίας καὶ τὰς ἀρχὰς τὰς ἀκινήτους καὶ τὰς αἰσθητὰς τοσαύτας εὔλογον ὑπολαβεῖν· τὸ γὰρ ἀναγκαῖον ἀφείσθω τοῖς ἰσχυροτέροις λέγειν. εἰ δὲ μηδεμίαν οἷόν τ' εἶναι φορὰν μὴ συντείνουσαν πρὸς ἄστρου φοράν, ἔτι δὲ πᾶσαν φύσιν καὶ πᾶσαν οὐσίαν ἀπαθῆ καὶ καθ' αὑτὴν τοῦ ἀρίστου τετυχηκυῖαν τέλος εἶναι δεῖ νομίζειν, οὐδεμία ἂν εἴη παρὰ ταύτας ἑτέρα φύσις, ἀλλὰ τοῦτον ἀνάγκη τὸν ἀριθμὸν εἶναι τῶν οὐσιῶν. εἴτε γάρ εἰσιν ἕτεραι, κινοῖεν ἂν ὡς τέλος οὖσαι φορᾶς. ἀλλ' εἶναί γε ἄλλας φορὰς ἀδύνατον παρὰ τὰς εἰρημένας. τοῦτο δ' εὔλογον ἐκ τῶν φερομένων ὑπολαβεῖν. εἰ γὰρ πᾶν τὸ φέρον τοῦ φερομένου χάριν πέφυκε καὶ φορὰ πᾶσα φερομένου τινός ἐστιν, οὐδεμία φορὰ αὑτῆς ἂν ἕνεκα εἴη οὐδ' ἄλλης φορᾶς, ἀλλὰ τῶν ἄστρων ἕνεκα. εἰ γὰρ ἔσται φορὰ φορᾶς ἕνεκα, καὶ ἐκείνην ἑτέρου δεήσει χάριν εἶναι· ὥστ' ἐπειδὴ οὐχ οἷόν τε εἰς ἄπειρον, τέλος ἔσται πάσης φορᾶς τῶν φερομένων τι θείων σωμάτων κατὰ τὸν οὐρανόν. ὅτι δὲ εἷς οὐρανός, φανερόν. εἰ γὰρ πλείους οὐρανοὶ ὥσπερ ἄνθρωποι, ἔσται εἴδει μία ἡ περὶ ἕκαστον ἀρχή, ἀριθμῷ δέ γε πολλαί. ἀλλ' ὅσα ἀριθμῷ πολλά, ὕλην ἔχει· εἷς γὰρ λόγος καὶ ὁ αὐτὸς πολλῶν, οἷον ἀνθρώπου, Σωκράτης δὲ εἷς. τὸ δὲ τί ἦν εἶναι οὐκ ἔχει ὕλην τὸ πρῶτον· ἐντελέχεια γάρ. ἓν ἄρα καὶ λόγῳ καὶ ἀριθμῷ τὸ πρῶτον κινοῦν ἀκίνητον ὄν· καὶ τὸ κινούμενον ἄρα ἀεὶ καὶ συνεχῶς ἓν μόνον· εἷς ἄρα οὐρανὸς μόνος. παρα-

δέδοται δὲ παρὰ τῶν ἀρχαίων καὶ παμπαλαίων ἐν
σχήματι καταλελειμμένα τοῖς ὕστερον ὅτι θεοί τέ
οὗτοι καὶ περιέχει τὸ θεῖον τὴν ὅλην φύσιν. τὰ δὲ
μυθικῶς ἤδη προσῆκται πρὸς τὴν πειθὼ τῶν πολλῶν
πρὸς τὴν εἰς τοὺς νόμους καὶ τὸ συμφέρον χρῆσιν·
ποειδεῖς τε γὰρ τούτους καὶ τῶν ἄλλων ζῴων ὁμοίους
λέγουσι, καὶ τούτοις ἕτερα ἀκόλουθα καὶ παραπλήσια
εἰρημένοις. ὧν εἴ τις χωρίσας αὐτὸ λάβοι μόνον τὸ
τον, ὅτι θεοὺς ᾤοντο τὰς πρώτας οὐσίας εἶναι, θείως ἂν
σθαι νομίσειεν, καὶ κατὰ τὸ εἰκὸς πολλάκις εὑρημένης
τὸ δυνατὸν ἑκάστης καὶ τέχνης καὶ φιλοσοφίας καὶ
φθειρομένων καὶ ταύτας τὰς δόξας ἐκείνων οἷον λεί
περισεσῶσθαι μέχρι τοῦ νῦν. ἡ μὲν οὖν πάτριος δόξα
ἡ παρὰ τῶν πρώτων ἐπὶ τοσοῦτον ἡμῖν φανερὰ μόνον.

Τὰ δὲ περὶ τὸν νοῦν ἔχει τινὰς ἀπορίας· δοκεῖ
γὰρ εἶναι τῶν φαινομένων θειότατον, πῶς δ' ἔχων
ἂν εἴη, ἔχει τινὰς δυσκολίας. εἴτε γὰρ μηδὲν νοεῖ,
εἴη τὸ σεμνόν, ἀλλ' ἔχει ὥσπερ ἂν εἰ ὁ καθεύδων·
νοεῖ, τούτου δ' ἄλλο κύριον (οὐ γάρ ἐστι τοῦτο ὅ ἐστιν
οὐσία νόησις, ἀλλὰ δύναμις), οὐκ ἂν ἡ ἀρίστη οὐσία
γὰρ τοῦ νοεῖν τὸ τίμιον αὐτῷ ὑπάρχει. ἔτι δὲ εἴτε
οὐσία αὐτοῦ εἴτε νόησίς ἐστι, τί νοεῖ; ἢ γὰρ αὐτὸς
ἕτερόν τι. καὶ εἰ ἕτερόν τι, ἢ τὸ αὐτὸ ἀεὶ ἢ ἄλλο
ρον οὖν διαφέρει τι ἢ οὐθὲν τὸ νοεῖν τὸ καλὸν ἢ τὸ
ἢ καὶ ἄτοπον τὸ διανοεῖσθαι περὶ ἐνίων; δῆλον τοί
τὸ θειότατον καὶ τιμιώτατον νοεῖ, καὶ οὐ μεταβάλλει
χεῖρον γὰρ ἡ μεταβολή, καὶ κίνησίς τις ἤδη τὸ τοι
πρῶτον μὲν οὖν εἰ μὴ νόησίς ἐστιν ἀλλὰ δύναμις, εὔλ
ἐπίπονον εἶναι τὸ συνεχὲς αὐτῷ τῆς νοήσεως. ἔπειτα δῆ
ὅτι ἄλλο τι ἂν εἴη τὸ τιμιώτερον ἢ ὁ νοῦς, τὸ νοούμ
καὶ γὰρ τὸ νοεῖν καὶ ἡ νόησις ὑπάρξει καὶ τὸ χεί
νοοῦντι. ὥστ' εἰ φευκτὸν τοῦτο (καὶ γὰρ μὴ ὁρᾶν ἔνια
τον ἢ ὁρᾶν), οὐκ ἂν εἴη τὸ ἄριστον ἡ νόησις. αὑτὸν
νοεῖ, εἴπερ ἐστὶ τὸ κράτιστον, καὶ ἔστιν ἡ νόησις νοήσεως
σις. φαίνεται δ' ἀεὶ ἄλλου ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ αἴσθησις
ἡ δόξα καὶ ἡ διάνοια, αὑτῆς δ' ἐν παρέργῳ. ἔτι εἰ ἄλ
τὸ νοεῖν καὶ τὸ νοεῖσθαι, κατὰ πότερον αὐτῷ τὸ εὖ ὑπ
χει; οὐδὲ γὰρ ταὐτὸ τὸ εἶναι νοήσει καὶ νοουμένῳ. ἢ

2. μιᾷ] μὴ T. ‖ 3. ἀποκαθιστώσας A^b. ‖ 6. φέρονται T. ‖ 7. ἀνελλιχθῆναι οὐ δεῖ ἐν ᾧ τὸ κάτω φέρεται F^b. ἀναλεχθῆναι T. ‖ 8. δὲ ET. ‖ 12. προστεθείη T. ‖ 18. οἷόν om T. ‖ εἶναι om F^b. ‖ 19. ἀπαθῆ] ἀγαθὴν ἀπαθῆ T. ‖ 25. φαιρομένων T. ‖ 27. ἂν om ‖ 29. ἑτέρων A^b. ‖ 35. γρ. σωκράτης δὲ οὐχ εἷς margo E. ‖ 38. ἓν μόνον om A^b.

4. προῆκται F^b. ‖ 17. μηδ' ἐννοεῖ A^b. ‖ 23. καὶ — τι om ET. ‖ 27. γὰρ κίνησις καὶ μεταβολή A^b. ‖ 30. ὁ om T. ‖ post γὰρ om F^b. ‖ 32. εἰ] εἰ ἔστι E, om T. ‖ κρείττονι, omisso ἢ, T. ‖ 34. ἡ νόησις κάτω νοήσεως νοήσει. φ. T. ‖ 35. ἡ om E. ‖ 36. ἑαυτῆς F^b. ‖ ἔτι δ' εἰ T.

πιστήμη τὸ πρᾶγμα; ἐπὶ μὲν τῶν ποιητικῶν ἄνευ οὐσία καὶ τὸ τί ἦν εἶναι, ἐπὶ δὲ τῶν θεωρητικῶν ὁ ὶ πρᾶγμα καὶ ἡ νόησις. ὐχ ἑτέρυ ὖν ὄντος τῦ νου- ιὶ τοῦ νοῦ, ὅσα μὴ ὕλην ἔχει τὸ αὐτὸ ἔςαι, καὶ ἡ νουμένυ μία. ἔτι δὴ λείπεται ἀπορία, εἰ σύνθετον νον· μεταβάλλοι γὰρ ἂν ἐν τοῖς μέρεσι τῦ ὅλυ. ἢ ν πᾶν τὸ μὴ ἔχον ὕλην, ὥσπερ ὁ ἀνθρώπινος νῦς, ῶν συνθέτων ἔχει ἔν τινι χρόνῳ· ὐ γὰρ ἔχει τὸ εὖ ἢ ἐν τῳδί, ἀλλ' ἐν ὅλῳ τινὶ τὸ ἄριςον, ὂν ἄλλο τι. ἔχει αὐτὴ αὑτῆς ἡ νόησις τὸν ἅπαντα αἰῶνα.

ισκεπτέον δὲ καὶ ποτέρως ἔχει ἡ τῦ ὅλυ φύσις τὸ ιαὶ τὸ ἄριστον, πότερον κεχωρισμένον τι καὶ αὐτὸ ό, ἢ τὴν τάξιν, ἢ ἀμφοτέρως ὥσπερ στράτευμα. ἐν τῇ τάξει τὸ εὖ καὶ ὁ στρατηγός, καὶ μᾶλλον γὰρ ὗτος διὰ τὴν τάξιν ἀλλ' ἐκείνη διὰ τῦτόν ἐςιν. ὲ συντέτακταί πως, ἀλλ' οὐχ ὁμοίως, καὶ πλωτὰ ὰ καὶ φυτά· καὶ ὐχ ὕτως ἔχει ὥςε μὴ εἶναι θα- ὶς θάτερον μηθέν, ἀλλ' ἐστί τι. πρὸς μὲν γὰρ ἓν συντέτακται, ἀλλ' ὥσπερ ἐν οἰκίᾳ τοῖς ἐλευθέροις ἐςιν ὅ τι ἔτυχε ποιεῖν, ἀλλὰ πάντα ἢ τὰ πλεῖςα , τοῖς δὲ ἀνδραπόδοις καὶ τοῖς θηρίοις μικρὸν τὸ εἰς , τὸ δὲ πολὺ ὅ τι ἔτυχεν· τοιαύτη γὰρ ἑκάστου τῶν ἡ φύσις ἐςίν. λέγω δ' οἷον εἴς γε τὸ διακρι- ίγκη ἅπασιν ἐλθεῖν, καὶ ἄλλα ὕτως ἐςὶν ὧν κοι- άντα εἰς τὸ ὅλον. ὅσα δὲ ἀδύνατα συμβαίνει ἢ ιῖς ἄλλως λέγυσι, καὶ ποῖα οἱ χαριεςέρως λέγον- ἐπὶ ποίων ἐλάχισται ἀπορίαι, δεῖ μὴ λανθάνειν. ὰρ ἐξ ἐναντίων ποιῦσι πάντα. ὔτε δὲ τὸ πάντα ὔτε ιντίων ὀρθῶς, ὔτ' ἐν ὅσοις τὰ ἐναντία ὑπάρχει, πῶς ιαντίων ἔςαι, οὐ λέγουσιν· ἀπαθῆ γὰρ τὰ ἐναντία ήλων. ἡμῖν δὲ λύεται τοῦτο εὐλόγως τῷ τρίτον τι δὲ τὸ ἕτερον τῶν ἐναντίων ὕλην ποιῦσιν, ὥσπερ οἱ τῷ ἴσῳ ἢ τῷ ἑνὶ τὰ πολλά. λύεται δὲ καὶ τῦτο ν τρόπον· ἡ γὰρ ὕλη ἡ μία οὐθενὶ ἐναντίον. ἔτι τοῦ φαύλου μεθέξει ἔξω τοῦ ἑνός· τὸ γὰρ κακὸν ερον τῶν ςοιχείων. οἱ δ' ἄλλοι ὐδ' ἀρχὰς τὸ ἀγα- ὸ κακόν· καίτοι ἐν ἅπασι μάλιςα τὸ ἀγαθὸν ἀρχή. ο μὲν ὀρθῶς ὅτι ἀρχήν, ἀλλὰ πῶς τὸ ἀγαθὸν ἀρχὴ ὐ λέγυσιν, πότερον ὡς τέλος ἢ ὡς κινῆσαν ἢ ὡς εἶδος. ἀτό- πως δὲ καὶ Ἐμπεδοκλῆς· τὴν γὰρ φιλίαν ποιεῖ τὸ ἀγαθόν. αὕτη δ' ἀρχὴ καὶ ὡς κινοῦσα (συνάγει γάρ) καὶ ὡς ὕλη· μόριον γὰρ τῦ μίγματος. εἰ δὴ καὶ τῷ αὐτῷ συμβέβηκεν ὡς ὕλῃ καὶ ἀρχῇ εἶναι καὶ ὡς κινῦντι, ἀλλὰ τό γ' εἶναι ὐ ταὐτό. κατὰ πότερον ὖν φιλία; ἄτοπον δὲ καὶ τὸ ἄφθαρ- τον εἶναι τὸ νεῖκος· τοῦτο δ' ἐστὶν αὐτὸ ἡ τοῦ κακῦ φύσις. Ἀναξαγόρας δὲ ὡς κινῦν τὸ ἀγαθὸν ἀρχήν· ὁ γὰρ νῦς κινεῖ, ἀλλὰ κινεῖ ἕνεκά τινος, ὥστε ἕτερον. πλὴν ὡς ἡμεῖς λέγο- μεν· ἡ γὰρ ἰατρική ἐστί πως ἡ ὑγίεια. ἄτοπον δὲ καὶ τὸ ἐναντίον μὴ ποιῆσαι τῷ ἀγαθῷ καὶ τῷ νῷ. πάντες δ' οἱ τἀναντία λέγοντες ὐ χρῶνται τοῖς ἐναντίοις, ἐὰν μὴ ῥυθμίσῃ τις. καὶ διὰ τί τὰ μὲν φθαρτὰ τὰ δ' ἄφθαρτα, ὐδεὶς λέγει· πάντα γὰρ τὰ ὄντα ποιοῦσιν ἐκ τῶν αὐτῶν ἀρχῶν. ἔτι οἱ μὲν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος ποιοῦσι τὰ ὄντα· οἱ δ' ἵνα μὴ τοῦτο ἀναγκασθῶσιν, ἓν πάντα ποιῦσιν. ἔτι διὰ τί ἀεὶ ἔςαι γένε- σις καὶ τί αἴτιον γενέσεως, ὐδεὶς λέγει. καὶ τοῖς δύο ἀρχὰς ποιῦσιν ἄλλην ἀνάγκη ἀρχὴν κυριωτέραν εἶναι, καὶ τοῖς τὰ εἴδη, ὅτι ἄλλη ἀρχὴ κυριωτέρα· διὰ τί γὰρ μετέσχεν ἢ μετέχει; καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις ἀνάγκη τῇ σοφίᾳ καὶ τῇ τι- μιωτάτῃ ἐπιςήμῃ εἶναί τι ἐναντίον, ἡμῖν δ' ὔ· οὐ γάρ ἐςιν ἐναντίον τῷ πρώτῳ ὐθέν. πάντα γὰρ τὰ ἐναντία ὕλην ἔχει καὶ δυνάμει ταὐτά ἐςιν, ἡ δὲ ἐναντία ἄγνοια εἰς τὸ ἐναν- τίον· τῷ δὲ πρώτῳ ἐναντίον οὐθέν. εἴτε μὴ ἔσται παρὰ τὰ αἰσθητὰ ἄλλα, οὐκ ἔσται ἀρχὴ καὶ τάξις καὶ γένεσις καὶ τὰ ὐράνια, ἀλλ' ἀεὶ τῆς ἀρχῆς ἀρχή, ὥσπερ τοῖς θεολόγοις καὶ τοῖς φυσικοῖς πᾶσιν. εἰ δ' ἔςαι τὰ εἴδη ἢ ἀριθμοί, ὐδε- νὸς αἴτια· εἰ δὲ μή, οὔτι κινήσεώς γε. ἔτι πῶς ἔσται ἐξ ἀμεγεθῶν μέγεθος καὶ συνεχές; ὁ γὰρ ἀριθμὸς οὐ ποιήσει συνεχές, οὔτε ὡς κινοῦν οὔτε ὡς εἶδος. ἀλλὰ μὴν ὐθέν γ' ἔςαι τῶν ἐναντίων ὅπερ καὶ ποιητικὸν καὶ κινητικόν· ἐνδέ- χοιτο γὰρ ἂν μὴ εἶναι. ἀλλὰ μὴν ὕςερόν γε τὸ ποιεῖν δυ- νάμεως. ὐκ ἄρα ἀΐδια τὰ ὄντα. ἀλλ' ἔςιν· ἀναιρετέον ἄρα τούτων τι. τοῦτο δ' εἴρηται ὥς. ἔτι τίνι οἱ ἀριθμοὶ ἓν ἢ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα καὶ ὅλως τὸ εἶδος καὶ τὸ πρᾶγμα, ὐθὲν λεγει ὐθείς· ὐδ' ἐνδέχεται εἰπεῖν, ἐὰν μὴ ὡς ἡμεῖς εἴπῃ, ὡς τὸ κινοῦν ποιεῖ. οἱ δὲ λέγοντες τὸν ἀριθμὸν πρῶτον τὸν μαθηματικὸν καὶ ὕτως ἀεὶ ἄλλην ἐχομένην ὐσίαν καὶ ἀρχὰς

α om *E.* ‖ 6. μεταβάλοι *A*[b], μεταβάλλει *T.* ‖ 11. λόγου *T.* ‖ 12. τι κεχωρισμένον *T.* ‖ 15. ὗτος· ὐ] αὐτός· ὐ *T.* ‖ τῦτ' ‖ 17. καὶ ὐχ ὕτως] ὔτε *T.* ‖ 20. ὅ τι ἔτυχε] ὁτῦν *E.* ‖ 25. ἢ ἄτοπα συμβαίνει *F*[b]. ‖ 26. ποῖα ἡ χάρις ἑτέρως λέγοντες *T.* ‖ . ‖ 38. ἀλλὰ — ἀρχὴ om *T.*

χὴ *EA*[b]. ‖ τό] τῦ *T.* ‖ 6. κατὰ] καὶ *T.* ‖ 10. ἡ post πως om *T.* ‖ 12. ῥαθυμήσῃ *T.* ‖ 14. πάντες *E.* ‖ 18. ἀρχὴν ‖ 19. μετίσχει *ET.* ‖ 23. ἡ] εἰ *T.* ‖ 24. εἴτε] ἔτι εἰ *F*[b]. ‖ 27. ἢ om *T.* ‖ 28. οὔτε *A*[b]. ‖ 32. ἂν om *E.* ‖ 34. *T.*

ἑκάςης ἄλλας, ἐπεισοδιώδη τὴν τοῦ παντὸς οὐσίαν ποιῦσιν (οὐθὲν γὰρ ἡ ἑτέρα τῇ ἑτέρᾳ συμβάλλεται ὖσα ἢ μὴ ὖσα) καὶ ἀρχὰς πολλάς· τὰ δὲ ὄντα οὐ βούλεται πολιτεύεσθαι κακῶς. "ὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη· εἷς κοίρανος ἔςω."

M.

Περὶ μὲν οὖν τῆς τῶν αἰσθητῶν ὐσίας εἴρηται τίς ἐςιν, ἐν μὲν τῇ μεθόδῳ τῇ τῶν φυσικῶν περὶ τῆς ὕλης, ὕστερον δὲ περὶ τῆς κατ' ἐνέργειαν. ἐπεὶ δ' ἡ σκέψις ἐστὶ πότερον ἔςι τις παρὰ τὰς αἰσθητὰς ὐσίας ἀκίνητος καὶ ἀΐδιος ἢ οὐκ ἔςι, καὶ εἰ ἔςι τίς ἐςι, πρῶτον τὰ παρὰ τῶν ἄλλων λεγόμενα θεωρητέον, ὅπως εἴτε τι μὴ καλῶς λέγουσι, μὴ τοῖς αὐτοῖς ἔνοχοι ὦμεν, καὶ εἴ τι δόγμα κοινὸν ἡμῖν κἀκείνοις, τοῦτ' ἰδίᾳ μὴ καθ' ἡμῶν δυσχεραίνωμεν· ἀγαπητὸν γὰρ εἴ τις τὰ μὲν κάλλιον λέγοι τὰ δὲ μὴ χεῖρον. δύο δ' εἰσὶ δόξαι περὶ τούτων· τά τε γὰρ μαθηματικά φασιν οὐσίας εἶναί τινες, οἷον ἀριθμὺς καὶ γραμμὰς καὶ τὰ συγγενῆ τούτοις, καὶ πάλιν τὰς ἰδέας. ἐπεὶ δὲ οἱ μὲν δύο ταῦτα γένη ποιοῦσι, τάς τε ἰδέας καὶ τοὺς μαθηματικὺς ἀριθμύς, οἱ δὲ μίαν φύσιν ἀμφοτέρων, ἕτεροι δέ τινες τὰς μαθηματικὰς μόνον οὐσίας εἶναί φασι, σκεπτέον πρῶτον μὲν περὶ τῶν μαθηματικῶν, μηδεμίαν προςιθέντας φύσιν ἄλλην αὐταῖς, οἷον πότερον ἰδέαι τυγχάνυσιν ὖσαι ἢ ὔ, καὶ πότερον ἀρχαὶ καὶ ὐσίαι τῶν ὄντων ἢ ὔ, ἀλλ' ὡς περὶ μαθηματικῶν μόνον εἴτ' εἰσὶν εἴτε μή εἰσι, καὶ εἰ εἰσὶ πῶς εἰσίν, ἔπειτα μετὰ ταῦτα χωρὶς περὶ τῶν ἰδεῶν αὐτῶν ἁπλῶς καὶ ὅσον νόμου χάριν· τεθρύλληται γὰρ τὰ πολλὰ καὶ ὑπὸ τῶν ἐξωτερικῶν λόγων. ἔτι δὲ πρὸς ἐκείνην δεῖ τὴν σκέψιν ἀπαντᾶν τὸν πλείω λόγον, ὅταν ἐπισκοπῶμεν εἰ αἱ οὐσίαι καὶ αἱ ἀρχαὶ τῶν ὄντων ἀριθμοὶ καὶ ἰδέαι εἰσίν· μετὰ γὰρ τὰς ἰδέας αὕτη λείπεται τρίτη σκέψις. ἀνάγκη δ', εἴπερ ἔστι τὰ μαθηματικά, ἢ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς εἶναι αὐτά, καθάπερ λέγυσί τινες, ἢ κεχωρισμένα τῶν αἰσθητῶν (λέγυσι δὲ καὶ ὕτω τινές)· ἢ εἰ μηδετέρως, ἢ ὐκ εἰσὶν ἢ ἄλλον τρόπον εἰσίν. ὥσθ' ἡ ἀμφισβήτησις ἡμῖν ἔςαι ὐ περὶ τῦ εἶναι ἀλλὰ περὶ τοῦ τρόπου.

2 Ὅτι μὲν τοίνυν ἔν γε τοῖς αἰσθητοῖς ἀδύνατον εἶναι καὶ ἅμα πλασματίας ὁ λόγος, εἴρηται μὲν καὶ ἐν τοῖς

διαπορήμασιν ὅτι δύο ἅμα στερεὰ εἶναι ἀδύνατον,
καὶ ὅτι τῦ αὐτῦ λόγυ καὶ τὰς ἄλλας δυνάμεις καὶ
ἐν τοῖς αἰσθητοῖς εἶναι καὶ μηδεμίαν κεχωρισμένην.
μὲν οὖν εἴρηται πρότερον. ἀλλὰ πρὸς τούτοις φα
ἀδύνατον διαιρεθῆναι ὁτιῦν σῶμα. κατ' ἐπίπεδον γ
ρεθήσεται, καὶ τῦτο κατὰ γραμμήν, καὶ αὕτη κατὰ
ὥς' εἰ τὴν ςιγμὴν διελεῖν ἀδύνατον, καὶ τὴν γραμ
δὲ ταύτην, καὶ τἆλλα. τί οὖν διαφέρει ἢ ταύτ
τοιαύτας φύσεις, ἢ αὐτὰς μὲν μή, εἶναι δ' ἐν αὐτ
αὐτας φύσεις; τὸ αὐτὸ γὰρ συμβήσεται· διαιρεμέ
τῶν αἰσθητῶν διαιρεθήσονται, ἢ ὐδὲ αἱ αἰσθηταί. ἀλ
ὐδὲ κεχωρισμένας γ' εἶναι φύσεις τοιαύτας δυνατόν.
ἔςαι ςερεὰ παρὰ τὰ αἰσθητὰ κεχωρισμένα τύτων ἐπ
πρότερα τῶν αἰσθητῶν, δῆλον ὅτι καὶ παρὰ τὰ ἐ
ἕτερα ἀναγκαῖον εἶναι ἐπίπεδα κεχωρισμένα καὶ ς
καὶ γραμμάς· τοῦ γὰρ αὐτοῦ λόγυ. εἰ δὲ ταῦτα,
παρὰ τὰ τοῦ ςερεῦ τῦ μαθηματικῦ ἐπίπεδα καὶ γρ
καὶ ςιγμὰς ἕτερα κεχωρισμένα. πρότερα γὰρ τῶν
μένων ἐστὶ τὰ ἀσύνθετα· καὶ εἴπερ τῶν αἰσθητῶν
σώματα μὴ αἰσθητά, τῷ αὐτῷ λόγῳ καὶ τῶν ἐπ
τῶν ἐν τοῖς ἀκινήτοις στερεοῖς τὰ αὐτὰ καθ' αὑτ
ἕτερα ταῦτα ἐπίπεδα καὶ γραμμαὶ τῶν ἅμα τοῖς
ταῖς κεχωρισμένοις· τὰ μὲν γὰρ ἅμα τοῖς μαθη
στερεοῖς, τὰ δὲ πρότερα τῶν μαθηματικῶν στερεῶν
τοίνυν τούτων τῶν ἐπιπέδων ἔσονται γραμμαί, ὧν
δεήσει ἑτέρας γραμμὰς καὶ στιγμὰς εἶναι διὰ τὸ
λόγον· καὶ τύτων ἐν ταῖς προτέραις γραμμαῖς ἑτέρας
τέρας στιγμάς, ὧν οὐκέτι πρότεραι ἕτεραι. ἄτοπ
γίγνεται ἡ σώρευσις· συμβαίνει γὰρ στερεὰ μὲν
παρὰ τὰ αἰσθητά, ἐπίπεδα δὲ τριττὰ παρὰ τὰ αἰ
τά τε παρὰ τὰ αἰσθητὰ καὶ τὰ ἐν τοῖς μαθηματικ
ρεοῖς καὶ παρὰ τὰ ἐν τύτοις, γραμμαὶ δὲ τετραξαί, ς
δὲ πενταξαί. ὥςε περὶ ποῖα αἱ ἐπιςῆμαι ἔσονται αἱ
ματικαὶ τύτων; ὐ γὰρ δὴ περὶ τὰ ἐν τῷ ςερεῷ τῷ
ἐπίπεδα καὶ γραμμὰς καὶ στιγμάς· ἀεὶ γὰρ περὶ τ
τερα ἡ ἐπιςήμη. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ περὶ τῶν ἀ
παρ' ἑκάςας γὰρ τὰς ςιγμὰς ἕτεραι ἔσονται μονάδ
παρ' ἕκαστα τὰ ὄντα αἰσθητά, εἶτα τὰ νοητά, ὥστ
γένη ἄπειρα τῶν μαθηματικῶν ἀριθμῶν. ἔτι ἄπ

4. ἔςω add E et margo T. ‖ 8. οὖν om T. ‖ 14. τε A^b. ‖ 15. δυσχεραίνομεν F^b. ‖ 17. οὐσίαν T. ‖ 19. γένη ταῦτα
26. μετὰ om T. ‖ 31. τῶν ὄντων] τύτων T. ‖ 38. τοίνυν] οὖν F^b.

1. ἀπορήμασιν F^b. ‖ ἅμα ante δύο A^b, post στερεὰ G^bI^b. ‖ 2. αὐτῦ om A^b. ‖ 12. κεχωρισμένως γ' εἶναι τοιαύτας φύσ
17. τὰ om T. ‖ 20. μὴ] τὰ μὴ E. ‖ 28. στιγμάς] γραμμάς A^b. ‖ 30. ἐπίπεδα — αἰσθητά om E. ‖ 31. τὰ post καὶ om
37. παρ'] καὶ παρ' T. ‖ τάς] ἐν F^b. ‖ 39. ἄπειρα om $ETA^bG^bI^b$.

'μασιν ἐπήλθομεν, πῶς ἐνδέχεται λύειν; περὶ δὲ ;ρολογία ἐςίν, ὁμοίως ἐςὶ παρὰ τὰ αἰσθητά, καὶ γεωμετρία· εἶναι δ' οὐρανὸν καὶ τὰ μόρια αὐτοῦ ·όν, ἢ ἄλλο ὁτιῦν ἔχον κίνησιν; ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ὶ τὰ ἁρμονικά· ἔσται γὰρ φωνή τε καὶ ὄψις αἰσθητὰ καὶ τὰ καθ' ἕκαστα. ὥςε δῆλον ὅτι καὶ αἰσθήσεις καὶ τὰ ἄλλα αἰσθητά· τί γὰρ μᾶλλον ὡδὶ; εἰ δὲ ταῦτα, καὶ ζῷα ἔσονται, εἴπερ καὶ ἔτι γράφεται ἔνια καθόλου ὑπὸ τῶν μαθηματι- ταύτας τὰς ὐσίας. ἔσται ὖν καὶ αὕτη τις ἄλλη ξὺ κεχωρισμένη τῶν τ' ἰδεῶν καὶ τῶν μεταξύ, ἣ ς ἐςιν ὔτε ςιγμαὶ ὔτε μέγεθος ὔτε χρόνος. εἰ δὲ ατον, δῆλον ὅτι κἀκεῖνα ἀδύνατον εἶναι κεχωρισ- αἰσθητῶν. ὅλως δὲ τοὐναντίον συμβαίνει καὶ τοῦ καὶ τοῦ εἰωθότος ὑπολαμβάνεσθαι, εἴ τις θήσει τὰ μαθηματικὰ ὡς κεχωρισμένας τινὰς φύσεις. γὰρ διὰ τὸ μὲν οὕτως εἶναι αὐτὰς προτέρας εἶναι τῶν μεγεθῶν, κατὰ τὸ ἀληθὲς δὲ ὑστέρας· τὸ ὲς μέγεθος γενέσει μὲν πρότερόν ἐςι, τῇ ὐσίᾳ δ' ν ἄψυχον ἐμψύχυ. ἔτι τίνι καὶ πότ' ἔσται ἓν ατικὰ μεγέθη; τὰ μὲν γὰρ ἐνταῦθα ψυχῇ ἢ ῆς ἢ ἄλλῳ τινὶ εὐλόγῳ· εἰ δὲ μή, πολλά, καὶ ἐκείνοις δὲ διαιρετοῖς καὶ ποσοῖς οὖσι τί αἴτιον ι καὶ συμμένειν; ἔτι αἱ γενέσεις δηλῦσιν. πρῶ- γὰρ ἐπὶ μῆκος γίγνεται, εἶτα ἐπὶ πλάτος, τελευ- ις βάθος, καὶ τέλος ἔσχεν. εἰ ὖν τὸ τῇ γενέσει ὐσίᾳ πρότερον, τὸ σῶμα πρότερον ἂν εἴη ἐπιπέδυ ; καὶ ταύτῃ καὶ τέλειον καὶ ὅλον μᾶλλον, ὅτι γίγνεται· γραμμὴ δὲ ἔμψυχος ἢ ἐπίπεδον πῶς ὑπὲρ γὰρ τὰς αἰσθήσεις τὰς ἡμετέρας ἂν εἴη τὸ ἔτι τὸ μὲν σῶμα οὐσία τίς· ἤδη γὰρ ἔχει πως · αἱ δὲ γραμμαὶ πῶς ὐσίαι; ὔτε γὰρ ὡς εἶδος ή τις, οἷον εἰ ἄρα ἡ ψυχὴ τοιοῦτον, οὔτε ὡς ἡ τὸ σῶμα· οὐθὲν γὰρ ἐκ γραμμῶν ὐδ' ἐπιπέδων ὂν φαίνεται συνίςασθαι δυνάμενον. εἰ δ' ἦν ὐσία τοῦτ' ἂν ἐφαίνετο δυνάμενα πάσχειν. τῷ μὲν

ὖν λόγῳ ἔςω πρότερα. ἀλλ' ὐ πάντα ὅσα τῷ λόγῳ πρότερα, καὶ τῇ ὐσίᾳ πρότερα. τῇ μὲν γὰρ ὐσίᾳ πρότερα ὅσα χωριζόμενα τῷ εἶναι ὑπερβάλλει, τῷ λόγῳ δὲ ὅσων οἱ λόγοι ἐκ τῶν λόγων· ταῦτα δὲ ὐχ ἅμα ὑπάρχει. εἰ γὰρ μὴ ἔςι τὰ πάθη παρὰ τὰς ὐσίας, οἷον κινύμενόν τι ἢ λευκόν, τῦ λευκῦ ἀνθρώπυ τὸ λευκὸν πρότερον κατὰ τὸν λόγον, ἀλλ' ὐ κατὰ τὴν ὐσίαν· οὐ γὰρ ἐνδέχεται εἶναι κεχωρισμένον, ἀλλ' ἀεὶ ἅμα τῷ συνόλῳ ἐστίν· σύνολον δὲ λέγω τὸν ἄνθρωπον τὸν λευκόν. ὥστε φανερὸν ὅτι οὔτε τὸ ἐξ ἀφαιρέσεως πρότερον οὔτε τὸ ἐκ προσθέσεως ὕστερον· ἐκ προσθέσεως γὰρ τῷ λευκῷ ὁ λευκὸς ἄνθρωπος λέγεται. ὅτι μὲν ὖν ὔτε ὐσίαι μᾶλλον τῶν σωμάτων εἰσίν, ὔτε πρότερα τῷ εἶναι τῶν αἰσθητῶν, ἀλλὰ τῷ λόγῳ μόνον, οὔτε κεχωρισμένα πυ εἶναι δυνατόν, εἴρηται ἱκανῶς. ἐπεὶ δ' ὐδ' ἐν τοῖς αἰσθητοῖς ἐνεδέχετο αὐτὰ εἶναι, φανερὸν ὅτι ἢ ὅλως οὐκ ἔςιν ἢ τρόπον τινὰ ἔςι καὶ διὰ τῦτο ὐχ ἁπλῶς ἐςίν·
πολλαχῶς γὰρ τὸ εἶναι λέγομεν. ὥσπερ γὰρ καὶ τὰ κα- 3
θόλου ἐν τοῖς μαθήμασιν οὐ περὶ κεχωρισμένων ἐςὶ παρὰ τὰ μεγέθη καὶ τὺς ἀριθμύς, ἀλλὰ περὶ τύτων μέν, ὐχ ᾗ δὲ τοιαῦτα οἷα ἔχειν μέγεθος ἢ εἶναι διαιρετά, δῆλον ὅτι ἐνδέχεται καὶ περὶ τῶν αἰσθητῶν μεγεθῶν εἶναι καὶ λόγυς καὶ ἀποδείξεις, μὴ ᾗ δὲ αἰσθητά, ἀλλ' ᾗ τοιαδί. ὥσπερ γὰρ καὶ ᾗ κινύμενα μόνον πολλοὶ λόγοι εἰσί, χωρὶς τῦ τί ἕκαστόν ἐστι τῶν τοιούτων καὶ τῶν συμβεβηκότων αὐτοῖς, καὶ ὐκ ἀνάγκη διὰ ταῦτα ἢ κεχωρισμένον τι εἶναι κινύμενον τῶν αἰσθητῶν ἢ ἐν τούτοις τινὰ φύσιν εἶναι ἀφωρισμένην, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν κινουμένων ἔσονται λόγοι καὶ ἐπιςῆμαι, οὐχ ᾗ κινύμενα δὲ ἀλλ' ᾗ σώματα μόνον, καὶ πάλιν ᾗ ἐπίπεδα μόνον καὶ ᾗ μήκη μόνον, καὶ ᾗ διαιρετὰ καὶ ᾗ ἀδιαίρετα ἔχοντα δὲ θέσιν, καὶ ᾗ ἀδιαίρετα μόνον. ὥς' ἐπεὶ ἁπλῶς λέγειν ἀληθὲς μὴ μόνον τὰ χωριςὰ εἶναι ἀλλὰ καὶ τὰ μὴ χωριστά, οἷον κινούμενα εἶναι, καὶ τὰ μαθηματικὰ ὅτι ἔστιν ἁπλῶς ἀληθὲς εἰπεῖν, καὶ τοιαῦτά γε οἷα λέγυσιν. καὶ ὥσπερ καὶ τὰς ἄλλας ἐπιςήμας ἁπλῶς ἀληθὲς εἰπεῖν τούτου εἶναι, ὐχὶ τῦ συμβεβηκότος, οἷον ὅτι λευκῦ εἰ τὸ ὑγιεινὸν λευκόν, ᾗ δ' ἔςιν ὑγιεινόν, ἀλλ' ἐκείνυ

πορήμασιν F^b. ‖ 2. περὶ G^bI^b. ‖ 10. παρὰ πάντας τὰς αἰτίας G^b. ‖ ἄλλη τις αὕτη TG^bI^b. ‖ 11. εἰδῶν G^b. ‖ ἢ A^b. ‖ G^bI^b. ‖ 13. δῆλον om G^b. ‖ κεχωρισμένα εἶναι G^bI^b. ‖ 14. δὴ T. ‖ 17. εἶναι αὕτως T. ‖ 18. δὲ τὸ ἀληθὲς G^bI^b. ‖ 19. γενέσει G^bI^b. ‖ τῇ δ' ὐσία G^bI^b. ‖ 20. ἔτι ἐν τίνι E. ‖ ἓν om T. ‖ 23. διαιρετικοῖς G^b. ‖ 24. συμβαίνειν T. ‖ 26. εἰς] 8. ὅτι] καὶ ὅτι G^bI^b. ‖ 30. ὑπὸ G^bI^b. ‖ εἴη om T. ‖ 31. ἔχει om A^b. ‖ 33. οὔτε ὡς] ὥςε T. ‖ 35. ὐδὲ ἐκ ςιγμῶν G^b ν G^b. ‖ 36. δυνάμενον G^bI^b, om F^b.

λ' — πρότερα om T. ‖ 2. τῇ ὐσίᾳ πρότερον G^b. ‖ 4. δὲ] γὰρ T. ‖ 5. τι] τε G^b. ‖ ἢ om T. ‖ 7. ἐνδέχεται] ἐν T. ‖ ὸν] καὶ τὸ λευκόν F^b. ‖ τὸ om A^b. ‖ 10. προθέσεως $A^bF^bG^b$. ‖ 13. μόνα T, μόνω I^b. ‖ 14. ὐδὲν τοῖς A^b. ‖ 15. ἐνδέ- 17. τὰ] τὸ F^b. ‖ 18. περὶ] παρὰ F^b. ‖ παρὰ I^b: ceteri περὶ. ‖ 22. τοιάδε G^b. ‖ 28. οὐχὶ κινύμενα G^b. ‖ 30. καὶ ᾗ m G^b. ‖ δὲ om TA^b. ‖ 32. οἷον τὰ κινούμενα G^bI^b. ‖ 35. τοῦτο T. ‖ 36. ὑγιεινὸν τὸ $ETA^bG^bI^b$. ‖ ὑγιεινοῦ F^b. ‖ ἀλλ' 1. ὑγιεινὸν om T.

ῦ ἐςὶν ἑκάςη, εἰ ὑγιεινὸν ὑγιεινῦ, εἰ δ' ᾗ ἄνθρωπος ἀνθρώπυ, οὕτω καὶ τὴν γεωμετρίαν· ὐκ εἰ συμβέβηκεν αἰσθητὰ εἶναι ὧν ἐςί, μή ἐςι δ' ᾗ αἰσθητά, οὐ τῶν αἰσθητῶν ἔσονται αἱ μαθηματικαὶ ἐπιςῆμαι, ὐ μέντοι ὐδὲ παρὰ ταῦτα ἄλλων κεχωρισμένων. πολλὰ δὲ συμβέβηκε καθ' αὑτὰ τοῖς πράγμασιν ᾗ ἕκαςον ὑπάρχει τῶν τοιύτων, ἐπεὶ καὶ ᾗ θῆλυ τὸ ζῷον καὶ ᾗ ἄρρεν, ἴδια πάθη ἐστίν, καίτοι οὐκ ἔςι τι θῆλυ ὐδ' ἄρρεν κεχωρισμένον τῶν ζῴων· ὥςε καὶ ᾗ μήκη μόνον καὶ ᾗ ἐπίπεδα. καὶ ὅσῳ δὴ ἂν περὶ προτέρων τῷ λόγῳ καὶ ἁπλυςέρων, τοσύτῳ μᾶλλον ἔχει τἀκριβές· τῦτο δὲ τὸ ἁπλῦν ἐςίν. ὥςε ἄνευ τε μεγέθυς μᾶλλον ἢ μετὰ μεγέθυς, καὶ μάλιςα ἄνευ κινήσεως. ἐὰν δὲ κίνησιν, μάλιςα τὴν πρώτην· ἁπλυςάτη γάρ, καὶ ταύτης ἡ ὁμαλή. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ περὶ ἁρμονικῆς καὶ ὀπτικῆς· ὐδετέρα γὰρ ᾗ ὄψις ἢ ᾗ φωνὴ θεωρεῖ, ἀλλ' ᾗ γραμμαὶ καὶ ἀριθμοί· οἰκεῖα μέντοι ταῦτα πάθη ἐκείνων. καὶ ἡ μηχανικὴ δὲ ὡσαύτως. ὥς' εἴ τις θέμενος κεχωρισμένα τῶν συμβεβηκότων σκοπεῖ τι περὶ τούτων ᾗ τοιαῦτα, οὐθὲν διὰ τῦτο ψεῦδος ψεύσεται, ὥσπερ οὐδ' ὅταν ἐν τῇ γῇ γράφῃ καὶ τὴν ποδιαίαν φῇ μὴ ποδιαίαν· οὐ γὰρ ἐν ταῖς προτάσεσι τὸ ψεῦδος. ἄριςα δ' ἂν οὕτω θεωρηθείη ἕκαςον, εἴ τις τὸ μὴ κεχωρισμένον θείη χωρίσας, ὅπερ ὁ ἀριθμητικὸς ποιεῖ καὶ ὁ γεωμέτρης. ἓν μὲν γὰρ καὶ ἀδιαίρετον ὁ ἄνθρωπος ᾗ ἄνθρωπος· ὁ δ' ἔθετο ἓν ἀδιαίρετον, εἶτ' ἐθεώρησεν εἴ τι τῷ ἀνθρώπῳ συμβέβηκεν ᾗ ἀδιαίρετος. ὁ δὲ γεωμέτρης οὔθ' ᾗ ἄνθρωπος οὔθ' ᾗ ἀδιαίρετος, ἀλλ' ᾗ στερεόν. ἃ γὰρ κἂν εἰ μή πυ ἦν ἀδιαίρετος ὑπῆρχεν αὐτῷ, δῆλον ὅτι καὶ ἄνευ τύτων ἐνδέχεται αὐτῷ ὑπάρχειν τὸ δυνατόν. ὥςε διὰ τῦτο ὀρθῶς οἱ γεωμέτραι λέγυσι, καὶ περὶ ὄντων διαλέγονται, καὶ ὄντα ἐστίν· διττὸν γὰρ τὸ ὄν, τὸ μὲν ἐντελεχείᾳ τὸ δ' ὑλικῶς. ἐπεὶ δὲ τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ καλὸν ἕτερον (τὸ μὲν γὰρ ἀεὶ ἐν πράξει, τὸ δὲ καλὸν καὶ ἐν τοῖς ἀκινήτοις), οἱ φάσκοντες ὐθὲν λέγειν τὰς μαθηματικὰς ἐπιςήμας περὶ καλῦ ἢ ἀγαθῦ ψεύδονται. λέγυσι γὰρ καὶ δεικνύυσι μάλιςα· ὐ γὰρ εἰ μὴ ὀνομάζυσι, τὰ δ' ἔργα καὶ τὺς λόγυς δεικνύυσιν, ὐ λέγυσι περὶ αὐτῶν. τῦ δὲ καλῦ μέγιςα εἴδη τάξις καὶ συμμετρία καὶ τὸ ὡρισμένον, ἃ μάλιστα [illegible]κνύυσιν αἱ μαθηματικαὶ ἐπιστῆμαι. καὶ ἐπεί γε τ[illegible] αἴτια φαίνεται ταῦτα (λέγω δ' οἷον ἡ τάξις καὶ τὸ [illegible]μένον), δῆλον ὅτι λέγοιεν ἂν καὶ τὴν τοιαύτην αἰτία[illegible] ὡς τὸ καλὸν αἴτιον τρόπον τινά. μᾶλλον δὲ γνωρίμ[illegible] ἄλλοις περὶ αὐτῶν ἐρῦμεν.

Περὶ μὲν ὖν τῶν μαθηματικῶν, ὅτι τε ὄντα ἐςὶ[illegible] πῶς ὄντα, καὶ πῶς πρότερα καὶ πῶς ὐ πρότερα, τ[illegible] εἰρήσθω. περὶ δὲ τῶν ἰδεῶν πρῶτον αὐτὴν τὴν κατ[illegible] ἰδέαν δόξαν ἐπισκεπτέον, μηθὲν συνάπτοντας πρὸς τὴ[illegible] ἀριθμῶν φύσιν, ἀλλ' ὡς ὑπέλαβον ἐξ ἀρχῆς οἱ π[illegible] τὰς ἰδέας φήσαντες εἶναι. συνέβη δ' ἡ περὶ τῶν [illegible] δόξα τοῖς εἰπῦσι διὰ τὸ πεισθῆναι περὶ τῆς ἀληθεία[illegible] Ἡρακλειτείοις λόγοις ὡς πάντων τῶν αἰσθητῶν ἀεὶ [illegible]των, ὥστ' εἴπερ ἐπιστήμη τινὸς ἔςαι καὶ φρόνησις, [illegible] δεῖν τινὰς φύσεις εἶναι παρὰ τὰς αἰσθητὰς μενούσας [illegible] γὰρ εἶναι τῶν ῥεόντων ἐπιςήμην. Σωκράτους δὲ τ[illegible] ἠθικὰς ἀρετὰς πραγματευομένυ καὶ περὶ τύτων ὁρ[illegible] καθόλυ ζητῦντος πρώτυ (τῶν μὲν γὰρ φυσικῶν ἐπὶ [illegible] Δημόκριτος ἥψατο μόνον καὶ ὡρίσατό πως τὸ θερμ[illegible] τὸ ψυχρόν· οἱ δὲ Πυθαγόρειοι πρότερον περί τινων [illegible] ὧν τὺς λόγυς εἰς τὺς ἀριθμὺς ἀνῆπτον, οἷον τί ἐςι [illegible] ἢ τὸ δίκαιον ἢ γάμος), ἐκεῖνος εὐλόγως ἐζήτει τὸ [illegible] συλλογίζεσθαι γὰρ ἐζήτει, ἀρχὴ δὲ τῶν συλλογισμ[illegible] τί ἐςιν. διαλεκτικὴ γὰρ ἰσχὺς ὔπω τότ' ἦν, ὥςτε [illegible] καὶ χωρὶς τοῦ τί ἐςι τἀναντία ἐπισκοπεῖν, καὶ τῶ[illegible]τίων εἰ ἡ αὐτὴ ἐπιςήμη. δύο γάρ ἐςιν ἅ τις ἂν [illegible] Σωκράτει δικαίως, τούς τ' ἐπακτικὺς λόγυς καὶ τὸ [illegible]σθαι καθόλυ· ταῦτα γάρ ἐςιν ἄμφω περὶ ἀρχὴν [illegible]μης. ἀλλ' ὁ μὲν Σωκράτης τὰ καθόλυ οὐ χωριστὰ [illegible] οὐδὲ τοὺς ὁρισμούς· οἱ δ' ἐχώρισαν, καὶ τὰ τοιαῦτα [illegible] ὄντων ἰδέας προσηγόρευσαν. ὥστε συνέβαινεν αὐτοῖς [illegible]δὸν τῷ αὐτῷ λόγῳ πάντων ἰδέας εἶναι τῶν καθόλυ [illegible]μένων, καὶ παραπλήσιον ὥσπερ ἂν εἴ τις ἀριθμῆσαι [illegible]λόμενος ἐλαττόνων μὲν ὄντων οἴοιτο μὴ δύνασθαι, [illegible] δὲ ποιήσας ἀριθμοίη· πλείω γάρ ἐστι τῶν καθ' [illegible]

1. ᾗ ἐςὶν ἑκάςυ ὑγιεινὸν ὑγ. $EA^bG^bI^b$. ‖ 3. ᾗ om F^b. ‖ αἰσθητά] ἔςι τὰ G^b. ‖ 6. ἣ ἕκαςον G^b. ‖ 7. καὶ ᾗ] ἢ G^b. ‖ [illegible]ρισμένων TA^b. ‖ μήκη μόνον] μὴ κείμενον T, μὴ κινύμενον F^b. ‖ 9. τῶν λόγων G^b. ‖ 11. τε] τῦ A^b. ‖ μᾶλλον om G^bI^b. ‖ 13. [illegible] EG^b. ‖ 15. ἡ ὄψις ἢ ἡ φωνὴ θεωρεῖ ἀλλ' αἱ γραμμαὶ G^b. ‖ 17. δὲ om G^bI^b. ‖ 21. θεωρήσει ἢ ἕκαςον T. ‖ 24. [illegible] θεωρήσειν T. ‖ 26. οὔθ' ᾗ ἄνθρωπος om T. ‖ 27. ἦν] ᾗ T. ‖ 29. λέγυσιν οἱ γεωμέτραι T. ‖ 31. τό θ' G^b. ‖ 32. ἐν πράξει] [illegible] T. ‖ 35. εἰ γὰρ καὶ μὴ F^b.

5. μᾶλλον — 6. ἐρῦμεν om G^bI^b. ‖ 8. καὶ πῶς ὐ πρότερα om E. ‖ 10. συνάπτοντα T, συνάπτοντες G^bI^b. ‖ 12. συμβ[illegible] ἰδεῶν TG^bI^b. ‖ 15. καὶ om G^b. ‖ 18. πρὸ T. ‖ 22. λόγυς εἰς τὺς om T. ‖ γς ἀνῆγον E. ‖ 23. ἐκείνως T, ἐκεῖνος δ' E. ‖ [illegible] G^b. ‖ 27. εἰ ἡ] ᾗ ἡ A^b, εἴη T. ‖ αὔτη T. ‖ ἀποδῶη ETA^b. ‖ 28. ὁρίζεσθαι τὰ καθόλυ F^b. ‖ 31. τὰ om G^b. ‖ 35. [illegible] G^bI^b. ‖ 36. ἕκαστον E.

ὡς εἰπεῖν τὰ εἴδη, περὶ ὧν ζητοῦντες τὰς αἰτίας ιν ἐκεῖ προῆλθον· καθ' ἕκαστόν τε γὰρ ὁμώνυμόν παρὰ τὰς ὐσίας, τῶν τε ἄλλων ἕν ἐςιν ἐπὶ πολ- ἐπὶ τοῖσδε καὶ ἐπὶ τοῖς ἀϊδίοις. ἔτι καθ' ὓς τρό- νυται ὅτι ἔςι τὰ εἴδη, κατ' ὐθένα φαίνεται τύτων· μὲν γὰρ ὐκ ἀνάγκη γίγνεσθαι συλλογισμόν, ἐξ καὶ ὐχ ὧν οἴονται τύτων εἴδη γίγνεται. κατά τε ς λόγους τὺς ἐκ τῶν ἐπιςημῶν ἔςαι εἴδη πάντων ςῆμαί εἰσιν, καὶ κατὰ τὸ ἓν ἐπὶ πολλῶν καὶ τῶν ιων, κατὰ δὲ τὸ νοεῖν τι φθαρέντος τῶν φθαρτῶν· ια γάρ τι τύτων ἐςίν. ἔτι δὲ οἱ ἀκριβέςατοι τῶν ἱ μὲν τῶν πρός τι ποιοῦσιν ἰδέας, ὧν οὔ φασιν θ' αὑτὸ γένος, οἱ δὲ τὸν τρίτον ἄνθρωπον λέγυσιν. ἀναιρῦσιν οἱ περὶ τῶν εἰδῶν λόγοι ἃ μᾶλλον βύ- ῖναι οἱ λέγοντες εἴδη τῦ τὰς ἰδέας εἶναι· συμβαί- μὴ εἶναι πρῶτον τὴν δυάδα ἀλλὰ τὸν ἀριθμόν, του τὸ πρός τι καὶ τῦτο τῦ καθ' αὑτό, καὶ πάνθ' ς ἀκολυθήσαντες ταῖς περὶ τῶν εἰδῶν δόξαις ἠναν- ταῖς ἀρχαῖς. ἔτι κατὰ μὲν τὴν ὑπόληψιν καθ' ν εἶναι τὰς ἰδέας ὐ μόνον τῶν ὐσιῶν ἔσονται εἴδη αὶ ἄλλων πολλῶν· τὸ γὰρ νόημα ἓν οὐ μόνον οὐσίας ἀλλὰ καὶ κατὰ μὴ οὐσιῶν ἔςαι, καὶ αἱ ι οὐ μόνον τῆς οὐσίας ἔσονται· συμβαίνει δὲ καὶ ιυρία τοιαῦτα. κατὰ δὲ τὸ ἀναγκαῖον καὶ τὰς ὰς περὶ αὐτῶν, εἰ ἔςι μεθεκτὰ τὰ εἴδη, τῶν ὐσιῶν ὂν ἰδέας εἶναι μόνον· οὐ γὰρ κατὰ συμβεβηκός ται, ἀλλὰ δεῖ ταύτῃ ἑκάςυ μετέχειν ᾗ μὴ καθ' ένου λέγεται. λέγω δ' οἷον εἴ τι αὐτοῦ διπλασίου τοῦτο καὶ ἀϊδίυ μετέχει, ἀλλὰ κατὰ συμβεβη- ιβέβηκε γὰρ τῷ διπλασίῳ ἀϊδίῳ εἶναι. ὥςε ἔςαι εἴδη. ταὐτὰ δ' ἐνταῦθα ὐσίαν σημαίνει κἀκεῖ· ἢ ι τὸ εἶναι φάναι τι παρὰ ταῦτα τὸ ἓν ἐπὶ πολ- ιὰ εἰ μὲν ταὐτὸ εἶδος τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν μετεχόν- ται τι κοινόν· τί γὰρ μᾶλλον ἐπὶ τῶν φθαρτῶν καὶ τῶν δυάδων τῶν πολλῶν μὲν ἀϊδίων δέ, τὸ καὶ ταὐτόν, ἢ ἐπ' αὐτῆς καὶ τῆς τινός; εἰ δὲ μὴ τὸ αὐτὸ εἶδος, ὁμώνυμα ἂν εἴη, καὶ ὅμοιον ὥσπερ ἂν εἴ τις καλοῖ ἄνθρωπον τόν τε Καλλίαν καὶ τὸ ξύλον, μηδεμίαν κοινωνίαν ἐπιβλέψας αὐτῶν. εἰ δὲ τὰ μὲν ἄλλα τοὺς κοινοὺς λόγυς ἐφαρμόττειν θήσομεν τοῖς εἴδεσιν, οἷον ἐπ' αὐτὸν τὸν κύκλον σχῆμα ἐπίπεδον καὶ τὰ λοιπὰ μέρη τῦ λόγυ, τὸ δ' οὗ ἐςὶ προςεθήσεται, σκοπεῖν δεῖ μὴ κενὸν ᾖ τῦτο παντελῶς. τίνι τε γὰρ προςεθήσεται; τῷ μέσῳ ἢ τῷ ἐπιπέδῳ ἢ πᾶσιν; πάντα γὰρ τὰ ἐν τῇ οὐσίᾳ ἰδέαι, οἷον τὸ ζῷον καὶ τὸ δίπουν. ἔτι δῆλον ὅτι ἀνάγκη αὐτὸ εἶναί τι, ὥσπερ τὸ ἐπίπεδον φύσιν τινὰ ἣ πᾶσιν ἐνυπάρξει τοῖς εἴδεσιν ὡς γένος.

Πάντων δὲ μάλιστα διαπορήσειεν ἄν τις τί ποτε 5
συμβάλλονται τὰ εἴδη ἢ τοῖς ἀϊδίοις τῶν αἰσθητῶν ἢ τοῖς γιγνομένοις καὶ τοῖς φθειρομένοις· οὔτε γὰρ κινήσεώς ἐςιν οὔτε μεταβολῆς οὐδεμιᾶς αἴτια αὐτοῖς. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ πρὸς τὴν ἐπιςήμην ὐθὲν βοηθεῖ τὴν τῶν ἄλλων· οὔτε γὰρ ὐσία ἐκεῖνα τύτων (ἐν τύτοις γὰρ ἂν ἦν)· ὔτ' εἰς τὸ εἶναι, μὴ ἐνυπάρχοντά γε τοῖς μετέχουσιν· ὕτω μὲν γὰρ ἴσως αἴτια δόξειεν ἂν εἶναι ὡς τὸ λευκὸν μεμιγμένον τῷ λευκῷ. ἀλλ' οὗτος μὲν ὁ λόγος λίαν εὐκίνητος, ὃν Ἀναξαγόρας μὲν πρότερος Εὔδοξος δ' ὕςερος ἔλεγε διαπορῶν καὶ ἕτεροί τινες· ῥᾴδιον γὰρ πολλὰ συναγαγεῖν καὶ ἀδύνατα πρὸς τὴν τοιαύτην δόξαν. ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἐκ τῶν εἰδῶν ἔστι τἆλλα κατ' οὐθένα τρόπον τῶν εἰωθότων λέγεσθαι. τὸ δὲ λέγειν παραδείγματα εἶναι καὶ μετέχειν αὐτῶν τἆλλα κενολογεῖν ἐστὶ καὶ μεταφορὰς λέγειν ποιητικάς. τί γάρ ἐςι τὸ ἐργαζόμενον πρὸς τὰς ἰδέας ἀποβλέπον; ἐνδέχεταί τε καὶ εἶναι καὶ γίγνεσθαι ὁτιῦν καὶ μὴ εἰκαζόμενον, ὥςε καὶ ὄντος Σωκράτυς καὶ μὴ ὄντος γένοιτ' ἂν οἷον Σωκράτης. ὁμοίως δὲ δῆλον ὅτι κἂν εἴη ὁ Σωκράτης ἀΐδιος, ἔσται τε πλείω παραδείγματα τοῦ αὐτοῦ, ὥςε καὶ εἴδη, οἷον τοῦ ἀνθρώπου τὸ ζῷον καὶ τὸ δίπουν, ἅμα δὲ καὶ αὐτοάνθρωπος. ἔτι οὐ μόνον τῶν αἰσθητῶν παραδείγματα τὰ εἴδη, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν, οἷον τὸ γένος τῶν ὡς γένους εἰδῶν· ὥςε τὸ αὐτὸ ἔςαι παράδειγμα καὶ εἰκών. ἔτι δόξειεν ἂν ἀδύνατον χωρὶς εἶναι τὴν οὐσίαν καὶ οὗ ἡ ὐσία·

ὡς εἰπεῖν om $G^b I^b$. ‖ 2. καθ'] παρ' $G^b I^b$. ‖ 3. ἄλλων ἔνεςιν *ET*. ‖ 6. συλλογισμούς G^b. ‖ 7. ἤδη $G^b I^b$. ‖ 11. τῦτ' *E*. ‖ 13. . ‖ 17. τύτυ τὸ G^b, τὸ A^b. ‖ 18. ἰδεῶν *T*. ‖ 20. εἶναι φασιν $G^b I^b$. ‖ ὐ μόνον τῶν ὐσιῶν et 21. ἀλλὰ καὶ om *ET*. ‖ 21. ἄλ- ων τε *T*, ἑτέρων A^b. ‖ 22. κατὰ] τὰ G^b. ‖ ἐςὶ TA^b, ἔςαι ὅσα μὴ οὕτως ἐςί I^b. ‖ αἱ om A^b. ‖ 24. μόρια *T*. ‖ 27. δὴ G^b. ‖ ^{b}. ‖ 28. λέγονται $ETA^b G^b I^b$. ‖ εἴτι om G^b. ‖ γε καὶ αὐτοδιπλασίυ *E*. ‖ 30. ἀΐδιον A^b. ‖ 31. ἢ *T*. ‖ 32. ἔσται om *T*. ‖ τῶν τῶν δυάδων *T*. ‖ 35. καὶ τῶν δυάδων om G^b. ‖ 36. ἐπὶ ταύτης $G^b I^b$. ‖ τῆς om *T*.

ὁμωνυμία *T*. ‖ 2. καλοίοι A^b. ‖ 5. τὸν om $G^b I^b$. ‖ κύκλον] ὃ A^b. ‖ 6. τὰ δ' οὐκέτι προςεθήσεται *T*, τὸ δ' οὐκ ἔςι προςεθήσεται 4. τοῖς om $G^b I^b$. ‖ ἐςιν post 15. ὐδεμιᾶς $G^b I^b$. ‖ 15. αἰτία *E*. ‖ 16. συντελεῖ $G^b I^b$. ‖ τὴν om G^b. ‖ 17. ἂν om G^b. ‖ om A^b. ‖ ὡς om *E*. ‖ 21. ἔλεγέ γε διαπορῶν *E*. ‖ 25. δέ γε λέγειν I^b. ‖ 27. ἀποβλέπων A^b, ἀποβλέπειν *T*. ‖ 28. καὶ post Γ. ‖ 29. ὄντος τῦ σωκράτυς $G^b I^b$. ‖ οἷον] ὁ *T*. ‖ 30. ὁ om *E*. ‖ 32. καὶ ὁ αὐτοάνθρωπος $G^b I^b$.

ὥστε πῶς ἂν αἱ ἰδέαι οὐσίαι τῶν πραγμάτων οὖσαι χωρὶς εἶεν; ἐν δὲ τῷ Φαίδωνι οὕτως λέγεται τὸν τρόπον, ὡς καὶ τοῦ εἶναι καὶ τοῦ γίγνεσθαι αἴτια τὰ εἴδη ἐστίν. καίτοι τῶν εἰδῶν ὄντων ὅμως οὐ γίγνεται, ἂν μὴ ᾖ τὸ κινῆσον, καὶ πολλὰ γίγνεται ἕτερα, οἷον οἰκία καὶ δακτύλιος, ὧν οὔ φασιν εἶναι εἴδη. ὥστε δῆλον ὅτι ἐνδέχεται κἀκεῖνα ὧν φασὶν ἰδέας εἶναι, καὶ εἶναι καὶ γίγνεσθαι διὰ τοιαύτας αἰτίας οἵας καὶ τὰ ῥηθέντα νῦν, ἀλλ' οὐ διὰ τὰ εἴδη. ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν ἰδεῶν καὶ τοῦτον τὸν τρόπον καὶ διὰ λογικωτέρων καὶ ἀκριβεστέρων λόγων ἔστι πολλὰ συναγαγεῖν ὅμοια τοῖς τεθεωρημένοις.

6 Ἐπεὶ δὲ διώρισται περὶ τούτων, καλῶς ἔχει πάλιν θεωρῆσαι τὰ περὶ τοὺς ἀριθμοὺς συμβαίνοντα τοῖς λέγουσιν οὐσίας αὐτοὺς εἶναι χωριστὰς καὶ τῶν ὄντων αἰτίας πρώτας. ἀνάγκη δ', εἴπερ ἐστὶν ὁ ἀριθμὸς φύσις τις καὶ μὴ ἄλλη τίς ἐστιν αὐτοῦ ἡ οὐσία ἀλλὰ τοῦτ' αὐτό, ὥσπερ φασί τινες, ἤτοι εἶναι τὸ μὲν πρῶτόν τι αὐτοῦ τὸ δ' ἐχόμενον, ἕτερον ὂν τῷ εἴδει ἕκαστον. καὶ τοῦτο ἢ ἐπὶ τῶν μονάδων εὐθὺς ὑπάρχει καὶ ἔστιν ἀσύμβλητος ὁποιαοῦν μονὰς ὁποιᾳοῦν μονάδι· ἢ εὐθὺς ἐφεξῆς πᾶσαι καὶ συμβληταὶ ὁποιαιοῦν ὁποιαισοῦν, οἷον λέγουσιν εἶναι τὸν μαθηματικὸν ἀριθμόν· ἐν γὰρ τῷ μαθηματικῷ οὐθὲν διαφέρει οὐδεμία μονὰς ἑτέρα ἑτέρας. ἢ τὰς μὲν συμβλητὰς τὰς δὲ μή, οἷον εἰ ἔστι μετὰ τὸ ἓν πρώτη ἡ δυάς, ἔπειτα ἡ τριὰς καὶ οὕτω δὴ ὁ ἄλλος ἀριθμός. εἰσὶ δὲ συμβληταὶ αἱ ἐν ἑκάστῳ ἀριθμῷ μονάδες, οἷον αἱ ἐν τῇ δυάδι τῇ πρώτῃ αὑταῖς, καὶ ἐν τῇ τριάδι τῇ πρώτῃ αὑταῖς, καὶ οὕτω δὴ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀριθμῶν· αἱ δ' ἐν τῇ δυάδι αὐτῇ πρὸς τὰς ἐν τῇ τριάδι αὐτῇ ἀσύμβλητοι. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐφεξῆς ἀριθμῶν. διὸ καὶ ὁ μὲν μαθηματικὸς ἀριθμεῖται μετὰ τὸ ἓν δύο, πρὸς τῷ ἔμπροσθεν ἑνὶ ἄλλο ἕν, καὶ τὰ τρία πρὸς τοῖς δυσὶ τούτοις ἄλλο ἕν, καὶ ὁ λοιπὸς δὲ ὡσαύτως· οὗτος δὲ μετὰ τὸ ἓν δύο ἕτερα ἄνευ τοῦ ἑνὸς τοῦ πρώτου, καὶ ἡ τριὰς ἄνευ τῆς δυάδος, ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἄλλος ἀριθμός. ἢ τὸν μὲν εἶναι τῶν ἀριθμῶν οἷος ὁ πρῶτος ἐλέχθη, τὸν δ' οἷον οἱ μαθηματικοὶ λέγουσι, τρίτον δὲ τὸν ῥηθέντα τελευταῖον. ἔτι τούτους ἢ χωριστοὺς εἶναι τοὺς ἀριθμοὺς τῶν πραγμάτων, ἢ οὐ χωριστοὺς ἀλλ' ἐν τοῖς αἰσθητοῖς, οὐχ οὕτως δ' ὡς τὸ πρῶτον ἐπεσκοποῦμεν, ἀλλ' ὡς ἐκ τῶν ἀριθμῶν ἐνυπαρχόντων ὄντα τὰ αἰσθητά· ἢ τ αὐτῶν εἶναι τὸν δὲ μή, ἢ πάντας εἶναι. εἰ μὲν οὖ καθ' οὓς ἐνδέχεται αὐτοὺς εἶναι οὗτοί εἰσιν ἐξ ἀνάγκη σχεδὸν δὲ καὶ οἱ λέγοντες τὸ ἓν ἀρχὴν εἶναι καὶ καὶ στοιχεῖον πάντων, καὶ ἐκ τούτου καὶ ἄλλου τι τὸν ἀριθμόν, ἕκαστος τούτων τινὰ τῶν τρόπων εἴρηκε τοῦ πάσας τὰς μονάδας εἶναι ἀσυμβλήτους. καὶ τοῦ βέβηκεν εὐλόγως· οὐ γὰρ ἐνδέχεται ἔτι ἄλλον τρόπ παρὰ τοὺς εἰρημένους. οἱ μὲν οὖν ἀμφοτέρους φασὶν ε ἀριθμούς, τὸν μὲν ἔχοντα τὸ πρότερον καὶ ὕστερον τὰς τὸν δὲ μαθηματικὸν παρὰ τὰς ἰδέας καὶ τὰ αἰσθη χωριστοὺς ἀμφοτέρους τῶν αἰσθητῶν· οἱ δὲ τὸν μαθη μένον ἀριθμὸν εἶναι τὸν πρῶτον τῶν ὄντων κεχωρ τῶν αἰσθητῶν. καὶ οἱ Πυθαγόρειοι δ' ἕνα τὸν μαθ κόν, πλὴν οὐ κεχωρισμένον ἀλλ' ἐκ τούτου τὰς αἰ οὐσίας συνεστάναι φασίν· τὸν γὰρ ὅλον οὐρανὸν κατασ ζουσιν ἐξ ἀριθμῶν, πλὴν οὐ μοναδικῶν, ἀλλὰ τὰς μ δας ὑπολαμβάνουσιν ἔχειν μέγεθος· ὅπως δὲ τὸ πρῶ συνέστη ἔχον μέγεθος, ἀπορεῖν ἐοίκασιν. ἄλλος δέ τ πρῶτον ἀριθμὸν τὸν τῶν εἰδῶν ἕνα εἶναι, ἔνιοι δὲ κ μαθηματικὸν τὸν αὐτὸν τοῦτον εἶναι. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ μήκη καὶ περὶ τὰ ἐπίπεδα καὶ περὶ τὰ στερεά. γὰρ ἕτερα τὰ μαθηματικὰ καὶ τὰ μετὰ τὰς ἰδέας· δ' ἄλλως λεγόντων οἱ μὲν τὰ μαθηματικὰ καὶ μα τικῶς λέγουσιν, ὅσοι μὴ ποιοῦσι τὰς ἰδέας ἀριθμοὺ εἶναί φασιν ἰδέας, οἱ δὲ τὰ μαθηματικά, οὐ μαθημ δέ· οὐ γὰρ τέμνεσθαι οὔτε μέγεθος πᾶν εἰς μεγέθ ὁποιασοῦν μονάδας δυάδα εἶναι. μοναδικοὺς δὲ τοὺς ἀ εἶναι πάντες τιθέασι, πλὴν τῶν Πυθαγορείων, ὅσοι στοιχεῖον καὶ ἀρχήν φασιν εἶναι τῶν ὄντων· ἐκεῖ ἔχοντα μέγεθος, καθάπερ εἴρηται πρότερον. ὁσαχῶ οὖν ἐνδέχεται λεχθῆναι περὶ αὐτῶν, καὶ ὅτι πάντε εἰρημένοι οἱ τρόποι, φανερὸν ἐκ τούτων· ἔστι δὲ πάντα ἀδύνατα, μᾶλλον δ' ἴσως θάτερα τῶν ἑτέρων.

Πρῶτον μὲν οὖν σκεπτέον εἰ συμβληταὶ αἱ μο

3. τὰ om T. ‖ 8. οἵας] δι' οἵας G^bI^b. ‖ 10. διαλεκτικωτέρων E. ‖ 14. αὐτοῖς E. ‖ 15. ὁ ἀριθμὸς om T. ‖ 16. αὐτοῦ ἡ 17. ἐνδεχόμενον T. ‖ 20. ὁποῖαι TA^b. ‖ 22. ἑτέρα om G^b. ‖ 23. μὲν οἷον συμβλητὰς T. ‖ 25. αἱ post ἀριθμῷ A^b. ‖ 26. T. ‖ καὶ — 27. αὑταῖς om G^b. ‖ 26. ἐν] αἱ ἐν A^b. ‖ 28. πρὸς — 29. αὐτῇ om G^b. ‖ 32. δὲ om G^b. ‖ 35. τῶν G^b. ‖ 36. οἱ om A^b. ‖ 37. τῶν πραγμάτων τοὺς ἀριθμοὺς G^bI^b.

2. ἐπεσκόπουν A^b. ‖ 4. αὐτὸν E. ‖ ἢ πάντας om G^bI^b. ‖ 8. τρόπων] πρώτων G^b. ‖ 9. εἶναι om ETG^bI^b. ‖ 10. ἔτι om 12. τῆς G^b. ‖ 13. τὸν — ἰδέας om G^b. ‖ 15. κεχωρισμένων A^bG^b. ‖ 19. μοναδικὸν G^bI^b. ‖ 24. τὰ ante στερεὰ om G^b. ‖ μετὰ] τῶν μετὰ G^bI^b. ‖ 29. δέ om G^bI^b. ‖ 30. μονάδος G^b. ‖ 33. ἔχοντας rc E, ἔχον G^b. ‖ 35. ἔτι T.

τοι, καὶ εἰ ἀσύμβλητοι, ποτέρως ὥσπερ διείλομεν.
γὰρ ὁποιανοῦν εἶναι ὁποιᾳοῦν μονάδι ἀσύμβλητον,
ὰς ἐν αὐτῇ τῇ δυάδι πρὸς τὰς ἐν αὐτῇ τῇ τριάδι,
ς δὴ ἀσυμβλήτους εἶναι τὰς ἐν ἑκάστῳ τῷ πρώτῳ
πρὸς ἀλλήλας. εἰ μὲν οὖν πᾶσαι συμβληταὶ καὶ
αἱ μονάδες, ὁ μαθηματικὸς γίγνεται ἀριθμὸς καὶ
, καὶ τὰς ἰδέας οὐκ ἐνδέχεται εἶναι τοὺς ἀριθμούς.
ρ ἔσται ἀριθμὸς αὐτοάνθρωπος ἢ ζῷον ἢ ἄλλο
εἰδῶν; ἰδέα μὲν γὰρ μία ἑκάστου, οἷον αὐτοῦ ἀν-
κία καὶ αὐτοῦ ζῴου ἄλλη μία· οἱ δ' ὅμοιοι καὶ
ι ἄπειροι, ὥστ' οὐθὲν μᾶλλον ἥδε ἡ τριὰς αὐτοάν-
ὁποιαοῦν. εἰ δὲ μή εἰσιν ἀριθμοὶ αἱ ἰδέαι, οὐδ'
τε αὐτὰς εἶναι. ἐκ τίνων γὰρ ἔσονται ἀρχῶν αἱ
γὰρ ἀριθμός ἐστιν ἐκ τοῦ ἑνὸς καὶ τῆς δυάδος τῆς
αὶ αἱ ἀρχαὶ καὶ τὰ στοιχεῖα λέγονται τοῦ ἀριθμοῦ
ξαι τε οὔτε προτέρας ἐνδέχεται τῶν ἀριθμῶν αὐτὰς
ς. εἰ δ' ἀσύμβλητοι αἱ μονάδες, καὶ οὕτως ἀσύμ-
ούστε ἡτισοῦν ἡτινιοῦν, οὔτε τὸν μαθηματικὸν ἐνδέχεται
ον τὸν ἀριθμόν (ὁ μὲν γὰρ μαθηματικὸς ἐξ ἀδια-
καὶ τὰ δεικνύμενα κατ' αὐτοῦ ὡς ἐπὶ τοιούτου ἀρ-
στε τὸν τῶν εἰδῶν· οὐ γὰρ ἔσται ἡ δυὰς πρώτη ἐκ
καὶ τῆς ἀορίστου δυάδος, ἔπειτα οἱ ἑξῆς ἀριθμοὶ ὡς
δυάς, τριάς, τετράς· ἅμα γὰρ αἱ ἐν τῇ δυάδι τῇ
μονάδες γεννῶνται, εἴτε ὥσπερ ὁ πρῶτος εἰπὼν ἐξ
ἰσασθέντων γὰρ ἐγένοντο) εἴτε ἄλλως. ἔπειτα εἰ
ἑτέρα μονὰς τῆς ἑτέρας προτέρα, καὶ τῆς δυάδος
ούτων ἔσται προτέρα· ὅταν γὰρ ᾖ τι τὸ μὲν πρότε-
' ὕστερον, καὶ τὸ ἐκ τούτων τοῦ μὲν ἔσται πρότερον
ὕστερον. ἔτι ἐπειδή ἐστι πρῶτον μὲν αὐτὸ τὸ ἕν,
τῶν ἄλλων ἐστί τι πρῶτον ἕν, δεύτερον δὲ μετ'
αὶ πάλιν τρίτον, τὸ δεύτερον μὲν μετὰ τὸ δεύτερον,
ὲ μετὰ τὸ πρῶτον ἕν· ὥστε πρότεραι ἂν εἶεν αἱ
ἢ οἱ ἀριθμοὶ ἐξ ὧν πλέκονται, οἷον ἐν τῇ δυάδι
νὰς ἔσται πρὶν τὰ τρία εἶναι, καὶ ἐν τῇ τριάδι τε-
αὶ ἡ πέμπτη πρὶν τοὺς ἀριθμοὺς τούτους. οὐθεὶς μὲν οὖν
ον τοῦτον εἴρηκεν αὐτῶν τὰς μονάδας ἀσυμβλήτους,
κατὰ μὲν τὰς ἐκείνων ἀρχὰς εὔλογον καὶ οὕτως,

κατὰ μέντοι τὴν ἀλήθειαν ἀδύνατον. τάς τε γὰρ μονάδας προτέρας καὶ ὑστέρας εἶναι εὔλογον, εἴπερ καὶ πρώτη τίς ἐστι μονὰς καὶ ἓν πρῶτον, ὁμοίως δὲ καὶ δυάδας, εἴπερ καὶ δυὰς πρώτη ἐστίν· μετὰ γὰρ τὸ πρῶτον εὔλογον καὶ ἀναγκαῖον δεύτερόν τι εἶναι, καὶ εἰ δεύτερον, τρίτον, καὶ οὕτω δὴ τὰ ἄλλα ἐφεξῆς. ἅμα δ' ἀμφότερα λέγειν, μονάδα τε μετὰ τὸ ἓν πρώτην εἶναι καὶ δευτέραν, καὶ δυάδα πρώτην, ἀδύνατον. οἱ δὲ ποιοῦσι μονάδα μὲν καὶ ἓν πρῶτον, δεύτερον δὲ καὶ τρίτον οὐκέτι, καὶ δυάδα πρώτην, δευτέραν δὲ καὶ τρίτην οὐκέτι. φανερὸν δὲ καὶ ὅτι οὐκ ἐνδέχεται, εἰ ἀσύμβλητοι πᾶσαι αἱ μονάδες, δυάδα εἶναι αὐτὴν καὶ τριάδα καὶ οὕτω τοὺς ἄλλους ἀριθμούς. ἄν τε γὰρ ὦσιν ἀδιάφοροι αἱ μονάδες ἄν τε διαφέρουσαι ἑκάστη ἑκάστης, ἀνάγκη ἀριθμεῖσθαι τὸν ἀριθμὸν κατὰ πρόσθεσιν, οἷον τὴν δυάδα πρὸς τῷ ἑνὶ ἄλλου ἑνὸς προστεθέντος, καὶ τὴν τριάδα ἄλλου ἑνὸς πρὸς τοῖς δυσὶ προστεθέντος, καὶ τὴν τετράδα ὡσαύτως. τούτων δὲ ὄντων ἀδύνατον τὴν γένεσιν εἶναι τῶν ἀριθμῶν, ὡς γεννῶσιν ἐκ τῆς δυάδος καὶ τοῦ ἑνός· μόριον γὰρ γίγνεται ἡ δυὰς τῆς τριάδος καὶ αὕτη τῆς τετράδος· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν ἐχομένων. ἀλλ' ἐκ τῆς δυάδος τῆς πρώτης καὶ τῆς ἀορίστου δυάδος ἐγίγνετο ἡ τετράς, δύο δυάδες παρ' αὐτὴν τὴν δυάδα· εἰ δὲ μή, μόριον ἔσται αὕτη ἡ δυάς, ἑτέρα δὲ προσέσται μία δυάς, καὶ ἡ δυὰς ἔσται ἐκ τοῦ ἑνὸς αὐτοῦ καὶ ἄλλου ἑνός. εἰ δὲ τοῦτο, οὐχ οἷόν τ' εἶναι τὸ ἕτερον στοιχεῖον δυάδα ἀόριστον· μονάδα γὰρ μίαν γεννᾷ, ἀλλ' οὐ δυάδα ὡρισμένην. ἔτι παρ' αὐτὴν τὴν τριάδα καὶ αὐτὴν τὴν δυάδα πῶς ἔσονται ἄλλαι τριάδες καὶ δυάδες; καὶ τίνα τρόπον ἐκ προτέρων μονάδων καὶ ὑστέρων σύγκεινται; πάντα γὰρ ταῦτ' ἐστὶ καὶ πλασματώδη, καὶ ἀδύνατον εἶναι πρώτην δυάδα, εἶτ' αὐτὴν τριάδα. ἀνάγκη δ', ἐπείπερ ἔσται τὸ ἓν καὶ ἡ ἀόριστος δυὰς στοιχεῖα. εἰ δ' ἀδύνατα τὰ συμβαίνοντα, καὶ τὰς ἀρχὰς εἶναι ταύτας ἀδύνατον. εἰ μὲν οὖν διάφοροι αἱ μονάδες ὁποιαιοῦν ὁποιαισοῦν, ταῦτα καὶ τοιαῦθ' ἕτερα συμβαίνει ἐξ ἀνάγκης. εἰ δ' αἱ μὲν ἐν ἄλλῳ διάφοροι, αἱ δ' ἐν τῷ αὐτῷ ἀριθμῷ ἀδιάφοροι ἀλλήλαις μόναι, καὶ οὕτως οὐθὲν ἐλάττω συμβαίνει τὰ δυσχερῆ.

ἑτέρων T. ‖ 2. μὲν et 5. ἀριθμοῦ om G^b. ‖ 6. μαθητικὸς A^b. ‖ 8. ὁποῖος T. ‖ ἀριθμὸς ἔσται I^b. ‖ 9. αὐτοανθρώπου μία καὶ E. ‖ 16. τάξει T. ‖ 20. τοιούτοις T. ‖ 25. ἰσασθέντα G^b. ‖ ἐγένετο T. ‖ 26. ἡ et τῆς om G^bI^b. ‖ καὶ] καὶ διὰ G^b. ‖ 30. ^{b}. ‖ 31. μὲν] δὲ T. ‖ 33. λέγονται E. ‖ 34. καὶ om G^b. ‖ 35. πλὴν T. ‖ 36. post ἀσυμβλήτους T εἶναι. ‖ 37. ἔστι om
ἀρχὰς] γραφὰς G^b. ‖ καὶ] καὶ τοῦτον T.
καὶ δυάδας δὲ ὁμοίως A^b. ‖ 6. δὴ et ἄλλα om G^bI^b. ‖ 7. εἶναι om G^b. ‖ 10. δὲ prius om G^b. ‖ 12. ἄλλους om A^bG^b. ‖ δυάδα G^b, τῇ δυάδι I^b. ‖ 15 et 16. προτεθέντος A^b. ‖ 15. καὶ — 16. προστεθέντος om T. ‖ 20. δὲ om G^b. ‖ 26. μίαν οὐ
‖ 27. καὶ τὴν αὐτὴν δ. G^b. ‖ 28. ἄλλαι om G^bI^b. ‖ 30. εἰσὶ A^b. ‖ πρώτας G^b. ‖ 31. καὶ om G^b. ‖ 33. ταύτας εἶναι T.

οἷον γὰρ ἐν τῇ δεκάδι αὐτῇ ἔνεισι δέκα μονάδες, σύγκειται δὲ καὶ ἐκ τέτων καὶ ἐκ δύο πεντάδων ἡ δεκάς. ἐπεὶ δ' ἐχ ὁ τυχὼν ἀριθμὸς αὕτη ἡ δεκάς, ἐδὲ σύγκειται ἐκ τῶν τυχεσῶν πεντάδων, ὥσπερ ἐδὲ μονάδων, ἀνάγκη διαφέρειν τὰς μονάδας τὰς ἐν τῇ δεκάδι ταύτῃ. ἂν γὰρ μὴ διαφέρωσιν, ἐδ' αἱ πεντάδες διοίσεσιν ἐξ ὧν ἐςὶν ἡ δεκάς· ἐπεὶ δὲ διαφέρεσι, καὶ αἱ μονάδες διοίσεσιν. εἰ δὲ διαφέρεσι, πότερον οὐκ ἐνέσονται πεντάδες ἄλλαι ἀλλὰ μόνον αὗται αἱ δύο, ἢ ἔσονται; εἴτε δὲ μὴ ἐνέσονται, ἄτοπον· εἴτ' ἐνέσονται, ποία ἔσται δεκὰς ἐξ ἐκείνων; οὐ γάρ ἐστιν ἑτέρα δεκὰς ἐν τῇ δεκάδι παρ' αὐτήν. ἀλλὰ μὴν καὶ ἀνάγκη γε μὴ ἐκ τῶν τυχουσῶν δυάδων τὴν τετράδα συγκεῖσθαι· ἡ γὰρ ἀόριςος δυάς, ὡς φασί, λαβοῦσα τὴν ὡρισμένην δυάδα δύο δυάδας ἐποίησεν· τὲ γὰρ ληφθέντος ἦν δυοποιός. ἔτι τὸ εἶναι παρὰ τὰς δύο μονάδας τὴν δυάδα φύσιν τινά, καὶ τὴν τριάδα παρὰ τὰς τρεῖς μονάδας, πῶς ἐνδέχεται; ἢ γὰρ μεθέξει θατέρου θάτερον, ὥσπερ λευκὸς ἄνθρωπος παρὰ λευκὸν καὶ ἄνθρωπον (μετέχει γὰρ τέτων), ἢ ὅταν ᾖ θατέρε θάτερον διαφορά τις, ὥσπερ ὁ ἄνθρωπος παρὰ ζῷον καὶ δίπουν. ἔτι τὰ μὲν ἁφῇ ἐστὶν ἕν, τὰ δὲ μίξει, τὰ δὲ θέσει· ὧν ἐθὲν ἐνδέχεται ὑπάρχειν ταῖς μονάσιν ἐξ ὧν ἡ δυὰς καὶ ἡ τριάς· ἀλλ' ὥσπερ οἱ δύο ἄνθρωποι ἐχ ἕν τι παρ' ἀμφοτέρες, ἕτως ἀνάγκη καὶ τὰς μονάδας. καὶ οὐχ ὅτι ἀδιαίρετοι, διοίσουσι διὰ τῦτο· καὶ γὰρ αἱ ςιγμαὶ ἀδιαίρετοι, ἀλλ' ὅμως παρὰ τὰς δύο ἐθὲν ἕτερον ἡ δυὰς αὐτῶν. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τῦτο δεῖ λανθάνειν, ὅτι συμβαίνει προτέρας καὶ ὑστέρας εἶναι δυάδας, ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς ἄλλους ἀριθμούς. αἱ μὲν γὰρ ἐν τῇ τετράδι δυάδες ἔστωσαν ἀλλήλαις ἅμα· ἀλλ' αὗται τῶν ἐν τῇ ὀκτάδι πρότεραί εἰσι, καὶ ἐγέννησαν, ὥσπερ ἡ δυὰς ταύτας, αὗται τὰς τετράδας τὰς ἐν τῇ ὀκτάδι αὐτῇ. ὥςε εἰ καὶ ἡ πρώτη δυὰς ἰδέα, καὶ αὗται ἰδέαι τινὲς ἔσονται. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν μονάδων· αἱ γὰρ ἐν τῇ δυάδι τῇ πρώτῃ μονάδες γεννῶσι τὰς τέτταρας τὰς ἐν τῇ τετράδι, ὥστε πᾶσαι αἱ μονάδες ἰδέαι γίγνονται καὶ συγκείσεται ἰδέα ἐξ ἰδεῶν. ὥστε δῆλον ὅτι κἀκεῖνα, ὧν ἰδέαι αὗται τυγχάνεσιν ἔσαι, συγκείμενα ἔςαι, οἷον εἰ τὰ ζῷα φαίη

τις συγκεῖσθαι ἐκ ζῴων, εἰ τέτων ἰδέαι εἰσίν. ὅλως δ
ποιεῖν τὰς μονάδας διαφόρους ὁπωσεν ἄτοπον καὶ πλ
ματῶδες (λέγω δὲ πλασματῶδες τὸ πρὸς ὑπόθεσ
βιασμένον)· οὔτε γὰρ κατὰ τὸ ποσὸν ἔτε κατὰ τὸ
ὁρῶμεν διαφέρεσαν μονάδα μονάδος, ἀνάγκη τε ἢ
ἄνισον εἶναι ἀριθμόν, πάντα μὲν ἀλλὰ μάλιστα τὸν
ναδικόν. ὥστ' εἰ μήτε πλείων μήτ' ἐλάττων, ἴσος· τ
ἴσα καὶ ὅλως ἀδιάφορα ταὐτὰ ὑπολαμβάνομεν ἐν
ἀριθμοῖς. εἰ δὲ μή, οὐδ' αἱ ἐν ταύτῃ τῇ δεκάδι
ἀδιάφοροι ἔσονται ἴσαι ἔσαι· τίνα γὰρ αἰτίαν ἕξει
ὁ φάσκων ἀδιαφόρες εἶναι; ἔτι εἰ ἅπασα μονὰς καὶ
νὰς ἄλλη δύο, ἡ δ' ἐκ τῆς δυάδος αὐτῆς μονὰς
ἐκ τῆς τριάδος αὐτῆς δυὰς ἔσται ἐκ διαφερουσῶν
πότερον προτέρα τῆς τριάδος ἢ ὑςέρα; μᾶλλον γὰρ
προτέραν ἀναγκαῖον εἶναι· ἡ μὲν γὰρ ἅμα τῇ τρι
δ' ἅμα τῇ δυάδι τῶν μονάδων. καὶ ἡμεῖς μὲν ὑπο
βάνομεν ὅλως ἓν καὶ ἕν, καὶ ἐὰν ᾖ ἴσα ἢ ἄνισα,
εἶναι, οἷον τἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν, καὶ ἄνθρωπον
πον· οἱ δ' ἕτως λέγοντες οὐδὲ τὰς μονάδας. εἰ
ἐςι πλείων ἀριθμὸς ὁ τῆς τριάδος αὐτῆς ἢ ὁ τῆς
θαυμαςόν· εἴτε ἐστὶ πλείων, δῆλον ὅτι καὶ ἴσος
δυάδι, ὥςε οὗτος ἀδιάφορος αὐτῇ τῇ δυάδι. ἀλλ'
δέχεται, εἰ πρῶτός τις ἐστιν ἀριθμὸς καὶ δεύτερ
ἔσονται αἱ ἰδέαι ἀριθμοί. τῦτο μὲν γὰρ αὐτὸ ὀρθ
σιν οἱ διαφόρους τὰς μονάδας ἀξιοῦντες εἶναι,
ἔσονται, ὥσπερ εἴρηται πρότερον· ἓν γὰρ τὸ εἶδος
μονάδες εἰ ἀδιάφοροι, καὶ αἱ δυάδες καὶ αἱ τριάδ
ται ἀδιάφοροι. διὸ καὶ τὸ ἀριθμεῖσθαι ἕτως, ἓν δύο
προσλαμβανομένε πρὸς τῷ ὑπάρχοντι ἀναγκαῖον
λέγειν· ἔτε γὰρ ἡ γένεσις ἔςαι ἐκ τῆς ἀορίςε δυάδος
ἰδέαν ἐνδέχεται εἶναι· ἐνυπάρξει γὰρ ἑτέρα ἰδέα ἐν
καὶ πάντα τὰ εἴδη ἑνὸς μέρη. διὸ πρὸς μὲν τὴν ὑπ
ὀρθῶς λέγεσιν, ὅλως δ' οὐκ ὀρθῶς· πολλὰ γὰρ ἀν
ἐπεὶ τοῦτό γ' αὐτὸ ἔχειν τινὰ φήσουσιν ἀπορίαν,
ὅταν ἀριθμῶμεν καὶ εἴπωμεν ἓν δύο τρία, προσλαμβ
ἀριθμοῦμεν ἢ κατὰ μερίδας. ποιεμεν δὲ ἀμφοτέρ
γελοῖον ταύτην εἰς τηλικαύτην τῆς ἐσίας ἀνάγειν διαφ

1. οἳ A^b. ‖ 3. δ' ὁ τυχὼν T. ‖ 5. τὰς ante ἐν om A^b. ‖ 6. πεμπτάδες T. ‖ 7. δὲ διαφέρεσι post ἐπεὶ om G^b. ‖ 8. ... ται G^bI^b, οὐχ ἐν ἔσονται T. idem 9 et 10. ἐν ἔσονται. ‖ 8. πεμτάδες E. ‖ 9. αἱ om EG^bI^b. ‖ δὴ A^b. ‖ 10. δυὰς G^b. ‖ 15. ... δύναμιν G^b. ‖ 17. εἰ T. ‖ 18. ταύτῶν T. ‖ 20. παρὰ τὸ ζῷον T. ‖ 25. ἀδιαίρετον A^b. ‖ 27. ὁμοίως G^b. ‖ 28. αἱ] αἰ G^b. ‖ 31. ... E. ‖ 32. ἡ om EA^b. ‖ ἰδίαι TA^b. ‖ 35. συγκείσονται ἰδέαι G^bI^b. ‖ 36. ἐξ om G^b.

1. ἰδέαι] ἐκ ζώων ἰδέαι $A^bG^bI^b$. ‖ 5. μονάδα om A^b. ‖ τε] τε καὶ G^bI^b. ‖ 7. ἴσος· τὰ δ' ἴσα] ἴσος τὰ δὲ ἴσως T, ἴσως τὰ ... G^b. ‖ 10. λέγειν om G^b. ‖ 12. δ' om A^b. ‖ 14. ὑςεραία G^b. ‖ γὰρ] μὲν γὰρ G^b. ‖ 19. οἱ] οὐ ET. ‖ δὴ G^b. ‖ 21. πλείων ... 22. δεκάδι ἀλλ' G^b. ‖ 27. εἰ om T. ‖ διάφοροι G^b. ‖ ἔσονται om T. ‖ 30. ἔτ' ἰδέαν] ἔτε δὲ ἂν T. ‖ 34. γ' om G^b. ‖ 36. ... τὰς μερίδας G^bI^b. ‖ 37. τῆς ἐσίας om G^b.

Πάντων δὲ πρῶτον καλῶς ἔχει διορίσασθαι τίς ἀριθμȣ̃
ρὰ καὶ μονάδος, εἰ ἔϛιν. ἀνάγκη δὴ ἢ κατὰ τὸ πο-
κατὰ τὸ ποιὸν διαφέρειν· τȣ́των δ' ȣ̓δέτερον φαίνεται
ισθαι ὑπάρχον. ἀλλ' ᾗ ἀριθμός, κατὰ τὸ ποσόν. εἰ
καὶ αἱ μονάδες τῷ ποσῷ διέφερον, κἂν ἀριθμὸς
ȣ̓ διέφερεν ὁ ἴσος τῷ πλήθει τῶν μονάδων. ἔτι πό-
αἱ πρῶται μείζους ἢ ἐλάττȣς, καὶ αἱ ὕϛερον ἐπιδι-
ἢ τοὐναντίον; πάντα γὰρ ταῦτα ἄλογα. ἀλλὰ
ȣ̓δὲ κατὰ τὸ ποιὸν διαφέρειν ἐνδέχεται. οὐθὲν γὰρ
ς οἷόν τε ὑπάρχειν πάθος· ὕστερον γὰρ καὶ τοῖς
οῖς φασὶν ὑπάρχειν τὸ ποιὸν τοῦ ποσȣ̃. ἔτι οὔτ' ἂν
ȣ̃ ἑνὸς τȣ̃τ' αὐταῖς γένοιτο οὔτ' ἂν ἀπὸ τῆς δυάδος·
ν γὰρ οὐ ποιόν, ἡ δὲ ποσὸν ποιόν· τοῦ γὰρ πολλὰ
τα εἶναι αἰτία αὐτῆς ἡ φύσις. εἰ δ' ἄρα ἔχει πως
ς, λεκτέον ἐν ἀρχῇ μάλιϛα τȣ̃το καὶ διοριϛέον περὶ
ος διαφορᾶς, μάλιϛα μὲν καὶ διότι ἀνάγκη ὑπάρ-
εἰ δὲ μή, τίνα λέγουσιν; ὅτι μὲν οὖν, εἴπερ εἰσὶν
οἱ αἱ ἰδέαι, οὔτε συμβλητὰς τὰς μονάδας ἁπάσας
ται εἶναι, φανερόν, ȣ̓́τε ἀσυμβλήτȣς ἀλλήλαις ȣ̓δέ-
τῶν τρόπων. ἀλλὰ μὴν ȣ̓δ' ὡς ἕτεροί τινες λέγουσι
ῶν ἀριθμῶν λέγεται καλῶς. εἰσὶ δ' ȣ̃̔τοι ὅσοι ἰδέας
κ οἴονται εἶναι ȣ̓́θ' ἁπλῶς ȣ̓́τε ὡς ἀριθμȣ́ς τινας ȣ̓́σας,
μαθηματικὰ εἶναι καὶ τȣ̀ς ἀριθμȣ̀ς πρώτȣς τῶν ὄν-
καὶ ἀρχὴν αὐτῶν εἶναι αὐτὸ τὸ ἕν. ἄτοπον γὰρ τὸ
εἶναί τι πρῶτον τῶν ἑνῶν, ὥσπερ ἐκεῖνοί φασι, δυάδα
ν δυάδων μή, μηδὲ τριάδα τῶν τριάδων· τοῦ γὰρ
λόγȣ πάντα ἐϛίν. εἰ μὲν ȣ̓̃ν ȣ̓́τως ἔχει τὰ περὶ τὸν
ὸν καὶ θήσει τις εἶναι τὸν μαθηματικὸν μόνον, ȣ̓κ ἔϛι
ἀρχή. ἀνάγκη γὰρ διαφέρειν τὸ ἓν τὸ τοιοῦτο τῶν
ν μονάδων· εἰ δὲ τȣ̃το, καὶ δυάδα τινὰ πρώτην τῶν
ν, ὁμοίως δὲ καὶ τȣ̀ς ἄλλȣς ἀριθμȣ̀ς τȣ̀ς ἐφεξῆς. εἰ
τὸ ἓν ἀρχή, ἀνάγκη μᾶλλον, ὥσπερ Πλάτων ἔλε-
ἔχειν τὰ περὶ τοὺς ἀριθμούς, καὶ εἶναί τινα δυάδα
ν καὶ τριάδα, καὶ οὐ συμβλητȣ̀ς εἶναι τȣ̀ς ἀριθμοὺς
ἀλλήλους. ἂν δ' αὖ πάλιν τις τιθῇ ταῦτα, εἴρηται
δύνατα πολλὰ συμβαίνει. ἀλλὰ μὴν ἀνάγκη γε ἢ
ἢ ἐκείνως ἔχειν, ὥϛ' εἰ μηδετέρως, οὐκ ἂν ἐνδέχοιτο
εἶναι τὸν ἀριθμὸν χωριϛόν. φανερὸν δ' ἐκ τούτων καὶ ὅτι
χείριϛα λέγεται ὁ τρίτος τρόπος, τὸ εἶναι τὸν αὐτὸν ἀριθ-
μὸν τὸν τῶν εἰδῶν καὶ τὸν μαθηματικόν. ἀνάγκη γὰρ εἰς
μίαν δόξαν συμβαίνειν δύο ἁμαρτίας· ȣ̓́τε γὰρ μαθημα-
τικὸν ἀριθμὸν ἐνδέχεται τȣ̃τον εἶναι τὸν τρόπον, ἀλλ' ἰδίας
ὑποθέσεις ὑποθέμενον ἀνάγκη μηκύνειν· ὅσα τε τοῖς ὡς
εἴδη τὸν ἀριθμὸν λέγȣσι συμβαίνει, καὶ ταῦτα ἀναγκαῖον
λέγειν. ὁ δὲ τῶν Πυθαγορείων τρόπος τῇ μὲν ἐλάττους
ἔχει δυσχερείας τῶν πρότερον εἰρημένων, τῇ δὲ ἰδίας ἑτέ-
ρας. τὸ μὲν γὰρ μὴ χωριστὸν ποιεῖν τὸν ἀριθμὸν ἀφαι-
ρεῖται πολλὰ τῶν ἀδυνάτων· τὸ δὲ τὰ σώματα ἐξ ἀριθ-
μῶν εἶναι συγκείμενα, καὶ τὸν ἀριθμὸν τȣ̃τον εἶναι μαθη-
ματικόν, ἀδύνατόν ἐστιν. οὔτε γὰρ ἄτομα μεγέθη λέγειν
ἀληθές· εἰθ' ὅτι μάλιϛα τȣ̃τον ἔχει τὸν τρόπον, ȣ̓χ αἵ γε
μονάδες μέγεθος ἔχȣσιν· μέγεθος δ' ἐξ ἀδιαιρέτων συγκεῖ-
σθαι πῶς δυνατόν; ἀλλὰ μὴν ὅ γ' ἀριθμητικὸς ἀριθμὸς
μοναδικός ἐϛιν. ἐκεῖνοι δὲ τὸν ἀριθμὸν τὰ ὄντα λέγουσιν·
τὰ γȣ̃ν θεωρήματα προσάπτȣσι τοῖς σώμασιν ὡς ἐξ ἐκεί-
νων ὄντων τῶν ἀριθμῶν. εἰ τοίνυν ἀνάγκη μέν, εἴπερ ἐϛὶν
ἀριθμὸς τῶν ὄντων τι καθ' αὑτό, τούτων εἶναί τινα τῶν
εἰρημένων τρόπων, οὐθένα δὲ τȣ́των ἐνδέχεται, φανερὸν ὡς
ȣ̓κ ἔϛιν ἀριθμȣ̃ τις τοιαύτη φύσις οἵαν κατασκευάζȣσιν οἱ
χωριϛὸν ποιȣ̃ντες αὐτόν. ἔτι πότερον ἑκάϛη μονὰς ἐκ τοῦ
μεγάλȣ καὶ μικρȣ̃ ἰσασθέντων ἐϛίν, ἢ ἡ μὲν ἐκ τȣ̃ μικρȣ̃
ἡ δ' ἐκ τȣ̃ μεγάλȣ; εἰ μὲν δὴ ȣ̓́τως, ȣ̓́τε ἐκ πάντων τῶν
ϛοιχείων ἕκαστον, οὔτε ἀδιάφοροι αἱ μονάδες· ἐν τῇ μὲν
γὰρ τὸ μέγα ἐν τῇ δὲ τὸ μικρὸν ὑπάρχει, ἐναντίον τῇ
φύσει ὄν. ἔτι αἱ ἐν τῇ τριάδι αὐτῇ πῶς; μία γὰρ πε-
ριττή. ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἴσως αὐτὸ τὸ ἓν ποιοῦσιν ἐν τῷ
περιττῷ μέσον. εἰ δ' ἑκατέρα τῶν μονάδων ἐξ ἀμφοτέρων
ἐϛὶν ἰσασθέντων, ἡ δυὰς πῶς ἔϛαι μία τις ȣ̓̃σα φύσις ἐκ
τȣ̃ μεγάλȣ καὶ μικρȣ̃; ἢ τί διοίσει τῆς μονάδος; ἔτι προ-
τέρα ἡ μονὰς τῆς δυάδος· ἀναιρουμένης γὰρ ἀναιρεῖται ἡ
δυάς. ἰδέαν ȣ̓̃ν ἰδέας ἀναγκαῖον αὐτὴν εἶναι, προτέραν γ'
οὖσαν ἰδέας, καὶ γεγονέναι προτέραν ἐκ τινοσοῦν· ἡ γὰρ
ἀόριστος δυὰς δυοποιὸς ἦν. ἔτι ἀνάγκη ἤτοι ἄπειρον τὸν
ἀριθμὸν εἶναι ἢ πεπερασμένον· χωριστὸν γὰρ ποιοῦσι τὸν

. δὲ] τε ETA^b. ‖ 2. δ' EA^bI^b. ‖ ἢ om G^b. ‖ 4. ἡ EG^bI^b, ἧ T. ‖ τὸ om EI^b. ‖ 6. ὁ ἴσος om G^b. ‖ 7. αἱ post καὶ A^b. ‖ ὕϛεροι G^b. ‖ 10. καὶ ἐν τοῖς G^b. ‖ 13. οὐ om G^b. ‖ ἡ] ἢ ὁ T. ‖ ποσοποιὸν G^bI^b. ‖ 14. αὕτη A^b. ‖ ἡ φύσις] φησιν
16. ὑπάρχει G^b. ‖ 20. τὸν E, om G^b. ‖ τρόπον G^b. ‖ 22. ὡς om G^b. ‖ 24. ἀρχὰς T, τὴν ἀρχὴν G^b. ‖ 25. ἕνων EA^bI^b, G^b. ‖ 26. δὲ τῶν] δὲ καὶ T. ‖ 27. τȣ̀ς ἀριθμȣ̀ς G^bI^b. ‖ 31. ὁμοίως G^b. ‖ 33. τινα om A^b. ‖ 36. πολλὰ ἀδύνατα G^bI^b. ‖ γε
. ‖ 37. ἐνεδέχετο T.

. δ'] δὲ καὶ G^b. ‖ 2. χείριϛος A^b. ‖ αὐτὸν om G^b. ‖ 6. μὴ κινεῖν T. ‖ 14. εἶθ' I^b. ‖ γε om T. ‖ 16. ὁ γὰρ μαθηματικὸς
17. ἀριθμητικόν I^b, om G^b. ‖ ὄντα] ὄντα τόνδε I^b. ‖ 19. εἰ] ἔτι TA^b. ‖ τοίνυν] νῦν T. ‖ 22. φύσις τοιαύτη T. ‖ 25. τῶν om
26. ἕν τι T. ‖ 28. μία] μὲν T. ‖ 34. ἰδέαν ȣ̓̃ν ἰδέας om G^b. ‖ γ' om T. ‖ 36. εἶναι τὸν ἀριθμὸν T.

ἀριθμόν, ὥστε οὐχ οἷόν τε μὴ οὐχὶ τούτων θάτερον ὑπάρχειν. ὅτι μὲν τοίνυν ἄπειρον οὐκ ἐνδέχεται, δῆλον· οὔτε γὰρ περιττὸς ὁ ἄπειρός ἐστιν οὔτ' ἄρτιος, ἡ δὲ γένεσις τῶν ἀριθμῶν ἢ περιττοῦ ἀριθμοῦ ἢ ἀρτίου ἀεί ἐστιν, ὡδὶ μὲν τοῦ ἑνὸς εἰς τὸν ἄρτιον πίπτοντος περιττός, ὡδὶ δὲ τῆς μὲν δυάδος ἐμπιπτούσης ὁ ἀφ' ἑνὸς διπλασιαζόμενος, ὡδὶ δὲ τῶν περιττῶν ὁ ἄλλος ἄρτιος. ἔτι εἰ πᾶσα ἰδέα τινός, οἱ δὲ ἀριθμοὶ ἰδέαι, καὶ ὁ ἄπειρος ἔσται ἰδέα τινός, ἢ τῶν αἰσθητῶν ἢ ἄλλου τινός. καίτοι οὔτε κατὰ τὴν θέσιν ἐνδέχεται οὔτε κατὰ λόγον, τάττουσι δ' οὕτω τὰς ἰδέας. εἰ δὲ πεπερασμένος, μέχρι πόσου; τοῦτο γὰρ δεῖ λέγεσθαι οὐ μόνον ὅτι, ἀλλὰ καὶ διότι. ἀλλὰ μὴν εἰ μέχρι τῆς δεκάδος ὁ ἀριθμός, ὥσπερ τινές φασιν, πρῶτον μὲν ταχὺ ἐπιλείψει τὰ εἴδη· οἷον εἰ ἔστιν ἡ τριὰς αὐτοάνθρωπος, τίς ἔσται ἀριθμὸς αὐτόϊππος; αὐτὸ γὰρ ἕκαστος ἀριθμὸς μέχρι δεκάδος. ἀνάγκη δὴ τῶν ἐν τούτοις ἀριθμῶν τινὰς εἶναι· οὐσίαι γὰρ καὶ ἰδέαι οὗτοι. ἀλλ' ὅμως ἐπιλείψει· τὰ τοῦ ζῴου γὰρ εἴδη ὑπερέξει. ἅμα δὲ δῆλον ὅτι εἰ οὕτως ἡ τριὰς αὐτοάνθρωπος, καὶ αἱ ἄλλαι τριάδες· ὅμοιαι γὰρ αἱ ἐν τοῖς αὐτοῖς ἀριθμοῖς, ὥστ' ἄπειροι ἔσονται ἄνθρωποι, εἰ μὲν ἰδέα ἑκάστη τριάς, αὐτοέκαστος ἄνθρωπος, εἰ δὲ μή, ἀλλ' ἄνθρωποί γε. καὶ εἰ μέρος ὁ ἐλάττων τοῦ μείζονος, ὁ ἐκ τῶν συμβλητῶν μονάδων τῶν ἐν τῷ αὐτῷ ἀριθμῷ· εἰ δ' ἡ τετρὰς αὕτη ἰδέα τινός ἐστιν, οἷον ἵππου ἢ λευκοῦ, ὁ ἄνθρωπος ἔσται μέρος ἵππου, εἰ δυὰς ὁ ἄνθρωπος. ἄτοπον δὲ καὶ τὸ τῆς μὲν δεκάδος εἶναι ἰδέαν, ἑνδεκάδος δὲ μή, μηδὲ τῶν ἐχομένων ἀριθμῶν. ἔτι δὲ καὶ ἔστι καὶ γίγνεται ἔνια καὶ ὧν εἴδη οὐκ ἔστιν, ὥστε διὰ τί οὐ κἀκείνων εἴδη ἐστίν; οὐκ ἄρα αἴτια τὰ εἴδη ἐστίν. ἔτι ἄτοπον εἰ ὁ ἀριθμὸς ὁ μέχρι τῆς δεκάδος μᾶλλόν τι ὂν καὶ εἶδος αὐτῆς τῆς δεκάδος· καίτοι τοῦ μὲν οὐκ ἔστι γένεσις ὡς ἑνός, τῆς δ' ἔστιν. πειρῶνται δ' ὡς τοῦ μέχρι τῆς δεκάδος τελείου ὄντος ἀριθμοῦ. γεννῶσι γοῦν τὰ ἑπόμενα, οἷον τὰ κενόν, ἀναλογίαν, τὸ περιττόν, τὰ ἄλλα τὰ τοιαῦτα ἐντὸς τῆς δεκάδος· τὰ μὲν γὰρ ταῖς ἀρχαῖς ἀποδιδόασιν, οἷον κίνησιν, στάσιν, ἀγαθόν, κακόν, τὰ δ' ἄλλα τοῖς ἀριθμοῖς. διὸ τὸ ἓν τὸ περιττόν· εἰ γὰρ ἐν τῇ τριάδι, πῶς ἡ πεντὰς περιττόν; ἔτι τὰ μεγέθη καὶ ὅσα τοιαῦτα μέχρι πόσου, οἷον ἡ πρώτη γραμμὴ ἄτομος, [illegible] δυάς, εἶτα καὶ ταῦτα μέχρι δεκάδος. ἔτι εἰ ἔστι χω[illegible] ὁ ἀριθμός, ἀπορήσειεν ἄν τις πότερον πρότερον τὸ ἓν [illegible] τριὰς καὶ ἡ δυάς. ᾗ μὲν δὴ σύνθετος ὁ ἀριθμός, τὸ [illegible] ᾗ δὲ τὸ καθόλου πρότερον καὶ τὸ εἶδος, ὁ ἀριθμός· ἑ[illegible] γὰρ τῶν μονάδων μόριον τοῦ ἀριθμοῦ ὡς ὕλη, ὁ δ' ὡς [illegible] καὶ ἔστι μὲν ὡς ἡ ὀρθὴ προτέρα τῆς ὀξείας, ὅτι ὥρισ[illegible] τῷ λόγῳ· ἔστι δ' ὡς ἡ ὀξεῖα, ὅτι μέρος καὶ εἰς τα[illegible] διαιρεῖται. ὡς μὲν δὴ ὕλη ἡ ὀξεῖα καὶ τὸ στοιχεῖον [illegible] ἡ μονὰς πρότερον, ὡς δὲ κατὰ τὸ εἶδος καὶ τὴν οὐσ[illegible] κατὰ τὸν λόγον ἡ ὀρθὴ καὶ τὸ ὅλον τὸ ἐκ τῆς ὕλης [illegible] τοῦ εἴδους· ἐγγύτερον γὰρ τοῦ εἴδους καὶ οὗ ὁ λόγος τὸ ἀμ[illegible] γενέσει δ' ὕστερον. πῶς οὖν ἀρχὴ τὸ ἕν; ὅτι οὐ δια[illegible] φασίν. ἀλλ' ἀδιαίρετον καὶ τὸ καθόλου καὶ τὸ ἐπὶ [illegible] καὶ τὸ στοιχεῖον. ἀλλὰ τρόπον ἄλλον, τὸ μὲν κατὰ [illegible] τὸ δὲ κατὰ χρόνον. ποτέρως οὖν τὸ ἓν ἀρχή; ὥσπερ [illegible] εἴρηται, καὶ ἡ ὀρθὴ τῆς ὀξείας καὶ αὕτη ἐκείνης δοκεῖ [illegible] τέρα εἶναι καὶ ἑκατέρα μία. ἀμφοτέρως δὴ ποιοῦσι [illegible] ἀρχήν. ἔτι δὲ ἀδύνατον· τὸ μὲν γὰρ ὡς εἶδος καὶ ἡ [illegible] τὸ δ' ὡς μέρος καὶ ὡς ὕλη. ἔστι γάρ πως ἓν ἑκάτ[illegible] μὲν ἀληθείᾳ δυνάμει, εἴ γε ὁ ἀριθμὸς ἕν τι καὶ μ[illegible] σωρός, ἀλλ' ἕτερος ἐξ ἑτέρων μονάδων, ὥσπερ φασ[illegible] τελεχείᾳ δ' οὐκ ἔστι μονὰς ἑκατέρα. αἴτιον δὲ τῆ[illegible] βαινούσης ἁμαρτίας ὅτι ἅμα ἐκ τῶν μαθημάτων [illegible] καὶ ἐκ τῶν λόγων τῶν καθόλου, ὥστ' ἐξ ἐκείνων μ[illegible] στιγμὴν τὸ ἓν καὶ τὴν ἀρχὴν ἔθηκαν· ἡ γὰρ μονὰς [illegible] ἄθετός ἐστιν. καθάπερ οὖν καὶ ἕτεροί τινες ἐκ τοῦ ἐλα[illegible] τὰ ὄντα συνετίθεσαν, καὶ οὗτοι. ὥστε γίγνεται ἡ μον[illegible] τῶν ἀριθμῶν καὶ ἅμα προτέρα τῆς δυάδος, πάλιν δ' [illegible] ὡς ὅλου τινὸς καὶ ἑνὸς καὶ εἴδους τῆς δυάδος οὔσης. [illegible] τὸ καθόλου ζητεῖν τὸ κατηγορούμενον ἓν καὶ οὕτως ὡς [illegible] ἔλεγον. ταῦτα δ' ἅμα τῷ αὐτῷ ἀδύνατον ὑπάρχ[illegible] δὲ τὸ ἓν αὐτὸ δεῖ μόνον ἄθετον εἶναι (οὐθενὶ γὰρ [illegible] ἢ ὅτι ἀρχή), καὶ ἡ μὲν δυὰς διαιρετὴ ἡ δὲ μονὰς [illegible] τέρα ἂν εἴη τῷ ἑνὶ αὐτῷ ἡ μονάς. εἰ δ' ἡ μονάς, [illegible] τῇ μονάδι ἢ τῇ δυάδι· ὥστε προτέρα ἂν εἴη [illegible] μονὰς τῆς δυάδος. οὔ φασι δέ· γεννῶσι γοῦν τὴ[illegible]

1. τούτω T. ‖ 4. ἐστὶν ἀεί T. ‖ 5. ἐμπίπτοντος π. G^bI^b. ‖ 8. ἔσται εἰ ἰδέα A^b. ‖ 12. εἰ] ἡ G^b. ‖ 14. εἰ om A^b. ‖ 16. [illegible] G^bI^b. ‖ ἐν τούτοις] γε καὶ ἐντὸς τούτων E. ‖ 17. ὑπολείψει G^b. ‖ ὑπάρξει T. ‖ 18. εἰ om G^b. ‖ 19. αὐτοῖς om I^b. ‖ [illegible] G^b. ‖ 21. αὐτοέκαστος ἂν ἄνθρωπος E. ‖ 23. αὐτὴ T. ‖ 25. ἵππου om T. ‖ μὲν et 26. μή om G^b. ‖ 28. ἄρα om G^bI^b. ‖ [illegible] ἡ T. ‖ τῇ om G^b. ‖ 37. ὅτι T. ‖ μεγέθη] μετὰ πάθη A^b, πάθη T.

1. τόμος T. ‖ 3. ἡ om G^b. ‖ 7. καὶ post ὥρισται om G^b. ‖ 9. ἡ om G^bI^b. ‖ 12. ἄμφω τῆς ὕλης γενέσει G^bI^b. ‖ 13. [illegible] τόν T et omissa οὐ G^b. ‖ 14. μέρος T. ‖ 17. ἡ ὀρθότης ὀξείας καὶ αὐτῆς ἐκείνης G^b. ‖ 18. δὲ G^b. ‖ 19. ἔστι TG^bI^b. ‖ [illegible] G^bI^b. ‖ 20. καὶ om ETG^bI^b. ‖ 22. ἕτερος] ἕτερον TA^b. ‖ 33. δεῖ] δὴ I^b. ‖ 36. ἡ om I^b.

ἔτι εἰ ἔςιν ἡ δυὰς ἕν τι αὐτὴ καὶ ἡ τριὰς αὐτή,
δυάς. ἐκ τίνος ὖν αὕτη ἡ δυάς;
τορήσειε δ' ἄν τις καὶ ἐπεὶ ἀφὴ μὲν ὐκ ἔςιν ἐν τοῖς
, τὸ δ' ἐφεξῆς, ὅσων μή ἐςι μεταξὺ μονάδων, οἷον
ῇ δυάδι ἢ τῇ τριάδι, πότερον ἐφεξῆς τῷ ἑνὶ αὐτῷ
πότερον ἡ δυὰς προτέρα τῶν ἐφεξῆς ἢ τῶν μονά-
τεραῦν. ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τῶν ὕςερον γενῶν τοῦ
υμβαίνει τὰ δυσχερῆ, γραμμῆς τε καὶ ἐπιπέδου
ατος. οἱ μὲν γὰρ ἐκ τῶν εἰδῶν τοῦ μεγάλου καὶ
ποιῦσιν, οἷον ἐκ μακρῦ μὲν καὶ βραχέος τὰ μήκη,
δὲ καὶ ςενῦ τὰ ἐπίπεδα, ἐκ βαθέος δὲ καὶ ταπει-
ὄγκους· ταῦτα δέ ἐςιν εἴδη τῦ μεγάλυ καὶ μικρῦ.
ατὰ τὸ ἓν ἀρχὴν ἄλλοι ἄλλως τιθέασι τῶν τοιού-
ἐν τύτοις δὲ μυρία φαίνεται τά τε ἀδύνατα καὶ
σματώδη καὶ τὰ ὑπεναντία πᾶσι τοῖς εὐλόγοις.
μένα τε γὰρ ἀλλήλων συμβαίνει, εἰ μὴ συνακο-
καὶ αἱ ἀρχαί, ὥς' εἶναι τὸ πλατὺ καὶ ςενὸν καὶ
καὶ βραχύ· εἰ δὲ τῦτο, ἔςαι τὸ ἐπίπεδον γραμμὴ
τερεὸν ἐπίπεδον. ἔτι δὲ γωνίαι καὶ σχήματα καὶ
ῖτα πῶς ἀποδοθήσεται; ταὐτό τε συμβαίνει τοῖς
ἀριθμόν· ταῦτα γὰρ πάθη μεγέθους ἐστίν, ἀλλ'
των τὸ μέγεθος, ὥσπερ ὐδ' ἐξ εὐθέος καὶ καμπύ-
μῆκος, ὐδ' ἐκ λείου καὶ τραχέος τὰ ςερεά. πάν-
κοινὸν τούτων ὅπερ ἐπὶ τῶν εἰδῶν τῶν ὡς γένους
ει διαπορεῖν, ὅταν τις θῇ τὰ καθόλου, πότερον τὸ
τὸ ἐν τῷ ζῴῳ ἢ ἕτερον αὐτῦ ζῴου. τοῦτο γὰρ μὴ
μὲν ὄντος ὐδεμίαν ποιήσει ἀπορίαν· χωριςῦ δ', ὥσ-
ταῦτα λέγοντές φασι, τῦ ἑνὸς καὶ τῶν ἀριθμῶν οὐ
ῦσαι, εἰ μὴ ῥᾴδιον δεῖ λέγειν τὸ ἀδύνατον. ὅταν
τις ἐν τῇ δυάδι τὸ ἓν καὶ ὅλως ἐν ἀριθμῷ, πότε-
νοεῖ τι ἢ ἕτερον; οἱ μὲν ὖν τὰ μεγέθη γεννῶσιν ἐκ
ὕλης, ἕτεροι δὲ ἐκ τῆς ςιγμῆς (ἡ δὲ ςιγμὴ αὐτοῖς
αι ὐχ ἓν ἀλλ' οἷον τὸ ἕν) καὶ ἄλλης ὕλης οἵας τὸ
ἀλλ' ὐ πλήθους· περὶ ὧν ὐθὲν ἧττον συμβαίνει τὰ
τορεῖν. εἰ μὲν γὰρ μία ἡ ὕλη, ταὐτὸ γραμμὴ καὶ
καὶ στερεόν· ἐκ γὰρ τῶν αὐτῶν τὸ αὐτὸ καὶ ἓν

ἔςαι. εἰ δὲ πλείυς αἱ ὗλαι, καὶ ἑτέρα μὲν γραμμῆς ἑτέρα
δὲ τῦ ἐπιπέδου καὶ ἄλλη τοῦ ςερεῦ, ἤτοι ἀκολουθῦσιν ἀλ-
λήλαις ἢ ὔ, ὥςε ταὐτὰ συμβήσεται καὶ ὕτως· ἢ γὰρ ὐχ
ἕξει τὸ ἐπίπεδον γραμμὴν ἢ ἔςαι γραμμή. ἔτι πῶς μὲν
ἐνδέχεται εἶναι ἐκ τοῦ ἑνὸς καὶ πλήθους τὸν ἀριθμὸν οὐθὲν
ἐπιχειρεῖται· ὅπως δ' ὖν λέγυσι ταὐτὰ συμβαίνει δυσχερῆ
ἅπερ καὶ τοῖς ἐκ τῦ ἑνὸς καὶ ἐκ τῆς δυάδος τῆς ἀορίςυ. ὁ
μὲν γὰρ ἐκ τῦ κατηγορουμένου καθόλυ γεννᾷ τὸν ἀριθμὸν
καὶ ὐ τινὸς πλήθους, ὁ δ' ἔκ τινος πλήθους, τῦ πρώτυ δέ·
τὴν γὰρ δυάδα πρῶτόν τι εἶναι πλῆθος. ὥςε διαφέρει ὐθὲν
ὡς εἰπεῖν, ἀλλ' αἱ ἀπορίαι αὗται ἀκολουθήσουσι, μῖξις ἢ
θέσις ἢ κρᾶσις ἢ γένεσις καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα. μάλιςα
δ' ἄν τις ἐπιζητήσειεν, εἰ μία ἑκάςη μονάς, ἐκ τίνος ἐςίν·
οὐ γὰρ δὴ αὐτό γε τὸ ἓν ἑκάςη. ἀνάγκη δ' ἢ ἐκ τοῦ ἑνὸς
αὐτῦ εἶναι καὶ πλήθους, ἢ μορίου τῦ πλήθους. τὸ μὲν οὖν
πλῆθός τι εἶναι φάναι τὴν μονάδα ἀδύνατον, ἀδιαίρετόν γ'
οὖσαν· τὸ δ' ἐκ μορίου ἄλλας ἔχει πολλὰς δυσχερείας·
ἀδιαίρετόν τε γὰρ ἕκαστον ἀναγκαῖον εἶναι τῶν μορίων, ἢ
πλῆθος εἶναι καὶ τὴν μονάδα διαιρετήν, καὶ μὴ στοιχεῖον
εἶναι τὸ ἓν καὶ τὸ πλῆθος· ἡ γὰρ μονὰς ἑκάςη ὐκ ἐκ πλή-
θους καὶ ἑνός. ἔτι οὐθὲν ἄλλο ποιεῖ ὁ τοῦτο λέγων ἀλλ' ἢ
ἀριθμὸν ἕτερον· τὸ γὰρ πλῆθος ἀδιαιρέτων ἐστὶν ἀριθμός.
ἔτι ζητητέον καὶ παρὰ τὺς ὕτω λέγοντας, πότερον ἄπειρος
ὁ ἀριθμὸς ἢ πεπερασμένος. ὑπῆρχε γάρ, ὡς ἔοικε, καὶ πε-
περασμένον πλῆθος, ἐξ ὗ αἱ πεπερασμέναι μονάδες καὶ τῦ
ἑνός· ἐςί τε ἕτερον αὐτὸ πλῆθος καὶ πλῆθος ἄπειρον. ποῖον
ὖν πλῆθος ςοιχεῖόν ἐςι καὶ τὸ ἕν; ὁμοίως δὲ καὶ περὶ στι-
γμῆς ἄν τις ζητήσειε καὶ τῦ ςοιχείου ἐξ ὗ ποιοῦσι τὰ με-
γέθη· οὐ γὰρ μία γε μόνον στιγμή ἐςιν αὕτη· τῶν γοῦν
ἄλλων ςιγμῶν ἑκάςη ἐκ τίνος; ὐ γὰρ δὴ ἔκ γε διαςήμα-
τός τινος καὶ αὐτῆς ςιγμῆς. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ μόρια ἀδιαί-
ρετα ἐνδέχεται τῦ διαςήματος εἶναι μόρια, ὥσπερ τῦ πλή-
θους ἐξ ὧν αἱ μονάδες· ὁ μὲν γὰρ ἀριθμὸς ἐξ ἀδιαιρέτων
σύγκειται, τὰ δὲ μεγέθη οὔ. πάντα δὴ ταῦτα καὶ ἄλλα
τοιαῦτα φανερὸν ποιεῖ ὅτι ἀδύνατον εἶναι τὸν ἀριθμὸν καὶ
τὰ μεγέθη χωριστά. ἔτι δὲ τὸ διαφωνεῖν τὺς πρώτους περὶ

ρώτην *E*. ‖ ἔςιν om *T*. ‖ τριὰς αὕτη G^bI^b. ‖ 2. ἢ ἄμφω I^b. ‖ αὐτὴ *E*. ‖ 4. ὅσον G^b. ‖ 5. τὸν *E*. ‖ 7. ὑςέρων *T*. ‖ 9.
G^b. ‖ 17. καὶ ante αἱ om G^bI^b. ‖ 18. τὸ] καὶ τὸ *T*. ‖ 20. ταὐτότητι συμβαίνει G^b. ‖ 23. ταχέως G^b. ‖ 25. θῇ] τιθῇ *T*. ‖
υ *T*. ‖ 27. ποιήσει ἀπορίαν G^b, ἀπορίαν ποιήσει *T*. ‖ 28. φασι om G^bI^b. ‖ τὸ G^b. ‖ τὸν ἀριθμὸν *T*. ‖ 29. διαλῦσαι *T*. ‖ 31.
. ‖ ἐκ τῆς τοιαύτης *T*. ‖ 33. ὕλης om I^b. ‖ 34. τὰ αὐτά] ταῦτα *T*.
ραμμὴ ἑτέρα δὲ ἐπίπεδον G^b. ‖ 3. ταῦτα A^b, ταῦτα αὐτὰ G^b. ‖ 6. δυσχερῆ συμβαίνει G^bI^b. ‖ 9. ὐ] ὅτι *T*. ‖ ὁ δ'] ὐδ' *E*. ‖
t αἱ om G^b. ‖ 13. εἰ om G^b. ‖ 14. δ' ἢ] δὴ *ET*. ‖ 15. καὶ πλήθους εἶναι *T*. ‖ 16. τὴν μονάδα om *T*. ‖ ἀδιόριςόν *E*. ‖
I^b. ‖ 17. ἄλλως G^b. ‖ 18. τε om G^bI^b. ‖ 19. καὶ utramque om G^b. ‖ 21. λέγων τοῦτο *T*. ‖ 23. ὁ ἀριθμὸς ἄπειρος *T*. ‖
ἕτερον *T*. ‖ 27. καὶ ςοιχεῖόν ἐςι *T*. ‖ 29. γε μόνον om G^b. ‖ 30. τε *T*. ‖ 32. μόριον G^b. ‖ 35. ἀριθμὸν χωριςὸν καὶ τὰ μεγέθη.
I^b. ‖ 36. πρώτους] τρόπους TA^b, τόπους G^bI^b. ‖ περὶ om G^b.

τῶν ἀριθμῶν σημεῖον ὅτι τὰ πράγματα ταῦτα οὐκ ὄντα ἀληθῆ παρέχει τὴν ταραχὴν αὐτοῖς. οἱ μὲν γὰρ τὰ μαθηματικὰ μόνον ποιοῦντες παρὰ τὰ αἰσθητά, ὁρῶντες τὴν περὶ τὰ εἴδη δυσχέρειαν καὶ πλάσιν, ἀπέστησαν ἀπὸ τοῦ εἰδητικοῦ ἀριθμȣ̃ καὶ τὸν μαθηματικὸν ἐποίησαν· οἱ δὲ τὰ εἴδη βουλόμενοι ἅμα καὶ ἀριθμȣ̀ς ποιεῖν, οὐχ ὁρῶντες δέ, εἰ τὰς ἀρχάς τις ταύτας θήσεται, πῶς ἔϛαι ὁ μαθηματικὸς ἀριθμὸς παρὰ τὸν εἰδητικόν, τὸν αὐτὸν εἰδητικὸν καὶ μαθηματικὸν ἐποίησαν ἀριθμὸν τῷ λόγῳ, ἐπεὶ ἔργῳ γε ἀνῄρηται ὁ μαθηματικός· ἰδίας γὰρ καὶ οὐ μαθηματικὰς ὑποθέσεις λέγουσιν. ὁ δὲ πρῶτος θέμενος τά τε εἴδη εἶναι καὶ ἀριθμοὺς τὰ εἴδη καὶ τὰ μαθηματικὰ εἶναι εὐλόγως ἐχώρισεν. ὥϛε πάντας συμβαίνει κατὰ μέν τι λέγειν ὀρθῶς, ὅλως δ' ȣ̓κ ὀρθῶς. καὶ αὐτοὶ δὲ ὁμολογȣ̃σιν ȣ̓ ταὐτὰ λέγοντες ἀλλὰ τἀναντία. αἴτιον δ' ὅτι αἱ ὑποθέσεις καὶ αἱ ἀρχαὶ ψευδεῖς. χαλεπὸν δ' ἐκ μὴ καλῶς ἐχόντων λέγειν καλῶς, κατ' Ἐπίχαρμον· ἀρτίως τε γὰρ λέλεκται, καὶ εὐθέως φαίνεται ȣ̓ καλῶς ἔχον. ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν ἀριθμῶν ἱκανὰ τὰ διηπορημένα καὶ διωρισμένα· μᾶλλον γὰρ ἐκ πλειόνων ἂν ἔτι πεισθείη τις πεπεισμένος, πρὸς δὲ τὸ πεισθῆναι μὴ πεπεισμένος οὐθὲν μᾶλλον. περὶ δὲ τῶν πρώτων ἀρχῶν καὶ τῶν πρώτων αἰτίων καὶ ϛοιχείων ὅσα μὲν λέγȣσιν οἱ περὶ μόνης τῆς αἰσθητῆς ȣ̓σίας διορίζοντες, τὰ μὲν ἐν τοῖς περὶ φύσεως εἴρηται, τὰ δ' ȣ̓κ ἔϛι τῆς μεθόδȣ τῆς νῦν· ὅσα δὲ οἱ φάσκοντες εἶναι παρὰ τὰς αἰσθητὰς ἑτέρας ȣ̓σίας, ἐχόμενόν ἐϛι θεωρῆσαι τῶν εἰρημένων. ἐπεὶ οὖν λέγουσί τινες τοιαύτας εἶναι τὰς ἰδέας καὶ τοὺς ἀριθμȣ́ς, καὶ τὰ τούτων ϛοιχεῖα τῶν ὄντων εἶναι ϛοιχεῖα καὶ ἀρχάς, σκεπτέον περὶ τȣ́των τί λέγουσι καὶ πως λέγουσιν. οἱ μὲν οὖν ἀριθμοὺς ποιȣ̃ντες μόνον καὶ τȣ́τȣς μαθηματικȣ̀ς ὕϛερον ἐπισκεπτέοι· τῶν δὲ τὰς ἰδέας λεγόντων ἅμα τόν τε τρόπον θεάσαιτ' ἂν τις καὶ τὴν ἀπορίαν τὴν περὶ αὐτῶν. ἅμα γὰρ καθόλου τε ὡς ȣ̓σίας ποιοῦσι τὰς ἰδέας καὶ πάλιν ὡς χωριστὰς καὶ τῶν καθ' ἕκαστον. ταῦτα δ' ὅτι οὐκ ἐνδέχεται διηπόρηται πρότερον. αἴτιον δὲ τȣ̃ συνάψαι ταῦτα εἰς ταὐτὸν τοῖς λέγουσι τὰς ἰδέας καθόλου, ὅτι τοῖς αἰσθητοῖς οὐ τὰς αὐτὰς ȣ̓σίας ἐποίȣν. τὰ μὲν ȣ̓̃ν ἐν τοῖς αἰσθητοῖς καθ' ἕκαϛα ῥεῖν

ἐνόμιζον καὶ μένειν ȣ̓θὲν αὐτῶν, τὸ δὲ καθόλȣ παρὰ τ
εἶναί τε καὶ ἕτερόν τι εἶναι. τȣ̃το δ', ὥσπερ ἐν τοῖς ἔ
σθεν ἐλέγομεν, ἐκίνησε μὲν Σωκράτης διὰ τȣ̀ς ὁρισμ
μὴν ἐχώρισέ γε τῶν καθ' ἕκαϛον· καὶ τοῦτο ὀρθῶς ἐ
ȣ̓ χωρίσας. δηλοῖ δὲ ἐκ τῶν ἔργων· ἄνευ μὲν γὰρ τ
θόλου ȣ̓κ ἔϛιν ἐπιϛήμην λαβεῖν, τὸ δὲ χωρίζειν αἴτι
συμβαινόντων δυσχερῶν περὶ τὰς ἰδέας ἐϛίν. οἱ δ' ὡς ἀ
καῖον, εἴπερ ἔσονταί τινες οὐσίαι παρὰ τὰς αἰσθητ
ῥεȣ́σας, χωριστὰς εἶναι, ἄλλας μὲν ȣ̓κ εἶχον, ταύτ
τὰς καθόλου λεγομένας ἐξέθεσαν, ὥϛε συμβαίνει
τὰς αὐτὰς φύσεις εἶναι τὰς καθόλου καὶ τὰς καθ' ἕκ
αὕτη μὲν οὖν αὐτὴ καθ' αὑτὴν εἴη τις ἂν δυσχέρει
εἰρημένων.

Ὃ δὲ καὶ τοῖς λέγουσι τὰς ἰδέας ἔχει τινὰ ἀπ
καὶ τοῖς μὴ λέγουσιν, καὶ κατ' ἀρχὰς ἐν τοῖς διαπ
σιν ἐλέχθη πρότερον, λέγωμεν νῦν. εἰ μὲν γάρ τις μ
σει τὰς οὐσίας εἶναι κεχωρισμένας, καὶ τὸν τρόπ
ὡς λέγεται τὰ καθ' ἕκαϛα τῶν ὄντων, ἀναιρήσει τ
ὡς βουλόμεθα λέγειν· ἂν δέ τις θῇ τὰς οὐσίας χ
πῶς θήσει τὰ στοιχεῖα καὶ τὰς ἀρχὰς αὐτῶν; εἰ μ
καθ' ἕκαϛον καὶ μὴ καθόλȣ, τοσαῦτ' ἔϛαι τὰ ὄντα
τὰ ϛοιχεῖα, καὶ ȣ̓κ ἐπιϛητὰ τὰ ϛοιχεῖα. ἔϛωσα
μὲν ἐν τῇ φωνῇ συλλαβαὶ οὐσίαι, τὰ δὲ στοιχεῖ
ϛοιχεῖα τῶν ȣ̓σιῶν· ἀνάγκη δὴ τὸ ΒΑ ἓν εἶναι κα
τῶν συλλαβῶν μίαν, εἴπερ μὴ καθόλου καὶ τῷ
αὐταί, ἀλλὰ μία ἑκάστη τῷ ἀριθμῷ καὶ τόδε τι
ὁμώνυμον. ἔτι δ' αὐτὸ ὅ ἐϛιν ἓν ἕκαϛον τιθέασιν· εἰ
συλλαβαί, ȣ̔́τω καὶ ἐξ ὧν εἰσίν· ȣ̓κ ἔϛαι ἄρα πλέ
ἑνός, ȣ̓δὲ τῶν ἄλλων ϛοιχείων ȣ̓θὲν κατὰ τὸν αὐτὸ
ὅνπερ ȣ̓δὲ τῶν ἄλλων συλλαβῶν ἡ αὐτὴ ἄλλη καὶ
ἀλλὰ μὴν εἰ τȣ̃το, ȣ̓κ ἔϛαι παρὰ τὰ ϛοιχεῖα ἕτερ
ἀλλὰ μόνον τὰ ϛοιχεῖα. ἔτι δὲ οὐδ' ἐπιϛητὰ τὰ ϛ
ȣ̓ γὰρ καθόλου, ἡ δ' ἐπιστήμη τῶν καθόλου. δῆλο
τε τῶν ἀποδείξεων καὶ τῶν ὁρισμῶν· ȣ̓ γὰρ γίγνετ
λογισμὸς ὅτι τόδε τὸ τρίγωνον δύο ὀρθαῖς, εἰ μὴ π
γωνον δύο ὀρθαῖς, ȣ̓δ' ὅτι ὁδὶ ὁ ἄνθρωπος ζῷον, εἰ μ
ἄνθρωπος ζῷον. ἀλλὰ μὴν εἴγε καθόλου αἱ ἀρχαὶ

1. αὐτὰ *E*. ‖ 3. περὶ *T*. ‖ 7. εἰς EG^bI^b. ‖ τις om *T*. ‖ ταῦτα G^b. ‖ 9. γε om G^b. ‖ 10. ἰδίας EG^bI^b. ‖ καὶ om ‖ 11. τε add G^bI^b. ‖ 12. μαθηματικὰ ὡς λόγος ἐχώρησεν G^b. ‖ 16. καλῶς om G^b. ‖ 17. τε om *T*. ‖ 19. ἂν ἐκ πλειόνων ‖ 20. πρὸς — πεπεισμένος om G^b. ‖ 28. τῶν — ϛοιχεῖα om G^b. ‖ 31. ἂν om *T*. ‖ 32. γὰρ om G^b. ‖ 33. τε ὡς G^bI^b: vulgo ‖ 35. τὸ συνάψαι ταυτὸ εἰ ταυτὸν *T*.

2. τε om G^bI^b. ‖ 5. τȣ̃] τῶν *T*. ‖ 8. παρὰ] ὑπὲρ G^b. ‖ 9. χωρὶς *T*. ‖ 10. συμβαίνει *T*. ‖ 13. λεγομένων G^b. ‖ 15. καὶ κατ' om *T*. ‖ 16. λέγομεν EG^bI^b. ‖ τις μαθήσει *T*. ‖ 19. τις τιθῇ ETI^b. ‖ 20. πῶς θήσει] προθήσει *T*. ‖ 24. δὲ TA^b. ‖ A^b. ‖ 27. εἰ] ἐὰν *E*. ‖ 29. ϛοιχείων — 30. ἄλλων om G^b. ‖ 32. δὲ om *T*. ‖ 34. τε om A^b. ‖ 35. τρίγωνον post τὸ om ‖ 36. ὀρθαί ETA^b. ‖ 37. καὶ] καὶ αἱ A^b.

ν ὐσίαι καθόλου, ἔςαι μὴ ὐσία πρότερον ὐσίας· τὸ
ρ καθόλου ὐκ ὐσία, τὸ δὲ ϛοιχεῖον καὶ ἡ ἀρχὴ κα-
πρότερον δὲ τὸ στοιχεῖον καὶ ἡ ἀρχὴ ὧν ἀρχὴ καὶ
όν ἐστιν. ταῦτά τε δὴ πάντα συμβαίνει εὐλόγως,
ι στοιχείων τε ποιῶσι τὰς ἰδέας καὶ παρὰ τὰς τὸ
δος ἐχούσας ὐσίας καὶ ἰδέας ἕν τι ἀξιῶσιν εἶναι κε-
ένον. εἰ δὲ μηθὲν κωλύει ὥσπερ ἐπὶ τῶν τῆς φωνῆς
ων πολλὰ εἶναι τὰ ἄλφα καὶ τὰ βῆτα καὶ μηθὲν
ρὰ τὰ πολλὰ αὐτὸ ἄλφα καὶ αὐτὸ βῆτα, ἔσονται
ε τούτου ἄπειροι αἱ ὅμοιαι συλλαβαί. τὸ δὲ τὴν
ην εἶναι καθόλου πᾶσαν, ὥςε ἀναγκαῖον εἶναι καὶ
ν ὄντων ἀρχὰς καθόλου εἶναι καὶ μὴ οὐσίας κεχω-
ς, ἔχει μὲν μάλις᾽ ἀπορίαν τῶν λεχθέντων, ὐ μὴν
ι μὲν ὡς ἀληθὲς τὸ λεγόμενον, ἔςι δ᾽ ὡς ὐκ ἀλη-
γὰρ ἐπιςήμη, ὥσπερ καὶ τὸ ἐπίςασθαι, διττόν, ὧν
δυνάμει τὸ δὲ ἐνεργείᾳ. ἡ μὲν ὖν δύναμις ὡς ὕλη
λου ὖσα καὶ ἀόριςος τοῦ καθόλου καὶ ἀορίςου ἐστίν, ἡ
εια ὡρισμένη καὶ ὡρισμένου τόδε τι ὖσα τοῦδέ τινος.
κατὰ συμβεβηκὸς ἡ ὄψις τὸ καθόλου χρῶμα ὁρᾷ,
τὸ χρῶμα ὃ ὁρᾷ χρῶμά ἐςιν· καὶ ὃ θεωρεῖ ὁ γραμ-
ς, τόδε τὸ ἄλφα ἄλφα, ἐπεὶ εἰ ἀνάγκη τὰς ἀρχὰς
υ εἶναι, ἀνάγκη καὶ τὰ ἐκ τούτων καθόλου, ὥσπερ
ἀποδείξεων. εἰ δὲ τοῦτο, ὐκ ἔςαι χωριςὸν ὐθὲν ὐδ᾽
ἀλλὰ δῆλον ὅτι ἔςι μὲν ὡς ἐπιςήμη καθόλου, ἔστι
ὔ.

N.

ερὶ μὲν ὖν τῆς ὐσίας ταύτης εἰρήσθω τοσαῦτα, πάν-
ποιοῦσι τὰς ἀρχὰς ἐναντίας, ὥσπερ ἐν τοῖς φυσικοῖς,
ὶ τὰς ἀκινήτους ὐσίας ὁμοίως. εἰ δὲ τῆς τῶν ἁπάν-
χῆς μὴ ἐνδέχεται πρότερόν τι εἶναι, ἀδύνατον ἂν εἴη
χὴν ἕτερόν τι ὖσαν εἶναι ἀρχήν, οἷον εἴ τις λέγοι τὸ
ἀρχὴν εἶναι ὐχ ᾗ ἕτερον ἀλλ᾽ ᾗ λευκόν, εἶναι μέν-
᾽ ὑποκειμένου, καὶ ἕτερόν τι ὂν λευκὸν εἶναι· ἐκεῖνο
ότερον ἔςαι. ἀλλὰ μὴν γίγνεται πάντα ἐξ ἐναντίων
κειμένου τινός· ἀνάγκη ἄρα μάλιςα τοῖς ἐναντίοις

τοῦθ᾽ ὑπάρχειν. ἀεὶ ἄρα πάντα τἀναντία καθ᾽ ὑποκειμένου, καὶ ὐθὲν χωριςόν. ἀλλ᾽ ὥσπερ καὶ φαίνεται, οὐθὲν οὐσίᾳ ἐναντίον, καὶ ὁ λόγος μαρτυρεῖ. οὐθὲν ἄρα τῶν ἐναντίων κυρίως ἀρχὴ πάντων ἀλλ᾽ ἑτέρα. οἱ δὲ τὸ ἕτερον τῶν ἐναντίων ὕλην ποιοῦσιν, οἱ μὲν τῷ ἑνὶ τῷ ἴσῳ τὸ ἄνισον, ὡς τοῦτο τὴν τοῦ πλήθους ὖσαν φύσιν, οἱ δὲ τῷ ἑνὶ τὸ πλῆθος. γεννῶνται γὰρ οἱ ἀριθμοὶ τοῖς μὲν ἐκ τῆς τοῦ ἀνίσου δυάδος τοῦ μεγάλου καὶ μικροῦ, τῷ δ᾽ ἐκ τοῦ πλήθους, ὑπὸ τῆς τοῦ ἑνὸς δὲ ὐσίας ἀμφοῖν· καὶ γὰρ ὁ τὸ ἄνισον καὶ ἓν λέγων τὰ στοιχεῖα, τὸ δ᾽ ἄνισον ἐκ μεγάλου καὶ μικροῦ δυάδα, ὡς ἓν ὄντα τὸ ἄνισον καὶ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν λέγει, καὶ ὐ διορίζει ὅτι λόγῳ ἀριθμῷ δ᾽ ὔ. ἀλλὰ μὴν καὶ τὰς ἀρχὰς ἃς ϛοιχεῖα καλοῦσιν, ὐ καλῶς ἀποδιδόασιν, οἱ μὲν τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν λέγοντες μετὰ τοῦ ἑνὸς τρία ταῦτα ϛοιχεῖα τῶν ἀριθμῶν, τὰ μὲν δύο ὕλην, τὸ δ᾽ ἓν τὴν μορφήν, οἱ δὲ τὸ πολὺ καὶ ὀλίγον, ὅτι τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν μεγέθους οἰκειότερα τὴν φύσιν, οἱ δὲ τὸ καθόλου μᾶλλον ἐπὶ τούτων τὸ ὑπερέχον καὶ τὸ ὑπερεχόμενον. διαφέρει δὲ τούτων ὐθὲν ὡς εἰπεῖν πρὸς ἔνια τῶν συμβαινόντων, ἀλλὰ πρὸς τὰς λογικὰς μόνον δυσχερείας, ἃς φυλάττονται διὰ τὸ καὶ αὐτοὶ λογικὰς φέρειν τὰς ἀποδείξεις. πλὴν τοῦ αὐτοῦ γε λόγου ἐςὶ τὸ ὑπερέχον καὶ τὸ ὑπερεχόμενον εἶναι ἀρχὰς ἀλλὰ μὴ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν, καὶ τὸν ἀριθμὸν πρότερον τῆς δυάδος ἐκ τῶν στοιχείων· καθόλου γὰρ ἀμφότερα μᾶλλόν ἐςιν. νῦν δὲ τὸ μὲν λέγουσι τὸ δ᾽ ὐ λέγουσιν. οἱ δὲ τὸ ἕτερον καὶ τὸ ἄλλο πρὸς τὸ ἓν ἀντιτιθέασιν, οἱ δὲ πλῆθος καὶ τὸ ἕν. εἰ δ᾽ ἐστίν, ὥσπερ βούλονται, τὰ ὄντα ἐξ ἐναντίων, τῷ δὲ ἑνὶ ἢ οὐθὲν ἐναντίον, ἢ εἴπερ ἄρα μέλλει, τὸ πλῆθος, τὸ δ᾽ ἄνισον τῷ ἴσῳ καὶ τὸ ἕτερον τῷ ταὐτῷ καὶ τὸ ἄλλο ταὐτῷ, μάλιςα μὲν οἱ τὸ ἓν τῷ πλήθει ἀντιτιθέντες ἔχονταί τινος δόξης, ὐ μὴν ὐδ᾽ οὗτοι ἱκανῶς· ἔςαι γὰρ τὸ ἓν ὀλίγον· πλῆθος μὲν γὰρ ὀλιγότητι, τὸ δὲ πολὺ τῷ ὀλίγῳ ἀντίκειται. τὸ δ᾽ ἓν ὅτι μέτρον σημαίνει, φανερόν. καὶ ἐν παντί ἐστί τι ἕτερον ὑποκείμενον, οἷον ἐν ἁρμονίᾳ δίεσις, ἐν δὲ μεγέθει δάκτυλος ἢ πȣ̀ς ἤ τι τοιοῦτον, ἐν δὲ ῥυθμοῖς βάσις ἢ συλλαβή· ὁμοίως δὲ καὶ ἐν βάρει ϛαθμός τις ὡρισμένος ἐςίν. καὶ κατὰ πάντων δὲ τὸν αὐτὸν

ὐσίαι αἱ καθόλου *E*, ὐσίαι ᾗ καθόλου *T*. ‖ ἔςαι τι μὴ $G^b I^b$. ‖ 3. πότερον γὰρ στοιχεῖον *T*. ‖ 4. ἔσται G^b. ‖ τε om *T*. ‖ 7. τε
3. καὶ μηθὲν — 9. αὐτὸ βῆτα om $G^b I^b$. ‖ 10. γε ἕνεκα *T*. ‖ αἱ] καὶ G^b. ‖ 12. οὖσας A^b. ‖ 13. μὲν om A^b. ‖ 16. δύναμις
ἐνέργεια TG^b. ‖ 18. ὡρισμένου] ὡρισμένον G^b. ‖ 20. τὸ om G^b. ‖ 21. εἰ] εἰ καὶ G^b. ‖ 23. ἔςι G^b. ‖ 24. ὡς ἡ ἐπιςήμη I^b. ‖
της τῆς ὐσίας $G^b I^b$. ‖ 30. δὲ] γὰρ $G^b I^b$. ‖ 31. πάντων *T*. ‖ 32. τι πρότερον *T*. ‖ 33. τὸ add *E*. ‖ 37. τοῖς] ἐν τοῖς *T*.
ὁ G^b. ‖ 6. τούτου *T*. ‖ ὁ *E*. ‖ 10. ἐκ] καὶ ἐκ *T*. ‖ 13. ἃ *T*. ‖ 14. τοῦ ἑνὸς μετὰ A^b. ‖ 16. τὸ post καὶ om G^b. ‖ 17.
ον *T*. ‖ φύσιν ἐςίν οἱ $G^b I^b$. ‖ 19. δὲ om *T*. ‖ ὐθὲν τούτων, omissis ὡς εἰπεῖν, $G^b I^b$. ‖ 22. τὸ post καὶ om EA^b. ‖ 27. δὲ
ος *T*. ‖ 28. ἢ ante εἴπερ om *T*. ‖ 29. μέλλει] ἀμέλει $A^b G^b I^b$. ‖ ἕτερον καὶ τῷ G^b. ‖ 30. ἄλλω A^b. ‖ αὐτῷ $ETG^b I^b$, τὸ
I^b. ‖ 34. τι ἐστι G^b, ἐςι τὸ *T*.

τρόπον, ἐν μὲν τοῖς ποιοῖς ποιόν τι, ἐν δὲ τοῖς ποσοῖς ποσόν τι. καὶ ἀδιαίρετον τὸ μέτρον, τὸ μὲν κατὰ τὸ εἶδος τὸ δὲ πρὸς τὴν αἴσθησιν, ὡς οὐκ ὄντος τινὸς τοῦ ἑνὸς καθ' αὑτὸ οὐσίας. καὶ τοῦτο κατὰ λόγον· σημαίνει γὰρ τὸ ἓν ὅτι μέτρον πλήθους τινός, καὶ ὁ ἀριθμὸς ὅτι πλῆθος μεμετρημένον καὶ πλῆθος μέτρων. διὸ καὶ εὐλόγως οὐκ ἔστι τὸ ἓν ἀριθμός· οὐδὲ γὰρ τὸ μέτρον μέτρα, ἀλλ' ἀρχὴ καὶ τὸ μέτρον καὶ τὸ ἕν. δεῖ δὲ ἀεὶ τὸ αὐτό τι ὑπάρχειν πᾶσι τὸ μέτρον, οἷον εἰ ἵπποι τὸ μέτρον, ἵππους, καὶ εἰ ἄνθρωπος, ἀνθρώπους. εἰ δ' ἄνθρωπος καὶ ἵππος καὶ θεός, ζῷον ἴσως, καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἔσται ζῷα. εἰ δ' ἄνθρωπος καὶ λευκὸν καὶ βαδίζον, ἥκιστα μὲν ἀριθμὸς τούτων διὰ τὸ ταὐτῷ πάνθ' ὑπάρχειν καὶ ἑνὶ κατὰ τὸν ἀριθμόν, ὅμως δὲ γενῶν ἔσται ὁ ἀριθμὸς ὁ τούτων, ἤ τινος ἄλλης τοιαύτης προσηγορίας.

οἱ δὲ τὸ ἄνισον ὡς ἕν τι, τὴν δυάδα δὲ ἀόριστον ποιοῦντες μεγάλου καὶ μικροῦ, πόρρω λίαν τῶν δοκούντων καὶ δυνατῶν λέγουσιν· πάθη τε γὰρ ταῦτα καὶ συμβεβηκότα μᾶλλον ἢ ὑποκείμενα τοῖς ἀριθμοῖς καὶ τοῖς μεγέθεσίν ἐστι, τὸ πολὺ καὶ ὀλίγον ἀριθμοῦ, καὶ μέγα καὶ μικρὸν μεγέθους, ὥσπερ ἄρτιον καὶ περιττόν, καὶ λεῖον καὶ τραχύ, καὶ εὐθὺ καὶ καμπύλον. ἔτι δὲ πρὸς ταύτῃ τῇ ἁμαρτίᾳ καὶ πρός τι ἀνάγκη εἶναι τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν καὶ ὅσα τοιαῦτα· τὸ δὲ πρός τι πάντων ἥκιστα φύσις τις ἢ οὐσία τῶν κατηγοριῶν ἐστί, καὶ ὑστέρα τοῦ ποιοῦ καὶ ποσοῦ· καὶ πάθος τι τοῦ ποσοῦ τὸ πρός τι, ὥσπερ ἐλέχθη, ἀλλ' οὐχ ὕλη, εἴ τι ἕτερον. καὶ τῷ ὅλως κοινῷ πρός τι, καὶ τοῖς μέρεσιν αὐτοῦ καὶ εἴδεσιν. οὐθὲν γάρ ἐστιν οὔτε μέγα οὔτε μικρόν, οὔτε πολὺ οὔτε ὀλίγον, οὔθ' ὅλως πρός τι, ὃ οὐχ ἕτερόν τι ὂν πολὺ ἢ ὀλίγον ἢ μέγα ἢ μικρὸν ἢ πρός τι ἐστίν. σημεῖον δ' ὅτι ἥκιστα οὐσία τις καὶ ὄν τι τὸ πρός τι τὸ μόνον μὴ εἶναι γένεσιν αὐτοῦ μηδὲ φθορὰν μηδὲ κίνησιν, ὥσπερ κατὰ τὸ ποσὸν αὔξησις καὶ φθίσις, κατὰ τὸ ποιὸν ἀλλοίωσις, κατὰ τόπον φορά, κατὰ τὴν οὐσίαν ἡ ἁπλῆ γένεσις καὶ φθορά. ἀλλ' οὐ κατὰ τὸ πρός τι· ἄνευ γὰρ τοῦ κινηθῆναι ὁτὲ μὲν μεῖζον ὁτὲ δὲ ἔλαττον ἢ ἴσον ἔσται θατέρου κινηθέντος κατὰ τὸ ποσόν. ἀνάγκη τε ἑκάστου ὕλην εἶναι τὸ δυνάμει τοιοῦτον, ὥστ[illegible] οὐσίας· τὸ δὲ πρός τι οὔτε δυνάμει οὐσία οὔτε ἐνεργείᾳ. [illegible] ὄν, μᾶλλον δὲ ἀδύνατον, τὸ οὐσίας μὴ οὐσίαν ποιεῖν στ[illegible] καὶ πρότερον· ὕστερον γὰρ πᾶσαι αἱ κατηγορίαι. ἔτι [illegible] στοιχεῖα οὐ κατηγορεῖται καθ' ὧν στοιχεῖα, τὸ δὲ πολ[illegible] ὀλίγον καὶ χωρὶς καὶ ἅμα κατηγορεῖται ἀριθμοῦ, κ[illegible] μακρὸν καὶ τὸ βραχὺ γραμμῆς, καὶ ἐπίπεδόν ἐστ[illegible] πλατὺ καὶ στενόν. εἰ δὲ δὴ καὶ ἔστι τι πλῆθος οὗ τ[illegible] ἀεὶ ὀλίγον, οἷον ἡ δυάς (εἰ γὰρ πολύ, τὸ ἓν ἂν ὀλίγο[illegible] κἂν πολὺ ἁπλῶς εἴη, οἷον ἡ δεκὰς πολύ, καὶ εἰ τ[illegible] μή ἐστι πλεῖον, ἢ τὰ μύρια. πῶς οὖν ἔσται οὕτως ἐξ ὀλ[illegible] καὶ πολλοῦ ὁ ἀριθμός; ἢ γὰρ ἄμφω ἔδει κατηγορεῖ[illegible] μηδέτερον· νῦν δὲ τὸ ἕτερον μόνον κατηγορεῖται.

Ἁπλῶς δὲ δεῖ σκοπεῖν, ἆρα δυνατὸν τὰ ἀΐδ[illegible] στοιχείων συγκεῖσθαι; ὕλην γὰρ ἕξει· σύνθετον γὰρ [illegible] τὸ ἐκ στοιχείων. εἰ τοίνυν ἀνάγκη, ἐξ οὗ ἐστίν, εἰ κα[illegible] ἐστι κἂν εἰ ἐγένετο, ἐκ τούτου γίγνεσθαι, γίγνεται δ[illegible] ἐκ τοῦ δυνάμει ὄντος τοῦτο ὃ γίγνεται (οὐ γὰρ ἂν ἐγ[illegible] ἐκ τοῦ ἀδυνάτου οὐδὲ ἦν), τὸ δὲ δυνατὸν ἐνδέχεται κα[illegible] γεῖν καὶ μή, εἰ καὶ ὅτι μάλιστα ἀεί ἐστιν ὁ ἀριθμὸς [illegible] ἄλλο ὕλην ἔχον, ἐνδέχοιτ' ἂν μὴ εἶναι, ὥσπερ καὶ τ[illegible] ἡμέραν ἔχον καὶ τὸ ὁποσαοῦν ἔτη· εἰ δ' οὕτω, καὶ τ[illegible] χρόνον οὗ μή ἐστι πέρας. οὐκ ἂν τοίνυν εἴη ἀΐδια, [illegible] ἀΐδιον τὸ ἐνδεχόμενον μὴ εἶναι, καθάπερ ἐν ἄλλοις [illegible] συνέβη πραγματευθῆναι. εἰ δ' ἐστὶ τὸ λεγόμενον ν[illegible] θὲς καθόλου, ὅτι οὐδεμία ἐστὶν ἀΐδιος οὐσία ἐὰν μὴ ᾖ ἐν[illegible] τὰ δὲ στοιχεῖα ὕλη τῆς οὐσίας, οὐδεμιᾶς ἂν εἴη ἀϊδίου [illegible] στοιχεῖα ἐξ ὧν ἐστὶν ἐνυπαρχόντων. εἰσὶ δέ τινες οἱ [illegible] μὲν ἀόριστον ποιοῦσι τὸ μετὰ τοῦ ἑνὸς στοιχεῖον, τὸ δ' [illegible] δυσχεραίνουσιν εὐλόγως διὰ τὰ συμβαίνοντα ἀδύνατ[illegible] τοσαῦτα μόνον ἀφῄρηται τῶν δυσχερῶν, ὅσα διὰ τ[illegible] τὸ ἄνισον καὶ τὸ πρός τι στοιχεῖον ἀναγκαῖα συμβαίν[illegible] λέγουσιν· ὅσα δὲ χωρὶς ταύτης τῆς δόξης, ταῦτα κα[illegible] ὑπάρχειν ἀναγκαῖον, ἐάν τε τὸν εἰδητικὸν ἀριθμὸν ἐξ [illegible] ποιῶσιν, ἐάν τε τὸν μαθηματικόν. πολλὰ μὲν οὖν τὰ [illegible]

1. μὲν et 2. καὶ om T. ‖ 2. ἀδιαίρετον γὰρ τὸ G^bI^b. ‖ 3. ἑαυτὸ T. ‖ 5. ὁ om A^b. ‖ 7. μέτρα] μετρεῖ T. ‖ 11. [illegible] 13. τὸν om T. ‖ 14. ἄλλως G^b. ‖ 15. τι om E. ‖ 22. τὸ μέγα εἶναι T. ‖ 23. τις ἢ οὐσία om G^bI^b. ‖ 24. καὶ τοῦ ποσοῦ A^b. [illegible] ἢ G^bI^b. ‖ 26. τὸ T. ‖ ὅλῳ G^b. ‖ 29. ἢ πρός] ἃ πρός E, πρός G^bI^b. ‖ 30. μόνου EI^b. ‖ 33. ἁπλῶς G^b. ‖ 35. [illegible] ἐστὶ G^bI^b.

3. οὖν] δὲ G^bI^b. ‖ 4. γὰρ] δὲ T. ‖ 5. ὧν τὰ στοιχεῖα G^bI^b. ‖ 6. κατηγόρηται G^b. ‖ ἀριθμῶν A^b, τοῦ ἀριθμοῦ G^b. ‖ 7. [illegible] ἐστι om G^bI^b. ‖ 8. οὗ E, ὧν G^bI^b. ‖ 10. καὶ] κἂν S. ‖ 11. ἢ τὰ μύρια om G^bI^b. ‖ οὕτος E, om T. ‖ 13. [illegible] 14. δεῖ om G^b. ‖ 16. εἰ τοίνυν] οὐ τοίνυν A^b, ἔτι τοίνυν T. ‖ 17. τούτων G^b. ‖ γίγνεσθαι καὶ γίγνεται δὲ T. ‖ 18. [illegible] οὐδὲ G^bI^b. ‖ ἐγένετο A^b. ‖ 21. ἄλλῳ A^b. ‖ 22. ἔτη] ἐστι G^b. ‖ τὸ om TA^b. ‖ 23. ὁ G^b. ‖ 24. λόγοις om E. ‖ 25. [illegible] ἐνέργεια EA^b. ‖ 29. ἄνισον] ἀόριστον G^b. ‖ 30. οἷς] εἰς T. ‖ 32. τὸ post καὶ om A^b. ‖ ἀναγκαῖον TA^b. ‖ 33. [illegible] εἰδικὸν A^b. ‖ 35. τῶν μαθηματικῶν G^b.

ι ταύτας τὰς αἰτίας ἐκτροπῆς, μάλιςα δὲ τὸ ἀπορῆ- ιχαϊκῶς. ἔδοξε γὰρ αὐτοῖς πάντ' ἔσεσθαι ἓν τὰ ὄντα, ὸ ὄν, εἰ μή τις λύσει καὶ ὁμόσε βαδιεῖται τῷ Παρ- ι λόγῳ "οὐ γὰρ μήποτε τοῦτο δαῇς εἶναι μὴ ἐόντα," ἰνάγκη εἶναι τὸ μὴ ὂν δεῖξαι ὅτι ἔςιν· οὕτω γὰρ ἐκ ις καὶ ἄλλου τινὸς τὰ ὄντα ἔσεσθαι, εἰ πολλά ἐςιν. πρῶτον μέν, εἰ τὸ ὄν, πολλαχῶς· τὸ μὲν γὰρ ὅτι σημαίνει, τὸ δ' ὅτι ποιόν, τὸ δ' ὅτι ποσόν, καὶ τὰς δὴ κατηγορίας. ποῖον ὖν τὰ ὄντα πάντα ἕν, εἰ μὴ ὂν ἔςαι; πότερον αἱ ὐσίαι ἢ τὰ πάθη; καὶ τὰ ἄλλα ιίως ἅπαντα· καὶ ἔςαι ἓν τὸ τόδε καὶ τὸ τοιόνδε καὶ όνδε καὶ τἄλλα ὅσα ἕν τι σημαίνει. ἀλλ' ἄτοπον, ιν δὲ ἀδύνατον, τὸ μίαν φύσιν τινὰ γενομένην αἰτίαν οῦ τοῦ ὄντος τὸ μὲν τόδε εἶναι, τὸ δὲ τοιόνδε, τὸ δὲ ι, τὸ δὲ πῦ. ἔπειτα ἐκ ποίου μὴ ὄντος καὶ ὄντος τὰ πολλαχῶς γὰρ καὶ τὸ μὴ ὄν, ἐπειδὴ καὶ τὸ ὄν· καὶ μὴ ἄνθρωπον σημαίνει τὸ μὴ εἶναι τοδί, τὸ δὲ μὴ ὸ μὴ εἶναι τοιονδί, τὸ δὲ μὴ τρίπηχυ τὸ μὴ εἶναι ί. ἐκ ποίου οὖν ὄντος καὶ μὴ ὄντος πολλὰ τὰ ὄντα; ται μὲν δὴ τὸ ψεῦδος καὶ ταύτην τὴν φύσιν λέγειν ἔν, ἐξ ὗ καὶ τῦ ὄντος πολλὰ τὰ ὄντα. διὸ καὶ ἐλέ- τι δεῖ ψεῦδός τι ὑποθέσθαι, ὥσπερ καὶ οἱ γεωμέτραι ιαίαν εἶναι τὴν μὴ ποδιαίαν. ἀδύνατον δὲ ταῦθ' ὕτως ὔτε γὰρ οἱ γεωμέτραι ψεῦδος ὐθὲν ὑποτίθενται (ὐ γὰρ συλλογισμῷ ἡ πρότασις), ὔτ' ἐκ τῦ ὕτω μὴ ὄντος τὰ ίγνεται ὐδὲ φθείρεται· ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ μὲν κατὰ τὰς ς μὴ ὂν ἰσαχῶς ταῖς κατηγορίαις λέγεται, παρὰ τῦτο ὸς ψεῦδος λέγεται τὸ μὴ ὂν καὶ τὸ κατὰ δύναμιν, ἐκ γένεσίς ἐςιν, ἐκ τῦ μὴ ἀνθρώπυ δυνάμει δὲ ἀνθρώπυ τος, καὶ ἐκ τοῦ μὴ λευκῦ δυνάμει δὲ λευκῦ λευκόν, ἐάν τε ἕν τι γίγνηται ἐάν τε πολλά. φαίνεται δὲ σις πῶς πολλὰ τὸ ὂν τὸ κατὰ τὰς ὐσίας λεγόμενον· ὶ γὰρ καὶ μήκη καὶ σώματα τὰ γεννώμενά ἐστιν. δὴ τὸ ὅπως μὲν πολλὰ τὸ ὄν, τὸ τί ἐστι ζητῆσαι, ι ἢ ποιὰ ἢ ποσά, μή. οὐ γὰρ δὴ ἡ δυὰς ἡ ἀόριςος ὐδὲ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν τῦ δύο λευκὰ ἢ πολλὰ

εἶναι χρώματα ἢ χυμὺς ἢ σχήματα· ἀριθμοὶ γὰρ ἂν καὶ ταῦτα ἦσαν καὶ μονάδες. ἀλλὰ μὴν εἴ γε ταῦτ' ἐπῆλθον, εἶδον ἂν τὸ αἴτιον καὶ τὸ ἐν ἐκείνοις· τὸ γὰρ αὐτὸ καὶ τὸ ἀνάλογον αἴτιον. αὕτη γὰρ ἡ παρέκβασις αἰτία καὶ τῦ τὸ ἀντικείμενον ζητῦντας τῷ ὄντι καὶ τῷ ἑνί, ἐξ ὗ καὶ τύτων τὰ ὄντα, τὸ πρός τι καὶ τὸ ἄνισον ὑποθεῖναι, ὃ ὔτ' ἐναντίον ὔτ' ἀπόφασις ἐκείνων, μία τε φύσις τῶν ὄντων ὥσπερ καὶ τὸ τί καὶ τὸ ποιόν. καὶ ζητεῖν ἔδει καὶ τῦτο, πῶς πολλὰ τὰ πρός τι ἀλλ' οὐχ ἕν. νῦν δὲ πῶς μὲν πολλαὶ μονάδες παρὰ τὸ πρῶτον ἓν ζητεῖται, πῶς δὲ πολλὰ ἄνισα παρὰ τὸ ἄνισον ὐκέτι. καίτοι χρῶνται καὶ λέγυσι μέγα μικρόν, πολὺ ὀλίγον, ἐξ ὧν οἱ ἀριθμοί, μακρὸν βραχύ, ἐξ ὧν τὸ μῆκος, πλατὺ στενόν, ἐξ ὧν τὸ ἐπίπεδον, βαθὺ ταπεινόν, ἐξ ὧν οἱ ὄγκοι· καὶ ἔτι δὴ πλείω εἴδη λέγουσι τῦ πρός τι. τύτοις δὴ τί αἴτιον τῦ πολλὰ εἶναι; ἀνάγκη μὲν ὖν, ὥσπερ λέγομεν, ὑποθεῖναι τὸ δυνάμει ὂν ἑκάςῳ. τῦτο δὲ προσαπεφήνατο ὁ ταῦτα λέγων, τί τὸ δυνάμει τόδε καὶ οὐσία, μὴ ὂν δὲ καθ' αὑτό, ὅτι τὸ πρός τι, ὥσπερ εἰ εἶπε τὸ ποιόν, ὃ ὔτε δυνάμει ἐςὶ τὸ ἓν ἢ τὸ ὄν, ὔτε ἀπόφασις τῦ ἑνὸς ὐδὲ τοῦ ὄντος, ἀλλ' ἕν τι τῶν ὄντων. πολύ τε μᾶλλον, ὥσπερ ἐλέχθη, εἰ ἐζητεῖτο πῶς πολλὰ τὰ ὄντα, μὴ τὰ ἐν τῇ αὐτῇ κατηγορίᾳ ζητεῖν, πῶς πολλαὶ ὐσίαι ἢ πολλὰ ποιά, ἀλλὰ πῶς πολλὰ τὰ ὄντα· τὰ μὲν γὰρ ὐσίαι, τὰ δὲ πάθη, τὰ δὲ πρός τι. ἐπὶ μὲν οὖν τῶν ἄλλων κατηγοριῶν ἔχει τινὰ καὶ ἄλλην ἐπίςασιν πῶς πολλά· διὰ γὰρ τὸ μὴ χωριςὰ εἶναι τῷ τὸ ὑποκείμενον πολλὰ γίγνεσθαι καὶ εἶναι ποιά τε πολλὰ εἶναι καὶ ποσά. καίτοι δεῖ γέ τινα εἶναι ὕλην ἑκάστῳ γένει· πλὴν χωριστὴν ἀδύνατον τῶν ὐσιῶν. ἀλλ' ἐπὶ τῶν τόδε τι ἔχει τινὰ λόγον, πῶς πολλὰ τὸ τόδε τι, εἰ μή τι ἔςαι καὶ τόδε τι καὶ φύσις τις τοιαύτη. αὕτη δέ ἐςιν ἐκεῖθεν μᾶλλον ἡ ἀπορία, πῶς πολλαὶ ἐνεργείᾳ ὐσίαι ἀλλ' ὐ μία. ἀλλὰ μὴν καὶ εἰ μὴ ταὐτόν ἐςι τὸ τόδε καὶ τὸ ποσόν, ὐ λέγεται πῶς καὶ διὰ τί πολλὰ τὰ ὄντα, ἀλλὰ πῶς ποσὰ πολλά. ὁ γὰρ ἀριθμὸς πᾶς ποσόν τι σημαίνει· καὶ ἡ μονάς, εἰ μὴ μέτρον, ὅτι τὸ κατὰ τὸ ποσὸν ἀδιαίρετον. εἰ μὲν ὖν ἕτερον τὸ ποσὸν καὶ τὸ τί ἐςιν, ὐ λέγεται

ἐπιτροπῆς T. ‖ 3. βαδιεῖται om T. ‖ 4. δαμῇ E, δυνάμει T, οὐδαμῇ $A^bG^bI^b$. ‖ ἐῶντα A^b. ‖ 5. ἀνάγκην G^b. ‖ εἶναι om ὕτω] ὄντως E. ‖ 8. τὸ δ' ὅτι ποσόν et 10. μὴ et 11. δὴ om G^b. ‖ 11. ἢ πάντα I^b, ἢ ἅπαντα G^b. ‖ καὶ τὸ τοσόνδε om G^b, T. ‖ 12. ἄλλα G^b. ‖ ἓν om E. ‖ 14. τοῦ τοῦ] τοῦ T, καὶ τούτου καὶ ὄντος εἶναι τοῦ A^b. ‖ εἶναι τόδε G^bI^b. ‖ τοιόνδε om A^b. ‖ τοῦ ποίου G^b. ‖ 22. δὴ G^b, om E. ‖ καὶ om G^b. ‖ 23. τὸ] τὴν T. ‖ 25. λογισμῷ G^b. ‖ 28. τὸ ante μὴ om T. ‖ 31. τι G^b. ‖ 33. τὰ om T. ‖ 34. δὴ τὸ] δὲ τὸ I^b, δὲ καὶ G^b. ‖ ἐστι] ἐπὶ G^b. ‖ 36. αἰτία] οὐσία G^b.

καὶ om G^b. ‖ ἐπῆλθεν E. ‖ 4. τὸ τὸ E, τῦτο G^b. ‖ 5. ζητῦντα E. ‖ 9. τὰ] τὸ A^b. ‖ 14. ὄγκοι· ἔτι δὲ εἴδη πλείω λέγουσι 16. δυνάμενον ἑκάςῳ A^b. ‖ 18. εἰ om G^b. ‖ 19. ὐδὲ] ὔτε codices. ‖ 21. ἐλέχθη] εἰ ἐλέχθη καὶ G^b. ‖ ἐζήτει τὸ G^b, ἐζήτει T τῇ om G^b. ‖ 26. τῷ τὸ] τό τι T. ‖ 31. ὖσαι E. ‖ 32. ὐ om G^b. ‖ εἰ καὶ G^bI^b. ‖ 34. ὁ γὰρ — 1090 a 1. πῶς πολλά ‖ 35. τὸ post κατὰ om I^b.

τὸ τί ἐςιν ἐκ τίνος οὐδὲ πῶς πολλά· εἰ δὲ ταὐτό, πολλὰς ὑπομένει ὁ λέγων ἐναντιώσεις. ἐπιςήσειε δ᾽ ἄν τις τὴν σκέψιν καὶ περὶ τῶν ἀριθμῶν πόθεν δεῖ λαβεῖν τὴν πίστιν ὡς εἰσίν. τῷ μὲν γὰρ ἰδέας τιθεμένῳ παρέχονταί τιν᾽ αἰτίαν τοῖς οὖσιν, εἴπερ ἕκαστος τῶν ἀριθμῶν ἰδέα τις, ἡ δ᾽ ἰδέα τοῖς ἄλλοις αἰτία τοῦ εἶναι ὃν δή ποτε τρόπον· ἔστω γὰρ ὑποκείμενον αὐτοῖς τῦτο. τῷ δὲ τῦτον μὲν τὸν τρόπον οὐκ οἰομένῳ διὰ τὸ τὰς ἐνῦσας δυσχερείας ὁρᾶν περὶ τὰς ἰδέας, ὥςε διά γε ταῦτα μὴ ποιεῖν ἀριθμούς, ποιοῦντι δὲ ἀριθμὸν τὸν μαθηματικόν, πόθεν τε χρὴ πιςεῦσαι ὡς ἔςι τοιοῦτος ἀριθμός, καὶ τί τοῖς ἄλλοις χρήσιμος; ὐθενὸς γὰρ ὔτε φησὶν ὁ λέγων αὐτὸν εἶναι, ἀλλ᾽ ὡς αὐτήν τινα λέγει καθ᾽ αὑτὴν φύσιν ὖσαν, ὔτε φαίνεται ὢν αἴτιος· τὰ γὰρ θεωρήματα τῶν ἀριθμητικῶν πάντα καὶ κατὰ τῶν αἰσθητῶν ὑπάρξει, καθάπερ ἐλέχθη.

3 Οἱ μὲν ὖν τιθέμενοι τὰς ἰδέας εἶναι καὶ ἀριθμὺς αὐτὰς εἶναι, κατὰ τὴν ἔκθεσιν ἑκάςου παρὰ τὰ πολλὰ λαμβάνειν, τὸ ἕν τι ἕκαστον πειρῶνταί γε λέγειν πῶς καὶ διὰ τί ἐςιν. οὐ μὴν ἀλλ᾽ ἐπεὶ οὔτε ἀναγκαῖα ὔτε δυνατὰ ταῦτα, ὐδὲ τὸν ἀριθμὸν διά γε ταῦτα εἶναι λεκτέον. οἱ δὲ Πυθαγόρειοι διὰ τὸ ὁρᾶν πολλὰ τῶν ἀριθμῶν πάθη ὑπάρχοντα τοῖς αἰσθητοῖς σώμασιν, εἶναι μὲν ἀριθμοὺς ἐποίησαν τὰ ὄντα, ὐ χωριςὺς δέ, ἀλλ᾽ ἐξ ἀριθμῶν τὰ ὄντα. διὰ τί δέ; ὅτι τὰ πάθη τὰ τῶν ἀριθμῶν ἐν ἁρμονίᾳ ὑπάρχει καὶ ἐν τῷ ὐρανῷ καὶ ἐν πολλοῖς ἄλλοις. τοῖς δὲ τὸν μαθηματικὸν μόνον λέγουσιν εἶναι ἀριθμὸν ὐθὲν τοιῦτον ἐνδέχεται λέγειν κατὰ τὰς ὑποθέσεις, ἀλλ᾽ ὅτι ὐκ ἔσονται αὐτῶν αἱ ἐπιςῆμαι ἐλέγετο. ἡμεῖς δέ φαμεν εἶναι, καθάπερ εἴπομεν πρότερον. καὶ δῆλον ὅτι ὐ κεχώριςαι τὰ μαθηματικά· ὐ γὰρ ἂν κεχωρισμένων τὰ πάθη ὑπῆρχεν ἐν τοῖς σώμασιν. οἱ μὲν ὖν Πυθαγόρειοι κατὰ μὲν τὸ τοιῦτον ὐθενὶ ἔνοχοί εἰσιν· κατὰ μέντοι τὸ ποιεῖν ἐξ ἀριθμῶν τὰ φυσικὰ σώματα, ἐκ μὴ ἐχόντων βάρος μηδὲ κουφότητα ἔχοντα κυφότητα καὶ βάρος, ἐοίκασι περὶ ἄλλυ ὐρανῦ λέγειν καὶ σωμάτων ἀλλ᾽ ὐ τῶν αἰσθητῶν. οἱ δὲ χωριςὸν ποιῦντες, ὅτι ἐπὶ τῶν αἰσθητῶν οὐκ ἔσται τὰ ἀξιώματα, ἀληθῆ δὲ τὰ λεγόμενα καὶ σαίνει τὴν ψυχήν, εἶναί τε ὑπολαμβάνουσι καὶ χωριστὰ εἶναι· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ μεγέθη τὰ μαθηματικά. δῆλ ὅτι καὶ ὁ ἐναντιούμενος λόγος τἀναντία ἐρεῖ· καὶ ὃ ἠπορήθη λυτέον τοῖς ὕτω λέγουσι, διὰ τί οὐδαμῶς ἐ αἰσθητοῖς ὑπαρχόντων τὰ πάθη ὑπάρχει αὐτῶν ἐν τοῖ σθητοῖς. εἰσὶ δέ τινες οἳ ἐκ τοῦ πέρατα εἶναι καὶ ἐ τὴν ςιγμὴν μὲν γραμμῆς, ταύτην δ᾽ ἐπιπέδου, τῦτο ςερεῦ, οἴονται εἶναι ἀνάγκην τοιαύτας φύσεις εἶναι. καὶ τῦτον ὁρᾶν τὸν λόγον, μὴ λίαν ᾖ μαλακός. οὔτε ὐσίαι εἰσὶ τὰ ἔσχατα ἀλλὰ μᾶλλον πάντα ταῦτα ἐπεὶ καὶ τῆς βαδίσεως καὶ ὅλως κινήσεώς ἐστί τι τοῦτ᾽ οὖν ἔςαι τόδε τι καὶ ὐσία τις. ἀλλ᾽ ἄτοπον. ἀλλὰ εἰ καὶ εἰσί, τῶνδε τῶν αἰσθητῶν ἔσονται πάντ τύτων γὰρ ὁ λόγος εἴρηκεν. διὰ τί ὖν χωριςὰ ἔςαι; ἐπιζητήσειεν ἄν τις μὴ λίαν εὐχερὴς ὢν περὶ μὲν τοῦ θμῦ παντὸς καὶ τῶν μαθηματικῶν τὸ μηθὲν συμβάλλ ἀλλήλοις τὰ πρότερα τοῖς ὕςερον· μὴ ὄντος γὰρ τῦ ὐθὲν ἧττον τὰ μεγέθη ἔςαι τοῖς τὰ μαθηματικὰ μόν φαμένοις, καὶ τούτων μὴ ὄντων ἡ ψυχὴ καὶ τὰ σώ τὰ αἰσθητά. ὐκ ἔοικε δ᾽ ἡ φύσις ἐπεισοδιώδης ὖσα φαινομένων, ὥσπερ μοχθηρὰ τραγῳδία. τοῖς δὲ τὰ τιθεμένοις τοῦτο μὲν ἐκφεύγει· ποιοῦσι γὰρ τὰ με τῆς ὕλης καὶ ἀριθμοῦ, ἐκ μὲν τῆς δυάδος τὰ μ τριάδος δ᾽ ἴσως τὰ ἐπίπεδα, ἐκ δὲ τῆς τετράδος τὰ ἢ καὶ ἐξ ἄλλων ἀριθμῶν· διαφέρει γὰρ ὐθέν. ἀλλὰ γε πότερον ἰδέαι ἔσονται, ἢ τίς ὁ τρόπος αὐτῶν, καὶ τί βάλλονται τοῖς ὖσιν; ὐθὲν γάρ, ὥσπερ ὐδὲ τὰ μα ὐδὲ ταῦτα συμβάλλεται. ἀλλὰ μὴν ὐδ᾽ ὑπάρχει αὐτῶν ὐθὲν θεώρημα, ἐὰν μή τις βύληται κινεῖν τὰ ματικὰ καὶ ποιεῖν ἰδίας τινὰς δόξας. ἔστι δ᾽ ὐ χ ὁποιασῦν ὑποθέσεις λαμβάνοντας μακροποιεῖν καὶ ὗτοι μὲν ὖν ταύτῃ προσγλιχόμενοι ταῖς ἰδέαις τὰ μα τικὰ διαμαρτάνουσιν· οἱ δὲ πρῶτοι δύο τοὺς ἀριθμὺς σαντες, τόν τε τῶν εἰδῶν καὶ τὸν μαθηματικόν, ὐδαμῶς ὔτ᾽ εἰρήκασιν ὔτ᾽ ἔχοιεν ἂν εἰπεῖν πῶς καὶ ἔςαι ὁ μαθηματικός. ποιῦσι γὰρ αὐτὸν μεταξὺ τῦ καὶ τῦ αἰσθητῦ. εἰ μὲν γὰρ ἐκ τῦ μεγάλου καὶ μ αὐτὸς ἐκείνῳ ἔςαι τῷ τῶν ἰδεῶν, ἐξ ἄλλου δὲ τινὸς

4. γὰρ om G^b. ‖ 5. ἡ] εἰ G^b. ‖ 7. αὐτοῖς ὑποκείμενον G^bI^b. ‖ 10. τί *T*. ‖ 12. ὡς om *E*. ‖ 14. ἀρ.] μαθηματικῶν ἀριθμῶν
18. γε om TG^b. ‖ καὶ om *E*. ‖ 23. τὰ] δὲ τὰ *T*. ‖ 24. παθητικὰ τῶν G^b. ‖ ἐναρμόνια A^b. ‖ 28. ἐλέγοντο *T*. ‖ 31. τὸ om
33. μηδὲ] οὐδὲ EG^bI^b. ‖ 37. τι G^bI^b.

1. τὰ μεγέθη om *T*. ‖ 3. λύεται TA^bG^b. ‖ 6. μὲν om G^b. ‖ τῦ om G^bI^b. ‖ 7. ἀνάγκη *T*. ‖ 9. ταῦτα πάντα TA^b. ‖
om *T*. ‖ 11. ἐςὶ *ET*. ‖ τόδε τι καὶ om G^b. ‖ 13. ἔςαι] ἐςιν *E*. ‖ 14. ζητήσειεν *T*. ‖ μὲν οὖν τοῦ TI^b. ‖ 16. ὑςέροις G^b. ‖
post τοῖς om *T*. ‖ 18. τούτων] τῶν *T*. ‖ 22. ἐκ τῆς τριάδος *T*. ‖ 25. πρότερον I^b. ‖ τίς om *T*. ‖ 26. ὐδὲ om G^b. ‖ 27. κατ᾽
τούτων *E*. ‖ 30. μακρὸν ποιεῖν *E*. ‖ 33. ἰδεῶν *E*. ‖ τῶν G^bI^b. ‖ μαθηματικῶν $A^bG^bI^b$. ‖ ἄλλον ὐδαμῶς om A^b, ὐδαμῶς om
35. μαθηματικὸς κατ᾽ ἐκεῖνον. ποιῦσι *T*. ‖ εἰδικῦ A^b. ‖ 36. ὁ — 37. μικρῦ om *T*. ‖ 37. ἐκεῖνος G^bI^b. ‖ εἰδῶν G^bI^b.

:εγάλου· τὰ γὰρ μεγέθη ποιεῖ. εἰ δ' ἕτερόν τι ἐρεῖ,
ι τὰ ςοιχεῖα ἐρεῖ· καὶ εἰ ἕν τι ἑκατέρου ἡ ἀρχή, κοι-
ἐπὶ τούτων ἔςαι τὸ ἕν. ζητητέον τε πῶς καὶ ταῦτα
ὶ τὸ ἕν, καὶ ἅμα τὸν ἀριθμὸν γενέσθαι ἄλλως ἢ ἐξ
:αὶ δυάδος ἀορίςου ἀδύνατον κατ' ἐκεῖνον. πάντα δὴ
ι ἄλογα, καὶ μάχεται καὶ αὐτα ἑαυτοῖς καὶ τοῖς
'οις, καὶ ἔοικεν ἐν αὐτοῖς εἶναι ὁ Σιμωνίδου μακρὸς
· γίγνεται γὰρ ὁ μακρὸς λόγος ὥσπερ ὁ τῶν δὐλων,
μηθὲν ὑγιὲς λέγωσιν. φαίνεται δὲ καὶ αὐτὰ τὰ ςοι-
τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν βοᾶν ὡς ἑλκόμενα· ὐ δύνα-
'αρ ὐδαμῶς γεννῆσαι τὸν ἀριθμὸν ἀλλ' ἢ τὸν ἀφ' ἑνὸς
:σιαζόμενον. ἄτοπον δὲ καὶ γένεσιν ποιεῖν ἀϊδίων ὄν-
μᾶλλον δ' ἕν τι τῶν ἀδυνάτων. οἱ μὲν ὖν Πυθαγό-
πότερον ὐ ποιὖσιν ἢ ποιὖσι γένεσιν ὐθὲν δεῖ διστάζειν·
ιῶς γὰρ λέγουσιν ὡς τῦ ἑνὸς συςαθέντος, εἴτ' ἐξ ἐπι-
ι εἴτ' ἐκ χροιᾶς εἴτ' ἐκ σπέρματος εἴτ' ἐξ ὧν ἀπορὖσιν
, εὐθὺς τὸ ἔγγιςα τοῦ ἀπείρου ὅτι εἵλκετο καὶ ἐπε-
'ο' ὑπὸ τῦ πέρατος. ἀλλ' ἐπειδὴ κοσμοποιὖσι καὶ φυ-
βούλονται λέγειν, δίκαιον αὐτοὺς ἐξετάζειν τι περὶ
ως, ἐκ δὲ τῆς νῦν αφεῖναι μεθόδου· τὰς γὰρ ἐν τοῖς
τοις ζητῦμεν ἀρχάς, ὥςε καὶ τῶν ἀριθμῶν τῶν τοιὐ-
πισκεπτέον τὴν γένεσιν.

Τῦ μὲν ὖν περιττῦ γένεσιν ὔ φασιν, ὡς δῆλον ὅτι τῦ
ι ὔσης γενέσεως· τὸν δ' ἄρτιον πρῶτον ἐξ ἀνίσων τινὲς
τκευάζὖσι τῦ μεγάλυ καὶ μικρῦ ἰσασθέντων. ἀνάγκη
ρότερον ὑπάρχειν τὴν ἀνισότητα αὐτοῖς τῦ ἰσασθῆναι.
ἀεὶ ἦσαν ἰσασμένα, ὐκ ἂν ἦσαν ἄνισα πρότερον· τοῦ
ὶεὶ ὐκ ἔςι πρότερον ὐθέν. ὥςε φανερὸν ὅτι ὐ τῦ θεω-
ἕνεκεν ποιὖσι τὴν γένεσιν τῶν ἀριθμῶν. ἔχει δ' ἀπο-
ιαὶ εὐπορήσαντι ἐπιτίμησιν, πῶς ἔχει πρὸς τὸ ἀγαθὸν
ὸ καλὸν τὰ ςοιχεῖα καὶ αἱ ἀρχαί, ἀπορίαν μὲν ταύ-
ότερόν ἐστί τι ἐκείνων οἷον βουλόμεθα λέγειν αὐτὸ τὸ
ὸν καὶ τὸ ἄριστον, ἢ ὔ, ἀλλ' ὑστερογενῆ. παρὰ μὲν
:ῶν θεολόγων ἔοικεν ὁμολογεῖσθαι τῶν νῦν τισίν, οἳ ὔ
ι, ἀλλὰ προελθούσης τῆς τῶν ὄντων φύσεως καὶ τὸ
ὸν καὶ τὸ καλὸν ἐμφαίνεσθαι. τῦτο δὲ ποιὖσιν εὐλα-
ενοι ἀληθινὴν δυσχέρειαν, ἣ συμβαίνει τοῖς λέγουσιν,

ὥσπερ ἔνιοι, τὸ ἓν ἀρχήν. ἔςι δ' ἡ δυσχέρεια ὐ διὰ τὸ τῇ ἀρχῇ τὸ εὖ ἀποδιδόναι ὡς ὑπάρχον, ἀλλὰ διὰ τὸ τὸ ἓν ἀρχὴν καὶ ἀρχὴν ὡς ςοιχεῖον καὶ τὸν ἀριθμὸν ἐκ τῦ ἑνός. οἱ δὲ ποιηταὶ οἱ ἀρχαῖοι ταύτῃ ὁμοίως, ᾗ βασιλεύειν καὶ ἄρχειν φασὶν οὐ τοὺς πρώτους, οἷον νύκτα καὶ οὐρανὸν ἢ χάος ἢ ὠκεανόν, ἀλλὰ τὸν Δία. οὐ μὴν ἀλλὰ τούτοις μὲν διὰ τὸ μεταβάλλειν τὺς ἄρχοντας τῶν ὄντων συμβαίνει τοιαῦτα λέγειν, ἐπεὶ οἵ γε μεμιγμένοι αὐτῶν καὶ τῷ μὴ μυθικῶς ἅπαντα λέγειν, οἷον Φερεκύδης καὶ ἕτεροί τινες, τὸ γεννῆσαν πρῶτον ἄριςον τιθέασι, καὶ οἱ Μάγοι, καὶ τῶν ὑςέρων δὲ σοφῶν, οἷον Ἐμπεδοκλῆς τε καὶ Ἀναξαγόρας, ὁ μὲν τὴν φιλίαν στοιχεῖον, ὁ δὲ τὸν νοῦν ἀρχὴν ποιήσας. τῶν δὲ τὰς ἀκινήτους οὐσίας εἶναι λεγόντων οἱ μέν φασιν αὐτὸ τὸ ἓν τὸ ἀγαθὸν αὐτὸ εἶναι· ὐσίαν μέντοι τὸ ἓν αὐτῦ ᾤοντο εἶναι μάλιςα. ἡ μὲν οὖν ἀπορία αὕτη, ποτέρως δεῖ λέγειν. θαυμαςὸν δ' εἰ τῷ πρώτῳ καὶ ἀϊδίῳ καὶ αὐταρκεστάτῳ τοῦτ' αὐτὸ πρῶτον οὐχ ὡς ἀγαθὸν ὑπάρχει τὸ αὔταρκες καὶ ἡ σωτηρία. ἀλλὰ μὴν ὐ δι' ἄλλο τι ἄφθαρτον ἢ διότι εὖ ἔχει, ὐδ' αὔταρκες. ὥςε τὸ μὲν φάναι τὴν ἀρχὴν τοιαύτην εἶναι εὔλογον ἀληθὲς εἶναι. τὸ μέντοι ταύτην εἶναι τὸ ἕν, ἢ εἰ μὴ τοῦτο, στοιχεῖόν τε καὶ στοιχεῖον ἀριθμῶν, ἀδύνατον· συμβαίνει γὰρ πολλὴ δυσχέρεια, ἣν ἔνιοι φεύγοντες ἀπειρήκασιν, οἱ τὸ ἓν μὲν ὁμολογῦντες ἀρχὴν εἶναι πρώτην καὶ ςοιχεῖον, τῦ ἀριθμῦ δὲ τῦ μαθηματικοῦ· ἅπασαι γὰρ αἱ μονάδες γίγνονται ὅπερ ἀγαθόν τι, καὶ πολλή τις εὐπορία ἀγαθῶν. ἔτι εἰ τὰ εἴδη ἀριθμοί, τὰ εἴδη πάντα ὅπερ ἀγαθόν τι. ἀλλὰ μὴν ὅτυ βύλεται τιθέτω τις εἶναι ἰδέας. εἰ μὲν γὰρ τῶν ἀγαθῶν μόνον, ὐκ ἔσονται οὐσίαι αἱ ἰδέαι· εἰ δὲ καὶ τῶν ὐσιῶν, πάντα τὰ ζῷα καὶ τὰ φυτὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ μετέχοντα. ταῦτά τε δὴ συμβαίνει ἄτοπα, καὶ τὸ ἐναντίον ςοιχεῖον, εἴτε πλῆθος ὂν εἴτε τὸ ἄνισον καὶ μέγα καὶ μικρόν, τὸ κακὸν αὐτό. διόπερ ὁ μὲν ἔφευγε τὸ ἀγαθὸν προσάπτειν τῷ ἑνὶ ὡς ἀναγκαῖον ὄν, ἐπειδὴ ἐξ ἐναντίων ἡ γένεσις, τὸ κακὸν τὴν τῦ πλήθους φύσιν εἶναι. οἱ δὲ λέγουσι τὸ ἄνισον τὴν τῦ κακοῦ φύσιν· συμβαίνει δὴ πάντα τὰ ὄντα μετέχειν τῦ κακῦ ἔξω ἑνὸς αὐτῦ τῦ ἑνός, καὶ μᾶλλον ἀκράτου μετέχειν τὺς ἀριθμοὺς ἢ τὰ

. ἐρεῖ om G^b. ‖ ἑκατέρα *T*. ‖ 4. τὸ] τὰ A^bI^b, καὶ G^b. ‖ 8. γίγνεται — λόγος om TG^b. ‖ 9. αὐτῶ G^b. ‖ 11. ἡ G^b. ‖ 12. ιαζόμενος G^bI^b. ‖ 14. πότερον ποιὖσιν ἢ ὐ ποιὖσι I^b. ‖ τὴν γένεσιν G^bI^b. ‖ 15. λέγουσί τινες ὡς I^b. ‖ 19. δίκαιον om G^b et rc τὰ rc I^b. ‖ 23. φασιν εἶναι ὡς G^bI^b. ‖ 24. ὐσία *T*. ‖ πρῶτον et 26. πρότερον om G^b et rc I^b. ‖ 28. ὐ om G^b. ‖ 30. ἐπι-ν *E*. ‖ πρὸς] κατὰ G^bI^b. ‖ 33. ἀόριστον G^bI^b. ‖ 34. εἰ *T*.

. τῇ] ἐν G^b. ‖ 2. εὖ] ἓν ETG^b. ‖ 4. ᾗ] οἳ G^bI^b. ‖ βασιλεῦον *E*. ‖ 6. τὸν om G^b. ‖ 8. γε om *T*. ‖ τῷ μὴ] τῶν G^b. ‖ 9. EG^bI^b. ‖ 11. ὕςερον *E*, ἑτέρων G^b. ‖ 12. τὴν om G^b. ‖ 13 et 21. εἶναι om *T*. ‖ 21. γε καὶ στοιχείων ἀριθμὸν G^bI^b. ‖ 23. n G^b. ‖ 26. ἀπορία *T*. ‖ εἰ om A^b. ‖ 28. μόνων G^bI^b. ‖ 29. οὐσίαι om G^b et rc I^b. ‖ αἱ om *T*. ‖ 30. τε om G^b. ‖ 32. γα] εἴτε μέγα G^b et rc I^b. ‖ 33. ὡς ἀναγκαῖον ὂν om G^b. ‖ ἐπειδὴ — 35. εἶναι om G^bI^b. ‖ 35. εἶναι — φύσιν om *T*.

μεγέθη, καὶ τὸ κακὸν τοῦ ἀγαθοῦ χώραν εἶναι, καὶ μετέχειν καὶ ὀρέγεσθαι τοῦ φθαρτικοῦ· φθαρτικὸν γὰρ τοῦ ἐναντίου τὸ ἐναντίον. καὶ εἰ ὥσπερ ἐλέγομεν ὅτι ἡ ὕλη ἐστὶ τὸ δυνάμει ἕκαστον, οἷον πυρὸς τοῦ ἐνεργείᾳ τὸ δυνάμει πῦρ, τὸ κακὸν ἔϛαι αὐτὸ τὸ δυνάμει ἀγαθόν. ταῦτα δὴ πάντα συμβαίνει, τὸ μὲν ὅτι ἀρχὴν πᾶσαν στοιχεῖον ποιȣ̃σι, τὸ δ' ὅτι τἀναντία ἀρχάς, τὸ δ' ὅτι τὸ ἓν ἀρχήν, τὸ δ' ὅτι τȣ̀ς ἀριθμȣ̀ς τὰς πρώτας ȣ̓σίας καὶ χωριϛὰς καὶ εἴδη.

5 Εἰ οὖν καὶ τὸ μὴ τιθέναι τὸ ἀγαθὸν ἐν ταῖς ἀρχαῖς καὶ τὸ τιθέναι ȣ̔́τως ἀδύνατον, δῆλον ὅτι αἱ ἀρχαὶ ȣ̓κ ὀρθῶς ἀποδίδονται ȣ̓δὲ αἱ πρῶται οὐσίαι. οὐκ ὀρθῶς δ' ὑπολαμβάνει οὐδ' εἴ τις παρεικάζει τὰς τοῦ ὅλου ἀρχὰς τῇ τῶν ζῴων καὶ φυτῶν, ὅτι ἐξ ἀορίϛων ἀτελῶν δὲ ἀεὶ τὰ τελειότερα, διὸ καὶ ἐπὶ τῶν πρώτων ȣ̔́τως ἔχειν φησίν, ὥϛε μηδὲ ὄν τι εἶναι τὸ ἓν αὐτό. εἰσὶ γὰρ καὶ ἐνταῦθα τέλειαι αἱ ἀρχαὶ ἐξ ὧν ταῦτα· ἄνθρωπος γὰρ ἄνθρωπον γεννᾷ, καὶ οὐκ ἔϛι τὸ σπέρμα πρῶτον. ἄτοπον δὲ καὶ τὸ τόπον ἅμα τοῖς ϛερεοῖς καὶ τοῖς μαθηματικοῖς ποιῆσαι (ὁ μὲν γὰρ τόπος τῶν καθ' ἕκαϛον ἴδιος, διὸ χωριϛὰ τόπῳ, τὰ δὲ μαθηματικὰ ȣ̓ πȣ̃), καὶ τὸ εἰπεῖν μὲν ὅτι ποῦ ἔϛαι, τί δέ ἐϛιν ὁ τόπος, μή. ἔδει δὲ τοὺς λέγοντας ἐκ ϛοιχείων εἶναι τὰ ὄντα καὶ τῶν ὄντων τὰ πρῶτα τοὺς ἀριθμούς, διελομένους πῶς ἄλλο ἐξ ἄλλου ἐϛίν, οὕτω λέγειν τίνα τρόπον ὁ ἀριθμός ἐστιν ἐκ τῶν ἀρχῶν. πότερον μίξει; ἀλλ' οὔτε πᾶν μικτόν, τό τε γιγνόμενον ἕτερον, οὐκ ἔσται τε χωριστὸν τὸ ἓν ȣ̓δ' ἑτέρα φύσις· οἱ δὲ βȣ́λονται. ἀλλὰ συνθέσει, ὥσπερ συλλαβήν; ἀλλὰ θέσιν τε ἀνάγκη ὑπάρχειν, καὶ χωρὶς ὁ νοῶν νοήσει τὸ ἓν καὶ τὸ πλῆθος. τοῦτ' οὖν ἔϛαι ὁ ἀριθμός, μονὰς καὶ πλῆθος, ἢ τὸ ἓν καὶ ἄνισον. καὶ ἐπεὶ τὸ ἔκ τινων εἶναι ἔϛι μὲν ὡς ἐνυπαρχόντων ἔϛι δὲ ὡς οὔ, ποτέρως ὁ ἀριθμός; οὕτως γὰρ ὡς ἐνυπαρχόντων οὐκ ἔστιν ἀλλ' ἢ ὧν γένεσίς ἐϛιν. ἀλλ' ὡς ἀπὸ σπέρματος; ἀλλ' οὐχ οἷόν τε τοῦ ἀδιαιρέτου τι ἀπελθεῖν. ἀλλ' ὡς ἐκ τοῦ ἐναντίȣ μὴ ὑπομένοντος; ἀλλ' ὅσα οὕτως ἐϛί, καὶ ἐξ ἄλλȣ τινός ἐϛιν ὑπομένοντος. ἐπεὶ τοίνυν τὸ ἓν ὁ μὲν τῷ πλήθει ὡς ἐναντίον τίθησιν, ὁ δὲ τῷ ἀνίσῳ, ὡς ἴσῳ τῷ ἑνὶ χρώμενος, ἀ[illegible] ἐναντίων εἴη ἂν ὁ ἀριθμός. ἔϛιν ἄρα τι ἕτερον ἐξ οὗ [illegible] μένοντος καὶ θατέρȣ ἐϛὶν ἢ γέγονεν. ἔτι τί δή ποτε τὰ [illegible] ἄλλ' ὅσα ἐξ ἐναντίων ἢ οἷς ἐϛὶν ἐναντία φθείρεται, κἂ[illegible] παντὸς ᾖ, ὁ δὲ ἀριθμὸς οὔ; περὶ τούτȣ γὰρ οὐθὲν λέγ[illegible] καίτοι καὶ ἐνυπάρχον καὶ μὴ ἐνυπάρχον φθείρει τὸ ἐνα[illegible] οἷον τὸ νεῖκος, τὸ μῖγμα. καίτοι οὐκ ἔδει· οὐ γὰρ [illegible] γε ἐναντίον. οὐθὲν δὲ διώρισται οὐδὲ ὁποτέρως οἱ ἀ[illegible] αἴτιοι τῶν οὐσιῶν καὶ τοῦ εἶναι, πότερον ὡς ὅροι, [illegible] ϛιγμαὶ τῶν μεγεθῶν, καὶ ὡς Εὔρυτος ἔταττε τίς ἀρ[illegible] τίνος, οἷον ὁδὶ μὲν ἀνθρώπου, ὁδὶ δὲ ἵππου, ὥσπερ [illegible] ἀριθμȣ̀ς ἄγοντες εἰς τὰ σχήματα τρίγωνον καὶ τετρά[illegible] οὕτως ἀφομοιῶν ταῖς ψήφοις τὰς μορφὰς τῶν φυτ[illegible] ὅτι ὁ λόγος ἡ συμφωνία ἀριθμῶν, ὁμοίως δὲ καὶ ἄνθ[illegible] καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον; τὰ δὲ δὴ πάθη πῶς ἀριθμο[illegible] λευκὸν καὶ γλυκὺ καὶ τὸ θερμόν; ὅτι δὲ οὐχ οἱ ἀρ[illegible] οὐσίαι ȣ̓δὲ τῆς μορφῆς αἴτιοι, δῆλον· ὁ γὰρ λόγος [illegible] ὁ δ' ἀριθμὸς ὕλη. οἷον σαρκὸς ἢ ὀστοῦ ἀριθμὸς [illegible] οὕτω τρία πυρός, γῆς δὲ δύο· καὶ ἀεὶ ὁ ἀριθμὸς [illegible] τινῶν ἐϛίν, ἢ πύρινος ἢ γήϊνος ἢ μοναδικός. ἀλλ' [illegible] τὸ τοσόνδ' εἶναι πρὸς τοσόνδε κατὰ τὴν μῖξιν· τȣ̃το [illegible] ἀριθμὸς ἀλλὰ λόγος μίξεως ἀριθμῶν σωματικῶν [illegible] οὖν. οὔτε οὖν τῷ ποιῆσαι αἴτιος ὁ ἀριθμός, οὔτε [illegible] ἀριθμὸς οὔτε ὁ μοναδικός, οὔτε ὕλη οὔτε λόγος [illegible] τῶν πραγμάτων. ἀλλὰ μὴν οὐδ' ὡς τὸ οὗ ἕνεκα.

Ἀπορήσειε δ' ἄν τις καὶ τί τὸ εὖ ἐστὶ τὸ [illegible] ἀριθμῶν, τὸ ἐν ἀριθμῷ εἶναι τὴν μῖξιν, ἢ ἐν εὐλ[illegible] ἐν περιττῷ. νυνὶ γὰρ οὐθὲν ὑγιεινότερον τρὶς τρία [illegible] μελίκρατον κεκραμένον, ἀλλὰ μᾶλλον ὠφελήσει [illegible] οὐθενὶ λόγῳ ὂν ὑδαρὲς δὲ ἢ ἐν ἀριθμῷ ἄκρατον [illegible] λόγοι ἐν προσθέσει ἀριθμῶν εἰσίν, οἱ τῶν μίξεων, [illegible] ἀριθμοῖς, οἷον τρία πρὸς δύο, ἀλλ' οὐ τρὶς δύο. [illegible] αὐτὸ δεῖ γένος εἶναι ἐν ταῖς πολλαπλασιώσεσιν. [illegible] μετρεῖσθαι τῷ τε Α τὸν ϛοῖχον ἐφ' ȣ̔̃ ΑΒΓ καὶ τῷ [illegible] ΔΕΖ· ὥϛε τῷ αὐτῷ πάντα. οὐκοῦν ἔϛαι πυρὸς ΒΕ[illegible]

1. εἶναι] ὂν T. ‖ 2. τὸ ἐναντίον τοῦ ἐναντίου G^b. ‖ 3. ὅτι om T. ‖ 8. χωριϛὰ I^b. ‖ 9. μὴ μετιέναι G^b. ‖ 11. αἱ om E. ‖ [illegible] G^b. ‖ 12. τῇ] τι E. ‖ 15. αἱ om T. ‖ 16. ταῦτα αὐτά· ἄνθρωπος I^b. ‖ ἄνθρωπον om G^b. ‖ 17. καὶ τὸν τόπον E. ‖ 18. [illegible] TA^b. ‖ 19. ἕκαϛα ὧν ἀΐδιος T. ‖ 20. τί] τὸ T. ‖ 27. τε om E. ‖ 28. ἔϛαι οὖν A^b. ‖ ὁ om T. ‖ 33. ἀδιαιρετόν TA^b. ‖ [illegible] ἐϛιν om I^b.

2. ἐναντίου G^bI^b. ‖ 4. οἷοις T. ‖ ἐναντία] ὑπάρχον G^b. ‖ κἂν — 6. φθείρει om G^b. ‖ 6. καὶ μὴ ἐνυπάρχον om E. ‖ φθείρει [illegible] 7. καίτοιγε $TA^bG^bI^b$. ‖ ἐκείνω $A^bG^bI^b$. ‖ 9. αἴτιον I^b. ‖ πρότερον I^b. ‖ ὅρος E, σωροὶ T, οἱ ὅροι G^bI^b. ‖ οἷος T. ‖ αἱ om [illegible] 13. ἀφ' ὁμοίων I^b. ‖ 14. καὶ] καὶ ὡς T, καὶ ὁ G^b. ‖ 15. καὶ om G^b. ‖ 16. τὸ om T. ‖ 17. οὐσία ET. ‖ ἡ om T. ‖ 18. [illegible] ET. ‖ 19. ὅς] ὡς T. ‖ 21. πρὸς τὸ τοσόνδε T. ‖ ȣ̓κ ἔϛιν EG^b. ‖ 22. μίξεων G^bI^b. ‖ ἢ om T. ‖ 23. τοῦ T. ‖ οὔτε ὕλης [illegible] om T, ὁ om A^b. ‖ 24. ὁ] εἰ T. ‖ 27. εὐλογίστῳ ἢ E. ‖ 29. ἂν om T. ‖ 30. δὲ om G^b. ‖ 31. ἐν τοῖς ἀριθμοῖς T. ‖ 33. [illegible] πλασιάσεσιν G^bI^b. ‖ δ' εἰ T, om G^b. ‖ 34. τῷ] τό G^bI^b. ‖ ἐφ' ȣ̔̃ om G^b. ‖ 35. ΔΕ om G^b.

ος ἀριθμὸς δὶς τρία. εἰ δ' ἀνάγκη πάντα ἀριθμοῦ ἀνάγκη πολλὰ συμβαίνειν τὰ αὐτά, καὶ ἀριθμὸν τῷδε καὶ ἄλλῳ. ἆρ' οὖν τοῦτ' αἴτιον καὶ διὰ τὸ πρᾶγμα, ἢ ἄδηλον; οἷον ἔςι τις τῶν τοῦ ἡλίου ιθμός, καὶ πάλιν τῶν τῆς σελήνης, καὶ τῶν ζῴων τοῦ βίου καὶ ἡλικίας· τί οὖν κωλύει ἐνίους μὲν τε- ιγώνους εἶναι, ἐνίους δὲ κύβους καὶ ἴσους, τοὺς σίους; οὐθὲν γὰρ κωλύει, ἀλλ' ἀνάγκη ἐν τούτοις αι, εἰ ἀριθμοῦ πάντα ἐκοινώνει, ἐνεδέχετό τε τὰ τα ὑπὸ τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν πίπτειν. ὥς' εἴ τισιν ὁ ιθμὸς συνεβεβήκει, ταὐτὰ ἂν ἦν ἀλλήλοις ἐκεῖνα εἶδος ἀριθμοῦ ἔχοντα, οἷον ἥλιος καὶ σελήνη τὰ λλὰ διὰ τί αἴτια ταῦτα; ἑπτὰ μὲν φωνήεντα, χορδαὶ ἢ ἁρμονίαι, ἑπτὰ δὲ αἱ πλειάδες, ἐν ἑπτὰ ς βάλλει ἔνιά γε, ἔνια δ' οὔ· ἑπτὰ δὲ οἱ ἐπὶ ἆρ' οὖν ὅτι τοιοσδὶ ὁ ἀριθμὸς πέφυκεν, διὰ τοῦτο ἐγένοντο ἑπτὰ ἢ ἡ πλειὰς ἑπτὰ ἀςέρων ἐςίν; ἢ ὰ τὰς πύλας ἢ ἄλλην τινὰ αἰτίαν, τὴν δὲ ἡμεῖς ιθμοῦμεν; τὴν δὲ ἄρκτον γε δώδεκα, οἱ δὲ πλείους. τὸ ΞΨΖ συμφωνίας φασὶν εἶναι, καὶ ὅτι ἐκεῖναι ταῦτα τρία. ὅτι δὲ μυρία ἂν εἴη τοιαῦτα, οὐθὲν γὰρ Γ καὶ Ρ εἴη ἂν ἓν σημεῖον. εἰ δ' ὅτι διπλά- ἄλλων ἕκαςον, ἄλλο δ' οὔ, αἴτιον δ' ὅτι τριῶν των ἓν ἐφ' ἑκάςου ἐπιφέρεται τῷ σίγμα, διὰ τοῦτο ν ἐστίν, ἀλλ' οὐχ ὅτι αἱ συμφωνίαι τρεῖς, ἐπεὶ αἱ συμφωνίαι· ἐνταῦθα δ' οὐκέτι δύναται. ὅμοιοι τοι τοῖς ἀρχαίοις Ὁμηρικοῖς, οἳ μικρὰς ὁμοιότη- ι, μεγάλας δὲ παρορῶσιν. λέγουσι δέ τινες ὅτι οιαῦτα, οἷον αἵ τε μέσαι ἡ μὲν ἐννέα ἡ δὲ ὀκτώ, τος δεκαεπτά, ἰσάριθμον τούτοις· βαίνεται δ' ἐν μὲν τῷ δεξιῷ ἐννέα συλλαβαῖς, ἐν δὲ τῷ ἀριστερῷ ὀκτώ. καὶ ὅτι ἴσον τὸ διάςημα ἔν τε τοῖς γράμμασιν ἀπὸ τοῦ Α πρὸς τὸ Ω, καὶ ἀπὸ τοῦ βόμβυκος ἐπὶ τὴν ὀξυτάτην νεάτην ἐν αὐλοῖς, ἧς ὁ ἀριθμὸς ἴσος τῇ οὐλομελείᾳ τοῦ οὐρανοῦ. ὁρᾶν δὲ δεῖ μὴ τοιαῦτα οὐθεὶς ἂν ἀπορήσειεν οὔτε λέγειν οὔθ' εὑρίσκειν ἐν τοῖς ἀϊδίοις, ἐπεὶ καὶ ἐν τοῖς φθαρτοῖς. ἀλλ' αἱ ἐν τοῖς ἀριθμοῖς φύσεις αἱ ἐπαινούμεναι καὶ τὰ τούτοις ἐναντία καὶ ὅλως τὰ ἐν τοῖς μαθήμασιν, ὡς μὲν λέγουσί τινες καὶ αἴτια ποιοῦσι τῆς φύσεως, ἔοικεν οὑτωσί γε σκοπουμένοις διαφεύγειν· κατ' οὐθένα γὰρ τρόπον τῶν διωρισμένων περὶ τὰς ἀρχὰς οὐθὲν αὐτῶν αἴτιόν ἐςιν. ἐκεῖνο μέντοι ποιοῦσι φανερὸν ὅτι τὸ εὖ ὑπάρχει καὶ τῆς συστοιχίας ἐςὶ τῆς τοῦ καλοῦ τὸ περιττόν, τὸ εὐθύ, τὸ ἴσον, αἱ δυνάμεις ἐνίων ἀριθμῶν· ἅμα γὰρ ὧραι καὶ ἀριθμὸς τοιοσδί· καὶ τἆλλα δὴ ὅσα συνάγουσιν ἐκ τῶν μαθηματικῶν θεωρημάτων πάντα ταύτην ἔχει τὴν δύναμιν. διὸ καὶ ἔοικε συμπτώμασιν· ἔστι γὰρ συμβεβηκότα μέν, ἀλλ' οἰκεῖα ἀλλήλοις πάντα, ἓν δὲ τὸ ἀνάλογον· ἐν ἑκάστῃ γὰρ τοῦ ὄντος κατηγορίᾳ ἐςὶ τὸ ἀνάλογον, ὡς εὐθὺ ἐν μήκει, οὕτως ἐν πλάτει τὸ ὁμαλὸν ἴσως, ἐν ἀριθμῷ τὸ περιττόν, ἐν δὲ χρόᾳ τὸ λευκόν. ἔτι οὐχ οἱ ἐν τοῖς εἴδεσιν ἀριθμοὶ αἴτιοι τῶν ἁρμονικῶν καὶ τῶν τοιούτων· διαφέρουσι γὰρ ἐκεῖνοι ἀλλήλων οἱ ἴσοι εἴδει· καὶ γὰρ αἱ μονάδες, ὥστε διά γε ταῦτα εἴδη οὐ ποιητέον. τὰ μὲν οὖν συμβαίνοντα ταῦτά τε κἂν ἔτι πλείω συναχθείη. ἔοικε δὲ τεκμήριον εἶναι τὸ πολλὰ κακοπαθεῖν περὶ τὴν γένεσιν αὐτῶν καὶ μηθένα τρόπον δύνασθαι συνεῖραι τοῦ μὴ χωριςὰ εἶναι τὰ μαθηματικὰ τῶν αἰσθητῶν, ὡς ἔνιοι λέγουσι, μηδὲ ταύτας εἶναι τὰς ἀρχάς.

ν τούτων om G^b. ‖ 10. αὐτὸν post ἀριθμὸν T, om G^b. ‖ τις T. ‖ 11. ταῦτα TA^bG^b. ‖ 12. οἷον — 13. αὐτά om G^bI^b. ‖ ονία E. ‖ 15. ἔνιά γε om E. ‖ 16. ὅτι om T. ‖ τοιόσδ' G^b. ‖ πέφυκεν om G^bI^b. ‖ 18. ἢ δι' ἄλλην G^b. ‖ 20. συμφωνίαν μέλλει E. ‖ τοῦ EA^b. ‖ 24. ἀφ' T. ‖ τὸ G^b. ‖ 25. ὅθ' A^b. ‖ 29. ἡ δὲ] αἱ δὲ T.
λλαβὰς T, συλλαβαὶ EG^b. ‖ 2. πράγμασιν E. ‖ 3. Ω] β G^bI^b. ‖ 4. ἰσότης ETA^b. ‖ τοῦ] τε τοῦ E. ‖ 5. δεῖ] δὴ E, δεῖ . φύσεις ὡς αἱ G^b. ‖ 9. οὕτω οἵγε T. ‖ 10. σκοπούμενοι TI^b. ‖ διαφεύγει T. ‖ 11. ἐν A^b. οὐθὲν — 13. ἴσον om T. ‖ 11. A^b, om E. ‖ 12. καὶ et συστοιχίας om E. ‖ 13. ἐςὶ] ταύτης ἐςὶ G^bI^b. ‖ ἰσάριθμον E, ἰσάκις ἴσον G^bI^b. ‖ αἱ] καὶ T, καὶ ‖ 14. τοιόσδε T. ‖ 15. δ' T. ‖ 18. τὸ] τῷ EI^b. ‖ 21. χροίᾳ TA^b. ‖ 22. ἀλλήλων ἐκεῖνοι G^bI^b. ‖ 23. διά om E. ‖ 24. ‖ 25. συναχθῇ T. ‖ 26. τόπον T, λοιπὸν E. ‖ 27. συνειδεῖν E

ΗΘΙΚΩΝ ΝΙΚΟΜΑΧΕΙΩΝ Α.

Πᾶσα τέχνη καὶ πᾶσα μέθοδος, ὁμοίως δὲ πρᾶξίς τε καὶ προαίρεσις, ἀγαθοῦ τινὸς ἐφίεσθαι δοκεῖ· διὸ καλῶς ἀπεφήναντο τἀγαθόν, οὗ πάντ' ἐφίεται. διαφορὰ δέ τις φαίνεται τῶν τελῶν· τὰ μὲν γάρ εἰσιν ἐνέργειαι, τὰ δὲ παρ' αὐτὰς ἔργα τινά. ὧν δ' εἰσὶ τέλη τινὰ παρὰ τὰς πράξεις, ἐν τούτοις βελτίω πέφυκε τῶν ἐνεργειῶν τὰ ἔργα. πολλῶν δὲ πράξεων οὐσῶν καὶ τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν πολλὰ γίνεται καὶ τὰ τέλη· ἰατρικῆς μὲν γὰρ ὑγίεια, ναυπηγικῆς δὲ πλοῖον, στρατηγικῆς δὲ νίκη, οἰκονομικῆς δὲ πλοῦτος. ὅσαι δ' εἰσὶ τῶν τοιούτων ὑπὸ μίαν τινὰ δύναμιν, καθάπερ ὑπὸ τὴν ἱππικὴν ἡ χαλινοποιικὴ καὶ ὅσαι ἄλλαι τῶν ἱππικῶν ὀργάνων εἰσίν· αὕτη δὲ καὶ πᾶσα πολεμικὴ πρᾶξις ὑπὸ τὴν στρατηγικήν· τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον ἄλλαι ὑφ' ἑτέρας· ἐν ἁπάσαις δὲ τὰ τῶν ἀρχιτεκτονικῶν τέλη πάντων ἐστὶν αἱρετώτερα τῶν ὑπ' αὐτά· τούτων γὰρ χάριν κἀκεῖνα διώκεται. διαφέρει δ' οὐδὲν τὰς ἐνεργείας αὐτὰς εἶναι τὰ τέλη τῶν πράξεων ἢ παρὰ ταύτας ἄλλο τι, καθάπερ ἐπὶ τῶν λεχθεισῶν ἐπιστημῶν. εἰ δή τι τέλος ἐστὶ τῶν πρακτῶν ὃ δι' αὑτὸ βουλόμεθα, τἆλλα δὲ διὰ τοῦτο, καὶ μὴ πάντα δι' ἕτερον αἱρούμεθα (πρόεισι γὰρ οὕτω γ' εἰς ἄπειρον, ὥστ' εἶναι κενὴν καὶ ματαίαν τὴν ὄρεξιν), δῆλον ὡς τοῦτ' ἂν εἴη τἀγαθὸν καὶ τὸ ἄριστον. ἆρ' οὖν καὶ πρὸς τὸν βίον ἡ γνῶσις αὐτοῦ μεγάλην ἔχει ῥοπήν, καὶ καθάπερ τοξόται σκοπὸν ἔχοντες, μᾶλλον ἂν τυγχάνοιμεν τοῦ δέοντος; εἰ δ' οὕτω, πειρατέον τύπῳ γε περιλαβεῖν αὐτὸ τί ποτ' ἐστὶ καὶ τίνος τῶν ἐπιστημῶν ἢ δυνάμεων. δόξειε δ' ἂν τῆς κυριωτάτης καὶ μάλιστα ἀρχιτεκτονικῆς. τοιαύτη δ' ἡ πολιτικὴ φαίνεται. τίνας γὰρ εἶναι χρεὼν τῶν ἐπιστημῶν ἐν ταῖς πόλεσι, καὶ ποίας ἑκάστους μανθάνειν καὶ μέχρι τίνος, διατάσσει. ὁρῶμεν δὲ καὶ τὰς ἐντιμοτάτας τῶν δυν[illegible] ὑπὸ ταύτην οὔσας, οἷον στρατηγικήν, οἰκονομικήν, ῥητ[illegible] χρωμένης δὲ ταύτης ταῖς λοιπαῖς πρακτικαῖς τῶν ἐ[illegible]μῶν, ἔτι δὲ νομοθετούσης τί δεῖ πράττειν καὶ τίνων ἀ[illegible]σθαι, τὸ ταύτης τέλος περιέχοι ἂν τὰ τῶν ἄλλων, [illegible] τοῦτ' ἂν εἴη τἀνθρώπινον ἀγαθόν. εἰ γὰρ καὶ ταὐτόν ἐ[illegible] καὶ πόλει, μεῖζόν γε καὶ τελειότερον τὸ τῆς πόλεως φ[illegible]ται καὶ λαβεῖν καὶ σῴζειν· ἀγαπητὸν μὲν γὰρ κα[illegible] μόνῳ, κάλλιον δὲ καὶ θειότερον ἔθνει καὶ πόλεσιν. ἡ [illegible] μέθοδος τούτων ἐφίεται, πολιτική τις οὖσα· λέγοιτ[illegible] ἱκανῶς, εἰ κατὰ τὴν ὑποκειμένην ὕλην διασαφηθείη· τ[illegible] ἀκριβὲς οὐχ ὁμοίως ἐν ἅπασι τοῖς λόγοις ἐπιζητητέ[illegible] οὐδ' ἐν τοῖς δημιουργουμένοις. τὰ δὲ καλὰ καὶ τὰ [illegible] περὶ ὧν ἡ πολιτικὴ σκοπεῖται, τοσαύτην ἔχει διαφ[illegible] πλάνην ὥστε δοκεῖν νόμῳ μόνον εἶναι, φύσει δὲ μή[illegible]την δέ τινα πλάνην ἔχει καὶ τἀγαθὰ διὰ τὸ πολλ[illegible]βαίνειν βλάβας ἀπ' αὐτῶν· ἤδη γάρ τινες ἀπώ[illegible] πλοῦτον, ἕτεροι δὲ δι' ἀνδρείαν. ἀγαπητὸν οὖν περ[illegible] καὶ ἐκ τοιούτων λέγοντας παχυλῶς καὶ τύπῳ τἀ[illegible]δείκνυσθαι, καὶ περὶ τῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ ἐ[illegible] λέγοντας τοιαῦτα καὶ συμπεραίνεσθαι. τὸν αὐτὸν [illegible] καὶ ἀποδέχεσθαι χρεὼν ἕκαστον τῶν λεγομένων· [illegible]μένου γάρ ἐστιν ἐπὶ τοσοῦτον τἀκριβὲς ἐπιζητεῖν [illegible] γένος, ἐφ' ὅσον ἡ τοῦ πράγματος φύσις ἐπιδέχεται· [illegible]πλήσιον γὰρ φαίνεται μαθηματικοῦ τε πιθανολογοῦ[illegible]δέχεσθαι καὶ ῥητορικὸν ἀποδείξεις ἀπαιτεῖν. ἕκασ[illegible]νει καλῶς ἃ γινώσκει, καὶ τούτων ἐστὶν ἀγαθὸς κρι[illegible]

Codices $H^a K^b L^b M^b N^b O^b$.

1. δὲ] δὲ καὶ $H^a M^b N^b O^b$. | 3. τε om M^b. | 4. γάρ αὐτῶν εἰσιν M^b. | παρὰ ταύτας corr K^b. | 6. δὴ L^b. | [illegible] $K^b M^b N^b$ et pr H^a. | γὰρ om $M^b O^b$. | [illegible] H^a. | 9. [illegible] L^b. | 11. ἡ add L^b. | χαλινοποιητικὴ [illegible] τῶν] τῶν ἄλλων L^b. | 12. αὐται M^b. | 13. τὴν] κατὰ τὴν $K^b M^b$. | 14. δὴ M^b. | 15. εἰσὶν $L^b N^b$. | ὑφ' [illegible] 16. [illegible] L^b. | 18. δὲ H^a. | 19. αἰρούμεθα L^b. | 20. ὅπως εἰς $L^b M^b N^b O^b$. | 22. τὸ om M^b. | 23. [illegible] M^b. | αἱ τεχνῖται L^b. | 25. γε om L^b. | 27. ἀρχιτεκτονικωτάτης M^b. | δ' ἡ] δὲ καὶ ἡ L^b, δὲ καὶ ἡ N^b. | [illegible] χρεὼν L^b.

1. μαθεῖν M^b. | 4. λοιπαῖς om K^b. | 6. τὰ] τὸ L^b. | 8. τε $K^b M^b$. | τελειότερον $H^a K^b M^b$, [illegible] L^b. | 9. [illegible] καὶ post ἐν M^b. | 10. ἔθνει] καὶ ἔθνει M^b. | 11. μέθοδος αὕτη τούτων M^b. | 12. γὰρ] δὲ L^b. | 14. ἐν om L^b. | [illegible] 15. τοσαύτην M^b. | 17. πλάνην τινὰ ἔχει M^b, τινὰ τὴν πλάνην ἔχει pr K^b, τινὰ πολλὴν ἔχει διαφορὰν καὶ πλάνην [illegible] ἀγαθὰ pr K^b. | 18. ἐξ L^b. | 20. παχυλῶς — 22. λέγοντας om $H^a O^b$. | 22. ἐκ $K^b L^b M^b$. | 23. ἕκαστα [illegible] | [illegible] καὶ γεωμέτρου πιθανολογοῦντος L^b. | 27. δὲ] γὰρ M^b. | 28. ἀγαθὸς κριτὴς ἐστι O^b.

ι πεπαιδευμένος, ἁπλῶς δ' ὁ περὶ πᾶν πεπαι- τῆς πολιτικῆς ὐκ ἔςιν οἰκεῖος ἀκροατὴς ὁ νέος· τῶν κατὰ τὸν βίον πράξεων, οἱ λόγοι δ' ἐκ οἱ τύτων. ἔτι δὲ τοῖς πάθεσιν ἀκολυθητικὸς ὢν τεται καὶ ἀνωφελῶς, ἐπειδὴ τὸ τέλος ἐςὶν οὐ πρᾶξις. διαφέρει δ' οὐθὲν νέος τὴν ἡλικίαν ἢ ς· ὐ γὰρ παρὰ τὸν χρόνον ἡ ἔλλειψις, ἀλλὰ πάθος ζῆν καὶ διώκειν ἕκαςα. τοῖς γὰρ τοιύ- ἡ γνῶσις γίνεται, καθάπερ τοῖς ἀκρατέσιν· λόγον τὰς ὀρέξεις ποιουμένοις καὶ πράττουσι ἂν εἴη τὸ περὶ τούτων εἰδέναι. καὶ περὶ μὲν πῶς ἀποδεκτέον, καὶ τί προτιθέμεθα, πεφροι- ῦτα.

ν δ' ἀναλαβόντες, ἐπειδὴ πᾶσα γνῶσις καὶ ιαθῦ τινὸς ὀρέγεται, τί ἐςιν ὃ λέγομεν τὴν πο- θαι καὶ τί τὸ πάντων ἀκρότατον τῶν πρακτῶν ιατι μὲν ὖν σχεδὸν ὑπὸ τῶν πλείςων ὁμολο- γὰρ εὐδαιμονίαν καὶ οἱ πολλοὶ καὶ οἱ χαρίεν- τὸ δ' εὖ ζῆν καὶ τὸ εὖ πράττειν ταὐτὸν ὑπο- τῷ εὐδαιμονεῖν. περὶ δὲ τῆς εὐδαιμονίας, τί ητοῦσι καὶ οὐχ ὁμοίως οἱ πολλοὶ τοῖς σοφοῖς οἱ μὲν γὰρ τῶν ἐναργῶν τι καὶ φανερῶν, οἷον ιῦτον ἢ τιμήν, ἄλλοι δ' ἄλλο, πολλάκις δὲ ἕτερον· νοσήσας μὲν γὰρ ὑγίειαν, πενόμενος δὲ ιειδότες δ' ἑαυτοῖς ἄγνοιαν τοὺς μέγα τι καὶ λέγοντας θαυμάζυσιν. ἔνιοι δ' ᾤοντο παρὰ τὰ ι ἀγαθὰ ἄλλο τι καθ' αὑτὸ εἶναι, ὃ καὶ τοῖσδε ἐςι τῦ εἶναι ἀγαθά. ἁπάσας μὲν ὖν ἐξετάζειν ιταιότερον ἴσως ἐστίν, ἱκανὸν δὲ τὰς μάλιστα ; ἢ δοκύσας ἔχειν τινὰ λόγον. μὴ λανθανέτω δ' φέρουσιν οἱ ἀπὸ τῶν ἀρχῶν λόγοι καὶ οἱ ἐπὶ ῦ γὰρ καὶ Πλάτων ἠπόρει τῦτο καὶ ἐζήτει, πότε- ἀρχῶν ἢ ἐπὶ τὰς ἀρχάς ἐστιν ἡ ὁδός, ὥσπερ ἐν τῷ ςαδίῳ ἀπὸ τῶν ἀθλοθετῶν ἐπὶ τὸ πέρας ἢ ἀνάπαλιν. ἀρκτέον μὲν οὖν ἀπὸ τῶν γνωρίμων, ταῦτα δὲ διττῶς· τὰ μὲν γὰρ ἡμῖν τὰ δ' ἁπλῶς. ἴσως ὖν ἡμῖν γε ἀρκτέον ἀπὸ τῶν ἡμῖν γνωρίμων. διὸ δεῖ τοῖς ἔθεσιν ἦχθαι καλῶς τὸν περὶ καλῶν καὶ δικαίων καὶ ὅλως τῶν πολιτικῶν ἀκυσόμενον ἱκανῶς. ἀρχὴ γὰρ τὸ ὅτι· καὶ εἰ τοῦτο φαίνοιτο ἀρκούντως, οὐδὲν προσδεήσει τοῦ διότι. ὁ δὲ τοιῦτος ἢ ἔχει ἢ λάβοι ἂν ἀρχὰς ῥᾳδίως. ᾧ δὲ μηδέτερον ὑπάρχει τούτων, ἀκουσάτω τῶν Ἡσιόδου·

οὗτος μὲν πανάριστος ὃς αὐτὸς πάντα νοήσῃ,
ἐσθλὸς δ' αὖ κἀκεῖνος ὃς εὖ εἰπόντι πίθηται.
ὃς δέ κε μήτ' αὐτὸς νοέῃ μήτ' ἄλλου ἀκούων
ἐν θυμῷ βάλληται, ὁ δ' αὖτ' ἀχρήιος ἀνήρ.

Ἡμεῖς δὲ λέγωμεν ὅθεν παρεξέβημεν. τὸ γὰρ ἀγα- 3
θὸν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν οὐκ ἀλόγως ἐοίκασιν ἐκ τῶν βίων ὑπολαμβάνειν οἱ μὲν πολλοὶ καὶ φορτικώτατοι τὴν ἡδονήν, διὸ καὶ τὸν βίον ἀγαπῶσι τὸν ἀπολαυςικόν. τρεῖς γάρ εἰσι μάλιςα οἱ προὔχοντες, ὅ τε νῦν εἰρημένος καὶ ὁ πολιτικὸς καὶ τρίτος ὁ θεωρητικός. οἱ μὲν οὖν πολλοὶ παντελῶς ἀνδραποδώδεις φαίνονται βοσκημάτων βίον προαιρούμενοι, τυγχάνουσι δὲ λόγυ διὰ τὸ πολλοὺς τῶν ἐν ταῖς ἐξυσίαις ὁμοιοπαθεῖν Σαρδαναπάλῳ. οἱ δὲ χαρίεντες καὶ πρακτικοὶ τιμήν· τοῦ γὰρ πολιτικοῦ βίου σχεδὸν τοῦτο τέλος. φαίνεται δ' ἐπιπολαιότερον εἶναι τοῦ ζητουμένου· δοκεῖ γὰρ ἐν τοῖς τιμῶσι μᾶλλον εἶναι ἢ ἐν τῷ τιμωμένῳ, τἀγαθὸν δὲ οἰκεῖόν τι καὶ δυσαφαίρετον εἶναι μαντευόμεθα. ἔτι δ' ἐοίκασι τὴν τιμὴν διώκειν, ἵνα πιστεύωσιν ἑαυτοὺς ἀγαθοὺς εἶναι· ζητοῦσι γοῦν ὑπὸ τῶν φρονίμων τιμᾶσθαι, καὶ παρ' οἷς γιγνώσκονται, καὶ ἐπ' ἀρετῇ· δῆλον οὖν ὅτι κατά γε τούτους ἡ ἀρετὴ κρείττων. τάχα δὲ καὶ μᾶλλον ἄν τις τέλος τοῦ πολιτικοῦ βίου ταύτην ὑπολάβοι. φαίνεται δὲ ἀτελεστέρα καὶ αὕτη· δοκεῖ γὰρ ἐνδέχεσθαι καὶ καθεύδειν ἔχοντα τὴν ἀρετήν, ἢ ἀπρακτεῖν διὰ βίυ, καὶ πρὸς τούτοις

μὲν ἄρα M^b, rc H^a, pr K^b. ‖ ἁπλῶς — πεπαιδευμένος om O^b et pr H^a. ‖ 3. πραγμάτων L^bM^b. ‖ 5. ἀκύεται pr ίς ἐςιν L^b. ‖ 9. τοῖς om L^b. ‖ 12. ἀκροατῶν M^b. ‖ προοιμιάσθω ταῦτα K^b. ‖ 14. λέγομεν $H^aL^bM^bO^b$. ‖ δ'] δὲ καὶ τὸ] τῶν M^b. ‖ 17. ἀγαθόν $H^aM^bO^b$. ‖ 20. τίς O^b. ‖ 23. ἡδονὴν πλοῦτον καὶ τιμήν L^b. ‖ 24. γὰρ om L^b. ‖ 25. αὐτοῖς M^b. ‖ 27. εἶναι καθ' αὑτὸ L^b. ‖ τύτοις πᾶσι τῦ εἶναι ἀγαθὰ αἴτιον ἐςιν K^bM^b. ‖ 28. τἀγαθὰ H^aO^b. ‖ μὲν om O^b. ‖ L^b. ‖ 32. καὶ ὁ πλάτων K^bM^b. ‖ 33. ἐστιν ὁδὸς ὥσπερ ἐπὶ τῶν ςαδίων L^b.

; $H^aK^bM^bO^b$. ‖ γνωριμωτέρων M^b, ἡμῖν γνωρίμων margo O^b. ‖ ταῦτα — 4. γνωρίμων om O^b. ‖ 3. γε om L^b. ‖ 4. γνωριμω- ‖ ἤθεσιν L^bM^b, ἔθνεσιν pr H^aN^b. ‖ 6. γὰρ ἀρχὴ pr K^b, ἀρκεῖ γὰρ M^b et corr H^aL^b et margo K^b. ‖ φαίνοιτο] ἐν τούτοις go K^b. ‖ 7. ἢ om $H^aK^bL^b$. ‖ ἔχοι L^bM^b. ‖ 8. ἂν om L^b. ‖ ἀρχὴν M^b. ‖ 9. τοῦ M^b. ‖ 10. αὐτῷ L^bM^b. ‖ νοέει L^b, it M^b φρασσάμενος τά κ' ἔπειτα καὶ ἐς τέλος ἧσιν ἀμείνω. ‖ 11. πείθηται $H^aK^bM^bN^bO^b$. ‖ 13. βάληται L^bM^b. ‖ αὖ M^b. ‖ O^b. ‖ 16. φορτικώτεροι M^b. ‖ 17. μάλιςα εἰσιν L^b. ‖ 18. καὶ om pr H^a. ‖ 19. καὶ τρίτος ὁ θεωρητικός om pr L^b. ‖ ποδώδεις φαίνονται παντελῶς M^b. ‖ 22. ὁμοπαθεῖν σαρδαναπάλλωι K^b. ‖ 23. τοῦτο τὸ τέλος $H^aL^bO^b$. ‖ 26. εἶναι om τιμὴν διώκειν] ζητεῖν τὴν τιμὴν L^b. ‖ πιςεύσωσιν $H^aK^bM^bO^b$. ‖ εἶναι ἀγαθούς K^bM^b. ‖ 28. γοῦν] γὰρ M^b. ‖ 29. οἷς] ὧν κατά M^b. ‖ 31. τέλος post βίου L^b. ‖ βίου om H^a. ‖ δὴ L^b, γὰρ pr K^b. ‖ 32. καὶ ante καθεύδειν om K^b.

κακοπαθεῖν καὶ ἀτυχεῖν τὰ μέγιστα· τὸν δ' οὕτω ζῶντα οὐδεὶς ἂν εὐδαιμονίσειεν, εἰ μὴ θέσιν διαφυλάττων. καὶ περὶ μὲν τούτων ἅλις· ἱκανῶς γὰρ καὶ ἐν τοῖς ἐγκυκλίοις εἴρηται περὶ αὐτῶν. τρίτος δ' ἐστὶν ὁ θεωρητικός, περὶ οὗ τὴν ἐπίσκεψιν ἐν τοῖς ἑπομένοις ποιησόμεθα. ὁ δὲ χρηματιςὴς βίαιός τίς ἐςιν, καὶ ὁ πλοῦτος δῆλον ὅτι οὐ τὸ ζητȣμενον ἀγαθόν· χρήσιμον γὰρ καὶ ἄλλȣ χάριν. διὸ μᾶλλον τὰ πρότερον λεχθέντα τέλη τις ἂν ὑπολάβοι· δι' αὑτὰ γὰρ ἀγαπᾶται. φαίνεται δ' οὐδ' ἐκεῖνα· καίτοι πολλοὶ λόγοι πρὸς αὐτὰ καταβέβληνται. ταῦτα μὲν οὖν ἀφείσθω.

4 Τὸ δὲ καθόλȣ βέλτιον ἴσως ἐπισκέψασθαι καὶ διαπορῆσαι πῶς λέγεται, καίπερ προσάντους τῆς τοιαύτης ζητήσεως γινομένης διὰ τὸ φίλους ἄνδρας εἰσαγαγεῖν τὰ εἴδη. δόξειε δ' ἂν ἴσως βέλτιον εἶναι καὶ δεῖν ἐπὶ σωτηρίᾳ γε τῆς ἀληθείας καὶ τὰ οἰκεῖα ἀναιρεῖν, ἄλλως τε καὶ φιλοσόφȣς ὄντας· ἀμφοῖν γὰρ ὄντοιν φίλοιν ὅσιον προτιμᾶν τὴν ἀλήθειαν. οἱ δὲ κομίσαντες τὴν δόξαν ταύτην οὐκ ἐποίȣν ἰδέας ἐν οἷς τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον ἔλεγον, διόπερ οὐδὲ τῶν ἀριθμῶν ἰδέαν κατεσκεύαζον· τὸ δ' ἀγαθὸν λέγεται καὶ ἐν τῷ τί ἐστι καὶ ἐν τῷ ποιῷ καὶ ἐν τῷ πρός τι, τὸ δὲ καθ' αὑτὸ καὶ ἡ οὐσία πρότερον τῇ φύσει τοῦ πρός τι· παραφυάδι γὰρ τοῦτ' ἔοικε καὶ συμβεβηκότι τοῦ ὄντος, ὥς' ȣ̓κ ἂν εἴη κοινή τις ἐπὶ τȣ́των ἰδέα. ἔτι ἐπεὶ τἀγαθὸν ἰσαχῶς λέγεται τῷ ὄντι (καὶ γὰρ ἐν τῷ τί λέγεται, οἷον ὁ θεὸς καὶ ὁ νοῦς, καὶ ἐν τῷ ποιῷ αἱ ἀρεταί, καὶ ἐν τῷ ποσῷ τὸ μέτριον, καὶ ἐν τῷ πρός τι τὸ χρήσιμον, καὶ ἐν χρόνῳ καιρός, καὶ ἐν τόπῳ δίαιτα καὶ ἕτερα τοιαῦτα), δῆλον ὡς ȣ̓κ ἂν εἴη κοινόν τι καθόλȣ καὶ ἕν· οὐ γὰρ ἂν ἐλέγετ' ἐν πάσαις ταῖς κατηγορίαις, ἀλλ' ἐν μιᾷ μόνῃ. ἔτι δ' ἐπεὶ τῶν κατὰ μίαν ἰδέαν μία καὶ ἐπιςήμη, καὶ τῶν ἀγαθῶν ἁπάντων ἦν ἄν μία τις ἐπιστήμη· νῦν δ' εἰσὶ πολλαὶ καὶ τῶν ὑπὸ μίαν κατηγορίαν, οἷον καιροῦ· ἐν πολέμῳ μὲν ςρατηγική, ἐν νόσῳ δ' ἰατρική, καὶ τοῦ μετρίου ἐν τροφῇ μὲν ἰατρική, ἐν πόνοις δὲ γυμναστική. ἀπορήσειε δ' ἄν τις τί ποτε καὶ βούλονται λέγειν αὐτοέκαςον, εἴπερ ἔν τε αὐτοανθρώπῳ καὶ ἀνθρώπῳ εἷς καὶ ὁ αὐτὸς λόγος ἐστὶν ὁ [illegible] ἀνθρώπου. ᾗ γὰρ ἄνθρωπος, οὐδὲν διοίσουσιν· εἰ δ' οὕ[illegible] οὐδ' ᾗ ἀγαθόν. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τῷ ἀΐδιον εἶναι μᾶλ[illegible] ἀγαθὸν ἔσται, εἴπερ μηδὲ λευκότερον τὸ πολυχρόνιον [illegible] ἐφημέρου. πιθανώτερον δ' ἐοίκασιν οἱ Πυθαγόρειοι λέ[illegible] περὶ αὐτοῦ, τιθέντες ἐν τῇ τῶν ἀγαθῶν συςοιχίᾳ τὸ ἕν· [illegible] δὴ καὶ Σπεύσιππος ἐπακολουθῆσαι δοκεῖ. ἀλλὰ περὶ [illegible] τούτων ἄλλος ἔςω λόγος, τοῖς δὲ λεχθεῖσιν ἀμφισβ[illegible] τις ὑποφαίνεται διὰ τὸ μὴ περὶ παντὸς ἀγαθοῦ τοὺς λ[illegible] εἰρῆσθαι, λέγεσθαι δὲ καθ' ἓν εἶδος τὰ καθ' αὑτὰ [illegible] μενα καὶ ἀγαπώμενα, τὰ δὲ ποιητικὰ τȣ́των ἢ φυλα[illegible] πως ἢ τῶν ἐναντίων κωλυτικὰ διὰ ταῦτα λέγεσθαι [illegible] τρόπον ἄλλον. δῆλον οὖν ὅτι διττῶς λέγοιτ' ἂν τἀ[illegible] καὶ τὰ μὲν καθ' αὑτά, θάτερα δὲ διὰ ταῦτα. χωρ[illegible] οὖν ἀπὸ τῶν ὠφελίμων τὰ καθ' αὑτὰ σκεψώμεθα ε[illegible] γεται κατὰ μίαν ἰδέαν. καθ' αὑτὰ δὲ ποῖα θείη τις [illegible] ὅσα καὶ μονούμενα διώκεται, οἷον τὸ φρονεῖν καὶ ὁρ[illegible] ἡδοναί τινες καὶ τιμαί; ταῦτα γὰρ εἰ καὶ δι' ἄλλο τι [illegible] κομεν, ὅμως τῶν καθ' αὑτὰ ἀγαθῶν θείη τις ἄν. ἢ [illegible] ἄλλο οὐδὲν πλὴν τῆς ἰδέας; ὥστε μάταιον ἔσται τὸ [illegible] εἰ δὲ καὶ ταῦτ' ἐςὶ τῶν καθ' αὑτά, τὸν τἀγαθοῦ λό[illegible] ἅπασιν αὐτοῖς τὸν αὐτὸν ἐμφαίνεσθαι δεήσει, καθ[illegible] χιόνι καὶ ψιμμυθίῳ τὸν τῆς λευκότητος. τιμῆς δ[illegible] φρονήσεως καὶ ἡδονῆς ἕτεροι καὶ διαφέροντες οἱ λόγ[illegible] ᾗ ἀγαθά. οὐκ ἔστιν ἄρα τὸ ἀγαθὸν κοινόν τι κατ[illegible] ἰδέαν. ἀλλὰ πῶς δὴ λέγεται; οὐ γὰρ ἔοικε τοῖς [illegible] τύχης ὁμωνύμοις. ἀλλ' ἆρά γε τῷ ἀφ' ἑνὸς εἶναι, [illegible] ἓν ἅπαντα συντελεῖν, ἢ μᾶλλον κατ' ἀναλογίαν; [illegible] ἐν σώματι ὄψις, ἐν ψυχῇ νοῦς, καὶ ἄλλο δὴ ἐν [illegible] ἀλλ' ἴσως ταῦτα μὲν ἀφετέον τὸ νῦν· ἐξακριβοῦν γὰρ [illegible] αὐτῶν ἄλλης ἂν εἴη φιλοσοφίας οἰκειότερον. ὁμοίως [illegible] περὶ τῆς ἰδέας· εἰ γὰρ καὶ ἔςιν ἕν τι τὸ κοινῇ κατ[illegible] μενον ἀγαθὸν ἢ χωριςόν τι αὐτὸ καθ' αὑτό, δῆλον [illegible] ἂν εἴη πρακτὸν οὐδὲ κτητὸν ἀνθρώπῳ· νῦν δὲ τοι[illegible] ζητεῖται. τάχα δέ τῳ δόξειεν ἂν βέλτιον εἶναι γν[illegible]

3. καὶ om L^b, καὶ ἐν om M^b. ‖ 5. ἐχομένοις K^b. ‖ 7. καὶ om M^b. ‖ 8. δι'] καὶ δι' M^b. ‖ 9. τοι om K^bM^b. ‖ 12. [illegible] om L^b. ‖ 13. εἰσάγειν M^b. ‖ 17. προκομίσαντες M^b. ‖ 18. τὸ post καὶ om K^bL^b. ‖ ἐλέγομεν K^b. ‖ 20. ἐστι om H^aK^b[illegible] 21. ἑαυτὸ H^aO^b. ‖ τοῦ πρός τι τῇ φύσει H^a. ‖ 23. τȣ́τοις K^bM^b. ‖ ἔτι δ' ἐπεὶ $H^aK^bM^bO^b$. ‖ 24. ὁ om M^b. ‖ 25. [illegible] 27. τόπῳ] τῷ που H^aO^b. ‖ 30. καὶ ἡ ἐπιςήμη M^b. ‖ 31. ἦν] εἴη K^b. ‖ 32. μὲν γὰρ ςρατηγική $H^aK^bM^bO^b$. ‖ 33. [illegible] 35. αὐτὸ ἕκαςον H^aL^b et pr K^b. ‖ αὐτῷ ἀνθρώπῳ pr K^b.

1. καὶ ἐν ἀνθρώπῳ K^bM^b. ‖ 4. ἔςαι om O^b. ‖ πολυχρονιώτερον L^b. ‖ 5. πυθαγόριοι K^b. ‖ 7. ἐπακολουθεῖν L^b. ‖ [illegible] O^b. ‖ 8. ἔςαι K^bM^b. ‖ 9. ἐπεμφαίνεται M^b. ‖ μὴ om O^b. ‖ ἀγαθοῦ post 10. εἰρῆσθαι O^b, om L^b. ‖ 10. εἰρῆσθαι] [illegible] ἑαυτὰ O^b. ‖ 11. φιλιτικὰ M^b. ‖ 13. τρόπον om pr H^a. ‖ τἀγαθὸν L^b, τὸ ἀγαθὸν H^aO^b. ‖ 14 et 15 et 16. ἑαυτὰ H^aO^b. ‖ [illegible] τις $H^aL^bO^b$. ‖ 20. πλεῖον K^b. ‖ 22. τὸν αὐτὸν om H^aO^b. ‖ ἐπιφαίνεσθαι H^a. ‖ 23. ψιμυθίῳ K^bN^b, ψιμμιθίῳ M^b. ‖ 25. [illegible] τι κοινὸν M^b, om L^b. ‖ 26. γε om K^bM^b. ‖ 29. ἐν ἄλλῳ δή M^b. ‖ 30. τὰ K^b. ‖ περὶ M^b. ‖ 32. καὶ om K^bM^b. ‖ τι] [illegible] M^b. ‖ κοινὸν M^b. ‖ 33. αὐτό τι K^bM^b.

ὸς τὰ κτητὰ καὶ πρακτὰ τῶν ἀγαθῶν· οἷον γὰρ γμα τοῦτ' ἔχοντες μᾶλλον εἰσόμεθα καὶ τὰ ἡμῖν κἂν εἰδῶμεν, ἐπιτευξόμεθα αὐτῶν. πιθανότητα μὲν ι τινὰ ὁ λόγος, ἔοικε δὲ ταῖς ἐπιςήμαις διαφωνεῖν· γὰρ ἀγαθοῦ τινὸς ἐφιέμεναι καὶ τὸ ἐνδεὲς ἐπιζητῦ- ιαλείπυσι τὴν γνῶσιν αὐτοῦ. καίτοι βοήθημα τηλι- ἅπαντας τοὺς τεχνίτας ἀγνοεῖν καὶ μηδ' ἐπιζητεῖν ογον. ἄπορον δὲ καὶ τί ὠφεληθήσεται ὑφάντης ἢ πρὸς τὴν αὑτοῦ τέχνην εἰδὼς αὐτὸ τἀγαθόν, ἢ πῶς τερος ἢ ςρατηγικώτερος ἔςαι ὁ τὴν ἰδέαν αὐτὴν τε- ς. φαίνεται μὲν γὰρ οὐδὲ τὴν ὑγίειαν οὕτως ἐπι- ὁ ἰατρός, ἀλλὰ τὴν ἀνθρώπυ, μᾶλλον δ' ἴσως τὴν καθ' ἕκαςον γὰρ ἰατρεύει. καὶ περὶ μὲν τούτων ἐπὶ ν εἰρήσθω.

άλιν δ' ἐπανέλθωμεν ἐπὶ τὸ ζητούμενον ἀγαθόν, τί εἴη. φαίνεται μὲν γὰρ ἄλλο ἐν ἄλλῃ πράξει καὶ ἄλλο γὰρ ἐν ἰατρικῇ καὶ ςρατηγικῇ καὶ ταῖς λοιπαῖς τί οὖν ἑκάστης τἀγαθόν; ἢ οὗ χάριν τὰ λοιπὰ ται; τοῦτο δ' ἐν ἰατρικῇ μὲν ὑγίεια, ἐν στρατηγικῇ , ἐν οἰκοδομικῇ δ' οἰκία, ἐν ἄλλῳ δ' ἄλλο, ἐν δὲ πράξει καὶ προαιρέσει τὸ τέλος· τύτυ γὰρ ἕνεκα τὰ πράττυσι πάντες. ὥς' εἴ τι τῶν πρακτῶν ἁπάν- τέλος, τῦτ' ἂν εἴη τὸ πρακτὸν ἀγαθόν, εἰ δὲ πλείω, μεταβαίνων δὴ ὁ λόγος εἰς ταὐτὸν ἀφῖκται. τῦτο μᾶλλον διασαφῆσαι πειρατέον. ἐπεὶ δὲ πλείω φαί- ὰ τέλη, τούτων δ' αἱρούμεθά τινα δι' ἕτερα, οἷον ν αὐλοὺς καὶ ὅλως τὰ ὄργανα, δῆλον ὡς οὐκ ἔςι τέλεια· τὸ δ' ἄριστον τέλειόν τι φαίνεται. ὥστ' εἰ τιν ἕν τι μόνον τέλειον, τοῦτ' ἂν εἴη τὸ ζητούμενον, λείω, τὸ τελειότατον τούτων. τελειότερον δὲ λέγο- καθ' αὑτὸ διωκτὸν τοῦ δι' ἕτερον καὶ τὸ μηδέποτε ο αἱρετὸν τῶν καὶ καθ' αὑτὰ καὶ διὰ τοῦθ' αἱρετῶν, λῶς δὴ τέλειον τὸ καθ' αὑτὸ αἱρετὸν ἀεὶ καὶ μηδέ- ' ἄλλο. τοιῦτον δ' ἡ εὐδαιμονία μάλις' εἶναι δοκεῖ· ταύτην γὰρ αἱρύμεθα ἀεὶ δι' αὐτὴν καὶ ὐδέποτε δι' ἄλλο, τιμὴν δὲ καὶ ἡδονὴν καὶ νοῦν καὶ πᾶσαν ἀρετὴν αἱρούμεθα μὲν καὶ δι' αὐτά (μηθενὸς γὰρ ἀποβαίνοντος ἑλοίμεθ' ἂν ἕκαστον αὐτῶν), αἱρούμεθα δὲ καὶ τῆς εὐδαιμονίας χάριν, διὰ τύτων ὑπολαμβάνοντες εὐδαιμονήσειν. τὴν δ' εὐδαιμονίαν ὐδεὶς αἱρεῖται τύτων χάριν, ὐδ' ὅλως δι' ἄλλο. φαίνεται δὲ καὶ ἐκ τῆς αὐταρκείας τὸ αὐτὸ συμβαίνειν. τὸ γὰρ τέλειον ἀγαθὸν αὔταρκες εἶναι δοκεῖ. τὸ δ' αὔταρκες λέγομεν ὐκ αὐτῷ μόνῳ τῷ ζῶντι βίον μονώτην, ἀλλὰ καὶ γονεῦσι καὶ τέκνοις καὶ γυναικὶ καὶ ὅλως τοῖς φίλοις καὶ πολίταις, ἐπειδὴ φύσει πολιτικὸς ἄνθρωπος. τύτων δὲ ληπτέος ὅρος τις· ἐπεκτείνοντι γὰρ ἐπὶ τὺς γονεῖς καὶ τὺς ἀπογόνυς καὶ τῶν φίλων τὺς φίλυς εἰς ἄπειρον πρόεισιν. ἀλλὰ τῦτο μὲν εἰσαῦθις ἐπισκεπτέον, τὸ δ' αὔταρκες τίθεμεν ὃ μονύμενον αἱρετὸν ποιεῖ τὸν βίον καὶ μηδενὸς ἐνδεᾶ· τοιοῦτον δὲ τὴν εὐδαιμονίαν οἰόμεθα εἶναι. ἔτι δὲ πάντων αἱρετωτάτην μὴ συναριθμυμένην, συναριθμυμένην δὲ δῆλον ὡς αἱρετωτέραν μετὰ τῦ ἐλαχίςυ τῶν ἀγαθῶν· ὑπεροχὴ γὰρ ἀγαθῶν γίνεται τὸ προστιθέμενον, ἀγαθῶν δὲ τὸ μεῖζον αἱρετώτερον ἀεί. τέλειον δή τι φαίνεται καὶ αὔταρκες ἡ εὐδαιμονία, τῶν πρακτῶν ὖσα τέλος.

6 Ἀλλ' ἴσως τὴν μὲν εὐδαιμονίαν τὸ ἄριςον λέγειν ὁμολογύμενόν τι φαίνεται, ποθεῖται δ' ἐναργέστερον τί ἐςιν ἔτι λεχθῆναι. τάχα δὴ γένοιτ' ἂν τοῦτ', εἰ ληφθείη τὸ ἔργον τοῦ ἀνθρώπυ. ὥσπερ γὰρ αὐλητῇ καὶ ἀγαλματοποιῷ καὶ παντὶ τεχνίτῃ, καὶ ὅλως ὧν ἐστὶν ἔργον τι καὶ πρᾶξις, ἐν τῷ ἔργῳ δοκεῖ τἀγαθὸν εἶναι καὶ τὸ εὖ, ὕτω δόξειεν ἂν καὶ ἀνθρώπῳ, εἴπερ ἔςι τι ἔργον αὐτῦ. πότερον ὖν τέκτονος μὲν καὶ σκυτέως ἐςὶν ἔργα τινὰ καὶ πράξεις, ἀνθρώπυ δ' οὐδέν ἐςιν, ἀλλ' ἀργὸν πέφυκεν; ἢ καθάπερ ὀφθαλμῦ καὶ χειρὸς καὶ ποδὸς καὶ ὅλως ἑκάστου τῶν μορίων φαίνεταί τι ἔργον, οὕτω καὶ ἀνθρώπου παρὰ πάντα ταῦτα θείη τις ἂν ἔργον τι; τί ὖν δὴ τῦτ' ἂν εἴη ποτέ; τὸ μὲν γὰρ ζῆν κοινὸν εἶναι φαίνεται καὶ τοῖς φυτοῖς, ζητεῖται δὲ τὸ ἴδιον. ἀφο-

εἰσόμεθα H^aO^b. ‖ 3. ἐπιτευξώμεθα H^aO^b. ‖ 4. τινὰ ἔχει K^bM^b. ‖ 6. καὶ τὸ M^b. ‖ 7. τοὺς τεχνίτας ἅπαντας K^bM^b. ‖ 9. ἀγαθὸν M^b, τὸ αὐτὸ τοῦτο ἀγαθόν K^b. ‖ 10. ἢ ςρατηγικώτερος om M^b. ‖ 12. τἀνθρώπυ M^b. ‖ 16. ἄλλῃ] ἄλλη καὶ ἄλλη L^b. ‖ ῃ H^aO^b. ‖ 18. ἑκάστη O^b. ‖ 19. μὲν om O^b. ‖ 21. τὸ om H^aO^b. ‖ τέλειον M^b. ‖ 22. πράσσυσι K^b. ‖ ἅπαντες M^b. ‖ τὸν] τοῦτο M^b. ‖ 26. ἕτερον K^bM^b. ‖ 30. τελειότερον M^b. ‖ 31. ἑαυτὸ H^aO^b. ‖ 32. καὶ post τῶν om O^b. ‖ διὰ τοῦθ'] δι' ^{b}. ‖ 34. δ'] δὴ K^b. ‖ εἶναι μάλιςα M^b.

καὶ om H^a. ‖ αὐτὴν M^b. ‖ 5. τὴν εὐδαιμονίαν δ' H^aK^b. ‖ 8. δ'] γὰρ O^b. ‖ 10. γυναιξὶ K^bM^b. ‖ 11. πολιτικὸν H^aO^b, πολι- M^b. ‖ 13. τὺς φίλυς τῶν φίλων L^b. ‖ 14. εἰσαῦθις M^b. ‖ τιθέμενον pr K^b. ‖ 15. αἱρετὸν] ἄρκιον καὶ αἱρετὸν H^aL^b, αἱρετὸν καὶ M^b. ‖ ἐνδεῆ H^a. ‖ 17. alterum συναριθμυμένην om L^b. ‖ αἱρετωτέραν μετὰ τῦ ἐλαχίςυ] ἐλαχιςοτέραν H^a. ‖ 18. ἀγαθοῦ O^b, τῶν M^b. ‖ 19. ἀγαθὸν M^b. ‖ 20. καὶ αὔταρκες φαίνεται O^b. ‖ ἡ om L^b. ‖ 21. τῶν] πάντων τῶν M^b. ‖ 22. μὲν om L^b. ‖ 23. ποθεῖ δ'] δὲ καὶ M^b. ‖ ἔτι om O^b. ‖ 24. δὲ M^b. ‖ 26. τι καὶ] τι ἡ M^b. ‖ 28. ἔργον τι L^bO^b. ‖ 30. ποδὸς καὶ χειρὸς K^b. ‖ 32. ἀνθρώπου O^b. ‖ ταῦτα ante πάντα M^bO^b, om L^b.

ριστέον ἄρα τὴν θρεπτικὴν καὶ αὐξητικὴν ζωήν. ἑπομένη δὲ αἰσθητική τις ἂν εἴη, φαίνεται δὲ καὶ αὕτη κοινὴ καὶ ἵππῳ καὶ βοῒ καὶ παντὶ ζῴῳ. λείπεται δὴ πρακτική τις τοῦ λόγον ἔχοντος. τούτου δὲ τὸ μὲν ὡς ἐπιπειθὲς λόγῳ, τὸ δ' ὡς ἔχον καὶ διανοούμενον. διττῶς δὲ καὶ ταύτης λεγομένης τὴν κατ' ἐνέργειαν θετέον· κυριώτερον γὰρ αὕτη δοκεῖ λέγεσθαι. εἰ δ' ἐστὶν ἔργον ἀνθρώπου ψυχῆς ἐνέργεια κατὰ λόγον ἢ μὴ ἄνευ λόγου, τὸ δ' αὐτό φαμεν ἔργον εἶναι τῷ γένει τοῦδε καὶ τοῦδε σπουδαίου, ὥσπερ κιθαριστοῦ καὶ σπουδαίου κιθαριστοῦ, καὶ ἁπλῶς δὴ τοῦτ' ἐπὶ πάντων, προστιθεμένης τῆς κατ' ἀρετὴν ὑπεροχῆς πρὸς τὸ ἔργον· κιθαριστοῦ μὲν γὰρ τὸ κιθαρίζειν, σπουδαίου δὲ τὸ εὖ· εἰ δ' οὕτως, ἀνθρώπου δὲ τίθεμεν ἔργον ζωήν τινα, ταύτην δὲ ψυχῆς ἐνέργειαν καὶ πράξεις μετὰ λόγου, σπουδαίου δ' ἀνδρὸς εὖ ταῦτα καὶ καλῶς, ἕκαστον δ' εὖ κατὰ τὴν οἰκείαν ἀρετὴν ἀποτελεῖται· εἰ δ' οὕτω, τὸ ἀνθρώπινον ἀγαθὸν ψυχῆς ἐνέργεια γίνεται κατ' ἀρετήν, εἰ δὲ πλείους αἱ ἀρεταί, κατὰ τὴν ἀρίστην καὶ τελειοτάτην. ἔτι δ' ἐν βίῳ τελείῳ. μία γὰρ χελιδὼν ἔαρ οὐ ποιεῖ, οὐδὲ μία ἡμέρα· οὕτω δὲ οὐδὲ μακάριον καὶ εὐδαίμονα μία ἡμέρα οὐδ' ὀλίγος χρόνος. περιγεγράφθω μὲν οὖν τἀγαθὸν ταύτῃ·
7 δεῖ γὰρ ἴσως ὑποτυπῶσαι πρῶτον, εἶθ' ὕστερον ἀναγράψαι. δόξειε δ' ἂν παντὸς εἶναι προαγαγεῖν καὶ διαρθρῶσαι τὰ καλῶς ἔχοντα τῇ περιγραφῇ, καὶ ὁ χρόνος τῶν τοιούτων εὑρετὴς ἢ συνεργὸς ἀγαθὸς εἶναι. ὅθεν καὶ τῶν τεχνῶν γεγόνασιν αἱ ἐπιδόσεις· παντὸς γὰρ προσθεῖναι τὸ ἐλλεῖπον. μεμνῆσθαι δὲ καὶ τῶν προειρημένων χρή, καὶ τὴν ἀκρίβειαν μὴ ὁμοίως ἐν ἅπασιν ἐπιζητεῖν, ἀλλ' ἐν ἑκάστοις κατὰ τὴν ὑποκειμένην ὕλην καὶ ἐπὶ τοσοῦτον ἐφ' ὅσον οἰκεῖον τῇ μεθόδῳ. καὶ γὰρ τέκτων καὶ γεωμέτρης διαφερόντως ἐπιζητοῦσι τὴν ὀρθήν· ὁ μὲν γὰρ ἐφ' ὅσον χρησίμη πρὸς τὸ ἔργον, ὁ δὲ τί ἐστιν ἢ ποῖόν τι· θεατὴς γὰρ τἀληθοῦς. τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ποιητέον, ὅπως μὴ τὰ πάρεργα τῶν ἔργων πλείω γίγνηται. οὐκ ἀπαιτητέον δ' οὐδὲ τὴν αἰτίαν ἐν ἅπασιν ὁμοίως, ἀλλ' ἱκανὸν ἔν τισι τὸ ὅτι δειχθῆν[illegible] λῶς, οἷον καὶ περὶ τὰς ἀρχάς· τὸ δ' ὅτι πρῶτον καὶ [illegible] τῶν ἀρχῶν δ' αἱ μὲν ἐπαγωγῇ θεωροῦνται, αἱ δ' αἰ[illegible] αἱ δ' ἐθισμῷ τινί, καὶ ἄλλαι δ' ἄλλως. μετιέναι δὲ [illegible] τέον ἑκάστας ᾗ πεφύκασιν, καὶ σπουδαστέον ὅπως ἐ[illegible] καλῶς· μεγάλην γὰρ ἔχουσι ῥοπὴν πρὸς τὰ ἑπόμενα. [illegible] γὰρ πλεῖον ἢ ἥμισυ παντὸς εἶναι ἡ ἀρχή, καὶ πολλὰ [illegible] φανῆ γίνεσθαι δι' αὐτῆς τῶν ζητουμένων.

Σκεπτέον δὴ περὶ αὐτῆς οὐ μόνον ἐκ τοῦ συμπερ[illegible] τος καὶ ἐξ ὧν ὁ λόγος, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν λεγομέν[illegible] αὐτῆς· τῷ μὲν γὰρ ἀληθεῖ πάντα συνᾴδει τὰ ὑπάρχ[illegible] τῷ δὲ ψευδεῖ ταχὺ διαφωνεῖ τἀληθές. νενεμημένων [illegible] ἀγαθῶν τριχῇ, καὶ τῶν μὲν ἐκτὸς λεγομένων τῶν δ[illegible] ψυχὴν καὶ σῶμα, τὰ περὶ ψυχὴν κυριώτατα λέγομ[illegible] μάλιστα ἀγαθά. τὰς δὲ πράξεις καὶ τὰς ἐνεργεί[illegible] ψυχικὰς περὶ ψυχὴν τίθεμεν. ὥστε καλῶς ἂν λέγοιτ[illegible] γε ταύτην τὴν δόξαν παλαιὰν οὖσαν καὶ ὁμολογουμέν[illegible] τῶν φιλοσοφούντων. ὀρθῶς δὲ καὶ ὅτι πράξεις τινὲς λε[illegible] ται καὶ ἐνέργειαι τὸ τέλος· οὕτω γὰρ τῶν περὶ ψυχὴ[illegible] θῶν γίνεται, καὶ οὐ τῶν ἐκτός. συνᾴδει δὲ τῷ λόγῳ [illegible] εὖ ζῆν καὶ τὸ εὖ πράττειν τὸν εὐδαίμονα· σχεδὸν γὰρ [illegible] τις εἴρηται καὶ εὐπραξία. φαίνεται δὲ καὶ τὰ ἐπι[illegible] περὶ τὴν εὐδαιμονίαν ἅπανθ' ὑπάρχειν τῷ λεχθέντι [illegible] γὰρ ἀρετή, τοῖς δὲ φρόνησις, ἄλλοις δὲ σοφία τις [illegible] κεῖ, τοῖς δὲ ταῦτα ἢ τούτων τι μεθ' ἡδονῆς ἢ οὐκ ἄνευ [illegible] ἕτεροι δὲ καὶ τὴν ἐκτὸς εὐετηρίαν συμπαραλαμβάν[illegible] των δὲ τὰ μὲν πολλοὶ καὶ παλαιοὶ λέγουσιν, τὰ δ[illegible] καὶ ἔνδοξοι ἄνδρες· οὐδετέρους δὲ τούτων εὔλογον διαμα[illegible] τοῖς ὅλοις, ἀλλ' ἕν γέ τι ἢ καὶ τὰ πλεῖστα κατορθ[illegible] μὲν οὖν λέγουσι τὴν ἀρετὴν ἢ ἀρετήν τινα συνῳδός [illegible] λόγος· ταύτης γάρ ἐστιν ἡ κατ' αὐτὴν ἐνέργεια. δι[illegible] δὲ ἴσως οὐ μικρὸν ἐν κτήσει ἢ χρήσει τὸ ἄριστον ὑπολ[illegible] νειν καὶ ἐν ἕξει ἢ ἐνεργείᾳ. τὴν μὲν γὰρ ἕξιν ἐν[illegible]

1. καὶ τὴν αὐξητικὴν K^b. ‖ δὲ] γὰρ M^b. ‖ 2. αὐτὴ K^b. ‖ βοῒ καὶ ἵππῳ L^b. ‖ 3. δὲ K^bM^b. ‖ 6. κυριωτέρα L^b. ‖ 9. καὶ τ[illegible] τοῦδε τοῦ M^b. ‖ 10. κατὰ τὴν ἀρετὴν K^b. ‖ 11. γὰρ om L^b. ‖ τὸ om K^b. ‖ 13. τινα] τινα κατ' ἀρετὴν M^b. ‖ καὶ — 16. [illegible] pr K^b. ‖ 13. πρᾶξιν M^bO^b. ‖ 15. ἐπιτελεῖται M^b. ‖ 17. αἱ om M^b. ‖ 18. δ'] δὲ καὶ O^b. ‖ 19. δὴ O^b, δὲ καὶ H^a. ‖ [illegible] καὶ μακάριον L^b. ‖ 20. οὔτ' O^b. ‖ 21. πρότερον M^b. ‖ ἀναγράφειν $H^aM^bO^b$. ‖ 22. προσαγαγεῖν H^a. ‖ 25. αἱ add K^b. ‖ [illegible] M^b. ‖ 31. ὁποῖόν L^b. ‖ τι om K^b. ‖ 32. δὲ M^b. ‖ 33. γένηται M^b. ‖ οὐδὲ om O^b.

3. δ' ἀρχῶν M^b. ‖ 4. καὶ om M^b. ‖ 5. ἑκάστης K^b. ‖ διορισθῶσι K^b. ‖ 7. γὰρ] οὖν $H^aL^bM^bO^b$. ‖ πλεῖον L^b. ‖ ἢ] [illegible] τὸ ἢ τὸ M^b. ‖ τοῦ παντὸς εἶναι H^aM^b, εἶναι τοῦ παντὸς O^b, τοῦ παντὸς L^b. ‖ ἐμφανῆ M^b. ‖ 8. δι' αὐτῆς γίνεσθαι L^b. ‖ 9. [illegible] καὶ H^aL^b. ‖ ἐκ τοῦ] ἑκάστου K^b. ‖ 12. δὴ] δὲ M^b. ‖ 14. σώματα περὶ K^b, σώματα τὰ περὶ L^b. ‖ ψυχὴν τὰ κυριώτατα K^b. ‖ [illegible] τὰς ψυχικὰς ἐνεργείας περὶ H^aK^b. ‖ 17. οὖσαν παλαιὰν H^a. ‖ ὑπὸ — 18. καὶ om K^b. ‖ 18. φιλοσόφων O^b. ‖ 21. εἴρηται] [illegible] 22. περὶ] τὰ περὶ K^b. ‖ 23. πάντα H^a. ‖ 26. καὶ om O^b. ‖ συμπεριλαμβάνουσι M^bO^b. ‖ 28. δὴ K^b. ‖ εὔλογον τούτων M^b. ‖ [illegible] γε] ἐπί $H^aM^bO^b$. ‖ ἢ add L^b. in K^b post τι deletae litterae duae, καὶ omissa. ‖ ἐπορθοῦν O^b. ‖ 30. λέγουσι] λέγουσι [illegible] νίαν M^b. ‖ τὴν] τὴν πᾶσαν $H^aL^bO^b$, πᾶσαν τὴν M^b. ‖ σύνορός K^b, σύμφωνός L^b. ‖ ἐστιν om H^a. ‖ 32. χρήσει ἢ κτήσει K^b.

αθὼν ἀποτελεῖν ὑπάρχυσαν, οἷον τῷ καθεύδοντι ἢ υς πως ἐξηργηκότι, τὴν δ' ἐνέργειαν οὐχ οἷόν τε· ὶρ ἐξ ἀνάγκης, καὶ εὖ πράξει. ὥσπερ δ' Ὀλυμ- ; οἱ κάλλιςοι καὶ ἰσχυρότατοι ςεφανῦνται ἀλλ' όμενοι (τύτων γάρ τινες νικῶσιν), οὕτω καὶ τῶν ἐν καλῶν κἀγαθῶν οἱ πράττοντες ὀρθῶς ἐπήβολοι ἔστι δὲ καὶ ὁ βίος αὐτῶν καθ' αὑτὸν ἡδύς. τὸ ἥδεσθαι τῶν ψυχικῶν, ἑκάςῳ δ' ἐστὶν ἡδὺ πρὸς ὃ ϕιλοτοιοῦτος, οἷον ἵππος μὲν τῷ φιλίππῳ, θέαμα λοθεώρῳ· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ τὰ δίκαια τῷ ῳ καὶ ὅλως τὰ κατ' ἀρετὴν τῷ φιλαρέτῳ. τοῖς ιλλοῖς τὰ ἡδέα μάχεται διὰ τὸ μὴ φύσει τοιαῦτ' δὲ φιλοκάλοις ἐςὶν ἡδέα τὰ φύσει ἡδέα. τοιαῦτα ' ἀρετὴν πράξεις, ὥςε καὶ τύτοις εἰσὶν ἡδεῖαι καὶ ίς. οὐδὲν δὴ προσδεῖται τῆς ἡδονῆς ὁ βίος αὐτῶν ριάπτου τινός, ἀλλ' ἔχει τὴν ἡδονὴν ἐν ἑαυτῷ. εἰρημένοις γὰρ ὐδ' ἐςὶν ἀγαθὸς ὁ μὴ χαίρων ταῖς ράξεσιν· οὔτε γὰρ δίκαιον οὐδεὶς ἂν εἴποι τὸν μὴ τῷ δικαιοπραγεῖν, ὔτ' ἐλευθέριον τὸν μὴ χαίροντα θερίοις πράξεσιν· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. καθ' αὑτὰς ἂν εἶεν αἱ κατ' ἀρετὴν πράξεις ἡδεῖαι. ν καὶ ἀγαθαί γε καὶ καλαί, καὶ μάλιςα τούτων ίπερ καλῶς κρίνει περὶ αὐτῶν ὁ σπουδαῖος· κρίνει ομεν. ἄριστον ἄρα καὶ κάλλιστον καὶ ἥδιστον ἡ ε, καὶ ὐ διώριςαι ταῦτα κατὰ τὸ Δηλιακὸν ἐπί-

λιστον τὸ δικαιότατον, λῷστον δ' ὑγιαίνειν·
ἥδιστον δὲ πέφυχ' οὗ τις ἐρᾷ τὸ τυχεῖν.

ιὰρ ὑπάρχει ταῦτα ταῖς ἀρίςαις ἐνεργείαις· ταύ- μίαν τούτων τὴν ἀρίςην, φαμὲν εἶναι τὴν εὐδαι- ϕαίνεται δ' ὅμως καὶ τῶν ἐκτὸς ἀγαθῶν προσδεο- άπερ εἴπομεν· ἀδύνατον γὰρ ἢ ὐ ῥᾴδιον τὰ καλὰ ἀχορήγητον ὄντα. πολλὰ μὲν γὰρ πράττεται, καθάπερ δι' ὀργάνων, διὰ φίλων καὶ πλούτυ καὶ πολιτικῆς δυνάμεως· ἐνίων δὲ τητώμενοι ῥυπαίνυσι τὸ μακάριον, οἷον εὐγενείας, εὐτεκνίας, κάλλυς· ου πάνυ γὰρ εὐδαιμονικὸς ὁ τὴν ἰδέαν παναίσχης ἢ δυσγενὴς ἢ μονώτης καὶ ἄτεκνος, ἔτι δ' ἴσως ἧττον, εἴ τῳ πάγκακοι παῖδες εἶεν ἢ φίλοι, ἢ ἀγαθοὶ ὄντες τεθνᾶσιν. καθάπερ οὖν εἴπομεν, ἔοικε προσδεῖσθαι καὶ τῆς τοιαύτης εὐημερίας· ὅθεν εἰς ταὐτὸ τάττουσιν ἔνιοι τὴν εὐτυχίαν τῇ εὐδαιμονίᾳ, ἕτεροι δὲ τὴν ἀρετήν.

ὅθεν καὶ ἀπορεῖται πότερόν ἐστι μαθητὸν ἢ ἐθιςὸν ἢ ἄλλως πως ἀσκητόν, ἢ κατά τινα θείαν μοῖραν ἢ καὶ διὰ τύχην παραγίνεται. εἰ μὲν ὖν καὶ ἄλλο τι ἐςὶ θεῶν δώρημα ἀνθρώποις, εὔλογον καὶ τὴν εὐδαιμονίαν θεόσδοτον εἶναι, καὶ μάλιστα τῶν ἀνθρωπίνων ὅσῳ βέλτιστον. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἴσως ἄλλης ἂν εἴη σκέψεως οἰκειότερον, φαίνεται δὲ κἂν εἰ μὴ θεόπεμπτός ἐστιν ἀλλὰ δι' ἀρετὴν καί τινα μάθησιν ἢ ἄσκησιν παραγίνεται, τῶν θειοτάτων εἶναι· τὸ γὰρ τῆς ἀρετῆς ἆθλον καὶ τέλος ἄριςον εἶναι φαίνεται καὶ θεῖόν τι καὶ μακάριον. εἴη δ' ἂν καὶ πολύκοινον· δυνατὸν γὰρ ὑπάρξαι πᾶσι τοῖς μὴ πεπηρωμένοις πρὸς ἀρετὴν διά τινος μαθήσεως καὶ ἐπιμελείας. εἰ δ' ἐςὶν ὕτω βέλτιον ἢ διὰ τύχην εὐδαιμονεῖν, εὔλογον ἔχειν ὕτως, εἴπερ τὰ κατὰ φύσιν, ὡς οἷόν τε κάλλιςα ἔχειν, οὕτω πέφυκεν. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ κατὰ τέχνην καὶ πᾶσαν αἰτίαν, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν ἀρίστην. τὸ δὲ μέγιςον καὶ κάλλιςον ἐπιτρέψαι τύχῃ λίαν πλημμελὲς ἂν εἴη. συμφανὲς δ' ἐςὶ καὶ ἐκ τῦ λόγυ τὸ ζητούμενον· εἴρηται γὰρ ψυχῆς ἐνέργεια κατ' ἀρετὴν ποιά τις. τῶν δὲ λοιπῶν ἀγαθῶν τὰ μὲν ὑπάρχειν ἀναγκαῖον, τὰ δὲ συνεργὰ καὶ χρήσιμα πέφυκεν ὀργανικῶς. ὁμολογούμενα δὲ ταῦτ' ἂν εἴη καὶ τοῖς ἐν ἀρχῇ· τὸ γὰρ τῆς πολιτικῆς τέλος ἄριςον ἐτίθεμεν, αὕτη δὲ πλείςην ἐπιμέλειαν ποιεῖται τῦ ποιύς τινας καὶ ἀγαθὺς τὺς πολίτας ποιῆσαι καὶ πρακτικὺς τῶν καλῶν. εἰκότως οὖν οὔτε βῦν ὔτε ἵππον ὔτε ἄλλο τῶν ζῴων ὐδὲν εὔδαιμον λέγομεν· ὐδὲν γὰρ αὐτῶν οἷόν τε

ι om M^b. ‖ 5. τινες καὶ νικῶσιν M^b. ‖ 6. τῷ om L^b. ‖ ὀρθῶς] καλῶς O^b. ‖ ἐπίβολοι K^b. ‖ 7. ἔτι margo K^b. ‖ 9. | 10. φιλοθεωρῷ K^b, φιλοθεάμονι L^bO^b. ‖ τὸν — 11. φιλοδικαίῳ om K^b. ‖ 12. μάχεται πρὸς ἄλληλα διὰ L^b. ‖ 14. δ' M^b. ‖ καὶ post ἡδεῖαι om M^b. ‖ 15. δὲ L^b, δὲ δὴ M^b. ‖ 16. τὴν] τινα O^b. ‖ αὐτῷ M^b. ‖ 18. οὐδεὶς ἂν] οὐθ' εἷς ἂν K^b, 21. εἰ δ' om M^b. ‖ ἑαυτὰς H^a. ‖ 22. μὴν γε ἀγαθαὶ καὶ καλαὶ M^b, μὴν ἀγαθαί τε καὶ καλαὶ K^b, μὴν καλαί γε καὶ ‖ 27. δ'] δὲ τὸ L^b, om M^b. ‖ 28. δὲ πέφυχ' οὗ τις ἐρᾷ τὸ τυχεῖν K^b et margo Parisiensis Regii 2023; δὲ πέφυχ' ι (vel ἐρᾶται) τυχεῖν $H^aM^bN^b$ et Parisienses Regii 1471, 1855, 1856, 2024; δ' οὗ τις ἐρᾷ τυχεῖν L^bO^b et 1852, 2023, ὗ τις ἐρᾶται τυχεῖν codex Oxoniensis collegii corporis Christi; δὲ τυχεῖν οὗ τις ἕκαστος ἐρᾷ 2113 et margo 2114. ‖ 30. ἀρίστην H^a. ‖ τὴν om $H^aL^bO^b$. ‖ εἶναί φαμεν H^aM^b.

] καὶ διὰ $H^aK^bM^b$, τῶν L^b. ‖ 2. ἡττώμενοι corr K^b. ‖ 3. οὐ πάνυ] οὐδαμῶς K^b. ‖ 5. φίλοι om H^a. ‖ ἢ add L^bM^b ὅθεν καὶ εἰς H^a. ‖ ταυτὸν M^b. ‖ 8. ἕτεροι] ἔνιοι $H^aL^bM^bO^b$. ‖ 9. ἢ καὶ ἄλλως $H^aK^bM^b$. ‖ 11. θεῶν ἐςὶ $H^aM^bO^b$. ‖ ἀνθρώποις L^b. ‖ 13. ὅσον M^b. ‖ 14. κἂν εἰ] εἰ καὶ L^b, κἂν O^b. ‖ 15. ἀλλ' εἰ δι' H^a. ‖ 17. εἶναι post φαίνεται M^b, ‖ 20. βέλτιςον L^b. ‖ ἢ τὸ διὰ K^bM^b. ‖ 21. οἷόν τε] οἴονται K^b. ‖ 22. τὰ] τὸ O^b, om H^a. ‖ 23. μάλιςα τὸ κατὰ ἔτι K^b, ἂν εἴη L^b. ‖ 30. αὐτὴ K^b. ‖ 32. ἄλλο τι τῶν $H^aM^bO^b$.

κοινωνῆσαι τοιαύτης ἐνεργείας. διὰ ταύτην δὲ τὴν αἰτίαν οὐδὲ παῖς εὐδαίμων ἐςίν· ὔπω γὰρ πρακτικὸς τῶν τοιύτων διὰ τὴν ἡλικίαν· οἱ δὲ λεγόμενοι διὰ τὴν ἐλπίδα μακαρίζονται. δεῖ γάρ, ὥσπερ εἴπομεν, καὶ ἀρετῆς τελείας καὶ βίυ τελείυ. πολλαὶ γὰρ μεταβολαὶ γίνονται καὶ παντοῖαι τύχαι κατὰ τὸν βίον, καὶ ἐνδέχεται τὸν μάλις' εὐθηνῦντα μεγάλαις συμφοραῖς περιπεσεῖν ἐπὶ γήρως, καθάπερ ἐν τοῖς ἡρωϊκοῖς περὶ Πριάμυ μυθεύεται· τὸν δὲ τοιαύταις χρησάμενον τύχαις καὶ τελευτήσαντα ἀθλίως ὐδεὶς εὐδαιμονίζει.

11 πότερον οὖν οὐδ' ἄλλον ὐδένα ἀνθρώπων εὐδαιμονιςέον ἕως ἂν ζῇ, κατὰ Σόλωνα δὲ χρεὼν τέλος ὁρᾶν; εἰ δὲ δὴ καὶ θετέον ὕτως, ἆρά γε καὶ ἔςιν εὐδαίμων τότε ἐπειδὰν ἀποθάνῃ; ἢ τῦτό γε παντελῶς ἄτοπον, ἄλλως τε καὶ τοῖς λέγυσιν ἡμῖν ἐνέργειάν τινα τὴν εὐδαιμονίαν; εἰ δὲ μὴ λέγομεν τὸν τεθνεῶτα εὐδαίμονα, μηδὲ Σόλων τοῦτο βούλεται, ἀλλ' ὅτι τηνικαῦτα ἄν τις ἀσφαλῶς μακαρίσειεν ἄνθρωπον ὡς ἐκτὸς ἤδη τῶν κακῶν ὄντα καὶ τῶν δυςυχημάτων, ἔχει μὲν καὶ τοῦτ' ἀμφισβήτησίν τινα· δοκεῖ γὰρ εἶναί τι τῷ τεθνεῶτι καὶ κακὸν καὶ ἀγαθόν, εἴπερ καὶ τῷ ζῶντι μὴ αἰσθανομένῳ δέ, οἷον τιμαὶ καὶ ἀτιμίαι καὶ τέκνων καὶ ὅλως ἀπογόνων εὐπραξίαι τε καὶ δυστυχίαι. ἀπορίαν δὲ καὶ ταῦτα παρέχει· τῷ γὰρ μακαρίως βεβιωκότι μέχρι γήρως καὶ τελευτήσαντι κατὰ λόγον ἐνδέχεται πολλὰς μεταβολὰς συμβαίνειν περὶ τοὺς ἐκγόνυς, καὶ τὺς μὲν αὐτῶν ἀγαθὺς εἶναι καὶ τυχεῖν βίυ τῦ κατ' ἀξίαν, τὺς δ' ἐξ ἐναντίας. δῆλον δ' ὅτι καὶ τοῖς ἀποστήμασι πρὸς τοὺς γονεῖς παντοδαπῶς ἔχειν αὐτοὺς ἐνδέχεται. ἄτοπον δὴ γίνοιτ' ἄν, εἰ συμμεταβάλλοι καὶ ὁ τεθνεὼς καὶ γίνοιτο ὁτὲ μὲν εὐδαίμων πάλιν δ' ἄθλιος. ἄτοπον δὲ καὶ τὸ μηδὲν μηδ' ἐπί τινα χρόνον συνικνεῖσθαι τὰ τῶν ἐκγόνων τοῖς γονεῦσιν. ἀλλ' ἐπανιτέον ἐπὶ τὸ πρότερον ἀπορηθέν· τάχα γὰρ ἂν θεωρηθείη καὶ τὸ νῦν ἐπιζητύμενον ἐξ ἐκείνυ. εἰ δὴ τὸ τέλος ὁρᾶν δεῖ καὶ τότε μακαρίζειν ἕκαςον οὐχ ὡς ὄντα μακάριον ἀλλ' ὅτι πρότερον ἦν, πῶς ὐκ ἄτοπον, εἰ ὅτ' ἐςὶν εὐδαίμων, μὴ ἀληθεύσεται κατ' αὐτοῦ τὸ ὑπάρχον διὰ τὸ μὴ βούλεσθαι τοὺς ζῶντας εὐδαιμονίζειν διὰ τὰς μετα καὶ διὰ τὸ μόνιμόν τι τὴν εὐδαιμονίαν ὑπειληφέ μηδαμῶς εὐμετάβολον, τὰς δὲ τύχας πολλάκις κλεῖσθαι περὶ τὺς αὐτύς; δῆλον γὰρ ὡς εἰ συνακολ ταῖς τύχαις, τὸν αὐτὸν εὐδαίμονα καὶ πάλιν ἄθλιν πολλάκις, χαμαιλέοντά τινα τὸν εὐδαίμονα ἀποφα καὶ σαθρῶς ἱδρυμένον. ἢ τὸ μὲν ταῖς τύχαις ἐπακο οὐδαμῶς ὀρθόν· οὐ γὰρ ἐν ταύταις τὸ εὖ ἢ κακῶς, προσδεῖται τύτων ὁ ἀνθρώπινος βίος, καθάπερ εἴπαμε ριαι δ' εἰσὶν αἱ κατ' ἀρετὴν ἐνέργειαι τῆς εὐδαιμον δ' ἐναντίαι τοῦ ἐναντίου. μαρτυρεῖ δὲ τῷ λόγῳ καὶ διαπορηθέν. περὶ οὐδὲν γὰρ ὕτως ὑπάρχει τῶν ἀνθρ ἔργων βεβαιότης ὡς περὶ τὰς ἐνεργείας τὰς κατ' ἀ μονιμώτεραι γὰρ καὶ τῶν ἐπιςημῶν αὗται δοκοῦσι τύτων δ' αὐτῶν αἱ τιμιώταται μονιμώταται διὰ τὸ μ στα καὶ συνεχέστατα καταζῆν ἐν αὐταῖς τοὺς μακ τοῦτο γὰρ ἔοικεν αἰτίῳ τοῦ μὴ γίγνεσθαι περὶ αὐτὰ λ ὑπάρξει δὴ τὸ ζητούμενον τῷ εὐδαίμονι, καὶ ἔςαι δι τοιοῦτος· ἀεὶ γὰρ ἢ μάλιστα πάντων πράξει καὶ τὰ κατ' ἀρετήν, καὶ τὰς τύχας οἴσει κάλλιστα καὶ πάντως ἐμμελῶς ὅ γ' ὡς ἀληθῶς ἀγαθὸς καὶ τε ἄνευ ψόγυ. πολλῶν δὲ γινομένων κατὰ τύχην καὶ ρόντων μεγέθει καὶ μικρότητι, τὰ μὲν μικρὰ τῶν μάτων, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἀντικειμένων, δῆλον ὡς ῥοπὴν τῆς ζωῆς, τὰ δὲ μεγάλα καὶ πολλὰ γιγνό εὖ μακαριώτερον τὸν βίον ποιήσει (καὶ γὰρ αὐτὰ κοσμεῖν πέφυκεν, καὶ ἡ χρῆσις αὐτῶν καλὴ καὶ σπ γίγνεται), ἀνάπαλιν δὲ συμβαίνοντα θλίβει καὶ λυ τὸ μακάριον· λύπας τε γὰρ ἐπιφέρει καὶ ἐμποδίζει λαῖς ἐνεργείαις. ὅμως δὲ καὶ ἐν τύτοις διαλάμπει λόν, ἐπειδὰν φέρῃ τις εὐκόλως πολλὰς καὶ μεγάλα χίας, μὴ δι' ἀναλγησίαν, ἀλλὰ γεννάδας ὢν καὶ μ ψυχος. εἰ δ' εἰσὶν αἱ ἐνέργειαι κύριαι τῆς ζωῆς, εἴπομεν, οὐδεὶς ἂν γένοιτο τῶν μακαρίων ἄθλιος· γὰρ πράξει τὰ μισητὰ καὶ φαῦλα. τὸν γὰρ ὡ

1. κοινωνῆσαι τῆς τοιαύτης M^b. ‖ τὴν αἰτίαν post 2. ἐςίν O^b. ‖ 2. τῶν τοιύτων πρακτικὸς M^b. ‖ 4. περ om M^b. ‖ 6. τὸ τὰ μὲν μάλις' M^b. ‖ εὐθυνῦντα H^a, εὐσθενῦντα K^b. ‖ 7. γήρυς L^b. ‖ 8. τρωϊκοῖς K^bM^b. ‖ μεμυθολόγηται L^b. ‖ 12. καὶ om 14. τὴν εὐδαιμονίαν τινά M^b. ‖ 15. μηδὲ γὰρ σόλων M^b. ‖ 17. τῶν post καὶ om $H^aL^bO^b$. ‖ 18. τι om K^b. ‖ 19. κακὸν] H^a. ‖ 21. δὲ] γὰρ M^b. ‖ 22. τῷ μὲν γὰρ M^b. ‖ 25. ἀγαθὺς] τῶν ἀγαθῶν τε O^b. ‖ 26. δ' om K^b. ‖ 27. γένοιτ' M^b. ‖ μεταβάλοι $H^aK^bO^b$. ‖ γένοιτο H^a. ‖ 32. τὸ post δὴ add K^b. ‖ 34. ὅτ'] ὅτι L^b. ‖ 35. ἀληθεύεται M^b.

5. πάλιν om M^b. ‖ 9. εἴπομεν $H^aL^bM^bO^b$. ‖ 12. ὑπάρχει post 13. ἔργων K^b. ‖ 13. ἔργων om H^a. ‖ βεβαιότης K^b. αὗται καὶ τῶν ἐπιςημῶν M^b. ‖ 15. τιμιώτεραι M^b. ‖ μονιώτεραι $K^bL^bM^b$. ‖ 16. ταύταις K^b. ‖ 17. αἴτιον L^b. ‖ αὐτὰς M^b. M^b. ‖ 22. δὴ L^b. ‖ 23. καὶ μεγέθει καὶ M^b. ‖ σμικρότητι $L^bM^bO^b$. ‖ σμικρὰ L^b. ‖ 25. πολλὰ καὶ μεγάλα H^a. ‖ 26. γάλα συνεπικοσμεῖν M^b. ‖ 27. σπουδαία] βεβαία K^b. ‖ 28. δὲ] δὲ πάλιν M^b. ‖ 29. τὸν pr L^b. ‖ 33. αἱ om K^b. ‖ φαῦλα K^bM^b. ‖ ἀληθῶς] ἀληθῶς εὐδαίμονα M^b.

αὶ ἔμφρονα πάσας οἰόμεθα τὰς τύχας εὐσχημό- ν καὶ ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ἀεὶ τὰ κάλλιςα πράτ- ίπερ καὶ ςρατηγὸν ἀγαθὸν τῷ παρόντι ςρατοπέδῳ πολεμικώτατα καὶ σκυτοτόμον ἐκ τῶν δοθέντων :άλλιστον ὑπόδημα ποιεῖν· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἀλλυς τεχνίτας ἅπαντας. εἰ δ' οὕτως, ἄθλιος μὲν γένοιτ' ἂν ὁ εὐδαίμων, οὐ μὴν μακάριός γε, ἂν ῖς τύχαις περιπέσῃ. οὐδὲ δὴ ποικίλος γε καὶ λος· ὔτε γὰρ ἐκ τῆς εὐδαιμονίας κινηθήσεται ῥᾳ- ὑπὸ τῶν τυχόντων ἀτυχημάτων ἀλλ' ὑπὸ μεγά- πολλῶν, ἔκ τε τῶν τοιύτων οὐκ ἂν γένοιτο πάλιν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ, ἀλλ' εἴπερ, ἐν πολλῷ τινὶ καὶ ιεγάλων καὶ καλῶν ἐν αὐτῷ γενόμενος ἐπήβολος. υλύει λέγειν εὐδαίμονα τὸν κατ' ἀρετὴν τελείαν ι καὶ τοῖς ἐκτὸς ἀγαθοῖς ἱκανῶς κεχορηγημένον, υχόντα χρόνον ἀλλὰ τέλειον βίον; ἢ προσθετέον όμενον ὕτω καὶ τελευτήσοντα κατὰ λόγον, ἐπειδὴ ν ἀφανὲς ἡμῖν, τὴν εὐδαιμονίαν δὲ τέλος καὶ τέ- μεν πάντῃ πάντως. εἰ δ' οὕτω, μακαρίυς ἐροῦμεν ων οἷς ὑπάρχει καὶ ὑπάρξει τὰ λεχθέντα, μακα- θρώπυς. καὶ περὶ μὲν τύτων ἐπὶ τοσῦτον διωρίσθω, ῶν ἀπογόνων τύχας καὶ τῶν φίλων ἁπάντων τὸ τιοῦν συμβάλλεσθαι λίαν ἄφιλον φαίνεται καὶ ις ἐναντίον· πολλῶν δὲ καὶ παντοίας ἐχόντων δια- ν συμβαινόντων, καὶ τῶν μὲν μᾶλλον συνικνυμέ- ' ἧττον, καθ' ἕκαςον μὲν διαιρεῖν μακρὸν καὶ ἀπέ- αίνεται, καθόλου δὲ λεχθὲν καὶ τύπῳ τάχ' ἂν ζοι. εἰ δή, καθάπερ καὶ τῶν περὶ αὐτὸν ἀτυχη- ὶ μὲν ἔχει τι βρῖθος καὶ ῥοπὴν πρὸς τὸν βίον τὰ οτέροις ἔοικεν, οὕτω καὶ τὰ περὶ τὺς φίλυς ὁμοίως

διαφέρει δὲ τῶν παθῶν ἕκαστον περὶ ζῶντας ἢ ιντας συμβαίνειν πολὺ μᾶλλον ἢ τὰ παράνομα προϋπάρχειν ἐν ταῖς τραγῳδίαις ἢ πράττεσθαι, έον δὴ καὶ ταύτην τὴν διαφοράν, μᾶλλον δ' ἴσως εῖσθαι περὶ τὺς κεκμηκότας εἴ τινος ἀγαθῦ κοινω- νῦσιν ἢ τῶν ἀντικειμένων· ἔοικε γὰρ ἐκ τύτων εἰ καὶ διικνεῖται πρὸς αὐτὺς ὁτιῦν, εἴτ' ἀγαθὸν εἴτε τοὐναντίον, ἀφαυρόν τι καὶ μικρὸν ἢ ἁπλῶς ἢ ἐκείνοις εἶναι, εἰ δὲ μή, τοσοῦτόν γε καὶ τοιοῦτον ὥστε μὴ ποιεῖν εὐδαίμονας τοὺς μὴ ὄντας μηδὲ τοὺς ὄντας ἀφαιρεῖσθαι τὸ μακάριον. συμβάλλεσθαι μὲν ὖν τι φαίνονται τοῖς κεκμηκόσιν αἱ εὐπραξίαι τῶν φίλων, ὁμοίως δὲ καὶ αἱ δυσπραξίαι, τοιαῦτα δὲ καὶ τηλικαῦτα ὥςε μήτε τὺς εὐδαίμονας μὴ εὐδαίμονας ποιεῖν μήτ' ἄλλο τῶν τοιύτων μηδέν.

Διωρισμένων δὲ τύτων ἐπισκεψώμεθα περὶ τῆς εὐδαι- 12 μονίας πότερα τῶν ἐπαινετῶν ἐστὶν ἢ μᾶλλον τῶν τιμίων· δῆλον γὰρ ὅτι τῶν γε δυνάμεων ὐκ ἔςιν. φαίνεται δὴ πᾶν τὸ ἐπαινετὸν τῷ ποιόν τι εἶναι καὶ πρός τί πως ἔχειν ἐπαινεῖσθαι· τὸν γὰρ δίκαιον καὶ τὸν ἀνδρεῖον καὶ ὅλως τὸν ἀγαθὸν καὶ τὴν ἀρετὴν ἐπαινοῦμεν διὰ τὰς πράξεις καὶ τὰ ἔργα, καὶ τὸν ἰσχυρὸν καὶ τὸν δρομικὸν καὶ τῶν ἄλλων ἕκαςον τῷ ποιόν τινα πεφυκέναι καὶ ἔχειν πως πρὸς ἀγαθόν τι καὶ σπυδαῖον. δῆλον δὲ τοῦτο καὶ ἐκ τῶν περὶ τοὺς θεοὺς ἐπαίνων· γελοῖοι γὰρ φαίνονται πρὸς ἡμᾶς ἀναφερόμενοι, τοῦτο δὲ συμβαίνει διὰ τὸ γίνεσθαι τὺς ἐπαίνυς δι' ἀναφορᾶς, ὥσπερ εἴπαμεν. εἰ δ' ἐςὶν ὁ ἔπαινος τῶν τοιούτων, δῆλον ὅτι τῶν ἀρίςων οὐκ ἔςιν ἔπαινος, ἀλλὰ μεῖζόν τι καὶ βέλτιον, καθάπερ καὶ φαίνεται· τούς τε γὰρ θεοὺς μακαρίζομεν καὶ εὐδαιμονίζομεν καὶ τῶν ἀνδρῶν τὺς θειοτάτους μακαρίζομεν. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἀγαθῶν· οὐδεὶς γὰρ τὴν εὐδαιμονίαν ἐπαινεῖ καθάπερ τὸ δίκαιον, ἀλλ' ὡς θειότερόν τι καὶ βέλτιον μακαρίζει. δοκεῖ δὲ καὶ Εὔδοξος καλῶς συνηγορῆσαι περὶ τῶν ἀριςείων τῇ ἡδονῇ· τὸ γὰρ μὴ ἐπαινεῖσθαι τῶν ἀγαθῶν ὖσαν μηνύειν ᾤετο ὅτι κρεῖττόν ἐςι τῶν ἐπαινετῶν, τοιῦτον δ' εἶναι τὸν θεὸν καὶ τἀγαθόν· πρὸς ταῦτα γὰρ καὶ τἆλλα ἀναφέρεσθαι. ὁ μὲν γὰρ ἔπαινος τῆς ἀρετῆς· πρακτικοὶ γὰρ τῶν καλῶν ἀπὸ ταύτης· τὰ δ' ἐγκώμια τῶν ἔργων ὁμοίως καὶ τῶν σωματικῶν καὶ τῶν ψυχικῶν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἴσως οἰκειότερον ἐξακριβοῦν τοῖς περὶ τὰ ἐγκώμια πεπονημένοις, ἡμῖν δὲ δῆλον ἐκ τῶν

αθὸν καὶ εὔφρονα L^b, καὶ ἔμφρονα ἀγαθὸν $H^aM^bN^b$. ‖ 7. ἂν γένοιτο M^b. ‖ 8. γε] τε K^b, om L^bO^b. ‖ 10. ὖθ' $H^aK^bL^b$ ὶ τῶν μεγάλων M^b. ‖ 11. τε om L^b, post τοιύτων ponit O^b. ‖ οὐκ] δ' οὐκ L^b. ‖ 12. τινὶ] τινὶ καὶ μεγάλῳ L^b. ‖ 13. γωι K^b. ‖ 16. ἢ om K^b. ‖ 17. τελευτήσαντα L^b. ‖ 18. ἡμῖν ἐςιν, τὴν K^b. ‖ 19. πάντῃ καὶ πάντως O^b. ‖ μακαρίυς μὲν . ‖ 23. μὲν om L^bO^b. ‖ 26. ἧσσον K^b. ‖ ἕκαςα L^bM^b. ‖ 32. πολλῷ M^b. ‖ 34. δὲ H^a. ‖ ταύτῃ $H^aK^bL^bO^b$. ‖ λά O^b.

ο] οὖν L^b. ‖ 2. φλαῦρόν K^b. ‖ 3. τε M^b. ‖ 4. γε om M^b. ‖ 6. τῶν — 7. δυσπραξίαι om H^aK^b. ‖ 8. μήτε] μὴ L^b, 11. πότερον L^b, πότεροι οὖν M^b. ‖ 12. δὴ] δὲ L^bO^b. ‖ 15. ἀγαθόν τε καὶ K^b. ‖ τὰ ἔργα καὶ τὰς πράξεις $H^aL^bM^bO^b$. ‖ δὲ καὶ K^b. ‖ 18. τι om M^b. ‖ περὶ τοὺς] πρὸς M^b. ‖ 21. εἴπομεν $H^aL^bM^bO^b$. ‖ 22. ὁ ἔπαινος H^a, ἔπαινος τῶν τοιύτων . βέλτιςον L^b. ‖ τε om M^b. ‖ 26. γὰρ] δὲ H^a. ‖ τὸ om pr K^b. ‖ 27. δὲ] γὰρ O^b. ‖ 28. ἀρίςων H^a. ‖ 29. κρεῖττων ‖ 31. καὶ om L^b. ‖ τἆλλα om M^b. ‖ 33. τῶν σωματικῶν καὶ τῶν ψυχικωτέρων L^b, τῶν ψυχικῶν καὶ σωματικῶν H^a. ‖ 34. I^b.

εἰρημένων ὅτι ἐστὶν ἡ εὐδαιμονία τῶν τιμίων καὶ τελείων. ἔοικε δ' οὕτως ἔχειν καὶ διὰ τὸ εἶναι ἀρχή· ταύτης γὰρ χάριν τὰ λοιπὰ πάντα πάντες πράττομεν, τὴν ἀρχὴν δὲ καὶ τὸ αἴτιον τῶν ἀγαθῶν τίμιόν τι καὶ θεῖον τίθεμεν.

13 Ἐπεὶ δ' ἐστὶν ἡ εὐδαιμονία ψυχῆς ἐνέργειά τις κατ' ἀρετὴν τελείαν, περὶ ἀρετῆς ἐπισκεπτέον· τάχα γὰρ οὕτως ἂν βέλτιον καὶ περὶ τῆς εὐδαιμονίας θεωρήσαιμεν. δοκεῖ δὲ καὶ ὁ κατ' ἀλήθειαν πολιτικὸς περὶ ταύτην μάλιςα πεπονῆσθαι· βούλεται γὰρ τοὺς πολίτας ἀγαθὺς ποιεῖν καὶ τῶν νόμων ὑπηκόυς. παράδειγμα δὲ τύτων ἔχομεν τὺς Κρητῶν καὶ Λακεδαιμονίων νομοθέτας, καὶ εἴ τινες ἕτεροι τοιοῦτοι γεγένηνται. εἰ δὲ τῆς πολιτικῆς ἐςὶν ἡ σκέψις αὕτη, δῆλον ὅτι γένοιτ' ἂν ἡ ζήτησις κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς προαίρεσιν. περὶ ἀρετῆς δὲ ἐπισκεπτέον ἀνθρωπίνης δῆλον ὅτι· καὶ γὰρ τἀγαθὸν ἀνθρώπινον ἐζητοῦμεν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν ἀνθρωπίνην. ἀρετὴν δὲ λέγομεν ἀνθρωπίνην ὐ τὴν τῦ σώματος ἀλλὰ τὴν τῆς ψυχῆς· καὶ τὴν εὐδαιμονίαν δὲ ψυχῆς ἐνέργειαν λέγομεν. εἰ δὲ ταῦθ' οὕτως ἔχει, δῆλον ὅτι δεῖ τὸν πολιτικὸν εἰδέναι πως τὰ περὶ ψυχήν, ὥσπερ καὶ τὸν ὀφθαλμὺς θεραπεύσοντα καὶ πᾶν σῶμα, καὶ μᾶλλον ὅσῳ τιμιωτέρα καὶ βελτίων ἡ πολιτικὴ τῆς ἰατρικῆς. τῶν δ' ἰατρῶν οἱ χαρίεντες πολλὰ πραγματεύονται περὶ τὴν τῦ σώματος γνῶσιν. θεωρητέον δὴ καὶ τῷ πολιτικῷ περὶ ψυχῆς, θεωρητέον δὲ τύτων χάριν, καὶ ἐφ' ὅσον ἱκανῶς ἔχει πρὸς τὰ ζητούμενα· τὸ γὰρ ἐπὶ πλεῖον ἐξακριβῦν ἐργωδέςερον ἴσως ἐστὶ τῶν προκειμένων. λέγεται δὲ περὶ αὐτῆς καὶ ἐν τοῖς ἐξωτερικοῖς λόγοις ἀρκύντως ἔνια, καὶ χρηςέον αὐτοῖς. οἷον τὸ μὲν ἄλογον αὐτῆς εἶναι, τὸ δὲ λόγον ἔχον. ταῦτα δὲ πότερον διώριςαι καθάπερ τὰ τῦ σώματος μόρια καὶ πᾶν τὸ μεριςόν, ἢ τῷ λόγῳ δύο ἐςὶν ἀχώριςα πεφυκότα καθάπερ ἐν τῇ περιφερείᾳ τὸ κυρτὸν καὶ τὸ κοῖλον, οὐθὲν διαφέρει πρὸς τὸ παρόν. τοῦ ἀλόγυ δὲ τὸ μὲν ἔοικε κοινῷ καὶ φυτικῷ, λέγω δὲ τὸ αἴτιον τοῦ τρέφεσθαι καὶ αὔξεσθαι· τὴν τοιαύτην γὰρ δύναμιν τῆς ψυχῆς ἐν ἅπασι τοῖς τρεφομένοις θείη τις ἂν καὶ ἐν τοῖς ἐμβρύοις, τὴν αὐτὴν δὲ [illegible] καὶ ἐν τοῖς τελείοις· εὐλογώτερον γὰρ ἢ ἄλλην τινά. [illegible] της μὲν ὖν κοινή τις ἀρετὴ καὶ ὐκ ἀνθρωπίνη φαίνετα[illegible] κεῖ γὰρ ἐν τοῖς ὕπνοις ἐνεργεῖν μάλιςα τὸ μόριον τ[illegible] ἡ δύναμις αὕτη, ὁ δ' ἀγαθὸς καὶ κακὸς ἥκιστα δι[illegible] καθ' ὕπνον, ὅθεν φασὶν ὐδὲν διαφέρειν τὸ ἥμισυ τῦ [illegible] εὐδαίμονας τῶν ἀθλίων. συμβαίνει δὲ τῦτο εἰκότως· [illegible] γάρ ἐςιν ὁ ὕπνος τῆς ψυχῆς ᾗ λέγεται σπυδαία καὶ φ[illegible] πλὴν εἴ πῃ κατὰ μικρὸν διικνῦνταί τινες τῶν κινήσεω[illegible] ταύτῃ βελτίω γίνεται τὰ φαντάσματα τῶν ἐπιεικῶ[illegible] τυχόντων. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἅλις, καὶ τὸ θρε[illegible] ἐατέον, ἐπειδὴ τῆς ἀνθρωπικῆς ἀρετῆς ἄμοιρον πέφ[illegible] ἔοικε δὲ καὶ ἄλλη τις φύσις τῆς ψυχῆς ἄλογος εἶν[illegible] τέχυσα μέντοι πῃ λόγυ. τῦ γὰρ ἐγκρατῦς καὶ ἀκρατ[illegible] λόγον καὶ τῆς ψυχῆς τὸ λόγον ἔχον ἐπαινῦμεν· [illegible] καὶ ἐπὶ τὰ βέλτιστα παρακαλεῖ· φαίνεται δ' ἐ[illegible] καὶ ἄλλο τι παρὰ τὸν λόγον πεφυκός, ὃ μάχεταί [illegible] ἀντιτείνει τῷ λόγῳ. ἀτεχνῶς γὰρ καθάπερ τὰ π[illegible] μένα τῦ σώματος μόρια εἰς τὰ δεξιὰ προαιρυμένω[illegible] τὐναντίον εἰς τὰ ἀριςερὰ παραφέρεται, καὶ ἐπὶ τῆς [illegible] οὕτως· ἐπὶ τἀναντία γὰρ αἱ ὁρμαὶ τῶν ἀκρατῶν. [illegible] τοῖς σώμασι μὲν ὁρῶμεν τὸ παραφερόμενον, ἐπὶ δὲ [illegible] χῆς ὐχ ὁρῶμεν. ἴσως δ' ὐδὲν ἧττον καὶ ἐν τῇ ψυχ[illegible] ςέον εἶναί τι παρὰ τὸν λόγον, ἐναντιύμενον τύτῳ [illegible] βαῖνον. πῶς δ' ἕτερον, οὐδὲν διαφέρει. λόγυ δὲ [illegible] φαίνεται μετέχειν, ὥσπερ εἴπομεν· πειθαρχεῖ γῦν τ[illegible] τὸ τῦ ἐγκρατῦς. ἔτι δ' ἴσως εὐηκοώτερόν ἐςι τὸ τῦ [illegible] καὶ ἀνδρείυ· πάντα γὰρ ὁμοφωνεῖ τῷ λόγῳ. φαί[illegible] καὶ τὸ ἄλογον διττόν. τὸ μὲν γὰρ φυτικὸν ὐδαμῶς [illegible] νεῖ λόγου, τὸ δ' ἐπιθυμητικὸν καὶ ὅλως ὀρεκτικὸν [illegible] πως, ᾗ κατήκοόν ἐστιν αὐτοῦ καὶ πειθαρχικόν. [illegible] τοῦ πατρὸς καὶ τῶν φίλων φαμὲν ἔχειν λόγον, [illegible] ὥσπερ τῶν μαθηματικῶν. ὅτι δὲ πείθεταί πως ὑπὸ [illegible] τὸ ἄλογον, μηνύει καὶ ἡ νυθέτησις καὶ πᾶσα ἐπιτιμ[illegible]

1. καὶ τῶν τελείων O^b. ‖ 2. ἀρχὴν M^bO^b. ‖ 3. πάντα post πάντες H^aO^b, post πράττομεν M^b. ‖ 5. εἰ L^bO^b. ‖ τις om [illegible] 6. σκεπτέον L^b, ἐπισκεπτέον ἂν εἴη K^b. ‖ 7. βέλτιον ἂν M^b. ‖ τὴν εὐδαιμονίαν H^aO^b. ‖ 9. ἀγαθὺς τοὺς πολίτας K^b. ‖ 12. [illegible] ψις L^bO^b. ‖ 13. γίνοιτ' K^b. ‖ 15. καὶ ζητῦμεν M^b. ‖ 16. ἀνθρωπίνην δὲ λέγομεν ἀρετὴν M^b. ‖ ἀλλὰ] ἀλλὰ καὶ K^b. ‖ τὴν om [illegible] ψυχῆς K^bO^b. ‖ θεραπεύοντα K^b, θεραπεύσαντα L^b. ‖ 21. βέλτιον L^b. ‖ τῶν δ' ἰατρῶν] καὶ τῶν ἰατρῶν M^b, καὶ τῶν ἰατρῶν δ' [illegible] 22. γνῶσιν] θεραπείαν O^b. ‖ 23. δὲ $L^bM^bO^b$. ‖ 25. πλεῖςον L^b. ‖ ἐξακριβῦν ante ἐπὶ K^b. ‖ 26. δὲ καὶ περὶ K^b. ‖ καὶ om [illegible] μόνα H^a. ‖ 30. ἐςὶν om O^b. ‖ 32. φυτικῷ καὶ κοινῷ M^b. ‖ 33. αὐξάνεσθαι H^a.

2. ταύτῃ H^aM^b. ‖ 3. ἀνθρωπικὴ $H^aL^bM^bO^b$. ‖ 4. γὰρ καὶ ἐν M^b. ‖ 6. τὺς εὐδαίμονας τὸ ἥμισυ τῦ βίυ L^b. ‖ 9. πῃ] [illegible] μικρὸν καὶ διικνῦνταί K^b. ‖ 12. ἀνθρωπίνης M^b. ‖ ἀλλότριον K^b. ‖ 13. δὴ $H^aM^bO^b$. ‖ τῆς om L^bO^b. ‖ εἶναι καὶ μετέχουσα [illegible] μέν πῃ $L^bM^bO^b$, πῇ μὲν H^a. ‖ ἀκρατῦς καὶ ἐγκρατῦς $H^aK^bM^b$. ‖ 17. τε om L^bO^b. ‖ 20. περιφέρεται M^b, προφέρεται [illegible] μὲν om K^b. ‖ περιφερόμενον O^b. ‖ 27. τὸ prius om K^b. ‖ 28. τἀνδρείυ M^b. ‖ δὲ M^b. ‖ 29. φυσικὸν L^b, θυμικὸν pr [illegible] μαθηματικά M^b. ‖ ὑπὸ τοῦ λόγου M^b. ‖ 34. πᾶσα ἡ ἐπιτίμησίς K^b. ‖ τε om M^b.

ιλησις. εἰ δὲ χρὴ καὶ τοῦτο φάναι λόγον ἔχειν, ι καὶ τὸ λόγον ἔχον, τὸ μὲν κυρίως καὶ ἐν αὑτῷ, ερ τοῦ πατρὸς ἀκουστικόν τι. διορίζεται δὲ καὶ ἡ ὰ τὴν διαφορὰν ταύτην· λέγομεν γὰρ αὐτῶν τὰς ητικὰς τὰς δὲ ἠθικάς, σοφίαν μὲν καὶ σύνεσιν τιν διανοητικάς, ἐλευθεριότητα δὲ καὶ σωφροσύνην ἰγοντες γὰρ περὶ τοῦ ἤθους οὐ λέγομεν ὅτι σοφὸς ἢ λλ᾽ ὅτι πρᾶος ἢ σώφρων, ἐπαινοῦμεν δὲ καὶ τὸν τὰ τὴν ἕξιν· τῶν ἕξεων δὲ τὰς ἐπαινετὰς ἀρετὰς

B.

ῆς δὲ τῆς ἀρετῆς οὔσης, τῆς μὲν διανοητικῆς τῆς ἡ μὲν διανοητικὴ τὸ πλεῖον ἐκ διδασκαλίας ἔχει ένεσιν καὶ τὴν αὔξησιν, διόπερ ἐμπειρίας δεῖται · ἡ δ᾽ ἠθικὴ ἐξ ἔθους περιγίνεται, ὅθεν καὶ τοὔνομα ικρὸν παρεκκλῖνον ἀπὸ τοῦ ἔθους. ἐξ οὗ καὶ δῆλον τῶν ἠθικῶν ἀρετῶν φύσει ἡμῖν ἐγγίνεται· οὐθὲν φύσει ὄντων ἄλλως ἐθίζεται, οἷον ὁ λίθος φύσει όμενος οὐκ ἂν ἐθισθείη ἄνω φέρεσθαι, οὐδ᾽ ἂν μυ- ὸν ἐθίζῃ τις ἄνω ῥίπτων, οὐδὲ τὸ πῦρ κάτω, οὐδ᾽ τῶν ἄλλως πεφυκότων ἄλλως ἂν ἐθισθείη. οὔτ᾽ ι οὔτε παρὰ φύσιν ἐγγίνονται αἱ ἀρεταί, ἀλλὰ μὲν ἡμῖν δέξασθαι αὐτάς, τελειουμένοις δὲ διὰ τοῦ ὅσα μὲν φύσει ἡμῖν παραγίνεται, τὰς δυνάμεις τερον κομιζόμεθα, ὕστερον δὲ τὰς ἐνεργείας ἀποδί- ερ ἐπὶ τῶν αἰσθήσεων δῆλον· οὐ γὰρ ἐκ τοῦ πολ- ν ἢ πολλάκις ἀκοῦσαι τὰς αἰσθήσεις ἐλάβομεν, αλιν ἔχοντες ἐχρησάμεθα, οὐ χρησάμενοι ἔσχο- δ᾽ ἀρετὰς λαμβάνομεν ἐνεργήσαντες πρότερον, ὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν· ἃ γὰρ δεῖ μαθόντας ῦτα ποιοῦντες μανθάνομεν, οἷον οἰκοδομοῦντες οἰκο- νται καὶ κιθαρίζοντες κιθαρισταί. οὕτω δὲ καὶ τὰ μὲν δίκαια πράττοντες δίκαιοι γινόμεθα, τὰ δὲ σώφρονα σώφρονες, τὰ δ᾽ ἀνδρεῖα ἀνδρεῖοι. μαρτυρεῖ δὲ καὶ τὸ γινόμενον ἐν ταῖς πόλεσιν· οἱ γὰρ νομοθέται τοὺς πολίτας ἐθίζοντες ποιοῦσιν ἀγαθούς, καὶ τὸ μὲν βούλημα παντὸς νομοθέτου τοῦτ᾽ ἐστίν, ὅσοι δὲ μὴ εὖ αὐτὸ ποιοῦσιν, ἁμαρτάνουσιν· καὶ διαφέρει τούτῳ πολιτεία πολιτείας ἀγαθὴ φαύλης. ἔτι ἐκ τῶν αὐτῶν καὶ διὰ τῶν αὐτῶν καὶ γίνεται πᾶσα ἀρετὴ καὶ φθείρεται, ὁμοίως δὲ καὶ τέχνη· ἐκ γὰρ τοῦ κιθαρίζειν καὶ οἱ ἀγαθοὶ καὶ οἱ κακοὶ γίνονται κιθαρισταί. ἀνάλογον δὲ καὶ οἱ οἰκοδόμοι καὶ οἱ λοιποὶ πάντες· ἐκ μὲν γὰρ τοῦ εὖ οἰκοδομεῖν ἀγαθοὶ οἰκοδόμοι ἔσονται, ἐκ δὲ τοῦ κακῶς κακοί. εἰ γὰρ μὴ οὕτως εἶχεν, οὐδὲν ἂν ἔδει τοῦ διδάξοντος, ἀλλὰ πάντες ἂν ἐγίνοντο ἀγαθοὶ ἢ κακοί. οὕτω δὴ καὶ ἐπὶ τῶν ἀρετῶν ἔχει· πράττοντες γὰρ τὰ ἐν τοῖς συναλλάγμασι τοῖς πρὸς τοὺς ἀνθρώπους γινόμεθα οἱ μὲν δίκαιοι οἱ δὲ ἄδικοι, πράττοντες δὲ τὰ ἐν τοῖς δεινοῖς καὶ ἐθιζόμενοι φοβεῖσθαι ἢ θαρρεῖν οἱ μὲν ἀνδρεῖοι οἱ δὲ δειλοί. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ περὶ τὰς ἐπιθυμίας ἔχει καὶ τὰ περὶ τὰς ὀργάς· οἱ μὲν γὰρ σώφρονες καὶ πρᾶοι γίνονται, οἱ δ᾽ ἀκόλαστοι καὶ ὀργίλοι, οἱ μὲν ἐκ τοῦ οὑτωσὶ ἐν αὐτοῖς ἀναστρέφεσθαι, οἱ δὲ ἐκ τοῦ οὑτωσί. καὶ ἑνὶ δὴ λόγῳ ἐκ τῶν ὁμοίων ἐνεργειῶν αἱ ἕξεις γίνονται. διὸ δεῖ τὰς ἐνεργείας ποιὰς ἀποδιδόναι· κατὰ γὰρ τὰς τούτων διαφορὰς ἀκολουθοῦσιν αἱ ἕξεις. οὐ μικρὸν οὖν διαφέρει τὸ οὕτως ἢ οὕτως εὐθὺς ἐκ νέων ἐθίζεσθαι, ἀλλὰ πάμπολυ, μᾶλλον δὲ τὸ πᾶν.

Ἐπεὶ οὖν ἡ παροῦσα πραγματεία οὐ θεωρίας ἕνεκά 2
ἐστιν ὥσπερ αἱ ἄλλαι (οὐ γὰρ ἵν᾽ εἰδῶμεν τί ἐστιν ἡ ἀρετὴ σκεπτόμεθα, ἀλλ᾽ ἵν᾽ ἀγαθοὶ γενώμεθα, ἐπεὶ οὐδὲν ἂν ἦν ὄφελος αὐτῆς), ἀναγκαῖόν ἐστι σκέψασθαι τὰ περὶ τὰς πράξεις, πῶς πρακτέον αὐτάς· αὗται γάρ εἰσι κύριαι καὶ τοῦ ποιὰς γενέσθαι τὰς ἕξεις, καθάπερ εἰρήκαμεν. τὸ μὲν οὖν κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον πράττειν κοινὸν καὶ ὑποκείσθω, ῥηθήσεται δ᾽ ὕστερον περὶ αὐτοῦ, καὶ τί ἐστιν ὁ ὀρθὸς λόγος, καὶ πῶς ἔχει πρὸς τὰς ἄλλας ἀρετάς. ἐκεῖνο δὲ προδιο-

| δὲ M^b. ‖ 2. ἐσται] ἄρα L^bO^b, ἔσται ἄρα M^b. ‖ μὲν γὰρ κυρίως M^b. ‖ ἐν om H^a, qui ἑαυτῷ. ‖ 3. τι om K^b. ‖ καὶ om καὶ σύνεσιν post 6. καὶ φρόνησιν ponit O^b, om M^b. ‖ 7. ἢ] καὶ K^b. ‖ 15. πλεῖστον M^bO^b. ‖ ἐκ τῆς διδασκαλίας L^b, ἐν : M^b. ‖ 16. διόπερ καὶ ἐμπειρίας M^b. ‖ 18. ἔσχε M^b. ‖ παρεγκλῖνον K^bN^b. ‖ ἤθους N^b. ‖ 20. ὁ om M^b. ‖ 22. αὐτὸν . ‖ τὸ om L^b. ‖ 23. πεφυκ.] φύσει πεφυκότων M^b. ‖ 26. ἡμῶν M^b. ‖ περιγίνεται L^bM^b. ‖ 27. τούτων] τὰς τούτων O^b. ‖ O^b. ‖ 32. τῶν τεχνῶν τῶν ἄλλων L^bO^b. ‖ 34. δὴ L^b, om M^b.

ὰ K^b. ‖ 7. καὶ ante γίνεται om K^b. ‖ 8. δὴ L^b. ‖ 9. οἱ ante κακοὶ om K^b. ‖ 10. οἱ ante οἰκοδόμοι om $K^bL^bM^bO^b$. ‖ 13. κακοί om M^b. ‖ 13. δὲ M^b. ‖ 14. γὰρ om M^b. ‖ τοῖς συναλλάγμασι om pr K^b. ‖ 15. περὶ M^b. ‖ γινόμενα K^b. st ἄδικοι L^bO^b. ‖ 16. ἐθιζόμενοι ἢ φοβεῖσθαι M^b. ‖ 17. ἢ om K^b. ‖ 18. τὰ om L^bM^b. ‖ τὰ om M^b. ‖ 20. μὲν γὰρ οὑτωσὶν M^b, οὑτωσεὶ K^bN^b. ‖ ἐν αὐτοῖς om M^b. ‖ 24. γοῦν M^b. ‖ εὐθέως K^b. ‖ 27. οὐδὲ γὰρ L^b. ‖ τί ἐστιν ἀρετὴ O^b, ἡ . ‖ 28. γινώμεθα M^b. ‖ 29. ἐστι] ἐπὶ L^b, ἦν K^b, ἂν εἴη M^b. ‖ 31. γίνεσθαι L^b. ‖ 32. καὶ om M^b. ‖ ὑπερκείσθω N^b. ‖ . ‖ 33. ὁ om $K^bL^bO^b$. ‖ 34. προσδιομολογείσθω K^b, προομολογείσθω L^bO^b.

μολογείσθω, ὅτι πᾶς ὁ περὶ τῶν πρακτῶν λόγος τύπῳ καὶ ὐκ ἀκριβῶς ὀφείλει λέγεσθαι, ὥσπερ καὶ κατ' ἀρχὰς εἴπομεν ὅτι κατὰ τὴν ὕλην οἱ λόγοι ἀπαιτητέοι· τὰ δ' ἐν ταῖς πράξεσι καὶ τὰ συμφέροντα οὐδὲν ἑςηκὸς ἔχει, ὥσπερ οὐδὲ τὰ ὑγιεινά. τοιούτυ δ' ὄντος τοῦ καθόλυ λόγου, ἔτι μᾶλλον ὁ περὶ τῶν καθ' ἕκαςα λόγος ὐκ ἔχει τἀκριβές· οὔτε γὰρ ὑπὸ τέχνην οὔθ' ὑπὸ παραγγελίαν ὐδεμίαν πίπτει, δεῖ δ' αὐτὺς ἀεὶ τὺς πράττοντας τὰ πρὸς τὸν καιρὸν σκοπεῖν, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῆς ἰατρικῆς ἔχει καὶ τῆς κυβερνητικῆς. ἀλλὰ καίπερ ὄντος τοιούτου τοῦ παρόντος λόγου πειρατέον βοηθεῖν. πρῶτον οὖν τῦτο θεωρητέον, ὅτι τὰ τοιαῦτα πέφυκεν ὑπὸ ἐνδείας καὶ ὑπερβολῆς φθείρεσθαι, (δεῖ γὰρ ὑπὲρ τῶν ἀφανῶν τοῖς φανεροῖς μαρτυρίοις χρῆσθαι) ὥσπερ ἐπὶ τῆς ἰσχύος καὶ τῆς ὑγιείας ὁρῶμεν· τά τε γὰρ ὑπερβάλλοντα γυμνάσια καὶ τὰ ἐλλείποντα φθείρει τὴν ἰσχύν. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ποτὰ καὶ τὰ σιτία πλείω καὶ ἐλάττω γινόμενα φθείρει τὴν ὑγίειαν, τὰ δὲ σύμμετρα καὶ ποιεῖ καὶ αὔξει καὶ σώζει. οὕτως ὖν καὶ ἐπὶ σωφροσύνης καὶ ἀνδρείας ἔχει καὶ τῶν ἄλλων ἀρετῶν· ὅ τε γὰρ πάντα φεύγων καὶ φοβύμενος καὶ μηδὲν ὑπομένων δειλὸς γίνεται, ὅ τε μηδὲν ὅλως φοβύμενος ἀλλὰ πρὸς πάντα βαδίζων θρασύς. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ μὲν πάσης ἡδονῆς ἀπολαύων καὶ μηδεμιᾶς ἀπεχόμενος ἀκόλαστος, ὁ δὲ πάσας φεύγων, ὥσπερ οἱ ἀγροῖκοι, ἀναίσθητός τις· φθείρεται γὰρ ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ ἀνδρεία ὑπὸ τῆς ὑπερβολῆς καὶ τῆς ἐλλείψεως, ὑπὸ δὲ τῆς μεσότητος σώζεται. ἀλλ' οὐ μόνον αἱ γενέσεις καὶ αἱ αὐξήσεις καὶ αἱ φθοραὶ ἐκ τῶν αὐτῶν καὶ ὑπὸ τῶν αὐτῶν γίνονται, ἀλλὰ καὶ αἱ ἐνέργειαι ἐν τοῖς αὐτοῖς ἔσονται· καὶ γὰρ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν φανερωτέρων ὕτως ἔχει, οἷον ἐπὶ τῆς ἰσχύος· γίνεται γὰρ ἐκ τοῦ πολλὴν τροφὴν λαμβάνειν καὶ πολλοὺς πόνυς ὑπομένειν, καὶ μάλιςα δύναται ταῦτα ποιεῖν ὁ ἰσχυρός. οὕτω δ' ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν ἀρετῶν· ἔκ τε γὰρ τοῦ ἀπέχεσθαι τῶν ἡδονῶν γινόμεθα σώφρονες, καὶ γενόμενοι μάλιστα δυνάμεθα ἀπέχεσθαι αὐτῶν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἀνδρείας· ἐθιζόμενοι γὰρ καταφρονεῖν τ[illegible] βερῶν καὶ ὑπομένειν αὐτὰ γινόμεθα ἀνδρεῖοι, καὶ [illegible] μενοι μάλιςα δυνησόμεθα ὑπομένειν τὰ φοβερά. [illegible] δὲ δεῖ ποιεῖσθαι τῶν ἕξεων τὴν ἐπιγινομένην ἡδονὴν [illegible] πην τοῖς ἔργοις· ὁ μὲν γὰρ ἀπεχόμενος τῶν σωμ[illegible] ἡδονῶν καὶ αὐτῷ τούτῳ χαίρων σώφρων, ὁ δ' ἀχθ[illegible] ἀκόλαστος, καὶ ὁ μὲν ὑπομένων τὰ δεινὰ καὶ χα[illegible] μὴ λυπύμενός γε ἀνδρεῖος, ὁ δὲ λυπούμενος δειλός[illegible] ἡδονὰς γὰρ καὶ λύπας ἐςὶν ἡ ἠθικὴ ἀρετή· διὰ μὲ[illegible] τὴν ἡδονὴν τὰ φαῦλα πράττομεν, διὰ δὲ τὴν λύπ[illegible] καλῶν ἀπεχόμεθα. διὸ δεῖ ἦχθαί πως εὐθὺς ἐκ νέ[illegible] ὁ Πλάτων φησίν, ὥςε χαίρειν τε καὶ λυπεῖσθαι [illegible] ἡ γὰρ ὀρθὴ παιδεία αὕτη ἐςίν. ἔτι δ' εἰ ἀρεταί εἰ[illegible] πράξεις καὶ πάθη, παντὶ δὲ πάθει καὶ πάσῃ πράξ[illegible] ται ἡδονὴ καὶ λύπη, καὶ διὰ τοῦτ' ἂν εἴη ἡ ἀρε[illegible] ἡδονὰς καὶ λύπας. μηνύουσι δὲ καὶ αἱ κολάσεις γι[illegible] ναι διὰ τούτων· ἰατρεῖαι γάρ τινές εἰσιν, αἱ δὲ ἰα[illegible] διὰ τῶν ἐναντίων πεφύκασι γίνεσθαι. ἔτι, ὡς καὶ [illegible] εἴπομεν, πᾶσα ψυχῆς ἕξις, ὑφ' οἵων πέφυκε [illegible] χείρων καὶ βελτίων, πρὸς ταῦτα καὶ περὶ ταῦτα τὴ[illegible] σιν ἔχει· δι' ἡδονὰς δὲ καὶ λύπας φαῦλαι γίν[illegible] διώκειν ταύτας καὶ φεύγειν, ἢ ἃς μὴ δεῖ ἢ ὅτε [illegible] ὡς οὐ δεῖ ἢ ὁσαχῶς ἄλλως ὑπὸ τοῦ λόγυ διορίζ[illegible] τοιαῦτα. διὸ καὶ ὁρίζονται τὰς ἀρετὰς ἀπαθεί[illegible] καὶ ἠρεμίας· οὐκ εὖ δέ, ὅτι ἁπλῶς λέγουσιν, ἀλλ' [illegible] ὡς δεῖ καὶ ὡς ὐ δεῖ, καὶ ὅτε, καὶ ὅσα ἄλλα πρ[illegible] ὑπόκειται ἄρα ἡ ἀρετὴ εἶναι ἡ τοιαύτη περὶ ἡδ[illegible] λύπας τῶν βελτίστων πρακτική, ἡ δὲ κακία τ[illegible] γένοιτο δ' ἂν ἡμῖν καὶ ἐκ τούτων φανερὸν ἔτι π[illegible] αὐτῶν. τριῶν γὰρ ὄντων τῶν εἰς τὰς αἱρέσεις κα[illegible] τῶν εἰς τὰς φυγάς, καλοῦ συμφέροντος ἡδέος, κα[illegible] τῶν ἐναντίων, αἰσχροῦ βλαβεροῦ λυπηροῦ, περ[illegible] μὲν ταῦτα ὁ ἀγαθὸς κατορθωτικός ἐςιν ὁ δὲ κακὸ[illegible] τητικός, μάλιςα δὲ περὶ τὴν ἡδονήν· κοινή τε γ[illegible] τοῖς ζῴοις, καὶ πᾶσι τοῖς ὑπὸ τὴν αἵρεσιν παρ[illegible]

1. πρακτέων $K^bL^bM^b$. ‖ 2. καὶ ante κατ' om K^b. ‖ 3. ὕλην καὶ οἱ L^b. ‖ 5. ὑγιεινά] ὑγιεινὰ τῦ καθόλου λόγυ K^b. ‖ [illegible] K^b. ‖ 8. ὑποπίπτει M^b. ‖ περὶ K^b. ‖ 9. καὶ τῆς] καὶ ἐπὶ τῆς M^b. ‖ 10. τοῦ om K^b. ‖ 14. ὥσπερ καὶ ἐπὶ M^b. ‖ 16. [illegible] 17. γινόμενα καὶ ἐλάττω M^b. ‖ 18. καὶ ante ποιεῖ om M^b. ‖ 19. ἄλλων om K^b. ‖ 23. ἀπολαύων] ἐχόμενος M^b. ‖ 24. [illegible] 25. τις om L^bO^b. ‖ γὰρ] δὲ K^b. ‖ 26. τῆς post καὶ om M^b. ‖ 27. αἱ ante αὐξήσεις om $K^bL^bN^bO^b$. ‖ αἱ ante φθ[illegible] N^bO^b. ‖ 29. αἱ om K^b. ‖ 31. καὶ τοῦ πολλοὺς M^b. ‖ 32. μάλιςα ἃ δύναιτ' αὐτὰ K^b.

9. ἡ ἠθικὴ ἐςιν M^b. ‖ 13. εἰ] αἱ K^b. ‖ 14. πάθη καὶ πράξεις $L^bM^bO^b$. ‖ 15. καὶ διὰ] κἂν διὰ N^b, [illegible] 18. πρώην K^b. ‖ 21. ἡδονῆς δὲ καὶ λύπης M^b. ‖ φαῦλοι L^bM^b. ‖ 22. ἢ ὅτε μὴ δεῖ M^b, om K^b. ‖ ἢ ὡς [illegible] 26. καὶ ante ὅσα om N^b. ‖ 29. ὅτι K^b. ‖ 31. τῶν] ὄντων τῶν M^bN^b, ὄντων L^bO^b. ‖ 32. βλαβεροῦ] [illegible] O^b. ‖ ταῦτα μὲν πάντα $K^bL^bM^bO^b$. ‖ 33. κατορθωτής M^b. ‖ ἁμαρτητικός ἐςι· μάλιςα O^b. ‖ 34. δὲ om K^b. ‖ [illegible] L^bO^b.

τὸ καλὸν καὶ τὸ συμφέρον ἡδὺ φαίνεται. ἔτι ίυ πᾶσιν ἡμῖν συντέθραπται· διὸ χαλεπὸν ἀπο- ι τοῦτο τὸ πάθος ἐγκεχρωσμένον τῷ βίῳ. κα- δὲ καὶ τὰς πράξεις, οἱ μὲν μᾶλλον οἱ δ' ἧττον, λύπῃ. διὰ τοῦτ' οὖν ἀναγκαῖον εἶναι περὶ ταῦτα ν πραγματείαν· οὐ γὰρ μικρὸν εἰς τὰς πράξεις ῶς χαίρειν καὶ λυπεῖσθαι. ἔτι δὲ χαλεπώτερον ίχεσθαι ἢ θυμῷ, καθάπερ φησὶν Ἡράκλειτος, ὸ χαλεπώτερον ἀεὶ καὶ τέχνη γίνεται καὶ ἀρετή· τὸ εὖ βέλτιον ἐν τούτῳ. ὥστε καὶ διὰ τοῦτο περὶ ι λύπας πᾶσα ἡ πραγματεία καὶ τῇ ἀρετῇ καὶ κῇ· ὁ μὲν γὰρ εὖ τούτοις χρώμενος ἀγαθὸς ἔσται, ῶς κακός. ὅτι μὲν οὖν ἐστὶν ἡ ἀρετὴ περὶ ἡδονὰς ς, καὶ ὅτι ἐξ ὧν γίνεται, ὑπὸ τούτων καὶ αὔξε- φθείρεται μὴ ὡσαύτως γινομένων, καὶ ὅτι ἐξ ὧν τερὶ ταῦτα καὶ ἐνεργεῖ, εἰρήσθω.

ιρήσειε δ' ἄν τις, πῶς λέγομεν ὅτι δεῖ τὰ μὲν ράττοντας δικαίους γίνεσθαι, τὰ δὲ σώφρονα σώ- εἰ γὰρ πράττουσι τὰ δίκαια καὶ τὰ σώφρονα, δίκαιοι καὶ σώφρονες, ὥσπερ εἰ τὰ γραμματικὰ ουσικά, γραμματικοὶ καὶ μουσικοί. ἢ οὐδ' ἐπὶ ῶν οὕτως ἔχει; ἐνδέχεται γὰρ γραμματικόν τι αὶ ἀπὸ τύχης καὶ ἄλλου ὑποθεμένου. τότε οὖν ιματικός, ἐὰν καὶ γραμματικόν τι ποιήσῃ καὶ ικῶς· τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ κατὰ τὴν ἐν αὑτῷ γραμ- ἔτι οὐδ' ὅμοιόν ἐστιν ἐπὶ τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἀρε- μὲν γὰρ ὑπὸ τῶν τεχνῶν γινόμενα τὸ εὖ ἔχει , ἀρκεῖ οὖν ταῦτά πως ἔχοντα γενέσθαι· τὰ δὲ ἀρετὰς γινόμενα οὐκ ἐὰν αὐτά πως ἔχῃ, δι- σωφρόνως πράττεται, ἀλλὰ καὶ ἐὰν ὁ πράττων πράττῃ, πρῶτον μὲν ἐὰν εἰδώς, ἔπειτ' ἐὰν προαι- καὶ προαιρούμενος δι' αὐτά, τὸ δὲ τρίτον καὶ ἐὰν καὶ ἀμετακινήτως ἔχων πράττῃ. ταῦτα δὲ πρὸς μὲν τὸ τὰς ἄλλας τέχνας ἔχειν οὐ συναριθμεῖται, πλὴν αὐτὸ τὸ εἰδέναι· πρὸς δὲ τὸ τὰς ἀρετὰς τὸ μὲν εἰδέναι μικρὸν ἢ οὐδὲν ἰσχύει, τὰ δ' ἄλλα οὐ μικρὸν ἀλλὰ τὸ πᾶν δύναται, ἅπερ ἐκ τοῦ πολλάκις πράττειν τὰ δίκαια καὶ σώφρονα περιγίνεται. τὰ μὲν οὖν πράγματα δίκαια καὶ σώφρονα λέγεται, ὅταν ᾖ τοιαῦτα οἷα ἂν ὁ δίκαιος ἢ ὁ σώφρων πράξειεν· δίκαιος δὲ καὶ σώφρων ἐστὶν οὐχ ὁ ταῦτα πράττων, ἀλλὰ καὶ ὁ οὕτω πράττων ὡς οἱ δίκαιοι καὶ οἱ σώφρονες πράττουσιν. εὖ οὖν λέγεται ὅτι ἐκ τοῦ δίκαια πράττειν ὁ δίκαιος γίνεται καὶ ἐκ τοῦ τὰ σώφρονα ὁ σώφρων· ἐκ δὲ τοῦ μὴ πράττειν ταῦτα οὐδεὶς ἂν οὐδὲ μελλήσειε γενέσθαι ἀγαθός. ἀλλ' οἱ πολλοὶ ταῦτα μὲν οὐ πράττουσιν, ἐπὶ δὲ τὸν λόγον καταφεύγοντες οἴονται φιλοσοφεῖν καὶ οὕτως ἔσεσθαι σπουδαῖοι, ὅμοιόν τι ποιοῦντες τοῖς κάμνουσιν, οἳ τῶν ἰατρῶν ἀκούουσι μὲν ἐπιμελῶς, ποιοῦσι δ' οὐθὲν τῶν προσταττομένων. ὥσπερ οὖν οὐδ' ἐκεῖνοι εὖ ἕξουσι τὸ σῶμα οὕτω θεραπευόμενοι, οὐδ' οὗτοι τὴν ψυχὴν οὕτω φιλοσοφοῦντες.

4 Μετὰ δὲ ταῦτα τί ἐστιν ἡ ἀρετὴ σκεπτέον. ἐπεὶ οὖν τὰ ἐν τῇ ψυχῇ γινόμενα τρία ἐστί, πάθη δυνάμεις ἕξεις, τούτων ἄν τι εἴη ἡ ἀρετή. λέγω δὲ πάθη μὲν ἐπιθυμίαν, ὀργήν, φόβον, θράσος, φθόνον, χαράν, φιλίαν, μῖσος, πόθον, ζῆλον, ἔλεον, ὅλως οἷς ἕπεται ἡδονὴ ἢ λύπη, δυνάμεις δὲ καθ' ἃς παθητικοὶ τούτων λεγόμεθα, οἷον καθ' ἃς δυνατοὶ ὀργισθῆναι ἢ λυπηθῆναι ἢ ἐλεῆσαι, ἕξεις δὲ καθ' ἃς πρὸς τὰ πάθη ἔχομεν εὖ ἢ κακῶς, οἷον πρὸς τὸ ὀργισθῆναι, εἰ μὲν σφοδρῶς ἢ ἀνειμένως, κακῶς ἔχομεν, εἰ δὲ μέσως, εὖ. ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς τἆλλα. πάθη μὲν οὖν οὐκ εἰσὶν οὔθ' αἱ ἀρεταὶ οὔθ' αἱ κακίαι, ὅτι οὐ λεγόμεθα κατὰ τὰ πάθη σπουδαῖοι ἢ φαῦλοι, κατὰ δὲ τὰς ἀρετὰς ἢ τὰς κακίας λεγόμεθα, καὶ ὅτι κατὰ μὲν τὰ πάθη οὔτ' ἐπαινούμεθα οὔτε ψεγόμεθα (οὐ γὰρ ἐπαινεῖται ὁ φοβούμενος οὐδὲ ὁ ὀργιζόμενος, οὐδὲ ψέγεται ὁ ἁπλῶς

πετράφθαι K^b. ‖ διὸ — ἀποτρίψασθαι om N^b. ‖ 5. γοῦν M^b. ‖ 7. καὶ] ἢ L^b, ἢ καὶ M^bN^b. ‖ δὲ καὶ χαλεπώτερον L^b. ‖
ὰς ἡδονὰς O^b. ‖ 11. ἀρετῇ] ἠθικῇ M^b et rc L^b. ‖ 12. ἔσται] ἅπας M^b. ‖ 13. ἡ om M^b. ‖ 16. ἐγίνετο M^b. ‖ 19. τὰ post
$^bM^b$. ‖ 20. σώφρονες καὶ δίκαιοι M^b. ‖ οἱ M^bN^b. ‖ τὰ om M^b. ‖ 21. τὰ add K^b. ‖ 24. καὶ post ἐὰν om M^bN^b. ‖
, L^bO^b. ‖ 27. γὰρ om N^b. ‖ γενόμενα L^bO^b. ‖ ἔχειν αὐτοῖς K^b. ‖ 28. οὖν] τοῦ K^b. ‖ αὐτά L^bO^b. ‖ 29. ἂν L^bO^b. ‖
M^bO^b. ‖ 31. ἐὰν προαιρούμενος om K^b. ‖ 32. καὶ προαιρούμενος om $L^bN^bO^b$. ‖ διὰ ταῦτα K^b. ‖ τὸ τρίτον δὲ M^b. ‖ ἐὰν
33. ἔχων καὶ πράττῃ N^b.

post δὲ om K^b. ‖ οὐδὲν ἢ μικρὸν K^b. ‖ 3. τὸ om K^b. ‖ 4. ἅπερ καὶ ἐκ L^bO^b. ‖ 6. ᾖ] εἴη L^b. ‖ ἢ] καὶ M^b. ‖ ὁ om
‖ 8. ὁ om N^b. ‖ οἱ post καὶ om $K^bM^bO^b$. ‖ 9. εὖ γ' οὖν L^b. ‖ 10. ἐκ — σώφρων om O^b. ‖ 11. μελήσειε $L^bM^bO^b$. ‖
κούουσιν M^b. ‖ 16. οὐκ ἐκεῖνοι L^b, ἐκεῖνοι οὐκ M^b. ‖ 19. μετὰ ταῦτα δὲ τί ἐστιν ἀρετὴ M^b, τί δ' ἐστὶν ἡ ἀρετὴ ἑξῆς K^b. ‖
M^b. ‖ 21. τι ἂν $L^bM^bN^bO^b$. ‖ ἡ om N^b. ‖ δὴ L^b. ‖ 22. φθόνον θάρσος K^b. ‖ μῖσος φιλίαν L^bO^b. ‖ 24. ποιητικοὶ
. ἢ εὖ ἢ M^b. ‖ 29. οὔθ' αἱ κακίαι — 1109 b 22. ἄλλο οὐδὲν] haec 1113 b 9. ante αἰσχρὸν ponit N^b. ‖ 29. οὐδὲ M^bN^b. ‖
n K^b. ‖ 31. ἢ] καὶ K^b. ‖ λεγόμεθα σπουδαῖοι καὶ φαῦλοι καὶ K^b. ‖ μὲν om K^b. ‖ 32. οὐ] οὐδὲ O^b. ‖ 33. οὐδὲ] ἢ M^b. ‖
αι — 1106 a 1. ὀργιζόμενος om L^b.

μολογείσθω, ὅτι πᾶς ὁ περὶ τῶν πρακτῶν λόγος τύπῳ καὶ ὐκ ἀκριβῶς ὀφείλει λέγεσθαι, ὥσπερ καὶ κατ' ἀρχὰς εἴπομεν ὅτι κατὰ τὴν ὕλην οἱ λόγοι ἀπαιτητέοι· τὰ δ' ἐν ταῖς πράξεσι καὶ τὰ συμφέροντα οὐδὲν ἑςηκὸς ἔχει, ὥσπερ οὐδὲ τὰ ὑγιεινά. τοιούτυ δ' ὄντος τοῦ καθόλυ λόγου, ἔτι μᾶλλον ὁ περὶ τῶν καθ' ἕκαςα λόγος ὐκ ἔχει τἀκριβές· οὔτε γὰρ ὑπὸ τέχνην οὔθ' ὑπὸ παραγγελίαν ὐδεμίαν πίπτει, δεῖ δ' αὐτὺς ἀεὶ τὺς πράττοντας τὰ πρὸς τὸν καιρὸν σκοπεῖν, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῆς ἰατρικῆς ἔχει καὶ τῆς κυβερνητικῆς. ἀλλὰ καίπερ ὄντος τοιούτου τοῦ παρόντος λόγου πειρατέον βοηθεῖν. πρῶτον οὖν τῦτο θεωρητέον, ὅτι τὰ τοιαῦτα πέφυκεν ὑπὸ ἐνδείας καὶ ὑπερβολῆς φθείρεσθαι, (δεῖ γὰρ ὑπὲρ τῶν ἀφανῶν τοῖς φανεροῖς μαρτυρίοις χρῆσθαι) ὥσπερ ἐπὶ τῆς ἰσχύος καὶ τῆς ὑγιείας ὁρῶμεν· τά τε γὰρ ὑπερβάλλοντα γυμνάσια καὶ τὰ ἐλλείποντα φθείρει τὴν ἰσχύν. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ποτὰ καὶ τὰ σιτία πλείω καὶ ἐλάττω γινόμενα φθείρει τὴν ὑγίειαν, τὰ δὲ σύμμετρα καὶ ποιεῖ καὶ αὔξει καὶ σῴζει. οὕτως ὖν καὶ ἐπὶ σωφροσύνης καὶ ἀνδρείας ἔχει καὶ τῶν ἄλλων ἀρετῶν· ὅ τε γὰρ πάντα φεύγων καὶ φοβύμενος καὶ μηδὲν ὑπομένων δειλὸς γίνεται, ὅ τε μηδὲν ὅλως φοβύμενος ἀλλὰ πρὸς πάντα βαδίζων θρασύς. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ μὲν πάσης ἡδονῆς ἀπολαύων καὶ μηδεμιᾶς ἀπεχόμενος ἀκόλαστος, ὁ δὲ πάσας φεύγων, ὥσπερ οἱ ἀγροῖκοι, ἀναίσθητός τις· φθείρεται γὰρ ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ ἀνδρεία ὑπὸ τῆς ὑπερβολῆς καὶ τῆς ἐλλείψεως, ὑπὸ δὲ τῆς μεσότητος σῴζεται. ἀλλ' οὐ μόνον αἱ γενέσεις καὶ αἱ αὐξήσεις καὶ αἱ φθοραὶ ἐκ τῶν αὐτῶν καὶ ὑπὸ τῶν αὐτῶν γίνονται, ἀλλὰ καὶ αἱ ἐνέργειαι ἐν τοῖς αὐτοῖς ἔσονται· καὶ γὰρ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν φανερωτέρων ὕτως ἔχει, οἷον ἐπὶ τῆς ἰσχύος· γίνεται γὰρ ἐκ τοῦ πολλὴν τροφὴν λαμβάνειν καὶ πολλοὺς πόνυς ὑπομένειν, καὶ μάλιςα δύναται ταῦτα ποιεῖν ὁ ἰσχυρός. οὕτω δ' ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν ἀρετῶν· ἔκ τε γὰρ τοῦ ἀπέχεσθαι τῶν ἡδονῶν γινόμεθα σώφρονες, καὶ γενόμενοι μάλιστα δυνάμεθα ἀπέχεσθαι αὐτῶν. ὁμοίως δὲ

καὶ ἐπὶ τῆς ἀνδρείας· ἐθιζόμενοι γὰρ καταφρονεῖν τῶ
βερῶν καὶ ὑπομένειν αὐτὰ γινόμεθα ἀνδρεῖοι, καὶ
μενοι μάλιςα δυνησόμεθα ὑπομένειν τὰ φοβερά. σ
δὲ δεῖ ποιεῖσθαι τῶν ἕξεων τὴν ἐπιγινομένην ἡδονὴν
πην τοῖς ἔργοις· ὁ μὲν γὰρ ἀπεχόμενος τῶν σωμα
ἡδονῶν καὶ αὐτῷ τούτῳ χαίρων σώφρων, ὁ δ' ἀχθ
ἀκόλαστος, καὶ ὁ μὲν ὑπομένων τὰ δεινὰ καὶ χαί
μὴ λυπύμενός γε ἀνδρεῖος, ὁ δὲ λυπούμενος δειλός.
ἡδονὰς γὰρ καὶ λύπας ἐςὶν ἡ ἠθικὴ ἀρετή· διὰ μὲ
τὴν ἡδονὴν τὰ φαῦλα πράττομεν, διὰ δὲ τὴν λύπ
καλῶν ἀπεχόμεθα. διὸ δεῖ ἦχθαί πως εὐθὺς ἐκ νέ
ὁ Πλάτων φησίν, ὥςε χαίρειν τε καὶ λυπεῖσθαι οἷ
ἡ γὰρ ὀρθὴ παιδεία αὕτη ἐςίν. ἔτι δ' εἰ ἀρεταί εἰσ
πράξεις καὶ πάθη, παντὶ δὲ πάθει καὶ πάσῃ πράξε
ται ἡδονὴ καὶ λύπη, καὶ διὰ τοῦτ' ἂν εἴη ἡ ἀρετὴ
ἡδονὰς καὶ λύπας. μηνύουσι δὲ καὶ αἱ κολάσεις γι
ναι διὰ τούτων· ἰατρεῖαι γάρ τινές εἰσιν, αἱ δὲ ἰα
διὰ τῶν ἐναντίων πεφύκασι γίνεσθαι. ἔτι, ὡς καὶ π
εἴπομεν, πᾶσα ψυχῆς ἕξις, ὑφ' οἵων πέφυκε γί
χείρων καὶ βελτίων, πρὸς ταῦτα καὶ περὶ ταῦτα τ
σιν ἔχει· δι' ἡδονὰς δὲ καὶ λύπας φαῦλαι γίν
διώκειν ταύτας καὶ φεύγειν, ἢ ἃς μὴ δεῖ ἢ ὅτε ο
ὡς οὐ δεῖ ἢ ὁσαχῶς ἄλλως ὑπὸ τοῦ λόγυ διορίζε
τοιαῦτα. διὸ καὶ ὁρίζονται τὰς ἀρετὰς ἀπαθείας
καὶ ἠρεμίας· οὐκ εὖ δέ, ὅτι ἁπλῶς λέγουσιν, ἀλλ'
ὡς δεῖ καὶ ὡς ὐ δεῖ, καὶ ὅτε, καὶ ὅσα ἄλλα πρ
ὑπόκειται ἄρα ἡ ἀρετὴ εἶναι ἡ τοιαύτη περὶ ἡδο
λύπας τῶν βελτίστων πρακτική, ἡ δὲ κακία τ
γένοιτο δ' ἂν ἡμῖν καὶ ἐκ τούτων φανερὸν ἔτι π
αὐτῶν. τριῶν γὰρ ὄντων τῶν εἰς τὰς αἱρέσεις κα
τῶν εἰς τὰς φυγάς, καλοῦ συμφέροντος ἡδέος, κα
τῶν ἐναντίων, αἰσχροῦ βλαβεροῦ λυπηροῦ, περ
μὲν ταῦτα ὁ ἀγαθὸς κατορθωτικός ἐςιν ὁ δὲ κακὸ
τητικός, μάλιςα δὲ περὶ τὴν ἡδονήν· κοινή τε γὰ
τοῖς ζῴοις, καὶ πᾶσι τοῖς ὑπὸ τὴν αἵρεσιν παρακ

1. πρακτέων $K^bL^bM^b$. ‖ 2. καὶ ante κατ' om K^b. ‖ 3. ὕλην καὶ οἱ L^b. ‖ 5. ὑγιεινά] ὑγιεινὰ τῦ καθολικῦ λόγυ K^b. ‖ 6 … K^b. ‖ 8. ὑποπίπτει M^b. ‖ περὶ K^b. ‖ 9. καὶ τῆς] καὶ ἐπὶ τῆς M^b. ‖ 10. τοῦ om K^b. ‖ 14. ὥσπερ καὶ ἐπὶ M^b. ‖ 16. … 17. γινόμενα καὶ ἐλάττω M^b. ‖ 18. καὶ ante ποιεῖ om M^b. ‖ 19. ἄλλων om K^b. ‖ 23. ἀπολαύων] ἐχόμενος M^b. ‖ 24. τῶν … 25. τις om L^bO^b. ‖ γὰρ] δὲ K^b. ‖ 26. τῆς post καὶ om M^b. ‖ 27. αἱ ante αὐξήσεις om $K^bL^bN^bO^b$. ‖ αἱ ante φθο… N^bO^b. ‖ 29. αἱ om K^b. ‖ 31. καὶ τοῦ πολλοὺς M^b. ‖ 32. μάλιςα ἂ δύναιτ' αὐτὰ K^b.

9. ἡ ἠθική ἐςιν M^b. ‖ 13. εἰ] αἱ K^b. ‖ 14. πάθη καὶ πράξεις $L^bM^bO^b$. ‖ 15. καὶ διὰ] κἂν διὰ N^b, … 18. πρώην K^b. ‖ 21. ἡδονῆς δὲ καὶ λύπης M^b. ‖ φαῦλοι L^bM^b. ‖ 22. ἢ ὅτε μὴ δεῖ M^b, om K^b. ‖ ἢ ὡς οὐ δεῖ om … 26. καὶ ante ὅσα om N^b. ‖ 29. ὅτι K^b. ‖ 31. τῶν] ὄντων τῶν M^bN^b, ὄντων L^bO^b. ‖ 32. βλαβεροῦ] ἀσυμφόρου L^b… O^b. ‖ ταῦτα μὲν πάντα $K^bL^bM^bO^b$. ‖ 33. κατορθωτής M^b. ‖ ἁμαρτητικός ἐςι· μάλιςα O^b. ‖ 34. δὲ om K^b. ‖ … L^bO^b.

τὸ καλὸν καὶ τὸ συμφέρον ἡδὺ φαίνεται. ἔτι πίυ πᾶσιν ἡμῖν συντέθραπται· διὸ χαλεπὸν ἀπο- ιι τοῦτο τὸ πάθος ἐγκεχρωσμένον τῷ βίῳ. κα- ν δὲ καὶ τὰς πράξεις, οἱ μὲν μᾶλλον οἱ δ' ἧττον, ιὶ λύπῃ. διὰ τοῦτ' οὖν ἀναγκαῖον εἶναι περὶ ταῦτα ίαν πραγματείαν· οὐ γὰρ μικρὸν εἰς τὰς πράξεις κῶς χαίρειν καὶ λυπεῖσθαι. ἔτι δὲ χαλεπώτερον ιάχεσθαι ἢ θυμῷ, καθάπερ φησὶν Ἡράκλειτος, τὸ χαλεπώτερον ἀεὶ καὶ τέχνη γίνεται καὶ ἀρετή· τὸ εὖ βέλτιον ἐν τούτῳ. ὥστε καὶ διὰ τοῦτο περὶ ιαὶ λύπας πᾶσα ἡ πραγματεία καὶ τῇ ἀρετῇ καὶ τικῇ· ὁ μὲν γὰρ εὖ τούτοις χρώμενος ἀγαθὸς ἔσται, κῶς κακός. ὅτι μὲν οὖν ἐστὶν ἡ ἀρετὴ περὶ ἡδονὰς ίας, καὶ ὅτι ἐξ ὧν γίνεται, ὑπὸ τούτων καὶ αὔξε- φθείρεται μὴ ὡσαύτως γινομένων, καὶ ὅτι ἐξ ὧν περὶ ταῦτα καὶ ἐνεργεῖ, εἰρήσθω.

τορήσειε δ' ἄν τις, πῶς λέγομεν ὅτι δεῖ τὰ μὲν πράττοντας δικαίους γίνεσθαι, τὰ δὲ σώφρονα σώ- εἰ γὰρ πράττουσι τὰ δίκαια καὶ τὰ σώφρονα, δίκαιοι καὶ σώφρονες, ὥσπερ εἰ τὰ γραμματικὰ μουσικά, γραμματικοὶ καὶ μουσικοί. ἢ οὐδ' ἐπὶ γῶν οὕτως ἔχει; ἐνδέχεται γὰρ γραμματικόν τι καὶ ἀπὸ τύχης καὶ ἄλλου ὑποθεμένου. τότε οὖν αμματικός, ἐὰν καὶ γραμματικόν τι ποιήσῃ καὶ ιτικῶς· τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ κατὰ τὴν ἐν αὐτῷ γραμ- . ἔτι οὐδ' ὅμοιόν ἐστιν ἐπὶ τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἀρε- ὶ μὲν γὰρ ὑπὸ τῶν τεχνῶν γινόμενα τὸ εὖ ἔχει ῖς, ἀρκεῖ οὖν ταῦτά πως ἔχοντα γενέσθαι· τὰ δὲ ὶς ἀρετὰς γινόμενα οὐκ ἐὰν αὐτά πως ἔχῃ, δι- σωφρόνως πράττεται, ἀλλὰ καὶ ἐὰν ὁ πράττων ων πράττῃ, πρῶτον μὲν ἐὰν εἰδώς, ἔπειτ' ἐὰν προαι- καὶ προαιρούμενος δι' αὐτά, τὸ δὲ τρίτον καὶ ἐὰν καὶ ἀμετακινήτως ἔχων πράττῃ. ταῦτα δὲ πρὸς μὲν τὸ τὰς ἄλλας τέχνας ἔχειν οὐ συναριθμεῖται, πλὴν αὐτὸ τὸ εἰδέναι· πρὸς δὲ τὸ τὰς ἀρετὰς τὸ μὲν εἰδέναι μικρὸν ἢ οὐδὲν ἰσχύει, τὰ δ' ἄλλα οὐ μικρὸν ἀλλὰ τὸ πᾶν δύναται, ἅπερ ἐκ τοῦ πολλάκις πράττειν τὰ δίκαια καὶ σώφρονα περιγίνεται. τὰ μὲν οὖν πράγματα δίκαια καὶ σώφρονα λέγεται, ὅταν ᾖ τοιαῦτα οἷα ἂν ὁ δίκαιος ἢ ὁ σώφρων πράξειεν· δίκαιος δὲ καὶ σώφρων ἐστὶν οὐχ ὁ ταῦτα πράττων, ἀλλὰ καὶ ὁ οὕτω πράττων ὡς οἱ δίκαιοι καὶ οἱ σώφρονες πράττουσιν. εὖ οὖν λέγεται ὅτι ἐκ τοῦ δίκαια πράττειν ὁ δίκαιος γίνεται καὶ ἐκ τοῦ τὰ σώφρονα ὁ σώφρων· ἐκ δὲ τοῦ μὴ πράττειν ταῦτα οὐδεὶς ἂν οὐδὲ μελλήσειε γενέσθαι ἀγαθός. ἀλλ' οἱ πολλοὶ ταῦτα μὲν οὐ πράττουσιν, ἐπὶ δὲ τὸν λόγον καταφεύγοντες οἴονται φιλοσοφεῖν καὶ οὕτως ἔσεσθαι σπουδαῖοι, ὅμοιόν τι ποιοῦντες τοῖς κάμνουσιν, οἳ τῶν ἰατρῶν ἀκούουσι μὲν ἐπιμελῶς, ποιοῦσι δ' οὐθὲν τῶν προσταττομένων. ὥσπερ οὖν οὐδ' ἐκεῖνοι εὖ ἕξουσι τὸ σῶμα οὕτω θεραπευόμενοι, οὐδ' οὗτοι τὴν ψυχὴν οὕτω φιλοσοφοῦντες.

Μετὰ δὲ ταῦτα τί ἐστιν ἡ ἀρετὴ σκεπτέον. ἐπεὶ οὖν 4
τὰ ἐν τῇ ψυχῇ γινόμενα τρία ἐστί, πάθη δυνάμεις ἕξεις, τούτων ἄν τι εἴη ἡ ἀρετή. λέγω δὲ πάθη μὲν ἐπιθυμίαν, ὀργήν, φόβον, θράσος, φθόνον, χαράν, φιλίαν, μῖσος, πόθον, ζῆλον, ἔλεον, ὅλως οἷς ἕπεται ἡδονὴ ἢ λύπη, δυνάμεις δὲ καθ' ἃς παθητικοὶ τούτων λεγόμεθα, οἷον καθ' ἃς δυνατοὶ ὀργισθῆναι ἢ λυπηθῆναι ἢ ἐλεῆσαι, ἕξεις δὲ καθ' ἃς πρὸς τὰ πάθη ἔχομεν εὖ ἢ κακῶς, οἷον πρὸς τὸ ὀργισθῆναι, εἰ μὲν σφοδρῶς ἢ ἀνειμένως, κακῶς ἔχομεν, εἰ δὲ μέσως, εὖ. ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς τἆλλα. πάθη μὲν οὖν οὐκ εἰσὶν οὔθ' αἱ ἀρεταὶ οὔθ' αἱ κακίαι, ὅτι οὐ λεγόμεθα κατὰ τὰ πάθη σπουδαῖοι ἢ φαῦλοι, κατὰ δὲ τὰς ἀρετὰς ἢ τὰς κακίας λεγόμεθα, καὶ ὅτι κατὰ μὲν τὰ πάθη οὔτ' ἐπαινούμεθα οὔτε ψεγόμεθα (οὐ γὰρ ἐπαινεῖται ὁ φοβούμενος οὐδὲ ὁ ὀργιζόμενος, οὐδὲ ψέγεται ὁ ἁπλῶς

συντετράφθαι K^b. ‖ διὸ — ἀποτρίψασθαι om N^b. ‖ 5. γοῦν M^b. ‖ 7. καὶ] ἢ L^b, ἢ καὶ M^bN^b. ‖ δὲ καὶ χαλεπώτερον L^b. ‖
τὰς ἡδονὰς O^b. ‖ 11. ἀρετῇ] ἠθικῇ M^b et rc L^b. ‖ 12. ἔσται] ἅπας M^b. ‖ 13. ἡ om M^b. ‖ 16. ἐγίνετο M^b. ‖ 19. τὰ post
K^bM^b. ‖ 20. σώφρονες καὶ δίκαιοι M^b. ‖ οἱ M^bN^b. ‖ τὰ om M^b. ‖ 21. τὰ add K^b. ‖ 24. καὶ post ἐὰν om M^bN^b. ‖
ἂν L^bO^b. ‖ 27. γὰρ om N^b. ‖ γενόμενα L^bO^b. ‖ ἔχειν αὐτοῖς K^b. ‖ 28. οὖν] τοι K^b. ‖ αὐτά L^bO^b. ‖ 29. ἂν L^bO^b. ‖
$^bM^bO^b$. ‖ 31. ἐὰν προαιρούμενος om K^b. ‖ 32. καὶ προαιρούμενος om $L^bN^bO^b$. ‖ διὰ ταῦτα K^b. ‖ τὸ τρίτον δὲ M^b. ‖ ἐὰν
‖ 33. ἔχων καὶ πράττῃ N^b.
τὸ post δὲ om K^b. ‖ οὐδὲν ἢ μικρὸν K^b. ‖ 3. τὸ om K^b. ‖ 4. ἅπερ καὶ ἐκ L^bO^b. ‖ 6. ᾖ] εἴη L^b. ‖ ἢ] καὶ M^b. ‖ ὁ om
^{b}. ‖ 8. ὁ om N^b. ‖ οἱ post καὶ om $K^bM^bO^b$. ‖ 9. εὖ γ' οὖν L^b. ‖ 10. ἐκ — σώφρων om O^b. ‖ 11. μελήσειε $L^bM^bO^b$. ‖
ἀκούουσιν M^b. ‖ 16. οὐκ ἐκεῖνοι L^b, ἐκεῖνοι οὐκ M^b. ‖ 19. μετὰ ταῦτα δὲ τί ἐστιν ἀρετὴ M^b, τί δ' ἐστὶν ἡ ἀρετὴ ἑξῆς K^b. ‖
οι M^b. ‖ 21. τι ἂν $L^bM^bN^bO^b$. ‖ ἡ om N^b. ‖ δὴ L^b. ‖ 22. φθόνον θάρσος K^b. ‖ μῖσος φιλίαν L^bO^b. ‖ 24. ποιητικοὶ
6. ἢ εὖ ἢ M^b. ‖ 29. οὔθ' αἱ κακίαι — 1109 b 22. ἄλλο οὐδὲν] haec 1113 b 9. ante αἰσχρὸν ponit N^b. ‖ 29. οὐδὲ M^bN^b. ‖
om K^b. ‖ 31. ἢ] καὶ K^b. ‖ λεγόμεθα σπουδαῖοι καὶ φαῦλοι καὶ K^b. ‖ μὲν om K^b. ‖ 32. οὐ] οὐδὲ O^b. ‖ 33. οὐδὲ] ἢ M^b. ‖
ται — 1106 a 1. ὀργιζόμενος om L^b.

ὀργιζόμενος ἀλλ' ὁ πῶς), κατὰ δὲ τὰς ἀρετὰς καὶ τὰς κακίας ἐπαινούμεθα ἢ ψεγόμεθα. ἔτι ὀργιζόμεθα μὲν καὶ φοβούμεθα ἀπροαιρέτως, αἱ δ' ἀρεταὶ προαιρέσεις τινὲς ἢ οὐκ ἄνευ προαιρέσεως. πρὸς δὲ τούτοις κατὰ μὲν τὰ πάθη κινεῖσθαι λεγόμεθα, κατὰ δὲ τὰς ἀρετὰς καὶ τὰς κακίας οὐ κινεῖσθαι ἀλλὰ διακεῖσθαί πως. διὰ ταῦτα δὲ οὐδὲ δυνάμεις εἰσίν· οὔτε γὰρ ἀγαθοὶ λεγόμεθα τῷ δύνασθαι πάσχειν ἁπλῶς οὔτε κακοί, οὔτ' ἐπαινούμεθα οὔτε ψεγόμεθα. καὶ ἔτι δυνατοὶ μέν ἐσμεν φύσει, ἀγαθοὶ δὲ ἢ κακοὶ οὐ γινόμεθα φύσει· εἴπομεν δὲ περὶ τούτου πρότερον. εἰ οὖν μήτε πάθη εἰσὶν αἱ ἀρεταὶ μήτε δυνάμεις, λείπεται ἕξεις αὐτὰς εἶναι. ὅ τι μὲν οὖν ἐστὶ τῷ γένει ἡ ἀρετή, εἴρηται.

5 Δεῖ δὲ μὴ μόνον οὕτως εἰπεῖν, ὅτι ἕξις, ἀλλὰ καὶ ποία τις. ῥητέον οὖν ὅτι πᾶσα ἀρετή, οὗ ἂν ᾖ ἀρετή, αὐτό τε εὖ ἔχον ἀποτελεῖ καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ εὖ ἀποδίδωσιν, οἷον ἡ τοῦ ὀφθαλμοῦ ἀρετὴ τόν τε ὀφθαλμὸν σπουδαῖον ποιεῖ καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ· τῇ γὰρ τοῦ ὀφθαλμοῦ ἀρετῇ εὖ ὁρῶμεν. ὁμοίως ἡ τοῦ ἵππου ἀρετὴ ἵππον τε σπουδαῖον ποιεῖ καὶ ἀγαθὸν δραμεῖν καὶ ἐνεγκεῖν τὸν ἐπιβάτην καὶ μεῖναι τοὺς πολεμίους. εἰ δὴ τοῦτ' ἐπὶ πάντων οὕτως ἔχει, καὶ ἡ τοῦ ἀνθρώπου ἀρετὴ εἴη ἂν ἕξις ἀφ' ἧς ἀγαθὸς ἄνθρωπος γίνεται καὶ ἀφ' ἧς εὖ τὸ ἑαυτοῦ ἔργον ἀποδώσει. πῶς δὲ τοῦτ' ἔσται, ἤδη μὲν εἰρήκαμεν, ἔτι δὲ καὶ ὧδ' ἔσται φανερόν, ἐὰν θεωρήσωμεν ποία τίς ἐστιν ἡ φύσις αὐτῆς. ἐν παντὶ δὴ συνεχεῖ καὶ διαιρετῷ ἔστι λαβεῖν τὸ μὲν πλεῖον τὸ δ' ἔλαττον τὸ δ' ἴσον, καὶ ταῦτα ἢ κατ' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἢ πρὸς ἡμᾶς· τὸ δ' ἴσον μέσον τι ὑπερβολῆς καὶ ἐλλείψεως. λέγω δὲ τοῦ μὲν πράγματος μέσον τὸ ἴσον ἀπέχον ἀφ' ἑκατέρου τῶν ἄκρων, ὅπερ ἐστὶν ἓν καὶ ταὐτὸν πᾶσιν, πρὸς ἡμᾶς δὲ ὃ μήτε πλεονάζει μήτε ἐλλείπει. τοῦτο δ' οὐχ ἕν, οὐδὲ ταὐτὸν πᾶσιν, οἷον εἰ τὰ δέκα πολλὰ τὰ δὲ δύο ὀλίγα, τὰ ἓξ μέσα λαμβάνουσι κατὰ τὸ πρᾶγμα· ἴσῳ γὰρ ὑπερέχει τε καὶ ὑπερέχεται, τοῦτο δὲ μέσον ἐστὶ κατὰ τὴν ἀριθμητικὴν ἀναλογίαν. τὸ δὲ πρὸς ἡμᾶς οὐχ οὕτω ληπτέον· οὐ γὰρ

εἴ τῳ δέκα μναῖ φαγεῖν πολὺ δύο δὲ ὀλίγον, ὁ
πτης ἓξ μνᾶς προστάξει· ἔστι γὰρ ἴσως καὶ τοῦτο
τῷ ληψομένῳ ἢ ὀλίγον· Μίλωνι μὲν γὰρ ὀλίγον,
ἀρχομένῳ τῶν γυμνασίων πολύ. ὁμοίως ἐπὶ δρόμου
πάλης. οὕτω δὴ πᾶς ἐπιστήμων τὴν ὑπερβολὴν μὲν
τὴν ἔλλειψιν φεύγει, τὸ δὲ μέσον ζητεῖ καὶ τοῦθ'
ται, μέσον δὲ οὐ τὸ τοῦ πράγματος ἀλλὰ τὸ πρὸς
εἰ δὴ πᾶσα ἐπιστήμη οὕτω τὸ ἔργον εὖ ἐπιτελεῖ,
μέσον βλέπουσα καὶ εἰς τοῦτο ἄγουσα τὰ ἔργα
θασιν ἐπιλέγειν τοῖς εὖ ἔχουσιν ἔργοις ὅτι οὔτ'
ἐστιν οὔτε προσθεῖναι, ὡς τῆς μὲν ὑπερβολῆς καὶ
λείψεως φθειρούσης τὸ εὖ, τῆς δὲ μεσότητος σῳζ
οἱ δ' ἀγαθοὶ τεχνῖται, ὡς λέγομεν, πρὸς τοῦτο
ἐργάζονται, ἡ δ' ἀρετὴ πάσης τέχνης ἀκριβεστ
ἀμείνων ἐστίν, ὥσπερ καὶ ἡ φύσις, τοῦ μέσου
χαστική. λέγω δὲ τὴν ἠθικήν· αὕτη γάρ ἐστι
καὶ πράξεις, ἐν δὲ τούτοις ἐστὶν ὑπερβολὴ καὶ
καὶ τὸ μέσον. οἷον καὶ φοβηθῆναι καὶ θαρρῆσαι
θυμῆσαι καὶ ὀργισθῆναι καὶ ἐλεῆσαι καὶ ὅλως
καὶ λυπηθῆναι ἔστι καὶ μᾶλλον καὶ ἧττον, καὶ
οὐκ εὖ· τὸ δ' ὅτε δεῖ καὶ ἐφ' οἷς καὶ πρὸς οὓς
ἕνεκα καὶ ὡς δεῖ, μέσον τε καὶ ἄριστον, ὅπερ
ἀρετῆς. ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τὰς πράξεις ἐστὶν
καὶ ἔλλειψις καὶ τὸ μέσον. ἡ δ' ἀρετὴ περὶ
πράξεις ἐστίν, ἐν οἷς ἡ μὲν ὑπερβολὴ ἁμαρτάνεται
ἔλλειψις ψέγεται, τὸ δὲ μέσον ἐπαινεῖται καὶ
ται· ταῦτα δ' ἄμφω τῆς ἀρετῆς. μεσότης τις
ἡ ἀρετή, στοχαστική γε οὖσα τοῦ μέσου. ἔτι τὸ μὲν
τάνειν πολλαχῶς ἐστίν (τὸ γὰρ κακὸν τοῦ ἀπείρου
Πυθαγόρειοι εἴκαζον, τὸ δ' ἀγαθὸν τοῦ πεπερασμένου
δὲ κατορθοῦν μοναχῶς· διὸ καὶ τὸ μὲν ῥᾴδιον τὸ
λεπτόν, ῥᾴδιον μὲν τὸ ἀποτυχεῖν τοῦ σκοποῦ,
δὲ τὸ ἐπιτυχεῖν. καὶ διὰ ταῦτ' οὖν τῆς μὲν
ὑπερβολὴ καὶ ἡ ἔλλειψις, τῆς δ' ἀρετῆς ἡ μεσότης
λοὶ μὲν γὰρ ἁπλῶς, παντοδαπῶς δὲ κακοί."

Ἔστιν ἄρα ἡ ἀρετὴ ἕξις προαιρετική, ἐν

1. τὰς post καὶ om N^b. || 2. μὲν om M^b. || 9. καὶ om K^b. || 10. δὲ καὶ περὶ τούτων M^b. || 14. ἕξεις N^b. || 15.
K^b. || τις] τις ἕξις M^b. || ᾖ] εἴη K^b. || 16. τὸ εὖ ἔργον αὐτοῦ ἀπ. L^b. || 19. ὁμοίως δὲ ἡ N^b. || 22. ἂν ἡ ἕξις K^b. || 23.
25. θεωρήσαιμεν K^b. || ἐστιν om M^b. || 28. πρὸς] καθ' L^bO^b. || 30. ἑκατέρων L^bM^b. || 33. τὰ δὲ ἓξ M^b. || 34.

1. μνᾶς N^bO^b. || δύο om pr K^b. || 2. πολὺ καὶ τοῦτο M^b. || 5. δὴ καὶ πᾶς O^b. || μὲν om O^b. || 6. ἐκφεύγει M^b. ||
τελεῖ L^bO^b. || 13. οἱ δ'] εἰ δ' οἱ K^b, εἰ δὴ οἱ M^bO^b. || πρὸς τοῦτο ὡς λέγομεν M^b. || 18. τὸ om M^b. || οἷον — 24. μέσον om
18. ἐπιθυμῆσαι καὶ ἀποστραφῆναι καὶ ὀργισθῆναι M^b. || 20. ἢ λυπηθῆναι ἔστι μᾶλλον M^b. || 21. οἷς] οἷς δεῖ K^b. || οὗ ἕνεκα]
22. ἐστὶ] ἐπὶ N^b, ἐστὶν ἐπὶ K^b. || 24. τὸ om M^b. || 25. καὶ ἡ] ἡ δὲ M^b. || 27. τις om M^b. || ἐστὶν ἄρα L^bO^b. ||
K^b. || ἔτι] ἔτι δὲ M^b, ὅτι O^b. || 30. πυθαγόριοι K^b. || τοῦ — 31. μοναχῶς om N^b. || 32. μὲν γὰρ τὸ M^b. || 33. ἡ om
ἡ post καὶ om $M^bN^bO^b$. || 35. κακοὶ δὲ παντοδαπῶς L^bO^b.

τῇ πρὸς ἡμᾶς, ὡρισμένη λόγῳ καὶ ὡς ἂν ὁ φρόνι- ὁρίσειεν. μεσότης δὲ δύο κακιῶν, τῆς μὲν καθ' ὑπερ- τῆς δὲ κατ' ἔλλειψιν· καὶ ἔτι τῷ τὰς μὲν ἐλλεί- ὰς δ' ὑπερβάλλειν τοῦ δέοντος ἔν τε τοῖς πάθεσι καὶ ; πράξεσι, τὴν δ' ἀρετὴν τὸ μέσον καὶ εὑρίσκειν καὶ ιαι. διὸ κατὰ μὲν τὴν οὐσίαν καὶ τὸν λόγον τὸν τί ι λέγοντα μεσότης ἐςὶν ἡ ἀρετή, κατὰ δὲ τὸ ἄρι- αὶ τὸ εὖ ἀκρότης. οὐ πᾶσα δ' ἐπιδέχεται πρᾶξις ᾶν πάθος τὴν μεσότητα· ἔνια γὰρ εὐθὺς ὠνόμαςαι ημμένα μετὰ τῆς φαυλότητος, οἷον ἐπιχαιρεκακία ςυντία φθόνος, καὶ ἐπὶ τῶν πράξεων μοιχεία κλοπὴ ϕονία· πάντα γὰρ ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα ψέγεται τὰ φαῦλα εἶναι, ἀλλ' οὐχ αἱ ὑπερβολαὶ αὐτῶν ιἱ ἐλλείψεις. οὐκ ἔςιν οὖν οὐδέποτε περὶ αὐτὰ κα- ν, ἀλλ' ἀεὶ ἁμαρτάνειν· οὐδ' ἔστι τὸ εὖ ἢ μὴ εὖ ὰ τοιαῦτα ἐν τῷ ἣν δεῖ καὶ ὅτε καὶ ὡς μοιχεύειν, ἁπλῶς τὸ ποιεῖν ὁτιοῦν τούτων ἁμαρτάνειν ἐστίν. οὖν τὸ ἀξιοῦν καὶ περὶ τὸ ἀδικεῖν καὶ δειλαίνειν ιολαςαίνειν εἶναι μεσότητα καὶ ὑπερβολὴν καὶ ἔλ- · ἔςαι γὰρ οὕτω γε ὑπερβολῆς καὶ ἐλλείψεως με- καὶ ὑπερβολῆς ὑπερβολὴ καὶ ἔλλειψις ἐλλείψεως. δὲ σωφροσύνης καὶ ἀνδρείας ὐκ ἔςιν ὑπερβολὴ καὶ ις διὰ τὸ τὸ μέσον εἶναί πως ἄκρον, οὕτως οὐδὲ μεσότης οὐδὲ ὑπερβολὴ καὶ ἔλλειψις, ἀλλ' ὡς ἂν ηται ἁμαρτάνεται· ὅλως γὰρ οὔθ' ὑπερβολῆς καὶ ιεως μεσότης ἐςίν, οὔτε μεσότητος ὑπερβολὴ καὶ ις.

λεῖ δὲ τοῦτο μὴ μόνον καθόλου λέγεσθαι, ἀλλὰ ῖς καθ' ἕκαστα ἐφαρμόττειν· ἐν γὰρ τοῖς περὶ τὰς ς λόγοις οἱ μὲν καθόλου κενώτεροί εἰσιν, οἱ δ' ἐπὶ ἀληθινώτεροι· περὶ γὰρ τὰ καθ' ἕκαςα αἱ πράξεις, ' ἐπὶ τύτων συμφωνεῖν. ληπτέον οὖν ταῦτα ἐκ τῆς ιφῆς. περὶ μὲν οὖν φόβυς καὶ θάρρη ἀνδρεία μεσότης· τῶν δ' ὑπερβαλλόντων ὁ μὲν τῇ ἀφοβίᾳ ἀνώνυμος (πολλὰ δ' ἐςὶν ἀνώνυμα), ὁ δ' ἐν τῷ θαρρεῖν ὑπερβάλλων θρασύς, ὁ δὲ τῷ μὲν φοβεῖσθαι ὑπερβάλλων τῷ δὲ θαρρεῖν ἐλλείπων δειλός. περὶ ἡδονὰς δὲ καὶ λύπας οὐ πάσας, ἧττον δὲ καὶ περὶ τὰς λύπας, μεσότης μὲν σωφροσύνη, ὑπερβολὴ δὲ ἀκολασία. ἐλλείποντες δὲ περὶ τὰς ἡδονὰς οὐ πάνυ γίνονται· διόπερ οὐδ' ὀνόματος τετυχήκασιν οὐδ' οἱ τοιοῦτοι, ἔστωσαν δὲ ἀναίσθητοι. περὶ δὲ δόσιν χρημάτων καὶ λῆψιν μεσότης μὲν ἐλευθεριότης, ὑπερβολὴ δὲ καὶ ἔλλειψις ἀσωτία καὶ ἀνελευθερία. ἐναντίως δ' ἑαυταῖς ὑπερβάλλουσι καὶ ἐλλείπουσιν· ὁ μὲν γὰρ ἄσωτος ἐν μὲν προέσει ὑπερβάλλει ἐν δὲ λήψει ἐλλείπει, ὁ δ' ἀνελεύθερος ἐν μὲν λήψει ὑπερβάλλει ἐν δὲ προέσει ἐλλείπει. νῦν μὲν οὖν τύπῳ καὶ ἐπὶ κεφαλαίῳ λέγομεν, ἀρκύμενοι αὐτῷ τύτῳ· ὕςερον δὲ ἀκριβέςερον περὶ αὐτῶν διορισθήσεται. περὶ δὲ τὰ χρήματα καὶ ἄλλαι διαθέσεις εἰσί, μεσότης μὲν μεγαλοπρέπεια (ὁ γὰρ μεγαλοπρεπὴς διαφέρει ἐλευθερίου· ὁ μὲν γὰρ περὶ μεγάλα, ὁ δὲ περὶ μικρά), ὑπερβολὴ δὲ ἀπειροκαλία καὶ βαναυσία, ἔλλειψις δὲ μικροπρέπεια· διαφέρουσι δ' αὗται τῶν περὶ τὴν ἐλευθεριότητα, πῇ δὲ διαφέρουσιν, ὕςερον ῥηθήσεται. περὶ δὲ τιμὴν καὶ ἀτιμίαν μεσότης μὲν μεγαλοψυχία, ὑπερβολὴ δὲ χαυνότης τις λεγομένη, ἔλλειψις δὲ μικροψυχία· ὡς δ' ἐλέγομεν ἔχειν πρὸς τὴν μεγαλοπρέπειαν τὴν ἐλευθεριότητα, περὶ μικρὰ διαφέρουσαν, οὕτως ἔχει τις καὶ πρὸς τὴν μεγαλοψυχίαν, περὶ τιμὴν ὖσαν μεγάλην, αὐτὴ περὶ μικρὰν οὖσα· ἔστι γὰρ ὡς δεῖ ὀρέγεσθαι τιμῆς καὶ μᾶλλον ἢ δεῖ καὶ ἧττον, λέγεται δ' ὁ μὲν ὑπερβάλλων ταῖς ὀρέξεσι φιλότιμος, ὁ δ' ἐλλείπων ἀφιλότιμος, ὁ δὲ μέσος ἀνώνυμος. ἀνώνυμοι δὲ καὶ αἱ διαθέσεις, πλὴν ἡ τῦ φιλοτίμου φιλοτιμία. ὅθεν ἐπιδικάζονται οἱ ἄκροι τῆς μέσης χώρας. καὶ ἡμεῖς δὲ ἔςι μὲν ὅτε τὸν μέσον φιλότιμον καλῦμεν ἔςι δ' ὅτε ἀφιλότιμον, καὶ ἔςιν ὅτε μὲν

ὡρισμένη om N^b. ‖ 2. δυεῖν K^b. ‖ 3. ἔςι M^b. ‖ τὸ L^b. ‖ 4. ταῖς πράξεσι καὶ ἐν τοῖς πάθεσι M^b. ‖ 5. ἐν et τὸ om K^b. ‖ τὸ τί K^b. ‖ 9. ἔνια μὲν γὰρ M^b. ‖ 10. συνειλλεγμένα N^b. ‖ ἐπιχαιρεκακία καὶ ἀναισχυντία N^b. ‖ 12. λέγεται $K^bL^bN^bO^b$. ‖ τὰ om K^b. ‖ 14. αὐτὰς K^b. ‖ 16. ἣν $K^bM^bN^b$. ‖ 17. ὁτιοῦν] ἐν M^b. ‖ 19. εἶναι] καὶ O^b. ‖ 20. γε om K^b. ‖ καὶ — 21. ῆς om N^b. ‖ 21. ἐλλείψεως ἔλλειψις M^b, ἔλλειψις ἐλλείψεως ταῦτα K^b. ‖ 23. διὰ — 24. ἔλλειψις om M^b. ‖ 23. τὸ alterum N^bO^b. ‖ ἄκρων M^bN^b. ‖ οὐδὲ om M^b. ‖ 25. ἁμαρτάνηται K^b. ‖ 26. οὐδὲ $L^bM^bN^bO^b$. ‖ 28. τοῦτο μὴ] μὴ τὸ αὐτὸ K^b, ‖ 29. καὶ ἐν τοῖς L^b. ‖ ἕκαστον M^b. ‖ 30. κοινότεροί $K^bL^bM^bN^b$. ‖ 32. οὖν om K^b.

θρασύς — ὑπερβάλλων om N^b. ‖ δ' ἐν τῷ K^bM^b. ‖ θαρρεῖσθαι M^b. ‖ 4. οὐ — 5. λύπας om N^b. ‖ 6. τὰς περὶ L^b. ‖ 7. ς — τοιοῦτοι] οὗτοι ὀνόματος τετυχήκασιν $L^bM^bN^bO^b$. ‖ 8. ἔςω δὲ ἀναίσθητος K^b. ‖ 11. δ' ἑαυτὰς N^b, δὲ αὐταῖς M^b, δὲ αὐτὰς n K^b. ‖ μὲν om M^b. ‖ 12. προαιρέσει N^b. ‖ 12 et 13. λείψει pr K^b. ‖ 13. μὲν προέσει ἐλλείπει ἐν δὲ λήψει ὑπερβάλλει M^b. ‖ ἐν τύπῳ M^b. ‖ κεφαλαίου K^bN^b. ‖ 15. αὐτῶν] αὐτοῦ L^b. ‖ 16. τὰ om K^b. ‖ 17. μὲν γὰρ μεγαλοπρέπεια M^b. ‖ 20. διαφέρουσι ἐλευθεριότητα om K^b. ‖ 21. πῇ] ᾧ $L^bM^bN^bO^b$. ‖ 24. δὲ λέγομεν N^b. ‖ 25. ἔχειν τινα N^b. ‖ 26. τὴν om K^b. ‖ μεγαλο- αὐτὴν περὶ M^b. ‖ αὕτη K^bM^b, αὐτὴν N^b. ‖ 27. μικρὰ $K^bL^bN^b$. ‖ οὖσαν N^b. ‖ γὰρ om N^b. ‖ 32. δὲ om M^b. ‖ ἔςι — ι om K^b. ‖ 32. μὲν om M^bO^b. ‖ φιλότιμον καλῦμεν] ἐπαινῦμεν M^b. ‖ 33. ὅτε καὶ ἀφιλότιμον N^b. ‖ καὶ — 1108 a 1. ἀφιλό- m $L^bM^bO^b$. ‖ 33. μὲν om K^b.

ἐπαινῦμεν τὸν φιλότιμον ἔςι δ' ὅτε τὸν ἀφιλότιμον. διὰ τίνα δ' αἰτίαν τῦτο ποιοῦμεν, ἐν τοῖς ἑξῆς ῥηθήσεται· νῦν δὲ περὶ τῶν λοιπῶν λέγωμεν κατὰ τὸν ὑφηγημένον τρόπον. ἔστι δὲ καὶ περὶ ὀργὴν ὑπερβολὴ καὶ ἔλλειψις καὶ μεσότης, σχεδὸν δὲ ἀνωνύμων ὄντων αὐτῶν τὸν μέσον πρᾶον λέγοντες τὴν μεσότητα πραότητα καλέσομεν· τῶν δ' ἄκρων ὁ μὲν ὑπερβάλλων ὀργίλος ἔςω, ἡ δὲ κακία ὀργιλότης, ὁ δ' ἐλλείπων ἀόργητός τις, ἡ δ' ἔλλειψις ἀοργησία. εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι τρεῖς μεσότητες, ἔχουσαι μέν τινα ὁμοιότητα πρὸς ἀλλήλας, διαφέρουσαι δ' ἀλλήλων· πᾶσαι μὲν γάρ εἰσι περὶ λόγων καὶ πράξεων κοινωνίαν, διαφέρουσι δὲ ὅτι ἡ μέν ἐςι περὶ τἀληθὲς τὸ ἐν αὐτοῖς, αἱ δὲ περὶ τὸ ἡδύ· τούτου δὲ τὸ μὲν ἐν παιδιᾷ τὸ δ' ἐν πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν βίον. ῥητέον ὖν καὶ περὶ τούτων, ἵνα μᾶλλον κατίδωμεν ὅτι ἐν πᾶσιν ἡ μεσότης ἐπαινετόν, τὰ δ' ἄκρα οὔτ' ὀρθὰ οὔτ' ἐπαινετὰ ἀλλὰ ψεκτά. ἔστι μὲν οὖν καὶ τούτων τὰ πλείω ἀνώνυμα· πειρατέον δ', ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, αὐτὺς ὀνοματοποιεῖν σαφηνείας ἕνεκεν καὶ τοῦ εὐπαρακολουθήτου. περὶ μὲν οὖν τὸ ἀληθὲς ὁ μὲν μέσος ἀληθής τις καὶ ἡ μεσότης ἀλήθεια λεγέσθω, ἡ δὲ προσποίησις ἡ μὲν ἐπὶ τὸ μεῖζον ἀλαζονεία καὶ ὁ ἔχων αὐτὴν ἀλαζών, ἡ δ' ἐπὶ τὸ ἔλαττον εἰρωνεία καὶ εἴρων. περὶ δὲ τὸ ἡδὺ τὸ μὲν ἐν παιδιᾷ ὁ μὲν μέσος εὐτράπελος καὶ ἡ διάθεσις εὐτραπελία, ἡ δ' ὑπερβολὴ βωμολοχία καὶ ὁ ἔχων αὐτὴν βωμολόχος, ὁ δ' ἐλλείπων ἀγροῖκός τις καὶ ἡ ἕξις ἀγροικία· περὶ δὲ τὸ λοιπὸν ἡδὺ τὸ ἐν τῷ βίῳ ὁ μὲν ὡς δεῖ ἡδὺς ὢν φίλος καὶ ἡ μεσότης φιλία, ὁ δ' ὑπερβάλλων, εἰ μὲν οὐδενὸς ἕνεκα, ἄρεσκος, εἰ δ' ὠφελείας τῆς αὐτοῦ, κόλαξ, ὁ δ' ἐλλείπων καὶ ἐν πᾶσιν ἀηδὴς δύσερίς τις καὶ δύσκολος. εἰσὶ δὲ καὶ ἐν τοῖς πάθεσι καὶ ἐν τοῖς περὶ τὰ πάθη μεσότητες· ἡ γὰρ αἰδὼς ἀρετὴ μὲν οὐκ ἔςιν, ἐπαινεῖται δὲ καὶ ὁ αἰδήμων. καὶ γὰρ ἐν τούτοις ὁ μὲν λέγεται μέσος, ὁ δ' ὑπερβάλλων, ὡς ὁ καταπλήξ, ὁ πάντα αἰδύμενος· ὁ δ' ἐλλείπων ἢ ὁ μηδὲ ὅλως ἀναίσχυντος· ὁ δὲ μέσος αἰδήμων. νέμεσις δὲ μεσότης φθόνου καὶ ἐπιχαιρεκακίας. εἰσὶ δὲ λύπην καὶ ἡδονὴν τὰς ἐπὶ τοῖς συμβαίνουσι τοῖς γινομένας· ὁ μὲν γὰρ νεμεσητικὸς λυπεῖται ἐπὶ τοῖς ξίως εὖ πράττυσιν, ὁ δὲ φθονερὸς ὑπερβάλλων τούτ πᾶσι λυπεῖται, ὁ δ' ἐπιχαιρέκακος τοσοῦτον ἐλλείπ λυπεῖσθαι ὥστε καὶ χαίρειν. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτ ἄλλοθι καιρὸς ἔςαι· περὶ δὲ δικαιοσύνης, ἐπεὶ ὑχ ἁ λέγεται, μετὰ ταῦτα διελόμενοι περὶ ἑκατέρας ἐρ πῶς μεσότητές εἰσιν· ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τῶν λογ ἀρετῶν.

Τριῶν δὲ διαθέσεων ὑσῶν, δύο μὲν κακιῶν, τῆς καθ' ὑπερβολὴν τῆς δὲ κατ' ἔλλειψιν, μιᾶς δ' ἀρετῆς μεσότητος, πᾶσαι πάσαις ἀντίκεινταί πως· αἱ μὲ ἄκραι καὶ τῇ μέσῃ καὶ ἀλλήλαις ἐναντίαι εἰσί, ἡ μέση ταῖς ἄκραις· ὥσπερ γὰρ τὸ ἴσον πρὸς μὲν τὸ ἐλ τον μεῖζον πρὸς δὲ τὸ μεῖζον ἔλαττον, οὕτως αἱ μέ ἕξεις πρὸς μὲν τὰς ἐλλείψεις ὑπερβάλλυσι, πρὸς δὲ ὑπερβολὰς ἐλλείπουσιν ἔν τε τοῖς πάθεσι καὶ ταῖς π ξεσιν. ὁ γὰρ ἀνδρεῖος πρὸς μὲν τὸν δειλὸν θρασὺς φαί ται, πρὸς δὲ τὸν θρασὺν δειλός· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ σώφ πρὸς μὲν τὸν ἀναίσθητον ἀκόλαςος, πρὸς δὲ τὸν ἀκόλ ἀναίσθητος, ὁ δ' ἐλευθέριος πρὸς μὲν τὸν ἀνελεύθερον τος, πρὸς δὲ τὸν ἄσωτον ἀνελεύθερος. διὸ καὶ ἀπωθ τὸν μέσον οἱ ἄκροι ἑκάτερος πρὸς ἑκάτερον, καὶ καλ τὸν ἀνδρεῖον ὁ μὲν δειλὸς θρασὺν ὁ δὲ θρασὺς δειλὸ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀνάλογον. ὕτω δ' ἀντικειμένων ἀλλ τούτων, πλείων ἐναντιότης ἐςὶ τοῖς ἄκροις πρὸς ἀλλή πρὸς τὸ μέσον· πορρωτέρω γὰρ ταῦτα ἀφέςηκεν ἀλλ ἢ τοῦ μέσου, ὥσπερ τὸ μέγα τοῦ μικροῦ καὶ τὸ μ τοῦ μεγάλου ἢ ἄμφω τοῦ ἴσου. ἔτι πρὸς μὲν τὸ μ ἐνίοις ἄκροις ὁμοιότης τις φαίνεται, ὡς τῇ θρασύτητ τὴν ἀνδρείαν καὶ τῇ ἀσωτίᾳ πρὸς τὴν ἐλευθεριότητα· δὲ ἄκροις πρὸς ἄλληλα πλείςη ἀνομοιότης. τὰ δὲ π ςον ἀπέχοντα ἀλλήλων ἐναντία ὁρίζονται, ὥςε καὶ μ λον ἐναντία τὰ πλεῖον ἀπέχοντα. πρὸς δὲ τὸ μέσ

1. ἔςι — ἀφιλότιμον om K^b. ‖ 2. ἐν om L^bO^b. ‖ 3. λέγομεν L^bN^b. ‖ 4. δὲ om M^b. ‖ περὶ τὴν ὀργὴν K^b. ‖ 5. ὄντ K^b. ‖ 6. καλέσωμεν K^b. ‖ 7. ἐςὶν K^b. ‖ 8. ἀνόργιςός K^b. ‖ τις] ἐςιν M^b. ‖ ἀνοργησία K^b. ‖ 10. ἀλλήλας] ἀλλήλας καὶ L^bN^b. ‖ διαφέρουσι N^bO^b. ‖ 12. ἡ μὲν ὅτι ἔςι K^b, ὅτι αἱ μέν εἰσι O^b. ‖ 15. ἐν] ἐςι O^b. ‖ τὰ δάκρυα οὔτ' ἐπαινετὰ οὔτ' ὀρθὰ F 16. εἰσὶ K^b. ‖ 18. ἕνεκα K^b. ‖ 21. καὶ — 22. ἀλαζών om M^b. ‖ 24. καὶ ἡ] ἡ δὲ M^b. ‖ εὐτραπέλεια K^b. ‖ 26. ὁ om O^b. ‖ ἡδὺ om M^b. ‖ 28 et 29. εἰ] ὁ L^bO^b. ‖ 28. μηδενὸς M^b. ‖ 30. ἐν om M^b. ‖ 31. παθήμασι K^b. ‖ ἐν τοῖς om K^b. ‖ περὶ F 35. ὁ μηδὲ] μηδὲν K^b.

2. λύπας καὶ ἡδονὰς L^b. ‖ τὰς] τὴν M^b. ‖ 6. χαίρει L^bN^b. ‖ 8. διαλεγόμενοι M^b. ‖ 11. δὴ L^bO^b. ‖ 14. ἐναντίαι εἰσί] ἀντίκεινται ἐναντίαι O^b. | 15. μεσότης M^b. ‖ 16. μεῖζον πρὸς] μέγα πρὸς M^bO^b. ‖ 18. τε om M^b. ‖ 19. μὲν om M^b. ‖ 23. δειλὸν O^b. ‖ 24. τὸ N^b. ‖ 25. τὸν] τὸν μὲν M^b. ‖ 26. δ' om O^b. ‖ τούτων ἀλλήλοις M^b. ‖ 27. πλείςη $K^bL^bM^bN^bO^b$. ‖ τούτων ἐςὶ M^b. ‖ 29. ἢ om M^b. ‖ 30. ἢ om pr M^b. ‖ μὲν τὸ] τὸν K^bM^b. ‖ 33. πλεῖςα N^b. ‖ 34. ἀπέχοντα ἀπ' ἀλλήλων F 35. πλεῖςον L^b. ‖ ἀντίκειται L^bM^b.

ι μᾶλλον ἐφ' ὧν μὲν ἡ ἔλλειψις ἐφ' ὧν δὲ ἡ ιλή, οἷον ἀνδρείᾳ μὲν οὐχ ἡ θρασύτης ὑπερβολὴ ἀλλ' ἡ δειλία ἔλλειψις οὖσα, τῇ δὲ σωφροσύνῃ ἀναισθησία ἔνδεια οὖσα, ἀλλ' ἡ ἀκολασία ὑπερ- οὖσα. διὰ δύο δ' αἰτίας τοῦτο συμβαίνει, μίαν ν ἐξ αὐτῦ τῦ πράγματος· τῷ γὰρ ἐγγύτερον εἶναι ιοιότερον τὸ ἕτερον ἄκρον τῷ μέσῳ, οὐ τοῦτο ἀλλὰ τίον ἀντιτίθεμεν μᾶλλον, οἷον ἐπεὶ ὁμοιότερον εἶναι τῇ ἀνδρείᾳ ἡ θρασύτης καὶ ἐγγύτερον, ἀνομοιότερον ιειλία, ταύτην μᾶλλον ἀντιτίθεμεν· τὰ γὰρ ἀπέ- πλεῖον τῦ μέσου ἐναντιώτερα δοκεῖ εἶναι. μία μὲν ία αὕτη, ἐξ αὐτῦ τῦ πράγματος, ἑτέρα δὲ ἐξ ἡμῶν · πρὸς ἃ γὰρ αὐτοὶ μᾶλλον πεφύκαμέν πως, ταῦτα ν ἐναντία τῷ μέσῳ φαίνεται. οἷον αὐτοὶ μᾶλλον αμεν πρὸς τὰς ἡδονάς, διὸ εὐκατάφοροί ἐσμεν μᾶλ- ιος ἀκολασίαν ἢ πρὸς κοσμιότητα. ταῦτ' οὖν μᾶλ- αντία λέγομεν, πρὸς ἃ ἡ ἐπίδοσις μᾶλλον γίνεται· ὰ τοῦτο ἡ ἀκολασία ὑπερβολὴ οὖσα ἐναντιωτέρα σωφροσύνῃ.

Ὅτι μὲν ὖν ἐςὶν ἡ ἀρετὴ ἡ ἠθικὴ μεσότης, καὶ πῶς, ι μεσότης δύο κακιῶν, τῆς μὲν καθ' ὑπερβολὴν τῆς ' ἔλλειψιν, καὶ ὅτι τοιαύτη ἐςὶ διὰ τὸ ςοχαςικὴ ιυ εἶναι τῦ ἐν τοῖς πάθεσι καὶ ταῖς πράξεσιν, ἱκα- ηται. διὸ καὶ ἔργον ἐςὶ σπυδαῖον εἶναι· ἐν ἑκάςῳ ὸ μέσον λαβεῖν ἔργον, οἷον κύκλυ τὸ μέσον ὐ παν- λὰ τῦ εἰδότος. ὕτω δὲ καὶ τὸ μὲν ὀργισθῆναι παν- ὶ ῥᾴδιον, καὶ τὸ δῦναι ἀργύριον καὶ δαπανῆσαι· ῷ καὶ ὅσον καὶ ὅτε καὶ ὗ ἕνεκα καὶ ὥς, ὐκέτι παν- ὲ ῥᾴδιον· διόπερ τὸ εὖ καὶ σπάνιον καὶ ἐπαινετὸν λόν. διὸ δεῖ τὸν ςοχαζόμενον τῦ μέσυ πρῶτον μὲν ρεῖν τῦ μᾶλλον ἐναντίυ, καθάπερ καὶ ἡ Καλυψὼ εῖ "τύτυ μὲν καπνῦ καὶ κύματος ἐκτὸς ἔεργε νῆα." ὰρ ἄκρων τὸ μέν ἐςιν ἁμαρτωλότερον, τὸ δ' ἧττον· τῦ μέσου τυχεῖν ἄκρως χαλεπόν, κατὰ τὸν δεύ- φασι πλῦν τὰ ἐλάχιςα ληπτέον τῶν κακῶν· τῦτο δ' ἔςαι μάλιςα τῦτον τὸν τρόπον ὃν λέγομεν. σκοπεῖν δὲ δεῖ πρὸς ἃ καὶ αὐτοὶ εὐκατάφοροί ἐσμεν· ἄλλοι γὰρ πρὸς ἄλλα πεφύκαμεν. τῦτο δ' ἔσται γνώριμον ἐκ τῆς ἡδονῆς καὶ τῆς λύπης τῆς γινομένης περὶ ἡμᾶς. εἰς τὐναντίον δ' ἑαυτὺς ἀφέλκειν δεῖ· πολὺ γὰρ ἀπαγαγόντες τοῦ ἁμαρτάνειν εἰς τὸ μέσον ἥξομεν, ὅπερ οἱ τὰ διεςραμμένα τῶν ξύλων ὀρθῦντες ποιῦσιν. ἐν παντὶ δὲ μάλιςα φυλακτέον τὸ ἡδὺ καὶ τὴν ἡδονήν· ὐ γὰρ ἀδέκαςοι κρίνομεν αὐτήν. ὅπερ ὖν οἱ δημογέροντες ἔπαθον πρὸς τὴν Ἑλένην, τῦτο δεῖ παθεῖν καὶ ἡμᾶς πρὸς τὴν ἡδονήν, καὶ ἐν πᾶσι τὴν ἐκείνων ἐπιλέγειν φωνήν· ὕτω γὰρ αὐτὴν ἀποπεμπόμενοι ἧττον ἁμαρτησόμεθα. ταῦτ' ὖν ποιῦντες, ὡς ἐν κεφαλαίῳ εἰπεῖν, μάλιςα δυνησόμεθα τῦ μέσυ τυγχάνειν. χαλεπὸν δ' ἴσως τῦτο, καὶ μάλις' ἐν τοῖς καθ' ἕκαςον· ὐ γὰρ ῥᾴδιον διορίσαι πῶς καὶ τίσι καὶ ἐπὶ ποίοις καὶ πόσον χρόνον ὀργιςέον· καὶ γὰρ ἡμεῖς ὁτὲ μὲν τὺς ἐλλείποντας ἐπαινῦμεν καὶ πράους φαμέν, ὁτὲ δὲ τὺς χαλεπαίνοντας ἀνδρώδεις ἀποκαλοῦμεν. ἀλλ' ὁ μὲν μικρὸν τοῦ εὖ παρεκβαίνων ὐ ψέγεται, οὔτ' ἐπὶ τὸ μᾶλλον οὔτ' ἐπὶ τὸ ἧττον, ὁ δὲ πλέον· ὗτος γὰρ ὐ λανθάνει. ὁ δὲ μέχρι τίνος καὶ ἐπὶ πόσον ψεκτὸς ὐ ῥᾴδιον τῷ λόγῳ ἀφορίσαι· ὐδὲ γὰρ ἄλλο ὐδὲν τῶν αἰσθητῶν· τὰ δὲ τοιαῦτα ἐν τοῖς καθ' ἕκαςα, καὶ ἐν τῇ αἰσθήσει ἡ κρίσις. τὸ μὲν ἄρα τοσῦτο δῆλον ὅτι ἡ μέση ἕξις ἐν πᾶσιν ἐπαινετή, ἀποκλίνειν δὲ δεῖ ὁτὲ μὲν ἐπὶ τὴν ὑπερβολὴν ὁτὲ δ' ἐπὶ τὴν ἔλλειψιν· οὕτω γὰρ ῥᾷςα τῦ μέσου καὶ τῦ εὖ τευξόμεθα.

Γ.

Τῆς ἀρετῆς δὴ περὶ πάθη τε καὶ πράξεις ὔσης, καὶ ἐπὶ μὲν τοῖς ἑκουσίοις ἐπαίνων καὶ ψόγων γινομένων, ἐπὶ δὲ τοῖς ἀκουσίοις συγγνώμης, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐλέυ, τὸ ἑκύσιον καὶ ἀκύσιον ἀναγκαῖον ἴσως διορίσαι τοῖς περὶ ἀρετῆς ἐπισκοπῦσι, χρήσιμον δὲ καὶ τοῖς νομοθετῦσι πρός τε τὰς τιμὰς καὶ τὰς κολάσεις. δοκεῖ δὲ ἀκύσια εἶναι τὰ βίᾳ

ἐφ' ὧν μᾶλλον μὲν M^bN^b, ἐφ' ὧν μὲν μᾶλλον L^bO^b. ‖ ἡ post δὲ om K^b. ‖ 8. ἀντιτίθεμεν — 10. ἀντιτίθεμεν] τίθεμεν, μᾶλλον ίθεμεν M^b. ‖ 13. μᾶλλον om N^b. ‖ ἐχομέν K^b. ‖ 14. φέρεται K^b. ‖ 16. πρὸς post ἢ om M^b. ‖ μᾶλλον et 17. ἡ om M^b. ‖ σωφροσύνης K^b. ‖ 20. ἡ post ἐςὶν om L^b. ‖ ἠθικὴ ἀρετὴ M^b. ‖ 23. τοῖς πάθεσι καὶ ἐν ταῖς πράξεσιν K^b, ταῖς πράξεσι καὶ θεσιν L^bO^b. ‖ 24. καὶ om O^b. ‖ 25. ὐ] λαβεῖν ὐ O^b. ‖ 26. δὴ L^bO^b. ‖ 27. καὶ τὸ δαπανῆσαι M^b. ‖ 28. ὐκ ἔςι M^b. ‖ περ] ὅπερ ἐςὶ $L^bM^bN^bO^b$. ‖ 30. μὲν om N^b. ‖ 32. παρήνει $L^bM^bN^bO^b$. ‖ τῦ τῦ K^b, τὸ τῦ M^bN^b, ὡς τῦ L^bO^b. ‖ μὲν . ‖ 35. τὰ om M^b.

ἐςὶ K^b. ‖ 2. δεῖ καὶ πρὸς M^bN^b. ‖ 4. γενομένης M^b. ‖ 5. δ' ἑαυτὺς om K^b. ‖ ἀπάγοντες $K^bM^bN^b$. ‖ 8. ὐ] ὐδὲ M^b. ‖ 10. — 11. φωνήν om N^b. ‖ 14. μᾶλλον M^b. ‖ 15. πῶς] καὶ πῶς K^bL^b. ‖ 18. ἀποκαλοῦντες K^b, ἐπικαλοῦμεν M^b. ‖ 23. τοσῦτον N^bO^b. ‖ 24. δηλεῖ codices. ‖ 25. ὁτὲ — ὁτὲ] τοτὲ — τοτὲ $L^bM^bN^bO^b$. ‖ 30. τε om M^b. ‖ 31. ἐπὶ — ἐπὶ] ἐν — ἐν $L^bM^bN^b$ ἐπαίνων τε καὶ O^b. ‖ 32. δὲ ante καὶ om $L^bM^bO^b$. ‖ 33. καὶ τὸ ἀκύσιον K^b. ‖ προδιορίσαι L^b. ‖ 35. βίαια N^b.

ἢ δι᾽ ἄγνοιαν γινόμενα. βίαιον δὲ ȣ̔ ἡ ἀρχὴ ἔξωθεν, τοιαύτη ȣ̓͂σα ἐν ᾗ μηδὲν συμβάλλεται ὁ πράττων ἢ ὁ πάσχων, οἷον εἰ πνεῦμα κομίσαι ποι ἢ ἄνθρωποι κύριοι ὄντες. ὅσα δὲ διὰ φόβον μειζόνων κακῶν πράττεται ἢ διὰ καλόν τι, οἷον εἰ τύραννος προςάττοι αἰσχρόν τι πρᾶξαι κύριος ὢν γονέων καὶ τέκνων, καὶ πράξαντος μὲν σώζοιντο, μὴ πράξαντος δ᾽ ἀποθνήσκοιεν, ἀμφισβήτησιν ἔχει πότερον ἀκȣ́σιά ἐςιν ἢ ἑκούσια. τοιȣ̃τον δέ τι συμβαίνει καὶ περὶ τὰς ἐν τοῖς χειμῶσιν ἐκβολάς· ἁπλῶς μὲν γὰρ ȣ̓δεὶς ἀποβάλλεται ἑκών, ἐπὶ σωτηρίᾳ δ᾽ αὑτοῦ καὶ τῶν λοιπῶν ἅπαντες οἱ νȣ̃ν ἔχοντες. μικταὶ μὲν ȣ̓͂ν εἰσὶν αἱ τοιαῦται πράξεις, ἐοίκασι δὲ μᾶλλον ἑκουσίοις· αἱρεταὶ γάρ εἰσι τότε ὅτε πράττονται, τὸ δὲ τέλος τῆς πράξεως κατὰ τὸν καιρόν ἐςιν. καὶ τὸ ἑκȣ́σιον δὴ καὶ τὸ ἀκȣ́σιον, ὅτε πράττει, λεκτέον. πράττει δὲ ἑκών· καὶ γὰρ ἡ ἀρχὴ τȣ̃ κινεῖν τὰ ὀργανικὰ μέρη ἐν ταῖς τοιαύταις πράξεσιν ἐν αὐτῷ ἐςίν· ὧν δ᾽ ἐν αὐτῷ ἡ ἀρχή, ἐπ᾽ αὐτῷ καὶ τὸ πράττειν καὶ μή. ἑκȣ́σια δὴ τὰ τοιαῦτα, ἁπλῶς δ᾽ ἴσως ἀκȣ́σια· ȣ̓δεὶς γὰρ ἂν ἕλοιτο καθ᾽ αὑτὸ τῶν τοιȣ́των ȣ̓δέν. ἐπὶ ταῖς πράξεσι δὲ ταῖς τοιαύταις ἐνίοτε καὶ ἐπαινοῦνται, ὅταν αἰσχρόν τι ἢ λυπηρὸν ὑπομένωσιν ἀντὶ μεγάλων καὶ καλῶν· ἂν δ᾽ ἀνάπαλιν, ψέγονται· τὰ γὰρ αἴσχισθ᾽ ὑπομεῖναι ἐπὶ μηδενὶ καλῷ ἢ μετρίῳ φαύλȣ. ἐπ᾽ ἐνίοις δ᾽ ἔπαινος μὲν ȣ̓ γίνεται, συγγνώμη δ᾽, ὅταν διὰ τοιαῦτα πράξῃ τις ἃ μὴ δεῖ, ἃ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν ὑπερτείνει καὶ μηδεὶς ἂν ὑπομείναι. ἔνια δ᾽ ἴσως ȣ̓κ ἔστιν ἀναγκασθῆναι, ἀλλὰ μᾶλλον ἀποθανετέον παθόντι τὰ δεινότατα· καὶ γὰρ τὸν Εὐριπίδȣ Ἀλκμαίωνα γελοῖα φαίνεται τὰ ἀναγκάσαντα μητροκτονῆσαι. ἔςι δὲ χαλεπὸν ἐνίοτε διακρῖναι ποῖον ἀντὶ ποίȣ αἱρετέον καὶ τί ἀντὶ τίνος ὑπομενετέον, ἔτι δὲ χαλεπώτερον ἐμμεῖναι τοῖς γνωσθεῖσιν· ὡς γὰρ ἐπὶ τὸ πολύ ἐςι τὰ μὲν προσδοκώμενα λυπηρά, ἃ δ᾽ ἀναγκάζονται αἰσχρά, ὅθεν ἔπαινοι καὶ ψόγοι γίνονται περὶ τοὺς ἀναγκασθέντας ἢ μή. τὰ δὴ ποῖα φατέον βίαια; ἢ ἁπλ[…] μέν, ὁπότ᾽ ἂν ἡ αἰτία ἐν τοῖς ἐκτὸς ᾖ καὶ ὁ πράττων […]δὲν συμβάλληται; ἃ δὲ καθ᾽ αὑτὰ μὲν ἀκȣ́σιά ἐςι, […] δὲ καὶ ἀντὶ τῶνδε αἱρετά, καὶ ἡ ἀρχὴ ἐν τῷ πράττ[…] καθ᾽ αὑτὰ μὲν ἀκȣ́σιά ἐςι, νῦν δὲ καὶ ἀντὶ τῶνδε ἑκȣ́[…] μᾶλλον δ᾽ ἔοικεν ἑκουσίοις· αἱ γὰρ πράξεις ἐν τοῖς κα[…] ἕκαςα, ταῦτα δ᾽ ἑκȣ́σια. ποῖα δ᾽ ἀντὶ ποίων αἱρετέον, […] ῥᾴδιον ἀποδȣ̃ναι· πολλαὶ γὰρ διαφοραί εἰσιν ἐν τοῖς κα[…] ἕκαστα. εἰ δέ τις τὰ ἡδέα καὶ τὰ καλὰ φαίη β[…] εἶναι (ἀναγκάζειν γὰρ ἔξω ὄντα), πάντα ἂν εἴη […] βίαια· τȣ́των γὰρ χάριν πάντες πάντα πράττȣσιν. καὶ […] μὲν βίᾳ καὶ ἄκοντες λυπηρῶς, οἱ δὲ διὰ τὸ ἡδὺ καὶ […]λὸν μεθ᾽ ἡδονῆς. γελοῖον δὴ τὸ αἰτιᾶσθαι τὰ ἐκτός, ἀλ[…] μὴ αὐτὸν εὐθήρατον ὄντα ὑπὸ τῶν τοιȣ́των, καὶ τῶν […] καλῶν ἑαυτόν, τῶν δ᾽ αἰσχρῶν τὰ ἡδέα. ἔοικε δὴ τὸ […]αιον εἶναι ȣ̔ ἔξωθεν ἡ ἀρχή, μηδὲν συμβαλλομέν[…] βιασθέντος.

Τὸ δὲ δι᾽ ἄγνοιαν ȣ̓χ ἑκȣ́σιον μὲν ἅπαν ἐςί, […]σιον δὲ τὸ ἐπίλυπον καὶ ἐν μεταμελείᾳ· ὁ γὰρ δι᾽ ἄ[…] πράξας ὁτιȣ̃ν, μηδὲν δὲ δυσχεραίνων ἐπὶ τῇ πράξει, […] μὲν ȣ̓ πέπραχεν, ὅ γε μὴ ᾔδει, ȣ̓δ᾽ αὖ ἄκων, μὴ […]μενός γε. τȣ̃ δὴ δι᾽ ἄγνοιαν ὁ μὲν ἐν μεταμελείᾳ […] δοκεῖ, ὁ δὲ μὴ μεταμελόμενος, ἐπεὶ ἕτερος ἔςω, ȣ̓χ […] ἐπεὶ γὰρ διαφέρει, βέλτιον ὄνομα ἔχειν ἴδιον. ἕτερ[…] ἔοικε καὶ τὸ δι᾽ ἄγνοιαν πράττειν τȣ̃ ἀγνοοῦντα […] γὰρ μεθύων ἢ ὀργιζόμενος οὐ δοκεῖ δι᾽ ἄγνοιαν πρ[…] ἀλλὰ διά τι τῶν εἰρημένων, ȣ̓κ εἰδὼς δέ, ἀλλ᾽ ἀ[…] ἀγνοεῖ μὲν οὖν πᾶς ὁ μοχθηρὸς ἃ δεῖ πράττειν κα[…] ἀφεκτέον, καὶ διὰ τὴν τοιαύτην ἁμαρτίαν ἄδικοι καὶ […] κακοὶ γίνονται. τὸ δ᾽ ἀκȣ́σιον βȣ́λεται λέγεσθαι ȣ̓κ ε[…] ἀγνοεῖ τὸ συμφέρον· οὐ γὰρ ἡ ἐν τῇ προαιρέσει ἄ[…] αἰτία τȣ̃ ἀκουσίου ἀλλὰ τῆς μοχθηρίας, οὐδ᾽ ἡ […] (ψέγονται γὰρ διά γε ταύτην) ἀλλ᾽ ἡ καθ᾽ ἕκας[…]

3. κινήσει πη (οι) M^b. ‖ 5. προςάττει M^b. ‖ 6. καὶ τέκνων om K^b. ‖ πράξαντες M^bN^b, πράξαντι O^b. ‖ 8. τι om $K^bL^bM^b$. ‖ […] εἰσὶν om K^b. ‖ 14. ἑκȣ́σιον δὴ καὶ ἀκȣ́σιον O^b, ἀκȣ́σιον δὴ καὶ τὸ ἑκȣ́σιον L^bM^b. ‖ 17. τ᾽ O^b. ‖ 19. ἑαυτὸ N^b. ‖ 21. ἢ] καὶ […] καὶ om M^b. ‖ 22. τὰ γὰρ αἴσχισθ᾽] ταῦτα γὰρ ἔχοι τις M^b. ‖ 23. φαύλῳ M^b. ‖ 24. διὰ τὰ τοιαῦτα M^b, διὰ ταῦτα L^b. ‖ […] L^b, πράξειέ $M^bN^bO^b$. ‖ 25. ἃ μὴ δεῖ om K^b. ‖ ὑπερτείνει ante 26. ἔνια L^bM^b. ‖ 26. ὑπομεῖναι N^b, ὑπομείνῃ $L^bM^bO^b$. ‖ 27. […]θανατέον παθόντα $L^bM^bN^bO^b$. ‖ 28. ἀλκμαίονα L^b. ‖ 29. τὸ κρῖναι $L^bN^bO^b$. ‖ 30. ὑπομενητέον M^b. ‖ 31. χαλεπώτερον τὸ […] N^b. ‖ 32. τὰ δ᾽ ἀναγκάζοντα M^bN^b.

1. δὲ M^b. ‖ 2. τῶι K^b. ‖ 3. συμβάληται M^b. ‖ δὴ M^b. ‖ 4. αἱρετά — 7. ταῦτα δ᾽ om M^b. ‖ 5. τῶν N^b. ‖ 6. ἡ γὰρ […] ἐν τοῖς καθ᾽ ἕκαςον L^b. ‖ 9. τὰ ἡδέα καὶ καλὰ N^b, τὰ καλὰ καὶ τὰ ἡδέα L^b, τὰ ἡδέα M^bO^b. ‖ 10. ἀναγκάζει K^b. ‖ πάντα […] ἂν L^b, καὶ τὰ καλὰ πάντα εἴη ἂν M^b. ‖ αὐτῶ $K^bL^bM^b$. ‖ 11. πάντα πάντες $L^bN^bO^b$. ‖ 12. ἡδὺ καὶ] ἡδὺ ἢ L^bM^b, ἡδὺ O^b. ‖ […] om N^bO^b. ‖ 13. δὲ $K^bN^bO^b$. ‖ 19. ἐπίλοιπον K^bL^b. ‖ πράξας γάρ, omissis ὁ et δι᾽ ἄγνοιαν, M^b. ‖ 20. δὴ] τι K^b, om […] 23. μεταμελώμενος K^b. ‖ ἔςαι L^bM^b. ‖ 24. ἔχει N^b. ‖ 25. ἀγνοοῦντας K^b, ἀγνοοῦντος M^b, ἀγνοούντως rc K^b. ‖ 26. ἢ ὁ […] M^b. ‖ πράσσειν K^b. ‖ 28. οὖν om M^b. ‖ 31. τὰ συμφέροντα K^b. ‖ 33. γε om M^b.

περὶ ἃ ἡ πρᾶξις· ἐν τέτοις γὰρ καὶ ἔλεος καὶ ιη· ὁ γὰρ τούτων τι ἀγνοῶν ἀκουσίως πράττει. ὐ χεῖρον διορίσαι αὐτά, τίνα καὶ πόσα ἐστί, τίς ιὶ τί καὶ περὶ τί ἢ ἐν τίνι πράττει, ἐνίοτε δὲ καὶ ὀργάνῳ, καὶ ἕνεκα τίνος, οἷον σωτηρίας, καὶ πῶς, ια ἢ σφόδρα. ἅπαντα μὲν οὖν ταῦτα οὐδεὶς ἂν ε μὴ μαινόμενος, δῆλον δ' ὡς ὐδὲ τὸν πράττοντα· ɔ ἑαυτόν γε; ὃ δὲ πράττει, ἀγνοήσειεν ἄν τις, οἷον φασιν ἐκπεσεῖν αὐτές, ἢ ὐκ εἰδέναι ὅτι ἀπόρρητα :ερ Αἰσχύλος τὰ μυστικά, ἢ δεῖξαι βουλόμενος , ὡς ὁ τὸν καταπέλτην. οἰηθείη δ' ἄν τις καὶ τὸν λέμιον εἶναι ὥσπερ ἡ Μερόπη, καὶ ἐσφαιρῶσθαι γχωμένον δόρυ, ἢ τὸν λίθον κίσσηριν εἶναι· καὶ ἐπὶ παίσας ἀποκτείναι ἄν· καὶ δεῖξαι βουλόμενος, ί ἀκροχειριζόμενοι, πατάξειεν ἄν. περὶ πάντα δὴ :ῆς ἀγνοίας οὔσης, ἐν οἷς ἡ πρᾶξις, ὁ τούτων τι ;ς ἄκων δοκεῖ πεπραχέναι, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς τοις· κυριώτατα δ' εἶναι δοκεῖ, ἐν οἷς ἡ πρᾶξις καὶ τῦ δὴ κατὰ τὴν τοιαύτην ἄγνοιαν ἀκουσίου λε- ἔτι δεῖ τὴν πρᾶξιν λυπηρὰν εἶναι καὶ ἐν μετα-

ντος δ' ἀκουσίου τῦ βίᾳ καὶ δι' ἄγνοιαν, τὸ ἑκού- ;ειεν ἂν εἶναι οὗ ἡ ἀρχὴ ἐν αὐτῷ εἰδότι τὰ καθ' ἐν οἷς ἡ πρᾶξις. ἴσως γὰρ ὐ καλῶς λέγεται ἀκύ- ιι τὰ διὰ θυμὸν ἢ δι' ἐπιθυμίαν. πρῶτον μὲν γὰρ τῶν ἄλλων ζῴων ἑκουσίως πράξει, ὐδ' οἱ παῖδες· τερον ὐδὲν ἑκουσίως πράττομεν τῶν δι' ἐπιθυμίαν ιόν, ἢ τὰ καλὰ μὲν ἑκουσίως τὰ δ' αἰσχρὰ ἀκυ- ἱ γελοῖον ἑνός γε αἰτίου ὄντος; ἄτοπον δὲ ἴσως τὸ φάναι ὧν δεῖ ὀρέγεσθαι. δεῖ δὲ καὶ ὀργίζεσθαι καὶ ἐπιθυμεῖν τινῶν, οἷον ὑγιείας καὶ μαθήσεως. ἱ τὰ μὲν ἀκύσια λυπηρὰ εἶναι, τὰ δὲ κατ' ἐπιθυ- δέα. ἔτι δὲ τί διαφέρει τῷ ἀκύσια εἶναι τὰ κατὰ ὸν ἢ θυμὸν ἁμαρτηθέντα; φευκτὰ μὲν γὰρ ἄμφω, δοκεῖ δὲ ὐχ ἧττον ἀνθρωπικὰ εἶναι τὰ ἄλογα πάθη. αἱ δὲ πράξεις τῦ ἀνθρώπυ ἀπὸ θυμῦ καὶ ἐπιθυμίας. ἄτοπον δὴ τὸ τιθέναι ἀκύσια ταῦτα.

Διωρισμένων δὲ τῦ τε ἑκυσίυ καὶ τῦ ἀκουσίου, περὶ 4
προαιρέσεως ἕπεται διελθεῖν· οἰκειότατον γὰρ εἶναι δοκεῖ τῇ ἀρετῇ καὶ μᾶλλον τὰ ἤθη κρίνειν τῶν πράξεων. ἡ προαίρεσις δὴ ἑκύσιον μὲν φαίνεται, οὐ ταὐτὸν δέ, ἀλλ' ἐπὶ πλέον τὸ ἑκύσιον· τῦ μὲν γὰρ ἑκυσίυ καὶ παῖδες καὶ τἆλλα ζῷα κοινωνεῖ, προαιρέσεως δ' ὔ, καὶ τὰ ἐξαίφνης ἑκύσια μὲν λέγομεν, κατὰ προαίρεσιν δ' ὔ. οἱ δὲ λέγοντες αὐτὴν ἐπιθυμίαν ἢ θυμὸν ἢ βύλησιν ἤ τινα δόξαν ὐκ ἐοίκασιν ὀρθῶς λέγειν. οὐ γὰρ κ[illegible]ὸν ἡ προαίρεσις καὶ τῶι ἀλόγων, ἐπιθυμία δὲ καὶ θυμός. καὶ ὁ ἀκρατὴς ἐπιθυμῶν μὲν πράττει, πρɔαιρύμενος δ' ὔ· ὁ ἐγκρατὴς δ' ἀνάπαλιν προαιρύμενος μέν, ἐπιθυμῶν δ' ὔ. καὶ προαιρέσει μὲν ἐπιθυμία ἐναντιῦται, ἐπιθυμίᾳ δ' ἐπιθυμία ὔ. καὶ ἡ μὲν ἐπιθυμία ἡδέος καὶ ἐπιλύπυ, ἡ προαίρεσις δ' ὔτε λυπηρῦ ὔθ' ἡδέος. θυμὸς δ' ἔτι ἧττον· ἥκιςα γὰρ τὰ διὰ θυμὸν κατὰ προαίρεσιν εἶναι δοκεῖ. ἀλλὰ μὴν ὐδὲ βύλησίς γε, καίπερ σύνεγγυς φαινόμενον· προαίρεσις μὲν γὰρ ὐκ ἔςι τῶν ἀδυνάτων, καὶ εἴ τις φαίη προαιρεῖσθαι, δοκοίη ἂν ἠλίθιος εἶναι· βύλησις δ' ἐςὶ τῶν ἀδυνάτων, οἷον ἀθανασίας. καὶ ἡ μὲν βύλησίς ἐςι καὶ περὶ τὰ μηδαμῶς δι' αὐτῦ πραχθέντα ἄν, οἷον ὑποκριτήν τινα νικᾶν ἢ ἀθλητήν· προαιρεῖται δὲ τὰ τοιαῦτα ὐδείς, ἀλλ' ὅσα οἴεται γενέσθαι ἂν δι' αὐτῦ. ἔτι δ' ἡ μὲν βύλησις τῦ τέλυς ἐςὶ μᾶλλον, ἡ δὲ προαίρεσις τῶν πρὸς τὸ τέλος, οἷον ὑγιαίνειν βυλόμεθα, προαιρύμεθα δὲ δι' ὧν ὑγιανῦμεν, καὶ εὐδαιμονεῖν βυλόμεθα μὲν καὶ φαμέν, προαιρύμεθα δὲ λέγειν ὐχ ἁρμόζει· ὅλως γὰρ ἔοικεν ἡ προαίρεσις περὶ τὰ ἐφ' ἡμῖν εἶναι. ὐδὲ δὴ δόξα ἂν εἴη· ἡ μὲν γὰρ δόξα δοκεῖ περὶ πάντα εἶναι, καὶ ὐδὲν ἧττον περὶ τὰ ἀΐδια καὶ τὰ ἀδύνατα ἢ τὰ ἐφ' ἡμῖν· καὶ τῷ ψευδεῖ καὶ ἀληθεῖ διαιρεῖται, οὐ τῷ κακῷ καὶ ἀγαθῷ, ἡ προαίρεσις δὲ τύτοις μᾶλλον. ὅλως μὲν ὖν

καὶ post γὰρ om L^bM^b. ‖ 2. ἀκουσίω K^b. ‖ 4. τε] δὲ M^b. ‖ καὶ post τί om K^b. ‖ 6. ἂν om L^bM^b. ‖ 7. μὴ — 8. ı om N^b. ‖ 7. τὸν om M^bO^b. ‖ 8. ἑαυτόν γε ὅ τε O^b, ὁ δὲ (ὃ δι' corr) ἑαυτόν γε K^b. ὃ — 10. ἢν om M^b. ‖ 9. ἐκ- K^b. ‖ 10. ἢ om K^b. ‖ δέξαι M^b. ‖ 12. υἱὸν ὡς πολέμιον M^b. ‖ 13. λελογχευμένον rc M^b. ‖ κίσηριν L^b, κίσιριν K^bN^b. ‖ ίσας M^b. ‖ 15. πατάξαιεν K^b. ‖ 16. ὁ — 18. πρᾶξις om K^b. ‖ 17. πεπραχέναι — 18. δοκεῖ om M^b. ‖ 19. αὐτὴν M^b. ‖ ίου N^bO^b. ‖ 24. λέγεται τὸ ἀκύσια M^b. ‖ 25. δι' om K^bO^b. ‖ 26. ἔτι om K^b. ‖ 28. καὶ] ἢ $L^bM^bN^bO^b$. ‖ 29. τὸ om 32. δὲ καὶ τὰ K^b. ‖ ἀκύσια καὶ λυπηρὰ O^b. ‖ 33. τῷ] τὸ L^bN^b.

πάθη om pr K^b. ‖ αἱ δὲ] ὥςε καὶ αἱ K^b. ‖ 2. ἀνθρώπυ — 3. τὸ om N^b. ‖ 2. ἀπὸ — ἐπιθυμίας om K^b. ‖ 3. δὲ M^bN^b. ‖ κουσίου καὶ ἑκυσίυ M^b. ‖ 6. κρῖναι τῶν πράξεων M^b, τῶν πράξεων κρίνειν K^b. ‖ 7. δὴ] δὲ $L^bM^bN^bO^b$. ‖ 8. πλεῖον K^b. ‖ 9. ι, τὰ L^b. ‖ 10. λέγομεν μὲν N^b. ‖ δὴ K^b. ‖ 12. καὶ om K^b. ‖ 13. ἀκροατὴς K^b. ‖ 14. ὔ· καὶ ὁ K^b. ‖ 16. ἐπιθυμία δὲ ι K^b. ‖ 17. λυπηρὰ N^b. ‖ 18. τὸ M^b. ‖ κατὰ L^bM^b. ‖ 20. ἐγγὺς M^b. ‖ 24. αὐτὸν N^b. ‖ 25. οἴεται ἂν γενέσθαι L^b, ἂν εσθαι M^b. ‖ 26. τέλυς καὶ μᾶλλόν ἐςιν M^b. ‖ 28. ὑγιαίνομεν K^b. ‖ 29. μὲν om M^b. ‖ 30. τῶν N^b. ‖ ὑφ' ἡμᾶς K^b. ‖ 32. . ‖ 33. ψεύδει M^b.

δόξῃ ταὐτὸν ἴσως οὐδὲ λέγει οὐδείς. ἀλλ' οὐδέ τινι· τῷ γὰρ προαιρεῖσθαι τἀγαθὰ ἢ τὰ κακὰ ποιοί τινές ἐσμεν, τῷ δὲ δοξάζειν οὔ. καὶ προαιρούμεθα μὲν λαβεῖν ἢ φυγεῖν ἤ τι τῶν τοιούτων, δοξάζομεν δὲ τί ἐστιν ἢ τίνι συμφέρει ἢ πῶς· λαβεῖν δ' ἢ φυγεῖν οὐ πάνυ δοξάζομεν. καὶ ἡ μὲν προαίρεσις ἐπαινεῖται τῷ εἶναι οὗ δεῖ μᾶλλον ἢ τῷ ὀρθῶς, ἡ δὲ δόξα τῷ ὡς ἀληθῶς. καὶ προαιρούμεθα μὲν ἃ μάλιστα ἴσμεν ἀγαθὰ ὄντα, δοξάζομεν δὲ ἃ οὐ πάνυ ἴσμεν. δοκοῦσί τε οὐχ οἱ αὐτοὶ προαιρεῖσθαί τε ἄριστα καὶ δοξάζειν, ἀλλ' ἔνιοι δοξάζειν μὲν ἄμεινον, διὰ κακίαν δ' αἱρεῖσθαι οὐχ ἃ δεῖ. εἰ δὲ προγίνεται δόξα τῆς προαιρέσεως ἢ παρακολουθεῖ, οὐδὲν διαφέρει· οὐ τοῦτο γὰρ σκοποῦμεν, ἀλλ' εἰ ταὐτόν ἐστι δόξῃ τινί. τί οὖν ἢ ποῖόν τί ἐστιν, ἐπειδὴ τῶν εἰρημένων οὐθέν; ἑκούσιον μὲν δὴ φαίνεται, τὸ δ' ἑκούσιον οὐ πᾶν προαιρετόν. ἀλλ' ἆρά γε τὸ προβεβουλευμένον; ἡ γὰρ προαίρεσις μετὰ λόγου καὶ διανοίας. ὑποσημαίνειν δ' ἔοικε καὶ τοὔνομα ὡς ὂν πρὸ ἑτέρων αἱρετόν.

5 Βουλεύονται δὲ πότερα περὶ πάντων καὶ πᾶν βουλευτόν ἐστιν, ἢ περὶ ἐνίων οὐκ ἔστι βουλή; λεκτέον δ' ἴσως βουλευτὸν οὐχ ὑπὲρ οὗ βουλεύσαιτ' ἄν τις ἠλίθιος ἢ μαινόμενος, ἀλλ' ὑπὲρ ὧν ὁ νοῦν ἔχων. περὶ δὲ τῶν ἀϊδίων οὐδεὶς βουλεύεται, οἷον περὶ τοῦ κόσμου ἢ τῆς διαμέτρου καὶ τῆς πλευρᾶς, ὅτι ἀσύμμετροι. ἀλλ' οὐδὲ περὶ τῶν ἐν κινήσει, ἀεὶ δὲ κατὰ ταὐτὰ γινομένων, εἴτ' ἐξ ἀνάγκης εἴτε καὶ φύσει ἢ διά τινα αἰτίαν ἄλλην, οἷον τροπῶν καὶ ἀνατολῶν. οὐδὲ περὶ τῶν ἄλλοτε ἄλλως, οἷον αὐχμῶν καὶ ὄμβρων. οὐδὲ περὶ τῶν ἀπὸ τύχης, οἷον θησαυροῦ εὑρέσεως. ἀλλ' οὐδὲ περὶ τῶν ἀνθρωπικῶν πάντων, οἷον πῶς ἂν Σκύθαι ἄριστα πολιτεύοιντο οὐδεὶς Λακεδαιμονίων βουλεύεται. οὐ γὰρ γένοιτ' ἂν τούτων οὐθὲν δι' ἡμῶν. βουλευόμεθα δὲ περὶ τῶν ἐφ' ἡμῖν πρακτῶν· ταῦτα δὲ καὶ ἔστι λοιπά. αἴτια γὰρ δοκοῦσιν εἶναι φύσις καὶ ἀνάγκη καὶ τύχη, ἔτι δὲ νοῦς καὶ πᾶν τὸ δι' ἀνθρώπου. τῶν δ' ἀνθρώπων ἕκαστοι βουλεύονται περὶ τῶν δι' αὐτῶν πρακτῶν. καὶ περὶ μὲν τὰς ἀκριβεῖς καὶ αὐταρκεῖς τῶν ἐπιστημῶν οὐκ ἔστι βουλή, περὶ γραμμάτων (οὐ γὰρ διστάζομεν πῶς γραπτέον)· [illegible] ὅσα γίνεται δι' ἡμῶν, μὴ ὡσαύτως δ' ἀεί, περὶ τούτων [illegible] λευόμεθα, οἷον περὶ τῶν κατὰ ἰατρικὴν καὶ χρηματισ[illegible] καὶ περὶ κυβερνητικὴν μᾶλλον ἢ γυμναστικήν, ὅσῳ [illegible] διηκρίβωται, καὶ ἔτι περὶ τῶν λοιπῶν ὁμοίως, μᾶλλ[illegible] καὶ περὶ τὰς τέχνας ἢ τὰς ἐπιστήμας· μᾶλλον γὰρ [illegible] αὐτὰς διστάζομεν. τὸ βουλεύεσθαι δὲ ἐν τοῖς ὡς ἐ[illegible] πολύ, ἀδήλοις δὲ πῶς ἀποβήσεται, καὶ ἐν οἷς ἀδι[illegible] συμβούλους δὲ παραλαμβάνομεν εἰς τὰ μεγάλα, ἀπ[illegible] τες ἡμῖν αὐτοῖς ὡς οὐχ ἱκανοῖς διαγνῶναι. βουλευ[illegible] δ' οὐ περὶ τῶν τελῶν, ἀλλὰ περὶ τῶν πρὸς τὰ τέλη [illegible] γὰρ ἰατρὸς βουλεύεται εἰ ὑγιάσει, οὔτε ῥήτωρ εἰ [illegible] οὔτε πολιτικὸς εἰ εὐνομίαν ποιήσει, οὐδὲ τῶν λοιπῶ[illegible] περὶ τοῦ τέλους· ἀλλὰ θέμενοι τέλος τι, πῶς καὶ διὰ [illegible] ἔσται σκοποῦσι, καὶ διὰ πλειόνων μὲν φαινομένου [illegible] διὰ τίνος ῥᾷστα καὶ κάλλιστα ἐπισκοποῦσι, δι' ἑνὸς δ' [illegible] τελουμένου πῶς διὰ τούτου ἔσται κἀκεῖνο διὰ τίνος, [illegible] ἔλθωσιν ἐπὶ τὸ πρῶτον αἴτιον, ὃ ἐν τῇ εὑρέσει [illegible] ἐστιν· ὁ γὰρ βουλευόμενος ἔοικε ζητεῖν καὶ ἀναλύ[illegible] εἰρημένον τρόπον ὥσπερ διάγραμμα. φαίνεται δ' [illegible] ζήτησις οὐ πᾶσα εἶναι βούλευσις, οἷον αἱ μαθημα[illegible] δὲ βούλευσις πᾶσα ζήτησις, καὶ τὸ ἔσχατον ἐν τῇ [illegible] λύσει πρῶτον εἶναι ἐν τῇ γενέσει. κἂν μὲν ἀδυ[illegible] τύχωσιν, ἀφίστανται, οἷον εἰ χρημάτων δεῖ, ταῦτα [illegible] οἷόν τε πορισθῆναι· ἐὰν δὲ δυνατὸν φαίνηται, ἐγ[illegible] πράττειν. δυνατὰ δὲ ἃ δι' ἡμῶν γένοιτ' ἂν· τὰ [illegible] τῶν φίλων δι' ἡμῶν πως ἐστίν· ἡ γὰρ ἀρχὴ ἐν [illegible] τεῖται δ' ὁτὲ μὲν τὰ ὄργανα, ὁτὲ δ' ἡ χρεία [illegible] ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ὁτὲ μὲν δι' οὗ, ὁτὲ [illegible] ἢ διὰ τίνος. ἔοικε δή, καθάπερ εἴρηται, ἄνθρωπ[illegible] ἀρχὴ τῶν πράξεων· ἡ δὲ βουλὴ περὶ τῶν αὑτῷ π[illegible] αἱ δὲ πράξεις ἄλλων ἕνεκα. οὐκ ἂν οὖν εἴη βουλ[illegible] τέλος ἀλλὰ τὰ πρὸς τὰ τέλη. οὐδὲ δὴ τὰ καθ' [illegible]

1. δόξει K^b, καὶ δόξῃ L^bM^b. ‖ ἄλλοι δέ K^b. ‖ 3. φυγεῖν ἢ λαβεῖν M^b. ‖ ἤ om K^b. ‖ 4. τί] ὅτι K^b. ‖ ἢ ante τῶν [illegible] 5. δοξάζομεν δέ· καὶ K^b. ‖ 7. ὡς add $K^bN^bO^b$. ‖ ἀληθής M^b. ‖ 8. ἴσμεν] μὲν ἴσμεν K^b. ‖ 9. τε] δὲ K^b. ‖ τε] τὰ L^b[illegible] ἄριστα om N^b. ‖ 11. δὲ] γὰρ L^b. ‖ 12. τοῦτο] ταῦτα K^b. ‖ 14. οὐθέν ἐστιν. ἑκούσιον L^bM^b. ‖ 17. ἂν M^b. ‖ 18. [illegible] 19. δ' om L^b. ‖ 20. ἄν τις βουλεύσαιτο L^bM^b. ‖ 21. τῶν δὲ K^b. ‖ 23. ἀσύμμετρος M^b, σύμμετροι K^b, ἀσύμμετρα rc K^b. ‖ [illegible] add K^b. ‖ 25. ἢ] εἴτε O^b, om K^b. ‖ 26. καὶ] ἢ M^b. ‖ 27. περὶ om M^b. ‖ 28. ἀνθρωπίνων K^b. ‖ 29. πολιτεύοιντο K^b. ‖ [illegible] ἡμῶν οὐθέν N^bO^b, ἡμῶν οὐθέν L^b, οὐθὲν ἡμῶν M^b. ‖ 31. ἐν K^b. ‖ τε καὶ ἔτι M^b. ‖ αἰτίαι K^bM^b. ‖ 34. τοὺς L^b.

3. μὴ] καὶ M^b. ‖ 4. κατὰ τὴν ἰατρικὴν O^b. ‖ 5. περὶ om M^b. ‖ 7. τέχνας] δόξας N^b et corr L^b. ‖ τὰς om L^b. ‖ [illegible] K^b. ‖ βούλευμα L^b. ‖ 9. δὲ] δ' οὖσι M^b. ‖ 10. ἀπιστοῦντες μὲν γὰρ ἡμῖν O^b. ‖ 15. θέμενοι τὸ τέλος τὸ πῶς K^b. ‖ τίνος L^b[illegible] βουλόμενος N^b, ‖ 21. εἰρημένον] αὐτὸν K^b. ‖ δ'] δὲ καὶ M^b. ‖ ἡ μὲν] ἡμῖν N^b. ‖ 22. οἷον — 23. βούλευσις om N^b. ‖ [illegible] L^b. ‖ 25. ἀφιστᾶναι K^b. ‖ δεῖται τὰ δὲ μὴ οἴονται M^b. ‖ 27. δι' — 28. φίλων om N^b. ‖ 32. αὑτῷ] δι' αὑτοῦ M^b. ‖ [illegible] οὖν M^b, οὐ γὰρ ἂν K^b. ‖ βουλευτέον M^b. ‖ 34. ἕκαστον M^b.

ρτος τοῦτο ἢ πέπεπται ὡς δεῖ· αἰσθήσεως γὰρ
ὶ δὲ ἀεὶ βυλεύσεται, εἰς ἄπειρον ἥξει. βουλευ-
ὶ προαιρετὸν τὸ αὐτό, πλὴν ἀφωρισμένον ἤδη τὸ
ν· τὸ γὰρ ἐκ τῆς βουλῆς προκριθὲν προαιρετόν
ύεται γὰρ ἕκαστος ζητῶν πῶς πράξει, ὅταν εἰς
άγαγῃ τὴν ἀρχήν, καὶ αὐτοῦ εἰς τὸ ἡγούμενον·
ι τὸ προαιρύμενον. δῆλον δὲ τοῦτο καὶ ἐκ τῶν
πολιτειῶν, ἃς Ὅμηρος ἐμιμεῖτο· οἱ γὰρ βασι-
προέλοιντο ἀνήγγελλον τῷ δήμῳ. ὄντος δὲ τοῦ
βυλευτῦ ὀρεκτῦ τῶν ἐφ' ἡμῖν, καὶ ἡ προαίρεσις
υλευτικὴ ὄρεξις τῶν ἐφ' ἡμῖν· ἐκ τῦ βυλεύσασθαι
ντες ὀρεγόμεθα κατὰ τὴν βύλευσιν. ἡ μὲν οὖν
ς τύπῳ εἰρήσθω, καὶ περὶ ποῖά ἐςι, καὶ ὅτι τῶν
τέλη.
δὲ βύλησις ὅτι μὲν τῦ τέλους ἐςίν, εἴρηται, δοκεῖ
μὲν ἀγαθῦ εἶναι, τοῖς δὲ τῦ φαινομένου ἀγαθοῦ.
ι δὲ τοῖς μὲν τὸ βουλητὸν τἀγαθὸν λέγουσι μὴ
λητὸν ὃ βύλεται ὁ μὴ ὀρθῶς αἱρύμενος (εἰ γὰρ
ητόν, καὶ ἀγαθόν· ἦν δ', εἰ ὕτως ἔτυχε, κακόν),
ῦ τὸ φαινόμενον ἀγαθὸν τὸ βυλητὸν λέγουσι μὴ
σει βουλητόν, ἀλλ' ἑκάστῳ τὸ δοκοῦν· ἄλλο δ'
αίνεται, καὶ εἰ ὕτως ἔτυχε, τἀναντία. εἰ δὲ δὴ
ὴ ἀρέσκει, ἆρα φατέον ἁπλῶς μὲν καὶ κατ' ἀλή-
υλητὸν εἶναι τἀγαθόν, ἑκάςῳ δὲ τὸ φαινόμενον;
ὖν σπυδαίῳ τὸ κατ' ἀλήθειαν εἶναι, τῷ δὲ φαύλῳ
, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν σωμάτων τοῖς μὲν εὖ δια-
ὑγιεινά ἐςι τὰ κατ' ἀλήθειαν τοιαῦτα ὄντα, τοῖς
αις ἕτερα. ὁμοίως δὲ καὶ πικρὰ καὶ γλυκέα καὶ
ὶ βαρέα καὶ τῶν ἄλλων ἕκαςα· ὁ σπυδαῖος γὰρ
ρίνει ὀρθῶς, καὶ ἐν ἑκάςοις τἀληθὲς αὐτῷ φαίνε-
θ' ἑκάςην γὰρ ἕξιν ἴδιά ἐςι καλὰ καὶ ἡδέα, καὶ
πλεῖςον ἴσως ὁ σπυδαῖος τῷ τἀληθὲς ἐν ἑκάςοις
σπερ κανὼν καὶ μέτρον αὐτῶν ὤν. τοῖς πολλοῖς
άτη διὰ τὴν ἡδονὴν ἔοικε γίνεσθαι· οὐ γὰρ οὖσα

ἀγαθὸν φαίνεται. αἱρῦνται ὖν τὸ ἡδὺ ὡς ἀγαθόν, τὴν δὲ λύπην ὡς κακὸν φεύγυσιν.

Ὄντος δὴ βυλητῦ μὲν τῦ τέλυς, βουλευτῶν δὲ καὶ 7 προαιρετῶν τῶν πρὸς τὸ τέλος, αἱ περὶ ταῦτα πράξεις κατὰ προαίρεσιν ἂν εἶεν καὶ ἑκούσιοι. αἱ δὲ τῶν ἀρετῶν ἐνέργειαι περὶ ταῦτα. ἐφ' ἡμῖν δὲ καὶ ἡ ἀρετή, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ κακία. ἐν οἷς γὰρ ἐφ' ἡμῖν τὸ πράττειν, καὶ τὸ μὴ πράττειν, καὶ ἐν οἷς τὸ μή, καὶ τὸ ναί· ὥστ' εἰ τὸ πράττειν καλὸν ὂν ἐφ' ἡμῖν ἐςί, καὶ τὸ μὴ πράττειν ἐφ' ἡμῖν ἔςαι αἰσχρὸν ὄν, καὶ εἰ τὸ μὴ πράττειν καλὸν ὂν ἐφ' ἡμῖν, καὶ τὸ πράττειν αἰσχρὸν ὂν ἐφ' ἡμῖν. εἰ δ' ἐφ' ἡμῖν τὰ καλὰ πράττειν καὶ τὰ αἰσχρά, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ μὴ πράττειν, τῦτο δ' ἦν τὸ ἀγαθοῖς καὶ κακοῖς εἶναι, ἐφ' ἡμῖν ἄρα τὸ ἐπιεικέσι καὶ φαύλοις εἶναι. τὸ δὲ λέγειν ὡς ὐδεὶς ἑκὼν πονηρὸς ὐδ' ἄκων μάκαρ, ἔοικε τὸ μὲν ψευδεῖ τὸ δ' ἀληθεῖ· μακάριος μὲν γὰρ ὐδεὶς ἄκων, ἡ δὲ μοχθηρία ἑκύσιον. ἢ τοῖς γε νῦν εἰρημένοις ἀμφισβητητέον, καὶ τὸν ἄνθρωπον ὐ φατέον ἀρχὴν εἶναι ὐδὲ γεννητὴν τῶν πράξεων ὥσπερ καὶ τέκνων. εἰ δὲ ταῦτα φαίνεται καὶ μὴ ἔχομεν εἰς ἄλλας ἀρχὰς ἀναγαγεῖν παρὰ τὰς ἐφ' ἡμῖν, ὧν καὶ αἱ ἀρχαὶ ἐν ἡμῖν, καὶ αὐτὰ ἐφ' ἡμῖν καὶ ἑκύσια. τύτοις δ' ἔοικε μαρτυρεῖσθαι καὶ ἰδίᾳ ὑφ' ἑκάςων καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν νομοθετῶν· κολάζουσι γὰρ καὶ τιμωρῦνται τὺς δρῶντας μοχθηρά, ὅσοι μὴ βίᾳ ἢ δι' ἄγνοιαν ἧς μὴ αὐτοὶ αἴτιοι, τὺς δὲ τὰ καλὰ πράττοντας τιμῶσιν, ὡς τὺς μὲν προτρέψοντες, τοὺς δὲ κωλύσοντες. καίτοι ὅσα μήτ' ἐφ' ἡμῖν ἐςὶ μήθ' ἑκύσια, ὐδεὶς προτρέπεται πράττειν, ὡς ὐδὲν πρὸ ἔργου ὂν τὸ πεισθῆναι μὴ θερμαίνεσθαι ἢ ἀλγεῖν ἢ πεινῆν ἢ ἄλλ' ὁτιῦν τῶν τοιύτων· ὐθὲν γὰρ ἧττον πεισόμεθα αὐτά. καὶ γὰρ ἐπ' αὐτῷ τῷ ἀγνοεῖν κολάζυσιν, ἐὰν αἴτιος εἶναι δοκῇ τῆς ἀγνοίας, οἷον τοῖς μεθύυσι διπλᾶ τὰ ἐπιτίμια· ἡ γὰρ ἀρχὴ ἐν αὐτῷ· κύριος γὰρ τοῦ μὴ μεθυσθῆναι, τῦτο δ' αἴτιον τῆς ἀγνοίας. καὶ τὺς ἀγνοῦντάς τι τῶν ἐν τοῖς νόμοις, ἃ δεῖ ἐπίςασθαι καὶ μὴ χαλεπά ἐςι,

τέψεως δεῖ corr K^b, πέπεςαι ὡς δεῖ L^b, πέπεσται ἢ πεποίηται ὡς δεῖ N^b. ‖ 2. βυλεύεται K^b. ‖ 4. κριθὲν K^b. ‖ 6. ἑαυτὸν
άγῃ M^b, ἀγάγη L^b. ‖ αὐτὸ K^b. ‖ 9. προείλοντο K^bM^b. ‖ 10. τῶν] ἐκ τῶν K^bM^b. ‖ 12. βύλησιν M^b. ‖ 17. δὴ pr L^b. ‖
$^bO^b$. ‖ 19. ἔςαι] ἂν N^b. ‖ 20. τὸ ante βυλητὸν om $K^bL^bM^bO^b$. ‖ 21. ἀλλ' ὧδ' ἄλλως N^b, ἄλλῳ δ' ἄλλο O^b, ἄλλῳ δ'
M^b. ‖ 28. ἐπινόσοις ἐστιν ἕτερα O^b. ‖ 29. ἕκαςον M^b. ‖ τὸν σπυδαῖον γὰρ ἕκαςα κρίνειν K^b. ‖ 31. καλὰ] καὶ καλὰ N^b. ‖ ἡδέα
ἔτρον om M^b. ‖ 32. τὸ σπυδαῖον K^b. ‖ 33. ὂν K^b, om $L^bM^bN^b$. ‖ τοῖς] ἐν τοῖς K^b, τοῖς δὲ O^b.
ῦν M^b, δὲ N^bO^b. ‖ 3. δὴ] δὲ M^b. ‖ 5. εἶεν ἂν K^bN^b. ‖ καὶ om N^b. ‖ ἑκούσιον N^b. ‖ 9. τὸ om N^b. ‖ ἐφ' ἡμῖν om
). αἰσχρὸν — 11. ἡμῖν om K^b. ‖ 10. καὶ εἰ — ἡμῖν om O^b. ‖ 12. δὴ L^b. ‖ 13. ἄρα] ἔςαι $L^bM^bN^b$. ‖ 15. μακάριος K^bL^b
. ‖ 17. τε K^b. ‖ ἀμφισβητέον M^b. ‖ 18. μηδὲ O^b. ‖ 20. ἐν K^bO^b. ‖ καὶ om $L^bM^bO^b$. ‖ 21. ἐν] ἐφ' M^b. ‖ 22. δ' ὡς
‖ ἐφ' M^b. ‖ 23. τὺς om K^b. ‖ δρῶντας τὰ μοχθηρὰ M^b. ‖ 24. οἷς M^b, ἢ K^b. ‖ αἴτιαι αὐτοί L^bM^b. ‖ 26. ὅσα] πρὸς ἃ
ὅσα L^bM^b. ‖ 27. ὐδεὶς γὰρ προτρέπεται N^b. ‖ προτρέπεται τοῦ πράττειν M^b. ‖ 28. ὂν τὸ] ὄντος N^bO^b. ‖ 29. ὁτιῶν ἄλλο K^b
1. εἶναι] ὢν M^b. ‖ 32. μὴ om N^b.

κολάζȣσιν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις, ὅσα δι' ἀμέλειαν ἀγνοεῖν δοκȣ͂σιν, ὡς ἐπ' αὐτοῖς ὂν τὸ μὴ ἀγνοεῖν· τȣ͂ γὰρ ἐπιμεληθῆναι κύριοι. ἀλλ' ἴσως τοιȣ͂τός ἐςιν ὥστε μὴ ἐπιμεληθῆναι. ἀλλὰ τȣ͂ τοιȣ́τȣς γενέσθαι αὐτοὶ αἴτιοι, ζῶντες ἀνειμένως, καὶ τȣ͂ ἀδίκȣς ἢ ἀκολάςȣς εἶναι, οἱ μὲν κακȣργȣ͂ντες, οἱ δὲ ἐν πότοις καὶ τοῖς τοιȣ́τοις διάγοντες· αἱ γὰρ περὶ ἕκαςα ἐνέργειαι τοιȣ́τȣς ποιȣ͂σιν. τȣ͂το δὲ δῆλον ἐκ τῶν μελετώντων πρὸς ἡντινοῦν ἀγωνίαν ἢ πρᾶξιν· διατελȣ͂σι γὰρ ἐνεργȣ͂ντες. τὸ μὲν ȣ͂ν ἀγνοεῖν ὅτι ἐκ τοῦ ἐνεργεῖν περὶ ἕκαςα αἱ ἕξεις γίνονται, κομιδῆ ἀναισθήτȣ. ἔτι δ' ἄλογον τὸν ἀδικοῦντα μὴ βȣ́λεσθαι ἄδικον εἶναι ἢ τὸν ἀκολαςαίνοντα ἀκόλαςον. εἰ δὲ μὴ ἀγνοῶν τις πράττει ἐξ ὧν ἔςαι ἄδικος, ἑκὼν ἄδικος ἂν εἴη, ȣ̓ μὴν ἐάν γε βȣ́ληται, ἄδικος ὢν παύσεται καὶ ἔςαι δίκαιος· ȣ̓δὲ γὰρ ὁ νοσῶν ὑγιής. καὶ εἰ ȣ̔́τως ἔτυχεν, ἑκὼν νοσεῖ, ἀκρατῶς βιοτεύων καὶ ἀπειθῶν τοῖς ἰατροῖς. τότε μὲν ȣ͂ν ἐξῆν αὐτῷ μὴ νοσεῖν, προεμένῳ δ' ȣ̓κέτι, ὥσπερ ȣ̓δ' ἀφέντι λίθον ἔτ' αὐτὸν δυνατὸν ἀναλαβεῖν· ἀλλ' ὅμως ἐπ' αὐτῷ τὸ βαλεῖν καὶ ῥῖψαι· ἡ γὰρ ἀρχὴ ἐπ' αὐτῷ. ȣ̔́τω δὲ καὶ τῷ ἀδίκῳ καὶ τῷ ἀκολάςῳ ἐξ ἀρχῆς μὲν ἐξῆν τοιȣ́τοις μὴ γενέσθαι, διὸ ἑκόντες εἰσίν· γενομένοις δ' ȣ̓κέτι ἔξεςι μὴ εἶναι. ȣ̓ μόνον δ' αἱ τῆς ψυχῆς κακίαι ἑκȣ́σιοί εἰσιν, ἀλλ' ἐνίοις καὶ αἱ τοῦ σώματος, οἷς καὶ ἐπιτιμῶμεν· τοῖς μὲν γὰρ διὰ φύσιν αἰσχροῖς ȣ̓δεὶς ἐπιτιμᾷ, τοῖς δὲ δι' ἀγυμνασίαν καὶ ἀμέλειαν. ὁμοίως δὲ καὶ περὶ ἀσθένειαν καὶ πήρωσιν· ȣ̓θεὶς γὰρ ἂν ὀνειδίσειε τυφλῷ φύσει ἢ ἐκ νόσȣ ἢ ἐκ πληγῆς, ἀλλὰ μᾶλλον ἐλεήσαι· τῷ δ' ἐξ οἰνοφλυγίας ἢ ἄλλης ἀκολασίας πᾶς ἂν ἐπιτιμήσαι. τῶν δὴ περὶ τὸ σῶμα κακιῶν αἱ ἐφ' ἡμῖν ἐπιτιμῶνται, αἱ δὲ μὴ ἐφ' ἡμῖν ȣ̔́. εἰ δ' ȣ̔́τω, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων αἱ ἐπιτιμώμεναι τῶν κακιῶν ἐφ' ἡμῖν ἂν εἶεν. εἰ δέ τις λέγοι ὅτι πάντες ἐφίενται τȣ͂ φαινομένȣ ἀγαθȣ͂, τῆς δὲ φαντασίας ȣ̓ κύριοι, ἀλλ' ὁποῖός ποθ' ἕκαςός ἐστι, τοιȣ͂το καὶ τὸ τέλος φαίνεται αὐτ[illegible] μὲν ȣ͂ν ἕκαςος ἑαυτῷ τῆς ἕξεώς ἐςί πως αἴτιος, κ[illegible] φαντασίας ἔςαι πως αὐτὸς αἴτιος· εἰ δὲ μή, ȣ̓θεὶς αἴτιος τȣ͂ κακὰ ποιεῖν, ἀλλὰ δι' ἄγνοιαν τȣ͂ τέλȣς τ[illegible] πράττει, διὰ τȣ́των οἰόμενος αὐτῷ τὸ ἄριστον ἔσεσ[illegible] δὲ τȣ͂ τέλȣς ἔφεσις ȣ̓κ αὐθαίρετος, ἀλλὰ φῦναι δεῖ [illegible] ὄψιν ἔχοντα, ᾗ κρινεῖ καλῶς καὶ τὸ κατ' ἀλήθειαν [illegible] θὸν αἱρήσεται. καὶ ἔςιν εὐφυής, ᾧ τȣ͂το καλῶς πέφ[illegible] τὸ γὰρ μέγιςον καὶ κάλλιςον, καὶ ὃ παρ' ἑτέρȣ μ[illegible] τε λαβεῖν μηδὲ μαθεῖν, ἀλλ οἷον ἔφυ, τοιȣ͂τον ἕξ[illegible] τὸ εὖ καὶ τὸ καλῶς τȣ͂το πεφυκέναι ἡ τελεία καὶ ἀ[illegible] ἂν εἴη εὐφυΐα. εἰ δὴ ταῦτ' ἐστὶν ἀληθῆ, τί μᾶλλ[illegible] ἀρετὴ τῆς κακίας ἔςαι ἑκȣ́σιον; ἀμφοῖν γὰρ ὁμοίως [illegible] ἀγαθῷ καὶ τῷ κακῷ, τὸ τέλος φύσει ἢ ὁπωσδήποτ[illegible] νεται καὶ κεῖται, τὰ δὲ λοιπὰ πρὸς τοῦτ' ἀναφ[illegible] πράττȣσιν ὁπωσδήποτε. εἴτε δὴ τὸ τέλος μὴ φύσ[illegible] φαίνεται οἱονδήποτε, ἀλλά τι καὶ παρ' αὐτόν ἐστι, [illegible] τὸ μὲν τέλος φυσικόν, τῷ δὲ τὰ λοιπὰ πράττ[illegible] τὸν σπȣδαῖον ἡ ἀρετὴ ἑκȣ́σιόν ἐςιν, ȣ̓θὲν ἧττον καὶ [illegible] κία ἑκȣ́σιον ἂν εἴη· ὁμοίως γὰρ καὶ τῷ κακῷ ὑ[illegible] τὸ δι' αὐτὸν ἐν ταῖς πράξεσι καὶ εἰ μὴ ἐν τῷ [illegible] ȣ͂ν, ὥσπερ λέγεται, ἑκȣ́σιοί εἰσιν αἱ ἀρεταί (καὶ γ[illegible] ἕξεων συναίτιοί πως αὐτοί ἐσμεν, καὶ τῷ ποιοί τι[illegible] τὸ τέλος τοιόνδε τιθέμεθα), καὶ αἱ κακίαι ἑκȣ́σιοι [illegible] ὁμοίως γάρ.

Κοινῇ μὲν οὖν περὶ τῶν ἀρετῶν εἴρηται ἡμῖ[illegible] γένος τύπῳ, ὅτι μεσότητές εἰσιν, καὶ ὅτι ἕξεις, ὑφ' [illegible] γίνονται, καὶ ὅτι τούτων πρακτικαὶ καθ' αὑτάς, [illegible] ἐφ' ἡμῖν καὶ ἑκούσιοι, καὶ οὕτως ὡς ἂν ὁ ὀρθὸς [illegible] προςάξῃ. ȣ̓χ ὁμοίως δὲ αἱ πράξεις ἑκȣ́σιοί εἰσι [illegible] ἕξεις· τῶν μὲν γὰρ πράξεων ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τ[illegible] κύριοί ἐσμεν, εἰδότες τὰ καθ' ἕκαςα, τῶν ἕξεων [illegible]

1. δὴ L^bM^b. ‖ 2. δοκȣ͂σιν — ἀγνοεῖν om N^b. ‖ τὸ μὴ ἀγνοεῖν ὂν L^bM^b. ‖ 3. ἐςί τις ὥστε N^b. ‖ 4. τȣ͂ om O^b. ‖ [illegible] N^b. ‖ 6. δὲ καὶ ἐν N^b. ‖ 11. ἔτι δ' ἄλογον] λόγον N^b. ‖ 12. ἀκόλαςον τὸν ἀκολαςαίνοντα L^bM^b. ‖ 13. ἂν — 14. βȣ́ληται om [illegible] 14. ἔςαι] ἂν N^b. ‖ 16. ἐξὸν K^b. ‖ 18. τὸ] τῷ M^b, om L^b. ‖ 20. γίνεσθαι L^b. ‖ 21. ἔτι om L^bM^b. ‖ ἔςι $K^bM^bO^b$. ‖ [illegible] om O^b. ‖ 23. οἷς om N^b. ‖ 24. ἀγυμνασίαν K^b. ‖ 25. περὶ] δι' M^b. ‖ ἀσθένειαν αἶσχος καὶ πήρωσιν M^b, ἀσθένειαν καὶ [illegible] πήρωσιν L^bN^b. ‖ 27. ἐλεήσειε L^bM^b. ‖ 28. ἐπιτιμήσῃ L^b. ‖ 29. αἱ ἐφ' — 30. κακιῶν om M^b. ‖ 31. εἶεν αἱ πλεῖςαι [illegible] λέγει L^bO^b.

1. τοιȣ͂τον M^b. ‖ 2. αὐτῷ O^b. ‖ 3. πως ὁ αὐτὸς M^b. ‖ μή, ȣ̓θεὶς] μηδεὶς $L^bM^bN^b$. ‖ 4. κακοποιεῖν $K^bL^bM^b$. ‖ [illegible] αὐτὸ τȣ͂το ὅτι M^b. ‖ 9. καὶ ὃ] εἰ K^b. ‖ οἷόν τε] οἴονται K^b. ‖ 10. καὶ τὸ] τὸ δ' L^bM^b. ‖ 14. τὸ om M^b. ‖ 15. τοῦτ' [illegible] N^bO^b. ‖ 16. πράττομεν K^b. ‖ 17. αὐτῷ $L^bM^bN^bO^b$. ‖ 18. τῷ] τὸ L^b. ‖ πράττεσθαι M^b. ‖ 19. σπȣδαῖον εἰ ἡ O^b. ‖ [illegible] M^b. ‖ πράξεσι καὶ τῷ τελείῳ K^b. ‖ 22. ȣ͂ν] δ' M^b. ‖ τῶν αἰτίων ἕξεων K^b. ‖ 24. ἑκȣ́σιαι K^b. ‖ 26. ἡμῖν] ἡ μὲν K^b, [illegible] τε om K^b. ‖ 27. γένος] ὡς ἐν O^b. ‖ ὅτι μεσότης καὶ ἕξις K^b. εἰσιν et ὅτι om etiam O^b. ‖ 28. καὶ om K^bO^b. ‖ [illegible] N^b, πρακτικαὶ καὶ K^bO^b. ‖ κατὰ ταύτας M^b. ‖ 29. ἂν ὡς M^b. ‖ 30. προςάξει L^b, προςάξειεν M^b. ‖ ȣ̓χὶ K^b. ‖ [illegible] 31. τȣ͂ om L^bM^b. ‖ 32. τῆς — 1115 a 1. ἕκαστα om N^b.

, καθ' ἕκαστα δὲ ἡ πρόσθεσις οὐ γνώριμος, ὥσπερ ν ἀρρωςιῶν· ἀλλ' ὅτι ἐφ' ἡμῖν ἦν ὅτως ἢ μὴ ὅτω σθαι, διὰ τῦτο ἑκύσιοι.

ἀναλαβόντες δὴ περὶ ἑκάςης, εἴπωμεν τίνες εἰσὶ καὶ οῖα καὶ πῶς· ἅμα δ' ἔςαι δῆλον καὶ πόσαι εἰσίν. ῶτον περὶ ἀνδρείας. ὅτι μὲν ὖν μεσότης ἐςὶ περὶ ; καὶ θάρρη, ἤδη καὶ πρότερον εἴρηται, φοβύμεθα ονότι τὰ φοβερά, ταῦτα δ' ἐςὶν ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν διὸ καὶ τὸν φόβον ὁρίζονται προσδοκίαν κακοῦ. εθα μὲν οὖν πάντα τὰ κακά, οἷον ἀδοξίαν πενίαν ἰφιλίαν θάνατον, ἀλλ' οὐ περὶ πάντα δοκεῖ ὁ ἀνεἶναι· ἔνια γὰρ καὶ δεῖ φοβεῖσθαι καὶ καλόν, τὸ αἰσχρόν, οἷον ἀδοξίαν· ὁ μὲν γὰρ φοβύμενος ἐπιειἰ αἰδήμων, ὁ δὲ μὴ φοβύμενος ἀναίσχυντος. λέδ' ὑπό τινων ἀνδρεῖος κατὰ μεταφοράν· ἔχει γὰρ ιον τῷ ἀνδρείῳ· ἄφοβος γάρ τις καὶ ὁ ἀνδρεῖος. δ' ἴσως ὐ δεῖ φοβεῖσθαι ὐδὲ νόσον, ὐδ' ὅλως ὅσα ὸ κακίας μηδὲ δι' αὐτόν. ἀλλ' ὐδ' ὁ περὶ ταῦτα ς ἀνδρεῖος. λέγομεν δὲ καὶ τῦτον καθ' ὁμοιότητα· ὰρ ἐν τοῖς πολεμικοῖς κινδύνοις δειλοὶ ὄντες ἐλευεἰσὶ καὶ πρὸς χρημάτων ἀποβολὴν εὐθαρσῶς ἔχυδὲ δὴ εἴ τις ὕβριν περὶ παῖδας καὶ γυναῖκα φοβεῖφθόνον ἤ τι τῶν τοιύτων, δειλός ἐςιν· ὐδ' εἰ θαρρεῖ ν μαςιγῦσθαι, ἀνδρεῖος. περὶ ποῖα ὖν τῶν φοβερῶν εῖος; ἢ περὶ τὰ μέγιςα; ὐθεὶς γὰρ ὑπομενετικώτερος ινῶν. φοβερώτατον δ' ὁ θάνατος· πέρας γάρ, καὶ ι τῷ τεθνεῶτι δοκεῖ οὔτ' ἀγαθὸν οὔτε κακὸν εἶναι. δ' ἂν οὐδὲ περὶ θάνατον τὸν ἐν παντὶ ὁ ἀνδρεῖος οἷον εἰ ἐν θαλάττῃ ἢ ἐν νόσοις. ἐν τίσιν ὖν; ἢ ἐν ιλλίςοις; τοιῦτοι δὲ οἱ ἐν πολέμῳ· ἐν μεγίςῳ γὰρ ιλλίςῳ κινδύνῳ. ὁμόλογοι δὲ τύτοις εἰσὶ καὶ αἱ τιἱ ἐν ταῖς πόλεσι καὶ παρὰ τοῖς μονάρχοις. κυρίως οιτ' ἂν ἀνδρεῖος ὁ περὶ τὸν καλὸν θάνατον ἀδεής, α θάνατον ἐπιφέρει ὑπόγυια ὄντα· τοιαῦτα δὲ μάτὰ κατὰ πόλεμον. ὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐν θαλάττῃ καὶ ἐν νόσοις ἀδεὴς ὁ ἀνδρεῖος, ὐχ ὅτω δὲ ὡς οἱ θαλάττιοι· οἱ μὲν γὰρ ἀπεγνώκασι τὴν σωτηρίαν καὶ τὸν θάνατον τὸν τοιῦτον δυσχεραίνυσιν, οἱ δὲ εὐέλπιδές εἰσι παρὰ τὴν ἐμπειρίαν. ἅμα δὲ καὶ ἀνδρίζονται ἐν οἷς ἐςὶν ἀλκὴ ἢ καλὸν τὸ ἀποθανεῖν· ἐν ταῖς τοιαύταις δὲ φθοραῖς ὐθέτερον ὑπάρχει.

Τὸ δὲ φοβερὸν ὐ πᾶσι μὲν τὸ αὐτό, λέγομεν δέ τι καὶ ὑπὲρ ἄνθρωπον. τῦτο μὲν οὖν παντὶ φοβερὸν τῷ γε νῦν ἔχοντι, τὰ δὲ κατ' ἄνθρωπον διαφέρει μεγέθει καὶ τῷ μᾶλλον καὶ ἧττον· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ θαρραλέα. ὁ δὲ ἀνδρεῖος ἀνέκπληκτος ὡς ἄνθρωπος. φοβήσεται μὲν ὖν καὶ τὰ τοιαῦτα, ὡς δεῖ δὲ καὶ ὡς ὁ λόγος ὑπομενεῖ, τῦ καλῦ ἕνεκα· τῦτο γὰρ τέλος τῆς ἀρετῆς. ἔστι δὲ μᾶλλον καὶ ἧττον ταῦτα φοβεῖσθαι, καὶ ἔτι τὰ μὴ φοβερὰ ὡς τοιαῦτα φοβεῖσθαι. γίνεται δὲ τῶν ἁμαρτιῶν ἡ μὲν ὅτι ὐ δεῖ, ἡ δὲ ὅτι ὐχ ὡς δεῖ, ἡ δὲ ὅτι ὐχ ὅτε, ἤ τι τῶν τοιύτων· ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τὰ θαρραλέα. ὁ μὲν ὖν ἃ δεῖ καὶ οὗ ἕνεκα ὑπομένων καὶ φοβύμενος, καὶ ὡς δεῖ καὶ ὅτε, ὁμοίως δὲ καὶ θαρρῶν, ἀνδρεῖος· κατ' ἀξίαν γάρ, καὶ ὡς ἂν ὁ λόγος, πάσχει καὶ πράττει ὁ ἀνδρεῖος. τέλος δὲ πάσης ἐνεργείας ἐςὶ τὸ κατὰ τὴν ἕξιν. καὶ τῷ ἀνδρείῳ δὲ ἡ ἀνδρεία καλόν. τοιῦτον δὴ καὶ τὸ τέλος· ὁρίζεται γὰρ ἕκαςον τῷ τέλει. καλῦ δὴ ἕνεκα ὁ ἀνδρεῖος ὑπομένει καὶ πράττει τὰ κατὰ τὴν ἀνδρείαν. τῶν δ' ὑπερβαλλόντων ὁ μὲν τῇ ἀφοβίᾳ ἀνώνυμος (εἴρηται δ' ἡμῖν ἐν τοῖς πρότερον ὅτι πολλά ἐςιν ἀνώνυμα), εἴη δ' ἄν τις μαινόμενος ἢ ἀνάλγητος, εἰ μηθὲν φοβοῖτο, μήτε σεισμὸν μήτε τὰ κύματα, καθάπερ φασὶ τὺς Κελτύς. ὁ δὲ τῷ θαρρεῖν ὑπερβάλλων περὶ τὰ φοβερὰ θρασύς. δοκεῖ δὲ καὶ ἀλαζὼν εἶναι ὁ θρασὺς καὶ προσποιητικὸς ἀνδρείας. ὡς οὖν ἐκεῖνος περὶ τὰ φοβερὰ ἔχει, ὅτως ὗτος βούλεται φαίνεσθαι· ἐν οἷς οὖν δύναται, μιμεῖται. διὸ καὶ εἰσὶν οἱ πολλοὶ αὐτῶν θρασύδειλοι· ἐν τύτοις γὰρ θρασυνόμενοι τὰ φοβερὰ ὐχ ὑπομένουσιν. ὁ δὲ τῷ φοβεῖσθαι ὑπερβάλλων δειλός· καὶ γὰρ ἃ μὴ δεῖ καὶ ὡς οὐ δεῖ, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα ἀκολουθεῖ αὐτῷ.

καθ'] τῶν δὲ καθ' M^bO^b, τῶν N^b. ‖ πρόθεσις M^b. ‖ 3. χρῆσθαι K^bO^b. ‖ 4. δὲ M^b. ‖ καὶ — 5. εἰσὶν om M^b. ‖ 6. ἐςὶν ἡ περὶ M^b. ‖ 7. καὶ πρότερον εἴρηται] φανερὸν γεγένηται K^bO^b. ‖ 8. ὡς om $K^bM^bO^b$. ‖ 9. κακά] τὰ κακὰ M^b. ‖ διὸ — 10. n N^b. ‖ 10. μὲν] καὶ N^b, om $L^bM^bO^b$. ‖ 12. καὶ ante δεῖ om N^b. ‖ 13. γὰρ om L^bM^b. ‖ 16. ὅμοιόν τι L^bM^b. ‖ 18. M^b. ‖ αὐτῶν M^b. ‖ 20. ἐν om L^bM^b. ‖ ἐλεύθεροί K^bM^b. ‖ 22. γυναῖκας K^b. ‖ 24. γ' ὖν K^bO^b. ‖ 25. ὑπομενικώτερος 26. φοβερώτατος M^b, φοβερώτερον K^b. ‖ 27. ἔτι] ἐν K^b. ‖ 28. οὐ O^b. ‖ 29. εἰ] ἢ L^bM^b, om K^bO^b. ‖ ἐν ante νόσοις om ‖ 32. αἱ om $K^bL^bM^b$. ‖ μονομάχοις M^b. ‖ 34. καὶ ὅσα θάνατον om N^b. ‖ 35. θαλάσσῃ M^b.

περὶ M^b. ‖ 4. ἐςὶν ἡ ἀλκὴ N^b. ‖ 5. ὐδὲν ἕτερον M^b. ‖ 8. γε om $K^bN^bO^b$. ‖ 9. τὰ] τὸ N^b, τῷ M^b. ‖ 12. ὑπομένει N^b. ‖ τὸ τέλος M^b. ‖ ταῖς ἀρεταῖς K^b. ‖ 14. ὡς] καὶ τὰ M^b. ‖ 17. θαρσαλέα M^b. ‖ 18. καὶ ante ὡς om L^bM^b. ‖ 19. πάσχει ττει K^b. ‖ 22. δὲ N^b. ‖ 23. δὲ $K^bL^bM^b$. ‖ τὰ om K^b. ‖ 25. δὲ καὶ ἡμῖν M^b. ‖ 26. ἢ] ἢ μὴ M^b. ‖ 27. φοβεῖται M^b. ‖ K^b. ‖ 31. ὗτος om K^b. ‖ 32. καὶ om O^b. ‖ 33. τύτω L^bM^b.

ἐλλείπει δὲ καὶ τῷ θαρρεῖν· ἀλλ' ἐν ταῖς λύπαις ὑπερβάλλων μᾶλλον καταφανής ἐςιν. δύσελπις δή τις ὁ δειλός· πάντα γὰρ φοβεῖται. ὁ δ' ἀνδρεῖος ἐναντίως· τὸ γὰρ θαρρεῖν εὐέλπιδος. περὶ ταὐτὰ μὲν οὖν ἐστὶν ὅ τε δειλὸς καὶ ὁ θρασὺς καὶ ὁ ἀνδρεῖος, διαφόρως δ' ἔχουσι πρὸς αὐτά· οἱ μὲν γὰρ ὑπερβάλλυσι καὶ ἐλλείπυσιν, ὁ δὲ μέσως ἔχει καὶ ὡς δεῖ· καὶ οἱ μὲν θρασεῖς προπετεῖς, καὶ βυλόμενοι πρὸ τῶν κινδύνων ἐν αὐτοῖς δ' ἀφίστανται, οἱ δ' ἀνδρεῖοι ἐν τοῖς ἔργοις ὀξεῖς, πρότερον δ' ἡσύχιοι.

11 Καθάπερ οὖν εἴρηται, ἡ ἀνδρεία μεσότης ἐστὶ περὶ θαρραλέα καὶ φοβερά, ἐν οἷς εἴρηται, καὶ ὅτι καλὸν αἱρεῖται καὶ ὑπομένει, ἢ ὅτι αἰσχρὸν τὸ μή. τὸ δ' ἀποθνήσκειν φεύγοντα πενίαν ἢ ἔρωτα ἤ τι λυπηρὸν ὐκ ἀνδρείυ, ἀλλὰ μᾶλλον δειλῦ· μαλακία γὰρ τὸ φεύγειν τὰ ἐπίπονα, καὶ οὐχ ὅτι καλὸν ὑπομένει, ἀλλὰ φεύγων κακόν. ἔςι μὲν οὖν ἡ ἀνδρεία τοιοῦτόν τι, λέγονται δὲ καὶ ἕτεραι κατὰ πέντε τρόπυς, πρῶτον μὲν ἡ πολιτική· μάλιςα γὰρ ἔοικεν· δοκῦσι γὰρ ὑπομένειν τὺς κινδύνυς οἱ πολῖται διὰ τὰ ἐκ τῶν νόμων ἐπιτίμια καὶ τὰ ὀνείδη καὶ διὰ τὰς τιμάς. καὶ διὰ τῦτο ἀνδρειότατοι δοκῦσιν εἶναι παρ' οἷς οἱ δειλοὶ ἄτιμοι καὶ οἱ ἀνδρεῖοι ἔντιμοι. τοιούτους δὲ καὶ Ὅμηρος ποιεῖ, οἷον τὸν Διομήδην καὶ τὸν Ἕκτορα.

Πυλυδάμας μοι πρῶτος ἐλεγχείην ἀναθήσει·

καὶ Διομήδης,

Ἕκτωρ γάρ ποτε φήσει ἐνὶ Τρώεσσ' ἀγορεύων,
Τυδείδης ὑπ' ἐμεῖο.

ὡμοίωται δ' αὕτη μάλιςα τῇ πρότερον εἰρημένῃ, ὅτι δι' ἀρετὴν γίνεται· δι' αἰδῶ γὰρ καὶ διὰ καλῦ ὄρεξιν (τιμῆς γάρ) καὶ φυγὴν ὀνείδυς, αἰσχρῦ ὄντος. τάξαι δ' ἄν τις καὶ τοὺς ὑπὸ τῶν ἀρχόντων ἀναγκαζομένους εἰς ταὐτό· χείρυς δ', ὅσῳ ὐ δι' αἰδῶ ἀλλὰ διὰ φόβον αὐτὸ δρῶσι, καὶ φεύγοντες ὐ τὸ αἰσχρὸν ἀλλὰ τὸ λυπηρόν· ἀναγκάζυσι γὰρ οἱ κύριοι, ὥσπερ ὁ Ἕκτωρ

ὃν δέ κ' ἐγὼν ἀπάνευθε μάχης πτώσσοντα νοήσω,
ὔ οἱ ἄρκιον ἐσσεῖται φυγέειν κύνας.

καὶ οἱ προςάττοντες, κἂν ἀναχωρῶσι τύπτοντες τὸ αὐτὸ δρῶσι, καὶ οἱ πρὸ τῶν τάφρων καὶ τῶν τοιύτων παρα… τοντες· πάντες γὰρ ἀναγκάζυσιν. δεῖ δ' ὐ δι' ἀνάγκην … δρεῖον εἶναι, ἀλλ' ὅτι καλόν. δοκεῖ δὲ καὶ ἡ ἐμπειρία … περὶ ἕκαςα ἀνδρεία τις εἶναι· ὅθεν καὶ ὁ Σωκράτης ᾠ… ἐπιςήμην εἶναι τὴν ἀνδρείαν. τοιῦτοι δὲ ἄλλοι μὲν ἐν ἄ… λοις, ἐν τοῖς πολεμικοῖς δ' οἱ ςρατιῶται· δοκεῖ γὰρ εἶ… πολλὰ κενὰ τοῦ πολέμυ, ἃ μάλιςα συνεωράκασιν … φαίνονται δὴ ἀνδρεῖοι, ὅτι ὐκ ἴσασιν οἱ ἄλλοι οἷά ἐσ… εἶτα ποιῆσαι καὶ μὴ παθεῖν μάλιςα δύνανται ἐκ τῆς ἐμ… πειρίας, δυνάμενοι χρῆσθαι τοῖς ὅπλοις καὶ τοιαῦτα ἔχ… τες ὁποῖα ἂν εἴη καὶ πρὸς τὸ ποιῆσαι καὶ πρὸς τὸ μ… παθεῖν κράτιςα. ὥσπερ ὖν ἀνόπλοις ὡπλισμένοι μάχ… ται καὶ ἀθληταὶ ἰδιώταις· καὶ γὰρ ἐν τοῖς τοιύτοις ἀ… σιν ὐχ οἱ ἀνδρειότατοι μαχιμώτατοί εἰσιν, ἀλλ' οἱ μ… λιςα ἰσχύοντες καὶ τὰ σώματα ἄριςα ἔχοντες. οἱ ς… τιῶται δὲ δειλοὶ γίνονται, ὅταν ὑπερτείνῃ ὁ κίνδυνος … λείπωνται τοῖς πλήθεσι καὶ ταῖς παρασκευαῖς· πρῶτο… φεύγυσι, τὰ δὲ πολιτικὰ μένοντα ἀποθνήσκει, ὅπερ … τῷ Ἑρμαίῳ συνέβη. τοῖς μὲν γὰρ αἰσχρὸν τὸ φε… καὶ ὁ θάνατος τῆς τοιαύτης σωτηρίας αἱρετώτερος· οἱ … καὶ ἐξ ἀρχῆς ἐκινδύνευον ὡς κρείττους ὄντες, γνόντ… φεύγουσι, τὸν θάνατον μᾶλλον τῦ αἰσχρῦ φοβούμενοι … δ' ἀνδρεῖος ὐ τοιῦτος. καὶ τὸν θυμὸν δ' ἐπὶ τὴν ἀν… ἐπιφέρουσιν· ἀνδρεῖοι γὰρ εἶναι δοκῦσι καὶ οἱ διὰ … ὥσπερ τὰ θηρία ἐπὶ τὺς τρώσαντας φερόμενοι, ὅτι … ἀνδρεῖοι θυμοειδεῖς· ἰτητικώτατον γὰρ ὁ θυμὸς πρὸς … κινδύνυς, ὅθεν καὶ Ὅμηρος "σθένος ἔμβαλε θυμῷ" … "μένος καὶ θυμὸν ἔγειρε" καὶ "δριμὺ δ' ἀνὰ ῥῖνας μ…" καὶ "ἔζεσεν αἷμα·" πάντα γὰρ τὰ τοιαῦτα ἔοικε ση… νειν τὴν τῦ θυμῦ ἔγερσιν καὶ ὁρμήν. οἱ μὲν οὖν ἀν… διὰ τὸ καλὸν πράττυσιν, ὁ δὲ θυμὸς συνεργεῖ αὐτοῖς … θηρία δὲ διὰ λύπην· διὰ γὰρ τὸ πληγῆναι ἢ φοβεῖ… ἐπεὶ ἐάν γε ἐν ὕλῃ ἢ ἐν ἕλει ᾖ, ὐ προσέρχονται. … ἐςιν ἀνδρεῖα διὰ τὸ ὑπ' ἀλγηδόνος καὶ θυμῦ ἐξελαυν… πρὸς τὸν κίνδυνον ὁρμᾶν, ὐθὲν τῶν δεινῶν προορῶντα, … ὕτω γε κἂν οἱ ὄνοι ἀνδρεῖοι εἶεν πεινῶντες· τυπτόμενοι …

1. τὸ N^b. ‖ 3. ἐναντίος $M^b N^b O^b$. ‖ 9. πρότεροι M^b. ‖ 10. περὶ τὰ θαρραλέα M^b. ‖ 12. ἢ om K^b. ‖ 19. διὰ om … 21. καὶ οἱ] οἱ δὲ $L^b M^b N^b$. ‖ τοιούτοις N^b. ‖ 22. διομήδη $N^b O^b$. ‖ 23. πολυδάμας L^b. ‖ πρῶτον M^b. ‖ ἀναθήσῃ K^b, … 26. ἐμεῖο φοβούμενος ὡμοίωται M^b. ‖ 27. προτέρα M^b. ‖ 28. διὰ om $N^b O^b$. ‖ 30. αὐτό M^b. ‖ 31. ὅσα $K^b O^b$. ‖ … γοντες M^b. ‖ 33. ὁ om $L^b M^b$. ‖ 34. ἐγὼ M^b. ‖ 35. ἄρκειον K^b. ‖ ἐσεῖται $K^b M^b$. ‖ 36. προςάσσοντες M^b.

1. προτάττοντες O^b. ‖ 4. τις om $K^b N^b O^b$. ‖ ὅθεν — 5. ἀνδρείαν om pr N^b. ‖ 5. εἶναι om $K^b M^b O^b$. ‖ ἐν om … κενὰ $K^b M^b$. ‖ 8. δὴ] δ' O^b, δὴ οἱ M^b. ‖ 9. μὴ] μηδὲν $L^b M^b$. ‖ ἐμπειρίας καὶ φυλάξασθαι καὶ πατάξαι δυνάμενοι $K^b N^b O^b$. ‖ … τὸ μὴ ποιῆσαι K^b. ‖ 14. ὐχὶ L^b. ‖ 17. λείπονται N^b. ‖ 19. Ἑρμαίῳ] τόπος ἐςὶ τὸ ἕρμαιον ἐν κορωνείαι τῆς βοιωτίας marg … 2024. ‖ 24. φέρουσιν K^b, ἀναφέρουσιν $L^b M^b$. ‖ 25. φερόμενα $K^b L^b M^b$. ‖ 26. κινητικώτατον M^b. ‖ 32. ἢ διὰ τὸ φοβεῖ… O^b. ‖ 33. ἐν post ἢ om $L^b M^b$. ‖ προέρχονται L^b. ‖ 34. ἀπὸ N^b. ‖ 36. καὶ $K^b L^b M^b$. ‖ ἀνδρεῖοι om M^b. ‖ εἶεν] ἂν εἶεν …

ἵςανται τῆς νομῆς· καὶ οἱ μοιχοὶ δὲ διὰ τὴν ἐπιτολμηρὰ πολλὰ δρῶσιν. οὐ δή ἐστιν ἀνδρεῖα τὰ γηδόνος ἢ θυμοῦ ἐξελαυνόμενα πρὸς τὸν κίνδυνον. υτάτη δ' ἔοικεν ἡ διὰ τὸν θυμὸν εἶναι, καὶ προσ- χ προαίρεσιν καὶ τὸ ὗ ἕνεκα ἀνδρεία εἶναι. καὶ οἱ ·οι δὴ ὀργιζόμενοι μὲν ἀλγῦσι, τιμωρύμενοι δ' ἥδον- ἰ δὲ διὰ ταῦτα μαχόμενοι μάχιμοι μέν, ὐκ ἀν- δέ· ὐ γὰρ διὰ τὸ καλὸν οὐδ' ὡς ὁ λόγος, ἀλλὰ πάθος· παραπλήσιον δ' ἔχυσί τι. ὐδὲ δὴ οἱ εὐέλ- ιντες ἀνδρεῖοι· διὰ γὰρ τὸ πολλάκις καὶ πολλοὺς ἐναι θαρρῦσιν ἐν τοῖς κινδύνοις. παρόμοιοι δέ, ὅτι θαρραλέοι· ἀλλ' οἱ μὲν ἀνδρεῖοι διὰ τὰ προειρη- ἰαρραλέοι, οἱ δὲ διὰ τὸ οἴεσθαι κρείττυς εἶναι καὶ ἀντιπαθεῖν. τοιῦτον δὲ ποιῦσι καὶ οἱ μεθυσκόμενοι· ἰες γὰρ γίνονται. ὅταν δὲ αὐτοῖς μὴ συμβῇ τοιαῦτα, ισιν· ἀνδρείυ δ' ἦν τὰ φοβερὰ ἀνθρώπῳ ὄντα καὶ ιενα ὑπομένειν, ὅτι καλὸν καὶ αἰσχρὸν τὸ μή. διὸ δρειοτέρου δοκεῖ εἶναι τὸ ἐν τοῖς αἰφνιδίοις φόβοις ν καὶ ἀτάραχον εἶναι ἢ ἐν τοῖς προδήλοις· ἀπὸ γὰρ μᾶλλον, ἢ καὶ ὅτι ἧττον ἐκ παρασκευῆς· τὰ νῆ μὲν γὰρ κἂν ἐκ λογισμῦ καὶ λόγυ τις προέλοιτο, ἐξαίφνης κατὰ τὴν ἕξιν. ἀνδρεῖοι δὲ φαίνονται καὶ οῦντες, καί εἰσιν ὐ πόρρω τῶν εὐελπίδων, χείρυς δ' ξίωμα ὐδὲν ἔχυσιν, ἐκεῖνοι δέ· διὸ καὶ μένυσί τινα · οἱ δ' ἠπατημένοι, ἐὰν γνῶσιν ὅτι ἕτερον ἢ ὑπο- ωσι, φεύγυσιν· ὅπερ οἱ Ἀργεῖοι ἔπαθον περιπεσόντες ιάκωσιν ὡς Σικυωνίοις. οἵ τε δὴ ἀνδρεῖοι εἴρηνται ινες, καὶ οἱ δοκῦντες ἀνδρεῖοι.

Ιερὶ θάρρη δὲ καὶ φόβυς ἡ ἀνδρεία ὖσα ὐχ ὁμοίως μφω ἐςίν, ἀλλὰ μᾶλλον περὶ τὰ φοβερά· ὁ γὰρ ις ἀτάραχος καὶ περὶ ταῦθ' ὡς δεῖ ἔχων ἀνδρεῖος ν ἢ ὁ περὶ τὰ θαρραλέα. τῷ δὴ τὰ λυπηρὰ ὑπο- ὡς εἴρηται, ἀνδρεῖοι λέγονται. διὸ καὶ ἐπίλυπον ἡ , καὶ δικαίως ἐπαινεῖται· χαλεπώτερον γὰρ τὰ λυ- ὑπομένειν ἢ τῶν ἡδέων ἀπέχεσθαι. οὐ μὴν ἀλλὰ δόξειεν ἂν εἶναι τὸ κατὰ τὴν ἀνδείαν τέλος ἡδύ, ὑπὸ τῶν κύκλῳ δ' ἀφανίζεσθαι, οἷον κἀν τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσι γίνεται· τοῖς γὰρ πύκταις τὸ μὲν τέλος ἡδύ, οὗ ἕνεκα, ὁ στέφανος καὶ αἱ τιμαί, τὸ δὲ τύπτεσθαι ἀλγεινόν, εἴπερ σάρκινοι, καὶ λυπηρόν, καὶ πᾶς ὁ πόνος· διὰ δὲ τὸ πολλὰ ταῦτ' εἶναι, μικρὸν ὂν τὸ ὗ ἕνεκα ὐδὲν ἡδὺ φαίνεται ἔχειν. εἰ δὴ τοιῦτόν ἐςι καὶ τὸ περὶ τὴν ἀνδρείαν, ὁ μὲν θάνατος καὶ τὰ τραύματα λυπηρὰ τῷ ἀνδρείῳ καὶ ἄκοντι ἔσται, ὑπομένει δὲ αὐτά, ὅτι καλὸν ἢ ὅτι αἰσχρὸν τὸ μή. καὶ ὅσῳ ἂν μᾶλλον τὴν ἀρετὴν ἔχῃ πᾶσαν καὶ εὐδαιμονέςερος ᾖ, μᾶλλον ἐπὶ τῷ θανάτῳ λυπηθήσεται· τῷ τοιύτῳ γὰρ μάλιςα ζῆν ἄξιον, καὶ ὗτος μεγίςων ἀγαθῶν ἀποςερεῖται εἰδώς· λυπηρὸν δὲ τῦτο. ἀλλ' ὐδὲν ἧττον ἀνδρεῖος, ἴσως δὲ καὶ μᾶλλον, ὅτι τὸ ἐν τῷ πολέμῳ καλὸν ἀντ' ἐκείνων αἱρεῖται. ὐ δὴ ἐν ἁπάσαις ταῖς ἀρεταῖς τὸ ἡδέως ἐνεργεῖν ὑπάρχει, πλὴν ἐφ' ὅσον τοῦ τέλους ἐφάπτεται. στρατιώτας δ' ὐδὲν ἴσως κωλύει μὴ τὺς τοιύτυς κρατίστυς εἶναι, ἀλλὰ τὺς ἧττον μὲν ἀνδρείυς, ἄλλο δ' ἀγαθὸν μηδὲν ἔχοντας· ἕτοιμοι γὰρ ὗτοι πρὸς τὺς κινδύνυς, καὶ τὸν βίον πρὸς μικρὰ κέρδη καταλλάττονται. περὶ μὲν ὖν ἀνδρείας ἐπὶ τοσῦτον εἰρήσθω· τί δ' ἐςίν, ὐ χαλεπὸν τύπῳ γε περιλαβεῖν ἐκ τῶν εἰρημένων.

Μετὰ δὲ ταύτην περὶ σωφροσύνης λέγωμεν· δοκῦσι 13
γὰρ τῶν ἀλόγων μερῶν αὗται εἶναι αἱ ἀρεταί. ὅτι μὲν ὖν μεσότης ἐστὶ περὶ ἡδονὰς ἡ σωφροσύνη, εἴρηται ἡμῖν· ἧττον γὰρ καὶ ὐχ ὁμοίως ἐστὶ περὶ τὰς λύπας· ἐν τοῖς αὐτοῖς δὲ καὶ ἡ ἀκολασία φαίνεται. περὶ ποίας ὖν τῶν ἡδονῶν, νῦν ἀφορίσωμεν. διῃρήσθωσαν δὲ αἱ ψυχικαὶ καὶ αἱ σωματικαί, οἷον φιλοτιμία, φιλομάθεια· ἑκάτερος γὰρ τύτων χαίρει, ὗ φιλητικός ἐστιν, ὐθὲν πάσχοντος τῦ σώματος, ἀλλὰ μᾶλλον τῆς διανοίας· οἱ δὲ περὶ τὰς τοιαύτας ἡδονὰς ὔτε σώφρονες ὔτε ἀκόλαςοι λέγονται. ὁμοίως δ' οὐδ' οἱ περὶ τὰς ἄλλας ὅσαι μὴ σωματικαί εἰσιν· τὺς γὰρ φιλομύθους καὶ διηγητικοὺς καὶ περὶ τῶν τυχόντων κατατρίβοντας τὰς ἡμέρας ἀδολέσχας, ἀκολάστυς δ' οὐ

σύ — 3. κίνδυνον om K^bO^b. ‖ 2. δὴ οὖν ἐστιν L^bN^b. ‖ 4. φυσικώτατος M^b. ‖ 5. εἶναι om N^b. ‖ 6. δὴ] δὲ M^bO^b. ‖ 7.
οι add L^bM^b. ‖ 9. τὸ om K^b. ‖ 10. ἀνδρεῖοί εἰσι· διὰ L^b. ‖ καὶ τὸ πολλοὺς O^b. ‖ 11. ἐν] μὲν K^b. ‖ 12. πρότερον εἰρημένα
13. κράτιςοι K^bO^b. ‖ 15. συμβῇ τὰ τοιαῦτα K^b. ‖ 16. τὸ M^b, τὸ τὰ L^b. ‖ καὶ μὴ φαινόμενα K^b. ‖ 17. καὶ] ἢ N^b. ‖ 18.
M^b. ‖ 20. καὶ om K^bO^b. ‖ 23. ἐλπίδων L^b. ‖ 24. ἀξίωμα ὐκ ἔχυσιν ὐδέν M^b. ‖ 25. ὑποπτεύσωσι L^b, ὑποπτεύυσιν K^bM^b.
γίνεσθαι K^b. ‖ 3. μὲν δὴ τέλος M^b. ‖ ὅ τε στέφανος L^b. ‖ 4. αἱ om K^b. ‖ 5. καὶ ante πᾶς om M^bN^b. ‖ 7. δὲ L^bM^b, δὲ
‖ τὸ τοιῦτόν M^b. ‖ τὸ om K^b. ‖ 9. ἢ om K^b. ‖ 10. ἔχοι M^b. ‖ 11. ᾖ] εἴη M^b. ‖ λυπεῖται L^bM^b, λύπη ἔσται N^bO^b. ‖
L^b. ‖ 13. δὴ M^b. ‖ τύτων K^b. ‖ 14. τῦ N^b. ‖ 15. δὴ] δὴ δὲ N^b. ‖ 20. ἀνδρίας N^b, qui ita solet. ‖ 21. ἐπὶ om M^b. ‖
περιλαβεῖν] λαβεῖν M^b. ‖ 23. ταῦτα M^b. ‖ λέγομεν L^bN^b. ‖ 24. αἱ om K^b. ‖ 26. ὁμοίως] ὁμοίως τῇ ἀνδρείᾳ L^bM^b. ‖ ἐστὶ
τας M^b, περὶ τὰς λύπας ἐστίν K^bO^b. ‖ τοῖς αὐτοῖς] τούτοις $L^bM^bN^b$. ‖ 27. ἡ om M^bN^b. ‖ 28. νῦν om L^bM^b. ‖ δὲ] οὖν
αἱ ψυχικαὶ καὶ σωματικαί M^b, καὶ αἱ σωματικαὶ καὶ αἱ ψυχικαί K^bO^b. ‖ 29. φιλομαθία K^b. ‖ ἑκατέρου M^b. ‖ 32. ὔτε σώ-
ὐ σώφρονες M^b. ‖ 34. διηγηματικοὺς M^b. ‖ τυχόντων] τοιούτων O^b. ‖ 35. ἀδολέσχυς O^b.

λέγομεν, οὐδὲ τοὺς λυπουμένους ἐπὶ χρήμασιν ἢ φίλοις. περὶ δὲ τὰς σωματικὰς εἴη ἂν ἡ σωφροσύνη, οὐ πάσας δὲ οὐδὲ ταύτας· οἱ γὰρ χαίροντες τοῖς διὰ τῆς ὄψεως, οἷον χρώμασι καὶ σχήμασι καὶ γραφῇ, οὔτε σώφρονες οὔτε ἀκόλαστοι λέγονται· καίτοι δόξειεν ἂν εἶναι καὶ ὡς δεῖ χαίρειν καὶ τούτοις, καὶ καθ' ὑπερβολὴν καὶ ἔλλειψιν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τοῖς περὶ τὴν ἀκοήν· τοὺς γὰρ ὑπερβεβλημένως χαίροντας μέλεσιν ἢ ὑποκρίσει οὐθεὶς ἀκολάστους λέγει, οὐδὲ τοὺς ὡς δεῖ σώφρονας. οὐδὲ τοὺς περὶ τὴν ὀσμήν, πλὴν κατὰ συμβεβηκός· τοὺς γὰρ χαίροντας μήλων ἢ ῥόδων ἢ θυμιαμάτων ὀσμαῖς οὐ λέγομεν ἀκολάστους, ἀλλὰ μᾶλλον τοὺς μύρων καὶ ὄψων· χαίρουσι γὰρ τούτοις οἱ ἀκόλαστοι, ὅτι διὰ τούτων ἀνάμνησις γίνεται αὐτοῖς τῶν ἐπιθυμητῶν. ἴδοι δ' ἄν τις καὶ τοὺς ἄλλους, ὅταν πεινῶσι, χαίροντας ταῖς τῶν βρωμάτων ὀσμαῖς· τὸ δὲ τοιούτοις χαίρειν ἀκολάστου· τούτῳ γὰρ ἐπιθυμητὰ ταῦτα. οὐκ ἔστι δὲ οὐδὲ τοῖς ἄλλοις ζῴοις κατὰ ταύτας τὰς αἰσθήσεις ἡδονὴ πλὴν κατὰ συμβεβηκός· οὐδὲ γὰρ ταῖς ὀσμαῖς τῶν λαγωῶν αἱ κύνες χαίρουσιν, ἀλλὰ τῇ βρώσει· τὴν δ' αἴσθησιν ἡ ὀσμὴ ἐποίησεν. οὐδ' ὁ λέων τῇ φωνῇ τοῦ βοός, ἀλλὰ τῇ ἐδωδῇ· ὅτι δ' ἐγγύς ἐστι, διὰ τῆς φωνῆς ᾔσθετο, καὶ χαίρειν δὴ ταύτῃ φαίνεται. ὁμοίως δ' οὐδ' ἰδὼν ἢ εὑρὼν ἔλαφον ἢ ἄγριον αἶγα, ἀλλ' ὅτι βορὰν ἕξει. περὶ τὰς τοιαύτας δὴ ἡδονὰς ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ ἀκολασία ἐστὶν ὧν καὶ τὰ λοιπὰ ζῷα κοινωνεῖ, ὅθεν ἀνδραποδώδεις καὶ θηριώδεις φαίνονται· αὗται δ' εἰσὶν ἁφὴ καὶ γεῦσις. φαίνονται δὴ καὶ τῇ γεύσει ἐπὶ μικρὸν ἢ οὐθὲν χρῆσθαι· τῆς γὰρ γεύσεώς ἐστιν ἡ κρίσις τῶν χυμῶν, ὅπερ ποιοῦσιν οἱ τοὺς οἴνους δοκιμάζοντες καὶ τὰ ὄψα ἀρτύοντες· οὐ πάνυ δὲ χαίρουσι τούτοις, ἢ οὐχ οἵ γε ἀκόλαστοι, ἀλλὰ τῇ ἀπολαύσει, ἣ γίνεται πᾶσα δι' ἁφῆς καὶ ἐν σιτίοις καὶ ἐν ποτοῖς καὶ τοῖς ἀφροδισίοις λεγομένοις. διὸ καὶ ηὔξατό τις ὀψοφάγος ὢν τὸν φάρυγγα αὐτῷ μακρότερον γεράνου γενέσθαι, ὡς ἡδόμενος τῇ ἁφῇ. κοινοτάτη δὴ τῶν αἰσθήσεων καθ' ἣν ἡ ἀκολασ[…] καὶ δόξειεν ἂν δικαίως ἐπονείδιστος εἶναι, ὅτι οὐχ ᾗ ἄν[…]ποί ἐσμεν ὑπάρχει, ἀλλ' ᾗ ζῷα. τὸ δὴ τοιούτοις χα[…] καὶ μάλιστα ἀγαπᾶν θηριῶδες. καὶ γὰρ αἱ ἐλευθεριώ[…]ταται τῶν διὰ τῆς ἁφῆς ἡδονῶν ἀφῄρηνται, οἷον αἱ ἐν τ[οῖς] γυμνασίοις διὰ τρίψεως καὶ τῆς θερμασίας γινόμεναι· [οὐ] γὰρ περὶ πᾶν τὸ σῶμα ἡ τοῦ ἀκολάστου ἁφή, ἀλλὰ π[ερί] τινα μέρη. τῶν δ' ἐπιθυμιῶν αἱ μὲν κοιναὶ δοκοῦσιν [εἶναι,] αἱ δ' ἴδιοι καὶ ἐπίθετοι· οἷον ἡ μὲν τῆς τροφῆς φυσ[ική·] πᾶς γὰρ ἐπιθυμεῖ ὁ ἐνδεὴς ξηρᾶς ἢ ὑγρᾶς τροφῆς, ἐ[νίοτε] ἀμφοῖν, καὶ εὐνῆς, φησὶν Ὅμηρος, ὁ νέος καὶ ἀκμά[ζων·] τὸ δὲ τοιᾶσδε ἢ τοιᾶσδε, οὐκέτι πᾶς, οὐδὲ τῶν αὐτῶ[ν·] διὸ φαίνεται ἡμέτερον εἶναι. οὐ μὴν ἀλλ' ἔχει γέ τι καὶ φ[υσι]κόν· ἕτερα γὰρ ἑτέροις ἐστὶν ἡδέα, καὶ ἔνια πᾶσιν [ἡδίω] τῶν τυχόντων. ἐν μὲν οὖν ταῖς φυσικαῖς ἐπιθυμίαις [ὀλίγοι] ἁμαρτάνουσι καὶ ἐφ' ἕν, ἐπὶ τὸ πλεῖον· τὸ γὰρ ἐσθ[ίειν τὰ] τυχόντα ἢ πίνειν ἕως ἂν ὑπερπλησθῇ, ὑπερβάλλει[ν ἐστὶ] τὸ κατὰ φύσιν τῷ πλήθει· ἀναπλήρωσις γὰρ τῆς [ἐνδείας] ἡ φυσικὴ ἐπιθυμία. διὸ λέγονται οὗτοι γαστρίμαργ[οι, ὡς] παρὰ τὸ δέον πληροῦντες αὐτήν. τοιοῦτοι δὲ γίνονται [οἱ λίαν] ἀνδραποδώδεις. περὶ δὲ τὰς ἰδίας τῶν ἡδονῶν πολλ[οὶ καὶ] πολλαχῶς ἁμαρτάνουσιν· τῶν γὰρ φιλοτοιούτων [λεγομέ]νων ἢ τῷ χαίρειν οἷς μὴ δεῖ, ἢ τῷ μᾶλλον, ἢ ὡς [οἱ πολ]λοί, ἢ μὴ ὡς δεῖ, κατὰ πάντα δ' οἱ ἀκόλαστοι [ὑπερ]βάλλουσιν· καὶ γὰρ χαίρουσιν ἐνίοις οἷς οὐ δεῖ ([μισητὰ] γάρ), καὶ εἴ τισι δεῖ χαίρειν τῶν τοιούτων, μᾶλλ[ον ἢ δεῖ] καὶ ὡς οἱ πολλοὶ χαίρουσιν. ἡ μὲν οὖν περὶ τὰς [ἡδονὰς] ὑπερβολὴ ὅτι ἀκολασία καὶ ψεκτόν, δῆλον· περὶ [δὲ τὰς] λύπας οὐχ ὥσπερ ἐπὶ τῆς ἀνδρείας τῷ ὑπομένειν λ[έγεται] σώφρων ἀκόλαστος δὲ τῷ μή, ἀλλ' ὁ μὲν ἀκόλαστ[ος τῷ] λυπεῖσθαι μᾶλλον ἢ δεῖ, ὅτι τῶν ἡδέων οὐ τυγ[χάνει] (καὶ τὴν λύπην δὲ ποιεῖ αὐτῷ ἡ ἡδονή), ὁ δὲ σώφ[ρων τῷ] μὴ λυπεῖσθαι τῇ ἀπουσίᾳ καὶ τῷ ἀπέχεσθαι τοῦ [ἡδέος.]

4. καὶ σχήμασι om M^b. ‖ 5. ἂν om L^b. ‖ 9. σώφρονας] φωνοῦντας M^b. ‖ 11. ὀδμαῖς L^b. ‖ 12. καὶ] ἢ K^bO^b. ‖ 13. [ἐπιθυμη]μάτων K^b, ἐπιθυμιῶν L^bM^b. ‖ 15. τούτοις O^b. ‖ ἀκολάστοις K^b. ‖ 16. τούτων $K^bL^bM^bN^b$. ‖ ἐπιθυμήματα $K^bL^bM^b$. ‖ οὐδ' ἐν τ[…] O^b. ‖ 19. ἀλλὰ] δὲ O^b. ‖ αἴσθησιν δ' L^bM^b. ‖ ἡ om N^b. ‖ πεποίηκεν M^b. ‖ 21. δὴ οὕτως ταύτῃ M^b. ‖ 22. δ' om N^bO^b. ‖ […] δὴ] δ' L^bM^b. ‖ 26. δὴ] δ' οἱ σώφρονες M^b. ‖ 28. χυλῶν $K^bL^bN^b$. ‖ ὄνους M^b. ‖ 32. εὔξατό L^bN^b, εὔξαιτό M^b. ‖ τις] […]νος ὁ εὔξιος codex Oxon. coll. corp. Chr. et pr K^b, τις φιλόξενος ὁ ἐρύξιος O^b et corr K^b omissoque articulo N^b et P[…]ses 1417 et 1855. ea nomina om $QG^aH^aL^bM^b$ cum 1856 et 2024 et 2113, post ὢν ponit 2114. solum ibi φιλόξενος […] 1852 et 2023. ipsum τις om H^a. ‖ 33. αὐτοῦ N^b et 1417. ‖ γεράνου μακρότερον M^b. ‖ ἡδομένου τῇ ἁφῇ 1852 et 2023, […] ἢ δ' ἁφῇ M^b.

3. τούτοις M^b. ‖ 4. αἱ om M^b. ‖ 7. τὸ om $L^bM^bO^b$. ‖ τοῦ ἀκολάστου ἡ M^b. ‖ 8. ἐπιθυμιῶν δ' L^b. ‖ 10. ὁ ἐνδεὴς] […] $L^bM^bN^b$. ‖ 13. καὶ om K^bO^b. ‖ 14. πᾶσιν] τισιν O^b. ‖ 16. ὑφ' M^b. ‖ 17. ἕως πλησθῇ K^bO^b. ‖ ὑπερβολή K^b. ‖ 19. […] 21. ἰδέας K^b. ‖ 23. ἢ — δεῖ om N^b. ‖ τὸ M^bO^b. ‖ τὸ N^bO^b. ‖ 24. ὡς δεῖ] ἢ ὧδε K^b, ὡς δεῖ ἢ ὧ δεῖ L^b, ὡς δεῖ ἢ ὧ […] δὴ M^b. ‖ 25. γὰρ om M^b. ‖ ἐνίοις] ἐν O^b. ‖ 26. εἴ] ἐπί L^bM^b. ‖ 27. ὡς] ἢ ὡς K^b, ὡς οὐχ N^b. ‖ 30. ἀκόλαστος δὲ] […] $K^bN^bO^b$. ‖ μή — τῷ om K^b. ‖ 31. δι' K^b. ‖ 32. δὲ ante ποιεῖ om M^b. ‖ 33. καὶ τῷ ἀπέχεσθαι om K^bO^b.

ν οὖν ἀκόλαστος ἐπιθυμεῖ τῶν ἡδέων πάντων ἢ :άλιςα, καὶ ἄγεται ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας ὥςε ἀντὶ τῶν ν ταῦθ' αἱρεῖσθαι· διὸ καὶ λυπεῖται καὶ ἀποτυγχά- αὶ ἐπιθυμῶν· μετὰ λύπης γὰρ ἡ ἐπιθυμία· ἀτόπῳ ες τὸ δι' ἡδονὴν λυπεῖσθαι. ἐλλείποντες δὲ περὶ τὰς ; καὶ ἧττον ἢ δεῖ χαίροντες ὐ πάνυ γίνονται· οὐ γὰρ πικὴ ἐστιν ἡ τοιαύτη ἀναισθησία· καὶ γὰρ τὰ λοιπὰ ὶιακρίνει τὰ βρώματα, καὶ τοῖς μὲν χαίρει τοῖς δ' ὔ- τῳ μηθέν ἐςιν ἡδὺ μηδὲ διαφέρει ἕτερον ἑτέρυ, πόρρω ι τῦ ἄνθρωπος εἶναι· ὐ τέτευχε δ' ὁ τοιῦτος ὀνόματος ὶ μὴ πάνυ γίνεσθαι. ὁ δὲ σώφρων μέσως περὶ ταῦτ' ὔτε γὰρ ἥδεται οἷς μάλιςα ὁ ἀκόλαςος, ἀλλὰ μᾶλ- ιοχεραίνει, οὐθ' ὅλως οἷς μὴ δεῖ οὔτε σφόδρα τοιύτῳ ὔτ' ἀπόντων λυπεῖται οὐδ' ἐπιθυμεῖ, ἢ μετρίως, ὐδὲ ον ἢ δεῖ, οὐδ' ὅτε μὴ δεῖ, ὐδ' ὅλως τῶν τοιύτων ὐθέν· ὲ πρὸς ὑγίειάν ἐςιν ἢ πρὸς εὐεξίαν ἡδέα ὄντα, τύτων 'αι μετρίως καὶ ὡς δεῖ, καὶ τῶν ἄλλων ἡδέων μὴ ἐμ- ν τύτοις ὄντων ἢ παρὰ τὸ καλὸν ἢ ὑπὲρ τὴν ὐσίαν. ὁ ιῦτως ἔχων μᾶλλον ἀγαπᾷ τὰς τοιαύτας ἡδονὰς τῆς · ὁ δὲ σώφρων ὐ τοιῦτος, ἀλλ' ὡς ὁ ὀρθὸς λόγος.

Εκουσίῳ δὲ μᾶλλον ἔοικεν ἡ ἀκολασία τῆς δειλίας. γὰρ δι' ἡδονήν, ἡ δὲ διὰ λύπην, ὧν τὸ μὲν αἱρετόν, φευκτόν. καὶ ἡ μὲν λύπη ἐξίστησι καὶ φθείρει τὴν χοντος φύσιν, ἡ δὲ ἡδονὴ οὐδὲν τοιῦτον ποιεῖ, μᾶλλον 'σιον· διὸ καὶ ἐπονειδιςότερον. καὶ γὰρ ἐθισθῆναι ῥᾷον αὐτά· πολλὰ γὰρ ἐν τῷ βίῳ τὰ τοιαῦτα, καὶ οἱ ιὶ ἀκίνδυνοι. ἐπὶ δὲ τῶν φοβερῶν ἀνάπαλιν. δόξειε οὐχ ὁμοίως ἑκούσιον ἢ δειλία εἶναι τοῖς καθ' ἕκαςον· μὲν γὰρ ἄλυπος, ταῦτα δὲ διὰ λύπην ἐξίςησιν, ὥςε ὰ ὅπλα ῥίπτειν καὶ τἄλλα ἀσχημονεῖν· διὸ καὶ δοκεῖ εἶναι. τῷ δ' ἀκολάςῳ ἀνάπαλιν τὰ μὲν καθ' ἕκαςα ι, ἐπιθυμῦντι γὰρ καὶ ὀρεγομένῳ, τὸ δ' ὅλον ἧττον· γὰρ ἐπιθυμεῖ ἀκόλαςος εἶναι. τὸ δ' ὄνομα τῆς ἀκο- ;ς καὶ ἐπὶ τὰς παιδικὰς ἁμαρτίας φέρομεν· ἔχουσι γάρ τινα ὁμοιότητα. πότερον δ' ἀπὸ ποτέρυ καλεῖται, ὐθὲν πρὸς τὰ νῦν διαφέρει, δῆλον δ' ὅτι τὸ ὕςερον ἀπὸ τῦ προ- τέρυ. ὐ κακῶς δ' ἔοικε μετενηνέχθαι· κεκολάσθαι γὰρ δεῖ τὸ τῶν αἰσχρῶν ὀρεγόμενον καὶ πολλὴν αὔξησιν ἔχον, τοιῦ- τον δὲ μάλιςα ἡ ἐπιθυμία καὶ ὁ παῖς· κατ' ἐπιθυμίαν γὰρ ζῶσι καὶ τὰ παιδία, καὶ μάλιστα ἐν τούτοις ἡ τοῦ ἡδέος ὄρεξις. εἰ ὖν μὴ ἔςαι εὐπειθὲς καὶ ὑπὸ τὸ ἄρχον, ἐπὶ πολὺ ἥξει· ἄπληςος γὰρ ἡ τοῦ ἡδέος ὄρεξις καὶ πανταχόθεν τῷ ἀνοήτῳ, καὶ ἡ τῆς ἐπιθυμίας ἐνέργεια αὔξει τὸ συγγενές, κἂν μεγάλαι καὶ σφοδραὶ ὦσι, καὶ τὸν λογισμὸν ἐκκρύυσιν. διὸ δεῖ μετρίας εἶναι αὐτὰς καὶ ὀλίγας, καὶ τῷ λόγῳ μη- θὲν ἐναντιοῦσθαι. τὸ δὲ τοιῦτον εὐπειθὲς λέγομεν καὶ κεκο- λασμένον· ὥσπερ γὰρ τὸν παῖδα δεῖ κατὰ τὸ πρόσταγμα τοῦ παιδαγωγοῦ ζῆν, οὕτω καὶ τὸ ἐπιθυμητικὸν κατὰ τὸν λόγον. διὸ δεῖ τοῦ σώφρονος τὸ ἐπιθυμητικὸν συμφωνεῖν τῷ λόγῳ· σκοπὸς γὰρ ἀμφοῖν τὸ καλόν, καὶ ἐπιθυμεῖ ὁ σώφρων ὧν δεῖ καὶ ὡς δεῖ καὶ ὅτε· οὕτω δὲ τάττει καὶ ὁ λόγος. ταῦτ' ὖν ἡμῖν εἰρήσθω περὶ σωφροσύνης.

Λέγωμεν δ' ἑξῆς περὶ ἐλευθεριότητος, δοκεῖ δ' εἶναι ἡ περὶ χρήματα μεσότης· ἐπαινεῖται γὰρ ὁ ἐλευθέριος ὐκ ἐν τοῖς πολεμικοῖς, οὐδ' ἐν οἷς ὁ σώφρων, ὐδ' αὖ ἐν ταῖς κρί- σεσιν, ἀλλὰ περὶ δόσιν χρημάτων καὶ λῆψιν, μᾶλλον δ' ἐν τῇ δόσει. χρήματα δὲ λέγομεν πάντα ὅσων ἡ ἀξία νο- μίσματι μετρεῖται. ἔςι δὲ καὶ ἡ ἀσωτία καὶ ἡ ἀνελευθερία περὶ χρήματα ὑπερβολαὶ καὶ ἐλλείψεις· καὶ τὴν μὲν ἀνε- λευθερίαν προσάπτομεν ἀεὶ τοῖς μᾶλλον ἢ δεῖ περὶ χρή- ματα σπυδάζουσι, τὴν δ' ἀσωτίαν ἐπιφέρομεν ἐνίοτε συμ- πλέκοντες· τοὺς γὰρ ἀκρατεῖς καὶ εἰς ἀκολασίαν δαπανη- ροὺς ἀσώτους καλῦμεν. διὸ καὶ φαυλότατοι δοκῦσιν εἶναι· πολλὰς γὰρ ἅμα κακίας ἔχυσιν. οὐ δὴ οἰκείως προσαγο- ρεύονται· βούλεται γὰρ ἄσωτος εἶναι ὁ ἕν τι κακὸν ἔχων,

. λυπεῖσθαι ἀποτυγχάνων K^b. ‖ 5. δὲ τὰ περὶ K^bO^b. ‖ 9. μηδὲ] μηδὲν N^b. ‖ 10. τέτυχε K^b. ‖ ὀνόματος ὁ τοιῦτος K^bO^b. ‖ 11. μὲν περὶ K^b. ‖ 12. γὰρ om N^b. ‖ 14. οὐδ'] οὔτ' K^b, οὔτε δ' O^b. ‖ 15. ἢ δεῖ] ἢ δεῖ ὖθ' ἐν K^b, ἢ δεῖ ὐθενὶ (vel ὐδενὶ) ceteri. ‖ '. ‖ ὐθενός codices. ‖ 16. ὅσα] ἃ K^bO^b. ‖ πρὸς post ἢ om O^b. ‖ 18. παρὰ] περὶ M^b. ‖ ὑπὲρ] περὶ M^b. ‖ 20. ἀξίας] οὐσίας 24. τοιῦτο K^b. ‖ 25. ἐπονείδιςον K^b. ‖ ῥᾴδιον $K^bM^bO^b$. ‖ 26. τὰ om N^b. ‖ 27. ὠθισμοὶ M^b. ‖ ἐπὶ τῶν φοβερῶν δ' L^bM^b 28. δ' om L^b. ‖ ἑκούσιον] φευκτὸν $K^bL^bM^bO^b$. ‖ 29. ταῦτα] τὰ K^b. ‖ 31. ἕκαςον M^b. ‖ 34. καὶ om L^bM^b. ‖ περὶ M^b. . τὸ] τὸν K^bM^b. ‖ πολλὴν ἕξιν αὔξησιν K^b. ‖ ἔχοντα M^b. ‖ 6. καὶ ante μάλιστα om K^bM^b. ‖ ἐν] δὲ ἐν M^b. ‖ ἡ] γὰρ καὶ ἡ 7. εἰ — 8. ὄρεξις om M^b. ‖ 7. ἐςιν O^b. ‖ 8. πάντοθεν K^b. ‖ 10. ὦσι καὶ σφοδραί M^b. ‖ ἐκκρύωσι M^b. ‖ 11. αὐτὰς ante :^{b}, om M^b. ‖ 12. ἐπιπειθὲς O^b. ‖ καὶ om K^b. ‖ 13. γὰρ] δὲ K^bO^b. ‖ 14. τὸ — 15. σώφρονος om K^b. ‖ 16. τῷ om K^b. ‖ ὶ ὡς δεῖ om L^bM^b. ‖ 18. ἡμῖν om L^b. ‖ 22. λέγομεν L^bM^b et pr H^a. ‖ δὲ καὶ ἑξῆς K^b. ‖ ἡ om $L^bM^bO^b$. ‖ 24. ὁ om 27. ἡ alterum om pr K^b. ‖ ἐλευθερία pr M^b. ‖ 29. δεῖ] χρὴ M^b. ‖ 31. γὰρ om M^b. ‖ καὶ τοὺς εἰς M^b. ‖ 34. τι om

τὸ φθείρειν τὴν ὑσίαν· ἄσωτος γὰρ ὁ δι' αὑτὸν ἀπολλύμενος, δοκεῖ δ' ἀπώλειά τις αὑτῦ εἶναι καὶ ἡ τῆς ὑσίας φθορά, ὡς τῦ ζῆν διὰ τύτων ὄντος. οὕτω δὴ τὴν ἀσωτίαν ἐκδεχόμεθα. ὧν δ' ἐςὶ χρεία, ἔςι τύτοις χρῆσθαι καὶ εὖ καὶ κακῶς· ὁ πλῦτος δ' ἐςὶ τῶν χρησίμων· ἑκάςῳ δ' ἄριςα χρῆται ὁ ἔχων τὴν περὶ τῦτο ἀρετήν· καὶ πλύτῳ δὴ χρήσεται ἄριςα ὁ ἔχων τὴν περὶ τὰ χρήματα ἀρετήν. οὗτος δ' ἐςὶν ὁ ἐλευθέριος. χρῆσις δ' εἶναι δοκεῖ χρημάτων δαπάνη καὶ δόσις· ἡ δὲ λῆψις καὶ ἡ φυλακὴ κτῆσις μᾶλλον. διὸ μᾶλλόν ἐςι τοῦ ἐλευθερίου τὸ διδόναι οἷς δεῖ ἢ λαμβάνειν ὅθεν δεῖ καὶ μὴ λαμβάνειν ὅθεν ὐ δεῖ. τῆς γὰρ ἀρετῆς μᾶλλον τὸ εὖ ποιεῖν ἢ τὸ εὖ πάσχειν, καὶ τὰ καλὰ πράττειν μᾶλλον ἢ τὰ αἰσχρὰ μὴ πράττειν· οὐκ ἄδηλον δ' ὅτι τῇ μὲν δόσει ἕπεται τὸ εὖ ποιεῖν καὶ τὸ καλὰ πράττειν, τῇ δὲ λήψει τὸ εὖ πάσχειν ἢ μὴ αἰσχροπραγεῖν. καὶ ἡ χάρις τῷ διδόντι, ὐ τῷ μὴ λαμβάνοντι, καὶ ὁ ἔπαινος δὲ μᾶλλον. καὶ ῥᾷον δὲ τὸ μὴ λαβεῖν τῦ δοῦναι· τὸ γὰρ οἰκεῖον ἧττον προΐενται μᾶλλον ἢ ὐ λαμβάνυσι τὸ ἀλλότριον. καὶ ἐλευθέριοι δὲ λέγονται οἱ διδόντες· οἱ δὲ μὴ λαμβάνοντες οὐκ εἰς ἐλευθεριότητα ἐπαινῦνται, ἀλλ' ὐχ ἧττον εἰς δικαιοσύνην· οἱ δὲ λαμβάνοντες ὐδ' ἐπαινῦνται πάνυ. φιλῦνται δὲ σχεδὸν μάλιστα οἱ ἐλευθέριοι τῶν ἀπ' ἀρετῆς· ὠφέλιμοι γάρ,
2 τῦτο δ' ἐν τῇ δόσει. αἱ δὲ κατ' ἀρετὴν πράξεις καλαὶ καὶ τῦ καλῦ ἕνεκα. καὶ ὁ ἐλευθέριος οὖν δώσει τῦ καλῦ ἕνεκα καὶ ὀρθῶς· οἷς γὰρ δεῖ καὶ ὅσα καὶ ὅτε, καὶ τἆλλα ὅσα ἕπεται τῇ ὀρθῇ δόσει· καὶ ταῦτα ἡδέως ἢ ἀλύπως· τὸ γὰρ κατ' ἀρετὴν ἡδὺ ἢ ἄλυπον, ἥκιςα δὲ λυπηρόν. ὁ δὲ διδοὺς οἷς μὴ δεῖ, ἢ μὴ τοῦ καλοῦ ἕνεκα ἀλλὰ διά τιν' ἄλλην αἰτίαν, ὐκ ἐλευθέριος ἀλλ' ἄλλος τις ῥηθήσεται. ὐδ' ὁ λυπηρῶς· μᾶλλον γὰρ ἕλοιτ' ἂν τὰ χρήματα τῆς καλῆς πράξεως, τῦτο δ' οὐκ ἐλευθερίυ. οὐδὲ λήψεται δὲ ὅθεν μὴ δεῖ· οὐδὲ γάρ ἐςι τῦ μὴ τιμῶντος τὰ χρήματα ἡ τοιαύτη λῆψις. ὐκ ἂν εἴη δὲ ὐδ' αἰτητικός· ὐ γάρ ἐςι τῦ εὖ ποιῦντος εὐχερῶς εὐεργετεῖσθαι. ὅθεν δὲ δεῖ, λήψεται, οἷον ἀπὸ

τῶν ἰδίων κτημάτων, οὐχ ὡς καλὸν ἀλλ' ὡς ἀναγκ ὅπως ἔχῃ διδόναι. οὐδ' ἀμελήσει τῶν ἰδίων, βυλόμενος διὰ τύτων τισὶν ἐπαρκεῖν. οὐδὲ τοῖς τυχῦσι δώσει, ἵνα διδόναι οἷς δεῖ καὶ ὅτε καὶ οὗ καλόν. ἐλευθερίου δ' σφόδρα καὶ τὸ ὑπερβάλλειν ἐν τῇ δόσει, ὥστε καταλ ἑαυτῷ ἐλάττω· τὸ γὰρ μὴ ἐπιβλέπειν ἐφ' ἑαυτὸν ἐλε ρίυ. κατὰ τὴν ὐσίαν δ' ἡ ἐλευθεριότης λέγεται· ὐ γὰρ ἐν πλήθει τῶν διδομένων τὸ ἐλευθέριον, ἀλλ' ἐν τῇ τῦ δι ἕξει, αὕτη δὲ κατὰ τὴν οὐσίαν δίδωσιν. οὐθὲν δὴ κω ἐλευθεριώτερον εἶναι τὸν τὰ ἐλάττω διδόντα, ἐὰν ἀπ' ἐλ τόνων διδῷ. ἐλευθεριώτεροι δὲ εἶναι δοκοῦσιν οἱ μὴ κτη μενοι ἀλλὰ παραλαβόντες τὴν οὐσίαν· ἄπειροί τε γὰρ ἐνδείας, καὶ πάντες ἀγαπῶσι μᾶλλον τὰ αὑτῶν ἔρ ὥσπερ οἱ γονεῖς καὶ οἱ ποιηταί. πλουτεῖν δ' οὐ ῥᾴδι ἐλευθέριον, μήτε ληπτικὸν ὄντα μήτε φυλακτικόν, πρ δὲ καὶ μὴ τιμῶντα δι' αὑτὰ τὰ χρήματα ἀλλ' ἕνεκ δόσεως. διὸ καὶ ἐγκαλεῖται τῇ τύχῃ ὅτι οἱ μάλιςα ἄ ὄντες ἥκιςα πλυτῦσιν. συμβαίνει δ' ὐκ ἀλόγως τῦτο· ὐ οἷόν τε χρήματ' ἔχειν μὴ ἐπιμελύμενον ὅπως ἔχῃ, ὐδ' ἐπὶ τῶν ἄλλων. ὐ μὴν δώσει γε οἷς ὐ δεῖ ὐδ' ὅτ δεῖ, οὐδ' ὅσα ἄλλα τοιαῦτα· ὐ γὰρ ἂν ἔτι πράττ τὴν ἐλευθεριότητα, καὶ εἰς ταῦτα ἀναλώσας ὐκ ἂν ἔχ ἃ δεῖ ἀναλίσκειν. ὥσπερ γὰρ εἴρηται, ἐλευθέριός ἐσ κατὰ τὴν ὐσίαν δαπανῶν καὶ εἰς ἃ δεῖ· ὁ δ' ὑπερβάλ ἄσωτος. διὸ τὺς τυράννυς ὐ λέγομεν ἀσώτυς· τὸ γὰρ θος τῆς κτήσεως ὐ δοκεῖ ῥᾴδιον εἶναι ταῖς δόσεσι κα δαπάναις ὑπερβάλλειν. τῆς ἐλευθεριότητος δὴ με οὔσης περὶ χρημάτων δόσιν καὶ λῆψιν, ὁ ἐλευθέρι δώσει καὶ δαπανήσει εἰς ἃ δεῖ καὶ ὅσα δεῖ, ὁμοίως ἐ κροῖς καὶ μεγάλοις, καὶ ταῦτα ἡδέως· καὶ λήψεται δεῖ καὶ ὅσα δεῖ. τῆς ἀρετῆς γὰρ περὶ ἄμφω ὔσης με τος, ποιήσει ἀμφότερα ὡς δεῖ· ἕπεται γὰρ τῇ ἐπιεικ σει ἡ τοιαύτη λῆψις, ἡ δὲ μὴ τοιαύτη ἐναντία ἐςί. ὐσ ἐπόμεναι γίγνονται ἅμα ἐν τῷ αὐτῷ, αἱ δ' ἐναντ

1. φθεῖρον L^b. ‖ γὰρ] δὲ M^b. ‖ 3. ἐνδεχόμεθα H^a. ‖ 4. χρεία] χρεία τις L^bM^b. ‖ 6. περὶ — 7. περὶ τὰ χρήματα] περὶ τ των H^a. ‖ 6. τῦτο] ἕκαςον L^bM^b. ‖ 8. δαπανητικὴ δόσις M^b. ‖ 9. ἡ post καὶ om H^a. ‖ 11. μὴ] μετα M^b. ‖ ἀρετῆς γὰρ L^bP 13. τὰ αἰσχρὰ μὴ πράσσειν L^b. ‖ 14. καὶ τὸ] καὶ τὰ M^b. ‖ 16. μὴ om M^b et pr K^b. ‖ 17. λαμβάνειν $H^aL^bM^b$. ‖ 21. σχεδὸν om M^b. ‖ 24. οὖν] δὲ L^bM^b. ‖ 27. ἥκιςα δὲ] ἢ ἥκιςα H^aM^b, ἥκιςα L^b. ‖ 28. ἢ] καὶ οἷς M^b. ‖ 30. αἱροῖτ' L^bM^b. δὲ om $H^aM^bO^b$. ‖ 32. οὐ K^b. ‖ μὴ et τὰ χρήματα om K^b. ‖ 33. ὐδ' M^b. ‖ δὲ om M^b. ‖ ὑτ' H^a.

2. ἔχει K^b. ‖ οἰκείων L^bM^b. ‖ 4. ὅτε καὶ οὗ] ὅτε οὗ H^a, ὅπου K^bO^b. ‖ 5. καταλιπεῖν $K^bL^bM^b$. ‖ 6. βλέπειν M^b. ‖ L^b, ἑαυτὸν ἀλλ' εἰς τὸ καλόν O^b. ‖ ἐλευθερίυ. ὐδὲ γάρ ἐςιν ἐλευθερίυ τὸ τὴν οἰκείαν χρείαν τῆς τῦ δεομένυ προτιμοτέραν. κατὰ O^b. ‖ τος H^aM^b. ‖ 9. οὐθὲν δὲ H^a, ὅθεν οὐθὲν L^bM^b. ‖ 10. τὰ ἐλάττω] ταῦτα H^a, ἐλάττω L^b. ‖ 13. καὶ μᾶλλον ἀγαπῶσι, omisso H^a. μᾶλλον om L^b. ‖ 15. προεκτικὸν M^b. ‖ 17. καὶ om O^b. ‖ 19. ἐπιμελώμενον K^b. ‖ ἔχοι M^b. ‖ 20. ὐδ' om H^a. ‖ 22. εἰς om M^b. ‖ αὐτὰ L^bM^b. ‖ 23. ἐλεύθερός L^b. ‖ 24. δ'] δὲ κατὰ τὸ M^b. ‖ 25. ἀσώτυς] ἐλευθερίυς M^b. ‖ 26. δόσεσι καὶ H^a, δαπάναις καὶ ταῖς δόσεσιν L^bM^b. ‖ 27. δὲ M^b. ‖ 28. ἐπὶ χρημάτων δόσει καὶ λήψει M^b. ‖ καὶ om O^b. ‖ 29. δεῖ post K^b. ‖ 30. δ' add K^bO^b. ‖ 33. εἰ δὲ μὴ τοιαύτη αἰτία M^b.

ῦ. ἐὰν δὲ παρὰ τὸ δέον καὶ τὸ καλῶς ἔχον συμ- ὑτῷ ἀναλίσκειν, λυπήσεται, μετρίως δὲ καὶ ὡς δεῖ· ῆς γὰρ καὶ ἥδεσθαι καὶ λυπεῖσθαι ἐφ᾽ οἷς δεῖ καὶ καὶ εὐκοινώτητος δ᾽ ἐςὶν ὁ ἐλευθέριος εἰς χρήματα· γὰρ ἀδικεῖσθαι, μὴ τιμῶν γε τὰ χρήματα, καὶ ἀχθόμενος εἴ τι δέον μὴ ἀνάλωσεν ἢ λυπέμενος εἰ τι ἀνάλωσε, καὶ τῷ Σιμωνίδῃ οὐκ ἀρεσκόμενος. ωτος καὶ ἐν τέτοις διαμαρτάνει· ὔτε γὰρ ἥδεται ἐφ᾽ ὐδὲ ὡς δεῖ ὔτε λυπεῖται· ἔςαι δὲ προϊῦσι φανερώ- ίρηται δ᾽ ἡμῖν ὅτι ὑπερβολαὶ καὶ ἐλλείψεις εἰσὶν ἡ καὶ ἡ ἀνελευθερία, καὶ ἐν δυσίν, ἐν δόσει καὶ λή- ι τὴν δαπάνην γὰρ εἰς τὴν δόσιν τίθεμεν. ἡ μὲν ὖν τῷ διδόναι καὶ μὴ λαμβάνειν ὑπερβάλλει, τῷ δὲ ειν ἐλλείπει, ἡ δ᾽ ἀνελευθερία τῷ διδόναι μὲν ἐλ- τῷ λαμβάνειν δ᾽ ὑπερβάλλει, πλὴν ἐπὶ μικροῖς. ὖν τῆς ἀσωτίας ὐ πάνυ συνδυάζεται· ὐ γὰρ ῥᾴδιον θεν λαμβάνοντα πᾶσι διδόναι· ταχέως γὰρ ἐπιλεί- ία τὺς ἰδιώτας διδόντας, οἵπερ καὶ δοκῦσιν ἄσωτοι πεὶ ὅ γε τοιῦτος δόξειεν ἂν οὐ μικρῷ βελτίων εἶναι ευθέρου. εὐίατός τε γάρ ἐστι καὶ ὑπὸ τῆς ἡλικίας ὶ τῆς ἀπορίας, καὶ ἐπὶ τὸ μέσον δύναται ἐλθεῖν. ρ τὰ τῦ ἐλευθερίυ· καὶ γὰρ δίδωσι καὶ ὐ λαμβά- τερον δ᾽ ὡς δεῖ οὐδ᾽ εὖ. εἰ δὴ τῦτο ἐθισθείη ἤ πως μεταβάλοι, εἴη ἂν ἐλευθέριος· δώσει γὰρ οἷς δεῖ, ήψεται ὅθεν ὐ δεῖ. διὸ καὶ δοκεῖ ὐκ εἶναι φαῦλος ὐ γὰρ μοχθηρῦ ὐδ᾽ ἀγεννῦς τὸ ὑπερβάλλειν δι- αὶ μὴ λαμβάνοντα, ἠλιθίυ δέ. ὁ δὲ τῦτον τὸν τρό- ωτος πολὺ δοκεῖ βελτίων τῦ ἀνελευθέρυ εἶναι διά τε ιένα, καὶ ὅτι ὁ μὲν ὠφελεῖ πολλύς, ὁ δὲ οὐθένα, ὐδ᾽ αὐτόν. ἀλλ᾽ οἱ πολλοὶ τῶν ἀσώτων, καθάπερ καὶ λαμβάνυσιν ὅθεν μὴ δεῖ, καὶ εἰσὶ κατὰ τῦτο εροι. ληπτικοὶ δὲ γίνονται διὰ τὸ βύλεσθαι μὲν ἀνα- εὐχερῶς δὲ τῦτο ποιεῖν μὴ δύνασθαι· ταχὺ γὰρ ι αὐτὺς τὰ ὑπάρχοντα. ἀναγκάζονται ὖν ἑτέρωθεν

πορίζειν. ἅμα δὲ καὶ διὰ τὸ μηθὲν τῦ καλῦ φροντίζειν ὀλιγώρως καὶ πάντοθεν λαμβάνουσιν· διδόναι γὰρ ἐπιθυμῦσι, τὸ δὲ πῶς ἢ πόθεν ὐθὲν αὐτοῖς διαφέρει. διόπερ ὐδ᾽ ἐλευθέριοι αἱ δόσεις αὐτῶν εἰσίν· ὐ γὰρ καλαί, ὐδὲ τύτυ αὐτῦ ἕνεκα, ὐδὲ ὡς δεῖ· ἀλλ᾽ ἐνίοτε ὓς δεῖ πένεσθαι, τύτυς πλυσίυς ποιῦσι, καὶ τοῖς μὲν μετρίοις τὰ ἤθη ὐδὲν ἂν δοῖεν, τοῖς δὲ κόλαξιν ἢ τιν᾽ ἄλλην ἡδονὴν πορίζουσι πολλά. διὸ καὶ ἀκόλαςοι αὐτῶν εἰσὶν οἱ πολλοί· εὐχερῶς γὰρ ἀναλίσκοντες καὶ εἰς τὰς ἀκολασίας δαπανηροί εἰσι, καὶ διὰ τὸ μὴ πρὸς τὸ καλὸν ζῆν πρὸς τὰς ἡδονὰς ἀποκλίνυσιν. ὁ μὲν ὖν ἄσωτος ἀπαιδαγώγητος γενόμενος εἰς ταῦτα μεταβαίνει, τυχὼν δ᾽ ἐπιμελείας εἰς τὸ μέσον καὶ τὸ δέον ἀφίκοιτ᾽ ἄν. ἡ δ᾽ ἀνελευθερία ἀνίατός ἐστιν· δοκεῖ γὰρ τὸ γῆρας καὶ πᾶσα ἀδυναμία ἀνελευθέρυς ποιεῖν. καὶ συμφυέςερον τοῖς ἀνθρώποις τῆς ἀσωτίας· οἱ γὰρ πολλοὶ φιλοχρήματοι μᾶλλον ἢ δοτικοί. καὶ διατείνει δ᾽ ἐπὶ πολύ, καὶ πολυειδές ἐστιν· πολλοὶ γὰρ τρόποι δοκῦσι τῆς ἀνελευθερίας εἶναι. ἐν δυσὶ γὰρ ὖσα, τῇ τ᾽ ἐλλείψει τῆς δόσεως καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῆς λήψεως, ὐ πᾶσιν ὁλόκληρος παραγίνεται, ἀλλ᾽ ἐνίοτε χωρίζεται, καὶ οἱ μὲν τῇ λήψει ὑπερβάλλυσιν, οἱ δὲ τῇ δόσει ἐλλείπυσιν. οἱ μὲν γὰρ ἐν ταῖς τοιαύταις προσηγορίαις οἷον φειδωλοὶ γλίσχροι κίμβικες, πάντες τῇ δόσει ἐλλείπυσι, τῶν δ᾽ ἀλλοτρίων ὐκ ἐφίενται ὐδὲ βύλονται λαμβάνειν, οἱ μὲν διά τινα ἐπιείκειαν καὶ εὐλάβειαν τῶν αἰσχρῶν. δοκοῦσι γὰρ ἔνιοι ἢ φασί γε διὰ τῦτο φυλάττειν, ἵνα μή ποτ᾽ ἀναγκασθῶσιν αἰσχρόν τι πρᾶξαι. τούτων δὲ καὶ ὁ κυμινοπρίστης καὶ πᾶς ὁ τοιοῦτος· ὠνόμασται δ᾽ ἀπὸ τῆς ὑπερβολῆς τῦ μηθενὶ ἂν δῦναι. οἱ δ᾽ αὖ διὰ φόβον ἀπέχονται τῶν ἀλλοτρίων ὡς ὐ ῥᾴδιον τὸ αὐτὸν μὲν τὰ ἑτέρων λαμβάνειν, τὰ δ᾽ αὐτῦ ἑτέρους μή· ἀρέσκει ὖν αὐτοῖς τὸ μήτε λαμβάνειν μήτε διδόναι. οἱ δ᾽ αὖ κατὰ τὴν λῆψιν ὑπερβάλλουσι τῷ πάντοθεν λαμβάνειν καὶ πᾶν, οἷον οἱ τὰς ἀνελευθέρους ἐργασίας ἐργαζόμενοι, πορνοβοσκοὶ καὶ πάντες οἱ τοιῦτοι, καὶ τοκισταὶ κατὰ μικρὸν ἐπὶ πολλῷ.

δὲ om H^a. ‖ περὶ L^b. ‖ 4. καὶ om K^bO^b. ‖ 6 et 7. ἠνάλωσεν K^b. ‖ 8. καὶ om M^b. ‖ 9. ὔτε ὡς ceteri, καὶ ὅτε δεῖ καὶ ὡς λυπεῖται] λυπεῖται ὔτε ὡς δεῖ K^bO^b. ‖ ἔςαι δὲ] καὶ ἔςαι M^b. ‖ 10 et 11. ἡ om L^b. ‖ 11. ἐν δυσὶν om K^bO^b. ‖ λήψει καὶ L^bM^b. ‖ 13. καὶ μὴ λαμβάνειν om L^b. ‖ τῷ — 15. ὑπερβάλλει om K^b. ‖ 14. μὲν om H^a. ‖ 15. ἐπὶ] ἐν L^bM^b. ‖ 16. ι H^aM^b, συναύξυσιν L^b. ‖ 18. διδόντας ἰδιώτας $H^aK^bM^bO^b$. ‖ 19. δόξαι H^a. ‖ 20. ἀνελευθέρυ. καὶ γὰρ δίδωσι καὶ οὐ λαμ- ιατός L^bM^b. ‖ ἰατὸς pr K^b. ‖ τε om K^bO^b. ‖ ὑπὸ om H^a. ‖ 24. μεταβάλλοι $H^aK^bM^bO^b$. ‖ οἷς] οὗ K^b. ‖ 25. ὐ om ‖ ὐ om K^b. ‖ 26. τὸ μὴ ὑπερβάλλειν pr K^b. ‖ 27. μὴ] οὐ M^b. ‖ 28. τε om K^bO^b. ‖ 30. ἑαυτὸν H^a. ‖ 31. μὴ] οὐ M^b. ‖ τὸ] καὶ τῦ M^b. ‖ 33. δὲ μὴ τῦτο K^b. ‖ μὴ δύνασθαι om $H^aK^bO^b$.

πόθεν ἢ πῶς M^b. ‖ ἐλεύθεροι L^b. ‖ 4. αὐτῦ om K^bO^b. ‖ 5. πλεὺς H^a. ‖ 7. τὴν K^b. ‖ 11. εἰς ταῦτα] ἐνταῦθα H^a. ‖ 12. ὁ K^b. ‖ 13. ἀνίατός γ᾽ ἐστιν K^b. ‖ 16. δ᾽] δὴ H^a, om M^b. ‖ 19. περιγίνεται M^b. ‖ 22. κίμβηκες O^b. ‖ 26. καὶ om 23. μηθένα L^b, μηθὲν M^b, μηδὲν K^b. ‖ ἂν om L^bM^b. ‖ 29. τὸ] τὸν L^bM^b, om K^b. ‖ 30. ἀρέσκειν $H^aK^bL^bM^b$. ‖ 33. ἐρ- ι καὶ πορνοβοσκοὶ L^bM^b. ‖ 34. κατὰ μικρὸν] καὶ τὰ μικρὰ $H^aL^bO^b$, καὶ τὰ μικρὸν καὶ K^b.

πάντες γὰρ ȣ̓͂τοι ὅθεν ȣ̓ δεῖ λαμβάνȣσι, καὶ ὁπόσον ȣ̓ δεῖ. κοινὸν δ' ἐπ' αὐτοῖς ἡ αἰσχροκέρδεια φαίνεται· πάντες γὰρ ἕνεκα κέρδȣς, καὶ τȣ́τȣ μικρȣ͂, ὀνείδη ὑπομένȣσιν. τȣ̀ς γὰρ τὰ μεγάλα μὴ ὅθεν δὲ δεῖ λαμβάνοντας, μηδὲ ἃ δεῖ, οὐ λέγομεν ἀνελευθέρȣς, οἷον τȣ̀ς τυράννους πόλεις πορθοῦντας καὶ ἱερὰ συλῶντας, ἀλλὰ πονηρȣ̀ς μᾶλλον καὶ ἀσεβεῖς καὶ ἀδίκȣς. ὁ μέντοι κυβευτὴς καὶ ὁ λωποδύτης καὶ ὁ λῃστὴς τῶν ἀνελευθέρων εἰσίν· αἰσχροκερδεῖς γάρ. κέρδȣς γὰρ ἕνεκεν ἀμφότεροι πραγματεύονται καὶ ὀνείδη ὑπομένȣσιν, καὶ οἱ μὲν κινδύνȣς τȣ̀ς μεγίςȣς ἕνεκα τοῦ λήμματος, οἱ δ' ἀπὸ τῶν φίλων κερδαίνȣσιν, οἷς δεῖ διδόναι. ἀμφότεροι δὴ ὅθεν ȣ̓ δεῖ κερδαίνειν βουλόμενοι αἰσχροκερδεῖς, καὶ πᾶσαι δὴ αἱ τοιαῦται λήψεις ἀνελεύθεροι. εἰκότως δὲ τῇ ἐλευθεριότητι ἀνελευθερία ἐναντίον λέγεται· μεῖζόν τε γάρ ἐςι κακὸν τῆς ἀσωτίας, καὶ μᾶλλον ἐπὶ ταύτην ἁμαρτάνȣσιν ἢ κατὰ τὴν λεχθεῖσαν ἀσωτίαν. περὶ μὲν οὖν ἐλευθεριότητος καὶ τῶν ἀντικειμένων κακιῶν τοσαῦτ' εἰρήσθω.

4 Δόξειε δ' ἂν ἀκόλȣθον εἶναι καὶ περὶ μεγαλοπρεπείας διελθεῖν· δοκεῖ γὰρ καὶ αὐτὴ περὶ χρήματά τις ἀρετὴ εἶναι. οὐχ ὥσπερ δ' ἡ ἐλευθεριότης διατείνει περὶ πάσας τὰς ἐν χρήμασι πράξεις, ἀλλὰ περὶ τὰς δαπανηρὰς μόνον· ἐν τȣ́τοις δ' ὑπερέχει τῆς ἐλευθεριότητος μεγέθει. καθάπερ γὰρ τȣ̓́νομα αὐτὸ ὑποσημαίνει, ἐν μεγέθει πρέπȣσα δαπάνη ἐςίν. τὸ δὲ μέγεθος πρός τι· ȣ̓ γὰρ τὸ αὐτὸ δαπάνημα τριηράρχῳ καὶ ἀρχιθεωρῷ. τὸ πρέπον δὴ πρὸς αὐτόν, καὶ ἐν ᾧ καὶ περὶ ἅ. ὁ δ' ἐν μικροῖς ἢ ἐν μετρίοις κατ' ἀξίαν δαπανῶν ȣ̓ λέγεται μεγαλοπρεπής, οἷον τὸ "πολλάκι δόσκον ἀλήτῃ·" ἀλλ' ὁ ἐν μεγάλοις ȣ̓́τως. ὁ μὲν γὰρ μεγαλοπρεπὴς ἐλευθέριος, ὁ δ' ἐλευθέριος οὐθὲν μᾶλλον μεγαλοπρεπής. τῆς τοιαύτης δ' ἕξεως ἡ μὲν ἔλλειψις μικροπρέπεια καλεῖται, ἡ δ' ὑπερβολὴ βαναυσία καὶ ἀπειροκαλία καὶ ὅσαι τοιαῦται, ȣ̓χ ὑπερβάλλȣσαι τῷ μεγέθει περὶ ἃ δεῖ, ἀλλ' ἐν οἷς ȣ̓ δεῖ καὶ ὡς ȣ̓ δεῖ λαμπρυνόμεναι· ὕστερον δὲ περὶ αὐτῶν ἐρȣ͂μεν. ὁ δὲ μεγαλοπρεπὴς ἐπιςήμονι ἔοικεν· τὸ πρέπον γὰρ δύναται θεωρῆσαι καὶ δαπανῆσαι μεγάλα ἐμμελῶς. ὥσπερ γὰρ ἐν ἀρχῇ εἴπομεν, ἡ ἕξις ταῖς ἐνεργείαις ὁρίζεται, ὧν ἐστίν. αἱ δὴ τοῦ μεγαλοπρεπȣ͂ς δαπάναι μεγάλαι πρέπȣσαι. τοιαῦτα δὴ καὶ τὰ ἔργα· ȣ̓́τω γὰρ ἔςαι μ… δαπάνημα καὶ πρέπον τῷ ἔργῳ. ὥςε τὸ μὲν ἔργον τῆς… πάνης ἄξιον δεῖ εἶναι, τὴν δὲ δαπάνην τȣ͂ ἔργȣ, ἢ καὶ ὑπ… βάλλειν. δαπανήσει δὲ τὰ τοιαῦτα ὁ μεγαλοπρεπὴς τȣ͂ κ… ἕνεκα· κοινὸν γὰρ τοῦτο ταῖς ἀρεταῖς. καὶ ἔτι ἡδέως… προετικῶς· ἡ γὰρ ἀκριβολογία μικροπρεπές. καὶ πῶς κ… λιςον καὶ πρεπωδέςατον, σκέψαιτ' ἂν μᾶλλον ἢ πόσ… πῶς ἐλαχίστȣ. ἀναγκαῖον δὴ καὶ ἐλευθέριον τὸν μεγ… πρεπῆ εἶναι· καὶ γὰρ ὁ ἐλευθέριος δαπανήσει ἃ δεῖ καὶ… δεῖ. ἐν τȣ́τοις δὲ τὸ μέγα τȣ͂ μεγαλοπρεπȣ͂ς, οἷον μέγ… περὶ ταὐτὰ τῆς ἐλευθεριότητος ȣ̓́σης, καὶ ἀπὸ τῆς ἴσης… πάνης τὸ ἔργον ποιήσει μεγαλοπρεπέςερον. ȣ̓ γὰρ ἡ α… ἀρετὴ κτήματος καὶ ἔργȣ· κτῆμα μὲν γὰρ τὸ πλείςȣ… τιμιώτατον, οἷον χρυσός, ἔργον δὲ τὸ μέγα καὶ καλ… γὰρ τοιȣ́τȣ ἡ θεωρία θαυμαςή, τὸ δὲ μεγαλοπρεπὲς… μαστόν. καὶ ἔστιν ἔργȣ ἀρετὴ μεγαλοπρέπεια ἐν μεγ… ἔστι δὲ τῶν δαπανημάτων, οἷα λέγομεν τὰ τίμια, ὡ… περὶ θεοὺς ἀναθήματα καὶ κατασκευαὶ καὶ θυσίαι, ὁ… δὲ καὶ ὅσα περὶ πᾶν τὸ δαιμόνιον, καὶ ὅσα πρὸς τὸ… εὐφιλοτίμητά ἐστιν, οἷον εἴ πȣ χορηγεῖν οἴονται δεῖν… πρῶς ἢ τριηραρχεῖν ἢ καὶ ἑστιᾶν τὴν πόλιν. ἐν ἅπα… ὥσπερ εἴρηται, καὶ πρὸς τὸν πράττοντα ἀναφέρεται… ὧν καὶ τίνων ὑπαρχόντων· ἄξια γὰρ δεῖ τούτων εἶναι… μὴ μόνον τῷ ἔργῳ ἀλλὰ καὶ τῷ ποιȣ͂ντι πρέπειν. … νης μὲν οὐκ ἂν εἴη μεγαλοπρεπής· οὐ γὰρ ἔστιν ἀφ… πολλὰ δαπανήσει πρεπόντως· ὁ δ' ἐπιχειρῶν ἠλίθιος… τὴν ἀξίαν γὰρ καὶ τὸ δέον, κατ' ἀρετὴν δὲ τὸ ὀρθῶς… πει δὲ καὶ οἷς τὰ τοιαῦτα προϋπάρχει δι' αὐτῶν ἢ … προγόνων ἢ ὧν αὐτοῖς μέτεστιν, καὶ τοῖς εὐγενέσι κα… ἐνδόξοις καὶ ὅσα τοιαῦτα· πάντα γὰρ ταῦτα μέγεθ… καὶ ἀξίωμα. μάλιςα μὲν ȣ̓͂ν τοιȣ͂τος ὁ μεγαλοπρεπής… ἐν τοῖς τοιούτοις δαπανήμασιν ἡ μεγαλοπρέπεια, ὥσ… εἴρηται· μέγιστα γὰρ καὶ ἐντιμότατα· τῶν δὲ ἰδίω…

1. ὁπόσοι] ὁπότε K^b. ‖ 2. αἰσχροκερδία pr K^b. ‖ 4. τὰ om M^b. ‖ δὲ om H^a. ‖ ἃ] ἃ οὐ O^b. ‖ οὐδὲ H^a. ‖ 6. ἀλλὰ om … 7. ὁ ante λωποδύτης et 8. εἰσίν om K^b. ‖ 8. ἕνεκα $H^aK^bM^bO^b$. ‖ 11. δὲ M^b. ‖ 14. κακόν ἐςι K^bO^b. ‖ 15. ταύτης M^b, ταῦτα … ἢ οἱ κατὰ pr K^b. ‖ 18. δόξαι H^aK^b. ‖ 19. εἶναι ἀρετή M^b. ‖ 21. δ' ἐν τȣ́τοις K^b. ‖ 22. γὰρ om L^bM^b. ‖ 25. δὴ M^b. ‖ 26. … L^bM^b. ‖ 27. τὸ om M^b. ‖ δώσει M^b. ‖ ἀλήτῃ H^aK^b. ‖ 28. ȣ̓́τος $H^aK^bL^bO^b$. ‖ γὰρ om H^aM^b. ‖ 33. καὶ ὡς ȣ̓ δεῖ om … δὲ περὶ] δ' ὑπὲρ K^bO^b. ‖ 35. ἐπιμελῶς M^b.

5. δεῖν $K^bL^bM^b$. ‖ 6. δαπανήσειε δὴ H^a. ‖ 8. προεκτικῶς M^b. ‖ 9. πόσον M^b. ‖ 10. πῶς δι' ἐλαχίστȣ L^b. ‖ δὴ H^a. ‖ 12. … μέγα om H^a. ‖ 13. ταυτὰ H^a: celeri ταῦτα. ‖ 15. γὰρ ἀρετὴ τὸ H^a. ‖ ἄξιον καὶ τιμιώτατον H^a et corr K^b. ‖ 18. μεγαλο… ἀρετὴ L^bM^b. ‖ 19. τὰ ante τίμια om M^b. ‖ 20. περὶ τοὺς θεοὺς $H^aL^bM^b$. ‖ ἀναίσθητα M^b. ‖ 21. ὅσα ante περὶ om O^b … K^b. ‖ 22. οἴονται δεῖν] οἷόν τε K^b. ‖ 25. δεῖν M^b. ‖ 26. πρέπει L^b. ‖ 30. τὰ et διὰ om K^bO^b. ‖ 34. τοῖς om $H^aL^bO^b$ … περ et 35. δὲ om M^b.

ξ γίνεται, οἷον γάμος καὶ εἴ τι τοιοῦτον, καὶ εἰ περί τα ἡ πόλις σπουδάζει ἢ οἱ ἐν ἀξιώματι, καὶ περὶ δὲ ὑποδοχὰς καὶ ἀποςολάς, καὶ δωρεὰς καὶ ἀντιδω- οὐ γὰρ εἰς ἑαυτὸν δαπανηρὸς ὁ μεγαλοπρεπὴς ἀλλ' κοινά, τὰ δὲ δῶρα τοῖς ἀναθήμασιν ἔχει τι ὅμοιον. οπρεποῦς δὲ καὶ οἶκον κατασκευάσασθαι πρεπόντως .ούτῳ· κόσμος γάρ τις καὶ οὗτος. καὶ περὶ ταῦτα ν δαπανᾶν ὅσα πολυχρόνια τῶν ἔργων· κάλλιστα ιῦτα. καὶ ἐν ἑκάςοις τὸ πρέπον· οὐ γὰρ ταὐτὰ ἁρ- θεοῖς καὶ ἀνθρώποις, ὐδ' ἐν ἱερῷ καὶ τάφῳ· καὶ ἐπὶ :πανημάτων ἕκαςον μέγα ἐν τῷ γένει, καὶ μεγαλο- τατον μὲν τὸ ἐν μεγάλῳ μέγα, ἐνταῦθα δὲ τὸ ἐν μέγα. καὶ διαφέρει τὸ ἐν τῷ ἔργῳ μέγα τοῦ ἐν τῷ ήματι· σφαῖρα μὲν γὰρ ἢ λήκυθος ἡ καλλίςη ἔχει οπρέπειαν παιδικοῦ δώρυ, ἡ δὲ τύτυ τιμὴ μικρὸν καὶ θερον. διὰ τῦτό ἐςι τῦ μεγαλοπρεπῦς, ἐν ᾧ ἂν ποιῇ μεγαλοπρεπῶς ποιεῖν· τὸ γὰρ τοιῦτον ὐκ εὐυπέρβλη- ι ἔχον κατ' ἀξίαν τῦ δαπανήματος. τοιῦτος μὲν ὖν αλοπρεπής, ὁ δ' ὑπερβάλλων καὶ βάναυσος τῷ τὸ δέον ἀναλίσκειν ὑπερβάλλει, ὥσπερ εἴρηται. ἐν οῖς μικροῖς τῶν δαπανημάτων πολλὰ ἀναλίσκει καὶ ύνεται παρὰ μέλος, οἷον ἐρανιστὰς γαμικῶς ἑστιῶν, υμῳδοῖς χορηγῶν ἐν τῇ παρόδῳ πορφύραν εἰσφέρων, οἱ Μεγαρεῖς. καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα ποιήσει οὐ τοῦ ἕνεκα, ἀλλὰ τὸν πλοῦτον ἐπιδεικνύμενος, καὶ διὰ οἰόμενος θαυμάζεσθαι, καὶ οὗ μὲν δεῖ πολλὰ ἀνα- , ὀλίγα δαπανῶν, ὗ δ' ὀλίγα, πολλά. ὁ δὲ μικρο- : περὶ πάντα ἐλλείψει, καὶ τὰ μέγιςα ἀναλώσας ἐν τὸ καλὸν ἀπολεῖ, καὶ ὅ τι ἂν ποιῇ μέλλων, καὶ ν πῶς ἂν ἐλάχιςον ἀναλώσαι, καὶ ταῦτ' ὀδυρόμενος, ίντ' οἰόμενος μείζω ποιεῖν ἢ δεῖ. εἰσὶ μὲν ὖν αἱ ἕξεις κακίαι, ὐ μὴν ὀνείδη γ' ἐπιφέρυσι διὰ τὸ μήτε βλα- τῷ πέλας εἶναι μήτε λίαν ἀσχήμονες.

Η δὲ μεγαλοψυχία περὶ μεγάλα μὲν καὶ ἐκ τῦ ὀνό- ἔοικεν εἶναι, περὶ ποῖα δ' ἐςὶ πρῶτον λάβωμεν. δια- φέρει δ' οὐθὲν τὴν ἕξιν ἢ τὸν κατὰ τὴν ἕξιν σκοπεῖν. δοκεῖ δὲ μεγαλόψυχος εἶναι ὁ μεγάλων αὑτὸν ἀξιῶν ἄξιος ὤν· ὁ γὰρ μὴ κατ' ἀξίαν αὐτὸ ποιῶν ἠλίθιος, τῶν δὲ κατ' ἀρετὴν ὐδεὶς ἠλίθιος ὐδ' ἀνόητος. μεγαλόψυχος μὲν ὖν ὁ εἰρημένος. ὁ γὰρ μικρῶν ἄξιος καὶ τύτων ἀξιῶν ἑαυτὸν σώφρων, μεγα- λόψυχος δ' ὔ· ἐν μεγέθει γὰρ ἡ μεγαλοψυχία, ὥσπερ καὶ τὸ κάλλος ἐν μεγάλῳ σώματι, οἱ μικροὶ δ' ἀςεῖοι καὶ σύμ- μετροι, καλοὶ δ' ὔ. ὁ δὲ μεγάλων ἑαυτὸν ἀξιῶν ἀνάξιος ὢν χαῦνος· ὁ δὲ μειζόνων ἢ ἄξιος ὐ πᾶς χαῦνος. ὁ δ' ἐλαττόνων ἢ ἄξιος μικρόψυχος, ἐάν τε μεγάλων ἐάν τε μετρίων, ἐάν τε καὶ μικρῶν ἄξιος ὢν ἔτι ἐλαττόνων αὑτὸν ἀξιοῖ. καὶ μάλιςα ἂν δόξειεν ὁ μεγάλων ἄξιος· τί γὰρ ἂν ἐποίει, εἰ μὴ τοσύτων ἦν ἄξιος; ἔςι δὴ ὁ μεγαλόψυχος τῷ μὲν με- γέθει ἄκρος, τῷ δὲ ὡς δεῖ μέσος· τῦ γὰρ κατ' ἀξίαν αὑτὸν ἀξιοῖ. οἱ δ' ὑπερβάλλυσι καὶ ἐλλείπυσιν. εἰ δὲ δὴ μεγά- λων ἑαυτὸν ἀξιοῖ ἄξιος ὤν, καὶ μάλιςα τῶν μεγίςων, περὶ ἓν μάλιςα ἂν εἴη. ἡ δ' ἀξία λέγεται πρὸς τὰ ἐκτὸς ἀγαθά. μέγιςον δὲ τῦτ' ἂν θείημεν ὃ τοῖς θεοῖς ἀπονέμομεν, καὶ οὗ μάλις' ἐφίενται οἱ ἐν ἀξιώματι, καὶ τὸ ἐπὶ τοῖς καλλίςοις ἆθλον. τοιῦτον δ' ἡ τιμή· μέγιστον γὰρ δὴ τῦτο τῶν ἐκτὸς ἀγαθῶν. περὶ τιμὰς δὴ καὶ ἀτιμίας ὁ μεγαλόψυχός ἐστιν ὡς δεῖ. καὶ ἄνευ δὲ λόγυ φαίνονται οἱ μεγαλόψυχοι περὶ τιμὴν εἶναι· τιμῆς γὰρ μάλισθ' οἱ μεγάλοι ἀξιῦσιν ἑαυτύς, κατ' ἀξίαν δέ. ὁ δὲ μικρόψυχος ἐλλείπει καὶ πρὸς ἑαυτὸν καὶ πρὸς τὸ τοῦ μεγαλοψύχυ ἀξίωμα. ὁ δὲ χαῦνος πρὸς ἑαυτὸν μὲν ὑπερβάλλει, οὐ μὴν τόν γε μεγαλόψυχον. ὁ δὲ μεγαλόψυχος, εἴπερ τῶν μεγίςων ἄξιος, ἄριςος ἂν εἴη· μείζονος γὰρ ἀεὶ ὁ βελτίων ἄξιος, καὶ μεγίστων ὁ ἄριςος. τὸν ὡς ἀληθῶς ἄρα μεγαλόψυχον δεῖ ἀγαθὸν εἶναι. καὶ δόξειε δ' ἂν εἶναι μεγαλοψύχυ τὸ ἐν ἑκάςῃ ἀρετῇ μέγα. ὐδαμῶς τ' ἂν ἁρμόζοι μεγαλοψύχῳ φεύγειν παρασείσαντι, ὐδ' ἀδικεῖν· τίνος γὰρ ἕνεκα πράξει αἰσχρά, ᾧ ὐθὲν μέγα; καθ' ἕκαςα δ' ἐπισκοποῦντι πάμπαν γελοῖος φαίνοιτ' ἂν ὁ μεγαλόψυχος μὴ ἀγαθὸς ὤν. ὐκ εἴη δ' ἂν ὐδὲ τιμῆς ἄξιος φαῦλος ὤν· τῆς ἀρετῆς γὰρ ἆθλον ἡ τιμή, καὶ ἀπονέμεται

ἡ πᾶσα K^bO^b. ‖ οἱ om M^b. ‖ 3. καὶ ἀντιδωρεάς om K^bO^b. ‖ 4. αὑτὸν L^bM^b. ‖ 6. οἴκησιν H^a. ‖ 9. ταὐτὰ] τὸ αὐτὸ H^a. ‖ ιςον γὰρ μέγα H^a. ‖ καὶ om M^b. ‖ 14. γὰρ] γὰρ ἡ καλλίςη K^bO^b. ‖ μεγαλοπρέπειαν ἔχει $H^aK^bO^b$. ‖ 16. ἐλεύθερον καὶ διὰ H^a. ‖ ἐν M^b. ‖ ποιοῖ M^b. ‖ 18. καὶ ἔχον] ὡς ἔχον τὰ M^b. ‖ 21. μικροῖς] πολλοῖς M^b. ‖ 24. μέγαροι K^b. ‖ 26. ταῦτα] τὰ τοιαῦτα ‖ μὲν] δὲ M^b. ‖ 27. δαπανᾶν L^b. ‖ 30. ἀναλώσῃ O^b. ‖ 33. τῶν H^aK^b. ‖ 34. μὲν καὶ om M^b.

τὸ L^b, τὰ corr K^b. ‖ 3. τῶν — 4. ἠλίθιος om H^a. ‖ 5. γὰρ] δὲ M^b. ‖ ἑαυτὸν ἀξιῶν M^b. ‖ 7. μέτριοι M^b. ‖ 8. αὑτὸν L^b 9. ὁ — χαῦνος om H^a, ὁ — 10. ἄξιος om M^b. ‖ 10. ἢ om H^a. ‖ μικρόψυχος γὰρ ἐάν M^b. ‖ 11. καὶ post τε om M^b. ‖ K^b. ‖ ἑαυτὸν L^bM^b. ‖ 13. τοιύτων H^a. ‖ μὲν om M^b. ‖ 15. δὲ om pr K^b. ‖ 17. ἂν μάλιςα O^b. ‖ 18. δ' ἂν τῦτο M^b. ‖ H^a. ‖ 22. δὴ M^b. ‖ 24. δὲ om K^b. ‖ 25. μεγάλυ L^bM^b. ‖ μὲν πρὸς ἑαυτὸν K^b. ‖ 26. γε om K^bO^b. ‖ 27. ἄριςος ἂν ρ τῶν μεγίςων ἄξιος, καὶ μεγίστων L^b, omissis μείζονος γὰρ ἀεὶ ὁ βελτίων ἄξιος. ‖ 30. δ' ἂν om K^bO^b, ἂν om $H^aL^bM^b$. ‖ 31. σαντι ὐδ' ἀδικεῖ M^b. ‖ 32. ᾧ γ' ὐθὲν O^b. ‖ 33. γελοῖον pr K^b. ‖ φανοιτ' H^a. ‖ 34. μὴ ἀγαθὸς om H^aN^b.

τοῖς ἀγαθοῖς. ἔοικε μὲν οὖν ἡ μεγαλοψυχία οἷον κόσμος τις εἶναι τῶν ἀρετῶν· μείζους γὰρ αὐτὰς ποιεῖ, καὶ οὐ γίνεται ἄνευ ἐκείνων. διὰ τοῦτο χαλεπὸν τῇ ἀληθείᾳ μεγαλόψυχον εἶναι· οὐ γὰρ οἷόν τε ἄνευ καλοκἀγαθίας. μάλιστα μὲν οὖν περὶ τιμὰς καὶ ἀτιμίας ὁ μεγαλόψυχός ἐστι, καὶ ἐπὶ μὲν ταῖς μεγάλαις καὶ ὑπὸ τῶν σπουδαίων μετρίως ἡσθήσεται, ὡς τῶν οἰκείων τυγχάνων ἢ καὶ ἐλαττόνων· ἀρετῆς γὰρ παντελοῦς οὐκ ἂν γένοιτο ἀξία τιμή· οὐ μὴν ἀλλ᾽ ἀποδέξεταί γε τῷ μὴ ἔχειν αὐτοὺς μείζω αὐτῷ ἀπονέμειν. τῆς δὲ παρὰ τῶν τυχόντων καὶ ἐπὶ μικροῖς πάμπαν ὀλιγωρήσει· οὐ γὰρ τούτων ἄξιος. ὁμοίως δὲ καὶ ἀτιμίας· οὐ γὰρ ἔσται δικαίως περὶ αὐτόν. μάλιστα μὲν οὖν ἐστίν, ὥσπερ εἴρηται, ὁ μεγαλόψυχος περὶ τιμάς, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ περὶ πλοῦτον καὶ δυναστείαν καὶ πᾶσαν εὐτυχίαν καὶ ἀτυχίαν μετρίως ἕξει, ὅπως ἂν γίνηται, καὶ οὔτ᾽ εὐτυχῶν περιχαρὴς ἔσται οὔτ᾽ ἀτυχῶν περίλυπος. οὐδὲ γὰρ περὶ τιμὴν οὕτως ἔχει ὡς μέγιστον ὄν. αἱ γὰρ δυναστεῖαι καὶ ὁ πλοῦτος διὰ τὴν τιμήν ἐστιν αἱρετά· οἱ γοῦν ἔχοντες αὐτὰ τιμᾶσθαι δι᾽ αὐτῶν βούλονται. ᾧ δὴ καὶ ἡ τιμὴ μικρόν ἐστι, τούτῳ καὶ τἆλλα.

8 διὸ ὑπερόπται δοκοῦσιν εἶναι. δοκεῖ δὲ καὶ τὰ εὐτυχήματα συμβάλλεσθαι πρὸς μεγαλοψυχίαν. οἱ γὰρ εὐγενεῖς ἀξιοῦνται τιμῆς καὶ οἱ δυναστεύοντες ἢ οἱ πλουτοῦντες· ἐν ὑπεροχῇ γάρ, τὸ δ᾽ ἀγαθῷ ὑπερέχον πᾶν ἐντιμότερον. διὸ καὶ τὰ τοιαῦτα μεγαλοψυχοτέρους ποιεῖ· τιμῶνται γὰρ ὑπὸ τινῶν. κατ᾽ ἀλήθειαν δ᾽ ὁ ἀγαθὸς μόνος τιμητέος· ᾧ δ᾽ ἄμφω ὑπάρχει, μᾶλλον ἀξιοῦται τιμῆς. οἱ δ᾽ ἄνευ ἀρετῆς τὰ τοιαῦτα ἀγαθὰ ἔχοντες οὔτε δικαίως ἑαυτοὺς μεγάλων ἀξιοῦσιν οὔτε ὀρθῶς μεγαλόψυχοι λέγονται· ἄνευ γὰρ ἀρετῆς παντελοῦς οὐκ ἔστι ταῦτα. ὑπερόπται δὲ καὶ ὑβρισταὶ καὶ οἱ τὰ τοιαῦτα ἔχοντες ἀγαθὰ γίγνονται. ἄνευ γὰρ ἀρετῆς οὐ ῥᾴδιον φέρειν ἐμμελῶς τὰ εὐτυχήματα· οὐ δυνάμενοι δὲ φέρειν καὶ οἰόμενοι τῶν ἄλλων ὑπερέχειν ἐκείνων μὲ[illegible]ταφρονοῦσιν, αὐτοὶ δ᾽ ὅ τι ἂν τύχωσι πράττουσιν. μιμο[illegible] γὰρ τὸν μεγαλόψυχον οὐχ ὅμοιοι ὄντες, τοῦτο δὲ δρῶ[illegible] οἷς δύνανται· τὰ μὲν οὖν κατ᾽ ἀρετὴν οὐ πράττουσι, κατ[illegible] νοῦσι δὲ τῶν ἄλλων. ὁ δὲ μεγαλόψυχος δικαίως κ[illegible] φρονεῖ (δοξάζει γὰρ ἀληθῶς), οἱ δὲ πολλοὶ τυχόντως. ἔστι δὲ μικροκίνδυνος οὐδὲ φιλοκίνδυνος διὰ τὸ ὀλίγα τ[illegible] μεγαλοκίνδυνος δέ, καὶ ὅταν κινδυνεύῃ, ἀφειδὴς τοῦ βί[illegible] οὐκ ἄξιον ὂν πάντως ζῆν. καὶ οἷος εὖ ποιεῖν, εὐεργετ[illegible] δ᾽ αἰσχύνεται· τὸ μὲν γὰρ ὑπερέχοντος, τὸ δ᾽ ὑπε[illegible] μένου. καὶ ἀντευεργετικὸς πλειόνων· οὕτω γὰρ προσοφ[illegible] ὁ ὑπάρξας καὶ ἔσται εὖ πεπονθώς. δοκοῦσι δὲ καὶ μ[illegible] νεύειν οὓς ἂν ποιήσωσιν εὖ, ὧν δ᾽ ἂν πάθωσιν οὔ· ἐλ[illegible] γὰρ ὁ παθὼν εὖ τοῦ ποιήσαντος, βούλεται δ᾽ ὑπερέχ[illegible] τὰ μὲν ἡδέως ἀκούει, τὰ δ᾽ ἀηδῶς· διὸ καὶ τὴν Θέ[illegible] λέγειν τὰς εὐεργεσίας τῷ Διί· οὐδ᾽ οἱ Λάκωνες τὰ[illegible] Ἀθηναίους, ἀλλ᾽ ἃ πεπόνθεσαν εὖ. μεγαλοψύχου δὲ [illegible] μηθενὸς δεῖσθαι ἢ μόγις, ὑπηρετεῖν δὲ προθύμως, κα[illegible] μὲν τοὺς ἐν ἀξιώματι καὶ εὐτυχίαις μέγαν εἶναι, π[illegible] τοὺς μέσους μέτριον· τῶν μὲν γὰρ ὑπερέχειν χαλε[illegible] σεμνόν, τῶν δὲ ῥᾴδιον, καὶ ἐν ἐκείνοις μὲν σεμνύνε[illegible] ἀγεννές, ἐν δὲ τοῖς ταπεινοῖς φορτικόν, ὥσπερ εἰς τ[illegible] νεῖς ἰσχυρίζεσθαι. καὶ εἰς τὰ ἔντιμα μὴ ἰέναι, ἢ [illegible] τεύουσιν ἄλλοι· καὶ ἀργὸν εἶναι καὶ μελλητὴν ἀλλ᾽ ἢ [illegible] τιμὴ μεγάλη ἢ ἔργον, καὶ ὀλίγων μὲν πρακτικόν, με[illegible] δὲ καὶ ὀνομαστῶν. ἀναγκαῖον δὲ καὶ φανερόμισον [illegible] φανερόφιλον· τὸ γὰρ λανθάνειν φοβουμένου. καὶ [illegible] τῆς ἀληθείας μᾶλλον ἢ τῆς δόξης, καὶ λέγειν καὶ [illegible] τειν φανερῶς· παρρησιαστὴς γὰρ διὰ τὸ καταφρον[illegible] καὶ ἀληθευτικός, πλὴν ὅσα μὴ δι᾽ εἰρωνείαν· [illegible] πρὸς τοὺς πολλούς. καὶ πρὸς ἄλλον μὴ δύνασ[illegible]

1. μὲν om L^bM^b. ‖ κάλλος τι M^b. ‖ 12. ἐστι δίκαιος H^a. ‖ 19. δὲ L^b. ‖ 21. εὐγενεῖς καὶ ἀξιοῦνται H^aN^b. ‖ 22. οἱ pos[illegible] K^bM^b. ‖ 23. τὰ om H^aN^b. ‖ 25. τιμητός M^b. ‖ 27. αὐτοὺς μεγάλων K^b, μεγάλων ἑαυτοὺς M^b. ‖ 29. οἱ add K^b. ‖ 30. ἐμμ[illegible] κακά γρ L^b.

5. ὁ δὲ] ὁ μὲν γὰρ K^b. ‖ 7. πυκνοκίνδυνος $H^aL^bM^bO^b$. ‖ οὐδὲ φιλοκίνδυνος om pr K^b. ‖ 8. δὲ] γὰρ M^b. ‖ ἀφειδήσει H^aL^b[illegible] 9. οἷός τ᾽ εὖ M^b. ‖ 11. γὰρ] γάρ οἱ K^b. ‖ προσωφελήσειεν M^b. ‖ 14. τοῦ εὖ L^bM^b. ‖ 17. ἐπεπόνθεσαν H^aN^b, ἐπεπόνθεσαν L^b, [illegible] θασιν K^b. ‖ καὶ om M^b. ‖ 18. μόλις K^b. ‖ πρὸς τοὺς μὲν ἀξιώματι H^a. ‖ 19. μέγα H^a, omisso εἶναι. ‖ 21. ἐπ᾽ K^bO^b. ‖ [illegible] M^b. ‖ 22. ἀσθενεῖς μὴ ἰσχυρίζεσθαι M^b. ‖ 24. μελητὴν $H^aL^bM^bO^b$. ‖ 26. καὶ ante φανερόμισον om M^b. ‖ 27. καὶ μέλλ[illegible] ἀμέλει 2113, ἀμελεῖν K^b. ‖ 29. παρρησιαστὴς — 30. ἀληθευτικός γρ 1856; παρρησιαστὴς γὰρ διὰ τὸ καταφρονητικὸς εἶναι, καταφ[illegible] δὲ διὸ παρρησιαστικός corr K^b cum Oxoniensi coll. corp. Chr. et Parisiensibus 1852 et 2023 et γρ 2113; παρρησιαστικὸς [illegible] τὸ καταφρονητικὸς εἶναι καὶ ἀληθευτικός corr H^a; παρρησιαστικὸς γάρ. διὸ καταφρονητικὸς δέ. διὸ παρρησιαστικὸς καὶ ἀληθευτικός 1856; [illegible] ρησιαστικὸς γάρ. διὸ (διὸ καὶ M^b et 1417) καταφρονητικός. καταφρονητικὸς δέ, διὸ παρρησιαστικὸς καὶ ἀληθευτικός L^bM^b et 1417; [illegible] φρονητικοῦ γάρ. διὸ παρρησιαστικὸς καὶ ἀληθευτικός corr 1855; καταφρονητικὸς γάρ. διὸ καταφρονητικὸς καὶ ἀληθευτικός pr H^a; [illegible] τικοῦ γάρ (δέ 2114, δὲ γὰρ 2024)· διὸ παρρησιαστικός. καὶ (καὶ om O^b et 2024 et 2114) παρρησιαστικοῦ δέ (γάρ 1855). διὸ [illegible] τικὸς καὶ (καὶ om N^b) ἀληθευτικός N^bO^b 1855 2024 2114; καταφρονητικοῦ γάρ. παρρησιαστοῦ γάρ. διὸ παρρησιαστικὸς [illegible] φρονητικὸς εἶναι καὶ ἀληθευτικός pr K^b. ‖ 30. εἴρωνα N^b: ceteri εἰρωνεία.

; φίλον· δουλικὸν γάρ, διὸ καὶ πάντες οἱ κό-
ιὶ καὶ οἱ ταπεινοὶ κόλακες. οὐδὲ θαυμαστικός·
μέγα αὐτῷ ἐστίν. οὐδὲ μνησίκακος· οὐ γὰρ
;ου τὸ ἀπομνημονεύειν, ἄλλως τε καὶ κακά,
.ον παρορᾶν. οὐδ' ἀνθρωπολόγος· οὔτε γὰρ περὶ
ὔτε περὶ ἑτέρου· οὔτε γὰρ ἵνα ἐπαινῆται μέλει
πως οἱ ἄλλοι ψέγωνται, οὐδ' αὖ ἐπαινετικός
οὐδὲ κακολόγος, οὐδὲ τῶν ἐχθρῶν, εἰ μὴ δι'
περὶ ἀναγκαίων ἢ μικρῶν ἥκιστα ὀλοφυρτι-
ικός· σπουδάζοντος γὰρ οὕτως ἔχειν περὶ ταῦτα.
κτῆσθαι μᾶλλον τὰ καλὰ καὶ ἄκαρπα τῶν
ιὶ ὠφελίμων· αὐτάρκους γὰρ μᾶλλον. καὶ κί-
δεῖα τοῦ μεγαλοψύχου δοκεῖ εἶναι, καὶ φωνὴ
λέξις στάσιμος· οὐ γὰρ σπευστικὸς ὁ περὶ ὀλίγα
ιδὲ σύντονος ὁ μηθὲν μέγα οἰόμενος· ἡ δ' ὀξυ-
ἡ ταχυτὴς διὰ τούτων. τοιοῦτος μὲν οὖν ὁ μεγα-
δ' ἐλλείπων μικρόψυχος, ὁ δ' ὑπερβάλλων
:ακοὶ μὲν οὖν δοκοῦσιν εἶναι οὐδ' οὗτοι· οὐ γὰρ κα-
· ἡμαρτημένοι δέ. ὁ μὲν γὰρ μικρόψυχος
αθῶν ἑαυτὸν ἀποστερεῖ ὧν ἄξιός ἐστι, καὶ ἔοικε
τι ἐκ τοῦ μὴ ἀξιοῦν ἑαυτὸν τῶν ἀγαθῶν, καὶ
αυτόν· ὠρέγετο γὰρ ἂν ὧν ἄξιος ἦν, ἀγαθῶν
) μὴν ἠλίθιοί γε οἱ τοιοῦτοι δοκοῦσιν εἶναι, ἀλλὰ
ροί. ἡ τοιαύτη δὲ δόξα δοκεῖ καὶ χείρους ποιεῖν·
ἐφίενται τῶν κατ' ἀξίαν, ἀφίστανται δὲ καὶ
' τῶν καλῶν καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων ὡς ἀνά-
μοίως δὲ καὶ τῶν ἐκτὸς ἀγαθῶν. οἱ δὲ χαῦνοι
αυτοὺς ἀγνοοῦντες, καὶ ταῦτ' ἐπιφανῶς· ὡς γὰρ
τοῖς ἐντίμοις ἐπιχειροῦσιν, εἶτα ἐξελέγχονται·
οσμοῦνται καὶ σχήματι καὶ τοῖς τοιούτοις, καὶ
εὐτυχήματα φανερὰ εἶναι αὐτῶν, καὶ λέγουσι
ὡς διὰ τούτων τιμηθησόμενοι. ἀντιτίθεται δὲ τῇ
ίᾳ ἡ μικροψυχία μᾶλλον τῆς χαυνότητος· καὶ
ι μᾶλλον καὶ χεῖρόν ἐστιν. ἡ μὲν οὖν μεγαλο-
τιμήν ἐστι μεγάλην, ὥσπερ εἴρηται.

Ἔοικε δὲ καὶ περὶ ταύτην εἶναι ἀρετή τις, καθάπερ ἐν 10
τοῖς πρώτοις ἐλέχθη, ἣ δόξειεν ἂν παραπλησίως ἔχειν πρὸς τὴν μεγαλοψυχίαν ὥσπερ καὶ ἡ ἐλευθεριότης πρὸς τὴν μεγαλοπρέπειαν. ἄμφω γὰρ αὗται τοῦ μὲν μεγάλου ἀφεστᾶσι, περὶ δὲ τὰ μέτρια καὶ τὰ μικρὰ διατιθέασιν ἡμᾶς ὡς δεῖ. ὥσπερ δ' ἐν λήψει καὶ δόσει χρημάτων μεσότης ἐστὶ καὶ ὑπερβολή τε καὶ ἔλλειψις, οὕτω καὶ ἐν τιμῆς ὀρέξει τὸ μᾶλλον ἢ δεῖ καὶ ἧττον, καὶ τὸ ὅθεν δεῖ καὶ ὡς δεῖ. τόν τε γὰρ φιλότιμον ψέγομεν ὡς καὶ μᾶλλον ἢ δεῖ καὶ ὅθεν οὐ δεῖ τῆς τιμῆς ἐφιέμενον, τόν τε ἀφιλότιμον ὡς οὐδ' ἐπὶ τοῖς καλοῖς προαιρούμενον τιμᾶσθαι. ἔστι δ' ὅτε τὸν φιλότιμον ἐπαινοῦμεν ὡς ἀνδρώδη καὶ φιλόκαλον, τὸν δὲ ἀφιλότιμον ὡς μέτριον καὶ σώφρονα, ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς πρώτοις εἴπομεν. δῆλον δ' ὅτι πλεοναχῶς τοῦ φιλοτοιούτου λεγομένου οὐκ ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀεὶ φέρομεν τὸν φιλότιμον, ἀλλ' ἐπαινοῦντες μὲν ἐπὶ τὸ μᾶλλον ἢ οἱ πολλοί, ψέγοντες δ' ἐπὶ τὸ μᾶλλον ἢ δεῖ. ἀνωνύμου δ' οὔσης τῆς μεσότητος, ὡς ἐρήμης ἔοικεν ἀμφισβητεῖν τὰ ἄκρα· ἐν οἷς δ' ἐστὶν ὑπερβολὴ καὶ ἔλλειψις, καὶ τὸ μέσον. ὀρέγονται δὲ τιμῆς καὶ μᾶλλον ἢ δεῖ καὶ ἧττον, ἔστι δ' ὅτε καὶ ὡς δεῖ· ἐπαινεῖται γοῦν ἡ ἕξις αὕτη, μεσότης οὖσα περὶ τιμὴν ἀνώνυμος. φαίνεται δὲ πρὸς μὲν τὴν φιλοτιμίαν ἀφιλοτιμία, πρὸς δὲ τὴν ἀφιλοτιμίαν φιλοτιμία, πρὸς ἀμφότερα δὲ ἀμφότερά πως. ἔοικε δὲ τοῦτ' εἶναι καὶ περὶ τὰς ἄλλας ἀρετάς. ἀντικεῖσθαι δ' ἐνταῦθ' οἱ ἄκροι φαίνονται διὰ τὸ μὴ ὠνομάσθαι τὸν μέσον.

Πραότης δ' ἐστὶ μὲν μεσότης περὶ ὀργάς, ἀνωνύμου δ' 11
ὄντος τοῦ μέσου, σχεδὸν δὲ καὶ τῶν ἄκρων, ἐπὶ τὸν μέσον τὴν πραότητα φέρομεν, πρὸς τὴν ἔλλειψιν ἀποκλίνουσαν, ἀνώνυμον οὖσαν. ἡ δ' ὑπερβολὴ ὀργιλότης τις λέγοιτ' ἄν. τὸ μὲν γὰρ πάθος ἐστὶν ὀργή, τὰ δ' ἐμποιοῦντα πολλὰ καὶ διαφέροντα. ὁ μὲν οὖν ἐφ' οἷς δεῖ καὶ οἷς δεῖ ὀργιζόμενος, ἔτι δὲ καὶ ὡς δεῖ καὶ ὅτε καὶ ὅσον χρόνον, ἐπαινεῖται· πρᾶος δὴ οὗτος ἂν εἴη, εἴπερ ἡ πραότης ἐπαινεῖται. βούλεται γὰρ ὁ πρᾶος ἀτάραχος εἶναι καὶ μὴ ἄγεσθαι ὑπὸ τοῦ πάθους, ἀλλ' ὡς ἂν ὁ λόγος τάξῃ, οὕτω καὶ ἐπὶ τούτοις καὶ ἐπὶ

ιm K^bO^b. ‖ καὶ om M^b. ‖ 3. οὐ] οὐδὲ L^bM^b. ‖ 4. καλὰ M^b. ‖ 9. περὶ μὴ ἀναγκαίων M^b. ‖ 14. πευστικός L^b. ‖ ὁ
5. οὖν om M^b. ‖ 18. οὐ γὰρ] οὐδὲ γὰρ H^aM^b. ‖ 20. ἐστὶν ἄξιος L^bM^b. ‖ 23. οἱ τοιοῦτοι δοκοῦσιν] οὗτοι δοκοῦσιν M^b, δοκοῦσιν
| 24. νωθροί L^bM^b. ‖ δὲ] γε K^b. ‖ 28. ἠλίθιοι om K^b. ‖ αὐτοὺς K^b. ‖ ὡς] οὐ K^b. ‖ 29. ἐπιχαίρουσιν M^b. ‖ 31. εὐτυχή-
ρα K^b. ‖ 34. χεῖρον L^bM^b. ‖ 35. παρὰ H^a.
n M^b. ‖ 2. ἣ N^b. ‖ 5. τὰ post καὶ om K^bO^b. ‖ ἡμᾶς om H^a. ‖ 7. τε om L^bM^b. ‖ τιμῇ καὶ ὀρέξει K^b. ‖ 9.
m $H^aK^bN^bO^b$. ‖ 10. τῆς om M^b. ‖ δὲ M^b. ‖ 11. ἔστι δ' ὅτε καὶ τὸν M^b, ἔτι δὲ τὸν K^b. ‖ 14. πολλαχῶς H^a. ‖
ἀ $H^aK^bN^bO^b$. ‖ 19. δὲ τῆς τιμῆς K^bO^b. ‖ 20. δ' ὅτε] δ' ἤδη H^a, ἤδη N^b, δὴ $K^bL^bO^b$. ‖ δ' οὖν K^bO^b, οὖν καὶ L^b,
| 21. αὕτη] ἡ ὡς δεῖ αὕτη O^b. ‖ ἀνώνυμον H^a. ‖ 23. δὲ] δὲ ἡ K^b. ‖ ἀμφότερόν M^b. ‖ 25. τὸν] τὸ L^bM^b. ‖ 26. μὲν
. ‖ 27. δὲ om M^b. ‖ τὸ $K^bL^bM^bN^bO^b$. ‖ 29. τις om L^b. ‖ 30. ὀργή ἐστιν L^b. ‖ 31. καὶ οἷς] καὶ ὡς M^b. ‖ 32.
ʼ. ‖ ὡς] οἷς M^b. ‖ 33. πρᾶος — ἐπαινεῖται om H^aM^b. ‖ ἤπερ K^b. ‖ 35. ὡς] ἢ N^b, ᾗ H^a. ‖ τάξοι M^b.

τοσοῦτον χρόνον χαλεπαίνειν. ἁμαρτάνειν δὲ δοκεῖ μᾶλλον ἐπὶ τὴν ἔλλειψιν· οὐ γὰρ τιμωρητικὸς ὁ πρᾶος, ἀλλὰ μᾶλλον συγγνωμονικός. ἡ δ' ἔλλειψις, εἴτ' ἀοργησία τίς ἐστιν εἴθ' ὅ τι δή ποτε, ψέγεται. οἱ γὰρ μὴ ὀργιζόμενοι ἐφ' οἷς δεῖ ἠλίθιοι δοκοῦσιν εἶναι, καὶ οἱ μὴ ὡς δεῖ μηδ' ὅτε μηδ' οἷς δεῖ· δοκεῖ γὰρ οὐκ αἰσθάνεσθαι οὐδὲ λυπεῖσθαι, μὴ ὀργιζόμενός τε οὐκ εἶναι ἀμυντικός. τὸ δὲ προπηλακιζόμενον ἀνέχεσθαι καὶ τοὺς οἰκείους περιορᾶν ἀνδραποδῶδες. ἡ δ' ὑπερβολὴ κατὰ πάντα μὲν γίνεται· καὶ γὰρ οἷς οὐ δεῖ, καὶ ἐφ' οἷς οὐ δεῖ, καὶ μᾶλλον ἢ δεῖ, καὶ θᾶττον, καὶ πλείω χρόνον· οὐ μὴν ἅπαντά γε τῷ αὐτῷ ὑπάρχει. οὐ γὰρ ἂν δύναιτ' εἶναι· τὸ γὰρ κακὸν καὶ ἑαυτὸ ἀπόλλυσι, κἂν ὁλόκληρον ᾖ, ἀφόρητον γίνεται. οἱ μὲν οὖν ὀργίλοι ταχέως μὲν ὀργίζονται καὶ οἷς οὐ δεῖ καὶ ἐφ' οἷς οὐ δεῖ καὶ μᾶλλον ἢ δεῖ, παύονται δὲ ταχέως· ὃ καὶ βέλτιστον ἔχουσιν. συμβαίνει δ' αὐτοῖς τοῦτο, ὅτι οὐ κατέχουσι τὴν ὀργὴν ἀλλ' ἀνταποδιδόασιν ᾗ φανεροί εἰσι διὰ τὴν ὀξύτητα, εἶτ' ἀποπαύονται. ὑπερβολῇ δ' εἰσὶν οἱ ἀκρόχολοι ὀξεῖς καὶ πρὸς πᾶν ὀργίλοι καὶ ἐπὶ παντί· ὅθεν καὶ τοὔνομα. οἱ δὲ πικροὶ δυσδιάλυτοι, καὶ πολὺν χρόνον ὀργίζονται· κατέχουσι γὰρ τὸν θυμόν. παῦλα δὲ γίνεται, ὅταν ἀνταποδιδῷ· ἡ γὰρ τιμωρία παύει τῆς ὀργῆς, ἡδονὴν ἀντὶ τῆς λύπης ἐμποιοῦσα. τούτου δὲ μὴ γινομένου τὸ βάρος ἔχουσιν· διὰ γὰρ τὸ μὴ ἐπιφανὲς εἶναι οὐδὲ συμπείθει αὐτοὺς οὐδείς, ἐν αὑτῷ δὲ πέψαι τὴν ὀργὴν χρόνου δεῖ. εἰσὶ δ' οἱ τοιοῦτοι ἑαυτοῖς ὀχληρότατοι καὶ τοῖς μάλιστα φίλοις. χαλεποὺς δὲ λέγομεν τοὺς ἐφ' οἷς τε μὴ δεῖ χαλεπαίνοντας καὶ μᾶλλον ἢ δεῖ καὶ πλείω χρόνον, καὶ μὴ διαλλαττομένους ἄνευ τιμωρίας ἢ κολάσεως. τῇ πραότητι δὲ μᾶλλον τὴν ὑπερβολὴν ἀντιτίθεμεν· καὶ γὰρ μᾶλλον γίνεται· ἀνθρωπικώτερον γὰρ τὸ τιμωρεῖσθαι. καὶ πρὸς τὸ συμβιοῦν οἱ χαλεποὶ χείρους. ὃ δὲ καὶ ἐν τοῖς πρότερον εἴρηται, καὶ ἐκ τῶν λεγομένων δῆλον· οὐ γὰρ ῥᾴδιον διορίσαι τὸ πῶς καὶ τίσι καὶ ἐπὶ ποίοις καὶ πόσον χρόνον ὀργιστέον, καὶ τὸ μέχρι τίνος ὀρθῶς ποιεῖ τις ἢ ἁμαρτάνει. ὁ μὲν γὰρ μικρὸν παρεκβαίνων οὐ ψέγεται, οὔτ' ἐπὶ τὸ μᾶλλον οὔτ' ἐπὶ τὸ ἧττον· ἐνίοτε γὰρ τοὺς ἐλλείποντας ἐπαινοῦμεν καὶ πράους φαμέν, καὶ τοὺς χαλεπαίνοντας [illegible] δρώδεις ὡς δυναμένους ἄρχειν. ὁ δὴ πόσον καὶ πῶς π[illegible] βαίνων ψεκτός, οὐ ῥᾴδιον τῷ λόγῳ ἀποδοῦναι· ἐν γὰ[illegible] καθ' ἕκαστα καὶ τῇ αἰσθήσει ἡ κρίσις. ἀλλὰ τό γε τ[illegible] δῆλον, ὅτι ἡ μὲν μέση ἕξις ἐπαινετή, καθ' ἣν οἷς δεῖ [illegible] ζόμεθα καὶ ἐφ' οἷς δεῖ καὶ ὡς δεῖ καὶ πάντα τὰ τ[illegible] αἱ δ' ὑπερβολαὶ καὶ ἐλλείψεις ψεκταί, καὶ ἐπὶ μικρὸν [illegible] γινόμεναι ἠρέμα, ἐπὶ πλέον δὲ μᾶλλον, ἐπὶ πολὺ δ[illegible] δρα. δῆλον οὖν ὅτι τῆς μέσης ἕξεως ἀνθεκτέον. αἱ μὲ[illegible] περὶ τὴν ὀργὴν ἕξεις εἰρήσθωσαν.

Ἐν δὲ ταῖς ὁμιλίαις καὶ τῷ συζῆν καὶ λόγ[illegible] πραγμάτων κοινωνεῖν οἱ μὲν ἄρεσκοι δοκοῦσιν εἶναι, οἱ [illegible] πρὸς ἡδονὴν ἐπαινοῦντες καὶ οὐθὲν ἀντιτείνοντες, ἀλλ' [illegible] δεῖν ἄλυποι τοῖς ἐντυγχάνουσιν εἶναι· οἱ δ' ἐξ ἐναντί[illegible] τοις πρὸς πάντα ἀντιτείνοντες καὶ τοῦ λυπεῖν οὐδ' ὁτιοῦ[illegible] τίζοντες δύσκολοι καὶ δυσέριδες καλοῦνται. ὅτι μὲ[illegible] εἰρημέναι ἕξεις ψεκταί εἰσιν, οὐκ ἄδηλον, καὶ ὅτι [illegible] τούτων ἐπαινετή, καθ' ἣν ἀποδέξεται ἃ δεῖ καὶ [illegible] ὁμοίως δὲ καὶ δυσχερανεῖ. ὄνομα δ' οὐκ ἀποδέδοτα[illegible] τι, ἔοικε δὲ μάλιστα φιλίᾳ· τοιοῦτος γάρ ἐστιν ὁ [illegible] μέσην ἕξιν οἷον βουλόμεθα λέγειν τὸν ἐπιεικῆ [illegible] στέργειν προσλαβόντα. διαφέρει δὲ τῆς φιλίας, [illegible] πάθους ἐστὶ καὶ τοῦ στέργειν οἷς ὁμιλεῖ· οὐ γὰρ τῷ [illegible] ἐχθαίρειν ἀποδέχεται ἕκαστα ὡς δεῖ, ἀλλὰ τῷ [illegible] εἶναι. ὁμοίως γὰρ πρὸς ἀγνῶτας καὶ γνωρίμους καὶ [illegible] καὶ ἀσυνήθεις αὐτὸ ποιήσει, πλὴν καὶ ἐν ἑκάστοις [illegible] ζει· οὐ γὰρ ὁμοίως προσήκει συνήθων καὶ ὀθνείων [illegible] οὐδ' αὖ λυπεῖν. καθόλου μὲν οὖν εἴρηται ὅτι ὡς δεῖ [illegible] ἀναφέρων δὲ πρὸς τὸ καλὸν καὶ τὸ συμφέρον στο[illegible] τοῦ μὴ λυπεῖν ἢ συνηδύνειν. ἔοικε μὲν γὰρ περὶ [illegible] λύπας εἶναι τὰς ἐν ταῖς ὁμιλίαις γινομένας, τούτ[illegible] μὲν αὐτῷ ἐστὶ μὴ καλὸν ἢ βλαβερὸν συνηδύνειν, [illegible] νεῖ, καὶ προαιρήσεται λυπεῖν. κἂν τῷ ποιοῦντι δ' [illegible] σύνην φέρῃ, καὶ ταύτην μὴ μικράν, ἢ βλάβην, ἡ δ' [illegible] τίωσις μικρὰν λύπην, οὐκ ἀποδέξεται ἀλλὰ [illegible] διαφερόντως δ' ὁμιλήσει τοῖς ἐν ἀξιώμασι καὶ τοῖς [illegible]

2. περὶ M^b. ‖ 3. ἀνοργησία H^aN^b. ‖ 5. οἱ om K^b. ‖ 10. καὶ ἐφ' οἷς οὐ δεῖ om K^b. ‖ θᾶττον ἢ καὶ K^bO^b. ‖ 11. [illegible] 13. γίνηται K^b. ‖ οὖν om O^b. ‖ 16. ἀποδιδέασιν K^bO^b. ‖ 19. παντός H^a. ‖ μικροὶ K^b. ‖ 20. ὀργῖλοι K^b, ὀργίλως O^b. ‖ 21. [illegible] M^bO^b. ‖ 22. τῆς post ἀντὶ om H^aM^b. ‖ 26. τοῖς om H^a. ‖ δὲ] τε L^b. ‖ 28. ἢ] ἢ καὶ K^bN^b. ‖ 30. τὸ] μᾶλλον τὸ [illegible] 33. διαχωρῆσαι H^a. ‖ 34. τὸ om H^aN^b. ‖ 35. οὐδ' M^b. ‖ 36. γὰρ] δὲ καὶ M^b.

2. παρεισβαίνων K^b. ‖ 4. τοιοῦτον $H^aL^bM^bN^bO^b$. ‖ 11. ζῆν M^b. ‖ 15. ἀντιτυποῦντες H^aN^b. ‖ τὸ L^b. ‖ 18. καὶ ὡς [illegible] om K^b. ‖ 19. αὐτῇ τι οὐκ ἀποδίδοται L^b, οὐκ ἀποδίδοται αὐτῇ τι $H^aK^bN^b$. ‖ 20. τοιοῦτον γάρ ἐστι τὸ M^b. ‖ 21. λέγειν om [illegible] 22. ἄνευ τοῦ πάθους H^aN^b. ‖ 23. τῷ] τὸ H^a. ‖ 24. ἐχθαίρειν K^b, ἐχθαίνειν M^b: ceteri ἐχθραίνειν. ‖ τοιοῦτον H^a. ‖ 25. συνήθεις καὶ [illegible] H^a. καὶ ἀσυνήθεις om K^b. ‖ 26. αὐτῷ N^b. ‖ καὶ om H^a. ‖ ἑκάστου H^a. ‖ ὡς om M^b. ‖ 30. ἢ] ἢ μὴ L^b. ‖ συνήδειν K^bL^b [illegible] εἶναι om H^a. ‖ 34. εἰ δ' ἐναντίωσιν M^b. ‖ 35. ἀλλ' ἃ δυσχερανεῖ H^a. ‖ 36. διαφερόντως διαφόρως δ' K^b.

ᾶλλον ἢ ἧττον γνωρίμοις, ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ τὰς ; διαφοράς, ἑκάστοις ἀπονέμων τὸ πρέπον, καὶ καθ' μὲν αἱρύμενος τὸ συνηδύνειν, λυπεῖν δ' εὐλαβούμενος, ' ἀποβαίνουσιν, ἐὰν ᾖ μείζω, συνεπόμενος, λέγω δὲ ιλῷ καὶ τῷ συμφέροντι. καὶ ἡδονῆς δ' ἕνεκα τῆς ῆς μεγάλης μικρὰ λυπήσει. ὁ μὲν οὖν μέσος τοιῦτός οὐκ ὠνόμασαι δέ, τοῦ δὲ συνηδύνοντος ὁ μὲν τοῦ ἡδὺς τοχαζόμενος μὴ δι' ἄλλο τι ἄρεσκος, ὁ δ' ὅπως ὠφέ- ις αὐτῷ γίγνηται εἰς χρήματα καὶ ὅσα διὰ χρημά- κόλαξ· ὁ δὲ πᾶσι δυσχεραίνων εἴρηται ὅτι δύσκολος ίστρις. ἀντικεῖσθαι δὲ φαίνεται τὰ ἄκρα ἑαυτοῖς διὰ ώνυμον εἶναι τὸ μέσον.

Ιερὶ τὰ αὐτὰ δὲ σχεδόν ἐστι καὶ ἡ τῆς ἀλαζονείας ις· ἀνώνυμος δὲ καὶ αὐτή. οὐ χεῖρον δὲ καὶ τὰς ας ἐπελθεῖν· μᾶλλόν τε γὰρ ἂν εἰδείημεν τὰ περὶ τὸ ιαθ' ἕκαςον διελθόντες, καὶ μεσότητας εἶναι τὰς ἀρε- ςεύσαιμεν ἄν, ἐπὶ πάντων οὕτως ἔχον συνιδόντες. ἐν συζῆν οἱ μὲν πρὸς ἡδονὴν καὶ λύπην ὁμιλοῦντες εἰρην- εερὶ δὲ τῶν ἀληθευόντων τε καὶ ψευδομένων εἴπωμεν ἐν λόγοις καὶ πράξεσι καὶ τῷ προσποιήματι. δοκεῖ μὲν ἀλαζὼν προσποιητικὸς τῶν ἐνδόξων εἶναι καὶ μὴ όντων καὶ μειζόνων ἢ ὑπάρχει, ὁ δὲ εἴρων ἀνάπαλιν αι τὰ ὑπάρχοντα ἢ ἐλάττω ποιεῖν, ὁ δὲ μέσος αὐθέ- τις ὢν ἀληθευτικὸς καὶ τῷ βίῳ καὶ τῷ λόγῳ, τὰ οντα ὁμολογῶν εἶναι περὶ αὐτόν, καὶ οὔτε μείζω οὔτε υ. ἔστι δὲ τούτων ἕκαστα καὶ ἕνεκά τινος ποιεῖν καὶ ς. ἕκαστος δ' οἷός ἐστι, τοιαῦτα λέγει καὶ πράττει τω ζῇ, ἐὰν μή τινος ἕνεκα πράττῃ. καθ' αὑτὸ δὲ τὸ ψεῦδος φαῦλον καὶ ψεκτόν, τὸ δ' ἀληθὲς καλὸν καὶ τόν. οὕτω δὲ καὶ ὁ μὲν ἀληθευτικὸς μέσος ὢν ἐπαινε- δὲ ψευδόμενοι ἀμφότεροι μὲν ψεκτοί, μᾶλλον δ' ὁ ν. περὶ ἑκατέρου δ' εἴπωμεν, πρότερον δὲ περὶ τοῦ ἀλη- ι. οὐ γὰρ περὶ τοῦ ἐν ταῖς ὁμολογίαις ἀληθεύοντος λέ- οὐδ' ὅσα εἰς ἀδικίαν ἢ δικαιοσύνην συντείνει (ἄλλης γὰρ ἂν εἴη ταῦτ' ἀρετῆς), ἀλλ' ἐν οἷς μηθενὸς τοιούτου διαφέροντος καὶ ἐν λόγῳ καὶ ἐν βίῳ ἀληθεύει τῷ τὴν ἕξιν τοιοῦτος εἶναι. δόξειε δ' ἂν ὁ τοιοῦτος ἐπιεικὴς εἶναι. ὁ γὰρ φιλαλήθης, καὶ ἐν οἷς μὴ διαφέρει ἀληθεύων, ἀληθεύσει καὶ ἐν οἷς διαφέρει ἔτι μᾶλλον· ὡς γὰρ αἰσχρὸν τὸ ψεῦδος εὐλαβήσεται, ὅ γε καὶ καθ' αὑτὸ ηὐλαβεῖτο· ὁ δὲ τοιοῦτος ἐπαινετός. ἐπὶ τὸ ἔλαττον δὲ μᾶλλον τοῦ ἀληθοῦς ἀποκλίνει· ἐμμελέστερον γὰρ φαίνεται διὰ τὸ ἐπαχθεῖς τὰς ὑπερβολὰς εἶναι. ὁ δὲ μείζω τῶν ὑπαρχόντων προσποιούμενος μηθενὸς ἕνεκα φαύλῳ μὲν ἔοικεν (οὐ γὰρ ἂν ἔχαιρε τῷ ψεύδει), μάταιος δὲ φαίνεται μᾶλλον ἢ κακός. εἰ δ' ἕνεκά τινος, ὁ μὲν δόξης ἢ τιμῆς οὐ λίαν ψεκτός, ὡς ὁ ἀλαζών, ὁ δὲ ἀργυρίου, ἢ ὅσα εἰς ἀργύριον, ἀσχημονέςερος. οὐκ ἐν τῇ δυνάμει δ' ἐςὶν ὁ ἀλαζών, ἀλλ' ἐν τῇ προαιρέσει· κατὰ τὴν ἕξιν γὰρ καὶ τῷ τοιόσδε εἶναι ἀλαζών ἐςιν, ὥσπερ καὶ ψεύστης ὁ μὲν τῷ ψεύδει αὐτῷ χαίρων, ὁ δὲ δόξης ὀρεγόμενος ἢ κέρδους. οἱ μὲν οὖν δόξης χάριν ἀλαζονευόμενοι τὰ τοιαῦτα προσποιοῦνται ἐφ' οἷς ἔπαινος ἢ εὐδαιμονισμός, οἱ δὲ κέρδους, ὧν καὶ ἀπόλαυσίς ἐςι τοῖς πέλας καὶ ἃ διαλαθεῖν ἔςι μὴ ὄντα, οἷον μάντιν σοφὸν ἢ ἰατρόν. διὰ τοῦτο οἱ πλεῖστοι προσποιοῦνται τὰ τοιαῦτα καὶ ἀλαζονεύονται· ἔςι γὰρ ἐν αὐτοῖς τὰ εἰρημένα. οἱ δ' εἴρωνες ἐπὶ τὸ ἔλαττον λέγοντες χαριέςεροι μὲν τὰ ἤθη φαίνονται· οὐ γὰρ κέρδους ἕνεκα δοκοῦσι λέγειν, ἀλλὰ φεύγοντες τὸ ὀγκηρόν· μάλιςα δὲ καὶ οὗτοι τὰ ἔνδοξα ἀπαρνοῦνται, οἷον καὶ Σωκράτης ἐποίει. οἱ δὲ καὶ τὰ μικρὰ καὶ τὰ φανερὰ προσποιούμενοι βαυκοπανοῦργοι λέγονται καὶ εὐκαταφρόνητοί εἰσιν. καὶ ἐνίοτε ἀλαζονεία φαίνεται, οἷον ἡ τῶν Λακώνων ἐσθής· καὶ γὰρ ἡ ὑπερβολὴ καὶ ἡ λίαν ἔλλειψις ἀλαζονικόν. οἱ δὲ μετρίως χρώμενοι τῇ εἰρωνείᾳ καὶ περὶ τὰ μὴ λίαν ἐμποδὼν καὶ φανερὰ εἰρωνευόμενοι χαρίεντες φαίνονται. ἀντικεῖσθαι δ' ὁ ἀλαζὼν φαίνεται τῷ ἀληθευτικῷ· χείρων γάρ.

Οὔσης δὲ καὶ ἀναπαύσεως ἐν τῷ βίῳ, καὶ ἐν ταύτῃ 14
διαγωγῆς μετὰ παιδιᾶς, δοκεῖ καὶ ἐνταῦθα εἶναι ὁμιλία

ἢ] ἢ καὶ H^a. ‖ τὰς om M^b. ‖ 4. μείζων K^b. ‖ δὴ L^b. ‖ 6. μεγάλης om K^b. ‖ 7. συνήδοντος H^a. ‖ 8. τι ἄλλο $H^aK^bN^b$ τις ὠφέλεια K^bO^b. ‖ 13. ταῦτα M^b. ‖ 14. καὶ om H^a. ‖ αὕτη L^bM^b. ‖ 15. ἂν om H^a. ‖ 16. ἕκαςα L^bM^b. ‖ 18. δὲ 19. εἴποιμεν L^b. ‖ 21. δὲ L^bM^b. ‖ 26. ἕκαστος K^b. ‖ 27. πράττει καὶ λέγει L^bM^b. ‖ 28. ἑαυτὸ H^aN^b. ‖ 30. δὲ om K^b. ‖ om L^bO^b.

φέροντα H^a. ‖ 2. τάξιν M^b. ‖ 3. ἐπιεικὴς εἶναι ὁ τοιοῦτος M^b. ‖ 4. διαφέρῃ K^b. ‖ ἀληθεύων — 5. διαφέρει om H^aN^b. ‖ 5. L^bM^b. ‖ κέρδος M^b. ‖ 6. καὶ om M^b. ‖ αὐτὸν K^b, ἑαυτὸν H^aN^b. ‖ εὐλαβεῖτο L^b, εὐλαβεῖται pr K^b. ‖ 12. ὁ post ὡς om 15. τὸ K^b. ‖ ποιὸς $H^aM^bO^b$. ‖ εἶναι om H^a. ‖ 19. ὧν καὶ] ἢ δι' ὧν καὶ M^b, ὧν ἢ δεῖ K^b. ‖ ἃ] δι' ἃ H^aM^b, om K^b. ‖ L^b. ‖ 20. μάντιν σοφὸν ἰατρὸν K^b, μάντιν ἢ ἰατρόν σοφόν O^b, ἰατρὸν ἢ μάντιν σοφόν H^aN^b. ‖ διὰ τοῦτο om K^b. ‖ 21. τὰ τοιαῦτα] K^bO^b. ‖ 23. λέγοντες om H^a. ‖ 24. ὀχληρόν K^b. ‖ 26. καὶ post δὲ om K^b. ‖ τὰ alterum om K^bO^b. ‖ φανερὰ μὴ ύμενοι H^aN^b. ‖ 27. καυκοπανοῦργοι O^b, βλακοπανοῦργοι corr N^b, βαναυσοπανοῦργοι M^b. ‖ εὐκαταφρονητότεροι K^bO^b. ‖ 31. φαίαι ἀντικεῖσθαι K^bO^b. ‖ 33. καὶ post δὲ om M^b. ‖ ἐν ταύτῃ om H^a. ‖ 34. παιδείας K^b. ‖ ὁμιλία τις εἶναι L^bM^b.

τις ἐμμελής, καὶ οἷα δεῖ λέγειν καὶ ὥς, ὁμοίως δὲ καὶ ἀκούειν. διοίσει δὲ καὶ τὸ ἐν τοιούτοις λέγειν ἢ τοιούτων ἀκούειν. δῆλον δ' ὡς καὶ περὶ ταῦτ' ἐστὶν ὑπερβολή τε καὶ ἔλλειψις τοῦ μέσου. οἱ μὲν οὖν τῷ γελοίῳ ὑπερβάλλοντες βωμολόχοι δοκοῦσιν εἶναι καὶ φορτικοί, γλιχόμενοι πάντως τοῦ γελοίου, καὶ μᾶλλον στοχαζόμενοι τοῦ γέλωτα ποιῆσαι ἢ τοῦ λέγειν εὐσχήμονα καὶ μὴ λυπεῖν τὸν σκωπτόμενον· οἱ δὲ μήτ' αὐτοὶ ἂν εἰπόντες μηθὲν γελοῖον τοῖς τε λέγουσι δυσχεραίνοντες ἄγριοι καὶ σκληροὶ δοκοῦσιν εἶναι. οἱ δ' ἐμμελῶς παίζοντες εὐτράπελοι προσαγορεύονται, οἷον εὔτροποι· τοῦ γὰρ ἤθους αἱ τοιαῦται δοκοῦσι κινήσεις εἶναι, ὥσπερ δὲ τὰ σώματα ἐκ τῶν κινήσεων κρίνεται, οὕτω καὶ τὰ ἤθη. ἐπιπολάζοντος δὲ τοῦ γελοίου, καὶ τῶν πλείστων χαιρόντων τῇ παιδιᾷ καὶ τῷ σκώπτειν μᾶλλον ἢ δεῖ, καὶ οἱ βωμολόχοι εὐτράπελοι προσαγορεύονται ὡς χαρίεντες. ὅτι δὲ διαφέρουσι, καὶ οὐ μικρόν, ἐκ τῶν εἰρημένων δῆλον. τῇ μέσῃ δ' ἕξει οἰκεῖον καὶ ἡ ἐπιδεξιότης ἐστίν· τοῦ δ' ἐπιδεξίου ἐστὶ τοιαῦτα λέγειν καὶ ἀκούειν οἷα τῷ ἐπιεικεῖ καὶ ἐλευθερίῳ ἁρμόττει· ἔστι γάρ τινα πρέποντα τῷ τοιούτῳ λέγειν ἐν παιδιᾶς μέρει καὶ ἀκούειν, καὶ ἡ τοῦ ἐλευθερίου παιδιὰ διαφέρει τῆς τοῦ ἀνδραποδώδους, καὶ αὖ τοῦ πεπαιδευμένου καὶ ἀπαιδεύτου. ἴδοι δ' ἄν τις καὶ ἐκ τῶν κωμῳδιῶν τῶν παλαιῶν καὶ τῶν καινῶν· τοῖς μὲν γὰρ ἦν γελοῖον ἡ αἰσχρολογία, τοῖς δὲ μᾶλλον ἡ ὑπόνοια· διαφέρει δ' οὐ μικρὸν ταῦτα πρὸς εὐσχημοσύνην. πότερον οὖν τὸν εὖ σκώπτοντα ὁριστέον τῷ λέγειν ἃ πρέπει ἐλευθερίῳ, ἢ τῷ μὴ λυπεῖν τὸν ἀκούοντα, ἢ καὶ τέρπειν; ἢ καὶ τό γε τοιοῦτον ἀόριστον; ἄλλο γὰρ ἄλλῳ μισητόν τε καὶ ἡδύ. τοιαῦτα δὲ καὶ ἀκούσεται· ἃ γὰρ ὑπομένει ἀκούων, ταῦτα καὶ ποιεῖν δοκεῖ. οὐ δὴ πᾶν ποιήσει· τὸ γὰρ σκῶμμα λοιδόρημά τί ἐστιν, οἱ δὲ νομοθέται ἔνια λοιδορεῖν κωλύουσιν· ἔδει δ' ἴσως καὶ σκώπτειν. ὁ δὴ χαρίεις καὶ ἐλευθέριος οὕτως ἕξει, οἷον νόμος ὢν ἑαυτῷ. τοιοῦτος μὲν οὖν ὁ μέσος ἐστίν, εἴτ' ἐπιδέξιος εἴτ' εὐτράπελος λέγεται. ὁ δὲ βωμολόχος ἥττων ἐστὶ τοῦ γελοίου, καὶ οὔτε ἑαυτοῦ οὔτε τῶν ἄλλων ἀπεχόμενος, εἰ γέλωτα ποιήσει, καὶ τοιαῦτα λέγων ὧν οὐθὲν ἂν εἴποι ὁ χαρίεις, ἔνια δ' οὐδ' ἂν ἀκούσαι. [illegible] ἄγριος εἰς τὰς τοιαύτας ὁμιλίας ἀχρεῖος· οὐθὲν γὰρ [illegible] βαλλόμενος πᾶσι δυσχεραίνει. δοκεῖ δὲ ἡ ἀνάπαυσι[illegible] ἡ παιδιὰ ἐν τῷ βίῳ εἶναι ἀναγκαῖον. τρεῖς οὖν αἱ [illegible] ναι ἐν τῷ βίῳ μεσότητες, εἰσὶ δὲ πᾶσαι περὶ λόγω[illegible] καὶ πράξεων κοινωνίαν. διαφέρουσι δ' ὅτι ἡ μὲν περ[illegible] θειάν ἐστιν, αἱ δὲ περὶ τὸ ἡδύ. τῶν δὲ περὶ τὴν [illegible] ἡ μὲν ἐν ταῖς παιδιαῖς, ἡ δ' ἐν ταῖς κατὰ τὸν ἄλλ[illegible] ὁμιλίαις.

Περὶ δὲ αἰδοῦς ὥς τινος ἀρετῆς οὐ προσήκει λ[illegible] πάθει γὰρ μᾶλλον ἔοικεν ἢ ἕξει. ὁρίζεται γοῦν φό[illegible] ἀδοξίας, ἀποτελεῖται δὲ τῷ περὶ τὰ δεινὰ φόβῳ πα[illegible] σιον· ἐρυθραίνονται γὰρ οἱ αἰσχυνόμενοι, οἱ δὲ τὸν [illegible] φοβούμενοι ὠχριῶσιν. σωματικὰ δὴ φαίνεταί πως [illegible] ἀμφότερα, ὅπερ δοκεῖ πάθους μᾶλλον ἢ ἕξεως εἶ[illegible] πάσῃ δ' ἡλικίᾳ τὸ πάθος ἁρμόζει, ἀλλὰ τῇ νέᾳ· [illegible] γὰρ δεῖν τοὺς τηλικούτους αἰδήμονας εἶναι διὰ τὸ πάθ[illegible] τας πολλὰ ἁμαρτάνειν, ὑπὸ τῆς αἰδοῦς δὲ κωλύεσ[illegible] ἐπαινοῦμεν τῶν μὲν νέων τοὺς αἰδήμονας, πρεσβύτ[illegible] οὐδεὶς ἂν ἐπαινέσειεν ὅτι αἰσχυντηλός· οὐθὲν γὰρ οἰόμ[illegible] αὐτὸν πράττειν ἐφ' οἷς ἐστὶν αἰσχύνη. οὐδὲ γὰρ ἐπιει[illegible] ἡ αἰσχύνη, εἴπερ γίγνεται ἐπὶ τοῖς φαύλοις· οὐ γὰρ [illegible] κτέον τὰ τοιαῦτα. εἰ δ' ἐστὶ τὰ μὲν κατ' ἀλήθειαν [illegible] τὰ δὲ κατὰ δόξαν, οὐθὲν διαφέρει· οὐδέτερα γὰρ [illegible] ὥστ' οὐκ αἰσχυντέον. φαύλου δὲ καὶ τὸ εἶναι τοι[illegible] πράττειν τι τῶν αἰσχρῶν. τὸ δ' οὕτως ἔχειν ὥστ' εἰ [illegible] τι τῶν τοιούτων αἰσχύνεσθαι, καὶ διὰ τοῦτ' οἴεσθαι [illegible] εἶναι, ἄτοπον· ἐπὶ τοῖς ἑκουσίοις γὰρ ἡ αἰδώς, ὁ [illegible] ἐπιεικὴς οὐδέποτε πράξει τὰ φαῦλα. εἴη δ' ἂν ἡ αἰ[illegible] ὑποθέσεως ἐπιεικές· εἰ γὰρ πράξαι, αἰσχύνοιτ' ἄν· [illegible] δὲ τοῦτο περὶ τὰς ἀρετάς. εἰ δ' ἡ ἀναισχυντία φαῦλ[illegible] τὸ μὴ αἰδεῖσθαι τὰ αἰσχρὰ πράττειν, οὐθὲν μᾶλλ[illegible] τοιαῦτα πράττοντα αἰσχύνεσθαι ἐπιεικές. οὐκ ἔστι [illegible] ἐγκράτεια ἀρετή, ἀλλά τις μικτή· δειχθήσεται [illegible] αὐτῆς ἐν τοῖς ὕστερον. νῦν δὲ περὶ δικαιοσύνης εἴπ[illegible]

2. τῷ $H^a N^b$. ‖ τοσούτοις M^b, τούτοις L^b. ‖ τούτων O^b. ‖ 3. δ' om $K^b M^b$. ‖ καὶ post ὡς om M^b. ‖ 8. εἰπόντες ἂν L^b[illegible] ἄγροικοι K^b. ‖ 11. κινήσεις δοκοῦσιν L^b. ‖ 12. κρίνονται M^b. ‖ 14. καὶ ante οἱ om M^b. ‖ 16. καὶ om M^b. ‖ ἐκ] καὶ ἐκ [illegible] 17. ἐστὶ om H^a. ‖ 18. ἐλευθέρῳ $H^a L^b M^b$. ‖ 19. λέγειν τῷ τοιούτῳ O^b. ‖ 20. ἐλευθέρου $H^a K^b N^b$. ‖ 21. αὖ τοῦ] αἱ τοῦ L^b, [illegible] om $H^a K^b$. ‖ 26. ἃ πρέπει] μὴ ἀπρεπῆ K^b, μὴ ἃ πρέπει H^a. ‖ ἐλευθέρῳ $L^b M^b$. ‖ 27. καὶ om L^b. ‖ λείπειν H^a. ‖ ἄλλο [illegible] $H^a N^b$. ‖ 28. γε N^b. ‖ ἀκούεται K^b. ‖ 29. τοιαῦτα H^a. ‖ οὐ γὰρ πᾶν ποιῆσαι $H^a N^b$. ‖ 32. ἐλεύθερος $H^a L^b M^b$. ‖ 34. ἥττων [illegible] τῶν om $H^a M^b$. ‖ 35. ἄλλων — καὶ om N^b. ‖ εἰς M^b. ‖ ταῦτα K^b.

1. ἂν post εἴποι $H^a K^b N^b$, om M^b. ‖ οὐδ' om M^b. ‖ 3. δυσχεραντεῖ $H^a M^b$. ‖ δὲ καὶ ἡ $H^a N^b$. ‖ 4. ἀναγκαία H^a[illegible] μὲν οὖν M^b. ‖ 6. ἀληθείας H^a. ‖ 8. ἡ δ' ἐν ταῖς] αἱ δὲ K^b. ‖ 11. οὖν $K^b O^b$. ‖ 12. ἀποτελεῖταί τε O^b, καὶ ἀποτελεῖται [illegible] ἐρυθαίνονται $K^b N^b$. ‖ 17. πάθος H^a. ‖ 19. πρεσβύτερος H^a. ‖ 20. γὰρ] δὲ M^b. ‖ 22. ἧπερ M^b. ‖ 24. γὰρ] δὲ $H^a N^b$. [illegible] πρᾶξαι $K^b N^b$, ὥστ' εἰ πρᾶξαι H^a. ‖ 28. ὁ om M^b. ‖ 30. γὰρ om K^b. ‖ πράξοι M^b, πράξει $H^a O^b$. ‖ 31. εἰ δ' ἡ] ἡ δὲ [illegible] οὐθέν γε μᾶλλον $H^a N^b$. ‖ τὸν $K^b L^b$. ‖ 33. ταῦτα $L^b M^b$, τὰ τοιαῦτα K^b. ‖ οὐδ' om M^b. ‖ 35. ἐν τοῖς om H^a.

Ε.

ι δὲ δικαιοσύνης καὶ ἀδικίας σκεπτέον, περὶ ποίας ύνυσιν οὖσαι πράξεις, καὶ ποία μεσότης ἐςὶν ἡ δι- , καὶ τὸ δίκαιον τίνων μέσον. ἡ δὲ σκέψις ἡμῖν ὰ τὴν αὐτὴν μέθοδον ταῖς προειρημένοις. ὁρῶμεν δὴ τὴν τοιαύτην ἕξιν βουλομένους λέγειν δικαιοσύνην, πρακτικοὶ τῶν δικαίων εἰσὶ καὶ ἀφ᾽ ἧς δικαιοπρα- ὶ βούλονται τὰ δίκαια· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ίας, ἀφ᾽ ἧς ἀδικοῦσι καὶ βούλονται τὰ ἄδικα. διὸ πρῶτον ὡς ἐν τύπῳ ὑποκείσθω ταῦτα. οὐδὲ γὰρ ν ἔχει τρόπον ἐπί τε τῶν ἐπιςημῶν καὶ δυνάμεων τῶν ἕξεων. δύναμις μὲν γὰρ καὶ ἐπιστήμη δοκεῖ τίων ἡ αὐτὴ εἶναι, ἕξις δ᾽ ἡ ἐναντία τῶν ἐναντίων ἀπὸ τῆς ὑγιείας οὐ πράττεται τὰ ἐναντία, ἀλλὰ ὰ μόνον· λέγομεν γὰρ ὑγιεινῶς βαδίζειν, ὅταν ὡς ἂν ὁ ὑγιαίνων. πολλάκις μὲν οὖν γνωρίζεται ἡ ἕξις ἀπὸ τῆς ἐναντίας, πολλάκις δὲ αἱ ἕξεις ἀπὸ ειμένων· ἐάν τε γὰρ ἡ εὐεξία ᾖ φανερά, καὶ ἡ φανερὰ γίνεται, καὶ ἐκ τῶν εὐεκτικῶν ἡ εὐεξία αὐτῆς τὰ εὐεκτικά. εἰ γάρ ἐςιν ἡ εὐεξία πυκνότης ἀνάγκη καὶ τὴν καχεξίαν εἶναι μανότητα σαρκὸς ἐκτικὸν τὸ ποιητικὸν πυκνότητος ἐν σαρκί. ἀκολου- ς ἐπὶ τὸ πολύ, ἐὰν θάτερα πλεοναχῶς λέγηται, ρα πλεοναχῶς λέγεσθαι, οἷον εἰ τὸ δίκαιον, καὶ τὸ ἔοικε δὲ πλεοναχῶς λέγεσθαι ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ ἀλλὰ διὰ τὸ σύνεγγυς εἶναι τὴν ὁμωνυμίαν αὐτῶν καὶ οὐχ ὥσπερ ἐπὶ τῶν πόρρω δήλη μᾶλλον· ἡ φορὰ πολλὴ ἡ κατὰ τὴν ἰδέαν, οἷον ὅτι καλεῖται ωνύμως ἥ τε ὑπὸ τὸν αὐχένα τῶν ζῴων καὶ ᾗ τὰς λείουσιν. εἰλήφθω δὴ ὁ ἄδικος ποσαχῶς λέγεται. ὅ τε παράνομος ἄδικος εἶναι καὶ ὁ πλεονέκτης καὶ ὥστε δῆλον ὅτι καὶ ὁ δίκαιος ἔσται ὅ τε νόμιμος ος. τὸ μὲν δίκαιον ἄρα τὸ νόμιμον καὶ τὸ ἴσον, τὸ δ᾽ ἄδικον τὸ παράνομον καὶ τὸ ἄνισον. ἐπεὶ δὲ καὶ πλεονέκτης ὁ ἄδικος, περὶ τἀγαθὰ ἔσται, οὐ πάντα, ἀλλὰ περὶ ὅσα εὐτυχία καὶ ἀτυχία, ἃ ἐστὶ μὲν ἁπλῶς ἀεὶ ἀγαθά, τινὶ δ᾽ οὐκ ἀεί. οἱ δ᾽ ἄνθρωποι ταῦτα εὔχονται καὶ διώκουσιν· δεῖ δ᾽ οὔ, ἀλλ᾽ εὔχεσθαι μὲν τὰ ἁπλῶς ἀγαθὰ καὶ αὐτοῖς ἀγαθὰ εἶναι, αἱρεῖσθαι δὲ τὰ αὐτοῖς ἀγαθά. ὁ δ᾽ ἄδικος οὐκ ἀεὶ τὸ πλέον αἱρεῖται, ἀλλὰ καὶ τὸ ἔλαττον ἐπὶ τῶν ἁπλῶς κακῶν· ἀλλ᾽ ὅτι δοκεῖ καὶ τὸ μεῖον κακὸν ἀγαθόν πως εἶναι, τοῦ δ᾽ ἀγαθοῦ ἐςὶν ἡ πλεονεξία, διὰ τοῦτο δοκεῖ πλεονέκτης εἶναι. ἔστι δ᾽ ἄνισος· τοῦτο γὰρ περιέχει καὶ κοινόν. ἐπεὶ δ᾽ ὁ παράνομος ἄδικος ἦν ὁ δὲ νόμιμος δίκαιος, 3 δῆλον ὅτι πάντα τὰ νόμιμά ἐστί πως δίκαια· τά τε γὰρ ὡρισμένα ὑπὸ τῆς νομοθετικῆς νόμιμά ἐςι, καὶ ἕκαςον τούτων δίκαιον εἶναι φαμέν. οἱ δὲ νόμοι ἀγορεύουσι περὶ ἁπάντων, στοχαζόμενοι ἢ τοῦ κοινῇ συμφέροντος πᾶσιν ἢ τοῖς ἀρίςοις ἢ τοῖς κυρίοις, κατ᾽ ἀρετὴν ἢ κατ᾽ ἄλλον τινὰ τρόπον τοιοῦτον· ὥςε ἕνα μὲν τρόπον δίκαια λέγομεν τὰ ποιητικὰ καὶ φυλακτικὰ τῆς εὐδαιμονίας καὶ τῶν μορίων αὐτῆς τῇ πολιτικῇ κοινωνίᾳ. προστάττει δ᾽ ὁ νόμος καὶ τὰ τοῦ ἀνδρείου ἔργα ποιεῖν, οἷον μὴ λείπειν τὴν τάξιν μηδὲ φεύγειν μηδὲ ῥίπτειν τὰ ὅπλα, καὶ τὰ τοῦ σώφρονος, οἷον μὴ μοιχεύειν μηδ᾽ ὑβρίζειν, καὶ τὰ τοῦ πράου, οἷον μὴ τύπτειν μηδὲ κακηγορεῖν, ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ τὰς ἄλλας ἀρετὰς καὶ μοχθηρίας τὰ μὲν κελεύων τὰ δ᾽ ἀπαγορεύων, ὀρθῶς μὲν ὁ κείμενος ὀρθῶς, χεῖρον δ᾽ ὁ ἀπεσχεδιασμένος. αὕτη μὲν οὖν ἡ δικαιοσύνη ἀρετὴ μέν ἐςι τελεία, ἀλλ᾽ οὐχ ἁπλῶς ἀλλὰ πρὸς ἕτερον. καὶ διὰ τοῦτο πολλάκις κρατίστη τῶν ἀρετῶν εἶναι δοκεῖ ἡ δικαιοσύνη, καὶ οὔθ᾽ ἕσπερος οὔθ᾽ ἑῷος οὕτω θαυμαςός· καὶ παροιμιαζόμενοί φαμεν "ἐν δὲ δικαιοσύνῃ συλλήβδην πᾶσ᾽ ἀρετὴ ἔνι." καὶ τελεία μάλιςα ἀρετή, ὅτι τῆς τελείας ἀρετῆς χρῆσίς ἐστιν. τελεία δ᾽ ἐστίν, ὅτι ὁ ἔχων αὐτὴν καὶ πρὸς ἕτερον δύναται τῇ ἀρετῇ χρῆσθαι, ἀλλ᾽ οὐ μόνον καθ᾽ αὑτόν· πολλοὶ γὰρ ἐν μὲν τοῖς οἰκείοις τῇ ἀρετῇ δύνανται χρῆσθαι, ἐν δὲ τοῖς πρὸς ἕτερον ἀδυνα-

ιν M^b. ‖ 9. τὸν — 10. ἄδικα om K^b. ‖ 11. οὔτε K^b, οὐ M^b. ‖ 12. καὶ τῶν δυνάμεων $H^a N^b$. ‖ 15. ἀπὸ — πράττεται] ἡ M^b. ‖ 16. γὰρ τὸ ὑγιεινῶς M^b. ‖ 17. ὁ om M^b. ‖ 21. καὶ — εὐεκτικά om M^b. ‖ 22. σαρκὸς μανότητα M^b. ‖ 23. τὸ τικὸν om M^b. ‖ 25. ἄδικον καὶ ἡ ἀδικία K^b, δίκαιον καὶ τὸ ἄδικον καὶ ἡ ἀδικία L^b. ‖ 26. ἀδικία καὶ ἡ δικαιοσύνη M^b. ‖ 28. M^b. ‖ 29. ἡ om L^b. ‖ 30. κλεῖς $K^b L^b$. ‖ ὁμώνυμος K^b. ‖ 32. τε N^b. ‖ 33. ὁ ἄνισος] ἄδικος K^b. ‖ 34. ὁ om K^b. ‖ μὲν

' om K^b. ‖ δὲ] γὰρ $H^a N^b$. ‖ καὶ om $K^b M^b O^b$. ‖ 2. ἔσται om K^b. ‖ 3. εὐτυχίαι καὶ ἀτυχίαι L^b. ‖ 7. ἀλλὰ om L^b. ‖ μὴ $K^b L^b$. ‖ 9. τοῦ — 10. εἶναι om L^b. ‖ 9. ἐςὶν om O^b. ‖ 11. post κοινόν $H^a N^b$ τὸ γὰρ ἄνισον ἔχει τὸ πλέον καὶ τὸ t, cum $L^b M^b O^b$, καὶ παράνομος. τοῦτο γάρ, ἡ παρανομία ἤτοι ἡ (ἡ om $M^b O^b$) ἀνισότης, περιέχει πᾶσαν ἀδικίαν καὶ κοινόν ἐστι κίας. ‖ 12. ἔσται M^b. ‖ τά τε] ταῦτα M^b. ‖ 16. κατ᾽] ἢ κατ᾽ $H^a N^b O^b$. ‖ κατ᾽ ἀρετὴν om K^b. ‖ 18. τῆς om $K^b L^b M^b$. ‖ ν O^b: ceteri λιπεῖν. ‖ 23. κατηγορεῖν $M^b O^b$. ‖ καὶ τὰ κατὰ L^b. ‖ 24. ὀρθὸς $H^a M^b N^b$. ‖ 25. χείρων $H^a L^b M^b N^b$. ‖ ταύ- ‖ 27. ἀλλὰ om L^b. ‖ 29. θαυμαςός· διὸ καὶ $L^b M^b$. ‖ δὲ om M^b. ‖ 30. ἔνι $K^b L^b O^b$: ceteri ἐςί. ‖ 31. τελεία δ᾽] ἀρετὴ δὲ ^{b}. ‖ ὅτι om K^b. ‖ 34. δύνανται τῇ ἀρετῇ O^b.

τοῦσιν. καὶ διὰ τοῦτο εὖ δοκεῖ ἔχειν τὸ τοῦ Βίαντος, ὅτι ἀρχὴ ἄνδρα δείξει· πρὸς ἕτερον γὰρ καὶ ἐν κοινωνίᾳ ἤδη ὁ ἄρχων. διὰ δὲ τὸ αὐτὸ τοῦτο καὶ ἀλλότριον ἀγαθὸν δοκεῖ εἶναι ἡ δικαιοσύνη μόνη τῶν ἀρετῶν, ὅτι πρὸς ἕτερόν ἐστιν· ἄλλῳ γὰρ τὰ συμφέροντα πράττει, ἢ ἄρχοντι ἢ κοινωνῷ. κάκιστος μὲν οὖν ὁ καὶ πρὸς αὑτὸν καὶ πρὸς τοὺς φίλους χρώμενος τῇ μοχθηρίᾳ, ἄριστος δ' οὐχ ὁ πρὸς αὑτὸν τῇ ἀρετῇ ἀλλὰ πρὸς ἕτερον· τοῦτο γὰρ ἔργον χαλεπόν. αὕτη μὲν οὖν ἡ δικαιοσύνη οὐ μέρος ἀρετῆς ἀλλ' ὅλη ἀρετή ἐστιν, οὐδ' ἡ ἐναντία ἀδικία μέρος κακίας ἀλλ' ὅλη κακία. τί δὲ διαφέρει ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ δικαιοσύνη αὕτη, δῆλον ἐκ τῶν εἰρημένων· ἔστι μὲν γὰρ ἡ αὐτή, τὸ δ' εἶναι οὐ τὸ αὐτό, ἀλλ' ᾗ μὲν πρὸς ἕτερον, δικαιοσύνη, ᾗ δὲ τοιάδε ἕξις, ἁπλῶς ἀρετή.

4 Ζητοῦμεν δέ γε τὴν ἐν μέρει ἀρετῆς δικαιοσύνην· ἔστι γάρ τις, ὡς φαμέν. ὁμοίως δὲ καὶ περὶ ἀδικίας τῆς κατὰ μέρος. σημεῖον δ' ὅτι ἔστιν· κατὰ μὲν γὰρ τὰς ἄλλας μοχθηρίας ὁ ἐνεργῶν ἀδικεῖ μέν, πλεονεκτεῖ δ' οὐδέν, οἷον ὁ ῥίψας τὴν ἀσπίδα διὰ δειλίαν ἢ κακῶς εἰπὼν διὰ χαλεπότητα ἢ οὐ βοηθήσας χρήμασι δι' ἀνελευθερίαν· ὅταν δὲ πλεονεκτῇ, πολλάκις κατ' οὐδεμίαν τῶν τοιούτων, ἀλλὰ μὴν οὐδὲ κατὰ πάσας, κατὰ πονηρίαν δέ γε τινά (ψέγομεν γάρ) καὶ κατ' ἀδικίαν. ἔστιν ἄρα γε ἄλλη τις ἀδικία ὡς μέρος τῆς ὅλης, καὶ ἄδικόν τι ἐν μέρει τοῦ ὅλου ἀδίκου τοῦ παρὰ τὸν νόμον. ἔτι εἰ ὁ μὲν τοῦ κερδαίνειν ἕνεκα μοιχεύει καὶ προσλαμβάνων, ὁ δὲ προστιθεὶς καὶ ζημιούμενος δι' ἐπιθυμίαν, οὗτος μὲν ἀκόλαστος δόξειεν ἂν εἶναι μᾶλλον ἢ πλεονέκτης, ἐκεῖνος δ' ἄδικος, ἀκόλαστος δ' οὔ· δῆλον ἄρα ὅτι διὰ τὸ κερδαίνειν. ἔτι περὶ μὲν τἆλλα πάντα ἀδικήματα γίνεται ἡ ἐπαναφορὰ ἐπί τινα μοχθηρίαν ἀεί, οἷον εἰ ἐμοίχευσεν, ἐπ' ἀκολασίαν, εἰ ἐγκατέλιπε τὸν παραστάτην, ἐπὶ δειλίαν, εἰ ἐπάταξεν, ἐπ' ὀργήν· εἰ δ' ἐκέρδανεν, ἐπ' οὐδεμίαν μοχθηρίαν ἀλλ' ἢ ἐπ' ἀδικίαν. ὥστε φανερὸν ὅτι ἔστι τις ἀδικία παρὰ τὴν ὅλην ἄλλη ἐν μέρει, συνώνυμος, ὅτι ὁ ὁρισμὸς ἐν τῷ αὐτῷ γένει· ἄμφω γὰρ ἐν τῷ πρὸς ἕτερον ἔχουσι [illegible] δύναμιν, ἀλλ' ἡ μὲν περὶ τιμὴν ἢ χρήματα ἢ σωτηρία[illegible] εἴ τινι ἔχοιμεν ἑνὶ ὀνόματι περιλαβεῖν ταῦτα πάντα, [illegible] δι' ἡδονὴν τὴν ἀπὸ τοῦ κέρδους, ἡ δὲ περὶ ἅπαντα περὶ [illegible] σπουδαῖος.

Ὅτι μὲν οὖν εἰσὶ δικαιοσύναι πλείους, καὶ ὅτι ἔστι[illegible] καὶ ἑτέρα παρὰ τὴν ὅλην ἀρετήν, δῆλον· τίς δὲ καὶ [illegible] τις, ληπτέον. διώρισται δὴ τὸ ἄδικον τό τε παράνομ[illegible] τὸ ἄνισον, τὸ δὲ δίκαιον τό τε νόμιμον καὶ τὸ ἴσον. [illegible] μὲν οὖν τὸ παράνομον ἡ πρότερον εἰρημένη ἀδικία ἐστί[illegible] δὲ τὸ ἄνισον καὶ τὸ πλέον οὐ ταὐτὸν ἀλλ' ἕτερον ὡς [illegible] πρὸς ὅλον (τὸ μὲν γὰρ πλέον ἅπαν ἄνισον, τὸ δ' [illegible] οὐ πᾶν πλέον), καὶ τὸ ἄδικον καὶ ἡ ἀδικία οὐ ταὐτὰ [illegible] ἕτερα ἐκείνων, τὰ μὲν ὡς μέρη τὰ δ' ὡς ὅλα· μέρ[illegible] αὕτη ἡ ἀδικία τῆς ὅλης ἀδικίας, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ [illegible] σύνη τῆς δικαιοσύνης. ὥστε καὶ περὶ τῆς ἐν μέρει [illegible] νης καὶ περὶ τῆς ἐν μέρει ἀδικίας λεκτέον, καὶ τοῦ [illegible] καὶ τοῦ ἀδίκου ὡσαύτως. ἡ μὲν οὖν κατὰ τὴν ὅλη[illegible] τεταγμένη δικαιοσύνη καὶ ἀδικία, ἡ μὲν τῆς ὅλης [illegible] οὖσα χρῆσις πρὸς ἄλλον, ἡ δὲ τῆς κακίας, ἀφε[illegible] τὸ δίκαιον δὲ καὶ τὸ ἄδικον τὸ κατὰ ταύτας φα[illegible] διοριστέον· σχεδὸν γὰρ τὰ πολλὰ τῶν νομίμων τὰ [illegible] ὅλης ἀρετῆς πραττόμενά ἐστιν· καθ' ἑκάστην γὰ[illegible] προστάττει ζῆν καὶ καθ' ἑκάστην μοχθηρίαν κωλύει [illegible] τὰ δὲ ποιητικὰ τῆς ὅλης ἀρετῆς ἐστὶ τῶν νομίμων [illegible] μοθέτηται περὶ παιδείαν τὴν πρὸς τὸ κοινόν. περὶ [illegible] καθ' ἕκαστον παιδείας, καθ' ἣν ἁπλῶς ἀνὴρ ἀγα[illegible] πότερον τῆς πολιτικῆς ἐστὶν ἢ ἑτέρας, ὕστερον διορ[illegible] γὰρ ἴσως ταὐτὸν ἀνδρί τ' ἀγαθῷ εἶναι καὶ πολίτ[illegible] τῆς δὲ κατὰ μέρος δικαιοσύνης καὶ τοῦ κατ' αὐτὴν [illegible] ἓν μέν ἐστιν εἶδος τὸ ἐν ταῖς διανομαῖς τιμῆς ἢ χ[illegible] ἢ τῶν ἄλλων ὅσα μεριστὰ τοῖς κοινωνοῦσι τῆς πολιτ[illegible] τούτοις γὰρ ἔστι καὶ ἄνισον ἔχειν καὶ ἴσον ἕτερον ἑτέ[illegible]

1. ἀρχὰ $H^aL^bM^bN^b$. ‖ 2. τὸν ἄνδρα $H^aN^bO^b$. ‖ 3. τὸ αὐτὸ δὲ M^b. ‖ 4. ὅτι καὶ πρὸς H^aN^b. ‖ 5. κοινῷ H^aN^b. ‖ [illegible] ante τοὺς om M^b. ‖ 7. ἀλλ' ὁ O^b. ‖ 9. ἀλλὰ καὶ ὅλη M^b. ‖ 10. ἀδικία] κακία K^b. ‖ 11. αὐτὴ K^b, om O^b. ‖ 12. [illegible] M^b. ‖ 13. ἡ δικαιοσύνη $K^bL^bN^b$. ‖ 14. γε om M^b. ‖ 15. δὲ om L^b. ‖ περὶ] περὶ τῆς O^b. ‖ τῆς om M^b. ‖ 17. ὁ om [illegible] om M^b. ‖ 18. ἢ ὁ κακῶς H^aO^b. ‖ 20. ἀλλὰ μὴν ἀλλ' οὐδὲ M^b. ‖ 21. ψεγομένην, omisso γάρ, M^b. ‖ 22. ἄρα γε] γὰρ [illegible] ἄλλη M^bO^b. ‖ μέρος τι τῆς $L^bM^bO^b$. ‖ 24. ἔτι] ὅτι K^b, ἔτι δὲ O^b. ‖ 25. προσλαμβάνει L^bM^b, προσλαμβάνοι O^b. ‖ 26. [illegible] μᾶλλον εἶναι O^b, μᾶλλον δόξει εἶναι K^b. ‖ 30. ἐγκατέλειπε M^b. ‖ 31. εἰ δ' ἐπάταξεν $K^bL^bN^b$. ‖ 33. ὁ om M^b.

2. ἢ χρήματα] καὶ χρήματα O^b, ἢ καὶ χρήματα L^bM^b. ‖ ἢ σωτηρίαν] καὶ σωτηρίαν M^b. ‖ 4. τοῦ om O^b. ‖ περὶ πάντα [illegible] M^b. ‖ 6. εἰσὶν αἱ δικαιοσύναι K^b. ‖ ὅτι et 7. καὶ ante ἑτέρα om O^b. ‖ 8. δὲ K^bM^b. ‖ τε om M^b. ‖ 9. τὸ δὲ — ἴσον om [illegible] 10. μὲν οὖν om K^b. ‖ 11. πλέον] παράνομον πλέον K^b. ‖ 12. πρὸς] καὶ πρὸς K^b. ‖ τὸ μὲν γὰρ πλέον] τὸ μὲν γὰρ ἄνισον ἅπαν παρά[illegible] δὲ παράνομον οὐχ ἅπαν ἄνισον, καὶ (ὡσαύτως δὲ καὶ O^b) τὸ πλέον M^bO^b. ‖ 13. οὐχ ἅπαν M^b. ‖ 14. γὰρ] δ' M^b. ‖ 16. [illegible] O^b, ὡς περὶ K^b. ‖ 17. περὶ om O^b. ‖ 18. τοῦ om K^b. ‖ 21. δὲ om M^b. ‖ αὐτὰς L^b, πάντας M^b. ‖ 22. τὰ] τι M^b. ‖ τὰ om [illegible] 23. προσταττόμενα K^b, προταττόμενα margo O^b. ‖ 30. κατὰ ταύτην δικαίου K^b, δικαίου τοῦ κατ' αὐτὴν L^b.

ν τοῖς συναλλάγμασι διορθωτικόν. τούτου δὲ μέρη
ῶν γὰρ συναλλαγμάτων τὰ μὲν ἑκούσιά ἐστι τὰ δ'
, ἑκούσια μὲν τὰ τοιάδε οἷον πρᾶσις, ὠνή, δανεισμός,
χρῆσις, παρακαταθήκη, μίσθωσις· ἑκούσια δὲ λέ-
ὅτι ἡ ἀρχὴ τῶν συναλλαγμάτων τούτων ἑκούσιος. τῶν
σίων τὰ μὲν λαθραῖα, οἷον κλοπή, μοιχεία, φαρ-
, προαγωγεία, δουλαπατία, δολοφονία, ψευδομαρ-
τὰ δὲ βίαια, οἷον αἰκία, δεσμός, θάνατος, ἁρπαγή,
ς, κακηγορία, προπηλακισμός. ἐπεὶ δ' ὅ τ' ἄδικος
καὶ τὸ ἄδικον ἄνισον, δῆλον ὅτι καὶ μέσον τί ἐστι τοῦ
τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ ἴσον· ἐν ὁποίᾳ γὰρ πράξει ἐστὶ τὸ
καὶ τὸ ἔλαττον, ἐστὶ καὶ τὸ ἴσον. εἰ οὖν τὸ ἄδικον ἄνι-
ὸ δίκαιον ἴσον· ὅπερ καὶ ἄνευ λόγου δοκεῖ πᾶσιν.
τὸ ἴσον μέσον, τὸ δίκαιον μέσον τι ἂν εἴη. ἔστι δὲ
ἐν ἐλαχίστοις δυσίν· ἀνάγκη τοίνυν τὸ δίκαιον μέ-
καὶ ἴσον εἶναι [καὶ πρός τι] καὶ τισίν, καὶ ᾗ μὲν μέ-
ινῶν (ταῦτα δ' ἐστὶ πλεῖον καὶ ἔλαττον), ᾗ δ' ἴσον
υοῖν, ᾗ δὲ δίκαιον, τισίν. ἀνάγκη ἄρα τὸ δίκαιον
χίστοις εἶναι τέτταρσιν· οἷς τε γὰρ δίκαιον τυγχάνει
ἐστί, καὶ ἐν οἷς τὰ πράγματα, δύο. καὶ ἡ αὐτὴ
ότης, οἷς καὶ ἐν οἷς· ὡς γὰρ ἐκεῖνα ἔχει τὰ ἐν οἷς,
κεῖνα ἔχει· εἰ γὰρ μὴ ἴσοι, οὐκ ἴσα ἕξουσιν, ἀλλ'
ν αἱ μάχαι καὶ τὰ ἐγκλήματα, ὅταν ἢ ἴσοι μὴ ἴσα
τοι ἴσα ἔχωσι καὶ νέμωνται. ἔτι ἐκ τοῦ κατ' ἀξίαν
ῆλον· τὸ γὰρ δίκαιον ἐν ταῖς διανομαῖς ὁμολογοῦσι
κατ' ἀξίαν τινὰ δεῖν εἶναι, τὴν μέντοι ἀξίαν οὐ τὴν
λέγουσι πάντες ὑπάρχειν, ἀλλ' οἱ μὲν δημοκρατικοὶ
ίαν, οἱ δ' ὀλιγαρχικοὶ πλοῦτον, οἱ δ' εὐγένειαν, οἱ δ'
ρατικοὶ ἀρετήν. ἔστιν ἄρα τὸ δίκαιον ἀνάλογόν τι.
ἀνάλογον οὐ μόνον ἐστὶ μοναδικοῦ ἀριθμοῦ ἴδιον, ἀλλ'
ριθμοῦ· ἡ γὰρ ἀναλογία ἰσότης ἐστὶ λόγων, καὶ ἐν
τιν ἐλαχίστοις. ἡ μὲν οὖν διῃρημένη ὅτι ἐν τέτταρσι,
ἀλλὰ καὶ ἡ συνεχής· τῷ γὰρ ἑνὶ ὡς δυσὶ χρῆ-

ται καὶ δὶς λέγει, οἷον ὡς ἡ τοῦ α πρὸς τὴν τοῦ β, οὕτως καὶ ἡ τοῦ β πρὸς τὴν τοῦ γ. δὶς οὖν ἡ τοῦ β εἴρηται· ὥστ' ἐὰν ἡ τοῦ β τεθῇ δίς, τέτταρα ἔσται τὰ ἀνάλογα. ἔστι δὲ καὶ τὸ δίκαιον ἐν τέτταρσιν ἐλαχίστοις, καὶ ὁ λόγος ὁ αὐτός· διῄρηνται γὰρ ὁμοίως, οἷς τε καὶ ἅ. ἔσται ἄρα ὡς ὁ α ὅρος πρὸς τὸν β, οὕτως ὁ γ πρὸς τὸν δ, καὶ ἐναλλὰξ ἄρα, ὡς ὁ α πρὸς τὸν γ, ὁ β πρὸς τὸν δ. ὥστε καὶ τὸ ὅλον πρὸς τὸ ὅλον· ὅπερ ἡ νομὴ συνδυάζει· κἂν οὕτως συντεθῇ, δικαίως συνδυάζει. ἡ ἄρα τοῦ α ὅρου τῷ γ καὶ ἡ τοῦ β τῷ δ σύζευξις τὸ ἐν διανομῇ δίκαιόν ἐστι, καὶ μέσον τὸ δίκαιον τοῦτ' ἐστὶ τοῦ παρὰ τὸ ἀνάλογον· τὸ γὰρ ἀνάλογον μέσον, τὸ δὲ δίκαιον ἀνάλογον. καλοῦσι δὲ τὴν τοιαύτην ἀναλογίαν γεωμετρικὴν οἱ μαθηματικοί· ἐν γὰρ τῇ γεωμετρικῇ συμβαίνει καὶ τὸ ὅλον πρὸς τὸ ὅλον ὅπερ ἑκάτερον πρὸς ἑκάτερον. ἔστι δ' οὐ συνεχὴς αὕτη ἡ ἀναλογία· οὐ γὰρ γίνεται εἷς ἀριθμῷ ὅρος, ᾧ καὶ ὅ. τὸ μὲν οὖν δίκαιον τοῦτο τὸ ἀνάλογον, τὸ δ' ἄδικον τὸ παρὰ τὸ ἀνάλογον. γίνεται ἄρα τὸ μὲν πλέον τὸ δὲ ἔλαττον. ὅπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἔργων συμβαίνει· ὁ μὲν γὰρ ἀδικῶν πλέον ἔχει, ὁ δ' ἀδικούμενος ἔλαττον τοῦ ἀγαθοῦ. ἐπὶ δὲ τοῦ κακοῦ ἀνάπαλιν· ἐν ἀγαθοῦ γὰρ λόγῳ γίνεται τὸ ἔλαττον κακὸν πρὸς τὸ μεῖζον κακόν· ἔστι γὰρ τὸ ἔλαττον κακὸν μᾶλλον αἱρετὸν τοῦ μείζονος, τὸ δ' αἱρετὸν ἀγαθόν, καὶ τὸ μᾶλλον μεῖζον. τὸ μὲν οὖν ἓν εἶδος τοῦ δικαίου τοῦτ' ἐστίν.

Τὸ δὲ λοιπὸν ἓν τὸ διορθωτικόν, ὃ γίνεται ἐν τοῖς συναλλάγμασι καὶ τοῖς ἑκουσίοις καὶ τοῖς ἀκουσίοις. τοῦτο δὲ τὸ δίκαιον ἄλλο εἶδος ἔχει τοῦ προτέρου. τὸ μὲν γὰρ διανεμητικὸν δίκαιον τῶν κοινῶν ἀεὶ κατὰ τὴν ἀναλογίαν ἐστὶ τὴν εἰρημένην· καὶ γὰρ ἀπὸ χρημάτων κοινῶν ἐὰν γίγνηται ἡ διανομή, ἔσται κατὰ τὸν λόγον τὸν αὐτὸν ὅνπερ ἔχουσι πρὸς ἄλληλα τὰ εἰσενεχθέντα· καὶ τὸ ἄδικον τὸ ἀντικείμενον τῷ δικαίῳ τούτῳ παρὰ τὸ ἀνάλογόν ἐστιν. τὸ δ' ἐν τοῖς συναλλάγμασι δίκαιον ἐστὶ μὲν ἴσον τι, καὶ τὸ ἀδι-

μέρη εἰσὶ δύο L^b, δύο μέρη M^b. ‖ 2. ἀδικημάτων K^bM^b et pr L^b. ‖ 3. μὲν γὰρ τὰ L^b. ‖ 7. προαγωγία K^bL^b. ‖ δολοπατία
9. κατηγορία O^b. ‖ 13. ὅπερ — πᾶσιν om M^b. ‖ 14. μέσον καὶ τὸ M^b. ‖ ἂν ante τι K^b, om O^b. ‖ 16. καὶ πρός τι om K^b,
om L^b. καὶ τισι καὶ πρός τι O^b. ‖ 17. πλέον L^b. ‖ 18. ἐστί om K^b. ‖ 21. ἔσται om K^bO^b. ‖ τὰ ἐν οἷς om K^b. ‖ 22.
οι O^b. ‖ 23. ἢ om L^bM^b. ‖ μὴ ἴσα ἴσοι K^b. ‖ 24. ἢ μὴ ἴσοι ἴσα om L^bM^b. ‖ post νέμωνται L^b καὶ οἱ μὴ ἴσοι ἴσα. ‖ ἐστι
‖ 25. νομαῖς K^bL^b. ‖ 26. εἶναι δεῖν M^b. ‖ 27. ὑπάρχειν] κατ' ἀξίαν τινὰ δεῖν εἶναι K^b, om O^b. ‖ 31. ἥ τε γὰρ M^bO^b. ‖
O^b. ‖ 33. χρήσεται L^bM^b.

ὡς om M^b. ‖ α — β et 2. β — γ] πρώτου — δευτέρου — δευτέρου — τρίτου K^b. et perinde 5, 6, 7, 9. ‖ 1. οὕτως om
‖ 2. ἐὰν τὸ δεύτερον δὶς τεθῇ K^b. ‖ 3. τέσσαρά ἐστι M^b. ‖ 5. διῄρηται $K^bM^bO^b$. ‖ ἔσται om K^b. ‖ 6. καὶ — 7. δ om M^b. ‖
— 9. συνδυάζει om M^b. ‖ 11. τοῦτ' — 12. δίκαιον om M^b. ‖ 11. τοῦ] τὸ K^bL^b. ‖ τὸ μὲν γὰρ O^b. ‖ 13. μαθητικοί L^b. ‖
post πρὸς om M^b. ‖ 15. αὐτὴ K^b. ‖ 16. ὁ ὅρος O^b. ‖ ᾧ om pr K^b. ‖ τὸ post τοῦτο om L^b. ‖ 17. τῷ μὲν πλέον τῷ M^b. ‖
9. πλεῖον O^b. ‖ 20. κακοῦ τὸ ἀνάπαλιν O^b. ‖ 21. γίνεται καὶ τὸ M^b. ‖ 25. συναλλάγμασι καὶ τοῖς ἀκουσίοις καὶ τοῖς ἑκουσίοις
λλάγμασι τοῖς ἑκουσίοις τε καὶ ἀκουσίοις M^b. ‖ 27. πρότερον K^b. ‖ γὰρ om M^b. ‖ 28. δίκαιον om K^b. ‖ 29. γίνηται L^b. ‖ 30.
κατὰ om M^b. ‖ 31. εἰς ἄλληλα προσενεχθέντα K^b. ‖ 32. τούτῳ τὸ παρὰ τὸ K^bO^b.

κον ἄνισον, ἀλλ᾽ οὐ κατὰ τὴν ἀναλογίαν ἐκείνην ἀλλὰ κατὰ τὴν ἀριθμητικήν. οὐθὲν γὰρ διαφέρει, εἰ ἐπιεικὴς φαῦλον ἀπεστέρησεν ἢ φαῦλος ἐπιεικῆ, οὐδ᾽ εἰ ἐμοίχευσεν ἐπιεικὴς ἢ φαῦλος· ἀλλὰ πρὸς τοῦ βλάβους τὴν διαφορὰν μόνον βλέπει ὁ νόμος, καὶ χρῆται ὡς ἴσοις, εἰ ὁ μὲν ἀδικεῖ ὁ δ᾽ ἀδικεῖται, καὶ εἰ ἔβλαψεν ὁ δὲ βέβλαπται. ὥστε τὸ ἄδικον τοῦτο ἄνισον ὂν ἰσάζειν πειρᾶται ὁ δικαστής· καὶ γὰρ ὅταν ὁ μὲν πληγῇ ὁ δὲ πατάξῃ, ἢ καὶ κτείνῃ ὁ δ᾽ ἀποθάνῃ, διήρηται τὸ πάθος καὶ ἡ πρᾶξις εἰς ἄνισα· ἀλλὰ πειρᾶται τῇ ζημίᾳ ἰσάζειν, ἀφαιρῶν τοῦ κέρδους. λέγεται γὰρ ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν ἐπὶ τοῖς τοιούτοις, κἂν εἰ μή τισιν οἰκεῖον ὄνομα εἴη, τὸ κέρδος, οἷον τῷ πατάξαντι, καὶ ἡ ζημία τῷ παθόντι· ἀλλ᾽ ὅταν γε μετρηθῇ τὸ πάθος, καλεῖται τὸ μὲν ζημία τὸ δὲ κέρδος. ὥστε τοῦ μὲν πλείονος καὶ ἐλάττονος τὸ ἴσον μέσον, τὸ δὲ κέρδος καὶ ἡ ζημία τὸ μὲν πλέον τὸ δ᾽ ἔλαττον ἐναντίως, τὸ μὲν τοῦ ἀγαθοῦ πλέον τοῦ κακοῦ δ᾽ ἔλαττον κέρδος, τὸ δ᾽ ἐναντίον ζημία· ὧν ἦν μέσον τὸ ἴσον, ὃ λέγομεν εἶναι δίκαιον· ὥστε τὸ ἐπανορθωτικὸν δίκαιον ἂν εἴη τὸ μέσον ζημίας καὶ κέρδους. διὸ καὶ ὅταν ἀμφισβητῶσιν, ἐπὶ τὸν δικαστὴν καταφεύγουσιν· τὸ δ᾽ ἐπὶ τὸν δικαστὴν ἰέναι ἰέναι ἐστὶν ἐπὶ τὸ δίκαιον· ὁ γὰρ δικαστὴς βούλεται εἶναι οἷον δίκαιον ἔμψυχον· καὶ ζητοῦσι δικαστὴν μέσον, καὶ καλοῦσιν ἔνιοι μεσιδίους, ὡς ἐὰν τοῦ μέσου τύχωσι, τοῦ δικαίου τευξόμενοι. μέσον ἄρα τι τὸ δίκαιον, εἴπερ καὶ ὁ δικαστής. ὁ δὲ δικαστὴς ἐπανισοῖ, καὶ ὥσπερ γραμμῆς εἰς ἄνισα τετμημένης, ᾧ τὸ μεῖζον τμῆμα τῆς ἡμισείας ὑπερέχει, τοῦτ᾽ ἀφεῖλε καὶ τῷ ἐλάττονι τμήματι προσέθηκεν. ὅταν δὲ δίχα διαιρεθῇ τὸ ὅλον, τότε φασὶν ἔχειν τὰ αὑτῶν, ὅταν λάβωσι τὸ ἴσον. τὸ δ᾽ ἴσον μέσον ἐστὶ τῆς μείζονος καὶ ἐλάττονος κατὰ τὴν ἀριθμητικὴν ἀναλογίαν. διὰ τοῦτο καὶ ὀνομάζεται δίκαιον, ὅτι δίχα ἐστίν, ὥσπερ ἂν εἴ τις εἴποι δίχαιον, καὶ ὁ δικαστὴς διχαστής. ἐπὰν γὰρ δύο ἴσων ἀφαιρεθῇ ἀπὸ θατέρου, πρὸς θάτερον δὲ προστεθῇ, δυσὶ τούτοις ὑπερέχει θάτερον· εἰ γὰρ ἀφῃρέθη μέν, μὴ προσετέθη δέ, ἑνὶ ἂν μόνον ὑπερεῖχεν. τοῦ μέσου ἄρα ἑνί, καὶ τὸ μέσον, ἀφ᾽ οὗ ἀφῃρέθη, ἑνί. τούτῳ ἄρα γνωριοῦμεν τί τε ἀφελεῖν δεῖ ἀπὸ τοῦ πλέον ἔχοντος, καὶ τί προσθεῖναι τῷ ἔλαττον ἔχοντι· ᾧ μὲν γὰρ τὸ μέσον ὑπερέχει, τοῦτο προσθεῖναι δεῖ τῷ ἔλαττον ἔχοντι, ᾧ δ᾽ ὑπερέχεται, ἀφελεῖν ἀπὸ τοῦ μεγίστου. ἴσαι αἱ ἐφ᾽ ὧν ΑΑ ΒΒ ΓΓ ἀλλήλαις· ἀπὸ τῆς ΑΑ ἀφῃρήσθω τὸ ΑΕ, καὶ προσκείσθω τῇ ΓΓ τὸ ἐφ᾽ ᾧ ΓΔ, ὥστε ὅλη ἡ ΔΓΓ τῆς ΕΑ ὑπερέχει τῷ ΓΔ καὶ τῷ ΓΖ· ... ἄρα ΒΒ τῷ ΓΔ. ἔστι δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν ... ἀνῃροῦντο γὰρ ἄν, εἰ μὴ ἐποίει τὸ ποιοῦν καὶ ὅσον καὶ ... καὶ τὸ πάσχον ἔπασχε τοῦτο καὶ τοσοῦτον καὶ τοιοῦτον. ... λυθε δὲ τὰ ὀνόματα ταῦτα, ἥ τε ζημία καὶ τὸ κέρδος, ... τῆς ἑκουσίου ἀλλαγῆς· τὸ μὲν γὰρ πλέον ἔχειν ἢ τὰ ... κερδαίνειν λέγεται, τὸ δ᾽ ἔλαττον τῶν ἐξ ἀρχῆς ζημιοῦσθαι, οἷον ἐν τῷ ὠνεῖσθαι καὶ πωλεῖν καὶ ἐν ὅσοις ἄλλοις ... ἔδωκεν ὁ νόμος. ὅταν δὲ μήτε πλέον μήτ᾽ ἔλαττον ... αὐτὰ δι᾽ αὐτῶν γένηται, τὰ αὑτῶν φασὶν ἔχειν καὶ ... ζημιοῦσθαι οὔτε κερδαίνειν· ὥστε κέρδους τινὸς καὶ ζημίας ... σον τὸ δίκαιόν ἐστι τῶν παρὰ τὸ ἑκούσιον, τὸ ἴσον ἔχειν ... πρότερον καὶ ὕστερον.

Δοκεῖ δέ τισι καὶ τὸ ἀντιπεπονθὸς εἶναι ἁπλῶς ... ὥσπερ οἱ Πυθαγόρειοι ἔφασαν· ὡρίζοντο γὰρ ἁπλῶς ... καιον τὸ ἀντιπεπονθὸς ἄλλῳ. τὸ δ᾽ ἀντιπεπονθὸς ... μόττει οὔτ᾽ ἐπὶ τὸ διανεμητικὸν δίκαιον οὔτ᾽ ἐπὶ τὸ ... κόν· καίτοι βούλονταί γε τοῦτο λέγειν καὶ τὸ Ῥαδαμ... δίκαιον·

εἴ κε πάθοι τά κ᾽ ἔρεξε, δίκη κ᾽ ἰθεῖα γένοιτο.

πολλαχοῦ γὰρ διαφωνεῖ· οἷον εἰ ἀρχὴν ἔχων ἐπάταξεν, ... δεῖ ἀντιπληγῆναι, καὶ εἰ ἄρχοντα ἐπάταξεν, οὐ πληγῆναι μόνον δεῖ ἀλλὰ καὶ κολασθῆναι. ἔτι τὸ ἑκούσιον καὶ τὸ ... σιον διαφέρει πολύ. ἀλλ᾽ ἐν μὲν ταῖς κοινωνίαις ταῖς ... λακτικαῖς συνέχει τὸ τοιοῦτον δίκαιόν τὸ ἀντιπεπονθὸς ... ἀναλογίαν καὶ μὴ κατ᾽ ἰσότητα· τῷ ἀντιποιεῖν γὰρ ... λογον συμμένει ἡ πόλις. ἢ γὰρ τὸ κακῶς ζητοῦσι· ...

2. εἰ ὁ ἐπιεικὴς M^b. ‖ 3. ἀποστερήσει O^b. ‖ ἢ ὁ φαῦλος ἐπιεικῆ M^b. ‖ 4. ἀναφορὰν M^b. ‖ βλέπει μόνον K^b. ‖ 6. καὶ om ... εἰ ὁ μὲν ἔβλαψεν $L^bM^bO^b$. ‖ βλάπτεται M^b. ‖ 8. καὶ om M^b. ‖ 11. εἴη] ἢ K^b, δοκῇ O^b. ‖ 14. καὶ τοῦ ἐλάττονος O^b. ‖ ... κέρδος δὲ L^b. ‖ 21. ἐστὶν — εἶναι om K^b. ‖ ὁ — 22. ἔμψυχον om M^b. ‖ 23. μεσιδίκους (κ correcto) L^b, μεσοδίκους H^aN^b. ‖ ... om M^b. ‖ 27. καὶ et προσέθηκεν om K^b. ‖ 28. τὰ αὑτοῦ O^b, τὸ αὐτὸ M^b, τὸ αὑτοῦ K^bL^b. ‖ 29. ἐλάττονος καὶ μείζονος M^b. ‖ ... ἂν] γὰρ ἂν L^b, om M^b. ‖ εἴ om K^b. ‖ 34. τὸ ἕτερον $L^bM^bO^b$. ‖ ἀφαιρεθῇ μέν, μὴ προστεθῇ M^b.

1. ἑνί γ᾽ ἂν M^b. ‖ μόνῳ L^b. ‖ 2. ἀφ᾽] τὸ ἀφ᾽ O^b. ‖ τε om K^b. ‖ 3. πλεῖον M^b. ‖ προστεθῆναι M^b. ‖ 4. ᾧ — 5. ἔχοντι ... M^b. ‖ 6. αἱ post ὧν M^b. ‖ 7. ἀφῄρηται K^b, ἀφαιρείσθω L^bO^b. ‖ πρόσκειται K^b. ‖ 8. ὅλη ἡ] ὅλην K^b, ἡ ὅλη O^b. ‖ ὑπερέχει ... K^b. ‖ τῷ post καὶ om L^b. ‖ 9. τοῦτο post δὲ K^bO^b. ‖ 10. γὰρ] μὲν γὰρ L^b. ‖ ὅσον] πόσον pr K^b. ‖ 11. καὶ et τοῦτο om ... τοσοῦτο καὶ τοιοῦτο L^bO^b. ‖ 12. ταῦτα om M^b. ‖ 13. αὐτοῦ O^b, αὐτοῦ K^b. ‖ 15. πωλεῖν καὶ ὠνεῖσθαι L^bM^b. ‖ ὅσοις] τοῖς K^b. ‖ ... δέδωκεν K^bO^b. ‖ 17. αὐτὰ δι᾽] τὰ M^b. ‖ 19. τῶι K^b, τὸ M^b. ‖ περὶ M^b. ‖ καὶ om K^b. ‖ 21. ἁπλῶς εἶναι O^b. ‖ 22. ... K^b. ‖ 23. ἄλλῳ om $L^bM^bO^b$. ‖ 24. νεμητικὸν $K^bL^bO^b$. ‖ 25. γε om L^b. ‖ 27. εἰ καὶ K^b. ‖ ἔρρεξε L^b. ‖ δ᾽ M^b. ‖ 29. ... ἔχοντα O^b. ‖ 30. καὶ om K^b. ‖ ἀκούσιον καὶ τὸ ἑκούσιον L^b. ‖ 31. συναλλακτικαῖς M^b. ‖ 33. καὶ] ἔχον καὶ M^b. ‖ 34. ἐμμένει ...

εία δοκεῖ εἶναι, εἰ μὴ ἀντιποιήσει· ἢ τὸ εὖ· εἰ δὲ
έδοσις οὐ γίνεται, τῇ μεταδόσει δὲ συμμένουσιν. διὸ
ίτων ἱερὸν ἐμποδὼν ποιοῦνται, ἵν᾽ ἀνταπόδοσις ᾖ·
ἴδιον χάριτος· ἀνθυπηρετῆσαί τε γὰρ δεῖ τῷ χα-
, καὶ πάλιν αὐτὸν ἄρξαι χαριζόμενον. ποιεῖ δὲ
δοσιν τὴν κατ᾽ ἀναλογίαν ἡ κατὰ διάμετρον σύζευ-
οἰκοδόμος ἐφ᾽ ᾧ Α, σκυτοτόμος ἐφ᾽ ᾧ Β, οἰκία
; ὑπόδημα ἐφ᾽ ᾧ Δ. δεῖ οὖν λαμβάνειν τὸν οἰκο-
ρὰ τοῦ σκυτοτόμου τοῦ ἐκείνου ἔργου, καὶ αὐτὸν ἐκείνῳ
ναι τὸ αὐτοῦ. ἐὰν οὖν πρῶτον ᾖ τὸ κατὰ τὴν ἀνα-
ον, εἶτα τὸ ἀντιπεπονθὸς γένηται, ἔσται τὸ λεγό-
δὲ μή, οὐκ ἴσον, οὐδὲ συμμένει· οὐθὲν γὰρ κωλύει
εἶναι τὸ θατέρου ἔργον ἢ τὸ θατέρου, δεῖ οὖν ταῦτα
ι. ἔστι δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν· ἀνῃροῦντο
, εἰ μὴ ἐποίει τὸ ποιοῦν καὶ ὅσον καὶ οἷον, καὶ τὸ
ἔπασχε τοῦτο καὶ τοσοῦτον καὶ τοιοῦτον. οὐ γὰρ ἐκ
ῶν γίνεται κοινωνία, ἀλλ᾽ ἐξ ἰατροῦ καὶ γεωργοῦ,
ἑτέρων καὶ οὐκ ἴσων· ἀλλὰ τούτους δεῖ ἰσασθῆναι.
α συμβλητὰ δεῖ πως εἶναι, ὧν ἐστὶν ἀλλαγή. ἐφ᾽
ισμ᾽ ἐλήλυθε, καὶ γίνεταί πως μέσον· πάντα γὰρ
ὥστε καὶ τὴν ὑπεροχὴν καὶ τὴν ἔλλειψιν, πόσα
ὑποδήματ᾽ ἴσον οἰκίᾳ ἢ τροφῇ. δεῖ τοίνυν ὅπερ
πρὸς σκυτοτόμον, τοσαδὶ ὑποδήματα πρὸς οἰκίαν
ν. εἰ γὰρ μὴ τοῦτο, οὐκ ἔσται ἀλλαγὴ οὐδὲ κοινωνία.
εἰ μὴ ἴσα εἴη πως, οὐκ ἔσται. δεῖ ἄρα ἑνί τινι πάντα
αι, ὥσπερ ἐλέχθη πρότερον. τοῦτο δ᾽ ἐστὶ τῇ μὲν
ἡ χρεία, ἣ πάντα συνέχει· εἰ γὰρ μηθὲν δέοιντο
ιοίως, ἢ οὐκ ἔσται ἀλλαγὴ ἢ οὐχ ἡ αὐτή. οἷον δ᾽
γμα τῆς χρείας τὸ νόμισμα γέγονε κατὰ συνθήκην·
τοῦτο τοὔνομα ἔχει νόμισμα, ὅτι οὐ φύσει ἀλλὰ νόμῳ
ἐφ᾽ ἡμῖν μεταβαλεῖν καὶ ποιῆσαι ἄχρηστον. ἔσται
πονθός, ὅταν ἰσασθῇ, ὥστε ὅπερ γεωργὸς πρὸς σκυ-
τὸ ἔργον τὸ τοῦ σκυτοτόμου πρὸς τὸ τοῦ γεωργοῦ. εἰς

σχῆμα δ᾽ ἀναλογίας οὐ δεῖ ἄγειν, ὅταν ἀλλάξωνται· εἰ δὲ μή, ἀμφοτέρας ἕξει τὰς ὑπεροχὰς τὸ ἕτερον ἄκρον. ἀλλ᾽ ὅταν ἔχωσι τὰ αὐτῶν, οὕτως ἴσοι καὶ κοινωνοί, ὅτι αὕτη ἡ ἰσότης δύναται ἐπ᾽ αὐτῶν γίνεσθαι. γεωργὸς Α, τροφὴ Γ, σκυτοτόμος Β, τὸ ἔργον αὐτοῦ τὸ ἰσασμένον Δ. εἰ δ᾽ οὕτω μὴ ἦν ἀντιπεπονθέναι, οὐκ ἂν ἦν κοινωνία. ὅτι δ᾽ ἡ χρεία συνέχει ὥσπερ ἕν τι ὄν, δηλοῖ ὅτι ὅταν μὴ ἐν χρείᾳ ὦσιν ἀλλήλων, ἢ ἀμφότεροι ἢ ἅτερος, οὐκ ἀλλάττονται, ὥσπερ ὅταν οὗ ἔχει αὐτὸς δέηταί τις, οἷον οἴνου, διδόντες σίτου ἐξαγωγῆς. δεῖ ἄρα τοῦτο ἰσασθῆναι. ὑπὲρ δὲ τῆς μελλούσης ἀλλαγῆς, εἰ νῦν μηδὲν δεῖται, ὅτι ἔσται, ἐὰν δεηθῇ, τὸ νόμισμα οἷον ἐγγυητής ἐσθ᾽ ἡμῖν· δεῖ γὰρ τοῦτο φέροντι εἶναι λαβεῖν. πάσχει μὲν οὖν καὶ τοῦτο τὸ αὐτό· οὐ γὰρ ἀεὶ ἴσον δύναται· ὅμως δὲ βούλεται μένειν μᾶλλον. διὸ δεῖ πάντα τετιμῆσθαι· οὕτω γὰρ ἀεὶ ἔσται ἀλλαγή, εἰ δὲ τοῦτο, κοινωνία. τὸ δὴ νόμισμα ὥσπερ μέτρον σύμμετρα ποιῆσαν ἰσάζει· οὔτε γὰρ ἂν μὴ οὔσης ἀλλαγῆς κοινωνία ἦν, οὔτ᾽ ἀλλαγὴ ἰσότητος μὴ οὔσης, οὔτ᾽ ἰσότης μὴ οὔσης συμμετρίας. τῇ μὲν οὖν ἀληθείᾳ ἀδύνατον τὰ τοσοῦτον διαφέροντα σύμμετρα γενέσθαι, πρὸς δὲ τὴν χρείαν ἐνδέχεται ἱκανῶς. ἓν δή τι δεῖ εἶναι, τοῦτο δ᾽ ἐξ ὑποθέσεως· διὸ νόμισμα καλεῖται· τοῦτο γὰρ πάντα ποιεῖ σύμμετρα· μετρεῖται γὰρ πάντα νομίσματι. οἰκία Α, μναῖ δέκα Β, κλίνη Γ. τὸ δὴ Α τοῦ Β ἥμισυ, εἰ πέντε μνῶν ἀξία ἡ οἰκία, ἢ ἴσον· ἡ δὲ κλίνη δέκατον μέρος τὸ Γ τοῦ Β· δῆλον τοίνυν πόσαι κλῖναι ἴσον οἰκίᾳ, ὅτι πέντε. ὅτι δ᾽ οὕτως ἡ ἀλλαγὴ ἦν πρὶν τὸ νόμισμα εἶναι, δῆλον· διαφέρει γὰρ οὐδὲν ἢ κλῖναι πέντε ἀντὶ οἰκίας, ἢ ὅσου αἱ πέντε κλῖναι.

Τί μὲν οὖν τὸ ἄδικον καὶ τί τὸ δίκαιόν ἐστιν, εἴρηται. 9
διωρισμένων δὲ τούτων δῆλον ὅτι ἡ δικαιοπραγία μέσον ἐστὶ τοῦ ἀδικεῖν καὶ ἀδικεῖσθαι· τὸ μὲν γὰρ πλέον ἔχειν τὸ δ᾽ ἔλαττόν ἐστιν. ἡ δὲ δικαιοσύνη μεσότης ἐστὶν οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον ταῖς πρότερον ἀρεταῖς, ἀλλ᾽ ὅτι μέσου ἐστίν· ἡ δ᾽

κποδὼν M^b. ‖ 4. τε add L^bO^b. ‖ 5. χαριζόμενον τὴν δὲ ἀντίδοσιν κατ᾽ ἀναλογίαν ἢ κατὰ τὸ μέτρον συζεύξεις M^b. ‖ 7. οἷον om
. ὑποδήματα O^b. ‖ 9. τὸ ἐκείνου ἔργον M^b. ‖ 10. τὴν om M^b. ‖ 11. γενήσεται O^b. ‖ 12. συμμενεῖ O^b, συμφέρει M^b. ‖ 15.
. ‖ καὶ ὅσον καὶ οἷον] τοιοῦτον καὶ τοσοῦτον M^b. ‖ 16. καὶ τοιοῦτον om K^b. ‖ 18. καὶ ante οὐκ om M^b. ‖ 19. ταῦτα pr K^b. ‖
M^b. ‖ 20. ὃ $L^bM^bO^b$. ‖ 21. μετρίωστε καὶ K^b. ‖ 22. ἄττα om K^b. ‖ ἴσον — 23. ὑποδήματα om M^b. ‖ 22. ὅπερ ὁ
$L^bM^bO^b$. ‖ 23. τόσαδε K^b, τόσα δὴ L^b. ‖ 26. ἐστι] ὅτι K^b. ‖ 27. ἢ om K^b. ‖ 28. ἢ ante οὐκ om M^b. ‖ 30. οὐχὶ L^b. ‖
βάλλειν $K^bM^bO^b$. ‖ 33. τὸ post ἔργον om L^bM^b.

διάγειν ἀναλογίας K^b. ‖ 2. ὑπερβολὰς K^b. ‖ 3. τὸ K^b. ‖ 4. Α] τὸ α K^b. ‖ 7. ὁπόταν O^b. ‖ 8. θάτερος O^b. ‖ 9. οὗ ἔχει]
τις om K^b. ‖ οἶνον M^b. ‖ δόντες K^b. ‖ ἐξαγωγήν $L^bM^bO^b$. ‖ 10. τοῦτο ἄρα O^b. ‖ 11. ἂν K^b. ‖ 12. ἐστιν O^b. ‖ ἡμῶν M^b. ‖
K^b. ‖ 13. παράσχοι M^b. ‖ 15. τετμῆσθαι L^b. ‖ ἔσται ἀεὶ M^bO^b. ‖ 16. μέτρῳ L^b, μέσον M^b. ‖ 17. ἂν om M^b. ‖ εἴη O^b. ‖
δεῖ L^b, δὲ δεῖ τι M^b, δεῖ δή τι O^b. ‖ 23. Α] ἐφ᾽ ἧς α O^b. ‖ δὴ] δὲ M^b, om K^bO^b. ‖ 24. ἢ τὸ ἴσον M^b. ‖ κλίνη ἢ δέκα-
26. ὅτι δέκα rc K^b: pr enim om. ‖ δὴ K^b. ‖ 27. εἶναι M^b, om L^b: ceteri ἦν. ‖ 29. ἐστιν om L^b. ‖ 30. ὅτι καὶ ἡ M^b. ‖
M^b. ‖ 32. μεσότης τις ἐστὶν K^bL^b. ‖ αὐτὸν δὲ τρόπον $K^bL^bO^b$. ‖ 33. ταῖς ἀρεταῖς ταῖς πρότερον O^b, ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς L^b. ‖
ου μέσον M^b.

ἀδικία τῶν ἄκρων. καὶ ἡ μὲν δικαιοσύνη ἐστὶ καθ' ἣν ὁ δίκαιος λέγεται πρακτικὸς κατὰ προαίρεσιν τοῦ δικαίου, καὶ διανεμητικὸς καὶ αὐτῷ πρὸς ἄλλον καὶ ἑτέρῳ πρὸς ἕτερον, οὐχ οὕτως ὥστε τοῦ μὲν αἱρετοῦ πλέον αὐτῷ ἔλαττον δὲ τῷ πλησίον, τοῦ βλαβεροῦ δ' ἀνάπαλιν, ἀλλὰ τοῦ ἴσου τοῦ κατ' ἀναλογίαν, ὁμοίως δὲ καὶ ἄλλῳ πρὸς ἄλλον. ἡ δ' ἀδικία τοὐναντίον τοῦ ἀδίκου. τοῦτο δ' ἐστὶν ὑπερβολὴ καὶ ἔλλειψις τοῦ ὠφελίμου ἢ βλαβεροῦ παρὰ τὸ ἀνάλογον. διὸ ὑπερβολὴ καὶ ἔλλειψις ἡ ἀδικία, ὅτι ὑπερβολῆς καὶ ἐλλείψεώς ἐστιν, ἐφ' αὑτοῦ μὲν ὑπερβολῆς μὲν τοῦ ἁπλῶς ὠφελίμου, ἐλλείψεως δὲ τοῦ βλαβεροῦ· ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων τὸ μὲν ὅλον ὁμοίως, τὸ δὲ παρὰ τὸ ἀνάλογον, ὁποτέρως ἔτυχεν. τοῦ δὲ ἀδικήματος τὸ μὲν ἔλαττον τὸ ἀδικεῖσθαί ἐστι, τὸ δὲ μεῖζον τὸ ἀδικεῖν. περὶ μὲν οὖν δικαιοσύνης καὶ ἀδικίας, τίς ἑκατέρας ἐστὶν ἡ φύσις, εἰρήσθω τοῦτον τὸν τρόπον, ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τοῦ δικαίου καὶ ἀδίκου καθόλου.

10 Ἐπεὶ δ' ἔστιν ἀδικοῦντα μήπω ἄδικον εἶναι, ὁ ποῖα ἀδικήματα ἀδικῶν ἤδη ἄδικός ἐστιν ἑκάστην ἀδικίαν, οἷον κλέπτης ἢ μοιχὸς ἢ λῃστής; ἢ οὕτω μὲν οὐδὲν διοίσει; καὶ γὰρ ἂν συγγένοιτο γυναικὶ εἰδὼς τὸ ᾗ, ἀλλ' οὐ διὰ προαιρέσεως ἀρχὴν ἀλλὰ διὰ πάθος. ἀδικεῖ μὲν οὖν, ἄδικος δ' οὐκ ἔστιν, οἷον οὐδὲ κλέπτης, ἔκλεψε δέ, οὐδὲ μοιχός, ἐμοίχευσε δέ· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. πῶς μὲν οὖν ἔχει τὸ ἀντιπεπονθὸς πρὸς τὸ δίκαιον, εἴρηται πρότερον· δεῖ δὲ μὴ λανθάνειν ὅτι τὸ ζητούμενόν ἐστι καὶ τὸ ἁπλῶς δίκαιον καὶ τὸ πολιτικὸν δίκαιον. τοῦτο δέ ἐστιν ἐπὶ κοινωνῶν βίου πρὸς τὸ εἶναι αὐτάρκειαν, ἐλευθέρων καὶ ἴσων ἢ κατ' ἀναλογίαν ἢ κατ' ἀριθμόν· ὥστε ὅσοις μή ἐστι τοῦτο, οὐκ ἔστι τούτοις πρὸς ἀλλήλους τὸ πολιτικὸν δίκαιον, ἀλλά τι δίκαιον καὶ καθ' ὁμοιότητα. ἔστι γὰρ δίκαιον, οἷς καὶ νόμος πρὸς αὐτούς· νόμος δ', ἐν οἷς ἀδικία· ἡ γὰρ δίκη κρίσις τοῦ δικαίου καὶ τοῦ ἀδίκου. ἐν οἷς δ' ἀδικία, καὶ τὸ ἀδικεῖν ἐν τούτοις, ἐν οἷς δὲ τὸ ἀδικεῖν, οὐ πᾶσιν ἀδικία· τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ πλέον αὐτῷ νέμειν τῶν ἁπλῶς ἀγαθῶν, ἔλαττον δὲ τῶν ἁπλῶς κακῶν. διὸ οὐκ ἐῶμεν ἄρχειν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸν λόγον, ὅτι ἑαυτῷ

τοῦτο ποιεῖ, καὶ γίνεται τύραννος. ἔστι δ' ὁ ἄρχων φ[illegible]
τοῦ δικαίου, εἰ δὲ τοῦ δικαίου, καὶ τοῦ ἴσου. ἐπεὶ δ' οὐθὲν [illegible]
πλέον εἶναι δοκεῖ, εἴπερ δίκαιος· οὐ γὰρ νέμει πλ[illegible]
ἁπλῶς ἀγαθοῦ αὐτῷ, εἰ μὴ πρὸς αὐτὸν ἀνάλογόν ἐστ[illegible]
ἑτέρῳ ποιεῖ· καὶ διὰ τοῦτο ἀλλότριον εἶναί φασιν ἀγ[illegible]
τὴν δικαιοσύνην, καθάπερ ἐλέχθη καὶ πρότερον. μισθὸς [illegible]
τις δοτέος, τοῦτο δὲ τιμὴ καὶ γέρας· ὅτῳ δὲ μὴ ἱκανὰ [illegible]
τοιαῦτα, οὗτοι γίνονται τύραννοι. τὸ δὲ δεσποτικὸν δίκ[illegible]
καὶ τὸ πατρικὸν οὐ ταὐτὸν τούτοις ἀλλ' ὅμοιον· οὐ γάρ ἐ[illegible]
ἀδικία πρὸς τὰ αὑτοῦ ἁπλῶς, τὸ δὲ κτῆμα καὶ τὸ τέ[illegible]
ἕως ἂν ᾖ πηλίκον καὶ μὴ χωρισθῇ, ὥσπερ μέρος αὐ[illegible]
αὐτὸν δ' οὐθεὶς προαιρεῖται βλάπτειν· διὸ οὐκ ἔστιν ἀδ[illegible]
πρὸς αὐτόν. οὐδ' ἄρα ἄδικον οὐδὲ δίκαιον τὸ πολιτικόν· [illegible]
νόμον γὰρ ἦν, καὶ ἐν οἷς ἐπεφύκει εἶναι νόμος· οὗτοι δ' [illegible]
οἷς ὑπάρχει ἰσότης τοῦ ἄρχειν καὶ ἄρχεσθαι. διὸ μᾶ[illegible]
πρὸς γυναῖκά ἐστι δίκαιον ἢ πρὸς τέκνα καὶ κτήματα· [illegible]
γάρ ἐστι τὸ οἰκονομικὸν δίκαιον· ἕτερον δὲ καὶ τοῦτο [illegible]
λιτικοῦ. τοῦ δὲ πολιτικοῦ δικαίου τὸ μὲν φυσικόν ἐστι [illegible]
νομικόν, φυσικὸν μὲν τὸ πανταχοῦ τὴν αὐτὴν ἔχον [illegible]
καὶ οὐ τῷ δοκεῖν ἢ μή, νομικὸν δὲ ὃ ἐξ ἀρχῆς μὲν [illegible]
διαφέρει οὕτως ἢ ἄλλως, ὅταν δὲ θῶνται, διαφέρει, [illegible]
μνᾶς λυτροῦσθαι, ἢ τὸ αἶγα θύειν ἀλλὰ μὴ δύο [illegible]
ἔτι ὅσα ἐπὶ τῶν καθ' ἕκαστα νομοθετοῦσιν, οἷον τὸ θύ[illegible]
σίδᾳ, καὶ τὰ ψηφισματώδη. δοκεῖ δ' ἐνίοις εἶναι [illegible]
τοιαῦτα, ὅτι τὸ μὲν φύσει ἀκίνητον καὶ πανταχοῦ τ[illegible]
ἔχει δύναμιν, ὥσπερ τὸ πῦρ καὶ ἐνθάδε καὶ ἐν Π[illegible]
καίει, τὰ δὲ δίκαια κινούμενα ὁρῶσιν. τοῦτο δ' οὐκ ἔστ[illegible]
ἔχον, ἀλλ' ἔστιν ὥς. καίτοι παρά γε τοῖς θεοῖς ἴσ[illegible]
μῶς· παρ' ἡμῖν δ' ἐστὶ μέν τι καὶ φύσει, κινητὸν [illegible]
πᾶν. ἀλλ' ὅμως ἐστὶ τὸ μὲν φύσει τὸ δ' οὐ φύσει. [illegible]
δὲ φύσει τῶν ἐνδεχομένων καὶ ἄλλως ἔχειν, καὶ π[illegible]
ἀλλὰ νομικὸν καὶ συνθήκῃ, εἴπερ ἄμφω κινητὰ [illegible]
δῆλον. καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁ αὐτὸς ἁρμόσει διορισμ[illegible]
σει γὰρ ἡ δεξιὰ κρείττων, καίτοι ἐνδέχεταί τινας ἀ[illegible]
ξίους γενέσθαι. τὰ δὲ κατὰ συνθήκην καὶ τὸ συμφέ[illegible]

8. ἢ τοῦ βλαβεροῦ O^b. ‖ διὸ] διὸ καὶ M^b. ‖ 10. ἑαυτοῦ L^b, ἑαυτοῖς M^b. ‖ μὲν ante τοῦ om $L^bM^bO^b$. ‖ 11. τοῦ om M^b. ‖ [illegible] πρὸς M^b. ‖ ὁπότερον M^b. ‖ 13. τοῦ ἀδικεῖσθαί M^b, ἀδικεῖσθαί K^b. ‖ τοῦ δὲ M^b. ‖ 20. διὰ om K^b. ‖ 21. διὰ om M^b. ‖ 22. [illegible] K^b. ‖ 25. καὶ τὸ ἁπλῶς — 26. ἐστιν om M^b. ‖ 25. καὶ post δίκαιον om O^b. ‖ τὸ om K^bL^b. ‖ 26. ἐπὶ om L^b. ‖ [illegible] 30. οἷς] ἐν οἷς O^b. ‖ 31. κρίσις ἐστὶ τοῦ L^bO^b. ‖ 35. νόμον M^b.

2. εἰ δὲ τοῦ δικαίου om M^b. ‖ 3. αὐτῷ τοῦ ἁπλῶς ἀγαθοῦ L^b. ‖ 5. ἀγαθὸν εἶναι φασιν M^b. ‖ 6. τις ἄρα M^bO^b. ‖ 7. [illegible] τὰ τοιαῦτα] ταῦτα M^bO^b. ‖ 9. ταυτὸ O^b. ‖ 10. τὸ post καὶ om K^bL^b. ‖ 11. μὴ om K^bO^b. ‖ 13. ἄδικον] ἀδικία ἐν K^b. ‖ [illegible] πρὸς τὴν γυναῖκά M^b. ‖ κτῆμα L^b. ‖ 17. καὶ om M^b. ‖ 18. τοῦ δὲ πολιτικοῦ om K^b. ‖ μὲν] μὲν γὰρ K^b. ‖ 19. [illegible] κὸν L^b. ‖ 20. οὐ τῷ] οὕτω K^b. ‖ ὃ om M^b. ‖ 21. οἷον] οὕτως ἢ ἄλλως οἷον K^b. ‖ 24. ψηφίσματα τάδε M^b. ‖ [illegible] M^b. ‖ 25. διότι O^b. ‖ ἔχει τὴν αὐτὴν O^b. ‖ 26. καὶ τὸ πῦρ ἐνθάδε M^b. ‖ 28. ἔχον ἀλλ' ἔστιν ὥς om M^b. ‖ παρὰ τοῖς [illegible] μῶς M^b. post οὐδαμῶς M^bO^b ἔχον, L^b ἔχον ἐστι. ‖ 29. φυσικὸν κινητὸν οὐ μέντοι M^b. ‖ 33. ὁ] καὶ ὁ K^b. ‖ διωρισμένος L^b.

ν ὅμοιά ἐστι τοῖς μέτροις· οὐ γὰρ πανταχȢ ἴσα τὰ καὶ σιτηρὰ μέτρα, ἀλλ' Ȣ μὲν ὠνȢνται, μείζω, οὗ λȢσιν, ἐλάττω. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ μὴ φυσικὰ ἀλλ' πινα δίκαια οὐ ταὐτὰ πανταχοῦ, ἐπεὶ Ȣδ' αἱ πολι- ἀλλὰ μία μόνον πανταχȢ κατὰ φύσιν ἡ ἀρίστη. τῶν αίων καὶ νομίμων ἕκαςον ὡς τὰ καθόλȢ πρὸς τὰ καθ' ἔχει· τὰ μὲν γὰρ πραττόμενα πολλά, ἐκείνων δ' ν ἕν· καθόλȢ γάρ. διαφέρει δὲ τὸ ἀδίκημα καὶ τὸ καὶ τὸ δικαίωμα καὶ τὸ δίκαιον· ἄδικον μὲν γάρ ῃ φύσει ἢ τάξει· τὸ αὐτὸ δὲ τοῦτο, ὅταν πραχθῇ, μά ἐςι, πρὶν δὲ πραχθῆναι, Ȣ̓́πω, ἀλλ' ἄδικον. ὁμοίως ι δικαίωμα. καλεῖται δὲ μᾶλλον δικαιοπράγημα τὸ , δικαίωμα δὲ τὸ ἐπανόρθωμα τȢ ἀδικήματος. καθ' ον δὲ αὐτῶν, ποῖά τε εἴδη καὶ πόσα καὶ περὶ ποῖα ίνει ὄντα, ὕςερον ἐπισκεπτέον. ὄντων δὲ τῶν δικαίων δίκων τῶν εἰρημένων, ἀδικεῖ μὲν καὶ δικαιοπραγεῖ, κών τις αὐτὰ πράττῃ· ὅταν δ' ἄκων, Ȣ̓́τ' ἀδικεῖ Ȣ̓́τε πραγεῖ ἀλλ' ἢ κατὰ συμβεβηκός· οἷς γὰρ συμβέ- δικαίοις εἶναι ἢ ἀδίκοις, πράττȢσιν. ἀδίκημα δὲ καὶ πράγημα ὥριςαι τῷ ἑκουσίῳ καὶ ἀκȢσίῳ· ὅταν γὰρ ν ᾖ, ψέγεται, ἅμα δὲ καὶ ἀδίκημα τότ' ἐςίν· ὥστ' ι ἄδικον μέν, ἀδίκημα δ' Ȣ̓́πω, ἐὰν μὴ τὸ ἑκούσιον . λέγω δ' ἑκȢ́σιον μέν, ὥσπερ καὶ πρότερον εἴρηται, τις τῶν ἐφ' αὐτῷ ὄντων εἰδὼς καὶ μὴ ἀγνοῶν πράττῃ ὸν μήτε ᾧ μήτε Ȣ ἕνεκα, οἷον τίνα τύπτει καὶ τίνι καὶ ἕνεκα, κἀκείνων ἕκαστον μὴ κατὰ συμβεβηκὸς μηδὲ ὥσπερ εἴ τις λαβὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ τύπτοι ἕτερον, κών· οὐ γὰρ ἐπ' αὐτῷ. ἐνδέχεται δὲ τὸν τυπτόμενον ι εἶναι, τὸν δ' ὅτι μὲν ἄνθρωπος ἢ τῶν παρόντων τις ειν, ὅτι δὲ πατὴρ ἀγνοεῖν. ὁμοίως δὲ τὸ τοιȢ̃τον διω- καὶ ἐπὶ τȢ Ȣ ἕνεκα, καὶ περὶ τὴν πρᾶξιν ὅλην. τὸ δὴ μενον, ἢ μὴ ἀγνοȢ́μενον μὲν μὴ ἐπ' αὐτῷ δ' ὄν, ἢ ἰκȢ́σιον· πολλὰ γὰρ καὶ τῶν φύσει ὑπαρχόντων εἰδό-τες καὶ πράττομεν καὶ πάσχομεν, ὧν Ȣ̓θὲν Ȣ̓́θ' ἑκȢ́σιον οὔτ' ἀκȢ́σιόν ἐςιν, οἷον τὸ γηρᾶν ἢ ἀποθνήσκειν. ἔςι δ' ὁμοίως ἐπὶ τῶν ἀδίκων καὶ τῶν δικαίων καὶ τὸ κατὰ συμβεβηκός· καὶ γὰρ ἂν τὴν παρακαταθήκην ἀποδοίη τις ἄκων καὶ διὰ φόβον, ὃν Ȣ̓́τε δίκαια πράττειν Ȣ̓́τε δικαιοπραγεῖν φατέον ἀλλ' ἢ κατὰ συμβεβηκός. ὁμοίως δὲ καὶ τὸν ἀναγκαζόμενον καὶ ἄκοντα τὴν παρακαταθήκην μὴ ἀποδιδόντα κατὰ συμβεβηκὸς φατέον ἀδικεῖν καὶ τὰ ἄδικα πράττειν. τῶν δὲ ἑκȢσίων τὰ μὲν προελόμενοι πράττομεν τὰ δ' Ȣ̓ προελόμενοι, προελόμενοι μὲν ὅσα προβȢλευσάμενοι, ἀπροαίρετα δὲ ὅσα ἀπροβȢ́λευτα. τριῶν δὴ Ȣ̓σῶν βλαβῶν τῶν ἐν ταῖς κοινωνίαις, τὰ μὲν μετ' ἀγνοίας ἁμαρτήματά ἐστιν, ὅταν μήτε ὃν μήτε ὃ μήτε ᾧ μήτε Ȣ ἕνεκα ὑπέλαβε πράξῃ· ἢ γὰρ Ȣ̓ βαλεῖν ἢ Ȣ̓ τȢ́τῳ ἢ Ȣ̓ τȢ̃τον ἢ οὐ τȢ́του ἕνεκα ᾠήθη, ἀλλὰ συνέβη Ȣ̓χ Ȣ ἕνεκα ᾠήθη, οἷον Ȣ̓χ ἵνα τρώσῃ ἀλλ' ἵνα κεντήσῃ, ἢ Ȣ̓χ ὄν, ἢ Ȣ̓χ ὥς. ὅταν μὲν Ȣ̓͂ν παραλόγως ἡ βλάβη γένηται, ἀτύχημα, ὅταν δὲ μὴ παραλόγως, ἄνευ δὲ κακίας, ἁμάρτημα· ἁμαρτάνει μὲν γὰρ ὅταν ἡ ἀρχὴ ἐν αὐτῷ ᾖ τῆς αἰτίας, ἀτυχεῖ δ' ὅταν ἔξωθεν. ὅταν δὲ εἰδὼς μὲν μὴ προβȢλεύσας δέ, ἀδίκημα, οἷον ὅσα τε διὰ θυμὸν καὶ ἄλλα πάθη, ὅσα ἀναγκαῖα ἢ φυσικά, συμβαίνει τοῖς ἀνθρώποις· ταῦτα γὰρ βλάπτοντες καὶ ἁμαρτάνοντες ἀδικȢ̃σι μέν, καὶ ἀδικήματά ἐςιν, Ȣ̓ μέντοι πω ἄδικοι διὰ ταῦτα Ȣ̓δὲ πονηροί· Ȣ̓ γὰρ διὰ μοχθηρίαν ἡ βλάβη· ὅταν δ' ἐκ προαιρέσεως, ἄδικος καὶ μοχθηρός. διὸ καλῶς τὰ ἐκ θυμȢ̃ Ȣ̓κ ἐκ προνοίας κρίνεται· Ȣ̓ γὰρ ἄρχει ὁ θυμῷ ποιῶν, ἀλλ' ὁ ὀργίσας. ἔτι δὲ Ȣ̓δὲ περὶ τȢ γενέσθαι ἢ μὴ ἀμφισβητεῖται, ἀλλὰ περὶ τȢ δικαίȢ· ἐπὶ φαινομένῃ γὰρ ἀδικίᾳ ἡ ὀργή ἐςιν. Ȣ̓ γὰρ ὥσπερ ἐν τοῖς συναλλάγμασι περὶ τȢ γενέσθαι ἀμφισβητȢ̃σιν, ὧν ἀνάγκη τὸν ἕτερον εἶναι μοχθηρόν, ἂν μὴ διὰ λήθην αὐτὸ δρῶσιν· ἀλλ' ὁμολογȢ̃ντες περὶ τȢ πράγματος, περὶ τȢ ποτέρως δίκαιον ἀμφισβητȢ̃σιν. ὁ δ' ἐπιβȢλεύσας Ȣ̓κ ἀγνοεῖ, ὥςε ὁ μὲν οἴεται ἀδι-

. Ȣ — οὗ] ὧ — ὧ M^b. ‖ 4. αἱ om K^bL^b. ‖ 5. μόνον] μὲν M^b. ‖ κατὰ τὴν φύσιν M^b. ‖ 8. δὲ καὶ τὸ O^b. ‖ 9. καὶ τὸ δικαίωμα δίκαιον om K^b. ‖ 10. ἢ τῇ τάξει L^b. ‖ τὸ om K^bL^b. ‖ 11. ἐςι om L^bM^b. ‖ post ἄδικον $K^bL^bO^b$ ὅτι (τι K^b) ὅταν πραχθῇ ι ἐςίν. ‖ 12. τὸ κοινὸν μᾶλλον δικαιοπράγημα M^b. ‖ 15. τῶν om M^b. ‖ 16. προειρημένων O^b. ‖ 17. ὅταν — 18. ἀλλ' ἢ] τις M^b. ‖ 19. ἢ ἀδίκοις εἶναι O^b. ‖ 22. ἄδικόν τι ἔςαι M^b. ‖ Ȣ̓́πω ἐςὶν ἐὰν M^b. ‖ 23. μέν om M^b. ‖ 24. ἑαυτῷ M^bO^b. ‖ πράτ-. ‖ 25. ὃ K^b. ‖ ὡς et ὃν corr K^b. ‖ ἕνεκα om omnes. ‖ τύπτειν K^b, omissis καὶ τίνι. ‖ 26. ἑκάτερον K^b. ‖ 27. τύπτει L^b . ‖ 28. ἑκὼν δέ· Ȣ̓ M^bO^b. ‖ ἐφ' ἑαυτῷ O^b. ‖ 30. δὲ ὁ πατήρ O^b. ‖ 31. τȢ] τῶν L^bM^b. ‖ 32. ἐφ' αὐτῷ L^b, ἐφ' ἑαυτῷ O^b. ‖ ρ τῶν κατὰ φύσιν M^b.

. ἐγγηρᾶν M^b. ‖ ἢ] καὶ M^b, καὶ τὸ L^b. ‖ 3. καὶ ante τὸ om M^b. ‖ 4. καὶ διὰ] ἢ διὰ M^b. ‖ 5. ὃν add K^b. ‖ 9. Ȣ̓ προαι- M^b. ‖ 11. προβȢλευτά K^b. ‖ δὴ] οὖν M^b, δ' L^b. ‖ 13. πράξῃ] ταῦτα πράξῃ $L^bM^bO^b$. ‖ 14. βάλλειν K^b, βαλεῖ M^b. ‖] ὧι K^b. ‖ ὅτε M^b. ‖ 17. ἡ om L^b. ‖ 18. δὲ om M^b. ‖ ἐν ἑαυτῷ ἡ ἀρχὴ M^bO^b. ‖ 19. κακίας M^b. ‖ 22. ταῦτα] διὰ ταῦτα 24. Ȣ̓δὲ M^b. ‖ 25. πονηρός M^b. ‖ διὸ καὶ καλῶς L^b. ‖ 26. προαιρέσεως M^b. ‖ 27. Ȣ̓δὲ] Ȣ̓ M^b. ‖ 29. ἡ om M^b. ‖ ἐν om 30. ἀμφισβητεῖται M^b. ‖ 31. ἂν] εἰ O^b. ‖ αὐτῶν M^b. ‖ 32. τȢ ποτέρως] δὲ τȢ ποτέρως pr K^b. —

ἀδικία τῶν ἄκρων. καὶ ἡ μὲν δικαιοσύνη ἐστὶ καθ' ἣν ὁ δίκαιος λέγεται πρακτικὸς κατὰ προαίρεσιν τοῦ δικαίου, καὶ διανεμητικὸς καὶ αὑτῷ πρὸς ἄλλον καὶ ἑτέρῳ πρὸς ἕτερον, οὐχ οὕτως ὥστε τοῦ μὲν αἱρετοῦ πλέον αὑτῷ ἔλαττον δὲ τῷ πλησίον, τοῦ βλαβεροῦ δ' ἀνάπαλιν, ἀλλὰ τοῦ ἴσου τοῦ κατ' ἀναλογίαν, ὁμοίως δὲ καὶ ἄλλῳ πρὸς ἄλλον. ἡ δ' ἀδικία τοὐναντίον τοῦ ἀδίκου. τοῦτο δ' ἐστὶν ὑπερβολὴ καὶ ἔλλειψις τοῦ ὠφελίμου ἢ βλαβεροῦ παρὰ τὸ ἀνάλογον. διὸ ὑπερβολὴ καὶ ἔλλειψις ἡ ἀδικία, ὅτι ὑπερβολῆς καὶ ἐλλείψεώς ἐστιν, ἐφ' αὑτοῦ μὲν ὑπερβολῆς μὲν τοῦ ἁπλῶς ὠφελίμου, ἐλλείψεως δὲ τοῦ βλαβεροῦ· ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων τὸ μὲν ὅλον ὁμοίως, τὸ δὲ παρὰ τὸ ἀνάλογον, ὁποτέρως ἔτυχεν. τοῦ δὲ ἀδικήματος τὸ μὲν ἔλαττον τὸ ἀδικεῖσθαί ἐστι, τὸ δὲ μεῖζον τὸ ἀδικεῖν. περὶ μὲν οὖν δικαιοσύνης καὶ ἀδικίας, τίς ἑκατέρας ἐστὶν ἡ φύσις, εἰρήσθω τοῦτον τὸν τρόπον, ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τοῦ δικαίου καὶ ἀδίκου καθόλου.

10 Ἐπεὶ δ' ἔστιν ἀδικοῦντα μήπω ἄδικον εἶναι, ὁ ποῖα ἀδικήματα ἀδικῶν ἤδη ἄδικός ἐστιν ἑκάστην ἀδικίαν, οἷον κλέπτης ἢ μοιχὸς ἢ λῃστής; ἢ οὕτω μὲν οὐδὲν διοίσει; καὶ γὰρ ἂν συγγένοιτο γυναικὶ εἰδὼς τὸ ᾗ, ἀλλ' οὐ διὰ προαιρέσεως ἀρχὴν ἀλλὰ διὰ πάθος. ἀδικεῖ μὲν οὖν, ἄδικος δ' οὐκ ἔστιν, οἷον οὐδὲ κλέπτης, ἔκλεψε δέ, οὐδὲ μοιχός, ἐμοίχευσε δέ· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. πῶς μὲν οὖν ἔχει τὸ ἀντιπεπονθὸς πρὸς τὸ δίκαιον, εἴρηται πρότερον· δεῖ δὲ μὴ λανθάνειν ὅτι τὸ ζητούμενόν ἐστι καὶ τὸ ἁπλῶς δίκαιον καὶ τὸ πολιτικὸν δίκαιον. τοῦτο δέ ἐστιν ἐπὶ κοινωνῶν βίου πρὸς τὸ εἶναι αὐτάρκειαν, ἐλευθέρων καὶ ἴσων ἢ κατ' ἀναλογίαν ἢ κατ' ἀριθμόν· ὥστε ὅσοις μή ἐστι τοῦτο, οὐκ ἔστι τούτοις πρὸς ἀλλήλους τὸ πολιτικὸν δίκαιον, ἀλλά τι δίκαιον καὶ καθ' ὁμοιότητα. ἔστι γὰρ δίκαιον, οἷς καὶ νόμος πρὸς αὐτούς· νόμος δ', ἐν οἷς ἀδικία· ἡ γὰρ δίκη κρίσις τοῦ δικαίου καὶ τοῦ ἀδίκου. ἐν οἷς δ' ἀδικία, καὶ τὸ ἀδικεῖν ἐν τούτοις, ἐν οἷς δὲ τὸ ἀδικεῖν, οὐ πᾶσιν ἀδικία· τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ πλέον αὑτῷ νέμειν τῶν ἁπλῶς ἀγαθῶν, ἔλαττον δὲ τῶν ἁπλῶς κακῶν. διὸ οὐκ ἐῶμεν ἄρχειν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸν λόγον, ὅτι ἑαυτῷ

τοῦτο ποιεῖ, καὶ γίνεται τύραννος. ἔστι δ' ὁ ἄρχων φ… τοῦ δικαίου, εἰ δὲ τοῦ δικαίου, καὶ τοῦ ἴσου. ἐπεὶ δ' οὐθὲν… πλέον εἶναι δοκεῖ, εἴπερ δίκαιος· οὐ γὰρ νέμει πλέ… ἁπλῶς ἀγαθοῦ αὑτῷ, εἰ μὴ πρὸς αὐτὸν ἀνάλογόν ἐστ… ἑτέρῳ ποιεῖ· καὶ διὰ τοῦτο ἀλλότριον εἶναί φασιν ἀγ… τὴν δικαιοσύνην, καθάπερ ἐλέχθη καὶ πρότερον. μισθὸς… τις δοτέος, τοῦτο δὲ τιμὴ καὶ γέρας· ὅτῳ δὲ μὴ ἱκανὰ… τοιαῦτα, οὗτοι γίνονται τύραννοι. τὸ δὲ δεσποτικὸν δίκ… καὶ τὸ πατρικὸν οὐ ταὐτὸν τούτοις ἀλλ' ὅμοιον· οὐ γὰρ… ἀδικία πρὸς τὰ αὑτοῦ ἁπλῶς, τὸ δὲ κτῆμα καὶ τὸ τ… ἕως ἂν ᾖ πηλίκον καὶ μὴ χωρισθῇ, ὥσπερ μέρος… αὐτὸν δ' οὐθεὶς προαιρεῖται βλάπτειν· διὸ οὐκ ἔστιν… πρὸς αὑτόν. οὐδ' ἄρα ἄδικον οὐδὲ δίκαιον τὸ πολιτικόν… νόμον γὰρ ἦν, καὶ ἐν οἷς ἐπεφύκει εἶναι νόμος· οὗτοι δ'… οἷς ὑπάρχει ἰσότης τοῦ ἄρχειν καὶ ἄρχεσθαι. διὸ μᾶ… πρὸς γυναῖκά ἐστι δίκαιον ἢ πρὸς τέκνα καὶ κτήματα… γάρ ἐστι τὸ οἰκονομικὸν δίκαιον· ἕτερον δὲ καὶ τοῦτο τ… λιτικοῦ. τοῦ δὲ πολιτικοῦ δικαίου τὸ μὲν φυσικόν ἐστι… νομικόν, φυσικὸν μὲν τὸ πανταχοῦ τὴν αὐτὴν ἔχον δύ… καὶ οὐ τῷ δοκεῖν ἢ μή, νομικὸν δὲ ὃ ἐξ ἀρχῆς μὲν… διαφέρει οὕτως ἢ ἄλλως, ὅταν δὲ θῶνται, διαφέρει, … μνᾶς λυτροῦσθαι, ἢ τὸ αἶγα θύειν ἀλλὰ μὴ δύο… ἔτι ὅσα ἐπὶ τῶν καθ' ἕκαστα νομοθετοῦσιν, οἷον τὸ θύ… σίδᾳ, καὶ τὰ ψηφισματώδη. δοκεῖ δ' ἐνίοις εἶναι… τοιαῦτα, ὅτι τὸ μὲν φύσει ἀκίνητον καὶ πανταχοῦ τ… ἔχει δύναμιν, ὥσπερ τὸ πῦρ καὶ ἐνθάδε καὶ ἐν Π… καίει, τὰ δὲ δίκαια κινούμενα ὁρῶσιν. τοῦτο δ' οὐκ ἔσ… ἔχον, ἀλλ' ἔστιν ὥς. καίτοι παρά γε τοῖς θεοῖς ἴσω… μῶς· παρ' ἡμῖν δ' ἐστὶ μέν τι καὶ φύσει, κινητὸν… πᾶν. ἀλλ' ὅμως ἐστὶ τὸ μὲν φύσει τὸ δ' οὐ φύσει… δὲ φύσει τῶν ἐνδεχομένων καὶ ἄλλως ἔχειν, καὶ τ… ἀλλὰ νομικὸν καὶ συνθήκῃ, εἴπερ ἄμφω κινητὰ… δῆλον. καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁ αὐτὸς ἁρμόσει διορισμ… σει γὰρ ἡ δεξιὰ κρείττων, καίτοι ἐνδέχεταί τινας ἀ… ξίους γενέσθαι. τὰ δὲ κατὰ συνθήκην καὶ τὸ συμφέ…

8. ἢ τοῦ βλαβεροῦ O^b. ‖ διὸ] διὸ καὶ M^b. ‖ 10. ἑαυτοῦ L^b, ἑαυτοῖς M^b. ‖ μὲν ante τοῦ om $L^bM^bO^b$. ‖ 11. τοῦ om M^b … πρὸς M^b. ‖ ὁπότερον M^b. ‖ 13. τοῦ ἀδικεῖσθαί M^b, ἀδικεῖσθαί K^b. ‖ τοῦ δὲ M^b. ‖ 20. διὰ om K^b. ‖ 21. διὰ om M^b. ‖ 22. … K^b. ‖ 25. καὶ τὸ ἁπλῶς — 26. ἐστιν om M^b. ‖ 25. καὶ post δίκαιον om O^b. ‖ τὸ om K^bL^b. ‖ 26. ἐπὶ om L^b. ‖ κοινωνῶν … 30. οἷς] ἐν οἷς O^b. ‖ 31. κρίσις ἐστὶ τοῦ L^bO^b. ‖ 35. νόμον M^b.

2. εἰ δὲ τοῦ δικαίου om M^b. ‖ 3. αὐτῷ τοῦ ἁπλῶς ἀγαθοῦ L^b. ‖ 5. ἀγαθὸν εἶναι φασιν M^b. ‖ 6. τις ἄρα M^bO^b. ‖ 7. … τὰ τοιαῦτα] ταῦτα M^bO^b. ‖ 9. ταὐτὸ O^b. ‖ 10. τὸ post καὶ om K^bL^b. ‖ 11. μὴ om K^bO^b. ‖ 13. ἄδικον] ἀδικία ἐν K^b … πρὸς τὴν γυναῖκά M^b. ‖ κτῆμα L^b. ‖ 17. καὶ om M^b. ‖ 18. τοῦ δὲ πολιτικοῦ om K^b. ‖ μὲν] μὲν γὰρ K^b. ‖ 19. … κὸν L^b. ‖ 20. οὐ τῷ] οὕτω K^b. ‖ ὃ om M^b. ‖ 21. οἷον] οὕτως ἢ ἄλλως οἷον K^b. ‖ 24. ψηφίσματα τάδε M^b. ‖ … M^b. ‖ 25. διότι O^b. ‖ ἔχει τὴν αὐτὴν O^b. ‖ 26. καὶ τὸ πῦρ ἐνθάδε M^b. ‖ 28. ἔχον ἀλλ' ἔστιν ὡς om M^b. ‖ παρὰ τοῖς … μῶς M^b. post οὐδαμῶς M^bO^b ἔχον, L^b ἔχον ἐστι. ‖ 29. φυσικὸν κινητὸν οὐ μέντοι M^b. ‖ 33. ὁ] καὶ ὁ K^b. ‖ διωρισμένος L^b.

ν ὅμοιά ἐστι τοῖς μέτροις· οὐ γὰρ πανταχῦ ἴσα τὰ ; καὶ σιτηρὰ μέτρα, ἀλλ' ὖ μὲν ὠνῦνται, μείζω, οὗ ιλῦσιν, ἐλάττω. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ μὴ φυσικὰ ἀλλ' πινα δίκαια οὐ ταὐτὰ πανταχοῦ, ἐπεὶ ὐδ' αἱ πολι- ἀλλὰ μία μόνον πανταχῦ κατὰ φύσιν ἡ ἀρίστη. τῶν :αίων καὶ νομίμων ἕκαςον ὡς τὰ καθόλυ πρὸς τὰ καθ' ι ἔχει· τὰ μὲν γὰρ πραττόμενα πολλά, ἐκείνων δ' ν ἕν· καθόλυ γάρ. διαφέρει δὲ τὸ ἀδίκημα καὶ τὸ ι καὶ τὸ δικαίωμα καὶ τὸ δίκαιον· ἄδικον μὲν γάρ ῇ φύσει ἢ τάξει· τὸ αὐτὸ δὲ τοῦτο, ὅταν πραχθῇ, μά ἐςι, πρὶν δὲ πραχθῆναι, ὔπω, ἀλλ' ἄδικον. ὁμοίως ι δικαίωμα. καλεῖται δὲ μᾶλλον δικαιοπράγημα τὸ , δικαίωμα δὲ τὸ ἐπανόρθωμα τῦ ἀδικήματος. καθ' ον δὲ αὐτῶν, ποῖά τε εἴδη καὶ πόσα καὶ περὶ ποῖα ίνει ὄντα, ὕςερον ἐπισκεπτέον. ὄντων δὲ τῶν δικαίων δίκων τῶν εἰρημένων, ἀδικεῖ μὲν καὶ δικαιοπραγεῖ, κών τις αὐτὰ πράττῃ· ὅταν δ' ἄκων, ὔτ' ἀδικεῖ ὔτε πραγεῖ ἀλλ' ἢ κατὰ συμβεβηκός· οἷς γὰρ συμβέ- δικαίοις εἶναι ἢ ἀδίκοις, πράττυσιν. ἀδίκημα δὲ καὶ πράγημα ὥριςαι τῷ ἑκουσίῳ καὶ ἀκυσίῳ· ὅταν γὰρ ν ᾖ, ψέγεται, ἅμα δὲ καὶ ἀδίκημα τότ' ἐςίν· ὥστ' τι ἄδικον μέν, ἀδίκημα δ' ὔπω, ἐὰν μὴ τὸ ἑκούσιον . λέγω δ' ἑκύσιον μέν, ὥσπερ καὶ πρότερον εἴρηται, τις τῶν ἐφ' αὐτῷ ὄντων εἰδὼς καὶ μὴ ἀγνοῶν πράττῃ ὂν μήτε ᾧ μήτε ὗ ἕνεκα, οἷον τίνα τύπτει καὶ τίνι καὶ ἕνεκα, κἀκείνων ἕκαστον μὴ κατὰ συμβεβηκὸς μηδὲ ὥσπερ εἴ τις λαβὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ τύπτοι ἕτερον, κών· οὐ γὰρ ἐπ' αὐτῷ. ἐνδέχεται δὲ τὸν τυπτόμενον α εἶναι, τὸν δ' ὅτι μὲν ἄνθρωπος ἢ τῶν παρόντων τις εειν, ὅτι δὲ πατὴρ ἀγνοεῖν. ὁμοίως δὲ τὸ τοιῦτον διω- καὶ ἐπὶ τῦ ὗ ἕνεκα, καὶ περὶ τὴν πρᾶξιν ὅλην. τὸ δὴ μενον, ἢ μὴ ἀγνούμενον μὲν μὴ ἐπ' αὐτῷ δ' ὄν, ἢ ἰκύσιον· πολλὰ γὰρ καὶ τῶν φύσει ὑπαρχόντων εἰδό-

τες καὶ πράττομεν καὶ πάσχομεν, ὧν ὐθὲν ὔθ' ἑκύσιον οὔτ' ἀκύσιόν ἐςιν, οἷον τὸ γηρᾶν ἢ ἀποθνήσκειν. ἔςι δ' ὁμοίως ἐπὶ τῶν ἀδίκων καὶ τῶν δικαίων καὶ τὸ κατὰ συμβεβηκός· καὶ γὰρ ἂν τὴν παρακαταθήκην ἀποδοίη τις ἄκων καὶ διὰ φόβον, ὃν ὔτε δίκαια πράττειν ὔτε δικαιοπραγεῖν φατέον ἀλλ' ἢ κατὰ συμβεβηκός. ὁμοίως δὲ καὶ τὸν ἀναγκαζόμενον καὶ ἄκοντα τὴν παρακαταθήκην μὴ ἀποδιδόντα κατὰ συμβεβηκὸς φατέον ἀδικεῖν καὶ τὰ ἄδικα πράττειν. τῶν δὲ ἑκυσίων τὰ μὲν προελόμενοι πράττομεν τὰ δ' ὐ προελόμενοι, προελόμενοι μὲν ὅσα προβυλευσάμενοι, ἀπροαίρετα δὲ ὅσα ἀπροβύλευτα. τριῶν δὴ ὐσῶν βλαβῶν τῶν ἐν ταῖς κοινωνίαις, τὰ μὲν μετ' ἀγνοίας ἁμαρτήματά ἐστιν, ὅταν μήτε ὃν μήτε ὃ μήτε ᾧ μήτε ὗ ἕνεκα ὑπέλαβε πράξῃ· ἢ γὰρ ὐ βαλεῖν ἢ ὐ τύτῳ ἢ ὐ τῦτον ἢ οὐ τύτου ἕνεκα ᾠήθη, ἀλλὰ συνέβη ὐχ ὗ ἕνεκα ᾠήθη, οἷον ὐχ ἵνα τρώσῃ ἀλλ' ἵνα κεντήσῃ, ἢ ὐχ ὅν, ἢ ὐχ ᾧς. ὅταν μὲν ὖν παραλόγως ἡ βλάβη γένηται, ἀτύχημα, ὅταν δὲ μὴ παραλόγως, ἄνευ δὲ κακίας, ἁμάρτημα· ἁμαρτάνει μὲν γὰρ ὅταν ἡ ἀρχὴ ἐν αὐτῷ ᾖ τῆς αἰτίας, ἀτυχεῖ δ' ὅταν ἔξωθεν. ὅταν δὲ εἰδὼς μὲν μὴ προβυλεύσας δέ, ἀδίκημα, οἷον ὅσα τε διὰ θυμὸν καὶ ἄλλα πάθη, ὅσα ἀναγκαῖα ἢ φυσικά, συμβαίνει τοῖς ἀνθρώποις· ταῦτα γὰρ βλάπτοντες καὶ ἁμαρτάνοντες ἀδικῦσι μέν, καὶ ἀδικήματά ἐςιν, ὐ μέντοι πω ἄδικοι διὰ ταῦτα ὐδὲ πονηροί· ὐ γὰρ διὰ μοχθηρίαν ἡ βλάβη· ὅταν δ' ἐκ προαιρέσεως, ἄδικος καὶ μοχθηρός. διὸ καλῶς τὰ ἐκ θυμῦ ὐκ ἐκ προνοίας κρίνεται· ὐ γὰρ ἄρχει ὁ θυμῷ ποιῶν, ἀλλ' ὁ ὀργίσας. ἔτι δὲ ὐδὲ περὶ τῦ γενέσθαι ἢ μὴ ἀμφισβητεῖται, ἀλλὰ περὶ τῦ δικαίυ· ἐπὶ φαινομένῃ γὰρ ἀδικίᾳ ἡ ὀργή ἐςιν. ὐ γὰρ ὥσπερ ἐν τοῖς συναλλάγμασι περὶ τῦ γενέσθαι ἀμφισβητῦσιν, ὧν ἀνάγκη τὸν ἕτερον εἶναι μοχθηρόν, ἂν μὴ διὰ λήθην αὐτὸ δρῶσιν· ἀλλ' ὁμολογῦντες περὶ τῦ πράγματος, περὶ τῦ ποτέρως δίκαιον ἀμφισβητῦσιν. ὁ δ' ἐπιβυλεύσας ὐκ ἀγνοεῖ, ὥςε ὁ μὲν οἴεται ἀδι-

. ὖ — οὗ] ὧ — ὧ M^b. ‖ 4. αἱ om K^bL^b: ‖ 5. μόνον] μὲν M^b. ‖ κατὰ τὴν φύσιν M^b. ‖ 8. δὲ καὶ τὸ O^b. ‖ 9. καὶ τὸ δικαίωμα δίκαιον om K^b. ‖ 10. ἢ τῇ τάξει L^b. ‖ τὸ om K^bL^b. ‖ 11. ἐςι om L^bM^b. ‖ post ἄδικον $K^bL^bO^b$ ὅτι (τι K^b) ὅταν πραχθῇ ι ἐςίν. ‖ 12. τὸ κοινὸν μᾶλλον δικαιοπράγημα M^b. ‖ 15. τῶν om M^b. ‖ 16. προειρημένων O^b. ‖ 17. ὅταν — 18. ἀλλ' ἢ] τις M^b. ‖ 19. ἢ ἀδίκοις εἶναι O^b. ‖ 22. ἄδικόν τι ἔςαι M^b. ‖ ὔπω ἐςὶν ἐὰν M^b. ‖ 23. μέν om M^b. ‖ 24. ἑαυτῷ M^bO^b. ‖ πράτ- . ‖ 25. ὃ K^b. ‖ ὡς et ὃν corr K^b. ‖ ἕνεκα om omnes. ‖ τύπτειν K^b, omissis καὶ τίνι. ‖ 26. ἑκάτερον K^b. ‖ 27. τύπτει L^b . ‖ 28. ἑκὼν δέ· ὐ M^bO^b. ‖ ἐφ' ἑαυτῷ O^b. ‖ 30. δὲ ὁ πατήρ O^b. ‖ 31. τῦ] τῶν L^bM^b. ‖ 32. ἐφ' αὑτῷ L^b, ἐφ' ἑαυτῷ O^b. ‖ ρ τῶν κατὰ φύσιν M^b.

. ἐγγηρᾶν M^b. ‖ ἢ] καὶ M^b, καὶ τὸ L^b. ‖ 3. καὶ ante τὸ om M^b. ‖ 4. καὶ διὰ] ἢ διὰ M^b. ‖ 5. ὃν add K^b. ‖ 9. ὐ προαι- M^b. ‖ 11. προβυλευτά K^b. ‖ δὴ] οὖν M^b, δ' L^b. ‖ 13. πράξῃ] ταῦτα πράξῃ $L^bM^bO^b$. ‖ 14. βάλλειν K^b, βαλεῖ M^b. ‖ ;] ᾧι K^b. ‖ ὅτε M^b. ‖ 17. ἡ om L^b. ‖ 18. δὲ om M^b. ‖ ἐν ἑαυτῷ ἡ ἀρχὴ M^bO^b. ‖ 19. κακίας M^b. ‖ 22. ταῦτα] διὰ ταῦτα 24. ὐδὲ M^b. ‖ 25. πονηρός M^b. ‖ διὸ καὶ καλῶς L^b. ‖ 26. προαιρέσεως M^b. ‖ 27. ὐδὲ] ὐ M^b. ‖ 29. ἡ om M^b. ‖ ἐν om 30. ἀμφισβητεῖται M^b. ‖ 31. ἂν] εἰ O^b. ‖ αὐτῶν M^b. ‖ 32. σῦ ποτέρως] δὲ τῦ ποτέρως pr K^b. —

κεῖσθαι, ὁ δ' οὔ. ἂν δ' ἐκ προαιρέσεως βλάψῃ, ἀδικεῖ. καὶ κατὰ ταῦτ' ἤδη τὰ ἀδικήματα ὁ ἀδικῶν ἄδικος, ὅταν παρὰ τὸ ἀνάλογον ᾖ ἢ παρὰ τὸ ἴσον. ὁμοίως δὲ καὶ δίκαιος, ὅταν προελόμενος δικαιοπραγῇ. δικαιοπραγεῖ δέ, ἂν μόνον ἑκὼν πράττῃ. τῶν δ' ἀκουσίων τὰ μέν ἐστι συγγνωμονικὰ τὰ δ' οὐ συγγνωμονικά· ὅσα μὲν γὰρ μὴ μόνον ἀγνοοῦντες ἀλλὰ καὶ δι' ἄγνοιαν ἁμαρτάνουσι, συγγνωμονικά, ὅσα δὲ μὴ δι' ἄγνοιαν, ἀλλ' ἀγνοοῦντες μὲν διὰ πάθος δὲ μήτε φυσικὸν μήτ' ἀνθρώπινον, οὐ συγγνωμονικά.

11 Ἀπορήσειε δ' ἄν τις, εἰ ἱκανῶς διώρισται περὶ τοῦ ἀδικεῖσθαι καὶ ἀδικεῖν, πρῶτον μὲν εἰ ἔστιν ὥσπερ Εὐριπίδης εἴρηκε, λέγων ἀτόπως

μητέρα κατέκτα τὴν ἐμήν, βραχὺς λόγος,
ἑκὼν ἑκοῦσαν, ἢ θέλουσαν οὐχ ἑκών·

πότερον γὰρ ὡς ἀληθῶς ἔστιν ἑκόντα ἀδικεῖσθαι, ἢ οὒ ἀλλ' ἀκούσιον ἅπαν, ὥσπερ καὶ τὸ ἀδικεῖν πᾶν ἑκούσιον. καὶ ἆρα πᾶν οὕτως ἢ ἐκείνως, ὥσπερ καὶ τὸ ἀδικεῖν πᾶν ἑκούσιον, ἢ τὸ μὲν ἑκούσιον τὸ δ' ἀκούσιον. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ δικαιοῦσθαι· τὸ γὰρ δικαιοπραγεῖν πᾶν ἑκούσιον, ὥστ' εὔλογον ἀντικεῖσθαι ὁμοίως καθ' ἑκάτερον τό τ' ἀδικεῖσθαι καὶ τὸ δικαιοῦσθαι ἢ ἑκούσιον ἢ ἀκούσιον εἶναι. ἄτοπον δ' ἂν δόξειε καὶ ἐπὶ τοῦ δικαιοῦσθαι, εἰ πᾶν ἑκούσιον· ἔνιοι γὰρ δικαιοῦνται οὐχ ἑκόντες. ἐπεὶ καὶ τόδε διαπορήσειεν ἄν τις, πότερον ὁ τὸ ἄδικον πεπονθὼς ἀδικεῖται πᾶς ἢ ὥσπερ καὶ ἐπὶ τοῦ πράττειν, καὶ ἐπὶ τοῦ πάσχειν ἐστίν· κατὰ συμβεβηκὸς γὰρ ἐνδέχεται ἐπ' ἀμφοτέρων μεταλαμβάνειν τῶν δικαίων. ὁμοίως δὲ δῆλον ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν ἀδίκων· οὐ γὰρ ταὐτὸν τὸ τἄδικα πράττειν τῷ ἀδικεῖν οὐδὲ τὸ ἄδικα πάσχειν τῷ ἀδικεῖσθαι. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ δικαιοπραγεῖν καὶ δικαιοῦσθαι· ἀδύνατον γὰρ ἀδικεῖσθαι μὴ ἀδικοῦντος ἢ δικαιοῦσθαι μὴ δικαιοπραγοῦντος. εἰ δ' ἐστὶν ἁπλῶς τὸ ἀδικεῖν τὸ βλάπτειν ἑκόντα τινά, τὸ δ' ἑκόντα εἰδότα καὶ ὃν καὶ ᾧ καὶ ὥς, ὁ δ' ἀκρατὴς ἑκὼν βλάπτει αὐτὸς αὑτόν, ἑκών τ' ἂν ἀδικοῖτο καὶ ἐνδέχοιτο αὐτὸν αὑτὸν ἀδικεῖν. ἔστι δὲ καὶ τοῦτο ἕν τι τῶν ἀπορουμένων, εἰ ἐνδέχεται αὐτὸν αὑτὸν ἀδικεῖν. ἔτι ἑκὼν ἄ[illegible] δι' ἀκρασίαν ὑπ' ἄλλου βλάπτοιτο ἑκόντος, ὥστ' εἴη ἂν [illegible] ἀδικεῖσθαι. ἢ οὐκ ὀρθὸς ὁ διορισμός, ἀλλὰ προσθετέον [illegible] βλάπτειν εἰδότα καὶ ὃν καὶ ᾧ καὶ ὡς τὸ παρὰ τὴν [illegible] βούλησιν; βλάπτεται μὲν οὖν τις ἑκὼν καὶ τἄδικα πάσ[illegible] ἀδικεῖται δ' οὐθεὶς ἑκών· οὐθεὶς γὰρ βούλεται, οὐδ' ὁ ἀκρα[illegible] ἀλλὰ παρὰ τὴν βούλησιν πράττει· οὔτε γὰρ βούλεται [illegible] ὃ μὴ οἴεται εἶναι σπουδαῖον, ὅ τε ἀκρατὴς οὐχ ἃ οἴεται [illegible] πράττειν πράττει. ὁ δὲ τὰ αὑτοῦ διδούς, ὥσπερ Ὅμηρός [illegible] δοῦναι τὸν Γλαῦκον τῷ Διομήδει "χρύσεα χαλκείων, [illegible] τόμβοι' ἐννεαβοίων," οὐκ ἀδικεῖται· ἐπ' αὐτῷ γάρ ἐστι τ[illegible] δόναι, τὸ δ' ἀδικεῖσθαι οὐκ ἐπ' αὐτῷ, ἀλλὰ τὸν ἀδι[illegible] δεῖ ὑπάρχειν. περὶ μὲν οὖν τοῦ ἀδικεῖσθαι, ὅτι οὐχ [illegible] δῆλον.

Ἔτι δ' ὧν προειλόμεθα δύ' ἔστιν εἰπεῖν, πότερ[illegible] ἀδικεῖ ὁ νείμας παρὰ τὴν ἀξίαν τὸ πλεῖον ἢ ὁ ἔχων, [illegible] εἰ ἔστιν αὐτὸν αὑτὸν ἀδικεῖν· εἰ γὰρ ἐνδέχεται τὸ [illegible] λεχθὲν καὶ ὁ διανέμων ἀδικεῖ ἀλλ' οὐχ ὁ ἔχων τὸ [illegible] εἴ τις πλέον ἑτέρῳ ἢ αὑτῷ νέμει εἰδὼς καὶ ἑκών, [illegible] αὐτὸν ἀδικεῖ. ὅπερ δοκοῦσιν οἱ μέτριοι ποιεῖν· ὁ γ[illegible] κὴς ἐλαττωτικός ἐστιν. ἢ οὐδὲ τοῦτο ἁπλοῦν; ἑτέρου γ[illegible] εἰ ἔτυχεν, ἐπλεονέκτει, οἷον δόξης ἢ τοῦ ἁπλῶς [illegible] λύεται καὶ κατὰ τὸν διορισμὸν τοῦ ἀδικεῖν· οὐθὲν γ[illegible] τὴν αὑτοῦ πάσχει βούλησιν, ὥστε οὐκ ἀδικεῖται [illegible] ἀλλ' εἴπερ, βλάπτεται μόνον. φανερὸν δὲ καὶ ὅτι [illegible] μων ἀδικεῖ, ἀλλ' οὐχ ὁ τὸ πλέον ἔχων ἀεί· οὐ γ[illegible] ἄδικον ὑπάρχει ἀδικεῖ, ἀλλ' ᾧ τὸ ἑκόντα τοῦτο [illegible] τοῦτο δ' ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς πράξεως, ἥ ἐστιν ἐν τῷ [illegible] ἀλλ' οὐκ ἐν τῷ λαμβάνοντι. ἔτι ἐπεὶ πολλαχῶς τὸ [illegible] λέγεται, καὶ ἔστιν ὡς τὰ ἄψυχα κτείνει καὶ ἡ χ[illegible] οἰκέτης ἐπιτάξαντος, οὐκ ἀδικεῖ μέν, ποιεῖ δὲ τὰ [illegible] ἔτι εἰ μὲν ἀγνοῶν ἔκρινεν, οὐκ ἀδικεῖ κατὰ τὸ νομ[illegible] καιον οὐδ' ἄδικος ἡ κρίσις ἐστίν, ἔστι δ' ὡς ἄδικος· [illegible] γὰρ τὸ νομικὸν δίκαιον καὶ τὸ πρῶτον· εἰ δὲ γινώσκ[illegible]

1. ἐὰν L^b. ‖ 2. περὶ L^b. ‖ 3. ᾗ om M^b. ‖ καὶ ὁ δίκαιος M^b. ‖ 8. μέν] μή M^b. ‖ δὲ om K^b. ‖ 9. ἀνθρωπικὸν L^b[illegible] 11. καὶ τοῦ ἀδικεῖν M^bO^b. ‖ 12. ἀτόπως] τὸ πῶς K^b, ἀτόπως πῶς L^b. ‖ 15. ἀληθές M^b. ‖ 16. πᾶν O^b. ‖ 17. ἅπαν L^b[illegible] om M^b. ‖ πᾶν] ἢ πᾶν K^b, πᾶν ἦν M^b. ‖ ἢ — 18. ἀκούσιον om K^b. ‖ 20. καθ'] δὴ καθ' M^b. ‖ τὸ om K^b. ‖ 21. ἢ [illegible] M^b. ‖ 22. ἅπαν M^bO^b. ‖ 23. τόγε O^b. ‖ 26. μεταλαμβάνειν ἐπ' ἀμφοτέρων M^b. ‖ 30. ἀδικοῦντός τινος ἢ M^bO^b. ‖ 31. [illegible] M^b. ‖ 32. τὸν M^b. ‖ ᾧ] ὃ $K^bM^bO^b$. ‖ 33. τ' om M^b. ‖ καὶ] κἂν K^b. ‖ 34. αὐτὸν] αὐτὸς K^bL^b, ἂν αὐτὸν O^b. ‖ ἔστι — [illegible]κεῖν om M^b. ‖ 34. ἕν om K^b, ἕν τι om L^b.

1. ἀδικεῖν αὐτόν O^b. ‖ 3. ὀρθῶς pr K^b. ‖ τὸ K^bO^b. ‖ 4. καὶ ὃν om K^bL^b. ‖ ᾧ] ὃ M^b et corr L^b. ‖ τὸ om K^b[illegible] 5. οὖν] οὐ K^b. ‖ 6. δ' οὐδὲ εἷς K^b. ‖ ἀκροατὴς K^b. ‖ 7. γὰρ om M^b. ‖ 8. σπουδαῖον εἶναι O^b. ‖ τε] δὲ $L^bM^bO^b$. ‖ οὐχ ἃ] [illegible] M^bO^b. ‖ 12. ἐφ' αὐτῷ O^b. ‖ 15. προειλάμεθα K^b. ‖ 16. ἀξίαν πλέον ἔχων K^b. ‖ 18. ἑκὼν K^b. ‖ πλεῖον L^b. ‖ 19. τις] π[illegible] M^b, τις τὸ O^b. ‖ πλεῖον O^b. ‖ ἑτέρῳ ἢ αὑτῷ] αὑτοῦ ἑτέρῳ K^b. ‖ 22. πλεονεκτεῖ K^bL^b. ‖ 25. δὲ ὅτι καὶ L^b, διότι καὶ K^b. [illegible] ἀεί] ἀδικεῖ K^b. ‖ 27. ἄδικον ἔχω ὑπάρχει K^b. ‖ 29. ἐπεὶ] εἰ L^b. ‖ 30. κτείνει δὲ καὶ L^b. ‖ ὁ om O^b. ‖ 31. μὲν οὐκ ἀδικεῖ [illegible] 32. οὐκ ἀδικεῖ post δίκαιον K^b. ‖ 32 et 34. νόμιμον M^b. ‖ 33. ἐστίν om O^b.

ίως, πλεονεκτεῖ καὶ αὐτὸς ἢ χάριτος ἢ τιμωρίας. οὖν κἂν εἴ τις μερίσαιτο τοῦ ἀδικήματος, καὶ ὁ διὰ κρίνας ἀδίκως πλέον ἔχει· καὶ γὰρ ἐπ' ἐκείνων ὁ τὸν κρίνας οὐκ ἀγρὸν ἀλλ' ἀργύριον ἔλαβεν. οἱ δ' ἄν- ἐφ' ἑαυτοῖς οἴονται εἶναι τὸ ἀδικεῖν, διὸ καὶ τὸ δί- ιναι ῥᾴδιον. τὸ δ' ὐκ ἔςιν· συγγενέσθαι μὲν γὰρ τῇ ίτονος καὶ πατάξαι τὸν πλησίον καὶ δοῦναι τῇ χειρὶ ύριον ῥᾴδιον καὶ ἐπ' αὐτοῖς, ἀλλὰ τὸ ὡδὶ ἔχοντας ποιεῖν οὔτε ῥᾴδιον οὔτ' ἐπ' αὐτοῖς. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ τὰ δίκαια καὶ τὰ ἄδικα ὐδὲν οἴονται σοφὸν εἶναι, ὧν οἱ νόμοι λέγυσιν οὐ χαλεπὸν ξυνιέναι. ἀλλ' ὐ ςὶ τὰ δίκαια ἀλλ' ἢ κατὰ συμβεβηκός, ἀλλὰ πῶς μενα καὶ πῶς νεμόμενα δίκαια· τοῦτο δὲ πλέον ἔρ- τὰ ὑγιεινὰ εἰδέναι, ἐπεὶ κἀκεῖ μέλι καὶ οἶνον καὶ ρον καὶ καῦσιν καὶ τομὴν εἰδέναι ῥᾴδιον, ἀλλὰ πῶς ιαι πρὸς ὑγίειαν καὶ τίνι καὶ πότε, τοσοῦτον ἔργον τρὸν εἶναι. δι' αὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ τοῦ δικαίυ οἴονται ὲν ἧττον τὸ ἀδικεῖν, ὅτι ὐθὲν ἧττον ὁ δίκαιος ἀλλὰ λλον δύναιτ' ἂν ἕκαστον πρᾶξαι τούτων· καὶ γὰρ έσθαι γυναικὶ καὶ πατάξαι, καὶ ὁ ἀνδρεῖος τὴν ἀφεῖναι καὶ ςραφεὶς ἐφ' ὁποτεραῦν τρέχειν. ἀλλὰ αίνειν καὶ τὸ ἀδικεῖν οὐ τὸ ταῦτα ποιεῖν ἐςί, πλὴν υμβεβηκός, ἀλλὰ τὸ ὡδὶ ἔχοντα ταῦτα ποιεῖν, ὥσ- ὶ τὸ ἰατρεύειν καὶ τὸ ὑγιάζειν οὐ τὸ τέμνειν ἢ μὴ ἢ φαρμακεύειν ἢ μὴ φαρμακεύειν ἐςίν, ἀλλὰ τὸ ςι δὲ τὰ δίκαια ἐν τούτοις οἷς μέτεστι τῶν ἁπλῶς ν, ἔχυσι δ' ὑπερβολὴν ἐν τούτοις καὶ ἔλλειψιν· τοῖς ρ ὐκ ἔςιν ὑπερβολὴ αὐτῶν, οἷον ἴσως τοῖς θεοῖς, τοῖς μόριον ὠφέλιμον, τοῖς ἀνιάτως κακοῖς, ἀλλὰ πάντα ει, τοῖς δὲ μέχρι τοῦ· διὰ τῦτ' ἀνθρώπινόν ἐςιν.

ερὶ δὲ ἐπιεικείας καὶ τοῦ ἐπιεικοῦς, πῶς ἔχει ἡ μὲν α πρὸς δικαιοσύνην τὸ δ' ἐπιεικὲς πρὸς τὸ δίκαιον, όν ἐςιν εἰπεῖν· οὔτε γὰρ ὡς ταὐτὸν ἁπλῶς οὔθ' ὡς τῷ γένει φαίνεται σκοπυμένοις, καὶ ὁτὲ μὲν τὸ ἐπιει- κινοῦμεν καὶ ἄνδρα τὸν τοιοῦτον, ὥστε καὶ ἐπὶ τὰ ἄλλα ἐπαινοῦντες μεταφέρομεν ἀντὶ τοῦ ἀγαθοῦ, τὸ ἐπιεικέςερον ὅτι βέλτιον δηλοῦντες· ὁτὲ δὲ τῷ λόγῳ ἀκολυθῦσι φαίνεται ἄτοπον εἰ τὸ ἐπιεικὲς παρὰ τὸ δίκαιόν τι ὂν ἐπαινετόν ἐςιν· ἢ γὰρ τὸ δίκαιον οὐ σπυδαῖον, ἢ τὸ ἐπιεικὲς ὐ δίκαιον, εἰ ἄλλο· ἢ εἰ ἄμφω σπυδαῖα, ταὐτόν ἐςιν. ἡ μὲν οὖν ἀπορία σχεδὸν συμβαίνει διὰ ταῦτα περὶ τὸ ἐπιεικές, ἔχει δ' ἅπαντα τρόπον τινὰ ὀρθῶς καὶ οὐθὲν ὑπεναντίον ἑαυτοῖς· τό τε γὰρ ἐπιεικὲς δικαίυ τινὸς ὂν βέλτιόν ἐςι δίκαιον, καὶ ὐχ ὡς ἄλλο τι γένος ὂν βέλτιόν ἐςι τοῦ δικαίυ. ταὐτὸν ἄρα δίκαιον καὶ ἐπιεικές, καὶ ἀμφοῖν σπυδαίοιν ὄντοιν κρεῖττον τὸ ἐπιεικές. ποιεῖ δὲ τὴν ἀπορίαν ὅτι τὸ ἐπιεικὲς δίκαιον μέν ἐςιν, ὐ τὸ κατὰ νόμον δέ, ἀλλ' ἐπανόρθωμα νομίμυ δικαίυ. αἴτιον δ' ὅτι ὁ μὲν νόμος καθόλυ πᾶς, περὶ ἐνίων δ' οὐχ οἷόν τε ὀρθῶς εἰπεῖν καθόλου. ἐν οἷς οὖν ἀνάγκη μὲν εἰπεῖν καθόλυ, μὴ οἷόν τε δὲ ὀρθῶς, τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πλέον λαμβάνει ὁ νόμος, ὐκ ἀγνοῶν τὸ ἁμαρτανόμενον. καὶ ἔςιν οὐδὲν ἧττον ὀρθῶς· τὸ γὰρ ἁμάρτημα οὐκ ἐν τῷ νόμῳ οὐδ' ἐν τῷ νομοθέτῃ ἀλλ' ἐν τῇ φύσει τοῦ πράγματός ἐςιν· εὐθὺς γὰρ τοιαύτη ἡ τῶν πρακτῶν ὕλη ἐςίν. ὅταν οὖν λέγῃ μὲν ὁ νόμος καθόλυ, συμβῇ δ' ἐπὶ τούτου παρὰ τὸ καθόλυ, τότε ὀρθῶς ἔχει, ᾗ παραλείπει ὁ νομοθέτης καὶ ἥμαρτεν ἁπλῶς εἰπών, ἐπανορθοῦν τὸ ἐλλειφθέν, ὃ κἂν ὁ νομοθέτης αὐτὸς οὕτως ἂν εἴποι ἐκεῖ παρών, καὶ εἰ ᾔδει, ἐνομοθέτησεν ἄν. διὸ δίκαιον μέν ἐςι, καὶ βέλτιόν τινος δικαίυ, οὐ τοῦ ἁπλῶς δὲ ἀλλὰ τοῦ διὰ τὸ ἁπλῶς ἁμαρτήματος. καὶ ἔςιν αὕτη ἡ φύσις ἡ τοῦ ἐπιεικοῦς, ἐπανόρθωμα νόμυ, ᾗ ἐλλείπει διὰ τὸ καθόλυ. τοῦτο γὰρ αἴτιον καὶ τοῦ μὴ πάντα κατὰ νόμον εἶναι, ὅτι περὶ ἐνίων ἀδύνατον θέσθαι νόμον, ὥςε ψηφίσματος δεῖ. τοῦ γὰρ ἀορίςυ ἀόριςος καὶ ὁ κανών ἐςιν, ὥσπερ καὶ τῆς Λεσβίας οἰκοδομῆς ὁ μολίβδινος κανών· πρὸς γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ λίθυ μετακινεῖται καὶ ὐ μένει ὁ κανών, καὶ τὸ ψήφισμα πρὸς τὰ πράγματα. τί μὲν οὖν ἐςὶ τὸ ἐπιεικές, καὶ ὅτι δίκαιον, καὶ τίνος βέλτιον δικαίυ, δῆλον. φανερὸν δ' ἐκ τούτυ καὶ ὁ ἐπιεικὴς τίς ἐςιν· ὁ γὰρ τῶν τοιούτων προαιρετικὸς καὶ πρακτικός, καὶ

κἂν] καὶ K^b. ‖ 3. ἐκείνωι τὸν K^b. ‖ 5. τὸ δίκαιον om M^b. ‖ 6. τοῦτο O^b. ‖ 9. ταυτὸ K^b. ‖ 13. γενόμενα K^bM^b, διανεμό- ᵇ. ‖ δίκαια om M^b. ‖ 14. κἀκεῖ μὲν μέλι K^b. ‖ 15. ἐλέβορον $K^bL^bM^b$. ‖ 16. εἶναι K^b. ‖ 17. ἰατροῦ εἶναι. διὰ ταυτὸ K^b. ‖ ὐθὲν] ὅτι ὐχ K^b. ‖ 22. τὸ post καὶ om K^bL^b. ‖ 23. ὧδε K^b. ‖ ποιεῖν om M^b. ‖ 25. ἢ μὴ φαρμακεύειν om O^b. ‖ 27. δ'] M^b. ‖ ἐν τούτοις post ἔλλειψιν O^b, om K^bL^b. ‖ 28. ὐκ om K^b. ‖ τοῖς ante θεοῖς om M^b. ‖ 29. τοῖς] οἷον τοῖς M^b. ‖ ἀνιάτοις οἷς $L^bM^bO^b$. ‖ βλάπτει πάντα O^b. ‖ 31. ἐπιεικείας πρὸς δικαιοσύνην καὶ K^b.

ὁτὲ] οὔτε K^b. ‖ 4. ἢ ante γὰρ om K^b. ‖ 5. εἰ ἄλλο] εἶναι ἄλλο K^b. ‖ ταὐτόν om K^b. ‖ 8. ἐςι om O^b. ‖ 10. καὶ γὰρ M^b. ‖ σπυδαίων ὄντων K^b. ‖ 12. τὸ om O^b. ‖ 13. δικαίυ νομίμυ K^bL^b. ‖ 14. εἰπεῖν ὀρθῶς L^b. ‖ ἀνάγκη μὲν οὖν, omissis ἐν οἷς, 16. τὸ om L^b. ‖ πλεῖον K^bO^b. ‖ 19. τοιαύτη post ὕλη M^b. ‖ πρακτέων K^b, πραγμάτων M^b. ‖ 20. τούτῳ L^bM^b, τούτοις O^b. ‖ ᵇ. ‖ 22. καὶ M^b. ‖ 23. αὐτὸς εἶπεν παρὼν K^b, αὐτὸς ἂν εἴποι παρὼν M^b. ‖ ἤδη K^bO^b. ‖ 24. ἂν om K^bO^b. ‖ διὸ καὶ δίκαιον 25. τοῦ M^b. ‖ 28. τινων K^b. ‖ 30. οἰκοδομίας K^b. ‖ μολύβδινος L^b. ‖ 33. ὅτι] τί τὸ M^b.

ὁ μὴ ἀκριβοδίκαιος ἐπὶ τὸ χεῖρον ἀλλ' ἐλαττωτικός, καίπερ ἔχων τὸν νόμον βοηθόν, ἐπιεικής ἐςι, καὶ ἡ ἕξις αὕτη ἐπιείκεια, δικαιοσύνη τις οὖσα καὶ οὐχ ἑτέρα τις ἕξις.

Πότερον δ' ἐνδέχεται ἑαυτὸν ἀδικεῖν ἢ οὔ, φανερὸν ἐκ τῶν εἰρημένων· τὰ μὲν γάρ ἐςι τῶν δικαίων τὰ κατὰ πᾶσαν ἀρετὴν ὑπὸ τοῦ νόμȣ τεταγμένα, οἷον οὐ κελεύει ἀποκτιννύναι ἑαυτὸν ὁ νόμος, ἃ δὲ μὴ κελεύει, ἀπαγορεύει· ἔτι ὅταν παρὰ τὸν νόμον βλάπτῃ μὴ ἀντιβλάπτων, ἑκών, ἀδικεῖ, ἑκὼν δὲ ὁ εἰδὼς καὶ ὃν καὶ ᾧ. ὁ δὲ δι' ὀργὴν ἑαυτὸν σφάττων ἑκὼν τοῦτο δρᾷ παρὰ τὸν ὀρθὸν λόγον, ὃ οὐκ ἐᾷ ὁ νόμος· ἀδικεῖ ἄρα. ἀλλὰ τίνα; ἢ τὴν πόλιν, αὑτὸν δ' ȣ̓; ἑκὼν γὰρ πάσχει, ἀδικεῖται δ' οὐθεὶς ἑκών. διὸ καὶ ἡ πόλις ζημιοῖ, καί τις ἀτιμία πρόσεςι τῷ ἑαυτὸν διαφθείραντι ὡς τὴν πόλιν ἀδικοῦντι. ἔτι καθ' ὃ ἄδικος ὁ μόνον ἀδικῶν καὶ μὴ ὅλως φαῦλος, οὐκ ἔστιν ἀδικῆσαι ἑαυτόν. τοῦτο γὰρ ἄλλο ἐκείνȣ. ἔςι γάρ πως ὁ ἄδικος οὕτω πονηρὸς ὥσπερ ὁ δειλός, ȣ̓χ ὡς ὅλην ἔχων τὴν πονηρίαν, ὥς' ȣ̓δὲ κατὰ ταύτην ἀδικεῖ· ἅμα γὰρ ἂν τῷ αὐτῷ εἴη ἀφῃρῆσθαι καὶ προσκεῖσθαι τὸ αὐτό· τȣ̃το δὲ ἀδύνατον, ἀλλ' ἀεὶ ἐν πλείοσιν ἀνάγκη εἶναι τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἄδικον. ἔτι δὲ ἑκȣ́σιόν τε καὶ ἐκ προαιρέσεως καὶ πρότερον. ὁ γὰρ διότι ἔπαθε, καὶ τὸ αὐτὸ ἀντιποιῶν οὐ δοκεῖ ἀδικεῖν· αὐτὸς δ' ἑαυτόν, τὰ αὐτὰ ἅμα καὶ πάσχει καὶ ποιεῖ. ἔτι εἴη ἂν ἑκόντα ἀδικεῖσθαι. πρὸς δὲ τȣ́τοις, ἄνευ τῶν κατὰ μέρος ἀδικημάτων οὐθεὶς ἀδικεῖ, μοιχεύει δ' οὐδεὶς τὴν ἑαυτοῦ οὐδὲ τοιχωρυχεῖ τὸν ἑαυτοῦ τοῖχον οὐδὲ κλέπτει τὰ ἑαυτοῦ. ὅλως δὲ λύεται τὸ ἑαυτὸν ἀδικεῖν κατὰ τὸν διορισμὸν τὸν περὶ τοῦ ἑκȣσίως ἀδικεῖσθαι. φανερὸν δὲ καὶ ὅτι ἄμφω μὲν φαῦλα, καὶ τὸ ἀδικεῖσθαι καὶ τὸ ἀδικεῖν· τὸ μὲν γὰρ ἔλαττον τὸ δὲ πλέον ἔχειν ἐστὶ τοῦ μέσου καὶ ὥσπερ ὑγιεινὸν μὲν ἐν ἰατρικῇ, εὐεκτικὸν δὲ ἐν γυμναςικῇ· ἀλλ' ὅμως χεῖρον τὸ ἀδικεῖν· τὸ μὲν γὰρ ἀδικεῖν μετὰ κακίας καὶ ψεκτόν, καὶ κακίας ἢ τῆς τελείας καὶ ἁπλῶς ἢ ἐγγύς (οὐ γὰρ ἅπαν τὸ ἑκούσιον μετὰ ἀδικίας), τὸ δ' ἀδικεῖσθαι ἄνευ κακίας καὶ ἀδικίας. καθ' αὑτὸ μὲν οὖν τὸ ἀδικεῖσθαι ἧττον φαῦλον, κατὰ συμβεβηκὸς δ' ȣ̓θὲν κωλύει μεῖζον εἶναι κα[illegible] ἀλλ' οὐδὲν μέλει τῇ τέχνῃ, ἀλλὰ πλευρῖτιν λέγει μ[illegible] νόσον προσπταίσματος· καίτοι γένοιτ' ἄν ποτε θάτερον [illegible] συμβεβηκός, εἰ προσπταίσαντα διὰ τὸ πεσεῖν συμβ[illegible] ὑπὸ τῶν πολεμίων ληφθῆναι καὶ ἀποθανεῖν. κατὰ με[illegible] φορὰν δὲ καὶ ὁμοιότητά ἐςιν οὐκ αὐτῷ πρὸς αὑτὸν δι[illegible] ἀλλὰ τῶν αὐτοῦ τισίν, οὐ πᾶν δὲ δίκαιον ἀλλὰ τὸ [illegible] σποτικὸν ἢ τὸ οἰκονομικόν· ἐν τούτοις γὰρ τοῖς λόγοις [illegible] ςηκε τὸ λόγον ἔχον μέρος τῆς ψυχῆς πρὸς τὸ ἄλογο[illegible] ἃ δὴ βλέπουσι καὶ δοκεῖ εἶναι ἀδικία πρὸς αὑτόν, ὅτι [illegible] τούτοις ἔςι πάσχειν τι παρὰ τὰς ἑαυτῶν ὀρέξεις· ὥσπ[illegible] ἄρχοντι καὶ ἀρχομένῳ εἶναι πρὸς ἄλληλα δίκαιόν τι [illegible] τούτοις. περὶ μὲν οὖν δικαιοσύνης καὶ τῶν ἄλλων τῶ[illegible] κῶν ἀρετῶν διωρίσθω τὸν τρόπον τοῦτον.

Ζ.

Ἐπεὶ δὲ τυγχάνομεν πρότερον εἰρηκότες ὅτι δεῖ τ[illegible] σον αἱρεῖσθαι καὶ μὴ τὴν ὑπερβολὴν μηδὲ τὴν ἔλλε[illegible] δὲ μέσον ἐςὶν ὡς ὁ λόγος ὁ ὀρθὸς λέγει, τοῦτο [illegible] ἐν πάσαις γὰρ ταῖς εἰρημέναις ἕξεσι, καθάπερ καὶ [illegible] ἄλλων, ἐστί τις σκοπὸς πρὸς ὃν ἀποβλέπων ὁ τὸ[illegible] ἔχων ἐπιτείνει καὶ ἀνίησιν, καί τις ἐςὶν ὅρος τῶν [illegible] ἃς μεταξύ φαμεν εἶναι τῆς ὑπερβολῆς καὶ τῆς ἐλ[illegible] οὔσας κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον. ἔστι δὲ τὸ μὲν εἰπ[illegible] ἀληθὲς μέν, οὐθὲν δὲ σαφές· καὶ γὰρ ἐν ταῖς ἄλλαις [illegible] μελείαις, περὶ ὅσας ἐςὶν ἐπιςήμη, τοῦτ' ἀληθὲς μὲ[illegible] ὅτι οὔτε πλείω ȣ̓́τε ἐλάττω δεῖ πονεῖν οὐδὲ ῥᾳθυμεῖ[illegible] τὰ μέσα καὶ ὡς ὁ ὀρθὸς λόγος· τοῦτο δὲ μόνον ἔχ[illegible] τις οὐθὲν ἂν εἰδείη πλέον, οἷον ποῖα δεῖ προσφέρε[illegible] τὸ σῶμα, εἴ τις εἴπειεν ὅτι ὅσα ἡ ἰατρικὴ κελεύει [illegible] ὁ ταύτην ἔχων. διὸ δεῖ καὶ περὶ τὰς τῆς ψυχῆς ἕξ[illegible] μόνον ἀληθὲς εἶναι τοῦτ' εἰρημένον, ἀλλὰ καὶ [illegible] τίς τ' ἐςὶν ὁ ὀρθὸς λόγος καὶ τούτȣ τίς ὅρος.

Τὰς δὴ τῆς ψυχῆς ἀρετὰς διελόμενοι τὰς μὲ[illegible]

1. καὶ περιέχων M^b. ‖ 4. ἀδικεῖν ἑαυτὸν M^b. ‖ 5. τὰ ante κατὰ om O^b. ‖ 6. ἑαυτὸν ἀποκτιννύναι L^bO^b, ἑαυτὸν ἀποκτ[illegible] 8. περὶ O^b. ‖ 9. ᾧ] ὡς M^b et corr K^b. ‖ αὐτὸν M^b. ‖ 10. ὀρθὸν] αὐτὸν K^b. ‖ νόμον M^bO^b. ‖ 14. ἀδικοῦντι ἢ αὑτόν. ἔτι M^b. ‖ [illegible] ὅλως] ἁπλῶς K^b. ‖ οὐκ ἀδικήσει M^b. ‖ 18. ἀδικεῖ ἂν ἅμα K^b. ‖ ἂν ante εἴη $L^bM^bO^b$. ‖ τὸ αὐτὸ L^b. ‖ 19. τῷ αὐτῷ L^bM^b. ‖ [illegible] ὁ] καὶ M^b. ‖ τὰ αὐτὰ] ταῦτα K^b. ‖ 23. καὶ post ἅμα om L^b. ‖ 24. κατὰ] ἀνὰ M^b. ‖ 25. δ'] γὰρ M^b. ‖ 26. οἶκον M^b. ‖ [illegible] K^b. ‖ 27. αὐτὸν K^b. ‖ κατὰ] καὶ κατὰ K^b. ‖ 28. δ' ὅτι καὶ L^bM^b, δὲ καὶ O^b. ‖ μὲν] εἶναι O^b. ‖ 30. ἔχειν om M^b. ‖ 33. [illegible] ἢν καὶ τῆς κακίας M^b. ‖ 33. τῆς om L^b. ‖ καὶ om K^b. ‖ σύνεγγυς O^b. ‖ πᾶν K^b.

1. εἶναι om $K^bL^bO^b$. ‖ 4. προσπταίσαντος M^b. ‖ 5. καὶ] ἢ K^b. ‖ 6. οὐχ αὐτῶι $K^bM^bO^b$, οὐκ αὐτοῦ L^b. ‖ 9. μὴ [illegible] ψυχῆς L^b, om K^b. ‖ 10. καὶ om L^b. ‖ 11. περὶ L^b. ‖ 13. τῶν post ἄλλων om L^bM^b. ‖ ἠθικῶν om M^b. ‖ 18. εἰρηκότες [illegible] M^b. ‖ 19. καὶ om K^b. ‖ μήτε M^b, μηδὲ O^b. ‖ μήτε L^bM^b. ‖ 21. ἐν om L^bM^b. ‖ πράξεσι K^b. ‖ καὶ om O^b. ‖ 23. [illegible] ὁ ὅρος L^b. ‖ 27. μὲν] μέν ἐστιν M^b, om K^b. ‖ 30. εἰδῇ M^b. ‖ πρὸς om M^b. ‖ 31. εἴποιεν $K^bL^bM^bO^b$. ‖ ὅσα] ὡς K^b. ‖ [illegible] ὡς om M^b. ‖ 33. ἀληθῶς K^b. ‖ τοῦτο τὸ εἰρημένον L^bO^b. ‖ 34. τέ om K^b. ‖ τίς ὁ ὅρος O^b. ‖ 35. δὲ M^b. ‖ τὰ K^b.

ϑυς ἔφαμεν τὰς δὲ τῆς διανοίας. περὶ μὲν οὖν τῶν διεληλύθαμεν, περὶ δὲ τῶν λοιπῶν, περὶ ψυχῆς ν εἰπόντες, λέγωμεν οὕτως. πρότερον μὲν ὖν ἐλέχθη αι μέρη τῆς ψυχῆς, τό τε λόγον ἔχον καὶ τὸ ἄλο- ῦν δὲ περὶ τῦ λόγον ἔχοντος τὸν αὐτὸν τρόπον διαι- καὶ ὑποκείσθω δύο τὰ λόγον ἔχοντα, ἓν μὲν ᾧ μεν τὰ τοιαῦτα τῶν ὄντων ὅσων αἱ ἀρχαὶ μὴ ἐνδέ- ι ἄλλως ἔχειν, ἓν δὲ ᾧ τὰ ἐνδεχόμενα· πρὸς γὰρ ι γένει ἕτερα καὶ τῶν τῆς ψυχῆς μορίων ἕτερον τῷ τὸ πρὸς ἑκάτερον πεφυκός, εἴπερ καθ' ὁμοιότητά τινα κειότητα ἡ γνῶσις ὑπάρχει αὐτοῖς. λεγέσθω δὲ τύ- ὸ μὲν ἐπιςημονικὸν τὸ δὲ λογιςικόν· τὸ γὰρ βυλεύε- καὶ λογίζεσθαι ταὐτόν, οὐθεὶς δὲ βουλεύεται περὶ ὴ ἐνδεχομένων ἄλλως ἔχειν. ὥςε τὸ λογιςικόν ἐςιν μέρος τοῦ λόγον ἔχοντος. ληπτέον ἄρ' ἑκατέρου τύ- ς ἡ βελτίςη ἕξις· αὕτη γὰρ ἀρετὴ ἑκατέρυ, ἡ δ' πρὸς τὸ ἔργον τὸ οἰκεῖον. τρία δ' ἐςὶν ἐν τῇ ψυχῇ ρια πράξεως καὶ ἀληθείας, αἴσθησις νοῦς ὄρεξις. τύ- ' ἡ αἴσθησις οὐδεμιᾶς ἀρχὴ πράξεως· δῆλον δὲ τῷ ρία αἴσθησιν μὲν ἔχειν, πράξεως δὲ μὴ κοινωνεῖν. ὅπερ ἐν διανοίᾳ κατάφασις καὶ ἀπόφασις, τῦτ' ἐν δίωξις καὶ φυγή· ὥστ' ἐπειδὴ ἡ ἠθικὴ ἀρετὴ ἕξις ετικὴ, ἡ δὲ προαίρεσις ὄρεξις βουλευτική, δεῖ διὰ τόν τε λόγον ἀληθῆ εἶναι καὶ τὴν ὄρεξιν ὀρθήν, εἴ- προαίρεσις σπυδαία, καὶ τὰ αὐτὰ τὸν μὲν φάναι διώκειν. αὕτη μὲν οὖν ἡ διάνοια καὶ ἡ ἀλήθεια ικὴ, τῆς δὲ θεωρητικῆς διανοίας καὶ μὴ πρακτικῆς ποιητικῆς τὸ εὖ καὶ κακῶς τἀληθές ἐςι καὶ ψεῦδος· γάρ ἐςι παντὸς διανοητικοῦ ἔργόν, τοῦ δὲ πρακτικῦ ανοητικοῦ ἡ ἀλήθεια ὁμολόγως ἔχουσα τῇ ὀρέξει ῇ. πράξεως μὲν οὖν ἀρχὴ προαίρεσις, ὅθεν ἡ κίνη- λ' οὐχ οὗ ἕνεκα, προαιρέσεως δὲ ὄρεξις καὶ λόγος ά τινος· διὸ οὔτ' ἄνευ νοῦ καὶ διανοίας οὔτ' ἄνευ ἐστὶν ἕξεως ἡ προαίρεσις· εὐπραξία γὰρ καὶ τὸ ν ἐν πράξει ἄνευ διανοίας καὶ ἤθυς οὐκ ἔςιν. διά- ' αὐτὴ οὐθὲν κινεῖ, ἀλλ' ἡ ἕνεκά τυ καὶ πρακτική· αὕτη γὰρ καὶ τῆς ποιητικῆς ἄρχει· ἕνεκα γάρ του ποιεῖ πᾶς ὁ ποιῶν, καὶ οὐ τέλος ἁπλῶς ἀλλὰ πρός τι καὶ τινὸς τὸ ποιητόν. ἀλλὰ τὸ πρακτόν· ἡ γὰρ εὐπραξία τέλος, ἡ δ' ὄρεξις τούτυ· διὸ ἢ ὀρεκτικὸς νοῦς ἡ προαίρεσις ἢ ὄρεξις διανοητική, καὶ ἡ τοιαύτη ἀρχὴ ἄνθρωπος. οὐκ ἔστι δὲ προαιρετὸν οὐθὲν γεγονός, οἷον οὐθεὶς προαιρεῖται Ἴλιον πεπορθηκέναι· οὐδὲ γὰρ βυλεύεται περὶ τοῦ γεγονότος ἀλλὰ περὶ τοῦ ἐσομένυ καὶ ἐνδεχομένυ, τὸ δὲ γεγονὸς οὐκ ἐνδέχεται μὴ γενέσθαι· διὸ ὀρθῶς Ἀγάθων

μόνυ γὰρ αὐτοῦ καὶ θεὸς ςερίσκεται,
ἀγένητα ποιεῖν ἅσσ' ἂν ᾖ πεπραγμένα.

ἀμφοτέρων δὴ τῶν νοητικῶν μορίων ἀλήθεια τὸ ἔργον. καθ' ἃς ὖν μάλιςα ἕξεις ἀληθεύσει ἑκάτερον, αὗται ἀρεταὶ ἀμφοῖν.

Ἀρξάμενοι οὖν ἄνωθεν περὶ αὐτῶν πάλιν λέγωμεν. 3
ἔςω δὴ οἷς ἀληθεύει ἡ ψυχὴ τῷ καταφάναι ἢ ἀποφάναι, πέντε τὸν ἀριθμόν· ταῦτα δ' ἐςὶ τέχνη, ἐπιςήμη, φρόνησις, σοφία, νοῦς· ὑπολήψει γὰρ καὶ δόξῃ ἐνδέχεται διαψεύδεσθαι. ἐπιςήμη μὲν οὖν τί ἐςιν, ἐντεῦθεν φανερόν, εἰ δεῖ ἀκριβολογεῖσθαι καὶ μὴ ἀκολυθεῖν ταῖς ὁμοιότησιν. πάντες γὰρ ὑπολαμβάνομεν, ὃ ἐπιστάμεθα, μὴ ἐνδέχεσθαι ἄλλως ἔχειν· τὰ δ' ἐνδεχόμενα ἄλλως, ὅταν ἔξω τοῦ θεωρεῖν γένηται, λανθάνει εἰ ἔςιν ἢ μή. ἐξ ἀνάγκης ἄρα ἐςὶ τὸ ἐπιστητόν. ἀΐδιον ἄρα· τὰ γὰρ ἐξ ἀνάγκης ὄντα ἁπλῶς πάντα ἀΐδια, τὰ δ' ἀΐδια ἀγένητα καὶ ἄφθαρτα. ἔτι διδακτὴ πᾶσα ἐπιςήμη δοκεῖ εἶναι, καὶ τὸ ἐπιςητὸν μαθητόν. ἐκ προγινωσκομένων δὲ πᾶσα διδασκαλία, ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς ἀναλυτικοῖς λέγομεν· ἡ μὲν γὰρ δι' ἐπαγωγῆς, ἡ δὲ συλλογισμῷ. ἡ μὲν δὴ ἐπαγωγὴ ἀρχή ἐςι καὶ τοῦ καθόλυ, ὁ δὲ συλλογισμὸς ἐκ τῶν καθόλυ. εἰσὶν ἄρα ἀρχαὶ ἐξ ὧν ὁ συλλογισμός, ὧν οὐκ ἔςι συλλογισμός· ἐπαγωγὴ ἄρα. ἡ μὲν ἄρα ἐπιςήμη ἐςὶν ἕξις ἀποδεικτική, καὶ ὅσα ἄλλα προσδιοριζόμεθα ἐν τοῖς ἀναλυτικοῖς· ὅταν γάρ πως πιςεύῃ καὶ γνώριμοι αὐτῷ ὦσιν αἱ ἀρχαί, ἐπίςαται· εἰ γὰρ μὴ μᾶλλον τῦ συμπεράσματος, κατὰ συμβεβηκὸς ἕξει τὴν ἐπιςήμην. περὶ μὲν οὖν ἐπιςήμης διωρίσθω τὸν τρόπον τοῦτον.

λέγομεν $L^bM^bO^b$. ‖ ὖν om K^bM^b. ‖ 4. μέρη εἶναι L^bO^b. ‖ ἔχον — 5. λόγον om L^b. ‖ 4. καὶ — 5. ἔχοντος om K^b. ‖ 7. ν L^bM^b. ‖ 8. ᾧ τὰ ἐνδεχόμενα] τῶν ἃ ἐνδέχονται K^b. ‖ 10. ἑκάτερον om M^b. ‖ 11. αὐτῶν, ut videtur, L^b. ‖ 12. λογικόν K^b βύλεσθαι K^b. ‖ 23. διὰ] δὲ K^b. ‖ 24. ταῦτα] μὲν ταῦτα L^bO^b, ταῦτα μὲν K^b. ‖ τε om L^b. ‖ 26. ἡ post καὶ om M^b. ‖ λῶς L^b. ‖ 30. ἡ om K^bO^b. ‖ ὁμολογουμένως M^b. ‖ 36. δ' om K^b. ‖ ἢ K^b.
του γὰρ M^b. ‖ 3. ποιητικὸν M^b. ‖ τὸ] καὶ τὸ M^b, om K^b. ‖ πρακτικόν M^b. ‖ 4. ὀρεκτὸς M^b. ‖ 5. διανοητικοῦ M^b. ‖ 11. ι K^b. ‖ πεπραγμένα om K^b. ‖ 13. ἀληθεύει L^bO^b. ‖ 14. ἄλλωθεν K^b. ‖ 15. ἡ om K^bM^b. ‖ 20. μηδ' K^b. ‖ 21. ἄλλως, αὶ ἄλλως, ὅταν M^b. ‖ 24. ἀΐδια πάντα M^b. ‖ ἀγένητα om M^b. ‖ 25. πᾶσα] ἡ ἅπασα K^bM^b. ‖ 27. ἐλέγομεν M^b. ‖ 28. ἡ 29. καθόλυ om M^b. ‖ 28. ἀρχῆς L^b. ‖ 29. τοῦ om L^b. ‖ 30. ἄρα αἱ ἀρχαὶ O^b. ‖ ὁ om K^b. ‖ ὧν δ' οὐκ L^b. ‖ 31. ἄρα ἡ] M^b. ‖ 33. αἱ om M^b.

4 Τοῦ δ' ἐνδεχομένȣ ἄλλως ἔχειν ἔςι τι καὶ ποιητὸν καὶ πρακτόν, ἕτερον δ' ἐςὶ ποίησις καὶ πρᾶξις· πιςεύομεν δὲ περὶ αὐτῶν καὶ τοῖς ἐξωτερικοῖς λόγοις. ὥστε καὶ ἡ μετὰ λόγȣ ἕξις πρακτικὴ ἕτερόν ἐςι τῆς μετὰ λόγȣ ποιητικῆς ἕξεως. διὸ οὐδὲ περιέχονται ὑπ' ἀλλήλων· ὔτε γὰρ ἡ πρᾶξις ποίησις οὔτε ἡ ποίησις πρᾶξίς ἐστιν. ἐπεὶ δ' ἡ οἰκοδομικὴ τέχνη τίς ἐστι καὶ ὅπερ ἕξις τις μετὰ λόγου ποιητική, καὶ οὐδεμία οὔτε τέχνη ἐςὶν ἥτις οὐ μετὰ λόγου ποιητικὴ ἕξις ἐςίν, οὔτε τοιαύτη ἣ οὐ τέχνη, ταὐτὸν ἂν εἴη τέχνη καὶ ἕξις μετὰ λόγου ἀληθοῦς ποιητική. ἔςι δὲ τέχνη πᾶσα περὶ γένεσιν, καὶ τὸ τεχνάζειν, καὶ θεωρεῖν ὅπως ἂν γένηταί τι τῶν ἐνδεχομένων καὶ εἶναι καὶ μὴ εἶναι, καὶ ὧν ἡ ἀρχὴ ἐν τῷ ποιȣ̃ντι ἀλλὰ μὴ ἐν τῷ ποιȣμένῳ· οὔτε γὰρ τῶν ἐξ ἀνάγκης ὄντων ἢ γινομένων ἡ τέχνη ἐςίν, οὔτε τῶν κατὰ φύσιν· ἐν αὐτοῖς γὰρ ἔχȣσι ταῦτα τὴν ἀρχήν. ἐπεὶ δὲ ποίησις καὶ πρᾶξις ἕτερον, ἀνάγκη τὴν τέχνην ποιήσεως ἀλλ' οὐ πράξεως εἶναι. καὶ τρόπον τινὰ περὶ τὰ αὐτά ἐςιν ἡ τύχη καὶ ἡ τέχνη, καθάπερ καὶ Ἀγάθων φησὶ "τέχνη τύχην ἔςερξε καὶ τύχη τέχνην." ἡ μὲν οὖν τέχνη, ὥσπερ εἴρηται, ἕξις τις μετὰ λόγου ἀληθοῦς ποιητική ἐστιν, ἡ δ' ἀτεχνία τοὐναντίον μετὰ λόγου ψευδοῦς ποιητικὴ ἕξις, περὶ τὸ ἐνδεχόμενον ἄλλως ἔχειν.

5 Περὶ δὲ φρονήσεως οὕτως ἂν λάβοιμεν, θεωρήσαντες τίνας λέγομεν τοὺς φρονίμȣς. δοκεῖ δὴ φρονίμȣ εἶναι τὸ δύνασθαι καλῶς βȣλεύσασθαι περὶ τὰ αὐτῷ ἀγαθὰ καὶ συμφέροντα, οὐ κατὰ μέρος, οἷον ποῖα πρὸς ὑγίειαν ἢ ἰσχύν, ἀλλὰ ποῖα πρὸς τὸ εὖ ζῆν. σημεῖον δ' ὅτι καὶ τοὺς περί τι φρονίμȣς λέγομεν, ὅταν πρὸς τέλος τι σπȣδαῖον εὖ λογίσωνται, ὧν μή ἐςι τέχνη. ὥςε καὶ ὅλως ἂν εἴη φρόνιμος ὁ βȣλευτικός. βȣλεύεται δ' οὐθεὶς περὶ τῶν ἀδυνάτων ἄλλως ἔχειν, οὐδὲ τῶν μὴ ἐνδεχομένων αὐτῷ πρᾶξαι· ὥστ' εἴπερ ἐπιςήμη μὲν μετ' ἀποδείξεως, ὧν δ' αἱ ἀρχαὶ ἐνδέχονται ἄλλως ἔχειν, τούτων μή ἐςιν ἀπόδειξις (πάντα γὰρ ἐνδέχεται καὶ ἄλλως ἔχειν, καὶ οὐκ ἔςι βȣλεύσασθαι περὶ τῶν ἐξ ἀνάγκης ὄντων), οὐκ ἂν εἴη ἡ φρόνησις ἐπιςήμη οὐδὲ τέχνη, ἐπιστήμη μὲν ὅτι [ἐνδέ]χεται τὸ πρακτὸν ἄλλως ἔχειν, τέχνη δ' ὅτι ἄλλ[ο τὸ] γένος πράξεως καὶ ποιήσεως. λείπεται ἄρα αὐτὴν εἶναι ἕξιν ἀληθῆ μετὰ λόγȣ πρακτικὴν περὶ τὰ ἀνθρώπῳ ἀ[γαθὰ] καὶ κακά· τῆς μὲν γὰρ ποιήσεως ἕτερον τὸ τέλος, τ[ῆς δὲ] πράξεως ȣ̓κ ἂν εἴη· ἔςι γὰρ αὐτὴ ἡ εὐπραξία τέλο[ς. διὰ] τοῦτο Περικλέα καὶ τοὺς τοιούτȣς φρονίμȣς οἰόμεθα [εἶναι,] ὅτι τὰ αὐτοῖς ἀγαθὰ καὶ τὰ τοῖς ἀνθρώποις δύνανται [θεω]ρεῖν· εἶναι δὲ τοιούτȣς ἡγούμεθα τȣ̀ς οἰκονομικοὺς κα[ὶ τοὺς] πολιτικȣ́ς. ἔνθεν καὶ τὴν σωφροσύνην τούτῳ προσαγο[ρεύο]μεν τῷ ὀνόματι, ὡς σώζȣσαν τὴν φρόνησιν. σώζει δ[ὲ τὴν] τοιαύτην ὑπόληψιν. οὐ γὰρ ἅπασαν ὑπόληψιν διαφ[θείρει] ȣ̓δὲ διαςρέφει τὸ ἡδὺ καὶ τὸ λυπηρόν, οἷον ὅτι τὸ τρ[ίγω]νον δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει ἢ οὐκ ἔχει, ἀλλὰ τὰς π[ερὶ τὸ] πρακτόν. αἱ μὲν γὰρ ἀρχαὶ τῶν πρακτῶν τὸ οὗ ἕ[νεκα] τὰ πρακτά· τῷ δὲ διεφθαρμένῳ δι' ἡδονὴν ἢ λύπ[ην εὐθὺς] οὐ φαίνεται ἡ ἀρχή, οὐδὲ δεῖν τȣ́τȣ ἕνεκεν οὐδὲ [διὰ τοῦτ'] αἱρεῖσθαι πάντα καὶ πράττειν· ἔςι γὰρ ἡ κακία φ[θαρτικὴ] ἀρχῆς· ὥς' ἀνάγκη τὴν φρόνησιν ἕξιν εἶναι μετὰ [λόγου] ἀληθῆ, περὶ τὰ ἀνθρώπινα ἀγαθὰ πρακτικήν. ἀλλ[ὰ μὴν] τέχνης μὲν ἐςὶν ἀρετή, φρονήσεως δ' ȣ̓κ ἔςιν· καὶ [ἐν μὲν] τέχνῃ ὁ ἑκὼν ἁμαρτάνων αἱρετώτερος, περὶ δὲ φρ[όνησιν] ἧττον, ὥσπερ καὶ περὶ τὰς ἀρετάς. δῆλον οὖν ὅτι [ἀρετή] τίς ἐςι καὶ οὐ τέχνη. δυοῖν δ' ὄντοιν μεροῖν τῆς ψ[υχῆς] τῶν λόγον ἐχόντων, θατέρȣ ἂν εἴη ἀρετή, τοῦ δοξ[αστικοῦ·] ἥ τε γὰρ δόξα περὶ τὸ ἐνδεχόμενον ἄλλως ἔχειν [καὶ ἡ] φρόνησις. ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἕξις μετὰ λόγȣ μόνον· ση[μεῖον] δ' ὅτι λήθη τῆς μὲν τοιαύτης ἕξεώς ἐστι, φρονήσ[εως δ'] οὐκ ἔςιν.

Ἐπεὶ δ' ἡ ἐπιςήμη περὶ τῶν καθόλου ἐςὶν ὑπό[ληψις] καὶ τῶν ἐξ ἀνάγκης ὄντων, εἰσὶ δ' ἀρχαὶ τῶν ἀπ[οδεικτῶν] καὶ πάσης ἐπιστήμης (μετὰ λόγου γὰρ ἡ ἐπιςήμη), [τῆς] ἀρχῆς τοῦ ἐπιςητοῦ οὔτ' ἂν ἐπιςήμη εἴη οὔτε τέχ[νη οὔτε] φρόνησις· τὸ μὲν γὰρ ἐπιςητὸν ἀποδεικτόν, αἱ δὲ τ[έχναι] …

1. ποιητικὸν καὶ πρακτικόν M^b. ‖ 4. ἕξις — λόγȣ om L^b. ‖ 5. διὸ] καὶ L^bO^b. ‖ περιέχεται $K^bL^bO^b$. ‖ 6. δ' ἡ] δὲ K… ἐστι om O^b. ‖ 12. γίνηταί O^b. ‖ καὶ ante εἶναι om M^b. ‖ 14. ἡ om L^bO^b. ‖ 16. ταῦτα τὴν] ταύτην K^b. ‖ 18. ταὐτ' … τέχνη καὶ ἡ τύχη O^b. ‖ 22. ποιητικὴ om M^b. ‖ 24. οὕτως ἀναλάβοιμεν M^b. ‖ 25. δὴ] οὖν L^b. ‖ 26. αὐτῷ om M^b. ‖ 27. ἢ … M^bO^b, πρὸς K^bL^b. ‖ 28. ποῖα om L^b. ‖ ζῆν] ζῆν ὅλον O^b, ζῆν ὅλως L^bM^b. ‖ 29. πρὸς τὸ τέλος τι K^b. ‖ 30. λογίζωνται … 34. ἐνδέχεται M^b, omissis mox τούτων — 35. ἔχειν.

2. ἡ add L^bO^b. ‖ 3. πράττειν M^b. ‖ 4. τέλος L^b. ‖ τῆς πράξεως M^b. ‖ 5. ἀνθρώπινα M^b. ‖ 7. ἂν εἴη] ἀεί M^b. ‖ … M^b. ‖ 10. τȣ̀ς post καὶ om L^bO^b. ‖ 11. ὅθεν L^bO^b. ‖ 12. ὡς om K^bM^b. ‖ 13. πᾶσαν L^bO^b. ‖ 14. τὸ post καὶ om K^b… 15. δύο ὀρθὰς K^b. ‖ 16. γὰρ om M^b. ‖ 17. ἢ] καὶ L^b, ἡ K^b. is λύπη. ‖ 18. ἡ om K^bM^b. ‖ δεῖ K^b. ‖ ἕνεκα $K^bM^bO^b$. ‖ … εἶναι ἕξιν M^b. ‖ 21. ἀληθοῦς M^b. ‖ 24. ἧττον K^b. ‖ 29. μὲν τῆς $L^bM^bO^b$, τῆς μὲν τῆς K^b. ‖ 32. δ'] δ' αἱ K^bM^b. ‖ … L^bM^b. ‖ 33. ἡ om K^bM^b. ‖ τῆς — 34. ἐπιςήμη om L^b.

ͅσαι περὶ τὰ ἐνδεχόμενα ἄλλως ἔχειν. οὐδὲ δὴ ούτων ἐςίν· τοῦ γὰρ σοφῦ περὶ ἐνίων ἔχειν ἀπό-τιν. εἰ δὴ οἷς ἀληθεύομεν καὶ μηδέποτε διαψευ- περὶ τὰ μὴ ἐνδεχόμενα ἢ καὶ ἐνδεχόμενα ἄλλως ιςήμη καὶ φρόνησίς ἐςι καὶ σοφία καὶ νοῦς, τύ- ῶν τριῶν μηθὲν ἐνδέχεται εἶναι (λέγω δὲ τρία ἐπιστήμην σοφίαν), λείπεται νοῦν εἶναι τῶν

ν δὲ σοφίαν ἔν τε ταῖς τέχναις τοῖς ἀκριβεςάτοις νας ἀποδίδομεν, οἷον Φειδίαν λιθυργὸν σοφὸν καὶ ιτον ἀνδριαντοποιόν, ἐνταῦθα μὲν οὖν οὐθὲν ἄλλο τες τὴν σοφίαν ἢ ὅτι ἀρετὴ τέχνης ἐςίν· εἶναι δέ φοὺς οἰόμεθα ὅλως οὐ κατὰ μέρος οὐδ' ἄλλο τι ὥσπερ Ὅμηρός φησιν ἐν τῷ Μαργίτῃ "τὸν δ' ὔτ' τῆρα θεοὶ θέσαν ὔτ' ἀροτῆρα ὔτ' ἄλλως τι σοφόν." ον ὅτι ἡ ἀκριβεςάτη ἂν τῶν ἐπιςημῶν εἴη ἡ σο- ῖ ἄρα τὸν σοφὸν μὴ μόνον τὰ ἐκ τῶν ἀρχῶν εἰδέ- λὰ καὶ περὶ τὰς ἀρχὰς ἀληθεύειν. ὥς' εἴη ἂν ἡ ῦς καὶ ἐπιςήμη, ὥσπερ κεφαλὴν ἔχυσα ἐπιςήμη ιωτάτων. ἄτοπον γὰρ εἴ τις τὴν πολιτικὴν ἢ τὴν σπυδαιοτάτην οἴεται εἶναι, εἰ μὴ τὸ ἄριςον τῶν ίσμῳ ἄνθρωπός ἐςιν. εἰ δὴ ὑγιεινὸν μὲν καὶ ἀγα- ν ἀνθρώποις καὶ ἰχθύσι, τὸ δὲ λευκὸν καὶ εὐθὺ ιεί, καὶ τὸ σοφὸν ταὐτὸν πάντες ἂν εἴποιεν, φρό- ἕτερον· τὸ γὰρ περὶ αὐτὸ ἕκαςα εὖ θεωρῦν φαῖεν φρόνιμον, καὶ τούτῳ ἐπιτρέψειαν αὐτά. διὸ καὶ ων ἔνια φρόνιμά φασιν εἶναι, ὅσα περὶ τὸν αὑτῶν ντα φαίνεται δύναμιν προνοητικήν. φανερὸν δὲ καὶ ἂν εἴη ἡ σοφία καὶ ἡ πολιτικὴ ἡ αὐτή· εἰ γὰρ τὰ ὠφέλιμα τὰ αὑτοῖς ἐροῦσι σοφίαν, πολλαὶ σοφίαι· ὐ γὰρ μία περὶ τὸ ἁπάντων ἀγαθὸν τῶν λλ' ἑτέρα περὶ ἕκαςον, εἰ μὴ καὶ ἰατρικὴ μία περὶ τῶν ὄντων. εἰ δ' ὅτι βέλτιςον ἄνθρωπος τῶν ἄλ- ν, οὐδὲν διαφέρει· καὶ γὰρ ἀνθρώπυ ἄλλα πολὺ

θειότερα τὴν φύσιν, οἷον φανερώτατά γε ἐξ ὧν ὁ κόσμος συνέςηκεν. ἐκ δὴ τῶν εἰρημένων δῆλον ὅτι ἡ σοφία ἐστὶ καὶ ἐπιςήμη καὶ νῦς τῶν τιμιωτάτων τῇ φύσει. διὸ Ἀναξαγόραν καὶ Θαλῆν καὶ τοὺς τοιούτυς σοφοὺς μέν, φρονίμυς δ' οὔ φασιν εἶναι, ὅταν ἴδωσιν ἀγνοῦντας τὰ συμφέρονθ' ἑαυτοῖς, καὶ περιττὰ μὲν καὶ θαυμαςὰ καὶ χαλεπὰ καὶ δαιμόνια εἰδέναι αὐτύς φασιν, ἄχρηςα δ', ὅτι
οὐ τὰ ἀνθρώπινα ἀγαθὰ ζητοῦσιν. ἡ δὲ φρόνησις περὶ τὰ 8
ἀνθρώπινα καὶ περὶ ὧν ἔςι βυλεύσασθαι· τῦ γὰρ φρονίμυ μάλιςα τοῦτ' ἔργον εἶναί φαμεν, τὸ εὖ βυλεύεσθαι, βυλεύεται δ' οὐθεὶς περὶ τῶν ἀδυνάτων ἄλλως ἔχειν, οὐδ' ὅσων μὴ τέλος τί ἐςι, καὶ τοῦτο πρακτὸν ἀγαθόν. ὁ δ' ἁπλῶς εὔβυλος ὁ τοῦ ἀρίςυ ἀνθρώπῳ τῶν πρακτῶν στοχαςικὸς κατὰ τὸν λογισμόν. οὐδ' ἐστὶν ἡ φρόνησις τῶν καθόλυ μόνον, ἀλλὰ δεῖ καὶ τὰ καθ' ἕκαςα γνωρίζειν· πρακτικὴ γάρ, ἡ δὲ πρᾶξις περὶ τὰ καθ' ἕκαςα. διὸ καὶ ἔνιοι ὐκ εἰδότες ἑτέρων εἰδότων πρακτικώτεροι, καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις οἱ ἔμπειροι· εἰ γὰρ εἰδείη ὅτι τὰ κοῦφα εὔπεπτα κρέα καὶ ὑγιεινά, ποῖα δὲ κοῦφα ἀγνοοῖ, ὐ ποιήσει ὑγίειαν, ἀλλ' ὁ εἰδὼς ὅτι τὰ ὀρνίθεια κῦφα καὶ ὑγιεινὰ ποιήσει μᾶλλον. ἡ δὲ φρόνησις πρακτική· ὥστε δεῖ ἄμφω ἔχειν, ἢ ταύτην μᾶλλον. εἴη δ' ἄν τις καὶ ἐνταῦθα ἀρχιτεκτονική. ἔςι δὲ καὶ ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ φρόνησις ἡ αὐτὴ μὲν ἕξις, τὸ μέντοι εἶναι οὐ ταὐτὸν αὐταῖς. τῆς δὲ περὶ πόλιν ἡ μὲν ὡς ἀρχιτεκτονικὴ φρόνησις νομοθετική, ἡ δὲ ὡς τὰ καθ' ἕκαςα τὸ κοινὸν ἔχει ὄνομα, πολιτική· αὕτη δὲ πρακτικὴ καὶ βυλευτική· τὸ γὰρ ψήφισμα πρακτὸν ὡς τὸ ἔσχατον. διὸ πολιτεύεσθαι τούτυς μόνυς λέγουσιν· μόνοι γὰρ πράττυσιν οὗτοι ὥσπερ οἱ χειροτέχναι· δοκεῖ δὲ καὶ φρόνησις μάλις' εἶναι ἡ περὶ αὐτὸν καὶ ἕνα. καὶ ἔχει αὕτη τὸ κοινὸν ὄνομα, φρόνησις· ἐκείνων δὲ ἡ μὲν οἰκονομία, ἡ δὲ νομοθεσία, ἡ δὲ πολιτική, καὶ ταύτης ἡ
μὲν βυλευτικὴ ἡ δὲ δικαστική. εἶδος μὲν οὖν τι ἂν εἴη 9
γνώσεως τὸ αὑτῷ εἰδέναι· ἀλλ' ἔχει διαφορὰν πολλήν·

ιδ' ἡ σοφία K^b. ‖ 2. ἀπόδειξίς pr K^b. ‖ 3. ψευδόμεθα M^b. ‖ 4. μὴ post καὶ L^b. ‖ ἢ om M^bO^b. ‖ 7. νοῦν] γοῦν νοῦν ν νῦν corr. ‖ 9. γε L^bM^b. ‖ 10. ἀποδιδόαμεν L^bM^b. ‖ 11. πολύκλητον K^b. ‖ οὖν om L^bO^b. ‖ 12. ἐςίν ante τέχνης L^b, ‖ 13. τι] τι ἢ M^bO^b. ‖ 14. μαργείτῃ $K^bM^bO^b$. ‖ 15. ἂν M^b. ‖ 16. ἡ post ὅτι om $K^bM^bO^b$. ‖ 17. μὴ] οὐ M^b. ‖] καὶ ὥσπερ L^bO^b. ‖ ἐπιςήμην M^b. ‖ 20. γὰρ] δὲ M^b. ‖ τὴν ἐπιςήμην πολιτικὴν L^bO^b. ‖ 21. σπυδαιότατον εἶναι οἴεται M^b. ‖ ^{b}. ‖ 23. καὶ τὸ εὐθὺ L^bO^b. ‖ 24. εἴποιμεν M^b. ‖ 25. εὖ] τὸ εὖ $K^bL^bO^b$. ‖ φαῖεν ἂν] φησὶν K^b, φαῖεν $L^bM^bO^b$. ‖ 26. ^{b}. ‖ ἐπιτρέψει K^b, ἐπιτρέψειεν L^bO^b. ‖ ἑαυτούς M^b. ‖ 27. φησιν K^b. ‖ 28. καὶ om L^bO^b. ‖ 30. τὰ αὑτοῖς] τ' αὐτοῖς K^b. ‖ ζώων ἀγαθὸν M^b. ‖ 33. ὁ ἄνθρωπος M^b. ‖ 34. πολλὰ M^b.

ον τὰ φανερώτατά L^b. ‖ συνέςηκεν ὁ κόσμος L^bO^b. ‖ 3. καὶ ante ἐπιςήμη om L^b. ‖ 12. τέλειόν M^b. ‖ πρακτικὸν M^b. ‖ 13. . ‖ 16. πρακτὴ M^b. ‖ 18. οἱ om L^b. ‖ 19. ἀγνοεῖ $L^bM^bO^b$. ‖ 20. ὀρνίθια K^b. ‖ 23. καὶ ἡ post πολιτικὴ om K^b. ‖ 25. ^{b}. ‖ 26. αὕτη — 27. βυλευτική om M^b. ‖ 27. καὶ om K^bL^b. ‖ 28. ἕκαστον K^b. ‖ μόνον $K^bM^bO^b$. ‖ 30. καὶ ἡ φρόνησις 33. δικαστική] στοχαστικὴ K^b. ‖ τι] αὕτη M^b. ‖ 34. τὸ] τὸ τὰ L^bM^b. ‖ αὐτοῦ M^b et fortasse pr K^b.

καὶ δοκεῖ ὁ τὰ περὶ αὐτὸν εἰδὼς καὶ διατρίβων φρόνιμος εἶναι, οἱ δὲ πολιτικοὶ πολυπράγμονες· διὸ Εὐριπίδης

πῶς δ' ἂν φρονοίην, ᾧ παρῆν ἀπραγμόνως
ἐν τοῖσι πολλοῖς ἠριθμημένῳ ςρατοῦ
ἴσον μετασχεῖν;
τὺς γὰρ περισσὺς καί τι πράσσοντας πλέον..

ζητῦσι γὰρ τὸ αὐτοῖς ἀγαθόν, καὶ οἴονται τῦτο δεῖν πράττειν. ἐκ ταύτης οὖν τῆς δόξης ἐλήλυθε τὸ τούτυς φρονίμυς εἶναι· καίτοι ἴσως οὐκ ἔςι τὸ αὑτοῦ εὖ ἄνευ οἰκονομίας οὐδ' ἄνευ πολιτείας. ἔτι δὲ τὰ αὑτοῦ πῶς δεῖ διοικεῖν, ἄδηλον καὶ σκεπτέον. σημεῖον δ' ἐςὶ τοῦ εἰρημένου καὶ διότι γεωμετρικοὶ μὲν νέοι καὶ μαθηματικοὶ γίνονται καὶ σοφοὶ τὰ τοιαῦτα, φρόνιμος δ' οὐ δοκεῖ γίνεσθαι. αἴτιον δ' ὅτι τῶν καθ' ἕκαςά ἐςιν ἡ φρόνησις, ἃ γίνεται γνώριμα ἐξ ἐμπειρίας, νέος δ' ἔμπειρος οὐκ ἔςιν· πλῆθος γὰρ χρόνυ ποιεῖ τὴν ἐμπειρίαν· ἐπεὶ καὶ τοῦτ' ἄν τις σκέψαιτο, διὰ τί δὴ μαθηματικὸς μὲν παῖς γένοιτ' ἄν, σοφὸς δ' ἢ φυσικὸς οὔ. ἢ ὅτι τὰ μὲν δι' ἀφαιρέσεώς ἐςιν, τῶν δ' αἱ ἀρχαὶ ἐξ ἐμπειρίας· καὶ τὰ μὲν οὐ πιςεύυσιν, οἱ νέοι ἀλλὰ λέγυσιν, τῶν δὲ τὸ τί ἐςιν οὐκ ἄδηλον. ἔτι ἡ ἁμαρτία ἢ περὶ τὸ καθόλυ ἐν τῷ βυλεύσασθαι ἢ περὶ τὸ καθ' ἕκαςον· ἢ γὰρ ὅτι πάντα τὰ βαρύςαθμα ὕδατα φαῦλα, ἢ ὅτι τοδὶ βαρύςαθμον. ὅτι δ' ἡ φρόνησις οὐκ ἐπιςήμη, φανερόν· τοῦ γὰρ ἐσχάτυ ἐςίν, ὥσπερ εἴρηται· τὸ γὰρ πρακτὸν τοιῦτον. ἀντίκειται μὲν δὴ τῷ νῷ· ὁ μὲν γὰρ νοῦς τῶν ὅρων, ὧν οὐκ ἔςι λόγος, ἡ δὲ τοῦ ἐσχάτυ, οὗ οὐκ ἔστιν ἐπιστήμη ἀλλ' αἴσθησις, οὐχ ἡ τῶν ἰδίων, ἀλλ' οἵᾳ αἰσθανόμεθα ὅτι τὸ ἐν τοῖς μαθηματικοῖς ἔσχατον τρίγωνον· στήσεται γὰρ κἀκεῖ. ἀλλ' αὕτη μᾶλλον αἴσθησις ἢ φρόνησις, ἐκείνης δ' ἄλλο εἶδος.

10 Τὸ ζητεῖν δὲ καὶ τὸ βουλεύεσθαι διαφέρει· τὸ γὰρ βυλεύεσθαι ζητεῖν τι ἐςίν. δεῖ δὲ λαβεῖν καὶ περὶ εὐβυλίας τί ἐστι, πότερον ἐπιςήμη τις ἢ δόξα ἢ εὐστοχία ἢ ἄλλο τι γένος. ἐπιςήμη μὲν δὴ οὐκ ἔςιν· οὐ γὰρ ζητῦσι περὶ ὧν ἴσασιν, ἡ δ' εὐβυλία βυλή τις, ὁ δὲ βυ[...] νος ζητεῖ καὶ λογίζεται. ἀλλὰ μὴν οὐδ' εὐςοχία[...] τε γὰρ λόγυ καὶ ταχύ τι ἡ εὐςοχία, βυλεύονται [...] λὺν χρόνον, καὶ φασὶ πράττειν μὲν δεῖν ταχὺ τ[...] λευθέντα, βυλεύεσθαι δὲ βραδέως. ἔτι ἡ ἀγχίνοια [...] καὶ ἡ εὐβυλία· ἔςι δ' εὐςοχία τις ἡ ἀγχίνοια. [...] δόξα ἡ εὐβυλία ὐδεμία. ἀλλ' ἐπεὶ ὁ μὲν κακῶς β[...] μενος ἁμαρτάνει, ὁ δ' εὖ ὀρθῶς βυλεύεται, δῆλον [...] θότης τις ἡ εὐβυλία ἐςίν, οὔτ' ἐπιστήμης δὲ οὔτε [...] ἐπιςήμης μὲν γὰρ οὐκ ἔςιν ὀρθότης (οὐδὲ γὰρ ἁμ[...] δόξης δ' ὀρθότης ἀλήθεια· ἅμα δὲ καὶ ὥριςαι ἤδη [...] δόξα ἐςίν. ἀλλὰ μὴν ὐδ' ἄνευ λόγυ ἡ εὐβυλία. [...] ἄρα λείπεται· αὕτη γὰρ οὔπω φάσις· καὶ γὰρ [...] οὐ ζήτησις ἀλλὰ φάσις τις ἤδη, ὁ δὲ βυλευόμεν[...] τε εὖ ἐάν τε κακῶς βουλεύηται, ζητεῖ τι καὶ λογ[...] ἀλλ' ὀρθότης τίς ἐςιν ἡ εὐβυλία βυλῆς· διὸ ἡ βυ[...] τητέα πρῶτον τί καὶ περὶ τί. ἐπεὶ δ' ἡ ὀρθότης πλε[...] δῆλον ὅτι ὐ πᾶσα· ὁ γὰρ ἀκρατὴς καὶ ὁ φαῦλ[...] τίθεται ἰδεῖν ἐκ τοῦ λογισμοῦ τεύξεται, ὥστε [...] βεβυλευμένος, κακὸν δὲ μέγα εἰληφώς. δοκεῖ δ' [...] τι εἶναι τὸ εὖ βεβυλεῦσθαι· ἡ γὰρ τοιαύτη ὀρθότ[...] εὐβυλία, ἡ ἀγαθοῦ τευκτική. ἀλλ' ἔςι καὶ τού[...] συλλογισμῷ τυχεῖν, καὶ ὃ μὲν δεῖ ποιῆσαι τυχ[...] οὗ δ' οὔ, ἀλλὰ ψευδῆ τὸν μέσον ὅρον εἶναι· [...] αὕτη πω εὐβυλία, καθ' ἣν οὗ δεῖ μὲν τυγχάν[...] τοι δι' οὗ ἔδει. ἔτι ἔςι πολὺν χρόνον βυλευόμεν[...] τὸν δὲ ταχύ. οὐκοῦν οὐδ' ἐκείνη πω εὐβυλία, ἀλλ' [...] της ἡ κατὰ τὸ ὠφέλιμον, καὶ ὗ δεῖ καὶ ὡς καὶ [...] ἔςι καὶ ἁπλῶς εὖ βεβυλεῦσθαι καὶ πρός τι τέλ[...] δὴ ἁπλῶς ἡ πρὸς τὸ τέλος τὸ ἁπλῶς κατορθοῦσ[...] τις ἡ πρός τι τέλος. εἰ δὴ τῶν φρονίμων τὸ εὖ βε[...] σθαι, ἡ εὐβυλία εἴη ἂν ὀρθότης ἡ κατὰ [...] συμφ[...] τι τέλος, οὗ ἡ φρόνησις ἀληθὴς ὑπόληψίς ἐςι.

Ἔςι δὲ καὶ ἡ σύνεσις καὶ ἡ ἀσυνεσία, καθ' ἃ[...]

1. τὰ om O^b. ‖ διατρίβων φρόνιμος om K^b. ‖ 2. φιλοπράγμονες L^bO^b. ‖ διὸ] διὸ καὶ O^b. ‖ 4. ἠριθμημένον K^bN^b. [...] M^b. ‖ 5. ἴσων M^b, ἴσου L^b. ‖ 8. τούτυς] περὶ τοὺς M^b. ‖ 9. εἶναι om K^b. ‖ τὸ] τὸ τὰ M^b. ‖ εὖ] εἰδέναι M^b, om L^bO^b. [...] αὐτῶν πῶς διοικεῖν δεῖ M^b. ‖ 11. λεγομένου O^b. ‖ 14. ὅτι] ὅτι καὶ $K^bL^bO^b$. ‖ 16. γὰρ] δὲ K^b. ‖ 17. διὰ om O^b. ‖ [...] 19. αἱ om O^b. ‖ 20. οὐκ om K^bM^b. ‖ 21. τὸ] τὰ K^b. ‖ 22. γὰρ om M^b. ‖ 23. τοδὶ τὸ βαρύςαθμον K^bM^b. ‖ 25. [...] ἀντιληπτικὸν K^b. ‖ μὲν ante δὴ om L^bO^b. ‖ 26. γὰρ δὴ νοῦς M^b. ‖ 27. οὗ om K^bM^b. ‖ 28. οἷα ᾗ αἰσθανόμεθα K^bM^b. [...] M^b. ‖ 30. ἡ $L^bM^bO^b$. ‖ 32. διαλαβεῖν O^b. ‖ καὶ om K^bM^b. ‖ 33. ἢ post δόξα om O^b.

3. ταχυτῆτος ἡ M^b. ‖ 4. δεῖ M^b. ‖ 9. ἡ εὐβυλία τις K^bM^b. ‖ ἐπιστήμη L^b. ‖ δὲ om K^bM^b. ‖ δόξα L^b. ‖ 11. [...] 15. τε καὶ κακῶς K^bM^b. ‖ τε M^b. ‖ 16. τις om O^b. ‖ 18. ὁ γὰρ] καὶ γὰρ ὁ M^b. ‖ 20. ὑπειληφὼς O^b. ‖ 21. εἶναι add L^b[...] βυλεύεσθαι O^b. ‖ 22. ἡ om M^b. ‖ 23. δι'] τούτου δι' L^bO^b. ‖ 24. ἀλλὰ] ὥςε O^b. ‖ 25. αὐτή L^bO^b. ‖ πως $L^bM^bO^b$. [...] L^b. ‖ 28. ὗ δεῖ καὶ ὡς] ὐ δικαίως pr K^b. ‖ 29. εὖ om M^b. ‖ 30. ἡ δέ τις] τὶς δὲ K^bM^b. ‖ 31. βυλεύεσθαι K^bO^b. ‖ 32. [...] κατὰ om K^b. ‖ 33. οὗ ἡ] ἡ οὐ K^b.

συνετοὺς καὶ ἀσυνέτȣς, οὐθ' ὅλως τὸ αὐτὸ ἐπιςήμη (πάντες γὰρ ἂν ἦσαν συνετοί) οὔτε τις μία τῶν μέρος ἐπιςημῶν, οἷον ἰατρικὴ περὶ ὑγιεινῶν ἢ γεω- περὶ μεγέθους· οὔτε γὰρ περὶ τῶν ἀεὶ ὄντων καὶ ων ἡ σύνεσίς ἐςιν οὔτε περὶ τῶν γιγνομένων ὁτȣȣ̃ν, περὶ ὧν ἀπορήσειεν ἄν τις καὶ βȣλεύσαιτο. διὸ περὶ τὰ μὲν τῇ φρονήσει ἐςίν, ȣ̓κ ἔςι δὲ ταὐτὸν σύνεσις ιόνησις· ἡ μὲν γὰρ φρόνησις ἐπιτακτική ἐςιν· τί γὰρ ἁττειν ἢ μή, τὸ τέλος αὐτῆς ἐστίν· ἡ δὲ σύνεσις μόνον· ταὐτὸν γὰρ σύνεσις καὶ εὐσυνεσία καὶ συ- αὶ εὐσύνετοι. ἔςι δ' ȣ̓τε τὸ ἔχειν τὴν φρόνησιν ȣ̓τε ιβάνειν ἡ σύνεσις· ἀλλ' ὥσπερ τὸ μανθάνειν λέγε- νιέναι, ὅταν χρῆται τῇ ἐπιςήμῃ, οὕτως ἐν τῷ χρῆ- ῇ δόξῃ ἐπὶ τὸ κρίνειν περὶ τούτων περὶ ὧν ἡ φρό- ςιν, ἄλλȣ λέγοντος, καὶ κρίνειν καλῶς· τὸ γὰρ εὖ λῶς ταὐτόν. καὶ ἐντεῦθεν ἐλήλυθε τοὔνομα ἡ σύ- ιαθ' ἣν εὐσύνετοι, ἐκ τῆς ἐν τῷ μανθάνειν· λέγομεν μανθάνειν συνιέναι πολλάκις.

Ι δὲ καλουμένη γνώμη, καθ' ἣν εὐγνώμονας καὶ ϕαμὲν γνώμην, ἡ τοῦ ἐπιεικοῦς ἐστὶ κρίσις ὀρθή. δέ· τὸν γὰρ ἐπιεικῆ μάλιςά φαμεν εἶναι συγ- ικόν, καὶ ἐπιεικὲς τὸ ἔχειν περὶ ἔνια συγγνώμην. υγγνώμη γνώμη ἐστὶ κριτικὴ τοῦ ἐπιεικοῦς ὀρθή. ἡ τοῦ ἀληθοῦς.

ισὶ δὲ πᾶσαι αἱ ἕξεις εὐλόγως εἰς ταὐτὸ τείνȣσαι· ν γὰρ γνώμην καὶ σύνεσιν καὶ φρόνησιν καὶ νοῦν ὶς αὐτοὺς ἐπιφέροντες γνώμην ἔχειν καὶ νοῦν ἤδη ιονίμȣς καὶ συνετȣ́ς· πᾶσαι γὰρ αἱ δυνάμεις αὗται χάτων εἰσὶ καὶ τῶν καθ' ἕκαστον, καὶ ἐν μὲν τῷ ; εἶναι περὶ ὧν ὁ φρόνιμος, συνετὸς καὶ εὐγνώμων γνώμων· τὰ γὰρ ἐπιεικῆ κοινὰ τῶν ἀγαθῶν ἁπάν- ὶν ἐν τῷ πρὸς ἄλλον. ἔςι δὲ τῶν καθ' ἕκαςα καὶ χάτων πάντα τὰ πρακτά· καὶ γὰρ τὸν φρόνιμον ώσκειν αὐτά, καὶ ἡ σύνεσις καὶ ἡ γνώμη περὶ τὰ ·, ταῦτα δ' ἔσχατα. καὶ ὁ νοῦς τῶν ἐσχάτων ἐπ' ερα· καὶ γὰρ τῶν πρώτων ὅρων καὶ τῶν ἐσχάτων νοῦς ἐστὶ καὶ οὐ λόγος, καὶ ὁ μὲν κατὰ τὰς ἀποδείξεις τῶν ἀκινήτων ὅρων καὶ πρώτων, ὁ δ' ἐν ταῖς πρακτικαῖς τοῦ ἐσχάτου καὶ ἐνδεχομένȣ καὶ τῆς ἑτέρας προτάσεως· ἀρχαὶ γὰρ τοῦ οὗ ἕνεκα αὗται· ἐκ τῶν καθ' ἕκαςα γὰρ τὸ καθόλȣ. τȣ́των ȣ̓̃ν ἔχειν δεῖ αἴσθησιν, αὕτη δ' ἐςὶ νȣ̃ς. διὸ καὶ φυσικὰ δοκεῖ εἶναι ταῦτα, καὶ φύσει σοφὸς μὲν οὐδείς, γνώμην δ' ἔχειν καὶ σύνεσιν καὶ νοῦν. σημεῖον δ' ὅτι καὶ ταῖς ἡλικίαις οἰόμεθα ἀκολȣθεῖν, καὶ ἥδε ἡ ἡλικία νοῦν ἔχει καὶ γνώμην, ὡς τῆς φύσεως αἰτίας οὔσης. διὸ καὶ ἀρχὴ καὶ τέλος νοῦς· ἐκ τούτων γὰρ αἱ ἀποδείξεις καὶ περὶ τούτων. ὥστε δεῖ προσέχειν τῶν ἐμπείρων καὶ πρεσβυτέρων ἢ φρονίμων ταῖς ἀναποδείκτοις φάσεσι καὶ δόξαις οὐχ ἧττον τῶν ἀποδείξεων· διὰ γὰρ τὸ ἔχειν ἐκ τῆς ἐμπειρίας ὄμμα ὁρῶσιν ὀρθῶς. τί μὲν οὖν ἐστὶν ἡ φρόνησις καὶ ἡ σοφία, καὶ περὶ τίνα ἑκατέρα τυγχάνει οὖσα, καὶ ὅτι ἄλλου τῆς ψυχῆς μορίου ἀρετὴ ἑκατέρα, εἴρηται.

Διαπορήσειε δ' ἄν τις περὶ αὐτῶν τί χρήσιμοί εἰσιν. 13 ἡ μὲν γὰρ σοφία οὐδὲν θεωρεῖ ἐξ ὧν ἔςαι εὐδαίμων ἄνθρωπος (οὐδεμιᾶς γάρ ἐςι γενέσεως), ἡ δὲ φρόνησις τȣ̃το μὲν ἔχει, ἀλλὰ τίνος ἕνεκα δεῖ αὐτῆς, εἴπερ ἡ μὲν φρόνησίς ἐστιν ἡ περὶ τὰ δίκαια καὶ καλὰ καὶ ἀγαθὰ ἀνθρώπῳ, ταῦτα δ' ἐςὶν ἃ τοῦ ἀγαθοῦ ἐςὶν ἀνδρὸς πράττειν, ȣ̓δὲν δὲ πρακτικώτεροι τῷ εἰδέναι αὐτά ἐσμεν, εἴπερ ἕξεις αἱ ἀρεταί εἰσιν, ὥσπερ οὐδὲ τὰ ὑγιεινὰ ȣ̓δὲ τὰ εὐεκτικά, ὅσα μὴ τῷ ποιεῖν ἀλλὰ τῷ ἀπὸ τῆς ἕξεως εἶναι λέγεται· ȣ̓θὲν γὰρ πρακτικώτεροι τῷ ἔχειν τὴν ἰατρικὴν καὶ γυμναστικήν ἐσμεν. εἰ δὲ μὴ τȣ́των χάριν φρόνιμον θετέον ἀλλὰ τοῦ γίνεσθαι, τοῖς οὖσι σπȣδαίοις οὐθὲν ἂν εἴη χρήσιμος, ἔτι δ' οὐδὲ τοῖς μὴ ἔχȣσιν· οὐθὲν γὰρ διοίσει αὐτȣ̀ς ἔχειν ἢ ἄλλοις ἔχȣσι πείθεσθαι, ἱκανῶς τ' ἔχοι ἂν ἡμῖν ὥσπερ καὶ περὶ τὴν ὑγίειαν· βουλόμενοι γὰρ ὑγιαίνειν ὅμως οὐ μανθάνομεν ἰατρικήν. πρὸς δὲ τȣ́τοις ἄτοπον ἂν εἶναι δόξειεν, εἰ χείρων τῆς σοφίας οὖσα κυριωτέρα αὐτῆς ἔςαι· ἡ γὰρ ποιοῦσα ἄρχει καὶ ἐπιτάττει περὶ ἕκαςον. περὶ δὴ τούτων λεκτέον· νῦν μὲν γὰρ ἠπόρηται περὶ αὐτῶν μόνον.

ἐπιςημῶν κατὰ μέρος O^b. ‖ οἷον] οἷον ἡ $K^b M^b$, οἷον ἢ O^b. ‖ ὑγιεινῶν] ὑγιεινῶν γὰρ ἂν ἦν $L^b M^b O^b$. ‖ ἡ K^b. ‖ 4. μεγέθη $K^b M^b$ ἀρ οὔτε M^b. ‖ καὶ ἀκινήτων om L^b. ‖ 5. ὁτωῦν $L^b O^b$. ‖ 8. τί — 9. ἐστίν om M^b. ‖ 9 et 10. ξύνεσις et εὐξυνεσία K^b. ‖ 10. γὰρ οἱ συνετοὶ L^b. συνετοὶ καὶ om K^b. ‖ 11. τῷ $L^b M^b$. ‖ 12. τῷ $L^b M^b$. ‖ ἡ om O^b. ‖ 19. συγγνώμονας $K^b M^b$. ‖ 23. ὀρθή . ‖ 27. ἤδη δὲ καὶ M^b. ‖ 29. ἕκαστα M^b. ‖ μὲν om M^b. ‖ 31. πάντων $L^b O^b$. ‖ 32. ἔςι] εἰ O^b. ‖ 33. ἅπαντα O^b, ἁπάντων ‖ πρακτικά M^b. ‖ 36. ἀμφότερον $L^b M^b$.

καὶ ante ὁ om $L^b O^b$. ‖ ὁ] ὁ λόγος K^b. ‖ 3. ἐσχάτου] τρίτου K^b. ‖ 4. οὗ om K^b. ‖ 5. οὖν] δὲ M^b, om K^b. ‖ δεῖ ἔχειν 7. ἔχει $M^b O^b$. ‖ 10. αἱ om K^b. ‖ 14. ὀρθῶς] ἀρχάς $K^b M^b$. ‖ 15. τί $K^b M^b$. ‖ 18. ἀπορήσειε M^b. ‖ 19. θεωρήσει $K^b M^b$. ‖ m L^b. ‖ 24. οὐδὲ δὴ L^b. ‖ 26. μὴ ἐν τῷ M^b. ‖ 27. τὸ K^b. ‖ καὶ] ἢ O^b. καὶ γυμναςικήν om M^b. ‖ 28. ζητέον $K^b M^b$. ‖ σθαι M^b. ‖ χρήσιμον $K^b L^b$. ‖ 30. αὐτοῖς $K^b M^b$. ‖ 32. ὅμως om M^b. ‖ 35. ἡ] οὐ M^b. ‖ 36. μὲν om M^b.

πρῶτον μὲν ὖν λέγομεν ὅτι καθ' αὑτὰς ἀναγκαῖον αἱρετὰς αὐτὰς εἶναι, ἀρετάς γ' ὔσας ἑκατέραν ἑκατέρυ τῦ μορίυ, καὶ εἰ μὴ ποιοῦσι μηδὲν μηδετέρα αὐτῶν. ἔπειτα καὶ ποιῦσι μέν, οὐχ ὡς ἰατρικὴ δὲ ὑγίειαν, ἀλλ' ὡς ἡ ὑγίεια, ὔτως ἡ σοφία εὐδαιμονίαν· μέρος γὰρ οὖσα τῆς ὅλης ἀρετῆς τῷ ἔχεσθαι ποιεῖ καὶ τῷ ἐνεργεῖν εὐδαίμονα. ἔτι τὸ ἔργον ἀποτελεῖται κατὰ τὴν φρόνησιν καὶ τὴν ἠθικὴν ἀρετήν· ἡ μὲν γὰρ ἀρετὴ τὸν σκοπὸν ποιεῖ ὀρθόν, ἡ δὲ φρόνησις τὰ πρὸς τοῦτον. τοῦ δὲ τετάρτυ μορίυ τῆς ψυχῆς οὐκ ἔστιν ἀρετὴ τοιαύτη, τοῦ θρεπτικοῦ· οὐθὲν γὰρ ἐπ' αὐτῷ πράττειν ἢ μὴ πράττειν. περὶ δὲ τοῦ μηθὲν εἶναι πρακτικωτέρυς διὰ τὴν φρόνησιν τῶν καλῶν καὶ δικαίων, μικρὸν ἄνωθεν ἀρκτέον, λαβόντας ἀρχὴν ταύτην. ὥσπερ γὰρ καὶ τὰ δίκαια λέγομεν πράττοντάς τινας οὔπω δικαίυς εἶναι, οἷον τοὺς τὰ ὑπὸ τῶν νόμων τεταγμένα ποιοῦντας ἢ ἄκοντας ἢ δι' ἄγνοιαν ἢ δι' ἕτερόν τι καὶ μὴ δι' αὐτά (καίτοι πράττουσί γε ἃ δεῖ καὶ ὅσα χρὴ τὸν σπουδαῖον), οὕτως, ὡς ἔοικεν, ἔςι τὸ πῶς ἔχοντα πράττειν ἕκαςα ὥς' εἶναι ἀγαθόν, λέγω δ' οἷον διὰ προαίρεσιν καὶ αὐτῶν ἕνεκα τῶν πραττομένων. τὴν μὲν οὖν προαίρεσιν ὀρθὴν ποιεῖ ἡ ἀρετή, τὸ δ' ὅσα ἐκείνης ἕνεκα πέφυκε πράττεσθαι οὐκ ἔστι τῆς ἀρετῆς ἀλλ' ἑτέρας δυνάμεως. λεκτέον δ' ἐπιςήσασι σαφέςερον περὶ αὐτῶν. ἔςι δή τις δύναμις ἣν καλοῦσι δεινότητα· αὕτη δ' ἐςὶ τοιαύτη ὥςε τὰ πρὸς τὸν ὑποτεθέντα σκοπὸν συντείνοντα δύνασθαι ταῦτα πράττειν καὶ τυγχάνειν αὐτῶν. ἂν μὲν οὖν ὁ σκοπὸς ᾖ καλός, ἐπαινετή ἐςιν, ἂν δὲ φαῦλος, πανυργία· διὸ καὶ τοὺς φρονίμυς δεινοὺς καὶ πανούργυς φαμὲν εἶναι. ἔςι δ' ἡ φρόνησις ὐχ ἡ δεινότης, ἀλλ' οὐκ ἄνευ τῆς δυνάμεως ταύτης. ἡ δ' ἕξις τῷ ὄμματι τούτῳ γίνεται τῆς ψυχῆς οὐκ ἄνευ ἀρετῆς, ὡς εἴρηταί τε καὶ ἔςι δῆλον· οἱ γὰρ συλλογισμοὶ τῶν πρακτῶν ἀρχὴν ἔχοντές εἰσιν, ἐπειδὴ τοιόνδε τὸ τέλος καὶ τὸ ἄριστον, ὁτιδήποτε ὄν· ἔστω γὰρ λόγου χάριν τὸ τυχόν. τοῦτο δ' εἰ μὴ τῷ ἀγαθῷ, οὐ φαίνεται· διαςρέφει γὰρ ἡ μοχθηρία καὶ διαψεύδεσθαι ποιεῖ περὶ τὰς πρακτικὰς ἀρχάς. ὥςε φανερὸν ὅτι ἀδύνατον φρόνιμον εἶναι μὴ ὄντα

ἀγαθόν. σκεπτέον δὴ πάλιν καὶ περὶ ἀρετῆς· καὶ γὰ
ἀρετὴ παραπλησίως ἔχει ὡς ἡ φρόνησις πρὸς τὴν
οὐ ταὐτὸν μέν, ὅμοιον δέ· ὔτω καὶ ἡ φυσικὴ ἀρετὴ
τὴν κυρίαν. πᾶσι γὰρ δοκεῖ ἕκαστα τῶν ἠθῶν ὑπ
φύσει πως· καὶ γὰρ δίκαιοι καὶ σωφρονικοὶ καὶ
καὶ τἆλλα ἔχομεν εὐθὺς ἐκ γενετῆς· ἀλλ' ὅμως ζη
ἕτερόν τι τὸ κυρίως ἀγαθὸν καὶ τὰ τοιαῦτα ἄλλ
ὑπάρχειν· καὶ γὰρ παισὶ καὶ θηρίοις αἱ φυσικαὶ
χουσιν ἕξεις, ἀλλ' ἄνευ νοῦ βλαβεραὶ φαίνονται
πλὴν τοσοῦτον ἔοικεν ὁρᾶσθαι, ὅτι ὥσπερ σώματι
ἄνευ ὄψεως κινυμένῳ συμβαίνει σφάλλεσθαι ἰσχυρ
τὸ μὴ ἔχειν ὄψιν, οὕτω καὶ ἐνταῦθα· ἐὰν δὲ λάβ
ἐν τῷ πράττειν διαφέρει. ἡ δ' ἕξις ὁμοία οὖσα τ
κυρίως ἀρετή. ὥςε καθάπερ ἐπὶ τοῦ δοξαστικοῦ
εἴδη, δεινότης καὶ φρόνησις, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ
ἐστί, τὸ μὲν ἀρετὴ φυσικὴ τὸ δ' ἡ κυρία, καὶ
κυρία οὐ γίνεται ἄνευ φρονήσεως. διόπερ τινές φα
σας τὰς ἀρετὰς φρονήσεις εἶναι, καὶ Σωκράτης
ὀρθῶς ἐζήτει τῇ δ' ἡμάρτανεν· ὅτι μὲν γὰρ φρον
εἶναι πάσας τὰς ἀρετάς, ἡμάρτανεν, ὅτι δ' οὐκ
νήσεως, καλῶς ἔλεγεν. σημεῖον δέ· καὶ γὰρ
ὅταν ὁρίζωνται τὴν ἀρετήν, προςιθέασι τὴν ἕξιν,
καὶ πρὸς ἅ ἐστι, τὴν κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον·
κατὰ τὴν φρόνησιν. ἐοίκασι δὴ μαντεύεσθαί
ὅτι ἡ τοιαύτη ἕξις ἀρετή ἐςιν ἡ κατὰ τὴν φρόν
δὲ μικρὸν μεταβῆναι· ὐ γὰρ μόνον ἡ κατὰ τὸν
γον, ἀλλ' ἡ μετὰ τοῦ ὀρθοῦ λόγυ ἕξις ἀρετή ἐςι
δὲ λόγος περὶ τῶν τοιούτων ἡ φρόνησίς ἐστιν.
μὲν ὖν λόγυς τὰς ἀρετὰς ᾤετο εἶναι (ἐπιςήμας
πάσας), ἡμεῖς δὲ μετὰ λόγυ. δῆλον ὖν ἐκ τῶν
ὅτι οὐχ οἷόν τε ἀγαθὸν εἶναι κυρίως ἄνευ φρονήσε
φρόνιμον ἄνευ τῆς ἠθικῆς ἀρετῆς. ἀλλὰ καὶ ὁ
ταύτῃ λύοιτ' ἄν, ᾧ διαλεχθείη τις ἂν ὅτι χωρίζ
λήλων αἱ ἀρεταί· οὐ γὰρ ὁ αὐτὸς εὐφυέςατος
σας, ὥςε τὴν μὲν ἤδη τὴν δ' οὔπω εἰληφὼς ἔςαι·
γὰρ κατὰ μὲν τὰς φυσικὰς ἀρετὰς ἐνδέχεται,

1. λέγωμεν K^b. ‖ 2. γ'] τε O^b. ‖ ἑκατέρας K^b. ‖ τῦ om L^bO^b. ‖ 3. καὶ ποιουσῶν K^b. ‖ 4. ὡς] ὡς ἡ K^b. ‖ ἡ om
6. τῷ ἐνεργεῖν] ἐνεργεία K^b, ἐνεργεῖ O^b. ‖ εὐδαιμονία K^b, εὐδαιμονίαν L^bO^b, τὸν εὐδαίμονα M^b. ‖ 10. οὐδὲ L^b. ‖ ἐφ' ἑαυτῷ
αὐτῷ γε L^b. ‖ 14. λέγομεν om L^bO^b. ‖ οἷον] ἢ K^b, nec pluribus litteris locus. ‖ 15. προστεταγμένα M^b. ‖ 18. ἔςι — 19.
om K^b. ‖ 19. διὰ τὴν προαίρεσιν M^b. ‖ 20. τὴν μὲν οὖν] καὶ τὴν μὲν M^b. ‖ 21. πράττεσθαι πέφυκε L^b. ‖ 23. δ' ἡ M^b. ‖ τις om
M^b. ‖ 26. οὖν σκοπός ἐστι καλός M^b. ‖ 27. ἐὰν K^b. ‖ 28. δεινότης] δύναμις $K^bL^bO^b$. ‖ 30. ἄνευ] ἄνευ γὰρ M^b. ‖ 31. τε om

1. καὶ om O^b, καὶ περὶ om L^b. ‖ καὶ γὰρ ἡ ἀρετὴ παραπλησίως] παραπλησίως γὰρ L^bO^b. ‖ 3. καὶ om O^b. ‖ 4.
5. καὶ ante γὰρ om M^b. ‖ 12. δὲ om K^b. ‖ 13. διαφέρει om M^b. ‖ ἔςι M^b. ‖ 16. ἠθικὴ K^b. ‖ 20. εἶναι om L^b. ‖ 21.
γὰρ καὶ πάντες L^b. ‖ 23. τὴν om M^b. ‖ δ'] γὰρ M^b. ‖ 24. τὴν om O^b. ‖ δὲ M^b. ‖ 25. ἀρίστη M^b. ‖ 26. ὐ γὰρ] ἔςι γὰρ
M^bO^b. ‖ 27. ἐςιν om M^bO^b. ‖ 29. γὰρ εἶναι] γὰρ ᾤετο O^b. ‖ 31. κυρίως et 33. ταύτῃ om M^b. ‖ 36. γὰρ] δὲ M^b.

λῶς λέγεται ἀγαθός, οὐκ ἐνδέχεται· ἅμα γὰρ τῇ ·ει μιᾷ οὔσῃ πᾶσαι ὑπάρξουσιν. δῆλον δέ, κἂν εἰ ακτικὴ ἦν, ὅτι ἔδει ἂν αὐτῆς διὰ τὸ τοῦ μορίου εἶναι, καὶ ὅτι οὐκ ἔσται ἡ προαίρεσις ὀρθὴ ἄνευ ·εως οὐδ' ἄνευ ἀρετῆς· ἡ μὲν γὰρ τὸ τέλος, ἡ δὲ ὶς τὸ τέλος ποιεῖ πράττειν. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ κυρία τῆς σοφίας οὐδὲ τοῦ βελτίονος μορίυ, ὥσπερ οὐδὲ ιείας ἡ ἰατρική· οὐ γὰρ χρῆται αὐτῇ, ἀλλ' ὁρᾷ γένηται· ἐκείνης ὖν ἕνεκα ἐπιτάττει, ἀλλ' ὐκ ἐκείνῃ. οιον κἂν εἴ τις τὴν πολιτικὴν φαίη ἄρχειν τῶν θεῶν, ιτάττει περὶ πάντα τὰ ἐν τῇ πόλει.

Η.

Ιετὰ δὲ ταῦτα λεκτέον, ἄλλην ποιησαμένυς ἀρχήν, ν περὶ τὰ ἤθη φευκτῶν τρία ἐςὶν εἴδη, κακία ἀκρα- ριότης. τὰ δ' ἐναντία τοῖς μὲν δυσὶ δῆλα· τὸ μὲν ρετὴν τὸ δ' ἐγκράτειαν καλῦμεν· πρὸς δὲ τὴν θηριό- μάλιστ' ἂν ἁρμόττοι λέγειν τὴν ὑπὲρ ἡμᾶς ἀρετήν, ν τινα καὶ θείαν, ὥσπερ Ὅμηρος περὶ Ἕκτορος πε- λέγοντα τὸν Πρίαμον ὅτι σφόδρα ἦν ἀγαθός, "ὐδὲ ἀνδρός γε θνητοῦ πάϊς ἔμμεναι ἀλλὰ θεοῖο." ὥστ' θάπερ φασίν, ἐξ ἀνθρώπων γίνονται θεοὶ δι' ἀρετῆς ιλήν, τοιαύτη τις ἂν εἴη δῆλον ὅτι ἡ τῇ θηριώδει ·εμένη ἕξις· καὶ γὰρ ὥσπερ οὐδὲ θηρίου ἐστὶ κακία ετή, ὕτως ὐδὲ θεῦ, ἀλλ' ἡ μὲν τιμιώτερον ἀρετῆς, ἡ ιόν τι γένος κακίας. ἐπεὶ δὲ σπάνιον καὶ τὸ θεῖον εἶναι, καθάπερ οἱ Λάκωνες εἰώθασι προσαγορεύειν, ιγασθῶσι σφόδρα τυ (σεῖος ἀνήρ φασιν), ὕτω καὶ ὁ ης ἐν τοῖς ἀνθρώποις σπάνιος. μάλιστα δ' ἐν τοῖς ροις ἐςίν, γίνεται δ' ἔνια καὶ διὰ νόσυς καὶ πηρώ- καὶ τὺς διὰ κακίαν δὲ τῶν ἀνθρώπων ὑπερβάλλον- ὕτως ἐπιδυσφημῦμεν. ἀλλὰ περὶ μὲν τῆς τοιαύτης εως ὕστερον ποιητέον τινὰ μνείαν, περὶ δὲ κακίας πρότερον· περὶ δὲ ἀκρασίας καὶ μαλακίας καὶ τρυ- εκτέον, καὶ περὶ ἐγκρατείας καὶ καρτερίας· ὔτε γὰρ ὡς περὶ τῶν αὐτῶν ἕξεων τῇ ἀρετῇ καὶ τῇ μοχθηρίᾳ ἑκα- τέραν αὐτῶν ὑποληπτέον, οὔθ' ὡς ἕτερον γένος. δεῖ δ', ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων, τιθέντας τὰ φαινόμενα καὶ πρῶ- τον διαπορήσαντας οὕτω δεικνύναι μάλιςα μὲν πάντα τὰ ἔνδοξα περὶ ταῦτα τὰ πάθη, εἰ δὲ μή, τὰ πλεῖστα καὶ κυριώτατα· ἐὰν γὰρ λύηταί τε τὰ δυσχερῆ καὶ κατα- λείπηται τὰ ἔνδοξα, δεδειγμένον ἂν εἴη ἱκανῶς.

Δοκεῖ δὴ ἥ τε ἐγκράτεια καὶ καρτερία τῶν σπυδαίων 2
καὶ τῶν ἐπαινετῶν εἶναι, ἡ δ' ἀκρασία τε καὶ μαλακία τῶν φαύλων τε καὶ ψεκτῶν, καὶ ὁ αὐτὸς ἐγκρατὴς καὶ ἐμμενετικὸς τῷ λογισμῷ καὶ ἀκρατὴς καὶ ἐκςατικὸς τῦ λογισμῦ. καὶ ὁ μὲν ἀκρατὴς εἰδὼς ὅτι φαῦλα πράττει διὰ πάθος, ὁ δ' ἐγκρατὴς εἰδὼς ὅτι φαῦλαι αἱ ἐπιθυμίαι οὐκ ἀκολυθεῖ διὰ τὸν λόγον. καὶ τὸν σώφρονα μὲν ἐγκρατῆ καὶ καρτερικόν, τὸν δὲ τοιῦτον οἱ μὲν πάντα σώφρονα οἱ δ' ὔ, καὶ τὸν ἀκόλαςον ἀκρατῆ καὶ τὸν ἀκρατῆ ἀκόλαςον συγκε- χυμένως, οἱ δ' ἑτέρυς εἶναί φασιν. τὸν δὲ φρόνιμον ὁτὲ μὲν ὔ φασιν ἐνδέχεσθαι εἶναι ἀκρατῆ, ὁτὲ δ' ἐνίυς φρονίμυς ὄντας καὶ δεινὺς ἀκρατεῖς εἶναι. ἔτι ἀκρατεῖς λέγονται καὶ θυμῦ καὶ τιμῆς καὶ κέρδυς. τὰ μὲν ὖν λεγόμενα ταῦτ' ἐςίν.

Ἀπορήσειε δ' ἄν τις πῶς ὑπολαμβάνων ὀρθῶς ἀκρα- 3
τεύεταί τις. ἐπιστάμενον μὲν οὖν οὔ φασί τινες οἷόν τε εἶναι· δεινὸν γὰρ ἐπιστήμης ἐνούσης, ὡς ᾤετο Σωκράτης, ἄλλο τι κρατεῖν καὶ περιέλκειν αὐτὸν ὥσπερ ἀνδράποδον. Σωκράτης μὲν γὰρ ὅλως ἐμάχετο πρὸς τὸν λόγον ὡς ὐκ ὔσης ἀκρασίας· ὐθένα γὰρ ὑπολαμβάνοντα πράττειν παρὰ τὸ βέλτιςον, ἀλλὰ δι' ἄγνοιαν. ὗτος μὲν ὖν ὁ λόγος ἀμ- φισβητεῖ τοῖς φαινομένοις ἐναργῶς, καὶ δέον ζητεῖν περὶ τὸ πάθος, εἰ δι' ἄγνοιαν, τίς ὁ τρόπος γίνεται τῆς ἀγνοίας. ὅτι γὰρ οὐκ οἴεταί γε ὁ ἀκρατευόμενος πρὶν ἐν τῷ πάθει γενέσθαι, φανερόν. εἰσὶ δέ τινες οἳ τὰ μὲν συγχωροῦσι τὰ δ' ὔ· τὸ μὲν γὰρ ἐπιςήμης μηθὲν εἶναι κρεῖττον ὁμο- λογοῦσι, τὸ δὲ μηθένα πράττειν παρὰ τὸ δόξαν βέλτιον οὐχ ὁμολογῦσι, καὶ διὰ τῦτο τὸν ἀκρατῆ φασὶν ὐκ ἐπι- στήμην ἔχοντα κρατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἡδονῶν ἀλλὰ δόξαν. ἀλλὰ μὴν εἴγε δόξα καὶ μὴ ἐπιςήμη, μηδ' ἰσχυρὰ ὑπό-

ὑπαρχούσῃ K^bM^b. ‖ ἅπασαι O^b. ‖ ὑπάρχουσι L^bO^b. ‖ καὶ O^b. ‖ 3. πρακτικήν, omisso ἦν, K^b. ‖ ἂν om K^bM^b. ‖ τοῦ om 6. τὰ om K^b. ‖ 7. γε om M^b. ‖ 8. ἡ om K^bM^b. ‖ 9. ἐκείνῃ K^b. ‖ ὖν] ὖ M^bN^b. ‖ 11. περὶ om M^b. ‖ post πόλει M^b οὕτω ταῦτα. ‖ 15. μετὰ — ἀρχήν] haec sexto libro dat K^b. ‖ δὲ om K^b. ‖ ῥητέον M^b. ‖ 19. ἂν] ἄν τις L^b. ‖ 20. θείαν] ^{b}. ‖ 21. ὐδὲ] ὐ γὰρ M^b, ὐδὲ γὰρ L^bO^b. ‖ 22. παῖς K^b. ‖ 23. θεῖοι L^bM^b. ‖ 24. θηριώδια K^bL^b. ‖ 26. τιμιωτέρα L^bM^b. ‖ ι om L^b. ‖ 29. ἀγαπῶσι M^b. ‖ θεῖος L^bM^b. ‖ 30. σπανίως M^b. ‖ 32. δι' ἀκακίαν M^b. ‖ 33. δυσφημῦμεν L^b. ‖ τῆς διαθέσεως ὑτης K^bM^b.

τε om L^bO^b. ‖ καταλίπηται K^b. ‖ 8. δ' ἡ ἐγκράτεια K^bM^b. ‖ 9. τῶν om L^bO^b. ‖ 10. τε om K^bM^b. ‖ ὁ om K^b. ‖ 14. M^b, πάντως corr L^b. ‖ 16. οἱ] ὁτὲ L^bO^b. ‖ ἑτέρως M^b. ‖ 17. τοτὲ L^bO^b. ‖ 18. ἔτι ἀκρατεῖς om L^b. ‖ 22. μὲν om K^b τε] τε τινα O^b. ‖ 24. αὐτὴν K^b. ‖ 29. τοῦ πάθους M^b. ‖ ὁ om K^b. ‖ 30. οἴεται ὁ ἐγκρατευόμενος M^b. ‖ 31. δή K^bO^b.

ληψις ἡ ἀντιτείνουσα ἀλλ' ἠρεμαία, καθάπερ ἐν τοῖς διςάζουσι, συγγνώμη τῷ μὴ μένειν ἐν αὐταῖς πρὸς ἐπιθυμίας ἰσχυράς· τῇ δὲ μοχθηρίᾳ οὐ συγγνώμη, οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδενὶ τῶν ψεκτῶν. φρονήσεως ἄρα ἀντιτεινούσης· αὕτη γὰρ ἰσχυρότατον. ἀλλ' ἄτοπον· ἔσται γὰρ ὁ αὐτὸς ἅμα φρόνιμος καὶ ἀκρατής, φήσειε δ' ὐδ' ἂν εἷς φρονίμυ εἶναι τὸ πράττειν ἑκόντα τὰ φαυλότατα. πρὸς δὲ τύτοις δέδεικται πρότερον ὅτι πρακτικός γε ὁ φρόνιμος· τῶν γὰρ ἐσχάτων τις. καὶ τὰς ἄλλας ἔχων ἀρετάς. ἔτι εἰ μὲν ἐν τῷ ἐπιθυμίας ἔχειν ἰσχυρὰς καὶ φαύλας ὁ ἐγκρατής, ὐκ ἔσται ὁ σώφρων ἐγκρατὴς οὐδ' ὁ ἐγκρατὴς σώφρων· οὔτε γὰρ τὸ ἄγαν σώφρονος ὔτε τὸ φαύλας ἔχειν. ἀλλὰ μὴν δεῖ γε· εἰ μὲν γὰρ χρησταὶ αἱ ἐπιθυμίαι, φαύλη ἡ κωλύουσα ἕξις μὴ ἀκολουθεῖν, ὥσθ' ἡ ἐγκράτεια οὐ πᾶσα σπυδαία· εἰ δ' ἀσθενεῖς καὶ μὴ φαῦλαι, ὐδὲν σεμνόν, ὐδ' εἰ φαῦλαι καὶ ἀσθενεῖς, οὐθὲν μέγα. ἔτι εἰ πάσῃ δόξῃ ἐμμενετικὸν ποιεῖ ἡ ἐγκράτεια, φαύλη, οἷον εἰ καὶ τῇ ψευδεῖ· καὶ εἰ πάσης δόξης ἡ ἀκρασία ἐκστατικόν, ἔσται τις σπουδαία ἀκρασία, οἷον ὁ Σοφοκλέυς Νεοπτόλεμος ἐν τῷ Φιλοκτήτῃ· ἐπαινετὸς γὰρ ὐκ ἐμμένων οἷς ἐπείσθη ὑπὸ τῦ Ὀδυσσέως διὰ τὸ λυπεῖσθαι ψευδόμενος. ἔτι ὁ σοφιστικὸς λόγος ψευδόμενος ἀπορία· διὰ γὰρ τὸ παράδοξα βούλεσθαι ἐλέγχειν, ἵνα δεινοὶ ὦσιν ὅταν ἐπιτύχωσιν, ὁ γενόμενος συλλογισμὸς ἀπορία γίνεται· δέδεται γὰρ ἡ διάνοια, ὅταν μένειν μὲν μὴ βύληται διὰ τὸ μὴ ἀρέσκειν τὸ συμπερανθέν, προϊέναι δὲ μὴ δυνήται διὰ τὸ λῦσαι μὴ ἔχειν τὸν λόγον. συμβαίνει δ' ἔκ τινος λόγυ ἡ ἀφροσύνη μετὰ ἀκρασίας ἀρετή· τἀναντία γὰρ πράττει ὧν ὑπολαμβάνει διὰ τὴν ἀκρασίαν, ὑπολαμβάνει δὲ τἀγαθὰ κακὰ εἶναι καὶ ὐ δεῖν πράττειν, ὥςε τἀγαθὰ καὶ οὐ τὰ κακὰ πράξει. ἔτι ὁ τῷ πεπεῖσθαι πράττων καὶ διώκων τὰ ἡδέα καὶ προαιρύμενος βελτίων ἂν δόξειεν τῦ μὴ διὰ λογισμὸν ἀλλὰ δι' ἀκρασίαν· εὐϊατότερος γὰρ διὰ τὸ μεταπεισθῆναι ἄν. ὁ δ' ἀκρατὴς ἔνοχος τῇ παροιμίᾳ ἐν ᾗ φαμὲν "ὅταν τὸ ὕδωρ πνίγῃ, τί δεῖ ἐπιπίνειν;" εἰ μὲν γὰρ

μὴ ἐπέπειστο ἃ πράττει, μεταπεισθεὶς ἂν ἐπαύσατ' δὲ πεπεισμένος οὐδὲν ἧττον ἄλλα πράττει. ἔτι εἰ πάντα ἀκρασία ἐςὶ καὶ ἐγκράτεια, τίς ὁ ἁπλῶς ἀκ[...] ὐδεὶς γὰρ ἁπάσας ἔχει τὰς ἀκρασίας, φαμὲν δ' εἶ[...]νας ἁπλῶς.

Αἱ μὲν ὖν ἀπορίαι τοιαῦταί τινες συμβαίνουσι, [...] δὲ τὰ μὲν ἀνελεῖν δεῖ τὰ δὲ καταλιπεῖν· ἡ γὰρ λ[...] τῆς ἀπορίας εὕρεσίς ἐςιν. πρῶτον μὲν ὖν σκεπτέον π[...] εἰδότες ἢ οὔ, καὶ πῶς εἰδότες, εἶτα περὶ ποῖα τὸν ἀ[...] καὶ τὸν ἐγκρατῆ θετέον, λέγω δὲ πότερον περὶ π[...] ἡδονὴν καὶ λύπην ἢ περί τινας ἀφωρισμένας, καὶ [...] ἐγκρατῆ καὶ τὸν καρτερικόν, πότερον ὁ αὐτὸς ἢ ἕ[...] ἐστιν· ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὅσα συγγενῆ [...] θεωρίας ἐστὶ ταύτης. ἔστι δ' ἀρχὴ τῆς σκέψεως, π[...] ὁ ἐγκρατὴς καὶ ὁ ἀκρατής εἰσι τῷ περὶ ἃ ἢ τῷ [...] ἔχοντες τὴν διαφοράν, λέγω δὲ πότερον τῷ περὶ τα[...] μόνον ἀκρατὴς ὁ ἀκρατής, ἢ οὒ ἀλλὰ τῷ ὥς, ἢ [...] ἐξ ἀμφοῖν· ἔπειτ' εἰ περὶ πάντ' ἐστὶν ἡ ἀκρασία [...] ἐγκράτεια ἢ ὔ· οὔτε γὰρ περὶ πάντ' ἐςὶν ὁ ἁπλῶς [...]τής, ἀλλὰ περὶ ἅπερ ὁ ἀκόλαςος, οὔτε τῷ πρὸς [...] ἁπλῶς ἔχειν (ταὐτὸν γὰρ ἂν ἦν τῇ ἀκολασίᾳ), ἀλλ' [...] ὡδὶ ἔχειν. ὁ μὲν γὰρ ἄγεται προαιρούμενος, ν[...] δεῖν τὸ παρὸν ἡδὺ διώκειν· ὁ δ' οὐκ οἴεται μέν, [...] δέ. περὶ μὲν οὖν τοῦ δόξαν ἀληθῆ ἀλλὰ μὴ ἐπ[...] εἶναι παρ' ἣν ἀκρατεύονται, οὐθὲν διαφέρει πρὸς τ[...]γον· ἔνιοι γὰρ τῶν δοξαζόντων οὐ διςάζυσιν, ἀλλ' [...] ἀκριβῶς εἰδέναι. εἰ ὖν διὰ τὸ ἠρέμα πιςεύειν οἱ δ[...]τες μᾶλλον τῶν ἐπιςαμένων παρὰ τὴν ὑπόληψιν π[...]σιν, οὐθὲν διοίσει ἐπιςήμη δόξης· ἔνιοι γὰρ πιςεύ[...] ἧττον οἷς δοξάζυσιν ἢ ἕτεροι οἷς ἐπίςανται· δηλοῖ ὁ [...]κλειτος. ἀλλ' ἐπεὶ διχῶς λέγομεν τὸ ἐπίςασθαι (κα[...] ὁ ἔχων μὲν ὐ χρώμενος δὲ τῇ ἐπιστήμῃ καὶ ὁ χρ[...] λέγεται ἐπίςασθαι), διοίσει τὸ ἔχοντα μὲν μὴ θε[...] δὲ ἃ μὴ δεῖ πράττειν τοῦ ἔχοντα καὶ θεωροῦντα· [...] γὰρ δοκεῖ δεινόν, ἀλλ' οὐκ εἰ μὴ θεωρῶν. ἔτι ἐπ[...]

1. ὑρεμία K^b. ‖ 2. τὸ K^b. ‖ 5. ἰσχυροτάτη M^b. ‖ 6. φησὶ pr K^b. ‖ ἂν ὐδ' $L^bM^bO^b$. ‖ 8. τε M^b. ‖ τῶν ἐσχάτων τις L^b. 11. ἔστιν L^bO^b. ‖ ὁ post ἔσται om K^b. ‖ 14. μὴ om L^bO^b. ‖ πᾶσα οὐ O^b. ‖ 15. σπυδαῖον K^b. ‖ ἀγεννεῖς M^b. ‖ [...] M^b. ‖ 18. ἐκστατική M^b. ‖ ἔσται τις om M^b. ‖ 24. δέδεκται γὰρ καὶ διάνοια M^b. ‖ 25. μὲν om $K^bL^bM^b$. ‖ 26. [...] L^b. ‖ 29. δὲ] γὰρ M^b. ‖ 30. κακὰ] καὶ κακὰ K^b. ‖ 32. ἂν om M^b et pr K^b. ‖ 33. δι'] διὰ τὴν M^b. ‖ 35. πνίγει M^b. ‖ [...]πίνειν L^b.

1. μὴ om K^bM^b. ‖ νυνὶ L^b. ‖ 3. ἅπαντα L^bO^b. ‖ ἀκρατής ἐστιν; οὐθεὶς O^b. ‖ 4. πάσας L^bO^b. ‖ 9. ἐγκρατῆ καὶ τὸν [...] L^b. ‖ 10. πότερον om L^b. ‖ 13. συγγενῆ om L^b. ‖ 14. δ'] δ' ἡ L^bO^b. ‖ 15. ὁ post καὶ om L^bO^b. ‖ τῶν περὶ K^b. ‖ 16. λέγ[...]γοντες K^b. ‖ ταδὶ] ἃ δεῖ K^b. ‖ 17. ἢ ὒ ἀλλ' ἐξ ἀμφοῖν om L^bO^b. ‖ 18. ἡ om K^bL^b. ‖ ἡ om K^b. ‖ 19. post ὔ L^bO^b ἀλλ' ἐξ ἀμφοῖν. ‖ ἅπαντ' K^bM^b. ‖ 20. τὸ M^b. ‖ 21. ἂν om L^bO^b. ‖ 22. ὧδε K^b. ‖ 27. εἰδέναι] εἶναι O^b. ‖ δόξαντες L^b. ‖ 29. [...] O^b. ‖ 34. post δὲ $K^bL^bO^b$ καὶ τὸ θεωροῦντα. ‖ ἔχοντος καὶ θεωροῦντος L^b. ‖ 35. ἔτι δ' ἐπεὶ L^b.

ιι τῶν προτάσεων, ἔχοντα μὲν ἀμφοτέρας οὐθὲν κω- πράττειν παρὰ τὴν ἐπιστήμην, χρώμενον μέντοι τῇ λυ ἀλλὰ μὴ τῇ κατὰ μέρος· πρακτὰ γὰρ τὰ καθ' α. διαφέρει δὲ καὶ τὸ καθόλυ· τὸ μὲν γὰρ ἐφ' ἑαυτῦ ' ἐπὶ τοῦ πράγματός ἐστιν, οἷον ὅτι παντὶ ἀνθρώπῳ φέρει τὰ ξηρά, καὶ ὅτι οὗτος ἄνθρωπος ἢ ὅτι ξηρὸν ιόνδε· ἀλλ' εἰ τόδε τοιόνδε, ἢ ὐκ ἔχει ἢ ὐκ ἐνεργεῖ. ' τε δὴ τύτυς διοίσει τὺς τρόπυς ἀμήχανον ὅσον, ὥςε ν οὕτω μὲν εἰδέναι μηθὲν ἄτοπον, ἄλλως δὲ θαυμα- ἔτι τὸ ἔχειν τὴν ἐπιστήμην ἄλλον τρόπον τῶν νῦν των ὑπάρχει τοῖς ἀνθρώποις· ἐν τῷ γὰρ ἔχειν μὲν ζρῆσθαι δὲ διαφέρουσαν ὁρῶμεν τὴν ἕξιν, ὥστε καὶ πως καὶ μὴ ἔχειν, οἷον τὸν καθεύδοντα καὶ μαινό- ' καὶ οἰνωμένον. ἀλλὰ μὴν οὕτω διατίθενται οἱ ἐν πάθεσιν ὄντες· θυμοὶ γὰρ καὶ ἐπιθυμίαι ἀφροδισίων ἔνια τῶν τοιούτων ἐπιδήλως καὶ τὸ σῶμα μεθιςᾶσιν, δὲ καὶ μανίας ποιοῦσιν. δῆλον ὖν ὅτι ὁμοίως ἔχειν ίον τὺς ἀκρατεῖς τύτοις. τὸ δὲ λέγειν τὺς λόγυς τοὺς τῆς ἐπιςήμης ὐδὲν σημεῖον· καὶ γὰρ οἱ ἐν τοῖς πά- τύτοις ὄντες ἀποδείξεις καὶ ἔπη λέγυσιν Ἐμπεδοκλέυς, ιἱ πρῶτον μαθόντες συνείρυσι μὲν τοὺς λόγους, ἴσασι ω· δεῖ γὰρ συμφῦναι, τύτῳ δὲ χρόνυ δεῖ· ὥςε κα- ͻ τὺς ὑποκρινομένυς, ὔτως ὑποληπτέον λέγειν καὶ τὺς τευομένους. ἔτι καὶ ὧδε φυσικῶς ἄν τις ἐπιβλέψειε ιἰτίαν. ἡ μὲν γὰρ καθόλυ δόξα, ἡ δ' ἑτέρα περὶ τῶν ἕκαςά ἐστιν, ὧν αἴσθησις ἤδη κυρία· ὅταν δὲ μία ᾽αι ἐξ αὐτῶν, ἀνάγκη τὸ συμπερανθὲν ἔνθα μὲν φά- τὴν ψυχήν, ἐν δὲ ταῖς ποιητικαῖς πράττειν εὐθύς, εἰ παντὸς γλυκέος γεύεσθαι δεῖ, τυτὶ δὲ γλυκὺ ὡς τῶν καθ' ἕκαστον, ἀνάγκη τὸν δυνάμενον καὶ μὴ ιόμενον ἅμα τῦτο καὶ πράττειν. ὅταν ὖν ἡ μὲν κα- ι ἐνῇ κωλύουσα γεύεσθαι, ἡ δέ, ὅτι πᾶν τὸ γλυκὺ τυτὶ δὲ γλυκύ (αὕτη δὲ ἐνεργεῖ), τύχῃ δ' ἐπιθυμία ᾽α, ἡ μὲν λέγει φεύγειν τοῦτο, ἡ δ' ἐπιθυμία ἄγει· ' γὰρ ἕκαστον δύναται τῶν μορίων· ὥστε συμβαίνει ὑπὸ λόγυ πως καὶ δόξης ἀκρατεύεσθαι, οὐκ ἐναντίας δὲ καθ' αὑτήν, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός. ἡ γὰρ ἐπιθυμία ἐναντία, ἀλλ' ὐχ ἡ δόξα, τῷ ὀρθῷ λόγῳ· ὥςε καὶ διὰ τῦτο τὰ θηρία ὐκ ἀκρατῆ, ὅτι ὐκ ἔχει τῶν καθόλυ ὑπό- ληψιν, ἀλλὰ τῶν καθ' ἕκαστα φαντασίαν καὶ μνήμην. πῶς δὲ λύεται ἡ ἄγνοια καὶ πάλιν γίνεται ἐπιστήμων ὁ ἀκρατής, ὁ αὐτὸς λόγος καὶ περὶ οἰνωμένυ καὶ καθεύδοντος καὶ οὐκ ἴδιος τούτυ τοῦ πάθυς, ὃν δεῖ παρὰ τῶν φυσιολόγων ἀκούειν. ἐπεὶ δ' ἡ τελευταία πρότασις δόξα τε αἰσθητοῦ καὶ κυρία τῶν πράξεων, ταύτην ἢ οὐκ ἔχει ὁ ἐν τῷ πάθει ὤν, ἢ οὕτως ἔχει ὡς οὐκ ἦν τὸ ἔχειν ἐπίςασθαι ἀλλὰ λέγειν ὥσπερ ὁ οἰνωμένος τὰ Ἐμπεδοκλέυς, καὶ διὰ τὸ μὴ καθόλυ μηδ' ἐπιστημονικὸν ὁμοίως εἶναι δοκεῖν τῷ καθόλυ τὸν ἔσχατον ὅρον. καὶ ἔοικεν ὃ ἐζήτει Σωκράτης συμβαίνειν· ὐ γὰρ τῆς κυρίως ἐπιςήμης εἶναι δοκούσης παρύσης γίνεται τὸ πάθος, ὐδ' αὕτη περιέλκεται διὰ τὸ πάθος, ἀλλὰ τῆς αἰσθητικῆς. περὶ μὲν ὖν τῦ εἰδότα καὶ μή, καὶ πῶς εἰδότα ἐνδέχεται ἀκρατεύεσθαι, τοσαῦτα εἰρήσθω.

Πότερον δ' ἐστί τις ἁπλῶς ἀκρατὴς ἢ πάντες κατὰ 6
μέρος, καὶ εἰ ἔςι, περὶ ποῖά ἐςι, λεκτέον ἐφεξῆς. ὅτι μὲν ὖν περὶ ἡδονὰς καὶ λύπας εἰσὶν οἵ τ' ἐγκρατεῖς καὶ καρτερικοὶ καὶ οἱ ἀκρατεῖς καὶ μαλακοί, φανερόν. ἐπεὶ δ' ἐςὶ τὰ μὲν ἀναγκαῖα τῶν ποιύντων ἡδονήν, τὰ δ' αἱρετὰ μὲν καθ' αὑτὰ ἔχοντα δ' ὑπερβολήν, ἀναγκαῖα μὲν τὰ σωματικά. λέγω δὲ τὰ τοιαῦτα, τά τε περὶ τὴν τροφὴν καὶ τὴν τῶν ἀφροδισίων χρείαν, καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν σωματικῶν περὶ ἃ τὴν ἀκολασίαν ἔθεμεν καὶ τὴν σωφροσύνην. τὰ δ' ἀναγκαῖα μὲν ὔ, αἱρετὰ δὲ καθ' αὑτά. λέγω δ' οἷον νίκην τιμὴν πλῦτον καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν ἀγαθῶν καὶ ἡδέων. τοὺς μὲν οὖν πρὸς ταῦτα παρὰ τὸν ὀρθὸν λόγον ὑπερβάλλοντας τὸν ἐν αὑτοῖς ἁπλῶς μὲν ὐ λέγομεν ἀκρατεῖς, προστιθέντες δὲ τὸ χρημάτων ἀκρατεῖς καὶ κέρδους καὶ τιμῆς καὶ θυμῦ, ἁπλῶς δ' ὔ ὡς ἑτέρυς καὶ καθ' ὁμοιότητα λεγομένυς, ὥσπερ ἄνθρωπος ὁ τὰ Ὀλύμπια νενικη-

ϩ. περὶ M^b. ‖ 6. οὗτος] ὁ αὐτὸς K^bM^b, αὐτὸς οὗτος L^bO^b. ‖ 7. ἢ post τοιόνδε om K^bM^b. ‖ 9. εἶναι L^bO^b. ‖ 10. τὴν om ‖ ἄλλων τρόπων L^b. ‖ 14. μὲν O^b. ‖ οἵ γε ἐν L^bO^b. ‖ 16. μεθιςῶσιν M^b. ‖ 19. post σημεῖον L^bO^b τοῦ ἐνεργεῖν κατὰ τὴν ἐπιςή- ‖ 21. οἱ] τὸ O^b. ‖ πρῶτοι μαθέντες συνεργῦσι K^bM^b. ‖ ἴασι L^b. ‖ 22. συμφυῆιαι K^b. ‖ τῦτο K^bM^b. ‖ 26. ὅτε L^b. ‖ 27. ὡς ἀνάγκη M^b. ‖ συμπεραθὲν L^b. ‖ 30. ἔν τι τῶν] τὸν pr K^b. ‖ 31. τύτῳ O^b. ‖ 32. ἐνῇ ἡ κωλύυσα M^bO^b. ‖ δὲ om L^b et ^{b}. ‖ τὸ om K^bM^b. ‖ 33. τύχῃ] αὕτη M^b. ‖ 34. μὲν οὖν λέγει K^bM^b. ‖ 35. δύναται om M^b.
1. ἀκρατεῦσθαι M^b. ‖ 2. αὑτάς M^b. ‖ 3. ἐναντία] ἐναντία δόξα M^b. ‖ 4. τῶν om K^bM^b. ‖ 6. ἡ ἄγνοια om pr K^b. ‖ 7. καὶ ὁ περὶ K^b, ὁ καὶ περὶ M^b. ‖ 9. δ' ἡ] δὴ K^b. ‖ 10. αἰσθητῆς M^b. ‖ ὁ om $K^bL^bM^b$. ‖ 11. ἦν τῷ L^bO^b, ἐν τῷ M^b. ‖ 13. καὶ M^b. ‖ 14. τῶν K^b. ‖ τὸν ὅρον τὸν ἔσχατον M^b. ‖ 16. παρυσίας O^b. ‖ αὐτὴ L^bO^b. ‖ 17. ὖν om L^b. ‖ 18. ἐνδέχεται εἰδότα L^b ‖ 21. ποῖον L^b. ‖ 22. καὶ οἱ καρτερικοὶ L^b. ‖ 23. καὶ οἱ μαλακοὶ $L^bM^bO^b$. ‖ 24. ποιύντων ἡδονήν] τοιύτων ἡδονῶν M^b. ‖ 28. L^b. ‖ 29. ὐχὶ K^bM^b. ‖ δὲ ante λέγω K^b, om M^b. ‖ 31. οὖν om K^bM^b. ‖ 35. νικῶν K^b.

κώς· ἐκείνῳ γὰρ ὁ κοινὸς λόγος τοῦ ἰδίου μικρῷ διέφερεν ἀλλ' ὅμως ἕτερος ἦν. σημεῖον δέ· ἡ μὲν γὰρ ἀκρασία ψέγεται οὐχ ὡς ἁμαρτία μόνον ἀλλὰ καὶ ὡς κακία τις ἢ ἁπλῶς οὖσα ἢ κατά τι μέρος, τούτων δ' οὐθείς. τῶν δὲ περὶ τὰς σωματικὰς ἀπολαύσεις, περὶ ἃς λέγομεν τὸν σώφρονα καὶ ἀκόλαστον, ὁ μὴ τῷ προαιρεῖσθαι τῶν τε ἡδέων διώκων τὰς ὑπερβολὰς καὶ τῶν λυπηρῶν φεύγων, πείνης καὶ δίψης καὶ ἀλέας καὶ ψύχους καὶ πάντων τῶν περὶ ἁφὴν καὶ γεῦσιν, ἀλλὰ παρὰ τὴν προαίρεσιν καὶ τὴν διάνοιαν, ἀκρατὴς λέγεται, οὐ κατὰ πρόσθεσιν, ὅτι περὶ τάδε, καθάπερ ὀργῆς, ἀλλ' ἁπλῶς μόνον. σημεῖον δέ· καὶ γὰρ μαλακοὶ λέγονται περὶ ταύτας, περὶ ἐκείνων δ' οὐδεμίαν. καὶ διὰ τοῦτ' εἰς ταὐτὸν τὸν ἀκρατῆ καὶ τὸν ἀκόλαστον τίθεμεν καὶ ἐγκρατῆ καὶ σώφρονα, ἀλλ' οὐκ ἐκείνων οὐδένα, διὰ τὸ περὶ τὰς αὐτάς πως ἡδονὰς καὶ λύπας εἶναι· οἱ δ' εἰσὶ μὲν περὶ ταὐτά, ἀλλ' οὐχ ὡσαύτως εἰσίν, ἀλλ' οἱ μὲν προαιροῦνται οἱ δ' οὐ προαιροῦνται. διὸ μᾶλλον ἀκόλαστον ἂν εἴποιμεν, ὅστις μὴ ἐπιθυμῶν ἢ ἠρέμα διώκει τὰς ὑπερβολὰς καὶ φεύγει μετρίας λύπας, ἢ τοῦτον ὅστις διὰ τὸ ἐπιθυμεῖν σφόδρα· τί γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιήσειεν, εἰ προσγένοιτο ἐπιθυμία νεανικὴ καὶ περὶ τὰς τῶν ἀναγκαίων ἐνδείας λύπη ἰσχυρά; ἐπεὶ δὲ τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ τῶν ἡδονῶν αἱ μέν εἰσι τῷ γένει καλῶν καὶ σπουδαίων· τῶν γὰρ ἡδέων ἔνια φύσει αἱρετά, τὰ δ' ἐναντία τούτων, τὰ δὲ μεταξύ, καθάπερ διείλομεν πρότερον, οἷον χρήματα καὶ κέρδος καὶ νίκη καὶ τιμή· πρὸς ἅπαντα δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα καὶ τὰ μεταξὺ οὐ τῷ πάσχειν καὶ ἐπιθυμεῖν καὶ φιλεῖν ψέγονται, ἀλλὰ τῷ πως ὑπερβάλλειν. διὸ ὅσοι μὲν παρὰ τὸν λόγον ἢ κρατοῦνται ἢ διώκουσι τῶν φύσει τι καλῶν καὶ ἀγαθῶν, οἷον οἱ περὶ τιμὴν μᾶλλον ἢ δεῖ σπουδάζοντες ἢ περὶ τέκνα καὶ γονεῖς· καὶ γὰρ ταῦτα τῶν ἀγαθῶν, καὶ ἐπαινοῦνται οἱ περὶ ταῦτα σπουδάζοντες· ἀλλ' ὅμως ἔστι τις ὑπερβολὴ καὶ ἐν τούτοις, εἴ τις ὥσπερ ἡ Νιόβη μάχοιτο καὶ πρὸς τοὺς θεούς, ἢ ὥσπερ Σάτυρος ὁ φιλοπάτωρ ἐπικαλούμενος περὶ τὸν πατέρα· λίαν γὰρ [illegible] μωραίνειν. μοχθηρία μὲν οὖν οὐδεμία περὶ ταῦτ' ἐστὶ [illegible] εἰρημένον, ὅτι φύσει τῶν αἱρετῶν ἕκαστόν ἐστι δι' [illegible] φαῦλαι δὲ καὶ φευκταὶ αὐτῶν εἰσὶν αἱ ὑπερβολαί. [illegible] δὲ οὐδὲ ἀκρασία· ἡ γὰρ ἀκρασία οὐ μόνον φευκτὸν [illegible] καὶ τῶν ψεκτῶν ἐστίν. δι' ὁμοιότητα δὲ τοῦ πάθους [illegible] επιτιθέντες τὴν ἀκρασίαν περὶ ἑκάστου λέγουσιν, οἷον [illegible] ἰατρὸν καὶ κακὸν ὑποκριτήν, ὃν ἁπλῶς οὐκ ἂν εἴποι [illegible] κόν· ὥσπερ οὖν οὐδ' ἐνταῦθα, διὰ τὸ μὴ κακίαν εἶναι [illegible] στην αὐτῶν, ἀλλὰ τῷ ἀνάλογον ὁμοίαν, οὕτω δῆλον [illegible] κεῖ ὑποληπτέον μόνην ἀκρασίαν καὶ ἐγκράτειαν εἶναι [illegible] ἐστὶ περὶ ταὐτὰ τῇ σωφροσύνῃ καὶ τῇ ἀκολασίᾳ, [illegible] θυμὸν καθ' ὁμοιότητα λέγομεν· διὸ καὶ προστιθέντες [illegible] θυμοῦ ὥσπερ τιμῆς καὶ κέρδους φαμέν.

Ἐπεὶ δ' ἐστὶν ἔνια μὲν ἡδέα φύσει, καὶ τούτων [illegible] μὲν ἁπλῶς τὰ δὲ κατὰ γένη καὶ ζῴων καὶ [illegible] τὰ δ' οὐκ ἔστιν ἀλλὰ τὰ μὲν διὰ πηρώσεις τὰ δὲ [illegible] γίνεται, τὰ δὲ διὰ μοχθηρὰς φύσεις, ἔστι καὶ περὶ [illegible] ἕκαστα παραπλησίας ἰδεῖν ἕξεις. λέγω δὲ τὰς [illegible] οἷον τὴν ἄνθρωπον ἣν λέγουσι τὰς κυούσας ἀνασχίζ[illegible] παιδία κατεσθίειν, ἢ οἵοις χαίρειν φασὶν ἐνίους τῶν [illegible] γριωμένων περὶ τὸν Πόντον, τοὺς μὲν ὠμοῖς τοὺς δὲ [illegible] πων κρέασιν, τοὺς δὲ τὰ παιδία δανείζειν ἀλλήλοις [illegible] χίαν, ἢ τὸ περὶ Φάλαριν λεγόμενον. αὗται μὲν [illegible] αἱ δὲ διά τε νόσους γίνονται καὶ μανίαν ἐνίοις, [illegible] τὴν μητέρα καθιερεύσας καὶ φαγών, καὶ ὁ τοῦ [illegible] τὸ ἧπαρ. αἱ δὲ νοσηματώδεις ἢ ἐξ ἔθους, οἷον τριχῶν [illegible] σεις καὶ ὀνύχων τρώξεις, ἔτι δ' ἀνθράκων καὶ γῆς, [illegible] δὲ τούτοις ἡ τῶν ἀφροδισίων τοῖς ἄρρεσιν· τοῖς μὲν γὰρ [illegible] σει τοῖς δ' ἐξ ἔθους συμβαίνουσιν, οἷον τοῖς ὑβριζ[illegible] ἐκ παίδων. ὅσοις μὲν οὖν φύσις αἰτία, τούτους μὲν [illegible] εἴπειεν ἀκρατεῖς, ὥσπερ οὐδὲ τὰς γυναῖκας, ὅτι οὐκ [illegible] σιν ἀλλ' ὀπυίονται· ὡσαύτως δὲ καὶ τοῖς νοσηματ[illegible] ἔχουσι δι' ἔθος. τὸ μὲν οὖν ἔχειν ἕκαστα τούτων ἔξω [illegible]

1. μικρὸν L^bM^b. ‖ 2. γὰρ om L^b. ‖ 6. τε] δὲ K^b, om L^bM^b. ‖ 7. καὶ τῶν λυπηρῶν φεύγων om M^b. ‖ 13. τὸν post [illegible] L^bO^b. ‖ 17. οἱ δ' οὐ προαιροῦνται om O^b. ‖ 18. μηδ' O^b. ‖ ἢ om K^b. ‖ 20. σφόδρα om M^b. ‖ 23. τῶν K^b. ‖ γὰρ] γ' F.[illegible] 25. διειλόμην K^bM^b. ‖ 27. οὐ τῷ] οὕτω K^b. ‖ 28. πως] πῶς καὶ L^bO^b. ‖ ὅσῳ μὲν πρὸς M^b. ‖ 29. ἀκρατοῦνται L^bM^b. ‖ τι F.[illegible] 30. περὶ τὴν τιμὴν M^b. ‖ 34. καὶ om K^bM^b.

1. καλούμενος πρὸς M^b. ‖ 4. φαῦλαι δὲ καὶ φευκταὶ καὶ ἁμαρτήματα αὐτῶν αἱ ὑπέρβολαί M^b, φαῦλα δὲ καὶ φευκτὰ καὶ ἁμαρτήματα K^b. ‖ 6. προσεπιθέντες L^b. ‖ 7. πρὸς K^b. ‖ ἕκαστον $K^bL^bM^b$. ‖ 8. εἴποιμεν L^b. ‖ 10. τὸ K^b. ‖ ὅτι om M^b. ‖ 11. [illegible] O^b. ‖ 12. τῇ post καὶ om $K^bM^bO^b$. ‖ 13. θυμοῦ K^b. ‖ 18. μοχθηρίαν φύσεως M^b. ‖ 19. ἕκαστον L^b, om M^b. ‖ [illegible] M^b. ‖ δὴ τὰς θηριωδίας L^b. ‖ 20. κύνας K^b. ‖ 21. οἷς K^b. ‖ 22. μὲν] μὲν οὖν L^b. ‖ ἀνδρῶν K^bM^b. ‖ 23. ἄλλοις δανείζειν L^bO^b. ‖ 24. περὶ τὸν φάλαριν M^b. ‖ θηριώδεις εἰσὶν αἱ O^b. ‖ 25. τε om L^b. ‖ καὶ διὰ μανίαν K^b. ‖ 27. ἢ om K^b. ‖ οἷον αἱ τῶν L^bF O^b. ‖ 28. τρώσεις M^b. ‖ 29. ἡ om M^b. ‖ 30. γυμναζομένοις K^bM^b, ἐθιζομένοις N^b. ‖ 31. τούτους μὲν οὖν οὐδ' ἂν τις M^b. ‖ 32. [illegible] $K^bL^bM^b$, εἴποι O^b. ‖ οὐχ ὀπύουσιν ἀλλ' ὀπύονται $K^bM^bN^b$. ‖ 33. δὲ om K^bM^b. ‖ 34. δι' ἦθους K^b, ἐξ ἔθους L^b. ‖ ἑκάστους L^b.

ἐστὶ τῆς κακίας, καθάπερ καὶ ἡ θηριότης· τὸ δ' ι κρατεῖν ἢ κρατεῖσθαι οὐχ ἡ ἁπλῆ ἀκρασία ἀλλ' ' ὁμοιότητα, καθάπερ καὶ τὸν περὶ τὺς θυμὺς ἔχοντα τὸν τρόπον τῦ πάθυς, ἀκρατῆ δ' οὐ λεκτέον. πᾶσα περβάλλυσα καὶ ἀφροσύνη καὶ δειλία καὶ ἀκολα- αὶ χαλεπότης αἱ μὲν θηριώδεις αἱ δὲ νοσηματώδεις ὁ μὲν γὰρ φύσει τοιῦτος οἷος δεδιέναι πάντα, κἂν γῃ μῦς, θηριώδη δειλίαν δειλός, ὁ δὲ τὴν γαλῆν ἐδε- ιὰ νόσον· καὶ τῶν ἀφρόνων οἱ μὲν ἐκ φύσεως ἀλό- καὶ μόνον τῇ αἰσθήσει ζῶντες θηριώδεις, ὥσπερ ἔνια ῶν πόρρω βαρβάρων, οἱ δὲ διὰ νόσυς, οἷον τὰς ἐπι- ιάς, ἢ μανίας νοσηματώδεις. τύτων δ' ἔςι μὲν ἔχειν νίοτε μόνον, μὴ κρατεῖσθαι δέ, λέγω δὲ οἷον εἰ Φά- κατεῖχεν ἐπιθυμῶν παιδίου φαγεῖν ἢ πρὸς ἀφροδι- ἄτοπον ἡδονήν· ἔστι δὲ καὶ κρατεῖσθαι, μὴ μόνον ὥσπερ ὖν καὶ μοχθηρία ἡ μὲν κατ' ἄνθρωπον ἁπλῶς ι μοχθηρία, ἡ δὲ κατὰ πρόσθεσιν, ὅτι θηριώδης ἢ κτώδης, ἁπλῶς δ' ὔ, τὸν αὐτὸν τρόπον δῆλον ὅτι καὶ ία ἐςὶν ἡ μὲν θηριώδης ἡ δὲ νοσηματώδης, ἁπλῶς κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην ἀκολασίαν μόνη.

Οτι μὲν ὖν ἀκρασία καὶ ἐγκράτειά ἐςι μόνον περὶ ἀκολασία καὶ σωφροσύνη, καὶ ὅτι περὶ τὰ ἄλλα ἄλλο εἶδος ἀκρασίας, λεγόμενον κατὰ μεταφορὰν χ ἁπλῶς, δῆλον· ὅτι δὲ καὶ ἧττον αἰσχρὰ ἀκρασία θυμῦ ἢ ἡ τῶν ἐπιθυμιῶν, θεωρήσωμεν. ἔοικε γὰρ ὁ ἀκύειν μέν τι τῦ λόγυ, παρακύειν δέ, καθάπερ οἱ ; τῶν διακόνων, οἳ πρὶν ἀκῦσαι πᾶν τὸ λεγόμενον ιν, εἶτα ἁμαρτάνυσι τῆς προςάξεως, καὶ οἱ κύνες, πρὶν ισθαι εἰ φίλος, ἂν μόνον ψοφήσῃ, ὑλακτῦσιν· ὕτως ὸς διὰ θερμότητα καὶ ταχυτῆτα τῆς φύσεως ἀκύ- ιέν, ὐκ ἐπίταγμα δ' ἀκύσας, ὁρμᾷ πρὸς τὴν τιμω- ὁ μὲν γὰρ λόγος ἢ ἡ φαντασία ὅτι ὕβρις ἢ ὀλι- ἐδήλωσεν, ὁ δ' ὥσπερ συλλογισάμενος ὅτι δεῖ τῷ πολεμεῖν χαλεπαίνει δὴ εὐθύς· ἡ δ' ἐπιθυμία, ἐὰν εἴπῃ ὅτι ἡδὺ ὁ λόγος ἢ ἡ αἴσθησις, ὁρμᾷ πρὸς τὴν ἀπόλαυσιν. ὥσθ' ὁ μὲν θυμὸς ἀκολυθεῖ τῷ λόγῳ πως, ἡ δ' ἐπιθυμία ὔ. αἰσχίων ὖν· ὁ μὲν γὰρ τῦ θυμῦ ἀκρατὴς τῦ λόγυ πως ἡττᾶται, ὁ δὲ τῆς ἐπιθυμίας καὶ ὐ τῦ λόγυ. ἔτι ταῖς φυσικαῖς μᾶλλον συγγνώμη ἀκολυθεῖν ὀρέξεσιν, ἐπεὶ καὶ ἐπιθυμίαις ταῖς τοιαύταις μᾶλλον ὅσαι κοιναὶ πᾶσι, καὶ ἐφ' ὅσον κοιναί· ὁ δὲ θυμὸς φυσικώτερον καὶ ἡ χαλεπότης τῶν ἐπιθυμιῶν τῶν τῆς ὑπερβολῆς καὶ τῶν μὴ ἀναγκαίων, ὥσπερ ὁ ἀπολογούμενος ὅτι τὸν πατέρα τύπτοι. "καὶ γὰρ ὗτος" ἔφη "τὸν ἑαυτῦ κἀκεῖνος τὸν ἄνωθεν," καὶ τὸ παιδίον δείξας "καὶ ὗτος ἐμέ" ἔφη, "ὅταν ἀνὴρ γένηται· συγγενὲς γὰρ ἡμῖν." καὶ ὁ ἑλκόμενος ὑπὸ τῦ υἱῦ παύεσθαι ἐκέλευε πρὸς ταῖς θύραις· καὶ γὰρ αὐτὸς ἑλκύσαι τὸν πατέρα μέχρις ἐνταῦθα. ἔτι ἀδικώτεροι οἱ ἐπιβυλότεροι. ὁ μὲν ὖν θυμώδης οὐκ ἐπίβυλος, οὐδ' ὁ θυμός, ἀλλὰ φανερός· ἡ δ' ἐπιθυμία, καθάπερ τὴν Ἀφροδίτην φασί· "δολοπλόκυ γὰρ κυπρογενῦς·" καὶ τὸν κεςὸν ἱμάντα Ὅμηρος· "πάρφασις, ἥ τ' ἔκλεψε νόον πύκα περ φρονέοντος." ὥστ' εἴπερ ἀδικωτέρα καὶ αἰσχίων ἡ ἀκρασία αὕτη τῆς περὶ τὸν θυμόν ἐστι, καὶ ἁπλῶς ἀκρασία καὶ κακία πως. ἔτι ὐδεὶς ὑβρίζει λυπύμενος, ὁ δ' ὀργῇ ποιῶν πᾶς ποιεῖ λυπύμενος, ὁ δ' ὑβρίζων μεθ' ἡδονῆς. εἰ ὖν οἷς ὀργίζεσθαι μάλιςα δίκαιον, ταῦτα ἀδικώτερα, καὶ ἡ ἀκρασία ἡ δι' ἐπιθυμίαν· ὐ γάρ ἐςιν ἐν θυμῷ ὕβρις. ὡς μὲν τοίνυν αἰσχίων ἡ περὶ ἐπιθυμίας ἀκρασία τῆς περὶ τὸν θυμόν, καὶ ὅτι ἔςιν ἡ ἐγκράτεια καὶ ἡ ἀκρασία περὶ ἐπιθυμίας καὶ ἡδονὰς σωματικάς, δῆλον, αὐτῶν δὲ τύτων τὰς διαφορὰς ληπτέον. ὥσπερ γὰρ εἴρηται κατ' ἀρχάς, αἱ μὲν ἀνθρωπικαί εἰσι καὶ φυσικαί, καὶ τῷ γένει καὶ τῷ μεγέθει, αἱ δὲ θηριώδεις, αἱ δὲ διὰ πηρώσεις καὶ νοσήματα. τύτων δὲ περὶ τὰς πρώτας σωφροσύνη καὶ ἀκολασία μόνον ἐςίν· διὸ καὶ τὰ θηρία ὔτε σώφρονα ὔτ' ἀκόλαςα λέγομεν ἀλλ' ἢ κατὰ μεταφορὰν καὶ εἴ τινι ὅλως ἄλλο πρὸς ἄλλο διαφέρει γένος τῶν ζῴων ὕβρει καὶ σιναμωρίᾳ καὶ τῷ παμφάγον εἶναι· ὐ γὰρ ἔχει προαίρεσιν ὐδὲ λογισμόν, ἀλλ' ἐξέςηκε τῆς φύσεως, ὥσπερ οἱ μαι-

. ἡ om L^b. ‖ τὸν K^b. ‖ 2. κρατεῖν] καρτερεῖν K^bO^b. ‖ ἡ om M^b. ‖ 3. ἡ om K^b. ‖ 5. καὶ ante ἀφροσύνη om L^b, qui in ιc τινὰ δὲ ἔχουσι κακία καὶ ἀφροσύνη. ‖ 9. ἀφροδισίων K^b. ‖ 10. ὥσπερ — 11. νόσυς om K^b. ‖ 13. μόνον] μὲν μόνον K^bM^b. ‖ ἐ om L^bO^b. ‖ 14. πρὸς om M^b. ‖ 16. μοχθηρίας K^b. ‖ 20. τὴν om M^b. ‖ μόνην $K^bL^bM^b$. ‖ 21. μόνον ἁπλῶς περὶ L^b. ‖ :ρασία M^b, ἡ ἀκολασία L^b. ‖ 24. ὅτι δὲ καὶ] καὶ ὅτι M^b. ‖ 25. ἡ post ἢ om K^bM^b. ‖ 28. πράξεως M^bO^b. ‖ 29. ἐὰν L^b 30. ὁ om K^bM^b. ‖ 34. δὴ add K^b. ‖ 35. ἡ post ἢ om M^b.

. αἴσχιον K^b. ‖ 3. δὲ ὑπὸ τῆς O^b. ‖ καὶ om L^bM^b. ‖ ὐ om K^b. ‖ 4. ἀκολυθεῖ L^bM^b. ‖ 7. τῶν ante τῆς om M^b. ‖ 9. L^bM^b. ‖ 12. γὰρ] γὰρ καὶ M^b. ‖ ἑλκύσαι om M^b. ‖ 16. δολοπλόκας L^b. ‖ 17. φρονεόντων M^b. ‖ 19. αὕτη om M^b. ‖ καὶ M^b. ‖ 20. ὁ — 21. λυπύμενος om M^b. ‖ 21. λυπύμενος ποιεῖ L^b. ‖ 24. ἐπιθυμίαν M^b. ‖ 25. ἡ utrumque om ‖ 28. ἀνθρώπιναί K^b. ‖ 29. δὲ καὶ διὰ O^b. ‖ 30. μόνον καὶ ἀκολασία L^b. ‖ 33. γένος] λέγω M^b. ‖ σινομωρίαι K^bL^b. ‖ L^b.

νόμενοι τῶν ἀνθρώπων. ἔλαττον δὲ θηριότης κακίας, φοβερώτερον δέ· ὐ γὰρ διέφθαρται τὸ βέλτιςον, ὥσπερ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, ἀλλ' ὐκ ἔχει. ὅμοιον ὖν ὥσπερ ἄψυχον συμβάλλειν πρὸς ἔμψυχον, πότερον κάκιον· ἀσινεςέρα γὰρ ἡ φαυλότης ἀεὶ ἡ τοῦ μὴ ἔχοντος ἀρχήν, ὁ δὲ νῦς ἀρχή. παραπλήσιον οὖν τὸ συμβάλλειν ἀδικίαν πρὸς ἄνθρωπον ἄδικον· ἔςι γὰρ ὡς ἑκάτερον κάκιον· μυριοπλάσια γὰρ ἂν κακὰ ποιήσειεν ἄνθρωπος κακὸς θηρίυ.

8 Περὶ δὲ τὰς δι' ἁφῆς καὶ γεύσεως ἡδονὰς καὶ λύπας καὶ ἐπιθυμίας καὶ φυγάς, περὶ ἃς ἥ τε ἀκολασία καὶ ἡ σωφροσύνη διωρίσθη πρότερον, ἔςι μὲν ὕτως ἔχειν ὥςε ἡττᾶσθαι καὶ ὧν οἱ πολλοὶ κρείττυς, ἔττι δὲ κρατεῖν καὶ ὧν οἱ πολλοὶ ἥττυς· τύτων δ' ὁ μὲν περὶ ἡδονὰς ἀκρατὴς ὁ δ' ἐγκρατής, ὁ δὲ περὶ λύπας μαλακὸς ὁ δὲ καρτερικός. μεταξὺ δ' ἡ τῶν πλείςων ἕξις, κἂν εἰ ῥέπυσι μᾶλλον πρὸς τὰς χείρυς. ἐπεὶ δ' ἔνιαι τῶν ἡδονῶν ἀναγκαῖαί εἰσιν αἱ δ' ὖ καὶ μέχρι τινός, αἱ δ' ὑπερβολαὶ ὔ, ὐδ' αἱ ἐλλείψεις, ὁμοίως δὲ καὶ περὶ ἐπιθυμίας ἔχει καὶ λύπας, ὁ μὲν τὰς ὑπερβολὰς διώκων τῶν ἡδέων ἢ καθ' ὑπερβολὰς ἢ διὰ προαίρεσιν, δι' αὐτὰς καὶ μηδὲν δι' ἕτερον ἀποβαῖνον, ἀκόλαςος· ἀνάγκη γὰρ τῦτον μὴ εἶναι μεταμελητικόν, ὥς' ἀνίατος· ὁ γὰρ ἀμεταμέλητος ἀνίατος. ὁ δ' ἐλλείπων ὁ ἀντικείμενος, ὁ δὲ μέσος σώφρων. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ φεύγων τὰς σωματικὰς λύπας μὴ δι' ἧτταν ἀλλὰ διὰ προαίρεσιν. τῶν δὲ μὴ προαιρυμένων ὁ μὲν ἄγεται διὰ τὴν ἡδονήν, ὁ δὲ διὰ τὸ φεύγειν τὴν λύπην τὴν ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας, ὥςε διαφέρυσιν ἀλλήλων. παντὶ δ' ἂν δόξειε χείρων εἶναι, εἴ τις μὴ ἐπιθυμῶν ἢ ἠρέμα πράττοι τι αἰσχρόν, ἢ εἰ σφόδρα ἐπιθυμῶν, καὶ εἰ μὴ ὀργιζόμενος τύπτοι ἢ εἰ ὀργιζόμενος· τί γὰρ ἂν ἐποίει ἐν πάθει ὤν; διὸ ὁ ἀκόλαςος χείρων τῦ ἀκρατῦς. τῶν δὴ λεχθέντων τὸ μὲν μαλακίας εἶδος μᾶλλον, ὁ δ' ἀκόλαςτος. ἀντίκειται δὲ τῷ μὲν ἀκρατεῖ ὁ ἐγκρατής, τῷ δὲ μαλακῷ ὁ καρτερικός· τὸ μὲν γὰρ καρτερεῖν ἐστὶν ἐν τῷ ἀντέχειν, ἡ δ' ἐγκράτεια ἐν τῷ κρατεῖν, ἕτερον δὲ τὸ ἀντέχειν καὶ κρατεῖν, ὥσπερ καὶ τὸ μὴ ἡττᾶσθαι τῦ νικᾶν· διὸ καὶ αἱρετώτερον ἐγκράτεια καρτερίας ἐςίν. ὁ δ' ἐλλείπων πρὸς ἃ οἱ πολλοὶ [illegible] ἀντιτείνυσι καὶ δύνανται, ὗτος μαλακὸς καὶ τρυφῶν· [illegible] γὰρ ἡ τρυφὴ μαλακία τίς ἐςίν· ὃς ἕλκει τὸ ἱμάτιον, [illegible] μὴ πονήσῃ τὴν ἀπὸ τῦ αἴρειν λύπην, καὶ μιμύμενος [illegible] κάμνοντα ὐκ οἴεται ἄθλιος εἶναι, ἀθλίῳ ὅμοιος ὤν. [illegible] δ' ἔχει καὶ περὶ ἐγκράτειαν καὶ ἀκρασίαν· ὐ γὰρ [illegible] ἰσχυρῶν καὶ ὑπερβαλλουσῶν ἡδονῶν ἡττᾶται ἢ λ[illegible] θαυμαςόν, ἀλλὰ συγγνωμονικόν, εἰ ἀντιτείνων, [illegible] Θεοδέκτου Φιλοκτήτης ὑπὸ τοῦ ἔχεως πεπληγμένος [illegible] Καρκίνυ ἐν τῇ Ἀλόπῃ Κερκύων, καὶ ὥσπερ οἱ κατ[illegible] πειρώμενοι τὸν γέλωτα ἀθρόον ἐκκαγχάζυσιν, οἷον συν[illegible] Ξενοφάντῳ, ἀλλ' εἴ τις πρὸς ἃς οἱ πολλοὶ δύνανται [illegible] χειν, τύτων ἡττᾶται καὶ μὴ δύναται ἀντιτείνειν, μὴ [illegible] φύσιν τῦ γένυς ἢ διὰ νόσον, οἷον ἐν τοῖς Σκυθῶν [illegible] λεῦσιν ἡ μαλακία διὰ τὸ γένος, καὶ ὡς τὸ θῆλυ [illegible] ἄρρεν διέςηκεν. δοκεῖ δὲ καὶ ὁ παιδιώδης ἀκόλαςος [illegible] ἔςι δὲ μαλακός· ἡ γὰρ παιδιὰ ἄνεσίς ἐςιν, εἴπερ [illegible] παυσις· τῶν δὲ πρὸς ταύτην ὑπερβαλλόντων ὁ π[illegible] ἐςίν. ἀκρασίας δὲ τὸ μὲν προπέτεια τὸ δ' ἀσθένεια [illegible] μὲν γὰρ βυλευσάμενοι ὐκ ἐμμένυσιν οἷς ἐβυλεύσαντο [illegible] πάθος, οἱ δὲ διὰ τὸ μὴ βυλεύσασθαι ἄγονται ὑπὸ [illegible] θυς· ἔνιοι γάρ, ὥσπερ προγαργαλίσαντες ὐ γαργαλ[illegible] οὕτω καὶ προαισθόμενοι καὶ προϊδόντες καὶ προεγ[illegible] ἑαυτὺς καὶ τὸν λογισμὸν ὐχ ἡττῶνται ὑπὸ τῦ πάθ[illegible] ἂν ἡδὺ ᾖ ὔτ' ἂν λυπηρόν. μάλιςα δ' οἱ ὀξεῖς καὶ με[illegible] χολικοὶ τὴν προπετῆ ἀκρασίαν εἰσὶν ἀκρατεῖς· οἱ μὲν [illegible] διὰ τὴν ταχυτῆτα, οἱ δὲ διὰ τὴν σφοδρότητα ὐκ [illegible] μένυσι τὸν λόγον, διὰ τὸ ἀκολυθητικοὶ εἶναι τῇ φαντ[illegible]

Ἔςι δ' ὁ μὲν ἀκόλαςος, ὥσπερ ἐλέχθη, ὐ με[illegible] λητικός· ἐμμένει γὰρ τῇ προαιρέσει· ὁ δ' ἀκρατὴς [illegible] μελητικὸς πᾶς. διὸ ὐχ ὥσπερ ἠπορήσαμεν, ὕτω καὶ [illegible] ἀλλ' ὁ μὲν ἀνίατος, ὁ δ' ἰατός· ἔοικε γὰρ ἡ μὲν μ[illegible] ρία τῶν νοσημάτων οἷον ὑδέρῳ καὶ φθίσει, ἡ δ' ἀ[illegible] τοῖς ἐπιληπτικοῖς· ἡ μὲν γὰρ συνεχής, ἡ δ' οὐ συ[illegible] πονηρία. καὶ ὅλως δ' ἕτερον τὸ γένος ἀκρασίας καὶ [illegible] κίας· ἡ μὲν γὰρ κακία λανθάνει, ἡ δ' ἀκρασία ὐ λαν[illegible]

2. βέλτιον K^bM^b. ‖ 3. ἀλλ' ἡμάρτηται καὶ ὐκ O^b. ‖ ὥσπερ τὸ ἄψυχον L^b. ‖ συμβαλεῖν L^bO^b. ‖ 4. πρὸς τὸ ἔμψυχ[illegible] 6. οὖν τοῦτο συμβάλλειν ὥσπερ εἴ τις συμβάλλοι ἀδικίαν $L^bM^bO^b$. ‖ ἄδικον ἄνθρωπον M^b. ‖ 7. μυριαπλάσια K^bL^b. ‖ 11. μὴ] [illegible] M^b. ‖ 12. ἔστι — 13. ἥττυς om M^b. ‖ 15. καὶ L^bO^b. ‖ 17. ὔ, ὐδ' αἱ om M^b. ‖ 19. ὑπερβολὰς ἢ] ὑπερβολὴν καὶ M^b. ‖ [illegible] ἡδονὴν L^bO^b. ‖ 28. μή τις L^bO^b. ‖ πράττει L^bM^b. ‖ 29. καὶ] ἢ L^b. ‖ εἰ om K^bN^b. ‖ τύπτει L^bM^b. τύπτοι ἢ εἰ ὀργιζόμ[illegible] K^bN^b, εἰ om M^b. ‖ 30. ὁ om L^b. ‖ 36. αἱρετωτέρα M^b.

1. καὶ ante οἱ L^bO^b, om M^b. ‖ 3. ὡς M^b. ‖ 6. εἴ om pr K^b. ‖ 10. ἀλώπῃ M^bO^b. ‖ κερκίων M^b. ‖ 11. ἐκκαγχάζυσιν pr [illegible] ξυνέπεσε $L^bM^bO^b$. ‖ 14. οἷον] ὥσπερ O^b. ‖ βασιλεύουσιν O^b. ‖ 15. τὸ post διὰ om O^b. ‖ 17. δὲ] γὰρ O^bL^b. ‖ εἴπερ οὖν ἀνάπαυσ[illegible] M^b. ‖ 22. προγαργαλισθέντες L^bM^b, οἱ προγαογαλίσαντες O^b. ‖ 23. προαισθανόμενοι K^bM^b. ‖ 24. αὐτὺς L^bO^b. ‖ 30. ἐμμένει — μεταμελητικὸς om K^b. ‖ 31. καὶ om L^bO^b. ‖ 32. ἀλλ' ὁ μὲν εὐίατος L^bO^b, om K^b. ‖ δ' ἀνίατος L^bO^b. ‖ 35. τὸ γένος ἕτερον O^b.

δὲ τούτων βελτίους οἱ ἐκστατικοὶ ἢ οἱ τὸν λόγον ις μέν, μὴ ἐμμένοντες δέ· ὑπ' ἐλάττονος γὰρ πάθȣς :αι, καὶ ὐκ ἀπροβούλευτοι ὥσπερ ἅτεροι· ὅμοιος γὰρ ατής ἐστι τοῖς ταχὺ μεθυσκομένοις καὶ ὑπ' ὀλίγου αὶ ἐλάττονος ἢ ὡς οἱ πολλοί. ὅτι μὲν ȣ̓ν κακία ἡ ία οὐκ ἔστι, φανερόν. ἀλλά πῃ ἴσως· τὸ μὲν γὰρ προαίρεσιν τὸ δὲ κατὰ προαίρεσίν ἐςιν. ȣ̓ μὴν ἀλλ' γε κατὰ τὰς πράξεις ὥσπερ τὸ Δημοδόκȣ εἰς Μι- "Μιλήσιοι ἀξύνετοι μὲν οὐκ εἰσίν, δρῶσι δ' οἷάπερ ίνετοι." καὶ οἱ ἀκρατεῖς ἄδικοι μὲν ȣ̓κ εἰσίν, ἀδικȣ̃σι τεῖ δ' ὁ μὲν τοιȣ̃τος οἷος μὴ διὰ τὸ πεπεῖσθαι διώ-ὰς καθ' ὑπερβολὴν καὶ παρὰ τὸν ὀρθὸν λόγον σω-ὰς ἡδονάς, ὁ δὲ πέπεισαι διὰ τὸ τοιȣ̃τος εἶναι οἷος ν αὐτάς, ἐκεῖνος μὲν οὖν εὐμετάπειστος, ὁ δ' ȣ̓· ἡ ρετὴ καὶ ἡ μοχθηρία τὴν ἀρχὴν ἡ μὲν φθείρει ἡ ζει, ἐν δὲ ταῖς πράξεσι τὸ ȣ̔̃ ἕνεκα ἀρχή, ὥσπερ ἐν ιαθηματικοῖς αἱ ὑποθέσεις· ȣ̓́τε δὴ ἐκεῖ ὁ λόγος δι-λικὸς τῶν ἀρχῶν ȣ̓́τε ἐνταῦθα, ἀλλ' ἀρετὴ ἢ φυσικὴ ἢ τȣ̃ ὀρθοδοξεῖν περὶ τὴν ἀρχήν. σώφρων μὲν ȣ̓̃ν ὁ ;, ἀκόλαςος δ' ὁ ἐναντίος. ἔςι δέ τις διὰ πάθος ἐκ-ὶς παρὰ τὸν ὀρθὸν λόγον, ὃν ὥςε μὲν μὴ πράττειν τὸν ὀρθὸν λόγον κρατεῖ τὸ πάθος, ὥςε δ' εἶναι τοιȣ̃-ὸν πεπεῖσθαι διώκειν ἀνέδην δεῖν τὰς τοιαύτας ἡδο-κρατεῖ· ȣ̓̃τός ἐςιν ὁ ἀκρατής, βελτίων τȣ̃ ἀκολάςȣ, αῦλος ἁπλῶς· σώζεται γὰρ τὸ βέλτιςον, ἡ ἀρχή. δ' ἐναντίος, ὁ ἐμμενετικὸς καὶ ȣ̓κ ἐκςατικὸς διά γε θος. φανερὸν δὴ ἐκ τȣ́των ὅτι ἡ μὲν σπȣδαία ἕξις, φαύλη.

Πότερον ȣ̓̃ν ἐγκρατής ἐςιν ὁ ὁποιῳȣ̃ν λόγῳ καὶ ὁποι-προαιρέσει ἐμμένων ἢ ὁ τῇ ὀρθῇ, καὶ ἀκρατὴς δὲ ὁ ν μὴ ἐμμένων προαιρέσει καὶ ὁποιῳοῦν λόγῳ ἢ ὁ ευδεῖ λόγῳ καὶ τῇ προαιρέσει τῇ μὴ ὀρθῇ, ὥσπερ θη πρότερον; ἢ κατὰ μὲν συμβεβηκὸς ὁποιᾳοῦν, αὐτὸ δὲ τῷ ἀληθεῖ λόγῳ καὶ τῇ ὀρθῇ προαιρέσει ἐμμένει ὁ δ' ȣ̓κ ἐμμένει; εἰ γάρ τις τοδὶ διὰ τοδὶ αἱρεῖται ἢ διώκει, καθ' αὑτὸ μὲν τȣ̃το διώκει καὶ αἱρεῖται, κατὰ συμβεβηκὸς δὲ τὸ πρότερον. ἁπλῶς δὲ λέγομεν τὸ καθ' αὑτό, ὥςε ἔςι μὲν ὡς ὁποιᾳȣ̃ν δόξῃ ὁ μὲν ἐμμένει ὁ δ' ἐξίςαται, ἁπλῶς δὲ ὁ τῇ ἀληθεῖ. εἰσὶ δέ τινες καὶ ἐμμενετικοὶ τῇ δόξῃ, οὓς καλοῦσιν ἰσχυρογνώμονας, οἷον δύσπειςοι καὶ ȣ̓κ εὐμετάπειςοι· οἳ ὅμοιον μέν τι ἔχουσι τῷ ἐγκρατεῖ, ὥσπερ ὁ ἄσωτος τῷ ἐλευθερίῳ καὶ ὁ θρασὺς τῷ θαρραλέῳ, εἰσὶ δ' ἕτεροι κατὰ πολλά. ὁ μὲν γὰρ διὰ πάθος καὶ ἐπιθυμίαν οὐ μεταβάλλει, ὁ ἐγκρατής, ἐπεὶ εὔπειςος, ὅταν τύχῃ, ἔςαι ὁ ἐγκρατής· ὁ δὲ ȣ̓χ ὑπὸ λό-γου, ἐπεὶ ἐπιθυμίας γε λαμβάνȣσι, καὶ ἄγονται πολλοὶ ὑπὸ τῶν ἡδονῶν. εἰσὶ δὲ ἰσχυρογνώμονες οἱ ἰδιογνώμονες καὶ οἱ ἀμαθεῖς καὶ οἱ ἄγροικοι, οἱ μὲν ἰδιογνώμονες δι' ἡδονὴν καὶ λύπην· χαίρȣσι γὰρ νικῶντες, ἐὰν μὴ μεταπείθωνται, καὶ λυπȣ̃νται, ἐὰν ἄκυρα τὰ αὐτῶν ᾖ ὥσπερ ψηφίσματα· ὥςε μᾶλλον τῷ ἀκρατεῖ ἐοίκασιν ἢ τῷ ἐγκρατεῖ. εἰσὶ δέ τινες οἳ τοῖς δόξαις ȣ̓κ ἐμμένουσιν ȣ̓ δι' ἀκρασίαν, οἷον ἐν τῷ Φιλοκτήτῃ τῷ Σοφοκλέους ὁ Νεοπτόλεμος. καίτοι δι' ἡδονὴν ȣ̓κ ἐνέμεινεν, ἀλλὰ καλήν· τὸ γὰρ ἀληθεύειν αὐτῷ καλὸν ἦν, ἐπείσθη δ' ὑπὸ τȣ̃ Ὀδυσσέως ψεύδεσθαι. ȣ̓ γὰρ πᾶς ὁ δι' ἡδονήν τι πράττων ȣ̓́τ' ἀκόλαςος ȣ̓́τε φαῦλος ȣ̓́τ' ἀκρατής, ἀλλ' ὁ δι' αἰσχράν.

Ἐπεὶ δ' ἐςί τις καὶ τοιȣ̃τος οἷος ἧττον ἢ δεῖ τοῖς σω- 11
ματικοῖς χαίρων, καὶ οὐκ ἐμμένων τῷ λόγῳ ᾗ τοιοῦτος, τȣ́τȣ καὶ τȣ̃ ἀκρατȣ̃ς μέσος ὁ ἐγκρατής· ὁ μὲν γὰρ ἀκρατὴς ȣ̓κ ἐμμένει τῷ λόγῳ διὰ τὸ μᾶλλόν τι, ȣ̓̃τος δὲ διὰ τὸ ἧττόν τι· ὁ δ' ἐγκρατὴς ἐμμένει καὶ ȣ̓δὲ δι' ἕτερον μεταβάλλει. δεῖ δέ, εἴπερ ἡ ἐγκράτεια σπȣδαῖον, ἀμφοτέρας τὰς ἐναντίας ἕξεις φαύλας εἶναι, ὥσπερ καὶ φαίνονται· ἀλλὰ διὰ τὸ τὴν ἑτέραν ἐν ὀλίγοις καὶ ὀλιγάκις εἶναι φανεράν, ὥσπερ ἡ σωφροσύνη τῇ ἀκολασίᾳ δοκεῖ ἐναντίον εἶναι μόνον, οὕτω καὶ ἡ ἐγκράτεια τῇ ἀκρασίᾳ. ἐπεὶ δὲ καθ' ὁμοιότητα πολλὰ λέγεται, καὶ ἡ ἐγκράτεια ἡ τοῦ σώφρονος καθ' ὁμοιότητα ἠκολȣ́θηκεν· ὅ τε γὰρ ἐγκρατὴς οἷος μηδὲν παρὰ τὸν λόγον διὰ τὰς σωματικὰς ἡδονὰς

. μὲν ἔχοντες L^bO^b. ‖ 3. ἕτεροι O^b. ‖ 6. οὐκ om K^bL^b. ‖ μὴ N^b. ‖ 7. κατὰ O^b. ‖ κατὰ] κατὰ τὴν K^bL^b, παρὰ τὴν O^b. ‖ ήσιοι γὰρ ἀξύνετοι L^bO^b. ‖ 10. οἱ ante ἀξύνετοι om O^b. ‖ ἀδικȣ̃σι] ἀδικήσȣσι K^b. ‖ 11. διὰ τὸ μὴ L^b. ‖ 13. δὴ τῷ M^b. ‖ ιταπειστος pr K^bN^b. ‖ ἡ] εἰ M^b. ‖ 15. ἡ om K^bM^b. ‖ ἀρχὴν] δ' ἀρετὴν M^b. ‖ 17. ὁ om L^bO^b. ‖ 18. ἀλλ'] ἀλλ' ἡ O^b. ‖ ισικὴ M^b, ἠθικὴ O^b. ‖ 21. ὃν — 22. λόγον om L^b. ‖ 25. ȣ̓δὲ] ὁ δὲ K^bL^b. ‖ 27. τȣ́τȣ M^b. ‖ 29. ὁ om K^b. ‖ 30. ἢ om . ‖ ὁ om M^b. ‖ καὶ om L^b. ‖ ὁ om L^b et pr K^b. ‖ 32. τῷ μὴ ψευδεῖ L^b. ‖ μὴ om L^b. ‖ 33. μὲν om M^b. ‖ συμβε- ὁ ὁποιᾳοῦν M^bO^b. ‖ 34. καθ' αὑτὸ] καθὰ K^b. ‖ δὲ ὁ τῷ K^bM^b.

. καὶ] οἱ $K^bL^bO^b$. ‖ 5. τῇ δόξῃ om M^b. addit K^b εἰσὶν, L^bO^b εἰσὶ δὲ. ‖ οἷον] οἱ K^b et corr L^b. ‖ 6. τι] τοι M^b. ‖ 7. οἷον K^bM^b. ‖ τῷ om K^b. ‖ 9. ἔθος L^b. ‖ ἐπεὶ — 10. ἐγκρατής om L^b. ‖ 15. ἂν M^b, om pr K^b. ‖ 17. τινὲς δὲ πάλιν οἱ 18. οἷον ὁ ἐν τῷ φιλοκτήτῃ τοῦ σοφοκλέους M^b. ‖ ὁ om $L^bM^bO^b$. ‖ 21. τι om L^bO^b. ‖ ȣ̓́τ' — 22. ȣ̓́τε — ȣ̓́τ'] ἢ — ἢ — ἢ O^b. ‖ 24. ᾗ] ᾗ $K^bL^bO^b$. ‖ 27. ȣ̓δὲν L^b. ‖ 31. φανερὸν M^b. ‖ εἶναι ἐναντίον L^bO^b. ‖ 32. ἡ om M^b. ‖ 34. γὰρ] γὰρ ὁ L^b. ‖ ὸν ὀρθὸν λόγον L^b.

ποιεῖν καὶ ὁ σώφρων, ἀλλ᾽ ὁ μὲν ἔχων ὁ δ᾽ οὐκ ἔχων φαύλας ἐπιθυμίας, καὶ ὁ μὲν τοιοῦτος οἷος μὴ ἥδεσθαι παρὰ τὸν λόγον, ὁ δ᾽ οἷος ἥδεσθαι ἀλλὰ μὴ ἄγεσθαι. ὅμοιοι δὲ καὶ ὁ ἀκρατὴς καὶ ὁ ἀκόλαςος, ἕτερον μὲν ὄντες, ἀμφότεροι δὲ τὰ σωματικὰ ἡδέα διώκȣσιν, ἀλλ᾽ ὁ μὲν καὶ οἰόμενος δεῖν, ὁ δ᾽ οὐκ οἰόμενος. ȣ̓δ᾽ ἅμα φρόνιμον καὶ ἀκρατῆ ἐνδέχεται εἶναι τὸν αὐτόν· ἅμα γὰρ φρόνιμος καὶ σπȣδαῖος τὸ ἦθος δέδεικται ὤν. ἔτι ȣ̓ τῷ εἰδέναι μόνον φρόνιμος ἀλλὰ καὶ τῷ πρακτικός· ὁ δ᾽ ἀκρατὴς ȣ̓ πρακτικός. τὸν δὲ δεινὸν οὐδὲν κωλύει ἀκρατῆ εἶναι· διὸ καὶ δοκοῦσιν ἐνίοτε φρόνιμοι μὲν εἶναί τινες ἀκρατεῖς δέ, διὰ τὸ τὴν δεινότητα διαφέρειν τῆς φρονήσεως τὸν εἰρημένον τρόπον ἐν τοῖς πρώτοις λόγοις, καὶ κατὰ μὲν τὸν λόγον ἐγγὺς εἶναι, διαφέρειν δὲ κατὰ τὴν προαίρεσιν. ȣ̓δὲ δὴ ὡς ὁ εἰδὼς καὶ θεωρῶν, ἀλλ᾽ ὡς ὁ καθεύδων ἢ οἰνωμένος. καὶ ἑκὼν μέν (τρόπον γάρ τινα εἰδὼς καὶ ὃ ποιεῖ καὶ ȣ̔ ἕνεκα), πονηρὸς δ᾽ ȣ̓· ἡ γὰρ προαίρεσις ἐπιεικής· ὥσθ᾽ ἡμιπόνηρος. καὶ ȣ̓κ ἄδικος· ȣ̓ γὰρ ἐπίβȣλος· ὁ μὲν γὰρ αὐτῶν ȣ̓κ ἐμμενετικὸς οἷς ἂν βȣλεύσηται, ὁ δὲ μελαγχολικὸς ȣ̓δὲ βȣλευτικὸς ὅλως. καὶ ἔοικε δὴ ὁ ἀκρατὴς πόλει ἣ ψηφίζεται μὲν ἅπαντα τὰ δέοντα καὶ νόμȣς ἔχει σπȣδαίȣς, χρῆται δὲ ȣ̓δέν, ὥσπερ Ἀναξανδρίδης ἔσκωψεν

ἡ πόλις ἐβȣ́λεθ᾽, ᾗ νόμων ȣ̓δὲν μέλει·

ὁ δὲ πονηρὸς χρωμένῃ μὲν τοῖς νόμοις, πονηροῖς δὲ χρωμένῃ. ἔςι δ᾽ ἀκρασία καὶ ἐγκράτεια περὶ τὸ ὑπερβάλλον τῆς τῶν πολλῶν ἕξεως· ὁ μὲν γὰρ ἐμμένει μᾶλλον ὁ δ᾽ ἧττον τῆς τῶν πλείςων δυνάμεως. εὐϊατοτέρα δὲ τῶν ἀκρασιῶν, ἣν οἱ μελαγχολικοὶ ἀκρατεύονται, τῶν βȣλευομένων μὲν μὴ ἐμμενόντων δέ, καὶ οἱ δι᾽ ἐθισμȣ̃ ἀκρατεῖς τῶν φυσικῶν· ῥᾷον γὰρ ἔθος μετακινῆσαι φύσεως· διὰ γὰρ τȣ̃το καὶ τὸ ἔθος χαλεπόν, ὅτι τῇ φύσει ἔοικεν, ὥσπερ καὶ Εὔηνος λέγει

φημὶ πολυχρόνιον μελέτην ἔμεναι, φίλε, καὶ δή
ταύτην ἀνθρώποισι τελευτῶσαν φύσιν εἶναι.

τί μὲν ȣ̃ν ἐςὶν ἐγκράτεια καὶ τί ἀκρασία καὶ τί καρτερία καὶ τί μαλακία, καὶ πῶς ἔχȣσιν αἱ ἕξεις αὗται πρὸς ἀλλήλας, εἴρηται.

Περὶ δὲ ἡδονῆς καὶ λύπης θεωρῆσαι τȣ̃ τὴν πολ[illegible] φιλοσοφȣ̃ντος· ȣ̔̃τος γὰρ τȣ̃ τέλȣς ἀρχιτέκτων, πρὸς ὃ β[illegible] ποντες ἕκαςον τὸ μὲν κακὸν τὸ δ᾽ ἀγαθὸν ἁπλῶς λέγ[illegible] ἔτι δὲ καὶ τῶν ἀναγκαίων ἐπισκέψασθαι περὶ αὐτῶν· [illegible] τε γὰρ ἀρετὴν καὶ τὴν κακίαν τὴν ἠθικὴν περὶ λύπας [illegible] ἡδονὰς ἔθεμεν, καὶ τὴν εὐδαιμονίαν οἱ πλεῖςοι μεθ᾽ ἡ[illegible] εἶναί φασιν, διὸ καὶ τὸν μακάριον ὠνομάκασιν ἀπὸ τȣ̃ χ[illegible]ρειν. τοῖς μὲν ȣ̃ν δοκεῖ ȣ̓δεμία ἡδονὴ εἶναι ἀγαθόν, ȣ̓̈τε [illegible] αὐτὸ ȣ̓̈τε κατὰ συμβεβηκός· οὐ γὰρ εἶναι ταὐτὸν ἀγ[illegible] καὶ ἡδονήν· τοῖς δ᾽ ἔνιαι μὲν εἶναι, αἱ δὲ πολλαὶ φα[illegible] ἔτι δὲ τȣ́των τρίτον, εἰ καὶ πᾶσαι ἀγαθόν, ὅμως μὴ ἐ[illegible]χεσθαι εἶναι τὸ ἄριςον ἡδονήν. ὅλως μὲν ȣ̃ν ȣ̓κ ἀγαθ[illegible] πᾶσα ἡδονὴ γένεσίς ἐςιν εἰς φύσιν αἰσθητή, ȣ̓δεμία δ[illegible]νεσις συγγενὴς τοῖς τέλεσιν, οἷον ȣ̓δεμία οἰκοδόμησις [illegible] ἔτι ὁ σώφρων φεύγει τὰς ἡδονάς. ἔτι ὁ φρόνιμος τὸ [illegible]πον διώκει, ȣ̓ τὸ ἡδύ. ἔτι ἐμπόδιον τῷ φρονεῖν αἱ ἡ[illegible] καὶ ὅσῳ μᾶλλον χαίρει, μᾶλλον, οἷον τὴν τῶν ἀφροδ[illegible] ȣ̓δένα γὰρ ἂν δύνασθαι νοῆσαί τι ἐν αὐτῇ. ἔτι τέχν[illegible] μία ἡδονῆς· καίτοι πᾶν ἀγαθὸν τέχνης ἔργον. ἔτι [illegible] καὶ θηρία διώκει τὰς ἡδονάς. τοῦ δὲ μὴ πάσας σπ[illegible] ὅτι εἰσὶ καὶ αἰσχραὶ καὶ ὀνειδιζόμεναι, καὶ ἔτι βλα[illegible] νοσώδη γὰρ ἔνια τῶν ἡδέων. ὅτι δ᾽ ȣ̓κ ἄριςον ἡ ἡδ[illegible] ȣ̓ τέλος ἀλλὰ γένεσις. τὰ μὲν ȣ̃ν λεγόμενα σχεδ[illegible] ἐστίν.

Ὅτι δ᾽ ȣ̓ συμβαίνει διὰ ταῦτα μὴ εἶναι ἀγαθ[illegible] τὸ ἄριστον, ἐκ τῶνδε δῆλον. πρῶτον μέν, ἐπεὶ τὸ ἀγ[illegible] διχῶς (τὸ μὲν γὰρ ἁπλῶς τὸ δὲ τινί), καὶ αἱ φύσε[illegible] αἱ ἕξεις ἀκολȣθήσȣσιν, ὥςε καὶ αἱ κινήσεις καὶ αἱ γε[illegible] καὶ αἱ φαῦλαι δοκȣ̃σαι εἶναι αἱ μὲν ἁπλῶς φαῦλα[illegible] δ᾽ ȣ̓̈ ἀλλ᾽ αἱρεταὶ τῷδε, ἔνιαι δ᾽ ȣ̓δὲ τῷδε ἀλλὰ π[illegible] ὀλίγον χρόνον, αἱρεταὶ δ᾽ ȣ̓̈· αἱ δ᾽ ȣ̓δ᾽ ἡδοναί, ἀλλὰ φ[illegible]νονται, ὅσαι μετὰ λύπης καὶ ἰατρείας ἕνεκεν, οἷον α[illegible] καμνόντων. ἔτι ἐπεὶ τȣ̃ ἀγαθȣ̃ τὸ μὲν ἐνέργεια τὸ δ᾽ ἕ[illegible] κατὰ συμβεβηκὸς αἱ καθιςᾶσαι εἰς τὴν φυσικὴν ἕξιν [illegible] εἰσιν. ἔςι δ᾽ ἡ ἐνέργεια ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς ὑπολ[illegible] ἕξεως καὶ φύσεως, ἐπεὶ καὶ ἄνευ λύπης καὶ ἐπιθυμί[illegible]

4. ὁ ante ἀκόλαςος om K^b. ‖ 11. μὲν om M^b. ‖ 15. ἢ] καὶ M^b. | 16. γάρ] μὲν γάρ M^b. ‖ 19. ȣ̓δὲ] ȣ̓ L^bO^b. ‖ 20. [illegible] 21. ȣ̓δενὶ $L^bM^bO^b$. ‖ καθάπερ L^bO^b. ‖ 23. ἐβȣλεύετο L^bO^b. ‖ 25. δ᾽ ἡ ἀκρασία καὶ ἡ ἐγκράτεια L^b. ‖ 28. βȣλευσαμένων K^bM^b. ‖ [illegible] εὔηνὸς K^b, ὁ εὔηνος L^b, εὖ ἦνος N^b. ‖ 32. φησὶ K^b. ‖ ἔμμεναι $K^bL^bN^b$, ἔμμεν M^b. ‖ 34. τί ante καρτερία et 35. om M^b.

1. λύπης δεῖ τοῦ λοιποῦ θεωρῆσαι M^b. ‖ 2. τελείȣ M^b. ‖ ὂν M^b, ὃ ἂν K^b. ‖ 3. λέγομεν ἁπλῶς. ἔςι M^b. ‖ 4. σκέψασθαι [illegible] 7. τȣ̃ μάλιςα χαίρειν M^b. ‖ 9. ταὐτὸν] ταυτὸ τὸ K^b. ‖ ἡδονὴν καὶ ἀγαθόν M^b. ‖ 10. εἶναι] εἰσιν M^b. ‖ 11. τȣ̃τον K^b. ‖ 13. [illegible] O^b. ‖ 17. τῆι K^bM^b et corr L^b. ‖ 18. τι νοῆσαι O^b. ‖ 19. ἔτι τὰ παιδία καὶ τὰ θηρία M^b. ‖ 21. ἔτι] ὅτι K^bM^b. ‖ 22. [illegible] M^b. ‖ ἡ om K^b. ‖ 23. τὰ — 24. ἐστίν om M^b. ‖ 23. σχεδὸν τοιαῦτ᾽ ἐστίν O^b, ταῦτ᾽ ἐστὶ σχεδόν K^b. ‖ 28. αἱ ante ἕξεις om [illegible] post γενέσεις O^b ἀκολȣθήσȣσι. ‖ 30. ἔνιαι αἱ δ᾽ M^b. ‖ ἀλλὰ] an forte ἀλλ᾽ ἢ? ‖ 31. αἱρεῖται K^b. ‖ 34. φύσει ἕξεις M^b. ‖ 35. [illegible] — ταῖς] ὅτι αἱ ἐνέργειαι μὲν ταῖς K^b. ‖ ὑπολύπου M^b, ἐπιλοίπου L^bO^b.

, οἷον αἱ τοῦ θεωρεῖν ἐνέργειαι, τῆς φύσεως οὐκ ἐνδεοῦς σημεῖον δ' ὅτι οὐ τῷ αὐτῷ χαίρουσιν ἡδεῖ ἀναπληρου- τε τῆς φύσεως καὶ καθεστηκυίας, ἀλλὰ καθεστηκυίας ῖς ἁπλῶς ἡδέσιν, ἀναπληρουμένης δὲ καὶ τοῖς ἐναντίοις· ͅρ ὀξέσι καὶ πικροῖς χαίρουσιν, ὧν οὐδὲν οὔτε φύσει ἡδὺ λῶς ἡδύ. ὥστ' οὐδ' ἡδοναί· ὡς γὰρ τὰ ἡδέα πρὸς ἄλ- συνέστηκεν, οὕτω καὶ αἱ ἡδοναὶ αἱ ἀπὸ τούτων. ἔτι οὐκ η ἕτερόν τι εἶναι βέλτιον τῆς ἡδονῆς, ὥσπερ τινές φασι ος τῆς γενέσεως· οὐ γὰρ γενέσεις εἰσὶν οὐδὲ μετὰ γενέ- :ασαι, ἀλλ' ἐνέργειαι καὶ τέλος· οὐδὲ γινομένων συμ- ιν, ἀλλὰ χρωμένων· καὶ τέλος οὐ πασῶν ἕτερόν τι, τῶν εἰς τὴν τελέωσιν ἀγομένων τῆς φύσεως. διὸ καὶ ῶς ἔχει τὸ αἰσθητὴν γένεσιν φάναι εἶναι τὴν ἡδονήν, μᾶλλον λεκτέον ἐνέργειαν τῆς κατὰ φύσιν ἕξεως, ι τοῦ αἰσθητὴν ἀνεμπόδιστον. δοκεῖ δὲ γένεσίς τις εἶναι, ικως ἀγαθόν· τὴν γὰρ ἐνέργειαν γένεσιν οἴονται εἶναι, ἕτερον. τὸ δ' εἶναι φαύλας ὅτι νοσώδη ἔνια ἡδέα, ὸ καὶ ὅτι ὑγιεινὰ ἔνια φαῦλα πρὸς χρηματισμόν. ῦν φαῦλα ἄμφω, ἀλλ' οὐ φαῦλα κατά γε τοῦτο, ιὶ τὸ θεωρεῖν ποτὲ βλάπτει πρὸς ὑγίειαν, ἐμποδίζει φρονήσει οὔθ' ἕξει οὐδεμιᾷ ἡ ἀφ' ἑκάστης ἡδονή, ἀλλ' ιότριαι, ἐπεὶ αἱ ἀπὸ τοῦ θεωρεῖν καὶ μανθάνειν μᾶλ- ιήσουσι θεωρεῖν καὶ μανθάνειν. τὸ δὲ τέχνης μὴ εἶναι ἡδονὴν μηδεμίαν εὐλόγως συμβέβηκεν· οὐδὲ γὰρ ἄλ- εργείας οὐδεμιᾶς τέχνη ἐστίν, ἀλλὰ τῆς δυνάμεως· καὶ ἡ μυρεψικὴ τέχνη καὶ ἡ ὀψοποιητικὴ δοκεῖ ἡδο- ιι. τὸ δὲ τὸν σώφρονα φεύγειν καὶ τὸν φρόνιμον διώ- ν ἄλυπον βίον, καὶ τὸ τὰ παιδία καὶ τὰ θηρία διώ- ῷ αὐτῷ λύεται πάντα. ἐπεὶ γὰρ εἴρηται πῶς ἀγαθαὶ καὶ πῶς οὐκ ἀγαθαὶ πᾶσαι αἱ ἡδοναί, τὰς τοιαύτας ία καὶ τὰ παιδία διώκει, καὶ τὴν τούτων ἀλυπίαν ὁ ιος, τὰς μετ' ἐπιθυμίας καὶ λύπης καὶ τὰς σωμα- (τοιαῦται γὰρ αὗται) καὶ τὰς τούτων ὑπερβολάς, καθ' ικόλαστος ἀκόλαστος. διὸ ὁ σώφρων φεύγει ταύτας, σὶν ἡδοναὶ καὶ σώφρονος.

Ἀλλὰ μὴν ὅτι καὶ ἡ λύπη κακόν, ὁμολογεῖται, καὶ 14 φευκτόν· ἡ μὲν γὰρ ἁπλῶς κακόν, ἡ δὲ τῷ πῇ ἐμποδιστική. τῷ δὲ φευκτῷ τὸ ἐναντίον ᾗ φευκτόν τε καὶ κακόν, ἀγαθόν. ἀνάγκη οὖν τὴν ἡδονὴν ἀγαθόν τι εἶναι. ὡς γὰρ Σπεύσιππος ἔλυεν, οὐ συμβαίνει ἡ λύσις, ὥσπερ τὸ μεῖζον τῷ ἐλάττονι καὶ τῷ ἴσῳ ἐναντίον· οὐ γὰρ ἂν φαίη ὅπερ κακόν τι εἶναι τὴν ἡδονήν. ἄριστόν τ' οὐδὲν κωλύει ἡδονήν τινα εἶναι, εἰ ἔνιαι φαῦλαι ἡδοναί, ὥσπερ καὶ ἐπιστήμην τινὰ ἐνίων φαύλων οὐσῶν. ἴσως δὲ καὶ ἀναγκαῖον, εἴπερ ἑκάστης ἕξεώς εἰσιν ἐνέργειαι ἀνεμπόδιστοι, εἴθ' ἡ πασῶν ἐνέργειά ἐστιν εὐδαιμονία εἴτε ἡ τινὸς αὐτῶν, ἂν ᾖ ἀνεμπόδιστος, αἱρετωτάτην εἶναι· τοῦτο δ' ἐστὶν ἡδονή. ὥστε εἴη ἄν τις ἡδονὴ τὸ ἄριστον, τῶν πολλῶν ἡδονῶν φαύλων οὐσῶν, εἰ ἔτυχεν, ἁπλῶς. καὶ διὰ τοῦτο πάντες τὸν εὐδαίμονα ἡδὺν οἴονται βίον εἶναι, καὶ ἐμπλέκουσι τὴν ἡδονὴν εἰς τὴν εὐδαιμονίαν, εὐλόγως· οὐδεμία γὰρ ἐνέργεια τέλειος ἐμποδιζομένη, ἡ δ' εὐδαιμονία τῶν τελείων· διὸ προσδεῖται ὁ εὐδαίμων τῶν ἐν σώματι ἀγαθῶν καὶ τῶν ἐκτὸς καὶ τῆς τύχης, ὅπως μὴ ἐμποδίζηται ταῦτα. οἱ δὲ τὸν τροχιζόμενον καὶ τὸν δυστυχίαις μεγάλαις περιπίπτοντα εὐδαίμονα φάσκοντες εἶναι, ἐὰν ᾖ ἀγαθός, ἢ ἑκόντες ἢ ἄκοντες οὐδὲν λέγουσιν. διὰ δὲ τὸ προσδεῖσθαι τῆς τύχης δοκεῖ τισὶ ταὐτὸν εἶναι ἡ εὐτυχία τῇ εὐδαιμονίᾳ, οὐκ οὖσα, ἐπεὶ καὶ αὐτὴ ὑπερβάλλουσα ἐμπόδιός ἐστιν, καὶ ἴσως οὐκέτι εὐτυχίαν καλεῖν δίκαιον· πρὸς γὰρ τὴν εὐδαιμονίαν ὁ ὅρος αὐτῆς. καὶ τὸ διώκειν δ' ἅπαντα καὶ θηρία καὶ ἀνθρώπους τὴν ἡδονὴν σημεῖόν τι τοῦ εἶναί πως τὸ ἄριστον αὐτήν.

φήμη δ' οὔ τί γε πάμπαν ἀπόλλυται, ἥν τινα λαοί
πολλοί...

ἀλλ' ἐπεὶ οὐχ ἡ αὐτὴ οὔτε φύσις οὔθ' ἕξις ἡ ἀρίστη οὔτ' ἔστιν οὔτε δοκεῖ, οὐδ' ἡδονὴν διώκουσι τὴν αὐτὴν πάντες, ἡδονὴν μέντοι πάντες. ἴσως δὲ καὶ διώκουσιν οὐχ ἣν οἴονται οὐδ' ἣν ἂν φαῖεν, ἀλλὰ τὴν αὐτήν· πάντα γὰρ φύσει ἔχει τι θεῖον. ἀλλ' εἰλήφασι τὴν τοῦ ὀνόματος κληρονομίαν αἱ σωματικαὶ ἡδοναὶ διὰ τὸ πλειστάκις τε παραβάλλειν εἰς αὐτὰς καὶ πάντας μετέχειν αὐτῶν· διὰ τὸ μόνας οὖν γνωρίμους εἶναι

ἡ τοῦ θεωρεῖν ἐνέργεια K^b. ‖ ἐνδεούσης K^b, ἐνδεούσης οὔσης O^b. ‖ 2. ἡδεῖ χαίρουσιν M^b, ἤδη χαίρουσιν K^b. ‖ 5. ἡδὺ φύσει M^b. ‖ 7. ιὶ ἀπὸ τούτων pr K^b, αἱ ἀπὸ τούτων ἡδοναί M^b. ‖ 12. τὴν om L^bM^b. ‖ τελείωσιν $L^bM^bO^b$. ‖ καὶ om K^b. ‖ 13. εἶναι om M^b. ‖ δ' αὐτὸ M^b. ‖ 21. ἀλλὰ καὶ αἱ M^b. ‖ 22. μᾶλλον — 23. μανθάνειν om L^b. ‖ 23. ποιοῦσι M^b. ‖ τέχνης μὴ εἶναι ἔργον μηδεμίαν ͅL^b, μὴ εἶναι τέχνην μηδεμίαν ἡδονῆς M^b. ‖ 24. οὔτε M^b. ‖ 28. παιδία διώκειν καὶ τὰ θηρία τῷ αὐτῷ λέγεται M^b. ‖ 29. γὰρ] καὶ 29 et 30. ἀγαθὰ K^b. ‖ 30. πῶς et αἱ om M^b. ‖ τοιαύτας καὶ τὰ K^b. ‖ 31. παιδία καὶ θηρία M^b. ‖ ὁ om K^b. ‖ 32. τὰς ^{b}. ‖ μετ'] δ' M^b. ‖ λύπας τὰς M^b. ‖ 33. καθ'] φεύγει καθ' M^b.

καὶ ante ἡ om K^bM^b. ‖ 3. τι $K^bM^bO^b$. ‖ κακὸν ἢ ἀγαθόν K^b. ‖ 5. ἔλεγεν M^b. ‖ 7. τὴν — κωλύει om L^b. ‖ τ' om 11. ἢ] εἰ M^b. ‖ 21. τῆς om M^b. ‖ 22. τισὶ om M^b. ‖ ἡ εὐδαιμονία τῇ εὐτυχίᾳ M^b. ‖ 23. αὕτη L^bM^b, αὐτὴ· N^b. ‖ 24. ν M^b, οὐκ ἔστιν ἔτι L^b. ‖ 25. πάντα L^bO^b. ‖ 26. πως] τέως K^b. ‖ 27. οὔτις πάμπαν K^b. ‖ λαοὶ] οἱ K^b, om $L^bM^bN^bO^b$. ‖ ͅαντες L^bO^b. ‖ ἡδονὴν μέντοι πάντες om M^b. ‖ 32. τι] τὸ K^b. ‖ 33. εἰλήφασί γε τὴν $M^bN^bO^b$.

ταύτας μόνας οἴονται εἶναι. φανερὸν δὲ καὶ ὅτι, εἰ μὴ ἡδονὴ ἀγαθὸν καὶ ἡ ἐνέργεια, ὐκ ἔςαι ζῆν ἡδέως τὸν εὐδαίμονα· τίνος γὰρ ἕνεκα δέοι ἂν αὐτῆς, εἴπερ μὴ ἀγαθόν, ἀλλὰ καὶ λυπηρῶς ἐνδέχεται ζῆν; ὔτε κακὸν γὰρ οὔτ' ἀγαθὸν ἡ λύπη, εἴπερ μηδ' ἡδονή· ὥστε διὰ τί ἂν φεύγοι; οὐδὲ δὴ ἡδίων ὁ βίος ὁ τοῦ σπουδαίου, εἰ μὴ καὶ αἱ ἐνέργειαι αὐτοῦ.

Περὶ δὲ δὴ τῶν σωματικῶν ἡδονῶν ἐπισκεπτέον τοῖς λέγυσιν ὅτι ἔνιαί γε ἡδοναὶ αἱρεταὶ σφόδρα, οἷον αἱ καλαί, ἀλλ' ὐχ αἱ σωματικαὶ καὶ περὶ ἃς ὁ ἀκόλαςος. διὰ τί ὖν αἱ ἐναντίαι λῦπαι μοχθηραί; κακῷ γὰρ ἀγαθὸν ἐναντίον. ἢ οὕτως ἀγαθαὶ αἱ ἀναγκαῖαι, ὅτι καὶ τὸ μὴ κακὸν ἀγαθόν ἐςιν; ἢ μέχρι τυ ἀγαθαί; τῶν μὲν γὰρ ἕξεων καὶ κινήσεων ὅσων μή ἐςι τῦ βελτίονος ὑπερβολή, ὐδὲ τῆς ἡδονῆς· ὅσων δ' ἐστί, καὶ τῆς ἡδονῆς ἐστίν. τῶν δὲ σωματικῶν ἀγαθῶν ἐστὶν ὑπερβολή, καὶ ὁ φαῦλος τῷ διώκειν τὴν ὑπερβολήν ἐςιν, ἀλλ' ὐ τὰς ἀναγκαίας· πάντες γὰρ χαίρυσί πως καὶ ὄψοις καὶ οἴνοις καὶ ἀφροδισίοις, ἀλλ' ὐχ ὡς δεῖ. ἐναντίως δ' ἐπὶ τῆς λύπης· ὐ γὰρ τὴν ὑπερβολὴν φεύγει, ἀλλ' ὅλως· οὐ γάρ ἐςι τῇ ὑπερβολῇ λύπη ἐναντία ἀλλ' ἢ τῷ διώκοντι τὴν ὑπερβολήν.

Ἐπεὶ δ' οὐ μόνον δεῖ τἀληθὲς εἰπεῖν ἀλλὰ καὶ τὸ αἴτιον τῦ ψεύδους· τῦτο γὰρ συμβάλλεται πρὸς τὴν πίςιν· ὅταν γὰρ εὔλογον φανῇ τὸ διὰ τί φαίνεται ἀληθὲς οὐκ ὂν ἀληθές, πιστεύειν ποιεῖ τῷ ἀληθεῖ μᾶλλον· ὥστε λεκτέον διὰ τί φαίνονται αἱ σωματικαὶ ἡδοναὶ αἱρετώτεραι. πρῶτον μὲν ὖν δὴ ὅτι ἐκκρύει τὴν λύπην· καὶ διὰ τὰς ὑπερβολὰς τῆς λύπης, ὡς ὔσης ἰατρείας, τὴν ἡδονὴν διώκυσι τὴν ὑπερβάλλυσαν καὶ ὅλως τὴν σωματικήν. σφοδραὶ δὲ γίνονται αἱ ἰατρεῖαι, διὸ καὶ διώκονται, διὰ τὸ παρὰ τὸ ἐναντίον φαίνεσθαι. καὶ ὐ σπυδαῖον δὴ δοκεῖ ἡ ἡδονὴ διὰ δύο ταῦτα, ὥσπερ εἴρηται, ὅτι αἱ μὲν φαύλης φύσεώς εἰσι πράξεις, ἢ ἐκ γενετῆς, ὥσπερ θηρίου, ἢ δι' ἔθος, οἷον αἱ τῶν φαύλων ἀνθρώπων. αἱ δ' ἰατρεῖαι, ὅτι ἐνδεοῦς, καὶ ἔχειν βέλτιον ἢ γίνεσθαι. αἱ δὲ συμβαίνυσι τελευμένων· κατὰ συμβε[illegible] κὸς οὖν σπυδαῖαι. ἔτι διώκονται διὰ τὸ σφοδραὶ εἶναι [illegible] τῶν ἄλλαις μὴ δυναμένων χαίρειν· αὐτοὶ γὖν αὑτοῖς δ[illegible] τινὰς παρασκευάζυσιν. ὅταν μὲν ὖν ἀβλαβεῖς, ἀνεπιτίμ[illegible] ὅταν δὲ βλαβεράς, φαῦλον· ὔτε γὰρ ἔχυσιν ἕτερα ἐφ' [illegible] χαίρυσιν, τό τε μηδέτερον πολλοῖς λυπηρὸν διὰ τὴν φύ[illegible] ἀεὶ γὰρ πονεῖ τὸ ζῷον, ὥσπερ καὶ οἱ φυσικοὶ λόγοι μ[illegible] τυροῦσι, τὸ ὁρᾶν καὶ τὸ ἀκούειν φάσκοντες εἶναι λυπ[illegible] ἀλλ' ἤδη συνήθεις ἐσμέν, ὡς φασίν. ὁμοίως δ' ἐν [illegible] νεότητι διὰ τὴν αὔξησιν ὥσπερ οἱ οἰνωμένοι διάκεινται, [illegible] ἡδὺ ἡ νεότης. οἱ δὲ μελαγχολικοὶ τὴν φύσιν ἀεὶ δέ[illegible] ἰατρείας· καὶ γὰρ τὸ σῶμα δακνόμενον διατελεῖ [illegible] κρᾶσιν, καὶ ἀεὶ ἐν ὀρέξει σφοδρᾷ εἰσίν. ἐξελαύνει δὲ [illegible] λύπην ἥ τ' ἐναντία καὶ ἡ τυχῦσα, ἐὰν ᾖ ἰσχυρά· [illegible] ταῦτα ἀκόλαστοι καὶ φαῦλοι γίνονται. αἱ δ' ἄνευ λ[illegible] οὐκ ἔχυσιν ὑπερβολήν. αὗται δὲ αἱ τῶν φύσει ἡδέ[illegible] μὴ κατὰ συμβεβηκός. λέγω δὲ κατὰ συμβεβηκὸς [illegible] τὰ ἰατρεύοντα· ὅτι γὰρ συμβαίνει ἰατρεύεσθαι τ[illegible] μένοντος ὑγιοῦς πράττοντός τι, διὰ τοῦτο ἡδὺ δοκεῖ [illegible] φύσει δ' ἡδέα, ἃ ποιεῖ πρᾶξιν τῆς τοιᾶσδε φύσ[illegible] ἀεὶ δ' ὐθὲν ἡδὺ τὸ αὐτὸ διὰ τὸ μὴ ἁπλῆν ἡμῶν [illegible] φύσιν, ἀλλ' ἐνεῖναί τι καὶ ἕτερον, καθὸ φθαρτά, [illegible] τι θατερον πράττῃ, τῦτο τῇ ἑτέρᾳ φύσει παρὰ φύσ[illegible] δ' ἰσάζῃ, οὔτε λυπηρὸν δοκεῖ ὔθ' ἡδὺ τὸ πραττόμεν[illegible] εἴ του ἡ φύσις ἁπλῆ εἴη, ἀεὶ ἡ αὐτὴ πρᾶξις ἡδίστη [illegible] διὸ ὁ θεὸς ἀεὶ μίαν καὶ ἁπλῆν χαίρει ἡδονήν· ὐ γὰρ [illegible] κινήσεώς ἐστιν ἐνέργεια ἀλλὰ καὶ ἀκινησίας, καὶ [illegible] μᾶλλον ἐν ἠρεμίᾳ ἐςὶν ἢ ἐν κινήσει. μεταβολὴ δὲ [illegible] γλυκύτατον, κατὰ τὸν ποιητήν, διὰ πονηρίαν τινά· [illegible] γὰρ ἄνθρωπος εὐμετάβολος ὁ πονηρός, καὶ ἡ φύσις ἡ [illegible] μένη μεταβολῆς· ὐ γὰρ ἁπλῆ ὐδ' ἐπιεικής.

Περὶ μὲν ὖν ἐγκρατείας καὶ ἀκρασίας καὶ περὶ [illegible] καὶ λύπης εἴρηται, καὶ τί ἕκαςον καὶ πῶς τὰ μὲν [illegible] αὐτῶν ἐςὶ τὰ δὲ κακά· λοιπὸν δὲ καὶ περὶ φιλίας [illegible]

1. εἶναι om M^b. ‖ μὴ ἡ ἡδονὴ M^bO^b. ‖ 2. ἡ om M^b. ‖ ὐκ om K^b. ‖ 3. ἕνεκεν L^b. ‖ 4. οὔτ' ἀγαθὸν γὰρ ὔτε κακὸν [illegible] 5. φεύγοιμεν L^b. ‖ 8. γε O^b. ‖ δὴ om M^b. ‖ σκεπτέον M^b. ‖ 9. ἀλλ' om K^b. ‖ 11. μοχθηρίαι K^b. ‖ κακὸν γὰρ ἀγαθὸν [illegible] 13. μὲν om L^b. ‖ 14. ὅσον K^b. ‖ ὅσων] τούτων K^b. ‖ 15. δὲ τῶν K^b. ‖ 16. ἐστὶν om K^b. ‖ 18. ἐναντίοις K^b. ‖ 24. ὐκ] [illegible] M^b. ‖ 27. ὖν om L^bM^b. ‖ 29. σφόδρα K^b. ‖ γὰρ M^b. ‖ 30. αἱ om K^bL^b. ‖ τῷ ἐναντίῳ M^b. ‖ 32. ἢ om K^b. ‖ 33. [illegible] ὥσπερ O^b.

1. ἃ K^b. ‖ τελειυμένων M^bO^b. ‖ 3. μὴ om L^b. ‖ ὖν M^b. ‖ ἑαυτοῖς L^bO^b. ‖ 4. ἀνεπιτίμητοι M^b. ‖ 5. βλαβεραὶ L^bO^b [illegible] φαῦλαι rc M^b. ‖ ἑτέραν K^b, ἕτερον M^b. ‖ 7. ἀεὶ] εἰ K^b. ‖ λόγοι om K^b. ‖ 8. καὶ add M^b. ‖ 9. ὅμως K^b, οἱ μοιχοὶ M^b. [illegible] om K^b. ‖ 10. διάκεινται ante ὥσπερ L^bO^b. ‖ 11. δέονται ἀεὶ K^bM^b. ‖ 12. θεραπείας L^bO^b. ‖ διὰ om M^b. ‖ 14. ἢ L^b. ‖ [illegible] λύπης M^bO^b. ‖ 16. ἔχυσι τὴν ὑπερβολήν L^b. ‖ αἱ om K^b. ‖ 17. λέγω δὲ κατὰ συμβεβηκὸς om L^bM^b. ‖ ἡδέα δὲ τὰ M^b. ‖ 19. [illegible] om K^b. ‖ τοῦτο] τοῦτο δὲ K^b. ‖ δοκεῖ ἡδὺ L^bM^b. ‖ 21. δ' om K^b. ‖ εἶναι ἡμῶν M^b. ‖ 22. φθαρτόν M^b. ‖ 25. εἰ [illegible] M^b. ‖ 29. γλυκύτατον] ἡδὺ M^b. ‖ 30. ἡ post καὶ om L^bO^b. ‖ 32. περὶ om M^b. ‖ 34. καὶ om K^bO^b. ‖ ἐροῦμεν] [illegible] ποῖόν τι καὶ τίς ὁ φίλος L^bO^b.

Θ.

Μετὰ δὲ ταῦτα περὶ φιλίας ἕποιτ' ἂν διελθεῖν· ἔστι ρετή τις ἢ μετ' ἀρετῆς, ἔτι δ' ἀναγκαιότατον εἰς τὸν ἄνευ γὰρ φίλων οὐδεὶς ἕλοιτ' ἂν ζῆν, ἔχων τὰ λοιπὰ ; πάντα· καὶ γὰρ πλουτοῦσι καὶ ἀρχὰς καὶ δυναστείας ιένοις δοκεῖ φίλων μάλιστ' εἶναι χρεία· τί γὰρ ὄφελος ιαύτης εὐετηρίας ἀφαιρεθείσης εὐεργεσίας, ἣ γίγνεται α καὶ ἐπαινετωτάτη πρὸς φίλους; ἢ πῶς ἂν τηρηθείη ζοιτ' ἄνευ φίλων; ὅσῳ γὰρ πλείων, τοσούτῳ ἐπισφα- α. ἐν πενίᾳ τε καὶ ταῖς λοιπαῖς δυστυχίαις μόνην καταφυγὴν εἶναι τοὺς φίλους. καὶ νέοις δὲ πρὸς τὸ ρτητον καὶ πρεσβυτέροις πρὸς θεραπείαν καὶ τὸ ἐλ- τῆς πράξεως δι' ἀσθένειαν βοηθεῖ, τοῖς τ' ἐν ἀκμῇ ὰς καλὰς πράξεις· "σύν τε δύ' ἐρχομένω·" καὶ γὰρ καὶ πρᾶξαι δυνατώτεροι. φύσει τ' ἐνυπάρχειν ἔοικε ὸ γεγεννημένον τῷ γεννήσαντι καὶ πρὸς τὸ γεννῆσαν ννηθέντι, οὐ μόνον ἐν ἀνθρώποις ἀλλὰ καὶ ἐν ὄρνισι ῖς πλείστοις τῶν ζῴων, καὶ τοῖς ὁμοεθνέσι πρὸς ἀλ- καὶ μάλιστα τοῖς ἀνθρώποις, ὅθεν τοὺς φιλανθρώπους μεν. ἴδοι δ' ἄν τις καὶ ἐν ταῖς πλάναις ὡς οἰκεῖον ἄνθρωπος ἀνθρώπῳ καὶ φίλον. ἔοικε δὲ καὶ τὰς πό- υνέχειν ἡ φιλία, καὶ οἱ νομοθέται μᾶλλον περὶ αὐτὴν ίζειν ἢ τὴν δικαιοσύνην· ἡ γὰρ ὁμόνοια ὅμοιόν τι τῇ ἔοικεν εἶναι, ταύτης δὲ μάλιστ' ἐφίενται καὶ τὴν στά- θραν οὖσαν μάλιστα ἐξελαύνουσιν. καὶ φίλων μὲν ὄντων δεῖ δικαιοσύνης, δίκαιοι δ' ὄντες προσδέονται φιλίας, ὧν δικαίων τὸ μάλιστα φιλικὸν εἶναι δοκεῖ. οὐ μόνον γκαῖόν ἐστιν ἀλλὰ καὶ καλόν· τοὺς γὰρ φιλοφίλους ῦμεν, ἥ τε πολυφιλία δοκεῖ τῶν καλῶν ἕν τι εἶναι, οι τοὺς αὐτοὺς οἴονται ἄνδρας ἀγαθοὺς εἶναι καὶ φίλους. ιαμφισβητεῖται δὲ περὶ αὐτῆς οὐκ ὀλίγα. οἱ μὲν ιοιότητά τινα τιθέασιν αὐτὴν καὶ τοὺς ὁμοίους φίλους, ν ὅμοιόν φασιν ὡς τὸν ὅμοιον, καὶ κολοιὸν ποτὶ κό- καὶ ὅσα τοιαῦτα· οἱ δ' ἐξ ἐναντίας κεραμεῖς πάντας τοὺς τοιούτους ἀλλήλοις φασὶν εἶναι. καὶ περὶ αὐτῶν τούτων ἀνώτερον ἐπιζητοῦσι καὶ φυσικώτερον, Εὐριπίδης μὲν φάσκων ἐρᾶν μὲν ὄμβρου γαῖαν ξηρανθεῖσαν, ἐρᾶν δὲ σεμνὸν οὐρανὸν πληρούμενον ὄμβρου πεσεῖν ἐς γαῖαν, καὶ Ἡράκλειτος τὸ ἀντίξουν συμφέρον καὶ ἐκ τῶν διαφερόντων καλλίστην ἁρμονίαν καὶ πάντα κατ' ἔριν γίνεσθαι· ἐξ ἐναντίας δὲ τούτοις ἄλλοι τε καὶ Ἐμπεδοκλῆς· τὸ γὰρ ὅμοιον τοῦ ὁμοίου ἐφίεσθαι. τὰ μὲν οὖν φυσικὰ τῶν ἀπορημάτων ἀφείσθω (οὐ γὰρ οἰκεῖα τῆς παρούσης σκέψεως)· ὅσα δ' ἐστὶν ἀνθρωπικὰ καὶ ἀνήκει εἰς τὰ ἤθη καὶ τὰ πάθη, ταῦτ' ἐπισκεψώμεθα, οἷον πότερον ἐν πᾶσι γίνεται φιλία ἢ οὐχ οἷόν τε μοχθηροὺς ὄντας φίλους εἶναι, καὶ πότερον ἓν εἶδος τῆς φιλίας ἐστὶν ἢ πλείω. οἱ μὲν γὰρ ἓν οἰόμενοι, ὅτι ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον, οὐχ ἱκανῷ πεπιστεύκασι σημείῳ· δέχεται γὰρ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον καὶ τὰ ἕτερα τῷ εἴδει. εἴρηται δ' ὑπὲρ αὐτῶν ἔμπροσθεν.

Τάχα δ' ἂν γένοιτο περὶ αὐτῶν φανερὸν γνωρισθέντος τοῦ φιλητοῦ· δοκεῖ γὰρ οὐ πᾶν φιλεῖσθαι ἀλλὰ τὸ φιλητόν, τοῦτο δ' εἶναι ἀγαθὸν ἢ ἡδὺ ἢ χρήσιμον. δόξειε δ' ἂν χρήσιμον εἶναι δι' οὗ γίνεται ἀγαθόν τι ἢ ἡδονή, ὥστε φιλητὰ ἂν εἴη τἀγαθόν τε καὶ τὸ ἡδὺ ὡς τέλη. πότερον οὖν τἀγαθὸν φιλοῦσιν ἢ τὸ αὐτοῖς ἀγαθόν; διαφωνεῖ γὰρ ἐνίοτε ταῦτα. ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τὸ ἡδύ. δοκεῖ δὲ τὸ αὑτῷ ἀγαθὸν φιλεῖν ἕκαστος, καὶ εἶναι ἁπλῶς μὲν τἀγαθὸν φιλητόν, ἑκάστῳ δὲ τὸ ἑκάστῳ. φιλεῖ δ' ἕκαστος οὐ τὸ ὂν αὑτῷ ἀγαθὸν ἀλλὰ τὸ φαινόμενον. διοίσει δ' οὐδέν· ἔσται γὰρ τὸ φιλητὸν φαινόμενον. τριῶν δ' ὄντων δι' ἃ φιλοῦσιν, ἐπὶ μὲν τῇ τῶν ἀψύχων φιλήσει οὐ λέγεται φιλία· οὐ γάρ ἐστιν ἀντιφίλησις, οὐδὲ βούλησις ἐκείνων ἀγαθοῦ· γελοῖον γὰρ ἴσως τῷ οἴνῳ βούλεσθαι τἀγαθά· ἀλλ' εἴπερ, σῴζεσθαι βούλεται αὐτόν, ἵνα αὐτὸς ἔχῃ. τῷ δὲ φίλῳ φασὶ δεῖν βούλεσθαι τἀγαθὰ ἐκείνου ἕνεκα. τοὺς δὲ βουλομένους οὕτω τἀγαθὰ εὔνους λέγουσιν, ἐὰν μὴ ταὐτὸ καὶ παρ' ἐκείνου γίγνηται· εὔνοιαν γὰρ ἐν ἀντιπεπονθόσι φιλίαν εἶναι. ἢ προσθετέον μὴ λανθάνουσαν· πολλοὶ γάρ εἰσιν εὖνοι οἷς οὐχ ἑωράκασιν, ὑπολαμβάνουσι δὲ ἐπιεικεῖς εἶναι ἢ

ἀναγκαιοτάτη M^b. ‖ 5. φιλίας οὐδεὶς ἂν ἕλοιτο M^b. ‖ 6. καὶ δυναστείας om K^b. ‖ 9. ἢ] καὶ M^b. ‖ 10. ἀσφαλέστερα M^b. ‖ λαις M^b. ‖ 12. δὲ] δεῖ $L^b O^b$. ‖ 14. βοήθεια M^b, βοηθείας $K^b L^b O^b$. ‖ 17. πρὸς — καὶ om K^b. ‖ πρὸς — 18. γεννηθέντι om O^b. ‖ 18. ὀρνέοις M^b. ‖ 21. ἐν om M^b. ‖ 22. πᾶς K^b. ‖ 24. σπουδάζουσιν M^b. ‖ τι om L^b. ‖ τῆς φιλίας M^b. ‖ 25. δὲ] ‖ μᾶλλον M^b. ‖ 26. ἐχθρὰν $L^b M^b O^b$. ‖ 29. τε $L^b O^b$. ‖ φίλους $K^b M^b O^b$. ‖ 31. ἔνιοι] ἔτι $K^b L^b O^b$. ‖ οἷόν τε K^b. ‖ 32. δὲ M^b. ‖ 34. ποτὶ] παρ L^b, παρὰ O^b. ‖ 35. ὅσα] τὰ $K^b L^b O^b$.

ζητοῦσι L^b. ‖ καὶ om K^b. ‖ 3. ὄμβρου μὲν K^b. ‖ 4. εἰς $K^b O^b$. ‖ 6. ἐναντίων M^b. ‖ 8. παρείσθω $M^b N^b$. ‖ 10. τἀληθῆ K^b. ‖ ώμεθα O^b. ‖ 11. γίνεται ἡ φιλία O^b. ‖ 13. δέχεται O^b. ‖ 14. τὸ om O^b. ‖ 15. τὸ ante ἧττον, καὶ post ἧττον om $L^b O^b$. ‖ 17. περὶ αὐτῶν M^b. ‖ 19. ἢ — ἢ] καὶ — καὶ M^b. ‖ 20. φιλητὸν $K^b L^b$. ‖ 21. ἂν εἴη] εἶναι K^b. ‖ 23. ἡδύ] ἡδὺ αὐτό $M^b O^b$. ‖ τὸ M^b. ‖ 27. δι' om K^b. ‖ ἐπὶ] ἐν $K^b M^b$. ‖ 29. βουλεύεσθαι M^b. ‖ 31. δεῖ βουλεύεσθαι M^b. ‖ 32. ἂν $K^b M^b$. ‖ 33. καὶ

χρησίμυς· τῦτο δὲ ταὐτὸν κἂν ἐκείνων τις πάθοι πρὸς τῦτον. εὖνοι μὲν ὖν ὗτοι φαίνονται ἀλλήλοις· φίλυς δὲ πῶς ἄν τις εἴποι λανθάνοντας ὡς ἔχυσιν ἑαυτοῖς; δεῖ ἄρα εὐνοεῖν ἀλλήλοις καὶ βύλεσθαι τἀγαθὰ μὴ λανθάνοντας δι' ἕν τι τῶν εἰρημένων.

3 Διαφέρει δὲ ταῦτα ἀλλήλων εἴδει· καὶ αἱ φιλήσεις ἄρα καὶ αἱ φιλίαι. τρία δὴ τὰ τῆς φιλίας εἴδη, ἰσάριθμα τοῖς φιλητοῖς· καθ' ἕκαςον γάρ ἐςιν ἀντιφίλησις ὐ λανθάνυσα. οἱ δὲ φιλῦντες ἀλλήλυς βύλονται τἀγαθὰ ἀλλήλοις ταύτῃ ᾗ φιλῦσιν. οἱ μὲν ὖν διὰ τὸ χρήσιμον φιλῦντες ἀλλήλυς ὐ καθ' αὑτὺς φιλῦσιν, ἀλλ' ᾗ γίγνεταί τι αὐτοῖς παρ' ἀλλήλων ἀγαθόν. ὁμοίως δὲ καὶ οἱ δι' ἡδονήν· ὐ γὰρ τῷ ποιύς τινας εἶναι ἀγαπῶσι τὺς εὐτραπέλυς, ἀλλ' ὅτι ἡδεῖς αὐτοῖς. οἵ τε δὴ διὰ τὸ χρήσιμον φιλῦντες διὰ τὸ αὐτοῖς ἀγαθὸν ςέργυσι, καὶ οἱ δι' ἡδονὴν διὰ τὸ αὐτοῖς ἡδύ, καὶ ὐχ ᾗ ὁ φιλύμενός ἐςιν, ἀλλ' ᾗ χρήσιμος ἢ ἡδύς. κατὰ συμβεβηκός τε δὴ αἱ φιλίαι αὗταί εἰσιν· ὐ γὰρ ᾗ ἐςὶν ὅσπερ ἐςὶν ὁ φιλύμενος, ταύτῃ φιλεῖται, ἀλλ' ᾗ πορίζυσιν οἱ μὲν ἀγαθόν τι οἱ δ' ἡδονήν. εὐδιάλυτοι δὴ αἱ τοιαῦταί εἰσι, μὴ διαμενόντων αὐτῶν ὁμοίων· ἐὰν γὰρ μηκέτι ἡδεῖς ἢ χρήσιμοι ὦσι, παύονται φιλῦντες. τὸ δὲ χρήσιμον ὐ διαμένει, ἀλλ' ἄλλοτε ἄλλο γίγνεται. ἀπολυθέντος ὖν δι' ὃ φίλοι ἦσαν, διαλύεται καὶ ἡ φιλία, ὡς ὔσης τῆς φιλίας πρὸς ἐκεῖνα. μάλιςα δ' ἐν τοῖς πρεσβύταις ἡ τοιαύτη δοκεῖ φιλία γίνεσθαι (οὐ γὰρ τὸ ἡδὺ οἱ τηλικῦτοι διώκουσιν ἀλλὰ τὸ ὠφέλιμον), καὶ τῶν ἐν ἀκμῇ καὶ νέων ὅσοι τὸ συμφέρον διώκυσιν. ὐ πάνυ δ' οἱ τοιῦτοι ὐδὲ συζῶσι μετ' ἀλλήλων· ἐνίοτε γὰρ οὐδ' εἰσὶν ἡδεῖς· ὐδὲ δὴ προσδέονται τῆς τοιαύτης ὁμιλίας, ἐὰν μὴ ὠφέλιμοι ὦσιν· ἐπὶ τοσῦτον γάρ εἰσιν ἡδεῖς ἐφ' ὅσον ἐλπίδας ἔχυσιν ἀγαθῦ. εἰς ταύτας δὲ καὶ τὴν ξενικὴν τιθέασιν. ἡ δὲ τῶν νέων φιλία δι' ἡδονὴν εἶναι δοκεῖ· κατὰ πάθος γὰρ ὗτοι ζῶσι, καὶ μάλιςα διώκυσι τὸ ἡδὺ αὐτοῖς καὶ τὸ παρόν· τῆς ἡλικίας δὲ μεταπιπτύσης καὶ τὰ ἡδέα γίνεται ἕτερα. διὸ ταχέως γίγνονται φίλοι καὶ παύονται· ἅμα γὰρ τῷ ἡδεῖ ἡ φιλία μεταπίπτει, τῆς δὲ τοιαύτης ἡδονῆς ταχεῖα ἡ μεταβολή. καὶ [illegible] τικοὶ δ' οἱ νέοι· κατὰ πάθος γὰρ καὶ δι' ἡδονὴν τὸ π[illegible] τῆς ἐρωτικῆς· διόπερ φιλῦσι καὶ ταχέως παύονται, πολ[illegible]κις τῆς αὐτῆς ἡμέρας μεταπίπτοντες. συνημερεύειν δὲ [illegible] συζῆν ὗτοι βύλονται· γίνεται γὰρ αὐτοῖς τὸ κατὰ φι[illegible] οὕτως.

Τελεία δ' ἐςὶν ἡ τῶν ἀγαθῶν φιλία καὶ κατ' ἀ[illegible] ὁμοίων· οὗτοι γὰρ τἀγαθὰ ὁμοίως βύλονται ἀλλήλοις [illegible] ἀγαθοί· ἀγαθοὶ δ' εἰσὶ καθ' αὑτύς. οἱ δὲ βυλόμενοι τἀγ[illegible] τοῖς φίλοις ἐκείνων ἕνεκα μάλιστα φίλοι· δι' αὑτὺς [illegible] ὕτως ἔχυσι, καὶ ὐ κατὰ συμβεβηκός· διαμένει ὖν ἡ [illegible] φιλία ἕως ἂν ἀγαθοὶ ὦσιν, ἡ δ' ἀρετὴ μόνιμον. καὶ [illegible] ἑκάτερος ἁπλῶς ἀγαθὸς καὶ τῷ φίλῳ· οἱ γὰρ ἀγαθ[illegible] ἁπλῶς ἀγαθοὶ καὶ ἀλλήλοις ὠφέλιμοι. ὁμοίως δὲ [illegible] ἡδεῖς· καὶ γὰρ ἁπλῶς οἱ ἀγαθοὶ ἡδεῖς καὶ ἀλλήλοις· [illegible] γὰρ καθ' ἡδονήν εἰσιν αἱ οἰκεῖαι πράξεις καὶ αἱ τ[illegible] τῶν ἀγαθῶν δὲ αἱ αὐταὶ ἢ ὅμοιαι. ἡ τοιαύτη δὲ φ[illegible] μόνιμος εὐλόγως ἐςίν· συνάπτει γὰρ ἐν αὐτῇ πά[illegible] τοῖς φίλοις δεῖ ὑπάρχειν. πᾶσα γὰρ φιλία δι' ἀγα[illegible] ἢ δι' ἡδονήν, ἢ ἁπλῶς ἢ τῷ φιλῦντι, καὶ καθ' ὁμ[illegible] τινα· ταύτῃ δὲ πάνθ' ὑπάρχει τὰ εἰρημένα καθ' [illegible] ταύτῃ γὰρ ὅμοια καὶ τὰ λοιπά, τό τε ἁπλῶς ἀγαθ[illegible] ἡδὺ ἁπλῶς ἐςίν. μάλιςα δὲ ταῦτα φιλητά, καὶ τὸ φ[illegible] δὲ καὶ ἡ φιλία ἐν τύτοις μάλιςα καὶ ἀρίςη. σπ[illegible] εἰκὸς τὰς τοιαύτας εἶναι· ὀλίγοι γὰρ οἱ τοιῦτοι. ἔτι δὲ [illegible] δεῖται χρόνυ καὶ συνηθείας· κατὰ τὴν παροιμίαν γὰρ [illegible] ἐςιν εἰδῆσαι ἀλλήλυς πρὶν τὺς λεγομένυς ἅλας συν[illegible] σαι· ὐδ' ἀποδέξασθαι δὴ πρότερον ὐδ' εἶναι φίλυς, πρ[illegible] ἑκάτερος ἑκατέρῳ φανῇ φιλητὸς καὶ πιςευθῇ. οἱ δὲ τ[illegible] τὰ φιλικὰ πρὸς ἀλλήλυς ποιῦντες βύλονται μὲν φίλ[illegible] ὐκ εἰσὶ δέ, εἰ μὴ καὶ φιλητοί, καὶ τῦτ' ἴσασιν· βύλη[illegible] γὰρ ταχεῖα φιλίας γίνεται, φιλία δ' ὔ.

Αὕτη μὲν ὖν καὶ κατὰ τὸν χρόνον καὶ κατὰ τὰ λ[illegible] τελεία ἐςί, καὶ κατὰ πάντα ταὐτὰ γίνεται καὶ ὅμοια [illegible] τέρῳ παρ' ἑκατέρου, ὅπερ δεῖ τοῖς φίλοις ὑπάρχειν· [illegible]

2. ὗτοι et φίλυς — 3. ἀλλήλοις om M^b. ‖ 6. αἱ om K^b. ‖ 7. ἄρα om L^b. ‖ δὲ O^b, γὰρ M^b. ‖ εἴδη τὰ τῆς φιλίας [illegible] 10. ταύτῃ om L^b. ‖ 16. ὁ om K^b. ‖ 18. περ] ποτε $L^bM^bO^b$. ‖ 19. δὲ M^b. ‖ 22. γίγνεται ἄλλο M^b. ‖ 24. φιλία δοκεῖ L^b [illegible] 26. ἀλλὰ — 27. διώκυσιν om M^b. ‖ 27. ὐδὲ om L^bO^b. ‖ 28. δὴ om K^b, post προσδέονται ponit M^b. ‖ 30. ἐλπίδα K^b. ‖ [illegible] ἡλικίας M^b. ‖ 35. ἡδεῖ καὶ ἡ L^b.

2. δι' om L^b. ‖ 3. τοῖς ἐρωτικοῖς M^b. ‖ 4. συνημερεύσειν K^b. ‖ 5. κατὰ τὴν φιλίαν K^bO^b. ‖ 8. ὁμοίως ἀλλήλοις βύλονται [illegible] βύλονται σὺν ἀλλήλοις K^b. ‖ ᾗ] καθὸ M^b. ‖ 9. ἀγαθοὶ δ' om L^bO^b. ‖ 14. ὠφέλιμοι] καὶ ὠφέλιμοι L^b. ὠφέλιμοι — 15. ἀλλήλοις [illegible] M^b. ‖ 15. οἱ γὰρ ἀγαθοὶ ἁπλῶς καὶ ἡδεῖς L^b. ‖ 17. δὲ αὗται ὅμοιαι K^b, δὲ τοιαῦται ἢ ὅμοιαι O^b. ‖ 19. δεῖ τοῖς φίλοις M^b. ‖ 21. [illegible] M^b. ‖ 22. ὅμοιοι K^b. ‖ 23. ἁπλῶς ἡδύ L^bO^b. ‖ δὴ K^bL^b. ‖ 25. γάρ εἰσιν οἱ L^b. ‖ 27. συναλῶσαι L^bM^b. ‖ 28. δεῖ L^bM^b, [illegible] ἂν add O^b. ‖ 30. μὲν om K^b. ‖ 32. γὰρ] οὖν K^b. ‖ 33. λόγια K^b. ‖ 34. ταῦτα L^bM^b, om K^bO^b. ‖ καὶ om M^b. ‖ ὅμοια [illegible] $L^bM^bO^b$.

ἡδὺ ὁμοίωμα ταύτης ἔχει· καὶ γὰρ οἱ ἀγαθοὶ ἡδεῖς οις. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ διὰ τὸ χρήσιμον· καὶ γὰρ τοιῦ- λήλοις οἱ ἀγαθοί. μάλιςα δὲ καὶ ἐν τούτοις αἱ φι- ιαμένυσιν, ὅταν τὸ αὐτὸ γίγνηται παρ' ἀλλήλων, οἷον καὶ μὴ μόνον ὕτως ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῦ αὐτῦ, οἷον ἱτραπέλοις, καὶ μὴ ὡς ἐραςῇ καὶ ἐρωμένῳ· ὐ γὰρ ῖς αὐτοῖς ἥδονται ὗτοι, ἀλλ' ὁ μὲν ὁρῶν ἐκεῖνον, ὁ κπευόμενος ὑπὸ τοῦ ἐραςῦ· ληγούσης δὲ τῆς ὥρας καὶ ἡ φιλία λήγει· τῷ μὲν γὰρ οὐκ ἔςιν ἡδεῖα ἡ τῷ δ' ὐ γίνεται ἡ θεραπεία. πολλοὶ δ' αὖ διαμέ- , ἐὰν ἐκ τῆς συνηθείας τὰ ἤθη ςέρξωσιν, ὁμοήθεις οἱ δὲ μὴ τὸ ἡδὺ ἀντικαταλλαττόμενοι ἀλλὰ τὸ ιον ἐν τοῖς ἐρωτικοῖς καὶ εἰσὶν ἧττον φίλοι καὶ δια- ,. οἱ δὲ διὰ τὸ χρήσιμον ὄντες φίλοι ἅμα τῷ συμ- ι διαλύονται· ὐ γὰρ ἀλλήλων ἦσαν φίλοι ἀλλὰ ριτελῦς. δι' ἡδονὴν μὲν ὖν καὶ διὰ τὸ χρησιμον καὶ ιυς ἐνδέχεται φίλους εἶναι ἀλλήλοις, καὶ ἐπιεικεῖς ις καὶ μηδέτερον ὁποιῳῦν, δι' αὐτὺς δὲ δῆλον ὅτι τὺς ἀγαθύς· οἱ γὰρ κακοὶ οὐ χαίρυσιν ἑαυτοῖς, εἰ ; ὠφέλεια γίγνοιτο. καὶ μόνη δὲ ἡ τῶν ἀγαθῶν ἀδιάβλητός ἐςιν· ὐ γὰρ ῥᾴδιον ὐδενὶ πιςεῦσαι περὶ πολλῷ χρόνῳ ὑπ' αὐτῶν δεδοκιμασμένυ. καὶ τὸ πι- ἐν τύτοις, καὶ τὸ μηδέποτ' ἂν ἀδικῆσαι, καὶ ὅσα ἐν τῇ ὡς ἀληθῶς φιλίᾳ ἀξιῦται. ἐν δὲ ταῖς ἑτέραις ωλύει τὰ τοιαῦτα γίνεσθαι. ἐπεὶ γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλυς καὶ τὺς διὰ τὸ χρήσιμον, ὥσπερ αἱ πόλεις ι γὰρ αἱ συμμαχίαι ταῖς πόλεσι γίνεσθαι ἕνεκα τῦ ρόντος), καὶ τὺς δι' ἡδονὴν ἀλλήλυς ςέργοντας, ὥσ- παῖδες, ἴσως λέγειν μὲν δεῖ καὶ ἡμᾶς φίλυς τοὺς , εἴδη δὲ τῆς φιλίας πλείω, καὶ πρώτως μὲν καὶ τὴν τῶν ἀγαθῶν ᾗ ἀγαθοί, τὰς δὲ λοιπὰς καθ' ητα· ᾗ γὰρ ἀγαθόν τι καὶ ὅμοιον, ταύτῃ φίλοι· ὶρ τὸ ἡδὺ ἀγαθὸν τοῖς φιληδέσιν. ὐ πάνυ δ' αὗται τυσιν, ὐδὲ γίνονται οἱ αὐτοὶ φίλοι διὰ τὸ χρήσιμον ὶ τὸ ἡδύ: ὐ γὰρ πάνυ συνδυάζεται τὰ κατὰ συμ- ίς.

Εἰς ταῦτα δὲ τὰ εἴδη τῆς φιλίας νενεμημένης οἱ μὲν 6 φαῦλοι ἔσονται φίλοι δι' ἡδονὴν ἢ τὸ χρήσιμον, ταύτῃ ὅμοιοι ὄντες, οἱ δ' ἀγαθοὶ δι' αὐτὺς φίλοι· ᾗ γὰρ ἀγαθοί. οὗτοι μὲν ὖν ἁπλῶς φίλοι, ἐκεῖνοι δὲ κατὰ συμβεβηκὸς καὶ τῷ ὡμοιῶσθαι τύτοις. ὥσπερ δ' ἐπὶ τῶν ἀρετῶν οἱ μὲν καθ' ἕξιν οἱ δὲ κατ' ἐνέργειαν ἀγαθοὶ λέγονται, ὕτω καὶ ἐπὶ τῆς φιλίας· οἱ μὲν γὰρ συζῶντες χαίρυσιν ἀλλήλοις καὶ πορίζυσι τἀγαθά, οἱ δὲ καθεύδοντες ἢ κεχωρισμένοι τοῖς τόποις ὐκ ἐνεργῦσι μέν, οὕτω δ' ἔχυσιν ὥστ' ἐνεργεῖν φιλικῶς· οἱ γὰρ τόποι οὐ διαλύουσι τὴν φιλίαν ἁπλῶς, ἀλλὰ τὴν ἐνέργειαν. ἐὰν δὲ χρόνιος ἡ ἀπουσία γίνηται, καὶ τῆς φιλίας δοκεῖ λήθην ποιεῖν· ὅθεν εἴρηται "πολλὰς δὴ φιλίας ἀπροσηγορία διέλυσεν." ὐ φαίνονται δ' ὔθ' οἱ πρεσβῦται ὔθ' οἱ ςρυφνοὶ φιλικοὶ εἶναι· βραχὺ γὰρ ἐν αὐτοῖς τὸ τῆς ἡδονῆς, ὐδεὶς δὲ δύναται συνημερεύειν τῷ λυπηρῷ ὐδὲ τῷ μὴ ἡδεῖ· μάλιςα γὰρ ἡ φύσις φαίνεται τὸ μὲν λυπηρὸν φεύγειν, ἐφίεσθαι δὲ τῦ ἡδέος. οἱ δ' ἀποδεχόμενοι ἀλλήλυς, μὴ συζῶντες δέ, εὔνοις ἐοίκασι μᾶλλον ἢ φίλοις. ὐδὲν γὰρ ὕτως ἐςὶ φίλων ὡς τὸ συζῆν· ὠφελείας μὲν γὰρ οἱ ἐνδεεῖς ὀρέγονται, συνημερεύειν δὲ καὶ οἱ μακάριοι· μονώταις μὲν γὰρ εἶναι τούτοις ἥκιστα προσήκει. συνδιάγειν δὲ μετ' ἀλλήλων ὐκ ἔςι μὴ ἡδεῖς ὄντας μηδὲ χαίροντας τοῖς αὐτοῖς, ὅπερ ἡ ἑταιρικὴ δοκεῖ ἔχειν.

Μάλιςα μὲν ὖν ἐςὶ φιλία ἡ τῶν ἀγαθῶν, καθάπερ 7 πολλάκις εἴρηται· δοκεῖ γὰρ φιλητὸν μὲν καὶ αἱρετὸν τὸ ἁπλῶς ἀγαθὸν ἢ ἡδύ, ἑκάςῳ δὲ τὸ αὐτῷ τοιῦτον· ὁ δ' ἀγαθὸς τῷ ἀγαθῷ δι' ἄμφω ταῦτα. ἔοικε δ' ἡ μὲν φίλησις πάθει, ἡ δὲ φιλία ἕξει· ἡ γὰρ φίλησις ὐχ ἧττον πρὸς τὰ ἄψυχά ἐςιν, ἀντιφιλῦσι δὲ μετὰ προαιρέσεως, ἡ δὲ προαίρεσις ἀφ' ἕξεως. καὶ τἀγαθὰ βούλονται τοῖς φιλυμένοις ἐκείνων ἕνεκα, ὐ κατὰ πάθος ἀλλὰ καθ' ἕξιν. καὶ φιλῦντες τὸν φίλον τὸ αὐτοῖς ἀγαθὸν φιλῦσιν· ὁ γὰρ ἀγαθὸς φίλος γινόμενος ἀγαθὸν γίνεται ᾧ φίλος. ἑκάτερος ὖν φιλεῖ τε τὸ αὐτῷ ἀγαθόν, καὶ τὸ ἴσον ἀνταποδίδωσι τῇ βυλήσει καὶ τῷ ἡδεῖ· λέγεται γὰρ φιλότης ἡ ἰσότης.

ὑπάρχει M^b. ‖ 2. οἱ $K^bL^bM^b$. ‖ ὗτοι K^bO^b. ‖ 3. οἱ om $K^bL^bO^b$. ‖ δὲ ἐν τοῖς τοιύτοις M^b. ‖ 4. μένυσιν K^bO^b. ‖ αὐτὸ] ·. ‖ 5. τῦ αὐτῦ] τύτυ L^b. ‖ 6. καὶ post ἐραςῇ om M^b. ‖ 7. ἐρῶν M^b. ‖ 9. ἡ ὄψις ἡδεῖα M^b. ‖ 17. ἀλλήλοις εἶναι K^bM^b. ‖ om M^b. ‖ 21. πιςεύσεται M^b. ‖ 22. ὑπ' αὐτοῦ L^b, ὑφ' αὐτοῦ K^b. ‖ 23. ἂν om O^b. ‖ 24. ἀξιῦνται M^b. ‖ ἑταιρείαις K^b, ἄλλαις 25. γὰρ] δὲ M^b. ‖ 29. μὲν δεῖ λέγειν L^b, δεῖ λέγειν M^b. ‖ 30. πρώτην M^b. ‖ καὶ om O^b. ‖ 32. ὅμοιόν τι ταύτῃ K^bM^b. ‖ αθόν τι τοῖς M^b. ‖ 35. διὰ τὸ om M^b. ‖ τὰ] ἀλλὰ M^bO^b.

δὲ O^b. ‖ κατανενεμημένης L^bO^b. ‖ 3. φίλοι om K^b. ‖ 5. τὸ L^bO^b. ‖ περ om L^b. ‖ δ'] γὰρ M^b. ‖ 9. ὥστ'] ὥστε καὶ L^b. ‖ ηται $L^bM^bO^b$. ‖ λήθην δοκεῖ ποιεῖν K^b, λήθην ποιεῖν δοκεῖ O^b. ‖ 15. προσημερεύειν K^b, συνημερεύσειν M^b. ‖ 17. μὲν om K^bL^b 18. ἀπεχόμενοι ἀλλήλων M^b. ‖ 19. ἐςὶ om M^b. ‖ 21. μονιμωτάταις M^b. ‖ μὲν om K^b. ‖ 26. γὰρ] δὲ M^b. ‖ 27. ἀγαθὸν καὶ δ' ἀγαθῷ ἄμφω ταῦτα K^b. ‖ 33. τὸν] δὲ τὸν L^b. ‖ 34. γενόμενος $L^bM^bO^b$. ‖ 35. τε post τὸ K^b, om O^b. ‖ 36. ἡ om K^b.

μάλιστα δὴ τῇ τῶν ἀγαθῶν ταῦθ' ὑπάρχει. ἐν δὲ τοῖς στρυφνοῖς καὶ πρεσβυτικοῖς ἧττον γίνεται ἡ φιλία, ὅσῳ δυσκολώτεροί εἰσι καὶ ἧττον ταῖς ὁμιλίαις χαίρουσιν· ταῦτα γὰρ δοκεῖ μάλιστ' εἶναι φιλικὰ καὶ ποιητικὰ φιλίας. διὸ νέοι μὲν γίνονται φίλοι ταχύ, πρεσβῦται δ' οὔ· οὐ γὰρ γίγνονται φίλοι οἷς ἂν μὴ χαίρωσιν· ὁμοίως δ' οὐδ' οἱ στρυφνοί. ἀλλ' οἱ τοιοῦτοι εὔνοι μέν εἰσιν ἀλλήλοις· βούλονται γὰρ τἀγαθὰ καὶ ἀπαντῶσιν εἰς τὰς χρείας· φίλοι δ' οὐ πάνυ εἰσὶ διὰ τὸ μὴ συνημερεύειν μηδὲ χαίρειν ἀλλήλοις, ἃ δὴ μάλιστ' εἶναι δοκεῖ φιλικά. πολλοῖς δ' εἶναι φίλον κατὰ τὴν τελείαν φιλίαν οὐκ ἐνδέχεται, ὥσπερ οὐδ' ἐρᾶν πολλῶν ἅμα· ἔοικε γὰρ ὑπερβολῇ, τὸ τοιοῦτο δὲ πρὸς ἕνα πέφυκε γίνεσθαι, πολλοὺς δ' ἅμα τῷ αὐτῷ ἀρέσκειν σφόδρα οὐ ῥᾴδιον, ἴσως δ' οὐδ' ἀγαθοὺς εἶναι. δεῖ δὲ καὶ ἐμπειρίαν λαβεῖν καὶ ἐν συνηθείᾳ γενέσθαι, ὃ παγχάλεπον. διὰ τὸ χρήσιμον δὲ καὶ τὸ ἡδὺ πολλοῖς ἀρέσκειν ἐνδέχεται· πολλοὶ γὰρ οἱ τοιοῦτοι, καὶ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ αἱ ὑπηρεσίαι. τούτων δὲ μᾶλλον ἔοικε φιλίᾳ ἡ διὰ τὸ ἡδύ, ὅταν ταὐτὰ ὑπ' ἀμφοῖν γίγνηται καὶ χαίρωσιν ἀλλήλοις ἢ τοῖς αὐτοῖς, οἷαι τῶν νέων εἰσὶν αἱ φιλίαι· μᾶλλον γὰρ ἐν ταύταις τὸ ἐλευθέριον. ἡ δὲ διὰ τὸ χρήσιμον ἀγοραίων. καὶ οἱ μακάριοι δὲ χρησίμων μὲν οὐδὲν δέονται, ἡδέων δέ· συζῆν μὲν γὰρ βούλονταί τισι, τὸ δὲ λυπηρὸν ὀλίγον μὲν χρόνον φέρουσιν, συνεχῶς δ' οὐθεὶς ἂν ὑπομείναι, οὐδ' αὐτὸ τὸ ἀγαθόν, εἰ λυπηρὸν αὐτῷ εἴη· διὸ τοὺς φίλους ἡδεῖς ζητοῦσιν. δεῖ δ' ἴσως καὶ ἀγαθοὺς τοιούτους ὄντας, καὶ ἔτι αὐτοῖς· οὕτω γὰρ ὑπάρξει αὐτοῖς ὅσα δεῖ τοῖς φίλοις. οἱ δ' ἐν ταῖς ἐξουσίαις διῃρημένοις φαίνονται χρῆσθαι τοῖς φίλοις· ἄλλοι γὰρ αὐτοῖς εἰσὶ χρήσιμοι καὶ ἕτεροι ἡδεῖς, ἄμφω δ' οἱ αὐτοὶ οὐ πάνυ· οὔτε γὰρ ἡδεῖς μετ' ἀρετῆς ζητοῦσιν οὔτε χρησίμους εἰς τὰ καλά, ἀλλὰ τοὺς μὲν εὐτραπέλους τοῦ ἡδέος ἐφιέμενοι, τοὺς δὲ δεινοὺς πρᾶξαι τὸ ἐπιταχθέν· ταῦτα δ' οὐ πάνυ γίνεται ἐν τῷ αὐτῷ. ἡδὺς δὲ καὶ χρήσιμος ἅμα εἴρηται ὅτι ὁ σπουδαῖος· ἀλλ' ὑπερέχοντι οὐ γίνεται ὁ τοιοῦτος φίλος, ἂν μὴ καὶ τῇ ἀρετῇ ὑπερέχηται· εἰ δὲ μή, οὐκ ἰσάζει ἀνάλογον ὑπερεχόμενος. οὐ πάνυ δ' εἰώθασι τοιοῦτοι γίνεσθαι.

Εἰσὶ δ' οὖν αἱ εἰρημέναι φιλίαι ἐν ἰσότητι· τὰ
αὐτὰ γίγνεται ἀπ' ἀμφοῖν καὶ βούλονται ἀλλήλοις,
ρον ἀνθ' ἑτέρου ἀντικαταλλάττονται, οἷον ἡδονὴν ἀντ'
λείας. ὅτι δ' ἧττον εἰσὶν αὗται αἱ φιλίαι καὶ μέ
εἴρηται. δοκοῦσι δὲ καὶ δι' ὁμοιότητα καὶ ἀνομοι
ταὐτοῦ εἶναί τε καὶ οὐκ εἶναι φιλίαι· καθ' ὁμοιότητα
τῆς κατ' ἀρετὴν φαίνονται φιλίαι (ἡ μὲν γὰρ τὸ ἡδὺ
ἡ δὲ τὸ χρήσιμον, ταῦτα δ' ὑπάρχει κἀκείνῃ), τῷ
μὲν ἀδιάβλητον καὶ μόνιμον εἶναι, ταύτας δὲ τα
μεταπίπτειν ἄλλοις τε διαφέρειν πολλοῖς, οὐ φαίνονται
λίαι δι' ἀνομοιότητα ἐκείνης. ἕτερον δ' ἐστὶ φιλίας
τὸ καθ' ὑπεροχήν, οἷον πατρὶ πρὸς υἱὸν καὶ ὅλως τ
τέρῳ πρὸς νεώτερον, ἀνδρί τε πρὸς γυναῖκα καὶ παντὶ
χοντι πρὸς ἀρχόμενον. διαφέρουσι δ' αὗται καὶ ἀλλ
οὐ γὰρ ἡ αὐτὴ γονεῦσι πρὸς τέκνα καὶ ἄρχουσι πρὸ
χομένους, ἀλλ' οὐδὲ πατρὶ πρὸς υἱὸν καὶ υἱῷ πρὸς π
οὐδ' ἀνδρὶ πρὸς γυναῖκα καὶ γυναικὶ πρὸς ἄνδρα
γὰρ ἑκάστῳ τούτων ἀρετὴ καὶ τὸ ἔργον, ἕτερα δὲ κ
ἃ φιλοῦσιν· ἕτεραι οὖν καὶ αἱ φιλήσεις καὶ αἱ
ταὐτὰ μὲν δὴ οὔτε γίγνεται ἑκατέρῳ παρὰ θατέρου
ζητεῖν· ὅταν δὲ γονεῦσι μὲν τέκνα ἀπονέμῃ ἃ
γεννήσασι, γονεῖς δὲ υἱέσιν ἃ δεῖ τοῖς τέκνοις,
τῶν τοιούτων καὶ ἐπιεικὴς ἔσται φιλία. ἀνάλογον
σαις ταῖς καθ' ὑπεροχὴν οὔσαις φιλίαις καὶ τὴ
δεῖ γίνεσθαι, οἷον τὸν ἀμείνω μᾶλλον φιλεῖσθαι
καὶ τὸν ὠφελιμώτερον, καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον
ὅταν γὰρ κατ' ἀξίαν ἡ φίλησις γίγνηται, τότε γ
πως ἰσότης, ὃ δὴ τῆς φιλίας εἶναι δοκεῖ.

Οὐχ ὁμοίως δὲ τὸ ἴσον ἔν τε τοῖς δικαίοις καὶ
φιλίᾳ φαίνεται ἔχειν· ἔστι γὰρ ἐν μὲν τοῖς δικαί
πρώτως τὸ κατ' ἀξίαν, τὸ δὲ κατὰ ποσὸν δευτέρως,
τῇ φιλίᾳ τὸ μὲν κατὰ ποσὸν πρώτως, τὸ δὲ κατ'
δευτέρως. δῆλον δ', ἐὰν πολὺ διάστημα γίγνηται
ἢ κακίας ἢ εὐπορίας ἢ τινος ἄλλου· οὐ γὰρ ἔτι φίλ
ἀλλ' οὐδ' ἀξιοῦσιν. ἐμφανέστατον δὲ τοῦτ' ἐπὶ τῶν θεῶν
στον γὰρ οὗτοι πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς ὑπερέχουσιν. δῆλον

2. πρεσβυτικοῖς καὶ στρυφνοῖς L^b. ‖ 3. δύσκολοί K^b. ‖ 13. πολλοῖς L^bM^b. ‖ τὸν αὐτὸν M^b. ‖ σφόδρα ἀρέσκειν K^b. ‖ 14. … L^b. ‖ 15. χαλεπόν M^b. ‖ 18. ἢ om K^b. ‖ 19. ἀπ' K^bM^b. ‖ χαίρουσιν M^bN^b. ‖ 20. γὰρ] δ' M^b. ‖ 21. ἀγοραία M^b. ‖ 2… add L^b. ‖ 24. ὑπομείνοι L^b. ‖ αὐτὸ] αὖ L^bO^b. ‖ 27. αὐτοῖς ὑπάρξει L^bM^b. ‖ 29. αὐτοί εἰσιν εἰ χρήσιμοι K^b, αὐτοῖς εἰσιν … O^b. ‖ 32. γίνονται L^b. ‖ 33. ὅτι om K^bM^b. ‖ 34. ἐὰν K^b. ‖ 35. εἰ] ἂν O^b. ‖ 36. ὑπερεχομένη M^b.

2. ἐπ' L^b. ‖ 3. καταλλάττονται M^b. ‖ 4. δ'] δὲ καὶ L^b. ‖ αὗται φιλίαι K^b, αἱ τοιαῦται φιλίαι L^b. ‖ 5. καὶ post … om … 6. αὐτοῦ M^b. ‖ 7. τὴν M^b. ‖ 9. εἶναι καὶ μόνιμον M^b. ‖ 10. πολλοῖς διαφέρειν O^b. ‖ 11. ἐκείναις M^b. ‖ 14. καὶ om $L^bM^bO^b$. ‖ … ἑκατέρα M^b. ‖ 18. ἑκάστου K^b. ‖ 19. ἕτερα οὖν καὶ δι' ἃ φίλησις K^b. ‖ 20. ταυτὸ K^b. ‖ 21. μὲν om M^b. ‖ ἃ — 22. υἱέσιν om … om K^b. ‖ 23. ἔσται ἡ φιλία M^b. ‖ ἁπάσαις L^b. ‖ 24. τὴν φιλίαν M^b. ‖ 25. φιλεῖσθαι μᾶλλον O^b. ‖ 28. ὃ — δοκεῖ om L^b. ‖ … M^bO^b. ‖ 31. πρῶτον M^b. ‖ 32. πρώτως τὸ κατὰ ποσόν, omisso μὲν, L^b. ‖ 33. πολὺ τὸ δ. M^b. ‖ γένηται K^bO^b. ‖ 35. ἀλλ' …

βασιλέων· ὐδὲ γὰρ τύτοις ἀξιῦσιν εἶναι φίλοι οἱ
ταδεέςεροι, ὐδὲ τοῖς ἀρίςοις ἢ σοφωτάτοις οἱ μη-
οι. ἀκριβὴς μὲν ὖν ἐν τοῖς τοιύτοις ὐκ ἔςιν ὁρι-
ις τίνος οἱ φίλοι· πολλῶν γὰρ ἀφαιρυμένων ἔτι
ιλὺ δὲ χωρισθέντος, οἷον τῦ θεῦ, ὐκέτι. ὅθεν καὶ
, μή ποτ' ὐ βύλονται οἱ φίλοι τοῖς φίλοις τὰ
ῶν ἀγαθῶν, οἷον θεὺς εἶναι· ὐδὲ γὰρ ἔτι φίλοι
ιύτοῖς, ὐδὲ δὴ ἀγαθά· οἱ γὰρ φίλοι ἀγαθά. εἰ
ς εἴρηται ὅτι ὁ φίλος τῷ φίλῳ βύλεται τἀγαθὰ
κα, μένειν ἂν δέοι οἷός ποτ' ἐςὶν ἐκεῖνος· ἀνθρώπῳ
ιυλήσεται τὰ μέγιςα ἀγαθά. ἴσως δ' ὐ πάντα·
ὰρ μάλισθ' ἕκαςος βύλεται τἀγαθά. οἱ πολλοὶ
διὰ φιλοτιμίαν βύλεσθαι φιλεῖσθαι μᾶλλον ἢ
διὸ φιλοκόλακες οἱ πολλοί· ὑπερεχόμενος γὰρ
κόλαξ, ἢ προσποιεῖται τοιῦτος εἶναι καὶ μᾶλλον
φιλεῖσθαι. τὸ δὲ φιλεῖσθαι ἐγγὺς εἶναι δοκεῖ τῦ
, ῦ δὴ οἱ πολλοὶ ἐφίενται. ὐ δι' αὑτὸ δ' ἐοίκασιν
τὴν τιμήν, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός· χαίρουσι
ὲν πολλοὶ ὑπὸ τῶν ἐν ταῖς ἐξουσίαις τιμώμενοι
ἐλπίδα· οἴονται γὰρ τεύξεσθαι παρ' αὐτῶν, ἄν τυ
ὡς δὴ σημείῳ τῆς εὐπαθείας χαίρουσι τῇ τιμῇ.
ὶ τῶν ἐπιεικῶν καὶ εἰδότων ὀρεγόμενοι τιμῆς βε-
τὴν οἰκείαν δόξαν ἐφίενται περὶ αὐτῶν· χαίρυσι
σὶν ἀγαθοί, πιστεύοντες τῇ τῶν λεγόντων κρίσει.
ῖσθαι δὲ καθ' αὑτὸ χαίρυσιν· διὸ δόξειεν ἂν κρεῖτ-
τοῦ τιμᾶσθαι, καὶ ἡ φιλία καθ' αὑτὴν αἱρετὴ
κεῖ δ' ἐν τῷ φιλεῖν μᾶλλον ἢ ἐν τῷ φιλεῖσθαι
ιμεῖον δ' αἱ μητέρες τῷ φιλεῖν χαίρουσαι· ἔνιαι
ασι τὰ ἑαυτῶν τρέφεσθαι, καὶ φιλῦσι μὲν εἰδυῖαι,
ῖσθαι δ' ὐ ζητῦσιν, ἐὰν ἀμφότερα μὴ ἐνδέχηται,
νὸν αὐταῖς ἔοικεν εἶναι, ἐὰν ὁρῶσιν εὖ πράττοντας,
ὶ φιλῦσιν αὐτύς, κἂν ἐκεῖνοι μηδὲν ὧν μητρὶ προ-
ονέμωσι διὰ τὴν ἄγνοιαν. μᾶλλον δὲ τῆς φιλίας
ῷ φιλεῖν, καὶ τῶν φιλοφίλων ἐπαινυμένων, φίλων
φιλεῖν ἔοικεν, ὥς' ἐν οἷς τῦτο γίνεται κατ' ἀξίαν,

ῦτοι μόνιμοι φίλοι καὶ ἡ τύτων φιλία. ὕτω δ' ἂν καὶ οἱ ἄνισοι μάλις' εἶεν φίλοι· ἰσάζοιντο γὰρ ἄν. ἡ δ' ἰσότης καὶ ὁμοιότης φιλότης, καὶ μάλιςα μὲν ἡ τῶν κατ' ἀρετὴν ὁμοιότης· μόνιμοι γὰρ ὄντες καθ' αὑτὺς καὶ πρὸς ἀλλήλυς μένουσι, καὶ ὔτε δέονται φαύλων ὔθ' ὑπηρετῦσι τοιαῦτα, ἀλλ' ὡς εἰπεῖν καὶ διακωλύουσι· τῶν ἀγαθῶν γὰρ μήτ' αὐτὺς ἁμαρτάνειν μήτε τοῖς φίλοις ἐπιτρέπειν. οἱ δὲ μοχθηροὶ τὸ μὲν βέβαιον ὐκ ἔχυσιν· ὐδὲ γὰρ αὑτοῖς διαμένυσιν ὅμοιοι ὄντες· ἐπ' ὀλίγον δὲ χρόνον γίγνονται φίλοι, χαίροντες τῇ ἀλλήλων μοχθηρίᾳ. οἱ χρήσιμοι δὲ καὶ ἡδεῖς ἐπὶ πλεῖον διαμένουσιν· ἕως γὰρ ἂν πορίζωσιν ἡδονὰς ἢ ὠφελείας ἀλλήλοις. ἐξ ἐναντίων δὲ μάλιςα μὲν δοκεῖ ἡ διὰ τὸ χρήσιμον γίγνεσθαι φιλία, οἷον πένης πλυσίῳ, ἀμαθὴς εἰδότι· ῦ γὰρ τυγχάνει τις ἐνδεὴς ὤν, τύτυ ἐφιέμενος ἀντιδωρεῖται ἄλλο. ἐνταῦθα δ' ἄν τις ἕλκοι καὶ ἐραςὴν καὶ ἐρώμενον, καὶ καλὸν καὶ αἰσχρόν. διὸ φαίνονται καὶ οἱ ἐρασταὶ γελοῖοι ἐνίοτε, ἀξιοῦντες φιλεῖσθαι ὡς φιλῦσιν· ὁμοίως δὴ φιλητὺς ὄντας ἴσως ἀξιωτέον, μηδὲν δὲ τοιῦτον ἔχοντας γελοῖον. ἴσως δὲ ὐδ' ἐφίεται τὸ ἐναντίον τῦ ἐναντίυ καθ' αὑτό, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός. ἡ δ' ὄρεξις τοῦ μέσυ ἐςίν· τῦτο γὰρ ἀγαθόν, οἷον τῷ ξηρῷ ὐχ ὑγρῷ γενέσθαι ἀλλ' ἐπὶ τὸ μέσον ἐλθεῖν, καὶ τῷ θερμῷ καὶ τοῖς ἄλλοις ὁμοίως. ταῦτα μὲν οὖν ἀφείσθω· καὶ γάρ ἐστιν ἀλλοτριώτερα.

Ἔοικε δέ, καθάπερ ἐν ἀρχῇ εἴρηται, περὶ ταῦτα καὶ 11
ἐν τοῖς αὐτοῖς εἶναι ἥ τε φιλία καὶ τὸ δίκαιον· ἐν ἁπάσῃ γὰρ κοινωνίᾳ δοκεῖ τι δίκαιον εἶναι, καὶ φιλία δέ· προσαγορεύυσι γῦν ὡς φίλυς τὺς σύμπλυς καὶ τὺς συςρατιώτας, ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς ἐν ταῖς ἄλλαις κοινωνίαις. καθ' ὅσον δὲ κοινωνοῦσιν, ἐπὶ τοσοῦτόν ἐςι φιλία· καὶ γὰρ τὸ δίκαιον. καὶ ἡ παροιμία "κοινὰ τὰ φίλων," ὀρθῶς· ἐν κοινωνίᾳ γὰρ ἡ φιλία. ἔστι δ' ἀδελφοῖς μὲν καὶ ἑταίροις πάντα κοινά, τοῖς δ' ἄλλοις ἀφωρισμένα, καὶ τοῖς μὲν πλείω τοῖς δ' ἐλάττω· καὶ γὰρ τῶν φιλιῶν αἱ μὲν μᾶλλον αἱ δ' ἧττον. διαφέρει δὲ καὶ τὰ δίκαια· οὐ γὰρ

om M^b. ‖ τοῖς om O^b. ‖ 5. χωρισθέντες M^bN^b. ‖ 6. ὐ om M^b. ‖ 7. ὐ K^bM^b. ‖ 8. φίλοι τἀγαθά $L^bM^bO^b$. ‖ 9.
. ‖ 11. ἀγαθά] εἶναι ἀγαθά M^b, ἀγαθὰ εἶναι L^bO^b. ‖ πάντων L^b. ‖ 15. εἶναι om $K^bL^bM^bO^b$. ‖ καὶ μᾶλλον ante τοιῦτος
5. τὸ δὲ φιλεῖσθαι] ἢ K^b. ‖ 17. ὐ] οἱ ὐ K^b, omisso δ'. ‖ 20. ἀνθ' ῦ K^b. ‖ 23. περὶ αὐτῶν ἐφίενται L^bM^b, L^b addito καὶ
σι. ‖ 25. ἑαυτὸ M^b. ‖ 26. ἑαυτὴν M^b. ‖ εἶναι αἱρετή O^b. ‖ 28. εἶναι om M^b. ‖ 29. διδόασι] δοκοῦσι K^b. ‖ 32. μὴ δύνανται
προσήκει ἀπονέμειν L^bM^b. ‖ 33. ἄνοιαν K^bL^b. ‖ 34. φιλοφίλων] φίλων K^b. ‖ 35. ἀρετῆι K^b, ἀρετὴ εἶναι M^b, ἀρετὴ L^bO^b. ‖
M^b.

ίτων] τῶν τοιύτων L^bM^b. ‖ 7. post ἐπιτρέπειν L^b ὑπηρετεῖ, M^b ὑπηρετεῖν. ‖ 11. πλέον M^b, πλείω O^b. ‖ ἕως] ἡδέως K^b. ‖ γὰρ
ἂν om M^b. ‖ ἡδονὰς καὶ ὠφελῶσιν O^b. ‖ 12. ἡ om K^b. ‖ 15. καὶ ante ἐραςὴν om M^b. ‖ 16. αἰσχρὸν καὶ καλόν O^b. ‖
ὄντες ἐνίοτε· ἀξιοῦσι γὰρ φιλεῖσθαι O^b. ‖ 18. ὅμως L^b. ‖ δὲ O^b. ‖ ἴσον M^b. ‖ 20. τοῦ om L^bM^b. ‖ 21. μέσον M^b. ‖ ὑγρῷ
O^b. ‖ γίνεσθαι L^bM^b. ‖ 24. ἀλλοτριώτερον M^b. ‖ 25. ταυτὸ K^b. ‖ 26. ἥ τε — 27. εἶναι om M^b. ‖ 28. γῦν] γὰρ L^b, δὲ
. τὰ τῶν φίλων M^b. ‖ 32. ἑτέροις L^b. ‖ 33. ἄλλοις om K^b.

ταὐτὰ γονεῦσι πρὸς τέκνα καὶ ἀδελφοῖς πρὸς ἀλλήλους, οὐδ' ἑταίροις καὶ πολίταις, ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων φιλιῶν. ἕτερα δὴ καὶ τὰ ἄδικα πρὸς ἑκάςυς τύτων, καὶ αὔξησιν λαμβάνει τῷ μᾶλλον πρὸς φίλυς εἶναι, οἷον χρήματα ἀποστερῆσαι ἑταῖρον δεινότερον ἢ πολίτην, καὶ μὴ βοηθῆσαι ἀδελφῷ ἢ ὀθνείῳ, καὶ πατάξαι πατέρα ἢ ὁντινῦν ἄλλον. αὔξεσθαι δὲ πέφυκεν ἅμα τῇ φιλίᾳ καὶ τὸ δίκαιον, ὡς ἐν τοῖς αὐτοῖς ὄντα καὶ ἐπ' ἴσον διήκοντα. αἱ δὲ κοινωνίαι πᾶσαι μορίοις ἐοίκασι τῆς πολιτικῆς· συμπορεύονται γὰρ ἐπί τινι συμφέροντι, καὶ πορίζόμενοί τι τῶν εἰς τὸν βίον· καὶ ἡ πολιτικὴ δὲ κοινωνία τῦ συμφέροντος χάριν δοκεῖ καὶ ἐξ ἀρχῆς συνελθεῖν καὶ διαμένειν· τύτου γὰρ καὶ οἱ νομοθέται ςοχάζονται, καὶ δίκαιόν φασιν εἶναι τὸ κοινῇ συμφέρον. αἱ μὲν ὖν ἄλλαι κοινωνίαι κατὰ μέρη τῦ συμφέροντος ἐφίενται, οἷον πλωτῆρες μὲν τῦ κατὰ τὸν πλῦν πρὸς ἐργασίαν χρημάτων ἤ τι τοιῦτον, συςρατιῶται δὲ τῦ κατὰ τὸν πόλεμον, εἴτε χρημάτων εἴτε νίκης ἢ πόλεως ὀρεγόμενοι, ὁμοίως δὲ καὶ φυλέται καὶ δημόται. ἔνιαι δὲ τῶν κοινωνιῶν δι' ἡδονὴν δοκῦσι γίγνεσθαι, θιασωτῶν καὶ ἐρανιςῶν· αὗται γὰρ θυσίας ἕνεκα καὶ συνυσίας. πᾶσαι δ' αὗται ὑπὸ τὴν πολιτικὴν ἐοίκασιν εἶναι· ὐ γὰρ τοῦ παρόντος συμφέροντος ἡ πολιτικὴ ἐφίεται, ἀλλ' εἰς ἅπαντα τὸν βίον, θυσίας τε ποιῦντες καὶ περὶ ταύτας συνόδυς, τιμὰς ἀπονέμοντες τοῖς θεοῖς, καὶ αὐτοῖς ἀναπαύσεις πορίζοντες μεθ' ἡδονῆς. αἱ γὰρ ἀρχαῖαι θυσίαι καὶ σύνοδοι φαίνονται γίνεσθαι μετὰ τὰς τῶν καρπῶν συγκομιδὰς οἷον ἀπαρχαί· μάλιςα γαρ ἐν τούτοις ἐσχόλαζον τοῖς καιροῖς. πᾶσαι δὴ φαίνονται αἱ κοινωνίαι μόρια τῆς πολιτικῆς εἶναι· ἀκολυθήσυσι δὲ αἱ τοιαῦται φιλίαι ταῖς τοιαύταις κοινωνίαις.

12 Πολιτείας δ' ἐστὶν εἴδη τρία, ἴσαι δὲ καὶ παρεκβάσεις, οἷον φθοραὶ τούτων. εἰσὶ δ' αἱ μὲν πολιτεῖαι βασιλεία τε καὶ ἀριστοκρατία, τρίτη δ' ἡ ἀπὸ τιμημάτων, ἣν τιμοκρατικὴν λέγειν οἰκεῖον φαίνεται, πολιτείαν δ' αὐτὴν εἰώθασιν οἱ πλεῖστοι καλεῖν. τούτων δὲ βελτίστη μὲν ἡ βασιλεία, χειρίςη δ' ἡ τιμοκρατία. παρέκβασις δὲ βασιλείας μὲν τυραννίς· ἄμφω γὰρ μοναρχίαι, διαφέρυσι [...] πλεῖςον· ὁ μὲν γὰρ τύραννος τὸ ἑαυτῷ συμφέρον σκ[...] ὁ δὲ βασιλεὺς τὸ τῶν ἀρχομένων. οὐ γάρ ἐςι βασι[...] ὁ μὴ αὐτάρκης καὶ πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς ὑπερέχων· ὁ [...] τοιῦτος οὐδενὸς προσδεῖται· τὰ ὠφέλιμα ὖν αὐτῷ μὲ[...] ἂν σκοποίη, τοῖς δ' ἀρχομένοις· ὁ γὰρ μὴ τοιῦτος κλη[...] τὸς ἄν τις εἴη βασιλεύς. ἡ δὲ τυραννὶς ἐξ ἐναντίας τ[...] τὸ γὰρ ἑαυτῷ ἀγαθὸν διώκει. καὶ φανερώτερον ἐπὶ τ[...] της ὅτι χειρίστη· κάκιστον δὲ τὸ ἐναντίον τῷ βελτ[...] μεταβαίνει δ' ἐκ βασιλείας εἰς τυραννίδα· φαυλότης [...] ἐςι μοναρχίας ἡ τυραννίς· ὁ δὴ μοχθηρὸς βασιλεὺς τύρ[...] νος γίνεται. ἐξ ἀριςοκρατίας δὲ εἰς ὀλιγαρχίαν κακί[...] ἀρχόντων, οἳ νέμυσι τὰ τῆς πόλεως παρὰ τὴν ἀξίαν, [...] πάντα ἢ τὰ πλεῖςα τῶν ἀγαθῶν ἑαυτοῖς, καὶ τὰς ἀρ[...] ἀεὶ τοῖς αὐτοῖς, περὶ πλείςυ ποιύμενοι τὸ πλυτεῖ[ν]· ὀλ[...] δὴ ἄρχουσι καὶ μοχθηροὶ ἀντὶ τῶν ἐπιεικεστάτων. ἐ[...] δὴ τιμοκρατίας εἰς δημοκρατίαν· σύνοροι γάρ εἰσι[...] πλήθους γὰρ βούλεται καὶ ἡ τιμοκρατία εἶναι, κα[...] πάντες οἱ ἐν τῷ τιμήματι. ἥκιστα δὲ μοχθηρόν ἐστ[...] δημοκρατία· ἐπὶ μικρὸν γὰρ παρεκβαίνει τὸ τῆς πολ[...] εἶδος. – μεταβάλλουσι μὲν οὖν μάλισθ' ὕτως αἱ πολ[...] ἐλάχιςον γὰρ οὕτω καὶ ῥᾷςα μεταβαίνυσιν. ὁμ[...] δ' αὐτῶν καὶ οἷον παραδείγματα λάβοι τις ἐν [...] ταῖς οἰκίαις. ἡ μὲν γὰρ πατρὸς πρὸς υἱεῖς κοινων[...] λείας ἔχει σχῆμα· τῶν τέκνων γὰρ τῷ πατρὶ μέλει [...] τεῦθεν δὲ καὶ Ὅμηρος τὸν Δία πατέρα προσαγορεύ[...] τρικὴ γὰρ ἀρχὴ βούλεται ἡ βασιλεία εἶναι. ἐν Π[...] δ' ἡ τοῦ πατρὸς τυραννική· χρῶνται γὰρ ὡς δούλ[...] υἱέσιν. τυραννικὴ δὲ καὶ ἡ δεσπότυ πρὸς δούλυς· τὸ [...] τοῦ δεσπότυ συμφέρον ἐν αὐτῇ πράττεται. αὕτη μὲ[...] ὀρθὴ φαίνεται, ἡ Περσικὴ δ' ἡμαρτημένη· τῶν δια[...] των γὰρ αἱ ἀρχαὶ διάφοροι. ἀνδρὸς δὲ καὶ γυναικ[...] στοκρατικὴ φαίνεται· κατ' ἀξίαν γὰρ ὁ ἀνὴρ ἄρχ[ει] [...] περὶ ταῦτα ἃ δεῖ τὸν ἄνδρα· ὅσα δὲ γυναικὶ ἁρ[...] ἐκείνῃ ἀποδίδωσιν. ἁπάντων δὲ κυριεύων ὁ ἀνὴρ ε[...] γαρχίαν μεθίστησιν· παρὰ τὴν ἀξίαν γὰρ αὐτὸ ποι[...]

3. τὰ δίκαια L^b, τὰ ἄδικα καὶ τὰ δίκαια M^b. ‖ 4. χρημάτων M^b. ‖ 6. ἀδελφοῖς ἢ ὀθνείοις M^b. ‖ 7. πέφυκεν] φαίνεται K^b. ‖ [...] καὶ ἐπ' ἴσων διήκοντα L^b, om K^b. ‖ 9. τοῖς πολιτικοῖς M^b. ‖ 10. καὶ om M^b. ‖ 16. χρημάτων] ἢ χρημάτων L^b. ‖ στρατιῶται [...] 17. ἢ] εἴτε L^b. ‖ 19. θιασ τῶν K^b, incerta inter σ et τ vocali. ‖ 21. εἶναι om K^b. ‖ 22. τοῦ ἐπὶ τοῦ παρόντος O^b. ‖ 23. [...] τὰς συνόδυς K^bL^b. ‖ 24. ἀπονέμυσι M^b. ‖ ἑαυτοῖς L^bM^b. ‖ 25. ἀρχαὶ αἱ L^b. ‖ 30. τοιαύταις om K^b. ‖ 31. εἰσὶν L^b. ‖ [...] M^b. ‖ καὶ] αἱ L^b, καὶ αἱ O^b. ‖ 32. δ' αἱ om K^b. ‖ 33. ἀριστοκράτεια K^b. ‖ ἡ om K^b. ‖ 35. οἱ πλεῖστοι εἰώθασι O^b.

2. αὐτῶι K^b. ‖ 5. μὲν om M^b. ‖ 6. ἀρχομένοις δέ M^b. ‖ 7. τις om L^b. ‖ εἴη ἡ βασιλεύς. $K^bL^bM^b$. ‖ 8. ἑαυτῇ L^b. ‖ [...] δὲ $L^bM^bO^b$. ‖ 15. πλεῖςον K^bL^b. ‖ 17. δὴ om $K^bL^bO^b$. ‖ 19. τῷ et ἡ om K^b. ‖ 22. γὰρ] μὲν γὰρ M^b. ‖ 23. δ' om F. ‖ ἂν om K^b. ‖ 26. δὲ om M^b. ‖ προσαγορεύει πατέρα O^b. ‖ 34. ὅσα] ἃ K^b. ‖ 35. πάντων K^b. ‖ 36. αὐτὸς M^b.

μείνων. ἐνίοτε δὲ ἄρχυσιν αἱ γυναῖκες ἐπίκληροι ὴ γίνονται κατ' ἀρετὴν αἱ ἀρχαί, ἀλλὰ διὰ πλῦ- ύναμιν, καθάπερ ἐν ταῖς ὀλιγαρχίαις. τιμοκρα- οικεν ἡ τῶν ἀδελφῶν· ἴσοι γάρ, πλὴν ἐφ' ὅσον ίαις διαλλάττυσιν· διόπερ ἂν πολὺ ταῖς ἡλικίαις ιν, ὐκέτι ἀδελφικὴ γίνεται ἡ φιλία. δημοκρατία τα μὲν ἐν ταῖς ἀδεσπότοις τῶν οἰκήσεων (ἐνταῦθα τες ἐξ ἴσου), καὶ ἐν αἷς ἀσθενὴς ὁ ἄρχων καὶ ξυσία.

ϑ' ἑκάςην δὲ τῶν πολιτειῶν φιλία φαίνεται, ἐφ' τὸ δίκαιον, βασιλεῖ μὲν πρὸς τὺς βασιλευομένυς ῇ εὐεργεσίας· εὖ γὰρ ποιεῖ τοὺς βασιλευομένυς, αθὸς ὢν ἐπιμελεῖται αὐτῶν, ἵν' εὖ πράττωσιν, μεὺς προβάτων· ὅθεν καὶ Ὅμηρος τὸν Ἀγαμέ- οιμένα λαῶν εἶπεν. τοιαύτη δὲ καὶ ἡ πατρική, δὲ τῷ μεγέθει τῶν εὐεργετημάτων· αἴτιος γὰρ τῦ εοῦντος μεγίστου, καὶ τροφῆς καὶ παιδείας· καὶ γόνοις δὲ ταῦτα ἀπονέμεται· φύσει τε ἀρχικὸν ῶν καὶ πρόγονοι ἐκγόνων καὶ βασιλεὺς βασιλευο- ν ὑπεροχῇ δὲ αἱ φιλίαι αὗται, διὸ καὶ τιμῶν- νεῖς. καὶ τὸ δίκαιον δὴ ἐν τύτοις ὐ ταὐτὸ ἀλλὰ ξίαν· ὕτω γὰρ καὶ ἡ φιλία. καὶ ἀνδρὸς δὲ πρὸς ἡ αὐτὴ φιλία καὶ ἐν ἀριστοκρατίᾳ· κατ' ἀρετὴν τῷ ἀμείνονι πλέον ἀγαθόν, καὶ τὸ ἁρμόζον ἑκά- ι δὲ καὶ τὸ δίκαιον. ἡ δὲ τῶν ἀδελφῶν τῇ ἑται- ιν· ἴσοι γὰρ καὶ ἡλικιῶται, οἱ τοιῦτοι δ' ὁμοπα- ὁμοήθεις ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. ἔοικε δὴ ταύτῃ καὶ ἡ τιμοκρατικήν· ἴσοι γὰρ οἱ πολῖται βύλονται καὶ εἶναι· ἐν μέρει δὴ τὸ ἄρχειν, καὶ ἐξ ἴσυ· ὕτω δὴ λία. ἐν δὲ ταῖς παρεκβάσεσιν, ὥσπερ καὶ τὸ δί- μικρόν ἐςιν, ὕτω καὶ ἡ φιλία ἐςί, καὶ ἥκιςα ἐν η· ἐν τυραννίδι γὰρ ὐδὲν ἢ μικρὸν φιλίας. ἐν οἷς ν κοινόν ἐςι τῷ ἄρχοντι καὶ τῷ ἀρχομένῳ, ὐδὲ δὲ γὰρ δίκαιον· ἀλλ' οἷον τεχνίτῃ πρὸς ὄργανον ῇ πρὸς σῶμα καὶ δεσπότῃ πρὸς δῦλον· ὠφελεῖ- ται μὲν γὰρ πάντα ταῦτα ὑπὸ τῶν χρωμένων, φιλία δ' ὐκ ἔςι πρὸς τὰ ἄψυχα ὐδὲ δίκαιον. ἀλλ' ὐδὲ πρὸς ἵππον ἢ βῦν, ὐδὲ πρὸς δῦλον ᾗ δῦλος. οὐδὲν γὰρ κοινόν ἐςιν· ὁ γὰρ δοῦλος ἔμψυχον ὄργανον, τὸ δ' ὄργανον ἄψυχος δῦ- λος. ᾗ μὲν ὖν δῦλος, ὐκ ἔςι φιλία πρὸς αὐτόν, ᾗ δ' ἄν- θρωπος· δοκεῖ γὰρ εἶναί τι δίκαιον παντὶ ἀνθρώπῳ πρὸς πάντα τὸν δυνάμενον κοινωνῆσαι νόμυ καὶ συνθήκης· καὶ φιλίας δή, καθ' ὅσον ἄνθρωπος. ἐπὶ μικρὸν δὴ καὶ ἐν ταῖς τυραννίσιν αἱ φιλίαι καὶ τὸ δίκαιον, ἐν δὲ ταῖς δημοκρα- τίαις ἐπὶ πλεῖςον· πολλὰ γὰρ τὰ κοινὰ ἴσοις ὖσιν.

Ἐν κοινωνίᾳ μὲν ὖν πᾶσα φιλία ἐςίν, καθάπερ εἴρη- 14
ται· ἀφορίσειε δ' ἄν τις τήν τε συγγενικὴν καὶ τὴν ἑται- ρικήν. αἱ δὲ πολιτικαὶ καὶ φυλετικαὶ καὶ συμπλοϊκαί, καὶ ὅσαι τοιαῦται, κοινωνικαῖς ἐοίκασι μᾶλλον· οἷον γὰρ καθ' ὁμολογίαν τινὰ φαίνονται εἶναι. εἰς ταύτας δὲ τά- ξειεν ἄν τις καὶ τὴν ξενικήν. καὶ ἡ συγγενικὴ δὲ φαίνε- ται πολυειδὴς εἶναι, ἠρτῆσθαι δὲ πᾶσα ἐκ τῆς πατρικῆς· οἱ γονεῖς μὲν γὰρ ςέργυσι τὰ τέκνα ὡς ἑαυτῶν τι ὄντα, τὰ δὲ τέκνα τοὺς γονεῖς ὡς ἀπ' ἐκείνων τι ὄντα. μᾶλλον δ' ἴσασιν οἱ γονεῖς τὰ ἐξ αὐτῶν ἢ τὰ γεννηθέντα ὅτι ἐκ τύτων, καὶ μᾶλλον συνῳκείωται τὸ ἀφ' ὗ τῷ γεννηθέντι ἢ τὸ γενόμενον τῷ ποιήσαντι· τὸ γὰρ ἐξ αὐτοῦ οἰκεῖον τῷ ἀφ' ὗ, οἷον ὀδὺς ἢ θρὶξ ἢ ὁτιῦν τῷ ἔχοντι· ἐκείνῳ δ' ὐθὲν τὸ ἀφ' οὗ, ἢ ἧττον. καὶ τῷ πλήθει δὲ τῦ χρόνυ· οἱ μὲν γὰρ εὐθὺς γενόμενα ςέργυσιν, τὰ δὲ προελθόντα τοῖς χρό- νοις τὺς γονεῖς, σύνεσιν ἢ αἴσθησιν λαβόντα. ἐκ τύτων δὲ δῆλον καὶ δι' ἃ φιλῦσι μᾶλλον αἱ μητέρες. γονεῖς μὲν ὖν τέκνα φιλοῦσιν ὡς ἑαυτούς (τὰ γὰρ ἐξ αὐτῶν οἷον ἕτεροι αὐτοὶ τῷ κεχωρίσθαι), τέκνα δὲ γονεῖς ὡς ἀπ' ἐκείνων πε- φυκότα, ἀδελφοὶ δ' ἀλλήλυς τῷ ἐκ τῶν αὐτῶν πεφυκέ- ναι· ἡ γὰρ πρὸς ἐκεῖνα ταὐτότης ἀλλήλοις ταὐτοποιεῖ· ὅθεν φασὶ ταὐτὸν αἷμα καὶ ῥίζαν καὶ τὰ τοιαῦτα. εἰσὶ δὴ ταὐτό πως καὶ ἐν διῃρημένοις. μέγα δὲ πρὸς φιλίαν καὶ τὸ σύντροφον καὶ τὸ καθ' ἡλικίαν· ἧλιξ γὰρ ἥλικα, καὶ οἱ συνήθεις ἑταῖροι· διὸ καὶ ἡ ἀδελφικὴ τῇ ἑταιρικῇ

χὶ ἀμείνω K^b. ‖ 2. διὰ] κατὰ K^b. ‖ 4. πλέον M^b. ‖ 5. ἡλικίαις οὐ διαλλάττυσι pr K^b. ‖ 6. φαίνεται K^b. ‖ δημοκρατίαι μὲν om M^b. ‖ 13. εὖ πράσσωσιν L^bO^b, εὐπραγῶσιν M^bN^b. ‖ 15. εἶπεν om K^b. ‖ 17. εἶναι post μεγίστου L^bO^b, utrobique . προσνέμεται $K^bL^bO^b$. ‖ τε] τε γὰρ L^bM^b. ‖ 22. γὰρ ἂν καὶ M^b. ‖ 23. καὶ] ἡ καὶ L^b. ‖ 26. γὰρ om K^b. ‖ ομομαθεῖς καὶ ^{b}, ὁμοήθεις καὶ ὁμομαθεῖς $L^bM^bN^b$. ‖ 27. δὲ K^bM^b. ‖ 28. δημοκρατικήν O^b. ‖ βυλεύονται K^b, φαίνονται M^b. ‖ καὶ ἐπιεικεῖς ante $^bO^b$. ‖ 29. δὲ τὸ M^b. ‖ 31. ἐςί om K^b. ‖ 33. ἐςι ante κοινόν L^b, om O^b. ‖ τῷ post καὶ om K^bO^b. ‖ 34. ἀλλ' om K^b. ύντα] καὶ M^b, om L^b. ‖ 3. ἢ] οὐδὲ K^bO^b. ‖ 5. ὐκ] δύλοις μὲν ὐκ K^b. ‖ 7. νόμυ] καὶ νόμυ K^b. ‖ 8. δέ M^b. ‖ δὲ L^bO^b. ‖ K^b. ‖ ἴσοις ὖσιν] εἰσοίσυσιν L^b. ‖ 11. εἴρηται πρότερον ἀφορίσειε L^b. ‖ 13. σύμπλων K^b. ‖ 15. ταῦτα O^b. ‖ 17. ἠρτῆσθαι δὲ] αι K^bM^b. ‖ τῆς om M^bN^b. ‖ 18. αὐτῶν τε K^b. ‖ 19. τὰ — ὄντα om M^b. ‖ τι om K^b. ‖ 20. οἱ γονεῖς om M^b. ‖ 22. ^{b}. ‖ 23. ὀδὺς θρὶξ K^b, θρὶξ ὀδὺς L^bO^b. ‖ ἢ om $K^bL^bO^b$. ‖ τῷ ἔχοντι om K^b. ‖ ἐκείνων δ' ὐθενὶ O^b. ‖ 24. τὸ] τῷ M^bO^b. ‖ ενα L^b, γεννώμενα M^b. ‖ προελθόντος χρόνυ K^b. ‖ 27. αἱ μητέρες μᾶλλον K^b. ‖ ὖν] γὰρ M^b. ‖ 31. ταυτὸ ποιεῖ M^bO^b, τοῦτο ‖ 32. ὅθεν] διό M^b. ‖ 33. ταὐτά M^b. ‖ δὴ K^b, om O^b. ‖ 35. ἢ] ἡ φιλία ἡ M^b.

ὁμοιοῦται. ἀνεψιοὶ δὲ καὶ οἱ λοιποὶ συγγενεῖς ἐκ τούτων συνῳκείωνται· τῷ γὰρ ἀπὸ τῶν αὐτῶν εἶναι. γίγνονται δ' οἱ μὲν οἰκειότεροι οἱ δ' ἀλλοτριώτεροι τῷ σύνεγγυς ἢ πόρρω τὸν ἀρχηγὸν εἶναι. ἔστι δ' ἡ μὲν πρὸς γονεῖς φιλία τέκνοις, καὶ ἀνθρώποις πρὸς θεούς, ὡς πρὸς ἀγαθὸν καὶ ὑπερέχον· εὖ γὰρ πεποιήκασι τὰ μέγιστα· τοῦ γὰρ εἶναι καὶ τραφῆναι αἴτιοι, καὶ γενομένοις τοῦ παιδευθῆναι. ἔχει δὲ καὶ τὸ ἡδὺ καὶ τὸ χρήσιμον ἡ τοιαύτη φιλία μᾶλλον τῶν ὀθνείων, ὅσῳ καὶ κοινότερος ὁ βίος αὐτοῖς ἐστίν. ἔστι δὲ καὶ ἐν τῇ ἀδελφικῇ ἅπερ καὶ ἐν τῇ ἑταιρικῇ, καὶ μᾶλλον ἐν τοῖς ἐπιεικέσι, καὶ ὅλως ἐν τοῖς ὁμοίοις, ὅσῳ οἰκειότεροι καὶ ἐκ γενετῆς ὑπάρχουσι στέργοντες ἀλλήλους, καὶ ὅσῳ ὁμοηθέστεροι οἱ ἐκ τῶν αὐτῶν καὶ σύντροφοι καὶ παιδευθέντες ὁμοίως· καὶ ἡ κατὰ τὸν χρόνον δοκιμασία πλείστη καὶ βεβαιοτάτη. ἀνάλογον δὲ καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς τῶν συγγενῶν τὰ φιλικά. ἀνδρὶ δὲ καὶ γυναικὶ φιλία δοκεῖ κατὰ φύσιν ὑπάρχειν· ἄνθρωπος γὰρ τῇ φύσει συνδυαστικὸν μᾶλλον ἢ πολιτικόν, ὅσῳ πρότερον καὶ ἀναγκαιότερον οἰκία πόλεως, καὶ τεκνοποιία κοινότερον τοῖς ζῴοις. τοῖς μὲν οὖν ἄλλοις ἐπὶ τοσοῦτον ἡ κοινωνία ἐστίν, οἱ δ' ἄνθρωποι οὐ μόνον τῆς τεκνοποιίας χάριν συνοικοῦσιν, ἀλλὰ καὶ τῶν εἰς τὸν βίον· εὐθὺς γὰρ διῄρηται τὰ ἔργα, καὶ ἔστιν ἕτερα ἀνδρὸς καὶ γυναικός· ἐπαρκοῦσιν οὖν ἀλλήλοις, εἰς τὸ κοινὸν τιθέντες τὰ ἴδια. διὰ ταῦτα δὲ καὶ τὸ χρήσιμον εἶναι δοκεῖ καὶ τὸ ἡδὺ ἐν ταύτῃ τῇ φιλίᾳ. εἴη δ' ἂν καὶ δι' ἀρετήν, εἰ ἐπιεικεῖς εἶεν· ἔστι γὰρ ἑκατέρου ἀρετή, καὶ χαίροιεν ἂν τῷ τοιούτῳ. σύνδεσμος δὲ τὰ τέκνα δοκεῖ εἶναι· διὸ θᾶττον οἱ ἄτεκνοι διαλύονται· τὰ γὰρ τέκνα κοινὸν ἀγαθὸν ἀμφοῖν, συνέχει δὲ τὸ κοινόν. τὸ δὲ πῶς συμβιωτέον ἀνδρὶ πρὸς γυναῖκα καὶ ὅλως φίλῳ πρὸς φίλον, οὐδὲν ἕτερον φαίνεται ζητεῖσθαι ἢ πῶς δίκαιον· οὐ γὰρ ταὐτὸν φαίνεται τῷ φίλῳ πρὸς τὸν φίλον καὶ τὸν ὀθνεῖον καὶ τὸν ἑταῖρον καὶ τὸν συμφοιτητήν.

15 Τριττῶν δ' οὐσῶν φιλιῶν, καθάπερ ἐν ἀρχῇ εἴρηται, καὶ καθ' ἑκάστην τῶν μὲν ἐν ἰσότητι φίλων ὄντων τῶν δὲ καθ' ὑπεροχήν (καὶ γὰρ ὁμοίως ἀγαθοὶ φίλοι γίνονται καὶ ἀμείνων χείρονι, ὁμοίως δὲ καὶ ἡδεῖς, καὶ διὰ τὸ χρή[illegible]μον ἰσάζοντες ταῖς ὠφελείαις καὶ διαφέροντες), τοὺς [illegible] μὲν κατ' ἰσότητα δεῖ τῷ φιλεῖν καὶ τοῖς λοιποῖς ἰσάζ[illegible] τοὺς δ' ἀνίσους τῷ ἀνάλογον ταῖς ὑπεροχαῖς ἀποδιδ[illegible] γίγνεται δὲ τὰ ἐγκλήματα καὶ αἱ μέμψεις ἐν τῇ κα[illegible] τὸ χρήσιμον φιλίᾳ ἢ μόνῃ ἢ μάλιστα εὐλόγως. οἱ μ[illegible] γὰρ δι' ἀρετὴν φίλοι ὄντες εὖ δρᾶν ἀλλήλους προθυμοῦ[illegible] τοῦτο γὰρ ἀρετῆς καὶ φιλίας. πρὸς τοῦτο δ' ἁμιλλωμ[illegible] οὐκ ἔστιν ἐγκλήματα οὐδὲ μάχαι· τὸν γὰρ φιλοῦντα [illegible] εὖ ποιοῦντα οὐδεὶς δυσχεραίνει, ἀλλ' ἐὰν ᾖ χαρίεις, ἀ[illegible]νεται εὖ δρῶν. ὁ δ' ὑπερβάλλων, τυγχάνων οὗ ἐφ[illegible] οὐκ ἂν ἐγκαλοίη τῷ φίλῳ· ἑκάτερος γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ [illegible]ται. οὐ πάνυ δ' οὐδ' ἐν τοῖς δι' ἡδονήν· ἅμα γὰρ ἀ[illegible] γίνεται οὗ ὀρέγονται, εἰ τῷ συνδιάγειν χαίρουσιν. γ[illegible] δ' ἂν φαίνοιτο καὶ ὁ ἐγκαλῶν τῷ μὴ τέρποντι, ἐξ[illegible] συνδιημερεύειν. ἡ δὲ διὰ τὸ χρήσιμον ἐγκληματι[illegible] ὠφελείᾳ γὰρ χρώμενοι ἀλλήλοις ἀεὶ τοῦ πλείονος [illegible] καὶ ἔλαττον ἔχειν οἴονται τοῦ προσήκοντος, καὶ μέμφ[illegible] ὅτι οὐχ ὅσων δέονται τοσούτων τυγχάνουσιν ἄξιοι ὄντ[illegible] δ' εὖ ποιοῦντες οὐ δύνανται ἐπαρκεῖν τοσαῦτα ὅσων [illegible]σχοντες δέονται. ἔοικε δέ, καθάπερ τὸ δίκαιόν ἐστι [illegible] τὸ μὲν ἄγραφον τὸ δὲ κατὰ νόμον, καὶ τῆς κα[illegible] χρήσιμον φιλίας ἡ μὲν ἠθικὴ ἡ δὲ νομικὴ εἶναι. γί[illegible]οὖν τὰ ἐγκλήματα μάλισθ' ὅταν μὴ κατὰ τὴν αὐτ[illegible]ναλλάξωσι καὶ διαλύωνται. ἔστι δὴ νομικὴ μὲν [illegible] ῥητοῖς, ἡ μὲν πάμπαν ἀγοραία ἐκ χειρὸς εἰς χ[illegible] δὲ ἐλευθεριωτέρα εἰς χρόνον, καθ' ὁμολογίαν δὲ τί [illegible] τίνος. δῆλον δ' ἐν ταύτῃ τὸ ὀφείλημα κοὐκ ἀμφ[illegible] φιλικὸν δὲ τὴν ἀναβολὴν ἔχει· διὸ παρ' ἐνίοις οὐκ [illegible] δίκαι, ἀλλ' οἴονται δεῖν στέργειν τοὺς κατὰ πίστιν [illegible]ξαντας. ἡ δ' ἠθικὴ οὐκ ἐπὶ ῥητοῖς, ἀλλ' ὡς φίλῳ [illegible] ἢ ὁτιδήποτε ἄλλο. κομίζεσθαι δὲ ἀξιοῖ τὸ ἴσον ἢ [illegible] ὡς οὐ δεδωκὼς ἀλλὰ χρήσας. οὐχ ὁμοίως δὲ [illegible]λάξας καὶ διαλυόμενος ἐγκαλέσει. τοῦτο δὲ συμβ[illegible] διὰ τὸ βούλεσθαι μὲν πάντας ἢ τοὺς πλείστους τὰ [illegible] προαιρεῖσθαι δὲ τὰ ὠφέλιμα. καλὸν δὲ τὸ εὖ [illegible]

2. συνοικειοῦνται $L^b O^b$. ‖ 5. καὶ post ἀγαθὸν om K^b. ‖ 7. καὶ post δὲ om M^b. ‖ 9. αὐτῶν M^b. ‖ ἐστίν om L^b. ‖ ἐν om [illegible] 10. ἐν post καὶ om M^b. ‖ 11. ἐν om $L^b M^b$. ‖ 12. ὑπάρχοντες στέργουσιν M^b. ‖ ὡς M^b. ‖ 15. ἐν om M^b. ‖ 16. κατὰ φύσιν [illegible] ἡ φιλία M^b. ‖ 18. ὅσῳ] καὶ ὅσῳ $L^b M^b O^b$. ‖ 19. τεκνοποιεῖν K^b. ‖ τοῖς ante ζῴοις om $M^b O^b$. ‖ 21. οἰκοῦσιν M^b. ‖ 26. εἰ om [illegible] γὰρ] δὲ M^b. ‖ 29. βιωτέον $K^b O^b$, βιωτέον ἐστὶν L^b. ‖ 34. περιττῶν M^b. ‖ 35. καὶ om M^b. ‖ φίλων] τῶν φίλων K^b. ‖ 36. γίνονται φίλοι [illegible]

1. διὰ] οἱ διὰ L^b. ‖ 4. τὸ O^b. ‖ 5. γίνονται M^b. ‖ 10. ἂν εἴη K^b. ‖ ἀμείβεται N^b. ‖ 12. ἕκαστος $K^b L^b$. ‖ ὀρέγεται [illegible] 13. ταῖς O^b. ‖ δι' om M^b. ‖ 14. εἰ] ἐν K^b. ‖ 15. μὴ σ.] μὲν σ. N^b. om μὴ M^b. ‖ 16. συνημερεύειν $K^b M^b$. ‖ 17. πλέονος M^b. ‖ 19. [illegible] O^b. ‖ 20. τοιαῦτα M^b. ‖ 23. ὠφελείας $L^b M^b O^b$. ‖ 25. δὲ L^b, δ' ἡ $M^b O^b$. ‖ ἡ om M^b. ‖ 28. δὲ καὶ ἐν M^b. ‖ ἀμφίβολα [illegible] 29. φιλικὴν $L^b M^b O^b$. ‖ δὴ K^b. ‖ περ K^b. ‖ τούτων οὐκ εἰσὶ M^b. ‖ 31. ὡς φιλοδωρεῖται K^b. ‖ 32. ὥτινι δήποτε M^b. ‖ ἄλλω [illegible] ἢ] καὶ M^b. ‖ 33. δὲ] δὲ καὶ M^b. ‖ 34. διαλυσάμενος L^b.

τιπάθῃ, ὠφέλιμον δὲ τὸ εὐεργετεῖσθαι. δυναμένῳ
αποδοτέον τὴν ἀξίαν ὧν ἔπαθεν, καὶ ἑκόντι· ἄκοντα
ίλον οὐ ποιητέον. ὡς δὴ διαμαρτόντα ἐν τῇ ἀρχῇ
παθόντα ὑφ' ὗ ὐκ ἔδει· ὐ γὰρ ὑπὸ φίλυ, ὐδὲ δι'
οῦτο δρῶντος· καθάπερ ὖν ἐπὶ ῥητοῖς εὐεργετηθέντα
ίον. καὶ ὁμολογήσαι δ' ἂν δυνάμενος ἀποδώσειν·
ὖντα δ' ὐδ' ὁ δὺς ἠξίωσεν ἄν· ὥς' εἰ δυνατός, ἀπο-
ἐν ἀρχῇ δ' ἐπισκεπτέον ὑφ' ὗ εὐεργετεῖται καὶ ἐπὶ
πως ἐπὶ τούτοις ὑπομένῃ ἢ μή. ἀμφισβήτησιν δ'
τότερα δεῖ τῇ τοῦ παθόντος ὠφελείᾳ μετρεῖν καὶ
αύτην ποιεῖσθαι τὴν ἀνταπόδοσιν, ἢ τῇ τῦ δράσαν-
ργεσίᾳ. οἱ μὲν γὰρ παθόντες τοιαῦτά φασι λαβεῖν
τῶν εὐεργετῶν ἃ μικρὰ ἦν ἐκείνοις καὶ ἐξῆν παρ'
λαβεῖν, κατασμικρίζοντες· οἱ δ' ἀνάπαλιν τὰ μέ-
ῶν παρ' αὐτοῖς, καὶ ἃ παρ' ἄλλων ὐκ ἦν, καὶ ἐν
ις ἢ τοιαύταις χρείαις. ἆρ' ὖν διὰ μὲν τὸ χρήσιμον
λίας ὔσης ἡ τῦ παθόντος ὠφέλεια μέτρον ἐςίν; ὗτος
δεόμενος, καὶ ἐπαρκεῖ αὐτῷ ὡς κομιούμενος τὴν
τοσαύτη ὖν γεγένηται ἡ ἐπικυρία ὅσον ὗτος ὠφέλη-
ιι ἀποδοτέον δὴ αὐτῷ ὅσον ἐπηύρατο, ἢ καὶ πλέον·
ν γάρ. ἐν δὲ ταῖς κατ' ἀρετὴν ἐγκλήματα μὲν ὐκ
έτρῳ δ' ἔοικεν ἡ τῦ δράσαντος προαίρεσις· τῆς ἀρε-
ρ καὶ τῦ ἤθυς ἐν τῇ προαιρέσει τὸ κύριον.

ιαφέρονται δὲ καὶ ἐν ταῖς καθ' ὑπεροχὴν φιλίαις·
γὰρ ἑκάτερος πλέον ἔχειν, ὅταν δὲ τῦτο γίγνηται,
ται ἡ φιλία. οἴεται γὰρ ὅ τε βελτίων προσήκειν
πλέον ἔχειν· τῷ γὰρ ἀγαθῷ νέμεσθαι πλέον· ὁμοίως
ὁ ὠφελιμώτερος· ἀχρεῖον γὰρ ὄντα ὔ φασι δεῖν ἴσον
λειτυργίαν τε γὰρ γίνεσθαι καὶ ὐ φιλίαν, εἰ μὴ
ξίαν τῶν ἔργων ἔσται τὰ ἐκ τῆς φιλίας· οἴονται
καθάπερ ἐν χρημάτων κοινωνίᾳ πλεῖον λαμβάνυσιν
βαλλόμενοι πλεῖον, ὗτω δεῖν καὶ ἐν τῇ φιλίᾳ. ὁ
ἠς καὶ ὁ χείρων ἀνάπαλιν· φίλυ γὰρ ἀγαθῦ εἶναι
ρκεῖν τοῖς ἐνδεέσιν· τί γάρ, φασίν, ὄφελος σπυδαίῳ
στῃ φίλον εἶναι, μηθέν γε μέλλοντα ἀπολαύειν; ἔοικε δὲ ἑκάτερος ὀρθῶς ἀξιοῦν, καὶ δεῖν ἑκατέρῳ πλέον νέμειν ἐκ τῆς φιλίας, ὐ τῦ αυτῦ δέ, ἀλλὰ τῷ μὲν ὑπερέχοντι τιμῆς, τῷ δ' ἐνδεεῖ κέρδυς· τῆς μὲν γὰρ ἀρετῆς καὶ τῆς εὐεργεσίας ἡ τιμὴ γέρας, τῆς δ' ἐνδείας ἐπικυρία τὸ κέρδος. ὗτω δ' ἔχειν τῦτο καὶ ἐν ταῖς πολιτείαις φαίνεται· ὐ γὰρ τιμᾶται ὁ μηδὲν ἀγαθὸν τῷ κοινῷ πορίζων· τὸ κοινὸν γὰρ δίδοται τῷ τὸ κοινὸν εὐεργετῦντι, ἡ τιμὴ δὲ κοινόν. ὐ γὰρ ἔςιν ἅμα χρηματίζεσθαι ἀπὸ τῶν κοινῶν καὶ τιμᾶσθαι· ἐν πᾶσι γὰρ τὸ ἔλαττον οὐδεὶς ὑπομένει. τῷ δὴ περὶ χρήματα ἐλαττουμένῳ τιμὴν ἀπονέμυσι καὶ τῷ δωροδόκῳ χρήματα· τὸ κατ' ἀξίαν γὰρ ἐπανισοῖ καὶ σώζει τὴν φιλίαν, καθάπερ εἴρηται. ὗτω δὴ καὶ τοῖς ἀνίσοις ὁμιλητέον, καὶ τῷ εἰς χρήματα ὠφελουμένῳ ἢ εἰς ἀρετὴν τιμὴν ἀνταποδοτέον, ἀνταποδιδόντα τὸ ἐνδεχόμενον. τὸ δυνατὸν γὰρ ἡ φιλία ἐπιζητεῖ, ὐ τὸ κατ' ἀξίαν· οὐδὲ γὰρ ἔςιν ἐν πᾶσι, καθάπερ ἐν ταῖς πρὸς τὺς θεὺς τιμαῖς καὶ τὺς γονεῖς· ὐδεὶς γὰρ ἄν ποτε τὴν ἀξίαν ἀποδοίη, εἰς δύναμιν δὲ ὁ θεραπεύων ἐπιεικὴς εἶναι δοκεῖ. διὸ κἂν δόξειεν ὐκ ἐξεῖναι υἱῷ πατέρα ἀπείπασθαι, πατρὶ δ' υἱόν· ὀφείλοντα γὰρ ἀποδοτέον, οὐθὲν δὲ ποιήσας ἄξιον τῶν ὑπηργμένων δέδρακεν, ὥς' ἀεὶ ὀφείλει. οἷς δ' ὀφείλεται, ἐξυσία ἀφεῖναι· καὶ τῷ πατρὶ δή. ἅμα δ' ἴσως ὐδείς ποτ' ἂν ἀποστῆναι δοκεῖ μὴ ὑπερβάλλοντος μοχθηρίᾳ· χωρὶς γὰρ τῆς φυσικῆς φιλίας τὴν ἐπικουρίαν ἀνθρωπικὸν μὴ διωθεῖσθαι. τῷ δὲ φευκτὸν ἢ οὐ σπυδαστὸν τὸ ἐπαρκεῖν, μοχθηρῷ ὄντι· εὖ πάσχειν γὰρ οἱ πολλοὶ βύλονται, τὸ δὲ ποιεῖν φεύγυσιν ὡς ἀλυσιτελές. περὶ μὲν ὖν τύτων ἐπὶ τοσῦτον εἰρήσθω.

I.

Ἐν πάσαις δὲ ταῖς ἀνομοιοειδέσι φιλίαις τὸ ἀνάλογον ἰσάζει καὶ σώζει τὴν φιλίαν, καθάπερ εἴρηται, οἷον καὶ ἐν τῇ πολιτικῇ τῷ σκυτοτόμῳ ἀντὶ τῶν ὑποδημάτων ἀμοιβὴ γίνεται κατ' ἀξίαν, καὶ τῷ ὑφάντῃ, καὶ τοῖς λοι-

ἀντιπάθοι M^b. ‖ 2. δὲ M^b. ‖ καὶ ἑκόντι om K^bO^b. ‖ 5. εὐεργετηθέντος M^b. ‖ 6. δυνάμενον M^b. ‖ 7. διδὺς K^b. ‖ δυνατὸν K^b. ‖
ένοι M^b, ὑπομείνῃ L^b. ‖ 10. ποτέραι δὴ K^b. ‖ 11. ἀπόδοσιν M^b. ‖ 13. ὖν] ἦν παρ' M^b. ‖ 16. ἢ] καὶ ἐν M^b. ‖ 18. γὰρ] δὲ
ο καὶ O^b. ‖ ὡς — 20. αὐτῷ om M^b. ‖ 19. ὠφελεῖται $L^bM^bO^b$. ‖ 20. ἐπηύρατο $H^aN^bO^b$, ἀπηύρατο L^bM^b, ἐφεύρετο K^b. ‖
K^b. ‖ 22. γὰρ ἀρετῆς M^b. ‖ 27. νέμεσθαι πλεῖον O^b. ‖ 28. ὁ om K^bM^b. ‖ φασι om L^b. ‖ 30. οἴοντε K^b. ‖ 31. πλείω
‖ 32. πλέον L^b, πλείω O^b, om M^b. ‖ δεῖν] δὴ M^b. ‖ 34. φασίν om K^b. ‖ 35. ἀπολαύσειν L^b.
δὲ] δ' οὖν K^b. ‖ πλεῖον K^b. ‖ 2. δέ om K^b. ‖ 4. τῆς om M^b. ‖ ταῖς ἐνδείαις δὲ K^b. ‖ 7. τὸ post τῷ om K^b. ‖ 8. γὰρ]
‖ 10. δὲ M^b. ‖ ἀπονέμυσι τιμὴν L^bO^b. ‖ 12. τύτοι K^b. ‖ 13. εἰς post ἢ om M^b. ‖ 14. ἀποδοτέον M^b. ‖ ἀποδιδόντα K^b. ‖
όμενα K^bL^b. ‖ 16. θεὺς om L^b. ‖ 17. τὺς om M^b. ‖ τὴν ἀξίαν ποτ' ἂν K^bM^b. ‖ 18. ὁ om L^b. ‖ 20. ὀφείλοντι L^bO^b. ‖
M^b. ‖ 22. ἀφιέναί K^bM^b. ‖ 23. δοκῇ L^bM^b. ‖ 24. ὠφελείας K^b. ‖ τὴν] τούτω δὴ τὴν M^b. ‖ 25. ἐπίφευκτον M^bN^b. ‖ σπυδα-
^{b}. ‖ 27. ὖν om M^bN^b. ‖ 32. ἁπάσαις L^bO^b. ‖ ἀνομοειδέσι L^bM^b. ‖ 34. καὶ om M^b.

ποῖς. ἐνταῦθα μὲν ὖν πεπόριςαι κοινὸν μέτρον τὸ νόμισμα, καὶ πρὸς τῦτο δὴ πάντα ἀναφέρεται, καὶ τύτῳ μετρεῖται· ἐν δὲ τῇ ἐρωτικῇ ἐνίοτε μὲν ὁ ἐραςὴς ἐγκαλεῖ ὅτι ὑπερφιλῶν ὐκ ἀντιφιλεῖται, ὐθὲν ἔχων φιλητόν, εἰ ὕτως ἔτυχεν, πολλάκις δ' ὁ ἐρώμενος ὅτι πρότερον ἐπαγγελλόμενος πάντα νῦν ὐθὲν ἐπιτελεῖ. συμβαίνει δὲ τὰ τοιαῦτα, ἐπειδὰν ὁ μὲν δι' ἡδονὴν τὸν ἐρώμενον φιλῇ, ὁ δὲ διὰ τὸ χρήσιμον τὸν ἐραστήν, ταῦτα δὲ μὴ ἀμφοῖν ὑπάρχῃ. διὰ ταῦτα γὰρ τῆς φιλίας οὔσης διάλυσις γίνεται, ἐπειδὰν μὴ γίνηται ὧν ἕνεκα ἐφίλυν· ὐ γὰρ αὐτὺς ἔςεργον ἀλλὰ τὰ ὑπάρχοντα, ὐ μόνιμα ὄντα· διὸ τοιαῦται καὶ αἱ φιλίαι. ἡ δὲ τῶν ἠθῶν καθ' αὑτὴν ὖσα μένει, καθάπερ εἴρηται. διαφέρονται δὲ καὶ ὅταν ἕτερα γίγνηται αὐτοῖς καὶ μὴ ὧν ὀρέγονται· ὅμοιον γὰρ τῷ μηθὲν γίγνεσθαι, ὅταν οὗ ἐφίεται μὴ τυγχάνῃ, οἷον καὶ τῷ κιθαρῳδῷ ὁ ἐπαγγελλόμενος, καὶ ὅσῳ ἄμεινον ᾄσειεν, τοσούτῳ πλείω· εἰς ἕω δ' ἀπαιτοῦντι τὰς ὑποσχέσεις ἀνθ' ἡδονῆς ἡδονὴν ἀποδεδωκέναι ἔφη. εἰ μὲν ὖν ἑκάτερος τοῦτο ἐβύλετο, ἱκανῶς ἂν εἶχεν· εἰ δ' ὁ μὲν τέρψιν ὁ δὲ κέρδος, καὶ ὁ μὲν ἔχει ὁ δὲ μή, οὐκ ἂν εἴη τὸ κατὰ τὴν κοινωνίαν καλῶς· ὧν γὰρ δεόμενος τυγχάνει, τούτοις καὶ προσέχει, κἀκείνου γε χάριν ταῦτα δώσει. τὴν ἀξίαν δὲ ποτέρυ τάξαι ἐστί, τοῦ προϊεμένυ ἢ τῦ προλαβόντος; ὁ γὰρ προϊέμενος ἔοικ' ἐπιτρέπειν ἐκείνῳ. ὅπερ φασὶ καὶ Πρωταγόραν ποιεῖν· ὅτε γὰρ διδάξειεν ἁδήποτε, τιμῆσαι τὸν μαθόντα ἐκέλευεν ὅσυ δοκεῖ ἄξια ἐπίςασθαι, καὶ ἐλάμβανε τοσῦτον. ἐν τοῖς τοιύτοις δ' ἐνίοις ἀρέσκει τὸ "μισθὸς δ' ἀνδρί." οἱ δὲ προλαβόντες τὸ ἀργύριον, εἶτα μηθὲν ποιῦντες ὧν ἔφασαν, διὰ τὰς ὑπερβολὰς τῶν ἐπαγγελιῶν, εἰκότως ἐν ἐγκλήμασι γίνονται· ὐ γὰρ ἐπιτελῦσιν ἃ ὡμολόγησαν. τῦτο δ' ἴσως ποιεῖν οἱ σοφιςαὶ ἀναγκάζονται διὰ τὸ μηθένα ἂν δοῦναι ἀργύριον ὧν ἐπίςανται. ὗτοι μὲν ὖν ὧν ἔλαβον τὸν μισθόν, μὴ ποιῦντες εἰκότως ἐν ἐγκλήμασίν εἰσιν· ἐν οἷς δὲ μὴ γίγνεται διομολογία τῆς ὑπυργίας, οἱ μὲν δι' αὑτὺς προϊέμενοι εἴρηται ὅτι ἀνέγκλητοι· τοιαύτη γὰρ ἡ κατ' ἀρετὴν φιλία. τὴν ἀμοιβήν τε ποιητέον κατὰ τὴν [illegible] ρεσιν· αὕτη γὰρ τοῦ φίλυ καὶ τῆς ἀρετῆς. ὕτω δ' [illegible] καὶ τοῖς φιλοσοφίας κοινωνήσασιν· ὐ γὰρ πρὸς χρή[illegible] ἡ ἀξία μετρεῖται, τιμή τ' ἰσόρροπος ὐκ ἂν γένοιτο, [illegible] ἴσως ἱκανόν, καθάπερ καὶ πρὸς θεὺς καὶ πρὸς γονε[illegible] ἐνδεχόμενον. μὴ τοιαύτης δ' οὔσης τῆς δόσεως ἀλλ' [illegible] τινι, μάλιςα μὲν ἴσως δεῖ τὴν ἀνταπόδοσιν γίγνεσθαι [illegible] κῦσαν ἀμφοῖν κατ' ἀξίαν εἶναι, εἰ δὲ τῦτο μὴ συμβ[illegible] οὐ μόνον ἀναγκαῖον δόξειεν ἂν τὸν προέχοντα τά[illegible] ἀλλὰ καὶ δίκαιον· ὅσον γὰρ οὗτος ὠφελήθη ἢ ἀνθ' [illegible] τὴν ἡδονὴν εἵλετ' ἄν, τοσοῦτον ἀντιλαβὼν ἕξει τὴν [illegible] τύτυ ἀξίαν· καὶ γὰρ ἐν τοῖς ὠνίοις ὕτω φαίνεται γι[illegible] νον, ἐνιαχῦ τ' εἰσὶ νόμοι τῶν ἑκυσίων συμβολαίων [illegible] μὴ εἶναι ὡς δέον, ᾧ ἐπίστευσε, διαλυθῆναι πρὸς [illegible] καθάπερ ἐκοινώνησεν. ᾧ γὰρ ἐπετράφθη, τῦτον [illegible] καιότερον εἶναι τάξαι τῦ ἐπιτρέψαντος. τὰ πολλὰ [illegible] τοῦ ἴσυ τιμῶσιν οἱ ἔχοντες καὶ οἱ βυλόμενοι λαβ[illegible] γὰρ οἰκεῖα καὶ ἃ διδόασιν ἑκάςοις φαίνεται πολλ[illegible] ἀλλ' ὅμως ἡ ἀμοιβὴ γίνεται πρὸς τοσῦτον ὅσον [illegible] τωσιν οἱ λαβόντες. δεῖ δ' ἴσως ὐ τοσύτυ τιμᾶν ὅσ[illegible] φαίνεται ἄξιον, ἀλλ' ὅσυ πρὶν ἔχειν ἐτίμα.

Ἀπορίαν δ' ἔχει καὶ τὰ τοιάδε, οἷον πότερ[illegible] πάντα τῷ πατρὶ ἀπονέμειν καὶ πείθεσθαι, ἢ κάμ[illegible] μὲν ἰατρῷ πειςέον, ςρατηγὸν δὲ χειροτονητέον τὸν [illegible] μικόν· ὁμοίως δὲ φίλῳ μᾶλλον ἢ σπυδαίῳ ὑπ[illegible] καὶ εὐεργέτῃ ἀνταποδοτέον χάριν μᾶλλον ἢ ἑταίρῳ [illegible] ἐὰν ἀμφοῖν μὴ ἐνδέχηται. ἆρ' ὖν πάντα τὰ τοιαῦτα [illegible] βῶς μὲν διορίσαι ὐ ῥᾴδιον; πολλὰς γὰρ καὶ παντο[illegible] διαφορὰς καὶ μεγέθει καὶ μικρότητι καὶ τῷ καλῷ [illegible] ἀναγκαίῳ. ὅτι δ' ὐ πάντα τῷ αὐτῷ ἀποδοτέον, [illegible] λον. καὶ τὰς μὲν εὐεργεσίας ἀνταποδοτέον ὡς ἐπὶ τ[illegible] μᾶλλον ἢ χαριςέον ἑταίροις, καὶ ὥσπερ δάνειον, ᾧ [illegible] λει ἀποδοτέον μᾶλλον ἢ ἑταίρῳ δοτέον. ἴσως δ' [illegible] ἀεί, οἷον τῷ λυτρωθέντι παρὰ λῃςῶν πότερον τὸν λ[illegible] μενον ἀντιλυτρωτέον, κἂν ὁςισοῦν ᾖ, ἢ καὶ μὴ [illegible]

2. καὶ add L^b. ‖ δὲ M^b. ‖ 4. ὐδὲ M^b. ‖ 5 et 15. ἐπαγγελόμενος L^b. ‖ 8. ὑπάρχει N^b. ‖ 10. γένηται K^b. ‖ 13. [illegible] K^b. ‖ 14. τοῦ K^b. ‖ 16. ᾄσειεν] εἶεν K^b. ‖ εἰς ἕω] Θησαίῳ K^b. ‖ 19. ἂν om M^b. ‖ 20. τὰ K^b. ‖ τὴν om L^b. ‖ 21. [illegible] M^b. ‖ 22. τὰ αὐτὰ O^b. ‖ 23. προσλαβόντος K^b. ‖ 25. μανθάνοντα L^bO^b. ‖ 27. ἀρκεῖ ἐνίοις M^b. ‖ τὸ] τε ὁ K^b. ‖ post [illegible] M^b ἄρκιος ἔςω, K^b versum dimidium vacuum. ‖ 28. προλαμβάνοντες $K^bL^bO^b$. ‖ τὸ om L^bO^b. ‖ ἔπειτα O^b. ‖ [illegible] 29. ἐγκλήματι M^b. ‖ 31. ἀναγκάζοντες L^b. ‖ 33. γίνονται L^b. ‖ 34. γίγνηται L^bO^b.

3. φιλίας M^b. ‖ 5. ἴσως ὁ ἱκανόν K^b. ‖ καὶ post καθάπερ om K^b. ‖ πρὸς ante γονεῖς om O^b. ‖ τὸ] τόγε O^b. ‖ 7. [illegible] M^b. ‖ 8. συμβαίνῃ K^b. ‖ 9. τάσσειν L^bO^b. ‖ 10. γὰρ] γὰρ ἂν K^bO^b. ‖ 11. περὶ M^b. ‖ 12. ὕτω] τῦτο M^b. ‖ 13. [illegible] λαμβάνοντες $K^bL^bO^b$. ‖ τοσῦτον τιμᾶν ὅσον K^b. ‖ 22. τοιαῦτα $K^bL^bO^b$. ‖ πότερον K^b. ‖ 24. πιςευτέον L^bO^b, πιςεύειν K^b. ‖ 26. [illegible] προστέον K^b. ‖ 27. ἄμφω K^b. ‖ 28. γὰρ] δὲ M^b. ‖ 29. σμικρότητι M^b. ‖ καὶ τῷ ἀναγκαίῳ M^b. ‖ 31. ὡς om M^b. ‖ 32. [illegible] μᾶλλον om M^b. ‖ 32. καὶ om K^b. ‖ δ' ἄμεινον K^b. ‖ 34. πότερα K^b. ‖ λυτρωσάμενον M^b.

ῦντι δὲ ἀποδοτέον, ἢ τὸν πατέρα λυτρωτέον; δόξειε ν καὶ ἑαυτοῦ μᾶλλον τὸν πατέρα. ὅπερ οὖν εἴρηται, μὲν τὸ ὀφείλημα ἀποδοτέον, ἐὰν δ' ὑπερτείνῃ ἡ ῷ καλῷ ἢ τῷ ἀναγκαίῳ, πρὸς ταῦτ' ἀποκλιτέον· γὰρ οὐδ' ἐστὶν ἴσον τὸ τὴν προϋπαρχὴν ἀμείψασθαι, ὁ μὲν σπουδαῖον εἰδὼς εὖ ποιήσῃ, τῷ δὲ ἡ ἀντα- γίγνηται, ὃν οἴεται μοχθηρὸν εἶναι. οὐδὲ γὰρ τῷ ντι ἐνίοτε ἀντιδανειστέον· ὁ μὲν γὰρ οἰόμενος κο- ι ἐδάνεισεν ἐπιεικεῖ ὄντι, ὁ δ' οὐκ ἐλπίζει κομιεῖσθαι πονηροῦ. εἴτε τοίνυν τῇ ἀληθείᾳ οὕτως ἔχει, οὐκ ἴσον ωμα· εἴτ' ἔχει μὲν μὴ οὕτως οἴονται δέ, οὐκ ἂν δό- ἄτοπα ποιεῖν. ὅπερ οὖν πολλάκις εἴρηται, οἱ περὶ τὰ καὶ τὰς πράξεις λόγοι ὁμοίως ἔχουσι τὸ ὡρισμένον ρὶ ἅ εἰσιν. ὅτι μὲν οὖν οὐ ταὐτὰ πᾶσιν ἀποδοτέον, πατρὶ πάντα, καθάπερ οὐδὲ τῷ Διὶ θύεται, οὐκ · ἐπεὶ δ' ἕτερα γονεῦσι καὶ ἀδελφοῖς καὶ ἑταίροις ιεργέταις, ἑκάστοις τὰ οἰκεῖα καὶ τὰ ἁρμόττοντα ιητέον. οὕτω δὲ καὶ ποιεῖν φαίνονται· εἰς γάμους ὰρ καλοῦσι τοὺς συγγενεῖς· τούτοις γὰρ κοινὸν τὸ γένος περὶ τοῦτο δὴ πράξεις· καὶ εἰς τὰ κήδη δὲ μάλιστ' δεῖν τοὺς συγγενεῖς ἀπαντᾶν διὰ ταὐτό. δόξειε δ' φῆς μὲν γονεῦσι δεῖν μάλιστ' ἐπαρκεῖν, ὡς ὀφείλον- καὶ τοῖς αἰτίοις τοῦ εἶναι κάλλιον ὂν ἢ ἑαυτοῖς εἰς ἐπαρκεῖν. καὶ τιμὴν δὲ γονεῦσι καθάπερ θεοῖς, οὐ δέ· οὐδὲ γὰρ τὴν αὐτὴν πατρὶ καὶ μητρί· οὐδ' αὖ σοφοῦ ἢ τοῦ στρατηγοῦ, ἀλλὰ τὴν πατρικήν, ὁμοίως τὴν μητρικήν. καὶ παντὶ δὲ τῷ πρεσβυτέρῳ τιμὴν θ' ἡλικίαν, ὑπαναστάσει καὶ κατακλίσει καὶ τοῖς ς. πρὸς ἑταίρους δ' αὖ καὶ ἀδελφοὺς παρρησίαν καὶ ων κοινότητα. καὶ συγγενέσι δὴ καὶ φυλέταις καὶ ις καὶ τοῖς λοιποῖς ἅπασιν ἀεὶ πειρατέον τὸ οἰκεῖον ειν, καὶ συγκρίνειν τὰ ἑκάστοις ὑπάρχοντα κατ' ητα καὶ ἀρετὴν ἢ χρῆσιν. τῶν μὲν οὖν ὁμογενῶν ῥᾷων ις, τῶν δὲ διαφερόντων ἐργωδεστέρα. οὐ μὴν διά γε ποστατέον, ἀλλ' ὡς ἂν ἐνδέχηται, οὕτω διοριστέον.

Ἔχει δ' ἀπορίαν καὶ περὶ τοῦ διαλύεσθαι τὰς φιλίας ἢ μὴ πρὸς τοὺς μὴ διαμένοντας. ἢ τοῖς μὲν διὰ τὸ χρήσιμον ἢ τὸ ἡδὺ φίλοις οὖσιν, ὅταν μηκέτι ταῦτ' ἔχωσιν, οὐδὲν ἄτοπον διαλύεσθαι; ἐκείνων γὰρ ἦσαν φίλοι· ὧν ἀπολιπόντων εὔλογον τὸ μὴ φιλεῖν. ἐγκαλέσειε δ' ἄν τις, εἰ διὰ τὸ χρήσιμον ἢ τὸ ἡδὺ ἀγαπῶν προσεποιεῖτο διὰ τὸ ἦθος· ὅπερ γὰρ ἐν ἀρχῇ εἴπομεν, πλεῖσται διαφοραὶ γίγνονται τοῖς φίλοις, ὅταν μὴ ὁμοίως οἴωνται καὶ ὦσι φίλοι. ὅταν μὲν οὖν διαψευσθῇ τις καὶ ὑπολάβῃ φιλεῖσθαι διὰ τὸ ἦθος, μηθὲν τοιοῦτον ἐκείνου πράττοντος, ἑαυτὸν αἰτιῷτ' ἄν· ὅταν δ' ὑπὸ τῆς ἐκείνου προσποιήσεως ἀπατηθῇ, δίκαιον ἐγκαλεῖν τῷ ἀπατήσαντι, καὶ μᾶλλον ἢ τοῖς τὸ νόμισμα κιβδηλεύουσιν, ὅσῳ περὶ τιμιώτερον ἡ κακουργία. ἐὰν δ' ἀποδέχηται ὡς ἀγαθόν, γένηται δὲ μοχθηρὸς καὶ δοκῇ, ἆρ' ἔτι φιλητέον; ἢ οὐ δυνατόν, εἴπερ μὴ πᾶν φιλητὸν ἀλλὰ τἀγαθόν; οὔτε δὲ φιλητέον πονηρὸν οὔτε δεῖ· φιλοπόνηρον γὰρ οὐ χρὴ εἶναι, οὐδ' ὁμοιοῦσθαι φαύλῳ· εἴρηται δ' ὅτι τὸ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ φίλον. ἆρ' οὖν εὐθὺς διαλυτέον; ἢ οὐ πᾶσιν, ἀλλὰ τοῖς ἀνιάτοις κατὰ τὴν μοχθηρίαν; ἐπανόρθωσιν δ' ἔχουσι μᾶλλον βοηθητέον εἰς τὸ ἦθος ἢ τὴν οὐσίαν, ὅσῳ βέλτιον καὶ τῆς φιλίας οἰκειότερον. δόξειε δ' ἂν ὁ διαλυόμενος οὐδὲν ἄτοπον ποιεῖν· οὐ γὰρ τῷ τοιούτῳ φίλος ἦν· ἀλλοιωθέντα οὖν ἀδυνατῶν ἀνασῶσαι ἀφίσταται. εἰ δ' ὁ μὲν διαμένοι ὁ δ' ἐπιεικέστερος γένοιτο καὶ πολὺ διαλλάττοι τῇ ἀρετῇ, ἆρα χρηστέον φίλῳ, ἢ οὐκ ἐνδέχεται; ἐν μεγάλῃ δὲ διαστάσει μάλιστα δῆλον γίνεται, οἷον ἐν ταῖς παιδικαῖς φιλίαις· εἰ γὰρ ὁ μὲν διαμένοι τὴν διάνοιαν παῖς ὁ δ' ἀνὴρ εἴη οἷος κράτιστος, πῶς ἂν εἶεν φίλοι μήτ' ἀρεσκόμενοι τοῖς αὐτοῖς μήτε χαίροντες καὶ λυπούμενοι; οὐδὲ γὰρ περὶ ἀλλήλους ταῦθ' ὑπάρξει αὐτοῖς, ἄνευ δὲ τούτων οὐκ ἦν φίλους εἶναι· συμβιοῦν γὰρ οὐχ οἷόν τε. εἴρηται δὲ περὶ τούτων. ἆρ' οὖν οὐθὲν ἀλλοιότερον πρὸς αὐτὸν ἑκτέον ἢ εἰ μὴ ἐγεγόνει φίλος μηδέποτε; ἢ δεῖ μνείαν ἔχειν τῆς γενομένης συνηθείας, καὶ καθάπερ φίλοις μᾶλλον ἢ ὀθνείοις οἰόμεθα δεῖν χαρίζεσθαι, οὕτω καὶ τοῖς γενομένοις ἀπονεμητέον τι διὰ τὴν προγεγενημένην φιλίαν, ὅταν μὴ δι' ὑπερβολὴν μοχθηρίας ἡ διάλυσις γένηται.

οὐκ M^b. ‖ τὴν] τὴν ἑτέρου M^b. ‖ 7. γίνεται O^b. ‖ 10. ἔχῃ K^b. ‖ 11. δέξειεν M^bO^b. ‖ 17. ἁρμόζοντα L^bO^b. ‖ 19. μὲν om τὸ γένος κοινὸν O^b. ‖ 23. ὂν] ὄντως ὂν L^b, om $K^bM^bO^b$. ‖ 24. γονεῦσι om L^b. ‖ θεοῖς] καὶ θεοῖς L^bO^b. ‖ 25. δέ] δὲ γονεῦσιν L^b ‖ 26. ἢ] ἢ τὴν K^b. ‖ 27. τὴν om K^bO^b. ‖ δὴ K^b. ‖ 28. τὴν om K^b. ‖ ὑπαναστάσει ἢ καὶ K^b. ‖ 29. αὖ om L^b. ‖ 30. L^bO^b. ‖ δὲ M^b. ‖ 31. πειρατέον ἀεὶ L^bO^b. ‖ 33. ῥᾷον M^b.

μὴ post τοὺς om M^b. ‖ 4. ἐγκαλέσει K^b. ‖ 5. ἢ] ἢ διὰ L^b. ‖ 6. ὃ K^bL^b. ‖ 9. ἐκείνου τοιοῦτον O^b. ‖ αὐτὸν L^b. ‖ 12. περ 14. δοκεῖ ἀρετὴ φιλητέον K^b. ‖ ἢ οὐ] ἢ M^b. ‖ φιλητέον O^b. ‖ 15. δὲ] γὰρ M^b. ‖ οὔτε δεῖ φιλοπόνηρον om K^b. ‖ 20. ὅσον M^b. ‖] τούτῳ ἢ K^bM^b. ‖ 22. οὖν] δὲ L^bO^b. ‖ 23. διαμένει L^b. ‖ γίνοιτο K^bM^b. ‖ 24. διαλλάττει L^b. ‖ 26. ταῖς ἐκ παιδιᾶς φιλίαις διαμένει L^b. ‖ 30. φίλος L^b. ‖ 35. προγενομένην K^bM^b. ‖ 36. ὅτε L^b. ‖ μηδὲ M^b. ‖ ἡ solus N^b.

4 Τὰ φιλικὰ δὲ τὰ πρὸς τοὺς φίλους, καὶ οἷς αἱ φιλίαι ὁρίζονται, ἔοικεν ἐκ τῶν πρὸς ἑαυτὸν ἐληλυθέναι. τιθέασι γὰρ φίλον τὸν βουλόμενον καὶ πράττοντα τἀγαθὰ ἢ τὰ φαινόμενα ἐκείνου ἕνεκα, ἢ τὸν βουλόμενον εἶναι καὶ ζῆν τὸν φίλον αὐτοῦ χάριν· ὅπερ αἱ μητέρες πρὸς τὰ τέκνα πεπόνθασι, καὶ τῶν φίλων οἱ προσκεκρουκότες. οἱ δὲ τὸν συνδιάγοντα καὶ ταὐτὰ αἱρούμενον, ἢ τὸν συναλγοῦντα καὶ συγχαίροντα τῷ φίλῳ· μάλιστα δὲ καὶ τοῦτο περὶ τὰς μητέρας συμβαίνει. τούτων δέ τινι καὶ τὴν φιλίαν ὁρίζονται. πρὸς ἑαυτὸν δὲ τούτων ἕκαστον τῷ ἐπιεικεῖ ὑπάρχει, τοῖς δὲ λοιποῖς, ᾗ τοιοῦτοι ὑπολαμβάνουσιν εἶναι. ἔοικε γάρ, καθάπερ εἴρηται, μέτρον ἑκάστῳ ἡ ἀρετὴ καὶ ὁ σπουδαῖος εἶναι. οὗτος γὰρ ὁμογνωμονεῖ ἑαυτῷ, καὶ τῶν αὐτῶν ὀρέγεται κατὰ πᾶσαν τὴν ψυχήν, καὶ βούλεται δὴ ἑαυτῷ τἀγαθὰ καὶ τὰ φαινόμενα καὶ πράττει (τοῦ γὰρ ἀγαθοῦ τἀγαθὸν διαπονεῖν) καὶ ἑαυτοῦ ἕνεκα· τοῦ γὰρ διανοητικοῦ χάριν, ὅπερ ἕκαστος εἶναι δοκεῖ. καὶ ζῆν δὲ βούλεται ἑαυτὸν καὶ σώζεσθαι, καὶ μάλιστα τοῦτο ᾧ φρονεῖ· ἀγαθὸν γὰρ τῷ σπουδαίῳ τὸ εἶναι. ἕκαστος δ' ἑαυτῷ βούλεται τἀγαθά, γενόμενος δ' ἄλλος οὐδεὶς αἱρεῖται πάντ' ἔχειν ἐκεῖνο τὸ γενόμενον· ἔχει γὰρ καὶ νῦν ὁ θεὸς τἀγαθόν, ἀλλ' ὢν ὅ τι ποτ' ἐστίν. δόξειε δ' ἂν τὸ νοοῦν ἕκαστος εἶναι, ἢ μάλιστα. συνδιάγειν τε ὁ τοιοῦτος ἑαυτῷ βούλεται· ἡδέως γὰρ αὐτὸ ποιεῖ· τῶν τε γὰρ πεπραγμένων ἐπιτερπεῖς αἱ μνῆμαι, καὶ τῶν μελλόντων ἐλπίδες ἀγαθαί· αἱ τοιαῦται δ' ἡδεῖαι. καὶ θεωρημάτων δ' εὐπορεῖ τῇ διανοίᾳ, συναλγεῖ τε καὶ συνήδεται μάλισθ' ἑαυτῷ· πάντοτε γάρ ἐστι τὸ αὐτὸ λυπηρόν τε καὶ ἡδύ, καὶ οὐκ ἄλλοτ' ἄλλο· ἀμεταμέλητος γὰρ ὡς εἰπεῖν. τῷ δὴ πρὸς αὑτὸν μὲν ἕκαστα τούτων ὑπάρχειν τῷ ἐπιεικεῖ, πρὸς δὲ τὸν φίλον ἔχειν ὥσπερ πρὸς ἑαυτόν (ἔστι γὰρ ὁ φίλος ἄλλος αὐτός), καὶ ἡ φιλία τούτων εἶναί τι δοκεῖ, καὶ φίλοι οἷς ταῦθ' ὑπάρχει. πρὸς αὑτὸν δὲ πότερόν ἐστιν ἢ οὐκ ἔστι φιλία, ἀφείσθω ἐπὶ τοῦ παρόντος· δόξειε δ' ἂν ταύτῃ εἶναι φιλία, ᾗ ἐστὶ δύο ἢ πλείω ἐκ τῶν εἰρημένων, καὶ ὅτι ἡ ὑπερβολὴ τῆς φιλίας τῇ πρὸς αὑτὸν ὁμ[illegible]ται. φαίνεται δὲ τὰ εἰρημένα καὶ τοῖς πολλοῖς ὑπάρχ[illegible] καίπερ οὖσι φαύλοις. ἆρ' οὖν ᾗ ἀρέσκουσιν ἑαυτοῖς [illegible] ὑπολαμβάνουσιν ἐπιεικεῖς εἶναι, ταύτῃ μετέχουσι[illegible] ἐπεὶ τῶν γε κομιδῇ φαύλων καὶ ἀνοσιουργῶν οὐθενὶ τ[illegible] ὑπάρχει, ἀλλ' οὐδὲ φαίνεται. σχεδὸν δὲ οὐδὲ τοῖς φ[illegible]λοις· διαφέρονται γὰρ ἑαυτοῖς, καὶ ἑτέρων μὲν ἐπιθ[illegible]σιν ἄλλα δὲ βούλονται, οἷον οἱ ἀκρατεῖς· αἱροῦνται γ[illegible] ἀντὶ τῶν δοκούντων ἑαυτοῖς ἀγαθῶν εἶναι τὰ ἡδέα β[illegible]βερὰ ὄντα· οἱ δ' αὖ διὰ δειλίαν καὶ ἀργίαν ἀφίστα[illegible] τοῦ πράττειν ἃ οἴονται ἑαυτοῖς βέλτιστα εἶναι· οἷς δὲ π[illegible] καὶ δεινὰ πέπρακται διὰ τὴν μοχθηρίαν, μισοῦσί τ[illegible] φεύγουσι τὸ ζῆν καὶ ἀναιροῦσιν ἑαυτούς. ζητοῦσί τ[illegible] μοχθηροὶ μεθ' ὧν συνδιημερεύσουσιν, ἑαυτοὺς δὲ φεύγ[illegible] ἀναμιμνήσκονται γὰρ πολλῶν καὶ δυσχερῶν, καὶ τ[illegible] ἕτερα ἐλπίζουσι, καθ' ἑαυτοὺς ὄντες, μεθ' ἑτέρων δ' [illegible] ἐπιλανθάνονται. οὐθέν τε φιλητὸν ἔχοντες οὐθὲν φ[illegible] πάσχουσι πρὸς ἑαυτούς. οὐδὲ δὴ συγχαίρουσιν οὐδὲ [illegible]γοῦσιν οἱ τοιοῦτοι ἑαυτοῖς· στασιάζει γὰρ αὐτῶν ἡ ψ[illegible] καὶ τὸ μὲν διὰ μοχθηρίαν ἀλγεῖ ἀπεχόμενον τι[illegible] δ' ἥδεται, καὶ τὸ μὲν δεῦρο τὸ δ' ἐκεῖσε ἕλκει ὥσπ[illegible] σπῶντα. εἰ δὲ μὴ οἷόν τε ἅμα λυπεῖσθαι καὶ [illegible] ἀλλὰ μετὰ μικρόν γε λυπεῖται ὅτι ἥσθη, καὶ [illegible] ἐβούλετο ἡδέα ταῦτα γενέσθαι αὐτῷ· μεταμελεί[illegible] οἱ φαῦλοι γέμουσιν. οὐ δὴ φαίνεται ὁ φαῦλος [illegible] ἑαυτὸν φιλικῶς διακεῖσθαι διὰ τὸ μηδὲν ἔχειν φιλ[illegible] δὴ τὸ οὕτως ἔχειν λίαν ἐστὶν ἄθλιον, φευκτέον τὴν μ[illegible]ρίαν διατεταμένως καὶ πειρατέον ἐπιεικῆ εἶναι· [illegible] καὶ πρὸς ἑαυτὸν φιλικῶς ἂν ἔχοι καὶ ἑτέρῳ φίλος [illegible]

Ἡ δ' εὔνοια φιλίᾳ μὲν ἔοικεν, οὐ μὴν ἐστί γε φ[illegible] γίνεται γὰρ εὔνοια καὶ πρὸς ἀγνῶτας καὶ λανθάνει[illegible]λία δ' οὔ. καὶ πρότερον δὲ ταῦτ' εἴρηται. ἀλλ' οὐ[illegible]λησίς ἐστιν· οὐ γὰρ ἔχει διάτασιν οὐδ' ὄρεξιν, τῇ φ[illegible] δὲ ταῦτ' ἀκολουθεῖ. καὶ ἡ μὲν φίλησις μετὰ συνηθ[illegible] δ' εὔνοια καὶ ἐκ προσπαίου, οἷον καὶ περὶ τοὺς ἀγω[illegible]

2. τὰ πρὸς] καὶ πρὸς O^b. ‖ φίλους πέλας καὶ ὅσαι φιλίαι K^b. ‖ 2. αὐτὸν K^b. ‖ 5. τῶν φίλων K^bO^b. ‖ 6. οἱ μὴ [illegible] L^b. ‖ 7. ἢ om K^b. ‖ 9. τινι τὰ κατὰ τὴν M^b. ‖ 10. ὑπερέχει M^b. ‖ 12. δέ M^bO^b. ‖ 14. τὴν om M^bN^b. ‖ τύχῃ [illegible] διαπονεῖ K^b. ‖ 20. αἱρεῖται οὐδεὶς K^b. ‖ 22. ἀλλ' οἷον ὁπότ' K^b. ‖ 23. ἢ om K^bM^b. ‖ 24. αὐτῷ corr L^bO^b. ‖ 25. [illegible] 28. πάντῃ O^b. ‖ 29. ἄλλῳ K^b. ‖ ἀμετάβλητος M^b. ‖ 30. μὲν add M^b. ‖ 31. περ om L^b. ‖ αὐτὸν K^bM^b. ‖ 32. αὐτὸς [illegible] καὶ ante ἡ om K^b. ‖ 34. ἄν τισιν αὕτη M^b. ‖ 35. εἶναι ἡ φιλία L^bO^b. ‖ ἢ οὐκ ἔστι M^b. ‖ ἐκ] ἢ ἐκ K^b.

3. ἢ τ' ἀρέσκουσιν K^b. ‖ 7. διαφέρουσι M^b. ‖ 11. οἴονται καλὰ ἑαυτοῖς μάλιστα εἶναι M^b. ‖ 12. διὰ] καὶ διὰ K^bM^b. ‖ [illegible] καὶ φεύγουσι K^b, μισοῦνται φεύγουσι M^bN^b. ‖ 14. συνημερεύσουσιν K^b. ‖ 15. ἕτερα τοιαῦτα ἐλπίζουσι L^bO^b, τοιαῦθ' ὑπερελπίζ[illegible] 17. οὐδὲ L^b. ‖ 19. ἑαυτοῖς οἱ τοιοῦτοι L^bO^b. ‖ 20. τότε L^bO^b, om K^b. ‖ μὲν om K^b. ‖ ἀπεχόμενος L^b. ‖ τοτὲ L^bO^b. ‖ [illegible]ται M^b. ‖ 24. ταῦτα ἡδέα L^b, τῷ ἡδέα ταῦτα M^b. ‖ μεταμελείας — 26. ἑαυτὸν om M^b. ‖ 26. αὐτὸν K^b. ‖ 29. καὶ [illegible] K^bM^b. ‖ 30. φιλίᾳ] φιλικῷ K^b. ‖ 32. τοιαῦτ' K^bM^b. ‖ 35. τροπαίου M^b.

ιύνει· εὖνοι γὰρ αὐτοῖς γίνονται καὶ συνθέλουσιν, συμ-ιεν δ' ἂν οὐθέν· ὅπερ γὰρ εἴπομεν, προσπαίως εὖνοι ιι καὶ ἐπιπολαίως στέργουσιν. ἔοικε δὴ ἀρχὴ φιλίας ὥσπερ τοῦ ἐρᾶν ἡ διὰ τῆς ὄψεως ἡδονή· μὴ γὰρ ˡεὶς τῇ ἰδέᾳ οὐθεὶς ἐρᾷ, ὁ δὲ χαίρων τῷ εἴδει οὐθὲν ›ν ἐρᾷ, ἀλλ' ὅταν καὶ ἀπόντα ποθῇ καὶ τῆς παρου-πιθυμῇ. οὕτω δὴ καὶ φίλους οὐχ οἷόν τ' εἶναι μὴ γενομένους, οἱ δ' εὖνοι οὐθὲν μᾶλλον φιλοῦσιν· βού-γὰρ μόνον τἀγαθὰ οἷς εἰσὶν εὖνοι, συμπράξαιεν δ' ', οὐδ' ὀχληθεῖεν ὑπὲρ αὐτῶν. διὸ μεταφέρων φαίη αὐτὴν ἀργὴν εἶναι φιλίαν, χρονιζομένην δὲ καὶ εἰς ιαν ἀφικνουμένην γίνεσθαι φιλίαν, οὐ τὴν διὰ τὸ ιον οὐδὲ τὴν διὰ τὸ ἡδύ· οὐδὲ γὰρ εὔνοια ἐπὶ τού-ίνεται. ὁ μὲν γὰρ εὐεργετηθεὶς ἀνθ' ὧν πέπονθεν ιει τὴν εὔνοιαν, τὰ δίκαια δρῶν· ὁ δὲ βουλόμενός πραγεῖν, ἐλπίδα ἔχων εὐπορίας δι' ἐκείνου, οὐκ ἔοικ' ἐκείνῳ εἶναι, ἀλλὰ μᾶλλον ἑαυτῷ, καθάπερ οὐδὲ εἰ θεραπεύει αὐτὸν διά τινα χρῆσιν. ὅλως δ' ἡ δι' ἀρετὴν καὶ ἐπιείκειάν τινα γίνεται, ὅταν τῳ φανῇ τις ἢ ἀνδρεῖος ἤ τι τοιοῦτον, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν ;ῶν εἴπομεν.

Φιλικὸν δὲ καὶ ἡ ὁμόνοια φαίνεται· διόπερ οὐκ ἔστιν ;ία· τοῦτο μὲν γὰρ καὶ ἀγνοοῦσιν ἀλλήλους ὑπάρξειεν ιδὲ τοὺς περὶ ὁτουοῦν ὁμογνωμονοῦντας ὁμονοεῖν φα-›ν τοὺς περὶ τῶν οὐρανίων (οὐ γὰρ φιλικὸν τὸ περὶ ' ὁμονοεῖν), ἀλλὰ τὰς πόλεις ὁμονοεῖν φασίν, ὅταν ῶν συμφερόντων ὁμογνωμονῶσι καὶ ταὐτὰ προαι-καὶ πράττωσι τὰ κοινῇ δόξαντα. περὶ τὰ πρακτὰ ›νοοῦσιν, καὶ τούτων περὶ τὰ ἐν μεγέθει καὶ τὰ ἐνδε-α ἀμφοῖν ὑπάρχειν ἢ πᾶσιν, οἷον αἱ πόλεις, ὅταν δοκῇ τὰς ἀρχὰς αἱρετὰς εἶναι, ἢ συμμαχεῖν Λακε-ίοις, ἢ ἄρχειν Πιττακόν, ὅτε καὶ αὐτὸς ἤθελεν. ὅταν 'τερος ἑαυτὸν βούληται, ὥσπερ οἱ ἐν ταῖς Φοινίσσαις, ζουσιν· οὐ γάρ ἐσθ' ὁμονοεῖν τὸ αὐτὸ ἑκάτερον ἐννοεῖν 'ε, ἀλλὰ τὸ ἐν τῷ αὐτῷ, οἷον ὅταν καὶ ὁ δῆμος καὶ οἱ ἐπιεικεῖς τοὺς ἀρίστους ἄρχειν· οὕτω γὰρ πᾶσι γί-γνεται οὗ ἐφίενται. πολιτικὴ δὲ φιλία φαίνεται ἡ ὁμό-νοια, καθάπερ καὶ λέγεται· περὶ τὰ συμφέροντα γάρ ἐστι καὶ τὰ εἰς τὸν βίον ἀνήκοντα. ἔστι δ' ἡ τοιαύτη ὁμόνοια ἐν τοῖς ἐπιεικέσιν· οὗτοι γὰρ καὶ ἑαυτοῖς ὁμονοοῦσι καὶ ἀλλήλοις, ἐπὶ τῶν αὐτῶν ὄντες ὡς εἰπεῖν· τῶν τοιούτων γὰρ μένει τὰ βουλήματα καὶ οὐ μεταρρεῖ ὥσπερ εὔριπος, βούλονταί τε τὰ δίκαια καὶ τὰ συμφέροντα, τούτων δὲ καὶ κοινῇ ἐφίενται. τοὺς δὲ φαύλους οὐχ οἷόν τε ὁμονοεῖν πλὴν ἐπὶ μικρόν, καθάπερ καὶ φίλους εἶναι, πλεονεξίας ἐφιεμένους ἐν τοῖς ὠφελίμοις, ἐν δὲ τοῖς πόνοις καὶ ταῖς λειτουργίαις ἐλλείποντας· ἑαυτῷ δ' ἕκαστος βουλόμενος ταῦτα τὸν πέλας ἐξετάζει καὶ κωλύει· μὴ γὰρ τηρούντων τὸ κοι-νὸν ἀπόλλυται. συμβαίνει οὖν αὐτοῖς στασιάζειν, ἀλλήλους μὲν ἐπαναγκάζοντας, αὐτοὺς δὲ μὴ βουλομένους τὰ δίκαια ποιεῖν.

Οἱ δ' εὐεργέται τοὺς εὐεργετηθέντας δοκοῦσι μᾶλλον 7
φιλεῖν ἢ οἱ εὖ παθόντες τοὺς δράσαντας, καὶ ὡς παρὰ λόγον γινόμενον ἐπιζητεῖται. τοῖς μὲν οὖν πλείστοις φαί-νεται, ὅτι οἱ μὲν ὀφείλουσι τοῖς δὲ ὀφείλεται· καθάπερ οὖν ἐπὶ τῶν δανείων οἱ μὲν ὀφείλοντες βούλονται μὴ εἶναι οἷς ὀφείλουσιν, οἱ δὲ δανείσαντες καὶ ἐπιμέλονται τῆς τῶν ὀφειλόντων σωτηρίας, οὕτω καὶ τοὺς εὐεργετήσαντας βού-λεσθαι εἶναι τοὺς παθόντας ὡς κομιουμένους τὰς χάριτας, τοῖς δ' οὐκ εἶναι ἐπιμελὲς τὸ ἀνταποδοῦναι. Ἐπίχαρμος μὲν οὖν τάχ' ἂν φαίη ταῦτα λέγειν αὐτοὺς ἐκ πονηροῦ θεωμένους, ἔοικε δ' ἀνθρωπικῷ· ἀμνήμονες γὰρ οἱ πολλοί, καὶ μᾶλλον εὖ πάσχειν ἢ ποιεῖν ἐφίενται. δόξειε δ' ἂν φυσικώτερον εἶναι τὸ αἴτιον, καὶ οὐχ ὅμοιον τῷ περὶ τοὺς δανείσαντας· οὐ γάρ ἐστι φίλησις περὶ ἐκείνους, ἀλλὰ τοῦ σώζεσθαι βούλησις τῆς κομιδῆς ἕνεκα· οἱ δ' εὖ πεποιηκότες φιλοῦσι καὶ ἀγαπῶσι τοὺς πεπονθότας, κἂν μηθὲν ὦσι χρήσιμοι μηδ' εἰς ὕστερον γένοιντ' ἄν. ὅπερ καὶ ἐπὶ τῶν τεχνιτῶν συμβέβηκεν· πᾶς γὰρ τὸ οἰκεῖον ἔργον ἀγαπᾷ μᾶλλον ἢ ἀγαπηθείη ἂν ὑπὸ τοῦ ἔργου ἐμψύχου γενομένου.

συνελθοῦσιν K^b. ‖ συμπράξειαν L^b. ‖ 2. οὐδὲ ἓν O^b. ‖ τροπαίως M^b. ‖ 5. εἰδέαι K^b. ‖ 7. ἐπιθυμεῖ K^bO^b. ‖ 9. εὔνοοι M^b. ‖ ν ἂν L^b. ‖ οὐδ' ἂν ὀχληθεῖεν O^b. ‖ 12. ἀγομένην L^b, συνηγομένην O^b. ‖ 16. εὖ πράττειν L^b. ‖ εὐπορίας ἐλπίδα ἔχων L^bO^b. ‖ 17. ὕνους O^b. ‖ 18. ἡ om K^bM^b. ‖ 19. γίνεται τῷ φανῆναι M^b. ‖ 20. τῷ ἀγῶνι L^b. ‖ 24. τοὺς] γὰρ M^b. ‖ ὁτιοῦν L^bO^b. ‖ 26. λλοὺς M^b. ‖ 27. καὶ — 29. ὁμονοοῦσι om M^b. ‖ 28. κοινὰ K^b. ‖ 29. τὰ post καὶ add L^bO^b. ‖ 32. ἔθελεν K^b. ‖ 33. ἑκά-ιὶ ἑαυτὸν K^b. ‖ 34. αὐτῶι $K^bL^bM^b$. ‖ εὐνοεῖν K^bL^b. ‖ 35. ἐν et αὐτῷ om O^b.

οὗ πάντες ἐφίενται M^b. οὗ ἐφίεται — φαίνεται margo O^b: ipse om. ‖ 4. πρὸς N^b. ‖ ἥκοντα M^b, εἰκότα K^b. ‖ 5. καὶ post ι M^b. ‖ 7. μέρει τὰ βουλεύματα M^b. ‖ 9. καὶ om M^b. ‖ κοινωνίας O^b. ‖ 11. πόνοις] δαπανηροῖς M^b. ‖ 13. πληρούντων M^b. ‖ λους M^b. ‖ 18. οἱ om K^bM^b. ‖ 21. ὀφείλοντες οὐ βούλονται εἶναι M^b. ‖ 22. οἱ δανείσαντες δὲ καὶ ἐπιμελοῦνται K^bM^b. ‖ 23. οὕτω ι M^b. ‖ 26. μὲν om M^b. ‖ τοὺς M^b. ‖ 29. οὐδ' K^bM^b. ‖ 30. δανειστάς L^b. ‖ 32. πεποιθότας] εὖ πεπονθότας N^b, εὐεργετηθέντας ‖ 33. μηδ'] κἂν μηδ' M^b. ‖ γένοιτ' L^bM^b.

μάλιϛα δ' ἴσως τȣ̃το περὶ τοὺς ποιητὰς συμβαίνει· ὑπεραγαπῶσι γὰρ οὗτοι τὰ οἰκεῖα ποιήματα, στέργοντες ὥσπερ τέκνα. τοιούτῳ δὴ ἔοικε καὶ τὸ τῶν εὐεργετῶν· τὸ γὰρ εὖ πεπονθὸς ἔργον ἐστὶν αὐτῶν· τοῦτο δὴ ἀγαπῶσι μᾶλλον ἢ τὸ ἔργον τὸν ποιήσαντα. τούτȣ δ' αἴτιον ὅτι τὸ εἶναι πᾶσιν αἱρετὸν καὶ φιλητόν, ἐσμὲν δ' ἐνεργείᾳ· τῷ ζῆν γὰρ καὶ πράττειν. ἐνεργείᾳ δὴ ὁ ποιήσας τὸ ἔργον ἔϛι πως· ϛέργει δὴ τὸ ἔργον, διότι καὶ τὸ εἶναι. τοῦτο δὲ φυσικόν· ὃ γάρ ἐϛι δυνάμει, τοῦτο ἐνεργείᾳ τὸ ἔργον μηνύει. ἅμα δὲ καὶ τῷ μὲν εὐεργέτῃ καλὸν τὸ κατὰ τὴν πρᾶξιν, ὥϛε χαίρειν ἐν ᾧ τοῦτο, τῷ δὲ παθόντι οὐθὲν καλὸν ἐν τῷ δράσαντι, ἀλλ' εἴπερ, συμφέρον· τοῦτο δ' ἧττον ἡδὺ καὶ φιλητόν. ἡδεῖα δ' ἐϛὶ τοῦ μὲν παρόντος ἡ ἐνέργεια, τȣ̃ δὲ μέλλοντος ἡ ἐλπίς, τοῦ δὲ γεγενημένȣ ἡ μνήμη. ἥδιϛον δὲ τὸ κατὰ τὴν ἐνέργειαν, καὶ φιλητὸν ὁμοίως. τῷ μὲν οὖν πεποιηκότι μένει τὸ ἔργον (τὸ καλὸν γὰρ πολυχρόνιον), τῷ δὲ παθόντι τὸ χρήσιμον παροίχεται. ἥ τε μνήμη τῶν μὲν καλῶν ἡδεῖα, τῶν δὲ χρησίμων ȣ̓ πάνυ ἢ ἧττον· ἡ προσδοκία δ' ἀνάπαλιν ἔχειν ἔοικεν. καὶ ἡ μὲν φίλησις ποιήσει ἔοικεν, τὸ φιλεῖσθαι δὲ τῷ πάσχειν. τοῖς ὑπερέχουσι δὴ περὶ τὴν πρᾶξιν ἕπεται τὸ φιλεῖν καὶ τὰ φιλικά. ἔτι δὲ τὰ ἐπιπόνως γενόμενα πάντες μᾶλλον ϛέργȣσιν, οἷον καὶ τὰ χρήματα οἱ κτησάμενοι τῶν παραλαβόντων· δοκεῖ δὴ τὸ μὲν εὖ πάσχειν ἄπονον εἶναι, τὸ δ' εὖ ποιεῖν ἐργῶδες. διὰ ταῦτα δὲ καὶ αἱ μητέρες φιλοτεκνότεραι· ἐπιπονωτέρα γὰρ ἡ γέννησις, καὶ μᾶλλον ἴσασιν ὅτι αὐτῶν. δόξειε δ' ἂν τȣ̃το καὶ τοῖς εὐεργέταις οἰκεῖον εἶναι.

8 Ἀπορεῖται δὲ καὶ πότερον δεῖ φιλεῖν ἑαυτὸν μάλιϛα ἢ ἄλλον τινά· ἐπιτιμῶσι γὰρ τοῖς ἑαυτοὺς μάλιστα ἀγαπῶσι, καὶ ὡς ἐν αἰσχρῷ φιλαύτους ἀποκαλοῦσι, δοκεῖ τε ὁ μὲν φαῦλος ἑαυτοῦ χάριν πάντα πράττειν, καὶ ὅσῳ ἂν μοχθηρότερος ᾖ, τοσούτῳ μᾶλλον· ἐγκαλοῦσι δὴ αὐτῷ ὅτι οὐθὲν ἀφ' ἑαυτοῦ πράττει· ὁ δ' ἐπιεικὴς διὰ τὸ καλόν, καὶ ὅσῳ ἂν βελτίων ᾖ, μᾶλλον διὰ τὸ καλόν, καὶ φίλȣ ἕνεκα· τὸ δ' αὑτȣ̃ παρίησιν. τοῖς λόγοις δὲ τούτοις τὰ ἔργα διαφωνεῖ, οὐκ ἀλόγως. φασὶ γὰρ δεῖν φιλεῖν μάλιστα τ[illegible] μάλιϛα φίλον, φίλος δὲ μάλιϛα ὁ βȣλόμενος ᾧ βούλ[illegible] τἀγαθὰ ἐκείνου ἕνεκα, καὶ εἰ μηθεὶς εἴσεται. ταῦτα δ[illegible] ὑπάρχει μάλιϛ' αὐτῷ πρὸς αὑτόν, καὶ τὰ λοιπὰ δὴ πά[illegible] οἷς ὁ φίλος ὁρίζεται· εἴρηται γὰρ ὅτι ἀπ' αὐτοῦ πάντα [illegible] φιλικὰ καὶ πρὸς τοὺς ἄλλȣς διήκει. καὶ αἱ παροιμίαι [illegible] πᾶσαι ὁμογνωμονοῦσιν, οἷον τὸ "μία ψυχή" καὶ "κοι[illegible] τὰ φίλων" καὶ "ἰσότης φιλότης" καὶ "γόνυ κνήμης ἔγγι[illegible]" πάντα γὰρ ταῦτα πρὸς αὑτὸν μάλισθ' ὑπάρχει· μάλ[illegible] γὰρ φίλος αὑτῷ, καὶ φιλητέον δὴ μάλισθ' ἑαυτόν. ἀπ[illegible] ρεῖται δ' εἰκότως ποτέροις χρεὼν ἕπεσθαι, ἀμφοῖν ἐχό[illegible] τὸ πιϛόν. ἴσως οὖν τȣ̀ς τοιούτȣς δεῖ τῶν λόγων διαιρεῖ[illegible] διορίζειν ἐφ' ὅσον ἑκάτεροι καὶ πῇ ἀληθεύουσιν. εἰ δὴ [illegible] βοιμεν τὸ φίλαυτον πῶς ἑκάτεροι λέγȣσιν, τάχ' ἂν γέ[illegible] δῆλον. οἱ μὲν ȣ̓̃ν εἰς ὄνειδος ἄγοντες αὐτὸ φιλαύτȣς κα[illegible] τȣ̀ς ἑαυτοῖς ἀπονέμοντας τὸ πλεῖον ἐν χρήμασι καὶ τι[illegible] καὶ ἡδοναῖς ταῖς σωματικαῖς· τούτων γὰρ οἱ πολλ[illegible] γονται, καὶ ἐσπȣδάκασι περὶ αὐτὰ ὡς ἄριϛα ὄντα, δι[illegible] περιμάχητά ἐϛιν. οἱ δὴ περὶ ταῦτα πλεονέκται χαρ[illegible] ταῖς ἐπιθυμίαις καὶ ὅλως τοῖς πάθεσι καὶ τῷ ἀλόγ[illegible] ψυχῆς. τοιοῦτοι δ' εἰσὶν οἱ πολλοί· διὸ καὶ ἡ προση[illegible] γεγένηται ἀπὸ τοῦ πολλοῦ φαύλȣ ὄντος. δικαίως δ[illegible] οὕτω φιλαύτοις ὀνειδίζεται. ὅτι δὲ τοὺς τὰ τοιαῦθ' α[illegible] ἀπονέμοντας εἰώθασι λέγειν οἱ πολλοὶ φιλαύτȣς, οὐκ ἄ[illegible] λον· εἰ γάρ τις ἀεὶ σπουδάζοι τὰ δίκαια πράττειν α[illegible] μάλιϛα πάντων ἢ τὰ σώφρονα ἢ ὁποιαȣ̃ν ἄλλα τῶν [illegible] τὰς ἀρετάς, καὶ ὅλως ἀεὶ τὸ καλὸν ἑαυτῷ περιποιοῖτ[illegible] ἐρεῖ τοῦτον φίλαυτον οὐδὲ ψέξει. δόξειε δ' ἂν ὁ τοι[illegible] μᾶλλον εἶναι φίλαυτος· ἀπονέμει γȣ̃ν ἑαυτῷ τὰ κάλ[illegible] καὶ μάλιϛ' ἀγαθά, καὶ χαρίζεται ἑαυτοῦ τῷ κυριω[illegible] καὶ πάντα τούτῳ πείθεται· ὥσπερ δὲ καὶ πόλις τὸ [illegible] τατον μάλιϛ' εἶναι δοκεῖ καὶ πᾶν ἄλλο σύϛημα, οὕτ[illegible] ἄνθρωπος· καὶ φίλαυτος δὴ μάλιϛα ὁ τοῦτο ἀγαπῶ[illegible] τούτῳ χαριζόμενος. καὶ ἐγκρατὴς δὲ καὶ ἀκρατὴς λέγ[illegible] τῷ κρατεῖν τὸν νοῦν ἢ μή, ὡς τούτȣ ἑκάϛȣ ὄντος· κα[illegible]

1. περὶ τοὺς ποιητὰς τȣ̃το L^bO^b. ‖ 3. δὲ M^b. ‖ 7. δ' $L^bM^bO^b$. ‖ 14. γενομένȣ M^b. ‖ 15. οὖν om L^b. ‖ 16. γὰρ καλὸν [illegible] 18. ἢ — 19. ἔχειν ἔοικεν om M^b. ‖ 19. ἔχειν om L^bO^b. ‖ 20. ὑπάρχȣσι N^b. ‖ δὲ M^b. ‖ τὴν om L^bO^b. ‖ 21. τὸ] καὶ [illegible] O^b. τὸ φιλεῖν om K^b. ‖ 22. γινόμενα πάντες μᾶλλον M^b, μὲν μᾶλλον πάντες γενόμενα O^b. ‖ 23. δὲ M^b. ‖ εὖ μὲν $K^bL^bM^b$. ‖ [illegible] om M^b. ‖ ἐπιπονώτερον M^b. ‖ γένεσις K^b. ‖ 27. εἶναι om L^b. ‖ 28. ἀπορεῖ M^b. ‖ καὶ om L^b. ‖ 30. δὲ $L^bM^bO^b$. ‖ 32. [illegible] M^b. ‖ ὅτι] οἷον ὅτι K^b. ‖ 34. βέλτιον K^b. ‖ μᾶλλον om M^b.

2. ᾧ] ἢ ὧ K^b, ὧ μάλιστα L^b. ‖ 4. αὐτῷ μάλιϛα L^bO^b. ‖ 7. τὸ κοινὰ τὰ φίλων καὶ μία ψυχή L^bO^b. ‖ 9. μάλιστ' [illegible] ὑπάρχοι K^bM^b. ‖ 11. χρεὼν δὴ ἕπεσθαι L^bO^b. ‖ ἐχόντων L^b, σχόντοιν M^b. ‖ 15. ȣ̓̃ν om K^bM^b. ‖ 19. περὶ χρήματα [illegible] δὲ L^b. ‖ 22. πηλοῦ M^b. ‖ 23. τοὺς] τοῖς K^b. ‖ 25. σπουδάζει $L^bM^bO^b$. ‖ 27. αὐτῷ L^bO^b. ‖ 29. εἶναι μᾶλλον [illegible] γὰρ L^b. ‖ 31. δὲ καὶ] γὰρ M^b. ‖ 33. καὶ ante φίλαυτος om M^b. ‖ 34. λέγεται om M^b. ‖ 35. τοῦτο $K^bM^bN^bO^b$. ‖ [illegible] πραγμένα M^b.

ι δοκῦσιν αὐτοὶ καὶ ἑκυσίως τὰ μετὰ λόγυ μάλιςα.
οὖν τοῦθ' ἕκαςός ἐςιν ἢ μάλιςα, οὐκ ἄδηλον, καὶ
ιεικὴς μάλιςα τῦτ' ἀγαπᾷ. διὸ φίλαυτος μάλις'
καθ' ἕτερον εἶδος τοῦ ὀνειδιζομένου, καὶ διαφέρων
ὅσον τὸ κατὰ λόγον ζῆν τῦ κατὰ πάθος, καὶ ὀρέ-
τοῦ καλοῦ ἢ τοῦ δοκοῦντος συμφέρειν. τοὺς μὲν ὖν
καλὰς πράξεις διαφερόντως σπυδάζοντας πάντες
νται καὶ ἐπαινῦσιν· πάντων δὲ ἁμιλλωμένων πρὸς
ν καὶ διατεινομένων τὰ κάλλιςα πράττειν κοινῇ τ'
εἴη τὰ δέοντα καὶ ἰδίᾳ ἑκάστῳ τὰ μέγιστα τῶν
, εἴπερ ἡ ἀρετὴ τοιοῦτόν ἐςιν. ὥςε τὸν μὲν ἀγαθὸν
υτον εἶναι· καὶ γὰρ αὐτὸς ὀνήσεται τὰ καλὰ πράτ-
τοὺς ἄλλους ὠφελήσει· τὸν δὲ μοχθηρὸν οὐ δεῖ·
γὰρ καὶ ἑαυτὸν καὶ τοὺς πέλας, φαύλοις πάθεσιν
ς. τῷ μοχθηρῷ μὲν οὖν διαφωνεῖ ἃ δεῖ πράττειν
ράττει· ὁ δ' ἐπιεικής, ἃ δεῖ, ταῦτα καὶ πράττει·
ο νοῦς αἱρεῖται τὸ βέλτιστον ἑαυτῷ, ὁ δ' ἐπιεικὴς
εῖ τῷ νῷ. ἀληθὲς δὲ περὶ τοῦ σπυδαίυ καὶ τὸ τῶν
νεκα πολλὰ πράττειν καὶ τῆς πατρίδος, κἂν δέῃ
θνήσκειν· προήσεται γὰρ καὶ χρήματα καὶ τιμὰς
ς τὰ περιμάχητα ἀγαθά, περιποιούμενος ἑαυτῷ τὸ
ὀλίγον γὰρ χρόνον ἡσθῆναι σφόδρα μᾶλλον ἕλοιτ'
λὺν ἠρέμα, καὶ βιῶσαι καλῶς ἐνιαυτὸν ἢ πόλλ' ἔτη
ς, καὶ μίαν πρᾶξιν καλὴν καὶ μεγάλην ἢ πολλὰς
ράς. τοῖς δ' ὑπεραποθνήσκυσι τοῦτ' ἴσως συμβαίνει·
ι δὴ μέγα καλὸν ἑαυτοῖς. καὶ χρήματα προοῖντ'
ῷ πλείονα λήψονται οἱ φίλοι· γίγνεται γὰρ τῷ
λῳ χρήματα, αὐτῷ δὲ τὸ καλόν· τὸ δὴ μεῖζον
ἑαυτῷ ἀπονέμει. καὶ περὶ τιμὰς δὲ καὶ ἀρχὰς ὁ
ρόπος· πάντα γὰρ τῷ φίλῳ ταῦτα προήσεται· κα-
αὐτῷ τοῦτο καὶ ἐπαινετόν. εἰκότως δὴ δοκεῖ σπυ-
ναι, ἀντὶ πάντων αἱρούμενος τὸ καλόν. ἐνδέχεται
πράξεις τῷ φίλῳ προΐεσθαι, καὶ εἶναι κάλλιον τοῦ
ρᾶξαι τὸ αἴτιον τῷ φίλῳ γενέσθαι. ἐν πᾶσι δὴ τοῖς
ῖς ὁ σπυδαῖος φαίνεται ἑαυτῷ τοῦ καλῦ πλέον νέ-
μων. οὕτω μὲν οὖν φίλαυτον εἶναι δεῖ, καθάπερ εἴρηται· ὡς δ' οἱ πολλοί, οὐ χρή.

Ἀμφισβητεῖται δὲ καὶ περὶ τὸν εὐδαίμονα, εἰ δεήσε- 9
ται φίλων ἢ μή. οὐθὲν γάρ φασι δεῖν φίλων τοῖς μακαρίοις καὶ αὐτάρκεσιν· ὑπάρχειν γὰρ αὐτοῖς τἀγαθά· αὐτάρκεις οὖν ὄντας οὐδενὸς προσδεῖσθαι, τὸν δὲ φίλον, ἕτερον αὐτὸν ὄντα, πορίζειν ἃ δι' αὐτοῦ ἀδυνατεῖ· ὅθεν τὸ "ὅταν ὁ δαίμων εὖ διδῷ, τί δεῖ φίλων;" ἔοικε δ' ἀτόπῳ τὸ πάντ' ἀπονέμοντας τἀγαθὰ τῷ εὐδαίμονι φίλυς μὴ ἀποδιδόναι, ὃ δοκεῖ τῶν ἐκτὸς ἀγαθῶν μέγιςον εἶναι. εἴ τε φίλυ μᾶλλόν ἐςι τὸ εὖ ποιεῖν ἢ πάσχειν, καὶ ἐςὶ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τῆς ἀρετῆς τὸ εὐεργετεῖν, κάλλιον δ' εὖ ποιεῖν φίλους ὀθνείων, τῶν εὖ πεισομένων δεήσεται ὁ σπυδαῖος. διὸ καὶ ἐπιζητεῖται πότερον ἐν εὐτυχίαις μᾶλλον δεῖ φίλων ἢ ἐν ἀτυχίαις, ὡς καὶ τῦ ἀτυχοῦντος δεομένυ τῶν εὐεργετησόντων καὶ τῶν εὐτυχούντων οὓς εὖ ποιήσυσιν. ἄτοπον δ' ἴσως καὶ τὸ μονώτην ποιεῖν τὸν μακάριον· οὐθεὶς γὰρ ἕλοιτ' ἂν καθ' αὑτὸν τὰ πάντ' ἔχειν ἀγαθά· πολιτικὸν γὰρ ὁ ἄνθρωπος καὶ συζῆν πεφυκός. καὶ τῷ εὐδαίμονι δὴ τῦθ' ὑπάρχει· τὰ γὰρ τῇ φύσει ἀγαθὰ ἔχει. δῆλον δ' ὡς μετὰ φίλων καὶ ἐπιεικῶν κρεῖττον ἢ μετ' ὀθνείων καὶ τῶν τυχόντων συνημερεύειν· δεῖ ἄρα τῷ εὐδαίμονι φίλων. τί ὖν λέγυσιν οἱ πρῶτοι, καὶ πῇ ἀληθεύυσιν; ἢ ὅτι οἱ πολλοὶ φίλυς οἴονται τοὺς χρησίμυς εἶναι; τῶν τοιούτων μὲν ὖν οὐθὲν δεήσεται ὁ μακάριος, ἐπειδὴ τἀγαθὰ ὑπάρχει αὐτῷ. οὐδὲ δὴ τῶν διὰ τὸ ἡδύ, ἢ ἐπὶ μικρόν· ἡδὺς γὰρ ὁ βίος ὢν οὐθὲν δεῖται ἐπεισάκτου ἡδονῆς. ὐ δεόμενος δὲ τῶν τοιούτων φίλων οὐ δοκεῖ δεῖσθαι φίλων. τὸ δ' οὐκ ἔςιν ἴσως ἀληθές· ἐν ἀρχῇ γὰρ εἴρηται ὅτι ἡ εὐδαιμονία ἐνέργειά τίς ἐςιν, ἡ δ' ἐνέργεια δῆλον ὅτι γίνεται καὶ ὐχ ὑπάρχει ὥσπερ κτῆμά τι. εἰ δὲ τὸ εὐδαιμονεῖν ἐςὶν ἐν τῷ ζῆν καὶ ἐνεργεῖν, τοῦ δ' ἀγαθοῦ ἡ ἐνέργεια σπουδαία καὶ ἡδεῖα καθ' αὑτήν, καθάπερ ἐν ἀρχῇ εἴρηται, ἔςι δὲ καὶ τὸ οἰκεῖον τῶν ἡδέων, θεωρεῖν δὲ μᾶλλον τοὺς πέλας δυνάμεθα ἢ ἑαυτοὺς καὶ τὰς ἐκείνων πράξεις ἢ τὰς οἰκείας, αἱ τῶν σπουδαίων δὴ πράξεις φίλων ὄντων

ἑαυτῷ M^b. ‖ 2. τοῦ καθ' ἕκαςον M^b, τοῦ καθέκαςος L^b. ‖ ἢ om O^b. ‖ 4. ἑκάτερον K^b. ‖ 6. ἢ τοῦ καλοῦ ἢ K^bM^b. ‖ τοὺς] ‖ 7. σπυδάζοντα M^b. ‖ 10. πάντ' ἂν εἴη M^b, ἂν παντὶ ἢ L^bO^b. ‖ 11. αἱ ἀρεταὶ O^b. ‖ τὸ τοιοῦτον M^b. ‖ ἐςιν om L^bO^b. ‖ τειν om K^bM^b. ‖ 16. ἃ om K^b. ‖ ταῦτα ἃ δεῖ K^bM^b. ‖ καὶ] ἀεὶ K^b. ‖ 18. δὲ τὸ περὶ L^b. ‖ 21. αὐτῷ L^b. ‖ 25. δὴ L^bO^b. ‖ οιντ' O^b. ‖ 28. δὴ] δὲ L^b. ‖ 29. περὶ τὰς τιμὰς L^bO^b. ‖ δὴ K^bO^b. ‖ 31. δοκεῖ om M^b. ‖ σπυδαῖον M^b. ‖ 32. αἱρούμενον 34. γίνεσθαι M^b. ‖ ἅπασι L^b.

δεῖ φίλαυτον εἶναι L^b, φίλαυτον εἶναι δοκεῖ M^b. ‖ 3. καὶ om M^b. ‖ 4. δεῖν φασὶ φίλων M^b. ‖ 5. ὑπάρχει $K^bL^bM^b$. ‖ αὐτοῖς ‖ ἀγαθά K^b, τἀγαθόν M^b. ‖ 6. μηδενὸς L^bO^b. ‖ ἕτερον ὄντα αὐτῷ πορίζειν M^b. ‖ 7. τὸ om $K^bL^bM^b$. ‖ 10. ἀγαθὸν K^b. ‖ O^b. ‖ 13. πησομένων ὧν δεήσεται K^b. ‖ ζητεῖται L^bO^b. ‖ 14. ἀτυχίαις O^b. ‖ δεῖ φίλων μᾶλλον M^b. ‖ εὐτυχίαις O^b. ‖ 16. ‖ 17. αὐτὸν πάντ' ἔχειν τἀγαθά L^bO^b. ‖ 21. καὶ om K^b. ‖ τῶν om K^bM^b. ‖ 22. εὐδαίμονι καὶ τῶν φίλων K^bM^b. ‖ 23. ποῖ εἶναι τοὺς χρησίμυς M^b. ‖ 26. ἢ om K^b. ‖ 29. ἐςιν] ἐςι μετὰ ἀρετῆς L^b. ‖ 31. τοῦ ἀγαθοῦ δ' L^bO^b. ‖ 33. δὲ post θεωρεῖν

ἡδεῖαι τοῖς ἀγαθοῖς· ἄμφω γὰρ ἔχουσι τὰ τῇ φύσει ἡδέα. ὁ μακάριος δὴ φίλων τοιούτων δεήσεται, εἴπερ θεωρεῖν προαιρεῖται πράξεις ἐπιεικεῖς καὶ οἰκείας· τοιαῦται δ' αἱ τοῦ ἀγαθοῦ φίλου ὄντος. οἴονταί τε δεῖν ἡδέως ζῆν τὸν εὐδαίμονα· μονώτῃ μὲν οὖν χαλεπὸς ὁ βίος· οὐ γὰρ ῥᾴδιον καθ' αὑτὸν ἐνεργεῖν συνεχῶς, μεθ' ἑτέρων δὲ καὶ πρὸς ἄλλους ῥᾷον. ἔσται οὖν ἡ ἐνέργεια συνεχεστέρα, ἡδεῖα οὖσα καθ' αὑτήν, ὃ δεῖ περὶ τὸν μακάριον εἶναι· ὁ γὰρ σπουδαῖος, ᾗ σπουδαῖος, ταῖς κατ' ἀρετὴν πράξεσι χαίρει, ταῖς δ' ἀπὸ κακίας δυσχεραίνει, καθάπερ ὁ μουσικὸς τοῖς καλοῖς μέλεσιν ἥδεται, ἐπὶ δὲ τοῖς φαύλοις λυπεῖται. γίνοιτο δ' ἂν καὶ ἄσκησίς τις τῆς ἀρετῆς ἐκ τοῦ συζῆν τοῖς ἀγαθοῖς, καθάπερ καὶ Θέογνίς φησιν. φυσικώτερον δ' ἐπισκοποῦσιν ἔοικεν ὁ σπουδαῖος φίλος τῷ σπουδαίῳ τῇ φύσει αἱρετὸς εἶναι· τὸ γὰρ τῇ φύσει ἀγαθὸν εἴρηται ὅτι τῷ σπουδαίῳ ἀγαθὸν καὶ ἡδύ ἐστι καθ' αὑτό· τὸ δὲ ζῆν ὁρίζονται τοῖς ζῴοις δυνάμει αἰσθήσεως, ἀνθρώποις δ' αἰσθήσεως ἢ νοήσεως· ἡ δὲ δύναμις εἰς τὴν ἐνέργειαν ἀνάγεται. τὸ δὲ κύριον ἐν τῇ ἐνεργείᾳ· ἔοικε δὴ τὸ ζῆν εἶναι κυρίως τὸ αἰσθάνεσθαι ἢ νοεῖν. τὸ δὲ ζῆν τῶν καθ' αὑτὸ ἀγαθῶν καὶ ἡδέων· ὡρισμένον γάρ, τὸ δ' ὡρισμένον τῆς τἀγαθοῦ φύσεως. τὸ δὲ τῇ φύσει ἀγαθὸν καὶ τῷ ἐπιεικεῖ· διόπερ ἔοικε πᾶσιν ἡδὺ εἶναι. οὐ δεῖ δὲ λαμβάνειν μοχθηρὰν ζωὴν καὶ διεφθαρμένην, οὐδ' ἐν λύπαις· ἀόριστος γὰρ ἡ τοιαύτη, καθάπερ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῇ. ἐν τοῖς ἐχομένοις δὲ περὶ τῆς λύπης ἔσται φανερώτερον. εἰ δ' αὐτὸ τὸ ζῆν ἀγαθὸν καὶ ἡδύ (ἔοικε δὲ καὶ ἐκ τοῦ πάντας ὀρέγεσθαι αὐτοῦ, καὶ μάλιστα τοὺς ἐπιεικεῖς καὶ μακαρίους· τούτοις γὰρ ὁ βίος αἱρετώτατος, καὶ ἡ τούτων μακαριωτάτη ζωή), ὁ δ' ὁρῶν ὅτι ὁρᾷ αἰσθάνεται καὶ ὁ ἀκούων ὅτι ἀκούει καὶ ὁ βαδίζων ὅτι βαδίζει, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως ἔστι τι τὸ αἰσθανόμενον ὅτι ἐνεργοῦμεν, ὥστε αἰσθανοίμεθ' ἂν ὅτι αἰσθανόμεθα καὶ νοοῖμεν ὅτι νοοῦμεν. τὸ δ' ὅτι αἰσθανόμεθα ἢ νοοῦμεν, ὅτι ἐσμέν· τὸ γὰρ εἶναι ἦν αἰσθάνεσθαι ἢ νοεῖν. τὸ δ' αἰσθάνεσθαι ὅτι ζῇ, τῶν ἡδέων καθ' αὑτό· φ[illegible] σει γὰρ ἀγαθὸν ζωή, τὸ δ' ἀγαθὸν ὑπάρχον ἐν ἑαυ[illegible] αἰσθάνεσθαι ἡδύ. αἱρετὸν δὲ τὸ ζῆν καὶ μάλιστα τοῖς ἀγ[illegible] θοῖς, ὅτι τὸ εἶναι ἀγαθόν ἐστιν αὐτοῖς καὶ ἡδύ· συναισθ[illegible] μενοι γὰρ τοῦ καθ' αὑτὸ ἀγαθοῦ ἥδονται. ὡς δὲ πρὸς ἑαυ[illegible] ἔχει ὁ σπουδαῖος, καὶ πρὸς τὸν φίλον· ἕτερος γὰρ αὐτὸ[illegible] φίλος ἐστίν. καθάπερ οὖν τὸ αὐτὸν εἶναι αἱρετόν ἐστιν ἑκ[illegible] οὕτω καὶ τὸ τὸν φίλον, ἢ παραπλησίως. τὸ δ' εἶναι [illegible] αἱρετὸν διὰ τὸ αἰσθάνεσθαι αὑτοῦ ἀγαθοῦ ὄντος. ἡ δὲ τοι[illegible] αἴσθησις ἡδεῖα καθ' ἑαυτήν. συναισθάνεσθαι ἄρα δεῖ κα[illegible] φίλου ὅτι ἔστιν, τοῦτο δὲ γίνοιτ' ἂν ἐν τῷ συζῆν καὶ κοινω[illegible] λόγων καὶ διανοίας· οὕτω γὰρ ἂν δόξειε τὸ συζῆν ἐπὶ [illegible] ἀνθρώπων λέγεσθαι, καὶ οὐχ ὥσπερ ἐπὶ τῶν βοσκημά[illegible] τὸ ἐν τῷ αὐτῷ νέμεσθαι. εἰ δὴ τῷ μακαρίῳ τὸ εἶναι [illegible] τόν ἐστι καθ' αὑτό, ἀγαθὸν τῇ φύσει ὂν καὶ ἡδύ, παρα[illegible] σιον δὲ καὶ τὸ τοῦ φίλου ἐστίν, καὶ ὁ φίλος τῶν αἱρετῶ[illegible] εἴη. ὃ δ' ἐστὶν αὐτῷ αἱρετόν, τοῦτο δεῖ ὑπάρχειν αὐτῷ [illegible] ταύτῃ ἐνδεὴς ἔσται. δεήσει ἄρα τῷ εὐδαιμονήσοντι φ[illegible] σπουδαίων.

Ἆρ' οὖν ὡς πλείστους φίλους ποιητέον, ἢ καθάπ[illegible] τῆς ξενίας ἐμμελῶς εἰρῆσθαι δοκεῖ "μήτε πολύξεινος [illegible] ἄξεινος," καὶ ἐπὶ τῆς φιλίας ἁρμόσει μήτ' ἄφιλο[illegible] μήτ' αὖ πολύφιλον καθ' ὑπερβολήν; τοῖς μὲν δὴ πρὸς [illegible] σιν καὶ πάνυ δόξειεν ἂν ἁρμόζειν τὸ λεχθέν· πολλο[illegible] ἀνθυπηρετεῖν ἐπίπονον, καὶ οὐχ ἱκανὸς ὁ βίος αὐτο[illegible] πράττειν. οἱ πλείους δὴ τῶν πρὸς τὸν οἰκεῖον βίον [illegible] περίεργοι καὶ ἐμπόδιοι πρὸς τὸ καλῶς ζῆν· οὐδὲν [illegible] αὐτῶν. καὶ οἱ πρὸς ἡδονὴν δὲ ἀρκοῦσιν ὀλίγοι, καθάπερ [illegible] τῇ τροφῇ τὸ ἥδυσμα. τοὺς δὲ σπουδαίους πότερον πλεί[illegible] κατ' ἀριθμόν, ἢ ἔστι τι μέτρον καὶ φιλικοῦ πλήθους, [illegible] πόλεως; οὔτε γὰρ ἐκ δέκα ἀνθρώπων γένοιτ' ἂν πόλις [illegible] ἐκ δέκα μυριάδων ἔτι πόλις ἐστίν. τὸ δὲ ποσὸν [illegible] ἕν τι, ἀλλὰ πᾶν τὸ μεταξὺ τινῶν ὡρισμένων. καὶ φί[illegible]

4. οἷόν τε δὲ K^b. ‖ 6. ῥάδιον L^bO^b. ‖ 7. συνεργεστέρα M^b. ‖ ὃ — ᾗ] ὁ δὴ περὶ τὸν μακάριον βίον ὢν ᾖ M^b. ‖ 11. γένοιτ[illegible] καὶ ἡ ἄσκησις τῆς M^b. ‖ 12. θεόγνης K^b. ‖ 13. post φησιν margo L^b φησὶ θέογνις et, cum N^b et 2113 et margine Oxon[illegible] CCC, ἐσθλῶν μὲν ἀπ' ἐσθλὰ [ἐσθλῶν μὲν γὰρ ἐπ' ἐσθλὰ N^b, ἐσθλὰ μὲν ἀπ' ἐσθλῶν Oxon.] μαθήσεαι [διδάξαι N^b] ἢν δὲ κακοῖσι συμ[illegible] [συμμιγῇς L^b] ἀπολεῖς καὶ τὸν ἐνόντα [ἐόντα N^b] νόον. ea olim textui inserebantur: absunt etiam a 1471, 1855, 1856, 2023, [illegible] 2114. ‖ 14. εἶναι αἱρετός M^b. ‖ 15. ἀγαθὸν] αἱρετὸν L^b. ‖ ἀγαθὸν καὶ] καὶ ἀγαθὸν καὶ L^b, om K^b. ‖ 16. δύναμιν $L^bM^bN^b$. ‖ [illegible] ἄγεται L^b. ‖ δὴ K^b. ‖ δὲ M^b. ‖ 19. κυρίως εἶναι L^bO^b. ‖ 24. αὐτῇ] ταύτῃ M^b. ‖ 25. ἑπομένοις $L^bM^bO^b$. ‖ τῆς om M^b. ‖ [illegible] αὐτῆς K^bM^b. ‖ 26. καὶ post δὲ om M^b. ‖ 28. αἱρετώτερος M^b. ‖ 29. ζωή om M^b. ‖ αἰσθάνεται post ἀκούει L^bO^b. ‖ 30. [illegible] ante ἐπὶ M^b. ‖ 31. ὥστε αἰσθανόμεθ' ἂν K^b, αἰσθανοίμεθα δ' ἂν $L^bM^bO^b$. ‖ 32. νοοῦμεν K^b. ‖ 33. τῷ M^b.

2. ἡ ζωή L^bO^b. ‖ ἐν om O^b. ‖ 6. ἐστιν ὁ φίλος L^b. ‖ 8. ἢ om K^bM^b. ‖ 10. αὐτήν L^bO^b. ‖ 11. γένοιτ' L^bO^b. ‖ 16. [illegible] κἂν ὁ, omisso mox ἄν, K^bM^b. ‖ 18. εὐδαιμονήσαντι M^b. ‖ 21. τῆς om M^bO^b. ‖ δοκεῖ τὸ μήτε N^b. ‖ 22. ἄξενος L^b. addunt [illegible] O^b καλεοίμην. ‖ 24. ἂν om $K^bL^bM^b$. ‖ 25. αὐτῷ M^b, αὐτὸ K^bO^b. ‖ 26. πλείονες δὲ M^b. ‖ ἱκανῶν O^b. ‖ 30. καὶ om K^b. ‖ [illegible] ἀνδρῶν L^b.

πλῆθος ὡρισμένον, καὶ ἴσως οἱ πλεῖστοι, μεθ' ὧν ἂν τις συζῆν· τοῦτο γὰρ ἐδόκει φιλικώτατον εἶναι, ὅτι ›ιόν τε πολλοῖς συζῆν καὶ διανέμειν αὑτόν, οὐκ ἄδη- ι δὲ κἀκείνους δεῖ ἀλλήλοις φίλους εἶναι, εἰ μέλλουσι μετ' ἀλλήλων συνημερεύειν· τοῦτο δ' ἐργῶδες ἐν ὑπάρχειν. χαλεπὸν δὲ γίνεται καὶ τὸ συγχαίρειν υναλγεῖν οἰκείως πολλοῖς· εἰκὸς γὰρ συμπίπτειν ἅμα συνήδεσθαι τῷ δὲ συνάχθεσθαι. ἴσως οὖν εὖ ἔχει μὴ ις πολυφιλώτατον εἶναι, ἀλλὰ τοσούτους ὅσοι εἰς τὸ ιανοί· οὐδὲ γὰρ ἐνδέχεσθαι δόξειεν ἂν πολλοῖς εἶναι φόδρα. διόπερ οὐδ' ἐρᾶν πλειόνων· ὑπερβολὴ γάρ βούλεται φιλίας, τοῦτο δὲ πρὸς ἕνα· καὶ τὸ σφό- πρὸς ὀλίγους. οὕτω δ' ἔχειν ἔοικε καὶ ἐπὶ τῶν πρα- · ου γίγνονται γὰρ φίλοι πολλοὶ κατὰ τὴν ἑταιρικὴν αἱ δ' ὑμνούμεναι ἐν δυσὶ λέγονται. οἱ δὲ πολύφιλοι ›ιν οἰκείως ἐντυγχάνοντες οὐδενὶ δοκοῦσιν εἶναι φίλοι, ›λιτικῶς, οὓς καὶ καλοῦσιν ἀρέσκους. πολιτικῶς μὲν πολλοῖς εἶναι φίλον καὶ μὴ ἄρεσκον ὄντα, ἀλλ' ὡς ἐπιεικῆ· δι' ἀρετὴν δὲ καὶ δι' αὐτοὺς οὐκ ἔστι πρὸς :, ἀγαπητὸν δὲ καὶ ὀλίγους εὑρεῖν τοιούτους.

›τερον δ' ἐν εὐτυχίαις μᾶλλον φίλων δεῖ ἢ ἐν δυ- ; ἐν ἀμφοῖν γὰρ ἐπιζητοῦνται· οἵ τε γὰρ ἀτυχοῦντες ἐπικουρίας, οἵ τ' εὐτυχοῦντες συμβίων καὶ οὓς εὖ ιν· βούλονται γὰρ εὖ δρᾶν. ἀναγκαιότερον μὲν δὴ ἀτυχίαις, διὸ τῶν χρησίμων ἐνταῦθα δεῖ, κάλλιον ›ἰς εὐτυχίαις, διὸ καὶ τοὺς ἐπιεικεῖς ζητοῦσιν· τούτους ετώτερον εὐεργετεῖν καὶ μετὰ τούτων διάγειν. ἔστι : ἡ παρουσία αὐτὴ τῶν φίλων ἡδεῖα καὶ ἐν ταῖς δυ- · κουφίζονται γὰρ οἱ λυπούμενοι συναλγούντων τῶν διὸ κἂν ἀπορήσειέν τις πότερον ὥσπερ βάρους μετα- ›σιν, ἢ τοῦτο μὲν οὔ, ἡ παρουσία δ' αὐτῶν ἡδεῖα ιὶ ἡ ἔννοια τοῦ συναλγεῖν ἐλάττω τὴν λύπην ποιεῖ. οὖν διὰ ταῦτα ἢ δι' ἄλλο τι κουφίζονται, ἀφείσθω· ›ειν δ' οὖν φαίνεται τὸ λεχθέν. ἔοικε δ' ἡ παρουσία ις αὐτῶν εἶναι. αὐτὸ μὲν γὰρ τὸ ὁρᾶν τοὺς φίλους ἡδύ, ἄλλως τε καὶ ἀτυχοῦντι, καὶ γίνεταί τις ἐπικουρία πρὸς τὸ μὴ λυπεῖσθαι· παραμυθητικὸν γὰρ ὁ φίλος καὶ τῇ ὄψει καὶ τῷ λόγῳ, ἐὰν ᾖ ἐπιδέξιος· οἶδε γὰρ τὸ ἦθος καὶ ἐφ' οἷς ἥδεται καὶ λυπεῖται. τὸ δὲ λυπούμενον αἰσθάνεσθαι ἐπὶ ταῖς αὑτοῦ ἀτυχίαις λυπηρόν· πᾶς γὰρ φεύγει λύπης αἴτιος εἶναι τοῖς φίλοις. διόπερ οἱ μὲν ἀνδρώδεις τὴν φύσιν εὐλαβοῦνται συλλυπεῖν τοὺς φίλους αὑτοῖς, κἂν μὴ ὑπερτείνῃ τῇ ἀλυπίᾳ, τὴν ἐκείνοις γινομένην λύπην οὐχ ὑπομένει, ὅλως τε συνθρήνους οὐ προσίεται διὰ τὸ μηδ' αὐτὸς εἶναι θρηνητικός· γύναια δὲ καὶ οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες τοῖς συστένουσι χαίρουσι, καὶ φιλοῦσιν ὡς φίλους καὶ συναλγοῦντας. μιμεῖσθαι δ' ἐν ἅπασι δεῖ δῆλον ὅτι τὸν βελτίω. ἡ δ' ἐν ταῖς εὐτυχίαις τῶν φίλων παρουσία τήν τε διαγωγὴν ἡδεῖαν ἔχει καὶ τὴν ἔννοιαν ὅτι ἥδονται ἐπὶ τοῖς αὑτοῦ ἀγαθοῖς. διὸ δόξειεν ἂν δεῖν εἰς μὲν τὰς εὐτυχίας καλεῖν τοὺς φίλους προθύμως· εὐεργετητικὸν γὰρ εἶναι καλόν· εἰς δὲ τὰς ἀτυχίας ὀκνοῦντα· μεταδιδόναι γὰρ ὡς ἥκιστα δεῖ τῶν κακῶν, ὅθεν τὸ "ἅλις ἐγὼ δυστυχῶν." μάλιστα δὲ παρακλητέον, ὅταν μέλλωσιν ὀλίγα ὀχληθέντες μεγάλ' αὐτὸν ὠφελήσειν. ἰέναι δ' ἀνάπαλιν ἴσως ἁρμόζει πρὸς μὲν τοὺς ἀτυχοῦντας ἄκλητον καὶ προθύμως (φίλου γὰρ εὖ ποιεῖν, καὶ μάλιστα τοὺς ἐν χρείᾳ καὶ τὸ μὴ ἀξιώσαντας· ἀμφοῖν γὰρ κάλλιον καὶ ἥδιον), εἰς δὲ τὰς εὐτυχίας συνεργοῦντα μὲν προθύμως (καὶ γὰρ εἰς ταῦτα χρεία φίλων), πρὸς εὐπάθειαν δὲ σχολαίως· οὐ γὰρ καλὸν τὸ προθυμεῖσθαι ὠφελεῖσθαι. δόξαν δ' ἀηδίας ἐν τῷ διωθεῖσθαι ἴσως εὐλαβητέον· ἐνίοτε γὰρ συμβαίνει. ἡ παρουσία δὴ τῶν φίλων ἐν ἅπασιν αἱρετὴ φαίνεται.

Ἆρ' οὖν, ὥσπερ τοῖς ἐρῶσι τὸ ὁρᾶν ἀγαπητότατόν ἐστι 12
καὶ μᾶλλον αἱροῦνται ταύτην τὴν αἴσθησιν ἢ τὰς λοιπάς, ὡς κατὰ ταύτην μάλιστα τοῦ ἔρωτος ὄντος καὶ γινομένου, οὕτω καὶ τοῖς φίλοις αἱρετώτατόν ἐστι τὸ συζῆν; κοινωνία γὰρ ἡ φιλία. καὶ ὡς πρὸς ἑαυτὸν ἔχει, οὕτω καὶ πρὸς τὸν φίλον. περὶ αὑτὸν δ' ἡ αἴσθησις ὅτι ἔστιν αἱρετή· καὶ περὶ τὸν φίλον δή. ἡ δ' ἐνέργεια γίνεται αὐτοῖς ἐν τῷ συζῆν,

ισί τι πλῆθος N^b. ‖ δύναιντο συζῆν K^b, δύναιτο συζῆν O^b. ‖ 2. γὰρ] δὲ M^b. ‖ δοκεῖ L^b. ‖ διότι K^b. ‖ 3. πολλάκις K^b. ‖ 4. L^b. ‖ 5. δ'] γὰρ M^b. ‖ 6. ὑπάρχει L^bO^b. ‖ δὴ M^b. ‖ 10. ζῆν M^b. ‖ οὐ K^bM^b. ‖ δόξειεν ἂν ἐνδέχεσθαι L^bO^b. ‖ 12. τισιν om M^b. ‖ 15. πολλοὶ φίλοι K^b. ‖ 16. καὶ πᾶσιν] κατὰ πάντας M^b. ‖ 17. καὶ om O^b. ‖ ἀρεσκούς K^b et 18. ἀρεσκόν. ‖ 21. ι M^b. ‖ ἀτυχίαις L^b. ‖ 23. δ' $K^bM^bO^b$. ‖ οἷς M^b. ‖ 25. διὸ — 26. εὐτυχίαις om M^b. ‖ 26. καὶ om $K^bM^bO^b$. ‖ 28. ἡ om M^b. ‖ δυστυχίαις] εὐτυχίαις καὶ ἐν ταῖς δυστυχίαις M^b, εὐτυχίαις καὶ ἐν ταῖς ἀτυχίαις L^bO^b. ‖ 31. ἡδεῖα] ἐλάττω M^b. ‖] ἔχει O^b. ‖ 33. ἢ] ἡδεῖα ἢ M^b.

δὲ] γὰρ M^b. ‖ 7. συλλυπεῖσθαι N^bO^b. ‖ 8. γενομένην O^b. ‖ ὑπὸ μέσους M^b. ‖ 10. συστενάζουσι L^b, στένουσι M^b. ‖ 14. εὔνοιαν ›O^b. ‖ αὐτῶν M^b, αὐτοῖς L^b. ‖ 16. εὐεργετικὸν $K^bL^bM^b$. ‖ 17. ὡς om L^b. ‖ 22. τὸ om M^b. ‖ ἀξιώσαντος K^b. ‖ 24. . ‖ 27. ἡ] καὶ ἡ M^b. ‖ δὲ M^b, δ' ἡ K^b, λοιπὸν δὴ L^b. ‖ 33. αὐτὸν M^b. ‖ τοὺς φίλους L^b. ‖ 34. ὅτι] αὕτη M^b. ‖ 35. | δ' ἡ K^b.

ἡδεῖαι τοῖς ἀγαθοῖς· ἄμφω γὰρ ἔχȣσι τὰ τῇ φύσει ἡδέα. ὁ μακάριος δὴ φίλων τοιȣ́των δεήσεται, εἴπερ θεωρεῖν προαιρεῖται πράξεις ἐπιεικεῖς καὶ οἰκείας· τοιαῦται δ' αἱ τοῦ ἀγαθȣ̃ φίλȣ ὄντος. οἴονταί τε δεῖν ἡδέως ζῆν τὸν εὐδαίμονα· μονώτῃ μὲν ȣ̃ν χαλεπὸς ὁ βίος· οὐ γὰρ ῥᾴδιον καθ' αὑτὸν ἐνεργεῖν συνεχῶς, μεθ' ἑτέρων δὲ καὶ πρὸς ἄλλȣς ῥᾷον. ἔςαι οὖν ἡ ἐνέργεια συνεχεςέρα, ἡδεῖα οὖσα καθ' αὑτήν, ὃ δεῖ περὶ τὸν μακάριον εἶναι· ὁ γὰρ σπȣδαῖος, ᾗ σπȣδαῖος, ταῖς κατ' ἀρετὴν πράξεσι χαίρει, ταῖς δ' ἀπὸ κακίας δυσχεραίνει, καθάπερ ὁ μȣσικὸς τοῖς καλοῖς μέλεσιν ἥδεται, ἐπὶ δὲ τοῖς φαύλοις λυπεῖται. γίνοιτο δ' ἂν καὶ ἄσκησίς τις τῆς ἀρετῆς ἐκ τοῦ συζῆν τοῖς ἀγαθοῖς, καθάπερ καὶ Θέογνίς φησιν. φυσικώτερον δ' ἐπισκοποῦσιν ἔοικεν ὁ σπȣδαῖος φίλος τῷ σπȣδαίῳ τῇ φύσει αἱρετὸς εἶναι· τὸ γὰρ τῇ φύσει ἀγαθὸν εἴρηται ὅτι τῷ σπȣδαίῳ ἀγαθὸν καὶ ἡδύ ἐστι καθ' αὑτό· τὸ δὲ ζῆν ὁρίζονται τοῖς ζῴοις δυνάμει αἰσθήσεως, ἀνθρώποις δ' αἰσθήσεως ἢ νοήσεως· ἡ δὲ δύναμις εἰς τὴν ἐνέργειαν ἀνάγεται. τὸ δὲ κύριον ἐν τῇ ἐνεργείᾳ· ἔοικε δὴ τὸ ζῆν εἶναι κυρίως τὸ αἰσθάνεσθαι ἢ νοεῖν. τὸ δὲ ζῆν τῶν καθ' αὑτὸ ἀγαθῶν καὶ ἡδέων· ὡρισμένον γάρ, τὸ δ' ὡρισμένον τῆς τἀγαθοῦ φύσεως. τὸ δὲ τῇ φύσει ἀγαθὸν καὶ τῷ ἐπιεικεῖ· διόπερ ἔοικε πᾶσιν ἡδὺ εἶναι. οὐ δεῖ δὲ λαμβάνειν μοχθηρὰν ζωὴν καὶ διεφθαρμένην, οὐδ' ἐν λύπαις· ἀόριςος γὰρ ἡ τοιαύτη, καθάπερ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῇ. ἐν τοῖς ἐχομένοις δὲ περὶ τῆς λύπης ἔςαι φανερώτερον. εἰ δ' αὐτὸ τὸ ζῆν ἀγαθὸν καὶ ἡδύ (ἔοικε δὲ καὶ ἐκ τοῦ πάντας ὀρέγεσθαι αὐτοῦ, καὶ μάλιςα τοὺς ἐπιεικεῖς καὶ μακαρίȣς· τȣ́τοις γὰρ ὁ βίος αἱρετώτατος, καὶ ἡ τούτων μακαριωτάτη ζωή), ὁ δ' ὁρῶν ὅτι ὁρᾷ αἰσθάνεται καὶ ὁ ἀκούων ὅτι ἀκȣ́ει καὶ ὁ βαδίζων ὅτι βαδίζει, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως ἔςι τι τὸ αἰσθανόμενον ὅτι ἐνεργοῦμεν, ὥςε αἰσθανοίμεθ' ἂν ὅτι αἰσθανόμεθα καὶ νοοῖμεν ὅτι νοοῦμεν. τὸ δ' ὅτι αἰσθανόμεθα ἢ νοοῦμεν, ὅτι ἐσμέν· τὸ γὰρ εἶναι ἦν αἰσθάνεσθαι ἢ νοεῖν. τὸ δ' αἰσθάνεσθαι ὅτι ζῇ, τῶν ἡδέων καθ' αὑτό· φ[illegible] σει γὰρ ἀγαθὸν ζωή, τὸ δ' ἀγαθὸν ὑπάρχον ἐν ἑαυ[illegible] αἰσθάνεσθαι ἡδύ. αἱρετὸν δὲ τὸ ζῆν καὶ μάλιςα τοῖς ἀγ[illegible] θοῖς, ὅτι τὸ εἶναι ἀγαθόν ἐςιν αὐτοῖς καὶ ἡδύ· συναισθ[illegible] μενοι γὰρ τȣ̃ καθ' αὑτὸ ἀγαθȣ̃ ἥδονται. ὡς δὲ πρὸς ἑαυ[illegible] ἔχει ὁ σπȣδαῖος, καὶ πρὸς τὸν φίλον· ἕτερος γὰρ αὐτὸ[illegible] φίλος ἐςίν. καθάπερ ȣ̃ν τὸ αὐτὸν εἶναι αἱρετόν ἐςιν ἑκάς[illegible] οὕτω καὶ τὸ τὸν φίλον, ἢ παραπλησίως. τὸ δ' εἶναι [illegible] αἱρετὸν διὰ τὸ αἰσθάνεσθαι αὐτȣ̃ ἀγαθȣ̃ ὄντος. ἡ δὲ τοια[illegible] αἴσθησις ἡδεῖα καθ' ἑαυτήν. συναισθάνεσθαι ἄρα δεῖ κα[illegible] φίλȣ ὅτι ἔςιν, τȣ̃το δὲ γίνοιτ' ἂν ἐν τῷ συζῆν καὶ κοινω[illegible] λόγων καὶ διανοίας· οὕτω γὰρ ἂν δόξειε τὸ συζῆν ἐπὶ [illegible] ἀνθρώπων λέγεσθαι, καὶ οὐχ ὥσπερ ἐπὶ τῶν βοσκημά[illegible] τὸ ἐν τῷ αὐτῷ νέμεσθαι. εἰ δὴ τῷ μακαρίῳ τὸ εἶναι [illegible] τόν ἐςι καθ' αὑτό, ἀγαθὸν τῇ φύσει ὂν καὶ ἡδύ, παρα[illegible] σιον δὲ καὶ τὸ τοῦ φίλȣ ἐςίν, καὶ ὁ φίλος τῶν αἱρετῶ[illegible] εἴη. ὃ δ' ἐςὶν αὐτῷ αἱρετόν, τοῦτο δεῖ ὑπάρχειν αὐτῷ [illegible] ταύτῃ ἐνδεὴς ἔσται. δεήσει ἄρα τῷ εὐδαιμονήσοντι φ[illegible] σπουδαίων.

Ἆρ' οὖν ὡς πλείστȣς φίλȣς ποιητέον, ἢ καθάπ[illegible] τῆς ξενίας ἐμμελῶς εἰρῆσθαι δοκεῖ "μήτε πολύξεινος μ[illegible] ἄξεινος," καὶ ἐπὶ τῆς φιλίας ἁρμόσει μήτ' ἄφιλ[illegible] μήτ' αὖ πολύφιλον καθ' ὑπερβολήν; τοῖς μὲν δὴ πρὸς [illegible] σιν καὶ πάνυ δόξειεν ἂν ἁρμόζειν τὸ λεχθέν· πολλ[illegible] ἀνθυπηρετεῖν ἐπίπονον, καὶ οὐχ ἱκανὸς ὁ βίος αὐτ[illegible] πράττειν. οἱ πλείους δὴ τῶν πρὸς τὸν οἰκεῖον βίο[illegible] περίεργοι καὶ ἐμπόδιοι πρὸς τὸ καλῶς ζῆν· οὐδὲ[illegible] αὐτῶν. καὶ οἱ πρὸς ἡδονὴν δὲ ἀρκοῦσιν ὀλίγοι, καθάπ[illegible] τῇ τροφῇ τὸ ἥδυσμα. τοὺς δὲ σπȣδαίους πότερον πλ[illegible] κατ' ἀριθμόν, ἢ ἔςι τι μέτρον καὶ φιλικοῦ πλήθȣς, [illegible] πόλεως; οὔτε γὰρ ἐκ δέκα ἀνθρώπων γένοιτ' ἂν πόλις [illegible] ἐκ δέκα μυριάδων ἔτι πόλις ἐςίν. τὸ δὲ ποσὸν [illegible] ἕν τι, ἀλλὰ πᾶν τὸ μεταξὺ τινῶν ὡρισμένων. καὶ φ[illegible]

4. οἷόν τε δὲ K^b. ‖ 6. ῥᾴδιον $L^b O^b$. ‖ 7. συνεργεςέρα M^b. ‖ ὃ — ᾖ] ὃ δὴ περὶ τὸν μακάριον βίον ὢν ᾖ M^b. ‖ 11. [illegible] καὶ ἡ ἄσκησις τῆς M^b. ‖ 12. θεόγνης K^b. ‖ 13. post φησιν margo L^b φησὶ θέογνις et, cum N^b et 2113 et margine Oxon[illegible] CCC, ἐσθλῶν μὲν ἀπ' ἐσθλὰ [ἐσθλῶν μὲν γὰρ ἐπ' ἐσθλὰ N^b, ἐσθλὰ μὲν ἀπ' ἐσθλῶν Oxon.] μαθήσεαι [διδάξαι N^b] ἢν δὲ κακοῖσι [illegible] [συμμιγῇς L^b] ἀπολεῖς καὶ τὸν ἐόντα [ἐόντα N^b] νόον. ea olim textui inserebantur: absunt etiam a 1471, 1855, 1856, 2023, [illegible] 2114. ‖ 14. εἶναι αἱρετός M^b. ‖ 15. ἀγαθὸν] αἱρετὸν L^b. ‖ ἀγαθὸν καὶ] καὶ ἀγαθὸν καὶ L^b, om K^b. ‖ 16. δύναμιν $L^b M^b N^b$. ‖ [illegible] ἄγεται L^b. ‖ δὴ K^b. ‖ δὲ M^b. ‖ 19. κυρίως εἶναι $L^b O^b$. ‖ 24. αὐτῇ] ταύτῃ M^b. ‖ 25. ἑπομένοις $L^b M^b O^b$. ‖ τῆς om M^b. ‖ [illegible] αὐτῆς $K^b M^b$. ‖ 26. καὶ post δὲ om M^b. ‖ 28. αἱρετώτερος M^b. ‖ 29. ζωή om M^b. ‖ αἰσθάνεται post ἀκούει $L^b O^b$. ‖ 30. [illegible] ante ἐπὶ M^b. ‖ 31. ὥςε αἰσθανόμεθ' ἂν K^b, αἰσθανοίμεθα δ' ἂν $L^b M^b O^b$. ‖ 32. νοοῦμεν K^b. ‖ 33. τῷ M^b.

2. ἡ ζωή $L^b O^b$. ‖ ἐν om O^b. ‖ 6. ἐςιν ὁ φίλος L^b. ‖ 8. ἢ om $K^b M^b$. ‖ 10. αὑτήν $L^b O^b$. ‖ 11. γένοιτ' $L^b O^b$. ‖ 16. [illegible] κἂν ὁ, omisso mox ἄν, $K^b M^b$. ‖ 18. εὐδαιμονήσαντι M^b. ‖ 21. τῆς om $M^b O^b$. ‖ δοκεῖ τὸ μήτε N^b. ‖ 22. ἄξενος L^b. addunt [illegible] O^b καλεοίμην. ‖ 24. ἂν om $K^b L^b M^b$. ‖ 25. αὐτῷ M^b, αὐτὸ $K^b O^b$. ‖ 26. πλείονες δὲ M^b. ‖ ἱκανῶν O^b. ‖ 30. καὶ om K^b. ‖ [illegible] ἀνδρῶν L^b.

πλῆθος ὡρισμένον, καὶ ἴσως οἱ πλεῖστοι, μεθ' ὧν ἂν τις συζῆν· τῦτο γὰρ ἐδόκει φιλικώτατον εἶναι, ὅτι οἷόν τε πολλοῖς συζῆν καὶ διανέμειν αὑτόν, ὐκ ἄδη- ι δὲ κἀκείνυς δεῖ ἀλλήλοις φίλυς εἶναι, εἰ μέλλυσι μετ' ἀλλήλων συνημερεύειν· τοῦτο δ' ἐργῶδες ἐν : ὑπάρχειν. χαλεπὸν δὲ γίνεται καὶ τὸ συγχαίρειν ῑυναλγεῖν οἰκείως πολλοῖς· εἰκὸς γὰρ συμπίπτειν ἅμα συνήδεσθαι τῷ δὲ συνάχθεσθαι. ἴσως ὖν εὖ ἔχει μὴ ὺς πολυφιλώτατον εἶναι, ἀλλὰ τοσούτυς ὅσοι εἰς τὸ κανοί· ὐδὲ γὰρ ἐνδέχεσθαι δόξειεν ἂν πολλοῖς εἶναι ·φόδρα. διόπερ οὐδ' ἐρᾶν πλειόνων· ὑπερβολὴ γάρ ι βύλεται φιλίας, τοῦτο δὲ πρὸς ἕνα· καὶ τὸ σφό- πρὸς ὀλίγυς. οὕτω δ' ἔχειν ἔοικε καὶ ἐπὶ τῶν πρα- ·· ὐ γίγνονται γὰρ φίλοι πολλοὶ κατὰ τὴν ἑταιρικὴν αἱ δ' ὑμνύμεναι ἐν δυσὶ λέγονται. οἱ δὲ πολύφιλοι τιν οἰκείως ἐντυγχάνοντες ὐδενὶ δοκοῦσιν εἶναι φίλοι, ολιτικῶς, οὓς καὶ καλοῦσιν ἀρέσκυς. πολιτικῶς μὲν πολλοῖς εἶναι φίλον καὶ μὴ ἄρεσκον ὄντα, ἀλλ' ὡς ἐπιεικῆ· δι' ἀρετὴν δὲ καὶ δι' αὐτοὺς οὐκ ἔςι πρὸς ς, ἀγαπητὸν δὲ καὶ ὀλίγυς εὑρεῖν τοιούτυς.

ότερον δ' ἐν εὐτυχίαις μᾶλλον φίλων δεῖ ἢ ἐν δυ- ;; ἐν ἀμφοῖν γὰρ ἐπιζητῦνται· οἵ τε γὰρ ἀτυχῦντες ἐπικουρίας, οἵ τ' εὐτυχοῦντες συμβίων καὶ οὓς εὖ ιν· βούλονται γὰρ εὖ δρᾶν. ἀναγκαιότερον μὲν δὴ ἀτυχίαις, διὸ τῶν χρησίμων ἐνταῦθα δεῖ, κάλλιον ιῖς εὐτυχίαις, διὸ καὶ τοὺς ἐπιεικεῖς ζητοῦσιν· τύτυς ιετώτερον εὐεργετεῖν καὶ μετὰ τούτων διάγειν. ἔστι ὶ ἡ παρυσία αὐτὴ τῶν φίλων ἡδεῖα καὶ ἐν ταῖς δυ- :· κυφίζονται γὰρ οἱ λυπούμενοι συναλγούντων τῶν διὸ κἂν ἀπορήσειέν τις πότερον ὥσπερ βάρυς μετα- νυσιν, ἢ τοῦτο μὲν οὔ, ἡ παρουσία δ' αὐτῶν ἡδεῖα αὶ ἡ ἔννοια τοῦ συναλγεῖν ἐλάττω τὴν λύπην ποιεῖ. οῦν διὰ ταῦτα ἢ δι' ἄλλο τι κυφίζονται, ἀφείσθω· νειν δ' οὖν φαίνεται τὸ λεχθέν. ἔοικε δ' ἡ παρυσία ·ις αὐτῶν εἶναι. αὐτὸ μὲν γὰρ τὸ ὁρᾶν τοὺς φίλυς ἡδύ, ἄλλως τε καὶ ἀτυχοῦντι, καὶ γίνεταί τις ἐπικουρία πρὸς τὸ μὴ λυπεῖσθαι· παραμυθητικὸν γὰρ ὁ φίλος καὶ τῇ ὄψει καὶ τῷ λόγῳ, ἐὰν ᾖ ἐπιδέξιος· οἶδε γὰρ τὸ ἦθος καὶ ἐφ' οἷς ἥδεται καὶ λυπεῖται. τὸ δὲ λυπούμενον αἰσθάνεσθαι ἐπὶ ταῖς αὐτοῦ ἀτυχίαις λυπηρόν· πᾶς γὰρ φεύγει λύπης αἴτιος εἶναι τοῖς φίλοις. διόπερ οἱ μὲν ἀνδρώδεις τὴν φύσιν εὐλαβοῦνται συλλυπεῖν τοὺς φίλυς αὑτοῖς, κἂν μὴ ὑπερτείνῃ τῇ ἀλυπίᾳ, τὴν ἐκείνοις γινομένην λύπην ὐχ ὑπομένει, ὅλως τε συνθρήνυς οὐ προσίεται διὰ τὸ μηδ' αὐτὸς εἶναι θρηνητικός· γύναια δὲ καὶ οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες τοῖς συςένυσι χαίρυσι, καὶ φιλοῦσιν ὡς φίλυς καὶ συναλγῦντας. μιμεῖσθαι δ' ἐν ἅπασι δεῖ δῆλον ὅτι τὸν βελτίω. ἡ δ' ἐν ταῖς εὐτυχίαις τῶν φίλων παρυσία τήν τε διαγωγὴν ἡδεῖαν ἔχει καὶ τὴν ἔννοιαν ὅτι ἥδονται ἐπὶ τοῖς αὑτοῦ ἀγαθοῖς. διὸ δόξειεν ἂν δεῖν εἰς μὲν τὰς εὐτυχίας καλεῖν τοὺς φίλυς προθύμως· εὐεργετητικὸν γὰρ εἶναι καλόν· εἰς δὲ τὰς ἀτυχίας ὀκνοῦντα· μεταδιδόναι γὰρ ὡς ἥκιςα δεῖ τῶν κακῶν, ὅθεν τὸ "ἅλις ἐγὼ δυςυχῶν." μάλιστα δὲ παρακλητέον, ὅταν μέλλωσιν ὀλίγα ὀχληθέντες μεγάλ' αὐτὸν ὠφελήσειν. ἰέναι δ' ἀνάπαλιν ἴσως ἁρμόζει πρὸς μὲν τοὺς ἀτυχοῦντας ἄκλητον καὶ προθύμως (φίλυ γὰρ εὖ ποιεῖν, καὶ μάλιστα τὺς ἐν χρείᾳ καὶ τὸ μὴ ἀξιώσαντας· ἀμφοῖν γὰρ κάλλιον καὶ ἥδιον), εἰς δὲ τὰς εὐτυχίας συνεργοῦντα μὲν προθύμως (καὶ γὰρ εἰς ταῦτα χρεία φίλων), πρὸς εὐπάθειαν δὲ σχολαίως· οὐ γὰρ καλὸν τὸ προθυμεῖσθαι ὠφελεῖσθαι. δόξαν δ' ἀηδίας ἐν τῷ διωθεῖσθαι ἴσως εὐλαβητέον· ἐνίοτε γὰρ συμβαίνει. ἡ παρουσία δὴ τῶν φίλων ἐν ἅπασιν αἱρετὴ φαίνεται.

Ἆρ' οὖν, ὥσπερ τοῖς ἐρῶσι τὸ ὁρᾶν ἀγαπητότατόν ἐςι 12 καὶ μᾶλλον αἱροῦνται ταύτην τὴν αἴσθησιν ἢ τὰς λοιπάς, ὡς κατὰ ταύτην μάλιστα τοῦ ἔρωτος ὄντος καὶ γινομένου, οὕτω καὶ τοῖς φίλοις αἱρετώτατόν ἐστι τὸ συζῆν; κοινωνία γὰρ ἡ φιλία. καὶ ὡς πρὸς ἑαυτὸν ἔχει, οὕτω καὶ πρὸς τὸν φίλον. περὶ αὑτὸν δ' ἡ αἴσθησις ὅτι ἔςιν αἱρετή· καὶ περὶ τὸν φίλον δή. ἡ δ' ἐνέργεια γίνεται αὐτοῖς ἐν τῷ συζῆν,

ἐςί τι πλῆθος N^b. || δύναιντο συζῆν K^b, δύναιτο συζῆν O^b. || 2. γὰρ] δὲ M^b. || δοκεῖ L^b. || διότι K^b. || 3. πολλάκις K^b. || 4. L^b. || 5. δ'] γὰρ M^b. || 6. ὑπάρχει L^bO^b. || δὴ M^b. || 10. ζῆν M^b. || ὐ K^bM^b. || δόξειεν ἂν ἐνδέχεσθαι L^bO^b. || 12. τισιν) om M^b. || 15. πολλοὶ φίλοι K^b. || 16. καὶ πᾶσιν] κατὰ πάντας M^b. || 17. καὶ om O^b. || ἀρεσκύς K^b et 18. ἀρεσκόν. || 21. n M^b. || ἀτυχίαις L^b. || 23. δ' $K^bM^bO^b$. || οἷς M^b. || 25. διὸ — 26. εὐτυχίαις om M^b. || 26. καὶ om $K^bM^bO^b$. || 28. : ἡ om M^b. || δυςυχίαις] εὐτυχίαις καὶ ἐν ταῖς δυςυχίαις M^b, εὐτυχίαις καὶ ἐν ταῖς ἀτυχίαις L^bO^b. || 31. ἡδεῖα] ἐλάττω M^b. || ί] ἔχει O^b. || 33. ἢ] ἡδεῖα ἡ M^b.

δὲ] γὰρ M^b. || 7. συλλυπεῖσθαι N^bO^b. || 8. γενομένην O^b. || ὑπὸ μέρους M^b. || 10. συςενάζυσι L^b, ςένυσι M^b. || 14. εὔνοιαν $^bO^b$. || αὐτῶν M^b, αὐτοῖς L^b. || 16. εὐεργετικὸν $K^bL^bM^b$. || 17. ὡς om L^b. || 22. τὸ om M^b. || ἀξιώσαντος K^b. || 24. . || 27. ἡ] καὶ ἡ M^b. || δὲ M^b, δ' ἡ K^b, λοιπὸν δὴ L^b. || 33. αὐτὸν M^b. || τοὺς φίλους L^b. || 34. ὅτι] αὕτη M^b. || 35.] δ' ἡ K^b.

ὥς' εἰκότως τούτε ἐφίενται. καὶ ὅ τι ποτ' ἐςὶν ἑκάςοις τὸ εἶναι ἢ οὗ χάριν αἱροῦνται τὸ ζῆν, ἐν τούτῳ μετὰ τῶν φίλων βούλονται διάγειν· διόπερ οἱ μὲν συμπίνουσιν, οἱ δὲ συγκυβεύεσιν, ἄλλοι δὲ συγγυμνάζονται καὶ συγκυνηγῦσιν ἢ συμφιλοσοφοῦσιν, ἕκαςοι ἐν τούτῳ συνημερεύοντες ὅ τί περ μάλιςα ἀγαπῶσι τῶν ἐν τῷ βίῳ· συζῆν γὰρ βελόμενοι μετὰ τῶν φίλων, ταῦτα ποιοῦσι καὶ τούτων κοινωνῦσιν οἷς οἴονται συζῆν. γίνεται οὖν ἡ μὲν τῶν φαύλων φιλία μοχθηρά· κοινωνῦσι γὰρ φαύλων ἀβέβαιοι ὄντες, καὶ μοχθηροὶ δὲ γίνονται ὁμοιέμενοι ἀλλήλοις· ἡ δὲ τῶν ἐπιεικῶν ἐπιεικής, συναυξανομένη ταῖς ὁμιλίαις· δοκῦσι δὲ καὶ βελτίες γίνεσθαι ἐνεργοῦντες καὶ διορθῦντες ἀλλήλες· ἀπομάττονται γὰρ παρ' ἀλλήλων οἷς ἀρέσκονται, ὅθεν "ἐσθλῶν μὲν γὰρ ἄπ' ἐσθλά." περὶ μὲν οὖν φιλίας ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω· ἑπόμενον δ' ἂν εἴη διελθεῖν περὶ ἡδονῆς.

K.

Μετὰ δὲ ταῦτα περὶ ἡδονῆς ἴσως ἕπεται διελθεῖν· μάλιςα γὰρ δοκεῖ συνῳκειῶσθαι τῷ γένει ἡμῶν· διὸ παιδεύεσι τοὺς νέους οἰακίζοντες ἡδονῇ καὶ λύπῃ. δοκεῖ δὲ καὶ πρὸς τὴν τοῦ ἤθες ἀρετὴν μέγιστον εἶναι τὸ χαίρειν οἷς δεῖ καὶ μισεῖν ἃ δεῖ· διατείνει γὰρ ταῦτα διὰ παντὸς τοῦ βίε, ῥοπὴν ἔχοντα καὶ δύναμιν πρὸς ἀρετήν τε καὶ τὸν εὐδαίμονα βίον· τὰ μὲν γὰρ ἡδέα προαιροῦνται, τὰ δὲ λυπηρὰ φεύγεσιν. ὑπὲρ δὲ τῶν τοιέτων ἥκις' ἂν δόξειε παρετέον εἶναι, ἄλλως τε καὶ πολλὴν ἐχόντων ἀμφισβήτησιν. οἱ μὲν γὰρ τἀγαθὸν ἡδονὴν λέγεσιν, οἱ δ' ἐξ ἐναντίας κομιδῇ φαῦλον, οἱ μὲν ἴσως πεπεισμένοι ὅτω καὶ ἔχειν, οἱ δὲ οἰόμενοι βέλτιον εἶναι πρὸς τὸν βίον ἡμῶν ἀποφαίνειν τὴν ἡδονὴν τῶν φαύλων, καὶ εἰ μὴ ἐστίν· ῥέπειν γὰρ τοὺς πολλοὺς πρὸς αὐτὴν καὶ δουλεύειν ταῖς ἡδοναῖς, διὸ δεῖν εἰς τοὐναντίον ἄγειν· ἐλθεῖν γὰρ ἂν οὕτως ἐπὶ τὸ μέσον. μή ποτε δὲ οὐ καλῶς τοῦτο λέγεται. οἱ γὰρ περὶ τῶν ἐν τοῖς πάθεσι καὶ ταῖς πράξεσι λόγοι ἧττόν εἰσι πιστοὶ τῶν ἔργων· ὅταν οὖν διαφωνῶσι τοῖς κατὰ τὴν αἴσθησιν, καταφρονούμενοι καὶ τἀληθὲς προσαναιροῦσιν· ὁ γὰρ ψέγων τὴν ἡδονήν, ὀφ[illegible] ποτ' ἐφιέμενος, ἀποκλίνειν δοκεῖ πρὸς αὐτὴν ὡς τοια[illegible] ὅσαν ἅπασαν· τὸ διορίζειν γὰρ ὅκ ἔστι τῶν πολλῶν. [illegible] κασιν οὖν οἱ ἀληθεῖς τῶν λόγων οὐ μόνον πρὸς τὸ εἰ[illegible] χρησιμώτατοι εἶναι, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν βίον· συνῳδ[illegible] ὄντες τοῖς ἔργοις πιςεύονται, διὸ προτρέπονται τὸς ξυνι[illegible] ζῆν κατ' αὐτός. τῶν μὲν ὅν τοιέτων ἅλις, τὰ δ' εἰρη[illegible] περὶ τῆς ἡδονῆς ἐπέλθωμεν.

Εὔδοξος μὲν ὅν τὴν ἡδονὴν τἀγαθὸν ᾤετ' εἶναι δ[illegible] πάνθ' ὁρᾶν ἐφιέμενα αὐτῆς, καὶ ἔλλογα καὶ ἄλογ[illegible] πᾶσι δ' εἶναι τὸ αἱρετὸν ἐπιεικές, καὶ τὸ μάλιςα κρά[illegible] τὸ δὴ πάντ' ἐπὶ ταὐτὸ φέρεσθαι μηνύειν ὡς πᾶσι το[illegible] στον· ἕκαστον γὰρ τὸ αὑτῷ ἀγαθὸν εὑρίσκειν, ὥσπ[illegible] τροφήν· τὸ δὴ πᾶσιν ἀγαθόν, καὶ ὅ πάντ' ἐφίεται, τ[illegible] θὸν εἶναι. ἐπιστεύοντο δ' οἱ λόγοι διὰ τὴν τῦ ἤθες [illegible] μᾶλλον ἢ δι' αὐτός· διαφερόντως γὰρ ἐδόκει σώφρω[illegible] ὅ δὴ ὡς φίλος τῆς ἡδονῆς ἐδόκει ταῦτα λέγειν, ἀλλ' [illegible] ἔχειν κατ' ἀλήθειαν. ὅχ ἧττον δ' ᾤετ' εἶναι φανερὸ[illegible] ἐναντίου· τὴν γὰρ λύπην καθ' αὐτὸ πᾶσι φευκτὸ[illegible] ὁμοίως δὴ τὸναντίον αἱρετόν. μάλιςα δ' εἶναι αἱρετὸ[illegible] δι' ἕτερον μηδ' ἑτέρε χάριν αἱρέμεθα· τοιῦτον δ' ὁμο[illegible] μένως εἶναι τὴν ἡδονήν· οὐδένα γὰρ ἐπερωτᾶν τίνο[illegible] ἥδεται, ὡς καθ' αὑτὴν ὅσαν αἱρετὴν τὴν ἡδονήν. πρ[illegible] νην τε ὁτῳῦν τῶν ἀγαθῶν αἱρετώτερον ποιεῖν, οἷον τῷ [illegible] πραγεῖν καὶ σωφρονεῖν· καὶ αὔξεσθαι δὴ τὸ ἀγαθ[illegible] αὑτῷ. ἔοικε δὴ οὗτός γε ὁ λόγος τῶν ἀγαθῶν αὐτ[illegible] φαίνειν, καὶ ὅδὲν μᾶλλον ἑτέρε· πᾶν γὰρ μεθ' ἑτέρ[illegible] αἱρετώτερον ἢ μονούμενον. τοιούτῳ δὴ λόγῳ καὶ [illegible] ἀναιρεῖ ὅτι ὅκ ἔστιν ἡδονὴ τἀγαθόν· αἱρετώτερον γὰ[illegible] τὸν ἡδὺν βίον μετὰ φρονήσεως ἢ χωρίς, εἰ δὲ τὸ [illegible] κρεῖττον, ὅκ εἶναι τὴν ἡδονὴν τἀγαθόν· ὅδενὸς γὰρ [illegible] θέντος αὐτὸ τἀγαθὸν αἱρετώτερον γίνεσθαι. δῆλον δ' ὡ[illegible] ἄλλο οὐδὲν τἀγαθὸν ἂν εἴη, ὃ μετά τινος τῶν καθ' [illegible] ἀγαθῶν αἱρετώτερον γίνεται. τί ὅν ἐςὶ τοιῦτον, ὅ καὶ [illegible] κοινωνοῦμεν; τοιῦτον γὰρ ἐπιζητεῖται. οἱ δ' ἐνιστάμε[illegible] ὅκ ἀγαθὸν ὅ πάντ' ἐφίεται, μὴ ὅθὲν λέγωσιν· ὃ γὰ[illegible]

1. ὅτι ποτ'] ὃ ποτ' L^bO^b, ὁπότ' K^b. ‖ 4. δὲ] δὲ καὶ L^b. ‖ 5. ἐν] δ' ἐν O^b. ‖ 6 et 7. τῶν om M^b. ‖ 8. οἷς οἴονται] [illegible] K^b. ‖ συζῆν] an εὖ ζῆν? ‖ 9. μοχθηρία L^b. ‖ 10. δὲ ante γίνονται om M^b. ‖ 13. ἐσθλὰ μὲν ἀπ' ἐσθλῶν M^b. ‖ 14. ἐπὶ om [illegible] 15. περὶ καὶ ἡδονῆς M^b. ‖ 19. ἴσως om L^bO^b. ‖ 21. δὲ πρὸς τὰ τοῦ M^b. | 22. ἀρχὴν $K^bM^bN^b$. ‖ μεγίστην M^b. ‖ 23. ἃ] ἃ μὴ [illegible] 24. τε et τὸν om M^b. ‖ 26. δὴ M^b. ‖ τέτων L^bO^b. ‖ 29. καὶ om M^b. ‖ 33. ἂν om L^bM^b.

1. ὀφθεὶς ποτ'] αὐτῆς τ' L^b. ‖ 6. διὸ] διὸ καὶ M^b. ‖ 8. τῆς om L^b. ‖ 11. τὸ αἱρετὸν τὸ ἐπιεικές K^b. ‖ 12. δὲ [illegible] ταῦτα K^b. ‖ μηνύει M^b. μηνύειν post ἄριςον L^b. ‖ τῦτο om L^b. ‖ ἄριστον ὄν. ἕκαστον K^bM^b. ‖ 21. τοιῦτο K^b. ‖ 22. [illegible] 24. δὲ M^b. ‖ τῶν ἀγαθῶν] ἀγαθὸν K^b. ‖ 25. καὶ ante αὔξεσθαι om K^bL^b. ‖ αὐτὸ om K^bL^b. ‖ 27. ὅδεὶς M^b. ‖ 30. μετὰ [illegible] τὸν ἡδὺν βίον L^b. ‖ 31. προτεθέντος K^b. ‖ 32. αὐτῷ $L^bM^bO^b$. ‖ 36. λέγουσιν L^bN^b. ‖ ἃ K^bM^b.

τ' εἶναί φαμεν. ὁ δ' ἀναιρῶν ταύτην τὴν πίςιν οὐ ότερα ἐρεῖ· εἰ μὲν γὰρ τὰ ἀνόητα ὠρέγετο αὐτῶν, τὸ λεγόμενον, εἰ δὲ καὶ τὰ φρόνιμα, πῶς λέγοιεν ως δὲ καὶ ἐν τοῖς φαύλοις ἐςί τι φυσικὸν ἀγαθὸν ἰ καθ' αὐτά, ὃ ἐφίεται τῦ οἰκείυ ἀγαθῦ. ὐκ ἔοικε ρὶ τῦ ἐναντίυ καλῶς λέγεσθαι. ὐ γάρ φασιν, εἰ ιακόν ἐστι, τὴν ἡδονὴν ἀγαθὸν εἶναι· ἀντικεῖσθαι κακὸν κακῷ καὶ ἄμφω τῷ μηδετέρῳ, λέγοντες κακῶς, ὐ μὴν ἐπί γε τῶν εἰρημένων ἀληθεύοντες. ιὲν γὰρ ὄντων κακῶν καὶ φευκτὰ ἔδει ἄμφω εἶναι, τέρων δὲ μηδέτερον ἢ ὁμοίως· νῦν δὲ φαίνονται φεύγοντες ὡς κακόν, τὴν δ' αἱρύμενοι ὡς ἀγαθόν· αἱ ἀντίκειται. ὐ μὴν ὐδ' εἰ μὴ τῶν ποιοτήτων ἐςὶν διὰ τῦτ' ὐδὲ τῶν ἀγαθῶν· ὐδὲ γὰρ αἱ τῆς ἀρετῆς ποιότητές εἰσιν, ὐδ' ἡ εὐδαιμονία. λέγυσι δὲ τὸ ιὸν ὡρίσθαι, τὴν δ' ἡδονὴν ἀόριςον εἶναι, ὅτι δέχε- λλον καὶ τὸ ἧττον. εἰ μὲν ὖν ἐκ τῦ ἥδεσθαι τῦτο καὶ περὶ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὰς ἄλλας ἀρετάς, ἐναργῶς φασὶ μᾶλλον καὶ ἧττον τὺς ποιὺς ὑπάρ- ὰ τὰς ἀρετάς, ἔσται τὸ αὐτό· δίκαιοι γάρ εἰσι ιαὶ ἀνδρεῖοι, ἔςι δὲ καὶ δικαιοπραγεῖν καὶ σωφρο- λον καὶ ἧττον. εἰ δ' ἐν ταῖς ἡδοναῖς, μή ποτ' οὐ αἴτιον, ἂν ὦσιν αἱ μὲν ἀμιγεῖς αἱ δὲ μικταί. τί ύει, καθάπερ ὑγίεια ὡρισμένη οὖσα δέχεται τὸ ιαὶ τὸ ἧττον, ὕτω καὶ τὴν ἡδονήν; ὐ γὰρ ἡ αὐτὴ α ἐν πᾶσίν ἐςιν, ὐδ' ἐν τῷ αὐτῷ μία τις ἀεί, ἀλλ' διαμένει ἕως τινός, καὶ διαφέρει τῷ μᾶλλον καὶ ιοῦτον δὴ καὶ τὸ περὶ τὴν ἡδονὴν ἐνδέχεται εἶναι. ε τἀγαθὸν τιθέντες, τὰς δὲ κινήσεις καὶ τὰς γενέ- ειῖς, τὴν ἡδονὴν κίνησιν καὶ γένεσιν ἀποφαίνειν πει- ς καλῶς δ' ἐοίκασι λέγειν ὐδ' εἶναι κίνησιν· πάσῃ ον εἶναι δοκεῖ τάχος καὶ βραδυτής, καὶ εἰ μὴ ιν, οἷον τῇ τῦ κόσμυ, πρὸς ἄλλο· τῇ δ' ἡδονῇ τύ- ρον ὑπάρχει· ἡσθῆναι μὲν γὰρ ἔςι ταχέως ὥσπερ

ὀργισθῆναι, ἥδεσθαι δ' ὔ, ὐδὲ πρὸς ἕτερον, βαδίζειν δὲ καὶ αὔξεσθαι καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα. μεταβάλλειν μὲν ὖν εἰς τὴν ἡδονὴν ταχέως καὶ βραδέως ἔςιν, ἐνεργεῖν δὲ κατ' αὐτὴν ὐκ ἔςι ταχέως, λέγω δ' ἥδεσθαι. γένεσίς τε πῶς ἂν εἴη; δοκεῖ γὰρ ὐκ ἐκ τῦ τυχόντος τὸ τυχὸν γίγνεσθαι, ἀλλ' ἐξ ὗ γίγνεται, εἰς τῦτο διαλύεσθαι. καὶ ὗ γένεσις ἡ ἡδονή, τύτυ ἡ λύπη φθορά. καὶ λέγυσι δὲ τὴν μὲν λύπην ἔνδειαν τοῦ κατὰ φύσιν εἶναι, τὴν δ' ἡδονὴν ἀναπλήρωσιν. ταῦτα δὲ σωματικά ἐςι τὰ πάθη. εἰ δή ἐςι τῦ κατὰ φύσιν ἀναπλή- ρωσις ἡ ἡδονή, ἐν ᾧ ἀναπλήρωσις, τῦτ' ἂν καὶ ἥδοιτο· τὸ σῶμα ἄρα· ὐ δοκεῖ δέ· ὐδ' ἔςιν ἄρα ἀναπλήρωσις ἡ ἡδονή, ἀλλὰ γινομένης μὲν ἀναπληρώσεως ἥδοιτ' ἄν τις, καὶ τε- μνόμενος λυποῖτο. ἡ δόξα δ' αὕτη δοκεῖ γεγενῆσθαι ἐκ τῶν περὶ τὴν τροφὴν λυπῶν καὶ ἡδονῶν· ἐνδεεῖς γὰρ γινο- μένυς καὶ προλυπηθέντας ἥδεσθαι τῇ ἀναπληρώσει. τῦτο δ' ὐ περὶ πάσας συμβαίνει τὰς ἡδονάς· ἄλυποι γάρ εἰσιν αἵ τε μαθηματικαὶ καὶ τῶν κατὰ τὰς αἰσθήσεις αἱ διὰ τῆς ὀσφρήσεως, καὶ ἀκροάματα δὲ καὶ ὁράματα πολλὰ καὶ μνῆμαι καὶ ἐλπίδες. τίνος ὖν αὗται γενέσεις ἔσονται; ὐδενὸς γὰρ ἔνδεια γεγένηται, ὗ γένοιτ' ἂν ἀναπλήρωσις. πρὸς δὲ τὺς προφέροντας τὰς ἐπονειδίςυς τῶν ἡδονῶν λέγοι τις ἂν ὅτι ὐκ ἔστι ταῦθ' ἡδέα· ὐ γὰρ εἰ τοῖς κακῶς διακειμένοις ἡδέα ἐςίν, οἰητέον αὐτὰ καὶ ἡδέα εἶναι πλὴν τύτοις, καθάπερ ὐδὲ τὰ τοῖς κάμνυσιν ὑγιεινὰ ἢ γλυκέα ἢ πικρά, οὐδ' αὖ λευκὰ [illegible] φαινόμενα τοῖς ὀφθαλμιῶσιν. ἢ ὕτω λέγοιτ' ἄν, ὅτι αἱ μ[illegible] ἡδοναὶ αἱρεταί εἰσιν, ὐ μὴν ἀπό γε τύτων, ὥσπερ καὶ τὸ πλυτεῖν, προδόντι δ' ὔ, καὶ τὸ ὑγιαίνειν, ὐ μὴν ὁτιῦν φαγόντι. ἢ τῷ εἴδει διαφέρουσιν αἱ ἡδοναί· ἕτεραι γὰρ αἱ ἀπὸ τῶν καλῶν τῶν ἀπὸ τῶν αἰσχρῶν, καὶ ὐκ ἔςιν ἡσθῆναι τὴν τῦ δικαίυ μὴ ὄντα δίκαιον ὐδὲ τὴν τῦ μυσικῦ μὴ ὄντα μυσικόν, ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. ἐμφανίζειν δὲ δο- κεῖ καὶ ὁ φίλος, ἕτερος ὢν τῦ κόλακος, οὐκ ὖσαν ἀγαθὸν τὴν ἡδονὴν ἢ διαφόρυς εἴδει· ὁ μὲν γὰρ πρὸς τἀγαθὸν ὁμι- λεῖν δοκεῖ, ὁ δὲ πρὸς ἡδονήν, καὶ τῷ μὲν ὀνειδίζεται, τὸν

ῦτ' K^bM^b. ‖ 2. ὀρέγεται $K^bM^bO^b$. ‖ αὐτῆς L^b. ‖ 3. καὶ om $K^bM^bO^b$. ‖ 5. κρεῖσσον O^b. ‖ ἃ M^bN^b. ‖ 8. καὶ post L^b. ‖ τὸ O^b. ‖ μηδέτερον M^b, μηδετέρα N^b, μηδέτερα $K^bL^bO^b$. ‖ λέγεσθαι K^b. ‖ 9. ταῦτα δ' ὐ K^b. ‖ 10. μὲν om K^bM^b. ‖ ῖν L^bM^b. ‖ ἤδη M^b. ‖ 11. τῶν om M^b. ‖ μηδέτερον] ἢ ἕτερον K^b. ‖ 13. ἀντίκεινται M^b. ‖ 14. ἡ om K^b. ‖ 17. τὸ post ^{b}. ‖ ὖν om O^b. ‖ 20. κατὰ] καὶ κατὰ $L^bM^bO^b$. ‖ ταυτά O^b, ταῦτα K^bM^b. ‖ 21. καὶ σωφρονεῖν om L^b. ‖ 22. ἐν om . τί γὰρ κωλύεται O^b, καὶ τί κωλύεται K^b, τί κωλύει δὲ L^b. ‖ 25. τὸ om O^b. ‖ 27. ἀνειμένη K^b. ‖ 28. τοιοῦτο L^b. ‖ τὸ 29. τε] δὲ $L^bM^bO^b$. ‖ 31. κινήσεις. πᾶσι K^b. ‖ 33. τῇ τῦ] τὸ τῦ $L^bM^bO^b$. ‖ 34. κινηθῆναι L^b.

ὸς ἕτερον] πρότερον K^b. ‖ 3. καθ' αὐτὴν O^b. ‖ 4. ταχέως ὐκ ἔςι L^b. ‖ 5. γενέσθαι K^b. ‖ 7. εἶναι τοῦ κατὰ φύσιν L^b. ‖ 10. ήρωσις om M^b. ‖ ᾧ] ὦ ἡ L^b. ‖ ἂν om K^b. ‖ 11. ὐδ'] ὐκ L^b. ‖ ἡ ἀναπλήρωσις ἡδονή K^bM^b. ‖ 14. λύπην καὶ ἡδονήν K^b. ‖ M^b. ‖ 17. αἱ διὰ τῆς] καὶ δι' O^b. ‖ 18. πολλὰ] πολλαὶ δὲ $L^bM^bO^b$. ‖ 20. ἔνδειαι γεγένηνται ὗ γένοιντ' ἂν ἀναπληρώσεις L^b. ‖ ας M^b. ‖ λέγοιτ' ἄν τις L^b. ‖ 22. ὐ] ὐδὲ M^b. ‖ 23. ἐςίν] ταῦτ' ἐςίν L^bO^b. ‖ πλὴν] ἁπλῶς πλὴν $L^bN^bO^b$. ‖ 24. πικρὰ ἢ . ‖ 25. ὕτω] ὕτω δὴ L^b. ‖ 26. ἀρεταί εἰσιν, ὐ μὴν αἱ ἀπό M^b. ‖ 30. ὐδὲ] μηδὲ O^b. ‖ 32. ὁ om K^b. ‖ 33. ἢ] ἂν ἡ K^b. ἡδονήν om M^b. ‖ 34. τὸ L^bO^b. ‖ τὸ O^b.

δ' ἐπαινοῦσιν ὡς πρὸς ἕτερα ὁμιλοῦντα. οὐδείς τ' ἂν ἕλοιτο ζῆν παιδίου διάνοιαν ἔχων διὰ βίου, ἡδόμενος ἐφ' οἷς τὰ παιδία ὡς οἷόν τε μάλιστα, οὐδὲ χαίρειν ποιῶν τι τῶν αἰσχίστων, μηδέποτε μέλλων λυπηθῆναι. περὶ πολλά τε σπουδὴν ποιησαίμεθ' ἂν καὶ εἰ μηδεμίαν ἐπιφέροι ἡδονήν, οἷον ὁρᾶν, μνημονεύειν, εἰδέναι, τὰς ἀρετὰς ἔχειν. εἰ δ' ἐξ ἀνάγκης ἕπονται τούτοις ἡδοναί, οὐδὲν διαφέρει· ἑλοίμεθα γὰρ ἂν ταῦτα καὶ εἰ μὴ γίνοιτ' ἀπ' αὐτῶν ἡδονή. ὅτι μὲν οὖν οὔτε τἀγαθὸν ἡ ἡδονὴ οὔτε πᾶσα αἱρετή, δῆλον ἔοικεν εἶναι, καὶ ὅτι εἰσί τινες αἱρεταὶ καθ' αὑτὰς διαφέρουσαι τῷ εἴδει ἢ ἀφ' ὧν. τὰ μὲν οὖν λεγόμενα περὶ τῆς ἡδονῆς καὶ λύπης ἱκανῶς εἰρήσθω.

3 Τί δ' ἐστὶν ἢ ποῖόν τι, καταφανέστερον γένοιτ' ἂν ἀπ' ἀρχῆς ἀναλαβοῦσιν. δοκεῖ γὰρ ἡ μὲν ὅρασις καθ' ὁντινοῦν χρόνον τελεία εἶναι· οὐ γάρ ἐστιν ἐνδεὴς οὐδενός, ὃ εἰς ὕστερον γενόμενον τελειώσει αὐτῆς τὸ εἶδος. τοιούτῳ δ' ἔοικε καὶ ἡ ἡδονή· ὅλον γάρ τί ἐστι, καὶ κατ' οὐδένα χρόνον λάβοι τις ἂν ἡδονὴν ἧς ἐπὶ πλείω χρόνον γινομένης τελειωθήσεται τὸ εἶδος. διόπερ οὐδὲ κίνησίς ἐστιν· ἐν χρόνῳ γὰρ πᾶσα κίνησις καὶ τέλους τινός, οἷον ἡ οἰκοδομικὴ τελεία, ὅταν ποιήσῃ οὗ ἐφίεται. ἢ ἐν ἅπαντι δὴ τῷ χρόνῳ ἢ τούτῳ. ἐν δὲ τοῖς μέρεσι τοῦ χρόνου πᾶσαι ἀτελεῖς, καὶ ἕτεραι τῷ εἴδει τῆς ὅλης καὶ ἀλλήλων· ἡ γὰρ τῶν λίθων σύνθεσις ἑτέρα τῆς τοῦ κίονος ῥαβδώσεως, καὶ αὗται τῆς τοῦ ναοῦ ποιήσεως. καὶ ἡ μὲν τοῦ ναοῦ τελεία· οὐδενὸς γὰρ ἐνδεὴς πρὸς τὸ προκείμενον· ἡ δὲ τῆς κρηπῖδος καὶ τοῦ τριγλύφου ἀτελής· μέρους γὰρ ἑκατέρα. τῷ εἴδει οὖν διαφέρουσι, καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ὁτῳοῦν χρόνῳ λαβεῖν κίνησιν τελείαν τῷ εἴδει, ἀλλ' εἴπερ, ἐν τῷ ἅπαντι. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ βαδίσεως καὶ τῶν λοιπῶν· εἰ γάρ ἐστιν ἡ φορὰ κίνησις πόθεν ποῖ, καὶ ταύτης διαφοραὶ κατ' εἴδη, πτῆσις βάδισις ἅλσις καὶ τὰ τοιαῦτα. οὐ μόνον δ' οὕτως, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ βαδίσει· τὸ γὰρ πόθεν ποῖ οὐ ταὐτὸν ἐν τῷ σταδίῳ καὶ ἐν τῷ μέρει, καὶ ἐν ἑτέρῳ μέρει καὶ ἑτέρῳ, οὐδὲ τὸ διεξιέναι τὴν γραμμὴν τήνδε κἀκείνην· οὐ μόνον γὰρ γραμμὴν διαπορεύεται, ἀλλὰ καὶ ἐν τό[illegible] οὖσαν, ἐν ἑτέρῳ δ' αὕτη ἐκείνης. δι' ἀκριβείας μὲν οὖν [illegible] κινήσεως ἐν ἄλλοις εἴρηται, ἔοικε δ' οὐκ ἐν ἅπαντι χρ[illegible] τελεία εἶναι, ἀλλ' αἱ πολλαὶ ἀτελεῖς καὶ διαφέρουσαι [illegible] εἴδει, εἴπερ τὸ πόθεν ποῖ εἰδοποιόν. τῆς ἡδονῆς δ' ἐν ὁτῳ[illegible] χρόνῳ τέλειον τὸ εἶδος. δῆλον οὖν ὡς ἕτεραί τ' ἂν εἶεν ἀλ[illegible] λήλων, καὶ τῶν ὅλων τι καὶ τελείων ἡ ἡδονή. δόξειε δ' [illegible] τοῦτο καὶ ἐκ τοῦ μὴ ἐνδέχεσθαι κινεῖσθαι μὴ ἐν χρόνῳ, ἥ[illegible] σθαι δέ· τὸ γὰρ ἐν τῷ νῦν ὅλον τι. ἐκ τούτων δὲ δῆλον [illegible] ὅτι οὐ καλῶς λέγουσι κίνησιν ἢ γένεσιν εἶναι τὴν ἡδονήν [illegible] γὰρ πάντων ταῦτα λέγεται, ἀλλὰ τῶν μεριστῶν καὶ [illegible] ὅλων· οὐδὲ γὰρ ὁράσεώς ἐστι γένεσις οὐδὲ στιγμῆς οὐδὲ [illegible] δος, οὐδὲ τούτων οὐθὲν κίνησις οὐδὲ γένεσις· οὐδὲ δὴ ἡδονῆς· [illegible] γάρ τι. αἰσθήσεως δὲ πάσης πρὸς τὸ αἰσθητὸν ἐνεργ[illegible] τελείως δὲ τῆς εὖ διακειμένης πρὸς τὸ κάλλιστον τῶν [illegible] τὴν αἴσθησιν· τοιοῦτον γὰρ μάλιστ' εἶναι δοκεῖ ἡ τελεί[illegible] γεια· αὐτὴν δὲ λέγειν ἐνεργεῖν, ἢ ἐν ᾧ ἐστί, μηθὲν [illegible] ρέτω· καθ' ἕκαστον δὲ βελτίστη ἐστὶν ἡ ἐνέργεια τοῦ [illegible] διακειμένου πρὸς τὸ κράτιστον τῶν ὑφ' αὐτήν. αὕτη [illegible] τελειοτάτη εἴη καὶ ἡδίστη· κατὰ πᾶσαν γὰρ αἴσθη[illegible] ἡδονή, ὁμοίως δὲ καὶ διάνοιαν καὶ θεωρίαν, ἡδίστη δ' [illegible] λειοτάτη, τελειοτάτη δ' ἡ τοῦ εὖ ἔχοντος πρὸς τὸ [illegible] τατον τῶν ὑφ' αὐτήν. τελειοῖ δὲ τὴν ἐνέργειαν ἡ [illegible] τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἥ τε ἡδονὴ τελειοῖ καὶ τὸ αἰσ[illegible] καὶ ἡ αἴσθησις, σπουδαῖα ὄντα, ὥσπερ οὐδ' ἡ ὑγί[illegible] ἰατρὸς ὁμοίως αἰτιά ἐστι τοῦ ὑγιαίνειν. καθ' ἑκάστ[illegible] σιν ὅτι γίνεται ἡδονή, δῆλον· φαμὲν γὰρ ὁράμα[illegible] ἀκούσματα εἶναι ἡδέα. δῆλον δὲ καὶ ὅτι μάλιστα, [illegible] ἥ τε αἴσθησις ᾖ κρατίστη καὶ πρὸς τοιοῦτον ἐνεργῇ· [illegible] δ' ὄντων τοῦ τε αἰσθητοῦ καὶ τοῦ αἰσθανομένου, ἀεὶ ἔσ[illegible] ὑπάρχοντός γε τοῦ ποιήσοντος καὶ τοῦ πεισομένου. τελ[illegible] τὴν ἐνέργειαν ἡ ἡδονὴ οὐχ ὡς ἡ ἕξις ἐνυπάρχουσα, ἀλλ' [illegible] ἐπιγιγνόμενόν τι τέλος, οἷον τοῖς ἀκμαίοις ἡ ὥρα· [illegible] οὖν τό τε νοητὸν ἢ αἰσθητὸν ᾖ οἷον δεῖ καὶ τὸ κρῖ[illegible]

1. τ'] δ' $K^bM^bO^b$. ‖ 5. ἐπιφέρει O^b. ‖ 8. γένοιτ' M^b. ‖ 9. ἀγαθὸν $K^bM^bO^b$. ‖ 10. εἴδει ἢ ἀφ' ὧν] ἢ δεῖ ἀφ' αὐτῶ [illegible] 11. ἱκανῶς om K^b. ‖ 15. ἐς L^bM^b. ‖ 16. γινόμενον K^b. ‖ 17. ὅλον] τέλειον $K^bM^bO^b$. ‖ τι γάρ K^b. ‖ καὶ κατ' — 117[illegible] εὐδαιμονία om N^b. ‖ 20. ἡ om K^bM^b. ‖ οἰκοδομὴ M^b, οἰκοδομικὴ καὶ K^b. ‖ 21. δὴ om K^bO^b. ‖ ἢ] δὴ O^b, om L^bM^b. ‖ [illegible] χρόνου] καὶ τῷ χρόνωι K^b. ‖ 24. τοῦ ante κίονος om O^b. ‖ 25. γὰρ om K^b. ‖ 28. κίνησιν τελείαν λαβεῖν L^b. ‖ 29. ταπὶ [illegible] βαδίσεων K^b, τῶν βαδίσεων M^b. ‖ 31. καὶ om K^bM^b. ‖ 33. τὸ αὐτὸ $K^bM^bO^b$. ‖ ἐν secundam om L^b. ‖ 34. καὶ ἐν ἑτέρῳ [illegible] ἑτέρῳ post 33. ἐν ἑτέρῳ L^b. ‖ 34. κακεῖνος M^b.

1. γὰρ om K^b. ‖ 3. κινήσεως καὶ ἐν O^b. ‖ ἅπαντι τῷ χρόνῳ M^b. ‖ 4. καὶ om M^b. ‖ 5. ἐν om K^b. ‖ 6. ἕτερα K^b. ‖ [illegible] M^bO^b. ‖ εἴη K^b. ‖ 7. ὅλων τι] ἄλλων τε M^b. ‖ δόξει K^b. ‖ 13. δὴ om M^bO^b. ‖ 14. δὲ] δὲ καὶ M^b. ‖ 16. αἴσθησιν κράτιστον L^bO^b. ‖ 17. μὴ K^bM^b. ‖ 18. ἑκάστην M^b. ‖ 19. ὑπ' αὐτήν K^b. ‖ 22. εὖ om K^b. ‖ 25. ἡ utrumque om M^bO^b. ‖ [illegible] 26. ὁμοίως om L^b. ‖ αἰτιά εἰσι L^b, ἐστιν αἴτια M^b. ‖ καθ'] καὶ καθ' O^b. ‖ 28. δὲ] γὰρ δὴ L^b. ‖ 29. ᾖ] εἴη L^bM^b. ‖ 31. γε τοῦ] γε L^b. ‖ πισομένου K^b. ‖ 32. ἡ post ὡς om L^bM^b. ‖ 33. ἕως οὖν ἄν ποτε τὸ νοητὸν ἢ αἰσθητὸν εἴη οἷον δὴ τὸ M^bO^b, [illegible] ἢ τὸ αἰσθητὸν ἢ νοητὸν ἢ οἷον δεῖ καὶ τὸ L^b.

ἔσται ἐν τῇ ἐνεργείᾳ ἡ ἡδονή· ὁμοίων γὰρ ὄντων καὶ λληλα τὸν αὐτὸν τρόπον ἐχόντων τοῦ τε παθητικοῦ ποιητικοῦ ταὐτὸ πέφυκε γίνεσθαι. πῶς οὖν οὐδεὶς ὑς ἥδεται; ἢ κάμνει; πάντα γὰρ τὰ ἀνθρώπεια ἀδυ- συνεχῶς ἐνεργεῖν. οὐ γίνεται οὖν οὐδ' ἡδονή· ἕπεται γὰρ γείᾳ. ἔνια δὲ τέρπει καινὰ ὄντα, ὕστερον δὲ οὐχ ὁμοίως ὐτό· τὸ μὲν γὰρ πρῶτον παρακέκληται ἡ διάνοια καὶ μένως περὶ αὐτὰ ἐνεργεῖ, ὥσπερ κατὰ τὴν ὄψιν οἱ ποντες, μετέπειτα δ' οὐ τοιαύτη ἡ ἐνέργεια ἀλλὰ ελημένη· διὸ καὶ ἡ ἡδονὴ ἀμαυροῦται. ὀρέγεσθαι δὲ ονῆς οἰηθείη τις ἂν ἅπαντας, ὅτε καὶ τοῦ ζῆν ἅπαντες ι· ἡ δὲ ζωὴ ἐνέργειά τίς ἐστι, καὶ ἕκαστος περὶ ταῦτα τοις ἐνεργεῖ ἃ καὶ μάλιστ' ἀγαπᾷ, οἷον ὁ μὲν μουσι- ἀκοῇ περὶ τὰ μέλη, ὁ δὲ φιλομαθὴς τῇ διανοίᾳ περὶ ρήματα, οὕτω δὲ καὶ τῶν λοιπῶν ἕκαστος. ἡ δ' ἡδονὴ τε- ὰς ἐνεργείας, καὶ τὸ ζῆν δέ, οὗ ὀρέγονται. εὐλόγως οὖν ς ἡδονῆς ἐφίενται· τελειοῖ γὰρ ἑκάστῳ τὸ ζῆν, αἱρετὸν τερον δὲ διὰ τὴν ἡδονὴν τὸ ζῆν αἱρύμεθα ἢ διὰ τὸ ζῆν τὴν ἀφείσθω ἐν τῷ παρόντι. συνεζεῦχθαι μὲν γὰρ ταῦτα αι καὶ χωρισμὸν οὐ δέχεσθαι· ἄνευ τε γὰρ ἐνεργείας οὐ ἡδονή, πᾶσάν τε ἐνέργειαν τελειοῖ ἡ ἡδονή. ὅθεν δοκοῦσι εἴδει διαφέρειν· τὰ γὰρ ἕτερα τῷ εἴδει ὑφ' ἑτέρων οἰό- τελειοῦσθαι. οὕτω γὰρ φαίνεται καὶ τὰ φυσικὰ καὶ τὰ χνης, οἷον ζῷα καὶ δένδρα καὶ γραφὴ καὶ ἀγάλματα ία καὶ σκεῦος. ὁμοίως δὲ καὶ τὰς ἐνεργείας τὰς δια- τας τῷ εἴδει ὑπὸ διαφερόντων εἴδει τελειοῦσθαι. δια- ι δ' αἱ τῆς διανοίας τῶν κατὰ τὰς αἰσθήσεις καὶ ἀλλήλων κατ' εἶδος· καὶ αἱ τελειοῦσαι δὴ ἡδοναί. δ' ἂν τοῦτο καὶ ἐκ τοῦ συνῳκειῶσθαι τῶν ἡδονῶν ἑκά- τῇ ἐνεργείᾳ ἣν τελειοῖ. συναύξει γὰρ τὴν ἐνέργειαν ἡ ἡδονή· μᾶλλον γὰρ ἕκαστα κρίνουσι καὶ ἐξακριβοῦσιν ' ἡδονῆς ἐνεργοῦντες, οἷον γεωμετρικοὶ γίνονται οἱ χαί- τῷ γεωμετρεῖν, καὶ κατανοοῦσιν ἕκαστα μᾶλλον, δὲ καὶ οἱ φιλόμουσοι καὶ φιλοικοδόμοι καὶ τῶν ἄλ- ιαστοι ἐπιδιδόασιν εἰς τὸ οἰκεῖον ἔργον χαίροντες αὐτῷ. ζουσι δὲ αἱ ἡδοναί, τὰ δὲ συναύξοντα οἰκεῖα. τοῖς

ἑτέροις δὲ τῷ εἴδει καὶ τὰ οἰκεῖα ἕτερα τῷ εἴδει. ἔτι δὲ μᾶλλον τοῦτ' ἂν φανείη ἐκ τοῦ τὰς ἀφ' ἑτέρων ἡδονὰς ἐμποδίους ταῖς ἐνεργείαις εἶναι· οἱ γὰρ φίλαυλοι ἀδυνατοῦσι τοῖς λόγοις προσέχειν, ἐὰν κατακούσωσιν αὐλοῦντος, μᾶλλον χαίροντες αὐλητικῇ τῆς παρούσης ἐνεργείας· ἡ κατὰ τὴν αὐλητικὴν οὖν ἡδονὴ τὴν περὶ τὸν λόγον ἐνέργειαν φθείρει. ὁμοίως δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων συμβαίνει, ὅταν ἅμα περὶ δύο ἐνεργῇ· ἡ γὰρ ἡδίων τὴν ἑτέραν ἐκκρούει, κἂν πολὺ διαφέρῃ κατὰ τὴν ἡδονήν, μᾶλλον, ὥστε μηδ' ἐνεργεῖν κατὰ τὴν ἑτέραν. διὸ χαίροντες ὁτῳοῦν σφόδρα οὐ πάνυ δρῶμεν ἕτερον, καὶ ἄλλα ποιοῦμεν ἄλλοις ἠρέμα ἀρεσκόμενοι, καὶ ἐν τοῖς θεάτροις οἱ τραγηματίζοντες, ὅταν φαῦλοι οἱ ἀγωνιζόμενοι ὦσι, τότε μάλιστ' αὐτὸ δρῶσιν. ἐπεὶ δ' ἡ μὲν οἰκεία ἡδονὴ ἐξακριβοῖ τὰς ἐνεργείας καὶ χρονιωτέρας καὶ βελτίους ποιεῖ, αἱ δ' ἀλλότριαι λυμαίνονται, δῆλον ὡς πολὺ διεστᾶσιν· σχεδὸν γὰρ αἱ ἀλλότριαι ἡδοναὶ ποιοῦσιν ὅπερ αἱ οἰκεῖαι λῦπαι· φθείρουσι γὰρ τὰς ἐνεργείας αἱ οἰκεῖαι λῦπαι, οἷον εἴ τῳ τὸ γράφειν ἀηδὲς καὶ ἐπίλυπον ἢ τὸ λογίζεσθαι· ὁ μὲν γὰρ οὐ γράφει, ὁ δ' οὐ λογίζεται, λυπηρᾶς οὔσης τῆς ἐνεργείας. συμβαίνει δὴ περὶ τὰς ἐνεργείας τοὐναντίον ἀπὸ τῶν οἰκείων ἡδονῶν τε καὶ λυπῶν· οἰκεῖαι δ' εἰσὶν αἱ ἐπὶ τῇ ἐνεργείᾳ καθ' αὑτὴν γινόμεναι. αἱ δ' ἀλλότριαι ἡδοναὶ εἴρηται ὅτι παραπλήσιόν τι τῇ λύπῃ ποιοῦσιν· φθείρουσι γάρ, πλὴν οὐχ ὁμοίως. διαφερουσῶν δὲ τῶν ἐνεργειῶν ἐπιεικείᾳ καὶ φαυλότητι, καὶ τῶν μὲν αἱρετῶν οὐσῶν τῶν δὲ φευκτῶν τῶν δ' οὐδετέρων, ὁμοίως ἔχουσι καὶ αἱ ἡδοναί· καθ' ἑκάστην γὰρ ἐνέργειαν οἰκεία ἡδονή ἐστιν. ἡ μὲν οὖν τῇ σπουδαίᾳ οἰκεία ἐπιεικής, ἡ δὲ τῇ φαύλῃ μοχθηρά· καὶ γὰρ αἱ ἐπιθυμίαι τῶν μὲν καλῶν ἐπαινεταί, τῶν δ' αἰσχρῶν ψεκταί. οἰκειότεραι δὲ ταῖς ἐνεργείαις αἱ ἐν αὐταῖς ἡδοναὶ τῶν ὀρέξεων· αἱ μὲν γὰρ διωρισμέναι εἰσὶ καὶ τοῖς χρόνοις καὶ τῇ φύσει, αἱ δὲ σύνεγγυς ταῖς ἐνεργείαις, καὶ ἀδιόριστοι οὕτως ὥστ' ἔχειν ἀμφισβήτησιν εἰ ταὐτόν ἐστιν ἡ ἐνέργεια τῇ ἡδονῇ. οὐ μὴν ἔοικέ γε ἡ ἡδονὴ διάνοια εἶναι οὐδ' αἴσθησις· ἄτοπον γάρ· ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ χωρίζεσθαι φαίνεταί τισι ταὐτόν. ὥσπερ οὖν αἱ ἐνέργειαι ἕτεραι, καὶ αἱ ἡδοναί. διαφέρει δὲ ἡ

ταύτη M^b. ‖ 4. ἀδυνατεῖ om M^b. ‖ 7. ταῦτα L^bM^b. ‖ 8. περὶ τὰ αὐτὰ L^b. ‖ 9. δὴ οὐ τοιαύτη ἐνέργεια K^b, δὲ οὐ γίνεται ἡ ἐνέργεια L^b, δ' ἡ τοιαύτη ἐνέργεια οὐ γίνεται M^bO^b. ‖ 13. ἃ om M^b. ‖ 21. γίνεται ἡ ἡδονὴ O^b. ‖ τε] γὰρ M^b, τε γὰρ K^bO^b. ‖ αλμα K^b. ‖ 25. τὰς post ἐνεργείας om K^bM^b. ‖ 26. διαφόρων M^b. ‖ 27. τὰς om M^b. ‖ 28. αὗται $L^bM^bO^b$. ‖ 29. τοῦ] δὴ ^{b}, δὲ τῶν O^b. ‖ 31. μᾶλλον] μόνον K^b. ‖ 34. καὶ om M^b. ‖ οἱ om L^b. ‖ φιλοίκομοι H^a, φιλοδόκιμοι K^b, φιλόκοσμοι M^b. ‖ καὶ ^{b}. ‖ ἄλλων μᾶλλον ἕκαστοι O^b. ‖ 36. συναυξάνοντα O^b.

δ' ἑτέροις O^b. ‖ 2. ταῦτ' L^b. ‖ 3. φαῦλοι H^a. ‖ 4. κατακούωσιν K^bM^b. ‖ 8. καὶ ἐὰν L^b. ‖ 10. διορῶμεν K^bO^b, διορῶμεν τὸ 11. ἀρεσκόμενοι οἷον καὶ L^bO^b. ‖ 12. τραυματίζοντες H^aM^b. ‖ 17. φθείρουσι — λῦπαι om L^bM^b. ‖ 19. γὰρ om L^b. ‖ 20. ει — ἐνεργείας om L^b. ‖ δὲ M^b. ‖ τῆς K^b. ‖ 22. εἴρηνται $K^bM^bO^b$. ‖ 26. αἱ om K^b. ‖ 29. αἰσχρῶν δὲ K^bO^b. ‖ 34. ἡ om 36. διαφέρει — 1176 a 2. ἡδοναί om M^b.

ὄψις ἁφῆς καθαριότητι, καὶ ἀκοὴ καὶ ὄσφρησις γεύσεως· ὁμοίως δὴ διαφέρυσι καὶ αἱ ἡδοναί, καὶ τύτων αἱ περὶ τὴν διάνοιαν, καὶ ἑκάτεραι ἀλλήλων. δοκεῖ δ' εἶναι ἑκάςῳ ζῴῳ καὶ ἡδονὴ οἰκεία, ὥσπερ καὶ ἔργον· ἡ γὰρ κατὰ τὴν ἐνέργειαν. καὶ ἐφ' ἑκάςῳ δὲ θεωροῦντι τοῦτ' ἂν φανείη· ἑτέρα γὰρ ἵππυ ἡδονὴ καὶ κυνὸς καὶ ἀνθρώπυ, καθάπερ Ἡράκλειτός φησιν ὄνον σύρματ' ἂν ἑλέσθαι μᾶλλον ἢ χρυσόν· ἥδιον γὰρ χρυσοῦ τροφὴ ὄνοις. αἱ μὲν οὖν τῶν ἑτέρων τῷ εἴδει διαφέρυσιν εἴδει, τὰς δὲ τῶν αὐτῶν ἀδιαφόρυς εὔλογον εἶναι. διαλλάττουσι δ' οὐ μικρὸν ἐπί γε τῶν ἀνθρώπων· τὰ γὰρ αὐτὰ τοὺς μὲν τέρπει τοὺς δὲ λυπεῖ, καὶ τοῖς μὲν λυπηρὰ καὶ μισητά ἐςι τοῖς δὲ ἡδέα καὶ φιλητά. καὶ ἐπὶ γλυκέων δὲ τοῦτο συμβαίνει· οὐ γὰρ τὰ αὐτὰ δοκεῖ τῷ πυρέττοντι καὶ τῷ ὑγιαίνοντι, οὐδὲ θερμὸν εἶναι τῷ ἀσθενεῖ καὶ τῷ εὐεκτικῷ. ὁμοίως δὲ τῦτο καὶ ἐφ' ἑτέρων συμβαίνει. δοκεῖ δ' ἐν ἅπασι τοῖς τοιύτοις εἶναι τὸ φαινόμενον τῷ σπυδαίῳ. εἰ δὲ τῦτο καλῶς λέγεται, καθάπερ δοκεῖ, καὶ ἔςιν ἑκάςυ μέτρον ἡ ἀρετὴ καὶ ὁ ἀγαθός, ᾗ τοιοῦτος, καὶ ἡδοναὶ εἶεν ἂν αἱ τούτῳ φαινόμεναι καὶ ἡδέα οἷς οὗτος χαίρει. τὰ δὲ τύτῳ δυσχερῆ εἴ τῳ φαίνεται ἡδέα, ὐδὲν θαυμαςόν· πολλαὶ γὰρ φθοραὶ καὶ λῦμαι ἀνθρώπων γίνονται· ἡδέα δ' ὐκ ἔςιν, ἀλλὰ τύτοις καὶ ὕτω διακειμένοις. τὰς μὲν ὖν ὁμολογυμένως αἰσχρὰς δῆλον ὡς ὐ φατέον ἡδονὰς εἶναι, πλὴν τοῖς διεφθαρμένοις· τῶν δ' ἐπιεικῶν εἶναι δοκυσῶν ποίαν ἢ τίνα φατέον τῦ ἀνθρώπυ εἶναι; ἢ ἐκ τῶν ἐνεργειῶν δῆλον; ταύταις γὰρ ἕπονται αἱ ἡδοναί. εἴτ' ὖν μία ἐςὶν εἴτε πλείυς αἱ τῦ τελείυ καὶ μακαρίυ ἀνδρός, αἱ ταύτας τελειῦσαι ἡδοναὶ κυρίως λέγοιντ' ἂν ἀνθρώπυ ἡδοναὶ εἶναι, αἱ δὲ λοιπαὶ δευτέρως καὶ πολλοςῶς, ὥσπερ αἱ ἐνέργειαι.

6 Εἰρημένων δὲ τῶν περὶ τὰς ἀρετάς τε καὶ φιλίας καὶ ἡδονάς, λοιπὸν περὶ εὐδαιμονίας τύπῳ διελθεῖν, ἐπειδὴ τέλος αὐτὴν τίθεμεν τῶν ἀνθρωπίνων. ἀναλαβῦσι δὴ τὰ προειρημένα συντομώτερος ἂν εἴη ὁ λόγος. εἴπομεν δ' ὅτι οὐκ ἔςιν ἕξις· καὶ γὰρ τῷ καθεύδοντι διὰ βίυ ὑπάρχοι ἄν, φυτῶν ζῶντι βίον, καὶ τῷ δυςυχῦντι τὰ μέγιςα. εἰ δὴ ταῦτα μὴ ἀρέσκει, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς ἐνέργειάν τινα θετέον, [illegible] θάπερ ἐν τοῖς πρότερον εἴρηται, τῶν δ' ἐνεργειῶν αἱ μὲν [illegible] ἀναγκαῖαι καὶ δι' ἕτερα αἱρεταί, αἱ δὲ καθ' αὑτάς, [illegible] ὅτι τὴν εὐδαιμονίαν τῶν καθ' αὑτὰς αἱρετῶν τινὰ θετέον [illegible] ὐ τῶν δι' ἄλλο· ὐδενὸς γὰρ ἐνδεὴς ἡ εὐδαιμονία ἀλλ' [illegible] κης. καθ' αὑτὰς δ' εἰσὶν αἱρεταί, ἀφ' ὧν μηδὲν ἐπιζητ[illegible] παρὰ τὴν ἐνέργειαν. τοιαῦται δ' εἶναι δοκῦσιν αἱ κατ' [illegible] τὴν πράξεις· τὰ γὰρ καλὰ καὶ σπυδαῖα πράττειν τῶν [illegible] αὐτὰ αἱρετῶν. καὶ τῶν παιδιῶν δὲ αἱ ἡδεῖαι· οὐ γὰρ [illegible] ἕτερα αὐτὰς αἱρῦνται· βλάπτονται γὰρ ἀπ' αὐτῶν μᾶλ[illegible] ἢ ὠφελῦνται, ἀμελοῦντες τῶν σωμάτων καὶ τῆς κτή[illegible] καταφεύγυσι δ' ἐπὶ τὰς τοιαύτας διαγωγὰς τῶν εὐδαι[illegible]νιζομένων οἱ πολλοί, διὸ παρὰ τοῖς τυράννοις εὐδο[illegible] οἱ ἐν ταῖς τοιαύταις διαγωγαῖς εὐτράπελοι· ὧν γὰρ [illegible]ται, ἐν τύτοις παρέχυσι σφᾶς αὐτὺς ἡδεῖς· δέονται [illegible]των. δοκεῖ μὲν ὖν εὐδαιμονικὰ ταῦτα εἶναι διὰ τὸ [illegible] δυναστείαις ἐν τύτοις ἀποσχολάζειν, ὐδὲν δὲ ἴσως [illegible] οἱ τοιῦτοί εἰσιν· ὐ γὰρ ἐν τῷ δυναςεύειν ἡ ἀρετὴ ὐδ' [illegible] ἀφ' ὧν αἱ σπουδαῖαι ἐνέργειαι· ὐδ' εἰ ἄγευστοι [illegible] ἡδονῆς εἰλικρινῦς καὶ ἐλευθερίυ ἐπὶ τὰς σωματικὰς [illegible] φεύγουσιν, διὰ τῦτο ταύτας οἰητέον αἱρετωτέρας εἶναι· [illegible] γὰρ οἱ παῖδες τὰ παρ' αὐτοῖς τιμώμενα κράτιστα [illegible] εἶναι. εὔλογον δή, ὥσπερ παισὶ καὶ ἀνδράσιν ἕτερα [illegible]νεται τίμια, ὕτω καὶ φαύλοις καὶ ἐπιεικέσιν. καθά[illegible] πολλάκις εἴρηται, καὶ τίμια καὶ ἡδέα ἐςὶ τὰ τῷ σπ[illegible] τοιαῦτα ὄντα· ἑκάστῳ δὲ ἡ κατὰ τὴν οἰκείαν ἕξιν [illegible]τάτη ἐνέργεια, καὶ τῷ σπυδαίῳ δὲ ἡ κατὰ τὴν ἀρετήν. [illegible] ἐν παιδιᾷ ἄρα ἡ εὐδαιμονία· καὶ γὰρ ἄτοπον τὸ τέλ[illegible] παιδιάν, καὶ πραγματεύεσθαι καὶ κακοπαθεῖν τὸν [illegible] ἅπαντα τοῦ παίζειν χάριν. ἅπαντα γὰρ ὡς εἰπεῖν [illegible] ἕνεκα αἱρύμεθα πλὴν τῆς εὐδαιμονίας· τέλος γὰρ [illegible] σπυδάζειν δὲ καὶ πονεῖν παιδιᾶς χάριν ἠλίθιον φαίνε[illegible] λίαν παιδικόν· παίζειν δ' ὅπως σπυδάζῃ, κατ' Ἀνάχ[illegible] ὀρθῶς ἔχειν δοκεῖ· ἀναπαύσει γὰρ ἔοικεν ἡ παιδιά, [illegible] τῦντες δὲ συνεχῶς πονεῖν ἀναπαύσεως δέονται. ὐ δὴ [illegible]

1. καὶ ἡ ἀκοὴ καὶ ἡ ὄσφρησις L^b. ‖ 2. δὲ $K^bM^bO^b$. ‖ αἱ post καὶ om O^b. ‖ 3. εἶναι] εἶναι καὶ O^b. ‖ 4. καὶ ante [illegible] L^b. ‖ γὰρ om M^b. ‖ 7. ὄνου H^a, οἶον M^b, ὄνους K^b. ‖ σίρματα H^a, ἅςματ' M^b. ‖ ἡδεῖον K^b. ‖ 8. οὖν om H^a. ‖ 10. [illegible] $K^bL^bO^b$. ‖ δ'] γὰρ M^b. ‖ σμικρὸν M^b, σμικροῖς K^b. ‖ τῶν om M^b. ‖ 11. τέρπει — 1177 a 30. ἱκανῶς om K^b. ‖ 12. [illegible] M^b. ‖ ἐςι post 11. λυπηρὰ L^b. ‖ 15. εὐεκτῷ M^b. ‖ 17. δοκεῖ] καὶ δοκεῖ M^b. ‖ καὶ ἔςι καὶ ἑκάςυ H^a. ‖ 18. ὁ om $H^aL^bM^bO^b$. ‖ [illegible] τούτων H^a. ‖ 20. τύτῳ om O^b. ‖ 21. διαφοραὶ H^a. ‖ 22. καὶ τοῖς ὕτω M^b. ‖ ὁμολογυμένας M^b. ‖ 23. εἶναι] ἡμῶν M^b. ‖ [illegible] ἡδονὴ ἢ H^a. ‖ 30. τε om L^b. ‖ 32. αὐτὴν ἀντιτίθεμεν τῶν ἀνθρώπων M^b. ‖ δὲ L^bO^b. ‖ 33. συντομώτερον H^a. ‖ 34. φυτοῦ O^b.

1. ἀρέσκουσι M^b. ‖ 6. αἱ ἀρεταὶ ἐφ' ὧν μηδὲν ζητεῖται περὶ H^a. ‖ 8. καλὰ καὶ om L^b. ‖ 11. τῆς om H^a. ‖ 15. [illegible] L^b. ‖ 17. ἀπασχολάζειν $H^aL^bM^b$. ‖ 18. ὐδ' ὁ] ὁ δὲ $H^aM^bO^b$. ‖ 20. ἐλευθέρας M^b, ἐλευθερίας H^a. ‖ 22. αὐτῶν M^b. ‖ 23. [illegible] H^a. ‖ φαίνονται L^b. ‖ 27. ἡ om $H^aL^bM^b$. ‖ 28. τὸ om H^aM^b. ‖ 33. παίζειν δ' ὅπως] σπουδάζειν δ' ὥςε H^a. ‖ σπυδάζῃ L^b, [illegible]δάξειν H^a. ‖ 35. δὲ] γὰρ H^a.

'παυσις· γίνεται γὰρ ἕνεκα τῆς ἐνεργείας. δοκεῖ δ' ὁ κων βίος κατ' ἀρετὴν εἶναι· οὗτος δὲ μετὰ σπουδῆς, ὐκ ἐν παιδιᾷ. βελτίω τε λέγομεν τὰ σπουδαῖα τῶν ων καὶ τῶν μετὰ παιδιᾶς, καὶ τȣ̃ βελτίονος ἀεὶ καὶ ι καὶ ἀνθρώπȣ σπȣδαιοτέραν τὴν ἐνέργειαν· ἡ δὲ τοῦ ονος κρείττων καὶ εὐδαιμονικωτέρα ἤδη. ἀπολαύσειέ τῶν σωματικῶν ἡδονῶν ὁ τυχὼν καὶ ἀνδράποδον ȣ̓χ' τȣ̃ ἀρίςȣ· εὐδαιμονίας δ' ȣ̓δεὶς ἀνδραπόδῳ μεταδίδω- ἰ μὴ καὶ βίȣ· ȣ̓ γὰρ ἐν ταῖς τοιαύταις διαγωγαῖς ἡ χονία, ἀλλ' ἐν ταῖς κατ' ἀρετὴν ἐνεργείαις, καθάπερ ρότερον εἴρηται.

Εἰ δ' ἐςὶν ἡ εὐδαιμονία κατ' ἀρετὴν ἐνέργεια, εὔλογον τὴν κρατίςην· αὕτη δ' ἂν εἴη τȣ̃ ἀρίςȣ. εἴτε δὴ νοῦς ἴτε ἄλλο τι, ὃ δὴ κατὰ φύσιν δοκεῖ ἄρχειν καὶ ἡγεῖ- καὶ ἔννοιαν ἔχειν περὶ καλῶν καὶ θείων, εἴτε θεῖον ὂν ὐτὸ εἴτε τῶν ἐν ἡμῖν τὸ θειότατον, ἡ τȣ́του ἐνέργεια τὴν οἰκείαν ἀρετὴν εἴη ἂν ἡ τελεία εὐδαιμονία. ὅτι θεωρητική, εἴρηται. ὁμολογȣ́μενον δὲ τȣ̃τ' ἂν δόξειεν καὶ τοῖς πρότερον καὶ τῷ ἀληθεῖ. κρατίστη τε γὰρ ἐςὶν ἡ ἐνέργεια· καὶ γὰρ ὁ νȣ̃ς τῶν ἐν ἡμῖν, καὶ τῶν ὤν, περὶ ἃ ὁ νȣ̃ς. ἔτι δὲ συνεχεςάτη· θεωρεῖν τε γὰρ εθα συνεχῶς μᾶλλον ἢ πράττειν ὁτιȣ̃ν, οἰόμεθά τε δονὴν παραμεμῖχθαι τῇ εὐδαιμονίᾳ, ἡδίστη δὲ τῶν ἀρετὴν ἐνεργειῶν ἡ κατὰ τὴν σοφίαν ὁμολογουμένως δοκεῖ γȣ̃ν ἡ φιλοσοφία θαυμαςὰς ἡδονὰς ἔχειν κα- ητι καὶ τῷ βεβαίῳ, εὔλογον δὲ τοῖς εἰδόσι τῶν ζη- ἡδίω τὴν διαγωγὴν εἶναι. ἥ τε λεγομένη αὐτάρκεια ὴν θεωρητικὴν μάλιστ' ἂν εἴη· τῶν μὲν γὰρ πρὸς τὸ ναγκαίων καὶ σοφὸς καὶ δίκαιος καὶ οἱ λοιποὶ δέονται, ὲ τοιούτοις ἱκανῶς κεχορηγημένων ὁ μὲν δίκαιος δεῖται ὶς δικαιοπραγήσει καὶ μεθ' ὧν, ὁμοίως δὲ καὶ ὁ σώ- καὶ ὁ ἀνδρεῖος καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστος, ὁ δὲ σοφὸς καθ' αὑτὸν ὢν δύναται θεωρεῖν, καὶ ὅσῳ ἂν σοφώτερος λλον· βέλτιον δ' ἴσως συνεργοὺς ἔχων, ἀλλ' ὅμως αὐταρκέστατος. δόξαι τ' ἂν αὐτὴ μόνη δι' αὑτὴν ἀγαπᾶ- σθαι· ȣ̓δὲν γὰρ ἀπ' αὐτῆς γίνεται παρὰ τὸ θεωρῆσαι, ἀπὸ δὲ τῶν πρακτῶν ἢ πλεῖον ἢ ἔλαττον περιποιȣ́μεθα παρὰ τὴν πρᾶξιν. δοκεῖ τε ἡ εὐδαιμονία ἐν τῇ σχολῇ εἶναι· ἀσχο- λȣ́μεθα γὰρ ἵνα σχολάζωμεν, καὶ πολεμȣ̃μεν ἵν' εἰρήνην ἄγωμεν. τῶν μὲν ȣ̓̃ν πρακτικῶν ἀρετῶν ἐν τοῖς πολιτικοῖς ἢ ἐν τοῖς πολεμικοῖς ἡ ἐνέργεια· αἱ δὲ περὶ ταῦτα πράξεις δοκοῦσιν ἄσχολοι εἶναι, αἱ μὲν πολεμικαὶ καὶ παντελῶς· ȣ̓δεὶς γὰρ αἱρεῖται τὸ πολεμεῖν τȣ̃ πολεμεῖν ἕνεκα, ȣ̓δὲ πα- ρασκευάζει πόλεμον· δόξαι γὰρ ἂν παντελῶς μιαιφόνος τις εἶναι, εἰ τȣ̀ς φίλȣς πολεμίους ποιοῖτο, ἵνα μάχαι καὶ φόνοι γίγνοιντο. ἔστι δὲ καὶ ἡ τȣ̃ πολιτικȣ̃ ἄσχολος, καὶ παρ' αὐτὸ τὸ πολιτεύεσθαι περιποιȣμένη δυναςείας καὶ τι- μὰς ἢ τήν γε εὐδαιμονίαν αὐτῷ καὶ τοῖς πολίταις, ἑτέραν ȣ̓̃σαν τῆς πολιτικῆς, ἣν καὶ ζητȣ̃μεν δῆλον ὡς ἑτέραν ȣ̓̃σαν. εἰ δὴ τῶν μὲν κατὰ τὰς ἀρετὰς πράξεων αἱ πολιτικαὶ καὶ πολεμικαὶ κάλλει καὶ μεγέθει προέχȣσιν, αὗται δ' ἄσχο- λοι καὶ τέλȣς τινὸς ἐφίενται καὶ ȣ̓ δι' αὑτὰς αἱρεταί εἰσιν, ἡ δὲ τȣ̃ νȣ̃ ἐνέργεια σπȣδῇ τε διαφέρειν δοκεῖ θεωρητικὴ ȣ̓̃σα, καὶ παρ' αὑτὴν οὐδενὸς ἐφίεσθαι τέλους, ἔχειν τε ἡδονὴν οἰκείαν, αὕτη δὲ συναύξει τὴν ἐνέργειαν, καὶ τὸ αὔταρκες δὴ καὶ σχολαστικὸν καὶ ἄτρυτον ὡς ἀνθρώπῳ, καὶ ὅσα ἄλλα τῷ μακαρίῳ ἀπονέμεται, κατὰ ταύτην τὴν ἐνέργειαν φαίνεται ὄντα. ἡ τελεία δὴ εὐδαιμονία αὕτη ἂν εἴη ἀν- θρώπȣ, λαβȣ̃σα μῆκος βίȣ τέλειον· ȣ̓δὲν γὰρ ἀτελές ἐστι τῶν τῆς εὐδαιμονίας. ὁ δὲ τοιȣ̃τος ἂν εἴη βίος κρείττων ἢ κατ' ἄνθρωπον· ȣ̓ γὰρ ᾗ ἄνθρωπός ἐςιν ȣ̔́τω βιώσεται, ἀλλ' ᾗ θεῖόν τι ἐν αὐτῷ ὑπάρχει· ὅσῳ δὲ διαφέρει τȣ̃το τȣ̃ συν- θέτȣ, τοσȣ́τῳ καὶ ἡ ἐνέργεια τῆς κατὰ τὴν ἄλλην ἀρετήν. εἰ δὴ θεῖον ὁ νȣ̃ς πρὸς τὸν ἄνθρωπον, καὶ ὁ κατὰ τȣ̃τον βίος θεῖος πρὸς τὸν ἀνθρώπινον βίον. ȣ̓ χρὴ δὲ κατὰ τȣ̀ς παραι- νȣ̃ντας ἀνθρώπινα φρονεῖν ἄνθρωπον ὄντα ȣ̓δὲ θνητὰ τὸν θνη- τόν, ἀλλ' ἐφ' ὅσον ἐνδέχεται ἀθανατίζειν καὶ πάντα ποιεῖν πρὸς τὸ ζῆν κατὰ τὸ κράτιστον τῶν ἐν αὑτῷ· εἰ γὰρ καὶ

. ἕνεκεν M^b. ‖ 3. ἀλλ' om M^b. ‖ παιδιᾷ] σπουδῇ H^a. ‖ δὲ H^a. ‖ 4. τῶν add L^b. ‖ καὶ post ἀεὶ om H^a. ‖ 5. σπȣδαιοτέρȣ πȣδαιοτάτην L^b. ‖ 8. εὐδαιμονίαν H^aM^b. ‖ 9. ȣ̓δὲ M^b. ‖ 13. κρατίςην ζωήν. αὕτη H^a. ‖ νοῦς εἴη τȣ̃το H^a. ‖ 14. ὃ δοκεῖ κατὰ H^a. ‖ 15. περὶ] καὶ περὶ M^b. ‖ 18. δὲ om M^b. ‖ τȣ̃το δόξειεν ἂν καὶ H^a. ‖ 19. τε om $H^aM^bO^b$. ‖ 21. ἔςι M^b. ‖ 24. τὴν ȣ. ‖ 25. θαυμαςὴν ἡδονὴν M^b. ‖ καθαρειότητι L^bO^b, καθαρσιότητι M^b. ‖ 26. τε L^b. ‖ 27. ἀγωγὴν L^b. ‖ 30. τῶν δὲ τοιούτων κεχορηγημένοις H^aM^b. ‖ 33. καὶ om M^b. ‖ ἑαυτὸν L^b. ‖ 34. ἢ μᾶλλον] εἴη O^b. ‖ ἔχειν M^b.

. δόξειε δ' $L^bM^bO^b$. ‖ 3. πρακτικῶν K^b. ‖ περιπονȣ́μεθα M^b. ‖ περὶ L^bM^b. ‖ 5. σπȣδάζωμεν M^b. ‖ 6. πρακτῶν M^b. ‖ 7. ἢ ἐν λεμικοῖς om M^b, ἐν om L^b. ‖ αἱ ἐνέργειαι L^b. ‖ 9. γὰρ ποιεῖν αἱρεῖται τȣ̃ M^b. ‖ παρασκευάζειν L^bM^b. ‖ 12. γίνηται K^bO^b, ι M^b. ‖ 15. καὶ om L^b. ‖ 17. ἀσχολικαὶ τέλȣς K^b. ‖ 18. εἰσιν αἱρεταί L^b. ‖ 20. ἔχειν τε] καὶ ἔχειν τὴν K^b. ‖ τε] τε καὶ 21. οἰκείαν] τελείαν οἰκείαν K^bM^b, τελείως οἰκείαν O^b. ‖ αὐτὴ K^b. ‖ 22. δὲ M^bO^b. ‖ καὶ τὸ σχολαστικὸν O^b. ‖ ἀνθρώπινον L^b 23. κατὰ] τὰ κατὰ K^bM^b. ‖ ἐνέργειαν — 24. ἀνθρώπȣ om M^b. ‖ 24. ἀνθρώποι K^b. ‖ 25. λαβȣ̃σαν M^b. ‖ τέλειον βίȣ O^b. ‖ ἢ ἂν κρείττων βίος L^b. ‖ 28. ὅσον et 29. τοσȣ̃τον K^b. ‖ 31. χρὴ δὲ ȣ̓ L^bO^b. ‖ 33. ἀπαθανατίζειν N^b, ἀποθανατίζειν L^b. ‖ . L^b.

τῷ ὄγκῳ μικρόν ἐςι, δυνάμει καὶ τιμιότητι πολὺ μᾶλλον πάντων ὑπερέχει. δόξειε δ' ἂν καὶ εἶναι ἕκαςος τῦτο, εἴπερ τὸ κύριον καὶ ἄμεινον· ἄτοπον οὖν γίνοιτ' ἄν, εἰ μὴ τὸν αὑτῦ βίον αἱροῖτο ἀλλά τινος ἄλλυ. τὸ λεχθέν τε πρότερον ἁρμόσει καὶ νῦν· τὸ γὰρ οἰκεῖον ἑκάςῳ τῇ φύσει κράτιςον καὶ ἥδιςόν ἐςιν ἑκάςῳ. καὶ τῷ ἀνθρώπῳ δὴ ὁ κατὰ τὸν νῦν βίος, εἴπερ τῦτο μάλιςα ἄνθρωπος. ὗτος ἄρα καὶ εὐδαιμονέςατος.

8 Δευτέρως δ' ὁ κατὰ τὴν ἄλλην ἀρετήν· αἱ γὰρ κατ' αὐτὴν ἐνέργειαι ἀνθρωπικαί· δίκαια γὰρ καὶ ἀνδρεῖα καὶ ἄλλα τὰ κατὰ τὰς ἀρετὰς πρὸς ἀλλήλους πράττομεν ἐν συναλλάγμασι καὶ χρείαις καὶ πράξεσι παντοίαις ἔν τε τοῖς πάθεσι διατηρῦντες τὸ πρέπον ἑκάςῳ. ταῦτα δ' εἶναι φαίνεται πάντα ἀνθρωπικά. ἔνια δὲ καὶ συμβαίνειν ἀπὸ τῦ σώματος δοκεῖ, καὶ πολλὰ συνῳκειῶσθαι τοῖς πάθεσιν ἡ τῦ ἤθυς ἀρετή. συνέζευκται δὲ καὶ ἡ φρόνησις τῇ τοῦ ἤθυς ἀρετῇ, καὶ αὕτη τῇ φρονήσει, εἴπερ αἱ μὲν τῆς φρονήσεως ἀρχαὶ κατὰ τὰς ἠθικάς εἰσιν ἀρετάς, τὸ δ' ὀρθὸν τῶν ἠθικῶν κατὰ τὴν φρόνησιν. συνηρτημέναι δ' αὗται καὶ τοῖς πάθεσι περὶ τὸ σύνθετον ἂν εἶεν· αἱ δὲ τῦ συνθέτυ ἀρεταὶ ἀνθρωπικαί. καὶ ὁ βίος δὴ ὁ κατ' αὐτὰς καὶ ἡ εὐδαιμονία. ἡ δὲ τῦ νῦ κεχωρισμένη· τοσῦτον γὰρ περὶ αὐτῆς εἰρήσθω· διακριβῶσαι γὰρ μεῖζον τῦ προκειμένυ ἐςίν. δόξειε δ' ἂν καὶ τῆς ἐκτὸς χορηγίας ἐπὶ μικρὸν ἢ ἐπ' ἔλαττον δεῖσθαι τῆς ἠθικῆς· τῶν μὲν γὰρ ἀναγκαίων ἀμφοῖν χρεία καὶ ἐξ ἴσυ ἔςω, εἰ καὶ μᾶλλον διαπονεῖ περὶ τὸ σῶμα ὁ πολιτικός, καὶ ὅσα τοιαῦτα· μικρὸν γὰρ ἄν τι διαφέροι· πρὸς δὲ τὰς ἐνεργείας πολὺ διοίσει. τῷ μὲν γὰρ ἐλευθερίῳ δεήσει χρημάτων πρὸς τὸ πράττειν τὰ ἐλευθέρια, καὶ τῷ δικαίῳ δὴ εἰς τὰς ἀνταποδόσεις (αἱ γὰρ βυλήσεις ἄδηλοι, προσποιῦνται δὲ καὶ οἱ μὴ δίκαιοι βύλεσθαι δικαιοπραγεῖν), τῷ ἀνδρείῳ δὲ δυνάμεως, εἴπερ ἐπιτελεῖ τι τῶν κατὰ τὴν ἀρετήν, καὶ τῷ σώφρονι ἐξυσίας· πῶς γὰρ δῆλος ἔςαι ἢ ὗτος ἢ τῶν ἄλλων τις; ἀμφισβητεῖται δὲ πότερον κυριώτερον τῆς ἀρετῆς ἡ προαίρεσις ἢ αἱ πράξεις, ὡς ἐν ἀμφοῖν ὔσης. τὸ δὴ τέλειον δῆλον ὡς ἐν ἀμφοῖν ἂν εἴη. πρὸς [illegible] τὰς πράξεις πολλῶν δεῖται, καὶ ὅσῳ ἂν μείζους ὦσι [illegible] καλλίυς, πλειόνων. τῷ δὲ θεωρῦντι ὐδενὸς τῶν τοιύτων [illegible] γε τὴν ἐνέργειαν χρεία, ἀλλ' ὡς εἰπεῖν καὶ ἐμπόδιά [illegible] πρός γε τὴν θεωρίαν· ᾗ δ' ἄνθρωπός ἐςι καὶ πλείοσι συ[illegible] αἱρεῖται τὰ κατ' ἀρετὴν πράττειν· δεήσεται ὖν τῶν τοι[illegible] πρὸς τὸ ἀνθρωπεύεσθαι. ἡ δὲ τελεία εὐδαιμονία ὅτι θε[illegible]τική τίς ἐστιν ἐνέργεια, καὶ ἐντεῦθεν ἂν φανείη. τὺς θ[illegible] γὰρ μάλιςα ὑπειλήφαμεν μακαρίυς καὶ εὐδαίμονας εἶ[illegible] πράξεις δὲ ποίας ἀπονεῖμαι χρεὼν αὐτοῖς; πότερα τὰς [illegible]καίας; ἢ γελοῖοι φανῦνται συναλλάττοντες καὶ παρα[illegible]θήκας ἀποδιδόντες καὶ ὅσα τοιαῦτα; ἀλλὰ τὰς ἀνδ[illegible] ὑπομένοντας τὰ φοβερὰ καὶ κινδυνεύοντας, ὅτι καλ[illegible] τὰς ἐλευθερίους; τίνι δὲ δώσουσιν; ἄτοπον δ' εἰ καὶ [illegible] αὐτοῖς νόμισμα ἤ τι τοιῦτον. αἱ δὲ σώφρονες τί ἂν [illegible] ἢ φορτικὸς ὁ ἔπαινος, ὅτι οὐκ ἔχουσι φαύλας ἐπιθ[illegible] διεξιῦσι δὲ πάντα φαίνοιτ' ἂν τὰ περὶ τὰς πράξεις [illegible] καὶ ἀνάξια θεῶν. ἀλλὰ μὴν ζῆν τε πάντες ὑπειλήφ[illegible] αὐτοὺς καὶ ἐνεργεῖν ἄρα· οὐ γὰρ δὴ καθεύδειν ὥσπ[illegible] Ἐνδυμίωνα. τῷ δὴ ζῶντι τῦ πράττειν ἀφαιρυμένῳ, ἔ[illegible] μᾶλλον τῦ ποιεῖν, τί λείπεται πλὴν θεωρία; ὥςε ἡ τῦ [illegible] ἐνέργεια, μακαριότητι διαφέρυσα, θεωρητικὴ ἂν εἴη [illegible] τῶν ἀνθρωπίνων δὴ ἡ ταύτῃ συγγενεςάτη εὐδαιμον[illegible] σημεῖον δὲ καὶ τὸ μὴ μετέχειν τὰ λοιπὰ ζῷα εὐδαιμ[illegible] τῆς τοιαύτης ἐνεργείας ἐςερημένα τελείως. τοῖς μὲν [illegible] θεοῖς ἅπας ὁ βίος μακάριος, τοῖς δ' ἀνθρώποις, ἐφ' [illegible] ὁμοίωμά τι τῆς τοιαύτης ἐνεργείας ὑπάρχει· τῶν δ' ἄλ[illegible] ζῴων ὐδὲν εὐδαιμονεῖ, ἐπειδὴ ὐδαμῇ κοινωνεῖ θεωρίας. [illegible] ὅσον δὴ διατείνει ἡ θεωρία, καὶ ἡ εὐδαιμονία, καὶ οἷς [illegible]λον ὑπάρχει τὸ θεωρεῖν, καὶ εὐδαιμονεῖν, ὐ κατὰ συμ[illegible]βηκὸς ἀλλὰ κατὰ τὴν θεωρίαν· αὐτὴ γὰρ καθ' αὑτὴν [illegible] μία. ὥς' εἴη ἂν ἡ εὐδαιμονία θεωρία τις.

Δεήσει δὲ καὶ τῆς ἐκτὸς εὐημερίας ἀνθρώπῳ ὄντι· ὐ γ[illegible] αὐτάρκης ἡ φύσις πρὸς τὸ θεωρεῖν, ἀλλὰ δεῖ καὶ τὸ [illegible] ὑγιαίνειν καὶ τροφὴν καὶ τὴν λοιπὴν θεραπείαν ὑπάρ[illegible]

1. τελειότητι O^b, ποιοτητι K^b. || 2. πάντων om L^b. || ὑπερέχειν M^b. || δ' om K^bM^b. || εἶναι ἕκαςον M^bO^b, ἕκαςος εἶναι [illegible] || 3. αμεινον] ἄμεινον μένον K^b. || 6. ἐςθ' L^b. || 7. μάλιςα τῦτο L^b. || 9. κατὰ ταύτην K^bM^b. || 10. καὶ τὰ ἄλλα τὰ L^b. || 13. [illegible]τες post ἑκάςῳ L^b. || 17. αὕτη] αὐτῆι K^b. || 19. συνηρτημένη K^b. || 20. περὶ] καὶ περὶ M^b. || 21. κατὰ ταύτας K^bM^b. || 22. [illegible] M^b. || 23. εἴρηται O^b. || ἀκριβῶσαι K^b. || 24. ἐπὶ] ἢ ἐπὶ K^bM^b. || 26. διαπονεῖ om M^b. || 27. διαφέρῃ L^bO^b, διαφέρει K^b. || [illegible] συνδιοίσει K^b. || 31. μὴ om M^b. || 32. τὴν add K^b. || 33. ἔςαι δῆλος M^b. || ἢ om M^bO^b. || 34. ζητεῖται L^b. || τε K^bM^b.

3. καλαὶ M^b. || τῶν δὲ θεωρύντων L^b. || ὐδὲν M^b. || 4. ἐμπόδιον K^b. || 5. συζῆν L^b. || 6. τὸ M^b, καὶ τὰ O^b. || κατὰ τὸ [illegible] K^b. || 8. γὰρ θεοὺς L^b. || 11. ἢ om K^b. || 12. ὅσα ἄλλα τοιαῦτα L^b. || ἀνδρείας L^b. || 13. ὑπομένοντες K^b. || 15. αἱ] οἱ $K^bM^bO^b$ [illegible] 18. ζῆν] ζητεῖται M^b. || τε om M^bO^b. || πάντες γὰρ ὑπειλήφασιν εἶναι αὐτοὺς M^b. || 20. ἀφαιρύμενον N^b, ἀφηρημένῳ L^bO^b. || [illegible] τῦ] τῦτο K^b. || θεωρίας $L^bN^bO^b$. || 23. δὴ ἂν εἴη ἡ K^b. || 26. post μακάριος M^bO^b τοιαύτης ὔσης τῆς ἐνεργείας. || 28. ὐδαμῶς L^b, [illegible] O^b. || 30. ὐ] καὶ ὐ K^b. || 31. κατ' αὐτὴν K^b. || 32. ἡ om M^b.

οἰητέον γε πολλῶν καὶ μεγάλων δεήσεσθαι τὸν εὐδαι- τοντα, εἰ μὴ ἐνδέχεται ἄνευ τῶν ἐκτὸς ἀγαθῶν μα- ν εἶναι· ὐ γὰρ ἐν τῇ ὑπερβολῇ τὸ αὔταρκες ὐδ' ἡ πρᾶ- δυνατὸν δὲ καὶ μὴ ἄρχοντα γῆς καὶ θαλάττης πράτ- ὰ καλά· καὶ γὰρ ἀπὸ μετρίων δύναιτ' ἄν τις πράττειν τὴν ἀρετήν. τῦτο δ' ἐςιν ἰδεῖν ἐναργῶς· οἱ γὰρ ἰδιῶ- ῶν δυναστῶν οὐκ ἧττον δοκῦσι τὰ ἐπιεικῆ πράττειν, καὶ μᾶλλον. ἱκανὸν δὲ τοσαῦθ' ὑπάρχειν· ἔςαι γὰρ εὐδαίμων τῦ κατὰ τὴν ἀρετὴν ἐνεργῦντος. καὶ Σόλων ς εὐδαίμονας ἴσως ἀπεφαίνετο καλῶς, εἰπὼν μετρίως κτὸς κεχορηγημένυς, πεπραγότας δὲ τὰ κάλλισθ', ὡς καὶ βεβιωκότας σωφρόνως· ἐνδέχεται γὰρ μέτρια μένους πράττειν ἃ δεῖ. ἔοικε δὲ καὶ Ἀναξαγόρας οὐ ον ὐδὲ δυναςὴν ὑπολαβεῖν τὸν εὐδαίμονα, εἰπὼν ὅτι θαυμάσειεν εἴ τις ἄτοπος φανείη τοῖς πολλοῖς· ὗτοι ρίνυσι τοῖς ἐκτός, τύτων αἰσθανόμενοι μόνον. συμφω- ῆ τοῖς λόγοις ἐοίκασιν αἱ τῶν σοφῶν δόξαι. πίστιν ῦν καὶ τὰ τοιαῦτα ἔχει τινά, τὸ δ' ἀληθὲς ἐν τοῖς τοῖς ἐκ τῶν ἔργων καὶ τῦ βίυ κρίνεται· ἐν τύτοις γὰρ ριον. σκοπεῖν δὴ τὰ προειρημένα χρὴ ἐπὶ τὰ ἔργα ὸν βίον ἐπιφέροντας, καὶ συνᾳδόντων μὲν τοῖς ἔργοις κτέον, διαφωνύντων δὲ λόγυς ὑποληπτέον. ὁ δὲ κατὰ ργῶν καὶ τῦτον θεραπεύων καὶ διακείμενος ἄριςα καὶ λέστατος ἔοικεν εἶναι· εἰ γάρ τις ἐπιμέλεια τῶν ἀν- νων ὑπὸ θεῶν γίνεται, ὥσπερ δοκεῖ, καὶ εἴη ἂν εὔλο- χαίρειν τε αὐτὺς τῷ ἀρίςῳ καὶ τῷ συγγενεςάτῳ (τῦτο εἴη ὁ νῦς) καὶ τὺς ἀγαπῶντας μάλιςα τῦτο καὶ τι- ις ἀντευποιεῖν ὡς τῶν φίλων αὐτοῖς ἐπιμελουμένους ρθῶς τε καὶ καλῶς πράττοντας. ὅτι δὲ πάντα ταῦτα φῷ μάλισθ' ὑπάρχει, ὐκ ἄδηλον. θεοφιλέςατος ἄρα. ὐτὸν δ' εἰκὸς καὶ εὐδαιμονέςατον· ὥστε κἂν ὕτως εἴη ὸς μάλις' εὐδαίμων.

Ἀρ' ὖν εἰ περὶ τύτων καὶ τῶν ἀρετῶν, ἔτι δὲ καὶ φι- καὶ ἡδονῆς ἱκανῶς εἴρηται τοῖς τύποις, τέλος ἔχειν ν τὴν προαίρεσιν, ἢ καθάπερ λέγεται, ὐκ ἔςιν ἐν τοῖς πρακτοῖς τέλος τὸ θεωρῆσαι ἕκαστα καὶ γνῶναι, ἀλλὰ μᾶλλον τὸ πράττειν αὐτά; ὐδὲ δὴ περὶ ἀρετῆς ἱκανὸν τὸ εἰδέναι, ἀλλ' ἔχειν καὶ χρῆσθαι πειρατέον, ἢ εἴ πως ἄλλως ἀγαθοὶ γινόμεθα. εἰ μὲν ὖν ἦσαν οἱ λόγοι αὐτάρκεις πρὸς τὸ ποιῆσαι ἐπιεικεῖς, πολλὺς ἂν μισθὺς καὶ μεγάλους δικαίως ἔφερον κατὰ τὸν Θέογνιν, καὶ ἔδει ἂν τύτυς πορίσασθαι· νῦν δὲ φαίνονται προτρέψασθαι μὲν καὶ παρορμῆσαι τῶν νέων τοὺς ἐλευθερίους ἰσχύειν, ἦθός τ' εὐγενὲς καὶ ὡς ἀληθῶς φιλόκαλον ποιῆσαι ἂν κατοκώχιμον ἐκ τῆς ἀρετῆς, τὺς δὲ πολλὺς ἀδυνατεῖν πρὸς καλοκαγαθίαν προτρέψασθαι· ὐ γὰρ πεφύκασιν αἰδοῖ πειθαρχεῖν ἀλλὰ φόβῳ, ὐδ' ἀπέχεσθαι τῶν φαύλων διὰ τὸ αἰσχρὸν ἀλλὰ διὰ τὰς τιμωρίας· πάθει γὰρ ζῶντες τὰς οἰκείας ἡδονὰς διώκουσι καὶ δι' ὧν αὗται ἔσονται, φεύγυσι δὲ τὰς ἀντικειμένας λύπας, τῦ δὲ καλῦ καὶ ὡς ἀληθῶς ἡδέος ὐδ' ἔννοιαν ἔχυσιν, ἄγευςοι ὄντες. τὺς δὴ τοιύτυς τίς ἂν λόγος μεταρρυθμίσαι; οὐ γὰρ οἷόν τε ἢ ὐ ῥᾴδιον τὰ ἐκ παλαιῦ τοῖς ἤθεσι κατειλημμένα λόγῳ μεταςῆσαι. ἀγαπητὸν δ' ἴσως ἐςὶν εἰ πάντων ὑπαρχόντων, δι' ὧν ἐπιεικεῖς δοκῦμεν γίνεσθαι, μεταλάβοιμεν τῆς ἀρετῆς. γίνεσθαι δ' ἀγαθὺς οἴονται οἱ μὲν φύσει, οἱ δ' ἔθει, οἱ δὲ διδαχῇ. τὸ μὲν ὖν τῆς φύσεως δῆλον ὡς ὐκ ἐφ' ἡμῖν ὑπάρχει, ἀλλὰ διά τινας θείας αἰτίας τοῖς ὡς ἀληθῶς εὐτυχέσιν ὑπάρχει· ὁ δὲ λόγος καὶ ἡ διδαχὴ μή ποτ' ὐκ ἐν ἅπασιν ἰσχύῃ, ἀλλὰ δέῃ προδιειργάσθαι τοῖς ἔθεσι τὴν τῦ ἀκροατοῦ ψυχὴν πρὸς τὸ καλῶς χαίρειν καὶ μισεῖν, ὥσπερ γῆν τὴν θρέψουσαν τὸ σπέρμα. ὐ γὰρ ἂν ἀκύσειε λόγου ἀποτρέποντες οὐδ' αὖ συνείη ὁ κατὰ πάθος ζῶν· τὸν δ' ὕτως ἔχοντα πῶς οἷόν τε μεταπεῖσαι; ὅλως τ' ὐ δοκεῖ λόγῳ ὑπείκειν τὸ πάθος ἀλλὰ βίᾳ. δεῖ δὴ τὸ ἦθος προϋπάρχειν πως οἰκεῖον τῆς ἀρετῆς, ςέργον τὸ καλὸν καὶ δυσχεραῖνον τὸ αἰσχρόν. ἐκ νέου δ' ἀγωγῆς ὀρθῆς τυχεῖν πρὸς ἀρετὴν χαλεπὸν μὴ ὑπὸ τοιύτοις τραφέντα νόμοις· τὸ γὰρ σωφρόνως καὶ καρτερικῶς ζῆν οὐχ ἡδὺ τοῖς πολλοῖς, ἄλλως τε καὶ νέοις. διὸ νόμοις δεῖ τετάχθαι τὴν τροφὴν καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα· ὐκ ἔςαι γὰρ λυπηρὰ συνήθη γινό-

. εὐδαιμονήσαντα M^b. ‖ 3. ὐ] ὐδὲ M^b. ‖ ἡ πρᾶξις] ἡ κρίσις οὐδ' ἡ πρᾶξις L^b, ἡ κρίσις ὐδ' αἱ πράξεις M^bO^b. ‖ 4. ἄρχοντας L^b | θαλάσσης L^bM^b. ‖ 6. κατὰ] τὰ κατὰ M^bO^b. ‖ 7. δυνατῶν M^b. ‖ 8. ἔςι M^b. ‖ 9. κατ' ἀρετὴν M^b. ‖ 11. κεχορηγημένοις | τὰ et ὡς om K^b. ‖ 16. μόνων L^bM^b. ‖ 17. δὲ O^b. ‖ 18. τὰ om K^b. ‖ 19. πρακτικοῖς $K^bM^bO^b$. ‖ 20. σκοπεῖν δὲ L^b, δὴ σκοπεῖν K^b. ‖ 21. φέροντας K^bM^b. ‖ 24. εἶναι om $K^bM^bO^b$. ‖ ἀνθρώπων K^b. ‖ 26. τῷ post καὶ om K^bO^b. ‖ 27. post M^b ἤγυν τὸ χαίρειν τῷ ἀρίςῳ καὶ συγγενεςάτῳ. ‖ 29. καὶ ante ὀρθῶς om M^b. ‖ ταῦτα πάντα L^bM^b. ‖ 30. θεοφιλέςατον M^b. ‖ 31. $K^bM^bO^b$. ‖ 33. περὶ] περί τε L^bO^b. ‖ καὶ post δὲ om K^bO^b.

. γινοίμεθα K^b. ‖ 5. μεγάλους om K^b. ‖ 6. θεόγνιν K^b. ‖ 7. προτρέψαι L^bN^b. ‖ 8. ἴσχειν K^b. ‖ δ' M^b. ‖ 9. κατακώχιμον O^b. ‖ ἀρετῆς οὔ, τὺς M^b. ‖ 15. ἐννοίας L^bO^b. ‖ 16. μεταρριθμήση M^b. ‖ 20. ἀγαθὸν M^b. ‖ 22. τινος L^bO^b. ‖ ὡς om K^b. ‖ χύει K^bL^b, ἐνισχύῃ M^bO^b. ‖ δέει L^b, δεῖ M^b. ‖ προδιεργάσασθαι M^b. ‖ 25. ἤθεσι L^b. ‖ 26. θρέψασαν M^b. ‖ 27. λόγον M^b. ‖ O^b. ‖ συνίῃ L^b, συνίησιν M^b. ‖ 35. γενόμενα O^b.

μενα. οὐχ ἱκανὸν δ' ἴσως νέους ὄντας τροφῆς καὶ ἐπιμελείας τυχεῖν ὀρθῆς, ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἀνδρωθέντας δεῖ ἐπιτηδεύειν αὐτὰ καὶ ἐθίζεσθαι, καὶ περὶ ταῦτα δεοίμεθ' ἂν νόμων, καὶ ὅλως δὴ περὶ πάντα τὸν βίον· οἱ γὰρ πολλοὶ ἀνάγκῃ μᾶλλον ἢ λόγῳ πειθαρχοῦσι καὶ ζημίαις ἢ τῷ καλῷ. διόπερ οἴονταί τινες τοὺς νομοθετοῦντας δεῖν μὲν παρακαλεῖν ἐπὶ τὴν ἀρετὴν καὶ προτρέπεσθαι τοῦ καλοῦ χάριν, ὡς ὑπακουσομένων τῶν ἐπιεικῶς τοῖς ἔθεσι προηγμένων, ἀπειθοῦσι δὲ καὶ ἀφυεστέροις οὖσι κολάσεις τε καὶ τιμωρίας ἐπιτιθέναι, τοὺς δ' ἀνιάτους ὅλως ἐξορίζειν· τὸν μὲν γὰρ ἐπιεικῆ καὶ πρὸς τὸ καλὸν ζῶντα τῷ λόγῳ πειθαρχήσειν, τὸν δὲ φαῦλον ἡδονῆς ὀρεγόμενον λύπῃ κολάζεσθαι ὥσπερ ὑποζύγιον. διὸ καί φασι δεῖν τοιαύτας γίνεσθαι τὰς λύπας αἳ μάλιστ' ἐναντιοῦνται ταῖς ἀγαπωμέναις ἡδοναῖς. εἰ δ' οὖν, καθάπερ εἴρηται, τὸν ἐσόμενον ἀγαθὸν τραφῆναι καλῶς δεῖ καὶ ἐθισθῆναι, εἶθ' οὕτως ἐν ἐπιτηδεύμασιν ἐπιεικέσι ζῆν καὶ μήτ' ἄκοντα μήθ' ἑκόντα πράττειν τὰ φαῦλα, ταῦτα δὲ γίγνοιτ' ἂν βιουμένοις κατά τινα νοῦν καὶ τάξιν ὀρθήν, ἔχουσαν ἰσχύν. ἡ μὲν οὖν πατρικὴ πρόσταξις οὐκ ἔχει τὸ ἰσχυρὸν οὐδὲ τὸ ἀναγκαῖον, οὐδὲ δὴ ὅλως ἡ ἑνὸς ἀνδρός, μὴ βασιλέως ὄντος ἤ τινος τοιούτου· ὁ δὲ νόμος ἀναγκαστικὴν ἔχει δύναμιν, λόγος ὢν ἀπό τινος φρονήσεως καὶ νοῦ. καὶ τῶν μὲν ἀνθρώπων ἐχθαίρουσι τοὺς ἐναντιουμένους ταῖς ὁρμαῖς, κἂν ὀρθῶς αὐτὸ δρῶσιν· ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐπαχθὴς τάττων τὸ ἐπιεικές. ἐν μόνῃ δὲ τῇ Λακεδαιμονίων πόλει μετ' ὀλίγων ὁ νομοθέτης ἐπιμέλειαν δοκεῖ πεποιῆσθαι τροφῆς τε καὶ ἐπιτηδευμάτων· ἐν δὲ ταῖς πλείσταις τῶν πόλεων ἐξημέληται περὶ τῶν τοιούτων, καὶ ζῇ ἕκαστος ὡς βούλεται, κυκλωπικῶς θεμιστεύων παίδων ἠδ' ἀλόχου. κράτιστον μὲν οὖν τὸ γίγνεσθαι κοινὴν ἐπιμέλειαν καὶ ὀρθὴν καὶ δρᾶν αὐτὸ δύνασθαι· κοινῇ δ' ἐξαμελουμένων ἑκάστῳ δόξειεν ἂν προσήκειν τοῖς σφετέροις τέκνοις καὶ φίλοις εἰς ἀρετὴν συμβάλλεσθαι, ἢ προαιρεῖσθαί γε. μάλιστα δ' ἂν τοῦτο δύνασθαι δόξειεν ἐκ τῶν εἰρημένων νομοθετικὸς γενόμενος· αἱ μὲν γὰρ κοιναὶ ἐπιμέλειαι δῆλον ὅτι διὰ νόμων γίγνονται, ἐπιεικεῖς δ' αἱ διὰ τῶν σπουδαίων. γεγραμμένων δ' ἢ ἀγράφων, οὐδὲν ἂν δόξειε διαφέρειν, οὐδὲ δι' ὧν εἷς ἢ πολλοὶ παιδευθήσονται, ὥσπερ οὐδ' ἐπὶ μουσικῆς καὶ γυμναστικῆς καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδευμάτων. ὥσπερ γὰρ ἐν ταῖς πόλεσιν ἐνισχύει τὰ νόμιμα καὶ τὰ ἔθη, οὕτω καὶ ἐν οἰκίαις οἱ πατρικοὶ λόγοι καὶ τὰ ἔθη, καὶ ἔτι μᾶλλον διὰ τὴν συγγένειαν καὶ τὰς εὐεργεσίας· προϋπάρχουσι γὰρ στέργοντες καὶ εὐπειθεῖς τῇ φύσει. ἔτι δὲ καὶ διαφέρουσιν αἱ καθ' ἕκαστον παιδεῖαι τῶν κοινῶν, ὥσπερ ἐπὶ ἰατρικῆς· καθόλου μὲν γὰρ τῷ πυρέττοντι συμφέρει ἡσυχία καὶ ἀσιτία, τινὶ δ' ἴσως οὔ, ὅ τε πυκτικὸς ἴσως οὐ πᾶσι τὴν αὐτὴν μάχην περιτίθησιν. ἐξακριβοῦσθαι δὴ δόξειεν ἂν μᾶλλον τὸ καθ' ἕκαστον ἰδίας τῆς ἐπιμελείας γινομένης· μᾶλλον γὰρ τοῦ προσφόρου τυγχάνει ἕκαστος. ἀλλ' ἐπιμεληθείη μὲν ἄριστα καθ' ἓν καὶ ἰατρὸς καὶ γυμναστὴς καὶ πᾶς ἄλλος ὁ τὸ καθόλου εἰδώς, ὅτι πᾶσιν ἢ τοῖς τοιοισδί· τοῦ κοινοῦ γὰρ αἱ ἐπιστῆμαι λέγονταί τε καὶ εἰσίν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἑνός τινος οὐδὲν ἴσως κωλύει καλῶς ἐπιμεληθῆναι καὶ ἀνεπιστήμονα ὄντα, τεθεαμένον δ' ἀκριβῶς τὰ συμβαίνοντα ἐφ' ἑκάστῳ δι' ἐμπειρίαν, καθάπερ καὶ ἰατροὶ ἔνιοι δοκοῦσιν ἑαυτῶν ἄριστοι εἶναι, ἑτέρῳ οὐδὲν ἂν δυνάμενοι ἐπαρκέσαι. οὐδὲν δ' ἧττον ἴσως τῷ γε βουλομένῳ τεχνικῷ γενέσθαι καὶ θεωρητικῷ ἐπὶ τὸ καθόλου βαδιστέον εἶναι δόξειεν ἄν, κἀκεῖνο γνωριστέον ὡς ἐνδέχεται· εἴρηται γὰρ ὅτι περὶ τοῦθ' αἱ ἐπιστῆμαι. τάχα δὲ καὶ τῷ βουλομένῳ δι' ἐπιμελείας βελτίους ποιεῖν, εἴτε πολλοὺς εἴτ' ὀλίγους, νομοθετικῷ πειρατέον γενέσθαι, εἰ διὰ νόμων ἀγαθοὶ γενοίμεθ' ἄν. ὅντινα γὰρ οὖν καὶ τὸν προτεθέντα διαθεῖναι καλῶς οὐκ ἔστι τοῦ τυχόντος, ἀλλ' εἴπερ τινός, τοῦ εἰδότος, ὥσπερ ἐπ' ἰατρικῆς καὶ τῶν λοιπῶν ὧν ἐστὶν ἐπιμέλειά τις καὶ φρόνησις. ἆρ' οὖν μετὰ τοῦτο σκεπτέον πόθεν ἢ πῶς νομοθετικὸς γένοιτ' ἄν τις, ἢ καθάπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων, παρὰ τῶν πολιτικῶν; μόριον γὰρ ἐδόκει τῆς πολιτικῆς εἶναι. ἢ οὐχ ὅμοιον φαίνεται ἐπὶ τῆς πολιτικῆς καὶ τῶν λοιπῶν ἐπιστημῶν τε καὶ δυνάμεων; ἐν μὲν γὰρ τοῖς ἄλλοις οἱ αὐτοὶ φαίνονται τάς τε δυνάμεις παραδιδόντες καὶ ἐνεργοῦντες ἀπ' αὐτῶν, οἷον ἰατροὶ καὶ γραφεῖς· τὰ δὲ πολιτικὰ ἐπαγγέλλονται μὲν διδάσκειν οἱ σοφισταί

2. ἐπεὶ L^b. ‖ 3. ἂν om L^b. ‖ 4. δὴ καὶ ὅλως K^b. ‖ 7. ἐπακουσομένων L^b, ἐπακουσομένοις M^b. ‖ 8. τῶν om M^b. ‖ [illegible] O^b. ‖ προηγμένοις M^b, προηγουμένως L^bO^b. ‖ 9. τε om O^b. ‖ ἐπιτιθεμένους M^b, ἐπιτιθέμεναι O^b. ‖ 10. καὶ om K^bM^b. ‖ 13. [illegible] om M^b. ‖ 15. δοκεῖ O^b. ‖ 16. ἐν om L^b. ‖ 19. οὐδὲ] οὔτε δὴ L^b, οὐδὲ δὴ $K^bM^bO^b$. ‖ 20. ὄντος om M^b. ‖ 21. λόγος] [illegible] ‖ 22. ἐχθραίνουσι $L^bM^bO^b$. ‖ 25. λακεδαιμονία M^b. ‖ 26. τε om O^b. ‖ 28. ἕκαστος om M^b. ‖ 29. τὸ om L^bO^b. ‖ [illegible] O^b. ‖ 32. συμβαλέσθαι K^b. ‖ μᾶλλον K^bM^b. ‖ 33. τίνασθαι K^b, om O^b. ‖ 34. διὰ τῶν νόμων O^b.

1. δ' om K^b. ‖ συνδιαφέρειν O^b. ‖ 2. καὶ] ἢ K^bM^b. ‖ 3. καὶ] ἢ M^b. ‖ παιδευμάτων L^b. ‖ 4. ἤθη $K^bL^bO^b$. ‖ 5. [illegible] O^b. ‖ ἤθη L^bO^b. ‖ 7. καὶ post δὲ om M^bO^b. ‖ 9. ἀσιτία καὶ ἡσυχία L^b. ‖ 11. δὲ L^b, δὲ δεῖ M^b. ‖ ἂν om K^b. ‖ 13. [illegible] τοῦ καθόλου O^b. ‖ 14. τὸ om K^b. ‖ τι K^b. ‖ 15. τοιοῖς δεῖ K^b. ‖ 16. ἀλλ' ἑνός K^b. ‖ 19. ἔνια K^b. ‖ ἑαυτοῖς M^bO^b. ‖ ἂν om [illegible] ‖ 22. γνωστέον M^b. ‖ 23. αἱ om O^b. ‖ δ' ἂν καὶ L^bO^b. ‖ 25. εἴγε M^b. ‖ ἄν] ἂν ἀγαθοί O^b. ‖ γὰρ om M^b. ‖ 30. [illegible] L^b. ‖ [illegible] ταῖς ἄλλαις M^b. ‖ οἱ αὐτοὶ] οὗτοι K^b. ‖ 34. ἰατρικοὶ γραφεῖς K^bL^b, ἰατροὶ γραφεῖς M^bO^b.

ι δ' αὐτῶν οὐδείς, ἀλλ' εἰ πολιτευόμενοι, οἳ δόξαιεν
νάμει τινὶ τοῦτο πράττειν καὶ ἐμπειρίᾳ μᾶλλον ἢ δια-
οὔτε γὰρ γράφοντες οὔτε λέγοντες περὶ τῶν τοιούτων
ται (καίτοι κάλλιον ἦν ἴσως ἢ λόγους δικανικοὺς τε
μηγορικούς), οὐδ' αὖ πολιτικοὺς πεποιηκότες τοὺς σφε-
ιεῖς ἤ τινας ἄλλους τῶν φίλων. εὔλογον δ' ἦν, εἴπερ
το· οὔτε γὰρ ταῖς πόλεσιν ἄμεινον οὐδὲν κατέλιπον
' αὐτοῖς ὑπάρξαι προέλοιντ' ἂν μᾶλλον τῆς τοιαύτης
εως, οὐδὲ δὴ τοῖς φιλτάτοις. οὐ μὴν μικρόν γε ἔοικεν ἡ
ία συμβάλλεσθαι· οὐδὲ γὰρ ἐγίγνοντ' ἂν διὰ τῆς πο-
ς συνηθείας πολιτικοί· διὸ τοῖς ἐφιεμένοις περὶ πολι-
ιδέναι προσδεῖν ἔοικεν ἐμπειρίας. τῶν δὲ σοφιστῶν οἱ
ελλόμενοι λίαν φαίνονται πόρρω εἶναι τοῦ διδάξαι·
γὰρ οὐδὲ ποῖόν τί ἐστιν ἢ περὶ ποῖα ἴσασιν· οὐ γὰρ ἂν
τὴν τῇ ῥητορικῇ οὐδὲ χείρω ἐτίθεσαν, οὐδ' ἂν ᾤοντο
εἶναι τὸ νομοθετῆσαι συναγαγόντι τοὺς εὐδοκιμοῦντας
μων· ἐκλέξασθαι γὰρ εἶναι τοὺς ἀρίστους, ὥσπερ οὐδὲ
λογὴν οὖσαν συνέσεως καὶ τὸ κρῖναι ὀρθῶς μέγιστον,
ἐν τοῖς κατὰ μουσικήν· οἱ γὰρ ἔμπειροι περὶ ἕκαστα
ν ὀρθῶς τὰ ἔργα, καὶ δι' ὧν ἢ πῶς ἐπιτελεῖται συ-
, καὶ ποῖα ποίοις συνᾴδει· τοῖς δ' ἀπείροις ἀγαπητὸν
διαλανθάνειν εἰ εὖ ἢ κακῶς πεποίηται τὸ ἔργον, ὥσ-
ὶ γραφικῆς. οἱ δὲ νόμοι τῆς πολιτικῆς ἔργοις ἐοίκασιν·

πῶς οὖν ἐκ τούτων νομοθετικὸς γένοιτ' ἄν τις, ἢ τοὺς ἀρίστους κρῖναι; οὐ γὰρ φαίνονται οὐδ' ἰατρικοὶ ἐκ τῶν συγγραμμάτων γίνεσθαι. καίτοι πειρῶνταί γε λέγειν οὐ μόνον τὰ θεραπεύματα, ἀλλὰ καὶ ὡς ἰαθεῖεν ἂν καὶ ὡς δεῖ θεραπεύειν ἑκάστους, διελόμενοι τὰς ἕξεις. ταῦτα δὲ τοῖς μὲν ἐμπείροις ὠφέλιμα εἶναι δοκεῖ, τοῖς δ' ἀνεπιστήμοσιν ἀχρεῖα. ἴσως οὖν καὶ τῶν νόμων καὶ τῶν πολιτειῶν αἱ συναγωγαὶ τοῖς μὲν δυναμένοις θεωρῆσαι καὶ κρῖναι τί καλῶς ἢ τοὐναντίον καὶ ποῖα ποίοις ἁρμόττει, εὔχρηστ' ἂν εἴη· τοῖς δ' ἄνευ ἕξεως τὰ τοιαῦτα διεξιοῦσι τὸ μὲν κρίνειν καλῶς οὐκ ἂν ὑπάρχοι, εἰ μὴ ἄρα αὐτόματον, εὐσυνετώτεροι δ' εἰς ταῦτα τάχ' ἂν γένοιντο. παραλιπόντων οὖν τῶν προτέρων ἀνερεύνητον τὸ περὶ τῆς νομοθεσίας, αὐτοὺς ἐπισκέψασθαι μᾶλλον βέλτιον ἴσως, καὶ ὅλως δὴ περὶ πολιτείας, ὅπως εἰς δύναμιν ἡ περὶ τὰ ἀνθρώπινα φιλοσοφία τελειωθῇ. πρῶτον μὲν οὖν εἴ τι κατὰ μέρος εἴρηται καλῶς ὑπὸ τῶν προγενεστέρων πειραθῶμεν ἐπελθεῖν, εἶτα ἐκ τῶν συνηγμένων πολιτειῶν θεωρῆσαι τὰ ποῖα σῴζει καὶ φθείρει τὰς πόλεις καὶ τὰ ποῖα ἑκάστας τῶν πολιτειῶν, καὶ διὰ τίνας αἰτίας αἱ μὲν καλῶς αἱ δὲ τοὐναντίον πολιτεύονται· θεωρηθέντων γὰρ τούτων τάχ' ἂν μᾶλλον συνίδοιμεν καὶ ποία πολιτεία ἀρίστη, καὶ πῶς ἑκάστη ταχθεῖσα, καὶ τίσι νόμοις καὶ ἔθεσι χρωμένη. λέγωμεν οὖν ἀρξάμενοι.

ΗΘΙΚΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ Α.

ιδὴ προαιρούμεθα λέγειν ὑπὲρ ἠθικῶν, πρῶτον ἂν εἴη
ίον τίνος ἐστὶ μέρος τὸ ἦθος. ὡς μὲν οὖν συντόμως
δοκεῖ οὐκ ἄλλης ἢ τῆς πολιτικῆς εἶναι μέρος. ἔστι
ὲν ἐν τοῖς πολιτικοῖς δυνατὸν πρᾶξαι ἄνευ τοῦ ποιόν
ἶναι, λέγω δ' οἷον σπουδαῖον. τὸ δὲ σπουδαῖον εἶναί

ἐστι τὸ τὰς ἀρετὰς ἔχειν. δεῖ ἄρα, εἴ τις μέλλει ἐν τοῖς πολιτικοῖς πρακτικὸς εἶναι, τὸ ἦθος εἶναι σπουδαῖος. μέρος ἐστὶν ἄρα, ὡς ἔοικεν, καὶ ἀρχὴ ἡ περὶ τὰ ἤθη πραγματεία τῆς πολιτικῆς. τὸ δ' ὅλον καὶ τὴν ἐπωνυμίαν δικαίως δοκεῖ ἄν μοι ἔχειν ἡ πραγματεία οὐκ ἠθικὴν ἀλλὰ πολιτι-

ἠδύναντο L^bM^b. ‖ κατέλειπον K^b. ‖ 9. οὐδὲ — 10. συμβάλλεσθαι om O^b. ‖ 10. οὐδὲ γὰρ ἐγίγνοντ'] ἐγίγνοντο γὰρ L^bO^b. ‖ πο-
om L^b. ‖ 11. συνηθείας μᾶλλον πολιτικοί L^bO^b. ‖ 14. ἂν om M^b. ‖ 18. τὸ] τοῦ K^bM^b. ‖ 20. τελεῖται L^b. ‖ συνίσασιν K^b
22. τὸ om K^bM^b. ‖ ἢ εὖ ἢ ὲ K^b. ‖ 23. τοῖς πολιτικοῖς $L^bM^bO^b$.

οὖν om O^b. ‖ 5. ἑκάστου O^b. ‖ 10. τὰ om K^b. ‖ 12. παραλειπόντων L^b. ‖ 14. δὴ om $K^bM^bO^b$. ‖ 15. ἀνθρώπεια K^bM^b. ‖
16. εἴρηται om O^b. ‖ 18. πολιτείας M^b. ‖ 19. ἑκάσταις L^b. ‖ 21. συνειδοῖμεν K^b, συνοίδοιμεν O^b. ‖ 22. ἤθεσι M^b. ‖ 23.
K^b. ‖ post ἀρξάμενοι M^b τέλος ἀριστοτέλους ἠθικῶν μικρῶν νικομαχείων.

odices K^bM^b. Tit. μεγάλων] μεγάλων νικομαχείων QM^b cum Barocciano 70 et Palatino 165.
ι. ἠθῶν M^b. ‖ 26. δόξειεν K^b. ‖ ἄλλως ἢ τῶν πολιτικῶν M^b. ‖ 27. γὰρ] δ' K^b. ‖ δυνατὸν om M^b.
ι. τὸ] κατὰ τὸ M^b. ‖ 26. ἐστὶν et ὡς om M^b.

κήν. δεῖ ἄρα, ὡς ἔοικεν, πρῶτον ὑπὲρ ἀρετῆς εἰπεῖν, τί τ' ἐςὶ καὶ ἐκ τίνων γίνεται. οὐθὲν γὰρ ἴσως ὄφελος εἰδέναι μὲν τὴν ἀρετήν, πῶς δ' ἔςαι καὶ ἐκ τίνων μὴ ἐπαΐειν. οὐ γὰρ μόνον ὅπως εἰδήσομεν τί ἐστι σκοπεῖσθαι δεῖ, ἀλλὰ καὶ ἐκ τίνων ἔςαι σκέψασθαι. ἅμα γὰρ εἰδῆσαι βουλόμεθα καὶ αὐτοὶ εἶναι τοιοῦτοι· τοῦτο δ' οὐ δυνησόμεθα, ἐὰν μὴ εἰδῶμεν καὶ ἐκ τίνων καὶ πῶς ἔσται. ἀναγκαῖον μὲν οὖν εἰδῆσαι τί ἐστιν ἀρετή· οὐ γὰρ ῥᾴδιον εἰδέναι τὸ ἐκ τίνων ἔςαι καὶ πῶς ἔςαι, ἀγνοοῦντα τὸ τί ἐςιν, ὥσπερ οὐδ' ἐπὶ τῶν ἐπιςημῶν. οὐ δεῖ δὲ λανθάνειν οὐδ' εἴ τινες πρότερον ὑπὲρ τούτων εἰρήκασιν. πρῶτος μὲν οὖν ἐνεχείρησε Πυθαγόρας περὶ ἀρετῆς εἰπεῖν, οὐκ ὀρθῶς δέ· τὰς γὰρ ἀρετὰς εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἀνάγων οὐκ οἰκείαν τῶν ἀρετῶν τὴν θεωρίαν ἐποιεῖτο· οὐ γάρ ἐςιν ἡ δικαιοσύνη ἀριθμὸς ἰσάκις ἴσος. μετὰ τοῦτον Σωκράτης ἐπιγενόμενος βέλτιον καὶ ἐπὶ πλεῖον εἶπεν ὑπὲρ τούτων, οὐκ ὀρθῶς δὲ οὐδ' οὗτος. τὰς γὰρ ἀρετὰς ἐπιςήμας ἐποίει, τοῦτο δ' ἐςὶν εἶναι ἀδύνατον. αἱ γὰρ ἐπιςῆμαι πᾶσαι μετὰ λόγου, λόγος δὲ ἐν τῷ διανοητικῷ τῆς ψυχῆς ἐγγίνεται μορίῳ. γίνονται οὖν αἱ ἀρεταὶ πᾶσαι κατ' αὐτὸν ἐν τῷ λογιςικῷ τῆς ψυχῆς μορίῳ. συμβαίνει οὖν αὐτῷ ἐπιστήμας ποιοῦντι τὰς ἀρετὰς ἀναιρεῖν τὸ ἄλογον μέρος τῆς ψυχῆς, τοῦτο δὲ ποιῶν ἀναιρεῖ καὶ πάθος καὶ ἦθος· διὸ οὐκ ὀρθῶς ἥψατο ταύτῃ τῶν ἀρετῶν. μετὰ ταῦτα δὲ Πλάτων διείλετο τὴν ψυχὴν εἴς τε τὸ λόγον ἔχον καὶ εἰς τὸ ἄλογον ὀρθῶς, καὶ ἀπέδωκεν ἑκάςου ἀρετὰς προσηκούσας. μέχρι μὲν οὖν τούτου καλῶς, μετὰ μέντοι τοῦτο οὐκέτι ὀρθῶς· τὴν γὰρ ἀρετὴν κατέμιξεν εἰς τὴν πραγματείαν τὴν ὑπὲρ τἀγαθοῦ, οὐ δὴ ὀρθῶς· οὐ γὰρ οἰκεῖον. ὑπὲρ γὰρ τῶν ὄντων καὶ ἀληθείας λέγοντα οὐκ ἔδει ὑπὲρ ἀρετῆς φράζειν· οὐδὲν γὰρ τούτῳ κἀκείνῳ κοινόν. οὗτοι μὲν οὖν ἐπὶ τοσοῦτον ἐφήψαντο καὶ οὕτως, ἐχόμενον δ' ἂν εἴη μετὰ ταῦτα σκέψασθαι τί δεῖ αὐτοὺς λέγειν ὑπὲρ τούτων. πρῶτον μὲν οὖν ἰδεῖν δεῖ ὅτι πάσης ἐπιςήμης καὶ δυνάμεως ἐςί τι τέλος, καὶ τοῦτ' ἀγαθόν· οὐδεμία γὰρ οὔτ' ἐπιςήμη οὔτε δύναμις ἕνεκεν κακοῦ ἐςίν. εἰ οὖν πασῶν τῶν δυνάμεων ἀγαθὸν τὸ τέλος, δῆλον ὡς καὶ τῆς βελτίστης βέλτιςον ἂν εἴη.

ἀλλὰ μὴν ἥ γε πολιτικὴ βελτίςη δύναμις, ὥςε τὸ τ[illegible] αὐτῆς ἂν εἴη ἀγαθόν. ὑπὲρ ἀγαθοῦ ἄρα, ὡς ἔοικεν, ἡ[illegible] λεκτέον, καὶ ὑπὲρ ἀγαθοῦ οὐ τοῦ ἁπλῶς ἀλλὰ τοῦ ἡμῖν· [illegible] γὰρ τοῦ θεῶν ἀγαθοῦ· ἀλλ' ὑπὲρ μὲν τούτου καὶ ἄλλος [illegible]γος καὶ ἀλλοτρία ἡ σκέψις. ὑπὲρ τοῦ πολιτικοῦ ἄρα ἀγ[illegible] ἡμῖν λεκτέον. πάλιν δὲ καὶ τοῦτο διελεῖν δεῖ. ὑπὲρ ἀγ[illegible] τοῦ πῶς λεγομένου; οὐ γάρ ἐςιν ἁπλοῦν. λέγεται γὰρ ἀγ[illegible]θὸν ἢ τὸ ἄριςον ἐν ἑκάςῳ τῶν ὄντων, τοῦτο δ' ἐςὶ τὸ [illegible] τὴν αὑτοῦ φύσιν αἱρετόν, ἢ οὗ τἆλλα μετασχόντα ἀγ[illegible] ἐςιν, τοῦτο δ' ἐςὶν ἡ ἰδέα τἀγαθοῦ. πότερον οὖν ὑπὲρ τῆς [illegible] τἀγαθοῦ δεῖ, ἢ οὔ, ἀλλ' ὡς τὸ κοινὸν ἐν ἅπασιν ὑπάρ[illegible] ἀγαθόν; ἕτερον γὰρ τῆς ἰδέας τοῦτο δόξειεν ἂν εἶναι· ἡ μ[illegible] γὰρ ἰδέα χωριστὸν καὶ αὐτὸ καθ' αὑτό, τὸ δὲ κοιν[illegible] ἅπασιν ὑπάρχει. οὐκ ἔςι δὲ ταὐτὸν τῷ χωριςῷ· οὐ γὰρ [illegible]ποτε τὸ χωριστὸν καὶ τὸ πεφυκὸς αὐτὸ καθ' αὑτὸ εἶναι [illegible] πᾶσιν ὑπάρχοι. πότερον οὖν ὑπὲρ τούτου δεῖ λέγειν τοῦ [illegible] τοῦ ἐνυπάρχοντος ἢ οὔ; διὰ τί; ὅτι τοῦτο ἐςὶ μὲν τὸ [illegible] ὡς ὁ ὁρισμὸς καὶ ἡ ἐπαγωγή. ὁ δὲ ὁρισμὸς βούλεται [illegible] ἑκάστου οὐσίαν λέγειν, ἤτοι ὅτι ἀγαθὸν ἢ ὅτι κακὸν ἢ [illegible] ἂν ἄλλο ᾖ. λέγει δ' ὁ ὅρος ὅτι τὸ τοιόνδ' ἀγαθὸν [illegible] ὃ ἂν ᾖ αὐτὸ δι' αὐτὸ αἱρετόν. τὸ δὲ ἐν ἅπασιν ἐνυπ[illegible] ὅμοιον τῷ ὅρῳ ἐςίν. ὁ δὲ ὅρος λέγει ὅτι ἀγαθόν. [illegible] δέ γε οὐδὲ δύναμις οὐδεμία λέγει ὑπὲρ τοῦ τέλους τί [illegible] ὅτι ἀγαθόν. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἄλλης δυνάμεώς ἐςι [illegible] οὔτε γὰρ ὁ ἰατρὸς οὔτε ὁ οἰκοδόμος λέγει ὅτι ἀγαθὸν ἡ [illegible] οὐδὲ ἡ οἰκία, ἀλλ' ὅτι ὁ μὲν ὑγίειαν ποιεῖ, καὶ ὡς π[illegible] δ' οἰκίαν. δῆλον τοίνυν ὅτι οὐδὲ τῇ πολιτικῇ ὑπὲρ τ[illegible] λεκτέον τοῦ κοινοῦ· μία γάρ ἐςι καὶ αὐτὴ τῶν λοι[illegible]στημῶν, τοῦτο δὲ οὐδεμιᾶς ἦν λέγειν οὔτε δυνάμεως [illegible] ςήμης ὡς τέλους. οὐδ' ἄρα τῆς πολιτικῆς ἐςὶ τὸ ὑπ[illegible] κοινοῦ ἀγαθοῦ λέγειν τοῦ κατὰ τὸν ὁρισμόν. ἀλλὰ μ[illegible] τοῦ κατὰ τὴν ἐπαγωγὴν κοινοῦ. διὰ τί; ὅτι ὅταν β[illegible] δεῖξαί τι τῶν κατὰ μέρος ἀγαθῶν, ἢ τῷ ὁρισμῷ [illegible] ὅτι ὁ αὐτὸς λόγος ἐφαρμόττει ἐπί τε τἀγαθὸν καὶ [illegible] ὃ ἂν βουλώμεθα δεῖξαι ὅτι ἀγαθόν, ἢ τῇ ἐπαγωγῇ, [illegible] ὅταν θέλωμεν δεῖξαι ὅτι ἡ μεγαλοψυχία ἐστὶν [illegible]

2. ἴσως om M^b. ‖ 3. ἐπαΐειν] οἴειν M^b. ‖ 4. εἰδήσωμεν K^b. ‖ οἴεσθαι M^b. ‖ 5. ἔςι K^b. ‖ 6. αὐτοὶ] ἡμεῖς M^b. ‖ 7. [illegible] M^b. ‖ 8. οὖν om K^b. ‖ 9. ἔςαι ante καὶ om M^b. ‖ ἀγνοοῦντας τί M^b. ‖ 10. πρῶτον M^b. ‖ 11. εἰρήκεισαν M^b. ‖ πρῶτον M^b. ‖ [illegible] ἰσάκιος ἰσάκις M^b. ‖ 16. τοῦτον K^b. ‖ 19. μόνῳ K^b. ‖ κατ' αὐτὸν om K^b. ‖ 23. ὀρθῶς] εἰκότως M^b. ‖ 24. τε om M^b. ‖ 25. [illegible] τὰς ἀρετὰς πρεπούσας M^b. ‖ 26. οὖν om K^b. ‖ μέντοι τοῦτο] δὲ ταῦτα M^b. ‖ 27. κατέμιξε καὶ συνέζευξεν εἰς M^b. ‖ 28. [illegible] M^b. ‖ 36. βέλτιον codices.

4. τὸ θεῶν ἀγαθόν K^b. ‖ 5. πολιτικοῦ om K^b. ‖ ἡμῖν ἀγαθοῦ M^b. ‖ 8. ἐν] ὂν M^b. ‖ 9. μετέχοντα M^b. ‖ 10 et 12 et 13 [illegible] et εἰδέας K^b. ‖ 12. ἀγαθοῖς K^b. ‖ 15. τὸ post καὶ om M^b. ‖ 16. ἅπασιν ὑπάρχει M^b. ‖ 20. τὸ om K^b. ‖ 21. [illegible] ὑπάρχον M^b. ‖ 25. ὅτι] εἰ M^b. ‖ 26. ποιεῖ ante ὁ om M^b. ‖ 28. αὕτη M^b. ‖ 33. τι] καί τι M^b. ‖ 34. ὅτι] [illegible] M^b. ‖ [illegible] ἐὰν M^b, ἐὰν K^b. ‖ 36. ἡ om M^b.

ὅτι ἡ δικαιοσύνη ἀγαθὸν καὶ ἡ ἀνδρία καὶ ἁπλῶς αἱ, ἡ δὲ μεγαλοψυχία ἀρετή, ὥςε καὶ ἡ μεγαλο- ἀγαθόν. ὐδὲ δὴ ὑπὲρ τῦ κατὰ τὴν ἐπαγωγὴν κοινῦ λεκτέον τῇ πολιτικῇ, ὅτι τὰ αὐτὰ ἀδύνατα συμβή- ούτῳ καὶ τῷ κατὰ τὸν ὅρον κοινῷ ἀγαθῷ· ὅτι γὰρ καὶ ἐνταῦθ' ἐρεῖ. δῆλον τοίνυν ὅτι ὑπὲρ τῦ ἀρίςου λεκτέον ἐςί, καὶ ἀρίςου τῦ ἡμῖν ἀρίςυ. τὸ δ' ὅλον τις ὅτι οὐκ ἔςι μιᾶς ὔτ' ἐπιςήμης ὔτε δυνάμεως τὸ αντὸς ἀγαθῦ σκοπεῖν. διὰ τί; ὅτι τἀγαθὸν ἐν πά- αις κατηγορίαις ἐστίν· καὶ γὰρ ἐν τῷ τί καὶ ἐν τῷ αὶ ἐν τῷ ποσῷ καὶ πότε καὶ πρός τι καὶ τινί, καὶ ἐν ἁπάσαις. ἀλλὰ μὴν τὸ πότε ἀγαθὸν ἐν μὲν ὁ ἰατρὸς οἶδεν, ἐν δὲ κυβερνητικῇ ὁ κυβερνήτης, ἐν δ' ἕκαςος. πότε μὲν γὰρ δεῖ τεμεῖν ὁ ἰατρὸς οἶδεν, πλεῖν ὁ κυβερνήτης· ἐν ἑκάςῃ δὲ τὸ πότε ἀγαθὸν τὸ καθ' ἑαυτὸν εἰδήσει· οὔτε γὰρ ὁ ἰατρὸς τὸ ἐν τῇ τικῇ ἀγαθὸν πότε εἰδήσει, οὔτε ὁ κυβερνήτης τὸ ἐν ὐκ ἄρα ὐδ' ὕτως ὑπὲρ τῦ κοινῦ ἀγαθῦ λεκτέον· τὸ τε ἐν πάσαις κοινόν. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ πρός τι ἀγα- τὸ κατὰ τὰς ἄλλας κατηγορίας κοινὸν μὲν ἁπά- ὐδεμιᾶς δ' ἐςὶν οὔτε δυνάμεως οὔτ' ἐπιςήμης εἰπεῖν ἐν ἑκάςῃ πότε ἀγαθῦ, ὐδ' αὖ τῆς πολιτικῆς ὑπὲρ ῦ ἀγαθῦ λέγειν. ὑπὲρ τῦ ἀγαθῦ ἄρα, καὶ ὑπὲρ τοῦ καὶ ὑπὲρ τῦ ἡμῖν ἀρίςυ. ἴσως δὲ ὐδὲ δεῖ βυλόμενόν ύναι τοῖς μὴ φανεροῖς παραδείγμασι χρῆσθαι, ἀλλ' ῶν ἀφανῶν τοῖς φανεροῖς καὶ ὑπὲρ τῶν νοητῶν τοῖς ῖς· ταῦτα γὰρ φανερώτερα. ὅταν ὖν ὑπὲρ τῦ ἀγαθῦ ειρῇ λέγειν, οὐ λεκτέον ἐςὶν ὑπὲρ τῆς ἰδέας. καίτοι γε δεῖν, ὅταν ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ λέγωσιν, ὑπὲρ τῆς εῖν λέγειν· ὑπὲρ γὰρ τοῦ μάλιςα ἀγαθῦ φασὶ δεῖν αὐτὸ δ' ἕκαςον μάλις' ἐςὶ τοιῦτον, ὥςε μάλις' ἂν ιθὸν ἡ ἰδέα, ὡς οἴονται. ὁ δὴ τοιῦτος λόγος ἀληθὴς ιν ἴσως· ἀλλ' οὐχ ἡ πολιτικὴ ἐπιςήμη ἢ δύναμις, νῦν ἐςὶν ὁ λόγος, οὐχ ὑπὲρ τύτυ σκοπεῖ τἀγαθοῦ, τῦ ἡμῖν ἀγαθῦ. ὐδεμία γὰρ ὔτ' ἐπιςήμη ὔτε δύνα- ὲρ τῦ τέλυς λέγει ὅτι ἀγαθόν, ὥστ' ὐδ' ἡ πολιτική. ὑπὲρ τῦ κατὰ τὴν ἰδέαν ἀγαθῦ τὸν λόγον ποιεῖται. τως τύτῳ τἀγαθῷ ἀρχῇ χρησάμενος ὑπὲρ τῶν καθ' ἐκ τύτυ προβάς, ἐρεῖ. ὐδ' ὕτως ὀρθῶς· δεῖ γὰρ τὰς ἀρχὰς οἰκείας λαμβάνειν. ἄτοπον γάρ, εἴ τις βυλόμενος τὸ τρίγωνον ὡς δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχον δεῖξαι, λάβοι ἀρχὴν ὅτι ἡ ψυχὴ ἀθάνατος. οὐ γὰρ οἰκεία, δεῖ δὲ τὴν ἀρχὴν οἰκείαν εἶναι καὶ συνημμένην· νῦν δὲ καὶ ἄνευ τῦ τὴν ψυχὴν ἀθάνατον εἶναι δείξει τις δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχον τὸ τρίγωνον. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀγαθῶν ἔστι θεάσασθαι τὰ ἄλλα ἄνευ τῦ κατὰ τὴν ἰδέαν ἀγαθῦ. [διὸ ὐκ οἰκείαν ἀρχὴν εἶναι τούτου τἀγαθῦ.] ὐκ ὀρθῶς δὲ ὐδ' ὁ Σωκράτης ἐπιστήμας ἐποίει τὰς ἀρετάς. ἐκεῖνος γὰρ ὐδὲν ᾤετο δεῖν μάτην εἶναι, ἐκ δὲ τῦ τὰς ἀρετὰς ἐπιςήμας εἶναι συνέβαινεν αὐτῷ τὰς ἀρετὰς μάτην εἶναι. διὰ τί; ὅτι ἐπὶ τῶν ἐπιστημῶν συμβαίνει ἅμα εἰδέναι τὴν ἐπιστήμην τί ἐστι καὶ εἶναι ἐπιςήμονα· εἰ γὰρ ἰατρικήν τις οἶδε τί ἐςιν, καὶ ἰατρὸς ὗτος εὐθέως ἐςίν, ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐπιςημῶν. ἀλλ' ὐκ ἐπὶ τῶν ἀρετῶν τῦτο συμβαίνει· ὐ γὰρ εἴ τις οἶδε τὴν δικαιοσύνην τί ἐστιν, εὐθέως δίκαιός ἐστιν, ὡς δ' αὔτως κἀπὶ τῶν ἄλλων. συμβαίνει ὖν καὶ μάτην τὰς ἀρετὰς εἶναι καὶ μὴ εἶναι ἐπιςήμας.

'Επεὶ δ' ὑπὲρ τούτων διώρισται, πειραθῶμεν λέγειν 2 τἀγαθὸν ποσαχῶς λέγεται. ἔςι γὰρ τῶν ἀγαθῶν τὰ μὲν τίμια, τὰ δ' ἐπαινετά, τὰ δὲ δυνάμεις. τὸ δὲ τίμιον λέγω τὸ τοιῦτον, τὸ θεῖον, τὸ βέλτιον, οἷον ψυχή, νῦς, τὸ ἀρχαιότερον, ἡ ἀρχή, τὰ τοιαῦτα· τίμια γὰρ ἐφ' οἷς ἡ τιμή, τοῖς δὲ τοιύτοις πᾶσι τιμὴ ἀκολυθεῖ. ὐκῦν καὶ ἡ ἀρετὴ τίμιον, ὅταν γε ἀπ' αὐτῆς σπυδαῖός τις γένηται· ἤδη γὰρ ὗτος εἰς τὸ τῆς ἀρετῆς σχῆμα ἥκει. τὰ δ' ἐπαινετὰ οἷον ἀρεταί· ἀπὸ γὰρ τῶν κατ' αὐτὰς πράξεων ὁ ἔπαινος γίνεται. τὰ δὲ δυνάμεις, οἷον ἀρχὴ πλῦτος ἰσχὺς κάλλος· τύτοις γὰρ καὶ ὁ σπυδαῖος εὖ ἂν δύνηται χρήσασθαι καὶ ὁ φαῦλος κακῶς, διὸ δυνάμει τὰ τοιαῦτα καλῦνται ἀγαθά. ἀγαθὰ μὲν δή εἰσιν· δοκιμάζεται γὰρ τῇ τῦ σπυδαίυ αὐτῶν ἑκάςον χρήσει, ὐ τῇ τῦ φαύλυ. τοῖς δ' αὐτοῖς τύτοις συμβέβηκεν ἀγαθοῖς καὶ τὴν τύχην τῆς γενέσεως αὐτῶν εἶναι αἰτίαν· ἀπὸ τύχης γὰρ καὶ πλῦτος γίγνεται καὶ ἀρχὴ καὶ ὅλως ὅσα εἰς δυνάμεως τάξιν ἥκει. λοιπὸν δὲ καὶ τέταρτον τῶν ἀγαθῶν τὸ σωστικὸν καὶ ποιητικὸν ἀγαθῦ, οἷον γυμνάσια ὑγιείας καὶ εἴ τι ἄλλο τοιῦτον. ἀλλ' ἔτι καὶ ἄλλην ἔχει τἀγαθὰ διαίρεσιν, οἷόν ἐςι τῶν ἀγαθῶν τὰ μὲν πάντῃ καὶ πάντως αἱρετά, τὰ δ' ὔ, οἷον ἡ μὲν δικαιοσύνη

. πάσαις M^b. ‖ 15. πλεῖν] δεῖ πλεῖν K^b. ‖ 16. τῇ om M^b. ‖ 22. αὖ τῆς] αὐτῆς K^b. ‖ 27. καὶ ταῦτα γὰρ φανερώτατα ὅταν ἀγαθῦ ἐγχειρῇ τις K^b. ‖ 30. δεῖ M^b. ‖ γὰρ om M^b. ‖ 31. ἐςι τὸ τοιῦτον K^b. ‖ 36. ὅτι] ὡς ὅτι K^b. ‖ 38. ἴσως φησὶ τύτῳ ὑπὲρ τῶν] καὶ τὰ M^b, τὰ a correctore. ‖ 39. ἐρεῖ] ἐν ὧι K^b.

ὅτι] ὡς M^b. ‖ 5. εἶναι ἀθάνατον K^b. ‖ 6. ἐπὶ] ὑπὲρ K^b. ‖ 7. διὸ — 8. τἀγαθῦ om M^b. ‖ 11. ὅτι et 16. δ' om K^b. ‖ αιότατον M^b. ‖ 23. γὰρ] δ' K^b. ‖ 25. γε δὴ ἀπ'. K^b. ‖ 31. τῦ om M^b. ‖ ἕκαςοι om K^b. ‖ 33. αἰτίαν εἶναι K^b. ‖ 37. K^b. ‖ ὑγιείας] καὶ ὑγίεια M^b.

καὶ αἱ ἄλλαι ἀρεταὶ καὶ πάντῃ καὶ πάντως αἱρεταί, ἰσχὺς δὲ καὶ πλῦτος καὶ δύναμις καὶ τὰ τοιαῦτα ὔτε πάντῃ ὔτε πάντως. ἔτι καὶ ἄλλως· τῶν γὰρ ἀγαθῶν τὰ μέν ἐςι τέλη τὰ δ' ὐ τέλη, οἷον ἡ μὲν ὑγίεια τέλος, τὰ δὲ τῆς ὑγιείας ἕνεκεν ὐ τέλη. καὶ ὅσα ὕτως ἔχει, τύτων ἀεὶ τὸ τέλος βέλτιον, οἷον ἡ ὑγίεια βέλτιον ἢ τὰ ὑγιεινά, καὶ ἁπλῶς ἀεὶ καθόλυ τῦτο βέλτιον ῦ ἕνεκεν καὶ τὰ ἄλλα. πάλιν αὐτῶν τῶν τελῶν βέλτιον ἀεὶ τὸ τέλειον τῦ ἀτελῦς. τέλειον δέ ἐςιν ῦ παραγενομένυ μηθενὸς ἔτι προσδεόμεθα, ἀτελὲς δὲ ῦ παραγενομένυ προσδεόμεθά τινος, οἷον τῆς δικαιοσύνης μὲν παραγενομένης πολλῶν προσδεόμεθα, τῆς δ' εὐδαιμονίας παραγενομένης ὐδενὸς ἔτι προσδεόμεθα. τῦτο ἄρα ἐστὶ τὸ ἄριστον ἡμῖν ὃ ζητῦμεν, ὅ ἐστι τέλος τέλειον· τὸ δὲ δὴ τέλειον τέλος ἀγαθόν ἐστι, καὶ τὸ τέλος τὸ ἀγαθόν. μετὰ ταῦτα τοίνυν πῶς τὸ ἄριςον δεῖ σκοπεῖν; πότερον ὕτως ὡς καὶ αὐτῦ συναριθμυμένυ; ἀλλ' ἄτοπον. τὸ γὰρ ἄριστον ἐπειδή ἐστι τέλος τέλειον, τὸ δὲ τέλειον τέλος ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν ὐθὲν ἂν ἄλλο δόξειεν εἶναι ἢ εὐδαιμονία, τὴν δ' εὐδαιμονίαν ἐκ πολλῶν ἀγαθῶν συντίθεμεν, ἐὰν δὴ τὸ βέλτιστον σκοπῶν καὶ αὐτὸ συναριθμῇς, αὐτὸ αὐτῦ ἔσται βέλτιον· αὐτὸ γὰρ βέλτιςον ἔςαι. οἷον τὰ ὑγιεινὰ θεὶς καὶ τὴν ὑγίειαν, σκόπει τί τύτων πάντων βέλτιστον. βέλτιστον δ' ἐςὶν ὑγίεια. εἰ δὴ τῦτο πάντων βέλτιςον, καὶ αὐτὸ αὐτῦ βέλτιςον· ἄτοπον δὴ συμβαίνει. ὐ δὴ ἴσως ὕτω γε σκεπτέον τὸ βέλτιστον. ἀλλ' ἆρά γε ὕτω πως, οἷον χωρὶς αὐτῦ; ἢ καὶ τῦτο ἄτοπον; ἡ γὰρ εὐδαιμονία ἐςὶν ἔκ τινων ἀγαθῶν συγκειμένη· τὸ δ' ἐξ ὧν ἀγαθῶν σύγκειται, σκοπεῖν εἰ τῦτ' ἐςὶ βέλτιςον, ἄτοπον· ὐ γάρ ἐςιν ἄλλο τι χωρὶς τύτων ἡ εὐδαιμονία, ἀλλὰ ταῦτα. ἀλλ' ἆρά γε ὑτωσί πως ἄν τις ὀρθῶς σκοποῖτο συγκρίνων τὸ ἄριςον; οἷον αὐτὴν τὴν εὐδαιμονίαν τὴν ἐκ τύτων τῶν ἀγαθῶν ὖσαν συγκρίνων πρὸς ἄλλα ἃ μή ἐστιν ἐν αὐτῇ ἐνόντα, ὕτως τὸ ἄριςον σκοπῶν ὀρθῶς ἂν σκοποῖτο. ἀλλ' ὐκ ἔςιν ἁπλῦν τὸ ἄριςον ὃ ζητῦμεν νῦν. οἷον λέγοι ἄν τις εἶναι ἄριστον τὴν φρόνησιν ἁπάντων τῶν ἀγαθῶν καθ' ἓν συγκρινομένων. ἀλλ' ἴσως ὐχ ὕτω ζητητέον ἐστὶ τὸ ἄριςον ἀγαθόν. τὸ γὰρ τέλειον ζητῦμεν ἀγαθόν, ἡ δὲ φρόνησις μόνη ὖσα ὐ τέλειον· ὐκ ἄρα τῦτο τὸ ἄριςον ὃ ζητῦμεν, ὐδὲ τὸ ὕτως ἄριςον.

Μετὰ τοίνυν τοῦτο ἔχει τἀγαθὰ καὶ ἄλλην [illegible] ἔςι γὰρ τῶν ἀγαθῶν τὰ μὲν ἐν ψυχῇ, οἷον αἱ ἀρεταί [illegible] δ' ἐν τῷ σώματι, οἷον ὑγίεια κάλλος, τὰ δ' ἐκτός, [illegible] ἀρχὴ τιμὴ ἢ εἴ τι ἄλλο τῶν τοιύτων. τύτων δὲ τὰ ἐν [illegible] βέλτιςα. τὰ δ' ἐν ψυχῇ διώριςαι ἀγαθὰ εἰς τρία, εἰς [illegible] νησιν, εἰς ἀρετὴν καὶ ἡδονήν. ἤδη τοίνυν τὸ μετὰ [illegible] καὶ λέγομεν πάντες καὶ δοκεῖ καὶ τέλος τῶν ἀγαθῶν [illegible] τελειότατον εἶναι, ἡ εὐδαιμονία, καὶ τοῦτο ταὐτό [illegible] εἶναι τῷ εὖ πράττειν καὶ εὖ ζῆν. τὸ δὲ τέλος ἐστὶν [illegible] ἁπλοῦν ἀλλὰ διττόν· ἐνίων μὲν γάρ ἐστι τὸ τέλος [illegible] ἐνέργεια καὶ ἡ χρῆσις, οἷον τῆς ὄψεως· καὶ ἔςι γε ἡ [illegible] σις αἱρετωτέρα τῆς ἕξεως. τέλος δὲ ἡ χρῆσις· οὐδεὶς [illegible] ἂν βούλοιτο ἔχειν τὴν ὄψιν μὴ μέλλων ὁρᾶν ἀλλὰ [illegible] ὁμοίως δὲ καὶ ἐπ' ἀκοῆς καὶ τῶν τοιούτων. ὧν ἄρα [illegible] χρῆσις καὶ ἕξις ἐςίν, ἀεὶ βέλτιον καὶ αἱρετώτερον ἡ [illegible] τῆς ἕξεως· ἡ γὰρ χρῆσις καὶ ἡ ἐνέργεια τέλος, ἡ δ' [illegible] τῆς χρήσεως ἕνεκεν. μετὰ τοῦτο τοίνυν τοῦτ' ἐάν τις [illegible] ἐπὶ τῶν ἐπιςημῶν πασῶν, ὄψεται οὐκ ἄλλην μὲν [illegible] οἰκίαν, ἄλλην δὲ σπουδαίαν οἰκίαν, ἀλλὰ τὴν [illegible] καὶ οὗ ποιητικὸς ὁ οἰκοδόμος, ἡ τούτυ ἀρετὴ τῦ [illegible] ποιητική. ὁμοίως ἐπὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων.

Μετὰ τοίνυν τῦτο ὁρῶμεν ὅτι οὐθενὶ ἄλλῳ ἢ [illegible] ζῶμεν· ἐν ψυχῇ δ' ἐστὶν ἀρετή· τὸ αὐτὸ γέ [illegible] τήν τε ψυχὴν ποιεῖν καὶ τὴν τῆς ψυχῆς ἀρετήν. [illegible] μὲν ἀρετὴ ἐν ἑκάςῳ τῦτο ποιεῖ ῦ ἐςὶν ἀρετή, [illegible] καὶ τἆλλα μέν, ψυχῇ δὲ ζῶμεν· διὰ τὴν τῆς ψυχῆς [illegible] ἀρετὴν ἄρα εὖ ζήσομεν. τὸ δέ γε εὖ ζῆν καὶ εὖ [illegible] ὐθὲν ἄλλο ἢ τὸ εὐδαιμονεῖν λέγομεν. τὸ ἄρα εὐδαιμον[illegible] καὶ ἡ εὐδαιμονία ἐν τῷ εὖ ζῆν ἐςίν, τὸ δ' εὖ ζῆν [illegible] κατὰ τὰς ἀρετὰς ζῆν. τῦτ' ἄρ' ἐςὶ τέλος καὶ ἡ εὐδαιμονία [illegible] καὶ τὸ ἄριςον. ἐν χρήσει τοίνυν τινὶ ἂν εἴη καὶ [illegible] ἡ εὐδαιμονία. ὧν γὰρ ἦν ἕξις καὶ χρῆσις, ἡ χρῆσις [illegible] ἡ ἐνέργεια τέλος· τῆς δὲ ψυχῆς ἡ ἀρετὴ ἕξις ἐςί. [illegible] δὲ ἡ ἐνέργεια καὶ ἡ χρῆσις αὐτῆς τῶν ἀρετῶν, ὥςτε [illegible] ἂν εἴη ἡ ἐνέργεια καὶ ἡ χρῆσις αὐτῆς. ἡ εὐδαιμονία [illegible] ἂν εἴη ἐν τῷ κατὰ τὰς ἀρετὰς ζῆν. ἐπειδήπερ [illegible] ςον ἀγαθόν ἐςιν ἡ εὐδαιμονία, καὶ αὕτη τέλος [illegible] ζῶντες ἂν κατὰ τὰς ἀρετὰς εὐδαίμονες ἂν εἴημεν [illegible]

6. ἡ add M^b. ‖ 10. μὲν] μὲν μόνον K^b, om M^b. ‖ 14. τὸ post τέλος om K^b. ‖ 17. ὡς et 18. ἂν om M^b. ‖ 20. [illegible] M^b. ‖ 21. βέλτιον M^b. ‖ 23. τύτων K^b. ‖ 24. γε ὕτω M^b. ‖ 25. γε] τόγε M^b. ‖ 27. an τούτων? ‖ 28. χωριςὸν ὑφ' ὧν [illegible] ‖ 29. ἀλλ' om $K^b M^b$. ‖ 32. ταύτῃ M^b. ‖ 34. τῶν om $K^b M^b$.

1. καὶ om K^b. ‖ 11. ὄψεως ἐςιν ἡ ὅρασις, καὶ M^b. ‖ 14. καὶ ante ἡ om M^b. malim abesse ἡ. ‖ 21. ποιητική] [illegible] τῶν ἄλλων τῶν λοιπῶν ἁπάντων M^b. ‖ 26. δὲ et διὰ et 28. λέγομεν. τὸ ἄρα εὐδαιμονεῖν om M^b. ‖ 29. εὖ post τῷ om K^b. ‖ [illegible] om $K^b M^b$. ‖ 34. αἱρετῶν K^b. ‖ 36. τὸ om K^b. ‖ 37. post τέλος M^b καὶ τέλειον τέλος.

ου τὸ ἄριστον ἀγαθόν. ἐπεὶ δ' οὖν ἐστὶν ἡ εὐδαιμονία ν ἀγαθὸν καὶ τέλος, οὐδὲ τοῦτο δεῖ λανθάνειν ὅτι καὶ ιείῳ ἔσται. οὐ γὰρ ἔσται ἐν παιδί (οὐ γάρ ἐστι παῖς ιων) ἀλλ' ἐν ἀνδρί· οὗτος γὰρ τέλειος. οὐδ' ἐν χρόνῳ ελεῖ, ἀλλ' ἐν τελείῳ. τέλειος δ' ἂν εἴη χρόνος, ὅσον πος βιοῖ. καὶ γὰρ λέγεται ὀρθῶς παρὰ τοῖς πολλοῖς ῖ τὸν εὐδαίμονα ἐν τῷ μεγίστῳ χρόνῳ τοῦ βίου κρίνειν, ον τὸ τέλειον εἶναι καὶ ἐν χρόνῳ τελείῳ καὶ ἐν ἀν-). ὅτι δὲ ἐνέργειά ἐστιν, ἴδοι ἄν τις καὶ ἐντεῦθεν. ἐν οῖς ὕπνοις, οἷον εἴ τις καθεύδοι διὰ βίου, τὸν τοιοῦτον υ βουλόμεθα λέγειν εὐδαίμονα εἶναι· τὸ μὲν γὰρ ζῆν ὑπάρχει, ἀλλὰ τὸ ζῆν αὐτῷ κατὰ τὰς ἀρετὰς οὐχ ;ει, ὃ ἦν κατὰ τὴν ἐνέργειαν. μετὰ τοῦτο τὸ μέλλον θαι οὔτε λίαν δόξειεν ἂν οἰκεῖον εἶναι τούτων οὔτε μα- ἀπέχον, οἷον ἐπειδήπερ ἔστιν, ὡς δοκεῖ, μόριον τι τῆς ς ᾧ τρεφόμεθα, ὃ καλοῦμεν θρεπτικόν· τοῦτο γὰρ όν ἐστιν εἶναι· τοὺς γοῦν λίθους ὁρῶμεν ἀδυνάτους τρέφε- ὄντας, ὥστε δῆλον ὅτι τῶν ἐμψύχων ἐστὶ τὸ τρέφε- εἰ δὲ τῶν ἐμψύχων, ἡ ψυχὴ ἂν εἴη αἰτία. τῆς δὲ ς τούτων μὲν τῶν μορίων οὐθὲν αἴτιον ἂν εἴη τοῦ τρέ- ι, οἷον τὸ λογιστικὸν ἢ τὸ θυμικὸν ἢ τὸ ἐπιθυμητικόν, δέ τι παρὰ ταῦτα, ᾧ οὐθὲν ἔχομεν οἰκειότερον ὄνομα ιαι ἢ θρεπτικόν. τί οὖν, ἄν τις εἴποι, πότερον καὶ τούτου ρίου τῆς ψυχῆς ἐστὶν ἀρετή; εἰ γὰρ ἔστι, δῆλον ὅτι αὐτῃ δεήσει ἐνεργεῖν· τῆς γὰρ τελείας ἀρετῆς ἡ ἐνέρ- εὐδαιμονία. εἰ μὲν οὖν ἔστιν ἀρετὴ τούτου ἢ μή ἐστιν, : λόγος· εἰ δ' ἄρ' ἔστιν, οὐκ ἔστι ταύτης ἐνέργεια. ὧν ιή ἐστιν ὁρμή, οὐδ' ἐνέργεια τούτων ἔσται. οὐκ ἔοικε δὲ ὁρμὴ ἐν τῷ μορίῳ τούτῳ, ἀλλ' ὅμοιον ἔοικεν εἶναι τῷ καὶ γὰρ ἐκεῖνο ὅ τι ἂν ἐμβάλῃς καταναλώσει, κἂν ιβάλῃς, οὐκ ἔχει ὁρμὴν πρὸς τὸ λαβεῖν. οὕτω καὶ τὸ μόριον τῆς ψυχῆς ἔχει· ἂν μὲν γὰρ ἐμβάλῃς ν, τρέφει, ἂν δὲ μὴ ἐμβάλῃς τροφήν, οὐκ ἔχει ὁρ- ου τρέφειν. διὸ οὐδὲ ἐνέργεια οὗ μηδὲ ὁρμή. ὥστ' οὐδὲν γεῖ τὸ μόριον τοῦτο πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν.

Μετὰ ταῦτα τοίνυν λεκτέον ἂν εἴη τί ἐστιν ἡ ἀρετή, ρ ἡ ταύτης ἐνέργειά ἐστιν ἡ εὐδαιμονία. ὡς μὲν οὖν ς εἰπεῖν, ἐστὶν ἡ ἀρετὴ ἕξις ἡ βελτίστη· ἀλλ' ἴσως ανὸν οὕτως ἁπλῶς εἰπεῖν, ἀλλὰ σαφέστερον διορίσαι δεῖ. πρῶτον μὲν οὖν λεκτέον ὑπὲρ τῆς ψυχῆς ἐν ᾗ ἐγγί- 5
νεται, οὐ τί ἐστιν ἡ ψυχή (ὑπὲρ μὲν γὰρ τούτου ἄλλος λόγος), ἀλλ' ὡς τύπῳ διελέσθαι. ἔστι δ' ἡ ψυχή, ὡς φαμέν, εἰς δύο μέρη διῃρημένη, εἴς τε λόγον ἔχον καὶ ἄλογον. ἐν μὲν δὴ τῷ λόγον ἔχοντι ἐγγίνεται φρόνησις ἀγχίνοια σοφία εὐμάθεια μνήμη καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐν δὲ τῷ ἀλόγῳ αὗται αἱ ἀρεταὶ λεγόμεναι, σωφροσύνη δικαιοσύνη ἀνδρία, ὅσαι ἄλλαι τοῦ ἤθους δοκοῦσιν ἐπαινεταὶ εἶναι. κατὰ γὰρ ταύτας ἐπαινετοὶ λεγόμεθα, κατὰ δὲ τὰς τοῦ τὸν λόγον ἔχοντος οὐδεὶς ἐπαινεῖται· οὔτε γὰρ ὅτι σοφός, οὐδεὶς ἐπαινεῖται, οὔτε ὅτι φρόνιμος, οὐδ' ὅλως κατά τι τῶν τοιούτων οὐθέν. οὐδὲ δὴ τὸ ἄλογον εἶναι, ᾗ ὑπηρετικόν ἐστι καὶ ὑπηρετεῖ τῷ λόγον ἔχοντι μορίῳ. ἔστι δ' ἡ ἀρετὴ ἡ ἠθικὴ ὑπὸ ἐνδείας καὶ ὑπερβολῆς φθειρομένη. ὅτι δὲ ἡ ἔνδεια καὶ ἡ ὑπερβολὴ φθείρει, τοῦτ' ἰδεῖν ἔστιν ἐκ τῶν ἠθικῶν. δεῖ δ' ὑπὲρ τῶν ἀφανῶν τοῖς φανεροῖς μαρτυρίοις χρῆσθαι. εὐθέως γὰρ ἐπὶ γυμνασίων ἴδοι ἄν τις· πολλῶν γὰρ γινομένων φθείρεται ἡ ἰσχύς, ὀλίγων τε ὡσαύτως. ἐπί τε ποτῶν καὶ σιτίων ὡσαύτως· πολλῶν τε γὰρ δὴ γινομένων φθείρεται ἡ ὑγίεια, ὀλίγων τε ὡσαύτως, συμμέτρων δὲ γινομένων σώζεται ἡ ἰσχὺς καὶ ἡ ὑγίεια. ὁμοίως δὲ τούτοις συμβαίνει καὶ ἐπὶ σωφροσύνης καὶ ἀνδρίας καὶ τῶν ἄλλων ἀρετῶν. ἐὰν μὲν γάρ τινα λίαν ποιήσῃς ἄφοβον, ὥστε μηδὲ τοὺς θεοὺς φοβεῖσθαι, οὐκ ἀνδρεῖος ἀλλὰ μαινόμενος, ἂν δὲ φοβούμενον πάντα, δειλός· ἀνδρεῖος ἄρα ἔσται οὔτε ὁ φοβούμενος πάντα οὔτε ὁ μηθέν. ταῦτ' ἄρα καὶ αὔξει καὶ φθείρει τὴν ἀρετήν. καὶ γὰρ οἱ λίαν φόβοι καὶ πάντες φθείρουσι, καὶ οἱ περὶ μηθὲν δὲ ὁμοίως. ἔστι δ' ἡ ἀνδρία περὶ φόβους, ὥστε οἱ μέτριοι φόβοι αὔξουσι τὴν ἀνδρίαν. ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἄρα καὶ αὔξεται καὶ φθείρεται ἡ ἀνδρία· ὑπὸ φόβων γὰρ τοῦτο πάσχουσιν. ὁμοίως δὲ καὶ αἱ ἄλλαι ἀρεταί.

Ἔτι οὐ μόνον τοῖς τοιούτοις τὴν ἀρετὴν ἀφορίσειεν ἂν 6
τις, ἀλλὰ καὶ λύπῃ καὶ ἡδονῇ· διὰ μὲν γὰρ τὴν ἡδονὴν τὰ φαῦλα πράττομεν, διὰ δὲ τὴν λύπην τῶν καλῶν ἀπεχόμεθα, ὅλως τε οὐκ ἔστι λαβεῖν ἀρετὴν καὶ κακίαν ἄνευ λύπης καὶ ἡδονῆς. ἔστιν οὖν ἡ ἀρετὴ περὶ ἡδονὰς καὶ λύπας· ἡ δ' ἠθικὴ ἀρετὴ ἐντεῦθεν ἔχει τὰς ἐπωνυμίας, εἰ δεῖ παρὰ γράμμα λέγοντα τὴν ἀλήθειαν ὡς ἔχει σκο-

0. καθεύδει M^b. ‖ 11. λέγειν] λέγειν τὸν τοιοῦτον K^b. ‖ γὰρ] δὴ K^b. ‖ 14. οὔτε λίαν] οὐδ' ἂν λίαν K^b. ‖ 21. λογικὸν M^b. ‖ 25. M^b. ‖ 30. ἐκείνῳ K^b. ‖ 32 et 33. ἐμβάλλῃς M^b. ‖ 34. οὐδὲν] οὐδὲ M^b. ‖ 36. τίς K^b. ‖ 39. οὕτως] οὕτω τοῦτο M^b. ‖ σαφέ- K^b.

. τε] τε τὸ M^b. ‖ καὶ] καὶ τὸ M^b. ‖ 6. εὐμαθία K^b. ‖ 8. δοκοῦσι τοῦ ἤθους M^b. ‖ 9. τὰς τὸν λόγον ἐχούσας M^b. ‖ 12. οὐδὲ δὴ] δὲ δὴ τοῦ M^b. ‖ ὑπηρετόν ἐστι M^b, omissis καὶ ὑπηρετεῖ. ‖ 13. τῷ] τοῦ τὸν K^b. ‖ ἡ alterum om K^b. ‖ 20. ὑγίεια] ἰσχύς M^b. ‖ ι ἐπὶ ἀνδρίας K^b. ‖ 27. οἱ] καὶ οἱ M^b. ‖ 31. δὲ om M^b. ‖ 38. τὰς ἐπωνυμίας ἔχει K^b. ‖ 39. λέγοντι M^b.

πεῖν· δεῖ δ' ἴσως. τὸ γὰρ ἦθος ἀπὸ τοῦ ἔθους ἔχει τὴν ἐπωνυμίαν· ἠθικὴ γὰρ καλεῖται διὰ τὸ ἐθίζεσθαι. ᾧ καὶ δῆλον ὅτι οὐδεμία ἡμῖν τῶν ἀρετῶν τῶν τοῦ ἀλόγου μέρους φύσει ἐγγίνεται· οὐθὲν γὰρ τῶν ὄντων φύσει ἔθει ἄλλως γίνεται. οἷον ὁ λίθος καὶ ὅλως τὰ βαρέα πέφυκε κάτω φέρεσθαι· ἄν τις οὖν ἄνω ῥίπτῃ πολλάκις καὶ ἐθίζῃ ἄνω φέρεσθαι, ὅμως οὐκ ἄν ποτ' ἄνω ἐνεχθείη, ἀλλ' ἀεὶ κάτω. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων.

7 Μετὰ τοίνυν τοῦτο δεῖ βουλομένους εἰπεῖν τὸ τί ἐστιν ἡ ἀρετή, εἰδῆσαι τίνα ἐστὶ τὰ ἐν τῇ ψυχῇ γινόμενα. ἔστι δ' ἃ γίνεται ταῦτα, πάθη δυνάμεις ἕξεις· ὥστε δῆλον ὅτι τούτων ἄν τι εἴη ἀρετή. πάθη μὲν οὖν ἐστὶν ὀργὴ φόβος μῖσος πόθος ζῆλος ἔλεος, τὰ τοιαῦτα, οἷς εἴωθε παρακολουθεῖν λύπη καὶ ἡδονή· δυνάμεις δὲ καθ' ἃς παθητικοὶ τούτων λεγόμεθα, οἷον καθ' ἃς δυνατοί ἐσμεν ὀργισθῆναι λυπηθῆναι ἐλεῆσαι, τὰ τοιαῦτα. ἕξεις δ' εἰσὶ καθ' ἃς πρὸς ταῦτα ἔχομεν εὖ ἢ κακῶς, οἷον πρὸς τὸ ὀργισθῆναι, εἰ μὲν λίαν ὀργίλως, κακῶς ἔχομεν πρὸς ὀργήν, εἰ δ' ὅλως μὴ ὀργιζόμεθα ἐφ' οἷς δεῖ, καὶ οὕτω κακῶς ἔχομεν πρὸς ὀργήν. τὸ ἄρα μέσως ἔχειν τὸ μήτε λίαν ὑπεραλγεῖν μήτε παντελῶς ἀναλγήτως ἔχειν. ὅταν οὖν οὕτως ἔχωμεν, εὖ διακείμεθα. ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς τἆλλα τὰ ὅμοια. τὸ γὰρ εὐόργητον καὶ τὸ πρᾶον ἐν μεσότητί ἐστιν ὀργῆς καὶ ἀναλγησίας τῆς πρὸς ὀργήν. ὁμοίως καὶ ἐπ' ἀλαζονείας καὶ εἰρωνείας· τὸ μὲν γὰρ πλείω προσποιεῖσθαι τῶν ὑπαρχόντων ἔχειν ἀλαζονείας, τὸ δ' ἐλάττω εἰρωνείας· ἡ ἄρα
8 μεσότης ἡ τούτων ἡ ἀλήθειά ἐστιν. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων πάντων· τοῦτο γάρ ἐστι τῆς ἕξεως, τὸ εὖ ἢ κακῶς πρὸς ταῦτα ἔχειν, τὸ δ' εὖ ἔχειν πρὸς ταῦτ' ἐστὶ τὸ μήτε πρὸς τὴν ὑπερβολὴν ἔχειν μήτε πρὸς τὴν ἔνδειαν· πρὸς μεσότητα ἄρα τῶν τοιούτων καθ' ἃ ἐπαινετοὶ λεγόμεθα ἡ ἕξις ἐστὶ τοῦ εὖ ἔχειν, τοῦ δὲ κακῶς πρὸς ὑπερβολὴν καὶ ἔνδειαν. ἐπεὶ τοίνυν ἐστὶν ἡ ἀρετὴ τῶν παθῶν τούτων μεσότης, τὰ δὲ πάθη ἤτοι λῦπαί εἰσιν ἢ ἡδοναὶ ἢ οὐκ ἄνευ λύπης ἢ ἡδονῆς, ἡ ἄρα ἀρετή ἐστι περὶ λύπας καὶ ἡδονάς, καὶ ἐντεῦθέν ἐστι δῆλον. ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πάθη, ὡς δόξειεν ἄν τινι, ἐφ' ὧν ἡ κακία οὐκ ἔστιν ἐν ὑπερβολῇ καὶ ἐλλείψει τινί, οἷον μοιχεία καὶ ὁ μοιχός· οὐκ ἔστιν οὗτος ὁ μάλλον τὰς ἐλευθέρας διαφθείρων. ἀλλὰ καὶ τοῦτο, καὶ [illegible] ἄλλο τοιοῦτόν ἐστιν, ὃ περιέχεται ἡδονῇ τῇ κατ' ἀκολασ[illegible] ἢ καὶ ὃ ἐν ἐλλείψει καὶ ὃ ἐν ὑπερβολῇ, τὸ ψεκτὸν ἐχ[illegible]

Μετὰ τοίνυν τοῦτο ἀναγκαῖόν ἐστιν ἴσως ῥηθῆναι [illegible] μεσότητι ἀντίκειται, πότερον ἡ ὑπερβολὴ ἢ ἡ ἔνδεια. [illegible] μὲν γὰρ μεσότησιν ἔνδεια ἐναντίον, ἐνίαις δὲ ὑπερβ[illegible] οἷον ἀνδρίᾳ μὲν οὐχ ἡ θρασύτης ὑπερβολὴ οὖσα, ἀλλ' δειλία ἔνδεια οὖσα, τῇ δὲ σωφροσύνῃ μεσότητι οὔσῃ ἀκολα[illegible]σίας καὶ ἀναισθησίας τῆς περὶ ἡδονὰς οὐ δοκεῖ ἐν[illegible] εἶναι ἡ ἀναισθησία ἔνδεια οὖσα, ἀλλ' ἡ ἀκολασία [illegible] ὑπερβολή. ἔστι δ' ἀμφότερα ἐναντία τῇ μεσότητι, [illegible] ὑπερβολὴ καὶ ἡ ἔνδεια· ἡ γὰρ μεσότης τῆς μὲν ὑπερβο[illegible]λῆς ἐνδεέστερον, τῆς δ' ἐνδείας ὑπερβάλλον. διὸ καὶ [illegible] ἄσωτοι τοὺς ἐλευθερίους ἀνελευθέρους φασὶν εἶναι, οἱ δ' [illegible]λεύθεροι τοὺς ἐλευθερίους ἀσώτους, καὶ οἱ μὲν θρασεῖ[illegible] προπετεῖς τοὺς ἀνδρείους καλοῦσι δειλούς, οἱ δὲ δειλοὶ τοὺ[illegible]δρείους προπετεῖς καὶ μαινομένους. διὰ δύο δὴ αἰτί[illegible] ζαιμεν ἂν ἀντιτιθέναι τῇ μεσότητι τὴν ὑπερβολὴν [illegible] ἔνδειαν. ἢ γὰρ ἐξ αὐτοῦ τοῦ πράγματος σκοποῦσι [illegible] ἐγγύτερόν ἐστι τοῦ μέσου ἢ πορρώτερον, οἷον ἐλευθ[illegible] πότερον ἀσωτία ἢ ἀνελευθερία πορρώτερον. μᾶλλο[illegible] ἂν δόξειεν ἡ ἐλευθεριότης ἀσωτία ἢ ἡ ἀνελευθερία. [illegible]ρώτερον ἄρα ἡ ἀνελευθερία. τὰ δὲ πλεῖον ἀπέχοντα [illegible] μέσου ἐναντιώτερα δόξειεν ἂν εἶναι. ἐκ μὲν ἄρα αὐτ[illegible] πράγματος ἡ ἔνδεια ἐναντιώτερον φαίνεται. ἔστι [illegible] ἄλλως, οἷον πρὸς ἃ μᾶλλον πεφύκαμεν, ταῦτα μᾶλ[illegible] ἐναντία τῷ μέσῳ. οἷον πεφύκαμεν μᾶλλον ἀκόλαστ[illegible] ἢ κόσμιοι· ἡ οὖν ἐπίδοσις γίνεται μᾶλλον πρὸς ἃ π[illegible]καμεν· πρὸς ἃ δὲ μᾶλλον ἐπιδίδομεν, ταῦτα καὶ μᾶλ[illegible] ἐναντία. ἐπιδίδομεν δὲ πρὸς ἀκολασίαν μᾶλλον ἢ [illegible] κοσμιότητα, ὥστ' ἐναντιώτερον ἂν εἴη ὑπερβολὴ μεσ[illegible] ἡ γὰρ ἀκολασία ὑπερβολὴ σωφροσύνης. ὅ τι μὲν [illegible] ἡ ἀρετή, ἐπέσκεπται· μεσότης γὰρ δοκεῖ τις εἶναι τῶν [illegible]θῶν, ὥστε δέοι ἂν τὸν μέλλοντα κατὰ τὸ ἦθος εὐδ[illegible]σειν τὴν μεσότητα τῶν παθῶν ἑκάστου διατηρεῖν. [illegible] ἔργον ἐστὶ σπουδαῖον εἶναι. ἐν ἑκάστῳ γὰρ τὸ μέσον [illegible] ἔργον, οἷον κύκλον μὲν γράψαι παντός ἐστι, τὸ δὲ [illegible] τὸ ἐν αὐτῷ ἤδη λαβεῖν χαλεπόν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ [illegible]

3. τῶν post ἀρετῶν om M^b. ‖ 6. ἂν] εἴ M^b. ἂν — 7. φέρεσθαι om pr K^b, οὖν om rc K^b. ‖ 6. ἐθίζει M^b. ‖ 8. καὶ et [illegible] om K^b. ‖ 12. τις K^bM^b. ‖ 13. ζῆλος om M^b. ‖ 16. τὰ] καὶ τὰ M^b. ‖ 20. ἔχον K^b. ‖ 22. καὶ et 24. καὶ ante ἐπ' et [illegible] τοῦ εὖ ἔχειν om K^b. ‖ 34. ἡδονὴ K^b. ‖ 38. οἷον ἡ μοιχεία M^b.

3. ὃ ἐν ante ἐλλείψει om K^b. ‖ 4. ἐστιν om M^b. ‖ 7. ἡ om M^b. ‖ ὑπερβολὴ θρασύτης K^bM^b. ‖ 8. μεσότητι οὔσῃ om K^b. ‖ [illegible] ἀνελευθερίους K^bM^b. ‖ ἀνελευθέριοι M^b. ‖ 17. δὴ δύο αἰτίας δόξοιμεν ἀντιτιθέναι K^b. ‖ 20. ἐστι] εἶναι K^b. ‖ ἢ — 21. γὰρ] [illegible] K^b. ‖ 21 et 22. ἀσωτεία M^b. ‖ 22. ἡ utrumque om K^b. ‖ 23. πλείω M^b. ‖ 27. ἢ κόσμιοι εἶναι K^b. ‖ 34. μέλλοντα] [illegible] ‖ 38. τούτω M^b. ‖ ἤδη om M^b. ‖ καὶ om K^b.

ιὰν ῥᾴδιον, καὶ τὸ ἐναντίον δὲ τούτῳ, τὸ δὲ μέσως χαλεπόν. ἁπλῶς δὲ ἐν ἑκάςῳ τῶν παθῶν ἔςιν ἰδεῖν ὶ ἐμπεριέχον τὸ μέσον ῥᾴδιόν ἐςι, τὸ δὲ μέσον χα- , καθ' ὃ ἐπαινϐμεθα· διὸ καὶ σπάνιον τὸ σπϐδαῖον.

'Επεὶ δ' οὖν ὑπὲρ ἀρετῆς εἴρηται, μετὰ τϐτ' ἂν εἴη ·έον πότερον δυνατὴ παραγενέσθαι ἢ ϋ, ἀλλ' ὥσπερ άτης ἔφη, ὐκ ἐφ' ἡμῖν γενέσθαι τὸ σπϐδαίϐς εἶναι ἢ .ους. εἰ γάρ τις, φησίν, ἐρωτήσειεν ὀντιναῦν πότερον ϐύλοιτο δίκαιος εἶναι ἢ ἄδικος, οὐθεὶς ἂν ἕλοιτο τὴν ιν. ὁμοίως δ' ἐπ' ἀνδρείας καὶ δειλίας καὶ τῶν ἄλ- ἰρετῶν ἀεὶ ὡσαύτως. δῆλον δ' ὡς εἰ φαῦλοί τινές ὐκ ἂν ἑκόντες εἴησαν φαῦλοι· ὥστε δῆλον ὅτι ὐδὲ ιῖοι. ὁ δὴ τοιϐτος λόγος ὐκ ἔςιν ἀληθής. διὰ τί γὰρ οθέτης ὐκ ἐᾷ τὰ φαῦλα πράττειν, τὰ δὲ καλὰ καὶ ιῖα κελεύει; καὶ ἐπὶ μὲν τοῖς φαύλοις ζημίαν τάτ- ὶν πράττῃ, ἐπὶ δὲ τοῖς καλοῖς, ἂν μὴ πράττῃ; καί- τοπος ἂν εἴη ταῦτα νομοθετῶν ἃ μὴ ἐφ' ἡμῖν ἐστὶ ειν. ἀλλ' ὡς ἔοικεν, ἐφ' ἡμῖν τὸ σπϐδαίοις εἶναι καὶ ϐύλοις. ἔτι δὲ μαρτυρϐσιν οἵ τ' ἔπαινοι καὶ οἱ ψόγοι ενοι· ἐπὶ μὲν γὰρ τῇ ἀρετῇ ἔπαινος, ἐπὶ δὲ τῇ κα- λόγος, ἔπαινος δὲ καὶ ψόγος ὐκ ἐπὶ τοῖς ἀκουσίοις, δῆλον ὅτι ὡσαύτως ἐφ' ἡμῖν καὶ τὰ σπουδαῖά ἐστι ειν καὶ τὰ φαῦλα. ἔλεγον δὲ καὶ τοιαύτην τινὰ πα- ιήν, βϐλόμενοι δεικνύναι ὅτι ὐχ ἑκϐσιον. διὰ τί γάρ, ·, ὅταν νοσῶμεν ἢ αἰσχροὶ ὦμεν, οὐδεὶς ψέγει τοὺς ς; τὸ δ' ὐκ ἀληθές· ψέγομεν γὰρ καὶ τϐς τοιϐτους, αὐτϐς οἰηθῶμεν αἰτίους εἶναι τοῦ νοσεῖν ἢ τϐ κακῶς τὸ σῶμα, ὡς ὂν καὶ ἐνταῦθα τὸ ἑκϐσιον. ἔοικεν ὖν κατ' ἀρετὴν καὶ κακίαν εἶναι τὸ ἑκϐσιον. ἔτι δ' ἂν ϐτο ἐναργέςερον καὶ ἐντεῦθεν ἴδοι. πᾶσα γὰρ φύσις ιική ἐςιν ϐσίας τοιαύτης οἵα ἐςίν, οἷον τὰ φυτὰ καὶ ῷα· ἀμφότερα γὰρ γεννητικά. γεννητικὰ δὲ ἐκ τῶν ν, οἷον τὸ δένδρον ἐκ τοῦ σπέρματος· αὕτη γάρ τις τὸ δὲ μετὰ τὰς ἀρχὰς οὕτως ἔχει· ὡς γὰρ ἂν ν αἱ ἀρχαί, ϐτως καὶ τὰ ἐκ τῶν ἀρχῶν ἔχει. ἐναρ- ιν δ' ἔςι κατιδεῖν τϐτο ἐν τοῖς κατὰ γεωμετρίαν· καὶ κεῖ ἐπειδή τινες λαμβάνονται ἀρχαί, ὡς ἂν αἱ ἀρ- χωσιν, ϐτω καὶ τὰ μετὰ τὰς ἀρχάς, οἷον εἰ τὸ τρί- δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει, τὸ δὲ τετράγωνον τέτταρσιν, ὡς ἂν μεταβάλλῃ τὸ τρίγωνον, ϐτω καὶ τὸ τετράγωνον συμμεταβάλλει· ἀντιςρέφει γάρ· καὶ ἐὰν τὸ τετράγωνον μὴ ἔχῃ τέτταρσιν ὀρθαῖς ἴσας, ὐδὲ τὸ τρίγωνον ἕξει δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας. ϐτω τοίνυν καὶ ὁμοίως τϐτοις καὶ ἐπ' ἀνθρώπϐ. 11

ἐπειδὴ γὰρ γεννητικόν ἐςιν ἄνθρωπος ϐσίας, ἔκ τινων ἀρχῶν καὶ τῶν πράξεων ὧν πράττει ἄνθρωπος γεννητικόν ἐστιν. τί γὰρ ἂν ἄλλο; ϐτε γὰρ ἀψύχων ὐθὲν λέγομεν πράττειν, ϐτε τῶν ἐμψύχων τῶν ἄλλων ἔξω ἀνθρώπων. δῆλον ὖν ὅτι ὁ ἄνθρωπος τῶν πράξεών ἐςι γεννητικός. ἐπεὶ ὖν ὁρῶμεν μεταβαλλϐσας τὰς πράξεις καὶ οὐδέποτε τὰ αὐτὰ πράττομεν, εἰσὶ δὲ αἱ πράξεις γεγενημέναι ἔκ τινων ἀρχῶν, δῆλον ὅτι, ἐπειδὴ αἱ πράξεις μεταβάλλϐσιν, καὶ αἱ ἀρχαὶ τῶν πράξεων, ἀφ' ὧν εἰσί, μεταβάλλϐσιν, ὥσπερ ἔφαμεν παραβάλλοντες ἐπὶ τῶν ἐν γεωμετρίᾳ. ἀρχὴ δ' ἐςὶ πράξεως καὶ σπϐδαίας καὶ φαύλης προαίρεσις καὶ βϐλησις καὶ τὸ κατὰ λόγον πᾶν. δῆλον τοίνυν ὅτι καὶ αὗται μεταβάλλϐσιν· μεταβάλλομεν γὰρ καὶ ταῖς πράξεσιν ἑκόντες, ὥςε καὶ ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ προαίρεσις· μεταβάλλει γὰρ ἑκϐσίως. ὥςε δῆλον ὅτι ἐφ' ἡμῖν ἂν εἴη καὶ σπϐδαίοις εἶναι καὶ φαύλοις. ἴσως ὖν λέγοι ἄν τις, ἐπειδήπερ ἐν ἐμοί ἐςι τὸ δικαίῳ εἶναι καὶ σπϐδαίῳ, ἐὰν βϐλωμαι, ἔσομαι πάντων σπϐδαιότατος. ϐ δὴ δυνατὸν τϐτο. διὰ τί; ὅτι ὐδ' ἐπὶ τϐ σώματος γίγνεται τϐτο. ϐ γὰρ ἄν τις βϐληται ἐπιμελεῖσθαι τϐ σώματος, καὶ δὴ πάντων ἄριςον ἕξει τὸ σῶμα. δεῖ γὰρ μὴ μόνον τὴν ἐπιμέλειαν ὑπάρχειν, ἀλλὰ καὶ τῇ φύσει γίνεσθαι τὸ σῶμα καλὸν κἀγαθόν. βέλτιον μὲν ὖν ἕξει τὸ σῶμα, ἄριςα μέντοι πάντων ϐ. ὁμοίως δὲ δεῖ ὑπολαμβάνειν καὶ ἐπὶ ψυχῆς· οὐ γὰρ ἔςαι ὁ προαιρϐμενος εἶναι σπϐδαιότατος, ἂν μὴ καὶ ἡ φύσις ὑπάρξῃ, βελτίων μέντοι ἔςαι.

'Επεὶ οὖν φαίνεται ἐφ' ἡμῖν ὂν τὸ σπουδαῖον εἶναι, 12
ἀναγκαῖον τὸ μετὰ ταῦτα εἰπεῖν ὑπὲρ ἑκϐσίϐ, τί ἐστι τὸ ἑκϐσιον· τϐτο γάρ ἐςι τὸ κυριώτατον πρὸς τὴν ἀρετήν, τὸ ἑκϐσιον. ἑκϐσιον δὲ ἁπλῶς μὲν ϐτως ῥηθῆναί ἐςιν ὃ πράττομεν μὴ ἀναγκαζόμενοι· ἀλλ' ἴσως σαφέστερον λεκτέον ἐςὶν ὑπὲρ αὐτϐ. ἔςιν ὖν καθ' ὃ πράττομεν ὄρεξις, ὀρέξεως δ' ἐστὶν εἴδη τρία, ἐπιθυμία θυμὸς βϐλησις. πρῶτον μὲν ὖν τὴν κατ' ἐπιθυμίαν πρᾶξιν ἐπισκεπτέον, πότερον ἑκϐσιός ἐςιν ἢ ἀκϐσιος. τὸ μὲν ὖν ἀκϐσιον ὐκ ἂν δόξειεν. διὰ τί

. ἰδεῖν ἔςιν M^b. ‖ 3. περιέχον M^b. ‖ 11. ἀεὶ] εἴη M^b. ‖ δ' om K^b. ‖ 17. μηδὲ K^b. ‖ 19. οἱ et 21. ὐκ om M^b. ‖ 22. ὡσαύτως] ως K^b. ‖ 25. φησὶν M^b. ‖ 26. τὸ] τοῦτο M^b. ‖ 27. αὐτϐς om M^b. ‖ 28. ὖν ἐν τῷ] δὲ καὶ τὸ K^b. ‖ 35. ἐνεργέςερον K^b.
. ὡς ἂν] καὶ ἐὰν K^b. ‖ μεταβάλῃ K^b. ‖ 2. μεταβάλλει M^b. ‖ 3. μὴ ante 2. τὸ M^b. ‖ 4. ἀνθρώπων M^b. ‖ 6. τῶν om M^b. ‖ ἄλλων] ἄλλο K^b. ‖ 9. ὁ om K^b. ‖ 18. καὶ post ἀρχὴ om M^b. ‖ 19. ὅτι καὶ ἐφ' K^b. ‖ 27 et 30. μέντοι] δὲ M^b. ‖ 31. M^b. ‖ 32 et 33. τὸ post ἐστι om M^b. ‖ 37. πρότερον M^b. ‖ 38. ἑκούσιόν ἐςιν ἢ ἀκύσιον M^b. ‖ 39. τὸ] οἷον τὸ K^b. τὸ μὲν ὖν om M^b.

καὶ πόθεν; ὅτι ὅσα μὴ ἑκόντες πράττομεν, ἀναγκαζόμενοι πράττομεν, ἐπὶ δὲ τοῖς ἐξ ἀνάγκης πραττομένοις πᾶσιν ἕπεται λύπη· τοῖς δὲ δι' ἐπιθυμίαν πραττομένοις ἡδονὴ ἀκολυθεῖ, ὥϛε ὑτωσί γε ὐκ ἂν εἴη τὰ δι' ἐπιθυμίαν πραττόμενα ἀκύσια, ἀλλ' ἑκύσια. ἀλλὰ πάλιν ἄλλος λόγος τις τύτῳ ἐναντιῦται, ὁ ἐπὶ τῇ ἀκρασίᾳ. ὐθεὶς γάρ, φησί, πράττει ἑκὼν τὰ κακά, εἰδὼς ὅτι κακά ἐϛιν· ἀλλὰ μήν, φησίν, ὅ γε ἀκρατὴς εἰδὼς ὅτι ταῦτα φαῦλά ἐϛιν ὅμως πράττει, καὶ κατ' ἐπιθυμίαν γε πράττει· οὐκ ἄρα ἑκών· ἀναγκαζόμενος ἄρα. ἐνταῦθα πάλιν ὁ αὐτὸς λόγος ἀπαντήσεται. καὶ γὰρ εἰ κατ' ἐπιθυμίαν, ὐκ ἐξ ἀνάγκης· τῇ γὰρ ἐπιθυμίᾳ ἡδονὴ ἀκολουθεῖ, τὰ δὲ δι' ἡδονὴν οὐκ ἐξ ἀνάγκης. καὶ ἄλλως τῦτ' ἂν γένοιτο δῆλον, ὅτι ὁ ἀκρατὴς ἑκὼν πράττει· οἱ μὲν γὰρ ἀδικῦντες ἑκόντες ἀδικῦσιν, οἱ δὲ ἀκρατεῖς ἄδικοι καὶ ἀδικῦσιν, ὥϛε ὁ ἀκρατὴς ἑκὼν
13 ἂν πράττοι τὰ κατὰ τὴν ἀκρασίαν. ἀλλὰ πάλιν ἄλλος λόγος ἐναντιῦται, ὅς φησιν ὐχ ἑκύσιον εἶναι. ὁ γὰρ ἐγκρατὴς ἑκὼν πράττει τὰ κατὰ τὴν ἐγκράτειαν· ἐπαινεῖται γάρ, ἐπαινῦνται δὲ ἐπὶ τοῖς ἑκυσίοις. εἰ δ' ἐστὶ τὸ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν ἑκύσιον, τὸ παρὰ τὴν ἐπιθυμίαν ἀκύσιον· ὁ δ' ἐγκρατὴς παρὰ τὴν ἐπιθυμίαν πράττει, ὥϛε ὁ ἐγκρατὴς ὐχ ἑκὼν ἂν εἴη ἐγκρατής. ἀλλ' ὐ δοκεῖ· ὐδ' ἄρα τὸ κατ' ἐπιθυμίαν ἑκύσιόν ἐστιν. πάλιν ἐπὶ τῶν κατὰ τὸν θυμὸν ὁμοίως· οἱ γὰρ αὐτοὶ λόγοι οἵπερ καὶ κατὰ τῆς ἐπιθυμίας ἁρμόττυσιν, ὥϛε τὴν ἀπορίαν ποιήσυσιν· ἔϛι γὰρ ἀκρατῆ καὶ ἐγκρατῆ ὀργῆς εἶναι. ἔτι λοιπή ἐϛι τῶν ὀρέξεων ὧν διειλόμεθα ἡ βύλησις, πρὸς τὸ ἐπισκέπτεσθαι εἰ ἐϛὶν ἑκύσιον. ἀλλὰ μὴν οἵ γε ἀκρατεῖς ἐφ' ἃ ὁρμῶσι, ταῦτα τέως βούλονται· πράττουσιν ἄρα οἱ ἀκρατεῖς τὰ φαῦλα βουλόμενοι. ἑκὼν δέ γε ὐθεὶς τὰ κακὰ εἰδὼς πράττει ὅτι κακά ἐϛιν· ὁ δ' ἀκρατής, εἰδὼς τὰ κακὰ ὅτι κακά, πράττει βυλόμενος. ὐκ ἄρα ἑκών, ὐδ' ἡ βύλησις ἑκύσιον ἄρα ἐϛίν. ἀλλ' ὗτος ὁ λόγος ἀναιρεῖ ἀκρασίαν καὶ τὸν ἀκρατῆ. εἰ γὰρ μὴ ἑκών, ὐκ ἔϛι ψεκτός· ἀλλ' ἔστιν ὁ ἀκρατὴς ψεκτός· ἑκὼν ἄρα· ἡ ἄρα βύλησις ἑκύσιον. ἐπεὶ ὖν λόγοι τινὲς ἐναντίοι φαίνονται, σαφέστερον λεκτέον ὑπὲρ τοῦ ἑκουσίου.

14 Πρότερον τοίνυν ἂν εἴη λεκτέον ὑπὲρ βίας καὶ ὑπὲρ ἀνάγκης. ἡ μὲν γὰρ βία ἐϛὶ καὶ ἐν τοῖς ἀψύχοις. ἑκά[illegible]ϛοις γάρ ἐϛι τῶν ἀψύχων οἰκεῖος τόπος ἀποδεδομένος, [illegible] μὲν πυρὶ ὁ ἄνω, τῇ δὲ γῇ ὁ κάτω· ἔστι μέντοι γε βιά[illegible]σασθαι καὶ τὸν λίθον ἄνω φέρεσθαι καὶ τὸ πῦρ κά[illegible] ἔϛι δὲ καὶ τὸ ζῷον βιάσασθαι, οἷον ἵππον ἐπ' ὀρθὸν θέ[illegible] ἀντιλαμβανόμενον ἀποϛρέψαι. ὅσοις μὲν ὖν ἐϛὶν ἐκτὸ[illegible] αἰτία τῦ παρὰ φύσιν τι ἢ παρ' ἃ βύλονται ποιεῖν, φή[illegible] βιαζομένους ἃ ἂν ποιῶσι ποιεῖν. ἐν οἷς δ' ἐν αὐτοῖς [illegible] ἡ αἰτία, ὐκέτι τύτυς βιάζεσθαι ἐρῦμεν. εἰ δὲ μή, ὁ ἀκρα[illegible]τὴς ἀντερεῖ, ὐ φάσκων φαῦλος εἶναι· βιαζόμενος γὰρ φ[illegible]σει ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας τὰ φαῦλα πράττειν. τῦ ὖν βια[illegible] οὗτος ἡμῖν ἔϛω ὁ ὁρισμός, ὧν ἐκτός ἐϛιν ἡ αἰτία ὑφ' [illegible] βιάζονται πράττειν. ὧν δ' ἐντὸς καὶ ἐν αὐτοῖς ἡ αἰ[illegible] οὐ βία.

Πάλιν δ' ὑπὲρ ἀνάγκης καὶ τοῦ ἀναγκαίου λεκ[illegible] τὸ δ' ἀναγκαῖον ὐ πάντως ὐδ' ἐν παντὶ λεκτέον ἐϛί, [illegible] ὅσα ἡδονῆς ἕνεκεν πράττομεν. εἰ γάρ τις λέγοι ὅτι ἠ[illegible]κάσθην τὴν τοῦ φίλυ γυναῖκα διαφθεῖραι ὑπὸ τῆς [illegible] ἄτοπος ἂν εἴη. τὸ γὰρ ἀναγκαῖον ὐκ ἐν παντί, ἀλλ' [illegible] ἐν τοῖς ἐκτός, οἷον ὃς ἂν καταβλάπτηται ἀντικαταλλ[illegible]τόμενός τι ἄλλο μεῖζον ἀναγκαζόμενος ὑπὸ τῶν π[illegible]των. οἷον ἠναγκάσθην συντονώτερον βαδίσαι εἰς ἀγρ[illegible] γὰρ μή, ἀπολωλότ' ἂν εὗρον τὰ ἐν ἀγρῷ. ἐν τοῖς τ[illegible]τοις ἄρα τὸ ἀναγκαῖον.

Ἐπεὶ δὲ τὸ ἑκύσιον ἐν οὐδεμιᾷ ὁρμῇ ἐϛίν, λοιπ[illegible] εἴη τὸ ἐκ διανοίας γιγνόμενον. τὸ γὰρ ἀκύσιόν ἐϛι [illegible] κατ' ἀνάγκην καὶ κατὰ βίαν γιγνόμενον, καὶ τρίτ[illegible] μετὰ διανοίας γίγνεται. δῆλον δ' ἐϛὶ τῦτο ἐκ τῶν γ[illegible]μένων· ὅταν γάρ τις πατάξῃ τινὰ ἢ ἀποκτείνῃ ἤ [illegible] τοιύτων ποιήσῃ μηδὲν προδιανοηθείς, ἄκοντά φαμ[illegible]σαι, ὡς τῦ ἑκυσίυ ὄντος ἐν τῷ διανοηθῆναι. οἷόν φασί [illegible] τινα γυναῖκα φίλτρον τινὶ δῦναι πιεῖν, εἶτα τὸν ἄνθρ[illegible] ἀποθανεῖν ὑπὸ τῦ φίλτρυ, τὴν δ' ἄνθρωπον ἐν Ἀρεί[illegible] ἀποφυγεῖν· οὗ παρῦσαν δι' οὐθὲν ἄλλο ἀπέλυσαν ἢ [illegible] ὐκ ἐκ προνοίας. ἔδωκε μὲν γὰρ φιλίᾳ, διήμαρτε δὲ [illegible] διὸ οὐχ ἑκύσιον ἐδόκει εἶναι, ὅτι τὴν δόσιν τοῦ φίλτ[illegible] μετὰ διανοίας τοῦ ἀπολέϛθαι αὐτὸν ἐδίδου. ἐνταῦθα [illegible] τὸ ἑκύσιον πίπτει εἰς τὸ μετὰ διανοίας.

2. πράττομεν] ποιοῦμεν $K^b M^b$. ‖ 3. δὴ M^b. ‖ 8. ταῦτα om M^b. ‖ 10. ἀπαντήσει M^b. ‖ 11. τῇ — 13. ἀνάγκης et 20. τὸ ἀκύσιον om M^b. ‖ 21. κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν οὐ πράττει M^b. ‖ 22. κατ'] κατὰ τὴν M^b. ‖ 26. ὀργῆς om M^b. ‖ 30. πράττει [illegible] M^b. ‖ 31. ὁ — 32. βυλόμενος] ὁ δ' ἀκρατὴς τὰ κακὰ πράττει εἰδὼς ὅτι κακά ἐϛιν. εἰ δ' ὁ ἀκρατὴς τὰ κακὰ εἰδὼς ὅτι κακὰ πράττει β[illegible]λόμενος M^b. ‖ 31. εἰδὼς om K^b. ‖ 38. πότερον pr K^b.

1. ἑκάϛων M^b. ‖ 3. δὲ om M^b. ‖ μέντοι] δὲ M^b. ‖ 6. ὁ αἴτιος M^b. ‖ 7. περὶ ἃ βύλεται M^b. ‖ 8. ἃ om K^b. ‖ 10. φ[illegible] K^b. ‖ 12. ἡμῶν K^b. ‖ ἐφ' K^b. ‖ 17. ἕνεκα M^b. ‖ 19. ἄτοπον M^b. ‖ 20. οἷον om M^b. ‖ 24. ἀκούσιον M^b. ‖ 32. τινι om [illegible]. ‖ 33. ἀπὸ M^b. ‖ ἀρειοπάγῳ M^b.

Ἐτι δὲ λοιπόν ἐςιν ἐπισκέψασθαι τὴν προαίρεσιν, πό- ἐςιν ὄρεξις ἢ οὔ. ὄρεξις μὲν γὰρ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἐγγίνεται, προαίρεσις δ' οὔ· ἡ γὰρ προαίρεσις μετὰ λόγος δ' ἐν οὐδενὶ τῶν ἄλλων ζῴων ἐςίν. ὄρεξις μὲν ἂν εἴη. ἀλλ' ἆρά γε βούλησις; ἢ οὐδὲ τοῦτο; βούλη- ἐν γάρ ἐςι καὶ τῶν ἀδυνάτων, οἷον βουλόμεθα μὲν ιτοι εἶναι, προαιρούμεθα δὲ οὔ. ἔτι δὲ προαίρεσις μὲν στι τοῦ τέλους ἀλλὰ τῶν πρὸς τὸ τέλος, οἷον οὐθεὶς ραῖται ὑγιαίνειν, ἀλλὰ τὸ πρὸς τὴν ὑγίειαν προαιρού- περιπατεῖν, τροχάζειν· βουλόμεθα δὲ τὰ τέλη· ὑγιαί- ιὰρ βουλόμεθα. ὥςε δῆλον καὶ οὕτως ὅτι οὐ ταὐτὸν ἡ ισις καὶ ἡ προαίρεσις, ἀλλ' ἡ προαίρεσις ἔοικεν οὕτως ὥσπερ καὶ τοὔνομα αὐτῆς ἔχει, οἷον προαιρούμεθα τόδε οῦδε, οἷον τὸ βέλτιον ἀντὶ τοῦ χείρονος. ὅταν οὖν ἀντικα- ιττώμεθα τὸ βέλτιον ἀντὶ τοῦ χείρονος ἐν αἱρέσει ὄντος, θα τὸ προαιρεῖσθαι δόξειεν ἂν οἰκεῖον εἶναι. ἐπεὶ οὖν ἡ ιεσις οὐθὲν τούτων ἐςίν, ἆρά γ' ἐςὶ τὸ κατὰ διάνοιαν ἐν ιέσει, ἢ οὐδὲ τοῦτο; πολλὰ γὰρ διανοούμεθα καὶ δοξά- κατὰ διάνοιαν· ἆρ' οὖν ἃ διανοούμεθα, ταῦτα καὶ προαι- α ἢ οὔ; πολλάκις γὰρ διανοούμεθα ὑπὲρ τῶν ἐν Ἰνδοῖς, οὔτι καὶ προαιρούμεθα. οὐκ ἄρα οὐδὲ διάνοιά ἐςιν ἡ ισις. ἐπεὶ οὖν καθ' ἕκαςον τούτων οὐδέν ἐςιν ἡ προαί- ταῦτα δ' ἐςὶ τὰ ἐν τῇ ψυχῇ γινόμενα, ἀναγκαῖον αζομένων τινῶν τούτων εἶναι τὴν προαίρεσιν. ἐπεὶ οὖν ὥσπερ ἔμπροσθεν ἐλέχθη, ἡ προαίρεσις τῶν πρὸς τὸ ἀγαθῶν καὶ οὐ τοῦ τέλους, καὶ τῶν δυνατῶν ἡμῖν, καὶ ἀντιλογίαν παραδιδόντων πότερον τοῦτο ἢ τοῦτο αἱρετόν, ὅτι δέοι ἂν πρότερον διανοηθῆναι ὑπὲρ αὐτῶν καὶ ύσασθαι, εἶθ' ὅταν ἡμῖν φανῇ κρεῖττον διανοηθεῖσιν, ὁρμή τις τοῦ πράττειν ἐςίν, καὶ τοῦτο δὴ πράττοντες προαίρεσιν δοκοῦμεν πράττειν. εἰ τοίνυν ἡ προαίρεσις τις βουλευτικὴ μετὰ διανοίας, οὐκ ἔςι τὸ ἑκούσιον ρετόν. ἑκόντες γὰρ πολλὰ πράττομεν πρὸ τοῦ διανοη- καὶ βουλεύσασθαι, οἷον καθίζομεν καὶ ἀνιστάμεθα ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα ἑκόντες μὲν ἄνευ δὲ τοῦ δια- ιαι, τὸ δὲ κατὰ προαίρεσιν πᾶν ἦν μετὰ διανοίας.

οὐκ ἄρα τὸ ἑκούσιον προαιρετόν, ἀλλὰ τὸ προαιρετὸν ἑκούσιον· ἄν τι γὰρ προαιρώμεθα πράττειν βουλευσάμενοι, ἑκόντες πράττομεν. φαίνονται δέ τινες ὀλίγοι καὶ τῶν νομοθετῶν διορίζειν τό τε ἑκούσιον καὶ τὸ ἐκ προαιρέσεως ἕτερον ὄν, ἐλάττους τὰς ζημίας ἐπὶ τοῖς ἑκουσίοις ἢ τοῖς κατὰ προαί- ρεσιν τάττοντες. ἔστιν οὖν ἡ προαίρεσις ἐν τοῖς πρακτοῖς, καὶ τούτοις ἐν οἷς ἐφ' ἡμῖν ἐςὶ καὶ πρᾶξαι καὶ μὴ πρᾶξαι, καὶ οὕτως ἢ μὴ οὕτως, καὶ ἐν οἷς ἔςι λαβεῖν τὸ διὰ τί. τὸ δὲ διὰ τί οὐχ ἁπλοῦν ἐστίν. ἐν μὲν γὰρ γεωμετρίᾳ, ὅταν φῇ τὸ τετράγωνον τέτταρσιν ὀρθαῖς ἴσας ἔχειν, καὶ ἐρωτᾷ διὰ τί, ὅτι, φησί, καὶ τὸ τρίγωνον δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει. ἐν μὲν οὖν τοῖς τοιούτοις ἐκ τῆς ἀρχῆς ὡρισμένης ἔλαβον τὸ διὰ τί, ἐν δέ γε τοῖς πρακτοῖς, ἐν οἷς ἡ προαί- ρεσις, οὐχ οὕτως· οὐδεμία γὰρ κεῖται ὡρισμένη· ἀλλ' ἂν ἀπαιτῇ τις, διὰ τί τοῦτ' ἔπραξας; ὅτι οὐκ ἐνῆν ἄλλως, ἢ ὅτι βέλτιον οὕτως. ἐξ αὐτῶν τῶν συμβαινόντων, ὁποῖ' ἂν φαί- νηται βελτίω εἶναι, ταῦτα προαιρεῖται καὶ διὰ ταῦτα. διὸ δὴ ἐν τοῖς τοιούτοις τὸ βουλεύσασθαί ἐςι τὸ πῶς δεῖ, ἐν δὲ ταῖς ἐπιςήμαις οὔ· οὐθεὶς γὰρ βουλεύεται πῶς δεῖ γρά- ψαι τὸ ὄνομα Ἀρχικλέους, ὅτι ἐςὶν ὡρισμένον πῶς δεῖ γρά- ψαι τὸ ὄνομα Ἀρχικλέους. ἡ οὖν ἁμαρτία οὐ γίγνεται ἐν τῇ διανοίᾳ, ἀλλ' ἐν τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ γράφειν. ἐν οἷς γὰρ μή ἐςιν ἡ ἁμαρτία ἐν τῇ διανοίᾳ, οὐδὲ βουλεύονται ὑπὲρ τούτων· ἀλλ' ἐν οἷς ἤδη ἀόριςόν ἐςι τὸ ὡς δεῖ, ἐνταῦθα ἡ ἁμαρτία. ἔςι δ' ἐν τοῖς πρακτικοῖς τὸ ἀόριςον, καὶ ἐν οἷς διτταὶ αἱ ἁμαρτίαι. ἁμαρτάνομεν οὖν ἐν τοῖς πρακτικοῖς καὶ ἐν τοῖς κατὰ τὰς ἀρετὰς ὁμοίως. τῆς γὰρ ἀρετῆς ςο- χαζόμενοι ἁμαρτάνομεν ἐπὶ τὰς πεφυκυίας ὁδούς. ἔςι γὰρ καὶ ἐν ἐλλείψει καὶ ἐν ὑπερβολῇ ἁμαρτία, ἐφ' ἑκάτερα δὲ τούτων φερόμεθα δι' ἡδονὴν καὶ λύπην· διὰ μὲν γὰρ τὴν ἡδονὴν τὰ φαῦλα πράττομεν, διὰ δὲ τὴν λύπην τὰ

καλὰ φεύγομεν. ἔτι δ' ἐςὶν ἡ διάνοια οὐχ ὥσπερ αἴσθη- 18
σις, οἷον τῇ ὄψει οὐκ ἂν δύναιτ' οὐθὲν ἂν ἄλλο ποιῆσαι ἢ ἰδεῖν, οὐδὲ τῇ ἀκοῇ οὐθὲν ἄλλο ἢ ἀκοῦσαι. ὁμοίως δὲ οὐδὲ βουλευόμεθα πότερον δεῖ ἀκοῦσαι τῇ ἀκοῇ ἢ ἰδεῖν. ἡ δὲ διάνοια οὐ τοιοῦτον, ἀλλὰ καὶ τοῦτο δύναται πράττειν καὶ

. δὲ om M^b. ‖ 2. ἀλόγοις, omisso ζῴοις, M^b. ‖ 4. ἐν om K^b. ‖ 5. ἀλλ'] ἀλλ' ἢ M^b. ‖ 9. προαιρούμεθα μὲν περιπατεῖν τρέχειν | 14. βέλτιςον K^b. ‖ ὅταν — 15. χείρονος add ZM^b cum 2023, om K^b cum 1417 et 1855 et 2024 et Barocciano. ‖ 17. M^b. ‖ 22. ἐπεὶ — προαίρεσις om M^b. ‖ 23. τῇ om K^b. ‖ ἀναγκαῖον δὴ συνδυαζομένων M^b. ‖ 25. ἡ om K^b. ‖ 27. τὴν αἱρετώτερον M^b. ‖ 33. προαιρετόν] τὸ προαιρετόν K^b. ‖ 36. τὸ — διανοίας add ZM^b, 1417, 1855, 2023, Baroccianus; om 2024.

. ἀλλὰ τὸ] οὐκ ἄρα M^b. ‖ 2. ἃ γὰρ προαιρούμεθα M^b. ‖ 6. πρακτικοῖς M^b. ‖ 12. ὡρισμένως ἐλάβομεν M^b. ‖ 13. πρακτικοῖς . ‖ 16. ἐξ om M^b. ‖ ὁποῖον φαίνηται βέλτιον M^b. ‖ 20. ὅτι — 21. Ἀρχικλέους om Z et 2024. πῶς — Ἀρχικλέους om Ba- nus. τὸ ὄνομα Ἀρχικλέους om 1417, 1855, 2023. ‖ 22. γὰρ om K^b. ‖ 23. ἡ om M^b. ‖ οὔτε codices. ‖ 24. ἄριςόν M^b. ‖ 26. ν καὶ K^b, γὰρ M^b. ‖ 33. δύναται K^b.

ἄλλα. διὰ τοῦτο βουλεύεσθαι ἤδη ἐνταῦθα ὑπάρχει. ἔστιν οὖν ἡ ἁμαρτία ἐν τῇ αἱρέσει τῶν ἀγαθῶν οὐ περὶ τὰ τέλη (ταῦτα μὲν γὰρ ἅπαντες ὁμογνωμονοῦσιν, οἷον τὴν ὑγίειαν ὅτι ἀγαθόν) ἀλλ' ἤδη τὰ πρὸς τὸ τέλος, οἷον πότερον ἀγαθὸν πρὸς ὑγίειαν φαγεῖν τοῦτο ἢ οὔ. μάλιστα οὖν ποιεῖ ἐν τούτοις τὸ σφάλλεσθαι ἡδονὴ καὶ λύπη· τὴν μὲν γὰρ φεύγομεν, τὴν δ' αἱρούμεθα. ἐπεὶ οὖν διῄρηται ἐν τίνι ἡ ἁμαρτία καὶ πῶς, λοιπόν ἐστι τίνος ἐστὶν ἡ ἀρετὴ στοχαστική, πότερον τοῦ τέλους ἢ τῶν πρὸς τὸ τέλος, οἷον πότερον τοῦ καλοῦ ἢ τῶν πρὸς τὸ καλόν. πῶς οὖν ἡ ἐπιστήμη; πότερον τῆς οἰκοδομικῆς ἐστὶν ἐπιστήμης τὸ τέλος καλῶς προθέσθαι ἢ τὰ πρὸς τὸ τέλος ἰδεῖν; ἂν γὰρ τοῦτο καλῶς πρόθηται, οἷον καλὴν οἰκίαν ποιῆσαι, καὶ τὰ πρὸς τοῦτο οὐκ ἄλλος τις εὑρήσει καὶ ποριεῖ ἢ οἰκοδόμος. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἁπασῶν ἐπιστημῶν. ὡσαύτως ἄρα δόξειεν ἂν ἔχειν καὶ ἐπ' ἀρετῆς, μᾶλλον εἶναι αὐτῆς τὸν σκοπὸν πρὸς τὸ τέλος, ὃ δεῖ ὀρθῶς προθέσθαι, ἢ τὰ πρὸς τὸ τέλος· καὶ ἐξ ὧν τοῦτ' ἔσται οὐθεὶς ἄλλος ποριεῖ, καὶ εὑρήσει ἃ δεῖ πρὸς τοῦτο. καὶ εὔλογον δὲ τούτου εἶναι προθετικὴν τὴν ἀρετήν, ἐν οἷς ἡ ἀρχὴ τοῦ βελτίστου ἐστὶν ἕκαστον καὶ ποιητικὸν καὶ προθετικόν. οὐθὲν οὖν βέλτιον τῆς ἀρετῆς ἐστίν· ταύτης γὰρ ἕνεκεν καὶ τἆλλά ἐστιν, καὶ πρὸς ταύτην ἐστὶν ἡ ἀρχή. τούτου ἕνεκεν μᾶλλον τὰ πρὸς τοῦτ' ἐστίν· τὸ δὲ τέλος ἀρχῇ τινὶ ἔοικεν, καὶ τούτου ἕνεκέν ἐστιν ἕκαστον. ἀλλὰ κατὰ τρόπον τοῦτο ἔσται. ὥστε δῆλον ὡς κἀπὶ τῆς ἀρετῆς, ἐπειδὴ βελτίστη ἐστὶν αἰτία, ὅτι τοῦ τέλους ἐστὶ στοχαστικὴ μᾶλλον ἢ
19 τῶν πρὸς τὸ τέλος. ἀρετῆς δέ γ' ἐστὶ τέλος τὸ καλόν. τούτου ἄρ' ἐστὶ στοχαστικὴ μᾶλλον ἢ ἐξ ὧν ἔσται. ἔστι δὲ καὶ ταῦτα ταύτης. ὅλως δὲ δὴ φαίνεται ἄτοπον· ἴσως γὰρ ἂν ἐν γραφικῇ εἴη τις ἀγαθὸς μιμητής, ὅμως δὲ οὐκ ἂν ἐπαινεθείη, ἂν μὴ τὸν σκοπὸν θῇ τὰ κάλλιστα μιμεῖσθαι. τῆς ἀρετῆς ἄρα παντελῶς τοῦτ' ἐστί, τὸ καλὸν προθέσθαι. διὰ τί οὖν, ἄν τις εἴποι, πρότερον μὲν ἐλέγομεν τὴν ἐνέργειαν κρεῖττον εἶναι ἢ τὴν ἀρετὴν αὐτήν, νῦν δ' οὐκ ἐξ οὗ ἡ ἐνέργεια, τοῦτο τῇ ἀρετῇ ἀποδίδομεν ὡς κάλλιον, ἀλλ' ἐν ᾧ οὐκ ἔστιν ἐνέργεια; ναί, ἀλλὰ καὶ νῦν φαμὲν τοῦτο ὁμοίως, τὴν ἐνέργειαν τῆς ἕξεως βέλτιον εἶναι· οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι τὸν σπουδαῖον θεωροῦντες κρίνουσιν ἐκ [illegible] πράττειν, διὰ τὸ μὴ δυνατὸν εἶναι δηλῶσαι τὴν ἑκά[illegible] προαίρεσιν ἣν ἔχει, ἐπεὶ εἰ ἦν εἰδέναι τὴν ἑκάστου γνώ[illegible] ὡς ἔχει πρὸς τὸ καλόν, καὶ ἄνευ τοῦ πράττειν σπου[illegible] ἂν ἐδόκει εἶναι. ἀλλ' ἐπεὶ μεσότητάς τινας τῶν π[illegible] κατηριθμησάμεθα, λεκτέον ἂν εἴη περὶ ποῖα τῶν π[illegible] εἰσίν.

Ἐπεὶ οὖν ἐστὶν ἡ ἀνδρία περὶ θάρρη καὶ φό[illegible] σκεπτέον ἂν εἴη περὶ ποίους φόβους καὶ θάρρη. ἆρ' ε[illegible] μέν τις φοβεῖται μὴ ἀποβάλλῃ τὴν οὐσίαν, οὗτος δειλ[illegible] δέ τις θαρρεῖ περὶ ταῦτα, ἀνδρεῖος, ἢ οὔ; ὁμοίως δ' εἰ [illegible] φοβεῖται μόνον ἢ θαρρεῖ, οὔτε δειλὸν φατέον εἶναι τὸν φοβούμενον οὔτ' ἀνδρεῖον τὸν μὴ φοβούμενον. οὐκ ἄρα ἐν τ[illegible] τοιούτοις φόβοις καὶ θάρρεσίν ἐστιν ἡ ἀνδρία. ἀλλ[illegible] οὐδ' ἐν τοῖς τοιούτοις, οἷον εἰ μή τις φοβεῖται βρ[illegible] ἀστραπὰς ἢ ἄλλο τι τῶν ὑπὲρ ἄνθρωπον φοβερῶν, οὐκ [illegible]δρεῖος ἀλλὰ μαινόμενός τις. ἐν φόβοις ἄρα καὶ [illegible] ἐστιν ὁ ἀνδρεῖος τοῖς κατ' ἀνθρώπους· λέγω δὲ ἃ οἱ [illegible] φοβοῦνται ἢ οἱ πάντες, ὁ ἐν τούτοις ὢν θαρραλέ[illegible] ἀνδρεῖος. τούτων τοίνυν διωρισμένων σκεπτέον ἂν [illegible] κατὰ πολλά εἰσιν οἱ ἀνδρεῖοι, ὁ ποῖος ἀνδρεῖος. ἔστι [illegible] καὶ κατ' ἐμπειρίαν τις ἀνδρεῖος, οἷον οἱ στρατιῶται· [illegible] γὰρ οἴδασι δι' ἐμπειρίαν ὅτι ἐν τοιούτῳ τόπῳ ἢ ἐν [illegible] καιρῷ ἢ οὕτως ἔχοντι ἀδύνατόν τι παθεῖν. ὁ δὲ [illegible] εἰδὼς καὶ διὰ ταῦτα ὑπομένων τοὺς πολεμίους οὐκ [illegible] ἐὰν γὰρ τούτων μηθὲν ὑπάρχῃ, οὐχ ὑπομένει. διὸ [illegible] ἐμπειρίαν οὐ φατέον ἀνδρείους. οὐδὲ Σωκράτης δὲ [illegible]γεν, ἐπιστήμην εἶναι φάσκων τὴν ἀνδρίαν. ἡ γὰρ [illegible] ἐξ ἔθους τὴν ἐμπειρίαν λαβοῦσα ἐπιστήμη γίνεται· [illegible] δι' ἐμπειρίαν ὑπομένοντας οὐ φαμεν, οὐδ' ἐροῦσιν [illegible] εἶναι. οὐκ ἄρα ἡ ἀνδρία ἐπιστήμη ἂν εἴη. πάλιν δ' [illegible] εἰσὶν ἀνδρεῖοι ἐκ τοῦ ἐναντίου τῆς ἐμπειρίας· οἱ γὰρ [illegible] τῶν ἐκβησομένων οὐ φοβοῦνται διὰ τὴν ἀπειρίαν. [illegible] οὐδὲ τούτους φατέον ἀνδρείους. εἰσὶ δ' αὖ ἄλλοι [illegible] ἀνδρεῖοι εἶναι διὰ τὰ πάθη, οἷον οἱ ἐρῶντες ἢ οἱ [illegible]ζοντες. οὐδὲ δὴ τούτους φατέον ἀνδρείους εἶναι· ἐὰν γὰρ [illegible]

1. ἐνταῦθα ἤδη K^b. ‖ 11. ἐστὶν om K^b. ‖ 14. ἢ om pr K^b: rc ἢ ὁ. ‖ 17. δὴ K^b. ‖ 21. ἕκαστον γὰρ καὶ προθετικὸν καὶ [illegible] M^b. ‖ 22. τῶν ἀρετῶν M^b. ‖ 23. τούτου] καὶ τούτου M^b. ‖ 28. ἀρετῆς] τῆς K^b. ‖ τέλος] τὸ τέλος M^b. ‖ 29. ἐστὶ] ἐστὶν ἡ ἀρετὴ [illegible] ‖ 30. ταῦτα] ταυτὸν M^b. ‖ δὴ] τε M^b. ‖ 32. φῇς τὰ βέλτιστα K^b, φῇ μάλιστα M^b. ‖ 33. πᾶν τέλος M^b. ‖ 35. ἀρετὴν] [illegible] οὗ] ὧν K^bM^b. ‖ 37. καὶ om M^b.

2. ἄνθρωποι om K^b. ‖ κρίνουσιν om M^b. ‖ 4. ἦν δυνατὸν εἰδέναι M^b. ‖ 6. ἀλλ' ἐπεὶ om K^b. ‖ 9. ἐστὶν om M^b. ‖ 14. [illegible] M^b. ‖ 17. ὑπὲρ ἄνθρωπον] ὑπεράνω M^b. ‖ 19. δὲ οἷον ἃ M^b. ‖ πολλοὶ] λοιποὶ K^b. ‖ 20. ἢ ἅπαντες M^b. ‖ ὁ ἐν τούτοις] [illegible] K^b. ‖ 21. τοίνυν] οὖν M^b. ‖ 29. φάσκων εἶναι K^b. ‖ 32. οὐκ — εἴη om M^b. ‖ δ' αὖ] οὖν K^b. ‖ 36. ἢ om K^b. ‖ 37. [illegible]

θος ἀφαιρεθῇ, ὐκέτι εἰσὶν ἀνδρεῖοι, δεῖ δὲ τὸν ἀνδρεῖον ·ναι ἀνδρεῖον. διὸ ὐδὲ τὰ θηρία οἷον τὺς σῦς οὐκ ἂν τοι ἀνδρείους διὰ τὸ ἀμύνεσθαι, ἐπειδὰν πληγέντες ῶσιν· ὐ δεῖ δὲ τὸν ἀνδρεῖον διὰ πάθος εἶναι ἀνδρεῖον. ἔστιν ἄλλη ἀνδρία πολιτικὴ δοκοῦσα εἶναι, οἳ δι' ·ην τὴν πρὸς τοὺς πολίτας ὑπομένουσι τὺς κινδύνους ·κοῦσιν ἀνδρεῖοι εἶναι. σημεῖον δὲ τούτου· καὶ γὰρ ·ς πεποίηκε τὸν Ἕκτορα λέγοντα "Πυλυδάμας μοι ; ἐλεγχείην ἀναθήσει," διὸ οἴεται δεῖν μάχεσθαι. τὴν τοιαύτην φατέον εἶναι· ὁ γὰρ αὐτὸς ἐφ' ἑκάςῳ διορισμὸς ἁρμόσει. ὖ γὰρ ἀφαιρυμένυ μὴ διαμένει ·ία, οὐκ ἂν εἴη ἔτι ἀνδρεῖος· ἂν οὖν τὴν αἰσχύνην ·ω δι' ἣν ἦν ἀνδρεῖος, οὐκέτι ἔσται ἀνδρεῖος. ἔτι καὶ εἰσὶν ἀνδρεῖοι δοκῦντες εἶναι οἱ δι' ἐλπίδα καὶ προσ- ἀγαθῦ. ὐδὲ δὴ τύτυς φατέον εἶναι ἀνδρείυς, ἐπειδὴ ·οιούτους καὶ ἐν τοῖς τοιύτοις ἀνδρείυς λέγειν ἄτοπον ·αι. ὐδένα οὖν τῶν τοιύτων ἀνδρεῖον θετέον εἶναι τὸν ·ν ἀνδρεῖον, καὶ τίς ὁ ἀνδρεῖος σκεπτέον. ὡς ἁπλῶς ·τεῖν, ὁ διὰ μηθὲν τῶν προειρημένων ἀνδρεῖος ὤν, ἀλλὰ νομίζειν αὐτὸ εἶναι καλόν, καὶ τοῦτο ποιῶν κἂν ·τις κἂν μή. ὐδὲ δὴ παντελῶς ἄνευ πάθυς καὶ ὁρμῆς ·εται ἡ ἀνδρία· δεῖ δὲ τὴν ὁρμὴν γίνεσθαι ἀπὸ τοῦ διὰ τὸ καλόν. ὁ δὴ ὁρμῶν διὰ λόγον ἕνεκεν τοῦ ἐπὶ τὸ κινδυνεύειν, ἄφοβος ὢν περὶ ταῦτα, ὗτος ἀν- καὶ ἡ ἀνδρία περὶ ταῦτα. ἄφοβος δὲ ὐχ ὅταν ὕτω ·σῃ τῷ ἀνδρείῳ ὥςε ὅλως μὴ φοβεῖσθαι. ὁ μὲν γὰρ ·ὐκ ἀνδρεῖος, ᾧ ὅλως μηθέν ἐςι φοβερόν· ὕτω μὲν γὰρ ὁ ·ἴη καὶ τἆλλα ἄψυχα ἀνδρεῖα· ἀλλὰ δεῖ φοβεῖσθαι ·πομένειν δέ· εἰ γὰρ αὖ μὴ φοβούμενος ὑπομένει, ὐκ ἀνδρεῖος. ἔτι δὲ καὶ ὥσπερ ἐπάνω διειλόμεθα, περὶ καὶ κινδύνυς ὐ πάντας ἀλλὰ τὺς ἀναιρετικὺς τῆς ὐσίας. ὐδ' ἐν τῷ τυχόντι καὶ παντὶ χρόνῳ, ἀλλ' ἐν ᾧ οἱ καὶ οἱ κίνδυνοι πλησίον εἰσίν. εἰ γάρ τις τὸν εἰς δέκατον ·νδυνον μὴ φοβεῖται, ὔπω ἀνδρεῖος· ἔνιοι γὰρ θαρρῦσι μακρὰν ἀπέχειν, ἂν δὲ πλησίον γένωνται, ἀποθνή- τῷ δέει. ἡ μὲν ὖν ἀνδρία καὶ ὁ ἀνδρεῖος τοιοῦτος.

Σωφροσύνη δ' ἐςὶ μεσότης ἀκολασίας καὶ ἀναισθη- ·ῆς περὶ τὰς ἡδονάς. ἔστι γὰρ ἡ σωφροσύνη καὶ : ἅπασα ἀρετὴ ἕξις ἡ βελτίςη, ἡ δὲ βελτίςη ἕξις τῦ βελτίςυ ἐςίν, βέλτιςον δὲ τῆς ὑπερβολῆς καὶ τῆς ἐν- δείας τὸ μέσον· κατ' ἀμφότερα γάρ εἰσι ψεκτοί, καὶ καθ' ὑπερβολὴν καὶ κατ' ἔνδειαν. ὥςε εἴπερ τὸ μέσον βέλτιςον, ἡ σωφροσύνη μεσότης τις ἂν εἴη ἀκολασίας καὶ ἀναισθη- σίας. μεσότης μὲν ὖν ἂν εἴη τύτων, ἔστι δὲ ἡ σωφροσύνη περὶ ἡδονὰς καὶ λύπας, ὐ πάσας δὲ ὐδὲ τὰς περὶ πάντα. οὐ γὰρ εἴ τις ἥδεται θεωρῶν γραφὴν. ἢ ἀνδριάντα ἤ τι ἄλλο τῶν τοιύτων, καὶ δὴ ὗτος ἀκόλαςος· ὁμοίως δὲ ὐδὲ περὶ ἀκοῆς ὐδὲ περὶ ὀσφρήσεως, ἀλλ' ἐν ἡδοναῖς ταῖς περὶ ἁφὴν καὶ γεῦσιν. ὐδὲ δὴ περὶ ταύτας ἀνὴρ σώφρων ἔςαι ὕτως ἔχων ὥςε μηδ' ὑπὸ μιᾶς τῶν τοιύτων ἡδονῶν μηθὲν πάσχειν (ὁ μὲν γὰρ τοιῦτος ἀναίσθητος), ἀλλ' ἤδη ὁ πά- σχων καὶ μὴ ἀγόμενος, ὥςε εἰς ὑπερβολὴν αὐτῶν ἀπο- λαύων πάντα τἆλλα ποιεῖσθαι πάρεργα, καὶ αὐτόν γε τὸν ἤδη αὐτοῦ τοῦ καλῦ ἕνεκεν καὶ μὴ ἄλλυ πράττοντα σώ- φρονα. ὅςις γὰρ τῶν τοιύτων ἡδονῶν τῆς ὑπερβολῆς ἀπέ- χεται ἢ διὰ φόβον ἢ δι' ἄλλο τι τῶν τοιύτων, ὐ σώφρων. ὐδὲ γὰρ τἆλλα ζῷα λέγομεν εἶναι σώφρονα ἔξω ἀνθρώπυ, διὰ τὸ μὴ εἶναι ἐν αὐτοῖς λόγον, ᾧ δοκιμάζοντα τὸ καλὸν αἱροῦνται· πᾶσα γὰρ ἀρετὴ τῦ καλῦ καὶ πρὸς τὸ καλόν ἐστιν. ὥστε εἴη ἂν ἡ σωφροσύνη περὶ ἡδονὰς καὶ λύπας, καὶ ταύτας τὰς ἐν ἁφῇ καὶ γεύσει γινομένας.

Ἐχόμενον δ' ἂν εἴη τύτυ λέγειν ὑπὲρ πραότητος, τί ἐςι καὶ ἐν τίσιν. ἔςιν ὖν ἡ πραότης ἀνὰ μέσον ὀργιλότητος 23 καὶ ἀοργησίας. καὶ ὅλως δὲ δοκῦσιν αἱ ἀρεταὶ μεσότητές τινες εἶναι. ὅτι δ' εἰσὶ μεσότητες, καὶ οὕτως ἄν τις εἴποι· εἰ γάρ ἐστιν ἐν μεσότητι τὸ βέλτιστον, ἡ δ' ἀρετή ἐςιν ἡ βελτίστη ἕξις, βέλτιστον δ' ἐςὶ τὸ μέσον, ἡ ἀρετὴ ἂν εἴη τὸ μέσον. δῆλον δὲ ἔςαι μᾶλλον καὶ καθ' ἕκαςον σκοπῦ- σιν. ἐπειδὴ γάρ ἐστιν ὀργίλος ὁ παντὶ καὶ πάντως καὶ ἐπὶ πλεῖον ὀργιζόμενος, καὶ ψεκτὸς δὲ ὁ τοιῦτος· ὔτε γὰρ παντὶ δεῖ ὀργίζεσθαι ὔτ' ἐπὶ πᾶσιν ὔτε πάντως καὶ ἀεί, ὐδ' αὖ πάλιν ὕτως ἔχειν δεῖ ὥςε μηθενὶ μηδέποτε· καὶ γὰρ ὗτος ψεκτός, ἀνάλγητός γε ὤν. ἐπεὶ τοίνυν καὶ ὁ κατὰ τὴν ὑπερβο- λὴν ψεκτὸς καὶ ὁ κατὰ τὴν ἔλλειψιν, ὁ μέσος ἂν τύτων εἴη καὶ πρᾶος καὶ ἐπαινετός. ὔτε γὰρ ὁ ἐλλείπων τῇ ὀργῇ ὔτε ὁ ὑπερβάλλων ἐπαινετός, ἀλλ' ὁ μέσως ἔχων πρὸς ταῦτα, ὗτος πρᾶος. καὶ ἡ πραότης δὲ τύτων τῶν παθῶν μεσότης ἂν εἴη.

Ἐλευθεριότης δ' ἐςὶ μεσότης ἀσωτίας καὶ ἀνελευθερίας. 24

εἰσὶν M^b. ‖ 4. ὐδὲ δεῖ τὸν ἀνδρεῖον διὰ τὸ πάθος K^b. ‖ 5. ἄλλο M^b. ‖ οἳ] οἷον εἰ K^b. ‖ 8. ὁ ὅμηρος M^b. ‖ 13. οὐκέτι ἔσται ἀν- om K^b. ‖ 14. εἶναι om M^b. ‖ 15. εἶναι om K^b. ‖ 31. αἱρετικὺς K^b. ‖ 33. πλεῖόν $K^b M^b$. ‖ 34. ὔπω ἀνδρεῖοι M^b, πῶς ἀνδρεῖος 38. τὰς om M^b. ‖ γὰρ ἡ] δὲ M^b.

ὗτος ὁ ἀκόλαςος K^b. ‖ ὐ M^b. ‖ 14. πάντ' ἄλλα K^b. ‖ τε K^b. ‖ 18. ὐ M^b. ‖ ἔξω ἀνθρώπυ om M^b. ‖ 19. δοκιμάζοντες K^b. ‖ ·ομένας $K^b M^b$. ‖ 23. τί] καὶ τί K^b. ‖ 24. ὖν] μὲν ὖν M^b. ‖ 29. μεσότης K^b. ‖ 30. παντὶ] πάντη M^b. ‖ καὶ post πάντως om 31. δεῖ παντὶ M^b.

ἔστι δὲ περὶ χρήματα τὰ τοιαῦτα πάθη· ὅ τε γὰρ ἄσωτός ἐστιν ὁ ἀναλίσκων εἰς ἃ μὴ δεῖ καὶ πλείω ὧν δεῖ καὶ ὅτε μὴ δεῖ, ὅ τ' ἀνελεύθερος ἐναντίως τούτῳ ὁ μὴ ἀναλίσκων εἰς ἃ δεῖ καὶ ὅσα δεῖ καὶ ὅτε δεῖ. ἀμφότεροι δὲ οὗτοι ψεκτοί. ἔστι δὲ τούτων ὁ μὲν κατ' ἔλλειψιν, ὁ δὲ καθ' ὑπερβολήν. ὁ ἄρα ἐλευθέριος, ἐπειδή ἐστιν ἐπαινετός, μέσος τις ἂν εἴη τούτων. τίς οὖν ἐστίν; ὁ ἀναλίσκων εἰς ἃ δεῖ καὶ ὅσα δεῖ καὶ ὅτε δεῖ. ἔστι δὲ καὶ τῆς ἀνελευθεριότητος εἴδη πλείω, οἷον κίμβικάς τινας καλοῦμεν καὶ κυμινοπρίστας καὶ αἰσχροκερδεῖς καὶ μικρολόγους. πάντες δ' οὗτοι ὑπὸ τὴν ἀνελευθεριότητα πίπτουσιν. τὸ μὲν γὰρ κακὸν πολυειδές, τὸ δ' ἀγαθὸν μονοειδές, οἷον ἡ μὲν ὑγίεια ἁπλοῦν, ἡ δὲ νόσος πολυειδές. ὁμοίως ἡ μὲν ἀρετὴ ἁπλοῦν, ἡ δὲ κακία πολυειδές. πάντες γὰρ οὗτοι περὶ χρήματά εἰσι ψεκτοί. πότερον οὖν τοῦ ἐλευθερίου καὶ τὸ κτήσασθαί ἐστι καὶ τὸ παρασκευάσασθαι χρήματα, ἢ οὔ; οὐδὲ γὰρ ἄλλης ἀρετῆς οὐδεμιᾶς. οὔτε γὰρ τῆς ἀνδρίας ἐστὶ τὸ ὅπλα ποιῆσαι, ἀλλ' ἄλλης, ταύτης δὲ λαβούσης τούτοις ὀρθῶς χρήσασθαι· ὁμοίως ἐπὶ σωφροσύνης καὶ τῶν ἄλλων. οὐδὲ δὴ τῆς ἐλευθεριότητος, ἀλλ' ἤδη χρηματιστική.

26 Ἡ δὲ μεγαλοψυχία μεσότης μέν ἐστι χαυνότητος καὶ μικροψυχίας, ἔστι δὲ περὶ τιμὴν καὶ ἀτιμίαν, καὶ περὶ τιμὴν οὐ τὴν παρὰ τῶν πολλῶν ἀλλὰ τὴν παρὰ τῶν σπουδαίων, καὶ μᾶλλον δὲ δὴ περὶ ταύτην. οἱ γὰρ σπουδαῖοι εἰδότες καὶ κρίνοντες ὀρθῶς τιμήσουσιν· βουλήσεται οὖν μᾶλλον ὑπὸ τοῦ συνειδότος αὐτῷ ὅτι ἄξιός ἐστι τιμῆς τιμᾶσθαι. οὐδὲ γὰρ περὶ πᾶσαν τιμὴν ἔσται, ἀλλὰ περὶ τὴν βελτίστην, καὶ τὸ τίμιον ἀγαθὸν καὶ ἀρχῆς τάξιν ἔχον. οἱ μὲν οὖν εὐκαταφρόνητοι ὄντες καὶ φαῦλοι, μεγάλων δ' αὐτοὺς ἀξιοῦντες, καὶ πρὸς τούτοις τιμᾶσθαι οἰόμενοι δεῖν, χαῦνοι· ὅσοι δὲ ἐλαττόνων αὐτοὺς ἀξιοῦσιν ἢ προσῆκον αὐτοῖς, μικρόψυχοι. ὁ ἄρα μέσος τούτων ἐστὶν ὃς μήτε ἐλάττονος τιμῆς αὐτὸν ἀξιοῖ ἢ προσήκει, μήτε μείζονος ἢ ἄξιός ἐστι, μήτε πάσης· οὗτος δ' ἐστὶν ὁ μεγαλόψυχος. ὥστε δῆλον ὅτι ἡ μεγαλοψυχία μεσότης ἐστὶ χαυνότητος καὶ μικροψυχίας.

27 Μεγαλοπρέπεια δ' ἐστὶ μεσότης σαλακωνείας καὶ μικροπρεπείας. ἔστι δ' ἡ μεγαλοπρέπεια περὶ δαπάνας ἃς τῷ πρέποντι γίγνεσθαι προσήκει. ὅστις μὲν οὖν δαπα[illegible] μὴ δεῖ, σαλάκων, οἷον εἴ τις ἑστιᾷ ἐρανιστὰς ὡς ἂν γ[illegible] τις ἑστιῶν, ὁ τοιοῦτος σαλάκων· ὁ γὰρ σαλάκων τι[illegible] ἐστιν, ὁ ἐν ᾧ μὴ δεῖ καιρῷ ἐνδεικνύμενος τὴν ἑαυτοῦ [illegible]ρίαν. ὁ δὲ μικροπρεπὴς ὁ ἐναντίος τούτῳ, ὃς οὐ δεῖ μ[illegible] γαλείως δαπανήσει, ἢ τοῦτο μὴ ποιῶν, οἷον εἰς γάμ[illegible] χορηγίαν δαπανῶν μὴ ἀξίως ἀλλ' ἐνδεῶς· ὁ τοιοῦτ[illegible] κροπρεπής. ἡ δὲ μεγαλοπρέπεια καὶ ἀπὸ τοῦ ὀνόμα[illegible] φανερά ἐστιν οὖσα τοιαύτη οἷον λέγομεν· ἐπεὶ γὰρ ὁ [illegible] καιρῷ τῷ πρέποντι τὸ μέγα δέον εἶναι, ὀρθῶς τῇ με[illegible]λοπρεπείᾳ τοὔνομα κεῖται. ἡ μεγαλοπρέπεια ἄρ' οὖ[illegible] ἐπειδή ἐστιν ἐπαινετή, μεσότης τις ἐλλείψεως καὶ ὑπε[illegible]λῆς τῆς περὶ δαπάνας τὰς προσηκούσας, ἐν οἷς δεῖ [illegible] δέ, ὡς οἴονται, καὶ πλείους μεγαλοπρέπειαι, οἷον φασ[illegible] γαλοπρεπῶς τ' ἐβάδισε, καὶ ἄλλαι δὴ τοιαῦται με[illegible]πρέπειαι μεταφοραῖς λέγονται, οὐ κυρίως· οὐ γάρ ἐπ[illegible] τούτοις μεγαλοπρέπεια, ἀλλ' ἐν οἷς εἰρήκαμεν.

Νέμεσις δ' ἐστὶ μεσότης φθονερίας καὶ ἐπιχ[illegible]κίας· ἀμφότεραι γὰρ αὗται ψεκταί εἰσιν, ὁ δὲ [illegible]κὸς ἐπαινετός. ἔστι δ' ἡ νέμεσις περὶ ἀγαθά, ἃ τ[illegible] ὑπάρχοντα ἀναξίῳ ὄντι, λύπη τις. νεμεσητικὸς οὖν [illegible] τοῖς τοιούτοις λυπητικός. καὶ ὁ αὐτός γε πάλιν [illegible]σεται, ἄν τινα ἴδῃ κακῶς πράττοντα ἀνάξιον ὄντα [illegible] οὖν νέμεσις καὶ ὁ νεμεσητικὸς ἴσως τοιοῦτος, ὁ δὲ φ[illegible]νερὸς ἐναντίως τούτῳ· ἁπλῶς γάρ, ἄν τε ἄξιός τις [illegible] μὴ τοῦ εὖ πράττειν, λυπήσεται. ὁμοίως τούτῳ ὁ ἐπιχ[illegible]κακος ἡσθήσεται κακῶς πράττοντι καὶ τῷ ἀξίῳ [illegible] ἀναξίῳ. ὁ δέ γε νεμεσητικὸς οὔ, ἀλλὰ μέσος τι[illegible] τούτων.

Σεμνότης δ' ἐστὶν αὐθαδείας ἀνὰ μέσον τε καὶ [illegible]σκείας, ἔστι δὲ περὶ τὰς ἐντεύξεις. ὅ τε γὰρ αὐθάδ[illegible]τός ἐστιν οἷος μηθενὶ ἐντυχεῖν μηδὲ διαλεχθῆναι, ἀλλ[illegible] νομα ἔοικεν ἀπὸ τοῦ τρόπου κεῖσθαι· ὁ γὰρ αὐθάδης [illegible]δης τίς ἐστιν, ἀπὸ τοῦ αὐτὸς αὑτῷ ἀρέσκειν. ὁ δὲ ἀ[illegible] τοιοῦτος οἷος πᾶσιν ὁμιλεῖν καὶ πάντως καὶ πανταχῇ [illegible]τερος δὴ τούτων ἐπαινετός, ὁ δέ γε σεμνὸς ἀνὰ μέσ[illegible] των ὢν ἐπαινετός· οὔτε γὰρ πρὸς πάντας, ἀλλὰ πρὸς [illegible] ἀξίους, οὔτε πρὸς οὐθένα, ἀλλὰ πρὸς τοὺς αὐτοὺς τούτους.

3. ὁ δ' ἀνελευθέριος K^b. ‖ ἐναντίος K^b. ‖ 6. ὁ δ' ἄρα K^b. ‖ 7. τίς οὖν ἐστιν; ὁ et 9. οἷον om M^b. ‖ 9. κίμβυκας M^b. ‖ 11. [illegible] K^b. ‖ 14. εἰσι om M^b. ‖ 23. τῶν ante πολλῶν om K^b et pr M^b. ‖ 24. δὴ] δεῖ K^b, δὴ ὀρθῶς M^b. ‖ 26. τῶν εἰδότων [illegible] ‖ 27. πᾶσαν τὴν τιμὴν M^b. ‖ 31. ἀξιοῦσι προσηκόντων αὐτοῖς μειζόνων μικρόψυχοι M^b. ‖ 32. μὴ K^b. ‖ 33. ἢ — ἢ] ἧς — ἧς K^b. ‖ [illegible] ὅτι om M^b. ‖ 37. σαλακονείας M^b, ἀλαζονείας K^b.

2 et 3. σαλάκων] ἀλαζὼν K^b. ‖ 3. σαλάκων post γὰρ et 5. μὴ om K^b. ‖ 10. δεῖ M^b. ‖ 13. δεῖ. εἰσὶ δὲ] δὲ εἰσι K^b. ‖ [illegible] χαιρεκακίας K^b. ‖ 20. ἔπαινος K^b. ‖ ἡ et 21. ὁ om M^b. ‖ 22. ὁ om K^b. ‖ 25. ἐναντίος K^b. ‖ 28. ὁ — 29. τούτων om K^b. ‖ 28. ἐστι om K^b. ‖ 32. διαλλαγῆναι M^b. ‖ 35. οἷον M^b.

ιδὼς δ' ἐςὶ μεσότης ἀναισχυντίας καὶ καταπλήξεως, ἐ περὶ πράξεις καὶ λόγυς. ὁ μὲν γὰρ ἀναίσχυντός ἐν παντὶ καὶ πρὸς πάντας λέγων καὶ πράττων ἃ ', ὁ δὲ καταπεπληγμένος ὁ ἐναντίος τύτῳ, ὁ πάντα ρὸς πάντας εὐλαβούμενος καὶ πρᾶξαι καὶ εἰπεῖν· τος γὰρ ὁ τοιῦτος, ὁ πάντα καταπληττόμενος. ἡ δὲ καὶ ὁ αἰδήμων μεσότης τις τύτων· ὔτε γὰρ ἅπαντα ίντως, ὡς ὁ ἀναίσχυντος, καὶ ἐρεῖ καὶ πράξει, ὔτε καταπλήξ, ἐν παντὶ καὶ πάντως εὐλαβηθήσεται, πράξει καὶ ἐρεῖ ἐν οἷς δεῖ καὶ ἃ δεῖ καὶ ὅτε δεῖ.

ὐτραπελία δ' ἐστὶ μεσότης βωμολοχίας καὶ ἀγροι- ίςι δὲ περὶ τὰ σκώμματα. ὅ τε γὰρ βωμολόχος ἐςὶν α καὶ πᾶν οἰόμενος δεῖν σκώπτειν, ὅ τε ἄγροικος ὁ τκώπτειν βυλόμενος [δεῖν] μήτε σκωφθῆναι, ἀλλ' ιενος. ὁ δ' εὐτράπελος ἀνὰ μέσον τούτων, ὁ μήτε ς καὶ πάντως σκώπτων μήτ' αὐτὸς ἄγροικος ὤν. ἔςαι ὐτράπελος διττῶς πως λεγόμενος· καὶ γὰρ ὁ δυνά- σκῶψαι ἐμμελῶς, καὶ ὃς ἂν ὑπομείνῃ σκωπτόμενος, ελος, καὶ ἡ εὐτραπελία τοιαύτη.

ιλία δ' ἐςὶ μεσότης κολακείας καὶ ἔχθρας, ἔςι δὲ ράξεις καὶ λόγυς. ὁ μὲν γὰρ κόλαξ ἐστὶν ὁ πλείω ροσηκόντων καὶ ὄντων προστιθείς, ὁ δ' ἀπεχθητικὸς καὶ τῶν ὑπαρχόντων περιαιρῶν. ὐδέτερος ὖν ὀρθῶς τός ἐστιν, ὁ δὲ φίλος ἀνὰ μέσον τούτων· οὔτε γὰρ τῶν ὑπαρχόντων προσθήσει, οὔτ' ἐπαινέσει τὰ μὴ ιοντα, οὔτ' αὖ πάλιν ἐλάττω ποιήσει, οὔτε πάντως ύσεται παρὰ τὸ δοκῦν αὐτῷ. ὁ μὲν ὖν φίλος τοιῦτος.

Ἀλήθεια δ' ἐςὶ μεταξὺ εἰρωνείας καὶ ἀλαζονείας. ἔςι ι λόγυς, ὐ πάντας δέ. ὁ μὲν γὰρ ἀλαζών ἐστιν ὁ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ προσποιύμενος εἶναι, ἢ εἰδέναι οἶδεν· ὁ δ' εἴρων ἐναντίος τούτῳ, καὶ ἐλάττω τῶν όντων προσποιύμενος αὐτῷ εἶναι, καὶ ἃ οἶδε μὴ φά- ἀλλ' ἐπικρυπτόμενος τὸ εἰδέναι. ὁ δ' ἀληθὴς ὐδέτερον ποιήσει· οὔτε γὰρ προσποιήσεται πλείω τῶν ὑπαρ- ι ὔτ' ἐλάττω, ἀλλὰ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῷ ταῦτα φή- ὶ εἶναι καὶ εἰδέναι. εἰ μὲν ὖν εἰσὶν αὗται ἀρεταὶ ἢ εταί, ἄλλος ἂν εἴη λόγος· ὅτι δὲ μεσότητές εἰσι τῶν ιων, δῆλον· οἱ γὰρ κατ' αὐτὰς ζῶντες ἐπαινῦνται.

Ιερὶ δὲ δικαιοσύνης λοιπὸν ἂν εἴη εἰπεῖν τί ἐστι καὶ ἐν τίσι καὶ περὶ ποῖα. πρῶτον μὲν ὖν εἰ λάβοιμεν τί ἐστι τὸ δίκαιον, ἔςι δὴ διττὸν τὸ δίκαιον, ὧν τὸ μέν ἐςι κατὰ νόμον· δίκαια γάρ φασιν εἶναι ἃ ὁ νόμος προςάττει. ὁ δὲ νόμος κελεύει τἀνδρεῖα πράττειν καὶ τὰ σώφρονα, καὶ ἁπλῶς ἅπαντα ὅσα κατὰ τὰς ἀρετὰς λέγεται. διὸ καί, φασί, δοκεῖ ἡ δικαιοσύνη τελεία τις ἀρετὴ εἶναι· εἰ γὰρ δίκαια μέν ἐςιν ἃ ὁ νόμος κελεύει ποιεῖν, ὁ δὲ νόμος τὰ κατὰ πάσας ἀρετὰς ὄντα προςάττει, ὁ ἄρα τοῖς κατὰ νόμον ἐμμένων δικαίοις τελείως σπυδαῖος ἔςαι, ὥςε ὁ δίκαιος καὶ ἡ δικαιοσύνη τελεία τις ἀρετή ἐςιν. ἓν μὲν δή τι δίκαιον ἔν τε τύτοις ἐςὶ καὶ περὶ ταῦτα. ἀλλὰ μὴν ὐ τῦτο τὸ δίκαιον ὐδὲ τὴν περὶ ταῦτα δικαιοσύνην ζητῦμεν. κατὰ μὲν γὰρ ταῦτα τὰ δίκαια ἔστι καθ' ἑαυτὸν ὄντα δίκαιον εἶναι· ὁ γὰρ σώφρων καὶ ὁ ἀνδρεῖος καὶ ὁ ἐγκρατὴς καὶ αὐτὸς καθ' ἑαυτόν ἐστι τοιῦτος. ἀλλὰ τὸ δίκαιον τὸ πρὸς ἕτερον ἄλλο τῦ εἰρημένυ κατὰ νόμον δικαίου ἐστίν· ὐ γὰρ ἔστιν ἐν τοῖς πρὸς ἕτερον δικαίοις ὖσι καθ' αὐτὸν εἶναι δίκαιον. τῦτο δ' ἐςὶν ὃ ζητῦμεν δίκαιον καὶ τὴν δικαιοσύνην τὴν περὶ ταῦτα. τὸ τοίνυν δίκαιόν ἐστι τὸ πρὸς ἕτερον ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν τὸ ἴσον. τὸ γὰρ ἄδικον τὸ ἄνισόν ἐςιν· ὅταν γὰρ τῶν μὲν ἀγαθῶν τὰ μείζω αὐτοῖς νέμωσι, τῶν δὲ κακῶν τὰ ἐλάσσονα, ἄνισον τῦτ' ἐστί, καὶ ὕτως ἀδικεῖν καὶ ἀδικεῖσθαι οἴονται. δῆλον ἄρα ὅτι ἐπειδὴ ἡ ἀδικία ἐν ἀνίσοις, ἡ δικαιοσύνη καὶ τὸ δίκαιον ἐν ἰσότητι συμβολαίων. ὥςε δῆλον ὅτι ἡ δικαιοσύνη μεσότης τις ἂν εἴη ὑπερβολῆς καὶ ἐλλείψεως καὶ πολλῦ καὶ ὀλίγυ. ὅ τε γὰρ ἄδικος τῷ ἀδικεῖν πλεῖον ἔχει, καὶ ὁ ἀδικούμενος δὲ τῷ ἀδικεῖσθαι ἔλαττον· τὸ δέ γε μέσον τύτων δίκαιόν ἐςιν. τὸ δὲ μέσον ἴσον, ὥστε τὸ ἴσον ἂν πλείονος καὶ ἐλάττονος εἴη δίκαιον, καὶ δίκαιος δὲ ὁ τὸ ἴσον βυλόμενος ἔχειν. τὸ δέ γε ἴσον ἐν ἐλαχίςοις δυσὶν ἐγγίνεται· τὸ ἄρα πρὸς ἕτερον ἴσον εἶναι δίκαιόν ἐςι, καὶ δίκαιος ὁ τοιῦτος ἂν εἴη. ἐπεὶ ὖν ἡ δικαιοσύνη ἐν δικαίῳ καὶ ἐν ἴσῳ καὶ ἐν μεσότητι, τὸ μὲν δίκαιον ἔν τισι λέγεται δίκαιον, τὸ δ' ἴσον τισὶν ἴσον, τὸ δὲ μέσον τισὶ μέσον, ὥσθ' ἡ δικαιοσύνη καὶ τὸ δίκαιον ἔςαι καὶ πρός τινας καὶ ἔν τισιν. ἐπεὶ ὖν ἐςὶ τὸ δίκαιον ἴσον, καὶ τὸ τῷ ἀνάλογον ἴσον δίκαιον ἂν εἴη. τὸ δ' ἀνάλογον ἐν τέτταρσι γίνεται ἐλαχίςοις· ὡς γὰρ τὸ Α πρὸς τὸ Β, τὸ Γ πρὸς τὸ Δ. οἷον ἀνάλογόν ἐςι τὸν τὰ πολλὰ κεκτημένον πολλὰ εἰσ-

πρὸς om K^b. ‖ 7. τις om M^b. ‖ 9. εὐλαβήσεται K^b. ‖ 11 et 19. εὐτραπέλεια K^b. ‖ 12. δὴ K^b. ‖ τὰ om M^b. ‖ 16. ὰρ ἄγροικος M^b. ‖ 18. ἂν om K^b. ‖ 21. πρᾶξιν K^b. ‖ 22. προσόντων προστεθείς M^b. ‖ 27. ὖν et 39. δὲ om M^b.

πρότερον οὖν M^b. ‖ 3. πράττει K^b. ‖ 6. φησὶ M^b. ‖ 8. πάσας] τὰς M^b. ‖ 9. τέλειος M^b. ‖ 10. δή om M^b. ‖ 12. ὐδὲ] ἢ . ‖ 14. ὁ secundum et tertium om K^b. ‖ 22. ὕτως] ὐ M^b. ‖ ἄδικον K^b, δίκαιον M^b. ‖ 25. ὑπεροχῆς K^b. ‖ 27. πλέον M^b. ‖ post εἴη M^b. ‖ 36. δίκαιον τὸ K^b. ‖ τῷ] τούτῳ K^b.

φέρειν, τὸν δὲ τὰ ὀλίγα κεκτημένον ὀλίγα· πάλιν ὁμοίως τὸν μὲν πολλὰ πεπονηκότα πολλὰ λαμβάνειν, τὸν δὲ ὀλίγα πεπονηκότα ὀλίγα λαμβάνειν. ὡς δ' ἔχει ὁ πεπονηκὼς πρὸς τὸν μὴ πεπονηκότα, οὕτω τὰ πολλὰ πρὸς τὰ ὀλίγα· ὡς δ' ὁ πεπονηκὼς πρὸς τὰ πολλά, οὕτως ὁ μὴ πεπονηκὼς πρὸς τὰ ὀλίγα. ἔοικε δὲ καὶ Πλάτων τῇ ἀναλογίᾳ ταύτῃ τοῦ δικαίου χρῆσθαι ἐν τῇ πολιτείᾳ. ὁ μὲν γὰρ γεωργός, φησί, σῖτον ποιεῖ, ὁ δ' οἰκοδόμος οἰκίαν, ὁ δ' ὑφάντης ἱμάτιον, ὁ δὲ σκυτοτόμος ὑπόδημα. ὁ μὲν οὖν γεωργὸς τῷ οἰκοδόμῳ σῖτον δίδωσιν, ὁ δ' οἰκοδόμος τῷ γεωργῷ οἰκίαν· ὁμοίως δὲ οἱ ἄλλοι πάντες οὕτως ἔχουσιν ὥστε τὰ παρ' αὐτοῖς ἀντικαταλλάττεσθαι τῶν παρὰ τοῖς ἄλλοις. ἔστι δ' ἡ ἀναλογία αὕτη· ὡς γὰρ ὁ γεωργὸς τῷ οἰκοδόμῳ, οὕτως ὁ οἰκοδόμος τῷ γεωργῷ· ὁμοίως τῷ σκυτεῖ, τῷ ὑφάντῃ, τοῖς ἄλλοις πᾶσιν ἡ αὐτὴ ἀναλογία πρὸς ἀλλήλους γίνεται, καὶ συνέχει δ' ἡ αὐτὴ ἀναλογία τὴν πολιτείαν. ὥστε τὸ δίκαιον εἶναι ἔοικε τὸ ἀνάλογον· τὸ γὰρ δίκαιον συνέχει τὰς πολιτείας, τὸ αὐτὸ δ' ἐστὶ τὸ δίκαιον τῷ ἀνάλογον. ἐπεὶ δὲ ὁ οἰκοδόμος πλείονος ἄξιον ποιεῖ τὸ αὐτοῦ ἔργον ἢ ὁ σκυτεύς, καὶ ἦν ἔργον ἀντικαταλλάττεσθαι τῷ σκυτεῖ πρὸς τὸν οἰκοδόμον, ἀνθ' ὑποδημάτων δ' οὐκ ἦν οἰκίαν λαβεῖν, ἐνταῦθα ἤδη ἐνόμισαν, οὗ πάντα ταῦτα ὠνητά ἐστιν, ἀργύριον προσαγορεύσαντες νόμισμα, τούτῳ χρῆσθαι, καὶ τὴν ἀξίαν ἕκαστον ἑκάστου διδόντας τὴν ἄλλαξιν ποιεῖσθαι παρ' ἀλλήλων, καὶ τούτῳ τὴν πολιτικὴν κοινωνίαν συνέχειν. ἐπεὶ οὖν τὸ δίκαιόν ἐστιν ἐν τούτοις καὶ τοῖς εἰρημένοις ἔμπροσθεν, ἡ περὶ ταῦτα δικαιοσύνη ἂν εἴη τῇ ἕξει ὁρμὴν ἔχουσα μετὰ προαιρέσεως περὶ ταῦτα καὶ ἐν τούτοις. ἔστι δὲ δίκαιον καὶ ἀντιπεπονθός, οὐ μέντοι γε ὡς οἱ Πυθαγόρειοι ἔλεγον. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ ᾤοντο δίκαιον εἶναι, ἅ τις ἐποίησε, ταῦτ' ἀντιπαθεῖν. τὸ δὴ τοιοῦτον οὐκ ἔστι πρὸς ἅπαντας. οὐ γάρ ἐστι δίκαιον οἰκέτῃ πρὸς ἐλεύθερον ταὐτόν· ὁ οἰκέτης γὰρ ἐὰν πατάξῃ τὸν ἐλεύθερον, οὐκ ἔστι δίκαιος ἀντιπληγῆναι, ἀλλὰ πολλάκις. καὶ τὸ ἀντιπεπονθὸς δὲ δίκαιόν ἐστιν ἐν τῷ ἀνάλογον· ὡς γὰρ ὁ ἐλεύθερος ἔχει πρὸς τὸν δοῦλον τῷ βελτίων εἶναι, οὕτως τὸ ἀντιποιῆσαι πρὸς τὸ ποιῆσαι. ὁμοίως δὲ καὶ ἐλευθέρῳ πρὸς ἐλεύθερον ἕξει. οὐ γὰρ δίκαιον, εἴ τις τὸν ὀφθαλμὸν ἐξέκοψέ τινος, ἀντεκκοπῆναι μόνον, ἀλλὰ πλείονα παθεῖν, ἀκολουθήσαντα τῇ ἀναλογίᾳ· καὶ γὰρ ἦρξε πρότερος καὶ

ἠδίκησεν, ἀδικεῖ δὲ κατ' ἀμφότερα, ὥστε ἀνάλογον καὶ [illegible] ἀδικήματα, καὶ τὸ ἀντιπαθεῖν πλείω ὧν ἐποίησε [illegible] ἐστιν. ἐπεὶ δὲ τὸ δίκαιον πολλαχῶς λέγεται, διοριστέον [illegible] εἴη ὑπὲρ ποίου δικαίου ἐστὶν ἡ σκέψις. ἔστι δὴ δίκαιόν τι, [illegible] φασίν, οἰκέτῃ πρὸς δεσπότην καὶ υἱῷ πρὸς πατέρα. [illegible] ἐν τούτοις δίκαιον ὁμωνύμως ἂν δόξειεν λέγεσθαι τῷ πολιτικῷ δικαίῳ. ἔστι γὰρ δίκαιον ὑπὲρ οὗ ἐστὶν ἡ σκέψις, [illegible] πολιτικὸν δίκαιον. τοῦτο γὰρ μάλιστά ἐστιν ἐν ἰσότητι· [illegible] νωνοὶ γὰρ οἱ πολῖταί τινες, καὶ ὅμοιοι βούλονται [illegible] φύσει, τῷ δὲ τρόπῳ ἕτεροι. τῷ δὲ υἱῷ πρὸς πατέρα [illegible] οἰκέτῃ πρὸς δεσπότην οὐκ ἂν δόξειεν εἶναι δίκαιον [illegible] γὰρ τῷ ποδὶ τῷ ἐμῷ πρὸς ἐμὲ οὔτε τῇ χειρί, ὁμοίως [illegible] ἑκάστῳ τῶν μορίων. ὡσαύτως ἂν οὖν δόξειεν ἔχειν καὶ [illegible] πρὸς πατέρα· ὥσπερ γὰρ μέρος τί ἐστι τοῦ πατρὸς [illegible] πλὴν ὅταν ἤδη λάβῃ τὴν τοῦ ἀνδρὸς τάξιν καὶ [illegible] αὐτοῦ, τότ' ἤδη ἐν ἰσότητι καὶ ὁμοιότητί ἐστι τῷ [illegible] δὲ πολῖται τοιοῦτοί τινες ἐθέλουσιν εἶναι. ὡς δ' [illegible] οἰκέτῃ πρὸς δεσπότην ἐστὶ δίκαιον διὰ τὴν αὐτὴν [illegible] γὰρ δεσπότου τί ἐστιν ὁ οἰκέτης. ἀλλὰ δὴ καὶ εἰ [illegible] δίκαιον, τὸ οἰκονομικὸν δίκαιον πρὸς αὐτόν ἐστι. [illegible] δέ γε ἡμεῖς ζητοῦμεν, ἀλλὰ τὸ πολιτικόν· ἐν [illegible] καὶ ὁμοιότητι τὸ πολιτικὸν δίκαιον ἔοικεν εἶναι. [illegible] τὸ μὲν ἐν ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς κοινωνίᾳ δίκαιόν [illegible] τοῦ πολιτικοῦ δικαίου· χεῖρον μὲν γὰρ ἡ γυνὴ [illegible] ἀλλ' οἰκειότερον, καὶ μετέχει ἰσότητός πως [illegible] ἐγγὺς τῆς πολιτικῆς κοινωνίας ὁ βίος αὐτῶν, ὥστε [illegible] δίκαιον τὸ γυναικὶ πρὸς ἄνδρα μάλιστά πως ἤδη [illegible] λων πολιτικόν ἐστιν. ἐπεὶ οὖν ἐστὶ δίκαιον τὸ ἐν [illegible] νωνίᾳ ὄν, ἡ δικαιοσύνη καὶ ὁ δίκαιος περὶ τὸ [illegible] δίκαιον ἔσται. τῶν δὲ δικαίων ἐστὶ τὰ μὲν φύσει [illegible] νόμῳ. δεῖ δ' οὕτως ὑπολαμβάνειν μὴ ὡς μηδέποτε [illegible] ταπεσόντα· καὶ γὰρ τὰ φύσει ὄντα [illegible] ταβολῆς. λέγω δ' οἷον εἰ τῇ ἀριστερᾷ [illegible] ἀεὶ βάλλειν, γινοίμεθ' ἂν ἀμφιδέξιοι· ἀλλὰ [illegible] ἀριστερά ἐστι, καὶ τὰ δεξιὰ οὐδὲν ἧττον φύσει [illegible] τῆς ἀριστερᾶς, κἂν πάντα ποιῶμεν τῇ ἀριστερᾷ [illegible] δεξιᾷ. οὐδ' ὅτι μεταπίπτουσι, διὰ τοῦτ' οὐκ ἔστι φύσει· [illegible] εἰ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ τὸν πλείω χρόνον οὕτω [illegible] ἀριστερὰ ὅσα ἀριστερὰ καὶ ἡ δεξιὰ δεξιά, τοῦτο φύσει [illegible]

3. ὁ πεπονηκὼς ἔχει K^b. || 4. ὡς — 6. ὀλίγα om M^b. || 6. τὸ δίκαιον K^b. || 10. δὲ] καὶ M^b. || 15. πρὸς ἀλλήλους om F. || 16. τὰς πολιτείας M^b. || ἔοικεν εἶναι K^b. || 18. ἀναλόγως K^b. || δὴ M^b. || 20. τῷ] καὶ τῷ K^b. || 21. ἐνόμισαν ταῦτα πάντα [illegible] τι ἀργύριον προσαγορεύοντες M^b. || 23. νομίσματι K^b. || 24. διδόντες M^b. || ἀλλήλου, omissis καὶ τούτῳ, K^b. || 28. καὶ [illegible] F. || 29. πυθαγόριοι K^bM^b. || 32. ταυτά K^b, om M^b. || 33. δίκαιον M^b. || 34. δὲ om M^b. || 39. ἀκολουθήσοντα K^b.

6. ὁμώνυμον M^b. || 9. πολιτικοί K^b. || 12. παιδὶ K^b. || οὔτε] οὐδὲ K^bM^b. || 15. nonne ἀπ'? || 16. αὐτῆς K^b. || 19. [illegible] M^b. || ἔστιν om M^b. || 23. γυναικὸς καὶ ἀνδρὸς K^b. || 24. γάρ ἐστιν ἡ K^b. || 29. ὂν] ἐστὶ καὶ M^b. || 39. ἀριστερὰ post ὅσα om F.

υς ἐπὶ τῶν φύσει δικαίων, μή, εἰ μεταβάλλει διὰ
ετέραν χρῆσιν, διὰ τῦτ' ὐκ ἐςι δίκαιον φύσει, ἀλλ'
'ὸ γὰρ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ διαμένον, τῦτο φύσει δίκαιον
'ές. ὃ γὰρ ἂν ἡμεῖς θώμεθα καὶ νομίσωμεν, τοῦτο
τι δίκαιον ἤδη καὶ καλοῦμεν κατὰ νόμον δίκαιον.
ὖν δίκαιον τὸ κατὰ φύσιν τῦ κατὰ νόμον. ἀλλ' ὃ
ν, δίκαιόν ἐστι πολιτικόν. τὸ δὲ πολιτικόν ἐστι τὸ
ὐ τὸ φύσει. τὸ δ' ἄδικον καὶ τὸ ἀδίκημα δόξειεν
ι ὕτω ταὐτόν, ὐκ ἔςι δέ· τὸ μὲν γὰρ ἄδικόν ἐςι τὸ
ὡρισμένον, οἷον τὸ παρακαταθήκην ἀποςερῆσαι ἄδικόν
ὸ δ' ἀδίκημά ἐςι τὸ ἤδη ἀδίκως τι πρᾶξαι. ὁμοίως
ίκαιον καὶ τὸ δικαιοπράγημα ὐ ταὐτόν· τὸ μὲν γὰρ
τὸ τῷ νόμῳ ὡρισμένον, τὸ δὲ δικαιοπράγημα τὸ
αια πράττειν. πότε ὖν τὸ δίκαιον, καὶ πότε ὔ; ὡς
μὲν εἰπεῖν, ὅταν πράττῃ κατὰ προαίρεσιν καὶ ἑκυ-
τὸ δ' ἑκυσίως ὃ ἦν, εἴρηται ἐν τοῖς ἐπάνω ἡμῖν) καὶ
δὼς καὶ ὃν καὶ ᾧ καὶ ὗ ἕνεκα, ὕτως δίκαιον πράτ-
οίως καὶ ὡσαύτως καὶ ὁ ἄδικος ἔςαι ὁ εἰδὼς καὶ ὃν
καὶ ὗ ἕνεκα. ὅταν δὲ μηθὲν τύτων εἰδὼς πράξῃ τι
ἄδικος μὲν ὐκ ἔστιν, ἀτυχὴς δέ· εἰ γὰρ οἰόμενος
λέμιον ἀποκτείνειν τὸν πατέρα ἀπέκτεινεν, ἄδικον μέν
ιξεν, ἀδικεῖ μέντοι ὐθένα, ἀτυχεῖ δέ. ὥςε ὖν τὸ μὴ
τὰ ἄδικα πράττοντα ἐν τῷ ἀγνοεῖν ἐςὶ τῦτο, ὃ καὶ
ἐπάνω ἐλέγετο, ὅταν μὴ εἰδὼς μήθ' ὃν βλάπτει μήθ'
ὗ ἕνεκεν. ἀλλ' ἤδη καὶ τὴν ἄγνοιαν διοριςέον ἐστί,
γινομένης τῆς ἀγνοίας, ὃν βλάπτει, ὐκ ἀδικήσει.
ὗτος ὁ διορισμός· ὅταν μὲν γὰρ ἡ ἄγνοια αἰτία ᾖ
ξαί τι, ὐχ ἑκὼν τῦτο πράττει, ὥςε ὐκ ἀδικεῖ· ὅταν
ἀγνοίας αὐτὸς ᾖ αἴτιος, καὶ πράττῃ τι κατὰ τὴν
ν ἧς αὐτὸς αἴτιός ἐςιν, ὗτος ἤδη ἀδικεῖ, καὶ δικαίως
ὁ τοιῦτος κληθήσεται. οἷον ἐπὶ τῶν μεθυόντων· οἱ γὰρ
τες καὶ πράξαντές τι κακὸν ἀδικῦσιν· τῆς γὰρ ἀγνοίας
ίσιν αἴτιοι· ἐξῆν γὰρ αὐτοῖς μὴ πίνειν τοσῦτον ὥς'
αντας τύπτειν τὸν πατέρα. ὁμοίως ἐπὶ τῶν ἄλλων
ν ὅσαι μὲν γίνονται δι' αὐτύς, οἱ κατὰ ταύτας ἀδι-
ἄδικοι· ὧν δὲ μὴ αὐτοί εἰσιν αἴτιοι, ἀλλ' ἡ ἄγνοια
ις ἐστὶν αἰτία τοῖς πράξασι τῦ πρᾶξαι, ὐκ ἄδικοι.
ἡ τοιαύτη ἄγνοια ἡ φυσική, οἷον τὰ παιδία ἀγνοῦντα

τὺς πατέρας τύπτουσιν, ἀλλ' ἡ ἐν τύτοις ἄγνοια φυσικὴ ὖσα ὐ ποιεῖ διὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην τὰ παιδία λέγεσθαι ἄδικα· ἡ γὰρ ἄγνοια αἰτία τοῦ πράττειν ταῦτα, τῆς δ' ἀγνοίας ὐκ αὐτὰ αἴτια, διὸ ὐδ' ἄδικα λέγονται. ὑπὲρ δὲ δὴ τῦ ἀδικεῖσθαι πῶς; πότερον ἑκόντα ἔςιν ἀδικεῖσθαι ἢ ὔ; δίκαια μὲν γὰρ καὶ ἄδικα πράττομεν ἑκόντες, ἀδικύμεθα δὲ ὐκέτι ἑκόντες· τὸ γὰρ κολάζεσθαι φεύγομεν, ὥςε δῆλον ὅτι ὐκ ἂν ἀδικοίμεθα ἑκόντες. ὐδεὶς γὰρ ἑκὼν βλάπτεσθαι ὑπομένει· τὸ γὰρ ἀδικεῖσθαι βλάπτεσθαί ἐςιν. ναί, ἀλλ' εἰσί τινες οἳ δέον αὐτοὺς τὸ ἴσον ἔχειν παραχωρῦσί τισιν, ὥςε εἰ τὸ ἴσον ἔχειν ἦν δίκαιον, τὸ δ' ἔλαττον ἔχειν ἀδικεῖσθαί ἐςιν, ἔλαττον δὲ ἑκὼν ἔχει, ἑκὼν ἄρα, φησίν, ἀδικεῖται. ἀλλ' ἐντεῦθεν δῆλον πάλιν ὅτι ὐχ ἑκών. πάντες γὰρ οἱ ἔλαττον λαμβάνοντες ἀντικαταλλάττονται ἢ τιμὴν ἢ ἔπαινον ἢ δόξαν ἢ φιλίαν ἢ ἄλλο τι τῶν τοιύτων· ὁ δ' ἀντικαταλλαττόμενός τι ἀνθ' ὗ προΐεται, ὐκέτι ἀδικεῖται· εἰ δὲ μὴ ἀδικεῖται, ὐδὲ ἑκὼν ἄρα. ἔτι πάλιν οἱ τὸ ἔλαττον λαμβάνοντες καὶ ἀδικύμενοι, ᾗ ὐκ ἴσον λαμβάνυσιν, ὗτοι καλλωπίζονται καὶ σεμνύνονται ἐπὶ τοῖς τοιύτοις, ὅτι φασίν "ἐξόν μοι ἴσον λαμβάνειν οὐκ ἐλάμβανον, ἀλλὰ παρῆκα τῷ πρεσβυτέρῳ ἢ τῷ φίλῳ." ἀδικύμενος δέ γε ὐδεὶς σεμνύνεται. εἰ δ' ἐπὶ τοῖς ἀδικήμασι μὴ σεμνύνονται, ἐπὶ δὲ τύτοις σεμνύνονται, ὅλως ὐκ ἂν ἀδικοῖντο ὕτως ἐλαττύμενοι. εἰ δὲ μὴ ἀδικῦνται, ὐδ' ἂν ἑκόντες ἀδικοῖντο. πρὸς δὴ ταῦτα καὶ τὺς τοιύτυς λόγυς ὁ ἐπὶ τῦ ἀκρατοῦς λόγος ἐναντιῦται· ὁ γὰρ ἀκρατὴς βλάπτει αὐτὸς αὑτὸν τὰ φαῦλα πράττων, καὶ ἑκών γε ταῦτα πράττει, βλάπτει ἄρα αὐτὸς αὑτὸν εἰδώς, ὥσθ' ἑκὼν αὐτὸς ὑφ' αὑτῦ ἀδικεῖται. ἀλλ' ἐνταῦθα ὁ διορισμὸς προστεθεὶς κωλύσει τὸν λόγον τῦτον. ἔςι δὲ ὁ διορισμὸς ὗτος, τὸ μηδένα βύλεσθαι ἀδικεῖσθαι. ὁ δέ γε ἀκρατὴς βουλόμενος πράττει τὰ κατὰ τὴν ἀκρασίαν, ὥςε αὐτὸς αὑτὸν ἀδικεῖ· βύλεται ἄρα τὰ φαῦλα πράττειν αὑτῷ. ἀλλ' ὐδεὶς βύλεται ἀδικεῖσθαι, ὥστ' οὐδ' ὁ ἀκρατὴς αὐτὸς αὑτὸν ἑκὼν ἀδικοίη. ἀλλ' ἴσως ἐνταῦθα πάλιν ἀπορήσειεν ἄν τις, ἆρά γε ἐνδέχεται αὐτὸν αὑτὸν ἀδικεῖν; ἐκ μὲν δὴ τῦ ἀκρατῦς σκοπουμένῳ ἔοικεν ἐνδέχεσθαι. καὶ πάλιν ὕτως. εἰ γὰρ ἃ ὁ νόμος πράττειν τάττει, ταῦτά ἐςι δίκαια, ὁ μὴ πράττων

μεταβάλλοι M^b. ‖ 3. φύσει om M^b. ‖ 9. ὕτω] ὐ K^b. ‖ ὐκ ἔςι δέ om K^b. ‖ 10. τὴν K^b. ‖ 11. ἤδη om M^b. ‖ 17. ὗτος
18. ὁ post καὶ om M^b. ‖ 19. εἰδὼς τύτων M^b. ‖ 21. ἀποκτενεῖν M^b. ‖ 22. τι] τοι K^b, om M^b. ‖ ὥςε] ἐπεὶ K^b. ‖ 25. μηδ'
‖ καὶ om M^b. ‖ 29. τι om M^b. ‖ 31. ὁ τοιῦτος αἴτιος M^b. ‖ 33. αὐτοί] αὐτοῖς K^b, αὐτοὶ αὐτοῖς corr K^b. ‖ 34. ὁμοίως]
‖ 35. ὅσοις μὲν γίνεταί τι δι' M^b. ‖ κατ' αὐτὰς M^b. ‖ 37. τῦτο M^b. ‖ 38. ἡ post ἄγνοια om K^b.
ὐδ'] ὐκ M^b. ‖ δὲ om M^b. ‖ 10. αὐτοῖς M^b. ‖ 11. δ' om K^b. ‖ 12. ἐλάττω K^b. ‖ 15. τι ἄλλο M^b. ‖ 16. τι ἀνθ'] ταῦθ'
17. ὐδὲ ἑκὼν ἄρα om M^b. ‖ 19. καὶ σεμνύνονται om M^b. ‖ τῶν τοιύτων K^b. ‖ 23. ἀδικοῖντ' ἂν M^b. ‖ οἱ ὕτως K^b. ‖ 26. αὐτὸς
‖ ἑαυτὸν M^b. ‖ 28. ἄρα] δ' M^b. ‖ 29. προτεθεὶς κωλύει M^b. ‖ 30. ὁ om M^b. ‖ 31. γε om M^b. ‖ 36. αὑτὸν] αὐτὸς codices.

φέρειν, τὸν δὲ τὰ ὀλίγα κεκτημένον ὀλίγα· πάλιν ὁμοίως τὸν μὲν πολλὰ πεπονηκότα πολλὰ λαμβάνειν, τὸν δὲ ὀλίγα πεπονηκότα ὀλίγα λαμβάνειν. ὡς δ' ἔχει ὁ πεπονηκὼς πρὸς τὸν μὴ πεπονηκότα, ὕτω τὰ πολλὰ πρὸς τὰ ὀλίγα· ὡς δ' ὁ πεπονηκὼς πρὸς τὰ πολλά, ὕτως ὁ μὴ πεπονηκὼς πρὸς τὰ ὀλίγα. ἔοικε δὲ καὶ Πλάτων τῇ ἀναλογίᾳ ταύτῃ τοῦ δικαίυ χρῆσθαι ἐν τῇ πολιτείᾳ. ὁ μὲν γὰρ γεωργός, φησί, σῖτον ποιεῖ, ὁ δ' οἰκοδόμος οἰκίαν, ὁ δ' ὑφάντης ἱμάτιον, ὁ δὲ σκυτοτόμος ὑπόδημα. ὁ μὲν ὖν γεωργὸς τῷ οἰκοδόμῳ σῖτον δίδωσιν, ὁ δ' οἰκοδόμος τῷ γεωργῷ οἰκίαν· ὁμοίως δὲ οἱ ἄλλοι πάντες ὕτως ἔχυσιν ὥςε τὰ παρ' αὐτοῖς ἀντικαταλλάττεσθαι τῶν παρὰ τοῖς ἄλλοις. ἔστι δ' ἡ ἀναλογία αὕτη· ὡς γὰρ ὁ γεωργὸς τῷ οἰκοδόμῳ, ὕτως ὁ οἰκοδόμος τῷ γεωργῷ· ὁμοίως τῷ σκυτεῖ, τῷ ὑφάντῃ, τοῖς ἄλλοις πᾶσιν ἡ αὐτὴ ἀναλογία πρὸς ἀλλήλυς γίνεται, καὶ συνέχει δ' ἡ αὐτὴ ἀναλογία τὴν πολιτείαν. ὥστε τὸ δίκαιον εἶναι ἔοικε τὸ ἀνάλογον· τὸ γὰρ δίκαιον συνέχει τὰς πολιτείας, τὸ αὐτὸ δ' ἐςὶ τὸ δίκαιον τῷ ἀνάλογον. ἐπεὶ δὲ ὁ οἰκοδόμος πλείονος ἄξιον ποιεῖ τὸ αὐτῦ ἔργον ἢ ὁ σκυτεύς, καὶ ἦν ἔργον ἀντικαταλλάττεσθαι τῷ σκυτεῖ πρὸς τὸν οἰκοδόμον, ἀνθ' ὑποδημάτων δ' ὐκ ἦν οἰκίαν λαβεῖν, ἐνταῦθα ἤδη ἐνόμισαν, ὗ πάντα ταῦτα ὠνητά ἐςιν, ἀργύριον προσαγορεύσαντες νόμισμα, τύτῳ χρῆσθαι, καὶ τὴν ἀξίαν ἕκαςον ἑκάςυ διδόντας τὴν ἄλλαξιν ποιεῖσθαι παρ' ἀλλήλων, καὶ τούτῳ τὴν πολιτικὴν κοινωνίαν συνέχειν. ἐπεὶ ὖν τὸ δίκαιόν ἐστιν ἐν τύτοις καὶ τοῖς εἰρημένοις ἔμπροσθεν, ἡ περὶ ταῦτα δικαιοσύνη ἂν εἴη τῇ ἕξει ὁρμὴν ἔχουσα μετὰ προαιρέσεως περὶ ταῦτα καὶ ἐν τύτοις. ἔςι δὲ δίκαιον καὶ ἀντιπεπονθός, οὐ μέντοι γε ὡς οἱ Πυθαγόρειοι ἔλεγον. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ ᾤοντο δίκαιον εἶναι, ἅ τις ἐποίησε, ταῦτ' ἀντιπαθεῖν. τὸ δὴ τοιῦτον ὐκ ἔςι πρὸς ἅπαντας. ὐ γάρ ἐςι δίκαιον οἰκέτῃ πρὸς ἐλεύθερον ταὐτόν· ὁ οἰκέτης γὰρ ἐὰν πατάξῃ τὸν ἐλεύθερον, ὐκ ἔςι δίκαιος ἀντιπληγῆναι, ἀλλὰ πολλάκις. καὶ τὸ ἀντιπεπονθὸς δὲ δίκαιόν ἐςιν ἐν τῷ ἀνάλογον· ὡς γὰρ ὁ ἐλεύθερος ἔχει πρὸς τὸν δῦλον τῷ βελτίων εἶναι, ὕτως τὸ ἀντιποιῆσαι πρὸς τὸ ποιῆσαι. ὁμοίως δὲ καὶ ἐλευθέρῳ πρὸς ἐλεύθερον ἕξει. ὐ γὰρ δίκαιον, εἴ τις τὸν ὀφθαλμὸν ἐξέκοψέ τινος, ἀντεκκοπῆναι μόνον, ἀλλὰ πλείονα παθεῖν, ἀκολουθήσαντα τῇ ἀναλογίᾳ· καὶ γὰρ ἦρξε πρότερος καὶ ἠδίκησεν, ἀδικεῖ δὲ κατ' ἀμφότερα, ὥςε ἀνάλογον κα[illegible] ἀδικήματα, καὶ τὸ ἀντιπαθεῖν πλείω ὧν ἐποίησε δ[illegible] ἐςιν. ἐπεὶ δὲ τὸ δίκαιον πολλαχῶς λέγεται, διοριςέο[illegible] εἴη ὑπὲρ ποίυ δικαίυ ἐςὶν ἡ σκέψις. ἔςι δὴ δίκαιόν τι, [illegible] φασίν, οἰκέτῃ πρὸς δεσπότην καὶ υἱῷ πρὸς πατέρα. τὸ [illegible] ἐν τύτοις δίκαιον ὁμωνύμως ἂν δόξειεν λέγεσθαι τῷ π[illegible]τικῷ δικαίῳ. ἔςι γὰρ δίκαιον ὑπὲρ ὗ ἐστὶν ἡ σκέψι[illegible] πολιτικὸν δίκαιον. τῦτο γὰρ μάλιςά ἐςιν ἐν ἰσότητι· [illegible]νωνοὶ γὰρ οἱ πολῖταί τινες, καὶ ὅμοιοι βύλονται εἶνα[illegible] φύσει, τῷ δὲ τρόπῳ ἕτεροι. τῷ δὲ υἱῷ πρὸς πατέρ[illegible] οἰκέτῃ πρὸς δεσπότην ὐκ ἂν δόξειεν εἶναι δίκαιον ὐδ[illegible] γὰρ τῷ ποδὶ τῷ ἐμῷ πρὸς ἐμὲ ὔτε τῇ χειρί, ὁμοίως [illegible] ἑκάςῳ τῶν μορίων. ὡσαύτως ἂν ὖν δόξειεν ἔχειν καὶ [illegible] πρὸς πατέρα· ὥσπερ γὰρ μέρος τί ἐστι τῦ πατρὸς [illegible] πλὴν ὅταν ἤδη λάβῃ τὴν τῦ ἀνδρὸς τάξιν καὶ χωρισ[illegible] αὐτῦ, τότ' ἤδη ἐν ἰσότητι καὶ ὁμοιότητί ἐστι τῷ πατ[illegible] δὲ πολῖται τοιῦτοί τινες ἐθέλυσιν εἶναι. ὡς δ' αὔτως [illegible] οἰκέτῃ πρὸς δεσπότην ἐςὶ δίκαιον διὰ τὴν αὐτὴν αἰτία[illegible] γὰρ δεσπότυ τί ἐςιν ὁ οἰκέτης. ἀλλὰ δὴ καὶ εἰ ἔςιν [illegible] δίκαιον, τὸ οἰκονομικὸν δίκαιον πρὸς αὐτόν ἐςι. [illegible] δέ γε ἡμεῖς ζητῦμεν, ἀλλὰ τὸ πολιτικόν· ἐν ἰσότητι [illegible] καὶ ὁμοιότητι τὸ πολιτικὸν δίκαιον ἔοικεν εἶναι. ἀλλ[illegible] τὸ μὲν ἐν ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς κοινωνίᾳ δίκαιόν ἐςιν [illegible] τῦ πολιτικῦ δικαίου· χεῖρον μὲν γὰρ ἡ γυνὴ τῦ ἀ[illegible] ἀλλ' οἰκειότερον, καὶ μετέχει ἰσότητός πως μᾶλλον, [illegible] ἐγγὺς τῆς πολιτικῆς κοινωνίας ὁ βίος αὐτῶν, ὥστε [illegible] δίκαιον τὸ γυναικὶ πρὸς ἄνδρα μάλιστά πως ἤδη τῶν [illegible]λων πολιτικόν ἐςιν. ἐπεὶ ὖν ἐςὶ δίκαιον τὸ ἐν πολιτικῇ [illegible]νωνίᾳ ὄν, ἡ δικαιοσύνη καὶ ὁ δίκαιος περὶ τὸ πολ[illegible] δίκαιον ἔσται. τῶν δὲ δικαίων ἐστὶ τὰ μὲν φύσει τὰ [illegible] νόμῳ. δεῖ δ' ὕτως ὑπολαμβάνειν μὴ ὡς μηδέποτε [illegible]ταπεσόντα· καὶ γὰρ τὰ φύσει ὄντα μεταλαμβάνει [illegible]ταβολῆς. λέγω δ' οἷον εἰ τῇ ἀριστερᾷ μελετῷμεν [illegible] ἀεὶ βάλλειν, γινοίμεθ' ἂν ἀμφιδέξιοι· ἀλλὰ φύσει [illegible] ἀριςερά ἐστι, καὶ τὰ δεξιὰ ὐδὲν ἧττον φύσει βελτίω [illegible] τῆς ἀριςερᾶς, κἂν πάντα ποιῶμεν τῇ ἀριςερᾷ καθάπ[illegible] δεξιᾷ. ὐδ' ὅτι μεταπίπτυσι, διὰ τῦτ' οὐκ ἔςι φύσει· ἀλ[illegible] εἰ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ τὸν πλείω χρόνον οὕτω διαμέ[illegible] ἀριςερὰ ὖσα ἀριςερὰ καὶ ἡ δεξιὰ δεξιά, τῦτο φύσει ἐσ[illegible]

3. ὁ πεπονηκὼς ἔχει K^b. ‖ 4. ὡς — 6. ὀλίγα om M^b. ‖ 6. τὸ δίκαιον K^b. ‖ 10. δὲ] καὶ M^b. ‖ 15. πρὸς ἀλλήλυς om F. ‖ 16. τὰς πολιτείας M^b. ‖ ἔοικεν εἶναι K^b. ‖ 18. ἀναλόγῳ K^b. ‖ δὴ M^b. ‖ 20. τῷ] καὶ τῷ K^b. ‖ 21. ἐνόμισαν ταῦτα πάντα [illegible] τι ἀργύριον προσαγορεύοντες M^b. ‖ 23. νομίσματι K^b. ‖ 24. διδόντες M^b. ‖ ἀλλήλου, omissis καὶ τούτῳ, K^b. ‖ 28. καὶ [illegible] F. ‖ 29. πυθαγόριοι K^bM^b. ‖ 32. ταυτά K^b, om M^b. ‖ 33. δίκαιον M^b. ‖ 34. δὲ om M^b. ‖ 39. ἀκολουθήσοντα K^b.

6. ὁμώνυμον M^b. ‖ 9. πολιτικοί K^b. ‖ 12. παιδὶ K^b. ‖ ὔτε] ὐδὲ K^bM^b. ‖ 15. nonne ἀπ'? ‖ 16. αὐτῆς K^b. ‖ 19. ἀλλ' [illegible] M^b. ‖ ἔςιν om M^b. ‖ 23. γυναικὸς καὶ ἀνδρὸς K^b. ‖ 24. γάρ ἐςιν ἡ K^b. ‖ 29. ὄν] ἐςὶ καὶ M^b. ‖ 39. ἀριςερὰ post ὖσα om F.

νς ἐπὶ τῶν φύσει δικαίων, μή, εἰ μεταβάλλει διὰ ετέραν χρῆσιν, διὰ τῦτ' ὐκ ἔςι δίκαιον φύσει, ἀλλ' ὸ γαρ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ διαμένον, τῦτο φύσει δίκαιον ές. ὃ γαρ ἂν ἡμεῖς θώμεθα καὶ νομίσωμεν, τοῦτο τι δίκαιον ἤδη καὶ καλοῦμεν κατὰ νόμον δίκαιον. ῦν δίκαιον τὸ κατὰ φύσιν τῦ κατὰ νόμον. ἀλλ' ὃ ι, δίκαιόν ἐστι πολιτικόν. τὸ δὲ πολιτικόν ἐστι τὸ ὐ τὸ φύσει. τὸ δ' ἄδικον καὶ τὸ ἀδίκημα δόξειεν ι ὕτω ταὐτόν, ὐκ ἔςι δέ· τὸ μὲν γαρ ἄδικόν ἐςι τὸ ὁρισμένον, οἷον τὸ παρακαταθήκην ἀποςερῆσαι ἄδικόν ὸ δ' ἀδίκημά ἐςι τὸ ἤδη ἀδίκως τι πρᾶξαι. ὁμοίως ίκαιον καὶ τὸ δικαιοπράγημα ὐ ταὐτόν· τὸ μὲν γαρ τὸ τῷ νόμῳ ὡρισμένον, τὸ δὲ δικαιοπράγημα τὸ κια πράττειν. πότε ὖν τὸ δίκαιον, καὶ πότε ὔ; ὡς μὲν εἰπεῖν, ὅταν πράττῃ κατὰ προαίρεσιν καὶ ἑκυ- ὸ δ' ἑκυσίως ὃ ἦν, εἴρηται ἐν τοῖς ἐπάνω ἡμῖν) καὶ δὼς καὶ ὃν καὶ ᾧ καὶ ὗ ἕνεκα, ὕτως δίκαιον πράτ- οίως καὶ ὡσαύτως καὶ ὁ ἄδικος ἔςαι ὁ εἰδὼς καὶ ὃν καὶ ὗ ἕνεκα. ὅταν δὲ μηθὲν τύτων εἰδὼς πράξῃ τι ἄδικος μὲν ὐκ ἔστιν, ἀτυχὴς δέ· εἰ γαρ οἰόμενος έμιον ἀποκτείνειν τὸν πατέρα ἀπέκτεινεν, ἄδικον μέν ξεν, ἀδικεῖ μέντοι ὐθένα, ἀτυχεῖ δέ. ὥςε ὖν τὸ μὴ τὰ ἄδικα πράττοντα ἐν τῷ ἀγνοεῖν ἐςὶ τῦτο, ὃ καὶ ἐπάνω ἐλέγετο, ὅταν μὴ εἰδὼς μήθ' ὃν βλάπτει μήθ' ὗ ἕνεκεν. ἀλλ' ἤδη καὶ τὴν ἄγνοιαν διοριςέον ἐστί, γινομένης τῆς ἀγνοίας, ὃν βλάπτει, ὐκ ἀδικήσει. ὗτος ὁ διορισμός· ὅταν μὲν γαρ ἡ ἄγνοια αἰτία ᾖ ξαί τι, ὐχ ἑκὼν τῦτο πράττει, ὥςε ὐκ ἀδικεῖ· ὅταν ἀγνοίας αὐτὸς ᾖ αἴτιος, καὶ πράττῃ τι κατὰ τὴν ἧς αὐτὸς αἴτιός ἐςιν, ὗτος ἤδη ἀδικεῖ, καὶ δικαίως ὁ τοιῦτος κληθήσεται. οἷον ἐπὶ τῶν μεθυόντων· οἱ γαρ ες καὶ πράξαντές τι κακὸν ἀδικῦσιν· τῆς γαρ ἀγνοίας ίσιν αἴτιοι· ἐξῆν γαρ αὐτοῖς μὴ πίνειν τοσῦτον ὥς' αντας τύπτειν τὸν πατέρα. ὁμοίως ἐπὶ τῶν ἄλλων ὅσαι μὲν γίνονται δι' αὐτύς, οἱ κατὰ ταύτας ἀδι- ἄδικοι· ὧν δὲ μὴ αὐτοί εἰσιν αἴτιοι, ἀλλ' ἡ ἄγνοια ις ἐστὶν αἰτία τοῖς πράξασι τῦ πρᾶξαι, ὐκ ἄδικοι. ἡ τοιαύτη ἄγνοια ἡ φυσική, οἷον τὰ παιδία ἀγνοῦντα τὺς πατέρας τύπτουσιν, ἀλλ' ἡ ἐν τύτοις ἄγνοια φυσικὴ ὖσα ὐ ποιεῖ διὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην τὰ παιδία λέγεσθαι ἄδικα· ἡ γαρ ἄγνοια αἰτία τοῦ πράττειν ταῦτα, τῆς δ' ἀγνοίας ὐκ αὐτὰ αἴτια, διὸ ὐδ' ἄδικα λέγονται. ὑπὲρ δὲ δὴ τῦ ἀδικεῖσθαι πῶς; πότερον ἑκόντα ἔςιν ἀδικεῖσθαι ἢ ὔ; δίκαια μὲν γαρ καὶ ἄδικα πράττομεν ἑκόντες, ἀδικύμεθα δὲ ὐκέτι ἑκόντες· τὸ γαρ κολάζεσθαι φεύγομεν, ὥςε δῆλον ὅτι ὐκ ἂν ἀδικοίμεθα ἑκόντες. ὐδεὶς γαρ ἑκὼν βλάπτεσθαι ὑπομένει· τὸ γαρ ἀδικεῖσθαι βλάπτεσθαί ἐςιν. ναί, ἀλλ' εἰσί τινες οἳ δέον αὐτοὺς τὸ ἴσον ἔχειν παραχωρῦσί τισιν, ὥςε εἰ τὸ ἴσον ἔχειν ἦν δίκαιον, τὸ δ' ἔλαττον ἔχειν ἀδικεῖσθαί ἐςιν, ἔλαττον δὲ ἑκὼν ἔχει, ἑκὼν ἄρα, φησίν, ἀδικεῖται. ἀλλ' ἐντεῦθεν δῆλον πάλιν ὅτι ὐχ ἑκών. πάντες γαρ οἱ ἔλαττον λαμβάνοντες ἀντικαταλλάττονται ἢ τιμὴν ἢ ἔπαινον ἢ δόξαν ἢ φιλίαν ἢ ἄλλο τι τῶν τοιύτων· ὁ δ' ἀντικαταλλαττόμενός τι ἀνθ' ὗ προΐεται, ὐκέτι ἀδικεῖται· εἰ δὲ μὴ ἀδικεῖται, ὐδὲ ἑκὼν ἄρα. ἔτι πάλιν οἱ τὸ ἔλαττον λαμβάνοντες καὶ ἀδικύμενοι, ᾗ ὐκ ἴσον λαμβάνυσιν, ὗτοι καλλωπίζονται καὶ σεμνύνονται ἐπὶ τοῖς τοιύτοις, ὅτι φασίν "ἐξόν μοι ἴσον λαμβάνειν οὐκ ἐλάμβανον, ἀλλὰ παρῆκα τῷ πρεσβυτέρῳ ἢ τῷ φίλῳ." ἀδικύμενος δέ γε ὐδεὶς σεμνύνεται. εἰ δ' ἐπὶ τοῖς ἀδικήμασι μὴ σεμνύνονται, ἐπὶ δὲ τύτοις σεμνύνονται, ὅλως ὐκ ἂν ἀδικοῖντο ὕτως ἐλαττύμενοι. εἰ δὲ μὴ ἀδικῦνται, ὐδ' ἂν ἑκόντες ἀδικοῖντο. πρὸς δὴ ταῦτα καὶ τὺς τοιύτυς λόγυς ὁ ἐπὶ τῦ ἀκρατοῦς λόγος ἐναντιῦται· ὁ γαρ ἀκρατὴς βλάπτει αὐτὸς αὑτὸν τὰ φαῦλα πράττων, καὶ ἑκών γε ταῦτα πράττει, βλάπτει ἄρα αὐτὸς αὑτὸν εἰδώς, ὥσθ' ἑκὼν αὐτὸς ὑφ' αὑτῦ ἀδικεῖται. ἀλλ' ἐνταῦθα ὁ διορισμὸς προστεθεὶς κωλύσει τὸν λόγον τῦτον. ἔςι δὲ ὁ διορισμὸς ὗτος, τὸ μηδένα βύλεσθαι ἀδικεῖσθαι. ὁ δέ γε ἀκρατὴς βουλόμενος πράττει τὰ κατὰ τὴν ἀκρασίαν, ὥςε αὐτὸς αὑτὸν ἀδικεῖ· βύλεται ἄρα τὰ φαῦλα πράττειν αὐτῷ. ἀλλ' ὐδεὶς βύλεται ἀδικεῖσθαι, ὥστ' οὐδ' ὁ ἀκρατὴς αὐτὸς αὑτὸν ἑκὼν ἀδικοίη. ἀλλ' ἴσως ἐνταῦθα πάλιν ἀπορήσειεν ἄν τις, ἆρά γε ἐνδέχεται αὐτὸν αὑτὸν ἀδικεῖν; ἐκ μὲν δὴ τῦ ἀκρατῦς σκοπουμένῳ ἔοικεν ἐνδέχεσθαι. καὶ πάλιν ὕτως. εἰ γαρ ἃ ὁ νόμος πράττειν τάττει, ταῦτά ἐςι δίκαια, ὁ μὴ πράττων

μεταβάλλοι M^b. ‖ 3. φύσει om M^b. ‖ 9. ὕτω] ὐ K^b. ‖ ὐκ ἔςι δέ om K^b. ‖ 10. τὴν K^b. ‖ 11. ἤδη om M^b. ‖ 17. ὗτος 18. ὁ post καὶ om M^b. ‖ 19. εἰδὼς τύτων M^b. ‖ 21. ἀποκτενεῖν M^b. ‖ 22. τι] τοι K^b, om M^b. ‖ ὥςε] ἐπεὶ K^b. ‖ 25. μηδ' ‖ καὶ om M^b. ‖ 29. τι om M^b. ‖ 31. ὁ τοιῦτος αἴτιος M^b. ‖ 33. αὐτοί] αὐτοῖς K^b, αὐτοὶ αὐτοῖς corr K^b. ‖ 34. ὁμοίως] ‖ 35. ὅσοις μὲν γίνεταί τι δι' M^b. ‖ κατ' αὐτὰς M^b. ‖ 37. τῦτο M^b. ‖ 38. ἡ post ἄγνοια om K^b.
ὐδ'] ὐκ M^b. ‖ δὲ om M^b. ‖ 10. αὐτοῖς M^b. ‖ 11. δ' om K^b. ‖ 12. ἐλάττω K^b. ‖ 15. τι ἄλλο M^b. ‖ 16. τι ἀνθ'] ταῦθ' 17. ὐδὲ ἑκὼν ἄρα om M^b. ‖ 19. καὶ σεμνύνονται om M^b. ‖ τῶν τοιύτων K^b. ‖ 23. ἀδικοῖντ' ἂν M^b. ‖ οἱ ὕτως K^b. ‖ 26. αὐτὸς . ‖ ἑαυτὸν M^b. ‖ 28. ἄρα] δ' M^b. ‖ 29. προτεθεὶς κωλύει M^b. ‖ 30. ὁ om M^b. ‖ 31. γε om M^b. ‖ 36. αὑτὸν] αὐτὸς codices.

ταῦτα ἀδικεῖ· καὶ εἰ πρὸς ὃν κελεύει πράττειν, πρὸς τῦτον εἰ μὴ πράττει, τῦτον ἀδικεῖ. ὁ δὲ νόμος κελεύει σώφρονα εἶναι, ὐσίαν κεκτῆσθαι, σώματος ἐπιμελεῖσθαι, καὶ τἄλλα τὰ τοιαῦτα· ὁ ἄρα ταῦτα μὴ πράττων ἀδικεῖ αὑτόν· εἰς οὐθένα γὰρ ἄλλον τῶν τοιούτων ἀδικημάτων ἡ ἀναφορά ἐςιν. ἀλλὰ μή ποτε ταῦτα ὐκ ἀληθῆ ἦν, ὐδ' ἐνδέχεται αὐτὸν ἀδικεῖν αὑτόν. τὸν γὰρ αὐτὸν οὐκ ἐνδέχεται κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον πλεῖον ἔχειν καὶ ἔλαττον, οὐδ' ἑκόντα ἅμα καὶ ἄκοντα· ἀλλὰ μὴν ὁ ἀδικῶν, ᾗ ἀδικεῖ, πλεῖον ἔχει, ὁ δ' ἀδικύμενος, ᾗ ἀδικεῖται, ἔλαττον· εἰ ἄρα αὐτὸς αὑτὸν ἀδικεῖ, ἐνδέχεται τὸν αὐτὸν κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον καὶ πλεῖον ἔχειν καὶ ἔλαττον. ἀλλὰ τῦτ' ἀδύνατον· οὐκ ἄρα ἐνδέχεται αὐτὸν αὑτὸν ἀδικεῖν. ἔτι ὁ μὲν ἀδικῶν ἑκὼν ἀδικεῖ, ὁ δὲ ἀδικύμενος ἄκων ἀδικεῖται, ὥστε εἰ ἐνδέχεται αὐτὸν αὑτὸν ἀδικεῖν, ἐνδέχοιτ' ἂν ἅμα καὶ ἀκυσίως καὶ ἑκυσίως πράττειν τι. τῦτο δὲ ἀδύνατον· ὐκ ἄρα ὐδ' ὕτως ἐνδέχεται αὐτὸν αὑτὸν ἀδικεῖν. ἔτι εἴ τις λαμβάνοι ἐκ τῶν κατὰ μέρος ἀδικημάτων. ἀδικῦσι γὰρ πάντες ἤτοι παρακαταθήκην ἀποστερῦντες ἢ μοιχεύοντες ἢ κλέπτοντες ἤ τι ἄλλο τῶν κατὰ μέρος ἀδικημάτων ποιῦντες· ὐδεὶς δὲ πώποτε αὐτὸς αὑτὸν παρακαταθήκην ἀπεςέρησεν, ὐδ' ἐμοίχευσε τὴν αὑτῦ γυναῖκα, ὐδ' ἔκλεψεν αὐτὸς τὰ αὑτοῦ, ὥςε εἰ τὸ μὲν ἀδικεῖν ἐν τοῖς τοιύτοις ἐςί, τύτων δὲ μηθὲν ἐνδέχεται πρὸς αὑτὸν ποιεῖν, ὐκ ἂν ἐνδέχοιτο αὑτὸν ἀδικεῖν. εἰ δὲ μή, οὐ τό γε πολιτικὸν ἀδίκημα, ἀλλὰ τὸ οἰκονομικόν· ἡ γὰρ ψυχὴ εἰς πλείω μεμερισμένη ἔχει τι αὐτῆς τὸ μὲν χεῖρον τὸ δὲ βέλτιον, ὥστ' εἴ τι ἐγγίγνεται τῶν ἐν ψυχῇ ἀδίκημα, τῶν μερῶν ἐςὶ πρὸς ἄλληλα. τὸ οἰκονομικὸν γὰρ ἀδίκημα διειλόμεθα τῷ ἐπὶ τὸ χεῖρον καὶ βέλτιον, ὡς γίνεσθαι πρὸς αὑτὸν ἄδικον καὶ δίκαιον. οὐ τῦτο δ' ἡμεῖς ἐπισκοπύμεθα, ἀλλὰ τὸ πολιτικόν. ὥς' ἐν τοῖς τοιύτοις ἀδικήμασιν ἐν οἷς ἡμεῖς ζητῦμεν, ὐκ ἐνδέχεται αὐτὸν αὑτὸν ἀδικεῖν. πότερος δὲ πάλιν ἀδικεῖ, καὶ ἐν ποτέρῳ ἐςὶ τὸ ἀδίκημα, ἐν τῷ ἀδίκως ὁτιῦν ἔχοντι ἢ τῷ κρίναντι καὶ τῷ ἀπονείμαντι, ὥσπερ ἐν τοῖς ἀγῶσιν; καὶ γὰρ ὁ λαβὼν τὸν φοίνικα παρὰ τοῦ ἐφεστῶτος καὶ ταῦτα κρίναντος οὐκ ἀδικεῖ, κἂν ἀδίκως αὐτῷ ἀποδοθῇ· ἀλλ' ἤδη ὁ κρίνας κακῶς καὶ δὺς, ὗτος ἀδικεῖ. καὶ ὗτος ἔςι μὲν ᾗ ἀδικεῖ, ἔςι δὲ ᾗ ὐκ ἀδικεῖ· ᾗ μὲν γὰρ τὸ ἀληθείᾳ καὶ τῇ φύσει ὂν δίκαιον μὴ ἔκρινε, ταύτῃ [illegible] ἀδικεῖ, ᾗ δὲ τὸ αὐτῷ δοκῦν εἶναι δίκαιον, ὐκ ἀδικεῖ.

Ἐπειδὴ δ' ὑπὲρ τῶν ἀρετῶν εἴρηται, καὶ τίνες [illegible] καὶ ἐν τίσι καὶ περὶ ποῖα, καὶ περὶ ἑκάςης αὐτῶν, [illegible] πράττοιμεν κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον τὸ βέλτιστον, [illegible] ὕτως εἰπεῖν, τὸ κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον πράττειν, ὅμοιόν ἐ[illegible] ὥσπερ ἂν εἴ τις εἴποι ὅτι ὑγίεια ἄριςτ' ἂν γένοιτο, [illegible] τὰ ὑγιεινὰ προσφέροιτο. τὸ δὴ τοιῦτον ἀσαφές· ἀλλ' [illegible] μοι, τὰ ποῖα διασάφησον ὑγιεινά ἐςιν. ὕτω καὶ ἐπὶ [illegible] λόγυ, τί ἐςιν ὁ λόγος καὶ τίς ὁ ὀρθὸς λόγος; [illegible] ἴσως ἐςὶ πρῶτον μέν, ἐν ᾧ ὁ λόγος ἐγγίνεται, ὑπὲρ [illegible] διελέσθαι. διωρίσθη μὲν οὖν ὑπὲρ ψυχῆς ὡς τύπῳ [illegible] πρότερον, ὅτι τὸ μὲν αὐτῆς ἐςὶ λόγον ἔχον, τὸ δ' ἄ[illegible] μόριον τῆς ψυχῆς. ἔςι δὴ εἰς δύο τὴν διαίρεσιν ἔχ[illegible] λόγον ἔχον μόριον τῆς ψυχῆς, ὧν ἐςὶ τὸ μὲν βυλ[illegible] τὸ δ' ἐπιςημονικόν. ὅτι δὲ ἕτερα ἀλλήλων ἐστίν, ἐ[illegible] ὑποκειμένων ἂν γένοιτο φανερόν. ὥσπερ γὰρ δὴ ἕτερ[illegible] ἀλλήλων χρῶμά τε καὶ χυμὸς καὶ ψόφος καὶ [illegible] ὡσαύτως καὶ τὰς αἰσθήσεις ἑτέρας αὐτῶν ἡ φύσις [illegible] δωκεν· ψόφον μὲν γὰρ ἀκοῇ, χυμὸν δὲ γεύσει γνω[illegible] μεν, χρῶμα δὲ ὄψει. ὁμοίως δὲ καὶ τἄλλα τὸν [illegible] τρόπον δεῖ ὑπολαμβάνειν, ἐπεὶ ἕτερα τὰ ὑποκείμενα [illegible] ἕτερα καὶ τὰ τῆς ψυχῆς εἶναι μέρη οἷς ταῦτα γνω[illegible] μεν. ἕτερον δ' ἐστὶ τὸ νοητὸν καὶ τὸ αἰσθητόν, [illegible] ψυχῇ γνωρίζομεν· ἕτερον ἄρ' ἂν εἴη τὸ μόριον τὸ [illegible] αἰσθητὰ καὶ τὰ νοητά. τὸ δὲ βυλευτικὸν καὶ προαι[illegible] περὶ τὰ αἰσθητὰ καὶ ἐν κινήσει, καὶ ἁπλῶς ὅσα ἐ[illegible] σει τε καὶ φθορᾷ ἐστίν. βυλευόμεθα γὰρ ὑπὲρ τῶν [illegible] ἐφ' ἡμῖν ἐστὶ καὶ πρᾶξαι καὶ μὴ πρᾶξαι [illegible] περὶ ἃ ἐςι βυλὴ καὶ προαίρεσις τῦ πρᾶξαι ἢ μὴ πρ[illegible] ταῦτα δ' ἐστὶν αἰσθητὰ καὶ ἐν κινήσει τῦ μεταβάλ[illegible] ὥστε τὸ προαιρετικὸν μόριον τῆς ψυχῆς κατὰ τὸν [illegible] τῶν αἰσθητῶν ἐστίν. τύτων δὴ διωρισμένων, μετὰ [illegible] λεκτέον ἂν εἴη, ἐπειδὴ ὑπὲρ ἀληθεῦς ἐστὶν ὁ λόγο[illegible] τἀληθὲς ὡς ἔχει σκοπύμεθα, ἔςι δ' ἐπιςήμη φρόνη[illegible] σοφία ὑπόληψις, περὶ τί δὴ ἕκαςον τύτων ἐςίν. [illegible] ἐπιςήμη ἐςὶ περὶ ἐπιςητόν, καὶ τῦτο μετ' ἀποδείξε[illegible]

5. ἄλλων K^b. ‖ 6. ταῦτα] τὰ τοιαῦτα M^b. ‖ 13. αὐτὸν] τὸν αὐτὸν M^b. ‖ 18. ἅπαντες M^b. ‖ 19. παραθήκην K^b. ‖ 22. [illegible] ἑαυτῦ K^b. ‖ 28. ἐςὶ om K^b. ‖ 29. τῷ] τὸ K^bM^b. ‖ τὸ om M^b. ‖ 33. πότερον K^b.

2. μὲν om K^b. ‖ 3. δὲ ταὐτῦ δοκῦν K^b. ‖ 4. ἐπεὶ K^b. ‖ 6. πράττομεν K^b. ‖ μὲν] μὲν γὰρ M^b, μέντοι corr. ‖ 7. post [illegible] K^b τὸ βέλτιςον. ‖ 10. ἐςιν ὑγιεινά K^b. ‖ 13. διωρίσθω M^b. ‖ 14. ἔχον — 15. μόριον] ἔχοντος μορίυ K^b, ἔχον τὸ δ' ἄλογον καὶ [illegible] ἔχοντος μορίυ M^b. ‖ 15. δὴ] δ' M^b. ‖ 16. ἄλογον K^b, ἐν λόγον M^b. ‖ τῆς] λόγον τῆς K^b. ‖ 18. ἀλλήλων ἐςὶ M^b. ‖ 19. [illegible] καὶ K^bM^b. ‖ 20. καὶ] δὲ καὶ M^b. ‖ 23. ἐπεὶ δ' ἕτερα M^b. ‖ 26. ἄρ' om M^b. ‖ 27. καὶ προαιρετικὸν om K^b. ‖ 29. [illegible] M^b. ‖ 31. ἐςι] ἐςι καὶ M^b. ‖ 34. τὸν αἰσθητόν K^b. ‖ δὲ M^b. ‖ 36. τἀληθῆ M^b. ‖ δ'] δ' ἡ K^b. ‖ 37. ὖν om M^b.

διατεινόμενον, ἡ δὲ φρόνησις περὶ τὰ πρακτά, ἐν οἷς
; καὶ φυγὴ καὶ ἐφ' ἡμῖν ἐςὶ πρᾶξαι καὶ μὴ πρᾶ-
ἔςι δὴ τῶν ποιϛμένων καὶ πραττομένων ϛ ταὐτὸ τὸ
κὸν καὶ πρακτικόν· τῶν μὲν γὰρ ποιητικῶν ἐστί τι
τὴν ποίησιν ἄλλο τέλος, οἷον παρὰ τὴν οἰκοδομικήν,
ἐςι ποιητικὴ οἰκίας, οἰκία αὐτῆς τὸ τέλος παρὰ τὴν
ν. ὁμοίως ἐπὶ τεκτονικῆς καὶ τῶν ἄλλων τῶν ποιητι-
ἐπὶ δὲ τῶν πρακτικῶν ϛκ ἔςιν ἄλλο ϛθὲν τέλος παρ'
τὴν πρᾶξιν, οἷον παρὰ τὸ κιθαρίζειν ϛκ ἔςιν ἄλλο
ϛθέν, ἀλλ' αὐτὸ τϛτο τέλος, ἡ ἐνέργεια καὶ ἡ πρᾶξις.
ιὲν ϛν τὴν πρᾶξιν καὶ τὰ πρακτὰ ἡ φρόνησις, περὶ
ποίησιν καὶ τὰ ποιητὰ ἡ τέχνη· ἐν γὰρ τοῖς ποιη-
ιᾶλλον ἢ ἐν τοῖς πρακτοῖς ἐςὶ τὸ τεχνάζειν. ὥςε ἡ
τις ἂν εἴη ἕξις τις προαιρετικὴ καὶ πρακτικὴ τῶν
ιῖν ὄντων καὶ πρᾶξαι καὶ μὴ πρᾶξαι, ὅσα εἰς τὸ
έρον ἤδη συντείνει. ἔςι δ' ἡ φρόνησις ἀρετή, ὡς δό-
ἄν, ϛκ ἐπιςήμη· ἐπαινετοὶ γάρ εἰσιν οἱ φρόνιμοι, ὁ
ιτος ἀρετῆς. ἔτι δ' ἐπιςήμης μὲν πάσης ἀρετή ἐςι,
τεως δὲ ἀρετὴ ϛκ ἔςιν, ἀλλ' ὡς ἔοικεν, αὐτό τί ἐςιν
ὁ δὲ νϛς ἐςὶ περὶ τὰς ἀρχὰς τῶν νοητῶν καὶ τῶν
ἡ μὲν γὰρ ἐπιστήμη τῶν μετ' ἀποδείξεως ὄντων
αἱ δ' ἀρχαὶ ἀναπόδεικτοι, ὥς' ϛκ ἂν εἴη περὶ τὰς
; ἡ ἐπιςήμη, ἀλλ' ὁ νϛς. ἡ δὲ σοφία ἐςὶν ἐξ ἐπι-
καὶ νϛ συγκειμένη. ἔςι γὰρ ἡ σοφία καὶ περὶ τὰς
; καὶ τὰ ἐκ τῶν ἀρχῶν ἤδη δεικνύμενα, περὶ ἃ ἡ
ιη· ᾗ μὲν ϛν περὶ τὰς ἀρχάς, τϛ νϛ αὐτὴ μετέχει,
περὶ τὰ μετὰ τὰς ἀρχὰς μετ' ἀποδείξεως ὄντα, τῆς
ιης μετέχει. ὥςε δῆλον ὅτι ἡ σοφία ἐςὶν ἔκ τε νϛ
τιςήμης συγκειμένη, ὥς' εἴη ἂν περὶ ταῦτα περὶ ἃ
νϛς καὶ ἡ ἐπιστήμη. ἡ δὲ ὑπόληψίς ἐστιν, ᾗ ὑπὲρ
ων ἐπαμφοτερίζομεν πρὸς τὸ καὶ εἶναι ταῦτα ϛτω
ὴ εἶναι. πότερον δ' ἐστὶν ἡ φρόνησις καὶ ἡ σοφία
ἢ ϛ; ἡ μὲν γὰρ σοφία ἐςὶ περὶ τὰ μετ' ἀποδεί-
καὶ ἀεὶ ὡσαύτως ὄντα, ἡ δὲ φρόνησις ϛ περὶ ταῦτα
περὶ τὰ ἐν μεταβολῇ ὄντα. λέγω δὲ οἷον εὐθὺ μὲν
ικύλον καὶ κοῖλον καὶ τὰ τοιαῦτα ἀεί ἐςι τοιαῦτα,
συμφέροντα ϛκέτι ϛτως ἔχουσι τὸ μὴ εἰς ἄλληλα
άλλειν, ἀλλὰ μεταβάλλϛσι, καὶ νῦν μὲν συμφέρει
αὔριον δ' ϛ, καὶ τῷ μέν, τῷ δ' ϛ, καὶ ϛτω μὲν

συμφέρει, ἐκείνως δὲ ϛ συμφέρει. περὶ δὲ τὰ συμφέροντά ἐςιν ἡ φρόνησις, ἡ δὲ σοφία ϛ. ἕτερον ἄρα ἡ σοφία καὶ ἡ φρόνησις. πότερον δ' ἐςὶν ἡ σοφία ἀρετὴ ἢ ϛ, διὰ τϛτων ἂν δῆλον γένοιτο, ὅτι ἐςὶν ἀρετὴ ἐξ αὐτῆς τῆς φρονήσεως. εἰ γὰρ ἡ φρόνησις ἀρετή ἐστιν, ὡς φαμέν, τοῦ μορίϛ τϛ ἑτέρϛ τῶν λόγον ἐχόντων, ἔςι δὲ χείρων ἡ φρόνησις τῆς σοφίας (περὶ χείρω γάρ ἐςιν· ἡ μὲν γὰρ σοφία περὶ τὸ ἀΐδιον καὶ τὸ θεῖον, ὡς φαμέν, ἡ δὲ φρόνησις περὶ τὸ συμφέρον ἀνθρώπῳ), εἰ ϛν τὸ χεῖρον ἀρετή ἐςι, τό γε βέλτιον εἰκός ἐςιν ἀρετὴν εἶναι, ὥςε δῆλον ὅτι ἡ σοφία ἀρετή ἐςιν. ἡ δὲ σύνεσις τί ἐςιν ἢ περὶ τί; ἔςι δ' ἡ σύνεσις ἐν οἷσπερ καὶ ἡ φρόνησις, περὶ τὰ πρακτά. ὁ γὰρ συνετός πϛ λέγεται τῷ δυνατὸς βϛλεύεσθαι καὶ ἐν τῷ ὀρθῶς τι κρῖναι καὶ ἰδεῖν, περὶ μικρῶν τε καὶ ἐν μικροῖς ἡ κρίσις αὐτοῦ. ἔστιν οὖν ἡ σύνεσις καὶ ὁ συνετὸς μέρος τι φρονήσεως καὶ τϛ φρονίμϛ, καὶ ϛκ ἄνευ τϛτων· ϛ γὰρ ἂν χωρίσαις τὸν συνετὸν τϛ φρονίμου. ὁμοίως δ' ἂν δόξειεν ἔχειν καὶ τὰ ἐπὶ τῆς δεινότητος· ἡ γὰρ δεινότης καὶ ὁ δεινὸς οὐκ ἔστι μὲν οὔτε φρόνησις ϛτε φρόνιμος, ὁ μέντοι φρόνιμος δεινός, διὸ καὶ συνεργεῖ πως τῇ φρονήσει ἡ δεινότης. ἀλλὰ δεινὸς μὲν καὶ ὁ φαῦλος λέγεται, οἷον Μέντωρ δεινὸς μὲν ἐδόκει εἶναι, ἀλλ' ϛ φρόνιμος ἦν. τϛ γὰρ φρονίμϛ καὶ τῆς φρονήσεώς ἐςι τὸ τῶν βελτίςων ἐφίεσθαι καὶ τούτων προαιρετικὸν εἶναι καὶ πρακτικὸν ἀεί, τῆς δὲ δεινότητος καὶ τϛ δεινοῦ σκέψασθαι ἐκ τίνων ἂν ἕκαστον γένοιτο τῶν πρακτῶν, καὶ τὸ ταῦτα πορίσαι. δόξειεν ἂν ϛν εἶναι ὁ δεινὸς ἐν τοῖς τοιϛτοις τε καὶ περὶ ταῦτα. ἀπορήσειε δ' ἄν τις καὶ θαυμάσειε, διὰ τί ὑπὲρ ἠθῶν λέγοντες καὶ πολιτικῆς τινὸς πραγματείας ὑπὲρ σοφίας λέγομεν. ὅτι ἴσως γε πρῶτον μὲν ϛδ' ἀλλοτρία δόξειεν ἂν εἶναι ἡ σκέψις ἡ ὑπὲρ αὐτῆς, εἴπερ ἐςὶν ἀρετή, ὡς φαμέν. ἔτι δ' ἴσως ἐςὶ φιλοσόφϛ καὶ περὶ τϛτων παρεπισκοπεῖν ὅσα ἐν τῷ αὐτῷ τυγχάνουσιν ὄντα. καὶ ἀναγκαῖον δέ, ἐπεὶ περὶ τῶν ἐν ψυχῇ λέγομεν, περὶ ἁπάντων λέγειν· ἔςι δὲ καὶ ἡ σοφία ἐν ψυχῇ, ὥστε οὐκ ἀλλοτρίως ὑπὲρ ψυχῆς ποιϛμεθα τϛς λόγϛς. ὥσπερ δ' ἔχει ἡ δεινότης πρὸς φρόνησιν, ϛτως δόξειεν ἂν ἔχειν ἐπὶ τῶν ἀρετῶν ἁπασῶν. λέγω δὲ οἷον εἰσὶν ἀρεταὶ καὶ φύσει ἐν ἑκάςοις ἐγγινόμεναι, οἷον ὁρμαί τινες ἐν ἑκάςῳ ἄνευ λόγϛ πρὸς τὰ ἀνδρεῖα καὶ τὰ

πρακτικά M^b. ‖ 3. τὸ et 4. τι om M^b. ‖ 6. αἰτίας M^b. ‖ 11. ϛν om M^b. ‖ πρακτικὰ M^b. ‖ 12. ποιητικοῖς K^b. ‖ 13. ἐν
K^b. ‖ 15. καὶ μὴ πρᾶξαι ὅσα add M^b. ‖ 23. ὁ et 28. τε om K^b. ‖ 36. ἀεὶ ἐςι] ἐςιν ἀεὶ corr M^b, ἐςιν ᾗ pr, ἐςι K^b. ‖
μὴ εἰς ἄλλο τι μεταβάλλειν M^b. ‖ 39. καὶ τῷ μέν, τῷ δ' ϛ om M^b.

ἐκείνως δὲ ϛ συμφέρει om K^b. ‖ 4. δῆλον ἂν K^b. ‖ 5. ἡ om M^b. ‖ 7. χεῖρόν ἐςιν M^b, omisso γάρ. ‖ γὰρ om K^b. ‖ 12.
ά M^b. ‖ 26. πρακτικῶν $K^b M^b$. ‖ 27. ϛν om M^b. ‖ 30. γε om M^b. ‖ 31. ἡ post σκέψις om K^b.

δίκαια καὶ καθ' ἑκάϛην πρὸς τὰ τοιαῦτα. ἔϛι δὲ δὴ καὶ ἔθει καὶ προαιρέσει. αἱ δὲ δὴ μετὰ λόγου οὖσαι τελέως ἀρεταί εἰσιν ἐπαινεταὶ ἐπιγινόμεναι. ἔστιν οὖν ἡ φυσικὴ ἀρετὴ αὕτη ἡ ἄνευ λόγϐ χωριζομένη μὲν τϐ λόγϐ μικρὰ καὶ ἀπολειπομένη τϐ ἐπαινεῖσθαι, πρὸς δὲ τὸν λόγον καὶ τὴν προαίρεσιν προϛιθεμένη τελείαν ποιεῖ τὴν ἀρετήν. διὸ καὶ συνεργεῖ τῷ λόγῳ καὶ ὐκ ἔϛιν ἄνευ τϐ λόγϐ ἡ φυσικὴ ὁρμὴ πρὸς ἀρετήν. ὐδ' αὖ ὁ λόγος καὶ ἡ προαίρεσις ὐ πάνυ τελειῦται τῷ εἶναι ἀρετὴ ἄνευ τῆς φυσικῆς ὁρμῆς. διὸ ὐκ ὀρθῶς Σωκράτης ἔλεγε, φάσκων εἶναι τὴν ἀρετὴν λόγον· οὐδὲν γὰρ ὄφελος εἶναι πράττειν τὰ ἀνδρεῖα καὶ τὰ δίκαια, μὴ εἰδότα καὶ προαιρούμενον τῷ λόγῳ. διὸ τὴν ἀρετὴν ἔφη λόγον εἶναι, ὐκ ὀρθῶς, ἀλλ' οἱ νῦν βέλτιον· τὸ γὰρ κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον πράττειν τὰ καλά, τοῦτό φασιν εἶναι ἀρετήν, ὀρθῶς μὲν ὐδ' ὕτως. πράξαι μὲν γὰρ ἄν τις τὰ δίκαια προαιρέσει μὲν ὐδεμιᾷ, ὐδὲ γνώσει τῶν καλῶν, ἀλλ' ὁρμῇ τινὶ ἀλόγῳ, ὀρθῶς δὲ ταῦτα καὶ κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον. λέγω δέ, ὡς ἂν ὁ λόγος ὁ ὀρθὸς κελεύσειεν, ὕτως ἔπραξεν. ἀλλ' ὅμως ἡ τοιαύτη πρᾶξις ὐκ ἔχει τὸ ἐπαινετόν· ἀλλὰ βέλτιον, ὡς ἡμεῖς ἀφορίζομεν, τὸ μετὰ λόγϐ εἶναι τὴν ὁρμὴν πρὸς τὸ καλόν· τὸ γὰρ τοιῦτον καὶ ἀρετὴ καὶ ἐπαινετόν. πότερον δ' ἐϛὶν ἡ φρόνησις ἀρετὴ ἢ ὔ, ἀπορήσειεν ἄν τις. ὐ μὴν ἀλλ' ἐντεῦθεν ἂν γένοιτο δῆλον ὅτι ἀρετή. εἴπερ γὰρ ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ ἀνδρία καὶ αἱ ἄλλαι ἀρεταί, διότι τῶν καλῶν πρακτικαί, ἐπαινεταί εἰσι, δῆλον ὡς καὶ ἡ φρόνησις τῶν ἐπαινετῶν ἄν τις εἴη καὶ τῶν ἐν ἀρετῆς τάξει ὄντων· ἐφ' ἃ γὰρ ἡ ἀνδρία ὁρμᾷ πράττειν, ἐπὶ ταῦτα καὶ ἡ φρόνησις. τὸ γὰρ ὅλον ὡς ἂν αὕτη προϛάττῃ, οὕτω καὶ ἡ ἀνδρία πράττει, ὥστε εἰ αὐτὴ ἐπαινετὴ τῷ ποιεῖν ἃ ἂν ἡ φρόνησις προστάττῃ, ἥ γε φρόνησις τελείως ἂν εἴη καὶ ἐπαινετὴ καὶ ἀρετή. πότερον δ' ἐϛὶν ἡ φρόνησις πρακτικὴ ἢ ὔ, ἴδοι ἂν τις ἐντεῦθεν ἐπὶ τὰς ἐπιστήμας ἐπιβλέψας, οἷον ἐπὶ τὴν οἰκοδομικήν. ἔστι γάρ, ὡς φαμέν, ἐν οἰκοδομικῇ ὁ μὲν ἀρχιτέκτων τις καλύμενος, ὁ δὲ ὑπηρετῶν τύτῳ οἰκοδόμος· οὗτος δ' ἐϛὶ ποιητικὸς οἰκίας. ἔστι δὲ καὶ ὁ ἀρχιτέκτων, καθὸ οὗτος ἐποίει οἰκίαν, ποιητικὸς οἰκίας. ὁμοίως δὲ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν ποιητικῶν ἔχει, ἐν αἷς ἐστὶν ἀρχιτέκτων καὶ ὑπηρέτης τύτϐ. ποιητικὸς ἄρα τινὸς καὶ ὁ ἀρχ ἔϛαι, καὶ τϐ αὐτϐ τύτϐ ποιητικὸς καὶ ὑπηρετικός. ε ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἀρετῶν ἔχει, ὅπερ εἰκὸς καὶ ε καὶ ἡ φρόνησις ἂν εἴη πρακτική. αἱ γὰρ ἀρεταὶ πρακτικαί εἰσιν, ἡ δὲ φρόνησις ὥσπερ ἀρχιτέκ αὐτῶν ἐϛίν· ὅπως γὰρ αὕτη προϛάξει, ὕτως αἱ ἀρε οἱ κατ' αὐτὰς πράττουσιν· ἐπεὶ οὖν αἱ ἀρεταὶ πρ καὶ ἡ φρόνησις πρακτικὴ ἂν εἴη. πότερον δὲ αὕτη ἄρχει τῶν ἐν τῇ ψυχῇ, ὥσπερ δοκεῖ καὶ ἀπορεῖτα τῶν γὰρ βελτιόνων οὐκ ἂν δόξειεν, οἷον τῆς σοφί ἄρχει. ἀλλά, φησίν, αὕτη ἐπιμελεῖται πάντων, καὶ ἐϛὶ προϛάττυσα. ἀλλ' ἴσως ἔχει ὥσπερ ἐν οἰκίᾳ ὁ πος. οὗτος γὰρ πάντων κύριος καὶ πάντα διοικεῖ ὔπω ὗτος ἄρχει πάντων, ἀλλὰ παρασκευάζει τῷ σχολήν, ὅπως ἂν ἐκεῖνος μὴ κωλυόμενος ὑπὸ τῶν καίων ἐκκλείηται τϐ τῶν καλῶν τι καὶ προσηκόντων τειν. οὕτω καὶ ὁμοίως τύτῳ ἡ φρόνησις ὥσπερ ἐπ τίς ἐϛι τῆς σοφίας, καὶ παρασκευάζει ταύτῃ σχολ τὸ ποιεῖν τὸ αὐτῆς ἔργον, κατέχυσα τὰ πάθη καὶ σωφρονίζουσα.

B.

Μετὰ δὲ ταῦτα ὑπὲρ ἐπιεικείας δέοι ἂν τὴν ἐπι ποιήσασθαι, τί τ' ἐστὶ καὶ ἐν τίσι καὶ περὶ ποῖα. ἔϛ ἐπιείκεια καὶ ὁ ἐπιεικὴς ὁ ἐλαττωτικὸς τῶν δικαί κατὰ νόμον. ἃ γὰρ ὁ νομοθέτης ἐξαδυνατεῖ καθ' ἐκ ἀκριβῶς διορίζειν, ἀλλὰ καθόλϐ λέγει, ὁ ἐν τύτοις τ χωρῶν, καὶ ταῦθ' αἱρύμενος ἃ ὁ νομοθέτης ἐβύλετ τῷ καθ' ἕκαϛα διορίσαι, ὐκ ἠδυνήθη δέ, ὁ τοιῦτος ἐπι ὐκ ἔϛι δὲ ἐλαττωτικὸς τῶν δικαίων ἁπλῶς· τῶν μ φύσει καὶ ὡς ἀληθῶς ὄντων δικαίων ὐκ ἐλαττῦται, τῶν κατὰ νόμον, ἃ ὁ νομοθέτης ἐξαδυνατῶν ἀπέλιπ

Ἡ δὲ εὐγνωμοσύνη καὶ ὁ εὐγνώμων ἐϛὶ περὶ τ περὶ ἃ καὶ ἡ ἐπιείκεια, περὶ τὰ δίκαια τὰ ἐλλελειμ ὑπὸ τϐ νομοθέτου τῷ μὴ ἀκριβῶς διωρίσθαι, κριτικ τῶν ἐλλελειμμένων ὑπὸ τϐ νομοθέτϐ, καὶ γινώσκων ὅτ μὲν τϐ νομοθέτϐ ἐλλέλειπται, ἔϛι μέντοι δίκαια. ὁ τ

3. τελέως] τόδε ὡς K^b. ‖ 6. προϛιθεμένην K^b. ‖ 8. ὁ om M^b. ‖ 9. τὸ εἶναι ἀρετὴν M^b. ‖ 10. διὸ ὁ σωκράτης ὐκ ἰδὼς F 11. λόγους K^b. ‖ 15. πράξει $K^b M^b$. ‖ 18. κελεύσειεν ἂν ὕτως K^b. ‖ 23. ἂν om K^b. ‖ 24. ἡ utrumque om K^b. ‖ 25. ἐπ[…] τὰ K^b. ‖ πρακτικαὶ καὶ ἐπαινεταί M^b. ‖ 29. ὡς αὐτὴ προϛάττει M^b. ‖ 31. καὶ utrumque om M^b. ‖ 37. ἐποίει] ἐπὶ K^b. ‖ ἡ καὶ K^b.

1. ἄρα om K^b. ‖ 3. ἔχοι M^b. ‖ 8. πάντων post 9. ψυχῇ M^b. ‖ 9. τῇ om K^b. ‖ 11. φησιν ὅτι αὕτη M^b. ‖ 19. τοῦ ... M^b. ‖ 29. ἠβύλετο M^b. ‖ 31. ἔτι M^b. ‖ 35. δίκαια καὶ τὰ M^b. ‖ 37. καὶ γινώσκων om M^b.

ίμων. ἔςι μὲν ὖν ὐκ ἄνευ ἐπιεικείας ἡ εὐγνωμοσύνη· ἰν γὰρ κρῖναι τῦ εὐγνώμονος, τὸ δὲ δὴ πράττειν κατὰ ρίσιν τῦ ἐπιεικῦς.

Ἡ δέ γε εὐβουλία ἐςὶ μὲν περὶ ταὐτὰ τῇ φρονήσει γὰρ τὰ πρακτά ἐςι τὰ περὶ αἵρεσιν καὶ φυγὴν ὄντα), ὐκ ἄνευ φρονήσεως· ἡ μὲν γὰρ φρόνησις πρακτικὴ ἐςίν, ἡ δ' εὐβυλία ἕξις ἢ διάθεσις ἤ τι τοιῦτον ἡ ικτικὴ τῶν ἐν τοῖς πρακτικοῖς βελτίςων καὶ συμφο- των. διὸ ὐδὲ τὰ τοιαῦτα εὐβυλίας ἂν δόξειε τὰ ἀπὸ ματυ συμβαίνοντα κατὰ τρόπον· οἷς γὰρ μή ἐςιν ὁ ὁ σκοπῶν τὸ βέλτιςον, ὐκέτι ἂν εἴποις, ᾧ συνέβη τι τρόπον, τῦτον εὔβυλον, ἀλλ' εὐτυχῆ· τὰ γὰρ ἄνευ ίγυ τῦ κρίνοντος γινόμενα κατορθώματα εὐτυχήματά πότερον δὲ τῦ δικαίυ ἐςὶ τὸ τῇ ἐντεύξει τὸ ἴσον ἑκάςῳ δόναι (λέγω δὲ οἷον, ὁποῖος ἂν ᾖ ἕκαστος, τοιοῦτον ιενον ἐντυγχάνειν), ἢ ὔ; τῦτο μὲν γὰρ καὶ κόλακος ιρέσκυ δόξειεν ἂν εἶναι· ἀλλὰ τὸ κατ' ἀξίαν ἑκάςῳ δόναι τὴν ἔντευξιν, τοῦτο καὶ δικαίυ καὶ σπουδαίου ις ἂν δόξειεν εἶναι. ἀπορήσειε δ' ἄν τις καὶ τοῦτο. ἐστὶ τὸ ἀδικεῖν τὸ βλάπτειν ἑκόντα καὶ εἰδότα καὶ ὧς καὶ ὗ ἕνεκα, ἔςι δ' ἡ βλάβη καὶ ἡ ἀδικία ἐν οῖς καὶ περὶ ἀγαθά, ὁ ἀδικῶν ἄρα καὶ ὁ ἄδικος ἂν ὁποῖα ἀγαθὰ καὶ ὁποῖα κακά· τὸ δέ γε ὑπὲρ οιύτων εἰδέναι ἐςὶν ἴδιον τῦ φρονίμυ καὶ τῆς φρονή- ἄτοπον δὴ συμβαίνει τὸ τῷ ἀδίκῳ συμπαρακολυ- τὸ μέγιστον ἀγαθὸν τὴν φρόνησιν. ἢ οὐκ ἂν δόξειε κολυθεῖν τῷ ἀδίκῳ ἡ φρόνησις; ὐ γὰρ σκοπεῖ ὁ ἄδι- δὲ δύναται κρίνειν τὸ ἁπλῶς ἀγαθὸν καὶ τὸ αὐτῷ ὀν, ἀλλὰ διαμαρτάνει. τῆς δὲ φρονήσεως τῦτό ἐστι, θῶς δύνασθαι ταῦτα θεωρεῖν, ὁμοίως ὥσπερ ἐπὶ τῶν ατρικὴν τὸ μὲν ἁπλῶς ὑγιεινὸν καὶ τὸ ὑγιείας ποιη- οἴδαμεν ἅπαντες, ὅτι ἐλλέβορος καὶ τὸ ἐλατήριον αἱ τομαὶ καὶ αἱ καύσεις ὑγιεινά εἰσι καὶ ὑγιείας κά, ἀλλ' ὅμως ὐκ ἔχομεν τὴν ἰατρικὴν ἐπιςήμην· ὐ ὅτι οἴδαμεν τὸ καθ' ἕκαςον ἀγαθόν, ὥσπερ ὁ ἰατρὸς τίνι ἐςὶ τῦτ' ἀγαθὸν καὶ πότε καὶ πῶς διακειμένῳ· τῳ γὰρ ἤδη ἡ ἰατρικὴ ἐπιστήμη. τὰ μὲν ὖν ἁπλῶς ὰ εἰδότες ὅμως ὐκ ἔχομεν ὐδὲ παρακολυθεῖ ἡμῖν ἡ ἰατρικὴ ἐπιςήμη. ὡς δ' αὔτως ὁ ἄδικος ὅτι μὲν ὖν ἁπλῶς καὶ ἡ τυραννὶς ἀγαθὸν καὶ ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ ἐξυσία, οἶδεν· ἀλλ' εἰ αὐτῷ ἀγαθὸν ἢ μή, ἢ πότε, ἢ πῶς διακειμένῳ, ὐκέτι οἶδεν. τῦτο δ' ἐςὶ μάλιςα τῆς φρονήσεως, ὥςε τῷ ἀδίκῳ ὐ παρακολυθεῖ ἡ φρόνησις. αἱρεῖται γὰρ τἀγαθά, ὑπὲρ ὧν ἀδικεῖ, τὰ ἁπλῶς ἀγαθά, ὐ τὰ αὐτῷ ἀγαθά. ὁ γὰρ πλῦτος καὶ ἡ ἀρχὴ ἁπλῶς μὲν ἀγαθόν, αὐτῷ μέντοι ἴσως ὐκ ἀγαθόν· εὐπορήσας γὰρ καὶ ἄρξας πολλὰ κακὰ αὐτὸς ἑαυτῷ ποιήσει καὶ τοῖς φίλοις· οὐ γὰρ δυνήσεται ἀρχῇ ὀρθῶς χρήσασθαι. ἔχει δὲ καὶ τοῦτο ἀπορίαν καὶ σκέψιν, πότερόν ἐςι πρὸς τὸν φαῦλον ἀδικία ἢ ὔ. εἰ γὰρ ἡ μὲν ἀδικία ἐςὶν ἐν βλάβῃ, ἡ δὲ βλάβη ἐν ςερήσει τῶν ἀγαθῶν, ὐκ ἂν δόξειε βλάπτειν· τὰ γὰρ ἀγαθὰ ἃ αὐτῷ οἴεται εἶναι ἀγαθά, ὐκ ἀγαθά εἰσιν· ἡ γὰρ ἀρχὴ καὶ ὁ πλοῦτος τὸν φαῦλον οὐ δυνάμενον αὐτοῖς χρῆσθαι ὀρθῶς βλάψει· εἰ ὖν αὐτὸν βλάψει παραγενόμενα, ὁ τύτων ςερίσκων ὐκ ἂν δόξειεν ἀδικεῖν. ὁ δὴ τοιῦτος λόγος δόξειεν ἂν εἶναι παράδοξος τοῖς πολλοῖς· πάντες γὰρ οἴονται καὶ ἀρχῇ καὶ δυνάμει καὶ πλύτῳ δυνατοὶ εἶναι χρῆσθαι, ὐκ ὀρθῶς ὑπολαμβάνοντες. δῆλον δὲ τῦτο καὶ ἐκ τῦ νομοθέτυ· ὁ γὰρ νομοθέτης ὐ πᾶσιν ἐπιτρέπει τὸ ἄρχειν, ἀλλ' ὥρισται καὶ ἡ ἡλικία καὶ ἡ εὐπορία ἣν δεῖ ὑπάρχειν τῷ μέλλοντι ἄρχειν, ὡς ὐ δυνατὸν ὂν παντὶ ἄρχειν ὑπάρξαι. εἰ δή τις ἀγανακτοίη ὅτι ὐκ ἄρχει ἢ ὐδεὶς αὐτὸν ἐᾷ κυβερνᾶν, "ὐ γὰρ ἔχεις" εἴποι ἄν τις "ὐδὲν τοιῦτον ἐν τῇ ψυχῇ ᾧ δυνήσῃ καὶ ἄρχειν καὶ κυβερνᾶν." ἢ ἐπὶ μὲν τῦ σώματος ὁρῶμεν ὐ δυναμένυς ὑγιαίνειν τοὺς τὰ ἁπλῶς ἀγαθὰ προσφερομένυς, ἀλλ' εἰ μέλλει τις ὑγιαίνειν τὸ σῶμα τὸ φαῦλον, ὕδωρ αὐτῷ πρότερον καὶ ὀλίγα σιτία προσενεκτέον· τῷ δὲ τὴν ψυχὴν φαύλην ἔχοντι πρὸς τὸ μηθὲν κακὸν ἐργάζεσθαι ὐκ ἀφεκτέον καὶ πλύτυ καὶ ἀρχῆς καὶ δυνάμεως καὶ ἁπλῶς τῶν τοιύτων, ὅσῳ εὐκινητότερον καὶ εὐμεταβολώτερον ψυχὴ σώματος; ὥσπερ γὰρ ὁ φαῦλος τὸ σῶμα οὕτως ἦν ἐπιτήδειος διαιτᾶσθαι, καὶ ὁ φαῦλος τὴν ψυχὴν οὕτως ἐπιτήδειος διάγειν, μηθὲν τῶν τοιύτων ἔχων. ἔχει δὲ καὶ τὸ τοιῦτον ἀπορίαν, οἷον ἐπειδὰν μὴ ᾖ ἅμα πρᾶξαι τἀνδρεῖα καὶ τὰ δίκαια, πότερ' ἄν τις πράξειεν; ἐν μὲν δὴ ταῖς φυσικαῖς ἀρεταῖς ἔφαμεν τὴν ὁρμὴν

. δ' ηδη M^b. ‖ κατὰ] καὶ κατὰ K^b, τὸ κατὰ M^b. ‖ 3. τῦ] τῶν τῦ K^b. ‖ 5. πρακτέα ἐστὶ τὰ δὲ περὶ M^b. ‖ 14. δὲ] δέ ποτε 15. οἷον om M^b. ‖ 21. ὧς] ὅσον M^b. ‖ 25. δὲ M^b. ‖ 32. ἐλέβορος M^b. ‖ 33. κλύσεις M^b. ‖ ὑγιειναί K^bM^b. ‖ 34. ποιητι- [b. ‖ 36. ἐςὶ] ὅτι M^b.

. ὡσαύτως δ' M^b. ‖ 7. μέντοι] μὲν M^b. ‖ 9. ἑαυτὸν ποιήσει καὶ τὺς φίλυς M^b. ‖ 12. ἀδικία μὲν M^b. ‖ 21. ὥρισται] ὡς εἴρηται 23. πάντα M^b. ‖ 30. τὸ] τῷ M^b. ‖ 31. ὐκ om K^b. ‖ 33. ὁ φαῦλος γὰρ K^b. ‖ 34. τὰ σώματα K^b, τῷ σώματι M^b. ‖ 35. τοιῦτον M^b. ‖ 36. ᾖ] εἴη K^b, om M^b. ‖ 37. ἅμα] ἄλλα K^b. ‖ ποτ' K^b.

μόνον δεῖν τὴν πρὸς τὸ καλὸν ὑπάρχειν ἄνευ λόγȣ· ᾧ δ' ἐςὶν αἵρεσις, ἐν τῷ λόγῳ καὶ τῷ λόγον ἔχοντί ἐςιν. ὥςε τὸ ἅμα ἑλέσθαι παρέςαι, καὶ ἡ τελεία ἀρετὴ ὑπάρξει, ἣν ἔφαμεν μετὰ φρονήσεως εἶναι. οὐκ ἄνευ δὲ τῆς φυσικῆς ὁρμῆς τῆς ἐπὶ τὸ καλόν, οὐδ' ἐναντιώσεται ἀρετὴ ἀρετῇ· πέφυκε γὰρ ὑπείκειν τῷ λόγῳ, ἢ ὡς οὗτος προστάττει, ὥς' ἐφ' ὃ ἂν ȣ̓τος ἄγῃ, ἐπὶ τȣ̃το ἀποκλίνει· τὸ γὰρ βέλτιον ȣ̓τός ἐςιν ὁ αἱρȣ́μενος. ȣ̓́τε γὰρ ἄνευ τῆς φρονήσεως αἱ ἄλλαι ἀρεταὶ γίνονται, ȣ̓́θ' ἡ φρόνησις τελεία ἄνευ τῶν ἄλλων ἀρετῶν, ἀλλὰ συνεργȣ̃σί πως μετ' ἀλλήλων ἐπακολȣθȣ̃σαι τῇ φρονήσει. ȣ̓χ ἧττον δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα ἀπορήσεται, πότερόν ποτε καὶ ἐπὶ τῶν ἀρετῶν ȣ̔́τως ἔχει ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν τῶν τ' ἐκτὸς καὶ τῶν περὶ σῶμα. ταῦτα γὰρ εἰς ὑπερβολὴν γινόμενα χείρȣς ποιεῖ, οἷον πλȣ̃τος πολὺς γενόμενος ὑπερόπτας καὶ ἀηδεῖς ἐποίησεν· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν, ἀρχῆς τιμῆς κάλλȣς μεγέθȣς. πότερον οὖν καὶ ἐπ' ἀρετῆς οὕτως ἔχει, ὥςε ἐάν τινι δικαιοσύνη ἢ ἀνδρία εἰς ὑπερβολὴν παραγένηται, χείρων ἔςαι, ἢ οὔ; φησίν. ἀλλ' ἀπὸ μὲν ἀρετῆς τιμὴ γίνεται, ἡ δὲ τιμὴ μεγάλη γινομένη χείρους ποιεῖ. ὥςε δῆλον ὅτι, φησίν, ἀρετὴ εἰς ἐπίδοσιν βαδίζȣσα μεγέθȣς χείρους ποιήσει. τῆς δὲ τιμῆς ἡ ἀρετὴ αἰτία, ὥστε καὶ ἡ ἀρετὴ ποιοίη ἂν χείρους μείζων γινομένη. ἢ τοῦτο ȣ̓κ ἀληθές; τῆς γὰρ ἀρετῆς εἰ καὶ ἄλλα πολλά ἐςιν ἔργα, ὥσπερ καὶ ἔςι, καὶ τȣ̃το ἐν τοῖς μάλιςα, τὸ τοῖς ἀγαθοῖς τούτοις καὶ τοῖς τοιούτοις δύνασθαι ὀρθῶς παραγενομένοις χρῆσθαι. εἰ δὴ ὁ σπȣδαῖος παραγενομένης αὐτῷ ἢ τιμῆς ἢ ἀρχῆς μεγάλης μὴ χρήσεται ὀρθῶς τούτοις, οὐκέτι ἂν εἴη σπȣδαῖος. ȣ̓́τε δὴ τιμὴ ȣ̓́τε ἀρχὴ ποιήσει τὸν σπȣδαῖον χείρω, ὥσπερ ȣ̓δ' ἡ ἀρετή. τὸ δ' ὅλον ἐπειδήπερ ἡμῖν ἐν ἀρχῇ διώριςαι ὅτι εἰσὶν αἱ ἀρεταὶ μεσότητες, καὶ ἣ μᾶλλον ἀρετὴ μᾶλλόν ἐςι μεσότης, ὥς' ȣ̓χ ὅτι χείρω ποιήσει εἰς μέγεθος ἡ ἀρετὴ ἰȣ̃σα, ἀλλὰ βελτίω· ἡ γὰρ μεσότης ἐνδείας καὶ ὑπερβολῆς τῆς τῶν παθῶν ἦν μεσότης. ταῦτα μὲν ȣ̓̃ν μέχρι τȣ́τȣ.

4 Μετὰ δὲ ταῦτα ἀναγκαῖόν ἐςιν ἑτέραν ἀρχὴν ποιησαμένȣς λέγειν ὑπὲρ ἐγκρατείας καὶ ἀκρασίας. ὥσπερ δὲ καὶ ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ κακία αὗταί εἰσιν ἄτοποι, ὡσαύτως ἀναγκαῖον καὶ τοὺς περὶ τȣ́των λόγȣς λεχθησομένȣς ἀτόπȣς γίνεσθαι. οὐ γὰρ ὁμοία ἡ ἀρετὴ αὕτη ἐςὶ ταῖς [ἄλ]λαις· ἐν μὲν γὰρ ταῖς ἄλλαις ἐπὶ ταὐτὰ καὶ ὁ ... καὶ τὰ πάθη ὁρμῶσι, καὶ ȣ̓κ ἐναντιȣ̃νται ἀλλήλοις, ... ταύτης ἐναντιȣ̃νται ἀλλήλοις ὅ τε λόγος καὶ τὰ πάθ[η] ... δὲ τρία τὰ ἐν τῇ ψυχῇ γινόμενα, καθ' ἃ φαῦλοι λεγ[όμεθα] ... κακία ἀκρασία θηριότης. ὑπὲρ μὲν ȣ̓̃ν κακίας καὶ ἀρε[τῆς] ... ἐςι καὶ ἐν τίσιν, εἴρηται ἡμῖν ἐν τοῖς ἐπάνω· νῦν δὲ ... ἀκρασίας καὶ θηριότητος λεκτέον ἂν εἴη. ἔςι δὲ ἡ θη[ριότης] ... ὑπερβάλλȣσά τις κακία· ὅταν γάρ τινα παντελῶς ... φαῦλον, ȣ̓δ' ἄνθρωπόν φαμεν εἶναι ἀλλὰ θηρίον, ὡς ... τινα κακίαν θηριότητα. ἡ δὲ ἀντικειμένη ἀρετὴ ταύτῃ ... ἀνώνυμος, ἔςι δ' ἡ τοιαύτη ὑπὲρ ἄνθρωπον ȣ̓̃σα, εἷον ἡ[ρωϊκή] τις καὶ θεία. ἀνώνυμος δ' ἐςὶν αὕτη ἡ ἀρετή, ὅτι ȣ̓κ ἔ[ςι θεοῦ] ἀρετή· ὁ γὰρ θεὸς βελτίων τῆς ἀρετῆς καὶ ȣ̓ κατ' ἀρετ[ήν] ... σπȣδαῖος· ȣ̓́τω μὲν γὰρ βέλτιον ἔςαι ἡ ἀρετὴ τȣ̃ θε[οῦ] ... ἀνώνυμος ἡ ἀρετὴ ἡ τῇ κακίᾳ τῇ θηριότητι ἀντικειμέ[νη] ... δὲ τῇ τοιαύτῃ ἀντικεῖσθαι ἡ θεία καὶ ὑπὲρ ἄνθρωπ[ον· ὥσ]περ γὰρ καὶ ἡ κακία ἡ θηριότης ὑπὲρ ἄνθρωπόν ἐςι, ... καὶ ἡ ἀρετὴ ἡ ἀντικειμένη.

Ὑπὲρ δὲ ἀκρασίας καὶ ἐγκρατείας πρῶτον ἂν δέοι ... τὰ ἀπορȣ́μενα καὶ τȣ̀ς ἐναντιȣμένȣς λόγȣς τοῖς φα[ινομέ]νοις, ὅπως ἐκ τῶν ἀπορουμένων λόγων συνεπισκεψ[άμενοι] καὶ ταῦτα ἐξετάσαντες, τὴν ἀλήθειαν ὑπὲρ αὐτῶν ... ἐνδεχόμενον ἴδωμεν· ῥᾷον γὰρ οὕτως ἰδεῖν τἀληθὲς ... Σωκράτης μὲν ȣ̓̃ν ὁ πρεσβύτης ἀνῄρει ὅλως καὶ οὐκ ... ἀκρασίαν εἶναι, λέγων ὅτι ȣ̓θεὶς εἰδὼς τὰ κακὰ ὅτι ... εἰσιν ἕλοιτ' ἄν· ὁ δὲ ἀκρατὴς δοκεῖ, εἰδὼς ὅτι φ[αῦλά] εἰσιν, αἱρεῖσθαι ὅμως, ἀγόμενος ὑπὸ τοῦ πάθους. ... τὸν τοιοῦτον λόγον οὐκ ᾤετ' εἶναι ἀκρασίαν, ȣ̓ δὴ ... ἄτοπον γὰρ τῷ λόγῳ τȣ́τῳ πεισθέντας ἀναιρεῖν τὸ ... γινόμενον· ἀκρατεῖς γάρ εἰσιν ἄνθρωποι, καὶ αὐτοὶ ... ὅτι φαῦλα ὅμως ταῦτα πράττȣσιν. ἐπεὶ δ' ȣ̓̃ν ἔςιν ... σία, πότερον ὁ ακρατὴς ἐπιςήμην τινὰ ἔχει, ἣ θεωρ[εῖ καὶ] ἐξετάζει τὰ φαῦλα; ἀλλὰ πάλιν ἂν δόξειεν ἄτοπ[ον τὸ] κράτιςον καὶ βεβαιότατον τῶν ἐν ἡμῖν ἡττᾶσθαι ὑπ[ό τι]νος· ἐπιςήμη γὰρ πάντων τῶν ἐν ἡμῖν μονιμώτατό[ν] καὶ βιαστικώτατον, ὥςε πάλιν ὁ λόγος ȣ̓̃τος ἐναντι[οῦται] τῷ μὴ εἶναι ἐπιςήμην. ἀλλ' ἆρά γε ἐπιςήμη μὲν ȣ̓́, ... δέ; ἀλλ' εἰ δόξαν ἔχει ὁ ἀκρατής, ȣ̓κ ἂν εἴη ψεκτ[ός] ...

1. τὴν om K^b. ‖ 3. ἑλέσθαι καὶ παρέςαι καὶ K^b. ‖ 5. ἀρετῇ ἀρετή M^b. ‖ 6. πράττει M^b. ‖ 7. ὃ] ὧ K^b. ‖ 21. φησί] φανερὸ[ν] ... 28. ὀρθῶς om K^b. ‖ 29. δ' ἡ τιμὴ ȣ̓́τε ἡ αρχὴ M^b. ‖ 30. ἡμῖν] ἣ μὲν M^b. ‖ 31. αἱ om K^b. ‖ ἡ K^b. ‖ 38. καὶ prius om ...
1. αὕτη] ἡ τοιαύτη M^b. ‖ 5. τῇ om K^b. ‖ 8. ἡ om M^b. ‖ 12. ἤπερ M^b, superposito rc ύ. ‖ 13. δ'] οὖν M^b. ‖ 14. ... ἀρετῶν M^b. ‖ 16. τῇ post κακίᾳ om K^b. ‖ 17. δὴ K^b. ‖ 18. καὶ om K^b. ‖ 20. ἂν om codices. ‖ 22. ἀπορουμένων καὶ ... λόγων M^b. ‖ 34. ἂν] οὐκ ἂν K^b. ‖ τὸ] γὰρ τὸ K^b. ‖ 39. εἴη om K^b.

ιαῦλόν τι πράττει μὴ ἀκριβῶς εἰδὼς ἀλλὰ δοξάζων,
όμην ἄν τις ἀποδοίη προσθέσθαι τῇ ἡδονῇ καὶ πρᾶ-
ὶ φαῦλα, μὴ ἀκριβῶς εἰδότα ὅτι φαῦλά εἰσιν,
δοξάζοντα. οἷς δέ γε συγγνώμην ἔχομεν, τούτους οὐ
εν. ὥστε ὁ ἀκρατής, εἴπερ δόξαν ἔχει, οὐκ ἔσται ψε-
ἀλλ' ἔστι ψεκτός. οἱ δὴ τοιοῦτοι λόγοι ἀπορεῖν ποιοῦ-
ἱ μὲν γὰρ οὐκ ἔφασαν εἶναι ἐπιστήμην, ἄτοπόν τι
τοίουν συμβαίνειν, οἱ δὲ πάλιν οὐδὲ δόξαν, καὶ γὰρ
ἄτοπόν τι πάλιν ἐποίουν συμβαίνειν. ἀλλὰ δὴ καὶ
ἄν τις ἀπορήσειεν· ἐπεὶ γὰρ δοκεῖ ὁ σώφρων καὶ
ὴς εἶναι, πότερον τῷ σώφρονί τι ποιήσει σφοδρὰς
ίας; εἰ μὲν οὖν ἔσται ἐγκρατής, σφοδρὰς δεήσει αὐτὸν
ἐπιθυμίας· οὐ γὰρ ἂν εἴποις ἐγκρατῆ, ὅστις μετρίων
ιῶν κρατεῖ. εἰ δέ γε σφοδρὰς μὴ ἕξει ἐπιθυμίας,
ἔσται σώφρων· οὐ γὰρ σώφρων ἔσται ὁ μὴ ἐπιθυμῶν
πάσχων μηθέν. ἔχει δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα πάλιν ἀπο-
συμβαίνει γὰρ ἐκ τῶν λόγων καὶ τὸν ἀκρατῆ ποτὲ
τὸν εἶναι καὶ τὸν ἐγκρατῆ ψεκτόν. ἔστω γάρ τις,
διημαρτηκὼς τῷ λογισμῷ, καὶ δοκείτω αὐτῷ λογι-
ι τὰ καλὰ εἶναι φαῦλα, ἡ δ' ἐπιθυμία ἀγέτω ἐπὶ
λά. οὐκοῦν ὁ μὲν λόγος οὐκ ἐάσει πράττειν, ὑπὸ δὲ
ιθυμίας ἀγόμενος πράσσει· τοιοῦτος γὰρ ἦν ὁ ἀκρα-
ράξει ἄρα τὰ καλά· ἡ γὰρ ἐπιθυμία ἐπὶ ταῦτ'
ὁ δὲ λόγος κωλύσει· διαμαρτανέτω γὰρ τῷ λο-
τῶν καλῶν. οὐκοῦν οὗτος ἀκρατὴς μὲν ἔσται, ἐπαινε-
ντοι· ᾗ γὰρ πράττει τὰ καλά, ἐπαινετός. ἄτοπον
συμβαῖνον. πάλιν αὖ διαμαρτανέτω τῷ λόγῳ, καὶ
λὰ αὐτῷ μὴ δοκείτω καλὰ εἶναι, ἡ δ' ἐπιθυμία
ἐπὶ τὰ καλά. ἐγκρατὴς δέ γ' ἐστὶν ὁ ἐπιθυμῶν
μὴ πράττων δὲ ταῦτα διὰ τὸν λόγον. οὐκοῦν ὁ δια-
νων τῷ λόγῳ τῶν καλῶν κωλύσει ὧν ἐπιθυμεῖ πράτ-
κωλύει ἄρα τὰ καλὰ πράττειν· ἐπὶ ταῦτα γὰρ ἡ
ία ἦγεν· ὁ δέ γε τὰ καλὰ μὴ πράττων δέον πράτ-
εκτός. ὁ ἄρα ἐγκρατὴς ἔσται ποτὲ ψεκτός. ἄτοπον
οὕτω τὸ συμβαῖνον. πότερον δ' ἡ ἀκρασία καὶ ὁ
ὴς ἐν ἅπασιν ἔσται καὶ περὶ πάντα, οἷον περὶ χρή-
καὶ τιμὴν καὶ ὀργὴν καὶ δόξαν (περὶ γὰρ ταῦτα
δοκοῦσιν ἀκρατεῖς εἶναι) ἢ οὔ, ἀλλὰ περί τι ἀφωρι-
ἐστὶν ἡ ἀκρασία, ἀπορήσειεν ἄν τις. τὰ μὲν οὖν τὴν

ἀπορίαν παρέχοντα ταῦτ' ἐστίν, ἀναγκαῖον δὲ λῦσαι τὰς ἀπορίας. πρῶτον μὲν οὖν τὴν ἐπὶ τῆς ἐπιστήμης· ἄτοπον γὰρ ἐδόκει εἶναι ἐπιστήμην ἔχοντα ταύτην ἀποβάλλειν ἢ μεταπίπτειν. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῆς δόξης· οὐθὲν γὰρ διαφέρει δόξαν εἶναι ἢ ἐπιστήμην. εἰ γὰρ ἔσται ἡ δόξα σφοδρὰ τῷ βέβαιον εἶναι καὶ ἀμετάπειστον, οὐθὲν διοίσει τῆς ἐπιστήμης δόξας ἔχουσι τῷ πιστεύειν οὕτως ἔχειν ὡς δοξάζουσιν, οἷον Ἡράκλειτος ὁ Ἐφέσιος τοιαύτην ἔχει δόξαν ὑπὲρ ὧν αὐτῷ ἐδόκει. οὐθὲν δὴ ἄτοπον τῷ ἀκρατεῖ, οὔτ' εἰ ἐπιστήμην ἔχει οὔτ' εἰ δόξαν οἵαν λέγομεν, πράττειν τι φαῦλον. ἔστι γὰρ τὸ ἐπίστασθαι διττόν, ὧν τὸ μέν ἐστι τὴν ἐπιστήμην ἔχειν (ἐπίστασθαι γάρ φαμεν τότε ὅταν τις ἐπιστήμην ἔχῃ), τὸ δ' ἕτερον τὸ ἐνεργεῖν ἤδη τῇ ἐπιστήμῃ. ἀκρατὴς οὖν ἐστὶν ὁ ἔχων τὴν ἐπιστήμην τῶν καλῶν, οὐκ ἐνεργῶν δὲ αὐτῇ. ὅταν οὖν μὴ ἐνεργῇ τῇ ἐπιστήμῃ ταύτῃ, οὐδὲν ἄτοπον αὐτόν ἐστι πράττειν τὰ φαῦλα ἔχοντα τὴν ἐπιστήμην. ὅμοιον γάρ ἐστιν ὥσπερ ἐπὶ τῶν καθευδόντων· οὗτοι γὰρ ἔχοντες τὴν ἐπιστήμην ὅμως ἐν τῷ ὕπνῳ πολλὰ δυσχερῆ καὶ πράττουσι καὶ πάσχουσιν· οὐ γὰρ ἐνεργεῖ ἐν αὐτοῖς ἡ ἐπιστήμη. ὡσαύτως δ' ἐπὶ τοῦ ἀκρατοῦς· ὥσπερ γὰρ καθεύδοντι ἔοικε, καὶ τῇ ἐπιστήμῃ οὐκ ἐνεργεῖ. λύεται δ' ἡ ἀπορία οὕτως. ἠπορεῖτο γὰρ πότερον ὁ ἀκρατὴς ἐκβάλλει τότε τὴν ἐπιστήμην ἢ μεταπίπτει· ἄτοπον γὰρ ἀμφότερα δοκεῖ εἶναι. ἀλλὰ πάλιν ἐντεῦθεν ἂν γένοιτο φανερόν, ὥσπερ ἔφαμεν ἐν τοῖς ἀναλυτικοῖς ἐκ δύο προτάσεων γίνεσθαι τὸν συλλογισμόν, καὶ τούτων εἶναι τὴν μὲν πρώτην καθόλου, τὴν δὲ δευτέραν ὑπὸ ταύτην τε καὶ ἐπὶ μέρους, οἷον ἐπίσταμαι πάντ' ἄνθρωπον πυρέττοντα ὑγιῆ ποιῆσαι, οὑτοσὶ δὲ πυρέττει· ἐπίσταμαι ἄρα καὶ τοῦτον ὑγιῆ ποιῆσαι. ἔστιν οὖν ὃ τῇ μὲν καθόλου ἐπιστήμῃ ἐπίσταμαι, τῇ δ' ἐπὶ μέρους οὔ. γίνεται οὖν ἁμαρτία τῷ τὴν ἐπιστήμην ἔχοντι καὶ ἐνταῦθ', οἷον ἅπαντα μὲν τὸν πυρέττοντα ὑγιῆ ποιῆσαι, εἰ μέντοι οὗτος πυρέττει, οὐκ οἶδεν. ὡσαύτως τοίνυν ἐπὶ τοῦ ἀκρατοῦς τοῦ τὴν ἐπιστήμην ἔχοντος ἡ αὐτὴ ἁμαρτία συμβήσεται. ἐνδέχεται γὰρ τὸν ἀκρατῆ τὴν μὲν καθόλου ἐπιστήμην ἔχειν, ὅτι τὰ τοιαῦτα φαῦλα καὶ βλαβερά, μὴ μέντοι γε ὅτι ἐστὶ ταῦτα φαῦλα ἐπὶ μέρους εἰδέναι, ὥστε οὕτως ἔχων τὴν ἐπιστήμην ἁμαρτήσεται· ἔχει γὰρ τὴν καθόλου, τὴν δ' ἐπὶ μέρους οὔ. οὐδὲν οὖν ἄτοπον οὐδ' οὕτω συμβήσεται ἐπὶ τοῦ ἀκρα-

ὅτι οὐ φαῦλα M^b et pr K^b. ‖ 4. δοξάσαντα M^b. ‖ 8. ἐποίουν om K^b. ‖ 11. πρότερον K^b. ‖ τινι M^b. ‖ 13. ἐγκρατῆ om K^b. ‖
κ K^b. ‖ 15. οὐ] ὁ M^b. ‖ 16. οὐθέν K^b. ‖ πάλιν ante καὶ M^b. ‖ 24. τῶν λογισμῶν K^b. ‖ 26. μέν M^b. ‖ 27. αὖ] δ' αὖ K^b. ‖
M^b.

οὖν om M^b. ‖ 3. ἀποβαλεῖν K^b. ‖ 7. δόξας] an ἡ δόξα τοῖς? ‖ ἐχούσης τὸ M^b. ‖ 11. τὸ post γὰρ om K^b. ‖ 20. αὐτῶι K^b. ‖
αὐτήν K^b. ‖ 30. οὗ om M^b et pr K^b. ‖ 32. μέντοι] μὲν pr M^b, δὲ corr. ‖ 33. οἶδα K^b. ‖ 35. τὴν μὲν] καὶ τὴν τοῦ M^b. ‖
ῦτα] τὰ M^b.

τῦς, τὸν ἔχοντα τὴν ἐπιςήμην φαῦλόν τι πράττειν. ἔςι γὰρ ὡς ἐπὶ τῶν μεθυόντων· οἱ γὰρ μεθύοντες, ὅταν αὐτοῖς ἡ μέθη ἀπαλλαγῇ, πάλιν οἱ αὐτοί εἰσιν, ὐκ ἐξέπεσε δ' αὐτῶν ὁ λόγος ὐδ' ἡ ἐπιςήμη ἀλλ' ἐκρατήθη ὑπὸ τῆς μέθης, ἀπαλλαγέντες δὲ τῆς μέθης πάλιν οἱ αὐτοί εἰσιν. ὁμοίως ὖν ἔχει ὁ ἀκρατὴς πάλιν· ἐπικρατῆσαν γὰρ τὸ πάθος ἠρεμεῖν ἐποίησε τὸν λογισμόν, ὅταν δ' ἀπαλλαγῇ τὸ πάθος ὥσπερ ἡ μέθη, πάλιν ὁ αὐτός ἐςιν. ἦν δὲ καὶ ἄλλος τις λόγος ἐπὶ τῆς ἀκρασίας ὃς παρεῖχεν ἀπορίαν, ὡς ἐπαινετῦ ποτὲ τῦ ἀκρατῦς ἐσομένυ καὶ ψεκτῦ τῦ ἐγκρατῦς. ὐ συμβαίνει δὲ τῦτο. ὐ γάρ ἐςιν ὗτ' ἐγκρατὴς ὗτ' ἀκρατὴς ὁ τῷ λόγῳ διεψευσμένος, ἀλλ' ὁ λόγον ἔχων ὀρθὸν καὶ τύτῳ τὰ φαῦλ' ὄντα κρίνων καὶ τὰ καλά, καὶ ἀκρατὴς μὲν ὁ τῷ τοιύτῳ λόγῳ ἀπειθῶν, ἐγκρατὴς δὲ ὁ πειθόμενος καὶ μὴ ὑπὸ τῶν ἐπιθυμιῶν ἀγόμενος. ὐδὲ γὰρ ᾧ τινὶ ὐ δοκεῖ τὸν πατέρα τύπτειν αἰσχρὸν εἶναι, ἐπιθυμῶν δὲ τύπτειν, ὁ τύτυ ἀπεχόμενος ἐγκρατής ἐςιν. ὥςε εἰ μή ἐςιν ἐπὶ τῶν τοιύτων μήτε ἐγκράτεια μήτε ἀκρασία, οὐδ' ἂν ἐπαινετὴ εἴη ἡ ἀκρασία ὐδὲ ψεκτὴ ἡ ἐγκράτεια, ὥσπερ ἐδόκει. εἰσὶ δὲ τῶν ἀκρασιῶν αἱ μὲν νοσηματικαὶ αἱ δὲ φύσει, οἷον νοσηματικαὶ μὲν αἱ τοιαῦται· εἰσὶ γάρ τινες οἳ τίλλοντες τὰς τρίχας διατρώγουσιν. εἰ οὖν τις ταύτης τῆς ἡδονῆς κρατεῖ, ὐκ ἔςιν ἐπαινετός, ὐδὲ ψεκτὸς εἰ μὴ κρατεῖ, ἢ ὐ σφόδρα γε. φύσει δέ, οἷον υἱόν ποτέ φασι κρινόμενον ἐν δικαςηρίῳ, ὅτι τὸν πατέρα τύπτοι, ἀπολογεῖσθαι λέγονθ' ὅτι "καὶ γὰρ οὗτος τὸν ἑαυτῦ πατέρα," καὶ ἀποφυγεῖν δή· δοκεῖν γὰρ τοῖς δικασταῖς φυσικὴν εἶναι τὴν ἁμαρτίαν. εἰ δή τις τῦ τὸν πατέρα τύπτειν κρατοίη, ὐκ ἐπαινετός. ὐ δὴ τὰς τοιαύτας ζητῦμεν νῦν ἀκρασίας ὐδ' ἐγκρατείας, ἀλλὰ καθ' ἃς ψεκτοὶ ἁπλῶς καὶ ἐπαινετοὶ λεγόμεθα. ἔςι δὲ τῶν ἀγαθῶν τὰ μὲν ἐκτός, οἷον πλῦτος ἀρχὴ τιμὴ φίλοι δόξα, τὰ δ' ἀναγκαῖα καὶ περὶ σῶμά ἐστιν, οἷον ἁφή τε καὶ γεῦσις. ὁ ὖν περὶ ταῦτα ἀκρατής, ὗτος ἁπλῶς ἂν ἀκρατὴς δόξειεν εἶναι, καὶ οἷον αἱ σωματικαί· καὶ ἣν ζητῦμεν ἀκρασίαν, ἤδη περὶ ταῦτ' ἂν δόξειεν εἶναι. ἠπορεῖτο δὲ περὶ τί ποτ' ἐςὶν ἡ ἀκρασία. περὶ μὲν ὖν τιμὴν ὐκ ἔςιν ἁπλῶς ἀκρατής· ἐπαινεῖται γάρ πως ὁ περὶ τιμὴν ἀκρατής· φιλότιμος γάρ τις ἐστίν. τὸ δ' ὅλον λέγομεν καὶ ἐπὶ τῶν τοιούτων τὸν ἀκρατῆ προςιθέντες, περὶ τιμὴν ἀκρατὴς ἢ δόξαν ἢ ὀργήν.

ἀλλὰ τῷ ἁπλῶς ἀκρατεῖ ὐ προςίθεμεν περὶ ἅ, ὡς
χοντος αὐτῷ καὶ φανεροῦ ὄντος ἄνευ τῆς προσθέσεως,
ἅ ἐςιν· ἔςι γὰρ περὶ ἡδονὰς καὶ λύπας τὰς σωματι
ἁπλῶς ἀκρατής. δῆλον δὲ καὶ ἐντεῦθεν ὅτι περὶ ταῦ
ἀκρασία· ἐπεὶ γὰρ ψεκτὸς ὁ ἀκρατής, ψεκτὰ εἶναι
ὑποκείμενα· τιμὴ μὲν ὖν καὶ δόξα καὶ ἀρχὴ καὶ χρή
καὶ περὶ ὅσα ἄλλα ἀκρατεῖς λέγονται, ὐκ εἰσὶ ψεκτ
δ' ἡδοναὶ αἱ σωματικαὶ ψεκταί· διὸ εἰκότως ὁ περὶ τ
ὧν μᾶλλον τῦ δέοντος, ὗτος ἀκρατὴς τελέως λέγεται. ἐ
δέ ἐςι τῶν περὶ τὰ ἄλλα ἀκρασιῶν λεγομένων ἡ περὶ
ὀργὴν ὖσα ἀκρασία ψεκτοτάτη, πότερον ψεκτοτέρα ἐ
περὶ τὴν ὀργὴν ἢ ἡ περὶ τὰς ἡδονάς; ἔςιν ὖν ἡ περὶ τὴ
γὴν ἀκρασία ὁμοία τῶν παίδων τοῖς πρὸς τὸ διακον
θύμως ἔχυσιν. καὶ γὰρ οὗτοι, ὅταν εἴπῃ ὁ δεσπότης "
μοι," τῇ προθυμίᾳ ἐξενεχθέντες, πρὸ τῦ ἀκῦσαι ὃ δεῖ
ἔδωκαν, καὶ ἐν τῇ δόσει διήμαρτον· πολλάκις γὰρ
βιβλίον δοῦναι γραφεῖον ἔδωκαν. ὅμοιον δὲ πέπονθε
ὁ τῆς ὀργῆς ἀκρατής· ὅταν γὰρ ἀκύσῃ τὸ πρῶτον ῥῆμ
ἠδίκησεν, ὥρμησεν ὁ θυμὸς πρὸς τὸ τιμωρήσασθαι,
ἀναμείνας ἀκῦσαι πότερον δεῖ ἢ ὐ δεῖ, ἢ ὅτι γε οὐχ
σφόδρα. ἡ μὲν ὖν τοιαύτη ὁρμὴ πρὸς ὀργήν, ἣ δοκεῖ ἀ
σία εἶναι ὀργῆς, ὐ λίαν ἐπιτιμητέα ἐςίν, ἡ δὲ πρὸς
ὁρμὴ ψεκτή γε· ἔςι γὰρ διαφορὰν ἔχυσα πρὸς ταύτ
τὸν λόγον ὃς ἀποτρέπει τῦ μὴ πράττειν· ἀλλ' ὅμως π
τει παρὰ τὸν λόγον. διὸ ψεκτή ἐστι μᾶλλον τῆς δι' ὀ
ἀκρασίας· ἡ μὲν γὰρ δι' ὀργὴν ἀκρασία λύπη ἐςὶν (
γὰρ ὀργιζόμενος ὐ λυπεῖται), ἡ δὲ δι' ἐπιθυμίαν μεθ'
νῆς. διὸ μᾶλλον ψεκτή· ἡ γὰρ δι' ἡδονὴν ἀκρασία
ὕβρεως δοκεῖ εἶναι. πότερον δὲ καὶ ἡ ἐγκράτεια καὶ ἡ
τερία ταὐτόν ἐςιν, ἢ ὔ; ἡ μὲν γὰρ ἐγκράτειά ἐςι περὶ
νὰς καὶ ὁ ἐγκρατὴς ὁ κρατῶν τῶν ἡδονῶν, ἡ δὲ καρτ
περὶ λύπας· ὁ γὰρ καρτερῶν καὶ ὑπομένων τὰς λύπ
ὗτος καρτερικός ἐςιν. πάλιν ἡ ἀκρασία καὶ ἡ μαλακία
ἔςι ταὐτόν· ἡ μὲν γὰρ μαλακία ἐςὶ καὶ ὁ μαλακὸς
ὑπομένων πόνυς, οὐχ ἅπαντας δὲ ἀλλ' οὓς ἀναγκαίως
ἄλλος τις ὑπομείνειεν, ὁ δ' ἀκρατὴς ὁ μὴ δυνάμενος
μένειν ἡδονάς, ἀλλὰ καταμαλακιζόμενος καὶ ὑπὸ τῶν
ἀγόμενος. ἔςιν αὖ πάλιν τις καλούμενος ἀκόλαςος·

5. οὖν om K^b. ‖ 9. ὡς om M^b. ‖ ἐπομένυ K^b. ‖ 11. διαψευσάμενος M^b. ‖ 15. ὐ om M^b. ‖ 17. οὐκ M^b. ‖ 18. ὥσπερ [illegible] 20. τινες om M^b. ‖ 21. τὰς om K^b. ‖ 22. ἢ ι K^b. ‖ 24. τύπτει M^b. ‖ 25. ὅτι om M^b. ‖ 26. δοκεῖ K^b. ‖ 31. [illegible] K^b. ‖ 32. ἂν] ἂν καὶ M^b. ‖ 34. ἂν om codices. ‖ δὲ] γὰρ M^b. ‖ 35. ἀκρασία] ἀκράτεια K^b. ‖ 36. ἐπαινετὸς M^b. ‖ 37. [illegible] om K^b.

2. αὐτοῦ M^b. ‖ 3. ὁ ἁπλῶς] πως ὁ K^b. ‖ 5. ἀκρατὴς δεήσει ψεκτὰ εἶναι τὰ M^b. ‖ 7. ψεκταί K^b. ‖ 8. ψεκταί] [illegible] εἰσὶ ψεκταί M^b. ‖ 17. γραφίον K^b. ‖ 22. πρὸς τὴν ἡδονὴν K^b. ‖ 25. παρὰ] διὰ K^b. ‖ 37. μαλακιζόμενος M^b. ‖ 38. [illegible] οὖν K^b.

οὖν ὁ ἀκόλαςος ἀκρατής, καὶ ὁ ἀκρατὴς ὁ αὐτός, ἢ ὁ μὲν γὰρ ἀκόλασος τοιοῦτός τις οἷος οἴεσθαι, ἃ πράτ- ταῦτα καὶ βέλτιςα εἶναι αὐτῷ καὶ συμφορώτατα, καὶ ν οὐδένα ἔχειν ἐναντιούμενον τοῖς αὐτῷ φαινομένοις ν· ὁ δὲ ἀκρατὴς λόγον ἔχει ὃς ἐναντιοῦται αὐτῷ, ἐφ' ἐπιθυμία ἄγει. πότερος δὲ εὐϊατότερος, ὁ ἀκόλαςος ἢ ρατής; οὕτω μὲν οὖν δόξειεν ἂν ἴσως οὐχ ὁ ἀκρατής· ρ ἀκόλαςος εὐϊατότερος· εἰ γὰρ αὐτῷ λόγος ἐγγένοιτο άζων ὅτι φαῦλα, οὐκέτι πράξει· τῷ δέ γε ἀκρατεῖ χει ὁ λόγος, καὶ ὅμως πράττει, ὥστ' ἂν ὁ τοιοῦτος εν ἀνίατος εἶναι. ἀλλὰ πότερος διάκειται χεῖρον, ᾧ ν ἀγαθόν τι ὑπάρχει, καὶ τὰ κατὰ ταῦτα; ἢ δῆλον κεῖνος, καὶ ὅσῳ γε ὃ τιμιώτερον, κακῶς διάκειται. ἔςι ι ὁ μὲν ἀκρατὴς ἀγαθὸν ἔχων τὸν λόγον ὀρθὸν ὄντα, ὁ όλαςος οὐκ ἔχει. ἔτι ἐςὶν ὁ λόγος ἑκάςȣ ἀρχή· τοῦ ῦν ἀκρατοῦς ἡ ἀρχὴ τιμιώτατον ὂν εὖ διάκειται, τοῦ ιολάςȣ κακῶς, ὥστε χείρων ἂν εἴη ὁ ἀκόλαστος τοῦ τȣς. ἔτι ὥσπερ ἐπὶ τῆς θηριότητος ἧς ἐλέγομεν κακίας, ςιν ἰδεῖν ἐν θηρίῳ ȣ̓σαν ἀλλ' ἐν ἀνθρώπῳ· ἡ γὰρ θη- ; ὄνομά ἐςι τῇ ὑπερβαλλȣ́σῃ κακίᾳ. διὰ τί; δι' ȣ̓δὲν ἀρχὴ φαύλη ἐν θηρίῳ οὐκ ἔστιν· ἔστι δὲ ἡ ἀρχὴ ὁ ;. ἐπεὶ πότερος ἂν πλείω κακὰ ποιήσειεν, λέων ἢ Διο- ς ἢ Φάλαρις ἢ Κλέαρχος ἤ τις τȣ́των τῶν μοχθηρῶν; λον ὅτι οὗτοι; ἡ γὰρ ἀρχὴ ἐνοῦσα φαύλη μεγάλα βάλλεται, ἐν δὲ θηρίῳ ὅλως οὐκ ἔςιν ἀρχή. ἐν μὲν ȣ̓̃ν κολάςῳ ἔνεςιν ἀρχὴ φαύλη· ᾗ γὰρ πράττει φαῦλα καὶ ὁ λόγος σύμφησι ταῦτα καὶ δοκεῖ αὐτῷ ταῦτα πράττειν, ἐν αὐτῷ ἡ ἀρχὴ ἔνεςιν ȣ̓χ ὑγιής· διὸ βελ- ἂν δόξειεν εἶναι ὁ ἀκρατὴς τοῦ ἀκολάςου. ἔςι δὲ καὶ κρασίας δύο εἴδη, ἡ μὲν προτρεπτική τις καὶ ἀπρονόη- αὶ ἐξαίφνης γινομένη, οἷον, ὅταν ἴδωμεν καλὴν γυ- , εὐθέως τι ἐπάθομεν καὶ ἀπὸ τοῦ πάθους ὁρμὴ ἐγέ- πρὸς τὸ πρᾶξαί τι ὧν ἴσως οὐ δεῖ· ἡ δ' ἑτέρα οἷον ική τις, ἡ μετὰ τοῦ λόγου οὖσα τοῦ ἀποτρέποντος. μὲν οὖν οὐδ' ἂν λίαν δόξειεν εἶναι ψεκτή· καὶ γὰρ ῖς σπουδαίοις ἡ τοιαύτη ἐγγίνεται, ἐν τοῖς θερμοῖς καὶ

εὐφυέσιν· ἡ δὲ ἐν τοῖς ψυχροῖς καὶ μελαγχολικοῖς, οἱ δὲ τοιοῦτοι ψεκτοί. ἔτι τε ἔστι τῷ λόγῳ προλαβόντα μηθὲν παθεῖν, ὅτι ἥξει γυνὴ εὐπρόσωπος, δεῖ ȣ̓̃ν κατασχεῖν αὐτόν. τῷ δὴ τοιούτῳ λόγῳ προκαταλαβὼν ὁ ἐκ τῆς προσφάτου φαντασίας ἀκρατὴς ȣ̓δὲ πείσεται ȣ̓δὲ πράξει οὐδὲν αἰσχρόν. ὁ δὲ τῷ λόγῳ μὲν εἰδὼς ὅτι οὐ δεῖ, πρὸς δὲ τὴν ἡδονὴν ἐν- διδοὺς καὶ καταμαλακιζόμενος, ὁ τοιοῦτος ψεκτότερος. ȣ̓́τε γὰρ ὁ σπουδαῖος οὐδέποτε οὕτω γένοιτ' ἂν ἀκρατής, ὅ τε λόγος προκαταλαβὼν οὐκ ἂν ἰάσαιτο· ἡγεμὼν γὰρ οὗτος ἐν αὐτῷ ὑπάρχει, ᾧ οὔτε πειθαρχεῖ, ἀλλὰ τῇ ἡδονῇ ἐνδί- δωσι, καὶ καταμαλακίζεται καὶ ἐξασθενεῖ πως. πότερον δ' ὁ σώφρων ἐγκρατής ἐστιν, ἠπορήθη μὲν ἐν τοῖς ἐπάνω, νῦν δὲ λέγωμεν. ἔςι γὰρ ὁ σώφρων καὶ ἐγκρατής· ὁ γὰρ ἐγκρατής ἐςιν οὐ μόνον ὁ ἐπιθυμιῶν ἐνουσῶν ταύτας κατέ- χων διὰ τὸν λόγον, ἀλλὰ καὶ ὁ τοιοῦτος ὢν οἷος καὶ μὴ ἐνουσῶν ἐπιθυμιῶν τοιοῦτος εἶναι οἷος εἰ ἐγγένοιντο κατέχειν. ἔςι δὲ σώφρων ὁ μὴ ἔχων ἐπιθυμίας φαύλας τόν τε λόγον τὸν περὶ ταῦτα ὀρθόν, ὁ δ' ἐγκρατὴς ὁ ἐπιθυμίας ἔχων φαύλας, τὸν δὲ λόγον τὸν περὶ ταῦτα ὀρθόν, ὥς' ἀκολȣ- θήσει τῷ σώφρονι ὁ ἐγκρατής, καὶ ἔσται σώφρων· ὁ μὲν γὰρ σώφρων ὁ μὴ πάσχων, ὁ δ' ἐγκρατὴς ὁ πάσχων καὶ τούτων κρατῶν ἢ οἷός τε ὢν πάσχειν. οὐδέτερον δὲ τούτων τῷ σώφρονι ὑπάρχει· διὸ οὐκ ἔστιν ὁ ἐγκρατὴς σώφρων. πότερον δὲ ὁ ἀκόλαςος ἀκρατής ἐςιν, ἢ ὁ ἀκρατὴς ἀκόλα- ςος; ἢ οὐδετέρῳ ἕτερος ἀκολȣθεῖ; ὁ μὲν γὰρ ἀκρατής ἐςιν οὗ ὁ λόγος τοῖς πάθεσι μάχεται, ὁ δ' ἀκόλαςος ȣ̓ τοιȣ̃τος, ἀλλ' ὁ τῷ πράττειν τὰ φαῦλα ἅμα τὸν λόγον σύμψηφον ἔχων. οὔτε δὴ ὁ ἀκόλαςος οἷος ὁ ἀκρατής, οὔθ' ὁ ἀκρατὴς οἷος ὁ ἀκόλαςος. ἔτι δὲ καὶ φαυλότερος ὁ ἀκόλαςος τοῦ ἀκρατοῦς. δυσιατότερα γὰρ τὰ φυσικὰ τῶν ἐξ ἔθους γινο- μένων· καὶ γὰρ τὸ ἔθος διὰ τοῦτο δοκεῖ ἰσχυρὸν εἶναι, ὅτι εἰς φύσιν καθίςησιν. ὁ μὲν οὖν ἀκόλαστος αὐτὸς τοιοῦτός ἐστιν οἷος φαῦλός τις τῇ φύσει εἶναι· διὰ τοῦτο καὶ ἀπὸ τούτου ὁ λόγος φαῦλος ἐν αὐτῷ ἐςίν. ἀλλ' ȣ̓χ ὁ ἀκρατὴς οὕτως· οὐ γὰρ ὅτι αὐτὸς τοιοῦτός ἐςιν, ὁ λόγος οὐ σπου- δαῖος· φαῦλον γὰρ αὐτὸν ἔδει εἶναι, εἰ αὐτὸς τῇ φύσει

1. ἢ οὐ] πȣ K^b. ‖ 2. τις] ἐςιν M^b. ‖ 4. ἔχει K^b. ‖ 6. πότερον K^b. ‖ 7. οὕτω — ἀκρατής om K^b. ‖ 10. ὁμοίως K^b. ‖ 11. ς K^b. ‖ ὧν M^b. ‖ 12. κακὰ rc M^b. ‖ 13. ὧγε ὅτι τὶ μή, τὶ μειότερον κακῶς M^b. ‖ 14. ἔχων ἀγαθὸν M^b. ‖ 15. ὅτι K^b. ‖ 16. a $K^b M^b$. ‖ 17. χεῖρον K^b. ‖ 18. ὥσπερ καὶ ἐπὶ K^b. ‖ 19. ἀλλ'] ἢ M^b. ‖ 20. δι'] δ' K^b. ‖ 21. ὅτι] ὅτι ἡ M^b. ‖ 23. post χος M^b ἢ εὐμάνθης. ‖ 24. οὖσα M^b. ‖ 28. ἐν] φαύλη οὖν ἐν K^b. ‖ ȣ̓χ om K^b. ‖ διὸ] διὸ καὶ M^b. ‖ 30. ἡ] οἷον ἡ M^b. ‖ 32. τι ἐγένετο ὁρμὴ πρὸς M^b. ‖ 34. ἀσθενητική M^b. ‖ 35. λίαν om M^b. ‖ εἶναι δόξειεν K^b. ‖ 36. ἔν τε τοῖς θερμοῖς M^b.

1. ἡ δὲ ἐν τοῖς ψυχροῖς om M^b. ‖ 2. τοιοῦτοι οὐ ψεκτοί M^b. ‖ 3. ὅθ' M^b. ‖ 5. ἀκροατὴς ȣ̓δὲν M^b. ‖ 9. οὐκ ἀνείσαιτο K^b, οὐκ M^b. ‖ 10. οὔτε] οὔτε οἱ M^b. ‖ 11. ἀσθενεῖ M^b. ‖ 13. λέγομεν M^b. ‖ 16. ἐγγένοιτο K^b. ‖ 18. ὁ δ' — 19. ὀρθόν om M^b. ‖] τ' K^b. ‖ 19. δὲ] τε K^b. ‖ 20. ὁ μὲν γὰρ σώφρων ὁ om K^b. ‖ 22. οἷός γε πάσχει K^b. ‖ δὲ om K^b. ‖ 26. οὗ λόγος pr K^b, λως M^b. ‖ ȣ̓ et 27. ἀλλ' om M^b. ‖ 28. οὐδὲ K^b. ‖ ὁ post οἷος et hoc versu et 29. om K^b. ‖ 29. ἔςι M^b. ‖ 34. ȣ̓χ ante 35. οὕτως K^b. ‖ 35. αὐτῷ M^b. ‖ οὐ om pr K^b.

τοιοῦτος ἦν οἷος ὁ φαῦλος. ὁ μὲν ἄρα ἀκρατὴς ἔθει ἔοικε φαῦλος εἶναι, ὁ δὲ ἀκόλαστος φύσει. δυσιατότερος δ' ὁ ἀκόλαςος· τὸ μὲν γὰρ ἔθος ἄλλῳ ἔθει ἐκκρύεται, ἡ δὲ φύσις ὐδενὶ ἐκκρύεται. πότερον δ' ἐπείπερ ἐςὶν ὁ ἀκρατὴς τοιῦτος οἷος εἰδέναι καὶ μὴ διεψεῦσθαι τῷ λόγῳ, ἔςι δὲ καὶ ὁ φρόνιμος τοιῦτος ὁ τῷ λόγῳ τῷ ὀρθῷ ἕκαςα θεωρῶν, πότερον ἐνδέχεται τὸν φρόνιμον ακρατῆ εἶναι, ἢ ὔ; ἀπορήσειε γὰρ ἄν τις τὰ εἰρημένα· ἐὰν δὲ παρακολυθήσωμεν τοῖς ἔμπροσθεν εἰρημένοις, ὐκ ἔςαι ὁ φρόνιμος ἀκρατής. ἔφαμεν γὰρ τὸν φρόνιμον εἶναι ὐχ ᾧ ὁ ὀρθὸς λόγος μόνον ὑπάρχει, ἀλλ' ᾧ καὶ τὸ πράττειν τὰ κατὰ τὸν λόγον φαινόμενα βέλτιςα. εἰ δὲ πράττει τὰ βέλτιςα ὁ φρόνιμος, ὐδ' ἂν ἀκρατὴς εἴη ὁ φρόνιμος, ἀλλ' ὁ τοιοῦτος δεινὸς μέν ἐςιν. διῃρήμεθα γὰρ ἐν τοῖς ἐπάνω τόν τε δεινὸν καὶ τὸν φρόνιμον ὡς ἑτέρων ὄντων· περὶ μὲν γὰρ ταὐτά, ἀλλ' ὁ μὲν πρακτικὸς περὶ ἃ δεῖ, ὁ δ' οὐ πρακτικός. τὸν οὖν δεινὸν ἀκρατῆ ἐνδέχεται εἶναι (οὐ γὰρ πρακτικὸς περὶ ἃ καὶ δεινός), τὸν φρόνιμον δ' οὐκ ἐνδέχεται ἀκρατῆ εἶναι.

7 Μετὰ δὲ ταῦτα λεκτέον ἂν εἴη περὶ ἡδονῆς, ἐπειδήπερ ὑπὲρ εὐδαιμονίας ἐςὶν ὁ λόγος, τὴν δ' εὐδαιμονίαν οἴονται πάντες ἤτοι ἡδονὴν εἶναι καὶ τὸ ἡδέως ζῆν, ἢ ουκ ἄνευ γε ἡδονῆς. οἱ δὲ καὶ τῇ ἡδονῇ δυσχεραίνοντες καὶ ὐκ οἰόμενοι δεῖν τὴν ἡδονὴν ἐναριθμεῖσθαι τοῖς ἀγαθοῖς, ἀλλὰ τό γε ἄλυπον προςιθέασιν· ἐγγὺς οὖν τὸ ἀλύπως τῆς ἡδονῆς ἐςίν. διόπερ λεκτέον ὑπὲρ ἡδονῆς, οὐ μόνον δὲ διότι καὶ οἱ ἄλλοι οἴονται δεῖν, ἀλλὰ δὴ ἀναγκαῖον ἡμῖν ἐστὶ λέγειν ὑπὲρ ἡδονῆς· ἐπειδὴ γὰρ ὑπὲρ εὐδαιμονίας ἡμῖν ἐστὶν ὁ λόγος, τὴν δ' εὐδαιμονίαν διωρίκαμεν καὶ φαμὲν εἶναι ἀρετῆς ἐνέργειαν ἐν βίῳ τελείῳ, ἡ δ' ἀρετὴ ἐςὶ περὶ ἡδονὴν καὶ λύπην, ὑπὲρ ἡδονῆς ἂν εἴη ἀναγκαῖον εἰπεῖν, ἐπειδήπερ οὐκ ἔστιν ἡ εὐδαιμονία ἄνευ ἡδονῆς. πρῶτον μὲν οὖν εἴπωμεν ἅ τινες λέγοντες οὐκ οἴονται δεῖν τὴν ἡδονὴν ὡς ἐν ἀγαθοῦ μέρει λαμβάνειν. πρῶτον μὲν γάρ φασιν εἶναι τὴν ἡδονὴν γένεσιν, τὴν δὲ γένεσιν ἀτελές τι, τὸ δὲ ἀγαθὸν οὐδέποτε τὴν τῦ ἀτελοῦς χώραν ἔχειν. δεύτερον δ' ὅτι εἰσί τινες φαῦλαι ἡδοναί, τὸ δ' ἀγαθὸν οὐδέποτ' ἐν φαυλότητι εἶναι. πάλιν ὅτι ἐν πᾶσιν ἐγγίνεται· καὶ γὰρ ἐν τῷ φαύλῳ καὶ ἐν τῷ σπουδαίῳ καὶ ἐν θηρίῳ καὶ ἐν βοσκήματι· τὸ δ' ἀγαθὸν

ἀμιγές ἐστι τοῖς φαύλοις καὶ οὐ πολύκοινον. καὶ ὅτ[illegible] κράτιςον ἡδονή, τὸ δ' ἀγαθὸν κράτιστον. καὶ ὅτι ἐμπ[illegible] τοῦ πράττειν τὰ καλά, τὸ δὲ κωλυτικὸν τῶν καλῶν [illegible] εἴη ἀγαθόν. πρῶτον μὲν ὖν πρὸς τὸ πρῶτον ἂν εἴη λεκ[illegible] πρὸς τὴν γένεσιν, καὶ πειρατέον τὸν λόγον τοῦτον λύειν τὸ μὴ ἀληθῆ εἶναι. ἔστι γὰρ πρῶτον μὲν οὐ πᾶσα ἡ[illegible] γένεσις. ἡ γὰρ ἀπὸ τῦ θεωρεῖν ἡδονὴ γινομένη οὐκ ἔςι[illegible] νεσις, οὐδ' ἡ ἀπὸ τοῦ ἀκοῦσαι καὶ ὀσφρανθῆναι. οὐ[illegible] ἐξ ἐνδείας γινομένη, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων, οἷον ἐκ τῦ [illegible] γεῖν ἢ πιεῖν. αὗται μὲν γὰρ ἐξ ἐνδείας καὶ ὑπερβολῆς [illegible] νονται, τῷ ἢ τὴν ἔνδειαν ἀναπληροῦσθαι ἢ τῆς ὑπερβ[illegible] ἀφαιρεῖσθαι· διὸ γένεσις δοκεῖ εἶναι. ἡ δ' ἔνδεια κ[illegible] ὑπερβολὴ λύπη. λύπη οὖν ἐνταῦθα ἔνθα ἡδονῆς γίν[illegible] ἐπὶ δέ γε τοῦ ἰδεῖν καὶ ἀκοῦσαι καὶ ὀσφρανθῆναι οὐκ [illegible] προλυπηθῆναι· οὐδεὶς γὰρ ἡδόμενος τῷ ὁρᾶν ἢ τῷ ὀσφ[illegible] νεσθαι προελυπήθη. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς διανοίας [illegible] θεωροῦντά τι ἥδεσθαι ἄνευ τοῦ προλυπηθῆναι, ὥστ' [illegible] τις ἡδονὴ ἣ ὐκ ἔςι γένεσις. εἰ ὖν ἡ μὲν ἡδονή, ὡς ὁ λό[illegible] αὐτῶν ἔφη, διὰ τοῦτο οὐκ ἀγαθὸν ὅτι γένεσις, ἔστι [illegible] ἡδονὴ ἣ οὐκ ἔστι γένεσις, αὕτη ἂν εἴη ἀγαθόν. τὸ δ' [illegible] οὐκ ἔστιν οὐδεμία ἡδονὴ γένεσις· οὐδὲ γὰρ αὗται αἱ [illegible] τοῦ φαγεῖν καὶ πιεῖν ἡδοναὶ οὐκ εἰσὶ γενέσεις, ἀλλὰ [illegible] μαρτάνυσιν οἱ ταύτας φάσκοντες εἶναι τὰς ἡδονὰς γεν[illegible] οἴονται γάρ, ἐπειδὴ τῆς προσφορᾶς γινομένης γίνεται [illegible] διὰ τοῦτο γένεσιν εἶναι· ἔςι δ' ὔ. ἐπειδὴ γάρ ἐςι τῆς ψυχῆς τι μέρος ᾧ ἡδόμεθα ἅμα τῇ προσφορᾷ ὧν ἐπιδ[illegible] δεεῖς, τοῦτο τὸ μόριον τῆς ψυχῆς ἐνεργεῖ καὶ κινεῖται, [illegible] κίνησις αὐτοῦ καὶ ἡ ἐνέργειά ἐςιν ἡδονή· διὰ δὴ τὸ ἐ[illegible] τῇ προσφορᾷ ἐκεῖνο τὸ μόριον τῆς ψυχῆς ἐνεργεῖν, ἢ [illegible] τὴν αὐτοῦ ἐνέργειαν, οἴονται γένεσιν εἶναι τὴν ἡδονὴν [illegible] τὴν προσφορὰν δήλην εἶναι, τὸ δὲ τῆς ψυχῆς μόριον [illegible] λον. ὅμοιον οὖν εἴ τις τὸν ἄνθρωπον οἴεται εἶναι σῶμα, [illegible] τοῦτο μὲν αἰσθητόν ἐςιν, ἡ δὲ ψυχὴ οὔ· ἔςι δέ γε κα[illegible] ψυχή. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τούτου· ἔστι γὰρ μόριόν τι [illegible] ψυχῆς ᾧ ἡδόμεθα, ὃ ἅμα τῇ προσφορᾷ ἐνεργεῖ· διὸ [illegible] ἔςιν οὐδεμία ἡδονὴ γένεσις. καὶ ἀποκατάστασις δέ, φα[illegible] εἰς φύσιν αἰσθητή. καὶ γὰρ μὴ ἀποκαθιςαμένοις εἰς φύ[illegible] ἐςὶν ἡδονή. τὸ γὰρ ἀποκαθίστασθαί ἐςι τὸ τοῦ ἐνδεο[illegible]

1. ὁ post οἷος om K^b. ‖ ἄρα] ὖν ἄρα M^b. ‖ 2. δ'] γὰρ K^b. ‖ 4. ὐδὲν M^b. ‖ ἐςιν om M^b. ‖ τοιῦτός τις οἷος K^b. ‖ 6. πῶς δ' ἐνδέχεται M^b. ‖ 7. ἀπορήσει γάρ τις K^b. ‖ 10. ὁ om K^b. ‖ 11. τὸν om M^b. ‖ 15. ταυτόν M^b. ‖ 19. δὲ om M^b. ‖ 25. ἄλλοι] οὐκ M^b. ‖ 30. εἰπεῖν εἴη ἀναγκαῖον M^b. ‖ 31. μὲν om M^b. ‖ τινα M^b. ‖ 37. γὰρ om M^b.

5. λύειν τῦτον K^b. ‖ 10. γὰρ om M^b. ‖ 12. ἡ post καὶ om K^b. ‖ 15. λυπηθῆναι M^b. ‖ 16. ἔστι om K^b. ‖ 17. θεωροῦντα] θεωρῦντάς 2023. ‖ 18. ἡ μὲν om M^b, μὲν om Baroccianus et 1417, 1855, 2023. ‖ ὡς — 20. ἡδονὴ om Z et 2024. ‖ 21. [illegible] om M^b. ‖ 22. οὐκ om M^b. ‖ ἔςι γένεσις K^b. ‖ 23. ταῦτα M^b. ‖ 24. γενομένης K^b. ‖ 25. γένεσις K^b. ‖ 27. ψυχῆς ἐςι [illegible] 28. τὸ δὴ K^bM^b. ‖ 37. αἰσθητὴν M^b et pr K^b.

τύτυ τὴν ἀναπλήρωσιν γενέσθαι· ἔςι δέ, ὡς φαμέν, τα ἐνδεᾶ ἥδεσθαι. ἡ μὲν γὰρ ἔνδεια λύπη, ἄνευ δὲ καὶ πρὸ λύπης φαμὲν ἥδεσθαι, ὥστ᾽ οὐκ ἂν εἴη ἡ ἀποκατάςασις τῦ ἐνδεῦς· ἐνδεὲς γὰρ ἐπὶ τῶν τοιύτων οὐδέν. ὥςε εἰ διότι μὲν γένεσις ἡ ἡδονὴ οὐκ ἀγαθὸν εἶναι, οὐκ ἔςι δὲ οὐδεμία ἡδονὴ γένεσις, ἀγαθὸν ἂν ἡδονή. ἀλλὰ μετὰ τοῦτο οὐ πᾶσα, φησίν, ἡδονὴ ν. συνίδοι δ᾽ ἄν τις καὶ ὑπὲρ τούτυ οὕτως. ἐπεὶ γὰρ όν φαμεν ἐν πάσαις ταῖς κατηγορίαις λέγεσθαι (καὶ ν οὐσίᾳ καὶ ἐν τῷ πρός τι καὶ ποσῷ καὶ πότε καὶ ἐν ἁπάσαις), ἤδη γ᾽ ἐκεῖνο φανερόν· κατὰ πάσας γαθοῦ ἐνεργείας ἡδονή τις ἀκολουθεῖ. ὥς᾽ ἐπειδὴ τὸ ν ἐν πάσαις ταῖς κατηγορίαις, καὶ ἡδονὴ ἂν εἴη ἀγα- ὥστ᾽ ἐπειδὴ ἐν τούτοις μὲν τἀγαθὰ καὶ ἡδονή, ἡ δ᾽ ῶν ἀγαθῶν ἡδονὴ ἡδονή, ἀγαθὸν ἂν εἴη πᾶσα ἡδονή. δὲ δῆλον ἐκ τύτυ ὅτι καὶ διάφοροι τῷ εἴδει αἱ ἡδοναί διάφοροι γὰρ καὶ αἱ κατηγορίαι, ἐν αἷς ἐςὶν ἡδονή. ρ ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἐπιςημῶν ἔχει, οἷον τῆς γραμματι- ἄλλης ἡςινοσῦν. ἐὰν γὰρ ἔχῃ Λάμπρος τὴν γραμ- ήν, ὁμοίως διακείσεται ὑπὸ τῆς γραμματικῆς ταύτης ματικὸς] ἄλλῳ ὁτῳοῦν ἔχοντι γραμματικήν, οὐ δύο ιάφοροι αἱ γραμματικαὶ ἥ τ᾽ ἐν Λάμπρῳ καὶ᾽ ἐν ἀλλ᾽ ἐπὶ τῆς ἡδονῆς ὐχ ὕτως· ἡ γὰρ ἀπὸ τῆς μέθης καὶ ἡ ἀπὸ τοῦ συγγίνεσθαι οὐχ ὁμοίως διατιθέασιν, ιάφοροι τῷ εἴδει δόξαιεν ἂν εἶναι αἱ ἡδοναί. ἀλλὰ δὴ ότι φαῦλαί εἰσιν ἡδοναί τινες, καὶ διὰ τῦτο ὐκ ἐδόκει ὴ αὐτοῖς ἀγαθὸν εἶναι. τὸ δὴ τοιοῦτον καὶ ἡ τοιαύτη οὐκ ἴδιός ἐστιν ἡδονῆς, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ φύσεως καὶ ιης. ἔςι γὰρ καὶ φύσις φαύλη, οἷον ἡ τῶν σκωλή- αὶ ἡ τῶν κανθάρων καὶ ὅλως ἡ τῶν ἀτίμων ζῴων, οὐ διὰ τοῦτο ἡ φύσις τῶν φαύλων. ὁμοίως δ᾽ εἰσὶ πιστῆμαι φαῦλαι, οἷον αἱ βάναυσοι, ἀλλ᾽ ὅμως οὐ ῦτο φαῦλον ἡ ἐπιστήμη, ἀλλ᾽ ἀγαθὸν τῷ γένει καὶ ιη καὶ φύσις. ὥσπερ γὰρ ὐδ᾽ ἀνδριαντοποιὸν θεωρεῖν ῖός τις ἐστὶν ἐξ ὧν ἀπέτυχε καὶ κακῶς εἰργάσατο, ἐξ ὧν ευ, οὕτως οὐδ᾽ ἐπιςήμην οὐδὲ φύσιν ὐδὲ ἄλλο οῖόν τί ἐςιν ἐκ τῶν φαύλων, ἀλλ᾽ ἐκ τῶν σπυδαίων.

ὁμοίως δὲ καὶ ἡ ἡδονὴ τῷ γένει ἀγαθόν ἐστιν, ἐπεὶ ὅτι γ᾽ εἰσὶ φαῦλαι ἡδοναί, οὐδ᾽ ἡμᾶς λανθάνει. ἐπεὶ γὰρ καὶ φύσεις τῶν ζῴων εἰσὶ διάφοροι, οἷον καὶ φαύλη καὶ σπυδαία, οἷον ἡ μὲν ἀνθρώπυ σπυδαία ἡ δὲ λύκυ ἤ τινος ἄλλυ θηρίου φαύλη, ὁμοίως δ᾽ ἑτέρα φύσις ἵππου καὶ ἀνθρώπου καὶ ὄνου καὶ κυνός· ἡ δὲ ἡδονή ἐςι κατάςασις ἐκ τῦ παρὰ φύσιν εἰς φύσιν ἑκάςῳ τὴν αὐτοῦ, ὥςε τῦτ᾽ ἂν εἴη ἥδιςον τῇ γε φαύλῃ φύσει, φαύλη ἡδονή. οὐ γάρ ἐστι ταὐτὸν ἵππῳ καὶ ἀνθρώπῳ, ὁμοίως ὐδὲ τοῖς ἄλλοις, ἀλλ᾽ ἐπείπερ αἱ φύσεις διάφοροι, καὶ αἱ ἡδοναὶ διάφοροι. ἡ γὰρ ἡδονὴ ἦν ἀποκατάςασις, καὶ ἡ ἀποκατάςασις, φασίν, εἰς φύσιν καθίςη, ὥςε τῆς μὲν φαύλης φύσεως ἡ κατάςασις φαύλη, τῆς δὲ σπουδαίας σπουδαία. ἀλλ᾽ οἱ φάσκοντες εἶναι τὴν ἡδονὴν ὐ σπυδαίαν, πεπόνθασιν οἷον οἱ μὴ εἰδότες τὸ νέκταρ οἴονται τοὺς θεοὺς οἶνον πίνειν καὶ ὐκ εἶναι τούτυ ἥδιον ὐδέν. τοῦτο δὲ πάσχυσι διὰ τὴν ἄγνοιαν. οἷς ὅμοιον πεπόνθασιν οἱ πάσας τὰς ἡδονὰς γενέσεις φάσκοντες εἶναι καὶ ὐκ ἀγαθόν· διὰ γὰρ τὸ μὴ εἰδέναι ἄλλας ἡδονὰς ἀλλ᾽ ἢ τὰς σωματικάς, ταύτας τε ὁρᾶν γενέσεις τε ὔσας καὶ ὐ σπυδαίας, ὅλως οὐκ οἴονται εἶναι τὴν ἡδονὴν ἀγαθόν. ἐπεὶ δ᾽ οὖν ἐςὶν ἡ ἡδονὴ καὶ καθιςαμένης τῆς φύσεως καὶ καθεςηκυίας, οἷον καθιςαμένης μὲν αἱ ἐξ ἐνδείας ἀναπληρώσεις, καθεςηκυίας δὲ αἱ ἀπὸ τῆς ὄψεως καὶ τῆς ἀκοῆς καὶ τῶν τοιύτων ὖσαι, βελτίυς ἂν εἴησαν αἱ καθεςηκυίας τῆς φύσεως ἐνέργειαι· αἱ γὰρ ἡδοναὶ κατ᾽ ἀμφοτέρυς λεγόμεναι τὺς τρόπυς ἐνέργειαί εἰσιν, ὥστε δῆλον ὅτι αἱ ἀπὸ τῆς ὄψεως ἡδοναὶ καὶ τῆς ἀκοῆς καὶ τοῦ διανοεῖσθαι βέλτιςαι ἂν εἴησαν, ἐπεὶ αἵ γε σωματικαὶ ἐξ ἀναπληρώσεως. ἔτι καὶ τοῦτο ἐλέγετο, ὅτι οὐκ ἀγαθόν· τὸ γὰρ ἐν πᾶσιν εἶναι καὶ πᾶσι κοινὸν οὐκ ἀγαθόν. τὸ δὴ τοιοῦτον ἐπὶ φιλοτίμυ μᾶλλον καὶ φιλοτιμίας οἰκεῖόν ἐςιν· ὁ γὰρ φιλότιμός ἐςιν ὁ μόνος βυλόμενος ἔχειν καὶ τῷ τοιύτῳ τῶν ἄλλων ὑπερέχειν. καὶ τὴν ἡδονὴν οὖν, εἰ μέλλει τἀγαθὸν εἶναι, τοιοῦτον δεῖν εἶναι. ἢ οὔ, ἀλλὰ καὶ τὐναντίον διὰ τοῦτο ἂν δόξειεν ἀγαθὸν εἶναι, ὅτι πάντα τούτου ἐφίεται· τοῦ γὰρ ἀγαθοῦ πάντα πέφυκεν ἐφίεσθαι, ὥς᾽ εἰ τῆς ἡδονῆς πάντ᾽ ἐφίεται, ἀγαθὸν ἂν εἴη τῷ γένει ἡ ἡδονή. πάλιν καὶ ὅτι ἐςὶν ἐμπόδιον ἡ ἡδονή, ὐκ

. καὶ πρὸ λύπης om K^b. ‖ 3 et 7. ἡ om K^b. ‖ 11. ἁπάσαις] πάσαις M^b. ‖ 12. ἀγαθοῦ ἐνεργείας om K^b. ‖ 13. ἁπάσαις K^b. ‖ 17. αἱ om M^b. ‖ 19. ἔχῃ γὰρ K^b. ‖ λαμπρῶς K^b, λαμπρ 2023, ἐν λαμπρῷ 1417 et 1855. ‖ 20. ὁμοίως δὲ διάκειται K^b. ‖ om K^b, 1417, 1855. ‖ διό K^b cum Z et 2024. ‖ 22. διάφοροι] μήποτε μᾶλλον ἀδιάφοροι γραπτέον margo K^b. ‖ 23. ἰλιεῖ et 1855 et 2023, ηλεῖ M^b et Baroccianus. ‖ 25. δόξειεν M^b. ‖ 28. ἴδιόν ἐστι τῆς ἡδονῆς M^b. ‖ 31. εἰσὶ] εἶεν K^b. ‖ 34. φύσι ιςήμη M^b. ‖ 35. τις om M^b.

. ἐστιν om M^b. ‖ 3. καὶ post οἷον om K^b. ‖ 7. ἑκάςου K^b. ‖ ἡδίςη K^b, ἴδιον M^b. ‖ 8. φαύλη ἡ ἡδονή K^b. ‖ ταὐτὸν] ταυτὸν καὶ 12. καθίςει K^b. ‖ 13. οἱ] οἱ μὲν M^b. ‖ 14. ὐ om $K^b M^b$. ‖ 15. τοῦτο K^b. ‖ ἴδιον $K^b M^b$. ‖ 19. ὐ om K^b. ‖ 20. δ᾽ om 22. καθες.] καὶ καθες. M^b. ‖ 33. μέλλοι M^b. ‖ δεῖν] δὴ M^b. ‖ 36. ἂν om M^b. ‖ 37. πάλιν ὅτι καὶ ἐςὶν ἐμπόδιόν ἐςιν ἡ M^b.

ἔφασαν αὐτὴν ἀγαθὸν εἶναι. τὸ δ' ἐμπόδιον φάσκειν εἶναι διὰ τὸ μὴ ὀρθῶς σκοπεῖν φαίνετ' αὐτοῖς. οὐ γάρ ἐστιν ἐμπόδιον ἡ ἀπὸ τοῦ πράγματος τοῦ πραττομένου ἡδονή. ἐὰν μέντοι ἄλλη, ἐμπόδιον, οἷον ἡ ἀπὸ τῆς μέθης ἡδονὴ ἐμπόδιόν ἐστι τοῦ πράττειν. ἀλλ' οὕτω μὲν καὶ ἐπιστήμη ἐπιστήμης ἐμπόδιον ἔσται· οὐ γάρ ἐστιν ἅμα ἀμφοτέραις ἐνεργεῖν. ἀλλὰ διὰ τί οὐκ ἀγαθὸν ἡ ἐπιστήμη, ἂν ποιῇ τὴν ἀπὸ τῆς ἐπιστήμης ἡδονήν; καὶ πότερον ἐμπόδιον ἔσται, ἢ οὔ, ἀλλὰ μᾶλλον πράξει; ἡ γὰρ ἡδονὴ παρορμᾷ πρὸς τὸ μᾶλλον πράττειν ἀπ' αὐτοῦ γινομένη, ἐπεὶ τὸν σπουδαῖον ποιήσειν πράττειν τὰ κατ' ἀρετήν, καὶ ἡδέως ταῦτα πράττειν· ἆρα οὐ πολλῷ μᾶλλον ἐνεργήσει κατὰ τὴν πρᾶξιν; καὶ ἐὰν μέν γε ἡδόμενος πράττῃ, σπουδαῖος ἔσται, ἂν δὲ λυπούμενος τὰ καλὰ πράττῃ, οὐ σπουδαῖος. ἡ γὰρ λύπη ἐπὶ τοῖς δι' ἀνάγκην ἐστίν, ὥστ' εἰ λυπεῖταί τις τὰ καλὰ πράττων, ἀναγκαζόμενος πράττει· ὁ δ' ἐξ ἀνάγκης πράττων οὐ σπουδαῖος. ἀλλὰ μὴν οὐκ ἔστι γε μὴ λυπούμενον ἢ ἡδόμενον τὰ κατ' ἀρετὴν πράττειν· τὸ δ' ἀνὰ μέσον οὐκ ἔστιν. διὰ τί; ὅτι ἡ ἀρετὴ ἐν πάθει, τὸ δὲ πάθος ἐν λύπῃ καὶ ἡδονῇ· ἐν δὲ τῷ ἀνὰ μέσον οὐκ ἔστιν. δῆλον οὖν ὡς καὶ ἡ ἀρετὴ μετὰ λύπης καὶ ἡδονῆς. εἰ μὲν οὖν λυπούμενός τις τὰ καλὰ πράττει, οὐ σπουδαῖος. ὥστε οὐκ ἂν εἴη ἡ ἀρετὴ μετὰ λύπης· μεθ' ἡδονῆς ἄρα. οὐ μόνον ἄρα οὐκ ἐμπόδιόν ἐστιν ἡ ἡδονή, ἀλλὰ καὶ προτρεπτικὸν πρὸς τὸ πράττειν, καὶ τὸ ὅλον δὲ οὐκ ἐνδέχεται ἄνευ ἡδονῆς εἶναι τῆς ἀπ' αὐτῆς γινομένης. ἄλλος ἦν λόγος ὅτι οὐδεμία ποιεῖ ἐπιστήμη ἡδονήν. ἔστι δὲ οὐδὲ τοῦτο ἀληθές· οἱ γὰρ δειπνοποιοὶ καὶ στεφανοποιοὶ καὶ μυρεψοὶ ἡδονῆς εἰσὶ ποιητικοί. ἀλλὰ δὴ ταῖς ἄλλαις ἐπιστήμαις οὐκ ἔστιν ἡ ἡδονὴ ὡς τέλος, ἀλλὰ μεθ' ἡδονῆς τε καὶ οὐκ ἄνευ ἡδονῆς· ἔστιν οὖν καὶ ἐπιστήμη ποιητικὴ ἡδονῆς. ἔτι δὲ καὶ ἄλλως ἐλέγετο, ὅτι οὐκ ἄριστον. ἀλλ' οὕτω μὲν καὶ τῷ τοιούτῳ λόγῳ ἀναιρήσεις καὶ τὰς καθ' ἕκαστα λεγομένας ἀρετάς. ἡ γὰρ ἀνδρεία οὐκ ἔστιν ἄριστον· ἆρ' οὖν διὰ τοῦτ' οὐκ ἀγαθόν; ἢ τοῦτ' ἄτοπον; ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. οὐδὲ ἡδονὴ διὰ τοῦτ' οὐκ ἀγαθόν, ὅτι οὐκ ἄριστον. ἀπορήσειε δ' ἄν τις μεταβὰς καὶ ἐπὶ τῶν ἀρετῶν τὸ τοιοῦτον, οἷον ἐπειδὴ ὁ λόγος κρατεῖ ποτὲ τῶν παθῶν (φαμὲν γὰρ ἐπὶ τοῦ ἐγκρατοῦς), καὶ τὰ πάθη δὲ πάλιν ἀντεστραμμένως τοῦ λόγου κρατεῖ, οἷον ἐπὶ τῶν ἀκρατῶν συμβαίνει. ἐπεὶ οὖν τὸ ἄλογον μέρος τῆς ψυχῆς ἔχον τὴν κακίαν κατα λόγου εὖ διακειμένου (ὁ γὰρ ἀκρατὴς τοιοῦτος), καὶ ὁ λ ὁμοίως φαῦλος· διὸ κἀκεῖνος κρατήσει τῶν παθῶν εὖ κειμένων καὶ ἐχόντων τὴν οἰκείαν ἀρετήν. εἰ δὲ τοῦτ' συμβήσεται τῇ ἀρετῇ κακῶς χρῆσθαι· ὁ γὰρ λόγῳ φα διακείμενος καὶ χρώμενος τῇ ἀρετῇ κακῶς αὐτῇ χρή τὸ δὴ τοιοῦτον ἄτοπον ἂν συμβαίνειν δόξειεν. πρὸς δὴ τοιαύτην ἀπορίαν ῥᾴδιον ἀντειπεῖν καὶ λῦσαι ἐκ τῶν ἔμ σθεν ἡμῖν εἰρημένων ὑπὲρ ἀρετῆς. τότε γάρ φαμεν ἀρετήν, ὅταν ὁ λόγος εὖ διακείμενος τοῖς πάθεσιν ἔχῃ οἰκείαν ἀρετὴν σύμμετρος ᾖ, καὶ τὰ πάθη τῷ λόγῳ. γὰρ διακείμενα συμφωνήσουσι πρὸς ἄλληλα, ὥστε τὸν λόγον προστάττειν ἀεὶ τὸ βέλτιστον, τὰ δὲ πάθη ῥᾳδίως διακείμενα ποιεῖν ὃ ἂν ὁ λόγος προστάττῃ. ἂν οὖν ὁ λόγ φαύλως ᾖ διακείμενος, τὰ δὲ πάθη εὖ, οὐκ ἔσται ἀρ ἐκλείποντος τοῦ λόγου· ἐξ ἀμφοτέρων γὰρ ἡ ἀρετή. οὐδὲ κακῶς χρῆσθαι ἐνδέχεται ἀρετῇ. ἁπλῶς δ' οὐχ, οἴονται οἱ ἄλλοι, τῆς ἀρετῆς ἀρχὴ καὶ ἡγεμών ἐστιν ὁ λόγος, ἀλλὰ μᾶλλον τὰ πάθη. δεῖ γὰρ πρὸς τὸ καλὸν μὴν ἄλογόν τινα πρῶτον ἐγγίνεσθαι (ὃ καὶ γίνεται), οὕτως τὸν λόγον ὕστερον ἐπιψηφίζοντα εἶναι καὶ διακρί ἴδοι δ' ἄν τις τοῦτο ἐκ τῶν παιδίων καὶ τῶν ἄνευ λόγ ζώντων· ἐν γὰρ τούτοις ἄνευ τοῦ λόγου ἐγγίνονται ὁρ παθῶν πρὸς τὸ καλὸν πρότερον, ὁ δὲ λόγος ὕστερος ἐπ νόμενος καὶ σύμψηφος ὢν ποιεῖ πράττειν τὰ καλά. οὐκ ἐὰν ἀπὸ τοῦ λόγου τὴν ἀρχὴν λάβῃ πρὸς τὰ καλὰ ἀκολουθεῖ τὰ πάθη ὁμογνωμονοῦντα, ἀλλὰ πολλάκις ἐν τιοῦται· διὸ μᾶλλον ἀρχῇ ἔοικε πρὸς τὴν ἀρετὴν τὸ εὖ διακείμενον ἢ ὁ λόγος.

Ἐχόμενον δ' ἂν εἴη τούτων εἰπεῖν, ἐπειδὴ περὶ εὐδαιμονίας ἐστὶν ὁ λόγος, περὶ εὐτυχίας. οἴονται γὰρ οἱ τὸν εὐδαίμονα βίον τὸν εὐτυχῆ εἶναι ἢ οὐκ ἄνευ γε εὐτυχίας, καὶ ὀρθῶς ἴσως· ἄνευ γὰρ τῶν ἐκτὸς ἀγαθῶν, ὧν τύχη ἐστὶ κυρία, οὐκ ἐνδέχεται εὐδαίμονα εἶναι. δεῖ ἐστὶν ὑπὲρ εὐτυχίας, καὶ ἁπλῶς ὁ εὐτυχὴς τίς ἐστι τίσι καὶ περὶ τί. πρῶτον μὲν οὖν ἐπὶ ταῦτ' ἄν τις καὶ ἐπιβλέψας ἀπορήσειεν. οὔτε γὰρ ἂν εἴποι τις τὴν χην ὡς ἐστὶ φύσις. ἡ γὰρ φύσις ἀεὶ οὗ ἐστὶν αἰτία, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἢ ὡσαύτως ποιητική ἐστιν, ἡ δέ γε

1. τὸ corr K^b, τῷ M^b. || 4. μὲν M^b. || 11. τὰ om M^b. || 21. τι M^b. || 25. εἶναι om M^b. || 27. δειπνοποιοὶ K^b. | καὶ [illegible] ρεψοὶ K^b. || 30. καὶ] ἡ M^b. || ποιητὸν M^b. || 31. δὲ om K^b. || 34. διὰ τοῦτ'] διὰ ταῦτα M^b. || 35. οὐκ ante ἀγαθὸν om F. 37. γὰρ καὶ ἐπὶ M^b.

16. ἐκλιπόντος K^b. || 17. ὥσπερ K^b. || 20. πρῶτον om M^b. || 22. παίδων K^b. || 23. τοῦ om M^b. || ὁρμαὶ τῶν παθῶν F. 24. πρότερον om M^b. || 26. οὐκ om M^b. || 33. ἴσως om M^b. || 35. τί M^b. || 37. ἀποβλέψας M^b. || 38. οὗ] οὐκ pr K^b. || καὶ corr M^b.

ε, ἀλλ' ἀτάκτως καὶ ὡς ἔτυχεν· διὸ ἡ τύχη ἐν τοῖς ς λέγεται. ὅτε δὴ νοῦν γέ τινα ἢ λόγον ὀρθόν· καὶ ταῦθα οὐχ ἧττόν ἐστι τὸ τεταγμένον καὶ τὸ ἀεὶ ὡσαύ- δὲ τύχη οὔ. διὸ καὶ οὗ πλεῖστος νοῦς καὶ λόγος, ἐνταῦθα η τύχη, οὗ δὲ πλείστη τύχη, ἐνταῦθ' ἐλάχιστος νοῦς. ϊά γε ἡ εὐτυχία ἐστὶν ὡς ἐπιμέλειά τις θεῶν; ἢ τοῦτ' δόξειεν; τὸν γὰρ θεὸν ἀξιοῦμεν κύριον ὄντα τῶν τοιού- ς ἀξίοις ἀπονέμειν καὶ τἀγαθὰ καὶ τὰ κακά, ἡ δὲ αὶ τὰ ἀπὸ τῆς τύχης ὡς ἀληθῶς ὡς ἂν τύχῃ γίνε- δέ γε τῷ θεῷ τὸ τοιοῦτον ἀπονέμομεν, φαῦλον αὐτὸν ποιήσομεν ἢ οὐ δίκαιον· τοῦτο δ' οὐ προσῆκόν ἐστι θεῷ. μὴν ἔξω γε τούτων εἰς οὐδὲν ἄλλο τὴν τύχην ἄν τις , ὥστε δῆλον ὅτι τούτων ἄν τι εἴη. νοῦς μὲν δὴ καὶ καὶ ἐπιστήμη παντελῶς ἀλλότριόν τι ἔοικεν εἶναι. μὴν οὐδ' ἡ ἐπιμέλεια καὶ ἡ εὔνοια ἡ παρὰ τοῦ θεοῦ ἂν εἶναι εὐτυχία διὰ τὸ καὶ ἐν τοῖς φαύλοις ἐγγίνε- ὸν δὲ θεὸν τῶν φαύλων οὐκ εἰκὸς ἐπιμελεῖσθαι. λοιπὸν καὶ οἰκειότατον τῆς εὐτυχίας ἐστὶν ἡ φύσις, ἔστι δ' ἡ ι καὶ ἡ τύχη ἐν τοῖς μὴ ἐφ' ἡμῖν οὖσι, μηδ' ὧν κύριοί ἐσμεν καὶ δυνατοὶ πρᾶξαι. διὸ τὸν δίκαιον, ᾗ , οὐθεὶς λέγει εὐτυχῆ, οὐδὲ τὸν ἀνδρεῖον, οὐδ' ὅλως τῶν ρετὴν οὐδένα· ἐφ' ἡμῖν γάρ ἐστι ταῦτα καὶ ἔχειν καὶ ειν. ἀλλ' ἤδη ἐπὶ τοῖς τοιούτοις οἰκειότερον τὴν εὐτυ- οῦμεν· τὸν γὰρ εὐγενῆ εὐτυχῆ λέγομεν, καὶ ὅλως οιαῦτα τῶν ἀγαθῶν ὑπάρχει ὧν μὴ αὐτὸς κύριός λλ' ὅμως οὐδ' ἐνταῦθα κυρίως ἂν ἡ εὐτυχία λέγοιτο. πολλαχῶς ὁ εὐτυχὴς λεγόμενος· καὶ γὰρ ᾧ παρὰ γισμὸν τὸν αὐτοῦ συνέβη τι ἀγαθὸν πρᾶξαι, εὐτυχῆ , καὶ ᾧ κατὰ λόγον ζημίαν ἦν λαβεῖν, τὸν τοιοῦτον ντα εὐτυχῆ φαμέν. ἔστιν οὖν ἡ εὐτυχία τῷ ἀγαθόν ρξαι παρὰ λόγον καὶ ἐν τῷ κακὸν μὴ λαβεῖν εὔλο- ἀλλὰ μᾶλλον καὶ οἰκειότερον ἡ εὐτυχία ἂν δόξειεν ν τῷ ἀγαθὸν λαβεῖν· τὸ μὲν γὰρ ἀγαθὸν λαβεῖν ὑτὸ δόξειεν ἂν εὐτύχημα εἶναι, τὸ δὲ κακὸν μὴ λα- τὰ συμβεβηκὸς εὐτύχημα. ἔστιν οὖν ἡ εὐτυχία ἄλο- σις· ὁ γὰρ εὐτυχής ἐστιν ὁ ἄνευ λόγου ἔχων ὁρμὴν ἀγαθὰ καὶ τούτων ἐπιτυγχάνων, τοῦτο δ' ἐστὶ φύσεως· τῇ ψυχῇ ἔνεστι τῇ φύσει τοιοῦτον ᾧ ὁρμῶμεν ἀλό- γως πρὸς ἃ ἂν εὖ ἔχωμεν. καὶ εἴ τις ἐρωτήσειε τὸν οὕτως ἔχοντα, διὰ τί τοῦτο ἀρέσκει σοι οὕτω πράττειν; οὐκ οἶδά φησιν, ἀλλ' ἀρέσκει μοι, ὅμοιον πάσχων τοῖς ἐνθουσιάζουσιν· καὶ γὰρ οἱ ἐνθουσιάζοντες ἄνευ λόγου ὁρμὴν ἔχουσι πρὸς τὸ πράττειν τι. τὴν δ' εὐτυχίαν οὐκ ἔχομεν οἰκείῳ καὶ ἰδίῳ ὀνόματι προσαγορεύειν, ἀλλ' αἰτίαν πολλάκις φαμὲν εἶναι αὐτήν· ἡ δ' αἰτία ἀλλότριον τοῦ ὀνόματος. ἡ γὰρ αἰτία καὶ οὗ ἐστὶν αἰτία ἄλλο ἐστί, καὶ ἄνευ ὁρμῆς τῆς ἐπιτυγχανούσης τῶν ἀγαθῶν αἰτία λεγομένη, οἷον ἡ τοῦ κακὸν μὴ λαβεῖν ἢ πάλιν τοῦ μὴ οἰόμενον ἀγαθὸν λήψεσθαι ἀγαθὸν λαβεῖν. ἔστιν οὖν ἡ τοιαύτη εὐτυχία διάφορος ἐκείνης, καὶ ἔοικεν αὕτη ἐκ τῶν πραγμάτων τῆς μεταπτώσεως γίνεσθαι, καὶ κατὰ συμβεβηκὸς εὐτυχία. ὥστ' εἰ καὶ ἡ τοιαύτη ἐστὶν εὐτυχία, ἀλλ' οὖν πρός γε τὴν εὐδαιμονίαν ἡ τοιαύτη ἂν εἴη εὐτυχία οἰκειοτέρα, ἧς ἐν αὐτῷ ἡ ἀρχὴ τῆς ὁρμῆς τῶν ἀγαθῶν ἐστὶ τῆς ἐπιτεύξεως. ἐπεὶ οὖν ἐστὶν ἡ εὐδαιμονία οὐκ ἄνευ τῶν ἐκτὸς ἀγαθῶν, ταῦτα δὲ γίνεται ἀπὸ τῆς εὐτυχίας, οἷον ἀρτίως ἔφαμεν, συνεργὸς ἂν εἴη τῇ εὐδαιμονίᾳ. περὶ μὲν οὖν εὐτυχίας τοσαῦτα.

9 Ἐπειδὴ δὲ ὑπὲρ ἑκάστης τῶν ἀρετῶν κατὰ μέρος εἰρήκαμεν, λοιπὸν ἂν εἴη καὶ καθόλου συνθέντας τὰ καθ' ἕκαστα κεφαλαιωσαμένους εἰπεῖν. ἔστι μὲν οὖν οὐ κακῶς λεγόμενον τοὔνομα ἐπὶ τοῦ τελέως σπουδαίου, ἡ καλοκἀγαθία. καλὸς κἀγαθὸς γάρ, φησίν, ὅταν τελέως σπουδαῖος ᾖ· ἐπὶ γὰρ τῆς ἀρετῆς τὸν καλὸν κἀγαθὸν λέγουσιν, οἷον τὸν δίκαιον καλὸν κἀγαθόν φασι, τὸν ἀνδρεῖον, τὸν σώφρονα, ὅλως ἐπὶ τῶν ἀρετῶν. ἐπειδὴ οὖν εἰς δύο διαιροῦμεν, καὶ τὰ μέν φαμεν εἶναι καλὰ τὰ δὲ καὶ ἀγαθά, καὶ τῶν ἀγαθῶν τὰ μὲν ἁπλῶς ἀγαθὰ τὰ δ' οὔ, καὶ καλὰ μὲν οἷον τὰς ἀρετὰς καὶ τὰς ἀπ' ἀρετῆς πράξεις, ἀγαθὰ δὲ οἷον ἀρχὴν πλοῦτον δόξαν τιμὴν καὶ τὰ τοιαῦτα, ἔστιν οὖν ὁ καλὸς καὶ ἀγαθὸς ᾧ τὰ ἁπλῶς ἀγαθά ἐστιν ἀγαθὰ καὶ τὰ ἁπλῶς καλὰ καλά ἐστιν. ὁ τοιοῦτος γὰρ καλὸς καὶ ἀγαθός· ᾧ δὲ τὰ ἁπλῶς ἀγαθὰ μή ἐστιν ἀγαθά, οὐκ ἔστι καλὸς καὶ ἀγαθός, ὥσπερ οὐδ' ὑγιαίνειν ἂν δόξειεν ᾧ τὰ ἁπλῶς ὑγιεινὰ μὴ ὑγιεινά ἐστιν. εἰ γὰρ ὁ πλοῦτος καὶ ἡ ἀρχὴ παραγινόμενά τινα βλάπτοιεν, οὐκ ἂν αἱρετὰ εἴη, ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα ὅσα αὐτὸν μὴ βλάψει, βουλήσεται αὐτῷ εἶναι. ὁ δὲ τοιοῦτος ὢν

γε om M^b. ‖ 5. ἐλαχίστη καὶ τύχη M^b. ‖ 6. θεοῦ M^b. ‖ 9. τῆς om M^b. ‖ 11. ἐστι τῷ θεῷ M^b. ‖ 12. ἄν τι τάξειεν K^b, ἄν τις M^b. ‖ 13. τις M^b. ‖ 18. ἡ alterum om K^b. ‖ 21. δίκαιον M^b. ‖ 22. γάρ] μὲν γάρ K^b. ‖ 24. λέγομεν] ἐροῦμεν M^b. ‖ om K^b. ‖ 26. ἂν κυρίως εὐτυχία K^b. ‖ 30. κερδανόντα M^b. ‖ 31. πρᾶξαι K^b. ‖ κακόν τι μὴ 1417 et 1855 et 2023. ‖ ὶ om M^b. ‖ 34. ἂν om K^b. ‖ 38. τύχη M^b.

). τὸ K^b. ‖ 11. ἀδιάφορος M^b. ‖ 12. αὕτη K^b. ‖ 13. ὥστ' — 14. εὐτυχία om ZM^b et 2024. ‖ 15. τῶν om M^b. ‖ 19. ταῦτα 21. συνθέντα M^b. ‖ 24. ᾖ om K^b. ‖ 25. οἷον om M^b. ‖ 26. φησιν K^b. ‖ 28. καὶ τῶν — 29. ἀγαθὰ om M^b. ‖ 30. ἐπ' οἷον om K^b. ‖ 31. καὶ ante τὰ om K^b. ‖ 38. βλάψη K^b.

οἷος ὑποςελλόμενός τι τῶν ἀγαθῶν πρὸς τὸ μὴ εἶναι αὐτῷ, οὐκ ἂν δόξειε καλὸς καὶ ἀγαθὸς εἶναι· ἀλλ' ᾧ τἀγαθὰ πάντα ὄντα ἀγαθά ἐςι καὶ ὑπὸ τύτων μὴ διαφθείρεται, οἷον ὑπὸ πλύτυ καὶ ἀρχῆς, ὁ τοιῦτος καλὸς καὶ ἀγαθός.

10 Ὑπὲρ δὲ τῦ κατὰ τὰς ἀρετὰς ὀρθῶς πράττειν εἴρηται μέν, ὐχ ἱκανῶς δέ. ἔφαμεν γὰρ τὸ κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον πράττειν· ἀλλ' ἴσως ἄν τις αὐτὸ τῦτο ἀγνοῶν ἐρωτήσειε, τὸ κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον τί ποτ' ἐςί, καὶ πῦ ἐςὶν ὁ ὀρθὸς λόγος; ἔςιν ὖν κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον πράττειν, ὅταν τὸ ἄλογον μέρος τῆς ψυχῆς μὴ κωλύῃ τὸ λογιςικὸν ἐνεργεῖν τὴν αὐτοῦ ἐνέργειαν· τότε γὰρ ἡ πρᾶξις ἔσται κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον. ἐπειδὴ γάρ τι τῆς ψυχῆς τὸ μὲν χεῖρον ἔχομεν τὸ δὲ βέλτιον, ἀεὶ δὲ τὸ χεῖρον τῦ βελτίονος ἕνεκέν ἐςιν, ὥσπερ ἐπὶ σώματος καὶ ψυχῆς τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς ἕνεκεν, καὶ τότ' ἐρῦμεν ἔχειν τὸ σῶμα καλῶς, ὅταν ὗτως ἔχῃ ὥςε μὴ κωλύειν ἀλλὰ καὶ συμβάλλεσθαι καὶ συμπαρορμᾶν πρὸς τὸ τὴν ψυχὴν ἐπιτελεῖν τὸ αὐτῆς ἔργον· τὸ γὰρ χεῖρον τοῦ βελτίονος ἕνεκεν, πρὸς τὸ συνεργεῖν τῷ βελτίονι. ὅταν ὖν τὰ πάθη μὴ κωλύωσι τὸν νῦν τὸ αὐτῦ ἔργον ἐπιτελεῖν, τότ' ἔσται τὸ κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον γινόμενον. ναί, ἀλλ' ἴσως εἴποι τις ἄν, ὅταν πῶς ἔχωσι τὰ πάθη, ὐ κωλύυσιν, καὶ πότε ὗτως ἔχυσιν; ὐ γὰρ οἶδα. τὸ δὴ τοιοῦτον ὐκ ἔςιν εἰπεῖν ῥᾴδιον. ὐδὲ γὰρ ὁ ἰατρός, ἀλλ' ὅταν εἴπῃ τῷ πυρέττοντι πτισάνην προσφέρεσθαι· τῦ δὲ πυρέττειν πῶς αἰσθάνομαι; ὅταν, φησίν, ὁρᾷς ὠχρὸν ὄντα. τὸ δ' ὠχρὸν πῶς εἰδήσω; ἐνταῦθα δὴ συνιέτω ὁ ἰατρός· εἰ γὰρ μὴ ἔχεις παρὰ σαυτῷ, φήσει, τῶν γε τοιούτων αἴσθησιν, ὐκ ἔστιν. ὡσαύτως ὑπὲρ τῶν ἄλλων κοινός ἐςι τῶν τοιύτων ὁ λόγος. ὁμοίως δ' ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν παθῶν τοῦ γνωρίζειν· δεῖ γὰρ αὐτὸν συμβάλλεσθαι πρὸς αἴσθησίν τι. ἐπιζητήσειε δ' ἂν τις ἴσως καὶ τὸ τοιοῦτον, ἆρά γε ἔργῳ εἰδήσας ταῦτα καὶ δὴ εὐδαίμων ἔσομαι; οἴονται γάρ. τὸ δ' ἐστὶν ὐ τοιοῦτον· ὐδεμία γὰρ ὐδὲ τῶν ἄλλων ἐπιςημῶν παραδίδωσι τῷ μανθάνοντι τὴν χρῆσιν καὶ τὴν ἐνέργειαν, ἀλλὰ τὴν ἕξιν μόνον. ὗτως ὐδ' ἐνταῦθα παραδίδωσι τὸ εἰδῆσαι ταῦτα τὴν χρῆσιν (ἡ γὰρ εὐδαιμονία ἐστὶν ἐνέργεια, ὡς φαμέν) ἀλλὰ τὴν ἕξιν, οὐδ' ἐν τῷ εἰδέναι ἐξ ὧν ἐςὶν ἡ εὐδαιμονία, ἀλλ' ἐκ τῦ τύτοις χρήσασθαι. τὴν δὲ χρῆσιν καὶ τὴν ἐνέργειαν τύτων οὐκ ἔστι ταύτης τῆς πραγματείας τὸ παραδῦναι· ὐδὲ γὰρ ἄλλη ἐπιςήμη ὐδεμία τὴν χρῆσιν παραδίδωσιν, [illegible] τὴν ἕξιν.

Ἐφ' ἅπασι δὲ τούτοις ὑπὲρ φιλίας ἀναγκαῖον εἰπεῖν, τί ἐστι καὶ ἐν τίσι καὶ περὶ τί· ἐπειδή περ [illegible] παρὰ πάντα τὸν βίον παρατείνουσαν καὶ ἐν παντὶ [illegible] καὶ ὖσαν ἀγαθόν, συμπαραληπτέα ἂν εἴη πρὸς τὴν [illegible]μονίαν. πρῶτον μὲν ὖν ἴσως ἃ ἀπορεῖται καὶ ζητεῖται, [illegible]τιον διελθεῖν. πότερον γάρ ἐςιν ἡ φιλία ἐν τοῖς ὁμοίοις, [illegible]περ δοκεῖ καὶ λέγεται; καὶ γὰρ κολοιός φασι παρὰ κ[illegible] ἱζάνει, καὶ "αἰεί τοι τὸν ὅμοιον ἄγει θεὸς ὡς τὸν ὅμ[illegible] φασὶ δὲ καὶ κυνός ποτε ἀεὶ καθευδύσης ἐπὶ τῆς αὐτῆς [illegible]ραμῖδος, ἐρωτηθέντα τὸν Ἐμπεδοκλέα διὰ τί ποτε [illegible] ἐπὶ τῆς αὐτῆς κεραμῖδος καθεύδει, εἰπεῖν ὅτι ἔχει τι τῇ [illegible]ραμῖδι ὅμοιον ἡ κύων, ὡς διὰ τὸ ὅμοιον τὴν κύνα φ[illegible] πάλιν δ' αὖ δοκεῖ ἄλλοις τισὶν ἐν τοῖς ἐναντίοις μ[illegible] ἐγγίνεσθαι ἡ φιλία. ἐρᾷ μὲν γάρ, φησίν, ὄμβρου γ[illegible] ὅταν ξηρὸν πέδον· τὸ δὴ ἐναντίον, φησί, τῷ ἐναντίῳ [illegible]σθαι φίλον εἶναι. ἐν μὲν γὰρ τοῖς ὁμοίοις οὐδ' [illegible] γίνεσθαι· τὸ γὰρ ὅμοιον, φησί, τοῦ ὁμοίου ὐδὲν [illegible] καὶ τὰ τοιαῦτα δή. ἔτι πότερον ἔργον ἐστὶ φίλον γ[illegible] ἢ ῥᾴδιον γενέσθαι; οἱ γῦν κόλακες ταχέως προσ[illegible] φίλοι μὲν ὐκ εἰσίν, φαίνονται δὲ φίλοι εἶναι. ἔτι δὲ [illegible] τοιαῦτα ἀπορεῖται, πότερον ἔσται ὁ σπουδαῖος τῷ φ[illegible] φίλος ἢ ὔ; ἡ μὲν γὰρ φιλία ἐν πίςει καὶ βεβαιότητι, [illegible] φαῦλος ἥκιςα τοιῦτος. καὶ ὁ φαῦλος τῷ φαύλῳ, [illegible] τοῦτο; πρῶτον μὲν οὖν διοριςέον ἂν εἴη ὑπὲρ φιλίας [illegible] σκοποῦμεν. ἔστι γάρ, ὡς οἴονται, φιλία καὶ πρὸς [illegible] τὰ ἄψυχα, οὐκ ὀρθῶς. τὴν γὰρ φιλίαν ἐνταῦθα [illegible] εἶναι ὖ ἐςὶ τὸ ἀντιφιλεῖσθαι, ἡ δὲ πρὸς τὸν θεὸν φιλία [illegible] ἀντιφιλεῖσθαι δέχεται ὐθ' ὅλως τὸ φιλεῖν· ἄτοπον γ[illegible] εἴη εἴ τις φαίη φιλεῖν τὸν Δία. ὐδὲ δὴ παρὰ τῶν ἀψύχων ἐνδέχεται ἀντιφιλεῖσθαι· φιλία μέντοι καὶ πρὸς τὰ ἄψυχα ἔστιν, οἷον οἶνον ἢ ἄλλο δὴ τῶν τοιούτων. διὸ δὴ [illegible] πρὸς τὸν θεὸν φιλίαν ἐπιζητῦμεν ὔτε τὴν πρὸς τὰ ἄψυχα, ἀλλὰ τὴν πρὸς τὰ ἔμψυχα, καὶ πρὸς ταῦτα [illegible] ἀντιφιλεῖν. εἰ δή τις μετὰ τῦτο ἐπισκέψαιτο τί ἐςι τὸ φι[illegible]λητόν, ἔςιν οὖν ὐκ ἄλλο τι ἢ τἀγαθόν. ἕτερον μὲν [illegible] τὸ φιλητὸν καὶ τὸ φιλητέον, ὥσπερ καὶ τὸ βυλητὸν [illegible] βουλητέον. βυλητὸν μὲν γὰρ τὸ ἁπλῶς ἀγαθόν, β[illegible]

1. τι om M^b. ‖ 5. δὲ om K^b. ‖ 11. γὰρ om K^b. ‖ 13. ἕνεκέν ἐςιν] ἔχομεν ἕνεκεν K^b. ‖ 15. καλῶς om K^b. ‖ 18. [illegible] K^b. ‖ 19. κωλύσωσι M^b. ‖ ἐπιτελεῖν] ἐνεργεῖν K^b. ‖ 24. πτισσάνην M^b. ‖ 27. ἔτι K^bM^b. ‖ 31. ἴσως om M^b. ‖ 32. ὁ om F.

4. περ] immo γάρ. ‖ 5. περὶ M^b. ‖ 6. συμπαραληπτέον K^b. ‖ 7. ὃ M^b. ‖ 9. γὰρ] γὰρ ὁ K^b. ‖ 10. τοι om M^b. ‖ 13. [illegible] K^b. ‖ 15. δ' om M^b. ‖ 17. πέδον ᾖ. τὸ M^b. ‖ τὸ ἐναντίον K^b. ‖ 18. οὐδὲν K^b. ‖ ἐνδέχεσθαι M^b. ‖ 20. πότερον] δὲ M^b. ‖ 21. [illegible] οἷον K^b. ‖ 23. φίλω M^b. ‖ 25. τῷ φαύλῳ] τὰ φαῦλα M^b. ‖ 29. ὐδὲ codices. ‖ 32. μὴν M^b. ‖ 34. ζητῦμεν M^b. ‖ 36. [illegible] F. 38. καὶ alterum om M^b.

ὸ ἑκάστῳ ἀγαθόν. οὕτω καὶ φιλητὸν μὲν τὸ ἁπλῶς
θόν, φιλητέον δὲ τὸ αὑτῷ ἀγαθόν, ὥςε τὸ μὲν φιλη-
καὶ φιλητέον, τὸ δὲ φιλητέον ὐκ ἔςι φιλητόν. ἐνταῦθα
οῦν ἐστὶ καὶ διὰ τὸ τοιοῦτον ἡ ἀπορία, πότερόν ἐςιν ὁ
αῖος τῷ φαύλῳ φίλος ἢ ὔ. συνῆπται γάρ πως τἀγαθῷ
ὑτῷ ἀγαθὸν καὶ τὸ φιλητέον τῷ φιλητῷ, ἕχεται δὲ
ἀκολυθεῖ τῷ ἀγαθῷ καὶ τὸ ἡδὺ εἶναι καὶ τὸ συμφέρον.
ν ὖν τῶν σπυδαίων φιλία ἐςίν, ὅταν ἀντιφιλῶσιν ἀλ-
υς· φιλοῦσι δὲ ἀλλήλους, ᾗ φιλητοί· φιλητοὶ δέ, ᾗ
θοί. ὐκῦν ὁ σπυδαῖος, φησί, τῷ φαύλῳ ὐκ ἔςαι φίλος;
μὲν οὖν. ἐπειδὴ γὰρ τἀγαθῷ ἠκολούθει τὸ συμφέρον
τὸ ἡδύ, ᾗ ἐστὶ φαῦλος ὢν ἡδύς, ταύτῃ φίλος· πάλιν
υμφέρων, ᾗ συμφέρων, ταύτῃ φίλος. ἀλλ' οὐκ ἔσται
κατὰ τὸ φιλητὸν ἡ τοιαύτη φιλία. φιλητὸν γὰρ ἦν
θόν, ὁ δὲ φαῦλος ὐ φιλητός· οὐ γὰρ ἀλλὰ κατὰ τὸ
τέον. εἰσὶ γὰρ ἀπὸ τῆς παντελοῦς φιλίας, τῆς ἐν τοῖς
αίοις, καὶ αὗται αἱ φιλίαι, ἥ τε κατὰ τὸ ἡδὺ καὶ ἡ
τὸ συμφέρον. ὁ ὖν κατὰ τὸ ἡδὺ φιλῶν ὐ φιλεῖ τὴν
τὸ ἀγαθὸν φιλίαν, ὐδὲ ὁ κατὰ τὸ συμφέρον. εἰσὶ δὲ
αἱ φιλίαι αὗται, ἥ τε κατὰ τὸ ἀγαθὸν καὶ ἡ κατὰ τὸ
καὶ ἡ κατὰ τὸ συμφέρον, ὐχ αἱ αὐταὶ μέν, ὐ παντε-
δὲ ὐδὲ ἀλλότριαι ἀλλήλων, ἀλλ' ἀπὸ ταὐτῦ πως ἠρτη-
ι εἰσίν. οἷον φαμὲν ἰατρικὸν τὸ μαχαίριον, ἰατρικὸν τὸν
υπον, καὶ ἰατρικὴν τὴν ἐπιστήμην· ταῦτ' οὐχ ὁμοίως
νται, ἀλλὰ τὸ μὲν μαχαίριον τῷ χρήσιμον εἶναι πρὸς
κὴν ἰατρικὸν λέγεται, ὁ δ' ἄνθρωπος τῷ ποιητικὸς εἶναι
ας, ἡ δ' ἐπιςήμη τῷ αἰτία εἶναι καὶ ἀρχή. ὁμοίως δὲ
αἱ φιλίαι οὐχ ὡσαύτως, ἥ τε τῶν σπυδαίων ἡ διὰ τὸ
θὸν καὶ ἡ κατὰ τὸ ἡδὺ καὶ ἡ κατὰ τὸ συμφέρον. ὔτε
υωνύμως λέγονται, ἀλλ' οὐκ εἰσὶ μὲν αἱ αὐταί, περὶ
ὰ δέ πως καὶ ἐκ τῶν αὐτῶν εἰσίν. εἰ δή τις λέγοι "ὁ
τὸ ἡδὺ φιλῶν οὐκ ἔςι φίλος τύτῳ· οὐ γὰρ κατὰ τὸ
θὸν φίλος ἐςίν," βαδίζει ὁ τοιῦτος ἐπὶ τὴν τῶν σπυδαίων
αν, τὴν ἐξ ἁπάντων τύτων ὖσαν, καὶ ἐκ τῦ ἀγαθῦ καὶ
ῦ ἡδέος καὶ ἐκ τῦ συμφέροντος, ὥστ' ἀληθῶς οὐκ ἔςιν
ην γε τὴν φιλίαν φίλος, ἀλλὰ τὴν κατὰ τὸ ἡδὺ ἢ
ὸ τὸ συμφέρον. πότερον οὖν ἔςαι ὁ σπυδαῖος τῷ σπυ-
φίλος ἢ οὔ; ὐδὲν γὰρ προσδεῖται, φησίν, ὁ ὅμοιος τῦ
ου. ὁ δὴ τοιοῦτος λόγος ζητεῖ τὴν κατὰ τὸ συμφέρον

φιλίαν· ᾗ γὰρ προσδεῖται ὁ ἕτερος τοῦ ἑτέρυ, ταύτῃ ὄντες φίλοι ἐν τῇ κατὰ τὸ συμφέρον φιλίᾳ εἰσίν. ἀλλ' ἑτέρα διώριςαι ἡ κατὰ τὸ συμφέρον φιλία καὶ ἡ κατ' ἀρετὴν καὶ ἡδονήν. εἰκὸς δὴ καὶ πολὺ μᾶλλον τούτους· πάντα γὰρ αὐτοῖς ὑπάρχει τἀγαθά, καὶ τὸ ἡδὺ καὶ τὸ συμφέρον. ἀλλὰ καὶ ὁ σπυδαῖος τῷ φαύλῳ· ᾗ γὰρ ἴσως ἡδύς, ταύτῃ καὶ φίλος. καὶ ὁ φαῦλός γε τῷ φαύλῳ· ᾗ γὰρ ἴσως τὸ αὐτὸ αὐτοῖς συμφέρει, ταύτῃ φίλοι. ὁρῶμεν γὰρ τῦτο γινόμενον, ὅταν τὸ αὐτὸ ᾖ τὸ συμφέρον, φίλυς τύτυς διὰ τὸ συμφέρον, ὥς' οὐδὲν κωλύσει καὶ φαύλοις οὖσι ταὐτόν τι συμφέρειν. βεβαιοτάτη μὲν ὖν καὶ μονιμωτάτη καὶ καλλίςη ἡ ἐν τοῖς σπουδαίοις φιλία, ἡ κατ' ἀρετὴν καὶ τἀγαθὸν ὖσα, εἰκότως· ἡ μὲν γὰρ ἀρετὴ ἀμετάπτωτον, δι' ἣν ἡ φιλία, ὥστε εἰκὸς τὴν φιλίαν τὴν τοιαύτην ἀμετάπτωτον εἶναι, τὸ δὲ συμφέρον ὐδέποτε ταὐτόν· διὸ ἡ διὰ τὸ συμφέρον φιλία ὐ βεβαία, ἀλλὰ τῷ συμφέροντι συμμεταπίπτει. ὁμοίως καὶ ἡ κατὰ τὴν ἡδονήν. ἡ μὲν οὖν τῶν βελτίςων φιλία ἡ κατ' ἀρετὴν γιγνομένη ἐστίν, ἡ δὲ τῶν πολλῶν ἡ κατὰ τὸ συμφέρον· ἡ δὲ κατὰ τὴν ἡδονὴν ἐν τοῖς φορτικοῖς καὶ τυχῦσιν. συμβαίνει δὲ καὶ ἀγανακτεῖν, ὅταν φαύλοις ἐντύχωσι τοῖς φίλοις, καὶ θαυμάζειν. ἔςι δὲ ὐδὲν ἄτοπον· ὅταν γὰρ ἡ φιλία λάβῃ τὴν ἡδονὴν ἀρχήν, δι' ἣν φίλοι εἰσίν, ἢ τὸ συμφέρον, ἅμα ταῦτ' ἀπολείπει καὶ ἡ φιλία ὐ διαμένει. πολλάκις δὲ μένει μὲν ἡ φιλία, κακῶς δ' ἐχρήσατο τῷ φίλῳ, διὸ ἀγανακτοῦσιν. ἔςι δὲ οὐδὲ τοῦτο ἄλογον· ὐ γὰρ δι' ἀρετὴν ἡ φιλία σοι πρὸς τῦτον ὑπῆρχεν, διὸ ὐδ' ἄτοπον μηδὲν ποιεῖν αὐτὸν τῶν κατ' ἀρετήν. ἀγανακτῦσιν ὖν ὐκ ὀρθῶς· δι' ἡδονὴν γὰρ ποιησάμενοι τὴν φιλίαν, τὴν δι' ἀρετὴν οἴονται δεῖν αὐτοῖς ὑπάρχειν. τὸ δ' οὐ δυνατόν· οὐ γάρ ἐςιν ἡ δι' ἡδονὴν καὶ τὸ συμφέρον ἀρετῆς ἐχομένη. κοινωσάμενοι ὖν ἡδονῇ ἀρετὴν ζητῦσιν, ὐκ ὀρθῶς· ὐ γὰρ ἀκολυθεῖ τῇ ἡδονῇ καὶ τῷ συμφέροντι ἡ ἀρετή, ἀλλὰ τῇ ἀρετῇ ἀμφότερα ταῦτ' ἀκολυθεῖ. ἄτοπον γὰρ εἰ μή τις οἰήσεται τὺς σπυδαίυς αὐτὺς αὐτοῖς ἡδίςυς εἶναι· καὶ γὰρ οἱ φαῦλοι, ὡς φησὶν Εὐριπίδης, αὐτοὶ ἑαυτοῖς ἡδεῖς εἰσίν· κακὸς κακῷ γὰρ συντέτηκεν. οὐ γὰρ ἀκολυθεῖ τῇ ἡδονῇ ἡ ἀρετή, ἀλλὰ τῇ ἀρετῇ ἡ ἡδονὴ ἀκολουθεῖ. πότερον δὲ καὶ δεῖ ἐν τῇ τῶν σπυδαίων φιλίᾳ τὴν ἡδονὴν εἶναι, ἢ οὐ δεῖ; ἄτοπον γὰρ τὸ μὴ φάναι δεῖν. εἰ γὰρ ἀφελεῖς αὐτῶν τὸ

2. ὥςε — 3. φιλητόν] ἔτι δὲ τὸ μὲν φιλητέον καὶ φιλητόν, τὸ δὲ φιλητὸν ὐκ ἔςι φιλητέον K^b. ‖ 7. τῶι ἡδεῖ εἶναι καὶ τῶ συμφέροντι K^b. ‖ ᾗ] εἰ K^b. ‖ 15. φαῦλος] φίλος M^b. ‖ 28. αἱ om K^b. ‖ 35. ἔςι κατ' ἐκείνην M^b. ‖ 38. ὁ om M^b.

1. ὁ om M^b. ‖ 4. πάντα — 5. συμφέρον om M^b. ‖ 8. φίλος K^b. ‖ 10. κωλύει K^b. ‖ 12. ἡ ante ἐν om K^b. ‖ 15. ὐδέποτε — φέρον om K^b. ‖ 16. μεταπίπτει K^b. ‖ 17. οὖν om M^b. ‖ 27. ὐδὲν K^b. ‖ 29. ἀρετῆς M^b. ‖ 36. γὰρ κακῶι K^b. ‖ συνέστηκεν ‖ 37. ἡ ἡδονὴ τῆι ἀρετῆι K^b. ‖ καὶ om M^b. ‖ 39. φάναι μὴ M^b. ‖ ἀφέλῃς K^bM^b.

ἡδεῖς εἶναι ἀλλήλοις, ἄλλους πορῦνται φίλυς εἰς τὸ συζῆν, τὺς ἡδεῖς· εἰς γὰρ τὸ συζῆν ὐδὲν μεῖζόν ἐςι τῦ ἡδεῖς εἶναι. ἄτοπον ὖν τὸ μὴ οἴεσθαι δεῖν τὺς σπυδαίυς μάλις' ἀλλήλοις συζῆν· τῦτο δ' ὐκ ἔςιν ἄνευ τῦ ἡδέος· δέοι ἂν ἄρα, ὡς ἔοικε, μάλιςα τύτοις ὑπάρχειν τὸ ἡδέσιν εἶναι. ἐπεὶ δὲ διῄρηνται αἱ φιλίαι εἰς τρία εἴδη, καὶ ἐν ταύταις ἠπορεῖτο πότερον ἐν ἰσότητι ἡ φιλία ἐγγίνεται ἢ ἐν ἀνισότητι. ἔςιν ὖν κατ' ἀμφότερα· ἡ μὲν γὰρ καθ' ὁμοιότητα ἡ τῶν σπυδαίων καὶ ἡ τελεία φιλία, ἡ δὲ κατ' ἀνομοιότητα ἡ κατὰ τὸ συμφέρον. τῷ γὰρ εὐπόρῳ ὁ πένης διὰ τὴν ἔνδειαν ὧν ὁ πλούσιος εὐπορεῖ φίλος ἐστί, καὶ τῷ σπυδαίῳ ὁ φαῦλος διὰ ταὐτό· διὰ γὰρ τὴν ἔνδειαν τὴν τῆς ἀρετῆς, παρ' ὗ οἴεται αὐτῷ ἔσεσθαι, διὰ τῦτο τύτῳ φίλος. γίνεται ὖν ἐν τοῖς ἀνομοίοις φιλία κατὰ τὸ συμφέρον· διὸ καὶ Εὐριπίδης "ἐρᾷ μὲν ὄμβρυ γαῖα, ὅταν ξηρὸν πέδον." ὡς ἐναντίοις οὖσι τούτοις ἐγγίνεται φιλία ἡ διὰ τὸ συμφέρον. καὶ γὰρ εἰ θέλεις τὰ ἐναντιώτατα ποιῆσαι πῦρ καὶ ὕδωρ, ταῦτα ἀλλήλοις χρήσιμά ἐστιν. τὸ γὰρ πῦρ φασίν, ἐὰν μὴ ἔχῃ ὑγρόν, φθείρεσθαι, ὡς τῦτ' αὐτῷ παρασκευάζον ὥσπερ τροφήν τινα, ταύτην δὲ τοσαύτην ὅσης κρατήσειεν ἄν· ἂν μὲν γὰρ πλεῖον ποιήσῃς τὸ ὑγρὸν ἐπικρατῆσαν, φθείρεσθαι τὸ πῦρ, ἐὰν δὲ σύμμετρον, συνοίσει. δῆλον οὖν ὅτι καὶ ἐν τοῖς ἐναντιωτάτοις φιλία ἐγγίνεται διὰ τὸ συμφέρον. ἀνάγονται δὲ πᾶσαι αἱ φιλίαι, καὶ αἱ ἐν ἰσότητι καὶ αἱ ἐν ἀνισότητι, εἰς τὰς διῃρημένας τρεῖς. ἔστι δ' ἐν ἁπάσαις ταῖς φιλίαις διαφορὰ γινομένη πρὸς ἀλλήλους, ὅταν μὴ ὁμοίως φιλῶσιν ἢ εὖ ποιῶσιν ἢ ὑπηρετῶσιν ἢ ὅ τι ἂν τῶν τοιύτων· ὅταν μὲν γὰρ ὁ μὲν ἐκτενῶς ποιῇ ὁ δ' ἐλλείπῃ, κατὰ τὴν ἔλλειψιν τὸ ἔγκλημα καὶ ἡ μέμψις. οὐ μὴν ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῶν τοιούτων ὧν τὸ αὐτό ἐστι τέλος τῆς φιλίας, οἷον εἰ ἀμφότεροι κατὰ τὸ συμφέρον ἀλλήλοις φίλοι ἢ κατὰ τὸ ἡδὺ ἢ κατ' ἀρετήν, εὔδηλος ἡ ἔλλειψις ἡ παρὰ τοῦ ἑτέρυ· ἐὰν ὖν πλείω ἀγαθὰ σύ μοι ποιῇς ἢ ἐγὼ σοί, ὐδ' ἀμφισβητῶ ἔτι μὴ ὐ δεῖν σε μᾶλλον ὑπ' ἐμῦ φιλεῖσθαι. ἐν ᾗ δὲ φιλίᾳ μὴ διὰ ταὐτὸ φίλοι ἐσμέν, μᾶλλον αἱ διαφοραί· ἄδηλος γὰρ ἡ ἔλλειψις παρ' ἑκατέρου. οἷον εἰ ὁ μὲν δι' ἡδονὴν φίλος ἐστὶν ὁ δὲ διὰ τὸ συμφέρον, ἐνταῦθα ἡ ἀμφισβήτησις· οὔτε γὰρ ὁ τῷ συμφέροντι ὑπερέχων ἀξίαν οἴεται τὴν ἡδονὴν ἀντικαταλλάττεσθαι τοῦ συμφέροντος, ὔτε ὁ τῇ ἡδονῇ ὑπερέχων ἀξίαν τῆς ἡδονῆς ἐν τῷ συμφέροντι χάριν ἀπολαμβάνειν, διὸ μᾶλλον αἱ [illegible] φοραὶ ἐν ταῖς τοιαύταις φιλίαις γίγνονται. οἱ δ' ἐν [illegible] σότητι φίλοι ὄντες, οἱ μὲν ὑπερέχοντες πλούτῳ ἢ ἄ[illegible] τινὶ τοιύτῳ οὐκ οἴονται δεῖν αὐτοὶ φιλεῖν, ἀλλ' ὑπὸ [illegible] ἐνδεεστέρων οἴονται δεῖν αὐτοὶ φιλεῖσθαι. ἔστι δὲ βέ[illegible] τὸ φιλεῖν ἢ τὸ φιλεῖσθαι· τὸ μὲν γὰρ φιλεῖν ἐν[illegible] τις ἡδονῆς καὶ ἀγαθόν, ἀπὸ δὲ τῦ φιλεῖσθαι οὐδεμία [illegible] φιλυμένῳ ἐνέργεια γίνεται. ἔτι δὲ βέλτιον τὸ γνωρίζ[illegible] τὸ γνωρίζεσθαι· τὸ μὲν γὰρ γνωρίζεσθαι καὶ τὸ φιλε[illegible] καὶ τοῖς ἀψύχοις ὑπάρχει, τὸ δὲ γνωρίζειν καὶ τὸ φι[illegible] τοῖς ἐμψύχοις. ἔτι τὸ εὐποιητικὸν εἶναι βέλτιον ἢ τὸ [illegible] ὁ μὲν οὖν φιλῶν εὐποιητικὸς ᾗ φιλεῖ, ὁ δὲ φιλύμενος [illegible] φιλεῖται, οὔ. ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι διὰ φιλοτιμίαν φιλεῖ[illegible] μᾶλλον βούλονται ἢ φιλεῖν, διὰ τὸ ἐν τῷ φιλεῖ[illegible] ὑπεροχήν τινα εἶναι· ἀεὶ γὰρ ὁ φιλύμενος ὑπερέχει [illegible] ἢ εὐπορίᾳ ἢ ἀρετῇ, ὁ δὲ φιλότιμος τῆς ὑπεροχῆς ἐφ[illegible]ται. καὶ ὐκ οἴονται δεῖν αὐτοὶ φιλεῖν οἱ ἐν ὑπεροχῇ [illegible] ἀντιδιδόναι γὰρ ἐν οἷς ὑπερέχυσι τοῖς φιλῦσιν αὐτύς· [illegible] δὲ καὶ ἧττυς αὐτῶν εἰσίν· διὸ ὐκ οἴονται δεῖν φιλεῖν ἀλ[illegible] φιλεῖσθαι. ὁ δ' ἐνδεὴς χρημάτων ἢ ἡδονῶν ἢ ἀρετῆς [illegible]μάζει τὸν ὑπερέχοντα τούτοις, καὶ φιλεῖ διὰ τὸ πα[illegible] τυγχάνειν ἢ οἴεσθαι τεύξεσθαι. εἰσὶ δὲ καὶ τοιαῦται φιλίαι ἐξ ὁμοιοπαθείας, ἐκ τῦ τἀγαθὰ βύλεσθαί τι[illegible] οὐκ ἔστι δὲ ἡ ἐπὶ τούτων γινομένη φιλία πάντα [illegible] ἔχυσα· πολλάκις γὰρ ἄλλῳ μὲν εἶναι βυλόμεθα τἀγ[illegible] συζῆν μέντοι μετ' ἄλλυ. ἀλλὰ ταῦτα πότερον φιλία[illegible] εἰπεῖν ἢ τῆς τελείας φιλίας τῆς κατ' ἀρετὴν [illegible] ἐκείνῃ γὰρ τῇ φιλίᾳ πάντα ταῦτα ἐνυπάρχει· [illegible] συζῆν μετ' ὐδενὸς ἄλλυ ἂν θέλοιμεν (καὶ γὰρ τὸ [illegible] τὸ συμφέρον καὶ ἡ ἀρετὴ τῷ σπουδαίῳ ὑπάρχει [illegible] τἀγαθὰ τούτῳ μάλιςα βυλοίμεθ' ἄν, καὶ τὸ ζῆν [illegible] εὖ ζῆν οὐκ ἄλλῳ τινὶ ἢ τύτῳ. πότερον δ' ἐςὶν αὐτ[illegible] πρὸς αὐτὸν φιλία, ἢ οὔ, νῦν μὲν ἀφείσθω, ὕςερον [illegible]μεν. πάντα δὲ βουλόμεθα ἡμῖν αὐτοῖς· καὶ γὰρ [illegible] μεθ' ἡμῶν αὐτῶν βυλόμεθα (ἴσως δὲ τῦτο καὶ ἀν[illegible] καὶ τὸ εὖ ζῆν καὶ τὸ ζῆν καὶ τὸ βύλεσθαι τἀγαθ[illegible] ἄλλῳ τινί. ἔτι ὁμοιοπαθεῖς ἡμῖν αὐτοῖς μάλιστα [illegible] ἂν γὰρ προσπταίσωμεν ἢ ἄλλῳ τινὶ περιπέσωμεν [illegible]των, εὐθὺς λυπύμεθα. διὸ δόξειεν ἂν ὕτως εἶναι αὐτ[illegible]

13. γίνονται ὖν αἱ ἐν τοῖς ἀνομοίοις φιλίαι M^b. || 14. καὶ] καὶ ὁ K^b. || 15. πέδον ἢ. ὡς M^b. || 17. εἰσι K^b. || 18. [illegible] 20. ἂν om codices. || πλεῖςον M^b. || 21. ἂν M^b. || 24. αἱ ἐν om M^b. || 25. γενομένη M^b. || 27. ὅταν μὲν γὰρ om K^b. || [illegible] 29. ὧν om K^b. || 32. με M^b. || ἢ om K^b. || 33. σέ M^b. || ὐκ M^b. || 34. φίλοι] φίλοις K^b. || 36. εἰ om M^b.

1. αἱ om K^b. || 2. ταῖς om M^b. || 4. τινὶ om M^b. || 7. τις] τῆς M^b. || 8. δὲ om M^b. || 10. τὸ alterum om K^b. || [illegible] τἀγαθὸν M^b. || 26. ἄλλων M^b. || 28. ταῦτα πάντα M^b. || καὶ om M^b. || 32. αὐτὸ M^b. || καὶ] φιλία καὶ $K^b M^b$. || 34. [illegible] M^b. || γὰρ τὸ συζῆν M^b. || 35. τῦτο om M^b. || 37. ὅτι M^b.

φιλία. τὰ δὴ τοιαῦτα, οἷον τὴν ὁμοιοπάθειαν καὶ ζῆν καὶ τἆλλα, ἤτοι εἰς τὴν πρὸς ἡμᾶς αὐτὺς φι- ἰναφέροντες λέγομεν ἢ εἰς τὴν τελείαν, ἐν ἀμφο-

δὲ πάντα ταῦτα ὑπάρχει· καὶ γὰρ τὸ συζῆν καὶ αι βύλεσθαι καὶ τὸ εὖ εἶναι καὶ τἆλλα πάντα ἐν ις ἐστίν. ἔτι δ' ἴσως ἂν δόξειεν, ἐν οἷς ἐςὶ δίκαιον, ·οις καὶ φιλίαν εἶναι· διὸ καὶ ὅσα περ δικαίων εἴδη, τα καὶ φιλιῶν. τὸ δὴ δίκαιόν ἐστι καὶ ξένῳ πρὸς ην καὶ δύλῳ πρὸς δεσπότην καὶ πολίτῃ πρὸς πολί- αὶ υἱῷ πρὸς πατέρα καὶ γυναικὶ πρὸς ἄνδρα, καὶ ἰπλῶς ἄλλαι κοινωνίαι καὶ φιλίαι ἔνεισιν ἐν ἑκάςοις

βεβαιοτάτη δ' ἂν δόξειεν εἶναι τῶν φιλιῶν ἡ ξενική· ἐςιν ὐδὲν αὐτοῖς τέλος κοινὸν ὑπὲρ ὖ ἀμφισβητῦσιν, τοῖς πολίταις· διαμφισβητῦντες γὰρ πρὸς ἀλλήλυς τὴν ὑπεροχὴν ὐ μένυσι φίλοι ὄντες. ἐχόμενον δ' ἂν ν τοῦτ' εἰπεῖν, πότερόν ἐστι πρὸς αὐτὸν φιλία ἢ οὔ. ' ὖν ὁρῶμεν, ὥσπερ καὶ μικρὸν ἐπάνω ἐλέγομεν, ὅτι ν τῶν καθ' ἕκαςα τὸ φιλεῖν γνωρίζεται, τὰ δὲ καθ' α αὐτοὶ αὐτοῖς ἂν μάλιστα βουλοίμεθα (καὶ γὰρ ὰ καὶ τὸ εἶναι καὶ τὸ εὖ εἶναι), ὁμοιοπαθέστατοι δ' ἡμῖν ἐσμέν, καὶ συζῆν γε μεθ' ἑαυτῶν μάλιςα βυ- α· ὥς' εἰ μὲν ἐκ τῶν καθ' ἕκαςα γνωρίζεται ἡ φι- τὰ δὲ καθ' ἕκαςα ἡμῖν αὐτοῖς ἂν βυλοίμεθα ὑπάρ- δῆλόν ἐςιν ὡς ἔςι πρὸς αὐτὺς φιλία, ὥσπερ καὶ τὴν ν ἔφαμεν πρὸς αὐτὸν εἶναι. ἐπειδὴ γὰρ ἕτερος μὲν κῶν ἕτερος δὲ ὁ ἀδικύμενος, ὁ αὐτὸς δ' εἷς ἐςὶν ἕκα- ιὰ τὸ τοιῦτον ὐκ ἐδόκει εἶναι πρὸς αὐτὸν ἀδικία. ἔςι , ὡς ἔφαμεν σκοπῦντες ἐπὶ τῶν τῆς ψυχῆς μερῶν, ἐστι πλείω, ὅταν ταῦτα μὴ ὁμονοῶσι, τότε εἶναι αὐτὸν τὴν ἀδικίαν. ὁμοίως ὖν τύτῳ καὶ ἡ φιλία δό- ἂν εἶναι πρὸς αὐτόν. ἐπειδὴ γὰρ ὁ φίλος ἐστίν, ὡς ν, ὅταν βυλώμεθα σφόδρα φίλον εἰπεῖν, μία φαμὲν ἡ ἐμὴ καὶ ἡ τύτυ· ἐπεὶ οὖν ἐςὶ τῆς ψυχῆς πλείω τότ' ἔςαι μία ψυχή, ὅταν συμφωνῶσι πρὸς ἄλληλα λόγος καὶ τὰ πάθη· ὕτω γὰρ μία ἔςαι. ὥςε μιᾶς ένης ἔσται πρὸς αὐτὸν φιλία. αὕτη δ' ἔσται ἡ πρὸς

φιλία ἐν τῷ σπουδαίῳ· τούτῳ γὰρ μόνῳ τὰ τῆς ς εὖ ἔχυσι μέρη πρὸς ἄλληλα τῷ μὴ διαφέρεσθαι, γε φαῦλος ὐδέποτ' ἐςὶν αὐτὸς αὑτῷ φίλος· μάχε- ὰρ ἀεὶ ἑαυτῷ. ὁ γοῦν ἀκρατὴς ὅταν πράξῃ τι τῶν καθ' ἡδονήν, μετ' ὐ πολὺ μεταμελεῖται καὶ κακίζει αὐτὸς αὑτόν. ὁμοίως ἐπὶ τῶν ἄλλων κακιῶν ὁ φαῦλος ἔχει· διατελεῖ γὰρ αὐτὸς αὑτῷ μαχόμενος καὶ ἐναντιούμενος.

ἔστι δὲ φιλία καὶ ἐν ἰσότητι, οἷον ἡ μὲν τῶν ἑταίρων ἐν ἰσότητι ἀριθμῷ καὶ δυνάμει ἀγαθῦ. οὐδέτερος γὰρ αὐτῶν ἐςὶν ἄξιος θατέρου πλέον ἔχειν οὔτε κατ' ἀριθμὸν ἀγαθῶν ὔτε κατὰ δύναμιν ὔτε κατὰ μέγεθος, ἀλλὰ τὸ ἴσον· ἴσοι γάρ τινες ἐθέλυσιν εἶναι οἱ ἑταῖροι. ἐν ἀνισότητι δὲ ἡ πατρὸς πρὸς υἱὸν καὶ ἀρχομένυ πρὸς ἄρχοντα, καὶ κρείττονος καὶ χείρονος, καὶ γυναικὸς καὶ ἀνδρός, καὶ ἁπλῶς ἐν οἷς ἐστὶν ὁ τὴν τοῦ χείρονος καὶ κρείττονος τάξιν ἔχων ἐν τῇ φιλίᾳ. αὕτη γάρ ἐςιν ἡ ἐν ἀνισότητι φιλία κατὰ λόγον. ὐδέποτε γὰρ ἐπ' ἀγαθῦ δόσει ὐδεὶς ἂν ἴσον δοίη τῷ βελτίονι καὶ τῷ χείρονι, ἀλλὰ μεῖζον τῷ καθ' ὑπεροχὴν ὄντι ἀεί· τοῦτο δ' ἴσον ἐστὶ τῷ λόγῳ· ἴσον γάρ πώς ἐστιν ὁ ἔλαττον ἔχων ἀγαθὸν χείρων ὢν τῷ μεῖζον ἔχοντι κρείττονι ὄντι.

Τῶν δὲ φιλιῶν ἁπασῶν τῶν εἰρημένων τύτων μάλιςά 12 πως ἐγγίγνεται τὸ φιλεῖν ἐν τῇ συγγενικῇ, καὶ ταῦτα ἐν τῇ πατρὶ πρὸς υἱόν. καὶ διὰ τί ποτε ὁ πατὴρ τὸν υἱὸν μᾶλλον φιλεῖ ἢ ὁ υἱὸς τὸν πατέρα; πότερον ὖν, ὡς ἔνιοι λέγοντες ὀρθῶς πρός γε τὺς πολλύς, ὅτι ὁ μὲν πατὴρ εὐεργέτηκέ πως τὸν υἱόν, ὁ δ' υἱὸς χάριν ὀφείλει τῆς εὐεργεσίας; αὕτη μὲν ὖν ἡ αἰτία ἐν τῇ κατὰ τὸ συμφέρον φιλίᾳ δόξειεν ἂν ὑπάρχειν. ὥσπερ δὲ καὶ κατὰ τὰς ἐπιςήμας ὁρῶμεν ἔχον, ὕτω πως ἔχει καὶ ἐνταῦθα. λέγω δ' οἷόν ἐςιν. ἔςι μὲν ὖν τὸ αὐτὸ τέλος τε καὶ ἐνέργεια, καὶ ὐκ ἄλλο τι παρὰ τὴν ἐνέργειαν τέλος, οἷον τῷ αὐλητῇ ἡ αὐτὴ ἐνέργεια καὶ τέλος· τὸ γὰρ αὐλεῖν καὶ τέλος αὐτῷ ἐςὶ καὶ ἐνέργεια· ἀλλ' οὐ τῇ οἰκοδομικῇ· καὶ γὰρ ἕτερον τέλος παρὰ τὴν ἐνέργειαν. ἔςιν ὖν ἡ φιλία ἐνέργειά τις, οὐδὲν δ' ἐςὶν ἄλλο τέλος παρὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ φιλεῖν, ἀλλὰ τῦτο αὐτό. ὁ μὲν ὖν πατὴρ ἐνεργεῖ πως ἀεὶ μᾶλλον παρὰ τὸ αὐτῦ τι εἶναι ποίημα τὸν υἱόν. τῦτο δ' ὁρῶμεν καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὄν· πάντες γὰρ πρὸς ὃ ἂν αὐτοὶ ποιήσωσι, πρὸς τοῦτό πως καὶ εὔνοοί εἰσιν. ὁ οὖν πατὴρ εὐνοεῖ πως πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ ὄντα ποίημα, τῇ μνήμῃ καὶ τῇ ἐλπίδι ἀγόμενος· διὸ μᾶλλον φιλεῖ ὁ πατὴρ τὸν υἱὸν ἢ ὁ υἱὸς τὸν πατέρα. δεῖ δὲ καὶ ὑπὲρ τῶν ἄλλων φιλιῶν τῶν λεγομένων καὶ δοκυσῶν ἐπισκέψασθαι εἰ εἰσὶ

. δὴ] γὰρ rc *K*ᵇ, om pr. ‖ γὰρ] γὰρ καὶ *M*ᵇ. ‖ ζῆν *M*ᵇ. ‖ 5. καὶ τὸ εὖ — *b* 8. εἶναι om *M*ᵇ cum Barocciano et Palatino. ‖ *K*ᵇ. ‖ 8. φίλων *K*ᵇ. ‖ 21. τε codices. ‖ 24. ἐςι om *K*ᵇ. ‖ 28. φαμὲν *K*ᵇ. ‖ 36. γινομένης *K*ᵇ.

. πρὸς ἄρχοντα] καὶ ἄρχοντος *K*ᵇ. ‖ 13. ἴσον ἂν *K*ᵇ. ‖ 15. ὁ] ὅτε *K*ᵇ, ὁ τὸ *M*ᵇ. ‖ 22. εὐηργέτηκέ *M*ᵇ. ‖ 24. ἐν] καὶ ἐν *M*ᵇ. ‖ ύπάρχειν] εἶναι *K*ᵇ. ‖ 27. ὖν] an ὢν? ‖ τε om *M*ᵇ. ‖ 34. περὶ *M*ᵇ. ‖ ποίημα εἶναι *M*ᵇ. ‖ 40. ἐπισκέψασθαι *M*ᵇ.

φιλίαι, οἷον ἡ εὔνοια φιλία δοκεῖ. ἁπλῶς μὲν οὖν ὐκ ἂν δόξειεν ἡ εὔνοια εἶναι φιλία· πολλοῖς γὰρ πολλάκις ἢ ἀπὸ τῦ ἰδεῖν ἢ ἀπὸ τῦ ἀκῦσαί τι ὑπέρ τινος ἀγαθὸν εὔνοι γινόμεθα· ἆρ' ὖν ἤδη καὶ φίλοι, ἢ ὔ; ὐ γὰρ εἴ τις ἦν Δαρείῳ εὔνους ἐν Πέρσαις ὄντι, ὥσπερ ἴσως ἦν, εὐθέως καὶ φιλία ἦν αὐτῷ πρὸς Δαρεῖον. ἀλλ' ἀρχὴ μὲν ἄν ποτε ἡ εὔνοια φιλίας δόξειεν εἶναι, γένοιτο δ' ἂν ἡ εὔνοια φιλία, εἰ προσλάβοι βούλησιν τοῦ τἀγαθὰ δυνατὸς ὢν πρᾶξαι πράττειν ἐκείνῳ ἕνεκεν ᾧ ἐςὶν εὔνους. ἔςι δ' ἡ εὔνοια τοῦ ἤθυς καὶ πρὸς τὸ ἦθος· οὐδεὶς γὰρ λέγεται εὔνους οἴνῳ ἢ ἄλλῳ τινὶ τῶν ἀψύχων ἀγαθῶν ἢ ἡδέων, ἀλλ' ἄν τις ᾖ τὸ ἦθος σπυδαῖος, πρὸς τῦτον ἡ εὔνοια. ὐκ ἔςι δὲ χωρὶς φιλίας ἡ εὔνοια, ἀλλ' ἐν τῷ αὐτῷ· διὸ δοκεῖ φιλία εἶναι. ἡ δ' ὁμόνοια ἐςὶ μὲν σύνεγγυς τῇ φιλίᾳ, ἐὰν τὴν ὁμόνοιαν λάβῃς τὴν κυρίως λεγομένην. εἰ γάρ τις Ἐμπεδοκλεῖ ὁμοίως ὑπολαμβάνει καὶ δοκεῖ αὐτῷ τὰ ςοιχεῖα εἶναι ἃ κἀκείνῳ, ἆρά γε ὗτος Ἐμπεδοκλεῖ ὁμονοεῖ ἢ οὔ; ἐπείπερ εἴ τι ἄλλο τοιῦτον. πρῶτον μὲν γὰρ οὐκ ἔςιν ἡ ὁμόνοια ἐν τοῖς νοητοῖς ἀλλ' ἐν τοῖς πρακτοῖς, καὶ ἐν τύτοις ὐχ ᾗ νοοῦσι ταὐτόν, ἀλλ' ᾗ ἅμα τῷ ταὐτὸν νοεῖν προαίρεσιν ἔχυσι περὶ ἃ νοῦσιν ἐπὶ ταὐτά. εἰ γὰρ ἐννοῦσιν ἀμφότεροι ἄρχειν, ἀλλ' ὁ μὲν αὑτὸν ὁ δ' αὑτόν, ἆρά γε ἤδη ὁμονοῦσιν, ἢ οὔ; ἀλλ' εἰ κἀγὼ ἐμαυτὸν βύλομαι ἄρχειν κἀκεῖνος ἐμέ, ὕτως ἤδη ὁμονοῦμεν. ἔςι δὴ ὁμονοεῖν ἐν τοῖς πρακτικοῖς μετὰ βυλήσεως ταὐτῦ. περὶ ἄρχοντος ἄρα κατάςασιν ἐν πρακτικοῖς τοῦ αὐτῦ ἐςὶν ἡ ὁμόνοια ἡ κυρίως λεγομένη.

13 Ἐπεὶ δ' ἐστίν, ὡς φαμέν, αὐτῷ πρὸς αὑτὸν φιλία, πότερον ὁ σπυδαῖος ἔςαι φίλαυτος ἢ ὔ; ἔςι δὲ φίλαυτος ὁ αὑτῦ ἕνεκεν πάντα πράττων ἐν τοῖς κατὰ τὸ λυσιτελές. ὁ μὲν ὖν φαῦλος φίλαυτός ἐςιν· αὐτὸς αὑτῦ γὰρ ἕνεκεν πάντα πράττει· ἀλλ' οὐχ ὁ σπυδαῖος· διὰ τῦτο γάρ ἐςι σπυδαῖος, ὅτι ἄλλυ ἕνεκεν τῦτο πράττει· διὸ οὐκ ἔςι φίλαυτος. ἀλλ' ὁρμῶσι μὲν ἅπαντες ἐπὶ τἀγαθά, καὶ οἴονται αὑτοῖς δεῖν μάλιςα ὑπάρχειν· τοῦτο δ' ἐςὶ μάλιστα φανερὸν ἐπὶ πλύτυ καὶ ἀρχῆς. ὁ μὲν ὖν σπυδαῖος ἐκςήσεται τούτων ἄλλῳ, οὐχ ὡς οὐ προσῆκον αὐτῷ μάλιςα, ἀλλ' ἂν ὁρᾷ ἄλλον δυνησόμενον μᾶλλον τούτοις αὑτοῦ χρῆσθαι. οἱ δ' ἄλλοι τῦτο ὐ ποιήσυσι δι' ἄγνοιαν (ὐ γὰρ οἴονται κακῶς ἂν χρήσασθαι τοῖς τοιύτοις ἀγαθοῖς) ἢ φιλοτιμίαν τοῦ ἄρχειν. ὁ δὲ σπουδαῖος οὐδέτερον τ[…] πείσεται· διὸ ὐδὲ φίλαυτος κατά γε τὰ τοιαῦτα ἀγ[…] ἀλλ' εἰ ἄρα, κατὰ τὸ καλόν. τύτου γὰρ μόνον ἄλλ[…] ἂν ἐκςαίη, τὰ δὲ συμφέροντα καὶ ἡδέα ἐκστήσεται. […] μὲν οὖν κατὰ τὸ καλὸν αἵρεσιν φίλαυτος ἔσται· τ[…] κατὰ τὸ συμφέρον καὶ καθ' ἡδονὴν λεγομένην ὐκ ἔς[…] σπυδαῖος, ἀλλὰ ὁ φαῦλος. πότερον δέ ποτε ὁ σπ[…] φιλήσει αὐτὸς ἑαυτὸν μάλιςα ἢ οὔ; ἔστι μὲν οὖν […] αὑτὸν μάλιςα ὡς φιλήσει, ἔςι δ' ὡς ὔ. ἐπειδὴ γάρ φ[…]μεν τὸν σπυδαῖον ἐκστήσεσθαι τῶν ἀγαθῶν τῶν κατὰ […] συμφέρον τῷ φίλῳ, τὸν φίλον μᾶλλον αὑτῦ φιλήσει […] ἀλλ' ᾗ τύτων ἐξιςάμενος τῷ φίλῳ αὑτῷ τὸ καλὸν […] ποιεῖται, ταύτῃ ἐξίςαται τῶν τοιύτων. ἔςι μὲν ὖν ὡς […] φίλον αὐτὸς αὑτῦ μᾶλλον φιλεῖ, ἔςι δὲ ὡς αὐτὸς αὑ[…] μάλιςα, κατὰ μὲν τὸ συμφέρον τὸν φίλον, κατὰ δὲ […] καλὸν καὶ ἀγαθὸν αὐτὸς αὑτὸν μάλιςα· αὑτῷ γὰρ τ[…] περιποιεῖται κάλλιςα ὄντα. ἔςι μὲν οὖν καὶ φιλ[…] οὐ φίλαυτος· μόνον γάρ, εἴπερ φιλεῖ αὐτὸς ἑαυτ[…] ἀγαθός. ὁ δὲ φαῦλος φίλαυτος· ὐδὲν γὰρ ἔχει δι' ὃ φ[…]λήσει αὐτὸς ἑαυτὸν οἷον καλόν τι, ἀλλ' ἄνευ τύτων […] ἑαυτὸν φιλήσει, ᾗ αὐτός. διὸ καὶ ὗτος ἂν κυρίως λέγ[…] φίλαυτος.

Ἐχόμενον δ' ἂν εἴη εἰπεῖν ὑπὲρ αὐταρκείας καὶ […] αὐτάρκυς, πότερον ὁ αὐτάρκης προσδεήσεται φιλίας […] ἀλλ' αὐτὸς ἑαυτῷ αὐτάρκης ἔςαι καὶ κατὰ τῦτ[…] λέγ[…] γὰρ τοιαῦτα καὶ οἱ ποιηταί· "ὅταν δ' ὁ δαίμων εὖ δ[…] τί δεῖ φίλων;" ὅθεν καὶ ἡ ἀπορία γίγνεται, πότερ[…] πάντα τἀγαθὰ ἔχων καὶ ὢν αὐτάρκης προσδεήσεται φ[…]λου; ἢ τότε καὶ μάλιςα; τίνα γὰρ εὖ ποιήσει, ἢ μ[…] τοῦ συμβιώσεται; οὐ γὰρ δὴ μόνος γε διάξει. εἰ τ[…] τούτων δεήσεται, ταῦτα δὲ μὴ ἐνδέχεται ἄνευ φιλ[…] προσδέοιτ' ἂν ὁ αὐτάρκης φιλίας. ἡ μὲν ὖν ἐν τοῖς λό[…] εἰωθυῖα ὁμοιότης λαμβάνεσθαι ἐκ τοῦ θεῦ ὔτ' ἐκεῖ ὀρ[…] ὔτ' ἂν ἐνταῦθα εἴη χρήσιμος· ὐ γὰρ εἰ ὁ θεός ἐςιν αὐτ[άρ]κης καὶ μηδενὸς δεῖται, διὰ τῦτ' ὐδ' ἡμεῖς ὐδενὸς δε[ησό]μεθα. ἔςι γὰρ καὶ τοιῦτός τις λόγος ἐπὶ τῦ θεῦ λεγό[με]νος. ἐπεὶ γάρ, φησί, πάντα ἔχει τἀγαθὰ ὁ θεὸς καὶ ἔς[τιν] αὐτάρκης, τί ποιήσει; ὐ γὰρ καθευδήσει. θεάσεται δ[…]

2. εἶναι ἡ εὔνοια K^b. ‖ 11. ἢ om K^b. ‖ 12. χωρὶς τῆς φιλίας K^b. ‖ 19. πρακτικοῖς K^b. ‖ ὐχὶ νοοῦσι M^b, ὐκ ἐννοοῦσι K^b. ‖ [2]2. ᾗ] εἰ K^b. ‖ ἐννοεῖν M^b. ‖ 25. κατάςασις M^b. ‖ 30. ἑαυτῦ M^b. ‖ 31. ἔςαι K^b. ‖ 35. δεῖν αὐτοῖς M^b.

3. πείσεται K^b. ‖ 4. εἰ] ἢ M^b. ‖ τῦτο K^b. ‖ 9. αὐτὸν M^b. ‖ 10. ὃς M^b. ‖ ὃς M^b, om pr K^b. ‖ 13. ἀλλὰ τύτων K^b. ‖ 1[4]. ταύτῃ] καὶ ταύτῃ K^b. ‖ 14 et 15. ὃς M^b. ‖ 16. μὲν γὰρ τὸ K^b. ‖ 17. αὑτῷ — 18. ὄντα om K^b. ‖ 19. οὐ] ὁ M^b. ‖ μόνον — [2]1. φίλαυτος om M^b. ‖ 22. ὕτως K^b. ‖ 24. εἰπεῖν om K^b. ‖ 27. οἱ om M^b. ‖ 29. φίλων K^b. ‖ 37. τοῦ om M^b.

ν· τῦτο γὰρ κάλλιςον καὶ οἰκειότατον. τί ὖν θεάσε-
εἰ μὲν γὰρ ἄλλο τι θεάσεται, βέλτιον θεάσεταί τι
ἀλλὰ τῦτ᾽ ἄτοπον, τὸ τῦ θεῦ ἄλλο τι εἶναι βέλτιον.
; ἑαυτὸν ἄρα θεάσεται. ἀλλ᾽ ἄτοπον· καὶ γὰρ ὁ ἄν-
ος ὃς ἂν αὐτὸς ἑαυτὸν κατασκοπῆται, ὡς ἀναισθήτῳ
ιῶμεν. ἄτοπος ὖν, φησίν, ὁ θεὸς ἔςαι αὐτὸς ἑαυτὸν
ενος. τί μὲν ὖν ὁ θεὸς θεάσεται, ἀφείσθω· ὑπὲρ δὲ
ὐταρκείας οὐ τῆς τοῦ θεῦ τὴν ἐπίσκεψιν ποιούμεθα,
ἀνθρωπίνης, πότερον ὁ αὐτάρκης δεήσεται φιλίας ἢ
εἰ δή τις ἐπὶ τὸν φίλον ἐπιβλέψας ἴδοι τί ἐστι καὶ
ς τις ὁ φίλος, τοιοῦτος οἷος ἕτερος εἶναι ἐγώ, ἄν γε
σφόδρα φίλον ποιήσῃς, ὥσπερ τὸ λεγόμενον "ἄλλος
Ἡρακλῆς, ἄλλος φίλος ἐγώ." ἐπεὶ ὖν ἐςὶ καὶ χα-
τατον, ὥσπερ καὶ τῶν σοφῶν τινὲς εἰρήκασι, τὸ γνῶ-
ὐτόν, καὶ ἥδιςον (τὸ γὰρ αὐτὸν εἰδέναι ἡδύ), αὐτοὶ
οὖν αὑτοὺς ἐξ αὑτῶν ὐ δυνάμεθα θεάσασθαι. ὅτι δ᾽
αὐτὺς ὐ δυνάμεθα, δῆλον ἐξ ὧν ἄλλοις ἐπιτιμῶμεν,
δὲ λανθάνομεν ταὐτὰ ποιῦντες. τῦτο δὲ γίνεται δι᾽
ν ἢ διὰ πάθος· πολλοῖς δὲ ἡμῶν ταῦτα ἐπισκοτεῖ
τὸ κρίνειν ὀρθῶς. ὥσπερ ὖν ὅταν θέλωμεν αὐτοὶ αὑτῶν
ρόσωπον ἰδεῖν, εἰς τὸ κάτοπτρον ἐμβλέψαντες εἴδομεν,
ς καὶ ὅταν αὐτοὶ αὑτὺς βυληθῶμεν γνῶναι, εἰς τὸν
ν ἰδόντες γνωρίσαιμεν ἄν· ἔςι γάρ, ὡς φαμέν, ὁ φί-
ἕτερος ἐγώ. εἰ ὖν ἡδὺ μὲν τὸ αὑτὸν εἰδέναι, τῦτο δ᾽
ἔςιν εἰδέναι ἄνευ ἄλλου φίλυ, δέοιτ᾽ ἂν ὁ αὐτάρκης
ς πρὸς τὸ αὐτὸς αὑτὸν γνωρίζειν. ἔτι δὲ καὶ εἴπερ
καλόν, ὥσπερ ἐςί, τὸ εὖ ποιεῖν ἔχοντα τὰ παρὰ τῆς
ς ἀγαθά, τίνα εὖ ποιήσει; μετὰ τίνος δὲ συμβιώσε-
ὐ γὰρ δὴ μόνος γε διάξει· τὸ γὰρ συμβιῦν ἡδὺ καὶ
καῖον. εἰ τοίνυν ταῦτα καλὰ καὶ ἡδέα καὶ ἀναγκαῖα, ταῦτα δὲ μὴ ἐνδέχεται εἶναι ἄνευ φιλίας, προσδέοιτ᾽ ἂν ὁ αὐτάρκης φιλίας.

Πότερον δὲ πολλὺς κτητέον φίλυς ἢ ὀλίγυς; οὔτε δὴ 16
πολλὺς ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν ὔτ᾽ ὀλίγυς δεῖ ἀεί. πολλῶν μὲν γὰρ οντων ἔργον ἐφ᾽ ἕκαςον μερίσαι τὸ φιλεῖν. ἐφ᾽ ἁπάντων γὰρ καὶ τῶν ἄλλων ἐξαδυνατεῖ ἡμῶν ἡ φύσις ἀσθενὴς ὖσα πρὸς τὸ ἐπὶ πολὺ ἀφικνεῖσθαι· ὔτε γὰρ τῇ ὄψει ἐπὶ πολὺ ὁρῶμεν, ἀλλ᾽ ἐὰν πλέον ἀποςήσῃς τῦ συμμέτρυ, ἐλλείπει διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς φύσεως, ὔτ᾽ ἐπ᾽ ἀκοῆς, ὔτ᾽ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως ἁπάντων. ἐλλείπων ὖν τῷ φιλεῖν δι᾽ ἀδυναμίαν καὶ ἐγκλήματ᾽ ἄν τις ἔχοι δικαίως, καὶ ὐκ ἂν εἴη φίλος, μὴ φιλῶν γε ἀλλ᾽ ἢ τῷ γε λόγῳ· ἡ δὲ φιλία ὐ τῦτο βύλεται. ἔτι ἂν ὦσι πολλοί, ὐκ ἔςι παύσασθαι λυπύμενον· πολλῶν γὰρ ὄντων εἰκὸς ἀεὶ περὶ ἕνα γέ τινα συμβαίνειν τι ἀτύχημα, ὧν γινομένων ἀναγκαῖον λυπεῖσθαι. ὔτ᾽ αὖ πάλιν ὀλίγυς, ἕνα ἢ δύο, ἀλλὰ συμμέτρυς τῷ καιρῷ καὶ τῇ αὑτῦ ὁρμῇ πρὸς τὸ φιλεῖν.

Μετὰ δὲ ταῦτα σκεπτέον ἂν εἴη πῶς δεῖ φίλῳ χρῆ- 17
σθαι. ἔστι δ᾽ οὐκ ἐν ἁπάσῃ φιλίᾳ ἡ σκέψις, ἀλλ᾽ ἐν ᾗ μάλιςα ἐγκαλοῦσιν ἀλλήλοις οἱ φίλοι. ὐκ ἐγκαλῦσι δὲ ἐν ταῖς ἄλλαις ὁμοίως, οἷον ἐν τῇ πατρὸς πρὸς υἱὸν οὐκ ἔστιν ἔγκλημα τοιῦτον οἷον ἀξιῦσιν ἐν ἐνίαις, ὥσπερ ἐγὼ σοί, ὖτω καὶ σὺ ἐμοί· εἰ δὲ μή, ἐνταῦθα τὸ σφοδρὸν ἔγκλημα. ἐν δὲ ἀνίσοις φίλοις ὐκ ἔστι τὸ ἴσον. ἔστι δὲ ἡ πατρὸς πρὸς υἱὸν φιλία ἐν ἀνίσῳ, ὁμοίως ἡ γυναικὸς πρὸς ἄνδρα ἢ οἰκέτυ πρὸς δεσπότην, καὶ ὅλως δὲ χείρονος καὶ βελτίονος· οὐχ ἔξυσι δὲ τὰ τοιαῦτα ἐγλήματα. ἀλλ᾽ ἐν τοῖς ἴσοις φίλοις καὶ ἐν τῇ αὐτῇ φιλίᾳ τὸ τοιοῦτον ἔγκλημα, ὥστε σκεπτέον ἂν εἴη τὸ πῶς δεῖ χρῆσθαι φίλῳ ἐν τῇ ἐν ἴσοις φιλίᾳ.

8. σκέψιν Mb. ‖ 15. ἥδις᾽ ἂν KbMb. ‖ 18. μανθάνομεν Kb. ‖ 21. ἴδομεν Kb. ‖ 23. ὡς] ὡς ἂν Kb. ‖ 27. τὰ om Kb. ‖ 28. βιώσεται Mb. ‖ 29. διεξάγει Mb.
6. καὶ om Mb. ‖ 8. ἂν Mb. ‖ 10. ἁπάντων] ἐπὶ πάντων Mb. ‖ τὸ Mb. ‖ 18. ταῦτα εἴη σκεπτέον πῶς Kb. ‖ χρήσασθαι Mb. ‖ ἀλλήλοις om Mb. ‖ 21. πατρὸς om Mb. ‖ 30. ἴσοις φίλοις φιλίᾳ Kb.

ΗΘΙΚΩΝ ΕΥΔΗΜΙΩΝ Α.

Ὁ μὲν ἐν Δήλῳ παρὰ τῷ θεῷ τὴν αὑτȣ̃ γνώμην ἀποφηνάμενος συνέγραψεν ἐπὶ τὸ προπύλαιον τȣ̃ Λητῴȣ, διελὼν οὐχ ὑπάρχοντα πάντα τῷ αὐτῷ, τό τε ἀγαθὸν καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ ἡδύ, ποιήσας

> κάλλιστον τὸ δικαιότατον, λῷστον δ' ὑγιαίνειν·
> πάντων δ' ἥδιστον, οὗ τις ἐρᾷ, τὸ τυχεῖν.

ἡμεῖς δ' αὐτῷ μὴ συγχωρῶμεν· ἡ γὰρ εὐδαιμονία κάλλιςον καὶ ἄριςον ἁπάντων οὖσα ἥδιςόν ἐςιν. πολλῶν δ' ὄντων θεωρημάτων ἃ περὶ ἕκαςον πρᾶγμα καὶ περὶ ἑκάςην φύσιν ἀπορίαν ἔχει καὶ δεῖται σκέψεως, τὰ μὲν αὐτῶν συντείνει πρὸς τὸ γνῶναι μόνον, τὰ δὲ καὶ περὶ τὰς κτήσεις καὶ περὶ τὰς πράξεις τοῦ πράγματος. ὅσα μὲν οὖν ἔχει φιλοσοφίαν μόνον θεωρητικήν, λεκτέον κατὰ τὸν ἐπιβάλλοντα καιρόν, ὅ τι περ οἰκεῖον ἦν τῇ μεθόδῳ. πρῶτον δὲ σκεπτέον ἐν τίνι τὸ εὖ ζῆν καὶ πῶς κτητόν, πότερον φύσει γίνονται πάντες εὐδαίμονες οἱ τυγχάνοντες ταύτης τῆς προσηγορίας, ὥσπερ μεγάλοι καὶ μικροὶ καὶ τὴν χροιὰν διαφέροντες, ἢ διὰ μαθήσεως, ὡς οὔσης ἐπιστήμης τινὸς τῆς εὐδαιμονίας, ἢ διά τινος ἀσκήσεως· πολλὰ γὰρ ȣ̓́τε κατὰ φύσιν ȣ̓́τε μαθȣ̃σιν ἀλλ' ἐθισθεῖσιν ὑπάρχει τοῖς ἀνθρώποις, φαῦλα μὲν τοῖς φαύλως ἐθισθεῖσι, χρηςὰ δὲ τοῖς χρηςῶς. ἢ τȣ́των μὲν κατ' ȣ̓δένα τῶν τρόπων, δυοῖν δὲ θάτερον, ἤτοι καθάπερ οἱ νυμφόληπτοι καὶ θεόληπτοι τῶν ἀνθρώπων, ἐπιπνοίᾳ δαιμονίȣ τινὸς ὥσπερ ἐνθȣσιάζοντες, ἢ διὰ τύχην· πολλοὶ γὰρ ταὐτόν φασιν εἶναι τὴν εὐδαιμονίαν καὶ τὴν εὐτυχίαν. ὅτι μὲν ȣ̓̃ν ἡ παρȣσία διὰ τȣ́των ἁπάντων ἢ τινῶν ἢ τινὸς ὑπάρχει τοῖς ἀνθρώποις, οὐκ ἄδηλον· ἅπασαι γὰρ αἱ γενέσεις σχεδὸν πίπτȣσιν εἰς ταύτας τὰς ἀρχάς· καὶ γὰρ ἀπὸ τῆς διανοίας ἁπάσας πρὸς τὰς ἀπ' ἐπιςήμης ἄν τις συναγάγοι πράξεις. τὸ δ' εὐδαιμονεῖν καὶ τὸ ζῆν μακαρίως καὶ καλῶς εἴη ἂν ἐν τρισὶ μάλιςα, τοῖς εἶναι δοκοῦσιν αἱρετωτάτοις· οἱ μὲν γὰρ τὴν φρόνησιν μέγιςον εἶναί φασιν ἀγαθόν, οἱ δὲ τὴν ἀρετήν, οἱ δὲ τὴν ἡδονήν. καὶ πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν ἔνιοι περὶ τοῦ μεγέθους αὐτῶν διαμφισβητȣ̃σι, συμβάλλεσθαι φάσκοντες θάτερον [illegible] μᾶλλον εἰς αὐτήν, οἱ μὲν ὡς οὖσαν μεῖζον ἀγα[illegible] φρόνησιν τῆς ἀρετῆς, οἱ δὲ ταύτης τὴν ἀρετήν, οἱ δ' [illegible] φοτέρων τȣ́των τὴν ἡδονήν· καὶ τοῖς μὲν ἐκ πάντων [illegible] τȣ́των, τοῖς δ' ἐκ δυοῖν, τοῖς δ' ἐν ἑνί τινι τȣ́των [illegible] ζῆν εὐδαιμόνως. περὶ δὴ τȣ́των ἐπιςήσαντας, ἅπαντ[illegible] δυνάμενον ζῆν κατὰ τὴν αὑτȣ̃ προαίρεσιν θέσθαι τινὰ [illegible] πὸν τȣ̃ καλῶς ζῆν, ἤτοι τιμὴν ἢ δόξαν ἢ πλȣ̃τον ἢ [illegible] δείαν, πρὸς ὃν ἀποβλέπων ποιήσεται πάσας τὰς πρ[illegible] ὡς τό γε μὴ συντετάχθαι τὸν βίον πρός τι τέλος ἀ[illegible] σύνης πολλῆς σημεῖόν ἐστιν. μάλιστα δὴ δεῖ πρῶτ[illegible] αὐτῷ διορίσασθαι μήτε προπετῶς μήτε ῥαθύμως, ἐ[illegible] τῶν ἡμετέρων τὸ ζῆν εὖ, καὶ τίνων ἄνευ τοῖς ἀνθ[illegible] οὐκ ἐνδέχεται τȣ̃θ' ὑπάρχειν. οὐ γὰρ ταὐτόν, ὧν τ' [illegible] ȣ̓χ οἷόν τε ὑγιαίνειν καὶ τὸ ὑγιαίνειν. ὁμοίως δ' ἔχ[illegible] καὶ ἐφ' ἑτέρων πολλῶν, ὥστ' ȣ̓δὲ τὸ ζῆν καλῶς [illegible] ἄνευ ȣ̓ δυνατὸν ζῆν καλῶς. ἔστι δὲ τῶν τοιȣ́των [illegible] ȣ̓κ ἴδια τῆς ὑγιείας ȣ̓δὲ τῆς ζωῆς ἀλλὰ κοινὰ πάν[illegible] εἰπεῖν, καὶ τῶν ἕξεων καὶ τῶν πράξεων, οἷον ἄνευ τȣ̃ [illegible] πνεῖν ἢ ἐγρηγορέναι ἢ κινήσεως μετέχειν ȣ̓θὲν ἂν ὑπά[illegible] ἡμῖν ȣ̓́τ' ἀγαθὸν ȣ̓́τε κακόν, τὰ δ' ἴδια μᾶλλον π[illegible] στην φύσιν, ἃ δεῖ μὴ λανθάνειν· οὐ γὰρ ὁμοίως [illegible] πρὸς εὐεξίαν τοῖς εἰρημένοις κρεωφαγία καὶ τῶν [illegible] των οἱ μετὰ δεῖπνον. ἔςι γὰρ ταῦτ' αἴτια τῆς ἀμφ[illegible] τήσεως περὶ τȣ̃ εὐδαιμονεῖν, τί ἐςι καὶ γίνεται διὰ [illegible] ὧν ἄνευ γὰρ ȣ̓χ οἷόν τε εὐδαιμονεῖν, ἔνιοι μέρη τῆς εὐ[illegible] μονίας εἶναι νομίζȣσιν.

Πάσας μὲν οὖν τὰς δόξας ἐπισκοπεῖν, ὅσας ἔχ[illegible] τινες περὶ αὐτῆς, περίεργον. πολλὰ γὰρ φαίνεται [illegible] παιδαρίοις καὶ τοῖς κάμνȣσι καὶ παραφρονȣ̃σι, περὶ [illegible] ȣ̓θεὶς νȣ̃ν ἔχων διαπορήσειεν· δέονται γὰρ ȣ̓ λόγων, ἀλ[illegible] μὲν ἡλικίας ἐν ᾗ μεταβάλλȣσιν, οἱ δὲ κολάσεως [illegible] ἢ πολιτικῆς· κόλασις γὰρ ἡ φαρμακεία τῶν πληγ[illegible] ἐλάττων ἐστίν. ὁμοίως δὲ ταύταις ȣ̓δὲ τὰς τῶν πολ[illegible]

Codices $M^b P^b$ et ab initio Z.

6. δ' om $M^b P^b$. || ἔραται $Z M^b$, ἐρᾶται P^b, omisso omnes τὸ. || 21. φαύλοις $Z M^b$. || χρηςῶς] χρηςαῖς $Z M^b$. || 22. [illegible]πον M^b. || 24. δαιμονία $Z M^b$. || διὰ τὴν τύχην P^b. || 29. ἀπὸ τῆς ἐπιςήμης Z. || 30. συναγάγοι P^b.

15. καὶ τὸ ὑγιαίνειν om Z. || 16. ȣ̓δὲ] καὶ Z. || 19. καὶ post εἰπεῖν om M^b. || 21. ἑκάστων $Z M^b$. || 23. περὶ πάντων P^b.

γὰρ λέγυσι σχεδὸν περὶ ἁπάντων, καὶ μάλιςα περὶ κεπτέον μόνας· ἄτοπον γὰρ προσφέρειν λόγον τοῖς ι μηδὲν δεομένοις ἀλλὰ πάθυς. ἐπεὶ δ' εἰσὶν ἀπορίαι ἑκάςην πραγματείαν οἰκεῖαι, δῆλον ὅτι καὶ περὶ βίυ ιρατίςυ καὶ ζωῆς τῆς ἀρίςης εἰσίν. ταύτας ὖν καλῶς τὰς δόξας ἐξετάζειν· οἱ γὰρ τῶν ἀμφισβητούντων ᾽χοι τῶν ἐναντιυμένων αὐτοῖς λόγων ἀποδείξεις εἰσίν. δὲ πρὸ ἔργυ τὸ τὰ τοιαῦτα μὴ λανθάνειν μάλιςα πρὸς ῖ συντείνειν πᾶσαν σκέψιν, ἐκ τίνων ἐνδέχεται μετα- ν τῦ εὖ καὶ καλῶς ζῆν, εἴ τῳ μακαρίως ἐπιφθονώτε- εἰπεῖν, καὶ πρὸς τὴν ἐλπίδα τὴν περὶ ἕκαςα γενομένην ῶν ἐπιεικῶν. εἰ μὲν γὰρ ἐν τοῖς διὰ τύχην γινομένοις ῖς διὰ φύσιν τὸ καλῶς ζῆν ἐστίν, ἀνέλπιστον ἂν εἴη λοῖς· ὐ γάρ ἐςι δι' ἐπιμελείας ἡ κτῆσις ὐδὲ ἐπ' αὐτοῖς τῆς αὐτῶν πραγματείας. εἰ δ' ἐν τῷ αὐτὸν ποιόν τινα καὶ τὰς κατ' αὐτὸν πράξεις, κοινότερον ἂν εἴη τὸ θὸν καὶ θειότερον, κοινότερον μὲν τῷ πλείοσιν ἐνδέχε- μετασχεῖν, θειότερον δὲ τῷ κεῖσθαι τὴν εὐδαιμονίαν αὐτὺς παρασκευάζυσι ποιύς τινας καὶ τὰς πράξεις.

Ἔσται δὲ φανερὰ τὰ πλεῖςα τῶν ἀμφισβητυμένων διαπορυμένων, ἂν καλῶς ὁρισθῇ τί χρὴ νομίζειν εἶναι εὐδαιμονίαν, πότερον ἐν τῷ ποιόν τινα μόνον εἶναι τὴν ζήν, καθάπερ τινὲς ᾠήθησαν τῶν σοφῶν καὶ πρεσβυτέ- ἢ δεῖ μὲν καὶ ποιόν τινα ὑπάρχειν αὐτόν, μᾶλλον δεῖ τὰς πράξεις εἶναι ποιάς τινας. διῃρημένων δὲ τῶν καὶ τῶν μὲν ἀμφισβητύντων τῆς τοιαύτης εὐημερίας, ᾽ ὡς τῶν ἀναγκαίων χάριν σπουδαζομένων, οἷον τῶν τὰς τέχνας τὰς φορτικὰς καὶ τῶν περὶ χρηματισμὸν τὰς βαναύσυς (λέγω δὲ φορτικὰς μὲν τὰς πρὸς δό- πραγματευομένας μόνον, βαναύσους δὲ τὰς ἑδραίας μισθαρνικάς, χρηματιςικὰς δὲ τὰς πρὸς ἀγορὰς καὶ τεις καπηλικάς), τῶν δ' εἰς ἀγωγὴν εὐδαιμονικὴν ταττ- ἱνων τριῶν ὄντων, τῶν καὶ πρότερον ῥηθέντων ἀγαθῶν μεγίστων τοῖς ἀνθρώποις, ἀρετῆς καὶ φρονήσεως καὶ ῆς, τρεῖς ὁρῶμεν καὶ βίους ὄντας, οὓς οἱ ἐπ' ἐξουσίας χάνοντες προαιρῦνται ζῆν ἅπαντες, πολιτικὸν φιλόσοφον ἀπολαυςικόν. τύτων γὰρ ὁ μὲν φιλόσοφος βύλεται περὶ φρόνησιν εἶναι καὶ τὴν θεωρίαν τὴν περὶ τὴν ἀλήθειαν, ὁ δὲ πολιτικὸς περὶ τὰς πράξεις τὰς καλάς (αὗται δ' εἰσὶν αἱ ἀπὸ τῆς ἀρετῆς), ὁ δ' ἀπολαυςικὸς περὶ τὰς ἡδονὰς τὰς σωματικάς· διόπερ ἕτερον τὸν εὐδαίμονα προσαγορεύει, καθάπερ ἐλέχθη καὶ πρότερον. Ἀναξαγόρας μὲν ὁ Κλαζομένιος ἐρωτηθεὶς τίς ὁ εὐδαιμονέςατος, "ὐθείς" εἶπεν "ὧν σὺ νομίζεις, ἀλλ' ἄτοπος ἄν τίς σοι φανείη." τῦτον δ' ἀπεκρίνατο τὸν τρόπον ἐκεῖνος ὁρῶν τὸν ἐρόμενον ἀδύνατον ὑπολαμβάνοντα μὴ μέγαν ὄντα καὶ καλὸν ἢ πλούσιον ταύτης τυγχάνειν τῆς προσηγορίας. αὐτὸς δ' ἴσως ᾤετο τὸν ζῶντα ἀλύπως καὶ καθαρῶς πρὸς τὸ δίκαιον ἤ τινος θεωρίας κοινωνῦντα θείας, τῦτον ὡς ἄνθρωπον εἰπεῖν μακάριον εἶναι.

5 Περὶ πολλῶν μὲν ὖν καὶ ἑτέρων ὐ ῥᾴδιον τὸ κρῖναι καλῶς, μάλιστα δὲ περὶ οὗ πᾶσι ῥᾷστον εἶναι δοκεῖ καὶ παντὸς ἀνθρώπυ τὸ γνῶναι, τί τῶν ἐν τῷ ζῆν αἱρετόν, καὶ λαβὼν ἄν τις ἔχοι πλήρη τὴν ἐπιθυμίαν. πολλὰ γάρ ἐςι τοιαῦτα τῶν ἀποβαινόντων δι' ἃ προΐενται τὸ ζῆν, οἷον νόσυς περιωδυνίας χειμῶνας· ὥστε δῆλον ὅτι κἂν ἐξ ἀρχῆς αἱρετὸν ἦν, εἴ τις αἵρεσιν ἐδίδυ, διά γε ταῦτα τὸ μὴ γενέσθαι. πρὸς δὲ τύτοις ὁ βίος ὃν ζῶσιν ἔτι παῖδες ὄντες· καὶ γὰρ ἐπὶ τῦτον ἀνακάμψαι πάλιν ὐδεὶς ἂν ὑπομείνειεν εὖ φρονῶν. ἔτι δὲ πολλὰ τῶν τε μηδεμίαν ἐχόντων ἡδονὴν ἢ λύπην, καὶ τῶν ἐχόντων μὲν ἡδονὴν μὴ καλὴν δέ, τοιαῦτ' ἐςὶν ὥςε τὸ μὴ εἶναι κρεῖττον εἶναι τῦ ζῆν. ὅλως δ' εἴ τις ἅπαντα συναγάγοι ὅσα πράττουσι μὲν καὶ πάσχυσιν ἅπαντες, ἑκόντες μέντοι μηθὲν αὐτῶν διὰ τὸ μηδ' αὐτῦ χάριν, καὶ προσθείη χρόνυ πλῆθος ἀπέραντόν τι, οὐ μᾶλλον ἕνεκ' ἄν τις τούτων ἕλοιτο ζῆν ἢ μὴ ζῆν. ἀλλὰ μὴν ὐδὲ διὰ τὴν τῆς τροφῆς μόνον ἡδονὴν ἢ τὴν τῶν ἀφροδισίων, ἀφαιρεθεισῶν τῶν ἄλλων ἡδονῶν, ἃς τὸ γινώσκειν ἢ βλέπειν ἢ τῶν ἄλλων τις αἰσθήσεων πορίζει τοῖς ἀνθρώποις, ὐδ' ἂν εἷς προτιμήσειε τὸ ζῆν, μὴ παντελῶς ὢν ἀνδράποδον. δῆλον γὰρ ὅτι τῷ ταύτην ποιυμένῳ τὴν αἵρεσιν οὐθὲν ἂν διενέγκειε γενέσθαι θηρίον ἢ ἄνθρωπον· ὁ γῦν ἐν

1. εἰκῇ Sylburgius: codices εἰ μή. margo P^b ἴσως οἱ μηδὲν λέγυσι — περὶ ταύτης, τὰς τῶν σοφῶν ἐπισκεπτέον μόνας. ‖ 2. προφέ- M^b. ‖ 4. βίων M^b, βίον P^b. ‖ 8. τὰ om ZP^b. ‖ ,περὶ M^b. ‖ 10. τῦ ante ζῆν ZM^bP^b. ‖ 13. ἀνέλπιστος M^b. ‖ 15. ὐδὲ διὰ P^b. ‖ αὐτῶν] αὐτῆς M^b. ‖ 17 et 18. τὸ Z. ‖ 19. τοῖς] ἃ τοῖς P^b, ἐν τοῖς margo P^b. ‖ αὐτοῖς Z. ‖ 22. μόνον om M^b. ‖ 27. ὡς] ἴσ. τῶν μὲν margo P^b. ‖ 29. καὶ τὰς] καὶ τους M^b. ‖ 31. πρὸς] πρὸς ὢν P^b, ἴσ. ὠνάς margo P^b. ‖ καὶ] μὲν καὶ ZP^b. ‖ ὖ] ὖν Z. ‖ 33. καὶ om Z. ‖ 34. τοῖς ἀνθρώποις om Z.

8. ὂν ZM^b. ‖ ἄτοπον ἄν τι M^b. ‖ 9. τὸν ante τρόπον om M^b. ‖ ἐρώμενον P^b. ‖ ἀδύνατον om M^b. ‖ 12. τὸν et καὶ om Z. ‖ εἶναι om Z. ‖ 15. παρὰ Z. ‖ 16. καθαρῦς M^b. ‖ πᾶσι om Z. ‖ 17. αἱρετῶν M^b. ‖ 19. δι' ἃ om Z et pr P^b. ‖ 22. ζῶσιν Z. ‖ 24. δὲ om Z. ‖ ἐχόντων μὲν ἡδονὴν P^b. ‖ 27. συνάγοι M^b. ‖ 29. οὐ om ZP^b. ‖ 31. τῆς om ZM^b. ‖ 33. αἰσθήσεως πορί- Z, αἰσθήσεων πορίζοι M^bP^b. ‖ 36. διενέγκοιεν ZM^b.

Αἰγύπτῳ βῦς, ὃν ὡς Ἆπιν τιμῶσιν, ἐν πλείοσι τῶν τοιύτων ἐξυσιάζει πολλῶν μοναρχιῶν. ὁμοίως δὲ ὐδὲ διὰ τὴν τῦ καθεύδειν ἡδονήν· τί γὰρ διαφέρει καθεύδειν ἀνέγερτον ὕπνον ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας μέχρι τῆς τελευταίας ἐτῶν ἀριθμὸν χιλίων ἢ ὁποσωνῦν, ἢ ζῆν ὄντα φυτόν; τὰ γῦν φυτὰ τοιαύτης τινὸς ἔοικε μετέχειν ζωῆς, ὥσπερ καὶ τὰ παιδία· καὶ γὰρ ταῦτα κατὰ τὴν πρώτην ἐν τῇ μητρὶ γένεσιν πεφυκότα μὲν διατελεῖ, καθεύδοντα δὲ τὸν πάντα χρόνον. ὥςε φανερὸν ἐκ τῶν τοιύτων ὅτι διαφεύγει σκοπυμένυς, τί τὸ εὖ καὶ τί τὸ ἀγαθὸν τὸ ἐν τῷ ζῆν. τὸν μὲν οὖν Ἀναξαγόραν φασὶν ἀποκρίνασθαι πρός τινα διαποροῦντα τοιαῦτ' ἄττα, καὶ διερωτῶντα τίνος ἕνεκ' ἄν τις ἕλοιτο γενέσθαι μᾶλλον ἢ μὴ γενέσθαι "τῦ" φάναι "θεωρῆσαι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν περὶ τὸν ὅλον κόσμον τάξιν." ὗτος μὲν ὖν ἐπιςήμης τινὸς ἕνεκεν τὴν αἵρεσιν ᾤετο τιμίαν εἶναι τῦ ζῆν, οἱ δὲ Σαρδανάπαλον μακαρίζοντες ἢ Σμινδυρίδην τὸν Συβαρίτην ἢ τῶν ἄλλων τινὰς τῶν ζώντων τὸν ἀπολαυςικὸν βίον, ὗτοι δὲ πάντες ἐν τῷ χαίρειν φαίνονται τάττειν τὴν εὐδαιμονίαν. ἕτεροι δέ τινες ὔτ' ἂν φρόνησιν ὐδεμίαν ὔτε τὰς σωματικὰς ἡδονὰς ἕλοιντο μᾶλλον ἢ τὰς πράξεις τὰς ἀπ' ἀρετῆς· αἱρῦνται γοῦν οὐ μόνον ἔνιοι δόξης χάριν αὐτάς, ἀλλὰ καὶ μὴ μέλλοντες εὐδοκιμήσειν. ἀλλ' οἱ πολλοὶ τῶν πολιτικῶν ὐκ ἀληθῶς τυγχάνυσι τῆς προσηγορίας· ὐ γάρ εἰσι πολιτικοὶ κατὰ τὸν ἀλήθειαν· ὁ μὲν γὰρ πολιτικὸς τῶν καλῶν ἐστὶ πράξεων προαιρετικὸς αὐτῶν χάριν, οἱ δὲ πολλοὶ χρημάτων καὶ πλεονεξίας ἕνεκεν ἅπτονται τῦ ζῆν ὕτως. ἐκ μὲν ὖν τῶν εἰρημένων φανερὸν ὅτι πάντες ἐπὶ τρεῖς βίυς φέρουσι τὴν εὐδαιμονίαν, πολιτικὸν φιλόσοφον ἀπολαυςικόν. τούτων δ' ἡ μὲν περὶ τὰ σώματα καὶ τὰς ἀπολαύσεις ἡδονή, καὶ τίς καὶ ποία τις γίνεται καὶ διὰ τίνων, ὐκ ἄδηλον, ὥς' ὐ τίνες εἰσὶ δεῖ ζητεῖν αὐτάς, ἀλλ' εἰ συντείνυσί τι πρὸς εὐδαιμονίαν ἢ μή, καὶ πῶς συντείνυσι, καὶ πότερον εἰ δεῖ προσάπτειν τῷ ζῆν καλὰς ἡδονάς τινας, ταύτας δεῖ προσάπτειν, ἢ τύτων μὲν ἄλλον τινὰ τρόπον ἀνάγκη κοινωνεῖν, ἕτεραι δ' εἰσὶν ἡδοναὶ δι' ἃς εὐλόγως οἴονται τὸν εὐδαίμονα ζῆν ἡδέως καὶ μὴ μόνον ἀλύπως. ἀλλὰ περὶ μὲν τύτων ὕςερον ἐπισκεπτέον, περὶ δ' ἀρετῆς καὶ φρονήσεως πρῶτον θεωρήσωμεν, τήν τε φύσιν αὐτῶν ἑκατέρυ τίς ἐστι, καὶ πότερον μόρια ταῦτα τῆς ἀγαθῆς ζωῆς ἐςίν, ἢ αὐτὰ ἢ αἱ πράξεις αἱ ἀπ' αὐτῶν, ἐπειδὴ προσάπτυσιν αὐτὰ κἂν εἰ μὴ πάντες εἰς τὴν εὐ[illegible] μονίαν, ἀλλ' ὖν οἱ λόγυ ἄξιοι τῶν ἀνθρώπων πάντες. [illegible] κράτης μὲν ὖν ὁ πρεσβύτης ᾤετ' εἶναι τέλος τὸ γινώ[illegible] τὴν ἀρετήν, καὶ ἐπεζήτει τί ἐστιν ἡ δικαιοσύνη καὶ [illegible] ἀνδρία καὶ ἕκαστον τῶν μορίων αὐτῆς. ἐποίει γὰρ τ[illegible] εὐλόγως· ἐπιστήμας γὰρ ᾤετ' εἶναι πάσας τὰς ἀρ[illegible] ὥσθ' ἅμα συμβαίνειν εἰδέναι τε τὴν δικαιοσύνην καὶ [illegible] δίκαιον· ἅμα γὰρ μεμαθήκαμεν τὴν γεωμετρίαν καὶ [illegible] δομίαν καὶ ἐσμὲν οἰκοδόμοι καὶ γεωμέτραι. διόπερ ἐζ[illegible] τί ἐςιν ἀρετή, ἀλλ' ὐ πῶς γίνεται καὶ ἐκ τίνων. [illegible] ἐπὶ μὲν τῶν ἐπιστημῶν συμβαίνει τῶν θεωρητικῶν· [illegible] γὰρ ἕτερόν ἐςι τῆς ἀςρολογίας ὐδὲ τῆς περὶ φύσεως ἐ[illegible] στήμης οὐδὲ γεωμετρίας πλὴν τὸ γνωρίσαι καὶ [illegible] τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων τῶν ὑποκειμένων ταῖς ἐπ[illegible] μαις· ὐ μὴν ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς οὐθὲν κωλύει [illegible] πολλὰ τῶν ἀναγκαίων εἶναι χρησίμους αὐτὰς ἡμῖ[illegible] δὲ ποιητικῶν ἐπιςημῶν ἕτερον τὸ τέλος τῆς ἐπιςήμης [illegible] γνώσεως, οἷον ὑγίεια μὲν ἰατρικῆς, εὐνομία δὲ ἢ τι [illegible] ἕτερον τῆς πολιτικῆς. καλὸν μὲν ὖν καὶ τὸ γνωρίζ[illegible] ςον τῶν καλῶν· ὐ μὴν ἀλλά γε περὶ ἀρετῆς ὐ τὸ [illegible] τιμιώτατον τί ἐςιν, ἀλλὰ τὸ γινώσκειν ἐκ τίνων ἐςί. [illegible] γὰρ εἰδέναι βυλόμεθα τί ἐςιν ἀνδρία, ἀλλ' εἶναι [illegible] οὐδὲ τί ἐστι δικαιοσύνη, ἀλλ' εἶναι δίκαιοι, καθάπερ [illegible] ὑγιαίνειν μᾶλλον ἢ γινώσκειν τί ἐςι τὸ ὑγιαίνειν [illegible] ἔχειν τὴν ἕξιν μᾶλλον ἢ γινώσκειν τί ἐςι τὸ εὖ ἔχ[illegible]

Πειρατέον δὲ περὶ τύτων πάντων ζητεῖν τὴν [illegible] τῶν λόγων, μαρτυρίοις καὶ παραδείγμασι χρώμενοι [illegible] φαινομένοις. κράτιςον μὲν γὰρ πάντας ἀνθρώπους φα[illegible] σθαι συνομολογῦντας τοῖς ῥηθησομένοις, εἰ δὲ μή, [illegible] γέ τινα πάντως, ὅπερ μεταβιβαζόμενοι ποιήσυσιν· [illegible] γὰρ ἕκαςος οἰκεῖόν τι πρὸς τὴν ἀλήθειαν, ἐξ ὧν ἀναγκ[illegible] δεικνύναι πως περὶ αὐτῶν· ἐκ γὰρ τῶν ἀληθῶς μὲν λε[illegible] γομένων ὐ σαφῶς δὲ προϊοῦσιν ἔςαι καὶ τὸ σαφῶς, [illegible] ταλαμβάνυσιν ἀεὶ τὰ γνωριμώτερα τῶν εἰωθότων λέγ[illegible] συγκεχυμένως. διαφέρυσι δ' οἱ λόγοι περὶ ἑκάςην [illegible] οἵ τε φιλοσόφως λεγόμενοι καὶ μὴ φιλοσόφως. [illegible] καὶ τῶν πολιτικῶν οὐ χρὴ νομίζειν περίεργον εἶναι [illegible] τοιαύτην θεωρίαν, δι' ἧς ὐ μόνον τὸ τί φανερόν, ἀλλὰ [illegible] τὸ διὰ τί. φιλόσοφον γὰρ τὸ τοιῦτο περὶ ἑκάςην [illegible] δεῖται μέντοι τοῦτο πολλῆς εὐλαβείας. εἰσὶ γάρ τι[illegible]

1. εἰς M^b. ‖ τῶν om Z. ‖ 2. ὐδὲ] ὐ M^b. ‖ 3. ἀνεγέρρετον Z. ‖ 5. ἀριθμῶν χίλιον ἀριθμὸν ἢ Z. ‖ ὁποσονῦν ZM^b. ‖ 7. [illegible] om Z. ‖ 8. δὲ] μὲν P^b. ‖ 9. σκοπυμένυς om M^b. ‖ 14. τὸν alterum om M^b. ‖ 18. ὗτοι] οἱ M^b. ‖ χαίρειν ἀποφαίνονται [illegible] M^b. ‖ 22. μὴ] οἱ M^b. ‖ 23. τῆς om M^b. ‖ 38. πρῶτον θεωρήσωμεν om M^b.

8. γὰρ] μὲν γὰρ P^b. ‖ 24. μᾶλλον — ὑγιαίνειν om M^b. ‖ 36. καὶ οἱ μὴ M^b.

τὸ δοκεῖν φιλοσόφυ εἶναι τὸ μηθὲν εἰκῇ λέγειν ἀλλὰ λόγῳ, πολλάκις λανθάνυσι λέγοντες ἀλλοτρίυς λόγυς ϛραγματείας καὶ κενύς. τῦτο δὲ ποιῦσιν ὁτὲ μὲν δι' αν ὁτὲ δὲ δι' ἀλαζονείαν· ὑφ' ὧν ἁλίσκεσθαι συμ- ι καὶ τὺς ἐμπείρυς καὶ δυναμένυς πράττειν ὑπὸ τύ- ϛῶν μήτ' ἐχόντων μήτε δυναμένων διάνοιαν ἀρχιτεκτο- ἢ πρακτικήν. πάσχουσι δὲ τοῦτο δι' ἀπαιδευσίαν· δευσία γάρ ἐςι περὶ ἕκαςον πρᾶγμα τὸ μὴ δύνασθαι ν τύς τ' οἰκείυς λόγυς τῦ πράγματος καὶ τὺς ἀλλο-

καλῶς δ' ἔχει καὶ τὸ χωρὶς κρίνειν τὸν τῆς αἰτίας ι καὶ τὸ δεικνύμενον, διά τε τὸ ῥηθὲν ἀρτίως, ὅτι προ- ν ὐ δεῖ πάντα τοῖς διὰ τῶν λόγων, ἀλλὰ πολλάκις λον τοῖς φαινομένοις (νῦν δ' ὁπότ' ἂν λύειν μὴ ἔχωσιν, κάζονται πιςεύειν τοῖς εἰρημένοις), καὶ διότι πολλάκις ἐν ὑπὸ τῦ λόγυ δεδεῖχθαι δοκῦν ἀληθὲς μέν ἐςιν, ὐ ι διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν δι' ἣν φησιν ὁ λόγος. ἔςι γὰρ ψεύδυς ἀληθὲς δεῖξαι· δῆλον δ' ἐκ τῶν ἀναλυτικῶν.

Πεπροοιμιασμένων δὲ καὶ τύτων, λέγωμεν ἀρξάμενοι ον ἀπὸ τῶν πρώτων, ὥσπερ εἴρηται, ὐ σαφῶς λεγο- ν, ζητῦντες ἐπὶ τὸ σαφῶς εὑρεῖν τί ἐςιν ἡ εὐδαιμο- ὁμολογεῖται δὴ μέγιστον εἶναι καὶ ἄριστον τῦτο τῶν ῶν τῶν ἀνθρωπίνων. ἀνθρώπινον δὲ λέγομεν, ὅτι τάχ' ἡ καὶ βελτίονός τινος ἄλλου τῶν ὄντων εὐδαιμονία, θεῦ. τῶν μὲν γὰρ ἄλλων ζῴων, ὅσα χείρω τὴν φύ- ῶν ἀνθρώπων ἐςίν, ὐθὲν κοινωνεῖ ταύτης τῆς προσηγο- ὐ γάρ ἐςιν εὐδαίμων ἵππος ὐδ' ὄρνις ὐδ' ἰχθὺς οὐδ' ι τῶν ὄντων ὐθέν, ὃ μὴ κατὰ τὴν ἐπωνυμίαν ἐν τῇ ι μετέχει θείυ τινός, ἀλλὰ κατ' ἄλλην τινὰ τῶν ἀγα- μετοχὴν τὸ μὲν βέλτιον ζῇ τὸ δὲ χεῖρον αὐτῶν. ἀλλ' οῦτον ἔχει τὸν τρόπον, ὕστερον ἐπισκεπτέον. νῦν δὲ μεν ὅτι τῶν ἀγαθῶν τὰ μέν ἐστιν ἀνθρώπῳ πρακτὰ ' ὐ πρακτά. τῦτο δὲ λέγομεν ὕτω, διότι ἔνια τῶν ὄν- ὐθὲν μετέχει κινήσεως, ὥς' ὐδὲ τῶν ἀγαθῶν· καὶ ταῦτ' ἄριςα τὴν φύσιν ἐςίν. ἔνια δὲ πρακτὰ μέν, ἀλλὰ ιτὰ κρείττοσιν ἡμῶν. ἐπειδὴ δὲ διχῶς λέγεται τὸ πρα- (καὶ γὰρ ὧν ἕνεκα πράττομεν καὶ ἃ τούτων ἕνεκα χει πράξεως, οἷον καὶ τὴν ὑγίειαν καὶ τὸν πλοῦτον ιεν τῶν πρακτῶν, καὶ τὰ τύτων πραττόμενα χάριν, τά γιεινὰ καὶ τὰ χρηματιςικά), δῆλον ὅτι καὶ τὴν εὐδαι- ιν τῶν ἀνθρώπῳ πρακτῶν ἄριςον θετέον.

Σκεπτέον τοίνυν τί τὸ ἄριςον, καὶ λέγεται ποσαχῶς. 8
ἐν τρισὶ δὴ μάλιςα φαίνεται δόξαις εἶναι τῦτο. φασὶ γὰρ ἄριςον μὲν εἶναι πάντων αὐτὸ τὸ ἀγαθόν, αὐτὸ δ' εἶναι τὸ ἀγαθὸν ᾧ ὑπάρχει τό τε πρώτῳ εἶναι τῶν ἀγαθῶν καὶ τὸ αἰτίῳ τῇ παρυσίᾳ τοῖς ἄλλοις τῦ ἀγαθὰ εἶναι. ταῦτα δ' ὑπάρχει ἀμφότερα τῇ ἰδέᾳ τἀγαθῦ, λέγω δὲ ἀμφότερα τό τε πρῶτον τῶν ἀγαθῶν καὶ τὸ τοῖς ἄλλοις αἴτιον ἀγαθοῖς τῇ παρουσίᾳ τῦ ἀγαθοῖς εἶναι. μάλιστά τε γὰρ τἀγαθὸν λέγεσθαι κατ' ἐκείνης ἀληθῶς (κατὰ μετοχὴν γὰρ καὶ ὁμοιότητα τἆλλα ἀγαθὰ ἐκείνης εἶναι), καὶ πρῶτον τῶν ἀγαθῶν· ἀναιρυμένυ γὰρ τῦ μετεχομένυ ἀναιρεῖσθαι καὶ τὰ μετέχοντα τῆς ἰδέας, ἃ λέγεται τῷ μετέχειν ἐκείνης. τὸ δὲ πρῶτον τῦτον ἔχειν τὸν τρόπον πρὸς τὸ ὕςερον, ὥς' εἶναι αὐτὸ τὸ ἀγαθὸν τὴν ἰδέαν τῦ ἀγαθοῦ· καὶ γὰρ χωριστὴν εἶναι τῶν μετεχόντων, ὥσπερ καὶ τὰς ἄλλας ἰδέας. ἔστι μὲν οὖν τὸ διασκοπεῖν περὶ ταύτης τῆς δόξης ἑτέρας τε διατριβῆς καὶ τὰ πολλὰ λογικωτέρας ἐξ ἀνάγκης· οἱ γὰρ ἅμα ἀναιρετικοί τε καὶ κοινοὶ λόγοι κατ' ὐδεμίαν εἰσὶν ἄλλην ἐπιςήμην. εἰ δὲ δεῖ συντόμως εἰπεῖν περὶ αὐτῶν, λέγομεν ὅτι πρῶτον μὲν τὸ εἶναι ἰδέαν μὴ μόνον ἀγαθῦ ἀλλὰ καὶ ἄλλυ ὁτυῦν λέγεται λογικῶς καὶ κενῶς· ἐπέσκεπται δὲ πολλοῖς περὶ αὐτῦ τρόποις καὶ ἐν τοῖς ἐξωτερικοῖς λόγοις καὶ ἐν τοῖς κατὰ φιλοσοφίαν. ἔπειτ' εἰ καὶ ὅτι μάλις' εἰσὶν αἱ ἰδέαι καὶ ἀγαθοῦ ἰδέα, μή ποτ' οὐδὲ χρήσιμος πρὸς ζωὴν ἀγαθὴν ὐδὲ πρὸς τὰς πράξεις. πολλαχῶς γὰρ λέγεται καὶ ἰσαχῶς τῷ ὄντι τὸ ἀγαθόν. τό τε γὰρ ὄν, ὥσπερ ἐν ἄλλοις διῄρηται, σημαίνει τὸ μὲν τί ἐςι, τὸ δὲ ποιόν, τὸ δὲ ποσόν, τὸ δὲ πότε, καὶ πρὸς τύτοις τὸ μὲν ἐν τῷ κινεῖσθαι τὸ δὲ ἐν τῷ κινεῖν, καὶ τὸ ἀγαθὸν ἐν ἑκάςῃ τῶν πτώσεών ἐςι τύτων, ἐν ὐσίᾳ μὲν ὁ νῦς καὶ ὁ θεός, ἐν δὲ τῷ ποιῷ τὸ δίκαιον, ἐν δὲ τῷ ποσῷ τὸ μέτριον, ἐν δὲ τῷ πότε ὁ καιρός, τὸ δὲ διδάσκον καὶ τὸ διδασκόμενον περὶ κίνησιν. ὥσπερ ὖν οὐδὲ τὸ ὂν ἕν τι ἐςὶ περὶ τὰ εἰρημένα, ὕτως ὐδὲ τὸ ἀγαθόν, ὐδὲ ἐπιςήμη ἐςὶ μία ὕτε τῦ ὄντος ὕτε τῦ ἀγαθῦ. ἀλλ' ὐδὲ τὰ ὁμοιοσχημόνως λεγόμενα ἀγαθὰ μιᾶς ἐστὶ θεωρῆσαι, οἷον τὸν καιρὸν ἢ τὸ μέτριον, ἀλλ' ἑτέρα ἕτερον καιρὸν θεωρεῖ καὶ ἑτέρα ἕτερον μέτριον, οἷον περὶ τροφὴν μὲν τὸν καιρὸν καὶ τὸ μέτριον ἰατρικὴ καὶ γυμναςική, περὶ δὲ τὰς πολεμικὰς πράξεις ςρατηγία, καὶ ὕτως ἑτέρα περὶ ἑτέραν πρᾶξιν, ὥςε

6. δι' ἄγνοιαν M^b. ‖ 7. πραγματικήν M^b. ‖ 9. τ' et 10. τὸ om M^b. ‖ 18. δὲ om M^b. ‖ 23. βέλτιον M^b. ‖ 34. εἰσίν M^b. ‖ ἐπεὶ M^b.

3. αὐτὸ δ' εἶναι τὸ ἀγαθὸν om M^b. ‖ 5. τὸ] τῦ P^b. ‖ ἀγαθῦ P^b. ‖ 9. ἐκείνην M^b. ‖ 20. ἰδέαι P^b. ‖ 21. κενῶς M^b. ‖ 26. τὸ M^b. ‖ 31. ὁ om M^b. ‖ 33. τὸ prius om P^b. ‖ 34. πρὸς M^b. ‖ 36. ἐστὶ τὸ θεωρῆσαι P^b. ‖ οἷον] ἢ M^b. ‖ 37. ἑτέρα] ἕτερος ‖ 39. πρὸς M^b. ‖ 40. ἕτεραι M^b.

σχολῇ αὐτό γε τὸ ἀγαθὸν θεωρῆσαι μιᾶς. ἔτι ἐν ὅσοις ὑπάρχει τὸ πρότερον καὶ ὕστερον, οὐκ ἔστι κοινόν τι παρὰ ταῦτα, καὶ τοῦτο χωριστόν. εἴη γὰρ ἄν τι τοῦ πρώτου πρότερον· πρότερον γὰρ τὸ κοινὸν καὶ χωριστὸν διὰ τὸ ἀναιρουμένου τοῦ κοινοῦ ἀναιρεῖσθαι τὸ πρῶτον. οἷον εἰ τὸ διπλάσιον πρῶτον τῶν πολλαπλασίων, οὐκ ἐνδέχεται τὸ πολλαπλάσιον τὸ κοινῇ κατηγορούμενον εἶναι χωριστόν· ἔσται γὰρ τοῦ διπλασίου πρότερον, εἰ συμβαίνει τὸ κοινὸν εἶναι τὴν ἰδέαν, οἷον εἰ χωριστὸν ποιήσειέ τις τὸ κοινόν· εἰ γάρ ἐστι δικαιοσύνη ἀγαθόν, καὶ ἀνδρία. ἔτι τοίνυν φασὶν αὐτό τι ἀγαθόν. τὸ οὖν αὐτὸ πρόσκειται πρὸς τὸν λόγον τὸν κοινόν. τοῦτο δὲ τί ἂν εἴη πλὴν ὅτι ἀΐδιον καὶ χωριστόν; ἀλλ' οὐδὲν μᾶλλον λευκὸν τὸ πολλὰς ἡμέρας λευκὸν τοῦ μίαν ἡμέραν, ὥστ' οὐδὲ δὴ τὸ κοινὸν ἀγαθὸν ταὐτὸ τῇ ἰδέᾳ· πᾶσι γὰρ ὑπάρχει κοινόν. ἀνάπαλιν δὲ καὶ δεικτέον ἢ ὡς νῦν δεικνύουσι τὸ ἀγαθὸν αὐτό. νῦν μὲν γὰρ ἐκ τῶν ὁμολογουμένων ἔχειν τὸ ἀγαθόν, ἐξ ἐκείνων τὰ ὁμολογούμενα εἶναι ἀγαθὰ δεικνύουσιν, ἐξ ἀριθμῶν, ὅτι ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ ὑγίεια ἀγαθόν· τάξεις γὰρ καὶ ἀριθμοί, ὡς τοῖς ἀριθμοῖς καὶ ταῖς μονάσιν ἀγαθὸν ὑπάρχον διὰ τὸ εἶναι τὸ ἓν αὐτὸ ἀγαθόν. δεῖ δ' ἐκ τῶν ὁμολογουμένων, οἷον ὑγιείας ἰσχύος σωφροσύνης, ὅτι καὶ ἐν τοῖς ἀκινήτοις μᾶλλον τὸ καλόν. πάντα γὰρ τάδε τάξις καὶ ἠρεμία· εἰ ἄρα, ἐκεῖνα μᾶλλον· ἐκείνοις γὰρ ὑπάρχει αὐτὰ μᾶλλον. παράβολος δὲ καὶ ἡ ἀπόδειξις ὅτι τὸ ἓν αὐτὸ τὸ ἀγαθόν, ὅτι οἱ ἀριθμοὶ ἐφίενται· οὔτε γὰρ ὡς ἐφίενται λέγονται φανερῶς, ἀλλὰ λίαν ἁπλῶς τοῦτό φασι, καὶ ὄρεξιν εἶναι πῶς ἄν τις ὑπολάβοι ἐν οἷς ζωὴ μὴ ὑπάρχει; δεῖ δὲ περὶ τούτου πραγματευθῆναι, καὶ μὴ ἀξιοῦν μηθὲν ἀλόγως, ἃ καὶ μετὰ λόγου πιστεῦσαι οὐ ῥᾴδιον. τό τε φάναι πάντα τὰ ὄντα ἐφίεσθαι ἑνός τινος ἀγαθοῦ οὐκ ἀληθές· ἕκαστον γὰρ ἰδίου ἀγαθοῦ ὀρέγεται, ὀφθαλμὸς ὄψεως, σῶμα ὑγιείας, οὕτως ἄλλο ἄλλου. ὅτι μὲν οὖν οὐκ ἔστιν αὐτό τι ἀγαθόν, ἔχει ἀπορίας τοιαύτας, καὶ ὅτι οὐ χρήσιμον τῇ πολιτικῇ, ἀλλ' ἴδιόν τι ἀγαθόν, ὥσπερ καὶ ταῖς ἄλλαις, οἷον γυμναστικῇ εὐεξία. ἔτι καὶ τὸ ἐν τῷ λόγῳ γεγραμμένον· ἢ γὰρ οὐδεμιᾷ χρήσιμον αὐτὸ τὸ τοῦ ἀγαθοῦ εἶδος, ἢ πάσαις ὁμοίως. ἔτι οὐ πρακτόν. ὁμοίως δ' οὐδὲ τὸ κοινὸν ἀγαθὸν οὔτε αὐτὸ ἀγαθόν ἐστιν (καὶ γὰρ ἂν μικρῷ ὑπάρξαι ἀγαθῷ) [illegible] πρακτόν· οὐ γὰρ ὅπως ὑπάρξει τὸ ὁτῳοῦν ὑπάρχ[illegible] ἰατρικὴ πραγματεύεται, ἀλλ' ὅπως ὑγίεια. ὁμοίως δὲ τῶν ἄλλων τεχνῶν ἑκάστη. ἀλλὰ πολλαχῶς τὸ ἀγα[illegible] καὶ ἔστι τι αὐτοῦ καλόν, καὶ τὸ μὲν πρακτὸν τὸ δ' οὐ π[illegible]κτόν. πρακτὸν δὲ τὸ τοιοῦτον ἀγαθόν, τὸ οὗ ἕνεκα. οὐκ [illegible] δὲ τὸ ἐν τοῖς ἀκινήτοις φανερόν, ὅτι οὐδὲ ἡ ἰδέα τἀγα[illegible] τὸ ζητούμενον αὐτὸ τὸ ἀγαθόν ἐστιν, οὔτε τὸ κοινόν. τὸ [illegible] γὰρ ἀκίνητον καὶ οὐ πρακτόν, τὸ δὲ κινητὸν μὲν ἀλλ' [illegible] πρακτόν. τὸ δ' οὗ ἕνεκα ὡς τέλος ἄριστον καὶ αἴτιον [illegible] ὑφ' αὐτὸ καὶ πρῶτον πάντων. ὥστε τοῦτ' ἂν εἴη αὐτὸ [illegible] ἀγαθὸν τὸ τέλος τῶν ἀνθρώπῳ πρακτῶν. τοῦτο δ' ἐστὶ [illegible] ὑπὸ τὴν κυρίαν πασῶν. αὕτη δ' ἐστὶ πολιτικὴ καὶ οἰκο[illegible]μικὴ καὶ φρόνησις. διαφέρουσι γὰρ αὗται αἱ ἕξεις πρὸς τὰς ἄλλας τῷ τοιαῦται εἶναι· πρὸς δ' ἀλλήλας εἴ τι [illegible] φέρουσιν, ὕστερον λεκτέον. ὅτι δ' αἴτιον τὸ τέλος τῶν [illegible] αὐτό, δηλοῖ ἡ διδασκαλία. ὁριζόμενοι γὰρ τὸ τέλος τἆλλα δεικνύουσιν, ὅτι ἕκαστον αὐτῶν ἀγαθόν· αἴτιον γὰρ τὸ [illegible] ἕνεκα. οἷον ἐπειδὴ τὸ ὑγιαίνειν τοδί, ἀνάγκη τόδε [illegible] τὸ συμφέρον πρὸς αὐτήν· τὸ δ' ὑγιεινὸν τῆς ὑγιείας [illegible] ὡς κινῆσαν, καὶ τότε τοῦ εἶναι, ἀλλ' οὐ τὸ ἀγαθὸν [illegible] τὴν ὑγίειαν. ἔτι οὐδὲ δείκνυσιν οὐθεὶς ὅτι ἀγαθὸν ἡ ὑγίεια, ἂν μὴ σοφιστὴς ᾖ καὶ μὴ ἰατρός (οὗτοι γὰρ τοῖς ἀλλοτρίοις λόγοις σοφίζονται), ὥσπερ οὐδ' ἄλλην ἀρχὴν οὐδεμίαν. [illegible] δ' ὡς τέλος ἀγαθὸν ἀνθρώπῳ καὶ τὸ ἄριστον τῶν πρακτῶν, σκεπτέον ποσαχῶς τὸ ἄριστον πάντων, ἐπειδὴ τοῦτο [illegible] μετὰ ταῦτα ἄλλην λαβοῦσιν ἀρχήν.

B.

Μετὰ δὲ ταῦτ' ἄλλην λαβοῦσιν ἀρχὴν περὶ τῶν [illegible]μένων λεκτέον. πάντα δὴ τἀγαθὰ ἢ ἐκτὸς ἢ ἐν ψυχῇ, καὶ τούτων αἱρετώτερα τὰ ἐν τῇ ψυχῇ, καθάπερ διαιρούμεθα καὶ ἐν τοῖς ἐξωτερικοῖς λόγοις· φρόνησις γὰρ καὶ ἀρετὴ καὶ ἡδονὴ ἐν ψυχῇ, ὧν ἔνια ἢ πάντα τέλος εἶναι δοκεῖ πᾶσιν. τῶν δὲ ἐν ψυχῇ τὰ μὲν ἕξεις ἢ δυνάμεις εἰσί, τὰ δ' ἐνέργειαι καὶ κινήσεις. ταῦτα δὴ οὕτως ὑποκείσθω [illegible] περὶ ἀρετῆς, ὅτι ἐστὶν ἡ βελτίστη διάθεσις ἢ ἕξις ἢ δύνα[illegible]

δι

1. σχολῆς M^b. ‖ 2. καὶ] καὶ τὸ M^b. ‖ 6. πολλαπλάσιον] πλάσιον M^b. ‖ 9. τι P^b. ‖ 10. ἔστι τοίνυν αὐτό φασί τι M^b. ‖ 11. [illegible] M^b. ‖ 15. ἢ ὡς] πῶς codices. ‖ 16. δείκνυσι M^b. ‖ 19. ἡ om M^b. ‖ ἀγαθά M^b. ‖ 23. τάξεις P^b. ‖ 24. ταῦτα P^b. ‖ 25. ἓ] [illegible] οἱ M^b. ‖ 26. ἀφίενται — ἀφίενται M^b. ‖ 27. τοῦτο γε P^b, τότε M^bP^b. ‖ 32. ὄψεως] ὄντος M^b. ‖ 36. ἀξία pr M^b.

1. τἀγαθόν γε P^b. ‖ 1 et 2. ὑπάρξη M^b. ‖ 2. ἡ om M^b. ‖ 4. ποσαχῶς M^b. ‖ 11. τούτων M^b. ‖ 12. ἀνθρωποπρακτῶν M^b. ‖ 14. γὰρ] δὲ M^b. ‖ 15. τοιαύτας M^b. ‖ 16. τοῖς P^b. ‖ 18. τοῦ M^b. ‖ 19. τὸ corr P^b, τοῦ M^b. ‖ 20. ὑγιαίνειν M^b. ‖ 22. [illegible] δεικνύουσιν οὐθ' ὅτι M^b. ‖ ἡ om P^b. ‖ 32. ἐν om P^b et pr M^b. ‖ 35. ὧν] ὧν ἢ P^b.

ων, ὅσων ἐςί τις χρῆσις ἢ ἔργον. δῆλον δ' ἐκ τῆς ωγῆς· ἐπὶ πάντων γὰρ ὕτω τίθεμεν. οἷον ἱματίυ ἀρετή καὶ γὰρ ἔργον τι καὶ χρῆσίς ἐςιν, καὶ ἡ βελτίςη ἕξις ατίυ ἀρετή ἐςιν. ὁμοίως δὲ καὶ πλοίυ καὶ οἰκίας καὶ ἄλλων. ὥστε καὶ ψυχῆς· ἔστι γάρ τι ἔργον αὐτῆς. ῆς βελτίονος δὴ ἕξεως ἔςω βέλτιον τὸ ἔργον· καὶ ὡς ν αἱ ἕξεις πρὸς ἀλλήλας, ὕτω καὶ τὰ ἔργα τὰ ἀπὸ πρὸς ἄλληλα ἐχέτω. καὶ τέλος ἑκάστου τὸ ἔργον. ιον τοίνυν ἐκ τύτων ὅτι βέλτιον τὸ ἔργον τῆς ἕξεως· ὰρ τέλος ἄριστον ὡς τέλος· ὑπόκειται γὰρ τέλος τὸ ςον καὶ τὸ ἔσχατον, ὗ ἕνεκα τἄλλα πάντα. ὅτι μὲν τὸ ἔργον βέλτιον τῆς ἕξεως καὶ τῆς διαθέσεως, δῆ- ἀλλὰ τὸ ἔργον λέγεται διχῶς· τῶν μὲν γάρ ἐστιν τι τὸ ἔργον παρὰ τὴν χρῆσιν, οἷον οἰκοδομικῆς οἰκία ὐκ οἰκοδόμησις καὶ ἰατρικῆς ὑγίεια ἀλλ' ὐχ ὑγίασις ἰάτρευσις, τῶν δ' ἡ χρῆσις ἔργον, οἷον ὄψεως ὅρασις ιαθηματικῆς ἐπιςήμης θεωρία. ὥς' ἀνάγκη, ὧν ἔργον ἧσις, τὴν χρῆσιν βέλτιον εἶναι τῆς ἕξεως. τύτων δὲ ν τὸν τρόπον διωρισμένων, λέγομεν ὅτι τὸ ἔργον τοῦ ιατος καὶ τῆς ἀρετῆς, ἀλλ' ὐχ ὡσαύτως, οἷον σκυ- ικῆς καὶ σκυτεύσεως ὑπόδημα. εἰ δή τις ἐςὶν ἀρετὴ κῆς καὶ σπουδαίου σκυτέως, τὸ ἔργον ἐστὶ σπουδαῖον ιμα. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. ἔτι ψυχῆς ἔργον τὸ ζῆν ποιεῖν, τῦ δὲ χρῆσις καὶ ἐγρή- ς· ὁ γὰρ ὕπνος ἀργία τις καὶ ἡσυχία. ὥς' ἐπεὶ τὸ ἀνάγκη ἓν καὶ ταὐτὸ εἶναι τῆς ψυχῆς καὶ τῆς ἀρε- ἔργον ἂν εἴη τῆς ἀρετῆς ζωὴ σπυδαία. τῦτ' ἄρ' ἐςὶ τὸ ἀγαθόν, ὅπερ ἦν ἡ εὐδαιμονία. δῆλον δὲ ἐκ τῶν ιμένων. ἦν μὲν γὰρ ἡ εὐδαιμονία τὸ ἄριςον, τὰ δὲ ἐν ψυχῇ καὶ τὰ ἄριστα τῶν ἀγαθῶν, αὐτὴ δὲ ἢ ἢ ἐνέργεια. ἐπεὶ βέλτιον ἡ ἐνέργεια τῆς διαθέσεως ῆς βελτίστης ἕξεως ἡ βελτίςη ἐνέργεια, ἡ δ' ἀρετὴ ττη ἕξις, τῆς ἀρετῆς ἐνέργεια ἢ τῆς ψυχῆς ἄριςον ἦν δὲ καὶ ἡ εὐδαιμονία τὸ ἄριστον· ἔστιν ἄρα ἡ ιονία ψυχῆς ἀγαθῆς ἐνέργεια. ἐπεὶ δὲ ἦν ἡ εὐδαι- τέλεόν τι, καὶ ἔςι ζωὴ καὶ τελέα καὶ ἀτελής, καὶ ὡσαύτως (ἡ μὲν γὰρ ὅλη, ἡ δὲ μόριον), ἡ δὲ τῶν ν ἐνέργεια ἀτελής, εἴη ἂν ἡ εὐδαιμονία ζωῆς τελείας ια κατ' ἀρετὴν τελείαν. ὅτι δὲ τὸ γένος καὶ τὸν ὅρον λέγομεν καλῶς, μαρτύρια τὰ δοκῦντα πᾶσιν ἡμῖν.

τό τε γὰρ εὖ πράττειν καὶ τὸ εὖ ζῆν τὸ αὐτὸ τῷ εὐδαιμονεῖν, ὧν ἕκαστον χρῆσίς ἐστι καὶ ἐνέργεια, καὶ ἡ ζωὴ καὶ ἡ πρᾶξις. καὶ γὰρ ἡ πρακτικὴ χρηςική ἐςιν· ὁ μὲν γὰρ χαλκεὺς ποιεῖ χαλινόν, χρῆται δ' ὁ ἱππικός. καὶ τὸ μήτε μίαν ἡμέραν εἶναι εὐδαίμονα μήτε παῖδα μήθ' ἡλικίαν πᾶσαν, διὸ καὶ τὸ Σόλωνος ἔχει καλῶς, τὸ μὴ ζῶντ' εὐδαιμονίζειν, ἀλλ' ὅταν λάβῃ τέλος· οὐθὲν γὰρ ἀτελὲς εὔδαιμον· οὐ γὰρ ὅλον. ἔτι δ' οἱ ἔπαινοι τῆς ἀρετῆς διὰ τὰ ἔργα, καὶ τὰ ἐγκώμια τῶν ἔργων. καὶ ςεφανῦνται οἱ νικῶντες, ἀλλ' ὐχ οἱ δυνάμενοι νικᾶν, μὴ νικῶντες δέ. καὶ τὸ κρίνειν ἐκ τῶν ἔργων ὁποῖός τις ἐστίν. ἔτι διὰ τί ἡ εὐδαιμονία οὐκ ἐπαινεῖται; ὅτι διὰ ταύτην τἆλλα, ἢ τῷ εἰς ταύτην ἀναφέρεσθαι ἢ τῷ μόρια εἶναι αὐτῆς. διὸ ἕτερον εὐδαιμονισμὸς καὶ ἔπαινος καὶ ἐγκώμιον· τὸ μὲν γὰρ ἐγκώμιον λόγος τῦ καθ' ἕκαςον ἔργυ, ὁ δ' ἔπαινος τοιῦτον εἶναι καθόλυ, ὁ δ' εὐδαιμονισμὸς τέλος. καὶ τὸ ἀπορύμενον δ' ἐνίοτε δῆλον ἐκ τύτων, διὰ τί ποτ' ὐθὲν βελτίυς οἱ σπυδαῖοι τῶν φαύλων τὸν ἥμισυν τῦ βίυ· ὅμοιοι γὰρ καθεύδοντες πάντες. αἴτιον δ' ὅτι ἀργία ψυχῆς ὁ ὕπνος, ἀλλ' οὐκ ἐνέργεια. διὸ καὶ ἄλλο εἴ τι μόριόν ἐςι ψυχῆς, οἷον τὸ θρεπτικόν, ἡ τύτυ ἀρετὴ ὐκ ἔςι μόριον τῆς ὅλης ἀρετῆς, ὥσπερ ὐδ' ἡ τῦ σώματος· ἐν τῷ ὕπνῳ γὰρ μᾶλλον ἐνεργεῖ τὸ θρεπτικόν, τὸ δ' αἰσθητικὸν καὶ ὀρεκτικὸν ἀτελῆ ἐν τῷ ὕπνῳ. ὅσον δὲ τῦ μὴ κινεῖσθαι μετέχυσι, καὶ αἱ φαντασίαι βελτίυς αἱ τῶν σπυδαίων, ἐὰν μὴ διὰ νόσον ἢ πήρωσιν. μετὰ ταῦτα περὶ ψυχῆς θεωρητέον· ἡ γὰρ ἀρετὴ ψυχῆς, οὐ κατὰ συμβεβηκός. ἐπεὶ δ' ἀνθρωπίνην ἀρετὴν ζητῦμεν, ὑποκείσθω δύο μέρη ψυχῆς τὰ λόγυ μετέχοντα, οὐ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον μετέχειν λόγου ἄμφω, ἀλλὰ τὸ μὲν τῷ ἐπιτάττειν τὸ δὲ τῷ πείθεσθαι καὶ ἀκύειν πεφυκέναι· εἰ δέ τι ἐςὶν ἑτέρως ἄλογον, ἀφείσθω τῦτο τὸ μόριον. διαφέρει δ' ὐθὲν ὔτ' εἰ μεριςὴ ἡ ψυχὴ ὔτ' εἰ ἀμερής, ἔχει μέντοι δυνάμεις διαφόρυς καὶ τὰς εἰρημένας, ὥσπερ ἐν τῷ καμπύλῳ τὸ κοῖλον καὶ τὸ κυρτὸν ἀδιαχώριστον, καὶ τὸ εὐθὺ καὶ τὸ λευκόν· καίτοι τὸ εὐθὺ οὐ λευκόν, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός, καὶ ὐκ ὐσία τῦ αὐτῦ. ἀφῄρηται δὲ καὶ εἴ τι ἄλλο ἐςὶ μέρος ψυχῆς, οἷον τὸ φυσικόν. ἀνθρωπίνης δὲ ψυχῆς τὰ εἰρημένα μόρια ἴδια. διὸ οὐδ' αἱ ἀρεταὶ αἱ τῦ θρεπτικῦ καὶ ὀρεκτικῦ ἀνθρώπυ· δεῖ γάρ, εἰ ᾗ ἄνθρωπος, λογισμὸν ἐνεῖναι καὶ ἀρχὴν καὶ πρᾶξιν, ἀρ-

. γὰρ om M^b. ‖ 4. καὶ τῦ πλοίυ M^b. ‖ 10. ὑπέκειτο P^b, ὑπέρκειται Z. ‖ 15. ὑγίανσις pr P^b. ‖ 16. ὄψεως om M^b. ‖ 23. ^{b}. ‖ 28. τέλεον] πλέον codices. ‖ 30. αὕτη P^b. ‖ 33. ἡ P^b. ‖ 36. τελεία M^b.

. πράσσειν M^b. ‖ τὸ post ζῆν om M^b. ‖ 20. ἔςι τῆς ψυχῆς P^b. ‖ 31. τι om P^b. ‖ 34. τὸ ante κοῖλον om M^b. ‖ 35. καὶ λευκόν om M^b. ‖ 36. ὐκ om M^b.

χει δ' ὁ λογισμὸς ὐ λογισμῦ ἀλλ' ὀρέξεως καὶ παθημάτων· ἀνάγκη ἄρα ταῦτ' ἔχειν τὰ μέρη. καὶ ὥσπερ ἡ εὐεξία σύγκειται ἐκ τῶν κατὰ μόριον ἀρετῶν, ὕτω καὶ ἡ τῆς ψυχῆς ἀρετὴ ᾗ τέλος. ἀρετῆς δ' εἴδη δύο, ἡ μὲν ἠθικὴ ἡ δὲ διανοητική. ἐπαινῦμεν γὰρ ὐ μόνον τὺς δικαίυς, ἀλλὰ καὶ τὺς συνετὺς καὶ τὺς σοφύς· ἐπαινετὸν γὰρ ὑπέκειτο ἡ ἀρετὴ ἢ τὸ ἔργον, ταῦτα δ' ὐκ ἐνεργεῖ, ἀλλ' εἰσὶν αὐτῶν ἐνέργειαι. ἐπεὶ δ' αἱ διανοητικαὶ μετὰ λόγου, αἱ μὲν τοιαῦται τῦ λόγον ἔχοντος, ὃ ἐπιτακτικόν ἐςι τῆς ψυχῆς ᾗ λόγον ἔχει, αἱ δ' ἠθικαὶ τῦ ἀλόγυ μέν, ἀκολυθητικοῦ δὲ κατὰ φύσιν τῷ λόγον ἔχοντι· οὐ γὰρ λέγομεν ποῖός τις τὸ ἦθος, ὅτι σοφὸς ἢ δεινός, ἀλλ' ὅτι πρᾶος ἢ θρασύς. μετὰ ταῦτα σκεπτέον πρῶτον περὶ ἀρετῆς ἠθικῆς, τί ἐςι, καὶ ποῖα μόρια αὐτῆς, εἰς τῦτο γὰρ ἀνῆκται, καὶ γίνεται διὰ τίνων. δεῖ δὴ ζητεῖν ὥσπερ ἐν τοῖς ἄλλοις ἔχοντές τι ζητοῦσι πάντες, ὥστε δεῖ διὰ τῶν ἀληθῶς μὲν λεγομένων ὐ σαφῶς δὲ πειρᾶσθαι λαβεῖν καὶ τὸ ἀληθῶς καὶ σαφῶς. νῦν γὰρ ὁμοίως ἔχομεν ὥσπερ ἂν εἰ καὶ ὑγίειαν, ὅτι ἡ ἀρίςη διάθεσις τῦ σώματος, καὶ Κορίσκος ὁ τῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ μελάντατος· τί μὲν γὰρ ἑκάτερον τύτων ὐκ ἴσμεν, πρὸς μέντοι τὸ εἰδέναι τί ἑκάτερον αὐτῆς πρὸ ἔργυ τὸ ὕτως ἔχειν. ὑποκείσθω δὴ πρῶτον ἡ βελτίςη διάθεσις ὑπὸ τῶν βελτίςων γίγνεσθαι, καὶ πράττεσθαι ἄριςα περὶ ἕκαςον ἀπὸ τῆς ἑκάστου ἀρετῆς, οἷον πόνοι τε ἄριςοι καὶ τροφὴ ἀφ' ὧν γίνεται εὐεξία, καὶ ἀπὸ τῆς εὐεξίας πονῦσιν ἄριςα. ἔτι πᾶσαν διάθεσιν ὑπὸ τῶν αὐτῶν γίγνεσθαι καὶ φθείρεσθαί πως προσφερομένων, ὥσπερ ὑγίεια ὑπὸ τροφῆς καὶ πόνων καὶ ὥρας. ταῦτα δὲ δῆλα ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς. καὶ ἡ ἀρετὴ ἄρα ἡ τοιαύτη διάθεσίς ἐςιν, ἣ γίνεταί τε ὑπὸ τῶν ἀρίςων περὶ ψυχὴν κινήσεων καὶ ἀφ' ἧς πράττεται τὰ ἄριςα τῆς ψυχῆς ἔργα καὶ πάθη, καὶ ὑπὸ τῶν αὐτῶν πῶς μὲν γίνεται πῶς δὲ φθείρεται. πρὸς ταῦτα ἡ χρῆσις αὐτῆς ὑφ' ὧν καὶ αὔξεται καὶ φθείρεται, πρὸς ἃ βέλτιστα διατίθησιν. σημεῖον δ' ὅτι περὶ ἡδέα καὶ λυπηρὰ καὶ ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ κακία· αἱ γὰρ κολάσεις ἰατρεῖαι οὖσαι καὶ γινόμεναι διὰ τῶν ἐναντίων, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων, διὰ τούτων εἰσίν.

2 Ὅτι μὲν τοίνυν ἡ ἠθικὴ ἀρετὴ περὶ ἡδέα καὶ λυπηρά ἐςι, δῆλον. ἐπεὶ δ' ἐςὶ τὸ ἦθος ὥσπερ καὶ τὸ ὄνομα σημαίνει ὅτι ἀπὸ ἔθυς ἔχει τὴν ἐπίδοσιν, ἐθίζεται δὲ τὸ ὑπ' ἀγωγῆς μὴ ἐμφύτυ τῷ πολλάκις κινεῖσθαί πως, ὕτως ... τὸ ἐνεργητικόν. ὃ ἐν τοῖς ἀψύχοις ὐχ ὁρῶμεν· οὐδὲ γὰρ ἂν μυριάκις ῥίψῃς ἄνω τὸν λίθον, ὐδέποτε ποιήσει τῦτο ... βίᾳ. διὸ ἔςω ἦθος τῦτο ψυχῆς κατὰ ἐπιτακτικὸν λόγον δυναμένυ δ' ἀκολυθεῖν τῷ λόγῳ ποιότης. λεκτέον δὴ κατὰ τί τῆς ψυχῆς ποῖ' ἄττα ἤθη. ἔςαι δὲ κατά τε τὰς δυνάμεις τῶν παθημάτων, καθ' ἃς ὡς παθητικοὶ λέγονται, ... κατὰ τὰς ἕξεις, καθ' ἃς πρὸς τὰ πάθη ταῦτα λέγονται ... πάσχειν πῶς ἢ ἀπαθεῖς εἶναι. μετὰ ταῦτα ἡ διαίρεσις ... τοῖς ἀπηλλαγμένοις τῶν παθημάτων καὶ τῶν δυνάμεων καὶ τῶν ἕξεων. λέγω δὲ πάθη μὲν τὰ τοιαῦτα, θυμὸν φόβον αἰδῶ ἐπιθυμίαν, ὅλως οἷς ἕπεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἡ αἰσθητικὴ ἡδονὴ ἢ λύπη καθ' αὑτά. καὶ κατὰ μὲν ταῦτα ... ἐςι ποιότης, ἀλλὰ πάσχει, κατὰ δὲ τὰς δυνάμεις ποιότης. λέγω δὲ τὰς δυνάμεις καθ' ἃς λέγονται κατὰ τὰ πάθη ... ἐνεργοῦντες, οἷον ὀργίλος ἀνάλγητος ἐρωτικὸς αἰσχυντηλὸς ἀναίσχυντος. ἕξεις δέ εἰσιν ὅσαι αἴτιαί εἰσι τῦ ταῦτα ... κατὰ λόγον ὑπάρχειν ἢ ἐναντίως, οἷον ἀνδρία σωφροσύνη δειλία ἀκολασία.

Διωρισμένων δὲ τύτων, ληπτέον ὅτι ἐν ἅπαντι συνεχεῖ καὶ διαιρετῷ ἐστὶν ὑπεροχὴ καὶ ἔλλειψις καὶ μέσον, καὶ ταῦτα ἢ πρὸς ἄλληλα ἢ πρὸς ἡμᾶς, οἷον ἐν γυμναστικῇ, ἐν ἰατρικῇ, ἐν οἰκοδομικῇ, ἐν κυβερνητικῇ, καὶ ... ὁποιαοῦν πράξει, καὶ ἐπιςημονικῇ καὶ ἀνεπιςημονικῇ ... τεχνικῇ καὶ ἀτέχνῳ. ἡ μὲν γὰρ κίνησις συνεχής, ἡ δὲ πρᾶξις κίνησις. ἐν πᾶσι δὲ τὸ μέσον τὸ πρὸς ἡμᾶς βέλτιςον· τῦτο γάρ ἐςιν ὡς ἡ ἐπιςήμη κελεύει καὶ ὁ λόγος. πανταχῦ δὲ τῦτο καὶ ποιεῖ τὴν βελτίςην ἕξιν. καὶ ... δῆλον διὰ τῆς ἐπαγωγῆς καὶ τοῦ λόγυ. τὰ γὰρ ἐναντία φθείρει ἄλληλα, τὰ δ' ἄκρα καὶ ἀλλήλοις καὶ τῷ μέσῳ ἐναντία· τὸ γὰρ μέσον ἑκάτερον πρὸς ἑκάτερόν ἐστιν, ὥσπερ τὸ ἴσον τῦ μὲν ἐλάττονος μεῖζον, τῦ μείζονος δὲ ἔλαττον. ὥστ' ἀνάγκη τὴν ἠθικὴν ἀρετὴν περὶ μέσ' ἄττα εἶναι καὶ μεσότητά τινα. ληπτέον ἄρα ἡ ποία μεσότης ἀρετή, καὶ περὶ ποῖα μέσα. εἰλήφθω δὴ παραδείγματος χάριν, καὶ θεωρείσθω ἕκαστον ἐκ τῆς ὑπογραφῆς.

ὀργιλότης	ἀναλγησία	πραότης.
θρασύτης	δειλία	ἀνδρία.

2. τοῦτ' om M^b. ‖ 11. δὲ om P^b. ‖ 14. μοῖρα M^b. ‖ 20. τῶν om M^b. ‖ 21. αὐτοῖν corr M^b. ‖ 33. πρὸς] πως P^b. ‖ ... καὶ ante ἡ ἀρετὴ om P^b.

1. ἀπόδοσιν M^b. ‖ 2. ἐκφύτυ τὸ M^b. ‖ 3. ὃ] καὶ P^b. ‖ ταῖς ψυχαῖς M^b. ‖ 5. τῦτο ἦθος M^b. ‖ 7. ἔςι P^b. ‖ 9. καὶ] ... P^b. ‖ λέγονται ταῦτα M^b. ‖ 11. ἀπηλεγμένοις M^b, ἀπηλαγμένοις P^b. ‖ 14. ἢ] ἢ ἡ P^b. ‖ 15. ἀλλὰ — ποιότης om M^b. ‖ 31. ... τῷ μέσῳ καὶ ἀλλήλοις M^b.

ἀναισχυντία	κατάπληξις	αἰδώς.
ἀκολασία	ἀναισθησία	σωφροσύνη.
φθόνος	ἀνώνυμον	νέμεσις.
κέρδος	ζημία	δίκαιον.
ἀσωτία	ἀνελευθερία	ἐλευθεριότης.
ἀλαζονεία	εἰρωνεία	ἀλήθεια.
κολακεία	ἀπέχθεια	φιλία.
ἀρέσκεια	αὐθάδεια	σεμνότης.
τρυφερότης	κακοπάθεια	καρτερία.
χαυνότης	μικροψυχία	μεγαλοψυχία.
δαπανηρία	μικροπρέπεια	μεγαλοπρέπεια.
πανουργία	εὐήθεια	φρόνησις.

ὰ μὲν πάθη ταῦτα καὶ τοιαῦτα συμβαίνει ταῖς ψυχαῖς, άντα δὲ λέγεται τὰ μὲν τῷ ὑπερβάλλειν τὰ δὲ τῷ ἐλλείπειν. ὀργίλος μὲν γάρ ἐστιν ὁ μᾶλλον ἢ δεῖ ὀργιζόμενος καὶ θᾶττον καὶ πλείοσιν ἢ οἷς δεῖ, ἀνάλγητος δὲ ὁ λλείπων καὶ οἷς καὶ ὅτε καὶ ὥς· καὶ θρασὺς μὲν ὁ μήτε χρὴ φοβούμενος μήθ' ὅτε μήθ' ὥς, δειλὸς δὲ ὁ καὶ ἃ ὴ δεῖ καὶ ὅτ' οὐ δεῖ καὶ ὡς οὐ δεῖ. ὁμοίως δὲ καὶ ἀκόλαστος καὶ ὁ ἐπιθυμητικὸς καὶ ὁ ὑπερβάλλων πᾶσιν ὅσοις ιδέχεται, ἀναίσθητος δὲ ὁ ἐλλείπων καὶ μηδ' ὅσον βέλιον καὶ κατὰ τὴν φύσιν ἐπιθυμῶν, ἀλλ' ἀπαθὴς ὥσπερ ίθος. κερδαλέος δὲ ὁ πανταχόθεν πλεονεκτικός, ζημιώδης ὁ μηδαμόθεν ἀλλ' ὀλιγαχόθεν. ἀλαζὼν δὲ ὁ πλείω ῶν ὑπαρχόντων προσποιούμενος, εἴρων δὲ ὁ ἐλάττω. καὶ όλαξ μὲν ὁ πλείω συνεπαινῶν ἢ καλῶς ἔχει, ἀπεχθητιὸς δὲ ὁ ἐλάττω. καὶ τὸ μὲν λίαν πρὸς ἡδονὴν ἀρέσκεια, ὸ δ' ὀλίγα καὶ μόγις αὐθάδεια. ἔτι δ' ὁ μὲν μηδεμίαν πομένων λύπην, μηδ' εἰ βέλτιον, τρυφερός· ὁ δὲ πᾶσαν μοίως ὡς μὲν ἁπλῶς εἰπεῖν ἀνώνυμος, μεταφορᾷ δὲ λέεται σκληρὸς καὶ ταλαίπωρος καὶ κακοπαθητικός. χαῦος δ' ὁ μειζόνων ἀξιῶν αὐτόν, μικρόψυχος δ' ὁ ἐλαττόων. ἔτι δ' ἄσωτος μὲν ὁ πρὸς ἅπασαν δαπάνην ὑπερβάλλων, ἀνελεύθερος δὲ ὁ πρὸς ἅπασαν ἐλλείπων. ὁμοίως καὶ ὁ μικροπρεπὴς καὶ ὁ σαλάκων· ὁ μὲν γὰρ ὑπερβάλλει τὸ πρέπον, ὁ δ' ἐλλείπει τοῦ πρέποντος. καὶ ὁ μὲν ανοῦργος πάντως καὶ πάντοθεν πλεονεκτικός, ὁ δ' εὐήθης δ' ὅθεν δεῖ. φθονερὸς δὲ τῷ λυπεῖσθαι ἐπὶ πλείοσιν εὐπραίαις ἢ δεῖ· καὶ γὰρ οἱ ἄξιοι εὖ πράττειν λυποῦσι τοὺς θονεροὺς εὖ πράττοντες. ὁ δ' ἐναντίος ἀνωνυμώτερος, ἔστι

[illegible] τῶν τῶν παθημάτων [illegible] τὴν ὑπερβολὴν [illegible] των τὰ πάθη. [illegible] σχειν ἢ δεῖ, [illegible] δὲ τῷ φυλακτικὸς εἶναι [illegible] ρητικὸς ταῖς κολάσεσι [illegible] καὶ γαστρίμαργοι καὶ [illegible] ἀπόλαυσιν ἔχειν τὴν δύναμιν [illegible] οὐ δεῖ δ' ἀγνοεῖν ὅτι ἔνια τῶν [illegible] πῶς λαμβάνειν, ἂν πως λαμβάνηται [illegible] οἷον μοιχὸς οὐ τῷ μᾶλλον ἢ δεῖ πρὸς τὰς [illegible] σιάζειν· οὐ γάρ ἐστιν· ἀλλὰ μοχθηρία τις [illegible] συνειλημμένον γὰρ τό τε πάθος λέγεται καὶ [illegible] εἶναι. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ ὕβρις. διὸ καὶ ἀμφισβητοῦσι, [illegible] γενέσθαι μὲν φάσκοντες, ἀλλ' οὐ μοιχεῦσαι· ἀγνοοῦντες γὰρ ἢ ἀναγκαζόμενοι· καὶ πατάξαι μέν, ἀλλ' οὐχ ὑβρίσαι. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τὰ ἄλλα τὰ τοιαῦτα.

Εἰλημμένων δὲ τούτων, μετὰ ταῦτα λεκτέον ὅτι ἐπειδὴ 4 δύο μέρη τῆς ψυχῆς, καὶ αἱ ἀρεταὶ κατὰ ταῦτα διῄρηνται, καὶ αἱ μὲν τοῦ λόγον ἔχοντος διανοητικαί, ὧν ἔργον ἀλήθεια, ἢ περὶ τοῦ πῶς ἔχει ἢ περὶ γενέσεως, αἱ δὲ τοῦ ἀλόγου, ἔχοντος δ' ὄρεξιν· οὐ γὰρ ὁτιοῦν μέρος ἔχει τῆς ψυχῆς ὄρεξιν, εἰ μεριστή ἐστιν. ἀνάγκη δὴ φαῦλον τὸ ἦθος καὶ σπουδαῖον εἶναι τῷ διώκειν καὶ φεύγειν ἡδονάς τινας καὶ λύπας. δῆλον δὲ τοῦτο ἐκ τῶν διαιρέσεων τῶν περὶ τὰ πάθη καὶ τὰς δυνάμεις καὶ τὰς ἕξεις· αἱ μὲν γὰρ δυνάμεις καὶ αἱ ἕξεις τῶν παθημάτων, τὰ δὲ πάθη λύπῃ καὶ ἡδονῇ διώρισται. ὥστε διά τε ταῦτα καὶ διὰ τὰς ἔμπροσθεν θέσεις συμβαίνει πᾶσαν ἠθικὴν ἀρετὴν περὶ ἡδονὰς εἶναι καὶ λύπας. πᾶσα γὰρ ψυχὴ ὑφ' οἵων πέφυκε γίνεσθαι χείρων καὶ βελτίων, πρὸς ταῦτα καὶ περὶ ταῦτά ἐστιν ἡ

5. ἀσώτεια P^b. ‖ 13. καὶ τὰ τοιαῦτα M^b. ‖ 15. μὲν om P^b. ‖ 17. καὶ ante θρασὺς om M^b. ‖ 19. ὅτ'] ὅπου M^b. ‖ καὶ ὁ ἀκόλαστος codices. ‖ 32. ἑαυτόν M^b. ‖ ἐλάττων M^b.

13. καὶ] καὶ ὁ M^bP^b. ‖ 14. πλήκτης — 15. ὀργῆς om P^b. ‖ 16. τὸ M^b. ‖ πρόσω P^b. ‖ 19. πῶς] προς P^b. ‖ πως] περ M^b. ‖ 8. ταῦτα] πάντα M^b. ‖ 29. ἔργον ἡ ἀλήθεια M^b. ‖ 31. τῆς om M^b. ‖ 36. αἱ om M^b. ‖ 39. πάσης γὰρ ψυχῆς M^b. ‖ πέφυκε — 0. βελτίων om P^b. ‖ 40. χεῖρον καὶ βέλτιον corr M^b.

ἡδονή. δι' ἡδονὰς δὲ καὶ λύπας φαύλους φαμὲν εἶναι, τῷ διώκειν καὶ φεύγειν ἢ ὡς μὴ δεῖ ἢ ἃς μὴ δεῖ. διὸ καὶ διορίζονται πάντες προχείρως ἀπάθειαν καὶ ἠρεμίαν περὶ ἡδονὰς καὶ λύπας εἶναι τὰς ἀρετάς, τὰς δὲ κακίας ἐκ τῶν ἐναντίων.

Ἐπεὶ δ' ὑπόκειται ἀρετὴ εἶναι ἡ τοιαύτη ἕξις ἀφ' ἧς πρακτικοὶ τῶν βελτίστων καὶ καθ' ἣν ἄριστα διάκεινται περὶ τὸ βέλτιστον, βέλτιστον δὲ καὶ ἄριστον τὸ κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον, τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ μέσον ὑπερβολῆς καὶ ἐλλείψεως τῆς πρὸς ἡμᾶς, ἀναγκαῖον ἂν εἴη τὴν ἠθικὴν ἀρετὴν καθ' αὐτὸν ἕκαστον μεσότητα εἶναι ἢ περὶ μέσ' ἄττα ἐν ἡδοναῖς καὶ λύπαις καὶ ἡδέσι καὶ λυπηροῖς. ἔσται δ' ἡ μεσότης ὁτὲ μὲν ἐν ἡδοναῖς (καὶ γὰρ ὑπερβολὴ καὶ ἔλλειψις), ὁτὲ δ' ἐν λύπαις, ὁτὲ δ' ἐν ἀμφοτέραις. ὁ γὰρ ὑπερβάλλων τῷ χαίρειν τῷ ἡδεῖ ὑπερβάλλει. καὶ ὁ τῷ λυπεῖσθαι τῷ ἐναντίῳ, καὶ ταῦτα ἢ ἁπλῶς ἢ πρός τινα ὅρον, οἷον ὅταν μὴ ὡς οἱ πολλοί· ὁ δ' ἀγαθὸς ὡς δεῖ. ἐπεὶ δ' ἐστί τις ἕξις ἀφ' ἧς τοιοῦτος ἔσται ὁ ἔχων αὐτὴν ὥστε τοῦ αὐτοῦ πράγματος οὗ μὲν ἀποδέχεσθαι τὴν ὑπερβολὴν οὗ δὲ τὴν ἔλλειψιν, ἀνάγκη, ὡς ταῦτ' ἀλλήλοις ἐναντία καὶ τῷ μέσῳ, οὕτω καὶ τὰς ἕξεις ἀλλήλαις ἐναντίας εἶναι καὶ τῇ ἀρετῇ. συμβαίνει μέντοι τὰς ἀντιθέσεις ἔνθα μὲν φανερωτέρας εἶναι πάσας, ἔνθα δὲ τὰς ἐπὶ τὴν ὑπερβολήν, ἐνιαχοῦ δὲ τὰς ἐπὶ τὴν ἔλλειψιν. αἴτιον δὲ τῆς ἐναντιώσεως, ὅτι οὐκ ἀεὶ ἐπὶ ταὐτὰ τῆς ἀνισότητος ἢ ὁμοιότητος πρὸς τὸ μέσον, ἀλλ' ὁτὲ μὲν θᾶττον ἂν μεταβαίη ἀπὸ τῆς ὑπερβολῆς ἐπὶ τὴν μέσην ἕξιν, ὁτὲ δ' ἀπὸ τῆς ἐλλείψεως, ἧς πλέον ἀπέχων οὗτος δοκεῖ ἐναντιώτερος εἶναι, οἷον καὶ περὶ τὸ σῶμα ἐν μὲν τοῖς πόνοις ὑγιεινότερον ἡ ὑπερβολὴ τῆς ἐλλείψεως καὶ ἐγγύτερον τοῦ μέσου, ἐν δὲ τῇ τροφῇ ἡ ἔλλειψις ὑπερβολῆς. ὥστε καὶ αἱ προαιρετικαὶ ἕξεις αἱ φιλογυμναστικαὶ φιλοϋγιεῖς μᾶλλον ἔσονται καθ' ἑκατέραν τὴν αἵρεσιν, ἔνθα μὲν οἱ πολυπονώτεροι, ἔνθα δ' οἱ ὑποσιτικώτεροι, καὶ ἐναντίος τῷ μετρίῳ καὶ τῷ ὡς ὁ λόγος ἔνθα μὲν ὁ ἄπονος καὶ οὐκ ἄμφω, ἔνθα δὲ καὶ ὁ ἀπολαυστικὸς καὶ οὐχ ὁ πεινητικός. συμβαίνει δὲ τοῦτο, διότι ἡ φύσις εὐθὺς οὐ πρὸς ἅπαντα ὁμοίως ἀφέστηκε τοῦ μέσου, ἀλλ' ἧττον μὲν φιλόπονοί ἐσμεν, μᾶλλον δ' ἀπολαυστικοί. ὁμοίως δὲ ταῦτ' ἔχει καὶ περὶ ψυχῆς. ἐναντίαν δὲ τίθεμεν τὴν ἕξιν ἐφ' ἥν τε ἁμαρτάνομεν μᾶλλον καὶ ἐφ' ἣν οἱ πολλοί. ἡ δ' ἑτέρα ὥσπερ οὐκ οὖσα λανθάνει· διὰ γὰρ τὸ ὀλίγον ἀναίσθητός ἐστιν. οἷον ὀργὴν πραότητι καὶ τὸν ὀργίλον τῷ πράῳ. καίτοι ἐστὶν ὑπερβολὴ καὶ ἐπὶ τῷ [illegible] καὶ τῷ καταλλακτικὸν εἶναι καὶ μὴ ὀργίζεσθαι [illegible]μενον. ἀλλ' ὀλίγοι οἱ τοιοῦτοι, ἐπ' ἐκεῖνο δὲ πάντες [illegible] μᾶλλον· διὸ καὶ οὐ κολακικὸν ὁ θυμός. ἐπεὶ δ' [illegible] ἡ διαλογὴ τῶν ἕξεων καθ' ἕκαστα τὰ πάθη, καὶ αἱ [illegible]βολαὶ καὶ ἐλλείψεις, καὶ τῶν ἐναντίων ἕξεων καθ' ἃς [illegible] κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον (τίς δ' ὁ ὀρθὸς λόγος, καὶ πρὸς [illegible] δεῖ ὅρον ἀποβλέποντας λέγειν τὸ μέσον, ὕστερον ἐπισκεπτ[illegible] φανερὸν ὅτι πᾶσαι αἱ ἠθικαὶ ἀρεταὶ καὶ κακίαι περὶ ἡ[illegible] καὶ λυπῶν ὑπερβολὰς καὶ ἐλλείψεις εἰσί, καὶ ἡδονα[illegible]λῖπαι ἀπὸ τῶν εἰρημένων ἕξεων καὶ παθημάτων γίν[illegible] ἀλλὰ μὴν ἥ γε βελτίστη ἕξις ἡ περὶ ἕκαστα μέση ἐστ[illegible]λον τοίνυν ὅτι αἱ ἀρεταὶ ἢ πᾶσαι ἢ τούτων τινὲς ἔσοντ[illegible] μεσοτήτων.

Λάβωμεν οὖν ἄλλην ἀρχὴν τῆς ἐπιούσης σκέψεως [illegible] δὴ πᾶσαι μὲν αἱ οὐσίαι κατὰ φύσιν τινὲς ἀρχαί, [illegible] ἑκάστη πολλὰ δύναται τοιαῦτα γεννᾶν, οἷον ἄνθρωπ[illegible]θρώπους καὶ ζῷον ὂν ὅλως ζῷα καὶ φυτὸν φυτά. [illegible] τούτοις ὅ γ' ἄνθρωπος καὶ πράξεών τινών ἐστιν ἀρχὴ μόν[illegible] ζῴων· τῶν γὰρ ἄλλων οὐθὲν εἴποιμεν ἂν πράττειν. [illegible] ἀρχῶν ὅσαι τοιαῦται, ὅθεν πρῶτον αἱ κινήσεις, κύρια[illegible]γονται, μάλιστα δὲ δικαίως ἀφ' ὧν μὴ ἐνδέχεται ἄλλ[illegible] ἣν ἴσως ὁ θεὸς ἄρχει. ἐν δὲ ταῖς ἀκινήτοις ἀρχαῖς, [illegible] ταῖς μαθηματικαῖς, οὐκ ἔστι τὸ κύριον, καίτοι λέγετ[illegible] καθ' ὁμοιότητα· καὶ γὰρ ἐνταῦθα [illegible]μένης τῆς ὑπ[illegible] πάντα μάλιστ' ἂν τὰ δεικνύμενα [illegible]βάλλει, αὐτ[illegible] αὐτὰ οὐ μεταβάλλει ἀναιρουμένου θατέρου ὑπὸ θατέρου, [illegible] τῷ τὴν ὑπόθεσιν ἀνελεῖν καὶ δι' ἐκείνης δεῖξαι. ὁ δ' [illegible]πος ἀρχὴ κινήσεώς τινος· ἡ γὰρ πρᾶξις κίνησις. [illegible] ὥσπερ ἐν τοῖς ἄλλοις ἡ ἀρχὴ αἰτία ἐστὶ τῶν δι' αὐτὴν [illegible] ἢ γινομένων, δεῖ νοῆσαι καθάπερ ἐπὶ τῶν ἀποδείξε[illegible] γὰρ ἔχοντος τοῦ τριγώνου δύο ὀρθὰς ἀνάγκη τὸ τετρά[illegible] ἔχειν τέτταρας ὀρθάς, φανερὸν ὡς αἴτιον τούτου τὸ δύ[illegible] ἔχειν τὸ τρίγωνον. εἰ δέ γε μεταβάλλοι τὸ τρίγωνον, [illegible] καὶ τὸ τετράγωνον μεταβάλλειν, οἷον εἰ τρεῖς, ἕξ, εἰ [illegible]ταρες, ὀκτώ. κἂν εἰ μὴ μεταβάλλοι, τοιοῦτον δ' ἐστί, [illegible] τοιοῦτον ἀναγκαῖον εἶναι. δῆλον δ' ὃ ἐπιχειροῦμεν [illegible]καῖον, ἐκ τῶν ἀναλυτικῶν· νῦν δ' οὔτε μὴ λέγειν [illegible] ἀκριβῶς οἷόν τε, πλὴν τοσοῦτον. εἰ γὰρ μηθὲν ἄλλο [illegible] τοῦ τὸ τρίγωνον οὕτως ἔχειν, ἀρχή τις ἂν εἴη τοῦτο καὶ [illegible] τῶν ὑστέρων. ὥστ' εἴπερ ἐστὶν ἔνια τῶν ὄντων ἐνδεχόμεν[illegible]τίως ἔχειν, ἀνάγκη καὶ τὰς ἀρχὰς αὐτῶν εἶναι τοια[illegible]

1. εἶναί φαμεν P^b. ‖ 19. μὲν] μὲν οὖν P^b. ‖ 28. ἀπέχει P^b. ‖ 34. ἐναντίως M^b. ‖ 38. μὲν om P^b. ‖ 39. ἐναντία codices
2. μὴ om M^b. ‖ 10. ὑπερβολαὶ M^b. ‖ 19. ὁ γάμος P^b. ‖ 32. ἔχων τὸ P^b. ‖ 38. οὔτε λέγειν om M^bP^b. ‖ 41. [illegible] P^b.

ὶφ τῶν ἐξ ἀνάγκης ἀναγκαῖον τὸ συμβαῖνόν ἐστι, τὰ ι ἐντεῦθεν ἐνδέχεται γενέσθαι τἀναντία, καὶ ὃ ἐφ' ; ἐστὶ τοῖς ἀνθρώποις, πολλὰ τῶν τοιύτων, καὶ ἀρχαὶ οιύτων εἰσὶν αὐτοί. ὥςε ὅσων πράξεων ὁ ἄνθρωπός ἐςιν καὶ κύριος, φανερὸν ὅτι ἐνδέχεται καὶ γίνεσθαι καὶ καὶ ὅτι ἐφ' αὐτῷ ταῦτ' ἐστὶ γίνεσθαι καὶ μή, ὧν γε ; ἐςι τοῦ εἶναι καὶ τῦ μὴ εἶναι. ὅσα δ' ἐφ' αὐτῷ ἐςὶ ἢ μὴ ποιεῖν, αἴτιος τύτων ὗτός ἐςιν· καὶ ὅσων αἴτιος, ιὐτῷ. ἐπεὶ δ' ἥ τε ἀρετὴ καὶ ἡ κακία καὶ τὰ ἀπ' , ἔργα τὰ μὲν ἐπαινετὰ τὰ δὲ ψεκτά (ψέγεται γὰρ παινεῖται οὐ διὰ τὰ ἐξ ἀνάγκης ἢ τύχης ἢ φύσεως χοντα, ἀλλ' ὅσων αὐτοὶ αἴτιοί ἐσμεν· ὅσων γὰρ ἄλλος , ἐκεῖνος καὶ τὸν ψόγον καὶ τὸν ἔπαινον ἔχει), δῆλον λὶ ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ κακία περὶ ταῦτ' ἐστὶν ὧν αὐτὸς καὶ ἀρχὴ πράξεων. ληπτέον ἄρα ποίων αὐτὸς αἴτιος ιρχὴ πράξεων. πάντες μὲν δὴ ὁμολογῦμεν, ὅσα μὲν ι καὶ κατὰ προαίρεσιν τὴν ἑκάςυ, ἐκεῖνον αἴτιον εἶναι, ' ἀκύσια, ὐκ αὐτὸν αἴτιον. πάντα δ' ὅσα προελόμε- καὶ ἑκὼν δῆλον ὅτι. δῆλον τοίνυν ὅτι ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ ι τῶν ἑκυσίων ἂν εἴησαν.

Ληπτέον ἄρα τί τὸ ἑκούσιον καὶ τί τὸ ἀκύσιον, καὶ τί ἡ προαίρεσις, ἐπειδὴ ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ κακία ὁρίζεται τύ- πρῶτον σκεπτέον τὸ ἑκύσιον καὶ τὸ ἀκύσιον. τριῶν δὴ ἕν τι δόξειεν εἶναι, ἤτοι κατ' ὄρεξιν ἢ κατὰ προαίρε- κατὰ διάνοιαν, τὸ μὲν ἑκύσιον κατὰ τύτων τι, τὸ δ' ον παρὰ τούτων τι. ἀλλὰ μὴν ἡ ὄρεξις εἰς τρία διαι- , εἰς βούλησιν καὶ θυμὸν καὶ ἐπιθυμίαν· ὥστε ταῦτα τέον, καὶ πρῶτον κατ' ἐπιθυμίαν. δόξειε δ' ἂν πᾶν τὸ ἐπιθυμίαν ἑκούσιον εἶναι. τὸ γὰρ ἀκούσιον πᾶν δοκεῖ βίαιον, τὸ δὲ βίαιον λυπηρόν, καὶ πᾶν ὃ ἀναγκαζό- ποιοῦσιν ἢ πάσχουσιν, ὥσπερ καὶ Εὔηνός φησι "πᾶν ἀναγκαῖον πρᾶγμ' ἀνιαρὸν ἔφυ." ὥστ' εἴ τι λυπηρόν, ι, καὶ εἰ βίαιον, λυπηρόν. τὸ δὲ παρὰ τὴν ἐπιθυμίαν λυπηρόν (ἡ γὰρ ἐπιθυμία τοῦ ἡδέος), ὥστε βίαιον καὶ ον. τὸ ἄρα κατ' ἐπιθυμίαν ἑκύσιον· ἐναντία γὰρ ταῦτ' λοις. ἔτι ἡ μοχθηρία ἀδικώτερον πᾶσα ποιεῖ, ἡ δ' τία μοχθηρία δοκεῖ εἶναι, ὁ δ' ἀκρατὴς ὁ κατὰ τὴν μίαν παρὰ τὸν λογισμὸν οἷος πράττειν, ἀκρατεύεται αν ἐνεργῇ κατ' αὐτήν, τὸ δ' ἀδικεῖν ἑκούσιον, ὥσθ' ὁ ἀκρατὴς ἀδικήσει τῷ πράττειν κατ' ἐπιθυμίαν· ἑκὼν ἄρα πράξει, καὶ ἑκύσιον τὸ κατ' ἐπιθυμίαν· καὶ γὰρ ἄτοπον εἰ δικαιότεροι ἔσονται οἱ ἀκρατεῖς γινόμενοι. ἐκ μὲν τοίνυν τούτων δόξειεν ἂν τὸ κατ' ἐπιθυμίαν ἑκούσιον εἶναι, ἐκ δὲ τῶνδε τὐναντίον. ἅπαν γὰρ ὃ ἑκών τις πράττει, βυλόμενος πράττει, καὶ ὃ βούλεται, ἑκών. βύλεται δ' οὐθεὶς ὃ οἴεται εἶναι κακόν. ἀλλὰ μὴν ὁ ἀκρατευόμενος οὐχ ἃ βούλεται ποιεῖ· τὸ γὰρ παρ' ὃ οἴεται βέλτιςον εἶναι πράττειν δι' ἐπιθυμίαν ἀκρατεύεσθαί ἐςιν. ὥςε ἅμα συμβήσεται τὸν αὐτὸν ἑκόντα καὶ ἄκοντα πράττειν· τοῦτο δ' ἀδύνατον. ἔτι δ' ὁ ἐγκρατὴς δικαιοπραγήσει, καὶ μᾶλλον τῆς ἀκρασίας· ἡ γὰρ ἐγκράτεια ἀρετή, ἡ δ' ἀρετὴ δικαιοτέρυς ποιεῖ. ἐγκρατεύεται δ' ὅταν πράττῃ παρὰ τὴν ἐπιθυμίαν κατὰ τὸν λογισμόν. ὥς' εἰ τὸ μὲν δικαιοπραγεῖν ἑκύσιον, ὥσπερ καὶ τὸ ἀδικεῖν (ἄμφω γὰρ δοκεῖ ταῦτα ἑκύσια εἶναι, καὶ ἀνάγκη, εἰ θάτερον ἑκύσιον, καὶ θάτερον), τὸ δὲ παρὰ τὴν ἐπιθυμίαν ἀκύσιον, ἅμα ἄρα ὁ αὐτὸς τὸ αὐτὸ πράξει ἑκὼν καὶ ἄκων. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ περὶ θυμῦ· ἀκρασία γὰρ καὶ ἐγκράτεια καὶ θυμοῦ δοκεῖ εἶναι, ὥσπερ καὶ ἐπιθυμίας, καὶ τὸ παρὰ τὸν θυμὸν λυπηρόν, καὶ βίαιον ἡ κάθεξις, ὥστ' εἰ τὸ βίαιον ἀκούσιον, τὸ κατὰ τὸν θυμὸν ἑκούσιον ἂν εἴη πᾶν. ἔοικε δὲ καὶ Ἡράκλειτος λέγειν εἰς τὴν ἰσχὺν τοῦ θυμοῦ βλέψας ὅτι λυπηρὰ ἡ κώλυσις αὐτῦ· "χαλεπὸν γάρ" φησι "θυμῷ μάχεσθαι· ψυχῆς γὰρ ὠνεῖται." εἰ δ' ἀδύνατον τὸ αὐτὸ ἑκόντα καὶ ἄκοντα πράττειν ἅμα τὸ κατὰ τὸ αὐτὸ τῦ πράγματος, μᾶλλον ἑκύσιον τὸ κατὰ βύλησιν τῦ κατ' ἐπιθυμίαν καὶ θυμόν. τεκμήριον δέ· πολλὰ γὰρ πράττομεν ἑκόντες ἄνευ ὀργῆς καὶ ἐπιθυμίας. λείπεται ἄρα, εἰ τὸ βυλόμενον καὶ ἑκύσιον ταὐτό, σκέψασθαι· φαίνεται δὲ καὶ τῦτο ἀδύνατον. ὑπόκειται γὰρ ἡμῖν καὶ δοκεῖ ἡ μοχθηρία ἀδικωτέρους ποιεῖν, ἡ δ' ἀκρασία μοχθηρία τις φαίνεται. συμβήσεται δὲ τὐναντίον· βύλεται μὲν γὰρ οὐθεὶς ἃ οἴεται εἶναι κακά, πράττει δ' ὅταν γίνηται ἀκρατής· εἰ ὖν τὸ μὲν ἀδικεῖν ἑκύσιον, τὸ δ' ἑκύσιον τὸ κατὰ βύλησιν, ὅταν ἀκρατὴς γένηται, οὐκέτι ἀδικήσει, ἀλλ' ἔσται δικαιότερος ἢ πρὶν γενέσθαι ἀκρατής. τῦτο δ' ἀδύνατον. ὅτι μὲν τοίνυν ὐκ ἔςι τὸ ἑκούσιον τὸ κατὰ ὄρεξιν πράττειν, οὐδ' ἀκύσιον τὸ παρὰ τὴν ὄρεξιν, φανερόν. ὅτι δ' ὐδὲ κατὰ προαίρεσιν, πάλιν ἐκ b τῶνδε δῆλον. τὸ μὲν γὰρ κατὰ βούλησιν ὡς οὐκ ἀκύσιον,

ι. τῶν τοιύτων om M^b. ‖ 4. αὐταί P^b. ‖ 14. καὶ post ὅτι om P^b. ‖ 17. καὶ — 18. ἀκύσια om P^b. ‖ 19. δῆλον ὅτι om M^b. ‖ om P^b. ‖ ὅτι] ὅτι καὶ M^b. ‖ 21. καὶ τί τὸ ἀκύσιον om M^b. ‖ 22. ἐπειδε $M^b P^b$. ‖ 23. καὶ τὸ ἀκύσιον om P^b. ‖ δὲ P^b. ‖ 25. — 26. τι om M^b. ‖ 33. εἰ μὴ βίαιον P^b. ‖ τὸ — 34. λυπηρόν om P^b. ‖ 38. ἀκρατεύεσθαι M^b.

. πράττειν om M^b. ‖ 3. εἰ om M^b. ‖ γενόμενοι M^b. ‖ 4. ἂν] δ' ἂν P^b. ‖ 5. βυλόμενος πράττει om P^b. ‖ 6. ἑκών] ἑκὼν βύ- M^b. ‖ 11. ἀκρατὴς P^b. ‖ 17. ἑκύσιον codices. ‖ 20. βίαιος P^b. ‖ 23. βλέψαι M^b. ‖ φασὶ M^b. ‖ 25. αὐτὸ ἑκόντα] αὐτὸν ἑκόντα ‖ 36. γενέσθαι] γε M^b.

ἀπεδείχθη, ἀλλὰ μᾶλλον πᾶν ὃ βούλεται καὶ ἑκούσιον. ἀλλ' ὅτι καὶ μὴ βϑλόμενον ἐνδέχεται πράττειν ἑκόντα, τϑτο δέδεικται μόνον. πολλὰ δὲ βϑλόμενοι πράττομεν ἐξαίφνης, προαιρεῖται δ' οὐδεὶς οὐδὲν ἐξαίφνης. εἰ δὲ ἀνάγκη μὲν ἦν τριῶν τούτων ἕν τι εἶναι τὸ ἑκούσιον, ἢ κατ' ὄρεξιν ἢ κατὰ προαίρεσιν ἢ κατὰ διάνοιαν, τϑτων δὲ τὰ δύο μή ἐςι, λείπεται ἐν τῷ διανοϑμενόν πως πράττειν εἶναι τὸ ἑκϑσιον. ἔτι δὲ μικρὸν προαγαγόντες τὸν λόγον, ἐπιθῶμεν τέλος τῷ περὶ τοῦ ἑκϑσίϑ καὶ ἀκϑσίϑ διορισμῷ. δοκεῖ γὰρ τὸ βίᾳ καὶ μὴ βίᾳ τι ποιεῖν οἰκεῖα τοῖς εἰρημένοις εἶναι· τό τε γὰρ βίαιον ἀκϑσιον, καὶ τὸ ἀκϑσιον πᾶν βίαιον εἶναι φαμέν. ὥςε περὶ τϑ βίᾳ σκεπτέον πρῶτον, τί ἐςι καὶ πῶς ἔχει πρὸς τὸ ἑκϑσιον καὶ ἀκϑσιον. δοκεῖ δὴ τὸ βίαιον καὶ τὸ ἀναγκαῖον ἀντικεῖσθαι, καὶ ἡ βία καὶ ἡ ἀνάγκη, τῷ ἑκϑσίῳ καὶ τῇ πειθοῖ ἐπὶ τῶν πραττομένων. καθόλου δὲ τὸ βίαιον καὶ τὴν ἀνάγκην καὶ ἐπὶ τῶν ἀψύχων λέγομεν· καὶ γὰρ τὸν λίθον ἄνω καὶ τὸ πῦρ κάτω βίᾳ καὶ ἀναγκαζόμενα φέρεσθαι φαμέν. τϑτο δ' ὅταν κατὰ τὴν φύσει καὶ καθ' αὑτὰ ὁρμὴν φέρηται, ϑ βίᾳ, ϑ μὴν ϑδ' ἑκϑσια λέγεται, ἀλλ' ἀνώνυμος ἡ ἀντίθεσις. ὅταν δὲ παρὰ ταύτην, βίᾳ φαμέν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ ἐμψύχων καὶ ἐπὶ τῶν ζῴων ὁρῶμεν βίᾳ πολλὰ καὶ πάσχοντα καὶ ποιϑντα, ὅταν παρὰ τὴν ἐν αὐτῷ ὁρμὴν ἔξωθέν τι κινῇ. ἐν μὲν τοῖς ἀψύχοις ἁπλῆ ἡ ἀρχή, ἐν δὲ τοῖς ἐμψύχοις πλεονάζει· ϑ γὰρ ἀεὶ ἡ ὄρεξις καὶ ὁ λόγος συμφωνεῖ. ὥς' ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων ζῴων ἁπλϑν τὸ βίαιον, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἀψύχων· οὐ γὰρ ἔχει λόγον καὶ ὄρεξιν ἐναντίαν, ἀλλὰ τῇ ὀρέξει ζῇ. ἐν δ' ἀνθρώπῳ ἔνεςιν ἄμφω, καὶ ἔν τινι ἡλικίᾳ, ᾗ καὶ τὸ πράττειν ἀποδίδομεν· οὐ γὰρ φαμεν τὸ παιδίον πράττειν, οὐδὲ τὸ θηρίον, ἀλλ' ὅταν ἤδη διὰ λογισμὸν πράττοντα. δοκεῖ δὴ τὸ βίαιον ἅπαν λυπηρὸν εἶναι, καὶ οὐθεὶς βίᾳ μὲν ποιεῖ, χαίρων δέ. διὸ περὶ τὸν ἐγκρατῆ καὶ τὸν ἀκρατῆ πλείςη ἀμφισβήτησίς ἐςιν· ἐναντίας γὰρ ὁρμὰς ἔχων αὐτὸς ἕκαστος αὑτῷ πράττει, ὥσθ' ὅ τ' ἐγκρατὴς βίᾳ, φασίν, ἀφέλκει αὑτὸν ἀπὸ τῶν ἡδέων ἐπιθυμῶν (ἀλγεῖ γὰρ ἀφέλκων πρὸς ἀντιτείνϑσαν τὴν ὄρεξιν), ὅ τ' ἀκρατὴς βίᾳ παρὰ τὸν λογισμόν. ἧττον δὲ δοκεῖ λυπεῖσθαι· ἡ γὰρ ἐπιθυμία τοῦ ἡδέος, ᾗ ἀκολϑθεῖ χαίρων, ὥσθ' ὁ ἀκρατὴς μᾶλλον ἑκὼν καὶ ϑ βίᾳ, ὅτι ϑ λυπηρῶς. ἡ δὲ πειθὼ τῇ βίᾳ καὶ ἀνάγκῃ ἀντιτίθεται. ὁ δ' ἐγκρατὴς

ἐφ' ἃ πέπεισαι ἄγει, καὶ πορεύεται οὐ βίᾳ ἀλλ' ἑκών [illegible] δ' ἐπιθυμία οὐ πείσασα ἄγει· οὐ γὰρ μετέχει λόγου. μὲν οὖν δοκϑσιν ϑτοι μόνοι βίᾳ καὶ ἄκοντες ποιεῖν, καὶ τίν' αἰτίαν, ὅτι καθ' ὁμοιότητά τινα τοῦ βίᾳ, καθ' [illegible] ἐπὶ τῶν ἀψύχων λέγομεν, εἴρηται. οὐ μὴν ἀλλ' ε[illegible] προσθῇ τὸ ἐν τῷ διορισμῷ προσκείμενον κἀκεῖ, λύετα[illegible] λεχθέν. ὅταν μὲν γάρ τι τῶν ἔξωθεν παρὰ τὴν ἐ[illegible] ὁρμὴν κινῇ ἢ ἠρεμίζῃ, βίᾳ φαμέν, ὅταν δὲ μή, οὐ βίᾳ [illegible] δὲ τῷ ἐγκρατεῖ καὶ ἀκρατεῖ ἡ καθ' αὑτὸν ὁρμὴ ἐνοῦσα [illegible] ἄμφω γὰρ ἔχει. ὥς' οὐ βίᾳ οὐδέτερος ἀλλ' ἑκὼν [illegible] ταῦτα πράττοι ἄν, οὐδ' ἀναγκαζόμενος. τὴν γὰρ ἔξ[illegible] ἀρχήν, τὴν παρὰ τὴν ὁρμὴν ἢ ἐμποδίζουσαν ἢ κιν[illegible] ἀνάγκην λέγομεν, ὥσπερ εἴ τις λαβὼν τὴν χεῖρα τύπ[illegible] τινὰ ἀντιτείνοντος καὶ τῷ βϑλεσθαι καὶ τῷ ἐπιθυμεῖ[illegible] δ' ἔσωθεν ἡ ἀρχή, ϑ βίᾳ, ἐπεὶ καὶ ἡδονὴ καὶ λύπη ἐ[illegible] φοτέροις ἔνεςιν. καὶ γὰρ ὁ ἐγκρατευόμενος λυπεῖται [illegible] τὴν ἐπιθυμίαν πράττων ἤδη, καὶ χαίρει τὴν ἀπ' ἐλ[illegible] ἡδονήν, ὅτι ὕστερον ὠφεληθήσεται, ἢ καὶ ἤδη ὠφελ[illegible] ὑγιαίνων· καὶ ὁ ἀκρατὴς χαίρει μὲν τυγχάνων ἀκρατ[illegible] μενος οὗ ἐπιθυμεῖ, λυπεῖται δὲ τὴν ἀπ' ἐλπίδος λύπ[illegible] οἴεται γὰρ κακὸν πράττειν. ὥστε τὸ μὲν βίᾳ ἑκάτ[illegible] φάναι ποιεῖν ἔχει λόγον, καὶ διὰ τὴν ὄρεξιν καὶ δι[illegible] λογισμὸν ἑκάτερον ἄκοντα ποτὲ πράττειν· κεχωρισμένα [illegible] ὄντα ἑκάτερα ἐκκρουέται ὑπ' ἀλλήλων. ὅθεν καὶ ἐπ[illegible] ὅλην μεταφέρϑσι ψυχήν, ὅτι τῶν ἐν ψυχῇ τι τοιοῦτο [illegible] σιν. ἐπὶ μὲν οὖν τῶν μορίων ἐνδέχεται τοῦτο λέγειν· [illegible] ὅλη ἑκϑσα ψυχὴ καὶ τϑ ἀκρατϑς καὶ τϑ ἐγκρατϑς πρ[illegible] βίᾳ δ' οὐδέτερος, ἀλλὰ τῶν ἐν ἐκείνοις τι, ἐπεὶ καὶ φ[illegible] ἀμφότερα ἔχομεν. καὶ γὰρ ὁ λόγος φύσει ἄρχω[illegible] ἐωμένης τῆς γενέσεως καὶ μὴ πηρωθείσης ἐνέςαι, καὶ ἡ [illegible] θυμία, ὅτι εὐθὺς ἐκ γενετῆς ἀκολϑθεῖ καὶ ἔνεςιν. σχ[illegible] τϑτοις δυσὶ τὸ φύσει διορίζομεν, τῷ τε ὅσα εὐθὺς γι[illegible] νοις ἀκολϑθεῖ πᾶσι, καὶ ὅσα ἐωμένης τῆς γενέσεως [illegible] ρεῖν γίνεται ἡμῖν, οἷον πολιὰ καὶ γῆρας καὶ τἆλλα [illegible] τοιαῦτα. ὥςε μὴ κατὰ φύσιν ἑκάτερος πράττει, ἁπλ[illegible] κατὰ φύσιν ἑκάτερος, οὐ τὴν αὐτήν. αἱ μὲν οὖν π[illegible] ἐγκρατῆ καὶ ἀκρατῆ ἀπορίαι, περὶ τϑ βίᾳ πράττειν [illegible] φοτέρους ἢ τὸν ἕτερον, ὥστε ἢ μὴ ἑκόντας ἢ ἅμα [illegible] ἄκοντας, εἰ δὲ τὸ βίᾳ ἑκούσιον, ἅμα ἑκόντας καὶ ἄκο[illegible]

2. μὴ om M^b. ‖ 4. προαιρεῖται — ἐξαίφνης om P^b. ‖ 11. ἀκϑσιον καὶ — βίαιον om P^b. ‖ 15. δὲ] γὰρ M^b. ‖ 17. [illegible]τον M^b. ‖ 18. φύσιν M^b. ‖ 23. τις P^b. ‖ 24. καὶ] ὡς M^b. ‖ 28. πραττόμενον M^b. ‖ 31. χαίρων δέ om P^b. ‖ 34. τ' om P^b. ‖ 35. ἐπιθυμιῶν codices. ‖ τὴν om M^b. ‖ 38. ϑ alterum om P^b. ‖ ἡ] ϑ M^b. ἡ — b 1. ἑκών om P^b.

5. τι M^b. ‖ 6. ἐν αὐτῷ διορισμῷ προκείμενον M^b. ‖ 9. ἀκρατεῖ καὶ ἐγκρατεῖ P^b. ‖ 13. τύπτει M^b. ‖ 14. καὶ τῷ βϑλεσθαι] [illegible] βϑλεσθαι M^b. ‖ 17. ἀπ' om P^b. ‖ 28. ἐν om M^b. ‖ 29. ὅτι M^b. ‖ 30. ἐρρωμένης corr M^b. ‖ 37. ἀκρατῆ καὶ ἐγκρατῆ P^b. ‖ [illegible] ἢ μὴ] εἰ μὴ M^b. ‖ 39. pro δὲ locum vacuum P^b.

ττειν· σχεδὸν δὲ ἐκ τῶν εἰρημένων δῆλον ἡμῖν ὡς ἀπαν-ον. λέγονται δὲ κατ' ἄλλον τρόπον βίᾳ καὶ ἀναγκα-τες πρᾶξαι, οὐ διαφωνοῦντος τȣ λόγȣ καὶ τῆς ὀρέξεως, πράττωσιν ὃ καὶ λυπηρὸν καὶ φαῦλον ὑπολαμβάνȣ- ἀλλ' ἂν μὴ τȣτο πράττωσι, πληγαὶ ἢ δεσμοὶ ἢ θάνα-ωσιν. ταῦτα γάρ φασιν ἀναγκασθέντες πρᾶξαι. ἢ ȣ, ὰ πάντες ἑκόντες ποιοῦσιν αὐτὸ τοῦτο· ἔξεστι γὰρ μὴ ν, ἀλλ' ἐκεῖνο ὑπομεῖναι τὸ πάθος. ἔτι ἴσως τȣτων τὰ φαίη τις ἂν τὰ δ' οὔ. ὅσα μὲν γὰρ ἐφ' αὐτῷ τῶν ίτων μὴ ὑπάρξαι ἢ ὑπάρξαι δεῖ, ὅσα πράττει ἃ μὴ λεται, ἑκὼν πράττει καὶ οὐ βίᾳ· ὅσα δὲ μὴ ἐφ' αὐτῷ τοιούτων, βίᾳ πῶς, ȣ μέντοι γ' ἁπλῶς, ὅτι οὐκ αὐτὸ προαιρεῖται ὃ πράττει, ἀλλ' ȣ ἕνεκα, ἐπεὶ καὶ ἐν τȣ-ἐςί τις διαφορά. εἰ γὰρ ἵνα μὴ λάβῃ ψηλαφῶν ἀπο-ῃ, γελοῖος ἂν εἴη εἰ λέγοι ὅτι βίᾳ καὶ ἀναγκαζόμενος. ὰ δεῖ μεῖζον κακὸν καὶ λυπηρότερον εἶναι, ὃ πείσεται ποιήσας. ȣτω γὰρ ἀναγκαζόμενος καὶ μὴ βίᾳ πράξει, φύσει, ὅταν κακὸν ἀγαθȣ ἕνεκα ἢ μείζονος κακȣ ἀπο-ιως πράττῃ, καὶ ἄκων γε· ȣ γὰρ ἐφ' αὐτῷ ταῦτα. διὸ τὸν ἔρωτα πολλοὶ ἀκȣσιον τιθέασιν, καὶ θυμȣς ἐνίȣς καὶ φυσικά, ὅτι ἰσχυρὰ καὶ ὑπὲρ τὴν φύσιν. καὶ συγγνώ-ἔχομεν ὡς πεφυκότα βιάζεσθαι τὴν φύσιν. καὶ μᾶλ-ἂν δόξειε βίᾳ καὶ ἄκων πράττειν, ἵνα μὴ ἀλγῇ ἰσχυ-ἢ ἵνα μὴ ἠρέμα, καὶ ὅλως ἵνα μὴ ἀλγῇ ἢ ἵνα ῃ. τὸ γὰρ ἐφ' αὐτῷ, εἰς ὃ ἀνάγεται ὅλον, τȣτ' ἐςὶν αὐτȣ φύσις οἵα τε φέρειν· ὃ δὲ μὴ οἵα τε, μηδ' ἐστὶ ἐκείνȣ φύσει ὀρέξεως ἢ λογισμȣ, ȣκ ἐφ' αὐτῷ. διὸ καὶ ἐνθουσιῶντας καὶ προλέγοντας, καίπερ διανοίας ἔργον ιτας, ὅμως ȣ φαμεν ἐφ' αὐτοῖς εἶναι, ȣτ' εἰπεῖν ἃ εἶπον, πρᾶξαι ἃ ἔπραξαν. ἀλλὰ μὴν ȣδὲ δι' ἐπιθυμίαν· ὥςε διάνοιαί τινες καὶ πάθη οὐκ ἐφ' ἡμῖν εἰσίν, ἢ πράξεις ατὰ τὰς τοιαύτας διανοίας καὶ λογισμȣς, ἀλλ' ὥσπερ ίλαος ἔφη εἶναί τινας λόγους κρείττȣς ἡμῶν. ὥς' εἰ τὸ ιον καὶ ἀκȣσιον καὶ πρὸς τὸ βίᾳ ἔδει σκέψασθαι, τȣτο ȣτω διῃρήσθω· οἱ γὰρ μάλις' ἐμποδίζοντες τὸ ἑκȣσιον βίᾳ πράττοντες, ἀλλ' ἑκόντες. ἐπεὶ δὲ τȣτ' ἔχει τέλος, ȣτε τῇ ὀρέξει ȣτε τῇ προαιρέσει τὸ ἑκȣσιον ὥρισαι, λοι-πὸν δὴ [illegible] τὸ κατὰ [illegible] τὸ ἑκȣσιον τῷ ἀκȣσίῳ [illegible] ἐνίοτε γὰρ εἰδὲ [illegible] ἵνα σώσῃ, ὥσπερ αἱ Πελιάδες [illegible] ὡς φίλτρον καὶ [illegible] ὃν καὶ ᾧ καὶ ὅ, δι' ἄγνοιαν, [illegible] δι' ἄγνοιαν, καὶ ὃ καὶ ᾧ καὶ [illegible] ἑκȣσιον. ὅσα μὲν ȣν ἐφ' ἑαυτῷ [illegible] ἀγνοῶν καὶ δι' αὐτόν, ἑκȣσια ταῦτ' ἀνάγκη εἶναι [illegible] ἑκȣσιον τȣτ' ἐςίν· ὅσα δ' ἀγνοῶν καὶ διὰ τὸ ἀγνοεῖν, [illegible] ἐπεὶ δὲ τὸ ἐπίςασθαι καὶ τὸ εἰδέναι διττόν, ἓν μὲν τὸ ἔχειν, ἓν δὲ τὸ χρῆσθαι τῇ ἐπιςήμῃ, ὁ ἔχων μὴ χρώμενος δὲ ἔςι μὲν ὡς δικαίως ἀγνοῶν λέγοιτο, ἔςι δ' ὡς ȣ δικαίως, οἷον εἰ δι' ἀμέλειαν μὴ ἐχρῆτο. ὁμοίως δὲ καὶ μὴ ἔχων τις ψέγοιτο ἄν, εἰ ὃ ῥᾴδιον ἢ ἀναγκαῖον ἦν, μὴ ἔχει δι' ἀμέλειαν ἢ ἡδονὴν ἢ λύπην. ταῦτ' ȣν προσδιοριςέον. περὶ μὲν ȣν τȣ ἑκȣσίȣ καὶ ἀκȣσίȣ διωρίσθω τȣτον τὸν τρόπον.

Περὶ δὲ προαιρέσεως μετὰ τȣτο λέγωμεν, διαπορήσαν- 10
τες πρῶτον τῷ λόγῳ περὶ αὐτῆς. διστάσειε γὰρ ἄν τις ἐν τῷ γένει πέφυκε καὶ ἐν ποίῳ θεῖναι αὐτὴν χρή, καὶ πότερον ȣ ταὐτὸν τὸ ἑκȣσιον καὶ τὸ προαιρετὸν ἢ ταὐτόν ἐςιν. μάλιςα δὲ λέγεται παρά τινων, καὶ ζητȣντι δόξειε δ' ἂν δυοῖν εἶναι θάτερον ἡ προαίρεσις, ἤτοι δόξα ἢ ὄρεξις· ἀμφότερα γὰρ φαίνεται παρακολȣθοῦντα. ὅτι μὲν ȣν ȣκ ἔςιν ὄρεξις, φανερόν. ἢ γὰρ βȣλησις ἂν εἴη ἢ ἐπιθυμία ἢ θυμός· ȣθεὶς γὰρ ὀρέγεται μηθὲν πεπονθὼς τούτων. θυμὸς μὲν οὖν καὶ ἐπιθυμία καὶ τοῖς θηρίοις ὑπάρχει, προαίρεσις δ' ȣ. ἔτι δὲ καὶ οἷς ὑπάρχει ἄμφω ταῦτα, πολλὰ καὶ ἄνευ θυμȣ καὶ ἐπιθυμίας προαιρȣνται· καὶ ἐν τοῖς πάθεσιν ὄντες ȣ προαιρȣνται, ἀλλὰ καρτερȣσιν. ἔτι ἐπιθυμία μὲν καὶ θυμὸς ἀεὶ μετὰ λύπης, προαιρούμεθα δὲ πολλὰ καὶ ἄνευ λύπης. ἀλλὰ μὴν ȣδὲ βούλησις καὶ προαίρεσις ταὐτόν· βούλονται μὲν γὰρ ἔνια καὶ τῶν ἀδυνάτων εἰδότες, οἷον βασιλεύειν τε πάντων ἀνθρώπων καὶ ἀθάνατοι εἶναι, προαιρεῖται δ' ȣθεὶς μὴ ἀγνοῶν ὅτι ἀδύνατον, ȣδ' ὅλως ὃ δυνατὸν μέν, μὴ ἐφ' αὐτῷ δ' οἴεται πρᾶξαι ἢ μὴ πρᾶξαι. ὥςε τȣτο μὲν φανερόν, ὅτι ἀνάγκη τὸ προαιρετὸν τῶν ἐφ' αὐτῷ τι εἶναι.

2. δὲ om P^b. ‖ 4. ὃ — ὑπολαμβάνȣσιν om M^b. ‖ 7. ἑκόντες om P^b. ‖ αὐτὸ] ȣτοι P^b. ‖ 9. ἑαυτȣ M^b. ‖ 10. ἢ ὑπάρξαι om ‖ 10. ὅσα] ἑκὼν corr P^b. ‖ ἃ — 11. πράττει om P^b. ‖ 14. εἰ] ȣ M^b, ὁ P^b. ‖ 16. δὴ M^bP^b. ‖ 18. ἕνεκα ἢ] ἕνεκα ἂν M^b ‖ μείζονος om M^b. ‖ κακȣ καὶ ἀπολύσεως M^b. ‖ 19 et 25. ἑαυτȣ M^b. ‖ 22. ἔχομεν om P^b. ‖ 24. ἢ prius om M^b. ‖ 25. μὴ codices. ‖ 26. τε φέρειν] γε φέρειν M^b. ‖ 33. ὡς M^b. ‖ 36. ἴσ. ἀλλ' οὐχ ἑκόντες λόγοι ȣτοί εἰσιν margo P^b.

1. δεῖ M^bP^b. ‖ κατὰ τὴν διάνοιαν P^b. ‖ ἐναντία M^b. ‖ 4. πολιάδες P^b. ‖ 5. δ' post τῷ om P^b. ‖ 6. ὃ] ȣτω M^bP^b. ‖ 8. πλάτ- P^b. ‖ 12. ὁ om P^b. ‖ 13. ἀνοῶν P^b. ‖ 18. λέγομεν M^b. ‖ 21. ταυτά M^b. ‖ 25. γὰρ om M^b. ‖ 26. μὲν om M^b. ‖ 33. γὰρ] ταὐτὸν M^bP^b. ‖ τε] μὲν M^b. ‖ 35. ὃ δυνατὸν] ἀδύνατον M^bP^b. ‖ 37. τὸ] μὲν τὸ M^b.

ὁμοίως δὲ δῆλον ὅτι οὐδὲ δόξα, ὐδ' ἁπλῶς εἴ τις οἴεταί τι. τῶν γὰρ ἐφ' αὑτῷ τι εἶναι τὸ προαιρετόν, δοξάζομεν δὲ πολλὰ καὶ τῶν ὐκ ὄντων ἐφ' ἡμῖν, οἷον τὴν διάμετρον σύμμετρον. ἔτι ὐκ ἔςι προαίρεσις ἀληθὴς ἢ ψευδής. ὐδὲ δὴ ἡ τῶν ἐφ' αὑτῷ ὄντων πρακτῶν δόξα, ᾗ τυγχάνομεν οἰόμενοι δεῖν τι πράττειν ἢ ὐ πράττειν. κοινὸν δὲ περὶ δόξης τοῦτο καὶ βυλήσεως· ὐθεὶς γὰρ τέλος ὐθὲν προαιρεῖται, ἀλλὰ τὰ πρὸς τὸ τέλος· λέγω δ' οἷον ὐθεὶς ὑγιαίνειν προαιρεῖται, ἀλλὰ περιπατεῖν ἢ καθῆσθαι τῦ ὑγιαίνειν ἕνεκεν, ὐδ' εὐδαιμονεῖν, ἀλλὰ χρηματίζεσθαι ἢ κινδυνεύειν τῦ εὐδαιμονεῖν ἕνεκα· καὶ ὅλως δηλοῖ ἀεὶ προαιρούμενος τί τε καὶ τίνος ἕνεκα προαιρεῖται, ἔςι δὲ τὸ μὲν τίνος, ὗ ἕνεκα προαιρεῖται ἄλλο, τὸ δὲ τί, ὃ προαιρεῖται ἕνεκα ἄλλυ. βύλεται δέ γε μάλιστα τὸ τέλος, καὶ δοξάζειν δεῖν καὶ ὑγιαίνειν καὶ εὖ πράττειν. ὥςε φανερὸν διὰ τύτων ὅτι ἄλλο καὶ δόξης καὶ βυλήσεως. βούλεσθαι μὲν καὶ δόξα μάλιστα τοῦ τέλους, προαίρεσις δ' ὐκ ἔςιν. ὅτι μὲν ὖν ὐκ ἔςιν ὔτε βύλησις οὔτε δόξα ὔθ' ὑπόληψις ἁπλῶς ἡ προαίρεσις, δῆλον· τί δὲ διαφέρει τύτων, καὶ πῶς ἔχει πρὸς τὸ ἑκύσιον; ἅμα δὲ δῆλον ἔςαι καὶ τί ἐστι προαίρεσις. ἔςι δὴ τῶν δυνατῶν καὶ εἶναι καὶ μὴ τὰ μὲν τοιαῦτα ὥςε ἐνδέχεσθαι βυλεύσασθαι περὶ αὐτῶν, περὶ ἐνίων δ' οὐκ ἐνδέχεται. τὰ μὲν γὰρ δυνατὰ μέν ἐςι καὶ εἶναι καὶ μὴ εἶναι, ἀλλ' ὐκ ἐφ' ἡμῖν αὐτῶν ἡ γένεσίς ἐστιν, ἀλλὰ τὰ μὲν διὰ φύσιν τὰ δὲ δι' ἄλλας αἰτίας γίνεται· περὶ ὧν ὐδεὶς ἂν ὐδ' ἐγχειρήσειε βυλεύεσθαι μὴ ἀγνοῶν. περὶ ὧν δ' ἐνδέχεται μὴ μόνον τὸ εἶναι καὶ μή, ἀλλὰ καὶ τὸ βυλεύσασθαι τοῖς ἀνθρώποις· ταῦτα δ' ἐστὶν ὅσα ἐφ' ἡμῖν ἐςὶ πρᾶξαι ἢ μὴ πρᾶξαι. διὸ οὐ βουλευόμεθα περὶ τῶν ἐν Ἰνδοῖς, ὐδὲ πῶς ἂν ὁ κύκλος τετραγωνισθείη· τὰ μὲν γὰρ ὐκ ἐφ' ἡμῖν, τὸ δ' ὅλως ὐ πρακτόν. ἀλλ' ὐδὲ περὶ τῶν ἐν ἡμῖν πρακτῶν περὶ ἁπάντων. ᾗ καὶ δῆλον ὅτι ὐδὲ δόξα ἁπλῶς ἡ προαίρεσίς ἐςιν. τὰ δὲ προαιρετὰ καὶ πρακτὰ τῶν ἐφ' ἡμῖν ὄντων ἐςίν. διὸ καὶ ἀπορήσειεν ἄν τις, τί δή ποθ' οἱ μὲν ἰατροὶ βουλεύονται περὶ ὧν ἔχυσι τὴν ἐπιστήμην, οἱ δὲ γραμματικοὶ οὔ; αἴτιον δ' ὅτι διχῇ γινομένης τῆς ἁμαρτίας (ἢ γὰρ λογιζόμενοι ἁμαρτάνομεν, ἢ κατὰ τὴν αἴσθησιν αὐτὸ δρῶντες) ἐν μὲν τῇ ἰατρικῇ ἀμφοτέρως ἐνδέχεται ἁμαρτεῖν, ἐν δὲ τῇ γραμματικῇ κατὰ τὴν αἴσθησιν καὶ πρᾶξιν, περὶ ἧς ἂν σκοπῶσιν, εἰς ἄπ[illegible] ἥξυσιν. ἐπειδὴ ὖν ὔτε δόξα ὔτε βύλησίς ἐςι προαίρεσις, [illegible] ὡς ἑκάτερον, οὐδ' ἄμφω. ἐξαίφνης γὰρ προαιρεῖται [illegible] ὐθείς, δοκεῖ δὲ πράττειν καὶ βύλονται. ὡς ἐξ ἀμφοῖν [illegible] ἄμφω γὰρ ὑπάρχει τῷ προαιρουμένῳ ταῦτα. ἀλλὰ [illegible] ἐκ τούτων σκεπτέον. δηλοῖ δέ πως καὶ τὸ ὄνομα αὐτ[illegible] γὰρ προαίρεσις αἵρεσις μέν ἐςιν, ὐχ ἁπλῶς δέ, ἀλλ' ἑ[illegible] πρὸ ἑτέρυ· τῦτο δὲ οὐχ οἷόν τε ἄνευ σκέψεως καὶ βου[illegible] διὸ ἐκ δόξης βυλευτικῆς ἐςὶν ἡ προαίρεσις. περὶ μὲν [illegible] τέλυς ὐδεὶς βυλεύεται, ἀλλὰ τῦτο κεῖται πᾶσι, περὶ [illegible] εἰς τοῦτο τεινόντων, πότερον τόδε ἢ τόδε συντείνει, [illegible] γμένυ τῦτο πῶς ἔςαι. βυλευόμεθα δὲ πάντως τῦτ[illegible] εἰς ἡμᾶς ἀναγάγωμεν τῆς γενέσεως τὴν ἀρχήν. εἰ δὴ [illegible] ρεῖται μὲν μηθεὶς μὴ παρασκευασάμενος μηδὲ βυλευσ[illegible] νος ἢ χεῖρον ἢ βέλτιον, βύλεται δ' ὅσα ἐφ' ἡμῖν [illegible] δυνατῶν καὶ εἶναι καὶ μὴ τῶν πρὸς τὸ τέλος, δῆλο[illegible] προαίρεσις μέν ἐςιν ὄρεξις τῶν ἐφ' αὑτῷ βυλευτικ[illegible] τες γὰρ βυλόμεθα ἃ καὶ προαιρύμεθα, ὐ μέντοι γε [illegible] λόμεθα, πάντα προαιρύμεθα. λέγω δὲ βυλευτικήν, [illegible] καὶ αἰτία βύλευσίς ἐςι, καὶ ὀρέγεται διὰ τὸ βυλεύσ[illegible] διὸ ὔτε ἐν τοῖς ἄλλοις ζῴοις ἐςὶν ἡ προαίρεσις, ὔτε ἐ[illegible] ἡλικίᾳ, ὔτε παντὸς ἔχοντος ἀνθρώπυ. ὐδὲ γὰρ τὸ βυλεύ[illegible] σασθαι, οὔθ' ὑπόληψις τοῦ διὰ τί, ἀλλὰ δοξάσαι μὲ[illegible] ποιητέον ἢ μὴ ποιητέον ὐθὲν κωλύει πολλοῖς ὑπάρχε[illegible] δὲ διὰ λογισμῦ ὐκέτι. ἔςι γὰρ βουλευτικὸν τῆς ψυχῆ[illegible] θεωρητικὸν αἰτίας τινός. ἡ γὰρ ὗ ἕνεκα μία τῶν αἰτίω[illegible] τὸ μὲν γὰρ διὰ τί αἰτία· οὗ δ' ἕνεκα ἐστὶν ἢ γίγνετ[illegible] τοῦτ' αἴτιόν φαμεν εἶναι, οἷον τοῦ βαδίζειν ἡ κομιδ[illegible] χρημάτων, εἰ τύτου ἕνεκα βαδίζει. διὸ οἷς μηδεὶς [illegible] σκοπός, οὐ βουλευτικοί. ὥστ' ἐπεὶ τὸ μὲν ἐφ' αὑτῷ [illegible] πράττειν ἢ μὴ πράττειν, ἐάν τις πράττῃ ἢ ἀπρακτῇ [illegible] αὑτὸν καὶ μὴ δι' ἄγνοιαν, ἑκὼν πράττει ἢ ἀπρακτεῖ, πολ[illegible] δὲ τῶν τοιύτων πράττομεν ὐ βυλευσάμενοι ὐδὲ προνοήσ[illegible] ἀνάγκη τὸ μὲν προαιρετὸν ἅπαν ἑκύσιον εἶναι, τὸ δ' ἑκ[illegible] μὴ προαιρετόν, καὶ τὰ μὲν κατὰ προαίρεσιν πάντα [illegible] εἶναι, τὰ δ' ἑκούσια μὴ πάντα κατὰ προαίρεσιν. ἅμ[illegible] ἐκ τύτων φανερὸν καὶ ὅτι καλῶς διορίζονται οἱ τῶν [illegible] μάτων τὰ μὲν ἑκύσια τὰ δ' ἀκύσια τὰ δ' ἐκ προνοί[illegible]

1. τι om P^b. ‖ 4. ἢ M^b. ‖ 5. δόξαν ἢ M^b. ‖ 6. τι om P^b. ‖ ἢ ὐ πράττειν om P^b. ‖ 9. ἕνεκα M^b. ‖ 13. γε om [illegible] ‖ 15. καὶ post ἄλλο om M^b. ‖ 17. ὖν om P^b. ‖ 22. αὐτῆς M^b. ‖ δυνατόν, ut videtur, P^b. ‖ 25. βυλεύσασθαι M^b. ‖ 27. [illegible] συμβυλεύσασθαι P^b. ‖ 28. ἢ] καὶ M^b. ‖ 30. τὰ δ' ὅλως οὐ πρακτά M^b. ‖ 31. ἀλλ' et ἐν om P^b. ‖ ᾗ om M^b. ‖ 33. [illegible] M^b. ‖ προαιρετικὰ P^b.

2. ἐςὶ προαίρεσις om P^b. ‖ 5. γὰρ] ὖν M^b. ‖ 8. πρὸς ἑτέρυ P^b, πρὸς ἕτερον M^b. ‖ 12. δὲ τῦτο πάντες ἕως ἂν ἢ εἰς P^b. ‖ [illegible] καὶ ante εἶναι om M^b. ‖ 18. βυλευόμεθα M^bP^b. ‖ ὐ — 19. προαιρύμεθα om M^b. ‖ 20. βυλεύεσθαι M^b. ‖ 26. ἡ] εἰ M^b. ‖ [illegible] 27. ἕνεκα om M^b.

ἰσιν· εἰ γὰρ καὶ μὴ διακριβοῦσιν, ἀλλ' ἅπτονταί γέ
ς ἀληθείας. ἀλλὰ περὶ μὲν τέτων ἐρῦμεν ἐν τῇ περὶ
καίων ἐπισκέψει· ἡ δὲ προαίρεσις ὅτι ὔτε ἁπλῶς βύ-
ὔτε δόξα ἐςί, δῆλον, ἀλλὰ δόξα τε καὶ ὄρεξις, ὅταν
βυλεύσασθαι συμπερανθῶσιν. ἐπεὶ δὲ βυλεύεται ἀεὶ
ευόμενος ἕνεκά τινος, καὶ ἐςὶ σκοπός τις ἀεὶ τῷ βυ-
ένῳ πρὸς ὃν σκοπεῖ τὸ συμφέρον, περὶ μὲν τῦ τέλυς
βυλεύεται, ἀλλὰ τῦτ' ἐςὶν ἀρχὴ καὶ ὑπόθεσις, ὥσπερ
ς θεωρητικαῖς ἐπιστήμαις ὑποθέσεις. εἴρηται δὲ περὶ
ἐν μὲν τοῖς ἐν ἀρχῇ βραχέως, ἐν δὲ τοῖς ἀναλυτι-
ι' ἀκριβείας. περὶ δὲ τῶν πρὸς τὸ τέλος φερόντων ἡ
ς καὶ μετὰ τέχνης καὶ ἄνευ τέχνης πᾶσίν ἐςιν, οἷον
εμῶσιν ἢ μὴ πολεμῶσι τῦτο βυλευομένοις. ἐκ προτέρυ
λλον ἔςαι τὸ δι' ὅ, τῦτ' ἐςὶ τὸ ὗ ἕνεκα, οἷον πλῦτος
ἡ ἤ τι ἄλλο τοιῦτον ὃ τυγχάνει ὗ ἕνεκα. βυλεύεται
βουλευόμενος, ἢ ἀπὸ τῦ τέλους ἔσκεπται, ὅτι ἐκεῖ
νει ὅπως εἰς αὐτὸν ἀγάγῃ, ἢ αὐτὸς δύναται πρὸς τὸ
τὸ δὲ τέλος ἐςὶ φύσει μὲν ἀεὶ ἀγαθόν, καὶ περὶ ὗ
μέρος βυλεύονται, οἷον ἰατρὸς βυλεύσαιτο ἂν εἰ δῴη
ακον, καὶ ςρατηγὸς πῦ ςρατοπεδεύσηται. οἷς ἀγαθὸν
ος τὸ ἁπλῶς ἄριςόν ἐστιν. παρὰ φύσιν δὲ κα[illegible]α-
ν ὐ τὸ ἀγαθόν, ἀλλὰ τὸ φαινόμενον ἀγαθόν. αἴτιον
τῶν ὄντων τὰ μὲν οὐκ ἔστιν ἐπ' ἄλλῳ χρήσασθαι ἢ
ὶ πέφυκεν, οἷον ὄψει· ὐ γὰρ οἷόν τ' ἰδεῖν ὃ μή ἐστιν
οὐδ' ἀκῦσαι ὃ μή ἐστιν ἀκοή· ἀλλ' ἀπὸ ἐπιστήμης
ι καὶ ὃ μή ἐςιν ἡ ἐπιςήμη. ὐ γὰρ ὁμοίως τῆς ὑγιείας
ἡ ἐπιςήμη καὶ νόσυ, ἀλλὰ τῆς μὲν κατὰ φύσιν τῆς
ρὰ φύσιν. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ βούλησις φύσει μὲν τοῦ
ἐςί, παρὰ φύσιν δὲ καὶ τῦ κακῦ, καὶ βύλεται φύ-
ν τὸ ἀγαθόν, παρὰ φύσιν δὲ καὶ διαςροφὴν καὶ τὸ
. ἀλλὰ μὴν ἑκάςυ γε φθορὰ καὶ διαςροφὴ ὐκ εἰς τὸ
ἀλλ' εἰς τὰ ἐναντία καὶ τὰ μεταξύ. οὐ γὰρ ἔστιν
ι ἐκ τούτων, ἐπεὶ καὶ ἡ ἀπάτη οὐκ εἰς τὰ τυχόντα
ι, ἀλλ' εἰς τὰ ἐναντία ὅσοις ἐστὶν ἐναντία, καὶ εἰς
τῶν ἐναντίων ἃ κατὰ τὴν ἐπιστήμην ἐναντία ἐστίν.
η ἄρα καὶ τὴν ἀπάτην καὶ τὴν προαίρεσιν ἀπὸ τοῦ
ἐπὶ τὰ ἐναντία γίνεσθαι. ἐναντία δὲ τῷ μέσῳ καὶ τὸ
καὶ τὸ ἔλαττον. αἴτιον δὲ τὸ ἡδὺ καὶ τὸ λυπηρόν·
ὰρ ἔχει ὥςε τῇ ψυχῇ φαίνεσθαι τὸ μὲν ἡδὺ ἀγαθὸν
ἥδιον ἄμεινον, καὶ τὸ λυπηρὸν κακὸν καὶ τὸ λυπη-

ρότερον χεῖρον. ὥστε καὶ ἐκ τούτων δῆλον ὅτι περὶ ἡδονὰς καὶ λύπας ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ κακία. περὶ μὲν γὰρ τὰ προαιρετὰ τυγχάνυσιν ὖσαι, ἡ δὲ προαίρεσις περὶ τὸ ἀγαθὸν καὶ κακὸν καὶ τὰ φαινόμενα, τοιαῦτα δὲ φύσει ἡδονὴ καὶ λύπη. ἀνάγκη τοίνυν, ἐπειδὴ ἀρετὴ μὲν ἡ ἠθικὴ αὐτή τε μεσότης τις ἐστὶ καὶ περὶ ἡδονὰς καὶ λύπας πᾶσα, ἡ δὲ κακία ἐν ὑπερβολῇ καὶ ἐλλείψει καὶ περὶ ταὐτὰ τῇ ἀρετῇ, τὴν ἀρετὴν εἶναι τὴν ἠθικὴν ἕξιν προαιρετικὴν μεσότητος τῆς πρὸς ἡμᾶς ἐν ἡδέσι καὶ λυπηροῖς, καθ' ὅσα ποιός τις λέγεται τὸ ἦθος, ἢ χαίρων ἢ λυπύμενος· ὁ γὰρ φιλόγλυκος ἢ φιλόπικρος ὐ λέγεται ποιός τις τὸ ἦθος.

Τύτων δὲ διωρισμένων λέγωμεν πότερον ἡ ἀρετὴ ἀνα- 11
μάρτητον ποιεῖ τὴν προαίρεσιν καὶ τὸ τέλος ὀρθόν, οὕτως ὥςε ὗ ἕνεκα δεῖ προαιρεῖσθαι, ἢ ὥσπερ δοκεῖ τισί, τὸν λόγον. ἔςι δὲ τοῦτο ἐγκράτεια· αὕτη γὰρ οὐ διαφθείρει τὸν λόγον. ἔςι δ' ἀρετὴ καὶ ἐγκράτεια ἕτερον. λεκτέον δ' ὕςερον περὶ αὐτῶν, ἐπεὶ ὅσοις γε δοκεῖ τὸν λόγον ὀρθὸν παρέχειν ἡ ἀρετή, τῦτο αἴτιον. ἡ μὲν ἐγκράτεια τοιοῦτον, τῶν ἐπαινετῶν δ' ἡ ἐγκράτεια. λέγομεν δὲ προαπορήσαντες. ἔςι γὰρ τὸν μὲν σκοπὸν ὀρθὸν εἶναι, ἐν δὲ τοῖς πρὸς τὸν σκοπὸν διαμαρτάνειν· ἔστι δὲ τὸν μὲν σκοπὸν ἡμαρτῆσθαι, τὰ δὲ πρὸς ἐκεῖνον περαίνοντα ὀρθῶς ἔχειν, καὶ μηδέτερον. πότερον δ' ἡ ἀρετὴ ποιεῖ τὸν σκοπὸν ἢ τὰ πρὸς τὸν σκοπόν; τιθέμεθα δὴ ὅτι τὸν σκοπόν, διότι τύτυ ὐκ ἔςι συλλογισμὸς ὐδὲ λόγος. ἀλλὰ δὴ ὥσπερ ἀρχὴ τῦτο ὑποκείσθω. ὔτε γὰρ ἰατρὸς σκοπεῖ εἰ δεῖ ὑγιαίνειν ἢ μή, ἀλλ' εἰ περιπατεῖν ἢ μή, ὔτε ὁ γυμναστικὸς εἰ δεῖ εὖ ἔχειν ἢ μή, ἀλλ' εἰ παλαῖσαι ἢ μή. ὁμοίως δ' ὐδ' ἄλλη ὐδεμία περὶ τῦ τέλυς· ὥσπερ γὰρ ταῖς θεωρητικαῖς αἱ ὑποθέσεις ἀρχαί, ὕτω καὶ ταῖς ποιητικαῖς τὸ τέλος ἀρχὴ καὶ ὑπόθεσις. ἐπειδὴ δεῖ τόδε ὑγιαίνειν, ἀνάγκη τοδὶ ὑπάρξαι, εἰ ἔςαι ἐκεῖνο, ὥσπερ ἐκεῖ, εἰ ἔστι τὸ τρίγωνον δύο ὀρθαί, ἀνάγκη τοδὶ εἶναι. τῆς μὲν ὖν νοήσεως ἀρχὴ τὸ τέλος, τῆς δὲ πράξεως ἡ τῆς νοήσεως τελευτή. εἰ ὖν πάσης ὀρθότητος ἢ ὁ λόγος ἢ ἡ ἀρετὴ αἰτία, εἰ μὴ ὁ λόγος, διὰ τὴν ἀρετὴν ἂν ὀρθὸν εἴη τὸ τέλος, ἀλλ' οὐ τὰ πρὸς τὸ τέλος. τέλος δ' ἐστὶ τὸ οὗ ἕνεκα. ἔστι γὰρ πᾶσα προαίρεσις τινὸς καὶ ἕνεκά τινος. ὗ μὲν ὖν ἕνεκα τὸ μέσον ἐςίν, ὗ αἰτία ἡ ἀρετὴ τὸ προαιρεῖσθαι ὗ ἕνεκα. ἔςι μέντοι ἡ προαίρεσις ὐ τύτυ, ἀλλὰ τῶν τύτυ ἕνεκα. τὸ μὲν ὖν τυγχάνειν τύτων ἄλλης δυνάμεως, ὅσα ἕνεκα τῦ τέλους δεῖ

. συμπερασθῶσιν P^b. ‖ 13. ἢ μὴ πολεμῶσι om P^b. ‖ 14. ὅ] ὗ M^b. ‖ 16. ἢ] εἰ P^b. ‖ 19. δοίη M^b. ‖ 20. τῦ M^b. ‖ 24. τ'
P^b. ‖ 32. τὰ post καὶ om M^b. ‖ 37. καὶ om M^b. ‖ 39. ὕτω — 40. λυπηρὸν om P^b.
. ἐπειδὴ ἡ ἀρετὴ M^b. ‖ 6. τις om M^b. ‖ 7. καὶ ante περὶ om P^b. ‖ 12. λέγομεν P^b. ‖ 24. λογισμὸς P^b. ‖ 26. ἀλλ' — μή
. ‖ 27. ὁ om M^b. ‖ 28. γὰρ] καὶ M^b. ‖ 34. ὁ et ἡ om M^b. ‖ 35. ὀρθὸν ἂν M^b.

σχολῇ αὐτό γε τὸ ἀγαθὸν θεωρῆσαι μιᾶς. ἔτι ἐν ὅσοις ὑπάρχει τὸ πρότερον καὶ ὕςερον, ὐκ ἔστι κοινόν τι παρὰ ταῦτα, καὶ τῦτο χωριςόν. εἴη γὰρ ἄν τι τῦ πρώτυ πρότερον· πρότερον γὰρ τὸ κοινὸν καὶ χωριςὸν διὰ τὸ ἀναιρυμένυ τῦ κοινῦ ἀναιρεῖσθαι τὸ πρῶτον. οἷον εἰ τὸ διπλάσιον πρῶτον τῶν πολλαπλασίων, ὐκ ἐνδέχεται τὸ πολλαπλάσιον τὸ κοινῇ κατηγορύμενον εἶναι χωριςόν· ἔςαι γὰρ τοῦ διπλασίου πρότερον, εἰ συμβαίνει τὸ κοινὸν εἶναι τὴν ἰδέαν, οἷον εἰ χωριςὸν ποιήσειέ τις τὸ κοινόν· εἰ γάρ ἐστι δικαιοσύνη ἀγαθόν, καὶ ἀνδρία. ἔτι τοίνυν φασὶν αὐτό τι ἀγαθόν. τὸ ὖν αὐτὸ πρόσκειται πρὸς τὸν λόγον τὸν κοινόν. τῦτο δὲ τί ἂν εἴη πλὴν ὅτι ἀΐδιον καὶ χωριςόν; ἀλλ᾽ ὐδὲν μᾶλλον λευκὸν τὸ πολλὰς ἡμέρας λευκὸν τῦ μίαν ἡμέραν, ὥς᾽ οὐδὲ δὴ τὸ κοινὸν ἀγαθὸν ταὐτὸ τῇ ἰδέᾳ· πᾶσι γὰρ ὑπάρχει κοινόν. ἀνάπαλιν δὲ καὶ δεικτέον ἢ ὡς νῦν δεικνύουσι τὸ ἀγαθὸν αὐτό. νῦν μὲν γὰρ ἐκ τῶν ὁμολογουμένων ἔχειν τὸ ἀγαθόν, ἐξ ἐκείνων τὰ ὁμολογούμενα εἶναι ἀγαθὰ δεικνύυσιν, ἐξ ἀριθμῶν, ὅτι ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ ὑγίεια ἀγαθόν· τάξεις γὰρ καὶ ἀριθμοί, ὡς τοῖς ἀριθμοῖς καὶ ταῖς μονάσιν ἀγαθὸν ὑπάρχον διὰ τὸ εἶναι τὸ ἓν αὐτὸ ἀγαθόν. δεῖ δ᾽ ἐκ τῶν ὁμολογυμένων, οἷον ὑγιείας ἰσχύος σωφροσύνης, ὅτι καὶ ἐν τοῖς ἀκινήτοις μᾶλλον τὸ καλόν. πάντα γὰρ τάδε τάξις καὶ ἠρεμία· εἰ ἄρα, ἐκεῖνα μᾶλλον· ἐκείνοις γὰρ ὑπάρχει αὐτὰ μᾶλλον. παράβολος δὲ καὶ ἡ ἀπόδειξις ὅτι τὸ ἓν αὐτὸ τὸ ἀγαθόν, ὅτι οἱ ἀριθμοὶ ἐφίενται· οὔτε γὰρ ὡς ἐφίενται λέγονται φανερῶς, ἀλλὰ λίαν ἁπλῶς τοῦτό φασι, καὶ ὄρεξιν εἶναι πῶς ἄν τις ὑπολάβοι ἐν οἷς ζωὴ μὴ ὑπάρχει; δεῖ δὲ περὶ τούτυ πραγματευθῆναι, καὶ μὴ ἀξιῦν μηθὲν ἀλόγως, ἃ καὶ μετὰ λόγυ πιστεῦσαι οὐ ῥᾴδιον. τό τε φάναι πάντα τὰ ὄντα ἐφίεσθαι ἑνός τινος ἀγαθῦ ὐκ ἀληθές· ἕκαστον γὰρ ἰδίου ἀγαθῦ ὀρέγεται, ὀφθαλμὸς ὄψεως, σῶμα ὑγιείας, οὕτως ἄλλο ἄλλυ. ὅτι μὲν ὖν οὐκ ἔστιν αὐτό τι ἀγαθόν, ἔχει ἀπορίας τοιαύτας, καὶ ὅτι ὐ χρήσιμον τῇ πολιτικῇ, ἀλλ᾽ ἴδιόν τι ἀγαθόν, ὥσπερ καὶ ταῖς ἄλλαις, οἷον γυμναςικῇ εὐεξία. ἔτι καὶ τὸ ἐν τῷ λόγῳ γεγραμμένον· ἢ γὰρ ὐδεμιᾷ χρήσιμον αὐτὸ τὸ τῦ ἀγαθῦ εἶδος, ἢ πάσαις ὁμοίως. ἔτι ὐ πρακτόν. ὁμοίως δ᾽ ὐδὲ τὸ κοινὸν ἀγαθὸν ὔτε αὐτὸ ἀγαθόν ἐστιν (καὶ γὰρ ἂν μικρῷ ὑπάρξαι ἀγαθῷ) [illegible] πρακτόν· οὐ γὰρ ὅπως ὑπάρξει τὸ ὁτῳοῦν ὑπάρχ[illegible] ἰατρικὴ πραγματεύεται, ἀλλ᾽ ὅπως ὑγίεια. ὁμοίως δὲ [illegible] τῶν ἄλλων τεχνῶν ἑκάςη. ἀλλὰ πολλαχῶς τὸ ἀγα[illegible] καὶ ἔςι τι αὐτῦ καλόν, καὶ τὸ μὲν πρακτὸν τὸ δ᾽ ὐ π[illegible]κτόν. πρακτὸν δὲ τὸ τοιῦτον ἀγαθόν, τὸ ὗ ἕνεκα. ὐκ [illegible] δὲ τὸ ἐν τοῖς ἀκινήτοις φανερόν, ὅτι ὐδὲ ἡ ἰδέα τἀγα[illegible] τὸ ζητύμενον αὐτὸ τὸ ἀγαθόν ἐςιν, ὔτε τὸ κοινόν. τὸ [illegible] γὰρ ἀκίνητον καὶ οὐ πρακτόν, τὸ δὲ κινητὸν μὲν ἀλλ᾽ [illegible] πρακτόν. τὸ δ᾽ ὗ ἕνεκα ὡς τέλος ἄριςον καὶ αἴτιον [illegible] ὑφ᾽ αὐτὸ καὶ πρῶτον πάντων. ὥςε τῦτ᾽ ἂν εἴη αὐτὸ [illegible] ἀγαθὸν τὸ τέλος τῶν ἀνθρώπῳ πρακτῶν. τοῦτο δ᾽ ἐςὶ [illegible] ὑπὸ τὴν κυρίαν πασῶν. αὕτη δ᾽ ἐςὶ πολιτικὴ καὶ οἰκο[illegible]μικὴ καὶ φρόνησις. διαφέρουσι γὰρ αὗται αἱ ἕξεις π[illegible] τὰς ἄλλας τῷ τοιαῦται εἶναι· πρὸς δ᾽ ἀλλήλας εἴ τι [illegible] φέρυσιν, ὕςερον λεκτέον. ὅτι δ᾽ αἴτιον τὸ τέλος τῶ[illegible] αὐτό, δηλοῖ ἡ διδασκαλία. ὁρισάμενοι γὰρ τὸ τέλος [illegible] δεικνύυσιν, ὅτι ἕκαςον αὐτῶν ἀγαθόν· αἴτιον γὰρ τὸ [illegible] ἕνεκα. οἷον ἐπειδὴ τὸ ὑγιαίνειν τοδί, ἀνάγκη τόδε [illegible] τὸ συμφέρον πρὸς αὐτήν· τὸ δ᾽ ὑγιεινὸν τῆς ὑγιείας [illegible] ὡς κινῆσαν, καὶ τότε τοῦ εἶναι, ἀλλ᾽ οὐ τὸ ἀγαθὸν [illegible] τὴν ὑγίειαν. ἔτι ὐδὲ δείκνυσιν ὐθεὶς ὅτι ἀγαθὸν ἡ ὑγ[illegible] ἂν μὴ σοφιςὴς ᾖ καὶ μὴ ἰατρός (ὗτοι γὰρ τοῖς ἀλλ[illegible] λόγοις σοφίζονται), ὥσπερ ὐδ᾽ ἄλλην ἀρχὴν ὐδεμίαν. [illegible] δ᾽ ὡς τέλος ἀγαθὸν ἀνθρώπῳ καὶ τὸ ἄριςον τῶν πρακ[illegible] σκεπτέον ποσαχῶς τὸ ἄριςον πάντων, ἐπειδὴ τῦτο ἄρι[illegible] μετὰ ταῦτα ἄλλην λαβῦσιν ἀρχήν.

B.

Μετὰ δὲ ταῦτ᾽ ἄλλην λαβῦσιν ἀρχὴν περὶ τῶν [illegible]μένων λεκτέον. πάντα δὴ τἀγαθὰ ἢ ἐκτὸς ἢ ἐν ψυχῇ καὶ τύτων αἱρετώτερα τὰ ἐν τῇ ψυχῇ, καθάπερ διαιρ[illegible] καὶ ἐν τοῖς ἐξωτερικοῖς λόγοις· φρόνησις γὰρ καὶ ἀρ[illegible] καὶ ἡδονὴ ἐν ψυχῇ, ὧν ἔνια ἢ πάντα τέλος εἶναι δο[illegible] πᾶσιν. τῶν δὲ ἐν ψυχῇ τὰ μὲν ἕξεις ἢ δυνάμεις εἰσί, [illegible] δ᾽ ἐνέργειαι καὶ κινήσεις. ταῦτα δὴ ὕτως ὑποκείσθω [illegible] περὶ ἀρετῆς, ὅτι ἐςὶν ἡ βελτίςη διάθεσις ἢ ἕξις ἢ δύναμ[illegible]

δι

1. σχολῆς M^b. ‖ 2. καὶ] καὶ τὸ M^b. ‖ 6. πολλαπλάσιον] πλάσιον M^b. ‖ 9. τι P^b. ‖ 10. ἔςι τοίνυν αὐτό φασί τι M^b. ‖ 14. [illegible] M^b. ‖ 15. ἢ ὡς] πῶς codices. ‖ 16. δείκνυσι M^b. ‖ 19. ἡ om M^b. ‖ ἀγαθά M^b. ‖ 23. τάξεις P^b. ‖ 24. ταῦτα P^b. ‖ 25. εἰ] [illegible] οἱ M^b. ‖ 26. ἀφίενται — ἀφίενται M^b. ‖ 27. τουτο γε P^b, τότε M^bP^b. ‖ 32. ὄψεως] ὄντος M^b. ‖ 36. ἀξία pr M^b.

1. τἀγαθόν γε P^b. ‖ 1 et 2. ὑπάρξῃ M^b. ‖ 2. ἡ om M^b. ‖ 4. ποσαχῶς M^b. ‖ 11. τύτων M^b. ‖ 12. ἀνθρωποπρακτῶν M^b. ‖ 14. γὰρ] δὲ M^b. ‖ 15. τοιαύτας M^b. ‖ 16. τοῖς P^b. ‖ 18. τῦ M^b. ‖ 19. τὸ corr P^b, τοῦ M^b. ‖ 20. ὑγιαίνειν M^b. ‖ 22. [illegible] δεικνύυσιν ὐθ᾽ ὅτι M^b. ‖ ἡ om P^b. ‖ 32. ἐν om P^b et pr M^b. ‖ 35. ὧν] ὧν ἢ P^b.

ων, ὅσων ἐςί τις χρῆσις ἢ ἔργον. δῆλον δ' ἐκ τῆς
ωγῆς· ἐπὶ πάντων γὰρ ὕτω τίθεμεν. οἷον ἱματίυ ἀρετή
καὶ γὰρ ἔργον τι καὶ χρῆσίς ἐςιν, καὶ ἡ βελτίςη ἕξις
ιατίυ ἀρετή ἐςιν. ὁμοίως δὲ καὶ πλοίυ καὶ οἰκίας καὶ
ἄλλων. ὥστε καὶ ψυχῆς· ἔστι γάρ τι ἔργον αὐτῆς.
τῆς βελτίονος δὴ ἕξεως ἔςω βέλτιον τὸ ἔργον· καὶ ὡς
ιν αἱ ἕξεις πρὸς ἀλλήλας, ὕτω καὶ τὰ ἔργα τὰ ἀπὸ
ι πρὸς ἄλληλα ἐχέτω. καὶ τέλος ἑκάστου τὸ ἔργον.
ρὸν τοίνυν ἐκ τύτων ὅτι βέλτιον τὸ ἔργον τῆς ἕξεως·
ὰρ τέλος ἄριστον ὡς τέλος· ὑπόκειται γὰρ τέλος τὸ
ιςον καὶ τὸ ἔσχατον, ὗ ἕνεκα τἆλλα πάντα. ὅτι μὲν
ι τὸ ἔργον βέλτιον τῆς ἕξεως καὶ τῆς διαθέσεως, δῆ-
ἀλλὰ τὸ ἔργον λέγεται διχῶς· τῶν μὲν γάρ ἐστιν
ι τι τὸ ἔργον παρὰ τὴν χρῆσιν, οἷον οἰκοδομικῆς οἰκία
ὐκ οἰκοδόμησις καὶ ἰατρικῆς ὑγίεια ἀλλ' ὐχ ὑγίασις
ἰάτρευσις, τῶν δ' ἡ χρῆσις ἔργον, οἷον ὄψεως ὅρασις
ιαθηματικῆς ἐπιςήμης θεωρία. ὥς' ἀνάγκη, ὧν ἔργον
ῆσις, τὴν χρῆσιν βέλτιον εἶναι τῆς ἕξεως. τύτων δὲ
ν τὸν τρόπον διωρισμένων, λέγομεν ὅτι τὸ ἔργον τοῦ
ματος καὶ τῆς ἀρετῆς, ἀλλ' ὐχ ὡσαύτως, οἷον σκυ-
ικῆς καὶ σκυτεύσεως ὑπόδημα. εἰ δή τις ἐςὶν ἀρετὴ
κῆς καὶ σπουδαίου σκυτέως, τὸ ἔργον ἐστὶ σπουδαῖον
ημα. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. ἔτι
ψυχῆς ἔργον τὸ ζῆν ποιεῖν, τῦ δὲ χρῆσις καὶ ἐγρή-
ς· ὁ γὰρ ὕπνος ἀργία τις καὶ ἡσυχία. ὥς' ἐπεὶ τὸ
ἀνάγκη ἓν καὶ ταὐτὸ εἶναι τῆς ψυχῆς καὶ τῆς ἀρε-
ἔργον ἂν εἴη τῆς ἀρετῆς ζωὴ σπυδαία. τῦτ' ἄρ' ἐςὶ τὸ
ν ἀγαθόν, ὅπερ ἦν ἡ εὐδαιμονία. δῆλον δὲ ἐκ τῶν
ιμένων. ἦν μὲν γὰρ ἡ εὐδαιμονία τὸ ἄριςον, τὰ δὲ
ἐν ψυχῇ καὶ τὰ ἄριστα τῶν ἀγαθῶν, αὐτὴ δὲ ἢ
ἢ ἐνέργεια. ἐπεὶ βέλτιον ἡ ἐνέργεια τῆς διαθέσεως
ῆς βελτίστης ἕξεως ἡ βελτίςη ἐνέργεια, ἡ δ' ἀρετὴ
στη ἕξις, τῆς ἀρετῆς ἐνέργεια ἢ τῆς ψυχῆς ἄριςον
ἦν δὲ καὶ ἡ εὐδαιμονία τὸ ἄριστον· ἔστιν ἄρα ἡ
ιονία ψυχῆς ἀγαθῆς ἐνέργεια. ἐπεὶ δὲ ἦν ἡ εὐδαι-
τέλεόν τι, καὶ ἔςι ζωὴ καὶ τελέα καὶ ἀτελής, καὶ
ὡσαύτως (ἡ μὲν γὰρ ὅλη, ἡ δὲ μόριον), ἡ δὲ τῶν
ν ἐνέργεια ἀτελής, εἴη ἂν ἡ εὐδαιμονία ζωῆς τελείας
ια κατ' ἀρετὴν τελείαν. ὅτι δὲ τὸ γένος καὶ τὸν ὅρον
λέγομεν καλῶς, μαρτύρια τὰ δοκῦντα πᾶσιν ἡμῖν.

τό τε γὰρ εὖ πράττειν καὶ τὸ εὖ ζῆν τὸ αὐτὸ τῷ εὐδαιμονεῖν, ὧν ἕκαστον χρῆσίς ἐστι καὶ ἐνέργεια, καὶ ἡ ζωὴ καὶ ἡ πρᾶξις. καὶ γὰρ ἡ πρακτικὴ χρηςική ἐςιν· ὁ μὲν γὰρ χαλκεὺς ποιεῖ χαλινόν, χρῆται δ' ὁ ἱππικός. καὶ τὸ μήτε μίαν ἡμέραν εἶναι εὐδαίμονα μήτε παῖδα μήθ' ἡλικίαν πᾶσαν, διὸ καὶ τὸ Σόλωνος ἔχει καλῶς, τὸ μὴ ζῶντ' εὐδαιμονίζειν, ἀλλ' ὅταν λάβῃ τέλος· οὐθὲν γὰρ ἀτελὲς εὔδαιμον· οὐ γὰρ ὅλον. ἔτι δ' οἱ ἔπαινοι τῆς ἀρετῆς διὰ τὰ ἔργα, καὶ τὰ ἐγκώμια τῶν ἔργων. καὶ ςεφανῦνται οἱ νικῶντες, ἀλλ' ὐχ οἱ δυνάμενοι νικᾶν, μὴ νικῶντες δέ. καὶ τὸ κρίνειν ἐκ τῶν ἔργων ὁποῖός τις ἐστίν. ἔτι διὰ τί ἡ εὐδαιμονία οὐκ ἐπαινεῖται; ὅτι διὰ ταύτην τἆλλα, ἢ τῷ εἰς ταύτην ἀναφέρεσθαι ἢ τῷ μόρια εἶναι αὐτῆς. διὸ ἕτερον εὐδαιμονισμὸς καὶ ἔπαινος καὶ ἐγκώμιον· τὸ μὲν γὰρ ἐγκώμιον λόγος τῦ καθ' ἕκαςον ἔργυ, ὁ δ' ἔπαινος τοιῦτον εἶναι καθόλυ, ὁ δ' εὐδαιμονισμὸς τέλος. καὶ τὸ ἀπορύμενον δ' ἐνίοτε δῆλον ἐκ τύτων, διὰ τί ποτ' ὐθὲν βελτίυς οἱ σπυδαῖοι τῶν φαύλων τὸν ἥμισυν τῦ βίυ· ὅμοιοι γὰρ καθεύδοντες πάντες. αἴτιον δ' ὅτι ἀργία ψυχῆς ὁ ὕπνος, ἀλλ' οὐκ ἐνέργεια. διὸ καὶ ἄλλο εἴ τι μόριόν ἐςι ψυχῆς, οἷον τὸ θρεπτικόν, ἡ τύτυ ἀρετὴ ὐκ ἔςι μόριον τῆς ὅλης ἀρετῆς, ὥσπερ ὐδ' ἡ τῦ σώματος· ἐν τῷ ὕπνῳ γὰρ μᾶλλον ἐνεργεῖ τὸ θρεπτικόν, τὸ δ' αἰσθητικὸν καὶ ὀρεκτικὸν ἀτελῆ ἐν τῷ ὕπνῳ. ὅσον δὲ τῦ μὴ κινεῖσθαι μετέχυσι, καὶ αἱ φαντασίαι βελτίυς αἱ τῶν σπυδαίων, ἐὰν μὴ διὰ νόσον ἢ πήρωσιν. μετὰ ταῦτα περὶ ψυχῆς θεωρητέον· ἡ γὰρ ἀρετὴ ψυχῆς, οὐ κατὰ συμβεβηκός. ἐπεὶ δ' ἀνθρωπίνην ἀρετὴν ζητῦμεν, ὑποκείσθω δύο μέρη ψυχῆς τὰ λόγυ μετέχοντα, οὐ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον μετέχειν λόγου ἄμφω, ἀλλὰ τὸ μὲν τῷ ἐπιτάττειν τὸ δὲ τῷ πείθεσθαι καὶ ἀκύειν πεφυκέναι· εἰ δέ τι ἐςὶν ἑτέρως ἄλογον, ἀφείσθω τῦτο τὸ μόριον. διαφέρει δ' ὐθὲν ὔτ' εἰ μεριςὴ ἡ ψυχὴ ὔτ' εἰ ἀμερής, ἔχει μέντοι δυνάμεις διαφόρυς καὶ τὰς εἰρημένας, ὥσπερ ἐν τῷ καμπύλῳ τὸ κοῖλον καὶ τὸ κυρτὸν ἀδιαχώριστον, καὶ τὸ εὐθὺ καὶ τὸ λευκόν· καίτοι τὸ εὐθὺ οὐ λευκόν, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός, καὶ ὐκ ὐσία τῦ αὐτῦ. ἀφῄρηται δὲ καὶ εἴ τι ἄλλο ἐςὶ μέρος ψυχῆς, οἷον τὸ φυσικόν. ἀνθρωπίνης δὲ ψυχῆς τὰ εἰρημένα μόρια ἴδια. διὸ οὐδ' αἱ ἀρεταὶ αἱ τῦ θρεπτικῦ καὶ ὀρεκτικῦ ἀνθρώπυ· δεῖ γάρ, εἰ ἢ ἄνθρωπος, λογισμὸν ἐνεῖναι καὶ ἀρχὴν καὶ πρᾶξιν, ἀρ-

ι. γὰρ om M^b. ‖ 4. καὶ τῦ πλοίυ M^b. ‖ 10. ὑπέκειτο P^b, ὑπέρκειται Z. ‖ 15. ὑγίανσις pr P^b. ‖ 16. ὄψεως om M^b. ‖ 23. ^{b}. ‖ 28. τέλεον] πλέον codices. ‖ 30. αὕτη P^b. ‖ 33. ἡ P^b. ‖ 36. τελεία M^b.

.. πράσσειν M^b. ‖ τὸ post ζῆν om M^b. ‖ 20. ἐςι τῆς ψυχῆς P^b. ‖ 31. τι om P^b. ‖ 34. τὸ ante κοῖλον om M^b. ‖ 35. καὶ λευκόν om M^b. ‖ 36. ὐκ om M^b.

χει δ' ὁ λογισμὸς ȣ̓ λογισμȣ̃ ἀλλ' ὀρέξεως καὶ παθημάτων· ἀνάγκη ἄρα ταῦτ' ἔχειν τὰ μέρη. καὶ ὥσπερ ἡ εὐεξία σύγκειται ἐκ τῶν κατὰ μόριον ἀρετῶν, ȣ̔́τω καὶ ἡ τῆς ψυχῆς ἀρετὴ ᾗ τέλος. ἀρετῆς δ' εἴδη δύο, ἡ μὲν ἠθικὴ ἡ δὲ διανοητική. ἐπαινȣ̃μεν γὰρ ȣ̓ μόνον τȣ̀ς δικαίȣς, ἀλλὰ καὶ τȣ̀ς συνετȣ̀ς καὶ τȣ̀ς σοφȣ́ς· ἐπαινετὸν γὰρ ὑπέκειτο ἡ ἀρετὴ ἢ τὸ ἔργον, ταῦτα δ' ȣ̓κ ἐνεργεῖ, ἀλλ' εἰσὶν αὐτῶν ἐνέργειαι. ἐπεὶ δ' αἱ διανοητικαὶ μετὰ λόγου, αἱ μὲν τοιαῦται τȣ̃ λόγον ἔχοντος, ὃ ἐπιτακτικόν ἐςι τῆς ψυχῆς ᾗ λόγον ἔχει, αἱ δ' ἠθικαὶ τȣ̃ ἀλόγȣ μέν, ἀκολȣθητικοῦ δὲ κατὰ φύσιν τῷ λόγον ἔχοντι· οὐ γὰρ λέγομεν ποῖός τις τὸ ἦθος, ὅτι σοφὸς ἢ δεινός, ἀλλ' ὅτι πρᾶος ἢ θρασύς. μετὰ ταῦτα σκεπτέον πρῶτον περὶ ἀρετῆς ἠθικῆς, τί ἐςι, καὶ ποῖα μόρια αὐτῆς, εἰς τȣ̃το γὰρ ἀνῆκται, καὶ γίνεται διὰ τίνων. δεῖ δὴ ζητεῖν ὥσπερ ἐν τοῖς ἄλλοις ἔχοντές τι ζητοῦσι πάντες, ὥστε δεῖ διὰ τῶν ἀληθῶς μὲν λεγομένων ȣ̓ σαφῶς δὲ πειρᾶσθαι λαβεῖν καὶ τὸ ἀληθῶς καὶ σαφῶς. νῦν γὰρ ὁμοίως ἔχομεν ὥσπερ ἂν εἰ καὶ ὑγίειαν, ὅτι ἡ ἀρίςη διάθεσις τȣ̃ σώματος, καὶ Κορίσκος ὁ τῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ μελάντατος· τί μὲν γὰρ ἑκάτερον τȣ́των ȣ̓κ ἴσμεν, πρὸς μέντοι τὸ εἰδέναι τί ἑκάτερον αὐτῆς πρὸ ἔργȣ τὸ ȣ̔́τως ἔχειν. ὑποκείσθω δὴ πρῶτον ἡ βελτίςη διάθεσις ὑπὸ τῶν βελτίςων γίγνεσθαι, καὶ πράττεσθαι ἄριςα περὶ ἕκαςον ἀπὸ τῆς ἑκάστου ἀρετῆς, οἷον πόνοι τε ἄριςοι καὶ τροφὴ ἀφ' ὧν γίνεται εὐεξία, καὶ ἀπὸ τῆς εὐεξίας πονȣ̃σιν ἄριςα. ἔτι πᾶσαν διάθεσιν ὑπὸ τῶν αὐτῶν γίγνεσθαι καὶ φθείρεσθαί πως προσφερομένων, ὥσπερ ὑγίεια ὑπὸ τροφῆς καὶ πόνων καὶ ὥρας. ταῦτα δὲ δῆλα ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς. καὶ ἡ ἀρετὴ ἄρα ἡ τοιαύτη διάθεσίς ἐςιν, ἣ γίνεταί τε ὑπὸ τῶν ἀρίςων περὶ ψυχὴν κινήσεων καὶ ἀφ' ἧς πράττεται τὰ ἄριςα τῆς ψυχῆς ἔργα καὶ πάθη, καὶ ὑπὸ τῶν αὐτῶν πῶς μὲν γίνεται πῶς δὲ φθείρεται. πρὸς ταῦτα ἡ χρῆσις αὐτῆς ὑφ' ὧν καὶ αὔξεται καὶ φθείρεται, πρὸς ἃ βέλτιστα διατίθησιν. σημεῖον δ' ὅτι περὶ ἡδέα καὶ λυπηρὰ καὶ ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ κακία· αἱ γὰρ κολάσεις ἰατρεῖαι οὖσαι καὶ γινόμεναι διὰ τῶν ἐναντίων, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων, διὰ τούτων εἰσίν.

2 Ὅτι μὲν τοίνυν ἡ ἠθικὴ ἀρετὴ περὶ ἡδέα καὶ λυπηρά ἐςι, δῆλον. ἐπεὶ δ' ἐςὶ τὸ ἦθος ὥσπερ καὶ τὸ ὄνομα σημαίνει ὅτι ἀπὸ ἔθȣς ἔχει τὴν ἐπίδοσιν, ἐθίζεται δὲ τὸ [illegible] ἀγωγῆς μὴ ἐμφύτȣ τῷ πολλάκις κινεῖσθαί πως, ȣ̔́τως [illegible] τὸ ἐνεργητικόν. ὃ ἐν τοῖς ἀψύχοις ȣ̓χ ὁρῶμεν· οὐδὲ [illegible] ἂν μυριάκις ῥίψῃς ἄνω τὸν λίθον, ȣ̓δέποτε ποιήσει τȣ̃το [illegible] βίᾳ. διὸ ἔςω ἦθος τȣ̃το ψυχῆς κατὰ ἐπιτακτικὸν λ[illegible] δυναμένȣ δ' ἀκολȣθεῖν τῷ λόγῳ ποιότης. λεκτέον δὴ κ[illegible] τί τῆς ψυχῆς ποῖ' ἄττα ἤθη. ἔςαι δὲ κατά τε τὰς δ[illegible] μεις τῶν παθημάτων, καθ' ἃς ὡς παθητικοὶ λέγοντα[ι], κατὰ τὰς ἕξεις, καθ' ἃς πρὸς τὰ πάθη ταῦτα λέγοντα[ι] πάσχειν πῶς ἢ ἀπαθεῖς εἶναι. μετὰ ταῦτα ἡ διαίρεσ[ις] τοῖς ἀπηλλαγμένοις τῶν παθημάτων καὶ τῶν δυνάμεω[ν] τῶν ἕξεων. λέγω δὲ πάθη μὲν τὰ τοιαῦτα, θυμὸν φ[illegible] αἰδῶ ἐπιθυμίαν, ὅλως οἷς ἕπεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἡ αἰ[illegible] τικὴ ἡδονὴ ἢ λύπη καθ' αὑτά. καὶ κατὰ μὲν ταῦτ[α] [illegible] ἐςι ποιότης, ἀλλὰ πάσχει, κατὰ δὲ τὰς δυνάμεις ποι[illegible] λέγω δὲ τὰς δυνάμεις καθ' ἃς λέγονται κατὰ τὰ πάθ[η] ἐνεργοῦντες, οἷον ὀργίλος ἀνάλγητος ἐρωτικὸς αἰσχυντ[ηλὸς] ἀναίσχυντος. ἕξεις δέ εἰσιν ὅσαι αἴτιαί εἰσι τȣ̃ ταῦτ[α] κατὰ λόγον ὑπάρχειν ἢ ἐναντίως, οἷον ἀνδρία σωφρο[σύνη] δειλία ἀκολασία.

Διωρισμένων δὲ τȣ́των, ληπτέον ὅτι ἐν ἅπαντι σ[υνε]χεῖ καὶ διαιρετῷ ἐστὶν ὑπεροχὴ καὶ ἔλλειψις καὶ μ[έσον], καὶ ταῦτα ἢ πρὸς ἄλληλα ἢ πρὸς ἡμᾶς, οἷον ἐν γυμ[να]στικῇ, ἐν ἰατρικῇ, ἐν οἰκοδομικῇ, ἐν κυβερνητικῇ, κα[ὶ] [illegible] ὁποιαοῦν πράξει, καὶ ἐπιςημονικῇ καὶ ἀνεπιςημονικῇ [illegible] τεχνικῇ καὶ ἀτέχνῳ. ἡ μὲν γὰρ κίνησις συνεχής, ἡ [illegible] πρᾶξις κίνησις. ἐν πᾶσι δὲ τὸ μέσον τὸ πρὸς ἡμᾶς [illegible] τιςον· τȣ̃το γάρ ἐςιν ὡς ἡ ἐπιςήμη κελεύει καὶ ὁ λόγ[ος]. πανταχȣ̃ δὲ τȣ̃το καὶ ποιεῖ τὴν βελτίςην ἕξιν. καὶ [illegible] δῆλον διὰ τῆς ἐπαγωγῆς καὶ τοῦ λόγȣ. τὰ γὰρ ἐνα[ντία] φθείρει ἄλληλα, τὰ δ' ἄκρα καὶ ἀλλήλοις καὶ τῷ μέ[σῳ] ἐναντία· τὸ γὰρ μέσον ἑκάτερον πρὸς ἑκάτερόν ἐστι[ν], [illegible] τὸ ἴσον τȣ̃ μὲν ἐλάττονος μεῖζον, τȣ̃ μείζονος δὲ ἔλα[ττον]. ὥστ' ἀνάγκη τὴν ἠθικὴν ἀρετὴν περὶ μέσ' ἄττα εἶναι [illegible] μεσότητά τινα. ληπτέον ἄρα ἡ ποία μεσότης ἀρετή, [illegible] περὶ ποῖα μέσα. εἰλήφθω δὴ παραδείγματος χάριν, [illegible] θεωρείσθω ἕκαστον ἐκ τῆς ὑπογραφῆς.

ὀργιλότης	ἀναλγησία	πραότης.
θρασύτης	δειλία	ἀνδρία.

2. τοῦτ' om M^b. ‖ 11. δὲ om P^b. ‖ 14. μοῖρα M^b. ‖ 20. τῶν om M^b. ‖ 21. αὐτοῖν corr M^b. ‖ 33. πρὸς] πως P^b. ‖ 3[illegible] καὶ ante ἡ ἀρετὴ om P^b.

1. ἀπόδοσιν M^b. ‖ 2. ἐκφύτȣ τὸ M^b. ‖ 3. ὃ] καὶ P^b. ‖ ταῖς ψυχαῖς M^b. ‖ 5. τȣ̃το ἦθος M^b. ‖ 7. ἔςι P^b. ‖ 9. καθ'] [illegible] P^b. ‖ λέγονται ταῦτα M^b. ‖ 11. ἀπηλεγμένοις M^b, ἀπηλαγμένοις P^b. ‖ 14. ἣ] ἢ ἡ P^b. ‖ 15. ἀλλὰ — ποιότης om M^b. ‖ 31. [illegible] τῷ μέσῳ καὶ ἀλλήλοις M^b.

ἀναισχυντία	κατάπληξις	αἰδώς.
ἀκολασία	ἀναισθησία	σωφροσύνη.
φθόνος	ἀνώνυμον	νέμεσις.
κέρδος	ζημία	δίκαιον.
ἀσωτία	ἀνελευθερία	ἐλευθεριότης.
ἀλαζονεία	εἰρωνεία	ἀλήθεια.
κολακεία	ἀπέχθεια	φιλία.
ἀρέσκεια	αὐθάδεια	σεμνότης.
τρυφερότης	κακοπάθεια	καρτερία.
χαυνότης	μικροψυχία	μεγαλοψυχία.
δαπανηρία	μικροπρέπεια	μεγαλοπρέπεια.
πανουργία	εὐήθεια	φρόνησις.

ὰ μὲν πάθη ταῦτα καὶ τοιαῦτα συμβαίνει ταῖς ψυχαῖς, άντα δὲ λέγεται τὰ μὲν τῷ ὑπερβάλλειν τὰ δὲ τῷ ἐλλείπειν. ὀργίλος μὲν γάρ ἐςιν ὁ μᾶλλον ἢ δεῖ ὀργιζόμενς καὶ θᾶττον καὶ πλείοσιν ἢ οἷς δεῖ, ἀνάλγητος δὲ ὁ λλείπων καὶ οἷς καὶ ὅτε καὶ ὥς· καὶ θρασὺς μὲν ὁ μήτε χρὴ φοβούμενος μήθ' ὅτε μήθ' ὥς, δειλὸς δὲ ὁ καὶ ἃ ὴ δεῖ καὶ ὅτ' ὐ δεῖ καὶ ὡς ὐ δεῖ. ὁμοίως δὲ καὶ ἀκόςος καὶ ὁ ἐπιθυμητικὸς καὶ ὁ ὑπερβάλλων πᾶσιν ὅσοις δέχεται, ἀναίσθητος δὲ ὁ ἐλλείπων καὶ μηδ' ὅσον βέλον καὶ κατὰ τὴν φύσιν ἐπιθυμῶν, ἀλλ' ἀπαθὴς ὥσπερ θος. κερδαλέος δὲ ὁ πανταχόθεν πλεονεκτικός, ζημιώδης ὁ μηδαμόθεν ἀλλ' ὀλιγαχόθεν. ἀλαζὼν δὲ ὁ πλείω ῶν ὑπαρχόντων [illegible]ποιούμενος, εἴρων δὲ ὁ ἐλάττω. καὶ όλαξ μὲν ὁ πλε[illegible] συνεπαινῶν ἢ καλῶς ἔχει, ἀπεχθητιὸς δὲ ὁ ἐλάττω. καὶ τὸ μὲν λίαν πρὸς ἡδονὴν ἀρέσκεια, δ' ὀλίγα καὶ μόγις αὐθάδεια. ἔτι δ' ὁ μὲν μηδεμίαν ομένων λύπην, μηδ' εἰ βέλτιον, τρυφερός· ὁ δὲ πᾶσαν οίως ὡς μὲν ἁπλῶς εἰπεῖν ἀνώνυμος, μεταφορᾷ δὲ λέεται σκληρὸς καὶ ταλαίπωρος καὶ κακοπαθητικός. χαῦς δ' ὁ μειζόνων ἀξιῶν αὐτόν, μικρόψυχος δ' ὁ ἐλαττόν. ἔτι δ' ἄσωτος μὲν ὁ πρὸς ἅπασαν δαπάνην ὑπεράλλων, ἀνελεύθερος δὲ ὁ πρὸς ἅπασαν ἐλλείπων. ὁμοίως καὶ ὁ μικροπρεπὴς καὶ ὁ σαλάκων· ὁ μὲν γὰρ ὑπεράλλει τὸ πρέπον, ὁ δ' ἐλλείπει τῦ πρέποντος. καὶ ὁ μὲν νοῦργος πάντως καὶ πάντοθεν πλεονεκτικός, ὁ δ' εὐήθης ' ὅθεν δεῖ. φθονερὸς δὲ τῷ λυπεῖσθαι ἐπὶ πλείοσιν εὐπραίαις ἢ δεῖ· καὶ γὰρ οἱ ἄξιοι εὖ πράττειν λυποῦσι τοὺς θονερὺς εὖ πράττοντες. ὁ δ' ἐναντίος ἀνωνυμώτερος, ἔςι δ' ὁ ὑπερβάλλων ἐπὶ τῷ μὴ λυπεῖσθαι μηδ' ἐπὶ τοῖς ἀναξίοις εὖ πράττυσιν, ἀλλ' εὐχερὴς ὥσπερ οἱ γαςρίμαργοι πρὸς τροφήν· ὁ δὲ δυσχερὴς κατὰ τὸν φθόνον ἐστίν. τὸ δὲ πρὸς ἕκαςον μὴ κατὰ συμβεβηκὸς ὕτως ἔχειν περίεργον διορίζειν· ὐδεμία γὰρ ἐπιςήμη, ὔτε θεωρητικὴ ὔτε ποιητική, ὔτε λέγει ὔτε πράττει τῦτο προσδιορίζυσα, ἀλλὰ τῦτ' ἐςὶ πρὸς τὰς συκοφαντίας τῶν τεχνῶν τὰς λογικάς. ἁπλῶς μὲν οὖν διωρίσθω τὸν τρόπον τοῦτον, ἀκριβέςερον δ,' ὅταν περὶ τῶν ἕξεων λέγωμεν τῶν ἀντικειμένων. αὐτῶν δὲ τύτων τῶν παθημάτων εἴδη κατονομάζεται τῷ διαφέρειν κατὰ τὴν ὑπερβολὴν ἢ χρόνυ ἢ τῦ μᾶλλον ἢ πρός τι τῶν ποιύντων τὰ πάθη. λέγω δ', οἷον ὀξύθυμος μὲν τῷ θᾶττον πάσχειν ἢ δεῖ, χαλεπὸς δὲ καὶ θυμώδης τῷ μᾶλλον, πικρὸς δὲ τῷ φυλακτικὸς εἶναι τῆς ὀργῆς, πλήκτης δὲ καὶ λοιδορητικὸς ταῖς κολάσεσι ταῖς ἀπὸ τῆς ὀργῆς. ὀψοφάγοι δὲ καὶ γαςρίμαργοι καὶ οἰνόφλυγες τῷ πρὸς ὁποτέρας τροφῆς ἀπόλαυσιν ἔχειν τὴν δύναμιν παθητικὴν παρὰ τὸν λόγον. οὐ δεῖ δ' ἀγνοεῖν ὅτι ἔνια τῶν λεγομένων οὐκ ἔςιν ἐν τῷ πῶς λαμβάνειν, ἂν πως λαμβάνηται τῷ μᾶλλον πάσχειν, οἷον μοιχὸς ὐ τῷ μᾶλλον ἢ δεῖ πρὸς τὰς γαμετὰς πλησιάζειν· οὐ γάρ ἐςιν· ἀλλὰ μοχθηρία τις αὕτη δή ἐστιν· συνειλημμένον γὰρ τό τε πάθος λέγεται καὶ τὸ τοιόνδε εἶναι. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ ὕβρις. διὸ καὶ ἀμφισβητῦσι, συγγενέσθαι μὲν φάσκοντες, ἀλλ' ὐ μοιχεῦσαι· ἀγνοῦντες γὰρ ἢ ἀναγκαζόμενοι· καὶ πατάξαι μέν, ἀλλ' οὐχ ὑβρίσαι. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τὰ ἄλλα τὰ τοιαῦτα.

Εἰλημμένων δὲ τύτων, μετὰ ταῦτα λεκτέον ὅτι ἐπειδὴ 4
δύο μέρη τῆς ψυχῆς, καὶ αἱ ἀρεταὶ κατὰ ταῦτα διήρηνται, καὶ αἱ μὲν τοῦ λόγον ἔχοντος διανοητικαί, ὧν ἔργον ἀλήθεια, ἢ περὶ τῦ πῶς ἔχει ἢ περὶ γενέσεως, αἱ δὲ τοῦ ἀλόγου, ἔχοντος δ' ὄρεξιν· οὐ γὰρ ὁτιῦν μέρος ἔχει τῆς ψυχῆς ὄρεξιν, εἰ μεριςή ἐςιν. ἀνάγκη δὴ φαῦλον τὸ ἦθος καὶ σπουδαῖον εἶναι τῷ διώκειν καὶ φεύγειν ἡδονάς τινας καὶ λύπας. δῆλον δὲ τῦτο ἐκ τῶν διαιρέσεων τῶν περὶ τὰ πάθη καὶ τὰς δυνάμεις καὶ τὰς ἕξεις· αἱ μὲν γὰρ δυνάμεις καὶ αἱ ἕξεις τῶν παθημάτων, τὰ δὲ πάθη λύπῃ καὶ ἡδονῇ διώριςαι. ὥςε διά τε ταῦτα καὶ διὰ τὰς ἔμπροσθεν θέσεις συμβαίνει πᾶσαν ἠθικὴν ἀρετὴν περὶ ἡδονὰς εἶναι καὶ λύπας. πᾶσα γὰρ ψυχὴ ὑφ' οἵων πέφυκε γίνεσθαι χείρων καὶ βελτίων, πρὸς ταῦτα καὶ περὶ ταῦτά ἐστιν ἡ

5. ἀσώτεια P^b. ‖ 13. καὶ τὰ τοιαῦτα M^b. ‖ 15. μὲν om P^b. ‖ 17. καὶ ante θρασὺς om M^b. ‖ 19. ὅτ'] ὅπυ M^b. ‖ καὶ ὁ ἀκόςος codices. ‖ 32. ἑαυτόν M^b. ‖ ἐλάττων M^b.

13. καὶ] καὶ ὁ M^bP^b. ‖ 14. πλήκτης — 15. ὀργῆς om P^b. ‖ 16. τὸ M^b. ‖ πρόσω P^b. ‖ 19. πῶς] προς P^b. ‖ πως] περ M^b. ‖ 8. ταῦτα] πάντα M^b. ‖ 29. ἔργον ἡ ἀλήθεια M^b. ‖ 31. τῆς om M^b. ‖ 36. αἱ om M^b. ‖ 39. πάσης γὰρ ψυχῆς M^b. ‖ πέφυκε — 0. βελτίων om P^b. ‖ 40. χεῖρον καὶ βέλτιον corr M^b.

ἡδονή. δι' ἡδονὰς δὲ καὶ λύπας φαύλους φαμὲν εἶναι, τῷ διώκειν καὶ φεύγειν ἢ ὡς μὴ δεῖ ἢ ἃς μὴ δεῖ. διὸ καὶ διορίζονται πάντες προχείρως ἀπάθειαν καὶ ἠρεμίαν περὶ ἡδονὰς καὶ λύπας εἶναι τὰς ἀρετάς, τὰς δὲ κακίας ἐκ τῶν ἐναντίων.

Ἐπεὶ δ' ὑπόκειται ἀρετὴ εἶναι ἡ τοιαύτη ἕξις ἀφ' ἧς πρακτικοὶ τῶν βελτίστων καὶ καθ' ἣν ἄριστα διάκεινται περὶ τὸ βέλτιστον, βέλτιστον δὲ καὶ ἄριστον τὸ κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον, τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ μέσον ὑπερβολῆς καὶ ἐλλείψεως τῆς πρὸς ἡμᾶς, ἀναγκαῖον ἂν εἴη τὴν ἠθικὴν ἀρετὴν καθ' αὑτὸν ἕκαστον μεσότητα εἶναι ἢ περὶ μέσ' ἄττα ἐν ἡδοναῖς καὶ λύπαις καὶ ἡδέσι καὶ λυπηροῖς. ἔσται δ' ἡ μεσότης ὁτὲ μὲν ἐν ἡδοναῖς (καὶ γὰρ ὑπερβολὴ καὶ ἔλλειψις), ὁτὲ δ' ἐν λύπαις, ὁτὲ δ' ἐν ἀμφοτέραις. ὁ γὰρ ὑπερβάλλων τῷ χαίρειν τῷ ἡδεῖ ὑπερβάλλει. καὶ ὁ τῷ λυπεῖσθαι τῷ ἐναντίῳ, καὶ ταῦτα ἢ ἁπλῶς ἢ πρός τινα ὅρον, οἷον ὅταν μὴ ὡς οἱ πολλοί· ὁ δ' ἀγαθὸς ὡς δεῖ. ἐπεὶ δ' ἐστί τις ἕξις ἀφ' ἧς τοιοῦτος ἔσται ὁ ἔχων αὐτὴν ὥστε τοῦ αὐτοῦ πράγματος οὗ μὲν ἀποδέχεσθαι τὴν ὑπερβολὴν οὗ δὲ τὴν ἔλλειψιν, ἀνάγκη, ὡς ταῦτ' ἀλλήλοις ἐναντία καὶ τῷ μέσῳ, οὕτω καὶ τὰς ἕξεις ἀλλήλαις ἐναντίας εἶναι καὶ τῇ ἀρετῇ. συμβαίνει μέντοι τὰς ἀντιθέσεις ἔνθα μὲν φανερωτέρας εἶναι πάσας, ἔνθα δὲ τὰς ἐπὶ τὴν ὑπερβολήν, ἐνιαχοῦ δὲ τὰς ἐπὶ τὴν ἔλλειψιν. αἴτιον δὲ τῆς ἐναντιώσεως, ὅτι οὐκ ἀεὶ ἐπὶ ταὐτὰ τῆς ἀνισότητος ἢ ὁμοιότητος πρὸς τὸ μέσον, ἀλλ' ὁτὲ μὲν θᾶττον ἂν μεταβαίη ἀπὸ τῆς ὑπερβολῆς ἐπὶ τὴν μέσην ἕξιν, ὁτὲ δ' ἀπὸ τῆς ἐλλείψεως, ἧς πλέον ἀπέχων οὗτος δοκεῖ ἐναντιώτερος εἶναι, οἷον καὶ περὶ τὸ σῶμα ἐν μὲν τοῖς πόνοις ὑγιεινότερον ἡ ὑπερβολὴ τῆς ἐλλείψεως καὶ ἐγγύτερον τοῦ μέσου, ἐν δὲ τῇ τροφῇ ἡ ἔλλειψις ὑπερβολῆς. ὥστε καὶ αἱ προαιρετικαὶ ἕξεις αἱ φιλογυμναστικαὶ φιλουγιεῖς μᾶλλον ἔσονται καθ' ἑκατέραν τὴν αἵρεσιν, ἔνθα μὲν οἱ πολυπονώτεροι, ἔνθα δ' οἱ ὑποσατικώτεροι, καὶ ἐναντίος τῷ μετρίῳ καὶ τῷ ὡς ὁ λόγος ἔνθα μὲν ὁ ἄπονος καὶ οὐκ ἄμφω, ἔνθα δὲ καὶ ὁ ἀπολαυστικὸς καὶ οὐχ ὁ πεινητικός. συμβαίνει δὲ τοῦτο, διότι ἡ φύσις εὐθὺς οὐ πρὸς ἅπαντα ὁμοίως ἀφέστηκε τοῦ μέσου, ἀλλ' ἧττον μὲν φιλόπονοί ἐσμεν, μᾶλλον δ' ἀπολαυστικοί. ὁμοίως δὲ ταῦτ' ἔχει καὶ περὶ ψυχῆς. ἐναντίαν δὲ τίθεμεν τὴν ἕξιν ἐφ' ἣν τε ἁμαρτάνομεν μᾶλλον καὶ ἐφ' ἣν οἱ πολλοί. ἡ δ' ἑτέρα ὥσπερ οὐκ οὖσα λανθάνει· διὰ γὰρ τὸ ὀλίγον ἀναίσθητός ἐστιν. οἷον ὀργὴν πραότητι καὶ τὸν ὀργίλον τῷ πράῳ. καίτοι ἐστὶν ὑπερβολὴ καὶ ἐπὶ τῷ [illegible] καὶ τῷ καταλλακτικὸν εἶναι καὶ μὴ ὀργίζεσθαι [illegible] μενον. ἀλλ' ὀλίγοι οἱ τοιοῦτοι, ἐπ' ἐκεῖνο δὲ πάντες [illegible] μᾶλλον· διὸ καὶ οὐ κολακικὸν ὁ θυμός. ἐπεὶ δ' [illegible] ἡ διαλογὴ τῶν ἕξεων καθ' ἕκαστα τὰ πάθη, καὶ αἱ [illegible] βολαὶ καὶ ἐλλείψεις, καὶ τῶν ἐναντίων ἕξεων καθ' ἃς [illegible] κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον (τίς δ' ὁ ὀρθὸς λόγος, καὶ πρὸ[illegible] δεῖ ὅρον ἀποβλέποντας λέγειν τὸ μέσον, ὕστερον ἐπισκε[illegible] φανερὸν ὅτι πᾶσαι αἱ ἠθικαὶ ἀρεταὶ καὶ κακίαι περὶ [illegible] καὶ λυπῶν ὑπερβολὰς καὶ ἐλλείψεις εἰσί, καὶ ἡδον[illegible] λῦπαι ἀπὸ τῶν εἰρημένων ἕξεων καὶ παθημάτων γί[illegible] ἀλλὰ μὴν ἥ γε βελτίστη ἕξις ἡ περὶ ἕκαστα μέση ἐστ[illegible] λον τοίνυν ὅτι αἱ ἀρεταὶ ἢ πᾶσαι ἢ τούτων τινὲς ὄντω[illegible] μεσοτήτων.

Λάβωμεν οὖν ἄλλην ἀρχὴν τῆς ἐπιούσης σκέψεως[illegible] δὴ πᾶσαι μὲν αἱ οὐσίαι κατὰ φύσιν τινὲς ἀρχαί, [illegible] ἑκάστη πολλὰ δύναται τοιαῦτα γεννᾶν, οἷον ἄνθρωπ[illegible] θρώπους καὶ ζῷον ὂν ὅλως ζῷα καὶ φυτὸν φυτά. πρὸ[illegible] τούτοις ὅ γ' ἄνθρωπος καὶ πράξεών τινών ἐστιν ἀρχὴ μόν[illegible] ζῴων· τῶν γὰρ ἄλλων οὐθὲν εἴποιμεν ἂν πράττειν. τῶ[illegible] ἀρχῶν ὅσαι τοιαῦται, ὅθεν πρῶτον αἱ κινήσεις, κύρια[illegible] γονται, μάλιστα δὲ δικαίως ἀφ' ὧν μὴ ἐνδέχεται ἄλ[illegible] ἣν ἴσως ὁ θεὸς ἄρχει. ἐν δὲ ταῖς ἀκινήτοις ἀρχαῖς, [illegible] ταῖς μαθηματικαῖς, οὐκ ἔστι τὸ κύριον, καίτοι λέγε[illegible] καθ' ὁμοιότητα· καὶ γὰρ ἐνταῦθα [illegible]μένης τῆς [illegible] πάντα μάλιστ' ἂν τὰ δεικνύμενα [illegible]βάλλει, [illegible] αὐτὰ οὐ μεταβάλλει ἀναιρουμένου θατέρου ὑπὸ θατέρ[illegible] τῷ τὴν ὑπόθεσιν ἀνελεῖν καὶ δι' ἐκείνης δεῖξαι. ὁ δ' [illegible] πος ἀρχὴ κινήσεώς τινος· ἡ γὰρ πρᾶξις κίνησις. [illegible] ὥσπερ ἐν τοῖς ἄλλοις ἡ ἀρχὴ αἰτία ἐστὶ τῶν δι' αὐτὴ[illegible] ἢ γινομένων, δεῖ νοῆσαι καθάπερ ἐπὶ τῶν ἀποδείξε[illegible] γὰρ ἔχοντος τοῦ τριγώνου δύο ὀρθὰς ἀνάγκη τὸ τετρά[illegible] ἔχειν τέτταρας ὀρθάς, φανερὸν ὡς αἴτιον τούτου τὸ δύο [illegible] ἔχειν τὸ τρίγωνον. εἰ δέ γε μεταβάλλοι τὸ τρίγωνον, [illegible] καὶ τὸ τετράγωνον μεταβάλλειν, οἷον εἰ τρεῖς, ἕξ, εἰ [illegible] ταρες, ὀκτώ. κἂν εἰ μὴ μεταβάλλοι, τοιοῦτον δ' ἐστί, [illegible] τοιοῦτον ἀναγκαῖον εἶναι. δῆλον δ' ὃ ἐπιχειροῦμεν [illegible] καῖον, ἐκ τῶν ἀναλυτικῶν· νῦν δ' οὔτε μὴ λέγειν [illegible] ἀκριβῶς οἷόν τε, πλὴν τοσοῦτον. εἰ γὰρ μηθὲν ἄλλ[illegible] τοῦ τὸ τρίγωνον οὕτως ἔχειν, ἀρχή τις ἂν εἴη τούτου καὶ [illegible] τῶν ὑστέρων. ὥστ' εἴπερ ἐστὶν ἔνια τῶν ὄντων ἐνδεχόμενα [illegible] τίως ἔχειν, ἀνάγκη καὶ τὰς ἀρχὰς αὐτῶν εἶναι τοια[illegible]

1. εἶναί φαμεν P^b. ‖ 19. μὲν] μὲν οὖν P^b. ‖ 28. ἀπέχει P^b. ‖ 34. ἐναντίως M^b. ‖ 38. μὲν om P^b. ‖ 39. ἐναντία codices
2. μὴ om M^b. ‖ 10. ὑπερβολαὶ M^b. ‖ 19. ὁ γάμος P^b. ‖ 32. ἔχων τὸ P^b. ‖ 38. οὔτε λέγειν om M^bP^b. ‖ 41. ἐστὶν P^b.

ἐκ γὰρ τῶν ἐξ ἀνάγκης ἀναγκαῖον τὸ συμβαῖνόν ἐστι, τὰ δέ γε ἐντεῦθεν ἐνδέχεται γενέσθαι τἀναντία, καὶ ὃ ἐφ' αὐτοῖς ἐστὶ τοῖς ἀνθρώποις, πολλὰ τῶν τοιούτων, καὶ ἀρχαὶ τῶν τοιούτων εἰσὶν αὐτοί. ὥστε ὅσων πράξεων ὁ ἄνθρωπός ἐστιν ἀρχὴ καὶ κύριος, φανερὸν ὅτι ἐνδέχεται καὶ γίνεσθαι καὶ μή, καὶ ὅτι ἐφ' αὐτῷ ταῦτ' ἐστὶ γίνεσθαι καὶ μή, ὧν γε κύριός ἐστι τοῦ εἶναι καὶ τοῦ μὴ εἶναι. ὅσα δ' ἐφ' αὐτῷ ἐστὶ ποιεῖν ἢ μὴ ποιεῖν, αἴτιος τούτων οὗτός ἐστιν· καὶ ὅσων αἴτιος, ἐφ' αὐτῷ. ἐπεὶ δ' ἥ τε ἀρετὴ καὶ ἡ κακία καὶ τὰ ἀπ' αὐτῶν ἔργα τὰ μὲν ἐπαινετὰ τὰ δὲ ψεκτά (ψέγεται γὰρ καὶ ἐπαινεῖται οὐ διὰ τὰ ἐξ ἀνάγκης ἢ τύχης ἢ φύσεως ὑπάρχοντα, ἀλλ' ὅσων αὐτοὶ αἴτιοί ἐσμεν· ὅσων γὰρ ἄλλος αἴτιος, ἐκεῖνος καὶ τὸν ψόγον καὶ τὸν ἔπαινον ἔχει), δῆλον ὅτι καὶ ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ κακία περὶ ταῦτ' ἐστὶν ὧν αὐτὸς αἴτιος καὶ ἀρχὴ πράξεων. ληπτέον ἄρα ποίων αὐτὸς αἴτιος καὶ ἀρχὴ πράξεων. πάντες μὲν δὴ ὁμολογοῦμεν, ὅσα μὲν ἑκούσια καὶ κατὰ προαίρεσιν τὴν ἑκάστου, ἐκεῖνον αἴτιον εἶναι, ὅσα δ' ἀκούσια, οὐκ αὐτὸν αἴτιον. πάντα δ' ὅσα προελόμενος, καὶ ἑκὼν δῆλον ὅτι. δῆλον τοίνυν ὅτι ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ κακία τῶν ἑκουσίων ἂν εἴησαν.

7 Ληπτέον ἄρα τί τὸ ἑκούσιον καὶ τί τὸ ἀκούσιον, καὶ τί ἐστιν ἡ προαίρεσις, ἐπειδὴ ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ κακία ὁρίζεται τούτοις. πρῶτον σκεπτέον τὸ ἑκούσιον καὶ τὸ ἀκούσιον. τριῶν δὴ τούτων ἕν τι δόξειεν εἶναι, ἤτοι κατ' ὄρεξιν ἢ κατὰ προαίρεσιν ἢ κατὰ διάνοιαν, τὸ μὲν ἑκούσιον κατὰ τούτων τι, τὸ δ' ἀκούσιον παρὰ τούτων τι. ἀλλὰ μὴν ἡ ὄρεξις εἰς τρία διαιρεῖται, εἰς βούλησιν καὶ θυμὸν καὶ ἐπιθυμίαν· ὥστε ταῦτα διαιρετέον, καὶ πρῶτον κατ' ἐπιθυμίαν. δόξειε δ' ἂν πᾶν τὸ κατ' ἐπιθυμίαν ἑκούσιον εἶναι. τὸ γὰρ ἀκούσιον πᾶν δοκεῖ εἶναι βίαιον, τὸ δὲ βίαιον λυπηρόν, καὶ πᾶν ὃ ἀναγκαζόμενοι ποιοῦσιν ἢ πάσχουσιν, ὥσπερ καὶ Εὔηνός φησι "πᾶν γὰρ ἀναγκαῖον πρᾶγμ' ἀνιαρὸν ἔφυ." ὥστ' εἴ τι λυπηρόν, βίαιον, καὶ εἰ βίαιον, λυπηρόν. τὸ δὲ παρὰ τὴν ἐπιθυμίαν πᾶν λυπηρόν (ἡ γὰρ ἐπιθυμία τοῦ ἡδέος), ὥστε βίαιον καὶ ἀκούσιον. τὸ ἄρα κατ' ἐπιθυμίαν ἑκούσιον· ἐναντία γὰρ ταῦτ' ἀλλήλοις. ἔτι ἡ μοχθηρία ἀδικώτερον πᾶσα ποιεῖ, ἡ δ' ἀκρασία μοχθηρία δοκεῖ εἶναι, ὁ δ' ἀκρατὴς ὁ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν παρὰ τὸν λογισμὸν οἷος πράττειν, ἀκρατεύεται δ' ὅταν ἐνεργῇ κατ' αὐτήν, τὸ δ' ἀδικεῖν ἑκούσιον, ὥσθ' ὁ ἀκρατὴς ἀδικήσει τῷ πράττειν κατ' ἐπιθυμίαν· ἑκὼν ἄρα πράξει, καὶ ἑκούσιον τὸ κατ' ἐπιθυμίαν· καὶ γὰρ ἄτοπον εἰ δικαιότεροι ἔσονται οἱ ἀκρατεῖς γινόμενοι. ἐκ μὲν τοίνυν τούτων δόξειεν ἂν τὸ κατ' ἐπιθυμίαν ἑκούσιον εἶναι, ἐκ δὲ τῶνδε τοὐναντίον. ἅπαν γὰρ ὃ ἑκών τις πράττει, βουλόμενος πράττει, καὶ ὃ βούλεται, ἑκών. βούλεται δ' οὐθεὶς ὃ οἴεται εἶναι κακόν. ἀλλὰ μὴν ὁ ἀκρατευόμενος οὐχ ἃ βούλεται ποιεῖ· τὸ γὰρ παρ' ὃ οἴεται βέλτιστον εἶναι πράττειν δι' ἐπιθυμίαν ἀκρατεύεσθαί ἐστιν. ὥστε ἅμα συμβήσεται τὸν αὐτὸν ἑκόντα καὶ ἄκοντα πράττειν· τοῦτο δ' ἀδύνατον. ἔτι δ' ὁ ἐγκρατὴς δικαιοπραγήσει, καὶ μᾶλλον τῆς ἀκρασίας· ἡ γὰρ ἐγκράτεια ἀρετή, ἡ δ' ἀρετὴ δικαιοτέρους ποιεῖ. ἐγκρατεύεται δ' ὅταν πράττῃ παρὰ τὴν ἐπιθυμίαν κατὰ τὸν λογισμόν. ὥστ' εἰ τὸ μὲν δικαιοπραγεῖν ἑκούσιον, ὥσπερ καὶ τὸ ἀδικεῖν (ἄμφω γὰρ δοκεῖ ταῦτα ἑκούσια εἶναι, καὶ ἀνάγκη, εἰ θάτερον ἑκούσιον, καὶ θάτερον), τὸ δὲ παρὰ τὴν ἐπιθυμίαν ἀκούσιον, ἅμα ἄρα ὁ αὐτὸς τὸ αὐτὸ πράξει ἑκὼν καὶ ἄκων. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ περὶ θυμοῦ· ἀκρασία γὰρ καὶ ἐγκράτεια καὶ θυμοῦ δοκεῖ εἶναι, ὥσπερ καὶ ἐπιθυμίας, καὶ τὸ παρὰ τὸν θυμὸν λυπηρόν, καὶ βίαιον ἡ κάθεξις, ὥστ' εἰ τὸ βίαιον ἀκούσιον, τὸ κατὰ τὸν θυμὸν ἑκούσιον ἂν εἴη πᾶν. ἔοικε δὲ καὶ Ἡράκλειτος λέγειν εἰς τὴν ἰσχὺν τοῦ θυμοῦ βλέψας ὅτι λυπηρὰ ἡ κώλυσις αὐτοῦ· "χαλεπὸν γάρ" φησι "θυμῷ μάχεσθαι· ψυχῆς γὰρ ὠνεῖται." εἰ δ' ἀδύνατον τὸ αὐτὸ ἑκόντα καὶ ἄκοντα πράττειν ἅμα τὸ κατὰ τὸ αὐτὸ τοῦ πράγματος, μᾶλλον ἑκούσιον τὸ κατὰ βούλησιν τοῦ κατ' ἐπιθυμίαν καὶ θυμόν. τεκμήριον δέ· πολλὰ γὰρ πράττομεν ἑκόντες ἄνευ ὀργῆς καὶ ἐπιθυμίας. λείπεται ἄρα, εἰ τὸ βουλόμενον καὶ ἑκούσιον ταὐτό, σκέψασθαι· φαίνεται δὲ καὶ τοῦτο ἀδύνατον. ὑπόκειται γὰρ ἡμῖν καὶ δοκεῖ ἡ μοχθηρία ἀδικωτέρους ποιεῖν, ἡ δ' ἀκρασία μοχθηρία τις φαίνεται. συμβήσεται δὲ τοὐναντίον· βούλεται μὲν γὰρ οὐθεὶς ἃ οἴεται εἶναι κακά, πράττει δ' ὅταν γίνηται ἀκρατής· εἰ οὖν τὸ μὲν ἀδικεῖν ἑκούσιον, τὸ δ' ἑκούσιον τὸ κατὰ βούλησιν, ὅταν ἀκρατὴς γένηται, οὐκέτι ἀδικήσει, ἀλλ' ἔσται δικαιότερος ἢ πρὶν γενέσθαι ἀκρατής. τοῦτο δ' ἀδύνατον. ὅτι μὲν τοίνυν οὐκ ἔστι τὸ ἑκούσιον τὸ κατὰ ὄρεξιν πράττειν, οὐδ' ἀκούσιον τὸ παρὰ τὴν ὄρεξιν, φανερόν. ὅτι δ' οὐδὲ κατὰ προαίρεσιν, πάλιν ἐκ 8
τῶνδε δῆλον. τὸ μὲν γὰρ κατὰ βούλησιν ὡς οὐκ ἀκούσιον,

3. τῶν τοιούτων om M^b. ‖ 4. αὐταί P^b. ‖ 14. καὶ post ὅτι om P^b. ‖ 17. καὶ — 18. ἀκούσια om P^b. ‖ 19. δῆλον ὅτι om M^b. ‖ δῆλον om P^b. ‖ ὅτι] ὅτι καὶ M^b. ‖ 21. καὶ τί τὸ ἀκούσιον om M^b. ‖ 22. ἐπειδὲ M^bP^b. ‖ 23. καὶ τὸ ἀκούσιον om P^b. ‖ δὴ P^b. ‖ 25. τὸ δ' — 26. τι om M^b. ‖ 33. εἰ μὴ βίαιον P^b. ‖ τὸ — 34. λυπηρόν om P^b. ‖ 38. ἀκρατεύεσθαι M^b.

1. πράττειν om M^b. ‖ 3. εἰ om M^b. ‖ γενόμενοι M^b. ‖ 4. ἂν] δ' ἂν P^b. ‖ 5. βουλόμενος πράττει om P^b. ‖ 6. ἑκών] ἑκὼν βούλεται M^b. ‖ 11. ἀκρατὴς P^b. ‖ 17. ἑκούσιον codices. ‖ 20. βίαιος P^b. ‖ 23. βλέψαι M^b. ‖ φασὶ M^b. ‖ 25. αὐτὸ ἑκόντα] αὐτὸν ἑκόντα M^b. ‖ 36. γενέσθαι] γε M^b.

ἀπεδείχθη, ἀλλὰ μᾶλλον πᾶν ὃ βούλεται καὶ ἑκούσιον. ἀλλ' ὅτι καὶ μὴ βȣλόμενον ἐνδέχεται πράττειν ἑκόντα, τȣ̃το δέδεικται μόνον. πολλὰ δὲ βȣλόμενοι πράττομεν ἐξαίφνης, προαιρεῖται δ' οὐδεὶς οὐδὲν ἐξαίφνης. εἰ δὲ ἀνάγκη μὲν ἦν τριῶν τούτων ἕν τι εἶναι τὸ ἑκούσιον, ἢ κατ' ὄρεξιν ἢ κατὰ προαίρεσιν ἢ κατὰ διάνοιαν, τȣ́των δὲ τὰ δύο μή ἐϛι, λείπεται ἐν τῷ διανοȣ́μενόν πως πράττειν εἶναι τὸ ἑκȣ́σιον. ἔτι δὲ μικρὸν προαγαγόντες τὸν λόγον, ἐπιθῶμεν τέλος τῷ περὶ τοῦ ἑκȣσίȣ καὶ ἀκȣσίȣ διορισμῷ. δοκεῖ γὰρ τὸ βίᾳ καὶ μὴ βίᾳ τι ποιεῖν οἰκεῖα τοῖς εἰρημένοις εἶναι· τό τε γὰρ βίαιον ἀκȣ́σιον, καὶ τὸ ἀκȣ́σιον πᾶν βίαιον εἶναι φαμέν. ὥϛε περὶ τȣ̃ βίᾳ σκεπτέον πρῶτον, τί ἐϛι καὶ πῶς ἔχει πρὸς τὸ ἑκȣ́σιον καὶ ἀκȣ́σιον. δοκεῖ δὴ τὸ βίαιον καὶ τὸ ἀναγκαῖον ἀντικεῖσθαι, καὶ ἡ βία καὶ ἡ ἀνάγκη, τῷ ἑκȣσίῳ καὶ τῇ πειθοῖ ἐπὶ τῶν πραττομένων. καθόλου δὲ τὸ βίαιον καὶ τὴν ἀνάγκην καὶ ἐπὶ τῶν ἀψύχων λέγομεν· καὶ γὰρ τὸν λίθον ἄνω καὶ τὸ πῦρ κάτω βίᾳ καὶ ἀναγκαζόμενα φέρεσθαι φαμέν. τȣ̃το δ' ὅταν κατὰ τὴν φύσει καὶ καθ' αὑτὰ ὁρμὴν φέρηται, ȣ̓ βίᾳ, ȣ̓ μὴν ȣ̓δ' ἑκȣ́σια λέγεται, ἀλλ' ἀνώνυμος ἡ ἀντίθεσις. ὅταν δὲ παρὰ ταύτην, βίᾳ φαμέν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ ἐμψύχων καὶ ἐπὶ τῶν ζῴων ὁρῶμεν βίᾳ πολλὰ καὶ πάσχοντα καὶ ποιȣ̃ντα, ὅταν παρὰ τὴν ἐν αὐτῷ ὁρμὴν ἔξωθέν τι κινῇ. ἐν μὲν τοῖς ἀψύχοις ἁπλῆ ἡ ἀρχή, ἐν δὲ τοῖς ἐμψύχοις πλεονάζει· ȣ̓ γὰρ ἀεὶ ἡ ὄρεξις καὶ ὁ λόγος συμφωνεῖ. ὥϛ' ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων ζῴων ἁπλȣ̃ν τὸ βίαιον, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἀψύχων· οὐ γὰρ ἔχει λόγον καὶ ὄρεξιν ἐναντίαν, ἀλλὰ τῇ ὀρέξει ζῇ. ἐν δ' ἀνθρώπῳ ἔνεϛιν ἄμφω, καὶ ἔν τινι ἡλικίᾳ, ᾗ καὶ τὸ πράττειν ἀποδίδομεν· οὐ γὰρ φαμεν τὸ παιδίον πράττειν, οὐδὲ τὸ θηρίον, ἀλλ' ὅταν ἤδη διὰ λογισμὸν πράττοντα. δοκεῖ δὴ τὸ βίαιον ἅπαν λυπηρὸν εἶναι, καὶ οὐθεὶς βίᾳ μὲν ποιεῖ, χαίρων δέ. διὸ περὶ τὸν ἐγκρατῆ καὶ τὸν ἀκρατῆ πλείϛη ἀμφισβήτησίς ἐϛιν· ἐναντίας γὰρ ὁρμὰς ἔχων αὐτὸς ἕκαστος αὑτῷ πράττει, ὥσθ' ὅ τ' ἐγκρατὴς βίᾳ, φασίν, ἀφέλκει αὑτὸν ἀπὸ τῶν ἡδέων ἐπιθυμῶν (ἀλγεῖ γὰρ ἀφέλκων πρὸς ἀντιτείνȣσαν τὴν ὄρεξιν), ὅ τ' ἀκρατὴς βίᾳ παρὰ τὸν λογισμόν. ἧττον δὲ δοκεῖ λυπεῖσθαι· ἡ γὰρ ἐπιθυμία τοῦ ἡδέος, ᾗ ἀκολȣθεῖ χαίρων, ὥσθ' ὁ ἀκρατὴς μᾶλλον ἑκὼν καὶ ȣ̓ βίᾳ, ὅτι ȣ̓ λυπηρῶς. ἡ δὲ πειθὼ τῇ βίᾳ καὶ ἀνάγκῃ ἀντιτίθεται. ὁ δ' ἐγκρατὴς ἐφ' ἃ πέπειϛαι ἄγει, καὶ πορεύεται οὐ βίᾳ ἀλλ' ἑκών· [illegible] δ' ἐπιθυμία οὐ πείσασα ἄγει· οὐ γὰρ μετέχει λόγου. [illegible] μὲν οὖν δοκȣ̃σιν ȣ̓̃τοι μόνοι βίᾳ καὶ ἄκοντες ποιεῖν, καὶ [illegible] τίν' αἰτίαν, ὅτι καθ' ὁμοιότητά τινα τοῦ βίᾳ, καθ' ἣν [illegible] ἐπὶ τῶν ἀψύχων λέγομεν, εἴρηται. οὐ μὴν ἀλλ' εἰ [illegible] προσθῇ τὸ ἐν τῷ διορισμῷ προσκείμενον κἀκεῖ, λύεται [illegible] λεχθέν. ὅταν μὲν γάρ τι τῶν ἔξωθεν παρὰ τὴν ἐν α[illegible] ὁρμὴν κινῇ ἢ ἠρεμίζῃ, βίᾳ φαμέν, ὅταν δὲ μή, οὐ βίᾳ. [illegible] δὲ τῷ ἐγκρατεῖ καὶ ἀκρατεῖ ἡ καθ' αὑτὸν ὁρμὴ ἐνȣ̃σα ἀ[illegible] ἄμφω γὰρ ἔχει. ὥϛ' οὐ βίᾳ οὐδέτερος ἀλλ' ἑκὼν δι[illegible] ταῦτα πράττοι ἄν, οὐδ' ἀναγκαζόμενος. τὴν γὰρ ἔξ[illegible] ἀρχήν, τὴν παρὰ τὴν ὁρμὴν ἢ ἐμποδίζουσαν ἢ κιν[illegible] ἀνάγκην λέγομεν, ὥσπερ εἴ τις λαβὼν τὴν χεῖρα τύ[illegible] τινὰ ἀντιτείνοντος καὶ τῷ βȣ́λεσθαι καὶ τῷ ἐπιθυμεῖν. [illegible] δ' ἔσωθεν ἡ ἀρχή, ȣ̓ βίᾳ, ἐπεὶ καὶ ἡδονὴ καὶ λύπη ἐν ἀ[illegible]φοτέροις ἔνεϛιν. καὶ γὰρ ὁ ἐγκρατευόμενος λυπεῖται π[illegible] τὴν ἐπιθυμίαν πράττων ἤδη, καὶ χαίρει τὴν ἀπ' ἐλπ[illegible] ἡδονήν, ὅτι ὕστερον ὠφεληθήσεται, ἢ καὶ ἤδη ὠφελεῖ[illegible] ὑγιαίνων· καὶ ὁ ἀκρατὴς χαίρει μὲν τυγχάνων ἀκρα[illegible]μενος οὗ ἐπιθυμεῖ, λυπεῖται δὲ τὴν ἀπ' ἐλπίδος λύ[illegible] οἴεται γὰρ κακὸν πράττειν. ὥστε τὸ μὲν βίᾳ ἑκά[illegible] φάναι ποιεῖν ἔχει λόγον, καὶ διὰ τὴν ὄρεξιν καὶ δι[illegible] λογισμὸν ἑκάτερον ἄκοντα ποτὲ πράττειν· κεχωρισμέν[illegible] ὄντα ἑκάτερα ἐκκρούεται ὑπ' ἀλλήλων. ὅθεν καὶ ἐπὶ [illegible] ὅλην μεταφέρȣσι ψυχήν, ὅτι τῶν ἐν ψυχῇ τι τοιοῦτο ὁ[illegible]σιν. ἐπὶ μὲν οὖν τῶν μορίων ἐνδέχεται τοῦτο λέγειν· ἡ [illegible] ὅλη ἑκȣ̃σα ψυχὴ καὶ τȣ̃ ἀκρατȣ̃ς καὶ τȣ̃ ἐγκρατȣ̃ς πράτ[illegible] βίᾳ δ' οὐδέτερος, ἀλλὰ τῶν ἐν ἐκείνοις τι, ἐπεὶ καὶ φ[illegible] ἀμφότερα ἔχομεν. καὶ γὰρ ὁ λόγος φύσει ἀρχὴ [illegible] ἐωμένης τῆς γενέσεως καὶ μὴ πηρωθείσης ἐνέϛαι, καὶ ἡ ἐπι[illegible]θυμία, ὅτι εὐθὺς ἐκ γενετῆς ἀκολȣθεῖ καὶ ἔνεϛιν. σχεδὸν [illegible] τȣ́τοις δυσὶ τὸ φύσει διορίζομεν, τῷ τε ὅσα εὐθὺς γιγ[illegible]νοις ἀκολȣθεῖ πᾶσι, καὶ ὅσα ἐωμένης τῆς γενέσεως εἰ[illegible]ρεῖν γίνεται ἡμῖν, οἷον πολιὰ καὶ γῆρας καὶ τἄλλα [illegible] τοιαῦτα. ὥϛε μὴ κατὰ φύσιν ἑκάτερος πράττει, ἁπλῶ[illegible] κατὰ φύσιν ἑκάτερος, οὐ τὴν αὐτήν. αἱ μὲν οὖν περὶ [illegible] ἐγκρατῆ καὶ ἀκρατῆ ἀπορίαι, περὶ τȣ̃ βίᾳ πράττειν ἢ ἀμ[illegible]φοτέρους ἢ τὸν ἕτερον, ὥστε ἢ μὴ ἑκόντας ἢ ἅμα βίᾳ [illegible] ἄκοντας, εἰ δὲ τὸ βίᾳ ἑκούσιον, ἅμα ἑκόντας καὶ ἀκο[illegible]

2. μὴ om M^b. ‖ 4. προαιρεῖται — ἐξαίφνης om P^b. ‖ 11. ἀκȣ́σιον καὶ — βίαιον om P^b. ‖ 15. δὲ] γὰρ M^b. ‖ 17. [illegible]νον M^b. ‖ 18. φύσιν M^b. ‖ 23. τις P^b. ‖ 24. καὶ] ὡς M^b. ‖ 28. πραττόμενον M^b. ‖ 31. χαίρων δέ om P^b. ‖ 34. τ' om P^b. ‖ 35. ἐπιθυμιῶν codices. ‖ τὴν om M^b. ‖ 38. ȣ̓ alterum om P^b. ‖ ἡ] ȣ̓ M^b. ἡ — b 1. ἑκών om P^b.

5. τι M^b. ‖ 6. ἐν αὐτῷ διορισμῷ προκείμενον M^b. ‖ 9. ἀκρατεῖ καὶ ἐγκρατεῖ P^b. ‖ 13. τύπτει M^b. ‖ 14. καὶ τῷ βȣ́λεσθαι] καὶ [illegible] βȣ́λεσθαι M^b. ‖ 17. ἀπ' om P^b. ‖ 28. ἐν om M^b. ‖ 29. ὅτι M^b. ‖ 30. ἐρρωμένης corr M^b. ‖ 37. ἀκρατῆ καὶ ἐγκρατῆ P^b. ‖ [illegible] ἢ μὴ] εἰ μὴ M^b. ‖ 39. pro δὲ locum vacuum P^b.

ττειν· σχεδὸν δὲ ἐκ τῶν εἰρημένων δῆλον ἡμῖν ὡς ἀπαν- ον. λέγονται δὲ κατ' ἄλλον τρόπον βίᾳ καὶ ἀναγκα- τες πρᾶξαι, οὐ διαφωνοῦντος τοῦ λόγου καὶ τῆς ὀρέξεως, πράττωσιν ὃ καὶ λυπηρὸν καὶ φαῦλον ὑπολαμβάνου- ἀλλ' ἂν μὴ τοῦτο πράττωσι, πληγαὶ ἢ δεσμοὶ ἢ θάνα- ῶσιν. ταῦτα γάρ φασιν ἀναγκασθέντες πρᾶξαι. ἢ οὔ, ὰ πάντες ἑκόντες ποιοῦσιν αὐτὸ τοῦτο· ἔξεστι γὰρ μὴ ῖν, ἀλλ' ἐκεῖνο ὑπομεῖναι τὸ πάθος. ἔτι ἴσως τούτων τὰ φαίη τις ἂν τὰ δ' οὔ. ὅσα μὲν γὰρ ἐφ' αὐτῷ τῶν ίτων μὴ ὑπάρξαι ἢ ὑπάρξαι δεῖ, ὅσα πράττει ἃ μὴ ιεται, ἑκὼν πράττει καὶ οὐ βίᾳ· ὅσα δὲ μὴ ἐφ' αὐτῷ τοιούτων, βίᾳ πῶς, οὐ μέντοι γ' ἁπλῶς, ὅτι οὐκ αὐτὸ προαιρεῖται ὃ πράττει, ἀλλ' οὗ ἕνεκα, ἐπεὶ καὶ ἐν τού- εστί τις διαφορά. εἰ γὰρ ἵνα μὴ λάβῃ ψηλαφῶν ἀπο- ῃ, γελοῖος ἂν εἴη εἰ λέγοι ὅτι βίᾳ καὶ ἀναγκαζόμενος. ὰ δεῖ μεῖζον κακὸν καὶ λυπηρότερον εἶναι, ὃ πείσεται ποιήσας. οὕτω γὰρ ἀναγκαζόμενος καὶ μὴ βίᾳ πράξει, φύσει, ὅταν κακὸν ἀγαθοῦ ἕνεκα ἢ μείζονος κακοῦ ἀπο- ως πράττῃ, καὶ ἄκων γε· οὐ γὰρ ἐφ' αὐτῷ ταῦτα. διὸ τὸν ἔρωτα πολλοὶ ἀκούσιον τιθέασιν, καὶ θυμοὺς ἐνίους καὶ υσικά, ὅτι ἰσχυρὰ καὶ ὑπὲρ τὴν φύσιν. καὶ συγγνώ- ἔχομεν ὡς πεφυκότα βιάζεσθαι τὴν φύσιν. καὶ μᾶλ- ἂν δόξειε βίᾳ καὶ ἄκων πράττειν, ἵνα μὴ ἀλγῇ ἰσχυ- ἢ ἵνα μὴ ἠρέμα, καὶ ὅλως ἵνα μὴ ἀλγῇ ἢ ἵνα ῃ. τὸ γὰρ ἐφ' αὐτῷ, εἰς ὃ ἀνάγεται ὅλον, τοῦτ' ἐστὶν αὐτοῦ φύσις οἵα τε φέρειν· ὃ δὲ μὴ οἵα τε, μηδ' ἐστὶ ἐκείνου φύσει ὀρέξεως ἢ λογισμοῦ, οὐκ ἐφ' αὐτῷ. διὸ καὶ ἐνθουσιῶντας καὶ προλέγοντας, καίπερ διανοίας ἔργον ιτας, ὅμως οὔ φαμεν ἐφ' αὐτοῖς εἶναι, οὔτ' εἰπεῖν ἃ εἶπον, πρᾶξαι ἃ ἔπραξαν. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ δι' ἐπιθυμίαν· ὥστε διάνοιαί τινες καὶ πάθη οὐκ ἐφ' ἡμῖν εἰσίν, ἢ πράξεις ατὰ τὰς τοιαύτας διανοίας καὶ λογισμούς, ἀλλ' ὥσπερ λαος ἔφη εἶναί τινας λόγους κρείττους ἡμῶν. ὥστ' εἰ τὸ ιον καὶ ἀκούσιον καὶ πρὸς τὸ βίᾳ ἔδει σκέψασθαι, τοῦτο οὕτω διῃρήσθω· οἱ γὰρ μάλιστ' ἐμποδίζοντες τὸ ἑκούσιον ίᾳ πράττοντες, ἀλλ' ἑκόντες. ἐπεὶ δὲ τοῦτ' ἔχει τέλος, οὔτε τῇ ὀρέξει οὔτε τῇ προαιρέσει τὸ ἑκούσιον ὥρισται, λοι-

πὸν δὴ ὁρίσασθαι [illegible] τὸ ἑκούσιον [illegible] ἐνίοτε γὰρ [illegible] ἵνα τύπτῃ, [illegible] ὡς φίλτρον καὶ [illegible] ὃν καὶ ᾧ καὶ [illegible] δι' ἄγνοιαν, καὶ [illegible] ἑκούσιον. ὅσα μὲν οὖν ἐφ' [illegible] ἀγνοῶν καὶ δι' αὑτόν, [illegible] ἑκούσιον τοῦτ' ἐστίν· ὅσα δ' [illegible] ἐπεὶ δὲ τὸ ἐπίστασθαι καὶ τὸ [illegible] ἓν δὲ τὸ χρῆσθαι τῇ ἐπιστήμῃ, [illegible] μὲν ὡς δικαίως ἀγνοῶν λέγοιτο, [illegible] εἰ δι' ἀμέλειαν μὴ ἐχρῆτο. ὁμοίως [illegible] ψέγοιτο ἄν, εἰ ὃ ῥᾴδιον ἢ ἀναγκαῖον [illegible] λειαν ἢ ἡδονὴν ἢ λύπην. ταῦτ' οὖν [illegible] οὖν τοῦ ἑκουσίου καὶ ἀκουσίου διωρίσθω τοῦτον τὸν τρόπον.

Περὶ δὲ προαιρέσεως μετὰ τοῦτο λέγωμεν, [illegible] τες πρῶτον τῷ λόγῳ περὶ αὐτῆς. διστάσειε γὰρ ἄν τις [illegible] τῷ γένει πέφυκε καὶ ἐν ποίῳ θεῖναι αὐτὴν χρή, καὶ [illegible] οὐ ταὐτὸν τὸ ἑκούσιον καὶ τὸ προαιρετὸν ἢ ταὐτόν ἐστιν. μά- λιστα δὲ λέγεται παρά τινων, καὶ ζητοῦντι δόξειε δ' ἂν [illegible] εἶναι θάτερον ἡ προαίρεσις, ἤτοι δόξα ἢ ὄρεξις· ἀμφότερα γὰρ φαίνεται παρακολουθοῦντα. ὅτι μὲν οὖν οὐκ ἔστιν ὄρεξις, φανερόν. ἢ γὰρ βούλησις ἂν εἴη ἢ ἐπιθυμία ἢ θυμός· οὐθεὶς γὰρ ὀρέγεται μηθὲν πεπονθὼς τούτων. θυμὸς μὲν οὖν καὶ ἐπιθυμία καὶ τοῖς θηρίοις ὑπάρχει, προαίρεσις δ' οὔ. ἔτι δὲ καὶ οἷς ὑπάρχει ἄμφω ταῦτα, πολλὰ καὶ ἄνευ θυμοῦ καὶ ἐπιθυμίας προαιροῦνται· καὶ ἐν τοῖς πάθεσιν ὄντες οὐ προαι- ροῦνται, ἀλλὰ καρτεροῦσιν. ἔτι ἐπιθυμία μὲν καὶ θυμὸς ἀεὶ μετὰ λύπης, προαιρούμεθα δὲ πολλὰ καὶ ἄνευ λύπης. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ βούλησις καὶ προαίρεσις ταὐτόν· βούλονται μὲν γὰρ ἔνια καὶ τῶν ἀδυνάτων εἰδότες, οἷον βασιλεύειν τε πάντων ἀνθρώπων καὶ ἀθάνατοι εἶναι, προαιρεῖται δ' οὐθεὶς μὴ ἀγνοῶν ὅτι ἀδύνατον, οὐδ' ὅλως ὃ δυνατὸν μέν, μὴ ἐφ' αὑτῷ δ' οἴεται πρᾶξαι ἢ μὴ πρᾶξαι. ὥστε τοῦτο μὲν φανε- ρόν, ὅτι ἀνάγκη τὸ προαιρετὸν τῶν ἐφ' αὑτῷ τι εἶναι.

2. δὲ om P^b. ‖ 4. ὃ — ὑπολαμβάνουσιν om M^b. ‖ 7. ἑκόντες om P^b. ‖ αὐτὸ] οὗτοι P^b. ‖ 9. ἑαυτῷ M^b. ‖ 10. ἢ ὑπάρξαι om ‖ 10. ὅσα] ἑκὼν corr P^b. ‖ ἃ — 11. πράττει om P^b. ‖ 14. εἰ] οὐ M^b, ὁ P^b. ‖ 16. δὴ M^bP^b. ‖ 18. ἕνεκα ἢ] ἕνεκα ἂν M^b ‖ μείζονος om M^b. ‖ κακοῦ καὶ ἀπολύσεως M^b. ‖ 19 et 25. ἑαυτῷ M^b. ‖ 22. ἔχομεν om P^b. ‖ 24. ἢ prius om M^b. ‖ 25. μὴ codices. ‖ 26. τε φέρειν] γε φέρειν M^b. ‖ 33. ὡς M^b. ‖ 36. ἴσ. ἀλλ' οὐχ ἑκόντες λόγοι οὗτοί εἰσιν margo P^b.

1. δεῖ M^bP^b. ‖ κατὰ τὴν διάνοιαν P^b. ‖ ἐναντία M^b. ‖ 4. πολιάδες P^b. ‖ 5. δ' post τῷ om P^b. ‖ 6. ὃ] οὕτω M^bP^b. ‖ 8. πλάτ- P^b. ‖ 12. ὁ om P^b. ‖ 13. ἀνοῶν P^b. ‖ 18. λέγομεν M^b. ‖ 21. ταυτά M^b. ‖ 25. γὰρ om M^b. ‖ 26. μὲν om M^b. ‖ 33. γὰρ] αὐτὸν M^bP^b. ‖ τε] μὲν M^b. ‖ 35. ὃ δυνατὸν] ἀδύνατον M^bP^b. ‖ 37. τὸ] μὲν τὸ M^b.

ὁμοίως δὲ δῆλον ὅτι οὐδὲ δόξα, ὐδ' ἁπλῶς εἴ τις οἴεταί τι. τῶν γὰρ ἐφ' αὑτῷ τι εἶναι τὸ προαιρετόν, δοξάζομεν δὲ πολλὰ καὶ τῶν ὐκ ὄντων ἐφ' ἡμῖν, οἷον τὴν διάμετρον σύμμετρον. ἔτι ὐκ ἔςι προαίρεσις ἀληθὴς ἢ ψευδής. ὐδὲ δὴ ἡ τῶν ἐφ' αὑτῷ ὄντων πρακτῶν δόξα, ᾗ τυγχάνομεν οἰόμενοι δεῖν τι πράττειν ἢ ὐ πράττειν. κοινὸν δὲ περὶ δόξης τοῦτο καὶ βυλήσεως· ὐθεὶς γὰρ τέλος ὐθὲν προαιρεῖται, ἀλλὰ τὰ πρὸς τὸ τέλος· λέγω δ' οἷον ὐθεὶς ὑγιαίνειν προαιρεῖται, ἀλλὰ περιπατεῖν ἢ καθῆσθαι τῦ ὑγιαίνειν ἕνεκεν, ὐδ' εὐδαιμονεῖν, ἀλλὰ χρηματίζεσθαι ἢ κινδυνεύειν τῦ εὐδαιμονεῖν ἕνεκα· καὶ ὅλως δηλοῖ ἀεὶ προαιρούμενος τί τε καὶ τίνος ἕνεκα προαιρεῖται, ἔςι δὲ τὸ μὲν τίνος, ὖ ἕνεκα προαιρεῖται ἄλλο, τὸ δὲ τί, ὃ προαιρεῖται ἕνεκα ἄλλυ. βύλεται δέ γε μάλιστα τὸ τέλος, καὶ δοξάζειν δεῖν καὶ ὑγιαίνειν καὶ εὖ πράττειν. ὥςε φανερὸν διὰ τύτων ὅτι ἄλλο καὶ δόξης καὶ βυλήσεως. βούλεσθαι μὲν καὶ δόξα μάλιστα τοῦ τέλους, προαίρεσις δ' ὐκ ἔςιν. ὅτι μὲν ὖν ὐκ ἔςιν ὔτε βύλησις οὔτε δόξα ὔθ' ὑπόληψις ἁπλῶς ἡ προαίρεσις, δῆλον· τί δὲ διαφέρει τύτων, καὶ πῶς ἔχει πρὸς τὸ ἑκύσιον; ἅμα δὲ δῆλον ἔςαι καὶ τί ἐστι προαίρεσις. ἔςι δὴ τῶν δυνατῶν καὶ εἶναι καὶ μὴ τὰ μὲν τοιαῦτα ὥςε ἐνδέχεσθαι βυλεύσασθαι περὶ αὐτῶν, περὶ ἐνίων δ' οὐκ ἐνδέχεται. τὰ μὲν γὰρ δυνατὰ μέν ἐςι καὶ εἶναι καὶ μὴ εἶναι, ἀλλ' ὐκ ἐφ' ἡμῖν αὐτῶν ἡ γένεσίς ἐστιν, ἀλλὰ τὰ μὲν διὰ φύσιν τὰ δὲ δι' ἄλλας αἰτίας γίνεται· περὶ ὧν ὐδεὶς ἂν ὐδ' ἐγχειρήσειε βυλεύεσθαι μὴ ἀγνοῶν. περὶ ὧν δ' ἐνδέχεται μὴ μόνον τὸ εἶναι καὶ μή, ἀλλὰ καὶ τὸ βυλεύσασθαι τοῖς ἀνθρώποις· ταῦτα δ' ἐστὶν ὅσα ἐφ' ἡμῖν ἐςὶ πρᾶξαι ἢ μὴ πρᾶξαι. διὸ οὐ βουλευόμεθα περὶ τῶν ἐν Ἰνδοῖς, ὐδὲ πῶς ἂν ὁ κύκλος τετραγωνισθείη· τὰ μὲν γὰρ ὐκ ἐφ' ἡμῖν, τὸ δ' ὅλως ὐ πρακτόν. ἀλλ' ὐδὲ περὶ τῶν ἐν ἡμῖν πρακτῶν περὶ ἁπάντων. ᾗ καὶ δῆλον ὅτι ὐδὲ δόξα ἁπλῶς ἡ προαίρεσίς ἐςιν. τὰ δὲ προαιρετὰ καὶ πρακτὰ τῶν ἐφ' ἡμῖν ὄντων ἐςίν. διὸ καὶ ἀπορήσειεν ἄν τις, τί δή ποθ' οἱ μὲν ἰατροὶ βουλεύονται περὶ ὧν ἔχυσι τὴν ἐπιστήμην, οἱ δὲ γραμματικοὶ οὔ; αἴτιον δ' ὅτι διχῇ γινομένης τῆς ἁμαρτίας (ἢ γὰρ λογιζόμενοι ἁμαρτάνομεν, ἢ κατὰ τὴν αἴσθησιν αὐτὸ δρῶντες) ἐν μὲν τῇ ἰατρικῇ ἀμφοτέρως ἐνδέχεται ἁμαρτεῖν, ἐν δὲ τῇ γραμματικῇ κατὰ τὴν αἴσθησιν καὶ πρᾶξιν, περὶ ἧς ἂν σκοπῶσιν, εἰς ἄπ[illegible] ἥξυσιν. ἐπειδὴ ὖν ὔτε δόξα ὔτε βύλησίς ἐςι προαίρεσις, [illegible] ὡς ἑκάτερον, οὐδ' ἄμφω. ἐξαίφνης γὰρ προαιρεῖται [illegible] ὐθείς, δοκεῖ δὲ πράττειν καὶ βύλονται. ὡς ἐξ ἀμφοῖν [illegible] ἄμφω γὰρ ὑπάρχει τῷ προαιρουμένῳ ταῦτα. ἀλλὰ [illegible] ἐκ τούτων σκεπτέον. δηλοῖ δέ πως καὶ τὸ ὄνομα αὐτ[illegible] γὰρ προαίρεσις αἵρεσις μέν ἐςιν, ὐχ ἁπλῶς δέ, ἀλλ' ἑτ[illegible] πρὸ ἑτέρυ· τῦτο δὲ οὐχ οἷόν τε ἄνευ σκέψεως καὶ βυ[illegible] διὸ ἐκ δόξης βυλευτικῆς ἐςὶν ἡ προαίρεσις. περὶ μὲν δ[illegible] τέλυς ὐδεὶς βυλεύεται, ἀλλὰ τῦτο κεῖται πᾶσι, περὶ δὲ [illegible] εἰς τοῦτο τεινόντων, πότερον τόδε ἢ τόδε συντείνει, ἢ [illegible] γμένυ τῦτο πῶς ἔςαι. βυλευόμεθα δὲ πάντως τῦτο, ἕως [illegible] εἰς ἡμᾶς ἀναγάγωμεν τῆς γενέσεως τὴν ἀρχήν. εἰ δὴ προ[illegible] ρεῖται μὲν μηθεὶς μὴ παρασκευασάμενος μηδὲ βυλευσάμε[illegible] νος ἢ χεῖρον ἢ βέλτιον, βύλεται δ' ὅσα ἐφ' ἡμῖν [illegible] δυνατῶν καὶ εἶναι καὶ μὴ τῶν πρὸς τὸ τέλος, δῆλον [illegible] προαίρεσις μέν ἐςιν ὄρεξις τῶν ἐφ' αὑτῷ βυλευτική. [illegible] τες γὰρ βυλόμεθα ἃ καὶ προαιρύμεθα, ὐ μέντοι γε [illegible] λόμεθα, πάντα προαιρύμεθα. λέγω δὲ βυλευτικήν, ἧς ἀρ[illegible] καὶ αἰτία βύλευσίς ἐςι, καὶ ὀρέγεται διὰ τὸ βυλεύσα[illegible] διὸ ὔτε ἐν τοῖς ἄλλοις ζῴοις ἐςὶν ἡ προαίρεσις, ὔτε ἐν [illegible] ἡλικίᾳ, ὔτε παντὸς ἔχοντος ἀνθρώπυ. ὐδὲ γὰρ τὸ βυλε[illegible] σασθαι, οὔθ' ὑπόληψις τοῦ διὰ τί, ἀλλὰ δοξάσαι μὲ[illegible] ποιητέον ἢ μὴ ποιητέον ὐθὲν κωλύει πολλοῖς ὑπάρχειν[illegible] δὲ διὰ λογισμῦ ὐκέτι. ἔςι γὰρ βουλευτικὸν τῆς ψυχῆς [illegible] θεωρητικὸν αἰτίας τινός. ἡ γὰρ ὖ ἕνεκα μία τῶν αἰτιῶν [illegible] τὸ μὲν γὰρ διὰ τί αἰτία· οὗ δ' ἕνεκα ἐστὶν ἢ γίγνεται [illegible] τοῦτ' αἴτιόν φαμεν εἶναι, οἷον τοῦ βαδίζειν ἡ κομιδὴ [illegible] χρημάτων, εἰ τύτου ἕνεκα βαδίζει. διὸ οἷς μηθεὶς [illegible] σκοπός, οὐ βουλευτικοί. ὥστ' ἐπεὶ τὸ μὲν ἐφ' αὑτῷ [illegible] πράττειν ἢ μὴ πράττειν, ἐάν τις πράττῃ ἢ ἀπρακτῇ [illegible] αὑτὸν καὶ μὴ δι' ἄγνοιαν, ἑκὼν πράττει ἢ ἀπρακτεῖ, [illegible] δὲ τῶν τοιύτων πράττομεν ὐ βυλευσάμενοι ὐδὲ [illegible] ἀνάγκη τὸ μὲν προαιρετὸν ἅπαν ἑκύσιον εἶναι, τὸ δ' [illegible] μὴ προαιρετόν, καὶ τὰ μὲν κατὰ προαίρεσιν πάντα [illegible] εἶναι, τὰ δ' ἑκούσια μὴ πάντα κατὰ προαίρεσιν. ἅμα [illegible] ἐκ τύτων φανερὸν καὶ ὅτι καλῶς διορίζονται οἱ τῶν [illegible] μάτων τὰ μὲν ἑκύσια τὰ δ' ἀκύσια τὰ δ' ἐκ προνοίας [illegible]

1. τι om P^b. || 4. ἢ M^b. || 5. δόξαν ἢ M^b. || 6. τι om P^b. || ἢ ὐ πράττειν om P^b. || 9. ἕνεκα M^b. || 13. γε om P^b. || 15. καὶ post ἄλλο om M^b. || 17. ὖν om P^b. || 22. αὐτῆς M^b. || δυνατόν, ut videtur, P^b. || 25. βυλεύσασθαι M^b. || 27. [illegible] συμβυλεύσασθαι P^b. || 28. ἢ] καὶ M^b. || 30. τὰ δ' ὅλως οὐ πρακτά M^b. || 31. ἀλλ' et ἐν om P^b. || ᾗ om M^b. || 32. [illegible] M^b. || προαιρετικά P^b.

2. ἐςι προαίρεσις om P^b. || 5. γὰρ] ὖν M^b. || 8. πρὸς ἑτέρυ P^b, πρὸς ἕτερον M^b. || 12. δὲ τῦτο πάντες ἕως ἂν ἢ εἰς P^b. || [illegible] καὶ ante εἶναι om M^b. || 18. βυλευόμεθα M^bP^b. || ὐ — 19. προαιρύμεθα om M^b. || 20. βυλεύεσθαι M^b. || 26. ἢ] εἰ M^b. || [illegible] 27. ἕνεκα om M^b.

ισιν· εἰ γὰρ καὶ μὴ διακριβοῦσιν, ἀλλ' ἅπτονταί γέ ; ἀληθείας. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἐροῦμεν ἐν τῇ περὶ καίων ἐπισκέψει· ἡ δὲ προαίρεσις ὅτι οὔτε ἁπλῶς βού- οὔτε δόξα ἐστί, δῆλον, ἀλλὰ δόξα τε καὶ ὄρεξις, ὅταν βουλεύσασθαι συμπερανθῶσιν. ἐπεὶ δὲ βουλεύεται ἀεὶ ευόμενος ἕνεκά τινος, καὶ ἔστι σκοπός τις ἀεὶ τῷ βου- ένῳ πρὸς ὃν σκοπεῖ τὸ συμφέρον, περὶ μὲν τοῦ τέλους ουλεύεται, ἀλλὰ τοῦτ' ἐστὶν ἀρχὴ καὶ ὑπόθεσις, ὥσπερ ς θεωρητικαῖς ἐπιστήμαις ὑποθέσεις. εἴρηται δὲ περὶ ἐν μὲν τοῖς ἐν ἀρχῇ βραχέως, ἐν δὲ τοῖς ἀναλυτι- ι' ἀκριβείας. περὶ δὲ τῶν πρὸς τὸ τέλος φερόντων ἡ ; καὶ μετὰ τέχνης καὶ ἄνευ τέχνης πᾶσίν ἐστιν, οἷον εμῶσιν ἢ μὴ πολεμῶσι τοῦτο βουλευομένοις. ἐκ προτέρου λλον ἔσται τὸ δι' ὅ, τοῦτ' ἐστὶ τὸ οὗ ἕνεκα, οἷον πλοῦτος ἡ ἤ τι ἄλλο τοιοῦτον ὃ τυγχάνει οὗ ἕνεκα. βουλεύεται βουλευόμενος, ἢ ἀπὸ τοῦ τέλους ἔσκεπται, ὅτι ἐκεῖ νει ὅπως εἰς αὐτὸν ἀγάγῃ, ἢ αὐτὸς δύναται πρὸς τὸ τὸ δὲ τέλος ἐστὶ φύσει μὲν ἀεὶ ἀγαθόν, καὶ περὶ οὗ μέρος βουλεύονται, οἷον ἰατρὸς βουλεύσαιτο ἂν εἰ δῴη ακον, καὶ στρατηγὸς ποῦ στρατοπεδεύσηται. οἷς ἀγαθὸν .ος τὸ ἁπλῶς ἄριστόν ἐστιν. παρὰ φύσιν δὲ καὶ [illegible]α- ν οὐ τὸ ἀγαθόν, ἀλλὰ τὸ φαινόμενον ἀγαθόν. αἴτιον τῶν ὄντων τὰ μὲν οὐκ ἔστιν ἐπ' ἄλλῳ χρήσασθαι ἢ ὶ πέφυκεν, οἷον ὄψει· οὐ γὰρ οἷόν τ' ἰδεῖν οὗ μή ἐστιν οὐδ' ἀκοῦσαι οὗ μή ἐστιν ἀκοή· ἀλλ' ἀπὸ ἐπιστήμης ιι καὶ οὗ μή ἐστιν ἡ ἐπιστήμη. οὐ γὰρ ὁμοίως τῆς ὑγιείας ἡ ἐπιστήμη καὶ νόσου, ἀλλὰ τῆς μὲν κατὰ φύσιν τῆς ρὰ φύσιν. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ βούλησις φύσει μὲν τοῦ ἐστί, παρὰ φύσιν δὲ καὶ τοῦ κακοῦ, καὶ βούλεται φύ- ν τὸ ἀγαθόν, παρὰ φύσιν δὲ καὶ διαστροφὴν καὶ τὸ . ἀλλὰ μὴν ἑκάστου γε φθορὰ καὶ διαστροφὴ οὐκ εἰς τὸ ἀλλ' εἰς τὰ ἐναντία καὶ τὰ μεταξύ. οὐ γὰρ ἔστιν ιι ἐκ τούτων, ἐπεὶ καὶ ἡ ἀπάτη οὐκ εἰς τὰ τυχόντα ι, ἀλλ' εἰς τὰ ἐναντία ὅσοις ἐστὶν ἐναντία, καὶ εἰς τῶν ἐναντίων ἃ κατὰ τὴν ἐπιστήμην ἐναντία ἐστίν. η ἄρα καὶ τὴν ἀπάτην καὶ τὴν προαίρεσιν ἀπὸ τοῦ ἐπὶ τὰ ἐναντία γίνεσθαι. ἐναντία δὲ τῷ μέσῳ καὶ τὸ καὶ τὸ ἔλαττον. αἴτιον δὲ τὸ ἡδὺ καὶ τὸ λυπηρόν· ὰρ ἔχει ὥστε τῇ ψυχῇ φαίνεσθαι τὸ μὲν ἡδὺ ἀγαθὸν ἥδιον ἄμεινον, καὶ τὸ λυπηρὸν κακὸν καὶ τὸ λυπη-

ρότερον χεῖρον. [illegible] καὶ λύπας ἡ [illegible] ρετὰ τυγχάνει [illegible] κακὸν καὶ τὰ [illegible] λύπη. ἀνάγκη [illegible] μεσότης τις ἐστὶ καὶ [illegible] κακία ἐν ὑπερβολῇ καὶ [illegible] τὴν ἀρετὴν εἶναι τὴν [illegible] πρὸς ἡμᾶς ἐν ἡδέσι καὶ [illegible] γεται τὸ ἦθος, ἢ χαίρων ἢ [illegible] ἢ φιλόπικρος ὁ λέγεται ποιός τις τὸ [illegible]

Τούτων δὲ διωρισμένων [illegible] μάρτητον ποιεῖ τὴν προαίρεσιν καὶ τὸ [illegible] ὥστε οὗ ἕνεκα δεῖ προαιρεῖσθαι, ἢ ὥσπερ [illegible] γον. ἔστι δὲ τοῦτο ἐγκράτεια· αὕτη γὰρ [illegible] λόγον. ἔστι δ' ἀρετὴ καὶ ἐγκράτεια ἕτερον. [illegible] ρον περὶ αὐτῶν, ἐπεὶ ὅσοις γε δοκεῖ τὸν λόγον [illegible] χειν ἡ ἀρετή, τοῦτο αἴτιον. ἡ μὲν ἐγκράτεια [illegible] ἐπαινετῶν δ' ἡ ἐγκράτεια. λέγομεν δὲ προαπορήσαντες. ἔστι γὰρ τὸν μὲν σκοπὸν ὀρθὸν εἶναι, ἐν δὲ τοῖς πρὸς τὸν σκοπὸν διαμαρτάνειν· ἔστι δὲ τὸν μὲν σκοπὸν ἡμαρτῆσθαι, τὰ δὲ πρὸς ἐκεῖνον περαίνοντα ὀρθῶς ἔχειν, καὶ μηδέτερον. πότερον δ' ἡ ἀρετὴ ποιεῖ τὸν σκοπὸν ἢ τὰ πρὸς τὸν σκοπόν; τιθέμεθα δὴ ὅτι τὸν σκοπόν, διότι τούτου οὐκ ἔστι συλλογισμὸς οὐδὲ λόγος. ἀλλὰ δὴ ὥσπερ ἀρχὴ τοῦτο ὑποκείσθω. οὔτε γὰρ ἰατρὸς σκοπεῖ εἰ δεῖ ὑγιαίνειν ἢ μή, ἀλλ' εἰ περιπατεῖν ἢ μή, οὔτε ὁ γυμναστικὸς εἰ δεῖ εὖ ἔχειν ἢ μή, ἀλλ' εἰ παλαῖσαι ἢ μή. ὁμοίως δ' οὐδ' ἄλλη οὐδεμία περὶ τοῦ τέλους· ὥσπερ γὰρ ταῖς θεωρητικαῖς αἱ ὑποθέσεις ἀρχαί, οὕτω καὶ ταῖς ποιητικαῖς τὸ τέλος ἀρχὴ καὶ ὑπόθεσις. ἐπειδὴ δεῖ τόδε ὑγιαίνειν, ἀνάγκη τοδὶ ὑπάρξαι, εἰ ἔσται ἐκεῖνο, ὥσπερ ἐκεῖ, εἰ ἔστι τὸ τρίγωνον δύο ὀρθαί, ἀνάγκη τοδὶ εἶναι. τῆς μὲν οὖν νοήσεως ἀρχὴ τὸ τέλος, τῆς δὲ πράξεως ἡ τῆς νοήσεως τελευτή. εἰ οὖν πάσης ὀρθότητος ἢ ὁ λόγος ἢ ἡ ἀρετὴ αἰτία, εἰ μὴ ὁ λόγος, διὰ τὴν ἀρετὴν ἂν ὀρθὸν εἴη τὸ τέλος, ἀλλ' οὐ τὰ πρὸς τὸ τέλος. τέλος δ' ἐστὶ τὸ οὗ ἕνεκα. ἔστι γὰρ πᾶσα προαίρεσις τινὸς καὶ ἕνεκά τινος. οὗ μὲν οὖν ἕνεκα τὸ μέσον ἐστίν, οὗ αἰτία ἡ ἀρετὴ τὸ προαιρεῖσθαι οὗ ἕνεκα. ἔστι μέντοι ἡ προαίρεσις οὐ τούτου, ἀλλὰ τῶν τούτου ἕνεκα. τὸ μὲν οὖν τυγχάνειν τούτων ἄλλης δυνάμεως, ὅσα ἕνεκα τοῦ τέλους δεῖ

συμπερασθῶσιν **P**[b]. ‖ 13. ἢ μὴ πολεμῶσι om **P**[b]. ‖ 14. ὃ] οὗ **M**[b]. ‖ 16. ἢ] εἰ **P**[b]. ‖ 19. δοίη **M**[b]. ‖ 20. τοῦ **M**[b]. ‖ 24. τ' **P**[b]. ‖ 32. τὰ post καὶ om **M**[b]. ‖ 37. καὶ om **M**[b]. ‖ 39. οὕτω — 40. λυπηρὸν om **P**[b].

ἐπειδὴ ἡ ἀρετὴ **M**[b]. ‖ 6. τις om **M**[b]. ‖ 7. καὶ ante περὶ om **P**[b]. ‖ 12. λέγομεν **P**[b]. ‖ 24. λογισμὸς **P**[b]. ‖ 26. ἀλλ' — μή [b]. ‖ 27. ὁ om **M**[b]. ‖ 28. γὰρ] καὶ **M**[b]. ‖ 34. ὁ et ἡ om **M**[b]. ‖ 35. ὀρθὸν ἂν **M**[b].

πράττειν· τῦ δὲ τὸ τέλος ὀρθὸν εἶναι τῆς προαιρέσεως, ὔ ἡ ἀρετὴ αἰτία. καὶ διὰ τοῦτο ἐκ τῆς προαιρέσεως κρίνομεν ποῖός τις· τῦτο δ' ἐστὶ τὸ τίνος ἕνεκα πράττει, ἀλλ' οὐ τί πράττει. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ κακία τῶν ἐναντίων ἕνεκα ποιεῖ τὴν προαίρεσιν. εἰ δή τις, ἐφ' αὐτῷ ὂν πράττειν μὲν τὰ καλὰ ἀπρακτεῖν δὲ τὰ αἰσχρά, τὐναντίον ποιεῖ, δῆλον ὅτι ὐ σπυδαῖός ἐςιν ὗτος ὁ ἄνθρωπος. ὥς' ἀνάγκη τήν τε κακίαν ἑκύσιον εἶναι καὶ τὴν ἀρετήν· ὐδεμία γὰρ ἀνάγκη τὰ μοχθηρὰ πράττειν. διὰ ταῦτα καὶ ψεκτὸν ἡ κακία καὶ ἡ ἀρετὴ ἐπαινετόν· τὰ γὰρ ἀκύσια αἰσχρὰ καὶ κακὰ ὐ ψεκτά, ὐδὲ τὰ ἀγαθὰ ἐπαινετά, ἀλλὰ τὰ ἑκύσια. ἔτι πάντας ἐπαινοῦμεν καὶ ψέγομεν εἰς τὴν προαίρεσιν βλέποντες μᾶλλον ἢ εἰς τὰ ἔργα· καίτοι αἱρετώτερον ἡ ἐνέργεια τῆς ἀρετῆς. ἔτι πράττουσι μὲν φαῦλα καὶ ἀναγκαζόμενοι, προαιρεῖται δ' οὐδείς. ἔτι διὰ τὸ μὴ ῥᾴδιον εἶναι ἰδεῖν τὴν προαίρεσιν ὁποία τις, διὰ ταῦτα ἐκ τῶν ἔργων ἀναγκαζόμεθα κρίνειν ποῖός τις. αἱρετώτερον μὲν ὖν ἡ ἐνέργεια, ἐπαινετώτερον δ' ἡ προαίρεσις. ἔκ τε τῶν κειμένων ὖν συμβαίνει ταῦτα, καὶ ἔτι ὁμολογεῖται τοῖς φαινομένοις.

Γ.

Ὅτι μὲν οὖν μεσότητες εἰσί τε ἐν ταῖς ἀρεταῖς, καὶ αὗται προαιρετικαί, καὶ αἱ ἐναντίαι κακίαι, καὶ τίνες εἰσὶν αὗται, καθόλυ εἴρηται· καθ' ἑκάςην δὲ λαμβάνοντες λέγωμεν ἐφεξῆς, καὶ πρῶτον εἴπωμεν περὶ ἀνδρείας. σχεδὸν δὴ δοκεῖ πᾶσιν ὅ τ' ἀνδρεῖος εἶναι περὶ φόβους, καὶ ἡ ἀνδρεία μία τῶν ἀρετῶν. διείλομεν δ' ἐν τῇ διαγραφῇ πότερον θράσος καὶ φόβος ἐναντία· καὶ γάρ ἐςί πως ἀντικείμενα ἀλλήλοις. δῆλον ὖν ὅτι καὶ οἱ κατὰ τὰς ἕξεις ταύτας λεγόμενοι ὁμοίως ἀντικείσονται σφίσιν αὐτοῖς, οἷον ὁ δειλός (οὗτος γὰρ λέγεται κατὰ τὸ φοβεῖσθαι μᾶλλον ἢ δεῖ καὶ θαρρεῖν ἧττον ἢ δεῖ) καὶ ὁ θρασύς· καὶ γὰρ ὗτος κατὰ τὸ τοιοῦτος εἶναι οἷος φοβεῖσθαι μὲν ἧττον ἢ δεῖ, θαρρεῖν δὲ μᾶλλον ἢ δεῖ. διὸ καὶ παρωνυμιάζεται· ὁ γὰρ θρασὺς παρὰ τὸ θράσος λέγεται παρωνύμως. ὥστ' ἐπεὶ ἡ ἀνδρεία ἐστὶν ἡ βελτίστη ἕξις περὶ φόβους καὶ θάρρη, δεῖ δὲ μήθ' ὕτως ὡς οἱ θρασεῖς (τὰ μὲν γὰρ ἐλλείπυσι, τὰ δ' ὑπερβάλλυσι) μήθ' οὕτως ὡς οἱ δειλοί (καὶ γὰρ οὗτοι ταὐτὸ ποιῦσι, πλὴν ὐ περὶ ταὐτὰ ἀλλ' ἐξ ἐναντίας· τῷ μὲν γὰρ θ[illegible] ἐλλείπουσι, τῷ δὲ φοβεῖσθαι ὑπερβάλλουσι), δῆλον μέση διάθεσις θρασύτητος καὶ δειλίας ἐστὶν ἀνδρεία· γὰρ βελτίστη. δοκεῖ δ' ὁ ἀνδρεῖος ἄφοβος εἶναι ὡς [illegible] πολύ, ὁ δὲ δειλὸς φοβητικός, καὶ ὁ μὲν καὶ πολλ[illegible] ὀλίγα καὶ μεγάλα καὶ μικρὰ φοβεῖσθαι, καὶ σφό[illegible] ταχύ, ὁ δὲ τὸ ἐναντίον ἢ οὐ φοβεῖσθαι ἢ ἠρέμα καὶ [illegible] καὶ ὀλιγάκις καὶ μεγάλα. καὶ ὁ μὲν ὑπομένει τὰ φ[illegible] σφόδρα, ὁ δὲ ὐδὲ τὰ ἠρέμα. ποῖα οὖν ὑπομένει ὁ ἀν[illegible] πρῶτον; πότερον τὰ αὐτῷ φοβερὰ ἢ τὰ ἑτέρῳ; εἰ μ[illegible] τὰ ἑτέρῳ φοβερά, ὐθὲν σεμνὸν φαίη ἄν τις εἶναι· εἰ [illegible] αὐτῷ, εἴη ἂν αὐτῷ μεγάλα καὶ φοβερὰ φόβου [illegible] ἑκάςῳ ᾧ φοβερά, οἷον εἰ μὲν σφόδρα φοβερά, εἴη ἂν ἰ[illegible] ρὸς ὁ φόβος, εἰ δ' ἠρέμα, ἀσθενής. ὥςε συμβαίνει τὸ[illegible] δρεῖον μεγάλους φόβους καὶ πολλοὺς ποιεῖσθαι· [illegible] τοὐναντίον ἡ ἀνδρεία ἄφοβον παρασκευάζειν, τοῦτο δ' [illegible] ἐν τῷ ἢ μηθὲν ἢ ὀλίγα φοβεῖσθαι, καὶ ἠρέμα καὶ μ[illegible] ἀλλ' ἴσως τὸ φοβερὸν λέγεται, ὥσπερ καὶ τὸ ἡδὺ καὶ τ[illegible] θόν, διχῶς. τὰ μὲν γὰρ ἁπλῶς, τὰ δὲ τινὶ μὲν καὶ [illegible] καὶ ἀγαθά ἐςιν, ἁπλῶς δ' ὔ, ἀλλὰ τὐναντίον φαῦλ[illegible] οὐ[illegible] ἡδέα, ὅσα τοῖς πονηροῖς ὠφέλιμα, καὶ ὅσα ἡδέ[illegible] παιδίοις ᾗ παιδία. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ φοβερὰ τὰ [illegible] ἁπλῶς ἐστί, τὰ δὲ τινί. ἃ μὲν δὴ δειλὸς φοβεῖται ᾗ [illegible] λός, τὰ μὲν οὐδενί ἐστι φοβερά, τὰ δ' ἠρέμα· τὰ δ[illegible] πλείςοις φοβερά, καὶ ὅσα τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει, ταῦθ' ἁπ[illegible] φοβερὰ λέγομεν. ὁ δ' ἀνδρεῖος πρὸς ταῦτα ἔχει ἀφ[illegible] καὶ ὑπομένει τὰ τοιαῦτα φοβερά, ἃ ἔστι μὲν ὡς φ[illegible] αὐτῷ, ἔςι δ' ὡς ὔ, ᾗ μὲν ἄνθρωπος, φοβερά, ᾗ δ' [illegible] οὐ φοβερὰ ἀλλ' ἢ ἠρέμα ἢ οὐδαμῶς. ἔστι μέντοι φ[illegible] ταῦτα· τοῖς γὰρ πλείστοις φοβερά. διὸ καὶ ἐπαινετ[illegible] ἕξις· ὥσπερ γὰρ ὁ ἰσχυρὸς καὶ ὑγιεινὸς ἔχει. καὶ [illegible] ὗτοι ὐ τῷ ὑπὸ μηθενὸς ὁ μὲν πόνυ τρίβεσθαι, ὁ δ' ὑπὸ [illegible] δεμιᾶς ὑπερβολῆς, τοιῦτοί εἰσιν, ἀλλὰ τῷ ὑπὸ τούτ[illegible] θεῖς εἶναι, ἢ ἁπλῶς ἢ ἠρέμα, ὑφ' ὧν οἱ πολλοὶ καὶ [illegible] στοι. οἱ μὲν οὖν νοσώδεις καὶ ἀσθενεῖς καὶ δειλοὶ κα[illegible] τῶν κοινῶν παθημάτων πάσχουσί τι, πλὴν θᾶττον [illegible] μᾶλλον ἢ οἱ πολλοί· καὶ ἔτι ὑφ' ὧν οἱ πολλοὶ πάσχ[illegible] ὑπὸ τούτων ἀπαθεῖς ἢ ὅλως ἢ ἠρέμα. ἀπορεῖται δ' εἰ [illegible] ἀνδρείῳ ὐθέν ἐςι φοβερόν, ὐδ' ἂν φοβηθείη. ἢ ὐθὲν [illegible]

2. αἰτία om P^b. ‖ 10. ἑκύσια M^b. ‖ ψέγεται P^b. ‖ 11. ἐπαινεῖται P^b. ‖ 14. ὅτι $M^b P^b$. ‖ 15. μὴ om M^b. ‖ 17. [illegible] M^b. ‖ 23. ταῖς om P^b. ‖ 24. αἱ om P^b. ‖ 25. λέγομεν P^b. ‖ 27. εἶναι om M^b. ‖ 28. πότερον καὶ θράσος καὶ P^b. ‖ 31. [illegible]ται M^b. ‖ 33. ὁ τοιῦτος P^b. ‖ 34. τοιοῦτον εἶναι οἷον M^b. ‖ 36. ἐπεὶ ἡ] ἐπὶ τῇ M^b. ‖ 37. μηδ' M^b. ‖ 39. ταυτὰ M^b.

1. πλὴν ὡς ὐ P^b. ‖ 5. καὶ post μὲν om M^b. ‖ 10. πρῶτον om P^b. ‖ πότερον δὲ τὰ P^b. ‖ 12. καὶ] καὶ πολλὰ P^b. ‖ 13. [illegible] ἂν om P^b. ‖ 16. φόβον M^b. ‖ 20. καὶ ante ἀγαθά om M^b. ‖ 26. φοβερὰ om M^b. ‖ 27. ἃ — 28. φοβερά om M^b. ‖ 28. [illegible] ᾗ om M^b. ‖ 31. γὰρ ante ὁ om M^b. ‖ 36. καινῶν M^b.

ημένον τρόπον; ἡ γὰρ ἀνδρεία ἀκολούθησις τῷ λόγῳ ι δὲ λόγος τὸ καλὸν αἱρεῖσθαι κελεύει. διὸ καὶ ὁ μὴ τον ὑπομένων αὐτά, ὗτος ἤτοι ἐξέςηκεν ἢ θρασύς· ὁ τὸ καλὸν ἄφοβος καὶ ἀνδρεῖος μόνος. ὁ μὲν ὖν δει- ιὶ ἃ μὴ δεῖ φοβεῖται, ὁ δὲ θρασὺς καὶ ἃ μὴ δεῖ · ὁ δ' ἀνδρεῖος ἄμφω ἃ δεῖ, καὶ ταύτῃ μέσος ἐςίν. ἂν ὁ λόγος κελεύῃ, ταῦτα καὶ θαρρεῖ καὶ φοβεῖται. λόγος τὰ μεγάλα λυπηρὰ καὶ φθαρτικὰ οὐ κελεύει νειν, ἂν μὴ καλὰ ᾖ. ὁ μὲν ὖν θρασύς, καὶ εἰ μὴ κε- ταῦτα θαρρεῖ, ὁ δὲ δειλὸς οὐδ' ἂν κελεύῃ· ὁ δ' ἀν- μόνος, ἐὰν κελεύῃ. ἔςι δ' εἴδη ἀνδρείας πέντε λεγό- ιαθ' ὁμοιότητα· τὰ αὐτὰ γὰρ ὑπομένυσιν, ἀλλ' ὐ διὰ τά. μία μὲν πολιτική· αὕτη δ' ἐςὶν ἡ δι' αἰδῶ ὖσα. ι ἡ ςρατιωτική· αὕτη δὲ δι' ἐμπειρίαν καὶ τὸ εἰδέναι, περ Σωκράτης ἔφη, τὰ δεινά, ἀλλ' ὅτι τὰς βοηθείας ινῶν. τρίτη δ' ἡ δι' ἀπειρίαν καὶ ἄγνοιαν, δι' ἣν τὰ ι καὶ οἱ μαινόμενοι οἱ μὲν ὑπομένουσι τὰ φερόμενα, λαμβάνυσι τὺς ὄφεις. ἄλλη δ' ἡ κατ' ἐλπίδα, καθ' τε κατευτυχηκότες πολλάκις ὑπομένυσι τὺς κινδύνυς μεθύοντες· εὐέλπιδας γὰρ ποιεῖ ὁ οἶνος. ἄλλη δὲ ίθος ἀλόγιςον, οἷον δι' ἔρωτα καὶ θυμόν. ἄν τε γὰρ ρασὺς μᾶλλον ἢ δειλός, καὶ ὑπομένει πολλὺς κινδύ- σπερ ὁ ἐν Μεταποντίῳ τὸν τύραννον ἀποκτείνας καὶ ὁ ήτῃ μυθολογύμενος· καὶ δι' ὀργὴν καὶ θυμὸν ὡσαύ- ἐκστατικὸν γὰρ ὁ θυμός. διὸ καὶ οἱ ἄγριοι θῆρες ἀν- δοκοῦσιν εἶναι, οὐκ ὄντες· ὅταν γὰρ ἐκςῶσι, τοιῦτοι εἰ δὲ μή, ἀνώμαλοι, ὥσπερ οἱ θρασεῖς. ὅμως δὲ μά- φυσικὴ ἡ τοῦ θυμῦ· ἀήττητον γὰρ ὁ θυμός, διὸ καὶ ῖδες ἄριστα μάχονται. διὰ νόμον δὲ ἡ πολιτικὴ ἀν- κατ' ἀλήθειαν δὲ οὐδεμία τούτων, ἀλλὰ πρὸς τὰς ελεύσεις τὰς ἐν τοῖς κινδύνοις χρήσιμα ταῦτα πάντα. ὲ τῶν φοβερῶν νῦν μὲν ἁπλῶς εἰρήκαμεν, βέλτιον δὲ ισθαι μᾶλλον. ὅλως μὲν ὖν φοβερὰ λέγεται τὰ ποιη- ρόβυ. τοιαῦτα δ' ἐςὶν ὅσα φαίνεται ποιητικὰ λύπης ικῆς· τοῖς γὰρ ἄλλην τινὰ προσδεχομένοις λύπην μὲν ἄν τις ἴσως λύπη γένοιτο καὶ πάθος ἕτερον, φό- ὐκ ἔσται, οἷον εἴ τις προορῷτο ὅτι λυπήσεται λύπην φθονῦντες λυπῦνται, ἢ τοιαύτην οἵαν οἱ ζηλῦντες ἢ οἱ νόμενοι. ἀλλ' ἐπὶ μόναις ταῖς τοιαύταις φαινομέναις ι λύπαις φόβος γίνεται, ὅσων ἡ φύσις ἀναιρετικὴ τῦ

ζῆν. διὸ καὶ σφόδρα τινὲς ὄντες μαλακοὶ περὶ ἔνια ἀνδρεῖοί εἰσι, καὶ ἔνιοι σκληροὶ καὶ καρτερικοὶ καὶ δειλοί. καὶ δὴ δοκεῖ σχεδὸν ἴδιον τῆς ἀνδρείας εἶναι τὸ περὶ τὸν θάνατον καὶ τὴν τύτυ λύπην ἔχειν πως· εἰ γάρ τις εἴη τοιῦτος οἷος πρὸς ἀ›έας καὶ ψύχη καὶ τὰς τοιαύτας λύπας ὑπομενε- τικός, ὡς ὁ λόγος, ἀκινδύνους οὔσας, πρὸς δὲ τὸν θάνατον καὶ μαλακὸς καὶ περίφοβος, μὴ δι' ἄλλο τι πάθος ἀλλὰ δι' αὐτὴν τὴν φθοράν, ἄλλος δὲ πρὸς μὲν ἐκείνας μαλακός, πρὸς δὲ τὸν θάνατον ἀπαθής, ἐκεῖνος μὲν ἂν εἶναι δόξειε δειλός, ὗτος δ' ἀνδρεῖος. καὶ γὰρ κίνδυνος ἐπὶ τοῖς τοιύτοις λέγεται μόνοις τῶν φοβερῶν, ὅταν πλησίον ᾖ τὸ τῆς τοιαύτης φθορᾶς ποιητικόν. φαίνεται δὲ κίνδυνος, ὅταν πλησίον φαίνεται. τὰ μὲν οὖν φοβερά, περὶ ὅσα φαμὲν εἶναι τὸν ἀνδρεῖον, εἴρηται δὴ ὅτι τὰ φαινόμενα ποιητικὰ λύπης τῆς φθαρτικῆς· ταῦτα μέντοι πλησίον τε φαινόμενα καὶ μὴ πόρρω, καὶ τοσαῦτα τῷ μεγέθει ὄντα ἢ φαινόμενα ὥστ' εἶναι σύμμετρα πρὸς ἄνθρωπον. ἔνια γὰρ ἀνάγκη παντὶ φαίνεσθαι ἀνθρώπῳ φοβερὰ καὶ διαταράττειν· οὐθὲν γὰρ κωλύει, ὥσπερ θερμὰ καὶ ψυχρὰ καὶ τῶν ἄλλων δυνάμεων ἐνίας ὑπὲρ ἡμᾶς εἶναι καὶ τὰς τῦ ἀνθρωπίνυ σώματος ἕξεις, ὗτω καὶ τῶν περὶ τὴν ψυχὴν παθημάτων οἱ μὲν δειλοὶ καὶ θρασεῖς διαψεύδονται διὰ τὰς ἕξεις· τῷ μὲν γὰρ δειλῷ τά τε μὴ φοβερὰ δοκεῖ φοβερὰ εἶναι καὶ τὰ ἠρέμα σφόδρα, τῷ δὲ θρασεῖ τοὐναντίον τά τε φοβερὰ θαρραλέα καὶ τὰ σφόδρα ἠρέμα, τῷ δ' ἀνδρείῳ τἀληθῆ μάλιςα. διόπερ οὔτ' εἴ τις ὑπομένει τὰ φοβερὰ δι' ἄγνοιαν, ἀνδρεῖος, οἷον εἴ τις τὺς κεραυνὺς ὑπομένει φερομένυς διὰ μανίαν, ὔτ' εἰ γινώσκων ὅσος ὁ κίνδυνος, διὰ θυμόν, οἷον οἱ Κελτοὶ πρὸς τὰ κύματα ὅπλα ἀπαντῶσι λαβόντες, καὶ ὅλως ἡ βαρβαρικὴ ἀνδρία μετὰ θυμῦ ἐςίν. ἔνιοι δὲ καὶ δι' ἄλλας ἡδονὰς ὑπομένυσιν. καὶ γὰρ ὁ θυμὸς ἡδονὴν ἔχει τινά· μετ' ἐλπίδος γάρ ἐςι τιμωρίας. ἀλλ' ὅμως ὔτ' εἰ διὰ ταύτην ὔτ' εἰ δι' ἄλλην ἡδονὴν ὑπομένει τις τὸν θάνατον ἢ φυγὴν μειζόνων λυπῶν, οὐδεὶς δικαίως ἀνδρεῖος λέγοιτο τύτων. εἰ γὰρ ἦν ἡδὺ τὸ ἀποθνήσκειν, πολλάκις ἂν δι' ἀκρασίαν ἀπέθνησκον οἱ ἀκόλαςοι, ὥσπερ καὶ νῦν αὐτῦ μὲν τῦ ἀποθνήσκειν ὐκ ὄντος ἡδέος, τῶν ποιητικῶν δ' αὐτῦ, πολλοὶ δι' ἀκρασίαν περιπίπτυσιν εἰδότες, ὧν ὐδεὶς ἀνδρεῖος εἶναι δόξειεν, εἰ καὶ πάνυ ἕτοιμος ἀποθνήσκειν. ὔτ' εἰ φεύγοντες τὸ πονεῖν, ὅπερ πολλοὶ ποιοῦσιν, οὐδὲ τῶν τοιύτων οὐθεὶς ἀνδρεῖος, καθάπερ

ἀναιρεῖσθαι M^b. ‖ 11. λεγόμενα πέντε M^b. ‖ 12. τὰ om codices. ‖ 15. τοὺς M^b. ‖ 16. ἡ om M^b. ‖ 17. φερόμενα] φοβερά 20. ἐλπίδας P^b. ‖ 22. καὶ] ἢ M^bP^b. ‖ 25. οἱ om M^b. ‖ σύες P^b. ‖ 32. δὲ τῶν] μὲν τῶν M^b. ‖ 37. λυπήσεται] λύπη ἔςαι ‖ 38. οἱ post ἢν om M^b.

καὶ] καὶ οἱ P^b. ‖ 2. δὴ] δὴ καὶ P^b. ‖ 4. τὴν περὶ τύτυ P^b. ‖ 10. καὶ] ὁ M^b. ‖ 14. δή, ὅτι] διότι M^b. ‖ 15. καὶ — 16. τα om M^b. ‖ 16. καὶ om P^b. ‖ 26. ὑπομένοι P^b. ‖ ἄνοιαν P^b. ‖ 37. δ'] δι' M^b. ‖ 39. ἑτοίμως M^bP^b.

πράττειν· τῦ δὲ τὸ τέλος ὀρθὸν εἶναι τῆς προαιρέσεως, ὗ ἡ ἀρετὴ αἰτία. καὶ διὰ τοῦτο ἐκ τῆς προαιρέσεως κρίνομεν ποῖός τις· τῦτο δ' ἐστὶ τὸ τίνος ἕνεκα πράττει, ἀλλ' οὐ τί πράττει. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ κακία τῶν ἐναντίων ἕνεκα ποιεῖ τὴν προαίρεσιν. εἰ δή τις, ἐφ' αὐτῷ ὂν πράττειν μὲν τὰ καλὰ ἀπρακτεῖν δὲ τὰ αἰσχρά, τὐναντίον ποιεῖ, δῆλον ὅτι ὐ σπυδαῖός ἐςιν ὗτος ὁ ἄνθρωπος. ὥς' ἀνάγκη τήν τε κακίαν ἑκύσιον εἶναι καὶ τὴν ἀρετήν· ὐδεμία γὰρ ἀνάγκη τὰ μοχθηρὰ πράττειν. διὰ ταῦτα καὶ ψεκτὸν ἡ κακία καὶ ἡ ἀρετὴ ἐπαινετόν· τὰ γὰρ ἀκύσια αἰσχρὰ καὶ κακὰ ὐ ψεκτά, ὐδὲ τὰ ἀγαθὰ ἐπαινετά, ἀλλὰ τὰ ἑκύσια. ἔτι πάντας ἐπαινοῦμεν καὶ ψέγομεν εἰς τὴν προαίρεσιν βλέποντες μᾶλλον ἢ εἰς τὰ ἔργα· καίτοι αἱρετώτερον ἡ ἐνέργεια τῆς ἀρετῆς. ἔτι πράττουσι μὲν φαῦλα καὶ ἀναγκαζόμενοι, προαιρεῖται δ' οὐδείς. ἔτι διὰ τὸ μὴ ῥᾴδιον εἶναι ἰδεῖν τὴν προαίρεσιν ὁποία τις, διὰ ταῦτα ἐκ τῶν ἔργων ἀναγκαζόμεθα κρίνειν ποῖός τις. αἱρετώτερον μὲν ὖν ἡ ἐνέργεια, ἐπαινετώτερον δ' ἡ προαίρεσις. ἔκ τε τῶν κειμένων ὖν συμβαίνει ταῦτα, καὶ ἔτι ὁμολογεῖται τοῖς φαινομένοις.

Γ.

Ὅτι μὲν οὖν μεσότητες εἰσί τε ἐν ταῖς ἀρεταῖς, καὶ αὗται προαιρετικαί, καὶ αἱ ἐναντίαι κακίαι, καὶ τίνες εἰσὶν αὗται, καθόλυ εἴρηται· καθ' ἑκάςην δὲ λαμβάνοντες λέγωμεν ἐφεξῆς, καὶ πρῶτον εἴπωμεν περὶ ἀνδρείας. σχεδὸν δὴ δοκεῖ πᾶσιν ὅ τ' ἀνδρεῖος εἶναι περὶ φόβους, καὶ ἡ ἀνδρεία μία τῶν ἀρετῶν. διείλομεν δ' ἐν τῇ διαγραφῇ πότερον θράσος καὶ φόβος ἐναντία· καὶ γάρ ἐςί πως ἀντικείμενα ἀλλήλοις. δῆλον ὖν ὅτι καὶ οἱ κατὰ τὰς ἕξεις ταύτας λεγόμενοι ὁμοίως ἀντικείσονται σφίσιν αὐτοῖς, οἷον ὁ δειλός (οὗτος γὰρ λέγεται κατὰ τὸ φοβεῖσθαι μᾶλλον ἢ δεῖ καὶ θαρρεῖν ἧττον ἢ δεῖ) καὶ ὁ θρασύς· καὶ γὰρ ὗτος κατὰ τὸ τοιοῦτος εἶναι οἷος φοβεῖσθαι μὲν ἧττον ἢ δεῖ, θαρρεῖν δὲ μᾶλλον ἢ δεῖ. διὸ καὶ παρωνυμιάζεται· ὁ γὰρ θρασὺς παρὰ τὸ θράσος λέγεται παρωνύμως. ὥστ' ἐπεὶ ἡ ἀνδρεία ἐστὶν ἡ βελτίστη ἕξις περὶ φόβους καὶ θάρρη, δεῖ δὲ μήθ' ὕτως ὡς οἱ θρασεῖς (τὰ μὲν γὰρ ἐλλείπυσι, τὰ δ' ὑπερβάλλυσι) μήθ' οὕτως ὡς οἱ δειλοί (καὶ γὰρ οὗτοι ταὐτὸ ποιῦσι,

πλὴν ὐ περὶ ταὐτὰ ἀλλ' ἐξ ἐναντίας· τῷ μὲν γα
ἐλλείπουσι, τῷ δὲ φοβεῖσθαι ὑπερβάλλουσι), δῆ
μέση διάθεσις θρασύτητος καὶ δειλίας ἐστὶν ἀνδρε
γὰρ βελτίστη. δοκεῖ δ' ὁ ἀνδρεῖος ἄφοβος εἶναι
πολύ, ὁ δὲ δειλὸς φοβητικός, καὶ ὁ μὲν καὶ π
ὀλίγα καὶ μεγάλα καὶ μικρὰ φοβεῖσθαι, καὶ σφ
ταχύ, ὁ δὲ τὸ ἐναντίον ἢ οὐ φοβεῖσθαι ἢ ἠρέμα
καὶ ὀλιγάκις καὶ μεγάλα. καὶ ὁ μὲν ὑπομένει τ
σφόδρα, ὁ δὲ ὐδὲ τὰ ἠρέμα. ποῖα οὖν ὑπομένει ὁ
πρῶτον; πότερον τὰ αὑτῷ φοβερὰ ἢ τὰ ἑτέρῳ;
τὰ ἑτέρῳ φοβερά, ὐθὲν σεμνὸν φαίη ἄν τις εἶναι·
αὑτῷ, εἴη ἂν αὑτῷ μεγάλα καὶ φοβερὰ φόβου
ἑκάςῳ ᾧ φοβερά, οἷον εἰ μὲν σφόδρα φοβερά, εἴη
ρὸς ὁ φόβος, εἰ δ' ἠρέμα, ἀσθενής. ὥςε συμβαίνει
δρεῖον μεγάλους φόβους καὶ πολλοὺς ποιεῖσθαι·
τοὐναντίον ἡ ἀνδρεία ἄφοβον παρασκευάζειν, τοῦτ
ἐν τῷ ἢ μηθὲν ἢ ὀλίγα φοβεῖσθαι, καὶ ἠρέμα καὶ
ἀλλ' ἴσως τὸ φοβερὸν λέγεται, ὥσπερ καὶ τὸ ἡδὺ καὶ
θόν, διχῶς. τὰ μὲν γὰρ ἁπλῶς, τὰ δὲ τινὶ μὲν κα
καὶ ἀγαθά ἐςιν, ἁπλῶς δ' ὔ, ἀλλὰ τὐναντίον φαῦλ
συ[illegible] ἡδέα, ὅσα τοῖς πονηροῖς ὠφέλιμα, καὶ ὅσα ἡδ
παιδίοις ᾗ παιδία. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ φοβερὰ τὰ
ἁπλῶς ἐστί, τὰ δὲ τινί. ἃ μὲν δὴ δειλὸς φοβεῖται
λός, τὰ μὲν οὐδενί ἐστι φοβερά, τὰ δ' ἠρέμα· τὰ
πλείςοις φοβερά, καὶ ὅσα τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει, ταῦτ
φοβερὰ λέγομεν. ὁ δ' ἀνδρεῖος πρὸς ταῦτα ἔχει
καὶ ὑπομένει τὰ τοιαῦτα φοβερά, ἃ ἔστι μὲν ὡς
αὑτῷ, ἔςι δ' ὡς ὔ, ᾗ μὲν ἄνθρωπος, φοβερά, ᾗ δ'
οὐ φοβερὰ ἀλλ' ἢ ἠρέμα ἢ οὐδαμῶς. ἔστι μέντοι
ταῦτα· τοῖς γὰρ πλείστοις φοβερά. διὸ καὶ
ἕξις· ὥσπερ γὰρ ὁ ἰσχυρὸς καὶ ὑγιεινὸς ἔχει. κα
ὗτοι ὐ τῷ ὑπὸ μηθενὸς ὁ μὲν πόνυ τρίβεσθαι, ὁ δ'
δεμιᾶς ὑπερβολῆς, τοιῦτοί εἰσιν, ἀλλὰ τῷ ὑπὸ τ
θεῖς εἶναι, ἢ ἁπλῶς ἢ ἠρέμα, ὑφ' ὧν οἱ πολλοὶ καὶ
στοι. οἱ μὲν οὖν νοσώδεις καὶ ἀσθενεῖς καὶ δειλοὶ
τῶν κοινῶν παθημάτων πάσχουσί τι, πλὴν θᾶττόν
μᾶλλον ἢ οἱ πολλοί· καὶ ἔτι ὑφ' ὧν οἱ πολλοὶ π
ὑπὸ τούτων ἀπαθεῖς ἢ ὅλως ἢ ἠρέμα. ἀπορεῖται δ'
ἀνδρείῳ ὐθέν ἐςι φοβερόν, ὐδ' ἂν φοβηθείη. ἢ

2. αἰτία om P^b. ‖ 10. ἑκύσια M^b. ‖ ψέγεται P^b. ‖ 11. ἐπαινεῖται P^b. ‖ 14. ὅτι M^bP^b. ‖ 15. μὴ om M^b. ‖ [illegible] M^b. ‖ 23. ταῖς om P^b. ‖ 24. αἱ om P^b. ‖ 25. λέγομεν P^b. ‖ 27. εἶναι om M^b. ‖ 28. πότερον καὶ θράσος καὶ P^b. ‖ 31. [illegible]ται M^b. ‖ 33. ὁ τοιῦτος P^b. ‖ 34. τοιοῦτον εἶναι οἷον M^b. ‖ 36. ἐπεὶ ἡ] ἐπὶ τῇ M^b. ‖ 37. μηδ' M^b. ‖ 39. ταυτὰ M^b.

1. πλὴν ὡς ὐ P^b. ‖ 5. καὶ post μὲν om M^b. ‖ 10. πρῶτον om P^b. ‖ πότερον δὲ τὰ P^b. ‖ 12. καὶ] καὶ πολλὰ P^b. ‖ [illegible] ἂν om P^b. ‖ 16. φόβον M^b. ‖ 20. καὶ ante ἀγαθά om M^b. ‖ 26. φοβερὰ om M^b. ‖ 27. ἃ — 28. φοβερά om M^b. ‖ [illegible] ᾗ om M^b. ‖ 31. γὰρ ante ὁ om M^b. ‖ 36. κοινῶν M^b.

ον τρόπον; ἡ γὰρ ἀνδρεία ἀκολούθησις τῷ λόγῳ
λόγος τὸ καλὸν αἱρεῖσθαι κελεύει. διὸ καὶ ὁ μὴ
ἱπομένων αὐτά, ὗτος ἤτοι ἐξέςηκεν ἢ θρασύς· ὁ
ιαλὸν ἄφοβος καὶ ἀνδρεῖος μόνος. ὁ μὲν ὖν δει-
μὴ δεῖ φοβεῖται, ὁ δὲ θρασὺς καὶ ἃ μὴ δεῖ
δ' ἀνδρεῖος ἄμφω ἃ δεῖ, καὶ ταύτῃ μέσος ἐςίν.
ὁ λόγος κελεύῃ, ταῦτα καὶ θαρρεῖ καὶ φοβεῖται.
; τὰ μεγάλα λυπηρὰ καὶ φθαρτικὰ οὐ κελεύει
ἂν μὴ καλὰ ᾖ. ὁ μὲν ὖν θρασύς, καὶ εἰ μὴ κε-
ια θαρρεῖ, ὁ δὲ δειλὸς οὐδ' ἂν κελεύῃ· ὁ δ' ἀν-
ς, ἐὰν κελεύῃ. ἔςι δ' εἴδη ἀνδρείας πέντε λεγό-
ὁμοιότητα· τὰ αὐτὰ γὰρ ὑπομένυσιν, ἀλλ' ὐ διὰ
μία μὲν πολιτική· αὕτη δ' ἐςὶν ἡ δι' αἰδῶ ὖσα.
ςρατιωτική· αὕτη δὲ δι' ἐμπειρίαν καὶ τὸ εἰδέναι,
Σωκράτης ἔφη, τὰ δεινά, ἀλλ' ὅτι τὰς βοηθείας
τρίτη δ' ἡ δι' ἀπειρίαν καὶ ἄγνοιαν, δι' ἣν τὰ
ὶ οἱ μαινόμενοι οἱ μὲν ὑπομένουσι τὰ φερόμενα,
3άνυσι τὺς ὄφεις. ἄλλη δ' ἡ κατ' ἐλπίδα, καθ'
ατευτυχηκότες πολλάκις ὑπομένυσι τὺς κινδύνυς
ύοντες· εὐέλπιδας γὰρ ποιεῖ ὁ οἶνος. ἄλλη δὲ
ἀλόγιςον, οἷον δι' ἔρωτα καὶ θυμόν. ἄν τε γὰρ
ς μᾶλλον ἢ δειλός, καὶ ὑπομένει πολλὺς κινδύ-
ὁ ἐν Μεταποντίῳ τὸν τύραννον ἀποκτείνας καὶ ὁ
μυθολογύμενος· καὶ δι' ὀργὴν καὶ θυμὸν ὡσαύ-
ατικὸν γὰρ ὁ θυμός. διὸ καὶ οἱ ἄγριοι θῆρες ἀν-
ῦσιν εἶναι, οὐκ ὄντες· ὅταν γὰρ ἐκςῶσι, τοιῦτοι
μή, ἀνώμαλοι, ὥσπερ οἱ θρασεῖς. ὅμως δὲ μά-
ικὴ ἡ τοῦ θυμῦ· ἀήττητον γὰρ ὁ θυμός, διὸ καὶ
ἄριστα μάχονται. διὰ νόμον δὲ ἡ πολιτικὴ ἀν-
' ἀλήθειαν δὲ οὐδεμία τούτων, ἀλλὰ πρὸς τὰς
σεις τὰς ἐν τοῖς κινδύνοις χρήσιμα ταῦτα πάντα.
ν φοβερῶν νῦν μὲν ἁπλῶς εἰρήκαμεν, βέλτιον δὲ
ι μᾶλλον. ὅλως μὲν ὖν φοβερὰ λέγεται τὰ ποιη-
. τοιαῦτα δ' ἐςὶν ὅσα φαίνεται ποιητικὰ λύπης
τοῖς γὰρ ἄλλην τινὰ προσδεχομένοις λύπην
ἄν τις ἴσως λύπη γένοιτο καὶ πάθος ἕτερον, φό-
έσται, οἷον εἴ τις προορῷτο ὅτι λυπήσεται λύπην
ὔντες λυπῦνται, ἢ τοιαύτην οἵαν οἱ ζηλῦντες ἢ οἱ
νοι. ἀλλ' ἐπὶ μόναις ταῖς τοιαύταις φαινομέναις
πais φόβος γίνεται, ὅσων ἡ φύσις ἀναιρετικὴ τῦ

ζῆν. διὸ καὶ σφόδρα τινὲς ὄντες μαλακοὶ περὶ ἔνια ἀνδρεῖοί εἰσι, καὶ ἔνιοι σκληροὶ καὶ καρτερικοὶ καὶ δειλοί. καὶ δὴ δοκεῖ σχεδὸν ἴδιον τῆς ἀνδρείας εἶναι τὸ περὶ τὸν θάνατον καὶ τὴν τύτυ λύπην ἔχειν πῶς· εἰ γάρ τις εἴη τοιῦτος οἷος πρὸς ἀλέας καὶ ψύχη καὶ τὰς τοιαύτας λύπας ὑπομενυτικός, ὡς ὁ λόγος, ἀκινδύνους οὔσας, πρὸς δὲ τὸν θάνατον καὶ μαλακὸς καὶ περίφοβος, μὴ δι' ἄλλο τι πάθος ἀλλὰ δι' αὐτὴν τὴν φθοράν, ἄλλος δὲ πρὸς μὲν ἐκείνας μαλακός, πρὸς δὲ τὸν θάνατον ἀπαθής, ἐκεῖνος μὲν ἂν εἶναι δόξειε δειλός, ὗτος δ' ἀνδρεῖος. καὶ γὰρ κίνδυνος ἐπὶ τοῖς τοιύτοις λέγεται μόνοις τῶν φοβερῶν, ὅταν πλησίον ᾖ τὸ τῆς τοιαύτης φθορᾶς ποιητικόν. φαίνεται δὲ κίνδυνος, ὅταν πλησίον φαίνεται. τὰ μὲν οὖν φοβερά, περὶ ὅσα φαμὲν εἶναι τὸν ἀνδρεῖον, εἴρηται δὴ ὅτι τὰ φαινόμενα ποιητικὰ λύπης τῆς φθαρτικῆς· ταῦτα μέντοι πλησίον τε φαινόμενα καὶ μὴ πόρρω, καὶ τοσαῦτα τῷ μεγέθει ὄντα ἢ φαινόμενα ὥστ' εἶναι σύμμετρα πρὸς ἄνθρωπον. ἔνια γὰρ ἀνάγκη παντὶ φαίνεσθαι ἀνθρώπῳ φοβερὰ καὶ διαταράττειν· οὐθὲν γὰρ κωλύει, ὥσπερ θερμὰ καὶ ψυχρὰ καὶ τῶν ἄλλων δυνάμεων ἐνίας ὑπὲρ ἡμᾶς εἶναι καὶ τὰς τῦ ἀνθρωπίνυ σώματος ἕξεις, ὕτω καὶ τῶν περὶ τὴν ψυχὴν παθημάτων οἱ μὲν δειλοὶ καὶ θρασεῖς διαψεύδονται διὰ τὰς ἕξεις· τῷ μὲν γὰρ δειλῷ τά τε μὴ φοβερὰ δοκεῖ φοβερὰ εἶναι καὶ τὰ ἠρέμα σφόδρα, τῷ δὲ θρασεῖ τοὐναντίον τά τε φοβερὰ θαρραλέα καὶ τὰ σφόδρα ἠρέμα, τῷ δ' ἀνδρείῳ τἀληθῆ μάλιςα. διόπερ οὔτ' εἴ τις ὑπομένει τὰ φοβερὰ δι' ἄγνοιαν, ἀνδρεῖος, οἷον εἴ τις τὺς κεραυνὺς ὑπομένει φερομένυς διὰ μανίαν, ὔτ' εἰ γινώσκων ὅσος ὁ κίνδυνος, διὰ θυμόν, οἷον οἱ Κελτοὶ πρὸς τὰ κύματα ὅπλα ἀπαντῶσι λαβόντες, καὶ ὅλως ἡ βαρβαρικὴ ἀνδρία μετὰ θυμῦ ἐςίν. ἔνιοι δὲ καὶ δι' ἄλλας ἡδονὰς ὑπομένυσιν. καὶ γὰρ ὁ θυμὸς ἡδονὴν ἔχει τινά· μετ' ἐλπίδος γάρ ἐςι τιμωρίας. ἀλλ' ὅμως ὔτ' εἰ διὰ ταύτην ὔτ' εἰ δι' ἄλλην ἡδονὴν ὑπομένει τις τὸν θάνατον ἢ φυγὴν μειζόνων λυπῶν, οὐδεὶς δικαίως ἀνδρεῖος λέγοιτο τύτων. εἰ γὰρ ἦν ἡδὺ τὸ ἀποθνήσκειν, πολλάκις ἂν δι' ἀκρασίαν ἀπέθνησκον οἱ ἀκόλαςοι, ὥσπερ καὶ νῦν αὐτῦ μὲν τῦ ἀποθνήσκειν ὐκ ὄντος ἡδέος, τῶν ποιητικῶν δ' αὐτῦ, πολλοὶ δι' ἀκρασίαν περιπίπτυσιν εἰδότες, ὧν ὐδεὶς ἀνδρεῖος εἶναι δόξειεν, εἰ καὶ πάνυ ἕτοιμος ἀποθνήσκειν. ὔτ' εἰ φεύγοντες τὸ πονεῖν, ὅπερ πολλοὶ ποιοῦσιν, οὐδὲ τῶν τοιύτων οὐθεὶς ἀνδρεῖος, καθάπερ

ρεῖσθαι M^b. ‖ 11. λεγόμενα πέντε M^b. ‖ 12. τὰ om codices. ‖ 15. τοὺς M^b. ‖ 16. ἡ om M^b. ‖ 17. φερόμενα] φοβερά
ἐλπίδας P^b. ‖ 22. καὶ] ἢ M^bP^b. ‖ 25. οἱ om M^b. ‖ σύες P^b. ‖ 32. δὲ τῶν] μὲν τῶν M^b. ‖ 37. λυπήσεται] λύπη ἔςαι
8. οἱ post ἦν om M^b.
καὶ οἱ P^b. ‖ 2. δὴ] δὴ καὶ P^b. ‖ 4. τὴν περὶ τύτυ P^b. ‖ 10. καὶ] ὁ M^b. ‖ 14. δή, ὅτι] διότι M^b. ‖ 15. καὶ — 16.
n M^b. ‖ 16. καὶ om P^b. ‖ 26. ὑπομένοι P^b. ‖ ἄνοιαν P^b. ‖ 37. δ'] δι' M^b. ‖ 39. ἑτοίμως M^bP^b.

καὶ Ἀγάθων φησὶ "φαῦλοι βροτῶν γὰρ τοῦ πονεῖν ἡσσώμενοι θανεῖν ἐρῶσιν." ὥσπερ καὶ τὸν Χείρωνα μυθολογῦσιν οἱ ποιηταὶ διὰ τὴν ἀπὸ τῦ ἕλκυς ὀδύνην εὔξασθαι ἀποθανεῖν ἀθάνατον ὄντα. παραπλησίως δὲ τύτοις καὶ ὅσοι δι' ἐμπειρίαν ὑπομένυσι τὺς κινδύνυς, ὅνπερ τρόπον σχεδὸν οἱ πλεῖστοι τῶν στρατιωτικῶν ἀνθρώπων ὑπομένουσιν. αὐτὸ γὰρ τοὐναντίον ἔχει ἢ ὡς ᾤετο Σωκράτης, ἐπιστήμην οἰόμενος εἶναι τὴν ἀνδρίαν. ὔτε γὰρ διὰ τὸ εἰδέναι τὰ φοβερὰ θαρρῦσιν οἱ ἐπὶ τὺς ἱςὺς ἀναβαίνειν ἐπιςάμενοι, ἀλλ' ὅτι ἴσασι τὰς βοηθείας τῶν δεινῶν· ὔτε δι' ὃ θαρραλεώτερον ἀγωνίζονται, τῦτο ἀνδρεία. καὶ γὰρ ἂν ἡ ἰσχὺς καὶ ὁ πλῦτος κατὰ Θέογνιν ἀνδρεία εἶεν· πᾶς γὰρ ἀνὴρ πενίῃ δεδμημένος. φανερῶς ἔνιοι δειλοὶ ὄντες ὅμως ὑπομένυσι δι' ἐμπειρίαν· τῦτο δέ, ὅτι ὐκ οἴονται κίνδυνον εἶναι· ἴσασι γὰρ τὰς βοηθείας. σημεῖον δέ· ὅταν γὰρ μὴ ἔχειν οἴωνται βοήθειαν, ἀλλ' ἤδη πλησίον ᾖ τὸ δεινόν, οὐχ ὑπομένουσιν. ἀλλὰ πάντων τῶν τοιύτων αἰτίων οἱ διὰ τὴν αἰδῶ ὑπομένοντες μάλιςα φανεῖεν ἀνδρεῖοι, καθάπερ καὶ Ὅμηρος τὸν Ἕκτορά φησιν ὑπομεῖναι τὸν κίνδυνον τὸν πρὸς τὸν Ἀχιλλέα· "Ἕκτορα δ' αἰδὼς εἷλε· Πουλυδάμας μοι πρῶτος ἐλεγχείην ἀναθήσει." καὶ ἐςὶν ἡ πολιτικὴ ἀνδρία αὕτη. ἡ δ' ἀληθὴς οὔτε αὕτη οὔτ' ἐκείνων ὐδεμία, ἀλλ' ὁμοία μέν, ὥσπερ καὶ ἡ τῶν θηρίων, ἃ διὰ τὸν θυμὸν ὁμόσε τῇ πληγῇ φέρεται. οὔτε γὰρ ὅτι ἀδοξήσει, δεῖ μένειν φοβυμένυς, οὔτε δι' ὀργήν, ὔτε διὰ τὸ μὴ νομίζειν ἀποθανεῖσθαι, ἢ διὰ τὸ δυνάμεις ἔχειν φυλακτικάς· ὐδὲ γὰρ οἰήσεται ὕτω γε φοβερὸν εἶναι ὐθέν. ἀλλ' ἐπειδὴ πᾶσα ἀρετὴ προαιρετική (τῦτο δὲ πῶς λέγομεν, εἴρηται πρότερον, ὅτι ἕνεκά τινος πάντα αἱρεῖσθαι ποιεῖ, καὶ τῦτο ἐςί, τὸ οὗ ἕνεκα, τὸ καλόν), δῆλον ὅτι καὶ ἡ ἀνδρία ἀρετή τις ὖσα ἕνεκά τινος ποιήσει τὰ φοβερὰ ὑπομένειν, ὥς' ὔτε δι' ἄγνοιαν (ὀρθῶς γὰρ μᾶλλον ποιεῖ κρίνειν) ὔτε δι' ἡδονήν, ἀλλ' ὅτι καλόν, ἐπεί, ἄν γε μὴ καλὸν ᾖ ἀλλὰ μανικόν, οὐχ ὑπομένει· αἰσχρὸν γάρ. περὶ ποῖα μὲν ὖν ἐςὶν ἡ ἀνδρεία μεσότης καὶ τίνων καὶ διὰ τί, καὶ τὰ φοβερὰ τίνα δύναμιν ἔχει, σχεδὸν εἴρηται κατὰ τὴν παροῦσαν ἔφοδον ἱκανῶς.

2 Περὶ δὲ σωφροσύνης καὶ ἀκολασίας μετὰ ταῦτα διελέσθαι πειρατέον. λέγεται δ' ὁ ἀκόλαςος πολλαχῶς. ὅ τε γὰρ μὴ κεκολασμένος πως μηδ' ἰατρευόμενος, ὥσπερ ἄτμητος ὁ μὴ τετμημένος, καὶ τύτων ὁ μὲν δυνατὸς ὁ [illegible] νατος· ἄτμητον γὰρ τό τε μὴ δυνάμενον τμηθῆναι, [illegible] δυνατὸν μὲν μὴ τετμημένον δέ. τὸν αὐτὸν δὲ τρό[illegible] τὸ ἀκόλαςον· καὶ γὰρ τὸ μὴ πεφυκὸς δέχεσθαι κ[illegible] καὶ τὸ πεφυκὸς μὲν μὴ κεκολασμένον δὲ περὶ ἁμ[illegible] περὶ ἃς ὀρθοπραγεῖ ὁ σώφρων, ὥσπερ οἱ παῖδες· κατ[illegible] την γὰρ ἀκόλαστοι λέγονται τὴν ἀκολασίαν. ἔτι δ' [illegible] τρόπον οἱ δυσίατοι καὶ οἱ ἀνίατοι πάμπαν διὰ κολ[illegible] πλεοναχῶς δὲ λεγομένης τῆς ἀκολασίας, ὅτι μὲν πε[illegible] νας τινας καὶ λύπας εἰσί, φανερόν, καὶ ὅτι ἐν τῷ τ[illegible] τας διακεῖσθαί πως καὶ ἀλλήλων διαφέρυσι καὶ τῶ[illegible] λων· διεγράψαμεν δὲ πρότερον πῶς τὴν ἀκολασίαν [illegible] ζοντες μεταφέρομεν. τὺς γὰρ ἀκινήτως ἔχοντας δι' [illegible] σθησίαν πρὸς τὰς αὐτὰς ἡδονὰς οἱ μὲν καλῦσιν ἀ[illegible] οἱ δ' ἄλλοις ὀνόμασι τοιούτοις προσαγορεύυσιν. ἔστι [illegible] πάνυ γνώριμον τὸ πάθος ὐδ' ἐπιπόλαιον διὰ τὸ τ[illegible] θάτερον ἁμαρτάνειν μᾶλλον καὶ πᾶσιν εἶναι σύμφ[illegible] τῶν τοιούτων ἡδέων ἧτταν καὶ αἴσθησιν. μάλιστα [illegible] τοιῦτοι, οἵυς οἱ κωμῳδοδιδάσκαλοι παράγυσιν ἀγροί[illegible] οὐδὲ τὰ μέτρια καὶ τὰ ἀναγκαῖα πλησιάζυσι τοῖς [illegible] ἐπεὶ δ' ὁ σώφρων ἐςὶ περὶ ἡδονάς, ἀνάγκη καὶ περὶ [illegible] μίας τινὰς αὐτὸν εἶναι. δεῖ δὴ λαβεῖν περὶ τίνας. [illegible] περὶ πάσας οὐδὲ περὶ ἅπαντα τὰ ἡδέα ὁ σώφρων [illegible] ἐςίν, ἀλλὰ τῇ μὲν δόξῃ περὶ δύο τῶν αἰσθητῶν, [illegible] γευστὸν καὶ τὸ ἁπτόν, τῇ δ' ἀληθείᾳ περὶ τὸ ἁπτ[illegible] γὰρ τὴν διὰ τῆς ὄψεως ἡδονὴν τῶν καλῶν ἄνευ [illegible] ἀφροδισίων, ἢ λύπην τῶν αἰσχρῶν, καὶ περὶ τὴν [illegible] ἀκοῆς τῶν εὐαρμόστων ἢ ἀναρμόστων, ἔτι δὲ πρὸς [illegible] ὀσφρήσεως, τάς τε ἀπὸ εὐωδίας καὶ τὰς ἀπὸ δυσ[illegible] ἐςὶν ὁ σώφρων. οὐδὲ γὰρ ἀκόλαςος ὐδεὶς λέγεται [illegible] σχειν ἢ μὴ πάσχειν. εἰ γῦν τις ἢ καλὸν ἀνδριάντα [illegible] μενος ἢ ἵππον ἢ ἄνθρωπον, ἢ ἀκροώμενος ᾄδοντος, [illegible] λοιτο μήτε ἐσθίειν μήτε πίνειν μήτε ἀφροδισιάζειν, [illegible] τὰ μὲν καλὰ θεωρεῖν τῶν δ' ᾀδόντων ἀκύειν, [illegible] ἀκόλαςος εἶναι, ὥσπερ ὐδ' οἱ κηλύμενοι παρὰ ταῖς [illegible] ἀλλὰ περὶ τὰ δύο τῶν αἰσθητῶν ταῦτα, περὶ [illegible] τἆλλα θηρία μόνα τυγχάνει αἰσθητικῶς ἔχοντα [illegible] ροντα καὶ λυπύμενα, περὶ τὰ γευστὰ καὶ ἁπτά· [illegible] τὰ τῶν ἄλλων αἰσθήσεων ἡδέα σχεδὸν ὁμοίως ἅπαντ[illegible]

2. καὶ om M^b. || 7. pro ᾤετο lacunam M^b. || 8. τὴν ἀνδρίαν εἶναι M^b. || 11. ἡ om M^b. || 19. τὸν post πρὸς om M^b. || πολυδάμας P^b. || 26. ὔτε codices. || 27. πᾶσά γε ἀρετὴ M^b.

2. μὴ om P^b. || 3. δὲ om M^b. || 8. οἱ post καὶ om M^b. || δι' ἀκολασίαν P^b. || 10. εἰσί om M^b. || ταύταις M^b. || [illegible] τερον et ὄνομα P^b. || 16. ἐπιπόλαιον] ἐπὶ πολέως P^b. || 20. παραπλησιάζυσι M^b. || 23. πάντα P^b. || 24. δύο τῶν τῶν M^b. || [illegible] εὐαρμόστων] ἐναρμόστων M^b. || 35. συρίσιν M^b. || 37. μόνον P^b.

ἰναισθήτως διακείμενα, οἷον περὶ εὐαρμοςίαν ἢ κάλ-
ιὐθὲν γάρ, ὅ τι καὶ ἄξιον λόγυ, φαίνεται πάσχοντα
γῇ θεωρίᾳ τῶν καλῶν ἢ τῇ ἀκροάσει τῶν εὐαρμόςων,
τί πυ συμβέβηκε τερατῶδες. ἀλλ᾿ ὐδὲ πρὸς τὰ εὐώδη
ίδη· καίτοι τάς γε αἰσθήσεις ὀξυτέρας ἔχυσι πάσας.
καὶ τῶν ὀσμῶν ταύταις χαίρυσιν ὅσαι κατὰ συμβε-
εὐφραίνυσιν, ἀλλὰ μὴ καθ᾿ αὐτάς. λέγω δὲ καθ᾿
αἷς μὴ ἐλπίζοντες χαίρομεν ἢ μεμνημένοι, οἷον
ιαὶ ποτῶν· δι᾿ ἑτέραν γὰρ ἡδονὴν ταύταις χαίρομεν,
φαγεῖν ἢ πιεῖν. καθ᾿ αὐτὰς δέ, οἷαι αἱ τῶν ἀνθῶν
διὸ ἐμμελῶς ἔφη Στρατόνικος τὰς μὲν καλὸν ὄζειν,
ἡδύ. ἐπεὶ καὶ τῶν περὶ τὸ γευςὸν ὐ περὶ πᾶσαν
ἐπτόηται τὰ θηρία, ὐδ᾿ ὅσων τῷ ἄκρῳ τῆς γλώττης
ησις, ἀλλ᾿ ὅσων τῷ φάρυγγι, καὶ ἔοικεν ἁφῇ μᾶλ-
γεύσει τὸ πάθος· διὸ οἱ ὀψοφάγοι ὐκ εὔχονται τὴν
ιν ἔχειν μακρὰν ἀλλὰ τὸν φάρυγγα γεράνυ, ὥσπερ
νος ὁ Ἐρύξιδος. ὥςε περὶ τὰ ἁπτόμενα ὡς ἁπλῶς
θετέον τὴν ἀκολασίαν. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀκόλαστος
ὶς τοιαύτας ἐςίν. οἰνοφλυγία γὰρ καὶ γαςριμαργία
γνεία καὶ ὀψοφαγία καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα περὶ
ημένας ἐςὶν αἰσθήσεις, εἰς ἅπερ μόρια ἡ ἀκολασία
ται. περὶ δὲ τὰς δι᾿ ὄψεως ἢ ἀκοῆς ἢ ὀσφρήσεως
οὐθεὶς λέγεται ἀκόλαστος, ἐὰν ὑπερβάλλῃ, ἀλλ᾿
είδυς τὰς ἁμαρτίας ψέγομεν ταύτας, καὶ ὅλως περὶ
ὶ λέγονται ἐγκρατεῖς· οἱ δ᾿ ἀκρατεῖς οὐκ εἰσὶν ἀκό-
ὐδὲ σώφρονες. ἀναίσθητος μὲν ὖν, ἢ ὅπως δεῖ ὀνο-
, ὁ ὕτως ἔχων ὥςε καὶ ἐλλείπειν ὅσων ἀνάγκη κοι-
ώς ἐπὶ τὸ πολὺ πάντας καὶ χαίρειν· ὁ δ᾿ ὑπερβάλ-
ιόλαςος. πάντες γὰρ τύτοις φύσει τε χαίρυσι, καὶ
ίας λαμβάνουσι, καὶ ὐκ εἰσὶν ὐδὲ λέγονται ἀκόλα-
ὐ γὰρ ὑπερβάλλυσι τῷ χαίρειν μᾶλλον ἢ δεῖ τυγ-
ες καὶ λυπεῖσθαι μᾶλλον ἢ δεῖ μὴ τυγχάνοντες.
ιλγητοι· ὐ γὰρ ἐλλείπουσι τῷ χαίρειν ἢ λυπεῖσθαι,
μᾶλλον ὑπερβάλλυσιν. ἐπεὶ δ᾿ ἔςιν ὑπερβολὴ καὶ
ις περὶ αὐτά, δῆλον ὅτι καὶ μεσότης, καὶ βελτίςη
ἕξις, καὶ ἀμφοῖν ἐναντία. ὥςε σωφροσύνη ἡ βελ-
ις, περὶ ἃ ὁ ἀκόλαςος, ἡ περὶ τὰ ἡδέα τὰ εἰρημένα
τθητῶν μεσότης, σωφροσύνη ἂν εἴη, μεσότης οὖσα
ίας καὶ ἀναισθησίας· ἡ δ᾿ ὑπερβολὴ ἀκολασία, ἡ

δ᾿ ἔλλειψις ἤτοι ἀνώνυμος ἢ τοῖς εἰρημένοις ὀνόμασι προσαγορευομένη. ἀκριβέστερον δὲ περὶ τῦ γένους τῶν ἡδονῶν ἔσται διαιρετέον ἐν τοῖς λεγομένοις ὕςερον περὶ ἐγκρατείας καὶ ἀκρασίας.

Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ληπτέον καὶ περὶ πραότητος καὶ 3
χαλεπότητος· καὶ γὰρ τὸν πρᾶον περὶ λύπην τὴν ἀπὸ θυμοῦ γιγνομένην ὁρῶμεν ὄντα, τῷ πρὸς ταύτην ἔχειν πως. διεγράψαμεν δὲ καὶ ἀντεθήκαμεν τῷ ὀργίλῳ καὶ χαλεπῷ καὶ ἀγρίῳ (πάντα γὰρ τὰ τοιαῦτα τῆς αὐτῆς ἐστὶ διαθέσεως) τὸν ἀνδραποδώδη καὶ τὸν ἀνόητον· σχεδὸν γὰρ ταῦτα μάλιςα καλῦσι τὺς μηδ᾿ ἐφ᾿ ὅσοις δεῖ κινυμένυς τὸν θυμόν, ἀλλὰ προπηλακιζομένους εὐχερῶς καὶ ταπεινὺς πρὸς τὰς ὀλιγωρίας. ἔστι γὰρ ἀντικείμενον τῷ μὲν ταχὺ τὸ μόλις, τῷ δ᾿ ἠρέμα τὸ σφόδρα, τῷ δὲ πολὺν χρόνον τὸ ὀλίγον λυπεῖσθαι ταύτην τὴν λύπην ἣν καλῦμεν θυμόν. ἐπεὶ δ᾿ ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων εἴπομεν, καὶ ἐνταῦθ᾿ ἐςὶν ὑπερβολὴ καὶ ἔλλειψις (ὁ μὲν γὰρ χαλεπὸς τοιοῦτός ἐστιν, ὁ καὶ θᾶττον καὶ μᾶλλον πάσχων καὶ πλείω χρόνον, καὶ ὅτ᾿ ὐ δεῖ, καὶ ὁποίοις ὐ δεῖ, καὶ ἐπὶ πολλοῖς, ὁ δ᾿ ἀνδραποδώδης τὐναντίον), δῆλον ὅτι ἔςι τις καὶ ὁ μέσος τῆς ἀνισότητος. ἐπεὶ ὖν ἡμαρτημέναι ἀμφότεραι αἱ ἕξεις ἐκεῖναι, φανερὸν ὅτι ἐπιεικὴς ἡ μέση τύτων ἕξις· ὔτε γὰρ προτερεῖ ὔθ᾿ ὑςερίζει, ὔτε οἷς ὐ δεῖ ὀργίζεται, ὔτε οἷς δεῖ ὐκ ὀργίζεται. ὥς᾿ ἐπεὶ καὶ πραότης ἡ βελτίςη ἕξις περὶ ταῦτα τὰ πάθη ἐςίν, εἴη ἂν καὶ ἡ πραότης μεσότης τις, καὶ ὁ πρᾶος μέσος τῦ χαλεπῦ καὶ τῦ ἀνδραποδώδους.

Ἔστι δὲ καὶ ἡ μεγαλοψυχία καὶ ἡ μεγαλοπρέπεια 4
καὶ ἡ ἐλευθεριότης μεσότητες, ἡ μὲν ἐλευθεριότης περὶ χρημάτων κτῆσιν καὶ ἀποβολήν. ὁ μὲν γὰρ κτήσει μὲν πάσῃ μᾶλλον χαίρων ἢ δεῖ, ἀποβολῇ δὲ πάσῃ λυπύμενος μᾶλλον ἢ δεῖ, ἀνελεύθερος, ὁ δ᾿ ἀμφότερα ἧττον ἢ δεῖ ἄσωτος, ὁ δ᾿ ἄμφω ὡς δεῖ ἐλευθέριος. τῦτο δὲ λέγω τὸ ὡς δεῖ, καὶ ἐπὶ τύτων καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, τὸ ὡς ὁ λόγος ὁ ὀρθός. ἐπεὶ δ᾿ ἐκεῖνοι μέν εἰσιν ἐν ὑπερβολῇ καὶ ἐλλείψει, ὅπου δὲ ἔσχατά εἰσι, καὶ μέσον, καὶ τῦτο βέλτιςον, ἓν δὲ περὶ ἕκαστον τῷ εἴδει τὸ βέλτιςον, ἀνάγκη καὶ τὴν ἐλευθεριότητα μεσότητα εἶναι ἀσωτίας καὶ ἀνελευθερίας περὶ χρημάτων κτῆσιν καὶ ἀποβολήν. διχῶς δὲ τὰ χρήματα λέγομεν καὶ τὴν χρηματιςικήν. ἡ μὲν γὰρ καθ᾿ αὐτὸ χρῆσις τῦ κτή-

πύ τι M^b. ‖ 8. ἃς M^bP^b. ‖ 9. ἑτέρυ M^b. ‖ 10. οἷον P^b. ‖ 17. ἐρύξιος M^b, ἐξ ὕριδος P^b. ‖ 18. ὁ om M^b. ‖ 23. ἡδονὰς] M^bP^b. ‖ ὑπερβάλη P^b. ‖ 31. οὐ] καὶ M^b. ‖ 32. καὶ — τυγχάνοντες om P^b.
τὸ γένος M^b. ‖ 5. καὶ χαλεπότητος om P^b. ‖ 6. τὸ M^b. ‖ 13. ἔστι γὰρ om M^b. ‖ ἀντικειμένους M^b. ‖ 25. ἂν om M^b. ‖ alterum om M^b. ‖ 29. μὲν ante πάσῃ om M^b. ‖ 31. ἀσώματος M^b. ‖ 33. ὁ post ὡς om M^b. ‖ 37. ἀσωτείας M^bP^b. ‖ σις τῦ χρήματος M^b.

ματός ἐστιν, οἷον ὑποδήματος ἢ ἱματίου, ἡ δὲ κατὰ συμβεβηκὸς μέν, οὐ μέντοι οὕτως ὡς ἂν εἴ τις σταθμῷ χρήσαιτο τῷ ὑποδήματι, ἀλλ' οἷον ἡ πώλησις καὶ ἡ μίσθωσις· χρῆται γὰρ ὑποδήματι. ὁ δὲ φιλάργυρος ὁ περὶ τὸ νόμισμά ἐστιν ἐσπουδακώς, τὸ δὲ νόμισμα τῆς κτήσεως ἀντὶ τῆς κατὰ συμβεβηκὸς χρήσεώς ἐστιν. ὁ δ' ἀνελεύθερος εἴη ἂν καὶ ἄσωτος περὶ τὸν κατὰ συμβεβηκὸς τρόπον τοῦ χρηματισμοῦ· καὶ γὰρ ἐπὶ τοῦ κατὰ φύσιν χρηματισμοῦ τὴν αὔξησιν διώκει. ὁ δ' ἄσωτος ἐλλείπει τῶν ἀναγκαίων, ὁ δ' ἐλευθέριος τὴν περιουσίαν δίδωσιν. αὐτῶν δὲ τούτων εἴδη λέγονται διαφέροντα τῷ μᾶλλον καὶ ἧττον περὶ μόρια, οἷον ἀνελεύθερος φειδωλὸς καὶ κίμβιξ καὶ αἰσχροκερδής, φειδωλὸς μὲν ἐν τῷ μὴ προΐεσθαι, αἰσχροκερδὴς δ' ἐν τῷ ὁτιοῦν προσίεσθαι, κίμβιξ δὲ ὁ σφόδρα περὶ μικρὰ διατεινόμενος, παραλογιστὴς δὲ καὶ ἀποστερητὴς ὁ ἄδικος κατ' ἀνελευθερίαν. καὶ τοῦ ἀσώτου ὡσαύτως λαφύκτης μὲν ὁ ἐν τῷ ἀτάκτως ἀναλίσκειν, ἀλόγιστος δὲ ὁ ἐν τῷ μὴ ὑπομένειν τὴν ἀπὸ λογισμοῦ λύπην.

5 Περὶ δὲ μεγαλοψυχίας ἐκ τῶν τοῖς μεγαλοψύχοις ἀποδιδομένων δεῖ διορίσαι τὸ αἴτιον. ὥσπερ γὰρ καὶ τὰ ἄλλα κατὰ τὴν γειτνίασιν καὶ ὁμοιότητα μέχρι τοῦ λανθάνειν πόρρω προϊόντα, καὶ περὶ τὴν μεγαλοψυχίαν ταὐτὸ συμβέβηκεν. διὸ ἐνίοτε οἱ ἐναντίοι τοῦ αὐτοῦ ἀντιποιοῦνται, οἷον ὁ ἄσωτος τῷ ἐλευθερίῳ καὶ ὁ αὐθάδης τῷ σεμνῷ καὶ ὁ θρασὺς τῷ ἀνδρείῳ· εἰσὶ γὰρ καὶ περὶ ταὐτὰ καὶ ὅμοροι μέχρι τινός, ὥσπερ ὁ ἀνδρεῖος ὑπομενετικὸς κινδύνων καὶ ὁ θρασύς, ἀλλ' ὁ μὲν ὡδὶ ὁ δ' ὡδί· ταῦτα δὲ διαφέρει πλεῖστον. λέγομεν δὲ τὸν μεγαλόψυχον κατὰ τὴν τοῦ ὀνόματος προσηγορίαν, ὥσπερ ἐν μεγέθει τινὶ ψυχῆς καὶ δυνάμεως. ὥστε καὶ τῷ σεμνῷ καὶ τῷ μεγαλοπρεπεῖ ὅμοιος εἶναι δοκεῖ, ὅτε καὶ πάσαις ταῖς ἀρεταῖς ἀκολουθεῖν φαίνεται. καὶ γὰρ τὸ ὀρθῶς κρῖναι τὰ μεγάλα καὶ μικρὰ τῶν ἀγαθῶν ἐπαινετόν. δοκεῖ δὲ ταῦτ' εἶναι μεγάλα, ἃ διώκει ὁ τὴν κρατίστην ἔχων ἕξιν περὶ τὰ τοιαῦτ' εἶναι ἡδέα. ἡ δὲ μεγαλοψυχία κρατίστη· κρίνει δ' ἡ περὶ ἕκαστον ἀρετὴ τὸ μεῖζον καὶ τὸ ἔλαττον ὀρθῶς, ἅπερ ὁ φρόνιμος ἂν κελεύσειε καὶ ἡ ἀρετή, ὥστε ἕπεσθαι αὐτῇ πάσας τὰς ἀρετάς, ἢ αὐτὴν ἕπεσθαι πάσαις. ἔτι δοκεῖ μεγαλοψύχου εἶναι τὸ καταφρονητικὸν εἶναι. ἑκάστη δ' ἀρετὴ καταφρονητικοὺς ποιεῖ

τῶν παρὰ τὸν λόγον μεγάλων, οἷον ἀνδρία κινδύνων
γὰρ οἴεται εἶναι τῶν αἰσχρῶν, καὶ πλῆθος οὐ πᾶν φοβ
καὶ σώφρων ἡδονῶν μεγάλων καὶ πολλῶν, καὶ ἐλευ
χρημάτων. μεγαλοψύχου δὲ τοῦτο δοκεῖ διὰ τὸ περὶ
σπουδάζειν, καὶ ταῦτα μεγάλα, καὶ οὐχ ὅτι δοκεῖ
τινί. καὶ μᾶλλον ἂν φροντίσειεν ἀνὴρ μεγαλόψυχος
κεῖ ἑνὶ σπουδαίῳ ἢ πολλοῖς τοῖς τυγχάνουσιν, ὥσπερ
φῶν ἔφη πρὸς Ἀγάθωνα κατεψηφισμένος τὴν ἀπολ
ἐπαινέσαντα. καὶ τὸ ὀλίγωρον τοῦ μεγαλοψύχου μά
εἶναι πάθος ἴδιον. πάλιν περὶ τιμῆς καὶ τοῦ ζῆν καὶ
περὶ ὧν σπουδάζειν δοκοῦσιν οἱ ἄνθρωποι, οὐθὲν φροντ
περὶ τῶν ἄλλων πλὴν περὶ τιμῆς. καὶ λυπηθήσοιτ' ἂν
μαζόμενος καὶ ἀρχόμενος ὑπὸ ἀναξίου. καὶ χαίρει μά
τυγχάνων. οὕτω μὲν οὖν δόξειεν ἂν ἐναντίως ἔχειν
εἶναί τε μάλιστα περὶ τιμὴν καὶ καταφρονητικὸν εἶναι
πολλῶν καὶ δόξης οὐχ ὁμολογεῖσθαι. δεῖ δὲ τοῦτο διορί
τας εἰπεῖν. ἔστι γὰρ τιμὴ καὶ μικρὰ καὶ μεγάλη
ἢ γὰρ τῷ ὑπὸ πολλῶν τῶν τυχόντων ἢ τῷ ὑπὸ τῶν
λόγου, καὶ πάλιν τῷ ἐπὶ τίνι ἡ τιμὴ διαφέρει.
γὰρ οὐ τῷ πλήθει τῶν τιμώντων οὐδὲ τῷ ποιῷ μόνον,
καὶ τῷ τιμίαν εἶναι· τῇ ἀληθείᾳ δὲ καὶ αἱ ἀρχαὶ
τἆλλα ἀγαθὰ τίμια καὶ ἄξια σπουδῆς ταῦτα ὅσα
ἀληθῶς ἐστίν, ὥστε καὶ ἀρετὴ οὐδεμία ἄνευ μεγέθους
δοκοῦσι μεγαλοψύχους ποιεῖν ἑκάστη, περὶ ὃ ἐστιν ἑκάστη
ὥσπερ εἴπομεν. ἀλλ' ὅμως ἐστί τις παρὰ τὰς ἄλλας
μία μεγαλοψυχία, ὥσπερ καὶ ἰδίᾳ μεγαλόψυχον
λεκτέον τὸν ἔχοντα ταύτην. ἐπεὶ δ' ἐστὶν ἔνια τῶν ἀγαθῶν
μὲν τίμια τὰ δ' ὡς διωρίσθη πρότερον, τῶν τοιούτων δ'
ἐστὶ τὰ μὲν μεγάλα κατ' ἀλήθειαν τὰ δὲ μικρά, καὶ
των ἔνιοι ἄξιοι καὶ ἀξιοῦσιν αὑτούς, ἐν τούτοις ζητητέος
γαλόψυχος. τετραχῶς δ' ἀνάγκη διαφέρειν. ἔστι μὲν
ἄξιον εἶναι μεγάλων καὶ ἀξιοῦν ἑαυτὸν τούτων, ἔστι δὲ
καὶ ἄξιόν τινα τηλικούτων καὶ ἀξιοῦν ἑαυτὸν τούτων, ἔστι
ἀνάπαλιν πρὸς ἑκάτερα αὐτῶν· ὁ μὲν γὰρ ἂν εἴη
οἷος ἄξιος ὢν μικρῶν μεγάλων ἀξιοῦν ἑαυτὸν τῶν
ἀγαθῶν, ὁ δὲ ἄξιος ὢν μεγάλων ἀξιοίη ἂν μικρῶν
ὁ μὲν οὖν ἄξιος μικρῶν, μεγάλων δ' ἀξιῶν ἑαυτόν, ψεκτ
ἀνόητον γὰρ καὶ οὐ καλὸν τὸ παρὰ τὴν ἀξίαν τυγχ
ψεκτὸς δὲ καὶ ὅστις ἄξιος ὢν ὑπαρχόντων αὐτῷ τῶν

4. ὑποδήματα M^b, τὰ ὑποδήματα P^b. ‖ 6. ἂν εἴη P^b. ‖ 12. κύβιξ M^b, κίβιξ P^b. ‖ 13. μὴ om P^b. ‖ αἰσχροκερδὴς – [illegible] om M^b. ‖ 14. κύβιξ P^b, καὶ κίβιξ M^b. ‖ 15. καὶ] καὶ ὁ P^b. ‖ 16. φυλάκτης M^b. ‖ 24. ἀνελευθερίῳ $M^b P^b$. ‖ 26. [illegible] M^b. ‖ 35. περὶ τὰ ἕκαστον M^b.

4. δοκεῖ τοῦτο P^b. ‖ 8. κατεψηφισμένως M^b, κατεψευσμένως P^b. ‖ 12. λυπηθήσεται P^b, λυπήσαιτ' M^b. ‖ 13. χαίρειν M^b. ‖ [illegible] δόξειεν M^b. ‖ τοῦ M^b. ‖ 17. καὶ post τιμὴ om M^b. ‖ 21. μίαν M^b. ‖ αἱ om M^b. ‖ 24. ἑκάστην P^b. ‖ 25. περὶ codices. ‖ [illegible] M^b. ‖ 28. τούτων ἀγαθῶν δὲ τὰ P^b. ‖ 30. ζητητέον $M^b P^b$. ‖ 31. δ' om P^b. ‖ 33. ἀξιοῦν] ἄξιον M^b. ‖ 36. ἀξιώη M^b. ‖ [illegible]

ιετέχειν μὴ ἀξιοῖ ἑαυτόν. λείπεται δὲ ἐνταῦθα ἐναν- ύτοις ἀμφοτέροις, ὅστις ὢν ἄξιος μεγάλων ἀξιοῖ αὐτὸς ν τούτων, καὶ τοιοῦτός ἐστιν οἷος ἀξιοῦν ἑαυτόν. οὗτος ετὸς καὶ μέσος τούτων. ἐπεὶ οὖν περὶ τιμῆς αἵρεσιν καὶ ν καὶ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν τῶν ἐντίμων ἀρίστη ἐστὶ τις ἡ μεγαλοψυχία, καὶ τοῦτ' ἀποδίδομεν, καὶ οὐ τὰ χρήσιμα τὸν μεγαλόψυχον, ἅμα δὲ καὶ ἡ μεσό- ιύτη ἐπαινετωτάτη, δῆλον ὅτι καὶ ἡ μεγαλοψυχία της ἂν εἴη. τῶν δ' ἐναντίων, ὥσπερ διεγράψαμεν, ἡ πὶ τῷ ἀξιοῦν ἑαυτὸν ἀγαθῶν μεγάλων ἀνάξιον ὄντα ότης (τοὺς τοιούτους γὰρ χαύνους λέγομεν, ὅσοι μεγάλων ι ἄξιοι εἶναι οὐκ ὄντες), ἡ δὲ περὶ τὸ ἄξιον ὄντα μὴ ἑαυτὸν μεγάλων μικροψυχία (μικροψύχου γὰρ εἶναι , ὅστις ὑπαρχόντων δι' ἃ δικαίως ἂν ἀξιοῖτο, μὴ μηθενὸς μεγάλου ἑαυτόν), ὥστ' ἀνάγκη καὶ τὴν μεγα- χίαν εἶναι μεσότητα χαυνότητος καὶ μικροψυχίας. ὁ ταρτος τῶν διορισθέντων οὔτε πάμπαν ψεκτὸς οὔτε με- ψυχος, περὶ οὐδὲν ἔχων μέγεθος· οὔτε γὰρ ἄξιος οὔτε μεγάλων, διὸ οὐκ ἐναντίος. καίτοι δόξειεν ἂν ἐναντίον τῷ μεγάλων ἀξίῳ ὄντι μεγάλων τὸ μικρῶν ὄντα ἀξιοῦν ἑαυτόν. οὐκ ἔστι δ' ἐναντίος οὔτε τῷ μεμπτὸς ὡς γὰρ ὁ λόγος κελεύει, ἔχει. καὶ ὁ αὐτός ἐστι τῇ ι τῷ μεγαλοψύχῳ· ὧν γὰρ ἄξιοι, τούτων ἀξιοῦσιν ; ἄμφω. καὶ ὁ μὲν γένοιτ' ἂν μεγαλόψυχος· ἀξιώσει ὧν ἐστὶν ἄξιος· ὁ δὲ μικρόψυχος, ὃς ὑπαρχόντων αὐτῷ λων κατὰ τιμὴν ἀγαθῶν οὐκ ἀξιοῖ, τί ἂν εἴποι, εἰ μι- ἄξιος ἦν; ἢ γὰρ ἂν μεγάλων ἀξιοῦν χαῦνος ἦν, ἢ λαττόνων. διὸ καὶ οὐθεὶς ἂν εἴποι μικρόψυχον, εἴ τις κος ὢν ἄρχειν μὴ ἀξιοῖ ἑαυτὸν ἀλλ' ὑπείκει. ἀλλ' ; εὐγενὴς ὢν καὶ ἡγούμενος μέγα εἶναι τὸ ἄρχειν.

Ἔστι δὲ καὶ ὁ μεγαλοπρεπὴς οὐ περὶ τὴν τυχοῦσαν ιν καὶ προαίρεσιν, ἀλλὰ τὴν δαπάνην, εἰ μή που κατὰ φορὰν λέγομεν· ἄνευ δὲ δαπάνης μεγαλοπρέπεια οὐκ τὸ μὲν γὰρ πρέπον ἐν κόσμῳ ἐστίν, ὁ δὲ κόσμος οὐκ ῶν τυχόντων ἀναλωμάτων, ἀλλ' ἐν ὑπερβολῇ τῶν καίων ἐστίν. ὁ δὴ ἐν μεγάλῃ δαπάνῃ τοῦ πρέποντος με- ις προαιρετικός, καὶ τῆς τοιαύτης μεσότητος καὶ ἐπὶ οιαύτῃ ἡδονῇ ὀρεκτικός, μεγαλοπρεπής. ὁ δ' ἐπὶ τὸ ον καὶ παρὰ μέλος ἀνώνυμος· οὐ μὴν ἀλλ' ἔχει τινὰ γειτνίασιν, οὓς καλοῦσί τινες ἀπειροκάλους καὶ σαλάκωνας. οἷον εἰ εἰς γάμον δαπανῶν τις τοῦ ἀγαπητοῦ, πλούσιος ὤν, δοκεῖ πρέπειν ἑαυτῷ τοιαύτην κατασκευὴν οἷον ἀγαθοδαι- μονιασταὶς ἑστιῶντι, οὗτος μὲν μικροπρεπής, ὁ δὲ τοιούτους δε- χόμενος ἐκείνως μὴ δόξης χάριν μηδὲ δι' ἐξουσίαν ὅμοιος τῷ σαλάκωνι, ὁ δὲ κατ' ἀξίαν καὶ ὡς ὁ λόγος μεγαλο- πρεπής· τὸ γὰρ πρέπον κατ' ἀξίαν ἐστίν· οὐθὲν γὰρ πρέπει τῶν παρὰ τὴν ἀξίαν. δεῖ δὲ πρέπον εἶναι. καὶ γὰρ τοῦ πρέ- ποντος κατ' ἀξίαν, καὶ πρέπον καὶ περὶ ὅ, οἷον περὶ οἰκέτου γάμον ἕτερον τὸ πρέπον καὶ περὶ ἐρωμένου, καὶ αὐτῷ, εἴπερ ἐπὶ τοσοῦτον ἢ τοιοῦτον, οἷον τὴν θεωρίαν οὐκ ᾤετο Θεμιστοκλεῖ πρέπειν ἣν ἐποιήσατο Ὀλυμπίαζε, διὰ τὴν προϋπάρξασαν ταπεινότητα, ἀλλὰ Κίμωνι. ὁ δ' ὅπως ἔτυχεν ἔχων πρὸς τὴν ἀξίαν, ὁ οὐθεὶς τούτων. καὶ ἐπ' ἐλευθεριότητος ὡσαύτως· ἔστι γάρ τις ὡς ἐλευθέριος, ὅταν ἐλεύθερος.

Σχεδὸν δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστα τῶν περὶ τὸ ἦθος 7 ἐπαινετῶν καὶ ψεκτῶν τὰ μὲν ὑπερβολαὶ τὰ δ' ἐλλείψεις τὰ δὲ μεσότητές εἰσι παθητικαί, οἷον ὁ φθονερὸς καὶ ἐπι- χαιρέκακος. καθ' ἃς γὰρ ἕξεις λέγονται, ὁ μὲν φθόνος τὸ λυπεῖσθαι ἐπὶ τοῖς κατ' ἀξίαν εὖ πράττουσίν ἐστιν, τὸ δὲ τοῦ ἐπιχαιρεκάκου πάθος ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀνώνυμον, ἀλλ' ὁ ἔχων δῆλος, ἐπὶ τῷ χαίρειν ταῖς παρὰ τὴν ἀξίαν κακοπραγίαις. μέσος δὲ τούτων ὁ νεμεσητικός, καὶ ὃ ἐκάλουν οἱ ἀρχαῖοι τὴν νέμεσιν, τὸ λυπεῖσθαι μὲν ἐπὶ ταῖς παρὰ τὴν ἀξίαν κακοπραγίαις καὶ εὐπραγίαις, χαίρειν δ' ἐπὶ ταῖς ἀξίαις· διὸ καὶ θεὸν οἴονται εἶναι τὴν νέμεσιν. αἰδὼς δὲ μεσότης ἀναισχυντίας καὶ καταπλήξεως· ὁ μὲν γὰρ μηδεμιᾶς φρο- τίζων δόξης ἀναίσχυντος, ὁ δὲ πάσης ὁμοίως καταπλήξ, ὁ δὲ τῆς τῶν φαινομένων ἐπιεικῶν αἰδήμων. φιλία δὲ με- σότης ἔχθρας καὶ κολακείας· ὁ μὲν γὰρ εὐχερῶς ἅπαντα πρὸς τὰς ἐπιθυμίας ὁμιλῶν κόλαξ, ὁ δὲ πρὸς ἁπάσας ἀν- τικρούων ἀπεχθητικός, ὁ δὲ μήτε πρὸς ἅπασαν ἡδονὴν μήτ' ἀκολουθῶν μήτ' ἀντιτείνων, ἀλλὰ πρὸς τὸ φαινόμενον βέλ- τιστον, φίλος. σεμνότης δὲ μεσότης αὐθαδείας καὶ ἀρε- σκείας· ὁ μὲν γὰρ μηδὲν πρὸς ἕτερον ζῶν καταφρονητικὸς αὐθάδης, ὁ δὲ πάντα πρὸς ἄλλον ἢ καὶ πάντων ἐλάττων ἄρεσκος, ὁ δὲ τὰ μὲν τὰ δὲ μή, καὶ πρὸς τοὺς ἀξίους οὕτως ἔχων, σεμνός. ὁ δ' ἀληθὴς καὶ ἁπλοῦς, ὃν καλοῦσιν αὐθέ- κασον, μέσος τοῦ εἴρωνος καὶ ἀλαζόνος· ὁ μὲν γὰρ ἐπὶ τὰ

1. ἐναντίως M^b. ‖ 2. ἄξιος ὢν M^b. ‖ 10. τὸ P^b. ‖ 14. ἠξιοῦτο M^b, ἠξίουν P^b. ‖ 16. μικροψυχίας καὶ χαυνότητος M^b. ‖ 17. ὡρι- ν P^b. ‖ 18. ἄξιος — 19. δόξειεν om M^b. ‖ 22. ἐστι] ἐν M^b. ‖ 26. οὐκ om M^bP^b. ‖ 27. ἢ] εἰ P^b. ‖ ἂν om M^b. ‖ 28. όνων ἔτι P^b. ‖ 38. τῇ om P^b.

3. ἀγαθοδαιμονισταὶς M^b. ‖ 5. ἐκεῖνος M^bP^b. ‖ 8. τῶν om M^b. ‖ 14. ἃ P^b. ‖ ἀπ' M^b. ‖ 15. τι M^b. ‖ 16. δὲ] γὰρ M^b. ‖ μὲν] μὲν γὰρ M^b. ‖ 18. παθηματικαί M^b. ‖ 22. τὸ P^b. ‖ 27. μιᾶς pr M^b. ‖ 30. ἅπασιν corr P^b. ‖ 34. ἀρεσκίας P^b.

χείρω καθ' αὑτοῦ ψευδόμενος μὴ ἀγνοῶν εἴρων, ὁ δ' ἐπὶ τὰ βελτίω ἀλαζών, ὁ δ' ὡς ἔχει, ἀληθὴς καὶ καθ' Ὅμηρον πεπνυμένος· καὶ ὅλως ὁ μὲν φιλαλήθης, ὁ δὲ φιλοψευδής. ἔστι δὲ καὶ ἡ εὐτραπελία μεσότης, καὶ ὁ εὐτράπελος μέσος τοῦ ἀγροίκου καὶ δυστραπέλου καὶ τοῦ βωμολόχου. ὥσπερ γὰρ περὶ τροφὴν ὁ σικχὸς τοῦ παμφάγου διαφέρει τῷ ὁ μὲν μηθὲν ἢ ὀλίγα καὶ χαλεπῶς προσίεσθαι, ὁ δὲ πάντα εὐχερῶς, οὕτω καὶ ὁ ἄγροικος ἔχει πρὸς τὸν φορτικὸν καὶ βωμολόχον· ὁ μὲν γὰρ οὐθὲν γελοῖον ἀλλὰ χαλεπῶς προσίεται, ὁ δὲ πάντα εὐχερῶς καὶ ἡδέως. δεῖ δ' οὐδέτερον, ἀλλὰ τὰ μὲν τὰ δὲ μή, καὶ κατὰ λόγον· οὗτος δ' εὐτράπελος. ἡ δ' ἀπόδειξις ἡ αὐτή· ἥ τε γὰρ εὐτραπελία ἡ τοιαύτη, καὶ μὴ ἣν μεταφέροντες λέγομεν, ἐπιεικεστάτη ἕξις, καὶ ἡ μεσότης ἐπαινετή, τὰ δ' ἄκρα ψεκτά. οὔσης δὲ διττῆς τῆς εὐτραπελίας (ἡ μὲν γὰρ ἐν τῷ χαίρειν ἐστὶ τῷ γελοίῳ καὶ τῷ εἰς αὐτόν, ἐὰν ᾖ τοιονδί, ὧν ἓν καὶ τὸ σκῶμμά ἐστιν, ἡ δ' ἐν τῷ δύνασθαι τοιαῦτα πορίζεσθαι), ἕτεραι μέν εἰσιν ἀλλήλων, ἀμφότεραι μέντοι μεσότητες. καὶ γὰρ τὸν δυνάμενον τοιαῦτα πορίζεσθαι ἐφ' ὅσοις ἡσθήσεται εὖ κρίνων, κἂν εἰς αὐτὸν ᾖ τὸ γελοῖον, μέσος ἔσται τοῦ φορτικοῦ καὶ τοῦ ψυχροῦ. ὁ δ' ὅρος οὗτος βελτίων ἢ τὸ λυπηρὸν εἶναι τὸ λεχθὲν τῷ σκωπτομένῳ ὄντι ὁποιῳοῦν· μᾶλλον γὰρ δεῖ τῷ ἐν μεσότητι ὄντι ἀρέσκειν· οὗτος γὰρ κρίνει εὖ. πᾶσαι δ' αὗται αἱ μεσότητες ἐπαινεταὶ μέν, οὐκ εἰσὶ δ' ἀρεταί, οὐδ' αἱ ἐναντίαι κακίαι· ἄνευ προαιρέσεως γάρ. ταῦτα δὲ πάντ' ἐστὶν ἐν ταῖς τῶν παθημάτων διαιρέσεσιν· ἕκαστον γὰρ αὐτῶν πάθος τί ἐστιν. διὰ δὲ τὸ φυσικὰ εἶναι εἰς τὰς φυσικὰς συμβάλλεται ἀρετάς· ἔστι γάρ, ὥσπερ λεχθήσεται ἐν τοῖς ὕστερον, ἑκάστη πως ἀρετή, καὶ φυσικαὶ ἄλλως μετὰ φρονήσεως. ὁ μὲν οὖν φθόνος εἰς ἀδικίαν συμβάλλεται (πρὸς ἄλλον γὰρ αἱ πράξεις αἱ ἀπ' αὐτοῦ) καὶ ἡ νέμεσις εἰς δικαιοσύνην, ἡ αἰδὼς εἰς σωφροσύνην, διὸ καὶ ὁρίζονται ἐν τῷ γένει τούτῳ τὴν σωφροσύνην. ὁ δ' ἀληθὴς καὶ ψευδὴς ὁ μὲν ἔμφρων, ὁ δ' ἄφρων. ἔστι δ' ἐναντιώτερον τοῖς ἄκροις τὸ μέσον ἢ ἐκεῖνα ἀλλήλοις, διότι τὸ μὲν μετ' οὐδετέρ αὐτῶν, τὰ δὲ πολλάκις μετ' ἀλλήλων καὶ εἰσὶν αὐτοὶ θρασύδειλοι, καὶ τὰ μὲν ἄσωτοι τὰ δὲ ἀνελ καὶ ὅλως ἀνώμαλοι κακῶς. ὅταν μὲν γὰρ καλῶς λοι ὦσιν, μέσοι γίνονται· ἐν τῷ μέσῳ γάρ ἐστί ἄκρα. αἱ δ' ἐναντιώσεις οὐ δοκοῦσιν ὑπάρχειν τοῖς ἄκρ τὸ μέσον ὁμοίως ἀμφότεραι, ἀλλ' ὁτὲ μὲν καθ' ὑπ ὁτὲ δὲ κατ' ἔλλειψιν. αἴτια δὲ τά τε πρῶτα ῥηθέν ὀλιγότης τε, οἷον τῶν πρὸς τὰ ἡδέα ἀναισθήτων, ἐφ' ὃ ἁμαρτάνομεν, μᾶλλον τοῦτο ἐναντιώτερον εἶνα τὸ δὲ τρίτον, ὅτι τὸ ὁμοιότερον ἧττον ἐναντίον φαίνετ πέπονθε τὸ θάρσος πρὸς τὸ θράσος καὶ ἀσωτία πρὸς θεριότητα. περὶ μὲν οὖν τῶν ἄλλων ἀρετῶν τῶν ἐπ εἴρηται σχεδόν, περὶ δὲ δικαιοσύνης ἤδη λεκτέον.

H.

Περὶ φιλίας, τί ἐστι καὶ ποῖόν τι, καὶ τίς ἡ καὶ πότερον μοναχῶς λέγεται ἡ φιλία ἢ πλεοναχῶ εἰ πλεοναχῶς, πόσα ἐστίν, ἔτι δὲ πῶς χρηστέον τῷ καὶ τί τὸ δίκαιον τὸ φιλικόν, ἐπισκεπτέον οὐθενὸς ἧττ περὶ τὰ ἤθη καλῶν καὶ αἱρετῶν. τῆς τε γὰρ πολιτικῆς εἶναι δοκεῖ μάλιστα ποιῆσαι φιλίαν, καὶ τὴν ἀρ τοῦτό φασιν εἶναι χρήσιμον· οὐ γὰρ ἐνδέχεσθαι φίλους ἑ εἶναι τοὺς ἀδικουμένους ὑπ' ἀλλήλων. ἔτι τὸ δίκαιον ἄδικον περὶ τοὺς φίλους εἶναι μάλιστα πάντες φαμέν, αὐτὸς δοκεῖ ἀνὴρ εἶναι καὶ ἀγαθὸς καὶ φίλος, κα ἠθική τις εἶναι ἕξις, καὶ ἐάν τις βούληται ποιῆσαι ὥ ἀδικεῖν, ἀλλ' εἰς φίλους ποιῆσαι· οἱ γὰρ ἀληθινοὶ φί ἀδικοῦσιν. ἀλλὰ μὴν καὶ ἐὰν δίκαιοι ὦσιν, οὐκ ἀδικ ἢ ταὐτὸν ἄρα ἢ ἐγγύς τι ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ φιλί δὲ τούτοις τῶν μεγίστων ἀγαθῶν τὸν φίλον εἶναι ὑπολα νομεν, τὴν δὲ ἀφιλίαν καὶ τὴν ἐρημίαν δεινότατον, βίος ἅπας καὶ ἡ ἑκούσιος ὁμιλία μετὰ τούτων· μετ' α

6. περὶ Sylburgius: codices παρά. ‖ 9. προσίεσθαι M^b. ‖ 11. κατὰ τὸν λόγον P^b. ‖ 16. τῷ] τὸ M^b. ‖ 18. ἀμφότεραι μεσότης P^b. ‖ 24. αἱ alterum om M^bP^b. ‖ 31. γὰρ ἄλλον M^b. ‖ 32. διὸ — 33. σωφροσύνην om M^b. ‖ 34. τοῖς] ἐν τοῖς P^b.

5. εἰσὶν P^b et pr M^b. ‖ οἱ μέσοι M^bP^b. ‖ 9. οἷον] οἷον ἠλιθιότης γε P^b. ‖ 10. ἐναντιώτατον M^b. ‖ 11. ἐναντιώτερει M^b. θράσος πρὸς τὸ θάρσος P^b. ‖ ἀσωτεία M^bP^b. ‖ 14. περὶ — λεκτέον om P^b. post λεκτέον QM^b σημείωσαι ὅτι τὸ δ καὶ ε καὶ Εὐδημίων ἠθικῶν ἐνταῦθα παρεῖνται διὰ τὸ τὸ μὲν δ τῷ ε τῶν Νικομαχείων, τὸ δὲ ε τῷ ζ, τὸ δὲ ς τῷ η τῶν Νικομαχείων ἐν τάσι κα λέξιν ὅμοια εἶναι. P^b et Palatinus 165 eorum librorum sola ponunt principia,

ἠθικῶν εὐδημίων δ: Περὶ δὲ δικαιοσύνης καὶ ἀδικίας σκεπτέον·.·

ἠθικῶν εὐδημίων ε: Ἐπειδὲ τυγχάνομεν πρότερον εἰρηκότες·.·

ἠθικῶν εὐδημίων ζ: Μετὰ δὲ ταῦτα λεκτέον ἄλλην ποιησαμένους ἀρχήν·.·

Z quarti indicem habet et litteram unam, Π, deinde post versus duodecim vacuos ἀριστοτέλους ἠθικῶν εὐδημίων η. ‖ 17. qui cum *Q*: ἐν τούτῳ τῷ βιβλίῳ διαλαμβάνει ἃ ἐν τῷ θ καὶ ι τῶν νικομαχείων, ἄλλοις μέντοι ῥήμασι καὶ παρηλλαγμένως κατὰ τ ξιν. ‖ 19. ἡ φιλία om P^b. ‖ 29. ἀλλ' εἰς] nonne ἀλλήλους? ‖ 32. εἶναι om P^b.

ἢ μετὰ συγγενῶν ἢ μεθ' ἑταίρων συνδιημερεύομεν, ἢ ν ἢ γονέων ἢ γυναικός. καὶ τὰ ἴδια δίκαια τὰ πρὸς ιλυς ἐςὶν ἐφ' ἡμῖν μόνον, τὰ δὲ πρὸς τὺς ἄλλυς νενο- ηται καὶ ὐκ ἐφ' ἡμῖν. ἀπορεῖται δὲ πολλὰ περὶ τῆς ς, πρῶτον μὲν ὡς οἱ ἔξωθεν περιλαμβάνοντες καὶ ἐπὶ λέγοντες· δοκεῖ γὰρ τοῖς μὲν τὸ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ φίλον, ὅθεν εἴρηται "ὡς αἰεὶ τὸν ὅμοιον ἄγει θεὸς ὡς μοιον·" καὶ γὰρ "κολοιὸς παρὰ κολοιόν·" "ἔγνω δὲ τε φῶρα καὶ λύκος λύκον." οἱ δὲ φυσιολόγοι καὶ τὴν φύσιν διακοσμῦσιν ἀρχὴν λαβόντες τὸ τὸ ὅμοιον ἰέναι τὸ ὅμοιον, διὸ Ἐμπεδοκλῆς καὶ τὴν κύν' ἔφη καθῆσθαι ῖς κεραμῖδος διὰ τὸ ἔχειν πλεῖςον ὅμοιον. οἱ μὲν οὖν ὸν φίλον λέγυσιν, οἱ δὲ τὸ ἐναντίον τῷ ἐναντίῳ φασὶν φίλον. τὸ μὲν γὰρ ἐρώμενον καὶ ἐπιθυμ[illegible] φίλον, ἐπιθυμεῖ δὲ οὐ τὸ ξηρὸν τῦ ξηρῦ, ἀλλ' ὑγροῦ, ἴρηται "ἐρᾷ μὲν ὄμβρου γαῖα." καὶ τὸ "μεταβολὴ ν γλυκύ·" ἡ δὲ μεταβολὴ εἰς τὐναντίον. τὸ δ' ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ· καὶ γὰρ κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέει, καὶ τὸ τῶν αὐτῶν τρεφόμενα πολέμια ἀλλήλοις ζῷα. μὲν ὖν αἱ ὑπολήψεις τοσῦτον διεςᾶσιν. αἱ μὲν γὰρ οιον φίλον, τὸ δ' ἐναντίον πολέμιον·

τῷ πλέονι δ' αἰεὶ πολέμιον καθίσταται
τοὔλασσον, ἔχθρας θ' ἡμέρα κατάρχεται.

καὶ οἱ τόποι κεχωρισμένοι τῶν ἐναντίων, ἡ δὲ φιλία συνάγειν. οἱ δὲ τὰ ἐναντία φίλα· καὶ Ἡράκλειτος ᾷ τῷ ποιήσαντι "ὡς ἔρις ἔκ τε θεῶν καὶ ἀνθρώπων ιτο·" οὐ γὰρ ἂν εἶναι ἁρμονίαν μὴ ὄντος ὀξέος καὶ ς, ὐδὲ τὰ ζῷα ἄνευ θήλεος καὶ ἄρρενος ἐναντίων ὄντων. ὲν αὗται δόξαι περὶ φιλίας εἰσί, λίαν τε καθόλυ κε- μέναι τοσοῦτον, ἄλλαι δὲ ἤδη ἐγγυτέρω καὶ οἰκεῖαι φαινομένων. τοῖς μὲν γὰρ οὐκ ἐνδέχεσθαι δοκεῖ τοὺς υς εἶναι φίλυς, ἀλλὰ μόνον τὺς ἀγαθύς· τοῖς δ' ἄτο- ὶ μὴ φιλῦσιν αἱ μητέρες τὰ τέκνα. φαίνεται δὲ καὶ ; θηρίοις ἐνῦσα φιλία· προαποθνήσκειν ὖν αἱρῦνται τῶν . τοῖς δὲ τὸ χρήσιμον δοκεῖ φίλον εἶναι μόνον. ση- δ' ὅτι καὶ διώκυσι ταῦτα πάντες, τὰ δὲ ἄχρηςα καὶ αῦται τῶν ἀποβάλλυσιν, ὥσπερ Σωκράτης ὁ γέρων τὸν πτύελον καὶ τὰς τρίχας καὶ τοὺς ὄνυχας παρα- ων, καὶ τὰ μόρια ὅτι ῥιπτῦμεν τὰ ἄχρηςα, καὶ τέλος τὸ σῶμα, ὅταν ἀποθάνῃ· ἄχρηστος γὰρ ὁ νεκρός. οἷς δὲ χρήσιμον, φυλάττυσιν, ὥσπερ ἐν Αἰγύπτῳ. ταῦτα πάντα δοκεῖ μὲν ὑπεναντία ἀλλήλοις εἶναι. τό τε γὰρ ἄχρηστον τῷ ὁμοίῳ, καὶ ἐναντιότης ὁμοιότητος ἀπέχει πλεῖστον, καὶ τὸ ἐναντίον ἀχρηστότατον τῷ ἐναντίῳ· φθαρτικὸν γὰρ τοῦ ἐναντίυ τὸ ἐναντίον. ἔτι δοκεῖ τοῖς μὲν ῥᾴδιον τὸ κτήσασθαι φίλον, τοῖς δὲ σπανιώτατον γνῶναι, καὶ ὐκ ἐνδέχεσθαι ἄνευ εὐτυχίας· τοῖς γὰρ εὖ πράττουσι βούλονται πάντες δοκεῖν φίλοι εἶναι. οἱ δ' ὐδὲ τοῖς συνδιαμένυσιν ἐν ταῖς ἀτυχίαις ἀξιῦσι πιςεύειν, ὡς ἐξαπατῶντας καὶ προσποιουμένυς, ἵνα κτήσωνται διὰ τῆς τῶν ἀτυχύντων ὁμιλίας πάλιν εὐτυχύντων φιλίαν.

Ληπτέος δὴ τρόπος ὅςις ἡμῖν ἅμα τά τε δοκῦντα περὶ 2
τούτων μάλιστα ἀποδώσει, καὶ τὰς ἀπορίας λύσει καὶ τὰς ἐναντιώσεις. τῦτο δ' ἔςαι, ἐὰν εὐλόγως φαίνηται τὰ ἐναντία δοκοῦντα· μάλιστα γὰρ ὁμολογούμενος ὁ τοιῦτος ἔςαι λόγος τοῖς φαινομένοις. συμβαίνει δὲ μένειν τὰς ἐναντιώσεις, ἐὰν ἔστι μὲν ὡς ἀληθὲς ᾖ τὸ λεγόμενον, ἔςι δ' ὡς ὔ. ἔχει δ' ἀπορίαν καὶ πότερον τὸ ἡδὺ ἢ τὸ ἀγαθόν ἐςι τὸ φιλούμενον. εἰ μὲν γὰρ φιλούμενον ἐπιθυμῦμεν, καὶ μάλιςα ὁ ἔρως τοιοῦτον (οὐδεὶς γὰρ ἐραςὴς ὅςις ὐκ ἀεὶ φιλεῖ), ἡ δ' ἐπιθυμία τῦ ἡδέος, ταύτῃ μὲν τὸ φιλύμενον τὸ ἡδύ, εἰ δὲ ὃ βυλόμεθα, τὸ ἀγαθόν· ἔςι δ' ἕτερον τὸ ἡδὺ καὶ τὸ ἀγαθόν. περὶ τύτων καὶ τῶν ἄλλων τῶν συγγενῶν τύτοις πειρατέον διορίσαι, λαβῦσιν ἀρχὴν τήνδε. τὸ γὰρ ὀρεκτὸν καὶ βυλητὸν ἢ τὸ ἀγαθὸν ἢ τὸ φαινόμενον ἀγαθόν. διὸ καὶ τὸ ἡδὺ ὀρεκτόν· φαινόμενον γάρ τι ἀγαθόν. τοῖς μὲν γὰρ δοκεῖ, τοῖς δέ φαίνεται κἂν μὴ δοκῇ· ὐ γὰρ ἐν ταὐτῷ τῆς ψυχῆς ἡ φαντασία καὶ ἡ δόξα. ὅτι μέντοι φίλον καὶ τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ ἡδύ, δῆλον. τύτυ δὲ διωρισμένου ληπτέον ὑπόθεσιν ἑτέραν. τῶν γὰρ ἀγαθῶν τὰ μὲν ἁπλῶς ἐστὶν ἀγαθά, τὰ δὲ τινί, ἁπλῶς δ' ὔ. καὶ τὰ αὐτὰ ἁπλῶς ἀγαθὰ καὶ ἁπλῶς ἡδέα. τὰ μὲν γὰρ τῷ ὑγιαίνοντί φαμεν σώματι συμφέροντα ἁπλῶς εἶναι σώματι ἀγαθά, τὰ δὲ τῷ κάμνοντι ὔ, οἷον φαρμακείας καὶ τομάς. ὁμοίως δὲ καὶ ἡδέα ἁπλῶς σώματι τὰ τῷ ὑγιαίνοντι καὶ ὁλοκλήρῳ, οἷον τὸ ἐν τῷ φωτὶ ὁρᾶν καὶ ὐ τὸ ἐν τῷ σκότει· καίτοι τῷ ὀφθαλμιῶντι ἐναντίως. καὶ οἶνος ἡδίων ὐχ ὁ τῷ διεφθαρμένῳ τὴν γλῶτταν ὑπὸ οἰνοφλυγίας, ἐπεὶ ὐτ' ὄξος παρεγχέυσιν, ἀλλὰ τῇ

. ἑτέρων P^b. ‖ 10. τὸ alterum om P^b. ‖ 12. οὖν om P^b. ‖ 13. τὸν] τὸ P^b. ‖ 14. ἐρωμένυς M^b. ‖ 15. ἀλλὰ τῦ ὑγρῦ M^b. ‖ ν] μὲν οὖν P^b. ‖ 17. πάντων γὰρ γλυκύ P^b. ‖ 18. ἐχθρὸν] ἔχει ἐχθρὸν M^b. ‖ 23. ἡμέρας P^b. ‖ 25. τὰ om $M^b P^b$. ‖ 30. ἐγ- M^b. ‖ 37. post τῶν $M^b P^b$ litteris locum quinque vel sex.

. πάντα — 3. ἄχρηστον om M^b. ‖ 9. διαμένυσιν M^b. ‖ 13. τρόπος] λοιπὸς $M^b P^b$. ‖ 18. μὲν codicibus decst. ‖ 32. αὐτῷ P^b. ‖ ν om M^b. ‖ 34. ὔ om P^b. ‖ 37. καὶ om P^b. ‖ σκό τ P^b, ut nescias σκότειme velit an σκότῳ.

ἀδιαφθόρῳ αἰσθήσει. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ ψυχῆς, καὶ οὐχ ἃ τοῖς παιδίοις καὶ τοῖς θηρίοις, ἀλλὰ τοῖς καθεστῶσιν· ἀμφοτέρων γοῦν μεμνημένοι ταῦθ' αἱρούμεθα. ὡς δ' ἔχει παιδίον καὶ θηρίον πρὸς ἄνθρωπον καθεστῶτα, οὕτως ἔχει ὁ φαῦλος καὶ ἄφρων πρὸς τὸν ἐπιεικῆ καὶ φρόνιμον. τούτοις δὲ ἡδέα τὰ κατὰ τὰς ἕξεις· ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ καλά. ἐπεὶ οὖν τὰ ἀγαθὰ πλεοναχῶς (τὸ μὲν γὰρ τῷ τοιόνδ' εἶναι λέγομεν ἀγαθόν, τὸ δὲ τῷ ὠφέλιμον καὶ χρήσιμον, ἐπειδὴ τὸ ἡδὺ τὸ μὲν ἁπλῶς καὶ ἀγαθὸν ἁπλῶς, τὸ δὲ τινί, ἢ φαινόμενον ἀγαθόν, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἀψύχων), δι' ἕκαστον τούτων ἐνδέχεται ἡμᾶς αἱρεῖσθαί τι καὶ φιλεῖν, ὥσπερ καὶ ἄνθρωπον· τὸν μὲν γὰρ τοιόνδε καὶ δι' ἀρετήν, τὸν δ' ὅτι ὠφέλιμος καὶ χρήσιμος, τὸν δ' ὅτι ἡδὺς καὶ δι' ἡδονήν. φίλος δὲ γίνεται ὅταν φιλούμενος ἀντιφιλῇ, καὶ τοῦτο μὴ λανθάνῃ πως αὐτούς. ἀνάγκη ἄρα τρία φιλίας εἴδη εἶναι, καὶ μήτε καθ' ἓν ἁπάσας μήθ' ὡς εἴδη ἑνὸς γένους μήτε πάμπαν λέγεσθαι ὁμωνύμως. πρὸς μίαν γάρ τινα λέγονται καὶ πρώτην, ὥσπερ τὸ ἰατρικόν. καὶ ψυχὴν ἰατρικὴν καὶ σῶμα λέγομεν καὶ ὄργανον καὶ ἔργον, ἀλλὰ κυρίως τὸ πρῶτον. πρῶτον δ' οὗ λόγος ἐν ἡμῖν ὑπάρχει. οἷον ὄργανον ἰατρικόν, ᾧ ἂν ὁ ἰατρὸς χρήσαιτο· ἐν δὲ τῷ τοῦ ἰατροῦ λόγῳ οὐκ ἔστιν ὁ τοῦ ὀργάνου. ζητεῖται μὲν οὖν πανταχοῦ τὸ πρῶτον. διὰ δὲ τὸ καθόλου εἶναι τὸ πρῶτον, λαμβάνουσι καὶ πρῶτον καθόλου· τοῦτο δ' ἐστὶ ψεῦδος. ὥστε καὶ περὶ τῆς φιλίας οὐ δύνανται πάντ' ἀποδιδόναι τὰ φαινόμενα· οὐ γὰρ ἐφαρμόττοντος ἑνὸς λόγου οὐκ οἴονται ἄλλας φιλίας εἶναι. αἱ δ' εἰσὶ μέν, ἀλλ' οὐχ ὁμοίως εἰσίν. οἱ δ' ὅταν ἡ πρώτη μὴ ἐφαρμόττῃ, ὡς οὖσαν καθόλου ἄν, εἴπερ ἦν πρώτη, οὐδ' εἶναι φιλίας τὰς ἄλλας φασίν. ἔστι δὲ πολλὰ εἴδη φιλίας. τῶν γὰρ ῥηθέντων ἦν ἤδη, ἐπειδὴ διώρισται τριχῶς λέγεσθαι τὴν φιλίαν. ἡ μὲν γὰρ διώρισται δι' ἀρετήν, ἡ δὲ διὰ τὸ χρήσιμον, ἡ δὲ διὰ τὸ ἡδύ. τούτων ἡ μὲν διὰ τὸ χρήσιμόν ἐστιν ἡ τῶν πλείστων φιλία· διὰ γὰρ τὸ χρήσιμοι εἶναι φιλοῦσιν ἀλλήλους, καὶ μέχρι τούτου, ὥσπερ ἡ παροιμία "Γλαῦκ' ἐπίκουρος ἀνὴρ τὸν σὸν φίλον ἔσκε μάχηται," καὶ "οὐκέτι γιγνώσκουσιν Ἀθηναῖοι Μεγαρῆας." ἡ δὲ δι' ἡδονὴν τῶν νέων· τούτου γὰρ αἴσθησιν ἔχουσιν. διὸ εὐμετάβολος φιλία ἡ τῶν νέων· μεταβαλλόντων γὰρ τὰ ἤθη κατὰ τὰς ἡλικίας μεταβάλλει καὶ τὸ ἡδύ. ἡ δὲ κατ' ἀρετὴν τῶν βελτίστων. φα[illegible] δ' ἐκ τούτων ὅτι ἡ πρώτη φιλία, ἡ τῶν ἀγαθῶν, ἐστὶν [illegible]τιφιλία καὶ ἀντιπροαίρεσις πρὸς ἀλλήλους. φίλον μὲν τὸ φιλούμενον τῷ φιλοῦντι, φίλος δὲ τῷ φιλουμένῳ καὶ [illegible]τιφιλῶν. αὕτη μὲν οὖν ἐν ἀνθρώποις μόνον ὑπάρχει φι[illegible] μόνον γὰρ αἰσθάνεται προαιρέσεως. αἱ δ' ἄλλαι κα[illegible] τοῖς θηρίοις, καὶ τὸ χρήσιμον ἐπὶ μικρόν τι φαίνεται ὑπάρχον, καὶ πρὸς ἄνθρωπον τοῖς ἡμέροις καὶ πρὸς ἀλλ[illegible] οἷον τὸν τροχίλον φησὶν Ἡρόδοτος τῷ κροκοδείλῳ, καὶ οἱ μάντεις τὰς συνεδρείας καὶ διεδρείας λέγουσιν. καὶ φαῦλοι ἂν εἶεν φίλοι ἀλλήλοις καὶ διὰ τὸ χρήσιμον [illegible] διὰ τὸ ἡδύ. οἱ δ' ὅτι ἡ πρώτη οὐχ ὑπάρχει αὐτοῖς, [illegible] φασι φίλους εἶναι· ἀδικήσει γὰρ ὅ γε φαῦλος τὸν φ[illegible] [illegible] δ' ἀδικούμενοι [illegible] φιλοῦσιν [illegible] αὐτούς. οἱ δὲ φι[illegible] μέν, ἀλλ' οὐ τὴν πρώτην φιλίαν, ἐπεὶ τάς γε ἑτέρας [illegible] κωλύει· δι' ἡδονὴν γὰρ ὑπονοοῦσιν ἀλλήλους βλαπτ[illegible] ὡς ἂν ὦσιν ἀκρατεῖς. οὐ δοκοῦσι δ' οὐδ' οἱ δι' ἡδονὴν φι[illegible]τες ἀλλήλους φίλοι εἶναι, ὅταν κατ' ἀκρίβειαν ζητῶσιν, [illegible] οὐχ ἡ πρώτη· ἐκείνη μὲν γὰρ βέβαιος, αὕτη δὲ ἀβέβαιος. ἡ δ' ἐστὶ μέν, ὥσπερ εἴρηται, φιλία, οὐχ ἐκείνη δέ, ἀλλ' ἀπ' ἐκείνης. τὸ μὲν οὖν ἐκείνως μόνον λέγειν τὸν φι[illegible] βιάζεσθαι τὰ φαινόμενά ἐστι, καὶ παράδοξα λέγειν ἀν[illegible]καῖον· καθ' ἕνα δὲ λόγον πάσας δυνατόν. λείπεται τ[illegible] οὕτως, ὅτι ἔστι μὲν ὡς μόνη ἡ πρώτη φιλία, ἔστι δ' ὡς πᾶσαι, οὔτε ὡς ὁμώνυμοι καὶ ὡς ἔτυχεν ἔχουσαι πρὸς αὑτάς, [illegible] καθ' ἓν εἶδος, ἀλλὰ μᾶλλον πρὸς ἕν. ἐπεὶ δ' ἁπλῶς ἀγαθὸν καὶ ἁπλῶς ἡδὺ τὸ αὐτὸ καὶ ἅμα, ἂν μή τις ἐμποδίζῃ, ὁ δ' ἀληθινὸς φίλος καὶ ἁπλῶς ὁ πρῶτός ἐστι, [illegible] δὲ τοιοῦτος ὁ δι' αὑτὸν αὐτὸς αἱρετός. ἀνάγκη δ' εἶναι [illegible]τον· ὡς γὰρ βούλεταί τις δι' αὑτὸν εἶναι τἀγαθά, ἀνα[illegible] καὶ αὐτὸν αἱρεῖσθαι εἶναι. ὁ δ' ἀληθινὸς φίλος καὶ ἡ[illegible] ἐστιν ἁπλῶς. διὸ δοκεῖ καὶ ὁ ὁπωσοῦν φίλος ἡδύς. ἔτι [illegible] διοριστέον περὶ τούτου μᾶλλον ἔχει ἐπίστασιν. πότερον [illegible] τὸ αὑτῷ ἀγαθὸν ἢ τὸ ἁπλῶς ἀγαθὸν φίλον; καὶ πότερον τὸ κατ' ἐνέργειαν φιλεῖν μεθ' ἡδονῆς, ὥστε καὶ τὸ φι[illegible] ἡδύ, ἢ οὔ; ἄμφω γὰρ εἰς ταὐτὸ συνακτέον· τά τε [illegible] μὴ ἁπλῶς ἀγαθὰ ἀλλὰ κακὰ ἁπλῶς τύχῃ φευκτά, [illegible] τὸ μὴ αὑτῷ ἀγαθὸν οὐθὲν πρὸς αὑτόν, ἀλλὰ τοῦτ' ἐστὶ[illegible] ζητεῖται, τὰ ἁπλῶς ἀγαθὰ οὕτως εἶναι ἀγαθά. ἔστι γ[illegible]

1. διαφόρῳ M^b. ‖ 4. ἄνθρωπον καὶ καθεστῶτα P^b. ‖ 9. ἐπεὶ M^b, ἐπεὶδε P^b. ‖ 15. λανθάνειν M^b. ‖ 16. εἴδη om P^b. ‖ 23. [illegible] post εἶναι om P^b. ‖ 28. αἱ codices. ‖ οὖσα P^b. ‖ 30. ἤδη] εἴδη P^b. ‖ 33. τῶν] διὰ τῶν M^bP^b. ‖ 34. χρήσιμον M^bP^b. ‖ καὶ [illegible] M^b. ‖ 36. σὸν] σοφὸν M^bP^b. ‖ ἀθῆναι M^b, ἀληθῆναι P^b.

8. ἀνθρώπων M^b. ‖ ἄλλα codices. ‖ 12. οἱ] οὐ M^b. ‖ 14. οἱ δὲ] οὐδ' ὁ M^bP^b. ‖ 17. οὐδ' οἱ] ὁ M^b. ‖ 23. πᾶσαι P^b. ‖ [illegible] om codices. ‖ 25. ἑαυτάς P^b. ‖ 28. ὁ δ'] οὐδ' pr M^b. ‖ 29. δι' αὐτὸν αὐτὸν αἱρετός P^b. ‖ 32. ὁ om M^b. ‖ 39. οὕτως] an [illegible]

ὸν μὲν τὸ ἁπλῶς ἀγαθόν, αὐτῷ δὲ τὸ αὐτῷ ἀγαθόν·
ῖ συμφωνῆσαι. καὶ τῦτο ἡ ἀρετὴ ποιεῖ· καὶ ἡ πολι-
ἐπὶ τούτῳ, ὅπως οἷς μήπω ἐστὶ γένηται. εὐθέτως δὲ
πρὸ ὁδοῦ ἄνθρωπος ὤν· φύσει γὰρ αὐτῷ ἀγαθὰ τὰ
ὺς ἀγαθά. ὁμοίως δὲ καὶ ἀνὴρ ἀντὶ γυναικὸς καὶ
ῆς εὐφυῦς. διὰ τῦ ἡδέος δὲ ἡ ὁδός· ἀνάγκη εἶναι τὰ
ὰ ἡδέα. ὅταν δὲ τῦτο διαφωνῇ, ὔπω σπυδαῖον τελέως·
ζεται γὰρ ἐγγενέσθαι ἀκρασίαν· τὸ γὰρ διαφωνεῖν
θὸν τῷ ἡδεῖ ἐν τοῖς πάθεσιν ἀκρασία ἐςίν. ὥς᾽ ἐπειδὴ
ώτη φιλία κατ᾽ ἀρετήν, ἔσονται καὶ αὐτοὶ ἁπλῶς
οί. τοῦτο δ᾽ οὐχ ὅτι χρήσιμοι, ἀλλ᾽ ἄλλον τρόπον·
ς γὰρ ἔχει τὸ τῳδὶ ἀγαθὸν καὶ ἁπλῶς ἀγαθόν. καὶ
υς ὥσπερ ἐπὶ τῦ ὠφελίμυ, καὶ ἐπὶ τῶν ἕξεων. ἄλλο
τὸ ἁπλῶς ὠφέλιμον καὶ τὸ καλόν· τοιοῦτον γυμνά-
ι πρὸς τὸ φαρμακεύεσθαι. ὥστε καὶ ἡ ἕξις ἡ ἀν-
υ ἀρετή. ἔςω γὰρ ὁ ἄνθρωπος τῶν φύσει σπυδαίων·
ρ τῦ φύσει σπυδαίυ ἀρετὴ ἁπλῶς ἀγαθόν, ἡ δὲ τοῦ
ἐκείνῳ. ὁμοίως δὴ ἔχει καὶ τὸ ἡδύ. ἐνταῦθα γὰρ
ατέον, καὶ σκεπτέον πότερόν ἐστιν ἄνευ ἡδονῆς φι-
καὶ τί διαφέρει, καὶ ἐν ποτέρῳ ποτ᾽ ἐςὶ τὸ φιλεῖν,
πότερον ὅτι ἀγαθός, κἂν εἰ μὴ ἡδύς, ἀλλ᾽ ὐ διὰ τῦτο.
ς δὴ λεγομένυ τῦ φιλεῖν, πότερον ὅτι ἀγαθὸν τὸ κατ᾽
ειαν οὐκ ἄνευ ἡδονῆς φαίνεται. δῆλον δ᾽ ὅτι ὥσπερ
τῆς ἐπιστήμης αἱ πρόσφατοι θεωρίαι καὶ μαθήσεις
ται μάλιςα τῷ εἴδει, ὕτω καὶ αἱ τῶν συνήθων ἀνα-
ίσεις, καὶ ὁ λόγος ὁ αὐτὸς ἐπ᾽ ἀμφοῖν. φύσει γῦν τὸ
ὺς ἀγαθὸν ἡδὺ ἁπλῶς, καὶ οἷς ἀγαθόν, τούτοις ἡδύ.
ὐθὺς τὰ ὅμοια ἀλλήλοις χαίρει, καὶ ἀνθρώπῳ ἥδιςον
πος. ὥς᾽ ἐπεὶ καὶ ἀτελῆ, δῆλον ὅτι καὶ τελειωθέντα·
σπυδαῖος τέλειος. εἰ δὲ τὸ κατ᾽ ἐνέργειαν φιλεῖν μεθ᾽
ς ἀντιπροαίρεσις τῆς ἀλλήλων γνωρίσεως, δῆλον ὅτι
ὅλως ἡ φιλία ἡ πρώτη ἀντιπροαίρεσις τῶν ἁπλῶς
ῶν καὶ ἡδέων, ὅτι ἀγαθὰ καὶ ἡδέα. ἔστι δ᾽ αὕτη ἡ
ι ἕξις ἀφ᾽ ἧς ἡ τοιαύτη προαίρεσις. τὸ γὰρ ἔργον
ἐνέργεια, αὕτη δ᾽ ὐκ ἔξω ἀλλ᾽ ἐν αὐτῷ τῷ φιλῦντι,
εως δὲ πάσης ἔξω· ἢ γὰρ ἐν ἑτέρῳ ἢ ἕτερον. διὸ
λεῖν χαίρειν, ἀλλ᾽ ὐ τὸ φιλεῖσθαί ἐςιν. τὸ μὲν γὰρ
ἴσθαι φιλητῦ ἐνέργεια, τὸ δὲ καὶ φιλίας, καὶ τὸ μὲν
ψύχῳ, τὸ δὲ καὶ ἐν ἀψύχῳ· φιλεῖται γὰρ καὶ τὰ
χα. ἐπεὶ δὲ τὸ φιλεῖν τὸ κατ᾽ ἐνέργειαν τὸ φιλῦμενον, ὃ ἐςι χρῆσθαι ᾗ φιλῦμενον, ὁ δὲ φίλος φιλῦμενον, καὶ φίλῳ ᾗ φίλος, ἀλλὰ μὴ ᾗ μυσικὸς ἢ ἰατρός, ἡδονὴ τοίνυν ἡ ἀπ᾽ αὐτῦ, ᾗ αὐτός, αὕτη φιλική· αὐτὸν γὰρ φιλεῖ, οὐχ ὅτι ἄλλῳ. ὥστ᾽ ἂν μὴ χαίρῃ ᾗ ἀγαθός, οὐχ ἡ πρώτη φιλία. ὐδὲ δὴ ἐμποδίζειν ὐθὲν τῶν συμβεβηκότων μᾶλλον ἢ τὸ ἀγαθὸν εὐφραίνειν. τί γὰρ σφόδρα δυσώδης λείπεται· ἀγαπᾶται γὰρ τὸ εὐνοεῖν, συζῇ δὲ μή. αὕτη μὲν ὖν ἡ πρώτη φιλία, ἣ πάντες ὁμολογῦσιν. αἱ δ᾽ ἄλλαι δι᾽ αὐτὴν καὶ δοκῦσι καὶ ἀμφισβητῦνται. βέβαιον γάρ τι δοκεῖ ἡ φιλία, μόνη δ᾽ αὕτη βέβαιος. τὸ γὰρ κεκριμένον βέβαιον, τὰ δὲ μὴ ταχὺ γινόμενα μηδὲ ῥᾳδίως ὐ ποιεῖ τὴν κρίσιν ὀρθήν. οὐκ ἔςι δ᾽ ἄνευ πίςεως φιλία βέβαιος, ἡ δὲ πίςις ὐκ ἄνευ χρόνυ. δεῖ γὰρ πεῖραν λαβεῖν, ὥσπερ λέγει καὶ Θέογνις·

οὐ γὰρ ἂν εἰδείης ἀνδρὸς νόον οὐδὲ γυναικός,
πρὶν πειραθείης ὥσπερ ὑποζυγίου.

ὐδ᾽ ἄνευ χρόνυ φίλος. ἀλλὰ βύλονται φίλοι, καὶ μάλιςα λανθάνει ἡ τοιαύτη ἕξις ὡς φιλία. ὅταν γὰρ προθύμως ἔχωσι φίλοι εἶναι, διὰ τὸ πάνθ᾽ ὑπηρετεῖν τὰ φιλικὰ ἀλλήλοις, οἴονται ὐ βύλεσθαι φίλοι ἀλλ᾽ εἶναι φίλοι. τὸ δ᾽ ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῆς φιλίας· ὐ γὰρ εἰ βύλονται ὑγιαίνειν, ὑγιαίνυσιν, ὥς᾽ ὐδ᾽ εἰ φίλοι βύλονται, ἤδη καὶ φίλοι εἰσίν. σημεῖον δέ· εὐδιάβλητοι γὰρ οἱ διακείμενοι ἄνευ πείρας τῦτον τὸν τρόπον. περὶ ὧν μὲν γὰρ πεῖραν δεδώκασιν ἀλλήλοις, ὐκ εὐδιάβλητοι, περὶ ὧν δὲ μή, πεισθεῖεν ἂν ὅταν σύμβολα λέγωσιν οἱ διαβάλλοντες. ἅμα δὲ φανερὸν ὅτι ὐδ᾽ ἐν τοῖς φαύλοις αὕτη ἡ φιλία· ἄπιςος γὰρ ὁ φαῦλος καὶ κακοήθης πρὸς πάντας· αὐτῷ γὰρ μετρεῖ τοὺς ἄλλυς. διὸ εὐεξαπατητότεροί εἰσιν οἱ ἀγαθοί, ἂν μὴ διὰ πεῖραν ἀπιστῶσιν. οἱ δὲ φαῦλοι αἱρῦνται τὰ φύσει ἀγαθὰ ἀντὶ τοῦ φίλυ, καὶ ὐθεὶς φιλεῖ μᾶλλον ἄνθρωπον ἢ πράγματα. ὥς᾽ ὐ φίλοι. ὐ γὰρ γίνεται ὕτω κοινὰ τὰ φίλων· προσνέμεται γὰρ ὁ φίλος τοῖς πράγμασιν, ὐ τὰ πράγματα τοῖς φίλοις. οὐ γίνεται ἄρ᾽ ἡ φιλία ἡ πρώτη ἐν πολλοῖς, ὅτι χαλεπὸν πολλῶν πεῖραν λαβεῖν· ἑκάστῳ γὰρ ἂν δεῖ συζῆσαι. οὐδὲ δὴ αἱρετέον ὁμοίως περὶ ἱματίυ καὶ φίλου. καίτοι ἐν πᾶσι δοκεῖ τοῦ νοῦν ἔχοντος δυοῖν τὸ βέλτιον αἱρεῖσθαι· καὶ εἰ μὲν τῷ χείρονι πάλαι ἐχρῆτο, τῷ βελτίονι δὲ μηδέπω, τῦθ᾽ αἱρετέον, ἀλλ᾽ ὐκ ἀντὶ τῦ πάλαι φίλυ τὸν ἀγνῶτα εἰ βελτίων.

3. τῦτο ἡ] τῦτον codices. ‖ 4. καὶ om P^b. ‖ 8. τῷ P^b. ‖ 14. τοιοῦτο M^b. ‖ 21. καὶ om P^b. ‖ εἰ] ἡ P^b. ‖ 22. ἀγαθὸς M^b ‖ 25. γνωρίσεις P^b. ‖ 29. ἀτελεῖ M^b. ‖ τελεωθέντι P^b. ‖ 31. ἀντιπροαιρέσεως M^b. ‖ 32. ἡ ante πρώτη om M^b.
2. ἰατρικός P^b. ‖ 4. ἄλλος P^b. ‖ 5. δὴ] δεῖ? et 6. εἰ γὰρ σφόδρα δυσώδης, ‖ 17. ὐκ P^b. ‖ 20. ὐ om P^b. ‖ 22. εἰ post γὰρ P^b. ‖ 25. εὐδιάλυτοι M^b. ‖ 33. προνέμεται M^b. ‖ 34. ἄρ᾽ om P^b. ‖ 37. τὸν νοῦν ἔχοντα P^b.

ὐ γάρ ἐςιν ἄνευ πείρας ὐδὲ μιᾶς ἡμέρας ὁ φίλος, ἀλλὰ χρόνου δεῖ· διὸ εἰς παροιμίαν ἐλήλυθεν ὁ μέδιμνος τῶν ἁλῶν. ἅμα δὲ εἰ μὴ μόνον ἁπλῶς ἀγαθὸν εἶναι ἀλλὰ καὶ σοὶ εἶναι, φίλος ἔσται σοι φίλος. ἀγαθὸς μὲν γὰρ ἁπλῶς ἐςὶ τῷ ἀγαθὸς εἶναι, φίλος δὲ τῷ ἄλλῳ ἀγαθός· ἁπλῶς ἀγαθὸς καὶ φίλος, ὅταν συμφωνήσῃ ταῦτα ἄμφω, ὥστε ὅ ἐστιν ἁπλῶς ἀγαθόν, τῷ τούτῳ ἄλλῳ, ἢ καὶ μὴ ἁπλῶς μὲν σπυδαίῳ, ἄλλῳ δ' ἀγαθός, ὅτι χρήσιμος. τὸ δὲ πολλοῖς ἅμα εἶναι φίλος καὶ τὸ φιλεῖν κωλύειν· οὐ γὰρ οἷόν τε ἅμα πρὸς πολλὺς ἐνεργεῖν. ἐκ δὴ τύτων φανερὸν ὅτι ὀρθῶς λέγεται ὅτι ἡ φιλία τῶν βεβαίων, ὥσπερ ἡ εὐδαιμονία τῶν αὐτάρκων. καὶ ὀρθῶς εἴρηται· ἡ γὰρ φύσις βέβαιον, οὐ τὰ χρήματα. πολὺ δὲ κάλλιον εἰπεῖν ὅτι ἡ ἀρετὴ τῆς φύσεως, καὶ ὅτι χρόνος λέγεται δεικνύναι τὸν φιλύμενον, καὶ αἱ ἀτυχίαι μᾶλλον τῶν εὐτυχιῶν. τότε γὰρ δῆλον ὅτι κοινὰ τὰ τῶν φίλων· ὗτοι γὰρ μόνοι ἀντὶ τῶν φύσει ἀγαθῶν καὶ φύσει κακῶν, περὶ ἃ αἱ εὐτυχίαι καὶ αἱ δυςυχίαι, αἱρῦνται μᾶλλον ἄνθρωπον ἢ τύτων τὰ μὲν εἶναι τὰ δὲ μὴ εἶναι. ἡ δ' ἀτυχία δηλοῖ τοὺς μὴ ὄντως ὄντας φίλυς, ἀλλὰ διὰ τὸ χρήσιμον τυχόν. ὁ δὲ χρόνος δηλοῖ ἀμφοτέρυς· ὐδὲ γὰρ ὁ χρήσιμος ταχὺ δῆλος, ἀλλ' ὁ ἡδὺς μᾶλλον. πλὴν ὐδ' ὁ ἁπλῶς ἡδὺς ταχύς. ὅμοιοι γὰρ οἱ ἄνθρωποι τοῖς οἴνοις καὶ ἐδέσμασιν· ἐκείνων τε γὰρ τὸ μὲν ἡδὺ ταχὺ δηλοῖ, πλείω δὲ χρόνον γινόμενον ἀηδὲς καὶ ὐ γλυκύ, καὶ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων ὁμοίως. ἔςι γὰρ τὸ ἁπλῶς ἡδὺ τῷ τέλει ὁριςέον καὶ τῷ χρόνῳ. ὁμολογήσαιεν δ' ἂν καὶ οἱ πολλοί, ὐκ ἐκ τῶν ἀποβαινόντων μόνον, ἀλλ' ὥσπερ ἐπὶ τῦ πόματος καλῦσι γλύκιον· τῦτο γὰρ διὰ τὸ ἀποβαῖνον οὐχ ἡδύ, ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ συνεχές, ἀλλὰ τὸ πρῶτον ἐξαπατᾶν. ἡ μὲν οὖν πρώτη φιλία, καὶ δι' ἣν αἱ ἄλλαι λέγονται, ἡ κατ' ἀρετήν ἐστι, καὶ δι' ἡδονὴν τὴν ἀρετῆς, ὥσπερ εἴρηται πρότερον. αἱ δ' ἄλλαι ἐγγίνονται φιλίαι καὶ ἐν παισὶ καὶ θηρίοις καὶ τοῖς φαύλοις. ὅθεν λέγεται "ἧλιξ ἥλικα τέρπει" καὶ "κακὸς κακῷ συντέτηκεν ἡδονῇ." ἐνδέχεται δὲ καὶ ἡδεῖς ἀλλήλοις εἶναι τὺς φαύλυς, καὶ ᾗ φαῦλοι ἢ μηδέτεροι, ἀλλ' οἷον ᾠδικοὶ ἄμφω, ἢ ὁ μὲν φειδωλὸς ὁ δ' ᾠδικός ἐςιν. καὶ ᾗ πάντες ἔχυσιν ἀγαθόν, καὶ ταύτῃ συναρμόττυσιν ἀλλήλοις. ἔτι χρήσιμοι ἂν εἶεν ἀλλήλοις καὶ ὠφέλιμοι, οὐχ ἁπλῶς ἀλλὰ πρὸς τὴν προαίρεσιν, ἢ οὐδέτεροι. ἐνδέχεται δὲ καὶ τῷ ἐ φαῦλον εἶναι φίλον. καὶ γὰρ χρήσιμος ἂν εἴη πρ προαίρεσιν, ὁ μὲν φαῦλος πρὸς τὴν ὑπάρχυσαν τῷ δαίῳ, ὁ δὲ τῷ μὲν ἀκρατεῖ πρὸς τὴν ὑπάρχουσαν, φαύλῳ πρὸς τὴν κατὰ φύσιν· καὶ βυλήσεται τὰ ἁπλῶς μὲν τὰ ἁπλᾶ, τὰ δ' ἐκείνῳ ἐξ ὑποθέσεως, ἢ συμφέρει ἢ νόσος. ταῦτα τῶν ἁπλῶν ἀγαθῶν ὥσπερ καὶ αὐτὸ τὸ φάρμακον πιεῖν· οὐ γὰρ βού ἀλλὰ τῦδ' ἕνεκα βύλεται. ἔτι καθ' ὓς τρόπυς καὶ λοις οἱ μὴ σπυδαῖοι εἶεν ἂν φίλοι. εἴη γὰρ ἂν ἡδ ᾗ φαῦλος, ἀλλ' ᾗ τῶν κοινῶν τινὸς μετέχει, οἷον εἰ κός. ἔτι ᾗ ἔνι τι πᾶσιν ἐπιεικές· διὸ ἔνιοι ὁμιλητικοὶ ἂν καὶ σπυδαῖοι. ἢ ᾗ προσαρμόττυσιν ἑκάςῳ· ἔχυσι τι πάντες τοῦ ἀγαθοῦ.

Τρία μὲν οὖν εἴδη ταῦτα φιλίας, ἐν πᾶσι δὲ κατ' ἰσότητά πως λέγεται ἡ φιλία· καὶ γὰρ οἱ ἀρετὴν φίλοι ἐν ἰσότητί πως ἀρετῆς εἰσὶ φίλοι ἀλλ ἄλλη δὲ διαφορὰ τούτων ἡ κατ' ὑπερβολήν, ὥσπερ ἀρετὴ πρὸς ἄνθρωπον. τῦτο γὰρ ἕτερον εἶδος φιλίας, ὅλως ἄρχοντος καὶ ἀρχομένου, καθάπερ καὶ τὸ δί ἕτερον· κατ' ἀναλογίαν γὰρ ἴσον, κατ' ἀριθμὸν δ' οὐ ἐν τούτῳ τῷ γένει πατὴρ πρὸς υἱὸν καὶ ὁ εὐεργέτης τὸν εὐεργετηθέντα. αὐτῶν δὲ τούτων διαφοραί εἰσι πατρὸς πρὸς υἱὸν καὶ ἀνδρὸς πρὸς γυναῖκα, αὕτη μ ἄρχοντος καὶ ἀρχομένυ, ἡ δὲ εὐεργέτυ πρὸς εὐεργετ ἐν ταύταις δὲ ἢ ὐκ ἔνεςιν ἢ ὐχ ὁμοίως τὸ ἀντιφιλ γελοῖον γὰρ εἴ τις ἐγκαλοίη τῷ θεῷ ὅτι οὐχ ὁμοί ἀντιφιλεῖσθαι ὡς φιλεῖται, ἢ τῷ ἄρχοντι καὶ ἀρχ φιλεῖσθαι γάρ, οὐ φιλεῖν, τοῦ ἄρχοντος, ἢ φιλεῖν ἄ τρόπον. καὶ ἡδονὴ διαφέρει ὐδὲν ἥ τε τῦ αὐτάρκυς ἐπ αὐτοῦ κτήματι ἢ παιδί, καὶ τοῦ ἐνδεῦς ἐπὶ τῷ γιγν ὡς δ' αὔτως καὶ ἐπὶ τῶν διὰ τὴν χρῆσιν φίλων καὶ τῶν δι' ἡδονήν, οἱ μὲν κατ' ἰσότητα εἰσίν, οἱ δὲ καθ' ὑπ χήν. διὸ καὶ οἱ ἐκείνως οἰόμενοι ἐγκαλῦσιν, ἐὰν μὴ ὁμ χρήσιμοι καὶ εὖ ποιῶσιν καὶ ἐπὶ τῆς ἡδονῆς. δῆλον ἐ τοῖς ἐρωτικοῖς· τοῦτο γὰρ αἴτιον τοῦ μάχεσθαι ἀλλ πολλάκις. ἀγνοεῖ γὰρ ὁ ἐρῶν ὅτι ὐχ ὁ αὐτὸς λόγ ἐπὶ τὴν προθυμίαν. διὸ εὑρηκέναι νεῖκος ὁ ἐρώμενος· τοι ἂν ὐκ ἐρῶν λέγοι. οἱ δὲ νομίζυσι τὸν αὐτὸν εἶναι λόγ

1. ὐδεμίαν ἡμέραν $M^b P^b$. ‖ 4. εἶναι] εἶεν M^b. ‖ γὰρ om M^b. ‖ 6. συμφωνίας P^b. ‖ 7. ἢ] εἰ P^b. ‖ 10. οἴονται P^b. ‖ 16. τὶ $M^b P^b$. ‖ 18. αἱ om P^b. ‖ 19. οὕτως P^b. ‖ 23. ὄνοις M^b. ‖ 24. ἡδὺ om P^b. ‖ χρόνῳ M^b. ‖ 26. ὁμολογήσειε P^b. ‖ 28. τ P^b. ‖ 31. τῆς M^b. ‖ 34. συντέκει ἡδονήν M^b. ‖ 36. ᾗ] ἡ M^b, οἱ P^b. ‖ 39. ἀλλήλους P^b.

1. τὸν ἐπιεικῆ $M^b P^b$. ‖ 2. χρήσιμον M^b. ‖ 3. τῷ — 4. ὑπάρχουσαν om M^b. ‖ 8. ποιεῖν P^b. ‖ 12. ἔτι] nescio quid corr P ἢ ἐνί τι P^b, εἰ ἐνί τινι M^b. ‖ 13. σπυδαίῳ P^b. ‖ ἢ] εἰ M^b, ambiguo P^b. ‖ 17. εἰσὶν ἀρετῆς P^b. ‖ 23. ἄλλῃ P^b. ‖ 25. ἡ P^b. ‖ πρὸς] πρὸς τὸν M^b. ‖ 30. ἐπὶ τῷ] καὶ ἐπὶ τῷ τοῦ M^b. ‖ 32. δ' om M^b. ‖ 33. οἱ om M^b. ‖ ἐςίν M^b.

ὅταν ᾖ ἐπὶ τῶν ἐμψύχων. διὸ ἐνίοτε ἀνομοίοις χαίρουσιν, οἷον αὐστηροὶ εὐτραπέλοις καὶ ὀξεῖς ῥαθύμοις· εἰς τὸ μέσον γὰρ καθίστανται ὑπ᾽ ἀλλήλων. κατὰ συμβεβηκὸς οὖν, ὥσπερ ἐλέχθη τὰ ἐναντία φίλα, καὶ διὰ τὸ ἀγαθόν. πόσα μὲν οὖν εἴδη φιλίας, καὶ τίνες διαφοραὶ καθ᾽ ἃς λέγονται οἵ τε φίλοι καὶ οἱ φιλοῦντες καὶ οἱ φιλούμενοι, καὶ οὕτως ὥστε φίλοι εἶναι καὶ ἄνευ τούτου, εἴρηται.

6 Περὶ δὲ τοῦ αὐτὸν αὐτῷ φίλον εἶναι ἢ μή, πολλὴν ἔχει ἐπίσκεψιν. δοκεῖ γὰρ ἐνίοις μάλιστα ἕκαστος αὐτὸς αὐτῷ φίλος εἶναι, καὶ τούτῳ χρώμενοι κανόνι κρίνουσι τὴν πρὸς τοὺς ἄλλους φίλους φιλίαν. κατὰ δὲ τοὺς λόγους καὶ τὰ δοκοῦνθ᾽ ὑπάρχειν τοῖς φίλοις τὰ μὲν ὑπεναντιοῦται, τὰ δ᾽ ὅμοια φαίνεται ὄντα. ἔστι γάρ πως κατ᾽ ἀναλογίαν αὕτη ἡ φιλία, ἁπλῶς δ᾽ οὔ. ἐν δυσὶ γὰρ διῃρημένοις τὸ φιλεῖσθαι καὶ φιλεῖν. δι᾽ ἃ μᾶλλον οὗτος αὐτὸς αὐτῷ φίλος. ἐπὶ τοῦ ἀκρατοῦς καὶ ἐγκρατοῦς εἴρηται πῶς ἑκὼν ἢ ἄκων, τῷ τὰ μέρη ἔχειν πως πρὸς ἄλληλα τὰ τῆς ψυχῆς· καὶ ὅμοιον τὰ τοιαῦτα πάντα, εἰ φίλος αὐτὸς αὐτῷ καὶ ἐχθρός, καὶ εἰ ἀδικεῖ τις αὐτὸς αὐτόν. πάντα γὰρ ἐν δυσὶ ταῦτα καὶ διῃρημένως. εἰ δὲ δύο πως καὶ ἡ ψυχή, ὑπάρχει πως ταῦτα· εἰ δ᾽ οὐ διῃρημένα, οὐχ ὑπάρχει. ἀπὸ δὲ τῆς πρὸς αὐτὸν ἕξεως [ὡς] οἱ λοιποὶ τρόποι τοῦ φιλεῖν διωρισμένοι, καθ᾽ οὓς ἐν τοῖς λόγοις ἐπισκοπεῖν εἰώθαμεν. δοκεῖ γὰρ φίλος εἶναι ὁ βουλόμενός τινι τἀγαθὰ ἢ οἷα οἴεται ἀγαθά, μὴ δι᾽ αὐτὸν ἀλλ᾽ ἐκείνου ἕνεκα. ἄλλον δὲ τρόπον ᾧ τὸ εἶναι βούλεται δι᾽ ἐκεῖνον καὶ μὴ δι᾽ αὐτόν, κἂν εἰ μὴ διανέμων τἀγαθά, μὴ τῷ τὸ εἶναι τούτῳ ἂν δόξαιεν μάλιστα φιλεῖν. ἄλλον δὲ τρόπον ᾧ συζῆν αἱρεῖται δι᾽ αὐτὴν τὴν ὁμιλίαν καὶ μὴ δι᾽ ἕτερόν τι, οἷον οἱ πατέρες τὸ μὲν εἶναι τοῖς τέκνοις, συζῶσι δ᾽ ἑτέροις. μάχεται δὴ ταῦτα πάντα πρὸς ἄλληλα. ὁ μὲν γὰρ ἂν μὴ τὸ ἑαυτοῖς, ὁ δὲ ἂν μὴ τὸ εἶναι, οἱ δὲ τὸ συζῆν οὐκ οἴονται φιλεῖσθαι. ἔτι το ἀλγοῦντι συναλγεῖν μὴ δι᾽ ἕτερόν τι ἀγαπᾶν θήσομεν, οἷον οἱ δοῦλοι πρὸς τοὺς δεσπότας, ὅτι χαλεποὶ ἀλγοῦντες, ἀλλ᾽ οὐ δι᾽ αὐτούς, ὥσπερ αἱ μητέρες τοῖς τέκνοις, καὶ οἱ συνωδίνοντες ὄρνιθες. βούλεται γὰρ μάλιστά τε οὐ μόνον συλλυπεῖσθαι ὁ φίλος τῷ φίλῳ, ἀλλὰ καὶ τὴν αὐτὴν λύπην, οἷον διψῶντι συνδιψῆν, εἰ ἐνεδέχετο, ὅτι μὴ ἐγγύτατα. ὁ δ᾽ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τοῦ χαίρειν μὴ δι᾽ ἕτερόν τι ἀλλὰ δι᾽ ἐκεῖνον, ὅτι χαίρει, φιλικόν. ἔ τοιάδε λέγεται περὶ φιλίας, ὡς ἰσότης φιλότης, κ μίαν φιλίαν εἶναι τοὺς ἀληθῶς φίλους. ἅπαντα ταῦτα ναφέρεται πρὸς τὸν ἕνα. καὶ γὰρ βούλεται τἀγαθὰ τοῦτον τὸν τρόπον. οὐθεὶς γὰρ αὐτὸς αὐτὸν εὖ ποιεῖ ἕτερον, οὐδὲ χάριτος. οὐδὲ λέγει ὅτι ἐποίησεν ᾗ εἷς· γὰρ φιλεῖν βούλεσθαι ὁ δῆλον ποιῶν ὅτι φιλεῖ, ἀλ φιλεῖν. καὶ τὸ εἶναι μάλιστα καὶ τὸ συζῆν καὶ τὸ χαίρειν καὶ τὸ συναλγεῖν, καὶ μία δὴ ψυχή, καὶ δύνασθαι ἄνευ ἀλλήλων μηδὲ ζῆν, ἀλλὰ συναποθν οὕτω γὰρ ἔχει ὁ εἷς, καὶ ἴσως ὁμιλεῖ αὐτὸς αὐτῷ. δὲ ταῦτα τῷ ἀγαθῷ ὑπάρχει πρὸς αὐτόν. ἐν δὲ τῷ νηρῷ διαφωνεῖ, οἷον ἐν τῷ ἀκρατεῖ. καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἐχθρὸν ἐνδέχεσθαι αὐτὸν αὐτῷ εἶναι· ᾗ δ᾽ εἷς ἀδιαίρετος, ὀρεκτὸς αὐτὸς αὐτῷ. τοιοῦτος ὁ ἀγαθὸς κατ᾽ ἀρετὴν φίλος, ἐπεὶ ὅ γε μοχθηρὸς οὐχ εἷς ἀλλὰ λοί, καὶ τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἕτερος καὶ ἔμπληκτος. καὶ ἡ αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν φιλία ἀνάγεται πρὸς τὴν τοῦ θοῦ. ὅτι γάρ πῃ ὅμοιος καὶ εἷς καὶ αὐτὸς αὐτῷ ἀγ ταύτῃ αὐτὸς αὐτῷ φίλος καὶ ὀρεκτός· φύσει δὲ τοι ἀλλ᾽ ὁ πονηρὸς παρὰ φύσιν. ὁ δ᾽ ἀγαθὸς οὔθ᾽ ἅμα λ ρεῖται ἑαυτῷ, ὥσπερ ὁ ἀκρατής, οὔθ᾽ ὁ ὕστερος τῷ πρ ὥσπερ ὁ μεταληπτικός, οὔτε ὁ ἔμπροσθεν τῷ ὕστερον, ὡ ὁ ψεύστης. ὅλως τε εἰ δεῖ ὥσπερ οἱ σοφισταὶ διορίζ ὥσπερ τὸ Κορίσκος καὶ Κορίσκος σπουδαῖος. δῆλον γὰ τὸ αὐτὸ πόσον σπουδαῖον αὐτόν, ἐπεὶ ὅταν ἐγκαλ αὐτοῖς, ἀποκτιννύασιν αὐτούς. ἀλλὰ δοκεῖ πᾶς αὐτῷ ἀγαθός. ζητεῖ δὲ ὁ ἁπλῶς ὢν ἀγαθὸς εἶναι καὶ αὐτῷ φίλος, ὥσπερ εἴρηται, ὅτι δύ᾽ ἔχει ἐν αὐτῷ ἃ σει βούλεται εἶναι φίλα καὶ διασπάσαι ἀδύνατον. ἀνθρώπου μὲν δοκεῖ ἕκαστος αὐτὸς αὐτῷ φίλος, ἐπὶ δὲ ἄλλων ζῴων οἷον ἵππος αὐτὸς αὐτῷ· οὐκ ἄρα φίλος. οὐδὲ τὰ παιδία, ἀλλ᾽ ὅταν ἤδη ἔχῃ προαίρεσιν· ἤδη τότε διαφωνεῖ ὁ παῖς πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν. ἔοικε δ᾽ ἡ λία ἡ πρὸς αὐτὸν τῇ κατὰ συγγένειαν· οὐθέτερον γὰρ αὐτοῖς λῦσαι, ἀλλὰ κἂν διαφέρωνται, ὅμως οὗτοι συγγενεῖς ἔτι, ὁ δὲ ἔτι εἷς, ἕως ἂν ζῇ. ποσαχῶς μὲν τὸ φιλεῖν λέγεται, καὶ ὅτι πᾶσαι αἱ φιλίαι ἀνάγ πρὸς τὴν πρώτην, δῆλον ἐκ τῶν εἰρημένων.

3. οὖν] γὰρ P^b. ‖ 6. οἱ ante φιλούμενοι om P^b. ‖ 10. κρίνουσι interpres: codices κινοῦσι. ‖ 15. οὕτως P^b. ‖ 20. εἰ] ἢ M^b. ‖ … M^bP^b. ‖ 27. μὴ τὸ δόξαιε M^b et Z: hic post τὸ tertiam versus partem vacuam, tum τὴν ὁμιλίαν καὶ μὴ δι᾽ ἕ, iisque deletis locum vacuum quinque litterarum capacem. ‖ 31. εἰ μὲν γὰρ μὴ P^b. ‖ αὐτοῖς M^b. ‖ 33. τῷ M^bP^b. ‖ 36. οἱ om M^b. ‖ 38. εἰ] ἢ P^b. ‖ …
2. περὶ τῆς φιλίας P^b. ‖ 7. βούλεται M^bP^b. ‖ 12. δὲ τῷ] γὰρ τῷ M^b. ‖ 16. τε M^b. ‖ 19. ὅμοιοι codices. ‖ 21. ὁ δ᾽] … P^b. ‖ 26. πόσον πουσπουδαῖον M^b. ‖ 27. αὐτοῖς. ἀλλὰ] αὐτ. ἀλλὰ Z. ‖ 28. ζητεῖται P^b. ‖ 35. ἐπ᾽ αὐτοῖς P^b. ‖ 36. ἀλλὰ M^b. ‖ … φέρονται, omisso κἂν, P^b. ‖ 37. ἔτι συγγενεῖς P^b.

Οἰκεῖον δὲ τῇ σκέψει θεωρῆσαι καὶ περὶ ὁμονοίας καὶ ις· δοκεῖ γὰρ τοῖς μὲν εἶναι ταὐτά, τοῖς δ' οὐκ ἄνευ λων. ἔστι δ' ἡ εὔνοια τῆς φιλίας οὔτε πάμπαν ἕτερον αὐτόν. διῃρημένης γὰρ τῆς φιλίας κατὰ τρεῖς τρόπους, ν τῇ χρησίμῃ οὔτ' ἐν τῇ καθ' ἡδονήν ἐστιν. εἴτε γὰρ ρήσιμον, βούλεται αὐτῷ τἀγαθά, οὐ δι' ἐκεῖνον ἀλλὰ ὸν βούλοιτ' ἄν. δοκεῖ δ' ὥσπερ καὶ ἡ εὔνοια οὐκ εὔνοια τοῦ εὐνοϊζομένου εἶναι, ἀλλὰ τοῦ ᾧ εὐνοεῖ. εἰ ἐν τῇ τοῦ ἡδέος φιλία, κἂν τοῖς ἀψύχοις εὐνόουν. ὥστε ὅτι περὶ τὴν ἠθικὴν φιλίαν ἡ εὔνοιά ἐστιν. ἀλλὰ τοῦ ὐνοοῦντος βούλεσθαι μόνον ἐστί, τοῦ δὲ φίλου καὶ πράτ- ἃ βούλεται. ἔστι γὰρ ἡ εὔνοια ἀρχὴ φιλίας· ὁ μὲν φίλος πᾶς εὔνους, ὁ δ' εὔνους οὐ πᾶς φίλος. ἀρχο- γὰρ ἔοικεν ὁ εὐνοῶν μόνον, διὸ ἀρχὴ φιλίας, ἀλλ' ία. δοκοῦσι γὰρ οἵ τε φίλοι ὁμονοεῖν καὶ οἱ ὁμονοοῦν- ίλοι εἶναι. ἔστι δ' οὐ περὶ πάντα ἡ ὁμόνοια ἡ φιλική, περὶ τὰ πρακτὰ τοῖς ὁμονοοῦσι, καὶ ὅσα εἰς τὸ συ- συντείνει. οὔτε μόνον κατὰ διάνοιαν ἢ κατὰ ὄρεξιν· ὰρ τἀναντία τὸ κινοῦν ἐπιθυμεῖν, ὥσπερ ἐν τῷ ἀκρα- ιαφωνεῖ· τοῦτο οὐ δεῖ κατὰ τὴν προαίρεσιν ὁμονοεῖν κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν. ἐπὶ δὲ τῶν ἀγαθῶν ἡ ὁμόνοια· φαῦλοι ταὐτὰ προαιρούμενοι καὶ ἐπιθυμοῦντες βλά- τειν ἀλλήλους. ἔοικε δὲ καὶ ἡ ὁμόνοια οὐχ ἁπλῶς λέ- ι, ὥσπερ οὐδ' ἡ φιλία, ἀλλ' ἡ μὲν πρώτη καὶ φύσει αία, διὸ οὐκ ἔστι τοὺς φαύλους ὁμονοεῖν. ἑτέρα δὲ καθ' αὶ οἱ φαῦλοι ὁμονοοῦσιν, ὅταν τῶν αὐτῶν τὴν προαί- καὶ τὴν ἐπιθυμίαν ἔχωσιν. οὕτω δὲ δεῖ τῶν αὐτῶν σθαι ὥστ' ἐνδέχεσθαι ἀμφοτέροις ὑπάρχειν οὗ ὀρέγονται. ὰρ τοιούτου ὀρέγωνται ὃ μὴ ἐνδέχεται ἀμφοῖν, μαχοῦν- οἱ ὁμονοοῦντες δ' οὐ μαχοῦνται. ἔστι δ' ἡ ὁμόνοια, ὅταν τοῦ ἄρχειν καὶ ἄρχεσθαι ἡ αὐτὴ προαίρεσις ᾖ, μὴ ιάτερον, ἀλλὰ τοῦ τὸν αὐτόν. καὶ ἔστω ἡ ὁμόνοια φι- πολιτική. περὶ μὲν οὖν ὁμονοίας καὶ εὐνοίας εἰρήσθω ῦτα.

Ἀπορεῖται δὲ διὰ τί μᾶλλον φιλοῦσιν οἱ ποιήσαντες ὺς παθόντας ἢ οἱ παθόντες εὖ τοὺς ποιήσαντας. δοκεῖ ίκαιον εἶναι τοὐναντίον. τοῦτο δ' ὑπολάβοι μὲν ἄν τις τὸ χρήσιμον καὶ τὸ αὐτῷ ὠφέλιμον συμβαίνειν· τὸν γὰρ ὠφελεῖσθαι τὸν δ' ἀποδοῦναι δεῖ. οὐκ ἔστι δὲ τοῦτο ν, ἀλλὰ καὶ φυσικόν. ἡ γὰρ ἐνέργεια αἱρετώτερον· τὸν αὐτὸν δὴ λόγον ἔχει τὸ ἔργον καὶ ἡ ἐνέργεια, ὁ δ' εὖ παθὼν ὥσπερ ἔργον τοῦ εὖ ποιήσαντος. διὸ καὶ ἐν τοῖς ζῴοις ἡ περὶ τὰ τέκνα σπουδή ἐστι, καὶ τοῦ γεννῆσαι καὶ γεννώμενα σώζειν. καὶ φιλοῦσι δὴ μᾶλλον οἱ πατέρες τὰ τέκνα [καὶ αἱ μητέρες τῶν πατέρων] ἢ φιλοῦνται· καὶ οὗτοι πάλιν τὰ αὐτῶν ἢ τοὺς γεννήσαντας, διὰ τὸ τὴν ἐνέργειαν εἶναι τὸ ἄριστον. καὶ αἱ μητέρες τῶν πατέρων, ὅτι μᾶλλον οἴονται αὐτῶν εἶναι ἔργον τὰ τέκνα· τὸ γὰρ ἔργον τῷ χαλεπῷ διορίζουσιν, πλείω δὲ λυπεῖται περὶ τὴν γένεσιν μήτηρ. καὶ περὶ μὲν φιλίας τῆς πρὸς αὐτὸν καὶ τῆς ἐν πλείοσι διωρίσθω τὸν τρόπον τοῦτον.

Δοκεῖ δὲ τό τε δίκαιον εἶναι ἴσον τι καὶ ἡ φιλία ἐν 9
ἰσότητι, εἰ μὴ μάτην λέγεται ἰσότης ἡ φιλότης. αἱ δὲ πολιτεῖαι πᾶσαι δικαίου τι εἶδος· κοινωνία γάρ, τὸ δὲ κοινὸν πᾶν διὰ τοῦ δικαίου συνέστηκεν, ὅστις ἀεὶ διὰ φιλίας καὶ δικαίου καὶ κοινωνίας, καὶ πάντα ταῦτα σύνορα ἀλλήλοις, καὶ ἐγγὺς ἔχει τὰς διαφοράς. ἐπεὶ δ' ὁμοίως ἔχει ψυχὴ πρὸς σῶμα καὶ τεχνίτης πρὸς ὄργανον καὶ δεσπότης πρὸς δοῦλον, τούτων μὲν οὐκ ἔστι κοινωνία. οὐ γὰρ δύ' ἐστίν, ἀλλὰ τὸ μὲν ἕν, τὸ δὲ τοῦ ἑνὸς οὐδέν. οὐδὲ διαιρετὸν τὸ ἀγαθὸν ἑκατέρῳ, ἀλλὰ τὸ ἀμφοτέρων τοῦ ἑνὸς οὗ ἕνεκά ἐστιν. τό τε γὰρ σῶμά ἐστιν ὄργανον σύμφυτον, καὶ τοῦ δεσπότου ὁ δοῦλος ὥσπερ μόριον καὶ ὄργανον ἀφαιρετόν, τὸ δ' ὄργανον ὥσπερ δοῦλος ἄψυχος. αἱ δ' ἄλλαι κοινωνίαι εἰσὶν ἢ μόριον τῶν τῆς πόλεως κοινωνιῶν, οἷον ἡ τῶν φρατέρων ἢ τῶν ὀργίων, ἢ αἱ χρηματιστικαὶ ἔτι πολιτεῖαι. αἱ δὲ πολιτεῖαι πᾶσαι ἐν οἰκείοις συνυπάρχουσι καὶ αἱ ὀρθαὶ καὶ αἱ παρεκβάσεις. ἔστι γὰρ τὸ αὐτὸ ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἁρμονιῶν, καὶ τῶν ἐν ταῖς πολιτείαις. βασιλικὴ μὲν ἡ τοῦ γεννήσαντος, ἀριστοκρατικὴ δ' ἡ ἀνδρὸς καὶ γυναικός, πολιτεία δ' ἡ τῶν ἀδελφῶν. παρέκβασις δὲ τούτων τυραννίς, ὀλιγαρχία, δῆμος· καὶ τὰ δίκαια δὴ τοσαῦτα. ἐπεὶ δὲ τὸ ἴσον τὸ μὲν κατ' ἀριθμὸν τὸ δὲ κατ' ἀναλογίαν, καὶ τοῦ δικαίου εἴδη ἔσται καὶ τῆς φιλίας καὶ τῆς κοινωνίας. κατ' ἀριθμὸν μὲν γὰρ ἡ κοινωνία καὶ ἡ ἑταιρικὴ φιλία· τῷ γὰρ αὐτῷ ὅρῳ μετρεῖται· κατ' ἀναλογίαν δὲ ἡ ἀριστοκρατικὴ ἀρίστη καὶ βασιλική· οὐ γὰρ ταὐτὸν δίκαιον τῷ ὑπερέχοντι καὶ ὑπερεχομένῳ, ἀλλὰ τὸ ἀνάλογον. καὶ ἡ φιλία δὲ ὁμοίως πατρὸς καὶ παιδός, καὶ ἐν ταῖς κοινωνίαις ὁ αὐτὸς τρόπος.

7. οὐκ αὐτῷ εὔνοια om P^b. ‖ 9. δὴ ἐν τῇ τοῦ ἡδέως P^b. ‖ 17. εὖ νοοῦσι P^b. ‖ 20. οὗ] οὐ vulgo. ‖ 22. καὶ] καὶ οἱ M^b. ‖ 23. ἀλλήλοις P^b. ‖ …κατέρου M^b. ‖ 35. φιλοῦνται M^b, φιλοῦντες P^b. ‖ 36. εὖ τοὺς — εὖ τοὺς] αὐτοὺς — αὐτοὺς pr P^b. ‖ 38. τὸ μὲν γὰρ ὠφελεῖται $M^b P^b$.
15. ἀεὶ διὰ] ἀεὶ δὴ P^b. ‖ 16. συνορᾷ M^b. ‖ 19. μὲν οὖν οὐκ M^b. ‖ 23. ἀφαιρετέον M^b. ‖ 24. ὅσπερ M^b. ‖ 26. φρατόρων M^b. ‖ …ιστικαὶ M^b. ‖ 28. παρεκβάσεως. ἔστι δὲ τὸ αὐτὸ ὥσπερ καὶ ἐπὶ P^b. ‖ 32. τὸ δίκαιον P^b.

Λέγονται δὲ φιλίαι συγγενική, ἑταιρική, κοινωνική, ἡ λεγομένη πολιτική. ἔϛι μὲν συγγενικὴ πολλὰ ἔχουσα εἴδη, ἡ μὲν ὡς ἀδελφῶν, ἡ δ' ὡς πατρὸς καὶ υἱῶν. καὶ γὰρ κατ' ἀναλογίαν, οἷον ἡ πατρική, καὶ κατ' ἀριθμόν, οἷον ἡ τῶν ἀδελφῶν. ἐγγὺς γὰρ αὕτη τῆς ἑταιρικῆς· ἐπιλαμβάνυσι γὰρ ἐνταῦθα πρεσβείων. ἡ δὲ πολιτικὴ συνέϛηκε μὲν κατὰ τὸ χρήσιμον καὶ μάλιϛα· διὰ γὰρ τὸ μὴ αὐτάρκη δοκοῦσι συνελθεῖν, ἐπεὶ συνῆλθόν γ' ἂν καὶ τοῦ συζῆν χάριν. μόνη δ' ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ παρ' αὐτὴν παρέκβασις οὐ μόνον φιλίαι, ἀλλὰ καὶ ὡς φίλοι κοινωνοῦσιν· αἱ δ' ἄλλαι καθ' ὑπεροχήν. μάλιϛα δὲ δίκαιον τὸ ἐν τῇ τῶν χρησίμων φιλίᾳ, διὰ τὸ τοῦτ' εἶναι τὸ πολιτικὸν δίκαιον. ἄλλον γὰρ τρόπον συνῆλθον πρίων καὶ τέχνη, ὐχ ἕνεκα κοινῦ τινός (ὅλον γὰρ ὄργανον καὶ ψυχή) ἀλλὰ τῦ χρωμένυ ἕνεκεν. συμβαίνει δὲ καὶ τῦτο ὄργανον ἐπιμελείας τυγχάνειν, ἧς δίκαιον πρὸς τὸ ἔργον. ἐκείνου γὰρ ἕνεκέν ἐστι καὶ τῷ τρυπάνῳ εἶναι διττόν, ὧν τὸ κυριώτερον ἐνέργεια, ἡ τρύπησις. καὶ ἐν τύτῳ τῷ εἴδει σῶμα καὶ δῦλος, ὥσπερ εἴρηται πρότερον. τὸ δὴ ζητεῖν πῶς δεῖ τῷ φίλῳ ὁμιλεῖν, τὸ ζητεῖν δίκαιον τί ἐϛιν. καὶ γὰρ ὅλως τὸ δίκαιον ἅπαν πρὸς φίλον. τό τε γὰρ δίκαιόν τισι καὶ κοινωνοῖς, καὶ ὁ φίλος κοινωνός, ὁ μὲν γένυς, ὁ δὲ βίυ. ὁ γὰρ ἄνθρωπος ὐ μόνον πολιτικὸν ἀλλὰ καὶ οἰκονομικὸν ζῷον, καὶ ὐχ ὥσπερ τἄλλά ποτε συνδυάζεται καὶ τῷ τυχόντι καὶ θήλει καὶ ἄρρενι ἀλλ' αἱ διάδυμον αὐλικόν. ἀλλὰ κοινωνικὸν ἄνθρωπος ζῷον πρὸς οὓς φύσει συγγένειά ἐϛιν· καὶ κοινωνία τοίνυν καὶ δίκαιόν τι, καὶ εἰ μὴ πόλις εἴη. οἰκία δ' ἐστί τις φιλία. δεσπότου μὲν οὖν καὶ δύλυ, ἥπερ καὶ τέχνης καὶ ὀργάνων καὶ ψυχῆς καὶ σώματος· αἱ δὲ τοιαῦται οὔτε φιλίαι οὔτε δικαιοσύναι, ἀλλ' ἀνάλογον, ὥσπερ καὶ τὸ ὑγιεινὸν οὐ δίκαιον ἀλλ' ἀνάλογον. γυναικὸς δὲ καὶ ἀνδρὸς φιλία ὡς χρήσιμον καὶ κοινωνία. πατρὸς δὲ καὶ υἱῦ ἡ αὐτὴ ἥπερ θεῦ πρὸς ἄνθρωπον καὶ τοῦ εὖ ποιήσαντος πρὸς τὸν παθόντα καὶ ὅλως τῦ φύσει ἄρχοντος πρὸς τὸν φύσει ἀρχόμενον. ἡ δὲ τῶν ἀδελφῶν πρὸς ἀλλήλυς ἑταιρικὴ μάλιϛα ἡ κατ' ἰσότητα.

οὐ γάρ τι νόθος τῷδ' ἀπεδείχθη,
ἀμφοῖν δὲ πατὴρ αὐτὸς ἐκλήθη
Ζεὺς ἐμὸς ἄρχων.

ταῦτα γὰρ ὡς τὸ ἴσον ζητούντων λέγεται. διὸ ἐν οἰκίᾳ

πρῶτον ἀρχαὶ καὶ πηγαὶ φιλίας καὶ πολιτείας
καὶ δ. ἐπεὶ δὲ φιλίαι τρεῖς, κατ' ἀρετήν, κατὰ τὸ
μον, κατὰ τὸ ἡδύ, τύτων δὲ ἑκάϛης δύο διαφοραὶ
γὰρ καθ' ὑπεροχὴν ἡ δὲ κατ' ἰσότητά ἐϛιν ἑκάϛ
τὸ δὲ δίκαιον τὸ περὶ αὐτὰς ἐκ τῶν ἀμφισβητ
δῆλον), ἐν μὲν τῷ καθ' ὑπεροχὴν ἀξιῦται τὸ ἀνάλ
ὡσαύτως, ἀλλ' ὁ μὲν ὑπερέχων ἀνεϛραμμένως τὸ
γον, ὡς αὐτὸς πρὸς τὸν ἐλάττω, οὕτω τὸ παρὰ τ
τονος γινόμενον πρὸς τὸ παρ' αὐτοῦ διακείμενον,
ἄρχων πρὸς ἀρχόμενον. εἰ δὲ μὴ τοῦτο, ἀλλὰ
κατ' ἀριθμὸν ἀξιοῖ. καὶ γὰρ δὴ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλ
νωνιῶν ὕτω συμβαίνει. ὁτὲ μὲν γὰρ ἀριθμῷ τῦ
τέχυσιν, ὁτὲ δὲ λόγῳ. εἰ μὲν γὰρ ἴσον ἀριθμῷ εἰσ
ἀργύριον, ἴσον καὶ τῷ ἴσῳ ἀριθμῷ διαλαμβάνυσι
μὴ ἴσον, ἀνάλογον. ὁ δ' ὑπερεχόμενος τοὐναντίον
τὸ ἀνάλογον, καὶ κατὰ διάμετρον συζεύγνυσιν. δό
ἂν οὕτως ἐλαττῦσθαι ὁ ὑπερέχων καὶ λειτυργία ἡ
καὶ ἡ κοινωνία. δεῖ ἄρα τινὶ ἑτέρῳ ἀνισάσαι καὶ
ἀνάλογον. τοῦτο δ' ἐστὶν ἡ τιμή, ὅπερ καὶ τῷ
φύσει καὶ θεῷ πρὸς τὸ ἀρχόμενον. δεῖ δὲ ἰσασθ
κέρδος πρὸς τὴν τιμήν. ἡ δὲ κατ' ἴσα φιλία ἐϛὶν ἡ
τική. ἡ δὲ πολιτικὴ ἐστὶ μὲν κατὰ τὸ χρήσιμον
ὥσπερ αἱ πόλεις ἀλλήλαις φίλαι, οὕτω καὶ οἱ π
καὶ ὁμοίως.

οὐκέτι γιγνώσκουσιν Ἀθηναῖοι Μεγαρῆας,

καὶ οἱ πολῖται, ὅταν μὴ χρήσιμοι ἀλλήλοις, ἀ
χειρὸς εἰς χεῖρα ἡ φιλία. ἔϛι δὲ ἐνταῦθα καὶ ἀρχ
ἀρχόμενον ὔτε τὸ φυσικὸν ὔτε τὸ βασιλικόν, ἀλλὰ
τῷ μέρει. ὐδὲ τύτυ ἕνεκα ὅπως εὖ ποιῇ ὡς ὁ θεός,
ἵνα ἴσον ᾖ τοῦ ἀγαθῦ ἢ τῆς λειτυργίας. κατ' ἰσότ
βύλεται εἶναι ἡ πολιτικὴ φιλία. ἔϛι δὲ τῆς χρησίμ
λίας εἴδη δύο, ἡ μὲν νομικὴ ἡ δ' ἠθική. βλέπει δ' ἡ
πολιτικὴ εἰς τὸ ἴσον καὶ εἰς τὸ πρᾶγμα, ὥσπερ οἱ πω
τες καὶ οἱ ὠνούμενοι· διὸ εἴρηται "μισθὸς ἀνδρὶ φί
ὅταν μὲν ὖν καθ' ὁμολογίαν ἡ πολιτικὴ αὕτη φιλία
νομική· ὅταν δ' ἐπιτρέπωσιν αὐτοῖς, ἡ ἠθικὴ βύλεται
φιλία καὶ ἑταιρική. διὸ μάλιστα ἔγκλημα ἐν ταύτῃ
φιλίᾳ. αἴτιον δ' ὅτι παρὰ φύσιν. ἕτεραι γὰρ φιλ
κατὰ τὸ χρήσιμον καὶ ἡ κατὰ τὴν ἀρετήν· οἱ δ' ἀμ
τερα βύλονται ἅμα ἔχειν, καὶ ὁμιλῦσι μὲν τοῦ χρ

6. πρέσβειον P^b. ‖ 10. φιλία M^b. ‖ 14. γὰρ] ἂν P^b. ‖ 17. τῷ] τὸ P^b. ‖ 18. δῦλος] εἶδος P^b. ‖ 22. ἀνθρώπου μόνο P^b
24. συνδοιάζεται P^b. ‖ 25. διὰ δύμων M^b. ‖ 31. τὸ om P^b. ‖ 32. ὡς] ὡς οὐ P^b. ‖ 38. πατρὸς $M^b P^b$.

6. ὐχ] ἀλλ' ὐχ P^b. ‖ 7. ἀντεϛραμμένως M^b. ‖ 8. αὐτὸ M^b. ‖ 16. ζεύγνυσι M^b. ‖ 20. δὲ] καὶ M^b. ‖ 27. ἄρχων M^b. ‖
ἡ om M^b. ‖ 39. ὁ δ' ἀμφότερα βύλεται M^b.

θικὴν δὲ ποιῦσιν ὡς ἐπιεικεῖς. διὸ ὡς πιςεύοντες ὐ ποιῦσιν. ὅλως μὲν γὰρ ἐν τῇ χρησίμῃ τῶν τριῶν ἐγκλήματα. ἡ μὲν γὰρ ἀρετὴ ἀνέγκλητον, οἱ δ' ;όντες καὶ δόντες ἀπαλλάττονται. οἱ δὲ χρήσιμοι : διαλύονται, ἂν μὴ νομικῶς καὶ ἑταιρικῶς προσ- ι. ὅμως δὲ τῆς χρησίμου ἡ νομικὴ ἀνέγκλητος. ἡ μὲν νομικὴ διάλυσις πρὸς νόμισμα (μετρεῖται ῳ τὸ ἴσον), ἡ δ' ἠθικὴ ἑκούσιος. διὸ ἐνιαχῦ νόμος ὕτως ὁμιλῦσι φιλικῶς μὴ εἶναι δίκας τῶν ἑκου- ιαλλαγμάτων, ὀρθῶς· τοῖς γὰρ ἀγαθοῖς ὐ πέφυκε εἶναι, οἱ δ' ὡς ἀγαθοί, καὶ τοῖς συναλλάττουσιν. ' ταύτῃ τῇ φιλίᾳ τὰ ἐγκλήματα ἀμφιβάλλοντα μφότερα, πῶς ἑκάτερος ἐγκαλεῖ, ὅταν ἠθικῶς ἀλλὰ κῶς πιςεύσωσιν. καὶ ἔχει δὴ ἀπορίαν ποτέρως δεῖ ὸν δίκαιον, πότερα πρὸς τὸ πρᾶγμα βλέποντα τὸ ιέν, πόσον ἢ ποῖον, ἢ τῷ πεπονθότι. ἐνδέχεται δ' ερ λέγει Θέογνις·

οὶ μὲν τοῦτο, θεά, σμικρόν, ἐμοὶ δὲ μέγα.

ι γὰρ καὶ τὐναντίον γενέσθαι, ὥσπερ ἐν τῷ λόγῳ, παιδιὰν τοῦτ' εἶναι, ἐμοὶ δὲ θάνατον. ἐντεῦθεν δ' τὰ ἐγκλήματα. ὁ μὲν γὰρ ἀξιοῖ ἀντιπαθεῖν ὡς τηρετήσας, ὅτι δεομένῳ ἐποίησεν, ἢ τι ἄλλο τοιῦτο ρὸς τὴν ἐκείνυ ὠφέλειαν πόσον ἠδύνατο, ἀλλ' οὐ τῷ· ὁ δὲ τοὐναντίον ὅσον ἐκείνῳ, ἀλλ' οὐχ ὅσον ιτὲ δὲ καὶ μεταλαμβάνων καὶ ἀμφιβάλλει· ὁ ὅσον αὐτῷ μικρὸν ἀπέβη, ὁ δ' ὅσον αὐτῷ μέγα οἷον εἰ κινδυνεύσας δραχμῆς ἄξιον ὠφέλησεν, ὁ τῦ κινδύνυ μέγεθος ὁ δὲ τὸ τῦ ἀργυρίυ, ὥσπερ ἐν ιομισμάτων ἀποδόσει. καὶ γὰρ ἐνταῦθα περὶ τύ- μφισβήτησις· ὁ μὲν γὰρ ἀξιοῖ πῶς τότ' ἦν, ὁ δὲ ἂν μὴ διέπωνται. ἡ μὲν ὖν πολιτικὴ βλέπει εἰς λογίαν καὶ εἰς τὸ πρᾶγμα, ἡ δ' ἠθικὴ εἰς τὴν ιν. ὥςε καὶ δίκαιον τῦτο μᾶλλόν ἐςι, καὶ δικαιο- λική. αἴτιον δὲ τῦ μάχεσθαι, διότι καλλίων μὲν φιλία, ἀναγκαιοτέρα δὲ ἡ χρησίμη. οἱ δ' ἔρχον- ὡς ἠθικοὶ φίλοι καὶ δι' ἀρετὴν ὄντες· ὅταν δ' ῇ τι τῶν ἰδίων, δῆλοι γίνονται ὅτι ἕτεροι ἦσαν. ισίας γὰρ διώκυσιν οἱ πολλοὶ τὸ καλόν. διὸ καὶ τὴν καλλίω φιλίαν. ὥςε φανερὸν πῶς διαιρετέον περὶ τύτων. εἰ μὲν γὰρ ἠθικοὶ φίλοι, εἰς τὴν προαίρεσιν βλεπτέον εἰ ἴση, καὶ οὐθὲν ἄλλο ἀξιωτέον θατέρῳ παρὰ θατέρυ. εἰ δ' ὡς χρήσιμοι καὶ πολιτικοί, ὡς ἂν ἐλυσιτέλει ὁμολογῦσιν. ἂν δ' ὁ μὲν φῇ ὧδε ὁ δ' ἐκείνως, οὐ καλὸν μὲν ἀντιποιῆσαι, δέον τὺς καλὺς λέγειν λόγυς. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ θατέρυ. ἀλλ' ἐπειδὴ ὐ διείποντο ὡς ἠθικῶς, δεῖ κρίνειν τινὰ μηδ' ὑποκρινόμενον μηδέτερον αὐτῶν ἐξαπατᾶν. ὥςε δεῖ στέργειν αὐτὸν τὴν τύχην. ὅτι δ' ἐστὶν ἡ ἠθικὴ κατὰ προαίρεσιν, δῆλον, ἐπεὶ κἂν εἰ μεγάλα παθὼν μὴ ἀποδῴη δι' ἀδυναμίαν, ἀλλ' ὡς ἐδύνατο, καλῶς· καὶ ὁ θεὸς ἀνέχεται κατὰ δύναμιν λαμβάνων τὰς θυσίας. ἀλλὰ τῷ πωλοῦντι οὐχ ἱκανῶς ἕξει, ἂν μὴ φήσῃ δύνασθαι πλέον δοῦναι, ὐδὲ τῷ δανείσαντι. πολλὰ ἐγκλήματα γίνεται ἐν ταῖς φιλίαις τοῖς μὴ κατ' εὐθυωρίαν καὶ τὸ δίκαιον ἰδεῖν. οὐ ῥᾴδιον γὰρ χαλεπὸν μετρῆσαι ἑνὶ τῷδε τῷ μὴ κατ' εὐθυωρίαν, οἷον συμβαίνει ἐπὶ τῶν ἐρωτικῶν. ὁ μὲν γὰρ διώκει ὡς τὸν ἡδὺν ἐπὶ τὸ συζῆν, ὁ δ' ἐκεῖνον ἐνίοτε ὡς χρήσιμον. ὅταν δὲ παύσηται τοῦ ἐρᾶν, ἄλλου γινομένου ἄλλος γίνεται· καὶ τότε λογίζονται παντί, καὶ ὡς Πύθων καὶ Παμμένης διεφέροντο, καὶ ὅλως διδάσκαλος καὶ μαθητής. ἐπιςήμη γὰρ καὶ χρήματα ὐχ ἑνὶ μετρεῖται· καὶ ὡς Πρόδικος ὁ ἰατρὸς πρὸς τὸν ἀποδιδόντα μικρὸν τὸν μισθόν, καὶ ὡς ὁ κιθαρῳδὸς καὶ ὁ βασιλεύς. ὁ μὲν γὰρ ὡς ἡδεῖ, ὁ δ' ὡς χρησίμῳ ὡμίλει· ὁ δ', ἐπεὶ ἔδει ἀποδιδόναι αὐτόν, αὐτὸν ὡς ἡδὺν ἐποίησεν, καὶ ἔφη, ὥσπερ ἐκεῖνον ᾄσαντα εὐφρᾶναι, ὕτω καὶ αὐτὸς ὑποσχόμενος ἐκείνῳ. ὅμως δὲ φανερὸν καὶ ἐνταῦθα πῶς γνωριστέον· ἑνὶ γὰρ μετρητέον καὶ ἐνταῦθ', ἀλλ' οὐχ ὅρῳ ἀλλὰ λόγῳ· τὸ ἀνάλογον γὰρ μετρητέον, ὥσπερ καὶ ἡ πολιτικὴ μετρεῖται κοινωνία. πῶς γὰρ κοινωνήσει γεωργῷ σκυτοτόμος, εἰ μὴ τῷ ἀνάλογον ἰσασθήσεται τὰ ἔργα; τοῖς δὲ μὴ κατ' εὐθυωρίαν τὸ ἀνάλογον μέτρον, οἷον εἰ ὁ μὲν σοφίαν δῦναι ἐγκαλεῖ, ὁ δ' ἐκείνῳ ἀργύριον, τῇ σοφίᾳ πρὸς τὸ πλύσιον· εἶτα τί δοθὲν πρὸς ἑκάτερον. εἰ γὰρ ὁ μὲν τῦ ἐλάττονος ἥμισυ ἔδωκεν, ὁ δὲ τῦ μείζονος μὴ πολλοςὸν μέρος, δῆλον ὅτι ὗτος ἀδικεῖ. ἔςι δὲ κἀνταῦθα ἐν ἀρχῇ ἀμφισβήτησις, ἂν φήσωμεν ὡς χρησίμυς συνελθεῖν αὐτύς, ὁ δὲ μή, ἀλλ' ὡς κατ' ἄλλην τινὰ φιλίαν.

ιεῖς M^b. ‖ 6. τῆς] τῦ M^b. ‖ 11. καὶ τῆς τοῖς P^b. ‖ 14. πιςεύωσι M^b. ‖ 18. θεὸς μικρὸν M^bP^b. ‖ 20. παιδείαν M^b. ‖ 22. . ‖ 31. νῦν om M^b. ‖ διείπωνται P^b. ‖ 32. εἰς τὴν — 35. ἠθικὴ om P^b. ‖ 35. ἔχοντες M^b. ‖ 36. ὡς] ὡς εἰ P^b. ‖ 37. ι ἑταῖροι M^b.

ἡ
ἡ καλλίω φιλία M^bP^b. ‖ 4. ἐλυσιτέλ P^b. ‖ 7. ἐπειδὴ] ἐπεὶ P^b. ‖ 8. ὑποκρινόμενος μηδέτερος M^b, 'ποκρινάμενος μηδέτερος P^b. ‖ ο P^b, ἐδύναντο M^b. ‖ 16. ἑνὶ] ἓν δὲ P^b. ‖ 21. παμμενὴς M^b, μαμμένης P^b. ‖ 27. ὅμως] ὅπως codices. ‖ 29. ὐ χορῷ P^b. ‖ 30. . ‖ 31. κοινωνήσῃ P^b. ‖ ἰσασθήσεται — 32. ἀνάλογον om P^b. ‖ 35. ἥμισυ] ἡμῖν P^b. ‖ 38. ἀλλ' ὡς] ἄλλως codices. ‖ 37. φῇ ὁ μὲν?

11 Περὶ δὲ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ κατ' ἀρετὴν φίλου, σκεπτέον πότερον δεῖ ἐκείνῳ τὰ χρήσιμα ὑπηρετεῖν καὶ βοηθεῖν ἢ τῷ ἀντιποιοῦντι καὶ δυναμένῳ. τοῦτο δὲ τὸ αὐτὸ πρόβλημά ἐστι, πότερον τὸν φίλον ἢ τὸν σπουδαῖον εὖ ποιητέον μᾶλλον. ἂν μὲν γὰρ φίλος καὶ σπουδαῖος, ἴσως οὐ λίαν χαλεπόν, ἂν μή τις τὸ μὲν αὐξήσῃ τὸ δὲ ταπεινώσῃ, φίλον μὲν σφόδρα ποιῶν, ἐπιεικῆ δὲ ἠρέμα. εἰ δὲ μή, πολλὰ προβλήματα γίνεται, οἷον εἰ ὁ μὲν ἦν, οὐκ ἔσται δέ, ὁ δὲ ἔσται, οὔπω δέ, ἢ ὁ μὲν ἐγένετο, ἔστι δ' οὔ, διὸ ἔστιν, οὐκ ἦν δὲ οὐδὲ ἔσται. ἀλλ' ἐκεῖνο ἐργωδέστερον. μὴ γάρ τι λέγει Εὐριπίδης, ποιήσας "λόγων δίκαιον μισθὸν ἂν λόγους φέροις, ἔργον δ' ἐκείνοις ἔργα παρέσχετο." καὶ οὐ πάντα δεῖ τῷ πατρί, ἀλλ' ἔστιν ἃ καὶ τῇ μητρί· καίτοι βελτίων ὁ πατήρ. οὐδὲ γὰρ τῷ Διὶ πάντα θύεται, οὐδ' ἔχει πάσας τὰς τιμὰς ἀλλὰ τινάς. ἴσως οὖν ἔστιν ἃ δεῖ τῷ χρησίμῳ, ἄλλα δὲ τῷ ἀγαθῷ· οἷον οὐχὶ σῖτον δίδωσι καὶ τἀναγκαῖα, καὶ συζῆν τούτῳ δεῖ. οὐδ' ᾧ τοίνυν τὸ εὖ ζῆν, τούτῳ ἃ μὴ οὗτος δίδωσιν, ἀλλὰ χρήσιμος. ἀλλ' οἱ τοῦτο ποιοῦντες τούτῳ πάντα τῷ ἐρωμένῳ διδόασιν, οὐ δέον. οὐδ' εἰσὶν ἄξιοι καὶ οἱ ἐν τοῖς λόγοις ὅροι τῆς φιλίας· πάντες μέν πως εἰσὶ φιλίας, ἀλλ' οὐ τῆς αὐτῆς. τῷ μὲν γὰρ χρησίμῳ τὸ βούλεσθαι τἀκείνῳ ἀγαθά, καὶ τῷ εὖ ποιήσαντι, καὶ τῷ ὁποῖος δεῖ. οὐ γὰρ ἐπισημαίνει οὗτος ὁ ὁρισμὸς τῆς φιλίας, ἄλλῳ δὲ τὸ εἶναι καὶ ἄλλῳ τὸ συζῆν· τῷ δὲ καθ' ἡδονὴν τὸ συναλγεῖν καὶ συγχαίρειν. πάντες δ' οὗτοι οἱ ὅροι κατὰ φιλίαν μὲν λέγονταί τινα, οὐ πρὸς μίαν δ' οὐδείς. διὸ πολλοί εἰσι, καὶ ἕκαστος μιᾶς εἶναι δοκεῖ φιλίας, οὐκ ὤν, οἷον ἡ τοῦ εἶναι προαίρεσις. καὶ γὰρ ὁ καθ' ὑπεροχὴν καὶ ποιήσας εὖ βούλεται τῷ ἔργῳ τῷ αὐτοῦ ὑπάρχειν, καὶ τῷ διδόντι τὸ εἶναι δεῖ καὶ ἀνταποδιδόναι, ἀλλὰ συζῆν οὐ τούτῳ ἀλλὰ τῷ ἡδεῖ. ἀδικοῦσιν οἱ φίλοι ἔνιοι ἀλλήλους· τὰ γὰρ πράγματα μᾶλλον, ἀλλ' οὐ φιλοῦσι τὰ ἔχοντα· διὸ φίλοι κἀκείνοις, οἷον διότι ἡδὺς τὸν οἶνον εἵλετο, καὶ ὅτι χρήσιμος τὸν πλοῦτον εἵλετο· χρησιμώτερος γάρ. διὸ δεῖ ἀγανακτεῖν, ὥσπερ ἂν εἰ μᾶλλον εἵλετο ἀντὶ ἥττονος. οἱ δ' ἐγκαλοῦσιν· ἐκεῖνον γὰρ νῦν ζητοῦσι τὸν ἀγαθόν, πρότερον ζητήσαντες τὸν ἡδὺν ἢ τὸν χρήσιμον.

Σκεπτέον δὲ καὶ περὶ αὐταρκείας καὶ φιλίας,
ἔχουσι πρὸς τὰς ἀλλήλων δυνάμεις. ἀπορήσειε γὰρ ἄ
πότερον, εἴ τις εἴη κατὰ πάντα αὐτάρκης, ἔσται τούτῳ φ
εἰ κατ' ἔνδειαν ζητεῖται φίλος ἢ ἔσται ἀγαθὸς αὐταρ
τος, εἰ ὁ μετ' ἀρετῆς εὐδαίμων, τί ἂν δέοι φίλου; ὑπ
τῶν χρησίμων δεῖσθαι αὐταρκῶς, οὔτε τῶν εὖ φρ
οὔτε τοῦ συζῆν· οὗτος γὰρ ἱκανὸς αὐτῷ συνεῖναι. μ
δὲ τοῦτο φανερὸν ἐπὶ θεοῦ· δῆλον γὰρ ὡς οὐδενὸς πρ
μενος οὐδὲ φίλου δεήσεται, οὐδ' ἔσται αὐτῷ. οὔτε μ
σκότου. ὥστε καὶ ἄνθρωπος ὁ εὐδαιμονέστατος ἥκιστ
σεται φίλου, ἀλλ' ἢ καθ' ὅσον ἀδύνατον εἶναι αὐτ
ἀνάγκη ἄρα ἐλαχίστους εἶναι φίλους τῷ ἄριστα ζῶντι,
δεῖ ἐλάττους γίνεσθαι, καὶ μὴ σπουδάζειν ὅπως ὦσι φ
ἀλλ' ὀλιγωρεῖν μὴ μόνον τῶν χρησίμων ἀλλὰ καὶ
συζῆν αἱρετῶν. ἀλλὰ μὴν καὶ τότε φανερὸν ἂν εἶναι
ξειεν ὡς οὐ χρήσεως ἕνεκα ὁ φίλος οὐδ' ὠφελείας, ἀλλ'
δι' ἀρετὴν φίλος μόνος. ὅταν γὰρ μηθενὸς ἐνδεεῖς ὦ
τότε τοὺς συναπολαυσομένους ζητοῦσι πάντες, καὶ τοὺς εὐ
σομένους μᾶλλον ἢ τοὺς ποιήσοντας. ἀμείνω δ' ἔχομεν
σιν αὐτάρκεις ὄντες ἢ μετ' ἐνδείας, μάλιστά τε τῶν σ
ἀξίων δεόμεθα φίλων. περὶ δὲ τῆς ἀπορίας ταύτης
πτέον, μή ποτε τὸ μέν τι λέγεται καλῶς, τὸ δὲ λαν
διὰ τὴν παραβολήν. δῆλον δὲ λαβοῦσι τί τὸ ζῆν τὸ
ἐνέργειαν καὶ ὡς τέλος. φανερὸν οὖν ὅτι τὸ αἰσθά
καὶ τὸ γνωρίζειν, ὥστε καὶ τὸ συζῆν τὸ συναισθάνεσθαι
τὸ συγγνωρίζειν ἐστίν. ἔστι δὲ τὸ αὐτὸ αἰσθάνεσθαι κα
αὐτὸ γνωρίζειν αἱρετώτατον ἑκάστῳ, καὶ διὰ τοῦτο ἡ
πᾶσιν ἔμφυτος ἡ ὄρεξις· τὸ γὰρ ζῆν διατιθέναι
τινα. εἰ οὖν τις ἀποτέμοι καὶ ποιήσειε τὸ γινώσκειν
καθ' αὐτὸ καὶ μή· ἀλλὰ τοῦτο μὲν λανθάνει, ὥσπερ
λόγῳ γέγραπται, τῷ μέντοι πράγματι ἔστι μὴ λαν
οὐθὲν ἂν διαφέροι ἢ τὸ γινώσκειν ἄλλον ἀνθ' αὐτοῦ
ὅμοιον τοῦ ζῆν ἀνθ' αὐτοῦ ἄλλον. εὐλόγως δὲ τὸ
αἰσθάνεσθαι καὶ γνωρίζειν αἱρετώτερον. δεῖ γὰρ ἅμα
θεῖναι δύο ἐν τῷ λόγῳ, ὅτι τε τὸ ζῆν καὶ αἱρετόν, κα
τὸ ἀγαθόν, καὶ ἐκ τούτων ὅτι τὸ αὐτὸ τοῖς ὑπάρχ

3. τοῦ ἐναντίον ποιοῦντι M^b. ‖ 8. ὁ δὲ ἔσται οὔπω δέ om P^b. ‖ 10. ἐκεῖνο M^b. ‖ 11. εἰσφέρεις P^b, εἰσφέροις M^b. ‖ 12. ἐκ... P^b. ‖ δεῖ] δὴ P^b. ‖ 13. ἃ καὶ] ἄλλα δὲ M^bP^b. ‖ 17. οὕτως P^b. ‖ 19. ἐρρωμένῳ P^b. ‖ 20. τῇ φιλίᾳ M^b. ‖ 21. γὰρ om P^b. ‖ 22. τῷ εὖ] τὸ εὖ M^b. ‖ 24. ἄλλως — ἄλλως P^b. ‖ 25. τοῦ M^b. ‖ συναλγεῖν] συνεῖναι P^b. ‖ 27. εἰσι] δ' εἰσι M^b. ‖ 28. ὁ] ὁ P^b. ‖ καὶ — 29. ὑπάρχειν om P^b. ‖ 29. δόντι P^b. ‖ 30. καὶ — ἡδεῖ om M^b. ‖ 31. ἀλλήλους ἔνιοι M^b. ‖ 32. διὸ — 34. γάρ om P^b. ‖ φίλοι] φιλεῖ M^b. ‖ οἱ] ὁ M^bP^b. ‖ 36. ζήσαντες M^b.

3. τι M^bP^b. ‖ post τούτῳ spatium vacuum uterque, M^b duodecim litteris, P^b undeviginti. ‖ 4. ἢ] ἢ ὁ P^b. ‖ 6. ... μάτων M^b. ‖ αὐταρκής M^b. ‖ 7. αὐτῷ ἱκανὸς P^b. ‖ 9. αὐτῷ om M^b. ‖ 16. ἀλλ' ὁ] ἀλλ' οὐ M^bP^b. ‖ 17. ὦμεν] ὦσι corr P^b. ‖ 18. ποιησομένους M^b. ‖ 19. ποιήσαντας M^bP^b. ‖ 20. τε μάλιστα M^bP^b. ‖ 23. τὸ post ζῆν om M^b. ‖ 25. ὥστε — 27. γνωρίζειν P^b. ‖ 31. μέντι M^b.

ν φύσιν. εἰ οὖν ἐστὶν ἀεὶ τῆς τοιαύτης συστοιχίας ἡ ἰν τῇ τοῦ ἑτέρου τάξει, καὶ τὸ γνωστὸν καὶ τὸ αἱρετόν ὡς ὅλως εἰπεῖν τὸ κοινωνεῖν τῆς ὡρισμένης φύσεως· ἱ αὐτοῦ βούλεσθαι αἰσθάνεσθαι τὸ αὐτὸν εἶναι τοιονδὶ αι ἐστίν. ἐπεὶ οὖν οὐ κατ' αὐτούς ἐσμεν ἕκαστον τούτων, κατὰ μετάληψιν τῶν δυνάμεων ἐν τῷ αἰσθάνεσθαι ίζειν· αἰσθανόμενος γὰρ αἰσθητὸς γίνεται ταύτῃ, καὶ ούτο καθὰ πρότερον αἰσθάνεται, καὶ ᾗ, καὶ οὗ, γνω- γινώσκων· ὥστε διὰ τοῦτο καὶ ζῆν ἀεὶ βούλεται, ὅτι ι ἀεὶ γνωρίζειν. τοῦτο δὲ ὅτι αὐτὸς εἶναι τὸ γνωστόν. συζῆν αἱρεῖσθαι δόξειε μὲν ἂν εἶναι σκοπουμένοις πως ἐπὶ τῶν κοινωνῶν πρῶτον καὶ τοῖς ἄλλοις ζῴοις, οἷον εσθίειν ἢ τὸ συμπίνειν. τί γὰρ διαφέρει τὸ πλησίον αὗτα συμβαίνειν ἢ χωρίς, ἂν ἀφέλῃς τὸν λόγον; μὴν καὶ τοῦ λόγου κοινωνεῖν τοῦ τυχόντος ἕτερον τοιοῦ- μα τ' οὔτε διδάσκειν οὔτε μανθάνειν τοῖς αὐταρκέσι οἷόν τε· μανθάνων μὲν γὰρ αὐτὸς οὐκ ἔχει ὡς δεῖ, οντος δ' ὁ φίλος· ἡ δ' ὁμοιότης φιλία. ἀλλὰ μὴν κί γε, καὶ πάντες ἥδιον τῶν ἀγαθῶν μετὰ τῶν κοινωνοῦμεν, καθ' ὅσον ἐπιβάλλει ἕκαστον καὶ οὗ ι ἀρίστου. ἀλλὰ τούτων τῷ μὲν ἡδονῆς σωματικῆς, θεωρίας μουσικῆς, τῷ δὲ φιλοσοφίας. καὶ τολμᾷ δὴ ῷ φίλῳ. διό φησι "μόχθος οἱ τηλοῦ φίλοι," ὡς οὐ δεῖ ι ἀπ' ἀλλήλων τούτου γινόμενον. ὅθεν καὶ ὁ ἔρως φιλίᾳ ὅμοιον εἶναι· τοῦ γὰρ συζῆν ὀρέγεται ὁ ἐρῶν, χ ᾗ μάλιστα δεῖ, ἀλλὰ κατ' αἴσθησιν. ὁ μὲν τοίνυν ἐκεῖνά φησι διαπορῶν, τὸ δ' ἔργον οὕτω φαίνεται ον, ὥστε δῆλον ὅτι παρακρούεταί πως ἡμᾶς ὁ δια- σκεπτέον ἔνθεν τἀληθές. ὁ γὰρ φίλος βούλεται εἶναι, ἡ παροιμία φησίν, ἄλλος Ἡρακλῆς, ἄλλος οὗτος. ται δὲ καὶ χαλεπὸν τὰ ἐφ' ἑνὸς γενέσθαι· ἀλλὰ ιὲν φύσιν ὃ συγγενέστατον, κατὰ δὲ σῶμα ὅμοιος ἄλλος δὲ κατὰ τὴν ψυχήν, καὶ τούτων κατὰ μό- ερος ἕτερον. ἀλλ' οὐθέν τε ἧττον βούλεται ὥσπερ διαιρετὸς εἶναι ὁ φίλος. τὸ οὖν τοῦ φίλου αἰσθάνεσθαι οὐ πως ἀνάγκη αἰσθάνεσθαι εἶναι, καὶ τὸ αὐτόν πως ειν. ὥστε καὶ τὰ φορτικὰ μὲν συνήδεσθαι καὶ συζῆν ιῳ ἡδὺ εὐλόγως (συμβαίνει γὰρ ἐκείνου ἅμα αἴσθη-), μᾶλλον δὲ τὰς θειοτέρας ἡδονάς. αἴτιον δ' ὅτι ἀεὶ ἥδιον ἑαυτὸν θεωρεῖν ἐν τῷ βελτίονι ἀγαθῷ. τοῦτο δ' ἐστὶν ὁτὲ μὲν πάθος, ὁτὲ δὲ πρᾶξις, ὁτὲ δὲ ἕτερόν τι, εἰ δυνατὸν εὖ ζῆν, καὶ οὕτω καὶ τὸν φίλον. ἐν δὲ τῷ συζῆν συνεργεῖν, ἢ κοινωνίαν τῶν ἐν τέλει μάλιστά γε. διὸ συν- θεωρεῖν καὶ συνευωχεῖσθαι, οὐ τὰ διὰ τροφὴν καὶ τὰ ἀναγκαῖα αἱ τοιαῦται ὁμιλίαι δοκοῦσιν εἶναι, ἀλλ' ἀπο- λαύσεις. ἀλλ' ἕκαστος οὗ δύναται τυγχάνειν τέλους, ἐν τούτῳ βούλεται συζῆν· εἰ δὲ μή, καὶ ποιεῖν εὖ καὶ πά- σχειν ὑπὸ τῶν φίλων αἱροῦνται μάλιστα. ὅτι μὲν τοίνυν καὶ δεῖ συζῆν, καὶ ὅτι μάλιστα βούλονται πάντες, καὶ ὅτι ὁ εὐδαιμονέστατος καὶ ἄριστος μάλιστα τοιοῦτος, φανερόν. ὅτι δὲ κατὰ τὸν λόγον οὐκ ἐφαίνετο, καὶ τοῦτ' εὐλόγως συνέ- βαινε λέγοντος ἀληθῆ. κατὰ τὴν σύνθεσιν γὰρ τῆς παρα- βολῆς ἀληθοῦς οὔσης ἡ λύσις ἐστίν. ὅτι γὰρ ὁ θεὸς οὐ τοιοῦ- τος οἷον δεῖσθαι φίλου, καὶ τὸν ὅμοιον ἀξιοῦ. καίτοι κατὰ τοῦτον τὸν λόγον οὐδὲ νοήσει ὁ σπουδαῖος· οὐ γὰρ οὕτως ὁ θεὸς εὖ ἔχει, ἀλλὰ βέλτιον ἢ ὥστε ἄλλο τι νοεῖν παρ' αὐτὸς αὐτόν. αἴτιον δ' ὅτι ἡμῖν μὲν τὸ εὖ καθ' ἕτερον, ἐκείνῳ δὲ αὐτὸς αὑτοῦ τὸ εὖ ἐστίν. καὶ τὸ ζητεῖν ἡμῖν καὶ εὔχεσθαι πολλοὺς φίλους, ἅμα δὲ λέγειν ὡς οὐθεὶς φίλος ᾧ πολλοὶ φίλοι, ἄμφω λέγεται ὀρθῶς. ἐνδεχομένου γὰρ πολλοῖς συζῆν ἅμα καὶ συναισθάνεσθαι ὡς πλείστους αἱρε- τώτατον. ἐπεὶ δὲ χαλεπώτατον, ἐν ἐλάττοσιν ἀνάγκη τὴν ἐνέργειαν τῆς συναισθήσεως εἶναι. ὥστ' οὐ μόνον χαλεπὸν τὸ πολλοὺς κτήσασθαι (πείρας γὰρ δεῖ), ἀλλὰ καὶ οὖσι χρήσασθαι. καὶ ὁτὲ μὲν ἀπεῖναι εὖ πράττοντα τὸν φιλού- μενον βουλόμεθα, ὁτὲ δὲ μετέχειν τῶν αὐτῶν, καὶ τὸ ἅμα βούλεσθαι εἶναι φιλικόν. ἐνδεχομένου μὲν γὰρ ἅμα καὶ εὖ, τοῦτο πάντες αἱροῦνται· μὴ ἐνδεχομένου δέ, ἀλλ' ὥσπερ τῷ Ἡρακλεῖ ἴσως ἂν ἡ μήτηρ εἵλετο θεὸν εἶναι μᾶλλον ἢ μετ' αὐτῆς ὄντα τῷ Εὐρυσθεῖ θητεύειν. ὁμοίως γὰρ ἂν εἴπειεν καὶ ὃν ὁ Λάκων ἔσκωψεν, ἐπεί τις ἐκέλευσεν αὐτὸν χειμαζόμενον ἐπικαλέσασθαι τοὺς Διοσκόρους. δοκεῖ δὲ τοῦ μὲν φιλοῦντος τὸ ἀπείργειν εἶναι τῆς συμμεθέξεως τῶν χαλεπῶν, τοῦ δὲ φιλουμένου τὸ βούλεσθαι συμμετέχειν, καὶ ταῦτα ἀμφότερα συμβαίνει εὐλόγως. δεῖ γὰρ τῷ φίλῳ μηθὲν εἶναι οὕτω λυπηρὸν ὡς ἡδὺ τὸν φίλον. δοκεῖ δὲ δεῖν αἱρεῖσθαι μὴ τὸ αὑτοῦ. διὸ κωλύουσι συμμετέχειν· ἱκανοὶ γὰρ αὐτοὶ κακοπαθοῦντες, ἵνα μὴ φαίνωνται τὸ αὑτῶν

συστοιχείας corr P^b, εὐστοχίας M^b. ‖ 2. ἑτέρου] αἱρετοῦ P^b. ‖ αἱρετόν] αἰσθητόν corr P^b. ‖ 7. γὰρ] μὲν γὰρ P^b. ‖ 12. οἷς P^b. ‖ M^bP^b. ‖ ἂν ἀφέλῃς] ἀναφέρειν M^b. ‖ 16. ἅμα τοῦδε δοκοῦν M^b. ‖ 17. οἴονται μανθάνειν codices. ‖ 20. οὐ M^b. ‖ 21. ἄριστον 22. τολμᾷ δὴ] τὸ ἅμα δεῖ Camerarius. ‖ 25. εὖ ζῆν codices. ‖ 26. οὐχὶ μάλιστα P^b. ‖ τοίνυν] οὖν P^b. ‖ 31. ἀφ' M^b. ‖ 32. τὴν P^b. ‖ δὴ] δὲ τὸ P^b. ‖ 33. ἄλλος — 34. ἕτερον om M^b. ‖ 36. καὶ τὸ] καὶ τοῦ P^b. ‖ 37. τὸ P^b.
δυνατὸν] δ' αὐτὸν P^b. ‖ 4. τε M^b. ‖ 11. ὁ om M^b. ‖ 17. ἄλλο τι] ἀλλότριον P^b. ‖ 25. δεῖ] ἀεὶ codices. ‖ 27. τῷ ἅμα ‖ 32. εἴποιε P^b, εἴποιεν M^b. ‖ ἐκάλεσεν M^b. ‖ 33. διοσκούρους M^b. ‖ 35. τὸ] τῶν τὸ P^b. ‖ 39. τὰ P^b.

σκοποῦντες καὶ αἱρεῖσθαι τὸ χαίρειν λυπουμένου τοῦ φίλου, ἔτι δὲ κουφότεροι εἶναι μὴ μόνοι φέροντες τὰ κακά. ἐπεὶ δ' αἱρετὸν τό τ' εὖ καὶ τὸ ἅμα, δῆλον ὅτι καὶ τὸ ἅμα εἶναι μετ' ἐλάττονος ἀγαθοῦ αἱρετόν πως ἢ χωρὶς μετὰ μείζονος. ἐπειδὴ ἄδηλον τὸ ποσὸν δύναται τὸ ἅμα ἤδη διαφέρονται, καὶ οἷον καὶ τὸ μετέχειν ἅμα πάντων φιλικόν, καὶ ὥσπερ συνδειπνεῖν ἅμα φασὶν ἥδιον ταὐτὰ ἔχοντας· οἱ δ' ἂν μέντοι οὐ βούλονται. ἐπεὶ δέ γέ τις ὑπερβολὰς ποιήσει, ὁμολογῶσιν ἅμα κακῶς πράττοντας σφόδρα ἢ εὖ σφόδρα χωρίς. παραπλήσιον δὲ τούτῳ καὶ περὶ τὰς ἀτυχίας. ὁτὲ μὲν γὰρ βουλόμεθα τοὺς φίλους εἶναι οὐδὲ λυπεῖν, ὅταν μηθὲν μέλλωσι ποιήσειν πλέον· ὁτὲ δὲ τοὺς ἥδιστον παρεῖναι. τὸ δὲ τῆς ὑπεναντιώσεως ταύτης καὶ μάλ' εὔλογον. διὰ γὰρ τὰ προειρημένα τοῦτο συμβαίνει, καὶ ὅτι μὲν τὸ λυπούμενον ἢ ἐν φαύλῃ ὄντα ἕξει τὸν φίλον θεωρεῖν φεύγομεν ἁπλῶς, ὥσπερ καὶ ἡμᾶς αὐτούς, τὸ δ' ὁρᾶν τὸν φίλον ἡδύ, ὥσπερ ἄλλο τι τῶν ἡδίστων, διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν καὶ μὴ κάμνοντα εἰ αὐτός. ὥστε ὁπότερον ἂν τούτων ᾖ, μᾶλλον ἡδὺ ποιεῖ τὴν ῥοπὴν τοῦ βούλεσθαι παρεῖναι ἢ μή, καὶ τότ' ἐπὶ τῶν χειρόνων συμβαίνειν καὶ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν γίνεσθαι· μάλιστα γὰρ φιλοτιμοῦνται τοὺς φίλους μὴ πράττειν εὖ, μηδ' εἶναι ἀνάγκαι αὐτοῖς κακῶς. διὸ ἐνίοτε τοὺς ἐρωμένους συναποκτιννύασιν. μᾶλλον γὰρ τοῦ οἰκείου αἰσθάνεσθαι κακοῦ. ὥσπερ ἂν εἰ καὶ μεμνημένος ὅτι ποτὲ εὖ ἔπραττε μᾶλλον, ἢ εἰ ᾤετο ἀεὶ κακῶς πράττειν.

13 Ἀπορήσειε δ' ἄν τις εἰ ἔστιν ἑκάστῳ φίλῳ χρήσασθαι καὶ ἐφ' ἃ πέφυκε καὶ ἄλλως, καὶ τοῦτο ἢ αὐτὸ ἡδὺ κατὰ συμβεβηκός, οἷον ἢ ὀφθαλμὸς ἰδεῖν ἢ καὶ ἄλλως παριδεῖν διαστρέψαντα, ὥστε δύο τὸ ἓν φανῆναι. αὗται μὲν δὴ ἄμφω ὅτι μὲν ὀφθαλμός, ὅτι ἦν δ' ὀφθαλμῷ· ἄλλη δὲ κατὰ συμβεβηκός, οἷον εἰ ἦν ἀποδόσθαι ἢ φαγεῖν. ὁμοίως δὴ καὶ ἐπιστήμη· καὶ γὰρ ἀληθῶς καὶ ἁμαρτεῖν, οἷον ὅταν ἑκὼν μὴ ὀρθῶς γράψῃ, ὡς ἀγνοίᾳ δὴ χρῆσθαι, ὥσπερ μεταστρέψας τὴν χεῖρα· καὶ τῷ ποδί ποτε ὡς χειρὶ καὶ ταύτῃ ὡς ποδὶ χρῶνται ὀρχηστριάδες. ἤδη πᾶσαι αἱ ἀρισται ἐπιστῆμαι εἶπαν, καὶ τῇ δικαιοσύνῃ ὡς ἀδικίᾳ χρῆσθαι, εἰ δίκης. εἰ ἄρα ἀπὸ δικαιοσύνης τὰ ἄδικα πράττων, ὥσπερ καὶ τὰ ἀγνοητικὰ ἀπὸ ἐπιστήμης· εἰ δὲ τοῦτ' ἀδύνατον, φανερὸν ὅτι οὐκ ἂν εἶεν ἐπιστῆμαι αἱ ἀρεταί. οὐδ' εἰ μὴ ἀγνοεῖν ἀπὸ ἐπιστήμης, ἀλλ' ἁμαρτάνειν μόνον, κα αὐτὰ καὶ ἀπὸ ἀγνοίας ποιεῖν, οὔτι ἀπὸ δικαιοσύνης γ ἀπὸ ἀδικίας πράξει· ἀλλ' ἐπεὶ φρόνησις ἐπιστήμη, ἀληθές τι τὸ αὐτὸ ποιήσει κἀκείνη· ἐνδέχοιτο γὰρ ἀφρόνως ἀπὸ φρονήσεως, καὶ ἁμαρτάνειν ταὐτὰ ἄφρων. εἰ δὲ ἁπλῆ ἡ ἑκάστου χρεία ᾗ ἕκαστον, κἂν νίμως ἔπραττον οὕτω πράττοντες. ἐπὶ μὲν οὖν ταῖς ἄλ ἐπιστήμαις ἄλλη κυρία ποιεῖ τὴν τροφήν· αὐτῆς δ πασῶν κυρίας τίς; οὐ γὰρ ἔτι ἐπιστήμη γε ἢ νοῦς. μὴν οὐδ' ἀρετή. χρῆται γὰρ αὐτῇ· ἡ γὰρ τοῦ ἀρχ ἀρετὴ τῇ τοῦ ἀρχομένου χρῆται. τίς οὖν ἐστίν; ἢ ὥσπ γεται ἀκρασία κακία τοῦ ἀλόγου τῆς ψυχῆς, καὶ πῶς λαστος ὁ ἀκρατὴς ἔχων νοῦν. ἀλλ' ἤδη ἂν ἰσχυ ἐπιθυμία, στρέψει καὶ λογιεῖται τἀναντία. ἢ δηλονότι, κἂν ἐν μὲν τούτῳ ἀρετὴ ἐν δὲ τῷ λόγῳ ἕτεραι μεταποιοῦνται. ὥστε ἔσται δικαιοσύνῃ καὶ χρῆσθαι καὶ κακῶς, καὶ φρονήσει ἀφρόνως· ὥστ καὶ ναντία. ἄτοπον γὰρ εἰ τῆς μὲν ἐν τῷ λογιστικῷ μοχθηρία ποτὲ ἐγγενομένη μὲν τῷ λόγῳ στρέψει καὶ σει ἀγνοεῖν, ἡ δ' ἀρετὴ ἐν τῷ ἀλόγῳ ἀνοίας στρέψει ταύτην, καὶ ποιήσει φρονίμως κρίνειν καὶ τὰ καὶ πάλιν ἡ φρόνησις ἡ ἐν τῷ λογιστικῷ τὴν ἐν τῷ κόλασιν ἂν σωφρόνως πράττειν· ὅπερ δοκεῖ ἡ ὥστ' ἔσται καὶ ἡ ἀπὸ ἀγνοίας φρονίμως, ἐπί ἄτοπα, ἄλλως τε καὶ ἀπὸ ἀγνοίας χρῆσθαι τοῦτο γὰρ ἐπὶ τῶν ἄλλων οὐδαμῶς ὁρῶμεν, ἰατρικὴν ἢ γραμματικὴν στρέφει ἀκολασία. ἀλλ' ἄγνοιαν, ἐὰν ᾖ ἐναντία, διὰ τὸ μὴ ἐνεῖναι τὴν ὑπ ἀλλὰ τὴν ἀρετήν, ὅλως μᾶλλον εἶναι πρὸς τὴν οὕτως ἔχουσαν. καὶ γὰρ ὁ ἄδικος πάντα ὁ δίκαιος καὶ ὅλως ἔνεστιν ἐν τῇ δυνάμει ἡ ἀδυναμία. ὅτι ἅμα φρόνιμοι καὶ ἀγαθαὶ ἐκεῖναι αἱ ἄλλου ἕξεις ὀρθῶς τὸ Σωκρατικόν, ὅτι οὐδὲν ἰσχυρότερον ἀλλ' ὅτι ἐπιστήμην ἔφη, οὐκ ὀρθόν· ἀρετὴ γάρ ἐστι ἐπιστήμη, ἀλλὰ γένος ἄλλο γνώσ

Ἐπεὶ δ' οὐ μόνον ἡ φρόνησις ποιεῖ τὴν εὐπραγί ἀρετήν, ἀλλὰ φαμὲν καὶ τοὺς εὐτυχεῖς εὖ πράττειν

2. δὲ] δὲ τὸ $M^b P^b$. ‖ μόνον M^b. ‖ 3. δῆλον ὅτι καὶ τὸ ἅμα om P^b. ‖ 8. μέντι P^b. ‖ 11. ἀπεῖναι Casaubonus. ‖ 12. δ' ... ἡδίστους P^b. ‖ 13. μᾶλλον P^b. ‖ 14. ταῦτα M^b. ‖ 18. εἰ] εἰ ὁ P^b. ‖ 20. καὶ ante διὰ om M^b. ‖ 21. γενέσθαι P^b. ‖ 22. ἀνάγκη corr P^b. ‖ 23. οἰκείου om P^b. ‖ 26. hinc librum θ incipit P^b cum Palatino 165, ε Q: ei enim δ est qui nobis η. Z interstitium habet ... versuum vacuorum. ‖ φίλῳ om P^b. ‖ 27. ἃ] ὧ P^b. ‖ 33. δὴ νῦν χρῆσθαι P^b. ‖ 35. εἴδη P^b. ‖ αἱ ἄρισται ἐπιστῆμαι εἶπαν] lacunam ...

3. οὔτ' M^b. ‖ 9. an στροφήν? ‖ 10. ἔτι et ἢ νοῦς om P^b. ‖ 11. χρῆται — 12. ἀρετὴ om P^b. ‖ 14. ἡ om P^b. ‖ 15. ... Z. ‖ 16. μὲν ἐν M^b. ‖ 17. καὶ] τὸ codices. ‖ 22. φρονίμω $M^b P^b$. ‖ 28. τρέφει M^b. ‖ 33. φρόνιμαι P^b. ‖ 34. ... $M^b P^b$. ‖ 35. ἐπιστήμη M^b. ‖ 36. γνωσ] lacunam ZM^b.

ὐτυχίας εὖ ποιέσης εὐπραγίαν καὶ τὰ αὐτὰ τῆς ἐπι- ς, σκεπτέον ἆρ' ἐςὶ φύσει ὁ μὲν εὐτυχὴς ὁ δ' ἀτυ- ἢ οὔ, καὶ πῶς ἔχει περὶ τούτων. ὅτι μὲν γάρ εἰσί εὐτυχεῖς ὁρῶμεν· ἄφρονες γὰρ ὄντες κατορθῦσι πολλά, ; ἡ τύχη κυρία. οἱ δὲ καὶ ἐν οἷς τέχνη ἐστί, πολὺ ι καὶ τύχης ἐνυπάρχει, οἷον ἐν ςρατηγίᾳ καὶ κυβερ- ῇ. πότερον οὖν ἀπό τινος ἕξεως οὗτοί εἰσιν, ἢ οὐ τῷ ποιοί τινες εἶναι πρακτικοί εἰσι τῶν εὐτυχημάτων; μὲν γὰρ οὕτως οἴονται ὡς φύσει τινῶν ὄντων· ἡ δὲ ; ποιές τινας ποιεῖ, καὶ εὐθὺς ἐκ γενετῆς διαφέρυσιν, ρ οἱ μὲν γλαυκοὶ οἱ δὲ μελανόμματοι τῷ τὸ δεῖν ἢ ἔχειν, οὕτω καὶ οἱ εὐτυχεῖς καὶ ἀτυχεῖς. ὅτι μὲν ὐ φρονήσει κατορθῦσι, δῆλον· ὐ γὰρ ἄλογος ἡ φρό- ἀλλ' ἔχει λόγον διὰ τί ὕτω πράττει· οἱ δ' ὐκ ἂν ν εἰπεῖν διὰ τί κατορθῦσι· τέχνη γὰρ ἂν ἦν. ἔςι δὲ ρὸν ὄντες ἄφρονες, ὐχ ὅτι περὶ ἄλλα (τῦτο μὲν γὰρ ἄτοπον· οἷον Ἱπποκράτης γεωμετρικὸς ὤν, ἀλλὰ περὶ λλα δοκεῖ βλὰξ καὶ ἄφρων εἶναι, καὶ πολὺ χρυ- πλέον ἀπώλεσεν ὑπὸ τῶν ἐν Βυζαντίῳ πεντηκοςολό- δι' εὐήθειαν, ὡς λέγυσιν) ἀλλ' ὅτι καὶ ἐν ἐνίοις εὐτυ- ιν ἄφρονες. περὶ γὰρ ναυκληρίαν οὐχ οἱ δεινότατοι χεῖς, ἀλλ' ὥσπερ ἐν κύβων πτώσει ὁ μὲν ὐδέν, ἄλλος ἄλλει καθ' ἣν φύσει ἐςὶν εὐτυχής, ἢ τῷ φιλεῖσθαι, ο φασίν, ὑπὸ θεῦ, καὶ ἔξωθέν τι εἶναι τὸ κατορθοῦν· πλοῖον κακῶς νεναυπηγημένον ἄμεινον πολλάκις δὲ ἀλλ' ὐ δι' αὐτό, ἀλλ' ὅτι ἔχει κυβερνήτην ἀγαθόν. ὗτος εὐτυχῶν τὸν δαίμον' ἔχει κυβερνήτην ἀγαθόν. ἄτοπον θεὸν ἢ δαίμονα φιλεῖν τὸν τοιῦτον, ἀλλὰ μὴ βέλτιστον καὶ τὸν φρονιμώτατον. εἰ δὴ ἀνάγκη ἢ ι ἢ νόῳ ἢ ἐπιτροπίᾳ τινὶ κατορθοῦν, τὰ δὲ δύο μή φύσει ἂν εἶεν οἱ εὐτυχεῖς. ἀλλὰ μὴν ἥ γε φύσις ἢ τῦ ἀεὶ ὡσαύτως ἢ τῦ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, ἡ δὲ τύχη τίον. εἰ μὲν δὖν τὸ παραλόγως ἐπιτυγχάνειν τύχης εἶναι. ἀλλ' εἴπερ διὰ τύχην εὐτυχής, ὐκ ἂν τοιῦτον τὸ αἴτιον, οἷον ἀεὶ τῦ αὐτῦ ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. ἔτι ιοσδὶ ἐπιτυγχάνει ὥσπέρ ὅτι ὁ γλαυκὸς ὐκ ὀξὺ ὁρᾷ, χη αἰτία ἀλλὰ φύσις· ὐκ ἄρα ἐςὶν εὐτυχὴς ἀλλ' εὐφυής. ὥστε τοῦτ' ἂν εἴη λεκτέον, ὅτι οὓς λέγομεν χεῖς, ὐ διὰ τύχην εἰσίν. ὐκ ἄρα εἰσὶν εὐτυχεῖς· τύ- χης γάρ, ὅσων αἰτία τύχη ἀγαθὴ ἀγαθῶν. εἰ δ' οὕτω, πότερον ἢ ἔςαι τύχη ὅλως, ἢ ἔςαι μέν, ἀλλ' ὐκέτι; ἀλλ' ἀνάγκη καὶ εἶναι καὶ αἰτίαν εἶναι. ἔςαι ἄρα καὶ ἀγαθῶν τισὶν αἰτία ἢ κακῶν. εἰ δ' ὅλως ἐξαιρετέον καὶ ὐδὲν ἀπὸ τύχης φατέον γίνεσθαι, ἀλλ' ἡμεῖς ἄλλης οὔσης αἰτίας διὰ τὸ μὴ ὁρᾶν τύχην εἶναί φαμεν αἰτίαν, διὸ καὶ ὁριζόμενοι τὴν τύχην τιθέασιν αἰτίαν ἀνάλογον ἀνθρωπίνῳ λογισμῷ, ὡς οὔσης τινὸς φύσεως. τῦτο μὲν ὖν ἄλλο πρόβλημ' ἂν εἴη· ἐπειδὴ ὁρῶμέν τινας ἅπαξ εὐτυχήσαντες, διὰ τί ὐ καὶ πάλιν ἄν, διὰ τὸ ἀποκατορθῶσαι καὶ πάλιν; τὸ γὰρ αὐτὸ τῦτ' αἴτιον. ὐκ ἄρα ἔςαι τύχης. ὐ τὸ ἀλλ' ὅταν τὸ αὐτὸ ἀποβαίνῃ ἀπείρων καὶ ἀορίςων, ἔσται μὲν τὸ ἀγαθὸν ἢ κακόν, ἐπιςήμη δ' ὐκ ἔςαι αὐτῦ ἡ δι' ἀπειρίαν, ἐπεὶ ἐμάνθανον ἄν τινες εὐτυχεῖς, ἢ καὶ πᾶσαι ἂν αἱ ἐπιςῆμαι, ὥσπερ ἔφη Σωκράτης, εὐτυχίαι ἦσαν. τί ὖν κωλύει συμβῆναί τινι ἐφεξῆς τὰ τοιαῦτα πολλάκις, οὐχ ὅτι τοῖς δεῖ, ἀλλ' οἷον ἂν εἶεν τὸ κύβυς ἀεὶ μακρὰν βάλλειν. τί δὲ δή; ἆρ' ὐκ ἔνεισιν ὁρμαὶ ἐν τῇ ψυχῇ αἱ μὲν ἀπὸ λογισμοῦ, αἱ δ' ἀπὸ ὀρέξεως ἀλόγου, καὶ πρότεραι αὗται; εἰ γάρ ἐςι φύσει ἡ δι' ἐπιθυμίαν ἡδέος καὶ ἡ ὄρεξις, φύσει γε ἐπὶ τὸ ἀγαθὸν βαδίζοι ἂν πᾶν. εἰ δή τινές εἰσιν εὐφυεῖς ὥσπερ οἱ ᾠδικοὶ ὐκ ἐπιςάμενοι ᾄδειν, ὕτως ὐ πεφύκασι καὶ ἄνευ λόγυ ὁρμῶσιν, ἡ φύσις πέφυκε, καὶ ἐπιθυμῦσι καὶ τότε ποτέ, καὶ ὕτως ὡς δεῖ καὶ ὗ δεῖ καὶ ὅτε, ὗτοι κατορθῦσι, κἂν τύχωσιν ἄφρονες ὄντες καὶ ἄλογοι, ὥσπερ καὶ εὖ ἔσονται οἱ διδασκαλικοὶ ὄντες. οἱ δέ γε τοιοῦτοι εὐτυχεῖς, ὅσοι ἄνευ λόγου κατορθοῦσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. φύσει ἄρα οἱ εὐτυχεῖς εἶεν ἄν. ἢ πλεοναχῶς λέγεται ἡ εὐτυχία. τὰ μὲν γὰρ πράττεται ἀπὸ τῆς ὁρμῆς καὶ προελομένων πρᾶξαι, τὰ δ' ὔ, ἀλλὰ τὐναντίον. καὶ ἐν ἐκείνοις κακῶς λογίσασθαι δοκῦσι κατορθῦντες, καὶ εὐτυχῆσαί φαμεν· καὶ πάλιν ἐν τούτοις, εἰ ἐβούλοντο ἂν ἢ ἔλαττον ἔλαβον τἀγαθόν. ἐκείνυς μὲν τοίνυν εὐτυχεῖν διὰ φύσιν ἐνδέχεται. ἡ γὰρ ὁρμὴ καὶ ἡ ὄρεξις οὖσα οὗ δεῖ κατώρθωσεν, ὁ δὲ λογισμὸς ἦν ἠλίθιος. καὶ τοὺς μὲν ἐνταῦθα, ὅταν μὲν λογισμὸς μὴ δοκῶν ὀρθῶς εἶναι, τύχη δ' αὐτῦ αἰτία ὖσα, αὐτὴ δ' ὀρθὴ ὖσα, ἔξωσεν· ἀλλ' ἐνίοτε δι' ἐπιθυμίαν ἐλογίσατο πάλιν ὕτω καὶ ἠτύχησεν. ἐν δὲ δὴ τοῖς ἑτέροις πῶς ἔςαι ἡ εὐτυχία κατ' εὐφυΐαν ὀρέξεως καὶ

5. οἱ] εἰ codices. ‖ 7. οὐ τῷ] ὕτω $M^b P^b$. ‖ 12. μὲν] τὸ μὲν M^b. ‖ 13. ἡ om P^b. ‖ 14. πράττοι P^b. ‖ 15. ἔτι P^b. ‖ 16. μὲν M^b. ‖ 17. ὐθὲν om P^b. ‖ 20. ἐν om $M^b P^b$. ‖ 24. τε M^b. ‖ 27. ἀλλ' — ἀγαθόν om P^b. ‖ εὐτυχὴς M^b, εὐτυχ Z. ‖ 35. ἢ] εἰ om M^b. ‖ 36. ἢ P^b. ‖ ὅτι ὥσπερ P^b. ‖ ὁ om M^b. ‖ γλαῦκος P^b. ‖ 37. ἀλλὰ] ἀλλ' ἡ M^b.

7. ἀνθρώπω M^b. ‖ 10. ἀπ. καὶ πάλιν καὶ πάλιν M^b. ‖ 16. συμβαίνη τινὶ P^b, τινὶ συμβῆναι M^b. ‖ 17. τοῖς om Z. ‖ 22. an ᾠδικοὶ ᾄδειν] ἂν P^b. ‖ 24. ποτέ] καί ποτε P^b. ‖ 26. ἔσονται οἱ] ἔσονται εἰ M^b. ‖ 30. ἀλλὰ] ἀλλ' ὐ P^b. ‖ 31. κατορθῦντε M^b, κατορ- P^b. ‖ 34. ἡ post καὶ om P^b. ‖ 37. δ' om P^b.

ἐπιθυμίας; ἀλλὰ μὴν ἡ ἐνταῦθα εὐτυχία καὶ τύχη διττή, κἀκείνη ἡ αὐτή, ἢ πλείους αἱ εὐτυχίαι. ἐπεὶ δ᾽ ὁρῶμεν παρὰ πάσας τὰς ἐπιςήμας καὶ τοὺς λογισμὺς τὺς ὀρθὺς εὐτυχῦντάς τινας, δῆλον ὅτι ἕτερον ἄν τι εἴη τὸ αἴτιον τῆς εὐτυχίας. ἐκείνη δὲ πότερον ἡ εὐτυχία ἢ ὐκ ἔςιν, ἣ ἐπεθύμησεν ὧν ἔδει καὶ ὅτε ἔδει τὸ λογισμὸς ἀνθρώπινος ὐκ ἂν τύτυ εἴη. οὐ γὰρ δὴ πάμπαν ἀλόγιςον τῦτο, ὔτε φυσική ἐςιν ἡ ἐπιθυμία, ἀλλὰ διαφθείρεται ὑπό τινος. εὐτυχεῖν μὲν οὖν δοκεῖ, ὅτι ἡ τύχη τῶν παρὰ λόγον αἰτία, τύτυ δὲ παράλογον· παρὰ γὰρ τὴν ἐπιςήμην καὶ τὸ καθόλου. ἀλλ᾽ ὡς ἔοικεν, οὐκ ἀπὸ τύχης. ἀλλὰ δοκεῖ διὰ τῦτο. ὥσθ᾽ ὗτος μὲν ὁ λόγος ὐ δείκνυσιν ὅτι φύσει εὐτυχεῖν, ἀλλ᾽ ὅτι ὐ πάντες οἱ δοκῦντες εὐτυχεῖν διὰ τύχην κατορθῦσιν, ἀλλὰ διὰ φύσιν· ὐδ᾽ ὅτι ὐδέν ἐςι τύχη αἰτία ὐθενὸς δείκνυσιν, ἀλλ᾽ ὐ τῶν πάντων ὧν δοκεῖ. τῦτο μέντ᾽ ἂν ἀπορήσειέ τις, ἆρ᾽ αὐτῦ τύτυ τύχη αἰτία, τῦ ἐπιθυμῆσαι ὗ δεῖ καὶ ὅτε δεῖ. ἢ ὕτω γε πάντων ἔςαι; καὶ γὰρ τῦ νοῆσαι καὶ βυλεύσασθαι· ὐ γὰρ δὴ ἐβυλεύσατο βουλευσάμενος, καὶ τοῦτ᾽ ἐβυλεύσατο, ἀλλ᾽ ἔςιν ἀρχή τις, ὐδ᾽ ἐνόησε νοήσας πρότερον νοῆσαι, καὶ τῦτ᾽ εἰς ἄπειρον. ὐκ ἄρα τοῦ νοῆσαι ὁ νοῦς ἀρχή, ὐδὲ τῦ βυλεύσασθαι βυλή. τί ὖν ἄλλο πλὴν τύχη; ὥς᾽ ἀπὸ τύχης ἅπαντα ἔςαι, εἰ ἔστι τις ἀρχὴ ἧς οὐκ ἔστιν ἄλλη ἔξω. αὕτη δὲ διὰ τί τοιαύτη τὸ εἶναι τὸ τῦτο δύνασθαι ποιεῖν. τὸ δὲ ζητύμενον τῦτ᾽ ἐςί, τίς ἡ τῆς κινήσεως ἀρχὴ ἐν τῇ ψυχῇ. δῆλον δή, ὥσπερ ἐν τῷ ὅλῳ θεός, καὶ πᾶν ἐκείνῳ. κινεῖ γαρ πως πάντα τὸ ἐν ἡμῖν θεῖον. λόγου δ᾽ ἀρχὴ οὐ λόγος ἀλλά τι κρεῖττον. τί ὖν ἂν κρεῖττον καὶ ἐπιςήμης εἴποι πλὴν θεός; ἡ γὰρ ἀρετὴ τῦ νῦ ὄργανον· καὶ διὰ τῦτο οἱ πάλαι ἔλεγον, εὐτυχεῖς καλῦνται οἳ ἂν ὁρμήσωσι κατορθοῦν ἄλογοι ὄντες, καὶ βουλεύεσθαι οὐ συμφέρει αὐτοῖς· ἔχυσι γὰρ ἀρχὴν τοιαύτην ἣ κρεῖττον τῦ νῦ καὶ βυλεύσεως. οἱ δὲ τὸν λόγον· τῦτο δ᾽ ὐκ ἔχυσι. καὶ ἐνθυσιασμοί· τῦτο δ᾽ ὐ δύνανται. ἄλογοι γὰρ ὄντες ἀποτυγχάνυσι καὶ τούτων φρονίμων καὶ σοφῶν ταχεῖαν εἶναι τὴν μαντικὴν καὶ μόνον ὐ τὴν ἀπὸ τῦ λόγυ δεῖ ἀπολαβεῖν, ἀλλ᾽ οἱ μὲν δι᾽ ἐμπειρίαν, οἱ δὲ διὰ συνήθειάν τε ἐν τῷ σκοπεῖν χρῆσθαι· τῷ θεῷ δὲ αὗται. τῦτο καὶ εὖ ὁρᾷ καὶ τὸ μέλλον καὶ τὸ ὄν, καὶ ὧν ἀπολύεται ὁ λόγος ὗτος. διὸ οἱ μελαγχολικοὶ καὶ εὐθυόνειροι. ἔοικε γὰρ ἡ ἀρχὴ ἀπολυομένυς τὺς

λόγυς ἰσχύειν μᾶλλον· καὶ ὥσπερ οἱ τυφλοὶ
μᾶλλον ἀπολυθέντες τῦ πρὸς τοῖς εἰρημένοις εἶναι τὸ
μονεῦον. φανερὸν δὲ ὅτι δύο εἴδη εὐτυχίας, ἡ μὲν
διὸ καὶ δοκεῖ ὁ εὐτυχὴς διὰ θεὸν κατορθῦν. ὗτος δ᾽
ὁ κατὰ τὴν ὁρμὴν διορθωτικός, ὁ δ᾽ ἕτερος ὁ παρὰ
μήν· ἄλογοι δ᾽ ἀμφότεροι. καὶ ἡ μὲν συνεχὴς
μᾶλλον, αὕτη δὲ ὐ συνεχής.

Κατὰ μέρος μὲν ὖν περὶ ἑκάςης ἀρετῆς εἴρηται
ρον· ἐπεὶ δὲ χωρὶς διείλομεν τὴν δύναμιν αὐτῶν, καὶ
τῆς ἀρετῆς διαρθρωτέον τῆς ἐκ τύτων, ἣν ἐκαλῦμεν
λοκἀγαθίαν. ὅτι μὲν ὖν ἀνάγκη τὸν ταύτης ἀληθῶς
μενον τῆς προσηγορίας ἔχειν τὰς κατὰ μέρος ἀρετάς,
νερόν. ὐδὲ γὰρ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὐθενὸς οἷόν τ᾽ ἄλλως
ὐθεὶς γὰρ ὅλον μὲν τὸ σῶμα ὑγιαίνει, μέρος δ᾽ ὐθέν,
ἀναγκαῖον πάντα ἢ τὰ πλεῖςα καὶ κυριώτατα τὸν
ἔχειν τρόπον τῷ ὅλῳ. ἔςι δὴ τὸ ἀγαθὸν εἶναι καὶ τὸ
λὸν κἀγαθὸν ὐ μόνον κατὰ τὰ ὀνόματα, ἀλλὰ κατ᾽
ἔχοντα διαφοράν. τῶν γὰρ ἀγαθῶν πάντων τέλη ἐςὶ
αὐτὰ αὐτῶν ἕνεκά ἐςιν αἱρετά. τύτων δὲ καλά,
αὐτὰ ὄντα πάντα ἐπαινετά ἐςιν. ταῦτα γάρ ἐςιν
αἵ τε πράξεις εἰσὶν ἐπαινεταὶ καὶ αὐτὰ ἐπαινετά,
σύνη καὶ αὐτὴ καὶ αἱ πράξεις. καὶ οἱ σώφρονες·
γὰρ καὶ ἡ σωφροσύνη. ἀλλ᾽ οὐχ ὑγίεια ἐπαινετόν·
γὰρ τὸ ἔργον. οὐδὲ τὸ ἰσχυρῶς· ὐδὲ γὰρ ἡ ἰσχύς.
ἀγαθὰ μέν, ἐπαινετὰ δ᾽ ὔ. ὁμοίως δὲ τῦτο δῆλον καὶ
τῶν ἄλλων διὰ τῆς ἐπαγωγῆς. ἀγαθὸν μὲν ὖν ἐςὶν
φύσει ἀγαθά ἐςιν ἀγαθά. τὰ γὰρ περιμάχητα καὶ
γιςα εἶναι δοκῦντα ἀγαθά, τιμὴ καὶ πλῦτος καὶ
τος ἀρεταὶ καὶ εὐτυχίαι καὶ δυνάμεις, ἀγαθὰ μὲν
ἐςίν, ἐνδέχεται δ᾽ εἶναι βλαβερά τισι διὰ τὰς ἕξεις.
γὰρ ἄφρων οὔτ᾽ ἄδικος ἢ ἀκόλαςος ὢν ὐδ᾽ ὀνήσαιτ᾽
μενος αὐτοῖς, ὥσπερ ὐδ᾽ ὁ κάμνων τῇ τῦ ὑγιαίνοντος
χρώμενος, ὐδ᾽ ὁ ἀσθενὴς καὶ ἀνάπηρος τοῖς τῦ ὑγιῦς
τοῖς τοῦ ὁλοκλήρου κόσμοις. καλὸς δὲ κἀγαθὸς τῷ
ἀγαθῶν τὰ καλὰ ὑπάρχειν αὐτῷ δι᾽ αὐτά, καὶ τῷ
κτικὸς εἶναι τῶν καλῶν καὶ αὐτῶν ἕνεκα. καλὰ δ᾽
αἵ τε ἀρεταὶ καὶ τὰ ἔργα τὰ ἀπὸ τῆς ἀρετῆς. ἔςι δ᾽
ἕξις πολιτική, οἵαν οἱ Λάκωνες ἔχουσιν ἢ ἄλλοι
ἔχοιεν ἄν. αὕτη δ᾽ ἐςὶν ἕξις τοιαύτη. εἰσὶ γὰρ οἱ
τὴν ἀρετὴν δεῖν μὲν ἔχειν, ἀλλὰ τῶν φύσει ἀγαθῶν

4. ἕτερον] αἴτιον M^b. ‖ 5. ἡ om P^b. ‖ 6. ἐδεῖτο λογισμὸς M^b. ‖ 7. δεῖ M^b. ‖ 9. οὖν] ἂν P^b. ‖ 14. διὰ om M^b. ‖ ὐδὲ] M^b. ‖ 18. δὴ om M^b. ‖ 21. ὁ νῦς Casaubonus: codices συνῦσα. ‖ 27. οὐ om P^b. ‖ 30. παλαιοὶ M^b. ‖ 31. βούλεσθαι M^b. ‖ τοιαύτην — καὶ om P^b. ‖ 36. μόνων P^b. ‖ 40. ἀπολυμένυς M^b.

4. ὗτω P^b. ‖ 10. διορθωτέον P^b. ‖ 13. ὐδὲ] ὐθὲν M^b, ὐδὲν P^b. ‖ 14. ὐδεὶς μὲν ὅλον P^b. ‖ 17. κατ᾽ αὐτὰ] κατὰ ταῦτα P^b. ‖ τὰ ἔχοντα M^bP^b. ‖ 19. αὐτὰ om M^b. ‖ 24. ἡ om M^b. ‖ 31. ἐνόησε M^b. ‖ 35. ἀγαθῶν — 36. τῶν om P^b. ‖ 38. οἷον M^b.

διὸ ἀγαθοὶ μὲν ἄνδρες εἰσίν· τὰ γὰρ φύσει μὲν ἀγαθὰ ῖς ἐςίν· καλοκἀγαθίαν γὰρ οὐκ ἔχουσιν. οὐ γὰρ ὑπάρ- αὐτοῖς τὰ καλὰ δι' αὑτά, καὶ προαιροῦνται καλοὶ κά- ί, καὶ οὐ μόνον ταῦτα, ἀλλὰ καὶ τὰ μὴ καλὰ μὲν ι ὄντα, ἀγαθὰ δὲ φύσει ὄντα, τούτοις καλά. καλὰ ἐςιν ὅταν οὗ ἕνεκα πράττωσι. καὶ αἱροῦνται καλά, ἢ τῷ καλῷ κἀγαθῷ καλά ἐςι τὰ φύσει ἀγαθά· κα- γὰρ τὸ δίκαιον· τοῦτο δὲ τὸ κατ' ἀξίαν· ἄξιος δ' οὗτος ν. καὶ τὸ πρέπον καλόν· πρέπει δὲ ταῦτα τούτῳ, πλοῦ- ὐγένεια δύναμις. ὥςε τῷ καλῷ κἀγαθῷ καὶ αὐτὰ φέροντα καὶ καλά ἐστιν· τοῖς δὲ πολλοῖς διαφωνεῖ οὐ γὰρ τὰ ἁπλῶς ἀγαθὰ κἀκείνοις ἀγαθά ἐςι, τῷ γαθῷ ἀγαθά. τῷ δ' ἀγαθῷ καὶ καλά· πολλὰς γὰρ καλὰς πράξεις δι' αὐτὰ ἔπραξεν. ὁ δ' οἰόμενος τὰς ὰς ἔχειν δεῖν ἕνεκα τῶν ἐκτὸς ἀγαθῶν κατὰ τὸ συμ- κὸς καλὰ πράττει. ἔςιν οὖν καλοκἀγαθία ἀρετὴ τέ- . καὶ περὶ ἡδονῆς δ' εἴρηται ποῖόν τι καὶ πῶς ἀγα- καὶ ὅτι τά τε ἁπλῶς ἡδέα καὶ καλά, καὶ τά τε ῶς ἀγαθὰ ἡδέα. οὐ γίνεται δὲ ἡδονὴ μὴ ἐν πράξει· τοῦτο ὁ ἀληθῶς εὐδαίμων καὶ ἥδιςα ζήσει, καὶ τοῦτο ίτην οἱ ἄνθρωποι ἀξιοῦσιν. ἐπεὶ δ' ἐςί τις ὅρος καὶ τῷ ῷ, πρὸς ὃν ἀναφέρων κρίνει τὸ ὑγιαῖνον σῶμα καὶ μή, ὃν μέχρι ποσοῦ ποιητέον ἕκαςον καὶ εὖ ὑγιαῖνον· εἰ λαττον ἢ πλέον, οὐκέτι· οὕτω καὶ τῷ σπουδαίῳ περὶ τὰς ξεις καὶ αἱρέσεις τῶν φύσει μὲν ἀγαθῶν οὐκ ἐπαινετῶν δὲ δεῖ τινὰ εἶναι ὅρον καὶ ἕξεως καὶ τῆς αἱρέσεως, καὶ περὶ φυγῆς χρημάτων πλήθους καὶ ὀλιγότητος καὶ τῶν εὐτυχημάτων. ἐν μὲν οὖν τοῖς πρότερον ἐλέχθη τὸ ὡς ὁ λόγος· τοῦτο δ' ἐςὶν ὥσπερ ἂν εἴ τις ἐν τοῖς περὶ τὴν τρο- φὴν εἴπειεν ὡς ἡ ἰατρικὴ καὶ ὁ λόγος ταύτης. τοῦτο δ' ἀληθὲς μέν, οὐ σαφὲς δέ. δεῖ δὴ ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς ἄλ- λοις πρὸς τὸ ἄρχον ζῆν, καὶ πρὸς τὴν ἕξιν κατὰ τὴν ἐνέρ- γειαν τὴν τοῦ ἄρχοντος, οἷον δοῦλον πρὸς δεσπότου καὶ ἕκα- ςον πρὸς τὴν ἑκάςου καθήκουσαν ἀρχήν. ἐπεὶ δὲ καὶ ἄν- θρωπος φύσει συνέςηκεν ἐξ ἄρχοντος καὶ ἀρχομένου, καὶ ἕκαςον δὴ δέοι πρὸς τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν ζῆν. αὕτη δὲ διττή· ἄλλως γὰρ ἡ ἰατρικὴ ἀρχὴ καὶ ἄλλως ἡ ὑγίεια. ταύ- της δὲ ἕνεκα ἐκείνη. οὕτω δ' ἔχει κατὰ τὸ θεωρητικόν. οὐ γὰρ ἐπιτακτικῶς ἄρχων ὁ θεός, ἀλλ' οὗ ἕνεκα ἡ φρόνησις ἐπιτάττει. διττὸν δὲ τὸ οὗ ἕνεκα· διώρισται δ' ἐν ἄλλοις, ἐπεὶ ἐκεῖνός γε οὐθενὸς δεῖται. ἥτις οὖν αἵρεσις καὶ κτῆσις τῶν φύσει ἀγαθῶν ποιήσει τὴν τοῦ θεοῦ μάλιςα θεωρίαν, ἢ σώματος ἢ χρημάτων ἢ φίλων ἢ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν, αὕτη ἀρίςη, καὶ οὗτος ὁ ὅρος κάλλιςος. εἴ τις δ' ἢ δι' ἔνδειαν ἢ δι' ὑπερβολὴν κωλύει τὸν θεὸν θεραπεύειν καὶ θεωρεῖν, αὕτη δὲ φαύλη. ἔχει δὲ τοῦτο τῇ ψυχῇ, καὶ οὗτος τῆς ψυχῆς ὁ ὅρος ἄριςος, τὰ ἥκιςα αἰσθάνεσθαι τοῦ ἄλλου μέρους τῆς ψυχῆς, ᾗ τοιοῦτον. τίς μὲν οὖν ὅρος τῆς καλο- κἀγαθίας, καὶ τίς ὁ σκοπὸς τῶν ἁπλῶς ἀγαθῶν, ἔστω εἰρημένον.

ΠΕΡΙ ΑΡΕΤΩΝ ΚΑΙ ΚΑΚΙΩΝ.

ταινετὰ μέν ἐςι τὰ καλά, ψεκτὰ δὲ τὰ αἰσχρά. καὶ μὲν καλῶν ἡγοῦνται αἱ ἀρεταί, τῶν δ' αἰσχρῶν αἱ αι. ἐπαινετὰ δ' ἐςὶ καὶ τὰ αἴτια τῶν ἀρετῶν καὶ τὰ πόμενα ταῖς ἀρεταῖς καὶ τὰ γινόμενα ἀπ' αὐτῶν καὶ ργα αὐτῶν, ψεκτὰ δὲ τὰ ἐναντία. τριμεροῦς δὲ τῆς ῆς λαμβανομένης κατὰ Πλάτωνα, τοῦ μὲν λογιςικοῦ ἀρετή ἐςιν ἡ φρόνησις, τοῦ δὲ θυμοειδοῦς ἥ τε πραότης καὶ ἡ ἀνδρεία, τοῦ δὲ ἐπιθυμητικοῦ ἥ τε σωφροσύνη καὶ ἡ ἐγκράτεια, ὅλης δὲ τῆς ψυχῆς ἥ τε δικαιοσύνη καὶ ἡ ἐλευθεριότης καὶ ἡ μεγαλοψυχία. κακία δ' ἐςὶ τοῦ μὲν λογιστικοῦ ἡ ἀφροσύνη, τοῦ δὲ θυμοειδοῦς ἥ τε ὀργιλότης καὶ ἡ δειλία, τοῦ δὲ ἐπιθυμητικοῦ ἥ τε ἀκολασία καὶ ἡ

1. ἀγαθοὶ] ἄγριοι $M^b P^b$. ‖ 2. ὑπάρχειν $M^b P^b$. ‖ 6. πράττουσι P^b. ‖ 7. καλῷ] κακῷ M^b. ‖ τὰ] τὰ τῇ P^b. ‖ 9. τούτῳ] πλούτῳ P^b. ‖ 10. αὐτὰ] αὐτὰ τὰ P^b. ‖ 17. διείρηται P^b, δ' εἴη τε M^b. ‖ 18. καὶ καλὰ — 19. ἁπλῶς om P^b. ‖ 19. ἡδέα om P^b. ‖ 20. ι $M^b P^b$. ‖ τούτου P^b. ‖ 22. ὃ M^b. ‖ ὑγιεινὸν M^b. ‖ μή] μὴ καὶ M^b, om P^b.

2. φυγῆς] πληγῆς M^b. ‖ 5. εἴποιεν $M^b P^b$. ‖ ἡ om M^b. ‖ 9. τὴν om M^b. 11. δὴ] δὲ M^b. ‖ 12. ἡ utrumque om M^b. ‖ 13. τόν P^b. ‖ 16. τε $M^b P^b$. ‖ κτίσις P^b. ‖ 17. μάλιςα τὴν τοῦ θεοῦ P^b. ‖ 19. εἰ] ἢ P^b. ‖ 22. ὁ om P^b. ‖ αἰσθάνηται P^b. ‖ 23. om M^b. ‖ 25. εἰρημένος M^b.

ἀκράτεια, ὅλης δὲ τῆς ψυχῆς ἥ τε ἀδικία καὶ ἀνελευθεριότης καὶ μικροψυχία.

2 Ἔστι δὲ φρόνησις μὲν ἀρετὴ τοῦ λογιστικοῦ, παρασκευαςικὴ τῶν πρὸς εὐδαιμονίαν συντεινόντων. πραότης δ' ἐςὶν ἀρετὴ τοῦ θυμοειδοῦς, καθ' ἣν ὑπὸ ὀργῆς γίνονται δυσκίνητοι. ἀνδρεία δ' ἐστὶν ἀρετὴ τοῦ θυμοειδοῦς, καθ' ἣν δυσέκπληκτοί εἰσιν ὑπὸ φόβων τῶν περὶ θάνατον. σωφροσύνη δ' ἐςὶν ἀρετὴ τοῦ ἐπιθυμητικοῦ, καθ' ἣν ἀνόρεκτοι γίνονται περὶ τὰς ἀπολαύσεις τῶν φαύλων ἡδονῶν. ἐγκράτεια δ' ἐςὶν ἀρετὴ τοῦ ἐπιθυμητικοῦ, καθ' ἣν κατέχουσι τῷ λογισμῷ τὴν ἐπιθυμίαν ὁρμῶσαν ἐπὶ τὰς φαύλας ἡδονάς. δικαιοσύνη δ' ἐςὶν ἀρετὴ ψυχῆς διανεμητικὴ τοῦ κατ' ἀξίαν. ἐλευθεριότης δ' ἐςὶν ἀρετὴ ψυχῆς εὐδάπανος εἰς τὰ καλά. μεγαλοψυχία δ' ἐςὶν ἀρετὴ ψυχῆς, καθ' ἣν δύναται φέρειν εὐτυχίαν καὶ ἀτυχίαν καὶ τιμὴν καὶ ἀτιμίαν.

3 Ἀφροσύνη δ' ἐςὶ κακία τοῦ λογιςικοῦ, αἰτία τοῦ ζῆν κακῶς. ὀργιλότης δ' ἐστὶ κακία τοῦ θυμοειδοῦς, καθ' ἣν εὐκίνητοι γίνονται πρὸς ὀργήν. δειλία δ' ἐστὶ κακία τοῦ θυμοειδοῦς, καθ' ἣν ἐκπλήττονται ὑπὸ φόβων, καὶ μάλιςα τῶν περὶ θάνατον. ἀκολασία δ' ἐςὶ κακία τοῦ ἐπιθυμητικοῦ, καθ' ἣν αἱροῦνται τὰς φαύλας ἡδονάς. [περὶ μὲν τῆς ἀκρατείας οὐδέν· οὕτω δὲ σὺ δύνασαι ὁρίζειν.] ἀκράτεια δ' ἐςὶ κακία τοῦ ἐπιθυμητικοῦ, καθ' ἣν παρασύρουσι τῇ ἀλογίᾳ τὴν ἐπιθυμίαν ὠθοῦσαν ἐπὶ τὰς τῶν φαύλων ἡδονῶν ἀπολαύσεις. ἀδικία δ' ἐστὶ κακία ψυχῆς, καθ' ἣν πλεονεκτικοὶ γίνονται παρὰ τὴν ἀξίαν. ἀνελευθερία δ' ἐςὶ κακία ψυχῆς, καθ' ἣν ὀρέγονται τοῦ πανταχόθεν κέρδους. μικροψυχία δ' ἐστὶ κακία ψυχῆς, καθ' ἣν ἀδύνατοί εἰσι φέρειν εὐτυχίαν καὶ ἀτυχίαν καὶ τιμὴν καὶ ἀτιμίαν.

4 Τῆς δὲ φρονήσεώς ἐςι τὸ βουλεύσασθαι, τὸ κρῖναι τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ κακὰ καὶ πάντα τὰ ἐν τῷ βίῳ αἱρετὰ καὶ φευκτά, τὸ χρῆσθαι πᾶσι καλῶς τοῖς ὑπάρχουσιν ἀγαθοῖς, τὸ ὁμιλῆσαι ὀρθῶς, τὸ συνιδεῖν τοὺς καιρούς, τὸ ἀγχίνως χρήσασθαί καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ, τὸ τὴν ἐμπειρίαν ἔχειν τῶν χρησίμων πάντων. ἡ μνήμη δὲ καὶ ἐμπειρία καὶ ἀγχίνοια ἤτοι ἀπὸ τῆς φρονήσεως ἑκάστη αὐτῶν ἐστίν, ἢ παρέπεται τῇ φρονήσει· ἢ τὰ μὲν αὐτῶν οἷον συναίτια τῆς φρονήσεώς ἐςι, καθάπερ ἐμπειρία καὶ ἡ μνήμη, τὰ δὲ οἷον μέρη αὐτῆς, οἷον εὐβουλία καὶ ἀγχίνοια. πραότητος δ' ἐςὶ τὸ δύνασθαι φέρειν μετρίως ἐγκλήματα καὶ ὀλιγωρίας, καὶ τὸ μὴ ταχέως ὁρμᾶν ἐπὶ τὰς τιμωρίας, καὶ τὸ μὴ εὐκίνητον εἶναι πρὸς τὰς ὀργάς, ἄπικρον δὲ τῷ ἤθει καὶ ἀφιλόνεικον, ἔχοντα τὸ ἠρεμαῖον ἐν τῇ ψυχῇ καὶ ςάσιμον. ἀνδρείας δ' ἐςὶ τὸ δυσέκπληκτον ὑπὸ φόβων τῶν περὶ θάνατον, καὶ τὸ εὐθαρσῆ ἐν τοῖς δεινοῖς, καὶ τὸ
εὔτολμον πρὸς τοὺς κινδύνους, καὶ τὸ μᾶλλον αἱρεῖσθ
θνάναι καλῶς ἢ αἰσχρῶς σωθῆναι, καὶ τὸ νίκης
εἶναι. ἔτι δὲ ἀνδρείας ἐςὶ καὶ τὸ πονεῖν καὶ καρτερε
αἱρεῖσθαι ἀνδραγαθίζεσθαι. παρέπεται δὲ τῇ ἀνδρεί
ἡ εὐτολμία καὶ ἡ εὐψυχία καὶ τὸ θάρσος καὶ τὸ θ
ἔτι δὲ καὶ ἡ φιλοπονία καὶ ἡ καρτερία. σωφρ
δ' ἐςὶ τὸ μὴ θαυμάζειν τὰς ἀπολαύσεις τῶν σωμα
ἡδονῶν, καὶ τὸ εἶναι πάσης ἀπολαύσεως αἰσχρᾶς
ἀνόρεκτον, καὶ τὸ φοβεῖσθαι καὶ τὴν δικαίαν ἄδοξ
τὸ τετάσθαι περὶ τὸν βίον ὁμοίως ἔν τε μικροῖς καὶ μ
λοις. παρέπεται δὲ τῇ σωφροσύνῃ εὐταξία, κοσμ
αἰδώς, εὐλάβεια. ἐγκρατείας δ' ἐςὶ τὸ δύνασθαι
τασχεῖν τῷ λογισμῷ τὴν ἐπιθυμίαν ὁρμῶσαν ἐπὶ φ
ἀπολαύσεις καὶ ἡδονάς, καὶ τὸ καρτερεῖν, καὶ τὸ ὑπ
νητικὸν εἶναι τῆς κατὰ φύσιν ἐνδείας καὶ λύπης.
καιοσύνης δ' ἐςὶ τὸ διανεμητικὸν εἶναι τοῦ κατ' ἀξίαν,
σώζειν τὰ πάτρια ἔθη καὶ τὰ νόμιμα, καὶ τὸ σώζ
γεγραμμένους νόμους, καὶ τὸ ἀληθεύειν ἐν τῷ διαφ
καὶ τὸ διαφυλάττειν τὰς ὁμολογίας. ἔστι δὲ πρώ
δικαιοσυνῶν πρὸς τοὺς θεούς, εἶτα πρὸς δαίμονας, εἶτα
πατρίδα καὶ γονεῖς, εἶτα πρὸς τοὺς κατοιχομένους·
ἐςὶν ἡ εὐσέβεια, ἤτοι μέρος οὖσα δικαιοσύνης ἢ παρεπ
οὖσα. ἀκολουθεῖ δὲ τῇ δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότης καὶ ἀλ
καὶ ἡ πίςις καὶ ἡ μισοπονηρία. ἐλευθεριότητος δ'
τὸ προετικὸν εἶναι χρημάτων εἰς τὰ ἐπαινετά, καὶ
ψιλῆ ἐπὶ τῷ εἰς τὰ δέοντα ἀναλωθῆναι, καὶ τὸ
κὸν εἶναι ἐν τῷ διαφόρῳ, καὶ τὸ μὴ λαβεῖν ὅθεν μὴ
ἔστι δὲ ὁ ἐλευθέριος καὶ περὶ ἐσθῆτα καθαρὸς καὶ
οἴκησιν, καὶ κατασκευαςικὸς τῶν περιττῶν καὶ καλῶν
διαγωγὴν ἐχόντων ἡδεῖαν ἄνευ τοῦ λυσιτελοῦντος, καὶ
πτικὸς τῶν ζώων τῶν ἴδιον ἐχόντων τι ἢ θαυμαςόν.
λουθεῖ δὲ τῇ ἐλευθεριότητι τοῦ ἤθους ὑγρότης καὶ εὐτρ
καὶ φιλανθρωπία καὶ τὸ εἶναι ἐλεητικὸν καὶ φιλόφ
καὶ φιλόξενον καὶ φιλόκαλον. μεγαλοψυχίας δ'
τὸ καλῶς ἐνεγκεῖν καὶ εὐτυχίαν καὶ ἀτυχίαν καὶ
καὶ ἀτιμίαν, καὶ τὸ θαυμάζειν μήτε τρυφὴν μήτε
πείαν μήτε ἐξουσίαν μήτε τὰς νίκας τὰς ἐναγωνίους,
δέ τι βάθος τῆς ψυχῆς καὶ μέγεθος. ἔςι δὲ μεγαλό
χος οὔθ' ὁ τὸ ζῆν περὶ πολλοῦ ποιούμενος οὔθ' ὁ φιλόζ
ἁπλοῦς δὲ τῷ ἤθει καὶ γενναῖος, ἀδικεῖσθαι δυνάμενος
οὐ τιμωρητικός. ἀκολουθεῖ δὲ τῇ μεγαλοψυχίᾳ
καὶ ἀλήθεια.

Ἀφροσύνης δ' ἐστὶ τὸ κρίνειν κακῶς τὰ πράγμα
τὸ βουλεύσασθαι κακῶς, τὸ ὁμιλῆσαι κακῶς, τὸ χρή
σθαι κακῶς τοῖς παροῦσιν ἀγαθοῖς, τὸ ψευδῶς δόξ

τῶν εἰς τὸν βίον καλῶν καὶ ἀγαθῶν. παρακολουθεῖ ῇ ἀφροσύνῃ ἀπειρία, ἀμαθία, ἀκρασία, ἐπαριςερότης, ιμοσύνη. ὀργιλότητος δ' ἐςὶν εἴδη τρία, ἀκροχολία ία βαρυθυμία. ἔςι δὲ τῦ ὀργίλυ μὴ δύνασθαι φέρειν τὰς μικρὰς ὀλιγωρήσεις μήτε ἐλαττώσεις, εἶναι δὲ ςικὸν καὶ τιμωρητικὸν καὶ εὐκίνητον πρὸς ὀργὴν καὶ ἔργυ καὶ ὑπὸ λόγυ τῦ τυχόντος. ἀκολυθεῖ δὲ τῇ ὀρ- τητι τὸ παροξυντικὸν τῦ ἤθυς καὶ εὐμετάβολον, καὶ ἡ ιλογία, καὶ τὸ ἐπὶ μικροῖς λυπεῖσθαι, καὶ τὸ ταῦτα χειν ταχέως καὶ παρὰ βραχὺν καιρόν. δειλίας δ' τὸ ὑπὸ τῶν τυχόντων φόβων εὐκίνητον εἶναι, καὶ μά- τῶν περὶ θάνατον καὶ τὰς σωματικὰς πηρώσεις, καὶ πολαμβάνειν κρεῖττον εἶναι ὁπωσῦν σωθῆναι ἢ τελευ- ι καλῶς. ἀκολυθεῖ δὲ τῇ δειλίᾳ μαλακία, ἀνανδρία, ία, φιλοψυχία. ὕπεςι δέ τις εὐλάβεια καὶ τὸ ἀφι- κον τοῦ ἤθυς. ἀκολασίας δ' ἐςὶ τὸ αἱρεῖσθαι τὰς λαύσεις τῶν ἡδονῶν τῶν βλαβερῶν καὶ αἰσχρῶν, καὶ πολαμβάνειν εὐδαιμονεῖν μάλιςα τὺς ἐν ταῖς τοιαύ- ἡδοναῖς ὄντας, καὶ τὸ φιλογέλοιον εἶναι καὶ τὸ φι- ώπτην καὶ φιλευτράπελον, καὶ τὸ ῥᾳδιυργὸν εἶναι ἐν λόγοις καὶ ἐν τοῖς ἔργοις. ἀκολυθεῖ δὲ τῇ ἀκολασίᾳ ία, ἀναίδεια, ἀκοσμία, τρυφή, ῥᾳθυμία, ἀμέλεια, ὀλι- α, ἔκλυσις. ἀκρασίας δ' ἐςὶ τὸ κωλύοντος τῦ λο- ῦ τὰς ἀπολαύσεις τῶν ἡδονῶν αἱρεῖσθαι, καὶ τὸ ὑπο- βάνοντα κρεῖττον εἶναι μὴ μετασχεῖν μὲν αὐτῶν, με- ιν δὲ μηδὲν ἧττον, καὶ τὸ οἴεσθαι μὲν δεῖν πράττειν τὰ καλὰ καὶ τὰ συμφέροντα, ἀφίςασθαι δὲ αὐτῶν τὰς ἡδονάς. ἀκολουθεῖ δὲ τῇ ἀκρασίᾳ μαλακία καὶ μέλεια καὶ τὰ πλεῖςα ταὐτὰ ἃ καὶ τῇ ἀκολασίᾳ.

ἀδικίας δ' ἐςὶν εἴδη τρία, ἀσέβεια πλεονεξία ὕβρις. ιεια μὲν ἡ περὶ θεὺς πλημμέλεια καὶ περὶ δαίμονας ἢ περὶ τὺς κατοιχομένυς, καὶ περὶ γονεῖς καὶ περὶ πα- ι· πλεονεξία δὲ περὶ τὰ συμβόλαια, παρὰ τὴν ἀξίαν ιένη τὸ διάφορον· ὕβρις δέ, καθ' ἣν τὰς ἡδονὰς αὑτοῖς σκευάζυσιν, εἰς ὄνειδος ἀγαγόντες ἑτέρυς, ὅθεν Εὔηνος αὐτῆς λέγει "ἥτις κερδαίνυσ' ὐδὲν ὅμως ἀδικεῖ." ἔςι ῆς ἀδικίας τὸ παραβαίνειν τὰ πάτρια ἔθη καὶ τὰ νό- ι, καὶ τὸ ἀπειθεῖν τοῖς νόμοις καὶ τοῖς ἄρχουσι, τὸ ψεύδεσθαι, τὸ ἐπιορκεῖν, τὸ παραβαίνειν τὰς ὁμολογίας καὶ τὰς πίςεις. ἀκολυθεῖ δὲ τῇ ἀδικίᾳ συκοφαντία, ἀλαζονεία, φιλανθρωπία προσποίητος, κακοήθεια, πανυργία.

ἀνελευθερίας δ' ἐστὶν εἴδη τρία, αἰσχροκερδία φειδωλία κιμβεία. αἰσχροκερδία μέν, καθ' ἣν κερδαίνειν ζητοῦσι πανταχόθεν, καὶ τὸ κέρδος τῆς αἰσχύνης περὶ πλείονος ποιῦνται· φειδωλία δ' ἐςὶ καθ' ἣν ἀδάπανοι γίνονται τῶν χρημάτων εἰς τὸ δέον· κιμβεία δ' ἐςὶ καθ' ἣν δαπανῶσι μέν, κατὰ μικρὸν δὲ καὶ κακῶς, καὶ πλέον βλάπτονται τῷ μὴ κατὰ καιρὸν ποιεῖσθαι τὸ διάφορον. ἔστι δὲ τῆς ἀνελευθερίας τὸ περὶ πλείστου ποιεῖσθαι χρήματα, καὶ τὸ μηδὲν ὄνειδος ἡγεῖσθαι τῶν ποιύντων τὸ κέρδος, βίος θητικὸς καὶ δυλοπρεπὴς καὶ ῥυπαρός, φιλοτιμίας καὶ ἐλευθερίας ἀλλότριος. ἀκολυθεῖ δὲ τῇ ἀνελευθεριότητι μικρολογία, βαρυθυμία καὶ μικροψυχία, ταπεινότης, ἀμετρία, ἀγένεια, μισανθρωπία. μικροψυχίας δ' ἐστὶ τὸ μήτε τιμὴν μήτε ἀτιμίαν μήτε εὐτυχίαν μήτε ἀτυχίαν δύνασθαι φέρειν, ἀλλὰ τιμώμενον μὲν χαυνοῦσθαι, μικρὰ δὲ εὐτυχήσαντα ὑπεξαίρεσθαι, ἀτιμίαν δὲ μηδὲ τὴν ἐλαχίστην ἐνεγκεῖν δύνασθαι, ἀπότευγμα δ' ἄτην καὶ ἀτυχίαν κρίνειν μεγάλην, ὀδύρεσθαι δ' ἐπὶ πᾶσι καὶ δυσφορεῖν. ἔτι δὲ τοιοῦτός ἐςιν ὁ μικρόψυχος οἷος πάντα τὰ ὀλιγωρήματα καλεῖν ὕβριν καὶ ἀτιμίαν, καὶ τὰ δι' ἄγνοιαν ἢ λήθην γιγνόμενα. ἀκολουθεῖ δὲ τῇ μικροψυχίᾳ μικρολογία, μεμψιμοιρία, δυσελπιςία, ταπεινότης.

Καθόλου δὲ τῆς μὲν ἀρετῆς ἐςὶ τὸ ποιεῖν σπυδαίαν 8
τὴν διάθεσιν περὶ τὴν ψυχήν, ἠρεμαίαις καὶ τεταγμέναις κινήσεσι χρωμένην, συμφωνῦσαν κατὰ πάντα τὰ μέρη· διὸ καὶ δοκεῖ παράδειγμα πολιτείας ἀγαθῆς εἶναι ψυχῆς σπουδαία διάθεσις. ἔςι δὲ ἀρετῆς καὶ τὸ εὐεργετεῖν τοὺς ἀξίυς, καὶ τὸ φιλεῖν τὺς ἀγαθύς, καὶ τὸ μήτε κολαςικὸν εἶναι μήτε τιμωρητικόν, ἀλλὰ ἵλεων καὶ εὐμενικὸν καὶ συγγνωμονικόν. ἀκολυθεῖ δὲ τῇ ἀρετῇ χρηςότης, ἐπιείκεια, εὐγνωμοσύνη, ἐλπὶς ἀγαθή. ἔτι δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα οἷον φίλοικον εἶναι καὶ φιλόφιλον, φιλέταιρον, φιλόξενον, φιλάνθρωπον καὶ φιλόκαλον· ἃ δὴ πάντα τῶν ἐπαινουμένων ἐςίν. τῆς δὲ κακίας ἐςὶ τὰ ἐναντία.

ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ Α.

Ἐπειδὴ πᾶσαν πόλιν ὁρῶμεν κοινωνίαν τινὰ οὖσαν καὶ πᾶσαν κοινωνίαν ἀγαθῦ τινὸς ἕνεκεν συνεςηκυῖαν (τῦ γὰρ εἶναι δοκῦντος ἀγαθῦ χάριν πάντα πράττυσι πάντες), δῆλον ὡς πᾶσαι μὲν ἀγαθῦ τινὸς ςοχάζονται, μάλιςα δέ, καὶ τῦ κυριωτάτυ πάντων, ἡ πασῶν κυριωτάτη καὶ πάσας περιέχουσα τὰς ἄλλας· αὕτη δ' ἐςὶν ἡ καλυμένη πόλις καὶ ἡ κοινωνία ἡ πολιτική. ὅσοι μὲν ὖν οἴονται πολιτικὸν καὶ βασιλικὸν καὶ οἰκονομικὸν καὶ δεσποτικὸν εἶναι τὸν αὐτόν, ὐ καλῶς λέγυσιν· πλήθει γὰρ καὶ ὀλιγότητι νομίζυσι διαφέρειν, ἀλλ' οὐκ εἴδει τύτων ἕκαςον, οἷον ἂν μὲν ὀλίγων, δεσπότην, ἂν δὲ πλειόνων, οἰκονόμον, ἂν δ' ἔτι πλειόνων, πολιτικὸν ἢ βασιλικόν, ὡς οὐδὲν διαφέρουσαν μεγάλην οἰκίαν ἢ μικρὰν πόλιν, καὶ πολιτικὸν δὲ καὶ βασιλικόν, ὅταν μὲν αὐτὸς ἐφεστήκῃ, βασιλικόν, ὅταν δὲ κατὰ λόγους τῆς ἐπιστήμης τῆς τοιαύτης, κατὰ μέρος ἄρχων καὶ ἀρχόμενος, πολιτικόν. ταῦτα δ' ὐκ ἔςιν ἀληθῆ. δῆλον δ' ἔσται τὸ λεγόμενον ἐπισκοποῦσι κατὰ τὴν ὑφηγημένην μέθοδον. ὥσπερ γὰρ ἐν τοῖς ἄλλοις τὸ σύνθετον μέχρι τῶν ἀσυνθέτων ἀνάγκη διαιρεῖν (ταῦτα γὰρ ἐλάχιςα μόρια τῦ παντός), οὕτω καὶ πόλιν ἐξ ὧν σύγκειται σκοπῦντες ὀψόμεθα καὶ περὶ τύτων μᾶλλον, τί τε διαφέρυσιν ἀλλήλων, καὶ εἴ τι τεχνικὸν ἐνδέχεται λαβεῖν περὶ ἕκαςον τῶν ῥηθέντων.

2 Εἰ δή τις ἐξ ἀρχῆς τὰ πράγματα φυόμενα βλέψειεν, ὥσπερ ἐν τοῖς ἄλλοις, καὶ ἐν τούτοις κάλλιστ' ἂν ὕτω θεωρήσειεν. ἀνάγκη δὴ πρῶτον συνδυάζεσθαι τὺς ἄνευ ἀλλήλων μὴ δυναμένυς εἶναι, οἷον θῆλυ μὲν καὶ ἄρρεν τῆς γενέσεως ἕνεκεν (καὶ τῦτο ὐκ ἐκ προαιρέσεως, ἀλλ' ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ζῴοις καὶ φυτοῖς φυσικὸν τὸ ἐφίεσθαι, οἷον αὐτό, τοιῦτον καταλιπεῖν ἕτερον), ἄρχον δὲ φύσει καὶ ἀρχόμενον διὰ τὴν σωτηρίαν· τὸ μὲν γὰρ δυνάμενον τῇ διανοίᾳ προορᾶν ἄρχον φύσει καὶ δεσπόζον φύσει, τὸ δὲ δυνάμενον τῷ σώματι ταῦτα ποιεῖν ἀρχόμενον καὶ φύσει δῦλον. διὸ δεσπότῃ καὶ δύλῳ ταὐτὸ συμφέρει. φύσει μὲν
οὖν διώρισται τὸ θῆλυ καὶ τὸ δοῦλον. οὐθὲν γὰρ ἡ
ποιεῖ τοιοῦτον οἷον χαλκοτύποι τὴν Δελφικὴν μάχ
πενιχρῶς, ἀλλ' ἓν πρὸς ἕν· οὕτω γὰρ ἂν ἀποτελοῖτο
λιστα τῶν ὀργάνων ἕκαστον, μὴ πολλοῖς ἔργοις ἀλ
δουλεῦον. ἐν δὲ τοῖς βαρβάροις τὸ θῆλυ καὶ δοῦλον
αὐτὴν ἔχει τάξιν. αἴτιον δ' ὅτι τὸ φύσει ἄρχον οὐκ
σιν, ἀλλὰ γίνεται ἡ κοινωνία αὐτῶν δούλης καὶ δούλ
φασιν οἱ ποιηταὶ "βαρβάρων δ' Ἕλληνας ἄρχειν
ὡς ταὐτὸ φύσει βάρβαρον καὶ δοῦλον ὄν. ἐκ μὲν οὖ
των τῶν δύο κοινωνιῶν οἰκία πρώτη, καὶ ὀρθῶς Ἡσ
εἶπε ποιήσας "οἶκον μὲν πρώτιςα γυναῖκά τε βοῦν τ' ἀ
τῆρα·" ὁ γὰρ βοῦς ἀντ' οἰκέτυ τοῖς πένησιν ἐςιν. ἡ μ
οὖν εἰς πᾶσαν ἡμέραν συνεστηκυῖα κοινωνία κατὰ φύ
οἶκός ἐςιν, ὓς Χαρώνδας μὲν καλεῖ ὁμοσιπύυς, Ἐπιμε
δὲ ὁ Κρὴς ὁμοκάπους· ἡ δ' ἐκ πλειόνων οἰκιῶν κοι
πρώτη χρήσεως ἕνεκεν μὴ ἐφημέρου κώμη. μάλιστα
κατὰ φύσιν ἔοικεν ἡ κώμη ἀποικία οἰκίας εἶναι· οὓς κα
λοῦσί τινες ὁμογάλακτας παῖδάς τε καὶ παίδων παῖ
διὸ καὶ τὸ πρῶτον ἐβασιλεύοντο αἱ πόλεις, καὶ νῦν ἔτι
ἔθνη· ἐκ βασιλευομένων γὰρ συνῆλθον. πᾶσα γὰρ οἰ
βασιλεύεται ὑπὸ τῦ πρεσβυτάτυ, ὥςε καὶ αἱ ἀποικίαι
τὴν συγγένειαν. καὶ τῦτ' ἐςὶν ὃ λέγει Ὅμηρος, "θεμιστ
δὲ ἕκαςος παίδων ἠδ' ἀλόχων." σποράδες γάρ· καὶ οὕ
τὸ ἀρχαῖον ᾤκυν. καὶ τὺς θεὺς δὲ διὰ τῦτο πάντες φα
βασιλεύεσθαι, ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ μὲν ἔτι καὶ νῦν, οἱ δὲ
ἀρχαῖον ἐβασιλεύοντο· ὥσπερ δὲ καὶ τὰ εἴδη ἑαυτοῖς ἀφ
μοιῦσιν οἱ ἄνθρωποι, ὕτω καὶ τὺς βίυς τῶν θεῶν. ἡ δ' ἐκ
πλειόνων κωμῶν κοινωνία τέλειος πόλις, ἡ δὴ πάσης ἔχ
πέρας τῆς αὐταρκείας ὡς ἔπος εἰπεῖν, γινομένη μὲν οὖν
ζῆν ἕνεκεν, ὖσα δὲ τῦ εὖ ζῆν. διὸ πᾶσα πόλις φύσει ἐσ
εἴπερ καὶ αἱ πρῶται κοινωνίαι· τέλος γὰρ αὕτη ἐκεί
ἡ δὲ φύσις τέλος ἐςίν· οἷον γὰρ ἕκαςόν ἐςι τῆς γενέ
τελεσθείσης, ταύτην φαμὲν τὴν φύσιν εἶναι ἑκάςυ, ὥσπ
ἀνθρώπυ, ἵππυ, οἰκίας. ἔτι τὸ ὗ ἕνεκα καὶ τὸ τέλος βέ

Codices $QI^bM^bQ^bS^bT^bU^bV^bW^b$.

10. εἴδη T^b. ‖ 14. ἐφεστήκει QT^b. ‖ 15. κατὰ τοὺς λόγους I^b. ‖ 18. γὰρ om M^b. ‖ 22. εἴ τι] ἔτι S^b. ‖ 26. συνδυάζεσθαι ‖ 30. τοιῦτο M^b. ‖ ἄρχην T^b.

2. μάχειραν T^b. ‖ 14. χερώδας Q. ‖ ὁμοσιτίυς corr M^b. ‖ 15. ὁμοκάπυς Parisiensis 1857. ‖ 19. ἐκβασιλεύοντο Q. ‖ 21. S^b. ‖ 31. κοινωνίαι om M^b. ‖ 32. γὰρ om S^b.

' ἡ δ' αὐτάρκεια τέλος καὶ βέλτιϛον. ἐκ τέτων οὖν ιὸν ὅτι τῶν φύσει ἡ πόλις ἐστί, καὶ ὅτι ἄνθρωπος : πολιτικὸν ζῷον, καὶ ὁ ἄπολις διὰ φύσιν καὶ ὐ διὰ ' ἤτοι φαῦλός ἐστιν ἢ κρείττων ἢ ἄνθρωπος, ὥσπερ ὑφ' Ὁμήρυ λοιδορηθεὶς "ἀφρήτωρ, ἀθέμιϛος, ἀνέϛιος." γὰρ φύσει τοιῦτος καὶ πολέμυ ἐπιθυμητής, ἅτε περ ὢν ὥσπερ ἐν πεττοῖς. διότι δὲ πολιτικὸν ὁ ἄνθρωπος πάσης μελίττης καὶ [illegible]αντὸς ἀγελαίου ζῴυ μᾶλλον, . ὐθὲν γάρ, ὡ[illegible] φαμέν, μάτην ἡ φύσις ποιεῖ, λόγον όνον ἄνθρωπος [illegible]ει τῶν ζῴων. ἡ μὲν οὖν φωνὴ τοῦ ιῦ καὶ ἡδέος ἐϛὶ σημεῖον, διὸ καὶ τοῖς ἄλλοις ὑπάρ-ῴοις· μέχρι γὰρ τέτυ ἡ φύσις αὐτῶν ἐλήλυθεν, ὥϛε νεσθαι τοῦ λυπηροῦ καὶ ἡδέος καὶ ταῦτα σημαίνειν λοις. ὁ δὲ λόγος ἐπὶ τῷ δηλῦν ἐϛὶ τὸ συμφέρον καὶ ιαβερόν, ὥϛε καὶ τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἄδικον. τῦτο γὰρ τἆλλα ζῷα τοῖς ἀνθρώποις ἴδιον, τὸ μόνον ἀγαθοῦ :ακῦ καὶ δικαίου καὶ ἀδίκυ καὶ τῶν ἄλλων αἴσθησιν

ἡ δὲ τούτων κοινωνία ποιεῖ οἰκίαν καὶ πόλιν. καὶ ιον δὴ τῇ φύσει πόλις ἢ οἰκία καὶ ἕκαϛος ἡμῶν ἐϛίν. ὲρ ὅλον πρότερον ἀναγκαῖον εἶναι τῦ μέρυς· ἀναιρυ-γὰρ τῦ ὅλυ ὐκ ἔϛαι πὺς ὐδὲ χείρ, εἰ μὴ ὁμωνύμως, ι εἴ τις λέγει τὴν λιθίνην· διαφθαρεῖσα γὰρ ἔσται τη. πάντα δὲ τῷ ἔργῳ ὥριϛαι καὶ τῇ δυνάμει, ὥϛε ι τοιαῦτα ὄντα ὐ λεκτέον τὰ αὐτὰ εἶναι, ἀλλ' ὁμώ-. ὅτι μὲν ὖν ἡ πόλις καὶ φύσει καὶ πρότερον ἢ ἕκα-ῆλον· εἰ γὰρ μὴ αὐτάρκης ἕκαϛος χωρισθείς, ὁμοίως ἄλλοις μέρεσιν ἕξει πρὸς τὸ ὅλον· ὁ δὲ μὴ δυνάμε-οινωνεῖν, ἢ μηθὲν δεόμενος δι' αὐτάρκειαν, ὐθὲν μέρος ις, ὥστε ἢ θηρίον ἢ θεός. φύσει μὲν οὖν ἡ ὁρμὴ ἐν ἐπὶ τὴν τοιαύτην κοινωνίαν· ὁ δὲ πρῶτος συϛήσας ων ἀγαθῶν αἴτιος. ὥσπερ γὰρ καὶ τελεωθὲν βέλτι-ῶν ζῴων ἄνθρωπός ἐϛιν, ὕτω καὶ χωρισθὲν νόμυ καὶ χείριϛον πάντων. χαλεπωτάτη γὰρ ἀδικία ἔχουσα · ὁ δ' ἄνθρωπος ὅπλα ἔχων φύεται φρονήσει καὶ , οἷς ἐπὶ τἀναντία ἔϛι χρῆσθαι μάλιϛα. διὸ ἀνοσιώ-καὶ ἀγριώτατον ἄνευ ἀρετῆς, καὶ πρὸς ἀφροδίσια ωδὴν χείριϛον. ἡ δὲ δικαιοσύνη πολιτικόν· ἡ γὰρ δίκη ικῆς κοινωνίας τάξις ἐϛίν· ἡ δὲ δίκη τῦ δικαίυ κρίσις.

Ἐπεὶ δὲ φανερὸν ἐξ ὧν μορίων ἡ πόλις συνέστηκεν, 3 ἀναγκαῖον περὶ οἰκονομίας εἰπεῖν πρότερον· πᾶσα γὰρ πόλις ἐξ οἰκιῶν σύγκειται. οἰκίας δὲ μέρη, ἐξ ὧν αὖθις οἰκία συνίϛαται· οἰκία δὲ τέλειος ἐκ δύλων καὶ ἐλευθέρων. ἐπεὶ δ' ἐν τοῖς ἐλαχίϛοις πρῶτον ἕκαστον ζητητέον, πρῶτα δὲ καὶ ἐλάχιϛα μέρη οἰκίας δεσπότης καὶ δοῦλος καὶ πόσις καὶ ἄλοχος καὶ πατὴρ καὶ τέκνα, περ[illegible]ριῶν ἂν τούτων σκεπτέον εἴη τί ἕκαϛον καὶ ποῖον δεῖ εἶναι. ταῦτα δ' ἐϛὶ δεσποτικὴ καὶ γαμική (ἀνώνυμον γὰρ ἡ γυναικὸς καὶ ἀνδρὸς σύζευξις) καὶ τρίτον τεκνοποιητική· καὶ γὰρ αὕτη ὐκ ὠνόμαϛαι ἰδίῳ ὀνόματι. ἔϛωσαν δ' αὗται τρεῖς ἃς εἴπομεν. ἔστι δέ τι μέρος ο δοκεῖ τοῖς μὲν εἶναι οἰκονομία, τοῖς δὲ μέγιστον μέρος αὐτῆς· ὅπως δ' ἔχει, θεωρητέον. λέγω δὲ περὶ τῆς καλουμένης χρηματιστικῆς. πρῶτον δὲ περὶ δεσπότου καὶ δούλου εἴπωμεν, ἵνα τά τε πρὸς τὴν ἀναγκαίαν χρείαν ἴδωμεν, κἂν εἴ τι πρὸς τὸ εἰδέναι περὶ αὐτῶν δυναίμεθα λαβεῖν βέλτιον τῶν νῦν ὑπολαμβανομένων. τοῖς μὲν γὰρ δοκεῖ ἐπιϛήμη τέ τις εἶναι ἡ δεσποτεία, καὶ ἡ αὐτὴ οἰκονομία καὶ δεσποτεία καὶ πολιτικὴ καὶ βασιλική, καθάπερ εἴπομεν ἀρχόμενοι· τοῖς δὲ παρὰ φύσιν τὸ δεσπόζειν. νόμῳ γὰρ τὸν μὲν δῦλον εἶναι τὸν δ' ἐλεύθερον, φύσει δ' ὐθὲν διαφέρειν. διόπερ ὐδὲ δίκαιον· βίαιον γάρ. ἐπεὶ ὖν ἡ κτῆσις μέρος τῆς οἰκίας ἐϛὶ καὶ ἡ κτητικὴ 4 μέρος τῆς οἰκονομίας (ἄνευ γὰρ τῶν ἀναγκαίων ἀδύνατον καὶ ζῆν καὶ εὖ ζῆν), ὥσπερ δὲ ἐν ταῖς ὡρισμέναις τέχναις ἀναγκαῖον ἂν εἴη ὑπάρχειν τὰ οἰκεῖα ὄργανα, εἰ μέλλει ἀποτελεσθήσεσθαι τὸ ἔργον, ὕτω καὶ τῶν οἰκονομικῶν. τῶν δ' ὀργάνων τὰ μὲν ἄψυχα τὰ δ' ἔμψυχα, οἷον τῷ κυβερνήτῃ ὁ μὲν οἴαξ ἄψυχον, ὁ δὲ πρωρεὺς ἔμψυχον· ὁ γὰρ ὑπηρέτης ἐν ὀργάνυ εἴδει ταῖς τέχναις ἐϛίν. ὕτω καὶ τὸ κτῆμα ὄργανον πρὸς ζωήν ἐστι, καὶ ἡ κτῆσις πλῆθος ὀργάνων ἐϛί, καὶ ὁ δῦλος κτῆμά τι ἔμψυχον, καὶ ὥσπερ ὄργανον πρὸ ὀργάνων, πᾶς ὁ ὑπηρέτης. εἰ γὰρ ἠδύνατο ἕκαϛον τῶν ὀργάνων κελευσθὲν ἢ προαισθανόμενον ἀποτελεῖν τὸ αὑτῦ ἔργον, ὥσπερ τὰ Δαιδάλυ φασὶν ἢ τὺς τοῦ Ἡφαίϛου τρίποδας, οὕς φησιν ὁ ποιητὴς αὐτομάτυς θεῖον δύεσθαι ἀγῶνα, ὕτως αἱ κερκίδες ἐκέρκιζον αὐταὶ καὶ τὰ πλῆκτρα ἐκιθάριζεν, οὐδὲν ἂν ἔδει οὔτε τοῖς ἀρχιτέκτοσιν

. ἡ — βέλτιϛον om QM^bT^b. ‖ τέλος] καὶ τέλος I^b. ‖ 4. ὅσπερ S^b. ‖ 5. ἀφήρτωρ Q, ἀφήτωρ S^bT^b. ‖ 7. ἄζυξ ὢν] lacunam Q . ‖ πετοῖς M^b. ‖ διὸ S^bT^b. ‖ 11. ἐϛὶ — 13. ἡδέος om QS^bT^b. ‖ 12. προῆλθεν M^b. ‖ ὥϛε αἰσθάνεσθαι τοῦ] τοῦ ἔχειν αἴσθησιν 13. σημαίνει M^b. ‖ 14. τῷ] τὸ S^b. ‖ 19. ἡ S^b. ‖ 22. τι T^b. ‖ λέγοι I^b. ‖ 25. καὶ ante φύσει om I^b. ‖ προτέρα QM^bT^b, , S^b. ‖ 30. πρῶτον $QM^bS^bT^b$. ‖ 34. φαίνεται I^b.

. ἀνάγκη QM^b. nam S^bT^b om quicquid est inter συνέϛηκεν et 4. δὲ. ‖ 2. πρῶτον περὶ οἰκονομίας εἰπεῖν. πᾶσα γὰρ σύγκειται πό- οἰκιῶν. οἰκονομίας δὲ I^b. ‖ 9. καὶ ante γαμικὴ om M^b. ‖ 16. τις T^b. ‖ 19. καὶ ἡ δεσποτεία S^b. ‖ 25. δὲ om M^b. ‖ ἐν om 26. ἂν om M^b. ‖ 32. τις Q. ‖ 33. πρὸς S^b.

ὑπηρετῶν οὔτε τοῖς δεσπόταις δούλων. τὰ μὲν οὖν λεγόμενα ὄργανα ποιητικὰ ὄργανά ἐστι, τὸ δὲ κτῆμα πρακτικόν· ἀπὸ μὲν γὰρ τῆς κερκίδος ἕτερόν τι γίνεται παρὰ τὴν χρῆσιν αὐτῆς, ἀπὸ δὲ τῆς ἐσθῆτος καὶ τῆς κλίνης ἡ χρῆσις μόνον. ἔτι δ' ἐπεὶ διαφέρει ἡ ποίησις εἴδει καὶ ἡ πρᾶξις, δέονται δ' ἀμφότεραι ὀργάνων, ἀνάγκη καὶ ταῦτα τὴν αὐτὴν ἔχειν διαφοράν. ὁ δὲ βίος πρᾶξις, οὐ ποίησίς ἐστιν· διὸ καὶ ὁ δοῦλος ὑπηρέτης τῶν πρὸς τὴν πρᾶξιν. τὸ δὲ κτῆμα λέγεται ὥσπερ καὶ τὸ μόριον. τό τε γὰρ μόριον οὐ μόνον ἄλλου ἐστὶ μόριον, ἀλλὰ καὶ ὅλως ἄλλου· ὁμοίως δὲ καὶ τὸ κτῆμα. διὸ ὁ μὲν δεσπότης τοῦ δούλου δεσπότης μόνον, ἐκείνου δ' οὐκ ἔστιν· ὁ δὲ δοῦλος οὐ μόνον δεσπότου δοῦλός ἐστιν, ἀλλὰ καὶ ὅλως ἐκείνου. τίς μὲν οὖν ἡ φύσις τοῦ δούλου καὶ τίς ἡ δύναμις, ἐκ τούτων δῆλον· ὁ γὰρ μὴ αὑτοῦ φύσει ἀλλ' ἄλλου, ἄνθρωπος δέ, οὗτος φύσει δοῦλός ἐστιν. ἄλλου δ' ἐστὶν ἄνθρωπος, ὃς ἂν κτῆμα ᾖ ἄνθρωπος ὤν. κτῆμα δὲ

5 ὄργανον πρακτικὸν καὶ χωριστόν. πότερον δ' ἐστί τις φύσει τοιοῦτος ἢ οὔ, καὶ πότερον βέλτιον καὶ δίκαιόν τινι δουλεύειν ἢ οὔ, ἀλλὰ πᾶσα δουλεία παρὰ φύσιν ἐστί, μετὰ ταῦτα σκεπτέον. οὐ χαλεπὸν δὲ καὶ τῷ λόγῳ θεωρῆσαι καὶ ἐκ τῶν γινομένων καταμαθεῖν. τὸ γὰρ ἄρχειν καὶ ἄρχεσθαι οὐ μόνον τῶν ἀναγκαίων ἀλλὰ καὶ τῶν συμφερόντων ἐστί, καὶ εὐθὺς ἐκ γενετῆς ἔνια διέστηκε τὰ μὲν ἐπὶ τὸ ἄρχεσθαι τὰ δ' ἐπὶ τὸ ἄρχειν. καὶ εἴδη πολλὰ καὶ ἀρχόντων καὶ ἀρχομένων ἐστίν, καὶ ἀεὶ βελτίων ἡ ἀρχὴ ἡ τῶν βελτιόνων ἀρχομένων, οἷον ἀνθρώπου ἢ θηρίου. τὸ γὰρ ἀποτελούμενον ἀπὸ τῶν βελτιόνων βέλτιον ἔργον· ὅπου δὲ τὸ μὲν ἄρχει τὸ δ' ἄρχεται, ἐστί τι τούτων ἔργον. ὅσα γὰρ ἐκ πλειόνων συνέστηκε καὶ γίνεται ἕν τι κοινόν, εἴτε ἐκ συνεχῶν εἴτ' ἐκ διῃρημένων, ἐν ἅπασιν ἐμφαίνεται τὸ ἄρχον καὶ τὸ ἀρχόμενον. καὶ τοῦτο ἐκ τῆς ἁπάσης φύσεως ἐνυπάρχει τοῖς ἐμψύχοις· καὶ γὰρ ἐν τοῖς μὴ μετέχουσι ζωῆς ἐστί τις ἀρχή, οἷον ἁρμονίας. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἴσως ἐξωτερικωτέρας ἐστὶ σκέψεως, τὸ δὲ ζῷον πρῶτον συνέστηκεν ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος, ὧν τὸ μὲν ἄρχον ἐστὶ φύσει τὸ δ' ἀρχόμενον. δεῖ δὲ σκοπεῖν ἐν τοῖς κατὰ φύσιν ἔχουσι μᾶλλον τὸ φύσει, καὶ μὴ ἐν τοῖς διεφθαρμένοις. διὸ καὶ τὸν βέλτιστα διακείμενον καὶ κατὰ σῶμα καὶ κατὰ ψυχὴν ἄνθρωπον θεωρητέον, ἐν ᾧ τοῦτο δῆλον· τῶν γὰρ μοχθηρῶν ἢ

μοχθηρῶς ἐχόντων δόξειεν ἂν ἄρχειν πολλάκις τὸ
τῆς ψυχῆς διὰ τὸ φαύλως καὶ παρὰ φύσιν ἔχε
δ' οὖν, ὥσπερ λέγομεν, πρῶτον ἐν ζῴῳ θεωρῆσαι
σποτικὴν ἀρχὴν καὶ πολιτικήν· ἡ μὲν γὰρ ψυχὴ
ματος ἄρχει δεσποτικὴν ἀρχήν, ὁ δὲ νοῦς τῆς ὀρέξ
λιτικὴν καὶ βασιλικήν· ἐν οἷς φανερόν ἐστιν ὅτι κα
σιν καὶ συμφέρον τὸ ἄρχεσθαι τῷ σώματι ὑπὸ τ
χῆς καὶ τῷ παθητικῷ μορίῳ ὑπὸ τοῦ νοῦ καὶ τοῦ μ
λόγον ἔχοντος, τὸ δ' ἐξ ἴσου ἢ ἀνάπαλιν βλαβερὸν
πάλιν ἐν ἀνθρώπῳ καὶ τοῖς ἄλλοις ζῴοις ὡσαύτ
μὲν γὰρ ἥμερα τῶν ἀγρίων βελτίω τὴν φύσιν, τ
πᾶσι βέλτιον ἄρχεσθαι ὑπ' ἀνθρώπου· τυγχάνει γ
τηρίας οὕτως. ἔτι δὲ τὸ ἄρρεν πρὸς τὸ θῆλυ φύσει
κρεῖττον τὸ δὲ χεῖρον, τὸ μὲν ἄρχον τὸ δ' ἀρχόμε
αὐτὸν δὲ τρόπον ἀναγκαῖον εἶναι καὶ ἐπὶ πάντων
πων. ὅσοι μὲν οὖν τοσοῦτον διεστᾶσιν ὅσον ψυχὴ σ
καὶ ἄνθρωπος θηρίου (διάκεινται δὲ τοῦτον τὸν τρόπον,
ἐστὶν ἔργον ἡ τοῦ σώματος χρῆσις, καὶ τοῦτ' ἔστ' ἀπ'
βέλτιστον), οὗτοι μέν εἰσι φύσει δοῦλοι, οἷς βέλτι
ἄρχεσθαι ταύτην τὴν ἀρχήν, εἴπερ καὶ τοῖς εἰρημέν
γὰρ φύσει δοῦλος ὁ δυνάμενος ἄλλου εἶναι (διὸ καὶ
ἐστίν) καὶ ὁ κοινωνῶν λόγου τοσοῦτον ὅσον αἰσθάνεσθαι
μὴ ἔχειν· τὰ γὰρ ἄλλα ζῷα οὐ λόγου αἰσθανόμενα,
παθήμασιν ὑπηρετεῖ. καὶ ἡ χρεία δὲ παραλλάττει μ
ἡ γὰρ πρὸς τἀναγκαῖα τῷ σώματι βοήθεια γίνεται
ἀμφοῖν, παρά τε τῶν δούλων καὶ παρὰ τῶν ἡμέρων
βούλεται μὲν οὖν ἡ φύσις καὶ τὰ σώματα διαφ
ποιεῖν τὰ τῶν ἐλευθέρων καὶ τῶν δούλων, τὰ μὲν ἰ
πρὸς τὴν ἀναγκαίαν χρῆσιν, τὰ δ' ὀρθὰ καὶ ἄχρηστα
τὰς τοιαύτας ἐργασίας, ἀλλὰ χρήσιμα πρὸς π
βίον (οὗτος δὲ καὶ γίνεται διῃρημένος εἴς τε τὴν πολ
χρείαν καὶ τὴν εἰρηνικήν), συμβαίνει δὲ πολλάκις κα
ναντίον, τοὺς μὲν τὰ σώματ' ἔχειν ἐλευθέρων τοὺς δ
ψυχάς· ἐπεὶ τοῦτό γε φανερόν, ὡς εἰ τοσοῦτον γένοιτ
φοροι τὸ σῶμα μόνον ὅσον αἱ τῶν θεῶν εἰκόνες, τοὺς
λειπομένους πάντες φαῖεν ἂν ἀξίους εἶναι τούτοις δουλ
εἰ δ' ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦτ' ἀληθές, πολὺ δικαιότερ
τῆς ψυχῆς τοῦτο διωρίσθαι· ἀλλ' οὐχ ὁμοίως ῥᾴδιον
τό τε τῆς ψυχῆς κάλλος καὶ τὸ τοῦ σώματος. ἐπ

6. δέονται δ'] καὶ δέονται I^b. ‖ 16. ἢ ἄνθρωπος] ἢ δοῦλος QI^b et pr M^b. ‖ 32. μήτε M^b. ‖ 37. βελτίστα M^b. ‖ 3[illegible] καὶ S^b.

7. τὸ] τῷ S^b. ‖ 12. βέλτιον πᾶσι M^b. ‖ 15. πάντων τῶν ἀνθρώπων M^b. ‖ 16. διεστᾶσιν — 17. τοῦτον om S^b. ‖ 17. δὲ om et pr I^b. ‖ 18. ἐστ'] ἔσται S^b. ‖ 28. ποιεῖ $QM^bS^bT^b$ et pr I^b. ‖ τὰ om S^b. ‖ τὰ] καὶ τὰ I^b. ‖ 33. ἐλευθέρων I^b. ‖ 37. ἐπὶ δ' ἐπὶ τῆς T^b.

ἰσὶ φύσει τινὲς οἱ μὲν ἐλεύθεροι οἱ δὲ δῦλοι, φα- ιῖς καὶ συμφέρει τὸ δουλεύειν καὶ δίκαιόν ἐστιν. καὶ οἱ τἀναντία φάσκοντες τρόπον τινὰ λέγουσιν ὐ χαλεπὸν ἰδεῖν. διχῶς γὰρ λέγεται τὸ δυλεύειν ιοῦλος. ἔστι γάρ τις καὶ κατὰ νόμον δοῦλος καὶ ι· ὁ γὰρ νόμος ὁμολογία τίς ἐςιν, ἐν ᾧ τὰ κατὰ ι κρατύμενα τῶν κρατύντων εἶναί φασιν. τῦτο δὴ ιον πολλοὶ τῶν ἐν τοῖς νόμοις ὥσπερ ῥήτορα γρά- παρανόμων, ὡς δεινὸν εἰ τῦ βιάσασθαι δυναμένυ τὰ δύναμιν κρείττονος ἔςαι δοῦλον καὶ ἀρχόμενον ιθέν. καὶ τοῖς μὲν ὕτω δοκεῖ τοῖς δ' ἐκείνως, καὶ φῶν. αἴτιον δὲ ταύτης τῆς ἀμφισβητήσεως, καὶ ὃ ὶς λόγυς ἐπαλλάττειν, ὅτι τρόπον τινὰ ἀρετὴ τυγ- α χορηγίας καὶ βιάζεσθαι δύναται μάλιστα, καὶ ὶ τὸ κρατῦν ἐν ὑπεροχῇ ἀγαθῦ τινός, ὥστε δοκεῖν υ ἀρετῆς εἶναι τὴν βίαν, ἀλλὰ περὶ τῦ δικαίυ μό- ιι τὴν ἀμφισβήτησιν. διὰ γὰρ τῦτο τοῖς μὲν εὔνοια ὸ δίκαιον εἶναι, τοῖς δ' αὐτὸ τῦτο δίκαιον, τὸ τὸν ια ἄρχειν, ἐπεὶ διαςάντων γε χωρὶς τύτων τῶν λό- ' ἰσχυρὸν ὐθὲν ἔχυσιν ὔτε πιθανὸν ἅτεροι λόγοι, ὡς ὸ βέλτιον κατ' ἀρετὴν ἄρχειν καὶ δεσπόζειν. ὅλως χόμενοί τινες, ὡς οἴονται, δικαίυ τινός (ὁ γὰρ νόμος τι) τὴν κατὰ πόλεμον δουλείαν τιθέασι δικαίαν, ' οὔ φασιν. τήν τε γὰρ ἀρχὴν ἐνδέχεται μὴ δι- εἶναι τῶν πολέμων, καὶ τὸν ἀνάξιον δυλεύειν ὐδα- ι φαίη τις δῦλον εἶναι· εἰ δὲ μή, συμβήσεται τὺς ιάτυς εἶναι δοκῦντας δύλυς εἶναι καὶ ἐκ δύλων, ἐὰν πραθῆναι ληφθέντας. διόπερ αὐτοὺς οὐ βούλονται δύλυς, ἀλλὰ τὺς βαρβάρυς. καίτοι ὅταν τῦτο λέ- οὐθὲν ἄλλο ζητοῦσιν ἢ τὸ φύσει δοῦλον, ὅπερ ἐξ εἴπομεν· ἀνάγκη γὰρ εἶναί τινας φάναι τοὺς μὲν χῦ δύλυς τοὺς δ' ὐδαμῦ. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ιγενείας· αὐτὺς μὲν γὰρ ὐ μόνον παρ' αὐτοῖς εὐγε- ιλὰ πανταχῦ νομίζυσιν, τὺς δὲ βαρβάρυς οἴκοι μό- ; ὄν τι τὸ μὲν ἁπλῶς εὐγενὲς καὶ ἐλεύθερον τὸ δ' πλῶς, ὥσπερ ἡ Θεοδέκτυ Ἑλένη φησὶ

θείων δ' ἀπ' ἀμφοῖν ἔκγονον ῥιζωμάτων
τίς ἂν προσειπεῖν ἀξιώσειεν λάτριν;

ὲ τῦτο λέγωσιν, ὐθενὶ ἀλλ' ἢ ἀρετῇ καὶ κακίᾳ διο- ι τὸ δοῦλον καὶ ἐλεύθερον καὶ τὺς εὐγενεῖς καὶ τὺς δυσγενεῖς. ἀξιῦσι γάρ, ὥσπερ ἐξ ἀνθρώπου ἄνθρωπον καὶ ἐκ θηρίων γίνεσθαι θηρίον, ὕτω καὶ ἐξ ἀγαθῶν ἀγαθόν· ἡ δὲ φύσις βούλεται μὲν τοῦτο ποιεῖν πολλάκις, οὐ μέντοι δύναται. ὅτι μὲν οὖν ἔχει τινὰ λόγον ἡ ἀμφισβήτησις, καὶ ὐκ εἰσὶν οἱ μὲν φύσει δοῦλοι οἱ δ' ἐλεύθεροι, δῆλον· καὶ ὅτι ἔν τισι διώρισαι τὸ τοιῦτον, ὧν συμφέρει τῷ μὲν τὸ δυλεύειν τῷ δὲ τὸ δεσπόζειν, καὶ δίκαιον, καὶ δεῖ τὸ μὲν ἄρχεσθαι τὸ δ' ἄρχειν, ἣν πεφύκασιν ἀρχὴν ἄρχειν, ὥςε καὶ δεσπόζειν. τὸ δὲ κακῶς ἀσυμφόρως ἐςὶν ἀμφοῖν· τὸ γὰρ αὐτὸ συμφέρει τῷ μέρει καὶ τῷ ὅλῳ καὶ σώματι καὶ ψυχῇ, ὁ δὲ δοῦλος μέρος τι τῦ δεσπότυ, οἷον ἔμψυχόν τι τοῦ σώματος κεχωρισμένον δὲ μέρος. διὸ καὶ συμφέρον ἐςί τι καὶ φιλία δύλῳ καὶ δεσπότῃ πρὸς ἀλλήλους τοῖς φύσει τούτων ἠξιωμένοις· τοῖς δὲ μὴ τοῦτον τὸν τρόπον, ἀλλὰ κατὰ νόμον καὶ βιασθεῖσι, τοὐναντίον.

Φανερὸν δὲ καὶ ἐκ τύτων ὅτι ὐ ταὐτόν ἐςι δεσποτεία 7
καὶ πολιτική, ὐδὲ πᾶσαι ἀλλήλαις αἱ ἀρχαί, ὥσπερ τινές φασιν. ἡ μὲν γὰρ ἐλευθέρων φύσει ἡ δὲ δύλων ἐςίν, καὶ ἡ μὲν οἰκονομικὴ μοναρχία (μοναρχεῖται γὰρ πᾶς οἶκος), ἡ δὲ πολιτικὴ ἐλευθέρων καὶ ἴσων ἀρχή. ὁ μὲν ὖν δεσπότης οὐ λέγεται κατ' ἐπιστήμην, ἀλλὰ τῷ τοιόσδ' εἶναι· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ δοῦλος καὶ ὁ ἐλεύθερος. ἐπιςήμη δ' ἂν εἴη καὶ δεσποτικὴ καὶ δουλική, δυλικὴ μὲν οἵαν περ ὁ ἐν Συρακούσαις ἐπαίδευεν· ἐκεῖ γὰρ λαμβάνων τις μισθὸν ἐδίδασκε τὰ ἐγκύκλια διακονήματα τοὺς παῖδας. εἴη δ' ἂν καὶ ἐπὶ πλεῖον τῶν τοιούτων μάθησις, οἷον ὀψοποιικὴ καὶ τἆλλα τὰ τοιαῦτα γένη τῆς διακονίας. ἔςι γὰρ ἕτερα ἑτέρων τὰ μὲν ἐντιμότερα ἔργα τὰ δ' ἀναγκαιότερα, καὶ κατὰ τὴν παροιμίαν δοῦλος πρὸ δούλυ, δεσπότης πρὸ δεσπότυ. αἱ μὲν ὖν τοιαῦται πᾶσαι δυλικαὶ ἐπιςῆμαί εἰσι, δεσποτικὴ δ' ἐπιςήμη ἐςὶν ἡ χρηςικὴ δούλων· ὁ γὰρ δεσπότης ὐκ ἐν τῷ κτᾶσθαι τὺς δύλυς, ἀλλ' ἐν τῷ χρῆσθαι δούλοις. ἔςι δ' αὕτη ἡ ἐπιςήμη οὐδὲν μέγα ἔχυσα οὐδὲ σεμνόν· ἃ γὰρ τὸν δοῦλον ἐπίςασθαι δεῖ ποιεῖν, ἐκεῖνον δεῖ ταῦτα ἐπίςασθαι ἐπιτάττειν. διὸ ὅσοις ἐξυσία μὴ αὐτοὺς κακοπαθεῖν, ἐπίτροπος λαμβάνει ταύτην τὴν τιμήν, αὐτοὶ δὲ πολιτεύονται ἢ φιλοσοφῦσιν. ἡ δὲ κτητικὴ ἑτέρα ἀμφοτέρων τύτων, οἷον ἡ δικαία, πολεμική τις ὖσα ἢ θηρευτική. περὶ μὲν οὖν δύλυ καὶ δεσπότυ τῦτον διωρίσθω τὸν τρόπον.

καὶ post τις om M^{b}. ‖ 7. δὲ M^{b}. ‖ 8. γράφοντα S^{b}. ‖ 9. εἰ] οἱ T^{b}. ‖ 20. ἕτεροι M^{b}, ἄπροι S^{b}. ‖ 24. ἅμα] ὅλως M^{b} τε om M^{b}. ‖ 33. αὐτοῖς $S^{b}T^{b}$ et pr I^{b}. ‖ 36. ἡ] καὶ ἡ M^{b}. ‖ 37. ἐκγόνοι $S^{b}T^{b}$, ἐκ γόνοιν $QI^{b}M^{b}$.

γενέσθαι QT^{b}. ‖ 7. τὸ post δὲ om $QI^{b}S^{b}T^{b}$. ‖ 17. πολιτικῇ T^{b}. ‖ 23. καὶ alterum om $QS^{b}T^{b}$. ‖ δυλική om Q. ‖ ὁ om 27. ἕτερα ἔργα $QS^{b}T^{b}$. ‖ 33. ἡ om $QS^{b}T^{b}$. ‖ οὐδὲ] οὐδὲν S^{b}. ‖ 34. ἐπίςασθαι — 35. ἐπίςασθαι om Q. ‖ 39. διωρίσαντο Q ρήσαντο S^{b}.

8 Ὅλως δὲ περὶ πάσης κτήσεως καὶ χρηματιστικῆς θεωρήσωμεν κατὰ τὸν ὑφηγημένον τρόπον, ἐπείπερ καὶ ὁ δοῦλος τῆς κτήσεως μέρος τι ἦν. πρῶτον μὲν οὖν ἀπορήσειεν ἄν τις πότερον ἡ χρηματιστικὴ ἡ αὐτὴ τῇ οἰκονομικῇ ἐστὶν ἢ μέρος τι ἢ ὑπηρετική, καὶ εἰ ὑπηρετική, πότερον ὡς ἡ κερκιδοποιικὴ τῇ ὑφαντικῇ ἢ ὡς ἡ χαλκουργικὴ τῇ ἀνδριαντοποιίᾳ· οὐ γὰρ ὡσαύτως ὑπηρετοῦσιν, ἀλλ' ἡ μὲν ὄργανα παρέχει, ἡ δὲ τὴν ὕλην. λέγω δὲ ὕλην τὸ ὑποκείμενον, ἐξ οὗ τι ἀποτελεῖται ἔργον, οἷον ὑφάντῃ μὲν ἔρια, ἀνδριαντοποιῷ δὲ χαλκόν. ὅτι μὲν οὖν οὐχ ἡ αὐτὴ ἡ οἰκονομικὴ τῇ χρηματιστικῇ, δῆλον. τῆς μὲν γὰρ τὸ πορίσασθαι, τῆς δὲ τὸ χρήσασθαι· τίς γὰρ ἔσται ἡ χρησομένη τοῖς κατὰ τὴν οἰκίαν παρὰ τὴν οἰκονομικήν; πότερον δὲ μέρος αὐτῆς ἐστί τι ἢ ἕτερον εἶδος, ἔχει διαμφισβήτησιν. εἰ γάρ ἐστι τοῦ χρηματιστικοῦ θεωρῆσαι πόθεν χρήματα καὶ κτῆσις ἔσται, ἡ δὲ κτῆσις πολλὰ περιείληφε μέρη καὶ ὁ πλοῦτος, ὥστε πρῶτον ἡ γεωργικὴ πότερον μέρος τι τῆς χρηματιστικῆς ἢ ἕτερόν τι γένος, καὶ καθόλου ἡ περὶ τὴν τροφὴν ἐπιμέλεια καὶ κτῆσις; ἀλλὰ μὴν εἴδη γε πολλὰ τροφῆς, διὸ καὶ βίοι πολλοὶ καὶ τῶν ζῴων καὶ τῶν ἀνθρώπων εἰσίν· οὐ γὰρ οἷόν τε ζῆν ἄνευ τροφῆς, ὥστε αἱ διαφοραὶ τῆς τροφῆς τοὺς βίους πεποιήκασι διαφέροντας τῶν ζῴων. τῶν τε γὰρ θηρίων τὰ μὲν ἀγελαῖα τὰ δὲ σποραδικά ἐστιν, ὁποτέρως συμφέρει πρὸς τὴν τροφὴν αὐτοῖς, διὰ τὸ τὰ μὲν ζῳοφάγα τὰ δὲ καρποφάγα τὰ δὲ παμφάγα αὐτῶν εἶναι· ὥστε πρὸς τὰς ῥᾳστώνας καὶ τὴν αἵρεσιν τὴν τούτων ἡ φύσις τοὺς βίους αὐτῶν διώρισεν. ἐπεὶ δ' οὐ ταὐτὸ ἑκάστῳ ἡδὺ κατὰ φύσιν ἀλλ' ἕτερα ἑτέροις, καὶ αὐτῶν τῶν ζῳοφάγων καὶ τῶν καρποφάγων οἱ βίοι πρὸς ἄλληλα διεστᾶσιν. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἀνθρώπων· πολὺ γὰρ διαφέρουσιν οἱ τούτων βίοι. οἱ μὲν οὖν ἀργότατοι νομάδες εἰσίν· ἡ γὰρ ἀπὸ τῶν ἡμέρων τροφὴ ζῴων ἄνευ πόνου γίνεται σχολάζουσιν· ἀναγκαίου δ' ὄντος μεταβάλλειν τοῖς κτήνεσι διὰ τὰς νομὰς καὶ αὐτοὶ ἀναγκάζονται συνακολουθεῖν, ὥσπερ γεωργίαν ζῶσαν γεωργοῦντες. οἱ δ' ἀπὸ θήρας ζῶσι, καὶ θήρας ἕτεροι ἑτέρας, οἷον οἱ μὲν ἀπὸ λῃστείας, οἱ δ' ἀφ' ἁλιείας, ὅσοι λίμνας καὶ ἕλη καὶ ποταμοὺς ἢ θάλατταν τοιαύτην προσοικοῦσιν, οἱ δ' ἀπ' ὀρνίθων ἢ θηρίων ἀγρίων. τὸ δὲ πλεῖστον γένος τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τῆς γῆς ζῇ καὶ τῶν ἡμέρων καρπῶν. οἱ μὲν οὖν βίοι τοσοῦτοι σχεδόν εἰσιν, ὅσοι γε αὐτόφυτον ἔχουσι τὴν ἐργασίαν καὶ μὴ δι' ἀλλαγῆς καὶ κα-

πηλείας πορίζονται τὴν τροφήν, νομαδικός, γεωργικ[illegible]
στρικός, ἁλιευτικός, θηρευτικός· οἱ δὲ καὶ μιγνύντες [illegible]
των ἡδέως ζῶσι, προσαναπληροῦντες τὸν ἐνδεέστατον [illegible]
τυγχάνει ἐλλείπων πρὸς τὸ αὐτάρκης εἶναι, οἷον [illegible]
νομαδικὸν ἅμα καὶ λῃστρικόν, οἱ δὲ γεωργικὸν καὶ [illegible]
τικόν. ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τοὺς ἄλλους, ὡς ἂν ἡ [illegible]
συναναγκάζῃ, τοῦτον τὸν τρόπον διάγουσιν. ἡ μὲν οὖν τ[illegible]
κτῆσις ὑπ' αὐτῆς φαίνεται τῆς φύσεως διδομένη [illegible]
ὥσπερ κατὰ τὴν πρώτην γένεσιν εὐθύς, οὕτω καὶ τε[illegible]
θεῖσιν. καὶ γὰρ κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς γένεσιν τὰ μὲν [illegible]
τίκτει τῶν ζῴων τοσαύτην τροφὴν ὡς ἱκανὴν εἶναι μ[illegible]
οὗ ἂν δύνηται αὐτὸ αὑτῷ πορίζειν τὸ γεννηθέν, οἷον [illegible]
σκωληκοτοκεῖ ἢ ᾠοτοκεῖ· ὅσα δὲ ζῳοτοκεῖ, τοῖς γεν[illegible]
ἔχει τροφὴν ἐν αὑτοῖς μέχρι τινός, τὴν τοῦ καλουμέν[illegible]
λακτος φύσιν. ὥστε ὁμοίως δῆλον ὅτι καὶ γενομένοις [illegible]
τέον τά τε φυτὰ τῶν ζῴων ἕνεκεν εἶναι καὶ τἆλλα ζ[illegible]
τῶν ἀνθρώπων χάριν, τὰ μὲν ἥμερα καὶ διὰ τὴν χρ[illegible]
καὶ διὰ τὴν τροφήν, τῶν δ' ἀγρίων, εἰ μὴ πάντα, ἀλ[illegible]
τά γε πλεῖστα τῆς τροφῆς καὶ ἄλλης βοηθείας ἕνεκ[illegible]
καὶ ἐσθὴς καὶ ἄλλα ὄργανα γίνηται ἐξ αὐτῶν. εἰ οὖ[illegible]
φύσις μηθὲν μήτε ἀτελὲς ποιεῖ μήτε μάτην, ἀναγκ[illegible]
τῶν ἀνθρώπων ἕνεκεν αὐτὰ πάντα πεποιηκέναι τὴν φύ[illegible]
διὸ καὶ ἡ πολεμικὴ φύσει κτητική πως ἔσται. ἡ γὰρ [illegible]
ρευτικὴ μέρος αὐτῆς, ᾗ δεῖ χρῆσθαι πρός τε τὰ θηρία [illegible]
τῶν ἀνθρώπων ὅσοι πεφυκότες ἄρχεσθαι μὴ θέλουσιν, [illegible]
φύσει δίκαιον τοῦτον ὄντα τὸν πόλεμον. ἓν μὲν οὖν εἶ[illegible]
κτητικῆς κατὰ φύσιν τῆς οἰκονομικῆς μέρος ἐστίν· [illegible]
ἤτοι ὑπάρχειν ἢ πορίζειν αὐτὴν ὅπως ὑπάρχῃ, ὧν ἐστ[illegible]
σαυρισμὸς χρημάτων πρὸς ζωὴν ἀναγκαίων καὶ χρησ[illegible]
εἰς κοινωνίαν πόλεως ἢ οἰκίας. καὶ ἔοικεν ὅ γ' ἀλη[illegible]
πλοῦτος ἐκ τούτων εἶναι. ἡ γὰρ τῆς τοιαύτης κτή[illegible]
αὐτάρκεια πρὸς ἀγαθὴν ζωὴν οὐκ ἄπειρός ἐστιν, ὥσπερ [illegible]
λων φησὶ ποιήσας "πλούτου δ' οὐθὲν τέρμα πεφασμένο[illegible]
δράσι κεῖται." κεῖται γὰρ ὥσπερ καὶ ταῖς ἄλλαις τέχν[illegible]
οὐδὲν γὰρ ὄργανον ἄπειρον οὐδεμιᾶς ἐστὶ τέχνης οὔτε [illegible]
οὔτε μεγέθει, ὁ δὲ πλοῦτος ὀργάνων πλῆθός ἐστιν [illegible]
μικῶν καὶ πολιτικῶν. ὅτι μὲν τοίνυν ἔστι τις κτ[illegible]
κατὰ φύσιν τοῖς οἰκονόμοις καὶ τοῖς πολιτικοῖς, καὶ [illegible]
ἣν αἰτίαν, δῆλον.

Ἔστι δὲ γένος ἄλλο κτητικῆς, ἣν μάλιστα καλ[illegible]
καὶ δίκαιον αὐτὸ καλεῖν, χρηματιστικήν, δι' ἣν οὐδ[illegible]

1. χρηματικῆς T^b. ‖ 3. κτίσεως T^b. ‖ 10. ἡ post αὐτὴ add rc I^b. ‖ 13. περὶ S^bT^b. ‖ 16. κτίσις T^b. ‖ 23. γὰρ om [illegible] 30. πολλοὶ S^bT^b. ‖ 36. ἁλείας plerique. ‖ 40. αὐτόφυγον Q.

7. ἀναγκάζῃ I^b. ‖ 14. τὴν] τοῦ T^b. ‖ 26. πόλεμον] πόλεμον πρῶτον rc I^b. ‖ 32. ἀγαθῶν $QI^bS^bT^b$.

εἶναι πλούτου καὶ κτήσεως· ἣν ὡς μίαν καὶ τὴν τῇ λεχθείσῃ πολλοὶ νομίζουσι διὰ τὴν γειτνίασιν. ’ ὔτε ἡ αὐτὴ τῇ εἰρημένῃ ὔτε πόρρω ἐκείνης. ἔςι δ’ ν φύσει ἡ δ’ οὐ φύσει αὐτῶν, ἀλλὰ δι’ ἐμπειρίας καὶ τέχνης γίνεται μᾶλλον. λάβωμεν δὲ περὶ αὐτῆς ρχὴν ἐντεῦθεν. ἑκάςυ γαρ κτήματος διττὴ ἡ χρῆσίς ἀμφότεραι δὲ καθ’ αὐτὸ μὲν ἀλλ’ ὐχ ὁμοίως καθ’ ἀλλ’ ἡ μὲν οἰκεία ἡ δ’ ὐκ οἰκεία τοῦ πράγματος, ποδήματος ἥ τε ὑπόδεσις καὶ ἡ μεταβλητική. ἀμ- αι γὰρ ὑποδήματος χρήσεις. καὶ γὰρ ὁ ἀλλαττό- τῷ δεομένῳ ὑποδήματος ἀντὶ νομίσματος ἢ τροφῆς ι τῷ ὑποδήματι ᾗ ὑπόδημα, ἀλλ’ οὐ τὴν οἰκείαν ν· οὐ γὰρ ἀλλαγῆς ἕνεκεν γέγονεν. τὸν αὐτὸν δὲ ν ἔχει καὶ περὶ τῶν ἄλλων κτημάτων. ἔστι γὰρ ἡ βλητικὴ πάντων, ἀρξαμένη τὸ μὲν πρῶτον ἐκ τοῦ φύσιν, τῷ τὰ μὲν πλείω τὰ δὲ ἐλάττω τῶν ἱκανῶν τὺς ἀνθρώπυς. ᾗ καὶ δῆλον ὅτι οὐκ ἔςι φύσει τῆς ατιςικῆς ἡ καπηλική· ὅσον γὰρ ἱκανὸν αὐτοῖς, ἀναγ- ἦν ποιεῖσθαι τὴν ἀλλαγήν. ἐν μὲν οὖν τῇ πρώτῃ ίᾳ (τῦτο δ’ ἐςὶν οἰκία) φανερὸν ὅτι ὐδέν ἐςιν ἔργον , ἀλλ’ ἤδη πλείονος τῆς κοινωνίας ὔσης. οἱ μὲν γὰρ ὐτῶν ἐκοινώνυν πάντων, οἱ δὲ κεχωρισμένοι πολλῶν καὶ ἑτέρων· ὧν κατὰ τὰς δεήσεις ἀναγκαῖον ποιεῖ- τὰς μεταδόσεις, καθάπερ ἔτι πολλὰ ποιεῖ καὶ τῶν αρικῶν ἐθνῶν, κατὰ τὴν ἀλλαγήν. αὐτὰ γὰρ τὰ μα πρὸς αὐτὰ καταλλάττονται, ἐπὶ πλέον δ’ οὐθέν, ἶνον πρὸς σῖτον διδόντες καὶ λαμβάνοντες, καὶ τῶν ν τῶν τοιύτων ἕκαςον. ἡ μὲν ὖν τοιαύτη μεταβλη- ὔτε παρὰ φύσιν ὔτε χρηματιςικῆς ἐςὶν εἶδος οὐδέν· ναπλήρωσιν γὰρ τῆς κατὰ φύσιν αὐταρκείας ἦν. ἐκ ι ταύτης ἐγένετ’ ἐκείνη κατὰ λόγον. ξενικωτέρας γὰρ ένης τῆς βοηθείας τῷ εἰσάγεσθαι ὧν ἐνδεεῖς καὶ ἐκ- ειν ὧν ἐπλεόναζον, ἐξ ἀνάγκης ἡ τῦ νομίσματος ἐπο- χρῆσις. ὐ γὰρ εὐβάςακτον ἕκαςον τῶν κατὰ φύσιν καίων· διὸ πρὸς τὰς ἀλλαγὰς τοιοῦτόν τι συνέθεντο σφᾶς αὐτὺς διδόναι καὶ λαμβάνειν, ὃ τῶν χρησίμων ὂν εἶχε τὴν χρείαν εὐμεταχείριςον πρὸς τὸ ζῆν, οἷον ος καὶ ἄργυρος, κἂν εἴ τι τοιῦτον ἕτερον, τὸ μὲν πρῶ- πλῶς ὁρισθὲν μεγέθει καὶ ςαθμῷ, τὸ δὲ τελευταῖον χαρακτῆρα ἐπιβαλλόντων, ἵνα ἀπολύσῃ τῆς μετρή- αὐτύς· ὁ γὰρ χαρακτὴρ ἐτέθη τῦ ποσῦ σημεῖον. πο- ρισθέντος ὖν ἤδη νομίσματος ἐκ τῆς ἀναγκαίας ἀλλαγῆς θάτερον εἶδος τῆς χρηματιςικῆς ἐγένετο, τὸ καπηλικόν, τὸ μὲν πρῶτον ἁπλῶς ἴσως γινόμενον, εἶτα δι’ ἐμπειρίας ἤδη τεχνικώτερον, πόθεν καὶ πῶς μεταβαλλόμενον πλεῖστον ποιήσει κέρδος. διὸ δοκεῖ ἡ χρηματιςικὴ μάλιςα περὶ τὸ νόμισμα εἶναι, καὶ ἔργον αὐτῆς τὸ δύνασθαι θεωρῆσαι πόθεν ἔςαι πλῆθος χρημάτων· ποιητικὴ γὰρ εἶναι τῦ πλύτυ καὶ χρημάτων. καὶ γὰρ τὸν πλῦτον πολλάκις τιθέασι νομίσματος πλῆθος, διὰ τὸ περὶ τῦτ’ εἶναι τὴν χρηματιςικὴν καὶ τὴν καπηλικήν. ὁτὲ δὲ πάλιν λῆρος εἶναι δοκεῖ τὸ νόμισμα καὶ νόμος παντάπασι, φύσει δ’ ὐθέν, ὅτι μεταθεμένων τε τῶν χρωμένων ὐθενὸς ἄξιον ὐδὲ χρήσιμον πρὸς ὐδὲν τῶν ἀναγκαίων ἐςί, καὶ νομίσματος πλυτῶν πολλάκις ἀπορήσει τῆς ἀναγκαίας τροφῆς· καίτοι ἄτοπον τοιῦτον εἶναι πλῦτον ὗ εὐπορῶν λιμῷ ἀπολεῖται, καθάπερ καὶ τὸν Μίδαν ἐκεῖνον μυθολογῦσι διὰ τὴν απληστίαν τῆς εὐχῆς πάντων αὐτῷ γιγνομένων τῶν παρατιθεμένων χρυσῶν. διὸ ζητῦσιν ἕτερόν τι τὸν πλῦτον καὶ τὴν χρηματιςικήν, ὀρθῶς ζητῦντες. ἔςι γὰρ ἑτέρα ἡ χρηματιςικὴ καὶ ὁ πλῦτος ὁ κατὰ φύσιν, καὶ αὕτη μὲν οἰκονομική, ἡ δὲ καπηλικὴ ποιητικὴ χρημάτων, ὐ πάντως ἀλλ’ ἢ διὰ χρημάτων μεταβολῆς. καὶ δοκεῖ περὶ τὸ νόμισμα αὕτη εἶναι· τὸ γὰρ νόμισμα ςοιχεῖον καὶ πέρας τῆς ἀλλαγῆς ἐςίν. καὶ ἄπειρος δὴ ουτος ὁ πλῦτος ὁ ἀπὸ ταύτης τῆς χρηματιστικῆς. ὥσπερ γὰρ ἡ ἰατρικὴ τοῦ ὑγιαίνειν εἰς ἄπειρόν ἐστι καὶ ἑκάςη τῶν τεχνῶν τῦ τέλυς εἰς ἄπειρον (ὅτι μάλιςα γὰρ ἐκεῖνο βύλονται ποιεῖν), τῶν δὲ πρὸς τὸ τέλος ὐκ εἰς ἄπειρον (πέρας γὰρ τὸ τέλος πάσαις), οὕτω καὶ ταύτης τῆς χρηματιςικῆς ὐκ ἔςι τῦ τέλυς πέρας, τέλος δὲ ὁ τοιῦτος πλῦτος καὶ χρημάτων κτῆσις. τῆς δ’ οἰκονομικῆς, ὐ χρηματιςικῆς ἔστι πέρας· ὐ γὰρ τῦτο τῆς οἰκονομικῆς ἔργον. διὸ τῇ μὲν φαίνεται ἀναγκαῖον εἶναι παντὸς πλύτυ πέρας, ἐπὶ δὲ τῶν γινομένων ὁρῶμεν συμβαῖνον τὐναντίον· πάντες γὰρ εἰς ἄπειρον αὔξουσιν οἱ χρηματιζόμενοι τὸ νόμισμα. αἴτιον δὲ τὸ σύνεγγυς αὐτῶν. ἐπαλλάττει γὰρ ἡ χρῆσις τῦ αὐτῦ ὖσα ἑκατέρα τῆς χρηματιςικῆς. τῆς γὰρ αὐτῆς ἐςὶ χρήσεως κτῆσις, ἀλλ’ ὐ κατὰ ταὐτόν, ἀλλὰ τῆς μὲν ἕτερον τέλος, τῆς δ’ ἡ αὔξησις. ὥςε δοκεῖ τισὶ τῦτ’ εἶναι τῆς οἰκονομικῆς ἔργον, καὶ διατελοῦσιν ἢ σώζειν οἰόμενοι δεῖν ἢ αὔξειν τὴν τῦ νομίσματος ὐσίαν εἰς ἄπειρον. αἴτιον δὲ ταύτης τῆς διαθέσεως τὸ σπυδάζειν περὶ τὸ ζῆν, ἀλλὰ

. οἰκία T^b. || 34. ἕκαςον om T^b. || 36. αὐτῦ T^b. || 37. οἷον] οἷον ὁ S^bT^b.
10. κλῆρος T^b. || 11. καὶ] καὶ ὁ Q. || 12. ὔτε codices. || 16. ἀναπληστίαν T^b. || 17. αὐτῶν S^b. || 20. μὲν] μὲν ἡ rc I^b. || 29. τικῆς I^b. || 30. χρηματιςικὴ corr I^b. || 33. ὁρῶ $QI^bS^bT^b$. || 37. καταυτὸν S^bT^b. || 39. οἰκονομίας QS^bT^b.

μὴ τὸ εὖ ζῆν· εἰς ἄπειρον οὖν ἐκείνης τῆς ἐπιθυμίας οὔσης, καὶ τῶν ποιητικῶν ἀπείρων ἐπιθυμοῦσιν. ὅσοι δὲ καὶ τοῦ εὖ ζῆν ἐπιβάλλονται, τὸ πρὸς τὰς ἀπολαύσεις τὰς σωματικὰς ζητοῦσιν, ὥσ᾽ ἐπεὶ καὶ τοῦτ᾽ ἐν τῇ κτήσει φαίνεται ὑπάρχειν, πᾶσα ἡ διατριβὴ περὶ τὸν χρηματισμόν ἐσι, καὶ τὸ ἕτερον εἶδος τῆς χρηματισικῆς διὰ τοῦτ᾽ ἐλήλυθεν. ἐν ὑπερβολῇ γὰρ οὔσης τῆς ἀπολαύσεως, τὴν τῆς ἀπολαυστικῆς ὑπερβολῆς ποιητικὴν ζητοῦσιν· κἂν μὴ διὰ τῆς χρηματισικῆς δύνωνται πορίζειν, δι᾽ ἄλλης αἰτίας τοῦτο πειρῶνται, ἑκάστῃ χρώμενοι τῶν δυνάμεων οὐ κατὰ φύσιν. ἀνδρίας γὰρ οὐ χρήματα ποιεῖν ἐσὶν ἀλλὰ θάρσος, οὐδὲ σρατηγικῆς καὶ ἰατρικῆς, ἀλλὰ τῆς μὲν νίκην τῆς δ᾽ ὑγίειαν. οἱ δὲ πάσας ποιοῦσι χρηματισικάς, ὡς τοῦτο τέλος ὄν, πρὸς δὲ τὸ τέλος ἅπαντα δέον ἀπαντᾶν. περὶ μὲν οὖν τῆς τε μὴ ἀναγκαίας χρηματισικῆς, καὶ τίς, καὶ δι᾽ αἰτίαν τίνα ἐν χρείᾳ ἐσμὲν αὐτῆς, εἴρηται· καὶ περὶ τῆς ἀναγκαίας, ὅτι ἑτέρα μὲν αὐτῆς οἰκονομικὴ δὲ κατὰ φύσιν ἡ περὶ τὴν τροφήν, οὐχ ὥσπερ αὐτὴ ἄπειρος, ἀλλ᾽ ἔχουσα ὅρον.

10 Δῆλον δὲ καὶ τὸ ἀπορούμενον ἐξ ἀρχῆς, πότερον τοῦ οἰκονομικοῦ καὶ πολιτικοῦ ἐσὶν ἡ χρηματισικὴ ἢ οὔ, ἀλλὰ δεῖ τοῦτο μὲν ὑπάρχειν· ὥσπερ γὰρ καὶ ἀνθρώπους οὐ ποιεῖ ἡ πολιτική, ἀλλὰ λαβοῦσα παρὰ τῆς φύσεως χρῆται αὐτοῖς, οὕτω καὶ τροφὴν τὴν φύσιν δεῖ παραδοῦναι γῆν ἢ θάλατταν ἢ ἄλλο τι· ἐκ δὲ τούτων, ὡς δεῖ, ταῦτα διαθεῖναι προσήκει τὸν οἰκονόμον. οὐ γὰρ τῆς ὑφαντικῆς ἔρια ποιῆσαι, ἀλλὰ χρήσασθαι αὐτοῖς, καὶ γνῶναι δὲ τὸ ποῖον χρησὸν καὶ ἐπιτήδειον ἢ φαῦλον καὶ ἀνεπιτήδειον. καὶ γὰρ ἀπορήσειεν ἄν τις διὰ τί ἡ μὲν χρηματιστικὴ μόριον τῆς οἰκονομίας, ἡ δ᾽ ἰατρικὴ οὐ μόριον· καίτοι δεῖ ὑγιαίνειν τοὺς κατὰ τὴν οἰκίαν, ὥσπερ ζῆν ἢ ἄλλο τι τῶν ἀναγκαίων. ἐπεὶ δ᾽ ἔσι μὲν ὡς τοῦ οἰκονόμου καὶ τοῦ ἄρχοντος καὶ περὶ ὑγιείας ἰδεῖν, ἔσι δ᾽ ὡς οὔ, ἀλλὰ τοῦ ἰατροῦ, οὕτω καὶ περὶ τῶν χρημάτων ἔσι μὲν ὡς τοῦ οἰκονόμου, ἔσι δ᾽ ὡς οὔ, ἀλλὰ τῆς ὑπηρετικῆς· μάλισα δέ, καθάπερ εἴρηται πρότερον, δεῖ φύσει τοῦτο ὑπάρχειν. φύσεως γάρ ἐσιν ἔργον τροφὴν τῷ γεννηθέντι παρέχειν· παντὶ γὰρ ἐξ οὗ γίνεται, τροφὴ τὸ λειπόμενόν ἐστιν. διὸ κατὰ φύσιν ἐστὶν ἡ χρηματιστικὴ πᾶσιν ἀπὸ τῶν καρπῶν καὶ τῶν ζῴων. διπλῆς δ᾽ οὔσης αὐτῆς, ὥσπερ εἴπομεν, καὶ τῆς μὲν καπηλικῆς τῆς δ᾽ οἰκονομικῆς, καὶ ταύτης μὲν ἀναγκαίας καὶ ἐπαινουμένης, τῆς δὲ μεταβλητικῆς ψεγομένης δικαίως (οὐ γὰρ κατὰ φ[illegible] ἀλλ᾽ ἀπ᾽ ἀλλήλων ἐσίν), εὐλογώτατα μισεῖται ἡ ὀβ[illegible] σατικὴ διὰ τὸ ἀπ᾽ αὐτοῦ τοῦ νομίσματος εἶναι τὴν κτ[illegible] καὶ οὐκ ἐφ᾽ ὅπερ ἐπορίσθη. μεταβολῆς γὰρ ἐγένετο χ[illegible] ὁ δὲ τόκος αὐτὸ ποιεῖ πλέον. ὅθεν καὶ τοὔνομα τοῦτ᾽ εἴληφ[illegible] ὅμοια γὰρ τὰ τικτόμενα τοῖς γεννῶσιν αὐτά ἐστιν, ὁ [illegible] τοκος γίνεται νόμισμα νομίσματος· ὥσε καὶ μάλισα π[illegible] φύσιν οὗτος τῶν χρηματισμῶν ἐστίν.

Ἐπεὶ δὲ τὰ πρὸς τὴν γνῶσιν διωρίκαμεν ἱκανῶς, [illegible] πρὸς τὴν χρῆσιν δεῖ διελθεῖν. πάντα δὲ τὰ τοιαῦτα [illegible] μὲν θεωρίαν ἐλεύθερον ἔχει, τὴν δ᾽ ἐμπειρίαν ἀναγκαί[illegible] ἔσι δὲ χρηματισικῆς μέρη χρήσιμα τὸ περὶ τὰ κτή[illegible] ἔμπειρον εἶναι, ποῖα λυσιτελέσατα καὶ ποῦ καὶ πῶς, [illegible] ἵππων κτῆσις ποία τις ἢ βοῶν ἢ προβάτων, ὁμοίως δὲ [illegible] τῶν λοιπῶν ζῴων. δεῖ γὰρ ἔμπειρον εἶναι πρὸς ἄλλη[illegible] τε τούτων τίνα λυσιτελέσατα, καὶ ποῖα ἐν ποίοις τόπ[illegible] ἄλλα γὰρ ἐν ἄλλαις εὐθηνεῖ χώραις. εἶτα περὶ γεωργ[illegible] καὶ ταύτης ἤδη ψιλῆς τε καὶ πεφυτευμένης, καὶ μελ[illegible] τουργίας, καὶ τῶν ἄλλων ζῴων τῶν πλωτῶν ἢ πτηνῶν, ἀφ᾽ [illegible] ὅσων ἔσι τυγχάνειν βοηθείας. τῆς μὲν οὖν οἰκειοτάτης χρη[illegible] ματισικῆς ταῦτα μόρια καὶ πρῶτα, τῆς δὲ μεταβλητι[illegible] μέγιστον μὲν ἐμπορία (καὶ ταύτης μέρη τρία, ναυκλ[illegible] φορτηγία παράσασις· διαφέρει δὲ τούτων ἕτερα ἑτέρω[illegible] τὰ μὲν ἀσφαλέσερα εἶναι, τὰ δὲ πλείω πορίζειν τὴν [illegible] καρπίαν), δεύτερον δὲ τοκισμός, τρίτον δὲ μισθαρνία· τ[illegible] της δ᾽ ἡ μὲν τῶν βαναύσων τεχνῶν, ἡ δὲ τῶν ἀτέχ[illegible] καὶ τῷ σώματι μόνῳ χρησίμων. τρίτον δὲ εἶδος χρη[illegible] τισικῆς μεταξὺ ταύτης καὶ τῆς πρώτης. ἔχει γὰρ καὶ τῆς [illegible] κατὰ φύσιν τι μέρος καὶ τῆς μεταβλητικῆς, ὅσα ἀπὸ [illegible] καὶ τῶν ἀπὸ γῆς γινομένων, ἀκάρπων μὲν χρησίμων δέ, [illegible] οἷον ὑλοτομία τε καὶ πᾶσα μεταλλευτική. αὕτη δὲ πολλὰ [illegible] ἤδη περιείληφε γένη· πολλὰ γὰρ εἴδη τῶν ἐκ γῆς μεταλ[illegible] λευομένων ἐσίν. περὶ ἑκάσου δὲ τούτων καθόλου μὲν [illegible] καὶ νῦν, τὸ δὲ κατὰ μέρος ἀκριβολογεῖσθαι χρήσιμον μ[illegible] πρὸς τὰς ἐργασίας, φορτικὸν δὲ τὸ ἐνδιατρίβειν. εἰσὶ δὲ [illegible] τεχνικώταται μὲν τῶν ἐργασιῶν ὅπου ἐλάχισον τῆς τύχ[illegible] βαναυσόταται δ᾽ ἐν αἷς τὰ σώματα λωβῶνται μάλισ[illegible] δουλικώταται δὲ ὅπου τοῦ σώματος πλεῖσαι χρήσεις, ἀγεν[illegible] σαται δὲ ὅπου ἐλάχισον προσδεῖ ἀρετῆς. ἐπεὶ δ᾽ ἐσὶν ἐνί[illegible] γεγραμμένα περὶ τούτων, οἷον Χάρητι δὴ τῷ Παρί[illegible]

8. χρηματικῆς Q. ‖ 17. αὐτοῖς T^b. ‖ ἢ S^bT^b. ‖ 20. χρηματικὴ I^b. ‖ 21. ποιεῖν Q. ‖ 32. ἀλλὰ — 33. οὐ om S^bT^b. ‖ 32. [illegible] ἰατρικῆς Q. ‖ 33. χρηματισικοῦ, omisso τῶν, Q. ‖ 34. τῆς] τῆς κέρδους Q.

1. οἰκείας T^b. ‖ 10. τὰ om S^b. ‖ 18. ταύτῃ S^bT^b. ‖ 20. ὅσον T^b. ‖ οὖν om S^bT^b. ‖ 26. ἡ δὲ τῶν ἀτέχνων om I^b. ‖ 3[illegible] φρικτὸν S^b. ‖ 36. τῆς om I^b. ‖ 38. πλεῖσα Q. ‖ χρῆσις S^bT^b. ‖ ἀγενέσαται Q.

λοδώρῳ τῷ Λημνίῳ περὶ γεωργίας καὶ ψιλῆς καὶ τυμένης, ὁμοίως δὲ καὶ ἄλλοις περὶ ἄλλων, ταῦτα ι τούτων θεωρείτω ὅτῳ ἐπιμελές· ἔτι δὲ καὶ τὰ λε- α σποράδην, δι' ὧν ἐπιτετυχήκασιν ἔνιοι χρηματιζό- δεῖ συλλέγειν. πάντα γὰρ ὠφέλιμα ταῦτ' ἐςὶ τοῖς ι τὴν χρηματιςικήν. οἷον καὶ τὸ Θάλεω τῦ Μιλησίυ· γάρ ἐστι κατανόημά τι χρηματιςικόν, ἀλλ' ἐκείνῳ ιὰ τὴν σοφίαν προσάπτουσι, τυγχάνει δὲ καθόλυ τι νειδιζόντων γὰρ αὐτῷ διὰ τὴν πενίαν ὡς ἀνωφελοῦς ιλοσοφίας ὔσης, κατανοήσαντά φασιν αὐτὸν ἐλαιῶν ἐσομένην ἐκ τῆς ἀστρολογίας, ἔτι χειμῶνος ὄντος, ίσαντα χρημάτων ὀλίγων ἀρραβῶνας διαδοῦναι τῶν γίων τῶν τ' ἐν Μιλήτῳ καὶ Χίῳ πάντων, ὀλίγυ μι- μενον ἅτ' οὐθενὸς ἐπιβάλλοντος· ἐπειδὴ δ' ὁ καιρὸς ολλῶν ζητυμένων ἅμα καὶ ἐξαίφνης, ἐκμισθῦντα ὃν ἠβούλετο, πολλὰ χρήματα συλλέξαντα ἐπιδεῖξαι διόν ἐςι πλυτεῖν τοῖς φιλοσόφοις, ἂν βύλωνται, ἀλλ' ἐςὶ περὶ ὃ σπυδάζυσιν. Θαλῆς μὲν ὖν λέγεται τῦτον όπον ἐπίδειξιν ποιήσασθαι τῆς σοφίας· ἔςι δ', ὥσπερ ν, καθόλυ τὸ τοιῦτον χρηματιςικόν, ἐάν τις δύνηται ωλίαν αὐτῷ κατασκευάζειν. διὸ καὶ τῶν πόλεων ἔνιαι ποιῦνται τὸν πόρον, ὅταν ἀπορῶσι χρημάτων· μονο- ν γὰρ τῶν ὠνίων ποιῦσιν. ἐν Σικελίᾳ δέ τις τεθέντος αὐτῷ νομίσματος συνεπρίατο πάντα τὸν σίδηρον ἐκ ιδηρείων, μετὰ δὲ ταῦτα ὡς ἀφίκοντο ἐκ τῶν ἐμπο- ί ἔμποροι, ἐπώλει μόνος, ὐ πολλὴν ποιήσας ὑπερβο- ῆς τιμῆς· ἀλλ' ὅμως ἐπὶ τοῖς πεντήκοντα ταλάντοις βεν ἑκατόν. τῦτο μὲν ὖν ὁ Διονύσιος αἰσθόμενος τὰ ρήματα ἐκέλευσεν ἐκκομίσασθαι, μὴ μέντοι γ' ἔτι ἐν Συρακούσαις, ὡς πόρους εὑρίσκοντα τοῖς αὑτοῦ ιασιν ἀσυμφόρυς. τὸ μέντοι ὅραμα Θάλεω καὶ τῦτο ν ἐστιν· ἀμφότεροι γὰρ ἑαυτοῖς ἐτέχνασαν γενέσθαι ωλίαν. χρήσιμον δὲ γνωρίζειν ταῦτα καὶ τοῖς πολι- πολλαῖς γὰρ πόλεσι δεῖ χρηματισμῦ καὶ τοιύτων , ὥσπερ οἰκίᾳ, μᾶλλον δέ. διόπερ τινὲς καὶ πολι- αι τῶν πολιτευομένων ταῦτα μόνον.

Ἐπεὶ δὲ τρία μέρη τῆς οἰκονομικῆς ἦν, ἓν μὲν δε- ική, περὶ ἧς εἴρηται πρότερον, ἓν δὲ πατρική, τρίτον δὲ ή· καὶ γὰρ γυναικὸς αρχειν καὶ τέκνων, ὡς ἐλευθέ- ἐν ἀμφοῖν, ὐ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον τῆς ἀρχῆς, ἀλλὰ γυναικὸς [illegible] ἄρρεν φύσει [illegible] τινα φύσιν [illegible] τέρυ καὶ ατε[illegible] πλείςαις μετα[illegible] γὰρ εἶναι [illegible] δέ, ὅταν τὸ μὲν ἄ[illegible] καὶ σχήμασι καὶ [illegible] εἶπε τὸν περὶ τῦ ποδανιπτῆρος [illegible] τὸ θῆλυ τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον. [illegible] βασιλική· τὸ γὰρ γεννῆσαν καὶ κατα [illegible] κατὰ πρεσβείαν ἐςίν, ὅπερ ἐςὶ βασι[illegible] καλῶς Ὅμηρος τὸν Δία προσηγόρευσεν εἰπων "[illegible] δρῶν τε θεῶν τε," τὸν βασιλέα τύτων ἁπάντων. [illegible] τὸν βασιλέα διαφέρειν μὲν δεῖ, τῷ γένει δ' εἶναι τὸν [illegible] ὅπερ πέπονθε τὸ πρεσβύτερον πρὸς τὸ νεώτερον καὶ ὁ γεννήσας πρὸς τὸ τέκνον.

13 Φανερὸν τοίνυν ὅτι πλείων ἡ σπουδὴ τῆς οἰκονομίας περὶ τοὺς ἀνθρώπους ἢ περὶ τὴν τῶν ἀψύχων κτῆσιν, καὶ περὶ τὴν ἀρετὴν τύτων ἢ περὶ τὴν τῆς κτήσεως, ὃν καλῦμεν πλῦτον, καὶ τῶν ἐλευθέρων μᾶλλον ἢ δούλων. πρῶτον μὲν οὖν περὶ δούλων ἀπορήσειεν ἄν τις, πότερόν ἐστιν ἀρετή τις δύλυ παρὰ τὰς ὀργανικὰς καὶ διακονικὰς ἄλλη τιμιωτέρα τύτων, οἷον σωφροσύνη καὶ ἀνδρία καὶ δικαιοσύνη καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων ἕξεων, ἢ οὐκ ἔςιν οὐδεμία παρὰ τὰς σωματικὰς ὑπηρεσίας. ἔχει γὰρ ἀπορίαν ἀμφοτέρως. εἴτε γὰρ ἔστι, τί διοίσουσι τῶν ἐλευθέρων; εἴτε μή ἐστιν ὄντων ἀνθρώπων καὶ λόγου κοινωνούντων, ἄτοπον. σχεδὸν δὲ ταὐτόν ἐστι τὸ ζητούμενον καὶ περὶ γυναικὸς καὶ παιδός, πότερα καὶ τούτων εἰσὶν ἀρεταί, καὶ δεῖ τὴν γυναῖκα εἶναι σώφρονα καὶ ἀνδρείαν καὶ δικαίαν, καὶ παῖς ἐςὶ καὶ ἀκόλαςος καὶ σώφρων, ἢ ὔ; καὶ καθόλυ δὴ τῦτ' ἐςὶν ἐπισκεπτέον περὶ ἀρχομένυ φύσει καὶ ἄρχοντος, πότερον ἡ αὐτὴ ἀρετὴ ἢ ἑτέρα. εἰ μὲν γὰρ δεῖ ἀμφοτέρυς μετέχειν καλοκἀγαθίας, διὰ τί τὸν μὲν ἄρχειν δέοι ἂν τὸν δὲ ἄρχεσθαι καθάπαξ; οὐδὲ γὰρ τῷ μᾶλλον καὶ ἧττον οἷόν τε διαφέρειν· τὸ μὲν γὰρ ἄρχεσθαι καὶ ἄρχειν εἴδει διαφέρει, τὸ δὲ μᾶλλον καὶ ἧττον οὐδέν. εἰ δὲ τὸν μὲν δεῖ τὸν δὲ μή, θαυμαςόν. εἴτε γὰρ ὁ ἄρχων μὴ ἔςαι σώφρων καὶ δίκαιος, πῶς ἄρξει καλῶς; εἴθ' ὁ ἀρχόμενος, πῶς ἀρχθή-

. ἐπιτετυχὴ S^b, ἐπιτετοχὴ T^b. ‖ 5. ὠφέλιμος Q. ‖ 7. χρηματικόν Q. ‖ 13. ἐλαιυργιῶν plerique. ‖ χείῳ Q. ‖ 15. ἐκμισθῦνται 16. συλλέξαντες S^bT^b. ‖ 28. τῦτον QI^bT^b. ‖ 37. μέρη om I^bT^b. ‖ 38. περὶ om S^b.

. τὸν om S^b. ‖ 10. τεκτόνων T^b. ‖ 15. γένει om S^b. ‖ 16. πέπονθε πρεσβύτερον πρὸς τὸν S^b. ‖ 26. εἴτι S^bT^b. ‖ 28. δὴ QS^b corr I^b. ‖ 30. πότερον I^b. ‖ 37. εἴδη T^b.

σεται καλῶς; ἀκόλαστος γὰρ ὢν καὶ δειλὸς οὐθὲν ποιήσει τῶν προσηκόντων. φανερὸν τοίνυν ὅτι ἀνάγκη μὲν μετέχειν ἀμφοτέρους ἀρετῆς, ταύτης δ' εἶναι διαφοράς, ὥσπερ καὶ τῶν φύσει ἀρχομένων. καὶ τοῦτο εὐθὺς ὑφήγηται περὶ τὴν ψυχήν· ἐν ταύτῃ γάρ ἐστι φύσει τὸ μὲν ἄρχον τὸ δὲ ἀρχόμενον, ὧν ἑτέραν φαμὲν εἶναι ἀρετήν, οἷον τοῦ λόγον ἔχοντος καὶ τοῦ ἀλόγου. δῆλον τοίνυν ὅτι τὸν αὐτὸν τρόπον ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, ὥστε φύσει τὰ πλείω ἄρχοντα καὶ ἀρχόμενα. ἄλλον γὰρ τρόπον τὸ ἐλεύθερον τοῦ δούλου ἄρχει καὶ τὸ ἄρρεν τοῦ θήλεος καὶ ἀνὴρ παιδός· καὶ πᾶσιν ἐνυπάρχει μὲν τὰ μόρια τῆς ψυχῆς, ἀλλ' ἐνυπάρχει διαφερόντως. ὁ μὲν γὰρ δοῦλος ὅλως οὐκ ἔχει τὸ βουλευτικόν, τὸ δὲ θῆλυ ἔχει μέν, ἀλλ' ἄκυρον· ὁ δὲ παῖς ἔχει μέν, ἀλλ' ἀτελές. ὁμοίως τοίνυν ἀναγκαῖον ἔχειν καὶ περὶ τὰς ἠθικὰς ἀρετάς· ὑποληπτέον δεῖν μὲν μετέχειν πάντας, ἀλλ' οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἀλλ' ὅσον ἑκάστῳ πρὸς τὸ αὐτοῦ ἔργον. διὸ τὸν μὲν ἄρχοντα τελέαν ἔχειν δεῖ τὴν ἠθικὴν ἀρετήν (τὸ γὰρ ἔργον ἐστὶν ἁπλῶς τοῦ ἀρχιτέκτονος, ὁ δὲ λόγος ἀρχιτέκτων), τῶν δ' ἄλλων ἕκαστον, ὅσον ἐπιβάλλει αὐτοῖς. ὥστε φανερὸν ὅτι ἐστὶν ἠθικὴ ἀρετὴ τῶν εἰρημένων πάντων, καὶ οὐχ ἡ αὐτὴ σωφροσύνη γυναικὸς καὶ ἀνδρός, οὐδ' ἀνδρία καὶ δικαιοσύνη, καθάπερ ᾤετο Σωκράτης, ἀλλ' ἡ μὲν ἀρχικὴ ἀνδρία, ἡ δ' ὑπηρετική. ὁμοίως δ' ἔχει καὶ περὶ τὰς ἄλλας. δῆλον δὲ τοῦτο καὶ κατὰ μέρος μᾶλλον ἐπισκοποῦσιν· καθόλου γὰρ οἱ λέγοντες ἐξαπατῶσιν ἑαυτούς, ὅτι τὸ εὖ ἔχειν τὴν ψυχὴν ἀρετή, ἢ τὸ ὀρθοπραγεῖν, ἤ τι τῶν τοιούτων· πολὺ γὰρ ἄμεινον λέγουσιν οἱ ἐξαριθμοῦντες τὰς ἀρετάς, ὥσπερ Γοργίας, τῶν οὕτως ὁριζομένων. διὸ δεῖ, ὥσπερ ὁ ποιητὴς εἴρηκε περὶ γυναικός, οὕτω νομίζειν ἔχειν περὶ πάντων· "γυναικὶ κόσμον ἡ σιγὴ φέρει," ἀλλ' ἀνδρὶ οὐκέτι τοῦτο. ἐπεὶ δ' ὁ παῖς ἀτελής, δῆλον ὅτι τούτου μὲν καὶ ἡ ἀρετὴ οὐκ αὐτοῦ πρὸς αὐτόν ἐστιν, ἀλλὰ πρὸς τὸν τέλειον καὶ τὸν ἡγούμενον. ὁμοίως δὲ καὶ δούλου πρὸς δεσπότην. ἔθεμεν δὲ πρὸς τἀναγκαῖα χρήσιμον εἶναι τὸν δοῦλον, ὥστε δῆλον ὅτι καὶ ἀρετῆς δεῖται μικρᾶς, καὶ τοσαύτης ὅπως μήτε δι' ἀκολασίαν μήτε διὰ δειλίαν ἐλλείψῃ τῶν ἔργων. ἀπορήσειε δ' ἄν τις, τὸ νῦν εἰρημένον εἰ ἀληθές, ἆρα καὶ τοὺς τεχνίτας δεήσει ἔχειν ἀρετήν· πολλάκις γὰρ δι' ἀκολασίαν ἐλλείπουσι τῶν ἔργων. ἢ διαφέρει τοῦτο πλεῖστον. ὁ μὲν γὰρ δοῦλος κοινωνὸς ζωῆς, ὁ δὲ πορρώτερον, καὶ τοσοῦτον ἐπιβάλλει ἀρετῆς ὅσον περ καὶ δουλείας· ὁ γὰρ βάναυσος τεχνίτης ἀφωρισμένην τινὰ ἔχει δουλείαν· καὶ ὁ μὲν τῶν φύσει, σκυτοτόμος δ' οὐθείς, οὐδὲ τῶν ἄλλων τε φανερὸν τοίνυν ὅτι τῆς τοιαύτης ἀρετῆς αἴτιον εἶναι δούλῳ τὸν δεσπότην, ἀλλ' οὐ τὴν διδασκαλικὴν ἔχον ἔργων δεσποτικήν. διὸ λέγουσιν οὐ καλῶς οἱ λόγου τοὺς ἀποστεροῦντες καὶ φάσκοντες ἐπιτάξει χρῆσθαι μόνον τητέον γὰρ μᾶλλον τοὺς δούλους ἢ τοὺς παῖδας.

Ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων διωρίσθω τὸν τρόπον τοῦτο δὲ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς καὶ τέκνων καὶ πατρός, τῆς τ ἕκαστον αὐτῶν ἀρετῆς, καὶ τῆς πρὸς σφᾶς αὐτοὺς ὁμ τί τὸ καλῶς καὶ μὴ καλῶς ἐστί, καὶ πῶς δεῖ τὸ μὲν ε κειν τὸ δὲ κακῶς φεύγειν, ἐν τοῖς περὶ τὰς πολιτείας καῖον ἐπελθεῖν· ἐπεὶ γὰρ οἰκία μὲν πᾶσα μέρος π ταῦτα δ' οἰκίας, τὴν δὲ τοῦ μέρους πρὸς τὴν τοῦ ὅλου δε πειν ἀρετήν, ἀναγκαῖον πρὸς τὴν πολιτείαν βλέποντας δεύειν καὶ τοὺς παῖδας καὶ τὰς γυναῖκας, εἴπερ τι δια πρὸς τὸ τὴν πόλιν εἶναι σπουδαίαν καὶ τοὺς παῖδας εἶναι σπ καὶ τὰς γυναῖκας σπουδαίας. ἀναγκαῖον δὲ διαφέρει γὰρ γυναῖκες ἥμισυ μέρος τῶν ἐλευθέρων, ἐκ δὲ τῶν παί κοινωνοὶ γίνονται τῆς πολιτείας. ὥστ' ἐπεὶ περὶ μὲν τούτων στ ται, περὶ δὲ τῶν λοιπῶν ἐν ἄλλοις λεκτέον, ἀφέντες ὡς τ ἔχοντας τοὺς νῦν λόγους, ἄλλην ἀρχὴν ποιησάμενοι λέγ καὶ πρῶτον ἐπισκεψώμεθα περὶ τῶν ἀποφηναμένων τ πολιτείας τῆς ἀρίστης.

Β.

Ἐπεὶ δὲ προαιρούμεθα θεωρῆσαι περὶ τῆς κοινωνί πολιτικῆς, ἣ κρατίστη πασῶν τοῖς δυναμένοις ζῆν ὅτι μά στα κατ' εὐχήν, δεῖ καὶ τὰς ἄλλας ἐπισκέψασθαι π τείας, αἷς τε χρῶνταί τινες τῶν πόλεων τῶν εὐνομεῖ λεγομένων, κἂν εἴ τινες ἕτεραι τυγχάνωσιν ὑπό τινων μέναι καὶ δοκοῦσαι καλῶς ἔχειν, ἵνα τό τ' ὀρθῶς ἔχον ὀφ καὶ τὸ χρήσιμον, ἔτι δὲ τὸ ζητεῖν τι παρ' αὐτὰς ἕτερο δοκῇ πάντως εἶναι σοφίζεσθαι βουλομένων, ἀλλὰ διὰ τὸ καλῶς ἔχειν ταύτας τὰς νῦν ὑπαρχούσας, διὰ τοῦτο ταύ δοκῶμεν ἐπιβαλέσθαι τὴν μέθοδον. ἀρχὴν δὲ πρῶτον π τέον ἥπερ πέφυκεν ἀρχὴ ταύτης τῆς σκέψεως. ἀνά γὰρ ἤτοι πάντας πάντων κοινωνεῖν τοὺς πολίτας, ἢ μηδ ἢ τινῶν μὲν τινῶν δὲ μή. τὸ μὲν οὖν μηδενὸς κοινωνεῖν φ νερὸν ὡς ἀδύνατον· ἡ γὰρ πολιτεία κοινωνία τίς ἐστι, κ πρῶτον ἀνάγκη τοῦ τόπου κοινωνεῖν· ὁ μὲν γὰρ τόπος εἷς

10. ἄρχειν S^b. ‖ 14. ὁμοῖον S^bT^b. ‖ 26. ἢ] καὶ Q, om $I^bS^bT^b$. ‖ 32. τὸ τέλος $QI^bS^bT^b$. ‖ 36. δειλείαν T^b. ‖ 39. τῶν
2. φύσεων T^b, φύων S^b. ‖ 6. νουθετέον S^b. ‖ 13. οἰκεία S^b. ‖ 21. λέγομεν S^b. ‖ 28. βουλομένοις I^b. ‖ 36. δοκοῦ U^b. ‖ 3
δεινῶν U^b, omissis ἢ τινῶν. ‖ 41. εἷς ὁ τῆς] ἰσότης codices.

πόλεως, οἱ δὲ πολῖται κοινωνοὶ τῆς μιᾶς πόλεως.
πότερον ὅσων ἐνδέχεται κοινωνῆσαι, πάντων βέλτιον
ῖν τὴν μέλλȣσαν οἰκήσεσθαι πόλιν καλῶς, ἢ τινῶν
νῶν δ' ȣ̓ βέλτιον; ἐνδέχεται γὰρ καὶ τέκνων καὶ γυ-
καὶ κτημάτων κοινωνεῖν τȣ̀ς πολίτας ἀλλήλοις, ὥσ-
τῇ πολιτείᾳ τῇ Πλάτωνος· ἐκεῖ γὰρ ὁ Σωκράτης
εῖν κοινὰ τὰ τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας εἶναι καὶ τὰς
. τȣ̃το δὴ πότερον ὡς νῦν ȣ̔́τω βέλτιον ἔχειν, ἢ κατὰ
τῇ πολιτείᾳ γεγραμμένον νόμον; ἔχει δὲ δυσχερείας
τε πολλὰς τὸ πάντων εἶναι τὰς γυναῖκας κοινάς,
ἣν αἰτίαν φησὶ δεῖν νενομοθετῆσθαι τὸν τρόπον τȣ̃τον
ράτης, ȣ̓ φαίνεται συμβαῖνον ἐκ τῶν λόγων. ἔτι δὲ
ὸ τέλος ὅ φησι τῇ πόλει δεῖν ὑπάρχειν, ὡς μὲν εἰρη-
ν, ἀδύνατον, πῶς δὲ δεῖ διελεῖν, ȣ̓δὲν διώρισαι. λέγω
μίαν εἶναι τὴν πόλιν πᾶσαν ὡς ἄριςον ὅτι μάλιστα·
ίνει γὰρ ταύτην ὑπόθεσιν ὁ Σωκράτης. καίτοι φανε-
ν ὡς προϊȣ̃σα καὶ γινομένη μία μᾶλλον ȣ̓δὲ πόλις
πλῆθος γάρ τι τὴν φύσιν ἐςὶν ἡ πόλις, γινομένη τε
ᾶλλον οἰκία μὲν ἐκ πόλεως, ἄνθρωπος δ' ἐξ οἰκίας
μᾶλλον γὰρ μίαν τὴν οἰκίαν τῆς πόλεως φαίημεν ἄν,
ν ἕνα τῆς οἰκίας· ὥστ' εἰ καὶ δυνατός τις εἴη τοῦτο
οὐ ποιητέον· ἀναιρήσει γὰρ τὴν πόλιν. ȣ̓ μόνον δ' ἐκ
ων ἀνθρώπων ἐστὶν ἡ πόλις, ἀλλὰ καὶ ἐξ εἴδει δια-
ων· ȣ̓ γὰρ γίνεται πόλις ἐξ ὁμοίων. ἕτερον γὰρ συμ-
καὶ πόλις· τὸ μὲν γὰρ τῷ ποσῷ χρήσιμον, κἂν ᾖ
ὸ τῷ εἴδει· βοηθείας γὰρ χάριν ἡ συμμαχία πέφυ-
σπερ ἂν εἰ σταθμὸς πλεῖον ἑλκύσῃ. διοίσει δὲ τῷ
καὶ πόλις ἔθνȣς, ὅταν μὴ κατὰ κώμας ὦσι κεχωρι-
οι τὸ πλῆθος, ἀλλ' οἷον Ἀρκάδες. ἐξ ὧν δὲ δεῖ ἓν
ι, εἴδει διαφέρει. διόπερ τὸ ἴσον τὸ ἀντιπεπονθὸς
τὰς πόλεις, ὥσπερ ἐν τοῖς ἠθικοῖς εἴρηται πρότερον·
ὶ ἐν τοῖς ἐλευθέροις καὶ ἴσοις ἀνάγκη τȣ̃τ' εἶναι· ἅμα
χ οἷόν τε πάντας ἄρχειν, ἀλλ' ἢ κατ' ἐνιαυτὸν ἢ
τινα ἄλλην τάξιν ἢ χρόνον. καὶ συμβαίνει δὴ τὸν
τȣ̃τον ὥςε πάντας ἄρχειν, ὥσπερ ἂν εἰ μετέβαλλον
τεῖς καὶ οἱ τέκτονες καὶ μὴ οἱ αὐτοὶ ἀεὶ σκυτοτόμοι
τονες ἦσαν. ἐπεὶ δὲ βέλτιον ȣ̔́τως ἔχειν καὶ τὰ περὶ
νωνίαν τὴν πολιτικήν, δῆλον ὡς τȣ̀ς αὐτȣ̀ς ἀεὶ βέλ-
χειν, εἰ δυνατόν· ἐν οἷς δὲ μὴ δυνατὸν διὰ τὸ τὴν

φύσιν ἴσȣς εἶναι πάντας, ἅμα δὲ καὶ δίκαιον, εἴτ' ἀγαθὸν εἴτε φαῦλον τὸ ἄρχειν, πάντας αὐτȣ̃ μετέχειν, ἐν τούτοις δὲ μιμεῖσθαι τὸ ἐν μέρει τοὺς ἴσους εἴκειν ὁμοίως τοῖς ἐξ ἀρχῆς. οἱ μὲν γὰρ ἄρχȣσιν οἱ δ' ἄρχονται παρὰ μέρος, ὥσπερ ἂν ἄλλοι γενόμενοι. τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον ἀρχόντων ἕτεροι ἑτέρας ἄρχȣσιν ἀρχάς. φανερὸν τοίνυν ἐκ τȣ́των ὡς ȣ̓́τε πέφυκε μίαν ȣ̔́τως εἶναι τὴν πόλιν ὥσπερ λέγȣσί τινες, καὶ τὸ λεχθὲν ὡς μέγιςον ἀγαθὸν ἐν ταῖς πόλεσιν ὅτι τὰς πόλεις ἀναιρεῖ· καίτοι τό γε ἑκάςȣ ἀγαθὸν σώζει ἕκαςον. ἔςι δὲ καὶ κατ' ἄλλον τρόπον φανερὸν ὅτι τὸ λίαν ἑνȣ̃ν ζητεῖν τὴν πόλιν ȣ̓κ ἔςιν ἄμεινον. οἰκία μὲν γὰρ αὐταρκέςερον ἑνός, πόλις δ' οἰκίας· καὶ βȣ́λεταί γ' ἤδη τότε εἶναι πόλις, ὅταν αὐτάρκη συμβαίνῃ τὴν κοινωνίαν εἶναι τȣ̃ πλήθȣς. εἴπερ ȣ̓̃ν αἱρετώτερον τὸ αὐταρκέςερον, καὶ τὸ ἧττον ἓν τοῦ μᾶλλον αἱρετώτερον.

Ἀλλὰ μὴν ȣ̓δ' εἰ τȣ̃το ἄριστόν ἐςι, τὸ μίαν ὅτι μά- 3
λις' εἶναι τὴν κοινωνίαν, οὐδὲ τοῦτ' ἀποδείκνυσθαι φαίνεται κατὰ τὸν λόγον, ἐὰν πάντες ἅμα λέγωσι τὸ ἐμὸν καὶ τὸ μὴ ἐμόν· τȣ̃το γὰρ οἴεται ὁ Σωκράτης σημεῖον εἶναι τȣ̃ τὴν πόλιν τελέως εἶναι μίαν. τὸ γὰρ πάντες διττόν. εἰ μὲν οὖν ὡς ἕκαστος, τάχ' ἂν εἴη μᾶλλον ὃ βȣ́λεται ποιεῖν ὁ Σωκράτης· ἕκαςος γὰρ υἱὸν ἑαυτοῦ φήσει τὸν αὐτὸν καὶ γυναῖκα δὴ τὴν αὐτήν, καὶ περὶ τῆς ȣ̓σίας καὶ περὶ ἑκάστου δὴ τῶν συμβαινόντων ὡσαύτως. νῦν δ' ȣ̓χ ȣ̔́τω φήσȣσιν οἱ κοιναῖς χρώμενοι ταῖς γυναιξὶ καὶ τοῖς τέκνοις, ἀλλὰ πάντες μέν, ȣ̓χ ὡς ἕκαςος δ' αὐτῶν. ὁμοίως δὲ καὶ τὴν ȣ̓σίαν πάντες μέν, ȣ̓χ ὡς ἕκαςος δ' αὐτῶν. ὅτι μὲν τοίνυν παραλογισμός τίς ἐςι τὸ λέγειν πάντας, φανερόν. τὸ γὰρ πάντες καὶ ἀμφότερα καὶ περιττὰ καὶ ἄρτια διὰ τὸ διττὸν καὶ ἐν τοῖς λόγοις ἐριςικȣ̀ς ποιεῖ συλλογισμȣ́ς· διὸ ἐςὶ τὸ πάντας τὸ αὐτὸ λέγειν ὡδὶ μὲν καλόν, ἀλλ' οὐ δυνατόν, ὡδὶ δ' ȣ̓δὲν ὁμονοητικόν. πρὸς δὲ τȣ́τοις ἑτέραν ἔχει βλάβην τὸ λεγόμενον. ἥκιστα γὰρ ἐπιμελείας τυγχάνει τὸ πλείστων κοινόν· τῶν γὰρ ἰδίων μάλιςα φροντίζȣσιν, τῶν δὲ κοινῶν ἧττον, ἢ ὅσον ἑκάςῳ ἐπιβάλλει. πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις ὡς ἑτέρȣ φροντίζοντος ὀλιγωρȣ̃σι μᾶλλον, ὥσπερ ἐν ταῖς οἰκετικαῖς διακονίαις οἱ πολλοὶ θεράποντες ἐνίοτε χεῖρον ὑπηρετȣ̃σι τῶν ἐλαττόνων. γίνονται δ' ἑκάςῳ χίλιοι τῶν πολιτῶν υἱοί, καὶ οὗτοι ȣ̓χ ὡς ἑκάςȣ, ἀλλὰ τȣ̃ τυχόντος ὁ τυχὼν

ὅσον Q^bT^b. ‖ 3. κοινωνεῖ Q^b. ‖ 4. μὲν τινῶν om U^b. ‖ καὶ τέκνων — 5. κοινωνεῖν in margine Q^b. ‖ 5. τȣ̀ς πολίτας ἀλλήλοις . ‖ 6. πολιτείᾳ τῇ] πολιτείᾳ τȣ̃ Q^bU^b. ‖ 9. δὴ $I^bQ^bT^bU^b$. ‖ 11. νομοθετῆσθαι U^b. ‖ 13. δεῖ Q^b. ‖ 14. διελθεῖν $I^bQ^bT^b$. ‖ ς Q^bT^b, εἰδείȣς U^b. ‖ 26. τῷ αὐτῷ $Q^bT^bU^b$. ‖ 27. διοίσοι U^b. ‖ 35. ὥςε πάντας ἄρχειν om U^b. ‖ 36. οἱ post καὶ om U^b. οἰκεῖν I^bT^b. ‖ ὁμοίȣς I^b. ‖ τοῖς om U^b. ‖ 4. παρὰ] κατὰ Q^bT^b. ‖ 5. δὴ] δὴ τὸν Q^b. ‖ 13. τὴν om U^b. ‖ 14. τὸ αὐταρκέ- n U^b. ‖ 22. φύσει U^b. ‖ 26. ὁμοίως — 27. αὐτῶν om Q^bT^b. ‖ 30. ἔςη I^bT^b. ‖ 33. πλεῖςον rc U^b. ‖ 35. ὅσων T^bU^b.

ὁμοίως ἐςὶν υἱός· ὥςε πάντες ὁμοίως ὀλιγωρήσουσιν. ἔτι οὕτως ἕκαςος ἐμὸς λέγει τὸν εὖ πράττοντα τῶν πολιτῶν ἢ κακῶς, ὁπόσος τυγχάνει τὸν ἀριθμὸν ὤν, οἷον ἐμὸς ἢ τοῦ δεῖνος, τοῦτον τὸν τρόπον λέγων καθ' ἕκαστον τῶν χιλίων, ἢ ὅσων ἡ πόλις ἐςί, καὶ τοῦτο διςάζων· ἄδηλον γὰρ ᾧ συνέβη γενέσθαι τέκνον καὶ σωθῆναι γενόμενον. καίτοι πότερον οὕτω κρεῖττον τὸ ἐμὸν λέγειν ἕκαςον, τὸ αὐτὸ μὲν προσαγορεύοντας δισχιλίων καὶ μυρίων, ἢ μᾶλλον ὡς νῦν ἐν ταῖς πόλεσι τὸ ἐμὸν λέγουσιν; ὁ μὲν γὰρ υἱὸν αὐτοῦ ὁ δ' ἀδελφὸν αὐτοῦ προσαγορεύει τὸν αὐτόν, ὁ δ' ἀνεψιόν, ἢ κατ' ἄλλην τινὰ συγγένειαν, ἢ πρὸς αἵματος, ἢ κατ' οἰκειότητα καὶ κηδείαν αὐτοῦ πρῶτον ἢ τῶν αὐτοῦ, πρὸς δὲ τούτοις ἕτερον φράτορα ἢ φυλέτην· κρεῖττον γὰρ ἴδιον ἀνεψιὸν εἶναι ἢ τὸν τρόπον τοῦτον υἱόν. οὐ μὴν ἀλλ' οὐδὲ διαφυγεῖν δυνατὸν τὸ μή τινας ὑπολαμβάνειν ἑαυτῶν ἀδελφούς τε καὶ παῖδας καὶ πατέρας καὶ μητέρας· κατὰ γὰρ τὰς ὁμοιότητας αἳ γίνονται τοῖς τέκνοις πρὸς τοὺς γεννήσαντας, ἀναγκαῖον λαμβάνειν περὶ ἀλλήλων τὰς πίςεις. ὅπερ φασὶ καὶ συμβαίνειν τινὲς τῶν τὰς τῆς γῆς περιόδους πραγματευομένων· εἶναι γάρ τισι τῶν ἄνω Λιβύων κοινὰς τὰς γυναῖκας, τὰ μέντοι γενόμενα τέκνα διαιρεῖσθαι κατὰ τὰς ὁμοιότητας. εἰσὶ δέ τινες καὶ γυναῖκες καὶ τῶν ἄλλων ζῴων, οἷον ἵπποι καὶ βόες, αἳ σφόδρα πεφύκασιν ὅμοια ἀποδιδόναι τὰ τέκνα τοῖς γονεῦ-
4 σιν, ὥσπερ ἡ ἐν Φαρσάλῳ κληθεῖσα Δικαία ἵππος. ἔτι δὲ καὶ τὰς τοιαύτας δυσχερείας οὐ ῥᾴδιον εὐλαβηθῆναι τοῖς ταύτην κατασκευάζουσι τὴν κοινωνίαν, οἷον αἰκίας καὶ φόνους ἀκουσίους, τοὺς δὲ ἑκουσίους, καὶ μάχας καὶ λοιδορίας· ὧν οὐδὲν ὅσιόν ἐςι γίνεσθαι πρὸς πατέρας καὶ μητέρας καὶ τοὺς μὴ πόρρω τῆς συγγενείας ὄντας, ὥσπερ πρὸς τοὺς ἄπωθεν· ἀλλὰ καὶ πλεῖον συμβαίνειν ἀναγκαῖον ἀγνοούντων ἢ γνωριζόντων, καὶ γενομένων τῶν μὲν γνωριζόντων ἐνδέχεται τὰς νομιζομένας γίνεσθαι λύσεις, τῶν δὲ μηδεμίαν. ἄτοπον δὲ καὶ τὸ κοινοὺς ποιήσαντα τοὺς υἱοὺς τὸ συνεῖναι μόνον ἀφελεῖν τῶν ἐρώντων, τὸ δ' ἐρᾶν μὴ κωλῦσαι, μηδὲ τὰς χρήσεις τὰς ἄλλας, ἃς πατρὶ πρὸς υἱὸν εἶναι πάντων ἐστὶν ἀπρεπέςατον καὶ ἀδελφῷ πρὸς ἀδελφόν· ἐπεὶ καὶ τὸ ἐρᾶν μόνον. ἄτοπον δὲ καὶ τὸ τὴν συνουσίαν ἀφελεῖν δι' ἄλλην μὲν αἰτίαν μηδεμίαν, ὡς λίαν δ' ἰσχυρᾶς τῆς ἡδονῆς γινομένης· ὅτι δ' ὁ μὲν πατὴρ ἢ υἱός, οἱ δ' ἀδελφοὶ ἀλλήλων, μηθὲν οἴεσθαι διαφέρειν. ἔοικε δὲ μᾶλλον τοῖς γεωργοῖς εἶναι χρήσιμον τὸ κοινὰς εἶναι τὰς γυναῖκας καὶ τοὺς παῖδας ἢ τοῖς φύλαξιν· ἧττον γὰρ ἔσται φιλία κοινῶν ὄντων τῶν τέκνων καὶ τῶν γυναικῶν, δεῖ δὲ τοιούτους εἶναι τοὺς ἀρχομένους πρὸς τὸ πειθαρχεῖν καὶ μὴ νεωτερίζειν. ὅλως δὲ συμβαίνειν ἀνάγκη τοὐναντίον διὰ τὸν τοιοῦτον νόμον ὧν προσήκει τοὺς ὀρθῶς κειμένους νόμους αἰτίους γίνεσθαι, καὶ δι' ἣν αἰτίαν ὁ Σωκράτης οὕτως οἴεται δεῖν τάττειν τὰ περὶ τὰ τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας. φιλίαν τε γὰρ οἰόμεθα μέγιστον εἶναι τῶν ἀγαθῶν ταῖς πόλεσιν (οὕτω γὰρ ἂν ἥκιςα ςασιάζοιεν), καὶ τὸ μίαν εἶναι τὴν πόλιν ἐπαινεῖ μάλισθ' ὁ Σωκράτης· ὃ καὶ δοκεῖ κἀκεῖνος εἶναί φησι τῆς φιλίας ἔργον, καθάπερ ἐν τοῖς ἐρωτικοῖς λόγοις ἴσμεν λέγοντα τὸν Ἀριςοφάνην ὡς τῶν ἐρώντων διὰ τὸ σφόδρα φιλεῖν ἐπιθυμούντων συμφῦναι καὶ γενέσθαι ἐκ δύο ὄντων ἀμφοτέρους ἕνα· ἐνταῦθα μὲν οὖν ἀνάγκη ἀμφοτέρους ἐφθάρθαι ἢ τὸν ἕνα, ἐν δὲ τῇ πόλει τὴν φιλίαν ἀναγκαῖον ὑδαρῆ γίνεσθαι διὰ τὴν κοινωνίαν τὴν τοιαύτην, καὶ ἥκιστα λέγειν τὸν ἐμὸν ἢ υἱὸν πατέρα ἢ πατέρα υἱόν. ὥσπερ γὰρ μικρὸν γλυκὺ εἰς πολὺ ὕδωρ μιχθὲν ἀναίσθητον ποιεῖ τὴν κρᾶσιν, οὕτω συμβαίνει καὶ τὴν οἰκειότητα τὴν πρὸς ἀλλήλους τὴν ἀπὸ τῶν ὀνομάτων τούτων διαφροντίζειν ἥκιςα ἀναγκαῖον ὂν ἐν τῇ πολιτείᾳ τῇ τοιαύτῃ, ἢ πατέρα ὡς υἱῶν ἢ υἱὸν ὡς πατρός, ἢ ὡς ἀδελφοὺς ἀλλήλων. δύο γάρ ἐςιν ἃ μάλιςα ποιεῖ κήδεσθαι τοὺς ἀνθρώπους καὶ φιλεῖν, τό τε ἴδιον καὶ τὸ ἀγαπητόν· ὧν οὐδέτερον οἷόν τε ὑπάρχειν τοῖς οὕτω πολιτευομένοις. ἀλλὰ μὴν καὶ περὶ τοῦ μεταφέρειν τὰ γινόμενα τέκνα, τὰ μὲν ἐκ τῶν γεωργῶν καὶ τεχνιτῶν εἰς τοὺς φύλακας, τὰ δ' ἐκ τούτων εἰς ἐκείνους, πολλὴν ἔχει ταραχήν, τίνα ἔσται τρόπον· καὶ γινώσκειν ἀναγκαῖον τοὺς διδόντας καὶ μεταφέροντας τίσι τίνας διδόασιν. ἔτι δὲ καὶ τὰ πάλαι λεχθέντα μᾶλλον ἐπὶ τούτων ἀναγκαῖον συμβαίνειν, οἷον αἰκίας ἔρωτας φόνους· οὐ γὰρ ἔτι προσαγορεύουσιν ἀδελφοὺς καὶ τέκνα καὶ πατέρας καὶ μητέρας τοὺς φύλακας οἵ τε εἰς τοὺς ἄλλους πολίτας δοθέντες καὶ πάλιν οἱ παρὰ τοῖς φύλαξιν εἰς τοὺς ἄλλους πολίτας, ὥςτ' εὐλαβεῖσθαι τῶν τοιούτων τι πράττειν διὰ τὴν συγγένειαν. περὶ μὲν οὖν τῆς περὶ τὰ τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας κοινωνίας διωρίσθω τὸν τρόπον τοῦτον.

Ἐχόμενον δὲ τούτων ἐςὶν ἐπισκέψασθαι περὶ τῆς κτήσεως, τίνα τρόπον δεῖ κατασκευάζεσθαι τοῖς μέλλουσι πολιτεύεσθαι τὴν ἀρίςην πολιτείαν, πότερον κοινὴν ἢ μὴ κοινὴν εἶναι τὴν κτῆσιν. τοῦτο δ' ἄν τις καὶ χωρὶς σκέψαιτο ἀπὸ τῶν περὶ τὰ τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας νενομοθετημένων, λέγ

3. ὁπόσος T^b. ‖ τῶν ἀριθμῶν pr Q^b et rc I^b, τῶν ἀρθμῶν T^b. ‖ ὢν om $Q^bT^bU^b$ et corr I^b. ‖ ἢ om U^b. ‖ 5. ὡς Q^bT^b ‖ 7. προσαγορευτέον τὰς δισχιλίων U^b. ‖ 12. ἢ alterum om $I^bQ^bT^bU^b$. ‖ 16. ἃ T^b. ‖ 27. τοὺς δὲ ἑκουσίους om I^b.
4. συμβαίνει T^bU^b. ‖ 10. φασι Q^b. ‖ 13. ἀμφοτέροις U^b.

περὶ τὴν κτῆσιν, πότερον κἂν ᾖ ἐκεῖνα χωρίς, καθ' τρόπον ἔχει πᾶσι, τάς τε κτήσεις κοινὰς εἶναι βέλ- αὶ τὰς χρήσεις, οἷον τὰ μὲν γήπεδα χωρίς, τοὺς δὲ ὺς εἰς τὸ κοινὸν φέροντας ἀναλίσκειν (ὅπερ ἔνια ποιεῖ ἰνῶν), ἢ τὐναντίον τὴν μὲν γῆν κοινὴν εἶναι καὶ γεωρ- οινῇ, τὺς δὲ καρπὺς διαιρεῖσθαι πρὸς τὰς ἰδίας χρή- λέγονται δέ τινες καὶ τοῦτον τὸν τρόπον κοινωνεῖν τῶν ίρων), ἢ καὶ τὰ γήπεδα καὶ τὺς καρπὺς κοινύς. ἑτέ- ὲν ὖν ὄντων τῶν γεωργύντων ἄλλος ἂν εἴη τρόπος καὶ αὐτῶν δ' αὐτοῖς διαπονούντων τὰ περὶ τὰς κτήσεις ἂν παρέχοι δυσκολίας· καὶ γὰρ ἐν ταῖς ἀπολαύσεσι τοῖς ἔργοις μὴ γινομένων ἴσων ἀναγκαῖον ἐγκλή- γίνεσθαι πρὸς τὺς ἀπολαύοντας μὲν ἢ λαμβάνοντας ί, ὀλίγα δὲ πονῦντας, τοῖς ἐλάττω μὲν λαμβάνουσι δὲ πονῦσιν. ὅλως δὲ τὸ συζῆν καὶ κοινωνεῖν τῶν ἀν- ιῶν πάντων χαλεπόν, καὶ μάλιστα τῶν τοιούτων. τι δ' αἱ τῶν συναποδήμων κοινωνίαι· σχεδὸν γὰρ οἱ οι διαφερόμενοι ἐκ τῶν ἐν ποσὶ καὶ ἐκ μικρῶν προσ- ες ἀλλήλοις. ἔτι δὲ τῶν θεραπόντων τύτοις μάλιστα ούομεν, οἷς πλεῖςα προσχρώμεθα πρὸς τὰς διακονίας γκυκλίυς. τὸ μὲν ὖν κοινὰς εἶναι τὰς κτήσεις ταύτας ἄλλας τοιαύτας ἔχει δυσχερείας, ὃν δὲ νῦν τρόπον αὶ ἐπικοσμηθὲν ἤθεσι καὶ τάξει νόμων ὀρθῶν, οὐ μι- ᾶν διενέγκαι· ἕξει γὰρ τὸ ἐξ ἀμφοτερων ἀγαθόν. δὲ τὸ ἐξ ἀμφοτέρων τὸ ἐκ τῦ κοινὰς εἶναι τὰς κτή- αὶ τὸ ἐκ τῦ ἰδίας. δεῖ γὰρ πῶς μὲν εἶναι κοινάς, ὅλως ις. αἱ μὲν γὰρ ἐπιμέλειαι διῃρημέναι τὰ ἐγκλήματα ἀλλήλυς ὐ ποιήσυσιν, μᾶλλον δ' ἐπιδώσουσιν ὡς πρὸς κάςυ προσεδρεύοντος· δι' ἀρετὴν δ' ἔςαι πρὸς τὸ χρῆ- ιατὰ τὴν παροιμίαν κοινὰ τὰ φίλων. ἔςι δὲ καὶ νῦν όπον τοῦτον ἐν ἐνίαις πόλεσιν ὕτως ὑπογεγραμμένον ὂν ἀδύνατον, καὶ μάλιςα ἐν ταῖς καλῶς οἰκυμέναις ν ἔςι τὰ δὲ γένοιτ' ἄν. ἰδίαν γὰρ ἕκαςος τὴν κτῆσιν τὰ μὲν χρήσιμα ποιεῖ τοῖς φίλοις, τοῖς δὲ χρῆται , οἷον καὶ ἐν Λακεδαίμονι τοῖς τε δούλοις χρῶνται λλήλων ὡς εἰπεῖν ἰδίοις, ἔτι δ' ἵπποις καὶ κυσίν, κἂν τιν ἐφοδίων ἐν τοῖς ἀγροῖς κατὰ τὴν χώραν. φανερὸν ὅτι βέλτιον εἶναι μὲν ἰδίας τὰς κτήσεις, τῇ δὲ χρή- οιεῖν κοινάς. ὅπως δὲ γίνωνται τοιῦτοι, τῦ νομοθέτου γον ἴδιόν ἐςιν. ἔτι δὲ καὶ πρὸς ἡδονὴν ἀμύθητον ὅσον ρει τὸ νομίζειν ἴδιόν τι· μὴ γὰρ οὐ μάτην τὴν πρὸς αὐτὸν αὐτὸς ἔχει φιλίαν ἕκαςος, ἀλλ' ἔςι τοῦτο φυσικόν. τὸ δὲ φίλαυτον εἶναι ψέγεται δικαίως· ὐκ ἔςι δὲ τοῦτο τὸ φιλεῖν ἑαυτόν, ἀλλὰ τὸ μᾶλλον ἢ δεῖ φιλεῖν, καθάπερ καὶ τὸν φιλοχρήματον, ἐπεὶ φιλοῦσί γε πάντες ὡς εἰπεῖν ἕκαστον τῶν τοιούτων. ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ χαρίσασθαι καὶ βοηθῆσαι φίλοις ἢ ξένοις ἢ ἑταίροις ἥδιστον· ὃ γίνεται τῆς κτήσεως ἰδίας ὕσης. ταῦτά τε δὴ ὐ συμβαίνει τοῖς λίαν ἓν ποιοῦσι τὴν πόλιν, καὶ πρὸς τούτοις ἀναιρῦσιν ἔργα δυοῖν ἀρεταῖν φανερῶς, σωφροσύνης μὲν τὸ περὶ τὰς γυναῖκας (ἔργον γὰρ καλὸν ἀλλοτρίας οὔσης ἀπέχεσθαι διὰ σωφροσύνην), ἐλευθεριότητος δὲ τὸ περὶ τὰς κτήσεις· ὔτε γὰρ ἔςαι φανερὸς ἐλευθέριος ὤν, ὔτε πράξει πρᾶξιν ἐλευθέριον οὐδεμίαν· ἐν γὰρ τῇ χρήσει τῶν κτημάτων τὸ τῆς ἐλευθεριότητος ἔργον ἐςίν.

Εὐπρόσωπος μὲν οὖν ἡ τοιαύτη νομοθεσία καὶ φιλάνθρωπος ἂν εἶναι δόξειεν· ὁ γὰρ ἀκροώμενος ἄσμενος ἀποδέχεται, νομίζων ἔσεσθαι φιλίαν τινὰ θαυμαςὴν πᾶσι πρὸς ἅπαντας, ἄλλως τε καὶ ὅταν κατηγορῇ τις τῶν νῦν ὑπαρχόντων ἐν ταῖς πολιτείαις κακῶν ὡς γινομένων διὰ τὸ μὴ κοινὴν εἶναι τὴν οὐσίαν, λέγω δὲ δίκας τε πρὸς ἀλλήλους περὶ συμβολαίων καὶ ψευδομαρτυριῶν κρίσεις καὶ πλυσίων κολακείας. ὧν οὐδὲν γίνεται διὰ τὴν ἀκοινωνησίαν ἀλλὰ διὰ τὴν μοχθηρίαν, ἐπεὶ καὶ τὺς κοινὰ κεκτημένυς καὶ κοινωνῦντας πολλῷ διαφερομένυς μᾶλλον ὁρῶμεν ἢ τὺς χωρὶς τὰς ὐσίας ἔχοντας· ἀλλὰ θεωρῦμεν ὀλίγυς τὺς ἐκ τῶν κοινωνιῶν διαφερομένυς πρὸς πολλὺς συμβάλλοντες τὺς κεκτημένυς ἰδίᾳ τὰς κτήσεις. ἔτι δὲ δίκαιον μὴ μόνον λέγειν ὅσων στερήσονται κακῶν κοινωνήσαντες, ἀλλὰ καὶ ὅσων ἀγαθῶν. φαίνεται δ' εἶναι πάμπαν ἀδύνατος ὁ βίος. αἴτιον δὲ τῷ Σωκράτει τῆς παρακρύσεως χρὴ νομίζειν τὴν ὑπόθεσιν οὐκ οὖσαν ὀρθήν. δεῖ μὲν γὰρ εἶναί πως μίαν καὶ τὴν οἰκίαν καὶ τὴν πόλιν, ἀλλ' ὐ πάντως. ἔςι μὲν γὰρ ὡς ὐκ ἔςαι προϊοῦσα πόλις, ἔςι δ' ὡς ἔςαι μέν, ἐγγὺς δ' ὖσα τῦ μὴ πόλις εἶναι ἔσται χείρων πόλις, ὥσπερ κἂν εἴ τις τὴν συμφωνίαν ποιήσειεν ὁμοφωνίαν ἢ τὸν ῥυθμὸν βάσιν μίαν. ἀλλὰ δεῖ πλῆθος ὄν, ὥσπερ εἴρηται πρότερον, διὰ τὴν παιδείαν κοινὴν καὶ μίαν ποιεῖν· καὶ τόν γε μέλλοντα παιδείαν εἰσάγειν, καὶ νομίζοντα διὰ ταύτης ἔσεσθαι τὴν πόλιν σπυδαίαν, ἄτοπον τοῖς τοιούτοις οἴεσθαι διορθῦν, ἀλλὰ μὴ τοῖς ἔθεσι καὶ τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ τοῖς νόμοις, ὥσπερ τὰ περὶ τὰς κτήσεις ἐν Λακεδαίμονι καὶ Κρήτῃ τοῖς συσσιτίοις ὁ

. διαιρῆσθαι U^b. ‖ 13. μὲν ἢ λαμβάνοντας om U^b. ‖ 22. τοιαύτας om U^b. ‖ 24. διενέγκας U^b. ‖ 41. τὴν om I^b.
. τὸ om T^bU^b et pr I^b. ‖ 5. ἕκαστος $I^bT^bU^b$. ‖ 6. τῆς om U^b. ‖ 22. κολακείαις Q^bT^b. ‖ 25. τὺς] τῶν Q^bU^b. ‖ 27. λέ-
29. φαίνεται om T^b. ‖ 34. ἔσται om $I^bQ^bT^b$.

νομοθέτης ἐκοίνωσεν. δεῖ δὲ μηδὲ τοῦτο αὐτὸ ἀγνοεῖν, ὅτι χρὴ προσέχειν τῷ πολλῷ χρόνῳ καὶ τοῖς πολλοῖς ἔτεσιν, ἐν οἷς οὐκ ἂν ἔλαθεν εἰ ταῦτα καλῶς εἶχεν· πάντα γὰρ σχεδὸν εὕρηται μέν, ἀλλὰ τὰ μὲν οὐ συνῆκται, τοῖς δ' οὐ χρῶνται γινώσκοντες. μάλιστα δ' ἂν γένοιτο φανερόν, εἴ τις τοῖς ἔργοις ἴδοι τὴν τοιαύτην πολιτείαν κατασκευαζομένην· οὐ γὰρ δυνήσεται μὴ μερίζων αὐτὰ καὶ χωρίζων ποιῆσαι τὴν πόλιν, τὰ μὲν εἰς συσσίτια, τὰ δὲ εἰς φρατρίας καὶ φυλάς. ὥστε οὐδὲν ἄλλο συμβήσεται νενομοθετημένον πλὴν μὴ γεωργεῖν τοὺς φύλακας· ὅπερ καὶ νῦν Λακεδαιμόνιοι ποιεῖν ἐπιχειροῦσιν. οὐ μὴν ἀλλ' οὐδὲ ὁ τρόπος τῆς ὅλης πολιτείας τίς ἔσται τοῖς κοινωνοῦσιν, οὔτ' εἴρηκεν ὁ Σωκράτης οὔτε ῥᾴδιον εἰπεῖν. καίτοι σχεδὸν τό γε πλῆθος τῆς πόλεως τὸ τῶν ἄλλων πολιτῶν γίνεται πλῆθος, περὶ ὧν οὐδὲν διώρισται, πότερον καὶ τοῖς γεωργοῖς κοινὰς εἶναι δεῖ τὰς κτήσεις ἢ καὶ καθ' ἕκαστον ἰδίας, ἔτι δὲ καὶ γυναῖκας καὶ παῖδας ἰδίους ἢ κοινούς. εἰ μὲν γὰρ τὸν αὐτὸν τρόπον κοινὰ πάντα πάντων, τί διοίσουσιν οὗτοι ἐκείνων τῶν φυλάκων; ἢ τί πλεῖον τοῖς ὑπομένουσι τὴν ἀρχὴν αὐτῶν; ἢ τί μαθόντες ὑπομενοῦσι τὴν ἀρχήν, ἐὰν μή τι σοφίζωνται τοιοῦτον οἷον Κρῆτες; ἐκεῖνοι γὰρ τἆλλα ταὐτὰ τοῖς δούλοις ἐφέντες μόνον ἀπειρήκασι τὰ γυμνάσια καὶ τὴν τῶν ὅπλων κτῆσιν. εἰ δέ, καθάπερ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι, καὶ παρ' ἐκείνοις ἔσται τὰ τοιαῦτα, τίς ὁ τρόπος ἔσται τῆς κοινωνίας; ἐν μιᾷ γὰρ πόλει δύο πόλεις ἀναγκαῖον εἶναι, καὶ ταύτας ὑπεναντίας ἀλλήλαις. ποιεῖ γὰρ τοὺς μὲν φύλακας οἷον φρουρούς, τοὺς δὲ γεωργοὺς καὶ τοὺς τεχνίτας καὶ τοὺς ἄλλους πολίτας. ἐγκλήματα δὲ καὶ δίκαι, καὶ ὅσα ἄλλα ταῖς πόλεσιν ὑπάρχειν φησὶ κακά, πάνθ' ὑπάρξει καὶ τούτοις. καίτοι λέγει ὁ Σωκράτης ὡς οὐ πολλῶν δεήσονται νομίμων διὰ τὴν παιδείαν, οἷον ἀστυνομικῶν καὶ ἀγορανομικῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων, ἀποδιδοὺς μόνον τὴν παιδείαν τοῖς φύλαξιν. ἔτι δὲ κυρίους ποιεῖ τῶν κτημάτων τοὺς γεωργοὺς ἀποφορὰν φέροντας· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον εἰκὸς εἶναι χαλεποὺς καὶ φρονημάτων πλήρεις ἢ τὰς παρ' ἐνίοις εἱλωτείας τε καὶ πενεστείας καὶ δουλείας. ἀλλὰ γὰρ εἴτ' ἀναγκαῖα ταῦθ' ὁμοίως εἴτε μή, νῦν γ' οὐδὲν διώρισται. καὶ περὶ τῶν ἐχομένων, τίς ἥ τούτων τε πολιτεία καὶ παιδεία καὶ νόμοι τινές. ἔστι δ' οὔθ' εὑρεῖν ῥᾴδιον, οὔτε τὸ διαφέρον μικρόν, τὸ ποιούς τινας εἶναι τούτους πρὸς τὸ σῴζεσθαι τὴν τῶν φυλάκων κοινωνίαν. ἀλλὰ μὴν εἴ γε τὰς μὲν γυναῖκας ποιήσει κοινὰς τὰς δὲ κ[illegible] ἰδίας, τίς οἰκονομήσει ὥσπερ τὰ ἐπὶ τῶν ἀγρῶν οἱ [illegible] αὐτῶν; [κἂν εἰ κοιναὶ αἱ κτήσεις καὶ αἱ τῶν γεωργ[illegible] ναῖκες] ἄτοπον δὲ καὶ τὸ ἐκ τῶν θηρίων ποιεῖσθαι τ[illegible] ραβολήν, ὅτι δεῖ τὰ αὐτὰ ἐπιτηδεύειν τὰς γυναῖκ[illegible] ἀνδράσιν, οἷς οἰκονομίας οὐδὲν μέτεστιν. ἐπισφαλὲς δ[illegible] τοὺς ἄρχοντας ὡς καθίστησιν ὁ Σωκράτης· ἀεὶ γὰρ πο[illegible] αὐτοὺς ἄρχοντας. τοῦτο δὲ στάσεως αἴτιον γίνεται καὶ [illegible] τοῖς μηδὲν ἀξίωμα κεκτημένοις, ἤ πού γε δὴ παρά γ[illegible] μοειδέσι καὶ πολεμικοῖς ἀνδράσιν. ὅτι δ' ἀναγκαῖον [illegible] ποιεῖν τοὺς αὐτοὺς ἄρχοντας, φανερόν· οὐ γὰρ ὁτὲ μὲν [illegible] ὁτὲ δὲ ἄλλοις μέμικται ταῖς ψυχαῖς ὁ παρὰ τοῦ θε[illegible] σός, ἀλλ' ἀεὶ τοῖς αὐτοῖς. φησὶ δὲ τοῖς μὲν εὐθὺ γι[illegible] νοις μῖξαι χρυσόν, τοῖς δ' ἄργυρον, χαλκὸν δὲ καὶ σ[illegible] τοῖς τεχνίταις μέλλουσιν ἔσεσθαι καὶ γεωργοῖς. ἔτι δ[illegible] τὴν εὐδαιμονίαν ἀφαιρούμενος τῶν φυλάκων, ὅλην φη[illegible] εὐδαίμονα ποιεῖν τὴν πόλιν τὸν νομοθέτην. ἀδύνατ[illegible] εὐδαιμονεῖν ὅλην, μὴ τῶν πλείστων ἢ μὴ πάντων μ[illegible] τινῶν ἐχόντων τὴν εὐδαιμονίαν. οὐ γὰρ τῶν αὐτῶν τὸ [illegible] μονεῖν ὧνπερ τὸ ἄρτιον· τοῦτο μὲν γὰρ ἐνδέχεται τῷ [illegible] ὑπάρχειν, τῶν δὲ μερῶν μηδετέρῳ, τὸ δὲ εὐδαιμον[illegible] νατον. ἀλλὰ μὴν εἰ οἱ φύλακες μὴ εὐδαίμονες, τίνες [illegible] ροι; οὐ γὰρ δὴ οἵ γε τεχνῖται καὶ τὸ πλῆθος τὸ τῶν β[illegible] σων. ἡ μὲν οὖν πολιτεία περὶ ἧς ὁ Σωκράτης εἴρηκεν, [illegible] τε τὰς ἀπορίας ἔχει καὶ τούτων οὐκ ἐλάττους ἑτέρας.

Σχεδὸν δὲ παραπλησίως καὶ περὶ τοὺς νόμους ἔχ[illegible] ὕστερον γραφέντας· διὸ καὶ περὶ τῆς ἐνταῦθα πολιτ[illegible] σκέψασθαι μικρὰ βέλτιον. καὶ γὰρ ἐν τῇ πολιτ[illegible] ὀλίγων πάμπαν διώρικεν ὁ Σωκράτης, περί τε γυ[illegible] καὶ τέκνων κοινωνίας, πῶς ἔχειν δεῖ, καὶ περὶ κτήσ[illegible] τῆς πολιτείας τὴν τάξιν. διαιρεῖται γὰρ εἰς δύο μ[illegible] πλῆθος τῶν οἰκούντων, τὸ μὲν εἰς τοὺς γεωργούς, τὸ δ[illegible] προπολεμοῦν μέρος· τρίτον δ' ἐκ τούτων τὸ βουλευ[illegible] κύριον τῆς πόλεως. περὶ δὲ τῶν γεωργῶν καὶ τῶν τε[illegible] πότερον οὐδεμιᾶς ἢ μετέχουσί τινος ἀρχῆς, καὶ πότερ[illegible] δεῖ κεκτῆσθαι καὶ τούτους καὶ συμπολεμεῖν ἢ μή, [illegible] των οὐδὲν διώρικεν ὁ Σωκράτης, ἀλλὰ τὰς μὲν γυ[illegible] οἴεται δεῖν συμπολεμεῖν καὶ παιδείας μετέχειν τῆς [illegible] τοῖς φύλαξιν, τὰ δ' ἄλλα τοῖς ἔξωθεν λόγοις πε[illegible] τὸν λόγον καὶ περὶ τῆς παιδείας, ποίαν τινὰ δεῖ γ[illegible]

8. φυσ[illegible] I^b. ‖ 15. καὶ post ἢ om Q^b. ‖ 21. ἀφέντες $Q^bT^bU^b$. ‖ 34. εἰκὸς om U^b. ‖ 35. εἱλωτίας I^b. ‖ [illegible] F[illegible] 37. [illegible] U^b. ‖ 38. τε om U^b.

5. κατὰ] αὐτὰ καὶ I^b. ‖ 9. [illegible] δὴ $I^bT^bU^b$. ‖ 12. [illegible] T^b. ‖ 14. [illegible] U^b. ‖ 16. ἀφ[illegible] μενος U^b. ‖ 19. [illegible] [illegible] τε I^b. ‖ 30. καὶ τέκνων καὶ κοινωνίας $Q^bT^bU^b$. ‖ 40. [illegible] I^b.

υλάκων. τῶν δὲ νόμων τὸ μὲν πλεῖστον μέρος νόμοι ·νουσιν ὄντες, ὀλίγα δὲ περὶ τῆς πολιτείας εἴρηκεν. καὶ βυλόμενος κοινοτέραν ποιεῖν ταῖς πόλεσι, κατὰ μι- εριάγει πάλιν πρὸς τὴν ἑτέραν πολιτείαν. ἔξω γὰρ ῶν γυναικῶν κοινωνίας καὶ τῆς κτήσεως, τὰ ἄλλα ἀποδίδωσιν ἀμφοτέραις ταῖς πολιτείαις· καὶ γὰρ ιν τὴν αὐτήν, καὶ τὸ τῶν ἔργων τῶν ἀναγκαίων ἀπε- ς ζῆν, καὶ περὶ συσσιτίων ὡσαύτως· πλὴν ἐν ταύτῃ δεῖν εἶναι συσσίτια καὶ γυναικῶν, καὶ τὴν μὲν χιλίων λα κεκτημένων, ταύτην δὲ πεντακισχιλίων. τὸ μὲν ριττὸν ἔχουσι πάντες οἱ τοῦ Σωκράτυς λόγοι καὶ τὸ ν καὶ τὸ καινοτόμον καὶ τὸ ζητητικόν, καλῶς δὲ ἴσως χαλεπόν, ἐπεὶ καὶ τὸ νῦν εἰρημένον πλῆθος δεῖ νθάνειν ὅτι χώρας δεήσει τοῖς τοσύτοις Βαβυλωνίας ἄλλης ἀπεράντου τὸ πλῆθος, ἐξ ἧς ἀργοὶ πεντακι- ι θρέψονται, καὶ περὶ τύτους γυναικῶν καὶ θεραπόν- προς ὄχλος πολλαπλάσιος. δεῖ μὲν οὖν ὑποτίθεσθαι χήν, μηδὲν μέντοι ἀδύνατον· λέγεται δ' ὡς δεῖ τὸν την πρὸς δύο βλέποντα τιθέναι τοὺς νόμους, πρός τε ώραν καὶ τοὺς ἀνθρώπυς. ἔτι δὲ καλῶς ἔχει προσθεῖ- ὰ πρὸς τοὺς γειτνιῶντας τόπους, εἰ δεῖ τὴν πόλιν ζῆν ολιτικόν· ὐ γὰρ μόνον ἀναγκαῖόν ἐςιν αὐτὴν τοιύτοις ι πρὸς τὸν πόλεμον ὅπλοις ἃ χρήσιμα κατὰ τὴν χώραν ἐςίν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς ἔξω τόπυς. εἰ δέ τοιοῦτον ἀποδέχεται βίον, μήτε τὸν ἴδιον μήτε τὸν τῆς πόλεως, ὅμως ὐδὲν ἧττον δεῖ φοβερὺς εἶναι τοῖς ίοις, μὴ μόνον ἐλθοῦσιν εἰς τὴν χώραν, ἀλλὰ καὶ ῦσιν. καὶ τὸ πλῆθος δὲ τῆς κτήσεως ὁρᾶν δεῖ, μήποτε ν ἑτέρως διορίσαι τῷ σαφῶς μᾶλλον· τοσαύτην γὰρ φησι δεῖν ὥςε ζῆν σωφρόνως, ὥσπερ ἂν εἴ τις εἶπεν ῆν εὖ· τῦτο γάρ ἐςι καθόλυ μᾶλλον. ἔτι δ' ἔςι σω- ς μὲν ταλαιπώρως δὲ ζῆν. ἀλλὰ βελτίων ὅρος τὸ όνως καὶ ἐλευθερίως (χωρὶς γὰρ ἑκάτερον τὸ μὲν τῷ ν ἀκολυθήσει, τὸ δὲ τῷ ἐπιπόνως), ἐπεὶ μόναι γ' ξεις αἱρεταὶ περὶ τὴν τῆς οὐσίας χρῆσιν αὗται, οἷον πράως ἢ ἀνδρείως χρῆσθαι ὐκ ἔςιν, σωφρόνως δὲ καὶ ρίως ἔςιν, ὥςε καὶ τὰς χρήσεις ἀναγκαῖον περὶ αὐτὴν ταύτας. ἄτοπον δὲ καὶ τὸ τὰς κτήσεις ἰσάζοντα τὸ ὸ πλῆθος τῶν πολιτῶν μὴ κατασκευάζειν, ἀλλ' ἀφεῖ- ν τεκνοποιίαν ἀόριςον ὡς ἱκανῶς ἂν ὁμαλισθησομένην αὐτὸ πλῆθος διὰ τὰς ἀτεκνίας ὁσωνοῦν γεννωμένων, ὅτι δοκεῖ τῦτο καὶ νῦν συμβαίνειν περὶ τὰς πόλεις. δεῖ δὲ τῦτ' ὐχ ὁμοίως ἀκριβῶς ἔχειν περὶ τὰς πόλεις τότε καὶ νῦν· νῦν μὲν γὰρ ὐδεὶς ἀπορεῖ διὰ τὸ μερίζεσθαι τὰς ὐσίας εἰς ὁποσονῦν πλῆθος, τότε δ' ἀδιαιρέτων ὐσῶν ἀνάγκη τὺς παράζυγας μηδὲν ἔχειν, ἐάν τ' ἐλάττυς ὦσι τὸ πλῆθος ἐάν τε πλείυς. μᾶλλον δὲ δεῖν ὑπολάβοι τις ἂν ὡρίσθαι τῆς ὐσίας τὴν τεκνοποιίαν, ὥςε ἀριθμῦ τινὸς μὴ πλείονα γεννᾶν· τῦτο δὲ τιθέναι τὸ πλῆθος ἀποβλέποντα πρὸς τὰς τύχας, ἂν συμβαίνῃ τελευτᾶν τινὰς τῶν γεννηθέντων, καὶ πρὸς τὴν τῶν ἄλλων ἀτεκνίαν. τὸ δ' ἀφεῖσθαι, καθάπερ ἐν ταῖς πλείςαις πόλεσι, πενίας ἀναγκαῖον αἴτιον γίνεσθαι τοῖς πολίταις, ἡ δὲ πενία στάσιν ἐμποιεῖ καὶ κακυργίαν. Φείδων μὲν οὖν ὁ Κορίνθιος, ὢν νομοθέτης τῶν ἀρχαιοτάτων, τοὺς οἴκυς ἴσυς ᾠήθη δεῖν διαμένειν καὶ τὸ πλῆθος τῶν πολιτῶν, καὶ εἰ τὸ πρῶτον τὺς κλήρυς ἀνίσυς εἶχον πάντες κατὰ μέγεθος· ἐν δὲ τοῖς νόμοις τύτοις τὐναντίον ἐςίν. ἀλλὰ περὶ μὲν τύτων πῶς οἰόμεθα βέλτιον ἂν ἔχειν, λεκτέον ὕστερον· ἐλλέλειπται δὲ τοῖς νόμοις τούτοις καὶ τὰ περὶ τὺς ἄρχοντας, ὅπως ἔσονται διαφέροντες τῶν ἀρχομένων· φησὶ γὰρ δεῖν, ὥσπερ ἐξ ἑτέρου τὸ στημόνιον ἐρίυ γίνεται τῆς κρόκης, ὕτω καὶ τὺς ἄρχοντας ἔχειν δεῖν πρὸς τὺς ἀρχομένυς. ἐπεὶ δὲ τὴν πᾶσαν ὐσίαν ἐφίησι γίνεσθαι μείζονα μέχρι πενταπλασίας, διὰ τί τοῦτ' οὐκ ἂν εἴη ἐπὶ τῆς γῆς μέχρι τινός; καὶ τὴν τῶν οἰκοπέδων δὲ διαίρεσιν δεῖ σκοπεῖν, μή ποτ' ὐ συμφέρῃ πρὸς οἰκονομίαν· δύο γὰρ οἰκόπεδα ἑκάςῳ ἔνειμε διελὼν χωρίς, χαλεπὸν δὲ οἰκίας δύο οἰκεῖν. ἡ δὲ σύνταξις ὅλη βύλεται μὲν εἶναι μήτε δημοκρατία μήτε ὀλιγαρχία, μέση δὲ τύτων, ἣν καλοῦσι πολιτείαν· ἐκ γὰρ τῶν ὁπλιτευόντων ἐςίν. εἰ μὲν ὖν ὡς κοινοτάτην ταύτην κατασκευάζει ταῖς πόλεσι τῶν ἄλλων πολιτείαν, καλῶς εἴρηκεν ἴσως, εἰ δ' ὡς ἀρίςην μετὰ τὴν πρώτην πολιτείαν, ὐ καλῶς· τάχα γὰρ τὴν τῶν Λακώνων ἄν τις ἐπαινέσειε μᾶλλον, ἢ κἂν ἄλλην τινὰ ἀριςοκρατικωτέραν. ἔνιοι μὲν ὖν λέγυσιν ὡς δεῖ τὴν ἀρίςην πολιτείαν ἐξ ἁπασῶν εἶναι τῶν πολιτειῶν μεμιγμένην, διὸ καὶ τὴν τῶν Λακεδαιμονίων ἐπαινοῦσιν· εἶναι γὰρ αὐτὴν οἱ μὲν ἐξ ὀλιγαρχίας καὶ μοναρχίας καὶ δημοκρατίας φασίν, λέγοντες τὴν μὲν βασιλείαν μοναρχίαν, τὴν δὲ τῶν γερόντων ἀρχὴν ὀλιγαρχίαν, δημοκρατεῖσθαι δὲ κατὰ τὴν τῶν ἐφόρων ἀρχὴν διὰ τὸ ἐκ τῦ δήμυ εἶναι τοὺς ἐφόρους· οἱ δὲ τὴν μὲν ἐφορείαν εἶναι τυραννίδα, δημοκρατεῖσθαι δὲ κατά τε τὰ συσσίτια καὶ τὸν ἄλλον βίον τὸν

. δίδωσιν U^b. ‖ 7. τῶν ἀναγκαίων om I^b. ‖ 18. μηδὲν om Q^b. ‖ 34. τῷ] τὸ T^bU^b. ‖ 35. ἀρεταὶ $I^bQ^bT^b$. ‖ 36. ὐκέτι U^b. ‖ ος T^b. ‖ 41. ὁποσῦν U^b, ὅσων νῦν T^b.
1. δεῖ T^b. ‖ 24. τῶν om U^b. ‖ 25. συμφέρει pr I^b. ‖ 34. πολιτῶν T^b. ‖ 40. ἐφορείαν I^b: celeri ἐφορίαν.

καθ' ἡμέραν. ἐν δὲ τοῖς νόμοις εἴρηται τούτοις ὡς δέον συγκεῖσθαι τὴν ἀρίστην πολιτείαν ἐκ δημοκρατίας καὶ τυραννίδος, ἃς ἢ τὸ παράπαν οὐκ ἄν τις θείη πολιτείας ἢ χειρίστας πασῶν. βέλτιον οὖν λέγουσιν οἱ πλείους μιγνύντες· ἡ γὰρ ἐκ πλειόνων συγκειμένη πολιτεία βελτίων. ἔπειτ' οὐδ' ἔχουσα φαίνεται μοναρχικὸν οὐδέν, ἀλλ' ὀλιγαρχικὰ καὶ δημοκρατικά· μᾶλλον δ' ἐγκλίνειν βούλεται πρὸς τὴν ὀλιγαρχίαν. δῆλον δ' ἐκ τῆς τῶν ἀρχόντων καταστάσεως· τὸ μὲν γὰρ ἐξ αἱρετῶν κληρωτοὺς κοινὸν ἀμφοῖν, τὸ δὲ τοῖς μὲν εὐπορωτέροις ἐπάναγκες ἐκκλησιάζειν εἶναι καὶ φέρειν ἄρχοντας ἤ τι ποιεῖν ἄλλο τῶν πολιτικῶν, τοὺς δ' ἀφεῖσθαι, τοῦτο δ' ὀλιγαρχικόν, καὶ τὸ πειρᾶσθαι πλείους ἐκ τῶν εὐπόρων εἶναι τοὺς ἄρχοντας, καὶ τὰς μεγίστας ἐκ τῶν μεγίστων τιμημάτων. ὀλιγαρχικὴν δὲ ποιεῖ καὶ τὴν τῆς βουλῆς αἵρεσιν· αἱροῦνται μὲν γὰρ πάντες ἐπάναγκες, ἀλλ' ἐκ τοῦ πρώτου τιμήματος, εἶτα πάλιν ἴσους ἐκ τοῦ δευτέρου, εἶτ' ἐκ τῶν τρίτων. πλὴν οὐ πᾶσιν ἐπάναγκες ἦν τοῖς ἐκ τῶν τρίτων ἢ τετάρτων, ἐκ δὲ τοῦ τετάρτου τῶν τετάρτων μόνοις ἐπάναγκες τοῖς πρώτοις καὶ τοῖς δευτέροις. εἶτ' ἐκ τούτων ἴσον ἀφ' ἑκάστου τιμήματος ἀποδεῖξαί φησι δεῖν ἀριθμόν. ἔσονται δὴ πλείους οἱ ἐκ τῶν μεγίστων τιμημάτων καὶ βελτίους διὰ τὸ ἐνίους μὴ αἱρεῖσθαι τῶν δημοτικῶν διὰ τὸ μὴ ἐπάναγκες. ὡς μὲν οὖν οὐκ ἐκ δημοκρατίας καὶ μοναρχίας δεῖ συνιστάναι τὴν τοιαύτην πολιτείαν, ἐκ τούτων φανερὸν καὶ τῶν ὕστερον ῥηθησομένων, ὅταν ἐπιβάλλῃ περὶ τῆς τοιαύτης πολιτείας ἡ σκέψις· ἔχει δὲ καὶ περὶ τὴν αἵρεσιν τῶν ἀρχόντων τὸ ἐξ αἱρετῶν αἱρετοὺς ἐπικίνδυνον· εἰ γάρ τινες συστῆναι θέλουσι καὶ μέτριοι τὸ πλῆθος, ἀεὶ κατὰ τὴν τούτων αἱρεθήσονται βούλησιν. τὰ μὲν οὖν περὶ τὴν πολιτείαν τὴν ἐν τοῖς νόμοις τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον.

7 Εἰσὶ δέ τινες πολιτεῖαι καὶ ἄλλαι, αἱ μὲν ἰδιωτῶν αἱ δὲ φιλοσόφων καὶ πολιτικῶν, πᾶσαι δὲ τῶν καθεστηκυιῶν, καὶ καθ' ἃς πολιτεύονται νῦν, ἐγγύτερόν εἰσι τούτων ἀμφοτέρων· οὐδεὶς γὰρ οὔτε τὴν περὶ τὰ τέκνα κοινότητα καὶ τὰς γυναῖκας ἄλλος κεκαινοτόμηκεν, οὔτε περὶ τὰ συσσίτια τῶν γυναικῶν, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἀναγκαίων ἄρχονται μᾶλλον. δοκεῖ γάρ τισι τὸ περὶ τὰς οὐσίας εἶναι μέγιστον τετάχθαι καλῶς· περὶ γὰρ τούτων ποιεῖσθαί φασι τὰς στάσεις πάντας. διὸ Φαλέας ὁ Χαλκηδόνιος τοῦτ' εἰσήνεγκε πρῶτος· φησὶ γὰρ δεῖν ἴσας εἶναι τὰς κτήσεις τῶν πολιτῶν. τοῦτο δὲ κατοικιζομέναις μὲν εὐθὺς οὐ χαλεπὸν ᾤετο ποιεῖν, τὰς δ' ἤδη κατοικουμένας ἐργωδέστερον μέν, ὅμως δὲ τάχιστ' ὁμαλισθῆναι τῷ τὰς προῖκας τοὺς μὲν πλουσίους διδόναι λαμβάνειν δὲ μή, τοὺς δὲ πένητας μὴ διδόναι μὲν λαμβάνειν δέ. Πλάτων δὲ τοὺς νόμους γράφων μέχρι μέν τινος ᾤετο δεῖν ἐᾶν, πλεῖον δὲ τοῦ πενταπλασίαν εἶναι τῆς ἐλαχίστης μηδενὶ τῶν πολιτῶν ἐξουσίαν εἶναι κτήσασθαι, καθάπερ εἴρηται καὶ πρότερον. δεῖ δὲ μηδὲ τοῦτο λανθάνειν τοὺς οὕτω νομοθετοῦντας, ὃ λανθάνει νῦν, ὅτι τὸ τῆς οὐσίας τάττοντας πλῆθος προσήκει καὶ τῶν τέκνων τὸ πλῆθος τάττειν· ἐὰν γὰρ ὑπεραίρῃ τῆς οὐσίας τὸ μέγεθος ὁ τῶν τέκνων ἀριθμός, ἀνάγκη τόν γε νόμον λύεσθαι, καὶ χωρὶς τῆς λύσεως φαῦλον τὸ πολλοὺς ἐκ πλουσίων γίνεσθαι πένητας· ἔργον γὰρ μὴ νεωτεροποιοὺς εἶναι τοὺς τοιούτους. διότι μὲν οὖν ἔχει τινὰ δύναμιν εἰς τὴν πολιτικὴν κοινωνίαν ἡ τῆς οὐσίας ὁμαλότης, καὶ τῶν πάλαι τινὲς φαίνονται διεγνωκότες, οἷον καὶ Σόλων ἐνομοθέτησεν, καὶ παρ' ἄλλοις ἐστὶ νόμος ὃς κωλύει κτᾶσθαι γῆν ὁπόσην ἂν βούληταί τις. ὁμοίως δὲ καὶ τὴν οὐσίαν πωλεῖν οἱ νόμοι κωλύουσιν, ὥσπερ ἐν Λοκροῖς νόμος ἐστὶ μὴ πωλεῖν, ἐὰν μὴ φανερὰν ἀτυχίαν δείξῃ συμβεβηκυῖαν. ἔτι δὲ τοὺς παλαιοὺς κλήρους διασώζειν. τοῦτο δὲ λυθὲν καὶ περὶ Λευκάδα δημοτικὴν ἐποίησε λίαν τὴν πολιτείαν αὐτῶν· οὐ γὰρ ἔτι συνέβαινεν ἀπὸ τῶν ὡρισμένων τιμημάτων εἰς τὰς ἀρχὰς βαδίζειν. ἀλλ' ἔστι τὴν ἰσότητα μὲν ὑπάρχειν τῆς οὐσίας, ταύτην δ' ἢ λίαν εἶναι πολλήν, ὥστε τρυφᾶν, ἢ λίαν ὀλίγην, ὥστε ζῆν γλίσχρως. δῆλον οὖν ὡς οὐχ ἱκανὸν τὸ τὰς οὐσίας ἴσας ποιῆσαι τὸν νομοθέτην, ἀλλὰ τοῦ μέσου στοχαστέον. ἔτι δ' εἴ τις καὶ τὴν μετρίαν τάξειεν οὐσίαν πᾶσιν, οὐδὲν ὄφελος· μᾶλλον γὰρ δεῖ τὰς ἐπιθυμίας ὁμαλίζειν ἢ τὰς οὐσίας, τοῦτο δ' οὐκ ἔστι μὴ παιδευομένοις ἱκανῶς ὑπὸ τῶν νόμων. ἀλλ' ἴσως εἴποι ἂν ὁ Φαλέας ὅτι ταῦτα τυγχάνει λέγων αὐτός· οἴεται γὰρ δυοῖν τούτοιν ἰσότητα δεῖν ὑπάρχειν ταῖς πόλεσιν, κτήσεως καὶ παιδείας. ἀλλὰ τήν τε παιδείαν ἥτις ἔσται δεῖ λέγειν, καὶ τὸ μίαν εἶναι καὶ τὴν αὐτὴν οὐδὲν ὄφελος· ἔστι γὰρ τὴν αὐτὴν μὲν εἶναι καὶ μίαν, ἀλλὰ ταύτην εἶναι τοιαύτην ἐξ ἧς ἔσονται προαιρετικοὶ τοῦ πλεονεκτεῖν ἢ χρημάτων ἢ τιμῆς ἢ συναμφοτέρων. ἔτι στασιάζουσιν οὐ μόνον διὰ τὴν ἀνισότητα τῆς κτήσεως, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν τῶν τιμῶν. τοὐναντίον δὲ περὶ ἑκάτερον· οἱ μὲν γὰρ πολλοὶ διὰ τὸ περὶ τὰς κτήσεις

1. ἐν] εἰ U^b. ‖ 3. χειρίστους I^b. ‖ 15. μὲν γὰρ] δὲ Q^b. ‖ 23. συνεστάναι rc I^b. ‖ 26. τὸ om U^b. ‖ 27. αἱρετὰς U^b. ‖ [illegible] τον Q^b. ‖ 40. γὰρ om U^b.

2. δ' ἤδη interpres: codices δή. ‖ 4. τοὺς — 5. δέ om I^b. ‖ 12. τὸν γενόμενον U^b. ‖ 18. ὁπόστην T^b. ‖ 19. νόμος] νόμοις U^b. ‖ 24. ἔστι] εἰς Q^bT^b, εἰς τὸ U^b et pr I^b.

ἰ δὲ χαρίεντες περὶ τῶν τιμῶν, ἐὰν ἴσαι· ὅθεν καὶ "ἐν τιμῇ ἠμὲν κακὸς ἠδὲ καὶ ἐσθλός." οὐ μόνον δ' οἱ ποι διὰ τἀναγκαῖα ἀδικοῦσιν, ὧν ἄκος εἶναι νομίζει ότητα τῆς οὐσίας, ὥϛε μὴ λωποδυτεῖν διὰ τὸ ῥιγοῦν ἢ , ἀλλὰ καὶ ὅπως χαίρωσι καὶ μὴ ἐπιθυμῶσιν· ἐὰν μείζω ἔχωσιν ἐπιθυμίαν τῶν ἀναγκαίων, διὰ τὴν ς ἰατρείαν ἀδικήσουσιν. οὐ τοίνυν διὰ ταύτην μόνον, καὶ ἂν ἐπιθυμοῖεν, ἵνα χαίρωσι ταῖς ἄνευ λυπῶν ῖς. τί οὖν ἄκος τῶν τριῶν τούτων; τοῖς μὲν οὐσία βρακαὶ ἐργασία, τοῖς δὲ σωφροσύνη· τρίτον δ', εἴ τινες ιτο δι' αὐτῶν χαίρειν, οὐκ ἂν ἐπιζητοῖεν εἰ μὴ παρὰ σφίας ἄκος· αἱ γὰρ ἄλλαι ἀνθρώπων δέονται. ἐπεὶ ῖσί γε τὰ μέγιϛα διὰ τὰς ὑπερβολάς, ἀλλ' οὐ διὰ αγκαῖα, οἷον τυραννοῦσιν οὐχ ἵνα μὴ ῥιγῶσιν. διὸ καὶ ιαὶ μεγάλαι, ἂν ἀποκτείνῃ τις οὐ κλέπτην ἀλλὰ ιον. ὥϛε πρὸς τὰς μικρὰς ἀδικίας βοηθητικὸς μόνον τος τῆς Φαλέου πολιτείας. ἔτι τὰ πολλὰ βούλεται κευάζειν ἐξ ὧν τὰ πρὸς αὑτοὺς πολιτεύσονται καλῶς, ι καὶ πρὸς τοὺς γειτνιῶντας καὶ τοὺς ἔξωθεν πάντας. αῖον ἄρα τὴν πολιτείαν συντετάχθαι πρὸς τὴν πολεἰσχύν, περὶ ἧς ἐκεῖνος οὐδὲν εἴρηκεν. ὁμοίως δὲ καὶ τῆς κτήσεως· δεῖ γὰρ οὐ μόνον πρὸς τὰς πολιτικὰς ις ἱκανὴν ὑπάρχειν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς ἔξωθεν κιν-. διόπερ οὔτε τοσοῦτον δεῖ πλῆθος ὑπάρχειν ὧν οἱ ον καὶ κρείττους ἐπιθυμήσουσιν, οἱ δ' ἔχοντες ἀμύνειν ήσονται τοὺς ἐπιόντας, οὔθ' οὕτως ὀλίγην ὥϛε μὴ δύναπόλεμον ὑπενεγκεῖν μηδὲ τῶν ἴσων καὶ τῶν ὁμοίων. ; μὲν οὖν οὐδὲν διώρικεν, δεῖ δὲ τοῦτο μὴ λανθάνειν, ὅτι έρει πλῆθος οὐσίας. ἴσως οὖν ἄριϛος ὅρος τὸ μὴ λυσιτοῖς κρείττοσι διὰ τὴν ὑπερβολὴν πολεμεῖν, ἀλλ' ὡς ἂν καὶ μὴ ἐχόντων τοσαύτην οὐσίαν. οἷον Εὔβουὐτοφραδάτου μέλλοντος Ἀταρνέα πολιορκεῖν ἐκέλευιτόν, σκεψάμενον ἐν πόσῳ χρόνῳ λήψεται τὸ χωρίον, ισθαι τοῦ χρόνου τούτου τὴν δαπάνην· ἐθέλειν γὰρ ἔλατιύτου λαβὼν ἐκλιπεῖν ἤδη τὸν Ἀταρνέα. ταῦτα δ' ἐποίησε τὸν Αὐτοφραδάτην σύννουν γενόμενον παύσατῆς πολιορκίας. ἔϛι μὲν οὖν τι τῶν συμφερόντων τὸ σίας εἶναι ἴσας τοῖς πολίταις πρὸς τὸ μὴ ϛασιάζειν ἀλλήλους, οὐ μὴν μέγ' οὐδὲν ὡς εἰπεῖν. καὶ γὰρ ἂν οἱ ιτες ἀγανακτοῖεν ἂν ὡς οὐκ ἴσων ὄντες ἄξιοι, διὸ καὶ ιται πολλάκις ἐπιτιθέμενοι καὶ ϛασιάζοντες. ἔτι δ' ἡ πονηρία τῶν ἀνθρώπων ἄπληϛον, καὶ τὸ πρῶτον μὲν ἱκανὸν διωβολία μόνον, ὅταν δ' ἤδη τοῦτ' ᾖ πάτριον, ἀεὶ δέονται τοῦ πλείονος, ἕως εἰς ἄπειρον ἔλθωσιν· ἄπειρος γὰρ ἡ τῆς ἐπιθυμίας φύσις, ἧς πρὸς τὴν ἀναπλήρωσιν οἱ πολλοὶ ζῶσιν. τῶν οὖν τοιούτων ἀρχή, μᾶλλον τοῦ τὰς οὐσίας ὁμαλίζειν, τὸ τοὺς μὲν ἐπιεικεῖς τῇ φύσει τοιούτους παρασκευάζειν ὥϛε μὴ βούλεσθαι πλεονεκτεῖν, τοὺς δὲ φαύλους ὥϛε μὴ δύνασθαι· τοῦτο δ' ἐϛίν, ἂν ἥττους τε ὦσι καὶ μὴ ἀδικῶνται. οὐ καλῶς δ' οὐδὲ τὴν ἰσότητα τῆς οὐσίας εἴρηκεν· περὶ γὰρ τὴν τῆς γῆς κτῆσιν ἰσάζει μόνον, ἔϛι δὲ καὶ δούλων καὶ βοσκημάτων πλοῦτος καὶ νομίσματος, καὶ κατασκευὴ πολλὴ τῶν καλουμένων ἐπίπλων. ἢ πάντων οὖν τούτων ἰσότητα ζητητέον ἢ τάξιν τινὰ μετρίαν, ἢ πάντα ἐατέον. φαίνεται δ' ἐκ τῆς νομοθεσίας κατασκευάζων τὴν πόλιν μικράν, εἴ γ' οἱ τεχνῖται πάντες δημόσιοι ἔσονται καὶ μὴ πλήρωμά τι παρέξονται τῆς πόλεως. ἀλλ' εἴπερ δεῖ δημοσίους εἶναι τοὺς τὰ κοινὰ ἐργαζομένους, δεῖ καθάπερ ἐν Ἐπιδάμνῳ τε, καὶ ὡς Διόφαντός ποτε κατεσκεύαζεν Ἀθήνησι, τοῦτον ἔχειν τὸν τρόπον. περὶ μὲν οὖν τῆς Φαλέου πολιτείας σχεδὸν ἐκ τούτων ἄν τις θεωρήσειεν, εἴ τι τυγχάνει καλῶς εἰρηκὼς ἢ μὴ καλῶς.

8 Ἱππόδαμος δὲ Εὐρυφῶντος Μιλήσιος, ὃς καὶ τὴν τῶν πόλεων διαίρεσιν εὗρε καὶ τὸν Πειραιᾶ κατέτεμεν, γενόμενος καὶ περὶ τὸν ἄλλον βίον περιττότερος διὰ φιλοτιμίαν οὕτως ὥϛε δοκεῖν ἐνίοις ζῆν περιεργότερον τριχῶν τε πλήθει καὶ κόσμῳ πολυτελεῖ, ἔτι δὲ ἐσθῆτος εὐτελοῦς μὲν ἀλεεινῆς δὲ οὐκ ἐν τῷ χειμῶνι μόνον ἀλλὰ καὶ περὶ τοὺς θερινοὺς χρόνους, λόγιος δὲ καὶ περὶ τὴν ὅλην φύσιν εἶναι βουλόμενος, πρῶτος τῶν μὴ πολιτευομένων ἐνεχείρησέ τι περὶ πολιτείας εἰπεῖν τῆς ἀρίστης. κατεσκεύαζε δὲ τὴν πόλιν τῷ πλήθει μὲν μυρίανδρον, εἰς τρία δὲ μέρη διῃρημένην· ἐποίει γὰρ ἓν μὲν μέρος τεχνίτας, ἓν δὲ γεωργούς, τρίτον δὲ τὸ προπολεμοῦν καὶ τὰ ὅπλα ἔχον. διῄρει δ' εἰς τρία μέρη τὴν χώραν, τὴν μὲν ἱεράν, τὴν δὲ δημοσίαν, τὴν δ' ἰδίαν· ὅθεν μὲν τὰ νομιζόμενα ποιήσουσι πρὸς τοὺς θεούς, ἱεράν, ἀφ' ὧν δ' οἱ προπολεμοῦντες βιώσονται, κοινήν, τὴν δὲ τῶν γεωργῶν ἰδίαν. ᾤετο δ' εἴδη καὶ τῶν νόμων εἶναι τρία μόνον· περὶ ὧν γὰρ αἱ δίκαι γίνονται, τρία ταῦτ' εἶναι τὸν ἀριθμόν, ὕβριν βλάβην θάνατον. ἐνομοθέτει δὲ καὶ δικαϛήριον ἓν τὸ κύριον, εἰς ὃ πάσας ἀνάγεσθαι δεῖν τὰς μὴ καλῶς κεκρίσθαι δοκούσας δίκας· τοῦτο δὲ κατεσκεύαζεν ἐκ τινῶν γε-

ἡ μὲν κακὸς ἡ δὲ U^b. ‖ 18. πολιτεύονται I^b. ‖ 24. πλῆθος — οἱ om U^b. ‖ 35. λαβεῖν U^b. ‖ αὐταρνέα T^b.
). καὶ δούλων om U^b. ‖ 16. δεῖ] δὴ T^bU^b. ‖ 18. ὡς om $I^bQ^bT^bU^b$. ‖ 20. τι] τις $I^bQ^bT^bU^b$. ‖ 26. ἔτι δὲ om T^b. ‖ 28.
[$^bT^b$. ‖ 31. διῃρημένων T^b. ‖ 32. μὲν om Q^b. ‖ 35. ἱερά Q^bT^b et pr I^b. ‖ 40. ἀγάγεσθαι Q^b.

ρόντων αἱρετῶν. τὰς δὲ κρίσεις ἐν τοῖς δικαστηρίοις οὐ διὰ ψηφοφορίας ᾤετο γίνεσθαι δεῖν, ἀλλὰ φέρειν ἕκαστον πινάκιον, ἐν ᾧ γράφειν, εἰ καταδικάζοι ἁπλῶς τὴν δίκην, εἰ δ' ἀπολύοι ἁπλῶς, κενόν· εἰ δὲ τὸ μὲν τὸ δὲ μή, τοῦτο διορίζειν. νῦν γὰρ οὐκ ᾤετο νενομοθετῆσθαι καλῶς· ἀναγκάζειν γὰρ ἐπιορκεῖν ἢ ταῦτα ἢ ταῦτα δικάζοντας. ἐτίθει δὲ νόμον περὶ τῶν εὑρισκόντων τι τῇ πόλει συμφέρον, ὅπως τυγχάνωσι τιμῆς, καὶ τοῖς παισὶ τῶν ἐν τῷ πολέμῳ τελευτώντων ἐκ δημοσίου γίνεσθαι τὴν τροφήν, ὡς οὔπω τοῦτο παρ' ἄλλοις νενομοθετημένον· ἔστι δὲ καὶ ἐν Ἀθήναις οὗτος ὁ νόμος νῦν καὶ ἐν ἑτέραις τῶν πόλεων. τοὺς δ' ἄρχοντας αἱρετοὺς ὑπὸ τοῦ δήμου εἶναι πάντας· δῆμον δ' ἐποίει τὰ τρία μέρη τῆς πόλεως· τοὺς δ' αἱρεθέντας ἐπιμελεῖσθαι κοινῶν καὶ ξενικῶν καὶ ὀρφανικῶν. τὰ μὲν οὖν πλεῖστα καὶ τὰ μάλιστα ἀξιόλογα τῆς Ἱπποδάμου τάξεως ταῦτ' ἐστίν, ἀπορήσειε δ' ἄν τις πρῶτον μὲν τὴν διαίρεσιν τοῦ πλήθους τῶν πολιτῶν. οἵ τε γὰρ τεχνῖται καὶ οἱ γεωργοὶ καὶ οἱ τὰ ὅπλα ἔχοντες κοινωνοῦσι τῆς πολιτείας πάντες, οἱ μὲν γεωργοὶ οὐκ ἔχοντες ὅπλα, οἱ δὲ τεχνῖται οὔτε γῆν οὔτε ὅπλα, ὥστε γίνονται σχεδὸν δοῦλοι τῶν τὰ ὅπλα κεκτημένων. μετέχειν μὲν οὖν πασῶν τῶν τιμῶν ἀδύνατον· ἀνάγκη γὰρ ἐκ τῶν τὰ ὅπλα ἐχόντων καθίστασθαι καὶ στρατηγοὺς καὶ πολιτοφύλακας καὶ τὰς κυριωτάτας ἀρχὰς ὡς εἰπεῖν· μὴ μετέχοντας δὲ τῆς πολιτείας πῶς οἷόν τε φιλικῶς ἔχειν πρὸς τὴν πολιτείαν; ἀλλὰ δεῖ κρείττους εἶναι τοὺς τὰ ὅπλα γε κεκτημένους ἀμφοτέρων τῶν μερῶν· τοῦτο δ' οὐ ῥᾴδιον μὴ πολλοὺς ὄντας. εἰ δὲ τοῦτ' ἔσται, τί δεῖ τοὺς ἄλλους μετέχειν τῆς πολιτείας καὶ κυρίους εἶναι τῆς τῶν ἀρχόντων καταστάσεως; ἔτι οἱ γεωργοὶ τί χρήσιμοι τῇ πόλει; τεχνίτας μὲν γὰρ ἀναγκαῖον εἶναι· πᾶσα γὰρ δεῖται πόλις τεχνιτῶν, καὶ δύνανται διαγίγνεσθαι καθάπερ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν ἀπὸ τῆς τέχνης· οἱ δὲ γεωργοὶ πορίζοντες μὲν τοῖς τὰ ὅπλα κεκτημένοις τὴν τροφὴν εὐλόγως ἂν ἦσάν τι τῆς πόλεως μέρος, νῦν δ' ἰδίαν ἔχουσιν, καὶ ταύτην ἰδίᾳ γεωργοῦσιν. ἔτι δὲ τὴν κοινήν, ἀφ' ἧς οἱ προπολεμοῦντες ἕξουσι τὴν τροφήν, εἰ μὲν αὐτοὶ γεωργήσουσιν, οὐκ ἂν εἴη τὸ μάχιμον ἕτερον καὶ τὸ γεωργοῦν, βούλεται δ' ὁ νομοθέτης· εἰ δ' ἕτεροί τινες ἔσονται τῶν τε τὰ ἴδια γεωργούντων καὶ τῶν μαχίμων, τέταρτον αὖ μόριον ἔσται τοῦτο τῆς πόλεως, οὐδενὸς μετέχον, ἀλλ' ἀλλότριον τῆς πολιτείας. ἀλλὰ μὴν εἴ τις τοὺς αὐτοὺς θήσει τούς τε τὴν ἰδίαν καὶ τοὺς τὴν κοινὴν γεωργοῦντας, τό τε πλῆθος ἄπορον ἔσται τῶν καρπῶν ἐξ ὧν

ἕκαστος γεωργήσει δύο οἰκίας, καὶ τίνος ἕνεκεν οὐκ ἀπὸ τῆς γῆς καὶ τῶν αὐτῶν κλήρων αὐτοῖς τε τὴν λήψονται καὶ τοῖς μαχίμοις παρέξουσιν; ταῦτα δὴ πολλὴν ἔχει ταραχήν. οὐ καλῶς δ' οὐδ' ὁ περὶ τῆς ἔχει νόμος, τὸ κρίνειν ἀξιοῦν διαιροῦντα τῆς κρίσεως γεγραμμένης, καὶ γίνεσθαι τὸν δικαστὴν διαιτητήν. ἐν μὲν τῇ διαίτῃ καὶ πλείοσιν ἐνδέχεται (κοινολο γὰρ ἀλλήλοις περὶ τῆς κρίσεως), ἐν δὲ τοῖς δικαστη ἐστιν, ἀλλὰ καὶ τοὐναντίον τούτῳ τῶν νομοθετῶν οἱ παρασκευάζουσιν ὅπως οἱ δικασταὶ μὴ κοινολογῶντ ἀλλήλους. ἔπειτα πῶς οὐκ ἔσται ταραχώδης ἡ κρίσι ὀφείλειν μὲν ὁ δικαστὴς οἴηται, μὴ τοσοῦτον δ' ὅσ καζόμενος; ὁ μὲν γὰρ εἴκοσι μνᾶς, ὁ δὲ δικαστὴς δέκα μνᾶς, ἢ ὁ μὲν πλέον, ὁ δ' ἔλασσον, ἄλλος δὲ ὁ δὲ τέτταρας· καὶ τοῦτον δὴ τὸν τρόπον δῆλον ὅτι ουσιν, οἱ δὲ πάντα καταδικάσουσιν, οἱ δ' οὐδέν. τίς οὖν πος ἔσται τῆς διαλογῆς τῶν ψήφων; ἔτι δ' οὐδεὶς ἐπ ἀναγκάζει τὸν ἁπλῶς ἀποδικάσαντα ἢ καταδικά εἴπερ ἁπλῶς τὸ ἔγκλημα γέγραπται δικαίως· οὐ γὰρ δὲν ὀφείλειν ὁ ἀποδικάσας κρίνει, ἀλλὰ τὰς εἴκοσι ἀλλ' ἐκεῖνος ἤδη ἐπιορκεῖ ὁ καταδικάσας μὴ νομίζων λειν τὰς εἴκοσι μνᾶς. περὶ δὲ τοῦ τοῖς εὑρίσκουσί τι τῇ λει συμφέρον ὡς δεῖ γίνεσθαί τινα τιμήν, οὐκ ἔστιν λὲς τὸ νομοθετεῖν, ἀλλ' εὐόφθαλμον ἀκοῦσαι μόνον γὰρ συκοφαντίας καὶ κινήσεις, ἂν τύχῃ, πολιτείας πίπτει δ' εἰς ἄλλο πρόβλημα καὶ σκέψιν ἑτέραν· γάρ τινες πότερον βλαβερὸν ἢ συμφέρον ταῖς πόλε κινεῖν τοὺς πατρίους νόμους, ἂν ᾖ τις ἄλλος βελτίων. οὐ ῥᾴδιον τῷ λεχθέντι ταχὺ συγχωρεῖν, εἴπερ μὴ συμ ρει κινεῖν. ἐνδέχεται δ' εἰσηγεῖσθαί τινας νόμων πολιτείας ὡς κοινὸν ἀγαθόν. ἐπεὶ δὲ πεποιήμεθα ἔτι μικρὰ περὶ αὐτοῦ διαστείλασθαι βέλτιον. ἔχει ὥσπερ εἴπομεν, ἀπορίαν, καὶ δόξειεν ἂν βέλτιον κινεῖν· ἐπὶ γοῦν τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν τοῦτο συν οἷον ἰατρικὴ κινηθεῖσα παρὰ τὰ πάτρια καὶ γυμνα καὶ ὅλως αἱ τέχναι πᾶσαι καὶ αἱ δυνάμεις, ὥστ' ἐπεὶ τούτων θετέον καὶ τὴν πολιτικήν, δῆλον ὅτι καὶ περὶ ταύ ἀναγκαῖον ὁμοίως ἔχειν. σημεῖον δ' ἂν γεγονέναι φαί ἐπ' αὐτῶν τῶν ἔργων· τοὺς γὰρ ἀρχαίους νόμους λίαν εἶναι καὶ βαρβαρικούς. ἐσιδηροφοροῦντό τε γὰρ οἱ νες, καὶ τὰς γυναῖκας ἐωνοῦντο παρ' ἀλλήλων. λοιπὰ τῶν ἀρχαίων ἐστί που νομίμων, εὐήθη πάμπα

3. καταδικάζει pr I^b. ‖ 4. ἀπολύει Q^b. ‖ 11. ἑτέροις I^bT^b. ‖ 34. γεωργήσουσιν $I^bQ^bT^b$. ‖ 39. αὖ] οὖν T^b.
12. μὲν ὁ] codices ὁ μέν. ‖ 15. δὴ] δὲ Q^bT^b. ‖ 40. τε om Q^bT^b.

Κύμῃ περὶ τὰ φονικὰ νόμος ἐστίν, ἂν πλῆθός τι χηται μαρτύρων ὁ διώκων τὸν φόνον τῶν αὑτῦ συγ- ἔνοχον εἶναι τῷ φόνῳ τὸν φεύγοντα. ζητοῦσι δ' ού τὸ πάτριον ἀλλὰ τἀγαθὸν πάντες· εἰκός τε τοὺς , εἴτε γηγενεῖς ἦσαν εἴτ' ἐκ φθορᾶς τινὸς ἐσώθησαν, εἶναι καὶ τὺς τυχόντας καὶ τὺς ἀνοήτυς, ὥσπερ καὶ ι κατὰ τῶν γηγενῶν, ὥς' ἄτοπον τὸ μένειν ἐν τοῖς δόγμασιν. πρὸς δὲ τύτοις ὐδὲ τὺς γεγραμμένυς ἐᾶν υς βέλτιον. ὥσπερ γὰρ καὶ περὶ τὰς ἄλλας τέχνας, ὶν πολιτικὴν τάξιν ἀδύνατον ἀκριβῶς πάντα γραφῆ- αθόλυ γὰρ ἀναγκαῖον γραφῆναι, αἱ δὲ πράξεις περὶ αθ' ἕκαςόν εἰσιν. ἐκ μὲν ὖν τύτων φανερὸν ὅτι κινη- ὶ τινὲς καὶ ποτὲ τῶν νόμων εἰσίν, ἄλλον δὲ τρόπον πῦσιν εὐλαβείας ἂν δόξειεν εἶναι πολλῆς. ὅταν γὰρ ιὲν βέλτιον μικρόν, τὸ δ' ἐθίζειν εὐχερῶς λύειν τὺς φαῦλον, φανερὸν ὡς ἐατέον ἐνίας ἁμαρτίας καὶ τῶν τῶν καὶ τῶν ἀρχόντων· ὐ γὰρ τοσῦτον ὠφελήσεται ς, ὅσον βλαβήσεται τοῖς ἄρχυσιν ἀπειθεῖν ἐθισθείς. ; δὲ καὶ τὸ παράδειγμα τὸ περὶ τῶν τεχνῶν· ὐ γὰρ τὸ κινεῖν τέχνην καὶ νόμον. ὁ γὰρ νόμος ἰσχὺν ν ἔχει πρὸς τὸ πείθεσθαι πλὴν παρὰ τὸ ἔθος, τῦτο ίνεται εἰ μὴ διὰ χρόνυ πλῆθος, ὥςε τὸ ῥᾳδίως με- λειν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων νόμων εἰς ἑτέρους νόμους ἀσθενῆ ποιεῖν ἐςὶ τὴν τοῦ νόμυ δύναμιν. ἔτι δ' εἰ νητέοι, πότερον καὶ πάντες καὶ ἐν πάσῃ πολιτείᾳ, ἢ ὐ πότερον τῷ τυχόντι ἢ τισίν; ταῦτα γὰρ ἔχει με- διαφοράν. διὸ νῦν μὲν ἀφῶμεν ταύτην τὴν σκέψιν· γάρ ἐςι καιρῶν.

Ιερὶ δὲ τῆς Λακεδαιμονίων πολιτείας καὶ τῆς Κρη- σχεδὸν δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων πολιτειῶν, δύο εἰσὶν έψεις, μία μὲν εἴ τι καλῶς ἢ μὴ καλῶς πρὸς τὴν νενομοθέτηται τάξιν, ἑτέρα δ' εἴ τι πρὸς τὴν ὑπό- καὶ τὸν τρόπον ὑπεναντίως τῆς προκειμένης αὐτοῖς ίας. ὅτι μὲν οὖν δεῖ τῇ μελλύσῃ καλῶς πολιτεύε- ὴν τῶν ἀναγκαίων ὑπάρχειν σχολήν, ὁμολογύμενόν τίνα δὲ τρόπον ὑπάρχειν, οὐ ῥᾴδιον λαβεῖν. ἥ τε Ιετταλῶν πενεςεία πολλάκις ἐπέθετο τοῖς Θετταλοῖς, : δὲ καὶ τοῖς Λάκωσιν οἱ Εἵλωτες· ὥσπερ γὰρ ἐφε- τες τοῖς ἀτυχήμασι διατελῦσιν. περὶ δὲ τὺς Κρῆτας ω τοιῦτον συμβέβηκεν· αἴτιον δ' ἴσως τὸ τὰς γειτνιώ- σας πόλεις, καίπερ πολεμύσας ἀλλήλαις, μηδεμίαν εἶναι σύμμαχον τοῖς ἀφισταμένοις διὰ τὸ μὴ συμφέρειν καὶ αὐταῖς κεκτημέναις περιοίκυς· τοῖς δὲ Λάκωσιν οἱ γειτνιῶν- τες ἐχθροὶ πάντες ἦσαν, Ἀργεῖοι καὶ Μεσσήνιοι καὶ Ἀρ- κάδες, ἐπεὶ καὶ τοῖς Θετταλοῖς κατ' ἀρχὰς ἀφίςαντο διὰ τὸ πολεμεῖν ἔτι τοῖς προσχώροις, Ἀχαιοῖς καὶ Περραιβοῖς καὶ Μάγνησιν. ἔοικε δὲ καὶ εἰ μηδὲν ἕτερον, ἀλλὰ τό γε τῆς ἐπιμελείας ἐργῶδες εἶναι, τίνα δεῖ πρὸς αὐτὺς ὁμιλῆ- σαι τρόπον· ἀνιέμενοί τε γὰρ ὑβρίζυσι καὶ τῶν ἴσων ἀξιῦ- σιν ἑαυτὺς τοῖς κυρίοις, καὶ κακοπαθῶς ζῶντες ἐπιβυλεύυσι καὶ μισοῦσιν. δῆλον οὖν ὡς οὐκ ἐξευρίσκυσι τὸν βέλτιςον τρόπον, οἷς τοῦτο συμβαίνει περὶ τὴν εἱλωτείαν. ἔτι δ' ἡ περὶ τὰς γυναῖκας ἄνεσις καὶ πρὸς τὴν προαίρεσιν τῆς πο- λιτείας βλαβερὰ καὶ πρὸς εὐδαιμονίαν πόλεως. ὥσπερ γὰρ οἰκίας μέρος ἀνὴρ καὶ γυνή, δῆλον ὅτι καὶ πόλιν ἐγγὺς τῦ δίχα διῃρῆσθαι δεῖ νομίζειν εἴς τε τὸ τῶν ἀνδρῶν πλῆ- θος καὶ τὸ τῶν γυναικῶν, ὥς' ἐν ὅσαις πολιτείαις φαύλως ἔχει τὸ περὶ τὰς γυναῖκας, τὸ ἥμισυ τῆς πόλεως εἶναι δεῖ νομίζειν ἀνομοθέτητον. ὅπερ ἐκεῖ συμβέβηκεν· ὅλην γὰρ τὴν πόλιν ὁ νομοθέτης εἶναι βουλόμενος καρτερικήν, κατὰ μὲν τὺς ἄνδρας φανερός ἐςι τοιῦτος ὤν, ἐπὶ δὲ τῶν γυναι- κῶν ἐξημέληκεν· ζῶσι γὰρ ἀκολάςως πρὸς ἅπασαν ἀκο- λασίαν καὶ τρυφερῶς. ὥς' ἀναγκαῖον ἐν τῇ τοιαύτῃ πολι- τείᾳ τιμᾶσθαι τὸν πλῦτον, ἄλλως τε κἂν τύχωσι γυναι- κοκρατούμενοι, καθάπερ τὰ πολλὰ τῶν στρατιωτικῶν καὶ πολεμικῶν γενῶν, ἔξω Κελτῶν ἢ κἂν εἴ τινες ἕτεροι φα- νερῶς τετιμήκασι τὴν πρὸς τοὺς ἄρρενας συνουσίαν. ἔοικε γὰρ ὁ μυθολογήσας πρῶτος ὐκ ἀλόγως συζεῦξαι τὸν Ἄρη πρὸς τὴν Ἀφροδίτην· ἢ γὰρ πρὸς τὴν τῶν ἀρρένων ὁμιλίαν ἢ πρὸς τὴν τῶν γυναικῶν φαίνονται κατακώχιμοι πάντες οἱ τοιῦτοι. διὸ παρὰ τοῖς Λάκωσι τῦθ' ὑπῆρχεν, καὶ πολλὰ διῳκεῖτο ὑπὸ τῶν γυναικῶν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτῶν. καίτοι τί διαφέρει γυναῖκας ἄρχειν ἢ τοὺς ἄρχοντας ὑπὸ τῶν γυναικῶν ἄρχεσθαι; ταὐτὸ γὰρ συμβαίνει. χρησίμου δ' ὔσης τῆς θρασύτητος πρὸς ὐδὲν τῶν ἐγκυκλίων, ἀλλ' εἴπερ πρὸς τὸν πόλεμον, βλαβερώταται καὶ πρὸς ταῦθ' αἱ τῶν Λακώνων ἦσαν. ἐδήλωσαν δ' ἐπὶ τῆς Θηβαίων ἐμβολῆς· χρήσιμοι μὲν γὰρ οὐδὲν ἦσαν, ὥσπερ ἐν ἑτέραις πόλεσιν, θόρυβον δὲ παρεῖχον πλείω τῶν πολεμίων. ἐξ ἀρχῆς μὲν ὖν ἔοικε συμβεβηκέναι τοῖς Λάκωσιν εὐλόγως ἡ τῶν γυ-

εἰκότες τοὺς Q^bT^b. ‖ 7. τὸ om Q^bT^b. ‖ 14. ἂν om T^b. ‖ 18. εὐθισθείς T^b. ‖ 19. γὰρ — ὁ om Q^bT^b. ‖ 21. πλὴν παρὰ]
^{b}. ‖ 23. νόμον T^b. ‖ 25. κινητέον Q^bT^b. ‖ καὶ ante πάντες om I^b. ‖ 33. αὐτοῖς] αὐτῆς Q^bT^b.
μεσήνιοι I^bT^b. ‖ 14. εὐνομίαν T^b et rc I^b. ‖ 24. τυγχάνωσι rc I^b. ‖ 25. στρατιωτῶν Q^bT^b. ‖ 28. ἄρην T^b.

ναικῶν ἄνεσις. ἔξω γὰρ τῆς οἰκείας διὰ τὰς στρατείας ἀπεξενοῦντο πολὺν χρόνον, πολεμοῦντες τόν τε πρὸς Ἀργείους πόλεμον καὶ πάλιν τὸν πρὸς Ἀρκάδας καὶ Μεσσηνίους· σχολάσαντες δὲ αὐτοὺς μὲν παρεῖχον τῷ νομοθέτῃ προωδοπεποιημένους διὰ τὸν στρατιωτικὸν βίον (πολλὰ γὰρ ἔχει μέρη τῆς ἀρετῆς), τὰς δὲ γυναῖκας φασὶ μὲν ἄγειν ἐπιχειρῆσαι τὸν Λυκοῦργον ἐπὶ τοὺς νόμους, ὡς δ' ἀντέκρουον, ἀποστῆναι πάλιν. αἰτίαι μὲν οὖν εἰσὶν αὗται τῶν γενομένων, ὥστε δῆλον ὅτι καὶ ταύτης τῆς ἁμαρτίας. ἀλλ' ἡμεῖς οὐ τοῦτο σκοποῦμεν, τίνι δεῖ συγγνώμην ἔχειν ἢ μὴ ἔχειν, ἀλλὰ περὶ τοῦ ὀρθῶς καὶ μὴ ὀρθῶς. τὰ δὲ περὶ τὰς γυναῖκας ἔχοντα μὴ καλῶς ἔοικεν, ὥσπερ ἐλέχθη καὶ πρότερον, οὐ μόνον ἀπρέπειάν τινα ποιεῖν τῆς πολιτείας αὐτὴν καθ' αὑτήν, ἀλλὰ συμβάλλεσθαί τι πρὸς τὴν φιλοχρηματίαν. μετὰ γὰρ τὰ νῦν ῥηθέντα τοῖς περὶ τὴν ἀνωμαλίαν τῆς κτήσεως ἐπιτιμήσειεν ἄν τις. τοῖς μὲν γὰρ αὐτῶν συμβέβηκε κεκτῆσθαι πολλὴν λίαν οὐσίαν, τοῖς δὲ πάμπαν μικράν· διόπερ εἰς ὀλίγους ἧκεν ἡ χώρα. τοῦτο δὲ καὶ διὰ τῶν νόμων τέτακται φαύλως· ὠνεῖσθαι μὲν γὰρ ἢ πωλεῖν τὴν ὑπάρχουσαν ἐποίησεν οὐ καλόν, ὀρθῶς ποιήσας, διδόναι δὲ καὶ καταλείπειν ἐξουσίαν ἔδωκε τοῖς βουλομένοις· καίτοι τοῦτο συμβαίνειν ἀναγκαῖον ἐκείνως τε καὶ οὕτως. ἔστι δὲ καὶ τῶν γυναικῶν σχεδὸν τῆς πάσης χώρας τῶν πέντε μερῶν τὰ δύο, τῶν τ' ἐπικλήρων πολλῶν γινομένων, καὶ διὰ τὸ προῖκας διδόναι μεγάλας. καίτοι βέλτιον ἦν μηδεμίαν ἢ ὀλίγην ἢ καὶ μετρίαν τετάχθαι. νῦν δ' ἔξεστι δοῦναί τε τὴν ἐπίκληρον ὅτῳ ἂν βούληται· κἂν ἀποθάνῃ μὴ διαθέμενος, ὃν ἂν καταλίπῃ κληρονόμον, οὗτος ᾧ ἂν θέλῃ δίδωσιν. τοιγαροῦν δυναμένης τῆς χώρας χιλίους ἱππεῖς τρέφειν καὶ πεντακοσίους καὶ ὁπλίτας τρισμυρίους, οὐδὲ χίλιοι τὸ πλῆθος ἦσαν. γέγονε δὲ διὰ τῶν ἔργων αὐτῶν δῆλον ὅτι φαύλως αὐτοῖς εἶχε τὰ περὶ τὴν τάξιν ταύτην· μίαν γὰρ πληγὴν οὐχ ὑπήνεγκεν ἡ πόλις, ἀλλ' ἀπώλετο διὰ τὴν ὀλιγανθρωπίαν. λέγουσι δ' ὡς ἐπὶ μὲν τῶν προτέρων βασιλέων μετεδίδοσαν τῆς πολιτείας, ὥστ' οὐ γίνεσθαι τότε ὀλιγανθρωπίαν πολεμούντων πολὺν χρόνον· καί φασιν εἶναί ποτε τοῖς Σπαρτιάταις καὶ μυρίους. οὐ μὴν ἀλλ' εἴτ' ἐστὶν ἀληθῆ ταῦτα εἴτε μή, βέλτιον τὸ διὰ τῆς κτήσεως ὡμαλισμένης πληθύειν ἀνδρῶν τὴν πόλιν. ὑπεναντίος δὲ καὶ ὁ περὶ τὴν τεκνοποιίαν νόμος πρὸς ταύτην τὴν διόρθωσιν. βουλόμενος γὰρ ὁ νομοθέτης ὡς πλείστους εἶναι Σπαρτιάτας, προάγεται τοὺς πολίτας ὅτι πλείστους ποιε παῖδας· ἔστι γὰρ αὐτοῖς νόμος τὸν μὲν γεννήσαντα υἱοὺς ἄφρουρον εἶναι, τὸν δὲ τέτταρας ἀτελῆ πάντων. κ φανερὸν ὅτι πολλῶν γινομένων, τῆς δὲ χώρας οὕτω δ μένης, ἀναγκαῖον πολλοὺς γίνεσθαι πένητας. ἀλλὰ καὶ τὰ περὶ τὴν ἐφορείαν ἔχει φαύλως· ἡ γὰρ ἀρχ ρία μὲν αὐτὴ τῶν μεγίστων αὐτοῖς ἐστίν, γίνονται δ' δήμου πάντες, ὥστε πολλάκις ἐμπίπτουσιν ἄνθρωποι σφ πένητες εἰς τὸ ἀρχεῖον, οἳ διὰ τὴν ἀπορίαν ὤνιοι ἐδήλωσαν δὲ πολλάκις μὲν καὶ πρότερον, καὶ νῦν τοῖς Ἀνδρίοις· διαφθαρέντες γὰρ ἀργυρίῳ τινές, ὅσ ἑαυτοῖς, ὅλην τὴν πόλιν ἀπώλεσαν. καὶ διὰ τὸ τὴ χὴν εἶναι λίαν μεγάλην καὶ ἰσοτύραννον δημαγ αὐτοὺς ἠναγκάζοντο καὶ οἱ βασιλεῖς, ὥστε καὶ ταύτῃ ἐπιβλάπτεσθαι τὴν πολιτείαν· δημοκρατία γὰρ ἐξ ἀ κρατίας συνέβαινεν. συνέχει μὲν οὖν τὴν πολιτείαν τὸ χεῖον τοῦτο· ἡσυχάζει γὰρ ὁ δῆμος διὰ τὸ μετέχειν μεγίστης ἀρχῆς, ὥστ' εἴτε διὰ τὸν νομοθέτην εἴτε διὰ χην τοῦτο συμπέπτωκεν, συμφερόντως ἔχει τοῖς πράγμα δεῖ γὰρ τὴν πολιτείαν τὴν μέλλουσαν σώζεσθαι πάντα λεσθαι τὰ μέρη τῆς πόλεως εἶναι καὶ διαμένειν τα οἱ μὲν οὖν βασιλεῖς διὰ τὴν αὑτῶν τιμὴν οὕτως ἔχουσι, δὲ καλοὶ κἀγαθοὶ διὰ τὴν γερουσίαν (ἆθλον γὰρ ἡ αὕτη τῆς ἀρετῆς ἐστίν), ὁ δὲ δῆμος διὰ τὴν ἐφορείαν· θίσταται γὰρ ἐξ ἁπάντων. ἀλλ' αἱρετὴν ἔδει τὴν ἀρ εἶναι ταύτην ἐξ ἁπάντων μέν, μὴ τὸν τρόπον δὲ τοῦτον νῦν· παιδαριώδης γάρ ἐστι λίαν. ἔτι δὲ καὶ κρίσεων μεγάλων κύριοι, ὄντες οἱ τυχόντες, διόπερ οὐκ αὐτογνώμο νας βέλτιον κρίνειν ἀλλὰ κατὰ τὰ γράμματα καὶ τοὺς νόμους. ἔστι δὲ καὶ ἡ δίαιτα τῶν ἐφόρων οὐχ ὁμολογουμένη τῷ βουλήματι τῆς πόλεως· αὐτὴ μὲν γὰρ ἀνειμένη λίαν ἐστίν, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις μᾶλλον ὑπερβάλλει ἐπὶ τὸ σκλη ρόν, ὥστε μὴ δύνασθαι καρτερεῖν ἀλλὰ λάθρᾳ τὸν νόμον ἀποδιδράσκοντας ἀπολαύειν τῶν σωματικῶν ἡδονῶν. ἔχει δὲ καὶ τὰ περὶ τὴν τῶν γερόντων ἀρχὴν οὐ καλῶς αὐτοῖς. ἐπιεικῶν μὲν γὰρ ὄντων καὶ πεπαιδευμένων ἱκανῶς πρὸς ἀνδραγαθίαν τάχ' ἂν εἴπειέ τις συμφέρειν τῇ πόλει· καί τοι τό γε διὰ βίου κυρίους εἶναι κρίσεων μεγάλων ἀμφι σβητήσιμον· ἔστι γάρ, ὥσπερ καὶ σώματος, καὶ δια

3. μεσσηνίους I^b. ‖ 11. τοῦ] τὰ $Q^b T^b$. ‖ 21. καὶ om Q^b. ‖ 22. συμβαίνει T^b. ‖ 24. πέντε] πάντων T^b. ‖ 37. κυρίους T^b. ‖ [illegible] διὰ τῆς] τῆς διὰ T^b.

16. ἀριστοκρατείας $I^b Q^b T^b$. ‖ 17. ἀρχαῖον $Q^b T^b$. ‖ 25. ἐφορίαν T^b. ‖ 30. τὰ om I^b. ‖ 31. καὶ om pr I^b. ‖ 3[illegible] $Q^b T^b$.

τὸν τρόπον δὲ τοῦτον πεπαιδευμένων ὥστε καὶ τὸν ν αὐτὸν ἀπιστεῖν ὡς οὐκ ἀγαθοῖς ἀνδράσιν, οὐκ ;. φαίνονται δὲ καὶ καταδωροδοκούμενοι καὶ κα- όμενοι πολλὰ τῶν κοινῶν οἱ κεκοινωνηκότες τῆς αὐτης. διόπερ βέλτιον αὐτοὺς μὴ ἀνευθύνους εἶναι· τίν. δόξειε δ' ἂν ἡ τῶν ἐφόρων ἀρχὴ πάσας εὐθύ- ἀρχάς· τοῦτο δὲ τῇ ἐφορείᾳ μέγα λίαν τὸ δῶρον, τρόπον οὐ τοῦτον λέγομεν διδόναι δεῖν τὰς εὐθύνας. αὶ τὴν αἵρεσιν ἣν ποιοῦνται τῶν γερόντων, κατά τε ιν ἐστὶ παιδαριώδης, καὶ τὸ αὐτὸν αἰτεῖσθαι τὸν ίμενον τῆς ἀρχῆς οὐκ ὀρθῶς ἔχει· δεῖ γὰρ καὶ βου- καὶ μὴ βουλόμενον ἄρχειν τὸν ἄξιον τῆς ἀρχῆς. ίπερ ·καὶ περὶ τὴν ἄλλην πολιτείαν ὁ νομοθέτης ποιῶν· φιλοτίμους γὰρ κατασκευάζων τοὺς πολί- ις κέχρηται πρὸς τὴν αἵρεσιν τῶν γερόντων. οὐδεὶς ἄρχειν αἰτήσαιτο μὴ φιλότιμος ὤν. καίτοι τῶν μάτων ἑκουσίων τὰ πλεῖστα συμβαίνει σχεδὸν διὰ ίαν καὶ διὰ φιλοχρηματίαν τοῖς ἀνθρώποις. περὶ λείας, εἰ μὲν μὴ βέλτιόν ἐστιν ὑπάρχειν ταῖς πό- βέλτιον, ἄλλος ἔστω λόγος. ἀλλὰ μὴν βέλτιόν καθάπερ νῦν, ἀλλὰ κατὰ τὸν αὐτοῦ βίον ἕκαστον τῶν βασιλέων. ὅτι δ' ὁ νομοθέτης οὐδ' αὐτὸς οἴεται ποιεῖν καλοὺς κἀγαθούς, δῆλον· ἀπιστεῖ γοῦν ὡς οὐκ ῶς ἀγαθοῖς ἀνδράσιν· διόπερ ἐξέπεμπον συμπρε- τοὺς ἐχθρούς, καὶ σωτηρίαν ἐνόμιζον τῇ πόλει εἶναι ίζειν τοὺς βασιλεῖς. οὐ καλῶς δ' οὐδὲ περὶ τὰ συσ- καλούμενα φιδίτια νενομοθέτηται τῷ καταστήσαντι ἔδει γὰρ ἀπὸ κοινοῦ μᾶλλον εἶναι τὴν σύνοδον, ἐν Κρήτῃ· παρὰ δὲ τοῖς Λάκωσιν ἕκαστον δεῖ ιαὶ σφόδρα πενήτων ἐνίων ὄντων καὶ τοῦτο τὸ ἀνά- δυναμένων δαπανᾶν, ὥστε συμβαίνειν τοὐναντίον θέτῃ τῆς προαιρέσεως. βούλεται μὲν γὰρ δημοκρα- ει τὸ κατασκεύασμα τῶν συσσιτίων, γίνεται δ' ιμοκρατικὸν οὕτω νενομοθετημένον· μετέχειν μὲν ῥᾴδιον τοῖς λίαν πένησιν, ὅρος δὲ τῆς πολιτείας τιν αὐτοῖς ὁ πάτριος, τὸν μὴ δυνάμενον τοῦτο τὸ ρειν μὴ μετέχειν αὐτῆς. τῷ δὲ περὶ τοὺς ναυάρ- ῳ καὶ ἕτεροί τινες ἐπιτετιμήκασιν, ὀρθῶς ἐπιτιμῶν- εως γὰρ γίνεται αἴτιος. ἐπὶ γὰρ τοῖς βασιλεῦσιν ηγοῖς ἀΐδιος ἡ ναυαρχία σχεδὸν ἑτέρα βασιλεία ιν. καὶ ὡδὶ δὲ τῇ ὑποθέσει τοῦ νομοθέτου ἐπιτιμή-

σειεν ἄν τις, ὅπερ καὶ Πλάτων ἐν τοῖς νόμοις ἐπιτετίμηκεν· πρὸς γὰρ μέρος ἀρετῆς ἡ πᾶσα σύνταξις τῶν νόμων ἐστί, τὴν πολεμικήν· αὕτη γὰρ χρησίμη πρὸς τὸ κρατεῖν. τοιγαροῦν ἐσῴζοντο μὲν πολεμοῦντες, ἀπώλλυντο δὲ ἄρξαντες διὰ τὸ μὴ ἐπίστασθαι σχολάζειν μηδὲ ἠσκηκέναι μηδεμίαν ἄσκησιν ἑτέραν κυριωτέραν τῆς πολεμικῆς. τούτου δὲ ἁμάρτημα οὐκ ἔλαττον· νομίζουσι μὲν γὰρ γίνεσθαι τἀγαθὰ τὰ περιμάχητα δι' ἀρετῆς μᾶλλον ἢ κακίας· καὶ τοῦτο μὲν καλῶς, ὅτι μέντοι ταῦτα κρείττω τῆς ἀρετῆς ὑπολαμβάνουσιν, οὐ καλῶς. φαύλως δ' ἔχει καὶ περὶ τὰ κοινὰ χρήματα τοῖς Σπαρτιάταις. οὔτε γὰρ ἐν τῷ κοινῷ τῆς πόλεώς ἐστιν οὐδὲν πολέμους μεγάλους ἀναγκαζομένοις πολεμεῖν, εἰσφέρουσί τε κακῶς· διὰ γὰρ τὸ τῶν Σπαρτιατῶν εἶναι τὴν πλείστην γῆν οὐκ ἐξετάζουσιν ἀλλήλων τὰς εἰσφοράς. ἀποβέβηκέ τε τοὐναντίον τῷ νομοθέτῃ τοῦ συμφέροντος· τὴν μὲν γὰρ πόλιν πεποίηκεν ἀχρήματον, τοὺς δ' ἰδιώτας φιλοχρημάτους. περὶ μὲν οὖν τῆς Λακεδαιμονίων πολιτείας ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω· ταῦτα γάρ ἐστιν ἃ μάλισ' ἄν τις ἐπιτιμήσειεν.

Ἡ δὲ Κρητικὴ πολιτεία πάρεγγυς μέν ἐστι ταύτης, ἔχει δὲ μικρὰ μὲν οὐ χεῖρον, τὸ δὲ πλεῖον ἧττον γλαφυρῶς. καὶ γὰρ ἔοικε καὶ λέγεται δὲ τὰ πλεῖστα μεμιμῆσθαι τὴν Κρητικὴν πολιτείαν ἡ τῶν Λακώνων, τὰ δὲ πλεῖστα τῶν ἀρχαίων ἧττον διήρθρωται τῶν νεωτέρων. φασὶ γὰρ τὸν Λυκοῦργον, ὅτε τὴν ἐπιτροπείαν τὴν Χαρίλλου τοῦ βασιλέως καταλιπὼν ἀπεδήμησεν, τότε τὸν πλεῖστον διατρῖψαι χρόνον περὶ τὴν Κρήτην διὰ τὴν συγγένειαν· ἄποικοι γὰρ οἱ Λύκτιοι τῶν Λακώνων ἦσαν, κατέλαβον δ' οἱ πρὸς τὴν ἀποικίαν ἐλθόντες τὴν τάξιν τῶν νόμων ὑπάρχουσαν ἐν τοῖς τότε κατοικοῦσιν. διὸ καὶ νῦν οἱ περίοικοι τὸν αὐτὸν τρόπον χρῶνται αὐτοῖς, ὡς κατασκευάσαντος Μίνω πρώτου τὴν τάξιν τῶν νόμων. δοκεῖ δ' ἡ νῆσος καὶ πρὸς τὴν ἀρχὴν τὴν Ἑλληνικὴν πεφυκέναι καὶ κεῖσθαι καλῶς· πάσῃ γὰρ ἐπίκειται τῇ θαλάσσῃ, σχεδὸν τῶν Ἑλλήνων ἱδρυμένων περὶ τὴν θάλασσαν πάντων· ἀπέχει γὰρ τῇ μὲν τῆς Πελοποννήσου μικρόν, τῇ δὲ τῆς Ἀσίας τοῦ περὶ Τριόπιον τόπου καὶ Ῥόδον. διὸ καὶ τὴν τῆς θαλάσσης ἀρχὴν κατέσχεν ὁ Μίνως, καὶ τὰς νήσους τὰς μὲν ἐχειρώσατο τὰς δ' ᾤκισεν, τέλος δὲ ἐπιθέμενος τῇ Σικελίᾳ τὸν βίον ἐτελεύτησεν ἐκεῖ περὶ Κάμικον. ἔχει δ' ἀνάλογον ἡ Κρητικὴ τάξις πρὸς τὴν Λακωνικήν. γεωργοῦσί τε γὰρ τοῖς μὲν εἱλω-

ατά] καὶ κατά I^b. || 21. γε om Q^b. || 26. τὸ om Q^b. || 31. συμβαίνει I^b. || 37. αὐτοῖς Q^bT^b, αὐτῶν I^b.
ῖτο Q^b et pr I^b. || 16. γὰρ om Q^bT^b. || 27. τὴν post περὶ om I^b. || 30. οἱ om Q^b. || 36. τῆς — δὲ om Q^bT^b. || 39. τὸν Q^b. || 40. κάμεινον Q^bT^b, κάμινον I^b.

τες τοῖς δὲ Κρησὶν οἱ περίοικοι, καὶ συσσίτια παρ' ἀμφοτέροις ἐστίν· καὶ τό γε ἀρχαῖον ἐκάλουν οἱ Λάκωνες οὐ φιδίτια ἀλλ' ἄνδρια, καθάπερ οἱ Κρῆτες, ᾗ καὶ δῆλον ὅτι ἐκεῖθεν ἐλήλυθεν. ἔτι δὲ τῆς πολιτείας ἡ τάξις. οἱ μὲν γὰρ ἔφοροι τὴν αὐτὴν ἔχουσι δύναμιν τοῖς ἐν τῇ Κρήτῃ καλουμένοις κόσμοις, πλὴν οἱ μὲν ἔφοροι πέντε τὸν ἀριθμὸν οἱ δὲ κόσμοι δέκα εἰσίν· οἱ δὲ γέροντες τοῖς γέρουσιν, οὓς καλοῦσιν οἱ Κρῆτες βουλήν, ἴσοι. βασιλεία δὲ πρότερον μὲν ἦν, εἶτα κατέλυσαν οἱ Κρῆτες, καὶ τὴν ἡγεμονίαν οἱ κόσμοι τὴν κατὰ πόλεμον ἔχουσιν. ἐκκλησίας δὲ μετέχουσι πάντες· κυρία δ' οὐδενός ἐστιν ἀλλ' ἢ συνεπιψηφίσαι τὰ δόξαντα τοῖς γέρουσι καὶ τοῖς κόσμοις. τὰ μὲν οὖν τῶν συσσιτίων ἔχει βέλτιον τοῖς Κρησὶν ἢ τοῖς Λάκωσιν. ἐν μὲν γὰρ Λακεδαίμονι κατὰ κεφαλὴν ἕκαστος εἰσφέρει τὸ τεταγμένον· εἰ δὲ μή, μετέχειν νόμος κωλύει τῆς πολιτείας, καθάπερ εἴρηται καὶ πρότερον. ἐν δὲ Κρήτῃ κοινοτέρως· ἀπὸ πάντων γὰρ τῶν γινομένων καρπῶν τε καὶ βοσκημάτων καὶ ἐκ τῶν δημοσίων καὶ φόρων οὓς φέρουσιν οἱ περίοικοι, τέτακται μέρος τὸ μὲν πρὸς τοὺς θεοὺς καὶ τὰς κοινὰς λειτουργίας, τὸ δὲ τοῖς συσσιτίοις, ὥστ' ἐκ κοινοῦ τρέφεσθαι πάντας, καὶ γυναῖκας καὶ παῖδας καὶ ἄνδρας. πρὸς δὲ τὴν ὀλιγοσιτίαν ὡς ὠφέλιμον πολλὰ πεφιλοσόφηκεν ὁ νομοθέτης, καὶ πρὸς τὴν διάζευξιν τῶν γυναικῶν, ἵνα μὴ πολυτεκνῶσι, τὴν πρὸς τοὺς ἄρρενας ποιήσας ὁμιλίαν, περὶ ἧς εἰ φαύλως ἢ μὴ φαύλως, ἕτερος ἔσται τοῦ διασκέψασθαι καιρός. ὅτι δὲ τὰ περὶ τὰ συσσίτια βέλτιον τέτακται τοῖς Κρησὶν ἢ τοῖς Λάκωσι, φανερόν. τὰ δὲ περὶ τοὺς κόσμους ἔτι χεῖρον τῶν ἐφόρων. ὃ μὲν γὰρ ἔχει κακὸν τὸ τῶν ἐφόρων ἀρχεῖον, ὑπάρχει καὶ τούτων· γίνονται γὰρ οἱ τυχόντες· ὃ δ' ἐκεῖ συμφέρει πρὸς τὴν πολιτείαν, ἐνταῦθ' οὐκ ἔστιν. ἐκεῖ μὲν γάρ, διὰ τὸ τὴν αἵρεσιν ἐκ πάντων εἶναι, μετέχων ὁ δῆμος τῆς μεγίστης ἀρχῆς βούλεται μένειν τὴν πολιτείαν· ἐνταῦθα δ' οὐκ ἐξ ἁπάντων αἱροῦνται τοὺς κόσμους ἀλλ' ἐκ τινῶν γενῶν, καὶ τοὺς γέροντας ἐκ τῶν κεκοσμηκότων. περὶ ὧν τοὺς αὐτοὺς ἄν τις εἴπειε λόγους καὶ περὶ τῶν ἐν Λακεδαίμονι γινομένων· τὸ γὰρ ἀνυπεύθυνον καὶ τὸ διὰ βίου μεῖζόν ἐστι γέρας τῆς ἀξίας αὐτοῖς, καὶ τὸ μὴ κατὰ γράμματα ἄρχειν ἀλλ' αὐτογνώμονας ἐπισφαλές. τὸ δ' ἡσυχάζειν μὴ μετέχοντα τὸν δῆμον οὐδὲν σημεῖον τοῦ τετάχθαι καλῶς· οὐδὲ γὰρ λήμματός τι τοῖς κόσμοις ὥσπερ τοῖς ἐφόροις, πόρρω γ' ἀποικοῦσιν ἐν νήσῳ τῶν διαφθερούντων. ἣν δὲ ποιοῦνται [illegible] ἁμαρτίας ταύτης ἰατρείαν, ἄτοπος καὶ οὐ πολιτικὴ [illegible] δυναστευτική· πολλάκις γὰρ ἐκβάλλουσι συστάντες τι[illegible] κόσμους ἢ τῶν συναρχόντων αὐτῶν ἢ τῶν ἰδιωτῶν, [illegible] δὲ καὶ μεταξὺ τοῖς κόσμοις ἀπειπεῖν τὴν ἀρχήν. [illegible] δὴ πάντα βέλτιον γίνεσθαι κατὰ νόμον ἢ κατ' ἀνθ[illegible] βούλησιν· οὐ γὰρ ἀσφαλὴς ὁ κανών. πάντων δὲ φαυ[illegible]τον τὸ τῆς ἀκοσμίας τῶν δυνατῶν, ἣν καθιστᾶσι πολ[illegible] ὅταν μὴ δίκας βούλωνται δοῦναι· ᾗ καὶ δῆλον ὡς ἔχ[illegible] πολιτείας ἡ τάξις, ἀλλ' οὐ πολιτεία ἐστὶν ἀλλὰ δυ[illegible] μᾶλλον. εἰώθασι δὲ διαλαμβάνοντες τὸν δῆμον καὶ [illegible] φίλους μοναρχίαν ποιεῖν καὶ στασιάζειν καὶ μάχεσθαι [illegible] ἀλλήλους. καίτοι τί διαφέρει τὸ τοιοῦτον ἢ διά τινος [illegible] μηκέτι πόλιν εἶναι τὴν τοιαύτην, ἀλλὰ λύεσθαι τὴ[illegible]λιτικὴν κοινωνίαν; ἔστι δ' ἐπικίνδυνος οὕτως ἔχουσα [illegible] τῶν βουλομένων ἐπιτίθεσθαι καὶ δυναμένων. ἀλλὰ κ[illegible]περ εἴρηται, σώζεται διὰ τὸν τόπον· ξενηλασίας γὰ[illegible] πόρρω πεποίηκεν. διὸ καὶ τὸ τῶν περιοίκων μένει τοῖς Κ[illegible]σίν, οἱ δ' εἵλωτες ἀφίστανται πολλάκις· οὔτε γὰρ ἐξω[illegible]κῆς ἀρχῆς κοινωνοῦσιν οἱ Κρῆτες, νεωστί τε πόλεμος ξε[illegible] διαβέβηκεν εἰς τὴν νῆσον, ὃς πεποίηκε φανερὰν τὴν ἀ[illegible]νειαν τῶν ἐκεῖ νόμων. περὶ μὲν οὖν ταύτης εἰρήσθω τοσ[illegible] ἡμῖν τῆς πολιτείας.

Πολιτεύεσθαι δὲ δοκοῦσι καὶ Καρχηδόνιοι καλῶς [illegible] πολλὰ περιττῶς πρὸς τοὺς ἄλλους, μάλιστα δ' ἔνια πα[illegible]πλησίως τοῖς Λάκωσιν. αὗται γὰρ αἱ πολιτεῖαι τρεῖς ἀ[illegible]λήλαις τε σύνεγγύς πώς εἰσι καὶ τῶν ἄλλων πολὺ δι[illegible]φέρουσιν, ἥ τε Κρητικὴ καὶ ἡ Λακωνικὴ καὶ τρίτη [illegible] ἡ Καρχηδονίων, καὶ πολλὰ τῶν τεταγμένων ἔχει [illegible] αὐτοῖς καλῶς. σημεῖον δὲ πολιτείας συντεταγμένης τὸ[illegible] δῆμον ἔχουσαν διαμένειν ἐν τῇ τάξει τῆς πολιτείας, [illegible] μήτε στάσιν, ὅ τι καὶ ἄξιον εἰπεῖν, γεγενῆσθαι μήτε [illegible]ραννον. ἔχει δὲ παραπλήσια τῇ Λακωνικῇ πολιτείᾳ [illegible] μὲν συσσίτια τῶν ἑταιριῶν τοῖς φιδιτίοις, τὴν δὲ τῶν [illegible] τὸν καὶ τεττάρων ἀρχὴν τοῖς ἐφόροις (πλὴν οὐ χεῖρο[illegible] μὲν ἐκ τῶν τυχόντων εἰσί, ταύτην δ' αἱροῦνται τὴν ἀρ[illegible] ἀριστίνδην), τοὺς δὲ βασιλεῖς καὶ τὴν γερουσίαν ἀνάλ[illegible] τοῖς ἐκεῖ βασιλεῦσι καὶ γέρουσιν. καὶ βέλτιον δὲ τὸ[illegible] σιλεῖς μήτε κατὰ τὸ αὐτὸ εἶναι γένος, μηδὲ τοῦτο τὸ[illegible] χόν; εἴτε διαφέρον ἐκ τούτων αἱρετοὺς μᾶλλον ἢ καθ' ἡ[illegible] κίαν· μεγάλων γὰρ κύριοι καθεστῶτες, ἂν εὐτελεῖ[illegible]

9. καὶ om T^b. ‖ 14. ἕκαστον I^b. ‖ 18. καὶ ante ἐκ om I^b. ‖ 26. ἔτι I^b. ‖ 31. τὸ om Q^bT^b. ‖ 35. εἴποι Q^bT^b. ‖ 36. [illegible]νομένων Q^b. ‖ 37. ἀνυτεύχυνον Q^bT^b. ‖ 40. οὐδὲ] οὐδὲν $I^bQ^bT^b$.
17. τὸ om Q^bT^b. ‖ 29. ἡ] ἡ τῶν I^bT^b. ‖ 38. τοὺς] τοὺς ἐκεῖ Q^bT^b.

λα βλάπτουσι καὶ ἔβλαψαν ἤδη τὴν πόλιν τὴν τῶν αιμονίων. τὰ μὲν οὖν πλεῖστα τῶν ἐπιτιμηθέντων ἂν ὶς παρεκβάσεις κοινὰ τυγχάνει πάσαις ὄντα ταῖς ναις πολιτείαις· τῶν δὲ πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἀρι- τίας καὶ τῆς πολιτείας τὰ μὲν εἰς δῆμον ἐκκλίνει ον, τὰ δ᾽ εἰς ὀλιγαρχίαν. τοῦ μὲν γὰρ τὸ μὲν προ- ι τὸ δὲ μὴ προσάγειν πρὸς τὸν δῆμον οἱ βασιλεῖς μετὰ τῶν γερόντων, ἂν ὁμογνωμονῶσι πάντες· εἰ , καὶ τούτων ὁ δῆμος. ἃ δ᾽ ἂν εἰσφέρωσιν οὗτοι, οὐ ται μόνον ἀποδιδόασι τῷ δήμῳ τὰ δόξαντα τοῖς ἄρ- , ἀλλὰ κύριοι κρίνειν εἰσὶ καὶ τῷ βουλομένῳ τοῖς ιομένοις ἀντειπεῖν ἔξεστιν, ὅπερ ἐν ταῖς ἑτέραις πολι- ὐκ ἔστιν. τὸ δὲ τὰς πενταρχίας κυρίας οὔσας πολλῶν εγάλων ὑφ᾽ αὐτῶν αἱρετὰς εἶναι, καὶ τὴν τῶν ἑκα- ιύτας αἱρεῖσθαι τὴν μεγίστην ἀρχήν, ἔτι δὲ ταύτας α ἄρχειν χρόνον τῶν ἄλλων (καὶ γὰρ ἐξεληλυθότες σι καὶ μέλλοντες) ὀλιγαρχικόν, τὸ δ᾽ ἀμίσθους καὶ ληρωτὰς ἀριστοκρατικὸν θετέον, καὶ εἴ τι τοιοῦτον ἕτε- καὶ τὸ τὰς δίκας ὑπὸ τῶν ἀρχείων δικάζεσθαι πά- αὶ μὴ ἄλλας ὑπ᾽ ἄλλων, καθάπερ ἐν Λακεδαίμονι. βαίνει δὲ τῆς ἀριστοκρατίας ἡ τάξις τῶν Καρχηδο- ιάλιστα πρὸς τὴν ὀλιγαρχίαν κατά τινα διάνοιαν ᾗ ιεῖ τοῖς πολλοῖς· οὐ γὰρ μόνον ἀριστίνδην ἀλλὰ καὶ δην οἴονται δεῖν αἱρεῖσθαι τοὺς ἄρχοντας· ἀδύνατον ὸν ἀποροῦντα καλῶς ἄρχειν καὶ σχολάζειν. εἴπερ οὖν ν αἱρεῖσθαι πλουτίνδην ὀλιγαρχικόν, τὸ δὲ κατ᾽ ἀρε- ριστοκρατικόν, αὕτη τις ἂν εἴη τάξις τρίτη, καθ᾽ ἣν υντέτακται καὶ τοῖς Καρχηδονίοις τὰ περὶ τὴν πο- ν· αἱροῦνται γὰρ εἰς δύο ταῦτα βλέποντες, καὶ μά- τὰς μεγίστας, τούς τε βασιλεῖς καὶ τοὺς στρατηγούς. ι νομίζειν ἁμάρτημα νομοθέτου τὴν παρέκβασιν εἶναι ριστοκρατίας ταύτην· ἐξ ἀρχῆς γὰρ τοῦθ᾽ ὁρᾶν ἐστὶ ἀναγκαιοτάτων, ὅπως οἱ βέλτιστοι δύνωνται σχολάζειν ηδὲν ἀσχημονεῖν, μὴ μόνον ἄρχοντες ἀλλὰ μηδ᾽ ύοντες. εἰ δὲ δεῖ βλέπειν καὶ πρὸς εὐπορίαν χάριν ῆς, φαῦλον τὸ τὰς μεγίστας ὠνητὰς εἶναι τῶν ἀρχῶν, ε βασιλείαν καὶ τὴν στρατηγίαν. ἔντιμον γὰρ ὁ νόμος ιεῖ τὸν πλοῦτον μᾶλλον τῆς ἀρετῆς, καὶ τὴν πόλιν φιλοχρήματον. ὅτι δ᾽ ἂν ὑπολάβῃ τίμιον εἶναι τὸ , ἀνάγκη καὶ τὴν τῶν ἄλλων πολιτῶν δόξαν ἀκο- τούτοις. ὅπου δὲ μὴ μάλιστα ἀρετὴ τιμᾶται, ταύτην οὐχ οἷόν τ᾽ εἶναι βεβαίως ἀριστοκρατικὴν πολιτείαν. ἐθίζεσθαι δ᾽ εὔλογον κερδαίνειν τοὺς ὠνουμένους, ὅταν δαπανήσαντες ἄρχωσιν· ἄτοπον γὰρ εἰ πένης μὲν ὢν ἐπιεικὴς δὲ βουλήσεται κερδαίνειν, φαυλότερος δ᾽ ὢν οὐ βουλήσεται δαπανήσας. διὸ δεῖ τοὺς δυναμένους ἀρισταρχεῖν, τούτους ἄρχειν. βέλτιον δ᾽, εἰ καὶ προεῖτο τὴν ἀπορίαν τῶν ἐπιεικῶν ὁ νομοθέτης, ἀλλ᾽ ἀρχόντων γε ἐπιμελεῖσθαι τῆς σχολῆς. φαῦλον δ᾽ ἂν δόξειεν εἶναι καὶ τὸ πλείους ἀρχὰς τὸν αὐτὸν ἄρχειν· ὅπερ εὐδοκιμεῖ παρὰ τοῖς Καρχηδονίοις. ἓν γὰρ ὑφ᾽ ἑνὸς ἔργον ἄριστ᾽ ἀποτελεῖται. δεῖ δ᾽ ὅπως γίνηται τοῦθ᾽ ὁρᾶν τὸν νομοθέτην, καὶ μὴ προστάττειν τὸν αὐτὸν αὐλεῖν καὶ σκυτοτομεῖν. ὥσθ᾽ ὅπου μὴ μικρὰ πόλις, πολιτικώτερον πλείονας μετέχειν τῶν ἀρχῶν, καὶ δημοτικώτερον· κοινότερόν τε γάρ, καθάπερ εἴπομεν, καὶ κάλλιον ἕκαστον ἀποτελεῖται τῶν αὐτῶν καὶ θᾶττον. δῆλον δὲ τοῦτο ἐπὶ τῶν πολεμικῶν καὶ τῶν ναυτικῶν· ἐν τούτοις γὰρ ἀμφοτέροις διὰ πάντων ὡς εἰπεῖν διελήλυθε τὸ ἄρχειν καὶ τὸ ἄρχεσθαι. ὀλιγαρχικῆς δ᾽ οὔσης τῆς πολιτείας ἄριστα ἐκφεύγουσι τῷ πλουτεῖν, ἀεί τι τοῦ δήμου μέρος ἐκπέμποντες ἐπὶ τὰς πόλεις. τούτῳ γὰρ ἰῶνται καὶ ποιοῦσι μόνιμον τὴν πολιτείαν. ἀλλὰ τουτί ἐστι τύχης ἔργον, δεῖ δὲ ἀστασιάστους εἶναι διὰ τὸν νομοθέτην. νῦν δ᾽, ἂν ἀτυχία γένηταί τις καὶ τὸ πλῆθος ἀποστῇ τῶν ἀρχομένων, οὐδέν ἐστι φάρμακον διὰ τῶν νόμων τῆς ἡσυχίας. περὶ μὲν οὖν τῆς Λακεδαιμονίων πολιτείας καὶ Κρητικῆς καὶ τῆς Καρχηδονίων, αἵπερ δικαίως εὐδοκιμοῦσι, τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον.

Τῶν δὲ ἀποφηναμένων τι περὶ πολιτείας ἔνιοι μὲν οὐκ 12
ἐκοινώνησαν πράξεων πολιτικῶν οὐδ᾽ ὡντινωνοῦν, ἀλλὰ διετέλεσαν ἰδιωτεύοντες τὸν βίον· περὶ ὧν εἴ τι ἀξιόλογον, εἴρηται σχεδὸν περὶ πάντων· ἔνιοι δὲ νομοθέται γεγόνασιν οἱ μὲν ταῖς οἰκείαις πόλεσιν, οἱ δὲ καὶ τῶν ὀθνείων τισί, πολιτευθέντες αὐτοί· καὶ τούτων οἱ μὲν νόμων ἐγένοντο δημιουργοὶ μόνον, οἱ δὲ καὶ πολιτείας, οἷον καὶ Λυκοῦργος καὶ Σόλων· οὗτοι γὰρ καὶ νόμους καὶ πολιτείας κατέστησαν. περὶ μὲν οὖν τῆς Λακεδαιμονίων εἴρηται, Σόλωνα δ᾽ ἔνιοι μὲν οἴονται νομοθέτην γενέσθαι σπουδαῖον· ὀλιγαρχίαν τε γὰρ καταλῦσαι λίαν ἄκρατον οὖσαν, καὶ δουλεύοντα τὸν δῆμον παῦσαι, καὶ δημοκρατίαν καταστῆσαι τὴν πάτριον, μίξαντα καλῶς τὴν πολιτείαν· εἶναι γὰρ τὴν μὲν ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλὴν ὀλιγαρχικόν, τὸ δὲ τὰς ἀρχὰς αἱρετὰς ἀριστοκρατικόν, τὰ δὲ δικαστήρια δημοτικόν. ἔοικε δὲ Σόλων

. τὸ] τὰ I^bQ^b. ‖ 9. τοῦτον Q^b. ‖ εἰσφέρουσιν Q^bT^b et pr I^b. ‖ 17. τὸ] τοὺς T^b. ‖ 19. δοξάζεσθαι I^b. ‖ 22. ἣ Q^b. ‖ 33. βέλ- [I^b]. ‖ 35. δεῖ] δὴ T^b, δὴ δεῖ I^b. ‖ 39. ὑπολάβοι I^b.
. οὐκ οἴονται T^b. ‖ 6. εὐπορίαν I^bT^b. ‖ 18. τῆς] καὶ τῆς Q^bT^b. ‖ 40. τὸ] τὰ δὲ δικαστήρια δημοκρατικόν, τὸ I^b.

ἐκεῖνα μὲν ὑπάρχοντα πρότερον οὐ καταλῦσαι, τήν τε βουλὴν καὶ τὴν τῶν ἀρχῶν αἵρεσιν, τὸν δὲ δῆμον καταστῆσαι, τὰ δικαστήρια ποιήσας ἐκ πάντων. διὸ καὶ μέμφονταί τινες αὐτῷ· λῦσαι γὰρ θάτερον, κύριον ποιήσαντα τὸ δικαστήριον πάντων, κληρωτὸν ὄν. ἐπεὶ γὰρ τοῦτ' ἴσχυεν, ὥσπερ τυράννῳ τῷ δήμῳ χαριζόμενοι τὴν πολιτείαν εἰς τὴν νῦν δημοκρατίαν κατέστησαν, καὶ τὴν μὲν ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλὴν Ἐφιάλτης ἐκόλουσε καὶ Περικλῆς, τὰ δὲ δικαστήρια μισθοφόρα κατέστησε Περικλῆς, καὶ τοῦτον δὴ τὸν τρόπον ἕκαστος τῶν δημαγωγῶν προήγαγεν αὔξων εἰς τὴν νῦν δημοκρατίαν. φαίνεται δ' οὐ κατὰ τὴν Σόλωνος γενέσθαι τοῦτο προαίρεσιν, ἀλλὰ μᾶλλον ἀπὸ συμπτώματος· τῆς ναυαρχίας γὰρ ἐν τοῖς Μηδικοῖς ὁ δῆμος αἴτιος γενόμενος ἐφρονηματίσθη, καὶ δημαγωγοὺς ἔλαβε φαύλους ἀντιπολιτευομένων τῶν ἐπιεικῶν, ἐπεὶ Σόλων γε ἔοικε τὴν ἀναγκαιοτάτην ἀποδιδόναι τῷ δήμῳ δύναμιν, τὸ τὰς ἀρχὰς αἱρεῖσθαι καὶ εὐθύνειν· μηδὲ γὰρ τούτου κύριος ὢν ὁ δῆμος δοῦλος ἂν εἴη καὶ πολέμιος. τὰς δ' ἀρχὰς ἐκ τῶν γνωρίμων καὶ τῶν εὐπόρων κατέστησε πάσας, ἐκ τῶν πεντακοσιομεδίμνων καὶ ζευγιτῶν καὶ τρίτου τέλους τῆς καλουμένης ἱππάδος· τὸ δὲ τέταρτον θητικόν, οἷς οὐδεμιᾶς ἀρχῆς μετῆν. νομοθέται δ' ἐγένοντο Ζάλευκός τε Λοκροῖς τοῖς ἐπιζεφυρίοις, καὶ Χαρώνδας ὁ Καταναῖος τοῖς αὑτοῦ πολίταις καὶ ταῖς ἄλλαις ταῖς Χαλκιδικαῖς πόλεσι ταῖς περὶ Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν. πειρῶνται δέ τινες καὶ συνάγειν ὡς Ὀνομακρίτου μὲν γενομένου πρώτου δεινοῦ περὶ νομοθεσίαν, γυμνασθῆναι δ' αὐτὸν ἐν Κρήτῃ Λοκρὸν ὄντα καὶ ἐπιδημοῦντα κατὰ τέχνην μαντικήν· τούτου δὲ γενέσθαι Θάλητα ἑταῖρον, Θάλητος δ' ἀκροατὴν Λυκοῦργον καὶ Ζάλευκον, Ζαλεύκου δὲ Χαρώνδαν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν λέγουσιν ἀσκεπτότερον τῷ χρόνῳ λέγοντες. ἐγένετο δὲ καὶ Φιλόλαος ὁ Κορίνθιος νομοθέτης Θηβαίοις. ἦν δ' ὁ Φιλόλαος τὸ μὲν γένος τῶν Βακχιαδῶν, ἐραστὴς δὲ γενόμενος Διοκλέους τοῦ νικήσαντος Ὀλυμπίασιν, ὡς ἐκεῖνος τὴν πόλιν ἔλιπε διαμισήσας τὸν ἔρωτα τὸν τῆς μητρὸς Ἀλκυόνης, ἀπῆλθεν εἰς Θήβας, κἀκεῖ τὸν βίον ἐτελεύτησαν ἀμφότεροι. καὶ νῦν ἔτι δεικνύουσι τοὺς τάφους αὐτῶν ἀλλήλοις μὲν εὐσυνόπτους ὄντας, πρὸς δὲ τὴν τῶν Κορινθίων χώραν τοῦ μὲν συνόπτου τοῦ δ' οὐ συνόπτου· μυθολογοῦσι γὰρ αὐτοὺς οὕτω τάξασθαι τὴν ταφήν, τὸν μὲν Διοκλέα διὰ τὴν ἀπέχθειαν τοῦ πάθους, ὅπως μὴ ἄποπτος ἔσται ἡ Κορινθία ἀπὸ τοῦ χώματος, τὸν δὲ Φιλόλαον, ὅπως ἄποπτος. ᾤκησαν μὲν οὖν διὰ τὴν τοιαύτην αἰτίαν τοῖς Θηβαίοις, νομοθέτης δ' αὐτοῖς ἐγένετο Φιλόλα[os] τ' ἄλλων τινῶν καὶ περὶ τῆς παιδοποιίας, οὓς κα[λοῦσιν] ἐκεῖνοι νόμους θετικούς· καὶ τοῦτ' ἐστὶν ἰδίως ὑπ' ἐκεί[νου νο]μοθετημένον, ὅπως ὁ ἀριθμὸς σώζηται τῶν κλήρων. [Χα]ρώνδου δ' ἴδιον μὲν οὐδέν ἐστι πλὴν αἱ δίκαι τῶν ψευ[δομαρ]τυριῶν (πρῶτος γὰρ ἐποίησε τὴν ἐπίσκηψιν), τῇ δ' ἀ[κριβείᾳ] τῶν νόμων ἐστὶ γλαφυρώτερος καὶ τῶν νῦν νομ[οθετῶν]. Φαλέου δ' ἴδιον ἡ τῶν οὐσιῶν ἀνομάλωσις, Πλάτων[ος δ' ἥ] τε τῶν γυναικῶν καὶ παίδων καὶ τῆς οὐσίας κοινότ[ης καὶ] τὰ συσσίτια τῶν γυναικῶν, ἔτι δ' ὁ περὶ τὴν μέθη[ν νόμος,] τὸ τοὺς νήφοντας συμποσιαρχεῖν, καὶ τὴν ἐν τοῖς π[ολεμι]κοῖς ἄσκησιν ὅπως ἀμφιδέξιοι γίνωνται κατὰ τὴν μ[ελέτην,] ὡς δέον μὴ τὴν μὲν χρήσιμον εἶναι τοῖν χεροῖ[ν τὴν δ'] ἄχρηστον. Δράκοντος δὲ νόμοι μέν εἰσι, πολιτείᾳ δ' [ὑπαρ]χούσῃ τοὺς νόμους ἔθηκεν· ἴδιον δ' ἐν τοῖς νόμοις οὐδέν [ἐσ]τι καὶ μνείας ἄξιον, πλὴν ἡ χαλεπότης διὰ τὸ τῆς ζ[ημίας] μέγεθος. ἐγένετο δὲ καὶ Πιττακὸς νόμων δημιουργὸς [ἀλλ'] οὐ πολιτείας· νόμος δ' ἴδιος αὐτοῦ τὸ τοὺς μεθύοντ[ας, ἄν τι] τυπτήσωσι, πλείω ζημίαν ἀποτίνειν τῶν νηφόντων· δι[ὰ γὰρ] τὸ πλείους ὑβρίζειν μεθύοντας ἢ νήφοντας οὐ πρὸς τὴ[ν συγ]γνώμην ἀπέβλεψεν, ὅτι δεῖ μεθύουσιν ἔχειν μᾶλλον, ἀ[λλὰ] πρὸς τὸ συμφέρον. ἐγένετο δὲ καὶ Ἀνδροδάμας Ῥη[γῖνος] νομοθέτης Χαλκιδεῦσι τοῖς ἐπὶ Θρᾴκης, οὗ περί τι [τὰ φο]νικὰ καὶ τὰς ἐπικλήρους ἐστίν· οὐ μὴν ἀλλ' ἴδιόν γε [οὐδὲν] αὐτοῦ λέγειν ἔχοι τις ἄν. τὰ μὲν οὖν περὶ τὰς πολι[τείας] τάς τε κυρίας καὶ τὰς ὑπὸ τινῶν εἰρημένας, ἔστω τε[θεωρη]μένα τὸν τρόπον τοῦτον.

Γ.

Τῷ περὶ πολιτείας ἐπισκοποῦντι, καὶ τίς ἑκάστη [καὶ] ποία τις, σχεδὸν πρώτη σκέψις περὶ πόλεως ἰδεῖν, τί [ποτ'] ἐστὶν ἡ πόλις· νῦν γὰρ ἀμφισβητοῦσιν, οἱ μὲν φάσκ[οντες] τὴν πόλιν πεπραχέναι τὴν πρᾶξιν, οἱ δ' οὐ τὴν πόλιν ἀ[λλὰ] τὴν ὀλιγαρχίαν ἢ τὸν τύραννον. τοῦ δὲ πολιτικοῦ καὶ [τοῦ] νομοθέτου πᾶσαν ὁρῶμεν τὴν πραγματείαν οὖσαν περὶ πό[λιν]· ἡ δὲ πολιτεία τῶν τὴν πόλιν οἰκούντων ἐστὶ τάξις τις. ἐ[πεὶ] δ' ἡ πόλις τῶν συγκειμένων, καθάπερ ἄλλο τι τῶν ὅ[λων] μὲν συνεστώτων δ' ἐκ πολλῶν μορίων, δῆλον ὅτι πρό[τερον] ὁ πολίτης ζητητέος· ἡ γὰρ πόλις πολιτῶν τι πλῆθός ἐ[στιν].

8. ἐκόλυσε Q^b. ‖ 19. ἐμπόρων $I^bQ^bT^b$. ‖ 25. δέ] δὲ καί $I^bQ^bT^b$. ‖ 39. γραφήν $I^bQ^bT^b$.

1. τὴν om I^b. ‖ 6. ψευδομαρτύρων codices, et 7. ἐπίσκεψιν ‖ 9. φιλολάου Q^bT^b et pr I^b. ‖ 11. post γυναικῶν T^b καὶ τῶν [illegible] 14. ταῖν Q^b. ‖ 20. ἀποτείνειν T^b. ‖ 22. ἀπέβλεψαν T^b.

τίνα χρὴ καλεῖν πολίτην καὶ τίς ὁ πολίτης ἐςί, σκε- . καὶ γὰρ ὁ πολίτης ἀμφισβητεῖται πολλάκις· οὐ τὸν αὐτὸν ὁμολογῦσι πάντες εἶναι πολίτην· ἔςι γάρ ς ἐν δημοκρατίᾳ πολίτης ὢν ἐν ὀλιγαρχίᾳ πολλάκις ἔςι πολίτης. τοὺς μὲν οὖν ἄλλως πως τυγχάνοντας ης τῆς προσηγορίας, οἷον τὺς ποιητὺς πολίτας, ἀφετέον. πολίτης οὐ τῷ οἰκεῖν πυ πολίτης ἐςίν· καὶ γὰρ μέ- ι καὶ δοῦλοι κοινωνῦσι τῆς οἰκήσεως. οὐδ' οἱ τῶν δι- ι μετέχοντες ὕτως ὥςε καὶ δίκην ὑπέχειν καὶ δικά- ι· τῦτο γὰρ ὑπάρχει καὶ τοῖς ἀπὸ συμβόλων κοι- ιν· καὶ γὰρ ταῦτα τύτοις ὑπάρχει. πολλαχῦ μὲν ὖν τούτων τελέως οἱ μέτοικοι μετέχουσιν, ἀλλὰ νέμειν κη προςάτην. διὸ ἀτελῶς πως μετέχυσι τῆς τοιαύτης νίας· ἀλλὰ καθάπερ καὶ παῖδας τὺς μήπω δι' ἡλι- ἐγγεγραμμένους καὶ τοὺς γέροντας τοὺς ἀφειμένους, ον εἶναι μέν πως πολίτας, ὐχ ἁπλῶς δὲ λίαν ἀλλὰ ιθέντας τὺς μὲν ἀτελεῖς τοὺς δὲ παρηκμακότας ἤ τι ον ἕτερον· ὐδὲν γὰρ διαφέρει· δῆλον γὰρ τὸ λεγόμε- ζητοῦμεν γὰρ τὸν ἁπλῶς πολίτην καὶ μηδὲν ἔχοντα ον ἔγκλημα διορθώσεως δεόμενον, ἐπεὶ καὶ περὶ τῶν ων καὶ φυγάδων ἔςι τὰ τοιαῦτα καὶ διαπορεῖν καὶ . πολίτης δ' ἁπλῶς ὐδενὶ τῶν ἄλλων ὁρίζεται μᾶλ- ἢ τῷ μετέχειν κρίσεως καὶ ἀρχῆς. τῶν δ' ἀρχῶν αἱ εἰσι διῃρημέναι κατὰ χρόνον, ὥς' ἐνίας μὲν ὅλως δὶς ιὐτὸν ὐκ ἔξεςιν ἄρχειν, ἢ διά τινων ὡρισμένων χρό- ὁ δ' ἀόριςος, οἷον ὁ δικαςὴς καὶ ἐκκλησιαςής. τάχα οὖν ἂν φαίη τις ὐδ' ἄρχοντας εἶναι τὺς τοιύτυς, οὐδὲ χειν διὰ ταῦτ' ἀρχῆς· καίτοι γελοῖον τὺς κυριωτάτυς ερεῖν ἀρχῆς. ἀλλὰ διαφερέτω μηδέν· περὶ ὀνόματος ὁ λόγος· ἀνώνυμον γὰρ τὸ κοινὸν ἐπὶ δικαστοῦ καὶ ησιαςῦ, τί δεῖ ταῦτ' ἄμφω καλεῖν. ἔςω δὴ διορισμῦ ν ἀόριστος ἀρχή. τίθεμεν δὴ πολίτας τὺς ὕτω μετέ- ας. ὁ μὲν ὖν μάλις' ἂν ἐφαρμόσας πολίτης ἐπὶ πάν- τοὺς λεγομένους πολίτας σχεδὸν τοιῦτός ἐςιν. δεῖ δὲ λανθάνειν ὅτι τῶν πραγμάτων ἐν οἷς τὰ ὑποκείμενα έρει τῷ εἴδει, καὶ τὸ μὲν αὐτῶν ἐστὶ πρῶτον τὸ δὲ ρον τὸ δ' ἐχόμενον, ἢ τὸ παράπαν οὐδέν ἐστιν, ᾗ ιτα, τὸ κοινόν, ἢ γλίσχρως. τὰς δὲ πολιτείας ὁρῶμεν διαφερούσας ἀλλήλων, καὶ τὰς μὲν ὑστέρας τὰς δὲ

προτέρας ὖσας· τὰς γὰρ ἡμαρτημένας καὶ παρεκβεβηκυίας ἀναγκαῖον ὑςέρας εἶναι τῶν ἀναμαρτήτων. τὰς δὲ παρεκβεβηκυίας πῶς λέγομεν, ὕστερον ἔςαι φανερόν. ὥςε καὶ τὸν πολίτην ἕτερον ἀναγκαῖον εἶναι τὸν καθ' ἑκάςην πολιτείαν. διόπερ ὁ λεχθεὶς ἐν μὲν δημοκρατίᾳ μάλιστ' ἐστὶ πολίτης, ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις ἐνδέχεται μέν, οὐ μὴν ἀναγκαῖον. ἐνίαις γὰρ ὐκ ἔςι δῆμος, ὐδ' ἐκκλησίαν νομίζυσιν ἀλλὰ συγκλήτους, καὶ τὰς δίκας δικάζουσι κατὰ μέρος, οἷον ἐν Λακεδαίμονι τὰς τῶν συμβολαίων δικάζει τῶν ἐφόρων ἄλλος ἄλλας, οἱ δὲ γέροντες τὰς φονικάς, ἑτέρα δ' ἴσως ἀρχή τις ἑτέρας. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ περὶ Καρχηδόνα· πάσας γὰρ ἀρχαί τινες κρίνουσι τὰς δίκας. ἀλλ' ἔχει γὰρ διόρθωσιν ὁ τοῦ πολίτυ διορισμός. ἐν γὰρ ταῖς ἄλλαις πολιτείαις ὐχ ὁ ἀόριςος ἄρχων ἐκκλησιαςής ἐστι καὶ δικαστής, ἀλλ' ὁ κατὰ τὴν ἀρχὴν ὡρισμένος· τύτων γὰρ ἢ πᾶσιν ἢ τισὶν ἀποδέδοται τὸ βυλεύεσθαι καὶ δικάζειν ἢ περὶ πάντων ἢ περὶ τινῶν. τίς μὲν οὖν ἐςὶν ὁ πολίτης, ἐκ τύτων φανερόν· ᾧ γὰρ ἐξυσία κοινωνεῖν ἀρχῆς βυλευτικῆς ἢ κριτικῆς, πολίτην ἤδη λέγομεν εἶναι ταύτης τῆς πόλεως, πόλιν δὲ τὸ τῶν τοιύτων πλῆθος ἱκανὸν πρὸς αὐτάρκειαν ζωῆς, ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν. ὁρίζονται δὴ πρὸς 2 τὴν χρῆσιν πολίτην τὸν ἐξ ἀμφοτέρων πολιτῶν καὶ μὴ θατέρου μόνον, οἷον πατρὸς ἢ μητρός· οἱ δὲ καὶ τοῦτ' ἐπὶ πλέον ζητῦσιν, οἷον ἐπὶ πάππυς δύο ἢ τρεῖς ἢ πλείυς. ὕτω δὴ ὁριζομένων πολιτικῶς καὶ ταχέως, ἀποροῦσί τινες τὸν τρίτον ἐκεῖνον ἢ τέταρτον, πῶς ἔςαι πολίτης. Γοργίας μὲν ὖν ὁ Λεοντῖνος, τὰ μὲν ἴσως ἀπορῶν τὰ δ' εἰρωνευόμενος, ἔφη, καθάπερ ὅλμυς εἶναι τὺς ὑπὸ τῶν ὁλμοποιῶν πεποιημένυς, οὕτω καὶ Λαρισσαίυς τοὺς ὑπὸ τῶν δημιυργῶν πεποιημένους· εἶναι γάρ τινας λαρισσοποιύς. ἔςι δ' ἁπλοῦν· εἰ γὰρ μετεῖχον κατὰ τὸν ῥηθέντα διορισμὸν τῆς πολιτείας, ἦσαν ἂν πολῖται· καὶ γὰρ ὐ δυνατὸν ἐφαρμόττειν τὸ ἐκ πολίτυ ἢ ἐκ πολίτιδος ἐπὶ τῶν πρώτων οἰκησάντων ἢ κτισάντων. ἀλλ' ἴσως ἐκεῖνοι μᾶλλον ἔχουσιν ἀπορίαν, ὅσοι μετέσχον μεταβολῆς γενομένης πολιτείας, οἷον Ἀθήνησιν ἐποίησε Κλεισθένης μετὰ τὴν τῶν τυράννων ἐκβολήν· πολλὺς γὰρ ἐφυλέτευσε ξένυς καὶ δύλυς μετοίκυς. τὸ δ' ἀμφισβήτημα πρὸς τύτυς ἐςὶν ὐ τίς πολίτης, ἀλλὰ πότερον ἀδίκως ἢ δικαίως. καίτοι καὶ τῦτό τις ἔτι προσαπορήσειεν,

12. ἀλλὰ — 13. μετέχυσι om Q^bT^b. ‖ 15. ἀφειμένυς T^b. ‖ 17. ἀτελεῖν I^bT^b. ‖ 23. τῷ] τῶν T^b. ‖ 27. οὖν ἀντιφαίη τις I^bQ^b ‖ 31. ἐκκλησιαςικῦ T^b. ‖ 37. ᾗ] ἢ Q^bT^b.

2. ἀναμαρτημάτων Q^bT^b. ‖ 13. γὰρ post ἔχει om Q^b. ‖ 16. βύλεσθαι $I^bQ^bT^b$. ‖ 24. ἢ πλέυς T^b. ‖ 25. παχέως interpretes. ‖ τρίτον] τρόπον Q^b. ‖ 27. τὰ μὲν om T^b. ‖ 29. οὕτω — πεποιημένους om I^b. ‖ τῶν om T^b. ‖ 32. ἦσαν] ἢ U^b. ‖ 34. ἐκείνην μᾶλλον $I^bM^bQ^bT^bU^b$ et 1857. ‖ 39. τύτῳ $I^bQ^bT^b$.

ἆρ' εἰ μὴ δικαίως πολίτης, ὐ πολίτης, ὡς ταὐτὸ δυναμένυ τῦ τ' ἀδίκυ καὶ τῦ ψευδῦς. ἐπεὶ δ' ὁρῶμεν καὶ ἄρχοντάς τινας ἀδίκως, ὓς ἄρχειν μὲν φήσομεν ἀλλ' οὐ δικαίως, ὁ δὲ πολίτης ἀρχῇ τινὶ διωρισμένος ἐςίν (ὁ γὰρ κοινωνῶν τῆς τοιᾶσδε ἀρχῆς πολίτης ἐςίν, ὡς ἔφαμεν), δῆλον ὅτι πολί-
3 τας μὲν εἶναι φατέον καὶ τούτους, περὶ δὲ τῦ δικαίως ἢ μὴ δικαίως συνάπτει πρὸς τὴν εἰρημένην πρότερον ἀμφισβήτησιν. ἀπορῦσι γάρ τινες πόθ' ἡ πόλις ἔπραξε καὶ πότε ὐχ ἡ πόλις, οἷον ὅταν ἐξ ὀλιγαρχίας ἢ τυραννίδος γένηται δημοκρατία. τότε γὰρ ὔτε τὰ συμβόλαια ἔνιοι βὔλονται διαλύειν, ὡς οὐ τῆς πόλεως ἀλλὰ τοῦ τυράννυ λαβόντος, ὔτ' ἄλλα πολλὰ τῶν τοιὔτων, ὡς ἐνίας τῶν πολιτειῶν τῷ κρατεῖν ὔσας, ἀλλ' οὐ διὰ τὸ κοινῇ συμφέρον. εἴπερ οὖν καὶ δημοκρατοῦνταί τινες κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον, ὁμοίως τῆς πόλεως φατέον εἶναι ταύτης τὰς τῆς πολιτείας ταύτης πράξεις καὶ τὰς ἐκ τῆς ὀλιγαρχίας καὶ τῆς τυραννίδος.

ἔοικε δ' οἰκεῖος ὁ λόγος εἶναι τῆς ἀπορίας ταύτης, πῶς ποτὲ χρὴ λέγειν τὴν πόλιν εἶναι τὴν αὐτὴν ἢ μὴ τὴν αὐτὴν ἀλλ' ἑτέραν. ἡ μὲν ὖν ἐπιπολαιοτάτη τῆς ἀπορίας ζήτησις περὶ τὸν τόπον καὶ τὺς ἀνθρώπυς ἐςίν· ἐνδέχεται γὰρ διαζευχθῆναι τὸν τόπον καὶ τοὺς ἀνθρώπυς, καὶ τοὺς μὲν ἕτερον τοὺς δ' ἕτερον οἰκῆσαι τόπον. ταύτην μὲν οὖν πραοτέραν θετέον τὴν ἀπορίαν· πολλαχῶς γὰρ τῆς πόλεως λεγομένης ἐςί πως εὐμάρεια τῆς τοιαύτης ζητήσεως. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν τὸν αὐτὸν τόπον κατοικὔντων ἀνθρώπων πότε δεῖ νομίζειν μίαν εἶναι τὴν πόλιν. οὐ γὰρ δὴ τοῖς τείχεσιν· εἴη γὰρ ἂν Πελοποννήσῳ περιβαλεῖν ἓν τεῖχος. τοιαύτη δ' ἴσως ἐςὶ καὶ Βαβυλὼν καὶ πᾶσα ἥτις ἔχει περιγραφὴν μᾶλλον ἔθνους ἢ πόλεως· ἧς γέ φασιν ἑαλωκυίας τρίτην ἡμέραν οὐκ αἰσθέσθαι τι μέρος τῆς πόλεως. ἀλλὰ περὶ μὲν ταύτης τῆς ἀπορίας εἰς ἄλλον καιρὸν χρήσιμος ἡ σκέψις· περὶ γὰρ μεγέθυς τῆς πόλεως, τό τε πόσον καὶ πότερον ἔθνος ἓν ἢ πλείω συμφέρει, δεῖ μὴ λανθάνειν τὸν πολιτικόν· ἀλλὰ τῶν αὐτῶν κατοικὔντων τὸν αὐτὸν τόπον, πότερον ἕως ἂν ᾖ τὸ γένος ταὐτὸ τῶν κατοικούντων, τὴν αὐτὴν εἶναι φατέον πόλιν, καίπερ ἀεὶ τῶν μὲν φθειρομένων τῶν δὲ γινομένων, ὥσπερ καὶ ποταμὺς εἰώθαμεν λέγειν τὺς αὐτὺς καὶ κρήνας τὰς αὐτάς, καίπερ ἀεὶ τῦ μὲν ἐπιγινομένυ νάματος τῦ δ' ὑπεξιόντος, ἢ τὺς μὲν ἀνθρώπους φατέον εἶναι τοὺς αὐτοὺς διὰ τὴν τοιαύτην αἰτίαν, τὴν δὲ

πόλιν ἑτέραν; εἴπερ γάρ ἐςι κοινωνία τις ἡ πόλις
κοινωνία πολιτῶν, πολιτείας γιγνομένης ἑτέρας
καὶ διαφερύσης τῆς πολιτείας ἀναγκαῖον εἶναι δό
καὶ τὴν πόλιν εἶναι μὴ τὴν αὐτήν, ὥσπερ γε κα
ὁτὲ μὲν κωμικὸν ὁτὲ δὲ τραγικὸν ἕτερον εἶναί φαμ
αὐτῶν πολλάκις ἀνθρώπων ὄντων. ὁμοίως δὲ καὶ
ἄλλην κοινωνίαν καὶ σύνθεσιν ἑτέραν, ἂν εἶδος ἑτερ
συνθέσεως, οἷον ἁρμονίαν τῶν αὐτῶν φθόγγων ἑτέ
λέγομεν, ἂν ὁτὲ μὲν ᾖ Δώριος ὁτὲ δὲ Φρύγιος. εἰ
τον ἔχει τὸν τρόπον, φανερὸν ὅτι μάλιστα λεκ
αὐτὴν πόλιν εἰς τὴν πολιτείαν βλέποντας· ὄνομα
λεῖν ἕτερον ἢ ταὐτὸν ἔξεστι καὶ τῶν αὐτῶν κατοι
αὐτὴν καὶ πάμπαν ἑτέρων ἀνθρώπων. εἰ δὲ δίκαι
λύειν ἢ μὴ διαλύειν, ὅταν εἰς ἑτέραν μεταβάλλ
τείαν ἡ πόλις, λόγος ἕτερος.

Τῶν δὲ νῦν εἰρημένων ἐχόμενόν ἐστιν ἐπισκέ
πότερον τὴν αὐτὴν ἀρετὴν ἀνδρὸς ἀγαθῦ καὶ πολί
δαίυ θετέον, ἢ μὴ τὴν αὐτήν. ἀλλὰ μὴν εἴ γε τ
χεῖν δεῖ ζητήσεως, τὴν τοῦ πολίτυ τύπῳ τινὶ ληπ
πτέον. ὥσπερ ὖν ὁ πλωτὴρ εἷς τις τῶν κοινωνῶν ἐςί
καὶ τὸν πολίτην φαμέν. τῶν δὲ πλωτήρων καίπε
μοίων ὄντων τὴν δύναμιν (ὁ μὲν γάρ ἐστιν ἐρέτης
κυβερνήτης, ὁ δὲ πρωρεύς, ὁ δ' ἄλλην τιν' ἔχων τ
ἐπωνυμίαν) δῆλον ὡς ὁ μὲν ἀκριβέστατος ἑκάστου
ἴδιος ἔςαι τῆς ἀρετῆς, ὁμοίως δὲ καὶ κοινός τις ἐφ
πᾶσιν. ἡ γὰρ σωτηρία τῆς ναυτιλίας ἔργον ἐστὶν
πάντων· τύτυ γὰρ ἕκαςος ὀρέγεται τῶν πλωτήρων.
τοίνυν καὶ τῶν πολιτῶν, καίπερ ἀνομοίων ὄντων, ἡ
ρία τῆς κοινωνίας ἔργον ἐστί, κοινωνία δ' ἐςὶν ἡ πο
διὸ τὴν ἀρετὴν ἀναγκαῖον εἶναι τῦ πολίτυ πρὸς τὴ
τείαν. εἴπερ οὖν ἐστὶ πλείω πολιτείας εἴδη, δῆλον
ἐνδέχεται τοῦ σπυδαίου πολίτυ μίαν ἀρετὴν εἶναι τὴ
λείαν· τὸν δ' ἀγαθὸν ἄνδρα φαμὲν εἶναι κατ' ἀρ
λείαν. ὅτι μὲν οὖν ἐνδέχεται πολίτην ὄντα σπυδαῖ
κεκτῆσθαι τὴν ἀρετὴν καθ' ἣν σπυδαῖος ἀνήρ, φανε
μὴν ἀλλὰ καὶ κατ' ἄλλον τρόπον ἔςι διαπορῦντα
θεῖν τὸν αὐτὸν λόγον περὶ τῆς ἀρίστης πολιτείας.
ἀδύνατον ἐξ ἁπάντων σπυδαίων ὄντων εἶναι πόλιν,
ἕκαςον τὸ καθ' αὐτὸν ἔργον εὖ ποιεῖν, τῦτο δ' ἀπ' ἀ
ἐπεὶ δ' ἀδύνατον ὁμοίυς εἶναι πάντας τὺς πολίτας,

21. γὰρ] γὰρ καὶ I^b. ‖ 23. πρωτέραν Q^bT^b. ‖ 25. τόπον om $I^bQ^bT^b$. ‖ 26. δὴ] δεῖ Q^b. ‖ 33. ἔθνος om I^bT^b. ‖ 36. — 38. αὐτάς om I^b.

1. εἴπερ — 4. αὐτήν om I^b. ‖ 6. ἀνθρώπων om Q^bT^b. ‖ 8. εἶναι om Q^bT^b. ‖ 9. λέγοιμεν $I^bQ^bT^b$. ‖ 14. μεταβάλ- I^b. θετέον om I^b. ‖ 33. τὸν — τελείαν om Q^bT^b et pr I^b. ‖ φαμεν κατὰ μίαν ἀρετὴν εἶναι τελείαν rc I^b. ‖ 40. ὁμοίως T^b.

ία ἀρετὴ πολίτου καὶ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ. τὴν μὲν γὰρ τοῦ
αίου πολίτου δεῖ πᾶσιν ὑπάρχειν (οὕτω γὰρ ἀρίστην
ιαῖον εἶναι τὴν πόλιν), τὴν δὲ τοῦ ἀνδρὸς τοῦ ἀγαθοῦ
τον, εἰ μὴ πάντας ἀναγκαῖον ἀγαθοὺς εἶναι τοὺς ἐν
υδαίᾳ πόλει πολίτας. ἔτι ἐπεὶ ἐξ ἀνομοίων ἡ πόλις,
ζῷον εὐθὺς ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος καὶ ψυχὴ ἐκ
καὶ ὀρέξεως καὶ οἰκία ἐξ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς καὶ
ἐκ δεσπότου καὶ δούλου, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ πόλις
άντων τε τούτων καὶ πρὸς τούτοις ἐξ ἄλλων ἀνομοίων
ηκεν εἰδῶν, ἀνάγκη μὴ μίαν εἶναι τὴν τῶν πολιτῶν
ν ἀρετήν, ὥσπερ οὐδὲ τῶν χορευτῶν κορυφαίου καὶ
άτου. διότι μὲν τοίνυν ἁπλῶς οὐχ ἡ αὐτή, φανερὸν
ύτων· ἀλλ' ἆρα ἔσται τινὸς ἡ αὐτὴ ἀρετὴ πολίτου τε
ίου καὶ ἀνδρὸς σπουδαίου; φαμὲν δὴ τὸν ἄρχοντα τὸν
αῖον ἀγαθὸν εἶναι καὶ φρόνιμον, τὸν δὲ πολιτικὸν
ιαῖον εἶναι φρόνιμον. καὶ τὴν παιδείαν δ' εὐθὺς ἑτέ-
ἶναι λέγουσί τινες τοῦ ἄρχοντος, ὥσπερ καὶ φαίνονται
βασιλέων υἱεῖς ἱππικὴν καὶ πολεμικὴν παιδευόμενοι,
ὐριπίδης φησὶ "μή μοι τὰ κόμψ', ἀλλ' ὧν πόλει
ώς οὖσάν τινα ἄρχοντος παιδείαν. εἰ δὲ ἡ αὐτὴ ἀρετὴ
τός τε ἀγαθοῦ καὶ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ, πολίτης δ' ἐστὶ καὶ
όμενος, οὐχ ἡ αὐτὴ ἁπλῶς ἂν εἴη πολίτου καὶ ἀνδρός,
μέντοι πολίτου· οὐ γὰρ ἡ αὐτὴ ἄρχοντος καὶ πολίτου,
ιὰ τοῦτ' ἴσως Ἰάσων ἔφη πεινῆν, ὅτε μὴ τυραννοῖ, ὡς
ισάμενος ἰδιώτης εἶναι. ἀλλὰ μὴν ἐπαινεῖταί γε τὸ
θαι ἄρχειν καὶ ἄρχεσθαι, καὶ πολίτου δοκίμου ἡ ἀρετὴ
τὸ δύνασθαι καὶ ἄρχειν καὶ ἄρχεσθαι καλῶς. εἰ οὖν
ἐν τοῦ ἀγαθοῦ ἀνδρὸς τίθεμεν ἀρχικήν, τὴν δὲ τοῦ πο-
ἄμφω, οὐκ ἂν εἴη ἄμφω ἐπαινετὰ ὁμοίως. ἐπεὶ οὖν
δοκεῖ ἀμφότερα καὶ οὐ ταὐτὰ δεῖν τὸν ἄρχοντα μαν-
καὶ τὸν ἀρχόμενον, τὸν δὲ πολίτην ἀμφότερ' ἐπί-
αι καὶ μετέχειν ἀμφοῖν, τοὐντεῦθεν ἂν κατίδοι τις.
ὰρ ἀρχὴ δεσποτική· ταύτην δὲ τὴν περὶ τἀναγκαῖα
ιεν, ἃ ποιεῖν ἐπίστασθαι τὸν ἄρχοντ' οὐκ ἀναγκαῖον,
χρῆσθαι μᾶλλον· θάτερον δὲ καὶ ἀνδραποδῶδες.
δὲ θάτερον τὸ δύνασθαι καὶ ὑπηρετεῖν τὰς διακονι-
πράξεις. δούλου δ' εἴδη πλείω λέγομεν· αἱ γὰρ ἐργα-
πλείους. ὧν ἓν μέρος κατέχουσιν οἱ χερνῆτες· οὗτοι δ'
ὥσπερ σημαίνει καὶ τοὔνομ' αὐτούς, οἱ ζῶντες ἀπὸ

τῶν χειρῶν, ἐν οἷς ὁ βάναυσος τεχνίτης ἐστίν. διὸ παρ' ἐνίοις οὐ μετεῖχον οἱ δημιουργοὶ τὸ παλαιὸν ἀρχῶν, πρὶν δῆμον γενέσθαι τὸν ἔσχατον. τὰ μὲν οὖν ἔργα τῶν ἀρχομένων οὕτως οὐ δεῖ τὸν ἀγαθὸν οὐδὲ τὸν πολιτικὸν οὐδὲ τὸν πολίτην τὸν ἀγαθὸν μανθάνειν, εἰ μή ποτε χρείας χάριν αὐτῷ πρὸς αὐτόν· οὐ γὰρ ἔτι συμβαίνει γίνεσθαι τὸν μὲν δεσπότην τὸν δὲ δοῦλον. ἀλλ' ἔστι τις ἀρχὴ καθ' ἣν ἄρχει τῶν ὁμοίων τῷ γένει καὶ τῶν ἐλευθέρων. ταύτην γὰρ λέγομεν εἶναι τὴν πολιτικὴν ἀρχήν, ἣν δεῖ τὸν ἄρχοντα ἀρχόμενον μαθεῖν, οἷον ἱππαρχεῖν ἱππαρχηθέντα, στρατηγεῖν στρατηγηθέντα καὶ ταξιαρχήσαντα καὶ λοχαγήσαντα. διὸ καὶ λέγεται καὶ τοῦτο καλῶς, ὡς οὐκ ἔστιν εὖ ἄρξαι μὴ ἀρχθέντα. τούτων δὲ ἀρετὴ μὲν ἑτέρα, δεῖ δὲ τὸν πολίτην τὸν ἀγαθὸν ἐπίστασθαι καὶ δύνασθαι καὶ ἄρχεσθαι καὶ ἄρχειν, καὶ αὕτη ἀρετὴ πολίτου, τὸ τὴν τῶν ἐλευθέρων ἀρχὴν ἐπίστασθαι ἐπ' ἀμφότερα. καὶ ἀνδρὸς δὴ ἀγαθοῦ ἄμφω, καὶ εἰ ἕτερον εἶδος σωφροσύνης καὶ δικαιοσύνης ἀρχικῆς· καὶ γὰρ ἀρχομένου μὲν ἐλευθέρου δὲ δῆλον ὅτι οὐ μία ἂν εἴη τοῦ ἀγαθοῦ ἀρετή, οἷον δικαιοσύνη, ἀλλ' εἴδη ἔχουσα καθ' ἃ ἄρξει καὶ ἄρξεται, ὥσπερ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ἑτέρα σωφροσύνη καὶ ἀνδρία. δόξαι γὰρ ἂν εἶναι δειλὸς ἀνήρ, εἰ οὕτως ἀνδρεῖος εἴη ὥσπερ γυνὴ ἀνδρεία, καὶ γυνὴ λάλος, εἰ οὕτω κοσμία εἴη ὥσπερ ὁ ἀνὴρ ὁ ἀγαθός, ἐπεὶ καὶ οἰκονομία ἑτέρα ἀνδρὸς καὶ γυναικός· τοῦ μὲν γὰρ κτᾶσθαι, τῆς δὲ φυλάττειν ἔργον ἐστίν. ἡ δὲ φρόνησις ἄρχοντος ἴδιος ἀρετὴ μόνη· τὰς γὰρ ἄλλας ἔοικεν ἀναγκαῖον εἶναι κοινὰς καὶ τῶν ἀρχομένων καὶ τῶν ἀρχόντων. ἀρχομένου δέ γε οὐκ ἔστιν ἀρετὴ φρόνησις, ἀλλὰ δόξα ἀληθής· ὥσπερ αὐλοποιὸς γὰρ ὁ ἀρχόμενος, ὁ δ' ἄρχων αὐλητὴς ὁ χρώμενος. πότερον μὲν οὖν ἡ αὐτὴ ἀρετὴ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ καὶ πολίτου σπουδαίου ἢ ἑτέρα, καὶ πῶς ἡ αὐτὴ καὶ πῶς ἑτέρα, φανερὸν ἐκ τούτων.

Περὶ δὲ τὸν πολίτην ἔτι λείπεταί τις τῶν ἀποριῶν. ὡς ἀληθῶς γὰρ πότερον πολίτης ἐστὶν ᾧ κοινωνεῖν ἔξεστιν ἀρχῆς, ἢ καὶ τοὺς βαναύσους πολίτας θετέον; εἰ μὲν οὖν καὶ τούτους θετέον οἷς μὴ μέτεστιν ἀρχῶν, οὐχ οἷόν τε παντὸς εἶναι πολίτου τὴν τοιαύτην ἀρετήν· οὗτος γὰρ πολίτης. εἰ δὲ μηδεὶς τῶν τοιούτων πολίτης, ἐν τίνι μέρει θετέος ἕκαστος; οὐδὲ γὰρ μέτοικος οὐδὲ ξένος. ἢ διά γε τοῦτον τὸν λό-

. τοῦ alterum om T^b. ‖ 18. υἱεῖς] οἱ εἰς T^b. ‖ 19. τὰ] κατα I^b. ‖ 20. ἡ om Q^b. ‖ 23. οὐ — πολίτου om pr I^b. rc οὐ γὰρ
ἱ ἄρχοντες καὶ πολῖται. ‖ 24. τυρανεῖ pr I^b. ‖ 26. καὶ πολίτου — 27. ἄρχεσθαι om Q^bT^b. ‖ 30. καυθάνειν Q^bT^b. ‖ 31. τὸ δὲ
ἀμφότερον Q^bT^b. ‖ 34. λεγόμενα ποιεῖν $I^bQ^bT^b$.

2. καὶ ante λέγεται om I^b. ‖ 14. τὸν om Q^bT^b. ‖ 17. εἰ] εἰς Q^b. ‖ 23. ἄλλος $I^bQ^bT^b$. ‖ 26. ἴδιος om I^b. ‖ 35. καὶ om
38. θετέον T^b. ‖ 39. τούτων T^b.

γον ὐδὲν φήσομεν συμβαίνειν ἄτοπον; ὐδὲ γὰρ οἱ δοῦλοι τῶν εἰρημένων ὐδέν, ὐδ' οἱ ἀπελεύθεροι. τῦτο γὰρ ἀληθές, ὡς οὐ πάντας θετέον πολίτας ὧν ἄνευ οὐκ ἂν εἴη πόλις, ἐπεὶ ὐδ' οἱ παῖδες ὡσαύτως πολῖται καὶ οἱ ἄνδρες, ἀλλ' οἱ μὲν ἁπλῶς οἱ δ' ἐξ ὑποθέσεως· πολῖται μὲν γάρ εἰσιν, ἀλλ' ἀτελεῖς. ἐν μὲν ὖν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις παρ' ἐνίοις ἦν δῦλον τὸ βάναυσον ἢ ξενικόν· διόπερ οἱ πολλοὶ τοιῦτοι καὶ νῦν. ἡ δὲ βελτίςη πόλις ὐ ποιήσει βάναυσον πολίτην· εἰ δὲ καὶ ὗτος πολίτης, ἀλλὰ πολίτυ ἀρετὴν ἣν εἴπομεν λεκτέον ὐ παντός, ὐδ' ἐλευθέρυ μόνον, ἀλλ' ὅσοι τῶν ἔργων εἰσὶν ἀφειμένοι τῶν ἀναγκαίων. τῶν δ' ἀναγκαίων οἱ μὲν ἑνὶ λειτυργῦντες τὰ τοιαῦτα δοῦλοι, οἱ δὲ κοινοὶ βάναυσοι καὶ θῆτες. φανερὸν δ' ἐντεῦθεν μικρὸν ἐπισκεψαμένοις πῶς ἔχει περὶ αὐτῶν· αὐτὸ γὰρ φανὲν τὸ λεχθὲν ποιεῖ δῆλον. ἐπεὶ γὰρ πλείυς εἰσὶν αἱ πολιτεῖαι, καὶ εἴδη πολίτου ἀναγκαῖον εἶναι πλείω, καὶ μάλιςα τῦ ἀρχομένου πολίτυ, ὥςτ' ἐν μέν τινι πολιτείᾳ τὸν βάναυσον ἀναγκαῖον εἶναι καὶ τὸν θῆτα πολίτας, ἐν τισὶ δ' ἀδύνατον, οἷον εἴ τίς ἐςιν ἣν καλῦσιν ἀριςοκρατικὴν καὶ ἐν ᾗ κατ' ἀρετὴν αἱ τιμαὶ δίδονται καὶ κατ' ἀξίαν· ὐ γὰρ οἷόν τ' ἐπιτηδεῦσαι τὰ τῆς ἀρετῆς ζῶντα βίον βάναυσον ἢ θητικόν. ἐν δὲ ταῖς ὀλιγαρχίαις θῆτα μὲν οὐκ ἐνδέχεται εἶναι πολίτην (ἀπὸ τιμημάτων γὰρ μακρῶν αἱ μεθέξεις τῶν ἀρχῶν), βάναυσον δ' ἐνδέχεται· πλουτῦσι γὰρ καὶ οἱ πολλοὶ τῶν τεχνιτῶν. ἐν Θήβαις δὲ νόμος ἦν τὸν δέκα ἐτῶν μὴ ἀπεσχημένον τῆς ἀγορᾶς μὴ μετέχειν ἀρχῆς. ἐν πολλαῖς δὲ πολιτείαις προσεφέλκεται καὶ τῶν ξένων ὁ νόμος· ὁ γὰρ ἐκ πολίτιδος ἔν τισι δημοκρατίαις πολίτης ἐςίν. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἔχει καὶ τὰ περὶ τὺς νόθυς παρὰ πολλοῖς. οὐ μὴν ἀλλ' ἐπεὶ δι' ἔνδειαν τῶν γνησίων πολιτῶν ποιοῦνται πολίτας τὺς τοιύτυς (διὰ γὰρ ὀλιγανθρωπίαν ὗτω χρῶνται τοῖς νόμοις); εὐπορῦντες δ' ὄχλυ κατὰ μικρὸν παραιρῦνται τὺς ἐκ δύλυ πρῶτον ἢ δύλης, εἶτα τὺς ἀπὸ γυναικῶν· τέλος δὲ μόνον τὺς ἐξ ἀμφοῖν ἀςῶν πολίτας ποιῦσιν. ὅτι μὲν ὖν εἴδη πλείω πολίτυ, φανερὸν ἐκ τύτων, καὶ ὅτι λέγεται μάλιςα πολίτης ὁ μετέχων τῶν τιμῶν, ὥσπερ καὶ Ὅμηρος ἐποίησεν "ὡσεί τιν' ἀτίμητον μετανάςην·" ὥσπερ μέτοικος γάρ ἐςιν ὁ τῶν τιμῶν μὴ μετέχων. ἀλλ' ὅπου τὸ τοιῦτον ἐπικεκρυμμένον ἐςίν, ἀπάτης χάριν τῶν συνοικούντων ἐστίν. πότερον μὲν ὖν ἑτέραν ἢ τὴν αὐτὴν θετέον

καθ' ἣν ἀνὴρ ἀγαθός ἐςι καὶ πολίτης σπυδαῖος, δῆλ[...] τῶν εἰρημένων, ὅτι τινὸς μὲν πόλεως ὁ αὐτὸς τινὸς δ' [...]ρος, κἀκεῖνος ὐ πᾶς ἀλλ' ὁ πολιτικὸς καὶ κύριος ἢ ὁ [...] μενος εἶναι κύριος, ἢ καθ' αὑτὸν ἢ μετ' ἄλλων, τῆς κοινῶν ἐπιμελείας.

Ἐπεὶ δὲ ταῦτα διώριςαι, τὸ μετὰ ταῦτα σκε[...] πότερον μίαν θετέον πολιτείαν ἢ πλείυς, κἂν εἰ πλεί[...] νες καὶ πόσαι, καὶ διαφοραὶ τίνες αὐτῶν εἰσίν. ἔςι δὲ [...] λιτεία πόλεως τάξις τῶν τε ἄλλων ἀρχῶν καὶ μάλι[...] τῆς κυρίας πάντων. κύριον μὲν γὰρ πανταχοῦ τὸ π[...] τευμα τῆς πόλεως, πολίτευμα δ' ἐςὶν ἡ πολιτεία [...] δ' οἷον ἐν μὲν ταῖς δημοκρατικαῖς κύριος ὁ δῆμος, [...] ὀλίγοι τὐναντίον ἐν ταῖς ὀλιγαρχίαις· φαμὲν δὲ καὶ [...] λιτείαν ἑτέραν εἶναι τύτων. τὸν αὐτὸν δὲ τῦτον ἐρῦμεν [...] γον καὶ περὶ τῶν ἄλλων. ὑποθετέον δὲ πρῶτον τίνος χ[...] συνέστηκε πόλις, καὶ τῆς ἀρχῆς εἴδη πόσα τῆς περὶ [...] θρωπον καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς ζωῆς. εἴρηται δὴ καὶ [...] τὺς πρώτυς λόγυς, ἐν οἷς περὶ οἰκονομίας διωρίσθη καὶ [...] σποτείας, ὅτι φύσει μέν ἐστιν ἄνθρωπος ζῷον πολιτ[...] διὸ καὶ μηδὲν δεόμενοι τῆς παρ' ἀλλήλων βοηθείας [...] ἔλαττον ὀρέγονται τῦ συζῆν· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸ [...] συμφέρον συνάγει, καθ' ὅσον ἐπιβάλλει μέρος ἑκάς[...] ζῆν καλῶς. μάλιςα μὲν ὖν τῦτ' ἐςὶ τέλος, καὶ κοινῇ [...] καὶ χωρίς· συνέρχονται δὲ καὶ τῦ ζῆν ἕνεκεν αὐτῦ [...] γὰρ ἔνεςί τι τῦ καλῦ μόριον), καὶ συνέχυσι τὴν πολιτ[...] κοινωνίαν καὶ κατὰ τὸ ζῆν αὐτὸ μόνον, ἂν μὴ τοῖς [...] λεποῖς κατὰ τὸν βίον ὑπερβάλλῃ λίαν. δῆλον δ' ὡς [...] τερῦσι πολλὴν κακοπάθειαν οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων [...] χόμενοι τῦ ζῆν, ὡς ἐνούσης τινὸς εὐημερίας ἐν αὐτῷ [...] γλυκύτητος φυσικῆς. ἀλλὰ μὴν καὶ τῆς ἀρχῆς τὺς [...] γομένυς τρόπυς ῥᾴδιον διελεῖν· καὶ γὰρ ἐν τοῖς ἐξωτ[...] λόγοις διοριζόμεθα περὶ αὐτῶν πολλάκις. ἡ μὲν γὰρ [...] σποτεία, καίπερ ὄντος κατ' ἀλήθειαν τῷ τε φύσει [...] καὶ τῷ φύσει δεσπότῃ ταὐτοῦ συμφέροντος, ὅμως ἄ[...] πρὸς τὸ τῦ δεσπότυ συμφέρον ὐδὲν ἧττον, πρὸς δὲ τὸ [...] δύλυ κατὰ συμβεβηκός· ὐ γὰρ ἐνδέχεται φθειρομέν[...] δούλου σῴζεσθαι τὴν δεσποτείαν. ἡ δὲ τέκνων ἀρχ[...] γυναικὸς καὶ τῆς οἰκίας πάσης, ἣν δὴ καλῦμεν οἰκον[...] ἤτοι τῶν ἀρχομένων χάριν ἐςὶν ἢ κοινῦ τινὸς ἀμφοῖ[...] αὐτὸ μὲν τῶν ἀρχομένων, ὥσπερ ὁρῶμεν καὶ τὰς ἄ[...]

13. ἐπισκεψάμενος T^b. ‖ 18. τινι I^b. ‖ 20. γίνονται I^b. ‖ 25. τὸν] τῶν Q^bT^b et pr I^b. ‖ 34. αὐτῶν codices. ‖ 37. [...] μετέχων post 40. ἐστίν $I^bQ^bT^b$. ‖ 40. θετέον om I^b.

3. ἢ δυνάμενος εἶναι κύριος om Q^bT^b. ‖ 15. δὴ I^bT^b. ‖ 17. καὶ post δὴ om I^b. ‖ 19. ὅτι] καὶ ὅτι I^bT^b. ‖ 20. [...] 27. ὑπερβάλλῃ $I^bQ^bT^b$. ‖ 30. τὺς] γε τὺς I^b. ‖ 32. διωριζόμεθα Q^b.

οἷον ἰατρικὴν καὶ γυμναςικήν, κατὰ συμβεβηκὸς
αὐτῶν εἶεν· ὐθὲν γὰρ κωλύει τὸν παιδοτρίβην ἕνα
ναζομένων ἐνίοτ' εἶναι καὶ αὐτόν, ὥσπερ ὁ κυβερ-
ἐστὶν ἀεὶ τῶν πλωτήρων. ὁ μὲν ὖν παιδοτρίβης
ήτης σκοπεῖ τὸ τῶν ἀρχομένων ἀγαθόν· ὅταν δὲ
ς γένηται καὶ αὐτός, κατὰ συμβεβηκὸς μετέχει
λείας· ὁ μὲν γὰρ πλωτήρ, ὁ δὲ τῶν γυμναζομέ-
γίνεται παιδοτρίβης ὤν. διὸ καὶ τὰς πολιτικὰς
ὅταν ᾖ κατ' ἰσότητα τῶν πολιτῶν συνεςηκυῖα καὶ
ιότητα, κατὰ μέρος ἀξιῦσιν ἄρχειν, πρότερον μέν,
αν, ἀξιῦντες ἐν μέρει λειτυργεῖν, καὶ σκοπεῖν τινὰ
ὸ αὐτῦ ἀγαθόν, ὥσπερ πρότερον αὐτὸς ἄρχων ἐσκό-
ἐκείνου συμφέρον. νῦν δὲ διὰ τὰς ὠφελείας τὰς
κοινῶν καὶ τὰς ἐκ τῆς ἀρχῆς βύλονται συνεχῶς
οἷον εἰ συνέβαινεν ὑγιαίνειν ἀεὶ τοῖς ἄρχυσι νοσα-
τν· καὶ γὰρ ἂν οὕτως ἴσως ἐδίωκον τὰς ἀρχάς.
τοίνυν ὡς ὅσαι μὲν πολιτεῖαι τὸ κοινῇ συμφέρον
ιν, αὗται μὲν ὀρθαὶ τυγχάνουσιν οὖσαι κατὰ τὸ
δίκαιον, ὅσαι δὲ τὸ σφέτερον μόνον τῶν ἀρχόντων,
ιέναι πᾶσαι καὶ παρεκβάσεις τῶν ὀρθῶν πολιτειῶν·
αὶ γάρ, ἡ δὲ πόλις κοινωνία τῶν ἐλευθέρων ἐςίν.
ωρισμένων δὲ τούτων ἐχόμενόν ἐςι τὰς πολιτείας
ασθαι, πόσαι τὸν ἀριθμὸν καὶ τίνες εἰσί, καὶ πρῶ-
ὀρθὰς αὐτῶν· καὶ γὰρ αἱ παρεκβάσεις ἔσονται
τύτων διορισθεισῶν. ἐπεὶ δὲ πολιτεία μὲν καὶ πο-
σημαίνει ταὐτόν, πολίτευμα δ' ἐςὶ τὸ κύριον τῶν
ἀνάγκη δ' εἶναι κύριον ἢ ἕνα ἢ ὀλίγυς ἢ τὺς πολ-
ν μὲν ὁ εἷς ἢ οἱ ὀλίγοι ἢ οἱ πολλοὶ πρὸς τὸ κοι-
φέρον ἄρχωσι, ταύτας μὲν ὀρθὰς ἀναγκαῖον εἶναι
ιτείας, τὰς δὲ πρὸς τὸ ἴδιον ἢ τῦ ἑνὸς ἢ τῶν ὀλί-
τῦ πλήθυς παρεκβάσεις· ἢ γὰρ ὐ πολίτας φατέον
ς μετέχοντας, ἢ δεῖ κοινωνεῖν τῦ συμφέροντος. κα-
ειώθαμεν τῶν μὲν μοναρχιῶν τὴν πρὸς τὸ κοινὸν
πυσαν συμφέρον βασιλείαν, τὴν δὲ τῶν ὀλίγων μὲν
ν δ' ἑνὸς ἀριςοκρατίαν, ἢ διὰ τὸ τὺς ἀρίςυς ἄρχειν,
τὸ πρὸς τὸ ἄριστον τῇ πόλει καὶ τοῖς κοινωνοῦσιν
ὅταν δὲ τὸ πλῆθος πρὸς τὸ κοινὸν πολιτεύηται συμ-
καλεῖται τὸ κοινὸν ὄνομα πασῶν τῶν πολιτειῶν,
ι. συμβαίνει δ' εὐλόγως· ἕνα μὲν γὰρ διαφέρειν
ετὴν ἢ ὀλίγυς ἐνδέχεται, πλείους δ' ἤδη χαλεπὸν

ἠκριβῶσθαι πρὸς πᾶσαν ἀρετήν, ἀλλὰ μάλιςα τὴν πολεμικήν· αὕτη γὰρ ἐν πλήθει γίγνεται. διόπερ κατὰ ταύτην τὴν πολιτείαν κυριώτατον τὸ προπολεμῦν, καὶ μετέχυσιν αὐτῆς οἱ κεκτημένοι τὰ ὅπλα. παρεκβάσεις δὲ τῶν εἰρημένων τυραννὶς μὲν βασιλείας, ὀλιγαρχία δὲ ἀριςοκρατίας, δημοκρατία δὲ πολιτείας. ἡ μὲν γὰρ τυραννίς ἐςι μοναρχία πρὸς τὸ συμφέρον τὸ τῦ μοναρχῦντος, ἡ δ' ὀλιγαρχία πρὸς τὸ τῶν εὐπόρων, ἡ δὲ δημοκρατία πρὸς τὸ συμφέρον τὸ τῶν ἀπόρων· πρὸς δὲ τὸ τῷ κοινῷ λυσιτελοῦν οὐδεμία αὐτῶν.

Δεῖ δὲ μικρῷ διὰ μακροτέρων εἰπεῖν τίς ἑκάςη τύτων 8
τῶν πολιτειῶν ἐςίν· καὶ γὰρ ἔχει τινὰς ἀπορίας, τῷ δὲ περὶ ἑκάςην μέθοδον φιλοσοφῦντι καὶ μὴ μόνον ἀποβλέποντι πρὸς τὸ πράττειν οἰκεῖόν ἐςι τὸ μὴ παρορᾶν μηδέ τι καταλείπειν, ἀλλὰ δηλῦν τὴν περὶ ἕκαστον ἀλήθειαν. ἔςι δὲ τυραννὶς μὲν μοναρχία, καθάπερ εἴρηται, δεσποτικὴ τῆς πολιτικῆς κοινωνίας, ὀλιγαρχία δ' ὅταν ὦσι κύριοι τῆς πολιτείας οἱ τὰς οὐσίας ἔχοντες, δημοκρατία δὲ τὐναντίον ὅταν οἱ μὴ κεκτημένοι πλῆθος ὐσίας ἀλλ' ἄποροι. πρώτη δ' ἀπορία πρὸς τὸν διορισμόν ἐςίν. εἰ γὰρ εἶεν οἱ πλείυς ὄντες εὔποροι κύριοι τῆς πόλεως, δημοκρατία δ' ἐςὶν ὅταν ᾖ κύριον τὸ πλῆθος, ὁμοίως δὲ πάλιν κἂν εἴ πυ συμβαίνῃ τὺς ἀπόρυς ἐλάττυς μὲν εἶναι τῶν εὐπόρων, κρείττυς δ' ὄντας κυρίυς εἶναι τῆς πολιτείας, ὅπυ δ' ὀλίγον κύριον πλῆθος, ὀλιγαρχίαν εἶναί φασιν, οὐκ ἂν καλῶς δόξειεν διωρίσθαι περὶ τῶν πολιτειῶν. ἀλλὰ μὴν κἂν τις συνθεὶς τῇ μὲν εὐπορίᾳ τὴν ὀλιγότητα τῇ δ' ἀπορίᾳ τὸ πλῆθος ὕτω προσαγορεύῃ τὰς πολιτείας, ὀλιγαρχίαν μὲν ἐν ᾗ τὰς ἀρχὰς ἔχουσιν οἱ εὔποροι ὀλίγοι τὸ πλῆθος ὄντες, δημοκρατίαν δὲ ἐν ᾗ οἱ ἄποροι πολλοὶ τὸ πλῆθος ὄντες, ἄλλην ἀπορίαν ἔχει. τίνας γὰρ ἐρῦμεν τὰς ἄρτι λεχθείσας πολιτείας, τὴν ἐν ᾗ πλείυς οἱ εὔποροι καὶ ἐν ᾗ ἐλάττυς οἱ ἄποροι, κύριοι δ' ἑκάτεροι τῶν πολιτειῶν, εἴπερ μηδεμία ἄλλη πολιτεία παρὰ τὰς εἰρημένας ἐστίν; ἔοικε τοίνυν ὁ λόγος ποιεῖν δῆλον ὅτι τὸ μὲν ὀλίγυς ἢ πολλὺς εἶναι κυρίυς συμβεβηκός ἐςιν, τὸ μὲν ταῖς ὀλιγαρχίαις τὸ δὲ ταῖς δημοκρατίαις, διὰ τὸ τὺς μὲν εὐπόρυς ὀλίγυς, πολλὺς δ' εἶναι τὺς ἀπόρυς πανταχῦ· διὸ καὶ ὐ συμβαίνει τὰς ῥηθείσας αἰτίας γίνεσθαι διαφορᾶς. ᾧ δὲ διαφέρυσιν ἥ τε δημοκρατία καὶ ἡ ὀλιγαρχία ἀλλήλων, πενία καὶ πλῦτός

κατὰ] καὶ κατὰ T^b. ‖ 6. κατὰ] κατὰ τὸ Q^bT^b. ‖ 7. ἀσφαλείας Q^bT^b. ‖ 12. τὸ] τοῦ Q^bT^b. ‖ 18. σκοποῦσαι Q^b. ‖ 19. σκοπῦσιν μόνον T^b. ‖ 20. ἡμαρτηκυῖαι T^b. ‖ καὶ πᾶσαι I^b. ‖ 35. τὸ om Q^b. ‖ 38. τῶν om I^b.
τὸ ante τῦ om T^b. ‖ 17. τῆς om Q^b. ‖ 20. εἰ γὰρ om Q^b. ‖ 22. εἴ πυ] ἵππυ Q^bT^b. ‖ 24. ὄντος T^b. ‖ 26. διωρίσασθαι ‖ 28. προσαγορεύει Q^bT^b, προσαγορεύοι I^b. ‖ 34. περὶ Q^bT^b. ‖ 39. διαφοράς T^b.

ἐςιν. καὶ ἀναγκαῖον μέν, ὅπυ ἂν ἄρχωσι διὰ πλῦτον ἄν τ' ἐλάττυς ἄν τε πλείυς, εἶναι ταύτην ὀλιγαρχίαν, ὅπυ δ' οἱ ἄποροι, δημοκρατίαν. ἀλλὰ συμβαίνει, καθάπερ εἴπομεν, τὺς μὲν ὀλίγυς εἶναι τὺς δὲ πολλύς· εὐποροῦσι μὲν γὰρ ὀλίγοι, τῆς δ' ἐλευθερίας μετέχουσι πάντες· δι' ἃς αἰτίας ἀμφισβητῦσιν ἀμφότεροι τῆς πολιτείας.

9 Ληπτέον δὲ πρῶτον τίνας ὅρυς λέγυσι τῆς ὀλιγαρχίας καὶ δημοκρατίας, καὶ τί τὸ δίκαιον τό τε ὀλιγαρχικὸν καὶ δημοκρατικόν. πάντες γὰρ ἅπτονται δικαίυ τινός, ἀλλὰ μέχρι τινὸς προέρχονται, καὶ λέγυσιν οὐ πᾶν τὸ κυρίως δίκαιον. οἷον δοκεῖ ἴσον τὸ δίκαιον εἶναι, καὶ ἔςιν, ἀλλ' οὐ πᾶσιν ἀλλὰ τοῖς ἴσοις. καὶ τὸ ἄνισον δοκεῖ δίκαιον εἶναι· καὶ γάρ ἐςιν, ἀλλ' ὐ πᾶσιν ἀλλὰ τοῖς ἀνίσοις. οἱ δὲ τῦτ' ἀφαιρῦσι, τὸ οἷς, καὶ κρίνυσι κακῶς. τὸ δ' αἴτιον ὅτι περὶ αὐτῶν ἡ κρίσις· σχεδὸν δ' οἱ πλεῖςοι φαῦλοι κριταὶ περὶ τῶν οἰκείων. ὥς' ἐπεὶ τὸ δίκαιον τισίν, καὶ διῄρηται τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπί τε τῶν πραγμάτων καὶ οἷς, καθάπερ εἴρηται πρότερον ἐν τοῖς ἠθικοῖς, τὴν μὲν τοῦ πράγματος ἰσότητα ὁμολογῦσι, τὴν δὲ οἷς ἀμφισβητῦσι, μάλιςα μὲν διὰ τὸ λεχθὲν ἄρτι, διότι κρίνυσι τὰ περὶ αὑτὺς κακῶς, ἔπειτα δὲ καὶ διὰ τὸ λέγειν μέχρι τινὸς ἑκατέρυς δίκαιόν τι νομίζυσι δίκαιον λέγειν ἁπλῶς. οἱ μὲν γὰρ ἂν κατά τι ἄνισοι ὦσιν, οἷον χρήμασιν, ὅλως οἴονται ἄνισοι εἶναι, οἱ δ' ἂν κατά τι ἴσοι, οἷον ἐλευθερίᾳ, ὅλως ἴσοι. τὸ δὲ κυριώτατον ὐ λέγυσιν. εἰ μὲν γὰρ τῶν κτημάτων χάριν ἐκοινώνησαν καὶ συνῆλθον, τοσῦτον μετέχυσι τῆς πόλεως ὅσονπερ καὶ τῆς κτήσεως, ὥσθ' ὁ τῶν ὀλιγαρχικῶν λόγος δόξειεν ἂν ἰσχύειν· ὐ γὰρ εἶναι δίκαιον ἴσον μετέχειν τῶν ἑκατὸν μνῶν τὸν εἰσενέγκαντα μίαν μνᾶν τῷ δόντι τὸ λοιπὸν πᾶν, ὔτε τῶν ἐξ ἀρχῆς ὔτε τῶν ἐπιγινομένων. εἰ δὲ μήτε τῦ ζῆν μόνον ἕνεκεν ἀλλὰ μᾶλλον τῦ εὖ ζῆν (καὶ γὰρ ἂν δύλων καὶ τῶν ἄλλων ζῴων ἦν πόλις· νῦν δ' ὐκ ἔςι διὰ τὸ μὴ μετέχειν εὐδαιμονίας μηδὲ τῦ ζῆν κατὰ προαίρεσιν), μήτε συμμαχίας ἕνεκεν, ὅπως ὑπὸ μηδενὸς ἀδικῶνται, μήτε διὰ τὰς ἀλλαγὰς καὶ τὴν χρῆσιν τὴν πρὸς ἀλλήλυς· καὶ γὰρ ἂν Τυρρηνοὶ καὶ Καρχηδόνιοι, καὶ πάντες οἷς ἐςὶ σύμβολα πρὸς ἀλλήλυς, ὡς μιᾶς ἂν πολῖται πόλεως ἦσαν. εἰσὶ γῦν αὐτοῖς συνθῆκαι περὶ τῶν εἰσαγωγίμων καὶ σύμβολα περὶ τῦ μὴ ἀδικεῖν καὶ γραφαὶ περὶ συμμαχίας. ἀλλ' ὔτ' ἀρχαὶ πᾶσιν ἐπὶ τύτοις κοιναὶ καθεςᾶσιν, ἀλλ' ἕτεραι παρ' ἑκατέροις, ὐ[illegible] ποίυς τινὰς εἶναι δεῖ φροντίζυσιν ἅτεροι τὺς ἑτέρους, ὅπως μηδεὶς ἄδικος ἔςαι τῶν ὑπὸ τὰς συνθήκας μηδὲ [illegible] χθηρίαν ἕξει μηδεμίαν, ἀλλὰ μόνον ὅπως μηδὲν ἀ[illegible]συσιν ἀλλήλυς. περὶ δ' ἀρετῆς καὶ κακίας πολιτικῆς σκοπῦσιν ὅσοι φροντίζουσιν εὐνομίας. ῇ καὶ φανερὸ[illegible] δεῖ περὶ ἀρετῆς ἐπιμελὲς εἶναι τῇ γ' ὡς ἀληθῶς ὀνομ[illegible]μένῃ πόλει, μὴ λόγυ χάριν. γίνεται γὰρ ἡ κοινωνία [illegible]μαχία τῶν ἄλλων τόπῳ διαφέρουσα μόνον τῶν ἀ[illegible] συμμάχων· καὶ ὁ νόμος συνθήκη, καὶ καθάπερ ἔφη [illegible]κόφρων ὁ σοφιςής, ἐγγυητὴς ἀλλήλοις τῶν δικαίων, [illegible] ὐχ οἷος ποιεῖν ἀγαθὺς καὶ δικαίυς τοὺς πολίτας. ὅτι [illegible] τῦτον ἔχει τὸν τρόπον, φανερόν. εἰ γάρ τις καὶ συν[illegible] τὺς τόπυς εἰς ἕν, ὥςε ἅπτεσθαι τὴν Μεγαρέων πόλι[illegible] Κορινθίων τοῖς τείχεσιν, ὅμως ὐ μία πόλις. ὐδ' εἰ [illegible] ἀλλήλυς ἐπιγαμίας ποιήσαιντο· καίτοι τῦτο τῶν ἰδίων [illegible] πόλεσι κοινωνημάτων ἐςίν. ὁμοίως δ' ὐδ' εἴ τινες [illegible] χωρὶς μέν, μὴ μέντοι τοσῦτον ἄποθεν ὥςε μὴ κοιν[illegible] ἀλλ' εἴησαν αὐτοῖς νόμοι τῦ μὴ σφᾶς αὐτὺς ἀδικ[illegible] τὰς μεταδόσεις, οἷον εἰ ὁ μὲν εἴη τέκτων ὁ δὲ γεω[illegible] ὁ δὲ σκυτοτόμος ὁ δ' ἄλλο τι τοιῦτον, καὶ τὸ πλῆθ[illegible] μυρίοι, μὴ μέντοι κοινωνοῖεν ἄλλυ μηδενὸς ἢ τῶν τοι[illegible] οἷον ἀλλαγῆς καὶ συμμαχίας, οὐδ' ὔτω πω πόλι[illegible] τίνα δή ποτ' αἰτίαν; ὐ γὰρ δὴ διὰ τὸ μὴ σύνεγγυ[illegible] κοινωνίας. εἰ γὰρ καὶ συνέλθοιεν ὕτω κοινωνῦντες, ἕκα[illegible] μέντοι χρῷτο τῇ ἰδίᾳ οἰκίᾳ ὥσπερ πόλει καὶ σφίσιν αὐ[illegible] ὡς ἐπιμαχίας οὔσης βοηθῦντες ἐπὶ τὺς ἀδικῦντας μ[illegible] ὐδ' ὕτως ἂν εἶναι δόξειε πόλις τοῖς ἀκριβῶς θεωρῦσιν, ε[illegible] ὁμοίως ὁμιλοῖεν συνελθόντες καὶ χωρίς. φανερὸν τοίνυ[illegible] ἡ πόλις ὐκ ἔςι κοινωνία τόπυ καὶ τῦ μὴ ἀδικεῖν σφ[illegible] αὐτὺς καὶ τῆς μεταδόσεως χάριν· ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἀν[illegible]καῖον ὑπάρχειν, εἴπερ ἔςαι πόλις, ὐ μὴν ὐδ' ὑπαρχ[illegible] τύτων ἁπάντων ἤδη πόλις, ἀλλ' ἡ τῦ εὖ ζῆν κοινωνία [illegible] ταῖς οἰκίαις καὶ τοῖς γένεσι, ζωῆς τελείας χάριν καὶ αὐ[illegible]κυς. ὐκ ἔςαι μέντοι τῦτο μὴ τὸν αὐτὸν καὶ ἕνα κατοι[illegible]των τόπον καὶ χρωμένων ἐπιγαμίαις. διὸ κηδεῖαί τ' ἐ[illegible]νοντο κατὰ τὰς πόλεις καὶ φρατρίαι καὶ θυσίαι καὶ [illegible]γωγαὶ τῦ συζῆν. τὸ δὲ τοιῦτον φιλίας ἔργον· ἡ γὰρ [illegible] συζῆν προαίρεσις φιλία. τέλος μὲν ὖν πόλεως τὸ εὖ [illegible] ταῦτα δὲ τῦ τέλυς χάριν. πόλις δὲ ἡ γενῶν καὶ [illegible]

2. ταύτην] τούτων τὴν T^b. || 24. ἐλευθέριοι $I^b Q^b$. || 27. ὀλιγαρχιῶν T^b. || 30. δ' ὅτι T^b. || 36. τύραννοι $I^b T^b$. || 38. [illegible] T^b. || 39. καὶ om T^b.

1. ἑτέραν T^b. || 4. ἕξειν T^b. || ἀδικήσωσιν $I^b Q^b T^b$. || 9. τόπῳ] τύπῳ $Q^b T^b$. || ἄπωθεν I^b. || 20. εἰ om T^b. || 23. τι [illegible] 27. ἐπιμαχία $Q^b T^b$. || ὔση Q^b. || 37. φατρίαι I^b.

ία ζωῆς τελείας καὶ αὐτάρκους. τοῦτο δ' ἐστίν, ὡς ʼ, τὸ ζῆν εὐδαιμόνως καὶ καλῶς. τῶν καλῶν ἄρα ων χάριν θετέον εἶναι τὴν πολιτικὴν κοινωνίαν, ἀλλ' υζῆν. διόπερ ὅσοι συμβάλλονται πλεῖστον εἰς τὴν ην κοινωνίαν, τούτοις τῆς πόλεως μέτεστι πλεῖον ἢ ατὰ μὲν ἐλευθερίαν καὶ γένος ἴσοις ἢ μείζοσι κατὰ πολιτικὴν ἀρετὴν ἀνίσοις, ἢ τοῖς κατὰ πλοῦτον ὑπε- κατ' ἀρετὴν δ' ὑπερεχομένοις. ὅτι μὲν οὖν πάντες ὶ τῶν πολιτειῶν ἀμφισβητοῦντες μέρος τι τοῦ δικαίου ;, φανερὸν ἐκ τῶν εἰρημένων.

Ἔχει δ' ἀπορίαν, τί δεῖ τὸ κύριον εἶναι τῆς πόλεως. τοι τὸ πλῆθος, ἢ τοὺς πλουσίους, ἢ τοὺς ἐπιεικεῖς, ἢ λτιστον ἕνα πάντων, ἢ τύραννον. ἀλλὰ ταῦτα πάντα φαίνεται δυσκολίαν. τί γάρ; ἂν οἱ πένητες διὰ τὸ εἶναι διανέμωνται τὰ τῶν πλουσίων, τοῦτ' οὐκ ἄδικόν ἔδοξε γὰρ νὴ Δία τῷ κυρίῳ δικαίως. τὴν οὖν ἀδικίαν ἱ λέγειν τὴν ἐσχάτην; πάλιν τε πάντων ληφθέντων, ους τὰ τῶν ἐλαττόνων ἂν διανέμωνται, φανερὸν ὅτι τι τὴν πόλιν. ἀλλὰ μὴν οὐχ ἥ γ' ἀρετὴ φθείρει τὸ ιὐτήν, οὐδὲ τὸ δίκαιον πόλεως φθαρτικόν· ὥστε δῆλον ὶ τὸν νόμον τοῦτον οὐχ οἷόν τ' εἶναι δίκαιον. ἔτι καὶ ιάξεις ὅσας ὁ τύραννος ἔπραξεν, ἀναγκαῖον εἶναι πά- καίας· βιάζεται γὰρ ὢν κρείττων, ὥσπερ καὶ τὸ ; τοὺς πλουσίους. ἀλλ' ἆρα τοὺς ἐλάττους δίκαιον ἄρχειν ς πλουσίους; ἂν οὖν κἀκεῖνοι ταὐτὰ ποιῶσι καὶ διαρ- ι καὶ τὰ κτήματα ἀφαιρῶνται τοῦ πλήθους, τοῦτ' ἐστὶ ν; καὶ θάτερον ἄρα. ταῦτα μὲν τοίνυν ὅτι πάντα ι καὶ οὐ δίκαια, φανερόν. ἀλλὰ τοὺς ἐπιεικεῖς ἄρ- δεῖ καὶ κυρίους εἶναι πάντων; οὐκοῦν ἀνάγκη τοὺς ἄλλους ; εἶναι πάντας, μὴ τιμωμένους ταῖς πολιτικαῖς ἀρ- τιμὰς γὰρ λέγομεν εἶναι τὰς ἀρχάς, ἀρχόντων δ' ῶν αὐτῶν ἀναγκαῖον εἶναι τοὺς ἄλλους ἀτίμους. ἀλλ' ὶν σπουδαιότατον ἄρχειν βέλτιον; ἀλλ' ἔτι τοῦτο ὀλιγώτερον· οἱ γὰρ ἄτιμοι πλείους. ἀλλ' ἴσως φαίη τις κύριον ὅλως ἄνθρωπον εἶναι ἀλλὰ μὴ νόμον φαῦλον, ί γε τὰ συμβαίνοντα πάθη περὶ τὴν ψυχήν. ἂν οὖν ος μὲν ὀλιγαρχικὸς δὲ ἢ δημοκρατικός, τί διοίσει ῶν ἠπορημένων; συμβήσεται γὰρ ὁμοίως τὰ λεχθέντα ον. περὶ μὲν οὖν τῶν ἄλλων ἔστω τις ἕτερος λόγος· δεῖ κύριον εἶναι μᾶλλον τὸ πλῆθος ἢ τοὺς ἀρίστους λίγους δέ, δόξειεν ἂν λύεσθαι καί τιν' ἔχειν ἀπορίαν, δὲ κἂν ἀλήθειαν. τοὺς γὰρ πολλούς, ὧν ἕκαστός ἐστιν οὐ σπουδαῖος ἀνήρ, ὅμως ἐνδέχεται συνελθόντας εἶναι βελτίους ἐκείνων, οὐχ ὡς ἕκαστον ἀλλ' ὡς σύμπαντας, οἷον τὰ συμφορητὰ δεῖπνα τῶν ἐκ μιᾶς δαπάνης χορηγηθέντων· πολλῶν γὰρ ὄντων ἕκαστον μόριον ἔχειν ἀρετῆς καὶ φρονήσεως, καὶ γίνεσθαι συνελθόντας ὥσπερ ἕνα ἄνθρωπον τὸ πλῆθος πολύποδα καὶ πολύχειρα καὶ πολλὰς ἔχοντ' αἰσθήσεις. οὕτω καὶ περὶ τὰ ἤθη καὶ τὴν διάνοιαν. διὸ καὶ κρίνουσιν ἄμεινον οἱ πολλοὶ καὶ τὰ τῆς μουσικῆς ἔργα καὶ τὰ τῶν ποιητῶν· ἄλλοι γὰρ ἄλλο τι μόριον, πάντα δὲ πάντες. ἀλλὰ τούτῳ διαφέρουσιν οἱ σπουδαῖοι τῶν ἀνδρῶν ἑκάστου τῶν πολλῶν, ὥσπερ καὶ τῶν μὴ καλῶν τοὺς καλούς φασι καὶ τὰ γεγραμμένα διὰ τέχνης τῶν ἀληθινῶν, τῷ συνῆχθαι τὰ διεσπαρμένα χωρὶς εἰς ἕν, ἐπεὶ κεχωρισμένων γε κάλλιον ἔχειν τοῦ γεγραμμένου τουδὶ μὲν τὸν ὀφθαλμόν, ἑτέρου δέ τινος ἕτερον μόριον. εἰ μὲν οὖν περὶ πάντα δῆμον καὶ περὶ πᾶν πλῆθος ἐνδέχεται ταύτην εἶναι τὴν διαφορὰν τῶν πολλῶν πρὸς τοὺς ὀλίγους σπουδαίους, ἄδηλον· ἴσως δὲ νὴ Δία δῆλον ὅτι περὶ ἐνίων ἀδύνατον. ὁ γὰρ αὐτὸς κἂν ἐπὶ τῶν θηρίων ἁρμόσειε λόγος. καίτοι τί διαφέρουσιν ἔνιοι τῶν θηρίων ὡς ἔπος εἰπεῖν; ἀλλὰ περί τι πλῆθος οὐδὲν εἶναι κωλύει τὸ λεχθὲν ἀληθές. διὸ καὶ τὴν πρότερον εἰρημένην ἀπορίαν λύσειεν ἄν τις διὰ τούτων καὶ τὴν ἐχομένην αὐτῆς, τίνων δεῖ κυρίους εἶναι τοὺς ἐλευθέρους καὶ τὸ πλῆθος τῶν πολιτῶν. τοιοῦτοι δ' εἰσὶν ὅσοι μήτε πλούσιοι μήτε ἀξίωμα ἔχουσιν ἀρετῆς μηδέν. τὸ μὲν γὰρ μετέχειν αὐτοὺς τῶν ἀρχῶν τῶν μεγίστων οὐκ ἀσφαλές (διά τε γὰρ ἀδικίαν καὶ δι' ἀφροσύνην τὰ μὲν ἀδικεῖν ἂν τὰ δ' ἁμαρτάνειν αὐτούς), τὸ δὲ μὴ μεταδιδόναι μηδὲ μετέχειν φοβερόν· ὅταν γὰρ ἄτιμοι πολλοὶ καὶ πένητες ὑπάρχωσι, πολεμίων ἀναγκαῖον εἶναι πλήρη τὴν πόλιν ταύτην. λείπεται δὴ τοῦ βουλεύεσθαι καὶ κρίνειν μετέχειν αὐτούς. διόπερ καὶ Σόλων καὶ τῶν ἄλλων τινὲς νομοθετῶν τάττουσιν ἐπί τε τὰς ἀρχαιρεσίας καὶ τὰς εὐθύνας τῶν ἀρχόντων, ἄρχειν δὲ κατὰ μόνας οὐκ ἐῶσιν. πάντες μὲν γὰρ ἔχουσι συνελθόντες ἱκανὴν αἴσθησιν, καὶ μιγνύμενοι τοῖς βελτίοσι τὰς πόλεις ὠφελοῦσιν, καθάπερ ἡ μὴ καθαρὰ τροφὴ μετὰ τῆς καθαρᾶς τὴν πᾶσαν ποιεῖ χρησιμωτέραν τῆς ὀλίγης· χωρὶς δ' ἕκαστος ἀτελὴς περὶ τὸ κρίνειν ἐστίν. ἔχει δ' ἡ τάξις αὕτη τῆς πολιτείας ἀπορίαν πρώτην μὲν ὅτι δόξειεν ἂν τοῦ αὐτοῦ εἶναι τὸ κρῖναι τίς ὀρθῶς ἰάτρευκεν, οὗπερ καὶ τὸ ἰατρεῦσαι καὶ ποιῆσαι ὑγιᾶ τὸν κάμνοντα τῆς νόσου τῆς παρούσης· οὗτος δ' ἐστὶν ἰατρός. ὁμοίως δὲ τοῦτο καὶ

, τούτοις om Q^bT^b. ‖ 25. οὖν] οὐ T^b. ‖ 35. μύριον T^b. ‖ 37. διοίση T^b.
, οὐ] ὁ $I^bQ^bT^b$. ‖ 5. συνελθόντων pr I^b. ‖ 25. μηδὲ ἐν I^b. ‖ 35. συνελθόντος T^b.

περὶ τὰς ἄλλας ἐμπειρίας καὶ τέχνας. ὥσπερ οὖν ἰατρὸν δεῖ διδόναι τὰς εὐθύνας ἐν ἰατροῖς, οὕτω καὶ τοὺς ἄλλους ἐν τοῖς ὁμοίοις. ἰατρὸς δ' ὅ τε δημιουργὸς καὶ ὁ ἀρχιτεκτονικὸς καὶ τρίτος ὁ πεπαιδευμένος περὶ τὴν τέχνην· εἰσὶ γάρ τινες τοιοῦτοι καὶ περὶ πάσας ὡς εἰπεῖν τὰς τέχνας, ἀποδίδομεν δὲ τὸ κρίνειν οὐδὲν ἧττον τοῖς πεπαιδευμένοις ἢ τοῖς εἰδόσιν. ἔπειτα καὶ περὶ τὴν αἵρεσιν τὸν αὐτὸν ἂν δόξειεν ἔχειν τρόπον· καὶ γὰρ τὸ ἑλέσθαι ὀρθῶς τῶν εἰδότων ἔργον ἐστίν, οἷον γεωμέτρην τε τῶν γεωμετρικῶν καὶ κυβερνήτην τῶν κυβερνητικῶν. εἰ γὰρ καὶ περὶ ἐνίων ἔργων καὶ τεχνῶν μετέχουσι καὶ τῶν ἰδιωτῶν τινές, ἀλλ' οὔ τι τῶν εἰδότων γε μᾶλλον. ὥστε κατὰ μὲν τοῦτον τὸν λόγον οὐκ ἂν εἴη τὸ πλῆθος ποιητέον κύριον οὔτε τῶν ἀρχαιρεσιῶν οὔτε τῶν εὐθυνῶν. ἀλλ' ἴσως οὐ πάντα ταῦτα λέγεται καλῶς διά τε τὸν πάλαι λόγον, ἂν ᾖ τὸ πλῆθος μὴ λίαν ἀνδραποδῶδες (ἔσται γὰρ ἕκαστος μὲν χείρων κριτὴς τῶν εἰδότων, ἅπαντες δὲ συνελθόντες ἢ βελτίους ἢ οὐ χείρους), καὶ ὅτι περὶ ἐνίων οὔτε μόνον ὁ ποιήσας οὔτ' ἄριστ' ἂν κρίνειεν, ὅσων τἆργα γιγνώσκουσι καὶ οἱ μὴ ἔχοντες τὴν τέχνην, οἷον οἰκίαν οὐ μόνον ἐστὶ γνῶναι τοῦ ποιήσαντος, ἀλλὰ καὶ βέλτιον ὁ χρώμενος αὐτῇ κρινεῖ (χρῆται δ' ὁ οἰκονόμος), καὶ πηδάλιον κυβερνήτης τέκτονος, καὶ θοίνην ὁ δαιτυμὼν ἀλλ' οὐχ ὁ μάγειρος. ταύτην μὲν οὖν τὴν ἀπορίαν τάχα δόξειέ τις ἂν οὕτω λύειν ἱκανῶς· ἄλλη δ' ἐστὶν ἐχομένη ταύτης. δοκεῖ γὰρ ἄτοπον εἶναι τὸ μειζόνων εἶναι κυρίους τοὺς φαύλους τῶν ἐπιεικῶν, αἱ δ' εὔθυναι καὶ αἱ τῶν ἀρχῶν αἱρέσεις εἰσὶ μέγιστον· ἃς ἐν ἐνίαις πολιτείαις, ὥσπερ εἴρηται, τοῖς δήμοις ἀποδιδόασιν· ἡ γὰρ ἐκκλησία κυρία πάντων τῶν τοιούτων ἐστίν. καίτοι τῆς μὲν ἐκκλησίας μετέχουσι καὶ βουλεύουσι καὶ δικάζουσιν ἀπὸ μικρῶν τιμημάτων καὶ τῆς τυχούσης ἡλικίας, ταμιεύουσι δὲ καὶ στρατηγοῦσι καὶ τὰς μεγίστας ἀρχὰς ἄρχουσιν ἀπὸ μεγάλων. ὁμοίως δή τις ἂν λύσειε καὶ ταύτην τὴν ἀπορίαν· ἴσως γὰρ ἔχει καὶ ταῦτ' ὀρθῶς. οὐ γὰρ ὁ δικαστὴς οὐδ' ὁ βουλευτὴς οὐδ' ὁ ἐκκλησιαστὴς ἄρχων ἐστίν, ἀλλὰ τὸ δικαστήριον καὶ ἡ βουλὴ καὶ ὁ δῆμος· τῶν δὲ ῥηθέντων ἕκαστος μόριόν ἐστι τούτων. λέγω δὲ μόριον τὸν βουλευτὴν καὶ τὸν ἐκκλησιαστὴν καὶ τὸν δικαστήν. ὥστε δικαίως κύριον μειζόνων τὸ πλῆθος· ἐκ γὰρ πολλῶν ὁ δῆμος καὶ ἡ βουλὴ καὶ τὸ δικαστήριον. καὶ τὸ τίμημα δὲ πλεῖον τὸ πάντων τούτων ἢ τὸ τῶν καθ' ἕνα καὶ κατ' ὀλίγους μεγάλας ἀρχὰς ἀρχόντων. ταῦτα μὲν οὖν διωρίσθω

τοῦτον τὸν τρόπον· ἡ δὲ πρώτη λεχθεῖσα ἀπορία ποι
νερὸν οὐδὲν οὕτως ἕτερον ὡς ὅτι δεῖ τοὺς νόμους εἶναι κ
κειμένους ὀρθῶς, τὸν ἄρχοντα δέ, ἄν τε εἷς ἄν τε πλ
ὦσι, περὶ τούτων εἶναι κυρίους περὶ ὅσων ἐξαδυνατοῦσιν
μοι λέγειν ἀκριβῶς διὰ τὸ μὴ ῥᾴδιον εἶναι καθόλου
σαι περὶ πάντων. ὁποίους μέντοι τινὰς εἶναι δεῖ τοὺς
κειμένους νόμους, οὐδέν πω δῆλον, ἀλλ' ἔτι μένει τὸ π
διαπορηθέν. ἀλλὰ γὰρ καὶ ὁμοίως ταῖς πολιτείαις ἀ
καὶ τοὺς νόμους φαύλους ἢ σπουδαίους εἶναι καὶ δικαίους ἢ
κους. πλὴν τοῦτό γε φανερόν, ὅτι δεῖ πρὸς τὴν πολ
κεῖσθαι τοὺς νόμους. ἀλλὰ μὴν εἰ τοῦτο, δῆλον ὅτι το
κατὰ τὰς ὀρθὰς πολιτείας ἀναγκαῖον εἶναι δικαίους, τ
κατὰ τὰς παρεκβεβηκυίας οὐ δικαίους.

Ἐπεὶ δ' ἐν πάσαις μὲν ταῖς ἐπιστήμαις καὶ τέχ
ἀγαθὸν τὸ τέλος, μέγιστον δὲ καὶ μάλιστα ἐν τῇ κυ
τάτῃ πασῶν, αὕτη δ' ἐστὶν ἡ πολιτικὴ δύναμις, ἔστι
πολιτικὸν ἀγαθὸν τὸ δίκαιον, τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ κοινῇ συ
φέρον, δοκεῖ δὲ πᾶσιν ἴσον τι τὸ δίκαιον εἶναι, καὶ μ
γέ τινος ὁμολογοῦσι τοῖς κατὰ φιλοσοφίαν λόγοις, ἐ
διώρισται περὶ τῶν ἠθικῶν· τὶ γὰρ καὶ τισὶ τὸ δίκαιον,
δεῖν τοῖς ἴσοις ἴσον εἶναί φασιν. ποίων δ' ἰσότης ἐστὶ
ποίων ἀνισότης, δεῖ μὴ λανθάνειν· ἔχει γὰρ τοῦτ'
καὶ φιλοσοφίαν πολιτικήν. ἴσως γὰρ ἂν φαίη τις
παντὸς ὑπεροχὴν ἀγαθοῦ δεῖν ἀνίσως νενεμῆσθαι τὰς
χάς, εἰ πάντα τὰ λοιπὰ μηδὲν διαφέροιεν ἀλλ'
τυγχάνοιεν ὄντες· τοῖς γὰρ διαφέρουσιν ἕτερον εἶναι τὸ
καιον καὶ τὸ κατ' ἀξίαν. ἀλλὰ μὴν εἰ τοῦτ' ἀληθές,
καὶ κατὰ χρῶμα καὶ κατὰ μέγεθος καὶ καθ' ὁτιοῦν
ἀγαθῶν πλεονεξία τις τῶν πολιτικῶν δικαίων τοῖς
χουσιν. ἢ τοῦτο ἐπιπόλαιον τὸ ψεῦδος; φανερὸν δ' ἐπὶ
ἄλλων ἐπιστημῶν καὶ δυνάμεων· τῶν γὰρ ὁμοίων
τὴν τέχνην οὐ δοτέον πλεονεξίαν τῶν αὐλῶν τοῖς
ροις· οὐδὲν γὰρ αὐλήσουσι βέλτιον, δεῖ δὲ τῷ κατὰ
γον ὑπερέχοντι διδόναι καὶ τῶν ὀργάνων τὴν ὑπεροχήν.
δὲ μήπω δῆλον τὸ λεγόμενον, ἔτι μᾶλλον αὐτὸ
γοῦσιν ἔσται φανερόν. εἰ γὰρ εἴη τις ὑπερέχων μὲν
τὴν αὐλητικήν, πολὺ δ' ἐλλείπων κατ' εὐγένειαν ἢ
λος, εἰ καὶ μεῖζον ἕκαστον ἐκείνων ἀγαθόν ἐστι τῆς
τικῆς (λέγω δὲ τήν τ' εὐγένειαν καὶ τὸ κάλλος) καὶ
τὴν ἀναλογίαν ὑπερέχουσι πλέον τῆς αὐλητικῆς ἢ
κατὰ τὴν αὐλητικήν, ὅμως τούτῳ δοτέον τοὺς διαφ

9. ἔργων T^b. ‖ 11. καὶ ante τῶν om Q^bT^b. ‖ 17. οὐ om I^b. ‖ 21. αὐτοῦ I^b. ‖ 32. ἔχουσιν $I^bQ^bT^b$. ‖ 36. ἐστι om Q … μειζόνων — 39. δικαστήριον om T^b. ‖ 40. καὶ] καὶ τὸ T^b. ‖ 41. ἐχόντων I^bT^b.

4. κυρίως Q^bT^b. ‖ 11. εἰ] εἰς T^b. ‖ 39. καὶ ante κατὰ om Q^bT^b. ‖ 41. τοῦτο Q^bT^b.

ὐλῶν· δεῖ γὰρ εἰς τὸ ἔργον συμβάλλεσθαι τὴν ὑπε-
καὶ τῦ πλύτυ καὶ τῆς εὐγενείας, συμβάλλονται δ'
ἔτι κατά γε τῦτον τὸν λόγον πᾶν ἀγαθὸν πρὸς πᾶν
συμβλητόν. εἰ γὰρ μᾶλλον τὸ τὶ μέγεθος, καὶ
ἐν τὸ μέγεθος ἐνάμιλλον εἴη καὶ πρὸς πλῦτον καὶ
λευθερίαν. ὥς' εἰ πλεῖον ὁδὶ διαφέρει κατὰ μέγεθος
κατ' ἀρετήν, καὶ πλεῖον ὑπερέχει ὅλως ἀρετῆς με-
εἴη ἂν συμβλητὰ πάντα· τοσόνδε γὰρ μέγεθος εἰ
ν τοσῦδε, τοσόνδε δῆλον ὡς ἴσον. ἐπεὶ δὲ τῦτ' ἀδύ-
δῆλον ὡς καὶ ἐπὶ τῶν πολιτικῶν εὐλόγως ὐ κατὰ
ἀνισότητ' ἀμφισβητῦσι τῶν ἀρχῶν. εἰ γὰρ οἱ μὲν
ς οἱ δὲ ταχεῖς, ὐδὲν διὰ τῦτο δεῖ τοὺς μὲν πλεῖον
ἔλαττον ἔχειν, ἀλλ' ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσιν ἡ τύ-
αφορὰ λαμβάνει τὴν τιμήν. ἀλλ' ἐξ ὧν πόλις συ-
ν, ἐν τύτοις ἀναγκαῖον ποιεῖσθαι τὴν ἀμφισβήτησιν.
εὐλόγως ἀντιποιῦνται τῆς τιμῆς οἱ εὐγενεῖς καὶ ἐλευ-
καὶ πλύσιοι. δεῖ γὰρ ἐλευθέρυς τ' εἶναι καὶ τίμημα
ας· ὐ γὰρ ἂν εἴη πόλις ἐξ ἀπόρων πάντων, ὥσπερ
ς δούλων. ἀλλὰ μὴν εἰ δεῖ τούτων, δῆλον ὅτι καὶ
ύνης καὶ τῆς πολεμικῆς ἀρετῆς· οὐδὲ γὰρ ἄνευ
οἰκεῖσθαι πόλιν δυνατόν, πλὴν ἄνευ μὲν τῶν προ-
ἀδύνατον εἶναι πόλιν, ἄνευ δὲ τούτων οἰκεῖσθαι κα-
πρὸς μὲν οὖν τὸ πόλιν εἶναι δόξειεν ἂν ἢ πάντα ἢ
ε τύτων ὀρθῶς ἀμφισβητεῖν, πρὸς μέντοι ζωὴν ἀγα-
παιδεία καὶ ἡ ἀρετὴ μάλιστα δικαίως ἂν ἀμφισ-
σαν, καθάπερ εἴρηται καὶ πρότερον. ἐπεὶ δ' οὔτε
ν ἴσον ἔχειν δεῖ τοὺς ἴσους ἕν τι μόνον ὄντας οὔτε
τοὺς ἀνίσους καθ' ἕν, ἀνάγκη πάσας εἶναι τὰς
ας πολιτείας παρεκβάσεις. εἴρηται μὲν ὖν καὶ πρό-
ὅτι διαμφισβητοῦσι τρόπον τινὰ δικαίως πάντες,
; δ' οὐ πάντες δικαίως, οἱ πλούσιοι μὲν ὅτι πλεῖον
τῆς χώρας αὐτοῖς, ἡ δὲ χώρα κοινόν· ἔτι πρὸς τὰ
λαια πιστοὶ μᾶλλον ὡς ἐπὶ τὸ πλέον· οἱ δ' ἐλευ-
καὶ εὐγενεῖς ὡς ἐγγὺς ἀλλήλων· πολῖται γὰρ μᾶλ-
γενναιότεροι τῶν ἀγεννῶν, ἡ δ' εὐγένεια παρ' ἑκά-
κοι τίμιος. ἔτι διότι βελτίυς εἰκὸς τὺς ἐκ βελτιόνων·
α γάρ ἐστιν ἀρετὴ γένους. ὁμοίως δὴ φήσομεν δι-
καὶ τὴν ἀρετὴν ἀμφισβητεῖν· κοινωνικὴν γὰρ ἀρετὴν
ραμεν τὴν δικαιοσύνην, ᾗ πάσας ἀναγκαῖον ἀκολυ-
ς ἄλλας. ἀλλὰ μὴν καὶ οἱ πλείυς πρὸς τὺς ἐλάτ-
αὶ γὰρ κρείττυς καὶ πλυσιώτεροι καὶ βελτίυς εἰσίν,
μβανομένων τῶν πλειόνων πρὸς τὺς ἐλάττυς. ἆρ' ὖν

εἰ πάντες εἶεν ἐν μιᾷ πόλει, λέγω δ' οἷον οἵ τ' ἀγαθοὶ καὶ οἱ πλύσιοι καὶ εὐγενεῖς, ἔτι δὲ πλῆθος ἄλλο τι πολιτικόν, πότερον ἀμφισβήτησις ἔςαι τίνας ἄρχειν δεῖ, ἢ ὐκ ἔςαι; καθ' ἑκάςην μὲν ὖν πολιτείαν τῶν εἰρημένων ἀναμφισβήτητος ἡ κρίσις τίνας ἄρχειν δεῖ· τοῖς γὰρ κυρίοις διαφέρυσιν ἀλλήλων, οἷον ἡ μὲν τῷ διὰ πλουσίων ἡ δὲ τῷ διὰ τῶν σπουδαίων ἀνδρῶν εἶναι, καὶ τῶν ἄλλων ἑκάστη τὸν αὐτὸν τρόπον. ἀλλ' ὅμως σκοποῦμεν, ὅταν περὶ τὸν αὐτὸν ταῦθ' ὑπάρχῃ χρόνον, πῶς διοριστέον. εἰ δὴ τὸν ἀριθμὸν εἶεν ὀλίγοι πάμπαν οἱ τὴν ἀρετὴν ἔχοντες, τίνα δεῖ διελεῖν τὸν τρόπον; ἢ τὸ ὀλίγοι πρὸς τὸ ἔργον δεῖ σκοπεῖν, εἰ δυνατοὶ διοικεῖν τὴν πόλιν ἢ τοσοῦτοι τὸ πλῆθος ὥς' εἶναι πόλιν ἐξ αὐτῶν; ἔςι δὲ ἀπορία τις πρὸς ἅπαντας τὺς διαμφισβητῦντας περὶ τῶν πολιτικῶν τιμῶν. δόξαιεν γὰρ ὐδὲν λέγειν δίκαιον οἱ διὰ τὸν πλῦτον ἀξιῦντες ἄρχειν, ὁμοίως δὲ καὶ οἱ κατὰ γένος· δῆλον γὰρ ὡς εἴ τις πάλιν εἷς πλουσιώτερος ἁπάντων ἐςί, δῆλον ὅτι κατὰ τὸ αὐτὸ δίκαιον τοῦτον ἄρχειν τὸν ἕνα ἁπάντων δεήσει, ὁμοίως δὲ καὶ τὸν εὐγενείᾳ διαφέροντα τῶν ἀμφισβητύντων δι' ἐλευθερίαν. ταὐτὸ δὲ τοῦτ' ἴσως συμβήσεται καὶ περὶ τὰς ἀριστοκρατίας ἐπὶ τῆς ἀρετῆς· εἰ γάρ τις εἷς ἀμείνων ἀνὴρ εἴη τῶν ἄλλων τῶν ἐν τῷ πολιτεύματι σπυδαίων ὄντων, τῦτον εἶναι δεῖ κύριον κατὰ ταὐτὸ δίκαιον. ὐκῦν εἰ καὶ τὸ πλῆθος εἶναί γε δεῖ κύριον διότι κρείττυς εἰσὶ τῶν ὀλίγων, κἂν εἷς ἢ πλείους μὲν τοῦ ἑνὸς ἐλάττους δὲ τῶν πολλῶν κρείττους ὦσι τῶν ἄλλων, τούτυς ἂν δέοι κυρίους εἶναι μᾶλλον ἢ τὸ πλῆθος. πάντα δὴ ταῦτ' ἔοικε φανερὸν ποιεῖν ὅτι τούτων τῶν ὅρων οὐδεὶς ὀρθός ἐστι, καθ' ὃν ἀξιῦσιν αὐτοὶ μὲν ἄρχειν τὺς δ' ἄλλυς ὑπὸ σφῶν ἄρχεσθαι πάντας. καὶ γὰρ δὴ καὶ πρὸς τοὺς κατ' ἀρετὴν ἀξιῦντας κυρίυς εἶναι τῦ πολιτεύματος, ὁμοίως δὲ καὶ τὺς κατὰ πλῦτον, ἔχοιεν ἂν λέγειν τὰ πλήθη λόγον τινὰ δίκαιον· ὐδὲν γὰρ κωλύει ποτὲ τὸ πλῆθος εἶναι βέλτιον τῶν ὀλίγων καὶ πλουσιώτερον, οὐχ ὡς καθ' ἕκαστον ἀλλ' ὡς ἀθρόυς. διὸ καὶ πρὸς τὴν ἀπορίαν, ἣν ζητῦσι καὶ προβάλλυσί τινες, ἐνδέχεται τῦτον τὸν τρόπον ἀπαντᾶν. ἀπορῦσι γάρ τινες πότερον τῷ νομοθέτῃ νομοθετητέον, βουλομένῳ τίθεσθαι τὺς ὀρθοτάτυς νόμυς, πρὸς τὸ τῶν βελτιόνων συμφέρον ἢ πρὸς τὸ τῶν πλειόνων, ὅταν συμβαίνῃ τὸ λεχθέν. τὸ δ' ὀρθὸν ληπτέον ἴσως· τὸ δ' ἴσως ὀρθὸν πρὸς τὸ τῆς πόλεως ὅλης συμφέρον καὶ πρὸς τὸ κοινὸν τὸ τῶν πολιτῶν. πολίτης δὲ κοινῇ μὲν ὁ μετέχων τῦ ἄρχειν καὶ ἄρ-

ἢ — μέγεθος om Q^b. ‖ ὑπερέχειν I^bT^b. ‖ 16. περὶ τιμῆς οἱ συγγενεῖς Q^bT^b. ‖ 25. ἀναγκαίως Q^bT^b. ‖ 27. ἴσον] ἴσων T^b.
τῶν Q^bT^b. ‖ τῶν Q^b. ‖ 11. δεῖ διελεῖν] δεῖν διελεῖν Q^b. ‖ 26. δέη I^b. ‖ 27. δὲ I^b. ‖ 28. ὀρθῶς Q^b.

χεσθαί ἐςι, καθ' ἑκάςην δὲ πολιτείαν ἕτερος, πρὸς δὲ τὴν ἀρίςην ὁ δυνάμενος καὶ προαιρύμενος ἄρχεσθαι καὶ ἄρχειν πρὸς τὸν βίον τὸν κατ' ἀρετήν. εἰ δέ τίς ἐςιν εἷς τοσῦτον διαφέρων κατ' ἀρετῆς ὑπερβολήν, ἢ πλείους μὲν ἑνὸς μὴ μέντοι δυνατοὶ πλήρωμα παρασχέσθαι πόλεως, ὥστε μὴ συμβλητὴν εἶναι τὴν τῶν ἄλλων ἀρετὴν πάντων μηδὲ τὴν δύναμιν αὐτῶν τὴν πολιτικὴν πρὸς τὴν ἐκείνων, εἰ πλείυς, εἰ δ' εἷς, τὴν ἐκείνυ μόνον, ὐκέτι θετέον τύτυς μέρος πόλεως· ἀδικήσονται γὰρ ἀξιύμενοι τῶν ἴσων, ἄνισοι τοσῦτον κατ' ἀρετὴν ὄντες καὶ τὴν πολιτικὴν δύναμιν· ὥσπερ γὰρ θεὸν ἐν ἀνθρώποις εἰκὸς εἶναι τὸν τοιῦτον. ὅθεν δῆλον ὅτι καὶ τὴν νομοθεσίαν ἀναγκαῖον εἶναι περὶ τὺς ἴσυς καὶ τῷ γένει καὶ τῇ δυνάμει. κατὰ δὲ τῶν τοιύτων ὐκ ἔςι νόμος· αὐτοὶ γάρ εἰσι νόμος. καὶ γὰρ γελοῖος ἂν εἴη νομοθετεῖν τις πειρώμενος κατ' αὐτῶν· λέγοιεν γὰρ ἂν ἴσως ἅπερ 'Αντισθένης ἔφη τὺς λέοντας δημηγορύντων τῶν δασυπόδων καὶ τὸ ἴσον ἀξιύντων πάντας ἔχειν. διὸ καὶ τίθενται τὸν ὀςρακισμὸν αἱ δημοκρατύμεναι πόλεις, διὰ τὴν τοιαύτην αἰτίαν· αὗται γὰρ δὴ δοκῦσι διώκειν τὴν ἰσότητα μάλιςα πάντων, ὥςε τὺς δοκῦντας ὑπερέχειν δυνάμει διὰ πλῦτον ἢ πολυφιλίαν ἤ τινα ἄλλην πολιτικὴν ἰσχὺν ὠςράκιζον καὶ μεθίςασαν ἐκ τῆς πόλεως χρόνους ὡρισμένυς. μυθολογεῖται δὲ καὶ τοὺς 'Αργοναύτας τὸν 'Ηρακλέα καταλιπεῖν διὰ τοιαύτην αἰτίαν· οὐ γὰρ ἐθέλειν αὐτὸν ἄγειν τὴν 'Αργὼ μετὰ τῶν ἄλλων ὡς ὑπερβάλλοντα πολὺ τῶν πλωτήρων. διὸ καὶ τοὺς ψέγοντας τὴν τυραννίδα καὶ τὴν Περιάνδρου Θρασυβύλῳ συμβυλίαν ὐχ ἁπλῶς οἰητέον ὀρθῶς ἐπιτιμᾶν. φασὶ γὰρ τὸν Περίανδρον εἰπεῖν μὲν ὐδὲν πρὸς τὸν πεμφθέντα κήρυκα περὶ τῆς συμβουλίας, ἀφαιρῦντα δὲ τοὺς ὑπερέχοντας τῶν ςαχύων ὁμαλῦναι τὴν ἄρουραν· ὅθεν ἀγνοῦντος μὲν τῦ κήρυκος τῦ γινομένυ τὴν αἰτίαν, ἀπαγγείλαντος δὲ τὸ συμπεσόν, συννοῆσαι τὸν Θρασύβυλον ὅτι δεῖ τὺς ὑπερέχοντας ἄνδρας ἀναιρεῖν. τῦτο γὰρ οὐ μόνον συμφέρει τοῖς τυράννοις, οὐδὲ μόνον οἱ τύραννοι ποιοῦσιν, ἀλλ' ὁμοίως ἔχει καὶ περὶ τὰς ὀλιγαρχίας καὶ τὰς δημοκρατίας· ὁ γὰρ ὀστρακισμὸς τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν τρόπον τινὰ τῷ κολύειν τὺς ὑπερέχοντας καὶ φυγαδεύειν. τὸ δ' αὐτὸ καὶ περὶ τὰς πόλεις καὶ τὰ ἔθνη ποιοῦσιν οἱ κύριοι τῆς δυνάμεως, οἷον 'Αθηναῖοι μὲν περὶ Σαμίυς καὶ Χίους καὶ Λεσβίυς (ἐπεὶ γὰρ θᾶττον ἐγκρατῶς ἔσχον τὴν ἀρχήν, ἐταπείνωσαν αὐτὺς παρὰ τὰς συνθήκας), ὁ δὲ Περ-

σῶν βασιλεὺς Μήδυς καὶ Βαβυλωνίυς καὶ τῶν ἀλλ
πεφρονηματισμένους διὰ τὸ γενέσθαι ποτ' ἐπ' ἀρχῇ
κοπτε πολλάκις. τὸ δὲ πρόβλημα καθόλου περὶ
ἐςὶ τὰς πολιτείας, καὶ τὰς ὀρθάς· αἱ μὲν γὰρ πα
βηκυῖαι πρὸς τὸ ἴδιον ἀποσκοποῦσαι τῦτο δρῶσιν,
ἀλλὰ περὶ τὰς τὸ κοινὸν ἀγαθὸν ἐπισκοπύσας τὸν
ἔχει τρόπον. δῆλον δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων
καὶ ἐπιστημῶν· οὔτε γὰρ γραφεὺς ἐάσειεν ἂν τὸν
βάλλοντα πόδα τῆς συμμετρίας ἔχειν τὸ ζῷον,
διαφέροι τὸ κάλλος, ὔτε ναυπηγὸς πρύμναν ἢ τῶν
τι μορίων τῶν τῆς νεώς· ὐδὲ δὴ χοροδιδάσκαλος τὸ
ζον καὶ κάλλιον τῦ παντὸς χορῦ φθεγγόμενον ἐάσε
χορεύειν. ὥςε διὰ τῦτο μὲν οὐδὲν κωλύει τὺς μονά
συμφωνεῖν ταῖς πόλεσιν, εἰ τῆς οἰκείας ἀρχῆς ὠφε
ταῖς πόλεσιν ὔσης τῦτο δρῶσιν. διὸ κατὰ τὰς ὁμολη
νας ὑπεροχὰς ἔχει τι δίκαιον πολιτικὸν ὁ λόγος
τὸν ὀςρακισμόν. βέλτιον μὲν ὖν τὸν νομοθέτην ἐξ ἀ
οὕτω συστῆσαι τὴν πολιτείαν ὥστε μὴ δεῖσθαι τοι
ἰατρείας· δεύτερος δὲ πλοῦς, ἂν συμβῇ, πειρᾶσθαι
τινὶ διορθώματι διορθῦν. ὅπερ ὐκ ἐγίνετο περὶ τὰς
οὐ γὰρ ἔβλεπον πρὸς τὸ τῆς πολιτείας τῆς οἰκείας
φέρον, ἀλλὰ στασιαστικῶς ἐχρῶντο τοῖς ὀςρακισμ
μὲν ὖν ταῖς παρεκβεβηκυίαις πολιτείαις ὅτι μὲν ἰδί
φέρει καὶ δίκαιόν ἐςι, φανερόν· ἴσως δὲ καὶ ὅτι ὐχ ἁ
δίκαιον, καὶ τῦτο φανερόν. ἀλλ' ἐπὶ τῆς ἀρίςης
ἔχει πολλὴν ἀπορίαν, οὐ κατὰ τῶν ἄλλων ἀγαθ
ὑπεροχήν, οἷον ἰσχύος καὶ πλύτυ καὶ πολυφιλίας,
ἄν τις γένηται διαφέρων κατ' ἀρετήν, τί χρὴ ποι
γὰρ δὴ φαῖεν ἂν δεῖν ἐκβάλλειν καὶ μεθιςάναι τὸ
τον. ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἄρχειν γε τοῦ τοιύτυ· παραπ
γὰρ κἂν εἰ τῦ Διὸς ἄρχειν ἀξιοῖεν, μερίζοντες τὰς ἀρ
λείπεται τοίνυν, ὅπερ ἔοικε πεφυκέναι, πείθεσθαι τῷ
πάντας ἀσμένως, ὥςε βασιλέας εἶναι τοὺς τοιύτυς
ἐν ταῖς πόλεσιν.

Ἴσως δὲ καλῶς ἔχει μετὰ τὺς εἰρημένυς λόγ
ταβῆναι καὶ σκέψασθαι περὶ βασιλείας· φαμὲν γὰ
ὀρθῶν πολιτειῶν μίαν εἶναι ταύτην. σκεπτέον δὲ
συμφέρει τῇ μελλούσῃ καλῶς οἰκήσεσθαι καὶ πόλε
χώρᾳ βασιλεύεσθαι, ἢ οὔ ἀλλ' ἄλλη τις πολιτεία
λον, ἢ τισὶ μὲν συμφέρει τισὶ δ' οὐ συμφέρει.
πρῶτον διελέσθαι πότερον ἓν τὸ γένος ἐςὶν αὐτῆς

3. τὸν post βίον om Q^bT^b. ‖ 7. εἰ] ἢ T^b. ‖ 16. λέγοντας T^b. ‖ 37. τὸ Q^bT^b. ‖ κολύειν γε I^b κωλύειν $I^bQ^bT^b$. ‖ … $I^bQ^bT^b$.

2. ἐπέσκοπτε T^b, ἐπέσκωπτε I^b. ‖ 25. ἐπεὶ I^b. ‖ 33. ἀσμένως] ἀναγκαίως Q^bT^b. ‖ βασιλείας I^bT^b. ‖ 40. δὲ] δὴ I^b.

ιαφοράς. ῥᾴδιον δὴ τῦτό γε καταμαθεῖν, ὅτι πλείω νη περιέχει καὶ τῆς ἀρχῆς ὁ τρόπος ἐστὶν οὐχ εἷς ·. ἡ γὰρ ἐν τῇ Λακωνικῇ πολιτείᾳ δοκεῖ μὲν εἶναι εία μάλιςα τῶν κατὰ νόμον, ὐκ ἔςι δὲ κυρία πάν- ιλλ' ὅταν ἐξέλθῃ τὴν χώραν, ἡγεμών ἐςι τῶν πρὸς όλεμον· ἔτι δὲ τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς ἀποδέδοται τοῖς εῦσιν. αὕτη μὲν οὖν ἡ βασιλεία οἷον ςρατηγία τις ρατόρων καὶ ἀΐδιός ἐστιν· κτεῖναι γὰρ οὐ κύριος, εἰ τινι βασιλείᾳ, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἀρχαίων ἐν ταῖς ικαῖς ἐξόδοις ἐν χειρὸς νόμῳ. δηλοῖ δ' Ὅμηρος· ὁ Ἀγαμέμνων κακῶς μὲν ἀκύων ἠνείχετο ἐν ταῖς ἐκ- ιις, ἐξελθόντων δὲ καὶ κτεῖναι κύριος ἦν. λέγει γῦν ἑ κ' ἐγὼν ἀπάνευθε μάχης, οὔ οἱ ἄρκιον ἐσσεῖται ιν κύνας ἠδ' οἰωνύς· πὰρ γὰρ ἐμοὶ θάνατος." ἓν μὲν τ' εἶδος βασιλείας, ςρατηγία διὰ βίυ· τύτων δ' αἱ ιτὰ γένος εἰσίν, αἱ δ' αἱρεταί. παρὰ ταύτην δ' ἄλλο χίας εἶδος, οἷαι παρ' ἐνίοις εἰσὶ βασιλεῖαι τῶν βαρ- . ἔχυσι δ' αὗται τὴν δύναμιν πᾶσαι παραπλησίαν ικῇ, εἰσὶ δ' ὅμως κατὰ νόμον καὶ πατρικαί· διὰ ὸ δυλικώτεροι εἶναι τὰ ἤθη φύσει οἱ μὲν βάρβαροι λλήνων, οἱ δὲ περὶ τὴν Ἀσίαν τῶν περὶ τὴν Εὐρώ- πομένυσι τὴν δεσποτικὴν ἀρχὴν ὐδὲν δυσχεραίνοντες. ικαὶ μὲν οὖν διὰ τὸ τοιῦτόν εἰσιν, ἀσφαλεῖς δὲ διὰ τριαι καὶ κατὰ νόμον εἶναι. καὶ ἡ φυλακὴ δὲ βα- καὶ ὐ τυραννικὴ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν· οἱ γὰρ πο- φυλάττυσιν ὅπλοις τὺς βασιλεῖς, τὺς δὲ τυράννους ·. οἱ μὲν γὰρ κατὰ νόμον καὶ ἑκόντων, οἱ δ' ἀκόν- ρχουσιν, ὥσθ' οἱ μὲν παρὰ τῶν πολιτῶν οἱ δ' ἐπὶ λίτας ἔχυσι τὴν φυλακήν. δύο μὲν ὖν εἴδη ταῦτα χίας, ἕτερον δ' ὅπερ ἦν ἐν τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν, ῦσιν αἰσυμνήτας. ἔςι δὲ τῦθ' ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν αἱρετὴ ίς, διαφέρουσα δὲ τῆς βαρβαρικῆς οὐ τῷ μὴ κατὰ ἀλλὰ τῷ μὴ πάτριος εἶναι μόνον. ἦρχον δ' οἱ μὲν ίυ τὴν ἀρχὴν ταύτην, οἱ δὲ μέχρι τινῶν ὡρισμένων ἢ πράξεων, οἷον εἵλοντό ποτε Μιτυληναῖοι Πιττα- ρὸς τὺς φυγάδας ὧν προειςήκεσαν Ἀντιμενίδης καὶ ῖος ὁ ποιητής. δηλοῖ δ' Ἀλκαῖος ὅτι τύραννον εἵλοντο ιττακὸν ἔν τινι τῶν σκολιῶν μελῶν· ἐπιτιμᾷ γὰρ ν κακοπάτριδα Πιττακὸν πόλεως τᾶς ἀχόλω καὶ βαρυδαίμονος ἐςάσαντο τύραννον μέγ' ἐπαινέοντες ἀολλέες. αὗται μὲν ὖν εἰσί τε καὶ ἦσαν διὰ μὲν τὸ τυραννικαὶ εἶναι δεσποτικαί, διὰ δὲ τὸ αἱρεταὶ καὶ ἑκόντων βασιλικαί. τέταρτον δ' εἶδος μοναρχίας βασιλικῆς αἱ κατὰ τοὺς ἡρωϊκὺς χρόνυς ἑκύσιαί τε καὶ πάτριαι γιγνόμεναι κατὰ νόμον. διὰ γὰρ τὸ τοὺς πρώτους γενέσθαι τοῦ πλήθυς εὐεργέτας κατὰ τέχνας ἢ πόλεμον, ἢ διὰ τὸ συναγαγεῖν ἢ πορίσαι χώραν, ἐγίγνοντο βασιλεῖς ἑκόντων καὶ τοῖς παραλαμβάνυσι πάτριοι. κύριοι δ' ἦσαν τῆς τε κατὰ πόλεμον ἡγεμονίας καὶ τῶν θυσιῶν, ὅσαι μὴ ἱερατικαί, καὶ πρὸς τούτοις τὰς δίκας ἔκρινον. τῦτο δ' ἐποίυν οἱ μὲν οὐκ ὀμνύοντες, οἱ δ' ὀμνύοντες· ὁ δ' ὅρκος ἦν τῦ σκήπτρυ ἐπανάτασις. οἱ μὲν οὖν ἐπὶ τῶν ἀρχαίων χρόνων καὶ τὰ κατὰ πόλιν καὶ τὰ ἔνδημα καὶ τὰ ὑπερόρια συνεχῶς ἦρχον· ὕςερον δὲ τὰ μὲν αὐτῶν παριέντων τῶν βασιλέων, τὰ δὲ τῶν ὄχλων παραιρυμένων, ἐν μὲν ταῖς ἄλλαις πόλεσι θυσίαι κατελείφθησαν τοῖς βασιλεῦσι μόνον, ὅπυ δ' ἄξιον εἰπεῖν εἶναι βασιλείαν, ἐν τοῖς ὑπερορίοις τῶν πολεμικῶν τὴν ἡγεμονίαν μόνον εἶχον.

Βασιλείας μὲν ὖν εἴδη ταῦτα, τέτταρα τὸν ἀριθμόν, μία μὲν ἡ περὶ τοὺς ἡρωϊκὺς χρόνυς (αὕτη δ' ἦν ἑκόντων μέν, ἐπί τισι δ' ὡρισμένοις· στρατηγὸς γὰρ ἦν καὶ δικαςὴς ὁ βασιλεύς, καὶ τῶν πρὸς τοὺς θεὺς κύριος), δευτέρα δ' ἡ βαρβαρική (αὕτη δ' ἐςὶν ἐκ γένους ἀρχὴ δεσποτικὴ κατὰ νόμον), τρίτη δ' ἣν αἰσυμνητείαν προσαγορεύουσιν (αὕτη δ' ἐστὶν αἱρετὴ τυραννίς), τετάρτη δ' ἡ Λακωνικὴ τούτων· αὕτη δ' ἐστὶν ὡς εἰπεῖν ἁπλῶς στρατηγία κατὰ γένος ἀΐδιος. αὗται μὲν οὖν τῦτον τὸν τρόπον διαφέρυσιν ἀλλήλων, πέμπτον δ' εἶδος βασιλείας, ὅταν ᾖ πάντων κύριος εἷς ὤν, ὥσπερ ἕκαστον ἔθνος καὶ πόλις ἑκάςη τῶν κοινῶν, τεταγμένη κατὰ τὴν οἰκονομικήν· ὥσπερ γὰρ ἡ οἰκονομικὴ βασιλεία τις οἰκίας ἐςίν, ὕτως ἡ βασιλεία πόλεως καὶ ἔθνυς ἑνὸς ἢ πλειόνων οἰκονομία. σχεδὸν δὴ δύο ἐςὶν ὡς εἰπεῖν εἴδη βασιλείας περὶ ὧν σκεπτέον, αὕτη τε καὶ ἡ Λακωνική. τῶν γὰρ ἄλλων αἱ πολλαὶ μεταξὺ τύτων εἰσίν· ἐλαττόνων μὲν γὰρ κύριοι τῆς παμβασιλείας, πλειόνων δ' εἰσὶ τῆς Λακωνικῆς. ὥςε τὸ σκέμμα σχεδὸν περὶ δυοῖν ἐςίν, ἓν μὲν πότερον συμφέρει ταῖς πόλεσι ςρατηγὸν ἀΐδιον εἶναι, καὶ τῦτον ἢ κατὰ γένος ἢ κατὰ μέρος,

ἔχειν T^b. ‖ 2. τε] τὰ I^b. ‖ 4. δὲ] δ' ἡ $Q^bT^bU^b$. ‖ 13. ἐσεῖται I^b. ‖ 16. ταύτης U^b. ‖ 18. παραπλησίως Q^bU^b et pr I^b. ‖ αννικήν U^b, τυραννικαί Q^b, τυραννίσι rc I^b: pr enim post τυραν spatium vacuum. ‖ εἰσὶ δ' ὅμως om $I^bQ^bT^b$. ‖ 20. δυλικώτερα ἔθη $I^bQ^bT^bU^b$. ‖ 26. φυλάσσυσιν $Q^bT^bU^b$.

ἐστάκησαν τὸ τυράννιον T^b. ‖ 12. ἀνάςασις Q^bT^b et γρ I^b. ‖ 22. ὡρισμένων $I^bQ^bT^b$. ‖ 25. αἰσυμνητίαν I^b. ‖ 30. εἷς om Q^b 32. οἰκείας T^b. ‖ 33. πλείονος Q^bT^b et pr I^b. ‖ οἰκονομίας Q^bT^b.

ἢ οὐ συμφέρει· ἂν δὲ πότερον ἕνα συμφέρει κύριον εἶναι πάντων, ἢ οὐ συμφέρει. τὸ μὲν οὖν περὶ τῆς τοιαύτης ςρατηγίας ἐπισκοπεῖν νόμων ἔχει μᾶλλον εἶδος ἢ πολιτείας· ἐν ἁπάσαις γὰρ ἐνδέχεται γίγνεσθαι τοῦτο ταῖς πολιτείαις· ὥς᾽ ἀφείσθω τὴν πρώτην. ὁ δὲ λοιπὸς τρόπος τῆς βασιλείας πολιτείας εἶδός ἐστιν, ὥςε περὶ τούτου δεῖ θεωρῆσαι καὶ τὰς ἀπορίας ἐπιδραμεῖν τὰς ἐνούσας. ἀρχὴ δ᾽ ἐςὶ τῆς ζητήσεως αὕτη, πότερον συμφέρει μᾶλλον ὑπὸ τοῦ ἀρίςου ἀνδρὸς ἄρχεσθαι ἢ ὑπὸ τῶν ἀρίςων νόμων. δοκοῦσι δὴ τοῖς νομίζουσι συμφέρειν βασιλεύεσθαι τὸ καθόλου μόνον οἱ νόμοι λέγειν, ἀλλ᾽ οὐ πρὸς τὰ προσπίπτοντα ἐπιτάττειν, ὥς᾽ ἐν ὁποιᾳοῦν τέχνῃ τὸ κατὰ γράμματ᾽ ἄρχειν ἠλίθιον· καὶ ἐν Αἰγύπτῳ μετὰ τὴν τετρήμερον κινεῖν ἔξεστι τοῖς ἰατροῖς, ἐὰν δὲ πρότερον, ἐπὶ τῷ αὑτοῦ κινδύνῳ. φανερὸν τοίνυν ὡς οὐκ ἔστιν ἡ κατὰ γράμματα καὶ νόμους ἀρίςη πολιτεία διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. ἀλλὰ μὴν κἀκεῖνον δεῖ ὑπάρχειν τὸν λόγον τὸν καθόλου τοῖς ἄρχουσιν· κρεῖττον δ᾽ ᾧ μὴ πρόσεστι τὸ παθητικὸν ὅλως ἢ ᾧ συμφυές. τῷ μὲν οὖν νόμῳ τοῦτο οὐχ ὑπάρχει, ψυχὴν δ᾽ ἀνθρωπίνην ἀνάγκη τοῦτ᾽ ἔχειν πᾶσαν. ἀλλ᾽ ἴσως ἂν φαίη τις ὡς ἀντὶ τούτου βουλεύσεται περὶ τῶν καθ᾽ ἕκαστα κάλλιον. ὅτι μὲν τοίνυν ἀνάγκη νομοθέτην αὐτὸν εἶναι, δῆλον, καὶ κεῖσθαι νόμους, ἀλλὰ μὴ κυρίους ᾗ παρεκβαίνουσιν, ἐπεὶ περὶ τῶν γ᾽ ἄλλων εἶναι δεῖ κυρίους. ὅσα δὲ μὴ δυνατὸν τὸν νόμον κρίνειν ἢ ὅλως ἢ εὖ, πότερον ἕνα τὸν ἄριςον δεῖ ἄρχειν ἢ πάντας; καὶ γὰρ νῦν συνιόντες δικάζουσι καὶ βουλεύονται καὶ κρίνουσιν, αὗται δ᾽ αἱ κρίσεις εἰσὶ πᾶσαι περὶ τῶν καθ᾽ ἕκαςον. καθ᾽ ἕνα μὲν οὖν συμβαλλόμενος ὁςισοῦν ἴσως χείρων· ἀλλ᾽ ἐςὶν ἡ πόλις ἐκ πολλῶν, ὥσπερ ἑςίασις συμφορητὸς καλλίων μιᾶς καὶ ἁπλῆς. διὰ τοῦτο καὶ κρίνει ἄμεινον ὄχλος πολλὰ ἢ εἷς ὁστισοῦν. ἔτι μᾶλλον ἀδιάφθορον τὸ πολύ· καθάπερ ὕδωρ τὸ πλεῖον, οὕτω καὶ τὸ πλῆθος τῶν ὀλίγων ἀδιαφθορώτερον· τοῦ δ᾽ ἑνὸς ὑπ᾽ ὀργῆς κρατηθέντος ἤ τινος ἑτέρου πάθους τοιούτου ἀναγκαῖον διεφθάρθαι τὴν κρίσιν· ἐκεῖ δ᾽ ἔργον ἅμα πάντας ὀργισθῆναι καὶ ἁμαρτεῖν. ἔστω δὲ τὸ πλῆθος οἱ ἐλεύθεροι, μηδὲν παρὰ τὸν νόμον πράττοντες, ἀλλ᾽ ἢ περὶ ὧν ἐκλείπειν ἀναγκαῖον αὐτόν. εἰ δὲ δὴ τοῦτο μὴ ῥᾴδιον ἐν πολλοῖς, ἀλλ᾽ εἰ πλείους εἶεν ἀγαθοὶ καὶ ἄνδρες καὶ πολῖται, πότερον ὁ εἷς ἀδιαφθορώτερος ἄρχων, ἢ μᾶλλον οἱ πλείους μὲν τὸν ἀριθμὸν ἀγαθοὶ

δὲ πάντες; ἢ δῆλον ὡς οἱ πλείους; ἀλλ᾽ οἱ μὲν ςασι…
ὁ δ᾽ εἷς ἀςασίαςος. ἀλλὰ πρὸς τοῦτ᾽ ἀντιθετέον ἴ…
σπουδαῖοι τὴν ψυχήν, ὥσπερ κἀκεῖνος ὁ εἷς. εἰ δὴ …
τῶν πλειόνων ἀρχὴν ἀγαθῶν δ᾽ ἀνδρῶν πάντων ἀρι…
τίαν θετέον, τὴν δὲ τοῦ ἑνὸς βασιλείαν, αἱρετώτερον ἂν …
πόλεσιν ἀριστοκρατία βασιλείας, καὶ μετὰ δυνάμ…
χωρὶς δυνάμεως οὔσης τῆς ἀρχῆς, ἂν ᾖ λαβεῖν πλείους
καὶ διὰ τοῦτ᾽ ἴσως ἐβασιλεύοντο πρότερον, ὅτι σπάνιον ἦ…
ἄνδρας πολὺ διαφέροντας κατ᾽ ἀρετήν, ἄλλως τε κ…
μικρὰς οἰκοῦντας πόλεις. ἔτι δ᾽ ἀπ᾽ εὐεργεσίας καθ…
τοὺς βασιλεῖς, ὅπερ ἐστὶν ἔργον τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶ…
δὲ συνέβαινε γίγνεσθαι πολλοὺς ὁμοίους πρὸς ἀρετήν,
ὑπέμενον ἀλλ᾽ ἐζήτουν κοινόν τι καὶ πολιτείαν καθ…
ἐπεὶ δὲ χείρους γιγνόμενοι ἐχρηματίζοντο ἀπὸ τῶν …
ἐντεῦθέν ποθεν εὔλογον γενέσθαι τὰς ὀλιγαρχίας· …
γὰρ ἐποίησαν τὸν πλοῦτον. ἐκ δὲ τούτων πρῶτον εἰς …
νίδας μετέβαλλον, ἐκ δὲ τῶν τυραννίδων εἰς δημοκρ…
ἀεὶ γὰρ εἰς ἐλάττους ἄγοντες δι᾽ αἰσχροκέρδειαν ἰσχ…
ρον τὸ πλῆθος κατέςησαν, ὥς᾽ ἐπιθέσθαι καὶ γενέσ…
μοκρατίας. ἐπεὶ δὲ καὶ μείζους εἶναι συμβέβηκε τὰ…
λεις, ἴσως οὐδὲ ῥᾴδιον ἔτι γίγνεσθαι πολιτείαν ἑτέρα…
δημοκρατίαν. εἰ δὲ δή τις ἄριστον θείη τὸ βασιλ…
ταῖς πόλεσιν, πῶς ἕξει τὰ περὶ τῶν τέκνων; πότερ…
τὸ γένος δεῖ βασιλεύειν; ἀλλὰ γιγνομένων ὁποῖ…
ἔτυχον, βλαβερόν. ἀλλ᾽ οὐ παραδώσει …
τέκνοις. ἀλλ᾽ οὐκέτι τοῦτο ῥᾴδιον πιςεῦσαι· χαλεπ…
καὶ μείζονος ἀρετῆς ἢ κατ᾽ ἀνθρωπίνην φύσιν. ἔχ…
ἀπορίαν καὶ περὶ τῆς δυνάμεως, πότερον ἔχειν δ…
μέλλοντα βασιλεύειν ἰσχύν τινα περὶ αὑτόν, ᾗ δυν…
βιάζεσθαι τοὺς μὴ βουλομένους πειθαρχεῖν, ἢ πῶς ἐνδ…
τὴν ἀρχὴν διοικεῖν; εἰ γὰρ καὶ κατὰ νόμον εἴη κύρι…
δὲν πράττων κατὰ τὴν αὑτοῦ βούλησιν παρὰ τὸν νόμ…
ἀναγκαῖον ὑπάρχειν αὐτῷ δύναμιν, ᾗ φυλάξει τοὺ…
τάχα μὲν οὖν τὰ περὶ τὸν βασιλέα τὸν τοιοῦτον οὐ χαλ…
διορίσαι· δεῖ γὰρ αὐτὸν μὲν ἔχειν ἰσχύν, εἶναι δὲ τοσ…
τὴν ἰσχὺν ὥςε ἑκάςου μὲν καὶ ἑνὸς καὶ συμπλειόνων κρ…
τοῦ δὲ πλήθους ἧττω, καθάπερ οἵ τ᾽ ἀρχαῖοι τὰς φυλ…
ἐδίδοσαν, ὅτε καθιςαῖέν τινα τῆς πόλεως ὃν ἐκάλουν αἰσυ…
την ἢ τύραννον, καὶ Διονυσίῳ τις, ὅτ᾽ ᾔτει τοὺς φύλακας, …
νεβούλευε τοῖς Συρακουσίοις διδόναι τοσούτους τοὺς φύλακ…

2. οὖν om Q^b. ‖ 9. δοκεῖ $I^bQ^bT^b$. ‖ 21. περὶ] τὸν περὶ Q^b. ‖ 25. πάντας] πάνυ $I^bQ^bT^b$. ‖ 30. κρίνειν Q^bT^b. ‖ 33. … T^b. ‖ 37. ὂν I^b, ὃν Q^bT^b.

7. ὁμοίως Q^bT^b. ‖ 24. ὁποίων Q^bT^b. ‖ 25. ἀλλ᾽ — 26. τέκνοις om Q^bT^b. ‖ 29. ᾗ $I^bQ^bT^b$. ‖ 33. ᾗ Q^b. ‖ … T^b. ‖ 38. καθιςαῖεν Q^b. ‖ 39. συνεβούλευε — 40. φύλακας om pr I^b.

Περὶ δὲ τȣ̃ βασιλέως τȣ̃ κατὰ τὴν αὑτȣ̃ βȣ́λησιν πάντα
οντος ὅ τε λόγος ἐφέςηκε νῦν καὶ ποιητέον τὴν σκέ-
ὁ μὲν γὰρ κατὰ νόμον λεγόμενος βασιλεὺς ȣ̓κ ἔστιν
καθάπερ εἴπομεν, πολιτείας· ἐν πάσαις γὰρ ὑπάρ-
νδέχεται ςρατηγίαν ἀΐδιον, οἷον ἐν δημοκρατίᾳ καὶ
ρατίᾳ, καὶ πολλοὶ ποιȣ̃σιν ἕνα κύριον τῆς διοικήσεως·
η γὰρ ἀρχή τίς ἐστι καὶ περὶ Ἐπίδαμνον, καὶ περὶ
τα δὲ κατά τι μέρος ἔλαττον. περὶ δὲ τῆς παμβα-
ς καλȣμένης, αὕτη δ' ἐςὶ καθ' ἣν ἄρχει πάντων κατὰ
υτοῦ βȣ́λησιν ὁ βασιλεύς, δοκεῖ δέ τισιν οὐδὲ κατὰ
εἶναι τὸ κύριον ἕνα πάντων εἶναι τῶν πολιτῶν, ὅπου
ηκεν ἐξ ὁμοίων ἡ πόλις· τοῖς γὰρ ὁμοίοις φύσει τὸ
δίκαιον ἀναγκαῖον καὶ τὴν αὐτὴν ἀξίαν κατὰ φύσιν
ὥστ' εἴπερ καὶ τὸ ἴσην ἔχειν τοὺς ἀνίσους τροφὴν ἢ
ι βλαβερὸν τοῖς σώμασιν, ȣ̔́τως ἔχει καὶ τὸ περὶ τὰς
. ὁμοίως τοίνυν καὶ τὸ ἄνισον τȣ̀ς ἴσȣς· διόπερ οὐδὲν
ον ἄρχειν ἢ ἄρχεσθαι δίκαιον. καὶ τὸ ἀνὰ μέρος τοι-
ταύτως. τȣ̃το δ' ἤδη νόμος· ἡ γὰρ τάξις νόμος. τὸν
όμον ἄρχειν αἱρετώτερον μᾶλλον ἢ τῶν πολιτῶν ἕνα
κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον τȣ̃τον, κἂν εἴ τινας ἄρχειν
ν, τȣ́τȣς καταςατέον νομοφύλακας καὶ ὑπηρέτας τοῖς
· ἀναγκαῖον γὰρ εἶναί τινας ἀρχάς, ἀλλ' ȣ̓χ ἕνα τȣ̃-
ναί φασι δίκαιον ὁμοίων γε ὄντων πάντων. ἀλλὰ μὴν
ε μὴ δοκεῖ δύνασθαι διορίζειν ὁ νόμος, ȣ̓δ' ἄνθρωπος
ναιτο γνωρίζειν. ἀλλ' ἐπίτηδες παιδεύσας ὁ νόμος
τι τὰ λοιπὰ τῇ δικαιοτάτῃ γνώμῃ κρίνειν καὶ διοικεῖν
χοντας. ἔτι δ' ἐπανορθοῦσθαι δίδωσιν, ὅ τι ἂν δόξῃ
ένοις ἄμεινον εἶναι τῶν κειμένων. ὁ μὲν ȣ̓̃ν τὸν νοῦν
ων ἄρχειν δοκεῖ κελεύειν ἄρχειν τὸν θεὸν καὶ τȣ̀ς νό-
δ' ἄνθρωπον κελεύων προςτίθησι καὶ θηρίον· ἥ τε γὰρ
ία τοιȣ̃τον, καὶ ὁ θυμὸς ἄρχοντας διαςρέφει καὶ τȣ̀ς
ἄνδρας. διόπερ ἄνευ ὀρέξεως νȣ̃ς ὁ νόμος ἐστίν. τὸ
τεχνῶν εἶναι δοκεῖ παράδειγμα ψεῦδος, ὅτι τὸ κατὰ
ματα ἰατρεύεσθαι φαῦλον, ἀλλὰ καὶ αἱρετώτερον
αι τοῖς ἔχȣσι τὰς τέχνας. οἱ μὲν γὰρ ȣ̓δὲν διὰ φι-
παρὰ τὸν λόγον ποιȣ̃σιν, ἀλλ' ἄρνυνται τὸν μισθὸν τȣ̀ς
ντας ὑγιάσαντες· οἱ δ' ἐν ταῖς πολιτικαῖς ἀρχαῖς
ὶ πρὸς ἐπήρειαν καὶ χάριν εἰώθασι πράττειν, ἐπεὶ καὶ
τρȣ̀ς ὅταν ὑποπτεύωσι πιςευθέντας τοῖς ἐχθροῖς δια-
ιν διὰ κέρδος, τότε τὴν ἐκ τῶν γραμμάτων θεραπείαν
αιεν ἂν μᾶλλον. ἀλλὰ μὴν εἰσάγονταί γ' ἐφ' ἑαυτȣ̀ς
οἱ ἰατροὶ κάμνοντες ἄλλȣς ἰατρȣ̀ς καὶ οἱ παιδοτρίβαι γυ-
μναζόμενοι παιδοτρίβας, ὡς ȣ̓ δυνάμενοι κρίνειν τὸ ἀληθὲς
διὰ τὸ κρίνειν περί τε οἰκείων καὶ ἐν πάθει ὄντες. ὥςε δῆλον
ὅτι τὸ δίκαιον ζητȣ̃ντες τὸ μέσον ζητȣ̃σιν· ὁ γὰρ νόμος τὸ
μέσον. ἔτι κυριώτεροι καὶ περὶ κυριωτέρων τῶν κατὰ γράμ-
ματα νόμων οἱ κατὰ τὰ ἔθη εἰσίν, ὥςε τῶν κατὰ γράμ-
ματα ἄνθρωπος ἄρχων ἀσφαλέςερος, ἀλλ' ȣ̓ τῶν κατὰ τὸ
ἔθος. ἀλλὰ μὴν ȣ̓δὲ ῥᾴδιον ἐφορᾶν πολλὰ τὸν ἕνα· δεήσει
ἄρα πλείονας εἶναι τοὺς ὑπ' αὐτȣ̃ καθισταμένȣς ἄρχοντας,
ὥςε τί διαφέρει τȣ̃το ἐξ ἀρχῆς εὐθὺς ὑπάρχειν ἢ τὸν ἕνα
καταςῆσαι τȣ̃τον τὸν τρόπον; ἔτι, ὃ καὶ πρότερον εἰρημένον
ἐστίν, εἴπερ ὁ ἀνὴρ ὁ σπȣδαῖος, διότι βελτίων, ἄρχειν δί-
καιος, τȣ̃ δὲ ἑνὸς οἱ δύο ἀγαθοὶ βελτίȣς· τȣ̃το γάρ ἐςι τὸ
"σύν τε δύ' ἐρχομένω" καὶ ἡ εὐχὴ τȣ̃ Ἀγαμέμνονος, "τοιȣ̃-
τοι δέκα μοι συμφράδμονες." εἰσὶ δὲ καὶ νῦν περὶ ἐνίων αἱ
ἀρχαὶ κύριαι κρίνειν, ὥσπερ ὁ δικαςής, περὶ ὧν ὁ νόμος
ἀδυνατεῖ διορίζειν, ἐπεὶ περὶ ὧν δυνατός, ȣ̓δεὶς ἀμφισβη-
τεῖ περὶ τȣ́των ὡς ȣ̓κ ἂν ἄριςα ὁ νόμος ἄρξειε καὶ κρίνειεν.
ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ μὲν ἐνδέχεται περιληφθῆναι τοῖς νόμοις τὰ
δ' ἀδύνατα, ταῦτ' ἐςὶν ἃ ποιεῖ διαπορεῖν καὶ ζητεῖν πότερον
τὸν ἄριςον νόμον ἄρχειν αἱρετώτερον ἢ τὸν ἄνδρα τὸν ἄρι-
στον. περὶ ὧν γὰρ βȣλεύονται νομοθετῆσαι τῶν ἀδυνάτων
ἐστίν. ȣ̓ τοίνυν τȣ̃τό γ' ἀντιλέγȣσιν, ὡς ȣ̓κ ἀναγκαῖον ἄν-
θρωπον εἶναι τὸν κρινȣ̃ντα περὶ τῶν τοιούτων, ἀλλ' ὅτι οὐχ
ἕνα μόνον ἀλλὰ πολλȣ́ς. κρίνει γὰρ ἕκαςος ἄρχων πεπαι-
δευμένος ὑπὸ τȣ̃ νόμȣ καλῶς, ἄτοπον δ' ἴσως ἂν εἶναι δό-
ξειεν εἰ βέλτιον ἴδοι τις δυοῖν ὄμμασι καὶ δυσὶν ἀκοαῖς
κρίνων, καὶ πράττων δυσὶ ποσὶ καὶ χερσίν, ἢ πολλοὶ πολ-
λοῖς, ἐπεὶ καὶ νῦν ὀφθαλμȣ̀ς πολλȣ̀ς οἱ μόναρχοι ποιοῦσιν
αὑτῶν καὶ ὦτα καὶ χεῖρας καὶ πόδας. τȣ̀ς γὰρ τῇ ἀρχῇ
καὶ αὑτȣ̃ φίλȣς ποιȣ̃νται συνάρχȣς. μὴ φίλοι μὲν ȣ̓̃ν ὄντες
ȣ̓ ποιήσȣσι κατὰ τὴν τοῦ μονάρχȣ προαίρεσιν· εἰ δὲ φίλοι
κἀκείνȣ καὶ τῆς ἀρχῆς, ὅ γε φίλος ἴσος καὶ ὅμοιος. ὥς' εἰ
τȣ́τȣς οἴεται δεῖν ἄρχειν, τȣ̀ς ἴσȣς καὶ ὁμοίȣς ἄρχειν οἴεται
δεῖν ὁμοίως. ἃ μὲν ȣ̓̃ν οἱ διαμφισβητȣ̃ντες πρὸς τὴν βασι-
λείαν λέγȣσι, σχεδὸν ταῦτ' ἐςίν. ἀλλ' ἴσως ταῦτ' ἐπὶ μὲν 17
τινων ἔχει τὸν τρόπον τȣ̃τον, ἐπὶ δέ τινων ȣ̓χ ȣ̔́τως. ἔςι γάρ
τι φύσει δεσποςὸν καὶ ἄλλο βασιλευτὸν καὶ ἄλλο πολιτι-
κὸν καὶ δίκαιον καὶ συμφέρον· τυραννικὸν δ' ȣ̓κ ἔςι κατὰ
φύσιν, ȣ̓δὲ τῶν ἄλλων πολιτειῶν ὅσαι παρεκβάσεις εἰσίν·
ταῦτα γὰρ γίγνεται παρὰ φύσιν. ἀλλ' ἐκ τῶν εἰρημένων

. βασιλείας $I^bQ^bT^b$. ‖ 9. πάντα Q^bT^b. ‖ 28. νοῦν γρ I^b, νόμον $I^bQ^bT^b$. ‖ 36. τȣ̀ς] καὶ τȣ̀ς Q^bT^b.
. ἰατροὶ καὶ κάμνοντες Q^bT^b. ‖ 2. τὸ — 3. κρίνειν om Q^bT^b. ‖ 8. πολλὰ om T^b. ‖ 12. ὁ post ἀνὴρ om I^b. ‖ 14. τι T^b. ‖ ἡ
T^b. ‖ 17. ἀδυνατοῖ T^b. ‖ 18. ὡς — κρίνειεν post 17. διορίζειν codices. ‖ 33. ὅτε T^b, οὔτε Q^b. ‖ 38. δεσποτὸν $I^bQ^bT^b$.

γε φανερὸν ὡς ἐν μὲν τοῖς ὁμοίοις καὶ ἴσοις ὔτε συμφέρον ἐςὶν ὔτε δίκαιον ἕνα κύριον εἶναι πάντων, ὔτε μὴ νόμων ὄντων, ἀλλ' αὐτὸν ὡς ὄντα νόμον, ὔτε νόμων ὄντων, ὔτε ἀγαθὸν ἀγαθῶν ὔτε μὴ ἀγαθῶν μὴ ἀγαθόν, οὐδ' ἂν κατ' ἀρετὴν ἀμείνων ᾖ, εἰ μὴ τρόπον τινά. τίς δ' ὁ τρόπος, λεκτέον· εἴρηται δέ πως ἤδη καὶ πρότερον. πρῶτον δὲ διοριςέον τί τὸ βασιλευτὸν καὶ τί τὸ ἀριστοκρατικὸν καὶ τί τὸ πολιτικόν. βασιλευτὸν μὲν ὖν τὸ τοιῦτόν ἐςι πλῆθος ὃ πέφυκε φέρειν γένος ὑπερέχον κατ' ἀρετὴν πρὸς ἡγεμονίαν πολιτικήν, ἀριςοκρατικὸν δὲ πλῆθος ὃ πέφυκε φέρειν πλῆθος ἄρχεσθαι δυνάμενον τὴν τῶν ἐλευθέρων ἀρχὴν ὑπὸ τῶν κατ' ἀρετὴν ἡγεμονικῶν πρὸς πολιτικὴν ἀρχήν, πολιτικὸν δὲ πλῆθος ἐν ᾧ πέφυκε [καὶ ἓν] ἐγγίνεσθαι πλῆθος πολεμικόν, δυνάμενον ἄρχεσθαι καὶ ἄρχειν κατὰ νόμον τὸν κατ' ἀξίαν διανέμοντα τοῖς εὐπόροις τὰς ἀρχάς. ὅταν ὖν ἢ γένος ὅλον ἢ καὶ τῶν ἄλλων ἕνα τινὰ συμβῇ διαφέροντα γενέσθαι κατ' ἀρετὴν τοσοῦτον ὥσθ' ὑπερέχειν τὴν ἐκείνυ τῆς τῶν ἄλλων πάντων, τότε δίκαιον τὸ γένος εἶναι τῦτο βασιλικὸν καὶ κύριον πάντων καὶ βασιλέα τὸν ἕνα τῦτον. καθάπερ γὰρ εἴρηται πρότερον, ὐ μόνον ὕτως ἔχει κατὰ τὸ δίκαιον, ὃ προφέρειν εἰώθασιν οἱ τὰς πολιτείας καθιςάντες, οἵ τε τὰς ἀριςοκρατικὰς καὶ οἱ τὰς ὀλιγαρχικὰς καὶ πάλιν οἱ τὰς δημοκρατικάς· πάντες γὰρ καθ' ὑπεροχὴν ἀξιῦσιν, ἀλλ' ὑπεροχὴν οὐ τὴν αὐτὴν ἀλλὰ κατὰ τὸ πρότερον λεχθέν. ὔτε γὰρ κτείνειν ἢ φυγαδεύειν ὐδ' ὀςρακίζειν δή πυ τὸν τοιῦτον πρέπον ἐστίν, οὔτ' ἀξιῦν ἄρχεσθαι κατὰ μέρος· ὐ γὰρ πέφυκε τὸ μέρος ὑπερέχειν τῦ παντός, τῷ δὲ τηλικαύτην ὑπερβολὴν ἔχοντι τοῦτο συμβέβηκεν. ὥστε λείπεται μόνον τὸ πείθεσθαι τῷ τοιύτῳ, καὶ κύριον εἶναι μὴ κατὰ μέρος τῦτον ἀλλ' ἁπλῶς. περὶ μὲν ὖν βασιλείας, τίνας ἔχει διαφοράς, καὶ πότερον οὐ συμφέρει ταῖς πόλεσιν ἢ συμφέρει, καὶ τίσι, καὶ πῶς,
18 διωρίσθω τὸν τρόπον τῦτον. ἐπεὶ δὲ τρεῖς φαμὲν εἶναι τὰς ὀρθὰς πολιτείας, τύτων δ' ἀναγκαῖον ἀρίςην εἶναι τὴν ὑπὸ τῶν ἀρίςων οἰκονομυμένην, τοιαύτη δ' ἐςὶν ἐν ᾗ συμβέβηκεν ἢ ἕνα τινὰ συμπάντων ἢ γένος ὅλον ἢ πλῆθος ὑπερέχον εἶναι κατ' ἀρετήν, τῶν μὲν ἄρχεσθαι δυναμένων τῶν δ' ἄρχειν πρὸς τὴν αἱρετωτάτην ζωήν, ἐν δὲ τοῖς πρώτοις ἐδείχθη λόγοις ὅτι τὴν αὐτὴν ἀναγκαῖον ἀνδρὸς ἀρετὴν εἶναι καὶ πολίτυ τῆς πόλεως τῆς ἀρίςης, φανερὸν ὅτι τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ διὰ τῶν αὐτῶν ἀνήρ τε γίνεται σπυδαῖος καὶ πόλιν συςήσειεν ἄν τις ἀριςοκρατυμένην ἢ βασιλευομένην, ὥς' ἔςαι καὶ παιδεία καὶ ἔθη ταὐτὰ σχεδὸν τὰ ποιοῦντα σπυ[illegible] ἄνδρα καὶ τὰ ποιῦντα πολιτικὸν καὶ βασιλικόν. διωρ[illegible] νων δὲ τύτων περὶ τῆς πολιτείας ἤδη πειρατέον λέγει[illegible] ἀρίςης, τίνα πέφυκε γίνεσθαι τρόπον καὶ καθίςασθαι [illegible] ἀνάγκη δὴ τὸν μέλλοντα περὶ αὐτῆς ποιήσασθαι τὴν [illegible] σήκυσαν σκέψιν

Δ.

Ἐν ἁπάσαις ταῖς τέχναις καὶ ταῖς ἐπιστήμαις [illegible] μὴ κατὰ μόριον γινομέναις, ἀλλὰ περὶ γένος ἕν τι τελ[illegible] οὔσαις, μιᾶς ἐςὶ θεωρῆσαι τὸ περὶ ἕκαςον γένος ἁρμ[illegible] οἷον ἄσκησις σώματι ποία τε ποίῳ συμφέρει καὶ τίς ἀ[illegible] (τῷ γὰρ κάλλιςα πεφυκότι καὶ κεχορηγημένῳ τὴν ἀ[illegible] ἀναγκαῖον ἁρμόττειν), καὶ τίς τοῖς πλείςοις μία πᾶσ[illegible] γὰρ τῦτο τῆς γυμναςικῆς ἐςίν. ἔτι δ' ἐάν τις μὴ τῆς [illegible] μένης ἐπιθυμῇ μήθ' ἕξεως μήτ' ἐπιςήμης τῶν περὶ τὴν [illegible] νίαν, μηδὲν ἧττον τῦ παιδοτρίβυ καὶ τῦ γυμναςοῦ [illegible] σκευάσαι τε καὶ ταύτην ἐστὶ τὴν δύναμιν. ὁμοίως δὲ [illegible] καὶ περὶ ἰατρικὴν καὶ περὶ ναυπηγίαν καὶ ἐσθῆτα καὶ [illegible] πᾶσαν ἄλλην τέχνην ὁρῶμεν συμβαῖνον. ὥστε δῆλον [illegible] καὶ πολιτείαν τῆς αὐτῆς ἐςὶν ἐπιςήμης τὴν ἀρίςην [illegible] τίς ἐςι, καὶ ποία τις ἂν ὖσα μάλις' εἴη κατ' εὐχήν, [illegible] νὸς ἐμποδίζοντος τῶν ἐκτός, καὶ τίς τίσιν ἁρμόττυσα· [illegible] λοῖς γὰρ τῆς ἀρίςης τυχεῖν ἴσως ἀδύνατον, ὥςτε τὴν κρα[illegible] ςην τε ἁπλῶς καὶ τὴν ἐκ τῶν ὑποκειμένων ἀρίστην [illegible] λεληθέναι τὸν νομοθέτην καὶ τὸν ὡς ἀληθῶς πολιτικόν [illegible] δὲ τρίτην τὴν ἐξ ὑποθέσεως· δεῖ γὰρ καὶ τὴν δοθεῖσαν [illegible] νασθαι θεωρεῖν, ἐξ ἀρχῆς τε πῶς ἂν γένοιτο, καὶ γενο[illegible] τίνα τρόπον ἂν σώζοιτο πλεῖςον χρόνον· λέγω δ' οἷον εἴ [illegible] πόλει συμβέβηκε μήτε τὴν ἀρίςην πολιτεύεσθαι πολι[illegible] ἀχορήγητόν τε εἶναι καὶ τῶν ἀναγκαίων, μήτε τὴν ἐν[illegible] χομένην ἐκ τῶν ὑπαρχόντων, ἀλλά τινα φαυλοτέραν. [illegible] πάντα δὲ ταῦτα τὴν μάλιςα πάσαις ταῖς πόλεσιν ἁρμ[illegible] τυσαν δεῖ γνωρίζειν, ὡς οἱ πλεῖςοι τῶν ἀποφαινομένων [illegible] πολιτείας, καὶ εἰ τἆλλα λέγυσι καλῶς, τῶν γε χρησίμων [illegible] διαμαρτάνυσιν. ὐ γὰρ μόνον τὴν ἀρίςην δεῖ θεωρεῖν, ἀλλὰ [illegible] καὶ τὴν δυνατήν, ὁμοίως δὲ καὶ τὴν ῥᾴω καὶ κοινο[illegible] ἁπάσαις. νῦν δ' οἱ μὲν τὴν ἀκροτάτην καὶ δεομένην [illegible] λῆς χορηγίας ζητῦσι μόνον· οἱ δὲ μᾶλλον κοινήν τινα [illegible] γοντες, τὰς ὑπαρχύσας ἀναιρῦντες πολιτείας, τὴν Λακ[illegible]

3. ἀλλ' — ὄντων om Q^bT^b. ‖ 5. εἰ om Q^bT^b. ‖ 15. ἀπόροις pr I^b et γρ I^b. ‖ 18. τότε — πάντων om I^b. ‖ 21. τε [illegible] οἱ om pr I^b. ‖ 23. ἀξιῦσιν ἀλλ' ὑπεροχὴν om T^b. ‖ 27. δὲ] δὲ τὴν I^b.

1. ταῦτα T^b. ‖ σπουδαῖον — 2. ποιῦντα om I^b. ‖ 10. ταῖς ante τέχναις om Q^bV^b. ‖ 17. ἀγωνίαν V^b. ‖ 36. εἰ om Q^bV^b.

να ἄλλην ἐπαινῦσιν. χρὴ δὲ τοιαύτην εἰσηγεῖσθαι τάξιν
ᾳδίως ἐκ τῶν ὑπαρχϐσῶν καὶ πεισθήσονται καὶ δυνή-
αι κοινωνεῖν, ὡς ἔςιν ὐκ ἔλαττον ἔργον τὸ ἐπανορθῶσαι
ιτείαν ἢ κατασκευάζειν ἐξ ἀρχῆς, ὥσπερ καὶ τὸ μετα-
θάνειν τῦ μανθάνειν ἐξ ἀρχῆς. διὸ πρὸς τοῖς εἰρημένοις
ταῖς ὑπαρχούσαις πολιτείαις δεῖ δύνασθαι βοηθεῖν τὸν
ιτικόν, καθάπερ ἐλέχθη καὶ πρότερον. τῦτο δὲ ἀδύνατον
ὖντα πόσα πολιτείας ἐςὶν εἴδη. νῦν δὲ μίαν δημοκρα-
οἴονταί τινες εἶναι καὶ μίαν ὀλιγαρχίαν· οὐκ ἔστι δὲ
ἀληθές. ὥςε δεῖ τὰς διαφορὰς μὴ λανθάνειν τὰς τῶν
ιτειῶν, πόσαι, καὶ συντίθενται ποσαχῶς. μετὰ δὲ τῆς
ῆς φρονήσεως ταύτης καὶ νόμϐς τὺς ἀρίςϐς ἰδεῖν καὶ τὺς
ςῃ τῶν πολιτειῶν ἁρμόττοντας· πρὸς γὰρ τὰς πολιτείας
νόμϐς δεῖ τίθεσθαι καὶ τίθενται πάντες, ἀλλ' ὐ τὰς πο-
ίας πρὸς τὺς νόμϐς. πολιτεία μὲν γάρ ἐστι τάξις ταῖς
εσιν ἡ περὶ τὰς ἀρχάς, τίνα τρόπον νενέμηνται, καὶ τί
ιύριον τῆς πολιτείας καὶ τί τὸ τέλος ἑκάςης τῆς κοινω-
ἐςίν· νόμοι δὲ κεχωρισμένοι τῶν δηλούντων τὴν πολι-
ν, καθ' ὓς δεῖ τὺς ἄρχοντας ἄρχειν καὶ φυλάττειν τὺς
αβαίνοντας αὐτύς. ὥςε δῆλον ὅτι τὰς διαφορὰς ἀναγ-
ιν καὶ τὸν ἀριθμὸν ἔχειν τῆς πολιτείας ἑκάςης καὶ πρὸς
τῶν νόμων θέσεις· ὐ γὰρ οἷόν τε τὺς αὐτὺς νόμϐς συμ-
ειν ταῖς ὀλιγαρχίαις οὐδὲ ταῖς δημοκρατίαις πάσαις,
ρ δὴ πλείους καὶ μὴ μία δημοκρατία μηδὲ ὀλιγαρχία
ον ἐςίν.

Ἐπεὶ δ' ἐν τῇ πρώτῃ μεθόδῳ περὶ τῶν πολιτειῶν διει-
θα τρεῖς μὲν τὰς ὀρθὰς πολιτείας, βασιλείαν ἀριςο-
τίαν πολιτείαν, τρεῖς δὲ τὰς τύτων παρεκβάσεις, τυραν-
μὲν βασιλείας, ὀλιγαρχίαν δὲ ἀριςοκρατίας, δημοκρα-
δὲ πολιτείας, καὶ περὶ μὲν ἀριςοκρατίας καὶ βασιλείας
ται (τὸ γὰρ περὶ τῆς ἀρίςης πολιτείας θεωρῆσαι ταὐτὸ
περὶ τούτων ἐστὶν εἰπεῖν τῶν ὀνομάτων· βούλεται γὰρ
τέρα κατ' ἀρετὴν συνεςάναι κεχορηγημένην), ἔτι δὲ τί
φέρυσιν ἀλλήλων ἀριςοκρατία καὶ βασιλεία, καὶ πότε
βασιλείαν νομίζειν, διώρισαι πρότερον, λοιπὸν περὶ πο-
ίας διελθεῖν τῆς τῷ κοινῷ προσαγορευομένης ὀνόματι,
περὶ τῶν ἄλλων πολιτειῶν, ὀλιγαρχίας τε καὶ δημο-
τίας καὶ τυραννίδος. φανερὸν μὲν οὖν καὶ τούτων τῶν
εκβάσεων τίς χειρίστη καὶ δευτέρα τίς. ἀνάγκη γὰρ
μὲν τῆς πρώτης καὶ θειοτάτης παρέκβασιν εἶναι χειρί-
· τὴν δὲ βασιλείαν ἀναγκαῖον ἢ τὔνομα μόνον ἔχειν ὐκ

ὖσαν, ἢ διὰ πολλὴν ὑπεροχὴν εἶναι τὴν τοῦ βασιλεύοντος, ὥστε τὴν τυραννίδα χειρίςην ὖσαν πλεῖστον ἀπέχειν πολιτείας, δεύτερον δὲ τὴν ὀλιγαρχίαν (ἡ γὰρ ἀριςοκρατία διέστηκεν ἀπὸ ταύτης πολὺ τῆς πολιτείας), μετριωτάτην δὲ τὴν δημοκρατίαν. ἤδη μὲν ὖν τις ἀπεφήνατο καὶ τῶν πρότερον ὕτως, ὐ μὴν εἰς ταὐτὸ βλέψας ἡμῖν. ἐκεῖνος μὲν γὰρ ἔκρινε πασῶν μὲν ὐσῶν ἐπιεικῶν, οἷον ὀλιγαρχίας τε χρηστῆς καὶ τῶν ἄλλων, χειρίστην δημοκρατίαν, φαύλων δὲ ἀρίςην· ἡμεῖς δὲ ὅλως ταύτας ἐξημαρτημένας εἶναί φαμεν, καὶ βελτίω μὲν ὀλιγαρχίαν ἄλλην ἄλλης οὐ καλῶς ἔχει λέγειν, ἧττον δὲ φαύλην. ἀλλὰ περὶ μὲν τῆς τοιαύτης κρίσεως ἀφείσθω τὰ νῦν· ἡμῖν δὲ πρῶτον μὲν διαιρετέον πόσαι διαφοραὶ τῶν πολιτειῶν, εἴπερ ἔςιν εἴδη πλείονα τῆς τε δημοκρατίας καὶ τῆς ὀλιγαρχίας, ἔπειτα τίς κοινοτάτη καὶ τίς αἱρετωτάτη μετὰ τὴν ἀρίςην πολιτείαν, κἂν εἴ τις ἄλλη τετύχηκεν ἀριςοκρατικὴ καὶ συνεςῶσα καλῶς· ἀλλὰ ταῖς πλείςαις ἁρμόττυσα πόλεσι τίς ἐςιν. ἔπειτα καὶ τῶν ἄλλων τίς τίσιν αἱρετή· τάχα γὰρ τοῖς μὲν ἀναγκαία δημοκρατία μᾶλλον ὀλιγαρχίας, τοῖς δ' αὕτη μᾶλλον ἐκείνης. μετὰ δὲ ταῦτα τίνα τρόπον δεῖ καθιστάναι τὸν βϐλόμενον ταύτας τὰς πολιτείας, λέγω δὲ δημοκρατίας τε καθ' ἕκαστον εἶδος καὶ πάλιν ὀλιγαρχίας. τέλος δὲ πάντων τύτων, ὅταν ποιησώμεθα συντόμως τὴν ἐνδεχομένην μνείαν, πειρατέον ἐπελθεῖν τίνες φθοραὶ καὶ τίνες σωτηρίαι τῶν πολιτειῶν καὶ κοινῇ καὶ χωρὶς ἑκάστης, καὶ διὰ τίνας αἰτίας ταῦτα μάλιςα γίνεσθαι πέφυκεν.

Τῦ μὲν ὖν εἶναι πλείυς πολιτείας αἴτιον ὅτι πάσης ἐςὶ 3
μέρη πλείω πόλεως τὸν ἀριθμόν. πρῶτον μὲν γὰρ ἐξ οἰκιῶν συγκειμένας πάσας ὁρῶμεν τὰς πόλεις, ἔπειτα πάλιν τύτυ τῦ πλήθυς τὺς μὲν εὐπόρυς ἀναγκαῖον εἶναι τὺς δ' ἀπόρυς τὺς δὲ μέσυς, καὶ τῶν εὐπόρων δὲ καὶ τῶν ἀπόρων τὸ μὲν ὁπλιτικὸν τὸ δὲ ἄνοπλον. καὶ τὸν μὲν γεωργικὸν δῆμον ὁρῶμεν ὄντα, τὸν δ' ἀγοραῖον, τὸν δὲ βάναυσον. καὶ τῶν γνωρίμων εἰσὶ διαφοραὶ καὶ κατὰ τὸν πλῦτον καὶ τὰ μεγέθη τῆς ὐσίας, οἷον ἱπποτροφίας· τῦτο γὰρ ὐ ῥᾴδιον μὴ πλουτῦντας ποιεῖν. διόπερ ἐπὶ τῶν ἀρχαίων χρόνων ὅσαις πόλεσιν ἐν τοῖς ἵπποις ἡ δύναμις ἦν, ὀλιγαρχίαι παρὰ τούτοις ἦσαν. ἐχρῶντο δὲ πρὸς τὺς πολεμίυς ἵπποις πρὸς τὺς ἀςυγείτονας, οἷον Ἐρετριεῖς καὶ Χαλκιδεῖς καὶ Μάγνητες οἱ ἐπὶ Μαιάνδρῳ καὶ τῶν ἄλλων πολλοὶ περὶ τὴν Ἀσίαν. ἔτι πρὸς ταῖς κατὰ πλῦτον διαφοραῖς ἐςὶν ἡ μὲν κατὰ γένος ἡ δὲ

3. κινεῖν corr I^b. ‖ 7. καὶ om I^b. ‖ 24. πλείω [ʋς] I^b, πλείω Q^bV^b.
19. τοῖς] τίς V^b. ‖ 25. ἑκάςου $I^bQ^bV^b$. ‖ 37. ἡ om Q^bV^b.

κατ' ἀρετήν, κἂν εἴ τι δὴ τοιοῦτον ἕτερον εἴρηται πόλεως εἶναι μέρος ἐν τοῖς περὶ τὴν ἀριστοκρατίαν· ἐκεῖ γὰρ διειλόμεθα ἐκ πόσων μερῶν ἀναγκαίων ἐστὶ πᾶσα πόλις· τούτων γὰρ τῶν μερῶν ὁτὲ μὲν πάντα μετέχει τῆς πολιτείας, ὁτὲ δ' ἐλάττω, ὁτὲ δὲ πλείω. φανερὸν τοίνυν ὅτι πλείους ἀναγκαῖον εἶναι πολιτείας, εἴδει διαφερούσας ἀλλήλων· καὶ γὰρ ταῦτ' εἴδει διαφέρει τὰ μέρη σφῶν αὐτῶν. πολιτεία μὲν γὰρ ἡ τῶν ἀρχῶν τάξις ἐστί, ταύτην δὲ διανέμονται πάντες ἢ κατὰ τὴν δύναμιν τῶν μετεχόντων ἢ κατά τιν' αὐτῶν ἰσότητα κοινήν, λέγω δ' οἷον τῶν ἀπόρων ἢ τῶν εὐπόρων, ἢ κοινήν τιν' ἀμφοῖν. ἀναγκαῖον ἄρα πολιτείας εἶναι τοσαύτας ὅσαι περ τάξεις κατὰ τὰς ὑπεροχάς εἰσι καὶ κατὰ τὰς διαφορὰς τῶν μορίων. μάλιστα δὲ δοκοῦσιν εἶναι δύο, καθάπερ ἐπὶ τῶν πνευμάτων λέγεται τὰ μὲν βόρεια τὰ δὲ νότια, τὰ δ' ἄλλα τούτων παρεκβάσεις· οὕτω καὶ τῶν πολιτειῶν δύο, δῆμος καὶ ὀλιγαρχία. τὴν γὰρ ἀριστοκρατίαν τῆς ὀλιγαρχίας εἶδος τιθέασιν ὡς οὖσαν ὀλιγαρχίαν τινά, καὶ τὴν καλουμένην πολιτείαν δημοκρατίαν, ὥσπερ ἐν τοῖς πνεύμασι τὸν μὲν ζέφυρον τοῦ βορέου, τοῦ δὲ νότου τὸν εὖρον. ὁμοίως δ' ἔχει καὶ περὶ τὰς ἁρμονίας, ὥς φασί τινες· καὶ γὰρ ἐκεῖ τίθενται εἴδη δύο, τὴν δωριστὶ καὶ τὴν φρυγιστί, τὰ δὲ ἄλλα συντάγματα τὰ μὲν Δώρια τὰ δὲ Φρύγια καλοῦσιν. μάλιστα μὲν οὖν εἰώθασιν οὕτως ὑπολαμβάνειν περὶ τῶν πολιτειῶν· ἀληθέστερον δὲ καὶ βέλτιον ὡς ἡμεῖς διείλομεν, δυοῖν ἢ μιᾶς οὔσης τῆς καλῶς συνεστηκυίας τὰς ἄλλας εἶναι παρεκβάσεις, τὰς μὲν τῆς εὖ κεκραμένης ἁρμονίας, τὰς δὲ τῆς ἀρίστης πολιτείας, ὀλιγαρχικὰς μὲν τὰς συντονωτέρας καὶ δεσποτικωτέρας, τὰς δ' ἀνειμένας καὶ μαλακὰς δημοτικάς.

4 Οὐ δεῖ δὲ τιθέναι δημοκρατίαν, καθάπερ εἰώθασί τινες νῦν, ἁπλῶς οὕτως, ὅπου κύριον τὸ πλῆθος· καὶ γὰρ ἐν ταῖς ὀλιγαρχίαις καὶ πανταχοῦ τὸ πλέον μέρος κύριον· οὐδ' ὀλιγαρχίαν, ὅπου κύριοι ὀλίγοι τῆς πολιτείας. εἰ γὰρ εἴησαν οἱ πάντες χίλιοι καὶ τριακόσιοι, καὶ τούτων οἱ χίλιοι πλούσιοι, καὶ μὴ μεταδιδοῖεν ἀρχῆς τοῖς τριακοσίοις καὶ πένησιν ἐλευθέροις οὖσι καὶ τἆλλα ὁμοίοις, οὐθεὶς ἂν φαίη δημοκρατεῖσθαι τούτους. ὁμοίως δὲ καὶ εἰ πένητες μὲν ὀλίγοι εἶεν, κρείττους δὲ τῶν εὐπόρων πλειόνων ὄντων, οὐδεὶς ἂν ὀλιγαρχίαν προσαγορεύσειεν οὐδὲ τὴν τοιαύτην, εἰ τοῖς ἄλλοις οὖσι πλουσίοις μὴ μετείη τῶν τιμῶν. μᾶλλον τοίνυν λεκτέον ὅτι δῆμος μέν ἐστιν ὅταν οἱ ἐλεύθεροι κύριοι ὦσιν, ὀλιγαρχία δ' ὅταν οἱ πλούσιοι. ἀλλὰ συμβαίνει τοὺς μὲν πολλοὺς εἶναι, τοὺς δ' ὀλίγους· ἐλεύθεροι μὲν γὰρ πολλοί, πλούσιοι δ' ὀλίγοι. καὶ γὰρ ἂν εἰ κατὰ μέγεθος διενέμοντο τὰς ἀρχάς, ὥσπερ ἐν Αἰθιοπίᾳ φασί τινες, ἢ κατὰ κάλλος, ὀλιγαρχία ἦν· ὀλίγον γὰρ τὸ πλῆθος καὶ τὸ τῶν καλῶν καὶ τὸ τῶν μεγάλων. οὐ μὴν ἀλλ' οὐδὲ τούτοις μόνον ἱκανῶς ἔχει διωρίσθαι τὰς πολιτείας ταύτας· ἀλλ' ἐπεὶ πλείονα μόρια καὶ τοῦ δήμου καὶ τῆς ὀλιγαρχίας εἰσίν, ἔτι διαληπτέον ὡς οὔτ' ἂν οἱ ἐλεύθεροι ὀλίγοι ὄντες πλειόνων καὶ μὴ ἐλευθέρων ἄρχωσι, δῆμος, οἷον ἐν Ἀπολλωνίᾳ τῇ ἐν τῷ Ἰονίῳ καὶ ἐν Θήρᾳ (ἐν τούτων γὰρ ἑκατέρᾳ τῶν πόλεων ἐν ταῖς τιμαῖς ἦσαν οἱ διαφέροντες κατ' εὐγένειαν καὶ πρῶτοι κατασχόντες τὰς ἀποικίας, ὀλίγοι ὄντες πολλῶν), οὔτ' ἂν οἱ πλούσιοι διὰ τὸ κατὰ πλῆθος ὑπερέχειν, δῆμος, οἷον ἐν Κολοφῶνι τὸ παλαιόν· ἐκεῖ γὰρ ἐκέκτηντο μακρὰν οὐσίαν οἱ πλείους πρὶν γενέσθαι τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Λυδούς. ἀλλ' ἔστι δημοκρατία μὲν ὅταν οἱ ἐλεύθεροι καὶ ἄποροι πλείους ὄντες κύριοι τῆς ἀρχῆς ὦσιν, ὀλιγαρχία δ' ὅταν οἱ πλούσιοι καὶ εὐγενέστεροι ὀλίγοι ὄντες.

Ὅτι μὲν οὖν πολιτεῖαι πλείους, καὶ δι' ἣν αἰτίαν, εἴρηται· διότι δὲ πλείους τῶν εἰρημένων, καὶ τίνες καὶ διὰ τί, λέγωμεν ἀρχὴν λαβόντες τὴν εἰρημένην πρότερον. ὁμολογοῦμεν γὰρ οὐχ ἓν μέρος ἀλλὰ πλείω πᾶσαν ἔχειν πόλιν. ὥσπερ οὖν εἰ ζῴου προῃρούμεθα λαβεῖν εἴδη, πρῶτον ἂν ἀποδιωρίζομεν ὅπερ ἀναγκαῖον πᾶν ἔχειν ζῷον, οἷον ἔνιά τε τῶν αἰσθητηρίων καὶ τὸ τῆς τροφῆς ἐργαστικὸν καὶ δεκτικόν, οἷον στόμα καὶ κοιλίαν, πρὸς δὲ τούτοις, οἷς κινεῖται μορίοις ἕκαστον αὐτῶν· εἰ δὴ τοσαῦτα εἴδη μόνον, τούτων δ' εἶεν διαφοραί, λέγω δ' οἷον στόματός τινα πλείω γένη καὶ κοιλίας καὶ τῶν αἰσθητηρίων, ἔτι δὲ καὶ τῶν κινητικῶν μορίων, ὁ τῆς συζεύξεως τῆς τούτων ἀριθμὸς ἐξ ἀνάγκης ποιήσει πλείω γένη ζῴων (οὐ γὰρ οἷόν τε ταὐτὸν ζῷον ἔχειν πλείους στόματος διαφοράς, ὁμοίως δὲ οὐδ' ὤτων), ὥσθ' ὅταν ληφθῶσι τούτων πάντες οἱ ἐνδεχόμενοι συνδυασμοί, ποιήσουσιν εἴδη ζῴου, καὶ τοσαῦτ' εἴδη τοῦ ζῴου ὅσαιπερ αἱ συζεύξεις τῶν ἀναγκαίων μορίων εἰσίν. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ τῶν εἰρημένων πολιτειῶν· καὶ γὰρ αἱ πόλεις οὐκ ἐξ ἑνὸς ἀλλ' ἐκ πολλῶν σύγκεινται μερῶν, ὥσπερ εἴρηται πολλάκις. ἓν μὲν οὖν ἐστὶ τὸ περὶ τὴν τροφὴν πλῆθος, οἱ καλούμενοι γεωργοί,

1. δεῖ $Q^b V^b$ et pr I^b. ‖ 2. διειλόμην $I^b V^b$. ‖ 9. τὴν et αὐτῶν om Q^b. ‖ 24. δυεῖν $U^b V^b$. ‖ 30. δὲ om $Q^b U^b V^b$. ‖ 32 — 33. ὀλίγοι post 37. τούτους $I^b Q^b U^b V^b$. ‖ 33. τῆς πολιτείας ὀλίγοι Q^b. ‖ 36. ὁμοίως U^b. ‖ 37. εἰ] οἱ U^b. ‖ 39. [illegible] $U^b V^b$.

1. ὀλιγαρχίαν U^b. ‖ 15. ἐν] ἂν ἐν $I^b Q^b V^b$. ‖ 40. οἱ om I^b.

ιύτερον δὲ τὸ καλȣ́μενον βάναυσον· ἔϛι δὲ τȣ̃το περὶ
ʹχνας ὧν ἄνευ πόλιν ἀδύνατον οἰκεῖσθαι· τούτων δὲ
χνῶν τὰς μὲν ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν δεῖ, τὰς δὲ εἰς
ʼ ἢ τὸ καλῶς ζῆν. τρίτον δ᾿ ἀγοραῖον· λέγω δ᾿ ἀγο-
ὸ περὶ τὰς πράσεις καὶ τὰς ὠνὰς καὶ τὰς ἐμπορίας καὶ
είας διατρῖβον. τέταρτον δὲ τὸ θητικόν. πέμπτον δὲ
τὸ προπολεμῆσον· ὃ τȣ́των ȣ̓θὲν ἧττόν ἐϛιν ἀναγκαῖον
ειν, εἰ μέλλȣσι μὴ δȣλεύσειν τοῖς ἐπιȣ̃σιν. μὴ γὰρ ἓν
δυνάτων ᾖ πόλιν ἄξιον εἶναι καλεῖν τὴν φύσει δȣ́λην·
ιης γὰρ ἡ πόλις, τὸ δὲ δοῦλον ȣ̓κ αὔταρκες. διόπερ
πολιτείᾳ κομψῶς τȣ̃το, [illegible] ἱκανῶς δὲ εἴρηται. φησὶ
Σωκράτης ἐκ τεττάρων τῶν ἀναγκαιοτάτων πόλιν
ʹσθαι, λέγει δὲ τȣ́τȣς ὑφάντην καὶ γεωργὸν καὶ σκυ-
ν καὶ οἰκοδόμον· πάλιν δὲ προστίθησιν, ὡς ȣ̓χ αὐτάρ-
ʹτων, χαλκέα καὶ τȣ̀ς ἐπὶ τοῖς ἀναγκαίοις βοσκήμα-
ι δ᾿ ἔμπορόν τε καὶ κάπηλον, καὶ ταῦτα πάντα γί-
πλήρωμα τῆς πρώτης πόλεως, ὡς τῶν ἀναγκαίων γε
πᾶσαν πόλιν συνεϛηκυῖαν, ἀλλ᾿ ȣ̓ τȣ̃ καλȣ̃ μᾶλλον,
ι δεομένην σκυτέων τε καὶ γεωργῶν. τὸ δὲ προπολε-
ὶ πρότερον ἀποδίδωσι μέρος πρὶν ἢ τῆς χώρας αὔξο-
καὶ τῆς τῶν πλησίον ἁπτομένης εἰς πόλεμον κατα-
ἀλλὰ μὴν καὶ ἐν τοῖς τέτταρσι καὶ τοῖς ὁποσοισȣ̃ν
ιὶς ἀναγκαῖον εἶναί τινα τὸν ἀποδώσοντα καὶ κρινȣ̃ντα
αιον. εἴπερ οὖν καὶ ψυχὴν ἄν τις θείη ζῴου μόριον
ν ἢ σῶμα, καὶ πόλεων τὰ τοιαῦτα μᾶλλον θετέον
ς τὴν ἀναγκαίαν χρῆσιν συντεινόντων, τὸ πολεμικὸν
μετέχον δικαιοσύνης δικαστικῆς, πρὸς δὲ τούτοις τὸ
ιμενον, ὅπερ ἐϛὶ συνέσεως πολιτικῆς ἔργον. καὶ ταῦτ᾿
χωρισμένως ὑπάρχει τισὶν εἴτε τοῖς αὐτοῖς, ȣ̓θὲν δια-
πρὸς τὸν λόγον· καὶ γὰρ ὁπλιτεύειν καὶ γεωργεῖν
ιύνει τοῖς αὐτοῖς πολλάκις. ὥϛε εἴπερ καὶ ταῦτα καὶ
θετέα μόρια τῆς πόλεως, φανερὸν ὅτι τό γε ὁπλιτι-
αγκαῖόν ἐϛι μόριον τῆς πόλεως. ἕβδομον δὲ τὸ ταῖς
λειτȣργȣ̃ν, ὃ καλȣ̃μεν εὐπόρȣς. ὄγδοον δὲ τὸ δημιȣρ-
καὶ τὸ περὶ τὰς ἀρχὰς λειτȣργȣ̃ν, εἴπερ ἄνευ ἀρχόν-
δύνατον εἶναι πόλιν. ἀναγκαῖον οὖν εἶναί τινας τοὺς
ἵνȣς ἄρχειν καὶ λειτουργοῦντας ἢ συνεχῶς ἢ κατὰ
τῇ πόλει ταύτην τὴν λειτουργίαν. λοιπὰ δὲ περὶ ὧν
ʹνομεν διωρικότες ἀρτίως, τὸ βουλευόμενον καὶ κρῖνον
ῶν δικαίων τοῖς ἀμφισβητȣ̃σιν. εἴπερ οὖν ταῦτα δεῖ
ιι ταῖς πόλεσι καὶ καλῶς γίνεσθαι καὶ δικαίως,

ἀναγκαῖον καὶ μετέχοντας εἶναί τινας ἀρετῆς τῶν πολιτικῶν. τὰς μὲν οὖν ἄλλας δυνάμεις τοῖς αὐτοῖς ὑπάρχειν ἐνδέχεσθαι δοκεῖ πολλοῖς, οἷον τȣ̀ς αὐτȣ̀ς εἶναι τȣ̀ς προπολεμοῦντας καὶ γεωργȣ̃ντας καὶ τεχνίτας, ἔτι δὲ τȣ̀ς βȣλευομένους τε καὶ κρίνοντας· ἀντιποιοῦνται δὲ καὶ τῆς ἀρετῆς πάντες, καὶ τὰς πλείστας ἀρχὰς ἄρχειν οἴονται δύνασθαι. ἀλλὰ πένεσθαι καὶ πλȣτεῖν τȣ̀ς αὐτȣ̀ς ἀδύνατον. διὸ ταῦτα μέρη μάλιϛα εἶναι δοκεῖ πόλεως, οἱ εὔποροι καὶ οἱ ἄποροι. ἔτι δὲ διὰ τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τȣ̀ς μὲν ὀλίγȣς εἶναι τοὺς δὲ πολλούς, ταῦτα ἐναντία μέρη φαίνεται τῶν τῆς πόλεως μορίων. ὥϛε καὶ τὰς πολιτείας κατὰ τὰς ὑπεροχὰς τȣ́των καθιϛᾶσι, καὶ δύο πολιτεῖαι δοκȣ̃σιν εἶναι, δημοκρατία καὶ ὀλιγαρχία.

Ὅτι μὲν οὖν εἰσὶ πολιτεῖαι πλείους, καὶ διὰ τίνας αἰτίας, εἴρηται πρότερον· ὅτι δ᾿ ἐστὶ καὶ δημοκρατίας εἴδη πλείω καὶ ὀλιγαρχίας, λέγωμεν. φανερὸν δὲ τοῦτο καὶ ἐκ τῶν εἰρημένων. εἴδη γὰρ πλείω τȣ̃ τε δήμȣ καὶ τῶν λεγομένων γνωρίμων ἐϛίν, οἷον δήμȣ μὲν εἴδη ἓν μὲν οἱ γεωργοί, ἕτερον δὲ τὸ περὶ τὰς τέχνας, ἄλλο δὲ τὸ ἀγοραῖον τὸ περὶ ὠνὴν καὶ πρᾶσιν διατρῖβον, ἄλλο δὲ τὸ περὶ θάλατταν, καὶ τούτου τὸ μὲν πολεμικόν, τὸ δὲ χρηματιϛικόν, τὸ δὲ πορθμευτικόν, τὸ δ᾿ ἁλιευτικόν (πολλαχȣ̃ γὰρ ἕκαστα τούτων πολύοχλα, οἷον ἁλιεῖς μὲν ἐν Τάραντι καὶ Βυζαντίῳ, τριηρικὸν δὲ Ἀθήνησιν, ἐμπορικὸν δὲ ἐν Αἰγίνῃ καὶ Χίῳ, πορθμευτικὸν ἐν Τενέδῳ), πρὸς δὲ τȣ́τοις τὸ χερνητικὸν καὶ τὸ μικρὰν ἔχον οὐσίαν ὥστε μὴ δύνασθαι σχολάζειν, ἔτι τὸ μὴ ἐξ ἀμφοτέρων πολιτῶν ἐλεύθερον, κἂν εἴ τι τοιοῦτον ἑτέρου πλήθους εἶδος. τῶν δὲ γνωρίμων πλοῦτος, εὐγένεια, ἀρετή, παιδεία, καὶ τὰ τούτοις λεγόμενα κατὰ τὴν αὐτὴν διαφοράν. δημοκρατία μὲν οὖν ἐϛὶ πρώτη μὲν ἡ λεγομένη μάλιστα κατὰ τὸ ἴσον. ἴσον γάρ φησιν ὁ νόμος ὁ τῆς τοιαύτης δημοκρατίας τὸ μηδὲν μᾶλλον ὑπάρχειν τοὺς ἀπόρȣς ἢ τοὺς εὐπόρȣς, μηδὲ κυρίȣς εἶναι ὁποτερȣσȣ̃ν, ἀλλ᾿ ὁμοίȣς ἀμφοτέρȣς. εἴπερ γὰρ ἐλευθερία μάλιϛ᾿ ἐϛὶν ἐν δημοκρατίᾳ, καθάπερ ὑπολαμβάνȣσί τινες, καὶ ἰσότης, οὕτως ἂν εἴη μάλιστα, κοινωνούντων ἁπάντων μάλιϛα τῆς πολιτείας ὁμοίως. ἐπεὶ δὲ πλείων ὁ δῆμος, κύριον δὲ τὸ δόξαν τοῖς πλείοσιν, ἀνάγκη δημοκρατίαν εἶναι ταύτην. ἓν μὲν ȣ̓̃ν εἶδος δημοκρατίας τȣ̃το, ἄλλο δὲ τὸ τὰς ἀρχὰς ἀπὸ τιμημάτων εἶναι, βραχέων δὲ τȣ́των ὄντων· δεῖ δὲ τῷ κτωμένῳ ἐξȣσίαν εἶναι μετέχειν, καὶ τὸν ἀποβάλλοντα μὴ μετέχειν.

.. ἁπτομένων I^b. ‖ 22. τέσσαρσι I^b. ‖ 23. τινα om Q^bV^b. ‖ 34. λειτȣργῶν Q^bV^b.
τοὺς ante προπολεμȣ̃ντας om Q^bV^b. ‖ 6. πάντες om I^b. ‖ ἀρχὰς om Q^bV^b. ‖ 20. διατρῖβον] ἀγοραῦσι Q^b. ‖ περὶ τὴν θάλατταν
24. πορθμικὸν $I^bQ^bV^b$. ‖ 38. δημοκρατίαν — 39. εἶδος om I^b. ‖ 40. κταμένῳ V^b.

ἕτερον εἶδος δημοκρατίας τὸ μετέχειν ἅπαντας τὺς πολίτας ὅσοι ἀνυπεύθυνοι, ἄρχειν δὲ τὸν νόμον. ἕτερον δὲ εἶδος δημοκρατίας τὸ πᾶσι μετεῖναι τῶν ἀρχῶν, ἐὰν μόνον ᾖ πολίτης, ἄρχειν δὲ τὸν νόμον. ἕτερον εἶδος δημοκρατίας τἆλλα μὲν εἶναι ταὐτά, κύριον δ' εἶναι τὸ πλῆθος καὶ μὴ τὸν νόμον· τῦτο δὲ γίνεται, ὅταν τὰ ψηφίσματα κύρια ᾖ ἀλλὰ μὴ ὁ νόμος. συμβαίνει δὲ τοῦτο διὰ τοὺς δημαγωγούς. ἐν μὲν γὰρ ταῖς κατὰ νόμον δημοκρατυμέναις οὐ γίνεται δημαγωγός, ἀλλ' οἱ βέλτιςοι τῶν πολιτῶν εἰσὶν ἐν προεδρίᾳ· ὅπυ δ' οἱ νόμοι μή εἰσι κύριοι, ἐνταῦθα γίνονται δημαγωγοί. μόναρχος γὰρ ὁ δῆμος γίνεται, σύνθετος εἷς ἐκ πολλῶν· οἱ γὰρ πολλοὶ κύριοί εἰσιν ὐχ ὡς ἕκαςος ἀλλὰ πάντες. Ὅμηρος δὲ ποίαν λέγει ὐκ ἀγαθὸν εἶναι πολυκοιρανίην, πότερον ταύτην ἢ ὅταν πλείυς ὦσιν οἱ ἄρχοντες ὡς ἕκαςος, ἄδηλον. ὁ δ' ὖν τοιῦτος δῆμος, ἅτε μόναρχος ὤν, ζητεῖ μοναρχεῖν διὰ τὸ μὴ ἄρχεσθαι ὑπὸ νόμυ, καὶ γίνεται δεσποτικός, ὥστε οἱ κόλακες ἔντιμοι· καὶ ἔστιν ὁ τοιοῦτος δῆμος ἀνάλογον τῶν μοναρχιῶν τῇ τυραννίδι. διὸ καὶ τὸ ἦθος τὸ αὐτό, καὶ ἄμφω δεσποτικὰ τῶν βελτιόνων, καὶ τὰ ψηφίσματα ὥσπερ ἐκεῖ τὰ ἐπιτάγματα, καὶ ὁ δημαγωγὸς καὶ ὁ κόλαξ οἱ αὐτοὶ καὶ ἀνάλογον· καὶ μάλιςα δ' ἑκάτεροι παρ' ἑκατέροις ἰσχύυσιν, οἱ μὲν κόλακες παρὰ τυράννοις, οἱ δὲ δημαγωγοὶ παρὰ τοῖς δήμοις τοῖς τοιύτοις. αἴτιοι δ' εἰσὶ τῦ εἶναι τὰ ψηφίσματα κύρια ἀλλὰ μὴ τὺς νόμυς ὗτοι, πάντα ἀνάγοντες εἰς τὸν δῆμον· συμβαίνει γὰρ αὐτοῖς γίνεσθαι μεγάλοις διὰ τὸ τὸν μὲν δῆμον πάντων εἶναι κύριον, τῆς δὲ τοῦ δήμυ δόξης τύτυς· πείθεται γὰρ τὸ πλῆθος τύτοις. ἔτι δ' οἱ ταῖς ἀρχαῖς ἐγκαλοῦντες τὸν δῆμόν φασι δεῖν κρίνειν· ὁ δὲ ἀσμένως δέχεται τὴν πρόκλησιν, ὥςε καταλύονται πᾶσαι αἱ ἀρχαί. εὐλόγως δὲ ἂν δόξειεν ἐπιτιμᾶν ὁ φάσκων τὴν τοιαύτην εἶναι δημοκρατίαν ὐ πολιτείαν· ὅπυ γὰρ μὴ νόμοι ἄρχυσιν, οὐκ ἔςι πολιτεία. δεῖ γὰρ τὸν μὲν νόμον ἄρχειν πάντων, τῶν δὲ καθ' ἕκαστα τὰς ἀρχὰς καὶ τὴν πολιτείαν κρίνειν. ὥστ' εἴπερ ἐστὶ δημοκρατία μία τῶν πολιτειῶν, φανερὸν ὡς ἡ τοιαύτη κατάςασις, ἐν ᾗ ψηφίσμασι πάντα διοικεῖται, οὐδὲ δημοκρατία κυρίως· οὐδὲν γὰρ ἐνδέχεται ψήφισμα εἶναι καθόλυ. τὰ μὲν ὖν τῆς δημοκρατίας εἴδη διωρίσθω τὸν τρόπον τοῦτον.

5 Ὀλιγαρχίας δὲ εἴδη, ἓν μὲν τὸ ἀπὸ τιμημάτων εἶναι τὰς ἀρχὰς τηλικύτων ὥστε τὺς ἀπόρυς μὴ μετέχειν πλείυς ὄντας, ἐξεῖναι δὲ τῷ κτωμένῳ μετέχειν τῆς πολιτείας. ἄλλο δέ, ὅταν ἀπὸ τιμημάτων μακρῶν ὦσιν αἱ ἀρχαὶ καὶ [illegible]ται αὐτοὶ τοὺς ἐλλείποντας. ἂν μὲν ὖν ἐκ πάντων [illegible] τῦτο ποιῶσι, δοκεῖ τῦτ' εἶναι μᾶλλον ἀριςοκρατικόν, [illegible] ἐκ τινῶν ἀφωρισμένων, ὀλιγαρχικόν. ἕτερον εἶδος ὀ[illegible]χίας, ὅταν παῖς ἀντὶ πατρὸς εἰσίῃ. τέταρτον δ', [illegible] ὑπάρχῃ τό τε νῦν λεχθὲν καὶ ἄρχῃ μὴ ὁ νόμος ἀ[illegible] ἄρχοντες. καὶ ἔστιν ἀντίςροφος αὕτη ἐν ταῖς ὀλιγα[illegible] ὥσπερ ἡ τυραννὶς ἐν ταῖς μοναρχίαις καὶ περὶ ἧς [illegible]ταίας εἴπαμεν δημοκρατίας ἐν ταῖς δημοκρατίαις· κα[illegible]λοῦσι δὴ τὴν τοιαύτην ὀλιγαρχίαν δυναστείαν.

Ὀλιγαρχίας μὲν ὖν [illegible]η τοσαῦτα καὶ δημοκρατ[illegible] δεῖ δὲ λανθάνειν ὅτι πολλαχοῦ συμβέβηκεν ὥστε τὴ[illegible] πολιτείαν τὴν κατὰ τοὺς νόμυς μὴ δημοτικὴν εἶναι, [illegible] τὸ ἦθος καὶ τὴν ἀγωγὴν πολιτεύεσθαι δημοτικῶς, [illegible] δὲ πάλιν παρ' ἄλλοις τὴν μὲν κατὰ τὺς νόμυς εἶναι [illegible]τείαν δημοτικωτέραν, τῇ δ' ἀγωγῇ καὶ τοῖς ἔθεσιν ὀλ[illegible]χεῖσθαι μᾶλλον. συμβαίνει δὲ τοῦτο μάλιστα μετὰ [illegible] μεταβολὰς τῶν πολιτειῶν· οὐ γὰρ εὐθὺς μεταβαίν[illegible] ἀλλ' ἀγαπῶσι τὰ πρῶτα μικρὰ πλεονεκτῦντες παρ' ἀ[illegible]λων, ὥσθ' οἱ μὲν νόμοι διαμένυσιν οἱ προϋπάρχοντες, [illegible]τοῦσι δ' οἱ μεταβάλλοντες τὴν πολιτείαν.

Ὅτι δ' ἐστὶ τοσαῦτα εἴδη δημοκρατίας καὶ ὀλ[illegible]χίας, ἐξ αὐτῶν τῶν εἰρημένων φανερόν ἐστιν. ἀνάγκη [illegible] ἢ πάντα τὰ εἰρημένα μέρη τῦ δήμυ κοινωνεῖν τῆς πολι[illegible] ἢ τὰ μὲν τὰ δὲ μή. ὅταν μὲν ὖν τὸ γεωργικὸν καὶ τὸ [illegible] κτημένον μετρίαν ὐσίαν κύριον ᾖ τῆς πολιτείας, πολι[illegible]ται κατὰ νόμυς· ἔχυσι γὰρ ἐργαζόμενοι ζῆν, οὐ δύνα[illegible] δὲ σχολάζειν, ὥςε τὸν νόμον ἐπιςήσαντες ἐκκλησιάζ[illegible] ἀναγκαίας ἐκκλησίας· τοῖς δὲ ἄλλοις μετέχειν ἔξεςι[illegible] κτήσωνται τὸ τίμημα τὸ διωρισμένον ὑπὸ τῶν νόμων. [illegible] πᾶσι τοῖς κτωμένοις ἔξεςι μετέχειν.] ὅλως μὲν γὰρ τὸ [illegible] μὴ ἐξεῖναι πᾶσιν ὀλιγαρχικόν, τὸ δὲ δὴ ἐξεῖναι σχολ[illegible] ἀδύνατον μὴ προσόδων ὐσῶν. τῦτο μὲν ὖν εἶδος ἓν [illegible]κρατίας, διὰ ταύτας τὰς αἰτίας, ἕτερον δὲ εἶδος διὰ [illegible] ἐχομένην αἵρεσιν· ἔστι γὰρ καὶ πᾶσιν ἐξεῖναι τοῖς ἀνυπ[illegible]θύνοις κατὰ τὸ γένος, μετέχειν μέντοι δυναμένοις σχο[illegible]ζειν. διόπερ ἐν τῇ τοιαύτῃ δημοκρατίᾳ οἱ νόμοι ἄρχ[illegible] διὰ τὸ μὴ εἶναι πρόσοδον. τρίτον δ' εἶδος τὸ πᾶσιν ἐξ[illegible] ὅσοι ἂν ἐλεύθεροι ὦσι, μετέχειν τῆς πολιτείας, μὴ [illegible] μετέχειν διὰ τὴν προειρημένην αἰτίαν, ὥστ' ἀναγκαῖ[illegible] ἐν ταύτῃ ἄρχειν τὸν νόμον. τέταρτον δὲ εἶδος δημο[illegible]

1. ἕτερον — μετέχειν om I^b. ‖ 9. πολιτειῶν V^b. ‖ 21. καὶ ante μάλιςα om Q^bV^b. ‖ 22. παρ' om I^bV^b, παρ' ἑκατ[illegible] Q^b. ‖ 26. πάντων om Q^bV^b.

1. μικρῶν codices. ‖ 9. εἴπομεν Q^b. ‖ 15. τὺς om Q^bV^b. ‖ 30. διὸ — 31. μετέχειν om $I^bQ^bV^b$. ‖ 36. δυναμένοις I^b.

ιυταία τοῖς χρόνοις ἐν ταῖς πόλεσι γεγενημένη. διὰ ἱ μείζυς γεγονέναι πολὺ τὰς πόλεις τῶν ἐξ ὑπαρχῆς οσόδων ὑπάρχειν εὐπορίας, μετέχυσι μὲν πάντες τῆς ίας διὰ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ πλήθους, κοινωνῦσι δὲ καὶ ύονται διὰ τὸ δύνασθαι σχολάζειν καὶ τοὺς ἀπόρους ώνοντας μισθόν. καὶ μάλιςα δὲ σχολάζει τὸ τοιῦτον · οὐ γὰρ ἐμποδίζει αὐτὺς οὐθὲν ἡ τῶν ἰδίων ἐπιμέ- τὺς δὲ πλυσίυς ἐμποδίζει, ὥςε πολλάκις ὐ κοινωνῦσι κλησίας ὐδὲ τῦ δικάζειν. διὸ γίνεται τὰ τῶν ἀπόρων κύριον τῆς πολιτείας, ἀλλ' ὐχ οἱ νόμοι. τὰ μὲν ὖν ιοκρατίας εἴδη τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα διὰ ταύτας τὰς ις ἐστίν· τὰ δὲ τῆς ὀλιγαρχίας, ὅταν μὲν πλείους οὐσίαν, ἐλάττω δὲ καὶ μὴ πολλὴν λίαν, τὰ τῆς ὀλιγαρχίας εἶδός ἐςιν· ποιῦσι γὰρ ἐξυσίαν μετέχειν ωμένῳ. καὶ διὰ τὸ πλῆθος εἶναι τῶν μετεχόντων τῦ ύματος ἀνάγκη μὴ τοὺς ἀνθρώπυς ἀλλὰ τὸν νόμον ύριον· ὅσῳ γὰρ ἂν πλεῖον ἀπέχωσι τῆς μοναρχίας, ῖτε τοσαύτην ἔχωσιν ὐσίαν ὥςε σχολάζειν ἀμελοῦν- ιήθ' οὕτως ὀλίγην ὥστε τρέφεσθαι ἀπὸ τῆς πόλεως, τὸν νόμον ἀξιοῦν αὐτοῖς ἄρχειν, ἀλλὰ μὴ αὐτούς. δὴ ἐλάττυς ὦσιν οἱ τὰς οὐσίας ἔχοντες ἢ οἱ τὸ πρό- πλείω δέ, τὸ τῆς δευτέρας ὀλιγαρχίας γίνεται εἶδος· ν γὰρ ἰσχύοντες πλεονεκτεῖν ἀξιῦσιν. διὸ αὐτοὶ μὲν ι ἐκ τῶν ἄλλων τοὺς εἰς τὸ πολίτευμα βαδίζοντας, τὸ μήπω ὕτως ἰσχυροὶ εἶναι ὥς' ἄνευ νόμυ ἄρχειν, ιον τίθενται τοιοῦτον. ἐὰν δ' ἐπιτείνωσι τῷ ἐλάττονες ιείζονας οὐσίας ἔχειν, ἡ τρίτη ἐπίδοσις γίνεται τῆς χίας, τὸ δι' αὑτῶν μὲν τὰς ἀρχὰς ἔχειν, κατὰ νό- τὸν κελεύοντα τῶν τελευτώντων διαδέχεσθαι τοὺς ὅταν δὲ ἤδη πολὺ ὑπερτείνωσι ταῖς οὐσίαις καὶ ταῖς ιλίαις, ἐγγὺς ἡ τοιαύτη δυναςεία μοναρχίας ἐςίν, καὶ γίνονται οἱ ἄνθρωποι, ἀλλ' οὐχ ὁ νόμος· καὶ τὸ τέ- εἶδος τῆς ὀλιγαρχίας τοῦτ' ἐςίν, ἀντίςροφον τῷ τε- ῳ τῆς δημοκρατίας.

ἔτι δ' εἰσὶ δύο πολιτεῖαι παρὰ δημοκρατίαν τε καὶ χίαν, ὧν τὴν μὲν ἑτέραν λέγυσί τε πάντες καὶ εἴρη- ν τεττάρων πολιτειῶν εἶδος ἕν· λέγουσι δὲ τέτταρας ίαν, ὀλιγαρχίαν, δημοκρατίαν, τέταρτον δὲ τὴν κα- ην ἀριςοκρατίαν· πέμπτη δ' ἐστὶν ἣ προσαγορεύεται ὸν ὄνομα πασῶν (πολιτείαν γὰρ καλῦσιν), ἀλλὰ διὰ πολλάκις γίνεσθαι λανθάνει τὺς πειρωμένυς ἀριθμεῖν πολιτειῶν εἴδη, καὶ χρῶνται ταῖς τέτταρσι μόνον, ὥσπερ Πλάτων ἐν ταῖς πολιτείαις. ἀριστοκρατίαν μὲν οὖν καλῶς ἔχει καλεῖν περὶ ἧς διήλθομεν ἐν τοῖς πρώτοις λόγοις· τὴν γὰρ ἐκ τῶν ἀρίςων ἁπλῶς κατ' ἀρετὴν πολιτείαν, καὶ μὴ πρὸς ὑπόθεσίν τινα ἀγαθῶν ἀνδρῶν, μόνην δίκαιον προσαγορεύειν ἀριστοκρατίαν. ἐν μόνῃ γὰρ ἁπλῶς ὁ αὐτὸς ἀνὴρ καὶ πολίτης ἀγαθός ἐστιν· οἱ δ' ἐν ταῖς ἄλλαις ἀγαθοὶ πρὸς τὴν πολιτείαν εἰσὶ τὴν αὑτῶν. οὐ μὴν ἀλλ' εἰσί τινες αἳ πρός τε τὰς ὀλιγαρχυμένας ἔχουσι διαφοράς, καὶ καλῦνται ἀριςοκρατίαι, καὶ πρὸς τὴν καλυμένην πολιτείαν, ὅπου γε μὴ μόνον πλυτίνδην ἀλλὰ καὶ ἀριςίνδην αἱροῦνται τὰς ἀρχάς. αὕτη ἡ πολιτεία διαφέρει τε ἀμφοῖν καὶ ἀριςοκρατικὴ καλεῖται. καὶ γὰρ ἐν ταῖς μὴ ποιυμέναις κοινὴν ἐπιμέλειαν ἀρετῆς εἰσὶν ὅμως τινὲς οἱ εὐδοκιμῦντες καὶ δοκοῦντες εἶναι ἐπιεικεῖς. ὅπου οὖν ἡ πολιτεία βλέπει εἴς τε πλῦτον καὶ ἀρετὴν καὶ δῆμον, οἷον ἐν Καρχηδόνι, αὕτη ἀριςοκρατική ἐςιν· καὶ ἐν αἷς εἰς τὰ δύο μόνον, οἷον ἡ Λακεδαιμονίων εἰς ἀρετήν τε καὶ δῆμον, καὶ ἔςι μίξις τῶν δύο τούτων, δημοκρατίας τε καὶ ἀρετῆς. ἀριςοκρατίας μὲν οὖν παρὰ τὴν πρώτην τὴν ἀρίστην πολιτείαν ταῦτα δύο εἴδη· καὶ τρίτον ὅσαι τῆς καλυμένης πολιτείας ῥέπουσι πρὸς τὴν ὀλιγαρχίαν μᾶλλον.

Λοιπὸν δ' ἐςὶν ἡμῖν περί τε τῆς νομιζομένης πολιτείας 8 εἰπεῖν καὶ περὶ τυραννίδος· ἐτάξαμεν δ' ὕτως ὐκ ὖσαν ὔτε ταύτην παρέκβασιν ὔτε τὰς ἄρτι ῥηθείσας ἀριςοκρατίας, ὅτι τὸ μὲν ἀληθὲς πᾶσαι διημαρτήκασι τῆς ὀρθοτάτης πολιτείας, ἔπειτα καταριθμῦνται μετὰ τούτων, εἰσί τ' αὐτῶν αὗται παρεκβάσεις, ὥσπερ ἐν τοῖς κατ' ἀρχὴν εἴπομεν. τελευταῖον δὲ περὶ τυραννίδος εὔλογόν ἐςι ποιήσασθαι μνείαν διὰ τὸ πασῶν ἥκιστα ταύτην εἶναι πολιτείαν, ἡμῖν δὲ τὴν μέθοδον εἶναι περὶ πολιτείας. δι' ἣν μὲν ὖν αἰτίαν τέτακται τὸν τρόπον τῦτον, εἴρηται· νῦν δὲ δεικτέον ἡμῖν περὶ πολιτείας. φανερωτέρα γὰρ ἡ δύναμις αὐτῆς διωρισμένων τῶν περὶ ὀλιγαρχίας καὶ δημοκρατίας. ἔςι γὰρ ἡ πολιτεία ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν μίξις ὀλιγαρχίας καὶ δημοκρατίας, εἰώθασι δὲ καλεῖν τὰς μὲν ἀποκλινύσας ὡς πρὸς τὴν δημοκρατίαν πολιτείας, τὰς δὲ πρὸς τὴν ὀλιγαρχίαν μᾶλλον ἀριςοκρατίας διὰ τὸ μᾶλλον ἀκολυθεῖν παιδείαν καὶ εὐγένειαν τοῖς εὐπορωτέροις. ἔτι δὲ δοκοῦσιν ἔχειν οἱ εὔποροι ὧν ἕνεκεν οἱ ἀδικῦντες ἀδικῦσιν· ὅθεν καὶ καλὺς κἀγαθὺς καὶ γνωρίμυς τύτυς προσαγορεύυσιν. ἐπεὶ ὖν ἡ ἀριςοκρατία βύλεται τὴν ὑπεροχὴν ἀπονέμειν τοῖς ἀρίςοις τῶν πολιτῶν, καὶ τὰς ὀλιγαρχίας εἶναί φασιν ἐκ τῶν καλῶν κἀγαθῶν μᾶλλον. δο-

ὑπάρχειν om I^b. ‖ 9. ὗτε codices. ‖ 21. ἢ οἱ γρ Q^b, αἱ μὲν $I^bQ^bV^b$. ‖ 25. δὲ om I^bV^b. ‖ 39 et b 5. ἀριςοκράτειαι V^b. ἔχει καλεῖν] ἔχειν Q^bV^b. ‖ 7. τὴν post πρὸς om $Q^bU^bV^b$. ‖ 15. καλχηδόνι U^b. ‖ 19. τὴν post πρώτην om U^b.

κεῖ δ' εἶναι τῶν ἀδυνάτων τὸ μὴ εὐνομεῖσθαι τὴν ἀριστοκρατουμένην πόλιν, ἀλλὰ πονηροκρατουμένην, ὁμοίως δὲ καὶ ἀριστοκρατεῖσθαι τὴν μὴ εὐνομουμένην. οὐκ ἔστι δὲ εὐνομία τὸ εὖ κεῖσθαι τοὺς νόμους, μὴ πείθεσθαι δέ. διὸ μίαν μὲν εὐνομίαν ὑποληπτέον εἶναι τὸ πείθεσθαι τοῖς κειμένοις νόμοις, ἑτέραν δὲ τὸ καλῶς κεῖσθαι τοὺς νόμους οἷς ἐμμένουσιν· ἔστι γὰρ πείθεσθαι καὶ κακῶς κειμένοις. τοῦτο δ' ἐνδέχεται διχῶς· ἢ γὰρ τοῖς ἀρίστοις τῶν ἐνδεχομένων αὐτοῖς, ἢ τοῖς ἁπλῶς ἀρίστοις. δοκεῖ δὲ ἀριστοκρατία μὲν εἶναι μάλιστα τὸ τὰς τιμὰς νενεμῆσθαι κατ' ἀρετήν· ἀριστοκρατίας μὲν γὰρ ὅρος ἀρετή, ὀλιγαρχίας δὲ πλοῦτος, δήμου δ' ἐλευθερία· τὸ δ' ὅ τι ἂν δόξῃ τοῖς πλείοσιν, ἐν πάσαις ὑπάρχει· καὶ γὰρ ἐν ὀλιγαρχίᾳ καὶ ἐν ἀριστοκρατίᾳ καὶ ἐν δήμοις, ὅ τι ἂν δόξῃ τῷ πλείονι μέρει τῶν μετεχόντων τῆς πολιτείας, τοῦτ' ἐστὶ κύριον. ἐν μὲν οὖν ταῖς πλείσταις πόλεσι τὸ τῆς πολιτείας εἶδος καλεῖται· μόνον γὰρ ἡ μίξις στοχάζεται τῶν εὐπόρων καὶ τῶν ἀπόρων πλούτου καὶ ἐλευθερίας· σχεδὸν γὰρ παρὰ τοῖς πλείστοις οἱ εὔποροι τῶν καλῶν κἀγαθῶν δοκοῦσι κατέχειν χώραν. ἐπεὶ δὲ τρία ἐστὶ τὰ ἀμφισβητοῦντα τῆς ἰσότητος τῆς πολιτείας, ἐλευθερία πλοῦτος ἀρετή (τὸ γὰρ τέταρτον, ὃ καλοῦσιν εὐγένειαν, ἀκολουθεῖ τοῖς δυσίν· ἡ γὰρ εὐγένειά ἐστιν ἀρχαῖος πλοῦτος καὶ ἀρετή), φανερὸν ὅτι τὴν μὲν τοῖν δυοῖν μίξιν, τῶν εὐπόρων καὶ τῶν ἀπόρων, πολιτείαν λεκτέον, τὴν δὲ τῶν τριῶν ἀριστοκρατίαν μάλιστα τῶν ἄλλων παρὰ τὴν ἀληθινὴν καὶ πρώτην. ὅτι μὲν οὖν ἐστὶ καὶ ἕτερα πολιτείας εἴδη παρὰ μοναρχίαν τε καὶ δημοκρατίαν καὶ ὀλιγαρχίαν, εἴρηται, καὶ ποῖα ταῦτα, καὶ τί διαφέρουσιν ἀλλήλων αἵ τ' ἀριστοκρατίαι καὶ αἱ πολιτεῖαι τῆς ἀριστοκρατίας, καὶ ὅτι οὐ πόρρω αὗται ἀλλήλων, φανερόν.

9 Τίνα δὲ τρόπον γίνεται παρὰ δημοκρατίαν καὶ ὀλιγαρχίαν ἡ καλουμένη πολιτεία, καὶ πῶς αὐτὴν δεῖ καθιστάναι, λέγωμεν ἐφεξῆς τοῖς εἰρημένοις. ἅμα δὲ δῆλον ἔσται καὶ οἷς ὁρίζονται τὴν δημοκρατίαν καὶ τὴν ὀλιγαρχίαν· ληπτέον γὰρ τὴν τούτων διαίρεσιν, εἶτα ἐκ τούτων ἀφ' ἑκατέρας ὥσπερ σύμβολον λαμβάνοντας συνθετέον. εἰσὶ δὲ ὅροι τρεῖς τῆς συνθέσεως καὶ μίξεως. ἢ γὰρ ἀμφότερα ληπτέον ὧν ἑκάτεραι νομοθετοῦσιν, οἷον περὶ τοῦ δικάζειν. ἐν μὲν γὰρ ταῖς ὀλιγαρχίαις τοῖς εὐπόροις ζημίαν τάττουσιν, ἂν μὴ δικάζωσι, τοῖς δ' ἀπόροις οὐδένα μισθόν, ἐν δὲ ταῖς δημοκρατίαις τοῖς μὲν ἀπόροις μισθόν, τοῖς δ' εὐπόροις οὐδεμίαν ζημίαν. κοινὸν δὲ καὶ μέσον τούτων ἀμφότερα ταῦτα· διὸ καὶ

πολιτικόν· μέμικται γὰρ ἐξ ἀμφοῖν. εἷς μὲν οὖν
συνδυασμοῦ τρόπος, ἕτερος δὲ τὸ μέσον λαμβάνειν
τεροι τάττουσιν, οἷον ἐκκλησιάζειν οἱ μὲν ἀπὸ τι
οὐθενὸς ἢ μικροῦ πάμπαν, οἱ δ' ἀπὸ μακροῦ τιμήμα
νὸν δέ γε οὐδέτερον, ἀλλὰ τὸ μέσον ἑκατέρου τιμήμ
των. τρίτον δ' ἐκ δυοῖν ταγμάτοιν, τὰ μὲν ἐκ τοῦ
χικοῦ νόμου, τὰ δ' ἐκ τοῦ δημοκρατικοῦ. λέγω δ' ο
δημοκρατικὸν μὲν εἶναι τὸ κληρωτὰς εἶναι τὰς ἀρ
δ' αἱρετὰς ὀλιγαρχικόν, καὶ δημοκρατικὸν μὲν τὸ
τιμήματος, ὀλιγαρχικὸν δὲ τὸ ἀπὸ τιμήματος. ἀ
τικὸν τοίνυν καὶ πολιτικὸν τὸ ἐξ ἑκατέρας ἑκάτερον
ἐκ μὲν τῆς ὀλιγαρχίας τὸ αἱρετὰς ποιεῖν τὰς ἀρχά
τῆς δημοκρατίας τὸ μὴ ἀπὸ τιμήματος. ὁ μὲν οὖν τρ
μίξεως οὗτος, τοῦ δ' εὖ μεμῖχθαι δημοκρατίαν καὶ ὀλι
ὅρος, ὅταν ἐνδέχηται λέγειν τὴν αὐτὴν πολιτείαν δ
τίαν καὶ ὀλιγαρχίαν· δῆλον γὰρ ὅτι τοῦτο πάσχουσι
γοντες διὰ τὸ μεμῖχθαι καλῶς. πέπονθε δὲ τοῦτ
μέσον· ἐμφαίνεται γὰρ ἑκάτερον ἐν αὐτῷ τῶν ἄκρ
συμβαίνει περὶ τὴν Λακεδαιμονίων πολιτείαν. πολ
ἐγχειροῦσι λέγειν ὡς δημοκρατίας οὔσης διὰ τὸ δημ
πολλὰ τὴν τάξιν ἔχειν, οἷον πρῶτον τὸ περὶ τὴν τρο
παίδων· ὁμοίως γὰρ οἱ τῶν πλουσίων τρέφονται τ
πενήτων, καὶ παιδεύονται τὸν τρόπον τοῦτον ὃν ἂν ἐ
καὶ τῶν πενήτων οἱ παῖδες. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἐ
νης ἡλικίας, καὶ ὅταν ἄνδρες γένωνται, τὸν αὐτὸν τ
οὐθὲν γὰρ διάδηλος ὁ πλούσιος καὶ ὁ πένης. οὕτω τὰ π
τροφὴν ταὐτὰ πᾶσιν ἐν τοῖς συσσιτίοις, καὶ τὴν ἐσ
πλούσιοι τοιαύτην οἵαν ἄν τις παρασκευάσαι δύνα
τῶν πενήτων ὁστισοῦν. ἔτι τῷ δύο τὰς μεγίστας ἀρχ
μὲν αἱρεῖσθαι τὸν δῆμον, τῆς δὲ μετέχειν· τοὺς μ
γέροντας αἱροῦνται, τῆς δ' ἐφορείας μετέχουσιν. οἱ δ' ὀλ
χίαν διὰ τὸ πολλὰ ἔχειν ὀλιγαρχικά, οἷον τὸ πάσα
τὰς εἶναι καὶ μηδεμίαν κληρωτήν, καὶ ὀλίγους εἶναι
θανάτου καὶ φυγῆς, καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολλά. δεῖ
τῇ πολιτείᾳ τῇ μεμιγμένῃ καλῶς ἀμφότερα δοκεῖ
καὶ μηδέτερον, καὶ σῴζεσθαι δι' αὐτῆς καὶ μὴ ἔξω
δι' αὐτῆς μὴ τῷ πλείους ἔξωθεν εἶναι τοὺς βουλομένους (
ἂν καὶ πονηρᾷ πολιτείᾳ τοῦθ' ὑπάρχον) ἀλλὰ τῷ
βούλεσθαι πολιτείαν ἑτέραν μηθὲν τῶν τῆς πόλεως
ὅλως. τίνα μὲν οὖν τρόπον δεῖ καθιστάναι πολιτείαν,
δὲ καὶ τὰς ὀνομαζομένας ἀριστοκρατίας, νῦν εἴρηται.

19. χάριν pr I^b. ‖ 20. τῆς om Q^bV^b. ‖ 22. καὶ ἡ ἀρετή Q^bV^b. ‖ 39. ἐν — 40. μισθόν om V^b.
5. τίμημα Q^b. ‖ 20. τὸ] τὸ μὴ V^b. ‖ 26. διάδηλος margo: vulgo ἄδηλος. ‖ 29. τῷ] τῶν I^bV^b. ‖ 31. μετέχουσιν om Q^b
38. πονηρὰ Q^bV^b. ‖ τῷ] τὸ $I^bQ^bV^b$.

δὲ τυραννίδος ἦν ἡμῖν λοιπὸν εἰπεῖν, ὐχ ὡς ἐνύ-
λογίας περὶ αὐτήν, ἀλλ' ὅπως λάβῃ τῆς μεθόδου
ἐπειδὴ καὶ ταύτην τίθεμεν τῶν πολιτειῶν τι μέ-
μὲν ὖν βασιλείας διωρίσαμεν ἐν τοῖς πρώτοις λό-
ις περὶ τῆς μάλιςα λεγομένης βασιλείας ἐποιού-
σκέψιν, πότερον ἀσύμφορον ἢ συμφέρει ταῖς πό-
ὶ τίνα καὶ πόθεν δεῖ καθιςάναι, καὶ πῶς. τυραν-
ίδη δύο μὲν διείλομεν ἐν οἷς περὶ βασιλείας ἐπε-
διὰ τὸ τὴν δύναμιν ἐπαλλάττειν πως αὐτῶν καὶ
βασιλείαν, διὰ τὸ κατὰ νόμον εἶναι ἀμφοτέρας
ὐς ἀρχάς· ἔν τε γὰρ τῶν βαρβάρων τισὶν αὐτῦν-
ράτορας μονάρχυς, καὶ τὸ παλαιὸν ἐν τοῖς ἀρ-
λησιν ἐγίγνοντό τινες μόναρχοι τὸν τρόπον τῦτον,
αἰσυμνήτας. ἔχυσι δέ τινας πρὸς ἀλλήλας αὗται
ἦσαν δὲ διὰ μὲν τὸ κατὰ νόμον βασιλικαὶ καὶ
ναρχεῖν ἑκόντων, τυραννικαὶ δὲ διὰ τὸ δεσποτικῶς
ιτὰ τὴν αὐτῶν γνώμην. τρίτον δὲ εἶδος τυραννίδος,
ις' εἶναι δοκεῖ τυραννίς, ἀντίςροφος ὖσα τῇ παμ-
τοιαύτην δ' ἀναγκαῖον εἶναι τυραννίδα τὴν μο-
ἥτις ἀνυπεύθυνος ἄρχει τῶν ὁμοίων καὶ βελτιόνων
ρὸς τὸ σφέτερον αὐτῆς συμφέρον, ἀλλὰ μὴ πρὸς
χομένων. διόπερ ἀκύσιος· ὐθεὶς γὰρ ἑκὼν ὑπομέ-
ευθέρων τὴν τοιαύτην ἀρχήν. τυραννίδος μὲν οὖν
α καὶ τοσαῦτα διὰ τὰς εἰρημένας αἰτίας.
δ' ἀρίςη πολιτεία καὶ τίς ἄριςος βίος ταῖς πλεί-
εσι καὶ τοῖς πλείστοις τῶν ἀνθρώπων, μήτε πρὸς
γκρίνυσι τὴν ὑπὲρ τὺς ἰδιώτας, μήτε πρὸς παιδείαν
δεῖται καὶ χορηγίας τυχηρᾶς, μήτε πρὸς πολι-
κατ' εὐχὴν γινομένην, ἀλλὰ βίον τε τὸν τοῖς
οινωνῆσαι δυνατὸν καὶ πολιτείαν ἧς τὰς πλείςας
έχεται μετασχεῖν. καὶ γὰρ ἃς καλῦσιν ἀριστο-
ερὶ ὧν νῦν εἴπομεν, τὰ μὲν ἐξωτέρω πίπτυσι ταῖς
τῶν πόλεων, τὰ δὲ γειτνιῶσι τῇ καλυμένῃ πολι-
περὶ ἀμφοῖν ὡς μιᾶς λεκτέον. ἡ δὲ δὴ κρίσις περὶ
τύτων ἐκ τῶν αὐτῶν ςοιχείων ἐςίν. εἰ γὰρ καλῶς
ικοῖς εἴρηται τὸ τὸν εὐδαίμονα βίον εἶναι τὸν κατ'
εμπόδιςον, μεσότητα δὲ τὴν ἀρετήν, τὸν μέσον
βίον εἶναι βέλτιστον, τῆς ἑκάςοις ἐνδεχομένης
σότητος. τὺς δὲ αὐτὺς τύτυς ὅρυς ἀναγκαῖον εἶναι
ς ἀρετῆς καὶ κακίας καὶ πολιτείας· ἡ γὰρ πολι-

τεία βίος τίς ἐςι πόλεως. ἐν ἁπάσαις δὴ ταῖς πόλεσίν ἐςι τρία μέρη τῆς πόλεως, οἱ μὲν εὔποροι σφόδρα, οἱ δὲ ἄποροι σφόδρα, οἱ δὲ τρίτοι οἱ μέσοι τύτων. ἐπεὶ τοίνυν ὁμολογεῖται τὸ μέτριον ἄριςον καὶ τὸ μέσον, φανερὸν ὅτι καὶ τῶν εὐτυχημάτων ἡ κτῆσις ἡ μέση βελτίςη πάντων· ῥᾴςη γὰρ τῷ λόγῳ πειθαρχεῖν. ὑπέρκαλον δὲ ἢ ὑπερίσχυρον ἢ ὑπερευγενῆ ἢ ὑπερπλύσιον, ἢ τἀναντία τούτοις, ὑπέρπτωχον ἢ ὑπερασθενῆ καὶ σφόδρα ἄτιμον, χαλεπὸν τῷ λόγῳ ἀκολυθεῖν. γίγνονται γὰρ οἱ μὲν ὑβρισταὶ καὶ μεγαλοπόνηροι μᾶλλον, οἱ δὲ κακῦργοι καὶ μικροπόνηροι λίαν· τῶν δ' ἀδικημάτων τὰ μὲν γίγνεται δι' ὕβριν, τὰ δὲ διὰ κακυργίαν. ἔτι δ' ἥκισθ' οὗτοι φυλαρχῦσι καὶ βυλαρχῦσιν· ταῦτα δ' ἀμφότερα βλαβερὰ ταῖς πόλεσιν. πρὸς δὲ τύτοις οἱ μὲν ἐν ὑπεροχαῖς εὐτυχημάτων ὄντες, ἰσχύος καὶ πλύτυ καὶ φίλων καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιύτων, ἄρχεσθαι ὔτε βύλονται ὔτε ἐπίςανται (καὶ τῦτ' εὐθὺς οἴκοθεν ὑπάρχει παισὶν ὖσιν· διὰ γὰρ τὴν τρυφὴν ὐδ' ἐν τοῖς διδασκαλείοις ἄρχεσθαι σύνηθες αὐτοῖς), οἱ δὲ καθ' ὑπερβολὴν ἐν ἐνδείᾳ τύτων ταπεινοὶ λίαν. ὥσθ' οἱ μὲν ἄρχειν ὐκ ἐπίςανται ἀλλ' ἄρχεσθαι δυλικὴν ἀρχήν, οἱ δ' ἄρχεσθαι μὲν ὐδεμιᾷ ἀρχῇ, ἄρχειν δὲ δεσποτικὴν ἀρχήν. γίνεται ὖν καὶ δύλων καὶ δεσποτῶν πόλις, ἀλλ' ὐκ ἐλευθέρων, καὶ τῶν μὲν φθονύντων τῶν δὲ καταφρονύντων. ἃ πλεῖστον ἀπέχει φιλίας καὶ κοινωνίας πολιτικῆς· ἡ γὰρ κοινωνία φιλικόν· ὐδὲ γὰρ ὁδοῦ βύλονται κοινωνεῖν τοῖς ἐχθροῖς. βύλεται δέ γε ἡ πόλις ἐξ ἴσων εἶναι καὶ ὁμοίων ὅτι μάλιςα, τῦτο δ' ὑπάρχει μάλιςα τοῖς μέσοις· ὥς' ἀναγκαῖον ἄριςα πολιτεύεσθαι ταύτην τὴν πόλιν ἐςὶν ἐξ ὧν φαμὲν φύσει τὴν σύςασιν εἶναι τῆς πόλεως. καὶ σῴζονται δ' ἐν ταῖς πόλεσιν ὖτοι μάλιςα τῶν πολιτῶν. ὔτε γὰρ αὐτοὶ τῶν ἀλλοτρίων ὥσπερ οἱ πένητες ἐπιθυμῦσιν, ὔτε τῆς τύτων ἕτεροι, καθάπερ τῆς τῶν πλυσίων οἱ πένητες ἐπιθυμῦσιν· καὶ διὰ τὸ μήτ' ἐπιβυλεύεσθαι μήτ' ἐπιβουλεύειν ἀκινδύνως διάγυσιν. διὰ τοῦτο καλῶς ηὔξατο Φωκυλίδης "πολλὰ μέσοισιν ἄριςα· μέσος θέλω ἐν πόλει εἶναι." δῆλον ἄρα ὅτι καὶ ἡ κοινωνία ἡ πολιτικὴ ἀρίςη ἡ διὰ τῶν μέσων, καὶ τὰς τοιαύτας ἐνδέχεται εὖ πολιτεύεσθαι πόλεις ἐν αἷς δὴ πολὺ τὸ μέσον, καὶ κρεῖττον μάλιστα μὲν ἀμφοῖν, εἰ δὲ μή, θατέρου μέρυς· προστιθέμενον γὰρ ποιεῖ ῥοπὴν καὶ κωλύει γίνεσθαι τὰς ἐναντίας ὑπερβολάς. διόπερ εὐτυχία μεγίςη τὺς πολιτευομένους οὐσίαν ἔχειν μέσην καὶ ἱκανήν,

αι
τῆς τυραννίδος ἦν ἡμῖν Q^b. ‖ 6. ἀσύμφορος I^b. ‖ 11. τὰς om Q^bV^b. ‖ 13. μόναρχοι I^b, μοναρχοιῶν Q^bV^b. ‖ 18. βασιλεία
20. ἄρχη V^b. ‖ 22. ὐθεὶς] εὐθὺς V^b. ‖ 28. ἣ] codices d. ‖ 38. εἶναι βίον Q^bV^b. ‖ 39. γρ καὶ χωρὶς τῦ δέ margo I^b.
τυχημάτων V^b. ‖ 17. ὐδὲν τοῖς Q^bV^b. ‖ διδασκαλίοις I^b, διδασκάλοις Q^bV^b. ‖ 22. μόλις Q^bV^b. ‖ 26. δ' om Q^bV^b. ‖
Q^b. ‖ 31. τῆς ante τῶν om Q^b. ‖ 34. θέλων I^bV^b.

ὡς ὅπυ οἱ μὲν πολλὰ σφόδρα κέκτηνται οἱ δὲ μηθέν, ἢ δῆμος ἔσχατος γίγνεται ἢ ὀλιγαρχία ἄκρατος ἢ τυραννὶς δι' ἀμφοτέρας τὰς ὑπερβολάς· καὶ γὰρ ἐκ δημοκρατίας τῆς νεανικωτάτης καὶ ἐξ ὀλιγαρχίας γίνεται τυραννίς, ἐκ δὲ τῶν μέσων καὶ τῶν σύνεγγυς πολὺ ἧττον. τὴν δ' αἰτίαν ὕςερον ἐν τοῖς περὶ τὰς μεταβολὰς τῶν πολιτειῶν ἐρῦμεν. ὅτι δ' ἡ μέση βελτίστη, φανερόν· μόνη γὰρ ἀστασίαστος· ὅπυ γὰρ πολὺ τὸ διὰ μέσυ, ἥκιςα ςάσεις καὶ διαστάσεις γίγνονται τῶν πολιτειῶν. καὶ αἱ μεγάλαι πόλεις ἀςασιαστότεραι διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, ὅτι πολὺ τὸ μέσον· ἐν δὲ ταῖς μικραῖς ῥᾴδιόν τε διαλαβεῖν εἰς δύο πάντας, ὥςε μηθὲν καταλιπεῖν μέσον, καὶ πάντες σχεδὸν ἄποροι ἢ εὔποροί εἰσιν. καὶ αἱ δημοκρατίαι δὲ ἀσφαλέςεραι τῶν ὀλιγαρχιῶν εἰσὶ καὶ πολυχρονιώτεραι διὰ τοὺς μέσους· πλείυς τε γάρ εἰσι καὶ μᾶλλον μετέχυσι τῶν τιμῶν ἐν ταῖς δημοκρατίαις ἢ ταῖς ὀλιγαρχίαις, ἐπεὶ ὅταν ἄνευ τύτων τῷ πλήθει ὑπερτείνωσιν οἱ ἄποροι, κακοπραγία γίνεται καὶ ἀπόλλυνται ταχέως. σημεῖον δὲ δεῖ νομίζειν καὶ τὸ τὺς βελτίςυς νομοθέτας εἶναι τῶν μέσων πολιτῶν· Σόλων τε γὰρ ἦν τούτων (δηλοῖ δ' ἐκ τῆς ποιήσεως) καὶ Λυκῦργος (ὐ γὰρ ἦν βασιλεύς) καὶ Χαρώνδας καὶ σχεδὸν οἱ πλεῖστοι τῶν ἄλλων. φανερὸν δ' ἐκ τύτων καὶ διότι αἱ πλεῖςαι πολιτεῖαι αἱ μὲν δημοκρατικαί εἰσιν αἱ δ' ὀλιγαρχικαί· διὰ γὰρ τὸ ἐν ταύταις πολλάκις ὀλίγον εἶναι τὸ μέσον, αἰεὶ ὁπότεροι ἂν ὑπερέχωσιν, εἴθ' οἱ τὰς ὐσίας ἔχοντες εἴθ' ὁ δῆμος, οἱ τὸ μέσον ἐκβαίνοντες καθ' αὑτὺς ἄγυσι τὴν πολιτείαν, ὥςε ἢ δῆμος γίγνεται ἢ ὀλιγαρχία. πρὸς δὲ τύτοις διὰ τὸ ςάσεις γίνεσθαι καὶ μάχας πρὸς ἀλλήλυς τῷ δήμῳ καὶ τοῖς εὐπόροις, ὁποτέροις ἂν μᾶλλον συμβῇ κρατῆσαι τῶν ἐναντίων, ὐ καθιςᾶσι κοινὴν πολιτείαν ὐδ' ἴσην, ἀλλὰ τῆς νίκης ἆθλον τὴν ὑπεροχὴν τῆς πολιτείας λαμβάνυσιν, καὶ οἱ μὲν δημοκρατίαν οἱ δ' ὀλιγαρχίαν ποιῦσιν. ἔτι δὲ καὶ τῶν ἐν ἡγεμονίᾳ γενομένων τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν παρ' αὐτοῖς ἑκάτεροι πολιτείαν ἀποβλέποντες οἱ μὲν δημοκρατίας ἐν ταῖς πόλεσι καθίςασαν οἱ δ' ὀλιγαρχίας, ὐ πρὸς τὸ τῶν πόλεων συμφέρον σκοπῦντες ἀλλὰ πρὸς τὸ σφέτερον αὐτῶν. ὥςε διὰ ταύτας τὰς αἰτίας ἢ μηδέποτε τὴν μέσην γίνεσθαι πολιτείαν ἢ ὀλιγάκις καὶ παρ' ὀλίγοις· εἷς γὰρ ἀνὴρ συνεπείσθη μόνος τῶν πρότερον ἐφ' ἡγεμονίᾳ γενομένων ταύτην ἀποδοῦναι τὴν τάξιν. ἤδη δὲ καὶ τοῖς ἐν ταῖς πόλεσιν ἔθος καθέστηκε μηδὲ βύλεσθαι τὸ ἴσον, ἀλλ' ἢ ἄρχειν ζητ[illegible] κρατυμένυς ὑπομένειν. τίς μὲν ὖν ἀρίςη πολιτεία, καὶ [illegible] τίν' αἰτίαν, ἐκ τύτων φανερόν· τῶν δ' ἄλλων πολι[illegible] ἐπειδὴ πλείυς δημοκρατίας καὶ πλείυς ὀλιγαρχίας φ[illegible] εἶναι, ποίαν πρώτην θετέον καὶ δευτέραν καὶ τοῦτον δ[illegible] τρόπον ἐχομένην τῷ τὴν μὲν εἶναι βελτίω τὴν δὲ χ[illegible] διωρισμένης τῆς ἀρίςης ὐ χαλεπὸν ἰδεῖν. δεῖ γὰρ ἀναγ[illegible] εἶναι βελτίω τὴν ἐγγύτατα ταύτης, χείρω δὲ τὴν ἀφ[illegible] κυῖαν τῦ μέσυ πλεῖον, ἂν μὴ πρὸς ὑπόθεσιν κρίνῃ τις. λ[illegible] δὲ τὸ πρὸς ὑπόθεσιν, ὅτι πολλάκις οὔσης ἄλλης πολι[illegible] αἱρετωτέρας ἐνίοις ὐθὲν κωλύσει συμφέρειν ἑτέραν μᾶλ[illegible] εἶναι πολιτείαν.

Τίς δὲ πολιτεία τίσι καὶ ποία συμφέρει ποίοις, ἐ[illegible] μενόν ἐςι τῶν εἰρημένων διελθεῖν. ληπτέον δὴ πρῶτο[illegible] πασῶν καθόλυ ταὐτόν· δεῖ γὰρ κρεῖττον εἶναι τὸ βυλόμ[illegible] μέρος τῆς πόλεως τοῦ μὴ βυλομένου μένειν τὴν πολι[illegible] ἔστι δὲ πᾶσα πόλις ἔκ τε τοῦ ποιῦ καὶ ποσῦ. λέγω [illegible] ποιὸν μὲν ἐλευθερίαν πλῦτον παιδείαν εὐγένειαν, πο[illegible] δὲ τὴν τοῦ πλήθυς ὑπεροχήν. ἐνδέχεται δὲ τὸ μὲν [illegible] ὑπάρχειν ἑτέρῳ μέρει τῆς πόλεως, ἐξ ὧν συνέςηκε [illegible] ἡ πόλις, ἄλλῳ δὲ μέρει τὸ ποσόν, οἷον πλείυς τὸν [illegible] θμὸν εἶναι τῶν γενναίων τὺς ἀγεννεῖς ἢ τῶν πλυσίων [illegible] ἀπόρυς, μὴ μέντοι τοσῦτον ὑπερέχειν τῷ ποσῷ ὅσον [illegible] πεσθαι τῷ ποιῷ. διὸ ταῦτα πρὸς ἄλληλα συγκρι[illegible] μὲν ὖν ὑπερέχει τὸ τῶν ἀπόρων πλῆθος τὴν εἰρημέν[illegible] λογίαν, ἐνταῦθα πέφυκεν εἶναι δημοκρατίαν, καὶ ἕκα[illegible] εἶδος δημοκρατίας κατὰ τὴν ὑπεροχὴν τῦ δήμυ ἑκάσ[illegible] οἷον ἐὰν μὲν τὸ τῶν γεωργῶν ὑπερτείνῃ πλῆθος, τὴν π[illegible] την δημοκρατίαν, ἐὰν δὲ τὸ τῶν βαναύσων καὶ μισ[illegible] νούντων, τὴν τελευταίαν, ὁμοίως δὲ καὶ τὰς ἄλλα[illegible] μεταξὺ τύτων· ὅπυ δὲ τὸ τῶν εὐπόρων καὶ γνωρίμων [illegible] λον ὑπερτείνει τῷ ποιῷ ἢ λείπεται τῷ ποσῷ, ἐνταῦ[illegible] ὀλιγαρχίαν, καὶ τῆς ὀλιγαρχίας τὸν αὐτὸν τρόπον [illegible] εἶδος κατὰ τὴν ὑπεροχὴν τῦ ὀλιγαρχικῦ πλήθυς. δεῖ [illegible] ἀεὶ τὸν νομοθέτην ἐν τῇ πολιτείᾳ προσλαμβάνειν τὺ[illegible] συς· ἄν τε γὰρ ὀλιγαρχικὺς τὺς νόμυς τιθῇ, ςοχά[illegible] χρὴ τῶν μέσων, ἐάν τε δημοκρατικύς, προσάγεσθαι [illegible] νόμοις τύτυς. ὅπυ δὲ τὸ τῶν μέσων ὑπερτείνει πλῆ[illegible] συναμφοτέρων τῶν ἄκρων ἢ καὶ θατέρυ μόνον, ἐνταῦ[illegible] δέχεται πολιτείαν εἶναι μόνιμον. οὐθὲν γὰρ φοβερ[illegible]

35. καθίςασιν V^b. ‖ 36. πρὸς om Q^bV^b.

11. κωλύει I^b. ‖ 25. ἀπολογίαν Q^b. ‖ 25. post δημοκρατίαν margo I^b εἴπερ γὰρ οἱ γεωργοὶ ὑπερέχυσι, γίνεται ἡ τῶν γεωργῶν [illegible] κρατία. ‖ 28. τὴν πρώτην δημοκρατίαν] τὴν εἰρημένην ἀναλογίαν, ἐνταῦθα πέφυκεν εἶναι δημοκρατίαν I^b. ‖ 31. μᾶλλον om $I^bQ^bV^b$. ‖ [illegible] om Q^bV^b. ‖ ἐνταῦθα δ' I^b.

συμφωνήσωσιν οἱ πλούσιοι τοῖς πένησιν ἐπὶ τούτυς·
'ε γὰρ ἅτεροι βυλήσονται δουλεύειν τοῖς ἑτέροις, κοι-
ν δ' ἂν ζητῶσιν, ὐδεμίαν εὑρήσουσιν ἄλλην ταύτης.
ιει γὰρ ἄρχειν ὐκ ἂν ὑπομείνειαν διὰ τὴν ἀπιςίαν
ρὸς ἀλλήλυς. πανταχῦ δὲ πιςότατος ὁ διαιτητής,
τὴς δ' ὁ μέσος. ὅσῳ δ' ἂν ἄμεινον ἡ πολιτεία μι-
τοσούτῳ μονιμωτέρα. διαμαρτάνυσι δὲ πολλοὶ καὶ
ὰς ἀριστοκρατικὰς βουλομένων ποιεῖν πολιτείας, οὐ
ἐν τῷ πλεῖον νέμειν τοῖς εὐπόροις, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ
ρύεσθαι τὸν δῆμον. ἀνάγκη γὰρ χρόνῳ ποτὲ ἐκ τῶν
ν ἀγαθῶν ἀληθὲς συμβῆναι κακόν· αἱ γὰρ πλεονε-
ῶν πλυσίων ἀπολλύυσι μᾶλλον τὴν πολιτείαν ἢ αἱ
υ.

Εςι δ' ὅσα προφάσεως χάριν ἐν ταῖς πολιτείαις σο-
ται πρὸς τὸν δῆμον πέντε τὸν ἀριθμόν, περὶ ἐκκλη-
περὶ τὰς ἀρχάς, περὶ δικαςήρια, περὶ ὅπλισιν, περὶ
σίαν. περὶ ἐκκλησίαν μὲν τὸ ἐξεῖναι ἐκκλησιάζειν
ζημίαν δὲ ἐπικεῖσθαι τοῖς εὐπόροις ἐὰν μὴ ἐκκλη-
σιν, ἢ μόνοις ἢ μείζω πολλῷ. περὶ δὲ τὰς ἀρχὰς
ς μὲν ἔχυσι τίμημα μὴ ἐξεῖναι ἐξόμνυσθαι, τοῖς δ'
ς ἐξεῖναι. καὶ περὶ τὰ δικαςήρια τοῖς μὲν εὐπόροις
ζημίαν ἂν μὴ δικάζωσι, τοῖς δ' ἀπόροις ἄδειαν, ἢ
ὲν μεγάλην τοῖς δὲ μικράν, ὥσπερ ἐν τοῖς Χαρών-
ίμοις. ἐνιαχῦ δ' ἔξεςι μὲν πᾶσιν ἀπογραψαμένοις
σιάζειν καὶ δικάζειν, ἐὰν δὲ ἀπογραψάμενοι μήτ'
σιάζωσι μήτε δικάζωσιν, ἐπίκεινται μεγάλαι ζημίαι
, ἵνα διὰ μὲν τὴν ζημίαν φεύγωσι τὸ ἀπογράφεσθαι,
τὸ μὴ ἀπογράφεσθαι μὴ δικάζωσι μηδ' ἐκκλησιά-
τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ περὶ τῦ ὅπλα κεκτῆσθαι
οῦ γυμνάζεσθαι νομοθετῦσιν· τοῖς μὲν γὰρ ἀπόροις
μὴ κεκτῆσθαι, τοῖς δ' εὐπόροις ἐπιζήμιον μὴ κεκτη-
· κἂν μὴ γυμνάζωνται, τοῖς μὲν ὐδεμία ζημία, τοῖς
όροις ἐπιζήμιον, ὅπως οἱ μὲν διὰ τὴν ζημίαν μετέ-
, οἱ δὲ διὰ τὸ μὴ φοβεῖσθαι μὴ μετέχωσιν. ταῦτα
ν ὀλιγαρχικὰ σοφίσματα τῆς νομοθεσίας, ἐν δὲ ταῖς
ρατίαις πρὸς ταῦτ' ἀντισοφίζονται· τοῖς μὲν γὰρ
ις μισθὸν πορίζυσιν ἐκκλησιάζυσι καὶ δικάζυσιν, τοῖς
πόροις ὐδεμίαν τάττυσι ζημίαν. ὥςε φανερὸν ὅτι εἴ
ίλεται μιγνύναι δικαίως, δεῖ τὰ παρ' ἑκατέροις συ-
καὶ τοῖς μὲν μισθὸν πορίζειν τοῖς δὲ ζημίαν· ὕτω
ὶν κοινωνοῖεν ἅπαντες, ἐκείνως δ' ἡ πολιτεία γίγνεται
τῶν ἑτέρων μόνον. δεῖ δὲ τὴν πολιτείαν εἶναι μὲν ἐκ τῶν τὰ ὅπλα ἐχόντων μόνον· τοῦ δὲ τιμήματος τὸ πλῆθος ἁπλῶς μὲν ὁρισαμένυς οὐκ ἔςιν εἰπεῖν τοσῦτον ὑπάρχειν, ἀλλὰ σκεψαμένυς τὸ ποῖον ἐπιβάλλει μακρότατον ὥστε τὺς μετέχοντας τῆς πολιτείας εἶναι πλείυς τῶν μὴ μετεχόντων, τῦτο τάττειν. ἐθέλυσι γὰρ οἱ πένητες καὶ μὴ μετέχοντες τῶν τιμῶν ἡσυχίαν ἔχειν, ἐὰν μὴ ὑβρίζῃ τις αὐτὺς μήτε ἀφαιρῆται μηθὲν τῆς οὐσίας. ἀλλὰ τῦτο οὐ ῥᾴδιον· ὐ γὰρ ἀεὶ συμβαίνει χαρίεντας εἶναι τὺς μετέχοντας τῦ πολιτεύματος. καὶ εἰώθασι δέ, ὅταν πόλεμος ᾖ, ὀκνεῖν, ἂν μὴ λαμβάνωσι τροφήν, ἄποροι δὲ ὦσιν· ἐὰν δὲ πορίζῃ τις τροφήν, βούλονται πολεμεῖν. ἔστι δ' ἡ πολιτεία παρ' ἐνίοις ὐ μόνον ἐκ τῶν ὁπλιτευόντων ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ὡπλιτευκότων· ἐν Μαλιεῦσι δὲ ἡ μὲν πολιτεία ἦν ἐκ τύτων, τὰς δὲ ἀρχὰς ᾑρῦντο ἐκ τῶν ςρατευομένων. καὶ ἡ πρώτη δὲ πολιτεία ἐν τοῖς Ἕλλησιν ἐγένετο μετὰ τὰς βασιλείας ἐκ τῶν πολεμύντων, ἡ μὲν ἐξ ἀρχῆς ἐκ τῶν ἱππέων (τὴν γὰρ ἰσχὺν καὶ τὴν ὑπεροχὴν ἐν τοῖς ἱππεῦσιν ὁ πόλεμος εἶχεν· ἄνευ μὲν γὰρ συντάξεως ἄχρηστον τὸ ὁπλιτικόν, αἱ δὲ περὶ τῶν τοιύτων ἐμπειρίαι καὶ τάξεις ἐν τοῖς ἀρχαίοις ὐχ ὑπῆρχον, ὥς' ἐν τοῖς ἱππεῦσιν εἶναι τὴν ἰσχύν), αὐξανομένων δὲ τῶν πόλεων καὶ τῶν ἐν τοῖς ὅπλοις ἰσχυσάντων μᾶλλον πλείυς μετεῖχον τῆς πολιτείας. διόπερ ἃς νῦν καλῦμεν πολιτείας, οἱ πρότερον ἐκάλυν δημοκρατίας. ἦσαν δὲ αἱ ἀρχαῖαι πολιτεῖαι εὐλόγως ὀλιγαρχικαὶ καὶ βασιλικαί· δι' ὀλιγανθρωπίαν γὰρ οὐκ εἶχον πολὺ τὸ μέσον, ὥς' ὀλίγοι τε ὄντες τὸ πλῆθος καὶ κατὰ τὴν σύνταξιν μᾶλλον ὑπέμενον τὸ ἄρχεσθαι. διὰ τίνα μὲν ὖν εἰσὶν αἰτίαν αἱ πολιτεῖαι πλείυς, καὶ διὰ τί παρὰ τὰς λεγομένας ἕτεραι (δημοκρατία τε γὰρ οὐ μία τὸν ἀριθμόν ἐςι, καὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως), ἔτι δὲ τίνες αἱ διαφοραὶ καὶ διὰ τίνα αἰτίαν συμβαίνει, πρὸς δὲ τούτοις τίς ἀρίστη τῶν πολιτειῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰπεῖν, καὶ τῶν ἄλλων ποία ποίοις ἁρμόττει τῶν πολιτειῶν, εἴρηται.

Πάλιν δὲ καὶ κοινῇ καὶ χωρὶς περὶ ἑκάςης λέγωμεν 14
περὶ τῶν ἐφεξῆς, λαβόντες ἀρχὴν τὴν προσήκυσαν αὐτῶν. ἔςι δὴ τρία μόρια τῶν πολιτειῶν πασῶν, περὶ ὧν δεῖ θεωρεῖν τὸν σπυδαῖον νομοθέτην ἑκάςῃ τὸ συμφέρον· ὧν ἐχόντων καλῶς ἀνάγκη τὴν πολιτείαν ἔχειν καλῶς, καὶ τὰς πολιτείας ἀλλήλων διαφέρειν ἐν τῷ διαφέρειν ἕκαςον τύτων. ἔςι δὲ τῶν τριῶν τούτων ἓν μέν τι τὸ βυλευόμενον

1. ψευδῶς $I^b V^b$. ‖ 35. ὀλιγαρχικὰ τὰ σοφίσματα I^b.
. τι V^b. ‖ 9. τὺς] τὺς μὴ $Q^b V^b$. ‖ 17. τὰς om Q^b. ‖ 25. ἀρχαὶ $Q^b V^b$. ‖ 30. ἑτέρα V^b, ἑτέρας I^b. ‖ τε] τὸ V^b. ‖ 34. post ἁρμόττει Q^b, om V^b. ‖ 35. λέγομεν $Q^b V^b$. ‖ 41. τι] τοι $Q^b V^b$.

ὡς ὅπυ οἱ μὲν πολλὰ σφόδρα κέκτηνται οἱ δὲ μηθέν, ἢ δῆμος ἔσχατος γίγνεται ἢ ὀλιγαρχία ἄκρατος ἢ τυραννὶς δι' ἀμφοτέρας τὰς ὑπερβολάς· καὶ γὰρ ἐκ δημοκρατίας τῆς νεανικωτάτης καὶ ἐξ ὀλιγαρχίας γίνεται τυραννίς, ἐκ δὲ τῶν μέσων καὶ τῶν σύνεγγυς πολὺ ἧττον. τὴν δ' αἰτίαν ὕςερον ἐν τοῖς περὶ τὰς μεταβολὰς τῶν πολιτειῶν ἐρῦμεν. ὅτι δ' ἡ μέση βελτίστη, φανερόν· μόνη γὰρ ἀστασίαστος· ὅπυ γὰρ πολὺ τὸ διὰ μέσυ, ἥκιςα ςάσεις καὶ διαστάσεις γίγνονται τῶν πολιτειῶν. καὶ αἱ μεγάλαι πόλεις ἀςασιαστότεραι διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, ὅτι πολὺ τὸ μέσον· ἐν δὲ ταῖς μικραῖς ῥᾴδιόν τε διαλαβεῖν εἰς δύο πάντας, ὥςε μηθὲν καταλιπεῖν μέσον, καὶ πάντες σχεδὸν ἄποροι ἢ εὔποροί εἰσιν. καὶ αἱ δημοκρατίαι δὲ ἀσφαλέςεραι τῶν ὀλιγαρχιῶν εἰσὶ καὶ πολυχρονιώτεραι διὰ τοὺς μέσους· πλείυς τε γάρ εἰσι καὶ μᾶλλον μετέχυσι τῶν τιμῶν ἐν ταῖς δημοκρατίαις ἢ ταῖς ὀλιγαρχίαις, ἐπεὶ ὅταν ἄνευ τύτων τῷ πλήθει ὑπερτείνωσιν οἱ ἄποροι, κακοπραγία γίνεται καὶ ἀπόλλυνται ταχέως. σημεῖον δὲ δεῖ νομίζειν καὶ τὸ τὺς βελτίςυς νομοθέτας εἶναι τῶν μέσων πολιτῶν· Σόλων τε γὰρ ἦν τούτων (δηλοῖ δ' ἐκ τῆς ποιήσεως) καὶ Λυκῦργος (ὐ γὰρ ἦν βασιλεύς) καὶ Χαρώνδας καὶ σχεδὸν οἱ πλεῖστοι τῶν ἄλλων. φανερὸν δ' ἐκ τύτων καὶ διότι αἱ πλεῖςαι πολιτεῖαι αἱ μὲν δημοκρατικαί εἰσιν αἱ δ' ὀλιγαρχικαί· διὰ γὰρ τὸ ἐν ταύταις πολλάκις ὀλίγον εἶναι τὸ μέσον, αἰεὶ ὁπότεροι ἂν ὑπερέχωσιν, εἴθ' οἱ τὰς ὐσίας ἔχοντες εἴθ' ὁ δῆμος, οἱ τὸ μέσον ἐκβαίνοντες καθ' αὑτὺς ἄγυσι τὴν πολιτείαν, ὥςε ἢ δῆμος γίγνεται ἢ ὀλιγαρχία. πρὸς δὲ τύτοις διὰ τὸ ςάσεις γίνεσθαι καὶ μάχας πρὸς ἀλλήλυς τῷ δήμῳ καὶ τοῖς εὐπόροις, ὁποτέροις ἂν μᾶλλον συμβῇ κρατῆσαι τῶν ἐναντίων, ὐ καθιςᾶσι κοινὴν πολιτείαν ὐδ' ἴσην, ἀλλὰ τῆς νίκης ἆθλον τὴν ὑπεροχὴν τῆς πολιτείας λαμβάνυσιν, καὶ οἱ μὲν δημοκρατίαν οἱ δ' ὀλιγαρχίαν ποιῦσιν. ἔτι δὲ καὶ τῶν ἐν ἡγεμονίᾳ γενομένων τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν παρ' αὑτοῖς ἑκάτεροι πολιτείαν ἀποβλέποντες οἱ μὲν δημοκρατίας ἐν ταῖς πόλεσι καθίςασαν οἱ δ' ὀλιγαρχίας, ὐ πρὸς τὸ τῶν πόλεων συμφέρον σκοπῦντες ἀλλὰ πρὸς τὸ σφέτερον αὐτῶν. ὥςε διὰ ταύτας τὰς αἰτίας ἢ μηδέποτε τὴν μέσην γίνεσθαι πολιτείαν ἢ ὀλιγάκις καὶ παρ' ὀλίγοις· εἷς γὰρ ἀνὴρ συνεπείσθη μόνος τῶν πρότερον ἐφ' ἡγεμονίᾳ γενομένων ταύτην ἀποδοῦναι τὴν τάξιν. ἤδη δὲ καὶ τοῖς ἐν ταῖς πόλεσιν ἔθος καθέστηκε μηδὲ βύλεσθαι τὸ ἴσον, ἀλλ' ἢ ἄρχειν ζη- κρατυμένυς ὑπομένειν. τίς μὲν ὖν ἀρίςη πολιτεία, καὶ τίν' αἰτίαν, ἐκ τύτων φανερόν· τῶν δ' ἄλλων πολι- ἐπειδὴ πλείυς δημοκρατίας καὶ πλείυς ὀλιγαρχίας φ- εἶναι, ποίαν πρώτην θετέον καὶ δευτέραν καὶ τοῦτον δὴ τρόπον ἐχομένην τῷ τὴν μὲν εἶναι βελτίω τὴν δὲ χ- διωρισμένης τῆς ἀρίςης ὐ χαλεπὸν ἰδεῖν. δεῖ γὰρ ἀναγ- εἶναι βελτίω τὴν ἐγγύτατα ταύτης, χείρω δὲ τὴν ἀφ- κυῖαν τῦ μέσυ πλεῖον, ἂν μὴ πρὸς ὑπόθεσιν κρίνῃ τις. λ- δὲ τὸ πρὸς ὑπόθεσιν, ὅτι πολλάκις οὔσης ἄλλης πολι- αἱρετωτέρας ἐνίοις ὐθὲν κωλύσει συμφέρειν ἑτέραν μᾶλ- εἶναι πολιτείαν.

Τίς δὲ πολιτεία τίσι καὶ ποία συμφέρει ποίοις, ἐ- μενόν ἐςι τῶν εἰρημένων διελθεῖν. ληπτέον δὴ πρῶτον πασῶν καθόλυ ταὐτόν· δεῖ γὰρ κρεῖττον εἶναι τὸ βυλόμ- μέρος τῆς πόλεως τοῦ μὴ βυλομένου μένειν τὴν πολιτ- ἔστι δὲ πᾶσα πόλις ἔκ τε τοῦ ποιῦ καὶ ποσῦ. λέγω ποιὸν μὲν ἐλευθερίαν πλῦτον παιδείαν εὐγένειαν, πο- δὲ τὴν τοῦ πλήθυς ὑπεροχήν. ἐνδέχεται δὲ τὸ μὲν πο- ὑπάρχειν ἑτέρῳ μέρει τῆς πόλεως, ἐξ ὧν συνέςηκε μ- ἡ πόλις, ἄλλῳ δὲ μέρει τὸ ποσόν, οἷον πλείυς τὸν ἀ- θμὸν εἶναι τῶν γενναίων τὺς ἀγεννεῖς ἢ τῶν πλυσίων τὺς ἀπόρυς, μὴ μέντοι τοσῦτον ὑπερέχειν τῷ ποσῷ ὅσον λεί- πεσθαι τῷ ποιῷ. διὸ ταῦτα πρὸς ἄλληλα συγκριτέον. μὲν ὖν ὑπερέχει τὸ τῶν ἀπόρων πλῆθος τὴν εἰρημένην ἀνα- λογίαν, ἐνταῦθα πέφυκεν εἶναι δημοκρατίαν, καὶ ἕκαστ- εἶδος δημοκρατίας κατὰ τὴν ὑπεροχὴν τῦ δήμυ ἑκάστ- οἷον ἐὰν μὲν τὸ τῶν γεωργῶν ὑπερτείνῃ πλῆθος, τὴν πρώ- την δημοκρατίαν, ἐὰν δὲ τὸ τῶν βαναύσων καὶ μισθαρ- νούντων, τὴν τελευταίαν, ὁμοίως δὲ καὶ τὰς ἄλλας τὰς μεταξὺ τύτων· ὅπυ δὲ τὸ τῶν εὐπόρων καὶ γνωρίμων μᾶλ- λον ὑπερτείνει τῷ ποιῷ ἢ λείπεται τῷ ποσῷ, ἐνταῦθα ὀλιγαρχίαν, καὶ τῆς ὀλιγαρχίας τὸν αὐτὸν τρόπον ἕκαστ- εἶδος κατὰ τὴν ὑπεροχὴν τῦ ὀλιγαρχικῦ πλήθυς. δεῖ ἀεὶ τὸν νομοθέτην ἐν τῇ πολιτείᾳ προσλαμβάνειν τὺς μέ- συς· ἄν τε γὰρ ὀλιγαρχικὺς τὺς νόμυς τιθῇ, ςοχάζ- χρὴ τῶν μέσων, ἐάν τε δημοκρατικύς, προσάγεσθαι τ- νόμοις τύτυς. ὅπυ δὲ τὸ τῶν μέσων ὑπερτείνει πλῆ- συναμφοτέρων τῶν ἄκρων ἢ καὶ θατέρυ μόνον, ἐνταῦθ- δέχεται πολιτείαν εἶναι μόνιμον. ὐθὲν γὰρ φοβερὸ-

35. καθίςασιν V^b. ‖ 36. πρὸς om Q^bV^b.

11. κωλύει I^b. ‖ 25. ἀπολογίαν Q^b. ‖ 25. post δημοκρατίαν margo I^b εἴπερ γὰρ οἱ γεωργοὶ ὑπερέχυσι, γίνεται ἡ τῶν γεωργῶν δη- κρατία. ‖ 28. τὴν πρώτην δημοκρατίαν] τὴν εἰρημένην ἀναλογίαν, ἐνταῦθα πέφυκεν εἶναι δημοκρατίαν I^b. ‖ 31. μᾶλλον om $I^bQ^bV^b$. ‖ 3- om Q^bV^b. ‖ ἐνταῦθα δ' I^b.

υμφωνήσωσιν οἱ πλούσιοι τοῖς πένησιν ἐπὶ τούτυς· ι γὰρ ἅτεροι βυλήσονται δουλεύειν τοῖς ἑτέροις, κοι- ' δ' ἂν ζητῶσιν, ὐδεμίαν εὑρήσουσιν ἄλλην ταύτης. ει γὰρ ἄρχειν ὐκ ἂν ὑπομείνειαν διὰ τὴν ἀπιςίαν ιος ἀλλήλυς. πανταχῦ δὲ πιςότατος ὁ διαιτητής, ἡς δ' ὁ μέσος. ὅσῳ δ' ἂν ἄμεινον ἡ πολιτεία μι- τοσούτῳ μονιμωτέρα. διαμαρτάνυσι δὲ πολλοὶ καὶ ;ς ἀριστοκρατικὰς βουλομένων ποιεῖν πολιτείας, οὐ ἐν τῷ πλεῖον νέμειν τοῖς εὐπόροις, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ϊυεσθαι τὸν δῆμον. ἀνάγκη γὰρ χρόνῳ ποτὲ ἐκ τῶν ν ἀγαθῶν ἀληθὲς συμβῆναι κακόν· αἱ γὰρ πλεονε- ῶν πλυσίων ἀπολλύυσι μᾶλλον τὴν πολιτείαν ἢ αἱ ιυ.

Ἐςι δ' ὅσα προφάσεως χάριν ἐν ταῖς πολιτείαις σο- αι πρὸς τὸν δῆμον πέντε τὸν ἀριθμόν, περὶ ἐκκλη- περὶ τὰς ἀρχάς, περὶ δικαςήρια, περὶ ὅπλισιν, περὶ σίαν. περὶ ἐκκλησίαν μὲν τὸ ἐξεῖναι ἐκκλησιάζειν ζημίαν δὲ ἐπικεῖσθαι τοῖς εὐπόροις ἐὰν μὴ ἐκκλη- σιν, ἢ μόνοις ἢ μείζω πολλῷ. περὶ δὲ τὰς ἀρχὰς μὲν ἔχυσι τίμημα μὴ ἐξεῖναι ἐξόμνυσθαι, τοῖς δ' ; ἐξεῖναι. καὶ περὶ τὰ δικαςήρια τοῖς μὲν εὐπόροις ημίαν ἂν μὴ δικάζωσι, τοῖς δ' ἀπόροις ἄδειαν, ἢ ἐν μεγάλην τοῖς δὲ μικράν, ὥσπερ ἐν τοῖς Χαρών- μοις. ἐνιαχῦ δ' ἔξεςι μὲν πᾶσιν ἀπογραψαμένοις ιάζειν καὶ δικάζειν, ἐὰν δὲ ἀπογραψάμενοι μήτ' ιάζωσι μήτε δικάζωσιν, ἐπίκεινται μεγάλαι ζημίαι ἵνα διὰ μὲν τὴν ζημίαν φεύγωσι τὸ ἀπογράφεσθαι, τὸ μὴ ἀπογράφεσθαι μὴ δικάζωσι μηδ' ἐκκλησιά- τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ περὶ τῦ ὅπλα κεκτῆσθαι ῦ γυμνάζεσθαι νομοθετῦσιν· τοῖς μὲν γὰρ ἀπόροις μὴ κεκτῆσθαι, τοῖς δ' εὐπόροις ἐπιζήμιον μὴ κεκτη- ' κἂν μὴ γυμνάζωνται, τοῖς μὲν ὐδεμία ζημία, τοῖς ρόροις ἐπιζήμιον, ὅπως οἱ μὲν διὰ τὴν ζημίαν μετέ- οἱ δὲ διὰ τὸ μὴ φοβεῖσθαι μὴ μετέχωσιν. ταῦτα ὀλιγαρχικὰ σοφίσματα τῆς νομοθεσίας, ἐν δὲ ταῖς ατίαις πρὸς ταῦτ' ἀντισοφίζονται· τοῖς μὲν γὰρ ς μισθὸν πορίζυσιν ἐκκλησιάζυσι καὶ δικάζυσιν, τοῖς :όροις ὐδεμίαν τάττυσι ζημίαν. ὥςε φανερὸν ὅτι εἴ λεται μιγνύναι δικαίως, δεῖ τὰ παρ' ἑκατέροις συ- καὶ τοῖς μὲν μισθὸν πορίζειν τοῖς δὲ ζημίαν· ὕτω ν κοινωνοῖεν ἅπαντες, ἐκείνως δ' ἡ πολιτεία γίγνεται τῶν ἑτέρων μόνον. δεῖ δὲ τὴν πολιτείαν εἶναι μὲν ἐκ τῶν τὰ ὅπλα ἐχόντων μόνον· τοῦ δὲ τιμήματος τὸ πλῆθος ἁπλῶς μὲν ὁρισαμένυς οὐκ ἔςιν εἰπεῖν τοσῦτον ὑπάρχειν, ἀλλὰ σκεψαμένυς τὸ ποῖον ἐπιβάλλει μακρότατον ὥστε τὺς μετέχοντας τῆς πολιτείας εἶναι πλείυς τῶν μὴ μετεχόντων, τῦτο τάττειν. ἐθέλυσι γὰρ οἱ πένητες καὶ μὴ μετέχοντες τῶν τιμῶν ἡσυχίαν ἔχειν, ἐὰν μὴ ὑβρίζῃ τις αὐτὺς μήτε ἀφαιρῆται μηθὲν τῆς οὐσίας. ἀλλὰ τῦτο οὐ ῥᾴδιον· ὐ γὰρ ἀεὶ συμβαίνει χαρίεντας εἶναι τὺς μετέχοντας τῦ πολιτεύματος. καὶ εἰώθασι δέ, ὅταν πόλεμος ᾖ, ὀκνεῖν, ἂν μὴ λαμβάνωσι τροφήν, ἄποροι δὲ ὦσιν· ἐὰν δὲ πορίζῃ τις τροφήν, βούλονται πολεμεῖν. ἔστι δ' ἡ πολιτεία παρ' ἐνίοις ὐ μόνον ἐκ τῶν ὁπλιτευόντων ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ὡπλιτευκότων· ἐν Μαλιεῦσι δὲ ἡ μὲν πολιτεία ἦν ἐκ τύτων, τὰς δὲ ἀρχὰς ᾑρῦντο ἐκ τῶν ςρατευομένων. καὶ ἡ πρώτη δὲ πολιτεία ἐν τοῖς Ἕλλησιν ἐγένετο μετὰ τὰς βασιλείας ἐκ τῶν πολεμύντων, ἡ μὲν ἐξ ἀρχῆς ἐκ τῶν ἱππέων (τὴν γὰρ ἰσχὺν καὶ τὴν ὑπεροχὴν ἐν τοῖς ἱππεῦσιν ὁ πόλεμος εἶχεν· ἄνευ μὲν γὰρ συντάξεως ἄχρηστον τὸ ὁπλιτικόν, αἱ δὲ περὶ τῶν τοιύτων ἐμπειρίαι καὶ τάξεις ἐν τοῖς ἀρχαίοις ὐχ ὑπῆρχον, ὥς' ἐν τοῖς ἱππεῦσιν εἶναι τὴν ἰσχύν), αὐξανομένων δὲ τῶν πόλεων καὶ τῶν ἐν τοῖς ὅπλοις ἰσχυσάντων μᾶλλον πλείυς μετεῖχον τῆς πολιτείας. διόπερ ἃς νῦν καλῦμεν πολιτείας, οἱ πρότερον ἐκάλυν δημοκρατίας. ἦσαν δὲ αἱ ἀρχαῖαι πολιτεῖαι εὐλόγως ὀλιγαρχικαὶ καὶ βασιλικαί· δι' ὀλιγανθρωπίαν γὰρ οὐκ εἶχον πολὺ τὸ μέσον, ὥς' ὀλίγοι τε ὄντες τὸ πλῆθος καὶ κατὰ τὴν σύνταξιν μᾶλλον ὑπέμενον τὸ ἄρχεσθαι. διὰ τίνα μὲν ὖν εἰσὶν αἰτίαν αἱ πολιτεῖαι πλείυς, καὶ διὰ τί παρὰ τὰς λεγομένας ἕτεραι (δημοκρατία τε γὰρ οὐ μία τὸν ἀριθμόν ἐςι, καὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως), ἔτι δὲ τίνες αἱ διαφοραὶ καὶ διὰ τίνα αἰτίαν συμβαίνει, πρὸς δὲ τούτοις τίς ἀρίστη τῶν πολιτειῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰπεῖν, καὶ τῶν ἄλλων ποία ποίοις ἁρμόττει τῶν πολιτειῶν, εἴρηται.

Πάλιν δὲ καὶ κοινῇ καὶ χωρὶς περὶ ἑκάςης λέγωμεν 14 περὶ τῶν ἐφεξῆς, λαβόντες ἀρχὴν τὴν προσήκυσαν αὐτῶν. ἔςι δὴ τρία μόρια τῶν πολιτειῶν πασῶν, περὶ ὧν δεῖ θεωρεῖν τὸν σπυδαῖον νομοθέτην ἑκάςῃ τὸ συμφέρον· ὧν ἐχόντων καλῶς ἀνάγκη τὴν πολιτείαν ἔχειν καλῶς, καὶ τὰς πολιτείας ἀλλήλων διαφέρειν ἐν τῷ διαφέρειν ἕκαςον τύτων. ἔςι δὲ τῶν τριῶν τούτων ἓν μέν τι τὸ βυλευόμενον

l. ψευδῶς $I^b V^b$. ‖ 35. ὀλιγαρχικὰ τὰ σοφίσματα I^b.
τι V^b. ‖ 9. τὺς] τὺς μὴ $Q^b V^b$. ‖ 17. τὰς om Q^b. ‖ 25. ἀρχαὶ $Q^b V^b$. ‖ 30. ἑτέρα V^b, ἑτέρας I^b. ‖ τε] τὸ V^b. ‖ 34. post ἁρμόττει Q^b, om V^b. ‖ 35. λέγομεν $Q^b V^b$. ‖ 41. τι] τοι $Q^b V^b$.

περὶ τῶν κοινῶν, δεύτερον δὲ τὸ περὶ τὰς ἀρχάς (τοῦτο δ' ἐςὶν ἃς δεῖ καὶ τίνων εἶναι κυρίας, καὶ ποίαν τινὰ δεῖ γίγνεσθαι τὴν αἵρεσιν αὐτῶν), τρίτον δὲ τί τὸ δικάζον. κύριον δ' ἐςὶ τὸ βουλευόμενον περὶ πολέμου καὶ εἰρήνης καὶ συμμαχίας καὶ διαλύσεως, καὶ περὶ νόμων, καὶ περὶ θανάτου καὶ φυγῆς καὶ δημεύσεως, καὶ τῶν εὐθυνῶν. ἀναγκαῖον δ' ἤτοι πᾶσι τοῖς πολίταις ἀποδεδόσθαι πάσας ταύτας τὰς κρίσεις ἢ τισὶ πάσας, οἷον ἀρχῇ τινὶ μιᾷ ἢ πλείοσιν, ἢ ἑτέραις ἑτέρας, ἢ τινὰς μὲν αὐτῶν πᾶσι τινὰς δὲ τισίν. τὸ μὲν οὖν πάντας καὶ περὶ ἁπάντων δημοτικόν· τὴν τοιαύτην γὰρ ἰσότητα ζητεῖ ὁ δῆμος· εἰσὶ δὲ οἱ τρόποι τοῦ πάντας πλείους, εἷς μὲν τὸ κατὰ μέρος ἀλλὰ μὴ πάντας ἀθρόους, ὥσπερ ἐν τῇ πολιτείᾳ τῇ Τηλεκλέους ἐςὶ τοῦ Μιλησίου (καὶ ἐν ἄλλαις δὲ πολιτείαις βουλεύονται αἱ συναρχίαι συνιοῦσαι, εἰς δὲ τὰς ἀρχὰς βαδίζουσι πάντες κατὰ μέρος ἐκ τῶν φυλῶν καὶ τῶν μορίων τῶν ἐλαχίςων παντελῶς, ἕως ἂν διέλθῃ διὰ πάντων), συνιέναι δὲ μόνον περί τε νόμων θέσεως καὶ τῶν περὶ τῆς πολιτείας, καὶ τὰ παραγγελλόμενα ἀκουσομένους ὑπὸ τῶν ἀρχόντων. ἄλλος δὲ τρόπος τὸ πάντας ἀθρόους, συνιέναι δὲ μόνον πρός τε τὰς ἀρχαιρεσίας αἱρησομένους καὶ πρὸς τὰς νομοθεσίας καὶ περὶ πολέμου καὶ εἰρήνης καὶ πρὸς εὐθύνας, τὰ δ' ἄλλα τὰς ἀρχὰς βουλεύεσθαι τὰς ἐφ' ἑκάστοις τεταγμένας, αἱρετὰς οὔσας ἐξ ἁπάντων ἢ κληρωτάς. ἄλλος δὲ τρόπος τὸ περὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς εὐθύνας ἀπαντᾶν τοὺς πολίτας, καὶ περὶ πολέμου βουλευσομένους καὶ συμμαχίας, τὰ δ' ἄλλα τὰς ἀρχὰς διοικεῖν αἱρετὰς οὔσας, ὅσας ἐνδέχεται· τοιαῦται δ' εἰσὶν ὅσας ἄρχειν ἀναγκαῖον τοὺς ἐπιςαμένους. τέταρτος δὲ τρόπος τὸ πάντας περὶ πάντων βουλεύεσθαι συνιόντας, τὰς δ' ἀρχὰς περὶ μηθενὸς κρίνειν ἀλλὰ μόνον προανακρίνειν· ὅνπερ ἡ τελευταία δημοκρατία νῦν διοικεῖται τρόπον, ἣν ἀνάλογόν φαμεν εἶναι ὀλιγαρχίᾳ τε δυναςευτικῇ καὶ μοναρχίᾳ τυραννικῇ. οὗτοι μὲν οὖν οἱ τρόποι δημοκρατικοὶ πάντες, τὸ δὲ τινὰς περὶ πάντων ὀλιγαρχικόν. ἔχει δὲ καὶ τοῦτο διαφορὰς πλείους. ὅταν μὲν γὰρ ἀπὸ τιμημάτων μετριωτέρων αἱρετοί τε ὦσι καὶ πλείους διὰ τὴν μετριότητα τοῦ τιμήματος, καὶ περὶ ὧν ὁ νόμος ἀπαγορεύει μὴ κινῶσιν ἀλλ' ἀκολουθῶσι, καὶ ἐξῇ κτωμένῳ τὸ τίμημα μετέχειν, ὀλιγαρχία μὲν πολιτικὴ δ' ἐςὶν ἡ τοιαύτη διὰ τὸ μετριάζειν· ὅταν δὲ μὴ πάντες τοῦ βουλεύεσθαι μετέχωσιν ἀλλ' αἱρετοί, κατὰ νόμον δ' ἄρχωσ[illegible] περ καὶ πρότερον, ὀλιγαρχικόν. ὅταν δὲ καὶ αἱ[illegible] αὐτοὶ αὑτοὺς οἱ κύριοι τοῦ βουλεύεσθαι, καὶ ὅταν παῖ[illegible] πατρὸς εἰσίῃ καὶ κύριοι τῶν νόμων ὦσιν, ὀλιγαρχικὴν [illegible] καῖον εἶναι τὴν τάξιν ταύτην. ὅταν δὲ τινῶν τινές, πολέμου μὲν καὶ εἰρήνης καὶ εὐθυνῶν πάντες, τῶν δὲ [illegible] λων ἄρχοντες, καὶ οὗτοι αἱρετοὶ ἢ κληρωτοί, ἀριςτ[illegible] μὲν ἡ πολιτεία· ἐὰν δ' ἐνίων μὲν αἱρετοὶ ἐνίων δὲ κλη[illegible] καὶ κληρωτοὶ ἢ ἁπλῶς ἢ ἐκ προκρίτων, ἢ κοινῇ αἱ[illegible] καὶ κληρωτοί, τὰ μὲν πολιτείας ἀριςοκρατικῆς ἐςὶ τ[illegible] τὰ δὲ πολιτείας αὐτῆς. διήρηται μὲν οὖν τὸ βουλευόμ[illegible] πρὸς τὰς πολιτείας τοῦτον τὸν τρόπον, καὶ διοικεῖ ἑκά[illegible] πολιτεία κατὰ τὸν εἰρημένον διορισμόν. συμφέρει δὲ [illegible] μοκρατίᾳ τε τῇ μάλιςʼ εἶναι δοκούσῃ δημοκρατίᾳ νῦν (λ[illegible] δὲ τοιαύτην ἐν ᾗ κύριος ὁ δῆμος καὶ τῶν νόμων ἐςί) [illegible] τὸ βουλεύεσθαι βέλτιον τὸ αὐτὸ ποιεῖν ὅπερ ἐπὶ τῶν [illegible] ςηρίων ἐν ταῖς ὀλιγαρχίαις (τάττουσι γὰρ ζημίαν [illegible] οὓς βούλονται δικάζειν, ἵνα δικάζωσιν, οἱ δὲ δημοτικοὶ [illegible] σθὸν τοῖς ἀπόροις), τοῦτο δὲ καὶ περὶ τὰς ἐκκλησίας [illegible] βουλεύσονται γὰρ βέλτιον κοινῇ βουλευόμενοι πάντες, [illegible] δῆμος μετὰ τῶν γνωρίμων, οὗτοι δὲ μετὰ τοῦ πλήθους. [illegible] φέρει δὲ καὶ τὸ αἱρετοὺς εἶναι τοὺς βουλευομένους ἢ κλη[illegible] ἴσως ἐκ τῶν μορίων. συμφέρει δὲ κἂν ὑπερβάλλωσι [illegible] κατὰ τὸ πλῆθος οἱ δημοτικοὶ τῶν πολιτικῶν, ἢ μὴ [illegible] διδόναι μισθόν, ἀλλ' ὅσοι σύμμετροι πρὸς τὸ τῶν [illegible] μων πλῆθος, ἢ ἀποκληροῦν τοὺς πλείους. ἐν δὲ ταῖς [illegible] χίαις ἢ προαιρεῖσθαί τινας ἐκ τοῦ πλήθους, ἢ κατας[illegible] σαντας ἀρχεῖον οἷον ἐν ἐνίαις πολιτείαις ἐςὶν οὓς [illegible] προβούλους καὶ νομοφύλακας, καὶ περὶ τούτων χρημα[illegible] περὶ ὧν ἂν οὗτοι προβουλεύσωσιν· οὕτω γὰρ μεθέξει [illegible] τοῦ βουλεύεσθαι, καὶ λύειν οὐθὲν δυνήσεται τῶν περὶ [illegible] λιτείαν. ἔτι ἢ ταὐτὰ ψηφίζεσθαι τὸν δῆμον ἢ μηδὲν [illegible] αντίον τοῖς εἰσφερομένοις, ἢ τῆς συμβουλῆς μὲν μετα[illegible] ναι πᾶσι, βουλεύεσθαι δὲ τοὺς ἄρχοντας. καὶ τὸ [illegible] μενον δὲ τοῦ ἐν ταῖς πολιτείαις γιγνομένου δεῖ ποιεῖν [illegible] ψηφιζόμενον μὲν γὰρ κύριον δεῖ ποιεῖν τὸ πλῆθος, [illegible] ψηφιζόμενον δὲ μὴ κύριον, ἀλλ' ἐπαναγέσθω πάλιν [illegible] τοῖς ἄρχοντας. ἐν γὰρ ταῖς πολιτείαις ἀντεστραμ[illegible] ποιοῦσιν· οἱ γὰρ ὀλίγοι ἀποψηφισάμενοι μὲν κύριοι, [illegible] ταψηφισάμενοι δὲ οὐ κύριοι, ἀλλ' ἐπανάγεται εἰς τοὺς [illegible]

3. δὲ om I^b. ‖ 8. οἷον] ἢ Q^bV^b. ‖ 24. ἢ] καὶ V^b. ‖ 27. τοιαῦτα V^b.

6. μὲν καὶ] μὲν ὑπὲρ I^b, μὲν καὶ ὑπὲρ Q^bV^b. ‖ 8. μὲν om I^b. ‖ ἢ $I^bQ^bV^b$. ‖ 16. τὸ αὐτὸ] τε αὐτὸ codices. ‖ 18. [illegible] Q^bV^b. ‖ 25. διοτόναι V^b. ‖ 28. ἐν om Q^bV^b. ‖ ἐνίαι V^b. ‖ 35. ποιεῖν] ποιεῖν τὸ πλῆθος I^b. ‖ ἀποψηφιζόμενον — 36. [illegible] om [illegible] 36. μὲν om I^bQ^b. ‖ δεῖ κύριον εἶναι ποιεῖν I^b. ‖ 38. ἀνεςραμμένως I^b.

ιί. περὶ μὲν ὖν τῦ βυλευομένυ καὶ τῦ κυρίυ δὴ τῆς
ας τῦτον διωρίσθω τὸν τρόπον.
ἰχομένη δὲ τύτων ἐςὶν ἡ περὶ τὰς ἀρχὰς διαίρεσις·
ὲρ καὶ τοῦτο τὸ μόριον τῆς πολιτείας πολλὰς δια-
πόσαι τε ἀρχαί, καὶ κύριαι τίνων, καὶ περὶ χρόνυ,
ἑκάστης ἀρχῆς (οἱ μὲν γὰρ ἑξαμήνους, οἱ δὲ δι'
ιος, οἱ δ' ἐνιαυσίας, οἱ δὲ πολυχρονιωτέρας ποιοῦσι
χάς), καὶ πότερον εἶναι δεῖ τὰς ἀρχὰς ἀϊδίους ἢ
ιονίους ἢ μηδέτερον ἀλλὰ πλεονάκις τοὺς αὐτύς, ἢ
αὐτὸν δὶς ἀλλ' ἅπαξ μόνον· ἔτι δὲ περὶ τὴν κα-
ν τῶν ἀρχῶν, ἐκ τίνων δεῖ γίνεσθαι καὶ ὑπὸ τίνων
ὑς. περὶ πάντων γὰρ τούτων δεῖ δύνασθαι διελεῖν
πόσυς ἐνδέχεται γενέσθαι τρόπυς, κἄπειτα προσαρ-
ποίαις ποῖαι πολιτεῖαι συμφέρυσιν. ἔςι δὲ ὐδὲ τῦτο
ι ῥᾴδιον, ποίας δεῖ καλεῖν ἀρχάς· πολλῶν γὰρ ἐπι-
ἡ πολιτικὴ κοινωνία δεῖται, διόπερ πάντας ὔτε τὺς
ὔτε τὺς κληρωτοὺς ἄρχοντας θετέον, οἷον τὺς ἱερεῖς
· τοῦτο γὰρ ἕτερόν τι παρὰ τὰς πολιτικὰς ἀρχὰς
ἔτι δὲ χορηγοὶ καὶ κήρυκες· αἱρῦνται δὲ καὶ πρεσ-
εἰσὶ δὲ αἱ μὲν πολιτικαὶ τῶν ἐπιμελειῶν, ἢ πάν-
ν πολιτῶν πρός τινα πρᾶξιν, οἷον στρατηγὸς στρα-
ων, ἢ κατὰ μέρος, οἷον ὁ γυναικονόμος ἢ παιδονό-
ἱ δ' οἰκονομικαί (πολλάκις γὰρ αἱρῦνται σιτομέτρας),
ὑπηρετικαί, πρὸς ἅς, ἂν εὐπορῶσι, τάττυσι δούλους.
ι δ' ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν ἀρχὰς λεκτέον ταύτας, ὅσαις
ὁται βυλεύσασθαί τε περὶ τινῶν καὶ κρῖναι καὶ ἐπι-
καὶ μάλιςα τῦτο· τὸ γὰρ ἐπιτάττειν ἀρχικώτερόν
ἀλλὰ ταῦτα διαφέρει πρὸς μὲν τὰς χρήσεις οὐθὲν
εῖν· ὐ γάρ πω κρίσις γεγονεν ἀμφισβητύντων περὶ
ιατος· ἔχει δέ τιν' ἄλλην διανοητικὴν πραγματείαν.
δ' ἀρχαὶ καὶ πόσαι ἀναγκαῖαι εἰ ἔςαι πόλις, καὶ
ἀναγκαῖαι μὲν ὖ χρήσιμοι δὲ πρὸς σπυδαίαν πολι-
μᾶλλον ἄν τις ἀπορήσειε πρὸς ἅπασάν τε δὴ πο-
καὶ δὴ καὶ τὰς μικρὰς πόλεις. ἐν μὲν γὰρ δὴ
μεγάλαις ἐνδέχεταί τε καὶ δεῖ μίαν τετάχθαι πρὸς
ιν· πολλύς τε γὰρ εἰς τὰ ἀρχεῖα ἐνδέχεται βαδί-
ὰ τὸ πολλὺς εἶναι τὺς πολίτας, ὥςε τὰς μὲν δια-
πολὺν χρόνον τὰς δ' ἅπαξ ἄρχειν, καὶ βέλτιον
ἔργον τυγχάνει τῆς ἐπιμελείας μονοπραγματύσης

ἢ πολυπραγματύσης. ἐν δὲ ταῖς μικραῖς ἀνάγκη συνάγειν εἰς ὀλίγους πολλὰς ἀρχάς· διὰ γὰρ ὀλιγανθρωπίαν οὐ ῥᾴδιόν ἐστι πολλοὺς ἐν ταῖς ἀρχαῖς εἶναι· τίνες γὰρ οἱ τούτους ἔσονται διαδεξόμενοι πάλιν; δέονται δ' ἐνίοτε τῶν αὐτῶν ἀρχῶν καὶ νόμων αἱ μικραὶ ταῖς μεγάλαις· πλὴν αἱ μὲν δέονται πολλάκις τῶν αὐτῶν, ταῖς δ' ἐν πολλῷ χρόνῳ τῦτο συμβαίνει. διόπερ οὐθὲν κωλύει πολλὰς ἐπιμελείας ἅμα προστάττειν· οὐ γὰρ ἐμποδιῦσιν ἀλλήλαις, καὶ πρὸς τὴν ὀλιγανθρωπίαν ἀναγκαῖον τὰ ἀρχεῖα οἷον ὀβελισκολύχνια ποιεῖν. ἐὰν οὖν ἔχωμεν λέγειν πόσας ἀναγκαῖον ὑπάρχειν πάσῃ πόλει, καὶ πόσας οὐκ ἀναγκαῖον μὲν δεῖ δ' ὑπάρχειν, ῥᾷον ἄν τις εἰδὼς ταῦτα συνάγοι ποίας ἁρμόττει συνάγειν ἀρχὰς εἰς μίαν ἀρχήν. ἁρμόττει δὲ καὶ τῦτο μὴ λεληθέναι, ποῖα δεῖ κατὰ τόπον ἀρχεῖα πολλῶν ἐπιμελεῖσθαι καὶ ποίων πανταχοῦ μίαν ἀρχὴν εἶναι κυρίαν, οἷον εὐκοσμίας πότερον ἐν ἀγορᾷ μὲν ἀγορανόμον, ἄλλον δὲ κατ' ἄλλον τόπον, ἢ πανταχῦ τὸν αὐτόν. καὶ πότερον κατὰ τὸ πρᾶγμα δεῖ διαιρεῖν ἢ κατὰ τὺς ἀνθρώπυς, λέγω δ' οἷον ἕνα τῆς εὐκοσμίας, ἢ παίδων ἄλλον καὶ γυναικῶν. καὶ κατὰ τὰς πολιτείας δέ, πότερον διαφέρει καθ' ἑκάςην καὶ τὸ τῶν ἀρχῶν γένος ἢ ὐθέν, οἷον ἐν δημοκρατίᾳ καὶ ὀλιγαρχίᾳ καὶ ἀριστοκρατίᾳ καὶ μοναρχίᾳ πότερον αἱ αὐταὶ μέν εἰσιν ἀρχαὶ κύριαι, οὐκ ἐξ ἴσων δ' ὐδ' ἐξ ὁμοίων, ἀλλ' ἕτεραι ἐν ἑτέραις, οἷον ἐν μὲν ταῖς ἀριςοκρατίαις ἐκ πεπαιδευμένων, ἐν δὲ ταῖς ὀλιγαρχίαις ἐκ τῶν πλουσίων, ἐν δὲ ταῖς δημοκρατίαις ἐκ τῶν ἐλευθέρων, ἢ τυγχάνουσι μέν τινες οὖσαι καὶ κατ' αὐτὰς τὰς διαφορὰς τῶν ἀρχῶν, ἔςι δ' ὅπυ συμφέρυσιν αἱ αὐταὶ καὶ ὅπου διαφέρουσιν· ἔνθα μὲν γὰρ ἁρμόττει μεγάλας, ἔνθα δ' εἶναι μικρὰς τὰς αὐτάς. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἴδιαί τινές εἰσιν, οἷον ἡ τῶν προβύλων· αὕτη γὰρ οὐ δημοκρατική, βυλὴ δὲ δημοτικόν. δεῖ μὲν γὰρ εἶναί τι τοιῦτον ᾧ ἐπιμελὲς ἔςαι τῦ δήμυ προβυλεύειν, ὅπως ἀσχολῶν ἔςαι· τῦτο δ', ἐὰν ὀλίγοι τὸν ἀριθμὸν ὦσιν, ὀλιγαρχικόν· τοὺς δὲ προβούλυς ὀλίγυς ἀναγκαῖον εἶναι τὸ πλῆθος, ὥς' ὀλιγαρχικόν. ἀλλ' ὅπυ ἄμφω αὗται αἱ ἀρχαί, οἱ πρόβυλοι καθεςᾶσιν ἐπὶ τοῖς βυλευταῖς· ὁ μὲν γὰρ βουλευτὴς δημοτικόν, ὁ δὲ πρόβυλος ὀλιγαρχικόν. καταλύεται δὲ καὶ τῆς βυλῆς ἡ δύναμις ἐν ταῖς τοιαύταις δημοκρατίαις ἐν

δὴ] δεῖ $I^bQ^bV^b$. ‖ 2. διωρίσθαι I^bV^b. ‖ 14. ποίαις om V^b. ‖ 16. δύναται Q^bV^b. ‖ 17. ἄρχοντας — 18. πολιτικὰς om pr
21. στρατηγοὺς I^b. ‖ στρατωμένων V^b. ‖ 24. πρὸς] καὶ πρὸς $I^bQ^bV^b$. ‖ 30. δ' ἔτι γ' ἄλλην Q^b. ‖ 35. μίαν] καὶ μίαν V^b. ‖
] τοὺς fortasse I^b.
post συμβαίνει I^b διὰ τὸ διὰ πολλῦ συμβαίνειν τὴν τούτων χρῆσιν. ‖ 12. συνάγει Q^bV^b. ‖ 24. ὐκ $I^bQ^bV^b$. ‖ 27. ταύτας γε I^b. ‖
αὶ $I^bQ^bV^b$.

αἷς αὐτὸς συνιὼν ὁ δῆμος χρηματίζει περὶ πάντων. τοῦτο δὲ συμβαίνειν εἴωθεν, ὅταν εὐπορία τις ᾖ ἢ μισθὸς τοῖς ἐκκλησιάζουσιν· σχολάζοντες γὰρ συλλέγονταί τε πολλάκις καὶ ἅπαντα αὐτοὶ κρίνουσιν. παιδονόμος δὲ καὶ γυναικονόμος, καὶ εἴ τις ἄλλος ἄρχων κύριός ἐστι τοιαύτης ἐπιμελείας, ἀριστοκρατικόν, δημοκρατικὸν δ' οὔ· πῶς γὰρ οἷόν τε κωλύειν ἐξιέναι τὰς τῶν ἀπόρων; οὐδ' ὀλιγαρχικόν· τρυφῶσι γὰρ αἱ τῶν ὀλιγαρχούντων. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω νῦν, περὶ δὲ τὰς τῶν ἀρχῶν καταστάσεις πειρατέον ἐξ ἀρχῆς διελθεῖν. εἰσὶ δ' αἱ διαφοραὶ ἐν τρισὶν ὅροις, ὧν συντιθεμένων ἀναγκαῖον πάντας εἰλῆφθαι τοὺς τρόπους. ἔστι δὲ τῶν τριῶν τούτων ἓν μὲν τίνες οἱ καθιστάντες τὰς ἀρχάς, δεύτερον δ' ἐκ τίνων, λοιπὸν δὲ τίνα τρόπον. ἑκάστου δὲ τῶν τριῶν τούτων διαφοραὶ τρεῖς εἰσίν· ἢ γὰρ πάντες οἱ πολῖται καθιστᾶσιν ἢ τινές, καὶ ἢ ἐκ πάντων ἢ ἐκ τινῶν ἀφωρισμένων, οἷον ἢ τιμήματι ἢ γένει ἢ ἀρετῇ ἤ τινι τοιούτῳ ἄλλῳ, ὥσπερ ἐν Μεγάροις ἐκ τῶν συγκατελθόντων καὶ συμμαχεσαμένων πρὸς τὸν δῆμον, καὶ ταῦτα ἢ αἱρέσει ἢ κλήρῳ. πάλιν ταῦτα συνδυαζόμενα, λέγω δὲ τὰς μὲν τινὲς τὰς δὲ πάντες, καὶ τὰς μὲν ἐκ πάντων τὰς δ' ἐκ τινῶν, καὶ τὰς μὲν αἱρέσει τὰς δὲ κλήρῳ. τούτων δ' ἑκάστης ἔσονται τῆς διαφορᾶς τρόποι τέσσαρες. ἢ γὰρ πάντες ἐκ πάντων αἱρέσει, ἢ πάντες ἐκ πάντων κλήρῳ, καὶ ἢ ἐξ ἁπάντων ἢ ὡς ἀνὰ μέρος, οἷον κατὰ φυλὰς καὶ δήμους καὶ φρατρίας, ἕως ἂν διέλθῃ διὰ πάντων τῶν πολιτῶν, ἢ ἀεὶ ἐξ ἁπάντων, καὶ τὰ μὲν οὕτω τὰ δὲ ἐκείνως. πάλιν εἰ τινὲς οἱ καθιστάντες, ἢ ἐκ πάντων αἱρέσει ἢ ἐκ πάντων κλήρῳ, ἢ ἐκ τινῶν αἱρέσει ἢ ἐκ τινῶν κλήρῳ, ἢ τὰ μὲν οὕτω τὰ δ' ἐκείνως, λέγω δὲ τὰ μὲν ἐκ πάντων αἱρέσει τὰ δὲ κλήρῳ. ὥστε δώδεκα οἱ τρόποι γίνονται χωρὶς τῶν δύο συνδυασμῶν. τούτων δ' αἱ μὲν δύο καταστάσεις δημοτικαί, τὸ πάντας ἐκ πάντων αἱρέσει ἢ κλήρῳ γίνεσθαι ἢ ἀμφοῖν, τὰς μὲν κλήρῳ τὰς δ' αἱρέσει τῶν ἀρχῶν· τὸ δὲ μὴ πάντας ἅμα μὲν καθιστάναι, ἐξ ἁπάντων δ' ἢ ἐκ τινῶν, ἢ κλήρῳ ἢ αἱρέσει ἢ ἀμφοῖν, ἢ τὰς μὲν ἐκ πάντων τὰς δ' ἐκ τινῶν ἀμφοῖν (τὸ δὲ ἀμφοῖν λέγω τὰς μὲν κλήρῳ τὰς δ' αἱρέσει), πολιτικόν. καὶ τὸ τινὰς ἐκ πάντων τὰς μὲν αἱρέσει καθιστάναι τὰς δὲ κλήρῳ ἢ ἀμφοῖν, τὰς μὲν κλήρῳ τὰς δ' αἱρέσει, ὀλιγαρχικόν· ὀλιγαρχικώτερον δὲ καὶ τὸ ἐξ ἀμφοῖν. τὸ δὲ τὰς μὲν ἐκ πάντων τὰς δ' ἐκ τινῶν πολιτικὸν ἀριστοκρατικῶς, ἢ τὰς μὲν αἱρέσει τὰς δὲ κλήρῳ. τὸ τινὰς ἐκ τινῶν ὀλιγαρχικόν, καὶ τὸ τινὰς ἐκ τινῶν [μὴ γενόμενον δ' ὁμοίως], καὶ τὸ τινὰς ἐκ τινῶν [illegible] τὸ δὲ τινὰς ἐξ ἁπάντων. τὸ δὲ ἐκ τινῶν αἱρέσει [illegible] ἀριστοκρατικόν. οἱ μὲν οὖν τρόποι τῶν περὶ τὰς ἀρχ[illegible] οὗτοι τὸν ἀριθμόν εἰσι, καὶ διῄρηνται κατὰ τὰς π[illegible] οὕτως· τίνα δὲ τίσι συμφέρει καὶ πῶς δεῖ γίνεσθαι τ[illegible] ταστάσεις, ἅμα ταῖς δυνάμεσι τῶν ἀρχῶν, καὶ τίν[illegible] ἔσται φανερόν. λέγω δὲ δύναμιν ἀρχῆς, οἷον τὴν [illegible] τῶν προσόδων καὶ τὴν κυρίαν τῆς φυλακῆς· ἄλλ[illegible] εἶδος δυνάμεως οἷον στρατηγίας καὶ τῆς τῶν περὶ τὴν [illegible]ρὰν συμβολαίων κυρίας.

Λοιπὸν δὲ τῶν τριῶν τὸ δικαστικὸν εἰπεῖν. λη[illegible] δὲ καὶ τούτων τοὺς τρόπους κατὰ τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν. [illegible] δὲ διαφορὰ τῶν δικαστηρίων ἐν τρισὶν ὅροις, ἐξ ὧν τ[illegible] περὶ ὧν καὶ πῶς. λέγω δὲ ἐξ ὧν μέν, πότερον ἐ[illegible]των ἢ ἐκ τινῶν· περὶ ὧν δέ, πόσα εἴδη δικαστηρίων· [illegible] πῶς, πότερον κλήρῳ ἢ αἱρέσει. πρῶτον οὖν διαιρείσθω [illegible] εἴδη δικαστηρίων. ἔστι δὲ τὸν ἀριθμὸν ὀκτώ, ἓν μὲν [illegible]τικόν, ἄλλο δὲ εἴ τίς τι τῶν κοινῶν ἀδικεῖ, ἕτερον [illegible] τὴν πολιτείαν φέρει, τέταρτον καὶ ἄρχουσι καὶ ἰδιώτα[illegible] περὶ ζημιώσεων ἀμφισβητοῦσιν, πέμπτον τὸ περὶ τῶν [illegible] συναλλαγμάτων καὶ ἐχόντων μέγεθος, καὶ παρὰ τ[illegible] τό τε φονικὸν καὶ τὸ ξενικόν. φονικοῦ μὲν οὖν εἴδη [illegible] ἐν τοῖς αὐτοῖς δικασταῖς ἄν τ' ἐν ἄλλοις, περὶ τ[illegible] προνοίας καὶ περὶ τῶν ἀκουσίων, καὶ ὅσα ὁμολογεῖ[illegible] ἀμφισβητεῖται δὲ περὶ τοῦ δικαίου, τέταρτον δὲ [illegible] φεύγουσι φόνου ἐπὶ καθόδῳ ἐπιφέρεται, οἷον Ἀθήνη[illegible]ται καὶ τὸ ἐν Φρεαττοῖ δικαστήριον· συμβαίνει δὲ τὰ [illegible] ἐν τῷ παντὶ χρόνῳ ὀλίγα καὶ ἐν ταῖς μεγάλαις [illegible] τοῦ δὲ ξενικοῦ ἓν μὲν ξένοις πρὸς ξένους, ἄλλο ξένοις [illegible] ἀστούς. ἔτι δὲ παρὰ πάντα ταῦτα περὶ τῶν μικρῶν [illegible]λαγμάτων, ὅσα δραχμιαῖα καὶ πεντάδραχμα καὶ [illegible] πλείονος· δεῖ μὲν γὰρ καὶ περὶ τούτων γίνεσθαι [illegible] ἐμπίπτει δὲ εἰς δικαστῶν πλῆθος. ἀλλὰ περὶ μὲν [illegible] ἀφείσθω καὶ τῶν φονικῶν καὶ τῶν ξενικῶν, περὶ [illegible] πολιτικῶν λέγωμεν, περὶ ὧν μὴ γινομένων καλῶς [illegible]σεις γίνονται καὶ τῶν πολιτειῶν αἱ κινήσεις. ἀνάγ[illegible] ἤτοι πάντας περὶ πάντων κρίνειν τῶν διῃρημένων [illegible] ἢ κλήρῳ, ἢ πάντας περὶ πάντων τὰ μὲν κλήρῳ [illegible] αἱρέσει, ἢ περὶ ἐνίων τῶν αὐτῶν τοὺς μὲν κλήρῳ [illegible]

25. φατριας $\Gamma^b F^b$. ‖ 26. πολιτικῶν codices. ‖ 27. εἰ] εἰ $Q^b \Gamma^b$. ‖ 35. ἢ ἀμφοῖν — 37. αἱρέσει om $Q^b F^b$.
2. κλήρῳ — 3. τινῶν om $Q^b \Gamma^b$. ‖ 4. τὸ δὲ ἐκ] τότε δὲ ἐκ $Q^b \Gamma^b$. ‖ 20. τι om F^b. ‖ 24. οὖν om $Q^b F^b$. ‖ 26. [illegible] $Q^b F^b$. ‖ 33. δραχμιαῖα F^b. ‖ 37. λέγομεν Q^b. ‖ 39. κρίνειν — 40. πάντων om F^b.

ιτοι μὲν ὖν οἱ τρόποι τέτταρες τὸν ἀριθμόν, το-
ἕτεροι καὶ οἱ κατὰ μέρος· πάλιν γὰρ ἐκ τινῶν
ιαζοντες περὶ πάντων αἱρέσει, ἢ ἐκ τινῶν περὶ
ιήρῳ, ἢ τὰ μὲν κλήρῳ τὰ δὲ αἱρέσει, ἢ ἔνια δι-
ερὶ τῶν αὐτῶν ἐκ κληρωτῶν καὶ αἱρετῶν. οὗτοι
ὥσπερ ἐλέχθησαν, οἱ τρόποι τοῖς εἰρημένοις. ἔτι
τὰ συνδυαζόμενα, λέγω δ' οἷον τὰ μὲν ἐκ πάν-
ἐκ τινῶν τὰ δ' ἐξ ἀμφοῖν, οἷον εἰ τοῦ αὐτοῦ
υ εἶεν οἱ μὲν ἐκ πάντων οἱ δ' ἐκ τινῶν, καὶ ἢ
αἱρέσει ἢ ἀμφοῖν. ὅσυς μὲν ὖν ἐνδέχεται τρόπυς
ικαςήρια, εἴρηται· τύτων δὲ τὰ μὲν πρῶτα δη-
σα ἐκ πάντων ἢ περὶ πάντων, τὰ δὲ δεύτερα
ά, ὅσα ἐκ τινῶν περὶ πάντων, τὰ δὲ τρίτα ἀρι-
ὶ καὶ πολιτικά, ὅσα τὰ μὲν ἐκ πάντων τὰ δ'

Ε.

μὲν οὖν τῶν ἄλλων ὧν προειλόμεθα σχεδὸν
οὶ πάντων· ἐκ τίνων δὲ μεταβάλλυσιν αἱ πολι-
πόσων καὶ ποίων, καὶ τίνες ἑκάστης πολιτείας
ιὶ ἐκ ποίων εἰς ποίας μάλιστα μεθίστανται, ἔτι
ιι τίνες καὶ κοινῇ καὶ χωρὶς ἑκάςης εἰσίν, ἔτι δὲ
ἂν μάλιςα σώζοιτο τῶν πολιτειῶν ἑκάςη, σκε-
ξῆς τοῖς εἰρημένοις. δεῖ δὲ πρῶτον ὑπολαβεῖν
, ὅτι πολλαὶ γεγένηνται πολιτεῖαι πάντων μὲν
ων τὸ δίκαιον καὶ τὸ κατ' ἀναλογίαν ἴσον, τύτυ
νόντων, ὥσπερ εἴρηται καὶ πρότερον. δῆμος μὲν
το ἐκ τοῦ ἴσυς ὁτιῦν ὄντας οἴεσθαι ἁπλῶς ἴσους
γὰρ ἐλεύθεροι πάντες ὁμοίως, ἁπλῶς ἴσοι εἶναι
, ὀλιγαρχία δὲ ἐκ τῦ ἀνίσυς ἕν τι ὄντας ὅλως
υς ὑπολαμβάνειν (κατ' οὐσίαν γὰρ ἄνισοι ὄντες
ισοι ὑπολαμβάνυσιν εἶναι). εἶτα οἱ μὲν ὡς ἴσοι
ων τῶν ἴσων ἀξιοῦσι μετέχειν, οἱ δ' ὡς ἄνισοι
νεκτεῖν ζητῦσιν· τὸ γὰρ πλεῖον ἄνισον. ἔχουσι
ι πᾶσαι δίκαιον, ἡμαρτημέναι δ' ἁπλῶς εἰσίν·
αύτην τὴν αἰτίαν, ὅταν μὴ κατὰ τὴν ὑπόληψιν
ιι τυγχάνυσιν ἔχοντες μετέχωσι τῆς πολιτείας,
ιν. πάντων δὲ δικαιότατα μὲν ἂν στασιάζοιεν,
τῦτο πράττυσιν οἱ κατ' ἀρετὴν διαφέροντες· μά-

λιςα γὰρ εὔλογον ἀνίσους ἁπλῶς εἶναι τύτυς μόνον. εἰσὶ δέ τινες οἳ κατὰ γένος ὑπερέχοντες οὐκ ἀξιοῦσι τῶν ἴσων αὑτοὺς διὰ τὴν ἀνισότητα ταύτην· εὐγενεῖς γὰρ εἶναι δοκοῦσιν οἷς ὑπάρχει προγόνων ἀρετὴ καὶ πλοῦτος. ἀρχαὶ μὲν ὖν ὡς εἰπεῖν αὗται καὶ πηγαὶ τῶν ςάσεών εἰσιν, ὅθεν ςασιάζυσιν. διὸ καὶ αἱ μεταβολαὶ γίγνονται διχῶς· ὁτὲ μὲν γὰρ πρὸς τὴν πολιτείαν, ὅπως ἐκ τῆς καθεστηκυίας ἄλλην μεταστήσωσιν, οἷον ἐκ δημοκρατίας ὀλιγαρχίαν ἢ δημοκρατίαν ἐξ ὀλιγαρχίας, ἢ πολιτείαν καὶ ἀριςοκρατίαν ἐκ τύτων, ἢ ταύτας ἐξ ἐκείνων· ὁτὲ δ' οὐ πρὸς τὴν καθεςηκυῖαν πολιτείαν, ἀλλὰ τὴν μὲν κατάςασιν προαιρῦνται τὴν αὐτήν, δι' αὑτῶν δ' εἶναι βούλονται ταύτην, οἷον τὴν ὀλιγαρχίαν ἢ τὴν μοναρχίαν. ἔτι περὶ τοῦ μᾶλλον καὶ ἧττον, οἷον ἢ ὀλιγαρχίαν ὖσαν εἰς τὸ μᾶλλον ὀλιγαρχεῖσθαι ἢ εἰς τὸ ἧττον, ἢ δημοκρατίαν οὖσαν εἰς τὸ μᾶλλον δημοκρατεῖσθαι ἢ εἰς τὸ ἧττον· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν πολιτειῶν, ἢ ἵνα ἐπιταθῶσιν ἢ ἀνεθῶσιν. ἔτι πρὸς τὸ μέρος τι κινῆσαι τῆς πολιτείας, οἷον ἀρχήν τινα καταςῆσαι ἢ ἀνελεῖν, ὥσπερ ἐν Λακεδαίμονί φασι Λύσανδρόν τινες ἐπιχειρῆσαι καταλῦσαι τὴν βασιλείαν καὶ Παυσανίαν τὸν βασιλέα τὴν ἐφορείαν. καὶ ἐν Ἐπιδάμνῳ δὲ μετέβαλεν ἡ πολιτεία κατὰ μόριον· ἀντὶ γὰρ τῶν φυλάρχων βυλὴν ἐποίησαν. εἰς δὲ τὴν Ἡλιαίαν ἐπάναγκές ἐςιν ἔτι τῶν ἐν τῷ πολιτεύματι βαδίζειν τὰς ἀρχάς, ὅταν ἐπιψηφίζηται ἀρχή τις. ὀλιγαρχικὸν δὲ καὶ ὁ ἄρχων ὁ εἷς ἦν ἐν τῇ πολιτείᾳ ταύτῃ· πανταχῦ γὰρ διὰ τὸ ἄνισον ἡ στάσις· ὐ μὴν τοῖς ἀνίσοις ὑπάρχει ἀνάλογον· ἀΐδιος γὰρ βασιλεία ἄνισος, ἐὰν ᾖ ἐν ἴσοις· ὅλως γὰρ τὸ ἴσον ζητοῦντες ςασιάζυσιν. ἔςι δὲ διττὸν τὸ ἴσον· τὸ μὲν γὰρ ἀριθμῷ τὸ δὲ κατ' ἀξίαν ἐςίν. λέγω δὲ ἀριθμῷ μὲν τὸ πλήθει ἢ μεγέθει ταὐτὸ καὶ ἴσον, κατ' ἀξίαν δὲ τὸ τῷ λόγῳ, οἷον ὑπερέχει κατ' ἀριθμὸν μὲν ἴσον τὰ τρία τοῖν δυοῖν καὶ ταῦτα τῦ ἑνός, λόγῳ δὲ τέτταρα τοῖν δυοῖν καὶ ταῦτα τῦ ἑνός· ἴσον γὰρ μέρος τὰ δύο τῶν τεττάρων καὶ τῦ ἓν τῶν δυοῖν· ἄμφω γὰρ ἡμίση. ὁμολογοῦντες δὲ τὸ ἁπλῶς εἶναι δίκαιον, τὸ κατ' ἀξίαν διαφέρονται, καθάπερ ἐλέχθη πρότερον, οἱ μὲν ὅτι, ἐὰν κατά τι ἴσοι ὦσιν, ὅλως ἴσοι νομίζυσιν εἶναι, οἱ δ' ὅτι, ἐὰν κατά τι ἄνισοι, πάντων ἀνίσων ἀξιῦσιν ἑαυτύς. διὸ καὶ μάλιςα δύο γίνονται πολιτεῖαι, δῆμος καὶ ὀλιγαρχία· εὐγένεια γὰρ καὶ ἀρετὴ

ν om V^b. ‖ 29. ἁπλοῦς V^b. ‖ 30. εἶναι — εἶναι om $I^b V^b$. ‖ 38. ἦν om $R^b V^b$ et pr I^b. iidem τυγχάνωσιν.
ιως I^b. ‖ 8. καταστήσωσιν $R^b V^b$. ‖ 14. οἷον et εἰς τὸ μᾶλλον ὀλιγαρχεῖσθαι om R^b. ‖ 17. ἢ ἵνα ἀναθῶσιν R^b. ‖ 18.
‖ 21. μετέβαλλεν V^b. ‖ 26. πάντων V^b. ‖ 30. μὲν τὸ] μὲν τῶ $R^b V^b$. ‖ 33. λέγω R^b. λόγῳ — 34. ἑνός om V^b. ‖ 35.

ἐν ὀλίγοις, ταῦτα δ' ἐν πλείοσιν· εὐγενεῖς γὰρ καὶ ἀγαθοὶ οὐδαμοῦ ἑκατόν, ἄποροι δὲ πολλοὶ πολλαχοῦ. τὸ δὲ ἁπλῶς πάντῃ καθ' ἑκατέραν τετάχθαι τὴν ἰσότητα φαῦλον. φανερὸν δ' ἐκ τοῦ συμβαίνοντος· οὐδεμία γὰρ μόνιμος ἐκ τῶν τοιούτων πολιτειῶν. τούτου δ' αἴτιον ὅτι ἀδύνατον ἀπὸ τοῦ πρώτου καὶ τοῦ ἐν ἀρχῇ ἡμαρτημένου μὴ ἀπαντᾶν εἰς τὸ τέλος κακόν τι. διὸ δεῖ τὰ μὲν ἀριθμητικῇ ἰσότητι χρῆσθαι, τὰ δὲ τῇ κατ' ἀξίαν. ὅμως δὲ ἀσφαλεστέρα καὶ ἀστασίαστος μᾶλλον ἡ δημοκρατία τῆς ὀλιγαρχίας. ἐν μὲν γὰρ ταῖς ὀλιγαρχίαις ἐγγίνονται δύο, ἥ τε πρὸς ἀλλήλους στάσις καὶ ἔτι ἡ πρὸς τὸν δῆμον, ἐν δὲ ταῖς δημοκρατίαις ἡ πρὸς τὴν ὀλιγαρχίαν μόνον· αὐτῷ δὲ πρὸς αὐτόν, ὅ τι καὶ ἄξιον εἰπεῖν, οὐκ ἐγγίγνεται τῷ δήμῳ στάσις. ἔτι δὲ ἡ ἐκ τῶν μέσων πολιτεία ἐγγυτέρω τοῦ δήμου ἢ ἡ τῶν ὀλίγων, ἥπερ ἐστὶν ἀσφαλεστάτη τῶν τοιούτων πολιτειῶν.

2 Ἐπεὶ δὲ σκοποῦμεν ἐκ τίνων αἵ τε στάσεις γίγνονται καὶ αἱ μεταβολαὶ περὶ τὰς πολιτείας, ληπτέον καθόλου πρῶτον τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς αἰτίας αὐτῶν. εἰσὶ δὴ σχεδὸν ὡς εἰπεῖν τρεῖς τὸν ἀριθμόν, ἃς διοριστέον καθ' αὑτὰς τύπῳ πρῶτον. δεῖ γὰρ λαβεῖν πῶς τε ἔχοντες στασιάζουσι καὶ τίνων ἕνεκεν, καὶ τρίτον τίνες ἀρχαὶ γίνονται τῶν πολιτικῶν ταραχῶν καὶ τῶν πρὸς ἀλλήλους στάσεων. τοῦ μὲν οὖν αὐτοὺς ἔχειν πως πρὸς τὴν μεταβολὴν αἰτίαν καθόλου μάλιστα θετέον περὶ ἧς ἤδη τυγχάνομεν εἰρηκότες. οἱ μὲν γὰρ ἰσότητος ἐφιέμενοι στασιάζουσιν, ἂν νομίζωσιν ἔλαττον ἔχειν ὄντες ἴσοι τοῖς πλεονεκτοῦσιν, οἱ δὲ τῆς ἀνισότητος καὶ τῆς ὑπεροχῆς, ἂν ὑπολαμβάνωσιν ὄντες ἄνισοι μὴ πλέον ἔχειν ἀλλ' ἴσον ἢ ἔλαττον. τούτων δ' ἔστι μὲν ὀρέγεσθαι δικαίως, ἔστι δὲ καὶ ἀδίκως· ἐλάττους τε γὰρ ὄντες ὅπως ἴσοι ὦσι στασιάζουσι, καὶ ἴσοι ὄντες ὅπως μείζους. πῶς μὲν οὖν ἔχοντες στασιάζουσιν, εἴρηται. περὶ ὧν δὲ στασιάζουσιν, ἐστὶ κέρδος καὶ τιμὴ καὶ τἀναντία τούτοις· καὶ γὰρ ἀτιμίαν φεύγοντες καὶ ζημίαν, ἢ ὑπὲρ αὑτῶν ἢ τῶν φίλων, στασιάζουσιν ἐν ταῖς πόλεσιν. αἱ δ' αἰτίαι καὶ ἀρχαὶ τῶν κινήσεων, ὅθεν αὐτοί τε διατίθενται τὸν εἰρημένον τρόπον καὶ περὶ τῶν λεχθέντων, ἔστι μὲν ὡς τὸν ἀριθμὸν ἑπτὰ τυγχάνουσιν οὖσαι, ἔστι δ' ὡς πλείους. ὧν δύο μέν ἐστι ταὐτὰ τοῖς εἰρημένοις, ἀλλ' οὐχ ὡσαύτως· διὰ κέρδος γὰρ καὶ διὰ τιμὴν παροξύνονται πρὸς ἀλλήλους οὐχ ἵνα κτήσωνται σφίσιν αὐτοῖς, ὥσπερ εἴρηται πρότερον, ἀλλ' ἑτέρους ὁρῶντες τοὺς μὲν δικαίως τοὺς δ' ἀδίκως πλεονεκ τούτων. ἔτι διὰ ὕβριν, διὰ φόβον, διὰ ὑπεροχήν, διὰ ταφρόνησιν, διὰ αὔξησιν τὴν παρὰ τὸ ἀνάλογον. ἄλλον τρόπον δι' ἐριθείαν, δι' ὀλιγωρίαν, διὰ μικ δι' ἀνομοιότητα. τούτων δὲ ὕβρις μὲν καὶ κέρδος τίνα δύναμιν καὶ πῶς αἴτια, σχεδόν ἐστι φανερόν· ὑβρι τε γὰρ τῶν ἐν ταῖς ἀρχαῖς καὶ πλεονεκτούντων στασ καὶ πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς τὰς πολιτείας τὰς δι τὴν ἐξουσίαν· ἡ δὲ πλεονεξία γίνεται ὁτὲ μὲν ἀπὸ ἰδίων, ὁτὲ δὲ ἀπὸ τῶν κοινῶν. δῆλον δὲ καὶ ἡ τιμή, τί δύναται καὶ πῶς αἰτία στάσεως· καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀτι ζόμενοι καὶ ἄλλους ὁρῶντες τιμωμένους στασιάζουσι· τι δὲ ἀδίκως μὲν γίνεται, ὅταν παρὰ τὴν ἀξίαν ἢ τιμ τινες ἢ ἀτιμάζωνται, δικαίως δέ, ὅταν κατὰ τὴν ἀ δι' ὑπεροχὴν δέ, ὅταν τις ᾖ τῇ δυνάμει μείζων, ἢ πλείους, ἢ κατὰ τὴν πόλιν καὶ τὴν δύναμιν τοῦ πολι ματος· γίνεσθαι γὰρ εἴωθεν ἐκ τῶν τοιούτων μοναρχ δυναστεία. διὸ ἐνιαχοῦ εἰώθασιν ὀστρακίζειν, οἷον ἐν Ἀργ καὶ Ἀθήνησιν· καίτοι βέλτιον ἐξ ἀρχῆς ὁρᾶν ὅπως μὴ σονται τοσοῦτον ὑπερέχοντες, ἢ ἐάσαντας γενέσθαι ὕστερον. διὰ δὲ φόβον στασιάζουσιν οἵ τε ἠδικηκότες, τες μὴ δῶσι δίκην, καὶ οἱ μέλλοντες ἀδικεῖσθαι, βου νοι φθάσαι πρὶν ἀδικηθῆναι, ὥσπερ ἐν Ῥόδῳ συνέστ οἱ γνώριμοι ἐπὶ τὸν δῆμον διὰ τὰς ἐπιφερομένας δίκ διὰ καταφρόνησιν δὲ καὶ στασιάζουσι καὶ ἐπιτίθενται, ἔν τε ταῖς ὀλιγαρχίαις, ὅταν πλείους ὦσιν οἱ μὴ μετ τες τῆς πολιτείας (κρείττους γὰρ οἴονται εἶναι), καὶ ἐν δημοκρατίαις οἱ εὔποροι καταφρονήσαντες τῆς ἀτ ἀναρχίας, οἷον καὶ ἐν Θήβαις μετὰ τὴν ἐν Οἰ μάχην κακῶς πολιτευομένων ἡ δημοκρατία διεφθάρ ἡ Μεγαρέων δι' ἀταξίαν καὶ ἀναρχίαν ἡττηθέντων, Συρακούσαις πρὸ τῆς Γέλωνος τυραννίδος, καὶ ἐν Ῥ δῆμος πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως. γίνονται δὲ καὶ δι' τὴν παρὰ τὸ ἀνάλογον μεταβολαὶ τῶν πολιτειῶν γὰρ σῶμα ἐκ μερῶν σύγκειται καὶ δεῖ αὐξάνεσθαι λογον, ἵνα μένῃ συμμετρία, εἰ δὲ μή, φθείρεται, μὲν ποὺς τεττάρων πηχῶν ἢ τὸ δ' ἄλλο σῶμα δυο θαμαῖν, ἐνίοτε δὲ κἂν εἰς ἄλλου ζῴου μεταβάλλοι εἰ μὴ μόνον κατὰ τὸ ποσὸν ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ αὐξάνοιτο παρὰ τὸ ἀνάλογον, οὕτω καὶ πόλις

1. λόγοις $I^b V^b$. ‖ 2. εὔποροι $I^b V^b$. ‖ πολλοὶ om $I^b R^b V^b$. ‖ 14. ἡ post ἢ om V^b. ‖ 16. αἵ τε] ἔτι R^b. ‖ 17. 18. δὲ R^b. ‖ 28. post ἔλαττον $V^b U^b$ et margo I^b τῆς ἰσότητος δηλονότι καὶ τῆς ὑπεροχῆς. ‖ 30. ὦσι καὶ στασιάζουσι R^b.

6. πόσ' $I^b U^b V^b$, πόσα R^b. ‖ 11. αὐτὴ ἀτιμαζομένη U^b. ‖ 14. δικαίως δέ] διὰ δικαίως U^b. ‖ 19. αἰρήσονται γε P. ‖ $I^b V^b$. ‖ 37. δ' om V^b. ‖ ἄλλο om R^b. ‖ σπιθαμαῖον U^b, σπιθαμῶν R^b. ‖ 38. μεταβάλοι I^b. ‖ 39. τὸ prius om πόλεις V^b. ‖ σύγκειται om R^b.

ῶν πολλάκις λανθάνει τι αὐξανόμενον, οἷον τὸ ν πλῆθος ἐν ταῖς δημοκρατίαις καὶ πολιτείαις. δ' ἐνίοτε τῦτο καὶ διὰ τύχας, οἷον ἐν Τάραντι καὶ ἀπολομένων πολλῶν γνωρίμων ὑπὸ τῶν μικρὸν ὕςερον τῶν Μηδικῶν δημοκρατία ἐγένετο ες, καὶ ἐν Ἄργει τῶν ἐν τῇ ἑβδόμῃ ἀπολομέ- λεομένυς τοῦ Λάκωνος ἠναγκάσθησαν παραδέ- ν περιοίκων τινάς, καὶ ἐν Ἀθήναις ἀτυχούντων ώριμοι ἐλάττυς ἐγένοντο διὰ τὸ ἐκ καταλόγου αι ὑπὸ τὸν Λακωνικὸν πόλεμον. συμβαίνει δὲ ἐν ταῖς δημοκρατίαις, ἧττον δέ· πλειόνων γὰρ ν γινομένων ἢ τῶν ὐσιῶν αὐξανομένων μετα- εἰς ὀλιγαρχίας καὶ δυναστείας. μεταβάλλυσι τεῖαι καὶ ἄνευ ςάσεως διά τε τὰς ἐριθείας, ὥσ- αίᾳ (ἐξ αἱρετῶν γὰρ διὰ τῦτο ἐποίησαν κληρω- οῦντο τὺς ἐριθευομένυς), καὶ δι' ὀλιγωρίαν, ὅταν ; τὰς ἀρχὰς τὰς κυρίας παριέναι τὺς μὴ τῆς φίλυς, ὥσπερ ἐν Ὠρεῷ κατελύθη ἡ ὀλιγαρχία των γενομένυ Ἡρακλεοδώρυ, ὃς ἐξ ὀλιγαρχίας ιαὶ δημοκρατίαν κατεσκεύασεν. ἔτι διὰ τὸ παρὰ γω δὲ παρὰ μικρόν, ὅτι πολλάκις λανθάνει με- μένη μετάβασις τῶν νομίμων, ὅταν παρορῶσι ὥσπερ ἐν Ἀμβρακίᾳ μικρὸν ἦν τὸ τίμημα, τέ- ὸς ἦρχον, ὡς ἔγγιον ἢ μηθὲν διαφέρον τῦ μηθὲν ςασιωτικὸν δὲ καὶ τὸ μὴ ὁμόφυλον, ἕως ἂν · ὥσπερ γὰρ ὐδ' ἐκ τῦ τυχόντος πλήθυς πόλις ὕτως οὐδ' ἐν τῷ τυχόντι χρόνῳ. διὸ ὅσοι ἤδη δέξαντο ἢ ἐποίκυς, οἱ πλεῖςοι ἐςασίασαν, οἷον Ἀχαιοὶ συνῴκησαν Σύβαριν, εἶτα πλείους οἱ νόμενοι ἐξέβαλον τοὺς Τροιζηνίυς· ὅθεν τὸ ἄγος ῖς Συβαρίταις. καὶ ἐν Θυρίοις Συβαρῖται τοῖς ιν· πλεονεκτεῖν γὰρ ἀξιῦντες ὡς σφετέρας τῆς πεσον. καὶ Βυζαντίοις οἱ ἔποικοι ἐπιβυλεύοντες ; ἐξέπεσον διὰ μάχης, καὶ Ἀντισσαῖοι τὺς Χίων εἰσδεξάμενοι διὰ μάχης ἐξέβαλον, Ζαγκλαῖοι ὑποδεξάμενοι ἐξέπεσον καὶ αὐτοί. καὶ Ἀπολ- οἱ ἐν τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ ἐποίκυς ἐπαγαγόμενοι , καὶ Συρακύσιοι μετὰ τὰ τυραννικὰ τὺς ξένυς

καὶ τὺς μισθοφόρυς πολίτας ποιησάμενοι ἐστασίασαν καὶ εἰς μάχην ἦλθον, καὶ Ἀμφιπολῖται δεξάμενοι Χαλκιδέων ἀποίκυς ἐξέπεσον ὑπὸ τύτων οἱ πλεῖςοι αὐτῶν. ςασιάζυσι δ' ἐν μὲν ταῖς ὀλιγαρχίαις οἱ πολλοὶ ὡς ἀδικύμενοι, ὅτι ὐ μετέχυσι τῶν ἴσων, καθάπερ εἴρηται πρότερον, ἴσοι ὄντες, ἐν δὲ ταῖς δημοκρατίαις οἱ γνώριμοι, ὅτι μετέχουσι τῶν ἴσων ὐκ ἴσοι ὄντες. ςασιάζυσι δὲ ἐνίοτε αἱ πόλεις καὶ διὰ τὺς τόπους, ὅταν μὴ εὐφυῶς ἔχῃ ἡ χώρα πρὸς τὸ μίαν εἶναι πόλιν, οἷον ἐν Κλαζομεναῖς οἱ ἐπὶ Χύτρῳ πρὸς τὺς ἐν νήσῳ, καὶ Κολοφώνιοι καὶ Νοτιεῖς· καὶ Ἀθήνησιν οὐχ ὁμοίως εἰσίν, ἀλλὰ μᾶλλον δημοτικοὶ οἱ τὸν Πειραιᾶ οἰκῦντες τῶν τὸ ἄςυ. ὥσπερ γὰρ ἐν τοῖς πολέμοις αἱ διαβάσεις τῶν ὀχετῶν, καὶ τῶν πάνυ σμικρῶν, διασπῶσι τὰς φάλαγγας, ὕτως ἔοικε πᾶσα διαφορὰ ποιεῖν διάστασιν. μεγίςη μὲν οὖν ἴσως διάςασις ἀρετὴ καὶ μοχθηρία, εἶτα πλῦτος καὶ πενία, καὶ ὕτω δὴ ἑτέρα ἑτέρας μᾶλλον· ὧν μία καὶ ἡ εἰρημένη ἐςίν. γίγνονται μὲν ὖν αἱ ςάσεις οὐ 4 περὶ μικρῶν ἀλλ' ἐκ μικρῶν, ςασιάζυσι δὲ περὶ μεγάλων. μάλιςα δὲ καὶ αἱ μικραὶ ἰσχύυσιν, ὅταν ἐν τοῖς κυρίοις γένωνται, οἷον συνέβη καὶ ἐν Συρακύσαις ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις· μετέβαλε γὰρ ἡ πολιτεία ἐκ δύο νεανίσκων ςασιασάντων, ἐν ταῖς ἀρχαῖς ὄντων, περὶ ἐρωτικὴν αἰτίαν. θατέρυ γὰρ ἀποδημῦντος ἑταῖρος ὤν τις τὸν ἐρώμενον αὐτῦ ὑπεποιήσατο, πάλιν δ' ἐκεῖνος τύτῳ χαλεπήνας τὴν γυναῖκα αὐτῦ ἀνέπεισεν ὡς αὐτὸν ἐλθεῖν· ὅθεν προσλαμβάνοντες τὺς ἐν τῷ πολιτεύματι διεςασίασαν πάντας. διόπερ ἀρχομένων εὐλαβεῖσθαι δεῖ τῶν τοιύτων, καὶ διαλύειν τὰς τῶν ἡγεμόνων καὶ δυναμένων ςάσεις· ἐν ἀρχῇ γὰρ γίγνεται τὸ ἁμάρτημα, ἡ δ' ἀρχὴ λέγεται ἥμισυ εἶναι παντός, ὥςε καὶ τὸ ἐν αὐτῇ μικρὸν ἁμάρτημα ἀνάλογόν ἐςι πρὸς τὰ ἐν τοῖς ἄλλοις μέρεσιν. ὅλως δὲ αἱ τῶν γνωρίμων ςάσεις συναπολαύειν ποιοῦσι καὶ τὴν ὅλην πόλιν, οἷον ἐν Ἑςιαίᾳ συνέβη μετὰ τὰ Μηδικά, δύο ἀδελφῶν περὶ τῆς τῶν πατρῴων νομῆς διενεχθέντων· ὁ μὲν γὰρ ἀπορώτερος, ὡς ὐκ ἀποφαίνοντος θατέρυ τὴν ὐσίαν ὐδὲ τὸν θησαυρὸν ὃν εὗρεν ὁ πατήρ, προσήγετο τὺς δημοτικύς, ὁ δ' ἕτερος ἔχων ὐσίαν πολλὴν τὺς εὐπόρυς. καὶ ἐν Δελφοῖς ἐκ κηδείας γενομένης διαφορᾶς ἀρχὴ πασῶν ἐγένετο τῶν στάσεων τῶν

θάνοι U^b. ‖ 12. εὐπίρων $I^bR^bU^bV^b$. ‖ 14. καὶ ἀναςάσεως U^b. ‖ 17. τὰς post ἀρχὰς om U^b. ‖ 24. δ' ἀπ' ὐθενὸς ἦρχον ἢ interpres. ‖ 28. ἀποίκυς R^b. ‖ δ' ἐςασίασαν V^b, διεςασίασαν R^bI^b. ‖ 31. καὶ om U^b. ‖ 33. ἐξέπεσον om U^b. ‖ σαμίυς ὑποδεξάμενοι V^b. ‖ καὶ ante αὐτοί om R^b. ‖ 38. καὶ — b 1. ἐστασίασαν om R^b.

ἦλθον R^b τῶν τυραννικὰ τὺς (a 38) — ἦλθον. ‖ χαλκιδῶν U^bV^b. ‖ 3. ὡς πλείους V^b. ‖ 10. νοτιοῖς V^b. ‖ 16. ἑτέρα om I^b. ‖ U^b. ‖ 20. καὶ om I^b. ‖ 23. ὃν R^b. ‖ 26. πάντας V^b. ‖ 27. δὲ R^b. ‖ 31. τὰ] τὰς I^bV^b. ‖ 32. ἐν om V^b. ‖ 33. δημοτικά 34. τῶν om $I^bR^bU^bV^b$. ‖ 35. θατέρυ om $I^bR^bV^b$. ‖ 37. ἐν Δελφοῖς] ἀδελφοῖς R^b.

ὕϛερον· ὁ μὲν γὰρ οἰωνισάμενός τι σύμπτωμα, ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὴν νύμφην, ȣ̓ λαβὼν ἀπῆλθεν, οἱ δ' ὡς ὑβρισθέντες ἐνέβαλον τῶν ἱερῶν χρημάτων θύοντος, κἄπειτα ὡς ἱερόσυλον ἀπέκτειναν. καὶ περὶ Μιτυλήνην δὲ ἐξ ἐπικλήρων στάσεως γενομένης πολλῶν ἐγένετο ἀρχὴ κακῶν καὶ τοῦ πολέμȣ τȣ̃ πρὸς Ἀθηναίȣς, ἐν ᾧ Πάχης ἔλαβε τὴν πόλιν αὐτῶν· Τιμοφάνους γὰρ τῶν εὐπόρων τινὸς καταλιπόντος δύο θυγατέρας, ὁ περιωσθεὶς καὶ ȣ̓ λαβὼν τοῖς υἱέσιν αὐτȣ̃ Δόξανδρος ἦρξε τῆς στάσεως καὶ τȣ̀ς Ἀθηναίȣς παρώξυνε, πρόξενος ὢν τῆς πόλεως. καὶ ἐν Φωκεῦσιν ἐξ ἐπικλήρου ϛάσεως γενομένης περὶ Μνασέαν τὸν Μνήσωνος πατέρα καὶ Εὐθυκράτη τὸν Ὀνομάρχȣ, ἡ στάσις αὕτη ἀρχὴ τȣ̃ ἱεροῦ πολέμȣ κατέϛη τοῖς Φωκεῦσιν. μετέβαλε δὲ καὶ ἐν Ἐπιδάμνῳ ἡ πολιτεία ἐκ γαμικῶν· ὑπομνηστευσάμενος γάρ τις θυγατέρα, ὡς ἐζημίωσεν αὐτὸν ὁ τοῦ ὑπομνηϛευθέντος πατὴρ γενόμενος τῶν ἀρχόντων, ἅτερος συμπαρέλαβε τȣ̀ς ἐκτὸς τῆς πολιτείας ὡς ἐπηρεασθείς. μεταβάλλȣσι δὲ καὶ εἰς ὀλιγαρχίαν καὶ εἰς δῆμον καὶ εἰς πολιτείαν ἐκ τοῦ εὐδοκιμῆσαί τι ἢ αὐξηθῆναι ἢ ἀρχεῖον ἢ μόριον τῆς πόλεως, οἷον ἡ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βȣλὴ εὐδοκιμήσασα ἐν τοῖς Μηδικοῖς ἔδοξε συντονωτέραν ποιῆσαι τὴν πολιτείαν, καὶ πάλιν ὁ ναυτικὸς ὄχλος γενόμενος αἴτιος τῆς περὶ Σαλαμῖνα νίκης καὶ διὰ ταύτης τῆς ἡγεμονίας διὰ τὴν κατὰ θάλατταν δύναμιν τὴν δημοκρατίαν ἰσχυροτέραν ἐποίησεν. καὶ ἐν Ἄργει οἱ γνώριμοι εὐδοκιμήσαντες περὶ τὴν ἐν Μαντινείᾳ μάχην τὴν πρὸς Λακεδαιμονίους ἐπεχείρησαν καταλύειν τὸν δῆμον, καὶ ἐν Συρακȣ́σαις ὁ δῆμος αἴτιος γενόμενος τῆς νίκης τȣ̃ πολέμȣ τοῦ πρὸς Ἀθηναίȣς ἐκ πολιτείας εἰς δημοκρατίαν μετέβαλεν, καὶ ἐν Χαλκίδι Φόξον τὸν τύραννον μετὰ τῶν γνωρίμων ὁ δῆμος ἀνελὼν εὐθὺς εἴχετο τῆς πολιτείας, καὶ ἐν Ἀμβρακίᾳ πάλιν ὡσαύτως Περίανδρον συνεκβαλὼν τοῖς ἐπιθεμένοις ὁ δῆμος τὸν τύραννον εἰς ἑαυτὸν περιέστησε τὴν πολιτείαν. καὶ ὅλως δὴ δεῖ τοῦτο μὴ λανθάνειν, ὡς οἱ δυνάμεως αἴτιοι γενόμενοι, καὶ ἰδιῶται καὶ ἀρχαὶ καὶ φυλαὶ καὶ ὅλως μέρος καὶ ὁποιονȣ̃ν πλῆθος, ϛάσιν κινȣ̃σιν· ἢ γὰρ οἱ τȣ́τοις φθονȣ̃ντες τιμωμένοις ἄρχȣσι τῆς ϛάσεως, ἢ ȣ̓̃τοι διὰ τὴν ὑπεροχὴν οὐ θέλȣσι μένειν ἐπὶ τῶν ἴσων. κινοῦνται δ' αἱ πολιτεῖαι καὶ ὅταν τἀναντία εἶναι δοκȣ̃ντα μέρη τῆς πόλεως ἰσάζῃ ἀλλήλοις, οἷον οἱ πλȣ́σιοι καὶ ὁ δῆμος, μέσον δ' ᾖ ἢ μηθὲν πάμπαν· ἂν γὰρ πολὺ ὑπερέχῃ ὁπότερον μερῶν πρὸς τὸ φανερῶς κρεῖττον, τὸ λοιπὸν ȣ̓ θέλει νεύειν. διὸ καὶ οἱ κατ' ἀρετὴν διαφέροντες ȣ̓ ποιȣ̃σι ὡς εἰπεῖν· ὀλίγοι γὰρ γίγνονται πρὸς πολλȣ́ς. καθ' ὅλ[illegible] οὖν περὶ πάσας τὰς πολιτείας αἱ ἀρχαὶ καὶ αἰτί[illegible] ϛάσεων καὶ τῶν μεταβολῶν τȣ̃τον ἔχȣσι τὸν τρόπ[illegible] νȣ̃σι δὲ τὰς πολιτείας ὁτὲ μὲν διὰ βίας ὁτὲ δὲ δι' ἀ[illegible] διὰ βίας μὲν ἢ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἢ ὕϛερον ἀναγκά[illegible] καὶ γὰρ ἡ ἀπάτη διττή· ὁτὲ μὲν γὰρ ἐξαπατήσαντ[illegible] πρῶτον ἑκόντων μεταβάλλουσι τὴν πολιτείαν, εἶθ' ὕ[illegible] βίᾳ κατέχȣσιν ἀκόντων, οἷον ἐπὶ τῶν τετρακοσίων τ[illegible] μον ἐξηπάτησαν, φάσκοντες τὸν βασιλέα χρήματα [illegible] ξειν πρὸς τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Λακεδαιμονίους, ψ[illegible] μενοι δὲ κατέχειν ἐπειρῶντο τὴν πολιτείαν· ὁτὲ δὲ ἐξ [illegible] τε πείσαντες καὶ ὕϛερον πάλιν πεισθέντων ἑκόντων [illegible] σιν αὐτῶν. ἁπλῶς μὲν ȣ̓̃ν περὶ πάσας τὰς πολιτεί[illegible] τῶν εἰρημένων συμβέβηκε γίγνεσθαι τὰς μεταβολάς.

Καθ' ἕκαϛον δ' εἶδος πολιτείας ἐκ τȣ́των μερ[illegible] τὰ συμβαίνοντα δεῖ θεωρεῖν. αἱ μὲν ȣ̓̃ν δημοκρατί[illegible] λιστα μεταβάλλȣσι διὰ τὴν τῶν δημαγωγῶν ἀσέλγ[illegible] τὰ μὲν γὰρ ἰδίᾳ συκοφαντȣ̃ντες τȣ̀ς τὰς οὐσίας ἔχ[illegible] συϛρέφȣσιν αὐτȣ́ς (συνάγει γὰρ καὶ τȣ̀ς ἐχθίϛȣς ὁ [illegible] φέβος), τὰ δὲ κοινῇ τὸ πλῆθος ἐπάγοντες. καὶ [illegible] πολλῶν ἄν τις ἴδοι γιγνόμενον οὕτως. καὶ γὰρ ἐν [illegible] δημοκρατία μετέβαλε πονηρῶν ἐγγενομένων δημαγ[illegible] (οἱ γὰρ γνώριμοι συνέστησαν) καὶ ἐν Ῥόδῳ· μισθ[illegible] τε γὰρ οἱ δημαγωγοὶ ἐπόριζον, καὶ ἐκώλυον ἀπο[illegible] τὰ ὀφειλόμενα τοῖς τριηράρχοις· οἱ δὲ διὰ τὰς ἐπιφ[illegible] μένας δίκας ἠναγκάσθησαν συϛάντες καταλῦσαι τὸν [illegible] μον. κατελύθη δὲ καὶ ἐν Ἡρακλείᾳ ὁ δῆμος μετὰ [illegible] ἀποικισμὸν εὐθὺς διὰ τοὺς δημαγωγούς· ἀδικούμεν[illegible] ὑπ' αὐτῶν οἱ γνώριμοι ἐξέπιπτον, ἔπειτα ἀθροισθ[illegible] ἐκπίπτοντες καὶ κατελθόντες κατέλυσαν τὸν δῆμον. [illegible] πλησίως δὲ καὶ ἡ ἐν Μεγάροις κατελύθη δημοκρατί[illegible] γὰρ δημαγωγοί, ἵνα χρήματα ἔχωσι δημεύειν, ἐξέβ[illegible] πολλȣ̀ς τῶν γνωρίμων, ἕως πολλȣ̀ς ἐποίησαν τȣ̀ς φ[illegible] τας· οἱ δὲ κατιόντες ἐνίκησαν μαχόμενοι τὸν δῆμ[illegible] κατέστησαν τὴν ὀλιγαρχίαν. συνέβη δὲ ταὐτὸ καὶ [illegible]

7. αὐτοῦ I^b. ‖ 8. περιωθεὶς R^b, περιωρισθεὶς $U^b V^b$. ‖ δέξανδρος I^b. ‖ 13. καὶ om R^b. ‖ 15. θυγατέρα om $I^b R^b F^1$. ‖ [illegible] τονωτέρα R^b. ‖ 23. διὰ τὸ ταύτης V^b. ‖ διὰ] καὶ διὰ U^b. ‖ 28. νίκης] λίβης R^b. ‖ 31. καὶ ἀναμβρακεία U^b. ‖ 32. [illegible] V^b. ‖ 36 ὁποιονοῦν V^b. ‖ 39. μέρη] μέν τι R^b.

3. ȣ̓ θέλει] ἐθέλει R^b. ‖ 6. αἰτίαι] αἱ $I^b R^b V^b$. ‖ 18. προειρημένων V^b. ‖ 33. οἱ ἐκπίπτοντες om R^b. ‖ 36. δημαγ[illegible] R^b. ‖ ἐξέβαλον I^b.

ἐπὶ τῆς δημοκρατίας ἣν κατέλυσε Θρασύμαχος.
δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἄν τις ἴδοι θεωρῶν τὰς με-
; τοῦτον ἐχούσας τὸν τρόπον. ὁτὲ μὲν γάρ; ἵνα
ται, ἀδικοῦντες τοὺς γνωρίμους συνιστᾶσιν, ἢ τὰς οὐσίας
ις ποιοῦντες ἢ τὰς προσόδους ταῖς λειτουργίαις· ὁτὲ δὲ
ιοντες, ἵν' ἔχωσι δημεύειν τὰ κτήματα τῶν πλου-
τὶ δὲ τῶν ἀρχαίων, ὅτε γένοιτο ὁ αὐτὸς δημαγω-
στρατηγός, εἰς τυραννίδα μετέβαλλον· σχεδὸν γὰρ
οι τῶν ἀρχαίων τυράννων ἐκ δημαγωγῶν γεγόνα-
ιον δὲ τοῦ τότε μὲν γίγνεσθαι νῦν δὲ μή, ὅτι τότε
δημαγωγοὶ ἦσαν ἐκ τῶν στρατηγούντων (οὐ γάρ
ι ἦσαν λέγειν), νῦν δὲ τῆς ῥητορικῆς ηὐξημένης οἱ
οι λέγειν δημαγωγοῦσι μέν, δι' ἀπειρίαν δὲ τῶν
ῶν οὐκ ἐπιτίθενται, πλὴν εἴ που βραχύ τι γέγονε
. ἐγίγνοντο δὲ τυραννίδες πρότερον μᾶλλον ἢ νῦν
τὸ μεγάλας ἀρχὰς ἐγχειρίζεσθαί τισιν, ὥσπερ
τῳ ἐκ τῆς πρυτανείας· πολλῶν γὰρ ἦν καὶ με-
κύριος ὁ πρύτανις. ἔτι δὲ διὰ τὸ μὴ μεγάλας
τε τὰς πόλεις, ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἀγρῶν οἰκεῖν τὸν
ἄσχολον ὄντα πρὸς τοῖς ἔργοις, οἱ προστάται τοῦ
τε πολεμικοὶ γένοιντο, τυραννίδι ἐπετίθεντο. πάντες
ἔδρων ὑπὸ τοῦ δήμου πιστευθέντες, ἡ δὲ πίστις ἦν ἡ
α ἡ πρὸς τοὺς πλουσίους, οἷον Ἀθήνησί τε Πεισίστρα-
ιάσας πρὸς τοὺς πεδιακούς, καὶ Θεαγένης ἐν Μεγά-
εὐπόρων τὰ κτήνη ἀποσφάξας, λαβὼν παρὰ τὸν
ἐπινέμοντας. καὶ Διονύσιος κατηγορῶν Δαφναίου
πλουσίων ἠξιώθη τῆς τυραννίδος, διὰ τὴν ἔχθραν
ς ὡς δημοτικὸς ὤν. μεταβάλλουσι δὲ καὶ ἐκ τῆς
δημοκρατίας εἰς τὴν νεωτάτην· ὅπου γὰρ αἱρεταὶ
ἀρχαί, μὴ ἀπὸ τιμημάτων δέ, αἱρεῖται δὲ ὁ δῆ-
μαγωγοῦντες οἱ σπουδαρχιῶντες εἰς τοῦτο καθιστᾶσιν
ν εἶναι τὸν δῆμον καὶ τῶν νόμων. ἄκος δὲ τοῦ ἢ
σθαι ἢ τοῦ γίνεσθαι ἧττον τὸ τὰς φυλὰς φέρειν τοὺς
ς, ἀλλὰ μὴ πάντα τὸν δῆμον. τῶν μὲν οὖν δη-
ῶν αἱ μεταβολαὶ γίγνονται πᾶσαι σχεδὸν διὰ ταύ-
αἰτίας.

δ' ὀλιγαρχίαι μεταβάλλουσι διὰ δύο μάλιστα τρό-
ς φανερωτάτους, ἕνα μὲν ἐὰν ἀδικῶσι τὸ πλῆθος·
ο ἱκανὸς γίνεται προστάτης, μάλιστα δ' ὅταν ἐξ
υμβῇ τῆς ὀλιγαρχίας γίνεσθαι τὸν ἡγεμόνα, κα-
ν Νάξῳ Λύγδαμις, ὃς καὶ ἐτυράννησεν ὕστερον τῶν
Ναξίων. ἔχει δὲ καὶ ἡ ἐξ ἄλλων ἀρχὴ στάσεως διαφοράς. ὁτὲ μὲν γὰρ ἐξ αὐτῶν τῶν εὐπόρων, οὐ τῶν ὄντων δ' ἐν ταῖς ἀρχαῖς, γίγνεται κατάλυσις, ὅταν ὀλίγοι σφόδρα ὦσιν οἱ ἐν ταῖς τιμαῖς, οἷον ἐν Μασσαλίᾳ καὶ ἐν Ἴστρῳ καὶ ἐν Ἡρακλείᾳ καὶ ἐν ἄλλαις πόλεσι συμβέβηκεν. οἱ γὰρ μὴ μετέχοντες τῶν ἀρχῶν ἐκίνουν, ἕως μετέλαβον οἱ πρεσβύτεροι πρότερον τῶν ἀδελφῶν, ὕστερον δ' οἱ νεώτεροι πάλιν· οὐ γὰρ ἄρχουσιν ἐνιαχοῦ μὲν ἅμα πατήρ τε καὶ υἱός, ἐνιαχοῦ δὲ ὁ πρεσβύτερος καὶ ὁ νεώτερος ἀδελφός. καὶ ἔνθα μὲν πολιτικωτέρα ἐγένετο ἡ ὀλιγαρχία, ἐν Ἴστρῳ δ' εἰς δῆμον ἀπετελεύτησεν, ἐν Ἡρακλείᾳ δ' ἐξ ἐλαττόνων εἰς ἑξακοσίους ἦλθεν. μετέβαλε δὲ καὶ ἐν Κνίδῳ ἡ ὀλιγαρχία στασιασάντων τῶν γνωρίμων αὐτῶν πρὸς αὐτοὺς διὰ τὸ ὀλίγους μετέχειν καὶ καθάπερ εἴρηται, εἰ πατήρ, υἱὸν μὴ μετέχειν, μηδ' εἰ πλείους ἀδελφοί, ἀλλ' ἢ τὸν πρεσβύτατον· ἐπιλαβόμενος γὰρ στασιαζόντων ὁ δῆμος, καὶ λαβὼν προστάτην ἐκ τῶν γνωρίμων, ἐπιθέμενος ἐκράτησεν· ἀσθενὲς γὰρ τὸ στασιάζον. καὶ ἐν Ἐρυθραῖς δὲ ἐπὶ τῆς τῶν Βασιλιδῶν ὀλιγαρχίας ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις, καίπερ καλῶς ἐπιμελομένων τῶν ἐν τῇ πολιτείᾳ, ὅμως διὰ τὸ ὑπ' ὀλίγων ἄρχεσθαι ἀγανακτῶν ὁ δῆμος μετέβαλε τὴν πολιτείαν. κινοῦνται δ' αἱ ὀλιγαρχίαι ἐξ αὐτῶν καὶ διὰ φιλονεικίαν δημαγωγούντων. ἡ δημαγωγία δὲ διττή, ἡ μὲν ἐν αὐτοῖς τοῖς ὀλίγοις (ἐγγίνεται γὰρ δημαγωγὸς κἂν πάνυ ὀλίγοι ὦσιν, οἷον ἐν τοῖς τριάκοντα Ἀθήνησιν οἱ περὶ Χαρικλέα ἴσχυσαν τοὺς τριάκοντα δημαγωγοῦντες, καὶ ἐν τοῖς τετρακοσίοις οἱ περὶ Φρύνιχον τὸν αὐτὸν τρόπον), ἢ ὅταν τὸν ὄχλον δημαγωγῶσιν οἱ ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ ὄντες, οἷον ἐν Λαρίσσῃ οἱ πολιτοφύλακες διὰ τὸ αἱρεῖσθαι αὐτοὺς τὸν ὄχλον ἐδημαγώγουν· καὶ ἐν ὅσαις ὀλιγαρχίαις οὐχ οὗτοι αἱροῦνται τὰς ἀρχὰς ἐξ ὧν οἱ ἄρχοντές εἰσιν, ἀλλ' αἱ μὲν ἀρχαὶ ἐκ τιμημάτων μεγάλων εἰσὶν ἢ ἑταιριῶν, αἱροῦνται δ' οἱ ὁπλῖται ἢ ὁ δῆμος, ὅπερ ἐν Ἀβύδῳ συνέβαινεν. καὶ ὅπου τὰ δικαστήρια μὴ ἐκ τοῦ πολιτεύματός ἐστιν· δημαγωγοῦντες γὰρ πρὸς τὰς κρίσεις μεταβάλλουσι τὴν πολιτείαν, ὅπερ καὶ ἐν Ἡρακλείᾳ ἐγένετο τῇ ἐν τῷ Πόντῳ. ἔτι δ' ὅταν ἔνιοι εἰς ἐλάττους ἕλκωσι τὴν ὀλιγαρχίαν· οἱ γὰρ τὸ ἴσον ζητοῦντες ἀναγκάζονται βοηθὸν ἐπαγαγέσθαι τὸν δῆμον. γίγνονται δὲ μεταβολαὶ τῆς ὀλιγαρχίας καὶ ὅταν ἀναλώσωσι τὰ ἴδια ζῶντες ἀσελγῶς· καὶ γὰρ οἱ τοιοῦτοι καινοτομεῖν ζητοῦσι, καὶ ἢ τυραννίδι ἐπιτίθενται αὐτοὶ ἢ

ρασύμαρχος V^b. ‖ 5. ἀναδράσους V^b. ‖ 8. μετέβαλον V^b. ‖ 23. πλησίους V^b. ‖ 26. κατηγορῶν] ἐν μεγάροις R^b.
λλων] αὐτῶν alii. ‖ 6. μετέβαλλον V^b. ‖ 10. ἡ om V^b. ‖ 11. ἐν Ἴστρῳ — 13. ὀλιγαρχία om R^b. ‖ 19. βασιλίδων codices. ‖
m R^b. ‖ 24. ἡ om $I^bR^bV^b$. ‖ λόγοις R^b. ‖ 33. πολῖται R^b. ‖ 36. τῷ om V^b. ‖ 41. κενοτομεῖν R^b. ‖ ἢ prius om R^b.

κατασκευάζουσιν ἕτερον, ὥσπερ Ἱππαρῖνος Διονύσιον ἐν Συρακούσαις. καὶ ἐν Ἀμφιπόλει, ᾧ ὄνομα ἦν Κλεότιμος, τοὺς ἐποίκους τοὺς Χαλκιδέων ἤγαγε, καὶ ἐλθόντων διεστασίασεν αὐτοὺς πρὸς τοὺς εὐπόρους. καὶ ἐν Αἰγίνῃ ὁ τὴν πρᾶξιν τὴν πρὸς Χάρητα πράξας ἐνεχείρησε μεταβαλεῖν τὴν πολιτείαν διὰ τοιαύτην αἰτίαν. ὁτὲ μὲν οὖν ἐπιχειροῦσί τι κινεῖν, ὁτὲ δὲ κλέπτουσι τὰ κοινά· ὅθεν πρὸς αὐτοὺς στασιάζουσιν ἢ οὗτοι ἢ οἱ πρὸς τούτους μαχόμενοι κλέπτοντας, ὅπερ ἐν Ἀπολλωνίᾳ συνέβη τῇ ἐν τῷ Πόντῳ. ὁμονοοῦσα δὲ ὀλιγαρχία οὐκ εὐδιάφθορος ἐξ αὑτῆς. σημεῖον δὲ ἡ ἐν Φαρσάλῳ πολιτεία· ἐκεῖνοι γὰρ ὀλίγοι ὄντες πολλῶν κύριοί εἰσι διὰ τὸ χρῆσθαι σφίσιν αὐτοῖς καλῶς. καταλύονται δὲ καὶ ὅταν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ ἑτέραν ὀλιγαρχίαν ἐμποιῶσιν. τοῦτο δ' ἐστὶν ὅταν τοῦ παντὸς πολιτεύματος ὀλίγου ὄντος τῶν μεγίστων ἀρχῶν μὴ μετέχωσιν οἱ ὀλίγοι πάντες, ὅπερ ἐν Ἤλιδι συνέβη ποτέ· τῆς πολιτείας γὰρ δι' ὀλίγων οὔσης τῶν γερόντων ὀλίγοι πάμπαν ἐγίνοντο διὰ τὸ ἀϊδίους εἶναι ἐνενήκοντα ὄντας, τὴν δ' αἵρεσιν δυναστευτικὴν εἶναι καὶ ὁμοίαν τῇ τῶν ἐν Λακεδαίμονι γερόντων. γίγνεται δὲ μεταβολὴ τῶν ὀλιγαρχικῶν καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν εἰρήνῃ, ἐν μὲν πολέμῳ διὰ τὴν πρὸς τὸν δῆμον ἀπιστίαν στρατιώταις ἀναγκαζομένων χρῆσθαι (ᾧ γὰρ ἂν ἐγχειρίσωσιν, οὗτος πολλάκις γίγνεται τύραννος, ὥσπερ ἐν Κορίνθῳ Τιμοφάνης· ἂν δὲ πλείους, οὗτοι αὑτοῖς περιποιοῦνται δυναστείαν)· ὁτὲ δὲ ταῦτα δεδιότες μεταδιδόασι τῷ πλήθει τῆς πολιτείας διὰ τὸ ἀναγκάζεσθαι τῷ δήμῳ χρῆσθαι. ἐν δὲ τῇ εἰρήνῃ διὰ τὴν ἀπιστίαν τὴν πρὸς ἀλλήλους ἐγχειρίζουσι τὴν φυλακὴν στρατιώταις καὶ ἄρχοντι μεσιδίῳ, ὃς ἐνίοτε γίνεται κύριος ἀμφοτέρων, ὅπερ συνέβη ἐν Λαρίσσῃ ἐπὶ τῆς τῶν Ἀλευαδῶν ἀρχῆς τῶν περὶ Σῖμον καὶ ἐν Ἀβύδῳ ἐπὶ τῶν ἑταιριῶν ὧν ἦν μία ἡ Ἰφιάδου. γίνονται δὲ στάσεις καὶ ἐκ τοῦ περιωθεῖσθαι ἑτέρους ὑφ' ἑτέρων τῶν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ αὐτῶν καὶ καταστασιάζεσθαι κατὰ γάμους ἢ δίκας, οἷον ἐκ γαμικῆς μὲν αἰτίας αἱ εἰρημέναι πρότερον, καὶ τὴν ἐν Ἐρετρίᾳ δ' ὀλιγαρχίαν τὴν τῶν ἱππέων Διαγόρας [δὲ] κατέλυσεν ἀδικηθεὶς περὶ γάμον. ἐκ δὲ δικαστηρίου κρίσεως ἡ ἐν Ἡρακλείᾳ στάσις ἐγένετο καὶ ἐν Θήβαις, ἐπ' αἰτίᾳ μοιχείας δικαίως μὲν στασιωτικῶς δὲ ποιησαμένων τὴν κόλασιν τῶν μὲν ἐν Ἡρακλείᾳ κατ' Εὐρυ-

τίωνος, τῶν δ' ἐν Θήβαις κατ' Ἀρχίου· ἐφιλονείκησ[αν]
αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ ὥστε δεθῆναι ἐν ἀγορᾷ ἐν τῷ
πολλαὶ δὲ καὶ διὰ τὸ ἄγαν δεσποτικὰς εἶναι τὰς
χίας ὑπὸ τῶν ἐν τῇ πολιτείᾳ τινῶν δυσχερανάντω[ν]
λύθησαν, ὥσπερ ἡ ἐν Κνίδῳ καὶ ἡ ἐν Χίῳ ὀλι[γαρχία]
γίγνονται δὲ καὶ ἀπὸ συμπτώματος μεταβολαὶ
καλουμένης πολιτείας καὶ τῶν ὀλιγαρχιῶν ἐν ὅσα[ις]
τιμήματος βουλεύουσι καὶ δικάζουσι καὶ τὰς ἄλλας
ἄρχουσιν. πολλάκις γὰρ τὸ ταχθὲν πρῶτον τίμημ[α]
τοὺς παρόντας καιρούς, ὥστε μετέχειν ἐν μὲν τῇ ὀλ[ιγαρχίᾳ]
ὀλίγους ἐν δὲ τῇ πολιτείᾳ τοὺς μέσους, εὐετηρίας γι[γνομένης]
δι' εἰρήνην ἢ δι' ἄλλην τιν' εὐτυχίαν συμβαίνει πολ[λαπλα]-
σίου γίγνεσθαι τιμήματος ἀξίας τὰς αὐτὰς κτήσεις
πάντας πάντων μετέχειν, ὁτὲ μὲν ἐκ προσαγωγ[ῆς]
κατὰ μικρὸν γινομένης τῆς μεταβολῆς καὶ λανθ[ανούσης]
ὁτὲ δὲ καὶ θᾶττον. αἱ μὲν οὖν ὀλιγαρχίαι μεταβάλ[λουσι]
καὶ στασιάζουσι διὰ τοιαύτας αἰτίας. ὅλως δὲ καὶ
μοκρατίαι καὶ ὀλιγαρχίαι ἐξίστανται ἐνίοτε οὐκ
ἐναντίας πολιτείας ἀλλ' εἰς τὰς ἐν τῷ αὐτῷ γέν[ει]
ἐκ τῶν ἐννόμων δημοκρατιῶν καὶ ὀλιγαρχιῶν εἰς τὰ[ς]
ρίους καὶ ἐκ τούτων εἰς ἐκείνας.

Ἐν δὲ ταῖς ἀριστοκρατίαις γίγνονται αἱ στάσεις
διὰ τὸ ὀλίγους τῶν τιμῶν μετέχειν, ὅπερ εἴρηται
τὰς ὀλιγαρχίας διὰ τὸ καὶ τὴν ἀριστοκρατίαν ὀλ[ιγαρχίαν]
εἶναί πως· ἐν ἀμφοτέραις γὰρ ὀλίγοι οἱ ἄρχοντες
τοι διὰ ταὐτὸν ὀλίγοι, ἐπεὶ δοκεῖ γε διὰ ταῦτα
ἀριστοκρατία ὀλιγαρχία εἶναι. μάλιστα δὲ τοῦτο
ἀναγκαῖον, ὅταν ᾖ τὸ πλῆθος τῶν πεφρονηματισμένων
ὅμοιον κατ' ἀρετήν, οἷον ἐν Λακεδαίμονι οἱ λεγόμενοι
θενίαι (ἐκ τῶν ὁμοίων γὰρ ἦσαν), οὓς φωράσαντες
λεύσαντας ἀπέστειλαν Τάραντος οἰκιστάς. ἢ ὅταν τινες
μάζωνται μεγάλοι ὄντες καὶ μηθενὸς ἥττους κατ'
ὑπὸ τινῶν ἐντιμοτέρων, οἷον Λύσανδρος ὑπὸ τῶν βασ[ιλέων]
ἢ ὅταν ἀνδρώδης τις ὢν μὴ μετέχῃ τῶν τιμῶν,
νάδων ὁ τὴν ἐπ' Ἀγησιλάῳ συστήσας ἐπίθεσιν
Σπαρτιάτας. ἔτι ὅταν οἱ μὲν ἀπορῶσι λίαν, οἱ δ'
ρῶσιν· καὶ μάλιστα ἐν τοῖς πολέμοις τοῦτο γίνεται
δὲ καὶ τοῦτο ἐν Λακεδαίμονι ὑπὸ τὸν Μεσσηνιακὸν
μον. δῆλον δὲ καὶ τοῦτο ἐκ τῆς Τυρταίου ποιήσεως

1. ὥσπερ ὁ ἱππαρῖνος R^b. ‖ 4. τὴν πρὸς] πρὸς τὸν R^b. ‖ 8. οἱ om V^b. ‖ τούτοις R^bV^b. ‖ κλέπτοντες R^bV^b. ‖ 10. [illegible] Parisiensis 1858. ‖ 22. γὰρ ἐγχειρήσουσιν 1858. ‖ 29. συνέβη λαρίσαι R^b. ‖ 30. σάμον codices. ‖ 31. ἑταιρειῶν I^bV^b. ‖ 37. [illegible] 1858. ‖ ἐγίνετο 1858. ‖ 39. εὐριτίωνος I^bV^b.

3. καὶ om R^b. ‖ 4. δυσχερανόντων R^b. ‖ 6. καὶ post δὲ om R^b. ‖ 13. αὐτὰς om 1858. ‖ 16. οὖν om R^b. ‖ 17. [illegible] om 1858. ‖ 20. τὰς] τοὺς V^b. ‖ 30. φωρίσαντα R^b. ‖ 31. τινὰς ἀτιμάζοντα R^b. ‖ 34. μετίσχῃ V^b. ‖ 38. μεσσηνιακὴν V^b.

νομίας· θλιβόμενοι γάρ τινες διὰ τὸν πόλεμον
ασον ποιεῖν τὴν χώραν. ἔτι ἐάν τις μέγας ᾖ
ος ἔτι μείζων εἶναι, ἵνα μοναρχῇ, ὥσπερ ἐν
δοκεῖ Παυσανίας ὁ ςρατηγήσας κατὰ τὸν Μη-
ον καὶ ἐν Καρχηδόνι Ἄννων. λύονται δὲ μά-
πολιτεῖαι καὶ αἱ ἀριςοκρατίαι διὰ τὴν ἐν αὐτῇ
τοῦ δικαίου παρέκβασιν. ἀρχὴ γὰρ τὸ μὴ με-
ῶς ἐν μὲν τῇ πολιτείᾳ δημοκρατίαν καὶ ὀλι-
δὲ τῇ ἀριςοκρατίᾳ ταῦτά τε καὶ τὴν ἀρετήν,
τὰ δύο· λέγω δὲ τὰ δύο δῆμον καὶ ὀλιγαρ-
γὰρ αἱ πολιτεῖαί τε πειρῶνται μιγνύναι καὶ
τῶν καλουμένων ἀριςοκρατιῶν. διαφέρουσι γὰρ
ομένων πολιτειῶν αἱ ἀριστοκρατίαι τούτῳ, καὶ
ἱν αἱ μὲν ἧττον αἱ δὲ μᾶλλον μόνιμοι αὐτῶν.
τοκλινούσας μᾶλλον πρὸς τὴν ὀλιγαρχίαν ἀρι-
αλοῦσιν, τὰς δὲ πρὸς τὸ πλῆθος πολιτείας. διό-
έςεραι αἱ τοιαῦται τῶν ἑτέρων εἰσίν· κρεῖττόν
πλεῖον, καὶ μᾶλλον ἀγαπῶσιν ἴσον ἔχοντες.
ς εὐπορίαις, ἂν ἡ πολιτεία διδῷ τὴν ὑπεροχήν,
οῦσι καὶ πλεονεκτεῖν. ὅλως δ' ἐφ' ὁπότερον ἂν
πολιτεία, ἐπὶ ταῦτα μεθίσταται ἑκατέρων τὸ
ἰξανόντων, οἷον ἡ μὲν πολιτεία εἰς δῆμον, ἀρι-
εἰς ὀλιγαρχίαν. ἢ εἰς τἀναντία, οἷον ἡ μὲν
εἰς δῆμον (ὡς ἀδικούμενοι γὰρ περισπῶσιν εἰς
ἀπορώτεροι), αἱ δὲ πολιτεῖαι εἰς ὀλιγαρχίαν·
μόνιμον τὸ κατ' ἀξίαν ἴσον καὶ τὸ ἔχειν τὰ
έβη δὲ τὸ εἰρημένον ἐν Θουρίοις· διὰ μὲν γὰρ
ίονος τιμήματος εἶναι τὰς ἀρχὰς εἰς ἔλαττον
εἰς ἀρχεῖα πλείω, διὰ δὲ τὸ τὴν χώραν ὅλην
ς συγκτήσασθαι παρὰ τὸν νόμον· ἡ γὰρ πο-
ρχικωτέρα ἦν, ὥςε ἐδύναντο πλεονεκτεῖν· ὁ δὲ
ασθεὶς ἐν τῷ πολέμῳ τῶν φρουρῶν ἐγένετο κρείτ-
φεῖσαν τῆς χώρας ὅσοι πλείω ἦσαν ἔχοντες.
πάσας τὰς ἀριςοκρατικὰς πολιτείας ὀλιγαρχι-
ᾶλλον πλεονεκτοῦσιν οἱ γνώριμοι, οἷον καὶ ἐν
εἰς ὀλίγους αἱ οὐσίαι ἔρχονται· καὶ ἔξεςι ποιεῖν
ωσι τοῖς γνωρίμοις μᾶλλον, καὶ κηδεύειν ὅτῳ
καὶ ἡ Λοκρῶν πόλις ἀπώλετο ἐκ τῆς πρὸς
ηδείας· ὃ ἐν δημοκρατίᾳ οὐκ ἂν ἐγένετο, οὐδ' ἂν
τίᾳ εὖ μεμιγμένῃ. μάλιςα δὲ λανθάνουσιν αἱ

ἀριςοκρατίαι μεταβάλλουσαι τῷ λύεσθαι κατὰ μικρόν, ὅπερ εἴρηται ἐν τοῖς πρότερον καθόλου κατὰ πασῶν τῶν πολιτειῶν, ὅτι αἴτιον τῶν μεταβολῶν καὶ τὸ μικρόν ἐςιν· ὅταν γάρ τι προῶνται τῶν πρὸς τὴν πολιτείαν, μετὰ τοῦτο καὶ ἄλλο μικρῷ μεῖζον εὐχερέςερον κινοῦσιν, ἕως ἂν πάντα κινήσωσι τὸν κόσμον. συνέβη δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῆς Θουρίων πολιτείας. νόμου γὰρ ὄντος διὰ πέντε ἐτῶν ςρατηγεῖν, γενόμενοί τινες πολεμικοὶ τῶν νεωτέρων καὶ παρὰ τῷ πλήθει τῶν φρουρῶν εὐδοκιμοῦντες, καταφρονήσαντες τῶν ἐν τοῖς πράγμασι καὶ νομίζοντες ῥᾳδίως κατασχήσειν, τοῦτον τὸν νόμον λύειν ἐπεχείρησαν πρῶτον, ὥς' ἐξεῖναι τοὺς αὐτοὺς συνεχῶς ςρατηγεῖν, ὁρῶντες τὸν δῆμον αὐτοὺς χειροτονήσοντα προθύμως. οἱ δ' ἐπὶ τούτῳ τεταγμένοι τῶν ἀρχόντων, οἱ καλούμενοι σύμβουλοι, ὁρμήσαντες τὸ πρῶτον ἐναντιοῦσθαι συνεπείσθησαν, ὑπολαμβάνοντες τοῦτον κινήσαντας τὸν νόμον ἐάσειν τὴν ἄλλην πολιτείαν, ὕςερον δὲ βουλόμενοι κωλύειν ἄλλων κινουμένων οὐκέτι πλέον ἐποίουν οὐθέν, ἀλλὰ μετέβαλεν ἡ τάξις πᾶσα τῆς πολιτείας εἰς δυναςείαν τῶν ἐπιχειρησάντων νεωτερίζειν. πᾶσαι δ' αἱ πολιτεῖαι λύονται ὁτὲ μὲν ἐξ αὑτῶν ὁτὲ δ' ἔξωθεν, ὅταν ἐναντία πολιτεία ᾖ ἢ πλησίον ἢ πόρρω μὲν ἔχουσα δὲ δύναμιν. ὅπερ συνέβαινεν ἐπ' Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων· οἱ μὲν γὰρ Ἀθηναῖοι πανταχοῦ τὰς ὀλιγαρχίας, οἱ δὲ Λάκωνες τοὺς δήμους κατέλυον. ὅθεν μὲν οὖν αἱ μεταβολαὶ γίγνονται τῶν πολιτειῶν καὶ αἱ ςάσεις, εἴρηται σχεδόν.

Περὶ δὲ σωτηρίας καὶ κοινῇ καὶ χωρὶς ἑκάςης πολι- 8
τείας ἐχόμενόν ἐςιν εἰπεῖν. πρῶτον μὲν οὖν δῆλον ὅτι, εἴπερ ἔχομεν δι' ὧν φθείρονται αἱ πολιτεῖαι, ἔχομεν καὶ δι' ὧν σῴζονται· τῶν γὰρ ἐναντίων τἀναντία ποιητικά, φθορὰ δὲ σωτηρίᾳ ἐναντίον. ἐν μὲν οὖν ταῖς εὖ κεκραμέναις πολιτείαις, ὥσπερ ἄλλο τι δεῖ τηρεῖν ὅπως μηθὲν παρανομῶσι, καὶ μάλιςα τὸ μικρὸν φυλάττειν· λανθάνει γὰρ ἐπεισδύουσα ἡ παράβασις, ὥσπερ τὰς οὐσίας αἱ μικραὶ δαπάναι δαπανῶσι πολλάκις γινόμεναι. λανθάνει δὲ ἡ μετάβασις διὰ τὸ μὴ ἀθρόα γίγνεσθαι· παραλογίζεται γὰρ ἡ διάνοια ὑπ' αὐτῶν, ὥσπερ ὁ σοφιςικὸς λόγος· εἰ ἕκαςον μικρόν, καὶ πάντα. τοῦτο δ' ἔςι μὲν ὥς, ἔςι δ' ὡς οὔ· τὸ γὰρ ὅλον καὶ τὰ πάντα οὐ μικρόν, ἀλλὰ σύγκειται ἐκ μικρῶν. μίαν μὲν οὖν φυλακὴν πρὸς ταύτην τὴν ἀρχὴν δεῖ ποιεῖσθαι, ἔπειτα μὴ πιςεύειν τοῖς σοφίσματος χάριν

τον V^b. ‖ ἔτι et 6. αἱ et 7. τῇ om R^b. ‖ 10. μάλιςα δὲ] μάλιςα δὲ καὶ I^b. ‖ 12. ἀριςοκρατειῶν V^b. ‖ 18. καὶ] καὶ
ν] ἧττον R^b, om I^b. ‖ 26. μόνον] μόνιμον V^b. ‖ 33. τὴν χώραν $I^b V^b$. ‖ 37. τοῖς — 38. θέλωσιν om R^b. ‖ 40. εὖ] ἢ V^b.
ν R^b. ‖ 6. δὲ] καὶ R^b. ‖ θυρείων R^b. ‖ 8. τινες] δέ τινες R^b. ‖ παρὰ om R^b. ‖ 15. κινήσαντες V^b. ‖ 18. μετέβαλλον
ἐπεισδύουσα — 34. μετάβασις] ἡ δαπάνη $I^b R^b V^b$.

πρὸς τὸ πλῆθος συγκειμένοις· ἐξελέγχεται γὰρ ὑπὸ τῶν ἔργων. ποῖα δὲ λέγομεν τῶν πολιτειῶν σοφίσματα, πρότερον εἴρηται. ἔτι δ' ὁρᾶν ὅτι ἔνιαι μένϐσιν οὐ μόνον ἀριϛοκρατίαι ἀλλὰ καὶ ὀλιγαρχίαι ϐ διὰ τὸ ἀσφαλεῖς εἶναι τὰς πολιτείας, ἀλλὰ διὰ τὸ εὖ χρῆσθαι τϐς ἐν ταῖς ἀρχαῖς γινομένϐς καὶ τοῖς ἔξω τῆς πολιτείας καὶ τοῖς ἐν τῷ πολιτεύματι, τϐς μὲν μὴ μετέχοντας τῷ μὴ ἀδικεῖν καὶ τῷ τϐς ἡγεμονικϐς αὐτῶν εἰσάγειν εἰς τὴν πολιτείαν, καὶ τϐς μὲν φιλοτίμϐς μὴ ἀδικεῖν εἰς ἀτιμίαν τϐς δὲ πολλϐς εἰς κέρδος, πρὸς αὑτϐς δὲ καὶ τϐς μετέχοντας τῷ χρῆσθαι ἀλλήλοις δημοτικῶς. ὃ γὰρ ἐπὶ τϐ πλήθϐς ζητϐσιν οἱ δημοτικοὶ τὸ ἴσον, τοῦτ' ἐπὶ τῶν ὁμοίων οὐ μόνον δίκαιον ἀλλὰ καὶ συμφέρον ἐϛίν. διὸ ἐὰν πλείϐς ὦσιν ἐν τῷ πολιτεύματι, πολλὰ συμφέρει τῶν δημοτικῶν νομοθετημάτων, οἷον τὸ ἑξαμήνϐς τὰς ἀρχὰς εἶναι, ἵνα πάντες οἱ ὅμοιοι μετέχωσιν· ἔστι γὰρ ὥσπερ δῆμος ἤδη οἱ ὅμοιοι, διὸ καὶ ἐν τϐτοις ἐγγίγνονται δημαγωγοὶ πολλάκις, ὥσπερ εἴρηται πρότερον. ἔπειθ' ἧττον εἰς δυναϛείας ἐμπίπτϐσιν αἱ ὀλιγαρχίαι καὶ ἀριϛοκρατίαι. οὐ γὰρ ὁμοίως ῥᾴδιον κακουργῆσαι ὀλίγον χρόνον ἄρχοντας καὶ πολύν, ἐπεὶ διὰ τϐτο ἐν ταῖς ὀλιγαρχίαις καὶ δημοκρατίαις γίγνονται τυραννίδες· ἢ γὰρ οἱ μέγιϛοι ἐν ἑκατέρᾳ ἐπιτίθενται τυραννίδι, ἔνθα μὲν οἱ δημαγωγοὶ ἔνθα δ' οἱ δυνάϛαι, ἢ οἱ τὰς μεγίϛας ἔχοντες ἀρχάς, ὅταν πολὺν χρόνον ἄρχωσιν. σῴζονται δ' αἱ πολιτεῖαι οὐ μόνον διὰ τὸ πόρρω εἶναι τῶν διαφθειρόντων, ἀλλ' ἐνίοτε καὶ διὰ τὸ ἐγγύς· φοβούμενοι γὰρ διὰ χειρῶν ἔχουσι μᾶλλον τὴν πολιτείαν, ὥστε δεῖ τϐς τῆς πολιτείας φροντίζοντας φόβϐς παρασκευάζειν, ἵνα φυλάττωσι καὶ μὴ καταλύωσιν ὥσπερ νυκτερινὴν φυλακὴν τὴν τῆς πολιτείας τήρησιν, καὶ τὸ πόρρω ἐγγὺς ποιεῖν. ἔτι τὰς τῶν γνωρίμων φιλονεικίας καὶ ϛάσεις καὶ διὰ τῶν νόμων πειρᾶσθαι δεῖ φυλάττειν, καὶ τοὺς ἔξω τῆς φιλονεικίας ὄντας, πρὶν παρειληφέναι καὶ αὐτούς, ὡς τὸ ἐν ἀρχῇ γινόμενον κακὸν γνῶναι ϐ τϐ τυχόντος ἀλλὰ πολιτικοῦ ἀνδρός. πρὸς δὲ τὴν διὰ τὰ τιμήματα γιγνομένην μεταβολὴν ἐξ ὀλιγαρχίας καὶ πολιτείας, ὅταν συμβαίνῃ τοῦτο μενόντων μὲν τῶν αὐτῶν τιμημάτων εὐπορίας δὲ νομίσματος γιγνομένης, συμφέρει τοῦ τιμήματος ἐπισκοπεῖν τϐ κοινϐ τὸ πλῆθος πρὸς τὸ παρελθὸν [κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον], ἐν ὅσαις μὲν πόλεσι τιμῶνται κατ' ἐνιαυτόν,

ἐν δὲ ταῖς μείζοσι διὰ τριετηρίδος ἢ πενταετηρίδος·
πολλαπλάσιον ἢ πολλοϛημόριον τϐ πρότερον, ἐν ᾧ
μήσεις κατέϛησαν τῆς πολιτείας, νόμον εἶναι καὶ τ
ματα ἐπιτείνειν ἢ ἀνιέναι, ἐὰν μὲν ὑπερβάλλῃ, ἐ
τας κατὰ τὴν πολλαπλασίωσιν, ἐὰν δ' ἐλλείπῃ,
καὶ ἐλάττω ποιϐντας τὴν τίμησιν. ἐν μὲν γὰρ τα
γαρχίαις καὶ ταῖς πολιτείαις μὴ ποιούντων μὲν ὅτ
μὲν ὀλιγαρχίαν ἔνθα δὲ δυναϛείαν γίγνεσθαι συμ
ἐκείνως δὲ ἐκ μὲν πολιτείας δημοκρατίαν, ἐκ δ'
χίας πολιτείαν ἢ δῆμον. κοινὸν δὲ καὶ ἐν δήμῳ κ
γαρχίᾳ [καὶ μοναρχίᾳ] καὶ πάσῃ πολιτείᾳ μήτ' α
λίαν μηθένα παρὰ τὴν συμμετρίαν, ἀλλὰ μᾶλλ
ρᾶσθαι μικρὰς καὶ πολυχρονίους διδόναι τιμὰς ἢ
μεγάλας (διαφθείρονται γάρ, καὶ φέρειν ϐ παντὸς
εὐτυχίαν), εἰ δὲ μή, μή τοί γ' ἀθρόας δόντας ἀφα
πάλιν ἀθρόας, ἀλλ' ἐκ προσαγωγῆς· καὶ μάλιστ
πειρᾶσθαι τοῖς νόμοις ϐτως ἄγειν ὥϛε μηθένα ἐγγί
πολὺ ὑπερέχοντα δυνάμει μήτε φίλων μήτε χρη
εἰ δὲ μή, ἀποδημητικὰς ποιεῖσθαι τὰς παραϛάσεις
ἐπεὶ δὲ καὶ διὰ τοὺς ἰδίους βίϐς νεωτερίζϐσιν, δεῖ
ἀρχήν τινα τὴν ἐποψομένην τϐς ζῶντας ἀσυμφόρ
τὴν πολιτείαν, ἐν μὲν δημοκρατίᾳ πρὸς τὴν δημ
ἐν δὲ ὀλιγαρχίᾳ πρὸς τὴν ὀλιγαρχίαν· ὁμοίως
ἄλλων πολιτειῶν ἑκάϛῃ. καὶ τὸ εὐημερϐν δὲ
ἀνὰ μέρος φυλάττεσθαι διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας.
ἄκος τὸ αἰεὶ τοῖς ἀντικειμένοις μορίοις ἐγχειρ
πράξεις καὶ τὰς ἀρχάς· λέγω δ' ἀντικεῖσθαι
κεῖς τῷ πλήθει καὶ τϐς ἀπόρϐς τοῖς εὐπόροις.
ρᾶσθαι ἢ συμμιγνύναι τὸ τῶν ἀπόρων πλῆθος
εὐπόρων, ἢ τὸ μέσον αὔξειν· τοῦτο γὰρ διαλύ
τὴν ἀνισότητα στάσεις. μέγιστον δὲ ἐν πάσῃ
καὶ τοῖς νόμοις καὶ τῇ ἄλλῃ οἰκονομίᾳ ϐτω τετά
μὴ εἶναι τὰς ἀρχὰς κερδαίνειν. τϐτο δὲ μάλιϛ
ὀλιγαρχικαῖς δεῖ τηρεῖν. οὐ γὰρ ϐτως ἀγανακτ
μενοι τοῦ ἄρχειν οἱ πολλοί, ἀλλὰ καὶ χαίρου
ἐᾷ πρὸς τοῖς ἰδίοις σχολάζειν, ὡς ἐὰν οἴωνται
κλέπτειν τοὺς ἄρχοντας· τότε δ' ἀμφότερα λυ
τῶν τιμῶν μὴ μετέχειν καὶ τὸ τῶν κερδῶν.
καὶ ἐνδέχεται ἅμα εἶναι δημοκρατίαν καὶ ἀρ
εἰ τοῦτο κατασκευάσειέ τις· ἐνδέχοιτο γὰρ

3. ἐϛι I^b. ‖ 5. τὰς] τῆς V^b. ‖ 7. μὲν om R^b. ‖ 26. φθειρόντων R^b. ‖ 33. περιληφέναι V^b. ‖ 35. διὰ τιμήματα Γ. ‖ τῶν om V^b. ‖ 39. κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον post 40. ἐνιαυτόν vetus interpres.

10. ὀλιγαρχίαν R^b. ‖ 11. καὶ μοναρχίᾳ om $I^bR^bV^b$. ‖ 15. τι $I^bR^bV^b$. ‖ 16. καὶ om $I^bR^bV^b$. ‖ 19. ἀποδημητικὰς Γ ‖ εὔκος V^b. ‖ 31. τὸ καὶ] καὶ τὸ I^b.

καὶ τὸ πλῆθος ἔχειν ἃ βούλονται ἀμφοτέρους.
ο ἐξεῖναι πᾶσιν ἄρχειν δημοκρατικόν, τὸ δὲ τὺς
ἴναι ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἀριστοκρατικόν. τοῦτο δ'
μὴ ᾖ κερδαίνειν ἀπὸ τῶν ἀρχῶν. οἱ γὰρ ἄπο-
σονται ἄρχειν τῷ μηδὲν κερδαίνειν, ἀλλὰ πρὸς
εἶναι μᾶλλον· οἱ δ' εὔποροι δυνήσονται διὰ τὸ
ϲδεῖσθαι τῶν κοινῶν, ὥϲε συμβήσεται τοῖς μὲν
γνεσθαι εὐπόροις διὰ τὸ διατρίβειν πρὸς τοῖς
: δὲ γνωρίμοις μὴ ἄρχεσθαι ὑπὸ τῶν τυχόντων.
μὴ κλέπτεσθαι τὰ κοινὰ ἡ παράδοσις γιγνέσθω
ίτων παρόντων πάντων τῶν πολιτῶν, καὶ ἀντί-
τὰ φρατρίας καὶ λόχυς καὶ φυλὰς τιθέσθωσαν·
ιερδῶς ἄρχειν τιμὰς εἶναι δεῖ νενομοθετημένας
ιμοῦσιν. δεῖ δ' ἐν μὲν ταῖς δημοκρατίαις τῶν
είδεσθαι, μὴ μόνον τὰς κτήσεις μὴ ποιεῖν ἀνα-
λὰ μηδὲ τὺς καρπύς, ὃ ἐν ἐνίαις τῶν πολιτειῶν
ιγνόμενον· βέλτιον δὲ καὶ βουλομένυς κωλύειν
τὰς δαπανηρὰς μὲν μὴ χρησίμυς δὲ λειτυργίας,
ίας καὶ λαμπαδαρχίας καὶ ὅσαι ἄλλαι τοιαῦ-
' ὀλιγαρχίᾳ τῶν ἀπόρων ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι
αὶ τὰς ἀρχὰς ἀφ' ὧν λήμματα τύτοις ἀπονέ-
τις ὑβρίσῃ τῶν εὐπόρων εἰς τούτους, μείζω τὰ
ναι ἢ ἂν σφῶν αὐτῶν, καὶ τὰς κληρονομίας μὴ
' εἶναι ἀλλὰ κατὰ γένος, μηδὲ πλειόνων ἢ μιᾶς
κληρονομεῖν· ὕτω γὰρ ἂν ὁμαλώτεραι αἱ ὐσίαι
ῶν ἀπόρων εἰς εὐπορίαν ἂν καθίϲαιντο πλείους.
δὲ καὶ ἐν δημοκρατίᾳ καὶ ἐν ὀλιγαρχίᾳ τῶν
ἰσότητα ἢ προεδρίαν νέμειν τοῖς ἧττον κοινωνῦσι
ίας, ἐν μὲν δήμῳ τοῖς εὐπόροις, ἐν δ' ὀλιγαρ-
ἰπόροις, πλὴν ὅσαι ἀρχαὶ κύριαι τῆς πολιτείας·
: τοῖς ἐκ τῆς πολιτείας ἐγχειρίζειν μόνοις ἢ

δέ τινα χρὴ ἔχειν τοὺς μέλλοντας ἄρξειν τὰς
χάς, πρῶτον μὲν φιλίαν πρὸς τὴν καθεστῶσαν
ἔπειτα δύναμιν μεγίϲην τῶν ἔργων τῆς ἀρχῆς,
ἰρετὴν καὶ δικαιοσύνην ἐν ἑκάστῃ πολιτείᾳ τὴν
πολιτείαν· εἰ γὰρ μὴ ταὐτὸν τὸ δίκαιον κατὰ
; πολιτείας, ἀνάγκη καὶ τῆς δικαιοσύνης εἶναι
ἔχει δ' ἀπορίαν, ὅταν μὴ συμβαίνῃ ταῦτα
ιὶ τὸν αὐτόν, πῶς χρὴ ποιεῖσθαι τὴν διαίρεσιν·

οἷον εἰ ϲρατηγικὸς μέν τις εἴη, πονηρὸς δὲ καὶ μὴ τῇ πολιτείᾳ φίλος, ὁ δὲ δίκαιος καὶ φίλος, πῶς δεῖ πειεῖσθαι τὴν αἵρεσιν; ἔοικε δὲ δεῖν βλέπειν εἰς δύο, τίνος πλεῖον μετέχυσι πάντες καὶ τίνος ἔλαττον. διὸ ἐν ϲρατηγίᾳ μὲν εἰς τὴν ἐμπειρίαν μᾶλλον τῆς ἀρετῆς· ἔλαττον γὰρ ϲρατηγίας μετέχυσι, τῆς δ' ἐπιεικείας πλεῖον· ἐν δὲ φυλακῇ καὶ ταμιείᾳ τἀναντία· πλείονος γὰρ ἀρετῆς δεῖται ἢ ὅσην οἱ πολλοὶ ἔχουσιν, ἡ δὲ ἐπιϲήμη κοινὴ πᾶσιν. ἀπορήσειε δ' ἄν τις κἂν δύναμις ὑπάρχῃ τῆς πολιτείας καὶ φιλία, τί δεῖ τῆς ἀρετῆς; ποιήσει γὰρ τὰ συμφέροντα καὶ τὰ δύο. ἢ ὅτι ἐνδέχεται τὺς τὰ δύο ταῦτα ἔχοντας ἀκρατεῖς εἶναι, ὥϲε καθάπερ καὶ αὑτοῖς οὐχ ὑπηρετῦσιν εἰδότες καὶ φιλῦντες αὑτύς, ὕτω καὶ πρὸς τὸ κοινὸν οὐθὲν κωλύει ἔχειν ἐνίους. ἁπλῶς δέ, ὅσα ἐν τοῖς νόμοις ὡς συμφέροντα λέγομεν ταῖς πολιτείαις, ἅπαντα ταῦτα σώζει τὰς πολιτείας. καὶ τὸ πολλάκις εἰρημένον μέγιστον στοιχεῖον, τὸ τηρεῖν ὅπως κρεῖττον ἔϲαι τὸ βυλόμενον τὴν πολιτείαν πλῆθος τῦ μὴ βουλομένυ. παρὰ πάντα δὲ ταῦτα δεῖ μὴ λανθάνειν, ὃ νῦν λανθάνει τὰς παρεκβεβηκυίας πολιτείας, τὸ μέσον· πολλὰ γὰρ τῶν δοκούντων δημοτικῶν λύει τὰς δημοκρατίας καὶ τῶν ὀλιγαρχικῶν τὰς ὀλιγαρχίας. οἱ δ' οἰόμενοι ταύτην εἶναι μίαν ἀρετὴν ἕλκουσιν εἰς τὴν ὑπερβολήν, ἀγνοοῦντες ὅτι καθάπερ ῥίς ἐστι παρεκβεβηκυῖα μὲν τὴν εὐθύτητα τὴν καλλίϲην πρὸς τὸ γρυπὸν ἢ τὸ σιμόν, ἀλλ' ὅμως ἔτι καλὴ καὶ χάριν ἔχυσα πρὸς τὴν ὄψιν, οὐ μὴν ἀλλ' ἐὰν ἐπιτείνῃ τις ἔτι μᾶλλον εἰς τὴν ὑπερβολήν, πρῶτον μὲν ἀποβαλεῖ τὴν μετριότητα τῦ μορίυ, τέλος δ' ὕτως ὥστε μηδὲ ῥῖνα ποιήσει φαίνεσθαι διὰ τὴν ὑπεροχὴν καὶ τὴν ἔλλειψιν τῶν ἐναντίων· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἔχει καὶ περὶ τῶν ἄλλων μορίων. συμβαίνει δὴ τῦτο καὶ περὶ τὰς ἄλλας πολιτείας. καὶ γὰρ ὀλιγαρχίαν καὶ δημοκρατίαν ἔστιν ὥστ' ἔχειν ἱκανῶς, καίπερ ἐξεστηκυίας τῆς βελτίϲης τάξεως· ἐὰν δέ τις ἐπιτείνῃ μᾶλλον ἑκατέραν αὐτῶν, πρῶτον μὲν χείρω ποιήσει τὴν πολιτείαν, τέλος δ' οὐδὲ πολιτείαν. διὸ δεῖ τῦτο μὴ ἀγνοεῖν τὸν νομοθέτην καὶ τὸν πολιτικόν, ποῖα σώζει τῶν δημοτικῶν καὶ ποῖα φθείρει τὴν δημοκρατίαν, καὶ ποῖα τῶν ὀλιγαρχικῶν τὴν ὀλιγαρχίαν. οὐδετέραν μὲν γὰρ ἐνδέχεται αὐτῶν εἶναι καὶ διαμένειν ἄνευ τῶν εὐπόρων καὶ τοῦ πλήθους, ἀλλ' ὅταν ὁμαλότης γένηται τῆς ὐσίας, ἄλλην ἀνάγκη εἶναι ταύτην τὴν πολι-

ύ R^b. ‖ 7. μηδενὸς R^bV^b. ‖ 8. τὸ] τὸ μὴ R^b. ‖ τρίβειν V^b. ‖ 11. πάντων παρόντων R^b. ‖ 12. φατρίας καὶ λόγυς I^bV^b. ‖
χίας R^b. ‖ 31. ταύτας — πολιτείας om I^b.

n R^b. ‖ 4. ϲρατηγίᾳ μᾶλλον εἰς τὴν ἐμπειρίαν I^b. ‖ 10. καὶ τὰ] κατὰ codices. ‖ 13. κωλύειν V^b. ‖ 14. ἐνίοις codices. ‖ 27. ἀποβάλει (λ)
η V^b, ὑπερβαλεῖ R^b. ‖ 30. δεῖ R^b. ‖ 33. ἐπιτείνῃ om R^b. ‖ 36. τὸν δημοτικὸν V^b. ‖ 37. ποῖαι I^b. ‖ ὀλιγαρχιῶν R^b et pr V^b.

τείαν, ὥςε φθείροντες τοῖς καθ' ὑπεροχὴν νόμοις φθείρυσι τὰς πολιτείας. ἁμαρτάνυσι δὲ καὶ ἐν ταῖς δημοκρατίαις καὶ ἐν ταῖς ὀλιγαρχίαις, ἐν μὲν ταῖς δημοκρατίαις οἱ δημαγωγοί, ὅπου τὸ πλῆθος κύριον τῶν νόμων· δύο γὰρ ποιοῦσιν ἀεὶ τὴν πόλιν, μαχόμενοι τοῖς εὐπόροις, δεῖ δὲ τὐναντίον αἰεὶ δοκεῖν λέγειν ὑπὲρ εὐπόρων, ἐν δὲ ταῖς ὀλιγαρχίαις ὑπὲρ τῦ δήμυ τὺς ὀλιγαρχικύς, καὶ τὺς ὅρκους ἐναντίυς ἢ νῦν ὀμνύναι τὺς ὀλιγαρχικύς. νῦν μὲν γὰρ ἐν ἐνίαις ὀμνύυσι "καὶ τῷ δήμῳ κακόνυς ἔσομαι καὶ βυλεύσω ὅ τι ἂν ἔχω κακόν·" χρὴ δὲ καὶ ὑπολαμβάνειν καὶ ὑποκρίνεσθαι τὐναντίον, ἐπισημαινομένυς ἐν τοῖς ὅρκοις ὅτι "ὐκ ἀδικήσω τὸν δῆμον." μέγιστον δὲ πάντων τῶν εἰρημένων πρὸς τὸ διαμένειν τὰς πολιτείας, ὃ νῦν ὀλιγωρῦσι πάντες, τὸ παιδεύεσθαι πρὸς τὰς πολιτείας. ὄφελος γὰρ ὐθὲν τῶν ὠφελιμωτάτων νόμων καὶ συνδεδοξασμένων ὑπὸ πάντων τῶν πολιτευομένων, εἰ μὴ ἔσονται εἰθισμένοι καὶ πεπαιδευμένοι ἐν τῇ πολιτείᾳ, εἰ μὲν οἱ νόμοι δημοτικοί, δημοτικῶς, εἰ δ' ὀλιγαρχικοί, ὀλιγαρχικῶς. εἴπερ γάρ ἐςιν ἐφ' ἑνὸς ἀκρασία, ἔστι καὶ ἐπὶ πόλεως. ἔςι δὲ τὸ πεπαιδεῦσθαι πρὸς τὴν πολιτείαν ὐ τῦτο, τὸ ποιεῖν οἷς χαίρυσιν οἱ ὀλιγαρχῦντες ἢ οἱ δημοκρατίαν βυλόμενοι, ἀλλ' οἷς δυνήσονται οἱ μὲν ὀλιγαρχεῖν οἱ δὲ δημοκρατεῖσθαι. νῦν δ' ἐν μὲν ταῖς ὀλιγαρχίαις οἱ τῶν ἀρχόντων υἱοὶ τρυφῶσιν, οἱ δὲ τῶν ἀπόρων γίγνονται γεγυμνασμένοι καὶ πεπονηκότες, ὥςε καὶ βύλονται μᾶλλον καὶ δύνανται νεωτερίζειν. ἐν δὲ ταῖς δημοκρατίαις ταῖς μάλιστα εἶναι δοκύσαις δημοκρατικαῖς τὐναντίον τῦ συμφέροντος καθέςηκεν. αἴτιον δὲ τύτυ ὅτι κακῶς ὁρίζονται τὸ ἐλεύθερον. δύο γάρ ἐςιν οἷς ἡ δημοκρατία δοκεῖ ὡρίσθαι, τῷ τὸ πλεῖον εἶναι κύριον καὶ τῇ ἐλευθερίᾳ. τὸ μὲν γὰρ δίκαιον ἴσον δοκεῖ εἶναι, ἴσον δ' ὅ τι ἂν δόξῃ τῷ πλήθει, τοῦτ' εἶναι κύριον, ἐλεύθερον δὲ καὶ ἴσον τὸ ὅ τι ἂν βύληταί τις ποιεῖν. ὥςε ζῇ ἐν ταῖς τοιαύταις δημοκρατίαις ἕκαςος ὡς βύλεται, καὶ εἰς ὃ χρῄζων, ὡς φησὶν Εὐριπίδης. τοῦτο δ' ἐστὶ φαῦλον· οὐ γὰρ δεῖ οἴεσθαι δουλείαν εἶναι τὸ ζῆν πρὸς τὴν πολιτείαν, ἀλλὰ σωτηρίαν. ἐξ ὧν μὲν ὖν αἱ πολιτεῖαι μεταβάλλουσι καὶ φθείρονται, καὶ διὰ τίνων σώζονται καὶ διαμένουσιν, ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν τοσαῦτά ἐςιν.

10 Λείπεται δ' ἐπελθεῖν καὶ περὶ μοναρχίας, ἐξ ὧν τε φθείρεται καὶ δι' ὧν σώζεσθαι πέφυκεν. σχεδὸν δὲ παραπλήσια τοῖς εἰρημένοις περὶ τὰς πολιτείας ἐςὶ καὶ τὰ [illegible] βαίνοντα περὶ τὰς βασιλείας καὶ τὰς τυραννίδας. [illegible] γὰρ βασιλεία κατὰ τὴν ἀριςοκρατίαν ἐςίν, ἡ δὲ τ[illegible] ἐξ ὀλιγαρχίας τῆς ὑστάτης σύγκειται καὶ δημοκρ[illegible] διὸ δὴ καὶ βλαβερωτάτη τοῖς ἀρχομένοις ἐςίν, ἅτε ἐ[illegible] συγκειμένη κακῶν καὶ τὰς παρεκβάσεις καὶ τὰς [illegible] τίας ἔχυσα τὰς παρ' ἀμφοτέρων τῶν πολιτειῶν. ὑπ[illegible] δ' ἡ γένεσις εὐθὺς ἐξ ἐναντίων ἑκατέρᾳ τῶν μοναρ[illegible] ἡ μὲν γὰρ βασιλεία πρὸς βοήθειαν τὴν ἀπὸ τῦ δήμ[illegible] ἐπιεικέσι γέγονεν, καὶ καθίςαται βασιλεὺς ἐκ τῶν ἐπ[illegible] καθ' ὑπεροχὴν ἀρετῆς ἢ πράξεων τῶν ἀπὸ τῆς ἀρε[illegible] καθ' ὑπεροχὴν τοιύτυ γένυς, ὁ δὲ τύραννος ἐκ τῦ δήμ[illegible] τῦ πλήθυς ἐπὶ τὺς γνωρίμυς, ὅπως ὁ δῆμος ἀδικῆται [illegible] θὲν ὑπ' αὐτῶν. φανερὸν δ' ἐκ τῶν συμβεβηκότων· σχ[illegible] γὰρ οἱ πλεῖστοι τῶν τυράννων γεγόνασιν ἐκ δημαγ[illegible] ὡς εἰπεῖν, πιςευθέντες ἐκ τῦ διαβάλλειν τὺς γνωρίμ[illegible] μὲν γὰρ τῦτον τὸν τρόπον κατέςησαν τῶν τυραννίδων, [illegible] τῶν πόλεων ηὐξημένων, αἱ δὲ πρὸ τύτων ἔκ τε τῶν βα[illegible] λέων παρεκβαινόντων τὰ πάτρια καὶ δεσποτικωτέρας ἀ[illegible] ὀρεγομένων, αἱ δ' ἐκ τῶν αἱρετῶν ἐπὶ τὰς κυρίας ἀρ[illegible] (τὸ γὰρ ἀρχαῖον οἱ δῆμοι καθίστασαν πολυχρονίους [illegible] δημιουργίας καὶ τὰς θεωρίας), αἱ δ' ἐκ τῶν ὀλιγαρ[illegible] αἱρυμένων ἕνα τινὰ κύριον ἐπὶ τὰς μεγίςας ἀρχάς. [illegible] γὰρ ὑπῆρχε τοῖς τρόποις τύτοις τὸ κατεργάζεσθαι [illegible] εἰ μόνον βυληθεῖεν, διὰ τὸ δύναμιν προϋπάρχειν [illegible] βασιλικῆς ἀρχῆς, τοῖς δὲ τὴν τῆς τιμῆς, οἷον Φείδων [illegible] περὶ Ἄργος καὶ ἕτεροι τύραννοι κατέστησαν βασιλ[illegible] ὑπαρχούσης, οἱ δὲ περὶ τὴν Ἰωνίαν καὶ Φάλαρις ἐκ [illegible] τιμῶν, Παναίτιος δ' ἐν Λεοντίνοις καὶ Κύψελος ἐν Κ[illegible] καὶ Πεισίστρατος Ἀθήνησι καὶ Διονύσιος ἐν Συρ[illegible] καὶ ἕτεροι τὸν αὐτὸν τρόπον ἐκ δημαγωγίας. καθάπ[illegible] εἴπομεν, ἡ βασιλεία τέτακται κατὰ τὴν ἀριστ[illegible] κατ' ἀξίαν γάρ ἐςιν, ἢ κατ' ἰδίαν ἀρετὴν ἢ κατὰ [illegible] ἢ κατ' εὐεργεσίας, ἢ κατὰ ταῦτά τε καὶ δύναμιν. [illegible] τες γὰρ εὐεργετήσαντες ἢ δυνάμενοι τὰς πόλεις ἢ [illegible] εὐεργετεῖν ἐτύγχανον τῆς τιμῆς ταύτης, οἱ μὲν κα[illegible] λεμον κωλύσαντες δυλεύειν, ὥσπερ Κόδρος, οἱ δ' ἐ[illegible] ρώσαντες, ὥσπερ Κῦρος, ἢ κτίσαντες ἢ κτησάμενοι [illegible] ὥσπερ οἱ Λακεδαιμονίων βασιλεῖς καὶ Μακεδόνων [illegible] Μολοττῶν. βύλεται δ' ὁ βασιλεὺς εἶναι φύλαξ, [illegible]

6. δοκεῖ $R^b V^b$. ‖ 10. καὶ post δὲ om R^b. ‖ 13. ὀλιγωρῦν R^b. ‖ 28. καλῶς R^b. ‖ 29. ὡρίζεσθαι V^b. ‖ 32. ὡς P^1. ‖ [illegible] R^b. ‖ 34. δεῖ] δὴ R^b.

1. τὰς] τῆς R^b. ‖ 5. δυεῖν I^b. ‖ 15. δημαγωγῦ I^b. ‖ 17. τυράννων R^b. ‖ 19. ἀρχὰς V^b. ‖ 27. ἄρχων R^b. ‖ 29. [illegible] δ' ἐν κορίνθῳ R^b. ‖ 37. κέδρος $I^b V^b$.

ιένοι τὰς οὐσίας μηθὲν ἄδικον πάσχωσιν, ὁ δὲ
ὑβρίζηται μηθέν. ἡ δὲ τυραννίς, ὥσπερ εἴρηται
πρὸς οὐδὲν ἀποβλέπει κοινόν, εἰ μὴ τῆς ἰδίας
χάριν. ἔστι δὲ σκοπὸς τυραννικὸς μὲν τὸ ἡδύ,
δὲ τὸ καλόν. διὸ καὶ τῶν πλεονεκτημάτων τὰ
ιτα τυραννικά, τὰ δ' εἰς τιμὴν βασιλικὰ μᾶλ-
φυλακὴ βασιλικὴ μὲν πολιτική, τυραννικὴ δὲ
ὅτι δ' ἡ τυραννὶς ἔχει κακὰ καὶ τὰ τῆς δη-
καὶ τὰ τῆς ὀλιγαρχίας, φανερόν, ἐκ μὲν ὀλι-
ὸ τὸ τέλος εἶναι πλοῦτον (οὕτω γὰρ καὶ διαμέ-
αῖον μόνως τήν τε φυλακὴν καὶ τὴν τρυφήν)
πλήθει μηδὲν πιστεύειν, διὸ καὶ τὴν παραίρεσιν
ῶν ὅπλων· καὶ τὸ κακοῦν τὸν ὄχλον καὶ τὸ ἐκ
ἱπελαύνειν καὶ διοικίζειν ἀμφοτέρων κοινόν, καὶ
χίας καὶ τῆς τυραννίδος. ἐκ δημοκρατίας δὲ τὸ
τοῖς γνωρίμοις καὶ διαφθείρειν λάθρᾳ καὶ φα-
φυγαδεύειν ὡς ἀντιτέχνους καὶ πρὸς τὴν ἀρχὴν
ἐκ γὰρ τούτων συμβαίνει γίγνεσθαι καὶ τὰς
τῶν μὲν ἄρχειν αὐτῶν βουλομένων, τῶν δὲ μὴ
ὅθεν καὶ τὸ Περιάνδρου πρὸς Θρασύβουλον συμ-
ισιν, ἡ τῶν ὑπερεχόντων σταχύων κόλουσις, ὡς
ους ὑπερέχοντας τῶν πολιτῶν ἀναιρεῖν. καθάπερ
ἐλέχθη, τὰς αὐτὰς ἀρχὰς δεῖ νομίζειν περί τε
είας εἶναι τῶν μεταβολῶν καὶ περὶ τὰς μοναρ-
τε γὰρ ἀδικίαν καὶ διὰ φοβον καὶ διὰ κατα-
ἐπιτίθενται πολλοὶ τῶν ἀρχομένων ταῖς μοναρ-
δὲ ἀδικίας μάλιστα δι' ὕβριν, ἐνίοτε δὲ καὶ διὰ
ίων στέρησιν. ἔστι δὲ καὶ τὰ τέλη ταὐτά, καθά-
, καὶ περὶ τὰς τυραννίδας καὶ τὰς βασιλείας·
ὰρ ὑπάρχει πλούτου καὶ τιμῆς τοῖς μονάρχοις,
ι πάντες. τῶν δ' ἐπιθέσεων αἱ μὲν ἐπὶ τὸ σῶμα
τῶν ἀρχόντων, αἱ δ' ἐπὶ τὴν ἀρχήν. αἱ μὲν οὖν
πὶ τὸ σῶμα. τῆς δ' ὕβρεως οὔσης πολυμεροῦς,
ὑτῶν αἴτιον γίγνεται τῆς ὀργῆς· τῶν δ' ὀργιζο-
ιδὸν οἱ πλεῖστοι τιμωρίας χάριν ἐπιτίθενται, ἀλλ'
ῆς, οἷον ἡ μὲν τῶν Πεισιστρατιδῶν διὰ τὸ προ-
μὲν τὴν Ἁρμοδίου ἀδελφήν, ἐπηρεάσαι δ' Ἀρ-
μὲν γὰρ Ἁρμόδιος διὰ τὴν ἀδελφήν, ὁ δ' Ἀρι-
διὰ τὸν Ἁρμόδιον. ἐπεβούλευσαν δὲ καὶ Περιάν-
ν Ἀμβρακίᾳ τυράννῳ διὰ τὸ συμπίνοντα μετὰ

τῶν παιδικῶν ἐρωτῆσαι αὐτὸν εἰ ἤδη ἐξ αὐτοῦ κύει. ἡ δὲ Φιλίππου ὑπὸ Παυσανίου διὰ τὸ ἐᾶσαι ὑβρισθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν περὶ Ἄτταλον, καὶ ἡ Ἀμύντου τοῦ μικροῦ ὑπὸ Δέρδα διὰ τὸ καυχήσασθαι εἰς τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ, καὶ ἡ τοῦ εὐνούχου Εὐαγόρᾳ τῷ Κυπρίῳ· διὰ γὰρ τὸ τὴν γυναῖκα παρελέσθαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἀπέκτεινεν ὡς ὑβρισμένος. πολλαὶ δ' ἐπιθέσεις γεγένηνται καὶ διὰ τὸ εἰς τὸ σῶμα αἰσχύνεσθαι τῶν μονάρχων τινάς, οἷον καὶ ἡ Κραταίου εἰς Ἀρχέλαον· ἀεὶ γὰρ βαρέως εἶχε πρὸς τὴν ὁμιλίαν, ὥστε ἱκανὴ καὶ ἐλάττων ἐγένετο πρόφασις, διότι τῶν θυγατέρων οὐδεμίαν ἔδωκεν ὁμολογήσας αὐτῷ, ἀλλὰ τὴν μὲν προτέραν, κατεχόμενος ὑπὸ πολέμου πρὸς Σίρραν καὶ Ἀρράβαιον, ἔδωκε τῷ βασιλεῖ τῷ τῆς Ἐλιμείας, τὴν δὲ νεωτέραν τῷ υἱεῖ Ἀμύντα, οἰόμενος οὕτως ἂν ἐκεῖνον ἥκιστα διαφέρεσθαι καὶ τὸν ἐκ τῆς Κλεοπάτρας· ἀλλὰ τῆς γε ἀλλοτριότητος ὑπῆρχεν ἀρχὴ τὸ βαρέως φέρειν πρὸς τὴν ἀφροδισιαστικὴν χάριν. συνεπέθετο δὲ καὶ Ἑλλανοκράτης ὁ Λαρισσαῖος διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν· ὡς γὰρ χρώμενος αὐτοῦ τῇ ἡλικίᾳ οὐ κατῆγεν ὑποσχόμενος, δι' ὕβριν καὶ οὐ δι' ἐρωτικὴν ἐπιθυμίαν ᾤετ' εἶναι τὴν γεγενημένην ὁμιλίαν. Πάρρων δὲ καὶ Ἡρακλείδης οἱ Αἴνιοι Κότυν διέφθειραν τῷ πατρὶ τιμωροῦντες, Ἀδάμας δ' ἀπέστη Κότυος διὰ τὸ ἐκτμηθῆναι παῖς ὢν ὑπ' αὐτοῦ ὡς ὑβρισμένος. πολλοὶ δὲ καὶ διὰ τὸ εἰς τὸ σῶμα αἰκισθῆναι πληγαῖς ὀργισθέντες οἱ μὲν διέφθειραν οἱ δ' ἐνεχείρησαν ὡς ὑβρισθέντες, καὶ τῶν περὶ τὰς ἀρχὰς καὶ βασιλικὰς δυναστείας, οἷον ἐν Μιτυλήνῃ τοὺς Πενθαλίδας Μεγακλῆς περιιόντας καὶ τύπτοντας ταῖς κορύναις ἐπιθέμενος μετὰ τῶν φίλων ἀνεῖλεν, καὶ ὕστερον Σμέρδις Πένθιλον πληγὰς λαβὼν καὶ παρὰ τῆς γυναικὸς ἐξελκυσθεὶς διέφθειρεν. καὶ τῆς Ἀρχελάου δ' ἐπιθέσεως Δεκάμνιχος ἡγεμὼν ἐγένετο, παροξύνων τοὺς ἐπιθεμένους πρῶτος· αἴτιον δὲ τῆς ὀργῆς ὅτι αὐτὸν ἐξέδωκε μαστιγῶσαι Εὐριπίδῃ τῷ ποιητῇ· ὁ δ' Εὐριπίδης ἐχαλέπαινεν εἰπόντος τι αὐτοῦ εἰς δυσωδίαν τοῦ στόματος. καὶ ἄλλοι δὲ πολλοὶ διὰ τοιαύτας αἰτίας οἱ μὲν ἀνῃρέθησαν οἱ δ' ἐπεβουλεύθησαν. ὁμοίως δὲ καὶ διὰ φόβον· ἓν γάρ τι τοῦτο τῶν αἰτίων ἦν, ὥσπερ καὶ περὶ τὰς πολιτείας καὶ τὰς μοναρχίας· οἷον Ξέρξην Ἀρταπάνης φοβούμενος τὴν διαβολὴν τὴν περὶ Δαρεῖον, ὅτι ἐκρέμασεν οὐ κελεύσαντος Ξέρξου, ἀλλ' οἰόμενος συγγνώσεσθαι ὡς ἀμνημονοῦντα διὰ τὸ δειπνεῖν. αἱ δὲ διὰ

ομ I^b. ‖ 8. τῶν] ὑπὸ τῶν Victorius. ‖ 9. τὰ om V^b. ‖ 10. τὸ τὸ] τῷ τὸ $I^bR^bV^b$. ‖ 12. τὸ] τῷ R^b. ‖ μηδὲν] μὲν V^b. ‖
$I^bR^bV^b$. ‖ 32. ἀρχῶν V^b. ‖ 33. ἐπεὶ R^b. ‖ πολυμερῶς V^b. ‖ 39. περὶ ἄνδρω V^b.
ὐτου R^b. ‖ 4. πέρδα R^b. ‖ 7. καὶ om R^b. ‖ 10. διότι] ἢ $I^bR^bV^b$. ‖ 13. ἐλιβείας $I^bR^bV^b$. ‖ 17. συνετέθετο δὲ ἑλλ.
ἐνεχείρισαν R^b. ‖ 27. πενταλίδας R^b. ‖ περιόντας I^bV^b. ‖ 28. τῶν om V^b. ‖ 29. σμέρδης $I^bR^bV^b$. ‖ πένθιμον R^b. ‖ 30.
^{b}. ‖ 35. τοιαύτης I^b. ‖ 36. αἰτιῶν R^bV^b.

καταφρόνησιν, ὥσπερ Σαρδανάπαλον ἰδών τις ξαίνοντα μετὰ τῶν γυναικῶν, εἰ ἀληθῆ ταῦτα οἱ μυθολογοῦντες λέγουσιν· εἰ δὲ μὴ ἐπ' ἐκείνου, ἀλλ' ἐπ' ἄλλου γε ἂν γένοιτο ἀληθές. καὶ Διονυσίῳ τῷ ὑστέρῳ Δίων ἐπέθετο διὰ τὸ καταφρονεῖν, ὁρῶν τούς τε πολίτας οὕτως ἔχοντας καὶ αὐτὸν ἀεὶ μεθύοντα. καὶ τῶν φίλων δέ τινες ἐπιτίθενται διὰ καταφρόνησιν· διὰ γὰρ τὸ πιστεύεσθαι καταφρονοῦσιν ὡς λήσοντες. καὶ οἱ οἰόμενοι δύνασθαι κατασχεῖν τὴν ἀρχὴν τρόπον τινὰ διὰ τὸ καταφρονεῖν ἐπιτίθενται· ὡς δυνάμενοι γὰρ καὶ καταφρονοῦντες τοῦ κινδύνου διὰ τὴν δύναμιν ἐπιχειροῦσι ῥᾳδίως, ὥσπερ οἱ στρατηγοῦντες τοῖς μονάρχοις, οἷον Κῦρος Ἀστυάγῃ καὶ τοῦ βίου καταφρονῶν καὶ τῆς δυνάμεως διὰ τὸ τὴν μὲν δύναμιν ἐξηργηκέναι, αὐτὸν δὲ τρυφᾶν, καὶ Σεύθης ὁ Θρᾷξ Ἀμαδόκῳ στρατηγὸς ὤν. οἱ δὲ καὶ διὰ πλείω τούτων ἐπιτίθενται, οἷον καὶ καταφρονοῦντες καὶ διὰ κέρδος, ὥσπερ Ἀριοβαρζάνῃ Μιθριδάτης. μάλιστα δὲ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ἐγχειροῦσιν οἱ τὴν φύσιν μὲν θρασεῖς, τιμὴν δ' ἔχοντες πολεμικὴν παρὰ τοῖς μονάρχοις· ἀνδρία γὰρ δύναμιν ἔχουσα θράσος ἐστίν· δι' ἃς ἀμφοτέρας, ὡς ῥᾳδίως κρατήσοντες, ποιοῦνται τὰς ἐπιθέσεις. τῶν δὲ διὰ φιλοτιμίαν ἐπιτιθεμένων ἕτερος τρόπος ἐστὶ τῆς αἰτίας παρὰ τοὺς εἰρημένους πρότερον. οὐ γὰρ ὥσπερ ἔνιοι τοῖς τυράννοις ἐπιχειροῦσιν ὁρῶντες κέρδη τε μεγάλα καὶ τιμὰς μεγάλας οὔσας αὐτοῖς, οὕτω καὶ τῶν διὰ φιλοτιμίαν ἐπιτιθεμένων ἕκαστος προαιρεῖται κινδυνεύειν· ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν, οὗτοι δ' ὥσπερ κἂν ἄλλης τινὸς γενομένης πράξεως περιττῆς, καὶ δι' ἣν ὀνομαστοὶ γίγνονται καὶ γνώριμοι τοῖς ἄλλοις, οὕτω καὶ τοῖς μονάρχοις ἐγχειροῦσιν, οὐ κτήσασθαι βουλόμενοι μοναρχίαν ἀλλὰ δόξαν. οὐ μὴν ἀλλ' ἐλάχιστοί γε τὸν ἀριθμόν εἰσιν οἱ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ὁρμῶντες· ὑποκεῖσθαι γὰρ δεῖ τὸ τοῦ σωθῆναι μηδὲν φροντίζειν, ἂν μὴ μέλλῃ κατασχήσειν τὴν πρᾶξιν. οἷς ἀκολουθεῖν μὲν δεῖ τὴν Δίωνος ὑπόληψιν, οὐ ῥᾴδιον δ' αὐτὴν ἐγγενέσθαι πολλοῖς· ἐκεῖνος γὰρ μετ' ὀλίγων ἐστράτευσεν ἐπὶ Διονύσιον οὕτως ἔχειν φάσκων ὡς ὅπου περ ἂν δύνηται προελθεῖν, ἱκανὸν αὐτῷ τοσοῦτον μετασχεῖν τῆς πράξεως, οἷον εἰ μικρὸν ἐπιβάντα τῆς γῆς εὐθὺς συμβαίη τελευτῆσαι, τοῦτον καλῶς ἔχειν αὐτῷ τὸν θάνατον. φθείρεται δὲ τυραννὶς ἕνα μὲν τρόπον, ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων ἑκάστη πολιτειῶν, ἔξωθεν, ἐὰν ἐναντία τις ᾖ πολιτεία κρείττων. τὸ μὲν βούλεσθαι δῆλον ὡς ὑπάρξει διὰ τὴν ἐναντιότητα προαιρέσεως· ἃ δὲ βούλονται, δυνάμενοι πράττουσι π ἐναντίαι δ' αἱ πολιτεῖαι, δῆμος μὲν τυραννίδι καθ' δον ὡς κεραμεῖ κεραμεύς (καὶ γὰρ ἡ δημοκρατία λευταία τυραννίς ἐστιν), βασιλεία δὲ καὶ ἀριστοκρατί τὴν ἐναντιότητα τῆς πολιτείας. διὸ Λακεδαιμόνιοι πλ κατέλυσαν τυραννίδας καὶ Συρακούσιοι κατὰ τὸν χρό ἐπολιτεύοντο καλῶς. ἕνα δ' ἐξ αὑτῆς, ὅταν οἱ μετέχ στασιάζωσιν, ὥσπερ ἡ τῶν περὶ Γέλωνα καὶ νῦν ἡ περὶ Διονύσιον, ἡ μὲν Γέλωνος Θρασυβούλου τοῦ Ἱέ ἀδελφοῦ τὸν υἱὸν τοῦ Γέλωνος δημαγωγοῦντος καὶ πρὸς νὰς ὁρμῶντος, ἵν' αὐτὸς ἄρχῃ, τῶν δ' οἰκείων συστ ἵνα μὴ τυραννὶς ὅλως καταλυθῇ ἀλλὰ Θρασύβουλ δὲ στασάντες αὐτῶν, ὡς καιρὸν ἔχοντες, ἐξέβαλον ἅπ αὐτούς. Διονύσιον δὲ Δίων στρατεύσας, κηδεστὴς ὤ προσλαβὼν τὸν δῆμον, ἐκεῖνον ἐκβαλὼν διεφθάρη. οὐσῶν αἰτιῶν δι' ἃς μάλιστ' ἐπιτίθενται ταῖς τυραννί σους καὶ καταφρονήσεως, θάτερον μὲν δεῖ τούτων ὑπά τοῖς τυράννοις, τὸ μῖσος, ἐκ δὲ τοῦ καταφρονεῖσθαι πο γίνονται τῶν καταλύσεων. σημεῖον δέ· τῶν μὲν γὰρ σαμένων οἱ πλεῖστοι καὶ διεφύλαξαν τὰς ἀρχάς, παραλαβόντες εὐθὺς ὡς εἰπεῖν ἀπολλύασι πάντες· λαυστικῶς γὰρ ζῶντες εὐκαταφρόνητοί τε γίγνο πολλοὺς καιροὺς παραδιδόασι τοῖς ἐπιτιθεμένοις. μέρ τι τοῦ μίσους καὶ τὴν ὀργὴν δεῖ τιθέναι· τρόπον γάρ τῶν αὐτῶν αἰτία γίνεται πράξεων. πολλάκις δὲ καὶ κτικώτερον τοῦ μίσους· συντονώτερον γὰρ ἐπιτίθενται μὴ χρῆσθαι λογισμῷ τὸ πάθος. μάλιστα δὲ συμβ τοῖς θυμοῖς ἀκολουθεῖν διὰ τὴν ὕβριν, δι' ἣν αἰτία τῶν Πεισιστρατιδῶν κατελύθη τυραννὶς καὶ πολλαὶ ἄλλων. ἀλλὰ μᾶλλον τὸ μῖσος· ἡ μὲν γὰρ ὀργὴ λύπης πάρεστιν, ὥστε οὐ ῥᾴδιον λογίζεσθαι, ἡ δ' ἔχθρα λύπης. ὡς δ' ἐν κεφαλαίοις εἰπεῖν, ὅσας αἰτίας τῆς τε ὀλιγαρχίας τῆς ἀκράτου καὶ τελευταίας καὶ δημοκρατίας τῆς ἐσχάτης, τοσαύτας καὶ τῆς τυρ θετέον· καὶ γὰρ αὗται τυγχάνουσιν οὖσαι διαιρεταὶ νίδες. βασιλεία δ' ὑπὸ μὲν τῶν ἔξωθεν ἥκιστα φθεί διὸ καὶ πολυχρόνιός ἐστιν· ἐξ αὑτῆς δ' αἱ πλεῖσται φθ συμβαίνουσιν. φθείρεται δὲ κατὰ δύο τρόπους,

3. γένοιτο τὸ ἀληθές $I^bR^bV^b$. ‖ 4. ὑπέθετο R^b. ‖ τὸ om V^b. ‖ 8. οἱ om R^b. ‖ 9. διὰ] μετὰ R^b. ‖ 12. ἀστυάγῃ P^1
13. ἐξωργηκέναι V^b. ‖ 14. ἀμαδόκω V^b. ‖ 21. δὲ] τε $I^bR^bV^b$. ‖ 33. ἀκολουθεῖ V^b. ‖ δεῖ et 39. ἔχειν om R^b.
1. ἡ V^b. ‖ 2. βουλεύεσθαι V^b. ‖ 4. μὲν om V^b. ‖ 7. διὸ καὶ λακ. R^b. ‖ 9. αὑτοῦ V^b, αὐτῶν R^b. ‖ 10. ἡ] αἱ R^b. ‖
τὸν δ. R^b. ‖ 13. συστησάντων R^bV^b. ‖ 29. λογισμῶν R^b. ‖ 37. αἱρεταὶ R^b.

άντων τῶν μετεχόντων τῆς βασιλείας, ἄλλον δὲ
υραννικώτερον πειρωμένων διοικεῖν, ὅταν εἶναι κύριοι
ἀξιῶσι καὶ παρὰ τὸν νόμον. ὐ γίγνονται δ' ἔτι
ιι νῦν, ἀλλ' ἄν περ γίγνωνται, μοναρχίαι καὶ τυ-
μᾶλλον, διὰ τὸ τὴν βασιλείαν ἑκύσιον μὲν ἀρχὴν
ιιζόνων δὲ κυρίαν, πολλὺς δ' εἶναι τὺς ὁμοίυς, καὶ
διαφέροντα τοσῦτον ὥστε ἀπαρτίζειν πρὸς τὸ μέ-
ιι τὸ ἀξίωμα τῆς ἀρχῆς. ὥςε διὰ μὲν τῦτο ἑκόν-
ὑπομένουσιν· ἂν δὲ δι' ἀπάτης ἄρξῃ τις ἢ βίας,
ιῖ τῦτο εἶναι τυραννίς. ἐν δὲ ταῖς κατὰ γένος βα-
τιθέναι δεῖ τῆς φθορᾶς αἰτίαν πρὸς ταῖς εἰρημέ-
τὸ γίνεσθαι πολλὺς εὐκαταφρονήτυς, καὶ τὸ δύ-
ιὴ κεκτημένους τυραννικὴν ἀλλὰ βασιλικὴν τιμὴν
ῥᾳδία γὰρ ἐγίνετο ἡ κατάλυσις· μὴ βυλομένων
ὺς οὐκ ἔσται βασιλεύς, ἀλλ' ὁ τύραννος καὶ μὴ
ων. φθείρονται μὲν οὖν αἱ μοναρχίαι διὰ ταύτας
ιύτας ἑτέρας αἰτίας.

ζονται δὲ δῆλον ὡς ἁπλῶς μὲν εἰπεῖν ἐκ τῶν
ὡς δὲ καθ' ἕκαςον τῷ τὰς μὲν βασιλείας ἄγειν
μετριώτερον. ὅσῳ γὰρ ἂν ἐλαττόνων ὦσι κύριοι,
ςρόνον ἀναγκαῖον μένειν πᾶσαν τὴν ἀρχήν· αὐτοί
ἧττον γίνονται δεσποτικοὶ καὶ τοῖς ἤθεσιν ἴσοι μᾶλ-
ὑπὸ τῶν ἀρχομένων φθονοῦνται ἧττον. διὰ γὰρ
ἡ περὶ Μολοττὺς πολὺν χρόνον βασιλεία διέμεινεν,
Λακεδαιμονίων διὰ τὸ ἐξ ἀρχῆς τε εἰς δύο μέρη
αι τὴν ἀρχήν, καὶ πάλιν Θεοπόμπυ μετριάσαντος
ἄλλος καὶ τὴν τῶν ἐφόρων ἀρχὴν ἐπικαταςήσαν-
γὰρ δυνάμεως ἀφελὼν ηὔξησε τῷ χρόνῳ τὴν
ιν, ὥςε τρόπον τινὰ ἐποίησεν οὐκ ἐλάττονα ἀλλὰ
αὐτήν. ὅπερ καὶ πρὸς τὴν γυναῖκα ἀποκρίνασθαί
ιὐτόν, εἰπῦσαν εἰ μηδὲν αἰσχύνεται τὴν βασιλείαν
παραδιδὺς τοῖς υἱέσιν ἢ παρὰ τῦ πατρὸς παρέλα-
δῆτα" φάναι· "παραδίδωμι γὰρ πολυχρονιωτέραν."
ιραννίδες σώζονται κατὰ δύο τρόπυς τοὺς ἐναντιω-
ὧν ἅτερός ἐςιν ὁ παραδεδομένος καὶ καθ' ὃν διοι-
πλεῖστοι τῶν τυράννων τὴν ἀρχήν. τύτων δὲ τὰ
φασι καταςῆσαι Περίανδρον τὸν Κορίνθιον· πολλὰ
παρὰ τῆς τῶν Περσῶν ἀρχῆς ἔςι τοιαῦτα λαβεῖν.
ά τε πάλαι λεχθέντα πρὸς σωτηρίαν, ὡς οἷόν τε,
ιννίδος, τὸ τὺς ὑπερέχοντας κολύειν καὶ τὺς φρονη-
ἀναιρεῖν, καὶ μήτε συσσίτια ἐᾶν μήτε ἑταιρίαν

μήτε παιδείαν μήτε ἄλλο μηθὲν τοιοῦτον, ἀλλὰ πάντα φυλάττειν ὅθεν εἴωθε γίνεσθαι δύο, φρόνημά τε καὶ πίςις, καὶ μήτε σχολὰς μήτε ἄλλυς συλλόγυς ἐπιτρέπειν γίνεσθαι σχολαστικούς, καὶ πάντα ποιεῖν ἐξ ὧν ὅτι μάλιςα ἀγνῶντες ἀλλήλοις ἔσονται πάντες· ἡ γὰρ γνῶσις πίστιν ποιεῖ μᾶλλον πρὸς ἀλλήλυς. καὶ τὸ τὺς ἐπιδημῦντας ἀεὶ φανεροὺς εἶναι καὶ διατρίβειν περὶ θύρας· οὕτω γὰρ ἂν ἥκιστα λανθάνοιεν τί πράττουσι, καὶ φρονεῖν ἂν ἐθίζοιντο μικρὸν αἰεὶ δυλεύοντες. καὶ τἆλλα ὅσα τοιαῦτα Περσικὰ καὶ βάρβαρα τυραννικά ἐςιν· πάντα γὰρ ταὐτὸν δύναται. καὶ τὸ μὴ λανθάνειν πειρᾶσθαι ὅσα τυγχάνει τις λέγων ἢ πράττων τῶν ἀρχομένων, ἀλλ' εἶναι κατασκόπους, οἷον περὶ Συρακούσας αἱ ποταγωγίδες καλούμεναι, καὶ τοὺς ὠτακυςὰς ἐξέπεμπεν Ἱέρων, ὅπυ τις εἴη συνυσία καὶ σύλλογος· παρρησιάζονταί τε γὰρ ἧττον, φοβύμενοι τὺς τοιύτυς, κἂν παρρησιάζωνται, λανθάνυσιν ἧττον. καὶ τὸ διαβάλλειν ἀλλήλοις καὶ συγκρούειν καὶ φίλους φίλοις καὶ τὸν δῆμον τοῖς γνωρίμοις καὶ τὺς πλυσίυς ἑαυτοῖς, καὶ τὸ πένητας ποιεῖν τὺς ἀρχομένυς, τυραννικόν, ὅπως μήτε φυλακὴ τρέφηται καὶ πρὸς τῷ καθ' ἡμέραν ὄντες ἄσχολοι ὦσιν ἐπιβυλεύειν. παράδειγμα δὲ τούτυ αἵ τε πυραμίδες αἱ περὶ Αἴγυπτον καὶ τὰ ἀναθήματα τῶν Κυψελιδῶν καὶ τοῦ Ὀλυμπίυ ἡ οἰκοδόμησις ὑπὸ τῶν Πεισιςρατιδῶν, καὶ τῶν περὶ Σάμον ἔργα Πολυκράτεια· πάντα γὰρ ταῦτα δύναται ταὐτόν, ἀσχολίαν καὶ πενίαν τῶν ἀρχομένων. καὶ ἡ εἰσφορὰ τῶν τελῶν, οἷον ἐν Συρακούσαις· ἐν πέντε γὰρ ἔτεσιν ἐπὶ Διονυσίυ τὴν ὐσίαν ἅπασαν εἰσενηνοχέναι συνέβαινεν. ἔςι δὲ καὶ πολεμοποιὸς ὁ τύραννος, ὅπως ἄσχολοί τε ὦσι καὶ ἡγεμόνος ἐν χρείᾳ διατελῶσιν ὄντες. καὶ ἡ μὲν βασιλεία σώζεται διὰ τῶν φίλων, τυραννικὸν δὲ τὸ μάλιστ' ἀπιςεῖν τοῖς φίλοις, ὡς βουλομένων μὲν πάντων, δυναμένων δὲ μάλιςα τύτων. καὶ τὰ περὶ τὴν δημοκρατίαν δὲ γιγνόμενα τὴν τελευταίαν τυραννικὰ πάντα, γυναικοκρατία τε περὶ τὰς οἰκίας, ἵν' ἐξαγγέλλωσι κατὰ τῶν ἀνδρῶν, καὶ δύλων ἄνεσις διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν· ὔτε γὰρ ἐπιβουλεύουσιν οἱ δοῦλοι καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς τυράννοις, εὐημερῦντάς τε ἀναγκαῖον εὔνους εἶναι καὶ ταῖς τυραννίσι καὶ τοῖς δημοκρατίαις· καὶ γὰρ ὁ δῆμος εἶναι βούλεται μόναρχος. διὸ καὶ ὁ κόλαξ παρ' ἀμφοτέροις ἔντιμος, παρὰ μὲν τοῖς δήμοις ὁ δημαγωγός (ἔςι γὰρ ὁ δημαγωγὸς τῦ δήμυ κόλαξ), παρὰ δὲ τοῖς τυράννοις οἱ ταπεινῶς ὁμιλῦντες,

βασιλεία V^b. ‖ μὴ om I^b. ‖ 31. εἰπᾶσαν V^b. ‖ 35. καὶ om I^b. ‖ 38. τῶν om I^bR^b. ‖ 39. οἷόν τε] nonne οἴονται? ‖ μωτάτους R^b.

φρονήματά I^bV^b. ‖ 6. ποιεῖ om V^b. ‖ 14. ἱερέων V^b. ‖ 15. παρρησιάζοντάς R^b. ‖ 21. τυρανίδες R^b. ‖ 29. διατελῶσιν] ὦσι R^b. ‖ 34. ἐξαγγίλωσι R^bV^b.

ὅπερ ἐστὶν ἔργον κολακείας. καὶ γὰρ διὰ τοῦτο πονηρόφιλον ἡ τυραννίς· κολακευόμενοι γὰρ χαίρουσιν, τοῦτο δ' οὐδ' ἂν εἷς ποιήσειε φρόνημα ἔχων ἐλεύθερον, ἀλλὰ φιλοῦσιν οἱ ἐπιεικεῖς ἢ οὐ κολακεύουσιν. καὶ χρήσιμοι οἱ πονηροὶ εἰς τὰ πονηρά· ἥλῳ γὰρ ὁ ἧλος, ὥσπερ ἡ παροιμία. καὶ τὸ μηδενὶ χαίρειν σεμνῷ μηδ' ἐλευθέρῳ τυραννικόν· αὑτὸν γὰρ εἶναι μόνον ἀξιοῖ τοιοῦτον ὁ τύραννος, ὁ δ' ἀντισεμνυνόμενος καὶ ἐλευθεριάζων ἀφαιρεῖται τὴν ὑπεροχὴν καὶ τὸ δεσποτικὸν τῆς τυραννίδος· μισοῦσιν οὖν ὥσπερ καταλύοντας τὴν ἀρχήν. καὶ τὸ χρῆσθαι συσσίτοις καὶ συνημερευταῖς ξενικοῖς μᾶλλον ἢ πολιτικοῖς τυραννικόν, ὡς τοὺς μὲν πολεμίους τοὺς δ' οὐκ ἀντιποιουμένους. ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα τυραννικὰ μὲν καὶ σωτήρια τῆς ἀρχῆς, οὐθὲν δ' ἐλλείπει μοχθηρίας. ἔστι δ' ὡς εἰπεῖν πάντα ταῦτα περιειλημμένα τρισὶν εἴδεσιν. στοχάζεται γὰρ ἡ τυραννὶς τριῶν, ἑνὸς μὲν τοῦ μικρὰ φρονεῖν τοὺς ἀρχομένους (οὐδενὶ γὰρ ἂν μικρόψυχος ἐπιβουλεύσειεν), δευτέρου δὲ τοῦ διαπιστεῖν ἀλλήλοις· οὐ καταλύεται γὰρ πρότερον τυραννὶς πρὶν ἢ πιστεύσωσί τινες αὑτοῖς· διὸ καὶ τοῖς ἐπιεικέσι πολεμοῦσιν ὡς βλαβεροῖς πρὸς τὴν ἀρχὴν οὐ μόνον διὰ τὸ μὴ ἀξιοῦν ἄρχεσθαι δεσποτικῶς, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ πιστοὺς καὶ ἑαυτοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις εἶναι καὶ μὴ καταγορεύειν μήτε ἑαυτῶν μήτε τῶν ἄλλων. τρίτον δ' ἀδυναμία τῶν πραγμάτων· οὐθεὶς γὰρ ἐπιχειρεῖ τοῖς ἀδυνάτοις, ὥστε οὐδὲ τυραννίδα καταλύειν μὴ δυνάμεως ὑπαρχούσης. εἰς οὓς μὲν οὖν ὅρους ἀνάγεται τὰ βουλήματα τῶν τυράννων, οὗτοι τρεῖς τυγχάνουσιν ὄντες· πάντα γὰρ ἀναγάγοι τις ἂν τὰ τυραννικὰ πρὸς ταύτας τὰς ὑποθέσεις, τὰ μὲν ὅπως μὴ πιστεύωσιν ἀλλήλοις, τὰ δ' ὅπως μὴ δύνωνται, τὰ δ' ὅπως μικρὸν φρονῶσιν. ὁ μὲν οὖν εἷς τρόπος δι' οὗ γίνεται σωτηρία ταῖς τυραννίσι τοιοῦτός ἐστιν, ὁ δ' ἕτερος σχεδὸν ἐξ ἐναντίας ἔχει τοῖς εἰρημένοις τὴν ἐπιμέλειαν. ἔστι δὲ λαβεῖν αὐτὸν ἐκ τῆς φθορᾶς τῆς τῶν βασιλειῶν· ὥσπερ γὰρ τῆς βασιλείας εἷς τρόπος τῆς φθορᾶς τὸ ποιεῖν τὴν ἀρχὴν τυραννικωτέραν, οὕτω τῆς τυραννίδος σωτηρία ποιεῖν αὐτὴν βασιλικωτέραν, ἓν φυλάττοντα μόνον, τὴν δύναμιν, ὅπως ἄρχῃ μὴ μόνον βουλομένων ἀλλὰ καὶ μὴ βουλομένων· προϊέμενος γὰρ καὶ τοῦτο προΐεται καὶ τὸ τυραννεῖν. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὥσπερ ὑπόθεσιν δεῖ μένειν, τὰ δ' ἄλλα τὰ μὲν ποιεῖν τὰ δὲ δοκεῖν ὑποκρινόμενον τὸ βασιλικὸν καλῶς, πρῶτον μὲν δοκεῖν

φροντίζειν τῶν κοινῶν, μήτε δαπανῶντα δωρεὰς τοια[illegible] ἐφ' αἷς τὰ πλήθη χαλεπαίνουσιν, ὅταν ἀπ' αὐτῶν λαμβάνωσιν ἐργαζομένων καὶ πονούντων γλίσχρως, [illegible] δ' ἑταίραις καὶ ξένοις καὶ τεχνίταις ἀφθόνως, λόγ[illegible] ἀποδιδόντα τῶν λαμβανομένων καὶ δαπανωμένων, [illegible] ἤδη πεποιήκασί τινες τῶν τυράννων· οὕτω γὰρ ἄν τις [illegible] κῶν οἰκονόμος ἀλλ' οὐ τύραννος εἶναι δόξει. οὐ δεῖ δὲ [illegible] βεῖσθαι μή ποτε ἀπορήσῃ χρημάτων κύριος ὢν τῆς [illegible] λεως. ἀλλὰ τοῖς γ' ἐκτοπίζουσι τυράννοις ἀπὸ τῆς οἰ[illegible] καὶ συμφέρει τοῦτο μᾶλλον ἢ καταλιπεῖν ἀθροίσα[illegible] ἧττον γὰρ ἂν οἱ φυλάττοντες ἐπιτιθεῖντο τοῖς πράγμα[illegible] εἰσὶ δὲ φοβερώτεροι τῶν τυράννων τοῖς ἀποδημοῦ[illegible] φυλάττοντες τῶν πολιτῶν· οἱ μὲν γὰρ συναποδημοῦ[illegible] δὲ ὑπομένουσιν. ἔπειτα τὰς εἰσφορὰς καὶ τὰς λειτ[illegible] δεῖ φαίνεσθαι τῆς τε οἰκονομίας ἕνεκα συνάγοντα, [illegible] ποτε δεηθῇ χρῆσθαι πρὸς τοὺς πολεμικοὺς καιρούς, ὅλ[illegible] αὑτὸν παρασκευάζειν φύλακα καὶ ταμίαν ὡς κοινῶν [illegible] μὴ ὡς ἰδίων. καὶ φαίνεσθαι μὴ χαλεπὸν ἀλλὰ σε[illegible] ἔτι δὲ τοιοῦτον ὥστε μὴ φοβεῖσθαι τοὺς ἐντυγχάν[illegible] ἀλλὰ μᾶλλον αἰδεῖσθαι. τούτου μέντοι τυγχάνειν οὐ ῥ[illegible] ὄντα εὐκαταφρόνητον· διὸ δεῖ κἂν μὴ τῶν ἄλλων ἀ[illegible] ἐπιμέλειαν ποιῆται, ἀλλὰ τῆς πολιτικῆς, καὶ δόξαν [illegible] ποιεῖν περὶ αὑτοῦ τοιαύτην. ἔτι δὲ μὴ μόνον αὐτὸν φ[illegible] νεσθαι μηθένα τῶν ἀρχομένων ὑβρίζοντα, μήτε νέον μ[illegible] νέαν, ἀλλὰ μηδ' ἄλλον μηδένα τῶν περὶ αὐτόν. ὁμ[illegible] δὲ καὶ τὰς οἰκείας ἔχειν γυναῖκας πρὸς τὰς ἄλλας, [illegible] καὶ διὰ γυναικῶν ὕβρεις πολλαὶ τυραννίδες ἀπολώ[illegible] περί τε τὰς ἀπολαύσεις τὰς σωματικὰς τοὐναντίον [illegible] ἢ νῦν τινὲς τῶν τυράννων ποιοῦσιν· οὐ γὰρ μόν[illegible] ἕωθεν τοῦτο δρῶσιν, καὶ συνεχῶς πολλὰς ἡμέρας, [illegible] καὶ φαίνεσθαι τοῖς ἄλλοις βούλονται τοῦτο πράττοντες, [illegible] ὡς εὐδαίμονας καὶ μακαρίους θαυμάσωσιν. ἀλλὰ μ[illegible] μὲν μετριάζειν τοῖς τοιούτοις, εἰ δὲ μή, τό γε φαιν[illegible] τοῖς ἄλλοις διαφεύγειν· οὔτε γὰρ εὐεπίθετος οὔτ' εὐκ[illegible] φρόνητος ὁ νήφων, ἀλλ' ὁ μεθύων, οὐδ' ὁ ἀγρυπνῶν, [illegible] ὁ καθεύδων. τοὐναντίον τε ποιητέον τῶν πάλαι λε[illegible] σχεδὸν πάντων· κατασκευάζειν γὰρ δεῖ καὶ κοσμ[illegible] πόλιν ὡς ἐπίτροπον ὄντα καὶ μὴ τύραννον. ἔτι δὲ τ[illegible] τοὺς θεοὺς φαίνεσθαι ἀεὶ σπουδάζοντα διαφερόντως· [illegible] γὰρ φοβοῦνται τὸ παθεῖν τι παράνομον ὑπὸ τῶν [illegible]

5. μηδὲν R^bV^b. ‖ 8. καὶ ante ἐλευθεριάζων om R^bV^b. ‖ 10. συσσιτίοις R^b. ‖ 13. ταῖς ἀρχαῖς pr V^b. ‖ 16. τοῦ] τὸ [illegible] ἑαυτοῖς I^b. ‖ 25. οὖν om I^bR^b. ‖ 36. μὴ] μοι R^b. ‖ 40. τὸν I^bR^b.

4. ἑτέραις V^b. ‖ 8. ἀπορώσει R^b. ‖ 9. οἰκίας I^bV^b. ‖ 13. οἱ δὲ ὑπομένουσιν om R^b. ‖ 14. ὑπολαμβάνουσιν P. [illegible] κοινὸν R^bV^b.

τιδαίμονα νομίζωσιν εἶναι τὸν ἄρχοντα καὶ φρον-
ῶν θεῶν, καὶ ἐπιβουλεύυσιν ἧττον ὡς συμμάχους
εαὶ τοὺς θεούς. δεῖ δ' ἄνευ ἀβελτηρίας φαίνεσθαι
. τούς τε ἀγαθοὺς περί τι γιγνομένυς τιμᾶν ὕτως
νομίζειν ἄν ποτε τιμηθῆναι μᾶλλον ὑπὸ τῶν πο-
ὐτονόμων ὄντων. καὶ τὰς μὲν τοιαύτας τιμὰς ἀπο-
ιὐτόν, τὰς δὲ κολάσεις δι' ἑτέρων ἀρχόντων καὶ δι-
ν. κοινὴ δὲ φυλακὴ πάσης μοναρχίας τὸ μηθένα
να μέγαν, ἀλλ' εἴπερ, πλείυς· τηρήσυσι γὰρ ἀλλή-
ὰν δ' ἄρα τινὰ δέῃ ποιῆσαι μέγαν, μή τοι τό γε
ισύν· ἐπιθετικώτατον γὰρ τὸ τοιῦτον ἦθος περὶ πά-
ς πράξεις. κἂν τῆς δυνάμεώς τινα δοκῇ παρα-
ὲκ προσαγωγῆς τοῦτο δρᾶν καὶ μὴ πᾶσαν ἀθρόον
σθαι τὴν ἐξυσίαν. ἔτι δὲ πάσης μὲν ὕβρεως εἴργε-
ταρὰ πάσας δὲ δυοῖν, τῆς τε εἰς τὰ σώματα κο-
καὶ τῆς εἰς τὴν ἡλικίαν. μάλιςα δὲ ταύτην ποιη-
ν εὐλάβειαν περὶ τὺς φιλοτίμυς· τὴν μὲν γὰρ εἰς
ματα ὀλιγωρίαν οἱ φιλοχρήματοι φέρυσι βαρέως,
εἰς ἀτιμίαν οἵ τε φιλότιμοι καὶ οἱ ἐπιεικεῖς τῶν
υν. διόπερ ἢ μὴ χρῆσθαι δεῖ τοῖς τοιύτοις, ἢ τὰς
λάσεις πατρικῶς φαίνεσθαι ποιούμενον καὶ μὴ δι'
ιν, τὰς δὲ πρὸς τὴν ἡλικίαν ὁμιλίας δι' ἐρωτικὰς
ἀλλὰ μὴ δι' ἐξουσίαν, ὅλως δὲ τὰς δοκύσας ἀτι-
ωνεῖσθαι μείζοσι τιμαῖς. τῶν δ' ἐπιχειρύντων ἐπὶ
σώματος διαφθορὰν ὗτοι φοβερώτατοι καὶ δέονται
φυλακῆς, ὅσοι μὴ προαιροῦνται περιποιεῖσθαι τὸ
φθείραντες. διὸ μάλιςα εὐλαβεῖσθαι δεῖ τὺς ὑβρί-
νομίζοντας ἢ αὐτὺς ἢ ὧν κηδόμενοι τυγχάνουσιν·
; γὰρ ἑαυτῶν ἔχουσιν οἱ διὰ θυμὸν ἐπιχειροῦντες,
καὶ Ἡράκλειτος εἶπε, χαλεπὸν φάσκων εἶναι
ιάχεσθαι· ψυχῆς γὰρ ὠνεῖσθαι. ἐπεὶ δ' αἱ πόλεις
συνεστήκασι μορίων, ἔκ τε τῶν ἀπόρων ἀνθρώπων
εὐπόρων, μάλιςα μὲν ἀμφοτέρυς ὑπολαμβάνειν
εσθαι διὰ τὴν ἀρχήν, καὶ τὺς ἑτέρυς ὑπὸ τῶν ἑτέ-
κεῖσθαι μηδέν, ὁπότεροι δ' ἂν ὦσι κρείττυς, τύτους
ίλιςα ποιεῖσθαι τῆς ἀρχῆς, ὡς, ἂν ὑπάρξῃ τοῦτο
ίγμασιν, ὔτε δύλων ἐλευθέρωσιν ἀνάγκη ποιεῖσθαι
αννον οὔτε ὅπλων παραίρεσιν· ἱκανὸν γὰρ θάτερον
ρὸς τῇ δυνάμει προςιθέμενον, ὥστε κρείττους εἶναι
τιθεμένων. περίεργον δὲ τὸ λέγειν καθ' ἕκαςον τῶν
· ὁ γὰρ σκοπὸς φανερός, ὅτι δεῖ μὴ τυραννικὸν

ἀλλ' οἰκονόμον καὶ βασιλικὸν εἶναι φαίνεσθαι τοῖς ἀρχομένοις καὶ μὴ σφετεριςὴν ἀλλ' ἐπίτροπον, καὶ τὰς μετριότητας τῦ βίυ διώκειν, μὴ τὰς ὑπερβολάς, ἔτι δὲ τὺς μὲν γνωρίμυς καθομιλεῖν, τὺς δὲ πολλὺς δημαγωγεῖν. ἐκ γὰρ τούτων ἀναγκαῖον οὐ μόνον τὴν ἀρχὴν εἶναι καλλίω καὶ ζηλωτοτέραν τῷ βελτιόνων ἄρχειν καὶ μὴ τεταπεινωμένων μηδὲ μισούμενον καὶ φοβύμενον διατελεῖν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀρχὴν εἶναι πολυχρονιωτέραν. ἔτι δ' αὐτὸν διακεῖσθαι κατὰ τὸ ἦθος ἤτοι καλῶς πρὸς ἀρετὴν ἢ ἡμίχρηςον ὄντα, καὶ μὴ πονηρὸν ἀλλ' ἡμιπόνηρον.

Καίτοι πασῶν ὀλιγοχρονιώτεραι τῶν πολιτειῶν εἰσὶν 12
ὀλιγαρχία καὶ τυραννίς. πλεῖστον γὰρ ἐγένετο χρόνον ἡ περὶ Σικυῶνα τυραννίς, ἡ τῶν Ὀρθαγόρυ παίδων καὶ αὐτῦ Ὀρθαγόρυ· ἔτη δ' αὕτη διέμεινεν ἑκατόν. τούτυ δ' αἴτιον ὅτι τοῖς ἀρχομένοις ἐχρῶντο μετρίως καὶ πολλὰ τοῖς νόμοις ἐδύλευον, καὶ διὰ τὸ πολεμικὸς γενέσθαι Κλεισθένης οὐκ ἦν εὐκαταφρόνητος, καὶ τὰ πολλὰ ταῖς ἐπιμελείαις ἐδημαγώγουν. λέγεται γοῦν Κλεισθένης τὸν ἀποκρίναντα τῆς νίκης αὐτὸν ὡς ἐστεφάνωσεν· ἔνιοι δ' εἰκόνα φασὶν εἶναι τοῦ κρίναντος οὕτω τὸν ἀνδριάντα τὸν ἐν τῇ ἀγορᾷ καθήμενον. φασὶ δὲ καὶ Πεισίςρατον ὑπομεῖναί ποτε προσκληθέντα δίκην εἰς Ἄρειον πάγον. δευτέρα δὲ περὶ Κόρινθον ἡ τῶν Κυψελιδῶν· καὶ γὰρ αὕτη διετέλεσεν ἔτη τρία καὶ ἑβδομήκοντα καὶ ἓξ μῆνας· Κύψελος μὲν γὰρ ἐτυράννησεν ἔτη τριάκοντα, Περίανδρος δὲ τετταράκοντα καὶ τέτταρα, Ψαμμήτιχος δ' ὁ Γορδίυ τρία ἔτη. τὰ δ' αἴτια ταὐτὰ καὶ ταύτης· ὁ μὲν γὰρ Κύψελος δημαγωγὸς ἦν καὶ κατὰ τὴν ἀρχὴν διετέλεσεν ἀδορυφόρητος, Περίανδρος δ' ἐγένετο μὲν τυραννικός, ἀλλὰ πολεμικός. τρίτη δ' ἡ τῶν Πεισιςρατιδῶν Ἀθήνησιν, ὐκ ἐγένετο δὲ συνεχής· δὶς γὰρ ἔφυγε Πεισίςρατος τυραννῶν, ὥς' ἐν ἔτεσι τριάκοντα καὶ τρισὶν ἑπτακαίδεκα ἔτη τύτων ἐτυράννευσεν, ὀκτωκαίδεκα δὲ οἱ παῖδες, ὥςε τὰ πάντα ἐγένετο ἔτη τριάκοντα καὶ πέντε. τῶν δὲ λοιπῶν ἡ περὶ Ἱέρωνα καὶ Γέλωνα περὶ Συρακύσαις. ἔτη δ' ὐδ' αὕτη πολλὰ διέμεινεν, ἀλλὰ τὰ σύμπαντα δυοῖν δέοντα εἴκοσι· Γέλων μὲν γὰρ ἑπτὰ τυραννεύσας τῷ ὀγδόῳ τὸν βίον ἐτελεύτησεν, δέκα δ' Ἱέρων, Θρασύβυλος δὲ τῷ ἑνδεκάτῳ μηνὶ ἐξέπεσεν. αἱ δὲ πολλαὶ τῶν τυραννίδων ὀλιγοχρόνιαι πᾶσαι γεγόνασι παντελῶς.

Τὰ μὲν ὖν περὶ τὰς πολιτείας καὶ τὰ περὶ τὰς μοναρχίας, ἐξ ὧν τε φθείρονται καὶ πάλιν σώζονται, σχεδὸν

μὲν om R^b. ‖ 15. δυεῖν I^b. ‖ 25. διαφορὰν V^b.
μήτε R^b. ‖ 7. καὶ post ἀλλὰ om R^b. ‖ 20. ταῖς ἀγοραῖς R^b. ‖ 25. Περίανδρος — 26. τέτταρα om R^b. ‖ 27. κύψελλος
2. ἐτυράννησεν I^b. ‖ 35. συρακούσας R^b. ‖ 36. δυεῖν I^b. ‖ 40. τὰ περὶ om R^b. ‖ 41. γε R^b.

εἴρηται περὶ πάντων. ἐν δὲ τῇ πολιτείᾳ λέγεται μὲν περὶ τῶν μεταβολῶν ὑπὸ τῦ Σωκράτυς, ὐ μέντοι λέγεται καλῶς· τῆς τε γὰρ ἀρίστης πολιτείας καὶ πρώτης οὔσης οὐ λέγει τὴν μεταβολὴν ἰδίως. φησὶ γὰρ αἴτιον εἶναι τὸ μὴ μένειν μηθὲν ἀλλ' ἔν τινι περιόδῳ μεταβάλλειν, ἀρχὴν δ' εἶναι τούτων ὧν ἐπίτριτος πυθμὴν πεμπάδι συζυγεὶς δύο ἁρμονίας παρέχεται, λέγων ὅταν ὁ τοῦ διαγράμματος ἀριθμὸς τύτυ γένηται ςερεός, ὡς τῆς φύσεώς ποτε φυύσης φαύλους καὶ κρείττους τῆς παιδείας, τοῦτο μὲν οὖν αὐτὸ λέγων ἴσως ὐ κακῶς· ἐνδέχεται γὰρ εἶναί τινας οὓς παιδευθῆναι καὶ γενέσθαι σπουδαίυς ἄνδρας ἀδύνατον. ἀλλ' αὕτη τί ἂν ἴδιος εἴη μεταβολὴ τῆς ὑπ' ἐκείνου λεγομένης ἀρίστης πολιτείας μᾶλλον ἢ τῶν ἄλλων πασῶν καὶ τῶν γιγνομένων πάντων; καὶ διά τε τοῦ χρόνου, δι' ὃν λέγει πάντα μεταβάλλειν, καὶ τὰ μὴ ἅμα ἀρξάμενα γίγνεσθαι ἅμα μεταβάλλει, οἷον εἰ τῇ προτέρᾳ ἡμέρᾳ ἐγένετο τῆς τροπῆς, ἅμα ἄρα μεταβάλλει. πρὸς δὲ τύτοις διὰ τίν' αἰτίαν ἐκ ταύτης εἰς τὴν Λακωνικὴν μεταβάλλει; πλεονάκις γὰρ εἰς τὴν ἐναντίαν μεταβάλλουσι πᾶσαι αἱ πολιτεῖαι ἢ τὴν σύνεγγυς. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ περὶ τῶν ἄλλων μεταβολῶν· ἐκ γὰρ τῆς Λακωνικῆς, φησί, μεταβάλλει εἰς τὴν ὀλιγαρχίαν, ἐκ δὲ ταύτης εἰς δημοκρατίαν, εἰς τυραννίδα δὲ ἐκ δημοκρατίας. καίτοι καὶ ἀνάπαλιν μεταβάλλυσιν, οἷον ἐκ δήμου εἰς ὀλιγαρχίαν, καὶ μᾶλλον ἢ εἰς μοναρχίαν. ἔτι δὲ τυραννίδος ὐ λέγει ὔτ' εἰ ἔςαι μεταβολὴ ὔτ' εἰ μὴ ἔςαι, διὰ τίν' αἰτίαν καὶ εἰς ποίαν πολιτείαν. τύτυ δ' αἴτιον ὅτι ὐ ῥᾳδίως ἂν εἶχε λέγειν· ἀόριςον γάρ; ἐπεὶ κατ' ἐκεῖνον δεῖ εἰς τὴν πρώτην καὶ τὴν ἀρίςην· ὕτω γὰρ ἂν ἐγίγνετο συνεχὲς καὶ κύκλος. ἀλλὰ μεταβάλλει καὶ εἰς τυραννίδα τυραννίς, ὥσπερ ἡ Σικυῶνος ἐκ τῆς Μύρωνος εἰς τὴν Κλεισθένυς, καὶ εἰς ὀλιγαρχίαν, ὥσπερ ἡ ἐν Χαλκίδι ἡ Ἀντιλέοντος, καὶ εἰς δημοκρατίαν, ὥσπερ ἡ τῶν Γέλωνος ἐν Συρακούσαις, καὶ εἰς ἀριστοκρατίαν, ὥσπερ ἡ Χαριλάυ ἐν Λακεδαίμονι καὶ ἐν Καρχηδόνι. καὶ εἰς τυραννίδα μεταβάλλει ἐξ ὀλιγαρχίας, ὥσπερ ἐν Σικελίᾳ σχεδὸν αἱ πλεῖσται τῶν ἀρχαίων, ἐν Λεοντίνοις εἰς τὴν Παναιτίυ τυραννίδα καὶ ἐν Γέλᾳ εἰς τὴν Κλεάνδρυ καὶ ἐν Ῥηγίῳ εἰς τὴν Ἀναξιλάυ καὶ ἐν ἄλλαις πολλαῖς πόλεσιν ὡσαύτως. ἄτοπον δὲ καὶ τὸ οἴεσθαι εἰς ὀλιγαρχίαν διὰ τῦτο μεταβάλλειν ὅτι φιλοχρήματοι καὶ χρηματιςαὶ οἱ ἐν ταῖς ἀρχαῖς, ἀλλ' ὐχ ὅτι οἱ πολλοὶ ὑπερέχοντες οὐσίαις οὐ δίκαιον οἴονται εἶναι ἴσον μετέχειν τῆς π[illegible] τοὺς κεκτημένους μηθὲν τοῖς κεκτημένοις· ἐν πολλαῖς [illegible] ὀλιγαρχίαις ὐκ ἔξεςι χρηματίζεσθαι, ἀλλὰ νόμοι [illegible] κωλύοντες· ἐν Καρχηδόνι δὲ δημοκρατυμένῃ χρημα[illegible]ται καὶ ὔπω μεταβεβλήκασιν. ἄτοπον δὲ καὶ τὸ φ[illegible] δύο πόλεις εἶναι τὴν ὀλιγαρχικήν, πλουσίων καὶ πε[illegible] τί γὰρ αὐτὴ μᾶλλον τῆς Λακωνικῆς πέπονθεν ἢ ἑτε[illegible] ἄλλης, οὗ μὴ πάντες κέκτηνται ἴσα ἢ μὴ πάντες ὁ[illegible] εἰσὶν ἀγαθοὶ ἄνδρες; ὐδενὸς δὲ πενεςέρυ γενομένυ ἢ π[illegible]ρον ὐθὲν ἧττον μεταβάλλυσιν εἰς δῆμον ἐξ ὀλιγαρχίας [illegible] γένωνται πλείυς οἱ ἄποροι, καὶ ἐκ δήμου εἰς ὀλιγαρχ[illegible] ἐὰν κρεῖττον ᾖ τῦ πλήθυς τὸ εὔπορον καὶ οἱ μὲν ἀμ[illegible]σιν οἱ δὲ προσέχωσι τὸν νῦν. πολλῶν τε ὐσῶν αἰτι[illegible] ὧν γίγνονται αἱ μεταβολαί, ὐ λέγει ἀλλὰ μίαν, ὅτι [illegible]τευόμενοι κατατοκιζόμενοι γίγνονται πένητες, ὡς ἐξ ἀρχ[illegible] πλυσίων ὄντων πάντων ἢ τῶν πλείςων. τῦτο δ' ἐςὶ ψ[illegible]δος, ἀλλ' ὅταν μὲν τῶν ἡγεμόνων τινὲς ἀπολέσωσι [illegible] οὐσίας, καινοτομῦσιν, ὅταν δὲ τῶν ἄλλων, οὐθὲν γίγ[illegible] δεινόν. καὶ μεταβάλλυσιν ὐθὲν μᾶλλον ὐδέποτε εἰς δῆ[illegible] ἢ εἰς ἄλλην πολιτείαν. ἔτι δὲ κἂν τιμῶν μὴ μετέχ[illegible] κἂν ἀδικῶνται ἢ ὑβρίζωνται, ςασιάζυσι καὶ μεταβάλ[illegible] τὰς πολιτείας, κἂν μὴ καταδαπανήσωσι τὴν ὐσίαν [illegible] ἐξεῖναι ὅτι ἂν βύλωνται ποιεῖν· ὗ αἰτίαν τὴν ἄγαν [illegible]θερίαν εἶναί φησιν. πλειόνων δ' ὐσῶν ὀλιγαρχιῶν [illegible]μοκρατιῶν, ὡς μιᾶς ὔσης ἑκατέρας λέγει τὰς μετα[illegible] ὁ Σωκράτης.

Ζ.

Πόσαι μὲν οὖν διαφοραὶ καὶ τίνες τοῦ τε βου[illegible] καὶ κυρίυ τῆς πολιτείας καὶ τῆς περὶ τὰς ἀρχὰς τά[illegible] καὶ περὶ δικαστηρίων, καὶ ποία πρὸς ποίαν συν[illegible] πολιτείαν, ἔτι δὲ περὶ φθορᾶς τε καὶ σωτηρίας τῶν [illegible]τειῶν, ἐκ ποίων τε γίνεται καὶ διὰ τίνας αἰτίας, εἴ[illegible] πρότερον. ἐπεὶ δὲ τετύχηκεν εἴδη πλείω δημοκρα[illegible] καὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως πολιτειῶν, ἅμα τε περὶ [illegible] τι λοιπόν, ὐ χεῖρον ἐπισκέψασθαι, καὶ τὸν οἰκεῖον [illegible] συμφέροντα τρόπον ἀποδοῦναι πρὸς ἑκάστην. ἔτι [illegible] τὰς συναγωγὰς αὐτῶν τῶν εἰρημένων ἐπισκεπτέ[illegible]

4. τοῦ R^b. || 7. διαδράγματος V^b. || 8. φυύσης καὶ κρείττους καὶ φαύλους τῆς V^b. || 13. ἢ] καὶ V^b. || 14. γενομένων R^b. || [illegible] τὴν ὀλιγαρχίαν μεταβάλλει R^b. || 26. εἰς ποίαν πολιτείαν post 25. μεταβολὴ Schneiderus. || 27. ῥάδιον I^b. || 29. ἂν om R^b. || [illegible] R^bV^b. || 30. ἡ — b 23. τὸ] haec R^b post 1317 a 14. πόλεσιν. || 38. σημείωσαι ἕτερον ῥήγιον margo V^b. || ἀνεξιλάυ P^bV^b.

10. δὲ] γὰρ R^b. || 14. τε] δὲ R^b. || 16. κατοκιζόμενοι V^b, καταταβιζόμενοι R^b. || 25. φασιν $I^bR^bV^b$. || 38. τὸν alterum [illegible]

ων· ταῦτα γὰρ συνδυαζόμενα ποιεῖ τὰς πολιτείας
τειν, ὥστε ἀριστοκρατίας τε ὀλιγαρχικὰς εἶναι καὶ
δημοκρατικωτέρας. λέγω δὲ τοὺς συνδυασμούς,
ιν ἐπισκοπεῖν, οὐκ ἐσκεμμένοι δ᾽ εἰσὶ νῦν, οἷον ἂν
ουλευόμενον καὶ τὸ περὶ τὰς ἀρχαιρεσίας ὀλιγαρ-
συντεταγμένον, τὰ δὲ περὶ τὰ δικαστήρια ἀριστο-
, ἢ ταῦτα μὲν καὶ τὸ περὶ τὸ βουλευόμενον ὀλι-
ς, ἀριστοκρατικῶς δὲ τὸ περὶ τὰς ἀρχαιρεσίας, ἢ
λον τινὰ τρόπον μὴ πάντα συντεθῇ τὰ τῆς πολι-
εῖα. ποία μὲν οὖν δημοκρατία πρὸς ποίαν ἁρμόττ-
ι, ὡσαύτως δὲ καὶ ποία τῶν ὀλιγαρχιῶν ποίῳ
καὶ τῶν λοιπῶν δὲ πολιτειῶν τίς συμφέρει τίσιν,
ρότερον. ὅμως δὲ δεῖ γενέσθαι δῆλον μὴ μόνον
ων τῶν πολιτειῶν ἀρίστη ταῖς πόλεσιν, ἀλλὰ καὶ
κατασκευάζειν καὶ ταύτας καὶ τὰς ἄλλας ἐπέλ-
ντόμως. καὶ πρῶτον περὶ δημοκρατίας εἴπωμεν·
ρ καὶ περὶ τῆς ἀντικειμένης πολιτείας φανερόν,
ἐστὶν ἣν καλοῦσί τινες ὀλιγαρχίαν. ληπτέον δὲ
την τὴν μέθοδον πάντα τὰ δημοτικὰ καὶ τὰ δο-
ις δημοκρατίαις ἀκολουθεῖν· ἐκ γὰρ τούτων συντι-
τὰ τῆς δημοκρατίας εἴδη γίνεσθαι συμβαίνει, καὶ
δημοκρατίας μιᾶς εἶναι καὶ διαφόρους. δύο γάρ
αι δι᾽ ἅσπερ αἱ δημοκρατίαι πλείους εἰσί, πρῶτον
εχθεῖσα πρότερον, ὅτι διάφοροι οἱ δῆμοι· γίνεται
μὲν γεωργικὸν πλῆθος, τὸ δὲ βάναυσον καὶ θητι-
τοῦ πρώτου τῷ δευτέρῳ προσλαμβανομένου, καὶ τοῦ
λιν τοῖς ἀμφοτέροις, οὐ μόνον διαφέρει τῷ βελτίω
ω γίνεσθαι τὴν δημοκρατίαν, ἀλλὰ καὶ τῷ μὴ
ν. δευτέρα δὲ περὶ ἧς νῦν λέγομεν· τὰ γὰρ ταῖς
ίαις ἀκολουθοῦντα καὶ δοκοῦντα εἶναι τῆς πολιτείας
ύτης ποιεῖ συντιθέμενα τὰς δημοκρατίας ἑτέρας·
γὰρ ἐλάττω, τῇ δ᾽ ἀκολουθήσει πλείονα, τῇ δ᾽
ταῦτα. χρήσιμον δ᾽ ἕκαστον αὐτῶν γνωρίζειν πρός
τασκευάζειν ἣν ἄν τις αὐτῶν τύχῃ βουλόμενος,
τὰς διορθώσεις. ζητοῦσι μὲν γὰρ οἱ τὰς πολιτείας
ς ἅπαντα τὰ οἰκεῖα συναγαγεῖν πρὸς τὴν ὑπό-
ιαρτάνουσι δὲ τοῦτο ποιοῦντες, καθάπερ ἐν τοῖς περὶ
ὰς καὶ τὰς σωτηρίας τῶν πολιτειῶν εἴρηται πρότερον.
ὶ ἀξιώματα καὶ τὰ ἤθη καὶ ὧν ἐφίενται λέγωμεν.
όθεσις μὲν οὖν τῆς δημοκρατικῆς πολιτείας ἐλευ-
το γὰρ λέγειν εἰώθασιν, ὡς ἐν μόνῃ τῇ πολιτείᾳ

ταύτῃ μετέχοντας ἐλευθερίας· τούτου γὰρ στοχάζεσθαί φασι πᾶσαν δημοκρατίαν. ἐλευθερίας δὲ ἓν μὲν τὸ ἐν μέρει ἄρχεσθαι καὶ ἄρχειν. καὶ γὰρ τὸ δίκαιον τὸ δημοτικὸν τὸ ἴσον ἔχειν ἐστὶ κατ᾽ ἀριθμὸν ἀλλὰ μὴ κατ᾽ ἀξίαν, τούτου δ᾽ ὄντος τοῦ δικαίου τὸ πλῆθος ἀναγκαῖον εἶναι κύριον, καὶ ὅ τι ἂν δόξῃ τοῖς πλείοσι, τοῦτ᾽ εἶναι καὶ τέλος καὶ τοῦτ᾽ εἶναι τὸ δίκαιον· φασὶ γὰρ δεῖν ἴσον ἔχειν ἕκαστον τῶν πολιτῶν· ὥστε ἐν ταῖς δημοκρατίαις συμβαίνει κυριωτέρους εἶναι τοὺς ἀπόρους τῶν εὐπόρων· πλείους γάρ εἰσι, κύριον δὲ τὸ τοῖς πλείοσι δόξαν. ἓν μὲν οὖν τῆς ἐλευθερίας σημεῖον τοῦτο, ὃν τίθενται πάντες οἱ δημοτικοὶ τῆς πολιτείας ὅρον, ἓν δὲ τὸ ζῆν ὡς βούλεταί τις· τοῦτο γὰρ τῆς ἐλευθερίας ἔργον εἶναί φασιν, εἴπερ τοῦ δούλου ὄντος τὸ ζῆν μὴ ὡς βούλεται. τῆς μὲν οὖν δημοκρατίας ὅρος οὗτος δεύτερος, ἐντεῦθεν δ᾽ ἐλήλυθε τὸ μὴ ἄρχεσθαι, μάλιστα μὲν ὑπὸ μηθενός, εἰ δὲ μή, κατὰ μέρος. καὶ συμβάλλεται ταύτῃ πρὸς τὴν ἐλευθερίαν τὴν κατὰ τὸ ἴσον. τούτων δ᾽ ὑποκειμένων καὶ τοιαύτης οὔσης τῆς ἀρχῆς τὰ τοιαῦτα δημοτικά, τὸ αἱρεῖσθαι τὰς ἀρχὰς πάντας ἐκ πάντων, τὸ ἄρχειν πάντας μὲν ἑκάστου ἕκαστον δ᾽ ἐν μέρει πάντων, τὸ κληρωτὰς εἶναι τὰς ἀρχὰς ἢ πάσας ἢ ὅσαι μὴ ἐμπειρίας δέονται καὶ τέχνης, τὸ μὴ ἀπὸ τιμήματος μηθενὸς εἶναι τὰς ἀρχὰς ἢ ὅτι μικροτάτου, τὸ μὴ δὶς τὸν αὐτὸν ἄρχειν μηδεμίαν ἢ ὀλιγάκις ἢ ὀλίγας ἔξω τῶν κατὰ πόλεμον, τὸ ὀλιγοχρονίους τὰς ἀρχὰς ἢ πάσας ἢ ὅσας ἐνδέχεται, τὸ δικάζειν πάντας καὶ ἐκ πάντων καὶ περὶ πάντων ἢ περὶ τῶν πλείστων καὶ τῶν μεγίστων καὶ τῶν κυριωτάτων, οἷον περὶ εὐθυνῶν καὶ πολιτείας καὶ τῶν ἰδίων συναλλαγμάτων, τὸ τὴν ἐκκλησίαν κυρίαν εἶναι πάντων, ἀρχὴν δὲ μηδεμίαν μηθενὸς ἢ ὅτι ὀλιγίστων ἢ τῶν μεγίστων κυρίαν. τῶν δ᾽ ἀρχῶν δημοτικώτατον βουλή, ὅπου μὴ μισθοῦ εὐπορία πᾶσιν· ἐνταῦθα γὰρ ἀφαιροῦνται καὶ ταύτης τῆς ἀρχῆς τὴν δύναμιν· εἰς αὑτὸν γὰρ ἀνάγει τὰς κρίσεις πάσας ὁ δῆμος εὐπορῶν μισθοῦ, καθάπερ εἴρηται πρότερον ἐν τῇ μεθόδῳ τῇ πρὸ ταύτης. ἔπειτα τὸ μισθοφορεῖν, μάλιστα μὲν πάντας, ἐκκλησίαν δικαστήρια ἀρχάς, εἰ δὲ μή, τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ δικαστήρια καὶ τὴν βουλὴν καὶ τὰς ἐκκλησίας τὰς κυρίας, ἢ τῶν ἀρχῶν ἃς ἀνάγκη συσσιτεῖν μετ᾽ ἀλλήλων. ἔτι ἐπειδὴ ὀλιγαρχία καὶ γένει καὶ πλούτῳ καὶ παιδείᾳ ὁρίζεται, τὰ δημοτικὰ δοκεῖ τἀναντία τούτων εἶναι, ἀγένεια πενία βαναυσία. ἐπὶ δὲ τῶν ἀρχῶν τὸ μηδεμίαν ἀΐδιον εἶναι·

om W^b. ‖ 6. τὰ alterum om I^b. ‖ 9. τῆς om R^b. ‖ 11. ὀλιγαρχικῶν $I^b R^b W^b$. ‖ 12. τί I^b. ‖ 15. ταύτας] πάντας
9. γὰρ] δὲ W^b. ‖ 31. ἑτέρας om W^b. ‖ 32. τῇ μὲν] τῆς μὲν R^b. ‖ 34. τύχοι W^b. ‖ 39. λέγομεν $I^b W^b$.
καὶ τῶν μεγίστων om R^b. ‖ 30. ἢ τῶν μεγίστων post 29. πάντων interpretes. ‖ 37. τὴν om codices. ‖ 41. ἴδιον R^b.

ἐὰν δέ τις καταλειφθῇ ἐξ ἀρχαίας μεταβολῆς, τότε περιαιρεῖσθαι τὴν δύναμιν αὐτῆς καὶ ἐξ αἱρετῶν κληρωτοὺς ποιεῖν. τὰ μὲν οὖν κοινὰ ταῖς δημοκρατίαις ταῦτ' ἐςί, συμβαίνει δ' ἐκ τοῦ δικαίου τοῦ ὁμολογουμένου εἶναι δημοκρατικοῦ (τοῦτο δ' ἐςὶ τὸ ἴσον ἔχειν ἅπαντας κατ' ἀριθμόν) ἡ μάλιστ' εἶναι δοκοῦσα δημοκρατία καὶ δῆμος· ἴσον γὰρ τὸ μηθὲν μᾶλλον ἄρχειν τοὺς ἀπόρους ἢ τοὺς εὐπόρους, μηδὲ κυρίους εἶναι μόνους ἀλλὰ πάντας ἐξ ἴσου κατ' ἀριθμόν· οὕτω γὰρ ἂν ὑπάρχειν νομίζοιεν τήν τ' ἰσότητα τῇ πολιτείᾳ καὶ τὴν ἐλευθερίαν.

3 Τὸ δὲ μετὰ τοῦτο ἀπορεῖται πῶς ἕξουσι τὸ ἴσον, πότερον δεῖ τὰ τιμήματα διελεῖν χιλίοις τὰ τῶν πεντακοσίων καὶ τοὺς χιλίους ἴσον δύνασθαι τοῖς πεντακοσίοις, ἢ οὐχ οὕτω δεῖ τιθέναι τὴν κατὰ τοῦτο ἰσότητα, ἀλλὰ διελεῖν μὲν οὕτως, ἔπειτα ἐκ τῶν πεντακοσίων ἴσους λαβόντα καὶ ἐκ τῶν χιλίων, τούτους κυρίους εἶναι τῶν διαιρέσεων καὶ τῶν δικαςηρίων. πότερον οὖν αὕτη ἡ πολιτεία δικαιοτάτη κατὰ τὸ δημοτικὸν δίκαιον, ἢ μᾶλλον ἡ κατὰ τὸ πλῆθος; φασὶ γὰρ οἱ δημοτικοὶ τοῦτο δίκαιον ὅ τι ἂν δόξῃ τοῖς πλείοσιν, οἱ δ' ὀλιγαρχικοὶ ὅ τι ἂν δόξῃ τῇ πλείονι οὐσίᾳ· κατὰ πλῆθος γὰρ οὐσίας φασὶ κρίνεσθαι δεῖν. ἔχει δ' ἀμφότερα ἀνισότητα καὶ ἀδικίαν· εἰ μὲν γὰρ ὅ τι ἂν οἱ ὀλίγοι, τυραννίς (καὶ γὰρ ἐὰν εἷς ἔχῃ πλείω τῶν ἄλλων εὐπόρων, κατὰ τὸ ὀλιγαρχικὸν δίκαιον ἄρχειν δίκαιος μόνος), εἰ δ' ὅ τι ἂν οἱ πλείους κατ' ἀριθμόν, ἀδικήσουσι δημεύοντες τὰ τῶν πλουσίων καὶ ἐλαττόνων, καθάπερ εἴρηται πρότερον. τίς ἂν οὖν εἴη ἰσότης ἣν ὁμολογήσουσιν ἀμφότεροι, σκεπτέον ἐξ ὧν ὁρίζονται δικαίων ἀμφότεροι. λέγουσι γὰρ ὡς ὅ τι ἂν δόξῃ τοῖς πλείοσι τῶν πολιτῶν, τοῦτ' εἶναι δεῖ κύριον. ἔςω δὴ τοῦτο, μὴ μέντοι πάντως, ἀλλ' ἐπειδὴ δύο μέρη τετύχηκεν ἐξ ὧν ἡ πόλις, πλούσιοι καὶ πένητες, ὅ τι ἂν ἀμφοτέροις δόξῃ ἢ τοῖς πλείοσι, τοῦτο κύριον ἔςω, ἐὰν δὲ τἀναντία δόξῃ, ὅ τι ἂν οἱ πλείους καὶ ὧν τὸ τίμημα πλεῖον. οἷον οἱ μὲν δέκα οἱ δ' εἴκοσιν, ἔδοξε δὲ τῶν μὲν πλουσίων τοῖς ἕξ, τῶν δ' ἀπορωτέρων τοῖς πεντεκαίδεκα· προσγεγένηνται τοῖς μὲν πένησι τέτταρες τῶν πλουσίων, τοῖς δὲ πλουσίοις πέντε τῶν πενήτων. ὁποτέρων οὖν τὸ τίμημα ὑπερτείνει συναριθμουμένων ἀμφοτέρων ἑκατέροις, τοῦτο κύριον. ἐὰν δὲ ἴσοι συμπέσωσι, κοινὴν εἶναι ταύτην νομιςέον ἀπορίαν ὥσπερ νῦν, ἐὰν δίχα ἡ ἐκκλησία γένηται ἢ τὸ δικαστήριον· ἢ γὰρ ἀποκληρωτέον ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον ποιητέον. ἀλλὰ [illegible] μὲν τοῦ ἴσου καὶ τοῦ δικαίου, κἂν ᾖ πάνυ χαλεπὸν [illegible] τὴν ἀλήθειαν περὶ αὐτῶν, ὅμως ῥᾷον τυχεῖν ἢ συμ[illegible] τοὺς δυναμένους πλεονεκτεῖν· ἀεὶ γὰρ ζητοῦσι τὸ ἴσον [illegible] δίκαιον οἱ ἥττους, οἱ δὲ κρατοῦντες οὐδὲν φροντίζουσιν.

Δημοκρατιῶν δ' οὐσῶν τεττάρων βελτίςη μὲν ἡ [illegible] τάξει, καθάπερ ἐν τοῖς πρὸ τούτων ἐλέχθη λόγοις· [illegible] καὶ ἀρχαιοτάτη πασῶν αὕτη. λέγω δὲ πρώτην ὥσπ[illegible] τις διέλοι τοὺς δήμους· βέλτιςος γὰρ δῆμος ὁ γεωρ[illegible] ἐςιν, ὥςε καὶ ποιεῖν ἐνδέχεται δημοκρατίαν, ὅπου ζ[illegible] πλῆθος ἀπὸ γεωργίας ἢ νομῆς. διὰ μὲν γὰρ τὸ μὴ [illegible] λὴν οὐσίαν ἔχειν ἄσχολος, ὥςε μὴ πολλάκις ἐκκλησιά[illegible] διὰ δὲ τὸ μὴ ἔχειν τἀναγκαῖα πρὸς τοῖς ἔργοις δι[illegible] βουσι καὶ τῶν ἀλλοτρίων οὐκ ἐπιθυμοῦσιν, ἀλλ' ἥδι[illegible] ἐργάζεσθαι τοῦ πολιτεύεσθαι καὶ ἄρχειν, ὅπου ἂν μ[illegible] λήμματα μεγάλα ἀπὸ τῶν ἀρχῶν. οἱ γὰρ πολλοὶ μ[illegible] λον ὀρέγονται τοῦ κέρδους ἢ τῆς τιμῆς. σημεῖον δέ [illegible] γὰρ τὰς ἀρχαίας τυραννίδας ὑπέμενον καὶ τὰς ὀλιγαρχ[illegible] ὑπομένουσιν, ἐάν τις αὐτοὺς ἐργάζεσθαι μὴ κωλύῃ μ[illegible] ἀφαιρῆται μηθέν· ταχέως γὰρ οἱ μὲν πλουτοῦσιν [illegible] οἱ δ' οὐκ ἀποροῦσιν. ἔτι δὲ τὸ κυρίους εἶναι τοῦ ἑλέσθαι [illegible] εὐθύνειν ἀναπληροῖ τὴν ἔνδειαν, εἴ τι φιλοτιμίας ἔχ[illegible] ἐπεὶ παρ' ἐνίοις δήμοις, κἂν μὴ μετέχωσι τῆς αἱρέ[illegible] τῶν ἀρχῶν ἀλλά τινες αἱρετοὶ κατὰ μέρος ἐκ [illegible] ὥσπερ ἐν Μαντινείᾳ, τοῦ δὲ βουλεύεσθαι κύριοι ὦσι, [illegible] ἔχει τοῖς πολλοῖς. καὶ δεῖ νομίζειν καὶ τοῦτ' εἶναι σχῆ[illegible] τι δημοκρατίας, ὥσπερ ἐν Μαντινείᾳ ποτ' ἦν. διὸ [illegible] συμφέρον ἐςὶ τῇ πρότερον ῥηθείσῃ δημοκρατίᾳ καὶ [illegible] χειν εἴωθεν, αἱρεῖσθαι μὲν τὰς ἀρχὰς καὶ εὐθύνειν [illegible] δικάζειν πάντας, ἄρχειν δὲ τὰς μεγίςας αἱρετοὺς κα[illegible] τιμημάτων, τὰς μείζους ἀπὸ μειζόνων, ἢ καὶ ἀπ[illegible] μάτων μὲν μηδεμίαν, ἀλλὰ τοὺς δυναμένους. ἀνάγκ[illegible] πολιτευομένους οὕτω πολιτεύεσθαι καλῶς (αἵ τε γὰρ [illegible] ἀεὶ διὰ τῶν βελτίςων ἔσονται τοῦ δήμου βουλομένου [illegible] ἐπιεικέσιν οὐ φθονοῦντος) καὶ τοῖς ἐπιεικέσι καὶ γνω[illegible] ἀρκοῦσαν εἶναι ταύτην τὴν τάξιν· ἄρξονται γὰρ οὐχ [illegible] ἄλλων χειρόνων, καὶ ἄρξουσι δικαίως διὰ τὸ τῶν [illegible] εἶναι κυρίους ἑτέρους. τὸ γὰρ ἐπανακρέμασθαι, καὶ μὴ [illegible] ἐξεῖναι ποιεῖν ὅ τι ἂν δόξῃ, συμφέρον ἐςίν· ἡ γὰρ ἐξ[illegible] τοῦ πράττειν ὅ τι ἂν ἐθέλῃ τις οὐ δύναται φυλάττειν [illegible]

5. ἢ Π^b. ‖ 7. τοὺς ἀπόρους ἢ om R^b. ‖ 12. τμήματα $R^b\Pi^b$. ‖ 18. ἡ om R^b. ‖ 24. ἄρχει Π^b. ‖ 27. ὁμολογῶσιν [illegible] σκεπτέον — 28. ἀμφότεροι om R^b et pr I^b. ‖ 38. κύριον] δίκαιον R^b.

9. διέλοι I^b. ‖ 17. ἢ om I^b. ‖ 18. γὰρ] γὰρ καὶ $R^b\Pi^b$. ‖ τυραννίδας — ὀλιγαρχίας om Π^b. ‖ 28. ἐςὶ] εἶναι Π^b. ‖ φανερόν R^b.

τῶν ἀνθρώπων φαῦλον. ὥστε ἀναγκαῖον συμβαί- ερ ἐστὶν ὠφελιμώτατον ἐν ταῖς πολιτείαις, ἄρχειν εικεῖς ἀναμαρτήτους ὄντας, μηδὲν ἐλαττουμένου τοῦ ὅτι μὲν οὖν αὕτη τῶν δημοκρατιῶν ἀρίστη, φανε- ὶ διὰ τίν' αἰτίαν, ὅτι διὰ τὸ ποιόν τινα εἶναι τὸν πρὸς δὲ τὸ κατασκευάζειν γεωργὸν τὸν δῆμον τῶν ων τινὲς τῶν παρὰ τοῖς πολλοῖς κειμένων τὸ ἀρ- χρήσιμοι πάντες, ἢ τὸ ὅλως μὴ ἐξεῖναι κεκτῆσθαι γῆν μέτρου τινὸς ἢ ἀπό τινος τόπου πρὸς τὸ ἄστυ πόλιν. ἦν δὲ τό γε ἀρχαῖον ἐν πολλαῖς πόλεσι ετημένον μηδὲ πωλεῖν ἐξεῖναι τοὺς πρώτους κλήρους. καὶ ὃν λέγουσιν Ὀξύλου νόμον εἶναι τοιοῦτόν τι δυ- ;, τὸ μὴ δανείζειν εἴς τι μέρος τῆς ὑπαρχούσης γῆς. νῦν δὲ δεῖ διορθοῦν καὶ τῷ Ἀφυταίων νόμῳ· ἀρ ὃ λέγομεν ἐστὶ χρήσιμος. ἐκεῖνοι γάρ, καίπερ ολλοὶ κεκτημένοι δὲ γῆν ὀλίγην, ὅμως πάντες γεωρ- τιμῶνται γὰρ οὐχ ὅλας τὰς κτήσεις, ἀλλὰ κατὰ ῦτα μόρια διαιροῦντες ὥστ' ἔχειν ὑπερβάλλειν ταῖς τι καὶ τοὺς πένητας. μετὰ δὲ τὸ γεωργικὸν πλῆθος ς δῆμός ἐστιν ὅπου νομεῖς εἰσὶ καὶ ζῶσιν ἀπὸ βο- των· πολλὰ γὰρ ἔχει τῇ γεωργίᾳ παραπλησίως, πρὸς τὰς πολεμικὰς πράξεις μάλισθ' οὗτοι γεγυ- ένοι τὰς ἕξεις καὶ χρήσιμοι τὰ σώματα καὶ δυ- θυραυλεῖν. τὰ δ' ἄλλα πλήθη πάντα σχεδόν, ἐξ λοιπαὶ δημοκρατίαι συνεστᾶσι, πολλῷ φαυλότερα ὁ γὰρ βίος φαῦλος, καὶ οὐθὲν ἔργον μετ' ἀρετῆς αχειρίζεται τὸ πλῆθος τό τε τῶν βαναύσων καὶ ἀγοραίων ἀνθρώπων καὶ τὸ θητικόν. ἔτι δὲ διὰ τὸ ἰν ἀγορὰν καὶ τὸ ἄστυ κυλίεσθαι πᾶν τὸ τοιοῦτον ὡς εἰπεῖν ῥᾳδίως ἐκκλησιάζει· οἱ δὲ γεωργοῦντες διὰ πάρθαι κατὰ τὴν χώραν οὔτ' ἀπαντῶσιν οὔθ' ὁμοίως τῆς συνόδου ταύτης. ὅπου δὲ καὶ συμβαίνει τὴν τὴν θέσιν ἔχειν τοιαύτην ὥστε τὴν χώραν πολὺ τῆς ἀπηρτῆσθαι, ῥᾴδιον καὶ δημοκρατίαν ποιεῖσθαι χρη- ὶ πολιτείαν· ἀναγκάζεται γὰρ τὸ πλῆθος ἐπὶ τῶν ποιεῖσθαι τὰς ἀποικίας, ὥστε δεῖ, κἂν ἀγοραῖος ᾖ, μὴ ποιεῖν ἐν ταῖς δημοκρατίαις ἐκκλησίας ἄνευ ὰ τὴν χώραν πλήθους. πῶς μὲν οὖν δεῖ κατασκευά- ν βελτίστην καὶ πρώτην δημοκρατίαν, εἴρηται· φα- ὲ καὶ πῶς τὰς ἄλλας· ἑπομένως γὰρ δεῖ παρεκβαίνειν καὶ τὸ χεῖρον ἀεὶ πλῆθος χωρίζειν. τὴν δὲ τελευταίαν, διὰ τὸ πάντας κοινωνεῖν, οὔτε πάσης ἐστὶ πόλεως φέρειν, οὔτε ῥᾴδιον διαμένειν μὴ τοῖς νόμοις καὶ τοῖς ἔθεσιν εὖ συγκειμένην· ἃ δὲ φθείρειν συμβαίνει καὶ ταύτην καὶ τὰς ἄλλας πολιτείας, εἴρηται πρότερον τὰ πλεῖστα σχεδόν. πρὸς δὲ τὸ καθιστάναι ταύτην τὴν δημοκρατίαν, καὶ τὸν δῆμον ποιεῖν ἰσχυρὸν εἰώθασιν οἱ προεστῶτες τῷ προσλαμβάνειν ὡς πλείστους καὶ ποιεῖν πολίτας μὴ μόνον τοὺς γνησίους ἀλλὰ καὶ τοὺς νόθους καὶ τοὺς ἐξ ὁποτερουοῦν πολίτου, λέγω δὲ οἷον πατρὸς ἢ μητρός· ἅπαν γὰρ οἰκεῖον τοῦτο τῷ τοιούτῳ δήμῳ μᾶλλον. εἰώθασι μὲν οὖν οἱ δημαγωγοὶ κατασκευάζειν οὕτως, δεῖ μέντοι προσλαμβάνειν μέχρις ἂν ὑπερτείνῃ τὸ πλῆθος τῶν γνωρίμων καὶ τῶν μέσων, καὶ τούτου μὴ πέρα προβαίνειν· ὑπερβάλλοντες γὰρ ἀτακτοτέραν τε ποιοῦσι τὴν πολιτείαν, καὶ τοὺς γνωρίμους πρὸς τὸ χαλεπῶς ὑπομένειν τὴν δημοκρατίαν παροξύνουσι μᾶλλον, ὅπερ συνέβη τῆς στάσεως αἴτιον γενέσθαι περὶ Κυρήνην· ὀλίγον μὲν γὰρ πονηρὸν παροραται, πολὺ δὲ γινόμενον ἐν ὀφθαλμοῖς μᾶλλόν ἐστιν. ἔτι δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα κατασκευάσματα χρήσιμα πρὸς τὴν δημοκρατίαν τὴν τοιαύτην, οἷς Κλεισθένης τε Ἀθήνησιν ἐχρήσατο βουλόμενος αὐξῆσαι τὴν δημοκρατίαν, καὶ περὶ Κυρήνην οἱ τὸν δῆμον καθιστάντες. φυλαί τε γὰρ ἕτεραι ποιητέαι πλείους καὶ φρατρίαι, καὶ τὰ τῶν ἰδίων ἱερῶν συνακτέον εἰς ὀλίγα καὶ κοινά, καὶ πάντα σοφιστέον ὅπως ἂν ὅτι μάλιστα ἀναμιχθῶσι πάντες ἀλλήλοις, αἱ δὲ συνήθειαι διαζευχθῶσιν αἱ πρότερον. ἔτι δὲ καὶ τὰ τυραννικὰ κατασκευάσματα δημοτικὰ δοκεῖ πάντα, λέγω δ' οἷον ἀναρχία τε δούλων (αὕτη δ' ἂν εἴη μέχρι του συμφέρουσα) καὶ γυναικῶν καὶ παίδων, καὶ τὸ ζῆν ὅπως τις βούλεται παρορᾶν. πολὺ γὰρ ἔσται τὸ τῇ τοιαύτῃ πολιτείᾳ βοηθοῦν· ἥδιον γὰρ τοῖς πολλοῖς τὸ ζῆν ἀτάκτως ἢ τὸ σωφρόνως.

5 Ἔστι δ' ἔργον τοῦ νομοθέτου καὶ τῶν βουλομένων συνιστάναι τινὰ τοιαύτην πολιτείαν οὐ τὸ καταστῆσαι μέγιστον ἔργον οὐδὲ μόνον, ἀλλ' ὅπως σώζηται μᾶλλον· μίαν γὰρ ἢ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας οὐ χαλεπὸν μεῖναι πολιτευομένους ὁπωσοῦν. διὸ δεῖ, περὶ ὧν τεθεώρηται πρότερον, τίνες σωτηρίαι καὶ φθοραὶ τῶν πολιτειῶν, ἐκ τούτων πειρᾶσθαι κατασκευάζειν τὴν ἀσφάλειαν, εὐλαβουμένους μὲν τὰ φθείροντα, τιθεμένους δὲ τοιούτους νόμους καὶ τοὺς ἀγράφους καὶ τοὺς γε-

μηδὲ $R^{b}W^{b}$. ‖ 4. δημοκρατικῶν R^{b}. ‖ 9. τινος om R^{b}. ‖ 14. ἀφυτάλων $I^{b}R^{b}W^{b}$. ‖ 16. δὴ R^{b}. ‖ 27. τό] τῶν R^{b}. ‖ 37. τικαῖς ἐκκλησίαις codices.

καὶ om W^{b}. ‖ 5. εἴρηται μὲν πρότερον R^{b}. ‖ 9. καὶ τοὺς νόθους om W^{b}. ‖ ὁποτεροσοῦν R^{b}. ‖ 24. φατρίαι I^{b}. ‖ καὶ τὰ] κατὰ W^{b}. ‖ 31. ἐστι R^{b}.

γραμμένυς οἳ περιλήψονται μάλιςα τὰ σώζοντα τὰς πολιτείας, καὶ μὴ νομίζειν τῦτ' εἶναι δημοτικὸν μηδ' ὀλιγαρχικὸν ὃ ποιήσει τὴν πόλιν ὅτι μάλιςα δημοκρατεῖσθαι ἢ ὀλιγαρχεῖσθαι, ἀλλ' ὃ πλεῖςον χρόνον. οἱ δὲ νῦν δημαγωγοὶ χαριζόμενοι τοῖς δήμοις πολλὰ δημεύουσι διὰ τῶν δικαςηρίων. διὸ δεῖ πρὸς ταῦτα ἀντιπράττειν τὺς κηδομένυς τῆς πολιτείας, νομοθετῦντας μηδὲν εἶναι δημόσιον τῶν καταδικαζομένων καὶ φερόντων πρὸς τὸ κοινόν, ἀλλ' ἱερόν· οἱ μὲν γὰρ ἀδικῦντες ὐδὲν ἧττον εὐλαβεῖς ἔσονται (ζημιώσονται γὰρ ὁμοίως), ὁ δ' ὄχλος ἧττον καταψηφιεῖται τῶν κρινομένων, λήψεσθαι μηθὲν μέλλων. ἔτι δὲ τὰς γινομένας δημοσίας δίκας ὡς ὀλιγίςας ἀεὶ ποιεῖν, μεγάλοις ἐπιτιμίοις τοὺς εἰκῇ γραφομένυς κωλύοντας· οὐ γὰρ τὺς δημοτικὺς ἀλλὰ τὺς γνωρίμους εἰώθασιν εἰσάγειν, δεῖ δὲ καὶ τῇ πολιτείᾳ πάντας μάλιςα μὲν εὔνυς εἶναι τοὺς πολίτας, εἰ δὲ μή, μή τοί γε ὡς πολεμίυς νομίζειν τὺς κυρίυς. ἐπεὶ δ' αἱ τελευταῖαι δημοκρατίαι πολυάνθρωποί τέ εἰσι καὶ χαλεπὸν ἐκκλησιάζειν ἀμίσθυς, τῦτο δ' ὅπου πρόσοδοι μὴ τυγχάνυσιν οὖσαι πολέμιον τοῖς γνωρίμοις (ἀπό τε γὰρ εἰσφορᾶς καὶ δημεύσεως ἀναγκαῖον γίνεσθαι καὶ δικαςηρίων φαύλων, ἃ πολλὰς ἤδη δημοκρατίας ἀνέτρεψεν), ὅπυ μὲν ὖν πρόσοδοι μὴ τυγχάνυσιν οὖσαι, δεῖ ποιεῖν ὀλίγας ἐκκλησίας, καὶ δικαςήρια πολλῶν μὲν ὀλίγας δ' ἡμέρας. τῦτο γὰρ φέρει μὲν καὶ πρὸς τὸ μὴ φοβεῖσθαι τὺς πλυσίυς τὰς δαπάνας, ἐὰν οἱ μὲν εὔποροι μὴ λαμβάνωσι δικαςικόν, οἱ δ' ἄποροι, φέρει δὲ καὶ πρὸς τὸ κρίνεσθαι τὰς δίκας πολὺ βέλτιον· οἱ γὰρ εὔποροι πολλὰς μὲν ἡμέρας ὐκ ἐθέλυσιν ἀπὸ τῶν ἰδίων ἀπεῖναι, βραχὺν δὲ χρόνον ἐθέλυσιν. ὅπυ δ' εἰσὶ πρόσοδοι, μὴ ποιεῖν ὃ νῦν οἱ δημαγωγοὶ ποιῦσιν· τὰ γὰρ περιόντα νέμυσιν. λαμβάνυσι δὲ ἅμα, καὶ πάλιν δέονται τῶν αὐτῶν· ὁ τετρημένος γάρ ἐστι πίθος ἡ τοιαύτη βοήθεια τοῖς ἀπόροις. ἀλλὰ δεῖ τὸν ἀληθινῶς δημοτικὸν ὁρᾶν ὅπως τὸ πλῆθος μὴ λίαν ἄπορον ᾖ· τῦτο γὰρ αἴτιον τῦ μοχθηρὰν εἶναι τὴν δημοκρατίαν. τεχναςέον ὖν ὅπως ἂν εὐπορία γένοιτο χρόνιος. ἐπεὶ δὲ συμφέρει τῦτο καὶ τοῖς εὐπόροις, τὰ μὲν ἀπὸ τῶν προσόδων γινόμενα συναθροίζοντας ἀθρόα χρὴ διανέμειν τοῖς ἀπόροις, μάλιςα μὲν εἴ τις δύναται τοσῦτον ἀθροίζων ὅσον εἰς γηδίου κτῆσιν, εἰ δὲ μή, πρὸς ἀφορμὴν ἐμπορίας καὶ γεωργίας. καὶ εἰ μὴ πᾶσι δυνατόν, ἀλλὰ κατὰ φυ[...] τι μέρος ἕτερον ἐν μέρει διανέμειν· ἐν δὲ τούτῳ τρι[...] ἀναγκαίας συνόδυς τὺς εὐπόρυς εἰσφέρειν τὸν μισθόν, [...] μένυς τῶν ματαίων λειτυργιῶν. τοιῦτον δέ τινα τρόπ[...] χηδόνιοι πολιτευόμενοι φίλον κέκτηνται τὸν δῆμον· αἰ[...] τινας ἐκπέμποντες τῦ δήμυ πρὸς τὰς περιοικίδας τι[...] εὐπόρυς. χαριέντων δ' ἐςὶ καὶ νῦν ἐχόντων γνωρίμω[...] διαλαμβάνοντας τὺς ἀπόρυς ἀφορμὰς [μὲν] διδόντας τ[...] ἐπ' ἐργασίας. καλῶς δ' ἔχει μιμεῖσθαι καὶ τὰ Ταραν[...] ἐκεῖνοι γὰρ κοινὰ ποιῦντες τὰ κτήματα τοῖς ἀπόροις ἐπ[...] χρῆσιν εὔνυν παρασκευάζυσι τὸ πλῆθος. ἔτι δὲ τὰς ἀ[...] πάσας ἐποίησαν διττάς, τὰς μὲν αἱρετὰς τὰς δὲ κλη[...] τὰς μὲν κληρωτὰς ὅπως ὁ δῆμος αὐτῶν μετέχῃ, τὰ[...] αἱρετὰς ἵνα πολιτεύωνται βέλτιον. ἔςι δὲ τῦτο ποιεῖ[...] τῆς ἀρχῆς αὐτῆς μερίζοντας, τὺς μὲν κληρωτὺς τὺ[...] αἱρετύς. πῶς μὲν ὖν δεῖ τὰς δημοκρατίας κατασκευ[...] εἴρηται.

Σχεδὸν δὲ καὶ περὶ τὰς ὀλιγαρχίας πῶς δεῖ φα[...] ἐκ τούτων. ἐκ τῶν ἐναντίων γὰρ δεῖ συνάγειν ἑκάςη[...] γαρχίαν πρὸς τὴν ἐναντίαν δημοκρατίαν ἀναλογίζ[...] τὴν μὲν εὔκρατον μάλιστα τῶν ὀλιγαρχιῶν καὶ πρώ[...] αὕτη δ' ἐςὶν ἡ σύνεγγυς τῇ καλυμένῃ πολιτείᾳ, ᾗ δεῖ [...] τιμήματα διαιρεῖν, τὰ μὲν ἐλάττω τὰ δὲ μείζω ποι[...] ἐλάττω μὲν ἀφ' ὧν τῶν ἀναγκαίων μεθέξουσιν ἀρ[...] μείζω δ' ἀφ' ὧν τῶν κυριωτέρων· τῷ τε κτωμένῳ τὸ [...] μημα μετέχειν ἐξεῖναι τῆς πολιτείας, τοσῦτον εἰσαγ[...] τῦ δήμυ πλῆθος διὰ τῦ τιμήματος, μεθ' ὗ κρείττους ἔσ[...] ται τῶν μὴ μετεχόντων. ἀεὶ δὲ δεῖ παραλαμβάνειν [...] βελτίονος δήμυ τὺς κοινωνύς. ὁμοίως δὲ καὶ τὴν ἐχ[...] ὀλιγαρχίαν ἐπιτείνοντας δεῖ μικρὸν κατασκευάζειν. [...] ἀντικειμένη τῇ τελευταίᾳ δημοκρατίᾳ, τῇ δυναστευ[...] καὶ τυραννικωτάτη τῶν ὀλιγαρχιῶν, ὅσῳ περ χειρίςη, [...] σούτῳ δεῖ πλείονος φυλακῆς. ὥσπερ γὰρ τὰ μὲν σώ[...] εὖ διακείμενα πρὸς ὑγίειαν καὶ πλοῖα τὰ πρὸς ναυ[...] καλῶς ἔχοντα τοῖς πλωτῆρσιν ἐπιδέχεται πλείυς ἁμ[...] ὥςε μὴ φθείρεσθαι δι' αὐτάς, τὰ δὲ νοσερῶς ἔχοντα [...] σωμάτων καὶ τὰ τῶν πλοίων ἐκλελυμένα καὶ πλωτ[...] τετυχηκότα φαύλων ὐδὲ τὰς μικρὰς δύναται φέρειν ἁμ[...] τίας, οὕτω καὶ τῶν πολιτειῶν αἱ χείριςαι πλείςης [...]

10. καταψηφίζεται pr I^b. ‖ 13. εἰκῇ — 14. ἀλλὰ τὺς in margine W^b. ‖ 16. τί I^bR^b. ‖ 23. ὀλίγαις δ' ἡμέραις pr I^b. ‖ [...] δικαςήριον R^b. ‖ 31. γὰρ τετρημένος, omisso ἐστι, R^b. ‖ 37. διαμένειν, omissis τοῖς ἀπόροις, R^b. ‖ 39. εὐπορίας $I^bR^bW^b$, [...] γε ἐμπειρίας, ὃ καὶ δοκεῖ κάλλιον.

3. ἐφιεμένυς I^b. ‖ 8. μὲν om I^b. ‖ 11. ἔτι] ἐπεὶ W^b. ‖ 13. ὅπως ὁ δῆμος αὐ om R^b. ‖ 25. τῶν τε κτωμένων I^bR^b. ‖ [...] σώματα I^bR^b. ‖ 38. δύνανται I^b. ‖ 39. πλεῖςον R^b.

ς. τὰς μὲν ὖν δημοκρατίας ὅλως ἡ πολυανθρωπία
τοῦτο γὰρ ἀντίκειται πρὸς τὸ δίκαιον τὸ κατὰ τὴν
τὴν δ' ὀλιγαρχίαν δῆλον ὅτι τοὐναντίον ὑπὸ τῆς
; δεῖ τυγχάνειν τῆς σωτηρίας.
πεὶ δὲ τέτταρα μέν ἐςι μέρη μάλιςα τῦ πλήθυς,
ὸν βάναυσον ἀγοραῖον θητικόν, τέτταρα δὲ τὰ χρή-
ρὸς πόλεμον, ἱππικὸν ὁπλιτικὸν ψιλὸν ναυτικόν,
συμβέβηκε τὴν χώραν εἶναι ἱππάσιμον, ἐνταῦθα
υῶς ἔχει κατασκευάζειν τὴν ὀλιγαρχίαν ἰσχυράν
σωτηρία τοῖς οἰκῦσι διὰ ταύτης ἐςὶ τῆς δυνάμεως,
τποτροφίαι τῶν μακρὰς οὐσίας κεκτημένων εἰσίν),
ὁπλίτην, τὴν ἐχομένην ὀλιγαρχίαν· τὸ γὰρ ὁπλι-
ὺν εὐπόρων ἐςὶ μᾶλλον ἢ τῶν ἀπόρων. ἡ δὲ ψιλὴ
καὶ ναυτικὴ δημοκρατικὴ πάμπαν. νῦν μὲν οὖν
ιῦτον πολὺ πλῆθός ἐςιν, ὅταν διαςῶσι, πολλάκις
νται χείρω· δεῖ δὲ πρὸς τῦτο φάρμακον παρὰ τῶν
ῶν λαμβάνειν ςρατηγῶν, οἳ συνδυάζυσι πρὸς τὴν
δύναμιν καὶ τὴν ὁπλιτικὴν τὴν ἁρμόττυσαν τῶν
ταύτῃ δ' ἐπικρατῦσιν ἐν ταῖς διαςάσεσιν οἱ δῆμοι
όρων· ψιλοὶ γὰρ ὄντες πρὸς ἱππικὴν καὶ ὁπλιτικὴν
νται ῥᾳδίως. τὸ μὲν ὖν ἐκ τύτων καθιςάναι ταύ-
δύναμιν ἐφ' ἑαυτῦς ἐςι καθιςάναι, δεῖ δὲ διῃρη-
ῆς ἡλικίας, καὶ τῶν μὲν ὄντων πρεσβυτέρων τῶν
, ἔτι μὲν ὄντας νέυς τὺς αὐτῶν υἱεῖς διδάσκεσθαι
ρας καὶ τὰς ψιλὰς ἐργασίας, ἐκκεκριμένυς δὲ ἐκ
ἀθλητὰς εἶναι αὐτὺς τῶν ἔργων. τὴν δὲ μετάδοσιν
τῷ πλήθει τῦ πολιτεύματος ἤτοι καθάπερ εἴρηται
, τοῖς τὸ τίμημα κτωμένοις, ἢ καθάπερ Θηβαίοις,
μένοις χρόνον τινὰ τῶν βαναύσων ἔργων, ἢ καθά-
Μασσαλίᾳ, κρίσιν ποιυμένους τῶν ἀξίων τῶν ἐν τῷ
ματι καὶ τῶν ἔξωθεν. ἔτι δὲ καὶ ταῖς ἀρχαῖς ταῖς
ταις, ἃς δεῖ τοὺς ἐν τῇ πολιτείᾳ κατέχειν, δεῖ
σθαι λειτυργίας, ἵν' ἑκὼν ὁ δῆμος μὴ μετέχῃ καὶ
μην ἔχῃ τοῖς ἄρχυσιν ὡς μισθὸν πολὺν διδῦσι τῆς
ἁρμόττει δὲ θυσίας τε εἰσιόντας ποιεῖσθαι μεγα-
ῖς καὶ κατασκευάζειν τι τῶν κοινῶν, ἵνα τῶν περὶ
άσεις μετέχων ὁ δῆμος καὶ τὴν πόλιν ὁρῶν κοσμυ-
ὰ μὲν ἀναθήμασι τὰ δὲ οἰκοδομήμασιν ἄσμενος
υσαν τὴν πολιτείαν· συμβήσεται δὲ καὶ τοῖς γνω-
ἶναι μνημεῖα τῆς δαπάνης. ἀλλὰ τῦτο νῦν οἱ περὶ
γαρχίας ὐ ποιῦσιν, ἀλλὰ τὐναντίον· τὰ λήμματα
τῦσιν ὐχ ἧττον ἢ τὴν τιμήν, διόπερ εὖ ἔχει λέγειν

ταύτας εἶναι δημοκρατίας μικράς. πῶς μὲν ὖν χρὴ καθιςάναι τὰς δημοκρατίας καὶ τὰς ὀλιγαρχίας, διωρίσθω τὸν τρόπον τῦτον.

Ἀκόλυθον δὲ τοῖς εἰρημένοις ἐςὶ τὸ διῃρῆσθαι καλῶς 8 τὰ περὶ τὰς ἀρχάς, πόσαι καὶ τίνες καὶ τίνων, καθάπερ εἴρηται καὶ πρότερον· τῶν μὲν γὰρ ἀναγκαίων ἀρχῶν χωρὶς ἀδύνατον εἶναι πόλιν, τῶν δὲ πρὸς εὐταξίαν καὶ κόσμον ἀδύνατον οἰκεῖσθαι καλῶς. ἔτι δ' ἀναγκαῖον ἐν μὲν ταῖς μικραῖς ἐλάττυς εἶναι τὰς ἀρχάς, ἐν δὲ ταῖς μεγάλαις πλείους, ὥσπερ τυγχάνει πρότερον εἰρημένον· ποίας ὖν ἁρμόττει συνάγειν καὶ ποίας χωρίζειν, δεῖ μὴ λανθάνειν. πρῶτον μὲν ὖν ἐπιμέλεια τῶν ἀναγκαίων ἡ περὶ τὴν ἀγοράν, ἐφ' ᾗ δεῖ τινὰ ἀρχὴν εἶναι τὴν ἐφορῶσαν περί τε τὰ συμβόλαια καὶ τὴν εὐκοσμίαν· σχεδὸν γὰρ ἀναγκαῖον πάσαις ταῖς πόλεσι τὰ μὲν ὠνεῖσθαι τὰ δὲ πωλεῖν πρὸς τὴν ἀλλήλων ἀναγκαίαν χρείαν, καὶ τῦτ' ἐςὶν ὑπογυιότατον πρὸς αὐτάρκειαν, δι' ἣν δοκοῦσιν εἰς μίαν πολιτείαν συνελθεῖν. ἑτέρα δὲ ἐπιμέλεια ταύτης ἐχομένη καὶ σύνεγγυς ἡ τῶν περὶ τὸ ἄστυ δημοσίων καὶ ἰδίων, ὅπως εὐκοσμία ᾖ, καὶ τῶν πιπτόντων οἰκοδομημάτων καὶ ὁδῶν σωτηρία καὶ διόρθωσις, καὶ τῶν ὁρίων τῶν πρὸς ἀλλήλυς, ὅπως ἀνεγκλήτως ἔχωσιν, καὶ ὅσα τύτοις ἄλλα τῆς ἐπιμελείας ὁμοιότροπα. καλῦσι δ' ἀςυνομίαν οἱ πλεῖςοι τὴν τοιαύτην ἀρχήν, ἔχει δὲ μόρια πλείω τὸν ἀριθμόν, ὧν ἑτέρυς ἐφ' ἕτερα καθιςᾶσιν ἐν ταῖς πολυανθρωποτέραις πόλεσιν, οἷον τειχοποιὺς καὶ κρηνῶν ἐπιμελητὰς καὶ λιμένων φύλακας. ἄλλη δ' ἀναγκαία τε καὶ παραπλησία ταύτῃ· περὶ τῶν αὐτῶν μὲν γάρ, ἀλλὰ περὶ τὴν χώραν ἐςὶ καὶ τὰ περὶ τὰ ἔξω τῦ ἄςεος· καλῦσι δὲ τὺς ἄρχοντας τύτους οἱ μὲν ἀγρονόμυς οἱ δ' ὑλωρούς. αὗται μὲν ὖν ἐπιμέλειαί εἰσι τύτων τρεῖς, ἄλλη δ' ἀρχὴ πρὸς ἣν αἱ πρόσοδοι τῶν κοινῶν ἀναφέρονται, παρ' ὧν φυλαττόντων μερίζονται πρὸς ἑκάςην διοίκησιν· καλῦσι δ' ἀποδέκτας τύτυς καὶ ταμίας. ἑτέρα δ' ἀρχὴ πρὸς ἣν ἀναγράφεσθαι δεῖ τά τε ἴδια συμβόλαια καὶ τὰς κρίσεις ἐκ τῶν δικαςηρίων· παρὰ δὲ τοῖς αὐτοῖς τύτοις καὶ τὰς γραφὰς τῶν δικῶν γίνεσθαι δεῖ καὶ τὰς εἰσαγωγάς. ἐνιαχῦ μὲν οὖν μερίζουσι καὶ ταύτην εἰς πλείυς, ἔςι δὲ μία κυρία τύτων πάντων· καλῦνται δὲ ἱερομνήμονες καὶ ἐπιςάται καὶ μνήμονες καὶ τύτοις ἄλλα ὀνόματα σύνεγγυς. μετὰ δὲ ταύτην ἐχομένη μὲν ἀναγκαιοτάτη δὲ σχεδὸν καὶ χαλεπωτάτη τῶν ἀρχῶν ἐςὶν ἡ περὶ τὰς πράξεις τῶν καταδικασθέντων καὶ τῶν προτιθεμένων

κάλλιςα $I^b R^b W^b$. ‖ 6. βαναυσικὸν $I^b W^b$. ‖ 14. δημοτικὴ I^b. ‖ 33. εἰκὼν R^b.
τίνων] τίμων W^b. ‖ 19. οἰδίων R^b. ‖ 25. καθιςῶσιν W^b. ‖ 27. τε om W^b. ‖ 42. καὶ om W^b.

κατὰ τὰς ἐγγραφὰς καὶ περὶ τὰς φυλακὰς τῶν σωμάτων. χαλεπὴ μὲν ὖν ἐςὶ διὰ τὸ πολλὴν ἔχειν ἀπέχθειαν, ὥστε ὅπου μὴ μεγάλα ἔςι κερδαίνειν, οὔτ' ἄρχειν ὑπομένουσιν αὐτὴν ὖθ' ὑπομείναντες ἐθέλυσι πράττειν κατὰ τὺς νόμους· ἀναγκαία δ' ἐςίν, ὅτι ὐδὲν ὄφελος γίνεσθαι μὲν δίκας περὶ τῶν δικαίων, ταύτας δὲ μὴ λαμβάνειν τέλος, ὥστ' εἰ μὴ γιγνομένων κοινωνεῖν ἀδύνατον ἀλλήλοις, καὶ πράξεων μὴ γιγνομένων. διὸ βέλτιον μὴ μίαν εἶναι ταύτην τὴν ἀρχήν, ἀλλ' ἄλλυς ἐξ ἄλλων δικαςηρίων. καὶ περὶ τὰς προθέσεις τῶν ἀναγεγραμμένων ὡσαύτως πειρᾶσθαι διαιρεῖν. ἔτι δ' ἔνια πράττεσθαι καὶ τὰς ἀρχὰς τάς τε ἄλλας καὶ τὰς τῶν νέων μᾶλλον τὰς νέας, καὶ τὰς τῶν ἐνεςώτων ἑτέρας καταδικασάσης ἑτέραν εἶναι τὴν πραττομένην, οἷον ἀςυνόμους τὰς παρὰ τῶν ἀγορανόμων, τὰς δὲ παρὰ τύτων ἑτέρυς. ὅσῳ γὰρ ἂν ἐλάττων ἀπέχθεια ἐνῇ τοῖς πραττομένοις, τοσύτῳ μᾶλλον λήψονται τέλος αἱ πράξεις· τὸ μὲν ὖν τὺς αὐτὺς εἶναι τὺς καταδικάσαντας καὶ πραττομένυς ἀπέχθειαν ἔχει διπλῆν, τὸ δὲ περὶ πάντων τὺς αὐτὺς πολεμίυς πᾶσιν. πολλαχῦ δὲ διῄρηται καὶ ἡ φυλάττυσα πρὸς τὴν πραττομένην, οἷον Ἀθήνησι τῶν ἕνδεκα καλουμένων. διὸ βέλτιον καὶ ταύτην χωρίζειν, καὶ τὸ σόφισμα ζητεῖν καὶ περὶ ταύτην. ἀναγκαία μὲν γάρ ἐςιν ὐχ ἧττον τῆς εἰρημένης, συμβαίνει δὲ τοὺς μὲν ἐπιεικεῖς φεύγειν μάλιςα ταύτην τὴν ἀρχήν, τὺς δὲ μοχθηρὺς ὐκ ἀσφαλὲς ποιεῖν κυρίυς· αὐτοὶ γὰρ δέονται φυλακῆς μᾶλλον ἢ φυλάττειν ἄλλυς δύνανται. διὸ δεῖ μὴ μίαν ἀποτεταγμένην ἀρχὴν εἶναι πρὸς αὐτοῖς, μηδὲ συνεχῶς τὴν αὐτήν, ἀλλὰ τῶν τε νέων, ὅπυ τις ἐφήβων ἢ φρυρῶν ἐςὶ τάξις, καὶ τῶν ἀρχῶν δεῖ κατὰ μέρη ποιεῖσθαι τὴν ἐπιμέλειαν ἑτέρυς. ταύτας μὲν ὖν τὰς ἀρχὰς ὡς ἀναγκαιοτάτας θετέον εἶναι πρώτας, μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἀναγκαίας μὲν ὐθὲν ἧττον, ἐν σχήματι δὲ μείζονι τεταγμένας· καὶ γὰρ ἐμπειρίας καὶ πίστεως δέονται πολλῆς. τοιαῦται δ' εἶεν αἵ τε περὶ τὴν φυλακὴν τῆς πόλεως, καὶ ὅσαι τάττονται πρὸς τὰς πολεμικὰς χρείας. δεῖ δὲ καὶ ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν πολέμῳ πυλῶν τε καὶ τειχῶν φυλακῆς ὁμοίως ἐπιμελητὰς εἶναι, καὶ ἐξετάσεως καὶ συντάξεως τῶν πολιτῶν. ἔνθα μὲν οὖν ἐπὶ πᾶσι τούτοις ἀρχαὶ πλείυς εἰσίν, ἔνθα δ' ἐλάττυς, οἷον ἐν ταῖς μικραῖς πόλεσι μία περὶ πάντων. καλῦσι δὲ ςρατηγὺς καὶ πολεμάρχους

τοὺς τοιύτυς. ἔτι δὲ κἂν ὦσιν ἱππεῖς ἢ ψιλοὶ ἢ πεζ[illegible]
ναυτικόν, καὶ ἐπὶ τύτων ἑκάςων ἐνίοτε καθίςανται [illegible]
αἳ καλῦνται ναυαρχίαι καὶ ἱππαρχίαι καὶ ταξιαρχία[illegible]
κατὰ μέρος δὲ αἱ ὑπὸ ταύτας τριηραρχίαι καὶ λοχ[illegible]
καὶ φυλαρχίαι καὶ ὅσα τύτων μόρια· τὸ δὲ πᾶν ἐν[illegible]
των ἐςὶν εἶδος ἐπιμελείας πολεμικῶν. περὶ μὲν ὖν τ[illegible]
τὴν ἀρχὴν ἔχει τὸν τρόπον τῦτον. ἐπεὶ δὲ ἔνιαι τῶν ἀ[illegible]
εἰ καὶ μὴ πᾶσαι, διαχειρίζυσι πολλὰ τῶν κοινῶν, [illegible]
καῖον ἑτέραν εἶναι τὴν ληψομένην λογισμὸν καὶ πρι[illegible]
νῦσαν, αὐτὴν μηθὲν διαχειρίζυσαν ἕτερον· καλῦσι δὲ
οἱ μὲν εὐθύνυς, οἱ δὲ λογιςάς, οἱ δὲ ἐξεταςάς, οἱ δὲ [illegible]
γόρυς. παρὰ πάσας δὲ ταύτας τὰς ἀρχὰς ἡ μάλιςα
ρία πάντων ἐςίν· ἡ γὰρ αὐτὴ πολλάκις ἔχει τὸ τέλ[illegible]
τὴν εἰσφοράν, ἢ προκάθηται τῦ πλήθυς, ὅπυ κύριός ἐ[illegible]
δῆμος· δεῖ γὰρ εἶναι τὸ συνάγον τὸ κύριον τῆς πολι[illegible]
καλεῖται δὲ ἔνθα μὲν πρόβυλοι διὰ τὸ προβυλεύειν, [illegible]
δὲ πλῆθός ἐςι, βουλὴ μᾶλλον. αἱ μὲν οὖν πολιτικαὶ [illegible]
ἀρχῶν σχεδὸν τοσαῦταί τινές εἰσιν, ἄλλο δ' εἶδος ἐπι[illegible]
λείας ἡ περὶ τοὺς θεούς, οἷον ἱερεῖς τε καὶ ἐπιμελη[illegible]
περὶ τὰ ἱερὰ τῦ σώζεσθαί τε τὰ ὑπάρχοντα καὶ ἀνορθ[illegible]
τὰ πίπτοντα τῶν οἰκοδομημάτων καὶ τῶν ἄλλων ὅσα [illegible]
κται πρὸς τὺς θεούς. συμβαίνει δὲ τὴν ἐπιμέλειαν ταύ[illegible]
ἐνιαχῦ μὲν εἶναι μίαν, οἷον ἐν ταῖς μικραῖς πόλεσι, [illegible]
χοῦ δὲ πολλὰς καὶ κεχωρισμένας τῆς ἱερωσύνης, [illegible]
ποιὺς καὶ ναοφύλακας καὶ ταμίας τῶν ἱερῶν χρημάτων [illegible]
ἐχομένη δὲ ταύτης ἡ πρὸς τὰς θυσίας ἀφωρισμένη [illegible]
νὰς πάσας, ὅσας μὴ τοῖς ἱερεῦσιν ἀποδίδωσιν ὁ νόμος, [illegible]
ἀπὸ τῆς κοινῆς ἑςίας ἔχουσι τὴν τιμήν· καλοῦσι δ' [illegible]
ἄρχοντας τύτυς, οἱ δὲ βασιλεῖς, οἱ δὲ πρυτάνεις. [illegible]
ὖν ἀναγκαῖαι ἐπιμέλειαί εἰσι περὶ τύτων, ὡς εἰπεῖν [illegible]
φαλαιωσαμένους, περί τε τὰ δαιμόνια καὶ τὰ πολ[illegible]
καὶ περὶ τὰς προσόδυς καὶ περὶ τὰ ἀναλισκόμενα, [illegible]
ἀγορὰν καὶ περὶ τὸ ἄςυ καὶ λιμένας καὶ τὴν χώραν, [illegible]
τὰ περὶ τὰ δικαστήρια καὶ συναλλαγμάτων ἀναγρ[illegible]
καὶ πράξεις καὶ φυλακὰς καὶ ἐπιλογισμύς τε καὶ ἐξ[illegible]
τάσεις, καὶ πρὸς εὐθύνας τῶν ἀρχόντων, καὶ τέλος [illegible]
τὸ βυλευόμενόν εἰσι τῶν κοινῶν. ἰδίᾳ δὲ ταῖς σχολας[illegible]
τέραις καὶ μᾶλλον εὐημερύσαις πόλεσιν, ἔτι δὲ φ[illegible]
σαις εὐκοσμίας, γυναικονομία, νομοφυλακία, παιδ[illegible]

4. τὺς om W^b. ‖ 9. ἄλλυς] ἄλλας I^b. ‖ 13. καταδικασθείσας R^b. ‖ 15. ἂν om R^b. ‖ ἐν ᾗ W^b, ἐν ᾧ R^b. ‖ 26. [illegible] 27. τε om R^b.

2. καθίςαται ἀρχὴ I^bW^b. ‖ 7. τὴν om W^b. ‖ εἶναι R^b. ‖ 8. διϊσχυρίζυσι R^b. ‖ 12. δὲ ταύτας om W^b. ‖ 14. [illegible] πρόβυλον R^b. ‖ 17. δὲ] δὲ τὸ W^b. ‖ 20. τε om W^b. ‖ 26. ἡ om W^b. ‖ 34. συναλλάγματα R^bI^b. ‖ 37. βυλόμενον I^b. [illegible] σχολαςικωτέρας καὶ μᾶλλον εὐημερύσας R^b.

κσιαρχία, πρὸς δὲ τύτοις περὶ ἀγῶνας ἐπιμέλεια γυ- ὺς καὶ Διονυσιακούς, κἂν εἴ τινας ἑτέρας συμβαίνει τας γίνεσθαι θεωρίας. τύτων δ' ἔνιαι φανερῶς εἰσὶν οὐ ιχαὶ τῶν ἀρχῶν, οἷον γυναικονομία καὶ παιδονομία· γὰρ ἀπόροις ἀνάγκη χρῆσθαι καὶ γυναιξὶ καὶ παισὶν ἀκολύθοις διὰ τὴν ἀδουλίαν. τριῶν δ' οὐσῶν ἀρχῶν ὶς αἱρῦνταί τινες ἀρχὰς τὰς κυρίυς, νομοφυλάκων προ- ν βυλῆς, οἱ μὲν νομοφύλακες ἀριςοκρατικόν, ὀλιγαρ- δ' οἱ πρόβυλοι, βυλὴ δὲ δημοτικόν. περὶ μὲν ὖν τῶν ν, ὡς ἐν τύπῳ, σχεδὸν εἴρηται περὶ πασῶν.

Η.

Περὶ πολιτείας ἀρίστης τὸν μέλλοντα ποιήσασθαι τὴν ἱκουσαν ζήτησιν ἀνάγκη διορίσασθαι πρῶτον τίς αἱρε- τος βίος. ἀδήλου γὰρ ὄντος τούτου καὶ τὴν ἀρίστην ιαῖον ἄδηλον εἶναι πολιτείαν· ἄριστα γὰρ πράττειν κει τοὺς ἄριστα πολιτευομένυς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ς, ἐὰν μή τι γίγνηται παράλογον. διὸ δεῖ πρῶτον γεῖσθαι τίς ὁ πᾶσιν ὡς εἰπεῖν αἱρετώτατος βίος, μετὰ ῦτο πότερον κοινῇ καὶ χωρὶς ὁ αὐτὸς ἢ ἕτερος. νομί- ς ὖν ἱκανῶς πολλὰ λέγεσθαι καὶ τῶν ἐν τοῖς ἐξωτε- λόγοις περὶ τῆς ἀρίςης ζωῆς, καὶ νῦν χρηςέον αὐτοῖς. ληθῶς γὰρ πρός γε μίαν διαίρεσιν οὐδεὶς ἀμφισβητή- ἂν ὡς ὐ τριῶν ὐσῶν μερίδων, τῶν τε ἐκτὸς καὶ τῶν ἐν ώματι καὶ τῶν ἐν τῇ ψυχῇ, πάντα ταῦτα ὑπάρχειν ιακαρίοις δεῖ. ὐδεὶς γὰρ ἂν φαίη μακάριον τὸν μηθὲν ἔχοντα ἀνδρίας μηδὲ σωφροσύνης μηδὲ δικαιοσύνης φρονήσεως, ἀλλὰ δεδιότα μὲν τὰς παραπετομένας , ἀπεχόμενον δὲ μηθενός, ἂν ἐπιθυμήσῃ τῦ φαγεῖν ἢ τῶν ἐσχάτων, ἕνεκα δὲ τεταρτημορίου διαφθείροντα φιλτάτους φίλυς, ὁμοίως δὲ καὶ τὰ περὶ τὴν διάνοιαν ἄφρονα καὶ διεψευσμένον ὥσπερ τι παιδίον ἢ μαινό- ἀλλὰ ταῦτα μὲν λεγόμενα ὥσπερ πάντες ἂν συγ- γειαν, διαφέρονται δ' ἐν τῷ ποσῷ καὶ ταῖς ὑπεροχαῖς. ἐν γὰρ ἀρετῆς ἔχειν ἱκανὸν εἶναι νομίζυσιν ὁποσονῦν, δὲ καὶ χρημάτων καὶ δυνάμεως καὶ δόξης καὶ πάν- ῶν τοιύτων εἰς ἄπειρον ζητοῦσι τὴν ὑπερβολήν. ἡμεῖς τοῖς ἐροῦμεν ὅτι ῥᾴδιον μὲν περὶ τούτων καὶ διὰ τῶν διαλαμβάνειν τὴν πίστιν, ὁρῶντας ὅτι κτῶνται καὶ ττυσιν οὐ τὰς ἀρετὰς τοῖς ἐκτὸς ἀλλ' ἐκεῖνα ταύταις, καὶ τὸ ζῆν εὐδαιμόνως, εἴτ' ἐν τῷ χαίρειν ἐςὶν εἴτ' ἐν ἀρετῇ τοῖς ἀνθρώποις εἴτ' ἐν ἀμφοῖν, ὅτι μᾶλλον ὑπάρχει τοῖς τὸ ἦθος μὲν καὶ τὴν διάνοιαν κεκοσμημένοις εἰς ὑπερβολήν, περὶ δὲ τὴν ἔξω κτῆσιν τῶν ἀγαθῶν μετριάζουσιν, ἢ τοῖς ἐκεῖνα μὲν κεκτημένοις πλείω τῶν χρησίμων, ἐν δὲ τούτοις ἐλλείπυσιν· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν λόγον σκοπυμένοις εὐσύνοπτόν ἐςιν. τὰ μὲν γὰρ ἐκτὸς ἔχει πέρας, ὥσπερ ὄρ- γανόν τι· πᾶν δὲ τὸ χρήσιμόν ἐστιν, ὧν τὴν ὑπερβολὴν ἢ βλάπτειν ἀναγκαῖον ἢ μηθὲν ὄφελος εἶναι αὐτῶν τοῖς ἔχουσιν. τῶν δὲ περὶ ψυχὴν ἕκαστον ἀγαθῶν, ὅσῳ περ ἂν ὑπερβάλλῃ, τοσύτῳ μᾶλλον χρήσιμον εἶναι, εἰ δεῖ καὶ τύ- τοις ἐπιλέγειν μὴ μόνον τὸ καλὸν ἀλλὰ καὶ τὸ χρήσιμον. ὅλως τε δῆλον ὡς ἀκολυθεῖν φήσομεν τὴν διάθεσιν τὴν ἀρί- ςην ἑκάςου πράγματος πρὸς ἄλληλα κατὰ τὴν ὑπεροχήν, ἥνπερ εἴληφε διάστασιν ὧν φαμὲν αὐτὰς εἶναι διαθέσεις ταύτας. ὥστ' εἴπερ ἐςὶν ἡ ψυχὴ καὶ τῆς κτήσεως καὶ τοῦ σώματος τιμιώτερον καὶ ἁπλῶς καὶ ἡμῖν, ἀνάγκη καὶ τὴν διάθεσιν τὴν ἀρίςην ἑκάστου ἀνάλογον τύτων ἔχειν. ἔτι δὲ τῆς ψυχῆς ἕνεκεν ταῦτα πέφυκεν αἱρετὰ καὶ δεῖ πάντας αἱρεῖσθαι τὺς εὖ φρονῦντας, ἀλλ' ὐκ ἐκείνων ἕνεκεν τὴν ψυ- χήν. ὅτι μὲν ὖν ἑκάςῳ τῆς εὐδαιμονίας ἐπιβάλλει τοσῦτον ὅσον περ ἀρετῆς καὶ φρονήσεως καὶ τῦ πράττειν κατὰ ταύ- τας, ἔςω συνωμολογημένον ἡμῖν, μάρτυρι τῷ θεῷ χρωμέ- νοις, ὃς εὐδαίμων μέν ἐστι καὶ μακάριος, δι' οὐθὲν δὲ τῶν ἐξωτερικῶν ἀγαθῶν ἀλλὰ δι' αὑτὸν αὐτὸς καὶ τῷ ποιός τις εἶναι τὴν φύσιν, ἐπεὶ καὶ τὴν εὐτυχίαν τῆς εὐδαιμονίας διὰ ταῦτ' ἀναγκαῖον ἑτέραν εἶναι· τῶν μὲν γὰρ ἐκτὸς ἀγαθῶν τῆς ψυχῆς αἴτιον ταὐτόματον καὶ ἡ τύχη, δίκαιος δ' ὐδεὶς ὐδὲ σώφρων ἀπὸ τύχης ὐδὲ διὰ τὴν τύχην ἐςίν. ἐχόμενον δ' ἐςὶ καὶ τῶν αὐτῶν λόγων δεόμενον καὶ πόλιν εὐδαίμονα τὴν ἀρίςην εἶναι καὶ πράττυσαν καλῶς. ἀδύνατον δὲ καλῶς πράττειν τοῖς μὴ τὰ καλὰ πράττυσιν· ὐθὲν δὲ καλὸν ἔργον ὔτ' ἀνδρὸς ὔτε πόλεως χωρὶς ἀρετῆς καὶ φρονήσεως. ἀνδρία δὲ πόλεως καὶ δικαιοσύνη καὶ φρόνησις τὴν αὐτὴν ἔχει δύ- ναμιν καὶ μορφήν, ὧν μετασχὼν ἕκαστος τῶν ἀνθρώπων λέγεται δίκαιος καὶ φρόνιμος καὶ σώφρων. ἀλλὰ γὰρ ταῦτα μὲν ἐπὶ τοσῦτον ἔςω πεφροιμιασμένα τῷ λόγῳ (ὔτε γὰρ μὴ θιγγάνειν αὐτῶν δυνατόν, οὔτε πάντας τὺς οἰκείους ἐπεξελθεῖν ἐνδέχεται λόγυς· ἑτέρας γάρ ἐςιν ἔργον σχολῆς ταῦτα)· νῦν δ' ὑποκείσθω τοσῦτον, ὅτι βίος μὲν ἄριςος, καὶ χωρὶς ἑκάςῳ καὶ κοινῇ ταῖς πόλεσιν, ὁ μετὰ ἀρετῆς κεχο-

. γενέσθαι [illegible] V^b. ‖ 7. κυρίας R^b. ‖ 14. περὶ] περὶ δὲ I^b. ‖ 26. τῷ om S^bV^b. ‖ 27. δεῖ om E^bV^b. ‖ 31. δὲ om I^b. ‖ αι om S^b[illegible]

. τοῖς ante τὸ om S^b. ‖ 11. χρήσιμον μᾶλλον S^b. ‖ 13. τε] δὲ S^b. ‖ 40. καὶ χωρὶς ἑκάςῳ om V^b. ‖ 41. ἑκάςου S^b.

ῥηγμένης ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε μετέχειν τῶν κατ' ἀρετὴν πράξεων. πρὸς δὲ τοὺς ἀμφισβητοῦντας, ἐάσαντας ἐπὶ τῆς νῦν μεθόδου, διασκεπτέον ὕστερον, εἴ τις τοῖς εἰρημένοις τυγχάνει μὴ πειθόμενος.

2 Πότερον δὲ τὴν εὐδαιμονίαν τὴν αὐτὴν εἶναι φατέον ἑνός τε ἑκάστου τῶν ἀνθρώπων καὶ πόλεως ἢ μὴ τὴν αὐτήν, λοιπόν ἐστιν εἰπεῖν. φανερὸν δὲ καὶ τοῦτο· πάντες γὰρ ἂν ὁμολογήσειαν εἶναι τὴν αὐτήν. ὅσοι γὰρ ἐν πλούτῳ τὸ ζῆν εὖ τίθενται ἐφ' ἑνός, οὗτοι καὶ τὴν πόλιν ὅλην, ἐὰν ᾖ πλουσία, μακαρίζουσιν· ὅσοι τε τὸν τυραννικὸν βίον μάλιστα τιμῶσιν, οὗτοι καὶ πόλιν τὴν πλείστων ἄρχουσαν εὐδαιμονεστάτην ἂν εἶναι φαῖεν· εἴ τέ τις τὸν ἕνα δι' ἀρετὴν ἀποδέχεται, καὶ πολιν εὐδαιμονεστέραν φήσει τὴν σπουδαιοτέραν. ἀλλὰ ταῦτ' ἤδη δύο ἐστὶν ἃ δεῖται σκέψεως, ἓν μὲν πότερος αἱρετώτερος βίος, ὁ διὰ τοῦ συμπολιτεύεσθαι καὶ κοινωνεῖν πόλεως ἢ μᾶλλον ὁ ξενικὸς καὶ τῆς πολιτικῆς κοινωνίας ἀπολελυμένος, ἔτι δὲ τίνα πολιτείαν θετέον καὶ ποίαν διάθεσιν πόλεως ἀρίστην, εἴτε πᾶσιν ὄντος αἱρετοῦ κοινωνεῖν πόλεως εἴτε καὶ τισὶ μὲν μὴ τοῖς δὲ πλείστοις. ἐπεὶ δὲ τῆς πολιτικῆς διανοίας καὶ θεωρίας τοῦτ' ἐστὶν ἔργον, ἀλλ' οὐ τὸ περὶ ἕκαστον αἱρετόν, ἡμεῖς δὲ ταύτην προῃρήμεθα νῦν τὴν σκέψιν, ἐκεῖνο μὲν πάρεργον ἂν εἴη τοῦτο δ' ἔργον τῆς μεθόδου ταύτης. ὅτι μὲν οὖν ἀναγκαῖον εἶναι πολιτείαν ἀρίστην ταύτην καθ' ἣν τάξιν κἂν ὁστισοῦν ἄριστα πράττοι καὶ ζῴη μακαρίως, φανερόν ἐστιν· ἀμφισβητεῖται δὲ παρ' αὐτῶν τῶν ὁμολογούντων τὸν μετ' ἀρετῆς εἶναι βίον αἱρετώτατον, πότερον ὁ πολιτικὸς καὶ πρακτικὸς βίος αἱρετὸς ἢ μᾶλλον ὁ πάντων τῶν ἐκτὸς ἀπολελυμένος, οἷον θεωρητικός τις, ὃν μόνον τινές φασιν εἶναι φιλόσοφον. σχεδὸν γὰρ τούτους τοὺς δύο βίους τῶν ἀνθρώπων οἱ φιλοτιμότατοι πρὸς ἀρετὴν φαίνονται προαιρούμενοι, καὶ τῶν προτέρων καὶ τῶν νῦν· λέγω δὲ δύο τόν τε πολιτικὸν καὶ τὸν φιλόσοφον. διαφέρει δὲ οὐ μικρὸν ποτέρως ἔχει τὸ ἀληθές· ἀνάγκη γὰρ τόν τε εὖ φρονοῦντα πρὸς τὸν βελτίω σκοπὸν συντάττεσθαι καὶ τῶν ἀνθρώπων ἕκαστον καὶ κοινῇ τὴν πολιτείαν. νομίζουσι δ' οἱ μὲν τὸ τῶν πέλας ἄρχειν δεσποτικῶς μὲν γιγνόμενον μετ' ἀδικίας τινὸς εἶναι τῆς μεγίστης, πολιτικῶς δὲ τὸ μὲν ἄδικον οὐκ ἔχειν, ἐμπόδιον δὲ ἔχειν τῇ περὶ αὐτὸν εὐημερίᾳ. τούτων δ' ὥσπερ ἐξ ἐναντίας ἕτεροι τυγχάνουσι δοξάζοντες· μόνον γὰρ ἀνδρὸς τὸν πρακτικὸν εἶναι βίον καὶ πολιτικόν· ἐφ' ἑκάστης γὰρ ἀρετῆς οὐκ εἶναι πράξεις μᾶλλον τοῖς ἰδιώταις ἢ τοῖς τὰ κοινὰ πράττουσι καὶ πολιτευομένοις. οἱ μὲ[illegible] οὕτως ὑπολαμβάνουσιν, οἱ δὲ τὸν δεσποτικὸν καὶ τυρα[illegible] τρόπον τῆς πολιτείας εἶναι μόνον εὐδαίμονά φασι. ἐνίοις δὲ καὶ τῆς πολιτείας οὗτος ὅρος τῶν νόμων, ὅπω[illegible] σπόζωσι τῶν πέλας. διὸ καὶ τῶν πλείστων νομίμων [illegible] ὡς εἰπεῖν κειμένων παρὰ τοῖς πλείστοις, ὅμως εἴ πού τι [illegible] ἕν οἱ νόμοι βλέπουσι, τοῦ κρατεῖν στοχάζονται πάντες, [illegible] ἐν Λακεδαίμονι καὶ Κρήτῃ πρὸς τοὺς πολέμους συντέ[illegible] σχεδὸν ἥ τε παιδεία καὶ τὸ τῶν νόμων πλῆθος. ἔτι [illegible] τοῖς ἔθνεσι πᾶσι τοῖς δυναμένοις πλεονεκτεῖν ἡ τοιαύ[illegible] τίμηται δύναμις, οἷον ἐν Σκύθαις καὶ Πέρσαις καὶ [illegible] καὶ Κελτοῖς. ἐν ἐνίοις γὰρ καὶ νόμοι τινές εἰσι παρ[illegible] τες πρὸς τὴν ἀρετὴν ταύτην, καθάπερ ἐν Καρχηδόνι [illegible] τὸν ἐκ τῶν κρίκων κόσμον λαμβάνειν ὅσας ἂν στρατεύ[illegible] ται στρατείας. ἦν δέ ποτε καὶ περὶ Μακεδονίαν νόμ[illegible] μηθένα ἀπεκταγκότα πολέμιον ἄνδρα περιεζῶσθαι τὴν [illegible] βειάν· ἐν δὲ Σκύθαις οὐκ ἐξῆν πίνειν ἐν ἑορτῇ τινι σκ[illegible] περιφερόμενον τῷ μηθένα ἀπεκταγκότι πολέμιον. ἐ[illegible] τοῖς Ἴβηρσιν, ἔθνει πολεμικῷ, τοσούτους τὸν ἀριθμὸν [illegible] σκους καταπηγνύουσι περὶ τὸν τάφον ὅσους ἂν διαφθείρ[illegible] πολεμίων. καὶ ἕτερα δὴ παρ' ἑτέροις ἐστὶ τοιαῦτα τὰ [illegible] τὰ μὲν νόμοις κατειλημμένα τὰ δὲ ἔθεσιν. καίτοι δ[illegible] ἂν ἄγαν ἄτοπον ἴσως εἶναι τοῖς βουλομένοις ἐπισκοπ[illegible] τοῦτ' ἐστὶν ἔργον τοῦ πολιτικοῦ, τὸ δύνασθαι θεωρεῖν [illegible] καὶ δεσπόζῃ τῶν πλησίον καὶ βουλομένων καὶ μὴ [illegible] νων. πῶς γὰρ ἂν εἴη τοῦτο πολιτικὸν ἢ νομοθ[illegible] μηδὲ νόμιμόν ἐστιν; οὐ νόμιμον δὲ τὸ μὴ μόνο[illegible] ἀλλὰ καὶ ἀδίκως ἄρχειν, κρατεῖν δ' ἔστι καὶ μὴ [illegible] ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἐν ταῖς ἄλλαις ἐπιστήμαις τοῦτο [illegible] γὰρ τοῦ ἰατροῦ οὔτε τοῦ κυβερνήτου ἔργον ἐστὶ τὸ ἢ [illegible] βιάσασθαι τοῦ μὲν τοὺς θεραπευομένους τοῦ δὲ τοὺς πλω[illegible] ἀλλ' ἐοίκασιν οἱ πολλοὶ τὴν δεσποτικὴν πολιτικὴ[illegible] εἶναι, καὶ ὅπερ αὐτοῖς ἕκαστοι οὔ φασιν εἶναι δίκαι[illegible] συμφέρον, τοῦτ' οὐκ αἰσχύνονται πρὸς τοὺς ἄλλους ἀσκ[illegible] αὐτοὶ μὲν γὰρ παρ' αὐτοῖς τὸ δικαίως ἄρχειν ζητοῦ[illegible] δὲ τοὺς ἄλλους οὐδὲν μέλει τῶν δικαίων. ἄτοπον [illegible] φύσει τὸ μὲν δεσποστὸν ἐστὶ τὸ δὲ οὐ δεσποστόν, ὥστ[illegible] ἔχει τὸν τρόπον τοῦτον, οὐ δεῖ πάντων πειρᾶσθαι δεσπ[illegible] ἀλλὰ τῶν δεσποστῶν, ὥσπερ οὐδὲ θηρεύειν ἐπὶ θοίν[illegible] σίαν ἀνθρώπους, ἀλλὰ τὸ πρὸς τοῦτο θηρευτόν· ἔστι δὲ [illegible] τὸν ὃ ἂν ἄγριον ᾖ ἐδεστὸν ζῷον. ἀλλὰ μὴν εἴη γ' ἂ[illegible]

6. τε om I^b. ‖ 8. ὁμολογήσειεν S^b. ‖ 13. σπουδαίαν S^b. ‖ 14. πότερον S^b. ‖ 22. μὲν] μὲν γὰρ $I^bS^bV^b$. ‖ 27. καὶ] [illegible] 17. οὐκ] μὴ S^b, om V^b. ‖ 25. πλησίων S^b. ‖ 28. ἀλλὰ — ἀδίκως om S^bV^b. ‖ 30. ποιῆσαι S^b. ‖ 31. τοὺς post [illegible] 39. δεσποτῶν codices. ‖ 40. ἔστι δὲ θηρευτὸν om S^b.

την μία πόλις εὐδαίμων, ἢ πολιτεύεται δηλονότι
ἵπερ ἐνδέχεται πόλιν οἰκεῖσθαί που καθ' ἑαυτὴν νό-
μένην σπουδαίοις, ἧς τῆς πολιτείας ἡ σύνταξις οὐ
εμον οὐδὲ πρὸς τὸ κρατεῖν ἔσται τῶν πολεμίων·
ὑπαρχέτω τοιοῦτον. δῆλον ἄρα ὅτι πάσας τὰς
πόλεμον ἐπιμελείας καλὰς μὲν θετέον, οὐχ ὡς
πάντων ἀκρόταταν, ἀλλ' ἐκείνου χάριν ταύτας. τοῦ
ίτου τοῦ σπουδαίου ἐστὶ τὸ θεάσασθαι πόλιν καὶ γένος
καὶ πᾶσαν ἄλλην κοινωνίαν, ζωῆς ἀγαθῆς πῶς
ι καὶ τῆς ἐνδεχομένης αὐτοῖς εὐδαιμονίας. διοίσει
ὧν ταττομένων ἔνια νομίμων· καὶ τοῦτο τῆς νομο-
στὶν ἰδεῖν, ἐάν τινες ὑπάρχωσι γειτνιῶντες, ποῖα
ς ἀσκητέον ἢ πῶς τοῖς καθήκουσι πρὸς ἑκάστους χρη-
λὰ τοῦτο μὲν κἂν ὕστερον τύχοι τῆς προσηκούσης
πρὸς τί τέλος δεῖ τὴν ἀρίστην πολιτείαν συντείνειν·
τοὺς ὁμολογοῦντας μὲν τὸν μετ' ἀρετῆς εἶναι βίον
τον, διαφερομένους δὲ περὶ τῆς χρήσεως αὐτοῦ, λε-
ῖν πρὸς ἀμφοτέρους αὐτούς (οἱ μὲν γὰρ ἀποδοκιμά-
πολιτικὰς ἀρχάς, νομίζοντες τόν τε τοῦ ἐλευθέρου
ίν τινα εἶναι τοῦ πολιτικοῦ καὶ πάντων αἱρετώτατον,
ῖτον ἄριστον· ἀδύνατον γὰρ τὸν μηθὲν πράττοντα
εὖ, τὴν δ' εὐπραγίαν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν εἶναι
ὅτι τὰ μὲν ἀμφότεροι λέγουσιν ὀρθῶς τὰ δ' οὐκ
μὲν ὅτι ὁ τοῦ ἐλευθέρου βίος τοῦ δεσποτικοῦ ἀμείνων.
ἀληθές· οὐθὲν γὰρ τό γε δούλῳ, ᾗ δοῦλος, χρῆσθαι
ἡ γὰρ ἐπίταξις ἡ περὶ τῶν ἀναγκαίων οὐδενὸς με-
ν καλῶν. τὸ μέντοι νομίζειν πᾶσαν ἀρχὴν εἶναι
ιν οὐκ ὀρθόν· οὐ γὰρ ἔλαττον διέστηκεν ἡ τῶν ἐλευ-
χὴ τῆς τῶν δούλων ἢ αὐτὸ τὸ φύσει ἐλεύθερον τοῦ
ύλου. διώρισται δὲ περὶ αὐτῶν ἱκανῶς ἐν τοῖς πρώ-
ις. τὸ δὲ μᾶλλον ἐπαινεῖν τὸ ἀπρακτεῖν τοῦ πράτ-
ληθές· ἡ γὰρ εὐδαιμονία πρᾶξίς ἐστιν. ἔτι δὲ πολ-
καλῶν τέλος ἔχουσιν αἱ τῶν δικαίων καὶ σωφρόνων
καίτοι τάχ' ἂν ὑπολάβοι τις τούτων οὕτω διωρισ-
ι τὸ κύριον εἶναι πάντων ἄριστον· οὕτω γὰρ ἂν
καὶ καλλίστων κύριος εἴη πράξεων. ὥστε οὐ δεῖ τὸν
ν ἄρχειν παριέναι τῷ πλησίον, ἀλλὰ μᾶλλον
θαι, καὶ μήτε πατέρα παίδων μήτε παῖδας πα-
' ὅλως φίλον φίλου μηθένα ὑπολογεῖν μηδὲ πρὸς
ντίζειν· τὸ γὰρ ἄριστον αἱρετώτατον, τὸ δ' εὖ πράτ-
ον. τοῦτο μὲν οὖν ἀληθῶς ἴσως λέγουσιν, εἴπερ ὑπάρ-

ξει τοῖς ἀποστεροῦσι καὶ βιαζομένοις τὸ τῶν ὄντων αἱρετώτατον. ἀλλ' ἴσως οὐχ οἷόν τε ὑπάρχειν, ἀλλ' ὑποτίθενται τοῦτο ψεῦδος· οὐ γὰρ ἔτι καλὰς τὰς πράξεις ἐνδέχεται εἶναι τῷ μὴ διαφέροντι τοσοῦτον ὅσον ἀνὴρ γυναικὸς ἢ πατὴρ τέκνων ἢ δεσπότης δούλων. ὥστε ὁ παραβαίνων οὐθὲν ἂν τηλικοῦτον κατορθώσειεν ὕστερον ὅσον ἤδη παρεκβέβηκε τῆς ἀρετῆς. τοῖς γὰρ ὁμοίοις τὸ καλὸν καὶ τὸ δίκαιον ἐν τῷ μέρει· τοῦτο γὰρ ἴσον καὶ ὅμοιον. τὸ δὲ μὴ ἴσον τοῖς ἴσοις καὶ τὸ μὴ ὅμοιον τοῖς ὁμοίοις παρὰ φύσιν· οὐδὲν δὲ τῶν παρὰ φύσιν καλόν. διὸ κἂν ἄλλος τις ᾖ κρείττων κατ' ἀρετὴν καὶ κατὰ δύναμιν τὴν πρακτικὴν τῶν ἀρίστων, τούτῳ καλὸν ἀκολουθεῖν καὶ τούτῳ πείθεσθαι δίκαιον. δεῖ δ' οὐ μόνον ἀρετὴν ἀλλὰ καὶ δύναμιν ὑπάρχειν, καθ' ἣν ἔσται πρακτικός. ἀλλ' εἰ ταῦτα λέγεται καλῶς καὶ τὴν εὐδαιμονίαν εὐπραγίαν θετέον, καὶ κοινῇ πάσης πόλεως ἂν εἴη καὶ καθ' ἕκαστον ἄριστος βίος ὁ πρακτικός. ἀλλὰ τὸν πρακτικὸν οὐκ ἀναγκαῖον εἶναι πρὸς ἑτέρους, καθάπερ οἴονταί τινες, οὐδὲ τὰς διανοίας εἶναι μόνας ταύτας πρακτικὰς τὰς τῶν ἀποβαινόντων χάριν γιγνομένας ἐκ τοῦ πράττειν, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον τὰς αὐτοτελεῖς καὶ τὰς αὑτῶν ἕνεκεν θεωρίας καὶ διανοήσεις· ἡ γὰρ εὐπραξία τέλος, ὥστε καὶ πρᾶξίς τις· μάλιστα δὲ καὶ πράττειν λέγομεν κυρίως καὶ τῶν ἐξωτερικῶν πράξεων τοὺς ταῖς διανοίαις ἀρχιτέκτονας. ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἀπρακτεῖν ἀναγκαῖον τὰς καθ' αὑτὰς πόλεις ἱδρυμένας καὶ ζῆν οὕτω προῃρημένας· ἐνδέχεται γὰρ κατὰ μέρη καὶ τοῦτο συμβαίνειν· πολλαὶ γὰρ κοινωνίαι πρὸς ἄλληλα τοῖς μέρεσι τῆς πόλεώς εἰσιν. ὁμοίως δὲ τοῦτο ὑπάρχει καὶ καθ' ἑνὸς ὁτουοῦν τῶν ἀνθρώπων· σχολῇ γὰρ ἂν ὁ θεὸς ἔχοι καλῶς καὶ πᾶς ὁ κόσμος, οἷς οὐκ εἰσὶν ἐξωτερικαὶ πράξεις παρὰ τὰς οἰκείας τὰς αὐτῶν. ὅτι μὲν οὖν τὸν αὐτὸν βίον ἀναγκαῖον εἶναι τὸν ἄριστον ἑκάστῳ τε τῶν ἀνθρώπων καὶ κοινῇ ταῖς πόλεσι καὶ τοῖς ἀνθρώποις, φανερόν ἐστιν.

Ἐπεὶ δὲ πεφροιμίασται τὰ νῦν εἰρημένα περὶ αὐτῶν, 4
καὶ περὶ τὰς ἄλλας πολιτείας ἡμῖν τεθεώρηται πρότερον, ἀρχὴ τῶν λοιπῶν εἰπεῖν πρῶτον ποίας τινὰς δεῖ τὰς ὑποθέσεις εἶναι περὶ τῆς μελλούσης κατ' εὐχὴν συνεστάναι πόλεως. οὐ γὰρ οἷόν τε πολιτείαν γενέσθαι τὴν ἀρίστην ἄνευ συμμέτρου χορηγίας. διὸ δεῖ πολλὰ προϋποτεθεῖσθαι καθάπερ εὐχομένους, εἶναι μέντοι μηθὲν τούτων ἀδύνατον. λέγω δὲ οἷον περί τε πλήθους πολιτῶν καὶ χώρας. ὥσπερ γὰρ καὶ τοῖς ἄλλοις δημιουργοῖς, οἷον ὑφάντῃ καὶ ναυπηγῷ, δεῖ τὴν

S[b]. ‖ 5. ὅτι ἄρα I[b]S[b]V[b]. ‖ 10. αὐτῆς S[b]. ‖ 20. βίου I[b]. ‖ 25. τό] τοῦ I[b]. ‖ 26. τῶν om V[b]. ‖ 29. αὐτὸ τὸ corr I[b].
[b] et pr I[b]. ‖ 37. περιέναι S[b]. ‖ 39. ὑπολογιεῖν I[b]V[b]. ‖ 40. τὸ δ'] τοῦ δ' S[b]K[b].
τούτων ἀδύνατον] τὰ τῶν ἀδυνάτων S[b]. ‖ 40. γὰρ om V[b].

ὕλην ὑπάρχειν ἐπιτηδείαν οὖσαν πρὸς τὴν ἐργασίαν (ὅσῳ γὰρ ἂν αὐτὴ τυγχάνῃ παρεσκευασμένη βέλτιον, ἀνάγκη καὶ τὸ γιγνόμενον ὑπὸ τῆς τέχνης εἶναι κάλλιον), ὗτω καὶ τῷ πολιτικῷ καὶ τῷ νομοθέτῃ δεῖ τὴν οἰκείαν ὕλην ὑπάρχειν ἐπιτηδείως ἔχυσαν. ἔςι δὲ πολιτικῆς χορηγίας πρῶτον τό τε πλῆθος τῶν ἀνθρώπων, πόσους τε καὶ ποίους τινὰς ὑπάρχειν δεῖ φύσει, καὶ κατὰ τὴν χώραν ὡσαύτως, ὅσην τε εἶναι καὶ ποίαν τινὰ ταύτην. οἴονται μὲν ὖν οἱ πλεῖστοι προσήκειν μεγάλην εἶναι τὴν εὐδαίμονα πόλιν· εἰ δὲ τῦτ' ἀληθές, ἀγνοῦσι ποία μεγάλη καὶ ποία μικρὰ πόλις. κατ' ἀριθμοῦ γὰρ πλῆθος τῶν ἐνοικούντων κρίνυσι τὴν μεγάλην, δεῖ δὲ μᾶλλον μὴ εἰς τὸ πλῆθος εἰς δὲ δύναμιν ἀποβλέπειν. ἔστι γάρ τι καὶ πόλεως ἔργον, ὥστε τὴν δυναμένην τοῦτο μάλις' ἀποτελεῖν, ταύτην οἰητέον εἶναι μεγίςην, οἷον Ἱπποκράτην ὐκ ἄνθρωπον ἀλλ' ἰατρὸν εἶναι μείζω φήσειεν ἄν τις τοῦ διαφέροντος κατὰ τὸ μέγεθος τῦ σώματος. οὐ μὴν ἀλλὰ κἂν εἰ δεῖ κρίνειν πρὸς τὸ πλῆθος ἀποβλέποντας, οὐ κατὰ τὸ τυχὸν πλῆθος τῦτο οἰητέον (ἀναγκαῖον γὰρ ἐν ταῖς πόλεσιν ἴσως ὑπάρχειν καὶ δούλων ἀριθμὸν πολλῶν καὶ μετοίκων καὶ ξένων), ἀλλ' ὅσοι πόλεώς εἰσι μέρος καὶ ἐξ ὧν συνίςαται πόλις οἰκείων μορίων· ἡ γὰρ τούτων ὑπεροχὴ τῦ πλήθυς μεγάλης πόλεως σημεῖον, ἐξ ἧς δὲ βάναυσοι μὲν ἐξέρχονται πολλοὶ τὸν ἀριθμὸν ὁπλῖται δὲ ὀλίγοι, ταύτην ἀδύνατον εἶναι μεγάλην· ὐ γὰρ ταὐτὸν μεγάλη τε πόλις καὶ πολυάνθρωπος. ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦτό γε ἐκ τῶν ἔργων φανερὸν ὅτι χαλεπόν, ἴσως δ' ἀδύνατον, εὐνομεῖσθαι τὴν λίαν πολυάνθρωπον. τῶν γοῦν δοκουσῶν πολιτεύεσθαι καλῶς οὐδεμίαν ὁρῶμεν οὖσαν ἀνειμένην πρὸς τὸ πλῆθος. τοῦτο δὲ δῆλον καὶ διὰ τῆς τῶν λόγων πίστεως. ὅ τε γὰρ νόμος τάξις τίς ἐστι, καὶ τὴν εὐνομίαν ἀναγκαῖον εὐταξίαν εἶναι, ὁ δὲ λίαν ὑπερβάλλων ἀριθμὸς οὐ δύναται μετέχειν τάξεως· θείας γὰρ δὴ τῦτο δυνάμεως ἔργον, ἥτις καὶ τόδε συνέχει τὸ πᾶν, ἐπεὶ τό γε καλὸν ἐν πλήθει καὶ μεγέθει εἴωθε γίνεσθαι. διὸ καὶ πόλιν ἧς μετὰ μεγέθους ὁ λεχθεὶς ὅρος ὑπάρχει, ταύτην εἶναι καλλίςην ἀναγκαῖον. ἀλλ' ἔςι τι καὶ πόλεσι μεγέθυς μέτρον, ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων πάντων, ζῴων φυτῶν ὀργάνων. καὶ γὰρ τύτων ἕκαςον ὔτε λίαν μικρὸν ὔτε κατὰ μέγεθος ὑπερβάλλον ἕξει τὴν αὐτῦ δύναμιν, ἀλλ' ὁτὲ μὲν ὅλως ἐστερημένον ἔςαι τῆς φύσεως, ὁτὲ δὲ φαύλως ἔχον, οἷον πλοῖον σπιθαμιαῖον μὲν οὐκ ἔσται πλοῖον ὅλως, ὐδὲ δυοῖν ςαδίοιν, εἰς δέ τι μέγεθος ἐλθὸν ὁτὲ μὲν διὰ σμικρότητα φαύλην ποιήσει τὴν ναυτιλίαν, ὁ διὰ τὴν ὑπερβολήν. ὁμοίως δὲ καὶ πόλις ἡ μὲν ἐξ λίαν ὐκ αὐτάρκης (ἡ δὲ πόλις αὔταρκες), ἡ δὲ ἐκ π ἄγαν ἐν τοῖς μὲν ἀναγκαίοις αὐτάρκης, ὥσπερ ἔθνος, ὐ πόλις· πολιτείαν γὰρ ὐ ῥᾴδιον ὑπάρχειν· τίς γὰρ ς γὸς ἔςαι τοῦ λίαν ὑπερβάλλοντος πλήθυς, ἢ τίς κῆρ Στεντόρειος; διὸ πρώτην μὲν εἶναι πόλιν ἀναγκαῖον τοσύτου πλήθυς ὃ πρῶτον πλῆθος αὔταρκες πρὸς τὸ ε ἐστὶ κατὰ τὴν πολιτικὴν κοινωνίαν. ἐνδέχεται δὲ κα ταύτης ὑπερβάλλουσαν κατὰ πλῆθος εἶναι μείζω ἀλλὰ τῦτ' οὐκ ἔςιν, ὥσπερ εἴπομεν, ἀόριςον. τίς δ' ἐ τῆς ὑπερβολῆς ὅρος, ἐκ τῶν ἔργων ἰδεῖν ῥᾴδιον. εἰσὶ γ πράξεις τῆς πόλεως τῶν μὲν ἀρχόντων τῶν δ' ἀρχομ ἄρχοντος δ' ἐπίταξις καὶ κρίσις ἔργον. πρὸς δὲ τὸ κ περὶ τῶν δικαίων καὶ πρὸς τὸ τὰς ἀρχὰς διανέμει ἀξίαν ἀναγκαῖον γνωρίζειν ἀλλήλους, ποῖοί τινές εἰσ πολίτας, ὡς ὅπου τῦτο μὴ συμβαίνει γίγνεσθαι, φαύ ἀνάγκη γίγνεσθαι τὰ περὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς κρί περὶ ἀμφότερα γὰρ οὐ δίκαιον αὐτοσχεδιάζειν, ὅπε τῃ πολυανθρωπίᾳ τῇ λίαν ὑπάρχει φανερῶς. ἔτι δὲ ξέ καὶ μετοίκοις ῥᾴδιον μεταλαμβάνειν τῆς πολιτείας· ὐ χαλεπὸν τὸ λανθάνειν διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῦ πλήθυς. λον τοίνυν ὡς ὗτός ἐςι πόλεως ὅρος ἄριςος, ἡ μεγίςη πλήθυς ὑπερβολὴ πρὸς αὐτάρκειαν ζωῆς εὐσύνοπτος. μὲν ὖν μεγέθυς πόλεως διωρίσθω τὸν τρόπον τῦτον.

Παραπλησίως δὲ καὶ τὰ περὶ τῆς χώρας ἔχει· μὲν γὰρ τῦ ποίαν τινά, δῆλον ὅτι τὴν αὐταρκεστάτην τις ἂν ἐπαινέσειεν. τοιαύτην δ' ἀναγκαῖον εἶναι τὴν π τοφόρον· τὸ γὰρ πάντα ὑπάρχειν καὶ δεῖσθαι μη αὔταρκες. πλήθει δὲ καὶ μεγέθει τοσαύτην ὥςε δύ τοὺς οἰκῦντας ζῆν σχολάζοντας ἐλευθερίως ἅμα καὶ φρόνως. τοῦτον δὲ τὸν ὅρον εἰ καλῶς ἢ μὴ καλῶς λέγο μεν, ὕςερον ἐπισκεπτέον ἀκριβέςερον, ὅταν ὅλως περὶ σεως καὶ τῆς περὶ τὴν ὐσίαν εὐπορίας συμβαίνῃ ποι μνείαν, πῶς δεῖ καὶ τίνα τρόπον ἔχειν πρὸς τὴν χ αὐτήν· πολλαὶ γὰρ περὶ τὴν σκέψιν ταύτην εἰσὶν ἀμ βητήσεις διὰ τὺς ἕλκοντας ἐφ' ἑκατέραν τῦ βίυ τὴν βολήν, τὺς μὲν ἐπὶ τὴν γλισχρότητα τὺς δὲ ἐπὶ τὴν φήν. τὸ δ' εἶδος τῆς χώρας ὐ χαλεπὸν εἰπεῖν, δεῖ δ' πείθεσθαι καὶ τοῖς περὶ τὴν ςρατηγίαν ἐμπείροις, ὅτι μὲν τοῖς πολεμίοις εἶναι δυσέμβολον, αὐτοῖς δ' εὐέ

10. ποία post καὶ om $S^b V^b$. ‖ 19. ἀριθμῶν $S^b V^b$. ‖ 34. καὶ om S^b. ‖ πόλις I^b.
3. ἡ δὲ πόλις αὔταρκες om $S^b V^b$. ‖ 5. πολίτην $S^b V^b$. ‖ 26. τὰ om $S^b V^b$. ‖ 32. τὸν ὅρον om $S^b V^b$. ‖ 33. ὑςε
37. τὴν om V^b.

ίσπερ τὸ πλῆθος τὸ τῶν ἀνθρώπων εὐσύνοπτον ἔφα- ιι δεῖν, ὕτω καὶ τὴν χώραν· τὸ δ' εὐσύνοπτον τὸ τον εἶναι τὴν χώραν ἐςίν. τῆς δὲ πόλεως τὴν θέσιν ποιεῖν κατ' εὐχήν, πρός τε τὴν θάλατταν προσήκει καλῶς πρός τε τὴν χώραν. εἷς μὲν ὁ λεχθεὶς ἰῖ γὰρ πρὸς τὰς ἐκβοηθείας κοινὴν εἶναι τῶν τόπων ν· ὁ δὲ λοιπὸς πρὸς τὰς τῶν γιγνομένων καρπῶν ιπάς. ἔτι δὲ τῆς περὶ ξύλα ὕλης, κἂν εἴ τινα ἐργασίαν ἡ χώρα τυγχάνοι κεκτημένη τοιαύτην, ιόμιστον.

ιρὶ δὲ τῆς πρὸς τὴν θάλατταν κοινωνίας, πότερον ος ταῖς εὐνομυμέναις πόλεσιν ἢ βλαβερά, πολλὰ υσιν ἀμφισβητῦντες· τό τε γὰρ ἐπιξενῦσθαί τινας ιις τεθραμμένυς νόμοις ἀσύμφορον εἶναί φασι πρὸς ιμίαν, καὶ τὴν πολυανθρωπίαν· γίνεσθαι μὲν γὰρ ζρῆσθαι τῇ θαλάσσῃ διαπέμποντας καὶ δεχομένυς ι πλῆθος, ὑπεναντίαν δ' εἶναι πρὸς τὸ πολιτεύεσθαι ὅτι μὲν ὖν, εἰ ταῦτα μὴ συμβαίνει, βέλτιον καὶ ·φάλειαν καὶ πρὸς εὐπορίαν τῶν ἀναγκαίων μετέ- ν πόλιν καὶ τὴν χώραν τῆς θαλάττης, ὐκ ἄδηλον. ρ πρὸς τὸ ῥᾷον φέρειν τοὺς πολέμυς εὐβοηθήτους ῖ κατ' ἀμφότερα τὺς σωθησομένυς, καὶ κατὰ γῆν τὰ θάλατταν· καὶ πρὸς τὸ βλάψαι τὺς ἐπιτιθεμέ- ιὴ κατ' ἄμφω δυνατόν, ἀλλὰ κατὰ θάτερον ὑπάρ- λον ἀμφοτέρων μετέχυσιν. ὅσα τ' ἂν μὴ τυγχάνῃ ἰτοῖς ὄντα, δέξασθαι ταῦτα καὶ τὰ πλεονάζοντα νομένων ἐκπέμψασθαι τῶν ἀναγκαίων ἐςίν· αὑτῇ πορικήν, ἀλλ' οὐ τοῖς ἄλλοις δεῖ εἶναι τὴν πόλιν. ταρέχοντες σφᾶς αὐτοὺς πᾶσιν ἀγορὰν προσόδου ταῦτα πράττουσιν· ἣν δὲ μὴ δεῖ πόλιν τοιαύτης ν πλεονεξίας, οὐδ' ἐμπόριον δεῖ κεκτῆσθαι τοιῦτον. καὶ νῦν ὁρῶμεν πολλαῖς ὑπάρχον καὶ χώραις λεσιν ἐπίνεια καὶ λιμένας εὐφυῶς κείμενα πρὸς τὴν ὥστε μήτε τὸ αὐτὸ νέμειν ἄστυ μήτε πόρρω λίαν, κρατεῖσθαι τείχεσι καὶ τοιούτοις ἄλλοις ἐρύμασι, ὡς εἰ μὲν ἀγαθόν τι συμβαίνει γίγνεσθαι διὰ τῆς ις αὐτῶν, ὑπάρξει τῇ πόλει τῦτο τὸ ἀγαθόν, εἰ δέ βερόν, φυλάξασθαι ῥᾴδιον τοῖς νόμοις φράζοντας ρίζοντας τίνας οὐ δεῖ καὶ τίνας ἐπιμίσγεσθαι δεῖ λλήλους. περὶ δὲ τῆς ναυτικῆς δυνάμεως, ὅτι μὲν ιν ὑπάρχειν μέχρι τινὸς πλήθυς, ὐκ ἄδηλον· ὐ γὰρ μόνον αὐτοῖς ἀλλὰ καὶ τῶν πλησίον τισὶ δεῖ καὶ φοβερὺς εἶναι καὶ δύνασθαι βοηθεῖν, ὥσπερ κατὰ γῆν, καὶ κατὰ θάλατταν. περὶ δὲ πλήθυς ἤδη καὶ μεγέθυς τῆς δυνάμεως ταύτης πρὸς τὸν βίον ἀποσκεπτέον τῆς πόλεως· εἰ μὲν γὰρ ἡγεμονικὸν καὶ πολιτικὸν ζήσεται βίον, ἀναγκαῖον καὶ ταύτην τὴν δύναμιν ὑπάρχειν πρὸς τὰς πράξεις σύμμετρον. τὴν δὲ πολυανθρωπίαν τὴν γιγνομένην περὶ τὸν ναυτικὸν ὄχλον οὐκ ἀναγκαῖον ὑπάρχειν ταῖς πόλεσιν· οὐθὲν γὰρ αὐτὺς μέρος εἶναι δεῖ τῆς πόλεως. τὸ μὲν γὰρ ἐπιβατικὸν ἐλεύθερον καὶ τῶν πεζευόντων ἐςίν, ὃ κύριόν ἐστι καὶ κρατεῖ τῆς ναυτιλίας· πλήθους δὲ ὑπάρχοντος περιοίκων καὶ τῶν τὴν χώραν γεωργύντων, ἀφθονίαν ἀναγκαῖον εἶναι καὶ ναυτῶν. ὁρῶμεν δὲ καὶ τῦτο καὶ νῦν ὑπάρχον τισίν, οἷον τῇ πόλει τῶν Ἡρακλεωτῶν· πολλὰς γὰρ ἐκπληροῦσι τριήρεις κεκτημένοι τῷ μεγέθει πόλιν ἑτέρων ἐμμελεςέραν.

Περὶ μὲν οὖν χώρας καὶ λιμένων καὶ πόλεων καὶ θαλάττης καὶ περὶ τῆς ναυτικῆς δυνάμεως ἔσω διωρισμένα τὸν τρόπον τῦτον· περὶ δὲ τοῦ πολιτικῦ πλήθυς, τίνα μὲν ὅρον ὑπάρχειν χρή, πρότερον εἴπομεν, ποίους δέ τινας τὴν 7 φύσιν εἶναι δεῖ, νῦν λέγωμεν. σχεδὸν δὴ κατανοήσειεν ἄν τις τῦτό γε, βλέψας ἐπί τε τὰς πόλεις τὰς εὐδοκιμύσας τῶν Ἑλλήνων καὶ πρὸς πᾶσαν τὴν οἰκυμένην, ὡς διείληπται τοῖς ἔθνεσιν. τὰ μὲν γὰρ ἐν τοῖς ψυχροῖς τόποις ἔθνη καὶ τὰ περὶ τὴν Εὐρώπην θυμοῦ μέν ἐςι πλήρη, διανοίας δὲ ἐνδεέστερα καὶ τέχνης· διόπερ ἐλεύθερα μὲν διατελεῖ μᾶλλον, ἀπολίτευτα δὲ καὶ τῶν πλησίον ἄρχειν ὐ δυνάμενα. τὰ δὲ περὶ τὴν Ἀσίαν διανοητικὰ μὲν καὶ τεχνικὰ τὴν ψυχήν, ἄθυμα δέ· διόπερ ἀρχόμενα καὶ δουλεύοντα διατελεῖ. τὸ δὲ τῶν Ἑλλήνων γένος ὥσπερ μεσεύει κατὰ τὺς τόπυς, οὕτως ἀμφοῖν μετέχει· καὶ γὰρ ἔνθυμον καὶ διανοητικόν ἐστιν· διόπερ ἐλεύθερόν τε διατελεῖ καὶ βέλτιστα πολιτευόμενον καὶ δυνάμενον ἄρχειν πάντων, μιᾶς τυγχάνον πολιτείας. τὴν αὐτὴν δ' ἔχει διαφορὰν καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων ἔθνη καὶ πρὸς ἄλληλα· τὰ μὲν γὰρ ἔχει τὴν φύσιν μονόκωλον, τὰ δὲ εὖ τε κέκραται πρὸς ἀμφοτέρας τὰς δυνάμεις ταύτας. φανερὸν τοίνυν ὅτι δεῖ διανοητικύς τε εἶναι καὶ θυμοειδεῖς τὴν φύσιν τὺς μέλλοντας εὐαγώγυς ἔσεσθαι τῷ νομοθέτῃ πρὸς τὴν ἀρετήν. ὅπερ γάρ φασί τινες δεῖν ὑπάρχειν τοῖς φύλαξι, τὸ φιλητικὺς μὲν εἶναι τῶν γνωρίμων, πρὸς δὲ τὺς ἀγνῶτας ἀγρίυς, ὁ θυμός ἐςιν ὁ ποιῶν τὸ φιλητικόν· αὕτη γάρ ἐςιν ἡ τῆς ψυχῆς

τυγχάνει S^b. ‖ 12. εὐνυμέναις S^bV^b. ‖ 21. πολεμίυς codices. ‖ 24. ἀλλὰ] ἀλλ' εἰ S^bV^b. ‖ 30. ἣν I^bV^b. ‖ τοιαύτην I^b. ‖ δὴ καὶ $I^bS^bV^b$.
τὲν S^b. ‖ πλησίων I^b. ‖ 14. ἡρακλειωτῶν S^bV^b. ‖ 17. διωρισμένως S^bV^b.

δύναμις ᾗ φιλοῦμεν. σημεῖον δέ· πρὸς γὰρ τοὺς συνήθεις καὶ φίλους ὁ θυμὸς αἴρεται μᾶλλον ἢ πρὸς τοὺς ἀγνῶτας, ὀλιγωρεῖσθαι νομίσας. διὸ καὶ Ἀρχίλοχος προσηκόντως τοῖς φίλοις ἐγκαλῶν διαλέγεται πρὸς τὸν θυμόν·

οὐ γὰρ δὴ περὶ φίλων ἀπάγχεο.

καὶ τὸ ἄρχον δὲ καὶ τὸ ἐλεύθερον ἀπὸ τῆς δυνάμεως ταύτης ὑπάρχει πᾶσιν· ἀρχικὸν γὰρ καὶ ἀήττητον ὁ θυμός. οὐ καλῶς δ' ἔχει λέγειν χαλεποὺς εἶναι πρὸς τοὺς ἀγνῶτας· πρὸς οὐθένα γὰρ εἶναι χρὴ τοιοῦτον, οὐδ' εἰσὶν οἱ μεγαλόψυχοι τὴν φύσιν ἄγριοι, πλὴν πρὸς τοὺς ἀδικοῦντας. τοῦτο δὲ μᾶλλον ἔτι πρὸς τοὺς συνήθεις πάσχουσιν, ὅπερ εἴρηται πρότερον, ἂν ἀδικεῖσθαι νομίσωσιν. καὶ τοῦτο συμβαίνει κατὰ λόγον· παρ' οἷς γὰρ ὀφείλεσθαι δεῖν τὴν εὐεργεσίαν ὑπολαμβάνουσι, πρὸς τῷ βλάβει καὶ ταύτης ἀποστερεῖσθαι νομίζουσιν. ὅθεν εἴρηται "χαλεποὶ γὰρ πόλεμοι ἀδελφῶν" καὶ "οἵ τοι πέρα στέρξαντες, οἱ δὲ καὶ πέρα μισοῦσιν."

Περὶ μὲν οὖν τῶν πολιτευομένων, πόσους τε ὑπάρχειν δεῖ καὶ ποίους τινὰς τὴν φύσιν, ἔτι δὲ τὴν χώραν πόσην τέ τινα καὶ ποίαν τινά, διώρισται σχεδόν· οὐ γὰρ τὴν αὐτὴν ἀκρίβειαν δεῖ ζητεῖν διά τε τῶν λόγων καὶ τῶν
8 γιγνομένων διὰ τῆς αἰσθήσεως. ἐπεὶ δ' ὥσπερ τῶν ἄλλων τῶν κατὰ φύσιν συνεστώτων οὐ ταὐτά ἐστι μόρια τῆς ὅλης συστάσεως, ὧν ἄνευ τὸ ὅλον οὐκ ἂν εἴη, δῆλον ὡς οὐδὲ πόλεως μέρη θετέον ὅσα ταῖς πόλεσιν ἀναγκαῖον ὑπάρχειν, οὐδ' ἄλλης κοινωνίας οὐδεμιᾶς, ἐξ ἧς ἕν τι τὸ γένος. ἓν γάρ τι καὶ κοινὸν εἶναι δεῖ καὶ ταὐτὸ τοῖς κοινωνοῖς, ἄν τε ἴσον ἄν τε ἄνισον μεταλαμβάνωσιν, οἷον εἴτε τροφὴ τοῦτό ἐστιν εἴτε χώρας πλῆθος εἴτ' ἄλλο τι τῶν τοιούτων ἐστίν. ὅταν δ' ᾖ τὸ μὲν τούτου ἕνεκεν τὸ δ' οὗ ἕνεκεν, οὐθὲν ἔν γε τούτοις κοινὸν ἀλλ' ἢ τῷ μὲν ποιῆσαι τῷ δὲ λαβεῖν· λέγω δ' οἷον ὀργάνῳ τε παντὶ πρὸς τὸ γιγνόμενον ἔργον καὶ τοῖς δημιουργοῖς· οἰκίᾳ γὰρ πρὸς οἰκοδόμον οὐθέν ἐστιν ὃ γίνεται κοινόν, ἀλλ' ἔστι τῆς οἰκίας χάριν ἡ τῶν οἰκοδόμων τέχνη. διὸ κτήσεως μὲν δεῖ ταῖς πόλεσιν, οὐδὲν δ' ἐστὶν ἡ κτῆσις μέρος τῆς πόλεως. πολλὰ δ' ἔμψυχα μέρη τῆς κτήσεώς ἐστιν. ἡ δὲ πόλις κοινωνία τίς ἐστι τῶν ὁμοίων, ἕνεκεν δὲ ζωῆς τῆς ἐνδεχομένης ἀρίστης. ἐπεὶ δ' ἐστὶν εὐδαιμονία τὸ ἄριστον, αὕτη δὲ ἀρετῆς ἐνέργεια καὶ χρῆσίς τις τέλειος, συμβέβηκε δὲ οὕτως ὥστε τοὺς μὲν ἐνδέχεσθαι μετέχειν αὐτῆς, τοὺς δὲ μικρὸν ἢ μηδέν, δῆλον ὡς τοῦτ' αἴτιον τοῦ γίγνεσθαι πόλεως εἴδη καὶ διαφορὰς καὶ πολιτείας πλείους· ἄλλον γὰρ τρόπον καὶ δι' ἄλλων ἕκαστοι τοῦτο θηρεύοντες τούς τε βίους ἑτέρους [illegible] καὶ τὰς πολιτείας. ἐπισκεπτέον δὲ καὶ πόσα ταυτί ἐσ[illegible] ἄνευ πόλις οὐκ ἂν εἴη· καὶ γὰρ ἃ λέγομεν εἶναι μέρη [illegible]λεως, ἐν τούτοις ἂν εἴη ἀναγκαῖον ὑπάρχειν. ληπτέον [illegible] τῶν ἔργων τὸν ἀριθμόν· ἐκ τούτων γὰρ ἔσται δῆλον. [illegible] μὲν οὖν ὑπάρχειν δεῖ τροφήν, ἔπειτα τέχνας (πολλῶν [illegible] ὀργάνων δεῖται τὸ ζῆν), τρίτον δὲ ὅπλα (τοὺς γὰρ κ[illegible]τας ἀναγκαῖον καὶ ἐν αὐτοῖς ἔχειν ὅπλα πρός τε τὴ[illegible]χήν, τῶν ἀπειθούντων χάριν, καὶ πρὸς τοὺς ἔξωθεν ἀ[illegible] ἐπιχειροῦντας), ἔτι χρημάτων τινὰ εὐπορίαν, ὅπως ἔχ[illegible] καὶ πρὸς τὰς καθ' αὑτοὺς χρείας καὶ πρὸς πολεμικάς, [illegible]πτον δὲ καὶ πρῶτον τὴν περὶ τὸ θεῖον ἐπιμέλειαν, [illegible] σιν ἱερατείαν, ἕκτον δὲ τὸν ἀριθμὸν καὶ πάντων ἀναγ[illegible]τατον κρίσιν περὶ τῶν συμφερόντων καὶ τῶν δικαίων [illegible] πρὸς ἀλλήλους. τὰ μὲν οὖν ἔργα ταῦτ' ἐστὶν ὧν δεῖται [illegible] πόλις ὡς εἰπεῖν. ἡ γὰρ πόλις πλῆθός ἐστιν οὐ τὸ τυχ[illegible] ἀλλὰ πρὸς ζωὴν αὔταρκες, ὡς φαμέν· ἐὰν δέ τι [illegible]χάνῃ τούτων ἐκλεῖπον, ἀδύνατον ἁπλῶς αὐτάρκη τὴν [illegible]νωνίαν εἶναι ταύτην. ἀνάγκη τοίνυν κατὰ τὰς ἐργασ[illegible] ταύτας συνεστάναι πόλιν. δεῖ ἄρα γεωργῶν τ' εἶναι [illegible]θος, οἳ παρασκευάσουσι τὴν τροφήν, καὶ τεχνίτας, κ[illegible] μάχιμον, καὶ τὸ εὔπορον, καὶ ἱερεῖς, καὶ κριτὰς [illegible] ἀναγκαίων καὶ συμφερόντων.

Διωρισμένων δὲ τούτων λοιπὸν σκέψασθαι πότερ[illegible] κοινωνητέον πάντων τούτων (ἐνδέχεται γὰρ τοὺς αὐτ[illegible]τας εἶναι καὶ γεωργοὺς καὶ τεχνίτας καὶ τοὺς βουλε[illegible] καὶ δικάζοντας) ἢ καθ' ἕκαστον ἔργον τῶν εἰρημέν[illegible] ὑποθετέον, ἢ τὰ μὲν ἴδια τὰ δὲ κοινὰ τούτων ἐξ [illegible] ἐστίν. οὐκ ἐν πάσῃ δὲ τοῦτο πολιτείᾳ. καθάπερ γὰρ [illegible] ἐνδέχεται καὶ πάντας κοινωνεῖν πάντων, καὶ μὴ [illegible] πάντων ἀλλὰ τινὰς τινῶν. ταῦτα γὰρ καὶ ποιεῖ τ[illegible] λιτείας ἑτέρας· ἐν μὲν γὰρ ταῖς δημοκρατίαις μετ[illegible] πάντες πάντων, ἐν δὲ ταῖς ὀλιγαρχίαις τοὐναντ[illegible] δὲ τυγχάνομεν σκοποῦντες περὶ τῆς ἀρίστης πολιτεία[illegible] δ' ἐστὶ καθ' ἣν ἡ πόλις ἂν εἴη μάλιστ' εὐδαίμ[illegible], τ[illegible] εὐδαιμονίαν ὅτι χωρὶς ἀρετῆς ἀδύνατον ὑπάρχει[illegible] πρότερον, φανερὸν ἐκ τούτων ὡς ἐν τῇ κάλλιστα π[illegible] μένῃ πόλει καὶ τῇ κεκτημένῃ δικαίους ἄνδρας ἁπλῶ[illegible] μὴ πρὸς τὴν ὑπόθεσιν, οὔτε βάναυσον βίον οὔτ' ἀγ[illegible] ζῆν τοὺς πολίτας· ἀγεννὴς γὰρ ὁ τοιοῦτος βίος κα[illegible] ἀρετὴν ὑπεναντίος. οὐδὲ δὴ γεωργοὺς εἶναι τοὺς μελλ[illegible]

3. ἀγχίλοχος $S^b V^b$. ‖ 5. ἀπέγχεο $S^b V^b$. ‖ 14. ταύτας $S^b V^b$. ‖ 18. δὲ] τε I^b. ‖ 22. ταῦτα V^b. ‖ 25. ἐξῆς $I^b V^b$. ‖ [illegible] I^b. ‖ δὴ $I^b S^b V^b$. ‖ 35. κτίσεως V^b.

20. γεωργόν S^b. ‖ 21. παρασκευάζουσι $S^b V^b$. ‖ 26. καὶ δὲ τεχνίτας $S^b V^b$. ‖ 35. ἂν εἴη] ἀεὶ S^b, ἀεὶ εἴη V^b.

' δεῖ γὰρ σχολῆς καὶ πρὸς τὴν γένεσιν τῆς ἀρετῆς
ς τὰς πράξεις τὰς πολιτικάς. ἐπεὶ δὲ καὶ τὸ πο-
καὶ τὸ βουλευόμενον περὶ τῶν συμφερόντων καὶ
'ερὶ τῶν δικαίων ἐνυπάρχει καὶ μέρη φαίνεται τῆς
μάλιςα ὄντα, πότερον ἕτερα καὶ ταῦτα θετέον ἢ
τοῖς ἀποδοτέον ἄμφω; φανερὸν δὲ καὶ τῦτο, διότι
μέν τινα τοῖς αὐτοῖς, τρόπον δέ τινα καὶ ἑτέροις.
γὰρ ἑτέρας ἀκμῆς ἑκάτερον τῶν ἔργων, καὶ τὸ μὲν
φρονήσεως τὸ δὲ δυνάμεως, ἑτέροις· ᾗ δὲ τῶν ἀδυ-
ςὶ τὺς δυναμένυς βιάζεσθαι καὶ κωλύειν, τούτους
ιν ἀρχομένυς ἀεί, ταύτῃ δὲ τοῖς αὐτοῖς· οἱ γὰρ τῶν
κύριοι καὶ μένειν ἢ μὴ μένειν κύριοι τὴν πολιτείαν.
ι τοίνυν τοῖς αὐτοῖς μὲν ἀμφοτέροις ἀποδιδόναι τὴν
ν ταύτην, μὴ ἅμα δέ, ἀλλ' ὥσπερ πέφυκεν ἡ
αμις ἐν νεωτέροις, ἡ δὲ φρόνησις ἐν πρεσβυτέροις
:ὺν ὕτως ἀμφοῖν νενεμῆσθαι συμφέρει καὶ δίκαιον
'χει γὰρ αὕτη ἡ διαίρεσις τὸ κατ' ἀξίαν. ἀλλὰ
ι τὰς κτήσεις δεῖ εἶναι περὶ τύτυς· ἀναγκαῖον γὰρ
' ὑπάρχειν τοῖς πολίταις, πολῖται δὲ ὗτοι. τὸ γὰρ
ον ὐ μετέχει τῆς πόλεως, ὐδ' ἄλλο ὐθὲν γένος ὃ
ἀρετῆς δημιυργόν ἐςιν. τῦτο δὲ δῆλον ἐκ τῆς ὑπο-
τὸ μὲν γὰρ εὐδαιμονεῖν ἀναγκαῖον ὑπάρχειν μετὰ
τῆς, εὐδαίμονα δὲ πόλιν ὐκ εἰς μέρος τι βλέψαν-
λέγειν αὐτῆς, ἀλλ' εἰς πάντας τὺς πολίτας. φα-
καὶ ὅτι δεῖ τὰς κτήσεις εἶναι τύτων, εἴπερ ἀναγ-
ναι τὺς γεωργὺς δούλυς ἢ βαρβάρυς ἢ περιοίκους.
δ' ἐκ τῶν καταριθμηθέντων τὸ τῶν ἱερέων γένος.
δὲ καὶ ἡ τύτων τάξις. ὔτε γὰρ γεωργὸν ὔτε βά-
ἱερέα καταςατέον· ὑπὸ γὰρ τῶν πολιτῶν πρέπει
ι τὺς θεύς· ἐπεὶ δὲ διῄρηται τὸ πολιτικὸν εἰς δύο
ὔτ' ἐςὶ τό τε ὁπλιτικὸν καὶ τὸ βυλευτικόν, πρέπει
τε θεραπείαν ἀποδιδόναι τοῖς θεοῖς καὶ τὴν ἀνάπαυ-
ιν περὶ αὐτὺς τὺς διὰ τὸν χρόνον ἀπειρηκότας, τύ-
είη ταῖς ἱερωσύναις ἀποδοτέον. ὧν μὲν τοίνυν ἄνευ
συνίςαται, καὶ ὅσα μέρη πόλεως, εἴρηται. γεωρ-
γὰρ καὶ τεχνῖται καὶ πᾶν τὸ θητικὸν ἀναγκαῖον
ιν ταῖς πόλεσιν, μέρη δὲ τῆς πόλεως τό τε ὁπλι-
ὶ βυλευτικόν. καὶ κεχώριςαι δὴ τύτων ἕκαστον,
ἀεί, τὸ δὲ κατὰ μέρος.

οικε δ' ὐ νῦν ὐδὲ νεωςὶ τῦτ' εἶναι γνώριμον τοῖς περὶ
ς φιλοσοφῦσιν, ὅτι δεῖ διῃρῆσθαι χωρὶς κατὰ γένη
τὴν πόλιν καὶ τό τε μάχιμον ἕτερον εἶναι καὶ τὸ γεωργῦν· ἐν Αἰγύπτῳ τε γὰρ ἔχει τὸν τρόπον τοῦτον ἔτι καὶ νῦν, τά τε περὶ τὴν Κρήτην, τὰ μὲν οὖν περὶ Αἴγυπτον Σεσώςριος, ὡς φασίν, ὕτω νομοθετήσαντος, Μίνω δὲ τὰ περὶ Κρήτην. ἀρχαία δ' ἔοικεν εἶναι καὶ τῶν συσσιτίων ἡ τάξις, τὰ μὲν περὶ Κρήτην γενόμενα περὶ τὴν Μίνω βασιλείαν, τὰ δὲ περὶ τὴν Ἰταλίαν πολλῷ παλαιότερα τύτων. φασὶ γὰρ οἱ λόγιοι τῶν ἐκεῖ κατοικούντων Ἰταλόν τινα γενέσθαι βασιλέα τῆς Οἰνωτρίας, ἀφ' ὗ τό τε ὄνομα μεταβαλόντας Ἰταλοὺς ἀντ' Οἰνωτρῶν κληθῆναι καὶ τὴν ἀκτὴν ταύτην τῆς Εὐρώπης Ἰταλίαν τὔνομα λαβεῖν, ὅση τετύχηκεν ἐντὸς ὖσα τῦ κόλπου τῦ Σκυλλητικῦ καὶ τοῦ Λαμητικοῦ· ἀπέχει γὰρ ταῦτα ἀπ' ἀλλήλων ὁδὸν ἡμισείας ἡμέρας. τῦτον δὴ λέγυσι τὸν Ἰταλὸν νομάδας τοὺς Οἰνωτρὺς ὄντας ποιῆσαι γεωργούς, καὶ νόμους ἄλλους τε αὐτοῖς θέσθαι καὶ τὰ συσσίτια καταστῆσαι πρῶτον. διὸ καὶ νῦν ἔτι τῶν ἀπ' ἐκείνυ τινὲς χρῶνται τοῖς συσσιτίοις καὶ τῶν νόμων ἐνίοις. ᾤκουν δὲ τὸ μὲν πρὸς τὴν Τυρρηνίαν Ὀπικοὶ καὶ πρότερον καὶ νῦν καλύμενοι τὴν ἐπωνυμίαν Αὔσονες, τὸ δὲ πρὸς τὴν Ἰαπυγίαν καὶ τὸν Ἰόνιον Χῶνες, τὴν καλουμένην Σύρτιν· ἦσαν δὲ καὶ οἱ Χῶνες Οἰνωτροὶ τὸ γένος. ἡ μὲν ὖν τῶν συσσιτίων τάξις ἐντεῦθεν γέγονε πρῶτον, ὁ δὲ χωρισμὸς ὁ κατὰ γένος τῦ πολιτικῦ πλήθυς ἐξ Αἰγύπτυ· πολὺ γὰρ ὑπερτείνει τοῖς χρόνοις τὴν Μίνω βασιλείαν ἡ Σεσώστριος. σχεδὸν μὲν οὖν καὶ τὰ ἄλλα δεῖ νομίζειν εὑρῆσθαι πολλάκις ἐν τῷ πολλῷ χρόνῳ, μᾶλλον δ' ἀπειράκις· τὰ μὲν γὰρ ἀναγκαῖα τὴν χρείαν διδάσκειν εἰκὸς αὐτήν, τὰ δ' εἰς εὐσχημοσύνην καὶ περιυσίαν ὑπαρχόντων ἤδη τύτων εὔλογον λαμβάνειν τὴν αὔξησιν. ὥςε καὶ τὰ περὶ τὰς πολιτείας οἴεσθαι δεῖ τὸν αὐτὸν ἔχειν τρόπον. ὅτι δὲ πάντα ἀρχαῖα, σημεῖον τὰ περὶ Αἴγυπτόν ἐςιν· ὗτοι γὰρ ἀρχαιότατοι μὲν δοκοῦσιν εἶναι, νόμων δὲ τετυχήκασι καὶ τάξεως πολιτικῆς. διὸ δεῖ τοῖς μὲν εἰρημένοις ἱκανῶς χρῆσθαι, τὰ δὲ παραλελειμμένα πειρᾶσθαι ζητεῖν.

Ὅτι μὲν οὖν δεῖ τὴν χώραν εἶναι τῶν ὅπλα κεκτημένων καὶ τῶν τῆς πολιτείας μετεχόντων, εἴρηται πρότερον, καὶ διότι τὺς γεωργῦντας αὐτῶν ἑτέρυς εἶναι δεῖ, καὶ πόσην τινὰ χρὴ καὶ ποίαν εἶναι τὴν χώραν· περὶ δὲ τῆς διανομῆς καὶ τῶν γεωργύντων, τίνας καὶ ποίυς εἶναι χρή, λεκτέον πρῶτον, ἐπειδὴ οὔτε κοινήν φαμεν εἶναι δεῖν τὴν

τὺς αὐτύς codices. ‖ 16. ἐςίν — 17. εἶναι] malim εἶναι — ἐςιν. ‖ 18. εἶναι om $I^b V^b$. ‖ 27. ἱερῶν $I^b V^b$. ‖ 33. τύτυς] τυτοις I^b.
τε om $S^b V^b$. ‖ 8. λέγοι S^b. ‖ 10. μεταβαλλόντας S^b. ‖ 20. αὔσωνες V^b. ‖ 21. χάωνες I^b, χάοιες $S^b V^b$. ‖ Σίριν Heyχάωνες $I^b S^b V^b$. ‖ 25. μήνου S^b. ‖ 31. ὅτε V^b. ‖ 39. καὶ om $S^b V^b$.

κτῆσιν, ὥσπερ τινὲς εἰρήκασιν, ἀλλὰ τῇ χρήσει φιλικῶς γινομένην κοινήν, ὗτ' ἀπορεῖν ὐθένα τῶν πολιτῶν τροφῆς. περὶ συσσιτίων τε συνδοκεῖ πᾶσι χρήσιμον εἶναι ταῖς εὖ κατεσκευασμέναις πόλεσιν ὑπάρχειν· δι' ἣν δ' αἰτίαν συνδοκεῖ καὶ ἡμῖν, ὕςερον ἐροῦμεν. δεῖ δὲ τούτων κοινωνεῖν πάντας τὺς πολίτας, οὐ ῥᾴδιον δὲ τὺς ἀπόρους ἀπὸ τῶν ἰδίων τε εἰσφέρειν τὸ συντεταγμένον καὶ διοικεῖν τὴν ἄλλην οἰκίαν. ἔτι δὲ τὰ πρὸς τὺς θεοὺς δαπανήματα κοινὰ πάσης τῆς πόλεώς ἐστιν. ἀναγκαῖον τοίνυν εἰς δύο μέρη διῃρῆσθαι τὴν χώραν, καὶ τὴν μὲν εἶναι κοινὴν τὴν δὲ τῶν ἰδιωτῶν, καὶ τύτων ἑκατέραν διῃρῆσθαι δίχα πάλιν, τῆς μὲν κοινῆς τὸ μὲν ἕτερον μέρος εἰς τὰς πρὸς τοὺς θεοὺς λειτυργίας, τὸ δὲ ἕτερον εἰς τὴν τῶν συσσιτίων δαπάνην, τῆς δὲ τῶν ἰδιωτῶν τὸ ἕτερον μέρος τὸ πρὸς τὰς ἐσχατιάς, ἕτερον δὲ τὸ πρὸς τὴν πόλιν, ἵνα δύο κλήρων ἑκάςῳ νεμηθέντων ἀμφοτέρων τῶν τόπων πάντες μετέχωσιν· τό τε γὰρ ἴσον ὕτως ἔχει καὶ τὸ δίκαιον καὶ τὸ πρὸς τοὺς ἀςυγείτονας πολέμυς ὁμονοητικώτερον. ὅπυ γὰρ μὴ τῦτον ἔχει τὸν τρόπον, οἱ μὲν ὀλιγωρῦσι τῆς πρὸς τὺς ὁμόρους ἔχθρας, οἱ δὲ λίαν φροντίζυσι καὶ παρὰ τὸ καλόν. διὸ παρ' ἐνίοις νόμος ἐςὶ τὺς γειτνιῶντας τοῖς ὁμόροις μὴ συμμετέχειν βυλῆς τῶν πρὸς αὐτὺς πολέμων, ὡς διὰ τὸ ἴδιον ὐκ ἂν δυναμένυς βυλεύσασθαι καλῶς. τὴν μὲν ὖν χώραν ἀνάγκη διῃρῆσθαι τὸν τρόπον τῦτον διὰ τὰς προειρημένας αἰτίας· τοὺς δὲ γεωργήσοντας μάλιστα μέν, εἰ δεῖ κατ' εὐχήν, δούλους εἶναι, μήτε ὁμοφύλων πάντων μήτε θυμοειδῶν (ὕτω γὰρ ἂν πρός τε τὴν ἐργασίαν εἶεν χρήσιμοι καὶ πρὸς τὸ μηδὲν νεωτερίζειν ἀσφαλεῖς), δεύτερον δὲ βαρβάρυς περιοίκυς παραπλησίυς τοῖς εἰρημένοις τὴν φύσιν. τύτων δὲ τὺς μὲν ἰδίυς ἐν τοῖς ἰδίοις εἶναι τῶν κεκτημένων τὰς ὐσίας, τὺς δ' ἐπὶ τῇ κοινῇ γῇ κοινύς. τίνα δὲ δεῖ τρόπον χρῆσθαι δύλοις, καὶ διότι βέλτιον πᾶσι τοῖς δούλοις ἆθλον προκεῖσθαι τὴν ἐλευθερίαν, ὕςερον ἐρῦμεν.

11 Τὴν δὲ πόλιν ὅτι μὲν δεῖ κοινὴν εἶναι τῆς ἠπείρυ τε καὶ τῆς θαλάσσης καὶ τῆς χώρας ἁπάσης ὁμοίως ἐκ τῶν ἐνδεχομένων, εἴρηται πρότερον· αὐτῆς δὲ πρὸς αὐτὴν εἶναι τὴν θέσιν εὔχεσθαι δεῖ κατατυγχάνειν πρὸς τέτταρα βλέποντας, πρῶτον μέν, ὡς ἀναγκαῖον, πρὸς ὑγίειαν. αἵ τε γὰρ πρὸς ἕω τὴν ἔγκλισιν ἔχυσαι καὶ πρὸς τὰ πνεύματα τὰ πνέοντα ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς ὑγιεινότεραι, δεύτερον δὲ κατὰ βορέαν· εὐχείμεροι γὰρ αὗται μᾶλλον. τῶν δὲ λοιπῶν πρός τε τὰς πολιτικὰς πράξεις καὶ πολεμικὰς [illegible] ἔχειν. πρὸς μὲν οὖν τὰς πολεμικὰς αὐτοῖς μὲν [illegible] εἶναι χρή, τοῖς δ' ἐναντίοις δυσπρόσοδον καὶ δυσπερι[illegible] ὑδάτων τε καὶ ναμάτων μάλιστα μὲν ὑπάρχειν [illegible] οἰκεῖον· εἰ δὲ μή, τῦτό γ' εὕρηται διὰ τῦ κατασκ[illegible] ὑποδοχὰς ὀμβρίοις ὕδασιν ἀφθόνους καὶ μεγάλας, μηδέποτε ὑπολείπειν εἰργομένυς τῆς χώρας διὰ πόλ[illegible] ἐπεὶ δὲ δεῖ περὶ ὑγιείας φροντίζειν τῶν ἐνοικύντων, [illegible] δ' ἐστὶν ἐν τῷ κεῖσθαι τὸν τόπον ἔν τε τοιούτῳ καὶ [illegible] τοιῦτον καλῶς, δεύτερον δὲ ὕδασιν ὑγιεινοῖς χρῆσθαι [illegible] τύτυ τὴν ἐπιμέλειαν ἔχειν μὴ παρέργως. οἷς γὰρ πλ[illegible] χρώμεθα πρὸς τὸ σῶμα καὶ πλειςάκις, ταῦτα πλ[illegible] συμβάλλεται πρὸς τὴν ὑγίειαν· ἡ δὲ τῶν ὑδάτων [illegible] πνεύματος δύναμις τοιαύτην ἔχει τὴν φύσιν. [illegible] ταῖς εὖ φρονύσαις δεῖ διωρίσθαι πόλεσιν, ἐὰν μὴ [illegible] ὅμοια μήτ' ἀφθονία τύτων ᾖ ναμάτων, χωρὶς τά [illegible] τροφὴν ὕδατα καὶ τὰ πρὸς τὴν ἄλλην χρείαν. [illegible] τόπων τῶν ἐρυμνῶν, ὐ πάσαις ὁμοίως ἔχει τὸ συμφ[illegible] ταῖς πολιτείαις· οἷον ἀκρόπολις ὀλιγαρχικὸν καὶ μον[illegible] κόν, δημοκρατικὸν δ' ὁμαλότης, ἀριςοκρατικὸν δ' [illegible] ἀλλὰ μᾶλλον ἰσχυροὶ τόποι πλείυς. ἡ δὲ τῶν ἰδί[illegible] σεων διάθεσις ἡδίων μὲν νομίζεται καὶ χρησιμωτέρα [illegible] τὰς ἄλλας πράξεις, ἂν εὔτομος ᾖ καὶ κατὰ τὸν [illegible] καὶ τὸν Ἱπποδάμειον τρόπον, πρὸς δὲ τὰς [illegible] ἀσφαλείας τὐναντίον, ὡς εἶχον κατὰ τὸν ἀρχαῖον [illegible] δυσέξοδος γὰρ ἐκείνη τοῖς ξενικοῖς καὶ δυσεξερεύνη[illegible] ἐπιτιθεμένοις. διὸ δεῖ τύτων ἀμφοτέρων μετέχειν [illegible] ται γάρ, ἄν τις ὕτω κατασκευάζῃ καθάπερ ἐν τ[illegible] γοῖς ἃς καλῦσί τινες τῶν ἀμπέλων συςάδας) καὶ τ[illegible] ὅλην μὴ ποιεῖν πόλιν εὔτομον, κατὰ μέρη δὲ καὶ [illegible] οὕτω γὰρ καὶ πρὸς ἀσφάλειαν καὶ κόσμον ἕξει [illegible] περὶ δὲ τειχῶν, οἱ μὴ φάσκοντες δεῖν ἔχειν τὰς [illegible] τῆς ἀντιποιυμένας πόλεις λίαν ἀρχαίως ὑπολαμβά[illegible] καὶ ταῦθ' ὁρῶντες ἐλεγχομένας ἔργῳ τὰς ἐκείνως [illegible] πισαμένας. ἔςι δὲ πρὸς μὲν τοὺς ὁμοίυς καὶ μὴ [illegible] πλήθει διαφέροντας ὐ καλὸν τὸ πειρᾶσθαι σῴζεσθαι [illegible] τῆς τῶν τειχῶν ἐρυμνότητος· ἐπεὶ δὲ καὶ συμβαίνει [illegible] ἐνδέχεται πλείω τὴν ὑπεροχὴν γίγνεσθαι τῶν ἐπιόντων [illegible] τῆς ἀνθρωπίνης καὶ τῆς ἐν τοῖς ὀλίγοις ἀρετῆς, εἰ δεῖ [illegible] ζεσθαι καὶ μὴ πάσχειν κακῶς μηδὲ ὑβρίζεσθαι, [illegible] ἀσφαλεςάτην ἐρυμνότητα τῶν τειχῶν οἰητέον εἶναι [illegible]

19. τὴν et 20. ἔχθραν S^bV^b. ‖ 30. τῶν] ἰδίυς τῶν I^bV^b. ‖ 34. τε] τὰς S^bV^b. ‖ 38. αἵ τε] ἅτε I^bS^b. ‖ 39. ἔσω τὴ[illegible] S^bV^b.

6. ὀμβρίους I^bV^b. ‖ ὕδατος I^b. ‖ 13. τὴν om I^b. ‖ 17. δὲ] δὲ τῶν V^b. ‖ 18. ὁμοίαις S^b. ‖ 24. ἱπποδάμειον I^bV^b.

ην, ἄλλως τε καὶ νῦν εὑρημένων τῶν περὶ τὰ
ι τὰς μηχανὰς εἰς ἀκρίβειαν πρὸς τὰς πολιορκίας.
'ὰρ τὸ τείχη μὴ περιβάλλειν ταῖς πόλεσιν ἀξιοῦν
τὴν χώραν εὐέμβολον ζητεῖν καὶ περιαιρεῖν τοὺς
όπους· ὁμοίως δὲ καὶ ταῖς οἰκήσεσι ταῖς ἰδίαις μὴ
λειν τοίχους ὡς ἀνάνδρων ἐσομένων τῶν κατοικούν-
λὰ μὴν οὐδὲ τοῦτό γε δεῖ λανθάνειν, ὅτι τοῖς μὲν
ημένοις τείχη περὶ τὴν πόλιν ἔξεστιν ἀμφοτέρως
ταῖς πόλεσιν, καὶ ὡς ἐχούσαις τείχη καὶ ὡς μὴ
ταῖς δὲ μὴ κεκτημέναις οὐκ ἔξεστιν. εἰ δὴ τοῦτον
τρόπον, οὐχ ὅτι τείχη μόνον περιβλητέον, ἀλλὰ
'ων ἐπιμελητέον, ὅπως καὶ πρὸς κόσμον ἔχῃ τῇ
ιεπόντως καὶ πρὸς τὰς πολεμικὰς χρείας, τάς τε
:αὶ τὰς νῦν ἐπεξευρημένας. ὥσπερ γὰρ τοῖς ἐπι-
ς ἐπιμελές ἐστι δι' ὧν τρόπων πλεονεκτήσουσιν, οὕτω
εὕρηται τὰ δὲ δεῖ ζητεῖν καὶ φιλοσοφεῖν καὶ τοὺς
μένους· ἀρχὴν γὰρ οὐδ' ἐπιχειροῦσιν ἐπιτίθεσθαι τοῖς
σκευασμένοις.
:εὶ δὲ δεῖ τὸ μὲν πλῆθος τῶν πολιτῶν ἐν συσσι-
τανενεμῆσθαι, τὰ δὲ τείχη διειλῆφθαι φυλακτη-
πύργοις κατὰ τόπους ἐπικαίρους, δῆλον ὡς αὐτὰ
ῖται παρασκευάζειν ἔνια τῶν συσσιτίων ἐν τούτοις
λακτηρίοις. καὶ ταῦτα μὲν δὴ τοῦτον ἄν τις δια-
:ε τὸν τρόπον, τὰς δὲ τοῖς θείοις ἀποδεδομένας οἰκή-
τὰ κυριώτατα τῶν ἀρχείων συσσίτια ἁρμόττει
τιτήδειόν τε ἔχειν καὶ τὸν αὐτόν, ὅσα μὴ τῶν
νόμος ἀφορίζει χωρὶς ἤ τι μαντεῖον ἄλλο πυθό-
εἴη δ' ἂν τοιοῦτος ὁ τόπος ὅστις ἐπιφάνειάν τε ἔχει
τῆς ἀρετῆς θέσιν ἱκανῶς καὶ πρὸς τὰ γειτνιῶντα
: πόλεως ἐρυμνοτέρως. πρέπει δ' ὑπὸ μὲν τοῦτον
ν τοιαύτης ἀγορᾶς εἶναι κατασκευὴν οἵαν καὶ περὶ
ιν ὀνομάζουσιν, ἣν ἐλευθέραν καλοῦσιν. αὕτη δ'
δεῖ καθαρὰν εἶναι τῶν ὠνίων πάντων, καὶ μήτε
ν μήτε γεωργὸν μήτ' ἄλλον μηδένα τοιοῦτον παρα-
μὴ καλούμενον ὑπὸ τῶν ἀρχόντων. εἴη δ' ἂν
ὁ τόπος, εἰ καὶ τὰ γυμνάσια τῶν πρεσβυτέρων
τάξιν ἐνταῦθα. πρέπει γὰρ διῃρῆσθαι κατὰ τὰς
καὶ τοῦτον τὸν κόσμον, καὶ παρὰ μὲν τοῖς νεωτέ-
οντάς τινας διατρίβειν, τοὺς δὲ πρεσβυτέρους παρὰ
ουσιν· ἡ γὰρ ἐν ὀφθαλμοῖς τῶν ἀρχόντων παρου-
ιστα ἐμποιεῖ τὴν ἀληθινὴν αἰδῶ καὶ τὸν τῶν ἐλευ-

θέρων φόβον. τὴν δὲ τῶν ὠνίων ἀγορὰν ἑτέραν τε δεῖ ταύτης εἶναι καὶ χωρίς, ἔχουσαν τόπον εὐσυνάγωγον τοῖς τε ἀπὸ τῆς θαλάττης πεμπομένοις καὶ τοῖς ἀπὸ τῆς χώρας πᾶσιν. ἐπεὶ δὲ τὸ πλῆθος διαιρεῖται τῆς πόλεως εἰς ἱερεῖς, εἰς ἄρχοντας, πρέπει καὶ τῶν ἱερέων συσσίτια περὶ τὴν τῶν ἱερῶν οἰκοδομημάτων ἔχειν τὴν τάξιν. τῶν δ' ἀρχείων ὅσα περὶ τὰ συμβόλαια ποιεῖται τὴν ἐπιμέλειαν, περί τε γραφὰς δικῶν καὶ τὰς κλήσεις καὶ τὴν ἄλλην τὴν τοιαύτην διοίκησιν, ἔτι δὲ περὶ τὴν ἀγορανομίαν καὶ τὴν καλουμένην ἀστυνομίαν, πρὸς ἀγορᾷ μὲν δεῖ καὶ συνόδῳ τινὶ κοινῇ κατεσκευάσθαι, τοιοῦτος δ' ὁ περὶ τὴν ἀναγκαίαν ἀγοράν ἐστι τόπος· ἐνσχολάζειν μὲν γὰρ τὴν ἄνω τίθεμεν, ταύτην δὲ πρὸς τὰς ἀναγκαίας πράξεις. νενεμῆσθαι δὲ χρὴ τὴν εἰρημένην τάξιν καὶ τὰ περὶ τὴν χώραν· καὶ γὰρ ἐκεῖ τοῖς ἄρχουσιν, οὓς καλοῦσιν οἱ μὲν ὑλωροὺς οἱ δὲ ἀγρονόμους, καὶ φυλακτήρια καὶ συσσίτια πρὸς φυλακὴν ἀναγκαῖον ὑπάρχειν, ἔτι δὲ ἱερὰ κατὰ τὴν χώραν εἶναι νενεμημένα, τὰ μὲν θεοῖς τὰ δὲ ἥρωσιν. ἀλλὰ τὸ διατρίβειν νῦν ἀκριβολογουμένους καὶ λέγοντας περὶ τῶν τοιούτων ἀργόν ἐστιν. οὐ γὰρ χαλεπόν ἐστι τὰ τοιαῦτα νοῆσαι, ἀλλὰ ποιῆσαι μᾶλλον· τὸ μὲν γὰρ λέγειν εὐχῆς ἔργον ἐστί, τὸ δὲ συμβῆναι τύχης. διὸ περὶ μὲν τῶν τοιούτων τό γε ἐπὶ πλεῖον ἀφείσθω τὰ νῦν.

Περὶ δὲ τῆς πολιτείας αὐτῆς, ἐκ τίνων καὶ ἐκ ποίων 13
δεῖ συνεστάναι τὴν μέλλουσαν ἔσεσθαι πόλιν μακαρίαν καὶ πολιτεύεσθαι καλῶς, λεκτέον. ἐπεὶ δὲ δύ' ἐστὶν ἐν οἷς γίγνεται τὸ εὖ πᾶσι, τούτοιν δ' ἐστὶν ἓν μὲν ἐν τῷ τὸν σκοπὸν κεῖσθαι καὶ τὸ τέλος τῶν πράξεων ὀρθῶς, ἓν δὲ τὰς πρὸς τὸ τέλος φερούσας πράξεις εὑρίσκειν· ἐνδέχεται γὰρ ταῦτα καὶ διαφωνεῖν ἀλλήλοις καὶ συμφωνεῖν· ἐνίοτε γὰρ ὁ μὲν σκοπὸς ἔκκειται καλῶς, ἐν δὲ τῷ πράττειν τοῦ τυχεῖν αὐτοῦ διαμαρτάνουσιν· ἐνίοτε δὲ τῶν μὲν πρὸς τὸ τέλος πάντων ἐπιτυγχάνουσιν, ἀλλὰ τὸ τέλος ἔθεντο φαῦλον· ὁτὲ δὲ ἑκατέρου διαμαρτάνουσιν, οἷον περὶ ἰατρικήν· οὔτε γὰρ ποῖόν τι δεῖ τὸ ὑγιαῖνον εἶναι σῶμα κρίνουσιν ἐνίοτε καλῶς, οὔτε πρὸς τὸν ὑποκείμενον αὐτοῖς ὅρον τυγχάνουσι τῶν ποιητικῶν· δεῖ δ' ἐν ταῖς τέχναις καὶ ἐπιστήμαις ταῦτα ἀμφότερα κρατεῖσθαι, τὸ τέλος καὶ τὰς εἰς τὸ τέλος πράξεις. ὅτι μὲν οὖν τοῦ τ' εὖ ζῆν καὶ τῆς εὐδαιμονίας ἐφίενται πάντες, φανερόν. ἀλλὰ τούτων τοῖς μὲν ἐξουσία τυγχάνειν, τοῖς δὲ οὔ, διά τινα τύχην ἢ φύσιν· δεῖται γὰρ καὶ χο-

ῦ $S^b V^b$. ‖ 5. ὁρινοὺς $I^b V^b$. ‖ 14. περ om I^b. ‖ 25. ἀρχαίων $I^b S^b V^b$.
κατασκευάσθαι $S^b V^b$. ‖ 13. μεμιμῆσθαι $S^b V^b$. ‖ 15. ἀγορανόμους V^b. ‖ 28. τῶν] τῶν ὀρθῶν $S^b V^b$. ‖ 32. ἐνίοτε] ὁτὲ $S^b V^b$. ‖
καὶ κρίνουσιν $S^b V^b$.

ῥηγίας τινὸς τὸ ζῆν καλῶς, τούτου δὲ ἐλάττονος μὲν τοῖς ἄμεινον διακειμένοις, πλείονος δὲ τοῖς χεῖρον. οἱ δ' εὐθὺς οὐκ ὀρθῶς ζητοῦσι τὴν εὐδαιμονίαν, ἐξουσίας ὑπαρχούσης. ἐπεὶ δὲ τὸ προκείμενόν ἐστι τὴν ἀρίστην πολιτείαν ἰδεῖν, αὕτη δ' ἐστὶ καθ' ἣν ἄριστ' ἂν πολιτεύοιτο πόλις, ἄριστα δ' ἂν πολιτεύοιτο καθ' ἣν εὐδαιμονεῖν μάλιστα ἐνδέχεται τὴν πόλιν, δῆλον ὅτι τὴν εὐδαιμονίαν δεῖ, τί ἐστι, μὴ λανθάνειν. φαμὲν δὲ καὶ ἐν τοῖς ἠθικοῖς, εἴ τι τῶν λόγων ἐκείνων ὄφελος, ἐνέργειαν εἶναι καὶ χρῆσιν ἀρετῆς τελείαν, καὶ ταύτην οὐκ ἐξ ὑποθέσεως ἀλλ' ἁπλῶς. λέγω δ' ἐξ ὑποθέσεως τἀναγκαῖα, τὸ δ' ἁπλῶς τὸ καλῶς· οἷον τὰ περὶ τὰς δικαίας πράξεις αἱ δίκαιαι τιμωρίαι καὶ κολάσεις ἀπ' ἀρετῆς μέν εἰσιν, ἀναγκαῖαι δέ, καὶ τὸ καλῶς ἀναγκαίως ἔχουσιν (αἱρετώτερον μὲν γὰρ μηθενὸς δεῖσθαι τῶν τοιούτων μήτε τὸν ἄνδρα μήτε τὴν πόλιν), αἱ δ' ἐπὶ τὰς τιμὰς καὶ τὰς εὐπορίας ἁπλῶς εἰσὶ κάλλισται πράξεις. τὸ μὲν γὰρ ἕτερον κακοῦ τινὸς αἵρεσίς ἐστιν, αἱ τοιαῦται δὲ πράξεις τοὐναντίον· κατασκευαὶ γὰρ ἀγαθῶν εἰσὶ καὶ γεννήσεις. χρήσαιτο δ' ἂν ὁ σπουδαῖος ἀνὴρ καὶ πενίᾳ καὶ νόσῳ καὶ ταῖς ἄλλαις τύχαις ταῖς φαύλαις καλῶς· ἀλλὰ τὸ μακάριον ἐν τοῖς ἐναντίοις ἐστίν. καὶ γὰρ τοῦτο διώρισται κατὰ τοὺς ἠθικοὺς λόγους, ὅτι τοιοῦτός ἐστιν ὁ σπουδαῖος, ᾧ διὰ τὴν ἀρετὴν τὰ ἀγαθά ἐστι τὰ ἁπλῶς ἀγαθά. δῆλον δ' ὅτι καὶ τὰς χρήσεις ἀναγκαῖον σπουδαίας καὶ καλὰς εἶναι ταύτας ἁπλῶς. διὸ καὶ νομίζουσιν ἄνθρωποι τῆς εὐδαιμονίας αἴτια τὰ ἐκτὸς εἶναι τῶν ἀγαθῶν, ὥσπερ εἰ τοῦ κιθαρίζειν λαμπρὸν καὶ καλῶς αἰτιῷτο τὴν λύραν μᾶλλον τῆς τέχνης. ἀναγκαῖον τοίνυν ἐκ τῶν εἰρημένων τὰ μὲν ὑπάρχειν, τὰ δὲ παρασκευάσαι τὸν νομοθέτην. διὸ κατ' εὐχὴν εὐχόμεθα τὴν τῆς πόλεως σύστασιν, ὧν ἡ τύχη κυρία· κυρίαν γὰρ αὐτὴν ὑπάρχειν τίθεμεν· τὸ δὲ σπουδαίαν εἶναι τὴν πόλιν οὐκέτι τύχης ἔργον, ἀλλ' ἐπιστήμης καὶ προαιρέσεως. ἀλλὰ μὴν σπουδαία πόλις ἐστὶ τῷ τοὺς πολίτας τοὺς μετέχοντας τῆς πολιτείας εἶναι σπουδαίους· ἡμῖν δὲ πάντες οἱ πολῖται μετέχουσι τῆς πολιτείας. τοῦτ' ἄρα σκεπτέον, πῶς ἀνὴρ γίνεται σπουδαῖος. καὶ γὰρ εἰ πάντας ἐνδέχεται σπουδαίους εἶναι, μὴ καθ' ἕκαστον δὲ τῶν πολιτῶν, οὕτως αἱρετώτερον· ἀκολουθεῖ γὰρ τῷ καθ' ἕκαστον καὶ τὸ πάντας. ἀλλὰ μὴν ἀγαθοί γε καὶ σπουδαῖοι γίγνονται διὰ τριῶν. τὰ τρία δὲ ταῦτά ἐστι φύσις ἔθος λόγος. καὶ γὰρ φῦναι δεῖ πρῶτον, οἷον ἄνθρωπον ἀλλὰ μὴ τῶν ἄλλων τι ζῴων, εἶτα καὶ ποιόν τινα τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχήν. ἔνιά τε οὐθὲν ὄφελος

φῦναι· τὰ γὰρ ἔθη μεταβαλεῖν ποιεῖ· ἔνια γάρ ἐ
τῆς φύσεως ἐπαμφοτερίζοντα διὰ τῶν ἐθῶν ἐπὶ τὸ
καὶ τὸ βέλτιον. τὰ μὲν οὖν ἄλλα τῶν ζῴων μάλι
τῇ φύσει ζῇ, μικρὰ δ' ἔνια καὶ τοῖς ἔθεσιν, ἄνθρω
καὶ λόγῳ· μόνον γὰρ ἔχει λόγον. ὥστε δεῖ ταῦτα
φωνεῖν ἀλλήλοις· πολλὰ γὰρ παρὰ τοὺς ἐθισμοὺς
φύσιν πράττουσι διὰ τὸν λόγον, ἐὰν πεισθῶσιν ἄλλω
βέλτιον. τὴν μὲν τοίνυν φύσιν οἵους εἶναι δεῖ τοὺς μ
τας εὐχειρώτους ἔσεσθαι τῷ νομοθέτῃ, διωρίσμεθα τ
τὸ δὲ λοιπὸν ἔργον ἤδη παιδείας· τὰ μὲν γὰρ ἐθ
μανθάνουσι, τὰ δ' ἀκούοντες.

Ἐπεὶ δὲ πᾶσα πολιτικὴ κοινωνία συνέστηκεν ἐ
χόντων καὶ ἀρχομένων, τοῦτο δὴ σκεπτέον, εἰ ἑτέρ
δεῖ τοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς ἀρχομένους ἢ τοὺς αὐτ
βίου· δῆλον γὰρ ὡς ἀκολουθεῖν δεήσει καὶ τὴν π
κατὰ τὴν διαίρεσιν ταύτην. εἰ μὲν τοίνυν εἴησαν τ
διαφέροντες ἅτεροι τῶν ἄλλων ὅσον τοὺς θεοὺς καὶ
ἥρωας ἡγούμεθα τῶν ἀνθρώπων διαφέρειν, εὐθὺς
κατὰ τὸ σῶμα πολλὴν ἔχοντας ὑπερβολήν, εἶτα
τὴν ψυχήν, ὥστε ἀναμφισβήτητον εἶναι καὶ φανερ
ὑπεροχὴν τοῖς ἀρχομένοις τὴν τῶν ἀρχόντων, δῆλ
βέλτιον ἀεὶ τοὺς αὐτοὺς τοὺς μὲν ἄρχειν τοὺς δ' ἄρχ
καθάπαξ. ἐπεὶ δὲ τοῦτ' οὐ ῥᾴδιον λαβεῖν οὐδ' ἔστιν ὥσ
Ἰνδοῖς φησὶ Σκύλαξ εἶναι τοὺς βασιλέας τοσοῦτον δια
ροντας τῶν ἀρχομένων, φανερὸν ὅτι διὰ πολλὰς αἰ
ἀναγκαῖον πάντας ὁμοίως κοινωνεῖν τοῦ κατὰ μέρος ἄρ
καὶ ἄρχεσθαι. τό τε γὰρ ἴσον ταὐτὸν τοῖς ὁμοίοις
χαλεπὸν μένειν τὴν πολιτείαν τὴν συνεστηκυῖαν πα
δίκαιον. μετὰ γὰρ τῶν ἀρχομένων ὑπάρχουσι νεωτ
βουλόμενοι πάντες οἱ κατὰ τὴν χώραν· τοσούτους
τοὺς ἐν τῷ πολιτεύματι τὸ πλῆθος ὥστ' εἶναι κρείττ
των τούτων, ἕν τι τῶν ἀδυνάτων ἐστίν. ἀλλὰ μὴν
δεῖ τοὺς ἄρχοντας διαφέρειν τῶν ἀρχομένων, ἀναμφισ
τητον. πῶς οὖν ταῦτ' ἔσται καὶ πῶς μεθέξουσι, δεῖ
σθαι τὸν νομοθέτην. εἴρηται δὲ πρότερον περὶ αὐτοῦ.
φύσις δέδωκε τὴν αἵρεσιν, ποιήσασα αὐτῷ τῷ γένει
τὸν τὸ μὲν νεώτερον τὸ δὲ πρεσβύτερον, ὧν τοῖς μὲν
χεσθαι πρέπει, τοῖς δ' ἄρχειν. ἀγανακτεῖ δὲ οὐδεὶς
ἡλικίαν ἀρχόμενος, οὐδὲ νομίζει εἶναι κρείττων, ἄλλως
καὶ μέλλων ἀντιλαμβάνειν τοῦτον τὸν ἔρανον, ὅταν
τῆς ἱκνουμένης ἡλικίας. ἔστι μὲν ἄρα ὡς τοὺς αὐτοὺς
καὶ ἄρχεσθαι φατέον, ἔστι δὲ ὡς ἑτέρους. ὥστε καὶ

31. αὐτὴν om $I^b V^b$. ‖ 33. τῷ] τὸ $S^b V^b$. ‖ 41. εἶτα] οὕτω $I^b S^b V^b$.
10. ἐθιζόμενα I^b. ‖ 16. τὴν om $S^b V^b$. ‖ 36. αὐτὸ $I^b V^b$.

ττιν ὡς τὴν αὐτὴν ἀναγκαῖον, ἔςι δ' ὡς ἑτέραν
τε γὰρ μέλλοντα καλῶς ἄρχειν ἀρχθῆναί φασι
ν. ἔστι δ' ἀρχή, καθάπερ ἐν τοῖς πρώτοις εἴρη-
, ἡ μὲν τῦ ἄρχοντος χάριν, ἡ δὲ τῦ ἀρχομένυ.
τὴν μὲν δεσποτικὴν εἶναί φαμεν, τὴν δὲ τῶν
διαφέρει δ' ἔνια τῶν ἐπιταττομένων ὐ τοῖς ἔργοις
τίνος ἕνεκα. διὸ πολλὰ τῶν εἶναι δοκύντων δια-
γων καὶ τῶν νέων τοῖς ἐλευθέροις καλὸν διακο-
γὰρ τὸ καλὸν καὶ τὸ μὴ καλὸν ὐχ ὕτω δια-
ιί πράξεις καθ' αὑτὰς ὡς ἐν τῷ τέλει καὶ τῷ
ν. ἐπεὶ δὲ πολίτου καὶ ἄρχοντος τὴν αὐτὴν
ί φαμεν καὶ τοῦ ἀρίστου ἀνδρός, τὸν δ' αὐτὸν
τε δεῖν γίγνεσθαι πρότερον καὶ ἄρχοντα ὕςερον,
τῷ νομοθέτῃ πραγματευτέον, ὅπως ἄνδρες ἀγα-
ται, καὶ διὰ τίνων ἐπιτηδευμάτων, καὶ τί τὸ
ἀρίςης ζωῆς. διῄρηται δὲ δύο μέρη τῆς ψυχῆς,
ἔχει λόγον καθ' αὑτό, τὸ δ' ὐκ ἔχει μὲν καθ'
ῳ δ' ὑπακύειν δυνάμενον. ὧν φαμὲν τὰς ἀρε-
ιαθ' ἃς ἀνὴρ ἀγαθὸς λέγεταί πως. τύτων δ' ἐν
λλον τὸ τέλος, τοῖς μὲν ὕτω διαιρῦσιν ὡς ἡμεῖς
ἄδηλον πῶς λεκτέον. αἰεὶ γὰρ τὸ χεῖρον τοῦ
ςιν ἕνεκεν, καὶ τῦτο φανερὸν ὁμοίως ἔν τε τοῖς
ην καὶ τοῖς κατὰ φύσιν, βέλτιον δὲ τὸ λόγον
ηταί τε διχῇ, καθ' ὅνπερ εἰώθαμεν τρόπον διαι-
ν γὰρ πρακτικός ἐστι λόγος ὁ δὲ θεωρητικός.
ῦν ἀνάγκη διῃρῆσθαι καὶ τῦτο τὸ μέρος δῆλον
ς πράξεις δ' ἀνάλογον ἐρῦμεν ἔχειν, καὶ δεῖ τὰς
βελτίονος αἱρετωτέρας εἶναι τοῖς δυναμένοις τυγ-
τασῶν ἢ τοῖν δυοῖν· αἰεὶ γὰρ ἑκάςῳ τῦθ' αἱρε-
τυχεῖν ἔςιν ἀκροτάτυ. διῄρηται δὲ καὶ πᾶς ὁ
σχολίαν καὶ εἰς σχολὴν καὶ πόλεμον καὶ εἰρή-
ῶν πρακτῶν τὰ μὲν εἰς τὰ ἀναγκαῖα καὶ χρή-
δὲ εἰς τὰ καλά. περὶ ὧν ἀνάγκη τὴν αὐτὴν
ι καὶ τοῖς τῆς ψυχῆς μέρεσι καὶ ταῖς πράξε-
, πόλεμον μὲν εἰρήνης χάριν, ἀσχολίαν δὲ
ὰ δ' ἀναγκαῖα καὶ χρήσιμα τῶν καλῶν ἕνεκεν.
ι μὲν τοίνυν τῷ πολιτικῷ βλέποντι νομοθετητέον,
τὰ μέρη τῆς ψυχῆς καὶ κατὰ τὰς πράξεις
ἄλλον δὲ πρὸς τὰ βελτίω καὶ τὰ τέλη. τὸν
ρόπον καὶ περὶ τὺς βίυς καὶ τὰς τῶν πραγμά-
τεις· δεῖ μὲν γὰρ ἀσχολεῖν δύνασθαι καὶ πο-

λεμεῖν, μᾶλλον δ' εἰρήνην ἄγειν καὶ σχολάζειν· καὶ τἀναγκαῖα καὶ τὰ χρήσιμα δὲ πράττειν, τὰ δὲ καλὰ δεῖ μᾶλλον. ὥστε πρὸς τύτους τοὺς σκοποὺς καὶ παῖδας ἔτι ὄντας παιδευτέον καὶ τὰς ἄλλας ἡλικίας, ὅσαι δέονται παιδείας. οἱ δὲ νῦν ἄριςα δοκῦντες πολιτεύεσθαι τῶν Ἑλλήνων, καὶ τῶν νομοθετῶν οἱ ταύτας καταςήσαντες τὰς πολιτείας, ὔτε πρὸς τὸ βέλτιον τέλος φαίνονται συντάξαντες τὰ περὶ τὰς πολιτείας οὔτε πρὸς πάσας τὰς ἀρετὰς τὺς νόμους καὶ τὴν παιδείαν, ἀλλὰ φορτικῶς ἀπέκλιναν πρὸς τὰς χρησίμους εἶναι δοκύσας καὶ πλεονεκτικωτέρας. παραπλησίως δὲ τύτοις καὶ τῶν ὕςερόν τινες γραψάντων ἀπεφήναντο τὴν αὐτὴν δόξαν· ἐπαινῦντες γὰρ τὴν Λακεδαιμονίων πολιτείαν ἄγανται τῦ νομοθέτυ τὸν σκοπόν, ὅτι πάντα πρὸς τὸ κρατεῖν καὶ πρὸς πόλεμον ἐνομοθέτησεν· ἃ καὶ κατὰ τὸν λόγον ἐςὶν εὐέλεγκτα καὶ τοῖς ἔργοις ἐξελήλεγκται νῦν. ὥσπερ γὰρ οἱ πλεῖςοι τῶν ἀνθρώπων ζητῦσι τῶν πολλῶν δεσπόζειν, ὅτι πολλὴ χορηγία γίγνεται τῶν εὐτυχημάτων, οὕτω καὶ Θίβρων ἀγάμενος φαίνεται τὸν τῶν Λακώνων νομοθέτην, καὶ τῶν ἄλλων ἕκαςος τῶν γραφόντων περὶ πολιτείας αὐτῶν, ὅτι διὰ τὸ γεγυμνάσθαι πρὸς τὺς κινδύνυς πολλῶν ἦρχον. καίτοι δῆλον ὡς ἐπειδὴ νῦν γε ὐκέτι ὑπάρχει τοῖς Λάκωσι τὸ ἄρχειν, ὐκ εὐδαίμονες, οὐδ' ὁ νομοθέτης ἀγαθός. ἔτι δὲ τοῦτο γελοῖον, εἰ μένοντες ἐν τοῖς νόμοις αὐτοῦ, καὶ μηδενὸς ἐμποδίζοντος πρὸς τὸ χρῆσθαι τοῖς νόμοις, ἀποβεβλήκασι τὸ ζῆν καλῶς. ὐκ ὀρθῶς δ' ὑπολαμβάνυσιν ὐδὲ περὶ τῆς ἀρχῆς ἣν δεῖ τιμῶντα φαίνεσθαι τὸν νομοθέτην· τῦ γὰρ δεσποτικῶς ἄρχειν ἡ τῶν ἐλευθέρων ἀρχὴ καλλίων καὶ μᾶλλον μετ' ἀρετῆς. ἔτι δ' ὐ διὰ τῦτο δεῖ τὴν πόλιν εὐδαίμονα νομίζειν καὶ τὸν νομοθέτην ἐπαινεῖν, ὅτι κρατεῖν ἤσκησεν ἐπὶ τὸ τῶν πέλας ἄρχειν· ταῦτα γὰρ μεγάλην ἔχει βλάβην. δῆλον γὰρ ὅτι καὶ τῶν πολιτῶν τῷ δυναμένῳ τῦτο πειρατέον διώκειν, ὅπως δύνηται τῆς οἰκείας πόλεως ἄρχειν· ὅπερ ἐγκαλῦσιν οἱ Λάκωνες Παυσανίᾳ τῷ βασιλεῖ, καίπερ ἔχοντι τηλικαύτην τιμήν. ὔτε δὴ πολιτικὸς τῶν τοιύτων λόγων καὶ νόμων ὐθεὶς ὔτε ὠφέλιμος ὔτε ἀληθής ἐςιν. ταὐτὰ γὰρ ἄριςα καὶ ἰδίᾳ καὶ κοινῇ τὸν νομοθέτην ἐμποιεῖν δεῖ ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀνθρώπων. τήν τε τῶν πολεμικῶν ἄσκησιν ὐ τύτυ χάριν δεῖ μελετᾶν, ἵνα καταδυλώσωνται τὺς ἀναξίυς, ἀλλ' ἵνα πρῶτον μὲν αὐτοὶ μὴ δυλεύσωσιν ἑτέροις, ἔπειτα ὅπως ζητῶσι τὴν ἡγεμονίαν τῆς

S^bV^b. ‖ 15. γίγνονται I^b. ‖ 18. ὑπακύει S^b. ‖ 19. ἃς] ἡμᾶς S^bV^b.
ῦσι $I^bS^bV^b$. ‖ 17. τῶν] τὸ I^b. ‖ 21. τοι om I^b. ‖ 26. δ' om S^bV^b. ‖ 30. ἴσχυσεν I^b. ‖ 34. ὅπερ om S^b. ‖ 35.
‖ 37. ταῦτα S^b. ‖ 41. δυλεύωσιν S^bV^b.

ὠφελείας ἕνεκα τῶν ἀρχομένων, ἀλλὰ μὴ πάντων δεσποτείας· τρίτον δὲ τὸ δεσπόζειν τῶν ἀξίων δουλεύειν. ὅτι δὲ δεῖ τὸν νομοθέτην μᾶλλον σπουδάζειν ὅπως καὶ τὴν περὶ τὰ πολεμικὰ καὶ τὴν ἄλλην νομοθεσίαν τοῦ σχολάζειν ἕνεκεν τάξῃ καὶ τῆς εἰρήνης, μαρτυρεῖ τὰ γιγνόμενα τοῖς λόγοις· αἱ γὰρ πλεῖσται τῶν τοιούτων πόλεων πολεμοῦσαι μὲν σῴζονται, κατακτησάμεναι δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπόλλυνται. τὴν γὰρ βαφὴν ἀφιᾶσιν, ὥσπερ ὁ σίδηρος, εἰρήνην ἄγοντες. αἴτιος δ' ὁ νομοθέτης οὐ παιδεύσας δύνασθαι σχολάζειν.

Ἐπεὶ δὲ τὸ αὐτὸ τέλος εἶναι φαίνεται καὶ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ τοῖς ἀνθρώποις, καὶ τὸν αὐτὸν ὅρον ἀναγκαῖον εἶναι τῷ τε ἀρίστῳ ἀνδρὶ καὶ τῇ ἀρίστῃ πολιτείᾳ, φανερὸν ὅτι δεῖ τὰς εἰς τὴν σχολὴν ἀρετὰς ὑπάρχειν· τέλος γάρ, ὥσπερ εἴρηται πολλάκις, εἰρήνη μὲν πολέμου, σχολὴ δ' ἀσχολίας. χρήσιμοι δὲ τῶν ἀρετῶν εἰσὶ πρὸς τὴν σχολὴν καὶ διαγωγήν, ὧν τε ἐν τῇ σχολῇ τὸ ἔργον καὶ ὧν ἐν τῇ ἀσχολίᾳ. δεῖ γὰρ πολλὰ τῶν ἀναγκαίων ὑπάρχειν, ὅπως ἐξῇ σχολάζειν. διὸ σώφρονα τὴν πόλιν εἶναι προσήκει καὶ ἀνδρείαν καὶ καρτερικήν· κατὰ γὰρ τὴν παροιμίαν, οὐ σχολὴ δούλοις, οἱ δὲ μὴ δυνάμενοι κινδυνεύειν ἀνδρείως δοῦλοι τῶν ἐπιόντων εἰσίν. ἀνδρίας μὲν οὖν καὶ καρτερίας δεῖ πρὸς τὴν ἀσχολίαν, φιλοσοφίας δὲ πρὸς τὴν σχολήν, σωφροσύνης δὲ καὶ δικαιοσύνης ἐν ἀμφοτέροις τοῖς χρόνοις, καὶ μᾶλλον εἰρήνην ἄγουσι καὶ σχολάζουσιν· ὁ μὲν γὰρ πόλεμος ἀναγκάζει δικαίους εἶναι καὶ σωφρονεῖν, ἡ δὲ τῆς εὐτυχίας ἀπόλαυσις καὶ τὸ σχολάζειν μετ' εἰρήνης ὑβριστὰς ποιεῖ μᾶλλον. πολλῆς οὖν δεῖ δικαιοσύνης καὶ πολλῆς σωφροσύνης τοὺς ἄριστα δοκοῦντας πράττειν καὶ πάντων τῶν μακαριζομένων ἀπολαύοντας, οἷον εἴ τινές εἰσιν, ὥσπερ οἱ ποιηταί φασιν, ἐν μακάρων νήσοις· μάλιστα γὰρ οὗτοι δεήσονται φιλοσοφίας καὶ σωφροσύνης καὶ δικαιοσύνης, ὅσῳ μᾶλλον σχολάζουσιν ἐν ἀφθονίᾳ τῶν τοιούτων ἀγαθῶν. διότι μὲν οὖν τὴν μέλλουσαν εὐδαιμονήσειν καὶ σπουδαίαν ἔσεσθαι πόλιν τούτων δεῖ τῶν ἀρετῶν μετέχειν, φανερόν. αἰσχροῦ γὰρ ὄντος μὴ δύνασθαι χρῆσθαι τοῖς ἀγαθοῖς, ἔτι μᾶλλον μὴ δύνασθαι ἐν τῷ σχολάζειν χρῆσθαι, ἀλλ' ἀσχολοῦντας μὲν καὶ πολεμοῦντας φαίνεσθαι ἀγαθούς, εἰρήνην δ' ἄγοντας καὶ σχολάζοντας ἀνδραποδώδεις. διὸ δεῖ μὴ καθάπερ ἡ Λακεδαιμονίων πόλις τὴν ἀρετὴν ἀσκεῖν. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ οὐ ταύτῃ διαφέρουσι τῶν ἄλλων, τῷ μὴ νομίζειν ταὐτὰ τοῖς ἄλλοις μέγιστα [illegible] ἀγαθῶν, ἀλλὰ τῷ γενέσθαι ταῦτα μᾶλλον διά τινος [illegible] τῆς. ἐπεὶ δὲ μείζω τε ἀγαθὰ ταῦτα, καὶ τὴν ἀπό[illegible] τὴν τούτων ἢ τὴν τῶν ἀρετῶν, καὶ ὅτι δι' αὑτήν, φ[illegible] ἐκ τούτων, πῶς δὲ καὶ διὰ τίνων ἔσται, τοῦτο δὴ θεω[illegible] τυγχάνομεν δὴ διῃρημένοι πρότερον ὅτι φύσεως καὶ [illegible] καὶ λόγου δεῖ. τούτων δὲ ποίους μέν τινας εἶναι χρ[illegible] φύσιν, διώρισται πρότερον, λοιπὸν δὲ θεωρῆσαι πότερον [illegible] δευτέοι τῷ λόγῳ πρότερον ἢ τοῖς ἔθεσιν. ταῦτα γὰ[illegible] πρὸς ἄλληλα συμφωνεῖν συμφωνίαν τὴν ἀρίστην· ἐν[illegible] ται γὰρ διημαρτηκέναι καὶ τὸν λόγον τῆς βελτίστης [illegible] θέσεως, καὶ διὰ τῶν ἐθῶν ὁμοίως ἦχθαι. φανερὸν [illegible] γε πρῶτον μέν, καθάπερ ἐν τοῖς ἄλλοις, ὡς ἡ γένεσις [illegible] ἀρχῆς ἐστὶ καὶ τὸ τέλος ἀπό τινος ἀρχῆς ἄλλου τέλους[illegible] δὲ λόγος ἡμῖν καὶ ὁ νοῦς τῆς φύσεως τέλος. ὥστε [illegible] τούτους τὴν γένεσιν καὶ τὴν τῶν ἐθῶν δεῖ παρασκευ[illegible] μελέτην. ἔπειτα ὥσπερ ψυχὴ καὶ σῶμα δύ' ἐστίν, [illegible] καὶ τῆς ψυχῆς ὁρῶμεν δύο μέρη, τό τε ἄλογον κα[illegible] λόγον ἔχον, καὶ τὰς ἕξεις τὰς τούτων δύο τὸν ἀρ[illegible] ὧν τὸ μέν ἐστιν ὄρεξις τὸ δὲ νοῦς. ὥσπερ δὲ τὸ [illegible] πρότερον τῇ γενέσει τῆς ψυχῆς, οὕτω καὶ τὸ ἄλογον [illegible] λόγον ἔχοντος. φανερὸν δὲ καὶ τοῦτο· θυμὸς γὰρ καὶ [illegible] λησις, ἔτι δὲ ἐπιθυμία καὶ γενομένοις εὐθὺς ὑπάρχει [illegible] παιδίοις, ὁ δὲ λογισμὸς καὶ ὁ νοῦς προϊοῦσιν ἐγγί[illegible] πέφυκεν. διὸ πρῶτον μὲν τοῦ σώματος τὴν [illegible] ἀναγκαῖον εἶναι προτέραν ἢ τὴν τῆς ψυχῆς, [illegible] τῆς ὀρέξεως, ἕνεκα μέντοι τοῦ νοῦ τὴν τῆς ὀρέξεως, τ[illegible] τοῦ σώματος τῆς ψυχῆς.

Εἴπερ οὖν ἀπ' ἀρχῆς τὸν νομοθέτην ὁρᾶν [illegible] βέλτιστα τὰ σώματα γένηται τῶν τρεφομένων, πρῶτον [illegible] ἐπιμελητέον περὶ τὴν σύζευξιν, πότε καὶ ποίους τινὰς [illegible] χρὴ ποιεῖσθαι πρὸς ἀλλήλους τὴν γαμικὴν ὁμιλίαν. [illegible] ἀποβλέποντα νομοθετεῖν ταύτην τὴν κοινωνίαν πρὸς [illegible] τε καὶ τὸν τοῦ ζῆν χρόνον, ἵνα συγκαταβαίνωσι ταῖς [illegible] κίαις ἐπὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν καὶ μὴ διαφωνῶσιν αἱ [illegible] μεις τοῦ μὲν ἔτι δυναμένου γεννᾶν τῆς δὲ μὴ δυναμένης [illegible] ἢ ταύτης μὲν τοῦ δ' ἀνδρὸς μή· ταῦτα γὰρ ποιεῖ καὶ [illegible] σεις πρὸς ἀλλήλους καὶ διαφοράς. ἔπειτα καὶ πρὸς [illegible] τῶν τέκνων διαδοχήν. δεῖ γὰρ οὔτε λίαν ὑπολείπεσθαι [illegible] ἡλικίαις τὰ τέκνα τῶν πατέρων (ἀνόνητος γὰρ τοῖς [illegible] πρεσβυτέροις ἡ χάρις παρὰ τῶν τέκνων, ἡ δὲ παρὰ [illegible]

37. ἔτι — 38. χρῆσθαι om $I^b S^b V^b$.

8. παιδευτέον I^b. ‖ 9. πρότερον om $S^b V^b$. ‖ 11. καὶ om I^b. ‖ 12. ὁμοίων I^b. ‖ 14. τέλους] τέλος S^b. ‖ 16. [illegible] ‖ τὴν post ἢ om $S^b V^b$. ‖ 37. γὰρ om $S^b V^b$. ‖ 39. τῶν om I^b.

βοήθεια τοῖς τέκνοις), οὔτε λίαν πάρεγγυς εἶναι. γὰρ ἔχει δυσχέρειαν· ἧττε γὰρ αἰδὼς ἧττον ὑπάρ- τοιȣ́τοις ὥσπερ ἡλικιώταις, καὶ περὶ τὴν οἰκονομίαν ιτικὸν τὸ πάρεγγυς. ἔτι δ', ὅθεν ἀρχόμενοι δεῦρο ιεν, ὅπως τὰ σώματα τῶν γεννωμένων ὑπάρχῃ τȣ̃ νομοθέτȣ βȣ́λησιν. σχεδὸν δὴ πάντα ταῦτα ει κατὰ μίαν ἐπιμέλειαν. ἐπεὶ γὰρ ὥριϛαι τέλος ήσεως ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰπεῖν ἀνδράσι μὲν ὁ ιομήκοντα ἐτῶν ἀριθμὸς ἔσχατος, πεντήκοντα δὲ , δεῖ τὴν ἀρχὴν τῆς συζεύξεως κατὰ τὴν ἡλικίαν χρόνȣς καταβαίνειν τȣ́τȣς. ἔϛι δ' ὁ τῶν νέων συν- φαῦλος πρὸς τεκνοποιίαν· ἐν γὰρ πᾶσι ζῴοις :ὰ τῶν νέων ἔγγονα καὶ θηλυτόκα μᾶλλον καὶ ὴν μορφήν, ὥϛ' ἀναγκαῖον ταὐτὸ τȣ̃το συμβαίνειν τῶν ἀνθρώπων. τεκμήριον δέ· ἐν ὅσαις γὰρ τῶν ἐπιχωριάζεται τὸ νέȣς συζευγνύναι καὶ νέας, ἀτε- μικροὶ τὰ σώματά εἰσιν. ἔτι δὲ ἐν τοῖς τόκοις πονȣ̃σί τε μᾶλλον καὶ διαφθείρονται πλείους· διὸ χρησμὸν γενέσθαι τινές φασι διὰ τοιαύτην αἰτίαν ιζηνίοις, ὡς πολλῶν διαφθειρομένων διὰ τὸ γαμί- τὰς νεωτέρας, ἀλλ' ȣ̓ πρὸς τὴν τῶν καρπῶν κο- ἔτι δὲ καὶ πρὸς σωφροσύνην συμφέρει τὰς ἐκδό- εἶσθαι πρεσβυτέραις· ἀκολαϛότεραι γὰρ εἶναι δο- ιι χρησάμεναι ταῖς συνȣσίαις. καὶ τὰ τῶν ἀρρένων ιτα βλάπτεσθαι δοκεῖ πρὸς τὴν αὔξησιν, ἐὰν ἔτι ατος αὐξανομένȣ ποιῶνται τὴν συνȣσίαν· καὶ γὰρ ὡρισμένος χρόνος, ὃν ȣ̓χ ὑπερβαίνει πληθύον ἔτι. μὲν ἁρμόττει περὶ τὴν τῶν ὀκτωκαίδεκα ἐτῶν ἡλι- ζευγνύναι, τȣ̀ς δ' ἑπτὰ καὶ τριάκοντα, ἢ μικρόν· τῳ γὰρ ἀκμάζȣσί τε τοῖς σώμασι σύζευξις ἔϛαι, ὶς τὴν παῦλαν τῆς τεκνοποιίας συγκαταβήσεται όνοις εὐκαίρως. ἔτι δὲ ἡ διαδοχὴ τῶν τέκνων τοῖς χομένης ἔϛαι τῆς ἀκμῆς, ἐὰν γίγνηται κατὰ λό- ὺς ἡ γένεσις, τοῖς δὲ ἤδη καταλελυμένης τῆς ἡλι- ὸς τὸν τῶν ἑβδομήκοντα ἐτῶν ἀριθμόν. περὶ μὲν πότε δεῖ ποιεῖσθαι τὴν σύζευξιν, εἴρηται, τοῖς δὲ ὥραν χρόνοις ὡς οἱ πολλοὶ χρῶνται καλῶς καὶ ίσαντες χειμῶνος τὴν συναυλίαν ποιεῖσθαι ταύτην. καὶ αὐτȣ̀ς ἤδη θεωρεῖν πρὸς τὴν τεκνοποιίαν τά τε ῶν ἰατρῶν λεγόμενα καὶ τὰ παρὰ τῶν φυσικῶν· ὰρ ἰατροὶ τȣ̀ς καιρȣ̀ς τῶν σωμάτων ἱκανῶς λέγȣσι,

καὶ περὶ τῶν πνευμάτων οἱ φυσικοί, τὰ βόρεια τῶν νοτίων ἐπαινοῦντες μᾶλλον. ποίων δέ τινων τῶν σωμάτων ὑπαρχόντων μάλιϛα ὄφελος εἴη τοῖς γεννωμένοις, ἐπιϛήσασι μὲν μᾶλλον λεκτέον ἐν τοῖς περὶ τῆς παιδονομίας, τύπῳ δὲ ἱκανὸν εἰπεῖν καὶ νῦν. ȣ̓́τε γὰρ ἡ τῶν ἀθλητῶν χρήσιμος ἕξις πρὸς πολιτικὴν εὐεξίαν οὐδὲ πρὸς ὑγίειαν καὶ τεκνοποιίαν, ȣ̓́τε ἡ θεραπευτικὴ καὶ κακοπονητικὴ λίαν, ἀλλ' ἡ μέση τούτων. πεπονημένην μὲν οὖν ἔχειν δεῖ τὴν ἕξιν, πεπονημένην δὲ πόνοις μὴ βιαίοις, μηδὲ πρὸς ἕνα μόνον, ὥσπερ ἡ τῶν ἀθλητῶν ἕξις, ἀλλὰ πρὸς τὰς τῶν ἐλευθερίων πράξεις. ὁμοίως δὲ δεῖ ταῦτα ὑπάρχειν ἀνδράσι καὶ γυναιξίν. χρὴ δὲ καὶ τὰς ἐγκύȣς ἐπιμελεῖσθαι τῶν σωμάτων, μὴ ῥαθυμȣ́σας μηδ' ἀραιᾷ τροφῇ χρωμένας. τȣ̃το δὲ ῥᾴδιον τῷ νομοθέτῃ ποιῆσαι προϛάξαντι καθ' ἡμέραν τινὰ ποιεῖσθαι πορείαν πρὸς θεῶν ἀποθεραπείαν τῶν εἰληχότων τὴν περὶ τῆς γενέσεως τιμήν. τὴν μέντοι διάνοιαν τȣ̓ναντίον τῶν σωμάτων ῥαθυμοτέρως ἁρμόττει διάγειν· ἀπολαύοντα γὰρ φαίνεται τὰ γενόμενα τῆς ἐχȣ́σης ὥσπερ καὶ τὰ φυόμενα τῆς γῆς. περὶ δὲ ἀποθέσεως καὶ τροφῆς τῶν γιγνομένων, ἔστω νόμος μηδὲν πεπηρωμένον τρέφειν, διὰ δὲ πλῆθος τέκνων, ἐὰν ἡ τάξις τῶν ἐθῶν κωλύῃ, μηδὲν ἀποτίθεσθαι τῶν γιγνομένων· ὥρισται γὰρ δὴ τῆς τεκνοποιίας τὸ πλῆθος. ἐὰν δέ τισι γίγνηται παρὰ ταῦτα συνδυασθέντων, πρὶν αἴσθησιν ἐγγενέσθαι καὶ ζωήν, ἐμποιεῖσθαι δεῖ τὴν ἄμβλωσιν· τὸ γὰρ ὅσιον καὶ τὸ μὴ διωρισμένον τῇ αἰσθήσει καὶ τῷ ζῆν ἔϛαι. ἐπεὶ δ' ἡ μὲν ἀρχὴ τῆς ἡλικίας ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ διώριϛαι, πότε ἄρχεσθαι χρὴ τῆς συζεύξεως, καὶ πόσον χρόνον λειτȣργεῖν ἁρμόττει πρὸς τεκνοποιίαν ὡρίσθω· τὰ γὰρ τῶν πρεσβυτέρων ἔκγονα, καθάπερ τὰ τῶν νεωτέρων, ἀτελῆ γίνεται καὶ τοῖς σώμασι καὶ ταῖς διανοίαις, τὰ δὲ τῶν γεγηρακότων ἀσθενῆ. διὸ κατὰ τὴν τῆς διανοίας ἀκμήν· αὕτη δ' ἐστὶν ἐν τοῖς πλείϛοις ἥνπερ τῶν ποιητῶν τινὲς εἰρήκασιν οἱ μετροῦντες ταῖς ἑβδομάσι τὴν ἡλικίαν, περὶ τὸν χρόνον τὸν τῶν πεντήκοντα ἐτῶν. ὥϛε τέτταρσιν ἢ πέντε ἔτεσιν ὑπερβάλλοντα τὴν ἡλικίαν ταύτην ἀφεῖσθαι δεῖ τῆς εἰς τὸ φανερὸν γεννήσεως· τὸ δὲ λοιπὸν ὑγιείας χάριν ἤ τινος ἄλλης τοιαύτης αἰτίας φαίνεσθαι δεῖ ποιȣμένȣς τὴν ὁμιλίαν. περὶ δὲ τῆς πρὸς ἄλλην ἢ πρὸς ἄλλον, ἔϛω μὲν ἁπλῶς μὴ καλὸν ἁπτόμενον φαίνεσθαι μηδαμῇ μηδαμῶς, ὅταν ᾖ καὶ προσαγορευθῇ πόσις, περὶ δὲ τὸν χρόνον τὸν τῆς τεκνοποιίας

αἰδὼς] αἱ δύο $S^b V^b$. ‖ 12. πρὸς] πρὸς τὴν I^b. ‖ 26. σπέρματος $S^b V^b$. ‖ 30. τȣ́τῳ γὰρ ἀκμάζȣσά $S^b V^b$. ‖ 33. ἀρχομένοις

περὶ om S^b. ‖ 3. ἐπιϛήμασι V^b. ‖ 6. οὔτε codices. ‖ 19. καὶ ante τὰ om I^b. ‖ 21. ἐθνῶν S^b. ‖ 25. μὴ om $I^b S^b V^b$.

ἐάν τις φαίνηται τοιοῦτόν τι δρῶν, ἀτιμίᾳ ζημιούσθω πρεπούσῃ πρὸς τὴν ἁμαρτίαν.

17 Γενομένων δὲ τῶν τέκνων οἴεσθαι μεγάλην εἶναι διαφορὰν πρὸς τὴν τῶν σωμάτων δύναμιν τὴν τροφήν, ὁποία τις ἂν ᾖ. φαίνεται δὲ διά τε τῶν ἄλλων ζῴων ἐπισκοποῦσι, καὶ διὰ τῶν ἐθνῶν οἷς ἐπιμελές ἐστιν εἰσάγειν τὴν πολεμικὴν ἕξιν, ἡ τοῦ γάλακτος πληθύουσα τροφὴ μάλιστ' οἰκεία τοῖς σώμασιν· ἀοινοτέρα δὲ διὰ τὰ νοσήματα. ἔτι δὲ καὶ κινήσεις ὅσας ἐνδέχεται ποιεῖσθαι τηλικούτων συμφέρει. πρὸς δὲ τὸ μὴ διαστρέφεσθαι τὰ μέλη δι' ἁπαλότητα χρῶνται καὶ νῦν ἔνια τῶν ἐθνῶν ὀργάνοις τισὶ μηχανικοῖς, ἃ τὸ σῶμα ποιεῖ τῶν τοιούτων ἀστραβές. συμφέρει δ' εὐθὺς καὶ πρὸς τὰ ψύχη συνεθίζειν ἐκ μικρῶν παίδων· τοῦτο γὰρ καὶ πρὸς ὑγίειαν καὶ πρὸς πολεμικὰς πράξεις εὐχρηστότατον. διὸ παρὰ πολλοῖς ἐστὶ τῶν βαρβάρων ἔθος τοῖς μὲν εἰς ποταμὸν ἀποβάπτειν τὰ γιγνόμενα ψυχρόν, τοῖς δὲ σκέπασμα μικρὸν ἀμπίσχειν, οἷον Κελτοῖς. πάντα γὰρ ὅσα δυνατὸν ἐθίζειν, εὐθὺς ἀρχομένῳ βέλτιον μὲν ἐθίζειν, ἐκ προσαγωγῆς δ' ἐθίζειν. εὐφυὴς δ' ἡ τῶν παίδων ἕξις διὰ θερμότητα πρὸς τὴν τῶν ψυχρῶν ἄσκησιν. περὶ μὲν οὖν τὴν πρώτην συμφέρει ποιεῖσθαι τὴν ἐπιμέλειαν τοιαύτην τε καὶ τὴν ταύτῃ παραπλησίαν· τὴν δ' ἐχομένην ταύτης ἡλικίαν μέχρι πέντε ἐτῶν, ἣν οὔτε πω πρὸς μάθησιν καλῶς ἔχει προσάγειν οὐδεμίαν οὔτε πρὸς ἀναγκαίους πόνους, ὅπως μὴ τὴν αὔξησιν ἐμποδίζωσιν, δεῖ τοσαύτης τυγχάνειν κινήσεως ὥστε διαφεύγειν τὴν ἀργίαν τῶν σωμάτων· ἣν χρὴ παρασκευάζειν καὶ δι' ἄλλων πράξεων καὶ διὰ τῆς παιδιᾶς. δεῖ δὲ καὶ τὰς παιδιὰς εἶναι μήτε ἀνελευθέρους μήτε ἐπιπόνους μήτε ἀνειμένας. καὶ περὶ λόγων δὲ καὶ μύθων, ποίους τινὰς ἀκούειν δεῖ τοὺς τηλικούτους, ἐπιμελὲς ἔστω τοῖς ἄρχουσιν οὓς καλοῦσι παιδονόμους. πάντα γὰρ δεῖ τὰ τοιαῦτα προοδοποιεῖν πρὸς τὰς ὕστερον διατριβάς. διὸ τὰς παιδιὰς εἶναι δεῖ τὰς πολλὰς μιμήσεις τῶν ὕστερον σπουδαζομένων. τὰς δὲ διατάσεις τῶν παίδων καὶ κλαυθμοὺς οὐκ ὀρθῶς ἀπαγορεύουσιν οἱ κωλύοντες ἐν τοῖς νόμοις· συμφέρουσι γὰρ πρὸς αὔξησιν. γίνεται γὰρ τρόπον τινὰ γυμνασία τοῖς σώμασιν· ἡ γὰρ τοῦ πνεύματος κάθεξις ποιεῖ τὴν ἰσχὺν τοῖς πονοῦσιν, ὃ συμβαίνει καὶ τοῖς παιδίοις διατεινομένοις. ἐπισκεπτέον δὲ τοῖς παιδονόμοις τὴν τούτων διαγωγὴν τήν τ' ἄλλην, καὶ ὅπως ὅτι ἥκιστα μετὰ δούλων ἔσται. ταύτην γὰρ τὴν ἡλι-

κίαν, καὶ μέχρι τῶν ἑπτὰ ἐτῶν, ἀναγκαῖον οἴκοι τὴν [illegible]
φὴν ἔχειν. εὔλογον οὖν ἀπελαύνειν ἀπὸ τῶν ἀκουσμ[illegible]
καὶ τῶν ὁραμάτων ἀνελευθερίας καὶ τηλικούτους ὄντας.
μὲν οὖν αἰσχρολογίαν ἐκ τῆς πόλεως, ὥσπερ ἄλλο τ[illegible]
τὸν νομοθέτην ἐξορίζειν· ἐκ τοῦ γὰρ εὐχερῶς λέγειν [illegible]
τῶν αἰσχρῶν γίνεται καὶ τὸ ποιεῖν σύνεγγυς. μά[illegible]
μὲν οὖν ἐκ τῶν νέων, ὅπως μήτε λέγωσι μήτε ἀκούω[illegible]
δὲν τοιοῦτον. ἐὰν δέ τις φαίνηταί τι λέγων ἢ πράττω[illegible]
ἀπηγορευμένων, τὸν μὲν ἐλεύθερον μήπω δὲ κατακ[illegible]
ἠξιωμένον ἐν τοῖς συσσιτίοις ἀτιμίαις κολάζειν καὶ [illegible]
γαῖς, τὸν δὲ πρεσβύτερον τῆς ἡλικίας ταύτης ἀτιμ[illegible]
ἀνελευθέροις ἀνδραποδωδίας χάριν. ἐπεὶ δὲ τὸ λέγε[illegible]
τῶν τοιούτων ἐξορίζομεν, φανερὸν ὅτι καὶ τὸ θεω[illegible]
γραφὰς ἢ λόγους ἀσχήμονας. ἐπιμελὲς μὲν οὖν ἔστω [illegible]
ἄρχουσι μηθὲν μήτε ἄγαλμα μήτε γραφὴν εἶναι τῶ[illegible]
πράξεων μίμησιν, εἰ μὴ παρά τισι θεοῖς τοιούτοις [illegible]
τὸν τωθασμὸν ἀποδίδωσιν ὁ νόμος· πρὸς δὲ τούτοις ἀ[illegible]
σιν ὁ νόμος τοὺς ἔχοντας ἡλικίαν πλέον προήκουσαν [illegible]
ὑπὲρ αὑτῶν καὶ τέκνων καὶ γυναικῶν τιμαλφεῖν τοὺ[illegible]
τοὺς δὲ νεωτέρους οὔτ' ἰάμβων οὔτε κωμῳδίας θεατὰς [illegible]
τητέον, πρὶν ἢ τὴν ἡλικίαν λάβωσιν ἐν ᾗ καὶ κατακλ[illegible]
ὑπάρξει κοινωνεῖν ἤδη καὶ μέθης καὶ τῆς ἀπὸ τῶν [illegible]
γιγνομένης βλάβης ἀπαθεῖς ἡ παιδεία ποιήσει [illegible]
νῦν μὲν οὖν τούτων ἐν παραδρομῇ πεποιήμεθα τὸν [illegible]
ὕστερον δ' ἐπιστήσαντας δεῖ διορίσαι μᾶλλον, [illegible]
πρῶτον εἴτε δεῖ διαπορήσαντας, καὶ πῶς δεῖ· κατὰ [illegible]
παρόντα καιρὸν ἐμνήσθημεν ὡς ἀναγκαῖον. ἴσως γὰρ [illegible]
κακῶς ἔλεγε τὸ τοιοῦτον Θεόδωρος ὁ τῆς τραγῳδίας [illegible]
κριτής· οὐθενὶ γὰρ πώποτε παρῆκεν ἑαυτοῦ προεισάγε[illegible]
τῶν εὐτελῶν ὑποκριτῶν, ὡς οἰκειουμένων τῶν θεατῶ[illegible]
πρώταις ἀκοαῖς. συμβαίνει δὲ ταὐτὸ τοῦτο καὶ πρὸς [illegible]
τῶν ἀνθρώπων ὁμιλίας καὶ πρὸς τὰς τῶν πραγμάτ[illegible]
πάντα γὰρ στέργομεν τὰ πρῶτα μᾶλλον. διὸ δεῖ [illegible]
νέοις πάντα ποιεῖν ξένα τὰ φαῦλα, μάλιστα δ' αὐτῶ[illegible]
ἔχει ἢ μοχθηρίαν ἢ δυσμένειαν. διελθόντων δὲ τῶν [illegible]
ἐτῶν τὰ δύο μέχρι τῶν ἑπτὰ δεῖ θεωροὺς ἤδη γίγ[illegible]
τῶν μαθήσεων, ἃς δεήσει μανθάνειν αὐτούς. δύο δ' [illegible]
ἡλικίαι πρὸς ἃς ἀναγκαῖον διῃρῆσθαι τὴν παιδείαν, [illegible]
τὴν ἀπὸ τῶν ἑπτὰ μέχρι ἥβης καὶ πάλιν μετὰ τὴν [illegible]
ἥβης μέχρι τῶν ἑνὸς καὶ εἴκοσιν ἐτῶν. οἱ γὰρ ταῖς [illegible]
μάσι διαιροῦντες τὰς ἡλικίας ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ λέγου[illegible]

5. δὲ] τε $I^b S^b V^b$. ‖ 6. εἰσάγειν] ἀεὶ $I^b S^b V^b$. ‖ 7. πλήθουσα I^b. ‖ 10. ἁπλότητα V^b. ‖ 18. εὐθὺς — 19. ἐθίζειν om $S^b V^b$. ‖ 22. καὶ τὴν] καὶ τοὺς V^b. ‖ 23. ἐχομένων $S^b V^b$. ‖ 26. δεῖ] δεῖ δὲ $I^b S^b V^b$. ‖ τοσαύτην $S^b V^b$. ‖ 31. τοὺς om V^b.

8. τοιούτων $I^b V^b$. ‖ 14. ἐστι $I^b S^b V^b$. ‖ 17. πρὸς — 18. νόμος om $S^b V^b$. ‖ 18. τοὺς — προήκουσαν om $I^b S^b V^b$. ‖ 20. [illegible] βρων S^b. ‖ 26. τὸν] τὰ V^b. ‖ 29. οὐδὲν S^b. ‖ 40. ἐν $S^b V^b$.

δεῖ δὲ τῇ διαιρέσει τῆς φύσεως ἐπακολυθεῖν· πᾶσα
χνη καὶ παιδεία τὸ προσλεῖπον βούλεται τῆς φύ-
ναπληροῦν. πρῶτον μὲν οὖν σκεπτέον εἰ ποιητέον
ινὰ περὶ τὺς παῖδας, ἔπειτα πότερον συμφέρει κοινῇ
ι τὴν ἐπιμέλειαν αὐτῶν ἢ κατ' ἴδιον τρόπον (ὃ
καὶ νῦν ἐν ταῖς πλείσταις τῶν πόλεων), τρίτον δὲ
ινὰ δεῖ ταύτην.

Θ.

)τι μὲν οὖν τῷ νομοθέτῃ μάλιστα πραγματευτέον
ν τῶν νέων παιδείαν, ὐδεὶς ἂν ἀμφισβητήσειεν· καὶ
ταῖς πόλεσιν ὐ γιγνόμενον τῦτο βλάπτει τὰς πο-
δεῖ γὰρ πρὸς ἑκάςην πολιτεύεσθαι. τὸ γὰρ ἦθος
ιτείας ἑκάςης τὸ οἰκεῖον καὶ φυλάττειν εἴωθε τὴν
αν καὶ καθίςησιν ἐξ ἀρχῆς, οἷον τὸ μὲν δημοκρα-
ημοκρατίαν, τὸ δ' ὀλιγαρχικὸν ὀλιγαρχίαν· ἀεὶ δὲ
τιςον ἦθος βελτίονος αἴτιον πολιτείας. ἔτι δὲ πρὸς
δυνάμεις καὶ τέχνας ἔστιν ἃ δεῖ προπαιδεύεσθαι
οεθίζεσθαι πρὸς τὰς ἑκάςων ἐργασίας, ὥςε δῆλον
πρὸς τὰς τῆς ἀρετῆς πράξεις. ἐπεὶ δ' ἓν τὸ τέλος
ει πάσῃ, φανερὸν ὅτι καὶ τὴν παιδείαν μίαν καὶ
τὴν ἀναγκαῖον εἶναι πάντων καὶ ταύτης τὴν ἐπιμέ-
ἶναι κοινὴν καὶ μὴ κατ' ἰδίαν, ὃν τρόπον νῦν ἕκα-
ιμελεῖται τῶν αὐτοῦ τέκνων ἰδίᾳ τε καὶ μάθησιν
ἣν ἂν δόξῃ, διδάσκων. δεῖ δὲ τῶν κοινῶν κοινὴν
ι καὶ τὴν ἄσκησιν. ἅμα δὲ οὐδὲ χρὴ νομίζειν
αὐτοῦ τινὰ εἶναι τῶν πολιτῶν, ἀλλὰ πάντας τῆς
· μόριον γὰρ ἕκαςος τῆς πόλεως. ἡ δ' ἐπιμέλεια
ν ἑκάςυ μορίυ βλέπειν πρὸς τὴν τῦ ὅλυ ἐπιμέλειαν.
ειε δ' ἄν τις καὶ τοῦτο Λακεδαιμονίους· καὶ γὰρ
ποιῦνται σπυδὴν περὶ τὺς παῖδας καὶ κοινῇ ταύ-
ι μὲν οὖν νομοθετητέον περὶ παιδείας καὶ ταύτην
ποιητέον, φανερόν· τίς δ' ἐςὶν ἡ παιδεία, καὶ πῶς
ιδεύεσθαι, δεῖ μὴ λανθάνειν. νῦν γὰρ ἀμφισβη-
περὶ τῶν ἔργων· ὐ γὰρ ταὐτὰ πάντες ὑπολαμβά-
ῖν μανθάνειν τὺς νέυς ὔτε πρὸς ἀρετὴν ὔτε πρὸς τὸν
ν ἄριςον· οὐδὲ φανερὸν πότερον πρὸς τὴν διάνοιαν
μᾶλλον ἢ πρὸς τὸ τῆς ψυχῆς ἦθος. ἔκ τε τῆς ἐμ-
παιδείας ταραχώδης ἡ σκέψις, καὶ δῆλον ὐδὲν πό-
ισκεῖν δεῖ τὰ χρήσιμα πρὸς τὸν βίον ἢ τὰ τείνοντα
ρετὴν ἢ τὰ περιττά· πάντα γὰρ εἴληφε ταῦτα κρι-
τάς τινας. περί τε τῶν πρὸς ἀρετὴν ὐθέν ἐςιν ὁμολογύμενον· καὶ γὰρ τὴν ἀρετὴν ὐ τὴν αὐτὴν εὐθὺς πάντες τιμῶσιν, ὥς' εὐλόγως διαφέρονται καὶ πρὸς τὴν ἄσκησιν αὐτῆς. ὅτι μὲν οὖν τὰ ἀναγκαῖα δεῖ διδάσκεσθαι τῶν χρησίμων, ὐκ ἄδηλον· ὅτι δὲ ὐ πάντα, διῃρημένων τῶν τε ἐλευθέρων ἔργων καὶ τῶν ἀνελευθέρων, φανερὸν ὅτι τῶν τοιύτων δεῖ μετέχειν ὅσα τῶν χρησίμων ποιήσει τὸν μετέχοντα μὴ βάναυσον. βάναυσον δ' ἔργον εἶναι δεῖ τῦτο νομίζειν καὶ τέχνην ταύτην καὶ μάθησιν, ὅσαι πρὸς τὰς χρήσεις καὶ τὰς πράξεις τὰς τῆς ἀρετῆς ἄχρηστον ἀπεργάζονται τὸ σῶμα τῶν ἐλευθέρων ἢ τὴν ψυχὴν ἢ τὴν διάνοιαν. διὸ τάς τε τοιαύτας τέχνας ὅσαι τὸ σῶμα παρασκευάζουσι χεῖρον διακεῖσθαι βαναύσυς καλῦμεν, καὶ τὰς μισθαρνικὰς ἐργασίας· ἄσχολον γὰρ ποιῦσι τὴν διάνοιαν καὶ ταπεινήν. ἔςι δὲ καὶ τῶν ἐλευθερίων ἐπιστημῶν μέχρι μέν τινος ἐνίων μετέχειν ὐκ ἀνελεύθερον, προσεδρεύειν δὲ λίαν πρὸς τὸ ἐντελὲς ἔνοχον ταῖς εἰρημέναις βλάβαις. ἔχει δὲ πολλὴν διαφορὰν καὶ τὸ τίνος χάριν πράττει τις ἢ μανθάνει· αὑτῦ μὲν γὰρ χάριν ἢ φίλων ἢ δι' ἀρετὴν ὐκ ἀνελεύθερον, ὁ δὲ αὐτὸ τοῦτο πράττων δι' ἄλλους πολλάκις θητικὸν καὶ δυλικὸν δόξειεν ἂν πράττειν. αἱ μὲν ὖν καταβεβλημέναι νῦν μαθήσεις, καθάπερ ἐλέχθη πρότερον, ἐπαμφοτερίζυσιν. ἔςι δὲ τέτταρα σχεδὸν ἃ παιδεύειν εἰώ- 3
θασι, γράμματα καὶ γυμναςικὴν καὶ μυσικὴν καὶ τέταρτον ἔνιοι γραφικήν, τὴν μὲν γραμματικὴν καὶ γραφικὴν ὡς χρησίμυς πρὸς τὸν βίον ὔσας καὶ πολυχρήςυς, τὴν δὲ γυμναςικὴν ὡς συντείνυσαν πρὸς ἀνδρίαν· τὴν δὲ μυσικὴν ἤδη διαπορήσειεν ἄν τις. νῦν μὲν γὰρ ὡς ἡδονῆς χάριν οἱ πλεῖςοι μετέχυσιν αὐτῆς· οἱ δ' ἐξ ἀρχῆς ἔταξαν ἐν παιδείᾳ διὰ τὸ τὴν φύσιν αὐτὴν ζητεῖν, ὅπερ πολλάκις εἴρηται, μὴ μόνον ἀσχολεῖν ὀρθῶς ἀλλὰ καὶ σχολάζειν δύνασθαι καλῶς· αὕτη γὰρ ἀρχὴ πάντων, ἵνα καὶ πάλιν εἴπωμεν περὶ αὐτῆς. εἰ γὰρ ἄμφω μὲν δεῖ, μᾶλλον δὲ αἱρετὸν τὸ σχολάζειν τῆς ἀσχολίας, καὶ ὅλως ζητητέον τί ποιῦντας δεῖ σχολάζειν. οὐ γὰρ δὴ παίζοντας· τέλος γὰρ ἀναγκαῖον εἶναι τῦ βίυ τὴν παιδιὰν ἡμῖν. εἰ δὲ τῦτο ἀδύνατον, καὶ μᾶλλον ἐν ταῖς ἀσχολίαις χρηστέον ταῖς παιδιαῖς (ὁ γὰρ πονῶν δεῖται τῆς ἀναπαύσεως, ἡ δὲ παιδιὰ χάριν ἀναπαύσεώς ἐςιν· τὸ δ' ἀσχολεῖν συμβαίνει μετὰ πόνυ καὶ συντονίας), διὰ τῦτο δεῖ παιδιὰς εἰσάγεσθαι καιροφυλακτῦντας τὴν χρῆσιν, ὡς προσάγοντας φαρμακείας χάριν· ἄνεσις γὰρ ἡ τοιαύτη κίνησις τῆς ψυχῆς,

16. προσεδρεύειν — 19. ἀνελεύθερον om $I^bS^bT^b$. ‖ 20. πράσσων T^b. ‖ 23. ἃς T^b. ‖ 34. τῆς — 35. σχολάζειν om $I^bS^bT^b$.

ἐάν τις φαίνηται τοιῦτόν τι δρῶν, ἀτιμίᾳ ζημιύσθω πρεπύσῃ πρὸς τὴν ἁμαρτίαν.

17 *Γενομένων δὲ τῶν τέκνων οἴεσθαι μεγάλην εἶναι διαφορὰν πρὸς τὴν τῶν σωμάτων δύναμιν τὴν τροφήν, ὁποία τις ἂν ᾖ. φαίνεται δὲ διά τε τῶν ἄλλων ζῴων ἐπισκοποῦσι, καὶ διὰ τῶν ἐθνῶν οἷς ἐπιμελές ἐστιν εἰσάγειν τὴν πολεμικὴν ἕξιν, ἡ τῦ γάλακτος πληθύυσα τροφὴ μάλις' οἰκεία τοῖς σώμασιν· ἀοινοτέρα δὲ διὰ τὰ νοσήματα. ἔτι δὲ καὶ κινήσεις ὅσας ἐνδέχεται ποιεῖσθαι τηλικύτων συμφέρει. πρὸς δὲ τὸ μὴ διαςρέφεσθαι τὰ μέλη δι' ἁπαλότητα χρῶνται καὶ νῦν ἔνια τῶν ἐθνῶν ὀργάνοις τισὶ μηχανικοῖς, ἃ τὸ σῶμα ποιεῖ τῶν τοιούτων ἀςραβές. συμφέρει δ' εὐθὺς καὶ πρὸς τὰ ψύχη συνεθίζειν ἐκ μικρῶν παίδων· τοῦτο γὰρ καὶ πρὸς ὑγίειαν καὶ πρὸς πολεμικὰς πράξεις εὐχρηστότατον. διὸ παρὰ πολλοῖς ἐςὶ τῶν βαρβάρων ἔθος τοῖς μὲν εἰς ποταμὸν ἀποβάπτειν τὰ γιγνόμενα ψυχρόν, τοῖς δὲ σκέπασμα μικρὸν ἀμπίσχειν, οἷον Κελτοῖς. πάντα γὰρ ὅσα δυνατὸν ἐθίζειν, εὐθὺς ἀρχομένῳ βέλτιον μὲν ἐθίζειν, ἐκ προσαγωγῆς δ' ἐθίζειν. εὐφυὴς δ' ἡ τῶν παίδων ἕξις διὰ θερμότητα πρὸς τὴν τῶν ψυχρῶν ἄσκησιν. περὶ μὲν ὖν τὴν πρώτην συμφέρει ποιεῖσθαι τὴν ἐπιμέλειαν τοιαύτην τε καὶ τὴν ταύτῃ παραπλησίαν· τὴν δ' ἐχομένην ταύτης ἡλικίαν μέχρι πέντε ἐτῶν, ἣν οὔτε πω πρὸς μάθησιν καλῶς ἔχει προσάγειν ὐδεμίαν ὔτε πρὸς ἀναγκαίυς πόνυς, ὅπως μὴ τὴν αὔξησιν ἐμποδίζωσιν, δεῖ τοσαύτης τυγχάνειν κινήσεως ὥστε διαφεύγειν τὴν ἀργίαν τῶν σωμάτων· ἣν χρὴ παρασκευάζειν καὶ δι' ἄλλων πράξεων καὶ διὰ τῆς παιδιᾶς. δεῖ δὲ καὶ τὰς παιδιὰς εἶναι μήτε ἀνελευθέρυς μήτε ἐπιπόνυς μήτε ἀνειμένας. καὶ περὶ λόγων δὲ καὶ μύθων, ποίυς τινὰς ἀκύειν δεῖ τὺς τηλικύτυς, ἐπιμελὲς ἔςω τοῖς ἄρχυσιν οὓς καλῦσι παιδονόμυς. πάντα γὰρ δεῖ τὰ τοιαῦτα προοδοποιεῖν πρὸς τὰς ὕςερον διατριβάς. διὸ τὰς παιδιὰς εἶναι δεῖ τὰς πολλὰς μιμήσεις τῶν ὕστερον σπυδαζομένων. τὰς δὲ διατάσεις τῶν παίδων καὶ κλαυθμὺς ὐκ ὀρθῶς ἀπαγορεύυσιν οἱ κωλύοντες ἐν τοῖς νόμοις· συμφέρουσι γὰρ πρὸς αὔξησιν. γίνεται γὰρ τρόπον τινὰ γυμνασία τοῖς σώμασιν· ἡ γὰρ τοῦ πνεύματος κάθεξις ποιεῖ τὴν ἰσχὺν τοῖς πονοῦσιν, ὃ συμβαίνει καὶ τοῖς παιδίοις διατεινομένοις. ἐπισκεπτέον δὲ τοῖς παιδονόμοις τὴν τούτων διαγωγὴν τήν τ' ἄλλην, καὶ ὅπως ὅτι ἥκιστα μετὰ δύλων ἔςαι. ταύτην γὰρ τὴν ἡλικίαν, καὶ μέχρι τῶν ἑπτὰ ἐτῶν, ἀναγκαῖον οἴκοι τρ[...]φὴν ἔχειν. εὔλογον οὖν ἀπελαύνειν ἀπὸ τῶν ἀκυσ[...] καὶ τῶν ὁραμάτων ἀνελευθερίας καὶ τηλικύτυς ὄντας. [...] μὲν ὖν αἰσχρολογίαν ἐκ τῆς πόλεως, ὥσπερ ἄλλο τ[...] τὸν νομοθέτην ἐξορίζειν· ἐκ τῦ γὰρ εὐχερῶς λέγειν [...] τῶν αἰσχρῶν γίνεται καὶ τὸ ποιεῖν σύνεγγυς. μά[...] μὲν ὖν ἐκ τῶν νέων, ὅπως μήτε λέγωσι μήτε ἀκύω[...] δὲν τοιῦτον. ἐὰν δέ τις φαίνηταί τι λέγων ἢ πράττω[...] ἀπηγορευμένων, τὸν μὲν ἐλεύθερον μήπω δὲ κατακλ[...] ἠξιωμένον ἐν τοῖς συσσιτίοις ἀτιμίαις κολάζειν καὶ [...]γαῖς, τὸν δὲ πρεσβύτερον τῆς ἡλικίας ταύτης ἀτι[...] ἀνελευθέροις ἀνδραποδωδίας χάριν. ἐπεὶ δὲ τὸ λέγ[...] τῶν τοιούτων ἐξορίζομεν, φανερὸν ὅτι καὶ τὸ θεω[...] γραφὰς ἢ λόγυς ἀσχήμονας. ἐπιμελὲς μὲν οὖν ἔςω [...] ἄρχυσι μηθὲν μήτε ἄγαλμα μήτε γραφὴν εἶναι τ[...] πράξεων μίμησιν, εἰ μὴ παρά τισι θεοῖς τοιύτοις [...] τὸν τωθασμὸν ἀποδίδωσιν ὁ νόμος· πρὸς δὲ τύτοις ἀ[...]σιν ὁ νόμος τοὺς ἔχοντας ἡλικίαν πλέον προήκουσ[...] ὑπὲρ αὑτῶν καὶ τέκνων καὶ γυναικῶν τιμαλφεῖν τ[...] τὺς δὲ νεωτέρυς ὔτ' ἰάμβων ὔτε κωμῳδίας θεατὰς π[...]τητέον, πρὶν ἢ τὴν ἡλικίαν λάβωσιν ἐν ᾗ καὶ κατακλ[...] ὑπάρξει κοινωνεῖν ἤδη καὶ μέθης καὶ τῆς ἀπὸ τῶ[...] γιγνομένης βλάβης ἀπαθεῖς ἡ παιδεία ποιήσει π[...] νῦν μὲν οὖν τύτων ἐν παραδρομῇ πεποιήμεθα τὸ[...] ὕστερον δ' ἐπιστήσαντας δεῖ διορίσαι μᾶλλον, [...] πρῶτον εἴτε δεῖ διαπορήσαντας, καὶ πῶς δεῖ· κα[...] παρόντα καιρὸν ἐμνήσθημεν ὡς ἀναγκαῖον. ἴσως [...] κακῶς ἔλεγε τὸ τοιῦτον Θεόδωρος ὁ τῆς τραγῳδ[...] κριτής· ὐθενὶ γὰρ πώποτε παρῆκεν ἑαυτῦ προεισάγ[...] τῶν εὐτελῶν ὑποκριτῶν, ὡς οἰκειουμένων τῶν θεατ[...] πρώταις ἀκοαῖς. συμβαίνει δὲ ταὐτὸ τοῦτο καὶ π[...] τῶν ἀνθρώπων ὁμιλίας καὶ πρὸς τὰς τῶν πραγμ[...] πάντα γὰρ στέργομεν τὰ πρῶτα μᾶλλον. διὸ δ[...] νέοις πάντα ποιεῖν ξένα τὰ φαῦλα, μάλιςα δ' ὅσ[...] ἔχει ἢ μοχθηρίαν ἢ δυσμένειαν. διελθόντων δὲ τῶ[...] ἐτῶν τὰ δύο μέχρι τῶν ἑπτὰ δεῖ θεωροὺς ἤδη γί[...] τῶν μαθήσεων, ἃς δεήσει μανθάνειν αὐτούς. δύο δ' [...] ἡλικίαι πρὸς ἃς ἀναγκαῖον διῃρῆσθαι τὴν παιδείαν, [...] τὴν ἀπὸ τῶν ἑπτὰ μέχρι ἥβης καὶ πάλιν μετὰ τ[...] ἥβης μέχρι τῶν ἑνὸς καὶ εἴκοσιν ἐτῶν. οἱ γὰρ τα[...]μάσι διαιρῦντες τὰς ἡλικίας ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ λ[...]*

5. δὲ] τε $I^bS^bV^b$. ‖ 6. εἰσάγειν] ἀεὶ $I^bS^bV^b$. ‖ 7. πλήθυσα I^b. ‖ 10. ἁπλότητα V^b. ‖ 18. εὐθὺς — 19. ἐθίζειν om S^bV^b ‖ 22. καὶ τὴν] καὶ τὺς V^b. ‖ 23. ἐχομένων S^bV^b. ‖ 26. δεῖ] δεῖ δὲ $I^bS^bV^b$. ‖ τοσαύτην S^bV^b. ‖ 31. τὺς om V^b.

8. τοιύτων I^bV^b. ‖ 14. ἐςι $I^bS^bV^b$. ‖ 17. πρὸς — 18. νόμος om S^bV^b. ‖ 18. τοὺς — προήκουσαν om $I^bS^bV^b$. ‖ 20. [...]βρων S^b. ‖ 26. τὸν] τὰ V^b. ‖ 29. ὐθὲν S^b. ‖ 40. ἐν S^bV^b.

, δεῖ δὲ τῇ διαιρέσει τῆς φύσεως ἐπακολουθεῖν· πᾶσα ἐχνη καὶ παιδεία τὸ προσλεῖπον βούλεται τῆς φύ- ἰναπληροῦν. πρῶτον μὲν οὖν σκεπτέον εἰ ποιητέον τινὰ περὶ τοὺς παῖδας, ἔπειτα πότερον συμφέρει κοινῇ αι τὴν ἐπιμέλειαν αὐτῶν ἢ κατ' ἴδιον τρόπον (ὃ καὶ νῦν ἐν ταῖς πλείσταις τῶν πόλεων), τρίτον δὲ τινὰ δεῖ ταύτην.

Θ.

Ὅτι μὲν οὖν τῷ νομοθέτῃ μάλιστα πραγματευτέον ἡν τῶν νέων παιδείαν, οὐδεὶς ἂν ἀμφισβητήσειεν· καὶ ταῖς πόλεσιν οὐ γιγνόμενον τοῦτο βλάπτει τὰς πο- . δεῖ γὰρ πρὸς ἑκάστην πολιτεύεσθαι. τὸ γὰρ ἦθος λιτείας ἑκάστης τὸ οἰκεῖον καὶ φυλάττειν εἴωθε τὴν ίαν καὶ καθίστησιν ἐξ ἀρχῆς, οἷον τὸ μὲν δημοκρα- ημοκρατίαν, τὸ δ' ὀλιγαρχικὸν ὀλιγαρχίαν· ἀεὶ δὲ τιστον ἦθος βελτίονος αἴτιον πολιτείας. ἔτι δὲ πρὸς δυνάμεις καὶ τέχνας ἔστιν ἃ δεῖ προπαιδεύεσθαι ιοεθίζεσθαι πρὸς τὰς ἑκάστων ἐργασίας, ὥστε δῆλον ὶ πρὸς τὰς τῆς ἀρετῆς πράξεις. ἐπεὶ δ' ἓν τὸ τέλος ει πάσῃ, φανερὸν ὅτι καὶ τὴν παιδείαν μίαν καὶ τὴν ἀναγκαῖον εἶναι πάντων καὶ ταύτης τὴν ἐπιμέ- εἶναι κοινὴν καὶ μὴ κατ' ἰδίαν, ὃν τρόπον νῦν ἕκα- ιμελεῖται τῶν αὐτοῦ τέκνων ἰδίᾳ τε καὶ μάθησιν ἣν ἂν δόξῃ, διδάσκων. δεῖ δὲ τῶν κοινῶν κοινὴν αι καὶ τὴν ἄσκησιν. ἅμα δὲ οὐδὲ χρὴ νομίζειν αὐτοῦ τινὰ εἶναι τῶν πολιτῶν, ἀλλὰ πάντας τῆς ;· μόριον γὰρ ἕκαστος τῆς πόλεως. ἡ δ' ἐπιμέλεια εν ἑκάστου μορίου βλέπειν πρὸς τὴν τοῦ ὅλου ἐπιμέλειαν. ειε δ' ἄν τις καὶ τοῦτο Λακεδαιμονίους· καὶ γὰρ ν ποιοῦνται σπουδὴν περὶ τοὺς παῖδας καὶ κοινῇ ταύ- τι μὲν οὖν νομοθετητέον περὶ παιδείας καὶ ταύτην ποιητέον, φανερόν· τίς δ' ἐστὶν ἡ παιδεία, καὶ πῶς αιδεύεσθαι, δεῖ μὴ λανθάνειν. νῦν γὰρ ἀμφισβη- περὶ τῶν ἔργων· οὐ γὰρ ταὐτὰ πάντες ὑπολαμβά- εῖν μανθάνειν τοὺς νέους οὔτε πρὸς ἀρετὴν οὔτε πρὸς τὸν ὸν ἄριστον· οὐδὲ φανερὸν πότερον πρὸς τὴν διάνοιαν μᾶλλον ἢ πρὸς τὸ τῆς ψυχῆς ἦθος. ἔκ τε τῆς ἐμ- παιδείας ταραχώδης ἡ σκέψις, καὶ δῆλον οὐδὲν πό- ἀσκεῖν δεῖ τὰ χρήσιμα πρὸς τὸν βίον ἢ τὰ τείνοντα ἀρετὴν ἢ τὰ περιττά· πάντα γὰρ εἴληφε ταῦτα κρι- τάς τινας. περί τε τῶν πρὸς ἀρετὴν οὐθέν ἐστιν ὁμολογούμενον· καὶ γὰρ τὴν ἀρετὴν οὐ τὴν αὐτὴν εὐθὺς πάντες τιμῶσιν, ὥστ' εὐλόγως διαφέρονται καὶ πρὸς τὴν ἄσκησιν αὐτῆς. ὅτι μὲν οὖν τὰ ἀναγκαῖα δεῖ διδάσκεσθαι τῶν χρησίμων, οὐκ ἄδηλον· ὅτι δὲ οὐ πάντα, διῃρημένων τῶν τε ἐλευθέρων ἔργων καὶ τῶν ἀνελευθέρων, φανερὸν ὅτι τῶν τοιούτων δεῖ μετέχειν ὅσα τῶν χρησίμων ποιήσει τὸν μετέχοντα μὴ βάναυσον. βάναυσον δ' ἔργον εἶναι δεῖ τοῦτο νομίζειν καὶ τέχνην ταύτην καὶ μάθησιν, ὅσαι πρὸς τὰς χρήσεις καὶ τὰς πράξεις τὰς τῆς ἀρετῆς ἄχρηστον ἀπεργάζονται τὸ σῶμα τῶν ἐλευθέρων ἢ τὴν ψυχὴν ἢ τὴν διάνοιαν. διὸ τάς τε τοιαύτας τέχνας ὅσαι τὸ σῶμα παρασκευάζουσι χεῖρον διακεῖσθαι βαναύσους καλοῦμεν, καὶ τὰς μισθαρνικὰς ἐργασίας· ἄσχολον γὰρ ποιοῦσι τὴν διάνοιαν καὶ ταπεινήν. ἔστι δὲ καὶ τῶν ἐλευθερίων ἐπιστημῶν μέχρι μέν τινος ἐνίων μετέχειν οὐκ ἀνελεύθερον, προσεδρεύειν δὲ λίαν πρὸς τὸ ἐντελὲς ἔνοχον ταῖς εἰρημέναις βλάβαις. ἔχει δὲ πολλὴν διαφορὰν καὶ τὸ τίνος χάριν πράττει τις ἢ μανθάνει· αὑτοῦ μὲν γὰρ χάριν ἢ φίλων ἢ δι' ἀρετὴν οὐκ ἀνελεύθερον, ὁ δὲ αὐτὸ τοῦτο πράττων δι' ἄλλους πολλάκις θητικὸν καὶ δουλικὸν δόξειεν ἂν πράττειν. αἱ μὲν οὖν καταβεβλημέναι νῦν μαθήσεις, καθάπερ ἐλέχθη πρότερον, ἐπαμφοτερίζουσιν. ἔστι δὲ τέτταρα σχεδὸν ἃ παιδεύειν εἰώ- 3
θασι, γράμματα καὶ γυμναστικὴν καὶ μουσικὴν καὶ τέταρτον ἔνιοι γραφικήν, τὴν μὲν γραμματικὴν καὶ γραφικὴν ὡς χρησίμους πρὸς τὸν βίον οὔσας καὶ πολυχρήστους, τὴν δὲ γυμναστικὴν ὡς συντείνουσαν πρὸς ἀνδρίαν· τὴν δὲ μουσικὴν ἤδη διαπορήσειεν ἄν τις. νῦν μὲν γὰρ ὡς ἡδονῆς χάριν οἱ πλεῖστοι μετέχουσιν αὐτῆς· οἱ δ' ἐξ ἀρχῆς ἔταξαν ἐν παιδείᾳ διὰ τὸ τὴν φύσιν αὐτὴν ζητεῖν, ὅπερ πολλάκις εἴρηται, μὴ μόνον ἀσχολεῖν ὀρθῶς ἀλλὰ καὶ σχολάζειν δύνασθαι καλῶς· αὕτη γὰρ ἀρχὴ πάντων, ἵνα καὶ πάλιν εἴπωμεν περὶ αὐτῆς. εἰ γὰρ ἄμφω μὲν δεῖ, μᾶλλον δὲ αἱρετὸν τὸ σχολάζειν τῆς ἀσχολίας, καὶ ὅλως ζητητέον τί ποιοῦντας δεῖ σχολάζειν. οὐ γὰρ δὴ παίζοντας· τέλος γὰρ ἀναγκαῖον εἶναι τοῦ βίου τὴν παιδιὰν ἡμῖν. εἰ δὲ τοῦτο ἀδύνατον, καὶ μᾶλλον ἐν ταῖς ἀσχολίαις χρηστέον ταῖς παιδιαῖς (ὁ γὰρ πονῶν δεῖται τῆς ἀναπαύσεως, ἡ δὲ παιδιὰ χάριν ἀναπαύσεώς ἐστιν· τὸ δ' ἀσχολεῖν συμβαίνει μετὰ πόνου καὶ συντονίας), διὰ τοῦτο δεῖ παιδιὰς εἰσάγεσθαι καιροφυλακτοῦντας τὴν χρῆσιν, ὡς προσάγοντας φαρμακείας χάριν· ἄνεσις γὰρ ἡ τοιαύτη κίνησις τῆς ψυχῆς,

. 16. προσεδρεύειν — 19. ἀνελεύθερον om $I^b S^b T^b$. ‖ 20. πράσσων T^b. ‖ 23. ἃς T^b. ‖ 34. τῆς — 35. σχολάζειν om $I^b S^b T^b$.

καὶ διὰ τὴν ἡδονὴν ἀνάπαυσις· τὸ δὲ σχολάζειν ἔχειν αὐτὸ δοκεῖ τὴν ἡδονὴν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν καὶ τὸ ζῆν μακαρίως. τοῦτο δ᾽ οὐ τοῖς ἀσχολοῦσιν ὑπάρχει ἀλλὰ τοῖς σχολάζουσιν. ὁ μὲν γὰρ ἀσχολῶν ἕνεκά τινος ἀσχολεῖ τέλους ὡς οὐχ ὑπάρχοντος, ἡ δ᾽ εὐδαιμονία τέλος ἐστίν, ἣν οὐ μετὰ λύπης ἀλλὰ μεθ᾽ ἡδονῆς οἴονται πάντες εἶναι. ταύτην μέντοι τὴν ἡδονὴν οὐκέτι τὴν αὐτὴν τιθέασιν, ἀλλὰ καθ᾽ ἑαυτοὺς ἕκαστος καὶ τὴν ἕξιν τὴν αὐτῶν, ὁ δὲ ἄριστος τὴν ἀρίστην καὶ τὴν ἀπὸ τῶν καλλίστων. ὥστε φανερὸν ὅτι δεῖ καὶ πρὸς τὴν ἐν τῇ διαγωγῇ σχολὴν μανθάνειν ἄττα καὶ παιδεύεσθαι, καὶ ταῦτα μὲν τὰ παιδεύματα καὶ ταύτας τὰς μαθήσεις ἑαυτῶν εἶναι χάριν, τὰς δὲ πρὸς τὴν ἀσχολίαν ὡς ἀναγκαίας καὶ χάριν ἄλλων. διὸ καὶ τὴν μουσικὴν οἱ πρότερον εἰς παιδείαν ἔταξαν οὐχ ὡς ἀναγκαῖον (οὐδὲν γὰρ ἔχει τοιοῦτον) οὐδ᾽ ὡς χρήσιμον, ὥσπερ τὰ γράμματα πρὸς χρηματισμὸν καὶ πρὸς οἰκονομίαν καὶ πρὸς μάθησιν καὶ πρὸς πολιτικὰς πράξεις πολλάς· δοκεῖ δὲ καὶ γραφικὴ χρήσιμος εἶναι πρὸς τὸ κρίνειν τὰ τῶν τεχνιτῶν ἔργα κάλλιον· οὐδ᾽ αὖ καθάπερ ἡ γυμναστικὴ πρὸς ὑγίειαν καὶ ἀλκήν· οὐδέτερον γὰρ τούτων ὁρῶμεν γιγνόμενον ἐκ τῆς μουσικῆς. λείπεται τοίνυν πρὸς τὴν ἐν τῇ σχολῇ διαγωγήν, εἰς ὅπερ καὶ φαίνονται παράγοντες αὐτήν· ἣν γὰρ οἴονται διαγωγὴν εἶναι τῶν ἐλευθέρων, ἐν ταύτῃ τάττουσιν. διόπερ Ὅμηρος οὕτως ἐποίησεν

ἀλλ᾽ οἷον μέν ἐστι καλεῖν ἐπὶ δαῖτα θαλείην.

καὶ οὕτω προειπὼν ἑτέρους τινὰς "οἳ καλέουσιν ἀοιδόν" φησιν, "ὅ κεν τέρπῃσιν ἅπαντας." καὶ ἐν ἄλλοις δέ φησιν Ὀδυσσεὺς ταύτην ἀρίστην εἶναι διαγωγήν, ὅταν εὐφραινομένων τῶν ἀνθρώπων "δαιτυμόνες δ᾽ ἀνὰ δώματ᾽ ἀκουάζωνται ἀοιδοῦ ἥμενοι ἑξείης." ὅτι μὲν τοίνυν ἐστὶ παιδεία τις ἣν οὐχ ὡς χρησίμην παιδευτέον τοὺς υἱεῖς οὐδ᾽ ὡς ἀναγκαίαν ἀλλ᾽ ὡς ἐλευθέριον καὶ καλήν, φανερόν ἐστιν· πότερον δὲ μία τὸν ἀριθμὸν ἢ πλείους, καὶ τίνες αὗται καὶ πῶς, ὕστερον λεκτέον περὶ αὐτῶν. νῦν δὲ τοσοῦτον ἡμῖν εἶναι πρὸ ὁδοῦ γέγονεν, ὅτι καὶ παρὰ τῶν ἀρχαίων ἔχομέν τινα μαρτυρίαν ἐκ τῶν καταβεβλημένων παιδευμάτων· ἡ γὰρ μουσικὴ τοῦτο ποιεῖ δῆλον. ἔτι δὲ καὶ τῶν χρησίμων ὅτι δεῖ τινὰ παιδεύεσθαι τοὺς παῖδας οὐ μόνον διὰ τὸ χρήσιμον, οἷον τὴν τῶν γραμμάτων μάθησιν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ πολλὰς ἐνδέχεσθαι γίγνεσθαι δι᾽ αὐτῶν μαθήσεις ἑτέρας. ὁμοίως δὲ καὶ τὴν γραφικὴν οὐχ ἵνα ἐν τοῖς ἰδίοις ὠνίοις μὴ διαμαρτάνωσιν, ἀλλ᾽ ὦσιν ἀνεξαπάτητοι πρὸς τὴν τῶν σκευῶν ὠνήν τε καὶ πρᾶσιν, ἢ μᾶλλον ὅτι ποιεῖ θεωρητικ[illegible] περὶ τὰ σώματα κάλλους. τὸ δὲ ζητεῖν πανταχοῦ τὸ [illegible] σιμον ἥκιστα ἁρμόττει τοῖς μεγαλοψύχοις καὶ τοῖς [illegible] θέροις. ἐπεὶ δὲ φανερὸν πρότερον τοῖς ἔθεσιν ἢ τῷ [illegible] παιδευτέον εἶναι, καὶ περὶ τὸ σῶμα πρότερον ἢ τὴ[illegible] νοιαν, δῆλον ἐκ τούτων ὅτι παραδοτέον τοὺς παῖδας γ[illegible] στικῇ καὶ παιδοτριβικῇ· τούτων γὰρ ἡ μὲν ποιάν τινα [illegible] τὴν ἕξιν τοῦ σώματος, ἡ δὲ τὰ ἔργα.

Νῦν μὲν οὖν αἱ μάλιστα δοκοῦσαι τῶν πόλεων [illegible] λεῖσθαι τῶν παίδων αἱ μὲν ἀθλητικὴν ἕξιν ἐμποιοῦ[illegible] βώμεναι τά τε εἴδη καὶ τὴν αὔξησιν τῶν σωμάτ[illegible] δὲ Λάκωνες ταύτην μὲν οὐχ ἥμαρτον τὴν ἁμαρτίαν, [illegible] ριώδεις δ᾽ ἀπεργάζονται τοῖς πόνοις, ὡς τοῦτο πρὸς [illegible] μάλιστα συμφέρον. καίτοι, καθάπερ εἴρηται πολλάκ[illegible] πρὸς μίαν οὔτε πρὸς μάλιστα ταύτην βλέποντα τ[illegible] τὴν ἐπιμέλειαν. εἴ τε καὶ πρὸς ταύτην, οὐδὲ τοῦτο ἐ[illegible] σκουσιν· οὔτε γὰρ ἐν τοῖς ἄλλοις ζῴοις οὔτ᾽ ἐπὶ τῶν [illegible] ὁρῶμεν τὴν ἀνδρίαν ἀκολουθοῦσαν τοῖς ἀγριωτάτοις, [illegible] μᾶλλον τοῖς ἡμερωτέροις καὶ λεοντώδεσιν ἤθεσιν. [illegible] δ᾽ ἐστὶ τῶν ἐθνῶν ἃ πρὸς τὸ κτείνειν καὶ πρὸς τὴν [illegible] ποφαγίαν εὐχερῶς ἔχει, καθάπερ τῶν περὶ τὸν [illegible] Ἀχαιοί τε καὶ Ἡνίοχοι καὶ τῶν ἠπειρωτικῶν ἐθνῶν [illegible] τὰ μὲν ὁμοίως τούτοις τὰ δὲ μᾶλλον, ἃ λῃστικὰ μὲ[illegible] ἀνδρίας δ᾽ οὐ μετειλήφασιν. ἔτι δ᾽ αὐτοὺς τοὺς Λα[illegible] ἴσμεν, ἕως μὲν αὐτοὶ προσήδρευον ταῖς φιλοπονίαις [illegible] ρέχοντας τῶν ἄλλων, νῦν δὲ καὶ τοῖς γυμνασίοις κα[illegible] πολεμικοῖς ἀγῶσι λειπομένους ἑτέρων· οὐ γὰρ τῷ τ[illegible] γυμνάζειν τὸν τρόπον τοῦτον διέφερον, ἀλλὰ τῷ μ[illegible] πρὸς ἀσκοῦντας ἀσκεῖν. ὥστε τὸ καλὸν ἀλλ᾽ οὐ τὸ θηρ[illegible] δεῖ πρωταγωνιστεῖν· οὐ γὰρ λύκος οὐδὲ τῶν ἄλλων [illegible] τι ἀγωνίσαιτο ἂν οὐθένα καλὸν κίνδυνον, ἀλλὰ μᾶ[illegible] ἀνὴρ ἀγαθός. οἱ δὲ λίαν εἰς ταῦτα ἀνέντες τοὺς π[illegible] καὶ τῶν ἀναγκαίων ἀπαιδαγωγήτους ποιήσαντες, βαν[illegible] κατεργάζονται κατά γε τὸ ἀληθές, πρὸς ἕν τε μό[illegible] γον τῇ πολιτικῇ χρησίμους ποιήσαντες, καὶ πρὸς το[illegible] ρον, ὡς φησὶν ὁ λόγος, ἑτέρων. δεῖ δὲ οὐκ ἐκ τῶν π[illegible] ρων ἔργων κρίνειν, ἀλλ᾽ ἐκ τῶν νῦν· ἀνταγωνιστὰς γὰ[illegible] παιδείας νῦν ἔχουσι, πρότερον δ᾽ οὐκ εἶχον. ὅτι μὲν οὖ[illegible] στέον τῇ γυμναστικῇ, καὶ πῶς χρηστέον, ὁμολογούμε[illegible] μέχρι μὲν γὰρ ἥβης κουφότερα γυμνάσια προσοιστ[illegible] βίαιον τροφὴν καὶ τοὺς πρὸς ἀνάγκην πόνους ἀπείργ[illegible] ἵνα μηθὲν ἐμπόδιον ᾖ πρὸς τὴν αὔξησιν. σημεῖον γὰ[illegible]

18. χρησίμη T^b. ‖ 19. αὖ] ἂν S^b. ‖ 31. ἀναγκαῖον S^bT^b.
1. θεωρητικὴν I^b. ‖ 19. ἡμερωτάτοις I^b. ‖ 31. τι om $I^bS^bT^b$. ‖ 33. ἀπαιδαγώγους S^bT^b.

ὅτι δύναται τοῦτο παρασκευάζειν· ἐν γὰρ τοῖς ὀλυμ-
αις δύο τις ἂν ἢ τρεῖς εὕροι τοὺς αὐτοὺς νενικηκότας
ς τε καὶ παῖδας, διὰ τὸ νέους ἀσκοῦντας ἀφαιρεῖσθαι
ίναμιν ὑπὸ τῶν ἀναγκαίων γυμνασίων. ὅταν δ' ἀφ'
ἔτη τρία πρὸς τοῖς ἄλλοις μαθήμασι γένωνται, τότε
τει καὶ τοῖς πόνοις καὶ ταῖς ἀναγκοφαγίαις κατα-
άνειν τὴν ἐχομένην ἡλικίαν. ἅμα γὰρ τῇ τε διανοίᾳ
ῷ σώματι διαπονεῖν οὐ δεῖ· τοὐναντίον γὰρ ἑκάτερος
άζεσθαι πέφυκε τῶν πόνων, ἐμποδίζων ὁ μὲν τοῦ
τος πόνος τὴν διάνοιαν, ὁ δὲ ταύτης τὸ σῶμα.

Περὶ δὲ μουσικῆς ἔνια μὲν διηπορήσαμεν τῷ λόγῳ
ρότερον, καλῶς δ' ἔχει καὶ νῦν ἀναλαβόντας αὐτὰ
αγεῖν, ἵνα ὥσπερ ἐνδόσιμον γένηται τοῖς λόγοις οὓς
ς εἴπειεν ἀποφαινόμενος περὶ αὐτῆς. οὔτε γὰρ τίνα
δύναμιν ῥᾴδιον περὶ αὐτῆς διελεῖν, οὔτε τίνος δεῖ χά-
ετέχειν αὐτῆς, πότερον παιδιᾶς ἕνεκα καὶ ἀναπαύ-
καθάπερ ὕπνου καὶ μέθης· ταῦτα γὰρ καθ' αὑτὰ
ὔτε τῶν σπουδαίων, ἀλλ' ἡδέα, καὶ ἅμα παύει μέ-
ν, ὥς φησιν Εὐριπίδης. διὸ καὶ τάττουσιν αὐτὴν καὶ
ται πᾶσι τούτοις ὁμοίως, οἴνῳ καὶ μέθῃ καὶ μουσικῇ.
ι δὲ καὶ τὴν ὄρχησιν ἐν τούτοις. ἢ μᾶλλον οἰητέον
ἀρετήν τι τείνειν τὴν μουσικήν, ὡς δυναμένην, καθάπερ
μναστικὴ τὸ σῶμα ποιόν τι παρασκευάζει, καὶ τὴν
ὴν τὸ ἦθος ποιόν τι ποιεῖν, ἐθίζουσαν δύνασθαι χαί-
ρθῶς. ἢ πρὸς διαγωγήν τι συμβάλλεται καὶ πρὸς
σιν· καὶ γὰρ τοῦτο τρίτον θετέον τῶν εἰρημένων. ὅτι
ν δεῖ τοὺς νέους μὴ παιδιᾶς ἕνεκα παιδεύειν, οὐκ ἄδη-
οὐ γὰρ παίζουσι μανθάνοντες· μετὰ λύπης γὰρ ἡ
ις. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ διαγωγήν τε παισὶν ἁρμόττει
ταῖς ἡλικίαις ἀποδιδόναι ταῖς τοιαύταις· οὐθενὶ γὰρ
ῖ προσήκει τέλος. ἀλλ' ἴσως ἂν δόξειεν ἡ τῶν παί-
σπουδὴ παιδιᾶς εἶναι χάριν ἀνδράσι γενομένοις καὶ
θεῖσιν. ἀλλ' εἰ τοῦτ' ἐστὶ τοιοῦτον, τίνος ἂν ἕνεκα δέοι
ίνειν αὐτούς, ἀλλὰ μὴ καθάπερ οἱ τῶν Περσῶν καὶ
ν βασιλεῖς, ἄλλων αὐτὸ ποιούντων μεταλαμβάνειν
δονῆς καὶ τῆς μαθήσεως; καὶ γὰρ ἀναγκαῖον βέλτιον
άζεσθαι τοὺς αὐτὸ τοῦτο πεποιημένους ἔργον καὶ τέχνην
οσοῦτον χρόνον ἐπιμελουμένων ὅσον πρὸς μάθησιν μόνον.
δεῖ τὰ τοιαῦτα διαπονεῖν αὐτούς, καὶ περὶ τὴν τῶν
πραγματείαν αὐτοὺς ἂν δέοι παρασκευάζειν· ἀλλ'
ν. τὴν δ' αὐτὴν ἀπορίαν ἔχει καὶ εἰ δύναται τὰ ἤθη
ῳ ποιεῖν· ταῦτα γὰρ τί δεῖ μανθάνειν αὐτούς, ἀλλ'

οὐχ ἑτέρων ἀκούοντας ὀρθῶς τε χαίρειν καὶ δύνασθαι κρίνειν; ὥσπερ οἱ Λάκωνες· ἐκεῖνοι γὰρ οὐ μανθάνοντες ὅμως δύνανται κρίνειν ὀρθῶς, ὥς φασί, τὰ χρηστὰ καὶ τὰ μὴ χρηστὰ τῶν μελῶν. ὁ δ' αὐτὸς λόγος κἂν εἰ πρὸς εὐημερίαν καὶ διαγωγὴν ἐλευθέριον χρηστέον αὐτῇ· τί δεῖ μανθάνειν αὐτούς, ἀλλ' οὐχ ἑτέρων χρωμένων ἀπολαύειν; σκοπεῖν δ' ἔξεστι τὴν ὑπόληψιν ἣν ἔχομεν περὶ τῶν θεῶν· οὐ γὰρ ὁ Ζεὺς αὐτὸς ᾄδει καὶ κιθαρίζει τοῖς ποιηταῖς, ἀλλὰ καὶ βαναύσους καλοῦμεν τοὺς τοιούτους καὶ τὸ πράττειν οὐκ ἀνδρὸς μὴ μεθύοντος ἢ παίζοντος. ἀλλ' ἴσως περὶ μὲν τούτων ὕστερον ἐπισκεπτέον, ἡ δὲ πρώτη ζήτησίς ἐστι πότερον οὐ θετέον εἰς παιδείαν τὴν μουσικὴν ἢ θετέον, καὶ τί δύναται τῶν διαπορηθέντων τριῶν, πότερον παιδείαν ἢ παιδιὰν ἢ διαγωγήν. εὐλόγως δ' εἰς πάντα τάττεται καὶ φαίνεται μετέχειν. ἥ τε γὰρ παιδιὰ χάριν ἀναπαύσεώς ἐστι, τὴν δ' ἀνάπαυσιν ἀναγκαῖον ἡδεῖαν εἶναι (τῆς γὰρ διὰ τῶν πόνων λύπης ἰατρεία τίς ἐστιν)· καὶ τὴν διαγωγὴν ὁμολογουμένως δεῖ μὴ μόνον ἔχειν τὸ καλὸν ἀλλὰ καὶ τὴν ἡδονήν· τὸ γὰρ εὐδαιμονεῖν ἐξ ἀμφοτέρων τούτων ἐστίν. τὴν δὲ μουσικὴν πάντες εἶναί φαμεν τῶν ἡδίστων, καὶ ψιλὴν οὖσαν καὶ μετὰ μελῳδίας· φησὶ γοῦν καὶ Μουσαῖος εἶναι βροτοῖς ἥδιστον ἀείδειν. διὸ καὶ εἰς τὰς συνουσίας καὶ διαγωγὰς εὐλόγως παραλαμβάνουσιν αὐτὴν ὡς δυναμένην εὐφραίνειν· ὥστε καὶ ἐντεῦθεν ἄν τις ὑπολάβοι παιδεύεσθαι δεῖν αὐτὴν τοὺς νεωτέρους. ὅσα γὰρ ἀβλαβῆ τῶν ἡδέων, οὐ μόνον ἁρμόττει πρὸς τὸ τέλος ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν ἀνάπαυσιν. ἐπεὶ δ' ἐν μὲν τῷ τέλει συμβαίνει τοῖς ἀνθρώποις ὀλιγάκις γίγνεσθαι, πολλάκις δὲ ἀναπαύονται καὶ χρῶνται ταῖς παιδιαῖς οὐχ ὅσον ἐπὶ πλέον ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἡδονήν, χρήσιμον ἂν εἴη διαναπαύειν ἐν ταῖς ἀπὸ ταύτης ἡδοναῖς. συμβέβηκε δὲ τοῖς ἀνθρώποις ποιεῖσθαι τὰς παιδιὰς τέλος· ἔχει γὰρ ἴσως ἡδονήν τινα καὶ τὸ τέλος, ἀλλ' οὐ τὴν τυχοῦσαν· ζητοῦντες δὲ ταύτην, λαμβάνουσιν ὡς ταύτην ἐκείνην, διὰ τὸ τῷ τέλει τῶν πράξεων ἔχειν ὁμοίωμά τι· τό τε γὰρ τέλος οὐθενὸς τῶν ἐσομένων χάριν αἱρετόν, καὶ αἱ τοιαῦται τῶν ἡδονῶν οὐθενός εἰσι τῶν ἐσομένων ἕνεκεν, ἀλλὰ τῶν γεγονότων, οἷον πόνων καὶ λύπης. δι' ἣν μὲν οὖν αἰτίαν ζητοῦσι τὴν εὐδαιμονίαν γίγνεσθαι διὰ τούτων τῶν ἡδονῶν, ταύτην ἄν τις εἰκότως ὑπολάβοι τὴν αἰτίαν· περὶ δὲ τοῦ κοινωνεῖν τῆς μουσικῆς, οὐ διὰ ταύτην μόνην, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ χρήσιμον εἶναι πρὸς τὰς ἀναπαύσεις, ὡς ἔοικεν. οὐ μὴν ἀλλὰ ζητητέον μή ποτε

. ὀλυμπιονικικαῖς I^b. ‖ 14. εἴποιεν S^bT^b. ‖ 25. ἢ I^b. ‖ 35. ἄλλων] δι' ἄλλων S^bT^b.
. ἕτερον S^bT^b. ‖ 3. φησί T^b. ‖ 4. εἴη $I^bS^bT^b$. ‖ 12. τὴν — 13. παιδείαν om I^b. ‖ 34. τῷ om S^b. ‖ 35. ὁμοιώματα· τό S^bT^b.

τῦτο μὲν συμβέβηκε, τιμιωτέρα δ' αὐτῆς ἡ φύσις ἐςὶν ἢ κατὰ τὴν εἰρημένην χρείαν, καὶ δεῖ μὴ μόνον τῆς κοινῆς ἡδονῆς μετέχειν ἀπ' αὐτῆς, ἧς ἔχυσι πάντες αἴσθησιν (ἔχει γὰρ ἡ μουσικὴ τὴν ἡδονὴν φυσικήν, διὸ πάσαις ἡλικίαις καὶ πᾶσιν ἤθεσιν ἡ χρῆσις αὐτῆς ἐστὶ προσφιλής), ἀλλ' ὁρᾶν εἴ πῃ καὶ πρὸς τὸ ἦθος συντείνει καὶ πρὸς τὴν ψυχήν. τῦτο δ' ἂν εἴη δῆλον, εἰ ποιοί τινες τὰ ἤθη γιγνόμεθα δι' αὐτῆς. ἀλλὰ μὴν ὅτι γιγνόμεθα ποιοί τινες, φανερὸν διὰ πολλῶν μὲν καὶ ἑτέρων, ὐχ ἥκιςα δὲ καὶ διὰ τῶν Ὀλύμπου μελῶν· ταῦτα γὰρ ὁμολογυμένως ποιεῖ τὰς ψυχὰς ἐνθυσιαςικάς, ὁ δ' ἐνθυσιασμὸς τῦ περὶ τὴν ψυχὴν ἤθους πάθος ἐστίν. ἔτι δὲ ἀκροώμενοι τῶν μιμήσεων γίγνονται πάντες συμπαθεῖς, καὶ χωρὶς τῶν ῥυθμῶν καὶ τῶν μελῶν αὐτῶν. ἐπεὶ δὲ συμβέβηκεν εἶναι τὴν μυσικὴν τῶν ἡδέων, τὴν δ' ἀρετὴν περὶ τὸ χαίρειν ὀρθῶς καὶ φιλεῖν καὶ μισεῖν, δεῖ δῆλον ὅτι μανθάνειν καὶ συνεθίζεσθαι μηθὲν ὕτως ὡς τὸ κρίνειν ὀρθῶς καὶ τὸ χαίρειν τοῖς ἐπιεικέσιν ἤθεσι καὶ ταῖς καλαῖς πράξεσιν. ἔστι δ' ὁμοιώματα μάλιςα παρὰ τὰς ἀληθινὰς φύσεις ἐν τοῖς ῥυθμοῖς καὶ τοῖς μέλεσιν ὀργῆς καὶ πραότητος, ἔτι δ' ἀνδρίας καὶ σωφροσύνης καὶ πάντων τῶν ἐναντίων τύτοις καὶ τῶν ἄλλων ἠθικῶν. δῆλον δὲ ἐκ τῶν ἔργων· μεταβάλλομεν γὰρ τὴν ψυχὴν ἀκροώμενοι τοιούτων. ὁ δ' ἐν τοῖς ὁμοίοις ἐθισμὸς τοῦ λυπεῖσθαι καὶ χαίρειν ἐγγύς ἐςι τῷ πρὸς τὴν ἀλήθειαν τὸν αὐτὸν ἔχειν τρόπον· οἷον εἴ τις χαίρει τὴν εἰκόνα τινὸς θεώμενος μὴ δι' ἄλλην αἰτίαν ἀλλὰ διὰ τὴν μορφὴν αὐτήν, ἀναγκαῖον τύτῳ καὶ αὐτὴν ἐκείνην τὴν θεωρίαν, οὗ τὴν εἰκόνα θεωρεῖ, ἡδεῖαν εἶναι. συμβέβηκε δὲ τῶν αἰσθητῶν ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις μηδὲν ὑπάρχειν ὁμοίωμα τοῖς ἤθεσιν, οἷον ἐν τοῖς ἁπτοῖς καὶ τοῖς γευστοῖς, ἀλλ' ἐν τοῖς ὁρατοῖς ἠρέμα· σχήματα γάρ ἐςι τοιαῦτα, ἀλλ' ἐπὶ μικρόν, καὶ πάντες τῆς τοιαύτης αἰσθήσεως κοινωνῦσιν. ἔτι δὲ οὐκ ἔςι ταῦτα ὁμοιώματα τῶν ἠθῶν, ἀλλὰ σημεῖα μᾶλλον τὰ γιγνόμενα σχήματα καὶ χρώματα τῶν ἠθῶν. καὶ ταῦτ' ἐςὶν ἐπὶ τῦ σώματος ἐν τοῖς πάθεσιν. ὐ μὴν ἀλλ' ὅσον διαφέρει καὶ περὶ τὴν τύτων θεωρίαν, δεῖ μὴ τὰ Παύσωνος θεωρεῖν τὺς νέους, ἀλλὰ τὰ Πολυγνώτυ κἂν εἴ τις ἄλλος τῶν γραφέων ἢ τῶν ἀγαλματοποιῶν ἐστὶν ἠθικός. ἐν δὲ τοῖς μέλεσιν αὐτοῖς ἐςὶ μιμήματα τῶν ἠθῶν. καὶ τῦτ' ἔςι φανερόν· εὐθὺς γὰρ ἡ τῶν ἁρμονιῶν διέςηκε φύσις ὥςε ἀκύοντας ἄλλως διατίθεσθαι καὶ μὴ τὸν αὐτὸν ἔχειν τρόπον πρὸς ἑκάστην αὐτῶν, ἀλλὰ πρὸς μὲν ἐνίας ὀδυρτικωτέρως καὶ συνεςηκότως μᾶλλον, οἷον πρὸς τὴν μιξολυδιςὶ [illegible] μένην, πρὸς δὲ τὰς μαλακωτέρως τὴν διάνοιαν, οἷ[illegible] τὰς ἀνειμένας· μέσως δὲ καὶ καθεςηκότως μάλιστ[illegible] ἑτέραν, οἷον δοκεῖ ποιεῖν ἡ δωριςὶ μόνη τῶν ἁρμονιῶν, [illegible] σιαςικὺς δ' ἡ φρυγιςί. ταῦτα γὰρ καλῶς λέγυσιν [illegible] τὴν παιδείαν ταύτην πεφιλοσοφηκότες· λαμβάνυσι γ[illegible] μαρτύρια τῶν λόγων ἐξ αὐτῶν τῶν ἔργων. τὸν αὐτ[illegible] τρόπον ἔχει καὶ τὰ περὶ τοὺς ῥυθμούς· οἱ μὲν γ[illegible] ἔχουσι στασιμώτερον οἱ δὲ κινητικόν, καὶ τούτων [illegible] φορτικωτέρας ἔχυσι τὰς κινήσεις οἱ δὲ ἐλευθεριωτέρ[illegible] μὲν ὖν τύτων φανερὸν ὅτι δύναται ποιόν τι τὸ τῆς ψ[illegible] ἦθος ἡ μυσικὴ παρασκευάζειν. εἰ δὲ τῦτο δύναται [illegible] δῆλον ὅτι προσακτέον καὶ παιδευτέον ἐν αὐτῇ τοὺς [illegible] ἔςι δὲ ἁρμόττυσα πρὸς τὴν φύσιν τὴν τηλικαύτῃ [illegible] δασκαλία τῆς μυσικῆς· οἱ μὲν γὰρ νέοι διὰ τὴν ἡλ[illegible] ἀνήδυντον ὐδὲν ὑπομένυσιν ἑκόντες, ἡ δὲ μυσικὴ φύσ[illegible] ἡδυσμένων ἐστίν. καί τις ἔοικε συγγένεια ταῖς ἁρμ[illegible] καὶ τοῖς ῥυθμοῖς εἶναι· διὸ πολλοί φασι τῶν σοφ[illegible] μὲν ἁρμονίαν εἶναι τὴν ψυχήν, οἱ δ' ἔχειν ἁρμον[illegible]

Πότερον δὲ δεῖ μανθάνειν αὐτὺς ᾄδοντάς τε καὶ [illegible] ρυργοῦντας ἢ μή, καθάπερ ἠπορήθη πρότερον, νῦν λ[illegible] οὐκ ἄδηλον δὲ ὅτι πολλὴν ἔχει διαφορὰν πρὸς τὸ γ[illegible] σθαι ποιούς τινας, ἐάν τις αὐτὸς κοινωνῇ τῶν ἔργ[illegible] γάρ τι τῶν ἀδυνάτων ἢ χαλεπῶν ἐστὶ μὴ κοινωνο[illegible] τῶν ἔργων κριτὰς γενέσθαι σπυδαίυς. ἅμα δὲ καὶ [illegible] παῖδας ἔχειν τινὰ διατριβήν, καὶ τὴν Ἀρχύτυ πλατ[illegible] οἴεσθαι γενέσθαι καλῶς, ἣν διδόασι τοῖς παισὶν [illegible] χρώμενοι ταύτῃ μηδὲν καταγνύωσι τῶν κατὰ τὴν [illegible] ὐ γὰρ δύναται τὸ νέον ἡσυχάζειν. αὕτη μὲν ὖν [illegible] νηπίοις ἁρμόττουσα τῶν παιδιῶν, ἡ δὲ παιδεία πλατ[illegible] τοῖς μείζοσι τῶν νέων. ὅτι μὲν ὖν παιδευτέον τὴν μ[illegible] ὕτως ὥςε καὶ κοινωνεῖν τῶν ἔργων, φανερὸν ἐκ τῶν [illegible] των· τὸ δὲ πρέπον καὶ τὸ μὴ πρέπον ταῖς ἡλικίαις [illegible] χαλεπὸν διορίσαι, καὶ λῦσαι πρὸς τὺς φάσκοντας β[illegible] σον εἶναι τὴν ἐπιμέλειαν. πρῶτον μὲν γάρ, ἐπεὶ τ[illegible] χάριν μετέχειν δεῖ τῶν ἔργων, διὰ τοῦτο χρὴ νέους [illegible] ὄντας χρῆσθαι τοῖς ἔργοις, πρεσβυτέρυς δὲ γενομένους [illegible] μὲν ἔργων ἀφεῖσθαι, δύνασθαι δὲ τὰ καλὰ κρίνειν [illegible] χαίρειν ὀρθῶς διὰ τὴν μάθησιν τὴν γενομένην ἐν τῇ νε[illegible] περὶ δὲ τῆς ἐπιτιμήσεως ἣν τινες ἐπιτιμῶσιν ὡς ποι[illegible] τῆς μουσικῆς βαναύσυς, οὐ χαλεπόν λῦσαι σκεψαμέν[illegible] μέχρι τε πόσου τῶν ἔργων κοινωνητέον τοῖς πρὸς [illegible]

8. ποιοί — 9. δὲ καὶ om $S^b T^b$. ‖ 34. σχήματα om $S^b T^b$. ‖ 36. πάσωνος I^b.

4. δωριςὶ et 5. φρυγιςί $S^b T^b$. ‖ 8. τὰ om $S^b T^b$. ‖ 14. ἔςι] ἔχει $I^b S^b T^b$. ‖ 20. χειραγωγοῦντας $S^b T^b$. ‖ 22. δὴ I^b.

υομένοις πολιτικήν, καὶ ποίων μελῶν καὶ ποίων ῥυ-
κοινωνητέον, ἔτι δὲ ἐν ποίοις ὀργάνοις τὴν μάθησιν
ἑον· καὶ γὰρ τῦτο διαφέρειν εἰκός. ἐν τύτοις γὰρ ἡ
ἐςὶ τῆς ἐπιτιμήσεως· ὐθὲν γὰρ κωλύει τρόπυς τινὰς
ιυσικῆς ἀπεργάζεσθαι τὸ λεχθέν. φανερὸν τοίνυν ὅτι
ὴν μάθησιν αὐτῆς μήτε ἐμποδίζειν πρὸς τὰς ὕςερον
ις, μήτε τὸ σῶμα ποιεῖν βάναυσον καὶ ἄχρηςον πρὸς
ολεμικὰς καὶ πολιτικὰς ἀσκήσεις, πρὸς μὲν τὰς χρή-
ἰδη, πρὸς δὲ τὰς μαθήσεις ὕςερον. συμβαίνοι δ' ἂν
τὴν μάθησιν, εἰ μήτε τὰ πρὸς τὺς ἀγῶνας τὺς τεχνι-
υντείνοντα διαπονοῖεν, μήτε τὰ θαυμάσια καὶ περιττὰ
ἔργων, ἃ νῦν ἐλήλυθεν εἰς τοὺς ἀγῶνας, ἐκ δὲ τῶν
ων εἰς τὴν παιδείαν. ἀλλὰ καὶ τὰ τοιαῦτα μέχρι
ἂν δύνωνται χαίρειν τοῖς καλοῖς μέλεσι καὶ ῥυθμοῖς,
ιὴ μόνον τῷ κοινῷ τῆς μυσικῆς, ὥσπερ καὶ τῶν ἀλ-
ἔνια ζῴων, ἔτι δὲ καὶ πλῆθος ἀνδραπόδων καὶ παι-
δῆλον δὲ ἐκ τούτων καὶ ποίοις ὀργάνοις χρηστέον.
γὰρ αὐλοὺς εἰς παιδείαν ἀκτέον οὔτ' ἄλλο τεχνικὸν
ον, οἷον κιθάραν κἂν εἴ τι τοιῦτον ἕτερόν ἐστιν, ἀλλ'
ποιήσει αὐτῶν ἀκροατὰς ἀγαθὺς ἢ τῆς μυσικῆς παι-
ἢ τῆς ἄλλης. ἔτι δ' ὐκ ἔςιν ὁ αὐλὸς ἠθικὸν ἀλλὰ
ον ὀργιαστικόν, ὥςε πρὸς τοὺς τοιύτυς αὐτῷ καιροὺς
ἑον ἐν οἷς ἡ θεωρία κάθαρσιν μᾶλλον δύναται ἢ μά-
προσθῶμεν δὲ ὅτι συμβέβηκεν ἐναντίον αὐτῷ πρὸς
ίαν καὶ τὸ κωλύειν τῷ λόγῳ χρῆσθαι τὴν αὔλησιν.
κλῶς ἀπεδοκίμασαν αὐτῦ οἱ πρότερον τὴν χρῆσιν ἐκ
έων καὶ τῶν ἐλευθέρων, καίπερ χρησάμενοι τὸ πρῶ-
ὐτῷ. σχολαςικώτεροι γὰρ γιγνόμενοι διὰ τὰς εὐπο-
καὶ μεγαλοψυχότεροι πρὸς ἀρετήν, ἔτι τε πρότερον
μετὰ τὰ Μηδικὰ φρονηματισθέντες ἐκ τῶν ἔργων,
; ἥπτοντο μαθήσεως, οὐδὲν διακρίνοντες ἀλλ' ἐπιζη-
. διὸ καὶ τὴν αὐλητικὴν ἤγαγον πρὸς τὰς μαθήσεις.
γὰρ ἐν Λακεδαίμονί τις χορηγὸς αὐτὸς ηὔλησε τῷ
, καὶ περὶ Ἀθήνας ὕτως ἐπεχωρίασεν ὥςε σχεδὸν οἱ
ὶ τῶν ἐλευθέρων μετεῖχον αὐτῆς· δῆλον δὲ ἐκ τοῦ
ος ὃν ἀνέθηκε Θράσιππος Ἐκφαντίδῃ χορηγήσας.
ν δ' ἀπεδοκιμάσθη διὰ τῆς πείρας αὐτῆς, βέλτιον
μένων κρίνειν τὸ πρὸς ἀρετὴν καὶ τὸ μὴ πρὸς ἀρετὴν
ὄνον. ὁμοίως δὲ καὶ πολλὰ τῶν ὀργάνων τῶν ἀρχαίων,
ηκτίδες καὶ βάρβιτοι καὶ τὰ πρὸς ἡδονὴν συντείνοντα
ἀκούουσι τῶν χρωμένων, ἑπτάγωνα καὶ τρίγωνα καὶ σαμβῦκαι, καὶ πάντα τὰ δεόμενα χειρυργικῆς ἐπιςήμης. εὐλόγως δ' ἔχει καὶ τὸ περὶ τῶν αὐλῶν ὑπὸ τῶν ἀρχαίων μεμυθολογημένον· φασὶ γὰρ δὴ τὴν Ἀθηνᾶν εὑρῦσαν ἀποβαλεῖν τὺς αὐλύς. οὐ κακῶς μὲν ὖν ἔχει φάναι καὶ διὰ τὴν ἀσχημοσύνην τῦ προσώπυ τῦτο ποιῆσαι δυσχεράνασαν τὴν θεόν· ὐ μὴν ἀλλὰ μᾶλλον εἰκὸς ὅτι πρὸς τὴν διάνοιαν ὐθέν ἐςι ἡ παιδεία τῆς αὐλήσεως· τῇ δὲ Ἀθηνᾷ τὴν ἐπιςήμην περιτίθεμεν καὶ τὴν τέχνην. ἐπεὶ δὲ τῶν τε ὀργάνων καὶ τῆς ἐργασίας ἀποδοκιμάζομεν τὴν τεχνικὴν παιδείαν, τεχνικὴν δὲ τίθεμεν τὴν πρὸς τὺς ἀγῶνας· ἐν ταύτῃ γὰρ ὁ πράττων ὐ τῆς αὐτῦ μεταχειρίζεται χάριν ἀρετῆς, ἀλλὰ τῆς τῶν ἀκουόντων ἡδονῆς, καὶ ταύτης φορτικῆς. διόπερ ὐ τῶν ἐλευθέρων κρίνομεν εἶναι τὴν ἐργασίαν, ἀλλὰ θητικωτέραν. καὶ βαναύσυς δὴ συμβαίνει γίγνεσθαι· πονηρὸς γὰρ ὁ σκοπὸς πρὸς ὃν ποιοῦνται τὸ τέλος. ὁ γὰρ θεατὴς φορτικὸς ὢν μεταβάλλειν εἴωθε τὴν μυσικήν, ὥστε καὶ τοὺς τεχνίτας τοὺς πρὸς αὐτὸν μελετῶντας αὐτύς τε ποιύς τινας ποιεῖ καὶ τὰ σώματα διὰ τὰς κινήσεις.

Σκεπτέον δ' ἔτι περί τε τὰς ἁρμονίας καὶ τὺς ῥυθμύς, 7
καὶ πρὸς παιδείαν πότερον πάσαις χρηςέον ταῖς ἁρμονίαις καὶ πᾶσι τοῖς ῥυθμοῖς ἢ διαιρετέον, ἔπειτα τοῖς πρὸς παιδείαν διαπονοῦσι πότερον τὸν αὐτὸν διορισμὸν θήσομεν ἢ τρίτον δεῖ τινὰ ἕτερον, ἐπειδὴ τὴν μὲν μυσικὴν ὁρῶμεν διὰ μελοποιίας καὶ ῥυθμῶν ὖσαν, τύτων δ' ἑκάτερον ὐ δεῖ λεληθέναι τίνα ἔχει δύναμιν πρὸς παιδείαν, καὶ πότερον προαιρετέον μᾶλλον τὴν εὐμελῆ μυσικὴν ἢ τὴν εὔρυθμον. νομίσαντες ὖν πολλὰ καλῶς λέγειν περὶ τύτων τῶν τε νῦν μουσικῶν ἐνίυς καὶ τῶν ἐκ φιλοσοφίας ὅσοι τυγχάνουσιν ἐμπείρως ἔχοντες τῆς περὶ τὴν μυσικὴν παιδείας, τὴν μὲν καθ' ἕκαςον ἀκριβολογίαν ἀποδώσομεν ζητεῖν τοῖς βυλομένοις παρ' ἐκείνων, νῦν δὲ νομικῶς διέλωμεν, τὺς τύπους μόνον εἰπόντες περὶ αὐτῶν. ἐπεὶ δὲ τὴν διαίρεσιν ἀποδεχόμεθα τῶν μελῶν ὡς διαιρῦσί τινες τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ, τὰ μὲν ἠθικὰ τὰ δὲ πρακτικὰ τὰ δ' ἐνθυσιαςικὰ τιθέντες, καὶ τῶν ἁρμονιῶν τὴν φύσιν πρὸς ἕκαςα τούτων οἰκείαν ἄλλην πρὸς ἄλλο μέρος τιθέασι, φαμὲν δ' ὐ μιᾶς ἕνεκεν ὠφελείας τῇ μυσικῇ χρῆσθαι δεῖν ἀλλὰ καὶ πλειόνων χάριν (καὶ γὰρ παιδείας ἕνεκεν καὶ καθάρσεως — τί δὲ λέγομεν τὴν κάθαρσιν, νῦν μὲν ἁπλῶς, πάλιν δ' ἐν τοῖς περὶ ποιητικῆς ἐρῦμεν σαφέςερον —, τρίτον δὲ πρὸς διαγωγήν, πρὸς ἄνεσίν τε καὶ πρὸς τὴν τῆς συντονίας ἀνάπαυσιν),

5. κοινωνῷ $I^b S^b T^b$. ‖ 29. πρὸς] πρὸς τὴν I^b. ‖ 31. ἥττοντο S^b. ‖ 40. πυκτίδες I^b.
. θεάν $S^b T^b$. ‖ 21. καὶ πᾶσι τοῖς ῥυθμοῖς om $S^b T^b$. ‖ 25. δύναμιν ἔχει I^b. ‖ 26. προαιρετὸν T^b. ‖ 31. διέλομεν $S^b T^b$. ‖ 38.
ρ καὶ παιδιᾶς I^b.

φανερὸν ὅτι χρηστέον μὲν πάσαις ταῖς ἁρμονίαις, οὐ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον πάσαις χρηστέον, ἀλλὰ πρὸς μὲν τὴν παιδείαν ταῖς ἠθικωτάταις, πρὸς δὲ ἀκρόασιν ἑτέρων χειρουργούντων καὶ ταῖς πρακτικαῖς καὶ ταῖς ἐνθουσιαστικαῖς. ὃ γὰρ περὶ ἐνίας συμβαίνει πάθος ψυχὰς ἰσχυρῶς, τοῦτο ἐν πάσαις ὑπάρχει, τῷ δὲ ἧττον διαφέρει καὶ τῷ μᾶλλον, οἷον ἔλεος καὶ φόβος, ἔτι δ' ἐνθουσιασμός. καὶ γὰρ ὑπὸ ταύτης τῆς κινήσεως κατακώχιμοί τινές εἰσιν· ἐκ δὲ τῶν ἱερῶν μελῶν ὁρῶμεν τούτους, ὅταν χρήσωνται τοῖς ἐξοργιάζουσι τὴν ψυχὴν μέλεσι, καθισταμένους ὥσπερ ἰατρείας τυχόντας καὶ καθάρσεως. ταὐτὸ δὴ τοῦτο ἀναγκαῖον πάσχειν καὶ τοὺς ἐλεήμονας καὶ τοὺς φοβητικοὺς καὶ τοὺς ὅλως παθητικούς, τοὺς δ' ἄλλους καθ' ὅσον ἐπιβάλλει τῶν τοιούτων ἑκάστῳ, καὶ πᾶσι γίγνεσθαί τινα κάθαρσιν καὶ κουφίζεσθαι μεθ' ἡδονῆς. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ μέλη τὰ καθαρτικὰ παρέχει χαρὰν ἀβλαβῆ τοῖς ἀνθρώποις. διὸ ταῖς μὲν τοιαύταις ἁρμονίαις καὶ τοῖς τοιούτοις μέλεσι θετέον τοὺς τὴν θεατρικὴν μουσικὴν μεταχειριζομένους ἀγωνιστάς. ἐπεὶ δ' ὁ θεατὴς διττός, ὁ μὲν ἐλεύθερος καὶ πεπαιδευμένος, ὁ δὲ φορτικὸς ἐκ βαναύσων καὶ θητῶν καὶ ἄλλων τοιούτων συγκείμενος, ἀποδοτέον ἀγῶνας καὶ θεωρίας καὶ τοῖς τοιούτοις πρὸς ἀνάπαυσιν. εἰσὶ δ' ὥσπερ αὐτῶν αἱ ψυχαὶ παρεστραμμέναι τῆς κατὰ φύσιν ἕξεως, οὕτω καὶ τῶν ἁρμονιῶν παρεκβάσεις εἰσὶ καὶ τῶν μελῶν τὰ σύντονα καὶ παρακεχρωσμένα. ποιεῖ δὲ τὴν ἡδονὴν ἑκάστοις τὸ κατὰ φύσιν οἰκεῖον. διόπερ ἀποδοτέον ἐξουσίαν τοῖς ἀγωνιζομένοις πρὸς τὸν θεατὴν τὸν τοιοῦτον τοιούτῳ τινὶ χρῆσθαι τῷ γένει τῆς μουσικῆς. πρὸς δὲ παιδείαν, ὥσπερ εἴρηται, τοῖς ἠθικοῖς τῶν μελῶν χρηστέον καὶ ταῖς ἁρμονίαις ταῖς τοιαύταις. τοιαύτη δ' ἡ δωριστί, καθάπερ εἴπομεν πρότερον· δέχεσθαι δὲ δεῖ κἄν τινα ἄλλην ἡμῖν δοκιμάζωσιν οἱ κοινωνοὶ τῆς ἐν φιλοσοφίᾳ διατριβῆς καὶ τῆς περὶ τὴν μουσικὴν παιδείας. ὁ δ' ἐν τῇ πολιτείᾳ Σωκράτης οὐ καλῶς τὴν φρυγιστὶ μονην καταλείπει μετὰ τῆς δωριστί, καὶ ταῦτα ἀποδοκιμάσας

τῶν ὀργάνων τὸν αὐλόν. ἔχει γὰρ τὴν αὐτὴν δύνα
φρυγιστὶ τῶν ἁρμονιῶν ἥνπερ αὐλὸς ἐν τοῖς ὀργ
ἄμφω γὰρ ὀργιαστικὰ καὶ παθητικά. δηλοῖ δ' ἡ
σις· πᾶσα γὰρ βακχεία καὶ πᾶσα ἡ τοιαύτη
μάλιστα τῶν ὀργάνων ἐστὶν ἐν τοῖς αὐλοῖς, τῶν δ'
νιῶν ἐν τοῖς φρυγιστὶ μέλεσι λαμβάνει ταῦτα τὸ
οἷον ὁ διθύραμβος ὁμολογουμένως εἶναι δοκεῖ
καὶ τούτου πολλὰ παραδείγματα λέγουσιν οἱ περὶ τὴν
σιν ταύτην ἄλλα τε, καὶ διότι Φιλόξενος ἐγχειρή
τῇ δωριστὶ ποιῆσαι διθύραμβον τοὺς μύθους οὐχ
ἀλλ' ὑπὸ τῆς φύσεως αὐτῆς ἐξέπεσεν εἰς τὴν φρυγ
προσήκουσαν ἁρμονίαν πάλιν. περὶ δὲ τῆς δωριστὶ
ὁμολογοῦσιν ὡς στασιμωτάτης οὔσης καὶ μάλιστ' ἦθος
ἀνδρεῖον. ἔτι δὲ ἐπεὶ τὸ μέσον μὲν τῶν ὑπερβολῶν
νοῦμεν καὶ χρῆναι διώκειν φαμέν, ἡ δὲ δωριστὶ ταύτη
τὴν φύσιν πρὸς τὰς ἄλλας ἁρμονίας, φανερὸν ὅτι τὰ
ρια μέλη πρέπει παιδεύεσθαι μᾶλλον τοῖς νεωτέροις
δὲ δύο σκοποί, τό τε δυνατὸν καὶ τὸ πρέπον· καὶ γὰρ
δυνατὰ δεῖ μεταχειρίζεσθαι μᾶλλον καὶ τὰ πρέποντα
στοις· ἔστι δὲ καὶ ταῦτα ὡρισμένα ταῖς ἡλικίαις, οἷον
ἀπειρηκόσι διὰ χρόνον οὐ ῥᾴδιον ᾄδειν τὰς συντόνους
νίας, ἀλλὰ τὰς ἀνειμένας ἡ φύσις ὑποβάλλει τοῖς
τούτοις. διὸ καλῶς ἐπιτιμῶσι καὶ τοῦτο Σωκράτει
τὴν μουσικήν τινες, ὅτι τὰς ἀνειμένας ἁρμονίας
μάσειεν εἰς τὴν παιδείαν, ὡς μεθυστικὰς λαμβάν
οὐ κατὰ τὴν τῆς μέθης δύναμιν (βακχευτικὸν γὰρ
μέθη ποιεῖ μᾶλλον) ἀλλ' ἀπειρηκυίας. ὥστε καὶ [illegible]
ἐσομένην ἡλικίαν, τὴν τῶν πρεσβυτέρων, δεῖ καὶ τῶν
των ἁρμονιῶν ἅπτεσθαι καὶ τῶν μελῶν τῶν τοιούτων
δ' εἴ τίς ἐστι τοιαύτη τῶν ἁρμονιῶν ἣ πρέπει τῇ τῶν
δων ἡλικίᾳ διὰ τὸ δύνασθαι κόσμον τ' ἔχειν ἅμ
παιδείαν, οἷον ἡ λυδιστὶ φαίνεται πεπονθέναι μάλιστα
ἁρμονιῶν, δῆλον ὅτι τούτους ὅρους τρεῖς ποιητέον εἰς τὴν
δείαν, τό τε μέσον καὶ τὸ δυνατὸν καὶ τὸ πρέπ

8. τῶν δὲ $I^b S^b T^b$. ‖ 10. καθισαμένας I^b. ‖ 16. χώραν corr I^b. ‖ 17. θεατέον πρὸς τὴν $S^b T^b$. ‖ 18 θεατρικὴν om I^b [illegible] παρακεχωρημένα I^b. ‖ 28. παιδιὰν I^b.

4. βραχεῖα T^b. ‖ 11. τὴν προσήκουσαν — τῆς δωριστὶ om I^b. ‖ 19. ἑκάστους I^b. ‖ 20. ὅτι T^b. ‖ 21. χρόνου I^b. ‖ 3[illegible] διάνοιαν corr ab eadem manu I^b. ‖ 33. ὅτι τρεῖς τούτους ποιητέον εἰς τὴν παιδιάν I^b. ‖ 34. τε om S^b.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ Α.

ιμικὴ καὶ πολιτικὴ διαφέρει οὐ μόνον τοσοῦτον
καὶ πόλις (ταῦτα μὲν γὰρ αὐταῖς ἐςὶ τὰ ὑπο-
ἀλλ' ὅτι καὶ ἡ μὲν πολιτικὴ ἐκ πολλῶν ἀρχόν-
ἡ οἰκονομικὴ δὲ μοναρχία. ἔνιαι μὲν οὖν τῶν
ίρηνται, καὶ ὐ τῆς αὐτῆς ἐςὶ ποιῆσαι καὶ χρή-
ι ποιηθέντι, ὥσπερ λύρᾳ καὶ αὐλοῖς· τῆς δὲ πο-
ὶ καὶ πόλιν ἐξ ἀρχῆς συστήσασθαι καὶ ὑπαρ-
τασθαι καλῶς, ὥςε δῆλον ὅτι καὶ τῆς οἰκονομι-
η καὶ κτήσασθαι οἶκον καὶ χρήσασθαι αὐτῷ.
ὖν οἰκιῶν πλῆθός ἐςι καὶ χώρας καὶ χρημάτων
πρὸς τὸ εὖ ζῆν. φανερὸν δέ· ὅταν γὰρ μὴ δυ-
τύτυ τυγχάνειν, διαλύεται καὶ ἡ κοινωνία. ἔτι
τύτυ συνέρχονται· ὗ δὲ ἕνεκα ἕκαστον ἔστι καὶ
ι ἡ ὐσία αὐτῦ τυγχάνει αὕτη ὖσα. ὥςε δῆλον
ον γενέσει ἡ οἰκονομικὴ πολιτικῆς ἐςίν. καὶ γὰρ
μόριον γὰρ οἰκία πόλεώς ἐςιν. σκεπτέον ὖν περὶ
ικῆς, καὶ τί τὸ ἔργον αὐτῆς.

δὲ οἰκίας ἄνθρωπός τε καὶ κτῆσίς ἐστιν. ἐπεὶ
ἐν τοῖς ἐλαχίςοις ἡ φύσις ἑκάςυ θεωρεῖται, καὶ
; ἂν ὁμοίως ἔχοι, ὥστε καθ' Ἡσίοδον δέοι ἂν
'οἶκον μὲν πρώτιςα γυναῖκά τε βῦν τ' ἀροτῆρα·"
ρ τῆς τροφῆς πρῶτον, τὸ δὲ τῶν ἐλευθέρων. ὥςε
ὶ περὶ τὴν τῆς γυναικὸς ὁμιλίαν οἰκονομήσασθαι
ιτο δ' ἐςὶ τὸ ποίαν τινὰ δεῖ ταύτην εἶναι παρα-
κτήσεως δὲ πρώτη ἐπιμέλεια ἡ κατὰ φύσιν·
ιν δὲ γεωργικὴ προτέρα, καὶ δεύτεραι ὅσαι ἀπὸ
οἷον μεταλλευτικὴ καὶ εἴ τις ἄλλη τοιαύτη. ἡ
κὴ μάλιςα ὅτι δικαία· ὐ γὰρ ἀπ' ἀνθρώπων, ὖθ'
ωσπερ καπηλεία καὶ αἱ μισθαρνικαί, ὖτ' ἀκόντων,
πολεμικαί. ἔτι δὲ καὶ τῶν κατὰ φύσιν· φύσει γὰρ ἀπὸ τῆς μητρὸς ἡ τροφὴ πᾶσίν ἐστιν, ὥςε καὶ τοῖς ἀνθρώποις ἀπὸ τῆς γῆς. πρὸς δὲ τύτοις καὶ πρὸς ἀνδρίαν συμβάλλεται μεγάλα· οὐ γὰρ ὥσπερ αἱ βάναυσοι τὰ σώματα ἀχρεῖα ποιῦσιν, ἀλλὰ δυνάμενα θυραυλεῖν καὶ πονεῖν, ἔτι δὲ δυνάμενα κινδυνεύειν πρὸς τὺς πολεμίους· μόνων γὰρ τύτων τὰ κτήματα ἔξω τῶν ἐρυμάτων ἐςίν.

Τῶν δὲ περὶ τὺς ἀνθρώπους ἡ κατὰ γυναῖκα πρώτη 3
ἐπιμέλεια. κοινωνία γὰρ φύσει τῷ θήλει καὶ τῷ ἄρρενι μάλιστ' ἐστίν. ὑπόκειται γὰρ ἡμῖν ἐν ἄλλοις ὅτι πολλὰ τοιαῦτα ἡ φύσις ἐφίεται ἀπεργάζεσθαι ὥσπερ καὶ τῶν ζῴων ἕκαςον· ἀδύνατον δὲ τὸ θῆλυ ἄνευ τῦ ἄρρενος ἢ τὸ ἄρρεν ἄνευ τῦ θήλεος ἀποτελεῖν τῦτο, ὥς' ἐξ ἀνάγκης αὐτῶν ἡ κοινωνία συνέςηκεν. ἐν μὲν ὖν τοῖς ἄλλοις ζῴοις ἀλόγως τοῦτο ὑπάρχει, καὶ ἐφ' ὅσον μετέχυσι τῆς φύσεως, ἐπὶ τοσῦτον, καὶ τεκνοποιίας μόνον χάριν· ἐν δὲ τοῖς ἡμέροις καὶ φρονιμωτέροις διήρθρωται μᾶλλον· φαίνονται γὰρ μᾶλλον βοήθειαι γινόμεναι καὶ εὔνοιαι καὶ συνεργίαι ἀλλήλοις. ἐν ἀνθρώπῳ δὲ μάλιστα, ὅτι οὐ μόνον τοῦ εἶναι ἀλλὰ καὶ τῦ εὖ εἶναι συνεργὰ ἀλλήλοις τὸ θῆλυ καὶ τὸ ἄρρεν ἐςίν. καὶ ἡ τῶν τέκνων κτῆσις ὐ λειτυργίας ἕνεκεν τῇ φύσει μόνον οὖσα τυγχάνει ἀλλὰ καὶ ὠφελείας· ἃ γὰρ ἂν δυνάμενοι εἰς ἀδυνάτυς πονήσωσι, πάλιν κομίζονται παρὰ δυναμένων ἀδυνατῦντες ἐν τῷ γήρᾳ. ἅμα δὲ καὶ ἡ φύσις ἀναπληροῖ ταύτῃ τῇ περιόδῳ τὸ ἀεὶ εἶναι, ἐπεὶ κατ' ἀριθμὸν οὐ δύναται, ἀλλά γε κατὰ τὸ εἶδος· ὕτω προῳκονόμηται ὑπὸ τῦ θείυ ἑκατέρυ ἡ φύσις, τοῦ τε ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικός, πρὸς τὴν κοινωνίαν. διείληπται γὰρ τῷ μὴ ἐπὶ ταὐτὰ πάντα χρήσιμον ἔχειν τὴν δύναμιν, ἀλλ' ἔνια μὲν ἐπὶ τἀναντία, εἰς ταὐτὸ δὲ συντείνοντα· τὸ μὲν γὰρ ἰσχυρότερον τὸ δ' ἀσθενέστερον ἐποίησεν, ἵνα

ες $QI^bM^bQ^bS^bT^bU^bW^bX^b$. Tit. οἰκονομικὸς α I^bT^b.
νομία $Q^bS^bT^b$. ‖ ἔνια $Q^bS^bT^bW^b$. ‖ 5. διήρηται Q^bS^b. ‖ 6. αὐλοί $QQ^bS^bT^bX^b$. ‖ 10. κτημάτων I^bW^b. ‖ 14. αυτη
^{b}. ‖ 15. γενέσει om $QM^bQ^bS^bT^bX^b$. ‖ 18. κτίσις QT^bX^b. ‖ 20. ἔχει $QQ^bS^bT^bX^b$. ‖ 21. τ' om $QQ^bS^bT^bX^b$. ‖
T^b, ταῦτα Q^b. ‖ 25. κατὰ φύσιν om Q^bS^b. ‖ 26. δευτέρα $M^bQ^bS^bT^b$. ‖ ὅσα $QQ^bT^bX^b$, δὲ ἴσα M^b. ‖ 27. εἴ] ἤ Q^b
8. ἀπανθρώπως $QQ^bS^bT^bX^b$. ‖ ὖθ' — 29. μισθαρνικαί om $QM^bQ^bS^bT^bX^b$. ‖ 30. δὲ] τε $I^bM^bQ^bS^bT^bW^bX^b$.
ίμεθα Q^bS^b. ‖ 6. μένον M^bW^b. ‖ 7. κατὰ] πρὸς pr I^b. ‖ 12. τῦ θήλεος ἄνευ M^b. ‖ ἡ] ἐν $M^bQ^bS^bT^bX^b$. ‖ 13.
$S^bT^bX^b$. ‖ 17. συνεργείαι $M^bQ^bS^bT^b$. ‖ 19. ἀλλὰ καὶ τῦ εὖ εἶναι om Q^b. ‖ 20. καὶ om S^bT^b. ‖ 21. τῆς φύσει Pari-
5, τῆς φύσεως $Q^bS^bT^bX^b$. ‖ οὖσα τυγχάνει om $M^bQ^bS^bT^bX^b$. ‖ 22. ἂν om Q^bS^b. ‖ δυναμένοις $M^bQ^bS^bT^b$. ‖ ἀδυνάτως
περὶ X^b. ‖ 25. κατ'] κατὰ τὸν M^b. ‖ γε] καὶ $Q^bS^bT^bW^b$, om $I^bM^bX^b$. ‖ 26. προῳκονόμειται T^bX^b. ‖ 28. τὸ M^bQ^b
| ἔχον 2025. ‖ 29. συντείνονται $Q^bS^bT^b$.

τὸ μὲν φυλακτικώτερον ᾖ διὰ τὸν φόβον, τὸ δ' ἀμυντικώτερον διὰ τὴν ἀνδρίαν, καὶ τὸ μὲν πορίζῃ τὰ ἔξωθεν, τὸ δὲ σώζῃ τὰ ἔνδον· καὶ πρὸς τὴν ἐργασίαν τὸ μὲν δυνάμενον ἑδραῖον εἶναι πρὸς δὲ τὰς ἔξωθεν θυραυλίας ἀσθενές, τὸ δὲ πρὸς μὲν τὰς ἡσυχίας χεῖρον πρὸς δὲ τὰς κινήσεις ὑγιεινόν· καὶ περὶ τέκνων τὴν μὲν γένεσιν ἴδιον, τὴν δὲ ὠφέλειαν κοινήν· τῶν μὲν γὰρ τὸ θρέψαι, τῶν δὲ τὸ
4 παιδεῦσαί ἐστίν. πρῶτον μὲν οὖν νόμοι πρὸς γυναῖκα, καὶ τὸ μὴ ἀδικεῖν· οὕτως γὰρ ἂν οὐδ' αὐτὸς ἀδικοῖτο. τοῦθ' ὑφηγεῖται δὲ καὶ ὁ κοινὸς νόμος, καθάπερ οἱ Πυθαγόρειοι λέγουσιν, ὥσπερ ἱκέτιν καὶ ἀφ' ἑστίας ἠγμένην, ὡς ἥκιστα δεῖν [δοκεῖν] ἀδικεῖν· ἀδικία δὲ ἀνδρὸς αἱ θύραζε συνουσίαι γινόμεναι. περὶ δὲ ὁμιλίας, μήθ' ὥστε δεῖσθαι μήθ' ὡς ἀπόντων ἀδυνατεῖν ἡσυχάζειν, ἀλλ' οὕτως ἐθίζειν ὥστε ἱκανῶς ἔχειν παρόντος καὶ μὴ παρόντος. εὖ δ' ἔχει καὶ τὸ τοῦ Ἡσιόδου,

παρθενικὴν δὲ γαμεῖν, ἵνα ἤθεα κεδνὰ διδάξῃς·

αἱ γὰρ ἀνομοιότητες τῶν ἠθῶν ἥκιστα φιλικόν. περὶ δὲ κοσμήσεως, ὥσπερ οὐδὲ τὰ ἤθη δεῖ ἀλαζονευομένους ἀλλήλοις πλησιάζειν, οὕτως οὐδὲ τὰ σώματα· ἡ δὲ διὰ τῆς κοσμήσεως οὐδὲν διαφέρουσά ἐστι τῆς τῶν τραγῳδῶν ἐν τῇ σκευῇ πρὸς ἀλλήλους ὁμιλία.

5 Τῶν δὲ κτημάτων πρῶτον μὲν καὶ ἀναγκαιότατον τὸ βέλτιστον καὶ ἡγεμονικώτατον· τοῦτο δ' ἦν ἄνθρωπος. διὸ δεῖ πρῶτον δούλους παρασκευάζεσθαι σπουδαίους. δούλων δὲ εἴδη δύο, ἐπίτροπος καὶ ἐργάτης. ἐπεὶ δὲ ὁρῶμεν ὅτι αἱ παιδεῖαι ποιούς τινας ποιοῦσι τοὺς νέους, ἀναγκαῖον καὶ παρασκευασάμενον τρέφειν οἷς τὰ ἐλευθέρια τῶν ἔργων προστακτέον. ὁμιλία δὲ πρὸς δούλους ὡς μήτε ὑβρίζειν ἐᾶν μήτε ἀνιέναι, καὶ τοῖς μὲν ἐλευθεριωτέροις τιμῆς μεταδιδόναι, τοῖς δ' ἐργάταις τροφῆς πλῆθος. καὶ ἐπειδὴ ἡ τοῦ οἴνου πόσις καὶ τοὺς ἐλευθέρους ὑβριστὰς ποιεῖ, καὶ πολλὰ ἔθνη ἀπέχεται καὶ τῶν ἐλευθέρων, οἷον Καρχηδόνιοι ἐπὶ στρατιᾶς, φανερὸν ὅτι τούτου ἢ μηδὲν ἢ ὀλιγάκις μεταδοτέον. ὄντων δὲ τριῶν, ἔργου καὶ κολάσεως καὶ τροφῆς, τὸ μὲν μήτε κολάζεσθαι μήτ' ἐργάζεσθαι, τροφὴν δ' ἔχειν, ὕβριν ἐμποιεῖ, τὸ δὲ ἔργα μὲν ἔχειν καὶ κολάσεις, τροφὴν μή, βίαιον, καὶ ἀδυναμίαν ποιεῖ. λείπεται δὴ ἔργα [illegible]ρέχειν καὶ τροφὴν ἱκανήν· ἀμίσθων γὰρ οὐχ οἷόν τε [illegible]χειν, δούλῳ δὲ μισθὸς τροφή. ὥσπερ δὲ καὶ τοῖς ἀλ[illegible] ὅταν μὴ γίγνηται τοῖς βελτίοσι βέλτιον μηδὲ ἆθλ[illegible] ἀρετῆς καὶ κακίας, γίνονται χείρους, οὕτω καὶ περὶ οἰκ[illegible] διόπερ δεῖ ποιεῖσθαι σκέψιν, καὶ διανέμειν τε καὶ ἀπ[illegible] κατ' ἀξίαν ἕκαστα, καὶ τροφὴν καὶ ἐσθῆτα καὶ [illegible] καὶ κολάσεις, λόγῳ καὶ ἔργῳ μιμουμένους τὴν τῶν ἰ[illegible] δύναμιν, ἐν φαρμάκου λόγῳ, προσθεωροῦντας ὅτι ἡ τρ[illegible] οὐ φάρμακον διὰ τὸ συνεχές. γένη δ' ἂν εἴη δοῦλα τ[illegible] τὰ ἔργα βέλτιστα μήτε δειλὰ μήτ' ἀνδρεῖα ἄγαν. ἀ[illegible]φότερα γὰρ ἀδικοῦσιν· καὶ γὰρ οἱ ἄγαν δειλοὶ οὐχ ὑ[illegible]μένουσι καὶ οἱ θυμοειδεῖς οὐκ εὔαρχοι. χρὴ δὲ καὶ τ[illegible] ὡρίσθαι πᾶσιν· δίκαιον γὰρ καὶ συμφέρον τὴν ἐλευθ[illegible] κεῖσθαι ἆθλον· βούλονται γὰρ πονεῖν, ὅταν ᾖ ἆθλον [illegible] ὁ χρόνος ὡρισμένος. δεῖ δὲ καὶ ἐξομηρεύειν ταῖς [illegible]ποιίαις, καὶ μὴ κτᾶσθαι ὁμοεθνεῖς πολλούς, ὥσπερ [illegible] ταῖς πόλεσιν, καὶ τὰς θυσίας καὶ τὰς ἀπολαύσεις μ[illegible]λον τῶν δούλων ἕνεκα ποιεῖσθαι ἢ τῶν ἐλευθέρων· [illegible] γὰρ ἔχουσιν οὗτοι οὗπερ ἕνεκα τὰ τοιαῦτα ἐνομίσθη.

Εἴδη δὲ τοῦ οἰκονόμου τέτταρα, ἃ δεῖ ἔχειν [illegible] χρήματα. καὶ γὰρ τὸ κτᾶσθαι δυνατὸν χρὴ [illegible] φυλάττειν· εἰ δὲ μή, οὐδὲν ὄφελος τοῦ κτᾶσθαι· [illegible] ἠθμῷ ἀντλεῖν τοῦτ' ἐστί, καὶ ὁ λεγόμενος τετρημέν[illegible] ἔτι δὲ καὶ εἶναι κοσμητικὸν τῶν ὑπαρχόντων καὶ χρ[illegible]κόν· τούτων γὰρ ἕνεκα κἀκείνων δεόμεθα. διῃρῆσθαι [illegible] τῶν κτημάτων ἕκαστον, καὶ πλείω τὰ κάρπιμα [illegible] ἀκάρπων, καὶ τὰς ἐργασίας οὕτω νενεμῆσθαι ὅπως μ[illegible] κινδυνεύσωσιν ἅπασιν. πρὸς δὲ φυλακὴν τοῖς τε Π[illegible] συμφέρει χρῆσθαι καὶ τοῖς Λακωνικοῖς. καὶ ἡ Ἀτ[illegible] οἰκονομία χρήσιμος· ἀποδιδόμενοι γὰρ ὠνοῦνται. καὶ [illegible] ταμιείου θέσις οὐκ ἔστιν ἐν ταῖς μικροτέραις οἰκ[illegible] Περσικὰ δὲ ἦν τὸ πάντα ἐπιτάττειν καὶ πάντ' [illegible] αὐτόν, καὶ ὃ ἔλεγε Δίων περὶ Διονυσίου· οὐδεὶς γὰρ [illegible]λεῖται ὁμοίως τῶν ἀλλοτρίων καὶ τῶν οἰκείων, ὥσ[illegible]

2. πορίζηται ἔξωθεν, τὸ δὲ σώζῃ τὰ I^b, πορίζηται ἔξωθεν, τὸ δὲ σώζηται W^b: plerique πορίζει τὰ et σώζει τὰ. ‖ 5. [illegible] M^b. ‖ χεῖρον S^b. ‖ 6. κοινήν — 7. ἴδιον I^bW^b. ‖ 10. δὲ] δὲ ὁ $M^bS^bT^b$. ‖ 11. ἱκέτην $M^bS^bT^b$. ‖ 12. δοκεῖ S^bT^b. ‖ [illegible] risiensis 2551. ‖ ἀδικίαι 2551. ‖ ξυνουσίαι γινόμεναι I^b, ξυνοῦσαι γυναῖκες $M^bS^bT^b$ 2551. ‖ 13. post δεῖσθαι S^bT^b 2551 [illegible] ‖ 14. ἀπόντος S^bT^b 2551. ‖ 15. τὸ om 2551. ‖ 17. διδάξῃ M^b. ‖ 19. ἀλαζονευομένους S^bT^b. ‖ 23. μὲν om M^b. ‖ 26. [illegible] ‖ 29. προσακτέον M^bT^b, προσακτικὸν S^b. ‖ ὁμιλίαν T^b. ‖ 30. nonne μηδὲ? ‖ 33. ἀπέχουσι S^bT^b. ‖ οἷον οἱ καρχηδόνιοι M^b.

3. [illegible] S^bT^b. ‖ 5. ἢ om $M^bS^bT^b$. ‖ 6. κακὰ S^bT^b. ‖ 8. [illegible] S^bT^b. ‖ 9. μιμουμένην S^bT^b. ‖ 10. [illegible] ‖ 11. δοῦλα om I^bM^b. ‖ 14. [illegible] S^bT^b. ‖ 20. ἢ] μὴ $M^bS^bT^b$. ‖ 22. [illegible] S^bT^b. ‖ 26. τῶν ὑπαρχόντων om $M^bS^bT^b$. ‖ [illegible] τῶν κτημάτων] [illegible] $M^bS^bT^b$. ‖ 29. [illegible] S^bT^b. ‖ 30. τε om S^bT^b. ‖ 33. σμικροτέραις I^b. ‖ 34. ἐπιτάττειν] [illegible] ‖ 35. [illegible] S^bT^b.

ϛεται, δι' αὐτȣ̃ ποιεῖσθαι χρὴ τὴν ἐπιμέλειαν. καὶ τὸ [Π]έρσȣ καὶ τὸ τοῦ Λίβυος ἀπόφθεγμα εὖ ἂν ἔχοι· ὁ γὰρ ἐρωτηθεὶς τί μάλιϛα ἵππον πιαίνει, "ὁ τοῦ δε- ȣ ὀφθαλμὸς" ἔφη· ὁ δὲ Λίβυς ἐρωτηθεὶς ποία κόπρος ι, "τὰ τοῦ δεσπότȣ ἴχνη" ἔφη. ἐπισκεπτέον οὖν τὰ αὐτὸν τὰ δὲ τὴν γυναῖκα, ὡς ἑκατέροις διαιρεῖται τὰ τῆς οἰκονομίας. καὶ τȣ̃το ποιητέον ἐν μικραῖς οἰκονο- ; ὀλιγάκις, ἐν δ' ἐπιτροπευομέναις πολλάκις. ȣ̓ γὰρ τε μὴ καλῶς ὑποδεικνύντος καλῶς μιμεῖσθαι, ȣ̓́τ' ἐν ἄλλοις ȣ̓́τ' ἐν ἐπιτροπείᾳ· ὡς ἀδύνατον μὴ ἐπιμελῶν ιτῶν ἐπιμελεῖς εἶναι τοὺς ἐφεϛῶτας. ἐπεὶ δὲ ταῦτα καλὰ πρὸς ἀρετὴν καὶ ὠφέλιμα πρὸς οἰκονομίαν, ισθαι χρὴ πρότερον δεσπότας οἰκετῶν καὶ καθεύδειν ιν, καὶ μηδέποτε ἀφύλακτον οἰκίαν εἶναι ὥσπερ πό- ὅσα τε δεῖ ποιεῖν, μήτε νυκτὸς μήτε ἡμέρας παριέ- τό τε διανίϛασθαι νύκτωρ· τȣ̃το γὰρ καὶ πρὸς ὑγίειαν ιὶκονομίαν καὶ φιλοσοφίαν χρήσιμον. ἐν μὲν ȣ̓̃ν ταῖς ιῖς κτήσεσιν ὁ Ἀττικὸς τρόπος τῆς διαθέσεως τῶν ἐπι- ιῶν χρήσιμος· ἐν δὲ ταῖς μεγάλαις διαμερισθέντων τῶν πρὸς ἐνιαυτὸν καὶ τῶν κατὰ μῆνα δαπανωμένων, ις δὲ καὶ περὶ σκευῶν χρήσεως τῶν καθ' ἡμέραν καὶ ὀλιγάκις, ταῦτα παραδοτέον τοῖς ἐφεϛῶσιν. ἐπὶ τȣ́- καὶ τὴν ἐπίσκεψιν αὐτῶν διά τινος χρόνȣ ποιητέον, ιὴ λανθάνῃ τὸ σωζόμενον καὶ τὸ ἐλλεῖπον. οἰκίαν δὲ τε τὰ κτήματα ἀποβλέποντα κατασκευαστέον καὶ ὑγίειαν καὶ πρὸς εὐημερίαν αὐτῶν· λέγω δὲ κτήματα ϛίον καρποῖς καὶ ἐσθῆτι ποία συμφέρει, καὶ τῶν καρ- ποία ξηροῖς καὶ ποία ὑγροῖς, καὶ τῶν ἄλλων κτημά- ποία ἐμψύχοις καὶ ποία ἀψύχοις καὶ δούλοις καὶ έροις καὶ γυναιξὶ καὶ ἀνδράσι καὶ ξένοις καὶ ἀϛοῖς. πρὸς εὐημερίαν δὲ καὶ πρὸς ὑγίειαν δεῖ εἶναι, εὔπνȣν τȣ̃ θέρȣς, εὐήλιον δὲ τȣ̃ χειμῶνος. εἴη δ' ἂν ἡ τοιαύτη βορρος ȣ̓̃σα καὶ μὴ ἰσοπλατής. δοκεῖ δὲ καὶ ἐν ταῖς λαις οἰκονομίαις χρήσιμος εἶναι θυρωρός, ὃς ἂν ᾖ ϛος τῶν ἄλλων ἔργων, πρὸς τὴν σωτηρίαν τῶν εἰσφε- ρομένων καὶ ἐκφερομένων. πρὸς εὐχρηϛίαν δὲ σκευῶν τὸ Λακωνικόν· χρὴ γὰρ ἓν ἕκαϛον ἐν τῇ αὐτȣ̃ χώρᾳ κεῖσθαι· ȣ̓̃τω γὰρ ἂν ἕτοιμον ὂν ȣ̓ ζητοῖτο.

Β.

Τὸν οἰκονομεῖν μέλλοντά τι κατὰ τρόπον δεῖ τῶν τε τόπων, περὶ ȣ̓̀ς πραγματεύεται, μὴ ἀπείρως ἔχειν καὶ τῇ φύσει εὐφυῆ εἶναι καὶ τῇ προαιρέσει φιλόπονόν τε καὶ δίκαιον· ὅ τι γὰρ ἂν ἀπῇ τȣ́των τῶν μερῶν, πολλὰ δια- μαρτήσεται περὶ τὴν πραγματείαν ἣν μεταχειρίζεται. οἰκο- νομίαι δέ εἰσι τέσσαρες, ὡς ἐν τύπῳ διελέσθαι (τὰς γὰρ ἄλλας εἰς τȣ̃το ἐμπιπτȣ́σας εὑρήσομεν), βασιλικὴ σατρα- πικὴ πολιτικὴ ἰδιωτική. τȣ́των δὲ μεγίϛη μὲν καὶ ἁπλȣ- ϛάτη ἡ βασιλική, ποικιλωτάτη δὲ καὶ ῥᾴϛη ἡ πολιτική, ἐλαχίϛη δὲ καὶ ποικιλωτάτη ἡ ἰδιωτική. ἐπικοινωνεῖν μὲν τὰ πολλὰ ἀλλήλαις ἀναγκαῖόν ἐϛιν· ὅσα δὲ μάλιϛα δι' αὐτῶν ἑκάστῃ συμβαίνει, ταῦτα ἐπισκεπτέον ἡμῖν ἐστίν. πρῶτον μὲν τοίνυν τὴν βασιλικὴν ἴδωμεν. ἔστι δὲ αὕτη δυναμένη μὲν τὸ καθόλου, εἴδη δὲ ἔχουσα τέτταρα, περὶ νόμισμα, περὶ τὰ ἐξαγώγιμα, περὶ τὰ εἰσαγώγιμα, περὶ τὰ ἀναλώματα. τȣ́των δὲ ἕκαϛον μὲν περὶ τὸ νόμισμα λέγω ποῖον καὶ πότε τίμιον ἢ εὔωνον ποιητέον, περὶ δὲ τὰ ἐξαγώγιμα καὶ εἰσαγώγιμα, πότε καὶ τίνα παρὰ τῶν σατραπῶν ἐν τῇ ταγῇ ἐκλαβόντι αὐτῷ λυσιτελήσει. δια- τίθεσθαι, περὶ δὲ τὰ ἀναλώματα, τίνα περιαιρετέον καὶ πότε, καὶ πότερον δοτέον νόμισμα εἰς τὰς δαπάνας ἢ ἃ τῷ νομίσματι ὤνια. δεύτερον δὲ τὴν σατραπικήν. ἔϛι δὲ ταύτης εἴδη ἓξ τῶν προσόδων, ἀπὸ γῆς, ἀπὸ τῶν ἐν τῇ χώρᾳ ἰδίων γινομένων, ἀπὸ ἐμπόρων, ἀπὸ τελῶν, ἀπὸ βοσκημάτων, ἀπὸ τῶν ἄλλων. αὐτῶν δὲ τούτων πρώτη μὲν καὶ κρατίϛη ἡ ἀπὸ τῆς γῆς (αὕτη δ' ἐϛὶν ἣν οἱ μὲν ἐκφόριον οἱ δὲ δεκάτην προσαγορεύουσιν), δευτέρα ἡ ἀπὸ τῶν ἰδίων γινομένη, ȣ̓̃ μὲν χρυσίον, ȣ̓̃ δὲ ἀργύριον, οὗ δὲ χαλκός, οὗ δὲ ὁπόσα δύναται γίνεσθαι, τρίτη δὲ ἡ ἀπὸ

. ἑαυτȣ̃ I^b. ‖ 2. τοῦ alterum om I^b. ‖ ἂν ἔχοι] ἔχει $M^bS^bT^b$. ‖ 3. τί] τὰ S^bT^b. ‖ 8. ἐν] οὐ T^b. ‖ ἐπιτροπευομένας S^bT^b. ‖ ται $M^bS^bT^b$. ‖ 10. post ἄλλοις S^bT^b οἰκονομίαις. ‖ 14. ἄφυκτον S^bT^b. ‖ 15. ὅσα τε] ὅτε $M^bS^bT^b$. ‖ περιμέναι M^b, περιένας

17. φιλόσοφοι I^bM^b. ‖ 25. ἀποβλέποντε (ε) ἀποβλέπονται S^b, ἀποβλέποντε T^b. ‖ 26. κτήμασι $M^bS^bT^b$. ‖ 27 et 28 et 29. ποῖα I^b, ποῖαι T^b. ‖ 33. κατάβορος M^b.

. ζητοῖται S^b. ‖ 7. οἰκονομεῖν U^b. ‖ 8. τρόπων Q. ‖ περὶ ȣ̓̀ς] ȣ̓̃ W^b. ‖ πραγματεύονται U^b, ἂν πραγματεύηται W^b. ‖ 10. δια- εως $S^bT^bX^b$. ‖ 11. παρὰ $Q^bS^bT^b$. ‖ 12. τέτταρες I^b, τέσσαραι $Q^bS^bT^b$. ‖ 15. δὲ om $QI^bM^bQ^bS^bT^bX^b$. ‖ 16. ἐπεὶ κοινω- $Q^bS^bT^bX^b$. ‖ 17. ἀλλήλοις $QQ^bT^bX^b$. ‖ 18. ταύταις U^b. ‖ 20. μὲν om U^b. ‖ ἔχουσι $Q^bS^bT^b$. ‖ τέσσαρα $I^bU^bX^b$. ‖ 20 et ρὰ $Q^bS^bT^bX^b$. ‖ 22. immo περὶ μὲν. ‖ 24. εἰσαγώγιμα καὶ ἐξαγώγιμα QQ^b. ‖ περὶ $S^bT^bU^b$. ‖ 25. ἐκλαμβάνοντα S^bT^b. ‖ ιρετέον S^bT^b. ‖ 27. πότερον] ποτὸν S^bT^b. ‖ ἢ ὅταν νομίσματος $S^bT^bU^b$. ‖ 28. ἕνια S^bT^b. ‖ 29. εἴδη] εἰς U^b. ‖ 32. τῆς om 34. χρυσία et U^b. ‖ 35. ἡ] καὶ ἡ $I^bS^bT^b$.

τῶν ἐμποριῶν, τετάρτη δὲ ἡ ἀπὸ τῶν κατὰ γῆν τε καὶ ἀγοραίων τελῶν γινομένη, πέμπτη δὲ ἡ ἀπὸ τῶν βοσκημάτων, ἐπικαρπία τε καὶ δεκάτη καλουμένη, ἕκτη δὲ ἡ ἀπὸ τῶν ἄλλων, ἐπικεφάλαιόν τε καὶ χειρωνάξιον προσαγορευομένη. τρίτον δὲ τὴν πολιτικήν· ταύτης δὲ κρατίϛη μὲν πρόσοδος ἡ ἀπὸ τῶν ἰδίων ἐν τῇ χώρᾳ γινομένων, εἶτα ἡ ἀπὸ ἐμποριῶν καὶ διαγωγῶν, εἶτα ἡ ἀπὸ τῶν ἐγκυκλίων. τέταρτον δὲ καὶ τελευταῖον τὴν ἰδιωτικήν· αὕτη δ' ἐϛὶν ἀνώμαλος μὲν διὰ τὸ δεῖν μὴ πρὸς ἕνα σκοπὸν οἰκονομεῖν, ἐλαχίϛη δὲ διὰ τὸ καὶ τὰς προσόδȣς καὶ τὰ ἀναλώματα βραχέα γίνεσθαι. αὐτῆς δὲ ταύτης κρατίϛη μὲν πρόσοδος ἡ ἀπὸ γῆς γινομένη, δευτέρα δὲ ἡ ἀπὸ τῶν ἄλλων ἐγκυκλημάτων, τρίτη δὲ ἡ ἀπὸ ἀργυρίȣ. χωρὶς δὲ τȣ́των ὃ πάσαις μὲν ἐποικονομεῖται ταῖς οἰκονομίαις, καὶ προσήκει σκοπεῖν αὐτὸ μὴ παρέργως, μάλιστα δὲ ταύτῃ, τὸ τἀναλώματα μὴ μείζω τῶν προσόδων γίνεσθαι.

Ἐπεὶ τοίνυν τὰς διαιρέσεις εἰρήκαμεν, μετὰ τȣ̃το πάλιν νοητέον ἡμῖν, ἡ σατραπεία περὶ ἣν ἂν πραγματευώμεθα, ἢ πόλις, πότερον ἅπαντα ἃ ἄρτι διειλόμεθα ἢ τὰ μέγιϛα τȣ́των δυνατὴ φέρειν ἐϛί [τȣ́τοις χρηϛέον]· μετὰ δὲ τȣ̃το ποῖαι τῶν προσόδων ἢ τὸ παράπαν οὐκ εἰσί, δυναταὶ δ' εἰσὶ γενέσθαι, ἢ μικραὶ νῦν ȣ̃σαι μείζȣς οἷαί τινες κατασκευασθῆναι, ἢ τῶν ἀναλωμάτων τῶν νῦν ἀναλȣμένων τίνα τε καὶ πόσα περιαιρεθέντα ὅλα μηθὲν βλάψει.

Τὰ μὲν ȣ̃ν περὶ τὰς οἰκονομίας τε καὶ τὰ μέρη τὰ τȣ́των εἰρήκαμεν· ὅσα δέ τινες τῶν πρότερον πεπράγασιν εἰς πόρον χρημάτων ἢ τεχνικῶς τι διῴκησαν, ἃ ὑπολαμβάνομεν ἀξιόλογα αὐτῶν εἶναι, συναγηόχαμεν. ȣ̓δὲ γὰρ ταύτην τὴν ἱστορίαν ἀχρεῖον ὑπολαμβάνομεν εἶναι· ἔστι γὰρ τȣ́των ἅ τις ἐφαρμόσει τοῖς οἷα ἂν αὐτὸς πραγματεύηται.

Κύψελος ὁ Κορίνθιος εὐξάμενος τῷ Διί, ἐὰν κύριος γένηται τῆς πόλεως, τὰ ὄντα Κορινθίοις πάντα ἀναθήσειν, ἐκέλευσεν αὐτȣ̀ς ἀπογράψασθαι, ἀπογραψαμένων δὲ [illegible] των τὸ δέκατον μέρος παρ' ἑκάϛȣ ἔλαβε, τοῖς δὲ λ[illegible] ἐκέλευσεν ἐργάζεσθαι. περιελθόντος δὲ τȣ̃ ἐνιαυτȣ̃ τὸ [illegible] τȣ̃το ἐποίησεν, ὥστε συνέβαινεν ἐν δέκα ἔτεσιν ἐκεῖ[illegible] ἅπαντα ἔχειν ἅπερ ἀνιέρωσε, τούς τε Κορινθίȣς ἕτερα [illegible] κτῆσθαι.

Λύγδαμις Νάξιος ἐκβαλὼν φυγάδας, ἐπειδὴ τὰ [illegible] ματα αὐτῶν οὐθεὶς ἠθέλησεν ἀλλ' ἢ βραχέος ἀγο[illegible] αὐτοῖς τοῖς φυγάσιν ἀπέδοτο. τά τε ἀναθήματα, [illegible] αὐτῶν ἔν τισιν ἐργαστηρίοις ἡμίεργα ἀνακείμενα, [illegible] τοῖς τε φυγάσι καὶ τῶν ἄλλων τῷ βουλομένῳ ἀπ' [illegible] γραφῆναι τὸ τȣ̃ πριαμένȣ ὄνομα.

Βυζάντιοι δὲ δεηθέντες χρημάτων τὰ τεμένη τὰ [illegible] μόσια ἀπέδοντο, τὰ μὲν κάρπιμα χρόνον τινά, τὰ [illegible] ἄκαρπα ἀεννάως, τά τε θιασωτικὰ καὶ τὰ πατρ[illegible] ὡσαύτως καὶ ὅσα ἐν χωρίοις ἰδιωτικοῖς ἦν· ὠνεῖ[illegible] πολλοῦ ὧν ἦν καὶ τὸ ἄλλο κτῆμα. τοῖς δὲ θιασ[illegible] ἕτερα χωρία τὰ δημόσια, ὅσα ἦν περὶ τὸ γυμνά[illegible] τὴν ἀγορὰν ἢ τὸν λιμένα. τούς τε τόπȣς τȣ̀ς ἀγο[illegible] οἷς ἐπώλει τίς τι, καὶ τῆς θαλάττης τὴν ἁλιείαν, κα[illegible] τῶν ἁλῶν ἁλατοπωλίαν, τῶν τ' ἐργαζομένων θαυματ[illegible] καὶ μάντεων καὶ φαρμακοπωλῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν [illegible] τοτρόπων· τὸ τρίτον δὲ μέρος τοῦ ἐργαζομένου ἀπο[illegible] ἔταξαν. τῶν τε νομισμάτων τὴν καταλλαγὴν ἀπέδο[illegible] τραπέζῃ· ἑτέρῳ δὲ οὐκ ἦν οὐθενὶ ȣ̓τ' ἀποδόσθαι [illegible] πρίασθαι παρ' ἑτέρȣ· εἰ δὲ μή, ϛέρησις ἦν. ὄντος [illegible] αὐτοῖς μὴ εἶναι πολίτην· ὃς ἂν μὴ ἐξ ἀστῶν ἀμφο[illegible] ᾖ, χρημάτων δεηθέντες ἐψηφίσαντο τὸν ἐξ ἑνὸς [illegible] καταβαλόντα μνᾶς τριάκοντα εἶναι πολίτην. ἐ[illegible] δὲ γενόμενοι καὶ ἀπορȣ̃ντες χρημάτων κατήγαγον τὰ [illegible] τὰ ἐκ τοῦ Πόντȣ· χρόνȣ δὲ γενομένȣ, τῶν ἐμπό[illegible] νακτούντων ἐτέλουν αὐτοῖς τόκȣς ἐπιδεκάτȣς, τοῖς [illegible] μένοις τι ἔταξαν χωρὶς τῆς τιμῆς διδόναι τὸ ἐπιδ[illegible]

1. ἐμπορίων U^b. ‖ ἡ] καὶ ἡ $I^bS^bT^b$. ‖ 2. τῶν om $S^bT^bU^b$. ‖ 3. ἐπικαρπίας T^bU^b. ‖ τε om $S^bT^bU^b$. ‖ 4. [illegible] ἐπικεφαλαίων τε καὶ χειρῶν ἄξιον $S^bT^bU^b$. ‖ 7. ἡ add U^b. ‖ διαγωγῶν Boeckhius: codices δι' ἀγώνων. ‖ 13. ἐγκλημάτων [illegible] μάτων S^bT^b. ‖ 14. ἐπικοινωνεῖται $S^bT^bU^b$ et γρ I^b. ‖ 15. παρέργοις S^bT^b. ‖ 16. τὸ] τὰ S^bT^b. ‖ 17. τȣ̃το] τȣ̃ S^bT^b. ‖ 19. [illegible] ἃ codicibus deest. ‖ 20. δυνατὴ] εἰ δυνατὴ I^b, διὰ U^b. ‖ τȣ́τοις χρηϛέον om U^b. ‖ 22. νῦν] μὲν $I^bS^bT^b$. ‖ οἷαι U^b. ‖ τινες] [illegible] 23. τῶν νῦν ἀναλȣμένων om $S^bT^bU^b$. ‖ 24. βλάψῃ U^b. ‖ 25. παρὰ S^bT^b. ‖ τὰ post μέρη om I^b. ‖ 26. προτέρων corr T^b. [illegible] 29. ὑπελαμβάνομεν I^b. ‖ 28. συναγιόχαμεν S^bT^b, συναγιώχαμεν U^b. ‖ 30. τȣ́των ἅ τις] ὅτε τȣ́των $I^bS^bT^bU^b$. ‖ οἷα om S^bT^b. [illegible] γματεύῃ $I^bT^bU^b$. ‖ 32. κύψελλος I^b.

1. ἀπογράψασθαι om $S^bT^bU^b$. ‖ 2. ἑκατέρȣ S^bT^b. ‖ 3. ἐκέλευεν $S^bT^bU^b$. ‖ 4. κεινὸν $I^bT^bU^b$. ‖ 5. ἂν ἱέρωσε U^b. [illegible] U^b, κτῆσαι T^b, κτίσαι S^b. ‖ 8. βραχέως U^b. ‖ 12. πριάμȣ $S^bT^bU^b$. ‖ 14. χρόνον] χρώμενα χρόνον $S^bT^bU^b$. ‖ 16. [illegible] 20. ἀλείαν I^b. ‖ 21. ἄλλων S^b. ‖ ἀλανοπωλίαν U^b, ἀλανοπωλείαν S^bT^b. ‖ 22. τοιούτων τρόπων $S^bT^bU^b$. ‖ 27. ἀστῶν] αὐτῶν [illegible] 28. ᾖ om U^b. ‖ αὐτῶν S^bT^b. ‖ 29. καταβαλλόντα U^b. ‖ σιτοδοτία T^bU^b. ‖ 30. δὲ] τε U^b. ‖ 32. ἐπιδεκάτȣς — 33. τὸ om [illegible] 33. τε T^b. ‖ τῆς om S^bT^b.

· δέ τινων ἐπιδεδανεικότων ἐπὶ κτήμασιν, ὐκ ὔσης κτίσεως ἐψηφίσαντο τὸ τρίτον μέρος εἰσφέροντα τῦ ὶν βυλόμενον κυρίως ἔχειν τὸ κτῆμα.

πίας ὁ Ἀθηναῖος τὰ ὑπερέχοντα τῶν ὑπερῴων εἰς οσίας ὁδὺς καὶ τὺς ἀναβαθμὺς καὶ τὰ προφράγ- :αὶ τὰς θύρας τὰς ἀνοιγομένας ἔξω ἐπώλησεν· ὖν ὧν τὰ κτήματα, καὶ συνελέγη χρήματα ὔτως τό τε νόμισμα τὸ ὃν Ἀθηναίοις ἀδόκιμον ἐποίησε, ὲ τιμὴν ἐκέλευσε πρὸς αὐτὸν ἀνακομίζειν· συνελ- ὲ ἐπὶ τῷ κόψαι ἕτερον χαρακτῆρα, ἐξέδωκε τὸ γύριον. ὅσοι τε τριηραρχεῖν ἢ φυλαρχεῖν ἢ χορη- ινα εἰς ἑτέραν τοιαύτην λειτυργίαν ἤμελλον δαπα- ημα τάξας μέτριον ἐκέλευσε τὸν βυλόμενον ἀποτί- ὔτο ἐγγράφεσθαι εἰς τοὺς λελειτυργηκότας. τῇ τε · τῆς Ἀθηνᾶς τῆς ἐν ἀκροπόλει ὑπὲρ τῦ ἀποθανόν- ιν χοίνικα κριθῶν καὶ πυρῶν ἑτέραν καὶ ὀβολόν, καὶ παιδάριον γένηται, τὸ αὐτὸ τῦτο.

ηναῖοι δὲ οἱ ἐν Ποτιδαίᾳ οἰκοῦντες δεόμενοι χρη- ῖς τὸν πόλεμον ἀπογράψασθαι ἅπασι συνέταξαν ς, μὴ ἀθρόας εἰς τὸν αὐτῦ δῆμον ἕκαστον, ἀλλὰ ῆμα ἐν ᾧ τόπῳ ἕκαςον εἴη, ἵνα οἱ πένητες δύνων- τιμᾶσθαι· ὅτῳ δὲ μὴ ἦν κτῆμα μηθέν, τὸ σῶμα τιμήσασθαι. ἀπὸ τύτων ὖν εἰσέφερον τὸ ἐπιγρα- ςος σῶον τῇ πόλει.

τισσαῖος δέ, δεηθείσης τῆς πόλεως χρημάτων, εἰθι- αὐτῶν λαμπρῶς ἄγειν Διονύσια, ἐν οἷς ἄλλα τε ἰνήλισκον ἐξ ἐνιαυτῦ παρασκευάζοντες καὶ ἱερεῖα ῃ· ὑπογύου δὲ οὔσης ταύτης τῆς ἑορτῆς ἔπεισεν ῷ μὲν Διονύσῳ εὔξασθαι ἐς νέωτα ἀποδώσειν δι- ταῦτα δὲ συναγαγόντας ἀποδόσθαι. συνελέγη ὖν ρήματα ὐκ ὀλίγα πρὸς τὴν χρείαν.

μψακηνοὶ δὲ προσδοκίμων οὐσῶν τριήρων πολλῶν τούς, ὄντος μεδίμνου τῶν ἀλφίτων τετραδράχμου, ;αν τοῖς ἀγοραίοις πωλεῖν ἑξαδράχμου, καὶ τοῦ ν χοᾶ ὄντα δραχμῶν τεττάρων καὶ τριωβόλυ, τῦ καὶ τῶν ἄλλων ὡσαύτως. τὴν μὲν οὖν ἀρχαίαν τιμὴν ἐλάμβανεν ὁ ἰδιώτης, τὸ δὲ πλέον ἡ πόλις, καὶ εὐπόρησε χρημάτων.

Ἡρακλεῶται πέμποντες ναῦς τεσσαράκοντα ἐπὶ τοὺς ἐν Βοσπόρῳ τυράννους, οὐκ εὐπορούμενοι χρημάτων παρὰ τῶν ἐμπόρων συνηγόρασαν τόν τε σῖτον πάντα καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον καὶ τὴν ἄλλην ἀγοράν. χρόνου δὲ ἱσταμένου ἐν ᾧ ἔμελλον ἀποδώσειν τὴν τιμήν, τοῖς τε δὴ ἐμπόροις καλῶς εἶχε μὴ κοτυλίζειν ἀλλ' ἀθρόα τὰ φορτία πεπρᾶσθαι, ἐκεῖνοί τε διδόντες δι' ἄλλην οὐ μισθὸν παρῆγον ἀλλὰ τὴν ἀγορὰν ἐν ὁλκάσι, καὶ ἄνδρα ταμίαν ἐπέςησαν ἐφ' ἑκάςῃ τῶν νεῶν. ἀφικομένων δ' εἰς τὴν πολεμίαν αὐτῶν ἠγόραζον οἱ ςρατιῶται παρὰ τούτων ἅπαντα. πρότερον συνελέγη ἢ ἀργύριον ἐδίδοσαν οἱ ςρατηγοὶ πάλιν τὸν μισθόν, ὥστε συνέβαινε ταὐτὸ τὸ ἀργύριον δίδοσθαι ἕως εἰς οἶκον ἀπῆλθον.

Λακεδαιμόνιοι Σαμίων δεηθέντων χρήματ' αὐτοῖς εἰς τὴν κάθοδον δοῦναι, ἐψηφίσαντο μίαν ἡμέραν καὶ αὐτοὺς καὶ τὺς οἰκέτας καὶ τὰ ὑποζύγια νηςεῦσαι, ὅσον δὲ ἐδαπάνα ἕκαςος, τοσῦτον δοῦναι τοῖς Σαμίοις.

Χαλκηδόνιοι δὲ ξένων ἐν τῇ πόλει συχνῶν παρ' αὐτοῖς γινομένων, ὀφείλοντες αὐτοῖς μισθὸν οὐκ ἠδύναντο διαλῦσαι. ἀνήγγειλαν ὖν, εἴ τις τῶν πολιτῶν ἢ μετοίκων σῦλον ἔχει κατὰ πόλεως ἢ ἰδιώτου ἢ βούλεται λαβεῖν, ἀπογράψασθαι. ἀπογραψαμένων δὲ συχνῶν, τὰ πλοῖα τὰ πλέοντα εἰς τὸν Πόντον ἐσύλων μετὰ προφάσεως εὐλόγου. ἔταξαν δὲ χρόνον ἐν ᾧ λόγον ὑπὲρ αὐτῶν ἔφασαν ποιήσασθαι. συλλεγέντων δὲ χρημάτων συχνῶν τοὺς μὲν στρατιώτας ἀπήλλαξαν, ὑπὲρ δὲ τῶν σύλων διεδικάσαντο. τοῖς δὲ μὴ δικαίως συληθεῖσιν ἡ πόλις ἀπὸ τῶν προσόδων ἀπεδίδου.

Κυζικηνοὶ δὲ ςασιάσαντες πρὸς ἀλλήλυς, ἐπικρατήσαντος τῦ δήμυ, τῶν δὲ πλυσίων συνειλημμένων, ὀφείλοντες χρήματα ςρατιώταις ἐψηφίσαντο μὴ θανατῶσαι τοὺς συνειλημμένυς, ἀλλὰ χρήματα πραξαμένυς φυγαδεῦσαι.

Χῖοι δέ, νόμου ὄντος αὐτοῖς ἀπογράφεσθαι τὰ χρέα εἰς τὸ δημόσιον, δεηθέντες χρημάτων ἐψηφίσαντο τὺς μὲν

ικτήσεως U^b. ‖ εἰσφέρειν τὰ τῦ U^b. ‖ 3. τὸν om S^bT^b. ‖ 7. ὖν om S^b. ‖ 9. τάξαι U^b. ‖ 10. τὸ $S^bT^bU^b$. ‖ σκόψαι T^b. ‖ om U^b. ‖ 12. εἴ I^bU^b. ‖ τινες, omissa εἰς, U^b. ‖ λειτυργίαν τοιαύτην I^b. ‖ 14. τοὺς λειτυρπικὺς U^b, τὸ λειτυργικῶς S^bT^b. ‖ αὶ U^b. ‖ 20. εἰς — ἀλλὰ om $S^bT^bU^b$. ‖ 21. κατὰ om U^b. ‖ ᾧ τόπῳ] τόπῳ οὗ S^bT^b, τόπω U^b. ‖ εἴη] γῆ S^bT^b. ‖ 23. U^b. ‖ 24. ἑκάςυ T^bU^b. ‖ σῶμα ἡ πόλις $S^bT^bU^b$. ‖ δέ om $S^bT^bU^b$. ‖ 25. ἠθισμένων δὲ αὐτῶν $S^bT^bU^b$. ‖ 28. ὑπὸ ἐγγύυ εἶπεν U^b. ‖ 30. ἀποδίδοσθαι $S^bT^bU^b$. ‖ συνάγη S^bT^b, συνάγει U^b. ‖ 34. ἐξάδραγμον T^bU^b. ‖ 35. χόαν et τριοβόλω I^b.

ιτταράκοντα I^b. ‖ 6. χρόνου διισταμένου et 7. τε] δὲ $I^bS^bT^bU^b$. ‖ 9. ἄλλων I^b. ‖ παρῆσον U^b. ‖ 10. ἐν ὀλίσασιν U^b, ἐιολί- $^bT^b$, omisso omnes καὶ. ‖ 11. ἑκάςην U^b, ἑκάτων S^bT^b. ‖ 13. συλλέγει $S^bT^bU^b$, συ λλεγο I^b. ‖ 14. ὡς U^b. ‖ 16. $^bS^bT^bU^b$. ‖ χρήματά τ' S^bT^b. ‖ 17. καὶ αὐτοὺς] ἑαυτοὺς U^b. ‖ 19. εἰς τῦτον $S^bT^bU^b$. ‖ λακεδαιμονίοις U^b. ‖ 20. καλχη- καρχηδόνιοι I^b. ‖ 26. ἔταξε $S^bT^bU^b$. ‖ 27. συλλεγόντων T^b. ‖ 29. συλληφθεῖσιν U^b. ‖ 35. χρέη εἰς τὸν U^b. ‖ 36. ἐψήφισαν εἴλοντας μὲν I^b.

ὀφείλοντας ἀποδοῦναι τῇ πόλει τὰ δάνεια, τὴν δὲ πόλιν ἐκ τῶν προσόδων τοὺς τόκȣς τοῖς δεδανεικόσι καταφέρειν, ἕως ἂν κατὰ τὸ ἀρχαῖον εὐπορήσωσιν.

Μαύσωλος ὁ Καρίας τύραννος, πέμποντος βασιλέως πρὸς αὐτὸν ἐπὶ τῷ τοὺς φόρους δοῦναι, συναγαγὼν τοὺς εὐπορωτάτȣς ἐν τῇ χώρᾳ ἔλεγεν ὅτι βασιλεὺς αἰτεῖ τοὺς φόρȣς, αὐτὸς δὲ οὐκ εὐπορεῖται· κατασκευαστοὶ δ' ἄνδρες αὐτῷ εὐθέως ἐπηγγέλλοντο ὅσον εἰσοίσει ἕκαςος. τȣ́των δὲ τοῦτο πραξάντων, οἱ εὐπορώτεροι τὰ μὲν αἰσχυνόμενοι τὰ δὲ φοβȣ́μενοι πολλῷ τȣ́των πλείω ἐπηγγέλλοντο καὶ εἰσέφερον. πάλιν δεηθεὶς χρημάτων, ἐξεκκλησιάσας τοῖς Μυλασσεῦσιν ἔλεγεν ὅτι μητρόπολις ȣ̓̃σα ἡ πόλις αὐτȣ̃ αὕτη ἀτείχιστός ἐστιν, ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπ' αὐτὸν ςρατεύει· ἐκέλευσεν ȣ̓̃ν τȣ̀ς Μυλασσεῖς φέρειν ἕκαςον ὅτι πλεῖςα χρήματα, φάσκων αὐτȣ̀ς τοῖς νῦν εἰσενεχθεῖσι καὶ τὰ λοιπὰ σώζειν. εἰσενεχθέντων δὲ πολλῶν τὰ μὲν χρήματα εἶχε, τὸ δὲ τεῖχος ȣ̓κ ἔφη τὸν θεὸν ἐν τῷ παρόντι οἰκοδομεῖν.

Κόνδαλος Μαυσώλου ὕπαρχος, ὁπότε διαπορευομένῳ αὐτῷ διὰ τῆς χώρας προσενέγκοι τις πρόβατον ἢ ὗν ἢ μόσχον, ἀπογραψάμενος τὸν δόντα καὶ τὸν χρόνον, ἀπαγαγόντα εἰς οἶκον ἐκέλευσε τρέφειν ἕως ἂν ἐπανέλθοι· ὁπότε δὲ δοκοίη χρόνος ἱκανὸς εἶναι, αὐτό τε τὸ τραφὲν καὶ τὴν ἐπικαρπίαν λογισάμενος ἀπῄτει. τῶν τε δένδρων τὰ ὑπερέχοντα ἢ πίπτοντα εἰς τὰς ὁδοὺς τὰς βασιλικὰς ἐπώλει τὰς ἐπικαρπίας. τῶν δὲ στρατιωτῶν εἴ τις τελευτήσειε, διαπύλιον ἐπώλει δραχμὴν τȣ̃ σώματος· ἅμα τε ȣ̓̃ν ἐντεῦθεν καὶ ἀργύριον ἐλάμβανεν, ἅμα τε οἱ ἡγεμόνες ȣ̓ παρεκρȣ́οντο αὐτόν, πότε τετελεύτηκεν ὁ ςρατιώτης. τȣ́ς τε Λυκίȣς ὁρῶν ἀγαπῶντας τὸ τρίχωμα φορεῖν ἔφη γράμματα ἥκειν παρὰ βασιλέως κόμας ἀποςεῖλαι εἰς προκόμια, προστετάχθαι ȣ̓̃ν αὐτῷ ὑπὸ Μαυσώλȣ ἀποκεῖραι αὐτȣ́ς. ἔφησεν ȣ̓̃ν, εἰ βȣ́λονται ἐπικεφάλαιον τακτὸν αὐτῷ δȣ̃ναι, μεταπέμψεσθαι ἐκ τῆς Ἑλλάδος κόμην. οἱ δὲ ἀσμένως ἔδοσαν ὃ ᾔτει, καὶ συνελέχθη χρήματα πολλὰ ἀπὸ ὄχλȣ πολλȣ̃.

Ἀριςοτέλης Ῥόδιος ἄρχων Φωκαίας, ἀπορῶν χρημάτων, ὁρῶν ςάσεις ȣ̓̃σας δύο τῶν Φωκαέων λόγȣς ἐποιήσατο πρὸς τὴν ἑτέραν ςάσιν ἐν ἀπορρήτοις, φάσκων αὐ[...] ναι χρήματα τοὺς ἑτέρους ἐφ' ᾧ αὐτοῖς τὰ πρ[...] ἐγκλῖναι, αὐτὸς δὲ μᾶλλον βȣ́λεσθαι παρὰ τȣ́τω[ν] καὶ τὰ περὶ τὴν πόλιν τȣ́τοις διοικεῖν παραδοῦναι. [...]σαντες δὲ ταῦτα εὐθέως τὰ χρήματα οἱ παρόντ[...]σαντες ὅσα ἐκέλευσεν ἔδωκαν. ὁ δὲ τοῖς ἑτέροις ἔδειξεν ἃ εἰληφὼς εἴη παρὰ τῶν ἑτέρων· οἱ δὲ κα[...] ἔφασαν οὐκ ἐλάττω δώσειν. λαβὼν δὲ παρ' ἀμφ[...] κατήλλαξεν αὐτȣ̀ς πρὸς ἀλλήλȣς. τοῖς τε πολίται[ς] [...]δὼν οὔσας δίκας πολλὰς καὶ μεγάλας ἐκ πολλȣ̃ ἀδικίας, τούτοις διὰ πολέμȣ δικαςήριον καθίσας τ[...] ὅσοι ἂν μὴ δικάσωνται, νόμον δ' ἔθηκε μηκέτι εἶ[...] τῶν προτέρων ἐγκλημάτων κρίσεις. τότε δὴ κα[ὶ] πολλῶν δικῶν, καὶ τὰς ἐγκλήτȣς μετ' ἐπιτιμίου ἐφ[...]ποιȣ́μενος, καὶ παρ' ἑκατέρων δι' ἑτέρων ἀργύριο[ν] λ[...]νων, συνήγαγεν οὐκ ὀλίγα χρήματα.

Κλαζομένιοι δ' ἐν σιτοδείᾳ ὄντες χρημάτων π[...]ροῦντες ἐψηφίσαντο, παρ' οἷς ἔλαιόν ἐςι τῶν ἰδιωτ[...] νεῖσαι τῇ πόλει ἐπὶ τόκῳ· γίνεται δὲ πολὺς ȣ̓̃τος ἐ[...] ἐν τῇ χώρᾳ αὐτῶν. δανεισάντων δὲ μισθωσάμεν[οι] [...] ἀπέςειλαν εἰς τὰ ἐμπορεῖα, ὅθεν αὐτοῖς ἦκε σίτȣ [...]κης γενομένης τῆς τȣ̃ ἐλαίȣ τιμῆς. ὀφείλοντες ςρα[...] μισθὸν εἴκοσι τάλαντα, καὶ ȣ̓ δυνάμενοι, τόκον ἔφε[...] ἡγεμόσι τέτταρα τάλαντα τοῦ ἐνιαυτοῦ. ἐπεὶ δὲ τȣ̃[...] ἀρχαίȣ ἀπέκοπτον ȣ̓θέν, ἀεὶ δὲ μάτην ἐδαπάνων, [...] ἔκοψαν σιδηρȣ̃ν εἰς ἀργυρίου λόγον εἴκοσι ταλάντ[ων,] [...] διδόντες τοῖς εὐπορωτάτοις ἐν τῇ πόλει κατὰ λόγο[ν] [...] ἀργύριον παρ' ἐκείνων ἔλαβον ἴσον. οἵ τε ȣ̓̃ν ἰδιῶτ[αι] [...] εἰς τὰς καθ' ἡμέραν χρείας ἀναλίσκειν, καὶ ἡ πόλ[ις] [...] χρέους ἀπηλλάγη. δεύτερον δ' ἐκ τῶν προσόδ[ων] [...] τόν τε τόκον κατέφερον, αἰεί τε διαιροῦντες ἑκάστ[ῳ] [...] μέρος διεδίδοσαν, τοὺς δὲ σιδηροῦς ἐκομίζοντο.

Σηλυβριανοὶ δὲ δεηθέντες χρημάτων, νόμȣ ὄντο[ς] [...] σῖτον μὴ ἐξάγειν ἐν λιμῷ γενομένοις, ἐκείνοις δὲ ὑπάρ[...] σίτȣ παλαιȣ̃, ἐψηφίσαντο τῇ πόλει παραδοῦναι τὸ[ν] [...] τὸν σῖτον τῆς τεταγμένης τιμῆς, ὑπολειπόμενο[ν] [...]

5. φόρους om S^bT^b. ‖ 6. ὅτι] ὅτι ὁ $I^bS^bU^b$. ‖ 10. πλείω om $I^bS^bT^bU^b$. ‖ 12. ȣ̓̃σα om U^b. ‖ 14. μυλασεῖς U^b. ‖ [...] et 20. ἀγόντα $S^bT^bU^b$. ‖ 21. ἐπανέλθῃ S^bT^b. ‖ 22. δὲ om U^b. ‖ γραφὲν T^b. ‖ 23. τε om I^b. ‖ 26. δραχμῶν S^bT^b. ‖ [...] T^bU^b. ‖ 28. ȣ̓ om T^bU^b. ‖ 29. τείχωμα φέρειν S^bT^b. ‖ ἔφησε $I^bS^bT^b$. ‖ 30. περὶ S^bT^b. ‖ προσκόμια I^b, προκόσμια U^b. ‖ [...]τάχθαι U^b. ‖ 31. αὐτȣ̃ S^bT^b. ‖ 32. μεταπέμψασθαι codices. ‖ 36. φωκαίων S^bT^b, φωκέων I^bU^b.

3. αὐτοῖς U^b. ‖ βȣλεύεσθαι T^bU^b. ‖ 4. παρὰ S^bT^b. ‖ 5. πορίσαντες om U^b. ‖ 6. ἑταίροις U^b. ‖ 7. ἃ] ἀεὶ T^b. ‖ [...] 9. οὐκ ἰδὼν $S^bT^bU^b$. ‖ 11. ἀδικίαν S^bT^b. ‖ 12. δικάσωνται καὶ χρόνων προέθηκε μηκέτι ἔσεσθαι $S^bT^bU^b$. ‖ 13. δὲ I^b. ‖ [...] παραβόλȣ S^bT^b. ‖ 16. συνήγαγον $S^bT^bU^b$. ‖ 21. ἐμπόρια I^b. ‖ 22. ςρατιῶται I^b. ‖ 31. τε alterum om $I^bS^bT^bU^b$. ‖ 33. [...]βριανοὶ T^b. ‖ δὲ om U^b. ‖ 34. σίτȣ μὴ ἐξαγωγὴν S^b, σίτȣ μὲν ἐξαγωγὴν T^b, σῖτον μὴ ἐξαγωγὴν U^b. ‖ γενομένης $S^bT^bU^b$.

τροφήν· εἶτα ἐξαγωγὴν ἔδωκαν τῷ βουλομένῳ,
τιμὴν ἣν ἐδόκει καλῶς ἔχειν αὐτοῖς.
ιδηνοὶ δέ, διὰ ϛασιασμὸν τῆς χώρας ἀργῦ γενο-
ὶ τῶν μετοίκων οὐ προϊεμένων αὐτοῖς οὐδὲν διὰ
ι ὀφείλειν, ἐψηφίσαντο τὸν βϐλόμενον τοῖς γεωρ-
ζειν, ὡς ἐργάσωνται, ὡς πρώτοις αὐτοῖς ἐσομέ-
:ομιδῆς ἐκ τοῦ καρποῦ, τοῖς δὲ ἄλλοις ἐκ τῶν
ν.
΄σιοι δεηθέντες χρημάτων νόμον ἔθεντο μὴ φορεῖν
ὰς γυναῖκας, ὅσον δὲ νῦν ἔχουσι, δανεῖσαι τῇ
ν τε κιόνων τῶν ἐν τῷ νεῷ τάξαντες ἀργύριον ὃ
ἰαλεῖν, εἰων ἐπιγράφεσθαι τὸ ὄνομα τῦ δόντος τὸ
ὡς ἀνατεθεικότος.
ύσιος Συρακούσιος βϐλόμενος χρήματα συναγα-
ησίαν ποιήσας ἔφησεν ἑωρακέναι τὴν Δήμητραν,
ειν τὸν τῶν γυναικῶν κόσμον εἰς τὸ ἱερὸν ἀποκο-
ὐτὸς μὲν ὖν τῶν παρ' αὐτῷ γυναικῶν τὸν κόσμον
ιηκέναι, ἠξίϐ δὲ καὶ τοὺς ἄλλϐς, μή τι μήνιμα
θεῦ γένηται. τὸν δὲ μὴ τοῦτο ποιήσαντα ἔνοχον
οσυλίας ἔσεσθαι. ἀνενεγκάντων δὲ πάντων ἃ εἶχον
ν θεὸν καὶ δι' ἐκεῖνον, θύσας τῇ θεῷ τὸν κόσμον
ο ὡς παρὰ τῆς θεῦ δεδανεισμένος. προελθόντος δὲ
τῶν γυναικῶν πάλιν φορϐσῶν, ἐκέλευσε τὴν βϐ-
ρυσοφορεῖν τάγμα τι ἀνατιθέναι εἰς τὸ ἱερόν. τριή-
υπηγεῖσθαι μέλλων ᾔδει ὅτι δεήσοιτο χρημάτων.
ὖν συναγαγὼν ἔφη πόλιν αὐτῷ τινὰ προδίδοσθαι,
θαι χρημάτων, ἠξίϐ τε αὐτῷ τϐς πολίτας εἰσενέγ-
κτῆρας ἕκαϛον· οἱ δ' εἰσήνεγκαν. διαλιπὼν δὲ δύο
ιέρας, ὡς διημαρτηκὼς τῆς πράξεως, ἐπαινέσας
τέδωκεν ἑκάϛῳ ὃ εἰσήνεγκαν. ποιήσας δὲ τοῦτο
ο τϐς πολίτας. εἶτα πάλιν οἰόμενοι ἀπολήψεσθαι
· ὁ δὲ λαβὼν εἶχεν εἰς τὴν ναυπηγίαν. οὐκ
ἀργυρίϐ νόμισμα ἔκοψε καττιτέρϐ, καὶ συναγα-
ισίαν πολλὰ τοῦ κεκομμένϐ νομίσματος ὑπερεῖ-
ἐψηφίσαντο καὶ μὴ βουλόμενοι ἕκαστος ὃ ἂν
ιν ὡς ἀργυρῦν ἀλλὰ μὴ καττιτέρινον. πάλιν τε

δεηθεὶς χρημάτων ἠξίου τϐς πολίτας εἰσενεγκεῖν αὐτῷ· οἱ δ' οὐκ ἔφασαν ἔχειν. ἐξενέγκας οὖν τὰ σκεύη τὰ παρ' αὐτῦ ἐπώλει ὡς δὴ δι' ἀπορίαν τῦτο ποιῶν, ἀγοραζόντων δὲ Συρακουσίων ἀπεγράφετο τί ἕκαστος ἀγοράσειεν· ἐπεὶ δὲ τὴν τιμὴν κατέβαλον, ἐκέλευσε τὸ σκεῦος ἀναφέρειν ἕκαστον ὃ ἠγόρασεν. τῶν τε πολιτῶν διὰ τὰς εἰσφορὰς οὐ τρεφόντων βοσκήματα εἶπεν ὅτι ἱκανὰ ἦν αὐτῷ πρὸς τοσῦτον· τϐς ὖν νῦν τι κτησαμένϐς ἀτελεῖς ἔσεσθαι. πολλῶν δὲ ταχὺ κτησαμένων πολλὰ βοσκήματα ὡς ἀτελῆ ἑξόντων, ἐπεὶ καιρὸν ᾤετο εἶναι, τιμήσασθαι κελεύσας ἐπέβαλε τέλος. οἱ οὖν πολῖται ἀγανακτήσαντες ἐπὶ τῷ ἐξηπατῆσθαι σφάζοντες ἐπώλϐν. ὡς δὲ πρὸς τῦτο ἔταξε σφάζεσθαι ὅσα δεῖ τῆς ἡμέρας, οἱ δὲ πάλιν ἱερόθυτα ἐποίουν· ὁ δὲ ἀπεῖπε θῆλυ μὴ θύειν. πάλιν τε δεηθεὶς χρημάτων ἐκέλευσεν ἀπογράψασθαι χρήματα πρὸς αὐτὸν ὅσοι οἶκοί εἰσιν ὀρφανικοί· ἀπογραψαμένων δὲ ἄλλων, τὰ τούτων χρήματα ἀπεχρᾶτο, ἕως ἕκαστος εἰς ἡλικίαν ἔλθοι. Ῥήγιόν τε καταλαβών, ἐκκλησίαν συναγαγὼν εἶπε διότι δικαίως μὲν ἂν ἐξανδραποδισθεῖεν ὑπ' αὐτῦ, νῦν μέντοι τὰ εἰς τὸν πόλεμον ἀνηλωμένα χρήματα κομισάμενος καὶ ὑπὲρ ἑκάστου σώματος τρεῖς μνᾶς ἀφήσειν αὐτϐς. οἱ δὲ Ῥηγῖνοι, ὅσα ποτ' ἦν αὐτοῖς ἀποκεκρυμμένα, ἐμφανῆ ἐποίουν, καὶ οἱ ἄποροι παρὰ τῶν εὐπορωτέρων καὶ παρὰ τῶν ξένων δανειζόμενοι ἐπόρισαν ἃ ἐκέλευε χρήματα. λαβὼν δὲ ταῦτα παρ' αὐτῶν τά τε σώματα πάντα ὐδὲν ἧττον ἀπέδοτο, τά τε σκεύη ἃ τότε ἦν ἀποκεκρυμμένα ἐμφανῆ ἅπαντα ἔλαβεν. δανεισάμενός τε παρὰ τῶν πολιτῶν χρήματα ἐπ' ἀποδόσει, ὡς ἀπήτουν αὐτόν, ἐκέλευσεν ἀναφέρειν ὅσον ἔχει τις ἀργύριον πρὸς αὐτόν· εἰ δὲ μή, θάνατον ἔταξε τὸ ἐπιτίμιον. ἀνενεχθέντος δὲ τῦ ἀργυρίου, ἐπικόψας χαρακτῆρα ἐξέδωκε τὴν δραχμὴν δύο δυναμένην δραχμάς, καὶ τό τε ὀφειλόμενον πρότερον ἀνήνεγκαν πρὸς αὐτόν. εἰς Τυρρηνίαν τε πλεύσας ναυσὶν ἑκατὸν ἔλαβεν ἐκ τοῦ τῆς Λευκοθέας ἱεροῦ χρυσίον τε καὶ ἀργύριον πολὺ καὶ τὸν ἄλλον κόσμον ὐκ ὀλίγον. εἰδὼς δὲ ὅτι καὶ οἱ ναῦται πολλὰ ἔχουσι, κήρυγμα ἐποιήσατο τὰ ἡμίσεα

γωγεῖν U^b. ‖ 2. τιμὴν — αὐτοῖς om U^b. ‖ ἣν om S^bT^b. ‖ 6. ὡς ἔργα ὡς τοῖς πρώτοις $S^bT^bU^b$. ‖ 8. θλιβομένων T^bU^b. ‖
ίοις I^bT^b. ‖ 15. δήμητρα S^bT^b. ‖ 16. καὶ ante 15. τὴν $S^bT^bU^b$. ‖ 18. τῦτον et τοῖς ἄλλοις $S^bT^bU^b$. ‖ 19. ποιήσοντα I^b. ‖
των S^bT^b, ἐνεγκάντων U^b. ‖ 21. θεᾷ S^bT^b. ‖ 22. ἀπηνέγκατο $S^bT^bU^b$. ‖ περὶ S^bT^b. ‖ δεδανεισμένοι U^b. ‖ δὲ] δὲ τοῦ S^b. ‖
φορεῖν τάγματα S^bT^b. ‖ ἐν τῷ ἱερῷ I^b. ‖ 25. τε om $S^bT^bU^b$. ‖ ναυπηγήσειν S^b. ‖ 26. συναγαγεῖν ἔφη πόλει U^b. ‖ 29. ἣ
‖ 30. αὐτοῖς $S^bT^bU^b$. ‖ εἰσήνεγκεν U^b. ‖ 33. δὲ om U^b. ‖ καττιτερίϐ T^b. ‖ 35. βουλόμενος T^b. ‖ ὃ ἀνείλετο S^bT^b, ὃ ἀνείλετο I^b.

γράφοντες $QS^bT^bU^b$. ‖ ἀγόρασεν S^b. ‖ 5. δὲ] δὴ $Q^bS^bT^bU^b$. ‖ 6. τε] δὲ I^b. ‖ 7. τοσῦτϐς οὖν τοίνυν κτησαμένϐς QS^bT^b
ζόντων ἐπικαίρως τὸ εἶναι I^b, ἐξὸν τῷ ἐπὶ καιρὸν ὡς (εἰς Q) τὸ εἶναι $QS^bT^bU^b$. ‖ 14. τε om U^b. ‖ 15. χρημάτων QS^bT^b. ‖
, οἰκεῖοι S^b. ‖ 17. ἔλθοιεν QS^bT^b. ‖ ῥή υἱόν S^b. ‖ 18. καταλιπὼν codices. ‖ 19. μέντοι] μὲν S^bT^b. ‖ 22. ῥηγῖνοι I^b. ‖
QI^b. ‖ 26. ἀπέδοκε S^b. ‖ 32. τε om S^b. ‖ 35. πολὺν S^b. ‖ 36. κήρυγμα — 1350 a 1. ἔχει om QS^bT^b.

ὧν ἔχει ἕκαςος ἀναφέρειν πρὸς αὐτόν, τὰ δ' ἡμίσεα ἔχειν τὸν λαβόντα· τῷ δὲ μὴ ἀνενέγκαντι θάνατον ἔταξε τὸ ἐπιτίμιον. ὑπολαβόντες δὲ οἱ ναῦται ἀνενέγκαντες τὰ ἡμίσεα τὰ κατάλοιπα ἕξειν ἀδεῶς, ἀνήνεγκαν. ὁ δ' ἐπείπερ ἐκεῖνα ἔλαβεν, ἐκέλευσε πάλιν τὰ ἡμίσεα ἀναφέρειν.

Μενδαῖοι δὲ τὰ μὲν ἀπὸ λιμένων καὶ τῶν ἄλλων τελῶν αὐτοῖς προσπορευόμενα ἐχρῶντο εἰς διοίκησιν τῆς πόλεως, τὰ δὲ ἀπὸ τῆς γῆς καὶ οἰκιῶν τέλη ὐκ ἔπραττον, ἀλλ' ἀνέγραφον τὺς ἔχοντας· ὁπότε δὲ δεηθεῖεν χρημάτων, ἀπεδίδοσαν ὀφείλοντες. ἐκέρδαινον οὖν τὸν παρεληλυθότα χρόνον ἀτόκοις τοῖς χρήμασιν ἀποκεχρημένοι. πολεμῦντες πρὸς Ὀλυνθίυς καὶ δεόμενοι χρημάτων, ὄντων αὐτοῖς ἀνδραπόδων, ἐψηφίσαντο καταλειπομένων ἑνὶ ἑκάςῳ θήλεος καὶ ἄρρενος τἆλλα ἀποδόσθαι τῇ πόλει, ὡς ἐκδανεῖσαι τὺς ἰδιώτας χρήματα.

Καλλίςρατος ἐν Μακεδονίᾳ πωλυμένυ τῦ ἐλλιμενίου ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἴκοσι ταλάντων ἐποίησεν εὑρεῖν τὸ διπλάσιον· κατιδὼν γὰρ ὠνυμένυς τοὺς εὐπορωτέρυς αἰεὶ διὰ τὸ δεῖν ταλαντιαίυς καθιςάναι τὺς ἐγγύυς τῶν εἴκοσι ταλάντων, προεκήρυξεν ὠνεῖσθαι τὸν βυλόμενον καὶ τὺς ἐγγύους καθιςάναι τῦ τρίτυ μέρυς καὶ καθ' ὁπόσον ἕκαςος δύνηται πείθειν.

Τιμόθεος Ἀθηναῖος πολεμῶν πρὸς Ὀλυνθίυς καὶ ἀπορούμενος ἀργυρίυ, κόψας χαλκὸν διεδίδυ τοῖς ςρατιώταις. ἀγανακτύντων δὲ τῶν ςρατιωτῶν ἔφη αὐτοῖς τὺς ἐμπόρυς τε καὶ ἀγοραίους ἅπαντας ὡσαύτως πωλήσειν. τοῖς δ' ἐμπόροις προεῖπεν, ὃν ἄν τις λάβῃ χαλκόν, τούτου πάλιν ἀγοράζειν τά τ' ἐκ τῆς χώρας ὤνια καὶ τὰ ἐκ τῶν λειῶν ἀγόμενα· ὃς δ' ἂν περιλειφθῇ αὐτοῖς χαλκός, πρὸς αὐτὸν ἀναφέροντας ἀργύριον λαμβάνειν. περὶ Κέρκυραν δὲ πολεμῶν καὶ ἀπόρως διακείμενος, καὶ τῶν ςρατιωτῶν αἰτύντων τοὺς μισθοὺς καὶ ἀπειθύντων αὐτῷ καὶ πρὸς τοὺς ὑπεναντίυς φασκόντων ἀποπορεύεσθαι, ἐκκλησίαν συναγαγὼν ἔφησεν ὐ δύνασθαι διὰ τὺς χειμῶνας παραγενέσθαι αὐτῷ ἀργύριον, ἐπεὶ τοσαύτην εἶναι περὶ αὐτὸν εὐπορίαν ὥςε τὴν προδεδομένην τριμήνυ σιταρκίαν δωρεὰν αὐτοῖς διδόναι. οἱ δὲ ὑπολαβόντες οὐκ ἄν ποτε προέσθαι τοσαῦτα χ[illegible] τὸν Τιμόθεον αὐτοῖς, εἰ μὴ τῇ ἀληθείᾳ προσδόκιμα [illegible] χρήματα πρὸς αὐτόν, ἡσυχίαν εἶχον ὑπὲρ τῶν [illegible] ἕως ἐκεῖνος διῳκήσατο ἃ ἐβούλετο. Σάμον δὲ πο[illegible] τὺς καρπὺς καὶ τὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἀγρῶν ἀπεδίδοτο τοῖς Σαμίοις, ὥστε εὐπόρησε χρημάτων εἰς μισθ[illegible] ςρατιώταις. τῶν τ' ἐπιτηδείων ἐπεὶ σπάνις ἦν ἐν τῷ [illegible] τοπέδῳ διὰ τὺς ἀφικνυμένυς, ἀπηγόρευσε μὴ πωλεῖ[illegible] ἀληλεσμένον, μηδὲ μέτρον ἔλασσον ἢ μέδιμνον, μη[illegible] ὑγρῶν μηδὲν ἔλαττον ἢ μετρητήν. οἱ μὲν ὖν ταξία[illegible] καὶ λοχαγοὶ ἀγοράζοντες ἀθρόα διεδίδοσαν τοῖς ς[illegible] ταις, οἱ δὲ εἰσαφικνούμενοι ἦγον αὐτοῖς τὰ ἐπι[illegible] ὁπότε δὲ ἀπαλλάττοιντο, εἴ τι περίλοιπον εἴη αὐτ[illegible] λυν. ὥςε συνέβαινεν εὐπορεῖσθαι τὺς ςρατιώτας [illegible] τηδείων.

Διδάλης Πέρσης ἔχων ςρατιώτας τὰ μὲν καθ' [illegible] πορίζειν ἐδύνατο ἐκ τῆς πολεμίας αὐτοῖς, νόμισμα [illegible] ἔχων διδόναι, ἀπαιτύμενος δέ, χρόνυ γενομένυ [illegible] τεχνάζει τοιόνδε. ἐκκλησίαν συναγαγὼν ἔφη οὐκ [illegible] σθαι χρημάτων, ἀλλ' εἶναι αὐτῷ ἐν χωρίῳ τινί, λέ[illegible] ᾧ εἴη. καὶ ἀναζεύξας ἐβάδιζεν ἐπ' αὐτό· εἶτα ὡς ἡ[illegible] τῦ χωρίυ ἐγένετο, προελθὼν εἰς αὐτὸ ἔλαβεν ἐκ [illegible] των ἱερῶν ὅσος ἐνῆν κοῖλος ἄργυρος, εἶτ' ἐπισκευάσα[illegible] ἡμιόνους ὡς ἀγούσας ἀργύριον παραφαινούσας π[illegible] ἐβάδιζεν. ἰδόντες δὲ οἱ ςρατιῶται, καὶ νομίσαντες [illegible] εἶναι ἄργυρον τὸν ἀγόμενον, ἐθάρρησαν ὡς κομ[illegible] μισθόν. ὁ δ' ἔφη δεῖν εἰς Ἀμισὸν ἐλθόντας ἐπι[illegible] ἦν δ' εἰς τὴν Ἀμισὸν ὁδὸς πολλῶν τε ἡμερῶν καὶ [illegible] ριος· τὸν δὴ χρόνον τοῦτον ἀπεχρᾶτο τῷ στρ[illegible] ἐπιτήδεια μόνον διδύς. τὺς δὲ τεχνίτας τὺς ἐν τῷ [illegible] πέδῳ αὐτὸς εἶχε καὶ τὺς καπήλυς τὺς μεταβαλλ[illegible] τι· ἄλλῳ δὲ ὐκ ἦν ὐθενὶ ὐθὲν τύτων ποιεῖν.

Χαβρίας Ἀθηναῖος Ταῷ τῷ Αἰγυπτίων βασιλ[illegible] στρατεύοντι καὶ δεομένῳ χρημάτων συνεβούλευ[illegible] ἱερῶν τινὰ καὶ τῶν ἱερείων τὸ πλῆθος φάναι [illegible] ἱερεῖς δεῖν παραλυθῆναι διὰ τὴν δαπάνην. [illegible]

3. ἀνενεγκόντες Q. ‖ 4. ἔχειν I^b. ‖ 7. προπορευόμενα Q, προσαγορευόμενα S^bT^b. ‖ 9. ὁπόταν I^b. ‖ δὲ om QS^bT^b. ‖ 13. [illegible] λειπομένου QS^bT^b, καταλειπομένας I^b. ‖ ἑκάςου Q. ‖ 16. ἐλλημενίου QS^bT^b. ‖ 18. τοὺς εὐπορωτέρους om Q. ‖ 19. ταλα[illegible] ταλαντίαιον S^bT^b. ‖ 19 et 21. καθεςάναι I^b. ‖ 21. καὶ om I^b. ‖ 24. ςρατιώταις — 25. αὐτοῖς om Q. ‖ 27. λάβοι Q. ‖ 3[illegible] pr I^b. ‖ σιταρχίαν QS^bT^b.

2. ante εἰ QS^bT^b εἰ μὴ τῷ κατὰ λόγον. ‖ προδόκιμα Q. ‖ 3. τῶν] τε $I^bS^bT^b$. ‖ 9. ἀληλεμένον et 10. μετρητὸν et [illegible] T^b. ‖ 11. διέδοσαν QS^bT^b. ‖ 13. δὲ om QS^bT^b. ‖ 14. τῶν γ' ἐπιτηδείων QS^bT^b. ‖ 16. διδάλλης QT^b, Δατάμης Poly[illegible] 17. πέλεως S^b. ‖ 20. ἐγχωρίῳ Q. ‖ 21. ὡς] δ' QS^bT^b. ‖ 23. ἡμερῶν Q. ‖ 26. ἀργύριον QS^bT^b. ‖ 28. ἀμισὸν S^bT^b, [illegible] 29. δὲ S^b. ‖ 30. δὲ om $QI^bS^bT^b$. ‖ 31. αὐτοὺς $QI^bS^bT^b$. ‖ 32. ἄλλα I^b. ‖ ὐθὲν ὐθενὶ S^bT^b. ‖ 33. τῶν codices. ‖ [illegible] QS^bT^b. ‖ δὲ om QS^bT^b.

καὶ τὸ ἱερὸν παρ' αὐτοῖς ἕκαςοι βȣλόμενοι εἶναι, αὐτοῖς οἱ ἱερεῖς ἐδίδοσαν χρήματα. ἐπεὶ δὲ παρὰ εἰλήφει, προστάξαι αὐτοῖς ἐκέλευσεν εἰς μὲν τὸ | εἰς αὐτὸν τῆς δαπάνης ἧς πρότερον ἐποιοῦντο τὸ μέρος ποιεῖσθαι, τὰ δὲ λοιπὰ αὐτῷ δανεῖσαι, ἕως .ος ὁ πρὸς βασιλέα διαλυθῇ. ἀπ' οἰκίας δὲ ἐκά- .ευσεν ἅπαντας εἰσενέγκαι τάξαντα ὃ δεῖ, καὶ ἀπὸ .ατος ὡσαύτως· τοῦ σίτȣ τε πωλȣμένȣ χωρὶς τῆς δόναι τὸν πωλȣ͂ντα καὶ ὠνούμενον ἀπὸ τῆς ἀρτά- ὀβολόν, ἀπὸ τῶν πλοίων τε καὶ ἐργαστηρίων καὶ .ην τινὰ ἐργασίαν ἐχόντων τῆς ἐργασίας μέρος τὸ κελεῦσαι ἀποτελεῖν. ἐκστρατεύειν δ' αὐτῷ μέλ- : τῆς χώρας, εἴ τίς τι ἔχοι ἄσημον ἀργύριον ἢ κελεῦσαι ἐνέγκαι πρὸς αὐτόν· ἐνεγκάντων δὲ τῶν ἐκέλευσε τȣ́τῳ μὲν ἐκεῖνον χρῆσθαι, τοὺς δὲ δα- ς συστῆσαι τοῖς ναυάρχοις ὥστ' ἐκ τῶν φόρων :ποδοῦναι.

ικράτης 'Αθηναῖος, Κότυος συναγαγόντος ςρατιώ- όρισεν αὐτῷ χρήματα τρόπον τοιοῦτον. ἐκέλευσε ιώπων ὧν ἦρχε προςάξαι κατασπεῖραι αὐτῷ γῆν :δίμνων· τȣ́τȣ δὲ πραχθέντος συνελέγη σίτȣ πολὺ καταγαγὼν ȣ̓͂ν τὰ ἐμπόρια ἀπέδοτο, καὶ εὐπόρησε ων.

τυς Θρᾷξ παρὰ Πειρινθίων ἐδανείζετο χρήματα ὶς ςρατιώτας συναγαγεῖν· οἱ δὲ Πειρίνθιοι ȣ̓κ ἐδί- .ὐτῷ. ἠξίωσεν οὖν αὐτȣ̀ς ἄνδρας γε τῶν πολιτῶν ; δοῦναι εἰς χωρία τινά, ἵνα τοῖς ἐκεῖ ςρατιώταις υροῦσι σχῇ ἀποχρήσασθαι. οἱ δὲ τοῦτο ταχέως , οἰόμενοι τῶν χωρίων κύριοι ἔσεσθαι. ὁ δὲ Κότυς οσταλέντας εἰς φυλακὴν ποιήσας, τὰ χρήματα ιέλευσεν ἀποστείλαντας, ἃ ἐδανείζετο παρ' αὐτῶν, θαι.

ντωρ υἱὸς 'Ερμείαν συλλαβὼν καὶ τὰ χωρία αὐτȣ͂ ὼν τοὺς ἐπιμελητὰς εἴασε κατὰ χώραν τοὺς ὑπὸ ιȣ̓ καθεςηκότας. ἐπεὶ δὲ ἐθάρρησάν τε ἅπαντες, καὶ τ' ἦν αὐτοῖς ἀποκεκρυμμένον ἢ ὑπεκκείμενον, μεθ' εἶχον, συλλαβὼν αὐτȣ̀ς πάντα παρείλετο ἃ εἶχον.

Μέμνων 'Ρόδιος κυριεύσας Λαμψάκου, δεηθεὶς χρημάτων ἐπέγραψε τοῖς πλȣσιωτάτοις αὐτῶν πλῆθός τι ἀργυρίου, τούτοις δὲ τὴν κομιδὴν ἔσεσθαι παρὰ τῶν ἄλλων πολιτῶν ἔφησεν· ἐπεὶ δὲ οἱ ἄλλοι πολῖται εἰσήνεγκαν, ἐκέλευσε καὶ ταῦτα αὐτῷ δανεῖσαι ἐν χρόνῳ διειπάμενος ἐν ᾧ πάλιν αὐτοῖς ἀποδώσει. πάλιν τε δεηθεὶς χρημάτων ἠξίωσεν αὐτȣ̀ς εἰσενέγκαι, κομίσασθαι δ' ἐκ τῶν προσόδων· οἱ δ' εἰσήνεγκαν ὡς διὰ ταχέων αὐτοῖς ἐσομένης τῆς κομιδῆς· ἐπεὶ δὲ καὶ αἱ καταβολαὶ τῶν προσόδων παρῆσαν, ἔφησεν ἐπ' αὐτῷ χρείαν εἶναι καὶ τȣ́των, ἐκείνοις δὲ ὕςερον ἀποδώσειν σὺν τόκῳ. τῶν τε στρατευομένων παρ' αὐτῷ παρῃρεῖτο τὰς σιταρχίας καὶ τοὺς μισθȣ̀ς ἓξ ἡμερῶν τὸν ἐνιαυτόν, φάσκων ταύταις ταῖς ἡμέραις οὔτε φυλακὴν αὐτοὺς οὐδεμίαν ȣ̓́τε πορείαν οὔτε δαπάνην ποιεῖσθαι, τὰς ἐξαιρεσίμȣς λέγων. τόν τε πρὸ τȣ͂ χρόνον διδȣ̀ς τοῖς ςρατιώταις τῇ δευτέρᾳ τῆς νȣμηνίας τὴν σιταρχίαν, τῷ μὲν πρώτῳ μηνὶ παρέβη τρεῖς ἡμέρας, τῷ δ' ἐχομένῳ πέντε· τȣ͂τον δὲ τὸν τρόπον προῆγεν ἕως εἰς τὴν τριακάδα ἦλθεν.

Χαρίδημος 'Ωρείτης ἔχων τῆς Αἰολίδος τινὰ χωρία, ἐπιςρατεύοντος ἐπ' αὐτὸν 'Αρταβάζȣ χρημάτων ἐδεῖτο εἰς τοὺς ςρατιώτας. τὸ μὲν ȣ̓͂ν πρῶτον εἰσέφερον αὐτῷ, εἶτα ȣ̓κέτι ἔφασαν ἔχειν. ὁ δὲ Χαρίδημος, ὃ ᾤετο χωρίον εὐπορώτατον εἶναι, ἐκέλευσε, καὶ εἴ τι νόμισμα ἔχουσιν ἤ τι ἄλλο σκεῦος ἀξιόλογον, εἰς ἕτερον χωρίον ἀποςέλλειν, παραπομπὴν δὲ δώσειν· ἅμα δὲ καὶ αὐτὸς τȣ͂το ποιῶν φανερὸς ἦν. πεισθέντων δὲ τῶν ἀνθρώπων, προαγαγὼν αὐτȣ̀ς τῆς πόλεως μικρὸν καὶ ἐρευνήσας ἃ εἶχον, ἔλαβεν ὅσων ἐδεῖτο, ἐκείνȣς δὲ πάλιν εἰς τὸ χωρίον ἀπῆγεν. κήρυγμά τε ποιησάμενος ἐν ταῖς πόλεσιν ὧν ἦρχε μηδένα μηδὲν ὅπλον κεκτῆσθαι ἐν τῇ οἰκίᾳ, εἰ δὲ μή, ἀποτίσειν ἀργύριον ὃ ἐπεκήρυξεν, ἠμέλει καὶ ȣ̓δεμίαν ἐπιςροφὴν ἐποιεῖτο. τῶν δὲ ἀνθρώπων οἰομένων τὸ κήρυγμα μάτην αὐτὸν πεποιῆσθαι, εἶχον ἃ ἔτυχον ἕκαςοι κεκτημένοι κατὰ χώραν. ὁ δ' ἔρευναν ἐξαίφνης ποιησάμενος τῶν οἰκιῶν, παρ' οἷς εὗρεν ὅπλον τι, ἐπράττετο τὸ ἐπιτίμιον.

Φιλόξενός τις Μακεδὼν Καρίας σατραπεύων δεηθεὶς χρημάτων Διονύσια ἔφασκε μέλλειν ἄγειν, καὶ χορηγȣ̀ς

ἶναι καὶ ἴδια] ἴνδει καὶ ἰνδεία QS^bT^b. ‖ 2. οἱ ἱερεῖς] ἱερεὺς QS^bT^b. ‖ 5. δὲ om QS^bT^b. ‖ αὐτῶν S^bT^b. ‖ 6. ὁ prius om ... ‖ ἑκάςοις Q. ‖ 9. ἀρτάμης T^b. ‖ 14. ἐνεγκόντων QS^bT^b. ‖ 15. τȣ́τῳ] τȣ̀ς τῷ QS^bT^b. ‖ χρᾶσθαι QI^bT^b. ‖ 16. ναυάρχαις . ἦχε I^b. ‖ σπεῖραι S^bT^b. ‖ 22. ἐμπορεῖα Q. ‖ 24. περὶ Q. ‖ περινθίων Q, περινθίȣ S^bT^b. ‖ 25. τὸ om $QI^bS^bT^b$. ‖ περίνθιοι ‖ 28. νῦν om S^bT^b. ‖ 31. αὐτῶν S^bT^b. ‖ ἐδάνειζε et 32. κομίζεσθαι QS^bT^b. ‖ 34. εἴασε om QT^b. ‖ 35. τȣ͂ om S^b. ‖ ...ίμενον S^bT^b. ‖ 37. αὐτῶν I^b, αὐτὸν S^b. ‖ συλλαβὼν — εἶχον om QS^bT^b.

...ελεύσας QS^bT^b. ‖ 3. περὶ S^bT^b. ‖ 10. κείνοις Q. ‖ 12. παρῃτεῖτο I^bS^b. ‖ συνταρχίας S^bT^b. ‖ 14. αὐτοῖς codices. ‖ 15. ἐξαιρε... T^b. ‖ χρόνου QS^bT^b. ‖ τῆς ςρατιώτητος S^bT^b. ‖ 18. ὡς εἰς τὴν τριάδα QS^bT^b. ‖ 19. ὠνείτης Q. ‖ 26. προσαγαγὼν et 27. ὅσον ‖ 28. κείνους Q. ‖ 29. μηδὲ et 30. ἐκτῆσθαι QS^bT^b. ‖ 34. οἷς] οἴσων S^bT^b. ‖ 35. ἔπραττε $QI^bS^bT^b$. ‖ 37. χορηγὸς $I^bS^bT^b$.

προέγραψε τῶν Καρῶν τὺς εὐπορωτάτυς, καὶ προσέταττεν αὐτοῖς ἃ δεῖ παρασκευάζειν. ὁρῶν δ' αὐτὺς δυσχεραίνοντας, ὑποπέμπων τινὰς ἠρώτα τί βύλονται δόντες ἀπαλλαγῆναι τῆς λειτυργίας. οἱ δὲ πολλῷ πλέον ἢ ὅσον ᾤοντο ἀναλώσειν ἔφασαν δώσειν τῦ μὴ ὀχλεῖσθαι καὶ ἀπὸ τῶν ἰδίων ἀπεῖναι. ὁ δὲ παρὰ τύτων λαβὼν ὃ ἐδίδοσαν, ἑτέρυς κατέγραψεν, ἕως ἔλαβε παρὰ τύτων ἃ ἐβύλετο· καὶ προσῆν παρ' ἑκάςοις.

Εὐαίσης Σύρος Αἰγύπτου σατραπεύων, ἀφίστασθαι μελλόντων τῶν νομαρχῶν ἀπ' αὐτῦ αἰσθόμενος, καλέσας αὐτὺς εἰς τὰ βασίλεια ἐκρέμασεν ἅπαντας, πρὸς δὲ τοὺς οἰκείυς ἐκέλευσε λέγειν ὅτι ἐν φυλακῇ εἰσίν. ἕκαςος οὖν τῶν οἰκείων ἔπραττον ὑπὲρ ἑκάςυ, καὶ χρημάτων ἐξεωνῦντο τὺς συνειλημμένυς. ὁ δὲ διομολογησάμενος ὑπὲρ ἑκάςου καὶ λαβὼν τὰ ὁμολογηθέντα ἀπέδωκεν ἑκάςοις τὸν νεκρόν.

Κλεομένης Ἀλεξανδρεὺς Αἰγύπτυ σατραπεύων, λιμῦ γενομένυ ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις τόποις σφόδρα ἐν Αἰγύπτῳ δὲ μετρίως, ἀπέκλεισε τὴν ἐξαγωγὴν τῦ σίτυ. τῶν δὲ νομαρχῶν φασκόντων ὐ δυνήσεσθαι τὺς φόρυς ἀποδῦναι τῷ μὴ ἐξάγεσθαι τὸν σῖτον, ἐξαγωγὴν μὲν ἐποίησε, τέλος δὲ πολὺ τῷ σίτῳ ἐπέβαλεν, ὥςε συνέβαινεν αὐτῷ ἐξαγομένυ ὀλίγυ πολὺ τέλος λαμβάνειν, αὐτύς τε τὺς νομάρχας πεπαῦσθαι τῆς προφάσεως. διαπλέοντος δ' αὐτῦ τὸν νομὸν ῦ ἐςὶ θεὸς ὁ κροκόδειλος, ἡρπάσθη τις τῶν παίδων αὐτῦ· καλέσας οὖν τὺς ἱερεῖς ἔφη πρότερος ἀδικηθεὶς ἀμύνεσθαι τὺς κροκοδείλυς, καὶ προσέταξε θηρεύειν αὐτύς. οἱ δὲ ἱερεῖς, ἵνα μὴ ὁ θεὸς αὐτῶν καταφρονηθῇ, συναγαγόντες ὅσον ἠδύναντο χρυσίον ἔδοσαν αὐτῷ, καὶ ὕτως ἐπαύσατο. Ἀλεξάνδρυ τῦ βασιλέως ἐντειλαμένυ αὐτῷ οἰκίσαι πόλιν πρὸς τῷ Φάρῳ καὶ τὸ ἐμπόριον τὸ πρότερον ὂν ἐπὶ τῦ Κανώβυ ἐνταῦθα ποιῆσαι, καταπλεύσας εἰς τὸν Κάνωβον πρὸς τὺς ἱερεῖς καὶ τὺς κτήματα ἔχοντας ἐκεῖ ἐπὶ τύτῳ ἥκειν ἔφη ὥστε μετοικίσαι αὐτύς. οἱ δὲ ἱερεῖς καὶ οἱ κάτοικοι εἰσενέγκαντες χρήματα ἔδωκαν, ἵν' ἐᾷ κατὰ χώραν αὐτοῖς τὸ ἐμπόριον. ὁ δὲ λαβὼν τότε μὲν ἀπηλλάγη, εἶτα δὲ καταπλεύσας, ἐπεὶ ἦν εὐτρεπῆ αὐτῷ τὰ πρὸς τὴν οἰκοδο-

μίαν, ᾔτει αὐτὺς χρήματα ὑπερβαλὼν τῷ πλήθει·
γὰρ αὐτῷ τὸ διάφορον εἶναι, τὸ αὐτοῦ εἶναι τὸ ἐ
καὶ μὴ ἐκεῖ. ἐπεὶ δ' ὐκ ἂν ἔφασαν δύνασθαι δῦνα
τῴκισεν αὐτύς. ἀποςείλας τέ τινα ἐπ' ἀγόρασμά τι,
μενος ὅτι εὐώνων ἐπιτετύχηκεν, αὐτῷ δὲ μέλλει ἐκ
μένα λογίζεσθαι, πρὸς τὺς συνήθεις τῦ ἀγοραςῦ ὑ
ἀκηκοὼς εἴη τὰ ἀγοράσματα αὐτὸν ὑπερτίμια ἠγορ
αὐτὸς ὖν ὐ προσέξειν. καὶ ἅμα τὴν ἀβελτηρίαν αὐτ
δόρει μετ' ὀργῆς προσποιήτυ. οἱ δὲ ταῦτ' ἀκύοντες
σαν δεῖν πιστεύειν αὐτὸν τοῖς λέγουσί τι κατ' ἐκεί
αὐτὸς παραγενόμενος τὸν λόγον αὐτῷ δῷ. ἀφικομ
τῦ ἀγοραςῦ ἀπήγγειλαν αὐτῷ τὰ παρὰ τῦ Κλεομ
δ' ἐκείνοις τε βυλόμενος ἐνδείξασθαι καὶ τῷ Κλεομέ
νεγκε τὰς τιμὰς ὧνπερ ἦν ἠγορακώς. τῦ τε σίτυ πω
ἐν τῇ χώρᾳ δεκαδράχμυ, καλέσας τὺς ἐργαζομένυ
πῶς βύλονται αὐτῷ ἐργάζεσθαι· οἱ δ' ἔφασαν ἐλ
ἢ ὅσου τοῖς ἐμπόροις ἐπώλουν. ὁ δ' ἐκείνυς μὲν ἐκ
αὐτῷ παραδιδόναι ὅσουπερ ἐπώλουν τοῖς ἄλλοις, ε
τάξας τριάκοντα καὶ δύο δραχμὰς τῦ σίτυ τὴν τιμ
ἐπώλει. τύς τε ἱερεῖς καλέσας ἔφησε πολὺ τὸ ἀνάλ
τῇ χώρᾳ γίνεσθαι εἰς τὰ ἱερά· δεῖν ὖν καὶ τῶν ἱερ
καὶ τῶν ἱερέων τὸ πλῆθος καταλυθῆναι. οἱ δὲ ἱε
ἰδίᾳ ἕκαςος καὶ κοινῇ τὰ ἱερὰ χρήματα ἐδίδοσαν, ὑ
τε αὐτὸν τῇ ἀληθείᾳ μέλλειν τῦτο ποιεῖν, καὶ ἕκαςο
μενος τό τε ἱερὸν τὸ αὐτῦ εἶναι κατὰ χώραν καὶ τὺ

Ἀντιμένης Ῥόδιος ἡμιόδιος γενόμενος Ἀλεξάνδρ
Βαβυλῶνα ἐπόρισε χρήματα ὧδε. νόμυ ὄντος ἐν Βαβ
νίᾳ παλαιοῦ δεκάτην εἶναι τῶν εἰσαγομένων, χρωμ
αὐτῷ ὐθενός, τηρήσας τύς τε σατράπας ἅπαντας
ιυς ὄντας καὶ ςρατιώτας, ὐκ ὀλίγυς τε πρέσβεις καὶ
τας κλητὺς τὺς ἄλλυς ἄγοντας καὶ ἰδίᾳ ἀποδημ
δῶρα πολλὰ ἀναγόμενα, τὴν δεκάτην ἔπραττε κα
νόμον τὸν κείμενον. πάλιν τε πορίζων τἀνδράποδ
στρατοπέδῳ ὄντα ἐκέλευσε τὸν βουλόμενον ἀπογρ
ὁπόσυ θέλοι, μέλλειν δὲ τῦ ἐνιαυτῦ ὀκτὼ δραχμὰς
σαι, ἂν δὲ ἀποδρᾷ τὸ ἀνδράποδον, κομίζεσθαι τ

5. καὶ] δὲ καὶ QS^bT^b. ‖ 7. περὶ Q. ‖ τῦτο S^bT^b. ‖ 8. προσὸν $Q^bS^bT^b$. ‖ ἑκάςης QT^b. ‖ 11. τὸν βασιλία Q. ‖ ... 18. δὲ μετρίως] καὶ μετρίως S^bT^b. ‖ 20. ἐξαγαγέσθαι QS^bT^b. ‖ ἐξαγαγεῖν Q, ἐξαγαγὼν T^b. ‖ 21. αὐτῷ] αὐτῦ εἰ μὴ QS^bT^b. ‖ ... τὺς om QT^b. ‖ 25. πότερος Q, πρότερον S^b. ‖ 28. ὗτος Q. ‖ 29. αὐτῦ $QI^bS^bT^b$. ‖ 31. εἰς τὸν Κάνωβον] δὲ τὸν τόπον ... τὸν πον πρὸς S^bT^b. ‖ 32. τῦτο Q, τῦ S^bT^b. ‖ 33. δὲ om QS^bT^b. ‖ 35. εἶτα] τότε QS^bT^b.

3. δ' om QS^bT^b. ‖ μετῴκησαν et 4. τινας et 5. ἐπιτέτυχεν QS^bT^b. ‖ 5. μέλλειν S^bT^b. ‖ 8. ὐ om Parisiensis 2023. ‖ ... S^bT^b. ‖ 12. περὶ S^bT^b. ‖ 14. ὥσπερ Q. ‖ τῦ τε σίτυ πωλυμένυ] τυτέςιν ἡ τῦ πώλου QS^bT^b. ‖ 15. ἐρώτησε QS^bT^b. ‖ 17. ... ἐκεῖνό τε QS^bT^b. ‖ ἐκέλευεν Q. ‖ 19. σίτυ] τάττυ QT^b. ‖ τὴν add I^b. ‖ 20. τὸ ἀνώμαλον ἀνάλωμα I^b. ‖ 23. κοινῇ T^b. ‖ ... QS^bT^b. ‖ 26. ἡμιόδιος] γνώριμος margo Parisiensis 2023. ‖ 28. παύλυ QS^bT^b. ‖ 30. τε] τε καὶ QS^bT^b. ‖ 32. ἔπραττε QS^bT^b ... τὸν om S^b. ‖ 33. πάλιν] ὣ πάλιν QS^bT^b. ‖ πορίζειν QS^bT^b. ‖ 34. ἐκέλευε 2023. ‖ 35. θέλει QI^bT^b. ‖ μέλλειν] τελεῖν QS^bT^b

ράψατο. ἀπογραφέντων ὖν πολλῶν ἀνδραπόδων ὑκ συντελεῖ ἀργύριον. εἰ δέ τι ἀποδρώη ἀνδράποδον, τὸν σατράπην τῆς ἐν ᾗ ἐςὶ τὸ ςρατόπεδον ἀνασώ- :ὴν τιμὴν τῷ κυρίῳ ἀποδοῦναι.

φέλας Ὀλύνθιος καταςήσας ἐπιμελητὴν εἰς τὸν νο- Ἀρθριδίτην, ἐπεὶ προσελθόντες αὐτῷ οἱ νόμαρχοι ἰ τόπυ τούτου ἔφασαν βύλεσθαι πλείω αὐτοὶ πολὺ τὸν δ' ἐπιμελητὴν τὸν νῦν καθεςηκότα ἀπαλλάξαι ζίυν, ἐπερωτήσας αὐτὺς εἰ δυνήσονται συντελεῖν ἅπερ λλονται, φησάντων αὐτῶν τὸν μὲν ἐπιμελητὴν κατὰ εία, τὺς δὲ φόρυς πράσσεσθαι ἐκέλευεν ὅσυς αὐτοὶ ίσαντο. ὔτε ὖν ὃν κατέςησεν ἀτιμάσαι ἐδόκει, οὔτ' πλείυς φόρυς ἐπιβαλεῖν ἢ αὐτοὶ ἔταξαν, χρήματα ιαπλάσια αὐτὸς ἐλάμβανεν.

υθοκλῆς Ἀθηναῖος Ἀθηναίοις συνεβύλευσε τὸν μό- τὸν ἐκ τῶν Τυρίων παραλαμβάνειν παρὰ τῶν ἰδιω- πόλιν, ὥσπερ ἐπώλυν, δίδραχμον, εἶτα τάξαντας ιμὴν ἑξαδράχμυ ὕτω πωλεῖν.

αβρίας πληρωμάτων τε κατειλεγμένων εἰς ἑκατὸν ισι ναῦς, τῷ δὲ Ταῷ ἑξήκοντα μόνον ὔσης χρείας, ξε τοῖς ἐκ τῶν ἑξήκοντα νεῶν αὐτοῦ τῶν ὑπομενυ- πλέοντας εἰς δίμηνον σιτηρεσιάσαι ἢ αὐτὺς πλέειν. βλόμενοι ἐπὶ τῶν ἰδίων εἶναι ἔδωκαν ἃ προσέταξεν.

ντιμένης τύς τε θησαυρὺς τοὺς παρὰ τὰς ὁδοὺς τὰς ιὰς ἀναπληρῦν ἐκέλευε τὺς σατράπας κατὰ τὸν νό- τῆς χώρας· ὁπότε δὲ διαποροίη τὸ ςρατόπεδον ἢ χλος ἄνευ τῦ βασιλέως, πέμψας τινὰ παρ' αὐτὸν τὰ ἐκ τῶν θησαυρῶν.

Κλεομένης προσπορευομένης τε τῆς νουμηνίας καὶ δέον τοῖς ςρατιώταις σιτηρέσιον δοῦναι κατέπλευσεν ἐξεπίτηδες. προσπορευομένε δὲ τῦ μηνὸς ἀναπλεύσας διέδωκε τὴν σιταρχίαν, εἶτα τῦ εἰσιόντος μηνὸς διέλειπεν ἕως τῆς νουμηνίας. οἱ μὲν οὖν ςρατιῶται διὰ τὸ νεωςὶ εἰληφέναι τὸ σιτηρέσιον ἡσυχίαν εἶχον, ἐκείνυς δὲ παραλλάξας ἕνα μῆνα κατὰ τὸν ἐνιαυτὸν ἀφῄρει μισθὸν ἀεὶ μηνός.

Σταβέλβιος ὁ Μυσῶν ςρατιώταις μισθὸν συγκαλέσας ἔφησεν αὐτῷ τῶν μὲν ἰδιωτῶν ὐδεμίαν χρείαν εἶναι, τῶν δὲ ἡγεμόνων, ὅταν δέηται ςρατιωτῶν, ἐκείνων ἑκάςῳ δὺς ἀργύριον ἀποςέλλειν ἐπὶ ξενολογίαν, τύς τε μισθὺς ὓς δεῖ ἐκείνοις δοῦναι, τοῖς ἡγεμόσιν ἂν ἥδιον διδόναι· ἐκέλευεν οὖν αὐτοὺς ἀποςέλλειν ἕκαςον τοὺς αὐτῶν καταλόγυς ἐκ τῆς χώρας. τῶν δὲ ἡγεμόνων ὑπολαβόντων χρηματισμὸν αὐτοῖς ἔσεσθαι, ἀπέςειλαν τὺς ςρατιώτας, καθάπερ ἐκεῖνος προσέταξεν. διαλιπὼν δὲ ὀλίγον χρόνον καὶ συναγαγὼν αὐτοὺς ὔτε αὐλητὴν ἄνευ χορῦ ὔτε ἡγεμόνας ἄνευ ἰδιωτῶν ὐδὲν ἔφη χρησίμυς εἶναι· ἐκέλευεν οὖν αὐτὺς ἀπαλλάττεσθαι ἐκ τῆς χώρας.

Διονύσιος τὰ ἱερὰ περιπορευόμενος, εἰ μὲν τράπεζαν ἴδοι παρακειμένην χρυσῆν ἢ ἀργυρᾶν, ἀγαθῦ δαίμονος κελεύσας ἐγχέαι ἐκέλευεν ἀφαιρεῖν, ὅσα δὲ τῶν ἀγαλμάτων φιάλην εἶχε προτετακότα, εἴπας ἂν ὅτι δέχομαι ἐξαιρεῖν ἐκέλευεν. τά θ' ἱμάτια τά τε χρυσᾶ καὶ τὺς ςεφάνυς περιῄρει τῶν ἀγαλμάτων, φάσκων αὐτὸς καὶ κυφότερα καὶ εὐωδέςερα δοῦναι· εἶτα ἱμάτια μὲν λευκά, στεφάνους δὲ λευκίνυς περιετίθει.

ῆς QS^bT^b. ‖ 2. συντελεῖν S^b, συνελέγη margo 2023. ‖ ἀποδράση Q, ἀποδίση S^bT^b. ‖ 3. ἐκέλευσε Q. ‖ ἐςὶ] ἐςίη QS^bT^b. ‖ 4. $I^bS^bT^b$. ‖ 6. Ἀθριβίτην Sylburgius. ‖ προσελθόντα S^bT^b. ‖ 8. νῦν S^bT^b. ‖ 11. χώρας I^b. ‖ ὅτε αὐτὺς QS^bT^b. ‖ 12. ὅν] τὸν δοκεῖ $Q^bS^bT^b$. ‖ 13. ἐκεῖνος $QI^bS^bT^b$. ‖ αὐτοῖς τάξαντα QS^bT^b. ‖ 15. μόλιβδον I^b. ‖ 16. τριήρων margo 2023. ‖ 17. ξαντος $QI^bS^bT^b$. ‖ 18. αὐτοῖς I^b. ‖ πολύν Q. ‖ 19. χαβρία I^bT^b, χαυρία Q. ‖ 20. τῶν QS^bT^b. ‖ τ ῶ S^bT^b. ‖ μό ῶν QS^bT^b. ‖ 21. προςάξαι $QI^bS^bT^b$. ‖ αὐτοῖς I^b. ‖ αὐταῖς QS^bT^b. ‖ 22. πλέειν] πλείω QS^bT^b. ‖ 23. ἔδωκε προσέταξε Q 24. τάς] τὺς Q. ‖ τὰς om QT^b. ‖ 26. τὸν om S^bT^b. ‖ διαπορῦν et 27. αὐτῦ $QI^bS^bT^b$.

κλεομένους $QI^bS^bT^b$. ‖ 2. σιταρχίας Q. ‖ 3. δέδωκε S^bT^b, ἐξέδωκε Q. ‖ 4. διέλειπεν QT^b. ‖ ἕως ὖν τῆς QS^bT^b. ‖ 6. κῶνος ‖ περὶ S^bT^b. ‖ 8. μῦς QS^bT^b. ‖ 9. αὐτῦ QT^b, αὐτοῖς I^b. ‖ ὐδεμίαν — 10. ςρατιωτῶν om Q. ‖ 9. εἶχε T^b. ‖ 10. κείνων 11. κεινολογίαν Parisiensis 1857, νολογίαν QS^bT^b. ‖ κείνοις QI^bT^b. ‖ 12. ἴδιον QS^bT^b et pr I^b. ‖ 13. τοὺς om 1857. ‖ S^b. ‖ 14. δὲ om QS^bT^b. ‖ 15. ἔσεσθαι καὶ ἀπέςειλαν QS^bT^b. ‖ 16. δὲ om QS^bT^b. ‖ 17. χορῦ — 18. εἶναι om Q. ‖ 20. T^b, εἰ μὲν om S^b. ‖ 21. παρεκειμένην 1857. ‖ ἀργυρῆν Q. ‖ ἐκέλευσεν QT^b. ‖ 23. ἂν om I^b. ‖ δέομαι T^b, δεχόμεναι Q. ‖ ευσε QS^bT^b. ‖ θ' om QS^bT^b.

ΤΕΧΝΗΣ ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ Α.

Ἡ ῥητορική ἐστιν ἀντίστροφος τῇ διαλεκτικῇ· ἀμφότεραι γὰρ περὶ τοιύτων τινῶν εἰσὶν ἃ κοινὰ τρόπον τινὰ ἁπάντων ἐςὶ γνωρίζειν καὶ ὐδεμιᾶς ἐπιςήμης ἀφωρισμένης. διὸ καὶ πάντες τρόπον τινὰ μετέχυσιν ἀμφοῖν· πάντες γὰρ μέχρι τινὸς καὶ ἐξετάζειν καὶ ὑπέχειν λόγον καὶ ἀπολογεῖσθαι καὶ κατηγορεῖν ἐγχειρῦσιν. τῶν μὲν ὖν πολλῶν οἱ μὲν εἰκῇ ταῦτα δρῶσιν, οἱ δὲ διὰ συνήθειαν ἀπὸ ἕξεως. ἐπεὶ δ' ἀμφοτέρως ἐνδέχεται, δῆλον ὅτι εἴη ἂν αὐτὰ καὶ ὁδοποιεῖν· δι' ὃ γὰρ ἐπιτυγχάνουσιν οἵ τε διὰ συνήθειαν καὶ οἱ ἀπὸ ταὐτομάτου, τὴν αἰτίαν θεωρεῖν ἐνδέχεται, τὸ δὲ τοιοῦτον ἤδη πάντες ἂν ὁμολογήσαιεν τέχνης ἔργον εἶναι. νῦν μὲν ὖν οἱ τὰς τέχνας τῶν λόγων συντιθέντες ὀλίγον πεπορίκασιν αὐτῆς μόριον· αἱ γὰρ πίστεις ἔντεχνόν ἐστι μόνον, τὰ δ' ἄλλα προσθῆκαι, οἱ δὲ περὶ μὲν ἐνθυμημάτων ὐδὲν λέγυσιν, ὅπερ ἐςὶ σῶμα τῆς πίςεως, περὶ δὲ τῶν ἔξω τοῦ πράγματος τὰ πλεῖστα πραγματεύονται· διαβολὴ γὰρ καὶ ἔλεος καὶ ὀργὴ καὶ τὰ τοιαῦτα πάθη τῆς ψυχῆς ὐ περὶ τῦ πράγματός ἐστιν ἀλλὰ πρὸς τὸν δικαςήν. ὥς' εἰ περὶ πάσας ἦν τὰς κρίσεις καθάπερ ἐν ἐνίαις τε νῦν ἐστὶ τῶν πόλεων καὶ μάλιστα ταῖς εὐνομυμέναις, οὐδὲν ἂν εἶχον ὅ τι λέγωσιν· ἅπαντες γὰρ οἱ μὲν οἴονται δεῖν οὕτω τοὺς νόμυς ἀγορεύειν, οἱ δὲ καὶ χρῶνται καὶ κωλύουσιν ἔξω τοῦ πράγματος λέγειν, καθάπερ καὶ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ, ὀρθῶς τοῦτο νομίζοντες· οὐ γὰρ δεῖ τὸν δικαστὴν διαστρέφειν εἰς ὀργὴν προάγοντας ἢ φθόνον ἢ ἔλεον· ὅμοιον γὰρ κἂν εἴ τις, ᾧ μέλλει χρῆσθαι κανόνι, τοῦτον ποιήσειε στρεβλόν. ἔτι δὲ φανερὸν ὅτι τῦ μὲν ἀμφισβητῦντος ὐδέν ἐςιν ἔξω τῦ δεῖξαι τὸ πρᾶγμα ὅτι ἔςιν ἢ ὐκ ἔςιν ἢ γέγονεν ἢ ὐ γέγονεν· εἰ δὲ μέγα ἢ μικρὸν ἢ δίκαιον ἢ ἄδικον, ὅσα μὴ ὁ νομοθέτης διώρικεν, αὐτὸν δή που τὸν δικαστὴν δεῖ γινώσκειν καὶ οὐ μανθάνειν παρὰ τῶν ἀμφισβητούντων. μάλιστα μὲν οὖν προσήκει τοὺς ὀρθῶς κειμένυς νόμυς, ὅσα ἐνδέχεται, πάντα διορίζειν αὐτύς, καὶ ὅτι ἐλάχιςα καταλείπειν ἐπὶ τοῖς κρίνυσι, πρῶτον μὲν ὅτι ἕνα λαβεῖν καὶ ὀλίγυς ῥᾷον ἢ πολλὺς εὖ φρονῦντας καὶ δυναμένυς νομοθετεῖν καὶ δικάζειν· αἱ μὲν νομοθεσίαι ἐκ πολλοῦ χρόνυ σκεψαμένων γ[illegible] αἱ δὲ κρίσεις ἐξ ὑπογυίου, ὥςε χαλεπὸν ἀποδιδόναι [illegible] καιον καὶ τὸ συμφέρον καλῶς τὺς κρίνοντας. τὸ δὲ [illegible] μέγιστον, ὅτι ἡ μὲν τῦ νομοθέτυ κρίσις οὐ κατὰ μέ[illegible] περὶ τῶν παρόντων] ἀλλὰ περὶ μελλόντων τε καὶ [illegible] ἐστίν, ὁ δ' ἐκκλησιαστὴς καὶ δικαστὴς ἤδη περὶ τ[illegible] καὶ ἀφωρισμένων κρίνουσιν· πρὸς οὓς καὶ τὸ φι[illegible] καὶ τὸ μισεῖν καὶ τὸ ἴδιον συμφέρον συνήρτηται [illegible] ὥστε μηκέτι δύνασθαι θεωρεῖν ἱκανῶς τὸ ἀληθές, ἐπισκοτεῖν τῇ κρίσει τὸ ἴδιον ἡδὺ ἢ λυπηρόν. περὶ μ[illegible] τῶν ἄλλων, ὥσπερ λέγομεν, δεῖ ὡς ἐλαχίστων [illegible] ριον τὸν κριτήν· περὶ δὲ τοῦ γεγονέναι ἢ μὴ γεγ[illegible] ἢ ἔσεσθαι ἢ μὴ ἔσεσθαι, ἢ εἶναι ἢ μὴ εἶναι, ἀνάγ[illegible] τοῖς κριταῖς καταλείπειν· οὐ γὰρ δυνατὸν ταῦτα [illegible] μοθέτην προϊδεῖν. εἰ δὴ ταῦθ' οὕτως ἔχει, φανερ[illegible] ἔξω τοῦ πράγματος τεχνολογοῦσιν ὅσοι τἆλλα [illegible] σιν, οἷον τί δεῖ τὸ προοίμον ἢ τὴν διήγησιν ἔχειν, κ[illegible] ἄλλων ἕκαστον μορίων· οὐδὲν γὰρ ἐν αὐτοῖς ἄλλο [illegible] γματεύονται πλὴν ὅπως τὸν κριτὴν ποιόν τινα π[illegible] περὶ δὲ τῶν ἐντέχνων πίςεων ὐδὲν δεικνύυσιν· τῦτο [illegible] ὅθεν ἄν τις γένοιτο ἐνθυμηματικός. διὰ γὰρ τῦτο [illegible] οὔσης μεθόδυ περὶ τὰ δημηγορικὰ καὶ δικανικά, [illegible] λίονος καὶ πολιτικωτέρας τῆς δημηγορικῆς πραγμ[illegible] οὔσης ἢ τῆς περὶ τὰ συναλλάγματα, περὶ μὲν ἐκεί[illegible] λέγυσι, περὶ δὲ τοῦ δικάζεσθαι πάντες πειρῶνται [illegible] γεῖν, ὅτι ἧττόν ἐςι πρὸ ἔργυ τὰ ἔξω τῦ πράγματ[illegible] ἐν τοῖς δημηγορικοῖς καὶ ἧττόν ἐςι κακοῦργον ἡ [illegible] δικολογίας, ἀλλὰ κοινότερον. ἐνταῦθα μὲν γὰρ [illegible] περὶ οἰκείων κρίνει, ὥς' οὐδὲν ἄλλο δεῖ πλὴν ἀπ[illegible] οὕτως ἔχει ὡς φησὶν ὁ συμβυλεύων· ἐν δὲ τοῖς [illegible] ὐχ ἱκανὸν τῦτο, ἀλλὰ πρὸ ἔργυ ἐςὶν ἀναλαβεῖν τὸ[illegible] τήν· περὶ ἀλλοτρίων γὰρ ἡ κρίσις, ὥςε πρὸς τὸ α[illegible] πύμενοι καὶ πρὸς χάριν ἀκροώμενοι διδόασι τοῖς [illegible]

Codices $QY^bZ^bA^c$.

1. ἀντίςροφός ἐςι *Q*. ‖ 2. πάντων *Q*. ‖ 7. ἀμφότερα Y^bZ^b. ‖ 8. ὁδοποιῆσαι *Q*. ‖ 10. τὴν] τύτου τὴν *Q*. ‖ 12. [illegible] A^c. ‖ 13. αὐτῦ Y^bZ^b. ‖ 14. προσθῆναι *Q*, προσθήκη Y^bZ^b. ‖ 21. λέγουσιν Y^bZ^b, λέξυσιν *Q*. ‖ 25. προσάγοντας *Q*. ‖ 26. [illegible] ποιήση QZ^b. ‖ 31. περὶ Z^b.

3. ἀποδοῦναι *Q*. ‖ 4. τὺς om Y^bZ^b. ‖ 5. ὔτε περὶ τῶν παρόντων solus *Q*. ‖ 11. ἐπισκοπεῖν A^c. ‖ 12. ἐλάχιςα pr [illegible] κάλλιον καὶ πολιτικώτερον Z^b. ‖ 29. ἀλλὰ κοινότερον Y^b, κοινότερον ἀλλὰ καινότερον, addito super κοινότερον rc ὅτι, A^c. ‖ [illegible]

λ' οὐ κρίνουσιν. διὸ καὶ πολλαχοῦ, ὥσπερ καὶ πρότε-
ὁ νόμος κωλύει λέγειν ἔξω τοῦ πράγματος· ἐκεῖ
οἱ κριταὶ τοῦτο τηροῦσιν ἱκανῶς. ἐπεὶ δὲ φανερόν
μὲν ἔντεχνος μέθοδος περὶ τὰς πίστεις ἐστίν, ἡ δὲ
όδειξίς τις (τότε γὰρ πιστεύομεν μάλιστα ὅταν
θαι ὑπολάβωμεν), ἔστι δ' ἀπόδειξις ῥητορικὴ ἐνθύ-
ιλ ἔστι τοῦτο ὡς εἰπεῖν ἁπλῶς κυριώτατον τῶν πί-
δ' ἐνθύμημα συλλογισμός τις, περὶ δὲ συλλογισμοῦ
ταντος τῆς διαλεκτικῆς ἐστὶν ἰδεῖν, ἢ αὐτῆς ὅλης ἢ
ς, δῆλον [δ'] ὅτι ὁ μάλιστα τοῦτο δυνάμενος θεω-
νων καὶ πῶς γίνεται συλλογισμός, οὗτος καὶ ἐνθυ-
ς ἂν εἴη μάλιστα, προσλαβὼν περὶ ποῖά τ' ἐστὶ
ήματα καὶ τίνας ἔχει διαφορὰς πρὸς τοὺς λογικοὺς
μούς· τό τε γὰρ ἀληθὲς καὶ τὸ ὅμοιον τῷ ἀληθεῖ
ἐστὶ δυνάμεως ἰδεῖν, ἅμα δὲ καὶ οἱ ἄνθρωποι
ἀληθὲς πεφύκασιν ἱκανῶς καὶ τὰ πλείω τυγχά-
ἀληθείας· διὸ πρὸς τὰ ἔνδοξα στοχαστικῶς ἔχειν τοῦ
οντος καὶ πρὸς τὴν ἀλήθειάν ἐστιν. ὅτι μὲν οὖν τὰ
ιάγματος οἱ ἄλλοι τεχνολογοῦσι, καὶ διότι μᾶλλον
ασι πρὸς τὸ δικολογεῖν, φανερόν· χρήσιμος δ'
τορικὴ διά τε τὸ φύσει εἶναι κρείττω τἀληθῆ καὶ
τῶν ἐναντίων, ὥστε ἐὰν μὴ κατὰ τὸ προσῆκον αἱ
γνωνται, ἀνάγκη δι' αὐτῶν ἡττᾶσθαι· τοῦτο δ' ἐστὶν
ιμήσεως. ἔτι δὲ πρὸς ἐνίους οὐδ' εἰ τὴν ἀκριβεστάτην
πιστήμην, ῥᾴδιον ἀπ' ἐκείνης πεῖσαι λέγοντας· δι-
ς γάρ ἐστιν ὁ κατὰ τὴν ἐπιστήμην λόγος, τοῦτο δὲ
ἀλλ' ἀνάγκη διὰ τῶν κοινῶν ποιεῖσθαι τὰς πίστεις
λόγους, ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς τοπικοῖς ἐλέγομεν περὶ
ὺς πολλοὺς ἐντεύξεως. ἔτι δὲ τἀναντία δεῖ δύνασθαι
ιθάπερ καὶ ἐν τοῖς συλλογισμοῖς, οὐχ ὅπως ἀμ-
ράττωμεν (οὐ γὰρ δεῖ τὰ φαῦλα πείθειν) ἀλλ' ἵνα
θάνῃ πῶς ἔχει, καὶ ὅπως ἄλλου χρωμένου τοῖς λό-
δικαίως αὐτοὶ λύειν ἔχωμεν. τῶν μὲν οὖν ἄλλων
ὐδεμία τἀναντία συλλογίζεται, ἡ δὲ διαλεκτικὴ
ορικὴ μόναι τοῦτο ποιοῦσιν· ὁμοίως γάρ εἰσιν ἀμ-
τῶν ἐναντίων. τὰ μέντοι ὑποκείμενα πράγματα
ς ἔχει, ἀλλ' ἀεὶ τἀληθῆ καὶ τὰ βελτίω τῇ φύσει
ιστότερα καὶ πιθανώτερα ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν. πρὸς
ἄτοπον, εἰ τῷ σώματι μὲν αἰσχρὸν μὴ δύνασθαι

βοηθεῖν ἑαυτῷ, λόγῳ δ' οὐκ αἰσχρόν· ὃ μᾶλλον ἴδιόν ἐστιν ἀνθρώπου τῆς τοῦ σώματος χρείας. εἰ δ' ὅτι μεγάλα βλάψειεν ἂν ὁ χρώμενος ἀδίκως τῇ τοιαύτῃ δυνάμει τῶν λόγων, τοῦτό γε κοινόν ἐστι κατὰ πάντων τῶν ἀγαθῶν πλὴν ἀρετῆς, καὶ μάλιστα κατὰ τῶν χρησιμωτάτων, οἷον ἰσχύος ὑγιείας πλούτου στρατηγίας· τούτοις γὰρ ἄν τις ὠφελήσειε τὰ μέγιστα χρώμενος δικαίως καὶ βλάψειεν ἀδίκως. ὅτι μὲν οὖν οὐκ ἔστιν οὔτε ἑνός τινος γένους ἀφωρισμένου ἡ ῥητορική, ἀλλὰ καθάπερ ἡ διαλεκτική, καὶ ὅτι χρήσιμος, φανερόν, καὶ ὅτι οὐ τὸ πεῖσαι ἔργον αὐτῆς, ἀλλὰ τὸ ἰδεῖν τὰ ὑπάρχοντα πιθανὰ περὶ ἕκαστον, καθάπερ καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις τέχναις πάσαις· οὐδὲ γὰρ ἰατρικῆς τὸ ὑγιᾶ ποιῆσαι, ἀλλὰ μέχρι οὗ ἐνδέχεται, μέχρι τούτου προαγαγεῖν· ἔστι γὰρ καὶ τοὺς ἀδυνάτους μεταλαβεῖν ὑγιείας ὅμως θεραπεῦσαι καλῶς. πρὸς δὲ τούτοις ὅτι τῆς αὐτῆς τό τε πιθανὸν καὶ τὸ φαινόμενον ἰδεῖν πιθανόν, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῆς διαλεκτικῆς συλλογισμόν τε καὶ φαινόμενον συλλογισμόν. ὁ γὰρ σοφιστικὸς οὐκ ἐν τῇ δυνάμει ἀλλ' ἐν τῇ προαιρέσει· πλὴν ἐνταῦθα μὲν ἔσται ὁ μὲν κατὰ τὴν ἐπιστήμην ὁ δὲ κατὰ τὴν προαίρεσιν ῥήτωρ, ἐκεῖ δὲ σοφιστὴς μὲν κατὰ τὴν προαίρεσιν, διαλεκτικὸς δὲ οὐ κατὰ τὴν προαίρεσιν ἀλλὰ κατὰ τὴν δύναμιν. περὶ δὲ αὐτῆς ἤδη τῆς μεθόδου πειρώμεθα λέγειν, πῶς τε καὶ ἐκ τίνων δυνησόμεθα τυγχάνειν τῶν προκειμένων. πάλιν οὖν οἷον ἐξ ὑπαρχῆς ὁρισάμενοι αὐτὴν τίς ἐστι, λέγωμεν τὰ λοιπά.

Ἔστω δὴ ῥητορικὴ δύναμις περὶ ἕκαστον τοῦ θεωρῆσαι 2
τὸ ἐνδεχόμενον πιθανόν. τοῦτο γὰρ οὐδεμιᾶς ἑτέρας ἐστὶ τέχνης ἔργον· τῶν γὰρ ἄλλων ἑκάστη περὶ τὸ αὐτῇ ὑποκείμενόν ἐστι διδασκαλικὴ καὶ πειστική, οἷον ἰατρικὴ περὶ ὑγιεινὸν καὶ νοσερὸν καὶ γεωμετρία περὶ τὰ συμβεβηκότα πάθη τοῖς μεγέθεσι καὶ ἀριθμητικὴ περὶ ἀριθμόν, ὁμοίως δὲ καὶ αἱ λοιπαὶ τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν· ἡ δὲ ῥητορικὴ περὶ τοῦ δοθέντος ὡς εἰπεῖν δοκεῖ δύνασθαι θεωρεῖν τὸ πιθανόν. διὸ καί φαμεν αὐτὴν οὐ περί τι γένος ἴδιον ἀφωρισμένον ἔχειν τὸ τεχνικόν. τῶν δὲ πίστεων αἱ μὲν ἄτεχνοί εἰσιν αἱ δ' ἔντεχνοι. ἄτεχνα δὲ λέγω ὅσα μὴ δι' ἡμῶν πεπόρισται ἀλλὰ προϋπῆρχεν, οἷον μάρτυρες βάσανοι συγγραφαὶ καὶ ὅσα τοιαῦτα, ἔντεχνα δὲ ὅσα διὰ τῆς μεθόδου καὶ δι' ἡμῶν κατασκευασθῆναι δυνατόν. ὥστε δεῖ τούτων τοῖς μὲν

ὶ alterum om A^c. ‖ 3. αὐτὸ A^c. ‖ 10. δ' om Q. ‖ 16. πλεῖστα Y^b. ‖ 19. οἱ] καὶ οἱ QY^bZ^b. ‖ 21. τὸ om Z^b. ‖ τά-
‖ 22. μὴ om A^c. ‖ 24. ἔστι Z^b. ‖ 30 et 31. πιθεῖν A^c. ‖ 33. μὴ δικαίως ante 32. τοῖς A^c. ‖ 33. αὐτοῖς $Y^bZ^bA^c$. ‖ 35.
‖ 39. δὲ om QY^bZ^b.

$Y^bZ^bA^c$. ‖ 13. μέχρις Q. ‖ 15. γε QY^bZ^b. ‖ 17. τε — συλλογισμόν om pr A^c. ‖ ἡ γὰρ σοφιστικὴ A^c. ‖ 21. οὐ κατὰ
Z^b. ‖ 24. λέγομεν QY^bZ^b. ‖ 26. δὲ Q. ‖ 29. πιστική A^c. ‖ 30. ὑγιεινῶν καὶ νοσερῶν A^c. ‖ 31. ἀριθμῶν A^c. ‖ 38. καὶ
ι om QY^bZ^b.

χρήσασθαι τὰ δὲ εὑρεῖν. τῶν δὲ διὰ τοῦ λόγου ποριζομένων πίστεων τρία εἴδη ἐστίν· αἱ μὲν γάρ εἰσιν ἐν τῷ ἤθει τοῦ λέγοντος, αἱ δὲ ἐν τῷ τὸν ἀκροατὴν διαθεῖναί πως, αἱ δὲ ἐν αὐτῷ τῷ λόγῳ, διὰ τοῦ δεικνύναι ἢ φαίνεσθαι δεικνύναι. διὰ μὲν οὖν τοῦ ἤθους, ὅταν οὕτω λεχθῇ ὁ λόγος ὥστε ἀξιόπιστον ποιῆσαι τὸν λέγοντα· τοῖς γὰρ ἐπιεικέσι πιστεύομεν μᾶλλον καὶ θᾶττον, περὶ πάντων μὲν ἁπλῶς, ἐν οἷς δὲ τὸ ἀκριβὲς μή ἐστιν ἀλλὰ τὸ ἀμφιδοξεῖν, καὶ παντελῶς. δεῖ δὲ καὶ τοῦτο συμβαίνειν διὰ τὸν λόγον, ἀλλὰ μὴ διὰ τὸ προδεδοξάσθαι ποιόν τινα εἶναι τὸν λέγοντα· οὐ γὰρ ὥσπερ ἔνιοι τῶν τεχνολογούντων τιθέασιν ἐν τῇ τέχνῃ καὶ τὴν ἐπιείκειαν τοῦ λέγοντος ὡς οὐδὲν συμβαλλομένην πρὸς τὸ πιθανόν, ἀλλὰ σχεδὸν ὡς εἰπεῖν κυριωτάτην ἔχει πίστιν τὸ ἦθος. διὰ δὲ τῶν ἀκροατῶν, ὅταν εἰς πάθος ὑπὸ τοῦ λόγου προαχθῶσιν· οὐ γὰρ ὁμοίως ἀποδίδομεν τὰς κρίσεις λυπούμενοι καὶ χαίροντες ἢ φιλοῦντες καὶ μισοῦντες· πρὸς ὃ καὶ μόνον πειρᾶσθαί φαμεν πραγματεύεσθαι τοὺς νῦν τεχνολογοῦντας. περὶ μὲν οὖν τούτων δηλωθήσεται καθ' ἕκαστον, ὅταν περὶ τῶν παθῶν λέγωμεν· διὰ δὲ τῶν λόγων πιστεύουσιν, ὅταν ἀληθὲς ἢ φαινόμενον δείξωμεν ἐκ τῶν περὶ ἕκαστα πιθανῶν. ἐπεὶ δ' αἱ πίστεις διὰ τούτων εἰσί, φανερὸν ὅτι ταῦτα τὰ τρία ἐστὶ λαβεῖν τοῦ συλλογίσασθαι δυναμένου καὶ τοῦ θεωρῆσαι περὶ τὰ ἤθη καὶ τὰς ἀρετὰς καὶ τρίτον τοῦ περὶ τὰ πάθη, τί τε ἕκαστόν ἐστι τῶν παθῶν καὶ ποῖόν τι, καὶ ἐκ τίνων ἐγγίνεται καὶ πῶς. ὥστε συμβαίνει τὴν ῥητορικὴν οἷον παραφυές τι τῆς διαλεκτικῆς εἶναι καὶ τῆς περὶ τὰ ἤθη πραγματείας, ἣν δίκαιόν ἐστι προσαγορεύειν πολιτικήν. διὸ καὶ ὑποδύεται ὑπὸ τὸ σχῆμα τὸ τῆς πολιτικῆς ἡ ῥητορικὴ καὶ οἱ ἀντιποιούμενοι ταύτης τὰ μὲν δι' ἀπαιδευσίαν τὰ δὲ δι' ἀλαζονείαν τὰ δὲ καὶ δι' ἄλλας αἰτίας ἀνθρωπικάς· ἔστι γὰρ μόριόν τι τῆς διαλεκτικῆς καὶ ὁμοίωμα, καθάπερ καὶ ἀρχόμενοι εἴπομεν· περὶ οὐδενὸς γὰρ ὡρισμένου οὐδετέρα αὐτῶν ἐστὶν ἐπιστήμη, πῶς ἔχει, ἀλλὰ δυνάμεις τινὲς τοῦ πορίσαι λόγους. περὶ μὲν οὖν τῆς δυνάμεως αὐτῶν, καὶ πῶς ἔχουσι πρὸς ἀλλήλας, εἴρηται σχεδὸν ἱκανῶς. τῶν δὲ διὰ τοῦ δεικνύναι ἢ φαίνεσθαι δεικνύναι, καθάπερ καὶ ἐν τοῖς διαλεκτικοῖς τὸ μὲν ἐπαγωγή ἐστι τὸ δὲ συλλογισμὸ[illegible] φαινόμενος συλλογισμός, καὶ ἐνταῦθα ὁμοίως ἔχ[illegible] γὰρ τὸ μὲν παράδειγμα ἐπαγωγή, τὸ δ' ἐνθύμημα σ[illegible] λογισμός. καλῶ δ' ἐνθύμημα μὲν ῥητορικὸν συλλογ[illegible] παράδειγμα δὲ ἐπαγωγὴν ῥητορικήν. πάντες δὲ τὰς π[illegible] ποιοῦνται διὰ τοῦ δεικνύναι ἢ παραδείγματα λέγοντες [illegible] θυμήματα, καὶ παρὰ ταῦτα οὐδέν πως· ὥστ' εἴπερ καὶ [illegible] ἀνάγκη συλλογιζόμενον ἢ ἐπάγοντα δεικνύναι ὁτιοῦν [illegible] νοῦν (δῆλον δ' ἡμῖν τοῦτο ἐκ τῶν ἀναλυτικῶν), ἀναγκ[illegible] ἑκάτερον αὐτῶν ἑκατέρῳ τούτων τὸ αὐτὸ εἶναι. τίς δ' [illegible] διαφορὰ παραδείγματος καὶ ἐνθυμήματος, φανερὸν ἐκ [illegible] τοπικῶν· ἐκεῖ γὰρ περὶ συλλογισμοῦ καὶ ἐπαγωγῆς εἴ[illegible] πρότερον, ὅτι τὸ μὲν τὸ ἐπὶ πολλῶν καὶ ὁμοίων δείκνυ[illegible] ὅτι οὕτως ἔχει ἐκεῖ μὲν ἐπαγωγή ἐστιν ἐνταῦθα δὲ [illegible] δειγμα, τὸ δὲ τινῶν ὄντων ἕτερόν τι διὰ ταῦτα συμβ[illegible] παρὰ ταῦτα τῷ ταῦτα εἶναι, ἢ καθόλου ἢ ὡς ἐπὶ τὸ [illegible] ἐκεῖ μὲν συλλογισμὸς ἐνταῦθα δὲ ἐνθύμημα καλεῖ[illegible] φανερὸν δ' ὅτι καὶ ἑκάτερον ἔχει ἀγαθὸν τὸ εἶδος τῆς [illegible] τορικῆς· καθάπερ γὰρ καὶ ἐν τοῖς μεθοδικοῖς εἴρηται, καὶ [illegible] τούτοις ὁμοίως ἔχει· εἰσὶ γὰρ αἱ μὲν παραδειγματικ[illegible] τορεῖαι αἱ δὲ ἐνθυμηματικαί, καὶ ῥήτορες ὁμοίως [illegible] παραδειγματώδεις οἱ δὲ ἐνθυμηματικοί. πιθανοὶ μὲν [illegible] ἧττον οἱ λόγοι οἱ διὰ τῶν παραδειγμάτων, θορυβοῦντ[illegible] μᾶλλον οἱ ἐνθυμηματικοί. τὴν δ' αἰτίαν αὐτῶν, καὶ [illegible] ἑκατέρῳ χρηστέον, ἐροῦμεν ὕστερον· νῦν δὲ περὶ αὐτῶν [illegible] μᾶλλον διορίσωμεν καθαρῶς. ἐπεὶ γὰρ τὸ πιθανὸν [illegible] θανόν ἐστι, καὶ τὸ μὲν εὐθὺς ὑπάρχει δι' αὑτὸ [illegible] πιστὸν τὸ δὲ τῷ δείκνυσθαι δοκεῖν διὰ τοιούτων, [illegible] τέχνη σκοπεῖ τὸ καθ' ἕκαστον, οἷον ἡ ἰατρικὴ τί Σω[illegible] τὸ ὑγιεινόν ἐστιν ἢ Καλλίᾳ, ἀλλὰ τί τῷ τοιῷδε [illegible] τοιοῖσδε (τοῦτο μὲν γὰρ ἔντεχνον, τὸ δὲ καθ' ἕκαστον [illegible] καὶ οὐκ ἐπιστητόν), οὐδὲ ἡ ῥητορικὴ τὸ καθ' ἕκαστον [illegible] θεωρήσει, οἷον Σωκράτει ἢ Ἱππίᾳ, ἀλλὰ τὸ τοιοῖσδε, [illegible] περ καὶ ἡ διαλεκτική. καὶ γὰρ ἐκείνη συλλογίζεται [illegible] ἐξ ὧν ἔτυχεν (φαίνεται γὰρ ἄττα καὶ τοῖς παραλ[illegible] ἀλλ' ἐκείνη μὲν ἐκ τῶν λόγου δεομένων, ἡ δὲ [illegible]

6. ποιῆ Z^b. ‖ 7. πάντα Q. ‖ 8. ἔσται QY^bZ^b. ‖ 9. τοῦ λόγου et τοῦ A^c. ‖ 11. καὶ om QY^bZ^b. ‖ 12. τοῦ λέγοντος [illegible] A^c. ‖ συμβαλλομένου QY^b, incerto Z^b. ‖ 18. μὲν] δὲ μὲν Z^b. ‖ 19. τὸν λόγον et 21. ταύτας A^c. ‖ 21. τὰ om Y^bZ^b, [illegible] A^c. ‖ 23. τὰς] περὶ τὰς A^c. ‖ τε om Q et pr A^c. ‖ 24. ἐστι om pr A^c. ‖ 26. ἤθη] πάθη QY^bZ^b. ‖ 30. τὰ δὲ om pr [illegible] om $QY^bZ^bA^c$. ‖ 36. ἢ φαίνεσθαι δεικνύναι om Q.

1. τὸ δὲ φαινόμενος συλλογισμός om pr A^c, τὸ δὲ — 3. συλλογισμός om QZ^b. ‖ 2. ἐνθάδε Y^b. ‖ ἔχει om A^c. ‖ 3. [illegible] ράδειγμα μὲν ἐπαγωγή, ἐνθύμημα δὲ συλλογισμός Y^b. ‖ 13. ἐπὶ τῶν πολλῶν QY^bZ^b. ‖ ὀλίγων γε A^c. ‖ ἐπιδείκνυσθαι Y^bZ^b. ‖ [illegible] Z^b. ‖ 21. καὶ — 24. ἐνθυμηματικοί om Z^b. ‖ 22. οὖν om QY^b. ‖ 23. θορυβοῦνται] δείκνυνται Q. ‖ 25. ὕστερον et τούτων om pr [illegible] 26. διορίσομεν μᾶλλον Q, μᾶλλον διορίσομεν Y^bZ^b. ‖ 27. ὑπάρχει πιθανὸν εὐθὺς καὶ πιστὸν δι' αὑτό Y^b, εὐθὺς ὑπάρχει πιθανὸν [illegible] πιστὸν QZ^b. ‖ 28. ἐνδείκνυσθαι QY^bZ^b. ‖ διὰ] διὰ τῶν Y^b. ‖ 29. ἡ om Z^b. ‖ 31. τοῦτο] καὶ τοῦτο Q. ‖ μὲν om A^c. [illegible] Y^bZ^b. ‖ 32. ἡ et τὸ om A^c. ‖ 33. τοιοισδεὶ A^c.

ʼυλεύεσθαι εἰωθότων. ἔστι δὲ τὸ ἔργον αὐτῆς περί ιν περὶ ὧν βουλευόμεθα καὶ τέχνας μὴ ἔχομεν, ; τοιούτοις ἀκροαταῖς οἳ οὐ δύνανται διὰ πολλῶν ἰὲ λογίζεσθαι πόρρωθεν. βȣλευόμεθα δὲ περὶ τῶν ιν ἐνδέχεσθαι ἀμφοτέρως ἔχειν· περὶ γὰρ τῶν ἄλλως ἢ γενέσθαι ἢ ἔσεσθαι ἢ ἔχειν οὐδεὶς βου-ίτως ὑπολαμβάνων· οὐδὲν γὰρ πλέον. ἐνδέχεται ιίζεσθαι καὶ συνάγειν τὰ μὲν ἐκ συλλελογισμέ-ιον, τὰ δ' ἐξ ἀσυλλογίςων μὲν δεομένων δὲ συλ-διὰ τὸ μὴ εἶναι ἔνδοξα. ἀνάγκη δὲ τȣ́των τὸ μὲν εὐεπακολȣ́θητον διὰ τὸ μῆκος (ὁ γὰρ κριτὴς ὑπό-ιι ἁπλοῦς), τὰ δὲ μὴ πιθανὰ διὰ τὸ μὴ ἐξ ὁμο-ιν εἶναι μηδ' ἐνδόξων, ὥςʼ ἀναγκαῖον τό τε ἐνθύ-ιι καὶ τὸ παράδειγμα περὶ τῶν ἐνδεχομένων ὡς : ἔχειν καὶ ἄλλως, τὸ μὲν παράδειγμα ἐπαγω-ἐνθύμημα συλλογισμόν, καὶ ἐξ ὀλίγων τε καὶ ἐλαττόνων ἢ ἐξ ὧν ὁ πρῶτος συλλογισμός· ἐὰν τȣ́των γνώριμον, οὐδὲ δεῖ λέγειν· αὐτὸς γὰρ τȣ̃το ὁ ἀκροατής. οἷον ὅτι Δωριεὺς ςεφανίτην ἀγῶνα ἱκανὸν εἰπεῖν ὅτι Ὀλύμπια νενίκηκεν· τὸ δ' ὅτι ς τὰ Ὀλύμπια, οὐδὲ δεῖ προσθεῖναι· γινώσκουσι ες. ἐπεὶ δ' ἐστὶν ὀλίγα μὲν τῶν ἀναγκαίων ἐξ ιρικοὶ συλλογισμοί εἰσι (τὰ γὰρ πολλὰ περὶ ὧν καὶ αἱ σκέψεις, ἐνδέχεται καὶ ἄλλως ἔχειν· ιὲν γὰρ πράττȣσι, βȣλεύονται καὶ σκοπȣ̃σι, τὰ ίμενα πάντα τοιȣ́τȣ γένȣς ἐςί, καὶ ȣ̓δὲν ὡς ἔπος ἀνάγκης τȣ́των), τὰ δ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ συμβαί-ἐνδεχόμενα ἐκ τοιούτων ἀνάγκη ἑτέρων συλλο-τὰ δ' ἀναγκαῖα ἐξ ἀναγκαίων (δῆλον δ' ἡμῖν ἐκ τῶν ἀναλυτικῶν), φανερὸν ὅτι ἐξ ὧν τὰ ἐν-ι λέγεται, τὰ μὲν ἀναγκαῖα ἔςαι, τὰ δὲ πλεῖςα πολύ. λέγεται γὰρ ἐνθυμήματα ἐξ εἰκότων καὶ ὥςε ἀνάγκη τȣ́των ἑκάτερον ἑκατέρῳ ταὐτὸ εἶναι. ʼάρ εἰκός ἐστιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γινόμενον, οὐχ ʼ, καθάπερ ὁρίζονταί τινες, ἀλλὰ τὸ περὶ τὰ ἐν-ἄλλως ἔχειν, οὕτως ἔχον πρὸς ἐκεῖνο πρὸς ὃ εἰκός, ὡς τὸ καθόλȣ πρὸς τὸ κατὰ μέρος· τῶν δὲ σημείων τὸ μὲν ȣ̔́τως ἔχει ὡς τῶν καθ' ἕκαςόν τι πρὸς τὸ καθόλȣ, τὸ δὲ ὡς τῶν καθόλου τι πρὸς τὸ κατὰ μέρος. τȣ́των δὲ τὸ μὲν ἀναγκαῖον τεκμήριον, τὸ δὲ μὴ ἀναγκαῖον ἀνώνυμόν ἐςι κατὰ τὴν διαφοράν. ἀναγκαῖα μὲν ȣ̓̂ν λέγω ἐξ ὧν γίνεται συλλογισμός· διὸ καὶ τεκμήριον τὸ τοιȣ̃τον τῶν σημείων ἐςίν· ὅταν γὰρ μὴ ἐνδέχεσθαι οἴωνται λῦσαι τὸ λεχθέν, τότε φέρειν οἴονται τεκμήριον ὡς δεδειγμένον καὶ πεπερασμένον· τὸ γὰρ τέκμαρ καὶ πέρας ταὐτόν ἐςι κατὰ τὴν ἀρχαίαν γλῶτταν. ἔστι δὲ τῶν σημείων τὸ μὲν ὡς τὸ καθ' ἕκαςον πρὸς τὸ καθόλου ὧδε, οἷον εἴ τις εἴπειεν σημεῖον εἶναι ὅτι οἱ σοφοὶ δίκαιοι, Σωκράτης γὰρ σοφὸς ἦν καὶ δίκαιος. τȣ̃το μὲν οὖν σημεῖόν ἐςι, λυτὸν δέ, κἂν ἀληθὲς ᾖ τὸ εἰρημένον· ἀσυλλόγιστον γάρ. τὸ δέ, οἷον εἴ τις εἴπειεν σημεῖον ὅτι νοσεῖ, πυρέττει γάρ, ἢ τέτοκεν ὅτι γάλα ἔχει, ἀναγκαῖον. ὅπερ τῶν σημείων τεκμήριον μόνον ἐςίν· μόνον γάρ, ἂν ἀληθὲς ᾖ, ἄλυτόν ἐςιν. τὸ δὲ ὡς τὸ καθόλȣ πρὸς τὸ κατὰ μέρος ἔχον, οἷον εἴ τις εἴπειεν, ὅτι πυρέττει, σημεῖον εἶναι, πυκνὸν γὰρ ἀναπνεῖ. λυτὸν δὲ καὶ τοῦτο, κἂν ἀληθὲς ᾖ· ἐνδέχεται γὰρ καὶ μὴ πυρέττοντα πνευςιᾶν. τί μὲν οὖν εἰκός ἐςι καὶ τί σημεῖον καὶ τεκμήριον, καὶ τί διαφέρȣσιν, εἴρηται μὲν καὶ νῦν· μᾶλλον δὲ φανερῶς καὶ περὶ τούτων, καὶ διὰ τίν' αἰτίαν τὰ μὲν ἀσυλλόγιστά ἐστι τὰ δὲ συλλελογισμένα, ἐν τοῖς ἀναλυτικοῖς διώριςαι περὶ αὐτῶν. παράδειγμα δὲ ὅτι μέν ἐστιν ἐπαγωγὴ καὶ περὶ ποῖα ἐπαγωγή, εἴρηται. ἔστι δὲ οὔτε ὡς μέρος πρὸς ὅλον οὔθ' ὡς ὅλον πρὸς μέρος οὔθ' ὡς ὅλον πρὸς ὅλον, ἀλλ' ὡς μέρος πρὸς μέρος, ὅμοιον πρὸς ὅμοιον, ὅταν ἄμφω μὲν ᾖ ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος, γνωριμώτερον δὲ θάτερον ᾖ θατέρου, παράδειγμά ἐστιν. οἷον ὅτι ἐπεβούλευε τυραννίδι Διονύσιος αἰτῶν τὴν φυλακήν· καὶ γὰρ Πεισίστρατος πρότερον ἐπιβȣλεύων ᾔτει φυλακὴν καὶ λαβὼν ἐτυράννευσε, καὶ Θεαγένης ἐν Μεγάροις· καὶ ἄλλοι ὅσȣς ἴσασι, παράδειγμα πάντες γίνονται τοῦ Διονυσίȣ, ὃν ȣ̓κ ἴσασί πω εἰ διὰ τȣ̃το αἰτεῖ. πάντα δὲ ταῦτα ὑπὸ τὸ αὐτὸ καθόλȣ, ὅτι ὁ ἐπιβȣλεύων τυραννίδι φυλακὴν αἰτεῖ.

λευόμεθα δὲ om Z^b. ‖ 7. ȣ̔́τως] ὀρθῶς Y^b. ‖ πλέον] πλέον ἢ οὕτως ἐνδέχεται συμβȣλεύειν QY^bZ^b. ‖ 10. ἔνδοξα — 11. εἶναι . ‖ 10. ἀναγκαῖον Y^b. ‖ 11. μὴ om Y^b. ‖ 14. εἶναι ante 13. τό Y^b. ‖ 14. περί τε τῶν A^c. ‖ 15. καὶ ἄλλως] καλῶς pr A^c. ‖ ἐπαγωγὴν ἔχειν τὸ Y^b. ‖ 17. ἐὰν — *b* 6. συλλογισμός in margine A^c paulo rc. ‖ 20. ὅτι ὀλύμπια γὰρ νενίκηκεν . ‖ 21. τὰ] ἐπεὶ τὰ rc Z^b. ‖ 24. καὶ αἱ σκέψεις om Z^b. ‖ 26. ἔπος om Q. ‖ 32. λέγεται γὰρ] τὰ δ' margo A^c. ‖ καὶ] rgo A^c.

ν τε Y^b. ‖ 11. τὸ prius om Q. ‖ εἴποιεν A^c, εἴποι QY^bZ^b. ‖ 12. γὰρ ὁ σοφὸς Q. ‖ 13. ἐςι om A^c. ‖ λυτέον QY^bZ^b, ‖ 15 et 18. εἴποιε Y^bZ^b, εἴποι Q^b. ‖ 25. παράδειγμα δὲ om Q. ‖ 26. μεταγωγὴ pr Z^b. ‖ καὶ περὶ ποῖα ἡ ἐπαγωγή Q, 27. οὔθ' — 28. πρὸς μέρος om A^c. ‖ 30. ᾖ] ἢ τȣ̃το ἢ A^c. ‖ 31. διόνυσος Z^b. ‖ 33. ἐτυράννησε QY^bZ^b. ‖ 34. ἴασι Z^b. ‖ ^{b}. ‖ 36. αὐτȣ̃ Y^bZ^b. ‖ ὁ om QY^bZ^b.

ἐξ ὧν μὲν οὖν λέγονται αἱ δοκοῦσαι εἶναι πίστεις ἀποδεικτικαί, εἴρηται. τῶν δὲ ἐνθυμημάτων μεγίστη διαφορὰ καὶ μάλιστα λεληθυῖα σχεδὸν πάντας ἐστὶν ἥπερ καὶ περὶ τὴν διαλεκτικὴν μέθοδον τῶν συλλογισμῶν· τὰ μὲν γὰρ αὐτῶν ἐστὶ κατὰ τὴν ῥητορικὴν ὥσπερ καὶ κατὰ τὴν διαλεκτικὴν μέθοδον τῶν συλλογισμῶν, τὰ δὲ κατ' ἄλλας τέχνας καὶ δυνάμεις, τὰς μὲν οὔσας τὰς δ' οὔπω κατειλημμένας· διὸ καὶ λανθάνουσί τε τοὺς ἀκροατάς, καὶ μᾶλλον ἁπτόμενοι κατὰ τρόπον μεταβαίνουσιν ἐξ αὐτῶν. μᾶλλον δὲ σαφὲς ἔσται τὸ λεγόμενον διὰ πλειόνων ῥηθέν. λέγω γὰρ διαλεκτικούς τε καὶ ῥητορικοὺς συλλογισμοὺς εἶναι περὶ ὧν τοὺς τόπους λέγομεν· οὗτοι δ' εἰσὶν οἱ κοινῇ περὶ δικαίων καὶ φυσικῶν καὶ περὶ πολιτικῶν καὶ περὶ πολλῶν διαφερόντων εἴδει, οἷον ὁ τοῦ μᾶλλον καὶ ἧττον τόπος· οὐδὲν γὰρ μᾶλλον ἔσται ἐκ τούτου συλλογίσασθαι ἢ ἐνθύμημα εἰπεῖν περὶ δικαίων ἢ φυσικῶν ἢ περὶ ὁτουοῦν· καίτοι ταῦτα εἴδει διαφέρει. ἴδια δέ, ὅσα ἐκ τῶν περὶ ἕκαστον εἶδος καὶ γένος προτάσεών ἐστιν, οἷον περὶ φυσικῶν εἰσὶ προτάσεις ἐξ ὧν οὔτε ἐνθύμημα οὔτε συλλογισμός ἐστι περὶ τῶν ἠθικῶν, καὶ περὶ τούτων ἄλλαι ἐξ ὧν οὐκ ἔσται περὶ τῶν φυσικῶν· ὁμοίως δὲ τοῦτ' ἔχει ἐπὶ πάντων. κἀκεῖνα μὲν οὐ ποιήσει περὶ οὐδὲν γένος ἔμφρονα· περὶ οὐδὲν γὰρ ὑποκείμενόν ἐστιν· ταῦτα δέ, ὅσῳ τις ἂν βέλτιον ἐκλέγηται τὰς προτάσεις, λήσει ποιήσας ἄλλην ἐπιστήμην τῆς διαλεκτικῆς καὶ ῥητορικῆς· ἂν γὰρ ἐντύχῃ ἀρχαῖς, οὐκέτι διαλεκτικὴ οὐδὲ ῥητορικὴ ἀλλ' ἐκείνη ἔσται ἧς ἔχει τὰς ἀρχάς. ἔστι δὲ τὰ πλεῖστα τῶν ἐνθυμημάτων ἐκ τούτων τῶν εἰδῶν λεγόμενα τῶν κατὰ μέρος καὶ ἰδίων, ἐκ δὲ τῶν κοινῶν ἐλάττω. καθάπερ οὖν καὶ ἐν τοῖς τοπικοῖς, καὶ ἐνταῦθα διαιρετέον τῶν ἐνθυμημάτων τά τε εἴδη καὶ τοὺς τόπους ἐξ ὧν ληπτέον. λέγω δ' εἴδη μὲν τὰς καθ' ἕκαστον γένος ἰδίας προτάσεις, τόπους δὲ τοὺς κοινοὺς ὁμοίως πάντων. πρότερον οὖν εἴπωμεν περὶ τῶν εἰδῶν· πρῶτον δὲ λάβωμεν τὰ γένη τῆς ῥητορικῆς, ὅπως διελόμενοι πόσα ἐστί, περὶ τούτων χωρὶς λαμβάνωμεν τὰ στοιχεῖα καὶ τὰς προτάσεις.

3 Ἔστι δὲ τῆς ῥητορικῆς εἴδη τρία τὸν ἀριθμόν· τοσοῦτοι γὰρ καὶ οἱ ἀκροαταὶ τῶν λόγων ὑπάρχουσιν ὄντες. σύγκειται μὲν γὰρ ἐκ τριῶν ὁ λόγος, ἔκ τε τοῦ λέγοντος καὶ
περὶ οὗ λέγει καὶ πρὸς ὅν, καὶ τὸ τέλος πρὸς τοῦτόν [illegible]
λέγω δὲ τὸν ἀκροατήν. ἀνάγκη δὲ τὸν ἀκροατὴν ἢ [illegible]
εἶναι ἢ κριτήν, κριτὴν δὲ ἢ τῶν γεγενημένων ἢ τῶν μ[illegible]
λόντων. ἔστι δ' ὁ μὲν περὶ τῶν μελλόντων κρίνων [illegible]
κλησιαστής, ὁ δὲ περὶ τῶν γεγενημένων οἷον ὁ δικαστ[illegible]
δὲ περὶ τῆς δυνάμεως ὁ θεωρός· ὥστ' ἐξ ἀνάγκης [illegible]
τρία γένη τῶν λόγων τῶν ῥητορικῶν, συμβουλευτικόν,
κανικόν, ἐπιδεικτικόν. συμβουλῆς δὲ τὸ μὲν προτροπή,
δὲ ἀποτροπή· ἀεὶ γὰρ καὶ οἱ ἰδίᾳ συμβουλεύοντες [illegible]
κοινῇ δημηγοροῦντες τούτων θάτερον ποιοῦσιν. δίκης [illegible]
κατηγορία τὸ δ' ἀπολογία· τούτων γὰρ ὁποτερονοῦν [illegible]
ἀνάγκη τοὺς ἀμφισβητοῦντας. ἐπιδεικτικοῦ δὲ τὸ μὲν [illegible]
νος τὸ δὲ ψόγος. χρόνοι δὲ ἑκάστου τούτων εἰσὶ τῷ [illegible]
συμβουλεύοντι ὁ μέλλων (περὶ γὰρ τῶν ἐσομένων [illegible]
λεύει ἢ προτρέπων ἢ ἀποτρέπων), τῷ δὲ δικαζομένῳ [illegible]
νόμενος (περὶ γὰρ τῶν πεπραγμένων ἀεὶ ὁ μὲν κατη[illegible]
ὁ δὲ ἀπολογεῖται), τῷ δ' ἐπιδεικτικῷ κυριώτατος [illegible]
παρών· κατὰ γὰρ τὰ ὑπάρχοντα ἐπαινοῦσιν ἢ ψέ[illegible]
πάντες, προσχρῶνται δὲ πολλάκις καὶ τὰ γενόμενα [illegible]
μιμνήσκοντες καὶ τὰ μέλλοντα προεικάζοντες. τέλος [illegible]
ἑκάστοις τούτων ἕτερόν ἐστι, καὶ τρισὶν οὖσι τρία, τῷ [illegible]
συμβουλεύοντι τὸ συμφέρον καὶ βλαβερόν· ὁ μὲν [illegible]
προτρέπων ὡς βέλτιον συμβουλεύει, ὁ δὲ ἀποτρέπων [illegible]
χεῖρον ἀποτρέπει, τὰ δ' ἄλλα πρὸς τοῦτο συμπα[illegible]
βάνει, ἢ δίκαιον ἢ ἄδικον, ἢ καλὸν ἢ αἰσχρόν· [illegible]
δικαζομένοις τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἄδικον, τὰ δ' ἄλλα [illegible]
οὗτοι συμπαραλαμβάνουσι πρὸς ταῦτα· τοῖς δ' ἐπαι[illegible]
ψέγουσι τὸ καλὸν καὶ τὸ αἰσχρόν, τὰ δ' ἄλλα καὶ [illegible]
πρὸς ταῦτα ἐπαναφέρουσιν. σημεῖον δ' ὅτι τὸ [illegible]
ἑκάστοις τέλος· περὶ μὲν γὰρ τῶν ἄλλων ἐνίοτε [illegible]
ἀμφισβητήσαιεν, οἷον ὁ δικαζόμενος ὡς οὐ γέγονεν [illegible]
οὐκ ἔβλαψεν· ὅτι δ' ἀδικεῖ, οὐδέ ποτ' ἂν ὁμολογ[illegible]
οὐδὲν γὰρ ἂν ἔδει δίκης. ὁμοίως δὲ καὶ οἱ συμβου[illegible]
τὰ μὲν ἄλλα πολλάκις προΐενται, ὡς δὲ ἀσύμφορα [illegible]
βουλεύουσιν ἢ ἀπ' ὠφελίμων ἀποτρέπουσιν οὐκ ἂν ὁμο[illegible]
σαιεν· ὡς δ' οὐκ ἄδικον τοὺς ἀστυγείτονας καταδου[illegible]
καὶ τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας, πολλάκις οὐδὲν φροντ[illegible]
ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἐπαινοῦντες καὶ οἱ ψέγοντες οὐ σκ[illegible]

1. οὖν] οὗ Z^b. ‖ ἀποδεικταί Z^b. ‖ 2. μεγάλη QY^bZ^b. ‖ 3. πάντας] παρὰ πᾶσιν A^c. ‖ 6. μέθοδον τῶν συλλογισμῶν [illegible] Y^b, om Z^b. ‖ 9. post τρόπον QY^bZ^b δεόντως. ‖ 12. τόπους] λόγους A^c. ‖ κοινοὶ A^c. ‖ 13. περὶ priorem om Y^b. ‖ [illegible] 15. ἐκ τούτου om pr A^c. ‖ συλλογίζεσθαι Z^b. ‖ 16. φυσικῶν] περὶ φυσικῶν A^c. ‖ αὐτὰ A^c. ‖ 17. διαφέρουσιν Y^b. ‖ 23. βελτίω [illegible] A^c. ‖ 25. οὐκ ἔστι Z^b. ‖ 32. κοινῶς QY^bZ^b.

5. ὁ post οἷον om Y^b. ‖ 6. περὶ om A^c. ‖ 10. δημιουργοῦντες Z^b. ‖ 15. ἢ ἀποτρέπων om Z^b. ‖ 16. ἀεὶ om Y^b. ‖ [illegible] Z^b. ‖ 21. ἑκάστου Q. ‖ 31. ὡς post ἢ om Y^bA^c. ‖ 32. ὁμολογήσειεν — 35. ἂν om Y^b. ‖ 33. οὐδὲ QZ^b. ‖ 37. οὐδὲ QY^b [illegible]

ιφέροντα ἔπραξεν ἢ βλαβερά, ἀλλὰ καὶ ἐν ἐπαίνῳ
ίκις τιθέασιν ὅτι ὀλιγωρήσας τȣ̃ αὐτῷ λυσιτελȣ̃ντος
έ τι καλόν, οἷον Ἀχιλλέα ἐπαινοῦσιν ὅτι ἐβοήθησε
αίρῳ Πατρόκλῳ εἰδὼς ὅτι δεῖ αὐτὸν ἀποθανεῖν, ἐξὸν
τȣ́τῳ δὲ ὁ μὲν τοιȣ̃τος θάνατος κάλλιον, τὸ δὲ ζῆν
έρον. φανερὸν δὲ ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι ἀνάγκη περὶ
ἔχειν πρῶτον τὰς προτάσεις· τὰ γὰρ τεκμήρια καὶ
ιότα καὶ τὰ σημεῖα προτάσεις εἰσὶ ῥητορικαί· ὅλος
ιὰρ συλλογισμὸς ἐκ προτάσεών ἐςι, τὸ δ' ἐνθύμημα
ογισμός ἐςι συνεςηκὼς ἐκ τῶν εἰρημένων προτάσεων.
ὲ ȣ̓́τε πραχθῆναι οἷόν τε ȣ̓́τε πραχθήσεσθαι τὰ ἀδύ-
ἀλλὰ τὰ δυνατά, ȣ̓δὲ τὰ μὴ γενόμενα ἢ μὴ ἐσό-
ȣ̓χ οἷόν τε τὰ μὲν πεπρᾶχθαι τὰ δὲ πραχθήσεσθαι,
ιαῖον καὶ τῷ συμβȣλεύοντι καὶ τῷ δικαζομένῳ καὶ
ιδεικτικῷ ἔχειν προτάσεις περὶ δυνατȣ̃ καὶ ἀδυνάτȣ,
ὶ γέγονεν ἢ μή, καὶ εἰ ἔςαι ἢ μή. ἔτι δ' ἐπεὶ ἅπαν-
αὶ ἐπαινοῦντες καὶ ψέγοντες καὶ προτρέποντες καὶ
έποντες καὶ κατηγορȣ̃ντες καὶ ἀπολογȣ́μενοι ȣ̓ μόνον
ημένα δεικνύναι πειρῶνται ἀλλὰ καὶ ὅτι μέγα ἢ
ν τὸ ἀγαθὸν ἢ τὸ κακὸν ἢ τὸ καλὸν ἢ τὸ αἰσχρὸν
δίκαιον ἢ τὸ ἄδικον, ἢ καθ' αὑτὰ λέγοντες ἢ πρὸς
λα ἀντιπαραβάλλοντες, δῆλον ὅτι δέοι ἂν καὶ περὶ
ȣς καὶ μικρότητος καὶ τȣ̃ μείζονος καὶ τȣ̃ ἐλάττονος
σεις ἔχειν, καὶ καθόλȣ καὶ περὶ ἑκάςȣ, οἷον τί μεῖ-
γαθὸν ἢ ἔλαττον ἢ ἀδίκημα ἢ δικαίωμα· ὁμοίως δὲ
ερὶ τῶν ἄλλων. περὶ ὧν μὲν ȣ̓̃ν ἐξ ἀνάγκης δεῖ λα-
τὰς προτάσεις, εἴρηται· μετὰ δὲ ταῦτα διαιρετέον
περὶ ἑκάςου τȣ́των, οἷον περὶ ὧν συμβȣλὴ καὶ περὶ
ἐπιδεικτικοὶ λόγοι, τρίτον δὲ περὶ ὧν αἱ δίκαι.

Πρῶτον μὲν οὖν ληπτέον περὶ ποῖα ἀγαθὰ ἢ κακὰ
ιβȣλεύων συμβȣλεύει, ἐπειδὴ ȣ̓ περὶ ἅπαντα ἀλλ'
ἐνδέχεται καὶ γενέσθαι καὶ μή. ὅσα δὲ ἐξ ἀνάγκης
ν ἢ ἔςαι ἢ ἀδύνατον εἶναι ἢ γενέσθαι, περὶ δὲ τȣ́των
ι συμβȣλή. ȣ̓δὲ δὴ περὶ τῶν ἐνδεχομένων ἁπάντων·
ὰρ καὶ φύσει ἔνια καὶ ἀπὸ τύχης γινόμενα ἀγαθὰ
νδεχομένων καὶ γίγνεσθαι καὶ μή, περὶ ὧν ȣ̓δὲν πρὸ
τὸ συμβȣλεύειν· ἀλλὰ δῆλον ὅτι περὶ ὅσων ἐςὶ τὸ
ίεσθαι. τοιαῦτα δ' ἐςὶν ὅσα πέφυκεν ἀνάγεσθαι εἰς
καὶ ὧν ἡ ἀρχὴ τῆς γενέσεως ἐφ' ἡμῖν ἐςίν· μέχρι

γὰρ τȣ́τȣ σκοποῦμεν, ἕως ἂν εὕρωμεν εἰ ἡμῖν δυνατὰ ἢ ἀδύνατα πρᾶξαι. καθ' ἕκαςον μὲν ȣ̓̃ν ἀκριβῶς διαριθμήσασθαι καὶ διαλαβεῖν εἰς εἴδη περὶ ὧν εἰώθασι χρηματίζειν, ἔτι δ' ὅσον ἐνδέχεται περὶ αὐτῶν διορίσαι κατὰ τὴν ἀλήθειαν, οὐ δεῖ κατὰ τὸν παρόντα καιρὸν ζητεῖν διὰ τὸ μήτε τῆς ῥητορικῆς εἶναι τέχνης ἀλλ' ἐμφρονεςέρας καὶ μᾶλλον ἀληθινῆς, πολλῷ δὲ πλείω δεδόσθαι καὶ νῦν αὐτῇ τῶν οἰκείων θεωρημάτων· ὅπερ γὰρ καὶ πρότερον εἰρηκότες τυγχάνομεν, ἀληθές ἐςιν, ὅτι ἡ ῥητορικὴ σύγκειται μὲν ἔκ τε τῆς ἀναλυτικῆς ἐπιςήμης καὶ τῆς περὶ τὰ ἤθη πολιτικῆς, ὁμοία δ' ἐστὶ τὰ μὲν τῇ διαλεκτικῇ τὰ δὲ τοῖς σοφιστικοῖς λόγοις. ὅσῳ δ' ἄν τις ἢ τὴν διαλεκτικὴν ἢ ταύτην μὴ καθάπερ ἂν δυνάμεις ἀλλ' ἐπιςήμας πειρᾶται κατασκευάζειν, λήσεται τὴν φύσιν αὐτῶν ἀφανίσας τῷ μεταβαίνειν ἐπισκευάζων εἰς ἐπιςήμας ὑποκειμένων τινῶν πραγμάτων, ἀλλὰ μὴ μόνον λόγων. ὅμως δ' ὅσα πρὸ ἔργȣ μέν ἐςι διελεῖν, ἔτι δ' ὑπολείπει σκέψιν τῇ πολιτικῇ ἐπιςήμῃ, εἴπωμεν καὶ νῦν. σχεδὸν γάρ, περὶ ὧν βȣλεύονται πάντες καὶ περὶ ἃ ἀγορεύȣσιν οἱ συμβουλεύοντες, τὰ μέγιςα τυγχάνει πέντε τὸν ἀριθμὸν ὄντα· ταῦτα δ' ἐστὶ περί τε πόρων, καὶ πολέμȣ καὶ εἰρήνης, ἔτι δὲ περὶ φυλακῆς τῆς χώρας, καὶ τῶν εἰσαγομένων καὶ ἐξαγομένων, καὶ περὶ νομοθεσίας. ὥςε περὶ μὲν πόρων τὸν μέλλοντα συμβȣλεύσειν δέοι ἂν τὰς προσόδους τῆς πόλεως εἰδέναι τίνες καὶ πόσαι, ὅπως εἴτε τις παραλείπεται προςεθῇ καὶ εἴ τις ἐλάττων αὐξηθῇ, ἔτι δὲ τὰς δαπάνας τῆς πόλεως ἁπάσας, ὅπως εἴ τις περίεργος ἀφαιρεθῇ καὶ εἴ τις μείζων ἐλάττων γένηται· ȣ̓ γὰρ μόνον πρὸς τὰ ὑπάρχοντα προςιθέντες πλȣσιώτεροι γίνονται, ἀλλὰ καὶ ἀφαιρȣ̃ντες τῶν δαπανημάτων. ταῦτα δ' ȣ̓ μόνον ἐκ τῆς περὶ τὰ ἴδια ἐμπειρίας ἐνδέχεται συνορᾶν, ἀλλ' ἀναγκαῖον καὶ τῶν παρὰ τοῖς ἄλλοις εὑρημένων ἱςορικὸν εἶναι πρὸς τὴν περὶ τȣ́των συμβȣλήν. περὶ δὲ πολέμȣ καὶ εἰρήνης τὴν δύναμιν εἰδέναι τῆς πόλεως, ὁπόση τε ὑπάρχει ἤδη καὶ πόσην ἐνδέχεται ὑπάρξαι, καὶ ποία τις ἥ τε ὑπάρχουσά ἐστι καὶ ἥτις ἐνδέχεται προσγενέσθαι, ἔτι δὲ πολέμους τίνας καὶ πῶς πεπολέμηκεν. ȣ̓ μόνον δὲ τῆς οἰκείας πόλεως ἀλλὰ καὶ τῶν ὁμόρων ταῦτα ἀναγκαῖον εἰδέναι. ἢ καὶ πρὸς ȣ̓̃ς ἐπίδοξον πολεμεῖν, ὅπως πρὸς μὲν τȣ̀ς κρείττȣς εἰρηνεύηται,

. τι] ὅτι A^c. ‖ 7. τὰς om QY^bZ^b. ‖ 11. πραχθήσεσθαι] πεπράχθαι Z^bA^c. ‖ 12. μὴ post ἢ om Z^b. ‖ 17. καὶ οἱ ἐπαινȣ̃ντες καὶ ...οντες Y^b. ‖ 20. μικρὸν] μικρὸν ἢ QY^bZ^b. ‖ 22. ἄλλα ἀντιπαραβαλλάβοντες Z^b. ‖ 24. μεῖζον] μεῖζον ἢ Q. ‖ 28. καὶ om Z^b. ‖ ... et ἀλλ' ὅσα om pr A^c. ‖ 32. καὶ μή — 33. γενέσθαι om Q. ‖ 33. δὲ om Q. ‖ 34. ἔςαι A^c. ‖ 36. γίγνεται Q. ‖ 37. ὅσον ‖ 38. συμβουλεύεσθαι Q. ‖ 39. ἡ om Q.

. πολλῶν Q. ‖ τε A^c. ‖ 9. μὲν om pr A^c. ‖ 13. πειράσηται Y^b. ‖ 17. ἔτι] εἴ τι Y^b. ‖ 19. ἃ] ὧν A^c. ‖ 20. τυγχάνειν Y^b ‖ 22. καὶ ἐξαγομένων om pr A^c. ‖ 24. συμβȣλεύειν A^c. ‖ 36. ἥτις et 38. ἢ om pr A^c. ‖ 39. κρείττονας QY^bZ^b.

πρὸς δὲ τὺς ἥττυς ἐπ᾽ αὐτοῖς ᾖ τὸ πολεμεῖν. καὶ τὰς δυνάμεις, πότερον ὅμοιαι ἢ ἀνόμοιαι· ἔστι γὰρ καὶ ταύτῃ πλεονεκτεῖν ἢ ἐλαττῦσθαι. ἀναγκαῖον δὲ καὶ πρὸς ταῦτα μὴ μόνον τὺς οἰκείυς πολέμυς τεθεωρηκέναι ἀλλὰ καὶ τὺς τῶν ἄλλων, πῶς ἀποβαίνουσιν· ἀπὸ γὰρ τῶν ὁμοίων τὰ ὅμοια γίγνεσθαι πέφυκεν. ἔτι δὲ περὶ φυλακῆς τῆς χώρας μὴ λανθάνειν πῶς φυλάττεται, ἀλλὰ καὶ τὸ πλῆθος εἰδέναι τῆς φυλακῆς καὶ τὸ εἶδος καὶ τοὺς τόπους τῶν φυλακτηρίων (τῦτο δ᾽ ἀδύνατον μὴ ἔμπειρον ὄντα τῆς χώρας), ἵν᾽ εἴτ᾽ ἐλάττων ἡ φυλακὴ προςεθῇ καὶ εἴ τις περίεργος ἀφαιρεθῇ καὶ τοὺς ἐπιτηδείους τόπυς τηρῶσι μᾶλλον. ἔτι δὲ περὶ τροφῆς, πόση δαπάνη ἱκανὴ τῇ πόλει καὶ ποία ἡ αὐτῦ τε γιγνομένη καὶ εἰσαγώγιμος, καὶ τίνων τ᾽ ἐξαγωγῆς δέονται καὶ τίνων εἰσαγωγῆς, ἵνα πρὸς τούτυς καὶ συνθῆκαι καὶ συμβολαὶ γίγνωνται· πρὸς δύο γὰρ διαφυλάττειν ἀναγκαῖον ἀνεγκλήτυς τὺς πολίτας, πρός τε τοὺς κρείττυς καὶ πρὸς τὺς εἰς ταῦτα χρησίμυς. εἰς δ᾽ ἀσφάλειαν ἅπαντα μὲν ταῦτα ἀναγκαῖον δύνασθαι θεωρεῖν, ὐκ ἐλάχιςον δὲ περὶ νομοθεσίας ἐπαΐειν· ἐν γὰρ τοῖς νόμοις ἐςὶν ἡ σωτηρία τῆς πόλεως, ὥς᾽ ἀναγκαῖον εἰδέναι πόσα τ᾽ ἐςὶ πολιτειῶν εἴδη, καὶ ποῖα συμφέρει ἑκάςῃ, καὶ ὑπὸ τίνων φθείρεσθαι πέφυκε καὶ οἰκείων τῆς πολιτείας καὶ ἐναντίων. λέγω δὲ τὸ ὑπὸ οἰκείων φθείρεσθαι, ὅτι ἔξω τῆς βελτίστης πολιτείας αἱ ἄλλαι πᾶσαι καὶ ἀνιέμεναι καὶ ἐπιτεινόμεναι φθείρονται, οἷον δημοκρατία ὐ μόνον ἀνιεμένη ἀσθενεςέρα γίνεται ὥςε τέλος ἥξει εἰς ὀλιγαρχίαν, ἀλλὰ καὶ ἐπιτεινομένη σφόδρα, ὥσπερ καὶ ἡ γρυπότης καὶ ἡ σιμότης ὐ μόνον ἀνιέμενα ἔρχεται εἰς τὸ μέσον, ἀλλὰ καὶ σφόδρα γρυπὰ γινόμενα ἢ σιμὰ ὕτω διατίθεται ὥςε μηδὲ μυκτῆρα δοκεῖν εἶναι. χρήσιμον δὲ πρὸς τὰς νομοθεσίας τὸ μὴ μόνον ἐπαΐειν τίς πολιτεία συμφέρει ἐκ τῶν παρεληλυθότων θεωροῦντι, ἀλλὰ καὶ τὰς παρὰ τοῖς ἄλλοις εἰδέναι, αἱ ποῖαι τοῖς ποίοις ἁρμόττυσιν. ὥστε δῆλον ὅτι πρὸς μὲν τὴν νομοθεσίαν αἱ τῆς γῆς περίοδοι χρήσιμοι (ἐντεῦθεν γὰρ λαβεῖν ἔςι τὺς τῶν ἐθνῶν νόμυς), πρὸς δὲ τὰς πολιτικὰς συμβυλὰς αἱ τῶν περὶ τὰς πράξεις γραφόντων ἱςορίαι· ἅπαντα δὲ ταῦτα πολιτικῆς ἀλλ᾽ ὐ ῥητορικῆς ἔργον ἐςίν. περὶ ὧν μὲν ὖν ἔχειν δεῖ τὸν μέλλοντα συμβυλεύειν, τὰ μέγιςα τοσαῦτά ἐςιν· ἐξ ὧν δὲ δεῖ καὶ τύτων καὶ περὶ τῶν ἄλλων προτρέπειν ἢ ἀποτρέπειν, γωμεν πάλιν.

Σχεδὸν δὲ καὶ ἰδίᾳ ἑκάστῳ καὶ κοινῇ πᾶσι τις ἐστίν, ὗ ςοχαζόμενοι καὶ αἱρῦνται καὶ φεύγουσ τῦτ᾽ ἐςὶν ἐν κεφαλαίῳ εἰπεῖν ἥ τ᾽ εὐδαιμονία καὶ τὰ αὐτῆς. ὥστε παραδείγματος χάριν λάβωμεν τί ἐστι ἁπλῶς εἰπεῖν ἡ εὐδαιμονία, καὶ ἐκ τίνων τὰ μόρια της· περὶ γὰρ ταύτης καὶ τῶν εἰς ταύτην συντει καὶ τῶν ἐναντίων ταύτῃ αἵ τε προτροπαὶ καὶ αἱ ἀπ παὶ πᾶσαί εἰσιν· τὰ μὲν γὰρ παρασκευάζοντα ταύ τῶν μορίων τι, ἢ μεῖζον ἀντ᾽ ἐλάττονος ποιῦντα, δεῖ τειν, τὰ δὲ φθείροντα ἢ ἐμποδίζοντα ἢ τὰ ἐναντία μὴ πράττειν. ἔστω δὴ εὐδαιμονία εὐπραξία μετ᾽ ἢ αὐτάρκεια ζωῆς, ἢ ὁ βίος ὁ μετ᾽ ἀσφαλείας εὐθηνία κτημάτων καὶ σωμάτων μετὰ δυνάμεως κῆς τε καὶ πρακτικῆς τούτων· σχεδὸν γὰρ τούτων πλείω τὴν εὐδαιμονίαν ὁμολογοῦσιν εἶναι ἅπαντες. ἐςιν ἡ εὐδαιμονία τοιῦτον, ἀνάγκη αὐτῆς εἶναι μέρη νειαν, πολυφιλίαν, χρηςοφιλίαν, πλῦτον, εὐτεκνίαν, τεκνίαν, εὐγηρίαν, ἔτι τὰς τῦ σώματος ἀρετάς, κάλλος ἰσχὺν μέγεθος δύναμιν ἀγωνιςικήν, δόξαν, εὐτυχίαν, ἀρετήν [ἢ καὶ τὰ μέρη αὐτῆς, φρόνησιν δικαιοσύνην σωφροσύνην]· ὕτω γὰρ ἂν αὐταρκέςατ εἰ ὑπάρχοι αὐτῷ τά τ᾽ ἐν αὐτῷ καὶ τὰ ἐκτὸς· οὐ γάρ ἐςιν ἄλλα παρὰ ταῦτα. ἔςι δ᾽ ἐν αὐτῷ περὶ ψυχὴν καὶ τὰ ἐν σώματι, ἔξω δὲ εὐγένεια καὶ καὶ χρήματα καὶ τιμή. ἔτι δὲ προσήκειν οἰόμεθα μεις ὑπάρχειν καὶ τύχην· οὕτω γὰρ ἂν ἀσφαλέςατ βίος εἴη. λάβωμεν τοίνυν ὁμοίως καὶ τούτων ἐςιν. εὐγένεια μὲν ὖν ἐςὶν ἔθνει μὲν καὶ πόλει χθονας ἢ ἀρχαίους εἶναι, καὶ ἡγεμόνας τοὺς πρώτους φανεῖς, καὶ πολλοὺς ἐπιφανεῖς γεγονέναι ἐξ τοῖς ζηλουμένοις· ἰδίᾳ δὲ εὐγένεια ἢ ἀπ᾽ γυναικῶν, καὶ γνησιότης ἀπ᾽ ἀμφοῖν, καὶ ὥσπερ λεως τούς τε πρώτους γνωρίμυς ἢ ἐπ᾽ ἀρετῇ ἢ ἄλλῳ τῳ τῶν τιμωμένων, καὶ πολλοὺς ἐπιφανεῖς γένυς καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκας καὶ νέυς καὶ

1. ἐπ᾽ αὐτῆς Z^b, ἐφ᾽ αὐτοῖς A^c. ‖ 11. τηρῶν Z^b, τηρεῖν Q. ‖ 12. ἔςι δὲ παρὰ Z^b. ‖ 13. αὐτόθι QY^bZ^b. γιγνομένη καὶ πόση εἰσαγώγιμος A^c. ‖ 14. τούτοις Z^bA^c, ταῦτα Y^b. ‖ 15. φυλάττειν QY^bZ^b. ‖ 18. ἅπαντα] μὲν πάντα Z^b. QY^bZ^b. ‖ 26. ἥξειν Q. ‖ 29. ὥςε] τὴν ῥῖνα ὥςε QY^b. ‖ 36. γραφόντες Z^b. ‖ 37. ἱςορίας A^c, ἱςορίων Z^b.

2. ἢ ἀποτρέπειν om pr A^c. ‖ λέγομεν Z^bA^c. ‖ 9. ταύτης καὶ om pr A^c. ‖ ταῦτα Q. ‖ 10. καὶ ἀποτροπαὶ πᾶσαι QY^b. τὰ post ἢ om Y^b. ‖ 15. ὁ post βίος om Y^b. ‖ 16. εὐσθένεια QY^bZ^b. ‖ χρημάτων et φυλακῆς et 17. πρακτικῆς Z^b. ‖ pr A^c. ‖ 23. ἢ — 24. σωφροσύνην om Z^bA^c. ‖ 25. ὑπάρχει QY^bZ^b. ‖ 29. ἂν om A^c. ‖ 30. εἴη corr A^c. ‖ 32. πρώτους om Z^b.

ία δὲ καὶ πολυτεκνία οὐκ ἄδηλα· ἔςι δὲ τῷ κοινῷ ύτεκνία, νεότης ἂν ᾖ πολλὴ καὶ ἀγαθή, ἀγαθὴ δὲ ιρετὴν σώματος, οἷον μέγεθος κάλλος ἰσχὺν δύνα- γωνιστικήν· ψυχῆς δὲ σωφροσύνη καὶ ἀνδρία νέου ί. ἰδίᾳ δὲ εὐτεκνία καὶ πολυτεκνία τὸ τὰ ἴδια τέκνα ὶ καὶ τοιαῦτα εἶναι, καὶ θήλεα καὶ ἄρρενα· θηλειῶν ετὴ σώματος μὲν κάλλος καὶ μέγεθος, ψυχῆς δὲ οσύνη καὶ φιλεργία ἄνευ ἀνελευθερίας. ὁμοίως δὲ δίᾳ καὶ κοινῇ καὶ κατ' ἄνδρας καὶ κατὰ γυναῖκας ιτεῖν ἕκαστον ὑπάρχειν τῶν τοιούτων· ὅσοις γὰρ τὰ γυναῖκας φαῦλα ὥσπερ Λακεδαιμονίοις, σχεδὸν τὸ ἥμισυ ὐκ εὐδαιμονῦσιν. πλύτυ δὲ μέρη νομίσμα- λῆθος, γῆς, χωρίων κτῆσις, ἔτι δὲ ἐπίπλων κτῆσις οσκημάτων καὶ ἀνδραπόδων πλήθει καὶ μεγέθει καὶ ι διαφερόντων, ταῦτα δὲ πάντα καὶ ἀσφαλῆ καὶ ρια καὶ χρήσιμα. ἔςι δὲ χρήσιμα μὲν μᾶλλον τὰ ια, ἐλευθέρια δὲ τὰ πρὸς ἀπόλαυσιν· κάρπιμα δὲ ἀφ' ὧν αἱ πρόσοδοι, ἀπολαυςικὰ δὲ ἀφ' ὧν μηδὲν τὴν χρῆσιν γίγνεται, ὅ τι καὶ ἄξιον. ὅρος δὲ ἀσφα- μὲν τὸ ἐνταῦθα καὶ οὕτω κεκτῆσθαι ὥς' ἐφ' αὐτῷ ὴν χρῆσιν αὐτῶν· τῦ τε οἰκεῖα εἶναι ἢ μή, ὅταν ἐφ' ᾖ ἀπαλλοτριῶσαι· λέγω δὲ ἀπαλλοτρίωσιν δόσιν καὶ ν. ὅλως δὲ τὸ πλυτεῖν ἐςὶν ἐν τῷ χρῆσθαι μᾶλλον ἢ κεκτῆσθαι· καὶ γὰρ ἡ ἐνέργειά ἐςι τῶν τοιύτων καὶ σις πλῦτος. εὐδοξία δ' ἐςὶ τὸ ὑπὸ πάντων σπυδαῖον μβάνεσθαι, ἢ τοιῦτόν τι ἔχειν ὗ πάντες ἐφίενται ἢ λοὶ ἢ οἱ ἀγαθοὶ ἢ οἱ φρόνιμοι. τιμὴ δ' ἐστὶ μὲν ν εὐεργετικῆς δόξης, τιμῶνται δὲ δικαίως μὲν καὶ τα οἱ εὐεργετηκότες, οὐ μὴν ἀλλὰ τιμᾶται καὶ ὁ ενος εὐεργετεῖν· εὐεργεσία δὲ ἢ εἰς σωτηρίαν καὶ ὅσα τῦ εἶναι, ἢ εἰς πλῦτον, ἢ εἴς τι τῶν ἄλλων ἀγαθῶν, ῥᾳδία ἡ κτῆσις ἢ ὅλως ἢ ἐνταῦθα ἢ ποτέ· πολλοὶ ιὰ μικρὰ δοκῦντα τιμῆς τυγχάνυσιν, ἀλλ' οἱ τόποι ἱ καιροὶ αἴτιοι. μέρη δὲ τιμῆς θυσίαι, μνῆμαι ἐν ς καὶ ἄνευ μέτρων, γέρα, τεμένη, προεδρίαι, τάφοι, , τροφαὶ δημόσιαι, τὰ βαρβαρικά, οἷον προσκυνήσεις ιστάσεις, δῶρα τὰ παρ' ἑκάςοις τίμια. καὶ γὰρ τὸ ἐστι κτήματος δόσις καὶ τιμῆς σημεῖον, διὸ καὶ οἱ ρήματοι καὶ οἱ φιλότιμοι ἐφίενται αὐτῶν· ἀμφο-τέροις γὰρ ἔχει ὧν δέονται· καὶ γὰρ κτῆμά ἐςιν, ὗ ἐφίενται οἱ φιλοχρήματοι, καὶ τιμὴν ἔχει, οὗ οἱ φιλότιμοι. σώματος δὲ ἀρετὴ ὑγίεια, αὕτη δὲ ὕτως ὥςε ἀνόσυς εἶναι χρωμένους τοῖς σώμασιν· πολλοὶ γὰρ ὑγιαίνυσιν ὥσπερ Ἡρόδικος λέγεται, οὓς οὐδεὶς ἂν εὐδαιμονίσειε τῆς ὑγιείας διὰ τὸ πάντων ἀπέχεσθαι τῶν ἀνθρωπίνων ἢ τῶν πλείςων. κάλλος δὲ ἕτερον καθ' ἑκάςην ἡλικίαν ἐστίν. νέυ μὲν οὖν κάλλος τὸ πρὸς τὺς πόνυς χρήσιμον ἔχειν τὸ σῶμα τούς τε πρὸς δρόμον καὶ πρὸς βίαν, ἡδὺν ὄντα ἰδεῖν πρὸς ἀπόλαυσιν, διὸ οἱ πένταθλοι κάλλιστοι, ὅτι πρὸς βίαν καὶ πρὸς τάχος ἅμα πεφύκασιν· ἀκμάζοντος δὲ πρὸς μὲν πόνυς τοὺς πολεμικύς, ἡδὺν δὲ εἶναι δοκεῖν μετὰ φοβερότητος· γέροντος δὲ πρὸς μὲν πόνυς τοὺς ἀναγκαίυς ἱκανόν, ἄλυπον δὲ διὰ τὸ μηδὲν ἔχειν ὧν τὸ γῆρας λωβᾶται. ἰσχὺς δ' ἐςὶ μὲν δύναμις τοῦ κινεῖν ἕτερον ὡς βούλεται, ἀνάγκη δὲ κινεῖν ἕτερον ἢ ἕλκοντα ἢ ὠθοῦντα ἢ αἴροντα ἢ πιέζοντα ἢ συνθλίβοντα, ὥςε ὁ ἰσχυρὸς ἢ πᾶσιν ἢ τύτων τισίν ἐστιν ἰσχυρός. μεγέθους δὲ ἀρετὴ τὸ ὑπερέχειν κατὰ μῆκος καὶ βάθος καὶ πλάτος τῶν πολλῶν τοσούτῳ μείζονι ὥστε μὴ βραδυτέρας ποιεῖν τὰς κινήσεις διὰ τὴν ὑπερβολήν. ἀγωνιστικὴ δὲ σώματος ἀρετὴ σύγκειται ἐκ μεγέθυς καὶ ἰσχύος καὶ τάχυς· καὶ γὰρ ὁ ταχὺς ἰσχυρός ἐστιν· ὁ γὰρ δυνάμενος τὰ σκέλη ῥιπτεῖν πως καὶ κινεῖν ταχὺ καὶ πόρρω δρομικός, ὁ δὲ θλίβειν καὶ κατέχειν παλαιςικός, ὁ δὲ ὦσαι τῇ πληγῇ πυκτικός, ὁ δ' ἀμφοτέροις τύτοις παγκρατιαςικός, ὁ δὲ πᾶσι πένταθλος. εὐγηρία δ' ἐςὶ βραδυτὴς γήρως μετ' ἀλυπίας· ὔτε γὰρ εἰ ταχὺ γηράσκει, εὔγηρως, ὔτ' εἰ μόγις μὲν λυπηρῶς δέ. ἔςι δὲ καὶ ἐκ τῶν τοῦ σώματος ἀρετῶν καὶ τύχης· μὴ ἄνοσος γὰρ ὢν μηδὲ ἰσχυρὸς ὐκ ἔςαι ἀπαθὴς ὐδ' ἄλυπος καὶ πολυχρόνιος, οὔτ' ἄνευ τύχης διαμείνειεν ἄν. ἔστι δέ τις καὶ χωρὶς ἰσχύος καὶ ὑγιείας ἄλλη δύναμις μακροβιότητος· πολλοὶ γὰρ ἄνευ τῶν τῦ σώματος ἀρετῶν μακρόβιοί εἰσιν· ἀλλ' οὐδὲν ἡ ἀκριβολογία χρήσιμος ἡ περὶ τύτων εἰς τὰ νῦν. πολυφιλία δὲ καὶ χρηςοφιλία οὐκ ἄδηλα τῦ φίλυ ὡρισμένυ, ὅτι ἐςὶν ὁ τοιοῦτος φίλος ὅςις ἃ οἴεται ἀγαθὰ εἶναι ἐκείνῳ, πρακτικός ἐςιν αὐτῶν δι' ἐκεῖνον. ᾧ δὴ πολλοὶ τοιῦτοι, πολύφιλος, ᾧ δὲ καὶ ἐπιεικεῖς ἄνδρες, χρηςόφιλος. εὐτυχία δ' ἐςίν, ὧν ἡ τύχη ἀγαθῶν αἰτία, ταῦτα

. νομίσματα et 13. κτήσεις QY^bZ^b. ‖ 13. ἔτι — 14. ἀνδραπόδων om Z^bA^c. ‖ 14. καὶ ἀνδραπόδων καὶ βοσκημάτων margo A^c. ‖ prius om A^c. ‖ 16. post χρήσιμα Q χρὴ εἶναι δηλονότι. ‖ 18. ἀπολαυτικὰ A^c. ‖ 20. μὲν om Y^b. ‖ 21. οἰκεῖον QY^bZ^b. ‖ Q. ‖ 22. ᾖ ἀπαλλοτριῶσαι] τὸ ἀλλοτριῶσαι pr A^c. ‖ 23. τὸ om Q. ‖ 24. ἡ om A^c. ‖ 25. κτῆσις QY^bZ^b. ‖ 28. εὐδοξίας 31. ἄλλων om Y^b. ‖ 33. διὰ τὸ μικρὰ δοῦναι τιμῆς Q. ‖ τρόποι QY^bZ^b. ‖ 39. ἀμφότερον Z^b.

ὂν QY^bZ^b. ‖ 12. φαιδρότητος Q. ‖ 13. ἱκανόν om pr A^c. ‖ 17. πιεζῦντα A^c. ‖ ἢ πᾶσιν — 18. ἰσχυρός om Z^b. ‖ 19. καὶ ἢ — ἢ QY^bZ^b. ‖ 20. μείζονα Y^bZ^b. ‖ 25. πυκτικός] πληκτικός QY^bZ^b.

γίγνεσθαι καὶ ὑπάρχειν ἢ πάντα ἢ τὰ πλεῖστα ἢ τὰ μέγιϛα. αἰτία δ' ἐϛὶν ἡ τύχη ἐνίων μὲν ὧν καὶ αἱ τέχναι, πολλῶν δὲ καὶ ἀτέχνων, οἷον ὅσων ἡ φύσις· ἐνδέχεται δὲ καὶ παρὰ φύσιν εἶναι· ὑγιείας μὲν γὰρ τέχνη αἰτία, κάλλυς δὲ καὶ μεγέθυς φύσις. ὅλως δὲ τὰ τοιαῦτα τῶν ἀγαθῶν ἐστὶν ἀπὸ τύχης, ἐφ' οἷς ἐστὶν ὁ φθόνος. ἔϛι δὲ καὶ τῶν παρὰ λόγον ἀγαθῶν αἰτία τύχη, οἷον εἰ οἱ ἄλλοι αἰσχροὶ ἀδελφοί, ὁ δὲ καλός, ἢ οἱ ἄλλοι μὴ εἶδον τὸν θησαυρόν, ὁ δ' εὗρεν, ἢ εἰ τοῦ πλησίον ἔτυχε τὸ βέλος, τύτυ δὲ μή, ἢ εἰ μὴ ἦλθε μόνος ἀεὶ φοιτῶν, οἱ δὲ ἅπαξ ἐλθόντες διεφθάρησαν· πάντα γὰρ τὰ τοιαῦτα εὐτυχήματα δοκεῖ εἶναι. περὶ δὲ ἀρετῆς, ἐπείπερ οἰκειότατος ὁ περὶ τοὺς ἐπαίνους τόπος, ὅταν περὶ ἐπαίνυ ποιώμεθα τὸν λόγον, τότε διοριϛέον.

6 Ὧν μὲν οὖν δεῖ ϛοχάζεσθαι προτρέποντα ὡς ἐσομένων ἢ ὑπαρχόντων, καὶ ὧν ἀποτρέποντα, φανερόν· τὰ γὰρ ἐναντία τούτων ἐστίν. ἐπεὶ δὲ πρόκειται τῷ συμβυλεύοντι σκοπὸς τὸ συμφέρον, βυλεύονται δὲ ὐ περὶ τῦ τέλυς ἀλλὰ περὶ τῶν πρὸς τὸ τέλος, ταῦτα δ' ἐϛὶ τὰ συμφέροντα κατὰ τὰς πράξεις, τὸ δὲ συμφέρον ἀγαθόν, ληπτέον ἂν εἴη ϛοιχεῖα περὶ ἀγαθῦ καὶ συμφέροντος ἁπλῶς. ἔϛω δὴ ἀγαθὸν ὃ ἂν αὐτὸ ἑαυτῦ ἕνεκα ᾖ αἱρετόν, καὶ ὗ ἕνεκα ἄλλο αἱρούμεθα, καὶ οὗ ἐφίεται πάντα ἢ πάντα τὰ αἴσθησιν ἔχοντα ἢ νῦν, ἢ εἰ λάβοι νῦν· καὶ ὅσα ὁ νῦς ἂν ἑκάϛῳ ἀποδοίη, καὶ ὅσα ὁ περὶ ἕκαϛον νοῦς ἀποδίδωσιν ἑκάϛῳ, τοῦτό ἐϛιν ἑκάϛῳ ἀγαθόν, καὶ οὗ παρόντος εὖ διάκειται καὶ αὐτάρκως ἔχει, καὶ τὸ αὔταρκες, καὶ τὸ ποιητικὸν ἢ φυλακτικὸν τῶν τοιύτων, καὶ ᾧ ἀκολυθεῖ τὰ τοιαῦτα, καὶ τὰ κωλυτικὰ τῶν ἐναντίων καὶ τὰ φθαρτικά. ἀκολυθεῖ δὲ διχῶς· ἢ γὰρ ἅμα ἢ ὕστερον, οἷον τῷ μὲν μανθάνειν τὸ ἐπίστασθαι ὕϛερον, τῷ δὲ ὑγιαίνειν τὸ ζῆν ἅμα. καὶ τὰ ποιητικὰ τριχῶς, τὰ μὲν ὡς τὸ ὑγιαίνειν ὑγιείας, τὰ δὲ ὡς σιτία ὑγιείας, τὰ δὲ ὡς τὸ γυμνάζεσθαι, ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ποιεῖ ὑγίειαν. τύτων δὲ κειμένων ἀνάγκη τάς τε λήψεις τῶν ἀγαθῶν ἀγαθὰς εἶναι καὶ τὰς τῶν κακῶν ἀποβολάς· ἀκολουθεῖ γὰρ τῷ μὲν τὸ μὴ ἔχειν τὸ κακὸν ἅμα, τῷ δὲ τὸ ἔχειν τὸ ἀγαθὸν ὕϛερον. καὶ ἡ ἀντ' ἐλάττονος ἀγαθῦ μείζονος λῆψις καὶ ἀντὶ μείζονος κακῦ ἐλάττονος· ᾧ γὰρ ὑπερέχει τὸ μεῖζον τῦ ἐλάττονος, τῦτ… ται τοῦ μὲν λῆψις τοῦ δ' ἀποβολή. καὶ τὰς ἀρε… ἀνάγκη ἀγαθὸν εἶναι· κατὰ γὰρ ταύτας εὖ τε διά… οἱ ἔχοντες, καὶ ποιητικαὶ τῶν ἀγαθῶν εἰσὶ καὶ πρα… περὶ ἑκάϛης δέ, καὶ τίς καὶ ποία, χωρὶς ῥητέον. κ… ἡδονὴν ἀγαθὸν εἶναι· πάντα γὰρ ἐφίεται τὰ ζῷα … τῇ φύσει. ὥϛε καὶ τὰ ἡδέα καὶ τὰ καλὰ ἀνάγκη … εἶναι· τὰ μὲν γὰρ ἡδονῆς ποιητικά, τῶν δὲ καλῶν … ἡδέα τὰ δὲ αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ αἱρετά ἐϛιν. ὡς δὲ κ… εἰπεῖν, ἀνάγκη ἀγαθὰ εἶναι τάδε. εὐδαιμονία· κ… καθ' αὑτὸ αἱρετὸν καὶ αὔταρκες, καὶ ἕνεκα αὐτῦ … αἱρύμεθα. δικαιοσύνη, ἀνδρία, σωφροσύνη, μεγαλοψ… μεγαλοπρέπεια καὶ αἱ ἄλλαι αἱ τοιαῦται ἕξεις· … γὰρ ψυχῆς. καὶ ὑγίεια καὶ κάλλος καὶ τὰ τ… ἀρεταὶ γὰρ σώματος καὶ ποιητικαὶ πολλῶν, οἷον ἡ … καὶ ἡδονῆς καὶ τοῦ ζῆν, διὸ καὶ ἄριστον δοκεῖ … δύο τῶν τοῖς πολλοῖς τιμιωτάτων αἴτιόν ἐϛιν, ἡδ… τοῦ ζῆν. πλῦτος· ἀρετὴ γὰρ κτήσεως καὶ ποιητ… λῶν. φίλος καὶ φιλία· καὶ γὰρ καθ' αὑτὸν α… φίλος καὶ ποιητικὸς πολλῶν. τιμή, δόξα· καὶ γ… καὶ ποιητικὰ πολλῶν, καὶ ἀκολουθεῖ αὐτοῖς ὡς … πολὺ τὸ ὑπάρχειν ἐφ' οἷς τιμῶνται. δύναμις τοῦ … τῦ πράττειν· ποιητικὰ γὰρ πάντα τὰ τοιαῦτα ἀγα… εὐφυΐα, μνῆμαι, εὐμάθεια, ἀγχίνοια, πάντα τὰ … ποιητικαὶ γὰρ αὗται ἀγαθῶν αἱ δυνάμεις εἰσίν. … καὶ αἱ ἐπιϛῆμαι πᾶσαι καὶ αἱ τέχναι καὶ τὸ ζῆν· … μηδὲν ἄλλο ἕποιτο ἀγαθόν, καθ' αὑτὸ αἱρετόν ἐϛ… τὸ δίκαιον· συμφέρον γάρ τι κοινῇ ἐϛίν. ταῦτα μ… σχεδὸν τὰ ὁμολογούμενα ἀγαθά ἐϛιν· ἐν δὲ τοῖς ἀμ… σβητησίμοις ἐκ τῶνδε οἱ συλλογισμοί. ᾧ τὸ ἐναντ… κόν, τῦτ' ἀγαθόν. καὶ ὃ τὸ ἐναντίον τοῖς ἐχθροῖς … ρει· οἷον εἰ τὸ δειλὺς εἶναι μάλιϛα συμφέρει τοῖς … δῆλον ὅτι ἀνδρία μάλιστα ὠφέλιμον τοῖς πολί… ὅλως ὃ οἱ ἐχθροὶ βύλονται ἢ ἐφ' ᾧ χαίρυσι, … τύτῳ ὠφέλιμον φαίνεται· διὸ εὖ εἴρηται "ἦ κεν … Πρίαμος." ἔϛι δ' ὐκ ἀεὶ τῦτο, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πολ… γὰρ κωλύει ἐνίοτε ταὐτὸ συμφέρειν τοῖς ἐναντίοις … λέγεται ὡς τὰ κακὰ συνάγει τὺς ἀνθρώπυς, ὅταν …

4. τέχνη ἡ αἰτία QY^bZ^b. ‖ 7. εἰ om Y^bZ^b. ‖ 9. εἰ om A^c. ‖ 10. μὴ om Q. ‖ 15. προτρέποντας et 16. ἀποτρέποντας QY… 18. δὲ] γὰρ A^c. ‖ 20. εἴη τ. ϛοιχεῖα A^c. ‖ 22. αἱρετέον Q. ‖ 24. ἢ ante εἰ om Y^b. ‖ ἂν om QY^bZ^b. ‖ 25. ἕκαϛα Q, … 26. ἐϛιν ἑκάϛῳ om pr A^c. ‖ 31. τὰ om pr A^c. ‖ 33. ἐπὶ τὸ] τὸ ἐπὶ Y^b. ‖ 37. ἅμα om A^c. ‖ τὸ alterum om QY^bA.

1. τύτωι A^c. ‖ 2. δὲ om Y^b. ‖ 6. ἀγαθὴν QZ^b. ‖ 13. αἱ alterum om Y^bZ^b. ‖ 14. καὶ κάλλος — 15. ὑγίεια om Q … ἡ om Y^bZ^b. ‖ 17. τοῖς om QY^bZ^b. ‖ 18. ποιητικὴ Y^bZ^b. ‖ 19. αἱρετὸν et 20. ποιητικὸν QY^bZ^b. ‖ 20. δόξα τιμή Y^b. ‖ … θεια Z^b. ‖ 25. ποιητικά Q. ‖ 27. αἱρετέον Q. ‖ 34. οἱ om Q. ‖ 35. εὖ om A^c. ‖ γηθήσῃ Y^b. ‖ 36. ταῦτα Q. ‖ 38. … ἀνθρώποις Q.

ἀμφοῖν. καὶ ȣ̔ μή ἐςιν ὑπερβολή, τȣ̃το ἀγαθόν, ἢ μεῖζον ἢ δεῖ, κακόν. καὶ ȣ̔ ἕνεκα πολλὰ πε- ἢ δεδαπάνηται· φαινόμενον γὰρ ἀγαθὸν ἤδη, καὶ τὸ τοιȣ̃τον ὑπολαμβάνεται, καὶ τέλος πολλῶν· ος ἀγαθόν. ὅθεν ταῦτ' εἴρηται, "καδδέ κεν εὐχωλὴν ' καὶ "αἰσχρόν τοι δηρόν τε μένειν·" καὶ ἡ πα- :, τὸ ἐπὶ θύραις τὴν ὑδρίαν. καὶ ȣ̔ πολλοὶ ἐφίεν- τὸ περιμάχητον φαινόμενον· ȣ̔ γὰρ πάντες ἐφίεν- ἀγαθὸν ἦν, οἱ δὲ πολλοὶ ὥσπερ πάντες φαίνον- τὸ ἐπαινετόν· ȣ̓δεὶς γὰρ τὸ μὴ ἀγαθὸν ἐπαινεῖ. ἐχθροὶ καὶ οἱ φαῦλοι ἐπαινȣ̃σιν· ὥσπερ γὰρ πάν- ἱμολογȣ̃σιν, εἰ καὶ οἱ κακῶς πεπονθότες· διὰ γὰρ ὸν ὁμολογοῖεν ἄν, ὥσπερ καὶ φαῦλοι ȣ̔ς οἱ φί- σι καὶ ἀγαθοὶ ȣ̔ς οἱ ἐχθροὶ ἐπαινȣ̃σιν. διὸ λελοι- ὑπέλαβον Κορίνθιοι ὑπὸ Σιμωνίδου ποιήσαντος ις δ' ȣ̓ μέμφεται τὸ Ἴλιον." καὶ ὃ τῶν φρονίμων ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν προέκρινεν, οἷον Ὀδυσ- νᾶ καὶ Ἑλένην Θησεὺς καὶ Ἀλέξανδρον αἱ θεαὶ λλέα Ὅμηρος. καὶ ὅλως τὰ προαιρετά· προαι- ὲ πράττειν τά τε εἰρημένα καὶ τὰ τοῖς ἐχθροῖς ἰ τὰ τοῖς φίλοις ἀγαθὰ καὶ τὰ δυνατά. ταῦτα ἐςί, τά τε γενόμενα ἂν καὶ τὰ ῥᾳδίως γιγνό- ·δια δὲ ὅσα ἢ ἄνευ λύπης ἢ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ· ζαλεπὸν ὁρίζεται ἢ λύπῃ ἢ πλήθει χρόνου. καὶ ȣ̓́λονται· βȣ́λονται δὲ ἢ μηδὲν κακὸν ἢ ἔλαττον :· τȣ̃το δ' ἔςαι, ἐὰν ἢ λανθάνῃ ἡ τιμωρία ἢ μι- ιαὶ τὰ ἴδια, καὶ ἃ μηδείς, καὶ τὰ περιττά· τιμὴ μᾶλλον. καὶ τὰ ἁρμόττοντα αὐτοῖς· τοιαῦτα δὲ ιοσήκοντα κατὰ γένος καὶ δύναμιν, καὶ ὧν ἐλ- ·ονται, κἂν μικρὰ ᾖ· ȣ̓δὲν γὰρ ἧττον προαιρȣ̃νται ιάττειν. καὶ τὰ εὐκατέργαςα· δυνατὰ γὰρ ὡς ἰκατέργαςα δέ, ἃ πάντες ἢ οἱ πολλοὶ ἢ οἱ ὅμοιοι ·ς κατώρθωσαν. καὶ ἃ χαριȣ̃νται τοῖς φίλοις, ἢ ήσονται τοῖς ἐχθροῖς. καὶ ὅσα οὓς θαυμάζουσι αι πράττειν. καὶ πρὸς ἃ εὐφυεῖς εἰσὶ καὶ ἔμπει- γὰρ κατορθώσειν οἴονται. καὶ ἃ μηδεὶς φαῦλος· γὰρ μᾶλλον. καὶ ὧν ἐπιθυμȣ̃ντες τυγχάνουσιν· όνον ἡδὺ ἀλλὰ καὶ βέλτιον φαίνεται. καὶ μά- λιςα ἕκαςοι πρὸς ἃ τοιȣ̃τοι, οἷον οἱ φιλόνικοι εἰ νίκη ἔςαι, οἱ φιλότιμοι εἰ τιμή, οἱ φιλοχρήματοι εἰ χρήματα, καὶ οἱ ἄλλοι ὡσαύτως. περὶ μὲν ȣ̓̃ν ἀγαθȣ̃ καὶ τȣ̃ συμφέροντος ἐκ τȣ́των ληπτέον τὰς πίςεις.

Ἐπεὶ δὲ πολλάκις ὁμολογοῦντες ἄμφω συμφέρειν 7 περὶ τοῦ μᾶλλον ἀμφισβητοῦσιν, ἐφεξῆς ἂν εἴη λεκτέον περὶ τȣ̃ μείζονος ἀγαθȣ̃ καὶ τȣ̃ μᾶλλον συμφέροντος. ἔςω δὴ ὑπερέχον μὲν τοσοῦτον καὶ ἔτι, ὑπερεχόμενον δὲ τὸ ἐνυπάρχον. καὶ μεῖζον μὲν ἀεὶ καὶ πλεῖον πρὸς ἔλαττον, μέγα δὲ καὶ μικρὸν καὶ πολὺ καὶ ὀλίγον πρὸς τὸ τῶν πολλῶν μέγεθος, καὶ ὑπερέχον μὲν τὸ μέγα, τὸ δὲ ἐλλεῖπον μικρόν, καὶ πολὺ καὶ ὀλίγον ὡσαύτως. ἐπεὶ οὖν ἀγαθὸν λέγομεν τό τε αὐτὸ αὑτοῦ ἕνεκα καὶ μὴ ἄλλου αἱρετόν, καὶ ȣ̔ πάντ' ἐφίεται, καὶ ὃ νȣ̃ν ἂν καὶ φρόνησιν λαβόντα ἕλοιτο, καὶ τὸ ποιητικὸν καὶ τὸ φυλακτικόν, ἢ ᾧ ἕπεται τὰ τοιαῦτα, τὸ δ' ȣ̔ ἕνεκα τὸ τέλος ἐςί, τέλος δ' ἐςὶν ȣ̔ ἕνεκα τὰ ἄλλα, αὐτῷ δὲ ἀγαθὸν τὸ πρὸς αὑτὸ ταῦτα πεπονθός, ἀνάγκη τά τε πλείω τοῦ ἑνὸς καὶ τῶν ἐλαττόνων, συναριθμȣμένȣ τȣ̃ ἑνὸς ἢ τῶν ἐλαττόνων, μεῖζον ἀγαθὸν εἶναι· ὑπερέχει γάρ, τὸ δὲ ἐνυπάρχον ὑπερέχεται. καὶ ἐὰν τὸ μέγιςον τȣ̃ μεγίςȣ ὑπερέχῃ, καὶ αὐτὰ αὐτῶν· καὶ ὅσα αὐτὰ αὐτῶν, καὶ τὸ μέγιςον τȣ̃ μεγίςȣ· οἷον εἰ ὁ μέγιςος ἀνὴρ γυναικὸς τῆς μεγίςης μείζων, καὶ ὅλως οἱ ἄνδρες τῶν γυναικῶν μείζους· καὶ εἰ οἱ ἄνδρες ὅλως τῶν γυναικῶν μείζȣς, καὶ ἀνὴρ ὁ μέγιςος τῆς μεγίςης γυναικὸς μείζων· ἀνάλογον γὰρ ἔχȣσιν αἱ ὑπεροχαὶ τῶν γενῶν καὶ τῶν μεγίςων ἐν αὐτοῖς. καὶ ὅταν τόδε μὲν τῷδε ἕπηται, ἐκεῖνο δὲ τούτῳ μή· ἕπεται δὲ ἢ τῷ ἅμα ἢ τῷ ἐφεξῆς ἢ τῇ δυνάμει· ἐνυπάρχει γὰρ ἡ χρῆσις ἡ τȣ̃ ἑπομένȣ ἐν τῇ θατέρȣ. ἕπεται δὲ ἅμα μὲν τῷ ὑγιαίνειν τὸ ζῆν, τȣ́τῳ δὲ ἐκεῖνο ȣ̓, ὕςερον δὲ τῷ μανθάνειν τὸ ἐπίςασθαι, δυνάμει δὲ τῷ ἱεροσυλεῖν τὸ ἀποςερεῖν· ὁ γὰρ ἱεροσυλήσας κἂν ἀποςερήσειεν. καὶ τὰ ὑπερέχοντα τȣ̃ αὐτȣ̃ μείζονι μείζω· ἀνάγκη γὰρ ὑπερέχειν καὶ τοῦ μείζονος. καὶ τὰ μείζονος ἀγαθȣ̃ ποιητικὰ μείζω· τοῦτο γὰρ ἦν τὸ μείζονος ποιητικῷ εἶναι. καὶ οὗ τὸ ποιητικὸν μεῖζον, ὡσαύτως· εἰ γὰρ τὸ ὑγιεινὸν αἱρετώτερον τȣ̃ ἡδέος καὶ μεῖζον ἀγαθόν, καὶ ἡ ὑγίεια τῆς ἡδονῆς μείζων. καὶ

] ἤδη τὸ QY^bZ^b. ‖ 9. τȣ̃τ'] τὸ A^c. ‖ 11. οἱ post καὶ om QY^bZ^b. ‖ ἐπαινȣ̃σιν om pr A^c. ‖ 13. ὁμολογήσειεν QY^bZ^b. ‖ ἀγαθοὶ om A^c. ‖ 14. ἐπαινȣ̃σιν] μὴ ψέγȣσιν A^c. ‖ 21. φαύλοις Y^b. ‖ 28. ȣ̔́τω γὰρ QY^bZ^b. ‖ 29. καὶ κατὰ δύναμιν Q. ‖ m pr A^c. ‖ 31. ὡς] καὶ pr A^c. ‖ 32. ἃ] καὶ ἃ QY^bZ^b. ‖ οἱ alterum om Y^bZ^b. ‖ 35. ἀφυεῖς Z^b. ‖ 38. καὶ ἃ μά- Z^b.

λόνεικοι Y^bA^c. ‖ 3. ȣ̓̃ν solus A^c. ‖ τȣ̃ om Y^b. ‖ 7. περὶ] κα περὶ Z^b. ‖ 9. μὲν ἂν ἀεὶ QZ^b. ‖ 13. ἀγαθὰ A^c. ‖ αὑτὸ om 15. τὸ alterum om QY^bZ^b. ‖ 20. δὲ om Q. ‖ 23. εἰ om QY^bZ^b. ‖ 25. τῶν γυναικῶν ὅλως QY^bZ^b. ‖ 27. μὲν τόδε γὰρ ἂν ἦν QY^bZ^b.

τὸ αἱρετώτερον καθ' αὑτὸ τοῦ μὴ καθ' αὑτό, οἷον ἰσχὺς ὑγιεινοῦ· τὸ μὲν γὰρ οὐχ αὑτοῦ ἕνεκα, τὸ δὲ αὑτοῦ, ὅπερ ἦν τὸ ἀγαθόν. κἂν ᾖ τὸ μὲν τέλος, τὸ δὲ μὴ τέλος· τὸ μὲν γὰρ ἄλλου ἕνεκα, τὸ δὲ αὑτοῦ, οἷον τὸ γυμνάζεσθαι τοῦ εὖ ἔχειν τὸ σῶμα. καὶ τὸ ἧττον προσδεόμενον θατέρου ἢ ἑτέρων· αὐταρκέστερον γάρ· ἧττον δὲ προσδεῖται τὸ ἐλαττόνων ἢ ῥᾳόνων προσδεόμενον. καὶ ὅταν τόδε μὲν ἄνευ τοῦδε μὴ ᾖ ἢ μὴ δυνατὸν ᾖ γενέσθαι, θάτερον δὲ ἄνευ τούτου· αὐταρκέστερον δὲ τὸ μὴ δεόμενον, ὥστε φαίνεται μεῖζον ἀγαθόν. κἂν ᾖ ἀρχή, τὸ δὲ μὴ ἀρχή. κἂν ᾖ αἴτιον, τὸ δ' οὐκ αἴτιον, διὰ τὸ αὐτό· ἄνευ γὰρ αἰτίου καὶ ἀρχῆς ἀδύνατον εἶναι ἢ γενέσθαι. καὶ δυοῖν ἀρχαῖν τὸ ἀπὸ τῆς μείζονος μεῖζον, καὶ δυοῖν αἰτίοιν τὸ ἀπὸ τοῦ μείζονος αἰτίου μεῖζον. καὶ ἀνάπαλιν δὴ δυοῖν ἀρχαῖν ἡ τοῦ μείζονος ἀρχὴ μείζων καὶ δυοῖν αἰτίοιν τὸ τοῦ μείζονος αἴτιον μεῖζον. δῆλον οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι ἀμφοτέρως μεῖζόν ἐστιν· καὶ γὰρ εἰ ἀρχή, τὸ δὲ μὴ ἀρχή, δόξει μεῖζον εἶναι, καὶ εἰ μὴ ἀρχή, τὸ δὲ ἀρχή· τὸ γὰρ τέλος μεῖζον καὶ οὐκ ἀρχή, ὥσπερ ὁ Λεωδάμας κατηγορῶν ἔφη Καλλιστράτου τὸν βουλεύσαντα τοῦ πράξαντος μᾶλλον ἀδικεῖν· οὐ γὰρ ἂν πραχθῆναι μὴ βουλευσαμένου· πάλιν δὲ καὶ Χαβρίου, τὸν πράξαντα τοῦ βουλεύσαντος· οὐ γὰρ ἂν γενέσθαι, εἰ μὴ ἦν ὁ πράξων· τούτου γὰρ ἕνεκα ἐπιβουλεύειν, ὅπως πράξωσιν. καὶ τὸ σπανιώτερον τοῦ ἀφθόνου, οἷον χρυσὸς σιδήρου ἀχρηστότερος ὤν· μεῖζον γὰρ ἡ κτῆσις διὰ τὸ χαλεπωτέραν εἶναι. ἄλλον δὲ τρόπον τὸ ἄφθονον τοῦ σπανίου, ὅτι ἡ χρῆσις ὑπερέχει· τὸ γὰρ πολλάκις τοῦ ὀλιγάκις ὑπερέχει· ὅθεν λέγεται "ἄριστον μὲν ὕδωρ." καὶ ὅλως τὸ χαλεπώτερον τοῦ ῥᾴονος· σπανιώτερον γάρ. ἄλλον δὲ τρόπον τὸ ῥᾷον τοῦ χαλεπωτέρου· ἔχει γὰρ ὡς βουλόμεθα. καὶ ᾧ τὸ ἐναντίον μεῖζον, καὶ οὗ ἡ στέρησις μείζων. καὶ ἀρετὴ μὴ ἀρετῆς καὶ κακία μὴ κακίας μείζων· τὰ μὲν γὰρ τέλη, τὰ δ' οὐ τέλη. καὶ ὧν τὰ ἔργα καλλίω ἢ αἰσχίω, μείζω αὐτά. καὶ ὧν αἱ κακίαι καὶ αἱ ἀρεταὶ μείζους, καὶ τὰ ἔργα μείζω, ἐπείπερ ὡς τὰ αἴτια καὶ αἱ ἀρχαί, καὶ τὰ ἀποβαίνοντα, καὶ ὡς τὰ ἀποβαίνοντα, καὶ τὰ αἴτια καὶ αἱ ἀρχαί. καὶ ὧν ἡ ὑπεροχὴ αἱρετωτέρα ἢ καλλίων, οἷον τὸ ἀκριβῶς ὁρᾶν αἱρετώτερον τοῦ ὀσφραίνεσθαι· καὶ γὰρ ὄψις ὀσφρήσεως· καὶ τὸ φιλεταῖρον εἶναι τοῦ φιλοχρή[illegible] μᾶλλον κάλλιον, ὥστε καὶ φιλεταιρία φιλοχρημ[illegible] καὶ ἀντικειμένως δὲ τῶν βελτιόνων αἱ ὑπερβολαὶ [illegible] καὶ καλλιόνων καλλίους. καὶ ὧν αἱ ἐπιθυμίαι καλ[illegible] βελτίους· αἱ γὰρ μείζους ὀρέξεις μειζόνων εἰσίν. κ[illegible] καλλιόνων δὲ ἢ καὶ βελτιόνων αἱ ἐπιθυμίαι βελτ[illegible] καλλίους διὰ τὸ αὐτό. καὶ ὧν αἱ ἐπιστῆμαι καλλ[illegible] σπουδαιότεραι, καὶ τὰ πράγματα καλλίω καὶ σπουδ[illegible] ὡς γὰρ ἔχει ἡ ἐπιστήμη, καὶ τὸ ἀληθές· κελεύε[illegible] αὐτῆς ἑκάστη. καὶ τῶν σπουδαιοτέρων δὲ καὶ καλλιό[illegible] ἐπιστῆμαι ἀνάλογον διὰ ταῦτα. καὶ ὃ κρίνειαν ἂν [illegible] κρίκασιν οἱ φρόνιμοι ἢ πάντες ἢ οἱ πολλοὶ ἢ οἱ πλ[illegible] οἱ κράτιστοι ἀγαθὸν ἢ μεῖζον, ἀνάγκη οὕτως ἔχειν, ἢ [illegible] ἢ ᾗ κατὰ τὴν φρόνησιν ἔκριναν. ἔστι δὲ τοῦτο κοιν[illegible] κατὰ τῶν ἄλλων· καὶ γὰρ τὶ καὶ ποσὸν καὶ ποι[illegible] ἔχει ὡς ἂν ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ φρόνησις εἴποι. ἀλ[illegible] ἀγαθῶν εἰρήκαμεν· ὥρισται γὰρ ἀγαθὸν εἶναι, ὃ λα[illegible] τὰ πράγματα φρόνησιν ἕλοιτ' ἂν ἕκαστον· δῆλον κ[illegible] καὶ μεῖζον, ὃ μᾶλλον ἡ φρόνησις λέγει. καὶ τὸ τοῖς [illegible] τίοσιν ὑπάρχον, ἢ ἁπλῶς ἢ ᾗ βελτίους, οἷον ἀνδρί[illegible] καὶ ὃ ἕλοιτ' ἂν ὁ βελτίων, ἢ ἁπλῶς ἢ ᾗ βελτίων, [illegible] ἀδικεῖσθαι μᾶλλον ἢ ἀδικεῖν· τοῦτο γὰρ ὁ δικαιότ[illegible] ἕλοιτο. καὶ τὸ ἥδιον τοῦ ἧττον ἡδέος· τὴν γὰρ [illegible] πάντα διώκει, καὶ αὐτοῦ ἕνεκα τοῦ ἥδεσθαι ὀρέγοντ[illegible] σται δὲ τούτοις τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ τέλος. ἥδιον δ[illegible] ἀλυπότερον καὶ τὸ πολυχρονιώτερον ἡδύ. καὶ τὸ κά[illegible] τοῦ ἧττον καλοῦ· τὸ γὰρ καλόν ἐστιν ἤτοι τὸ ἡ[illegible] καθ' αὑτὸ αἱρετόν. καὶ ὅσων αὐτοὶ αὑτοῖς ἢ φίλοις [illegible] λονται αἴτιοι εἶναι μᾶλλον, ταῦτα μείζω ἀγαθά, [illegible] δὲ ἥκιστα, μείζω κακά. καὶ τὰ πολυχρονιώτερα τῶν [illegible] γοχρονιωτέρων καὶ τὰ βεβαιότερα τῶν μὴ βεβ[illegible] ὑπερέχει γὰρ ἡ χρῆσις τῶν μὲν τῷ χρόνῳ τῶν δ[illegible] βουλήσει· ὅταν γὰρ βούλωνται, ὑπάρχει μᾶλλον ἡ [illegible] βαίου. καὶ ὡς ἂν ἐκ τῶν συστοίχων καὶ τῶν ὁμοί[illegible] σεων, καὶ τἆλλ' ἀκολουθεῖ· οἷον εἰ τὸ ἀνδρείως κάλλι[illegible] αἱρετώτερον τοῦ σωφρόνως, καὶ ἀνδρία σωφροσύνης [illegible] τέρα καὶ τὸ ἀνδρεῖον εἶναι τοῦ σωφρονεῖν. καὶ ὃ [illegible] αἱροῦνται τοῦ μὴ ὃ πάντες. καὶ ὃ οἱ πλείους ἢ οἱ ὀλ[illegible]

1. τοῦ] τὸ *Q*. ‖ 11. δι' αὐτό pr *Y*ᵇ. ‖ 12. δυεῖν *Y*ᵇ. ‖ ἀρχῶν *QY*ᵇ*Z*ᵇ. ‖ τὸ om pr *A*ᶜ. ‖ post μείζονος *QY*ᵇ*Z*ᵇ ἀρχῆ[illegible] καὶ — μεῖζον om pr *A*ᶜ. ‖ 14. δυεῖν ἀρχῶν *Y*ᵇ. ‖ 16. καὶ εἰ ἀρχὴ τόδε, τὸ δὲ *QY*ᵇ*Z*ᵇ. ‖ 19. καλλιστράτου ἔφη *Q*, ἔφη καλλισ[illegible] *Z*ᵇ. ‖ δουλεύσαντα *Q*. ‖ 22. συμβουλεύσαντος *Y*ᵇ. ‖ 24. χρυσοῦ σίδηρος *Q*. ‖ 25. μείζων et χαλεπώτερον *QY*ᵇ. ‖ 34. αἱ [illegible] *QY*ᵇ*Z*ᵇ.

5. ἐστί *Q*. ‖ 6. καὶ post ἢ om *QY*ᵇ*Z*ᵇ. ‖ 9. ἔχει et 10. δὲ om *QY*ᵇ*Z*ᵇ. ‖ 10. αἱ om *Z*ᵇ. ‖ 14. ᾗ] εἰ *QY*ᵇ*Z*ᵇ*A*[illegible] *Y*ᵇ. ‖ 20. οἷον ἡ ἀνδρεία *A*ᶜ. ‖ 22. ἕλοιτ' ἂν *QY*ᵇ*Z*ᵇ. ‖ 27. τὸ post ἢ om *QY*ᵇ*Z*ᵇ. ‖ 29. αἴτιοι *QY*ᵇ*Z*ᵇ. ‖ 31. μὴ om *A*[illegible] rc ἀβεβαιοτέρων. ‖ 35. εἰ om *QY*ᵇ. ‖ 36. αἱρετώτερον *Z*ᵇ. ‖ 38. ἐλάττονες *QY*ᵇ*Z*ᵇ.

ιὰρ ἣν οὐ πάντες ἐφίενται, ὥστε καὶ μεῖζον οὐ καὶ ὃ οἱ ἀμφισβητῦντες ἢ οἱ ἐχθροὶ ἢ οἱ κρίνον- ὗτοι κρίνυσιν· τὸ μὲν γὰρ ὡς ἂν εἰ πάντες φαῖεν ὲ οἱ κύριοι καὶ οἱ εἰδότες. καὶ ὁτὲ μὲν ὃ πάντες μεῖζον· ἀτιμία γὰρ τὸ μὴ μετέχειν· ὁτὲ δὲ ὃ ὃ ὀλίγοι· σπανιώτερον γάρ. καὶ τὰ ἐπαινετώτερα· γάρ. καὶ ὧν αἱ τιμαὶ μείζυς, ὡσαύτως· ἡ γὰρ τερ ἀξία τις ἐςίν. καὶ ὧν αἱ ζημίαι μείζυς. καὶ ὁμολογουμένων ἢ φαινομένων μεγάλων μείζω. ύμενα δὲ εἰς τὰ μέρη τὰ αὐτὰ μείζω φαίνεται· γὰρ ὑπερέχειν φαίνεται. ὅθεν καὶ ὁ ποιητής φησι έγυσαν τὸν Μελέαγρον ἀναςῆναι

κάκ' ἀνθρώποισι πέλει τῶν ἄςυ ἁλῷη·
μὲν φθινύθουσι, πόλιν δέ τε πῦρ ἀμαθύνει,
δέ τ' ἄλλοι ἄγυσιν.

ϲυντιθέναι καὶ ἐποικοδομεῖν, ὥσπερ Ἐπίχαρμος, ὸ αὐτὸ τῇ διαιρέσει (ἡ γὰρ σύνθεσις ὑπεροχὴν πολλήν) καὶ ὅτι ἀρχὴ φαίνεται μεγάλων καὶ πεὶ δὲ τὸ χαλεπώτερον καὶ σπανιώτερον μεῖζον, αιροὶ καὶ αἱ ἡλικίαι καὶ οἱ τόποι καὶ οἱ χρόνοι υνάμεις ποιοῦσι μεγάλα· εἰ γὰρ παρὰ δύναμιν ἡλικίαν καὶ παρὰ τὺς ὁμοίυς, καὶ εἰ ὕτως ἢ ἐν- τέθ', ἕξει μέγεθος καὶ καλῶν καὶ ἀγαθῶν καὶ καὶ τῶν ἐναντίων. ὅθεν καὶ τὸ ἐπίγραμμα τῷ ίκῃ·

ε μὲν ἀμφ' ὤμοισιν ἔχων τραχεῖαν ἄσιλλαν
θῦς ἐξ Ἄργους εἰς Τέγεαν ἔφερον.

φικράτης αὐτὸν ἐνεκωμίαζε λέγων ἐξ ὧν ὑπῆρξε καὶ τὸ αὐτοφυὲς τῦ ἐπικτήτυ· χαλεπώτερον γάρ. ὁ ποιητής φησιν "αὐτοδίδακτος δ' εἰμί." καὶ τὸ μέγιςον μέρος· οἷον Περικλῆς τὸν ἐπιτάφιον λέ- νεότητα ἐκ τῆς πόλεως ἀνῃρῆσθαι ὥσπερ τὸ ἔαρ ἐνιαυτοῦ εἰ ἐξαιρεθείη. καὶ τὰ ἐν χρείᾳ μείζονι οἷον τὰ ἐν γήρᾳ καὶ νόσοις. καὶ δυοῖν τὸ ἐγγύ- τέλυς. καὶ τὸ αὐτῷ καὶ ἁπλῶς. καὶ τὸ δυνα- δυνάτυ· τὸ μὲν γὰρ αὐτῷ, τὸ δ' οὔ. καὶ τὰ ἐν βίυ· τέλη γὰρ μᾶλλον τὰ πρὸς τῷ τέλει. καὶ τὰ πρὸς ἀλήθειαν τῶν πρὸς δόξαν. ὅρος δὲ τῦ πρὸς δόξαν, ὃ λανθάνειν μέλλων ὐκ ἂν ἕλοιτο. διὸ καὶ τὸ εὖ πάσχειν τῦ εὖ ποιεῖν δόξειεν ἂν αἱρετώτερον εἶναι· τὸ μὲν γὰρ κἂν λανθάνῃ αἱρήσεται, ποιεῖν δ' εὖ λανθάνων ὐ δοκεῖ ἂν ἑλέσθαι. καὶ ὅσα εἶναι μᾶλλον ἢ δοκεῖν βούλονται· πρὸς ἀλήθειαν γὰρ μᾶλλον. διὸ καὶ τὴν δικαιοσύνην φασὶ μικρὸν εἶναι, ὅτι δοκεῖν ἢ εἶναι αἱρετώτερον· τὸ δὲ ὑγιαίνειν οὔ. καὶ τὸ πρὸς πολλὰ χρησιμώτερον, οἷον τὸ πρὸς τὸ ζῆν καὶ εὖ ζῆν καὶ τὴν ἡδονὴν καὶ τὸ πράττειν τὰ καλά. διὸ καὶ ὁ πλοῦτος καὶ ἡ ὑγίεια μέγιστα δοκεῖ εἶναι· ἅπαντα γὰρ ἔχει ταῦτα. καὶ τὸ ἀλυπότερον καὶ τὸ μεθ' ἡδονῆς· πλείω γὰρ ἑνός, ὥςε ὑπάρχει καὶ ἡ ἡδονὴ ἀγαθὸν καὶ ἡ ἀλυπία. καὶ δυοῖν ὃ τῷ αὐτῷ προστιθέμενον μεῖζον τὸ ὅλον ποιεῖ. καὶ ἃ μὴ λανθάνει παρόντα ἢ λανθάνει· πρὸς ἀλήθειαν γὰρ τείνει ταῦτα. διὸ τὸ πλουτεῖν φανείη ἂν μεῖζον ἀγαθὸν τοῦ δοκεῖν. καὶ τὸ ἀγαπητόν, καὶ τοῖς μὲν μόνον τοῖς δὲ μετ' ἄλλων. διὸ καὶ οὐκ ἴση ζημία, ἄν τις τὸν ἑτερόφθαλμον τυφλώσῃ καὶ τὸν δύ' ἔχοντα· ἀγαπητὸν γὰρ ἀφῄρηται. ἐκ τίνων μὲν οὖν δεῖ τὰς πίςεις φέρειν ἐν τῷ προτρέπειν καὶ ἀποτρέπειν, σχεδὸν εἴρηται.

Μέγιςον δὲ καὶ κυριώτατον ἁπάντων πρὸς τὸ δύνασθαι πείθειν καὶ καλῶς συμβυλεύειν, τὰς πολιτείας ἁπάσας λαβεῖν καὶ τὰ ἑκάστης ἔθη καὶ νόμιμα καὶ συμφέροντα διελεῖν. πείθονται γὰρ ἅπαντες τῷ συμφέροντι, συμφέρει δὲ τὸ σῷζον τὴν πολιτείαν. ἔτι δὲ κυρία μέν ἐςιν ἡ τοῦ κυρίου ἀπόφασις, τὰ δὲ κύρια διῄρηται κατὰ τὰς πολιτείας· ὅσαι γὰρ αἱ πολιτεῖαι, τοσαῦτα καὶ τὰ κύριά ἐστιν. εἰσὶ δὲ πολιτεῖαι τέτταρες, δημοκρατία ὀλιγαρχία ἀριςοκρατία μοναρχία· ὥςε τὸ μὲν κύριον καὶ τὸ κρῖνον τύτων τί ἐςιν ἀεὶ μόριον, ἢ ὅλον τύτων. ἔςι δὲ δημοκρατία μὲν πολιτεία ἐν ᾗ κλήρῳ διανέμονται τὰς ἀρχάς, ὀλιγαρχία δὲ ἐν ᾗ οἱ ἀπὸ τιμημάτων, ἀριςοκρατία δὲ ἐν ᾗ οἱ κατὰ παιδείαν. παιδείαν δὲ λέγω τὴν ὑπὸ τῦ νόμυ κειμένην· οἱ γὰρ ἐμμεμενηκότες ἐν τοῖς νομίμοις ἐν τῇ ἀριςοκρατίᾳ ἄρχυσιν. ἀνάγκη δὲ τύτυς φαίνεσθαι ἀρίςυς· ὅθεν καὶ τοὔνομα εἴληφε τοῦτο. μοναρχία δ' ἐστὶ κατὰ 8

om QY^bZ^b. ‖ ἀμφισβητῦσιν Y^bZ^b. ‖ οἱ ante κρίνοντες om QY^bZ^b. ‖ 3. ἂν εἰ] οἱ QY^bZ^b. ‖ 5. κατέχειν Q. ‖ 11. πλειό-
0. μείζω Z^b. ‖ 11. ἡ ὑπεροχὴ QY^bZ^b. ‖ 12. λέγυσαν om A^c. ‖ 13. ὅσα QY^bZ^b. ‖ πέλει om QY^bZ^b. ‖ 18. ὃ A^c. ‖
| ἄλλυς QY^bZ^b. ‖ 23. καὶ ἀγαθῶν καὶ] ἢ ἀγαθῶν ἢ Q. ‖ 26. ἄσηλλαν Z^b. ‖ 27. τέγαιαν Q. ‖ 30. δ' om QY^bZ^b. ‖ 32.
QY^bZ^b. ‖ 35. αὐτὸ QY^bZ^b.

αὶ ante ὁ om A^c. ‖ 11. τὸ alterum om pr A^c. ‖ 13. ὃ τῷ] αὐτὸ Z^b, αὖ τὸ ὃ Q, ἂν τὸ Y^b. ‖ 14. λανθάνειν $Y^bZ^bA^c$. ‖
$^bZ^bA^c$, τινα Q. ‖ 24. ἑκάςῳ Q. ‖ ἤθη A^c. ‖ 26. πόλιν QZ^b et pr Y^b. ‖ 27. ἀπόφανσις Y^bZ^b. ‖ κατὰ] καὶ κατὰ et 29.
Y^bZ^b. ‖ 30. τὸ μὲν] τὸν μὲν Z^b. ‖ 31. τί ἐςιν ἀεὶ] ἂν εἴη QY^bZ^b. ‖ ὅλων Q. ‖ τύτων corr A^c. ‖ 34. οἱ κατὰ] κατὰ τὴν
ἐν om Q. ‖ νόμοις QY^bZ^b. ‖ 37. κατὰ] καὶ τὰ Z^b.

τοὔνομα ἐν ᾗ εἷς ἁπάντων κύριός ἐστιν· τούτων δὲ ἡ μὲν κατὰ τάξιν τινὰ βασιλεία, ἡ δ' ἀόριστος τυραννίς. τὸ δὴ τέλος ἑκάςης πολιτείας ὐ δεῖ λανθάνειν· αἱρῦνται γὰρ τὰ πρὸς τὸ τέλος. ἔστι δὲ δημοκρατίας μὲν τέλος ἐλευθερία, ὀλιγαρχίας δὲ πλῦτος, ἀριςοκρατίας δὲ τὰ πρὸς παιδείαν καὶ τὰ νόμιμα, τυραννίδος δὲ φυλακή. δῆλον οὖν ὅτι τὰ πρὸς τὸ τέλος ἑκάστης ἔθη καὶ νόμιμα καὶ συμφέροντα διαιρετέον, εἴπερ αἱροῦνται πρὸς τῦτο ἐπαναφέροντες. ἐπεὶ δὲ ὐ μόνον αἱ πίςεις γίνονται δι' ἀποδεικτικῦ λόγυ ἀλλὰ καὶ δι' ἠθικοῦ (τῷ γὰρ ποιόν τινα φαίνεσθαι τὸν λέγοντα πιςεύομεν, τοῦτο δ' ἐςὶν ἂν ἀγαθὸς φαίνηται ἢ εὔνους ἢ ἄμφω), δέοι ἂν τὰ ἤθη τῶν πολιτειῶν ἑκάςης ἔχειν ἡμᾶς· τὸ μὲν γὰρ ἑκάςης ἦθος πιθανώτατον ἀνάγκη πρὸς ἑκάςην εἶναι. ταῦτα δὲ ληφθήσεται διὰ τῶν αὐτῶν· τὰ μὲν γὰρ ἤθη φανερὰ κατὰ τὴν προαίρεσιν, ἡ δὲ προαίρεσις ἀναφέρεται πρὸς τὸ τέλος.

Ὧν μὲν ῦν δεῖ ὀρέγεσθαι προτρέποντας ὡς ἐσομένων ἢ ὄντων, καὶ ἐκ τίνων δεῖ τὰς περὶ τῦ συμφέροντος πίςεις λαμβάνειν, ἔτι δὲ περὶ τῶν περὶ τὰς πολιτείας ἠθῶν καὶ νομίμων διὰ τίνων τε καὶ πῶς εὐπορήσομεν, ἐφ' ὅσον ἦν τῷ παρόντι καιρῷ σύμμετρον, εἴρηται· διηκρίβωται γὰρ ἐν τοῖς πολιτικοῖς περὶ τύτων.

9 Μετὰ δὲ ταῦτα λέγωμεν περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας καὶ καλῦ καὶ αἰσχρῦ· ῦτοι γὰρ σκοποὶ τῷ ἐπαινῦντι καὶ ψέγοντι· συμβήσεται γὰρ ἅμα περὶ τύτων λέγοντας κἀκεῖνα δηλοῦν ἐξ ὧν ποιοί τινες ὑποληφθησόμεθα κατὰ τὸ ἦθος, ἥπερ ἦν δευτέρα πίςις· ἐκ τῶν αὐτῶν γὰρ ἡμᾶς τε καὶ ἄλλον ἀξιόπιςον δυνησόμεθα ποιεῖν πρὸς ἀρετήν. ἐπεὶ δὲ συμβαίνει καὶ χωρὶς σπουδῆς καὶ μετὰ σπουδῆς ἐπαινεῖν πολλάκις ὐ μόνον ἄνθρωπον ἢ θεὸν ἀλλὰ καὶ ἄψυχα καὶ τῶν ἄλλων ζῴων τὸ τυχόν, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ περὶ τούτων ληπτέον τὰς προτάσεις, ὥςε ὅσον παραδείγματος χάριν εἴπωμεν καὶ περὶ τύτων. καλὸν μὲν ῦν ἐςίν, ὃ ἂν δι' αὑτὸ αἱρετὸν ὂν ἐπαινετὸν ᾖ, ἢ ὃ ἂν ἀγαθὸν ὂν ἡδὺ ᾖ, ὅτι ἀγαθόν. εἰ δὲ τῦτό ἐςι τὸ καλόν, ἀνάγκη τὴν ἀρετὴν καλὸν εἶναι· ἀγαθὸν γὰρ ὂν ἐπαινετόν ἐςιν. ἀρετὴ δ' ἐςὶ μὲν δύναμις, ὡς δοκεῖ, ποριςικὴ ἀγαθῶν καὶ φυλακτική, καὶ δύναμις εὐεργετικὴ πολλῶν καὶ μεγάλων, καὶ πάντων

περὶ πάντα. μέρη δὲ ἀρετῆς δικαιοσύνη, ἀνδρία,
σύνη, μεγαλοπρέπεια, μεγαλοψυχία, ἐλευθεριότης,
της, φρόνησις, σοφία. ἀνάγκη δὲ μεγίστας εἶναι
τὰς τοῖς ἄλλοις χρησιμωτάτας, εἴπερ ἐςὶν ἡ ἀρετὴ
μις εὐεργετική. διὰ τῦτο τὺς δικαίυς καὶ ἀνδρείυς
τιμῶσιν· ἡ μὲν γὰρ ἐν πολέμῳ ἡ δὲ καὶ ἐν εἰρή
σιμος ἄλλοις. εἶτα ἡ ἐλευθεριότης· προΐενται γὰρ
ἀνταγωνίζονται περὶ τῶν χρημάτων, ὧν μάλιςα
ἄλλοι. ἔςι δὲ δικαιοσύνη μὲν ἀρετὴ δι' ἣν τὰ αὑτ
ςοι ἔχυσι, καὶ ὡς ὁ νόμος, ἀδικία δὲ δι' ἣν τὰ ἀλ
ὐχ ὡς ὁ νόμος. ἀνδρία δὲ δι' ἣν πρακτικοί εἰσι
λῶν ἔργων ἐν τοῖς κινδύνοις, καὶ ὡς ὁ νόμος κελεύ
ὑπηρετικοὶ τῷ νόμῳ· δειλία δὲ τοὐναντίον. σωφρο
ἀρετὴ δι' ἣν πρὸς τὰς ἡδονὰς τὰς τῦ σώματος ὕτως
ὡς ὁ νόμος κελεύει· ἀκολασία δὲ τὐναντίον. ἐλευ
δὲ περὶ χρήματα εὖ ποιητική, ἀνελευθερία δὲ τὐν
μεγαλοψυχία δὲ ἀρετὴ μεγάλων ποιητικὴ εὐεργετη
μικροψυχία δὲ τὐναντίον. μεγαλοπρέπεια δὲ ἀρετὴ
πανήμασι μεγέθους ποιητική· μικροψυχία δὲ καὶ
πρέπεια τἀναντία. φρόνησις δ' ἐστὶν ἀρετὴ διανο
ἣν εὖ βουλεύεσθαι δύνανται περὶ ἀγαθῶν καὶ κακ
εἰρημένων εἰς εὐδαιμονίαν. περὶ μὲν ῦν ἀρετῆς καὶ
καθόλου καὶ περὶ τῶν μορίων εἴρηται κατὰ τὸν
καιρὸν ἱκανῶς, περὶ δὲ τῶν ἄλλων ὐ χαλεπὸν ἰδε
νερὸν γὰρ ὅτι ἀνάγκη τά τε ποιητικὰ τῆς ἀρετῆ
καλά (πρὸς ἀρετὴν γάρ) καὶ τὰ ἀπ' ἀρετῆς γι
τοιαῦτα δὲ τά τε σημεῖα τῆς ἀρετῆς καὶ τὰ ἔργ
δὲ τὰ σημεῖα καὶ τὰ τοιαῦτα ἅ ἐστιν ἀγαθῦ ἔρ
πάθη, καλά, ἀνάγκη ὅσα τε ἀνδρίας ἔργα ἢ σημε
δρίας ἢ ἀνδρείως πέπρακται καλὰ εἶναι, καὶ τὰ
καὶ τὰ δικαίως ἔργα (πάθη δὲ οὔ· ἐν μόνῃ γὰ
τῶν ἀρετῶν ὐκ ἀεὶ τὸ δικαίως καλόν, ἀλλ' ἐπὶ
σθαι αἰσχρὸν τὸ δικαίως μᾶλλον ἢ τὸ ἀδίκως), κα
τὰς ἄλλας δὲ ἀρετὰς ὡσαύτως. καὶ ἐφ' ὅσοις
τιμή, καλά. καὶ ἐφ' ὅσοις τιμὴ μᾶλλον ἢ
καὶ ὅσα μὴ αὑτῦ ἕνεκα πράττει τις τῶν αἱρετῶν
ἁπλῶς ἀγαθά, ὅσα ὑπέρ τε πατρίδος τις ἐποίησε
δὼν τὸ αὑτῦ. καὶ τὰ τῇ φύσει ἀγαθά, καὶ ἃ μὴ

2. δὴ] δὲ $Y^b Z^b$. ‖ 5. πρὸς] περὶ A^c. ‖ 7. ἑκάςυ Q. ‖ 8. ἀναφέροντες $Q Y^b Z^b$. ‖ 13. γὰρ ἑκάςυ $Q Y^b Z^b$. ‖ 19. … $Q Y^b Z^b$. ‖ 23. λέγομεν Z^b. ‖ 27. ὅπερ $Q Y^b Z^b$. ‖ 33. ὃ — 34. ἢ om $Y^b Z^b$. ‖ 37. καὶ om $Q Z^b$.

3. εἶναι] εἶναι τὰς Z^b. ‖ 6. ἡ — ἡ] οἱ — οἱ Q. ‖ ἐν post γὰρ om $Q Z^b$. ‖ χρήσιμός ἐςιν $Y^b Z^b$, χρήσιμοί εἰσιν Q. ‖ … αὐτοῖς $Q Y^b Z^b$. ‖ ἡ om $Q Y^b Z^b$, quorum Y^b ἐλευθερίους. ‖ 10 et 11 et 12. ὁ om pr Y^b. ‖ 13. σωφροσύνη — 15. … Z^b. ‖ 15. ἀκρασία γρ rc A^c. ‖ 18. μικροψυχία — 19. ποιητική om Q. ‖ 19. μικροψυχίαν δὲ καὶ μικροπρέπειαν Q. ‖ 28. … $Y^b Z^b$. ‖ 29. πάθη corr A^c. ‖ τε ὅσα $Q Y^b Z^b$. ‖ 36. ἀρετῶν Z^b. ‖ 37. πατρίδος ἐποίησε Y^b, πατρίδος ἐποίει τις Q. ‖ 3… τῷ Q.

· αὐτοῦ γὰρ ἕνεκα τὰ τοιαῦτα. καὶ ὅσα τεθνεῶτι 'αι ὑπάρχειν μᾶλλον ἢ ζῶντι· τὸ γὰρ αὐτῦ ἕνεκα ı ἔχει τὰ ζῶντι. καὶ ὅσα ἔργα τῶν ἄλλων ἕνεκα· ɣὰρ αὐτῦ. καὶ ὅσαι εὐπραγίαι περὶ ἄλλυς, ἀλλὰ ὶ αὐτόν. καὶ περὶ τὺς εὖ ποιήσαντας· δίκαιον γάρ. εὐεργετήματα· ὐ γὰρ εἰς αὐτόν. καὶ τὰ ἐναντία οῖς αἰσχύνονται· τὰ γὰρ αἰσχρὰ αἰσχύνονται καὶ ς καὶ ποιῦντες καὶ μέλλοντες, ὥσπερ καὶ Σαπφὼ εν, εἰπόντος τοῦ Ἀλκαίου "θέλω τι ϝειπῆν, ἀλλά ὐει αἰδώς,"

αἰ δ' εἶχες ἐσθλῶν ἵμερον ἢ καλῶν
καὶ μή τι ϝειπῆν γλῶσσ' ἐκύκα κακόν,
αἰδὼς κέν σε οὐκ εἶχεν ὄμματ',
ἀλλ' ἔλεγες περὶ τῶ δικαίω.

ὶ ὧν ἀγωνιῶσι μὴ φοβύμενοι· περὶ γὰρ τῶν πρὸς φερόντων ἀγαθῶν τῦτο πάσχυσιν. καὶ αἱ τῶν φύσει ιτέρων ἀρεταὶ καλλίυς καὶ τὰ ἔργα, οἷον ἀνδρὸς ἢ ίς. καὶ αἱ ἀπολαυςικαὶ ἄλλοις μᾶλλον ἢ αὐτοῖς· δίκαιον καὶ ἡ δικαιοσύνη καλόν. καὶ τὸ τὺς ἐχθρὺς σθαι μᾶλλον καὶ μὴ καταλλάττεσθαι· τό τε γὰρ διδόναι δίκαιον, τὸ δὲ δίκαιον καλόν, καὶ ἀνδρείυ ἡττᾶσθαι. καὶ νίκη καὶ τιμὴ τῶν καλῶν· αἱρετά ἄκαρπα ὄντα, καὶ ὑπεροχὴν ἀρετῆς δηλοῖ. καὶ τὰ ευτά, καὶ τὰ μᾶλλον μᾶλλον. καὶ ἃ μὴ ζῶντι καὶ οἷς τιμὴ ἀκολυθεῖ. καὶ τὰ περιττά. καὶ τὰ ὑπάρχοντα καλλίω· εὐμνημονευτότερα γάρ. καὶ α ἄκαρπα· ἐλευθεριώτερα γάρ. καὶ τὰ παρ' ἑκά- ἴδια καλά. καὶ ὅσα σημεῖά ἐςι τῶν παρ' ἑκάςοις ένων, οἷον ἐν Λακεδαίμονι κομᾶν καλόν· ἐλευθέρυ μεῖον· ὐ γάρ ἐςι κομῶντα ῥᾴδιον ὐδὲν ποιεῖν ἔργον καὶ τὸ μηδεμίαν ἐργάζεσθαι βάναυσον τέχνην· ς γὰρ τὸ μὴ πρὸς ἄλλον ζῆν. ληπτέον δὲ καὶ τὰ ις τοῖς ὑπάρχυσιν ὡς ταὐτὰ ὄντα καὶ πρὸς ἔπαι- πρὸς ψόγον, οἷον τὸν εὐλαβῆ ψυχρὸν καὶ ἐπίβυ- τὸν ἠλίθιον χρηςὸν καὶ τὸν ἀνάλγητον πρᾶον. καὶ δ' ἐκ τῶν παρακολυθύντων ἀεὶ κατὰ τὸ βέλτιςον, ὀργίλον καὶ τὸν μανικὸν ἁπλῦν καὶ τὸν αὐθάδη

μεγαλοπρεπῆ καὶ σεμνόν. καὶ τὺς ἐν ταῖς ὑπερβολαῖς ὡς ἐν ταῖς ἀρεταῖς ὄντας, οἷον τὸν θρασὺν ἀνδρεῖον καὶ τὸν ἄσωτον ἐλευθέριον· δόξει τε γὰρ τοῖς πολλοῖς, καὶ ἅμα παραλογιςικὸν ἐκ τῆς αἰτίας· εἰ γὰρ ῦ μὴ ἀνάγκη κινδυνευτικός, πολλῷ μᾶλλον ἂν δόξειεν ὅπυ καλόν, καὶ εἰ προετικὸς τοῖς τυχοῦσι, καὶ τοῖς φίλοις· ὑπερβολὴ γὰρ ἀρετῆς τὸ πάντας εὖ ποιεῖν. σκοπεῖν δὲ καὶ παρ' οἷς ὁ ἔπαινος· ὥσπερ γὰρ ὁ Σωκράτης ἔλεγεν, ὐ χαλεπὸν Ἀθηναίυς ἐν Ἀθηναίοις ἐπαινεῖν. δεῖ δὲ τὸ παρ' ἑκάςοις τίμιον λέγειν ὡς ὑπάρχει, οἷον ἐν Σκύθαις ἢ Λάκωσιν ἢ φιλοσόφοις. καὶ ὅλως δὲ τὸ τίμιον ἄγειν εἰς τὸ καλόν, ἐπείπερ δοκεῖ γειτνιᾶν. καὶ ὅσα κατὰ τὸ προσῆκον, οἷον εἰ ἄξια τῶν προγόνων καὶ τῶν προϋπηργμένων· εὐδαιμονικὸν γὰρ καὶ καλὸν τὸ προσεπικτᾶσθαι τιμήν. καὶ εἰ παρὰ τὸ προσῆκον δὲ ἐπὶ τὸ βέλτιον καὶ τὸ κάλλιον, οἷον εἰ εὐτυχῶν μὲν μέτριος ἀτυχῶν δὲ μεγαλόψυχος, ἢ μείζων γιγνόμενος βελτίων καὶ καταλλακτικώτερος. τοιῦτον δὲ τὸ τῦ Ἰφικράτυς, ἐξ οἵων εἰς οἷα, καὶ τὸ τῦ ὀλυμπιονίκυ "πρόσθε μὲν ἀμφ' ὤμοισιν ἔχων τραχεῖαν," καὶ τὸ τῦ Σιμωνίδυ "ἣ πατρός τε καὶ ἀνδρὸς ἀδελφῶν τ' ὖσα τυράννων." ἐπεὶ δ' ἐκ τῶν πράξεων ὁ ἔπαινος, ἴδιον δὲ τῦ σπυδαίυ τὸ κατὰ προαίρεσιν, πειρατέον δεικνύναι πράττοντα κατὰ προαίρεσιν. χρήσιμον δὲ τὸ πολλάκις φαίνεσθαι πεπραχότα. διὸ καὶ τὰ συμπτώματα καὶ τὰ ἀπὸ τύχης ὡς ἐν προαιρέσει ληπτέον· ἂν γὰρ πολλὰ καὶ ὅμοια προφέρηται, σημεῖον ἀρετῆς εἶναι δόξει καὶ προαιρέσεως. ἔςι δ' ἔπαινος λόγος ἐμφανίζων μέγεθος ἀρετῆς. δεῖ οὖν τὰς πράξεις ἐπιδεικνύναι ὡς τοιαῦται. τὸ δ' ἐγκώμιον τῶν ἔργων ἐςίν, τὰ δὲ κύκλῳ εἰς πίςιν, οἷον εὐγένεια καὶ παιδεία· εἰκὸς γὰρ ἐξ ἀγαθῶν ἀγαθὺς καὶ τὸν ὕτω τραφέντα τοιοῦτον εἶναι. διὸ καὶ ἐγκωμιάζομεν πράξαντας. τὰ δ' ἔργα σημεῖα τῆς ἕξεώς ἐςιν, ἐπεὶ ἐπαινοῖμεν ἂν καὶ μὴ πεπραγότα, εἰ πιςεύοιμεν εἶναι τοιῦτον. μακαρισμὸς δὲ καὶ εὐδαιμονισμὸς αὐτοῖς μὲν ταὐτά, τύτοις δ' ὐ ταὐτά, ἀλλ' ὥσπερ ἡ εὐδαιμονία τὴν ἀρετήν, καὶ ὁ εὐδαιμονισμὸς περιέχει ταῦτα. ἔχει δὲ κοινὸν εἶδος ὁ ἔπαινος καὶ αἱ συμβυλαί· ἃ γὰρ ἐν τῷ συμβυλεύειν ὑπόθοιο ἄν, ταῦτα με-

ζῶντα $QY^bZ^bA^c$. ‖ ἄλλων] καλῶν QY^bZ^b. ‖ 7. τὰ — αἰσχύνονται om Q. ‖ 9. ϝειπῆν] τ' εἰπῆν A^c, τ' εἰπεῖν QY^bZ^b. ‖ ἀλλά ειπῆν om Z^b. ‖ 11. ἦχες A^c, ἴκες Y^b. ‖ 12. μητιτειπῆν A^c, μήτ' εἰπεῖν QY^b. ‖ γλῶσσαι κυκαῖ A^c. ‖ 14. ὦ QZ^b. ‖ 17. σπυ- Q. ‖ 21. ἀνδρεῖον Z^b. ‖ 23. ἄκαρπον Q. ‖ 24. μνημονεύματα $QY^bZ^bA^c$. ‖ καὶ ἃ] μᾶλλον δὲ καὶ ἃ QY^bZ^b. ‖ 25. οἷς] ἡ A^c, om Z^b et pr Y^b. ‖ 26. εὐμνημόνευτα QZ^b et pr Y^b. ‖ 27. ἐλευθεριώτερον Q. ‖ 29. ἐλευθερίας QY^bZ^b. ‖ 32. ἐλευθέριον Q τὰ om A^c. ‖ 33. ὡς] ὡς καὶ QY^bZ^b. ‖ 34. ψυχρὸν] καὶ εὔψυχρον δειλὸν pr Y^b, καὶ εὔψυχον δειλὸν QZ^b. ‖ 36. βέλτιον Q. κινδυνευτικόν QZ^b. ‖ 9. ἀθήναις Y^b. ‖ τίμιον] τίμιον ὂν A^c. ‖ 11. ἐπείπερ γε δοκεῖ A^c. ‖ 14. τὸ] καὶ τὸ A^c. ‖ καὶ] ἢ QY^bZ^b. ‖ add A^c. ‖ ἐπεὶ A^c. ‖ εἰ ὁ ἀτυχῶν μὲν μέτριος, ὁ δὲ ἀτυχῶν μεγαλόψυχος QY^bZ^b. ‖ 16. γενόμενος QY^bZ^b. ‖ 18. τὸ et 20. τ' Z^b. ‖ 32. εἰσιν QY^bZ^b. ‖ ἂν om QZ^bA^c et pr Y^b. ‖ 37. ὑπόθου Z^b. ‖ ἂν post γὰρ QY^bZ^b.

τατεθέντα τῇ λέξει ἐγκώμια γίγνεται. ἐπεὶ ὖν ἔχομεν α δεῖ πράττειν καὶ ποῖόν τινα εἶναι, δεῖ ταῦτα ὡς ὑποθήκας λέγοντας τῇ λέξει μετατιθέναι καὶ ςρέφειν, οἷον ὅτι ὐ δεῖ μέγα φρονεῖν ἐπὶ τοῖς διὰ τύχην ἀλλὰ τοῖς δι' αὐτόν. ὕτω μὲν ὖν λεχθὲν ὑποθήκην δύναται, ὡδὶ δ' ἔπαινον "μέγα φρονῶν ὐ τοῖς διὰ τύχην ὑπάρχυσιν ἀλλὰ τοῖς δι' αὐτόν." ὥστε ὅταν ἐπαινεῖν βούλῃ, ὅρα τί ἂν ὑπόθοιο, καὶ ὅταν ὑποθέσθαι, ὅρα τί ἂν ἐπαινέσειας. ἡ δὲ λέξις ἔςαι ἀντικειμένη ἐξ ἀνάγκης, ὅταν τὸ μὲν κωλύον τὸ δὲ μὴ κωλύον μετατεθῇ. χρηςέον δὲ καὶ τῶν αὐξητικῶν πολλοῖς, οἷον εἰ μόνος ἢ πρῶτος ἢ μετ' ὀλίγων ἢ καὶ ὃ μάλιστα πεποίηκεν· ἅπαντα γὰρ ταῦτα καλά. καὶ τὰ ἐκ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν· ταῦτα δὲ παρὰ τὸ προσῆκον. καὶ εἰ πολλάκις τὸ αὐτὸ κατώρθωκεν· μέγα γάρ, καὶ ὐκ ἀπὸ τύχης ἀλλὰ δι' αὐτὸν ἂν δόξειεν. καὶ εἰ τὰ προτρέποντα καὶ τιμῶντα διὰ τῦτον εὕρηται καὶ κατεσκευάσθη. καὶ εἰς ον πρῶτον ἐγκώμιον ἐποιήθη, οἷον εἰς Ἱππόλοχον καὶ Ἁρμόδιον καὶ Ἀριςογείτονα τὸ ἐν ἀγορᾷ ςαθῆναι. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἐναντίων. κἂν μὴ καθ' αὐτὸν εὐπορῇς, πρὸς ἄλλους ἀντιπαραβάλλειν· ὅπερ Ἰσοκράτης ἐποίει διὰ τὴν ἀσυνήθειαν τῦ δικολογεῖν. δεῖ δὲ πρὸς ἐνδόξυς συγκρίνειν· αὐξητικὸν γὰρ καὶ καλόν, εἰ σπυδαίων βελτίων. πίπτει δ' εὐλόγως ἡ αὔξησις εἰς τὺς ἐπαίνυς· ἐν ὑπεροχῇ γάρ ἐςιν, ἡ δ' ὑπεροχὴ τῶν καλῶν. διὸ κἂν μὴ πρὸς τὺς ἐνδόξυς, ἀλλὰ πρὸς τὺς ἄλλυς δεῖ παραβάλλειν, ἐπείπερ ἡ ὑπεροχὴ δοκεῖ μηνύειν ἀρετήν. ὅλως δὲ τῶν κοινῶν εἰδῶν ἅπασι τοῖς λόγοις ἡ μὲν αὔξησις ἐπιτηδειοτάτη τοῖς ἐπιδεικτικοῖς· τὰς γὰρ πράξεις ὁμολογυμένας λαμβάνυσιν, ὥςε λοιπὸν μέγεθος περιθεῖναι καὶ κάλλος· τὰ δὲ παραδείγματα τοῖς συμβυλευτικοῖς· ἐκ γὰρ τῶν προγεγονότων τὰ μέλλοντα καταμαντευόμενοι κρίνομεν· τὰ δ' ἐνθυμήματα τοῖς δικανικοῖς· αἰτίαν γὰρ καὶ ἀπόδειξιν μάλιςα δέχεται τὸ γεγονὸς διὰ τὸ ἀσαφές. ἐκ τίνων μὲν οὖν οἱ ἔπαινοι καὶ οἱ ψόγοι λέγονται σχεδὸν πάντες, καὶ πρὸς ποῖα δεῖ βλέποντας ἐπαινεῖν καὶ ψέγειν, καὶ ἐκ τίνων τὰ ἐγκώμια γίγνεται καὶ τὰ ὀνείδη, ταῦτ' ἐςίν· ἐχομένων γὰρ τύτων τὰ ἐναντία τύτοις φανερά· ὁ γὰρ ψόγος ἐκ τῶν ἐναντίων ἐςίν.

Περὶ δὲ κατηγορίας καὶ ἀπολογίας, ἐκ πόσων [illegible] ποίων ποιεῖσθαι δεῖ τὺς συλλογισμύς, ἐχόμενον ἂν εἴη [illegible] γειν. δεῖ δὴ λαβεῖν τρία, ἓν μὲν τίνων καὶ πόσων [illegible] ἀδικοῦσι, δεύτερον δὲ πῶς αὐτοὶ διακείμενοι, τρίτον [illegible] ποίυς καὶ πῶς ἔχοντας. διορισάμενοι ὖν τὸ ἀδικεῖν λέ[illegible] μεν ἑξῆς. ἔςω δὴ τὸ ἀδικεῖν τὸ βλάπτειν ἑκόντα [illegible] τὸν νόμον. νόμος δ' ἐςὶν ὁ μὲν ἴδιος ὁ δὲ κοινός. [illegible] δὲ ἴδιον μὲν καθ' ὃν γεγραμμένον πολιτεύονται, [illegible] ὅσα ἄγραφα παρὰ πᾶσιν ὁμολογεῖσθαι δοκεῖ. ἑκόντες [illegible] ποιῦσιν ὅσα εἰδότες καὶ μὴ ἀναγκαζόμενοι. ὅσα μὲν [illegible] ἑκόντες, ὐ πάντα προαιρύμενοι, ὅσα δὲ προαιρύμενοι, [illegible] τες ἅπαντα· οὐδεὶς γὰρ ὃ προαιρεῖται ἀγνοεῖ. δι' ἃ [illegible] προαιρῦνται βλάπτειν καὶ φαῦλα ποιεῖν παρὰ τὸν [illegible] κακία ἐςὶ καὶ ἀκρασία· ἐὰν γάρ τινες ἔχωσι μοχθη[illegible] ἢ μίαν ἢ πλείυς, περὶ δὲ τῦτο ὃ μοχθηροὶ τυγχάνο[illegible] ὄντες, καὶ ἄδικοί εἰσιν, οἷον ὁ μὲν ἀνελεύθερος περὶ [illegible] ματα, ὁ δ' ἀκόλαςος περὶ τὰς τῦ σώματος ἡδονάς, [illegible] μαλακὸς περὶ τὰ ῥᾴθυμα, ὁ δὲ δειλὸς περὶ τὺς [illegible] (τὺς γὰρ συγκινδυνεύοντας ἐγκαταλιμπάνυσι διὰ τὸν [illegible] βον), ὁ δὲ φιλότιμος διὰ τιμήν, ὁ δ' ὀξύθυμος δι' [illegible] ὁ δὲ φιλόνικος διὰ νίκην, ὁ δὲ πικρὸς διὰ τιμωρίαν, [illegible] ἄφρων διὰ τὸ ἀπατᾶσθαι περὶ τὸ δίκαιον καὶ [illegible] δ' ἀναίσχυντος δι' ὀλιγωρίαν δόξης. ὁμοίως δὲ καὶ [illegible] ἄλλων ἕκαςος περὶ ἕκαςον τῶν ὑποκειμένων. ἀλλὰ [illegible] μὲν τύτων δῆλον, τὰ μὲν ἐκ τῶν περὶ τὰς ἀρετὰς [illegible] νων, τὰ δ' ἐκ τῶν περὶ τὰ πάθη ῥηθησομένων· λοιπὸν [illegible] εἰπεῖν τίνος ἕνεκα καὶ πῶς ἔχοντες ἀδικοῦσι, καὶ [illegible] πρῶτον μὲν ὖν διελώμεθα τίνων ὀρεγόμενοι καὶ τίνα [illegible] γοντες ἐγχειρῦσιν ἀδικεῖν· δῆλον γὰρ ὡς τῷ μὲν [illegible] ρῦντι πόσα καὶ ποῖα τύτων ὑπάρχει τῷ ἀντιδίκῳ [illegible] ὧν ἐφιέμενοι πάντες τὺς πλησίον ἀδικῦσι, τῷ δ' ἀπο[illegible] μένῳ ποῖα καὶ πόσα τούτων οὐχ ὑπάρχει. [illegible] πράττυσι πάντα τὰ μὲν ὐ δι' αὐτὺς τὰ δὲ δι' αὐτύς [illegible] μὲν ὖν μὴ δι' αὐτὺς τὰ μὲν διὰ τύχην πράττυσι [illegible] ἐξ ἀνάγκης, τῶν δ' ἐξ ἀνάγκης τὰ μὲν βίᾳ τὰ [illegible] σει. ὥςε πάντα ὅσα μὴ δι' αὐτὺς πράττυσι, τὰ μὲν [illegible] τύχης τὰ δὲ φύσει τὰ δὲ βίᾳ. ὅσα δὲ δι' αὐτύς, [illegible]

3. καὶ] δεῖ καὶ A^c. ‖ 8. ἀντικειμένης Q. ‖ 11. οἷον] hinc altera manus Y^b, folio 15. ‖ καὶ om QY^bZ^b. ‖ 12. τὰ] [illegible] A^c. ‖ 17. ὃ QY^bZ^b. ‖ 20. ὅπερ ὁ ἰσοκράτης A^c. ‖ 21. συνήθειαν τῦ δικαιολογεῖν QY^bZ^b. ‖ 25. ἄλλυς] πολλὺς corr Y^b. ‖ [illegible] δευτέρα QY^bZ^b. ‖ 32. γένος A^c. ‖ 33. σαφές Z^b. ‖ 36. ἐχομένως $Y^bZ^bA^c$.

1. περὶ] hinc librum secundum incipiunt $N^aY^bZ^b$ quorum N^a cum Q in margine κατὰ Λατίνυς ἔτι καὶ ταῦτα [illegible] εἰσίν. ‖ δὲ] δὲ τῆς QY^bZ^b. ‖ 2. δεῖ ποιεῖν Z^b. ‖ 9. ἔγγραφα Z^b. ‖ 15. δὲ om Q. ‖ οἱ A^c. ‖ 16. χρημάτων Z^b. ‖ 19. [illegible] A^c. ‖ 21. φιλόνεικος A^c. ‖ 22. ὁ — 23. δόξης om QZ^b et pr Y^b. ‖ 27. ἔχυσιν Y^b. ‖ 28. ὀρεγόμεθα QZ^b. ‖ 29. [illegible] Z^b. ‖ 32. οὐχ om QY^bZ^b. ‖ δὲ QY^bZ^b. ‖ 34. τὰ δ' ἐξ ἀνάγκης om pr Z^b. ‖ 35. τῶν δ' ἐξ ἀνάγκης om Q. ‖ 37. καὶ om [illegible]

οι, τὰ μὲν δι' ἔθος τὰ δὲ δι' ὄρεξιν, καὶ τὰ μὲν
τικὴν ὄρεξιν τὰ δὲ δι' ἀλόγιςον· ἔστι δ' ἡ μὲν
ἀγαθῦ ὄρεξις (οὐδεὶς γὰρ βύλεται ἀλλ' ἢ ὅταν
ἀγαθόν), ἄλογοι δ' ὀρέξεις ὀργὴ καὶ ἐπιθυμία,
α ὅσα πράττουσιν ἀνάγκη πράττειν δι' αἰτίας
τύχην, διὰ φύσιν, διὰ βίαν, δι' ἔθος, διὰ λο-
ιὰ θυμόν, δι' ἐπιθυμίαν. τὸ δὲ προσδιαιρεῖσθαι
ις ἢ ἕξεις ἢ ἄλλ' ἄττα τὰ πραττόμενα περίερ-
ὲρ συμβέβηκε τοῖς νέοις ὀργίλοις εἶναι ἢ ἐπιθυ-
οὐ διὰ τὴν νεότητα πράττυσι τὰ τοιαῦτα ἀλλὰ
αὶ ἐπιθυμίαν. ὐδὲ διὰ πλῦτον καὶ πενίαν, ἀλλὰ
τοῖς μὲν πένησι διὰ τὴν ἔνδειαν ἐπιθυμεῖν χρη-
οῖς δὲ πλουσίοις διὰ τὴν ἐξυσίαν ἐπιθυμεῖν τῶν
αίων ἡδονῶν. ἀλλὰ πράξουσι καὶ ὗτοι οὐ διὰ
αὶ πενίαν ἀλλὰ διὰ τὴν ἐπιθυμίαν. ὁμοίως δὲ
αιοι καὶ οἱ ἄδικοι, καὶ οἱ ἄλλοι οἱ λεγόμενοι
ἕξεις πράττειν, διὰ ταῦτα πράξυσιν· ἢ γὰρ διὰ
ἢ διὰ πάθος· ἀλλ' οἱ μὲν δι' ἤθη καὶ πάθη
οἱ δὲ διὰ τἀναντία. συμβαίνει μέντοι ταῖς μὲν
ἕξεσι τὰ τοιαῦτα ἀκολουθεῖν, ταῖς δὲ τοιαῖσδε
εὐθὺς γὰρ ἴσως τῷ μὲν σώφρονι διὰ τὸ σώ-
ι δόξαι τε καὶ ἐπιθυμίαι χρηςαὶ ἐπακολυθῦσι
ἡδέων, τῷ δ' ἀκολάστῳ αἱ ἐναντίαι περὶ τῶν
ων. διὸ τὰς μὲν τοιαύτας διαιρέσεις ἐατέον, σκε-
τοῖα ποίοις εἴωθεν ἕπεσθαι· εἰ μὲν γὰρ λευκὸς
ἢ μέγας ἢ μικρός, ὐδὲν τέτακται τῶν τοιούτων
εἰ δὲ νέος ἢ πρεσβύτης ἢ δίκαιος ἢ ἄδικος, ἤδη
καὶ ὅλως ὅσα τῶν συμβαινόντων ποιεῖ διαφέρειν
ν ἀνθρώπων, οἷον πλυτεῖν δοκῶν ἑαυτῷ ἢ πένε-
ει τι, καὶ εὐτυχεῖν ἢ ἀτυχεῖν. ταῦτα μὲν ὖν
ῦμεν, νῦν δὲ περὶ τῶν λοιπῶν εἴπωμεν πρῶτον.
ὸ τύχης μὲν τὰ τοιαῦτα γιγνόμενα, ὅσων ἥ τε
στος καὶ μὴ ἕνεκά του γίγνεται καὶ μήτε ἀεὶ
πὶ τὸ πολὺ μήτε τεταγμένως· δῆλον δ' ἐκ τοῦ
τύχης περὶ τύτων. φύσει δέ, ὅσων ἥ τ' αἰτία

ἐν αὐτοῖς καὶ τεταγμένη· ἢ γὰρ ἀεὶ ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὡσαύτως ἀποβαίνει. τὰ γὰρ παρὰ φύσιν ὐδὲν δεῖ ἀκριβολογεῖσθαι, πότερα κατὰ φύσιν τινὰ ἢ ἄλλην αἰτίαν γίγνεται· δόξειε δ' ἂν καὶ ἡ τύχη αἰτία εἶναι τῶν τοιύτων. βίᾳ δέ, ὅσα παρ' ἐπιθυμίαν ἢ τὺς λογισμὺς γίγνεται δι' αὐτῶν τῶν πραττόντων. ἔθει δέ, ὅσα διὰ τὸ πολλάκις πεποιηκέναι ποιῦσιν. διὰ λογισμὸν δὲ τὰ δοκῦντα συμφέρειν ἐκ τῶν εἰρημένων ἀγαθῶν ἢ ὡς τέλος ἢ ὡς πρὸς τὸ τέλος, ὅταν διὰ τὸ συμφέρειν πράττηται· ἔνια γὰρ καὶ οἱ ἀκόλαςοι συμφέροντα πράττυσιν, ἀλλ' ὐ διὰ τὸ συμφέρειν ἀλλὰ δι' ἡδονήν. διὰ θυμὸν δὲ καὶ ὀργὴν τὰ τιμωρητικά. διαφέρει δὲ τιμωρία καὶ κόλασις· ἡ μὲν γὰρ κόλασις τῦ πάσχοντος ἕνεκά ἐςιν, ἡ δὲ τιμωρία τῦ ποιῦντος, ἵνα ἀποπληρωθῇ. τί μὲν ὖν ἐςὶν ἡ ὀργή, δῆλον ἔςαι ἐν τοῖς περὶ παθῶν, δι' ἐπιθυμίαν δὲ πράττεται ὅσα φαίνεται ἡδέα. ἔςι δὲ καὶ τὸ σύνηθες καὶ τὸ ἐθιστὸν ἐν τοῖς ἡδέσιν· πολλὰ γὰρ καὶ τῶν φύσει μὴ ἡδέων, ὅταν ἐθισθῶσιν, ἡδέως ποιῦσιν. ὥςε συλλαβόντι εἰπεῖν, ὅσα δι' αὐτοὺς πράττουσιν, ἅπαντ' ἐστὶν ἢ ἀγαθὰ ἢ φαινόμενα ἀγαθὰ ἢ ἡδέα ἢ φαινόμενα ἡδέα. ἐπεὶ δ' ὅσα δι' αὐτύς, ἑκόντες πράττυσιν, ὐχ ἑκόντες δὲ ὅσα μὴ δι' αὐτύς, πάντ' ἂν εἴη, ὅσα ἑκόντες πράττουσιν, ἢ ἀγαθὰ ἢ φαινόμενα ἀγαθὰ ἢ ἡδέα ἢ φαινόμενα ἡδέα· τίθημι γὰρ καὶ τὴν τῶν κακῶν ἢ φαινομένων κακῶν ἢ ἀπαλλαγὴν ἢ ἀντὶ μείζονος ἐλάττονος μετάληψιν ἐν τοῖς ἀγαθοῖς (αἱρετὰ γάρ πως), καὶ τὴν τῶν λυπηρῶν ἢ φαινομένων ἢ ἀπαλλαγὴν ἢ μετάληψιν ἀντὶ μειζόνων ἐλαττόνων ἐν τοῖς ἡδέσιν ὡσαύτως. ληπτέον ἄρα τὰ συμφέροντα καὶ τὰ ἡδέα, πόσα καὶ ποῖα. περὶ μὲν ὖν τῦ συμφέροντος ἐν τοῖς συμβουλευτικοῖς εἴρηται πρότερον, περὶ δὲ τοῦ ἡδέος εἴπωμεν νῦν. δεῖ δὲ νομίζειν ἱκανὺς εἶναι τοὺς ὅρυς, ἐὰν ὦσι περὶ ἑκάςυ μήτε ἀσαφεῖς μήτε ἀκριβεῖς.

Ὑποκείσθω δ' ἡμῖν εἶναι τὴν ἡδονὴν κίνησίν τινα τῆς ψυχῆς καὶ κατάςασιν ἀθρόαν καὶ αἰσθητὴν εἰς τὴν ὑπάρχουσαν φύσιν, λύπην δὲ τοὐναντίον. εἰ δ' ἐςὶν ἡδονὴ τὸ 11

om A^c. ‖ 2. ἔςι]: ὅρος βυλήσεως: ἔςι A^c. ‖ ἡ βύλησις μετὰ λόγυ ὄρεξις ἀγαθῦ QY^bZ^b. ‖ 4. οἰηθείη QY^bZ^b. ‖ 5. ἀνάγκη QY^bZ^b, omisso πράττειν. ‖ 6. διὰ βίαν διὰ φύσιν QY^bZ^b. ‖ 8. ἡλικίαν A^c. ‖ 11. ὐδὲ] ὐδὲ οἱ πλύσιοι καὶ πένητες Q. ‖ ισι A^c. ‖ 17. ὀρέξεις Q. ‖ ταῦτα] ταῦτα πάντα QY^bZ^b. ‖ 19. χρηστά] καὶ χρηστά QY^bZ^b. ‖ 20. τοιαύταις] τοιαισδὶ τοιαισδὶ QY^bZ^b. ‖ 21. τοιάδ' ὖ Q. ‖ σώφρονα εἶναι] σῶφρον A^c. ‖ 23. ἡδονῶν QY^bZ^b. ‖ 27. ἀκόλυθον QZ^b et pr Y^b. ‖ ῦ ἢ Q, δοκείτω ἢ Y^bZ^b. ‖ 30. δι' οἰήσει pr Y^b. ‖ ἀτυχεῖν ἢ εὐτυχεῖν QY^bZ^b. ‖ 33. τύτου Q.
nte γὰρ om pr A^c. ‖ 3. πότερον QY^bZ^b. ‖ 5. περὶ Y^b. ‖ 6. πραγμάτων Q. ‖ 9. τὸ ante τέλος om QY^bZ^b. ‖ 9 et 11. Y^bZ^b. ‖ 14. ἀποκληρωθῇ A^c, πληρωθῇ QY^bZ^b. ‖ τί μὲν ὖν] περὶ μὲν ὖν τίνα QY^bZ^b. ‖ 18. συνεθίσωσιν A^c. ‖ 21. ὐκ ἔχοντες ἢ ante ἀγαθὰ om QY^bZ^b. ‖ 24. ἢ] ἢ καὶ Z^b. ‖ ἢ om QY^bZ^b. ‖ ἢ ἀντὶ — 26. ἀπαλλαγήν ante 28. ληπτέον Z^b. ‖ ως ἐςί QY^bZ^b. ‖ ἢ alterum om QY^bZ^b. ‖ 27. ὡσαύτως ἐν τοῖς ἡδέσιν QY^bZ^b. ‖ 28. τὰ post καὶ om A^c. ‖ 30 εἴπομεν τῆς om QY^bZ^b. ‖ 35. δή ἐςιν ἡ ἡδονὴ QY^bZ^b.

τοιῦτον, δῆλον ὅτι καὶ ἡδύ ἐςι τὸ ποιητικὸν τῆς εἰρημένης διαθέσεως, τὸ δὲ φθαρτικὸν ἢ τῆς ἐναντίας καταστάσεως ποιητικὸν λυπηρόν. ἀνάγκη ὖν ἡδὺ εἶναι τό τε εἰς τὸ κατὰ φύσιν ἰέναι ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, καὶ μάλιςα ὅταν ἀπειληφότα ᾖ τὴν ἑαυτῶν φύσιν τὰ κατ' αὐτὴν γιγνόμενα, καὶ τὰ ἔθη· καὶ γὰρ τὸ εἰθισμένον ὥσπερ πεφυκὸς ἤδη γίγνεται· ὅμοιον γάρ τι τὸ ἔθος τῇ φύσει· ἐγγὺς γὰρ καὶ τὸ πολλάκις τῷ ἀεί, ἔςι δ' ἡ μὲν φύσις τῦ ἀεί, τὸ δὲ ἔθος τῦ πολλάκις. καὶ τὸ μὴ βίαιον· παρὰ φύσιν γὰρ ἡ βία. διὸ τὸ ἀναγκαῖον λυπηρόν, καὶ ὀρθῶς εἴρηται "πᾶν γὰρ ἀναγκαῖον πρᾶγμ' ἀνιαρὸν ἔφυ." τὰς δ' ἐπιμελείας καὶ τὰς σπουδὰς καὶ τὰς συντονίας λυπηράς· ἀναγκαῖα γὰρ καὶ βίαια ταῦτα, ἐὰν μὴ ἐθισθῶσιν· ὕτω δὲ τὸ ἔθος ποιεῖ ἡδύ. τὰ δ' ἐναντία ἡδέα· διὸ αἱ ῥαθυμίαι καὶ αἱ ἀπονίαι καὶ αἱ ἀμέλειαι καὶ αἱ παιδιαὶ καὶ αἱ ἀναπαύσεις καὶ ὁ ὕπνος τῶν ἡδέων· ὐδὲν γὰρ πρὸς ἀνάγκην τύτων. καὶ ὗ ἂν ἡ ἐπιθυμία ἐνῇ, ἅπαν ἡδύ· ἡ γὰρ ἐπιθυμία τῦ ἡδέος ἐςὶν ὄρεξις. τῶν δὲ ἐπιθυμιῶν αἱ μὲν ἄλογοί εἰσιν αἱ δὲ μετὰ λόγυ. λέγω δὲ ἀλόγυς μέν, ὅσας μὴ ἐκ τῦ ὑπολαμβάνειν τι ἐπιθυμῦσιν· εἰσὶ δὲ τοιαῦται ὅσαι εἶναι λέγονται φύσει, ὥσπερ αἱ διὰ τῦ σώματος ὑπάρχυσαι, οἷον ἡ τροφῆς, δίψα καὶ πεῖνα καὶ καθ' ἕκαςον τροφῆς εἶδος ἐπιθυμία, καὶ αἱ περὶ τὰ γευςὰ καὶ περὶ τὰ ἀφροδίσια καὶ ὅλως τὰ ἁπτά, καὶ περὶ ὀσμὴν εὐωδίας καὶ ἀκοὴν καὶ ὄψιν. μετὰ λόγυ δὲ ὅσα ἐκ τῦ πεισθῆναι ἐπιθυμῦσιν· πολλὰ γὰρ καὶ θεάσασθαι καὶ κτήσασθαι ἐπιθυμοῦσιν ἀκούσαντες καὶ πεισθέντες. ἐπεὶ δ' ἐςὶ τὸ ἥδεσθαι ἐν τῷ αἰσθάνεσθαί τινος πάθυς, ἡ δὲ φαντασία ἐςὶν αἴσθησίς τις ἀσθενής, κἂν τῷ μεμνημένῳ καὶ τῷ ἐλπίζοντι ἀκολουθοῖ ἂν φαντασία τις ὗ μέμνηται ἢ ἐλπίζει. εἰ δὲ τῦτο, δῆλον ὅτι καὶ ἡδοναὶ ἅμα μεμνημένοις καὶ ἐλπίζυσιν, ἐπείπερ καὶ αἴσθησις. ὥς' ἀνάγκη πάντα τὰ ἡδέα ἢ ἐν τῷ αἰσθάνεσθαι εἶναι παρόντα ἢ ἐν τῷ μεμνῆσθαι γεγενημένα ἢ ἐν τῷ ἐλπίζειν μέλλοντα· αἰσθάνονται μὲν γὰρ τὰ παρόντα, μέμνηνται δὲ τὰ γεγενημένα, ἐλπίζυσι δὲ τὰ μέλλοντα.

τὰ μὲν ὖν μνημονευτὰ ἡδέα ἐςίν, ὐ μόνον ὅσα ἐν τῷ [illegible] ρόντι, ὅτε παρῆν, ἡδέα ἦν, ἀλλ' ἔνια καὶ ὐχ ἡδέα, ὕςερον καλὸν καὶ ἀγαθὸν τὸ μετὰ τῦτο· ὅθεν καὶ εἴρηται, "ἀλλ' ἡδύ τοι σωθέντα μεμνῆσθαι πόνων," "μετὰ γάρ τε καὶ ἄλγεσι τέρπεται ἀνὴρ μνήμενος, πολλὰ πάθῃ καὶ πολλὰ ἐόργῃ." τύτου δ' αἴτιον ὅτι [illegible] καὶ τὸ μὴ ἔχειν κακόν. τὰ δ' ἐν ἐλπίδι, ὅσα παρ[illegible] εὐφραίνειν ἢ ὠφελεῖν φαίνεται μεγάλα, καὶ ἄνευ λ[illegible] ὠφελεῖν. ὅλως δ' ὅσα παρόντα εὐφραίνει, καὶ ἐλπίζ[illegible] καὶ μεμνημένυς ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. διὸ καὶ τὸ ὀργίζ[illegible] ἡδύ, ὥσπερ καὶ Ὅμηρος ἐποίησε περὶ τῦ θυμῦ "ἔςι [illegible] γλυκίων μέλιτος καταλειβομένοιο·" οὐθεὶς γὰρ ὀργίζ[illegible] τῷ ἀδυνάτῳ φαινομένῳ τιμωρίας τυχεῖν, οὐδὲ τοῖς [illegible] ὑπὲρ αὐτὺς τῇ δυνάμει· ἢ ὐκ ὀργίζονται ἢ ἧττον. κ[illegible] ταῖς πλείςαις ἐπιθυμίαις ἀκολυθεῖ τις ἡδονή· ἢ γὰ[illegible] μνημένοι ὡς ἔτυχον ἢ ἐλπίζοντες ὡς τεύξονται χα[illegible] τινα ἡδονήν, οἷον οἵ τ' ἐν τοῖς πυρετοῖς ἐχόμενοι ταῖ[illegible] ψαις καὶ μεμνημένοι ὡς ἔπιον καὶ ἐλπίζοντες π[illegible] χαίρυσιν, καὶ οἱ ἐρῶντες καὶ διαλεγόμενοι καὶ γρά[illegible] καὶ ποιῦντές τι ἀεὶ περὶ τοῦ ἐρωμένυ χαίρυσιν· ἐν [illegible] γὰρ τοῖς τοιύτοις μεμνημένοι οἷον αἰσθάνεσθαι ὑπ[illegible] ἐρωμένου. καὶ ἀρχὴ δὲ τοῦ ἔρωτος αὕτη γίγνεται [illegible] ὅταν μὴ μόνον παρόντος χαίρωσιν ἀλλὰ καὶ ἀπόντ[illegible] μνημένοι ἐρῶσιν. διὸ καὶ ὅταν λυπηρὸς γένηται [illegible] παρεῖναι, καὶ ἐν τοῖς πένθεσι καὶ θρήνοις ἐγγίν[illegible] ἡδονή· ἡ μὲν γὰρ λύπη ἐπὶ τῷ μὴ ὑπάρχειν, ἡδ[illegible] τῷ μεμνῆσθαι καὶ ὁρᾶν πως ἐκεῖνον, καὶ ἃ ἔπρατ[illegible] οἷος ἦν. διὸ καὶ τῦτ' εἰκότως εἴρηται, "ὣς φάτο, τ[illegible] πᾶσιν ὑφ' ἵμερον ὦρσε γόοιο." καὶ τὸ τιμωρεῖσθ[illegible] ὗ γὰρ τὸ μὴ τυγχάνειν λυπηρόν, τὸ τυγχάνειν ἡ[illegible] δ' ὀργιζόμενοι λυποῦνται ἀνυπερβλήτως μὴ τιμωρ[illegible] ἐλπίζοντες δὲ χαίρυσιν. καὶ τὸ νικᾶν ἡδύ, οὐ μόν[illegible] φιλονίκοις ἀλλὰ πᾶσιν· φαντασία γὰρ ὑπεροχῆς [illegible] ται, ὗ πάντες ἔχυσιν ἐπιθυμίαν ἢ ἠρέμα ἢ μάλλ[illegible] δὲ τὸ νικᾶν ἡδύ, ἀνάγκη καὶ τὰς παιδιὰς ἡδεί[illegible]

7. τι om QY^bZ^b. ‖ καὶ om QY^b, γὰρ καὶ om Z^b. ‖ 8. τῦ αἰεί ἐςιν. ἔςι et 9. βίαιον δέ· παρὰ et 10. αἱ ἀνάγκαι [illegible] 14. ἀπόνοιαι Y^b. ‖ 15. αἱ primum om A^c. ‖ παιδειαι Y^bA^c. ‖ ἀναπτώσεις Q. ‖ 16. ὁ om QY^bZ^b. ‖ 19. ἀλόγυς] ἄλογ[illegible] om A^c. ‖ λαμβάνειν ἐπιθυμῦσιν A^c. ‖ 20. λέγονται εἶναι et 22. εἶδος τροφῆς QY^bZ^b. ‖ 23. ἐπιθυμίας A^c. ‖ περὶ τὰ post καὶ om [illegible] 29. κἂν] ἀεὶ ἐν A^c. ‖ ἀκολουθοίη. φαντασία QY^bZ^b. ‖ 30. δὴ Q. ‖ 31. ἅμα] μάλα QY^bZ^b. ‖ 33. μεμνῆσθαι καὶ γεγενημέ[illegible] 35. γενόμενα A^c.

4. τι QY^bZ^b. ‖ 5. μνησάμενος ὅτε A^c. ‖ 6. πάθοι Q. ‖ ἐέργει Y^b, ἔοργε QZ^b. ‖ 7. κακόν] τὸ κακὸν QY^bZ^b. ‖ 8. [illegible] Z^b. ‖ 10. ὡς om Q. ‖ 11. καὶ om QY^bZ^b. ‖ ὥςε Y^b. ‖ 19. χαίρυσι γὰρ καὶ ἐρῶντες A^c. ‖ 20. ἀεί τι QY^bZ^b. ‖ 22. [illegible] ἔρωτος γίνεται αὕτη QY^bZ^b. ‖ 23. μὴ — 24. ὅταν om Q. ‖ 24. διὸ et ὅταν καὶ corr A^c. ‖ λύπη προσγένηται A^c. ‖ 25. τοῖς [illegible] ἐγγίνεται] ὡσαύτως ἐπιγίγνεταί A^c. ‖ 26. τὸ Z^b. ‖ 27. τῷ μὴ μεμνῆσθαι Q. ‖ 28. εἰκότως om QY^bZ^b. ‖ 29. ἐφ' QZ^b. ‖ 32. [illegible] ρόν ἐςι τὸ Z^b. ‖ 33. ἀλλὰ καὶ πᾶσι QY^bZ^b.

;χητικὰς καὶ τὰς ἐριςικάς (πολλάκις γὰρ ἐν ταύ-
'γνεται τὸ νικᾶν) καὶ ἀςραγαλίσεις καὶ σφαιρίσεις
3είας καὶ πεττείας. καὶ περὶ τὰς ἐσπυδασμένας δὲ
ὁμοίως· αἱ μὲν γὰρ ἡδεῖαι γίγνονται, ἄν τις ᾖ
, αἱ δ' εὐθὺς ἡδεῖαι, οἷον κυνηγία καὶ πᾶσα θη-
· ὅπου γὰρ ἅμιλλα, ἐνταῦθα καὶ νίκη ἐστίν. διὸ
ὶικανικὴ καὶ ἡ ἐριστικὴ ἡδεῖα τοῖς εἰθισμένοις καὶ
'οις. καὶ τιμὴ καὶ εὐδοξία τῶν ἡδίςων διὰ τὸ γί-
φαντασίαν ἑκάςῳ ὅτι τοιοῦτος οἷος ὁ σπουδαῖος,
λλον ὅταν φῶσιν οὓς οἴεται ἀληθεύειν. τοιῦτοι δ'
ς μᾶλλον τῶν πόρρω, καὶ οἱ συνήθεις καὶ οἱ πολῖ-
' ἄπωθεν, καὶ οἱ ὄντες τῶν μελλόντων, καὶ οἱ φρό-
,φρόνων, καὶ πολλοὶ ὀλίγων· μᾶλλον γὰρ εἰκὸς
:ιν τὺς εἰρημένους τῶν ἐναντίων· ἐπεὶ ὧν τις πολὺ
ονεῖ, ὥσπερ παιδίων ἢ θηρίων, ὐδὲν μέλει τῆς τύ-
ιῆς ἢ τῆς δόξης αὐτῆς γε τῆς δόξης χάριν, ἀλλ'
δι' ἄλλο τι. καὶ ὁ φίλος τῶν ἡδέων· τό τε γὰρ
ἡδύ (ὐδεὶς γὰρ φίλοινος μὴ χαίρων οἴνῳ) καὶ τὸ
αι ἡδύ· φαντασία γὰρ καὶ ἐνταῦθα τῦ ὑπάρχειν
,γαθὸν εἶναι, ὃ πάντες ἐπιθυμῦσιν οἱ αἰσθανόμενοι·
ριλεῖσθαι ἀγαπᾶσθαί ἐςιν αὐτὸν δι' αὐτόν. καὶ τὸ
;εσθαι ἡδὺ δι' αὐτὸ τὸ τιμᾶσθαι. καὶ τὸ κολακεύε-
ιὶ ὁ κόλαξ ἡδύ· φαινόμενος γὰρ θαυμαςὴς καὶ
ενος φίλος ὁ κόλαξ ἐςίν. καὶ τὸ ταὐτὰ πράττειν
:ις ἡδύ· τὸ γὰρ σύνηθες ἡδὺ ἦν. καὶ τὸ μεταβάλ-
ύ· εἰς φύσιν γὰρ γίγνεται μεταβάλλειν· τὸ γὰρ
ιὶ ὑπερβολὴν ποιεῖ τῆς καθεςώσης ἕξεως· ὅθεν εἴρη-
εταβολὴ πάντων γλυκύ." διὰ τοῦτο καὶ τὰ διὰ
ἡδέα ἐςί, καὶ ἄνθρωποι καὶ πράγματα· μεταβολὴ
τοῦ παρόντος ἐστίν, ἅμα δὲ καὶ σπάνιον τὸ διὰ
καὶ τὸ μανθάνειν καὶ τὸ θαυμάζειν ἡδὺ ὡς ἐπὶ
ί· ἐν μὲν γὰρ τῷ θαυμάζειν τὸ ἐπιθυμεῖν μαθεῖν
στε τὸ θαυμαςὸν ἐπιθυμητόν, ἐν δὲ τῷ μανθάνειν
ιατὰ φύσιν καθίςασθαι. καὶ τὸ εὖ ποιεῖν καὶ τὸ
χειν τῶν ἡδέων· τὸ μὲν γὰρ εὖ πάσχειν τυγχά-

νειν ἐςὶν ὧν ἐπιθυμῦσι, τὸ δὲ εὖ ποιεῖν ἔχειν καὶ ὑπερέχειν, ὧν ἀμφοτέρων ἐφίενται. διὰ δὲ τὸ ἡδὺ εἶναι τὸ εὐποιητικόν, καὶ τὸ ἐπανορθῦν ἡδὺ τοῖς ἀνθρώποις ἐςὶ τὺς πλησίον, καὶ τὸ τὰ ἐλλιπῆ ἐπιτελεῖν. ἐπεὶ δὲ τὸ μανθάνειν τε ἡδὺ καὶ τὸ θαυμάζειν, καὶ τὰ τοιάδε ἀνάγκη ἡδέα εἶναι οἷον τό τε μεμιμημένον, ὥσπερ γραφικὴ καὶ ἀνδριαντοποιία καὶ ποιητική, καὶ πᾶν ὃ ἂν εὖ μεμιμημένον ᾖ, κἂν ᾖ μὴ ἡδὺ αὐτὸ τὸ μεμιμημένον· ὐ γὰρ ἐπὶ τύτῳ χαίρει, ἀλλὰ συλλογισμός ἐςιν ὅτι τῦτο ἐκεῖνο, ὥςε μανθάνειν τι συμβαίνει. καὶ αἱ περιπέτειαι καὶ τὸ παρὰ μικρὸν σώζεσθαι ἐκ τῶν κινδύνων· πάντα γὰρ θαυμαςὰ ταῦτα. καὶ ἐπεὶ τὸ κατὰ φύσιν ἡδύ, τὰ συγγενῆ δὲ κατὰ φύσιν ἀλλήλοις ἐςίν, πάντα τὰ συγγενῆ καὶ ὅμοια ἡδέα ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, οἷον ἄνθρωπος ἀνθρώπῳ καὶ ἵππος ἵππῳ καὶ νέος νέῳ. ὅθεν καὶ αἱ παροιμίαι εἴρηνται, ὡς ἧλιξ ἥλικα τέρπει, καὶ ὡς αἰεὶ τὸν ὁμοῖον, καὶ ἔγνω δὲ θὴρ θῆρα, καὶ ἀεὶ κολοιὸς παρὰ κολοιόν, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα. ἐπεὶ δὲ τὸ ὅμοιον καὶ τὸ συγγενὲς ἡδὺ ἑαυτῷ ἅπαν, μάλιςα δ' αὐτὸς πρὸς ἑαυτὸν ἕκαςος τῦτο πέπονθεν, ἀνάγκη πάντας φιλαύτους εἶναι ἢ μᾶλλον ἢ ἧττον· πάντα γὰρ τὰ τοιαῦτα ὑπάρχει πρὸς αὑτὸν μάλιςα. ἐπεὶ δὲ φίλαυτοι πάντες, καὶ τὰ αὑτῶν ἀνάγκη ἡδέα εἶναι πᾶσιν, οἷον ἔργα καὶ λόγους. διὸ καὶ φιλοκόλακες ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ φιλεραςαὶ καὶ φιλότιμοι καὶ φιλότεκνοι· αὑτῶν γὰρ ἔργα τὰ τέκνα. καὶ τὰ ἐλλιπῆ ἐπιτελεῖν ἡδύ· αὑτῶν γὰρ ἔργον ἤδη γίγνεται. καὶ ἐπεὶ τὸ ἄρχειν ἥδιστον, καὶ τὸ σοφὸν δοκεῖν εἶναι ἡδύ· ἀρχικὸν γὰρ τὸ φρονεῖν, ἔςι δ' ἡ σοφία πολλῶν καὶ θαυμαςῶν ἐπιςήμη. ἔτι ἐπεὶ φιλότιμοι ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, ἀνάγκη καὶ τὸ ἐπιτιμᾶν τοῖς πέλας ἡδὺ εἶναι. καὶ τὸ ἐν ᾧ βέλτιστος δοκεῖ εἶναι αὐτὸς αὑτῦ, ἐνταῦθα διατρίβειν, ὥσπερ καὶ Εὐριπίδης φησὶ "κἀπὶ τοῦτ' ἐπείγεται, νέμων ἑκάςης ἡμέρας πλεῖςον μέρος, ἵν' αὐτὸς αὑτῦ τυγχάνει βέλτιςος ὤν." ὁμοίως δὲ καὶ ἐπεὶ ἡ παιδιὰ τῶν ἡδέων καὶ πᾶσα ἄνεσις, καὶ ὁ γέλως τῶν ἡδέων, ἀνάγκη καὶ τὰ γελοῖα ἡδέα εἶναι, καὶ ἀνθρώπους

ἐριςικάς] αὐλητικὰς καὶ ἐριςικάς QY^bZ^b. ‖ αὐταῖς QY^bZ^b. ‖ 7. ἡ alterum om A^c. ‖ 9. οἷος ὁ] καὶ QY^bZ^b. ‖ 11. συνήθεις
ὡρίμοι καὶ QY^bZ^b. ‖ 12. ἄποθεν QY^bZ^b. ‖ 16. ἢ] καὶ A^c. ‖ 18. μὴ] ὁ μὴ QY^bZ^b. ‖ 20. αὐτὸ Q, αὐτῷ τὸ Y^bZ^b. ‖ 22.
αὐτὸ τῷ A^c. ‖ 23. ἡδύς A^c. ‖ θαυμαστὸς Y^b. ‖ 28. καὶ] γὰρ καὶ QY^b. ‖ 30. διὰ τοῦ χρόνου QY^bZ^b. ‖ 35. τῶν — b 1.
ι Q.
ἐςὶν om A^c. ‖ 2. ἀμφότεροι Q, ἀμφοτέρα Y^b. ‖ δὲ om Q. ‖ 3. καὶ om QY^bZ^b. ‖ 5. τοιαῦτα QY^bZ^b. ‖ 6. οἷον om QY^b
σπερ — 7. μεμιμημένον om Z^b. ‖ 7. ὃ — ᾖ] ἂν ᾖ μεμιμημένον QY^b. ‖ 8. καὶ ἐὰν μὴ ᾖ ἡδὺ ὐ τὸ μίμημα QY^bZ^b. ‖ 13. ἅπαντα
‖ 14. καὶ om A^c. ‖ 16. τὸν] τὸ Y^bZ^b, τῷ ὁμοίῳ φίλον τὸ Q. ‖ ἐγνώκει QY^bZ^b. ‖ 17. ἀεὶ] γὰρ A^c. ‖ 18. τὸ post καὶ om
‖ 19. τύτων Y^bZ^b. ‖ 23. καὶ utrumque om QY^bZ^b. ‖ 24. καὶ φιλεραςαὶ om A^c. ‖ 25. ἔργων pr A^c, ἔργον corr. ‖ 27. δοκεῖ
ν pr A^c. ‖ 30. εἶναι] εἶναι καὶ τὸ ἄρχειν A^c. ‖ τὸ om QY^bZ^b. ‖ δοκεῖ βέλτιςος αὐτὸς αὑτῦ εἶναι A^c. ‖ 31. καὶ om QY^b
Εὐριπίδης] ὁ ποιητὴς A^c. ‖ 33. τυγχάνῃ QY^bZ^b. ‖ 34. παιδιὰ τῶν] παιδιὰ διὰ τῶν A^c. ‖ 35. καὶ τὰ] δὲ καὶ τὰ QY^bZ^b.

καὶ λόγυς καὶ ἔργα· διώρισαι δὲ περὶ γελοίων χωρὶς ἐν τοῖς περὶ ποιητικῆς. περὶ μὲν ὖν ἡδέων εἰρήσθω ταῦτα, τὰ δὲ λυπηρὰ ἐκ τῶν ἐναντίων τύτοις φανερά.

12 Ὧν μὲν ὖν ἕνεκα ἀδικῦσι, ταῦτ' ἐςίν· πῶς δ' ἔχοντες καὶ τίνας, λέγωμεν νῦν. αὐτοὶ μὲν οὖν ὅταν οἴωνται δυνατὸν εἶναι τὸ πρᾶγμα πραχθῆναι καὶ ἑαυτοῖς δυνατόν, εἴτε ἂν λαθεῖν πράξαντες, ἢ μὴ λαθόντες μὴ δοῦναι δίκην, ἢ δοῦναι μὲν ἀλλ' ἐλάττω τὴν ζημίαν εἶναι τοῦ κέρδους ἑαυτοῖς ἢ ὧν κήδονται. ποῖα μὲν οὖν δυνατὰ φαίνεται καὶ ποῖα ἀδύνατα, ἐν τοῖς ὕςερον ῥηθήσεται (κοινὰ γὰρ ταῦτα πάντων τῶν λόγων), αὐτοὶ δ' οἴονται δυνατοὶ εἶναι μάλιςα ἀζήμιοι ἀδικεῖν οἱ εἰπεῖν δυνάμενοι καὶ οἱ πρακτικοὶ καὶ οἱ ἔμπειροι πολλῶν ἀγώνων, κἂν πολύφιλοι ὦσιν, κἂν πλύσιοι. καὶ μάλιςα μέν, ἂν αὐτοὶ ὦσιν ἐν τοῖς εἰρημένοις, οἴονται δύνασθαι, εἰ δὲ μή, κἂν ὑπάρχωσιν αὐτοῖς τοιῦτοι φίλοι ἢ ὑπηρέται ἢ κοινωνοί· διὰ γὰρ ταῦτα δύνανται καὶ πράττειν καὶ λανθάνειν καὶ μὴ δοῦναι δίκην. καὶ ἐὰν φίλοι ὦσι τοῖς ἀδικυμένοις ἢ τοῖς κριταῖς· οἱ μὲν γὰρ φίλοι ἀφύλακτοί τε πρὸς τὸ ἀδικεῖσθαι καὶ προσκαταλλάττονται πρὶν ἐπεξελθεῖν, οἱ δὲ κριταὶ χαρίζονται οἷς ἂν φίλοι ὦσι, καὶ ἢ ὅλως ἀφιᾶσιν ἢ μικροῖς ζημιῦσιν. λαθητικοὶ δ' εἰσὶν οἵ τ' ἐναντίοι τοῖς ἐγκλήμασιν, οἷον ἀσθενὴς περὶ αἰκίας καὶ ὁ πένης καὶ ὁ αἰσχρὸς περὶ μοιχείας. καὶ τὰ λίαν ἐν φανερῷ καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς· ἀφύλακτα γὰρ διὰ τὸ μηδένα ἂν οἴεσθαι. καὶ τὰ τηλικαῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα οἷα μηδ' ἂν εἷς· ἀφύλακτα γὰρ καὶ ταῦτα· πάντες γὰρ τὰ εἰωθότα ὥσπερ ἀρρωστήματα φυλάττονται καὶ τἀδικήματα, ὃ δὲ μηδείς πω ἠρρώςηκεν, οὐδεὶς εὐλαβεῖται. καὶ οἷς μηδεὶς ἐχθρὸς ἢ πολλοί· οἱ μὲν γὰρ οἴονται λήσειν διὰ τὸ μὴ φυλάττεσθαι, οἱ δὲ λανθάνυσι διὰ τὸ μὴ δοκεῖν ἂν ἐπιχειρῆσαι φυλαττομένοις, καὶ διὰ τὸ ἀπολογίαν ἔχειν ὅτι ὐκ ἂν ἐνεχείρησαν. καὶ οἷς ὑπάρχει κρύψις ἢ τρόπος ἢ τόπος ἢ διάθεσις εὔπορος. καὶ ὅσοις μὴ λαθῦσιν ἐςὶ δίωσις δίκης ἢ ἀναβολὴ χρόνυ ἢ διαφθοραὶ κριτῶν. καὶ οἷς, ἐὰν γένηται ζημία, ἐςὶ δίωσις τῆς ἐκτίσεως ἢ ἀναβολὴ χρόνιος, ἢ δι' ἀπορίαν μηδὲν ἕξει ὅ τι ἀπολέσῃ. καὶ οἷς τὰ μὲν κέρδη φανερὰ ἢ μεγάλα ἢ ἐγγύς, αἱ δὲ ζημίαι μικραὶ ἢ ἀφανεῖς ἢ πόρρω. καὶ ὧν μή ἐςι τιμωρία ἴση τῇ ὠφελείᾳ, δοκεῖ ἡ τυραννίς. καὶ ὅσοις τὰ μὲν ἀδικήματα λήμμα[illegible] αἱ δὲ ζημίαι ὀνείδη μόνον. καὶ οἷς τὐναντίον τὰ μὲν [illegible] ματα εἰς ἔπαινόν τινα, οἷον εἰ συνέβη ἅμα τιμωρήσ[illegible] ὑπὲρ πατρὸς ἢ μητρός, ὥσπερ Ζήνωνι, αἱ δὲ ζημία[illegible] χρήματα ἢ φυγὴν ἢ τοιοῦτόν τι· δι' ἀμφότερα γὰρ [illegible] κῦσι καὶ ἀμφοτέρως ἔχοντες, πλὴν οὐχ οἱ αὐτοὶ ἀλλ[illegible] ἐναντίοι τοῖς ἤθεσιν. καὶ οἱ πολλάκις ἢ λεληθότες ἢ μὴ [illegible] μιωμένοι. καὶ οἱ πολλάκις ἀποτετυχηκότες· εἰσὶ γὰρ [illegible] καὶ ἐν τοῖς τοιύτοις, ὥσπερ ἐν τοῖς πολεμικοῖς, οἷοι ἀνα[illegible] χεσθαι. καὶ οἷς ἂν παραχρῆμα ᾖ τὸ ἡδύ, τὸ δὲ λυπ[illegible] ὕςερον, ἢ τὸ κέρδος, ἡ δὲ ζημία ὕστερον· οἱ γὰρ ἀκρ[illegible] τοιῦτοι, ἔςι δ' ἀκρασία περὶ πάντα ὅσων ὀρέγονται. κα[illegible] ἂν τὐναντίον τὸ μὲν λυπηρὸν ἤδη ᾖ ἢ ἡ ζημία, τὸ [illegible] καὶ ὠφέλιμον ὕςερα καὶ χρονιώτερα· οἱ γὰρ ἐγκρατε[illegible] φρονιμώτεροι τὰ τοιαῦτα διώκυσιν. καὶ οἷς ἂν ἐνδέχ[illegible] διὰ τύχην δόξαι πρᾶξαι ἢ δι' ἀνάγκην ἢ διὰ φύσ[illegible] ἔθος, καὶ ὅλως ἁμαρτεῖν ἀλλὰ μὴ ἀδικεῖν. καὶ [illegible] τῦ ἐπιεικῦς τυχεῖν. καὶ ὅσοι ἂν ἐνδεεῖς ὦσιν. διχῶς [illegible] ἐνδεεῖς· ἢ γὰρ ὡς ἀναγκαίυ, ὥσπερ οἱ πένητες, ἢ ὡς [illegible] βολῆς, ὥσπερ οἱ πλύσιοι. καὶ οἱ σφόδρα εὐδοκιμ[illegible] οἱ σφόδρα ἀδοξῦντες, οἱ μὲν ὡς ὐ δόξοντες, οἱ δ' ὡς [illegible] μᾶλλον δόξοντες. αὐτοὶ μὲν ὖν ὕτως ἔχοντες ἐπιχ[illegible] ἀδικῦσι δὲ τοὺς τοιούτους καὶ τὰ τοιαῦτα τὺς ἔχ[illegible] αὐτοὶ ἐνδεεῖς ἢ εἰς τἀναγκαῖα ἢ εἰς ὑπεροχὴν ἢ [illegible] λαυσιν, καὶ τοὺς πόρρω καὶ τοὺς ἐγγύς· τῶν μὲν [illegible] λῆψις ταχεῖα, τῶν δ' ἡ τιμωρία βραδεῖα, οἷον οἱ [illegible] τὺς Καρχηδονίυς. καὶ τὺς μὴ εὐλαβεῖς μηδὲ φυλ[illegible] ἀλλὰ πιςευτικύς· ῥᾴδιον γὰρ πάντας λαθεῖν. καὶ [illegible] θύμυς· ἐπιμελῦς γὰρ τὸ ἐπεξελθεῖν. καὶ τὺς αἰσχ[illegible] ὐ γὰρ μαχητικοὶ περὶ κέρδυς. καὶ τὺς ὑπὸ πολλ[illegible] θέντας καὶ μὴ ἐπεξελθόντας ὡς ὄντας κατὰ τὴν [illegible] τύτυς Μυσῶν λείαν. καὶ ὓς μηδεπώποτε καὶ ὓς [illegible] ἀμφότεροι γὰρ ἀφύλακτοι, οἱ μὲν ὡς ὐδέποτε, οἱ δ' [illegible] ἂν ἔτι. καὶ τὺς διαβεβλημένυς ἢ [illegible] διαβόλυς· οἱ τοιῦ[illegible] ὔτε προαιρῦνται, φοβύμενοι τοὺς κριτάς, ὔτε δύναν[illegible] θειν· ὧν οἱ μισύμενοι καὶ φθονούμενοί εἰσιν. καὶ [illegible]

5. δέωνται pr A^c. ‖ 6 et 9. αὐτοῖς A^c. ‖ 10. γὰρ τῶν μερῶν τῆς ῥητορικῆς ταῦτα πάντα αὐτοὶ QY^bZ^b. ‖ 13. αἱ om A^c. ‖ [illegible] κἂν] καὶ ἐὰν — καὶ ἐὰν QY^bZ^b. ‖ πολλοὶ φίλοι Y^bZ^b. ‖ 15. τοιῦτοι αὐτοῖς QY^bZ^b. ‖ 18. ἢ] μὴ Y^bZ^b. ‖ 20. ἐξελθεῖν QZ^b. ‖ [illegible] post καὶ om QZ^b. ‖ 22. ἀσθενεῖς A^c. ‖ 23. μοιχίας Q. ‖ τὸ λίαν φανερῷ A^c. ‖ 24. ἂν om QY^bZ^b. ‖ 25. ἃ μηδὲ ὡς [illegible] 28. ἠρρώςησεν et 30. λανθάνυσί τε διὰ et 32. ἐπεχείρησεν QY^bZ^b. ‖ 32. τρόποις ἢ τόποις ἢ διαθέσεις εὔποροι A^c. ‖ 33. λαθῶσι [illegible] 34. χρόνιος QY^bZ^b. ‖ 35. κτήσεως QA^c. ‖ 36. ἀπολέσει QY^bZ^b. ‖ 37. μικραὶ] ἢ μικραὶ QY^bZ^b.

1. ὧ QY^bZ^b. ‖ 2. ἡ] ἔχειν ἡ A^c. ‖ 5. εἰς] ὡς Y^bZ^b. ‖ 6. δι' ἀμφότερα] ἀμφότεροι QY^bZ^b. ‖ 8. αἱ om A^c. ‖ 10. [illegible] QY^bZ^b. ‖ οἷον $QY^bZ^bA^c$. ‖ 12. γὰρ] δὲ QY^bZ^b. ‖ 14. ᾖ om QY^bZ^b. ‖ ἡ om A^c. ‖ 15. ἀκρατεῖς Q. ‖ 16. τὰ om QY^bZ^b. ‖ [illegible] ἀδοξῦντες A^c. ‖ 29. λαβεῖν Q. ‖ ῥαθυμῦντας QY^bZ^b. ‖ 31. μαχηταὶ Q. ‖ 33. ὓς] τὺς A^c. ‖ μηδέποτε Y^b.

ὁφασιν ἢ προγόνων ἢ αὐτῶν ἢ φίλων ἢ ποιησάν- ὺς ἢ μελλησάντων ἢ αὐτὺς ἢ προγόνους ἢ ὧν κή- ὥσπερ γὰρ ἡ παροιμία, προφάσεως δεῖται μόνον ἡ καὶ τὺς ἐχθρὺς καὶ τὺς φίλυς· τὺς μὲν γὰρ ῥᾳ- δ' ἡδύ. καὶ τὺς ἀφίλυς. καὶ τὺς μὴ δεινὺς εἰπεῖν · ἢ γὰρ ὐκ ἐγχειρῦσιν ἐπεξιέναι, ἢ καταλλάττον- ὐδὲν περαίνυσιν. καὶ οἷς μὴ λυσιτελεῖ διατρίβειν ν ἢ δίκην ἢ ἔκτισιν, οἷον οἱ ξένοι καὶ αὐτουργοί· ῷ τε γὰρ διαλύονται καὶ ῥᾳδίως καταπαύονται. πολλὰ ἠδικηκότας, ἢ τοιαῦτα οἷα ἀδικῦνται· ἐγ- τι δοκεῖ τοῦ μὴ ἀδικεῖν εἶναι, ὅταν τι τοιοῦτον τις οἷον εἰώθει καὶ αὐτὸς ἀδικεῖν· λέγω δ' οἷον εἴ ἰωθότα ὑβρίζειν αἰκίσαιτο. καὶ τὺς ἢ πεποιηκότας βυληθέντας ἢ βυλομένυς ἢ ποιήσοντας· ἔχει γὰρ δὺ καὶ τὸ καλόν, καὶ ἐγγὺς τῦ μὴ ἀδικεῖν φαί- αὶ οἷς χαριοῦνται ἢ φίλοις ἢ θαυμαζομένοις ἢ ἢ κυρίοις ἢ ὅλως πρὸς ὓς ζῶσιν αὐτοί. καὶ πρὸς ἐπιεικείας τυχεῖν. καὶ οἷς ἂν ἐγκεκληκότες ὦσι ιακεχωρηκότες, οἷον Κάλλιππος ἐποίει τὰ περὶ αὶ γὰρ τὰ τοιαῦτα ἐγγὺς τῦ μὴ ἀδικεῖν φαίνε- τὺς ὑπ' ἄλλων μέλλοντας, ἂν μὴ αὐτοί, ὡς ὐκέτι νον βυλεύσασθαι, ὥσπερ λέγεται Αἰνεσίδημος Γέ- ιψαι κοττάβια ἀνδραποδισαμένῳ, ὅτι ἔφθασεν, αὐτὸς μέλλων. καὶ οὓς ἀδικήσαντες δυνήσονται ίκαια πράττειν, ὡς ῥᾳδίως ἰασόμενοι, ὥσπερ ἔφη Θετταλὸς δεῖν ἀδικεῖν ἔνια, ὅπως δύνηται καὶ πολλὰ ποιεῖν. καὶ ἃ πάντες ἢ πολλοὶ ἀδικεῖν συγγνώμης γὰρ οἴονται τεύξεσθαι. καὶ τὰ ῥᾴ- ιαι· τοιαῦτα δ' ὅσα ταχὺ ἀναλίσκεται, οἷον τὰ ἢ τὰ εὐμετάβλητα σχήμασιν ἢ χρώμασιν ἢ ἢ ἃ πολλαχοῦ ἀφανίσαι εὔπορον· τοιαῦτα δὲ ακτα καὶ ἐν μικροῖς τόποις ἀφανιζόμενα. καὶ φορα καὶ ὅμοια πολλὰ προϋπῆρχε τῷ ἀδικοῦντι. αἰσχύνονται οἱ ἀδικηθέντες λέγειν, οἷον γυναικῶν βρεις ἢ εἰς αὐτὺς ἢ εἰς υἱεῖς. καὶ ὅσα φιλοδικεῖν ν ὁ ἐπεξιών· τοιαῦτα δὲ τά τε μικρὰ καὶ ἐφ' γνώμη. ὡς μὲν ὖν ἔχοντες ἀδικῦσι, καὶ ποῖα καὶ διὰ τί, σχεδὸν ταῦτ' ἐςίν.

Τὰ δ' ἀδικήματα πάντα καὶ τὰ δικαιώματα διέλω- 13 μεν, ἀρξάμενοι πρῶτον ἐντεῦθεν. ὥρισαι δὴ τὰ δίκαια καὶ τὰ ἄδικα πρός τε νόμους δύο, καὶ πρὸς οὕς ἐςι, διχῶς. λέγω δὲ νόμον τὸν μὲν ἴδιον τὸν δὲ κοινόν, ἴδιον μὲν τὸν ἑκάςοις ὡρισμένον πρὸς αὐτύς, καὶ τοῦτον τὸν μὲν ἄγραφον τὸν δὲ γεγραμμένον, κοινὸν δὲ τὸν κατὰ φύσιν. ἔςι γάρ, ὃ μαντεύονταί τι πάντες, φύσει κοινὸν δίκαιον καὶ ἄδικον, κἂν μηδεμία κοινωνία πρὸς ἀλλήλυς ᾖ μηδὲ συνθήκη, οἷον καὶ ἡ Σοφοκλέυς Ἀντιγόνη φαίνεται λέγουσα, ὅτι δίκαιον ἀπειρημένον θάψαι τὸν Πολυνείκη, ὡς φύσει ὂν τῦτο δίκαιον·

ὐ γάρ τι νῦν γε κἀχθές, ἀλλ' ἀεί ποτε
ζῇ τῦτο, κὐδεὶς οἶδεν ἐξ ὅτυ φάνη.

καὶ ὡς Ἐμπεδοκλῆς λέγει περὶ τῦ μὴ κτείνειν τὸ ἔμψυχον· τῦτο γὰρ ὐ τισὶ μὲν δίκαιον τισὶ δ' ὐ δίκαιον,

ἀλλὰ τὸ μὲν πάντων νόμιμον διά τ' εὐρυμέδοντος
αἰθέρος ἠνεκέως τέταται διά τ' ἀπλέτυ αὖ γῆς.

καὶ ὡς ἐν τῷ Μεσσηνιακῷ λέγει Ἀλκιδάμας. πρὸς οὓς δὲ διώρισαι, διχῶς διώρισαι· ἢ γὰρ πρὸς τὸ κοινὸν ἢ πρὸς ἕνα τῶν κοινωνύντων, ἃ δεῖ πράττειν καὶ μὴ πράττειν. διὸ καὶ τἀδικήματα καὶ τὰ δικαιώματα διχῶς ἔςιν ἀδικεῖν καὶ δικαιοπραγεῖν· ἢ γὰρ πρὸς ἕνα καὶ ὡρισμένον ἢ πρὸς τὸ κοινόν· ὁ γὰρ μοιχεύων καὶ τύπτων ἀδικεῖ τινὰ τῶν ὡρισμένων, ὁ δὲ μὴ ςρατευόμενος τὸ κοινόν. ἁπάντων δὴ τῶν ἀδικημάτων διῃρημένων, καὶ τῶν μὲν ὄντων πρὸς τὸ κοινὸν τῶν δὲ πρὸς ἄλλον καὶ πρὸς ἄλλυς, ἀναλαβόντες τί ἐςι τὸ ἀδικεῖσθαι, λέγωμεν τὰ λοιπά. ἔςι δὴ τὸ ἀδικεῖσθαι τὸ ὑπὸ ἑκόντος τὰ ἄδικα πάσχειν· τὸ γὰρ ἀδικεῖν ὥρισται πρότερον ἑκούσιον εἶναι. ἐπεὶ δ' ἀνάγκη τὸν ἀδικύμενον βλάπτεσθαι καὶ ἀκυσίως βλάπτεσθαι, αἱ μὲν βλάβαι ἐκ τῶν πρότερον φανεραί εἰσιν· τὰ γὰρ ἀγαθὰ καὶ τὰ κακὰ διῄρηται καθ' αὑτὰ πρότερον, καὶ τὰ ἑκούσια, ὅτι ἐςὶν ὅσα εἰδότες. ὥς' ἀνάγκη πάντα τὰ ἐγκλήματα ἢ πρὸς τὸ κοινὸν ἢ πρὸς τὸ ἴδιον εἶναι, ἢ καὶ ἀγνοῦντος ἢ ἄκοντος, ἢ ἑκόντος καὶ εἰδότος, καὶ τούτων τὰ μὲν προελομένυ τὰ δὲ διὰ πάθος. περὶ μὲν ὖν θυμῦ ῥηθήσεται ἐν τοῖς περὶ τὰ πάθη, ποῖα δὲ προαιρῦνται καὶ πῶς ἔχοντες, εἴρηται πρότερον. ἐπεὶ δ' ὁμολογῦντες πολλάκις πε-

ιται QY^bZ^b. ‖ 9. γαρ] γαρ καὶ QZ^b. ‖ ῥᾳδίως] ῥᾳδίως οἱ τοιῦτοι QY^bZ^b. ‖ 12. δ' οἷον] δ' ὅτι A^c. ‖ 14. ποιήσαντας A^c. ‖ το τῦ QY^bZ^b. ‖ 19. ἐποίησε QY^bZ^b. ‖ τὰ] τὰ δὲ Z^b. ‖ 27. ἢ] οἱ Y^b. ‖ 28. τεύξασθαι A^c. ‖ 29. ὅσα ἢ ταχὺ QY^bZ^b. ‖ χῶς Y^b. ‖ 34. λέγειν οἱ ἀδικηθέντες QY^bZ^b. ‖ 35. ἢ εἰς ἑαυτὺς Y^bZ^b, om Q. ‖ εἰς om A^c. ‖ 36. τε om A^c.

om A^c. ‖ τὰ om Y^bZ^b. ‖ 5. ἑαυτύς QY^bZ^b. ‖ 7. φύσει κοινὸν] γρ φυσικὸν ὂν margo Y^b. ‖ 10. πολυνίκη A^c, πολυνείκην 12. γε] τε QY^b, σε Z^b. ‖ καὶ χθὲς Q. ‖ 17. τέτακται QY^bZ^b. ‖ αὐγῆς $Y^bZ^bA^c$. ‖ 18. λέγει ἐν τῷ μεσσηνιακῷ ἀλκιδάμας ‖ 19. δίχα ὥρισαι A^c. ‖ 20. ἃ] ἢ Z^b. ‖ 22. καὶ post ἕνα om QY^bZ^b. ‖ 27. τὰ λοιπά om A^c. ‖ δὲ et 29. ἑκόντων QY^b πρότερον εἰρημένων φανεραί Q. ‖ 32. εἴρηται A^c. ‖ 34. τὸ alterum et καὶ om QY^bZ^b.

πραχέναι ἢ τὸ ἐπίγραμμα οὐχ ὁμολογῦσιν ἢ περὶ ὃ τὸ ἐπίγραμμα, οἷον λαβεῖν μὲν ἀλλ' ὐ κλέψαι, καὶ πατάξαι πρότερον ἀλλ' ὐχ ὑβρίσαι, καὶ συγγενέσθαι ἀλλ' οὐ μοιχεῦσαι, ἢ κλέψαι ἀλλ' ὐχ ἱεροσυλῆσαι (ὐ γὰρ θεοῦ τι), ἢ ἐπεργάσασθαι μὲν ἀλλ' οὐ δημόσια, ἢ διειλέχθαι μὲν τοῖς πολεμίοις ἀλλ' ὐ προδοῦναι, διὰ ταῦτα δέοι ἂν καὶ περὶ τύτων διωρίσθαι, τί κλοπή, τί ὕβρις, τί μοιχεία, ὅπως ἐάν τε ὑπάρχειν ἐάν τε μὴ ὑπάρχειν βουλώμεθα δεικνύναι, ἔχωμεν ἐμφανίζειν τὸ δίκαιον. ἔςι δὲ πάντα τὰ τοιαῦτα περὶ τῦ ἄδικον εἶναι καὶ φαῦλον ἢ μὴ ἄδικον [περὶ οὗ] ἡ ἀμφισβήτησις· ἐν γὰρ τῇ προαιρέσει ἡ μοχθηρία καὶ τὸ ἀδικεῖν, τὰ δὲ τοιαῦτα τῶν ὀνομάτων προσσημαίνει τὴν προαίρεσιν, οἷον ὕβρις καὶ κλοπή· ὐ γὰρ εἰ ἐπάταξε, πάντως ὕβρισεν, ἀλλ' εἰ ἕνεκά του, οἷον τοῦ ἀτιμάσαι ἐκεῖνον ἢ αὐτὸς ἡσθῆναι. ὐδὲ πάντως, εἰ λάθρᾳ ἔλαβεν, ἔκλεψεν, ἀλλ' εἰ ἐπὶ βλάβῃ ἔκλεψε καὶ σφετερισμῷ ἑαυτῦ. ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἔχει, ὥσπερ καὶ περὶ τύτων. ἐπεὶ δὲ τῶν δικαίων καὶ τῶν ἀδίκων ἦν δύο εἴδη (τὰ μὲν γὰρ γεγραμμένα τὰ δ' ἄγραφα), περὶ ὧν μὲν οἱ νόμοι ἀγορεύυσιν εἴρηται, τῶν δ' ἀγράφων δύο ἐστὶν εἴδη· ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ μὲν καθ' ὑπερβολὴν ἀρετῆς καὶ κακίας, ἐφ' οἷς ὀνείδη καὶ ἔπαινοι καὶ ἀτιμίαι καὶ τιμαὶ καὶ δωρεαί, οἷον τὸ χάριν ἔχειν τῷ ποιήσαντι εὖ καὶ ἀντευποιεῖν τὸν εὖ ποιήσαντα καὶ βοηθητικὸν εἶναι τοῖς φίλοις καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα, τὰ δὲ τῦ ἰδίου νόμυ καὶ γεγραμμένου ἔλλειμμα. τὸ γὰρ ἐπιεικὲς δοκεῖ δίκαιον εἶναι, ἔςι δὲ ἐπιεικὲς τὸ παρὰ τὸν γεγραμμένον νόμον δίκαιον. συμβαίνει δὲ τοῦτο τὰ μὲν ἀκόντων τὰ δὲ ἑκόντων τῶν νομοθετῶν, ἀκόντων μὲν ὅταν λάθῃ, ἑκόντων δ' ὅταν μὴ δύνωνται διορίσαι, ἀλλ' ἀναγκαῖον μὲν ᾖ καθόλυ εἰπεῖν, μὴ ᾖ δέ, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. καὶ ὅσα μὴ ῥᾴδιον διορίσαι δι' ἀπειρίαν, οἷον τὸ τρῶσαι σιδήρῳ πηλίκῳ καὶ ποίῳ τινί· ὑπολείποι γὰρ ἂν ὁ αἰὼν διαριθμῦντα. ἂν ὖν ᾖ ἀδιόριςον, δέῃ δὲ νομοθετῆσαι, ἀνάγκη ἁπλῶς εἰπεῖν, ὥςε κἂν δακτύλιον ἔχων ἐπάρηται τὴν χεῖρα ἢ πατάξῃ, κατὰ μὲν τὸν γεγραμμένον νόμον ἔνοχός ἐςι καὶ ἀδικεῖ,

κατὰ δὲ τὸ ἀληθὲς ὐκ ἀδικεῖ, καὶ τὸ ἐπιεικὲς τῦτ
εἰ δ' ἐςὶ τὸ εἰρημένον τὸ ἐπιεικές, φανερὸν ποῖά
ἐπιεικῆ καὶ ὐκ ἐπιεικῆ, καὶ ποῖοι οὐκ ἐπιεικεῖς ἄν
ἐφ' οἷς τε γὰρ δεῖ συγγνώμην ἔχειν, ἐπιεικῆ ταῦτ
τὸ τὰ ἁμαρτήματα καὶ τὰ ἀδικήματα μὴ τῦ ἴσ
μηδὲ τὰ ἁμαρτήματα καὶ τὰ ἀτυχήματα· ἔςι δ'
ματα μὲν ὅσα παράλογα καὶ μὴ ἀπὸ μοχθηρίας,
τήματα δὲ ὅσα μὴ παράλογα καὶ μὴ ἀπὸ πονηρία
κήματα δὲ ὅσα μήτε παράλογα ἀπὸ πονηρίας τ'
τὰ γὰρ δι' ἐπιθυμίαν ἀπὸ πονηρίας. καὶ τὸ τοῖς ἀ
νοις συγγινώσκειν ἐπιεικές. καὶ τὸ μὴ πρὸς τὸν
ἀλλὰ πρὸς τὸν νομοθέτην σκοπεῖν, καὶ μὴ πρὸς τὸν
ἀλλὰ πρὸς τὴν διάνοιαν τοῦ νομοθέτυ [σκοπεῖν], κ
πρὸς τὴν πρᾶξιν ἀλλὰ πρὸς τὴν προαίρεσιν, καὶ μ
τὸ μέρος ἀλλὰ πρὸς τὸ ὅλον, μηδὲ ποῖός τις νῦν
ποῖός τις ἦν ἀεὶ ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. καὶ τὸ μνημ
μᾶλλον ὧν ἔπαθεν ἀγαθῶν ἢ κακῶν, καὶ ἀγαθ
ἔπαθε μᾶλλον ἢ ἐποίησεν. καὶ τὸ ἀνέχεσθαι ἀδικ
καὶ τὸ μᾶλλον λόγῳ ἐθέλειν κρίνεσθαι ἢ ἔργῳ. κ
εἰς δίαιταν μᾶλλον ἢ εἰς δίκην βούλεσθαι ἰέναι· ὁ
διαιτητὴς τὸ ἐπιεικὲς ὁρᾷ, ὁ δὲ δικαστὴς τὸν νόμ
τύτυ ἕνεκα διαιτητὴς εὑρέθη, ὅπως τὸ ἐπιεικὲς ἰσχύῃ
μὲν ὖν τῶν ἐπιεικῶν διωρίσθω τὸν τρόπον τῦτον.

Ἀδίκημα δὲ μεῖζον, ὅσῳ ἂν ἀπὸ μείζονος ἀ
κίας· διὸ καὶ τὰ ἐλάχιστα μέγιςα, οἷον ὃ Μ
Καλλίςρατος κατηγόρει, ὅτι παρελογίσατο τρία ἡμ
λια ἱερὰ τὺς ναοποιύς· ἐπὶ δικαιοσύνης δὲ τὐναντ
δὲ ταῦτα ἐκ τῦ ἐνυπάρχειν τῇ δυνάμει· ὁ γὰρ τρία
βέλια ἱερὰ κλέψας κἂν ὁτιῦν ἀδικήσειεν. ὁτὲ μὲν
τὸ μεῖζον, ὁτὲ δ' ἐκ τῦ βλάβυς κρίνεται. καὶ ὗ μ
ἴση τιμωρία, ἀλλὰ πᾶσα ἐλάττων. καὶ ὗ μή ἐςι
χαλεπὸν γὰρ καὶ ἀδύνατον. καὶ οὗ μὴ ἔςι δίκην
τὸν παθόντα· ἀνίατον γάρ· ἡ γὰρ δίκη καὶ κόλασ
καὶ εἰ ὁ παθὼν καὶ ἀδικηθεὶς αὐτὸς αὑτὸν μεγάλ
λασεν· ἔτι γὰρ μείζονι ὁ ποιήσας δίκαιος κολασ
οἷον Σοφοκλῆς ὑπὲρ Εὐκτήμονος συνηγορῶν, ἐπεὶ ἀ

5. ἢ post τι om A^c. ‖ 7. διορίσασθαι QY^bZ^b. ‖ 11. περὶ ὖ om $QY^bZ^bA^c$. ‖ προαιρέσει ἐςὶν ἡ QY^bZ^b. ‖ 12. μοχθηρία] [illegible] μοχθηρία Y^b. ‖ 13. προσημαίνει Q. ‖ 18. δὲ καὶ τῶν δικαίων ἦν Q. ‖ 22. καὶ tertium om QY^bZ^b. ‖ 24. εἶναι om A^c. ‖ [illegible] γραμμένυ QY^bZ^b. ‖ δίκαιον δοκεῖ Q. ‖ 27. τὸ om A^c. ‖ 28. ἑκόντων τὰ δὲ ἀκόντων A^c. ‖ 30. ᾖ om Q. ‖ 31. ἀλλ' ὡς] ἀλλὰ [illegible] ‖ πηλίκῳ] καὶ πηλίκω QY^bZ^b. ‖ 33. ὑπολείπει Q. ‖ ἂν ὁ] δὴ ὁ QY^bZ^b. ‖ 34. ᾖ om Q. ‖ ἀόριςον A^c. ‖ δέῃ δὲ] δὲ ᾖ A^c. ‖ 36. [illegible]
1. τὸ post καὶ om QY^bZ^b. ‖ 2. ὡρισμένον, ut videtur, A^c. ‖ τὸ om QY^bZ^b. ‖ ὁποῖα QY^bZ^b. ‖ 3. καὶ ὐκ — 4. [illegible] QZ^b et pr Y^c. ‖ 6: τὰ ἁμαρτήματα καὶ et ἔςι δ' ἀτυχήματα om A^c. ‖ 10. τὰ — πονηρίας et 12. σκοπεῖν om A^c. ‖ 12. [illegible] QY^bZ^b. ‖ 22. ηρέθη Q. ‖ 24. ἀδικήματα δὲ μείζονα ὅσα QY^bZ^b. ‖ 25. καὶ om A^c. ‖ 26. ἡμιωβόλια Q. ‖ 28. ὑπάρχειν [illegible] ἱερὰ ἡμιωβέλια Y^bZ^b, ἱερὰ ἡμιωβόλεια Q. ‖ 31. ἴση — ἐςιν om A^c. ‖ 33. κόλασις καὶ A^c. ‖ 34. ἀδικηθεὶς] εἰ ὁ ἀδικηθεὶς [illegible]
35. μεῖζον ἢ ὁ A^c.

ὸν ὑβρισθείς, ὐ τιμήσειν ἔφη ἐλάττονος ἢ ὖ ὁ πα-
·ῷ ἐτίμησεν. καὶ ὃ μόνος ἢ πρῶτος ἢ μετ' ὀλίγων
·. καὶ τὸ πολλάκις τὸ αὐτὸ ἁμαρτάνειν μέγα.
ἂν ζητηθῇ καὶ εὑρεθῇ τὰ κωλύοντα καὶ ζημιῦντα,
ιργει ζημιῦται δι' ὃν ἂν νόμος τεθῇ καὶ δι' ὓς τὸ
ιιον ᾠκοδομήθη. καὶ τὸ θηριωδέστερον ἀδίκημα
καὶ ὃ ἐκ προνοίας μᾶλλον. καὶ ὃ οἱ ἀκούοντες
ιι μᾶλλον ἢ ἐλεῦσιν. καὶ τὰ μὲν ῥητορικά ἐστι
ὅτι πολλὰ ἀνῄρηκε δίκαια ἢ ὑπερβέβηκεν, οἷον
ϛιὰς πίςεις ἐπιγαμίας· πολλῶν γὰρ ἀδικημάτων
καὶ τὸ ἐνταῦθα ὖ κολάζονται οἱ ἀδικῦντες, ὅπερ
ἱ ψευδομαρτυρῦντες· ποῦ γὰρ οὐκ ἂν ἀδικήσειεν,
ὶ ἐν τῷ δικαςηρίῳ; καὶ ἐφ' οἷς αἰσχύνη μάλιςα.
ἰτον ὑφ' ὖ εὖ πέπονθεν· πλείω γὰρ ἀδικεῖ, ὅτι τε
οιεῖ καὶ ὅτι ὐκ εὖ. καὶ ὃ παρὰ τὰ ἄγραφα δί-
λείνονος γὰρ μὴ δι' ἀνάγκην δίκαιον εἶναι· τὰ μὲν
αμμένα ἐξ ἀνάγκης, τὰ δ' ἄγραφα οὔ. ἄλλον
ν, εἰ παρὰ τὰ γεγραμμένα· ὁ γὰρ τὰ φο-
ικῶν καὶ τὰ ἐπιζήμια καὶ τὰ μὴ ἐπιζήμια ἀδι-
ἶν. περὶ μὲν ὖν ἀδικήματος μείζονος καὶ ἐλάτ-
ηται.

ιὶ δὲ τῶν ἀτέχνων καλουμένων πίςεων ἐχόμενόν
εἰρημένων ἐπιδραμεῖν· ἴδιαι γὰρ αὗται τῶν δικα-
σὶ δὲ πέντε τὸν ἀριθμόν, νόμοι μάρτυρες συνθῆκαι
ὅρκος. πρῶτον μὲν ὖν περὶ νόμων εἴπωμεν, πῶς
καὶ προτρέποντα καὶ ἀποτρέποντα καὶ κατηγο-
ιὶ ἀπολογύμενον. φανερὸν γὰρ ὅτι, ἐὰν μὲν ἐναν-
γεγραμμένος τῷ πράγματι, τῷ κοινῷ νόμῳ χρη-
τοῖς ἐπιεικέσιν ὡς δικαιοτέροις. καὶ ὅτι τὸ γνώμῃ
τῦτ' ἐςί, τὸ μὴ παντελῶς χρῆσθαι τοῖς γεγραμ-
ιαὶ ὅτι τὸ μὲν ἐπιεικὲς ἀεὶ μένει καὶ ὐδέποτε με-
ι, ὐδ' ὁ κοινός (κατὰ φύσιν γάρ ἐςιν), οἱ δὲ γε-
οι πολλάκις· ὅθεν εἴρηται τὰ ἐν τῇ Σοφοκλέους
ι· ἀπολογεῖται γὰρ ὅτι ἔθαψε παρὰ τὸν τῦ Κρέον-
ν, ἀλλ' ὐ παρὰ τὸν ἄγραφον·

οὐ γάρ τι νῦν γε κἀχθές, ἀλλ' ἀεί ποτε.
ταῦτ' ὖν ἐγὼ ὐκ ἔμελλον ἀνδρὸς ὐδενός.

καὶ ὅτι τὸ δίκαιόν ἐςιν ἀληθές τι καὶ συμφέρον, ἀλλ' ὐ τὸ δοκῦν· ὥς' οὐ νόμος ὁ γεγραμμένος· οὐ γὰρ ποιεῖ τὸ ἔργον τὸ τῦ νόμυ. καὶ ὅτι ὥσπερ ἀργυρογνώμων ὁ κριτής ἐστιν, ὅπως διακρίνῃ τὸ κίβδηλον δίκαιον καὶ τὸ ἀληθές. καὶ ὅτι βελτίονος ἀνδρὸς τὸ τοῖς ἀγράφοις ἢ τοῖς γεγραμμένοις χρῆσθαι καὶ ἐμμένειν. καὶ εἴ που ἐναντίος νόμῳ εὐδοκιμῦντι ἢ καὶ αὐτὸς αὑτῷ· οἷον ἐνίοτε ὁ μὲν κελεύει κύρια εἶναι ἅττ' ἂν συνθῶνται, ὁ δ' ἀπαγορεύει μὴ συντίθεσθαι παρὰ τὸν νόμον. καὶ εἰ ἀμφίβολος, ὥςε ςρέφειν καὶ ὁρᾶν ἐφ' ὁποτέραν τὴν ἀγωγὴν ἢ τὸ δίκαιον ἐφαρμόσει ἢ τὸ συμφέρον, εἶτα τύτῳ χρῆσθαι. καὶ εἰ τὰ μὲν πράγματα ἐφ' οἷς ἐτέθη ὁ νόμος μηκέτι μένει, ὁ δὲ νόμος, πειρατέον τῦτο δηλῦν καὶ μάχεσθαι ταύτῃ πρὸς τὸν νόμον. ἐὰν δὲ ὁ γεγραμμένος ᾖ πρὸς τὸ πρᾶγμα, τό τε γνώμῃ τῇ ἀρίςῃ λεκτέον ὅτι ὐ τῦ παρὰ τὸν νόμον ἕνεκα δικάζειν ἐςίν, ἀλλ' ἵνα, ἐὰν ἀγνοήσῃ τί λέγει ὁ νόμος, μὴ ἐπιορκῇ. καὶ ὅτι ὐ τὸ ἁπλῶς ἀγαθὸν αἱρεῖται ὐδείς, ἀλλὰ τὸ αὑτῷ. καὶ ὅτι ὐδὲν διαφέρει ἢ μὴ κεῖσθαι ἢ μὴ χρῆσθαι. καὶ ὅτι ἐν ταῖς ἄλλαις τέχναις ὐ λυσιτελεῖ παρασοφίζεσθαι τὸν ἰατρόν· ὐ γὰρ τοσῦτο βλάπτει ἡ ἁμαρτία τῦ ἰατροῦ ὅσον τὸ ἐθίζεσθαι ἀπειθεῖν τῷ ἄρχοντι. καὶ ὅτι τὸ τῶν νόμων σοφώτερον ζητεῖν εἶναι, τῦτ' ἐςὶν ὃ ἐν τοῖς ἐπαινυμένοις νόμοις ἀπαγορεύεται. καὶ περὶ μὲν τῶν νόμων ὕτω διωρίσθω· περὶ δὲ μαρτύρων, μάρτυρές εἰσι διττοί, οἱ μὲν παλαιοὶ οἱ δὲ πρόσφατοι, καὶ τούτων οἱ μὲν μετέχοντες τῦ κινδύνυ οἱ δ' ἐκτός. λέγω δὲ παλαιὺς μὲν τύς τε ποιητὰς καὶ ὅσων ἄλλων γνωρίμων εἰσὶ κρίσεις φανεραί, οἷον Ἀθηναῖοι Ὁμήρῳ μάρτυρι ἐχρήσαντο περὶ Σαλαμῖνος καὶ Τενέδιοι ἔναγχος Περιάνδρῳ τῷ Κορινθίῳ πρὸς Σιγειεῖς. καὶ Κλεοφῶν κατὰ Κριτίυ τοῖς Σόλωνος ἐλεγείοις ἐχρήσατο, λέγων ὅτι πάλαι ἀσελγὴς ἡ οἰκία· ὐ γὰρ ἄν ποτε ἐποίησε Σόλων "εἰπεῖν μοι Κριτίᾳ πυρρότριχι πατρὸς ἀκύειν." περὶ μὲν ὖν τῶν γενομένων οἱ τοιῦτοι μάρτυρες,

om A^c. ‖ 2. ἐτίμησεν ἑαυτόν QY^bZ^b. ‖ 4. ὃν QZ^b. ‖ ζητηθῇ καὶ αὐξηθῇ margo Y^b, ζητηθείη καὶ εὑρεθείη A^c. ‖ 7. ὃ ἐκ] τὸ ·. ‖ 9. ἂν εἴρηκεν, omisso δίκαια, A^c. ‖ 11. ὑπερίχει A^c. ‖ 12. ψευδομάρτυρες QY^bZ^b. ‖ ἀδικήσειαν Q, ἀδικήσαιεν Y^bZ^b. ‖ 13. ‖ ἐν om Z^b. ‖ τῷ om Y^b. ‖ 14. ἐφ' A^c. ‖ 15. καὶ ὅτι] ὅτι τε QY^bZ^b. ‖ περὶ QA^c. ‖ γραφόμενα QZ^b et pr Y^b. ‖ δί- Z^b. ‖ 24. δὲ om QY^b et pr Z^b. ‖ 25. εἴπωμεν περὶ νόμων πῶς Y^bZ^b, εἴπωμεν πῶς τοῖς νόμοις Q. ‖ 27. μὲν post γὰρ Z^b. ‖ χρηςέον καὶ τοῖς ἐπιεικεςέροις καὶ δικαιοτέροις A^c. ‖ 29. τῇ γνώμῃ τῇ ἀρίςῃ χρωμένους τῦτ' ἐςὶ τὸ μὴ πάντως QY^bZ^b. ‖ 33. Y^bZ^b. ‖ 34. ἀπολογεῖσθαι γὰρ ὅτι ἔπραξε QY^bZ^b. ‖ τὸν om Y^b. ‖ τῦ Κρέοντος om A^c.

] τὸν A^c. ‖ 2. ἤμελλον et 3. τε A^c. ‖ 9. ἢι A^c. ‖ καὶ om QY^bZ^b. ‖ ἑαυτῷ Q. ‖ ὁ μὲν ἐνίοτε QY^bZ^b. ‖ 12. ἐπὶ ποτέραν . τὸν νόμον] αὐτόν QY^bZ^b. ‖ 17. ὅτι] ἐςὶν ὅτι QY^bZ^b. ‖ 18. ἐὰν om A^c. ‖ τί] ὅτι QY^bZ^b. ‖ ἐπιορκεῖν QY^bZ^b. ‖ 22. τὸν] QY^bZ^b, οἷον τὸν rc Y^b. ‖ τοσύτῳ Q, τοσῦτον Y^bZ^b. ‖ 23. ἔσω Q. ‖ 26. διπλοῖ QY^bZ^b. ‖ 28. μὲν om QY^bZ^b. ‖ 31. σι- Z^bA^c. ‖ 32. λεόφρων et 34. πυρότριχι QY^bZ^b.

περὶ δὲ τῶν ἐσομένων καὶ οἱ χρησμολόγοι, οἷον Θεμιστοκλῆς, ὅτι ναυμαχητέον, τὸ ξύλινον λέγει τεῖχος. ἔτι καὶ αἱ παροιμίαι, ὥσπερ εἴρηται, μαρτύριά ἐστιν· οἷον εἴ τις συμβουλεύει μὴ ποιεῖσθαι φίλον γέροντα, τούτῳ μαρτυρεῖ ἡ παροιμία, "μήποτ' εὖ ἔρδειν γέροντα." καὶ τὸ τοὺς υἱοὺς ἀναιρεῖν ὧν καὶ τοὺς πατέρας, "νήπιος ὃς πατέρα κτείνας παῖδας καταλείπει." πρόσφατοι δ' ὅσοι γνώριμοί τι κεκρίκασιν· χρήσιμοι γὰρ αἱ τούτων κρίσεις τοῖς περὶ τῶν αὐτῶν ἀμφισβητοῦσιν· οἷον Εὔβουλος ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἐχρήσατο κατὰ Χάρητος ᾧ Πλάτων εἶπε πρὸς Ἀρχίβιον, ὅτι ἐπιδέδωκεν ἐν τῇ πόλει τὸ ὁμολογεῖν πονηροὺς εἶναι. καὶ οἱ μετέχοντες τοῦ κινδύνου, ἂν δόξωσι ψεύδεσθαι. οἱ μὲν οὖν τοιοῦτοι τῶν τοιούτων μόνον μάρτυρές εἰσιν, εἰ γέγονεν ἢ μή, εἰ ἔστιν ἢ μή, περὶ δὲ τοῦ ποῖον οὐ μάρτυρες, οἷον εἰ δίκαιον ἢ ἄδικον, εἰ συμφέρον ἢ ἀσύμφορον· οἱ δ' ἄπωθεν καὶ περὶ τούτων πιστότατοι. πιστότατοι δ' οἱ παλαιοί· ἀδιάφθοροι γάρ. πιστώματα δὲ περὶ μαρτυριῶν μάρτυρας μὲν μὴ ἔχοντι, ὅτι ἐκ τῶν εἰκότων δεῖ κρίνειν καὶ τοῦτ' ἐστὶ τὸ γνώμῃ τῇ ἀρίστῃ, καὶ ὅτι οὐκ ἔστιν ἐξαπατῆσαι τὰ εἰκότα ἐπὶ ἀργυρίῳ, καὶ ὅτι οὐχ ἁλίσκεται τὰ εἰκότα ψευδομαρτυριῶν. ἔχοντι δὲ πρὸς μὴ ἔχοντα, ὅτι οὐχ ὑπόδικα τὰ εἰκότα, καὶ ὅτι οὐδὲν ἂν ἔδει μαρτυριῶν, εἰ ἐκ τῶν λόγων ἱκανὸν ἦν θεωρῆσαι. εἰσὶ δὲ αἱ μαρτυρίαι αἱ μὲν περὶ αὐτοῦ αἱ δὲ περὶ τοῦ ἀμφισβητοῦντος, καὶ αἱ μὲν περὶ τοῦ πράγματος αἱ δὲ περὶ τοῦ ἤθους, ὥστε φανερὸν ὅτι οὐδέποτ' ἔστιν ἀπορῆσαι μαρτυρίας χρησίμης· εἰ μὴ γὰρ κατὰ τοῦ πράγματος ἢ αὐτῷ ὁμολογουμένης ἢ τῷ ἀμφισβητοῦντι ἐναντίας, ἀλλὰ περὶ τοῦ ἤθους ἢ αὐτοῦ εἰς ἐπιείκειαν ἢ τοῦ ἀμφισβητοῦντος εἰς φαυλότητα. τὰ δ' ἄλλα περὶ μάρτυρος ἢ φίλου ἢ ἐχθροῦ ἢ μεταξύ, ἢ εὐδοκιμοῦντος ἢ ἀδοξοῦντος ἢ μεταξύ, καὶ ὅσαι ἄλλαι τοιαῦται διαφοραί, ἐκ τῶν αὐτῶν τόπων λεκτέον ἐξ οἵωνπερ καὶ τὰ ἐνθυμήματα λέγομεν. περὶ δὲ τῶν συνθηκῶν τοσαύτη τοῦ λόγου χρῆσίς ἐστιν ὅσον αὔξειν ἢ καθαιρεῖν ἢ πιστὰς ποιεῖν ἢ ἀπίστους, ἐὰν μὲν αὐτῷ ὑπάρχωσι, πιστὰς καὶ κυ[illegible] ἐπὶ δὲ τοῦ ἀμφισβητοῦντος τοὐναντίον. πρὸς μὲν οὖν τὸ π[illegible] ἢ ἀπίστους κατασκευάζειν οὐδὲν διαφέρει τῆς περὶ τοὺς [illegible]τυρας πραγματείας· ὁποῖοι γὰρ ἄν τινες ὦσιν οἱ ἐπ[illegible]γραμμένοι ἢ φυλάττοντες, τούτοις αἱ συνθῆκαι πισταί [illegible] ὁμολογουμένης δ' εἶναι τῆς συνθήκης, οἰκείας μὲν [illegible] αὐξητέον· ἡ γὰρ συνθήκη νόμος ἐστὶν ἴδιος καὶ κατὰ [illegible]ρος, καὶ αἱ μὲν συνθῆκαι οὐ ποιοῦσι τὸν νόμον κύριον, [illegible] νόμοι τὰς κατὰ τὸν νόμον συνθήκας. καὶ ὅλως αὐτὸ[illegible] νόμος συνθήκη τις ἐστίν, ὥστε ὅστις ἀπιστεῖ ἢ ἀναιρεῖ [illegible]κην, τοὺς νόμους ἀναιρεῖ. ἔτι δὲ πράττεται τὰ πολλὰ [illegible] συναλλαγμάτων καὶ τὰ ἑκούσια κατὰ συνθήκας, ὥστε [illegible]ρων γιγνομένων ἀναιρεῖται ἡ πρὸς ἀλλήλους χρεία τῶν [illegible]θρώπων. καὶ τἆλλα δὲ ὅσα ἁρμόττει, ἐπιπολῆς ἰδεῖν [illegible] ἂν δ' ἐναντία ᾖ καὶ μετὰ τῶν ἀμφισβητούντων, τ[illegible]μέν, ἅπερ ἄν τις πρὸς νόμον ἐναντίον μαχέσαιτο, [illegible] ἁρμόττει· ἄτοπον γὰρ εἰ τοῖς μὲν νόμοις, ἂν μὴ [illegible]κείμενοι ὦσιν ἀλλ' ἐξαμάρτωσιν οἱ τιθέμενοι, [illegible] δεῖν πείθεσθαι, ταῖς δὲ συνθήκαις ἀναγκαῖον. εἶθ' [illegible] δικαίου ἐστὶ βραβευτὴς ὁ δικαστής· οὔκουν τοῦτο σκεπτέο[illegible] ὡς δικαιότερον. καὶ τὸ μὲν δίκαιον οὐκ ἔστι μετ[illegible] οὔτ' ἀπάτῃ οὔτ' ἀνάγκῃ (πεφυκὸς γάρ ἐστιν), συν[illegible] γίγνονται καὶ ἐξαπατηθέντων καὶ ἀναγκασθέντω[illegible] τούτοις σκοπεῖν εἰ ἐναντία ἐστί τινι ἢ τῶν γεγραμμ[illegible]μων ἢ τῶν κοινῶν, καὶ τῶν γεγραμμένων ἢ τοῖς [illegible] τοῖς ἀλλοτρίοις, ἔπειτα εἰ ἄλλαις συνθήκαις ὑ[illegible] προτέραις· ἢ γὰρ αἱ ὕστεραι κύριαι, ἄκυροι δ' αἱ π[illegible] ἢ αἱ πρότεραι ὀρθαί, αἱ δ' ὕστεραι ἠπατήκασιν, [illegible] ἂν ᾖ χρήσιμον. ἔτι δὲ τὸ συμφέρον ὁρᾶν, εἴ π[illegible]ται τοῖς κριταῖς, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα· καὶ γὰρ [illegible] εὐθεώρητα ὁμοίως. αἱ δὲ βάσανοι μαρτυρίαι τι[illegible] ἔχειν δὲ δοκοῦσι τὸ πιστόν, ὅτι ἀνάγκη τις πρόσεσ[illegible] χαλεπὸν οὐδὲ περὶ τούτων εἰπεῖν τὰ ἐνδεχόμενα, ἐξ [illegible]τε ὑπάρχωσιν οἰκεῖαι αὔξειν ἔστιν, ὅτι ἀληθεῖς μόν[illegible]

2. τεῖχος λέγων A^c. ‖ 4. συμβουλεύοι QY^bZ^b. ‖ 6. πατέρας κτείνας υἱοὺς A^c. ‖ 7. καταλείποι QY^bZ^b. ‖ γνώριμοι καὶ [illegible] QY^bZ^b. ‖ 8. αἱ] καὶ αἱ QY^bZ^b. ‖ τῶν αὐτῶν] τούτων A^c. ‖ 10. ὃ Q, incerto A^c. ‖ ἀρτίβιον A^c. ‖ 13. τῶν om A^c. ‖ [illegible] εἰ om QY^bZ^b. ‖ 14. ἢ μή om A^c. ‖ εἰ om QY^bZ^b. ‖ οὐ] οἱ Y^b. ‖ 15. εἰ] ἢ A^c. ‖ ἢ] εἰ QY^bZ^b. ‖ εἰ] ἢ $Y^bZ^bA^c$. ‖ [illegible] QY^bZ^b. ‖ τοιούτων ἂν ἀπιστότατοι A^c. ‖ δ'] γὰρ QY^bZ^b. ‖ 17. δὲ] γὰρ Y^bZ^b, om Q. ‖ παρὰ Y^bZ^b. ‖ 19. τὸ] τῇ Q. ‖ [illegible] QY^bZ^b. ‖ 20. καὶ] καὶ οὐχ A^c. ‖ ψευδομαρτυριῶν τὰ εἰκότα QY^bZ^b. ‖ 22. μαρτύρων QY^bZ^b. ‖ 23. ἦν ἱκανὸν Q. ‖ 25. ὥστε] [illegible] 26. μὴ] μὲν Q. ‖ 27. ὁμολογουμένως Y^bZ^b. ‖ 28. ἀλλὰ] εἰ δὲ Q. ‖ 29. ἢ om QY^bZ^b. ‖ 33. τῶν om QY^bZ^b. ‖ τοῦ λόγου [illegible] 34. πιστοὺς Z^b, πιστὰ A^c.

1. ἂν QY^bZ^b. ‖ ὑπάρχῃ A^c. ‖ 9. τὸν νόμον] νόμους A^c. ‖ 10. ἢ] καὶ QY^bZ^b. ‖ 12. κατὰ] κατὰ τὰς QY^bZ^b. ‖ 13. [illegible] Y^bZ^b. ‖ 14. ἐποπολῆς Q, ἐπὶ πολλῆς Z^b, ἐπὶ πολλοῖς Y^b. ‖ 16. ἐναντιούμενον et 18. ἐξαπατοῦσιν QY^bZ^b. ‖ 20. βραβευτὴς ἐστι [illegible] 23. ἐξ ἀπατηθέντων Z^b. ‖ 24. τινί ἐστιν QY^bZ^b. ‖ ἢ om A^c. ‖ 25. τῶν γεγραμμένων — 26. ἄλλαις] τοῖς καλοῖς ἢ δικαίοις [illegible]λαις QY^bZ^b. ‖ 27. ἢ γὰρ αἱ] αἱ γὰρ A^c. ‖ ἄκυροι δ' αἱ πρότεραι om A^c. ‖ 29. δὲ τὸ] τε Q. ‖ που A^c. ‖ ἐναντιοῦνται QY^b. [illegible] πιστόν] πίστιν QY^bZ^b. ‖ 33. οὐδὲν περὶ τούτων ἰδεῖν καὶ τὰ ἐνδεχόμενα εἰπεῖν QY^bZ^b.

ν εἰσὶν αὗται· ἐάν τε ὑπεναντίαι ὦσι καὶ μετὰ
rβητῦντος, διαλύοι ἂν τις τἀληθῆ λέγων καθ' ὅλυ
τῶν βασάνων· ὐδὲν γὰρ ἧττον ἀναγκαζόμενοι τὰ
ἐγουσιν ἢ τἀληθῆ, καὶ διακαρτερῦντες μὴ λέγειν
ιαὶ ῥᾳδίως καταψευδόμενοι ὡς παυσόμενοι θᾶτ-
δ' ἔχειν ἐπαναφέρειν ἐπὶ τοιαῦτα γεγενημένα
ιατα ἃ ἴσασιν οἱ κρίνοντες. περὶ δ' ὅρκων τετρα-
διελεῖν· ἢ γὰρ δίδωσι καὶ λαμβάνει, ἢ ὐδέτερον,
τὸ δ' ὔ, καὶ τύτων ἢ δίδωσι μὲν ὐ λαμβάνει
ιβάνει μὲν δίδωσι δ' ὔ. ἔτι ἄλλως παρὰ ταῦτα,
ςαι ὗτος ἢ ὑπ' αὐτῦ ἢ ὑπ' ἐκείνυ. ὐ δίδωσι μὲν
ιδίως ἐπιορκῦσιν, καὶ διότι ὁ μὲν ὀμόσας ὐκ ἀπο-
ῦς δὲ μὴ ὀμόσαντος οἴεται καταδικάσειν. καὶ ὡς
ιδυνος κρείττων ὁ ἐν τοῖς δικαςαῖς· τοῖς μὲν γὰρ
ῷ δ' ὔ. ὐ λαμβάνει δ', ὅτι ἀντὶ χρημάτων ὅρ-
ὅτι εἰ ἦν φαῦλος, κατωμόσατο ἄν· κρεῖττον γὰρ
φαῦλον εἶναι ἢ μηδενός· ὀμόσας μὲν οὖν ἕξει,
ις δ' ὔ. οὕτω δὲ δι' ἀρετὴν ἂν εἴη, ἀλλ' οὐ δι'
τὸ μή· καὶ τὸ τῦ Ξενοφάνυς ἁρμόττει, ὅτι οὐκ
ησις αὕτη ἀσεβεῖ πρὸς εὐσεβῆ, ἀλλ' ὁμοία καὶ
; ἀσθενῆ πατάξαι ἢ πληγῆναι προκαλέσαιτο. εἰ
ίνει, ὅτι πιςεύει αὐτῷ, ἐκείνῳ δ' ὔ. καὶ τὸ τῦ Ξε-
ιεταςρέψαντα φατέον ὕτως ἴσον εἶναι ἂν ὁ μὲν
δῷ, ὁ δ' εὐσεβὴς ὀμνύῃ· δεινόν τε τὸ μὴ θέλειν
τὲρ ὧν ἐκείνους ἀξιοῖ ὀμόσαντας δικάζειν. εἰ δὲ
ὅτι εὐσεβὲς τὸ θέλειν τοῖς θεοῖς ἐπιτρέπειν, καὶ
ἰεῖ αὐτὸν ἄλλων κριτῶν δεῖσθαι· αὐτῷ γὰρ δί-
ιιν. καὶ ὅτι ἄτοπον τὸ μὴ θέλειν ὀμνύναι περὶ
ἀξιοῖ ὀμνύναι. ἐπεὶ δὲ καθ' ἕκαςον δῆλον πῶς
καὶ συνδυαζόμενον πῶς λεκτέον δῆλον· οἷον εἰ
θέλει λαμβάνειν διδόναι δὲ μή, καὶ εἰ δίδωσι
βάνειν δὲ μὴ θέλει, καὶ εἰ λαμβάνειν καὶ διδό-
ναι θέλει εἴτε μηδέτερον· ἐκ γὰρ τῶν εἰρημένων ἀνάγκη συγκεῖσθαι, ὥςε καὶ τὺς λόγυς ἀνάγκη συγκεῖσθαι ἐκ τῶν εἰρημένων. ἐὰν δὲ ᾖ γεγενημένος ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐναντίος, ὅτι οὐκ ἐπιορκία· ἑκύσιον γὰρ τὸ ἀδικεῖν, τὸ δ' ἐπιορκεῖν ἀδικεῖν ἐςί, τὰ δὲ βίᾳ καὶ ἀπάτῃ ἀκύσια. ἐνταῦθα οὖν συνακτέον καὶ τὸ ἐπιορκεῖν, ὅτι ἐςὶ τὸ τῇ διανοίᾳ ἀλλ' ὐ τῷ στόματι. ἐὰν δὲ τῷ ἀντιδίκῳ ᾖ ὀμωμοσμένος, ὅτι πάντα ἀναιρεῖ ὁ μὴ ἐμμένων οἷς ὤμοσεν· διὰ γὰρ τῦτο καὶ τοῖς νόμοις χρῶνται ὀμόσαντες. καὶ "ὑμᾶς μὲν ἀξιῦμεν ἐμμένειν οἷς ὀμόσαντες δικάζετε, αὐτοὶ δ' ὐκ ἐμμενῦμεν." καὶ ὅσα ἂν ἄλλα αὔξων τις εἴπειεν. περὶ μὲν ὖν τῶν ἀτέχνων πίςεων εἰρήσθω τοσαῦτα.

B.

Ἐκ τίνων μὲν ὖν δεῖ καὶ προτρέπειν καὶ ἀποτρέπειν καὶ ἐπαινεῖν καὶ ψέγειν καὶ κατηγορεῖν καὶ ἀπολογεῖσθαι, καὶ ποῖαι δόξαι καὶ προτάσεις χρήσιμοι πρὸς τὰς τούτων πίςεις, ταῦτ' ἐςίν· περὶ γὰρ τύτων καὶ ἐκ τύτων τὰ ἐνθυμήματα, ὡς περὶ ἕκαςον εἰπεῖν ἰδίᾳ τὸ γένος τῶν λόγων. ἐπεὶ δ' ἕνεκα κρίσεώς ἐςιν ἡ ῥητορική (καὶ γὰρ τὰς συμβυλὰς κρίνυσι καὶ ἡ δίκη κρίσις ἐςίν), ἀνάγκη μὴ μόνον πρὸς τὸν λόγον ὁρᾶν, ὅπως ἀποδεικτικὸς ἔσται καὶ πιςός, ἀλλὰ καὶ αὑτὸν ποιόν τινα καὶ τὸν κριτὴν κατασκευάζειν· πολὺ γὰρ διαφέρει πρὸς πίςιν, μάλιςα μὲν ἐν ταῖς συμβυλαῖς, εἶτα καὶ ἐν ταῖς δίκαις, τὸ ποιόν τινα φαίνεσθαι τὸν λέγοντα καὶ τὸ πρὸς αὐτὺς ὑπολαμβάνειν ἔχειν πως αὐτόν, πρὸς δὲ τύτοις ἐὰν καὶ αὐτοὶ διακείμενοί πως τυγχάνωσιν. τὸ μὲν οὖν ποιόν τινα φαίνεσθαι τὸν λέγοντα χρησιμώτερον εἰς τὰς συμβουλάς ἐστιν, τὸ δὲ διακεῖσθαί πως τὸν ἀκροατὴν εἰς τὰς δίκας· ὐ γὰρ ταὐτὰ φαίνεται φιλῦσι καὶ μισῦσιν, ὐδ' ὀργιζομένοις καὶ πράως ἔχουσιν,

ται om QY^bZ^b. ‖ 4. καὶ — 5. τἀληθῆ om Z^b. ‖ 6. ἐπὶ] ἐπὶ τὰ Q. ‖ 7. post κρίνοντες A^c et margo Y^b: δεῖ δὲ λέγειν (εἰσὶν om Y^b) ἀληθεῖς αἱ βάσανοι· πολλοὶ μὲν (μὲν om Y^b) γὰρ παχύφρονες (ςερεοὶ Y^b) καὶ (οἱ καὶ A^c) λιθόδερμοι καὶ ταῖς
ς δυνατοὶ γενναίως ἐγκαρτερῦσι ταῖς ἀνάγκαις, οἱ δὲ δειλοὶ καὶ εὐλαβεῖς πρὸ τῦ τὰς ἀνάγκας ἰδεῖν αὐτῶν καταθαρρῦσιν, ὥςε ὐδέν ἐςι
σάνοις. ‖ 9. μὲν ante ὐ om QZ^bA^c. ‖ 10. ὐ δίδωσι δέ QY^b, ὐ δίδωσι δ' ὔ Z^b. ‖ περὶ QY^bZ^b. ‖ 11. ὗτος] καὶ ὗτος QY^b
?. ‖ ὑφ' αὐτῦ QY^bZ^b. ‖ μὲν] χρήματα μὲν QY^bZ^b. ‖ 12. διότι] ὅτι QY^bZ^b. ‖ 13. ὀμόσαντας $QY^bZ^bA^c$. ‖ καταδικάζειν
εύειν A^c. ‖ 16. γὰρ] γὰρ ἂν A^c. ‖ 17. οὖν] γὰρ QY^bZ^b. ‖ 18. οὕτω] ὥςε QY^bZ^b. ‖ δὲ] δ' οὐ A^c. ‖ 19. ἁρμόττειν et 20. et 21. προσκαλέσαιτο QY^bZ^b. ‖ 23. ἐὰν μὲν ὁ ἀσεβὴς διδῷ, ὁ εὐσεβὴς δ' QY^bZ^b. ‖ 24. ἐθέλειν QY^bZ^b. ‖ 27. κριτῶν] δικατούτῳ γὰρ δίδωσι κρίσιν A^c. ‖ 28. περὶ — 29. ὀμνύναι om Z^b. ‖ 29. ἀξιῦσιν A^c. ‖ πῶς] ὅπως A^c.
λει A^c. ‖ 2. ἀνάγκη om A^c. ‖ 3. ἐὰν — ἐναντίος] δῆλον δὲ ἂν ᾖ ἠπατημένος ὑπ' αὐτῦ ὁ ἐναντίος QY^bZ^b. ‖ 4. ἐπιορκήσει A^c. ‖
‖ τὸ δ'] ἐςί, τὸ δ' QY^bZ^b. ‖ 7. ᾖ] ᾖ ὑπεναντίος καὶ A^c. ‖ 8. ὁ om A^c. ‖ 10. οἷς ἂν ὀμόσαντες δικάσητε QY^bZ^b. ‖ ἐμ-
‖ 11. ἄλλα ἂν QY^bZ^b. ‖ περὶ — 12. τοσαῦτα om A^c. ‖ 15. B] τρίτον N^oV^b et Vaticanus 265, quorum N^o in mar-
λατίνυς ἐντεῦθεν ἄρχεται τὸ β βιβλίον. addit Q κατὰ δὲ ἕλληνας ἄρχεται τὸ γ βιβλίον. ‖ 17. ψέγειν καὶ ἐπαινεῖν QY^bZ^b ‖ 18.
Z^b. ‖ 20. ὡς] λέγεται ὡς QY^bZ^b. ‖ 26. καὶ] δὲ καὶ QY^bZ^b. ‖ 27. ἔχειν πως] πως διακεῖσθαι A^c. ‖ 30. ἀδικεῖσθαι Z^b et

ἀλλ' ἢ τὸ παράπαν ἕτερα ἢ κατὰ τὸ μέγεθος ἕτερα· τῷ μὲν γὰρ φιλοῦντι, περὶ οὗ ποιεῖται τὴν κρίσιν, ἢ οὐκ ἀδικεῖν ἢ μικρὰ δοκεῖ ἀδικεῖν, τῷ δὲ μισοῦντι τοὐναντίον· καὶ τῷ μὲν ἐπιθυμοῦντι καὶ εὐέλπιδι ὄντι, ἐὰν ᾖ τὸ ἐσόμενον ἡδύ, καὶ ἔσεσθαι καὶ ἀγαθὸν ἔσεσθαι φαίνεται, τῷ δ' ἀπαθεῖ καὶ δυσχεραίνοντι τοὐναντίον. τοῦ μὲν οὖν αὐτοὺς εἶναι πιστοὺς τοὺς λέγοντας τρία ἐστὶ τὰ αἴτια· τοσαῦτα γάρ ἐστι δι' ἃ πιστεύομεν ἔξω τῶν ἀποδείξεων. ἔστι δὲ ταῦτα φρόνησις καὶ ἀρετὴ καὶ εὔνοια· διαψεύδονται γὰρ περὶ ὧν λέγουσιν ἢ συμβουλεύουσιν ἢ διὰ πάντα ταῦτα ἢ διὰ τούτων τι· ἢ γὰρ δι' ἀφροσύνην οὐκ ὀρθῶς δοξάζουσιν, ἢ δοξάζοντες ὀρθῶς διὰ μοχθηρίαν οὐ τὰ δοκοῦντα λέγουσιν, ἢ φρόνιμοι μὲν καὶ ἐπιεικεῖς εἰσὶν ἀλλ' οὐκ εὖνοι· διόπερ ἐνδέχεται μὴ τὰ βέλτιστα συμβουλεύειν γιγνώσκοντας. καὶ παρὰ ταῦτα οὐδέν. ἀνάγκη ἄρα τὸν ἅπαντα δοκοῦντα ταῦτ' ἔχειν εἶναι τοῖς ἀκροωμένοις πιστόν. ὅθεν μὲν τοίνυν φρόνιμοι καὶ σπουδαῖοι φανεῖεν ἄν, ἐκ τῶν περὶ τὰς ἀρετὰς διῃρημένων ληπτέον· ἐκ τῶν αὐτῶν γὰρ κἂν ἕτερόν τις κἂν ἑαυτὸν κατασκευάσειε τοιοῦτον· περὶ δ' εὐνοίας καὶ φιλίας ἐν τοῖς περὶ τὰ πάθη λεκτέον νῦν. ἔστι δὲ τὰ πάθη, δι' ὅσα μεταβάλλοντες διαφέρουσι πρὸς τὰς κρίσεις, οἷς ἕπεται λύπη καὶ ἡδονή, οἷον ὀργὴ ἔλεος φόβος καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα, καὶ τὰ τούτοις ἐναντία. δεῖ δὲ διαιρεῖν τὰ περὶ ἕκαστον εἰς τρία· λέγω δ' οἷον περὶ ὀργῆς, πῶς τε διακείμενοι ὀργίλοι εἰσί, καὶ τίσιν εἰώθασιν ὀργίζεσθαι, καὶ ἐπὶ ποίοις· εἰ γὰρ τὸ μὲν ἓν ἢ τὰ δύο ἔχοιμεν τούτων, ἅπαντα δὲ μή, ἀδύνατον ἂν εἴη τὴν ὀργὴν ἐμποιεῖν· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. ὥσπερ οὖν καὶ ἐπὶ τῶν προειρημένων διεγράψαμεν τὰς προτάσεις, οὕτω καὶ ἐπὶ τούτων ποιήσωμεν καὶ διέλωμεν τὸν εἰρημένον τρόπον.

2 Ἔστω δὴ ὀργὴ ὄρεξις μετὰ λύπης τιμωρίας φαινομένης διὰ φαινομένην ὀλιγωρίαν τῶν εἰς αὐτὸν ἢ τῶν αὐτοῦ, τοῦ ὀλιγωρεῖν μὴ προσήκοντος. εἰ δὴ τοῦτ' ἐστὶν ἡ ὀργή, ἀνάγκη τὸν ὀργιζόμενον ὀργίζεσθαι ἀεὶ τῶν καθ' ἕκαστόν τινι, οἷον Κλέωνι ἀλλ' οὐκ ἀνθρώπῳ, καὶ ὅτι αὐτὸν ἢ τῶν αὐτοῦ τι πεποίηκεν ἢ ἤμελλεν, καὶ πάσῃ ὀργῇ ἕπεσθ[…] ἡδονήν τὴν ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ τιμωρήσασθαι· ἡ[…] γὰρ τὸ οἴεσθαι τεύξεσθαι ὧν ἐφίεται, οὐδεὶς δὲ τῶ[…] νομένων ἀδυνάτων ἐφίεται αὐτῷ, ὁ δ' ὀργιζόμενος […] δυνατῶν αὐτῷ. διὸ καλῶς εἴρηται περὶ θυμοῦ "ὅστ[…] γλυκίων μέλιτος καταλειβομένοιο ἀνδρῶν ἐν στήθεσσι[…]ται." ἀκολουθεῖ γὰρ καὶ ἡδονή τις διά τε τοῦτο κα[…] διατρίβουσιν ἐν τῷ τιμωρεῖσθαι τῇ διανοίᾳ· ἡ οὖν τ[…] νομένη φαντασία ἡδονὴν ἐμποιεῖ, ὥσπερ ἡ τῶν ἐ[…] ἐπεὶ δ' ἡ ὀλιγωρία ἐστὶν ἐνέργεια δόξης περὶ τὸ μηδεν[…] φαινόμενον· καὶ γὰρ τὰ κακὰ καὶ τἀγαθὰ ἄξια […] σπουδῆς εἶναι, καὶ τὰ συντείνοντα πρὸς αὐτά· ὅσα […] δέν τι ἢ μικρόν, οὐδενὸς ἄξια ὑπολαμβάνομεν. τ[…] ἐστὶν εἴδη ὀλιγωρίας, καταφρόνησίς τε καὶ ἐπηρεασμ[…] ὕβρις· ὅ τε γὰρ καταφρονῶν ὀλιγωρεῖ· ὅσα γὰρ […] μηδενὸς ἄξια, τούτων καταφρονοῦσιν, τῶν δὲ μηδενὸς […] ὀλιγωροῦσιν· καὶ ὁ ἐπηρεάζων φαίνεται καταφρονε[…] γὰρ ὁ ἐπηρεασμὸς ἐμποδισμὸς ταῖς βουλήσεσιν οὐχ ἵ[…] αὐτῷ ἀλλ' ἵνα μὴ ἐκείνῳ. ἐπεὶ οὖν οὐχ ἵνα αὐτῷ τ[…] γωρεῖ· δῆλον γὰρ ὅτι οὔτε βλάψειν ὑπολαμβάνει[…] βεῖτο γὰρ ἂν καὶ οὐκ ὠλιγώρει· οὔτ' ὠφελῆσαι ἂ[…] ἄξιον λόγου· ἐφρόντιζε γὰρ ἂν ὥστε φίλος εἶναι […] ὑβρίζων δ' ὀλιγωρεῖ· ἔστι γὰρ ὕβρις τὸ βλάπτειν […] πεῖν ἐφ' οἷς αἰσχύνη ἐστὶ τῷ πάσχοντι, μὴ ἵνα τ[…] αὐτῷ ἄλλο ἢ ὅτι ἐγένετο, ἀλλ' ὅπως ἡσθῇ· οἱ γὰ[…] ποιοῦντες οὐχ ὑβρίζουσιν ἀλλὰ τιμωροῦνται. αἴτι[…] ἡδονῆς τοῖς ὑβρίζουσιν, ὅτι οἴονται κακῶς δρῶντε[…] ὑπερέχειν μᾶλλον. διὸ οἱ νέοι καὶ οἱ πλούσιοι ὑ[…] ὑπερέχειν γὰρ οἴονται ὑβρίζοντες. ὕβρεως δὲ ἀτι[…] δ' ἀτιμάζων ὀλιγωρεῖ· τὸ γὰρ μηδενὸς ἄξιον οὐδε[…] τιμήν, οὔτ' ἀγαθοῦ οὔτε κακοῦ. διὸ λέγει ὀργιζ[…] Ἀχιλλεὺς "ἠτίμησεν· ἑλὼν γὰρ ἔχει γέρας αὐτὸ[…]ρας" καὶ "ὡσεί τιν' ἀτίμητον μετανάστην," ὡς διὰ […] ὀργιζόμενος. προσήκειν δ' οἴονται πολυωρεῖσθαι ὑπ[ὸ] ἡττόνων κατὰ γένος, κατὰ δύναμιν, κατ' ἀρετήν, κα[…]

1. τὸ post κατὰ om A^c. ‖ 3. δοκεῖν A^c. ‖ 4. μὲν — 6. τοῦ om Q. ‖ 4. ὄντι om Y^bZ^b. ‖ 5. ἀπειθεῖ Z^b. ‖ 7. ἐστὶ τὰ] […] QY^bZ^b. ‖ 10. δι' ἅπαντα A^c. ‖ 11. δοξάζουσιν] τοῦτο δοξάζουσιν QY^bZ^b. ‖ 16. τοίνυν] οὖν A^c. ‖ 18. γὰρ τῶν αὐτῶν A^c. ‖ […] A^c. ‖ 23. τὰ ante περὶ om A^c. ‖ 24. ὀργίλως Z^b et pr Y^b. ‖ 29. ἐπὶ] περὶ A^c. ‖ 31. δ' ἡ QZ^b. ‖ 32. αὐτῶν pr Y^b[…] αὐτοῦ τινὰ μὴ προσηκόντως QY^bZ^b. ‖ 33. εἰ δὴ] ἐπεὶ δὲ QY^bZ^b. ‖ ἡ om QY^bZ^b.

1. ἔμελλε QY^bZ^b. ‖ 2. τὴν] τῆς A^c. ‖ 3. οὐδεὶς — 4. ὀργιζόμενος ἐφίεται om Z^b. ‖ 4. αὐτῷ om QY^bZ^b. ‖ 5. […] Y^bZ^b. ‖ ὥστε Z^b. ‖ 6. στήθεσιν A^c. ‖ 8. ἐγγινομένη et 9. ποιεῖ QY^bZ^b. ‖ 10. ἡ om Q. ‖ 12. ταῦτα QY^bZ^b. ‖ […] κρά QY^bZ^b. ‖ 13. δ' om QY^bZ^b. ‖ 15. ὅσα] ἃ QY^bZ^b. ‖ 16. ἄξια] ἄξια εἶναι QY^bZ^b. ‖ 19. οὐχ] μὴ A^c. ‖ 21. […] Z^b. ‖ οὔτ' ἔν τινι λόγου ἀξίῳ ὠφελήσειν. ἐσπούδασε γὰρ ἂν ὑπ' αὐτοῦ φιλεῖσθαι Q. ‖ 23. δ' ὀλιγωρεῖ] ὡσαύτως καταφρονεῖ Q. ‖ […] καὶ λέγειν A^c. ‖ 24. γίγνηται A^c. ‖ 25. ἢ ὅτι ἐγένετο om corr Y^b. ‖ 31. οὔτε κακοῦ οὔτ' ἀγαθοῦ QY^bZ^b. ‖ 32. […] 34. πολυωρῆσθαι A^c.

ὑτῷ ὑπερέχῃ πολύ, οἷον ἐν χρήμασιν ὁ πλύ- καὶ ἐν τῷ λέγειν ῥητορικὸς ἀδυνάτου εἰπεῖν ἀρχομένυ καὶ ἄρχειν ἄξιος οἰόμενος τῦ ἄρχε- διὸ εἴρηται "θυμὸς δὲ μέγας ἐστὶ διοτρεφέων καὶ "ἀλλά γε καὶ μετόπισθεν ἔχει κότον·" γὰρ διὰ τὴν ὑπεροχήν. ἔτι ὑφ' ὧν τις οἴεται δεῖν· ὗτοι δ' εἰσὶν ὓς εὖ πεποίηκεν ἢ ποιεῖ, ἢ ὐτόν τις ἢ τῶν αὐτῦ τις, ἢ βύλεται ἢ ἐβυλήθη. ἐκ τύτων ἤδη πῶς τ' ἔχοντες ὀργίζονται αὐτοὶ διὰ ποῖα. αὐτοὶ μὲν γάρ, ὅταν λυπῶνται· τινος ὁ λυπύμενος· ἐάν τε ὓν κατ' εὐθυωρίαν ίσῃ τις, οἷον τῷ διψῶντι πρὸς τὸ πιεῖν, ἐάν τε ταὐτὸ φαίνεται ποιεῖν· καὶ ἐάν τε ἀντιπράττῃ ιὴ συμπράττῃ ἐάν τε ἄλλο τι ἐνοχλῇ οὕτως ; πᾶσιν ὀργίζεται. διὸ κάμνοντες, πενόμενοι, ιῶντες, ὅλως ἐπιθυμῦντες καὶ μὴ κατορθῦντες καὶ εὐπαρόρμητοι, μάλιςα μὲν πρὸς τὺς τοῦ γωρῦντας, οἷον κάμνων μὲν τοῖς πρὸς τὴν νό- ος δὲ τοῖς πρὸς τὴν πενίαν, πολεμῶν δὲ τοῖς λεμον, ἐρῶν δὲ τοῖς πρὸς τὸν ἔρωτα· ὁμοίως ἄλλοις· προωδοποίηται γὰρ ἕκαςος πρὸς τὴν ν ὑπὸ τῦ ὑπάρχοντος πάθυς. ἔτι δ' ἐὰν τά- ι προσδεχόμενος· λυπεῖ γὰρ μᾶλλον τὸ πολὺ ὥσπερ καὶ τέρπει τὸ πολὺ παρὰ δόξαν, ἐὰν γέ- ται. διὸ καὶ ὧραι καὶ χρόνοι καὶ διαθέσεις καὶ ςων φανεραί, ποῖαι εὐκίνητοι πρὸς ὀργὴν καὶ πῦ ιὶ ὅτι ὅτε μᾶλλον ἐν τύτοις εἰσί, μᾶλλον καὶ ιτοὶ μὲν ὖν ὕτως ἔχοντες εὐκίνητοι πρὸς ὀργήν, ὀρ- οῖς τε καταγελῶσι καὶ χλευάζυσι καὶ σκώπτυ- ι γάρ. καὶ τοῖς τὰ τοιαῦτα βλάπτυσιν ὅσα ὕβ- . ἀνάγκη δὲ τοιαῦτα εἶναι ἃ μήτε ἀντὶ τινὸς α τοῖς ποιῦσιν· ἤδη γὰρ δοκεῖ δι' ὕβριν. καὶ έγυσι καὶ καταφρονῦσι περὶ ἃ αὐτοὶ μάλιςα οἷον οἱ ἐπὶ φιλοσοφίᾳ φιλοτιμύμενοι ἐάν τις εἰς ίαν, οἱ δ' ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ἐάν τις εἰς τὴν ἰδέαν, ὁμοίως ῶν ἄλλων. ταῦτα δὲ πολλῷ μᾶλλον, ἐὰν ὑπο- ὴ ὑπάρχειν αὐτοῖς, ἢ ὅλως ἢ μὴ ἰσχυρῶς, ἢ

μὴ δοκεῖν· ἐπειδὰν γὰρ σφόδρα οἴωνται ὑπάρχειν ἐν τύτοις ἐν οἷς σκώπτονται, οὐ φροντίζυσιν. καὶ τοῖς φίλοις μᾶλλον ἢ τοῖς μὴ φίλοις· οἴονται γὰρ προσήκειν μᾶλλον πάσχειν εὖ ὑπ' αὐτῶν ἢ μή. καὶ τοῖς εἰθισμένοις τιμᾶν ἢ φροντίζειν, ἐὰν πάλιν μὴ ὕτως ὁμιλῶσιν· καὶ γὰρ ὑπὸ τύτων οἴονται καταφρονεῖσθαι· ταὐτὰ γὰρ ἂν ποιεῖν. καὶ τοῖς μὴ ἀντιποιῦσιν εὖ, μηδὲ τὴν ἴσην ἀνταποδιδῦσιν. καὶ τοῖς τἀναντία ποιῦσιν αὐτοῖς, ἐὰν ἥττυς ὦσιν· καταφρονεῖν γὰρ πάντες οἱ τοιῦτοι φαίνονται, καὶ οἱ μὲν ὡς ἡττόνων οἱ δ' ὡς παρ' ἡττόνων. καὶ τοῖς ἐν μηδενὶ λόγῳ ὖσιν, ἄν τι ὀλιγωρῶσι μᾶλλον· ὑπόκειται γὰρ ἡ ὀργὴ τῆς ὀλιγωρίας πρὸς τὺς μὴ προσήκοντας, προσήκει δὲ τοῖς ἥττοσι μὴ ὀλιγωρεῖν. τοῖς δὲ φίλοις, ἐάν τε μὴ εὖ λέγωσιν ἢ ποιῶσιν, καὶ ἔτι μᾶλλον ἐὰν τἀναντία, καὶ ἐὰν μὴ αἰσθάνωνται δεομένων, ὥσπερ ὁ Ἀντιφῶντος Πλήξιππος τῷ Μελεάγρῳ· ὀλιγωρίας γὰρ τὸ μὴ αἰσθάνεσθαι σημεῖον· ὧν γὰρ φροντίζομεν, οὐ λανθάνει. καὶ τοῖς ἐπιχαίρυσι ταῖς ἀτυχίαις καὶ ὅλως εὐθυμουμένοις ἐν ταῖς αὐτῶν ἀτυχίαις· ἢ γὰρ ἐχθροῦ ἢ ὀλιγωροῦντος σημεῖον. καὶ τοῖς μὴ φροντίζυσιν, ἐὰν λυπήσωσιν· διὸ καὶ τοῖς κακὰ ἀγγέλλυσιν ὀργίζονται. καὶ τοῖς ἢ ἀκούουσι περὶ αὐτῶν ἢ θεωμένοις τὰ αὐτῶν φαῦλα· ὅμοιοι γάρ εἰσιν ἢ ὀλιγωρῦσιν ἢ ἐχθροῖς· οἱ γὰρ φίλοι συναλγῦσιν, θεώμενοι δὲ τὰ οἰκεῖα φαῦλα πάντες ἀλγῦσιν. ἔτι τοῖς ὀλιγωρῦσι πρὸς πέντε, πρὸς οὓς φιλοτιμῦνται, πρὸς οὓς θαυμάζυσιν, ὑφ' ὧν βύλονται θαυμάζεσθαι, ἢ οὓς αἰσχύνονται, ἢ ἐν τοῖς αἰσχυνομένοις αὐτούς· ἐν τούτοις ἐάν τις ὀλιγωρῇ, ὀργίζονται μᾶλλον. καὶ τοῖς εἰς τὰ τοιαῦτα ὀλιγωροῦσιν ὑπὲρ ὧν αὐτοῖς αἰσχρὸν μὴ βοηθεῖν, οἷον γονεῖς, τέκνα, γυναῖκας, ἀρχομένυς. καὶ τοῖς χάριν μὴ ἀποδιδῦσιν· παρὰ τὸ προσῆκον γὰρ ἡ ὀλιγωρία. καὶ τοῖς εἰρωνευομένοις πρὸς σπυδάζοντας· καταφρονητικὸν γὰρ ἡ εἰρωνεία. καὶ τοῖς τῶν ἄλλων εὐποιητικοῖς, ἐὰν μὴ καὶ αὐτῶν· καὶ γὰρ τῦτο καταφρονητικόν, τὸ μὴ ἀξιοῦν ὧν πάντας καὶ αὐτόν. ποιητικὸν δ' ὀργῆς καὶ ἡ λήθη, οἷον καὶ ἡ τῶν ὀνομάτων ὕτως ὖσα περὶ μικρόν· ὀλιγωρίας γὰρ δοκεῖ καὶ ἡ λήθη σημεῖον εἶναι· δι' ἀμέλειαν μὲν γὰρ ἡ λήθη γίγνεται, ἡ δ' ἀμέλεια ὀλιγωρία ἐςίν. οἷς μὲν οὖν

Y^b, ταῦτα A^c. ‖ ὑπερέχει A^c, ambiguo Z^b. ‖ 5. τε $Y^bZ^bA^c$. ‖ post κότον Q ὄφρα τελέσσῃ. ‖ 6. ἐφ' Z^b. ‖ 8. αὐτὸς ἢ δι' αὐτῦ ἢ β. QY^bZ^b. ‖ 11. ἐάν τε κατ' εὐθυωρίαν ὓν ἀντικρὺ ἡ QY^bZ^b. ‖ 15. ἔχων Q, ἔχον Y^bZ^b. ‖ τοῖς om A^c. ‖ ὶ A^c. ‖ 17. μὲν om A^c. ‖ 21. προοδοποιεῖται et 23. πολὺ καὶ παρὰ QY^bZ^b. ‖ 24. ἐὰν] ἐὰν γὰρ QY^bZ^b. ‖ 26. καὶ Y^bZ^b. καὶ πῦ — 28. ὀργήν om Q. ‖ 27. ὅτι om A^c. ‖ 32. ὠφελίμως Z^b. ‖ 33. ἃ] ὧν A^c.

δὲ QY^bZ^b. ‖ 4. ὑπ' αὐτῶν εὖ πάσχειν A^c. ‖ 6. ταὐτὸν Q, τοῦτο Y^bZ^b. ‖ 7. ἀποδιδοῦσι QY^bZ^b, ‖ 12. μὴ post τὺς 18. ἐνθυμουμένοις A^c. ‖ ἑαυτῶν QY^bZ^b. ‖ 21. ἢ θεωμένοις τὰ αὐτῶν om Z^b. ‖ 26. ἢ οὓς] πρὸς οὓς QY^bZ^b. ‖ 27. ἂν A^c. ‖ 28. τὰ om Y^bZ^b. ‖ 29. βοηθοῦσιν QY^bZ^b. ‖ 31. εἰρηνευομένοις A^c. ‖ πρὸς] πρὸς τὺς QY^bZ^b. ‖ 35. ἡ et ὕτως ‖ παρὰ Q. ‖ 36. διὰ μὲν γὰρ ἀμέλειαν A^c.

ὀργίζονται καὶ ὡς ἔχοντες καὶ διὰ ποῖα, ἅμα εἴρηται· δῆλον δ' ὅτι δέοι ἂν αὐτὸν κατασκευάζειν τῷ λόγῳ τοιούτους οἷοι ὄντες ὀργίλως ἔχουσιν, καὶ τοὺς ἐναντίους τούτοις ἐνόχους ὄντας ἐφ' οἷς ὀργίζονται, καὶ τοιούτους οἵοις ὀργίζονται.

3 Ἐπεὶ δὲ τὸ ὀργίζεσθαι ἐναντίον τῷ πραΰνεσθαι καὶ ὀργὴ πραότητι, ληπτέον πῶς ἔχοντες πρᾶοί εἰσι καὶ πρὸς τίνας πράως ἔχουσι καὶ διὰ τίνων πραΰνονται. ἔστω δὴ πράϋνσις κατάστασις καὶ ἠρέμησις ὀργῆς. εἰ οὖν ὀργίζονται τοῖς ὀλιγωροῦσιν, ὀλιγωρία δ' ἐστὶν ἑκούσιον, φανερὸν ὅτι καὶ τοῖς μηδὲν τούτων ποιοῦσιν ἢ ἀκουσίως ποιοῦσιν ἢ φαινομένοις τοιούτοις πρᾶοί εἰσιν. καὶ τοῖς τἀναντία ὧν ἐποίησαν βουλομένοις. καὶ ὅσοι καὶ αὐτοὶ εἰς αὐτοὺς τοιοῦτοι· οὐδεὶς γὰρ αὐτὸς αὑτοῦ δοκεῖ ὀλιγωρεῖν. καὶ τοῖς ὁμολογοῦσι καὶ μεταμελομένοις· ὡς γὰρ ἔχοντες δίκην τὸ λυπεῖσθαι ἐπὶ τοῖς πεποιημένοις παύονται τῆς ὀργῆς. σημεῖον δὲ ἐπὶ τῆς τῶν οἰκετῶν κολάσεως· τοὺς μὲν γὰρ ἀντιλέγοντας καὶ ἀρνουμένους μᾶλλον κολάζομεν, πρὸς δὲ τοὺς ὁμολογοῦντας δικαίως κολάζεσθαι παυόμεθα θυμούμενοι. αἴτιον δ' ὅτι ἀναισχυντία τὸ τὰ φανερὰ ἀρνεῖσθαι, ἡ δ' ἀναισχυντία ὀλιγωρία καὶ καταφρόνησις· ὧν γοῦν πολὺ καταφρονοῦμεν, οὐκ αἰσχυνόμεθα. καὶ τοῖς ταπεινουμένοις πρὸς αὐτοὺς καὶ μὴ ἀντιλέγουσιν· φαίνονται γὰρ ὁμολογεῖν ἥττους εἶναι, οἱ δ' ἥττους φοβοῦνται, φοβούμενος δὲ οὐδεὶς ὀλιγωρεῖ. ὅτι δὲ πρὸς τοὺς ταπεινουμένους παύεται ἡ ὀργή, καὶ οἱ κύνες δηλοῦσιν οὐ δάκνοντες τοὺς καθίζοντας. καὶ τοῖς σπουδάζουσι πρὸς τοὺς σπουδάζοντας· δοκεῖ γὰρ σπουδάζεσθαι ἀλλ' οὐ καταφρονεῖσθαι. καὶ τοῖς μείζω κεχαρισμένοις. καὶ τοῖς δεομένοις καὶ παραιτουμένοις· ταπεινότεροι γάρ. καὶ τοῖς μὴ ὑβρισταῖς μηδὲ χλευασταῖς μηδ' ὀλιγώροις, ἢ εἰς μηδένα ἢ μὴ εἰς χρηστοὺς μηδ' εἰς τοιούτους οἷοίπερ αὐτοί. ὅλως δ' ἐκ τῶν ἐναντίων δεῖ σκοπεῖν τὰ πραϋντικά. καὶ οὓς φοβοῦνται ἢ αἰσχύνονται· ἕως γὰρ ἂν οὕτως ἔχωσιν, οὐκ ὀργίζονται· ἀδύνατον γὰρ ἅμα φοβεῖσθαι καὶ ὀργίζεσθαι. καὶ τοῖς δι' ὀργὴν ποιήσασιν ἢ οὐκ ὀργίζονται ἢ ἧττον ὀργίζονται· οὐ γὰρ δι' ὀλιγωρίαν φαίνονται πρᾶξαι· οὐδεὶς γὰρ ὀργιζόμενος ὀλιγωρεῖ· ἡ μὲν γὰρ ὀλιγωρία ἄλυπον, ἡ δ' ὀργὴ μετὰ λύπης. καὶ τοῖς αἰσχυνομένοις [illegible] καὶ ἔχοντες δὲ ἐναντίως τῷ ὀργίζεσθαι δῆλον ὅτι [illegible] εἰσιν, οἷον ἐν παιδιᾷ, ἐν γέλωτι, ἐν ἑορτῇ, ἐν εὐημε[illegible] κατορθώσει, ἐν πληρώσει, ὅλως ἐν ἀλυπίᾳ καὶ ἡδ[illegible] ὑβριστικῇ καὶ ἐν ἐλπίδι ἐπιεικεῖ. ἔτι κεχρονικότες [illegible] ὑπόγυιοι τῇ ὀργῇ ὄντες· παύει γὰρ ὀργὴν ὁ χρόνος. [illegible] δὲ καὶ ἑτέρου ὀργὴν μείζω ἡ παρ' ἄλλου ληφθεῖσα [illegible] πρότερον· διὸ εὖ Φιλοκράτης, εἰπόντος τινὸς ὀργιζ[illegible] δήμου "τί οὐκ ἀπολογεῖ;" "οὔπω γε" ἔφη. "ἀλλὰ [illegible] "ὅταν ἄλλον ἴδω διαβεβλημένον·" πρᾶοι γὰρ γί[illegible] ὅταν εἰς ἄλλον τὴν ὀργὴν ἀναλώσωσιν, οἷον συν[illegible] Ἐργοφίλου· μᾶλλον γὰρ χαλεπαίνοντες ἢ Καλλ[illegible] ἀφεῖσαν διὰ τὸ Καλλισθένους τῇ προτεραίᾳ κατε[illegible] θάνατον. καὶ ἐὰν ἐλεῶσιν, καὶ ἐὰν μεῖζον κακὸν πε[illegible]τες ὦσιν ἢ οἱ ὀργιζόμενοι ἂν ἔδρασαν· ὥσπερ εἰληφέ[illegible] οἴονται τιμωρίαν. καὶ ἐὰν ἀδικεῖν οἴωνται αὐτοὶ καὶ [illegible] πάσχειν· οὐ γίγνεται γὰρ ἡ ὀργὴ πρὸς τὸ δίκαι[illegible] ἔτι παρὰ τὸ προσῆκον οἴονται πάσχειν, ἡ δ' ὀργὴ [illegible] διὸ δεῖ τῷ λόγῳ προκολάζειν· ἀγανακτοῦσι γὰρ [illegible]λαζόμενοι καὶ οἱ δοῦλοι. καὶ ἐὰν μὴ αἰσθήσεσθαι [illegible] ὅτι δι' αὐτοὺς καὶ ἀνθ' ὧν ἔπαθον· ἡ γὰρ ὀργὴ [illegible] ἕκαστόν ἐστιν· δῆλον δ' ἐκ τοῦ ὁρισμοῦ. διὸ ὀρθῶς [illegible] "φάσθαι Ὀδυσσῆα πτολιπόρθιον," ὡς οὐ τετιμω[illegible] μὴ ᾔσθετο καὶ ὑφ' οὗ καὶ ἀνθ' ὅτου. ὥστε οὔτε [illegible] ὅσοι μὴ αἰσθάνονται ὀργίζονται, οὔτε τοῖς τεθνεῶ[illegible] πεπονθόσι τε τὸ ἔσχατον καὶ οὐκ ἀλγήσουσιν οὐδ' [illegible] μένοις οὗ οἱ ὀργιζόμενοι ἐφίενται. διὸ εὖ περὶ τ[illegible] ὁ ποιητής, παῦσαι βουλόμενος τὸν Ἀχιλλέα [illegible] τεθνεῶτος, "κωφὴν γὰρ δὴ γαῖαν ἀεικίζει μεν[illegible] λον οὖν ὅτι τοῖς καταπραΰνειν βουλομένοις ἐκ [illegible] τόπων λεκτέον, αὐτοὺς μὲν παρασκευάζουσι τοιούτ[illegible] ὀργίζονται, ἢ φοβεροὺς ἢ αἰσχύνης ἀξίους ἢ κεχ[illegible] ἢ ἄκοντας ἢ ὑπεραλγοῦντας τοῖς πεποιημένοις.

Τίνας δὲ φιλοῦσι καὶ μισοῦσι, καὶ διὰ τί, [illegible] καὶ τὸ φιλεῖν ὁρισάμενοι λέγωμεν. ἔστω δὴ τὸ [illegible] βούλεσθαί τινι ἃ οἴεται ἀγαθά, ἐκείνου ἕνεκα ἀλλὰ [illegible]

1. ἅμα om QY^bZ^b. ‖ 2. ὅτι] ὡς QY^bZ^b. ‖ αὐτὸν om A^c. ‖ 3. ὀλίγως Q, ὀλιγώρως A^c. ‖ 5. τοῦ A^c. ‖ τὸ Z^bA^c. [illegible] τητος Q. ‖ 9. ἐστὶν om A^c. ‖ 10. ἀκουσίως] ἑκουσίως ἢ ἀκουσίως Z^b. ‖ 12. αὐτοὶ om QY^bZ^b. ‖ 16. ἀρνουμένους καὶ ἀντιλέγοντας [illegible] 29. ἢ om A^c. ‖ 30. ἢ] καὶ Q. ‖ εἰς μὴ A^c. ‖ μηδ' εἰς] ἢ μὴ QY^bZ^b. ‖ 31. πραΰνοντα A^c. ‖ 32. ἢ] καὶ οὓς QY^bZ^b. [illegible] A^c. ‖ 36. ἄλυπος QY^bZ^b.

2. τὸ Q. ‖ 5. ἔτι] ἔτι δὲ QY^bZ^b. ‖ κεχρονηκότες Q. ‖ 8. εὖ] εὖ καὶ Q. ‖ 9. ἀπολογῇ et 13. ἀφῆσαν et 14. ἐλε[illegible] 15. οἱ om Y^bZ^b. ‖ ἔδρασαν ἄν· ὥσπερ γὰρ εἰληφέναι τιμωρίαν οἴονται QY^bZ^b. ‖ 17. γὰρ ante ἡ om A^c. ‖ 18. οἴονται] [illegible] 19. τῷ λόγῳ δεῖ QY^bZ^b. ‖ 21. τῶν] πρὸς τὸν A^c. ‖ 23. πτολίπορθον QY^bZ^b. ‖ 24. οὗ] ὅτου A^c. ‖ 29. ἀεικίζει Q, [illegible] μεναίων Q. ‖ 30. πραΰνειν QY^bZ^b. ‖ 35. λέγομεν A^c.

ιτὰ δύναμιν πρακτικὸν εἶναι τούτων. φίλος δ'
ιλῶν καὶ ἀντιφιλέμενος. οἴονται δὲ φίλοι εἶναι
;ειν οἰόμενοι πρὸς ἀλλήλες. τέτων δὲ ὑποκειμέ-
η φίλον εἶναι τὸν συνηδόμενον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ
τα τοῖς λυπηροῖς μὴ διά τι ἕτερον ἀλλὰ δι'
ιγνομένων γὰρ ὧν βούλονται χαίρουσι πάντες,
ων δὲ λυπἕνται, ὥςε τῆς βελήσεως σημεῖον αἱ
αἱ ἡδοναί. καὶ οἷς δὴ ταὐτὰ ἀγαθὰ καὶ κακά,
αὐτοῖς φίλοι, καὶ οἱ τοῖς αὐτοῖς ἐχθροί· ταὐτὰ
βέλεσθαι ἀνάγκη, ὥςε ἅπερ αὑτῷ καὶ ἄλλῳ
τέτῳ φαίνεται φίλος εἶναι. καὶ τὲς πεποιηκό-
λἕσιν, ἢ αὐτὲς ἢ ὧν κήδονται· ἢ εἰ μεγάλα, ἢ
ις, ἢ εἰ ἐν τοιέτοις καιροῖς, καὶ αὐτῶν ἕνεκα· ἢ
ωνται βούλεσθαι ποιεῖν εὖ. καὶ τὲς τῶν φίλων
φιλἕντας ἓς αὐτοὶ φιλἕσιν. καὶ τὲς φιλεμένες
ιλεμένων ἑαυτοῖς. καὶ τοὺς τοῖς αὐτοῖς ἐχθρὲς
τας ἓς αὐτοὶ μισἕσιν, καὶ τοὺς μισεμένες ὑπὸ
; μισουμένων· πᾶσι γὰρ τούτοις ταὐτὰ ἀγαθὰ
ἶναι καὶ ἑαυτοῖς, ὥςε βέλεσθαι τὰ αὐτοῖς ἀγαθά,
φίλε. ἔτι τὲς εὐποιητικὲς εἰς χρήματα καὶ εἰς
διὸ τὲς ἐλευθερίες καὶ τὲς ἀνδρείες τιμῶσι καὶ
. τοιέτες δ' ὑπολαμβάνεσι τὲς μὴ ἀφ' ἑτέρων
ιοῦτοι δ' οἱ ἀπὸ τοῦ ἐργάζεσθαι, καὶ τέτων οἱ
ίας καὶ τῶν ἄλλων οἱ αὐτεργοὶ μάλιστα. καὶ
νας, ὅτι ἐκ ἄδικοι. καὶ τὲς ἀπράγμονας διὰ τὸ
οἷς βελόμεθα φίλοι εἶναι, ἐὰν φαίνωνται βε-
ισὶ δὲ τοιοῦτοι οἵ τ' ἀγαθοὶ κατ' ἀρετὴν καὶ οἱ
ἢ ἐν ἅπασιν ἢ ἐν τοῖς βελτίςοις ἢ ἐν τοῖς θαυ-
ὑφ' αὐτῶν ἢ ἐν τοῖς θαυμάζεσιν αὐτούς. ἔτι
συνδιαγαγεῖν καὶ συνδιημερεῦσαι· τοιἕτοι δ' οἱ
ιὶ μὴ ἐλεγκτικοὶ τῶν ἁμαρτανομένων καὶ μὴ
μηδὲ δυσέριδες· πάντες γὰρ οἱ τοιἕτοι μαχη-
: μαχόμενοι τἀναντία φαίνονται βέλεσθαι. καὶ
ι καὶ τωθάσαι καὶ ὑπομεῖναι· ἐπὶ ταὐτὸ γὰρ
σπεύδεσι τῷ πλησίον, δυνάμενοί τε σκώπτεσθαι
ῶς σκώπτοντες. καὶ τοὺς ἐπαινἕντας τὰ ὑπάρ-
ιθά, καὶ τέτων μάλιςα ἃ φοβἕνται μὴ ὑπάρ-

χειν αὐτοῖς. καὶ τὲς καθαρίες περὶ ὄψιν, περὶ ἀμπεχόνην, περὶ ὅλον τὸν βίον. καὶ τὲς μὴ ὀνειδιςὰς μήτε τῶν ἁμαρτημάτων μήτε τῶν εὐεργετημάτων· ἀμφότεροι γὰρ ἐλεγκτικοί. καὶ τοὺς μὴ μνησικάκους, μηδὲ φυλακτικοὺς τῶν ἐγκλημάτων, ἀλλ' εὐκαταλλάκτες· οἵες γὰρ ἂν ὑπολαμβάνωσιν εἶναι πρὸς τοὺς ἄλλους, καὶ πρὸς αὐτὲς οἴονται. καὶ τὲς μὴ κακολόγες μηδὲ εἰδότας μήτε τὰ τῶν πλησίον κακὰ μήτε τὰ αὐτῶν, ἀλλὰ τἀγαθά· ὁ γὰρ ἀγαθὸς τἕτο δρᾷ. καὶ τὲς μὴ ἀντιτείνοντας τοῖς ὀργιζομένοις ἢ σπεδάζεσιν· μαχητικοὶ γὰρ οἱ τοιοῦτοι. καὶ τοὺς πρὸς αὐτοὺς σπεδαίως πως ἔχοντας, οἷον θαυμάζοντας αὐτὲς καὶ σπεδαίες ὑπολαμβάνοντας καὶ χαίροντας αὐτοῖς, καὶ ταῦτα μάλιστα πεπονθότας περὶ ἃ μάλιστα βούλονται αὐτοὶ ἢ θαυμάζεσθαι ἢ σπουδαῖοι δοκεῖν εἶναι ἢ ἡδεῖς. καὶ τοὺς ὁμοίες καὶ ταὐτὰ ἐπιτηδεύοντας, ἐὰν μὴ παρενοχλῶσι μηδ' ἀπὸ ταὐτἕ ᾖ ὁ βίος· γίγνεται γὰρ ἕτω τὸ κεραμεὺς κεραμεῖ. καὶ τοὺς τῶν αὐτῶν ἐπιθυμοῦντας, ὧν ἐνδέχεται ἅμα μετέχειν αὐτές· εἰ δὲ μή, ταὐτὸ καὶ ἕτω συμβαίνει. καὶ πρὸς οὓς οὕτως ἔχεσιν ὥστε μὴ αἰσχύνεσθαι τὰ πρὸς δόξαν, μὴ καταφρονἕντες. καὶ πρὸς ἓς αἰσχύνονται τὰ πρὸς ἀλήθειαν. καὶ πρὸς ἓς φιλοτιμἕνται, ἢ ὑφ' ὧν ζηλἕσθαι βέλονται καὶ μὴ φθονεῖσθαι, τέτες ἢ φιλἕσιν ἢ βέλονται φίλοι εἶναι. καὶ οἷς ἂν τἀγαθὰ συμπράττωσιν, ἐὰν μὴ μέλλῃ αὐτοῖς ἔσεσθαι μείζω κακά. καὶ τοῖς ὁμοίως καὶ τὲς ἀπόντας καὶ τὲς παρόντας φιλἕσιν· διὸ καὶ τοὺς περὶ τὲς τεθνεῶτας τοιέτες πάντες φιλἕσιν. καὶ ὅλως τὲς σφόδρα φιλοφίλες καὶ μὴ ἐγκαταλείποντας· μάλιςα γὰρ φιλἕσι τῶν ἀγαθῶν τὲς φιλεῖν ἀγαθές. καὶ τὲς μὴ πλαττομένες πρὸς ἑαυτές· τοιἕτοι δὲ καὶ οἱ τὰ φαῦλα τὰ ἑαυτῶν λέγοντες. εἴρηται γὰρ ὅτι πρὸς τοὺς φίλους τὰ πρὸς δόξαν ἐκ αἰσχυνόμεθα· εἰ ἕν ὁ αἰσχυνόμενος μὴ φιλεῖ, ὁ μὴ αἰσχυνόμενος φιλἕντι ἔοικεν. καὶ τὲς μὴ φοβερές, καὶ οἷς θαρρἕμεν· οὐδεὶς γὰρ ὃν φοβεῖται φιλεῖ. εἴδη δὲ φιλίας ἑταιρεία οἰκειότης συγγένεια καὶ ὅσα τοιαῦτα. ποιητικὰ δὲ φιλίας χάρις, καὶ τὸ μὴ δεηθέντος ποιῆσαι, καὶ τὸ ποιήσαντα μὴ δηλῶσαι· αὐτοῦ γὰρ οὕτως ἕνεκα φαίνεται καὶ ἐ διά τι ἕτερον. περὶ δ' ἔχθρας καὶ τἕ μι-

ιτον Q. ‖ 4. τὸ Z^b. ‖ 8. ἤδη QY^bZ^b. ‖ 11. τἕτο Y^b. ‖ 15. φιλἕντας] τὲς φιλἕντας QY^bZ^b. ‖ 18. ἑαυτοῖς QY^bZ^b. ‖
A^c. ‖ 20. εἰς post καὶ om QY^bZ^b. ‖ 21. τὲς alterum om A^c. ‖ 22. ἑτέρου QZ^b. ‖ 25. τὸ αὐτό] ταῦτα A^c. ‖ 28. πᾶσιν
αὐτῶν QY^bZ^b. ‖ 29. ἢ om QY^bZ^b. ‖ οἷς $QY^bZ^bA^c$. ‖ αὐτοί A^c. ‖ 30. συνδιάγειν QY^bZ^b. ‖ 32. φιλόνικοι Y^b. ‖ 34. τῷ
ῦ παῖσαι A^c et γρ Y^b. ‖ καὶ] καὶ τῷ Z^bA^c, καὶ τὸ Y^b. ‖ ταυτὰ QY^bZ^b. ‖ 37. ἃ μάλιςα A^c.
ιςείες QY^bZ^b. ‖ 4. μνησικακἕντας A^c. ‖ 5. ὑπολάβωσιν QY^bZ^b. ‖ 6. αὐτὲς] τὲς αὐτὲς Q. ‖ 8. τἕτο] ταῦτα A^c. ‖ 9. ἢ]
Z^b. ‖ 10 et 11. ἑαυτοὺς A^c. ‖ 11. σπεδαίως πως] ὡσαύτως QY^bZ^b. ‖ 20. μὴ om Q. ‖ καταφρονἕντας A^c. ‖ 23. συμ-
^{c}. ‖ 27. ἐγκαταλιπόντας A^c. ‖ γὰρ] δὲ A^c. ‖ 28. φίλους ἀγαθές Q, φιλαγάθους A^c. ‖ 29. ἑαυτῶν] αὐτῶν A^c. ‖ 33. οἷς]
4. ἑταιρία Y^bZ^b. ‖ καὶ οἰκειότης καὶ συγγένεια QY^bZ^b. ‖ 37. τι om QY^bZ^b.

σειν φανερὸν ὡς ἐκ τῶν ἐναντίων δεῖ θεωρεῖν. ποιητικὰ δ' ἔχθρας ὀργή, ἐπηρεασμός, διαβολή. ὀργὴ μὲν οὖν ἐστὶν ἐκ τῶν πρὸς ἑαυτόν, ἔχθρα δὲ καὶ ἄνευ τῶν πρὸς ἑαυτόν· ἐὰν γὰρ ὑπολαμβάνωμεν εἶναι τοιόνδε, μισοῦμεν. καὶ ἡ μὲν ὀργὴ ἀεὶ περὶ τὰ καθ' ἕκαστα, οἷον Καλλίᾳ ἢ Σωκράτει, τὸ δὲ μῖσος καὶ πρὸς τὰ γένη· τὸν γὰρ κλέπτην μισεῖ καὶ τὸν συκοφάντην ἅπας. καὶ τὸ μὲν ἰατὸν χρόνῳ, τὸ δ' ἀνίατον. καὶ τὸ μὲν λύπης ἔφεσις, τὸ δὲ κακοῦ· αἴσθεσθαι γὰρ βούλεται ὁ ὀργιζόμενος, τῷ δ' οὐδὲν διαφέρει. ἔστι δὲ τὰ μὲν λυπηρὰ αἰσθητὰ πάντα, τὰ δὲ μάλιστα κακὰ ἥκιστα αἰσθητά, ἀδικία καὶ ἀφροσύνη· οὐδὲν γὰρ λυπεῖ ἡ παρουσία τῆς κακίας. καὶ τὸ μὲν μετὰ λύπης, τὸ δ' οὐ μετὰ λύπης· ὁ μὲν γὰρ ὀργιζόμενος λυπεῖται, ὁ δὲ μισῶν οὔ. καὶ ὁ μὲν πολλῶν ἂν γενομένων ἐλεήσειεν, ὁ δ' οὐδενός· ὁ μὲν γὰρ ἀντιπαθεῖν βούλεται ᾧ ὀργίζεται, ὁ δὲ μὴ εἶναι. φανερὸν οὖν ἐκ τούτων ὅτι ἐνδέχεται ἐχθροὺς καὶ φίλους καὶ ὄντας ἀποδεικνύναι καὶ μὴ ὄντας ποιεῖν καὶ φάσκοντας διαλύειν, καὶ δι' ὀργὴν ἢ δι' ἔχθραν ἀμφισβητοῦντας ἐφ' ὁπότερ' ἂν προαιρῆταί τις ἄγειν. ποῖα δὲ φοβοῦνται καὶ τίνας καὶ πῶς ἔχοντες, ὧδ' ἔσται φανερόν.

5 Ἔστω δὴ φόβος λύπη τις ἢ ταραχὴ ἐκ φαντασίας μέλλοντος κακοῦ φθαρτικοῦ ἢ λυπηροῦ· οὐ γὰρ πάντα τὰ κακὰ φοβοῦνται, οἷον εἰ ἔσται ἄδικος ἢ βραδύς, ἀλλ' ὅσα λύπας μεγάλας ἢ φθορὰς δύναται, καὶ ταῦτ' ἐὰν μὴ πόρρω ἀλλὰ σύνεγγυς φαίνηται ὥστε μέλλειν. τὰ γὰρ πόρρω σφόδρα οὐ φοβοῦνται· ἴσασι γὰρ πάντες ὅτι ἀποθανοῦνται, ἀλλ' ὅτι οὐκ ἐγγύς, οὐδὲν φροντίζουσιν. εἰ δὴ ὁ φόβος τοῦτ' ἐστίν, ἀνάγκη τὰ τοιαῦτα φοβερὰ εἶναι ὅσα φαίνεται δύναμιν ἔχειν μεγάλην τοῦ φθείρειν ἢ βλάπτειν βλάβας εἰς λύπην μεγάλην συντεινούσας. διὸ καὶ τὰ σημεῖα τῶν τοιούτων φοβερά· ἐγγὺς γὰρ φαίνεται τὸ φοβερόν· τοῦτο γάρ ἐστι κίνδυνος, φοβεροῦ πλησιασμός. τοιαῦτα δὲ ἔχθρα τε καὶ ὀργὴ δυναμένων ποιεῖν τι· δῆλον γὰρ ὅτι βούλονται, ὥστε ἐγγύς εἰσι τοῦ ποιεῖν. καὶ ἀδικία δύναμιν ἔχουσα· τῷ προαιρεῖσθαι γὰρ ὁ ἄδικος ἄδικος. καὶ ἀρετὴ
ὑβριζομένη δύναμιν ἔχουσα· δῆλον γὰρ ὅτι
μέν, ὅταν ὑβρίζηται, ἀεί, δύναται δὲ νῦν. κα
τῶν δυναμένων τι ποιῆσαι· ἐν παρασκευῇ γὰρ
εἶναι καὶ τὸν τοιοῦτον. ἐπεὶ δ' οἱ πολλοὶ χείρους
τοῦ κερδαίνειν καὶ δειλοὶ ἐν τοῖς κινδύνοις, φοβερὸ
τὸ πολὺ τὸ ἐπ' ἄλλῳ αὐτὸν εἶναι, ὥστε οἱ συνει
ποιηκότι τι δεινὸν φοβεροὶ ἢ κατειπεῖν ἢ ἐγκατ
καὶ οἱ δυνάμενοι ἀδικεῖν τοῖς δυναμένοις ἀδικεῖ
γὰρ ἐπὶ τὸ πολὺ ἀδικοῦσιν οἱ ἄνθρωποι, ὅταν
καὶ οἱ ἠδικημένοι ἢ νομίζοντες ἀδικεῖσθαι· ἀεὶ γὰ
καιρόν. καὶ οἱ ἠδικηκότες, ἐὰν δύναμιν ἔχωσι,
δεδιότες τὸ ἀντιπαθεῖν· ὑπέκειτο γὰρ τὸ τοιοῦτο
καὶ οἱ τῶν αὐτῶν ἀνταγωνισταί, ὅσα μὴ ἐνδέχετ
ὑπάρχειν ἀμφοῖν· ἀεὶ γὰρ πολεμοῦσι πρὸς τοὺς
καὶ οἱ τοῖς κρείττοσιν αὐτῶν φοβεροί· μᾶλλον γὰ
ναιντο βλάπτειν αὐτούς, εἰ καὶ τοὺς κρείττους. κα
βοῦνται οἱ κρείττους αὐτῶν διὰ ταὐτό. καὶ οἱ τοὺς
αὐτῶν ἀνῃρηκότες. καὶ οἱ τοῖς ἥττοσιν αὐτῶν ἐπιτ
ἢ γὰρ ἤδη φοβεροὶ ἢ αὐξηθέντες. καὶ τῶν ἠδικημέ
ἐχθρῶν ἢ ἀντιπάλων οὐχ οἱ ὀξύθυμοι καὶ παρρησ
ἀλλ' οἱ πρᾶοι καὶ εἴρωνες καὶ πανοῦργοι· ἄδηλοι
ἐγγύς, ὥστ' οὐδέποτε φανεροὶ ὅτι πόρρω. πάντα
βερὰ φοβερώτερα, ὅσα, ἂν ἁμάρτωσιν, ἐπανορθ
μὴ ἐνδέχεται, ἀλλ' ἢ ὅλως ἀδύνατα, ἢ μὴ ἐφ'
ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ἐναντίοις. καὶ ὧν βοήθειαι μή εἰσι
ῥᾴδιαι. ὡς δ' ἁπλῶς εἰπεῖν, φοβερά ἐστιν ὅσα ἐφ'
γιγνόμενα ἢ μέλλοντα ἐλεεινά ἐστιν. τὰ μὲν οὖν
καὶ ἃ φοβοῦνται, σχεδὸν ὡς εἰπεῖν τὰ μέγιστα
ὡς δὲ διακείμενοι αὐτοὶ φοβοῦνται, νῦν λέγωμε
ἐστιν ὁ φόβος μετὰ προσδοκίας τοῦ πείσεσθαί τι
πάθος, φανερὸν ὅτι οὐδεὶς φοβεῖται τῶν οἰομένων
παθεῖν, οὐδὲ ταῦτα ἃ μὴ οἴονται παθεῖν, οὐδὲ
ὧν μὴ οἴονται, οὐδὲ τότε ὅτε μὴ οἴονται. ἀνάγκη
φοβεῖσθαι τοὺς οἰομένους τι παθεῖν ἄν, καὶ τοὺς
καὶ ταῦτα καὶ τότε. οὐκ οἴονται δὲ παθεῖν ἂν

1. δεῖ] ἐστι A^c. ‖ 3. αὐτόν utrobique A^c. ‖ τῶν] τοῦ A^c. ‖ 4. ὑπολάβωμεν QY^bZ^b. ‖ post εἶναι litteras duas vel tres A^c. ‖ 5. καλλίαν Y^b. ‖ ἢ om QY^bZ^b. ‖ σωκράτη A^c. ‖ 7. ἅπας] ἕκαστος QY^bZ^b. ‖ τὸν μὲν ἰατρὸν pr A^c. ‖ 8. καὶ ἡ … πῶσαι ἐφίεται, ἡ δὲ τοῦ κακῶσαι μᾶλλον. αἰσθάνεσθαι QY^bZ^b. ‖ 18. καὶ] καὶ ἢ QY^bZ^b. ‖ ἀμφισβητοῦντος A^c. ‖ 20. τίνα et … Y^bZ^b. ‖ ἐστὶ Y^bZ^b. ‖ 21. ἔστη Q. ‖ δὴ] δὴ ὁ A^c. ‖ 22. κακοῦ] κακοῦ ἢ QY^bZ^b. ‖ 23. φοβεῖται QY^bZ^b. ‖ ὅσα] ὅσα ἢ … 24. δύνανται QY^bZ^b. ‖ ἐὰν] ἃ QY^bZ^b, et 25. φαίνεται. ‖ 27. οὐδὲ Z^b. ‖ 33. τε om QY^bZ^b. ‖ 34. βούλονται] βούλονται … νανται QY^bZ^b. ‖ καὶ om Q.

7. τι om A^c. ‖ 8. τοῖς] ἀεὶ τοῖς QY^bZ^b. ‖ 10. ἀδικούμενοι Y^bZ^b. ‖ 11. ἂν A^c. ‖ 12. τοιοῦτον Q. ‖ 13. ὅσα] καὶ … 14. τοὺς om QY^bZ^b. ‖ 15. αὐτῶν om QY^bZ^b, additis καὶ αὐτοῖς φοβεροί post φοβεροί. ‖ 16. εἰ καὶ] ἢ QY^bZ^b. ‖ 20. … 21. εἰ] ἢ A^c, οἱ QY^bZ^b. ‖ 22. φανεροὶ] φοβερὸν QY^bZ^b. ‖ 23. ὅσα ἁμαρτάνουσιν A^c. ‖ 24. ἐπ' αὐτοῖς A^c. ‖ 30. τοῦ] … 31. μηδὲν ἀντιπαθεῖν Q. ‖ 32. μηδὲ A^c. οὐδὲ — παθεῖν om Q. ‖ 35. ἂν om Y^b et pr Z^b.

ιεγάλαις ὄντες καὶ δοκῦντες, διὸ ὑβρισαὶ καὶ ιὶ θρασεῖς (ποιεῖ δὲ τοιούτους πλοῦτος ἰσχὺς δύναμις), οὔτε οἱ ἤδη πεπονθέναι πάντα νο- ὰ δεινὰ καὶ ἀπεψυγμένοι πρὸς τὸ μέλλον, ποτυμπανιζόμενοι ἤδη· ἀλλὰ δεῖ τινὰ ἐλπίδα τηρίας, περὶ ὗ ἀγωνιῶσιν. σημεῖον δέ· ὁ γὰρ ιυτικὺς ποιεῖ, καίτοι ὐδεὶς βυλεύεται περὶ τῶν ὥςε δεῖ τοιύτυς παρασκευάζειν, ὅταν ᾖ βέλ- 3εῖσθαι αὐτύς, ὅτι τοιῦτοί εἰσιν οἷοι παθεῖν· καὶ μείζυς ἔπαθον· καὶ τὺς ὁμοίυς δεικνύναι πά- πεπονθότας, καὶ ὑπὸ τοιύτων ὑφ᾽ ὧν ὐκ ᾤοντο, καὶ τότε ὅτε οὐκ ᾤοντο. ἐπεὶ δὲ περὶ φόβου ἐςι, καὶ τῶν φοβερῶν, καὶ ὡς ἕκαςοι ἔχοντες ιερὸν ἐκ τύτων καὶ τὸ θαρρεῖν τί ἐςι, καὶ περὶ λέοι καὶ πῶς διακείμενοι θαρραλέοι εἰσίν· τό σος ἐναντίον τῷ φόβῳ καὶ τὸ θαρραλέον τῷ ςε μετὰ φαντασίας ἡ ἐλπὶς τῶν σωτηρίων ὡς ν, τῶν δὲ φοβερῶν ἢ μὴ ὄντων ἢ πόρρω ὄντων. ιαλέα τά τε δεινὰ πόρρω ὄντα καὶ τὰ θαρρα- καὶ ἐπανορθώσεις ἐὰν ὦσι καὶ βοήθειαι, ἢ ιεγάλαι ἢ ἄμφω, καὶ μήτε ἠδικημένοι μήτε ὦσιν, ἀνταγωνιςαί τε ἢ μὴ ὦσιν ὅλως, ἢ μὴ ιμιν, ἢ δύναμιν ἔχοντες ὦσι φίλοι ἢ πεποιη- πεπονθότες. ἢ ἐὰν πλείυς ὦσιν οἷς ταὐτὰ συμ- ρείττυς, ἢ ἄμφω. αὐτοὶ δὲ ὕτως ἔχοντες θαρ- , ἐὰν πολλὰ κατωρθωκέναι οἴωνται καὶ μὴ πε- ἐὰν πολλάκις ἐληλυθότες ὦσιν εἰς τὰ δεινὰ ιευγότες· διχῶς γὰρ ἀπαθεῖς γίγνονται οἱ ἄν- τῷ μὴ πεπειρᾶσθαι ἢ τῷ βοηθείας ἔχειν, ὥσ- κατὰ θάλατταν κινδύνοις οἵ τε ἄπειροι χειμῶ- τὰ μέλλοντα καὶ οἱ βοηθείας ἔχοντες διὰ τὴν καὶ ὅταν τοῖς ὁμοίοις ᾖ μὴ φοβερόν, μηδὲ τοῖς ὧν κρείττους. οἴονται εἶναι· οἴονται δέ, ὧν κε- ἢ αὐτῶν ἢ τῶν κρειττόνων ἢ τῶν ὁμοίων. καὶ ειν αὐτοῖς οἴωνται πλείω καὶ μείζω, οἷς ὑπε- ρέχοντες φοβεροί εἰσιν· ταῦτα δ᾽ ἐστὶ πλῆθος χρημάτων καὶ ἰσχὺς σωμάτων καὶ φίλων καὶ χώρας καὶ τῶν πρὸς πόλεμον παρασκευῶν, ἢ πασῶν ἢ τῶν μεγίςων. καὶ ἐὰν μὴ ἠδικηκότες ὦσιν ἢ μηδένα ἢ μὴ πολλὺς ἢ μὴ τοιύτυς περὶ ὧν φοβῦνται. καὶ ὅλως ἂν τὰ πρὸς θεὺς αὐτοῖς κα- λῶς ἔχῃ, τά τε ἄλλα καὶ τὰ ἀπὸ σημείων καὶ λογίων· θαρραλέον γὰρ ἡ ὀργή, τὸ δὲ μὴ ἀδικεῖν ἀλλ᾽ ἀδικεῖσθαι ὀργῆς ποιητικόν, τὸ δὲ θεῖον ὑπολαμβάνεται βοηθεῖν τοῖς ἀδικουμένοις. καὶ ὅταν ἐπιχειροῦντες ἢ μηδὲν ἂν παθεῖν μηδὲ πείσεσθαι ἢ κατορθώσειν οἴωνται. καὶ περὶ μὲν τῶν φοβερῶν καὶ θαρραλέων εἴρηται.

Ποῖα δ᾽ αἰσχύνονται καὶ ἀναισχυντοῦσιν, καὶ πρὸς 6
τίνας καὶ πῶς ἔχοντες, ἐκ τῶνδε δῆλον. ἔςω δὴ αἰσχύνη λύπη τις ἢ ταραχὴ περὶ τὰ εἰς ἀδοξίαν φαινόμενα φέρειν τῶν κακῶν, ἢ παρόντων ἢ γεγονότων ἢ μελλόντων, ἡ δ᾽ ἀναισχυντία ὀλιγωρία τις καὶ ἀπάθεια περὶ τὰ αὐτὰ ταῦτα. εἰ δή ἐστιν αἰσχύνη ἡ ὁρισθεῖσα, ἀνάγκη αἰσχύ- νεσθαι ἐπὶ τοῖς τοιύτοις τῶν κακῶν ὅσα αἰσχρὰ δοκεῖ εἶναι ἢ αὐτῷ ἢ ὧν φροντίζει· τοιαῦτα δ᾽ ἐςὶν ὅσα ἀπὸ κακίας ἔργα ἐςίν, οἷον τὸ ἀποβαλεῖν ἀσπίδα ἢ φυγεῖν· ἀπὸ δει- λίας γάρ. καὶ τὸ ἀποστερῆσαι παρακαταθήκην· ἀπ᾽ ἀδι- κίας γάρ. καὶ τὸ συγγενέσθαι οἷς οὐ δεῖ ἢ ὅπυ οὗ δεῖ ἢ ὅτε μὴ δεῖ· ἀπ᾽ ἀκολασίας γάρ. καὶ τὸ κερδαίνειν ἀπὸ μικρῶν ἢ ἀπ᾽ αἰσχρῶν ἢ ἀπ᾽ ἀδυνάτων, οἷον πενήτων ἢ τεθνεώτων· ὅθεν καὶ ἡ παροιμία, τὸ κἂν ἀπὸ νεκρῦ φέρειν· ἀπὸ αἰσχροκερδείας γὰρ καὶ ἀνελευθερίας. καὶ τὸ μὴ βοηθεῖν δυνάμενον εἰς χρήματα, ἢ ἧττον βοηθεῖν. καὶ τὸ βοηθεῖσθαι παρὰ τῶν ἧττον εὐπόρων. καὶ δανείζεσθαι ὅτε δόξει αἰτεῖν, καὶ αἰτεῖν ὅτε ἀπαιτεῖν, καὶ ἀπαιτεῖν ὅτε αἰτεῖν, καὶ ἐπαινεῖν ἵνα δόξῃ αἰτεῖν, καὶ τὸ ἀποτετυχη- κότα μηδὲν ἧττον· πάντα γὰρ ἀνελευθερίας ταῦτα σημεῖα. τὸ δ᾽ ἐπαινεῖν παρόντα κολακείας, καὶ τὸ τἀγαθὰ μὲν ὑπερεπαινεῖν τὰ δὲ φαῦλα συναλείφειν, καὶ τὸ ὑπεραλ- γεῖν ἀλγοῦντι παρόντα, καὶ τἆλλα πάντα ὅσα τοιαῦτα· κολακείας γὰρ σημεῖα. καὶ τὸ μὴ ὑπομένειν πόνυς ὓς οἱ

δοκῦντες om QZ^b. ‖ 2. θαρσεῖς Y^b. ‖ 5. ἀποτυπανιζόμενοι A^c. ‖ 10. τὺς] hinc tertia manus Y^b. ‖ ὁμοίυς] τοιύτυς A^c. ‖ καὶ A^c. ‖ 16. ἐναντίω Z^b, τὸ ἐναντίον A^c. ‖ τῷ φόβῳ καὶ τὸ θαρραλέον om $QY^bZ^bA^c$. ‖ 17. ὥςε] ὡς A^c. ‖ ὡς] ἐςὶν ὡς 19. ὄντα δεινὰ πόρρω Z^b. ‖ 21. ἄμφω] καὶ ἄμφω Y^b. ‖ 24. εὖ] ὦσιν εὖ QY^bZ^b. ‖ οἷς] εἰς QZ^b. ‖ 26 et 35. ἂν A^c. ‖ t 28. διαπεφευγότες A^c. ‖ 31. καὶ οἱ] οἵ τε QY^bZ^b. ‖ 32. μὴ ᾖ QY^bZ^b.

ς καὶ φίλων QY^bZ^b. ‖ 3. καὶ] ἢ Z^b. ‖ 4. ἢ post ὦσιν om A^c. ‖ τοιύτυς] τύτυς ἢ A^c. ‖ 5. ἂν πρὸς τοὺς θεοὺς A^c. ‖ 6. είων καὶ τῶν λογίων Y^b. ‖ 8. τοῖς ἀδικουμένοις βοηθεῖν Y^b. ‖ 9. προεπιχειροῦντες QY^bZ^b. ‖ 13 et 17. δὴ] δ᾽ QY^bZ^b. ‖ QY^bZ^b. ‖ 16. τὰ om QY^bZ^b. ‖ 18. ἐπὶ] μὲν ἐπὶ QY^bZ^b. ‖ ἃ δοκεῖ αἰσχρὰ εἶναι αὐτῷ QY^cZ^b. ‖ 19. ὧν] ὧι A^c. ‖ αλεῖν] ἀποβάλλειν QY^bZ^b. ‖ 21. ἀπ᾽] ἢ ἀδικῆσαι. ἀπ᾽ A^c. ‖ 22. ὅπυ] ὗ A^c. ‖ ἢ ὅτε μὴ δεῖ om A^c. ‖ 24. ἀπ᾽ prio- . ‖ 25. κἂν om A^c. ‖ 26. αἰσχροκερδίας Z^bA^c. ‖ 28. ἀπόρων Z^b. ‖ 32. παρόντας A^c. ‖ 34. ἀλγοῦντι παρόντα] ἐπ᾽ Z^b.

πρεσβύτεροι ἢ οἱ τρυφῶντες ἢ οἱ ἐν ἐξϩσίᾳ μᾶλλον ὄντες ἢ ὅλως οἱ ἀδυνατώτεροι· πάντα γὰρ μαλακίας σημεῖα. καὶ τὸ ὑφ' ἑτέρϩ εὖ πάσχειν, καὶ τὸ πολλάκις, καὶ ἃ εὖ ἐποίησεν ὀνειδίζειν· μικροψυχίας γὰρ πάντα καὶ ταπεινότητος σημεῖα. καὶ τὸ περὶ αὑτϩ̃ πάντα λέγειν καὶ ἐπαγγέλλεσθαι, καὶ τὸ τἀλλότρια αὑτϩ̃ φάσκειν· ἀλαζονείας γάρ. ὁμοίως δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων ἑκάϛης τῶν τϩ̃ ἤθϩς κακιῶν τὰ ἔργα καὶ τὰ σημεῖα καὶ τὰ ὅμοια· αἰσχρὰ γὰρ καὶ αἰσχυντικά. καὶ ἐπὶ τούτοις τὸ τῶν καλῶν ὧν πάντες μετέχουσιν ἢ οἱ ὅμοιοι πάντες ἢ οἱ πλεῖστοι, μὴ μετέχειν. ὁμοίους δὲ λέγω ὁμοεθνεῖς, πολίτας, ἥλικας, συγγενεῖς, ὅλως τϩ̀ς ἐξ ἴσϩ· αἰσχρὸν γὰρ ἤδη τὸ μὴ μετέχειν, οἷον παιδεύσεως ἐπὶ τοσϩ̃τον καὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. πάντα δὲ ταῦτα μᾶλλον, ἂν δι' ἑαυτὸν φαίνηται· ϩ̔́τω γὰρ ἤδη ἀπὸ κακίας μᾶλλον, ἂν αὐτὸς ᾖ αἴτιος τῶν ὑπαρξάντων ἢ ὑπαρχόντων ἢ μελλόντων. πάσχοντες δὲ ἢ πεπονθότες ἢ πεισόμενοι τὰ τοιαῦτα αἰσχύνονται ὅσα εἰς ἀτιμίαν φέρει καὶ ὀνείδη· ταῦτα δ' ἐϛὶ τὰ εἰς ὑπηρετήσεις ἢ σώματος ἢ ἔργων αἰσχρῶν, ὧν ἐϛὶ τὸ ὑβρίζεσθαι. καὶ τὰ μὲν εἰς ἀκολασίαν καὶ ἑκόντα καὶ ἄκοντα, τὰ δ' εἰς βίαν ἄκοντα· ἀπὸ ἀνανδρίας γὰρ ἢ δειλίας ἡ ὑπομονὴ καὶ τὸ μὴ ἀμύνεσθαι. ἃ μὲν οὖν αἰσχύνονται, ταῦτ' ἐϛὶ καὶ τὰ τοιαῦτα· ἐπεὶ δὲ περὶ ἀδοξίας φαντασία ἐστὶν ἡ αἰσχύνη, καὶ ταύτης αὐτῆς χάριν ἀλλὰ μὴ τῶν ἀποβαινόντων, ϩ̓δεὶς δὲ τῆς δόξης φροντίζει ἀλλ' ἢ διὰ τϩ̀ς δοξάζοντας, ἀνάγκη τϩ́τϩς αἰσχύνεσθαι ὧν λόγον ἔχει. λόγον δ' ἔχει τῶν θαυμαζόντων, καὶ οὓς θαυμάζει, καὶ ὑφ' ὧν βϩ́λεται θαυμάζεσθαι, καὶ πρὸς ϩ̔̀ς φιλοτιμεῖται, καὶ ὧν μὴ καταφρονεῖ τῆς δόξης. θαυμάζεσθαι μὲν ϩ̓̃ν βϩ́λονται ὑπὸ τούτων καὶ θαυμάζϩσι τϩ́τϩς ὅσοι τι ἔχϩσιν ἀγαθὸν τῶν τιμίων, ἢ παρ' ὧν τυγχάνϩσι δεόμενοι σφόδρα τινὸς ὧν ἐκεῖνοι κύριοι, οἷον οἱ ἐρῶντες· φιλοτιμοῦνται δὲ πρὸς τοὺς ὁμοίϩς, φροντίζϩσι δ' ὡς ἀληθευόντων τῶν φρονίμων, τοιϩ̃τοι δ' οἵ τε πρεσβύτεροι καὶ οἱ πεπαιδευμένοι. καὶ τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς καὶ τὰ ἐν φανερῷ μᾶλλον· ὅθεν καὶ ἡ παροιμία, τὸ ἐν ὀφθαλμοῖς εἶναι αἰδῶ. διὰ τοῦτο τοὺς ἀεὶ παρεσομένους μᾶλλον αἰσχύνονται καὶ τοὺς προσέχοντας

αὐτοῖς, διὰ τὸ ἐν ὀφθαλμοῖς ἀμφότερα. καὶ τϩ̀ς
ταὐτὰ ἐνόχϩς· δῆλον γὰρ ὅτι τἀναντία δοκεῖ τ[illegible]
τοὺς μὴ συγγνωμονικοὺς τοῖς φαινομένοις ἁμαρ[illegible]
γάρ τις αὐτὸς ποιεῖ, ταῦτα λέγεται τοῖς πέλας ϩ̓[illegible]
ὥϛε ἃ μὴ ποιεῖ, δῆλον ὅτι νεμεσᾷ. καὶ τϩ̀ς ἐξα[illegible]
πολλοῖς· ϩ̓δὲν γὰρ διαφέρει μὴ δοκεῖν ἢ μὴ ἐξα[illegible]
ἐξαγγελτικοὶ δὲ οἵ τε ἠδικημένοι διὰ τὸ παρατ[illegible]
οἱ κακολόγοι· εἴπερ γὰρ καὶ τοὺς μὴ ἁμαρτάνο[illegible]
μᾶλλον τοὺς ἁμαρτάνοντας. καὶ οἷς ἡ διατριβὴ
τῶν πέλας ἁμαρτίαις, οἷον χλευαϛαῖς καὶ κωμῳ[illegible]
κακολόγοι γάρ πως οὗτοι καὶ ἐξαγγελτικοί. κ[illegible]
μηδὲν ἀποτετυχήκασιν· ὥσπερ γὰρ θαυμαζόμενο[illegible]
ται· διὸ καὶ τϩ̀ς πρῶτον δεηθέντας τι αἰσχύνοντα[illegible]
πω ἠδοξηκότες ἐν αὐτοῖς. τοιϩ̃τοι δ' οἵ τε ἄρτι β[illegible]
φίλοι εἶναι (τὰ γὰρ βέλτιϛα τεθέανται, διὸ εὖ ἔχ[illegible]
Εὐριπίδϩ ἀπόκρισις πρὸς τϩ̀ς Συρακοσίϩς) καὶ τῶ[illegible]
γνωρίμων οἱ μηδὲν συνειδότες. αἰσχύνονται δ' ϩ̓[illegible]
αὐτὰ τὰ ῥηθέντα αἰσχυντηλὰ ἀλλὰ καὶ τὰ σημε[illegible]
ϩ̓ μόνον ἀφροδισιάζοντες ἀλλὰ καὶ τὰ σημεῖα αὐτ[illegible]
ϩ̓ μόνον ποιϩ̃ντες τὰ αἰσχρά, ἀλλὰ καὶ λέγοντε[illegible]
δὲ οὐ τοὺς εἰρημένους μόνον αἰσχύνονται, ἀλλὰ κ[illegible]
δηλώσοντας αὐτοῖς, οἷον θεράποντας καὶ φίλϩς τ[illegible]
δ' ϩ̓κ αἰσχύνονται ϩ̓̃θ' ὧν πολὺ καταφρονϩ̃σι τῆ[illegible]
ἀληθεύειν (οὐδεὶς γὰρ παιδία καὶ θηρία αἰσχύνετ[illegible]
ταὐτὰ τοὺς γνωρίμους καὶ τοὺς ἀγνῶτας, ἀλλὰ [illegible]
γνωρίμϩς τὰ πρὸς ἀλήθειαν δοκοῦντα τοὺς δ' [illegible]
πρὸς τὸν νόμον. αὐτοὶ δὲ ὧδε διακείμενοι αἰσχ[illegible]
πρῶτον μὲν εἰ ὑπάρχοιεν πρὸς αὐτοὺς ἔχοντες [illegible]
οἵϩς ἔφαμεν εἶναι ϩ̔̀ς αἰσχύνονται. ἦσαν δ' ϩ̓̃τοι ἢ [illegible]
ζόμενοι ἢ θαυμάζοντες ἢ ὑφ' ὧν βϩ́λονται θαυμ[illegible]
ἢ ὧν δέονταί τινα χρείαν ὧν μὴ τεύξονται ἀδο[illegible]
καὶ ϩ̓̃τοι ἢ ὁρῶντες, ὥσπερ Κυδίας περὶ τῆς Σάμ[illegible]
χίας ἐδημηγόρησεν (ἠξίου γὰρ ὑπολαβεῖν τοὺς [illegible]
περιεϛάναι κύκλῳ τϩ̀ς Ἕλληνας, ὡς ὁρῶντας κα[illegible]
νον ἀκϩσομένϩς ἃ ἂν ψηφίσωνται), ἢ ἂν πλησ[illegible]
τοιοῦτοι, ἢ μέλλωσιν αἰσθήσεσθαι. διὸ καὶ ἐρασ[illegible]
χοῦντες ὑπὸ τῶν ζηλούντων ποτὲ οὐ βϩ́λονται [illegible]

1. οἱ om A^c. ‖ οἱ om QZ^bA^c. ‖ ὄντες om QY^bZ^b. ‖ 3. ἃ] ὃ A^c. ‖ 5. πάντα om QY^bZ^b. ‖ 6. ἀλαζονεία QY^bZ^b [illegible] QY^bZ^b. ‖ 9. ἀναίσχυντα A^c. ‖ τὸ om Q. ‖ 11. ὁμοίους — 12. μετέχειν om Z^b. ‖ 14. ἂν — 15. μᾶλλον om QY^bZ^b. ‖ 15. [illegible] 18. τὰ] ὅσα QY^bZ^b. ‖ 21. ἢ] εἰ Q. ‖ 25. ἀλλὰ διὰ τϩ̀ς δόξαντας A^c. ‖ 30. οἳ ἔχϩσί τι QY^bZ^b. ‖ 32. δὲ] μὲν Q. ‖ 35. [illegible] Q. ‖ μᾶλλον om QY^bZ^b. ‖ 36. διὰ] καὶ διὰ QY^bZ^b.

2. ταῦτα Q. ‖ 3. τοῖς φαινομένοις ἁμαρτάνειν post 2. γὰρ QY^bZ^b. ‖ 5. ἂν μὴ ποιῇ QY^bZ^b. ‖ 13. τι δεηθέντας QY^bZ^b. ‖ [illegible] om pr Y^b. ‖ τε om A^c. ‖ 16. συρακϩσίϩς Y^bZ^b, συρρακϩσίϩς Q. ‖ 19. αὐτῶν et 21. οὐδὲ τοὺς εἰρημένους αἰσχύνονται μόν[illegible] 22. δηλώσαντας αὐτϩ́ς Q. ‖ 23. πολλοὶ et 24. θηρία καὶ τὰ παιδία QY^bZ^b. ‖ 26. ἄπωθεν QZ^b. ‖ 35. ἂν post ἢ et 37. [illegible] A^c. ‖ 37. θαυμαϛοὶ QZ^b.

λωται. καὶ ὅταν ἔχωσιν ἃ καταισχυνοῦσιν ἔργα
ιατα ἢ αὐτῶν ἢ προγόνων ἢ ἄλλων τινῶν πρὸς
χει αὐτοῖς ἀγχιστεία τις. καὶ ὅλως ὑπὲρ ὧν
ιι αὐτοί· εἰσὶ δ' οὗτοι οἱ εἰρημένοι καὶ οἱ εἰς
φερόμενοι, ὧν διδάσκαλοι ἢ σύμβουλοι γεγόνασι,
ν ἕτεροι ὅμοιοι, πρὸς οὓς φιλοτιμοῦνται· πολλὰ
νόμενοι διὰ τοὺς τοιούτους καὶ ποιοῦσι καὶ οὐ ποιοῦσιν.
ιντες ὁρᾶσθαι καὶ ἐν φανερῷ ἀναστρέφεσθαι τοῖς
αἰσχυντηλοὶ μᾶλλόν εἰσιν. ὅθεν καὶ Ἀντιφῶν
μέλλων ἀποτυμπανίζεσθαι ὑπὸ Διονυσίου εἶπεν,
συναποθνήσκειν μέλλοντας ἐγκαλυπτομένους ὡς
τῶν πυλῶν, "τί ἐγκαλύπτεσθε" ἔφη· "ἢ μὴ
ὑμᾶς ἴδῃ τούτων;" περὶ μὲν οὖν αἰσχύνης ταῦτα·
ἀναισχυντίας δῆλον ὡς ἐκ τῶν ἐναντίων εὐπο-

δὲ χάριν ἔχουσι καὶ ἐπὶ τίσιν ἢ πῶς αὐτοὶ
ισαμένοις τὴν χάριν δῆλον ἔσται. ἔστω δὴ χάρις,
ἔχων λέγεται χάριν ὑπουργεῖν δεομένῳ μὴ ἀντὶ
ἵνα τι αὐτῷ τῷ ὑπουργοῦντι, ἀλλ' ἵνα ἐκείνῳ τι·
ἂν ᾖ σφόδρα δεομένῳ, ἢ μεγάλων καὶ χαλε-
καιροῖς τοιούτοις, ἢ μόνος, ἢ πρῶτος, ἢ μάλιστα.
εἰσὶν αἱ ὀρέξεις, καὶ τούτων μάλιστα αἱ μετὰ
μὴ γιγνομένου· τοιαῦται δὲ αἱ ἐπιθυμίαι, οἷον ὁ
αἱ ἐν ταῖς τοῦ σώματος κακώσεσι καὶ ἐν κιν-
ὁ γὰρ ὁ κινδυνεύων ἐπιθυμεῖ καὶ ὁ λυπούμενος.
πενίᾳ παριστάμενοι καὶ φυγαῖς, κἂν μικρὰ ὑπη-
διὰ τὸ μέγεθος τῆς δεήσεως καὶ τὸν καιρὸν κε-
ι, οἷον ὁ ἐν Λυκείῳ τὸν φορμὸν δούς. ἀνάγκη
ι μὲν εἰς ταὐτὰ ἔχειν τὴν ὑπουργίαν, εἰ δὲ μή,
μείζω. ὥστ' ἐπεὶ φανερὸν καὶ ὅτε καὶ ἐφ' οἷς
χάρις καὶ πῶς ἔχουσι, δῆλον ὅτι ἐκ τούτων πα-
έον, τοὺς μὲν δεικνύντας ἢ ὄντας ἢ γεγενημέ-
ιαύτῃ δεήσει καὶ λύπῃ, τοὺς δὲ ὑπηρετηκότας ἐν
ρείᾳ τοιοῦτόν τι ἢ ὑπηρετοῦντας. φανερὸν δὲ καὶ
ρεῖσθαι ἐνδέχεται τὴν χάριν καὶ ποιεῖν ἀχαρί-

στους· ἢ γὰρ ὅτι αὐτῶν ἕνεκα ὑπηρετοῦσιν ἢ ὑπηρέτησαν (τοῦτο δ' οὐκ ἦν χάρις), ἢ ὅτι ἀπὸ τύχης συνέπεσεν ἢ συνηναγκάσθησαν, ἢ ὅτι ἀπέδωκαν ἀλλ' οὐκ ἔδωκαν, εἴτ' εἰδότες εἴτε μή· ἀμφοτέρως γὰρ τὶ ἀντὶ τινός, ὥστ' οὐδ' οὕτως ἂν εἴη χάρις. καὶ περὶ ἁπάσας τὰς κατηγορίας σκεπτέον· ἡ γὰρ χάρις ἐστὶν ἢ ὅτι τοδὶ ἢ τοσονδὶ ἢ τοιονδὶ ἢ ποτὲ ἢ ποῦ. σημεῖον δέ, εἰ ἔλαττον μὴ ὑπηρέτησαν, καὶ εἰ τοῖς ἐχθροῖς ἢ ταὐτὰ ἢ ἴσα ἢ μείζω· δῆλον γὰρ ὅτι οὐδὲ ταῦτα ἡμῶν ἕνεκα. ἢ εἰ φαῦλα εἰδώς· οὐδεὶς γὰρ ὁμολογεῖ δεῖσθαι φαύλων. καὶ περὶ μὲν τοῦ χαρίζεσθαι καὶ ἀχαριστεῖν εἴρηται· ποῖα δ' ἐλεεινὰ καὶ τίνας ἐλεοῦσι, καὶ πῶς αὐτοὶ ἔχοντες, λέγωμεν.

Ἔστω δὴ ἔλεος λύπη τις ἐπὶ φαινομένῳ κακῷ φθαρ- 8
τικῷ καὶ λυπηρῷ τοῦ ἀναξίου τυγχάνειν, ὃ κἂν αὐτὸς προσδοκήσειεν ἂν παθεῖν ἢ τῶν αὐτοῦ τινά, καὶ τοῦτο, ὅταν πλησίον φαίνηται· δῆλον γὰρ ὅτι ἀνάγκη τὸν μέλλοντα ἐλεήσειν ὑπάρχειν τοιοῦτον οἷον οἴεσθαι παθεῖν ἄν τι κακὸν ἢ αὐτὸν ἢ τῶν αὐτοῦ τινά, καὶ τοιοῦτο κακὸν οἷον εἴρηται ἐν τῷ ὅρῳ ἢ ὅμοιον ἢ παραπλήσιον. διὸ οὔτε οἱ παντελῶς ἀπολωλότες ἐλεοῦσιν (οὐδὲν γὰρ ἂν ἔτι παθεῖν οἴονται· πεπόνθασι γάρ) οὔτε οἱ ὑπερευδαιμονεῖν οἰόμενοι, ἀλλ' ὑβρίζουσιν· εἰ γὰρ ἅπαντα οἴονται ὑπάρχειν τἀγαθά, δῆλον ὅτι καὶ τὸ μὴ ἐνδέχεσθαι παθεῖν μηδὲν κακόν· καὶ γὰρ τοῦτο τῶν ἀγαθῶν. εἰσὶ δὲ τοιοῦτοι οἷοι νομίζειν παθεῖν ἂν οἵ τε πεπονθότες ἤδη καὶ διαπεφευγότες, καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ διὰ τὸ φρονεῖν καὶ δι' ἐμπειρίαν, καὶ οἱ ἀσθενεῖς, καὶ οἱ δειλότεροι μᾶλλον, καὶ οἱ πεπαιδευμένοι· εὐλόγιστοι γάρ. καὶ οἷς ὑπάρχουσι γονεῖς ἢ τέκνα ἢ γυναῖκες· αὐτοῦ τε γὰρ ταῦτα, καὶ οἷα παθεῖν τὰ εἰρημένα. καὶ οἱ μήτε ἐν ἀνδρίας πάθει ὄντες, οἷον ἐν ὀργῇ ἢ θάρρει (ἀλόγιστα γὰρ τοῦ ἐσομένου ταῦτα) μήτ' ἐν ὑβριστικῇ διαθέσει (καὶ γὰρ οὗτοι ἀλόγιστοι τοῦ πείσεσθαί τι), ἀλλ' οἱ μεταξὺ τούτων. μήτ' αὖ φοβούμενοι σφόδρα· οὐ γὰρ ἐλεοῦσιν οἱ ἐκπεπληγμένοι διὰ τὸ εἶναι πρὸς τῷ οἰκείῳ πάθει. κἂν οἴωνταί τινας εἶναι ἐπιεικεῖς· ὁ γὰρ μηδένα οἰόμενος πάντας οἰήσεται

αισχύνωσιν A^c. ‖ 3. τις αὐτοῖς ἀγχιστεία A^c. ‖ 4. αἰσχυνοῦνται A^c. ‖ 5. ὧν] ἢ ὧν A^c. ‖ 6. ἢ] καὶ QY^bZ^b. ‖ 7. οὐ om
ἰσχυντηροὶ A^c. ‖ 10. ἀποτυπανίζεσθαι A^c. ‖ 13. ἡμᾶς QY^b. ‖ 14 εὑρήσομεν A^c. ‖ 18. ὑπουργεῖν δεομένῳ] ἔχειν ὑπουργία δεο-
‖ 19. τι ἐκείνῳ A^c. ‖ 20. δεομένων QY^bZ^b. ‖ 22. εἰσὶ διορέξεις A^c. ‖ 23. τοῦ μεταγιγνομένου QZ^b. ‖ ὁ om A^c. ‖ 24. αἱ
. ‖ 27. τῆς om Y^b. ‖ αἰτήσεως QY^bZ^b. ‖ κεχαρισμένον A^c. ‖ 29. ταῦτα A^c, τοιαῦτα QY^bZ^b. ‖ 30. ὅτε] οἷς A^c. ‖
τας QY^bZ^b. ‖ 33. τῇ αὐτῇ A^c. ‖ λύπῃ καὶ δεήσει τοὺς δὲ ὑπηρετῆσαι QY^bZ^b. ‖ ἐν] ἐν τῆι A^c. ‖ 34. ἢ om QY^b

ἔπεσον Q. ‖ ἠναγκάσθησαν QY^bZ^b. ‖ 3. ἀλλ' om QY^bZ^b. ‖ εἰδὼς εἴτε μὴ εἰδώς A^c. ‖ 4. τι] τὸ A^c. ‖ 6. τοσόνδε ἢ τοιόνδε
ὑπηρέτησε QY^bZ^b. ‖ 8. ταῦτα Q. ‖ 15. ἂν om QY^bZ^b. ‖ τούτων A^c. ‖ 17. οἰήσεσθαι QY^bZ^b. ‖ 20. ἔτι] οὕτω pr Y^b. ‖
Z^b. ‖ 23. μηδὲν] τι QY^bZ^b. ‖ 25. τε om QY^bZ^b. ‖ 27. οἱ prius om QZ^b et pr Y^b. ‖ 28. ἢ τέκνα] καὶ τέκνα Q
9. τε om QY^bZ^b. ‖ τὰ] διὰ τὰ QY^bZ^b. ‖ οἱ om A^c. ‖ 32. οἱ] ἀεὶ Q et pr Z^b. ‖ 35. εἶναι τῶν ἐπιεικῶν A^c.

πρεσβύτεροι ἢ οἱ τρυφῶντες ἢ οἱ ἐν ἐξυσίᾳ μᾶλλον ὄντες ἢ ὅλως οἱ ἀδυνατώτεροι· πάντα γὰρ μαλακίας σημεῖα. καὶ τὸ ὑφ' ἑτέρυ εὖ πάσχειν, καὶ τὸ πολλάκις, καὶ ἃ εὖ ἐποίησεν ὀνειδίζειν· μικροψυχίας γὰρ πάντα καὶ ταπεινότητος σημεῖα. καὶ τὸ περὶ αὑτῦ πάντα λέγειν καὶ ἐπαγγέλλεσθαι, καὶ τὸ τἀλλότρια αὑτῦ φάσκειν· ἀλαζονείας γάρ. ὁμοίως δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων ἑκάςης τῶν τῦ ἤθυς κακιῶν τὰ ἔργα καὶ τὰ σημεῖα καὶ τὰ ὅμοια· αἰσχρὰ γὰρ καὶ αἰσχυντικά. καὶ ἐπὶ τούτοις τὸ τῶν καλῶν ὧν πάντες μετέχουσιν ἢ οἱ ὅμοιοι πάντες ἢ οἱ πλεῖστοι, μὴ μετέχειν. ὁμοίους δὲ λέγω ὁμοεθνεῖς, πολίτας, ἥλικας, συγγενεῖς, ὅλως τὺς ἐξ ἴσυ· αἰσχρὸν γὰρ ἤδη τὸ μὴ μετέχειν, οἷον παιδεύσεως ἐπὶ τοσῦτον καὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. πάντα δὲ ταῦτα μᾶλλον, ἂν δι' ἑαυτὸν φαίνηται· ὕτω γὰρ ἤδη ἀπὸ κακίας μᾶλλον, ἂν αὐτὸς ᾖ αἴτιος τῶν ὑπαρξάντων ἢ ὑπαρχόντων ἢ μελλόντων. πάσχοντες δὲ ἢ πεπονθότες ἢ πεισόμενοι τὰ τοιαῦτα αἰσχύνονται ὅσα εἰς ἀτιμίαν φέρει καὶ ὀνείδη· ταῦτα δ' ἐςὶ τὰ εἰς ὑπηρετήσεις ἢ σώματος ἢ ἔργων αἰσχρῶν, ὧν ἐςὶ τὸ ὑβρίζεσθαι. καὶ τὰ μὲν εἰς ἀκολασίαν καὶ ἑκόντα καὶ ἄκοντα, τὰ δ' εἰς βίαν ἄκοντα· ἀπὸ ἀνανδρίας γὰρ ἢ δειλίας ἡ ὑπομονὴ καὶ τὸ μὴ ἀμύνεσθαι. ἃ μὲν οὖν αἰσχύνονται, ταῦτ' ἐςὶ καὶ τὰ τοιαῦτα· ἐπεὶ δὲ περὶ ἀδοξίας φαντασία ἐστὶν ἡ αἰσχύνη, καὶ ταύτης αὐτῆς χάριν ἀλλὰ μὴ τῶν ἀποβαινόντων, ὐδεὶς δὲ τῆς δόξης φροντίζει ἀλλ' ἢ διὰ τὺς δοξάζοντας, ἀνάγκη τύτυς αἰσχύνεσθαι ὧν λόγον ἔχει. λόγον δ' ἔχει τῶν θαυμαζόντων, καὶ οὓς θαυμάζει, καὶ ὑφ' ὧν βύλεται θαυμάζεσθαι, καὶ πρὸς ὓς φιλοτιμεῖται, καὶ ὧν μὴ καταφρονεῖ τῆς δόξης. θαυμάζεσθαι μὲν ὖν βύλονται ὑπὸ τούτων καὶ θαυμάζυσι τύτυς ὅσοι τι ἔχυσιν ἀγαθὸν τῶν τιμίων, ἢ παρ' ὧν τυγχάνυσι δεόμενοι σφόδρα τινὸς ὧν ἐκεῖνοι κύριοι, οἷον οἱ ἐρῶντες· φιλοτιμοῦνται δὲ πρὸς τοὺς ὁμοίυς, φροντίζυσι δ' ὡς ἀληθευόντων τῶν φρονίμων, τοιῦτοι δ' οἵ τε πρεσβύτεροι καὶ οἱ πεπαιδευμένοι. καὶ τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς καὶ τὰ ἐν φανερῷ μᾶλλον· ὅθεν καὶ ἡ παροιμία, τὸ ἐν ὀφθαλμοῖς εἶναι αἰδῶ. διὰ τοῦτο τοὺς ἀεὶ παρεσομένους μᾶλλον αἰσχύνονται καὶ τοὺς προσέχοντας

αὐτοῖς, διὰ τὸ ἐν ὀφθαλμοῖς ἀμφότερα. καὶ τὺς
ταὐτὰ ἐνόχυς· δῆλον γὰρ ὅτι τἀναντία δοκεῖ τ
τοὺς μὴ συγγνωμονικοὺς τοῖς φαινομένοις ἁμαρ
γάρ τις αὐτὸς ποιεῖ, ταῦτα λέγεται τοῖς πέλας
ὥςε ἃ μὴ ποιεῖ, δῆλον ὅτι νεμεσᾷ. καὶ τὺς ἐξα
πολλοῖς· ὐδὲν γὰρ διαφέρει μὴ δοκεῖν ἢ μὴ ἐξα
ἐξαγγελτικοὶ δὲ οἵ τε ἠδικημένοι διὰ τὸ παρατ
οἱ κακολόγοι· εἴπερ γὰρ καὶ τοὺς μὴ ἁμαρτάν
μᾶλλον τοὺς ἁμαρτάνοντας. καὶ οἷς ἡ διατριβὴ
τῶν πέλας ἁμαρτίαις, οἷον χλευαςαῖς καὶ κωμ
κακολόγοι γάρ πως οὗτοι καὶ ἐξαγγελτικοί. κ
μηδὲν ἀποτετυχήκασιν· ὥσπερ γὰρ θαυμαζόμεν
ται· διὸ καὶ τὺς πρῶτον δεηθέντας τι αἰσχύνοντα
πω ἠδοξηκότες ἐν αὐτοῖς. τοιῦτοι δ' οἵ τε ἄρτι
φίλοι εἶναι (τὰ γὰρ βέλτιςα τεθέανται, διὸ εὖ ἐ
Εὐριπίδυ ἀπόκρισις πρὸς τὺς Συρακοσίυς) καὶ τῶ
γνωρίμων οἱ μηδὲν συνειδότες. αἰσχύνονται δ'
αὐτὰ τὰ ῥηθέντα αἰσχυντηλὰ ἀλλὰ καὶ τὰ σημ
ὐ μόνον ἀφροδισιάζοντες ἀλλὰ καὶ τὰ σημεῖα α
ὐ μόνον ποιῦντες τὰ αἰσχρά, ἀλλὰ καὶ λέγοντε
δὲ οὐ τοὺς εἰρημένους μόνον αἰσχύνονται, ἀλλὰ κ
δηλώσοντας αὐτοῖς, οἷον θεράποντας καὶ φίλυς
δ' ὐκ αἰσχύνονται ὧν ὧν πολὺ καταφρονῦσι τ
ἀληθεύειν (οὐδεὶς γὰρ παιδία καὶ θηρία αἰσχύν
ταὐτὰ τοὺς γνωρίμους καὶ τοὺς ἀγνῶτας, ἀλλὰ
γνωρίμυς τὰ πρὸς ἀλήθειαν δοκοῦντα τοὺς δ
πρὸς τὸν νόμον. αὐτοὶ δὲ ὧδε διακείμενοι αἰσχ
πρῶτον μὲν εἰ ὑπάρχοιεν πρὸς αὐτοὺς ἔχοντες
οἵυς ἔφαμεν εἶναι ὓς αἰσχύνονται. ἦσαν δ' ὗτοι
ζόμενοι ἢ θαυμάζοντες ἢ ὑφ' ὧν βύλονται θαυμ
ἢ ὧν δέονταί τινα χρείαν ὧν μὴ τεύξονται ἀ
καὶ ὗτοι ἢ ὁρῶντες, ὥσπερ Κυδίας περὶ τῆς Σάμ
χίας ἐδημηγόρησεν (ἠξίου γὰρ ὑπολαβεῖν τοὺς
περιεςάναι κύκλῳ τὺς Ἕλληνας, ὡς ὁρῶντας κα
νον ἀκυσομένυς ἃ ἂν ψηφίσωνται), ἢ ἂν πλη
τοιοῦτοι, ἢ μέλλωσιν αἰσθήσεσθαι. διὸ καὶ ἐ
χοῦντες ὑπὸ τῶν ζηλούντων ποτὲ οὐ βύλονται·

1. οἱ om A^c. ‖ οἱ om QZ^bA^c. ‖ ὄντες om QY^bZ^b. ‖ 3. ἃ] ὃ A^c. ‖ 5. πάντα om QY^bZ^b. ‖ 6. ἀλαζονεία QY^bZ^b … QY^bZ^b. ‖ 9. ἀναίσχυντα A^c. ‖ τὸ om Q. ‖ 11. ὁμοίους — 12. μετέχειν om Z^b. ‖ 14. ἂν — 15. μᾶλλον om QY^bZ^b. ‖ 15. … 18. τὰ] ὅσα QY^bZ^b. ‖ 21. ἢ] εἰ Q. ‖ 25. ἀλλὰ διὰ τὺς δόξαντας A^c. ‖ 30. οἳ ἔχυσί τι QY^bZ^b. ‖ 32. δὲ] μὲν Q. ‖ 35. … Q. ‖ μᾶλλον om QY^bZ^b. ‖ 36. διὰ] καὶ διὰ QY^bZ^b.

2. ταῦτα Q. ‖ 3. τοῖς φαινομένοις ἁμαρτάνειν post 2. γὰρ QY^bZ^b. ‖ 5. ἂν μὴ ποιῇ QY^bZ^b. ‖ 13. τι δεηθέντας QY^bZ^b. … om pr Y^b. ‖ τε om A^c. ‖ 16. συρακυσίυς Y^bZ^b, συρρακυσίυς Q. ‖ 19. αὐτῶν et 21. οὐδὲ τοὺς εἰρημένους αἰσχύνονται μόνον … 22. δηλώσαντας αὐτύς Q. ‖ 23. πολλοὶ et 24. θηρία καὶ τὰ παιδία QY^bZ^b. ‖ 26. ἄπωθεν QZ^b. ‖ 35. ἂν post ἢ et 37. … A^c. ‖ 37. θαυμαςοὶ QZ^b.

λωταί. καὶ ὅταν ἔχωσιν ἃ καταισχυνῦσιν ἔργα
ιατα ἢ αὐτῶν ἢ προγόνων ἢ ἄλλων τινῶν πρὸς
χει αὐτοῖς ἀγχιστεία τις. καὶ ὅλως ὑπὲρ ὧν
ι αὐτοί· εἰσὶ δ' οὗτοι οἱ εἰρημένοι καὶ οἱ εἰς
φερόμενοι, ὧν διδάσκαλοι ἢ σύμβυλοι γεγόνασι,
ν ἕτεροι ὅμοιοι, πρὸς οὓς φιλοτιμοῦνται· πολλὰ
ινόμενοι διὰ τὺς τοιύτυς καὶ ποιῦσι καὶ ὐ ποιῦσιν.
ντες ὁρᾶσθαι καὶ ἐν φανερῷ ἀνας ρέφεσθαι τοῖς
αἰσχυντηλοὶ μᾶλλόν εἰσιν. ὅθεν καὶ Ἀντιφῶν
μέλλων ἀποτυμπανίζεσθαι ὑπὸ Διονυσίυ εἶπεν,
συναποθνήσκειν μέλλοντας ἐγκαλυπτομένυς ὡς
τῶν πυλῶν, "τί ἐγκαλύπτεσθε" ἔφη· "ἢ μὴ
ὑμᾶς ἴδῃ τύτων;" περὶ μὲν ὖν αἰσχύνης ταῦτα·
ναισχυντίας δῆλον ὡς ἐκ τῶν ἐναντίων εὐπο-

δὲ χάριν ἔχουσι καὶ ἐπὶ τίσιν ἢ πῶς αὐτοὶ
ισαμένοις τὴν χάριν δῆλον ἔςαι. ἔςω δὴ χάρις,
ἔχων λέγεται χάριν ὑπυργεῖν δεομένῳ μὴ ἀντὶ
ἵνα τι αὐτῷ τῷ ὑπυργῦντι, ἀλλ' ἵνα ἐκείνῳ τι·
ἂν ᾖ σφόδρα δεομένῳ, ἢ μεγάλων καὶ χαλε-
καιροῖς τοιύτοις, ἢ μόνος, ἢ πρῶτος, ἢ μάλιςα.
εἰσὶν αἱ ὀρέξεις, καὶ τούτων μάλιστα αἱ μετὰ
μὴ γιγνομένυ· τοιαῦται δὲ αἱ ἐπιθυμίαι, οἷον ὁ
αἱ ἐν ταῖς τοῦ σώματος κακώσεσι καὶ ἐν κιν-
γὰρ ὁ κινδυνεύων ἐπιθυμεῖ καὶ ὁ λυπούμενος.
πενίᾳ παρις άμενοι καὶ φυγαῖς, κἂν μικρὰ ὑπη-
διὰ τὸ μέγεθος τῆς δεήσεως καὶ τὸν καιρὸν κε-
ι, οἷον ὁ ἐν Λυκείῳ τὸν φορμὸν δούς. ἀνάγκη
μὲν εἰς ταὐτὰ ἔχειν τὴν ὑπυργίαν, εἰ δὲ μή,
μείζω. ὥστ' ἐπεὶ φανερὸν καὶ ὅτε καὶ ἐφ' οἷς
χάρις καὶ πῶς ἔχυσι, δῆλον ὅτι ἐκ τούτων πα-
έον, τοὺς μὲν δεικνύντας ἢ ὄντας ἢ γεγενημέ-
ιαύτῃ δεήσει καὶ λύπῃ, τὺς δὲ ὑπηρετηκότας ἐν
ρείᾳ τοιοῦτόν τι ἢ ὑπηρετῦντας. φανερὸν δὲ καὶ
ρεῖσθαι ἐνδέχεται τὴν χάριν καὶ ποιεῖν ἀχαρί-

στους· ἢ γὰρ ὅτι αὐτῶν ἕνεκα ὑπηρετῦσιν ἢ ὑπηρέτησαν (τῦτο δ' ὐκ ἦν χάρις), ἢ ὅτι ἀπὸ τύχης συνέπεσεν ἢ συνηναγκάσθησαν, ἢ ὅτι ἀπέδωκαν ἀλλ' ὐκ ἔδωκαν, εἴτ' εἰδότες εἴτε μή· ἀμφοτέρως γὰρ τὶ ἀντὶ τινός, ὥς' οὐδ' οὕτως ἂν εἴη χάρις. καὶ περὶ ἁπάσας τὰς κατηγορίας σκεπτέον· ἡ γὰρ χάρις ἐστὶν ἢ ὅτι τοδὶ ἢ τοσονδὶ ἢ τοιονδὶ ἢ ποτὲ ἢ πού. σημεῖον δέ, εἰ ἔλαττον μὴ ὑπηρέτησαν, καὶ εἰ τοῖς ἐχθροῖς ἢ ταὐτὰ ἢ ἴσα ἢ μείζω· δῆλον γὰρ ὅτι οὐδὲ ταῦτα ἡμῶν ἕνεκα. ἢ εἰ φαῦλα εἰδώς· οὐδεὶς γὰρ ὁμολογεῖ δεῖσθαι φαύλων. καὶ περὶ μὲν τῦ χαρίζεσθαι καὶ ἀχαριςεῖν εἴρηται· ποῖα δ' ἐλεεινὰ καὶ τίνας ἐλεοῦσι, καὶ πῶς αὐτοὶ ἔχοντες, λέγωμεν.

Ἔςω δὴ ἔλεος λύπη τις ἐπὶ φαινομένῳ κακῷ φθαρ- 8
τικῷ καὶ λυπηρῷ τοῦ ἀναξίου τυγχάνειν, ὃ κἂν αὐτὸς προσδοκήσειεν ἂν παθεῖν ἢ τῶν αὐτῦ τινά, καὶ τῦτο, ὅταν πλησίον φαίνηται· δῆλον γὰρ ὅτι ἀνάγκη τὸν μέλλοντα ἐλεήσειν ὑπάρχειν τοιῦτον οἷον οἴεσθαι παθεῖν ἄν τι κακὸν ἢ αὐτὸν ἢ τῶν αὐτοῦ τινά, καὶ τοιῦτο κακὸν οἷον εἴρηται ἐν τῷ ὅρῳ ἢ ὅμοιον ἢ παραπλήσιον. διὸ ὔτε οἱ παντελῶς ἀπολωλότες ἐλεῦσιν (ὐδὲν γὰρ ἂν ἔτι παθεῖν οἴονται· πεπόνθασι γάρ) ὔτε οἱ ὑπερευδαιμονεῖν οἰόμενοι, ἀλλ' ὑβρίζουσιν· εἰ γὰρ ἅπαντα οἴονται ὑπάρχειν τἀγαθά, δῆλον ὅτι καὶ τὸ μὴ ἐνδέχεσθαι παθεῖν μηδὲν κακόν· καὶ γὰρ τῦτο τῶν ἀγαθῶν. εἰσὶ δὲ τοιῦτοι οἷοι νομίζειν παθεῖν ἂν οἵ τε πεπονθότες ἤδη καὶ διαπεφευγότες, καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ διὰ τὸ φρονεῖν καὶ δι' ἐμπειρίαν, καὶ οἱ ἀσθενεῖς, καὶ οἱ δειλότεροι μᾶλλον, καὶ οἱ πεπαιδευμένοι· εὐλόγιςοι γάρ. καὶ οἷς ὑπάρχυσι γονεῖς ἢ τέκνα ἢ γυναῖκες· αὐτῦ τε γὰρ ταῦτα, καὶ οἷα παθεῖν τὰ εἰρημένα. καὶ οἱ μήτε ἐν ἀνδρίας πάθει ὄντες, οἷον ἐν ὀργῇ ἢ θάρρει (ἀλόγιστα γὰρ τοῦ ἐσομένου ταῦτα) μήτ' ἐν ὑβριςικῇ διαθέσει (καὶ γὰρ ὗτοι ἀλόγιςοι τῦ πείσεσθαί τι), ἀλλ' οἱ μεταξὺ τύτων. μήτ' αὖ φοβύμενοι σφόδρα· ὐ γὰρ ἐλεῦσιν οἱ ἐκπεπληγμένοι διὰ τὸ εἶναι πρὸς τῷ οἰκείῳ πάθει. κἂν οἴωνταί τινας εἶναι ἐπιεικεῖς· ὁ γὰρ μηδένα οἰόμενος πάντας οἰήσεται

αισχύνωσιν A^c. ‖ 3. τις αὐτοῖς ἀγχιςεία A^c. ‖ 4. αἰσχυνοῦνται A^c. ‖ 5. ὧν] ἢ ὧν A^c. ‖ 6. ἢ] καὶ QY^bZ^b. ‖ 7. οὐ om
ἰσχυντηροὶ A^c. ‖ 10. ἀποτυπανίζεσθαι A^c. ‖ 13. ἡμᾶς QY^b. ‖ 14 εὑρήσομεν A^c. ‖ 18. ὑπυργεῖν δεομένῳ] ἔχειν ὑπυργία δεο-
19. τι ἐκείνω A^c. ‖ 20. δεομένων QY^bZ^b. ‖ 22. εἰσὶ διορέξεις A^c. ‖ 23. τοῦ μεταγιγνομένυ QZ^b. ‖ ὁ om A^c. ‖ 24. αἱ
^{b}. ‖ 27. τῆς om Y^b. ‖ αἰτήσεως QY^bZ^b. ‖ κεχαρισμένοι A^c. ‖ 29. ταῦτα A^c, τοιαῦτα QY^bZ^b. ‖ 30. ὅτε] ὡς A^c. ‖
τας QY^bZ^b. ‖ 33. τῇ αὐτῇ A^c. ‖ λύπῃ καὶ δεήσει τὺς δὲ ὑπηρετῆσαι QY^bZ^b. ‖ ἐν] ἐν τῇ A^c. ‖ 34. ἢ om QY^b

ἔπεσεν Q. ‖ ἠναγκάσθησαν QY^bZ^b. ‖ 3. ἀλλ' om QY^bZ^b. ‖ εἰδὼς εἴτε μὴ εἰδώς A^c. ‖ 4. τι] τὸ A^c. ‖ 6. τοσόνδε ἢ τοιόνδε
ὑπηρέτησε QY^bZ^b. ‖ 8. ταῦτα Q. ‖ 15. ἂν om QY^bZ^b. ‖ τύτων A^c. ‖ 17. οἰήσεσθαι QY^bZ^b. ‖ 20. ἔτι] ὗτω pr Y^b. ‖
$^bZ^b$. ‖ 23. μηδὲν] τι QY^bZ^b. ‖ 25. τε om QY^bZ^b. ‖ 27. οἱ prius om QZ^b et pr Y^b. ‖ 28. ἢ τέκνα] καὶ τέκνα Q
9. τε om QY^bZ^b. ‖ τὰ] διὰ τὰ QY^bZ^b. ‖ οἱ om A^c. ‖ 32. οἱ] ἀεὶ Q et pr Z^b. ‖ 35. εἶναι τῶν ἐπιεικῶν A^c.

ἀξίους εἶναι κακοῦ. καὶ ὅλως δὴ ὅταν ἔχῃ οὕτως ὥστ' ἀναμνησθῆναι τοιαῦτα συμβεβηκότα ἢ αὐτῷ ἢ τῶν αὐτοῦ, ἢ ἐλπίσαι γενέσθαι ἢ αὐτῷ ἢ τῶν αὐτοῦ. ὡς μὲν οὖν ἔχοντες ἐλεοῦσιν, εἴρηται, ἃ δ' ἐλεοῦσιν, ἐκ τοῦ ὁρισμοῦ δῆλον· ὅσα τε γὰρ τῶν λυπηρῶν καὶ ὀδυνηρῶν φθαρτικά, πάντα ἐλεεινά, καὶ ὅσα ἀναιρετικά, καὶ ὅσων ἡ τύχη αἰτία κακῶν μέγεθος ἐχόντων. ἔστι δ' ὀδυνηρὰ μὲν καὶ φθαρτικὰ θάνατοι καὶ αἰκίαι σωμάτων καὶ κακώσεις καὶ γῆρας καὶ νόσοι καὶ τροφῆς ἔνδεια, ὧν δ' ἡ τύχη αἰτία κακῶν, ἀφιλία, ὀλιγοφιλία (διὸ καὶ τὸ διεσπάσθαι ἀπὸ τῶν φίλων καὶ συνήθων ἐλεεινόν), αἶσχος, ἀσθένεια, ἀναπηρία. καὶ τὸ ὅθεν προσῆκεν ἀγαθόν τι πρᾶξαι, κακόν τι συμβῆναι. καὶ τὸ πολλάκις τοιοῦτον. καὶ τὸ πεπονθότος γενέσθαι τι ἀγαθόν, οἷον Διοπείθει τὰ παρὰ βασιλέως τεθνεῶτι κατεπέμφθη. καὶ τὸ ἢ μηδὲν γεγενῆσθαι ἀγαθόν, ἢ γενομένων μὴ εἶναι ἀπόλαυσιν. ἐφ' οἷς μὲν οὖν ἐλεοῦσι, ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτά ἐστιν· ἐλεοῦσι δὲ τούς τε γνωρίμους, ἐὰν μὴ σφόδρα ἐγγὺς ὦσιν οἰκειότητι· περὶ δὲ τούτους ὥσπερ περὶ αὐτοὺς μέλλοντας ἔχουσιν. διὸ καὶ Ἄμασις ἐπὶ μὲν τῷ υἱεῖ ἀγομένῳ ἐπὶ τὸ ἀποθανεῖν οὐκ ἐδάκρυσεν, ὡς φασίν, ἐπὶ δὲ τῷ φίλῳ προσαιτοῦντι· τοῦτο μὲν γὰρ ἐλεεινόν, ἐκεῖνο δὲ δεινόν· τὸ γὰρ δεινὸν ἕτερον τοῦ ἐλεεινοῦ καὶ ἐκκρουστικὸν τοῦ ἐλέου καὶ πολλάκις τῷ ἐναντίῳ χρήσιμον. ἔτι ἐλεοῦσιν ἐγγὺς αὐτοῖς τοῦ δεινοῦ ὄντος. καὶ τοὺς ὁμοίους ἐλεοῦσι κατὰ ἡλικίας, κατὰ ἤθη, κατὰ ἕξεις, κατὰ ἀξιώματα, κατὰ γένη· ἐν πᾶσι γὰρ τούτοις μᾶλλον φαίνεται καὶ αὐτῷ ἂν ὑπάρξαι· ὅλως γὰρ καὶ ἐνταῦθα δεῖ λαβεῖν, ὅτι ὅσα ἐφ' αὑτῶν φοβοῦνται, ταῦτα ἐπ' ἄλλων γιγνόμενα ἐλεοῦσιν. ἐπεὶ δ' ἐγγὺς φαινόμενα τὰ πάθη ἐλεεινά ἐστι, τὰ δὲ μυριοστὸν ἔτος γενόμενα ἢ ἐσόμενα οὔτ' ἐλπίζοντες οὔτε μεμνημένοι ἢ ὅλως οὐκ ἐλεοῦσιν ἢ οὐχ ὁμοίως, ἀνάγκη τοὺς συναπεργαζομένους σχήμασι καὶ φωναῖς καὶ ἐσθῆτι καὶ ὅλως τῇ ὑποκρίσει ἐλεεινοτέρους εἶναι· ἐγγὺς γὰρ ποιοῦσι φαίνεσθαι τὸ κακὸν πρὸ ὀμμάτων ποιοῦντες, ἢ ὡς μέλλον ἢ ὡς γεγονός. καὶ τὰ γεγονότα ἄρτι ἢ μέλλοντα διὰ ταχέων ἐλεεινότε τὸ αὐτό. καὶ τὰ σημεῖα καὶ τὰς πράξεις, οἷον ἐσθῆ τῶν πεπονθότων καὶ ὅσα τοιαῦτα, καὶ λόγους κ ἄλλα τῶν ἐν τῷ πάθει ὄντων, οἷον ἤδη τελευτώντω μάλιστα τὸ σπουδαίους εἶναι ἐν τοῖς τοιούτοις καιροῖ ἐλεεινόν· ἅπαντα γὰρ ταῦτα διὰ τὸ ἐγγὺς φαίνεσθαι λον ποιεῖ τὸν ἔλεον, καὶ ὡς ἀναξίου ὄντος καὶ ἐν ὀ μοῖς φαινομένου τοῦ πάθους.

Ἀντίκειται δὲ τῷ ἐλεεῖν μάλιστα μὲν ὃ καλοῦσι σᾶν· τῷ γὰρ λυπεῖσθαι ἐπὶ ταῖς ἀναξίαις κακοπρ ἀντικείμενόν ἐστι τρόπον τινὰ καὶ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἤ λυπεῖσθαι ἐπὶ ταῖς ἀναξίαις εὐπραγίαις. καὶ ἀμφ πάθη ἤθους χρηστοῦ· δεῖ γὰρ ἐπὶ μὲν τοῖς ἀναξίως π κακῶς συνάχθεσθαι καὶ ἐλεεῖν, τοῖς δὲ εὖ νεμεσᾶ κον γὰρ τὸ παρὰ τὴν ἀξίαν γιγνόμενον, διὸ καὶ τοῖ ἀποδίδομεν τὸ νεμεσᾶν. δόξειε δ' ἂν καὶ ὁ φθ ἐλεεῖν τὸν αὐτὸν ἀντικεῖσθαι τρόπον ὡς σύνεγγυς ὢ ταὐτὸν τῷ νεμεσᾶν, ἔστι δ' ἕτερον· λύπη μὲν γὰρ χώδης καὶ ὁ φθόνος ἐστὶ καὶ εἰς εὐπραγίαν, ἀλλ' ο ἀναξίου ἀλλὰ τοῦ ἴσου καὶ ὁμοίου. τὸ δὲ μὴ ὅτι αὐ συμβήσεται ἕτερον, ἀλλὰ δι' αὐτὸν τὸν πλησίον, ἅ ὁμοίως δεῖ ὑπάρχειν· οὐ γὰρ ἔτι ἔσται τὸ μὲν νέμ δὲ φθόνος, ἀλλὰ φόβος, ἐὰν διὰ τοῦτο ἡ λύπη ὑπ καὶ ἡ ταραχή, ὅτι αὐτῷ τι ἔσται φαῦλον ἀπὸ τῆ εὐπραξίας. φανερὸν δ' ὅτι ἀκολουθήσει καὶ τὰ ἐν πάθη τούτοις· ὁ μὲν γὰρ λυπούμενος ἐπὶ τοῖς ἀναξ κοπραγοῦσιν ἡσθήσεται ἢ ἄλυπος ἔσται ἐπὶ τοῖς ἐν κακοπραγοῦσιν· οἷον τοὺς πατραλοίας καὶ μιαιφόνους τύχωσι τιμωρίας, οὐδεὶς ἂν λυπηθείη χρηστός· δ χαίρειν ἐπὶ τοῖς τοιούτοις, ὡς δ' αὔτως καὶ ἐπὶ τ πράττουσι κατ' ἀξίαν· ἄμφω γὰρ δίκαια, καὶ ποι ρειν τὸν ἐπιεική· ἀνάγκη γὰρ ἐλπίζειν ὑπάρξαι ἂ τῷ ὁμοίῳ, καὶ αὐτῷ. καὶ ἔστι τοῦ αὐτοῦ ἤθους ταῦτα, τὰ δ' ἐναντία τοῦ ἐναντίου· ὁ γὰρ αὐτός ἐσ

1. εἶναι τοῦ κακοῦ Q. ‖ ἔχῃ om QY^bZ^b. ‖ 2. ἢ ἐλπίσαι — 3. αὐτοῦ om Z^b. ‖ 3. ἢ ante αὐτῷ om A^c. ‖ 5. γὰρ ἐκ τῶν ‖ 8. σωμάτων καὶ] καὶ σωμάτων QY^bZ^b. ‖ 10. διὸ om A^c. ‖ διασπᾶσθαι A^c. ‖ 11. ἀναπειρία A^c. ‖ 13. πεπονθὸς γενέσθαι ‖ 14. τεθνεῶτι] ὅτι τεθνεῶτι QY^bZ^b. ‖ 15. ἢ post τὸ om QY^bZ^b. ‖ 17. ἂν A^c. ‖ 18. οἰκειότητος QY^bZ^b. ‖ 19. καὶ] καὶ ὁ ‖ θανεῖν Y^b. ‖ 23. ἐγγὺς post 24. δεινοῦ Y^b. ‖ 23. αὐτοῦ QY^bZ^b. ‖ 24. ἡλικίαν A^c. ‖ καὶ τὰ QY^bZ^b, qui etiam 25. κατὰ τὰ] γένη. ‖ 27. καὶ ἐνταῦθα om QY^bZ^b. ‖ ἐπ' αὐτῶν QY^bZ^b. ‖ 29. εἰσι $Y^bZ^bA^c$. ‖ 32. αἰσθήσει A^c. ‖ 33. ἐλεεινοτέρως Q. ‖ 34. ἢ ὡς γεγονότος A^c.

1. τὰ om A^c. ‖ ἄρτι] ἄρχοντι Q. ‖ 2. τὸ αὐτό] τοῦτο A^c. ‖ τε om QY^bZ^b. ‖ 3. καὶ λόγους] ἢ λόγους Q. ‖ καὶ ὅσα ἄλλα Z^b. ‖ 6. ἐλεεινόν om A^c. ‖ 7. ἀναξίους τε ὄντας Y^bZ^b et pr Q. ‖ 10. τὸ Z^b. ‖ 13. μὲν om QY^bZ^b. ‖ 14. συνέχεσθαι Z^b. ‖ om Q. ‖ εὖ om QY^bZ^b et pr A^c. ‖ 16. τῷ ἐλεεῖν om Z^b. ‖ 17. σύνεγγύς τε καὶ ταὐτὸν ὂν QY^bZ^b. ‖ 18. γὰρ om QZ^b et ‖ 20. ἴσου] ἀξίου corr A^c. ‖ 21. δὴ αὐτῷ τῷ margo Q. ‖ πᾶσιν et 22. φθόνος τὸ δὲ νέμεσις et 23. ἂν δι' αὐτὸ τοῦτο ὑπάρχῃ ‖ Z^b. ‖ 24. ἀπὸ] ὅτι ἀπὸ Z^b. ‖ 25. εὐπραγίας QY^bZ^b. ‖ 26. ἀναξίοις et 27. ἐναντίοις QY^bZ^b. ‖ 30. οὕτως Y^b. ‖ 33. ἐστὶ

κος καὶ φθονερός· ἐφ' ᾧ γάρ τις λυπεῖται γιγνο-
ῑ ὑπάρχοντι, ἀναγκαῖον τὗτον ἐπὶ τῇ ϛερήσει καὶ
ιᾷ τῇ τύτȣ χαίρειν. διὸ κωλυτικὰ μὲν ἐλέȣ πάντα
ἐστί, διαφέρει δὲ διὰ τὰς εἰρημένας αἰτίας· ὥστε
μὴ ἐλεεινὰ ποιεῖν ἅπαντα ὁμοίως χρήσιμα. πρῶ-
οῦν περὶ τοῦ νεμεσᾶν λέγωμεν, τίσι τε νεμεσῶσι
τίσι καὶ πῶς ἔχοντες αὐτοί, εἶτα μετὰ ταῦτα
ιν ἄλλων. φανερὸν δ' ἐκ τῶν εἰρημένων· εἰ γάρ
νεμεσᾶν λυπεῖσθαι ἐπὶ τῷ φαινομένῳ ἀναξίως
ιῖν, πρῶτον μὲν δῆλον ὅτι ὐχ οἷόν τ' ἐπὶ πᾶσι τοῖς
νεμεσᾶν· ὐ γὰρ εἰ δίκαιος ἢ ἀνδρεῖος, ἢ εἰ ἀρε-
ϳεται, νεμεσήσει τούτῳ (οὐδὲ γὰρ οἱ ἔλεοι ἐπὶ τοῖς
; τούτων εἰσίν), ἀλλ' ἐπὶ πλούτῳ καὶ δυνάμει καὶ
ούτοις, ὅσων ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν ἄξιοί εἰσιν οἱ ἀγαθοὶ
'ὰ φύσει ἔχοντες ἀγαθά, οἷον εὐγένειαν καὶ κάλλος
τοιαῦτα. ἐπειδὴ δὲ τὸ ἀρχαῖον ἐγγύς τι φαίνεται
τει, ἀνάγκη τοῖς ταὐτὸ ἔχουσιν ἀγαθόν, ἐὰν νεωστὶ
τυγχάνωσι καὶ διὰ τοῦτο εὐπραγῶσι, μᾶλλον νε-
μᾶλλον γὰρ λυποῦσιν οἱ νεωστὶ πλουτοῦντες τῶν
καὶ διὰ γένος· ὁμοίως δὲ καὶ ἄρχοντες καὶ δυνά-
αὶ πολύφιλοι καὶ εὔτεκνοι καὶ ὁτιοῦν τῶν τοιούτων.
ταῦτ' ἄλλο τι ἀγαθὸν γίγνηται αὐτοῖς, ὡσαύτως·
ἐνταῦθα μᾶλλον λυποῦσιν οἱ νεόπλȣτοι ἄρχοντες
πλȣ̃τον ἢ οἱ ἀρχαιόπλȣτοι. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν
αἴτιον δ' ὅτι οἱ μὲν δοκȣ̃σι τὰ αὑτῶν ἔχειν οἱ δ' ȣ̓·
ἀεὶ ȣ̔́τω φαινόμενον ἔχειν ἀληθὲς δοκεῖ, ὥϛε οἱ ἕτε-
'ὰ αὑτῶν ἔχειν. καὶ ἐπεὶ ἕκαϛον τῶν ἀγαθῶν ȣ̓ τȣ̃
ς ἄξιον, ἀλλά τις ἐϛὶν ἀναλογία καὶ τὸ ἁρμόττον,
λων κάλλος οὐ τῷ δικαίῳ ἁρμόττει ἀλλὰ τῷ ἀν-
ιαὶ γάμοι διαφέροντες ȣ̓ τοῖς νεωϛὶ πλȣτȣ̃σιν ἀλλὰ
γενέσιν. ἐὰν ȣ̓̃ν ἀγαθὸς ὢν μὴ τȣ̃ ἁρμόττοντος τυγ-
νεμεσητόν. καὶ τὸν ἥττω τῷ κρείττονι ἀμφισβητεῖν,
ι μὲν οὖν τοὺς ἐν τῷ αὐτῷ· ὅθεν καὶ τοῦτ' εἴρηται,
τος δ' ἀλέεινε μάχην Τελαμωνιάδαο·
γάρ οἱ νεμέσασχ', ὅτ' ἀμείνονι φωτὶ μάχοιτο.

εἰ δὲ μή, κἂν ὁπωσȣ̃ν ὁ ἥττων τῷ κρείττονι, οἷον εἰ ὁ μȣσικὸς τῷ δικαίῳ· βέλτιον γὰρ ἡ δικαιοσύνη τῆς μȣσικῆς. οἷς μὲν οὖν νεμεσῶσι καὶ δι' ἅ, ἐκ τούτων δῆλον· ταῦτα γὰρ καὶ τὰ τοιαῦτά ἐϛιν. αὐτοὶ δὲ νεμεσητικοί εἰσιν, ἐὰν ἄξιοι τυγχάνωσιν ὄντες τῶν μεγίϛων ἀγαθῶν καὶ ταῦτα κεκτημένοι· τὸ γὰρ τῶν ὁμοίων ἠξιῶσθαι τοὺς μὴ ὁμοίȣς οὐ δίκαιον. δεύτερον δ', ἂν ὄντες ἀγαθοὶ καὶ σπȣδαῖοι τυγχάνωσιν· κρίνȣσί τε γὰρ εὖ, καὶ τὰ ἄδικα μισȣ̃σιν. καὶ ἐὰν φιλότιμοι, καὶ ὀρεγόμενοι τινῶν πράξεων, καὶ μάλιϛα περὶ ταῦτα φιλότιμοι ὦσιν ὧν ἕτεροι ἀνάξιοι ὄντες τυγχάνουσιν. καὶ ὅλως οἱ ἀξιȣ̃ντες αὐτοὶ αὑτȣ̀ς ὧν ἑτέρȣς μὴ ἀξιȣ̃σι, νεμεσητικοὶ τȣ́τοις καὶ τȣ́των. διὸ καὶ οἱ ἀνδραποδώδεις καὶ φαῦλοι καὶ ἀφιλότιμοι οὐ νεμεσητικοί· οὐδὲν γάρ ἐϛιν οὗ ἑαυτȣ̀ς οἴονται ἀξίȣς εἶναι. φανερὸν δ' ἐκ τȣ́των ἐπὶ ποίοις ἀτυχοῦσι καὶ κακοπραγοῦσιν ἢ μὴ τυγχάνουσι χαίρειν ἢ ἀλύπως ἔχειν δεῖ· ἐκ γὰρ τῶν εἰρημένων τὰ ἀντικείμενά ἐϛι δῆλα, ὥϛ' ἐὰν τούς τε κριτὰς τοιούτȣς παρασκευάσῃ ὁ λόγος, καὶ τοὺς ἀξιοῦντας ἐλεεῖσθαι, καὶ ἐφ' οἷς ἐλεεῖσθαι, δείξῃ ἀναξίȣς μὲν ὄντας τυγχάνειν ἀξίȣς δὲ μὴ τυγχάνειν, ἀδύνατον ἐλεεῖν.

Δῆλον δὲ καὶ ἐπὶ τίσι φθονοῦσι καὶ τίσι καὶ πῶς 10
ἔχοντες, εἴπερ ἐστὶν ὁ φθόνος λύπη τις ἐπὶ εὐπραγίᾳ φαινομένῃ τῶν εἰρημένων ἀγαθῶν περὶ τοὺς ὁμοίους, μὴ ἵνα τι αὑτῷ, ἀλλὰ δι' ἐκείνȣς· φθονήσȣσι μὲν γὰρ οἱ τοιοῦτοι οἷς εἰσί τινες ὅμοιοι ἢ φαίνονται. ὁμοίȣς δὲ λέγω κατὰ γένος, κατὰ συγγένειαν, καθ' ἡλικίαν, καθ' ἕξιν, κατὰ δόξαν, κατὰ τὰ ὑπάρχοντα. καὶ οἷς μικρȣ̃ ἐλλείπει τὸ μὴ πάντα ὑπάρχειν. διὸ οἱ μεγάλα πράττοντες καὶ οἱ εὐτυχοῦντες φθονεροί εἰσιν· πάντας γὰρ οἴονται τὰ αὑτῶν φέρειν. καὶ οἱ τιμώμενοι ἐπί τινι διαφερόντως, καὶ μάλιστα ἐπὶ σοφίᾳ ἢ εὐδαιμονίᾳ. καὶ οἱ φιλότιμοι φθονερώτεροι τῶν ἀφιλοτίμων. καὶ οἱ δοξόσοφοι· φιλότιμοι γὰρ ἐπὶ σοφίᾳ. καὶ ὅλως οἱ φιλόδοξοι περί τι φθονεροὶ περὶ τοῦτο. καὶ οἱ μικρόψυχοι· πάντα γὰρ μεγάλα δοκεῖ αὐτοῖς εἶναι. ἐφ' οἷς δὲ φθονȣ̃σιν, τὰ μὲν ἀγαθὰ εἴρηται· ἐφ' ὅσοις γὰρ φιλοδο-

τῇ ante φθορᾷ om A^c. ‖ ἐλέȣς QY^bZ^b. ‖ 4. vocis ὥστε syllabam τε corr A^c loco plurium capace. ‖ 6. τε om QY^b
. ὅπως QY^bZ^b. ‖ 11. ȣ̓] ȣ̓δεὶς QY^bZ^b. ‖ 11. ἢ ἀνδρεῖος] καὶ ἀνδρεῖος A^c. ‖ εἰ om pr A^c. ‖ 12. νεμεσᾷ QY^bZ^b. ‖ οἱ om
4. ὅσων] οἷς QZ^b. ‖ ὡς] ȣ̓χ Z^b. ‖ ἀνάξιοί Q. ‖ οἱ om QY^bZ^b. ‖ ἀγαθοῖς Q. ‖ 15. οἱ] εἰ Q. ‖ 18. καὶ] ἢ A^c. ‖ 20. γένους
. ‖ 23. πλουτοῦσιν Q. ‖ 24. διὰ] καὶ διὰ QY^bZ^b. ‖ 29. ὅπλων] ὅπλα ὧν A^c. ‖ 30. ἁρμόττοιτες A^c. ‖ πλȣσίοις A^c. ‖ 31.
A^c. ‖ 32. καὶ om QZ^b et pr Y^b. ‖ τῷ et 33. οὖν om QY^bZ^b. ‖ 35. νεμέσασκε A^c, νεμέσησ' QY^bZ^b.
καὶ ἐὰν Y^b. ‖ ὁ κρείττων τῷ ἥττονι pr A^c. ‖ 2. βελτίων QY^bZ^b. ‖ οἷς] τοῖς pr A^c. ‖ 3. διατί A^c. ‖ ταῦτά τε γὰρ QY^bA^c. ‖
om QY^bZ^b. ‖ ταυτὰ Y^b. ‖ 6. ἀξιȣ̃σθαι QY^bZ^b. ‖ 8. τε om QZ^b et pr Y^b. ‖ τὸ ἄδικον QZ^b et pr Y^b. ‖ 9. πραγμάτων
). τυγχάνωσι Y^bZ^b. ‖ 12. καὶ ante οἱ om QY^bZ^b. ‖ 13. ἐϛι τοιȣ́των ȣ̓̃ αὑτȣ̀ς QY^bZ^b. ‖ 17. δῆλά ἐϛιν QY^bZ^b. ‖ 19. δείξει
om A^c. ‖ 26. ἡλικίας et ἕξεις A^c. ‖ 28. οἱ post καὶ om QY^bZ^b. ‖ 33. οἱ ὅλως QY^bZ^b. ‖ οἱ post καὶ om A^c. ‖ 34. αὐτοῖς
άλα QY^bZ^b. ‖ 35. οἷς A^c.

ζοῦσι καὶ φιλοτιμοῦνται ἔργοις ἢ κτήμασι καὶ ὀρέγονται δόξης, καὶ ὅσα εὐτυχήματά ἐςι, σχεδὸν περὶ πάντα φθόνος ἐστί, καὶ μάλιστα ὧν αὐτοὶ ἢ ὀρέγονται ἢ οἴονται δεῖν αὐτοὺς ἔχειν, ἢ ὧν τῇ κτήσει μικρῷ ὑπερέχουσιν ἢ μικρῷ ἐλλείπουσιν. φανερὸν δὲ καὶ οἷς φθονοῦσιν· ἅμα γὰρ εἴρηται· τοῖς γὰρ ἐγγὺς καὶ χρόνῳ καὶ τόπῳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ δόξῃ φθονοῦσιν. ὅθεν εἴρηται "τὸ συγγενὲς γὰρ καὶ φθονεῖν ἐπίσταται." καὶ πρὸς οὓς φιλοτιμοῦνται· φιλοτιμοῦνται μὲν γὰρ πρὸς τοὺς εἰρημένους, πρὸς δὲ τοὺς μυριοςὸν ἔτος ὄντας ἢ πρὸς τοὺς ἐσομένους ἢ τεθνεῶτας οὐδείς, οὐδὲ πρὸς τοὺς ἐφ' Ἡρακλείαις ςήλαις. οὐδ' ὧν πολὺ οἴονται παρ' αὐτοῖς ἢ παρὰ τοῖς ἄλλοις λείπεσθαι, οὐδ' ὧν πολὺ ὑπερέχειν, ὡσαύτως καὶ πρὸς τούτους καὶ περὶ τὰ τοιαῦτα. ἐπεὶ δὲ πρὸς τοὺς ἀνταγωνιςὰς καὶ ἀντεραςὰς καὶ ὅλως τοὺς τῶν αὐτῶν ἐφιεμένους φιλοτιμοῦνται, ἀνάγκη μάλιςα τούτοις φθονεῖν· ὅθεν εἴρηται "καὶ κεραμεὺς κεραμεῖ." καὶ τοῖς ταχὺ οἱ ἢ μόλις τυχόντες ἢ μὴ τυχόντες φθονοῦσιν. καὶ ὧν ἢ κεκτημένων ἢ κατορθούντων ὄνειδος αὐτοῖς· εἰσὶ δὲ καὶ οὗτοι ἐγγὺς καὶ ὅμοιοι· δῆλον γὰρ ὅτι παρ' αὐτοὺς οὐ τυγχάνουσι τοῦ ἀγαθοῦ, ὥςε τοῦτο λυποῦν ποιεῖ τὸν φθόνον. καὶ τοῖς ἢ ἔχουσι ταῦτα ἢ κεκτημένοις ὅσα αὐτοῖς προσῆκεν ἢ κέκτηντό ποτε· διὸ πρεσβύτεροι νεωτέροις. καὶ οἱ πολλὰ δαπανήσαντες εἰς ταὐτὸ τοῖς ὀλίγα φθονοῦσιν. δῆλον δὲ καὶ [ἐφ'] οἷς χαίρουσιν οἱ τοιοῦτοι καὶ ἐπὶ τίσι καὶ πῶς ἔχοντες· ὡς γὰρ οὐκ ἔχοντες λυποῦνται, οὕτως ἔχοντες ἐπὶ τοῖς ἐναντίοις ἡσθήσονται. ὥςε ἂν αὐτοὶ μὲν παρασκευασθῶσιν οὕτως ἔχειν, οἱ δ' ἐλεεῖσθαι ἢ τυγχάνειν τινὸς ἀγαθοῦ ἀξιούμενοι ὦσιν οἷοι οἱ εἰρημένοι, δῆλον ὡς οὐ τεύξονται ἐλέου παρὰ τῶν κυρίων.

11 Πῶς δ' ἔχοντες ζηλοῦσι καὶ τὰ ποῖα καὶ ἐπὶ τίσιν, ἐνθένδ' ἐστὶ δῆλον. εἰ γάρ ἐστι ζῆλος λύπη τις ἐπὶ φαινομένῃ παρουσίᾳ ἀγαθῶν ἐντίμων καὶ ἐνδεχομένων αὐτῷ λαβεῖν περὶ τοὺς ὁμοίους τῇ φύσει, οὐχ ὅτι ἄλλῳ ἀλλ' ὅτι οὐχὶ καὶ αὐτῷ ἐςίν· διὸ καὶ ἐπιεικές ἐςιν ὁ ζῆλος καὶ ἐπιεικῶν, τὸ δὲ φθονεῖν φαῦλον καὶ φαύλων· ὁ μὲν γὰρ αὑτὸν παρασκευάζει διὰ τὸν ζῆλον τυγχάνειν τῶν ἀγαθῶν, ὁ δὲ τὸν πλησίον μὴ ἔχειν διὰ τὸν φθόνον· ἀνάγκη δὴ ζηλωτικοὺς μὲν εἶναι τοὺς ἀξιοῦντας αὑτοὺς ἀγαθῶν ὧν μὴ ἔχουσι· γὰρ ἀξιοῖ τὰ φαινόμενα ἀδύνατα. διὸ οἱ νέοι καὶ [μεγαλόψυχοι] γαλόψυχοι τοιοῦτοι. καὶ οἷς ὑπάρχει τοιαῦτα ἀ[γαθὰ ἃ] τῶν ἐντίμων ἄξιά ἐςιν ἀνδρῶν· ἔςι γὰρ ταῦτα πλ[οῦτος καὶ] πολυφιλία καὶ ἀρχαὶ καὶ ὅσα τοιαῦτα· ὡς γὰρ τ[...] αὐτοῖς ἀγαθοῖς εἶναι, ὅτι προσῆκε τοῖς ἀγαθῶς ἔχ[ουσι, ζη]λοῦσι τὰ τοιαῦτα τῶν ἀγαθῶν. καὶ οὓς οἱ ἄλλοι ἀ[ξιοῦσι.] καὶ ὧν πρόγονοι ἢ συγγενεῖς ἢ οἰκεῖοι ἢ τὸ ἔθνος ἢ [...] ἔντιμοι, ζηλωτικοὶ περὶ ταῦτα· οἰκεῖα γὰρ οἴονται εἶναι, καὶ ἄξιοι τούτων. εἰ δ' ἐςὶ ζηλωτὰ τὰ ἔντιμα ἀνάγκη τάς τε ἀρετὰς εἶναι τοιαύτας, καὶ ὅσα τοῖ[ς ἄλλοις] ὠφέλιμα καὶ εὐεργετικά· τιμῶσι γὰρ τοὺς εὐεργ[έτας] καὶ τοὺς ἀγαθούς. καὶ ὅσων ἀγαθῶν ἀπόλαυσις τοῖ[ς ...] ἐςίν, οἷον πλοῦτος καὶ κάλλος μᾶλλον ὑγιείας. φα[νερὸν δὲ] καὶ οἱ ζηλωτοὶ τίνες· οἱ γὰρ ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα [κεκτη]μένοι ζηλωτοί. ἔςι δὲ ταῦτα τὰ εἰρημένα, οἷον ἀν[δρεία, σο]φία, ἀρχή· οἱ γὰρ ἄρχοντες πολλοὺς δύνανται εὖ [ποιεῖν,] ςρατηγοί, ῥήτορες, πάντες οἱ τὰ τοιαῦτα δυνάμ[ενοι.] οἷς πολλοὶ ὅμοιοι βούλονται εἶναι, ἢ πολλοὶ γνώ[ριμοι ἢ] φίλοι πολλοί. ἢ οὓς πολλοὶ θαυμάζουσιν, ἢ οὓς αὐτ[οὶ θαυ]μάζουσιν. καὶ ὧν ἔπαινοι καὶ ἐγκώμια λέγοντ[αι ἢ ὑπὸ] ποιητῶν ἢ λογογράφων. καταφρονοῦσι δὲ τῶν ἐν[αντίων·] ἐναντίον γὰρ ζήλῳ καταφρόνησίς ἐστι, καὶ τὸ ζη[λοῦν τῷ] καταφρονεῖν. ἀνάγκη δὲ τοὺς οὕτως ἔχοντας ὥστε ζη[λοῦν] τινας ἢ ζηλοῦσθαι, καταφρονητικοὺς εἶναι τούτων τ[ε] [...] τούτοις ὅσοι τὰ ἐναντία κακὰ ἔχουσι τῶν ἀγαθῶν τ[ῶν ζη]λωτῶν. διὸ πολλάκις καταφρονοῦσι τῶν εὐτυχούντω[ν, ὅταν] ἄνευ τῶν ἐντίμων ἀγαθῶν ὑπάρχῃ αὐτοῖς ἡ τύχη. [δι' ὧν] μὲν οὖν τὰ πάθη ἐγγίγνεται καὶ διαλύεται, ἐξ ὧν α[ἱ πίστεις] γίγνονται, περὶ αὐτῶν εἴρηται.

Τὰ δὲ ἤθη ποῖοί τινες κατὰ τὰ πάθη καὶ τὰ[ς ἕξεις] καὶ τὰς ἡλικίας καὶ τὰς τύχας, διέλθωμεν μετὰ [ταῦτα.] λέγω δὲ πάθη μὲν ὀργὴν ἐπιθυμίαν καὶ τὰ τοιαῦ[τα, περὶ] ὧν εἰρήκαμεν πρότερον, ἕξεις δὲ ἀρετὰς καὶ κακί[ας· εἴρη]ται δὲ περὶ τούτων πρότερον, καὶ ποῖα προαιρετι[κοὶ ἕκαστοι] καὶ ποίων πρακτικοί. ἡλικίαι δ' εἰσὶ νεότης καὶ ἀκ[μὴ ...]

1. ἢ κτήμασι om QY^bZ^b. ‖ 4. τῇ] αὐτοὶ τῇ QY^bZ^b. ‖ 7. καὶ γὰρ A^c. ‖ 8. φιλοτιμεῖται QY^b, φιλοτιμοῦνται Z^b. ‖ μὲν [...] 11. ἢ] καὶ A^c. ‖ 13. τούτους καὶ] τοὺς A^c. ‖ ἐπειδὴ δὲ Z^b. ‖ 14. τῶν om Q. ‖ 15. τούτοις μάλιςα QY^bZ^b. ‖ διόπερ A^c. ‖ [...] τοῖς — 17. φθονοῦσιν post 23. φθονοῦσιν A^c. ‖ 16. ἢ μόλις] μήπω A^c. ‖ 17. μὴ] οἱ μὴ Y^b, μὴ quidem corr. ‖ ἢ post [...] alterum om QY^bZ^b. ‖ 21. ὅσα] ἃ QY^bZ^b. ‖ ἐκέκτηντο QY^bZ^b. ‖ 22. πρεσβύτεροί γε νεωτέροις QY^bZ^b. ‖ 24. οὐκ] μὴ [...] 25. ἐναντίως A^c. ‖ 26. μὲν om Q. ‖ 27. οἷοι om A^c. ‖ οἱ] καὶ οἱ Q. ‖ 29. ἔχουσιν οἱ ζηλοῦντες QY^bZ^b. ‖ τὰ] περὶ corr Y^b. [...] ἔνθεν Q. ‖ 32. τοὺς ὁμοίους τῇ φύσει] τις ἐπιφαινομένη pr Q. ‖ 34. γὰρ om Z^b. ‖ ἑαυτὸν Y^bZ^b, ἑαυτῷ Q. ‖ 36. μὴ ἔχω] [...] om Y^bZ^b. ‖ δὲ QZ^b.

2. οἱ post καὶ om Q. ‖ 8. ἔθος Q. ‖ 11. τε om Z^b. ‖ 20. ἢ οὓς αὐτοὶ θαυμάζουσιν om Q. ‖ 29. ἐξ] καὶ ἐξ Y^b. ‖ [...] κατά τε corr Y^b, καὶ QZ^b. ‖ 34. ἕξεις — 35. πρότερον om Q. ‖ 35. δὲ] καὶ QY^bZ^b.

ην δὲ λέγω εὐγένειαν καὶ πλῦτον καὶ δυνάμεις ι τύτοις καὶ ὅλως εὐτυχίαν καὶ δυστυχίαν. οἱ τὰ ἤθη εἰσὶν ἐπιθυμητικοί, καὶ οἷοι ποιεῖν ὧν ἂν ν. καὶ τῶν περὶ τὸ σῶμα ἐπιθυμιῶν μάλιστα οἵ εἰσι ταῖς περὶ τὰ ἀφροδίσια, καὶ ἀκρατεῖς εταβολοι δὲ καὶ ἀψίκοροι πρὸς τὰς ἐπιθυμίας, μὲν ἐπιθυμοῦσι, ταχέως δὲ παύονται· ὀξεῖαι ήσεις καὶ ὐ μεγάλαι, ὥσπερ αἱ τῶν καμνόντων τεῖναι. καὶ θυμικοὶ καὶ ὀξύθυμοι καὶ οἷοι ἀκο- υῇ. καὶ ἥττυς εἰσὶ τῦ θυμῦ· διὰ γὰρ φιλοτι- νέχονται ὀλιγωρύμενοι, ἀλλ' ἀγανακτῦσιν, ἂν εῖσθαι. καὶ φιλότιμοι μέν εἰσι, μᾶλλον δὲ φι- ροχῆς γὰρ ἐπιθυμεῖ ἡ νεότης, ἡ δὲ νίκη ὑπε- ι ἄμφω ταῦτα μᾶλλον ἢ φιλοχρήματοι· φι- δὲ ἥκιστα διὰ τὸ μήπω ἐνδείας πεπειρᾶσθαι, ιτταχῦ ἔχει ἀπόφθεγμα εἰς Ἀμφιάραον. καὶ ; ἀλλ' εὐήθεις διὰ τὸ μήπω τεθεωρηκέναι πολ- ς. καὶ εὔπιςοι διὰ τὸ μήπω πολλὰ ἐξηπατῆ- έλπιδες· ὥσπερ γὰρ οἱ οἰνωμένοι, ὕτω διάθερ- νέοι ὑπὸ τῆς φύσεως· ἅμα δὲ καὶ διὰ τὸ μήπω τετυχηκέναι. καὶ ζῶσι τὰ πλεῖστα ἐλπίδι· ἡ πὶς τῦ μέλλοντός ἐςιν ἡ δὲ μνήμη τοῦ παροι- ῖς δὲ νέοις τὸ μὲν μέλλον πολὺ τὸ δὲ παρελη- ύ· τῇ γὰρ πρώτῃ ἡμέρᾳ μεμνῆσθαι μὲν οὐδὲν ίζειν δὲ πάντα. καὶ εὐεξαπάτητοί εἰσι διὰ τὸ λπίζυσι γὰρ ῥᾳδίως. καὶ ἀνδρειότεροι· θυμώδεις λπιδες, ὧν τὸ μὲν μὴ φοβεῖσθαι τὸ δὲ θαρρεῖν ὰρ ὀργιζόμενος οὐδεὶς φοβεῖται, τό τε ἐλπίζειν αρραλέον ἐστίν. καὶ αἰσχυντηλοί· οὐ γάρ πω ὑπολαμβάνυσιν, ἀλλὰ πεπαίδευνται ὑπὸ τοῦ καὶ μεγαλόψυχοι· ὔτε γὰρ ὑπὸ τῦ βίου πω ι, ἀλλὰ τῶν ἀναγκαίων ἄπειροί εἰσιν, καὶ τὸ ν μεγάλων μεγαλοψυχία· τοῦτο δ' εὐέλπιδος. αἱρῦνται πράττειν τὰ καλὰ τῶν συμφερόντων· ζῶσι μᾶλλον ἢ τῷ λογισμῷ, ἔστι δ' ὁ μὲν ι συμφέροντος ἡ δὲ ἀρετὴ τοῦ καλῦ. καὶ φι- ι φιλέταιροι μᾶλλον τῶν ἄλλων ἡλικιῶν διὰ τὸ χαίρειν τῷ συζῆν καὶ μήπω πρὸς τὸ συμφέρον κρίνειν μηδέν, ὥςε μηδὲ τὺς φίλους. καὶ ἅπαντα ἐπὶ τὸ μᾶλλον καὶ σφοδρότερον ἁμαρτάνυσι παρὰ τὸ Χιλώνειον· πάντα γὰρ ἄγαν πράττουσιν· φιλοῦσί τε γὰρ ἄγαν καὶ μισοῦσιν ἄγαν καὶ τἆλλα πάντα ὁμοίως. καὶ εἰδέναι πάντα οἴονται καὶ διισχυρίζονται· τοῦτο γὰρ αἴτιόν ἐστι καὶ τοῦ πάντα ἄγαν. καὶ τὰ ἀδικήματα ἀδικῦσιν εἰς ὕβριν καὶ ὐ κακυργίαν. καὶ ἐλεητικοὶ διὰ τὸ πάντας χρηστοὺς καὶ βελτίους ὑπολαμβάνειν· τῇ γὰρ αὐτῶν ἀκακίᾳ τὺς πέλας μετρῦσιν, ὥστ' ἀνάξια πάσχειν ὑπολαμβάνυσιν αὐτύς. καὶ φιλογέλωτες, διὸ καὶ εὐτράπελοι· ἡ γὰρ εὐτραπελία πεπαιδευμένη ὕβρις ἐςίν. τὸ μὲν ὖν τῶν νέων τοιῦτόν ἐςιν ἦθος.

Οἱ δὲ πρεσβύτεροι καὶ παρηκμακότες σχεδὸν ἐκ τῶν 13 ἐναντίων τύτοις τὰ πλεῖςα ἔχυσιν ἤθη· διὰ γὰρ τὸ πολλὰ ἔτη βεβιωκέναι καὶ πλείω ἐξηπατῆσθαι καὶ ἡμαρτηκέναι, καὶ τὰ πλείω φαῦλα εἶναι τῶν πραγμάτων, οὔτε διαβεβαιῦνται οὐδέν, ἧττόν τε ἄγαν ἅπαντα ἢ δεῖ. καὶ οἴονται, ἴσασι δ' ὐδέν. καὶ ἀμφισβητῦντες προςιθέασιν ἀεὶ τὸ ἴσως καὶ τάχα, καὶ πάντα λέγυσιν ὕτω, παγίως δ' οὐδέν. καὶ κακοήθεις εἰσίν· ἔστι γὰρ κακοήθεια τὸ ἐπὶ τὸ χεῖρον ὑπολαμβάνειν πάντα. ἔτι δὲ καχύποπτοί εἰσι διὰ τὴν ἀπιςίαν, ἄπιςοι δὲ δι' ἐμπειρίαν. καὶ ὔτε φιλῦσι σφόδρα οὔτε μισοῦσι διὰ ταῦτα, ἀλλὰ κατὰ τὴν Βίαντος ὑποθήκην καὶ φιλῦσιν ὡς μισήσοντες καὶ μισῦσιν ὡς φιλήσοντες. καὶ μικρόψυχοι διὰ τὸ τεταπεινῶσθαι ὑπὸ τοῦ βίου· οὐδενὸς γὰρ μεγάλυ ὐδὲ περιττῦ, ἀλλὰ τῶν πρὸς τὸν βίον ἐπιθυμοῦσιν. καὶ ἀνελεύθεροι· ἓν γάρ τι τῶν ἀναγκαίων ἡ οὐσία, ἅμα δὲ καὶ διὰ τὴν ἐμπειρίαν ἴσασιν ὡς χαλεπὸν τὸ κτήσασθαι καὶ ῥᾴδιον τὸ ἀποβαλεῖν. καὶ δειλοὶ καὶ πάντα προφοβητικοί· ἐναντίως γὰρ διάκεινται τοῖς νέοις· κατεψυγμένοι γάρ εἰσιν, οἱ δὲ θερμοί. ὥστε προωδοποίηκε τὸ γῆρας τῇ δειλίᾳ· καὶ γὰρ ὁ φόβος κατάψυξίς τις ἐςίν. καὶ φιλόζωοι, καὶ μάλιςα ἐπὶ τῇ τελευταίᾳ ἡμέρᾳ διὰ τὸ τῦ ἀπόντος εἶναι τὴν ἐπιθυμίαν, καὶ οὗ δὲ ἐνδεεῖς, τούτου μάλιςα ἐπιθυμεῖν. καὶ φίλαυτοι μᾶλλον ἢ δεῖ· μικροψυχία γάρ τις καὶ αὕτη. καὶ πρὸς τὸ συμφέρον ζῶσιν, ἀλλ' οὐ πρὸς τὸ καλόν, μᾶλλον ἢ δεῖ, διὰ τὸ φίλαυτοι εἶναι· τὸ μὲν

trumque om QY^bZ^b. ‖ 3. ὧν] ἃ A^c. ‖ 5. ταῖς] τῆς Y^bZ^b. ‖ 7. μὲν] μὲν αὐτοὶ pr Y^b. ‖ ταχὺ QY^bZ^b. ‖ 10. ὀργῇ A^c. ‖ Y^bZ^b. ‖ 20. μὴ A^c. ‖ 25. an οἷόν τε? ‖ 31. ὔπω τεταπείνωνται A^c et rc Y^b, ποτε ταπεινῦνται QZ^b, ποτε ταπεινῦται pr γάλων αὐτὸν Y^bZ^b, μεγάλων ἑαυτὸν Q. ‖ 35. ἔτι QZ^bA^c. ‖ 36. post φιλόφιλοι A^c καὶ φίλοι. ‖ 37. φιλεταῖροι Q. ίρειν] τῦ χαίρειν Z^b. ‖ 3. χειλώνειον A^c. ‖ 4. τε om A^c. ‖ 5. καὶ εἰδέναι] ὃ καὶ εἰδέναι QY^bZ^b. ‖ ἅπαντα A^c. ‖ 7. καὶ A^c. ‖ 8. ἐλεκτικοὶ Z^b et pr Y^b, ἐλεγκτικοὶ Q et corr Y^b. ‖ 11. φιλευτράπελοι A^c. ‖ 12. ἦθός ἐςιν QY^bZ^b. ‖ 15. βε- 5. οὔτε διὰ om Q. ‖ 15. ἐξημαρτηκέναι A^c. ‖ 17. ἅπαντα ἄγαν Y^b. ‖ 18. ἀμφιδοξῦντες A^c. ‖ ἀεὶ om Y^b. ‖ 21. ἅπαντα αχύποπτοι Q. ‖ 26. τῶν om Q. ‖ περὶ QZ^b. ‖ 29. προβητικοί Q. ‖ 31. οἱ] οὐ Y^b. ‖ 32. τίς om A^c. ‖ 33. μάλιςα] 34. δὲ om QY^bZ^b. ‖ 35. ἐπιθυμῦσι καὶ φιλαίτιοι QY^bZ^b

γὰρ συμφέρον αὐτῷ ἀγαθόν ἐςι, τὸ δὲ καλὸν ἁπλῶς. καὶ ἀναίσχυντοι μᾶλλον ἢ αἰσχυντηλοί· διὰ γὰρ τὸ μὴ φροντίζειν ὁμοίως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ συμφέροντος ὀλιγωροῦσι τοῦ δοκεῖν. καὶ δυσέλπιδες διὰ τὴν ἐμπειρίαν· τὰ γὰρ πλείω τῶν γιγνομένων φαῦλά ἐστιν· ἀποβαίνει γοῦν τὰ πολλὰ ἐπὶ τὸ χεῖρον· καὶ ἔτι διὰ τὴν δειλίαν. καὶ ζῶσι τῇ μνήμῃ μᾶλλον ἢ τῇ ἐλπίδι· τοῦ γὰρ βίου τὸ μὲν λοιπὸν ὀλίγον τὸ δὲ παρεληλυθὸς πολύ, ἔςι δὲ ἡ μὲν ἐλπὶς τοῦ μέλλοντος ἡ δὲ μνήμη τῶν παροιχομένων. ὅπερ αἴτιον καὶ τῆς ἀδολεσχίας αὐτοῖς· διατελοῦσι γὰρ τὰ γενόμενα λέγοντες· ἀναμιμνησκόμενοι γὰρ ἥδονται. καὶ οἱ θυμοὶ ὀξεῖς μέν εἰσιν ἀσθενεῖς δέ, καὶ αἱ ἐπιθυμίαι αἱ μὲν ἐκλελοίπασιν αἱ δὲ ἀσθενεῖς εἰσίν, ὥστε οὔτ' ἐπιθυμητικοὶ οὔτε πρακτικοὶ κατὰ τὰς ἐπιθυμίας, ἀλλὰ κατὰ τὸ κέρδος. διὸ καὶ σωφρονικοὶ φαίνονται οἱ τηλικοῦτοι· αἵ τε γὰρ ἐπιθυμίαι ἀνείκασι, καὶ δουλεύουσι τῷ κέρδει. καὶ μᾶλλον ζῶσι κατὰ λογισμὸν ἢ κατὰ τὸ ἦθος· ὁ μὲν γὰρ λογισμὸς τοῦ συμφέροντος τὸ δ' ἦθος τῆς ἀρετῆς ἐςίν. καὶ τἀδικήματα ἀδικοῦσιν εἰς κακουργίαν, οὐκ εἰς ὕβριν. ἐλεητικοὶ δὲ καὶ οἱ γέροντές εἰσιν, ἀλλ' οὐ διὰ ταὐτὸ τοῖς νέοις· οἱ μὲν γὰρ διὰ φιλανθρωπίαν, οἱ δὲ δι' ἀσθένειαν· πάντα γὰρ οἴονται ἐγγὺς εἶναι αὑτοῖς παθεῖν, τοῦτο δ' ἦν ἐλεητικόν. ὅθεν ὀδυρτικοί εἰσι, καὶ οὐκ εὐτράπελοι οὐδὲ φιλογέλοιοι· ἐναντίον γὰρ τὸ ὀδυρτικὸν τῷ φιλογέλωτι. τῶν μὲν οὖν νέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων τὰ ἤθη τοιαῦτα· ὥστ' ἐπεὶ ἀποδέχονται πάντες τοὺς τῷ σφετέρῳ ἤθει λεγομένους λόγους καὶ τοὺς ὁμοίους, οὐκ ἄδηλον πῶς χρώμενοι τοῖς λόγοις τοιοῦτοι φανοῦνται καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ λόγοι.

14 Οἱ δὲ ἀκμάζοντες φανερὸν ὅτι μεταξὺ τούτων τὸ ἦθος ἔσονται, ἑκατέρων ἀφαιροῦντες τὴν ὑπερβολήν, καὶ οὔτε σφόδρα θαρροῦντες (θρασύτης γὰρ τὸ τοιοῦτον) οὔτε λίαν φοβούμενοι, καλῶς δὲ πρὸς ἄμφω ἔχοντες, οὔτε πᾶσι πιςεύοντες οὔτε πᾶσιν ἀπιςοῦντες, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἀληθὲς κρίνοντες μᾶλλον. καὶ οὔτε πρὸς τὸ καλὸν ζῶντες μόνον οὔτε πρὸς τὸ συμφέρον, ἀλλὰ πρὸς ἄμφω. καὶ οὔτε πρὸς φει πρὸς ἀσωτίαν, ἀλλὰ πρὸς τὸ ἁρμόττον. ὁμοίως πρὸς θυμὸν καὶ πρὸς ἐπιθυμίαν. καὶ σώφρονες μετ' καὶ ἀνδρεῖοι μετὰ σωφροσύνης. ἐν γὰρ τοῖς νέοις γέρουσι διῄρηται ταῦτα· εἰσὶ γὰρ οἱ μὲν νέοι ἀνδ ἀκόλαστοι, οἱ δὲ πρεσβύτεροι σώφρονες καὶ δειλοί. καθόλου εἰπεῖν, ὅσα μὲν διῄρηται ἡ νεότης καὶ τ τῶν ὠφελίμων, ταῦτα ἄμφω ἔχουσιν, ὅσα δ' ὑπερβ ἢ ἐλλείπουσι, τούτων τὸ μέτριον καὶ τὸ ἁρμόττον. ἀ δὲ τὸ μὲν σῶμα ἀπὸ τῶν τριάκοντα ἐτῶν μέχρι τ καὶ τριάκοντα, ἡ δὲ ψυχὴ περὶ τὰ ἑνὸς δεῖν πε περὶ μὲν οὖν νεότητος καὶ γήρως καὶ ἀκμῆς, πο ἕκαςόν ἐςιν, εἰρήσθω τοσαῦτα.

Περὶ δὲ τῶν ἀπὸ τύχης γιγνομένων ἀγαθῶν, αὐτῶν καὶ τὰ ἤθη ποιὰ ἄττα συμβαίνει τοῖς ἀ λέγωμεν ἐφεξῆς. εὐγενείας μὲν οὖν ἦθός ἐςι τὸ φι τερον εἶναι τὸν κεκτημένον αὐτήν· ἅπαντες γά ὑπάρχῃ τι, πρὸς τοῦτο σωρεύειν εἰώθασιν, ἡ δ' εὐγέν τιμότης τις προγόνων ἐστίν. καὶ καταφρονητικοὶ ὁμοίων ἐστὶ τοῖς προγόνοις τοῖς αὐτῶν, διότι πόρρω μᾶλλον ἢ ἐγγὺς γιγνόμενα ἐντιμότερα καὶ εὐαλαζ ἔςι δὲ εὐγενὲς μὲν κατὰ τὴν τοῦ γένους ἀρετήν, γεν κατὰ τὸ μὴ ἐξίστασθαι τῆς φύσεως· ὅπερ ὡς ἐπὶ τ οὐ συμβαίνει τοῖς εὐγενέσιν, ἀλλ' εἰσὶν οἱ πολλοὶ εὐ φορὰ γάρ τίς ἐστιν ἐν τοῖς γένεσιν ἀνδρῶν ὥσπερ κατὰ τὰς χώρας γιγνομένοις, καὶ ἐνίοτε ἂν ᾖ ἀγ γένος, ἐγγίνονται διά τινος χρόνου ἄνδρες περιττοί, κα πάλιν ἀναδίδωσιν. ἐξίσταται δὲ τὰ μὲν εὐφυᾶ γ μανικώτερα ἤθη, οἷον οἱ ἀπ' Ἀλκιβιάδου καὶ οἱ ἀπ νυσίου τοῦ προτέρου, τὰ δὲ ςάσιμα εἰς ἀβελτερίαν κα τητα, οἷον οἱ ἀπὸ Κίμωνος καὶ Περικλέους καὶ Σω

Τῷ δὲ πλούτῳ ἃ ἕπεται ἤθη, ἐπιπολῆς ἐσ ἅπασιν· ὑβρισταὶ γὰρ καὶ ὑπερήφανοι, πάσχοντε τῆς κτήσεως τοῦ πλούτου· ὥσπερ γὰρ ἔχοντες ἐ

1. αὐτῶν A^c. ‖ 3. τοῦ post καὶ om A^c. ‖ τὸ A^c. ‖ 4. διά τε τὴν QY^bZ^b. ‖ πλεῖςα τῶν πραγμάτων QY^bZ^b. ‖ 5. γοῦν] 7. λοιπὸν] μέλλον QY^bZ^b. ‖ 11. εἰσὶν post 12. δέ A^c. ‖ 12. αἱ post καὶ om A^c. ‖ 13. εἰσίν om QY^bZ^b. ‖ πρακτικοὶ τικοὶ A^c. ‖ 14. καὶ om A^c. ‖ 15. ἀνείκαςοι Q. ‖ 18. κακουργίαν] ἀδικίαν QY^bZ^b. ‖ 19. ἐλεγκτικοὶ Q. ‖ 20. ταυτὰ A^c. ‖ τικοί Y^b, ἐλεγκτικόν Q. ‖ 23. φιλόγελοι A^c. ‖ 27. φαίνονται QY^bZ^b. ‖ 32. ἄλλως A^c. ‖ δὲ om QY^bZ^b. ‖ πιςεύοντες Z^b. ‖ 34. μόνον QY^bZ^b. ‖ καὶ — b 1. ἄμφω om QZ^b et pr Y^b.

2. τὸ om Z^b et pr Y^b. ‖ 8. ἄμφω om QZ^b et pr Y^b. ‖ 10. πέντε] καὶ πέντε QY^bZ^b. ‖ 11. περὶ τὰ ἑνὸς δεῖν] 12. καὶ ἀκμῆς] τῶν ἀκμῆς Q. ‖ 13. ἐςιν ἕκαςον QY^bZ^b. ‖ 14. δι'] καὶ A^c. ‖ 17. πάντες QY^bZ^b. ‖ 18. ἐντιμοτέρα Z^b. ‖ 19. A^c. ‖ καταφρονητικοί Q et corr Y^b, καταφρονητική Z^b. ‖ 20. ἐστὶ om QY^bZ^b. ‖ τοῖς alterum om A^c. ‖ διὰ τὸ ταῦτα τῷ 21. καὶ] εἶναι καὶ QY^bZ^b. ‖ 23. τῆς] ἐκ τῆς QY^bZ^b. ‖ ὡς om QY^bZ^b. ‖ 25. τίς om QZ^b et pr Y^b. ‖ ἐςιν] ἐςι καὶ 26. καὶ om QY^bZ^b. ‖ τὸ ἀγαθόν Q. ‖ 28. ἐξίςανται QZ^b. ‖ εὐφυῆ QY^bZ^b. ‖ 30. ἀβελτερίαν καὶ om QY^bZ^b. ‖ 31. 33. τι om QY^bZ^b.

γοροῦντες ἢ ἀπολογύμενοι. τούτων δὲ διορισθέντων περί τε ἐνθυμημάτων κοινῇ πειραθῶμεν εἰπεῖν, εἴ τι ἔχομεν, καὶ περὶ παραδειγμάτων, ὅπως τὰ λοιπὰ προσθέντες ἀποδῶμεν τὴν ἐξ ἀρχῆς πρόθεσιν. ἔστι δὲ τῶν κοινῶν τὸ μὲν αὔξειν οἰκειότατον τοῖς ἐπιδεικτικοῖς, ὥσπερ εἴρηται, τὸ δὲ γεγονὸς τοῖς δικανικοῖς (περὶ τούτων γὰρ ἡ κρίσις), τὸ δὲ δυνατὸν καὶ ἐσόμενον τοῖς συμβυλευτικοῖς.

19 Πρῶτον μὲν οὖν περὶ δυνατῦ καὶ ἀδυνάτυ λέγωμεν. ἂν δὴ τοὐναντίον ᾖ δυνατὸν ἢ εἶναι ἢ γενέσθαι, καὶ τὸ ἐναντίον δόξειεν ἂν εἶναι δυνατόν, οἷον εἰ δυνατὸν ἄνθρωπον ὑγιασθῆναι, καὶ νοσῆσαι· ἡ γὰρ αὐτὴ δύναμις τῶν ἐναντίων, ᾗ ἐναντία. καὶ εἰ τὸ ὅμοιον δυνατόν, καὶ τὸ ὅμοιον. καὶ εἰ τὸ χαλεπώτερον δυνατόν, καὶ τὸ ῥᾷον. καὶ εἰ τὸ σπουδαῖον καὶ καλὸν γενέσθαι δυνατόν, καὶ ὅλως δυνατὸν γενέσθαι· χαλεπώτερον γὰρ καλὴν οἰκίαν ἢ οἰκίαν εἶναι. καὶ ὗ ἡ ἀρχὴ δύναται γενέσθαι, καὶ τὸ τέλος· ὐδὲν γὰρ γίγνεται οὐδ᾽ ἄρχεται γίγνεσθαι τῶν ἀδυνάτων, οἷον τὸ σύμμετρον τὴν διάμετρον εἶναι οὔτ᾽ ἂν ἄρξαιτο γίγνεσθαι ὔτε γίγνεται. καὶ οὗ τὸ τέλος, καὶ ἡ ἀρχὴ δυνατή· ἅπαντα γὰρ ἐξ ἀρχῆς γίγνεται. καὶ εἰ τὸ ὕϛερον τῇ ὐσίᾳ ἢ τῇ γενέσει δυνατὸν γενέσθαι, καὶ τὸ πρότερον, οἷον εἰ ἄνδρα γενέσθαι δυνατόν, καὶ παῖδα· πρότερον γὰρ ἐκεῖνο γίγνεται· καὶ εἰ παῖδα, καὶ ἄνδρα· ἀρχὴ γὰρ ἐκείνη. καὶ ὧν ἔρως ἢ ἐπιθυμία φύσει ἐϛίν· ὐδεὶς γὰρ τῶν ἀδυνάτων ἐρᾷ ὐδ᾽ ἐπιθυμεῖ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. καὶ ὧν ἐπιϛῆμαί εἰσι καὶ τέχναι, δυνατὸν ταῦτα καὶ εἶναι καὶ γενέσθαι. καὶ ὅσων ἡ ἀρχὴ τῆς γενέσεως ἐν τύτοις ἐϛὶν ἃ ἡμεῖς ἀναγκάσαιμεν ἂν ἢ πείσαιμεν· ταῦτα δ᾽ ἐστὶν ὧν κρείττους ἢ κύριοι ἢ φίλοι. καὶ ὧν τὰ μέρη δυνατά, καὶ τὸ ὅλον. καὶ ὧν τὸ ὅλον δυνατόν, καὶ τὰ μέρη ὡς ἐπὶ τὸ πολύ· εἰ γὰρ πρόσχισμα καὶ κεφαλὶς καὶ χιτὼν δύναται γενέσθαι, καὶ ὑποδήματα δυνατὸν γενέσθαι, καὶ εἰ ὑποδήματα, καὶ πρόσχισμα καὶ κεφαλὶς καὶ χιτών. καὶ εἰ τὸ γένος ὅλον τῶν δυνατῶν γενέσθαι, καὶ τὸ εἶδος, καὶ εἰ τὶ καὶ τὸ γένος, οἷον εἰ πλοῖον γενέσθαι δυνατόν, καὶ καὶ εἰ τριήρη, καὶ πλοῖον. καὶ εἰ θάτερον τῶν π λληλα πεφυκότων, καὶ θάτερον, οἷον εἰ διπλάσι ἥμισυ, καὶ εἰ ἥμισυ, καὶ διπλάσιον. καὶ εἰ ἄνε καὶ παρασκευῆς δυνατὸν γενέσθαι, μᾶλλον διὰ τέχ ἐπιμελείας δυνατόν· ὅθεν καὶ Ἀγάθωνι εἴρηται

καὶ μὴν τὰ μέν γε τῇ τύχῃ πράσσειν, τὰ
ἡμῖν ἀνάγκῃ καὶ τέχνῃ προσγίγνεται.

καὶ εἰ τοῖς χείροσι καὶ ἥττοσι καὶ ἀφρονεστέροις καὶ τοῖς ἐναντίοις μᾶλλον, ὥσπερ καὶ Ἰσοκράτης ἔ νὸν εἶναι εἰ ὁ μὲν Εὔθυνος ἔμαθεν, αὐτὸς δὲ μὴ δυ εὑρεῖν. περὶ δὲ ἀδυνάτου δῆλον ὅτι ἐκ τῶν ἐναντ εἰρημένοις ὑπάρχει. εἰ δὲ γέγονεν ἢ μὴ γέγονεν, ἐ σκεπτέον. πρῶτον μὲν γάρ, εἰ τὸ ἧττον γίγνεσθαι κὸς γέγονεν, γεγονὸς ἂν εἴη καὶ τὸ μᾶλλον. κα ὕϛερον εἰωθὸς γίγνεσθαι γέγονεν, καὶ τὸ πρότερον γ οἷον εἰ ἐπιλέληϛαι, καὶ ἔμαθέ ποτε τῦτο. καὶ εἰ ἐ καὶ ἐβύλετο, πέπραχεν· πάντες γάρ, ὅταν δυνάμε ληθῶσι, πράττυσιν· ἐμποδὼν γὰρ ὐδέν. ἔτι εἰ ἐβύλ μηδὲν τῶν ἔξω ἐκώλυεν, καὶ εἰ ἐδύνατο καὶ ὠργίζ εἰ ἐδύνατο καὶ ἐπεθύμει· ὡς γὰρ ἐπὶ τὸ πολύ, γονται, ἂν δύνωνται, καὶ ποιῦσιν, οἱ μὲν φαῦλοι σίαν, οἱ δ᾽ ἐπιεικεῖς ὅτι τῶν ἐπιεικῶν ἐπιθυμοῦσι. ἔμελλε γίγνεσθαι, καὶ ποιεῖν· εἰκὸς γὰρ τὸν μέλλ ποιῆσαι. καὶ εἰ γέγονεν ὅσα πεφύκει πρὸ ἐκείνου ἐκείνου, οἷον εἰ ἤστραψε, καὶ ἐβρόντησεν, καὶ εἰ καὶ ἔπραξεν. καὶ εἰ ὅσα ὕστερον πεφύκει γίγνε ἕνεκα γίγνεται γέγονεν, καὶ τὸ πρότερον καὶ τὸ τ γέγονεν, οἷον εἰ ἐβρόντησε, καὶ ἤϛραψεν, καὶ εἰ ἐπ ἐπείρασεν. ἔϛι δὲ τύτων ἁπάντων τὰ μὲν ἐξ ἀνά δ᾽ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὔτως ἔχοντα. περὶ δὲ τῦ μὴ γ φανερὸν ὅτι ἐκ τῶν ἐναντίων τοῖς εἰρημένοις. καὶ

1. τε] τῶν A^c. ‖ 2. εἴ τι ἔχομεν om QY^bZ^b. ‖ 3. ἀποτελέσωμεν QY^bZ^b. ‖ 5. γένος A^c. ‖ 8. δυνατῶν καὶ ἀδυνάτων Q 9. τοὐναντίον ἢ εἶναι δυνατὸν ἢ Q. ‖ 10. ἂν δόξειεν QY^bZ^b. ‖ ὑγιασθῆναι ἄνθρωπον QY^bZ^b. ‖ 13. ἀνόμοιον Q. ‖ 14. εἰ QY^bZ^b. ‖ 15. γενέσθαι δυνατόν QY^bZ^b. ‖ 16. εἶναι] γενέσθαι QY^bZ^b. ‖ δυνατὴ QY^bZ^b. ‖ 19. γίγνεσθαι Q. ‖ 20. δεύτερον Q Z^b. ‖ 22. κἀκεῖνο A^c. ‖ 23. ἀρχὴ] καὶ ἀρχὴ A^c. ‖ 24. ὧν] ὧν ἢ A^c. ‖ 26. δυνατὰ ταῦτα καὶ ἔϛιν καὶ γίγνεται A^c. ‖ 27. εἰ] Z^b. ‖ 28. ἂν ἢ] ἂν καὶ QY^bZ^b. ‖ 29. ὅλον] ὅλον δυνατόν QY^bZ^b. ‖ 30. καὶ ὧν τὸ ὅλον δυνατόν om Z^b. ‖ 31. εἴτε QY^bZ^b. ‖ 33. πρόσχιμα Q. ‖ 33. προσχίσματα A^c. ‖ καὶ χιτών om Y^bA^c.

1. ὅλων Q. ‖ καὶ εἰ τὸ εἶδος om A^c. ‖ 3. καὶ εἰ τριήρη om Y^b. ‖ 5. καὶ ante διπλάσιον om A^c. ‖ 6. καὶ] ἢ QY^bZ^b. ‖ A^c, γενέσθαι τι QY^bZ^b. ‖ 8. πράσσει A^c. ‖ 9. τύχη $Y^bZ^bA^c$. ‖ 10. εἰ] τὸ QY^bZ^b. ‖ χείροσιν ἢ ἥττοσιν ἢ QY^bZ^b. ‖ 12. Y^bZ^b. ‖ 13. ἀδυνάτων QY^bZ^b. ‖ 14. ἢ μὴ γέγονεν om A^c. ‖ 15. γάρ om QY^bZ^b. ‖ πεφυκὸς γίγνεσθαι Y^b. ‖ 16. καὶ τὸ κὸς γεγονὸς ἂν εἴη. καὶ QY^bZ^b. ‖ 19. καὶ εἰ ἐβύλετο A^c. ‖ πέπραγε QY^bZ^b. ‖ 20. ἔτι] καὶ QY^bZ^b. ‖ 21. δυνατὸν A^c. ‖ ἐδύνατο om Z^b. ‖ 21. ὠργίζετο] ἐπεθύμει Q. ‖ 22. ἐπεθύμει] ὠργίζετο Q. ‖ 23. καὶ om A^c. ‖ 24. οἱ] εἰ Q. ‖ 26. Y^bZ^b. ‖ ὅσα] ὅσα ἢ A^c. ‖ 28. ἔπραστε rc Y^b. ‖ πέφυκε QY^bZ^b. ‖ 29. καὶ εἰ τὸ QY^bZ^b. ‖ τὸ om QY^bZ^b. ‖ 30. τούτου γέγονεν QY^bZ^b. ‖ εἰ post οἷον om Q. ‖ καὶ post ἔπραξε om A^c. ‖ 33. ὅτι om QY^bZ^b.

τῶν αὐτῶν δῆλον· τό τε γὰρ ἐν δυνάμει καὶ ἔςαι, καὶ τὰ ἐν ἐπιθυμίᾳ καὶ ὀργῇ καὶ λο- ὰ δυνάμεως ὄντα. διὰ ταῦτα καὶ εἰ ἐν ὁρμῇ μελλήσει, ἔςαι· ὡς γὰρ ἐπὶ τὸ πολὺ γίγνεται μέλλοντα ἢ τὰ μὴ μέλλοντα. καὶ εἰ προγέ- πρότερον πεφύκει γίγνεσθαι, οἷον εἰ συννεφεῖ, καὶ εἰ τὸ ἕνεκα τύτυ γέγονεν, καὶ τῦτο εἰκὸς ῖον εἰ θεμέλιος, καὶ οἰκία. περὶ δὲ μεγέθυς καὶ τῶν πραγμάτων καὶ μείζονός τε καὶ ἐλάττονος ιεγάλων καὶ μικρῶν ἐκ τῶν προειρημένων ἡμῖν ίν· εἴρηται γὰρ ἐν τοῖς συμβυλευτικοῖς περί τε αθῶν καὶ περὶ τοῦ μείζονος ἁπλῶς καὶ ἐλάτ- ' ἐπεὶ καθ' ἕκαστον τῶν λόγων τὸ προκείμενον λόν ἐστιν, οἷον τὸ συμφέρον καὶ τὸ καλὸν καὶ φανερὸν ὅτι δι' ἐκείνων ληπτέον τὰς αὐξήσεις δὲ παρὰ ταῦτά τι ζητεῖν περὶ μεγέθυς ἁπλῶς ῆς κενολογεῖν ἐστίν· κυριώτερα γάρ ἐστι πρὸς τῶν καθόλου τὰ καθ' ἕκαςα τῶν πραγμάτων. ίν δυνατῦ καὶ ἀδυνάτυ, καὶ πότερον γέγονεν ἢ καὶ ἔςαι ἢ ὐκ ἔςαι, ἔτι δὲ περὶ μεγέθυς καὶ τῶν πραγμάτων εἰρήσθω ταῦτα.

ι δὲ περὶ τῶν κοινῶν πίστεων ἅπασιν εἰπεῖν, ηται περὶ τῶν ἰδίων. εἰσὶ δ' αἱ κοιναὶ πίστεις ει, παράδειγμα καὶ ἐνθύμημα· ἡ γὰρ γνώμη ήματός ἐςιν. πρῶτον μὲν ὖν περὶ παραδείγμα- ν· ὅμοιον γὰρ ἐπαγωγῇ τὸ παράδειγμα, ἡ δ' ρχή. παραδειγμάτων δ' εἴδη δύο· ἓν μὲν γάρ ίγματος εἶδος τὸ λέγειν πράγματα προγεγενη- ὲ τὸ αὐτὸν ποιεῖν. τούτυ δ' ἓν μὲν παραβολὴ , οἷον οἱ Αἰσώπειοι καὶ Λιβυκοί. ἔςι δὲ τὸ μὲν ι τοιόνδε τι, ὥσπερ εἴ τις λέγοι ὅτι δεῖ πρὸς αρασκευάζεσθαι καὶ μὴ ἐᾶν Αἴγυπτον χειρώ- ὶ γὰρ Δαρεῖος ὐ πρότερον διέβη πρὶν Αἴγυπτον λαβεῖν, λαβὼν δὲ διέβη, καὶ πάλιν Ξέρξης οὐ πρότερον ἐπεχείρησε πρὶν ἔλαβεν, λαβὼν δὲ διέβη· ὥστε καὶ οὗτος ἐὰν λάβῃ, διαβήσεται· διὸ ὐκ ἐπιτρεπτέον. παραβολὴ δὲ τὰ Σωκρατικά, οἷον εἴ τις λέγοι ὅτι οὐ δεῖ κληρωτοὺς ἄρχειν· ὅμοιον γὰρ ὥσπερ ἂν εἴ τις τὺς ἀθλητὰς κληροίη μὴ οἳ ἂν δύνωνται ἀγωνίζεσθαι ἀλλ' οἳ ἂν λάχωσιν, ἢ τῶν πλωτήρων ὅν τινα δεῖ κυβερνᾶν κληρώσειεν, ὡς δέον τὸν λαχόντα ἀλλὰ μὴ τὸν ἐπιςάμενον. λόγος δέ, οἷος ὁ Στησιχόρυ περὶ Φαλάριδος καὶ Αἰσώπου ὑπὲρ τοῦ δημαγωγῦ. Στησίχορος μὲν γάρ, ἑλομένων ςρατηγὸν αὐτοκράτορα τῶν Ἱμεραίων Φάλαριν καὶ μελλόντων φυλακὴν διδόναι τῦ σώματος, τἆλλα διαλεχθεὶς εἶπεν αὐτοῖς λόγον ὡς ἵππος κατεῖχε λειμῶνα μόνος, ἐλθόντος δ' ἐλάφυ καὶ διαφθείροντος τὴν νομὴν βυλόμενος τιμωρήσασθαι τὸν ἔλαφον ἠρώτα τὸν ἄνθρωπον εἰ δύναιτ' ἂν μετ' αὐτῦ κολάσαι τὸν ἔλαφον, ὁ δ' ἔφησεν, ἐὰν λάβῃ χαλινὸν καὶ αὐτὸς ἀναβῇ ἐπ' αὐτὸν ἔχων ἀκόντια· συνομολογήσαντος δὲ καὶ ἀναβάντος, ἀντὶ τῦ τιμωρήσασθαι αὐτὸς ἐδύλευσεν ἤδη τῷ ἀνθρώπῳ. "ὕτω δὲ καὶ ὑμεῖς" ἔφη "ὁρᾶτε μὴ βυλόμενοι τὺς πολεμίυς τιμωρήσασθαι ταὐτὸ πάθητε τῷ ἵππῳ· τὸν μὲν γὰρ χαλινὸν ἔχετε ἤδη, ἑλόμενοι ςρατηγὸν αὐτοκράτορα· ἐὰν δὲ φυλακὴν δῶτε καὶ ἀναβῆναι ἐάσητε, δουλεύσετε ἤδη Φαλάριδι." Αἴσωπος δὲ ἐν Σάμῳ συνηγορῶν δημαγωγῷ κρινομένῳ περὶ θανάτυ ἔφη ἀλώπεκα διαβαίνυσαν ποταμὸν ἀπωσθῆναι εἰς φάραγγα, ὐ δυναμένην δ' ἐκβῆναι πολὺν χρόνον κακοπαθεῖν, καὶ κυνοραϊςὰς πολλὺς ἔχεσθαι αὐτῆς· ἐχῖνον δὲ πλανώμενον, ὡς εἶδεν αὐτήν, κατοικτείραντα ἐρωτᾶν εἰ ἀφέλοι αὐτῆς τοὺς κυνοραϊςάς· τὴν δὲ οὐκ ἐᾶν· ἐρομένυ δὲ διὰ τί, ὅτι οὗτοι μὲν φάναι ἤδη μου πλήρεις εἰσὶ καὶ ὀλίγον ἕλκουσιν αἷμα· ἐὰν δὲ τούτυς ἀφέλῃ, ἕτεροι ἐλθόντες πεινῶντες ἐκπιῦνταί μου τὸ λοιπὸν αἷμα. "ἀτὰρ καὶ ὑμᾶς" ἔφη, "ὦ ἄνδρες Σάμιοι, ὗτος μὲν ὐδὲν ἔτι βλάψει (πλύσιος γάρ ἐςιν)· ἐὰν δὲ τῦτον

ν βουλήσει A^c. ‖ 2. τὰ] τὸ QY^bZ^b, et 3. ὄν. ‖ 3. διὰ et εἰ om A^c. ‖ 5. μέλλοντα ante ἢ om A^c. ‖ εἰ om Q. ‖ Y^bZ^b. ‖ 7. γεγονὸς QY^bZ^b. ‖ 8. καὶ ante οἰκία et 9. ante μείζονός om QY^bZ^b. ‖ 13. ἐπὶ τὸ καθ' ἕκαςον τῶν λόγων υν A^c. ‖ 14. οἷον εἰ τὸ QY^bZ^b. ‖ 15. τὸ om QY^bZ^b. ‖ 16. ἔτι A^c. ‖ 18. ἕκαςον QY^bZ^b. ‖ 19. ἢ] καὶ Q. ‖ 25. μὲν ‖ 27. δύο] δύο ἐςίν QY^bZ^b. ‖ 30. λιβύης Q, λιβύες Y^bZ^b. ‖ 31. παράδειγμα] παραδείγματα λέγειν A^c. ‖ 33. γὰρ] γὰρ

ῖν] ἔλαβεν A^c. ‖ καὶ — 2. διέβη om QY^bZ^b. ‖ 2. καὶ om Q. ‖ οὗτος ἐὰν] νῦν ἂν QY^bZ^b. ‖ 3. λάβοι Y^bZ^b, omisso δὲ] δὲ καὶ QY^bZ^b. ‖ 4. δεῖ τοὺς κληρωτοὺς QY^bZ^b. ‖ 5. ἂν om QY^bZ^b. ‖ 6. οἳ μὴ δύνανται A^c. ‖ 7. ὅτινα A^c. ‖ A^c, δὲ QZ^b. ‖ 8. μὴ om A^c. ‖ δὲ om QY^bZ^b. ‖ 9. πρὸς φάλαριν QY^bZ^b. ‖ δημηγόρυ QZ^b et pr Y^b. ‖ 14. διαφθεί- ‖ 15. τινὰ A^c. ‖ ἂν om QY^bZ^b. ‖ αὐτὸν τιμωρήσασθαι A^c. ‖ 16. δέ φησιν QY^bZ^b. ‖ λάβῃς Y^bZ^b. ‖ 17. συνωμολογή- 18. ἤδη om A^c. ‖ 19. ὁρᾶτε φησὶ μὴ τὺς πολεμίυς βουλόμενοι τιμωρήσασθαι ταυτὰ QY^bZ^b. ‖ 20. τὸν] τὸ A^c. ‖ 21. ἤδη ^{b}. ‖ 22. δὲ] δὲ καὶ QY^bZ^b. ‖ δουλεύετε QZ^b. ‖ 23. Σάμῳ] μέσῳ Q. ‖ δημηγορῶν κρινομένῳ δημαγωγῷ A^c. ‖ 25. δ' om 28. κυνορραϊςὰς corr Y^b. ‖ 29. φάναι (φάναι μὲν Z^b) ὅτι οὗτοι μὲν πλήρεις μου ἤδη QY^bZ^b. ‖ 31. τοῦτο pr Y^b. ‖ ἀφέ- 32. καὶ] οὖν καὶ QY^bZ^b. ‖ ἔφη ὦ om A^c. ‖ 33. βλάπτει QY^bZ^b.

ἀποκτείνητε, ἕτεροι ἥξουσι πένητες, οἳ ὑμῖν ἀναλώσουσι τὰ κοινὰ κλέπτοντες.” εἰσὶ δ’ οἱ λόγοι δημηγορικοί, καὶ ἔχουσιν ἀγαθὸν τοῦτο, ὅτι πράγματα μὲν εὑρεῖν ὅμοια γεγενημένα χαλεπόν, λόγους δὲ ῥᾷον· ποιῆσαι γὰρ δεῖ ὥσπερ καὶ παραβολάς, ἄν τις δύνηται τὸ ὅμοιον ὁρᾶν, ὅπερ ῥᾷόν ἐστιν ἐκ φιλοσοφίας. ῥᾴω μὲν οὖν πορίσασθαι τὰ διὰ τῶν λόγων, χρησιμώτερα δὲ πρὸς τὸ βουλεύσασθαι τὰ διὰ τῶν πραγμάτων· ὅμοια γὰρ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὰ μέλλοντα τοῖς γεγονόσιν. δεῖ δὲ χρῆσθαι τοῖς παραδείγμασι μὴ ἔχοντα μὲν ἐνθυμήματα ὡς ἀποδείξεσιν (ἡ γὰρ πίστις διὰ τούτων), ἔχοντα δὲ ὡς μαρτυρίοις, ἐπιλόγῳ χρώμενον τοῖς ἐνθυμήμασιν· προτιθέμενα μὲν γὰρ ἔοικεν ἐπαγωγῇ, τοῖς δὲ ῥητορικοῖς οὐκ οἰκεῖον ἐπαγωγὴ πλὴν ἐν ὀλίγοις, ἐπιλεγόμενα δὲ μαρτυρίοις, ὁ δὲ μάρτυς πανταχοῦ πιθανός. διὸ καὶ προτιθέντι μὲν ἀνάγκη πολλὰ λέγειν, ἐπιλέγοντι δὲ καὶ ἓν ἱκανόν· μάρτυς γὰρ πιστὸς καὶ εἷς χρήσιμος. πόσα μὲν οὖν εἴδη παραδειγμάτων, καὶ πῶς αὐτοῖς καὶ πότε χρηστέον, εἴρηται.

21 Περὶ δὲ γνωμολογίας, ῥηθέντος τί ἐστι γνώμη, μάλιστ’ ἂν γένοιτο φανερὸν περὶ ποίων τε καὶ πότε καὶ τίσιν ἁρμόττει χρῆσθαι τῷ γνωμολογεῖν ἐν τοῖς λόγοις. ἔστι δὲ γνώμη ἀπόφανσις, οὐ μέντοι περὶ τῶν καθ’ ἕκαστον, οἷον ποῖός τις Ἰφικράτης, ἀλλὰ καθόλου· καὶ οὐ περὶ πάντων καθόλου, οἷον ὅτι τὸ εὐθὺ τῷ καμπύλῳ ἐναντίον, ἀλλὰ περὶ ὅσων αἱ πράξεις εἰσί, καὶ αἱρετὰ ἢ φευκτά ἐστι πρὸς τὸ πράττειν. ὥστ’ ἐπεὶ τὰ ἐνθυμήματα ὁ περὶ τούτων συλλογισμός ἐστι σχεδόν, τά τε συμπεράσματα τῶν ἐνθυμημάτων καὶ αἱ ἀρχαὶ ἀφαιρεθέντος τοῦ συλλογισμοῦ γνῶμαί εἰσιν, οἷον

χρὴ δ’ οὔ ποθ’, ὅστις ἀρτίφρων πέφυκ’ ἀνήρ,
παῖδας περισσῶς ἐκδιδάσκεσθαι σοφούς.

τοῦτο μὲν οὖν γνώμη· προστεθείσης δὲ τῆς αἰτίας καὶ τοῦ διὰ τί, ἐνθύμημά ἐστι τὸ ἅπαν, οἷον

χωρὶς γὰρ ἄλλης ἧς ἔχουσιν ἀργίας,
φθόνον παρ’ ἀστῶν ἀλφάνουσι δυσμενῆ.

καὶ τὸ

οὐκ ἔστιν ὅστις πάντ’ ἀνὴρ εὐδαιμονεῖ.

καὶ τὸ

οὐκ ἔστιν ἀνδρῶν ὅστις ἔστ’ ἐλεύθερος

γνώμη, πρὸς δὲ τῷ ἐχομένῳ ἐνθύμημα·

ἢ χρημάτων γὰρ δοῦλός ἐστιν ἢ τύχης.

εἰ δή ἐστι γνώμη τὸ εἰρημένον, ἀνάγκη τέτταρα εἴδ[η] γνώμης· ἢ γὰρ μετ’ ἐπιλόγου ἔσται ἢ ἄνευ ἐπιλόγ[ου]. δείξεως μὲν οὖν δεόμεναί εἰσιν ὅσαι παράδοξόν τι λ[έγουσιν] ἢ ἀμφισβητούμενον· ὅσαι δὲ μηδὲν παράδοξον, ἄν[ευ ἐπι]λόγου. τούτων δ’ ἀνάγκη τὰς μὲν διὰ τὸ προεγνῶσ[θαι μη]δὲν δεῖσθαι ἐπιλόγου, οἷον

ἀνδρὶ δ’ ὑγιαίνειν ἄριστόν ἐστιν, ὥς γ’ ἡμῖν δοκεῖ·

φαίνεται γὰρ τοῖς πολλοῖς οὕτω· τὰς δ’ ἅμα λεγ[ομένας] δήλας εἶναι ἐπιβλέψασιν, οἷον

οὐδεὶς ἐραστὴς ὅστις οὐκ ἀεὶ φιλεῖ.

τῶν δὲ μετ’ ἐπιλόγου αἱ μὲν ἐνθυμήματος μέρ[ος εἰσίν,] ὥσπερ “χρὴ δ’ οὔ ποθ’ ὅστις ἀρτίφρων,” αἱ δ’ ἐνθυμη[ματικαὶ] καὶ μέν, οὐκ ἐνθυμήματος δὲ μέρος· αἵπερ καὶ μ[άλιστ’] εὐδοκιμοῦσιν. εἰσὶ δ’ αὗται ἐν ὅσαις ἐμφαίνεται τ[οῦ λεγο]μένου τὸ αἴτιον, οἷον ἐν τῷ “ἀθάνατον ὀργὴν μὴ φ[ύλαττε] θνητὸς ὤν·” τὸ μὲν γὰρ φάναι μὴ δεῖν ἀεὶ φυλάττ[ειν τὴν] ὀργὴν γνώμη, τὸ δὲ προσκείμενον “θνητὸν ὄντα” τ[ὸ διὰ τί] λέγει. ὅμοιον δὲ καὶ τὸ “θνατὰ χρὴ τὸν θνατόν, [οὐκ ἀθά]νατα τὸν θνατὸν φρονεῖν.” φανερὸν οὖν ἐκ τῶν [εἰρημένων] πόσα τε εἴδη γνώμης, καὶ περὶ ποῖον ἕκαστον ἁ[ρμόττει·] περὶ μὲν γὰρ τῶν ἀμφισβητουμένων ἢ παραδόξων [μὴ ἄνευ] ἐπιλόγου, ἀλλ’ ἢ προθέντα τὸν ἐπίλογον γνώμ[ῃ] χ[ρῆσθαι] τῷ συμπεράσματι, οἷον εἴ τις εἴποι “ἐγὼ μὲν [οὖν, ἐπεὶ] οὔτε φθονεῖσθαι δεῖ οὔτ’ ἀργὸν εἶναι, οὔ φημι χρ[ῆναι παι]δεύεσθαι,” ἢ τοῦτο προειπόντα ἐπειπεῖν τὰ ἔμπ[ροσθεν. περὶ] δὲ τῶν μὴ παραδόξων ἀδήλων δέ, προστιθέντα [τὸ διότι] στρογγυλώτατα. ἁρμόττει δ’ ἐν τοῖς τοιούτοις κα[ὶ τὰ λα]κωνικὰ ἀποφθέγματα καὶ τὰ αἰνιγματώδη, οἷ[ον]

5. ὅπως Q. ‖ 6. ῥᾷον A^c. ‖ 9. μὴ] οὐκ A^c. ‖ 10. ἀποδείξεις Q. ‖ ἡ — 11. τούτων om QZ^b et pr Y^b. ‖ 11. ἐπιλόγῳ … ἐπὶ τοῖς QY^bZ^b. ‖ 12. ἐπαγωγαῖς QY^bZ^b. ‖ 13. ἐπαγωγῆς Z^b. ‖ ἐν om Q. ‖ ἐπιλεγόμενον Z^b. ‖ 14. διότι plerique. ‖ 16. … χρηστὸς A^c. ‖ 20. γένηται Z^b. ‖ 21. δὲ] δ’ ἡ A^c. ‖ 22. ἀπόφασις Y^bZ^b. ‖ περὶ] οὔτε περὶ A^c. ‖ 23. καὶ οὐ] οὔτε QY^bZ^b. … καὶ καθόλου Q, om A^c. ‖ 25. ἐστι] εἰσι Q. ‖ πράσσειν QY^bZ^b. ‖ 27. τε om A^c. ‖ 32. ἔσται QY^bZ^b. ‖ 34. πρὸς … QY^bZ^b.

1. τὸ om QY^bZ^b. ‖ 5. γνώμη — ἐνθύμημα om QY^bZ^b. ‖ 7. εἶναι γνώμης εἴδη QY^bZ^b. ‖ 8. δίχα (ἄνευ) Y^b. ‖ 9. … ἐπιλόγου QY^bZ^b. ‖ ὅσαι — 10. ἀμφισβητούμενον om QZ^b. ‖ 11. ταῖς Y^b. ‖ 14. γὰρ] μὲν γὰρ A^c. ‖ 16. ἐρασθεὶς ὅστις … 18. post ἀρτίφρων QY^bZ^b πέφυκ’ ἀνήρ. ‖ 19. μέν om Y^b. ‖ 21. τῷδε et φύλαττε et 22. μὴ φάναι QY^bZ^b. ‖ 23. … προκείμενον Q. ‖ θνητὸν] τὸ θνητὸν QY^bZ^b. ‖ 24. λέγει om A^c. ‖ ὁμοίως A^c. ‖ τὸ om A^c. ‖ θνητὰ χρὴ τὸν θνητὸν A^c. ‖ … QY^bZ^b. ‖ θνητὸν A^c, om Q. ‖ 27. μὲν om QY^bZ^b. ‖ 28. προσθέντα QZ^bA^c. ‖ 30. χρῆναι] χρὴ QY^bZ^b. ‖ 31. … ἀδήλου Z^b. ‖ προτιθέντα corr Y^b. ‖ 33. στρογγυλώτατον Y^bZ^b. ‖ 34. τὰ om QY^bZ^b.

καὶ τῦτο δ', ὅτι ὕτω φαίνεται, δῆλον εἶναι ἢ πᾶσιν ἢ τοῖς πλείςοις. καὶ μὴ μόνον συνάγειν ἐκ τῶν ἀναγκαίων, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. πρῶτον μὲν οὖν δεῖ λαβεῖν ὅτι περὶ οὗ δεῖ λέγειν καὶ συλλογίζεσθαι εἴτε πολιτικῷ συλλογισμῷ εἴθ' ὁποιῳῦν, ἀναγκαῖον καὶ τὰ τούτῳ ἔχειν ὑπάρχοντα, ἢ πάντα ἢ ἔνια· μηδὲν γὰρ ἔχων ἐξ ὑδενὸς ἂν ἔχοις συνάγειν. λέγω δ' οἷον πῶς ἂν δυναίμεθα συμβυλεύειν Ἀθηναίοις εἰ πολεμητέον ἢ μὴ πολεμητέον, μὴ ἔχοντες τίς ἡ δύναμις αὐτῶν, πότερον ναυτικὴ ἢ πεζικὴ ἢ ἄμφω, καὶ αὕτη πόση, καὶ πρόσοδοι τίνες ἢ φίλοι καὶ ἐχθροί, ἔτι δὲ τίνας πολέμυς πεπολεμήκασι καὶ πῶς, καὶ τἆλλα τὰ τοιαῦτα; ἢ ἐπαινεῖν, εἰ μὴ ἔχοιμεν τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν ἢ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην ἢ τὰ ὑπὲρ Ἡρακλειδῶν πραχθέντα ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων; ἐκ γὰρ τῶν ὑπαρχόντων ἢ δοκούντων ὑπάρχειν καλῶν ἐπαινῦσι πάντες. ὁμοίως δὲ καὶ ψέγυσιν ἐκ τῶν ἐναντίων, σκοπῦντες τί ὑπάρχει τοιῦτον αὐτοῖς ἢ δοκεῖ ὑπάρχειν, οἷον ὅτι τὺς Ἕλληνας κατεδυλώσαντο, καὶ τὺς πρὸς τὸν βάρβαρον συμμαχεσαμένυς καὶ ἀριςεύσαντας ἠνδραποδίσαντο Αἰγινήτας καὶ Ποτιδαιάτας, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα, καὶ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτον ἁμάρτημα ὑπάρχει αὐτοῖς. ὡς δ' αὕτως καὶ οἱ κατηγοροῦντες καὶ οἱ ἀπολογούμενοι ἐκ τῶν ὑπαρχόντων σκοπύμενοι κατηγορῦσι καὶ ἀπολογῦνται. ὐδὲν δὲ διαφέρει περὶ Ἀθηναίων ἢ Λακεδαιμονίων ἢ ἀνθρώπου ἢ θεῦ ταὐτὸ τῦτο δρᾶν· καὶ γὰρ συμβυλεύοντα τῷ Ἀχιλλεῖ καὶ ἐπαινῦντα καὶ ψέγοντα καὶ κατηγοροῦντα καὶ ἀπολογούμενον ὑπὲρ αὐτοῦ τὰ ὑπάρχοντα ἢ δοκῦντα ὑπάρχειν ληπτέον, ἵν' ἐκ τούτων λέγωμεν ἐπαινῦντες ἢ ψέγοντες εἴ τι καλὸν ἢ αἰσχρὸν ὑπάρχει, κατηγορῦντες δ' ἢ ἀπολογύμενοι εἴ τι δίκαιον ἢ ἄδικον, συμβυλεύοντες δ' εἴ τι συμφέρον ἢ βλαβερόν. ὁμοίως δὲ τύτοις καὶ περὶ πράγματος ὁτυοῦν, οἷον περὶ δικαιοσύνης, εἰ ἀγαθὸν ἢ μὴ ἀγαθόν, ἐκ τῶν ὑπαρχόντων τῇ δικαιοσύνῃ καὶ τῷ ἀγαθῷ. ὥς' ἐπειδὴ καὶ πάντες ὕτω φαίνονται ἀποδεικνύντες, ἐάν τε ἀκριβέςερον ἐάν

τε μαλακώτερον συλλογίζωνται (ὐ γὰρ ἐξ ἁπάντ[ων λαμ]βάνυσιν ἀλλ' ἐκ τῶν περὶ ἕκαςον ὑπαρχόντων, [καὶ διὰ] τῦ λόγου δῆλον ὅτι ἀδύνατον ἄλλως δεικνύναι), [φανερὸν] ὅτι ἀναγκαῖον, ὥσπερ ἐν τοῖς τοπικοῖς, πρῶτον πε[ρὶ ἕκα]ςον ἔχειν ἐξειλεγμένα περὶ τῶν ἐνδεχομένων καὶ τ[ῶν ἐπι]καιροτάτων, περὶ δὲ τῶν ἐξ ὑπογυίου γιγνομέν[ων ζητεῖν] τὸν αὐτὸν τρόπον, ἀποβλέποντα μὴ εἰς ἀόριστα [ἀλλ' εἰς] τὰ ὑπάρχοντα, περὶ ὧν ὁ λόγος, καὶ περιγράφο[ντα ὅτι] πλεῖςα καὶ ἐγγύτατα τοῦ πράγματος· ὅσῳ μὲν [γὰρ ἂν] πλείω ἔχηται τῶν ὑπαρχόντων, τοσούτῳ ῥᾷον ἀ[ποδεικνύναι,] ὅσῳ δ' ἐγγύτερον, τοσούτῳ οἰκειότερα καὶ ἧττ[ον κοινά.] λέγω δὲ κοινὰ μὲν τὸ ἐπαινεῖν τὸν Ἀχιλλέα ὅτ[ι ἄνθρω]πος καὶ ὅτι τῶν ἡμιθέων καὶ ὅτι ἐπὶ τὸ Ἴλιον ἐσ[τρατεύ]σατο· ταῦτα γὰρ καὶ ἄλλοις ὑπάρχει πολλοῖς, [ὥστ' ὐδὲν] μᾶλλον ὁ τοιῦτος Ἀχιλλέα ἐπαινεῖ ἢ Διομήδην. [ἴδια δὲ] ἃ μηδενὶ ἄλλῳ συμβέβηκεν ἢ τῷ Ἀχιλλεῖ, οἷον [τὸ ἀπο]κτεῖναι τὸν Ἕκτορα τὸν ἄριςον τῶν Τρώων καὶ τ[ὸν Κύ]κνον, ὃς ἐκώλυσεν ἅπαντας ἀποβαίνειν ἄτρωτος [ὤν, καὶ] ὅτι νεώτατος καὶ ὐκ ἔνορκος ὢν ἐςράτευσεν, καὶ ὅ[σα ἄλλα] τοιαῦτα. εἷς μὲν ὖν τρόπος τῆς ἐκλογῆς καὶ πρῶ[τος οὗτος] ὁ τοπικός, τὰ δὲ στοιχεῖα τῶν ἐνθυμημάτων λέ[γωμεν·] ςοιχεῖον δὲ λέγω καὶ τόπον ἐνθυμήματος τὸ αὐτ[ό. πρῶ]τον δ' εἴπωμεν περὶ ὧν ἀναγκαῖον εἰπεῖν πρῶτον. ἔ[στι γὰρ] τῶν ἐνθυμημάτων εἴδη δύο· τὰ μὲν γὰρ δεικτικά ἐ[στιν ὅτι] ἔςιν ἢ οὐκ ἔςιν, τὰ δ' ἐλεγκτικά· καὶ διαφέρει ὥσ[περ ἐν] τοῖς διαλεκτικοῖς ἔλεγχος καὶ συλλογισμός. ἔστι [δὲ τὸ] μὲν δεικτικὸν ἐνθύμημα τὸ ἐξ ὁμολογυμένων συνά[γειν, τὸ] δὲ ἐλεγκτικὸν τὸ τὰ ἀνομολογούμενα συνάγειν. σ[χεδὸν] μὲν οὖν ἡμῖν περὶ ἑκάστων τῶν εἰδῶν τῶν χρησίμ[ων καὶ] ἀναγκαίων ἔχονται οἱ τόποι· ἐξειλεγμέναι γὰρ αἱ π[ροτά]σεις περὶ ἕκαςόν εἰσιν, ὥς' ἐξ ὧν δεῖ φέρειν τὰ ἐν[θυμή]ματα τόπων περὶ ἀγαθῦ ἢ κακῦ ἢ καλῦ ἢ αἰσχ[ροῦ ἢ] δικαίου ἢ ἀδίκυ, καὶ περὶ τῶν ἠθῶν καὶ παθημάτ[ων καὶ] ἕξεων ὡσαύτως εἰλημμένοι ἡμῖν ὑπάρχυσι πρότερο[ν ...]

1. δ'] δὴ A^c. ‖ ἢ πᾶσιν] ἅπασιν A^c. ‖ 5. συλλόγῳ Z^b. ‖ κατὰ τύτυ ἔχειν τὰ ὑπάρχοντα QY^bZ^b. ‖ 7. ξυμβυλεύειν A^c. ‖ [...] μὴ πολεμητέον om A^c. ‖ 9. ἡ om QY^bZ^b. ‖ 11. ἔτι δὲ] εἴτε A^c. ‖ 12. ἢ] καὶ QY^bZ^b. ‖ 13. ὑπὲρ τῶν ἡρακλειωδῶν λ[...] 14. ἢ τῶν ἄλλων τινῶν τοιύτων QY^bZ^b. ‖ 17. ὑπάρχειν om QY^bZ^b. ‖ 18. αριςευσαντας καὶ συμμαχεσαμένυς A^c. ‖ 21. ἁμάρτη[μα ...]τον QY^bZ^b. ‖ 24. ἢ Λακ.] καὶ λακ. QA^c. ‖ ἀνθρώπυς ἢ θεὺς A^c. ‖ 26. καὶ κατηγορῦντα om QA^c. ‖ 29. ὑπάρχει ἢ αἰσχρὸν QY^b[...] 30. ἢ] ὑπάρχει ἢ QY^bZ^b. ‖ τι om A^c. ‖ ἢ] εἰ A^c, ὑπάρχει ἢ Y^b. ‖ 32. ἢ μὴ ἀγαθόν om A^c. ‖ 33. καὶ] ἢ QY^bZ^b. ‖ [...] ἐπεὶ δὲ Q, ἐπειδὴ Y^bZ^b. ‖ πάντες] οἱ πάντες A^c.

3. ὅτι] γὰρ ὅτι QY^bZ^b. ‖ 7. ἀλλ' εἰς] ἀλλὰ QY^bZ^b. ‖ 8. ὅτι] τὰ QY^bZ^b. ‖ 9. ἐγγυτάτω QY^bZ^b. ‖ 10. ἔχῃ A^c. ‖ [...] τοσοῦτον Z^b. ‖ ῥᾴδιον QY^bZ^b. ‖ 11. ἐγγυτέρω Y^b. ‖ τοσοῦτο Q. ‖ 12. λέγομεν δὲ κοινὰ τὸ A^c. ‖ 13. ἐπὶ] εἰς QY^bZ^b. ‖ 15. [...]λέα A^c. ‖ διομήδη A^c. ‖ 18. ἐκώλυεν QY^bZ^b. ‖ 20. τόπος A^c. ‖ καὶ om A^c. ‖ 21. τόπος Q. ‖ 22. τὸν αὐτὸν A^c. ‖ 24. [...] Q. ‖ δύο εἴδη QY^bZ^b. ‖ δεκτικά Z^b. ‖ 27. ante ἐξ litteras duas deletas A^c. ‖ 28. τὸ om A^c. ‖ 29. ἕκαςα QY^bZ^b. ‖ 3[...] ἕκαςον αἱ προτάσεις QY^bZ^b. ‖ 32. ἀγαθῦ ἢ αἰσχρῦ ἢ κακῦ ἢ δικαίου A^c. ‖ 33. ἠθῶν καὶ] ἰδικῶν QY^bZ^b. ‖ 34. ἕξεων] ἐξ ὧν QY^b[...] εἰλημμένων A^c.

'ἄλλον τρόπον καθόλυ περὶ ἁπάντων λάβωμεν,
.εν παρασημαινόμενοι τοὺς ἐλεγκτικὺς καὶ τοὺς
ὶς καὶ τὺς τῶν φαινομένων ἐνθυμημάτων, οὐκ
νθυμημάτων, ἐπείπερ ὐδὲ συλλογισμῶν. δηλω-
τύτων, περὶ τῶν λύσεων καὶ ἐνςάσεων διορίσω-
δεῖ πρὸς τὰ ἐνθυμήματα φέρειν.
δ' εἷς μὲν τόπος τῶν δεικτικῶν ἐκ τῶν ἐναντίων·
:οπεῖν εἰ τῷ ἐναντίῳ τὸ ἐναντίον ὑπάρχει, ἀναι-
εἰ μὴ ὑπάρχει, κατασκευάζοντα δὲ εἰ ὑπάρχει,
σωφρονεῖν ἀγαθόν· τὸ γὰρ ἀκολαςαίνειν βλα-
ὺς ἐν τῷ Μεσσηνιακῷ· εἰ γὰρ ὁ πόλεμος αἴτιος
'ων κακῶν, μετὰ τῆς εἰρήνης δεῖ ἐπανορθώσασθαι.
πεp γὰρ οὐδὲ τοῖς κακῶς δεδρακόσιν
κουσίως δίκαιον εἰς ὀργὴν πεσεῖν,
ὶδ' ἂν ἀναγκασθείς τις εὖ δράσῃ τινά,
ροσῆκόν ἐστι τῷδ' ὀφείλεσθαι χάριν.
ἀλλ' εἴπερ ἐστὶν ἐν βροτοῖς ψευδηγορεῖν
ιθανά, νομίζειν χρή σε καὶ τοὐναντίον,
πις' ἀληθῆ πολλὰ συμβαίνειν βροτοῖς.
τῶν ὁμοίων πτώσεων· ὁμοίως γὰρ δεῖ ὑπάρχειν
οχειν, οἷον ὅτι τὸ δίκαιον οὐ πᾶν ἀγαθόν· καὶ
δικαίως· νῦν δ' ὐχ αἱρετὸν τὸ δικαίως ἀποθα-
ις ἐκ τῶν πρὸς ἄλληλα· εἰ γὰρ θατέρῳ ὑπάρ-
λῶς ἢ δικαίως ποιῆσαι, θατέρῳ τὸ πεπονθέναι,
λεῦσαι, καὶ τὸ πεποιηκέναι, οἷον ὡς ὁ τελώνης
περὶ τῶν τελῶν "εἰ γὰρ μηδ' ὑμῖν αἰσχρὸν τὸ
ὐδ' ἡμῖν τὸ ὠνεῖσθαι." καὶ εἰ τῷ πεπονθότι τὸ
ἰκαίως ὑπάρχει, καὶ τῷ ποιήσαντι, καὶ εἰ τῷ
καὶ τῷ πεπονθότι. ἔςι δ' ἐν τούτῳ παραλογί-
γὰρ δικαίως ἔπαθέν τι, δικαίως πέπονθεν, ἀλλ'
πὸ σῦ. διὸ δεῖ σκοπεῖν χωρὶς εἰ ἄξιος ὁ παθὼν

παθεῖν καὶ ὁ ποιήσας ποιῆσαι, εἶτα χρῆσθαι ὁποτέρως ἁρμόττει· ἐνίοτε γὰρ διαφωνεῖ τὸ τοιῦτον καὶ οὐδὲν κωλύει, ὥσπερ ἐν τῷ Ἀλκμαίωνι τῷ Θεοδέκτου "μητέρα δὲ τὴν σὴν οὔτις ἐςύγει βροτῶν;" φησὶ δ' ἀποκρινόμενος "ἀλλὰ διαλαβόντα χρὴ σκοπεῖν." ἐρομένης δὲ τῆς Ἀλφεσιβοίας πῶς, ὑπολαβὼν φησι "τὴν μὲν θανεῖν ἔκριναν, ἐμὲ δὲ μὴ κτανεῖν." καὶ οἷον ἡ περὶ Δημοσθένυς δίκη καὶ τῶν ἀποκτεινάντων Νικάνορα· ἐπεὶ γὰρ δικαίως ἐκρίθησαν ἀποκτεῖναι, δικαίως ἔδοξεν ἀποθανεῖν. καὶ περὶ τῦ Θήβησιν ἀποθανόντος, περὶ οὗ ἐκέλευσε κρῖναι εἰ δίκαιος ἦν ἀποθανεῖν, ὡς οὐκ ἄδικον ὂν τὸ ἀποκτεῖναι τὸν δικαίως ἀποθανόντα. ἄλλος ἐκ τοῦ μᾶλλον καὶ ἧττον, οἷον "εἰ μηδ' οἱ θεοὶ πάντα ἴσασι, σχολῇ οἵ γε ἄνθρωποι·" τῦτο γάρ ἐςιν, εἰ ᾧ μᾶλλον ἂν ὑπάρχοι μὴ ὑπάρχει, δῆλον ὅτι οὐδ' ᾧ ἧττον. τὸ δ' ὅτι τὺς πλησίον τύπτει ὅς γε καὶ τὸν πατέρα, ἐκ τῦ, εἰ τὸ ἧττον ὑπάρχει, καὶ τὸ μᾶλλον ὑπάρχει, καθ' ὁπότερον ἂν δέῃ δεῖξαι, εἴθ' ὅτι ὑπάρχει εἴθ' ὅτι οὔ. ἔτι εἰ μήτε μᾶλλον μήτε ἧττον· ὅθεν εἴρηται "καὶ σὸς μὲν οἰκτρὸς παῖδας ἀπολέσας πατήρ· Οἰνεὺς δ' ἄρ' οὐχὶ [τὸν Ἑλλάδος] κλεινὸν ἀπολέσας γόνον;" καὶ ὅτι, εἰ μηδὲ Θησεὺς ἠδίκησεν, ὐδ' Ἀλέξανδρος, καὶ εἰ μηδ' οἱ Τυνδαρίδαι, ὐδ' Ἀλέξανδρος, καὶ εἰ Πάτροκλον Ἕκτωρ, καὶ Ἀχιλλέα Ἀλέξανδρος. καὶ εἰ μηδ' οἱ ἄλλοι τεχνῖται φαῦλοι, ὐδ' οἱ φιλόσοφοι. καὶ εἰ μηδ' οἱ ςρατηγοὶ φαῦλοι, ὅτι ἡττῶνται πολλάκις, ὐδ' οἱ σοφιςαί. καὶ ὅτι "εἰ δεῖ τὸν ἰδιώτην τῆς ὑμετέρας δόξης ἐπιμελεῖσθαι, καὶ ὑμᾶς τῆς τῶν Ἑλλήνων." ἄλλος ἐκ τῦ τὸν χρόνον σκοπεῖν, οἷον ὡς Ἰφικράτης ἐν τῇ πρὸς Ἁρμόδιον, ὅτι "εἰ πρὶν ποιῆσαι ἠξίυν τῆς εἰκόνος τυχεῖν ἐὰν ποιήσω, ἔδοτε ἄν· ποιήσαντι δ' ἄρ' οὐ δώσετε; μὴ τοίνυν μέλλοντες μὲν ὑπισχνεῖσθε, παθόντες δ' ἀφαιρεῖσθε." καὶ πάλιν πρὸς τὸ Θηβαίυς διεῖναι Φίλιπ-

:ων et 2. τούς τε ἐλεγκτικὺς et 3. ὄντων δ' οὐκ QY^bZ^b. ‖ 6. πρὸς et 8. ὑπάρχει om QY^bZ^b. ‖ 8. ἀναιροῦντες et 9. κατα-
Q. ‖ 11. ἢ om Q. ‖ ὡς om Y^bZ^b. ‖ μεσηνιακῷ QY^bZ^b. ‖ εἰ] ἃ A^c. ‖ 13. πεπραχόσιν A^c. ‖ 14. πίπτειν QY^bZ^b. ‖
QY^bZ^b. ‖ δράσει QY^bZ^b. ‖ 16. ἐστι] εἶναι A^c. ‖ 17. ψευδηγερον A^c, ψευδολογεῖν QY^bZ^b. ‖ 18. πιθανόν et γε QY^bZ^b ‖
ι A^c. ‖ 20. ἄλλως pr Y^b. ‖ 22. τὸ alterum om QY^bZ^b. ‖ 24. ἢ] καὶ τὸ QY^bZ^b. ‖ ποιεῖν Q. ‖ 25. οἷον om Q. ‖
περὶ τῶν τελωνῶν Q. ‖ 27. μηδ' A^c. ‖ 28. ἢ] καὶ QY^bZ^b. ‖ ὑπάρχοι Y^b. ‖ ποιήσαντι — 29. πεπονθότι] πείσαντι ἢ ποιή-
29. δὲ τοῦτο A^c. ‖ 30. ἔπαθέν τι] ἀπέθανε QY^bZ^b. ‖ 31. χωρὶς om Y^b.

ασθαι ὁποτέρως ἂν ἁρμόττῃ QY^bZ^b. ‖ 2. τοιῦτο Y^bZ^b. ‖ 3. ἐν] ὁ rc Y^b, om QZ^b et pr Y^b. ‖ ἀλκμέονι A^c. ‖ 4. οὗτος
δεῖ A^c. ‖ 5. διαλαβόντας σκοπεῖν QY^bZ^b. ‖ 6. πῶς ὑπολαβὼν] πρὸς οὓς QZ^b et pr Y^b. ‖ 7. οἷον om A^c. ‖ 8. ἐπειδὴ Q
). κελεύει κρίνεσθαι A^c. ‖ 11. ὂν τὸ om QY^bZ^b. ‖ 13. πάντες QY^bZ^b. ‖ 14. ὑπάρχοι] ὑπάρχῃ Q. ‖ 16. ἐκ τῦ εἰ] τύπτει
A^c. ‖ τὸ post καὶ om A^c. ‖ 17. post δεῖξαι pr A^c τύπτει ὅτι εἰ τὸ ἧττον ὑπάρχει καὶ τὸ μᾶλλον ὑπάρχει. τὺς γὰρ πατέρας
τιν ἢ τὺς πλησίον. ἢ δὴ ὕτως, ἢ εἰ ῷ μᾶλλον ὑπάρχει μὴ ὑπάρχει, ἢ ῷ ἧττον εἰ ὑπάρχει ὁ δεῖ δεῖξαι, deletis post ὁ litteris
vem. ‖ 20. ἀπολέσας κλεινότατον QY^bZ^b. ‖ λέγων Q. ‖ μὴ QY^bZ^b. ‖ 21. καὶ — 22. Ἀλέξανδρος om QZ^b et pr Y^b. ‖
‖ 22. καὶ εἰ ἀχιλλέα A^c. ‖ 23. οἱ om A^c. ‖ 24. θανῦνται Y^bZ^b, ἀποθανῦνται Q, θανατῦνται A^c. ‖ 27. ἐκ τῦ] εἰς QY^b
om QY^bZ^b. ‖ 28. ἠξίυ et 29. ποιήσῃ QY^bZ^b. ‖ 30. ὑπισχνεῖσθαι et 31. ἀφαιρεῖσθαι A^c. ‖ 31. τὺς Q. ‖ δεῖ εἶναι φιλιπ-
φίλιππον διιέναι πρὸς QY^bZ^b.

που εἰς τὴν Ἀττικήν, ὅτι "εἰ πρὶν βοηθῆσαι εἰς Φωκεῖς ἠξίυ, ὑπέσχοντο ἄν· ἄτοπον οὖν εἰ διότι προεῖτο καὶ ἐπίστευσε μὴ δώσυσιν." ἄλλος ἐκ τῶν εἰρημένων καθ' αὑτοὺς πρὸς τὸν εἰπόντα· διαφέρει δὲ ὁ τρόπος, οἷον ἐν τῷ Τεύκρῳ· ᾧ ἐχρήσατο Ἰφικράτης πρὸς Ἀριστοφῶντα, ἐπερόμενος εἰ προδοίη ἂν τὰς ναῦς ἐπὶ χρήμασιν· οὐ φάσκοντος δὲ "εἶτα" εἶπεν "σὺ μὲν ὢν Ἀριςοφῶν ὐκ ἂν προδοίης, ἐγὼ δ' ὢν Ἰφικράτης;" δεῖ δ' ὑπάρχειν μᾶλλον ἂν δοκοῦντα ἀδικῆσαι ἐκεῖνον· εἰ δὲ μή, γελοῖον ἂν φανείη, εἰ πρὸς Ἀριςείδην κατηγορῦντα τῦτό τις εἴπειεν, ἀλλὰ πρὸς ἀπιςίαν τῦ κατηγόρυ· ὅλως γὰρ βύλεται ὁ κατηγορῶν βελτίων εἶναι τῦ φεύγοντος· τῦτ' οὖν ἐξελέγχειν ἀεί. καθόλυ δ' ἄτοπός ἐςιν, ὅταν τις ἐπιτιμᾷ ἄλλοις ἃ αὐτὸς ποιεῖ ἢ ποιήσειεν ἄν, ἢ προτρέπῃ ποιεῖν ἃ αὐτὸς μὴ ποιεῖ μηδὲ ποιήσειεν ἄν. ἄλλος ἐξ ὁρισμῦ, οἷον ὅτι τὸ δαιμόνιον ὐδέν ἐςιν ἀλλ' ἢ θεὸς ἢ θεῦ ἔργον· καίτοι ὅςις οἴεται θεῦ ἔργον εἶναι, τῦτον ἀνάγκη οἴεσθαι καὶ θεὺς εἶναι. καὶ ὡς Ἰφικράτης, ὅτι γενναιότατος ὁ βέλτιστος· καὶ γὰρ Ἁρμοδίῳ καὶ Ἀριςογείτονι ὐδὲν πρότερον ὑπῆρχε γενναῖον πρὶν γενναῖόν τι πρᾶξαι. καὶ ὅτι συγγενέςερος αὐτός· "τὰ γοῦν ἔργα συγγενέςερά ἐςι τὰ ἐμὰ τοῖς Ἁρμοδίυ καὶ Ἀριςογείτονος ἢ τὰ σά." καὶ ὡς ἐν τῷ Ἀλεξάνδρῳ, ὅτι πάντες ἂν ὁμολογήσειαν τὺς μὴ κοσμίυς ὐχ ἑνὸς σώματος ἀγαπᾶν ἀπόλαυσιν. καὶ δι' ὃ Σωκράτης ὐκ ἔφη βαδίζειν ὡς Ἀρχέλαον· ὕβριν γὰρ ἔφη εἶναι τὸ μὴ δύνασθαι ἀμύνασθαι ὁμοίως εὖ παθόντα, ὥσπερ καὶ κακῶς. πάντες γὰρ οὗτοι ὁρισάμενοι καὶ λαβόντες τὸ τί ἐστι, συλλογίζονται περὶ ὧν λέγυσιν. ἄλλος ἐκ τῦ ποσαχῶς, οἷον ἐν τοῖς τοπικοῖς περὶ τῦ ὀρθῶς. ἄλλος ἐκ διαιρέσεως, οἷον εἰ πάντες τριῶν ἕνεκεν ἀδικῦσιν· ἢ τοῦδε γὰρ ἕνεκα ἢ τῦδε ἢ τῦδε· καὶ διὰ μὲν τὰ δύο ἀδύνατον, διὰ δὲ τὸ τρίτον ὐδ' αὐτοί φασιν. ἄλλος ἐξ ἐπαγωγῆς, οἷον ἐκ τῆς Πεπαρηθίας, ὅτι περὶ τῶν τέκνων αἱ γυναῖκες πανταχῦ διορίζυσι τἀληθές·

τοῦτο μὲν γὰρ Ἀθήνησι Μαντίᾳ τῷ ῥήτορι ἀμφι[illegible]
πρὸς τὸν υἱὸν ἡ μήτηρ ἀπέφηνεν, τῦτο δὲ Θήβησι [illegible]
νίου καὶ Στίλβωνος ἀμφισβητύντων ἡ Δωδωνὶς ἀπ[illegible]
Ἰσμηνίυ τὸν υἱόν, καὶ διὰ τῦτο Θετταλίσκον Ἰσμη[illegible]
μιζον. καὶ πάλιν ἐκ τῦ νόμυ τῦ Θεοδέκτυ, εἰ τοῖς [illegible]
ἐπιμεληθεῖσι τῶν ἀλλοτρίων ἵππων οὐ παραδιδόασ[illegible]
οἰκείυς, ὐδὲ τοῖς ἀνατρέψασι τὰς ἀλλοτρίας ναῦς· [illegible]
ὁμοίως ἐφ' ἁπάντων, καὶ τοῖς κακῶς φυλάξασι τὴν [illegible]
τρίαν οὐ χρηστέον ἐστὶν εἰς τὴν οἰκείαν σωτηρίαν. [illegible]
Ἀλκιδάμας, ὅτι πάντες τὺς σοφὺς τιμῶσιν· Πάρι[illegible]
Ἀρχίλοχον καίπερ βλάσφημον ὄντα τετιμήκασι, κ[illegible]
Ὅμηρον ὐκ ὄντα πολίτην, καὶ Μυτιληναῖοι Σαπφὼ [illegible]
περ γυναῖκα ὖσαν, καὶ Λακεδαιμόνιοι Χίλωνα τῶν [illegible]
των ἐποίησαν ἥκιςα φιλολόγοι ὄντες, καὶ Ἰταλιῶται [illegible]
γόραν, καὶ Λαμψακηνοὶ Ἀναξαγόραν ξένον ὄντα [illegible]
καὶ τιμῶσιν ἔτι καὶ νῦν· καὶ Ἀθηναῖοι τοῖς Σόλω[illegible]
μοις χρησάμενοι εὐδαιμόνησαν καὶ Λακεδαιμόνιοι [illegible]
κύργυ, καὶ Θήβησιν ἅμα οἱ προςάται φιλόσοφοι ἐγ[illegible]
καὶ εὐδαιμόνησεν ἡ πόλις. ἄλλος ἐκ κρίσεως [illegible]
αὐτῦ ἢ ὁμοίυ ἢ ἐναντίυ, μάλιςα μὲν εἰ πάντες [illegible]
εἰ δὲ μή, ἀλλ' οἵ γε πλεῖστοι, ἢ σοφοί, ἢ πάντ[illegible]
πλεῖςοι, ἢ ἀγαθοί. ἢ εἰ αὐτοὶ οἱ κρίνοντες, ἢ οὓς [illegible]
χονται οἱ κρίνοντες, ἢ οἷς μὴ οἷόν τε ἐναντίον κρί[illegible]
τοῖς κυρίοις, ἢ οἷς μὴ καλὸν τὰ ἐναντία κρίνειν, [illegible]
ἢ πατρὶ ἢ διδασκάλοις, ὥσπερ τὸ εἰς Μιξιδημίδ[illegible]
Αὐτοκλῆς, εἰ ταῖς μὲν σεμναῖς θεαῖς ἱκανῶς εἶχε [illegible]
πάγῳ δοῦναι δίκην, Μιξιδημίδῃ δ' οὔ. ἢ ὥσπερ Σα[illegible]
ὅτι τὸ ἀποθνήσκειν κακόν· οἱ θεοὶ γὰρ οὕτω [illegible]
ἀπέθνησκον γὰρ ἄν. ἢ ὡς Ἀρίστιππος πρὸς [illegible]
ἐπαγγελτικώτερόν τι εἰπόντα, ὡς ᾤετο· "ἀλλὰ μὴ[illegible]
ἑταῖρος ἡμῶν" ἔφη "οὐθὲν τοιῦτον," λέγων τὸν Σ[illegible]
καὶ Ἡγήσιππος ἐν Δελφοῖς ἐπηρώτα τὸν θεόν, [illegible]
κεχρημένος Ὀλυμπίασιν, εἰ αὐτῷ ταὐτὰ δοκεῖ [illegible]

3. μὴ διοίσυσιν QY^b, οὐ διδῦσιν rc Y^b. ‖ 4. ᾧ om QY^bZ^b. ‖ 5. πρὸς] πρὸς τὸν QY^bZ^b. ‖ 7. εἶπεν om QY^bZ^b. ‖ [illegible] QY^bZ^b. ‖ ἂν om A^c. ‖ 9. ἀδικήσειν QY^bZ^b. ‖ δὲ μή] δ' ὔ QY^bZ^b. ‖ 10. εἴποιεν QY^bZ^b, ἂν εἴπειεν A^c. ‖ 12. ἀεί om Q[illegible] 13. δ' ἄτοπός] ὗτος ὁ τόπος Q, ὁ τόπος ὗτος Y^bZ^b. ‖ αὐτὸς μὴ ποιεῖ ἢ μὴ ποιήσειεν QY^bZ^b. ‖ 14. προτρέποι A^c, προτρέπει [illegible] μηδὲ] ἢ μὴ QY^bZ^b. ‖ 15. οἷον τί τὸ δαιμόνιόν ἐςιν ἄρα θεὸς A^c. ‖ 17. ὡς] ὡς ὁ A^c. ‖ 21. τοῖς] τῶν QY^bZ^b. ‖ 23. ὁμολογ[illegible] Y^bZ^b. ‖ 26. ὁμοίως καὶ εὖ παθόντας A^c. ‖ καὶ et 27. τὸ om QY^bZ^b. ‖ 28. ἄλλος — 29. ὀρθῶς om Q. ‖ 32. ἐξ] ἐκ τῆς Q[illegible]

1. ἀμφισβητῦντα Z^b. ‖ 2. ἀπέφηνεν ἡ μήτηρ et 3. δαδμονὶς A^c. ‖ 5. εἰ] ὅτι QY^bZ^b. ‖ 7. ἀνασρέψασι Y^bZ^b. ‖ 8. [illegible] 9. ἐστὶν om QY^bZ^b. ‖ 10. ἀλκίδαμος A^c, ἀκιδάμας Q. ‖ post τιμῶσιν QY^bZ^b περὶ ὀτῦν. ‖ 11. βλασφημήσαντα τ. QY^bZ^b. ‖ [illegible] λιτικόν A^c. ‖ μιτυληναῖοι et 13. ὖσαν γυναῖκα QY^bZ^b. ‖ 13. χείλωνα καὶ τῶν A^c. ‖ 16. χρησάμενοι νόμοις et 18. [illegible] 21. οἵ γε] ἢ οἱ QY^bZ^b. ‖ ἢ σοφοί — 22. πλεῖςοι om A^c. ‖ 22. ἢ εἰ] καὶ A^c, ἢ εἰ οἱ QZ^b. ‖ 23. οἱ κρίνοντες om A^c. ‖ [illegible] Z^b, οἴονται A^c. ‖ 24. ἢ om A^c. ‖ τὸ ἐναντίον QY^bZ^b. ‖ 25 et 27. μιξιδημίδα Q. ‖ 26. εἰ] ἐν QY^b. ‖ καλῶς A^c. ‖ [illegible] A^c. ‖ οὕ] οὔπω QY^bZ^b. ‖ 29. ὥσπερ A^c. ‖ 30. τι εἰπόντα om QZ^b et pr Y^b. ‖ 31. λέγω Q. ‖ σωκράτη et 32. [illegible] κεχρημένος πρότερον QY^bZ^b.

: αἰσχρὸν ὂν τἀναντία εἰπεῖν. καὶ περὶ τῆς Ἑλέ-
Ισοκράτης ἔγραψεν ὅτι σπουδαία, εἴπερ Θησεὺς
ιαὶ περὶ Ἀλεξάνδρυ, ὃν αἱ θεαὶ προέκριναν, καὶ
γόρυ, ὅτι σπυδαῖος, ὥσπερ Ἰσοκράτης φησίν· Κό-
δυστυχήσας, πάντας τὺς ἄλλυς παραλιπών, ὡς
' ἦλθεν. ἄλλος ἐκ τῶν μερῶν, ὥσπερ ἐν τοῖς το-
ιία κίνησις ἡ ψυχή· ἥδε γὰρ ἢ ἥδε. παράδειγμα
υκράτυς τῦ Θεοδέκτυ· "εἰς ποῖον ἱερὸν ἠσέβηκεν;
, ὐ τετίμηκεν ὧν ἡ πόλις νομίζει;" ἄλλος, ἐπειδὴ
τλείςων συμβαίνει ὥσθ' ἕπεσθαί τι τῷ αὐτῷ ἀγα-
ιακόν, ἐκ τῦ ἀκολυθῦντος προτρέπειν ἢ ἀποτρέπειν
γορεῖν ἢ ἀπολογεῖσθαι καὶ ἐπαινεῖν ἢ ψέγειν. οἷον
ίσει τὸ φθονεῖσθαι ἀκολυθεῖ κακόν, τὸ δὲ σοφὸν
.θόν· ὐ τοίνυν δεῖ παιδεύεσθαι, φθονεῖσθαι γὰρ ὐ
ιὲν ὖν παιδεύεσθαι, σοφὸν γὰρ εἶναι δεῖ. ὁ τόπος
ἡ Καλλίππυ τέχνη προσλαβῦσα καὶ τὸ δυνατὸν
.α, ὡς εἴρηται. ἄλλος, ὅταν περὶ δυοῖν καὶ ἀντι-
ἢ προτρέπειν ἢ ἀποτρέπειν δέῃ, καὶ τῷ πρότερον
τρόπῳ ἐπὶ ἀμφοῖν χρῆσθαι. διαφέρει δέ, ὅτι ἐκεῖ
τυχόντα ἀντιτίθεται, ἐνταῦθα δὲ τἀναντία. οἷον
εία τὸν υἱὸν δημηγορεῖν· ἐὰν μὲν γάρ, ἔφη, τὰ
ἰγῃς, οἱ ἄνθρωποί σε μισήσυσιν, ἐὰν δὲ τὰ ἄδικα,
ιεῖ μὲν οὖν δημηγορεῖν· ἐὰν μὲν γὰρ τὰ δίκαια
θεοί σε φιλήσυσιν, ἐὰν δὲ τὰ ἄδικα, οἱ ἄνθρω-
τὶ δ' ἐστὶ ταὐτὸ τῷ λεγομένῳ τὸ ἕλος πρίασθαι
ἅλας· καὶ ἡ βλαίσωσις τοῦτ' ἐστίν, ὅταν δυοῖν
ἑκατέρῳ ἀγαθὸν καὶ κακὸν ἕπηται, ἐναντία ἑκά-
τέροις. ἄλλος, ἐπειδὴ ὐ ταὐτὰ φανερῶς ἐπαινῦσι
ιῶς, ἀλλὰ φανερῶς μὲν τὰ δίκαια καὶ τὰ καλὰ
ιάλιςα, ἰδίᾳ δὲ τὰ συμφέροντα μᾶλλον βύλον-
ύτων πειρᾶσθαι συνάγειν θάτερον· τῶν γὰρ πα-
οὗτος ὁ τόπος κυριώτατός ἐστιν. ἄλλος ἐκ τοῦ
ταῦτα συμβαίνειν· οἷον ὁ Ἰφικράτης τὸν υἱὸν
τερον ὄντα τῆς ἡλικίας, ὅτι μέγας ἦν, λειτυργεῖν
ντων, εἶπεν ὅτι εἰ τὺς μεγάλυς τῶν παίδων ἄν-
ζυσι, τοὺς μικρὺς τῶν ἀνδρῶν παῖδας εἶναι ψη-

φιοῦνται. καὶ Θεοδέκτης ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι πολίτας μὲν ποιεῖσθε τοὺς μισθοφόρυς, οἷον Στράβακα καὶ Χαρίδημον διὰ τὴν ἐπιείκειαν· φυγάδας δ' οὐ ποιήσετε τοὺς ἐν τοῖς μισθοφόροις ἀνήκεστα διαπεπραγμένυς; ἄλλος ἐκ τοῦ, τὸ συμβαῖνον ἐὰν ᾖ ταὐτόν, ὅτι καὶ ἐξ ὧν συμβαίνει ταὐτά· οἷον Ξενοφάνης ἔλεγεν ὅτι ὁμοίως ἀσεβοῦσιν οἱ γενέσθαι φάσκοντες τοὺς θεοὺς τοῖς ἀποθανεῖν λέγυσιν· ἀμφοτέρως γὰρ συμβαίνει μὴ εἶναι τοὺς θεύς ποτε. καὶ ὅλως δὲ τὸ συμβαῖνον ἐξ ἑκατέρυ λαμβάνειν ὡς ταὐτὸ ἀεί· "μέλλετε δὲ κρίνειν οὐ περὶ Σωκράτυς ἀλλὰ περὶ ἐπιτηδεύματος, εἰ χρὴ φιλοσοφεῖν." καὶ ὅτι τὸ διδόναι γῆν καὶ ὕδωρ δουλεύειν ἐςίν, καὶ τὸ μετέχειν τῆς κοινῆς εἰρήνης ποιεῖν τὸ προςαττόμενον. ληπτέον δ' ὁπότερον ἂν ᾖ χρήσιμον. ἄλλος ἐκ τῦ μὴ ταὐτὸ τὺς αὐτὺς ἀεὶ αἱρεῖσθαι ὕςερον ἢ πρότερον, ἀλλ' ἀνάπαλιν, οἷον τόδε τὸ ἐνθύμημα, "εἰ φεύγοντες μὲν ἐμαχόμεθα ὅπως κατέλθωμεν, κατελθόντες δὲ φευξόμεθα ὅπως μὴ μαχώμεθα·" ὁτὲ μὲν γὰρ τὸ μένειν ἀντὶ τῦ μάχεσθαι ᾑρῦντο, ὁτὲ δὲ τὸ μὴ μάχεσθαι ἀντὶ τῦ μὴ μένειν. ἄλλος τὸ ὗ ἕνεκ' ἂν εἴη, εἰ μὴ γένοιτο, τύτυ ἕνεκα φάναι εἶναι ἢ γεγενῆσθαι, οἷον εἰ δοίη ἄν τις τινὶ ἵν' ἀφελόμενος λυπήσῃ. ὅθεν καὶ τῦτ' εἴρηται,

πολλοῖς ὁ δαίμων οὐ κατ' εὔνοιαν φέρων
μεγάλα δίδωσιν εὐτυχήματ', ἀλλ' ἵνα
τὰς συμφορὰς λάβωσιν ἐπιφανεστέρας.

καὶ τὸ ἐκ τοῦ Μελεάγρου τοῦ Ἀντιφῶντος,

οὐχ ἵνα κτάνωσι θῆρ', ὅπως δὲ μάρτυρες
ἀρετῆς γένωνται Μελεάγρῳ πρὸς Ἑλλάδα.

καὶ τὸ ἐκ τῦ Αἴαντος τῦ Θεοδέκτυ, ὅτι ὁ Διομήδης προείλετο Ὀδυσσέα οὐ τιμῶν, ἀλλ' ἵνα ἥττων ᾖ ὁ ἀκολυθῶν· ἐνδέχεται γὰρ τύτυ ἕνεκα ποιῆσαι. ἄλλος κοινὸς καὶ τοῖς ἀμφισβητοῦσι καὶ τοῖς συμβυλεύυσι, σκοπεῖν τὰ προτρέποντα καὶ ἀποτρέποντα, καὶ ὧν ἕνεκα καὶ πράττυσι καὶ φεύγυσιν· ταῦτα γάρ ἐςιν ἅ, ἐὰν μὲν ὑπάρχῃ, δεῖ πράττειν, οἷον εἰ δυνατὸν καὶ ῥᾴδιον καὶ ὠφέλιμον ἢ αὐτῷ ἢ φίλοις, ἢ βλαβερὸν ἐχθροῖς καὶ ἐπιζήμιον, ἢ ἐλάττων ἡ ζημία τῦ πράγματος. καὶ προτρέπονται δ' ἐκ τύτων καὶ

κράτης A^c. ‖ εἴπερ] εἰ ὁ Q, εἰ Y^bZ^b. ‖ 3. οἱ θεοὶ QY^bZ^b. ‖ 7. ἢ οἷα A^c. ‖ κείη Q. ‖ 10. τῷ om QY^bZ^b. ‖ 15. εἶναι A^c. ‖ ὗτος ὁ λόγος QY^bZ^b. ‖ 16. καὶ om A^c. ‖ 18. ἢ prius om QY^bZ^b. ‖ 21. ἔφησε QY^bZ^b. ‖ 23. δεῖ — 24. n Z^b. ‖ 23. τὰ ἄδικα λέγῃς οἱ ἄνθρωποί QY^b. iidem mox τὰ δίκαια οἱ θεοί. ‖ 25. ἔλ^ος Z^b, ἔλαιον QY^b. ‖ 26. τὰς A^c. ‖ ι om Q. ‖ 28. ἐπαινῦσι φανερῶς Y^bZ^b. φανερῶς — 29. καλὰ om Q. ‖ 32. τρόπος A^c. ‖ 36. νομιῦσι QY^bZ^b.
ι] καὶ ὁ QY^bZ^b. ‖ 2. καὶ om Z^b. ‖ 4. πεπραγμένυς QY^bZ^b. ‖ 5. ταυτὸ Q. ‖ 7. τοῖς — 8. ποτε om Q. ‖ 8. ποτε τοὺς ‖ 9. ἑκάςυ A^c. ‖ 11. τὸ om Q. ‖ 12. ἐστίν om A^c. ‖ 13. ἂν ὁπότερον A^c. ‖ 14. τὺς αὐτὺς om A^c. ‖ 17. ἀν[illegible] ἐναντίον ἀλλ' om QY^bZ^b. ‖ 30. ποιεῖν Q. ‖ 31. τρέποντα QZ^b. ‖ 33. post πράττειν margo Y^b ἐὰν δὲ μὴ ὑπάρχῃ μὴ πράττειν. ‖ ·ενται Q.

ἀποτρέπονται ἐκ τῶν ἐναντίων. ἐκ δὲ τῶν αὐτῶν τούτων καὶ κατηγοροῦσι καὶ ἀπολογοῦνται· ἐκ μὲν τῶν ἀποτρεπόντων ἀπολογοῦνται, ἐκ δὲ τῶν προτρεπόντων κατηγοροῦσιν. ἔστι δ' ὁ τόπος οὗτος ὅλη τέχνη ἥ τε Παμφίλου καὶ ἡ Καλλίππου. ἄλλος ἐκ τῶν δοκούντων μὲν γίγνεσθαι ἀπίστων δέ, ὅτι οὐκ ἂν ἔδοξαν, εἰ μὴ ἦν ἢ ἐγγὺς ἦν. καὶ ὅτι μᾶλλον· ἢ γὰρ τὰ ὄντα ἢ τὰ εἰκότα ὑπολαμβάνουσιν· εἰ οὖν ἄπιστον καὶ μὴ εἰκός, ἀληθὲς ἂν εἴη· οὐ γὰρ διά γε τὸ εἰκὸς καὶ πιθανὸν δοκεῖ οὕτως. οἷον Ἀνδροκλῆς ἔλεγεν ὁ Πιτθεὺς κατηγορῶν τοῦ νόμου, ἐπεὶ ἐθορύβησαν αὐτῷ εἰπόντι "δέονται οἱ νόμοι νόμου τοῦ διορθώσοντος· καὶ γὰρ οἱ ἰχθύες ἁλός, καίτοι οὐκ εἰκὸς οὐδὲ πιθανὸν ἐν ἅλμῃ τρεφομένους δεῖσθαι ἁλός, καὶ τὰ στέμφυλα ἐλαίου· καίτοι ἄπιστον, ἐξ ὧν ἔλαιον γίνεται, ταῦτα δεῖσθαι ἐλαίου." ἄλλος ἐλεγκτικός, τὸ τὰ ἀνομολογούμενα σκοπεῖν, εἴ τι ἀνομολογούμενον ἐκ πάντων καὶ χρόνων καὶ πράξεων καὶ λόγων, χωρὶς μὲν ἐπὶ τοῦ ἀμφισβητοῦντος, οἷον "καὶ φησὶ μὲν φιλεῖν ὑμᾶς, συνώμοσε δὲ τοῖς τριάκοντα," χωρὶς δ' ἐπ' αὐτοῦ, "καὶ φησὶ μὲν εἶναί με φιλόδικον, οὐκ ἔχει δὲ ἀποδεῖξαι δεδικασμένον οὐδεμίαν δίκην," χωρὶς δ' ἐπ' αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀμφισβητοῦντος, "καὶ οὗτος μὲν οὐ δεδάνεικε πώποτ' οὐδέν, ἐγὼ δὲ καὶ πολλοὺς λέλυμαι ὑμῶν." ἄλλος τοῖς προδιαβεβλημένοις καὶ ἀνθρώποις καὶ πράγμασιν, ἢ δοκοῦσι, τὸ λέγειν τὴν αἰτίαν τοῦ παραδόξου· ἔστι γάρ τι δι' ὃ φαίνεται. οἷον ὑποβεβλημένης τινὸς τὸν αὑτῆς υἱὸν διὰ τὸ ἀσπάζεσθαι ἐδόκει συνεῖναι τῷ μειρακίῳ, λεχθέντος δὲ τοῦ αἰτίου ἐλύθη ἡ διαβολή· καὶ οἷον ἐν τῷ Αἴαντι τῷ Θεοδέκτου Ὀδυσσεὺς λέγει πρὸς τὸν Αἴαντα, διότι ἀνδρειότερος ὢν τοῦ Αἴαντος οὐ δοκεῖ. ἄλλος ἀπὸ τοῦ αἰτίου, ἄν τε ὑπάρχῃ, ὅτι ἔστι, κἂν μὴ ὑπάρχῃ, ὅτι οὐκ ἔστιν· ἅμα γὰρ τὸ αἴτιον καὶ οὗ αἴτιον, καὶ ἄνευ αἰτίου οὐθέν ἐστιν. οἷον Λεωδάμας ἀπολογούμενος ἔλεγε, κατηγορήσαντος Θρασυβούλου ὅτι ἦν στηλίτης γεγονὼς ἐν τῇ ἀκροπόλει, ἀλλ' ἐκκόψαι ἐπὶ τῶν τριάκοντα, οὐκ ἐνδέχεσθαι ἔφη· μᾶλλον γὰρ ἂν πιστεύειν αὐτῷ τοὺς τριάκοντα ἐγγεγραμμένης τῆς ἔχθρας πρὸς τὸν δῆμον. ἄλλος, εἰ ἐνεδέχετο βέλτιον ἄλλως ἢ ἐνδέχεται ὧν ἢ συμβουλεύει ἢ πράττει ἢ πέπραχε σκοπεῖν· φανερὸν γὰρ ὅτι εἰ μὴ οὕτως ἔχει, οὐ πέπραχεν· οὐδεὶς γὰρ ἑκὼν τὰ [illegible] καὶ γιγνώσκων προαιρεῖται. ἔστι δὲ τοῦτο ψεῦδος· π[illegible] κις γὰρ ὕστερον γίνεται δῆλον πῶς ἦν πρᾶξαι β[illegible] πρότερον δὲ ἄδηλον. ἄλλος, ὅταν τι ἐναντίον μέλλῃ [illegible] τεσθαι τοῖς πεπραγμένοις, ἅμα σκοπεῖν· οἷον Ξεν[illegible] Ἐλεάταις ἐρωτῶσιν εἰ θύωσι τῇ Λευκοθέᾳ καὶ θρ[illegible] ἢ μή, συνεβούλευεν, εἰ μὲν θεὸν ὑπολαμβάνουσι, μ[illegible] νεῖν, εἰ δ' ἄνθρωπον, μὴ θύειν. ἄλλος τόπος τὸ ἐ[illegible] ἁμαρτηθέντων κατηγορεῖν ἢ ἀπολογεῖσθαι, οἷον ἐν τῇ [illegible] κίνου Μηδείᾳ οἱ μὲν κατηγοροῦσιν ὅτι τοὺς παῖδας ἀ[illegible] νεν, οὐ φαίνεσθαι γοῦν αὐτούς· ἥμαρτε γὰρ ἡ Μήδει[illegible] τὴν ἀποστολὴν τῶν παίδων· ἡ δ' ἀπολογεῖται ὅτι [illegible] τοὺς παῖδας ἀλλὰ τὸν Ἰάσονα ἂν ἀπέκτεινεν· τοῦ[illegible] ἥμαρτεν ἂν μὴ ποιήσασα, εἴπερ καὶ θάτερον ἐποίη[illegible] δ' ὁ τόπος οὗτος τοῦ ἐνθυμήματος καὶ τὸ εἶδος ὅλη ἡ [illegible] τερον Θεοδώρου τέχνη. ἄλλος ἀπὸ τοῦ ὀνόματος, ο[illegible] ὁ Σοφοκλῆς "σαφῶς Σιδηρὼ καὶ φοροῦσα τοὔνομα" ὡς ἐν τοῖς τῶν θεῶν ἐπαίνοις εἰώθασι λέγειν, καὶ ὡ[illegible] νων Θρασύβουλον θρασύβουλον ἐκάλει, καὶ Ἡρόδικος [illegible] σύμαχον "αἰεὶ θρασύμαχος εἶ," καὶ Πῶλον "αἰεὶ π[illegible] λος εἶ," καὶ Δράκοντα τὸν νομοθέτην, ὅτι οὐκ ἀνθ[illegible] νόμοι ἀλλὰ δράκοντος· χαλεποὶ γάρ. καὶ ὡς ἡ Εὐ[illegible] Ἑκάβη εἰς τὴν Ἀφροδίτην "καὶ τοὔνομ' ὀρθῶς ἀφ[illegible] ἄρχει θεᾶς." καὶ ὡς Χαιρήμων "Πενθεὺς ἐσομένης ξυ[illegible] ρᾶς ἐπώνυμος." εὐδοκιμεῖ δὲ μᾶλλον τῶν ἐνθυμη[illegible] τὰ ἐλεγκτικὰ τῶν ἀποδεικτικῶν διὰ τὸ συναγωγ[illegible] ἐναντίων εἶναι ἐν μικρῷ τὸ ἐλεγκτικὸν ἐνθύμημα, [illegible] ἄλληλα δὲ φανερὰ εἶναι τῷ ἀκροατῇ μᾶλλον. πάν[illegible] καὶ τῶν ἐλεγκτικῶν καὶ τῶν δεικτικῶν συλλογισμῶ[illegible] ρυβεῖται μάλιστα τὰ τοιαῦτα ὅσα ἀρχόμενα προ[illegible] τῷ ἐπιπολῆς εἶναι (ἅμα γὰρ καὶ αὐτοὶ ἐφ' αὑτοῖ[illegible] ρουσι προαισθανόμενοι), καὶ ὅσων τοσοῦτον ὑστερίζου[illegible] ἅμα εἰρημένων γνωρίζειν.

Ἐπεὶ δ' ἐνδέχεται τὸν μὲν εἶναι συλλογισ[illegible] δὲ μὴ εἶναι μὲν φαίνεσθαι δέ, ἀνάγκη καὶ ἐνθύμ[illegible] μὲν εἶναι ἐνθύμημα, τὸ δὲ μὴ εἶναι φαίνεσθαι δέ, [illegible] τὸ ἐνθύμημα συλλογισμός τις. τόποι δ' εἰσὶ τῶν φ[illegible]

4. καλίππου Y^b. ‖ 7. εὔπιστα Q. ‖ 11. διορθώσαντος QZ^bA^c. ‖ 12. τρεφομένοις Q. ‖ 15. εἴ — 16. λόγων post 17. ὑμᾶς [illegible] $QY^bZ^bA^c$. ‖ 19. μὲν om QY^bZ^b. ‖ με om A^c. ‖ 22. πολλὰ Y^bZ^b. ‖ διαβεβλημένοις QY^bZ^b. ‖ 23. ἢ] μὴ A^c. ‖ 24. [illegible] μένης τινὸς πρὸς τὸν A^c. ‖ 27. θεοδέκτω $Y^bZ^bA^c$. ‖ 29. τε] δὲ A^c. ‖ 35. ἐγγεγραμμένους Q. ‖ 36. ἄλλως om QY^bZ^b. ‖ [illegible] ἢ ἐνδέχεται. A^c.

1. πέπραχεν A^c. ‖ 2. δὲ] γὰρ QY^bZ^b. ‖ 3. γὰρ τοῦτο γίνεται ὕστερον QY^bZ^b. ‖ 3. πῶς — 4. ἄδηλον om A^c. ‖ 6. [illegible] τοῦσιν QY^bZ^b. ‖ 7. ὑπολαμβάνειν Q. ‖ 15. καὶ ante τοῦ QY^bZ^b. ‖ προτέρα QY^bZ^b. ‖ 17. ὁ om Z^b. ‖ 19. ἡρόδικος [illegible] A^c. ‖ 20. σὺ om Q. ‖ 21. ἄρχεις θεά Y^bZ^b, γὰρ ἄρχεις θεά Q. ‖ 25. εὐδοκιμεῖν Z^b et pr Y^b. ‖ καλὸν A^c. ‖ 29. [illegible] 30. ἀρχόμενοι $QY^bZ^bA^c$. ‖ 31. τῷ om A^c. ‖ ἑαυτοῖς QY^bZ^b. ‖ 36. ἐνθύμημα ante φαίνεσθαι A^c.

κύριος. ἢ εἴ τις φαίη τὸ τύπτειν τὺς ἐλευθέρυς ὕβριν εἶναι· ὐ γὰρ πάντως, ἀλλ᾽ ὅταν ἄρχῃ χειρῶν ἀδίκων. ἔτι ὥσπερ ἐν τοῖς ἐριςικοῖς, παρὰ τὸ ἁπλῶς καὶ μὴ ἁπλῶς, ἀλλά τι, γίγνεται φαινόμενος συλλογισμός· οἷον ἐν μὲν τοῖς διαλεκτικοῖς, ὅτι ἐςὶ τὸ μὴ ὂν ὄν· ἔςι γὰρ τὸ μὴ ὂν μὴ ὄν. καὶ ὅτι ἐπιςητὸν τὸ ἄγνωςον· ἔςι γὰρ ἐπιςητὸν τὸ ἄγνωςον ὅτι ἄγνωςον. ὕτω καὶ ἐν τοῖς ῥητορικοῖς ἐςὶ φαινόμενον ἐνθύμημα παρὰ τὸ μὴ ἁπλῶς εἰκός, ἀλλά τι εἰκός. ἔςι δὲ τῦτο ὐ καθόλυ, ὥσπερ καὶ Ἀγάθων λέγει

τάχ᾽ ἄν τις εἰκὸς αὐτὸ τοῦτ᾽ εἶναι λέγοι,
βροτοῖσι πολλὰ τυγχάνειν οὐκ εἰκότα.

γίγνεται γὰρ τὸ παρὰ τὸ εἰκός, ὥστε εἰκὸς καὶ τὸ παρὰ τὸ εἰκός. εἰ δὲ τοῦτο, ἔσται τὸ μὴ εἰκὸς εἰκός. ἀλλ᾽ οὐχ ἁπλῶς, ἀλλ᾽ ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἐριςικῶν τὸ κατὰ τί καὶ πρός τί καὶ πῇ ὐ προςιθέμενα ποιεῖ τὴν συκοφαντίαν, καὶ ἐνταῦθα παρὰ τὸ εἰκὸς εἶναι μὴ ἁπλῶς ἀλλά τι εἰκός. ἔςι δ᾽ ἐκ τύτυ τῦ τόπυ ἡ Κόρακος τέχνη συγκειμένη· ἄν τε γὰρ μὴ ἔνοχος ᾖ τῇ αἰτίᾳ, οἷον ἀσθενὴς ὢν αἰκίας φεύγῃ· ὐ γὰρ εἰκός· κἂν ἔνοχος ὤν, οἷον ἂν ἰσχυρὸς ὤν· οὐ γὰρ εἰκός, ὅτι εἰκὸς ἔμελλε δόξειν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· ἢ γὰρ ἔνοχον ἀνάγκη ἢ μὴ ἔνοχον εἶναι τῇ αἰτίᾳ· φαίνεται μὲν ὖν ἀμφότερα εἰκότα, ἔςι δὲ τὸ μὲν εἰκός, τὸ δὲ οὐχ ἁπλῶς ἀλλ᾽ ὥσπερ εἴρηται. καὶ τὸ τὸν ἥττω δὲ λόγον κρείττω ποιεῖν τοῦτ᾽ ἐστίν. καὶ ἐντεῦθεν δικαίως ἐδυσχέραινον οἱ ἄνθρωποι τὸ Πρωταγόρου ἐπάγγελμα· ψεῦδός τε γάρ ἐςι, καὶ ὐκ ἀληθὲς ἀλλὰ φαινόμενον, καὶ ἐν ὐδεμιᾷ τέχνῃ ἀλλ᾽ ἐν ῥητορικῇ καὶ ἐριςικῇ. καὶ περὶ μὲν ἐνθυμημάτων καὶ τῶν ὄντων καὶ τῶν φαινομένων εἴρηται.

25 Περὶ δὲ λύσεως ἐχόμενόν ἐστι τῶν εἰρημένων εἰπεῖν. ἔςι δὲ λύειν ἢ ἀντισυλλογισάμενον ἢ ἔνςασιν ἐνεγκόντα. τὸ μὲν οὖν ἀντισυλλογίζεσθαι δῆλον ὅτι ἐκ τῶν αὐτῶν τόπων ἐνδέχεται ποιεῖν· οἱ μὲν γὰρ συλλογισμοὶ ἐκ τῶν ἐνδόξων, δοκῦντα δὲ πολλὰ ἐναντία ἀλλήλοις ἐςίν. αἱ δ᾽ ἐνςάσεις φέρονται καθάπερ καὶ ἐν τοῖς τοπικοῖς, τετραχῶς· ἢ γὰρ ἐξ ἑαυτῦ ἢ ἐκ τῦ ὁμοίυ ἢ ἐκ τῦ ἐναντίυ ἢ ἐκ τῶν κεκριμένων. λέγω δὲ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ μέν, οἷον εἰ περὶ ἔρωτος εἴη τὸ ἐνθύμημα ὡς σπυδαῖος, ἡ ἔνστασις διχῶς· ἢ καθόλου εἰπόντα ὅτι πᾶσα ἔνδεια πονηρόν, ἢ κατὰ ὅτι ὐκ ἂν ἐλέγετο Καύνιος ἔρως, εἰ μὴ ἦσαν καὶ ἔρωτες. ἐπὶ δὲ τῦ ἐναντίυ ἔνςασις φέρεται, οἷον εἰ θύμημα ἦν ὅτι ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ πάντας τὺς φίλυς εὖ ἀλλ᾽ ὐδ᾽ ὁ μοχθηρὸς κακῶς. ἐπὶ δὲ τῶν ὁμοίων, εἰ ἐνθύμημα ὅτι οἱ κακῶς πεπονθότες ἀεὶ μισῦσιν, ὅτι οὐδ᾽ οἱ εὖ πεπονθότες ἀεὶ φιλοῦσιν. αἱ δὲ κρίσεις αἱ τῶν γνωρίμων ἀνδρῶν, οἷον εἴ τις ἐνθύμημα εἴποι ὅτι μεθύυσι δεῖ συγγνώμην ἔχειν, ἀγνοῦντες γὰρ ἁμαρσιν, ἔνςασις ὅτι ὔκυν ὁ Πιττακὸς αἰνετός· ὐ γὰρ ζυς ζημίας ἐνομοθέτησεν ἐάν τις μεθύων ἁμαρτάνῃ δὲ τὰ ἐνθυμήματα λέγεται ἐκ τεττάρων, τὰ δὲ ταῦτ᾽ ἐςὶν εἰκὸς παράδειγμα τεκμήριον σημεῖον, ἐςι μὲν ἐκ τῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἢ ὄντων ἢ δοκύντων μένα ἐνθυμήματα ἐκ τῶν εἰκότων, τὰ δὲ δι᾽ ἐπαγωγῆς τῦ ὁμοίυ, ἢ ἑνὸς ἢ πλειόνων, ὅταν λαβὼν τὸ καθόλυ συλλογίσηται τὰ κατὰ μέρος διὰ παραδείγματος, δι᾽ ἀναγκαίυ καὶ ὄντος διὰ τεκμηρίυ, τὰ δὲ διὰ τῦ ἢ τοῦ ἐν μέρει ὄντος, ἐάν τε ὂν ἐάν τε μή, διὰ σημείυ· τὸ δὲ εἰκὸς οὐ τὸ ἀεὶ ἀλλὰ τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, ὅτι τὰ τοιαῦτα μὲν τῶν ἐνθυμημάτων ἀεὶ ἔςι λύειν ροντα ἔνςασιν, ἡ δὲ λύσις φαινομένη ἀλλ᾽ ὐκ ἀληθής· ὐ γὰρ ὅτι ὐκ εἰκός, λύει ὁ ἐνιςάμενος, ἀλλ᾽ ὅτι ὐκ καῖον. διὸ καὶ ἀεὶ ἔστι πλεονεκτεῖν ἀπολογύμενον ἢ κατηγορῦντα διὰ τῦτον τὸν παραλογισμόν· ἐπεὶ μὲν κατηγορῶν δι᾽ εἰκότων ἀποδείκνυσιν, ἔστι δὲ λύσαι ἢ ὅτι οὐκ εἰκὸς ἢ ὅτι οὐκ ἀναγκαῖον, ἀεὶ ἔνςασιν τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ· ὐ γὰρ ἂν ἦν εἰκὸς καὶ ἀναγκαῖον· ὁ δὲ κριτὴς οἴεται, ἂν ὕτως εἰκὸς εἶναι ἢ ὐχ αὐτῷ κριτέον, παραλογιζόμενος ἐλέγομεν· ὐ γὰρ ἐκ τῶν ἀναγκαίων δεῖ αὐτὸν νειν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν εἰκότων· τῦτο γάρ ἐςι τῇ ἀρίςῃ κρίνειν. ὔκυν ἱκανὸν ἂν λύσῃ ὅτι ὐκ ἀλλὰ δεῖ λύειν ὅτι ὐκ εἰκός. τῦτο δὲ συμβήσεται ἡ ἔνστασις μᾶλλον ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. ἐνδέχεται τοιαύτην διχῶς, ἢ τῷ χρόνῳ ἢ τοῖς πράγμασι,

3. -ἄλλό A^c. ‖ 5. μὴ ὄν] μὴ ὂν ὂν Q. ‖ 9. ὐ om Q. ‖ 12. τὸ post γὰρ om Q. ‖ 15. προςιθέμεθα Z^b. ‖ 17. ἐκ τύτυ] τύτυ QY^bZ^b. ‖ 18. αἰκίαν Q. ‖ 19. φεύγει et καὶ QY^bZ^b. ‖ οἷον om Q. ‖ ἂν ἰσχυρὸς] ἀνίσχυρος A^c. ‖ 24. δὲ om QY^bZ^b. ‖ δικαίως] δὲ δικαίως QY^bZ^b. ‖ 30. λύσεων Y^bZ^b, τῶν λύσεων Q. ‖ 31. ἐνεγκόντι Z^b. ‖ 33. εἰπεῖν Q. ‖ 36. ἐξ] γε A^c. ‖ Y^bZ^b.

3. κάλικος A^c, κάλλιςος ἢ κάκιςος QY^bZ^b. ‖ 5. ὁ om QY^bZ^b. ‖ ποιεῖν Q. ‖ 6. ὁμοίων] ἐναντίων pr Y^b. ‖ 13. σαςα QY^bZ^b. ‖ 15. τὸ om A^c. ‖ 19. δι᾽] λίαν A^c. ‖ διὰ post ὄντος et 20. τῦ om QY^bZ^b. ‖ 21. τὸ post ἐπὶ om Q. ‖ ροντα] φανερὸν τὰ A^c. ‖ 26. γὰρ om Q. ‖ 27. ἐπιδείκνυσιν Y^bZ^b. ‖ 28. λύσις Q. ‖ 29. ὐ γὰρ ἂν ἦν om A^c. ‖ 30. ὁ δὲ] ἔνςασιν τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. εἰ δὲ Z^b. ‖ 31. ὐκ αὐτῷ $QY^bZ^bA^c$. ‖ 36. δὲ] γὰρ Q. ‖ 37. κυριώτατον QY^bZ^b.

φοῖν· εἰ γὰρ τὰ πλεονάκις οὕτω, τῦτ' ἐςὶν εἰκὸς
λύεται δὲ καὶ τὰ σημεῖα καὶ τὰ διὰ σημείου
τα εἰρημένα, κἂν ᾖ ὑπάρχοντα, ὥσπερ ἐλέχθη
ιώτοις· ὅτι γὰρ ἀσυλλόγιςόν ἐστι πᾶν σημεῖον,
ν ἐκ τῶν ἀναλυτικῶν. πρὸς δὲ τὰ παραδειγμα-
ιὐτὴ λύσις καὶ τὰ εἰκότα· ἐάν τε γὰρ ἔχωμέν
ω λέλυται, ὅτι ὐκ ἀναγκαῖον, ἢ καὶ τὰ πλείω
ις ἄλλως· ἐὰν δὲ καὶ τὰ πλείω καὶ τὰ πλεο-
ω μαχετέον, ἢ ὅτι τὸ παρὸν ὐχ ὅμοιον ἢ οὐχ
διαφοράν γέ τινα ἔχει. τὰ δὲ τεκμήρια καὶ
η ἐνθυμήματα κατὰ μὲν τὸ ἀσυλλόγιστον οὐκ
ι (δῆλον δὲ καὶ τῦθ' ἡμῖν ἐκ τῶν ἀναλυτικῶν),
δ' ὡς οὐχ ὑπάρχει τὸ λεγόμενον δεικνύναι. εἰ
ν καὶ ὅτι ὑπάρχει καὶ ὅτι τεκμήριον, ἄλυτον
ται τοῦτο· πάντα γὰρ γίγνεται ἀποδείξει ἤδη

' αὔξειν καὶ μειοῦν οὐκ ἔςιν ἐνθυμήματος ςοι-
γὰρ αὐτὸ λέγω στοιχεῖον καὶ τόπον· ἔστι γὰρ
καὶ τόπος, εἰς ὃ πολλὰ ἐνθυμήματα ἐμπίπτει.
ειν καὶ μειοῦν ἐςὶν ἐνθυμήματα πρὸς τὸ δεῖξαι
ἢ μικρόν, ὥσπερ καὶ ὅτι ἀγαθὸν ἢ κακὸν ἢ δί-
δικον καὶ τῶν ἄλλων ὁτιῦν. ταῦτα δ' ἐςὶ πάντα
συλλογισμοὶ καὶ τὰ ἐνθυμήματα· ὥς' εἰ μηδὲ
ςον ἐνθυμήματος τόπος, ὐδὲ τὸ αὔξειν καὶ μειῦν.
τικὰ ἐνθυμήματα εἶδός τι ἐςὶν ἄλλο τῶν κατα-
ιν· δῆλον γὰρ ὅτι λύει μὲν ἢ δείξας ἢ ἔνςασιν
ἰνταποδεικνύυσι δὲ τὸ ἀντικείμενον, οἷον εἰ ἔδει-
γονεν, ὕτος ὅτι οὐ γέγονεν, εἰ δ' ὅτι οὐ γέγονεν,
γέγονεν. ὥςε αὕτη μὲν οὐκ ἂν εἴη ἡ διαφορά·
ς γὰρ χρῶνται ἀμφότεροι· ὅτι γὰρ οὐκ ἔςιν ἢ
ιήματα φέρυσιν· ἡ δ' ἔνςασις ὐκ ἔςιν ἐνθύμημα,
θάπερ ἐν τοῖς τοπικοῖς τὸ εἰπεῖν δόξαν τινὰ ἐξ
ῆλον ὅτι ὐ συλλελόγιςαι ἢ ὅτι ψεῦδός τι εἴλη-
δὲ δὴ τρία ἐςὶν ἃ δεῖ πραγματευθῆναι περὶ τὸν
ὲρ μὲν παραδειγμάτων καὶ γνωμῶν καὶ ἐνθυ-
καὶ ὅλως τῶν περὶ τὴν διάνοιαν, ὅθεν τε εὐπο-
ρήσομεν καὶ ὡς αὐτὰ λύσομεν, εἰρήσθω ἡμῖν τοσαῦτα, λοιπὸν δὲ διελθεῖν περὶ λέξεως καὶ τάξεως.

Γ.

Ἐπειδὴ τρία ἐστὶν ἃ δεῖ πραγματευθῆναι περὶ τὸν λόγον, ἓν μὲν ἐκ τίνων αἱ πίςεις ἔσονται, δεύτερον δὲ περὶ τὴν λέξιν, τρίτον δὲ πῶς χρὴ τάξαι τὰ μέρη τῦ λόγου, περὶ μὲν τῶν πίςεων εἴρηται, καὶ ἐκ πόσων, ὅτι ἐκ τριῶν εἰσί, καὶ ταῦτα ποῖα, καὶ διὰ τί τοσαῦτα μόνα· ἢ γὰρ τῷ αὐτοί τι πεπονθέναι οἱ κρίνοντες, ἢ τῷ ποιύς τινας ὑπολαμβάνειν τοὺς λέγοντας, ἢ τῷ ἀποδεδεῖχθαι πείθονται πάντες. εἴρηται δὲ καὶ τὰ ἐνθυμήματα, πόθεν δεῖ πορίζεσθαι· ἔστι γὰρ τὰ μὲν εἴδη τῶν ἐνθυμημάτων, τὰ δὲ τόποι. περὶ δὲ τῆς λέξεως ἐχόμενόν ἐστιν εἰπεῖν· οὐ γὰρ ἀπόχρη τὸ ἔχειν ἃ δεῖ λέγειν, ἀλλ' ἀνάγκη καὶ ταῦτα ὡς δεῖ εἰπεῖν, καὶ συμβάλλεται πολλὰ πρὸς τὸ φανῆναι ποιόν τινα τὸν λόγον. τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἐζητήθη κατὰ φύσιν, ὅπερ πέφυκε πρῶτον, αὐτὰ τὰ πράγματα ἐκ τίνων ἔχει τὸ πιθανόν· δεύτερον δὲ τὸ ταῦτα τῇ λέξει διαθέσθαι· τρίτον δὲ τύτων, ὃ δύναμιν μὲν ἔχει μεγίςην, ὔπω δ' ἐπικεχείρηται, τὰ περὶ τὴν ὑπόκρισιν. καὶ γὰρ εἰς τὴν τραγικὴν καὶ ῥαψῳδίαν ὀψὲ παρῆλθεν· ὑπεκρίνοντο γὰρ αὐτοὶ τὰς τραγῳδίας οἱ ποιηταὶ τὸ πρῶτον. δῆλον οὖν ὅτι καὶ περὶ τὴν ῥητορικήν ἐςι τὸ τοιῦτον ὥσπερ καὶ περὶ τὴν ποιητικήν· ὅπερ ἕτεροί τινες ἐπραγματεύθησαν καὶ Γλαύκων ὁ Τήϊος. ἔςι δὲ αὐτὴ μὲν ἐν τῇ φωνῇ, πῶς αὐτῇ δεῖ χρῆσθαι πρὸς ἕκαςον πάθος, οἷον πότε μεγάλῃ καὶ πότε μικρᾷ καὶ πότε μέσῃ, καὶ πῶς τοῖς τόνοις, οἷον ὀξείᾳ καὶ βαρείᾳ καὶ μέσῃ, καὶ ῥυθμοῖς τίσι πρὸς ἕκαςον. τρία γάρ ἐςι περὶ ὧν σκοπῦσιν· ταῦτα δ' ἐςὶ μέγεθος ἁρμονία ῥυθμός. τὰ μὲν ὖν ἆθλα σχεδὸν ἐκ τῶν ἀγώνων ὗτοι λαμβάνυσιν, καὶ καθάπερ ἐκεῖ μεῖζον δύνανται νῦν τῶν ποιητῶν οἱ ὑποκριταί, καὶ κατὰ τὺς πολιτικὺς ἀγῶνας διὰ τὴν μοχθηρίαν τῶν πολιτειῶν. ὔπω δὲ σύγκειται τέχνη περὶ αὐτῶν, ἐπεὶ καὶ τὸ περὶ τὴν λέξιν ὀψὲ προῆλθεν· καὶ δοκεῖ

ιονάκις A^c. ‖ 5. παραδείγματα QZ^b et pr Y^b. ‖ 7. τὰ] εἰ τὰ rc Y^b, om A^c. ‖ 9. μαχητέον QY^b, μάχεται ὂν A^c. ‖ 12.
13. οὐχ om $QY^bZ^bA^c$. ‖ 15. ἀπόδειξις A^c. ‖ 20. ἐνθυμήματος corr Y^b. ‖ 21. ὥσπερ om Y^b. ‖ 24. καὶ τὸ μειῦν Z^b. ‖
ῶν κατασκευαςικῶν om A^c. ‖ 26. ἢ ὁ δείξας $Y^bZ^bA^c$. ‖ 32. ἐξ ἧς] ἑξῆς Z^bA^c. ‖ 34. δὴ om QY^bZ^b. ‖ 35. παραδείγμα-
36. ἀπορήσομεν Z^b.

ὴν QY^bZ^b. ‖ 2. διεξελθεῖν Z^b. ‖ 5. Γ] titulum om Y^b et continuo tenore Z^b. continuat tenorem etiam N^a, qui in
m Q ἐντεῦθεν ἄρχονται λατῖνοι τοῦ τρίτυ τῶν ῥητορικῶν ἀριςοτέλυς βιβλίων. ‖ 6. ἐπεὶ δὲ Q. ‖ 10. ἐςί QY^bZ^b. ‖ 20. τὸ πι-
ἔχει om Q. ‖ 23. κωμῳδίαν Q. ‖ αὐτοῖς A^c, αὐτὰς Z^b. ‖ 27. πῶς] πῶς δὲ A^c. ‖ 29. πότε om QZ^bA^c. ‖ 31. ὧν] ἃ
νῦν om QY^bZ^b.

φορτικὸν εἶναι, καλῶς ὑπολαμβανόμενον. ἀλλ' ὅλης οὔσης πρὸς δόξαν τῆς πραγματείας τῆς περὶ τὴν ῥητορικήν, οὐκ ὀρθῶς ἔχοντος, ἀλλ' ὡς ἀναγκαίου τὴν ἐπιμέλειαν ποιητέον, ἐπεὶ τό γε δίκαιον μηδὲν πλείω ζητεῖν περὶ τὸν λόγον ἢ ὡς μήτε λυπεῖν μήτε εὐφραίνειν· δίκαιον γὰρ αὐτοῖς ἀγωνίζεσθαι τοῖς πράγμασιν, ὥστε τἆλλα ἔξω τοῦ ἀποδεῖξαι περίεργά ἐστιν· ἀλλ' ὅμως μέγα δύναται, καθάπερ εἴρηται, διὰ τὴν τοῦ ἀκροατοῦ μοχθηρίαν. τὸ μὲν οὖν τῆς λέξεως ὅμως ἔχει τι μικρὸν ἀναγκαῖον ἐν πάσῃ διδασκαλίᾳ· διαφέρει γάρ τι πρὸς τὸ δηλῶσαι ὡδὶ ἢ ὡδὶ εἰπεῖν· οὐ μέντοι τοσοῦτον, ἀλλ' ἅπαντα φαντασία ταῦτ' ἐστὶ καὶ πρὸς τὸν ἀκροατήν· διὸ οὐδεὶς οὕτω γεωμετρεῖν διδάσκει. ἐκείνη μὲν οὖν ὅταν ἔλθῃ ταὐτὸ ποιήσει τῇ ὑποκριτικῇ, ἐγκεχειρήκασι δὲ ἐπ' ὀλίγον περὶ αὐτῆς εἰπεῖν τινές, οἷον Θρασύμαχος ἐν τοῖς ἐλέοις· καὶ ἔστι φύσεως τὸ ὑποκριτικὸν εἶναι, καὶ ἀτεχνότερον, περὶ δὲ τὴν λέξιν ἔντεχνον. διὸ καὶ τοῖς τοῦτο δυναμένοις γίνεται πάλιν ἆθλα, καθάπερ καὶ τοῖς κατὰ τὴν ὑπόκρισιν ῥήτορσιν· οἱ γὰρ γραφόμενοι λόγοι μεῖζον ἰσχύουσι διὰ τὴν λέξιν ἢ διὰ τὴν διάνοιαν. ἤρξαντο μὲν οὖν κινῆσαι τὸ πρῶτον, ὥσπερ πέφυκεν, οἱ ποιηταί· τὰ γὰρ ὀνόματα μιμήματά ἐστιν, ὑπῆρξε δὲ καὶ ἡ φωνὴ πάντων μιμητικώτατον τῶν μορίων ἡμῖν· διὸ καὶ αἱ τέχναι συνέστησαν, ἥ τε ῥαψῳδία καὶ ἡ ὑποκριτικὴ καὶ ἄλλαι γε. ἐπεὶ δ' οἱ ποιηταὶ λέγοντες εὐήθη διὰ τὴν λέξιν ἐδόκουν πορίσασθαι τήνδε τὴν δόξαν, διὰ τοῦτο ποιητικὴ πρώτη ἐγένετο λέξις, οἷον ἡ Γοργίου. καὶ νῦν ἔτι οἱ πολλοὶ τῶν ἀπαιδεύτων τοὺς τοιούτους οἴονται διαλέγεσθαι κάλλιστα. τοῦτο δ' οὐκ ἔστιν, ἀλλ' ἑτέρα λόγου καὶ ποιήσεως λέξις ἐστίν. δηλοῖ δὲ τὸ συμβαῖνον· οὐδὲ γὰρ οἱ τὰς τραγῳδίας ποιοῦντες ἔτι χρῶνται τὸν αὐτὸν τρόπον, ἀλλ' ὥσπερ καὶ ἐκ τῶν τετραμέτρων εἰς τὸ ἰαμβεῖον μετέβησαν διὰ τὸ τῷ λόγῳ τοῦτο τῶν μέτρων ὁμοιότατον εἶναι τῶν ἄλλων, οὕτω καὶ τῶν ὀνομάτων ἀφείκασιν ὅσα παρὰ τὴν διάλεκτόν ἐστιν, οἷς δ' οἱ πρῶτον ἐκόσμουν, καὶ ἔτι νῦν οἱ τὰ ἑξάμετρα ποιοῦντες, ἀφείκασιν· διὸ γελοῖον μιμεῖσθαι τούτους οἳ αὐτοὶ οὐκέτι χρῶνται ἐκείνῳ τῷ τρόπῳ. ὥστε φανερὸν ὅτι οὐχ ἅπαντα ὅσα περὶ λέξεως ἔστιν εἰπεῖν, ἀκριβολογητέον ἡμῖν, ἀλλ' ὅσα περὶ τοιαύτης οἵας λέγομεν. περὶ δ' ἐκείνης εἴρηται ἐν τοῖς περὶ ποιητικῆς.

Ἔστω οὖν ἐκεῖνα τεθεωρημένα, καὶ ὡρίσθω [illegible] ἀρετὴ σαφῆ εἶναι· σημεῖον γὰρ ὅτι ὁ λόγος, ἐὰν [illegible] λοῖ, οὐ ποιήσει τὸ ἑαυτοῦ ἔργον· καὶ μήτε [illegible] ὑπὲρ τὸ ἀξίωμα, ἀλλὰ πρέπουσαν· ἡ γὰρ [illegible] οὐ ταπεινή, ἀλλ' οὐ πρέπουσα λόγῳ. τῶν δ' [illegible] ῥημάτων σαφῆ μὲν ποιεῖ τὰ κύρια, μὴ [illegible] κεκοσμημένην τἆλλα ὀνόματα ὅσα εἴρηται ἐν τοῖς [illegible] ποιητικῆς· τὸ γὰρ ἐξαλλάξαι ποιεῖ φαίνεσθαι [illegible] ὥσπερ γὰρ πρὸς τοὺς ξένους οἱ ἄνθρωποι καὶ πρὸς [illegible] λίτας, τὸ αὐτὸ πάσχουσι καὶ πρὸς τὴν λέξιν. [illegible] ποιεῖν ξένην τὴν διάλεκτον· θαυμασταὶ γὰρ τῶν [illegible] εἰσίν, ἡδὺ δὲ τὸ θαυμαστόν. ἐπὶ μὲν οὖν τῶν μέτρων [illegible] τε ποιεῖ τοῦτο, καὶ ἁρμόττει ἐκεῖ· πλέον γὰρ [illegible] ἃ καὶ περὶ οὓς ὁ λόγος· ἐν δὲ τοῖς ψιλοῖς λόγοις [illegible] ἐλάττοσιν· ἡ γὰρ ὑπόθεσις ἐλάττων, ἐπεὶ καὶ [illegible] δοῦλος καλλιεποῖτο ἢ λίαν νέος, ἀπρεπέστερον, ἢ [illegible] μικρῶν· ἀλλ' ἔστι καὶ ἐν τούτοις ἐπισυστελλόμενον καὶ [illegible] νόμενον τὸ πρέπον. διὸ δεῖ λανθάνειν ποιοῦντας, [illegible] δοκεῖν λέγειν πεπλασμένως ἀλλὰ πεφυκότως· [illegible] πιθανόν, ἐκεῖνο δὲ τοὐναντίον· ὡς γὰρ πρὸς [illegible] διαβάλλονται, καθάπερ πρὸς τοὺς οἴνους τοὺς [illegible] καὶ οἷον ἡ Θεοδώρου φωνὴ πέπονθε πρὸς τὴν τῶν [illegible] ὑποκριτῶν· ἡ μὲν γὰρ τοῦ λέγοντος ἔοικεν εἶναι, [illegible] λότριαι. κλέπτεται δ' εὖ, ἐάν τις ἐκ τῆς [illegible] κτου ἐκλέγων συντιθῇ· ὅπερ Εὐριπίδης ποιεῖ καὶ [illegible] πρῶτος. ὄντων δ' ὀνομάτων καὶ ῥημάτων ἐξ [illegible] συνέστηκεν, τῶν δὲ ὀνομάτων τοσαῦτ' ἐχόντων [illegible] θεώρηται ἐν τοῖς περὶ ποιήσεως, τούτων γλώτταις [illegible] διπλοῖς ὀνόμασι καὶ πεποιημένοις ὀλιγάκις καὶ [illegible] χρηστέον· ὅπου δέ, ὕστερον ἐροῦμεν. τό τε διὰ τί [illegible] ἐπὶ τὸ μεῖζον γὰρ ἐξαλλάττει τοῦ πρέποντος. [illegible] καὶ τὸ οἰκεῖον καὶ μεταφορὰ μόναι χρήσιμοι [illegible] τῶν ψιλῶν λόγων λέξιν. σημεῖον δέ, ὅτι τούτοις [illegible] πάντες χρῶνται· πάντες γὰρ μεταφοραῖς [illegible] τοῖς οἰκείοις καὶ τοῖς κυρίοις· ὥστε δῆλον ὡς [illegible] τις, ἔσται τε ξενικὸν καὶ λανθάνειν ἐνδέχεται καὶ [illegible] νιεῖ. αὕτη δ' ἦν ἡ τοῦ ῥητορικοῦ λόγου ἀρετή. [illegible] των τῷ μὲν σοφιστῇ ὁμωνυμίαι χρήσιμοι ([illegible] γὰρ κακουργεῖ), τῷ ποιητῇ δὲ συνωνυμίαι. λέγω [illegible]

1. ὅλως Q. ‖ 3. ἀναγκαῖον Q. ‖ 7. περιεργία A^c. ‖ δύνανται Q. ‖ 9. ὅμως om QY^bZ^b. ‖ 13. ποιεῖ Q. ‖ 14. [illegible] 17. τοῖς om Q. ‖ 19. ἔννοιαν Q. ‖ 22. μιμητικωτάτη QY^bZ^b. ‖ 25. τὴν om A^c. ‖ 29. οἱ om Q. ‖ 31. τετραμμένων Y^b. ‖ [illegible] ἀφίκασιν A^c, ἀφήκασιν Z^b. ‖ 33. περὶ Z^b. ‖ 34. νῦν οἱ] καὶ νῦν εἰς QY^bZ^b.

2. ἐὰν] ὡς ἐὰν A^c. ‖ 8. ἐξαλλαπάξαι $QY^bZ^bA^c$. ‖ 9. ὅπερ Y^b. ‖ 10. πρὸς om Q. ‖ 11. θαυμαστὴ γὰρ τῶν ἀπόντων [illegible] 15. ὑπόθεσις Z^b. ‖ 16. καλλιεποιεῖτο QZ^b. ‖ νέος λίαν Z^b. ‖ λίαν om QY^bZ^b. ‖ 18. ποιοῦντος A^c. ‖ 20. ἐκεῖ et ὥστε [illegible] 32. μεταφοραὶ corr Y^b. ‖ χρήσιμαι A^c. ‖ 36. τε] τὸ QY^bZ^b. ‖ 38. περὶ QY^bZ^b.

ώνυμα, οἷον τὸ πορεύεσθαι καὶ τὸ βαδίζειν·
ἀμφότερα καὶ κύρια καὶ συνώνυμα ἀλλήλοις.
ύτων ἕκαςόν ἐστι, καὶ πόσα εἴδη μεταφορᾶς,
ο πλεῖςον δύναται καὶ ἐν ποιήσει καὶ ἐν λό-
εταφοραί, εἴρηται, καθάπερ ἐλέγομεν, ἐν τοῖς
:ῆς· τοσῦτο δ' ἐν λόγῳ δεῖ μᾶλλον φιλοπονεῖ-
ιὐτῶν, ὅσῳ ἐξ ἐλαττόνων βοηθημάτων ὁ λόγος
τρων. καὶ τὸ σαφὲς καὶ τὸ ἡδὺ καὶ τὸ ξενικὸν
τα ἡ μεταφορά. καὶ λαβεῖν οὐκ ἔστιν αὐτὴν
. δεῖ δὲ καὶ τὰ ἐπίθετα καὶ τὰς μεταφορὰς
λέγειν. τοῦτο δ' ἔςαι ἐκ τῦ ἀνάλογον· εἰ δὲ
ς φανεῖται διὰ τὸ παράλληλα τὰ ἐναντία μά-
σθαι. ἀλλὰ δεῖ σκοπεῖν, ὡς νέῳ φοινικίς, ὕτω
οὐ γὰρ ἡ αὐτὴ πρέπει ἐσθής. καὶ ἐάν τε κο-
, ἀπὸ τῶν βελτιόνων τῶν ἐν ταὐτῷ γένει φέ-
ταφοράν, ἐάν τε ψέγειν, ἀπὸ τῶν χειρόνων.
ν, ἐπεὶ τὰ ἐναντία ἐν τῷ αὐτῷ γένει, τὸ φά-
πτωχεύοντα εὔχεσθαι, τὸν δὲ εὐχόμενον πτω-
ἄμφω αἰτήσεις, τὸ εἰρημένον ἐστὶ ποιεῖν· ὡς
της Καλλίαν μητραγύρτην ἀλλ' ὐ δᾳδῦχον. ὁ
ητον αὐτὸν εἶναι· ὐ γὰρ ἂν μητραγύρτην αὐτὸν
λὰ δᾳδῦχον· ἄμφω γὰρ περὶ θεόν, ἀλλὰ τὸ
τὸ δὲ ἄτιμον. καὶ ὁ μὲν διονυσοκόλακας, αὐτοὶ
χνίτας καλοῦσιν· ταῦτα δ' ἄμφω μεταφορά,
αινόντων ἡ δὲ τὐναντίον. καὶ οἱ μὲν λῃσταὶ
ιςὰς καλῦσι νῦν· διὸ ἔξεστι λέγειν τὸν ἀδική-
ἁμαρτάνειν, τὸν δ' ἁμαρτάνοντα ἀδικῆσαι, καὶ
τα καὶ λαβεῖν καὶ πορθῆσαι. τὸ δὲ ὡς ὁ Τή-
πίδυ φησί, "κώπας ἀνάσσειν, καὶ ἀποβὰς εἰς
πρεπές, ὅτι μεῖζον τὸ ἀνάσσειν ἢ κατ' ἀξίαν·
ι ὓν. ἔςι δὲ καὶ ἐν ταῖς συλλαβαῖς ἁμαρτία,
ίας ᾖ σημεῖα φωνῆς, οἷον Διονύσιος προσαγο-
λκῦς ἐν τοῖς ἐλεγείοις κραυγὴν Καλλιόπης τὴν
ι ἄμφω φωναί· φαύλη δὲ ἡ μεταφορὰ ταῖς
υναῖς. ἔτι δὲ ὐ πόρρωθεν δεῖ, ἀλλ' ἐκ τῶν συγ-
τῶν ὁμοειδῶν μεταφέρειν τὰ ἀνώνυμα ὠνομα-
λεχθὲν δῆλόν ἐστιν ὅτι συγγενές, οἷον ἐν τῷ

αἰνίγματι τῷ εὐδοκιμοῦντι "ἄνδρ' εἶδον πυρὶ χαλκὸν ἐπ' ἀνέρι κολλήσαντα·" ἀνώνυμον γὰρ τὸ πάθος, ἔςι δ' ἄμφω πρόσθεσίς τις· κόλλησιν τοίνυν εἶπε τὴν τῆς σικύας προσβολήν. καὶ ὅλως ἐκ τῶν εὖ ᾐνιγμένων ἔστι μεταφορὰς λαβεῖν ἐπιεικεῖς· μεταφοραὶ γὰρ αἰνίττονται, ὥςε δῆλον ὅτι εὖ μετενήνεκται. καὶ ἀπὸ καλῶν· κάλλος δὲ ὀνόματος τὸ μέν, ὥσπερ Λικύμνιος λέγει, ἐν τοῖς ψόφοις ἢ τῷ σημαινομένῳ, καὶ αἶσχος δὲ ὡσαύτως. ἔτι δὲ τρίτον, ὃ λύει τὸν σοφιςικὸν λόγον· ὐ γὰρ ὡς ἔφη Βρύσων ὐθένα αἰσχρολογεῖν, εἴπερ τὸ αὐτὸ σημαίνει τόδε ἀντὶ τοῦ τόδε εἰπεῖν· τῦτο γάρ ἐςι ψεῦδος· ἔςι γὰρ ἄλλο ἄλλυ κυριώτερον καὶ ὡμοιωμένον μᾶλλον καὶ οἰκειότερον τῷ ποιεῖν τὸ πρᾶγμα πρὸ ὀμμάτων. ἔτι ὐχ ὁμοίως ἔχον σημαίνει τόδε καὶ τόδε, ὥστε καὶ οὕτως ἄλλο ἄλλυ κάλλιον καὶ αἴσχιον θετέον· ἄμφω μὲν γὰρ τὸ καλὸν καὶ τὸ αἰσχρὸν σημαίνυσιν, ἀλλ' ὐχ ᾗ καλὸν ἢ ὐχ ᾗ αἰσχρόν· ἢ ταῦτα μέν, ἀλλὰ μᾶλλον καὶ ἧττον. τὰς δὲ μεταφορὰς ἐντεῦθεν οἰστέον, ἀπὸ καλῶν ἢ τῇ φωνῇ ἢ τῇ δυνάμει ἢ τῇ ὄψει ἢ ἄλλῃ τινὶ αἰσθήσει. διαφέρει δ' εἰπεῖν, οἷον ῥοδοδάκτυλος ἠὼς μᾶλλον ἢ φοινικοδάκτυλος, ἢ ἔτι φαυλότερον ἐρυθροδάκτυλος. καὶ ἐν τοῖς ἐπιθέτοις ἔστι μὲν τὰς ἐπιθέσεις ποιεῖσθαι ἀπὸ φαύλου ἢ αἰσχρῦ, οἷον ὁ μητροφόντης, ἔςι δ' ἀπὸ τῦ βελτίονος, οἷον ὁ πατρὸς ἀμύντωρ· καὶ ὁ Σιμωνίδης, ὅτε μὲν ἐδίδου μισθὸν ὀλίγον αὐτῷ ὁ νικήσας τοῖς ὀρεῦσιν, ὐκ ἤθελε ποιεῖν ὡς δυσχεραίνων εἰς ἡμιόνους ποιεῖν, ἐπεὶ δ' ἱκανὸν ἔδωκεν, ἐποίησε "χαίρετ' ἀελλοπόδων θύγατρες ἵππων·" καίτοι καὶ τῶν ὄνων θυγατέρες ἦσαν. ἔτι τὸ αὐτὸ ὑποκορίζεσθαι. ἔςι δ' ὁ ὑποκορισμός, ὃς ἔλαττον ποιεῖ καὶ τὸ κακὸν καὶ τὸ ἀγαθόν, ὥσπέρ καὶ ὁ Ἀριςοφάνης σκώπτει ἐν τοῖς Βαβυλωνίοις, ἀντὶ μὲν χρυσίυ χρυσιδάριον, ἀντὶ δ' ἱματίυ ἱματιδάριον, ἀντὶ δὲ λοιδορίας λοιδορημάτιον καὶ νοσημάτιον. εὐλαβεῖσθαι δὲ δεῖ καὶ παρατηρεῖν ἐν ἀμφοῖν τὸ μέτριον.

Τὰ δὲ ψυχρὰ ἐν τέτταρσι γίγνεται κατὰ τὴν λέξιν, 3 ἔν τε τοῖς διπλοῖς ὀνόμασιν, οἷον Λυκόφρων τὸν πολυπρόσωπον ὐρανὸν τῆς μεγαλοκορύφυ γῆς καὶ ἀκτὴν δὲ ςενοπόρον, καὶ ὡς Γοργίας ὠνόμαζε, πτωχόμουσος κόλαξ,

ίεσθαί τε καὶ QY^bZ^b. ‖ 6. τοσῦτον Y^bZ^b, ὕτω Q. ‖ λόγοις QZ^b et pr Y^b. ‖ 7. ὅσον QY^bZ^b. ‖ 11. ἀναλόγυ QZ^b. ‖
‖ φοινικίς corr Y^b, φοίνικες A^c, φοινικές QZ^b. ‖ ὐ τῶι γέροντι· οὐ A^c. ‖ 15. τῦ βελτίονος A^c. ‖ ταὐτῷ] τῷ QY^bZ^b. ‖ 16.
‖ 20 et 21. μιτραγύρτην Q. ‖ 23. ὁ] οἱ QY^bZ^b. ‖ διονυσοκόλακες Z^b. ‖ 24. μεταφοραί Y^bZ^b. ‖ 30. τὸ ἀνάσσειν μεῖζον
32. ἢ ἠδείας QY^bZ^b. ‖ 33. κραυγὴν καὶ καλλιόπης A^c. ‖ 34. φαιναί Q. ‖ 35. δεῖ, ἀλλ' ἐκ τῶν] διαλέκτων A^c. ‖ 36. ὁμο-

;αλκον $QY^bZ^bA^c$. ‖ 3. συκίας Y^bZ^b. ‖ 9. ὡς om A^c. ‖ 13. ἔχων QY^bZ^b. ‖ 14. ἄλλυ ἄλλο A^c. ‖ 15. θετόν Z^b. ‖
| 27. θυγατέρες QY^bZ^b. ‖ 28. ὑπ' ὀρκίζεσθαι et ὑπόρκισμὸς A^c. ‖ 30. ὁ om QY^bZ^b. ‖ 33. δεῖ om Q. ‖ 34. γίνονται

ἐπιορκήσαντας καὶ κατευορκήσαντας. καὶ ὡς Ἀλκιδάμας "μένυς μὲν τὴν ψυχὴν πληρυμένην, πυρίχρων δὲ τὴν ὄψιν γιγνομένην," καὶ "τελεσφόρον ᾠήθη τὴν προθυμίαν αὐτῶν γενήσεσθαι," καὶ "τελεσφόρον τὴν πειθὼ τῶν λόγων κατέςησεν," καὶ "κυανόχρων τὸ τῆς θαλάττης ἔδαφος·" πάντα γὰρ ταῦτα ποιητικὰ διὰ τὴν δίπλωσιν φαίνεται. μία μὲν ὖν αὕτη αἰτία, μία δὲ τὸ χρῆσθαι γλώτταις, οἷον Λυκόφρων Ξέρξην πέλωρον ἄνδρα, καὶ Σκίρων σίννις ἀνήρ, καὶ Ἀλκιδάμας ἄθυρμα τῇ ποιήσει, καὶ τὴν τῆς φύσεως ἀτασθαλίαν, καὶ ἀκράτῳ τῆς διανοίας ὀργῇ τεθηγμένον. τρίτον δ' ἐν τοῖς ἐπιθέτοις τὸ ἢ μακροῖς ἢ ἀκαίροις ἢ πυκνοῖς χρῆσθαι· ἐν μὲν γὰρ ποιήσει πρέπει γάλα λευκὸν εἰπεῖν, ἐν δὲ λόγῳ τὰ μὲν ἀπρεπέστερα, τὰ δέ, ἂν ᾖ κατακορῆ, ἐξελέγχει καὶ ποιεῖ φανερὸν ὅτι ποίησίς ἐςιν· ἐπεὶ δεῖ γε χρῆσθαι αὐτῇ· ἐξαλλάττει γὰρ τὸ εἰωθός, καὶ ξενικὴν ποιεῖ τὴν λέξιν. ἀλλὰ δεῖ ςοχάζεσθαι τῦ μετρίυ, ἐπεὶ μεῖζον ποιεῖ κακὸν τῦ εἰκῇ λέγειν· ἡ μὲν γὰρ ὐκ ἔχει τὸ εὖ, ἡ δὲ τὸ κακῶς. διὸ τὰ Ἀλκιδάμαντος ψυχρὰ φαίνεται· ὐ γὰρ ἡδύσματι χρῆται ἀλλ' ὡς ἐδέσματι τοῖς ἐπιθέτοις, οὕτω πυκνοῖς καὶ μείζοσι καὶ ἐπιδήλοις, οἷον ὐχ ἱδρῶτα ἀλλὰ τὸν ὑγρὸν ἱδρῶτα, καὶ οὐκ εἰς Ἴσθμια ἀλλ' εἰς τὴν τῶν Ἰσθμίων πανήγυριν, καὶ οὐχὶ νόμυς ἀλλὰ τοὺς τῶν πόλεων βασιλεῖς νόμυς, καὶ ὐ δρόμῳ ἀλλὰ δρομαίᾳ τῇ τῆς ψυχῆς ὁρμῇ, καὶ ὐχὶ μυσεῖον ἀλλὰ τὸ τῆς φύσεως παραλαβὼν μουσεῖον, καὶ σκυθρωπὸν τὴν φροντίδα τῆς ψυχῆς, καὶ ὐ χάριτος ἀλλὰ πανδήμυ χάριτος δημιυργός, καὶ οἰκονόμος τῆς τῶν ἀκυόντων ἡδονῆς, καὶ οὐ κλάδοις ἀλλὰ τοῖς τῆς ὕλης κλάδοις ἀπέκρυψεν, καὶ ὐ τὸ σῶμα παρήμπισχεν ἀλλὰ τὴν τῦ σώματος αἰσχύνην, καὶ ἀντίμιμον τὴν τῆς ψυχῆς ἐπιθυμίαν (τῦτο δ' ἅμα καὶ διπλῦν καὶ ἐπίθετον, ὥςε ποίημα γίνεται), καὶ ὕτως ἔξεδρον τὴν τῆς μοχθηρίας ὑπερβολήν. διὸ ποιητικῶς λέγοντες τῇ ἀπρεπείᾳ τὸ γελοῖον καὶ τὸ ψυχρὸν ἐμποιῦσι, καὶ τὸ ἀσαφὲς διὰ τὴν ἀδολεσχίαν· ὅταν γὰρ γιγνώσκοντι ἐπεμβάλλῃ, διαλύει τὸ σαφὲς τῷ ἐπισκοτεῖν· οἱ δ' ἄνθρωποι τοῖς διπλοῖς χρῶνται, ὅταν ἀνώνυμον ᾖ καὶ ὁ λόγος εὐσύνθετος, οἷον τὸ χρονοτριβεῖν· ἀλλ' ἂν πολύ, πάντως ποιητικόν. διὸ χρησιμωτάτη ἡ διπλῆ λέξις τοῖς δι ποιοῖς· ὗτοι γὰρ ψοφώδεις· αἱ δὲ γλῶτται τοῖς σεμνὸν γὰρ καὶ αὔθαδες· ἡ μεταφορὰ δὲ τοῖς τύτοις γὰρ νῦν χρῶνται, ὥσπερ εἴρηται. καὶ ἔτι τὸ ψυχρὸν ἐν ταῖς μεταφοραῖς γίγνεται· εἰσὶ μεταφοραὶ ἀπρεπεῖς, αἱ μὲν διὰ τὸ γελοῖον (χρ καὶ οἱ κωμῳδοποιοὶ μεταφοραῖς), αἱ δὲ διὰ ἄγαν καὶ τραγικόν· ἀσαφεῖς δέ, ἂν πόρρωθεν. γίας "χλωρὰ καὶ ἔναιμα τὰ πράγματα· σὺ αἰσχρῶς μὲν ἔσπειρας, κακῶς δὲ ἐθέρισας·" ποι ἄγαν. καὶ ὡς Ἀλκιδάμας τὴν φιλοσοφίαν ἐπι τῶν νόμων, καὶ τὴν Ὀδύσσειαν καλὸν ἀνθρωπ κάτοπτρον, καὶ "ὐδὲν τοιῦτον ἄθυρμα τῇ ποιήσει ρων·" ἅπαντα γὰρ ταῦτα ἀπίθανα διὰ τὰ εἰρη δὲ Γοργίου εἰς τὴν χελιδόνα, ἐπεὶ κατ' αὐτοῦ ἀφῆκε τὸ περίττωμα, ἄριστα τῶν τραγικῶν· "αἰσχρόν γε ὦ Φιλομήλα." ὄρνιθι μὲν γάρ, εἰ ὐκ αἰσχρόν, παρθένῳ δὲ αἰσχρόν. εὖ ὖν ἐλοιδόρησ ὃ ἦν, ἀλλ' ὐχ ὃ ἔςιν.

Ἔςι δὲ καὶ ἡ εἰκὼν μεταφορά· διαφέρει γὰρ ὅταν μὲν γὰρ εἴπῃ τὸν Ἀχιλλέα "ὡς δὲ λέων ἐπ εἰκών ἐςιν, ὅταν δὲ "λέων ἐπόρυσε," μεταφορά· τὸ ἄμφω ἀνδρείυς εἶναι, προσηγόρευσε μετενέγκας τὸν Ἀχιλλέα. χρήσιμον δὲ ἡ εἰκὼν καὶ ἐν λόγῳ κις δέ· ποιητικὸν γάρ. οἰστέαι δὲ ὥσπερ αἱ μετα μεταφοραὶ γάρ εἰσι διαφέρυσαι τῷ εἰρημένῳ. εἰσὶ νες οἷον ἣν Ἀνδροτίων εἰς Ἰδριέα, ὅτι ὅμοιος τοῖς δεσμῶν κυνιδίοις· ἐκεῖνά τε γὰρ προσπίπτοντα δάκ Ἰδριέα λυθέντα ἐκ τῶν δεσμῶν εἶναι χαλεπά. Θεοδάμας εἴκαζεν Ἀρχίδαμον Εὐξένῳ γεωμετρεῖ σαμένῳ ἐν τῷ ἀνάλογον· ἔςαι γὰρ καὶ ὁ Εὔξενος δαμος γεωμετρικός. καὶ τὸ ἐν τῇ πολιτείᾳ τῇ Πλ ὅτι οἱ τὺς τεθνεῶτας σκυλεύοντες ἐοίκασι τοῖς κυν τὺς λίθυς δάκνει τῦ βάλλοντος ὐχ ἁπτόμενα. καὶ τὸν δῆμον, ὅτι ὅμοιος ναυκλήρῳ ἰσχυρῷ μὲν ὑπ δέ. καὶ ἡ εἰς τὰ μέτρα τῶν ποιητῶν, ὅτι ἔοικε τοῖς κάλλυς ὡραίοις· οἱ μὲν γὰρ ἀπανθήσαντες, τὰ δ'

2. μένυς] μὲν ὖς A^c. ‖ πυρίχρυν Q. ‖ 5. κυανόχρυν Q ‖ θετταλῦ Q, θετταλυ $Y^b Z^b$. ‖ 6. ταῦτα γὰρ A^c. ‖ 8. τέλωπ] ... ριον QY^bZ^b. ‖ 10. ἀκράτωρ QY^bZ^b. ‖ 14. ποιήσεώς Q. ‖ 15. αὐτῶι A^c. ‖ 19. ἰδίσματα Z^b. ‖ 22. νόμυ A^c. ‖ τοὺς om A^c ... νομίμυς A^c. ‖ δρομαῖαι QZ^b. ‖ δρομαῖαι Q. ‖ 25. περιλαβὼν A^c. ‖ 28. τοῖς om QY^bZ^b. ‖ 29. ἀντίμιμον γς Y^b, τίμιον QY^b ... 31. ἔξευρον $QY^bZ^bA^c$. ‖ 32. ποιηταὶ Q. ‖ 34. ἐπεμβάλλῃ QY^bZ^b. ‖ 35. ἐπισκοπεῖν Q.

1. χρησιμώτατον QZ^b et pr Y^b. ‖ 3. ἡ om QY^bZ^b. ‖ δὲ om A^c. ‖ 9. ἄναιμα QY^bZ^b. ‖ 10. μὲν om A^c. ‖ ... 16. ἐπὶ A^c. ‖ 17. αἰσχρόν γε om Q. ‖ 22. ἔτι QY^bZ^b. ‖ τὸ γὰρ A^c. ‖ 23. μετενεγκὼν QY^bZ^b. ‖ 27. ἣν Y^bZ^b. ‖ 31. ... ἐκ τῦ QY^bZ^b. ‖ ἔςι QY^bZ^b. ‖ ὁ] ἡ Z^b. ‖ 32. πολιτίδι A^c, πολιτείᾳ διὰ QY^bZ^b. ‖ τῦ et 34. τῶν βαλλόντων QY^bZ^b. ‖ ... ὁ δημοσθένης QY^bZ^b. ‖ 35 ὑποκύφῳ QZ^b. ‖ 37. ἀπανθίσαντες A^c.

ὅμοια φαίνεται. καὶ ἡ Περικλέυς εἰς Σαμίυς,
ιτὺς τοῖς παιδίοις ἃ τὸν ψωμὸν δέχεται μέν,
υ. καὶ εἰς Βοιωτύς, ὅτι ὅμοιοι τοῖς πρίνοις· τύς
νυς ὑφ' αὑτῶν κατακόπτεσθαι, καὶ τὺς Βοιωτὺς
λυς μαχομένυς. καὶ ὁ Δημοσθένης τὸν δῆμον,
ἐστι τοῖς ἐν τοῖς πλοίοις ναυτιῶσιν. καὶ ὡς ὁ
ς εἴκασε τὺς ῥήτορας ταῖς τίτθαις αἳ τὸ ψώ-
ταπίνυσαι τῷ σιάλῳ τὰ παιδία παραλείφυσιν.
ντισθένης Κηφισόδοτον τὸν λεπτὸν λιβανωτῷ
ι ἀπολλύμενος εὐφραίνει. πάσας γὰρ ταύτας
ίνας καὶ ὡς μεταφορὰς ἔξεςι λέγειν· ὥςε ὅσαι
ῶσιν ὡς μεταφοραὶ λεχθεῖσαι, δῆλον ὅτι αὗται
ἔσονται, καὶ αἱ εἰκόνες μεταφοραὶ λόγυ δεό-
δὲ δεῖ τὴν μεταφορὰν τὴν ἐκ τῦ ἀνάλογον
ιαι καὶ ἐπὶ θάτερα καὶ ἐπὶ τῶν ὁμογενῶν· οἷον
ἀσπὶς Διονύσυ, καὶ τὴν ἀσπίδα ἁρμόττει λέ-
ίλην Ἄρεος. ὁ μὲν οὖν λόγος συντίθεται ἐκ

δ' ἀρχὴ τῆς λέξεως τὸ ἑλληνίζειν· τῦτο δ' ἐςὶν
ρῶτον μὲν ἐν τοῖς συνδέσμοις, ἂν ἀποδιδῷ τις
σι πρότεροι καὶ ὕςεροι γίγνεσθαι ἀλλήλων, οἷον
υσιν, ὥσπερ ὁ μέν καὶ ὁ ἐγὼ μέν ἀπαιτεῖ τὸν
ὁ δέ. δεῖ δὲ ἕως μέμνηται ἀνταποδιδόναι ἀλ-
ὶ μήτε μακρὰν ἀπαρτᾶν μήτε σύνδεσμον πρὸ
ποδιδόναι τῦ ἀναγκαίυ· ὀλιγαχῦ γὰρ ἁρμόττει.
τεί μοι εἶπεν (ἦλθε γὰρ Κλέων δεόμενός τε καὶ
ιευόμην παραλαβὼν αὐτύς." ἐν τύτοις γὰρ πολ-
ἀποδοθησομένυ συνδέσμυ προεμβέβληνται σύν-
ν δὲ πολὺ τὸ μεταξὺ γένηται τῦ ἐπορευόμην,
ι μὲν δὴ τὸ εὖ ἐν τοῖς συνδέσμοις, δεύτερον δὲ
ις ὀνόμασι λέγειν καὶ μὴ τοῖς περιέχυσιν. τρί-
υφιβόλοις· ταῦτα δέ, ἂν μὴ τἀναντία προαι-
ο ποιῦσιν, ὅταν μηθὲν μὲν ἔχωσι λέγειν, προσ-
έ τι λέγειν· οἱ γὰρ τοιῦτοι ἐν ποιήσει λέγυσι
Ἐμπεδοκλῆς· φενακίζει γὰρ τὸ κύκλῳ πολὺ
ἰσχυσιν οἱ ἀκροαταὶ ὅπερ οἱ πολλοὶ παρὰ τοῖς
ίταν γὰρ λέγωσιν ἀμφίβολα, συμπαρανεύυσιν.
Ἅλυν διαβὰς μεγάλην ἀρχὴν καταλύσει.

καὶ διὰ τὸ ὅλως ἔλαττον εἶναι ἁμάρτημα, διὰ τῶν γενῶν τοῦ πράγματος λέγουσιν οἱ μάντεις· τύχοι γὰρ ἄν τις μᾶλλον ἐν τοῖς ἀρτιασμοῖς ἄρτια ἢ περισσὰ εἰπὼν μᾶλλον ἢ πόσα ἔχει, καὶ τὸ ὅτι ἔσται ἢ τὸ πότε, διὸ οἱ χρησμολόγοι ὐ προσορίζονται τὸ πότε. ἅπαντα δὴ ταῦτα ὅμοια· ὥς' ἂν μὴ τοιύτυ τινὸς ἕνεκα, φευκτέον. τέταρτον, ὡς Πρωταγόρας τὰ γένη τῶν ὀνομάτων διῄρει, ἄρρενα καὶ θήλεα καὶ σκεύη· δεῖ γὰρ ἀποδιδόναι καὶ ταῦτα ὀρθῶς· "ἡ δ' ἐλθῦσα καὶ διαλεχθεῖσα ᾤχετο." πέμπτον, ἐν τῷ τὰ πολλὰ καὶ ὀλίγα καὶ ἓν ὀρθῶς ὀνομάζειν· "οἱ δ' ἐλθόντες ἔτυπτόν με." ὅλως δὲ δεῖ εὐανάγνωςον εἶναι τὸ γεγραμμένον καὶ εὔφραςον· ἔςι δὲ τὸ αὐτό. ὅπερ οἱ πολλοὶ σύνδεσμοι ὐκ ἔχυσιν, ὐδ' ἃ μὴ ῥᾴδιον διαςίξαι, ὥσπερ τὰ Ἡρακλείτυ. τὰ γὰρ Ἡρακλείτυ διαστίξαι ἔργον διὰ τὸ ἄδηλον εἶναι ποτέρῳ πρόσκειται, τῷ ὕςερον ἢ τῷ πρότερον, οἷον ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτῦ τῦ συγγράμματος· φησὶ γὰρ "τῦ λόγυ τῦ δεόντος ἀεὶ ἀξύνετοι ἄνθρωποι γίγνονται·" ἄδηλον γὰρ τὸ ἀεί, πρὸς ὁποτέρῳ διαςίξαι. ἔτι δὲ ποιεῖ σολοικίζειν τὸ μὴ ἀποδιδόναι, ἐὰν μὴ ἐπιζευγνύῃς ἀμφοῖν ὃ ἁρμόττει· οἷον ἢ ψόφον ἢ χρῶμα, τὸ μὲν ἰδών ὐ κοινόν, τὸ δ' αἰσθόμενος κοινόν. ἀσαφῆ δὲ καὶ ἂν μὴ προθεὶς εἴπῃς, μέλλων πολλὰ μεταξὺ ἐμβάλλειν· οἷον "ἔμελλον γὰρ διαλεχθεὶς ἐκείνῳ τάδε καὶ τάδε καὶ ὧδε πορεύεσθαι," ἀλλὰ μὴ "ἔμελλον γὰρ διαλεχθεὶς πορεύεσθαι, εἶτα τάδε καὶ τάδε καὶ ὧδε ἐγένετο."

Εἰς ὄγκον δὲ τῆς λέξεως συμβάλλεται τάδε, τὸ 6
λόγῳ χρῆσθαι ἀντ' ὀνόματος, οἷον μὴ κύκλον, ἀλλ' ἐπίπεδον τὸ ἐκ τῦ μέσυ ἴσον. εἰς δὲ συντομίαν τὸ ἐναντίον, ἀντὶ τῦ λόγυ ὄνομα. καὶ ἐὰν αἰσχρὸν ἢ ἀπρεπές· ἐὰν μὲν ἐν τῷ λόγῳ ᾖ αἰσχρόν, τὔνομα λέγειν, ἐὰν δ' ἐν τῷ ὀνόματι, τὸν λόγον. καὶ μεταφοραῖς δηλῦν καὶ τοῖς ἐπιθέτοις, εὐλαβύμενον τὸ ποιητικόν. καὶ τὸ ἓν πολλὰ ποιεῖν, ὅπερ οἱ ποιηταὶ ποιῦσιν· ἑνὸς ὄντος λιμένος ὅμως λέγυσι "λιμένας εἰς Ἀχαϊκύς" καὶ "Δέλτυ μὲν αἵδε πολύθυροι διαπτυχαί." καὶ μὴ ἐπιζευγνύναι, ἀλλ' ἑκατέρῳ ἑκάτερον, "τῆς γυναικὸς τῆς ἡμετέρας·" ἐὰν δὲ συντόμως, τὐναντίον "τῆς ἡμετέρας γυναικός." καὶ μετὰ συνδέσμυ λέγειν· ἐὰν δὲ συντόμως, ἄνευ μὲν συνδέσμυ, μὴ ἀσύνδετα δέ, οἷον

n A^c. ‖ 7. τιτθαῖς A^c, τίθαις Z^b. ‖ 9. τῷ λεπτῷ γς Y^b. ‖ 13. μεταφορᾶς A^c. ‖ 15. θατέρυ Z^b. ‖ 17. ἄρεως A^c. ‖ 24.
‖ 26. ἦλθέ τε γὰρ QZ^b et pr Y^b. ‖ κλέων] καὶ κλέων Z^b et pr Y^b. ‖ 27. τούτω corr Y^b. ‖ 29. ἂν QY^bZ^b. ‖ 37.
Z^b.

ιον prius om QY^bZ^b. ‖ 4. ὅτι] ὅσα Q. ‖ 5. προσοργίζονται A^c. ‖ τὸ om QZ^bA^c. ‖ 17. ὄντος QY^bZ^b. ‖ 18. προτέρω A^c. ‖
? ‖ δὲ] τάδε A^c. ‖ 21. καὶ om A^c. ‖ προσθεὶς $Y^bZ^bA^c$, προσθῇς Q. ‖ εἴπῃς om Q. ‖ 24. εἰ A^c. ‖ 25. ὧδε δεῖ ἐγένοντο
ὸ] τῶι A^c. ‖ 31. μεταφορᾷ A^c. ‖ 32. ἓν om QZ^bA^c et pr Y^b. ‖ 34. ἀχαιϊκὸς QY^bZ^b. ‖ δέλτυ μία δὲ Y^b, δελτύμεναι
‖ 38. μὲν om Q.

πορευθεὶς καὶ διαλεχθείς, πορευθεὶς διελέχθην. καὶ τὸ Ἀντιμάχυ χρήσιμον, ἐξ ὧν μὴ ἔχει λέγειν, ὃ ἐκεῖνος ποιεῖ ἐπὶ τῦ Τευμησσῦ, "ἔςι τις ἠνεμόεις ὀλίγος λόφος·" αὔξεται γὰρ ὕτως εἰς ἄπειρον. ἔστι δὲ τῦτο καὶ ἐπὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν, ὅπως ὐκ ἔχει, ὁποτέρως ἂν ᾖ χρήσιμον. ὅθεν καὶ τὰ ὀνόματα οἱ ποιηταὶ φέρουσι, τὸ ἄχορδον καὶ τὸ ἄλυρον μέλος· ἐκ τῶν ςερήσεων γὰρ ἐπιφέρυσιν· εὐδοκιμεῖ γὰρ τῦτο ἐν ταῖς μεταφοραῖς λεγόμενον ταῖς ἀνάλογον, οἷον τὸ φάναι τὴν σάλπιγγα εἶναι μέλος ἄλυρον.

7 Τὸ δὲ πρέπον ἕξει ἡ λέξις, ἐὰν ᾖ παθητική τε καὶ ἠθικὴ καὶ τοῖς ὑποκειμένοις πράγμασιν ἀνάλογον. τὸ δ' ἀνάλογόν ἐςιν, ἐὰν μήτε περὶ εὐόγκων αὐτοκαβδάλως λέγηται μήτε περὶ εὐτελῶν σεμνῶς, μηδ' ἐπὶ τῷ εὐτελεῖ ὀνόματι ἐπῇ κόσμος· εἰ δὲ μή, κωμῳδία φαίνεται, οἷον ποιεῖ Κλεοφῶν· ὁμοίως γὰρ ἔνια ἔλεγε καὶ εἰ εἴπειεν ἂν "πότνια συκῆ." παθητικὴ δέ, ἐὰν μὲν ᾖ ὕβρις, ὀργιζομένυ λέξις, ἐὰν δὲ ἀσεβῆ καὶ αἰσχρά, δυσχεραίνοντος καὶ εὐλαβυμένυ καὶ λέγειν, ἐὰν δὲ ἐπαινετά, ἀγαμένως, ἐὰν δὲ ἐλεεινά, ταπεινῶς, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων δὲ ὁμοίως. πιθανοῖ δὲ τὸ πρᾶγμα καὶ ἡ οἰκεία λέξις· παραλογίζεται γὰρ ἡ ψυχὴ ὡς ἀληθῶς λέγοντος, ὅτι ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ὕτως ἔχυσιν, ὥς' οἴονται, εἰ καὶ μὴ ὕτως ἔχει, ὡς ὁ λέγων, τὰ πράγματα ὕτως ἔχειν, καὶ συνομοιοπαθεῖ ὁ ἀκύων ἀεὶ τῷ παθητικῶς λέγοντι, κἂν μηθὲν λέγῃ. διὸ πολλοὶ καταπλήττυσι τὺς ἀκροατὰς θορυβῦντες. καὶ ἠθικὴ δὲ αὕτη ἡ ἐκ τῶν σημείων δεῖξις, ὅτι ἀκολυθεῖ ἡ ἁρμόττυσα ἑκάστῳ γένει καὶ ἕξει. λέγω δὲ γένος μὲν καθ' ἡλικίαν, οἷον παῖς ἢ ἀνὴρ ἢ γέρων, καὶ γυνὴ ἢ ἀνήρ, καὶ Λάκων ἢ Θετταλός, ἕξεις δέ, καθ' ἃς ποιός τις τῷ βίῳ· οὐ γὰρ καθ' ἅπασαν ἕξιν οἱ βίοι ποιοί τινες. ἐὰν ὖν καὶ τὰ ὀνόματα οἰκεῖα λέγῃ τῇ ἕξει, ποιήσει τὸ ἦθος· ὐ γὰρ ταὐτὰ ὐδ' ὡσαύτως ἀγροῖκος ἂν καὶ πεπαιδευμένος εἴπειεν. πάσχουσι δέ τι οἱ ἀκροαταὶ καὶ ᾧ κατακόρως χρῶνται οἱ λογογράφοι, "τίς δ' ὐκ οἶδεν;" "ἅπαντες ἴσασιν·" ὁμολογεῖ γὰρ ὁ ἀκούων αἰσχυνόμενος, ὅπως μετέχῃ οὗπερ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες. τὸ δ' εὐκαίρως ἢ μὴ εὐκαίρως χρῆσθαι κοινὸν ἁπάντων τῶν εἰδῶν ἐςίν. ἄκος δ' ἐπὶ πάσ[illegible] βολῇ τὸ θρυλύμενον· δεῖ γὰρ αὐτὸν αὑτῷ προσ[illegible] τειν· δοκεῖ γὰρ ἀληθὲς εἶναι, ἐπεὶ ὐ λανθάνει γε τὸν λέγοντα. ἔτι τοῖς ἀνάλογον μὴ πᾶσιν ἅμα [illegible] σθαι· ὕτω γὰρ κλέπτεται ὁ ἀκροατής. λέγω δὲ [illegible] τὰ ὀνόματα σκληρὰ ᾖ, μὴ καὶ τῇ φωνῇ καὶ τῷ [illegible] καὶ τοῖς ἁρμόττυσιν· εἰ δὲ μή, φανερὸν γίνεται [illegible] ἐςιν. ἐὰν δὲ τὸ μὲν τὸ δὲ μή, λανθάνει ποιῶν [illegible] ἐὰν οὖν τὰ μαλακὰ σκληρῶς καὶ τὰ σκληρὰ μ[illegible] λέγηται, ἀπίθανον γίγνεται. τὰ δὲ ὀνόματα τὰ [illegible] καὶ τὰ ἐπίθετα πλείω καὶ τὰ ξένα μάλιστα [illegible] λέγοντι παθητικῶς· συγγνώμη γὰρ ὀργιζομένῳ κα[illegible] ναι οὐρανόμηκες ἢ πελώριον εἰπεῖν. καὶ ὅταν ἔχ[illegible] ἀκροατὰς καὶ ποιήσῃ ἐνθυσιάσαι ἢ ἐπαίνοις ἢ ψ[illegible] ὀργῇ ἢ φιλίᾳ, οἷον καὶ Ἰσοκράτης ποιεῖ ἐν τῷ παν[illegible] ἐπὶ τέλει, "φήμη δὲ καὶ γνώμη" καὶ "οἵ τινες ἐτλ[illegible] φθέγγονταί τε γὰρ τὰ τοιαῦτα ἐνθουσιάζοντες, ὥσ[illegible] ἀποδέχονται δῆλον ὅτι ὁμοίως ἔχοντες. διὸ καὶ τῇ [illegible] ἥρμοσεν· ἔνθεον γὰρ ἡ ποίησις. ἢ δὴ οὕτω δεῖ, ἢ [illegible] εἰρωνείας, ὅπερ Γοργίας ἐποίει καὶ τὰ ἐν τῷ Φαί[illegible]

Τὸ δὲ σχῆμα τῆς λέξεως δεῖ μήτε ἔμμετρ[illegible] μήτε ἄρρυθμον· τὸ μὲν γὰρ ἀπίθανον (πεπλάσ[illegible] δοκεῖ) καὶ ἅμα καὶ ἐξίστησιν· προσέχειν γὰρ πο[illegible] ὁμοίῳ, πότε πάλιν ἥξει. ὥσπερ ὖν τῶν κηρύκων [illegible] βάνυσι τὰ παιδία τὸ "τίνα αἱρεῖται ἐπίτροπον ὁ [illegible] θερούμενος; Κλέωνα." τὸ δὲ ἄρρυθμον ἀπέραντο[illegible] πεπεράνθαι μέν, μὴ μέτρῳ δέ· ἀηδὲς γὰρ καὶ [illegible] τὸ ἄπειρον. περαίνεται δὲ ἀριθμῷ πάντα· ὁ δ[illegible] ματος τῆς λέξεως ἀριθμὸς ῥυθμός ἐςιν, ὗ καὶ τ[illegible] τμητά. διὸ ῥυθμὸν δεῖ ἔχειν τὸν λόγον, μέτρ[illegible] ποίημα γὰρ ἔςαι. ῥυθμὸν δὲ μὴ ἀκριβῶς· τῦτ[illegible] ἐὰν μέχρι τυ ᾖ. τῶν δὲ ῥυθμῶν ὁ μὲν ἡρῷος [illegible] λεκτικὸς καὶ ἁρμονίας δεόμενος, ὁ δ' ἴαμβος [illegible] ἡ λέξις ἡ τῶν πολλῶν· διὸ μάλιςα πάντων τ[illegible] ἰαμβεῖα φθέγγονται λέγοντες. δεῖ δὲ σεμνότητ[illegible] καὶ ἐκςῆσαι. ὁ δὲ τροχαῖος κορδακικώτερος· δη[illegible]

2. ὃ] οἷον QY^bZ^b. ‖ 3. τευμισσῦ Q. ‖ 7 et 9. μέρος A^c. ‖ 8. γὰρ] δὲ QY^bZ^b. ‖ τοῖς ἀνάλογον Y^bZ^b, τοῖς ἀνάλογ[illegible] γον QA^c. ‖ 12. αὐτοκαυδάλως γε Y^b, αὐτοκιβδήλως $QY^bZ^bA^c$. ‖ 13. μητ' QY^bZ^b. ‖ 14. ἐπῇ] εἰ πῆι A^c. ‖ 15. ἔνια om pr [illegible] om QY^bZ^b. ‖ 16. σύ QY^bZ^b. ‖ παθητικὸν Z^b. ‖ 17. δυσχεραινόντως καὶ εὐλαβυμένως QY^bZ^b. ‖ 18. καὶ om Q. ‖ 20. [illegible] 22. ἔχει] ἔχειν A^c. ‖ 23. συνομοπαθεῖ A^c. ‖ ἀεὶ ὁ ἀκύων QY^bZ^b. ‖ 24. παθητικῶι A^c. ‖ 31. τῆι λέξει A^c. ‖ 32. [illegible] etiam ante ἀγροῖκος A^c. ‖ εἴποιεν QY^bZ^b. ‖ 33. κατακορεῖ et 34. εἶδεν A^c.

2. θρυλλύμενον QY^bZ^b. ‖ 5. κέκλεπται A^c. ‖ ἂν Q, om Z^b. ‖ 8. τόδε $QY^bZ^bA^c$. ‖ τόδε Y^b. ‖ λανθάνῃ QZ^b. ‖ 9. [illegible] κὰς A^c. ‖ 10. τὰ ἐπίθετα καὶ διπλᾶ QY^bZ^b. ‖ 13. ἤδη ἔχῃ Y^bZ^b, δὴ ἔχῃ Q. ‖ 20. εἰρωνίας A^c, εἰρωνείαν Q. ‖ 34. [illegible] σεμνοτέραν QY^bZ^b. ‖ 36. τὰ om Y^bZ^b.

' ἔςι γὰρ τροχερὸς ῥυθμὸς τὰ τετράμετρα. λεί-
αιάν, ᾧ ἐχρῶντο μὲν ἀπὸ Θρασυμάχου ἀρξά-
εῖχον δὲ λέγειν τίς ἦν. ἔςι δὲ τρίτος ὁ παιάν,
ος τῶν εἰρημένων· τρία γὰρ πρὸς δύ' ἐςίν, ἐκεί-
ὲν ἓν πρὸς ἕν, ὁ δὲ δύο πρὸς ἕν. ἔχεται δὲ
τούτων ὁ ἡμιόλιος· οὗτος δ' ἐστὶν ὁ παιάν. οἱ
οι διά τε τὰ εἰρημένα ἀφετέοι, καὶ διότι με-
παιὰν ληπτέος· ἀπὸ μόνου γὰρ οὐκ ἔςι μέτρον
ν ῥυθμῶν, ὥςε μάλιστα λανθάνειν. νῦν μὲν
τῷ ἑνὶ παιᾶνι καὶ ἀρχόμενοι, δεῖ δὲ διαφέ-
λευτὴν τῆς ἀρχῆς. ἔστι δὲ παιᾶνος δύο εἴδη
ἀλλήλοις, ὧν τὸ μὲν ἐν ἀρχῇ ἁρμόττει, ὥσ-
κῶνται· οὗτος δ' ἐςὶν οὗ ἄρχει μὲν ἡ μακρά,
δὲ τρεῖς βραχεῖαι, "Δαλογενὲς εἴτε Λυκίαν" καὶ
α Ἕκατε παῖ Διός." ἕτερος δ' ἐξ ἐναντίας, οὗ
ρχουσι τρεῖς, ἡ δὲ μακρὰ τελευταία· "μετὰ δὲ
τ' ὠκεανὸν ἠφάνισε νύξ." οὗτος δὲ τελευτὴν
ρ βραχεῖα διὰ τὸ ἀτελὴς εἶναι ποιεῖ κολοβόν.
ῇ μακρᾷ ἀποκόπτεσθαι καὶ δήλην εἶναι τὴν
ὴ διὰ τὸν γραφέα, μηδὲ διὰ τὴν παραγρα-
διὰ τὸν ῥυθμόν. ὅτι μὲν οὖν εὔρυθμον δεῖ εἶναι
αὶ μὴ ἄρρυθμον, καὶ τίνες εὔρυθμον ποιοῦσι
πῶς ἔχοντες, εἴρηται.

ὲ λέξιν ἀνάγκη εἶναι ἢ εἰρομένην καὶ τῷ συν-
, ὥσπερ αἱ ἐν τοῖς διθυράμβοις ἀναβολαί, ἢ
ένην καὶ ὁμοίαν ταῖς τῶν ἀρχαίων ποιητῶν ἀν-
ἡ μὲν οὖν εἰρομένη λέξις ἡ ἀρχαία ἐςίν· "Ἡρο-
ῆδ' ἱςορίης ἀπόδειξις·" ταύτῃ γὰρ πρότερον μὲν
ν δὲ οὐ πολλοὶ χρῶνται. λέγω δὲ εἰρομένην, ἣ
έλος καθ' αὑτήν, ἂν μὴ τὸ πρᾶγμα λεγόμενον
στι δὲ ἀηδὲς διὰ τὸ ἄπειρον· τὸ γὰρ τέλος
ονται καθορᾶν. διόπερ ἐπὶ τοῖς καμπτῆρσιν ἐκ-
ἐκλύονται· προορῶντες γὰρ τὸ πέρας οὐ κάμνουσι
μὲν οὖν εἰρομένη τῆς λέξεώς ἐςιν ἥδε, κατε-
δὲ ἡ ἐν περιόδοις· λέγω δὲ περίοδον λέξιν ἔχου-
καὶ τελευτὴν αὐτὴν καθ' αὑτὴν καὶ μέγεθος

εὐσύνοπτον. ἡδεῖα δ' ἡ τοιαύτη καὶ εὐμαθής, ἡδεῖα μὲν διὰ τὸ ἐναντίως ἔχειν τῷ ἀπεράντῳ, καὶ ὅτι αἰεί τι οἴεται ἔχειν ὁ ἀκροατὴς τῷ ἀεὶ πεπεράνθαι τι αὑτῷ· τὸ δὲ μηδὲν προνοεῖν εἶναι μηδὲ ἀνύειν ἀηδές. εὐμαθὴς δέ, ὅτι εὐμνημόνευτος. τοῦτο δέ, ὅτι ἀριθμὸν ἔχει ἡ ἐν περιόδοις λέξις, ὃ πάντων εὐμνημονευτότατον. διὸ καὶ τὰ μέτρα πάντες μνημονεύουσι μᾶλλον τῶν χύδην· ἀριθμὸν γὰρ ἔχει ᾧ μετρεῖται. δεῖ δὲ τὴν περίοδον καὶ τῇ διανοίᾳ τετελειῶσθαι, καὶ μὴ διακόπτεσθαι ὥσπερ τὰ Σοφοκλέους ἰαμβεῖα,

Καλυδὼν μὲν ἥδε γαῖα Πελοπείας χθονός·

τοὐναντίον γὰρ ἔςιν ὑπολαβεῖν τῷ διαιρεῖσθαι, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τοῦ εἰρημένου τὴν Καλυδῶνα εἶναι τῆς Πελοποννήσου. περίοδος δὲ ἡ μὲν ἐν κώλοις, ἡ δ' ἀφελής. ἔςι δ' ἐν κώλοις μὲν λέξις ἡ τετελειωμένη τε καὶ διῃρημένη καὶ εὐανάπνευςος, μὴ ἐν τῇ διαιρέσει ὥσπερ ἡ εἰρημένη περίοδος, ἀλλ' ὅλη. κῶλον δ' ἐςὶ τὸ ἕτερον μόριον ταύτης. ἀφελῆ δὲ λέγω τὴν μονόκωλον. δεῖ δὲ καὶ τὰ κῶλα καὶ τὰς περιόδους μήτε μυούρους εἶναι μήτε μακράς. τὸ μὲν γὰρ μικρὸν προσπταίειν πολλάκις ποιεῖ τὸν ἀκροατήν· ἀνάγκη γάρ, ὅταν ἔτι ὁρμῶν ἐπὶ τὸ πόρρω καὶ τὸ μέτρον, οὗ ἔχει ἐν ἑαυτῷ ὅρον, ἀντισπασθῇ παυσαμένου, οἷον προσπταίειν γίγνεσθαι διὰ τὴν ἀντίκρουσιν. τὰ δὲ μακρὰ ἀπολείπεσθαι ποιεῖ, ὥσπερ οἱ ἐξωτέρω ἀποκάμπτοντες τοῦ τέρματος· ἀπολείπουσι γὰρ καὶ οὗτοι τοὺς συμπεριπατοῦντας. ὁμοίως δὲ καὶ αἱ περίοδοι αἱ μακραὶ οὖσαι λόγος γίνεται καὶ ἀναβολῇ ὅμοιον. ὥστε γίνεται ὃ ἔσκωψε Δημόκριτος ὁ Χῖος εἰς Μελανιππίδην ποιήσαντα ἀντὶ τῶν ἀντιςρόφων ἀναβολάς,

οἷ τ' αὐτῷ κακὰ τεύχει ἀνὴρ ἄλλῳ κακὰ τεύχων,
ἡ δὲ μακρὰ ἀναβολὴ τῷ ποιήσαντι κακίςη·

ἁρμόττει γὰρ τὸ τοιοῦτον καὶ εἰς τοὺς μακροκώλους λέγειν. αἵ τε λίαν βραχύκωλοι οὐ περίοδος γίγνεται· προπετῆ οὖν ἄγει τὸν ἀκροατήν. τῆς δὲ ἐν κώλοις λέξεως ἡ μὲν διῃρημένη ἐςὶν ἡ δὲ ἀντικειμένη, διῃρημένη μὲν οἷον "πολλάκις ἐθαύμασα τῶν τὰς πανηγύρεις συναγόντων καὶ τοὺς γυμνικοὺς ἀγῶνας καταςησάντων," ἀντικειμένη δέ, ἐν ᾗ ἑκατέρῳ τῷ κώλῳ ἢ πρὸς ἐναντίῳ ἐναντίον σύγκειται ἢ ταὐτὸ

· τετράμετρα om Q. ‖ ῥυθμὸς τροχαῖος A^c. ‖ 2. παιδείαν A^c. ‖ μὲν] μὲν ὡς ἐν ἀπορρήτῳ QY^bZ^b. ‖ 4. γὰρ] δὲ QZ^b. ‖ ‖ 9. εἰρηθέντων Q. ‖ 12. ἐν om QY^bZ^b. ‖ ὥπερ Q. ‖ 14. ἥ τε QY^bZ^b. ‖ λυκία Q. ‖ 15. ἑτέρα QZ^b. ‖ 18. ποιεῖν ἐφοντα QY^bZ^b. ‖ 23. ῥυθμὸν Q. ‖ 24. τῶν συνδέσμων A^c. ‖ 28. θυρίου A^c. ‖ ἦδ' ἱςορίης] ἤδις' Z^b, om cum ipso ἀπόδειτην A^c. ‖ πρότεροι Q. ‖ 31. τελειωθείη $QY^bZ^bA^c$. ‖ 34. εἰρημένη Z^b, ἠρωμένη Q.
οἴεται QY^bZ^b. ‖ 3. τῷ ἀεὶ] καὶ A^c. ‖ πεπεράσθαι A^c. ‖ δὲ] γὰρ Q. ‖ 4. ἀνοίγειν A^c. ‖ 6. τῶν μέτρων et 8. τῇ περιόδῳ 0. καὶ λυδῶν Z^b. ‖ πελοπίας A^c. ‖ 14. λόγος Q. ‖ διηρτισμένη γρ Y^b. ‖ 15. εἰρημένη om A^c. ‖ 18. μειούρους QY^bZ^b. ‖ ν A^c. ‖ 20. οὗ] οὔτ' $QY^bZ^bA^c$. ‖ 21. ὅρον A^c et corr Y^b, πόρον pr Y^b. ‖ ἀντισπασθῆναι Z^b. ‖ 22. μικρὰ Z^b. ‖ 23. 24. περιπατοῦντας QZ^b et pr Y^b. ‖ 25. ἄλογος A^c. ‖ ἀναβολῆς Y^bZ^b. ‖ 27. ἀναβολήν QY^bZ^b. ‖ 29. κακίςη] κακίςη . προπετῶς et 32. κώλω QY^bZ^b. ‖ 33. ἐθαύμασα πολλάκις et 34. ἀγόντων QY^bZ^b.

ἐπέζευκται τοῖς ἐναντίοις, οἷον "ἀμφοτέρυς δ' ὤνησαν, καὶ τὺς ὑπομείναντας καὶ τοὺς ἀκολυθήσαντας· τοῖς μὲν γὰρ πλείω τῆς οἴκοι προσεκτήσαντο, τοῖς δὲ ἱκανὴν τὴν οἴκοι κατέλιπον." ἐναντία ὑπομονὴ ἀκολύθησις, ἱκανὸν πλεῖον. "ὥστε καὶ τοῖς χρημάτων δεομένοις καὶ τοῖς ἀπολαῦσαι βυλομένοις." ἀπόλαυσις κτήσει ἀντίκειται. καὶ ἔτι "συμβαίνει πολλάκις ἐν ταύταις καὶ τὺς φρονίμυς ἀτυχεῖν καὶ τὺς ἄφρονας κατορθῦν." "εὐθὺς μὲν τῶν ἀριςείων ἠξιώθησαν, ὐ πολὺ δὲ ὕςερον τὴν ἀρχὴν τῆς θαλάττης ἔλαβον." "πλεῦσαι μὲν διὰ τῆς ἠπείρου, πεζεῦσαι δὲ διὰ τῆς θαλάττης, τὸν μὲν Ἑλλήσποντον ζεύξας, τὸν δ' Ἄθω διορύξας." "καὶ φύσει πολίτας ὄντας νόμῳ τῆς πόλεως ςέρεσθαι." "οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν κακῶς ἀπώλοντο, οἱ δ' αἰσχρῶς ἐσώθησαν." "ἰδίᾳ μὲν τοῖς βαρβάροις οἰκέταις χρῆσθαι, κοινῇ δὲ πολλὺς τῶν συμμάχων περιορᾶν δυλεύοντας." "ἢ ζῶντας ἄξειν ἢ τελευτήσαντας καταλείψειν." καὶ ὃ εἰς Πειθόλαόν τις εἶπε καὶ Λυκόφρονα ἐν τῷ δικαςηρίῳ, "ὗτοι δ' ὑμᾶς οἴκοι μὲν ὄντες ἐπώλουν, ἐλθόντες δ' ὡς ὑμᾶς ἐώνηνται." ἅπαντα γὰρ ταῦτα ποιεῖ τὸ εἰρημένον. ἡδεῖα δ' ἐςὶν ἡ τοιαύτη λέξις, ὅτι τἀναντία γνωριμώτατα καὶ παράλληλα μᾶλλον γνώριμα, καὶ ὅτι ἔοικε συλλογισμῷ· ὁ γὰρ ἔλεγχος συναγωγὴ τῶν ἀντικειμένων ἐςίν. ἀντίθεσις μὲν οὖν τὸ τοιοῦτόν ἐστιν, παρίσωσις δ' ἐὰν ἴσα τὰ κῶλα, παρομοίωσις δ' ἐὰν ὅμοια τὰ ἔσχατα ἔχῃ ἑκάτερον τὸ κῶλον. ἀνάγκη δὲ ἢ ἐν ἀρχῇ ἢ ἐπὶ τελευτῆς ἔχειν. καὶ ἀρχὴ μὲν ἀεὶ τὰ ὀνόματα, ἡ δὲ τελευτὴ τὰς ἐσχάτας συλλαβὰς ἢ τοῦ αὐτῦ ὀνόματος πτώσεις ἢ τὸ αὐτὸ ὄνομα. ἐν ἀρχῇ μὲν τὰ τοιαῦτα "ἀγρὸν γὰρ ἔλαβεν ἀργὸν παρ' αὐτοῦ," "δωρητοί τ' ἐπέλοντο παράρρητοί τ' ἐπέεσσιν·" ἐπὶ τελευτῆς δὲ "ᾠήθησαν αὐτὸν παιδίον τετοκέναι, ἀλλ' αὐτῦ αἴτιον γεγονέναι," "ἐν πλείςαις δὲ φροντίσι καὶ ἐν ἐλαχίςαις ἐλπίσιν." πτῶσις δὲ ταὐτῦ "ἄξιος δὲ σταθῆναι χαλκοῦς, οὐκ ἄξιος ὢν χαλκῦ." ταὐτὸ δ' ὄνομα "σὺ δ' αὐτὸν καὶ ζῶντα ἔλεγες κακῶς καὶ νῦν γράφεις κακῶς." ἀπὸ συλλαβῆς δὲ "τί ἂν ἔπαθες δεινόν, εἰ ἄνδρ' εἶδες ἀργόν;" ἔστι δὲ ἅμα πάντα ἔχειν ταὐτό,

καὶ ἀντίθεσιν εἶναι ταὐτὸ καὶ πάρισον καὶ ὁμο
αἱ δ' ἀρχαὶ τῶν περιόδων σχεδὸν ἐν τοῖς Θεοδε
ρίθμηνται. εἰσὶ δὲ καὶ ψευδεῖς ἀντιθέσεις, οἷον
χαρμος ἐποίει,

τόκα μὲν ἐν τήνων ἐγὼν ἦν, τόκα δὲ παρὰ τή

Ἐπεὶ δὲ διώρισται περὶ τούτων, πόθεν λ
ἀςεῖα καὶ τὰ εὐδοκιμῦντα λεκτέον. ποιεῖν μὲν
εὐφυῦς ἢ τῦ γεγυμνασμένου, δεῖξαι δὲ τῆς μεθό
εἴπωμεν ὖν καὶ διαριθμησώμεθα· ἀρχὴ δ' ἔςω
τὸ γὰρ μανθάνειν ῥᾳδίως ἡδὺ φύσει πᾶσίν ἐσ
ὀνόματα σημαίνει τι, ὥςε ὅσα τῶν ὀνομάτων
μάθησιν, ἥδιςα. αἱ μὲν ὖν γλῶτται ἀγνῶτες,
ρια ἴσμεν. ἡ δὲ μεταφορὰ ποιεῖ τῦτο μάλιςα·
εἴπῃ τὸ γῆρας καλάμην, ἐποίησε μάθησιν καὶ γ
τῦ γένυς· ἄμφω γὰρ ἀπηνθηκότα. ποιῦσι μὲν
τῶν ποιητῶν εἰκόνες τὸ αὐτό· διόπερ ἂν εὖ, ἀς
νεται. ἔςι γὰρ ἡ εἰκών, καθάπερ εἴρηται πρότε
φορὰ διαφέρυσα προθέσει· διὸ ἧττον ἡδύ, ὅτι μα
καὶ ὐ λέγει ὡς τῦτο ἐκεῖνο· ὔκυν ὐδὲ ζητεῖ τῦτ
ἀνάγκη δὴ καὶ λέξιν καὶ ἐνθυμήματα ταῦτ' εἶν
ὅσα ποιεῖ ἡμῖν μάθησιν ταχεῖαν. διὸ οὔτε τὰ ἐ
τῶν ἐνθυμημάτων εὐδοκιμεῖ (ἐπιπόλαια γὰρ λέγ
παντὶ δῆλα, καὶ ἃ μηδὲν δεῖ ζητῆσαι), ὔτε ὅσα
ἀγνούμενά ἐςιν, ἀλλ' ὅσων ἢ ἅμα λεγομένων
γίνεται, καὶ εἰ μὴ πρότερον ὑπῆρχεν, ἢ μικρὸν
ἡ διάνοια· γίγνεται γὰρ οἷον μάθησις, ἐκείνως δὲ
κατὰ μὲν ὖν τὴν διάνοιαν τῦ λεγομένυ τὰ τοιαῦ
κιμεῖ τῶν ἐνθυμημάτων, κατὰ δὲ τὴν λέξιν τῷ
ματι, ἐὰν ἀντικειμένως λέγηται, οἷον "καὶ τὴν
κοινὴν εἰρήνην νομιζόντων τοῖς αὐτῶν ἰδίοις πόλεμ
τίκειται πόλεμος εἰρήνῃ. τοῖς δ' ὀνόμασιν, ἐὰν ἔχ
φοράν, καὶ ταύτην μήτ' ἀλλοτρίαν, χαλεπὸν γὰρ
μήτ' ἐπιπόλαιον, ὐδὲν γὰρ ποιεῖ πάσχειν. ἔτι ε
μάτων ποιεῖ· ὁρᾶν γὰρ δεῖ τὰ πραττόμενα μ
μέλλοντα. δεῖ ἄρα τύτων ςοχάζεσθαι τριῶν,
ἀντιθέσεως ἐνεργείας. τῶν δὲ μεταφορῶν τεττάρ

1. οἷον] ἢ Z^b, η pr Y^b, om Q. ‖ 2. ἀκολυθήσοντας A^c. ‖ 3. τῆς] τοῖς Y^bZ^b, τὰ Q. ‖ 4. κατέλοιπεν ἐναντία γὰρ ὑπο
ὑπομονῇ ἡ ἀκολυθία QY^bZ^b. ‖ ἱκανῶ Q. ‖ 8. ἠξιώθη QZ^b. ‖ 9. θαλάσσης QY^bZ^b. ‖ ἔλαβεν Q. ‖ 10. θαλάσσης QZ^bA^c. ‖
ταις et 16. αὔξειν QY^bZ^b. ‖ 17. τῷ om QY^bZ^b. ‖ 18. ἡμᾶς utrobique QY^bZ^b. ‖ ὄντας Q, ἐῶντες Y^bZ^b, ἐόντες A^c. ‖
23. οὖν om Y^b. ‖ παρ' ἴσως A^c. ‖ 24. ἑκάτερα τῶν κώλων et 25. τελευτῇ QY^bZ^b. ‖ 26. ἀεὶ] ἄξιον Z^b. ‖ 27. πτώσεις Y^b
29. ἐπέλονται A^c. ‖ δ' A^c. ‖ 31. αὐτὸν QY^bZ^b. ‖ 32. πτώσεις A^c. ‖ 33. χαλκῦ] χαλκῦς Z^b. ‖ 36. ἔχειν αὐτὸ καὶ ἀντί

5. τόκα μὲν] τότε τόκα μὲν ἐκείνων Z^b. ‖ ἐτήνων Q. ‖ 9. διαριθμήσωμεν ἀρχὴ δ' ἔςαι QY^bZ^b. ‖ 11. ὅσω A^c. ‖ 14.
15. γένυς] γέροντος Q. ‖ ἀπηνθηκότες QY^bZ^b. ‖ 16. εὖ om QZ^b et pr Y^b. ‖ 18. προσθέσει QY^bZ^b. ‖ 24. ἐςιν om A^c. ‖
ρίζειν Q. ‖ 34. ποιεῖν A^c, ποιεῖ ὡς εἴδη ἐνεργοῦσαν Q, ποιεῖ ὡς ἤδη ἐνεργοῦσα Y^bZ^b. ‖ ἢ] ἢ τὰ Q. ‖ 35. ἄρα] ἔτι QZ^b. ‖
γείας $Y^bZ^bA^c$, ἐνάρξεως Q.

μάλιςα αἱ κατ' ἀναλογίαν, ὥσπερ Περικλῆς
εότητα τὴν ἀπολομένην ἐν τῷ πολέμῳ ὕτως ἠφα-
τῆς πόλεως ὥσπερ εἴ τις τὸ ἔαρ ἐκ τῦ ἐνιαυτῦ
ιὶ Λεπτίνης περὶ Λακεδαιμονίων, ὐκ ἐᾶν περιι-
Ἑλλάδα ἑτερόφθαλμον γενομένην. καὶ Κηφισό-
δάζοντος Χάρητος εὐθύνας δῦναι περὶ τὸν Ὀλυν-
ιεμον ἠγανάκτει, φάσκων εἰς πνῖγμα τὸν δῆμον
ὶς εὐθύνας πειρᾶσθαι δοῦναι. καὶ παρακαλῶν
Ἀθηναίυς εἰς Εὔβοιαν ἐπισιτισαμένους ἔφη δεῖν
Μιλτιάδυ ψήφισμα. καὶ Ἰφικράτης σπεισαμέ-
ιίων πρὸς Ἐπίδαυρον καὶ τὴν παραλίαν ἠγανά-
κων αὐτὺς τὰ ἐφόδια τῦ πολέμου παρῃρῆσθαι.
ιαος τὴν πάραλον ῥόπαλον τῦ δήμυ, Σηςὸν δὲ
Πειραιέως. καὶ Περικλῆς τὴν Αἴγιναν ἀφελεῖν
ὴν λήμην τοῦ Πειραιέως. καὶ Μοιροκλῆς οὐθὲν
ότερος εἶναι, ὀνομάσας τινὰ τῶν ἐπιεικῶν· ἐκεῖ-
ὲρ ἐπιτρίτων τόκων πονηρεύεσθαι, αὐτὸν δὲ ἐπι-
καὶ τὸ Ἀναξανδρίδυ ἰαμβεῖον ὑπὲρ τῶν θυγα-

τὸν γάμον ἐγχρονιζυσῶν,
τερήμεροί μοι τῶν γάμων αἱ παρθένοι.

λυεύκτυ εἰς ἀποπληκτικόν τινα Σπεύσιππον, τὸ
θαι ἡσυχίαν ἄγειν ὑπὸ τῆς τύχης ἐν πεντεσυ-
ῳ δεδεμένον. καὶ Κηφισόδοτος τὰς τριήρεις
λωνας ποικίλους, ὁ Κύων δὲ τὰ καπηλεῖα τὰ
ιδίτια. Αἰσίων δέ, ὅτι εἰς Σικελίαν τὴν πόλιν
τοῦτο γὰρ μεταφορὰ καὶ πρὸ ὀμμάτων. καὶ
αι τὴν Ἑλλάδα·" καὶ τῦτο τρόπον τινὰ μετα-
πρὸ ὀμμάτων. καὶ ὥσπερ Κηφισόδοτος εὐλα-
έλευε μὴ πολλὰς ποιήσωσι τὰς συνδρομὰς ἐκ-
καὶ Ἰσοκράτης πρὸς τὺς συντρέχοντας ἐν ταῖς
ιν. καὶ οἷον ἐν τῷ ἐπιταφίῳ, διότι ἄξιον ἦν ἐπὶ
τῷ τῶν ἐν Σαλαμῖνι τελευτησάντων κείρασθαι
δα ὡς συγκαταθαπτομένης τῇ ἀρετῇ αὐτῶν τῆς
εἰ μὲν γὰρ εἶπεν ὅτι ἄξιον δακρῦσαι συγκα-
νης τῆς ἀρετῆς, μεταφορὰ καὶ πρὸ ὀμμάτων,

τὸ δὲ "τῇ ἀρετῇ τῆς ἐλευθερίας" ἀντίθεσίν τινα ἔχει. καὶ ὡς Ἰφικράτης εἶπεν "ἡ γὰρ ὁδός μοι τῶν λόγων διὰ μέσων τῶν Χάρητι πεπραγμένων ἐςίν·" μεταφορὰ κατ' ἀναλογίαν, καὶ τὸ διὰ μέσου πρὸ ὀμμάτων ποιεῖ. καὶ τὸ φάναι παρακαλεῖν τὺς κινδύνυς τοῖς κινδύνοις βοηθήσοντας, πρὸ ὀμμάτων μεταφορά. καὶ Λυκολέων ὑπὲρ Χαβρίυ "ὐδὲ τὴν ἱκετηρίαν αἰσχυνθέντες αὐτῦ, τὴν εἰκόνα τὴν χαλκῆν·" μεταφορὰ γὰρ ἐν τῷ παρόντι, ἀλλ' ὐκ ἀεί, ἀλλὰ πρὸ ὀμμάτων· κινδυνεύοντος γὰρ αὐτοῦ ἱκετεύει ἡ εἰκών, τὸ ἄψυχον δὴ ἔμψυχον, τὸ ὑπόμνημα τῶν τῆς πόλεως ἔργων. καὶ "πάντα τρόπον μικρὸν φρονεῖν μελετῶντες·" τὸ γὰρ μελετᾶν αὔξειν τι ἐςίν. καὶ ὅτι τὸν νῦν ὁ θεὸς φῶς ἀνῆψεν ἐν τῇ ψυχῇ· ἄμφω γὰρ δηλοῖ τι. "ὐ γὰρ διαλυόμεθα τὺς πολέμυς, ἀλλ' ἀναβαλλόμεθα·" ἄμφω γάρ ἐςι μέλλοντα, καὶ ἡ ἀναβολὴ καὶ ἡ τοιαύτη εἰρήνη. καὶ τὸ τὰς συνθήκας φάναι τρόπαιον εἶναι πολὺ κάλλιον τῶν ἐν τοῖς πολέμοις γινομένων· τὰ μὲν γὰρ ὑπὲρ μικρῶν καὶ μιᾶς τύχης, αὗται δ' ὑπὲρ παντὸς τῦ πολέμυ· ἄμφω γὰρ νίκης σημεῖα. ὅτι καὶ αἱ πόλεις τῷ ψόγῳ τῶν ἀνθρώπων μεγάλας εὐθύνας διδόασιν· ἡ γὰρ εὔθυνα βλάβη τις δικαία ἐστίν. ὅτι μὲν οὖν τὰ ἀστεῖα ἐκ μεταφορᾶς τε τῆς ἀνάλογον λέγεται καὶ τῷ πρὸ ὀμμάτων ποιεῖν, εἴρηται.

Λεκτέον δὲ τί λέγομεν πρὸ ὀμμάτων, καὶ τί ποιῦσι 11 γίγνεται τῦτο. λέγω δὴ πρὸ ὀμμάτων ταῦτα ποιεῖν, ὅσα ἐνεργῦντα σημαίνει. οἷον τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα φάναι εἶναι τετράγωνον μεταφορά· ἄμφω γὰρ τέλεια, ἀλλ' ὐ σημαίνει ἐνέργειαν. ἀλλὰ τὸ "ἀνθοῦσαν ἔχοντος τὴν ἀκμήν" ἐνέργεια, καὶ τὸ "σὲ δ' ὥσπερ ἄφετον" ἐνέργεια, καὶ "τὐντεῦθεν οὖν Ἕλληνες ᾄξαντες ποσίν" τὸ ᾄξαντες ἐνέργεια καὶ μεταφορά. καὶ ὡς κέχρηται Ὅμηρος πολλαχῦ τῷ τὰ ἄψυχα ἔμψυχα λέγειν διὰ τῆς μεταφορᾶς. ἐν πᾶσι δὲ τῷ ἐνέργειαν ποιεῖν εὐδοκιμεῖ, οἷον ἐν τοῖσδε, "αὖτις ἐπὶ δάπεδόνδε κυλίνδετο λᾶας ἀναιδής," καὶ "ἔπτατ' ὀϊστός," καὶ "ἐπιπτέσθαι μενεαίνων," καὶ "ἐν γαίῃ ἵςαντο

ισθη QZ^b et pr Y^b. ‖ 4. ἐξέλη QY^bZ^b. ‖ 9. εὔνοιαν Q. ‖ 10. πεισαμένων Z^b. ‖ 11. ἐπίδημιον QY^bZ^b. ‖ 13. πιθόλαος
A^c. ‖ ῥόπαλον om QY^bZ^b. ‖ μήδμυ A^c, μιδυ QY^bZ^b. ‖ τὸν δὲ σηςὸν QY^bZ^b. ‖ 14. τὴν λείαν A^c. ‖ 15. μοροκλῆς QZ^b
‖ 16. πονηρότερον QY^bZ^b. ‖ 17. τόκων om Y^c. ‖ 18. ἀλεξάνδρυ QY^bZ^b. ‖ 21. ἀποκλητικόν A^c, ἀπόπληκτόν Q. ‖ πεύσιπ-
πέντε συρίγγων QY^bZ^b. ‖ 24. καπηλικὰ A^c. ‖ τὰ om A^c. ‖ 25. φιλίτια $QY^bZ^bA^c$. ‖ 27. καὶ τῦτο πρὸ ὀμμάτων τρόπον
ά QY^bZ^b. ‖ 32. τῶν om Q. ‖ τετελευτηκότων QY^bZ^b. ‖ 33. αὐτῶν — b 1. ἀρετῇ om Z^b.
om QY^bZ^b. ‖ 7. αἰσχυνθέντος Q, αἰσχύνθητε Y^bZ^b. ‖ 8. ἄλλυ καὶ εἰ A^c. ‖ 9. κινδυνευόντων γὰρ αὐτῶν QY^bZ^b. ‖ 10. δι'
ὔξειν] ἀσκεῖν Coraes. ‖ 17. μικρᾶς Q, μικρῦ Y^bZ^b. ‖ 19. αἱ om pr Y^b. ‖ 20. εὐθύνη QY^bZ^b. ‖ 22. τῷ] τὸ Q. ‖ 27.
29. ἐνάργεια utrobique A^c. ‖ ἀφετέον $QY^bZ^bA^c$. ‖ τὐλεύθερον ἕλληνες A^c, τὐλεύθερον δ' ἕλληνες Y^bZ^b, τὸ ἐλευθέροις δ' ἕλλη-
τὸ ἐξαΐξαντες QY^bZ^b. ‖ 31. πολλαχῦ ὅμηρος τὸ Q. ‖ 32. λέγειν] ποιεῖν A^c. ‖ 33. τὸ QY^bZ^b. ‖ ἐναργὲς Z^b et pr Y^b. ‖
Y^bZ^b. ‖ δάπεδόν τε Q. ‖ 35. ὀριστός Q. ‖ ἐπιπτᾶσθαι QY^bZ^b.

λιλαιόμενα χροὸς ἆσαι," καὶ "αἰχμὴ δὲ ςέρνοιο διέσσυτο μαιμώωσα." ἐν πᾶσι γὰρ τούτοις διὰ τὸ ἔμψυχα εἶναι ἐνεργῦντα φαίνεται· τὸ ἀναισχυντεῖν γὰρ καὶ μαιμᾶν καὶ τἆλλα ἐνέργεια. ταῦτα δὲ προσῆψε διὰ τῆς κατ' ἀναλογίαν μεταφορᾶς· ὡς γὰρ ὁ λίθος πρὸς τὸν Σίσυφον, ὁ ἀναισχυντῶν πρὸς τὸν ἀναισχυντύμενον. ποιεῖ δὲ καὶ ἐν ταῖς εὐδοκιμύσαις εἰκόσιν ἐπὶ τῶν ἀψύχων ταῦτα· "κυρτά, φαληριόωντα· πρὸ μέν τ' ἄλλ', αὐτὰρ ἐπ' ἄλλα·" κινύμενα γὰρ καὶ ζῶντα ποιεῖ πάντα, ἡ δ' ἐνέργεια μίμησις. δεῖ δὲ μεταφέρειν, καθάπερ εἴρηται πρότερον, ἀπὸ οἰκείων καὶ μὴ φανερῶν, οἷον καὶ ἐν φιλοσοφίᾳ τὸ ὅμοιον καὶ ἐν πολὺ διέχυσι θεωρεῖν εὐςόχυ, ὥσπερ Ἀρχύτας ἔφη ταὐτὸν εἶναι διαιτητὴν καὶ βωμόν· ἐπ' ἄμφω γὰρ τὸ ἀδικύμενον καταφεύγει. ἢ εἴ τις φαίη ἄγκυραν καὶ κρεμάθραν τὸ αὐτὸ εἶναι· ἄμφω γὰρ ταὐτό τι, ἀλλὰ διαφέρει τῷ ἄνωθεν καὶ κάτωθεν. καὶ τὸ ἀνωμαλίσθαι τὰς πόλεις ἐν πολὺ διέχυσι ταὐτό, ἐν ἐπιφανείᾳ καὶ δυνάμεσι τὸ ἴσον. ἔστι δὲ καὶ τὰ ἀστεῖα τὰ πλεῖστα διὰ μεταφορᾶς καὶ ἐκ τῦ προσεξαπατᾶν· μᾶλλον γὰρ γίγνεται δῆλον ὅτι ἔμαθε παρὰ τὸ ἐναντίως ἔχειν, καὶ ἔοικε λέγειν ἡ ψυχὴ "ὡς ἀληθῶς, ἐγὼ δ' ἥμαρτον." καὶ τῶν ἀποφθεγμάτων δὲ τὰ ἀστεῖά ἐστιν ἐκ τῦ μὴ ὅ φησι λέγειν, οἷον τὸ τῦ Στησιχόρυ, ὅτι οἱ τέττιγες ἑαυτοῖς χαμόθεν ᾄσονται. καὶ τὰ εὖ ἠνιγμένα διὰ τὸ αὐτὸ ἡδέα· μάθησις γάρ, καὶ λέγεται μεταφορά. καὶ ὃ λέγει Θεόδωρος, τὸ καινὰ λέγειν. γίγνεται δέ, ὅταν παράδοξον ᾖ, καὶ μή, ὡς ἐκεῖνος λέγει, πρὸς τὴν ἔμπροσθεν δόξαν, ἀλλ' ὥσπερ οἱ ἐν τοῖς γελοίοις τὰ παραπεποιημένα. ὅπερ δύναται καὶ τὰ παρὰ γράμμα σκώμματα· ἐξαπατᾷ γάρ. καὶ ἐν τοῖς μέτροις· ὐ γὰρ ὥσπερ ὁ ἀκύων ὑπέλαβεν· "ἔστειχε δ' ἔχων ὑπὸ ποσσὶ χίμεθλα· ὁ δ' ᾤετο πέδιλα ἐρεῖν. τύτυ δ' ἅμα λεγομένυ δεῖ δῆλον εἶναι. τὰ δὲ παρὰ γράμμα ποιεῖ ὐχ ὃ λέγει λέγειν, ἀλλ' ὃ μεταστρέφει ὄνομα, οἷον τὸ Θεοδώρυ εἰς Νίκωνα τὸν κιθαρῳδόν "θράττει σε·" προσποιεῖται γὰρ λέγειν τὸ "θράττει σε" καὶ ἐξαπατᾷ· ἄλλο γὰρ λέγει· διὸ μαθόντι ἡδύ, ἐπεὶ εἰ μὴ ὑπολαμβάνει Θρᾷκα εἶ[ναι] δόξει ἀςεῖον εἶναι. καὶ τὸ "βύλει αὐτὸν πέρσαι." ἀ[…] ἀμφότερα προσηκόντως λεχθῆναι. ὕτω δὲ καὶ τὰ ἀ[…] οἷον τὸ φάναι Ἀθηναίοις τὴν τῆς θαλάττης ἀρχὴ[ν] ἀρχὴν εἶναι τῶν κακῶν· ὄνασθαι γάρ. ἢ ὥσπερ Ἰσοκ[…] τὴν ἀρχὴν τῇ πόλει ἀρχὴν εἶναι τῶν κακῶν. ἀμφο[…] γὰρ ὃ ὐκ ἂν ᾠήθη τις ἐρεῖν, τῦτ' εἴρηται, καὶ ἐγνώσ[θη] ἀληθές· τό τε γὰρ τὴν ἀρχὴν φάναι ἀρχὴν εἶναι […] σοφόν· ἀλλ' ὐχ ὕτω λέγει ἀλλ' ἄλλως, καὶ ἀρχὴ[ν …] εἶπεν ἀπόφησιν, ἀλλ' ἄλλως. ἐν ἅπασι δὲ τύτοις, […] προσηκόντως τὸ ὄνομα ἐνέγκῃ ὁμωνυμίᾳ ἢ μεταφορᾷ, […] τὸ εὖ. οἷον "ἄσχετος ὐκ ἀνάσχετος·" ὁμωνυμίαν ἀπέφ[ησεν] ἀλλὰ προσηκόντως, εἰ ἀηδής. καὶ "ὐκ ἂν γένοιο μᾶ[λλον] ἢ σε δεῖ ξένος ξένος·" ἢ ὐ μᾶλλον ἢ σὲ δεῖ, τὸ αὐ[…] καὶ "ὐ δεῖ τὸν ξένον ξένον αἰεὶ εἶναι·" ἀλλότριον γὰρ […] τῦτο. τὸ αὐτὸ καὶ τὸ Ἀναξανδρίδυ τὸ ἐπαινύμενον, "κα[…] γ' ἀποθανεῖν πρὶν θανάτυ δρᾶν ἄξιον·" ταὐτὸν γὰρ ἐ[…] τῷ εἰπεῖν ἄξιον γὰρ ἀποθανεῖν μὴ ὄντα ἄξιον ἀποθ[ανεῖν] ἢ ἄξιόν γ' ἀποθανεῖν μὴ θανάτυ ἄξιον ὄντα, ἢ μὴ ποι[…] θανάτυ ἄξια. τὸ μὲν ὖν εἶδος τὸ αὐτὸ τῆς λέξεως τ[…] ἀλλ' ὅσῳ ἂν ἐλάττονι καὶ ἀντικειμένως λεχθῇ, το[…] εὐδοκιμεῖ μᾶλλον. τὸ δ' αἴτιον ὅτι ἡ μάθησις διὰ μὲ[ν …] ἀντικεῖσθαι μᾶλλον, διὰ δὲ τὸ ἐν ὀλίγῳ θᾶττον γί[…] δεῖ δ' ἀεὶ προσεῖναι ἢ τὸ πρὸς ὃν λέγεται ἢ τὸ ὀρθῶ[ς …] γεσθαι, εἰ τὸ λεγόμενον ἀληθὲς καὶ μὴ ἐπιπόλαιον· ἔ[…] γὰρ ταῦτα χωρὶς ἔχειν, οἷον "ἀποθνήσκειν δεῖ μηθὲν ἁ[…] τάνοντα·" ἀλλ' οὐκ ἀστεῖον. "τὴν ἀξίαν δεῖ γαμεῖ[ν …] ἄξιον·" ἀλλ' ὐκ ἀςεῖον. ἀλλ' ἐὰν ἅμα ἄμφω ἔχῃ, "ἔ[…] γ' ἀποθανεῖν μὴ ἄξιον ὄντα τῦ ἀποθανεῖν." ὅσῳ δ' ἂν π[…] ἔχῃ, τοσύτῳ ἀςειότερον φαίνεται, οἷον εἰ καὶ τὰ ὀνό[ματα] μεταφορὰ εἴη καὶ μεταφορὰ τοιαδὶ καὶ ἀντίθεσις κα[ὶ πα]ρίσωσις, καὶ ἔχοι ἐνέργειαν. εἰσὶ δὲ καὶ αἱ εἰκόνες, ὥ[σπερ] εἴρηται καὶ ἐν τοῖς ἄνω, ἀεὶ εὐδοκιμῦσαι τρόπον τι[νὰ με]ταφοραί. ἀεὶ γὰρ ἐκ δυοῖν λέγονται, ὥσπερ ἡ ἀνά[λογον] μεταφορά· οἷον ἡ ἀσπίς φαμὲν ἐστὶ φιάλη Ἄρε[ως …]

2. μεμύωσα A^c. ‖ 3. καὶ τὸ μαιμᾶν Q. ‖ 7. ταῖς om QY^bZ^b. ‖ ταυτά $Y^bZ^bA^c$. ‖ 8. πρὸς QY^bZ^b. ‖ 9. ἂν κίνησ[…] om QY^bZ^b. ‖ 12. εὔςοχον Q. ‖ ἀρχύτης A^c, ἄρχοντας Z^b. ‖ 14. κρεμάσσαν QY^bZ^b. ‖ 15. ταὐτό τι] ταυτότητι Z^b et pr Y^b. ‖ […] $QY^bZ^bA^c$. ‖ ἄνω μάλιςα εἶναι τὰς πόλεις ἐν πολὺν A^c. ‖ 17. δυνάμει Q. ‖ 18. τὰ post καὶ om Q. ‖ 22. τῦ post τὸ om A^c. ‖ […] ἔσονται A^c. ‖ 24. καὶ om Q. ‖ 26. λέγη QY^b. ‖ 27. οἱ om Q. ‖ 28. παραγραμμένα Z^b, παρὰ γράμμασι Q et pr Y^b. ‖ 30. […] ποσὶ $Y^bZ^bA^c$. ‖ 31. χύμεθλα Q. ‖ ἐρεῖ A^c. ‖ 32. παραγράμματα Q et pr Y^b. ‖ 33. λέγειν om QY^bZ^b. ‖ μεταςρέφει Y^b.

4. θαλάσσης QY^bZ^b. ‖ 6. εἶναι] τῆς Z^b. ‖ 9. ἀλλ' ἄλλως om QY^bZ^b. ‖ 10. αὐτό φησιν A^c. ‖ ἐὰν] ἐὰν μὴ A^c. ‖ 11. […] ἢ μεταφοραί A^c. ‖ 12. τὸ om Q. ‖ ἀνάσχετος QY^bZ^b. ‖ ἀπέφηνεν Q. ‖ 13. ἀηδής] αἰεὶ δίς QY^bZ^b. ‖ 17. ταυτὶ A^c. ‖ 19. […] om QY^b. ‖ 20. τῆς] τὸ τῆς Q. ‖ 21. ὅσον Q. ‖ τοσῦτο A^c, τοσῦτον QZ^b. ‖ 24. προσεῖναι] προσεῖναι ἢ τὸ προσεῖναι A^c. ‖ τὶ […] om A^c ‖ 25. εἰ] ἢ A^c et corr Y^b. ‖ 26. ταυτὰ QY^b, ταυτὶ Z^b. ‖ 28. ἀλλ' ἐὰν] καὶ ἐὰν A^c. ‖ γ'] γὰρ QY^bZ^b. ‖ 30. […] 31. ἀντίσωσις QY^bZ^b. ‖ παρίωσις A^c. ‖ 32. ἔχει Q. ‖ 34. αἰεὶ corr Y^b, ἢ QZ^b. ‖ ἐκ τοῖν δυοῖν Q. ‖ 35. φιάλη ἐςὶν Z^b. ‖ […]

ομιγξ ἄχορδος. ὕτω μὲν ὖν λέγυσιν ὐχ ἁπλῶν,
ϵεῖν τὸ τόξον φόρμιγγα ἢ τὴν ἀσπίδα φιάλην
ϵαὶ εἰκάζυσι δὲ ὕτως, οἷον πιθήκῳ αὐλητήν, λύκῳ
ένῳ εἰς μύωπα· ἄμφω γὰρ συνάγεται. τὸ δὲ
ταν μεταφορὰ ᾖ· ἔστι γὰρ εἰκάσαι τὴν ἀσπίδα
ρεος καὶ τὸ ἐρείπιον ῥάκει οἰκίας, καὶ τὸν Νική-
ίναι Φιλοκτήτην εἶναι δεδηγμένον ὑπὸ Πράτυος,
ϵασε Θρασύμαχος ἰδὼν τὸν Νικήρατον ἡττημένον
τυος ῥαψῳδῦντα, κομῶντα δὲ καὶ αὐχμηρὸν ἔτι.
ϵλιςα ἐκπίπτυσιν οἱ ποιηταί, ἐὰν μὴ εὖ, καὶ ἐὰν
ϵμῦσιν. λέγω δ' ὅταν ἀποδιδῶσιν, "ὥσπερ σέλινον
ϵκέλη φορεῖ," "ὥσπερ Φιλάμμων ζυγομαχῶν τῷ
καὶ τὰ τοιαῦτα πάντ' εἰκόνες εἰσίν. αἱ δ' εἰκό-
ϵεταφοραί, εἴρηται πολλάκις. καὶ αἱ παροιμίαι
ϵι ἀπ' εἴδυς ἐπ' εἶδός εἰσιν· οἷον ἄν τις ὡς ἀγα-
ϵενος αὐτὸς ἐπαγάγηται, εἶτα βλαβῇ, ὡς ὁ Καρ-
ϵησι τὸν λαγώ· ἄμφω γὰρ τὸ εἰρημένον πεπόν-
ϵεν μὲν ὖν τὰ ἀστεῖα λέγεται καὶ διότι, σχεδὸν
ϵ αἴτιον. εἰσὶ δὲ καὶ εὐδοκιμῦσαι ὑπερβολαὶ με-
οἷον εἰς ὑπωπιασμένον "ᾠήθητε δ' ἂν αὐτὸν εἶναι
ν κάλαθον·" ἐρυθρὸν γάρ τι τὸ ὑπώπιον, ἀλλὰ
σφόδρα. τὸ δὲ ὥσπερ τὸ καὶ τό, ὑπερβολὴ τῇ
φέρυσα.
ϵπερ Φιλάμμων ζυγομαχῶν τῷ κωρύκῳ·
ἂν αὐτὸν Φιλάμμωνα εἶναι μαχόμενον τῷ κω-

ϵπερ σέλινον ὖλα τὰ σκέλη φορεῖν·
ἂν ὐ σκέλη ἀλλὰ σέλινα ἔχειν ὕτως ὖλα. εἰσὶ
ϵλαὶ μειρακιώδεις· σφοδρότητα γὰρ δηλῦσιν. διὸ
ϵι λέγυσι μάλιςα·
ϵί μοι τόσα δοίη ὅσα ψάμαθός τε κόνις τε.
ν δ' οὐ γαμέω Ἀγαμέμνονος Ἀτρεΐδαο,
ϵὶ χρυσείῃ Ἀφροδίτῃ κάλλος ἐρίζοι,
δ' Ἀθηναίῃ.

χρῶνται δὲ μάλιςα τῦτῳ οἱ Ἀττικοὶ ῥήτορες. διὸ πρεσβυτέρῳ λέγειν ἀπρεπές.

Δεῖ δὲ μὴ λεληθέναι ὅτι ἄλλη ἑκάςῳ γένει ἁρμόττει 12
λέξις. ὐ γὰρ ἡ αὐτὴ γραφικὴ καὶ ἀγωνιςική, ὐδὲ δημηγορικὴ καὶ δικανική. ἄμφω δὲ ἀνάγκη εἰδέναι· τὸ μὲν γάρ ἐστιν ἑλληνίζειν ἐπίςασθαι, τὸ δὲ μὴ ἀναγκάζεσθαι κατασιωπᾶν, ἄν τι βύληται μεταδῦναι τοῖς ἄλλοις, ὅπερ πάσχυσιν οἱ μὴ ἐπιςάμενοι γράφειν. ἔςι δὲ λέξις γραφικὴ μὲν ἡ ἀκριβεςάτη, ἀγωνιςικὴ δὲ ἡ ὑποκριτικωτάτη. ταύτης δὲ δύο εἴδη· ἡ μὲν γὰρ ἠθικὴ ἡ δὲ παθητική. διὸ καὶ οἱ ὑποκριταὶ τὰ τοιαῦτα τῶν δραμάτων διώκυσι, καὶ οἱ ποιηταὶ τὺς τοιύτυς. βαστάζονται δὲ οἱ ἀναγνωστικοί, οἷον Χαιρήμων (ἀκριβὴς γὰρ ὥσπερ λογογράφος) καὶ Λικύμνιος τῶν διθυραμβοποιῶν. καὶ παραβαλλόμενοι οἱ μὲν τῶν γραφικῶν ἐν τοῖς ἀγῶσι στενοὶ φαίνονται, οἱ δὲ τῶν ῥητόρων εὖ λεχθέντες ἰδιωτικοὶ ἐν ταῖς χερσίν. αἴτιον δ' ὅτι ἐν τῷ ἀγῶνι ἁρμόττει· διὸ καὶ τὰ ὑποκριτικὰ ἀφῃρημένης τῆς ὑποκρίσεως ὐ ποιῦντα τὸ αὐτῶν ἔργον φαίνεται εὐήθη, οἷον τά τε ἀσύνδετα καὶ τὸ πολλάκις τὸ αὐτὸ εἰπεῖν ἐν τῇ γραφικῇ ὀρθῶς ἀποδοκιμάζεται, ἐν δὲ ἀγωνιςικῇ καὶ οἱ ῥήτορες χρῶνται· ἔςι γὰρ ὑποκριτικά. ἀνάγκη δὲ μεταβάλλειν τὸ αὐτὸ λέγοντας· ὅπερ ὡς προοδοποιεῖ τῷ ὑποκρίνεσθαι· "ὗτός ἐςιν ὁ κλέψας ὑμῶν, ὗτός ἐςιν ὁ ἐξαπατήσας, ὗτος ὁ τὸ ἔσχατον προδοῦναι ἐπιχειρήσας." οἷον καὶ Φιλήμων ὁ ὑποκριτὴς ἐποίει ἔν τε τῇ Ἀναξανδρίδυ γεροντομανίᾳ, ὅτε λέγει Ῥαδάμανθυς καὶ Παλαμήδης, καὶ ἐν τῷ προλόγῳ τῶν εὐσεβῶν τὸ ἐγώ· ἐὰν γάρ τις τὰ τοιαῦτα μὴ ὑποκρίνηται, γίνεται ὁ τὴν δοκὸν φέρων. καὶ τὰ ἀσύνδετα ὡσαύτως· "ἦλθον, ἀπήντησα, ἐδεόμην·" ἀνάγκη γὰρ ὑποκρίνεσθαι καὶ μὴ ὡς ἓν λέγοντα τῷ αὐτῷ ἤθει καὶ τόνῳ εἰπεῖν. ἔτι ἔχει ἴδιόν τι τὰ ἀσύνδετα· ἐν ἴσῳ γὰρ χρόνῳ πολλὰ δοκεῖ εἰρῆσθαι· ὁ γὰρ σύνδεσμος ἓν ποιεῖ τὰ πολλά, ὥς' ἐὰν ἐξαιρεθῇ, δῆλον ὅτι τὐναντίον ἔσται τὸ ἓν πολλά. ἔχει ὖν αὔξησιν· "ἦλθον, διελέχθην,

λητῆι A^c, αὐλητικῷ QY^bZ^b. ‖ λύχνῳ A^c. ‖ 4. ψεκαζομένῳ Q. ‖ 6. φιάλη $Y^bZ^bA^c$. ‖ ἄρεως A^c. ‖ οἰκίας] ἐοικός Q, ambi-
. ‖ τὸν] τὸ τὸν A^c. ‖ 7. φιλακτήτη A^c. ‖ 8. ὥσπερ — 9. Πράτυος om Q. ‖ 10. μάλιςά τ' ἐκπίπτυσιν A^c. ‖ καὶ ἐὰν εὖ] καὶ ἐὰν μὴ Z^b, om Q. ‖ 11. εὐδοκιμῦσιν $QY^bZ^bA^c$. ‖ 12. φέρει pr Y^b. ‖ 16. ποιούμενος Z^b. ‖ αὐτὸν QY^bZ^b. ‖ 20. ᾠήθη τότε
ἂν] γὰρ QY^bZ^b. ‖ 21. τάλαρον QY^b, τάλαιον Z^b. ‖ ἀλλ' ἢ τὸ Z^b. ‖ 23. διαφέρουσιν Z^b. ‖ 24. ζυγομαχεῖ et 25. ᾠήθη Q
25. φιλάμμονα QZ^b et pr Y^b. ‖ 28. ᾠήθησαν δ' ὐ A^c, ᾠήθην δ' ὐ Q, ᾠήθη δ' ὐ Y^bZ^b. ‖ 29. σφοδρότατα Y^bZ^b. ‖ 31. δοίης ὅσσα Z^b, ὅσας Q. ‖ 32. κόρην Q. ‖ 33. χρυσῇ $QY^bZ^bA^c$. ‖ 34. ἀθηναίης Q.
ρεσβυτέρυ Z^b, πρεσβύτερα Q. ‖ 3. γένει om Q. ‖ 4. ἡ αὐτὴ] ἡδὺ τῆι A^c. ‖ 10. ἡ δὲ παθητική om Q. ‖ 13. λογογράφοι Z^b. ‖
. ‖ 15. γραφῶν A^c. ‖ 16. εὖ] ἢ τῶν A^c. ‖ λεχθέντων QZ^bA^c et pr Y^b. ‖ ἰδιωτικὸν QZ^b. ‖ 19. εὐήθως Z^b et pr Y^b. ‖
τῇ Q. ‖ ἀγωνιςικῆι οὐ A^c, ἀποδεικτικῇ Q, ἀποδεικτικῷ Y^bZ^b. ‖ 21. ὑποκριτική Q, ὑποκριτικόν Z^b. ‖ 22. ὅπερ ὥσπερ ὁδοποιεῖ
ερ ὁδοποιεῖ τὸ QY^bZ^b. ‖ 23. ἐςιν ὁ κλέψας] δὲ ὁ κλέψας QY^bZ^b. ‖ 25. καὶ om Q. ‖ ὑποκριτικὸς A^c. ‖ 28. δοκῶν Z^b. ‖
ν post 34. πολλά Y^bZ^b, om Q. ‖ 34. ὖν ἔχει Y^b. ἔχει ὖν — 1414 a πολλά om Q.

ἱκέτευσα" πολλά· δοκεῖ δὲ ὑπεριδεῖν ὅσα εἶπον, ὅσα φημί. τοῦτο δὲ βούλεται ποιεῖν καὶ Ὅμηρος ἐν τῷ "Νιρεὺς αὖ Σύμηθεν, Νιρεὺς Ἀγλαΐης, Νιρεὺς ὃς κάλλιστος." περὶ οὗ γὰρ πολλὰ εἴρηται, ἀνάγκη καὶ πολλάκις εἰρῆσθαι· εἰ οὖν καὶ πολλάκις, καὶ πολλὰ δοκεῖ, ὥστε ηὔξησεν ἅπαξ μνησθεὶς διὰ τὸν παραλογισμόν, καὶ μνήμην πεποίηκεν, οὐδαμοῦ ὕστερον αὐτοῦ λόγον ποιησάμενος. ἡ μὲν οὖν δημηγορικὴ λέξις καὶ παντελῶς ἔοικε τῇ σκιαγραφίᾳ· ὅσῳ γὰρ ἂν πλείων ᾖ ὁ ὄχλος, πορρωτέρω ἡ θέα, διὸ τὰ ἀκριβῆ περίεργα καὶ χείρω φαίνεται ἐν ἀμφοτέροις· ἡ δὲ δίκη ἀκριβέστερον. ἔτι δὲ μᾶλλον ἡ ἑνὶ κριτῇ· ἐλάχιστον γάρ ἐστιν ἐν ῥητορικοῖς· εὐσύνοπτον γὰρ μᾶλλον τὸ οἰκεῖον τοῦ πράγματος καὶ τὸ ἀλλότριον, καὶ ὁ ἀγὼν ἄπεστιν, ὥστε καθαρὰ ἡ κρίσις. διὸ οὐχ οἱ αὐτοὶ ἐν πᾶσι τούτοις εὐδοκιμοῦσι ῥήτορες· ἀλλ᾿ ὅπου μάλιστα ὑποκρίσεως, ἐνταῦθα ἥκιστα ἀκρίβεια ἔνι. τοῦτο δέ, ὅπου φωνῆς, καὶ μάλιστα ὅπου μεγάλης. ἡ μὲν οὖν ἐπιδεικτικὴ λέξις γραφικωτάτη· τὸ γὰρ ἔργον αὐτῆς ἀνάγνωσις· δευτέρα δὲ ἡ δικανική. τὸ δὲ προσδιαιρεῖσθαι τὴν λέξιν, ὅτι ἡδεῖαν δεῖ καὶ μεγαλοπρεπῆ, περίεργον· τί γὰρ μᾶλλον ἢ σώφρονα καὶ ἐλευθέριον καὶ εἴ τις ἄλλη ἤθους ἀρετή; τὸ γὰρ ἡδεῖαν εἶναι ποιήσει δῆλον ὅτι τὰ εἰρημένα, εἴπερ ὀρθῶς ὥρισται ἡ ἀρετὴ τῆς λέξεως· τίνος γὰρ ἕνεκα δεῖ σαφῆ καὶ μὴ ταπεινὴν εἶναι ἀλλὰ πρέπουσαν; ἄν τε γὰρ ἀδολεσχῇ, οὐ σαφής, οὐδὲ ἂν σύντομος. ἀλλὰ δῆλον ὅτι τὸ μέσον ἁρμόττει. καὶ τὸ ἡδεῖαν τὰ εἰρημένα ποιήσει, ἂν εὖ μιχθῇ, τὸ εἰωθὸς καὶ ξενικόν, καὶ ὁ ῥυθμός, καὶ τὸ πιθανὸν ἐκ τοῦ πρέποντος. περὶ μὲν οὖν τῆς λέξεως εἴρηται, καὶ κοινῇ περὶ ἁπάντων καὶ ἰδίᾳ περὶ ἕκαστον γένος· λοιπὸν δὲ περὶ τάξεως εἰπεῖν.

13 Ἔστι δὲ τοῦ λόγου δύο μέρη· ἀναγκαῖον γὰρ τό τε πρᾶγμα εἰπεῖν περὶ οὗ, καὶ τότ᾿ ἀποδεῖξαι. διὸ εἰπόντα μὴ ἀποδεῖξαι ἢ ἀποδεῖξαι μὴ προειπόντα ἀδύνατον· ὅ τε γὰρ ἀποδεικνύων τι ἀποδείκνυσι, καὶ ὁ προλέγων ἕνεκα τοῦ ἀποδεῖξαι προλέγει. τούτων δὲ τὸ μὲν πρόθεσίς ἐστι τὸ δὲ πίστις, ὥσπερ ἂν εἴ τις διέλοι ὅτι τὸ μὲν πρόβλημα τὸ δὲ ἀπόδειξις. νῦν δὲ διαιροῦσι γελοίως· διήγησις γάρ που τοῦ δικανικοῦ μόνου λόγου ἐστίν, ἐπιδεικτικοῦ δὲ καὶ δημηγορικοῦ πῶς ἐνδέχεται εἶναι διήγησιν οἵαν λέγουσιν, ἢ τὰ πρὸς τὸν

ἀντίδικον, ἢ ἐπίλογον τῶν ἀποδεικτικῶν; προοί ἀντιπαραβολὴ καὶ ἐπάνοδος ἐν ταῖς δημηγορί νεται, ὅταν ἀντιλογία ᾖ. καὶ γὰρ ἡ κατηγορία λογία πολλάκις, ἀλλ᾿ οὐχ ἡ συμβουλή· ἀλλ᾿ ἔτι οὐδὲ δικανικοῦ παντός, οἷον ἐὰν μικρὸς ὁ πρᾶγμα εὐμνημόνευτον· συμβαίνει γὰρ τοῦ μ ρεῖσθαι. ἀναγκαῖα ἄρα μόρια πρόθεσις καὶ μὲν οὖν ταῦτα, τὰ δὲ πλεῖστα προοίμιον πρό ἐπίλογος· τὰ γὰρ πρὸς τὸν ἀντίδικον τῶν πίστ ἡ ἀντιπαραβολὴ αὔξησις τῶν αὐτοῦ, ὥστε μ πίστεων· ἀποδείκνυσι γάρ τι ὁ ποιῶν τοῦτο, προοίμιον, οὐδ᾿ ὁ ἐπίλογος, ἀλλ᾿ ἀναμιμνήσκει. τις τὰ τοιαῦτα διαιρῇ, ὅπερ ἐποίουν οἱ περὶ Θεό γησις ἕτερον καὶ ἐπιδιήγησις καὶ προδιήγησις κ καὶ ἐπεξέλεγχος. δεῖ δὲ εἶδός τι λέγοντα καὶ ὄνομα τίθεσθαι. εἰ δὲ μή, γίνεται κενὸν καὶ λη Λικύμνιος ποιεῖ ἐν τῇ τέχνῃ, ἐπούρωσιν ὀνομάζων πλάνησιν καὶ ὄζους.

Τὸ μὲν οὖν προοίμιόν ἐστιν ἀρχὴ λόγου, ὅπερ πρόλογος καὶ ἐν αὐλήσει προαύλιον· πάντα γ ταῦτ᾿ εἰσί, καὶ οἷον ὁδοποίησις τῷ ἐπιόντι. τὸ προαύλιον ὅμοιον τῷ τῶν ἐπιδεικτικῶν προοιμίῳ· οἱ αὐληταί, ὅ τι ἂν εὖ ἔχωσιν αὐλῆσαι, τοῦτο σαντες συνῆψαν τῷ ἐνδοσίμῳ, καὶ ἐν τοῖς ἐπι λόγοις δεῖ οὕτω γράφειν· ὅ τι γὰρ ἂν βούληται εὐ ἐνδοῦναι καὶ συνάψαι. ὅπερ πάντες ποιοῦσιν. πα τὸ τῆς Ἰσοκράτους Ἑλένης προοίμιον· οὐθὲν γ ὑπάρχει τοῖς ἐριστικοῖς καὶ Ἑλένῃ. ἅμα δὲ καὶ πίσῃ, ἁρμόττει μὴ ὅλον τὸν λόγον ὁμοειδῆ εἶνα δὲ τὰ τῶν ἐπιδεικτικῶν προοίμια ἐξ ἐπαίνου ἢ ψ Γοργίας μὲν ἐν τῷ Ὀλυμπικῷ λόγῳ "ὑπὸ πολλ θαυμάζεσθαι, ὦ ἄνδρες Ἕλληνες·" ἐπαινεῖ γὰ πανηγύρεις συνάγοντας· Ἰσοκράτης δὲ ψέγει, ὅτ τῶν σωμάτων ἀρετὰς δωρεαῖς ἐτίμησαν, τοῖς δ᾿ ε σιν οὐθὲν ἆθλον ἐποίησαν. καὶ ἀπὸ συμβουλῆς, τοὺς ἀγαθοὺς τιμᾶν, διὸ καὶ αὐτὸς Ἀριστείδην π τοὺς τοιούτους οἳ μήτε εὐδοκιμοῦσι μήτε φαῦλοι, ἀγαθοὶ ὄντες ἄδηλοι, ὥσπερ Ἀλέξανδρος ὁ Πρια

1. δὲ ὑπεριδεῖν ὅσα εἶπον ὅσα φημί] ὑπεριδεῖν ὅσα εἶπεν A^c. ‖ 2. αἰσύμηθεν QY^bZ^b. ‖ 4. εἴρηται] λέγεται A^c. ‖ 8. σκια 9. ποορώτερον $Y^bZ^bA^c$. ‖ 11. ἡ] εἰ Y^b. ‖ 12. ῥητορικῆς A^c. ‖ 17. γραφικώτατον Y^bZ^b. ‖ 18. αὐτοῦ QY^bZ^b. ‖ 20. ἢ σω γὰρ] δὲ A^c. ‖ 23. ταπεινὸν Z^b. ‖ 25. σύντομον QY^bZ^b. ‖ 29. δὴ pr Q, δεῖ corr. ‖ 31. τοῦτ᾿ A^c. ‖ 32. εἰπόντα Q. ‖ 3 QY^b. ‖ 38. διήγησιν εἶναι QY^bZ^b.

7. ἰδία — 8. πίστις om Q. ‖ 14. καὶ ἡ ἐπιδιήγησις $QY^bZ^bA^c$. ‖ 15. ἐπίλεγχος et λέγοντας QY^bZ^b. ‖ 16. κοινὸν Y^bZ^b 17. λυκίμνιος Q. ‖ ἐπόρουσιν corr Y^b, ἐπέρωσιν QZ^b. ‖ 23. εὖ om QY^bZ^b. ‖ προαυλίσαντες Y^b, προαβλήσαντες Z^b. ‖ 25. εὐ 29. μὴ] καὶ μὴ A^c. ‖ 30. τὰ ἐπὶ τῶν δεικτικῶν Q. ‖ 31. ὀλυμπιακῷ QY^bZ^b. ‖ 36. ἢ] ὁ QY^bZ^b. ‖ 38. ἄδηλοι] ἀλλ

ιι. ἔτι δ' ἐκ τῶν δικανικῶν προοιμίων· τῦτο
πρὸς τὸν ἀκροατήν, εἰ περὶ παραδόξυ λό-
λεπῦ ἢ περὶ τεθρυλημένυ πολλοῖς, ὥςε συγ-
οἷον Χοιρίλος "νῦν δ' ὅτε πάντα δέδαςαι."
ἐπιδεικτικῶν λόγων προοίμια ἐκ τύτων, ἐξ
ου, ἐκ προτροπῆς, ἐξ ἀποτροπῆς, ἐκ τῶν
τήν· δεῖ δὲ ἢ ξένα ἢ οἰκεῖα εἶναι τὰ ἐνδό-
. τὰ δὲ τῦ δικανικῦ προοίμια δεῖ λαβεῖν
ται ὅπερ τῶν δραμάτων οἱ πρόλογοι καὶ
οοίμια· τὰ μὲν γὰρ τῶν διθυράμβων ὅμοια
ῖς· "διὰ σὲ καὶ τεὰ δῶρα εἴτε σκῦλα." ἐν
καὶ ἔπεσι δεῖγμά ἐςι τῦ λόγυ, ἵνα προει-
ὁ λόγος καὶ μὴ κρέμηται ἡ διάνοια· τὸ
λανᾷ· ὁ δὺς ὖν ὥσπερ εἰς τὴν χεῖρα τὴν
όμενον ἀκολυθεῖν τῷ λόγῳ. διὰ τῦτο "μῆ-
"ἄνδρα μοι ἔννεπε μῦσα," "ἥγεό μοι λό-
υς Ἀσίας ἀπὸ γαίης ἦλθεν ἐς Εὐρώπην πό-
καὶ οἱ τραγικοὶ δηλοῦσι περὶ τὸ δρᾶμα,
ὥσπερ Εὐριπίδης· ἀλλ' ἐν τῷ προλόγῳ γέ
τερ καὶ Σοφοκλῆς "ἐμοὶ πατὴρ ἦν Πόλυ-
υμῳδία ὡσαύτως. τὸ μὲν ὖν ἀναγκαιότα-
οοιμίυ καὶ ἴδιον τῦτο, δηλῶσαι τί ἐςι τὸ
ὁ λόγος. διόπερ ἂν δῆλον ᾖ καὶ μικρὸν τὸ
ςέον προοιμίῳ. τὰ δὲ ἄλλα εἴδη οἷς χρῶν-
α καὶ κοινά. λέγεται δὲ ταῦτα ἔκ τε τῦ
ἀκροατῦ καὶ τῦ πράγματος καὶ τῦ ἐναν-
μὲν καὶ τῦ ἀντιδίκυ, ὅσα περὶ διαβολὴν
σαι. ἔςι δὲ ὐχ ὁμοίως· ἀπολογυμένῳ μὲν
πρὸς διαβολήν, κατηγορῦντι δ' ἐν τῷ ἐπι-
, οὐκ ἄδηλον· τὸν μὲν γὰρ ἀπολογύμενον,
γάζειν αὐτόν, ἀναγκαῖον ἀνελεῖν τὰ κω-
υτέον πρῶτον τὴν διαβολήν· τῷ δὲ διαβάλ-
ιλόγῳ διαβλητέον, ἵνα μνημονεύσωσι μᾶλ-
ς τὸν ἀκροατὴν ἔκ τε τοῦ εὔνουν ποιῆσαι
ται, καὶ ἐνίοτε δὲ ἐκ τῦ προσεκτικὸν ἢ τὐ-
ἀεὶ συμφέρει ποιεῖν προσεκτικόν, διὸ πολλοὶ
οῶνται προάγειν. εἰς δὲ εὐμάθειαν ἅπαντα
βύληται, καὶ τὸ ἐπιεικῆ φαίνεσθαι· προ-

σέχυσι γὰρ μᾶλλον τύτοις. προσεκτικοὶ δὲ τοῖς μεγάλοις, τοῖς ἰδίοις, τοῖς θαυμαςοῖς, τοῖς ἡδέσιν· διὸ δεῖ ἐμποιεῖν ὡς περὶ τοιύτων ὁ λόγος. ἐὰν δὲ μὴ προσεκτικύς, ὅτι μικρόν, ὅτι ὐδὲν πρὸς ἐκείνυς, ὅτι λυπηρόν. δεῖ δὲ μὴ λανθάνειν ὅτι πάντα ἔξω τῦ λόγυ τὰ τοιαῦτα· πρὸς φαῦλον γὰρ ἀκροατὴν καὶ τὰ ἔξω τῦ πράγματος ἀκύοντα, ἐπεὶ ἂν μὴ τοιῦτος ᾖ, ὐθὲν δεῖ προοιμίυ, ἀλλ' ἢ ὅσον τὸ πρᾶγμα εἰπεῖν κεφαλαιωδῶς, ἵνα ἔχῃ ὥσπερ σῶμα κεφαλήν. ἔτι τὸ προσεκτικὺς ποιεῖν πάντων τῶν μερῶν κοινόν, ἐὰν δέῃ· πανταχῦ γὰρ ἀνιᾶσι μᾶλλον ἢ ἀρχόμενοι. διὸ γελοῖον ἐν ἀρχῇ τάττειν, ὅτε μάλιστα πάντες προσέχοντες ἀκροῶνται. ὥςε ὅπυ ἂν ᾖ καιρός, λεκτέον "καί μοι προσέχετε τὸν νῦν· ὐθὲν γὰρ μᾶλλον ἐμὸν ἢ ὑμέτερον" καὶ "ἐρῶ γὰρ ὑμῖν οἷον ὐδεπώποτε ἀκηκόατε δεινόν," ἢ οὕτω θαυμαςόν. τῦτο δ' ἐςίν, ὥσπερ ἔφη Πρόδικος, ὅτε νυςάζοιεν οἱ ἀκροαταί, παρεμβάλλειν τῆς πεντηκονταδράχμυ αὐτοῖς. ὅτι δὲ πρὸς τὸν ἀκροατὴν οὐχ ᾗπερ ὁ ἀκροατής, δῆλον· πάντες γὰρ ἢ διαβάλλυσιν ἢ φόβυς ἀπολύονται ἐν τοῖς προοιμίοις.

ἄναξ, ἐρῶ μὲν οὐχ ὅπως σπουδῆς ὕπο.
τί φροιμιάζῃ;

καὶ οἱ πονηρὸν τὸ πρᾶγμα ἔχοντες ἢ δοκῦντες· πανταχῦ γὰρ βέλτιον διατρίβειν ἢ ἐν τῷ πράγματι. διὸ οἱ δοῦλοι ὐ τὰ ἐρωτώμενα λέγυσιν ἀλλὰ τὰ κύκλῳ, καὶ προοιμιάζονται. πόθεν δ' εὔνυς δεῖ ποιεῖν, εἴρηται, καὶ τῶν ἄλλων ἕκαςον τῶν τοιύτων. ἐπεὶ δ' εὖ λέγεται "δός μ' ἐς Φαίηκας φίλον ἐλθεῖν ἠδ' ἐλεεινόν," τύτων δεῖ δύο ςοχάζεσθαι. ἐν δὲ τοῖς ἐπιδεικτικοῖς οἴεσθαι δεῖ ποιεῖν συνεπαινεῖσθαι τὸν ἀκροατήν, ἢ αὐτὸν ἢ γένος ἢ ἐπιτηδεύματ' αὐτοῦ ἢ ἀμῶς γέ πως· ὃ γὰρ λέγει Σωκράτης ἐν τῷ ἐπιταφίῳ, ἀληθές, ὅτι οὐ χαλεπὸν Ἀθηναίους ἐν Ἀθηναίοις ἐπαινεῖν ἀλλ' ἐν Λακεδαιμονίοις. τὰ δὲ τῦ δημηγορικῦ ἐκ τῶν τῦ δικανικῦ λόγυ ἐστίν, φύσει δ' ἥκιςα ἔχει· καὶ γὰρ καὶ περὶ ὗ ἴσασι, καὶ ὐδὲν δεῖται τὸ πρᾶγμα προοιμίυ, ἀλλ' ἢ δι' αὐτὸν ἢ τοὺς ἀντιλέγοντας, ἢ ἐὰν μὴ ἡλίκον βύλει ὑπολαμβάνωσιν, ἀλλ' ἢ μεῖζον ἢ ἔλαττον. διὸ ἢ διαβάλλειν ἢ ἀπολύεσθαι ἀνάγκη, καὶ ἢ αὐξῆσαι ἢ μειῶσαι. τύτων δὲ ἕνεκα προοιμίυ δεῖται, ἢ κόσμυ χάριν, ὡς αὐτο-

. ‖ 3. τεθρυλλημένυ QY^bZ^b. ‖ 4. χοιρίλογος Q. ‖ 8. προοιμίυ A^c. ‖ 11. εἴτι Z^b, εἶτα A^c. ‖ σκύλλα A^c. ‖ 12.
3. ἦν] ἠῖ A^c. ‖ κρέμαται QY^bZ^b. ‖ 16. ἧγε ὁμοιλογον A^c. ‖ λέγων ἄλλων QY^b et corr Z^b. ‖ 19. ὥς πυ Q. ‖ 22.
. ‖ 23. ἂν] ἦν Y^b. ‖ 29. διαβολῆς QY^bZ^b. ‖ 33. μνημονεύωσι Y^b. ‖ 35. ἐκ om QY^bZ^b. ‖ δὲ ἐκ τῦ] τὸ A^c.
ν Y^b. ‖ 10. ἀνειασιν A^c, ἀνιῶσι Y^b. ‖ 13. ὐδὲ Y^bZ^b. ‖ 15. νυςάζοιεν Z^b. ‖ 18. φόβυ Q. ‖ 22. τὸ] δὲ τὸ QY^b
ἄλλον Y^b, τῶν ἀγγέλων δ' Q. ‖ 26. δ'] δὴ QY^bZ^b. ‖ 27. δεῖ] οὖν δεῖ A^c. ‖ 29. ἐπιτήδευμα Y^b, ἐπιτήδευμ' Z^b. ‖
Z^bA^c. ‖ γέ om Z^b. ‖ 34. προοιμίυ τὸ πρᾶγμα QY^bZ^b. ‖ ἀλλὰ δι' QY^b. ‖ 35. βάλῃ Q. ‖ 36. ἀλλ' ἢ] ἀλλ' εἰ Y^b. ‖
Q.

κάβδαλα φαίνεται, ἐὰν μὴ ἔχῃ. τοιοῦτον γὰρ τὸ Γοργίου ἐγκώμιον εἰς Ἠλείους· οὐδὲν γὰρ προεξαγκωνίσας οὐδὲ προανακινήσας εὐθὺς ἄρχεται "Ἦλις πόλις εὐδαίμων."

Περὶ δὲ διαβολῆς ἓν μὲν τὸ ἐξ ὧν ἄν τις ὑπόληψιν δυσχερῆ ἀπολύσαιτο· οὐθὲν γὰρ διαφέρει εἴτε εἰπόντος τινὸς εἴτε μή, ὥστε τοῦτο καθόλου. ἄλλος τρόπος ὥςε πρὸς τὰ ἀμφισβητούμενα ἀπαντᾶν, ἢ ὡς οὐκ ἔςιν, ἢ ὡς οὐ βλαβερόν, ἢ οὐ τούτῳ, ἢ ὡς οὐ τηλικοῦτον ἢ οὐκ ἄδικον ἢ οὐ μέγα ἢ οὐκ αἰσχρὸν ἢ οὐκ ἔχον μέγεθος· περὶ γὰρ τοιούτων ἡ ἀμφισβήτησις, ὥσπερ Ἰφικράτης πρὸς Ναυσικράτην· ἔφη γὰρ ποιῆσαι ὃ ἔλεγε καὶ βλάψαι, ἀλλ' οὐκ ἀδικεῖν. ἢ ἀντικαταλλάττεσθαι ἀδικοῦντα, εἰ βλαβερὸν ἀλλὰ καλόν, εἰ λυπηρὸν ἀλλ' ὠφέλιμον ἢ τι ἄλλο τοιοῦτον. ἄλλος τρόπος ὡς ἐστὶν ἁμάρτημα ἢ ἀτύχημα ἢ ἀναγκαῖον, οἷον Σοφοκλῆς ἔφη τρέμειν οὐχ ὡς ὁ διαβάλλων ἔφη, ἵνα δοκῇ γέρων, ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης· οὐ γὰρ ἑκόντι εἶναι αὐτῷ ἔτη ὀγδοήκοντα. καὶ ἀντικαταλλάττεσθαι τὸ οὗ ἕνεκα, ὅτι οὐ βλάψαι ἐβούλετο, ἀλλὰ τόδε, καὶ οὐ τοῦτο ὃ διεβάλλετο, ποιῆσαι, συνέβη δὲ βλαβῆναι· "δίκαιον δὲ μισεῖν, εἰ ὅπως τοῦτο γένηται ἐποίουν." ἄλλος, εἰ ἐμπεριείληπται ὁ διαβάλλων, ἢ νῦν ἢ πρότερον, ἢ αὐτὸς ἢ τῶν ἐγγύς. ἄλλος, εἰ ἄλλοι ἐμπεριλαμβάνονται, οὓς ὁμολογοῦσι μὴ ἐνόχους εἶναι τῇ διαβολῇ, οἷον εἰ ὅτι καθαρὸς ὁ μοιχός, καὶ ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα ἄρα. ἄλλος, εἰ ἄλλους διέβαλεν, ἢ ἄλλος αὐτούς, ἢ ἄνευ διαβολῆς ὑπελαμβάνοντο ὥσπερ αὐτὸς νῦν, οἳ πεφήνασιν οὐκ ἔνοχοι. ἄλλος ἐκ τοῦ ἀντιδιαβάλλειν τὸν διαβάλλοντα· ἄτοπον γὰρ εἰ ὁ αὐτὸς ἄπιςος, οἱ τούτου λόγοι ἔσονται πιςοί. ἄλλος, εἰ γέγονε κρίσις, ὥσπερ Εὐριπίδης πρὸς Ὑγιαίνοντα ἐν τῇ ἀντιδόσει κατηγοροῦντα ὡς ἀσεβής, ὅς γ' ἐποίησε κελεύων ἐπιορκεῖν "ἡ γλῶσσ' ὀμώμοχ', ἡ δὲ φρὴν ἀνώμοτος." ἔφη γὰρ αὐτὸν ἀδικεῖν τὰς ἐκ τοῦ Διονυσιακοῦ ἀγῶνος κρίσεις εἰς τὰ δικαςήρια ἄγοντα· ἐκεῖ γὰρ αὐτῶν δεδωκέναι λόγον ἢ δώσειν, εἰ βούλεται κατηγορεῖν. ἄλλος ἐκ τοῦ διαβολῆς κατηγορεῖν, ἡλίκον, καὶ τοῦτο ὅτι ἄλλας κρίσεις ποιεῖ, καὶ ὅτι οὐ πιςεύει τῷ πράγματι. κοινὸς δ' ἀμφοῖν ὁ τόπος τὸ σύμβολα λέγειν, οἷον ἐν τῷ Τεύκρῳ ὁ Ὀδυσσεὺς ὅτι οἰκεῖος τῷ Πρι[illegible] ἡ γὰρ Ἡσιόνη ἀδελφή· ὁ δὲ ὅτι ὁ πατὴρ ἐχ[illegible] Πριάμῳ, ὁ Τελαμών, καὶ ὅτι οὐ κατεῖπε τῶν κατα[illegible] ἄλλος τῷ διαβάλλοντι, τὸ ἐπαινοῦντι μικρὸν μακ[illegible]ξαι μέγα συντόμως, ἢ πολλὰ ἀγαθὰ προθέντα, [illegible] πρᾶγμα προφέρει ἓν ψέξαι. τοιοῦτοι δὲ οἱ τεχνικ[illegible] καὶ ἀδικώτατοι· τοῖς ἀγαθοῖς γὰρ βλάπτειν [illegible] μιγνύντες αὐτὰ τῷ κακῷ. κοινὸν δὲ τῷ διαβάλλ[illegible] τῷ ἀπολυομένῳ, ἐπειδὴ τὸ αὐτὸ ἐνδέχεται πλειό[illegible] πραχθῆναι, τῷ μὲν διαβάλλοντι κακοηθιςέον ἐπὶ τ[illegible] ἐκλαμβάνοντι, τῷ δὲ ἀπολυομένῳ ἐπὶ τὸ βέλτι[illegible] ὅτι ὁ Διομήδης τὸν Ὀδυσσέα προείλετο, τῷ μὲν [illegible] τὸ ἄριςον ὑπολαμβάνειν τὸν Ὀδυσσέα, τῷ δ' ὅτι [illegible] διὰ τὸ μόνον μὴ ἀνταγωνιςεῖν ὡς φαῦλον. καὶ π[illegible] διαβολῆς εἰρήσθω τοσαῦτα.

Διήγησις δ' ἐν μὲν τοῖς ἐπιδεικτικοῖς ἐςὶν [illegible] ἀλλὰ κατὰ μέρος· δεῖ μὲν γὰρ τὰς πράξεις διε[illegible]ῶν ὁ λόγος· σύγκειται γὰρ ἔχων ὁ λόγος τὸ μὲν [illegible] (οὐθὲν γὰρ αἴτιος ὁ λέγων τῶν πράξεων) τὸ δ' [illegible] τέχνης· τοῦτο δ' ἐστὶν ἢ ὅτι ἔστι δεῖξαι, ἐὰν ᾖ [illegible] ὅτι ποιόν, ἢ ὅτι ποσόν, ἢ καὶ ἅπαντα. διὰ δὲ τ[illegible] οὐκ ἐφεξῆς δεῖ διηγεῖσθαι πάντα, ὅτι δυσμνημόν[illegible] δεικνύναι οὕτως. ἐκ μὲν οὖν τούτων ἀνδρεῖος, ἐκ [illegible] σοφὸς ἢ δίκαιος. καὶ ἁπλούστερος ὁ λόγος οὗτο[illegible]νος δὲ ποικίλος καὶ οὐ λιτός. δεῖ δὲ τὰς μὲν [illegible]μους ἀναμιμνήσκειν· διὸ οἱ πολλοὶ οὐδὲν δέοντ[illegible]σεως, οἷον εἰ θέλεις Ἀχιλλέα ἐπαινεῖν· ἴσασι γὰρ [illegible] τὰς πράξεις, ἀλλὰ χρῆσθαι αὐταῖς δεῖ. ἐὰν δὲ [illegible] δεῖ· οὐ γὰρ πολλοὶ ἴσασιν. νῦν δὲ γελοίως τ[illegible]σίν φασι δεῖν εἶναι ταχεῖαν. καίτοι ὥσπερ [illegible]τοντι ἐρομένῳ πότερον σκληρὰν ἢ μαλακὴν μ[illegible] δ';" ἔφη, "εὖ ἀδύνατον;" καὶ ἐνταῦθα ὁμοίως [illegible] μὴ μακρῶς διηγεῖσθαι ὥσπερ οὐδὲ προοιμιάζεσθ[illegible] οὐδὲ τὰς πίςεις λέγειν· οὐδὲ γὰρ ἐνταῦθά ἐστι τ[illegible] ταχὺ ἢ τὸ συντόμως, ἀλλὰ τὸ μετρίως· τοῦτο δ' [illegible] λέγειν ὅσα δηλώσει τὸ πρᾶγμα, ἢ ὅσα ποιήσει [illegible]

2. προεξεγκωνίσας Z^b. ‖ 6. τόπος QY^bZ^b. ‖ 7. ἅπαντα A^c. ‖ 8. τοῦτο Y^b. ‖ ὡῖ A^c. ‖ ἢ ὡς οὐκ ἄδικον Q. ‖ 9. τοιούτω[illegible] ἀδικῆσαι Q. ‖ 12. ἀλλ' οὐ καλὸν A^c. ‖ 13. τόπος QY^bZ^b. ‖ 16. ἑκοντὶ Y^bZ^b. ‖ 18. ἠβούλετο QY^bZ^b. ‖ 19. οὕτως A^c. ‖ 23[illegible] καθάριος? ‖ καὶ ὁ δεῖνα altero loco om A^c. ‖ 24. διαβαλλεῖν A^c, διέβαλλεν QY^bZ^b. ‖ αὐτὸς A^c. ‖ 25. αὐτοὺς νῦν ἢ πεφ[illegible] 26. τοὐναντίου διαβάλλειν Y^b, τοῦ ἐναντίου διαβάλλειν QZ^b. ‖ 27. ὁ om Q. ‖ 28. ἔσονται λόγοι QY^bZ^b. ‖ 30. ὥςγ' A^c. ‖ [illegible] ὀμώμοκεν A^c, ὤμοσεν QZ^b. ‖ 32. εἰς om A^c. ‖ 33. αὐτὸν QY^bZ^b. ‖ ἠβούλετο QY^bZ^b. ‖ 34. τοῦ] τοῦ ἐκ A^c.

4. τὸ] τῷ $Y^bZ^bA^c$, om Q. ‖ 9. ἀπολογουμένῳ Y^b. ‖ ἐπεὶ QY^bZ^b. ‖ 14. ἀνταγωνιςὴν QZ^bA^c et pr Y^b. ‖ 20. [illegible] ἔστιν QY^bZ^b. ‖ 27. εἰ] οὐ Q. ‖ 29. post ἴσασιν $QY^bZ^bA^c$ ἔςι δὲ — μετατεθῇ p. 1367 b 26 — 1368 a 10. ‖ 31. [illegible] ἐρωμένως Z^b. ‖ πότερον om QY^bZ^b. ‖ μάξει QY^bZ^b. ‖ 32. εὖ ἔφη QY^bZ^b. ‖ 34. τῷ Q. ‖ τῷ QY^bZ^b. ‖ 35. τῷ QY^b[illegible] QZ^b. ‖ δ' ἐστὶ τὸ] δεῖ ὑπο A^c.

ναι ἢ βεβλαφέναι ἢ ἠδικηκέναι, ἢ τηλικαῦτα ι· τῷ δὲ ἐναντίῳ τὰ ἐναντία. παραδιηγεῖσθαι τὴν σὴν ἀρετὴν φέρει, οἷον "ἐγὼ δ' ἐνυθέτυν ἀεὶ λέγων, μὴ τὰ τέκνα ἐγκαταλείπειν." ἢ θατέρυ δ' ἀπεκρίνατό μοι ὅτι οὗ ἂν ᾖ αὐτός, ἔσται ία·" ὃ τὺς ἀφιςαμένυς Αἰγυπτίυς ἀποκρίνασθαί οόδοτος. ἢ ὅσα ἡδέα τοῖς δικαςαῖς. ἀπολογυ-άττων ἡ διήγησις, αἱ δ' ἀμφισβητήσεις ἢ μὴ μὴ βλαβερὸν εἶναι ἢ μὴ ἄδικον ἢ μὴ τηλι- περὶ τὸ ὁμολογύμενον οὐ διατριπτέον, ἐὰν μή συντείνῃ, οἷον εἰ πέπρακται, ἀλλ' ὐκ ἄδικον. μένα δεῖ λέγειν, ὅσα μὴ πραττόμενα ἢ οἶκτον φέρει. παράδειγμα ὁ Ἀλκίνου ἀπόλογος, ὅτι ηνελόπην ἐν ἑξήκοντα ἔπεσι πεποίηται. καὶ ὡς όν κύκλον, καὶ ὁ ἐν τῷ Οἰνεῖ πρόλογος. ἠθι- τὴν διήγησιν εἶναι. ἔςαι δὲ τῦτο, ἂν εἰδῶμεν ι. ἓν μὲν δὴ τὸ προαίρεσιν δηλῦν, ποιὸν δὲ τὸ ιὰν ταύτην· ἡ δὲ προαίρεσις ποιὰ τῷ τέλει. διὰ σιν οἱ μαθηματικοὶ λόγοι ἤθη, ὅτι ὐδὲ προαί-αρ οὗ ἕνεκα οὐκ ἔχυσιν. ἀλλ' οἱ Σωκρατικοί· γὰρ λέγυσιν. ἄλλα ἠθικὰ τὰ ἑπόμενα ἑκάςῳ ι ἅμα λέγων ἐβάδιζεν· δηλοῖ γὰρ θρασύτητα ιν ἤθυς. καὶ μὴ ὡς ἀπὸ διανοίας λέγειν, ὥσπερ ' ὡς ἀπὸ προαιρέσεως. "ἐγὼ δ' ἐβυλόμην· καὶ γὰρ τῦτο· ἀλλ' εἰ μὴ ὠνήμην, βέλτιον." τὸ ρονίμυ τὸ δὲ ἀγαθῦ· φρονίμυ μὲν γὰρ ἐν τῷ ν διώκειν, ἀγαθῦ δ' ἐν τῷ τὸ καλόν. ἂν δ' ότε τὴν αἰτίαν ἐπιλέγειν, ὥσπερ Σοφοκλῆς ποιεῖ τὸ ἐκ τῆς Ἀντιγόνης, ὅτι μᾶλλον τῦ ἀδελφῦ ἀνδρὸς ἢ τέκνων· τὰ μὲν γὰρ ἂν γενέσθαι ἀπο-

ρὸς δ' ἐν ᾅδου καὶ πατρὸς βεβηκότων
ἔστ' ἀδελφὸς ὅστις ἂν βλάστοι ποτέ.

ἔχῃς αἰτίαν, ἀλλ' ὅτι ὐκ ἀγνοεῖς ἄπιςα λέγων, ει τοιῦτος εἶ· ἀπιστῦσι γὰρ ἄλλο τι πράττειν ν τὸ συμφέρον. ἔτι ἐκ τῶν παθητικῶν λέγειν, καὶ τὰ ἑπόμενα καὶ ἃ ἴσασι, καὶ τὰ ἰδίᾳ ἢ είνῳ προσόντα· "ὁ δ' ᾤχετό με ὑποβλέψας." καὶ ὡς περὶ Κρατύλου Αἰσχίνης, ὅτι διασίζων καὶ ταῖν χεροῖν διασείων· πιθανὰ γάρ, διότι σύμβολα γίνεται ταῦτα ἃ ἴσασιν ἐκείνων ὧν ὐκ ἴσασιν. πλεῖςα δὲ τοιαῦτα λαβεῖν ἐξ Ὁμήρυ ἔςιν.

ὣς ἄρ' ἔφη, γρηῢς δὲ κατέσχετο χερσὶ πρόσωπα·

οἱ γὰρ δακρύειν ἀρχόμενοι ἐπιλαμβάνονται τῶν ὀφθαλμῶν. καὶ εὐθὺς εἰσάγαγε σεαυτὸν ποιόν τινα, ἵνα ὡς τοιῦτον θεωρῶσι καὶ τὸν ἀντίδικον· λανθάνων δὲ ποίει. ὅτι δὲ ῥᾴδιον, ὁρᾶν δεῖ ἐκ τῶν ἀπαγγελλόντων· περὶ ὧν γὰρ μηθὲν ἴσμεν, ὅμως λαμβάνομεν ὑπόληψίν τινα. πολλαχῦ δὲ δεῖ διηγεῖσθαι, καὶ ἐνίοτε ὐκ ἐν ἀρχῇ. ἐν δὲ δημηγορίᾳ ἥκιςα διήγησίς ἐςιν, ὅτι περὶ τῶν μελλόντων ὐδεὶς διηγεῖται· ἀλλ' ἐάν περ διήγησις ᾖ, τῶν γενομένων ἔσται, ἵν' ἀναμνησθέντες ἐκείνων βέλτιον βυλεύσωνται περὶ τῶν ὕςερον. ἢ διαβάλλοντες, ἢ ἐπαινῦντες. ἀλλὰ τότε οὐ τὸ τῦ συμβύλου ποιεῖ ἔργον. ἂν δ' ᾖ ἄπιστον, ὑπισχνεῖσθαί τε καὶ αἰτίαν λέγειν εὐθύς, καὶ διατάττειν οἷς βύλονται, οἷον ἡ Ἰοκάστη ἡ Καρκίνου ἐν τῷ Οἰδίποδι ἀεὶ ὑπισχνεῖται πυνθανομένου τοῦ ζητῦντος τὸν υἱόν. καὶ ὁ Αἵμων ὁ Σοφοκλέυς.

Τὰς δὲ πίστεις δεῖ ἀποδεικτικὰς εἶναι· ἀποδεικνύναι 17
δὲ χρή, ἐπεὶ περὶ τεττάρων ἡ ἀμφισβήτησις, περὶ τῦ ἀμφισβητυμένυ φέροντα τὴν ἀπόδειξιν· οἷον εἰ ὅτι ὐ γέγονεν ἀμφισβητεῖ, ἐν τῇ κρίσει δεῖ τύτυ μάλιςα τὴν ἀπόδειξιν φέρειν, εἰ δ' ὅτι οὐκ ἔβλαψεν, τύτυ, καὶ ὅτι ὐ τοσόνδε ἢ ὅτι δικαίως, ὡσαύτως καὶ εἰ περὶ τῦ γενέσθαι τῦτο ἡ ἀμφισβήτησις. μὴ λανθανέτω δ' ὅτι ἀναγκαῖον ἐν ταύτῃ τῇ ἀμφισβητήσει μόνῃ τὸν ἕτερον εἶναι πονηρόν· ὐ γάρ ἐςιν ἄγνοια αἰτία, ὥσπερ ἂν εἴ τινες περὶ τῦ δικαίυ ἀμφισβητοῖεν, ὥστ' ἐν τούτῳ χρονιστέον, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις ὔ. ἐν δὲ τοῖς ἐπιδεικτικοῖς τὸ πολύ, ὅτι καλὰ καὶ ὠφέλιμα, ἡ αὔξησις ἔςαι· τὰ γὰρ πράγματα δεῖ πιςεύεσθαι· ὀλιγάκις γὰρ καὶ τούτων ἀποδείξεις φέρυσιν, ἐὰν ἄπιστα ᾖ ἢ ἐὰν ἄλλος αἰτίαν ἔχῃ. ἐν δὲ τοῖς δημηγορικοῖς ἢ ὡς ὐκ ἔςαι ἀμφισβητήσειεν ἄν τις, ἢ ὡς ἔσται μὲν ἃ κελεύει, ἀλλ' ὐ δίκαια ἢ ὐκ ὠφέλιμα ἢ ὐ τηλικαῦτα. δεῖ δὲ καὶ ὁρᾶν εἴ τι ψεύδεται ἐκτὸς τῦ πράγματος· τεκμήρια γὰρ ταῦτα φαίνεται καὶ τῶν ἄλλων ὅτι ψεύδεται. ἔςι δὲ τὰ

ακέναι QZ^b. ‖ 2. βυλῆι A^c. ‖ 3. δὲ νυθετῶν A^c. ‖ 5. αὐτὸς ᾖ QY^bZ^b. ‖ 6. παιδιο A^c. ‖ ὃ] ᾗ ὃ QY^bZ^b, om A^c. ‖ . ‖ 10. παρὰ Q. ‖ διατρεπτέον QZ^b. ‖ 13. ἀλκινόου QY^bZ^b. ‖ 14. ἔτεσι $QY^bZ^bA^c$. ‖ 15. κύκλωπα corr Y^b. ‖ 16. Z^b. ‖ 20. γὰρ οὕνεκα A^c. ‖ ὁ ἰσοκρατικός Z^b. ‖ 21. ἀλλὰ QZ^b. ‖ 33. ἂν βλαστῇ Q, ἀναβλάστοι Z^bA^c. ‖ 35. ᾖ Q. ‖ ύμενος A^c. ‖ 37. ᾗ αὐτῷ] ἑαυτῷ QY^bZ^b. ‖ 38. ὑποκλέψας Q.
ante τοῖν om A^c. ‖ ταῖν QY^bZ^b. ‖ 5. κατείχετο Q. ‖ 7. εἰσάγει καὶ σεαυτὸν A^c. ‖ 9. δὲ om A^c. ‖ δεῖ] δὲ A^c. ‖ 11. δεῖ 15. τῦ om Q. ‖ 22. χρή] δεῖ Q. ‖ 25. θ' A^c. ‖ 26. εἰ et ἡ om A^c. ‖ 30. χρονιστέον A^c. ‖ 31. καὶ] ἢ QY^bZ^b. ‖ ς? ‖ 37. τις ψεύδεται ἐκ τοσύτυ πράγματος A^c.

μὲν παραδείγματα δημηγορικώτατα, τὰ δ' ἐνθυμήματα δικανικώτερα· ἡ μὲν γὰρ περὶ τὸ μέλλον, ὥστ' ἐκ τῶν γενομένων ἀνάγκη παραδείγματα λέγειν, ἡ δὲ περὶ ὄντων ἢ μὴ ὄντων, οὗ μᾶλλον ἀπόδειξίς ἐστι καὶ ἀνάγκη· ἔχει γὰρ τὸ γεγονὸς ἀνάγκην. οὐ δεῖ δὲ ἐφεξῆς λέγειν τὰ ἐνθυμήματα, ἀλλ' ἀναμιγνύναι· εἰ δὲ μή, καταβλάπτει ἄλληλα. ἔστι γὰρ καὶ τοῦ ποσοῦ ὅρος·

ὦ φίλ', ἐπεὶ τόσα εἶπες ὅσ' ἂν πεπνυμένος ἀνήρ,

ἀλλ' οὐ τοιαῦτα. καὶ μὴ περὶ πάντων ἐνθυμήματα ζητεῖν· εἰ δὲ μή, ποιήσεις ὅπερ ἔνιοι ποιοῦσι τῶν φιλοσοφούντων, οἳ συλλογίζονται τὰ γνωριμώτερα καὶ πιστότερα ἢ ἐξ ὧν λέγουσιν. καὶ ὅταν πάθος ποιῇς, μὴ λέγε ἐνθύμημα· ἢ γὰρ ἐκκρούσει τὸ πάθος ἢ μάτην εἰρημένον ἔσται τὸ ἐνθύμημα· ἐκκρούουσι γὰρ αἱ κινήσεις ἀλλήλας αἱ ἅμα, καὶ ἢ ἀφανίζουσιν ἢ ἀσθενεῖς ποιοῦσιν. οὐδ' ὅταν ἠθικὸν τὸν λόγον, οὐ δεῖ ἐνθύμημά τι ζητεῖν ἅμα· οὐ γὰρ ἔχει οὔτε ἦθος οὔτε προαίρεσιν ἡ ἀπόδειξις. γνώμαις δὲ χρηστέον καὶ ἐν διηγήσει καὶ ἐν πίστει· ἠθικὸν γάρ. "καὶ ἐγὼ δέδωκα, καὶ ταῦτ' εἰδὼς ὡς οὐ δεῖ πιστεύειν." ἐὰν δὲ παθητικῶς, "καὶ οὐ μεταμέλει μοι καίπερ ἠδικημένῳ· τούτῳ μὲν γὰρ περίεστι τὸ κέρδος, ἐμοὶ δὲ τὸ δίκαιον." τὸ δὲ δημηγορεῖν χαλεπώτερον τοῦ δικάζεσθαι, εἰκότως, διότι περὶ τὸ μέλλον· ἐκεῖ δὲ περὶ τὸ γεγονός, ὃ ἐπιστητὸν ἤδη καὶ τοῖς μάντεσιν, ὡς ἔφη Ἐπιμενίδης ὁ Κρής· ἐκεῖνος γὰρ περὶ τῶν ἐσομένων οὐκ ἐμαντεύετο, ἀλλὰ περὶ τῶν γεγονότων μὲν ἀδήλων δέ. καὶ ὁ νόμος ὑπόθεσις ἐν τοῖς δικανικοῖς· ἔχοντα δὲ ἀρχὴν ῥᾷον εὑρεῖν ἀπόδειξιν. καὶ οὐκ ἔχει πολλὰς διατριβάς, οἷον πρὸς ἀντίδικον ἢ περὶ αὑτοῦ, ἢ παθητικὸν ποιεῖν. ἀλλ' ἥκιστα πάντων, ἐὰν μὴ ἐξίστηται. δεῖ οὖν ἀποροῦντα τοῦτο ποιεῖν ὅπερ οἱ Ἀθήνησι ῥήτορες ποιοῦσι καὶ Ἰσοκράτης· καὶ γὰρ συμβουλεύων κατηγορεῖ, οἷον Λακεδαιμονίων μὲν ἐν τῷ πανηγυρικῷ, Χάρητος δ' ἐν τῷ συμμαχικῷ. ἐν δὲ τοῖς ἐπιδεικτικοῖς δεῖ τὸν λόγον ἐπεισοδιοῦν ἐπαίνοις, οἷον Ἰσοκράτης ποιεῖ· ἀεὶ γάρ τινα εἰσάγει. καὶ ὃ ἔλεγε Γοργίας, ὅτι οὐχ ὑπολείπει αὐτὸν ὁ λόγος, τοῦτό ἐστιν· εἰ γὰρ Ἀχιλλέα λέγει, Πηλέα ἐπαινεῖ, εἶτα Αἰακόν, εἶτα τὸν θεόν, ὁμοίως δὲ καὶ ἀνδρίαν, ἢ τὰ καὶ τὰ ποιεῖ· ὃ τοιόνδε ἐστίν. ἔχοντα μὲν οὖν ἀποδείξεις καὶ ἠθικῶς λεκτέον καὶ ἀποδεικτικῶς, ἐὰν δὲ μὴ ἔχῃς ἐνθυμήματα, ἠθικῶς· καὶ μᾶλλον τῷ ἐπιεικεῖ ἁρμόττει χρηστὸν φαίνεσθαι ἢ τὸν λόγον ἀκριβῆ. τ[illegible] ἐνθυμημάτων τὰ ἐλεγκτικὰ μᾶλλον εὐδοκιμεῖ τῶν [illegible] κῶν, ὅτι ὅσα ἔλεγχον ποιεῖ, μᾶλλον δῆλον ὅτι συλ[illegible]γισται· παράλληλα γὰρ μᾶλλον τἀναντία γνωρίζετ[illegible] δὲ πρὸς τὸν ἀντίδικον οὐχ ἕτερόν τι εἶδος, ἀλλὰ τῶν [illegible] ἔστι τὰ μὲν λῦσαι ἐνστάσει τὰ δὲ συλλογισμῷ. [illegible] καὶ ἐν συμβουλῇ καὶ ἐν δίκῃ ἀρχόμενον μὲν λέγε[illegible] ἑαυτοῦ πίστεις πρότερον, ὕστερον δὲ πρὸς τἀναντία ἀπ[illegible] λύοντα καὶ προδιασύροντα. ἂν δὲ πολύχους ᾖ ἡ ἐν[illegible]σις, πρότερον τὰ ἐναντία, οἷον ἐποίησε Καλλίστρατος [illegible] Μεσσηνιακῇ ἐκκλησίᾳ· ἃ γὰρ ἐροῦσι προανελὼν οὕτως [illegible] αὐτὸς εἶπεν. ὕστερον δὲ λέγοντα πρῶτον τὰ πρὸς τὸν [illegible]τίον λόγον λεκτέον, λύοντα καὶ ἀντισυλλογιζόμενον, [illegible] μάλιστα ἂν εὐδοκιμηκότα ᾖ· ὥσπερ γὰρ ἄνθρωπον [illegible] διαβεβλημένον οὐ δέχεται ἡ ψυχή, τὸν αὐτὸν τρόπον [illegible] λόγον, ἐὰν ὁ ἐναντίος εὖ δοκῇ εἰρηκέναι. δεῖ οὖν χ[illegible] ποιεῖν ἐν τῷ ἀκροατῇ τῷ μέλλοντι λόγῳ· ἔσται δ', [illegible] ἀνέλῃς. διὸ ἢ πρὸς πάντα ἢ τὰ μέγιστα ἢ τὰ εὐ[illegible] μοῦντα ἢ τὰ εὐέλεγκτα μαχεσάμενον οὕτω τὰ αὑτ[illegible] ποιητέον.

ταῖς θεαῖσι πρῶτα σύμμαχος γενήσομαι

ἐγὼ γὰρ Ἥραν.

ἐν τούτοις ἥψατο πρῶτον τοῦ εὐηθεστάτου. περὶ μὲν οὖ[illegible]στεων ταῦτα. εἰς δὲ τὸ ἦθος, ἐπειδὴ ἔνια περὶ αὑτ[illegible] ἢ ἐπίφθονον ἢ μακρολογίαν ἢ ἀντιλογίαν ἔχει, [illegible] ἄλλου ἢ λοιδορίαν ἢ ἀγροικίαν, ἕτερον χρὴ λέγοντα [illegible] ὅπερ Ἰσοκράτης ποιεῖ ἐν τῷ Φιλίππῳ καὶ ἐν τῇ ἀντ[illegible] καὶ ὡς Ἀρχίλοχος ψέγει· ποιεῖ γὰρ τὸν πατέρα λέγ[illegible] περὶ τῆς θυγατρὸς ἐν τῷ ἰάμβῳ "χρημάτων δ' ἄε[illegible] οὐθέν ἐστιν οὐδ' ἀπώμοτον," καὶ τὸν Χάρωνα τὸν τέκτ[illegible] τῷ ἰάμβῳ οὗ ἡ ἀρχὴ "οὔ μοι τὰ Γύγεω." καὶ ὡς Σ[illegible] κλῆς τὸν Αἵμονα ὑπὲρ τῆς Ἀντιγόνης πρὸς τὸν πατ[illegible] λεγόντων ἑτέρων. δεῖ δὲ καὶ μεταβάλλειν τὰ ἐνθυμ[illegible] καὶ γνώμας ποιεῖν ἐνίοτε, οἷον "χρὴ δὲ τὰς διαλ[illegible] ποιεῖν τοὺς νῦν ἔχοντας εὐτυχοῦντας· οὕτω γὰρ ἂν [illegible] πλεονεκτοῖεν." ἐνθυμηματικῶς δέ "εἰ γὰρ δεῖ, ὅτ[illegible] λιμώταται ὦσι καὶ πλεονεκτικώταται αἱ καταλ[illegible] τότε καταλλάττεσθαι, εὐτυχοῦντας δεῖ καταλλάττε[illegible]

Περὶ δὲ ἐρωτήσεως, εὔκαιρόν ἐστι ποιεῖσθαι μά[illegible]

2. περὶ om Y^b. ‖ 11. καὶ πιστότερα om Q. ‖ 12. ἢ] εἰ Z^b. ‖ 18. καὶ ante ἐγὼ om QY^bZ^b. ‖ 24. κράτης A^c. [illegible] A^c. ‖ 35. λέγων QZ^bA^c. ‖ 37. ὃ] ἢ A^c.

8. ἅπαντα Z^b. ‖ 10. ἐποίει Y^b. ‖ 11. μεσσηνιακῇ QZ^b. ‖ ἔτος QZ^b. ‖ 12. τὰ] τὸν Y^b, om A^c. ‖ 13. συλλογιζόμενον [illegible] οὐδὲν Q. ‖ 19. τὰ om A^c. ‖ μαχεσαμένων Q. ‖ 21. τοῖς θεοῖς $QY^bZ^bA^c$. ‖ 25. ἐπιφθόνον A^c. ‖ 29. δ' ἄελπτον] ἃ ἔλπει [illegible] ἡ om A^c. ‖ στυγέω Q. ‖ 32. αἵμωνα A^c. ‖ 38. τὸ δὲ A^c. ‖ εὐτυχοῦντας δεῖ καταλλάττεσθαι om QY^bZ^b.

ἰ ἕτερον εἰρηκὼς ᾖ, ὥστε ἑνὸς προσερωτηθέντος ὀ ἄτοπον· οἷον Περικλῆς Λάμπωνα ἐπήρετο ιετῆς τῶν τῆς σωτείρας ἱερῶν, εἰπόντος δὲ ὅτι ιτέλεςον ἀκȣ́ειν, ἤρετο εἰ οἶδεν αὐτός, φάσκον- πῶς ἀτέλεςος ὤν;" δεύτερον δὲ ὅταν τὸ μὲν ὀ δὲ ἐρωτήσαντι δῆλον ᾖ ὅτι δώσει· πυθόμενον μίαν πρότασιν μὴ προσερωτᾶν τὸ φανερόν, ιμπέρασμα εἰπεῖν, οἷον Σωκράτης Μελήτȣ οὐ ιὐτὸν θεοὺς νομίζειν εἴρηκεν εἰ δαιμόνιόν τι ογήσαντος δὲ ἤρετο εἰ οὐχ οἱ δαίμονες ἤτοι εἶεν ἢ θεῖόν τι, φήσαντος δὲ "ἔστιν οὖν" ἔφη ιὲν παῖδας οἴεται εἶναι, θεȣ̀ς δὲ οὔ;" ἔτι ὅταν ιντία λέγοντα δείξειν ἢ παράδοξον. τέταρτον ἐνῇ ἀλλ' ἢ σοφιςικῶς ἀποκρινάμενον λῦσαι· ις ἀποκρίνηται, ὅτι ἔςι μὲν ἔςι δ' οὔ, ἢ τὰ μὲν ςῇ μὲν πῇ δ' οὔ, θορυβȣ̃σιν ὡς ἀπορȣ̃ντες. ἄλ- ἐγχειρεῖν· ἐὰν γὰρ ἐνςῇ, κεκρατῆσθαι δοκεῖ· ε πολλὰ ἐρωτᾶν διὰ τὴν ἀσθένειαν τȣ̃ ἀκροατȣ̃. ἐνθυμήματα ὅτι μάλιςα συςρέφειν δεῖ. ἀπο- δεῖ πρὸς μὲν τὰ ἀμφίβολα διαιρȣ̃ντα λόγῳ ·όμως, πρὸς δὲ τὰ δοκȣ̃ντα ἐναντία τὴν λύσιν ὺς τῇ ἀποκρίσει, πρὶν ἐπερωτῆσαι τὸ ἐπιὸν ἢ ιαι· οὐ γὰρ χαλεπὸν προορᾶν ἐν τίνι ὁ λόγος. ἡμῖν ἔστω ἐκ τῶν τοπικῶν καὶ τοῦτο καὶ αἱ συμπεραινόμενον, ἐὰν ἐρώτημα ποιῇ τὸ συμ- ὴν αἰτίαν εἰπεῖν· οἷον Σοφοκλῆς ἐρωτώμενος δρου εἰ ἔδοξεν αὐτῷ ὥσπερ καὶ τοῖς ἄλλοις καταστῆσαι τȣ̀ς τετρακοσίȣς, ἔφη. "τί δέ; οὐ ταῦτα ἐδόκει εἶναι;" ἔφη. "οὐκοῦν σὺ ταῦτα πονηρά;" "ναί" ἔφη· "οὐ γὰρ ἦν ἄλλα βελ- ις ὁ Λάκων εὐθυνόμενος τῆς ἐφορίας, ἐρωτώ- κȣ̃σιν αὐτῷ δικαίως ἀπολωλέναι ἅτεροι, ἔφη. ϲὺ τȣ́τοις ταὐτὰ ἔθȣ;" καὶ ὃς ἔφη. "ἐκεῖν δι- φη "καὶ σὺ ἀπόλοιο;" "οὐ δῆτα" ἔφη· "οἱ ήματα λαβόντες ταῦτα ἔπραξαν, ἐγὼ δ' οὔ, ι." διὸ οὔτ' ἐπερωτᾶν δεῖ μετὰ τὸ συμπέρασμα, οὔτε τὸ συμπέρασμα ἐπερωτᾶν, ἐὰν μὴ τὸ πολὺ περιῇ τȣ̃ ἀληθοῦς. περὶ δὲ τῶν γελοίων, ἐπειδή τινα δοκεῖ χρῆσιν ἔχειν ἐν τοῖς ἀγῶσι, καὶ δεῖν ἔφη Γοργίας τὴν μὲν σπȣδὴν διαφθείρειν τῶν ἐναντίων γέλωτι τὸν δὲ γέλωτα σπȣδῇ, ὀρθῶς λέγων, εἴρηται πόσα εἴδη γελοίων ἐςὶν ἐν τοῖς περὶ ποιητικῆς, ὧν τὸ μὲν ἁρμόττει ἐλευθέρῳ τὸ δ' οὔ. ὅπως οὖν τὸ ἁρμόττον αὐτῷ λήψεται. ἔςι δ' ἡ εἰρωνεία τῆς βωμολοχίας ἐλευθεριώτερον· ὁ μὲν γὰρ αὐτȣ̃ ἕνεκα ποιεῖ τὸ γελοῖον, ὁ δὲ βωμολόχος ἑτέρου.

Ὁ δ' ἐπίλογος σύγκειται ἐκ τεττάρων, ἔκ τε τȣ̃ πρὸς 19
ἑαυτὸν κατασκευάσαι εὖ τὸν ἀκροατὴν καὶ τὸν ἐναντίον φαύλως, καὶ ἐκ τȣ̃ αὐξῆσαι καὶ ταπεινῶσαι, καὶ ἐκ τȣ̃ εἰς τὰ πάθη τὸν ἀκροατὴν καταςῆσαι, καὶ ἐξ ἀναμνήσεως. πέφυκε γὰρ μετὰ τὸ ἀποδεῖξαι αὐτὸν μὲν ἀληθῆ τὸν δὲ ἐναντίον ψευδῆ, οὕτω τὸ ἐπαινεῖν καὶ ψέγειν καὶ ἐπιχαλκεύειν. δυοῖν δὲ θατέρου δεῖ στοχάζεσθαι, ἢ ὅτι τούτοις ἀγαθὸς ἢ ὅτι ἁπλῶς, ὁ δ' ὅτι κακὸς τȣ́τοις ἢ ὅτι ἁπλῶς. ἐξ ὧν δὲ δὴ τοιȣ́τȣς κατασκευάζειν δεῖ, εἴρηνται οἱ τόποι πόθεν σπουδαίους δεῖ κατασκευάζειν καὶ φαύλȣς. τὸ δὲ μετὰ τȣ̃το δεδειγμένων ἤδη αὔξειν ἐςὶ κατὰ φύσιν ἢ ταπεινȣ̃ν· δεῖ γὰρ τὰ πεπραγμένα ὁμολογεῖσθαι, εἰ μέλλει τὸ ποσὸν ἐρεῖν· καὶ γὰρ ἡ τῶν σωμάτων αὔξησις ἐκ προϋπαρχόντων ἐςίν. ὅθεν δὲ δεῖ αὔξειν καὶ ταπεινȣ̃ν, ἔκκεινται οἱ τόποι πρότερον. μετὰ δὲ ταῦτα, δήλων ὄντων καὶ οἷα καὶ ἡλίκα, εἰς τὰ πάθη ἄγειν τὸν ἀκροατήν· ταῦτα δ' ἐςὶν ἔλεος καὶ δείνωσις καὶ ὀργὴ καὶ μῖσος καὶ φθόνος καὶ ζῆλος καὶ ἔρις. εἴρηνται δὲ καὶ τȣ́των οἱ τόποι πρότερον. ὥστε λοιπὸν ἀναμνῆσαι τὰ προειρημένα. τοῦτο δὲ ἁρμόττει ποιεῖν οὕτως ὥσπερ φασὶν ἐν τοῖς προοιμίοις, οὐκ ὀρθῶς λέγοντες· ἵνα γὰρ εὐμαθῆ ᾖ, κελεύουσι πολλάκις εἰπεῖν. ἐκεῖ μὲν οὖν δεῖ τὸ πρᾶγμα εἰπεῖν, ἵνα μὴ λανθάνῃ περὶ οὗ ἡ κρίσις, ἐνταῦθα δὲ δι' ὧν δέδεικται κεφαλαιωδῶς. ἀρχὴ δέ, διότι ἃ ὑπέσχετο ἀποδέδωκεν· ὥστε ἅ τε καὶ δι' ὃ λεκτέον. λέγεται δὲ ἐξ ἀντιπαραβολῆς τοῦ ἐναντίȣ. παραβάλλειν δὲ ἢ ὅσα περὶ τὸ αὐτὸ ἄμφω εἶπον, ἢ μὴ καταντικρύ. "ἀλλ' οὗτος μὲν τάδε περὶ τȣ́τȣ, ἐγὼ δὲ ταδί,

ίνειν QZ^b. ‖ 3. τελευτῆς Q. ‖ σωτηρίας QY^bZ^b. ‖ 4. εἶδεν Q. ‖ 6. τῷ Q et pr Y^b. ‖ πυθόμενος QZ^b, πυθομένȣς Y^b. ‖ :. ‖ 8. μεγαλήτȣ A^c, μελίτȣ Q. ‖ 9. ἑαυτὸν A^c. ‖ εἰ] ὡς ἂν A^c. ‖ 10. ὁμολογήσαντος δὲ om A^c. ‖ 11. εἶεν] ἦσαν Z^b. ‖ QY^bZ^b. ‖ 14. ἐνῇ] ἐν ᾗ $QY^bZ^bA^c$. ‖ 16. ἀπορȣ̃ντας A^c. ‖ 18. οἴονται A^c. ‖ 24. ἔσται Y^b. ‖ 31. ἐφορείας Y^b, εὐφο- . ὁ δὲ om Q. ‖ ταῦτα (vel ταυτὰ) τȣ́τοις QY^bZ^b. ‖ 34. οὐ om A^c.

n Y^b. ‖ 6. οὖν om A^c. ‖ 7. λήψεσθαι Y^b. ‖ 8. τὸ om A^c. ‖ 12. φαῦλον καὶ τὸ αὐξῆσαι Y^b. ‖ 15. καὶ τὸ ψέγειν καὶ QY^bZ^b. ‖ 16. δὲ om A^c. ‖ 17. δ' ὅτι] δ' ὁ Q. ‖ 18. τȣ́τȣ A^c. ‖ 20. δεδειγμένον QY^bZ^b. ‖ ἢ] καὶ Y^bZ^b. ‖ 21. om Q. ‖ 21. μέλλοι Y^b. ‖ 25. ἄγει Y^b. ‖ 30. εὐμαθὴς A^c. ‖ 33. ἀπέδωκεν QY^bZ^b. ‖ 34. δι' ὃ λεκτέον] διαλεκτέον εῖν A^c.

μὲν παραδείγματα δημηγορικώτατα, τὰ δ' ἐνθυμήματα δικανικώτερα· ἡ μὲν γὰρ περὶ τὸ μέλλον, ὥστ' ἐκ τῶν γενομένων ἀνάγκη παραδείγματα λέγειν, ἡ δὲ περὶ ὄντων ἢ μὴ ὄντων, οὗ μᾶλλον ἀπόδειξίς ἐστι καὶ ἀνάγκη· ἔχει γὰρ τὸ γεγονὸς ἀνάγκην. οὐ δεῖ δὲ ἐφεξῆς λέγειν τὰ ἐνθυμήματα, ἀλλ' ἀναμιγνύναι· εἰ δὲ μή, καταβλάπτει ἄλληλα. ἔστι γὰρ καὶ τοῦ ποσοῦ ὅρος·

ὦ φίλ', ἐπεὶ τόσα εἶπες ὅσ' ἂν πεπνυμένος ἀνήρ,

ἀλλ' οὐ τοιαῦτα. καὶ μὴ περὶ πάντων ἐνθυμήματα ζητεῖν· εἰ δὲ μή, ποιήσεις ὅπερ ἔνιοι ποιοῦσι τῶν φιλοσοφούντων, οἳ συλλογίζονται τὰ γνωριμώτερα καὶ πιστότερα ἢ ἐξ ὧν λέγουσιν. καὶ ὅταν πάθος ποιῇς, μὴ λέγε ἐνθύμημα· ἢ γὰρ ἐκκρούσει τὸ πάθος ἢ μάτην εἰρημένον ἔσται τὸ ἐνθύμημα· ἐκκρούουσι γὰρ αἱ κινήσεις ἀλλήλας αἱ ἅμα, καὶ ἢ ἀφανίζουσιν ἢ ἀσθενεῖς ποιοῦσιν. οὐδ' ὅταν ἠθικὸν τὸν λόγον, οὐ δεῖ ἐνθύμημά τι ζητεῖν ἅμα· οὐ γὰρ ἔχει οὔτε ἦθος οὔτε προαίρεσιν ἡ ἀπόδειξις. γνώμαις δὲ χρηστέον καὶ ἐν διηγήσει καὶ ἐν πίστει· ἠθικὸν γάρ. "καὶ ἐγὼ δέδωκα, καὶ ταῦτ' εἰδὼς ὡς οὐ δεῖ πιστεύειν." ἐὰν δὲ παθητικῶς, "καὶ οὐ μεταμέλει μοι καίπερ ἠδικημένῳ· τούτῳ μὲν γὰρ περίεστι τὸ κέρδος, ἐμοὶ δὲ τὸ δίκαιον." τὸ δὲ δημηγορεῖν χαλεπώτερον τοῦ δικάζεσθαι, εἰκότως, διότι περὶ τὸ μέλλον· ἐκεῖ δὲ περὶ τὸ γεγονός, ὃ ἐπιστητὸν ἤδη καὶ τοῖς μάντεσιν, ὡς ἔφη Ἐπιμενίδης ὁ Κρής· ἐκεῖνος γὰρ περὶ τῶν ἐσομένων οὐκ ἐμαντεύετο, ἀλλὰ περὶ τῶν γεγονότων μὲν ἀδήλων δέ. καὶ ὁ νόμος ὑπόθεσις ἐν τοῖς δικανικοῖς· ἔχοντα δὲ ἀρχὴν ῥᾷον εὑρεῖν ἀπόδειξιν. καὶ οὐκ ἔχει πολλὰς διατριβάς, οἷον πρὸς ἀντίδικον ἢ περὶ αὑτοῦ, ἢ παθητικὸν ποιεῖν. ἀλλ' ἥκιστα πάντων, ἐὰν μὴ ἐξίστηται. δεῖ οὖν ἀποροῦντα τοῦτο ποιεῖν ὅπερ οἱ Ἀθήνησι ῥήτορες ποιοῦσι καὶ Ἰσοκράτης· καὶ γὰρ συμβουλεύων κατηγορεῖ, οἷον Λακεδαιμονίων μὲν ἐν τῷ πανηγυρικῷ, Χάρητος δ' ἐν τῷ συμμαχικῷ. ἐν δὲ τοῖς ἐπιδεικτικοῖς δεῖ τὸν λόγον ἐπεισοδιοῦν ἐπαίνοις, οἷον Ἰσοκράτης ποιεῖ· ἀεὶ γάρ τινα εἰσάγει. καὶ ὃ ἔλεγε Γοργίας, ὅτι οὐχ ὑπολείπει αὐτὸν ὁ λόγος, τοῦτό ἐστιν· εἰ γὰρ Ἀχιλλέα λέγει, Πηλέα ἐπαινεῖ, εἶτα Αἰακόν, εἶτα τὸν θεόν, ὁμοίως δὲ καὶ ἀνδρίαν, ἢ τὰ καὶ τὰ ποιεῖ· ὃ τοιόνδε ἐστίν. ἔχοντα μὲν οὖν ἀποδείξεις καὶ ἠθικῶς λεκτέον καὶ ἀποδεικτικῶς, ἐὰν δὲ μὴ ἔχῃς ἐνθυμήματα, ἠθικῶς· καὶ μᾶλλον τῷ ἐπιεικεῖ ἁρμόττει χρηστὸν φαίνεσθαι ἢ τὸν λόγον ἀκριβῆ. ἐνθυμημάτων τὰ ἐλεγκτικὰ μᾶλλον εὐδοκιμεῖ τῶν κῶν, ὅτι ὅσα ἔλεγχον ποιεῖ, μᾶλλον δῆλον ὅτι συ γισται· παράλληλα γὰρ μᾶλλον τἀναντία γνωρίζε δὲ πρὸς τὸν ἀντίδικον οὐχ ἕτερόν τι εἶδος, ἀλλὰ τῶν ἔστι τὰ μὲν λῦσαι ἐνστάσει τὰ δὲ συλλογισμῷ. καὶ ἐν συμβουλῇ καὶ ἐν δίκῃ ἀρχόμενον μὲν λέγ ἑαυτοῦ πίστεις πρότερον, ὕστερον δὲ πρὸς τἀναντία λύοντα καὶ προδιασύροντα. ἂν δὲ πολύχους ᾖ ἡ σις, πρότερον τὰ ἐναντία, οἷον ἐποίησε Καλλίστρατ Μεσσηνιακῇ ἐκκλησίᾳ· ἃ γὰρ ἐροῦσι προανελὼν αὐτὸς εἶπεν. ὕστερον δὲ λέγοντα πρῶτον τὰ πρὸς τίον λόγον λεκτέον, λύοντα καὶ ἀντισυλλογιζόμε μάλιστα ἂν εὐδοκιμηκότα ᾖ· ὥσπερ γὰρ ἄνθρω διαβεβλημένον οὐ δέχεται ἡ ψυχή, τὸν αὐτὸν τρό λόγον, ἐὰν ὁ ἐναντίος εὖ δοκῇ εἰρηκέναι. δεῖ ποιεῖν ἐν τῷ ἀκροατῇ τῷ μέλλοντι λόγῳ· ἔσται ἀνέλῃς. διὸ ἢ πρὸς πάντα ἢ τὰ μέγιστα ἢ μοῦντα ἢ τὰ εὐέλεγκτα μαχεσάμενον οὕτω τὰ αὐτ ποιητέον.

ταῖς θεαῖσι πρῶτα σύμμαχος γενήσομαι.
ἐγὼ γὰρ Ἥραν.

ἐν τούτοις ἥψατο πρῶτον τοῦ εὐηθεστάτου. περὶ μὲν στεων ταῦτα. εἰς δὲ τὸ ἦθος, ἐπειδὴ ἔνια περὶ αὑτ ἢ ἐπίφθονον ἢ μακρολογίαν ἢ ἀντιλογίαν ἔχει, ἄλλου ἢ λοιδορίαν ἢ ἀγροικίαν, ἕτερον χρὴ λέγοντα ὅπερ Ἰσοκράτης ποιεῖ ἐν τῷ Φιλίππῳ καὶ ἐν τῇ καὶ ὡς Ἀρχίλοχος ψέγει· ποιεῖ γὰρ τὸν πατέρα περὶ τῆς θυγατρὸς ἐν τῷ ἰάμβῳ "χρημάτων δ' οὐθέν ἐστιν οὐδ' ἀπώμοτον," καὶ τὸν Χάρωνα τὸν τῷ ἰάμβῳ οὗ ἡ ἀρχὴ "οὔ μοι τὰ Γύγεω." καὶ κλῆς τὸν Αἵμονα ὑπὲρ τῆς Ἀντιγόνης πρὸς τὸν λεγόντων ἑτέρων. δεῖ δὲ καὶ μεταβάλλειν τὰ ἐνθ καὶ γνώμας ποιεῖν ἐνίοτε, οἷον "χρὴ δὲ τὰς δια ποιεῖν τοὺς νῦν ἔχοντας εὐτυχοῦντας· οὕτω γὰρ ἂν πλεονεκτοῖεν." ἐνθυμηματικῶς δέ "εἰ γὰρ δεῖ, ὅτε λιμώταται ὦσι καὶ πλεονεκτικώταται αἱ καταλ τότε καταλλάττεσθαι, εὐτυχοῦντας δεῖ καταλλά

Περὶ δὲ ἐρωτήσεως, εὔκαιρόν ἐστι ποιεῖσθαι

2. περὶ om Y^b. ‖ 11. καὶ πιστότερα om Q. ‖ 12. ἢ] εἰ Z^b. ‖ 18. καὶ ante ἐγὼ om QY^bZ^b. ‖ 24. κράτης A^c. ‖ 35. λέγων QZ^bA^c. ‖ 37. ὃ] ἢ A^c.

8. ἅπαντα Z^b. ‖ 10. ἐποίει Y^b. ‖ 11. μεσσηνιακῇ QZ^b. ‖ οὗτος QZ^b. ‖ 12. τὰ] τὸν Y^b, om A^c. ‖ 13. συλλογιζόμενον οὐδὲν Q. ‖ 19. τὰ om A^c. ‖ μαχεσαμένων Q. ‖ 21. τοῖς θεοῖς $QY^bZ^bA^c$. ‖ 25. ἐπιφθόνον A^c. ‖ 29. δ' ἄελπτον] ἢ om A^c. ‖ στυγέω Q. ‖ 32. αἴμωνα A^c. ‖ 33. τὸ δὲ A^c. ‖ εὐτυχοῦντας δεῖ καταλλάττεσθαι om QY^bZ^b.

ὸ ἕτερον εἰρηκὼς ᾖ, ὥστε ἑνὸς προσερωτηθέντος τὸ ἄτοπον· οἷον Περικλῆς Λάμπωνα ἐπήρετο λετῆς τῶν τῆς σωτείρας ἱερῶν, εἰπόντος δὲ ὅτι ἀτέλεςον ἀκύειν, ἤρετο εἰ οἶδεν αὐτός, φάσκον- πῶς ἀτέλεςος ὤν;" δεύτερον δὲ ὅταν τὸ μὲν τὸ δὲ ἐρωτήσαντι δῆλον ᾖ ὅτι δώσει· πυθόμενον ν μίαν πρότασιν μὴ προσερωτᾶν τὸ φανερόν, υμπέρασμα εἰπεῖν, οἷον Σωκράτης Μελήτυ οὐ αὐτὸν θεοὺς νομίζειν εἴρηκεν εἰ δαιμόνιόν τι λογήσαντος δὲ ἤρετο εἰ οὐχ οἱ δαίμονες ἤτοι εἶεν ἢ θεῖόν τι, φήσαντος δὲ "ἔστιν ὖν" ἔφη μὲν παῖδας οἴεται εἶναι, θεὺς δὲ ὔ;" ἔτι ὅταν ιαντία λέγοντα δείξειν ἢ παράδοξον. τέταρτον ἐνῇ ἀλλ' ἢ σοφιςικῶς ἀποκρινάμενον λῦσαι· ως ἀποκρίνηται, ὅτι ἔςι μὲν ἔςι δ' ὔ, ἢ τὰ μὲν πῇ μὲν πῇ δ' ὔ, θορυβῦσιν ὡς ἀπορῦντες. ἄλ- ἐγχειρεῖν· ἐὰν γὰρ ἐνςῇ, κεκρατῆσθαι δοκεῖ· τε πολλὰ ἐρωτᾶν διὰ τὴν ἀσθένειαν τῦ ἀκροατῦ. ἐνθυμήματα ὅτι μάλιςα συςρέφειν δεῖ. ἀπο- ὲ δεῖ πρὸς μὲν τὰ ἀμφίβολα διαιρῦντα λόγῳ τόμως, πρὸς δὲ τὰ δοκῦντα ἐναντία τὴν λύσιν θὺς τῇ ἀποκρίσει, πρὶν ἐπερωτῆσαι τὸ ἐπιὸν ἢ θαι· ὐ γὰρ χαλεπὸν προορᾶν ἐν τίνι ὁ λόγος. ἡμῖν ἔστω ἐκ τῶν τοπικῶν καὶ τοῦτο καὶ αἱ συμπεραινόμενον, ἐὰν ἐρώτημα ποιῇ τὸ συμ- τὴν αἰτίαν εἰπεῖν· οἷον Σοφοκλῆς ἐρωτώμενος ιδρου εἰ ἔδοξεν αὐτῷ ὥσπερ καὶ τοῖς ἄλλοις καταστῆσαι τὺς τετρακοσίυς, ἔφη. "τί δέ; οὐ ταῦτα ἐδόκει εἶναι;" ἔφη. "οὐκοῦν σὺ ταῦτα πονηρά;" "ναί" ἔφη· "ὐ γὰρ ἦν ἄλλα βελ- ὡς ὁ Λάκων εὐθυνόμενος τῆς ἐφορίας, ἐρωτώ- ικῦσιν αὐτῷ δικαίως ἀπολωλέναι ἅτεροι, ἔφη. σὺ τύτοις ταὐτὰ ἔθυ;" καὶ ὃς ἔφη. "ὐκῦν δι- ἔφη "καὶ σὺ ἀπόλοιο;" "οὐ δῆτα" ἔφη· "οἱ οήματα λαβόντες ταῦτα ἔπραξαν, ἐγὼ δ' οὔ, η." διὸ ὔτ' ἐπερωτᾶν δεῖ μετὰ τὸ συμπέρασμα, ὔτε τὸ συμπέρασμα ἐπερωτᾶν, ἐὰν μὴ τὸ πολὺ περιῇ τῦ ἀληθοῦς. περὶ δὲ τῶν γελοίων, ἐπειδή τινα δοκεῖ χρῆσιν ἔχειν ἐν τοῖς ἀγῶσι, καὶ δεῖν ἔφη Γοργίας τὴν μὲν σπυδὴν διαφθείρειν τῶν ἐναντίων γέλωτι τὸν δὲ γέλωτα σπυδῇ, ὀρθῶς λέγων, εἴρηται πόσα εἴδη γελοίων ἐςὶν ἐν τοῖς περὶ ποιητικῆς, ὧν τὸ μὲν ἁρμόττει ἐλευθέρῳ τὸ δ' ὔ. ὅπως ὖν τὸ ἁρμόττον αὐτῷ λήψεται. ἔςι δ' ἡ εἰρωνεία τῆς βωμολοχίας ἐλευθεριώτερον· ὁ μὲν γὰρ αὑτῦ ἕνεκα ποιεῖ τὸ γελοῖον, ὁ δὲ βωμολόχος ἑτέρου.

Ὁ δ' ἐπίλογος σύγκειται ἐκ τεττάρων, ἔκ τε τῦ πρὸς 19 ἑαυτὸν κατασκευάσαι εὖ τὸν ἀκροατὴν καὶ τὸν ἐναντίον φαύλως, καὶ ἐκ τῦ αὐξῆσαι καὶ ταπεινῶσαι, καὶ ἐκ τῦ εἰς τὰ πάθη τὸν ἀκροατὴν καταςῆσαι, καὶ ἐξ ἀναμνήσεως. πέφυκε γὰρ μετὰ τὸ ἀποδεῖξαι αὑτὸν μὲν ἀληθῆ τὸν δὲ ἐναντίον ψευδῆ, ὔτω τὸ ἐπαινεῖν καὶ ψέγειν καὶ ἐπιχαλκεύειν. δυοῖν δὲ θατέρου δεῖ στοχάζεσθαι, ἢ ὅτι τούτοις ἀγαθὸς ἢ ὅτι ἁπλῶς, ὁ δ' ὅτι κακὸς τύτοις ἢ ὅτι ἁπλῶς. ἐξ ὧν δὲ δὴ τοιύτυς κατασκευάζειν δεῖ, εἴρηνται οἱ τόποι πόθεν σπουδαίους δεῖ κατασκευάζειν καὶ φαύλυς. τὸ δὲ μετὰ τῦτο δεδειγμένων ἤδη αὔξειν ἐςὶ κατὰ φύσιν ἢ ταπεινῦν· δεῖ γὰρ τὰ πεπραγμένα ὁμολογεῖσθαι, εἰ μέλλει τὸ ποσὸν ἐρεῖν· καὶ γὰρ ἡ τῶν σωμάτων αὔξησις ἐκ προϋπαρχόντων ἐςίν. ὅθεν δὲ δεῖ αὔξειν καὶ ταπεινῦν, ἔκκεινται οἱ τόποι πρότερον. μετὰ δὲ ταῦτα, δήλων ὄντων καὶ οἷα καὶ ἡλίκα, εἰς τὰ πάθη ἄγειν τὸν ἀκροατήν· ταῦτα δ' ἐςὶν ἔλεος καὶ δείνωσις καὶ ὀργὴ καὶ μῖσος καὶ φθόνος καὶ ζῆλος καὶ ἔρις. εἴρηνται δὲ καὶ τύτων οἱ τόποι πρότερον. ὥστε λοιπὸν ἀναμνῆσαι τὰ προειρημένα. τοῦτο δὲ ἁρμόττει ποιεῖν ὔτως ὥσπερ φασὶν ἐν τοῖς προοιμίοις, ὐκ ὀρθῶς λέγοντες· ἵνα γὰρ εὐμαθὴ ᾖ, κελεύουσι πολλάκις εἰπεῖν. ἐκεῖ μὲν ὖν δεῖ τὸ πρᾶγμα εἰπεῖν, ἵνα μὴ λανθάνῃ περὶ ὗ ἡ κρίσις, ἐνταῦθα δὲ δι' ὧν δέδεικται κεφαλαιωδῶς. ἀρχὴ δέ, διότι ἃ ὑπέσχετο ἀποδέδωκεν· ὥστε ἅ τε καὶ δι' ὃ λεκτέον. λέγεται δὲ ἐξ ἀντιπαραβολῆς τοῦ ἐναντίυ. παραβάλλειν δὲ ἢ ὅσα περὶ τὸ αὐτὸ ἄμφω εἶπον, ἢ μὴ καταντικρύ. "ἀλλ' ὗτος μὲν τάδε περὶ τύτυ, ἐγὼ δὲ ταδί,

αίνειν QZ^b. ‖ 3. τελευτῆς Q. ‖ σωτηρίας QY^bZ^b. ‖ 4. εἶδεν Q. ‖ 6. τῷ Q et pr Y^b. ‖ πυθόμενος QZ^b, πυθομένυς Y^b. ‖ (^{c}. ‖ 8. μεγαλήτυ A^c, μελίτυ Q. ‖ 9. ἑαυτὸν A^c. ‖ εἰ] ὡς ἂν A^c. ‖ 10. ὁμολογήσαντος δὲ om A^c. ‖ 11. εἶεν] ἦσαν Z^b. ‖ QY^bZ^b. ‖ 14. ἐνῇ] ἐν ᾗ $QY^bZ^bA^c$. ‖ 16. ἀπορῦντας A^c. ‖ 18. οἴονται A^c. ‖ 24. ἔσται Y^b. ‖ 31. ἐφορείας Y^b, εὐφο- 3. ὁ δὲ om Q. ‖ ταῦτα (vel ταυτὰ) τύτοις QY^bZ^b. ‖ 34. οὐ om A^c.

om Y^b. ‖ 6. ὖν om A^c. ‖ 7. λήψεσθαι Y^b. ‖ 8. τὸ om A^c. ‖ 12. φαῦλον καὶ τὸ αὐξῆσαι Y^b. ‖ 15. καὶ τὸ ψέγειν καὶ ιν QY^bZ^b. ‖ 16. δὲ om A^c. ‖ 17. δ' ὅτι] δ' ὁ Q. ‖ 18. τύτυ A^c. ‖ 20. δεδειγμένον QY^bZ^b. ‖ ἢ] καὶ Y^bZ^b. ‖ 21. ρ om Q. ‖ 21. μέλλοι Y^b. ‖ 25. ἄγει Y^b. ‖ 30. εὐμαθὴς A^c. ‖ 33. ἀπέδωκεν QY^bZ^b. ‖ 34. δι' ὃ λεκτέον] διαλεκτέον πεῖν A^c.

καὶ διὰ ταῦτα." ἢ ἐξ εἰρωνείας, οἷον "ὗτος γὰρ τάδ' εἶπεν, ἐγὼ δὲ τάδε. καὶ τί ἂν ἐποίει, εἰ τάδε ἔδειξεν, ἀλλὰ μὴ ταδί;" ἢ ἐξ ἐρωτήσεως· "τί ὐ δέδεικται;" ἢ "ὗτος τί ἔδειξεν;" ἢ δὴ οὕτως ἢ ἐκ παραβολῆς, ἢ κατὰ φύσιν, ὡς ἐλέχθη, ὕτω τὰ αὐτῦ, καὶ πάλιν, ἐὰν βύλῃ, χωρὶς τὰ τῦ λόγυ. τελευτὴ δὲ τῆς λέξεως ἁρμόττει ἡ ἀσύνδετ[os] ἐπίλογος ἀλλὰ μὴ λόγος ᾖ· "εἴρηκα, ἀκηκόατε, κρίνατε."

ΡΗΤΟΡΙΚΗ ΠΡΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΝ.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΩ ΕΥ ΠΡΑΤΤΕΙΝ.

Ἐπέστειλάς μοι ὅτι πολλάκις πολλοὺς πέπομφας πρὸς ἡμᾶς τὺς διαλεξομένυς ὑπὲρ τῦ γραφῆναί σοι τὰς μεθόδυς τῶν πολιτικῶν λόγων. ἐγὼ δὲ ὐ διὰ ῥαθυμίαν ὑπερεβαλλόμην ἐν τούτοις τοῖς χρόνοις, ἀλλὰ διὰ τὸ ζητεῖν οὕτως ὑπὲρ αὐτῶν γραφῆναί σοι διηκριβωμένως ὡς οὐδεὶς ἄλλος γέγραφε τῶν περὶ ταῦτα πραγματευομένων. ταύτην δὲ εἰκότως τὴν διάνοιαν εἶχον· ὥσπερ γὰρ ἐσθῆτα σπυδάζεις τὴν εὐπρεπεςάτην τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων ἔχειν, ὕτω δύναμιν λόγων λαβεῖν ἐςί σοι πειρατέον τὴν εὐδοξοτάτην· πολὺ γὰρ κάλλιόν ἐςι καὶ βασιλικώτερον τὴν ψυχὴν ἔχειν εὐγνωμονῦσαν ἢ τὴν ἕξιν τοῦ σώματος ὁρᾶν εὐειματοῦσαν. καὶ γὰρ ἄτοπόν ἐστι τὸν τοῖς ἔργοις πρωτεύοντα φαίνεσθαι τῶν τυχόντων τοῖς λόγοις ὑςερίζοντα, καὶ ταῦτα εἰδότα ὅτι τοῖς μὲν ἐν δημοκρατίᾳ πολιτευομένοις ἡ ἀναφορὰ περὶ πάντων τῶν πραγμάτων εἰς τὸν δῆμόν ἐςι, τοῖς δ' ὑπὸ τὴν τῆς βασιλείας ἡγεμονίαν τεταγμένοις πρὸς λόγον. ὥσπερ ὖν τὰς αὐτονόμυς τῶν πόλεων διορθῦν εἴωθεν ἐπὶ τὸ κάλλιςον ἄγων ὁ κοινὸς νόμος, ὕτω τὺς ὑπὸ τὴν σὴν βασιλείαν καθεστῶτας ἄγειν δύναιτ' ἂν ἐπὶ τὸ συμφέρον ὁ σὸς λόγος. καὶ γὰρ ὁ νόμος ἐςὶν ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν λόγος ὡρισμένος καθ' ὁμολογίαν κοινὴν πόλεως, μηνύων πῶς δεῖ πράττειν ἕκαςα. πρὸς δὲ τύτοις ὐκ ἄδηλον οἶμαί σοι τῦτ' ἐςίν, ὅτι τοὺς μὲν λόγῳ χρωμένυς καὶ μετὰ τούτου πάντα πράττειν προαιρυμένους ὡς ὄντας καλούς τε καὶ ἀγαθοὺς ἐπαινοῦμεν, τὺς δὲ ἄνευ λόγυ τι ποιῦντας ὡς ὄντας ὠμὺς καὶ θηριώδεις μισῦμεν.
καὶ κακὺς τὴν αὐτῶν κακίαν ἐμφανίσαντας
καὶ τὺς ἀγαθὺς δηλώσαντας αὐτῶν τὴν ἀρετὴ
μεν. ὕτω καὶ τῶν μελλόντων κακῶν ἀποτρεπτὴ
καὶ τῶν ὑπαρχόντων ἀγαθῶν ὄνησιν ἔσχομεν.
τύτυ καὶ τὰς ἐπιύσας δυσχερείας ἐφύγομεν, καὶ
προσούσας ἡμῖν ὠφελείας ἐπορισάμεθα· ὥσπερ γὰ
ἄλυπος αἱρετός, ὕτω λόγος συνετὸς ἀγαπητός.
σε δεήσει ὅτι παραδείγματά ἐςι τοῖς πλείςοις τῶ
πων τοῖς μὲν ὁ νόμος τοῖς δὲ ὁ σὸς βίος καὶ λόγ
οὖν διαφέρων ᾖς πάντων Ἑλλήνων καὶ βαρβάρω
ἐστί σοι σπουδὴν ποιητέον, ἵνα τὴν ἐκ τύτυ
περὶ ταῦτα διατρίβοντες τοῖς τῆς ἀρετῆς ςοιχεί
γραφούμενοι μὴ πρὸς τὰ φαῦλα σφᾶς αὐτὺς
ἀλλὰ τῆς αὐτῆς ἀρετῆς μετέχειν ἐπιθυμῶσι.
βυλεύεσθαι τῶν περὶ τὸν ἄνθρωπον θειότατόν ἐςι,
εἰς τὰ πάρεργα καὶ μηδενὸς ἄξια τὴν σπυδὴν
καταναλωτέον, ἀλλὰ τὴν μητρόπολιν αὐτὴν τῦ
λεύεσθαι μαθεῖν βυλητέον. τίς γὰρ δή ποτ' ἂν
τήσειε τῶν νῦν ἐχόντων ὅτι τὸ μὲν πράττειν μὴ
μενον σημεῖόν ἐςιν ἀνοίας, τὸ δὲ κατὰ τὴν ὑφη
λόγυ συντελεῖν τι τῶν ὑπ' ἐκείνυ παραγγελλομ
δείας; ἰδεῖν δὲ ἔςι πάντας τὺς ἄριςα τῶν Ἑλλήν
τευομένυς λόγῳ πρῶτον ἢ τοῖς ἔργοις συγχρωμέν
δὲ τύτοις καὶ τὺς μέγιςον ἀξίωμα τῶν βαρβάρω
τύτῳ πρὸ τῶν πραγμάτων χρωμένυς, εἰδότας

1. διὰ] ἄδε καὶ A^c. ‖ 4. ἢ δὴ] ἤδη A^c.
1. τὰ ante τῦ om Z^b.
Codices $V^b B^c$ et epistolae Q.
8. ὑπερεβαλλόμην $Q V^b$ et pr B^c. ‖ 9. ἀλλὰ τὸ διαζητεῖν Q. ‖ 16. ἢ] καὶ Q. ‖ 17. εὐιματοῦσαν Q. ‖ 19. ταύτη B^c … om $V^b B^c$. ‖ 28. οἶμαί] ὡς οἶμαί $Q V^b$.
5. τῦτο $Q V^b$. ‖ 7. ζηλώσαντας B^c. ‖ 10. τῦτο $Q V^b B^c$. ‖ μὴ om B^c. ‖ 15. ᾖς] εἶ $V^b B^c$. εἰ ᾖ Q. ‖ 16. ἵνα μὴ …
19. μετέχειν om Q et pr V^b. ‖ 23. που Q.

ἰςι σωτηρίας ἡ διὰ τῦ λόγυ γινομένη τῦ συμ- ωρία. ταύτην ἀπόρθητον οἰητέον, ὐ τὴν ἐκ τῶν των ἀσφαλῆ πρὸς σωτηρίαν εἶναι νομιστέον. ὀκνῶ ἔτι πλείω γράφειν, μή ποτε καλλωπίζε- περὶ τῶν ἀκριβῶς γνωριζομένων ὡς ὐχ ὁμολο- ·ίστεις ἐπιφέρων. διόπερ ἀφήσω, ἐκεῖνα μόνον ῶν ἔνεςι λέγειν εἰς ἅπαντα τὸν βίον, ὅτι τῦτό φέρομεν τῶν λοιπῶν ζῴων. τῦτο ὖν καὶ ἡμεῖς ῶν λοιπῶν ἕξομεν ἀνθρώπων οἱ μεγίςης τιμῆς λονίυ τετυχηκότες. ἐπιθυμίᾳ μὲν γὰρ καὶ θυμῷ ύτοις χρῆται καὶ τὰ λοιπὰ ζῷα πάντα, λόγῳ ν λοιπῶν χωρὶς ἀνθρώπων. ἀτοπώτατον ὖν ἂν εἰ τύτῳ μόνῳ τῶν λοιπῶν ζῴων εὐδαιμονέςε- τὸ αἴτιον τῦ καλῶς εἶναι διὰ ῥᾳθυμίαν ἀφῶ- ·γωρήσαντες. διακελεύομαι δή σοι πάλαι πα- ῳ τῆς τῶν λόγων ἀντέχεσθαι φιλοσοφίας. κα- ἐςι φυλακτικὸν σώματος ὑγίεια, ὕτω ψυχῆς καθέστηκε παιδεία. ταύτης γὰρ προηγυμένης υμβήσεταί σοι περὶ τὰς πράξεις, ἀλλὰ σώζειν ἔπος εἰπεῖν τὰς ὑπαρχύσας σοι τῶν ἀγαθῶν ωρὶς δὲ τῶν εἰρημένων, εἰ τὸ τοῖς ὀφθαλμοῖς ί, τὸ τοῖς τῆς ψυχῆς ὄμμασιν ὀξυδορκεῖν ἐςὶ ἔτι δὲ ὥσπερ ὁ στρατηγός ἐςι σωτὴρ ςρατο- λόγος μετὰ παιδείας ἡγεμών ἐστι βίυ. ταυτὶ ὶ τὰ τύτοις ὅμοια παραλιπεῖν νομίζω καλῶς κατὰ τὸν ὑπάρχοντα καιρόν. ἔγραψας δέ μοι ενος ὅπως μηδεὶς τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων λήψε- λίον τοῦτο, καὶ ταῦτα εἰδὼς ὅτι καθάπερ τοὺς γεννηθέντας οἱ γεννήσαντες τῶν ὑποβαλλομένων λῦσιν, ὕτω καὶ οἱ εὑρόντες τι τῶν μετεχόντων· ὑπὲρ τέκνων, τύτων τῶν λόγων ὑπεραποτεθνή- μὲν γὰρ Πάριοι λεγόμενοι σοφιςαὶ διὰ τὸ μὴ διὰ ῥᾳθυμίαν ἄμυσον ὐ ςέργυσιν, ἀλλὰ χρή- ντες ἀποκηρύττυσιν. διὰ τῦτο ὖν ἐγώ σοι πα- ι διαφυλάττειν ὕτω τὺς λόγυς τύτυς, ὅπως νέοι ὑπὸ μηδενὸς διαφθαρήσονται, κοσμίως δὲ μετὰ γαντες, εἰς ἡλικίαν ἐλθόντες δόξης ἀκηράτυ τεύ- ειλήφαμεν δέ, καθάπερ ἡμῖν ἐδήλωσε Νικάνωρ, ιπῶν τεχνογράφων εἴ τίς τι γλαφυρὸν ὑπὲρ τύτων γέγραφεν ἐν ταῖς τέχναις. περιτεύξῃ δὲ δυσὶ τύτοις βιβλίοις, ὧν τὸ μέν ἐστιν ἐμόν, ἐν ταῖς ὑπ' ἐμῦ τέχναις Θεοδέκτῃ γραφείσαις, τὸ δὲ ἕτερον Κόρακος. τὰ δὲ λοιπὰ τούτοις ἰδίᾳ πάντα γέγραπται περί τε τῶν πολιτικῶν καὶ τῶν δικανικῶν παραγγελμάτων· ὅθεν πρὸς ἑκάτερον αὐτῶν εὐπορήσεις ἐκ τῶνδε τῶν ὑπομνημάτων σοι γεγραμμένων. ἔρρωσο.

Τρία γένη τῶν πολιτικῶν εἰσὶ λόγων, τὸ μὲν δημη- 2 γορικόν, τὸ δ' ἐπιδεικτικόν, τὸ δὲ δικανικόν. εἴδη δὲ τύτων ἑπτά, προτρεπτικόν, ἀποτρεπτικόν, ἐγκωμιαςικόν, ψεκτικόν, κατηγορητικόν, ἀπολογητικὸν καὶ ἐξεταςικόν, ἢ αὐτὸ καθ' αὑτὸ ἢ πρὸς ἄλλο. τὰ μὲν ὖν εἴδη τῶν λόγων τοσαῦτα ἀριθμῷ ἐςίν, χρησόμεθα δὲ αὐτοῖς ἔν τε ταῖς κοιναῖς δημηγορίαις καὶ ταῖς περὶ τὰ συμβόλαια δικαιολογίαις καὶ ταῖς ἰδίαις ὁμιλίαις. οὕτω δ' ἂν ἑτοιμότατον λέγειν περὶ αὐτῶν δυνηθείημεν, εἰ καὶ καθ' ἓν ἕκαστον εἶδος ἀπολαβόντες ἀπαριθμησαίμεθα τὰς δυνάμεις αὐτῶν καὶ τὰς χρήσεις καὶ τὰς πράξεις. καὶ πρῶτον μὲν τὰς προτροπὰς καὶ ἀποτροπάς, ἐπείπερ ἐν ταῖς ἰδίαις ὁμιλίαις καὶ ταῖς κοιναῖς δημηγορίαις ἐν τοῖς [δὲ] μάλιςα αὐτῶν χρῆσίς ἐςι, διέλθοιμεν ἄν. καθόλυ μὲν ὖν εἰπεῖν, προτροπὴ μέν ἐςιν ἐπὶ προαιρέσεις ἢ λόγυς ἢ πράξεις παράκλησις, ἀποτροπὴ δὲ ἀπὸ προαιρέσεων ἢ λόγων ἢ πράξεων διακώλυσις. ὕτω δὲ τύτων διωρισμένων, τὸν μὲν προτρέποντα χρὴ δεικνύειν ταῦτα ἐφ' ἃ παρακαλεῖ δίκαια ὄντα καὶ νόμιμα καὶ συμφέροντα καὶ καλὰ καὶ ἡδέα καὶ ῥᾴδια πραχθῆναι· εἰ δὲ μή, δυνατά τε δεικτέον, ὅταν ἐπὶ δυσχερῆ παρακαλῇ, καὶ ὡς ἀναγκαῖα ταῦτα ποιεῖν ἐςίν. τὸν δὲ ἀποτρέποντα δεῖ διὰ τῶν ἐναντίων κώλυσιν ἐπίφερειν, ὡς ὐ δίκαιον ὐδὲ νόμιμόν ἐςιν ὐδὲ συμφέρον ὐδὲ καλὸν ὐδὲ ἡδὺ ὐδὲ δυνατὸν πράττειν τῦτο, εἰ δὲ μή, ὡς ἐργῶδες καὶ ὐκ ἀναγκαῖον. ἅπασαι δ' αἱ πράξεις μετέχυσι τύτων ἀμφοτέρων, ὥςε μηδετέραν τῶν ὑποθέσεων ἔχοντα λόγων ἀπορεῖν. ὧν μὲν ὖν ὀρέγεσθαι δεῖ τὺς προτρέποντας καὶ ἀποτρέποντας, ταῦτά ἐςιν· ὁρίσασθαι δὲ πειράσομαι τύτων ἕκαςον τί ἐςιν, καὶ δεῖξαι πόθεν αὐτῶν εἰς τοὺς λόγυς εὐπορήσομεν. δίκαιον μὲν ὖν ἐςὶ τὸ τῶν ἁπάντων ἢ τὸ τῶν πλείςων ἔθος ἄγραφον, διορίζον τὰ καλὰ καὶ τὰ αἰσχρά. τῦτο δ' ἐςὶ τὸ γονέας τιμᾶν καὶ φίλους εὖ ποιεῖν καὶ τοῖς εὐεργέταις χάριν ἀποδιδόναι· ταῦτα γὰρ καὶ τὰ τούτοις ὅμοια οὐ προστάττουσι τοῖς ἀνθρώποις οἱ γεγραμμένοι νόμοι ποιεῖν,

ρόντως *Q*. ‖ 12. ἂν ὖν *B*ᶜ. ‖ 15. παρακεκλημένοι *B*ᶜ. ‖ 17. ὕτω τῆς ψυχῆς *B*ᶜ. ‖ 22. ὀξὺ δερκεῖν *B*ᶜ. ‖ 24. τευτὶ *B*ᶜ. ‖ ‖ 29. αὐτοῦ *QV*ᵇ. ‖ 30. καὶ om *QV*ᵇ. ‖ 39. εἴ] ὅς *QV*ᵇ*B*ᶜ.

·τη *B*ᶜ. ‖ 3. τὴν δὲ λοιπὴν *QV*ᵇ. ‖ τῶν om *B*ᶜ. ‖ 5. ἀπορήσεις *B*ᶜ, om *QV*ᵇ. ‖ 9. ψεκτὸν κατηγοςικὸν *B*ᶜ. ‖ 20. μέν 8. κωλύειν *B*ᶜ. ‖ 31. αἱ om *V*ᵇ*B*ᶜ. ‖ 32. λόγον *B*ᶜ. ‖ 33. καὶ ἀποτρέποντας om *V*ᵇ.

ἀλλ' εὐθὺς ἀγράφῳ καὶ κοινῷ νόμῳ νομίζεται. τὰ μὲν οὖν δίκαια ταῦτά ἐστι, νόμος δ' ἐςὶν ὁμολόγημα πόλεως κοινόν, διὰ γραμμάτων προστάττον πῶς χρὴ πράττειν ἕκαστα. συμφέρον δ' ἐστὶ τῶν ὑπαρχόντων ἀγαθῶν φυλακή, ἢ τῶν μὴ προσόντων κτῆσις, ἢ τῶν ὑπαρχόντων κακῶν ἀποβολή, ἢ τῶν προσδοκωμένων γενήσεσθαι βλαβερῶν διακώλυσις. διαιρήσεις δὲ τῦτο τοῖς μὲν ἰδιώταις εἰς σῶμα καὶ ψυχὴν καὶ τὰ ἐπίκτητα. σώματι μὲν ὖν ἐςὶ συμφέρον ῥώμη κάλλος ὑγίεια, ψυχῇ δὲ ἀνδρεία σοφία δικαιοσύνη, τὰ δ' ἐπίκτητα φίλοι χρήματα κτήματα· τὰ δ' ἐναντία τύτοις ἀσύμφορα. πόλει δὲ συμφέροντα τὰ τοιαῦτά ἐςιν, ὁμόνοια, δύναμις πρὸς πόλεμον, χρήματα καὶ προσόδων εὐπορία, συμμάχων ἀρετὴ καὶ πλῆθος, καὶ συλλήβδην ἅπαντα τὰ τύτοις ὁμοιότροπα συμφέροντα νομίζομεν, τὰ δὲ τύτοις ἐναντία ἀσύμφορα. καλὰ δ' ἐςὶν ἀφ' ὧν εὐδοξία τις καὶ τιμή τις ἔνδοξος γενήσεται τοῖς πράξασιν, ἡδέα δὲ τὰ χαρὰν ἐργαζόμενα, ῥᾴδια δὲ τὰ μετ' ἐλαχίςυ χρόνυ καὶ πόνυ καὶ δαπάνης ἐπιτελύμενα, δυνατὰ δὲ πάντα τὰ ἐνδεχόμενα γενέσθαι, ἀναγκαῖα δὲ τὰ μὴ ἐφ' ἡμῖν ὄντα πράττειν, ἀλλ' ὡς ἐξ ἀνάγκης θείας ἢ ἀνθρωπίνης οὕτως ὄντα. τὰ μὲν ὖν δίκαια καὶ τὰ νόμιμα καὶ τὰ συμφέροντα καὶ τὰ καλὰ καὶ τὰ ἡδέα καὶ τὰ ῥᾴδια καὶ τὰ δυνατὰ καὶ τὰ ἀναγκαῖα ταῦτά ἐςιν, εὐπορήσομεν δὲ περὶ τύτων λέγειν ἐξ αὐτῶν τε τῶν προειρημένων καὶ τῶν ὁμοίων τούτοις καὶ τῶν ἐναντίων αὐτοῖς καὶ τῶν ἤδη κεκριμένων ὑπὸ θεῶν ἢ ἀνθρώπων ἐνδόξων ἢ ὑπὸ κριτῶν ἢ ὑπὸ τῶν ἀνταγωνιςῶν ἡμῖν. τὸ μὲν ὖν δίκαιον οἷον ἂν ᾖ τὸν τρόπον, ἡμῖν δεδήλωται· τὸ δὲ ὅμοιον τῷ δικαίῳ τοιόνδ' ἐςίν. "ὥσπερ γὰρ δίκαιον νομίζομεν τοῖς γονεῦσι πείθεσθαι, τὸν αὐτὸν τρόπον προσήκει τὺς υἱεῖς μιμεῖσθαι τὰς τῶν πατέρων πράξεις." καὶ "καθάπερ τὺς εὖ ποιήσαντας ἀντευεργετεῖν δίκαιόν ἐςιν, ὕτω τὺς μηδὲν ἡμᾶς κακὸν ἐργασαμένυς δικαιόν ἐςι μὴ βλάπτειν." τὸ μὲν ὖν ὅμοιον τῷ δικαίῳ τὸν τρόπον τῦτον δεῖ λαμβάνειν, ἐκ δὲ τῶν ἐναντίων χρὴ καταφανὲς ποιεῖν αὐτὸ τὸ παράδειγμα· "καθάπερ γὰρ τὺς κακόν τι ποιήσαντας δίκαιόν ἐςι τιμωρεῖσθαι, καὶ τὺς εὐεργετήσαντας ὕτω προσήκει ἀντευεργετεῖν." τὸ δὲ κεκριμένον ὑπό τινων ἐνδόξων δίκαιον οὕτω λήψῃ· "ἀλλ' ὐχ ἡμεῖς μόνοι μισῦμεν καὶ κακῶς ποιῦμεν τὺς ἐχθρύς, ἀλλὰ καὶ Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι δίκαιον εἶναι κρίνυσι τὺς ἐχθρὺς τιμωρεῖσθαι." τὸ μὲν ὖν δίκαιον

οὕτω μελετῶν πολλάκις λήψῃ· τὸ δὲ νόμιμον αὐ[illegible] οἷόν ἐςιν ὥριςαι ἡμῖν πρότερον, δεῖ δέ, ὅπυ ἂν ᾖ χρ[illegible] αὐτόν τε τὸν ἀγορεύοντα καὶ τὸν νόμον λαμβάν[illegible] τὸ ὅμοιον τῷ γεγραμμένῳ νόμῳ. εἴη δ' ἂν τοιόνδε· [illegible] γὰρ ὁ νομοθέτης μεγίςαις ζημίαις τοὺς κλέπτας [illegible] οὕτω δεῖ καὶ τοὺς ἐξαπατῶντας μάλιςα τιμωρεῖσ[illegible] γὰρ ὗτοι κλέπτυσι τὴν διάνοιαν." καὶ "καθάπερ ὁ [illegible] κληρονόμυς πεποίηκε τὺς ἐγγυτάτω γένυς ὄντας τ[illegible] σιν ἀποθνήσκυσιν, οὕτω καὶ τῶν τοῦ ἀπελευθέρ[illegible] ἐμὲ νῦν προσήκει κύριον γενέσθαι· τῶν γὰρ ἀπ[illegible] σάντων αὐτὸν τετελευτηκότων ἐγγυτάτω γένυς [illegible] καὶ τῶν ἀπελευθέρων δίκαιος ἂν εἴην ἄρχειν." [illegible] ὅμοιον τῷ νομίμῳ τοῦτον τὸν τρόπον λαμβάνετ[illegible] ἐναντίον ὧδε· "εἰ γὰρ ὁ νόμος ἀπαγορεύει τὰ δημό[illegible] νέμεσθαι, δῆλον ὅτι τὺς διαιρυμένυς αὐτὰ πάντας [illegible] νομοθέτης ἔκρινεν." "εἰ γὰρ τιμᾶσθαι οἱ νόμοι [illegible] τὺς καλῶς καὶ δικαίως τῶν κοινῶν ἐπιςατήσαντ[illegible] ὡς καὶ τὺς τὰ δημόσια διαφθείροντας τιμωρίας ἀξ[illegible] ζυσιν." ἐκ μὲν ὖν τῶν ἐναντίων καταφανὲς ὕτω [illegible] νόμιμον, ἐκ δὲ τῶν κεκριμένων ὧδε· "καὶ ὁ μόν[illegible] νόμον τῦτον εἵνεκα τύτων φημὶ τὸν νομοθέτην [illegible] καὶ πρότερον οἱ δικαςαὶ διεξιόντος Λυσιθίδ[illegible] τοῖς νῦν ὑπ' ἐμοῦ λεγομένοις ἐψηφίσαντο ταῦτ[illegible] νόμυ τύτυ." τὸ μὲν ὖν νόμιμον ὕτω μετιόντες [illegible] δείξομεν· τὸ δὲ συμφέρον αὐτὸ μὲν οἷόν ἐςι [illegible] τερον ὥριςαι, δεῖ δὲ λαμβάνειν εἰς τὺς λόγυς τ[illegible] μένων καὶ ἐκ τῦ συμφέροντος ἂν ὑπάρχῃ τι, [illegible] τας τὸν αὐτὸν τρόπον ὅνπερ ὑπὲρ τῦ νομίμυ καὶ [illegible] διήλθομεν, ὕτω καὶ τὸ συμφέρον πολλαχῶς [illegible] εἴη δ' ἂν τὸ μὲν ὅμοιον τῷ συμφέροντι τοιόνδε· [illegible] ἐν τοῖς πολέμοις συμφέρει τὺς εὐψυχοτάτυς [illegible] τειν, ὕτως ἐν ταῖς πολιτείαις λυσιτελεῖ τὺς φ[illegible] καὶ δικαιοτάτυς προεςάναι τῦ πλήθυς." καὶ "[illegible] ἀνθρώποις ὑγιαίνυσι συμφέρει φυλάττεσθαι μ[illegible] οὕτω καὶ ταῖς πόλεσιν ὁμονοούσαις συμφέρει [illegible] πεῖν μὴ ςασιάσωσιν." τὰ μὲν ὖν ὅμοια τῷ συμφ[illegible] τον τὸν τρόπον μετιὼν πολλὰ ποιήσεις· ἐκ δὲ τῶ[illegible] ὧδέ σοι τὸ συμφέρον ἔςαι καταφανές. "εἰ γὰρ [illegible] τοὺς ἐπιεικεῖς τῶν πολιτῶν τιμᾶν, συμφέρει [illegible] τοὺς πονηροὺς κολάζειν." "εἰ γὰρ οἴεσθε ἀσ[illegible] μόνους ἡμᾶς πρὸς Θηβαίους πολεμεῖν, συμφέρ[illegible]

12. δυνάμεις B^{e}. ‖ 19. γίνεσθαι F^{b}. ‖ 23. ἀναγκαῖα κα. τὰ δυνατὰ F^{b}. ‖ 28. ὖν B^{e}. ‖ 32. κακὸν ὑμᾶς F^{b}. ‖ 3[illegible]
12. εἶν B^{e}. ‖ 24. πολλαχοῦ B^{e}.

πρὸς δὲ τὰς δαπάνας μετρίως, ἐὰν μὴ πάντα τὰ πεμπόμενα καταναλίσκηται, πρὸς δὲ τὰς θεωρίας λαμπρῶς, ἐὰν χρυσῷ καὶ τοῖς τοιούτοις ἃ μὴ συναναλίσκεται δαψιλῶς τις χρήσηται, πρὸς δὲ τὺς πολέμυς ὠφελίμως, ἐὰν ἱππεῖς καὶ ὁπλῖται διεσκευασμένοι συμπομπεύωσιν. τὰ μὲν δὴ περὶ τοὺς θεὺς ἐκ τύτων κάλλιςα κατασκευάσομεν, ἐκ δὲ τῶν πρότερον εἰρημένων καθ' ὓς ἐνδέχεται τρόπυς δημηγορεῖν περὶ ἑκάςης ἱεροποιίας εἰσόμεθα. περὶ δὲ νόμων πάλιν καὶ τῆς πολιτικῆς κατασκευῆς ὁμοιοτρόπως διέλθωμεν. εἰσὶ δὲ νόμοι συλλήβδην μὲν εἰπεῖν ὁμολογήματα κοινὰ πόλεως, ἃ διὰ γραμμάτων ὁρίζει καὶ προςάττει πῶς χρὴ πράττειν ἕκαςα. δεῖ δὲ αὐτῶν τὴν θέσιν ἐν μὲν ταῖς δημοκρατίαις τὰς μικρὰς ἀρχὰς καὶ τὰς πολλὰς κληρωτὰς ποιεῖν (ἀςασίαςον γὰρ τῦτο), τὰς δὲ μεγίςας χειροτονητὰς ἀπὸ τοῦ πλήθυς· οὕτω γὰρ ὁ μὲν δῆμος κύριος ὢν διδόναι τὰς τιμὰς οἷς ἂν ἐθέλῃ, τοῖς λαμβάνυσιν αὐτὰς ὐ φθονήσει, οἱ δ' ἐπιφανέςεροι μᾶλλον τὴν καλοκαγαθίαν ἀσκήσουσιν, εἰδότες ὅτι τὸ παρὰ τοῖς πολίταις εὐδοκιμεῖν οὐκ ἀλυσιτελὲς αὐτοῖς ἔςαι. περὶ μὲν ὖν τὰς ἀρχαιρεσίας ἐν τῇ δημοκρατίᾳ ὕτω δεῖ νομοθετεῖν· περὶ δὲ τὴν ἄλλην διοίκησιν καθ' ἓν μὲν ἕκαςον διελθεῖν πολὺ ἂν ἔργον εἴη, συλλήβδην δὲ δεῖ παραφυλάττειν ὅπως οἱ νόμοι τὸ μὲν πλῆθος ἀποτρέψωσι τοῖς τὰς ὐσίας ἔχυσιν ἐπιβυλεύειν, τοῖς δὲ πλυτῦσιν εἰς τὰς κοινὰς λειτυργίας ἑκυσίαν ἅπασαν φιλοτιμίαν ἐμποιήσωσιν. τοῦτο δὲ οὕτως ἂν κατασκευάσειεν, εἰ τοῖς μὲν τὰς ὐσίας ἔχυσιν ἀντὶ τῶν εἰς τὸ κοινὸν δαπανωμένων τιμαί τινες ἀπὸ τῶν νόμων ἀφωρισμέναι τυγχάνοιεν, τῶν δὲ πενομένων τὺς τὴν χώραν ἐργαζομένυς καὶ ναυκληροῦντας τῶν ἀγοραίων μᾶλλον προτιμῷεν, ὅπως οἱ μὲν πλυτῦντες ἑκόντες τῇ πόλει λειτυργήσωσι, τὸ δὲ πλῆθος οὐ συκοφαντίας ἀλλ' ἐργασίας ἐπιθυμήσῃ. δεῖ δὲ πρὸς τύτοις καὶ περὶ τοῦ μήτε χώραν ποιεῖν ἀνάδαστον μήτε δημεύειν τὰς ὐσίας τῶν τελευτώντων ἰσχυρὺς κεῖσθαι νόμυς, καὶ μεγάλας ἐπικεῖσθαι τιμωρίας τοῖς παραβαίνυσι ταῦτα. χρὴ δὲ τοῖς ἐν πολέμῳ τελευτῶσιν εἰς ταφήν τι χωρίον δημόσιον ἐν καλῷ πρὸ τῆς πόλεως ἀφωρίσθαι, καὶ τοῖς παισὶν αὐτῶν ἕως ἥβης δημοσίαν τροφὴν δίδοσθαι. τῶν μὲν οὖν ἐν τῇ δημοκρατίᾳ νόμων τὴν θέσιν τοιαύτην δεῖ ποιεῖσθαι· περὶ δὲ τὰς ὀλιγαρχίας, τὰς μὲν ἀρχὰς δεῖ τοὺς νόμους ἀπονέμειν ἐξ ἴσυ πᾶσι τοῖς τῆς πολιτείας μετέχυσι, τύτων

δὲ εἶναι τὰς μὲν πλείςας κληρωτάς, τὰς δὲ μεγίςας [illegible] πτῇ ψήφῳ μεθ' ὅρκων καὶ πλείςης ἀκριβείας διαψηφ[illegible] δεῖ δὲ τὰς ζημίας ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ μεγίστας ἐπι[illegible] τοῖς ὑβρίζειν τινὰς τῶν πολιτῶν ἐπιχειρῦσιν· τὸ γὰρ πλ[illegible] οὐχ ὕτω τῶν ἀρχῶν ἀγανακτεῖ ςερόμενον ὡς ἔχει βα[illegible] ὑβριζόμενον. χρὴ δὲ καὶ τὰς διαφορὰς τῶν πολιτ[illegible] τάχιστα διαλύειν καὶ μὴ χρονίζεσθαι, μηδὲ συνάγ[illegible] τῆς χώρας ἐπὶ τὴν πόλιν τὸν ὄχλον· ἐκ γὰρ τῶν τοι[illegible] συνόδων συςρέφεται τὰ πλήθη καὶ καταλύει τὰς ὀλι[illegible]χίας. καθόλου δὲ εἰπεῖν, δεῖ τὺς νόμυς ἐν μὲν ταῖς [illegible]κρατίαις κωλύειν τὺς πολλὺς ταῖς τῶν πλυσίων ὐσίαις [illegible] βυλεύειν, ἐν δὲ ταῖς ὀλιγαρχίαις ἀποτρέπειν τὺς τῆς π[illegible]τείας μετέχοντας ὑβρίζειν τοὺς ἀσθενεςέρυς καὶ συκ[illegible]τεῖν τοὺς πολίτας. ὧν μὲν ὖν ὀρέγεσθαι δεῖ τὺς νόμ[illegible] τὴν πολιτικὴν κατασκευήν, ἐκ τύτων ὐκ ἀγνοήσεις· [illegible] τὸν συναγορεύειν ἐθέλοντα νόμῳ δεικνύειν τοῦτον ἴσ[illegible] τοῖς πολίταις ὁμολογούμενόν τε τοῖς ἄλλοις νόμ[illegible] συμφέροντα τῇ πόλει μάλιστα μὲν πρὸς ὁμόνοιαν, εἰ [illegible] μή, πρὸς τὴν τῶν πολιτῶν καλοκαγαθίαν ἢ πρὸς τ[illegible] τὰς προσόδυς ἢ πρὸς εὐδοξίαν τῷ κοινῷ τῆς πόλε[illegible] τὴν πολιτικὴν δύναμιν ἢ πρὸς ἄλλο τι τῶν τοιούτ[illegible] λέγοντα δὲ σκοπεῖν πρῶτον μὲν εἰ μὴ κοινὸς [illegible] ἔπειτα εἰ μὴ τοῖς ἄλλοις ὁμολογῶν ἀλλ' ὑπεναντί[illegible] ἐπὶ τούτοις εἰ μὴ πρὸς μηδὲν τῶν εἰρημένων σ[illegible] ἀλλὰ τὐναντίον βλαβερός. περὶ μὲν ὖν νόμων καὶ π[illegible]νῆς κατασκευῆς ἐντεῦθεν καὶ τιθέναι καὶ λέγειν [illegible] μεν, περὶ δὲ συμμάχων καὶ τῶν πρὸς τὰς ἄλλας [illegible] συμβολαίων διελθεῖν ἐπιχειρήσομεν. τὰ μὲν ὖν [illegible] λαια καὶ τὰς τάξεις ἀναγκαῖον κατὰ συνθήκας [illegible] νεσθαι, συμμάχυς δὲ ποιεῖσθαι κατὰ τοὺς καιρὺς [illegible] ὅταν τινὲς καθ' ἑαυτοὺς ὦσιν ἀσθενεῖς, ἢ πόλεμος [illegible] προσδόκιμος, ἢ διὰ τῦτο ποιήσασθαι συμμαχίαν [illegible] νας ὅτι πολέμῳ ἀποςήσειν τινὰς νομίζυσιν. αἰτ[illegible] αὗται καὶ παραπλήσιαι ταύταις ἄλλαι πλείους τ[illegible] σθαι συμμάχυς εἰσίν, δεῖ δέ, ὅταν συναγορεύ[illegible] γινομένῃ συμμαχίᾳ, τὸν καιρὸν τοιῦτον ὑπάρχοντα [illegible] νίζειν, καὶ δεικνύναι τὺς τὴν συμμαχίαν ποιουμέ[illegible] μὲν δικαίυς ὄντας καὶ πρότερόν τι τῇ πόλει ἀγαθ[illegible] κότας καὶ δύναμιν μεγάλην ἔχοντας καὶ πλησίο[illegible] ποις κατοικῦντας, εἰ δὲ μή, τύτων ἅπερ ἂν ὑπάρχῃ [illegible]

8. πάλαι V^b. ‖ 11. πραγμάτων V^b. ‖ 15. μὲν γὰρ ὁ $V^b B^c$. ‖ 16. ἐθέλοι V^b. ‖ 23. ἀποστρέψωσι V^b. ‖ 36. [illegible] B^c. ‖ 40. τὴν πολιτείαν V^b.

10. μὲν om V^b. ‖ 29. κατὰ τὰς συνθήκας V^b. ‖ 34. τοῦ ποιεῖσθαι συμμάχυς om B^c. ‖ 36. τῶν καιρῶν τούτων [illegible]τας V^b.

ὅταν δὲ διακωλύῃς τὴν συμμαχίαν, ἐμφανίζειν πρῶτον μὲν ὡς ὐκ ἀνάγκη ποιεῖσθαι νῦν αὐτήν, δίκαιοι τυγχάνυσιν ὄντες, εἶθ' ὡς πρότερον ἡμᾶς οιηκότες, εἰ δὲ μή, ὡς μακρὰν τοῖς τόποις ἀπέ- ὐχ ὑπάρχοντες δυνατοὶ κατὰ τὺς προσήκοντας ιαι καιρούς. ταῖς μὲν οὖν ἀντιλογίαις καὶ ταῖς ταῖς περὶ τῶν συμμάχων ἐκ τούτων καὶ τῶν οτρόπων εὐπορήσομεν χρῆσθαι, περὶ εἰρήνης δὲ πολέμου τὸν αὐτὸν τρόπον τὰς μεγίστας ἰδέας . προφάσεις μὲν οὖν εἰσὶ τοῦ πόλεμον ἐκφέρειν αὗται· δεῖ πρότερον ἀδικηθέντας νῦν καιρῶν ικότων ἀμύνασθαι τὺς ἀδικήσαντας, ἢ νῦν ἀδι- ὲρ ἑαυτῶν πολεμεῖν ἢ ὑπὲρ συγγενῶν ἢ ὑπὲρ ἢ συμμάχοις ἀδικυμένοις βοηθεῖν, ἢ τοῦ τῇ φέροντος ἕνεκεν ἢ εἰς εὐδοξίαν ἢ εἰς εὐπορίαν ἢ ἢ εἰς ἄλλο τι τῶν τοιύτων. ὅταν μὲν οὖν ἐπὶ ν παρακαλῶμεν, τούτων τε τῶν προφάσεων ὅτι υνακτέον, καὶ μετὰ ταῦτα δεικτέον, ἐξ ὧν ἔστι ι τῷ πολέμῳ, ὅτι τὰ πλεῖςα τύτων τοῖς παρα- ὑπάρχοντά ἐςιν. περιγίνονται δὲ πάντες ἢ διὰ ῶν εὔνοιαν, ἣν εὐτυχίαν προσαγορεύομεν, ἢ διὰ λῆθος καὶ ῥώμην, ἢ διὰ χρημάτων εὐπορίαν, ἢ γοῦ φρόνησιν, ἢ διὰ συμμάχων ἀρετήν, ἢ διὰ ιίαν. τύτων οὖν καὶ τῶν τοιύτων τὰ τοῖς πράγ- ιότερα λαμβάνοντες ἐμφανιοῦμεν, ὅταν ἐπὶ τὸ αρακαλῶμεν, τὰ μὲν τῶν ἐναντίων ταπεινῦντες, ερα ταῖς αὐξήσεσι μεγάλα καθιςῶντες. ἐὰν δὲ ιλλοντα γίνεσθαι διακωλύειν ἐπιχειρῶμεν, πρῶ- ιὰ προφάσεων δεικτέον ἢ παντελῶς οὐδεμίαν ἢ μικρὰς καὶ ταπεινὰς οὔσας τὰς δυσχερείας, συμφέρει πολεμεῖν, διεξιόντα τὰ κατὰ τὸν πό- χήματα τοῖς ἀνθρώποις· πρὸς δὲ τύτοις τὰ πρὸς ίνοντα τοῦ πολέμου τοῖς ἐναντίοις ὑπάρχοντα κτέον· ταῦτα δ' ἐςὶν ἅπερ ἀρτίως κατηρίθμηται. ιν ὐν μέλλοντα πόλεμον ἐκ τύτων ἀποτρεπτέον· ῶτα παύειν ἐπιχειροῦντας, ἐὰν μὲν κρατῶσιν οἱ μενοι, αὐτὸ τῦτο πρῶτον λεκτέον, ὅτι δεῖ τὺς νῦν περιμένειν ἕως ἂν πέσωσιν, ἀλλ' ἐν τῷ κρατεῖν ὴν εἰρήνην, ἔπειτα διότι πέφυκεν ὁ πόλεμος καὶ ύντων ἐν αὐτῷ πολλοὺς ἀπολλύναι, ἡ δ' εἰρήνη τὺς μὲν ἡττωμένυς σώζειν, τὺς δὲ νικῶντας, ὧν ἕνεκεν ἐπολέμησαν, παρέχειν ἀπολαύειν· διεξιτέον δὲ τὰς μεταβολὰς τὰς ἐν τῷ πολέμῳ, ὡς πολλαὶ καὶ παράλογοι γίνονται. τοὺς μὲν οὖν ἐν τῷ πολέμῳ κρατῦντας ἐκ τῶν τοιύτων ἐπὶ τὴν εἰρήνην παρακλητέον, τοὺς δ' ἐπταικότας ἐξ αὐτῶν τε τῶν συμβάντων, καὶ ἐκ τῦ μὴ παροξύνεσθαι τοῖς προαδικήσασι ταῖς συμφοραῖς πειθομένους, καὶ ἐκ τῶν κινδύνων τῶν γεγενημένων τοῦ μὴ ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην, καὶ ἐκ τοῦ κρεῖττον εἶναι τοῖς κρείττοσι μέρος τι τῶν ὑπαρχόντων προέσθαι ἢ πολέμῳ κρατηθέντας αὐτοὺς αὐτοῖς κτήμασιν ἀπολέσθαι. συλλήβδην δὲ τοῦθ' ἡμᾶς εἰδέναι δεῖ, ὅτι τότε πάντες ἄνθρωποι τοὺς πολέμους εἰώθασι διαλύεσθαι πρὸς ἀλλήλυς, ὅταν ἤτοι δίκαια ἀξιῦν τὺς ἐναντίυς ὑπολαμβάνωσιν, ἢ διενεχθῶσι τοῖς συμμάχοις, ἢ τῷ πολέμῳ κάμνωσιν, ἢ φοβηθῶσι τοὺς ἐναντίους, ἢ στασιάσωσι πρὸς σφᾶς αὐτούς· ὥςε τύτων τε πάντων καὶ τῶν τύτοις ὁμοιοτρόπων τὰ τοῖς πράγμασιν οἰκειότατα συνάγων ὐκ ἀπορήσεις ὅθεν χρὴ περὶ πολέμυ δημηγορεῖν καὶ εἰρήνης. λείπεται δ' ἡμᾶς ἔτι περὶ πόρυ χρημάτων διελθεῖν. πρῶτον μὲν ὖν σκεπτέον εἴ τι τῶν τῆς πόλεως κτημάτων ἠμελημένον ἐςὶ καὶ μήτε πρόσοδον ποιεῖ μήτε τοῖς θεοῖς ἐξαίρετόν ἐςιν. λέγω δ' οἷον τόπους τινὰς δημοσίους ἠμελημένυς, ἐξ ὧν τοῖς ἰδιώταις ἢ πραθέντων ἢ μισθωθέντων πρόσοδος ἄν τις τῇ πόλει γίγνοιτο· κοινότατος γὰρ ὁ τοιοῦτος πόρος ἐςίν. ἂν δὲ μηδὲν ᾖ τοιῦτον, ἀπὸ τιμημάτων ἀναγκαῖον ποιήσασθαι τὰς εἰσφοράς, ἢ τοῖς μὲν πένησι τὰ σώματα παρέχειν εἶναι προστεταγμένον εἰς τὺς κινδύνυς, τοῖς δὲ πλυτῦσι τὰ χρήματα, τοῖς δὲ τεχνίταις ὅπλα. συλλήβδην δὲ περὶ πόρων εἰσηγύμενοι, φάναι αὐτὺς ἴσυς τοῖς πολίταις καὶ πολυχρονίυς καὶ μεγάλους ὄντας, τοὺς δὲ τῶν ἐναντίων τὰ ἐναντία τούτοις ἔχοντας. τὰς μὲν οὖν προθέσεις περὶ ὧν δημηγορήσομεν, καὶ τὰ μέρη τούτων ἐξ ὧν τὺς λόγυς συςήσομεν καὶ προτρέποντες καὶ ἀποτρέποντες, ἐκ τῶν εἰρημένων ἴσμεν· προθέμενοι δὲ πάλιν ἐφεξῆς τό τε ἐγκωμιαςικὸν εἶδος καὶ τὸ ψεκτικὸν περιλάβωμεν.

Συλλήβδην μὲν οὖν ἐςὶν ἐγκωμιαςικὸν εἶδος προαι- 4
ρέσεων καὶ πράξεων καὶ λόγων ἐνδόξων αὔξησις καὶ μὴ προσόντων συνοικείωσις, ψεκτικὸν δὲ τὸ ἐναντίον τύτῳ, τῶν μὲν ἐνδόξων ταπείνωσις, τῶν δὲ ἀδόξων αὔξησις. ἐπαινετὰ μὲν οὖν ἐςὶ πράγματα τὰ δίκαια καὶ τὰ νόμιμα καὶ τὰ

ακτέον V^b. ‖ 19. τοῦ πολέμου V^b. ‖ τὰ om B^e. ‖ 21. εὐψυχίαν προσαγορεύοιμεν V^b. ‖ 24. τὰ] ὁμοιοτρόπως τὰ V^b. ‖ V^b. ‖ 31. ὁ om V^b. ‖ 35. πόλεμον μέλλοντα V^b. ‖ 36. ἐπιχειροῦντες V^b.

χειν om V^b. ‖ δὲ] δὲ παρέχειν B^e. ‖ 11. ὑμᾶς V^b. ‖ 15. βοηθῶσι V^b. ‖ 17. οἰκειότερα V^b. ‖ 34. τὸ om V^b. ‖ 36.

συμφέροντα καὶ τὰ καλὰ καὶ τὰ ἡδέα καὶ τὰ ῥᾴδια πραχθῆναι. ταῦτα δὲ αὐτά τε οἷά ἐστι, καὶ ὅθεν αὐτοὶ πολλὰ ποιήσομεν, ἐν τοῖς πρὸ τούτων εἴρηται. δεῖ δὲ τὸν εὐλογοῦντα δεικνύειν τοῖς λόγοις ὡς τούτῳ τῷ ἀνθρώπῳ ἢ τοῖς πράγμασιν ὑπάρχει τι τούτων ὑπ' αὐτοῦ κατεργασθὲν ἢ δι' αὐτοῦ πορισθὲν ἢ ἐκ τούτου ἐπισυμβαῖνον ἢ ἕνεκεν τούτου γινόμενον ἢ οὐκ ἄνευ τούτου ἐπιτελούμενον· ὁμοιοτρόπως δὲ καὶ τῷ ψέγοντι τὰ ἐναντία τούτων δεικτέον προσόντα τῷ ψεγομένῳ. τὸ μὲν ἐκ τούτου, οἷον ἐκ τοῦ φιλογυμναστεῖν τὸ σῶμα αἱ νῖκαι, καὶ ἐκ τοῦ μὴ φιλοπονεῖν ἐπ' ἀρρωστίαν ἐμπίπτειν, καὶ ἐκ τοῦ φιλοσοφεῖν δεινότερον εἶναι περὶ φρόνησιν, καὶ ἐκ τοῦ ἀμελεῖν ἐνδεᾶ τῶν ἀναγκαίων εἶναι· τὸ δ' ἕνεκα τούτου, οἷον ἕνεκα τοῦ στεφανωθῆναι ὑπὸ τῶν πολιτῶν πολλοὺς πόνους καὶ κινδύνους ὑπομένουσιν, καὶ ἕνεκα τοῦ χαρίσασθαι τοῖς ἐρωμένοις τῶν ἄλλων οὐδὲν φροντίζουσιν· τὸ δὲ μὴ ἄνευ τούτου, οἷον οὐκ ἄνευ τῶν ναυτῶν ναυμαχιῶν νῖκαι, καὶ οὐκ ἄνευ τοῦ πίνειν αἱ παροινίαι. τὰ τοιαῦτα δὲ τοῖς προειρημένοις ὁμοιοτρόπως μετιὼν ἐγκωμίων καὶ ψόγων πολλῶν εὐπορήσεις. αὐξήσεις δὲ καὶ ταπεινώσεις συλλήβδην ἅπαντα τὰ τοιαῦτα τόνδε τὸν τρόπον μετιών, πρῶτον μὲν ἀποφαίνων, ὥσπερ ἀρτίως μετῆλθον, ὑπὸ τουτοὶ πολλὰ γεγενῆσθαι ἢ κακὰ ἢ ἀγαθά. εἷς μὲν οὖν τρόπος τῆς αὐξήσεως οὗτος, δεύτερος δὲ κεκριμένον μεταφέρειν, ἂν μὲν ἐπαινῇς, ἀγαθόν, ἂν δὲ ψέγῃς, κακόν, εἶτα παριστάναι τὸ ὑπὸ σοῦ λεγόμενον, καὶ παραβάλλειν πρὸς ἄλληλα, τοῦ μὲν ὑπὸ σαυτοῦ λεγομένου τὰ μέγιστα διεξιὼν τοῦ δ' ἑτέρου τὰ ἐλάχιστα, καὶ οὕτω μέγα φανῆναι. τρίτος, πρὸς τὸ ὑπὸ σαυτοῦ λεγόμενον ἀντιπαραβάλλειν τοὐλάχιστον τῶν ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἰδέαν πιπτόντων· φανεῖται γὰρ οὕτω τὸ ὑπὸ σοῦ λεγόμενον μεῖζον, ὥσπερ οἱ μέτριοι τὰ μεγέθη φαίνονται μείζους ὅταν πρὸς βραχυτέρους παραστῶσιν. ἔσται δὲ καὶ ὧδε πάντως αὔξειν· εἰ κέκριται μέγα ἀγαθὸν τοῦτο, τούτῳ τι ἐναντίον ἐὰν λέγῃς, μέγα κακὸν φανεῖται· ὡσαύτως δὲ εἰ νομίζεται μέγα κακόν, ἐὰν τούτῳ ἐναντίον λέγῃς, μέγα ἀγαθὸν φανεῖται. ἔστι δὲ καὶ ὧδε μεγάλα ποιεῖν τἀγαθὰ ἢ τὰ κακά, ἐὰν ἀποφαίνῃς αὐτὸν ἐκ διανοίας, συμβιβάζων ὡς ἐκ πολλοῦ προενόησεν, ὡς πολλὰ πράττειν ἐπεβάλετο, ὡς πολὺν χρόνον ἔπραττεν, ὡς οὐδεὶς ἄλλος πρότερον τούτοις ἐνεχείρησεν, ὡς μετὰ τούτων ἔπραξε μεθ' ὧν οὐδεὶς ἄλλος, ὡς ἐπὶ τούτοις μεθ' οὓς οὐδεὶς ἕτερος,

ὡς ἑκών, ὡς ἐκ προνοίας, ὡς εἰ πάντες τούτῳ ἴσως
μεν, εὐδαιμονοῖμεν ἂν ἢ φαύλως πράττοιμεν. χρὴ
εἰκάζοντα συμβιβάζειν, καὶ ἐποικοδομοῦντα τὸ ἐπ
ἐπὶ τὸ ἕτερον αὔξειν τρόπῳ τοιῷδε· "ὅστις δὲ τῶν
κήδεται, τοῦτον εἰκὸς καὶ τοὺς αὐτοῦ γονεῖς τιμᾶν· ὃς
γονέας τιμᾷ, οὗτος καὶ τὴν πατρίδα τὴν ἑαυτοῦ
βουλήσεται." συλλήβδην δέ, ἐὰν πολλῶν αἴτιον ἀπ
ἐάν τε ἀγαθῶν ἐάν τε κακῶν, μεγάλα φανεῖται.
δὲ καὶ τὸ πρᾶγμα ὁποῖον φανεῖται κατὰ μέρη
νον ἢ καθόλου λεγόμενον, καὶ ὁποτέρως ἂν μεῖζον
τὸν τρόπον αὐτὸ λέγειν. τὰς μὲν οὖν αὐξήσεις οὕτω
πλείστας ποιήσεις καὶ μεγίστας, ταπεινώσεις δὲ τοῖς
καὶ τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ κακὰ τὸν ἐναντίον τρόπον
ὡς εἰρήκαμεν ἐπὶ τῶν μεγάλων, καὶ μάλιστα μὲν
δενὸς αἴτιον ἐπιδεικνύῃς, εἰ δὲ μή, ὡς ἐλαχίστων
κροτάτων. ὡς μὲν οὖν ἐγκωμιάζοντες καὶ ψέγοντες
σομεν καὶ ταπεινώσομεν ἅπερ ἂν ἐθέλωμεν, ἐκ
ἴσμεν· χρήσιμοι δὲ αἱ τῶν αὐξήσεων ἀφορμαί
ἐν τοῖς ἄλλοις εἴδεσιν, ἀλλ' ἡ πλείστη δύναμις αὐτῶν
ἐν τοῖς ἐγκωμίοις καὶ ἐν τοῖς ψόγοις. περὶ μὲν οὖν
ἐντεῦθεν εὐπορήσομεν.

Διέλωμεν δὲ πάλιν ὁμοιοτρόπως τούτοις τό τε
γορικὸν καὶ τὸ ἀπολογητικὸν εἶδος, ὃ περὶ τὴν
ἐστι πραγματείαν, αὐτά τε ἐξ ὧν συνέστηκε, καὶ
αὐτοῖς χρῆσθαι. ἔστι δὲ τὸ μὲν κατηγορικὸν
εἰπεῖν ἁμαρτημάτων καὶ ἀδικημάτων ἐξάγγελσις,
ἀπολογητικὸν ἁμαρτημάτων καὶ ἀδικημάτων
των ἢ καθυποπτευθέντων διάλυσις. ἑκατέρου δὲ τῶν
τὰς δυνάμεις τὰς αὐτὰς ἐχόντων, κατηγοροῦντα μὲν
καῖον λέγειν, ὅταν μὲν εἰς πονηρίαν κατηγορῇ, ὡς
ἐναντίων πράξεις ἄδικοι καὶ παράνομοι καὶ τῷ
πολιτῶν ἀσύμφοροι τυγχάνουσιν οὖσαι, ὅταν δὲ
τερίαν, ὡς αὐτῷ τε καὶ τῷ πράττοντι ἀσύμφ
αἰσχραὶ καὶ ἀηδεῖς καὶ ἀδύνατοι ἐπιτελεσθῆναι
μὲν καὶ τὰ τούτοις ὅμοια κατά τε τῶν πονηρῶν
ἀβελτέρων ἐπιχειρήματά ἐστιν. δεῖ δὲ καὶ τοῦτο
τοὺς κατηγοροῦντας, ἐπὶ ποίοις τῶν ἀδικημάτων
τιμωρίας τάττουσιν, καὶ περὶ ἃ τῶν ἀδικημάτων
σταὶ τὰς ζημίας ὁρίζουσιν. ὅταν μὲν οὖν ἢ νόμος
τοῦτο δεῖ μόνον σκοπεῖν τὸν κατήγορον, ὅπως

1. τὰ ante καλὰ om V^b. || 8. τούτοις V^b. || 15. τῶν om V^b. || 18. ὁμοιοτρόποις V^b. || 21. τούτου δὴ B^c. || 28. ἂ
καὶ om V^b. || πάντας V^b. || 38. ἐπεβάλλετο B^c. || 39. πρότερος τούτοις ἐνεχείρισεν B^c.

7. αἰτίας V^b. || 12. τὸν λόγον $V^b B^c$. || 20. οὖν om B^c. || 26. ἀδικημάτων καὶ ἁμαρτημάτων V^b. || 33. καὶ post
40. δὴ B^c.

γεγενημένον. ὅταν δὲ οἱ δικασταὶ τὸ κατηγο-
ῦσιν, αὐξητέον ἐστὶ τὰ ἀδικήματα καὶ τὰ τῶν
αρτήματα, καὶ μάλιστα μὲν δεικτέον ὡς ἑκὼν
οίας οὐ τῆς τυχούσης ἀλλὰ μετὰ παρασκευῆς
κησεν. ἐὰν δὲ μὴ δυνατὸν ᾖ τοῦτο ποιεῖν, ἀλλὰ
ξαι τὸν ἐναντίον ὡς ἥμαρτε τρόπον τινὰ ἢ ὅτι
ζαι διανοηθεὶς καλῶς ἠτύχησε, περιαιρετέον τὴν
λέγοντα τοῖς ἀκούουσιν ὡς οὐ δεῖ πράξαντας
φάσκειν ἀλλὰ πρὶν πράττειν εὐλαβεῖσθαι,
ὶ καὶ ἐξήμαρτεν ἢ ἠτύχησεν ἐκεῖνος, δεῖ διὰ
ς καὶ τὰς ἁμαρτίας ζημιωθῆναι μᾶλλον αὐτὸν
τερον τούτων ποιήσαντα. πρὸς δὲ τούτοις καὶ ὁ
κ ἀφῆκε τοὺς ἐξαμαρτάνοντας, ἀλλ' ὑποδίκους
ι μὴ πάντες ἐξαμαρτάνωσιν. λέγε δὲ καὶ ὡς
οιαῦτα ἀπολογούμενον ἀποδέξονται, πολλοὺς τοὺς
κιρουμένους ἕξουσιν· κατορθώσαντες μὲν γὰρ ἅπερ
πράξουσιν, ἀποτυχόντες δὲ φάσκοντες ἠτυχη-
ίαν οὐχ ὑφέξουσιν. τοῖς μὲν οὖν κατηγοροῦσιν ἐκ
ν ἡ συγγνώμη περιαιρετέα, καὶ ὡς πρότερον
ὶ τῶν αὐξήσεων πολλῶν αἴτια κακῶν τὰ τῶν
γα δεικτέον. τὸ μὲν οὖν κατηγορικὸν εἶδος διὰ
ἀποτελεῖται τούτων, τὸ δὲ ἀπολογητικὸν διὰ
ων συνίσταται, πόθεν ἄν τις ἀπολογήσαιτο. ἢ
κτέον τῷ ἀπολογουμένῳ ὡς οὐδὲν τῶν κατηγορου-
ξεν· ἢ ἐὰν ἀναγκάζηται ὁμολογεῖν, πειρατέον
νομον καὶ δίκαιον καὶ καλὸν καὶ συμφέρον τῇ
πραγμένον· ἐὰν δὲ μὴ τοῦτο δύνηται ἀποδεῖξαι,
υα ἢ εἰς ἀτύχημα ἄγοντα τὰς πράξεις, καὶ
βλάβας ἀπ' αὐτῶν γενομένας ἀποφαίνοντα,
τυχεῖν πειρατέον. ἀδικίαν δὲ καὶ ἁμάρτημα
ν ἂν διορίζῃς, τὸ μὲν ἐκ προνοίας κακόν τι
αν τίθει, καὶ φάθι δεῖν τιμωρίαν ἐπὶ τοῖς τοιού-
γίστην λαμβάνειν· τὸ δὲ δι' ἄγνοιαν βλαβερόν
ἁμαρτίαν εἶναι φατέον. τὸ δὲ μὴ δι' ἑαυτὸν
τέρους τινὰς ἢ διὰ τύχην μηδὲν ἐπιτελεῖν τῶν
καλῶς ἀτυχίαν τίθει, καὶ φάθι τὸ μὲν ἀδι-
ῶν πονηρῶν ἀνθρώπων ἴδιον, τὸ δ' ἐξαμαρτεῖν
ὶς πράξεις ἀτυχεῖν οὐ μόνον εἶναι ἑαυτῷ ἴδιον,
κοινὸν καὶ τῶν δικαζόντων καὶ τῶν ἄλλων ἀν-
ζίου δὲ συγγνώμην ἔχειν ἀναγκασθεὶς τι ὁμολο-
ιούτων αἰτιῶν, κοινὸν τοῖς ἀκούουσι ποιῶν τὸ ἁμαρ-

τάνειν καὶ τὸ ἀτυχεῖν. δεῖ δὲ τὸν ἀπολογούμενον πάντα θεωρεῖν ἐφ' οἷς τῶν ἀδικημάτων οἵ τε νόμοι τὰς τιμωρίας ἐπάξουσι καὶ οἱ δικασταὶ ζημίας τιμῶσιν· καὶ ὅταν ὁ νόμος ὁρίζῃ τὰς τιμωρίας, δεικτέον ὡς οὐκ ἐποίησε τὸ παράπαν ἢ ὡς ἔννομα καὶ δίκαια ἐποίησεν, ὅτε δὲ οἱ δικασταὶ καθεστήκασι τιμηταὶ τῆς ζημίας, ὁμοίως πάλιν οὐ φατέον ὅτι ταῦτα οὐκ ἐποίησεν, ἀλλὰ μικρὰ βεβλαμμένον τὸν ἐναντίον καὶ ἀκούσια ἀποφαίνειν πειρατέον. ἐκ τούτων μὲν οὖν καὶ τῶν τούτοις ὁμοιοτρόπων ἐν ταῖς κατηγορίαις καὶ ταῖς ἀπολογίαις εὐπορήσομεν· λείπεται δ' ἡμῖν ἔτι διεξελθεῖν τὸ ἐξεταστικὸν εἶδος.

6 Ἐν κεφαλαίῳ μὲν οὖν εἰπεῖν, ἡ ἐξέτασίς ἐστι προαιρέσεων ἢ πράξεων ἢ λόγων πρὸς ἄλληλα ἢ πρὸς τὸν ἄλλον βίον ἐναντιουμένων ἐμφάνισις, δεῖ δὲ τὸν ἐξετάζοντα ζητεῖν εἴ πού ἢ ὁ λόγος ὃν ἐξετάζει ἢ αἱ πράξεις τοῦ ἐξεταζομένου ἢ αἱ προαιρέσεις ἐναντιοῦνται ἀλλήλαις. ἡ δὲ μέθοδος ἥδε, σκοπεῖν ἐν τῷ παρῳχομένῳ χρόνῳ εἴ πως πρῶτόν τινος φίλος γενόμενος πάλιν ἐχθρὸς ἐγένετο καὶ πάλιν φίλος τῷ αὐτῷ τούτῳ, ἤ τι ἄλλο ἐναντίον εἰς μοχθηρίαν φέρον ἔπραξεν, ἢ ἔτι πράξει, ἐὰν οἱ καιροὶ παραπέσοιεν αὐτῷ, ἐναντίον τοῖς πρότερον ὑπ' αὐτοῦ πεπραγμένοις. ὡσαύτως δὲ ὅρα καὶ εἴ τι εἰπὼν νῦν λέγει ἐναντίον τοῖς πρότερον αὐτῷ εἰρημένοις, ἢ εἴ τι εἴποι ἐναντίον τοῖς λεγομένοις ἢ τοῖς πρότερον εἰρημένοις. ὡσαύτως δὲ καὶ εἴ τι προείλετο ἐναντίον τοῖς πρότερον εἰρημένοις ὑπ' αὐτοῦ, ἢ προέλοιτ' ἂν καιρῶν παραπεσόντων. ὁμοιοτρόπως δὲ τούτοις λαμβάνειν καὶ πρὸς τὰ ἄλλα ἔνδοξα ἐπιτηδεύματα τὰς ἐν τῷ τοῦ ἐξεταζομένου βίῳ ἐναντιώσεις. τὸ μὲν οὖν ἐξεταστικὸν εἶδος οὕτω μετιὼν οὐδένα παραλείψεις τρόπον τῆς ἐξετάσεως. ἁπάντων δὲ τῶν εἰδῶν ἤδη διῃρημένων, δεῖ καὶ χωρὶς τούτων ἑκάστῳ, ὅταν ἁρμόττῃ, χρῆσθαι, καὶ κοινῇ, συμμιγνύντα τὰς δυνάμεις αὐτῶν. ταῦτα γὰρ ἔχει μὲν διαφορὰς εὐμεγέθεις, ἐπικοινωνοῦσι μέντοι κατὰ τὰς χρήσεις ἀλλήλοις, καὶ ταὐτὸ πεπόνθασι τοῖς τῶν ἀνθρώπων εἴδεσιν· καὶ γὰρ οὗτοι τῇ μὲν ὅμοιοι τῇ δὲ ἀνόμοιοι τὰς ὄψεις καὶ τὰς αἰσθήσεις εἰσίν. οὕτω δὲ τῶν εἰδῶν διωρισμένων, καὶ ὧν προσδέονται κοινῇ πάλιν ἐξαριθμήσωμεν, καὶ διεξέλθωμεν ὡς αὐτοῖς δεῖ χρῆσθαι.

7 Πρῶτον μὲν οὖν καὶ τὸ δίκαιον καὶ τὸ νόμιμον καὶ τὸ συμφέρον καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ ἡδὺ καὶ τὰ τούτοις ἀκόλουθα, καθάπερ ἐν ἀρχῇ διειλόμην, κοινὰ πᾶσι τοῖς εἴδεσίν

οι
ν Vb et γε Bc. ‖ 7. πρᾶξαι ταῦτα Vb. ‖ 31. ἀτυχίαν ὧδε ὁρίζεις Vb. ‖ 32. ἀδικίας Vb. ‖ 35. ἑτέρας Vb.
ικοὶ Vb. ‖ 7. ταύτην μᾶλλον οὐκ Vb. ‖ 9. καὶ ἐκ τῶν Vb. ‖ 16. ἀλλήλοις Bc. ‖ 17. παρῳχημένῳ Bc. ‖ 19. εἰς] ἢ εἰς
περιπέσοιεν codices. ‖ 21. ἐναντίοι Vb. ‖ 26. δὲ om VbBc. ‖ 35. τί — τί Vb. ‖ 39. οὖν om Bc. ‖ 41. τοῖς om Vb.

ἐςι, μάλιςα δ' αὐτοῖς τὸ προτρεπτικὸν προσχρῆται. δεύτερον δὲ τὰς αὐξήσεις καὶ ταπεινώσεις χρησίμους ἀναγκαῖον εἶναι παρὰ τὰ λοιπὰ πάντα, μάλιςα δ' αὐτῶν ἐν τῷ ἐγκωμίῳ καὶ τοῖς ψόγοις αἱ χρήσεις. τρίτον δὲ πίςεις, αἷς ἀνάγκη μὲν πρὸς πάντα τὰ μέρη τῶν λόγων χρῆσθαι, χρησιμώταται δ' εἰσὶν ἐν ταῖς κατηγορίαις καὶ ταῖς ἀπολογίαις· ταῦτα γὰρ πλείςης ἀντιλογίας δέονται. πρὸς δὲ τούτοις προκαταλήψεις καὶ αἰτήματα καὶ παλιλλογίαι καὶ μῆκος λόγου καὶ μετριότης μήκους καὶ βραχυλογία καὶ ἑρμηνεία· ταῦτα γὰρ καὶ τὰ τούτοις ὅμοια κοινὰς ἔχει πᾶσι τοῖς εἴδεσι τὰς χρήσεις. περὶ μὲν οὖν τῶν δικαίων καὶ τῶν νομίμων καὶ τῶν τούτοις ὁμοιοτρόπων πρότερον διωρισάμην καὶ τὴν χρῆσιν αὐτῶν διεξῆλθον, καὶ περὶ μὲν τῶν αὐξήσεων καὶ ταπεινώσεων εἶπον.

8 Νῦν δὲ περὶ τῶν ἄλλων δηλώσω, πρῶτον ἀπὸ τῶν πίςεων ἀρξάμενος. εἰσὶ δὲ δύο τρόποι τῶν πίςεων. γίνονται γὰρ αἱ μὲν ἐξ αὐτῶν τῶν λόγων καὶ τῶν πράξεων καὶ τῶν ἀνθρώπων, αἱ δ' ἐπίθετοι τοῖς λεγομένοις καὶ τοῖς πραττομένοις· τὰ μὲν γὰρ εἰκότα καὶ παραδείγματα καὶ τεκμήρια καὶ ἐνθυμήματα καὶ γνῶμαι καὶ τὰ σημεῖα καὶ οἱ ἔλεγχοι πίςεις ἐξ αὐτῶν τῶν λόγων καὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν πραγμάτων εἰσίν, ἐπίθετοι δὲ μαρτυρίαι ὅρκοι βάσανοι. δεῖ δὲ τούτων ἑκάςην αὐτήν τε συνιέναι ποία τίς ἐςι, καὶ πόθεν τῶν εἰς αὐτὴν λόγων εὐπορήσομεν, καὶ τί ἀλλήλων διαφέρουσιν. εἰκὸς μὲν οὖν ἐστίν, οὗ λεγομένου παραδείγματα ἐν ταῖς διανοίαις ἔχουσιν οἱ ἀκούοντες· λέγω δ' οἷον εἴ τις φαίη τὴν πατρίδα βούλεσθαι μεγάλην εἶναι καὶ τοὺς οἰκείους εὖ πράττειν καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἀτυχεῖν καὶ τὰ τούτοις ὅμοια συλλήβδην, εἰκότα δόξειεν· ἕκαςος γὰρ τῶν ἀκουόντων σύνοιδεν αὐτὸς αὐτῷ περὶ τούτων καὶ τῶν τούτοις ὁμοιοτρόπων ἔχοντι τοιαύτας ἐπιθυμίας. ὥςε τοῦτο δεῖ παρατηρεῖν ἡμᾶς ἐν τοῖς λόγοις ἀεί, εἰ τοὺς ἀκούοντας συνειδότας ληψόμεθα περὶ τοῦ πράγματος οὗ λέγομεν· τούτοις γὰρ αὐτοὺς εἰκός ἐςι μάλιςα πιςεύειν. τὸ μὲν οὖν εἰκὸς τοιαύτην ἔχει φύσιν, διαιροῦμεν δὲ αὐτὸ εἰς τρεῖς ἰδέας. μία μὲν οὖν ἐςὶ τὸ τὰ πάθη τὰ κατὰ φύσιν ἀκολουθοῦντα τοῖς ἀνθρώποις τοῖς λόγοις συμπαραλαμβάνειν ἐν τῷ κατηγορεῖν ἢ ἀπολογεῖσθαι· οἷον ἐὰν τύχωσί τινες καταφρονήσαντές τινα ἢ δείσαντες, ἢ καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ πρᾶγμα πολλάκις πεποιηκότες, ἢ πάλιν ἡσθέντες ἢ λυπηθέντες, ἢ ἐπιθυμοῦντες ἢ πεπαυμένοι τῶν ἐπιθυμιῶν,
τοιοῦτον ἕτερον πεπονθότες πάθος ταῖς ψυχαῖς ἢ τοῖ
μασιν ἢ τινι τῶν ἄλλων αἰσθήσεων οἷς συμπέπ
ταῦτα γὰρ καὶ τὰ τούτοις ὅμοια, κοινὰ τῆς ἀνθ
φύσεως ὄντα πάθη, γνώριμα τοῖς ἀκούουσίν ἐςι.
οὖν κατὰ φύσιν εἰθισμένα τοῖς ἀνθρώποις γίνεσθαι
ἐστιν· ἅ φαμεν δεῖν συμπαραλαμβάνειν ἐν τοῖς
ἕτερον δὲ μέρος ἐστὶ τῶν εἰκότων ἔθος, ὃ κατὰ συ
ἕκαςοι ποιοῦμεν, τρίτον δὲ κέρδος· πολλάκις γὰρ
τὴν φύσιν βιασάμενοι καὶ τὰ ἤθη προειλόμεθα
οὕτω δὲ τούτων διωρισμένων, ἐν μὲν ταῖς προτροπαῖ
ταῖς ἀποτροπαῖς δεικτέον ὑπὲρ τῶν ζητουμένων, ὅτι
τὸ πρᾶγμα ἐφ' ὃ ἡμεῖς παρακαλοῦμεν ἢ ᾧ ἀπ
αὐτὸ ὡς ἡμεῖς φαμὲν γίνεται, εἰ δὲ μή, ὅτι τὰ
τῷ πράγματι ὅμοια τοῦτον τὸν τρόπον γίνεται ὃν ἡμε
μέν, ἢ τὰ πλεῖςα ἢ τὰ πάντα. κατὰ μὲν οὖν τῶν
γμάτων οὕτω τὸ εἰκὸς ληπτέον· κατὰ δὲ τῶν ἀν
ἐν μὲν ταῖς κατηγορίαις, ἐὰν ἔχῃς, ἐπιδείκνυε τι
τοῦτο πρᾶγμα πολλάκις πεποιηκότα πρότερον, εἰ δὲ
ὅμοια τούτῳ. πειρῶ δὲ ἀποφαίνειν καὶ ὡς λυσιτελεῖ
αὐτῷ ταῦτα ποιεῖν· οἱ γὰρ πλεῖςοι τῶν ἀνθρώπων
τὸ λυσιτελὲς μάλιςα προτιμῶντες καὶ τοὺς ἄλλους
ζουσιν ἕνεκα τούτου πάντα πράττειν. ἂν μὲν οὖν ἐχ
τῶν ἀντιδίκων αὐτῶν τὸ εἰκὸς λαμβάνειν, οὕτως ἀ
νάγαγε, εἰ δὲ μή, ἀπὸ τῶν ὁμοίων τὰ εἰθισμένα
λέγω δ' οἷον νέος ἐςὶν οὗ κατηγορεῖς, εἰ οἷα περὶ τὴν
κίαν ταύτην ὄντες πράττουσιν, ταῦτα λέγεις
αὐτόν· πιστευθήσεται γὰρ κατὰ τὴν ὁμοιότητα
κατὰ τούτου λεγόμενα. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ
τοὺς ἑταίρους αὐτοῦ δεικνύῃ τοιούτους ὄντας εἶεν σὺ τὸν
καὶ γὰρ διὰ τὴν πρὸς ἐκείνους συνήθειαν δόξει
τοῖς φίλοις ἐπιτηδεύειν. τοὺς μὲν οὖν κατηγοροῦντας
μετιέναι τὸ εἰκός· τοῖς δὲ ἀπολογουμένοις μάλιςα
ὡς οὐδεπώποτε τῶν κατηγορουμένων τι πρότερον ἐπ
τῶν φίλων οὐδεὶς οὔτε τῶν ὁμοίων αὐτοῖς ἔπραξέ τι
σιτέλησε τοιαῦτα πράττειν. ἂν δὲ φανερὸς ᾖς πο
πρότερον πεποιηκώς, αἰτιατέον τὴν ἡλικίαν, ἢ
σιν ἄλλην εἰςέον, δι' ἣν εἰκότως ἐξήμαρτες τότε
καὶ ὡς οὔτε ταῦτα τότε σοι πράξαντι συνήνεγκε,
ἐλυσιτέλησεν ἄν. ἂν δέ σοι μηδὲν ᾖ πεπραγμέν

1. προτρέπειν $V^{b}B^{c}$. ‖ παρὰ πάντα λοιπὸν V^{b}, παρὰ πάντα τὸν λόγον γς B^{c}. ‖ 17. γὰρ] δὲ B^{c}. ‖ 21. πίςεις] καὶ τα 22. μάρτυρες V^{b}. ‖ 23. ἑκάςων V^{b}. ‖ 34. αὐτοῖς $V^{b}B^{c}$. ‖ 36. κατὰ τὴν φύσιν V^{b}.

6. τοῖς ἀνθρωπίνοις εἰθισμένα V^{b}. ‖ 9. τοῦτο V^{b}. ‖ 21. αὐτοὶ] αὐτὸ codices. ‖ 34. οὐδέποτε B^{c}. ‖ 36. πράττειν $V^{b}B^{c}$. ‖ B^{c}. ‖ 40. τοιοῦτο B^{c}.

ον σού τινες τυγχάνωσι τοιαῦτα πεποιηκότες,
ώς ὐ δίκαιόν ἐςι δι' ἐκείνυς αὐτὸν διαβάλλε-
ἰκνύναι τῶν σαυτῷ συνήθων ἑτέρους ἐπιεικεῖς
· γὰρ ἀμφίβολον ποιήσεις τὸ κατηγορούμενον.
μοίων δεικνύωσί τινας ταῦτα πεποιηκότας, ἄτο-
άσκε εἰ διότι ἕτεροί τινες ἐξαμαρτάνοντες φαί-
ιν εἶναι ὅτι τῶν ἐγκαλουμένων τι καὶ σὺ πε-
μὲν ὖν ἔξαρνος ἦς μὴ πεποιηκέναι τὴν κατη-
ράξιν, ὗτως ἐκ τῶν εἰκότων χρή σε ἀπολογεῖ-
τον γὰρ ποιήσεις τὴν κατηγορίαν. ἂν δὲ ὁμο-
κάζῃ, τοῖς τῶν πολλῶν ἤθεσιν ἀφομοίου τὰς
εις ὅτι μάλιςα, λέγων ὡς οἱ πλεῖςοι καὶ οἱ
καὶ τὰ τοιαῦτα πράττυσιν ὗτως ὡς σοὶ τυγ-
ημένον. ἂν δὲ μὴ δυνατὸν ᾖ τῦτο δεῖξαι, κα-
ἐπὶ τὰς ἀτυχίας ἢ τὰς ἁμαρτίας, καὶ συγ-
ατέον τυγχάνειν, παραλαμβάνοντα τὰ κοινὰ
ον γινόμενα πάθη, δι' ὧν ἐξιςάμεθα τῦ λογι-
α δ' ἐςὶν ἔρως ὀργὴ μέθη φιλοτιμία καὶ τὰ
ροπα. τὸ μὲν ὖν εἰκὸς διὰ ταύτης τῆς μεθόδυ
, μέτιμεν.

ιγμα δ' ἐςὶ πράξεις ὅμοιαι γεγενημέναι καὶ
; νῦν ὑφ' ἡμῶν λεγομέναις. τότε δὲ χρηςέον
ὅτε ἄπιστον ὂν τὸ ὑπὸ σοῦ λεγόμενον εἶναι
ἤσαι θέλεις, ἐὰν διὰ τῦ εἰκότος μὴ πιςεύηται,
ὁμοίαν ἑτέραν τῇ ὑπὸ σῦ λεγομένῃ καταμα-
πεπραγμένην ὡς σὺ φῂς γεγενῆσθαι, μᾶλλον
οῖς ὑπὸ σῦ λεγομένοις. εἰσὶ δὲ τῶν παραδει-
τρόποι· τὰ μὲν γὰρ τῶν πραγμάτων γίνεται
τὰ δὲ παρὰ λόγον. ποιεῖ δὲ τὰ μὲν κατὰ
ενα πιςεύεσθαι, τὰ δὲ μὴ κατὰ λόγον ἀπι-
ω δ' οἷον, εἴ τις φάσκει τὺς πλυσίυς δικαιο-
ῶν πενομένων, καὶ φέρει τινὰς πράξεις πλυ-
δικαίας· τὰ μὲν ὖν τοιαῦτα τῶν παραδειγμά-
όγον εἶναι δοκεῖ· τὺς γὰρ πλείςυς ἔστιν ἰδεῖν
ὺς πλυτῦντας δικαιοτέρυς εἶναι τῶν πενομένων.
ν ἀποφαίνει τινὰς τῶν πλυσίων ἐπὶ χρήμασιν
τῷ παρὰ τὸ εἰκὸς γεγενημένῳ παραδείγματι
τίστους ἂν ποιοῖ τὺς πλυτῦντας. ὡσαύτως δὲ
ροι παράδειγμα τῶν κατὰ λόγον εἶναι δο-

κύντων, διότι Λακεδαιμόνιοί ποτε ἢ Ἀθηναῖοι πολλῷ πλήθει χρώμενοι συμμάχων κατεπολέμησαν τὺς ἐναντίυς, καὶ προτρέποι τὺς ἀκύοντας πολλὺς συμμάχυς ποιεῖσθαι. τὰ μὲν δὴ τοιαῦτα παραδείγματα κατὰ λόγον ἐςίν· ἅπαντες γὰρ νομίζυσιν ἐν τοῖς πολέμοις τὸ πλῆθος ὐ μετρίαν ῥοπὴν ἔχειν πρὸς τὴν νίκην. εἰ δέ τις ἀποφαίνειν ἐθέλοι μὴ τῦτ' αἴτιον τῦ νικᾶν, τοῖς παρὰ τὸ εἰκὸς γεγενημένοις πράγμασι χρήσαιτ' ἂν παραδείγμασι, λέγων ὡς οἱ μὲν Ἀθήνησι φυγάδες τὸ πρῶτον μετὰ πεντήκοντα ἀνδρῶν Φυλήν τε καταλαβόντες καὶ πρὸς τὺς ἐν ἄστει πολλῷ πλείους ὄντας καὶ συμμάχοις Λακεδαιμονίοις χρωμένυς πολεμήσαντες κατῆλθον εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν, Θηβαῖοι δὲ Λακεδαιμονίων καὶ σχεδὸν ἁπάντων Πελοποννησίων εἰς τὴν Βοιωτίαν ἐμβαλόντων μόνοι περὶ τὰ Λεῦκτρα παραταξάμενοι τὴν Λακεδαιμονίων δύναμιν ἐνίκησαν, Δίων δὲ ὁ Συρακύσιος μετὰ τρισχιλίων ὁπλιτῶν εἰς Συρακύσας πλεύσας Διονύσιον πολλαπλάσιον ἔχοντα δύναμιν κατεπολέμησεν, ὡσαύτως δὲ Κορίνθιοι Συρακυσίοις ἐννέα τριήρεσι βοηθήσαντες Καρχηδονίυς ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα ναυσὶν ἐπὶ τοῖς λιμέσι τοῦ Συρακουσίων ἐφορμοῦντας, τὴν δὲ πόλιν ἅπασαν πλὴν τῆς ἀκροπόλεως ἔχοντας, ὐδὲν ἧττον κατεπολέμησαν. συλλήβδην δὲ ταῦτα καὶ τὰ τούτοις ὅμοια παρὰ λόγον πραχθέντα τὰς κατὰ τὸ εἰκὸς γινομένας συμβυλὰς ἀπίςυς ποιεῖν εἴωθεν. τῶν μὲν οὖν παραδειγμάτων τοιαύτη τις ἡ φύσις ἐςί, χρηςέον δ' αὐτῶν ἑκατέρῳ τρόπῳ, ὅταν μὲν ἡμεῖς λέγωμεν τὰ κατὰ λόγον γινόμενα, δεικνύντας ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τοῦτον τὸν τρόπον ἐπιτελυμένας τὰς πράξεις, ὅταν δὲ τὰ παρὰ λόγον γινόμενα, φέροντας ὅσα παρὰ λόγον δοκῦντα γενέσθαι τῶν πραγμάτων εὐλόγως ἀποβέβηκεν. ὅταν δ' οἱ ἐναντίοι λέγωσι τοῦτο, χρὴ δεικνύειν ὡς εὐτυχήματα ταῦτα συνέβη, καὶ λέγειν ὅτι αἱ τοιαῦται πράξεις ἐν τῷ σπανίῳ γεγόνασιν, οἵας δὲ σὺ λέγεις, πολλάκις. τοῖς μὲν ὖν παραδείγμασιν ὗτω χρηστέον· ὅταν γε μὴν τὰ παρὰ λόγον γινόμενα φέρωμεν, χρὴ συνάγειν αὐτῶν ὅτι πλεῖςα, καὶ καταλέγειν ὡς ὐδὲν μᾶλλον ἐκεῖνα τύτων εἴωθε γίνεσθαι. δεῖ δὲ χρῆσθαι τοῖς παραδείγμασι μὴ μόνον ἐκ τύτων ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἐναντίων. λέγω δ' οἷον ἐὰν ἀποφαίνῃς τινὰς πλεονεκτικῶς τοῖς συμμάχοις χρωμένυς καὶ διὰ τοῦτο λυθεῖσαν αὐτῶν τὴν

B^c. ‖ 5. ταῦτα V^bB^c. ‖ 8. ἦ B^c. ‖ 16. περιλαμβάνοντα V^b. ‖ 18. ἐςὶ καιρὸς V^b. ‖ 23. ἐςὶν om B^c. ‖ 24. λέγεις ‖ 25. καταμανθάνοντες V^b. ‖ 28. γίνονται V^b. ‖ 34. ἔστιν om V^bB^c. ‖ 38. ποιοῖτο codices. ‖ 39. παραδείγματα B^c.
τει B^c. ‖ 6. ἐθέλει B^c. ‖ 10. τε om V^b. ‖ 16. συρρακύσιος et συρρακύσας, 18. συρρακυσίοις, 20. συρρακυσίων V^b. ‖ 17. B^c. ‖ 19. ἑκατὸν] δὲ ἑκατὸν V^bB^b. ‖ 20. ἐφορμῶντες codices. ‖ 26. δεικνύντες V^b. ‖ 28. φέροντες V^b. ‖ 31. ἀτυχήματα συνάγοντα V^b. ‖ καὶ om V^b. ‖ 37. μὴ om B^c. ‖ 38. ἀποφαίνῃ V^b. ‖ 39. καὶ διαλυθεῖσαν B^c.

φιλίαν· "καὶ ἡμεῖς δέ, ἂν ἴσως καὶ κοινῶς πρὸς αὐτοὺς προσφερώμεθα, πολὺν χρόνον τὴν συμμαχίαν φυλάξομεν." καὶ πάλιν, ἄν τινας ἑτέρυς ἀπαρασκευάςως πολεμήσαντας καὶ διὰ τοῦτο καταπολεμηθέντας ἀποφαίνῃς, εἶτα λέγῃς "ἂν παρασκευασάμενοι πολεμῶμεν, βελτίυς ἂν περὶ τῆς νίκης τὰς ἐλπίδας ἔχοιμεν." πολλὰ δὲ λήψῃ παραδείγματα διὰ τῶν προγεγενημένων πράξεων καὶ διὰ τῶν νῦν γινομένων· τὰ γὰρ πλεῖστα τῶν ἔργων τῇ μὲν ὅμοια τῇ δὲ ἀνόμοια ἀλλήλοις ἐςίν, ὥςε διὰ τὴν αἰτίαν ταύτην καὶ παραδειγμάτων εὐπορήσομεν καὶ τοῖς ὑπὸ τῶν ἄλλων λεγομένοις ὐ χαλεπῶς ἀντερῦμεν. τῶν μὲν ὖν παραδειγμάτων τύς τε τρόπυς ἴσμεν, καὶ ὡς αὐτοῖς χρησόμεθα, καὶ ὅθεν πολλὰ ληψόμεθα.

10 Τεκμήρια δ' ἐστίν, ὅσα ἂν ἐναντίως ᾖ πεπραγμένα τῷ περὶ ὗ ὁ λόγος, καὶ ὅσα ὁ λόγος αὐτὸς ἑαυτῷ ἐναντιῦται. τῶν γὰρ ἀκυόντων οἱ πλεῖςοι τοῖς συμβαίνυσι περὶ τὸν λόγον ἢ τὴν πρᾶξιν ἐναντιώμασι τεκμαίρονται μηδὲν ὑγιὲς εἶναι μήτε τῶν λεγομένων μήτε τῶν πραττομένων. πολλὰ δὲ λήψῃ τεκμήρια σκοπῶν εἴτε ὁ λόγος τῦ ἐναντίου αὐτὸς αὐτῷ τῷ πράγματι ἐναντιῦται, εἴτε ἡ πρᾶξις αὐτὴ ἐναντία τῷ λόγῳ ἐςίν. τὰ μὲν ὖν τεκμήρια τοιαῦτά ἐςι, καὶ ὕτως αὐτὰ πλεῖςα ποιήσεις.

11 Ἐνθυμήματα δ' ἐςὶν οὐ μόνον τὰ τῷ λόγῳ καὶ τῇ πράξει ἐναντιύμενα, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν. λήψῃ δὲ πολλὰ μετιὼν ὡς ἐν τῷ ἐξεταςικῷ εἴδει εἴρηται, καὶ σκοπῶν εἴ πῃ ὁ λόγος ἑαυτῷ ἐναντιοῦται, ἢ τὰ πεπραγμένα τοῖς δικαίοις ἢ τῷ νόμῳ ἢ τῷ συμφέροντι ἢ τῷ καλῷ ἢ τῷ δυνατῷ ἢ τῷ ῥᾳδίῳ ἢ τῷ εἰκότι ἢ τῷ ἤθει τοῦ λέγοντος ἢ τῷ ἤθει τῶν πραγμάτων. τὰ μὲν οὖν τοιαῦτα τῶν ἐνθυμημάτων κατὰ τῶν ἐναντίων ἐκληπτέον, τὰ δ' ἐναντία τούτοις ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν δεῖ λέγειν, ἀποφαίνοντας τὰς πράξεις τὰς ἡμετέρας καὶ τὺς λόγυς ἐναντιυμένυς τοῖς ἀδίκοις καὶ τοῖς ἀνόμοις καὶ τοῖς ἀσυμφόροις καὶ τοῖς τῶν ἀνθρώπων τῶν πονηρῶν ἤθεσι καὶ συλλήβδην τοῖς μοχθηροῖς νομιζομένοις εἶναι. δεῖ δὲ τούτων ἕκαςα συνηγορεῖν ὡς εἰς βραχύτητα, καὶ φράζειν ὅτι μάλιςα ἐν ὀλίγοις τοῖς νοήμασιν. τὰ μὲν ὖν ἐνθυμήματα τῦτον τὸν τρόπον πολλὰ ποιήσομεν, καὶ ὕτως αὐτοῖς ἄριςα χρησόμεθα.

12 Γνώμη δ' ἐςὶ μὲν ἐν κεφαλαίῳ καθ' ὅλων τῶν πρα-

γμάτων δόγματος ἰδίυ δήλωσις, δύο δὲ τρόποι
μῶν εἰσίν, ὁ μὲν ἔνδοξος ὁ δὲ παράδοξος. ὅταν
ἔνδοξον λέγῃς, ὐδὲν δεῖ τὰς αἰτίας φέρειν· ὔτε γὰ
ται τὸ λεγόμενον ὔτ' ἀπιςεῖται· ὅταν δὲ παράδο
χρὴ φράζειν τὰς αἰτίας συντόμως, ἵνα τὴν ἀ
καὶ τὴν ἀπιστίαν διαφύγῃς. δεῖ δὲ τὰς γνώμα
φέρειν τῶν πραγμάτων, ἵνα μὴ σκαιὸν καὶ ἀπ
φαίνηται τὸ λεγόμενον. πολλὰς δὲ ποιήσομεν α
τῆς ἰδίας φύσεως ἢ ἐξ ὑπερβολῆς ἢ ἐκ παρομοι
μὲν ὖν ἐκ τῆς ἰδίας φύσεως τοιαίδε τινές εἰσιν·
μοι δοκεῖ δεινὸν γενέσθαι στρατηγὸν πραγμάτων
ὄντα." ἑτέρα δ' ἐςὶν ἥδε· "νοῦν ἐχόντων ἀνδρῶν
τῶν προγεγενημένων παραδείγμασι χρωμένους
διαφυγεῖν τὰς ἐκ τῆς ἀβυλίας ἁμαρτίας." ἐκ μ
ἰδίας φύσεως τοιαύτας ποιήσομεν γνώμας, ἐξ ὑ
δὲ τοιάσδε· "δεινότερά μοι δοκῦσιν οἱ κλέπτοντες
ζομένων ποιεῖν· οἱ μὲν γὰρ λαθραίως οἱ δὲ φα
χρήματα περιαιρῦνται." τὰς μὲν οὖν ἐξ ὑπερβο
μας τὸν τρόπον τῦτον πολλὰς ποιήσομεν, αἱ δ' ἐ
μοιώσεως τοιαίδε εἰσίν· "ὁμοιότατόν μοι δοκῦσιν
ματα ἀποστερῦντες τοῖς τὰς πόλεις προδιδῦσι
ςευθέντες γὰρ ἀμφότεροι τὺς πιςεύσαντας ἀδικῦσι."
δέ "παραπλήσιόν μοι δοκῦσι ποιεῖν οἱ ἄδικοι
νοις· ἐκεῖνοί τε γὰρ ὧν μὲν αὐτοὶ ἀδικῦσιν,
διδόναι δίκας, ὧν δὲ τοῖς ἄλλοις ἐγκαλῦσιν,
τως τιμωρῦνται· ὗτοί τε εἰ μέν τι αὐτοὶ τῶν ἐμῶν
οὐκ ἀποδιδόασιν, εἰ δέ τι ἐγὼ τούτων ἔλαβον,
καὶ τὺς τόκυς οἴονται δεῖν κομίσασθαι." γνώμας
τὸν τρόπον τῦτον μετιόντες πολλὰς ποιήσομεν.

Σημεῖον δ' ἐςὶν ἄλλο ἄλλυ, ὐ τὸ τυχὸν
τος ὐδ' ἅπαν παντός, ἀλλὰ τό γ' εἰθισμένον
τῦ πράγματος ἢ ἅμα τῷ πράγματι ἢ μετὰ
ἔστι δὲ σημεῖον τό τε γενόμενον μὴ μόνον τοῦ
ἀλλὰ καὶ τοῦ μὴ γενομένυ, ὡσαύτως δὲ καὶ
γονὸς ὐ μόνον τῦ μὴ ὄντος ἀλλὰ καὶ τῦ ὄντος
τῶν σημείων τὸ μὲν οἴεσθαι τὸ δ' εἰδέναι· κάλλ
εἰδέναι ποιῦν, δεύτερον δὲ τὸ δόξαν πιθανωτάτ
μενον. πολλὰ δὲ ποιήσομεν σημεῖα συλλήβδην
ἑκάστου τῶν πεπραγμένων καὶ λεγομένων καὶ
καθ' ἓν ἕκαςον λαμβάνοντες, ἔκ τε τοῦ μεγ

7. νῦν om $V^b B^c$. ‖ 8. τὶ — τὶ V^b. ‖ 12. τε om B^c. ‖ χρησαίμεθα V^b. ‖ 14. ἂν om V^b. ‖ 15. αὐτὸς om B^c. ‖ … φαίνοντας B^c. ‖ 36. ἑκάςοις B^c. ‖ 37. ὀνόμασιν interpres.

3. ἐναντίας B^c. ‖ 7. ἀπηρτισμένον V^b. ‖ 11. γίνεσθαι B^c. ‖ 16. κλέπτα: B^c. ‖ 26. τι] τοι V^b. ‖ 28. αὐ] … τῦτον om V^b. ‖ 30. ἐςὶν om B^c. ‖ 39. ἐρωμένων καὶ λεγομένων V^b.

τῶν ἀποβαινόντων κακῶν ἢ ἀγαθῶν. ἔτι δὲ
ιτυριῶν καὶ ἐκ τῶν μαρτυρυμένων, καὶ ἐκ τῶν
ν ἡμῖν ἢ τοῖς ἐναντίοις, καὶ ἐξ αὐτῶν ἐκείνων,
προκλήσεων, καὶ ἐκ τῶν χρόνων, καὶ ἐξ ἄλ-
ι. τῶν μὲν ὖν σημείων ἐντεῦθεν εὐπορήσομεν.
χος δ' ἐστὶ μὲν ὃ μὴ δυνατὸν ἄλλως ἔχειν,
ὑς ἡμεῖς λέγομεν. λαμβάνεται δὲ ἐκ τῶν φύ-
ίων, ὡς ἡμεῖς λέγομεν ἢ ὁ ἀντιλέγων, καὶ ἐκ
φύσιν δυνατῶν ἢ ἀδυνάτων, ὡς οἱ ἐναντίοι λέ-
ὶ φύσιν μὲν ὖν ἀναγκαῖόν ἐςιν οἷον τὺς ζῶντας
αι, καὶ τὰ τύτοις ὅμοια· ὡς δ' ἡμεῖς λέγομεν,
αῖον τοὺς μεμαστιγωμένυς ὁμολογεῖν ἅπερ οἱ
ς κελεύυσιν. κατὰ φύσιν δὲ πάλιν ἀδύνατόν
ιον μικρὸν κλέψαι τοσοῦτον ἀργύριον ὅσον μὴ
ειν, καὶ οἴχεσθαι τῦτο φέρον· ὡς δ' ἂν ὁ ἐναν-
έςαι ἀδύνατον, ἂν φάσκῃ μὲν ἐν χρόνοις τι-
ποιήσασθαι τὸ συμβόλαιον, ἡμεῖς δ' ἔχωμεν
ῖς ἀκύυσιν ὡς κατὰ τὺς τότε καιρὺς ἀπεδημῦ-
ι πόλει τινί. τὺς μὲν ὖν ἐλέγχυς ἐκ τύτων καὶ
ις ὁμοιοτρόπων ποιησόμεθα. συλλήβδην δὲ τὰς
λόγυ καὶ τῶν πράξεων καὶ τῶν ἀνθρώπων πί-
ς διεληλύθαμεν. σκεψώμεθα δὲ καὶ τί ἀλλή-
υσιν.
ν τοίνυν εἰκὸς τῦ παραδείγματος ταύτῃ διαφέ-
μὲν εἰκότος ἔχυσιν αὐτοὶ οἱ ἀκύοντες ἔννοιαν,
ιδείγματα καὶ ἐκ τῶν ἐναντίων καὶ ἐκ τῶν
ιν ἔςιν. τὰ δὲ τεκμήρια μόνον ἐκ τῶν περὶ τὸν
τὴν πρᾶξιν ἐναντίων συντίθεται. καὶ μὴν ἐνθυ-
εμηρίου ταύτην τὴν διαφορὰν ἔσχηκεν, ὅτι τὸ
ον περὶ τὸν λόγον καὶ τὴν πρᾶξιν ἐναντίωσίς
θύμημα καὶ τὰς περὶ τὰς ἄλλας ἰδέας ἐναν-
ληφεν, ἢ καὶ διότι τὸ μὲν τεκμήριον οὐκ ἐφ'
ιμβάνειν, ἂν μὴ περὶ τὰ πράγματα καὶ τὺς
ίωσίς τις ὑπάρχῃ, τὸ δ' ἐνθύμημα πολλαχόθεν
ζεσθαι τοῖς λέγυσιν. γνῶμαι δ' ἐνθυμημάτων
ῇ τὰ μὲν ἐνθυμήματα μόνον ἐκ τῶν ἐναντιώ-
ται, τὰς δὲ γνώμας καὶ μετὰ τῶν ἐναντιώσεων
αὐτὰς καθ' αὐτὰς δυνατόν ἐστιν ἐμφανίζειν.
ία τῶν γνωμῶν καὶ τῶν προειρημένων ἁπάντων
έρυσιν, ὅτι τὰ μὲν ἄλλα πάντα οἴησιν ἐμποιεῖ
, τῶν δὲ σημείων ἔνια καὶ σαφῶς εἰδέναι ποιή-
οντας, καὶ διότι τῶν μὲν ἑτέρων ὐκ ἔςιν αὐτὺς

πορίσασθαι τὰ πλεῖστα, τῶν δὲ σημείων πολλὰ ῥᾳδίως ἔςι ποιήσασθαι. καὶ μὴν ἔλεγχος σημείυ ταύτῃ διαφέρει, διότι τῶν μὲν σημείων ἔνια μόνον οἴεσθαι ποιεῖ τὺς ἀκύοντας, ἔλεγχος δὲ πᾶς τὴν ἀλήθειαν διδάσκει τὺς κρίνοντας. ὥςε τὰς μὲν τῶν λόγων καὶ τῶν πράξεων πίςεις, οἷαί τ' εἰσὶ καὶ ὅθεν αὐτῶν εὐπορήσομεν καὶ τίνι ἀλλήλων διαφέρυσιν, ἐκ τῶν προειρημένων ἴσμεν· τῶν δ' ἐπιθέτων ἑκάςην πάλιν διέλθωμεν.

Ἡ μὲν ὖν δόξα τῦ λέγοντός ἐστι τὸ τὴν αὐτῦ διάνοιαν ἐμφανίζειν κατὰ τῶν πραγμάτων. δεῖ δ' ἔμπειρον ἀποφαίνειν ἑαυτὸν περὶ ὧν ἂν λέγῃ, καὶ ἐπιδεικνύναι ὡς συμφέρει τἀληθῆ λέγειν περὶ τούτων, τὸν δ' ἀντιλέγοντα μάλιςα δεικνύναι μηδεμίαν ἐμπειρίαν ἔχοντα τὸν ἐναντίον περὶ ὧν ἀποφαίνεται, τὴν δὲ δόξαν ὁμοίως. ἂν δὲ τοῦτο μὴ δυνατὸν ᾖ, δεικτέον ὡς καὶ οἱ ἔμπειροι πολλάκις ἐξαμαρτάνυσιν. ἂν δὲ τῦτο μὴ ἐνδέχηται, λέγειν ὡς ἀσύμφορόν ἐςι τοῖς ἐναντίοις τἀληθῆ περὶ τούτων εἰπεῖν. ταῖς μὲν οὖν δόξαις τοῦ λεγοντος ὕτω χρησόμεθα, καὶ αὐτοὶ ἀποφαινόμενοι καὶ ἑτέροις ἀντιλέγοντες.

Μαρτυρία δ' ἐςὶν ὁμολογία συνειδότος ἑκοντί. ἀναγ- 16
καῖον δ' εἶναι τὸ μαρτυρούμενον ἢ πιθανὸν ἢ ἀπίθανον ἢ ἀμφίβολον πρὸς πίςιν, ὡσαύτως δὲ καὶ τὸν μάρτυρα πιςὸν ἢ ἄπιςον ἢ ἀμφίδοξον. ὅταν μὲν ὖν τὸ μαρτυρύμενον ᾖ πιθανὸν καὶ ὁ μάρτυς ἀληθινός, ὐδὲν δέονται αἱ μαρτυρίαι ἐπιλόγων, ἐὰν μὴ βύλῃ γνώμην ἢ ἐνθύμημα συντόμως εἰπεῖν τῦ ἀστείου ἕνεκεν. ὅταν δὲ ὑποπτεύηται ὁ μάρτυς, ἀποδεικνύειν δεῖ ὡς ὔτε χάριτος ἕνεκεν ὔτε τιμωρίας ἢ κέρδυς ὁ τοιοῦτος ἂν τὰ ψευδῆ μαρτυρήσειεν. δεῖ δὲ καὶ διδάσκειν ὅτι ὐ συμφέρει τὸ ψεῦδος μαρτυρεῖν· αἱ μὲν γὰρ ὠφέλειαι μικραί, τὸ δ' ἐξελεγχθῆναι χαλεπόν, γνωσθέντα δ' ὐ μόνον εἰς ἀργύριον οἱ νόμοι ζημιῦσιν, ἀλλὰ καὶ εἰς δόξαν καὶ εἰς ἀπιςίαν. τὺς μὲν ὖν μάρτυρας ὕτω πιςοὺς ποιήσομεν· ἀντιλέγοντας δὲ μαρτυρίᾳ δεῖ τὸν τρόπον τοῦ μάρτυρος διαβάλλειν, ἂν ᾖ πονηρός, ἢ τὸ μαρτυρούμενον ἐξετάζειν, ἂν ᾖ πιθανόν, ἢ καὶ συναμφοτέροις τύτοις ἀντιλέγειν, συνάγοντα τὰ φαυλότατα τῶν ἐναντίων εἰς ταὐτό. σκεπτέον δὲ καὶ εἰ φίλος ἐστὶν ὁ μάρτυς ᾧ μαρτυρεῖ, ἢ εἰ μέτεςί ποθεν αὐτῷ τῦ πράγματος, ἢ ἐχθρός ἐςιν οὗ καταμαρτυρεῖ, ἢ πένης· τύτων γὰρ οἱ μὲν διὰ χάριν, οἱ δὲ διὰ τιμωρίαν, οἱ δὲ διὰ κέρδος ὑποπτεύονται τὰ ψευδῆ μαρτυρεῖν. καὶ τὸν τῶν ψευδομαρτυριῶν νόμον ἐπὶ τύτοις τεθεικέναι φήσομεν τὸν νομοθέτην· ἄτοπον ὖν εἶναι τῦ νομο-

ριῶν καὶ] μαρτυριῶν ἢ B^{c}. || 14. οἷον codices. || 28. ἐνθύμημα V^{b}. || 32. διότι] διὰ τὸ B^{c}.
ι V^{b}. || 14. τὴν δὲ] τήν τε B^{c}.

θέτυ τοῖς μάρτυσι μὴ πιςεύσαντος τοὺς κρίνοντας πιςεύειν αὐτοῖς, κατὰ τοὺς νόμυς κρίνειν ὀμωμοκότας. τὺς μὲν ὖν μάρτυρας ὕτως ἀπιθάνυς ποιήσομεν, ἔςι δὲ καὶ κλέπτειν τὴν μαρτυρίαν τρόπῳ τοιῷδε· "μαρτύρησόν μοι ὦ Λυσικλῆς. μὰ τὺς θεὺς ὐκυν ἔγωγε· κωλύοντος γὰρ ἐμῦ ταῦτ' ἔπραξεν ὗτος." καὶ διὰ τύτυ ἐν ἀποφάσει ψευδομαρτυρήσας ψευδομάρτυρος δίκην ὐχ ὑφέξει. τοιγαροῦν ὅταν μὲν ἡμῖν συμφέρῃ κλέπτειν τὴν μαρτυρίαν, ὕτως αὐτῇ χρησόμεθα· ἐὰν δὲ οἱ ἐναντίοι τοιῦτόν τι ποιήσωσιν, ἐμφανιοῦμεν τὴν κακοποιίαν αὐτῶν καὶ συγγραψαμένυς μαρτυρεῖν κελεύσομεν. μάρτυσι μὲν ὖν καὶ μαρτυρίαις ἐκ τύτων ἴσμεν ὡς δεῖ χρήσασθαι.

17 Βάσανος δ' ἐςὶ μὲν ὁμολογία περὶ συνειδότος, ἄκοντος δέ. ὅταν μὲν ὖν συμφέρῃ ἡμῖν αὐτὴν ποιεῖν ἰσχυράν, λεκτέον ὡς οἵ γε ἰδιῶται περὶ τῶν σπυδαιοτάτων καὶ αἱ πόλεις περὶ τῶν μεγίςων ἐκ βασάνων τὰς πίςεις λαμβάνυσι, καὶ διότι πιςότερόν ἐςι βάσανος μαρτύρων· τοῖς μὲν γὰρ μάρτυσι συμφέρει πολλάκις ψεύσασθαι, τοῖς δὲ βασανιζομένοις λυσιτελεῖ τἀληθῆ λέγειν· ὕτω γὰρ παύσονται τάχιστα τῆς κακοπαθείας. ὅταν δὲ βούλῃ τὰς βασάνους ἀπίστυς ποιεῖν, πρῶτον μὲν λεκτέον ὡς οἱ βασανιζόμενοι τοῖς ἐκδιδῦσι πολέμιοι γίνονται καὶ διὰ τῦτο πολλοὶ τῶν δεσποτῶν καταψεύδονται, ἔπειθ' ὅτι πολλάκις τοῖς βασανίζυσιν ὁμολογῦσιν οὐ τὰς ἀληθείας, ἵν' ὡς τάχιστα τῶν κακῶν παύσωνται. δεικτέον δ' ὅτι καὶ τῶν ἐλευθέρων πολλοὶ ἤδη βασανιζόμενοι καθ' ἑαυτῶν ἐψεύσαντο, βυλόμενοι τὴν παραυτίκα κακοπάθειαν ἐκφυγεῖν, ὥςε πολὺ μᾶλλον εὔλογον τὺς δούλυς ψευσαμένυς κατὰ τῶν δεσποτῶν βύλεσθαι τὴν αὐτῶν τιμωρίαν ἐκφυγεῖν, ἢ πολλὰς κακοπαθείας τοῖς σώμασι καὶ ταῖς ψυχαῖς ὑπομείναντες, ἵν' ἕτεροι μηδὲν πάθωσιν, αὐτοὶ βύλεσθαι μὴ ψεῦδος εἰπεῖν. τὰς μὲν ὖν βασάνυς ἐκ τῶν τοιύτων καὶ τῶν τύτοις ὁμοιοτρόπων πιθανὰς καὶ ἀπιθάνυς καταςήσομεν.

18 Ὅρκος δ' ἐςὶ μετὰ θείας παραλήψεως φάσις ἀναπόδεικτος. δεῖ δ' αὐτὸν ὅταν μὲν αὔξειν θέλωμεν, λέγειν ὕτως "ὐδεὶς ἂν ἐπιορκεῖν βύλοιτο, φοβύμενος τήν τε παρὰ τῶν θεῶν τιμωρίαν καὶ τὴν παρὰ τοῖς ἀνθρώποις αἰσχύνην," καὶ διεξιέναι ὅτι τὺς μὲν ἀνθρώπυς λαθεῖν ἔςι, τοὺς δὲ θεὺς ὐκ ἔςιν. ὅταν δὲ οἱ ἐναντίοι καταφύγωσιν εἰς ὅρκον καὶ βυλώμεθα ταπεινῦν αὐτόν, δεικτέον ὡς τῶν αὐτῶν ἐστὶν ἀνθρώπων τὰ πονηρὰ πράττειν καὶ μὴ φροντίζειν ἐπιορκῦντας· ὅςις γὰρ κακυργῶν οἴεται λανθάνειν [illegible] ὗτος ὐδὲ ἐπιορκῶν τιμωρίας οἴεται τεύξεσθαι. καὶ [illegible] τῶν ὅρκων ὁμοιοτρόπως τοῖς προειρημένοις μετιόντ[illegible] εὐπορήσομεν ὑπὲρ αὐτῶν, συλλήβδην δὲ τὰς πί[illegible]ςεις ἤδη, καθάπερ ὑπεθέμεθα, διεξεληλύθαμεν, κα[illegible]καμεν ὐ μόνον ἣν ἑκάςη αὐτῶν δύναμιν ἔχει[illegible] καὶ τί ἀλλήλων διαφέρυσι καὶ πῶς αὐταῖς χρη[illegible] δ' ὑπὲρ τῶν ὑπολοίπων, ἃ τῶν τριῶν εἰδῶν ἐςὶ κ[illegible] πάντας τὺς λόγους χρήσιμα γίνεται, διδάσκειν [illegible]σομεν.

Προκατάληψις μὲν ὖν ἐςί, δι' ἧς τά τε τῶ[illegible]των ἐπιτιμήματα καὶ τὺς τῶν ἀντιλέγειν μελλόντ[illegible] προκαταλαμβάνοντες ὑπεξαιρήσομεν τὰς ἐπιφερομ[illegible]σχερείας. καὶ τὰς μὲν τῶν ἀκυόντων ἐπιτιμήσεις [illegible] προκαταλαμβάνειν· "ἴσως δέ τινες ὑμῶν θαυμάζ[illegible] νέος ὢν ὕτω περὶ μεγάλων πραγμάτων ἐπεχείρησ[illegible]γορεῖν." καὶ πάλιν "μηδεὶς ἀπαντήσῃ μοι δύσκολ[illegible] μέλλω συμβυλεύειν ὑμῖν περὶ ὧν ὀκνῦσί τινες ἄλλ[illegible]ρησιάζεσθαι πρὸς ὑμᾶς." περὶ μὲν ὖν τῶν μελλόντ[illegible]σχεραίνεσθαι τοῖς ἀκούυσιν οὕτω δεῖ προκαταλαμβ[illegible] φέρειν αἰτίας, παρ' ἃς ὀρθῶς ποιεῖν δόξει συμβυλεύ[illegible]κνύντα τὴν ἐρημίαν τῶν λεγόντων, τὸ μέγεθος τῶ[illegible]νων, ἢ τὸ τῷ κοινῷ συμφέρον, ἢ ἄλλην τοιαύτ[illegible] δι' ἧς λύσεις τὴν ἐπιφερομένην δυσχέρειαν. ἂν δ' [illegible] ἧττον θορυβῶσιν οἱ ἀκύοντες, χρὴ λέγειν συντόμ[illegible] ἐν γνώμης ἢ ὡς ἐνθυμήματος σχήματι, διὸ τό[illegible]πώτατόν ἐςιν ἥκειν μὲν ὡς περὶ τῶν πραγμάτ[illegible]σομένυς τὰ κράτιςα, νῦν δὲ μὴ βουλομένυς ἀκ[illegible] λεγόντων οἴεσθαι καλῶς ἂν βυλεύσασθαι, καὶ τ[illegible] καλόν ἐςιν ἢ αὐτὺς ἀνιςαμένυς συμβυλεύειν, ἢ τ[illegible] βυλευόντων ἀκύσαντας, ἅπερ ἂν αὐτοῖς δοκῇ, χρ[illegible] ἐν μὲν ὖν ταῖς δημηγορίαις ὕτω καὶ ταῖς προκατ[illegible] χρηςέον καὶ τοῖς θορύβοις ἀπαντητέον· ἐν δὲ ταῖς [illegible]λογίαις προκαταληψόμεθα μὲν ὁμοιοτρόπως τοῖς [illegible]μένοις, ἀπαντήσομεν δὲ τοῖς θορύβοις, ἐὰν μὴ ὁ[illegible] γίνωνται τῶν λόγων, ὧδέ πως· "ὐκ ἄλογον ὖν ἐςὶ [illegible] νομοθέτην προςάξαι δύο λόγυς τῶν ἀντιδίκων ἑκ[illegible]δῦναι, τὺς δὲ δικάζοντας ὑμᾶς ὀμωμοκέναι κατὰ [illegible]μον κρίνειν, εἶτα μηδὲ τὸν ἕνα λόγον ἀκῦσαι [illegible] κἀκεῖνον μὲν ὑμῶν τοσαύτην πρόνοιαν ἔχειν ὅπ[illegible]

3. καὶ om B^c. ‖ 4. λύσικλες V^b. ‖ 8. ψευδομαρτυρίαν V^b. ‖ 14. αἱ om V^bB^c. ‖ 18. λυσιτελῆ B^c. ‖ παύονται B^c. ‖ [illegible] δικῦσι V^b. ‖ 28. αὐτῶν τὴν B^c. ‖ καὶ B^c. ‖ 33. περιλήψεως B^c. ‖ ἐναπόδεικτος V^bB^c.

2. τεύξασθαι B^c. ‖ 5. ὑπερεθέμεθα B^c. ‖ 8. περὶ V^b. ‖ 21. δόξεις B^c. ‖ 26. an διότι? ‖ ἀτοπώτατον πάντων B^c. ‖ 3[illegible] V^b. ‖ 39. ἕνα] ἕνα τὸν V^b.

τῶν λεγομένων εὐόρκως θήσεσθε τὴν ψῆφον,
ὶ τύτων οὕτως ὀλιγώρως ἔχειν ὥςε μηδὲ τὰς
είναντας αὐτὰς τῶν λόγων ἤδη νομίζειν ἀκρι-
γινώσκειν;" καὶ ἄλλως "πῶς ὐκ ἄλογόν ἐςι
ϑέτην τάξαι τῶν ψήφων ἴσων γινομένων τὸν
κᾶν, ὑμᾶς δὲ οὕτως ἐναντίως γινώσκειν περὶ
δὲ ἀπολογυμένων τῶν διαβεβλημένων ἀκύειν;
διὰ τὸ μᾶλλον κινδυνεύειν τοὺς φεύγοντας
ὐτην τὴν πλεονεξίαν αὐτοῖς ἐν ταῖς ψήφοις,
ς μὲν ἀκινδύνως κατηγοροῦσι μὴ φιλονεικεῖν,
φόβων καὶ κινδύνων περὶ τῶν κατηγορυμένων
ς ὡς θορυβῦντας ἐκπλήττειν;" ἐὰν μὲν ὖν ἐν
υβοι γίνωνται, τῦτον τὸν τρόπον αὐτοῖς ἀπαν-
δὲ προεληλυθότος τῦ λόγυ θορυβῶσιν, ἐὰν μὲν
τοῦτο ποιῶσιν, ἐπιτιμητέον τοῖς θορυβῦσι καὶ
λεκτέον ὅτι δίκαιον νῦν μὲν αὐτὺς ἀκύειν ἐςίν,
ίωσι τὺς ἄλλυς ὀρθῶς δικάζειν, ἐπὰν δὲ ἀκύ-
οιεῖν ὅ τι ἂν ἐθέλωσιν. ἐὰν δὲ τὸ πλῆθος θο-
οῖς κρίνυσιν ἀλλὰ σαυτῷ ἐπίπληξον· τὸ μὲν
ἐπιτιμᾶν ὀργὴν ἐργάζεται, τὸ δὲ ἑαυτῷ ἐπι-
λέγειν ἡμαρτηκέναι συγγνώμης ποιήσει τυχεῖν.
δεῖσθαι τῶν κρειττόνων εὐμενῶς αὐτὺς ἀκῦσαι
περὶ ὧν μέλλυσι κρύβδην τὴν ψῆφον φέρειν,
νοιαν φανερὰν τίθεσθαι. συλλήβδην δὲ τοῖς
ντήσομεν κεφαλαιωδῶς ἢ γνώμαις ἢ ἐνθυ-
κνύντες τὺς θορυβῦντας ἢ τοῖς δικαίοις ἢ τοῖς
συμφέροντι τῆς πόλεως ἢ τῷ καλῷ ἐναντιυ-
ὰρ τῶν τοιύτων ἔςιν ὅτι μάλιςα παῦσαι τὺς
ρυβοῦντας. ταῖς μὲν οὖν πρὸς τὺς ἀκροατὰς
εσιν ὡς δεῖ χρῆσθαι, καὶ ὅπως τοῖς θορύβοις
ἐκ τῶν προειρημένων ἴσμεν· τὰ δὲ ὑπὸ τῶν
ν ἐπίδοξα λέγεσθαι πάλιν ὡς δεῖ προκατα-
ποδείξω. "ἴσως ὖν ὀδυρεῖται αὐτῦ πενίαν, ἧς
λ' ὁ τούτυ τρόπος ὑπαίτιος ἔςαι·" καὶ πάλιν
αὐτὸν τὸ καὶ τὸ μέλλειν λέγειν." ἐν μὲν ὖν
λόγοις οὕτω δεῖ τὰ ἐπίδοξα λέγεσθαι ὑπὸ
προκαταλαμβάνοντα διαλύειν καὶ ἀσθενῆ
γὰρ κἂν πάνυ ἰσχυρὰ ᾖ τὰ προδιαβεβλη-
μοίως φαίνεται μεγάλα τοῖς ἤδη προακηκοό-
τοὺς ὑστέρους λόγυς ἔχωμεν καὶ οἱ ἐναντίοι

προκατειληφότες ὦσιν ἃ μέλλομεν λέγειν, ἀντιπροκαταληπτέον ἐςὶν αὐτὰ λύοντα τόνδε τὸν τρόπον· "ὗτος δ' οὐ μόνον μυ κατέψευςαι πολλὰ πρὸς ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ σαφῶς εἰδὼς ὅτι ἐξελέγξω αὐτόν, προκατέλαβέ μυ τὸν λόγον καὶ προδιέβαλεν, ἵν' ὑμεῖς μὴ ὁμοίως αὐτῷ προσέχητε ἢ ἐγὼ μὴ εἴπω πρὸς ὑμᾶς αὐτὸν διὰ τὸ διασεσύρθαι πρότερον ὑπὸ τούτυ. ἐγὼ δ' οἶμαι δεῖν τὺς ἐμὺς λόγυς παρ' ἐμῦ πυνθάνεσθαι ὑμᾶς, ἀλλὰ μὴ παρὰ τύτυ. εἰ δὲ καὶ ταῦθ' οὗτος προδιέσυρε λέγων, ἅ φημι οὐ μικρὰ σημεῖα εἶναι τοῦ μηδὲν ὑγιὲς τοῦτον λέγειν." κέχρηται δὲ καὶ Εὐριπίδης ἐν Φιλοκτήτῃ τεχνικῶς τύτῳ τῷ εἴδει διὰ τῦδε "λέξω δ' ἐγώ, κἄν μου διαφθείρας δοκῇ λόγους ὑποςὰς αὐτὸς ἠδικηκέναι. ἀλλ' ἐξ ἐμῦ γὰρ τἀμὰ μαθήσῃ κλύων, ὁ δ' αὐτὸς αὐτὸν ἐμφανιεῖ σοι λέγων." ταῖς μὲν ὖν προκαταλήψεσιν ὡς δεῖ χρῆσθαι καὶ πρὸς τοὺς κριτὰς καὶ πρὸς τὺς ἐναντίυς, ἴσμεν διὰ τύτων.

Αἰτήματα δ' ἐςὶν ἐν τοῖς λόγοις ἃ παρὰ τῶν ἀκυόν- 20
των οἱ λέγοντες αἰτῦνται. τύτων δ' ἐςὶ τὰ μὲν ἄδικα τὰ δὲ δίκαια. δίκαιον μὲν οὖν ἐςὶ τό τε προσέχειν τοῖς λεγομένοις αἰτεῖσθαι καὶ μετ' εὐνοίας ἀκύειν, δίκαιον δὲ καὶ τὸ κατὰ τοὺς νόμυς αὐτῷ βοηθῆσαι, καὶ τὸ μηδὲν παρὰ τὺς νόμυς ψηφίσασθαι, καὶ τὸ τοῖς ἀτυχήμασι συγγνώμην ἔχειν. ἐὰν μὲν ᾖ παρὰ τὺς νόμυς, ἄδικον, ἐὰν δὲ μή, δίκαιον. τὰ μὲν οὖν αἰτήματα ταῦτά ἐςι, διειλόμεθα δ' αὐτῶν τὰς διαφοράς, ἵν' εἰδότες τό τε δίκαιον καὶ τὸ ἄδικον χρώμεθα κατὰ τὸν καιρόν, καὶ μὴ λανθάνωσιν ἡμᾶς οἱ ἐναντίοι ἄδικόν τι αἰτοῦντες τοὺς δικάζοντας. καὶ περὶ μὲν τύτων ἐκ τῶν εἰρημένων ὐκ ἀγνοήσομεν.

Παλιλλογία δ' ἐςὶ μὲν σύντομος ἀνάμνησις, δεῖ δ' 21
αὐτῇ χρῆσθαι καὶ περὶ τῶν μερῶν καὶ περὶ τῶν ὅλων λόγων τὰς τελευτάς. παλιλλογήσομεν δὲ ἐν κεφαλαίοις ἢ διαλογιζόμενοι ἢ προαιρύμενοι ἢ προσερωτῶντες ἢ ἀπολογιζόμενοι. δείξω δ' αὐτῶν οἷον ἕκαςόν ἐςιν. τὸ μὲν οὖν διαλογίζεσθαι τοιόνδε τι ἐστίν· "ἀπορῶ δ' ἔγωγε τί ἂν ἐποίησαν οὗτοι, εἰ μὴ φανεροὶ μὲν ἦσαν ἡμᾶς πρότερον ἐγκαταλελοιπότες, ἐξηλέγχοντο δὲ ἐπὶ τὴν πόλιν ἡμῶν ςρατεύσαντες, ὐδὲν δὲ πώποτε ὧν ὡμολογήκασι ποιήσαντες." τὸ μὲν ὖν διαλογίζεσθαι τοιῦτόν ἐςι, τὸ δὲ ἀπολογίζεσθαι τοιῦτον· "ἀπέδειξα δ' αὐτὺς διαλύσαντας προτέρυς τὴν συμμαχίαν, καὶ πρῶτον ἐπιθεμένυς ἡμῖν ὅτε πρὸς

V^b. ‖ 3. ὑπομείναντες V^b. ‖ 18. θέλωσιν V^b. ‖ 21. λέγειν] λέγειν ἐν τῷ λέγειν V^b. ‖ 22. δεῖ] καὶ B^c. ‖ 32. ἐπίδοξα]
ξα V^b. ‖ 35. τόδε καὶ τόδε B^c. ‖ 36. ἐπίδοξα] ἐπίδοξα μέλλοντα V^b.
ιαλλει V^b. ‖ 11. τῦδε] τῦ B^c. ‖ 17. περὶ V^b. ‖ 32. ἢ προαιρύμενοι om V^b. ‖ 33. δείξω] ἢ ἐκ προαιρέσεως. δείξω V^b. ‖
ς.

Λακεδαιμονίους ἐπολεμοῦμεν, καὶ μάλιςα σπουδάσαντας ἐξανδραποδίσασθαι τὴν πόλιν ἡμῶν." τὸ μὲν ὖν ἀπολογίζεσθαι τοιόνδε ἐστί, τὸ δ' ἐκ προαιρέσεως ἀναμιμνήσκειν τοιόνδε· "ἐνθυμεῖσθαι δὲ δεῖ ὅτι συμβέβηκεν ἡμῖν, ἐξ ὅτυ τὴν φιλίαν πρὸς τύτυς ἐποιησάμεθα, μηδέποτε κακὸν ὑπὸ τῶν πολεμίων παθεῖν· βοηθήσαντες γὰρ ἡμῖν πολλάκις ἐκώλυσαν Λακεδαιμονίους τὴν χώραν ἡμῶν διαφθεῖραι, χρήματα δὲ πολλὰ καὶ νῦν φέροντες διατελοῦσιν." ἐκ προαιρέσεως μὲν οὕτως ἀναμνήσομεν, ἐξ ἐπερωτήσεως δὲ τόνδε τὸν τρόπον· "ἡδέως δ' ἂν αὐτῶν πυθοίμην διὰ τί τὰς συντάξεις ἡμῖν ὐκ ἀποδιδόασιν. ὐ γὰρ ὡς ἀπορῦσιν εἰπεῖν ἂν τολμήσαιεν, οἳ τοσαῦτα χρήματα καθ' ἕκαςον ἐνιαυτὸν ἐκ τῆς χώρας ἐπιδεικνύονται λαμβάνειν, ὐδ' αὖ φήσυσιν εἰς τὴν τῆς πόλεως διοίκησιν πολλὰ δαπανᾶν· παντελῶς γὰρ ἐλάχιςα τῶν νησιωτῶν ἀναλίσκοντες φαίνονται." ἐκ μὲν ὖν ἐπερωτήσεως ὕτω παλιλλογήσομεν.

22 Εἰρωνεία δ' ἐστὶ λέγειν τι προσποιύμενον μὴ λέγειν, ἢ ἐν τοῖς ἐναντίοις ὀνόμασι τὰ πράγματα προσαγορεύειν. εἴη δ' ἂν αὐτῆς τὸ σχῆμα τοιῦτον ἐν τῷ περὶ τῶν εἰρημένων συντόμως ἀναμιμνήσκειν· "ὐδὲν δ' οἶμαι δεῖν λέγειν ὅτι οὗτοι μὲν οἱ φάσκοντες πολλὰ ἀγαθὰ πεποιηκέναι πλεῖςον φαίνονται τὴν πόλιν κεκακυργηκότες, ἡμεῖς δ' ὓς ὗτοί φασιν ἀχαρίςυς εἶναι, τύτοις τε πολλάκις βοηθήσαντες καὶ τὺς ἄλλυς ὐδὲν ἀδικῦντες.". τὸ μὲν οὖν ἐν προσποιήσει παραλείψεως λέγοντα συντόμως ἀναμιμνήσκειν τοιῦτόν ἐςι, τὸ δὲ τοῖς ἐναντίοις ὀνόμασι προσαγορεύειν τὰ πράγματα πάλιν τοιοῦτον "οὗτοι μὲν οἱ χρηστοὶ πολλὰ φαίνονται τοὺς συμμάχυς κακὰ πεποιηκότες, ἡμεῖς δ' οἱ φαῦλοι ἀγαθῶν αὐτοῖς αἴτιοι καταςάντες." διὰ τύτων μὲν ὖν συντόμως ἀναμιμνήσκοντες ταῖς παλιλλογίαις χρησόμεθα καὶ περὶ τῶν μερῶν καὶ περὶ τῶν ὅλων λόγων τὰς τελευτάς.

23 Ὅθεν δ' ἔςιν ἀςεῖα λέγειν καὶ τὰ μήκη τῶν λόγων ποιεῖν ὅπως ἄν τις θέλῃ, τῦτο διέξιμεν πάλιν. ἀςεῖα μὲν ὖν λέγειν ἐκ τύτυ τῦ τόπυ ἔςιν, οἷον τὰ ἐνθυμήματα λέγοντας ὅλα ἢ ἥμισυ, ὥςε τὸ ἥμισυ αὐτὺς ὑπολαμβάνειν τοὺς ἀκούοντας. δεῖ δὲ καὶ γνώμας συμπαραλαμβάνειν. χρὴ δὲ τύτων κατὰ πάντα τὰ μέρη συγκαταλέγειν διαλλάττοντα τοὺς λόγους, καὶ μηδέποτε ὅμοια εἰς τὸ αὐτὸ πολλὰ τιθέντα· καὶ ὕτως ὁ λόγος ἀςεῖος φανεῖται. μηκύνειν δὲ τοὺς λόγυς βυλόμενον δεῖ μερίζειν τὰ [illegible] καὶ ἐν ἑκάςῳ μέρει τὰ ἐνόντα οἷά τέ ἐςι τὴν φύσιν [illegible] δάσκειν, καὶ τὴν χρῆσιν καὶ ἰδίᾳ καὶ κοινῇ καὶ τὰς [illegible] φάσεις αὐτῶν ἐκδιηγεῖσθαι. ἂν δὲ καὶ ἔτι μακρότ[illegible] λήσωμεν τὸν λόγον ποιεῖν, δεῖ πολλοῖς ὀνόμασι περὶ [illegible] χρῆσθαι. χρὴ δὲ παρὰ μέρος ἕκαςον τῦ λόγυ παλλ[illegible] γεῖν, καὶ τὴν παλιλλογίαν σύντομον ποιεῖσθαι. ἐν [illegible] τελευτῇ τοῦ λόγυ ταῦτα περὶ ὧν καθ' ἓν ἕκαςον [illegible] ἀθρόα συντιθέναι, καὶ περὶ ὅλων τῶν πραγμάτων [illegible] τῦτον μὲν ὖν τὸν τρόπον μῆκος ἕξυσιν οἱ λόγοι· βραχ[illegible] λογεῖν δὲ βουλόμενον ὅλον τὸ πρᾶγμα ἑνὶ ὀνόματι [illegible] λαμβάνειν, καὶ τύτῳ ὃ ἂν ὑπάρχῃ βραχύτατον τῷ [illegible] γματι. χρὴ δὲ καὶ συνδέσμυς ὀλίγυς ποιεῖν, τὰ [illegible] δὲ ζευγνύναι· ὀνομάζειν μὲν οὕτω, τῇ δὲ λέξει [illegible] χρῆσθαι, καὶ παλιλλογίαν τὴν σύντομον ἐκ τῦ [illegible] ἀφαιρεῖν, ἐν δὲ ταῖς τελευταῖς μόνον παλιλλογ[illegible] τῦτον μὲν τὸν τρόπον βραχεῖς τὺς λόγυς ποιήσομεν· [illegible] δὲ βούλῃ μέσως λέγειν, τὰ μέγιστα τῶν μερῶν [illegible] περὶ τύτων ποιεῖσθαι τὺς λόγυς. χρὴ δὲ καὶ τοῖς [illegible] τοῖς μέσοις χρῆσθαι, καὶ μήτε τοῖς μακροτάτοις [illegible] βραχυτάτοις μήτε πολλοῖς περί γε ἑνὸς ἀλλὰ [illegible] χρὴ δὲ καὶ τὺς ἐπιλόγυς ἐκ τῶν ἀνὰ μέσον μερῶν [illegible] παντελῶς ἐξαιρεῖν μήτε πᾶσι τοῖς μέρεσιν ἐπιφέρειν, [illegible] ἅπερ ἂν μάλιςα βύλῃ κατανοῆσαι τὺς ἀκύοντας, [illegible] μάλιστα παλιλλογεῖν ἐπὶ τῇ τελευτῇ. τὰ μὲν [illegible] τῶν λόγων ἐκ τύτων ποιήσομεν, ἡνίκ' ἂν θέλωμεν· [illegible] ἀςεῖον γράφειν θέλῃς λόγον, παραφύλαττε ὡς [illegible] ὅπως τὰ ἤθη τῶν λόγων ὁμοιοῦν τοῖς ἀνθρώποις [illegible] τῦτο δὲ ποιήσεις, ἂν ἐπιθεωρῇς τὰ μεγάλα τῶν [illegible] τὰ ἀκριβῆ καὶ τὰ μέτρια. περὶ μὲν ὖν τύτων [illegible] ἀγνοήσεις, περὶ δὲ ὀνομάτων συνθέσεως δηλώσομεν· [illegible] γὰρ τῦτο τῶν ἀναγκαίων ἐςίν.

Πρῶτον μὲν ὖν τρόποι ὀνομάτων εἰσὶ τρεῖς, [illegible] σύνθετος ἢ μεταφέρων. ὡσαύτως καὶ συνθέσεις τρεῖς [illegible] μὲν εἰς φωνήεντα τελευτᾶν ταῖς συμβολαῖς καὶ [illegible] νήεντος ἄρχεσθαι, δευτέρα δὲ ἀπὸ ἀφώνου [illegible] ἄφωνον τελευτᾶν, τρίτη δὲ τὰ ἄφωνα πρὸς τὰ [illegible] συνδεῖν. τάξεις δὲ τέσσαρες, μία μὲν τὰ ὁμοι[illegible] μάτων ἢ παράλληλα τιθέναι ἢ διασπείρειν, ἄλλη [illegible] αὐτοῖς ὀνόμασι χρῆσθαι ἢ μεταβάλλειν εἰς [illegible]

11. ὐδὲ γὰρ V^b. ‖ 13. ἐπιδεικνύοντες V^b. ‖ ἂν codices. ‖ 17. μὴ προσποιύμενον V^b. ‖ 20. ὐδ' ἂν δ' B^c. ‖ 23. [illegible] V^bB^c. ‖ 36. ἢ ἥμισυ] ἢ ἡμίση V^b. ‖ ἀπολαμβάνειν V^bB^c.

4. ἔτι om B^c. ‖ 12. τῦτο B^c. ‖ 15. τὴν et 25. τῇ om B^c. ‖ 26. ἐθέλωμεν B^c. ‖ ἢν V^b. ‖ 34. θέσεις V^b. ‖ [illegible] V^b. ‖ 37 et 40. τρίτον V^b.

ἢ πολλοῖς ὀνόμασι τὸ πρᾶγμα προσαγορεύειν, τε- δὲ ἑξῆς τὰ πραχθέντα ὀνομάζειν ἢ ὑπερβιβάζειν. ε καλλίστην ποιήσεις τὴν ἑρμηνείαν, νῦν δηλώσομεν.

[ρῶτον μὲν οὖν εἰς δύο ἑρμηνεύειν, εἶτα σαφῶς δεῖ σχήματα δ' ἐστὶ τοῦ εἰς δύο λέγειν τάδε, ἓν μὲν τὸς δύναται καὶ τοῦτο καὶ ἕτερον, δεύτερον δὲ ὅτι δύναται ἕτερος δὲ δύναται, τρίτον δὲ ὅτι οὗτος καὶ αὶ ἕτερον δύναται, τέταρτον δὲ ὅτι οὔτ' αὐτὸς οὔθ' δύναται, πέμπτον δὲ ὅτι αὐτὸς μὲν δύναται ἕτερος δύναται, ἕκτον δὲ ὅτι αὐτὸς μὲν ἕτερον δύναται, δὲ οὐ δύναται ἕτερον. ἕκαστον δὲ τούτων ἐπὶ τῶνδε ιις. ὅτι μὲν γὰρ αὐτὸς δύναται καὶ τοῦτο καὶ ἕτε- ιόνδε ἐστίν· "ἐγὼ δὲ οὐ μόνον τούτων αἴτιος ὑμῖν ἐγε- ἀλλὰ καὶ Τιμόθεον μέλλοντα στρατεύειν ἐφ' ὑμᾶς υσα." ὅτι δὲ οὗτος μὲν οὐ δύναται ἕτερος δὲ δύναται, · "αὐτὸς μὲν οὖν ἀδυνάτως ἔχει πρεσβεύειν ὑπὲρ οὗτος δὲ φίλος ἐστὶ τῇ πόλει Σπαρτιατῶν, καὶ μά- ν δυνηθείη πρᾶξαι ἃ βούλεσθε." τὸ δὲ ὅτι οὗτος καὶ αὶ ἕτερον δύναται, τοιόνδε· "οὐ μόνον δὲ ἐν τοῖς πο- εὔρωστον αὐτὸν παρέσχειν, ἀλλὰ καὶ βουλεύσασθαι λιτῶν οὐχ ἥκιστα δύναται." τὸ δὲ ὅτι οὔτ' αὐτὸς οὔθ' δύναται, τοιόνδε· "οὔτ' ἂν αὐτὸς δυνηθείη ὀλίγην δύ- ἔχων καταπολεμῆσαι τοὺς ἐναντίους, οὔτ' ἄλλος οὐδεὶς ολιτῶν." τὸ δὲ ὅτι ἐκεῖνος μὲν δύναται αὐτὸς δὲ οὐ ι, τοιόνδε· "οὗτος μὲν γὰρ ἔρρωται τῷ σώματι, ἐγὼ υστῶν τυγχάνω." τὸ δὲ ὅτι αὐτὸς μὲν ἕτερον δύνα- κεῖνος δὲ οὐ δύναται ἕτερον, τοιόνδε· "ἐγὼ μὲν γὰρ ῆσαι δυνατός εἰμι, οὗτος δὲ οὐδὲ κωπηλατῆσαι δύνα- σχήματα μὲν οὖν τοῦ εἰς δύο ἑρμηνεύειν ὧδε ποιήσεις ν πραγμάτων ἁπάντων τὸν αὐτὸν τρόπον μετιών· δὲ ὅθεν δηλώσεις, τοῦτο πάλιν σκεπτέον.

Ιρῶτον μὲν οὖν ὀνόμαζε τοῖς οἰκείοις ὀνόμασιν ὅ τι ἂν διαφεύγων τὸ ἀμφίβολον. εὐλαβοῦ δὲ περὶ τὰ φω- τῶν γραμμάτων, ὅπως μὴ ἑξῆς τεθήσονται. πρό- ὲ καὶ τοῖς καλουμένοις ἄρθροις, ὅπως ἐν τῷ δέοντι ῆται. σκόπει δὲ καὶ τὴν σύνθεσιν τῶν ὀνομάτων, ιήτε συγκεχυμένη μήθ' ὑπερβατὴ ἔσται· τὰ γὰρ γόμενα δύσγνωστα συμβαίνει. μετὰ δὲ συνδέσμους προείπῃς, ἀποδίδου τοὺς ἀκολουθοῦντας. τὸ μὲν οὖν συν- ἀποδιδόναι τοὺς ἀκολουθοῦντας τοιόνδε ἐστίν· "ἐγὼ μὲν παρεγενόμην οὗ ἔφην, σὺ δὲ φάσκων ἥξειν οὐκ ἦλθες." πάλιν ὅταν ὁ αὐτὸς συνακόλουθος ᾖ, οἷον "σὺ γὰρ κἀκείνων αἴτιος ἐγένου καὶ τούτων αἴτιος σύ." περὶ μὲν οὖν τῶν συνδέσμων εἴρηται, καὶ ἀπὸ τούτων τεκμαίρεσθαι δεῖ καὶ περὶ τῶν ἄλλων. δεῖ δὲ καὶ τὴν σύνθεσιν τῶν ὀνομάτων μήτε συγκεχυμένην μήτε ὑπερβατὴν εἶναι. τὸ μὲν γὰρ συγκεχυμένως τοιόνδε ἐστίν, ὡς ὅταν εἴπῃς "δεινόν ἐστι τοῦτον τοῦτον τύπτειν·" ἄδηλον γὰρ ἦν ὁπότερος ἂν ἦν ὁ τύπτων. ἐὰν δὲ εἴπῃς οὕτως, δῆλον ποιήσεις "δεινόν ἐστι τοῦτον ὑπὸ τούτου τύπτεσθαι." τὸ μὲν οὖν συγχεῖν τὴν σύνθεσιν τῶν ὀνομάτων τοιόνδε ἐστίν· τὸ δὲ προσέχειν τοῖς ἄρθροις, ὅπως ἐν τῷ δέοντι προστιθῆται, ἐπὶ τῶνδε ὅρα· "οὗτος ὁ ἄνθρωπος τοῦτον τὸν ἄνθρωπον ἀδικεῖ." νῦν μὲν οὖν ἐγγινόμενα τὰ ἄρθρα σαφῆ ποιεῖ τὴν λέξιν, ἐξαιρεθέντα δὲ ἀσαφῆ ποιήσει. ἔσθ' ὅτε δὲ συμβαίνει καὶ τὸ ἀνάπαλιν. τὰ μὲν οὖν ἐν τοῖς ἄρθροις τοιαῦτά ἐστιν· τὰ δὲ φωνήεντα μὴ τίθει παράλληλα, ἂν μή ποτε ἄλλως ἀδύνατον ᾖ δηλῶσαι, ἢ ἀνάπτυξις ᾖ τις ἢ ἄλλη διαίρεσις. τὸ δὲ τὰ ἀμφίβολα διαφεύγειν τοιόνδε ἐστίν· ἔνια τῶν ὀνομάτων ταὐτὰ ἐπὶ πλείοσι πράγμασι κεῖται, οἷον ὁδὸς τῶν θυρῶν καὶ ὁδὸς ἣν βαδίζουσιν· δεῖ δὲ ἐπὶ τοῖς τοιούτοις τὸ ἴδιον ἀεὶ συμπαραλαμβάνειν. καὶ σαφῶς μὲν ἐν τοῖς ὀνόμασιν, ἂν ταῦτα ποιῶμεν, διαλεξόμεθα· εἰς δύο δ' ἑρμηνεύσομεν διὰ τῆς προτέρας μεθόδου.

Περὶ δὲ ἀντιθέτων καὶ παρισώσεων καὶ ὁμοιοτήτων 27
λέγωμεν ἤδη· δεησόμεθα γὰρ καὶ τούτων. ἀντίθετον μὲν οὖν ἐστι τὸ ἐναντίαν τὴν ὀνομασίαν ἅμα καὶ τὴν δύναμιν τοῖς ἀντικειμένοις ἔχον, ἢ τὸ ἕτερον τούτων. τοῖς μὲν οὖν ὀνόμασιν εἴη ἂν ἐναντίον ἅμα καὶ τῇ δυνάμει τόδε· "οὐ γὰρ δίκαιον τοῦτον μὲν τὰ ἐμὰ ἔχοντα πλουτεῖν, ἐμὲ δὲ τὰ ὄντα προϊέμενον οὕτω πτωχεύειν." τοῖς δ' ὀνόμασι μόνοις· "διδότω γὰρ ὁ πλούσιος καὶ εὐδαίμων τῷ πένητι καὶ ἐνδεεῖ." τῇ δὲ δυνάμει· "ἐγὼ μὲν τοῦτον νοσοῦντα ἐθεράπευσα, οὗτος δ' ἐμοὶ μεγίστων κακῶν αἴτιος γέγονεν." ἐνταῦθα μὲν γὰρ τὰ ὀνόματα οὐκ ἐναντία, αἱ δὲ πράξεις ἐναντίαι. κάλλιστον μὲν οὖν εἴη ἂν τὸ κατ' ἀμφότερα ἀντίθετον, καὶ κατὰ τὴν δύναμιν καὶ κατὰ τὴν ὀνομασίαν· ἔστι δὲ καὶ τὰ λοιπὰ δύο ἀντίθετα.

Παρίσωσις δ' ἐστὶ μὲν ὅταν δύο ἴσα λέγηται κῶλα, 28
εἴη δ' ἂν ἴσα καὶ πολλὰ μικρὰ ὀλίγοις μεγάλοις καὶ

ὧι — 2. δὲ om B^c. ‖ 2. ἐξ ἧς V^b. ‖ 3. ποιήσῃς V^b. ‖ 8. αὐτὰ V^b. ‖ 16. ἔχειν V^b. ‖ 18. ἂν om V^b. ‖ ἃ] ἢ B^c. ‖ ωστον V^b. ‖ 21. ὅτι om V^bB^c. ‖ 22. δύναται om B^c. ‖ ἂν om V^b. ‖ δυνηθῇ V^bB^c. ‖ 26. ὅτι om B^c. ‖ 39. οὖς — συν- om V^b.

ἥξειν et 3. σύ om B^c. ‖ 6. εἶναι om V^b. ‖ 17. δυνατὸν V^bB^c. ‖ 18. τὰ om V^b. ‖ 37. τὴν ante δύναμιν om V^b. ‖ 40. καὶ V^b.

ἴσα τὸ μέγεθος ἴσοις τὸν ἀριθμόν. ἔχει δὲ τοιόνδε τὸ σχῆμα ἡ παρίσωσις "ἢ διὰ χρημάτων ἀπορίαν ἢ διὰ πολέμυ μέγεθος." ταῦτα γὰρ ὔτε ὅμοια ὔτε ἐναντία, ἀλλ' ἴσα μόνον ἀλλήλοις.

29 Παρομοίωσις δ' ἐστὶν ἡ μείζων τῆς παρισώσεως. οὐ γὰρ μόνον ἴσα τὰ κῶλα ποιεῖ, ἀλλὰ καὶ ὅμοια ἐξ ὁμοίων ὀνομάτων· "ὅσον δεῖ σε λόγυ μίμημα, φέρε πόθυ τέχνασμα." μάλιςα δὲ ποιεῖ ὅμοια τὰ τελευταῖα τῶν ὀνομάτων· ταῦτα γὰρ μάλιστα ποιεῖ τὴν ὁμοίωσιν. ὅμοια δ' ἐστὶν ὀνόματα τὰ ἐξ ὁμοίων συλλαβῶν, ἐν αἷς πλεῖστα γράμματα τὰ αὐτά ἐςιν, οἷον "πλήθει μὲν ἐνδεῶς, δυνάμει δὲ ἐντελῶς." ὅσα δὲ ἔξω τέχνης κεῖται, τὸ αὐτόματον αὐτὸ δείξει.

Περὶ μὲν ὖν τυτων ἀπόχρη. καὶ γὰρ τὸ δίκαιον καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ συμφέρον καὶ τὰ λοιπὰ αὐτά τε ἴσμεν ἅ ἐςι, καὶ ὅθεν αὐτὰ πολλὰ ποιήσομεν. ὡσαύτως δὲ καὶ τὰς αὐξήσεις καὶ τὰς ταπεινώσεις γινώσκομεν, αἵ τινές τ' εἰσὶ καὶ ὅθεν αὐτῶν εἰς τὺς λόγυς εὐπορήσομεν. ὁμοιοτρόπως δὲ τούτοις τάς τε προκαταλήψεις καὶ τὰ παρὰ τῶν ἀκυόντων αἰτήματα καὶ τὰς παλιλλογίας καὶ τὰς ἀςειολογίας καὶ τὰ μήκη τῶν λόγων καὶ τῆς ἑρμηνείας τὴν σύνθεσιν ἅπασαν ἴσμεν, ὥςε τὰς κοινὰς δυνάμεις ἁπάντων τῶν εἰδῶν καὶ τὰς διαφορὰς καὶ τὰς χρήσεις αὐτῶν ἐκ τῶν προειρημένων εἰδότες, ἂν ἐθίσωμεν ἡμᾶς αὐτὺς καὶ γυμνάσωμεν ἀναλαμβάνειν αὐτὰς κατὰ τὰ προγυμνάσματα, πολλὴν εὐπορίαν καὶ γράφοντες καὶ λέγοντες ἐξ αὐτῶν ἕξομεν. κατὰ μέρη μὲν ὖν ὔτως ἀκριβέστατα ἂν διέλοις τὰς τῶν λόγων μεθόδυς· ὡς δ' ἐπὶ τοῖς εἴδεσι χρὴ τάττειν τὺς λόγυς σωματοειδῶς, τίσι τε πρώτοις τῶν μερῶν χρῆσθαι, καὶ πῶς τούτοις αὐτοῖς, ταῦτα πάλιν δηλώσω. προοίμια μὲν ὖν προτάττω· κοινὸν δ' ἐςὶ τῶν ἑπτὰ εἰδῶν, καὶ ἐπὶ πᾶσι τοῖς πράγμασιν ἁρμόσει λεγόμενον.

30 Ἔςι δὲ προοίμιον καθόλυ μὲν εἰπεῖν ἀκροατῶν παρασκευὴ καὶ τοῦ πράγματος ἐν κεφαλαίῳ μὴ εἰδόσι δήλωσις, ἵνα γινώσκωσι περὶ ὧν ὁ λόγος παρακολυθῶσί τε τῇ ὑποθέσει, καὶ ἐπὶ τὸ προσέχειν παρακαλέσαι, καὶ καθ' ὅσον τῷ λόγῳ δυνατόν, εὔνυς ἡμῖν αὐτὺς ποιῆσαι. τύτων μὲν ὖν εἶναι δεῖ τὸ προοίμιον παρασκευαςικόν· ὡς δὲ αὐτῷ χρησόμεθα, πρῶτον μὲν ἐπὶ τῶν δημηγορικῶν καὶ προτρεπτικῶν, τῦτο δείξω. τὸ μὲν οὖν προεκτιθέναι τὸ πρᾶγμα τοῖς ἀκύυσι καὶ φανερὸν ποιεῖν τοιόνδε ἐςίν· "ἀνέςη [illegible] βυλεύσων ὡς χρὴ πολεμεῖν ἡμᾶς ὑπὲρ Συρακυσίων." "ἀ[illegible]στην ἀποφανύμενος ὡς ὐ χρὴ βοηθεῖν ἡμᾶς Συρακυσίοις [illegible]" τὸ μὲν ὖν φράζειν ἐν κεφαλαίῳ τὸ πρᾶγμα τοιοῦτ[illegible] προσέχειν δὲ παρακαλεῖν ἐκ τύτων ἂν εἰδείημεν, εἰ κα[illegible] νοήσαιμεν αὐτοὶ ποίοις μάλιςα καὶ λόγοις καὶ πράγμ[illegible] βυλευόμενοι προσέχομεν. ἆρ' οὖν οὐ τύτοις, ὅταν ἢ [illegible] μεγάλων ἢ φοβερῶν ἢ τῶν ἡμῖν οἰκείων βυλευώμεθα, [illegible] φάσκωσιν [ἐπιδείξειν] οἱ λέγοντες ὡς δίκαια καὶ καλὰ [illegible] συμφέροντα καὶ ῥᾴδια καὶ ἀληθινὰ ἐπιδείξυσιν ἡμῖν ἢ [illegible] ἃ πράττειν παρακαλῦσιν, ἢ δεηθῶσιν ἡμῶν ἀκῦσαι εἰ[illegible] προσέχοντας τὸν νῦν; ὥσπερ ὖν αὐτοὶ τοῖς ἄλλοις, [illegible] καὶ ἡμεῖς τὰ οἰκειότατα τῶν προειρημένων τοῖς ὑφ' [illegible] πράγμασι λεγομένοις λαμβάνοντες καὶ τοῖς ἀκύουσι [illegible]κνύμενοι προσέχειν αὐτοῖς ποιήσομεν. ἐπὶ μὲν ὖν τὸ π[illegible]σέχειν διὰ τούτων παρακαλοῦμεν, τὴν εὔνοιαν δὲ [illegible] σκευασόμεθα διασκεψάμενοι πρῶτον πῶς πρὸς ἡμᾶς [illegible] τυγχάνυσιν ἔχοντες, εὐνοϊκῶς ἢ δυσμενῶς ἢ μήτε εὖ μ[illegible] κακῶς. ἐὰν μὲν ὖν εὖνοι τυγχάνωσιν ὄντες, περίεργ[illegible]γειν περὶ εὐνοίας· ἐὰν δὲ παντως βυλώμεθα, χρὴ [illegible]μως μετ' εἰρωνείας εἰπεῖν τῦτον τὸν τρόπον· "ὅτι μὲν [illegible] εὔνυς εἰμὶ τῇ πόλει, καὶ πολλάκις μοι πεισθέντες συ[illegible]ρόντως ἐπράξατε, καὶ διότι πρὸς τὰ κοινὰ δίκαιο[illegible]τὸν παρέχω καὶ μᾶλλόν τι τῶν ἰδίων προΐεμαι [illegible] τῶν δημοσίων ὠφελούμενον, περίεργον εἶναι νομίζ[illegible] ὑμᾶς τοῦτό γε σαφῶς εἰδότας λέγειν· ὡς δὲ εἰ [illegible] μοι πεισθῆτε καλῶς βυλεύσεσθε, τοῦτο πειράσομαι [illegible]σκειν." τοῦτον μὲν ὖν τὸν τρόπον τοῖς εὖ διακειμέ[illegible] ταῖς δημηγορίαις τῆς εὐμενείας ὑπομνηςέον· τοῖς δ[illegible] διαβεβλημένοις μήτε εὖ διακειμένοις ῥητέον ὡς δίκαι[illegible] καὶ συμφέρον τοῖς πεῖραν μὴ δεδωκόσι τῶν πλ[illegible] ἀκροατὰς γενέσθαι, ἔπειτα τὺς ἀκύοντας ἐπαιν[illegible]τέον, δικαίως καὶ νυνεχῶς τὺς λόγυς ὡς εἰώθασι [illegible]ζειν· ἔτι δὲ τὰς ἐλαττώσεις οἰςέον, λέγοντας ὡς "[illegible]τητι πιςεύων ἀνέςην, ἀλλὰ νομίζων τῷ κοινῷ τι [illegible] εἰσηγήσασθαι." καὶ τοῖς μὲν μήτε εὖ μήτε κακῶς [illegible]μένοις ἐκ τῶν τοιύτων τὴν εὔνοιαν ποριςέον, τὺς δὲ [illegible]βλημένυς ἀναγκαῖον τὰς διαβολὰς ἢ αὐτὺς ἔχειν, [illegible] πράγματα ὑπὲρ ὧν λέγουσιν, ἢ τὸν λόγον. αἱ [illegible] διαβολαὶ γίνονται ἢ ἐκ τῦ παρόντος ἢ ἐκ τῦ [illegible]

1. ἴσοις] ἴσα B^c. ‖ τὸ om V^b. ‖ 7. πόθον V^b. ‖ 8. ποιεῖν V^b. ‖ 14. ὖν om B^c. ‖ 24. εἰθίσωμεν B^c. ‖ [illegible] om V^b.

2. συρακυσίων V^b, et 3. συρακυσίοις. ‖ 3. ἀποφαινόμενος V^bB^c. ‖ 10. ἀληθῆ V^b. ‖ 17. αὐτοὺς B^c. ‖ 20. βυλοίμ[illegible] ‖ 23. ἐπράξατε om B^c. ‖ 27. βυλεύσασθε V^b. ‖ 30. ὡς] ὡς ὁ B^c. ‖ 35. νομίζω B^c.

ἐκ μὲν οὖν τοῦ παροιχομένου χρόνου, ἐάν τις ὑπο-
ι εἰς πονηρίαν τινά, πρῶτον μὲν τῇ πρὸς τοὺς ἀκροα-
καταλήψει χρῆσθαι, καὶ λέγειν ὡς "οὐδ' αὐτὸς
διαβεβλημένος, ἀλλ' ἐπιδείξω ψευδεῖς οὔσας τὰς
ίς." ἔπειτα κεφαλαιωδῶς ἐν τοῖς προοιμίοις ἀπο-
ν, ἂν ἔχῃς τι λέγειν ὑπὲρ σαυτοῦ, καὶ τὰς κρίσεις
· ἀναγκαῖον γάρ, ἄν τε πρὸς τὸ δημόσιον ᾖ τις
ημένος ἄν τε πρὸς τοὺς ἰδιώτας, ἢ γεγενῆσθαι κρί-
έλλειν γενήσεσθαι ἢ μὴ βούλεσθαι τοὺς τὴν αἰτίαν
όντας λαβεῖν κρίσιν, καὶ ῥητέον ὡς ἀδίκως ἡ κρί-
ετο καὶ ὡς ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν κατεστασιάσθημεν· ἢ
ὸ μὴ ἐνδέχηται, λέγε ὡς ἱκανὸν ἡμῖν ἀτυχήσασι
ιὶ ὡς δίκαιόν ἐστι τῶν πραγμάτων ἤδη κεκριμένων
τῶν αὐτῶν ἔτι διαβολὴν ἔχειν. ἂν δ' ἐπίδοξος ᾖ
γενέσθαι, λεκτέον ὡς ἕτοιμος εἶ περὶ τῶν διαβο-
τοῖς καθημένοις ἤδη κρίνεσθαι· κἂν ἐλεγχθῇς τι
ιν ἀδικῶν, ἀποθνήσκειν ὑποτιμῶ. ἐὰν δὲ οἱ ἐγκα-
ς μὴ ἐπεξίωσιν, αὐτὸ τοῦτο χρὴ σημεῖον ποιεῖσθαι
ν διαβολὴν ψευδῶς ἡμῶν κατήνεγκαν· οὐ γὰρ εἰκὸς
ξει τοὺς ἀληθῶς ἐγκαλοῦντας μὴ βούλεσθαι κρίσιν
ἀεὶ δὲ κατηγορεῖν χρὴ διαβολῆς, καὶ λέγειν ὡς
αὶ κοινὸν καὶ πολλῶν κακῶν αἴτιον. ἐμφανιστέον
καὶ πολλοὶ ἤδη διεφθάρησαν ἀδίκως διαβληθέντες.
καὶ διδάσκειν ὡς εὔηθές ἐστιν ὑπὲρ τῶν κοινῶν βου-
ους μὴ παρὰ πάντων τοὺς λόγους ἀκούοντας τὸ συμ-
κοπεῖν, ἀλλὰ ταῖς ἐνίων διαβολαῖς δυσχεραίνειν.
καὶ ἐπαγγέλλεσθαι καὶ ὑπισχνεῖσθαι δίκαια καὶ
καὶ συμφέροντα ἐπιδείξειν ἃ ὑπέσχοντο συμβου-
τοὺς μὲν οὖν ἐκ τοῦ παροιχομένου χρόνου διαβεβλη-
ῖτον τὸν τρόπον ἐν ταῖς δημηγορίαις τὰς διαβολὰς
ἐκ δὲ τοῦ παρόντος χρόνου διαβαλεῖς τοὺς λέγοντας
μὲν εἰς ἡλικίαν. ἐάν τε γὰρ νέος παντελῶς ἐάν τε
ης δημηγορῇ, δυσχεραίνεται· τῷ μὲν γὰρ οὔπω ἧρ-
ῷ δὲ ἤδη πεπαῦσθαι προσήκειν οἴονται. ἔπειτα ἐὰν
εἰώθῃ λέγειν· πολυπράγμων γὰρ εἶναι δοκεῖ οὗτος.
ιηδέπω πρότερον εἰρήκει· καὶ γὰρ οὗτος ἕνεκά τινος
εῖ παρὰ τὸ ἔθος δημηγορεῖν. ἐκ μὲν οὖν τοῦ παρόν-
ου οὕτω τοι διαβολαὶ περὶ τὸν δημηγοροῦντα γενή-
προφασίζεσθαι δὲ ὑπὲρ αὐτῶν δεῖ τὸν μὲν νεώ-
τῆς ἐρημίας τῶν συμβουλευόντων καὶ ἐκ τοῦ προ-

σήκοντος τούτῳ, λέγω δ' οἷον ὑπὲρ λαμπαδαρχίας ἢ ὑπὲρ γυμνασίου ἢ ὑπὲρ ὅπλων ἢ ἵππων ἢ περὶ πολέμου· τούτων γὰρ οὐκ ἐλάχιστον μέρος τῷ νέῳ μέτεστιν. ῥητέον δὲ καὶ ὡς εἰ μήπω καθ' ἡλικίαν τὸ φρονεῖν, ἀλλὰ κατὰ φύσιν καὶ ἐπιμέλειαν. ἐμφανιστέον δὲ καὶ ὡς ἁμαρτόντι μὲν ἴδιον τὸ ἀτύχημα, κατορθώσαντι δὲ κοινὴ ἡ ὠφέλεια. τῷ μὲν οὖν νέῳ ἐκ τῶν τοιούτων προφασιστέον, γέροντι δὲ προφασιστέον λέγοντι ἔκ τε τῆς ἐρημίας τῶν συμβουλευόντων καὶ ἐκ τῆς εὐπορίας αὐτοῦ, πρὸς δὲ τούτοις καὶ ἐκ τοῦ μεγέθους καὶ ἐκ τῆς καινότητος τῶν κινδύνων καὶ ἐκ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων. τῷ δὲ λίαν εἰθισμένῳ ἐκ τῆς ἐμπειρίας καὶ ἐκ τοῦ αἰσχρὸν εἶναι πρότερον δὴ λέγοντα νῦν μὴ ἀποφαίνεσθαι γνώμας. τῷ δὲ μὴ εἰθισμένῳ ἔκ τε τοῦ μεγέθους τῶν κινδύνων καὶ ἐκ τοῦ ἀναγκαῖον εἶναι πάντα τινά, ᾧ τῆς πόλεως μέτεστιν, ὑπὲρ τῶν νῦν προκειμένων ἀποφαίνεσθαι γνώμην. τὰς μὲν οὖν περὶ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον διαβολὰς ἐν ταῖς δημηγορίαις ἐκ τῶν τοιούτων ἐπιχειρήσομεν λύειν· αἱ δὲ περὶ τὸ πρᾶγμα γίνονται μέν, ὅταν τις ἡσυχίαν πρὸς τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας ἢ πρὸς τοὺς κρείττονας συμβουλεύῃ, ἢ εἰρήνην ποιεῖσθαι αἰσχράν, ἢ παραινῇ περὶ τὰς θυσίας μικρὰ συντελεῖν, ἤ τι τοιοῦτον εἰσηγῆται. δεῖ δὲ περὶ τῶν τοιούτων πρότερον μὲν πρὸς τοὺς ἀκροατὰς προκαταλήψει χρῆσθαι, ἔπειτα τὴν αἰτίαν εἰς τὴν ἀνάγκην καὶ τὴν τύχην καὶ τοὺς καιροὺς καὶ τὸ συμφέρον ἀναφέρειν, καὶ λέγειν ὡς οὐχ οἱ συμβουλεύοντες τῶν τοιούτων ἀλλὰ τὰ πράγματά ἐστιν αἴτια. καὶ τὰς μὲν περὶ τὸ πρᾶγμα διαβολὰς ἐκ τῶν τοιούτων ἀπὸ τῶν συμβουλευόντων ἀπάξομεν. ὁ δὲ λόγος ἐν ταῖς δημηγορίαις διαβάλλεται, ὅταν ᾖ μακρὸς ἢ ἀρχαῖος ἢ ἄπιστος λέγηται. ἐὰν μὲν οὖν μακρὸς ᾖ, τὸ πλῆθος αἰτιατέον τῶν πραγμάτων· ἐὰν δὲ ἀρχαῖος, διδακτέον ὅτι νῦν καιρὸς αὐτοῦ εἴη· εἰ δὲ ἀπίθανος, ὑπισχνεῖσθαι δεῖ ὡς ἀληθῆ ἐπιδείξεις ἐπὶ τοῦ λόγου. τὰς μὲν οὖν δημηγορίας ἐκ τούτων κατασκευασόμεθα, τάξομεν δὲ πῶς; ἐὰν μὲν μηδεμίαν διαβολὴν ἔχοιμεν μήτε αὐτοὶ μήτε ὁ λόγος μήτε τὸ πρᾶγμα, τὴν πρόθεσιν ἐν ἀρχῇ εὐθέως ἐκθήσομεν, ἐπὶ δὲ τὸ προσέχειν καὶ τοῦ λόγου εὐμενῶς ἀκούειν ὕστερον παρακαλέσομεν· ἐὰν δὲ διαβολή τις ᾖ τῶν προειρημένων περὶ ἡμᾶς, προκαταλαβόντες τοὺς ἀκροατάς, καὶ περὶ τῶν διαβολῶν τὰς ἀπολογίας καὶ τὰς προφάσεις συντόμως ἐνεγκόντες, οὕτω προθήσομεν καὶ τοὺς ἀκροατὰς ἐπὶ

ἰς] ὑπὸ B^c. ‖ 4. ἀγνοοῦ] ἀγνοῶ μὲν V^b. ‖ 6. σεαυτοῦ V^b. ‖ 12. ἀτυχήμασι B^c. ‖ 19. εἰκὸς om V^bB^c. ‖ 24. ὑπὲρ] ὡς ὑπὲρ
3. καὶ συμφέροντα καλὰ B^c. ‖ ὑπέσχον V^b. ‖ 31. διαβάλλειν V^b. ‖ 32. πρῶτα Bt. ‖ εἰς om V^b. ‖ 33. δυσχεραίνειν V^b. ‖
ῇ V^bB^c. ‖ εἰώθει V^b. ‖ 36. εἰ] ἐὰν V^b. ‖ 38. οὕτω τοι om V^b. ‖ γενήσονται] τοιαῦται γενήσονται V^b.
έροντι δὲ προφασιστέον om V^b. ‖ 12. ἐκ et μὴ om V^b. ‖ 14. πάντως V^b. ‖ 16. τῶν ἀνθρώπων V^b. ‖ 20. παραινεῖ B^c.

τὸ προσέχειν παρακαλέσομεν. τοῦτον μὲν οὖν τὸν τρόπον τὰς καταστάσεις τῶν δημηγοριῶν ποιητέον.

31 Μετὰ δὲ τοῦτο ἀνάγκη ἡμᾶς ἐστὶν ἢ τὰς προγεγενημένας πράξεις ἀπαγγέλλειν ἢ ἀναμιμνήσκειν, ἢ τὰς νῦν οὔσας μερίζοντα δηλοῦν, ἢ τὰς μελλούσας γενήσεσθαι προλέγειν. ὅταν μὲν οὖν πρεσβείαν ἀπαγγέλλωμεν, πάντα δεῖ τὰ ῥηθέντα καθαρῶς διεξελθεῖν, ἵνα πρῶτον μὲν μέγεθος ὁ λόγος ἔχῃ (ἀπαγγελία γὰρ μόνον ἔσται ἡ τοιαύτη, καὶ οὐδὲν ἄλλο λόγου σχῆμα παρεμπεσεῖται), ἔπειθ' ὅπως, ἂν μὲν ἀποτετυχηκότες ὦμεν, μὴ διὰ τὴν ἡμετέραν ῥαθυμίαν οἱ ἀκούοντες οἴωνται διαμαρτάνειν τῆς πράξεως ἀλλὰ δι' ἄλλην τινὰ αἰτίαν, ἂν δὲ ἐπιτύχωμεν, μὴ διὰ τύχην ὑπολάβωσι τοῦτο γεγενῆσθαι ἀλλὰ διὰ τὴν ἡμετέραν προθυμίαν. ταῦτα δὲ πιστεύουσιν, ἐπειδὴ τοῖς πράγμασιν οὐ παρεγένοντο πραττομένοις, ἐὰν ἐπὶ τοῦ λόγου τὴν προθυμίαν ἡμῶν θεωρῶσι μηδὲν παραλειπόντων ἀλλ' ἀκριβῶς ἕκαστα ἀπαγγελλόντων. ὅταν μὲν οὖν πρεσβείαν ἀπαγγέλλωμεν, διὰ τὰς αἰτίας ταύτας ἕκαστα ὃν τρόπον ἐγένετο ἀπαγγελτέον. ὅταν δὲ αὐτοὶ δημηγοροῦντες τῶν παρεληλυθότων τι διεξίωμεν ἢ καὶ τὰ παρόντα δηλῶμεν ἢ τὰ μέλλοντα προλέγωμεν, δεῖ τούτων ἕκαστον ποιεῖν βραχέως καὶ σαφῶς καὶ μὴ ἀπίστως, σαφῶς μὲν ὅπως καταμάθωσι τὰ λεγόμενα πράγματα, συντόμως δὲ ἵνα μνημονεύωσι τὰ ῥηθέντα, πιστῶς δὲ ὅπως μὴ πρὸ τοῦ ταῖς πίστεσι καὶ ταῖς δικαιολογίαις βεβαιῶσαι τὸν λόγον ἡμᾶς τὰς ἐξηγήσεις ἡμῶν οἱ ἀκούοντες ἀποδοκιμάσωσιν. σαφῶς μὲν οὖν δηλώσομεν ἀπὸ τῶν ὀνομάτων ἢ ἀπὸ τῶν πραγμάτων. ἀπὸ μὲν οὖν τῶν πραγμάτων, ἐὰν μὴ ὑπερβατῶς αὐτὰ δηλῶμεν, ἀλλὰ τὰ πρῶτα πραχθέντα ἢ πραττόμενα ἢ πραχθησόμενα πρῶτα λέγωμεν, τὰ δὲ λοιπὰ ἐφεξῆς τάττωμεν, καὶ ἐὰν μὴ προαπολιπόντες τὴν τάξιν, περὶ ἧς ἂν ἐγχειρήσωμεν λέγειν, δι' ἑτέρων ἐξαγγείλωμεν. ἀπὸ μὲν οὖν τῶν πραγμάτων σαφῶς οὕτως ἐροῦμεν, ἀπὸ δὲ τῶν ὀνομάτων, ἐὰν ὅτι μάλιστα τοῖς οἰκείοις τῶν πραγμάτων ὀνόμασι τὰς πράξεις προσαγορεύωμεν, καὶ ἐὰν τοῖς κοινοῖς, καὶ μὴ ὑπερβατῶς αὐτὰ τιθῶμεν, ἀλλ' ἀεὶ τὰ ἐχόμενα ἑξῆς τάττωμεν. σαφῶς μὲν οὖν δηλώσομεν ταῦτα διαφυλάττοντες, συντόμως δέ, ἐὰν ἀπὸ τῶν πραγμάτων καὶ τῶν ὀνομάτων περιαιρῶμεν τὰ μὴ ἀναγκαῖα ῥηθῆναι, ταῦτα μόνα καταλείποντες ὧν ἀφαιρεθέντων ἀσαφὴς ἔσται ὁ λόγος. καὶ συντόμως μὲν τοῦτον τὸν τρόπον δηλώσομ… ἀπίστως δέ, ἂν περὶ τὰς ἀπιθάνους πράξεις αἰτίας … παρ' ἃς εἰκότως τὰ λεγόμενα δόξει πραχθῆναι… ἂν λίαν ἄπιστα συμβαίνοι, δεῖ παραλείπειν. ἐὰν δ… καῖον ᾖ λέγειν, εἰδότα δεῖ φαίνεσθαι, καὶ ἐπ… αὐτὰ τῷ τῆς παραλείψεως σχήματι ὑπερβαλεῖ… προϊόντος τοῦ λόγου ἐπιδείξειν ἀληθὲς ὑπισχνεῖ… φασκόμενον ὅτι τὰ προειρημένα πρῶτον βούλει … ἀληθῆ ὄντα ἢ δίκαια ἢ τι τῶν τοιούτων. καὶ τοῦ… τρόπον τὰς ἀπιστίας ἰασόμεθα, συλλήβδην δὲ τὰς … γελίας καὶ τὰς δηλώσεις καὶ τὰς προρρήσεις ἐξ … τῶν εἰρημένων σαφεῖς καὶ βραχείας καὶ οὐκ ἀπί… σομεν.

Τάξομεν δὲ αὐτὰς διὰ τριῶν τρόπων. ὅταν … ὦσιν ὀλίγα δράματα περὶ ὧν λέγομεν καὶ γν… ἀκούουσι, τῷ προοιμίῳ συνάψομεν, ἵνα μὴ βραχ… μέρος καθ' ἑαυτὸ τεθὲν γένηται. ὅταν δὲ λίαν … πράξεις πολλαὶ καὶ μὴ γνώριμοι, παρ' ἕκαστ… ποιήσομεν, καὶ δικαίας καὶ συμφερούσας καὶ καλ… φανοῦμεν, ἵνα μὴ μόνον πραγματολογοῦντες ἁπ… λόγον καὶ μὴ ποικίλον ποιῶμεν, ἀλλὰ καὶ τ… τὰς διανοίας ἀναλαμβάνωμεν. ἂν δ' ὦσιν αἱ π… τριαι καὶ ἀγνοούμεναι, τὴν ἀπαγγελίαν ἢ τὴν … τὴν πρόρρησιν ἐπὶ τῷ φροιμίῳ δεῖ σωματοειδῆ … τοῦτο δὲ ποιήσομεν, ἐὰν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῶν π… ἐπὶ τὸ τέλος διέλθωμεν, μηδὲν ἄλλο συμπεριλαμ… ἀλλ' ἢ τὰς πράξεις αὐτὰς ψιλὰς φράζοντες. κα… διηγήσεις ἐπὶ τοῖς προοιμίοις ὡς δεῖ τάττειν, οὕτως …

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπιβεβαιώσεις, δι' ὧν τ… μένας πράξεις ἐκ τῶν πίστεων καὶ τῶν δικαί… συμφερόντων, οἵας ὑπεθέμεθα δείξειν, βεβαιωτ… μὲν οὖν συναπτὰς ποιῇς, οἰκειόταται ταῖς δημη… πίστεις τά τε τῶν πραγμάτων ἔθη καὶ τὰ π… καὶ τὰ ἐπενθυμήματα καὶ ἡ δόξα τοῦ λέγοντος … δὲ καὶ ἄν τις τῶν ἄλλων πίστεων παρεμπέσῃ … αὐτὰς ὧδε δεῖ, πρῶτον μὲν τὴν τοῦ λέγοντος … μή, τὰ τῶν πραγμάτων ἔθη, δεικνύντας ὅτι … γομεν ἢ τὰ τούτοις ὅμοια οὕτως εἴθισται γ… τούτοις παραδείγματα οἰστέον, καὶ εἰ ὁμοιότης … τὰ ὑφ' ἡμῶν λεγόμενα προσακτέον. λαμβα…

4. τάξεις B^c. ‖ 6. πρεσβείας B^c. ‖ 16. παραλιπόντων B^c. ‖ 20. διεξίμεν V^b. ‖ 27. ἀπὸ μὲν οὖν τῶν πραγμάτων … nonne πράξεων? ‖ 40. καταλείποντες V^b. ‖ σαφὴς V^b.

6. παραλήψεως B^c. ‖ 8. προειμένα V^b. ‖ 18. μὴ om V^bB^c. ‖ 22. δ'] γὰρ V^b. ‖ 29. ἐπὶ βεβαιώσει V^b. ‖ 33. … ὧδε] ὡς V^b. ‖ 40. τακτέον. προσλαμβάνειν V^b.

τα οἰκεῖα τῷ πράγματι, καὶ τὰ ἐγγύτατα τοῖς ῳ ἢ τόπῳ, ἐὰν δὲ μὴ ὑπάρχῃ τοιαῦτα, τῶν μέγιςα καὶ γνωριμώτατα. μετὰ ταῦτα γνω- δεῖ δὲ καὶ περὶ τὰ μέρη τῶν εἰκότων καὶ τῶν των ἐπὶ τελευτῆς ἐνθυμηματώδεις καὶ γνωμο- ; τελευτὰς ποιεῖσθαι. καὶ τὰς μὲν πίςεις ὅτως άξεσι προσακτέον· ἐὰν δὲ πιςεύηται τὰ πρά- ως ῥηθέντα, τὰς μὲν πίςεις παραλειπτέον, τῷ καὶ τῷ νομίμῳ καὶ τῷ συμφέροντι καὶ τῷ ῷ ἡδεῖ καὶ τῷ ῥᾳδίῳ καὶ τῷ δυνατῷ καὶ τῷ ὰς προειρημένας πράξεις βεβαιωτέον. καὶ εἰ ι, πρῶτον τὸ δίκαιον τακτέον, διεξιόντας διὰ δικαίυ καὶ τῦ ὁμοίυ τῷ δικαίῳ καὶ τῦ ἐναντίυ μένυ δικαίυ. δεῖ δὲ καὶ τὰ παραδείγματα τοῖς ομένοις δικαίοις ὅμοια φέρειν. πολλὰ δὲ ἕξεις ι τῶν ἰδίᾳ παρ' ἑκάςοις δικαίων ὑπολαμβανο- ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ πόλει ἐν ᾗ λέγεις, καὶ ἐκ ἄλλαις πόλεσιν. ὅταν δὲ ἅπαντα τῦτον τὸν όντες διέλθωμεν, ἐπὶ τελευτῆς αὐτοῦ γνώμας ιατα μέτρια καὶ ἀλλήλοις ἀνόμοια ἐνεγκόντες, κρὸν ᾖ τὸ μέρος καὶ βυλώμεθα μνημονεύεσθαι, αλιλλογήσομεν, ἐὰν δὲ μέτριον ᾖ καὶ μνημο- τὸ τὸ μέρος ὁρισάμενοι πάλιν ἕτερον προθησό- δὲ ὃ λέγω τοιόνδε· "ὡς μὲν δίκαιόν ἐςιν ἡμᾶς ακουσίοις, ἐκ τῶν εἰρημένων ἱκανῶς ἀποδέδει- ν· ὡς δὲ καὶ συμφέρει ταῦτα πράττειν, ἐπι- άσκειν." πάλιν δὲ περὶ τῦ συμφέροντος ὁμοιο- προειρημένοις ἐπὶ τοῦ δικαίυ μετιών, καὶ ἐπὶ τοῦ μέρους ἢ παλιλλογίαν ἢ ὁρισμὸν ἐπιθείς, ὅ τι ἂν ὑπάρχῃ σοι προτίθει. τῦτον δὲ τὸν ἄλλῳ συνάπτειν μέρει καὶ συνυφαίνειν τὸν δὲ πάντα διεξέλθῃς ἐξ ὧν ἐνδέχεταί σοι βε- προτροπήν, ἐπὶ τούτοις ἅπασι κεφαλαιωδῶς ημάτων καὶ γνωμῶν ἢ σχημάτων δείκνυε ὡς ἀσύμφορον καὶ αἰσχρὸν καὶ ἀηδὲς μὴ ποιεῖν ἀντιτίθει κεφαλαιωδῶς ὡς δίκαιον καὶ συμ- καλὸν καὶ ἡδὺ πράττειν ἐφ' ἃ παρακαλεῖς. νῶς ἤδη ᾖς ἐγνωμολογηκώς, τὴν προτροπὴν πέ- καὶ τοῦτον μὲν τὸν τρόπον βεβαιώσομεν τὰ προτεθέντα, μετὰ δὲ τῦτο τὸ μέρος λέξομεν τὴν προκατάληψιν.

Αὕτη δ' ἐςὶ δι' ἧς τὰς ἐνδεχομένας ἀντιλογίας ῥηθῆ- 34
ναι τοῖς ὑπὸ σοῦ εἰρημένοις προκαταλαμβάνων διασύρεις. δεῖ δὲ τὰ μὲν ἐκείνων μικρὰ ποιεῖν, τὰ δὲ σαυτῦ αὔξειν, ὡς ἐν ταῖς αὐξήσεσι προακήκοας. χρὴ δὲ παρατιθέναι καὶ ἓν πρὸς ἕν, ὅταν τὸ σὸν μεῖζον ᾖ, καὶ πρὸς πλείω πλείω, καὶ ἓν πρὸς πολλά, καὶ πολλὰ πρὸς ἕν, διαλλάττοντα κατὰ πάντας τὺς τρόπυς, τὰ μὲν σαυτῦ αὔξοντα, τὰ δὲ τῶν ἐναντίων ἀσθενῆ καὶ μικρὰ ποιῦντα. καὶ τοῦτον μὲν τὸν τρόπον ταῖς προκαταλήψεσι χρησόμεθα, ταῦτα δὲ διελθόντες ἐπὶ τελευτῇ παλιλλογήσομεν, τὰ προειρημένα σχήματα διαλογισμῦ λαβόντες ἢ ἀπολογισμῦ ἢ προαιρέσεως ἢ ἐξ ἐπερωτήσεως ἢ εἰρωνείας.

Ἐὰν δὲ ἐπὶ τὸ βοηθεῖν τισὶ προτρέπωμεν, ἢ ἰδιώταις 35
ἢ πόλεσιν, ἁρμόσει συντόμως εἰπεῖν καὶ εἴ τις προϋπάρχει τύτοις πρὸς τὺς ἐκκλησιάζοντας φιλία ἢ χάρις ἢ ἔλεος· μάλιςα γὰρ τοῖς ὕτω διακειμένοις ἐθέλυσιν ἐπαμύνειν. φιλῦσι μὲν ὖν πάντες ὑφ' ὧν οἴονται κατὰ τὸ προσῆκον εὖ πεπονθέναι ἢ πάσχειν ἢ πείσεσθαι, ἢ ὑπ' αὐτῶν ἢ τῶν φίλων, ἢ αὐτοὶ ἢ ὧν κηδόμενοι τυγχάνυσιν· χάριν δ' ἔχυσι τύτοις ὑφ' ὧν οἴονται παρὰ τὸ προσῆκον ἀγαθόν τι πεπονθέναι ἢ πάσχειν ἢ πείσεσθαι, ἢ ὑπ' αὐτῶν ἢ τῶν φίλων, ἢ αὐτοὶ ἢ ὧν κηδόμενοι τυγχάνυσιν. τύτων μὲν ὖν ἄν τι ἐνῇ, χρὴ συντόμως διδάσκειν, καὶ ἐπὶ τὸν ἔλεον ἄγειν. εὐπορήσομεν δὲ ἐλεεινὰ ποιεῖν ἅπερ ἂν ἐθέλωμεν, ἐὰν συνειδῶμεν ὅτι πάντες ἐλεῦσι τύτυς ὓς οἰκείως ἔχειν αὐτοῖς ὑπειλήφασιν ἢ οἴονται ἀναξίους εἶναι δυστυχεῖν. δεῖ δὴ ταῦτα ἀποφαίνειν ἔχοντας ὓς ἐθέλεις ἐλεεινὺς ποιεῖν, καὶ ἐπιδεικνύειν αὐτοὺς ἢ κακῶς πεπονθότας ἢ πάσχοντας, ἢ πεισομένυς ἐὰν μὴ οἱ ἀκύοντες αὐτοῖς βοηθῶσιν. ἐὰν δὲ ταῦτα μὴ ἐνῇ, δεικτέον ὑπὲρ ὧν λέγεις, ἀγαθῶν ἐςερημένους ὧν τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἢ τοῖς πλείστοις μέτεστιν, ἢ ἀγαθῦ μηδέποτε τετυχηκότας ἢ μὴ τυγχάνοντας, ἢ μὴ τευξομένυς ἐὰν μὴ νῦν οἱ ἀκύοντες οἰκτείρωσιν. ἐκ τύτων μὲν ὖν ἐπὶ τὸν ἔλεον ἄξομεν, τὰς δὲ ἀποτροπὰς ἐκ τῶν ἐναντίων τύτοις ποιήσομεν, τὸν αὐτὸν τρόπον φροιμιαζόμενοι καὶ τὰ πράγματα διεξιόντες, ταῖς τε πίςεσι χρώμενοι, καὶ τοῖς ἀκύυσι δεικνύντες ὡς ἐςὶν ἃ πράττειν ἐπιχειρῦσιν

τῷ πράγματι om B^c. ‖ 3. μετὰ δὲ ταῦτα B^c. ‖ 8. παραληπτέον V^b. ‖ 13. τε] τὸ V^b. ‖ 25. συρρακουσίοις $V^b B^c$. ‖ ὡς $V^b B^c$. ‖ 37. ἡδὺ καὶ καλὸν B^c. ‖ 38. ἤδη om B^c. ‖ 39. ὁρίσαι V^b.

ς V^b. ‖ 9. τὰ μὲν σαυτῦ] καὶ τὰ μὲν ἡμέτερα V^b. ‖ 10. μὲν om B^c. ‖ 13. διὰ λογισμῦ B^c. ‖ 24. post τυγχάνυσιν B^c εὐχάριςοι ται κατὰ τὸ προσῆκον ἀγαθόν τι συνεισενεγκεῖν ἢ συνεισφέρειν ἢ συνεισοίσειν, ἢ αὐτοὺς ἢ τὺς ἐκείνων φίλυς, ἢ αὐτοῖς ἢ τοῖς ἑαυτῶν ἐπι- ἐνῇ] τιν' ἢ V^b. ‖ 26. συνίδωμεν V^b. ‖ 28. δὴ] δὲ B^c. ‖ 32. ἔτι codices. ‖ 37. τύτοις om V^b. ‖ αὐτὸν δὲ τρόπον V^b.

ἄνομα καὶ ἄδικα καὶ ἀσύμφορα καὶ αἰσχρὰ καὶ ἀηδῆ καὶ ἀδύνατα καὶ ἐργώδη καὶ οὐκ ἀναγκαῖα. ἡ δὲ τάξις ὁμοιοτρόπως ἔςαι, οἵα καὶ τῷ προτρέποντι. τοῖς μὲν οὖν καθ' αὑτὺς ἀποτρέπυσιν ὕτω τὰς τάξεις ποιητέον, τοὺς δὲ πρὸς τὰς ὑφ' ἑτέρων εἰρημένας προτροπὰς ἀντιλέγοντας πρῶτον μὲν ἐν τῷ προοιμίῳ δεῖ οἷς μέλλουσιν ἀντιλέγειν προθέσθαι, τὰ δ' ἄλλα καθ' αὑτὰ προοιμιάζεσθαι, μετὰ δὲ τὰ προοίμια μάλιςα μὲν ἕκαςα τῶν προειρημένων καθ' ἓν ἕκαςον προτιθέμενον ἐπιδεικνύειν ὡς ὐκ ἔςι δίκαια ὐδὲ νόμιμα ὐδὲ συμφέροντα ὐδὲ τύτοις ἀκόλυθα, ἐφ' ἃ παρακαλεῖ ὁ ἐναντίος. τοῦτο δὲ ποιήσεις ἀποφαίνων ἢ ἄδικα ὄντα ἃ λέγει ἢ ἀσύμφορα, ἢ τύτοις ὅμοια, ἢ ἐναντία τοῖς δικαίοις καὶ τοῖς συμφέρυσι καὶ τοῖς κεκριμένοις τοιύτοις. ὁμοιοτρόπως δὲ καὶ τῶν ἄλλων τὰ ὑπάρχοντα μέτιθι. κράτιστος μὲν ὖν ὁ τρόπος τῆς ἀποτροπῆς ὗτος ἐςίν, ἐὰν δὲ μὴ ἐνδέχηται τῦτο ποιεῖν, ἐκ τῦ παραλελειμμένυ τρόπυ ἀπότρεπε λέγων· οἷον ἐὰν ὁ ἐναντίος δίκαιον ἀποφήνῃ, σὺ ἐπιχείρει δεικνύναι ὡς ἐςὶν αἰσχρὸν ἢ ἀσύμφορον ἢ ἐργῶδες ἢ ἀδύνατον ἢ ὅ τι ἂν ἔχῃς τοιῦτον· ἐὰν δὲ ἐκεῖνος ἔχῃ τὸ συμφέρον, σὺ ἐπιδείκνυε ὡς ἄδικον, κἄν τι. ἄλλο ἔχῃς πρὸς τύτῳ. δεῖ δὲ καὶ τὰ μὲν αὑτῦ αὔξειν τὰ δὲ τὐναντίυ ταπεινῦν, ποιῦντα ὡς ἐν τῷ προτρεπτικῷ εἴρηται. χρὴ δὲ καὶ γνώμας φέρειν καὶ ἐνθυμήματα καθάπερ ἐκεῖσε, καὶ τὰς προκαταλήψεις λύειν, καὶ ἐπὶ τελευτῇ παλιλλογεῖν. πρὸς δὲ τύτοις ἐν μὲν ταῖς προτροπαῖς ἀποφαίνειν φιλίαν ὑπάρχειν οἷς βοηθεῖν προτρέπομεν πρὸς τὺς προτρεπομένυς, καὶ ὀφείλοντας χάριν ἔχειν τοῖς δεομένοις· οἷς δ' ὐκ ἐῶμεν βοηθεῖν, ἢ ὀργῆς ἢ φθόνυ ἢ ἔχθρας ἀξίυς ὑπάρχοντας. ἔχθραν μὲν ὖν ἐμποιήσομεν ὑπ' ἐκείνων οὐ προσηκόντως τοὺς ἀποτρεπομένυς ἀποφαίνοντες κακῶς πεπονθότας, ἢ τῶν φίλων, ἢ αὐτὺς ἢ ὧν κηδόμενοι τυγχάνουσιν· ὀργὴν δέ, ἐὰν ἐπιδεικνύωμεν παρὰ τὸ προσῆκον ὠλιγωρημένυς ἢ ἠδικημένυς, ἢ τῶν φίλων ἐκείνων, ἢ αὐτὺς ἢ ὧν κηδόμενοι τυγχάνυσιν αὐτοί. φθόνον δὲ παρασκευάσομεν συλλήβδην πρὸς τύτυς ὓς ἀποφαίνομεν ἀναξίως εὖ πεπραχότας ἢ πράττοντας ἢ πράξοντας, ἢ ἀγαθῦ μηδέποτε ἐςερημένυς ἢ μὴ ςερυμένυς ἢ μὴ ςερησομένυς, ἢ κακῦ μηδέποτε τετυχηκότας ἢ μὴ τυγχάνοντας ἢ μηδὲ τευξομένυς. φθόνον μὲν οὖν καὶ ἔχθραν καὶ ὀργὴν τοῦτον τὸν τρόπον ἐμποιήσομεν, φιλίαν δὲ καὶ χάριν καὶ ἔλεον ἐκ τῶν ἐν ταῖς προτροπαῖς. συνθήσομεν δὲ καὶ τάξομεν [illegible] ἁπάντων τῶν προειρημένων αὐτὰς τόνδε τὸν τρόπον. τὸ [illegible] ὖν προτρεπτικὸν εἶδος αὐτό τε ἴσμεν, οἷόν ἐςι, καὶ ἐξ [illegible] συνέςηκε καὶ ὡς αὐτῷ χρηςέον.

Τὸ δὲ ἐγκωμιαςικὸν καὶ τὸ κακολογικὸν πάλιν [illegible] θέμενοι σκοπῶμεν. φροιμιαςέον οὖν καὶ περὶ τύτων [illegible] προθεμένους τὰς προθέσεις, καὶ τὰς διαβολὰς ἀπο[illegible] ὁμοίως ὥσπερ ἐν τοῖς προτρεπτικοῖς. ἐπὶ δὲ τὸ [illegible] παρακαλοῦμεν ἔκ τε τῶν ἄλλων τῶν ἐν ταῖς δημηγ[illegible] εἰρημένων, καὶ ἐκ τῦ θαυμαςὰ καὶ περιφανῆ φάσκ[illegible] αὐτὸν ἴσα καὶ τὺς ἐγκωμιαζομένους καὶ τὺς ψεγο[illegible] ἀποφαίνειν πεπραγότας. ὡς γὰρ ἐπὶ τὸ πολὺ τῶν [illegible] εἰδῶν ὐκ ἀγῶνος ἀλλ' ἐπιδείξεως ἕνεκα λέγομεν. [illegible] δὲ πρῶτον τὰ προοίμια τὸν αὐτὸν τρόπον ὅνπερ ἐ[illegible] προτροπῶν καὶ ἀποτροπῶν. μετὰ δὲ τὸ προοίμιον [illegible] λόμενον τὰ ἔξω τῆς ἀρετῆς ἀγαθὰ καὶ ἐν αὐτῇ [illegible] ὄντα ποιεῖν ὕτω. τὰ μὲν ὖν ἔξω τῆς ἀρετῆς εἰς [illegible] καὶ ῥώμην καὶ κάλλος καὶ πλῦτον, τὴν δ' ἀρετὴν [illegible] φίαν καὶ δικαιοσύνην καὶ ἀνδρείαν καὶ ἐπιτηδεύματα [illegible] δοξα. τύτων δὲ τὰ μὲν τῆς ἀρετῆς δικαίως ἐγκωμ[illegible] τὰ δ' ἔξω κλέπτεται· τὺς γὰρ ἰσχυρὺς καὶ τὺς καλ[illegible] τὺς εὐγενεῖς καὶ τὺς πλυσίυς ὐκ ἐπαινεῖν ἀλλὰ μα[illegible] προσήκει. ταῦτα δὴ διαλογισάμενοι μετὰ τὰ [illegible] πρώτην τὴν γενεαλογίαν τάξομεν· πρῶτον γὰρ τὺς [illegible] ποις καὶ τοῖς ἄλλοις ζῴοις τῦθ' ὑπάρχει ἔνδοξον [illegible] τοιγαρῦν τὸν μὲν ἄνθρωπον ἢ τι ἄλλο τοιῦτο ζῷον [illegible] γως γενεαλογήσομεν· ὅταν δὲ πάθος ἢ πρᾶγμα [illegible] ἢ κτῆμα, ἀπ' αὐτῶν εὐθὺς τῶν προσόντων ἐνδοξ[illegible] νέσομεν. γενεαλογεῖν δὲ δεῖ ὧδε. ἐὰν μὲν ὦσιν [illegible] σπυδαῖοι, πάντας ἐξ ἀρχῆς ἀναλαβόντες μέχρι [illegible] ἐγκωμιαζόμενον, ἐφ' ἑκάςῳ τῶν προγόνων κεφ[illegible] ἔνδοξόν τι περιτιθέναι. ἐὰν δὲ οἱ πρῶτοι μὲν ὦσι [illegible] τὺς δὲ λοιπὺς συμβέβηκε μηδὲν ἀξιόλογον πρᾶξ[illegible] μὲν πρώτυς τὸν αὐτὸν τρόπον διεξελθεῖν, τὺς δὲ [illegible] παραλιπεῖν, προφασισάμενον ὅτι διὰ πλῆθος τῶν [illegible] ὐ θέλεις λέγων αὐτὺς μακρολογεῖν, ἔτι δὲ ὐκ ἄδηλ[illegible] πᾶσιν ὅτι τὺς ἐξ ἀγαθῶν γενομένυς εἰκός ἐςι τοῖς [illegible] νοις ὁμοιῦσθαι. ἐὰν δὲ οἱ παλαιοὶ πρόγονοι φαῦλ[illegible] χάνωσιν ὄντες, οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν ἔνδοξοι, τύτυς δὲ [illegible] λογεῖν, καὶ λέγειν ὅτι περὶ μὲν ἐκείνων περιεργ[illegible]

1. ἄνομον B^c. ‖ 3. πρέποντι $V^b B^c$. ‖ 13. τοιύτοις] εὖ τύτοις V^b. ‖ 31. ὑπάρχουσιν γε B^c. ‖ 32. ἂν B^c. ‖ 37. μὴ [illegible] V^b. ‖ κακῶν V^b.

5. καταλογικὸν V^b. ‖ 6. προθεμένυς] θέμενοι V^b. ‖ 12. ὡς] ὥπερ V^b. ‖ 14. πρῶτα B^c. ‖ 17. εὐσθένειαν V^b. ‖ 19. [illegible] B^c. ‖ 24. πρῶτον V^b. ‖ 25. ὑπάρχειν B^c. ‖ 26. τοιῦτον V^b. ‖ 34. διελθεῖν V^b. ‖ 36. αὐτὰ $V^b B^c$. ‖ 39. τύτυς B^c.

.ογεῖν, τοὺς δὲ πλησίον γεγονότας τῶν ἐπαινουμένων, ντας ἀγαθοὺς ἐπιδείξειν. καὶ δῆλον ὡς οἵ γε τούτων ι σπουδαῖοί τινες ἦσαν· οὐ γὰρ εἰκὸς φανῆναι τοὺς καλοὺς ἢ ἀγαθοὺς εἶναι ἐκ μοχθηρῶν προγεγονότας. μηδὲν ἀπὸ τῶν προγόνων ἔνδοξον ὑπάρχῃ, λέγε ός ἐστι γενναῖος, συμβιβάζων ὡς εὖ γεγόνασι πάν- πρὸς τὴν ἀρετὴν εὖ πεφυκότες. ἐπιτιμᾶν δὲ καὶ λοις, ὅσοι τοὺς προγόνους ἐπαινοῦσι, λέγων ὅτι πολ- ογόνων ἐνδόξων τυχόντες ἀνάξιοι γεγόνασιν. λέγε ὅτι τοῦτον, οὐ τοὺς προγόνους πρόκειται νῦν ἐγκωμιά- μοιοτρόπως δὲ καὶ κακολογοῦντα ἐπὶ τῶν μοχθηρῶν ον ποιητέον τὴν γενεαλογίαν. καὶ τοῦτον μὲν τὸν ἐν τοῖς ἐπαίνοις καὶ ταῖς κακολογίαις τὰς γενεα- τακτέον. εἴ τι δὲ ἔνδοξον αὐτῷ διὰ τὴν τύχην , τοῦτο μόνον διαφυλάττοντα, ὅπως τὰ πρέποντα λικίαις ἐρεῖς καὶ μικρά· τοὺς γὰρ παῖδας οὐχ οὕτω ὺς ὡς διὰ τοὺς ἐφεστῶτας οἴονται κοσμίους εἶναι καὶ ας, διὸ βραχυλογητέον περὶ αὐτῶν. ὅταν δὲ τοῦτον πον διέλθῃς, ἐπὶ τελευτῇ τοῦ μέρους ἐνθύμημα καὶ εἰπὼν ὅρισαι τοῦτο τὸ μέρος ἐπὶ τῇ τοῦ νεανίσκου καὶ τὴν πρόθεσιν ποιήσας, καὶ προτιθέμενος ἢ τὰ οῦ ἐπαινουμένου ἢ τὸν τρόπον ἢ τὰ ἐπιτηδεύματα, καθάπερ εἴπομεν πρότερον ἐν ἀρχαῖς ἐπὶ τοῦ ἐγκω- ὶ εἴδους, διεξιὼν ὅτι ὑπὸ τούτου τοῦ ἐπαινουμένου ἐν ταύτῃ ίᾳ ὄντος τὸ καὶ τὸ γέγονεν ἔνδοξον, ἢ ὅτι διὰ τούτου, ιὰ τοῦ ἐπιτηδεύματος, ἢ ἐκ τούτου, ἢ ἕνεκα τούτου. δεῖ ἑτέρων νέων ἐνδόξους πράξεις παριστάναι, καὶ ὑπερ- ν δεικνύναι τὰς τοῦδε τὰς ἐκείνων, τοῦ μὲν ἑτέρου τά- ι τῶν ὑπαρχόντων λέγοντα, τοῦ δ' ὑπὸ σοῦ ἐπαινου- ὶ μέγιστα. χρὴ δὲ καὶ παρ' ἄλλοις μικρὰ ἔνδοξα ντα παριστάναι τοῖς ὑπὸ σοῦ λεγομένοις, καὶ οὕτω ι φαίνεσθαι. ἀεὶ δὲ καὶ εἰκάζοντα τὰς πράξεις ῶδε, καὶ ποῖ, καὶ ποῖός τις νέος οὕτω φιλόσοφος , ὃς πρεσβύτερος γενόμενος μεγάλην ἂν ἐπίδοσιν καὶ οὗτος τις ἐρρωμένως τοὺς ἐν τοῖς γυμνασίοις ὑπο- πόνους, σφόδρα τὴν ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ φιλοπονίαν τει. τοῦτον μὲν οὖν τὸν τρόπον εἰκάζοντες αὐξήσομεν. καὶ τὰ περὶ τὴν ἡλικίαν τοῦ νεανίσκου διέλθωμεν . τελευτῇ τούτου τοῦ μέρους γνώμας καὶ ἐνθυμήματα

τάξωμεν, ἢ παλιλλογήσαντες συντόμως τὰ προειρημένα ἢ τὸ πρακτικὸν μέρος τελευταῖον ὁρισάμενοι, πάλιν ἃ διε- πράξατο ὁ ὑφ' ἡμῶν ἐγκωμιαζόμενος ἀνὴρ προθέμενοι, τὴν δικαιοσύνην τάξομεν πρῶτον, καὶ ὁμοιοτρόπως τοῖς προει- ρημένοις αὐξήσαντες ἥξομεν ἐπὶ τὴν σοφίαν, ἐὰν ὑπάρχῃ· καὶ ταύτην τὸν αὐτὸν τρόπον διελθόντες, προθέμενοι τὴν ἀνδρείαν, ἐὰν ᾖ, καὶ τὴν αὔξησιν ταύτης πάλιν διαδρα- μόντες, ὅταν ἐπὶ τελευτῇ τοῦ μέρους τούτου γενώμεθα καὶ πάντα τὰ εἴδη διεξεληλυθότες ὦμεν, παλιλλογήσαντες ἐν κεφαλαίῳ τὰ προειρημένα, τελευτὴν ἤτοι γνώμην ἢ ἐνθύ- μημα παντὶ τῷ λόγῳ ἐπιθήσομεν. ἁρμόσει δ' ἐν τοῖς ἐπαίνοις καὶ πολλοῖς ὀνόμασι περὶ ἕκαστον χρησάμενον με- γαλοπρεπῆ τὴν λέξιν ποιῆσαι. τὸν δ' αὐτὸν τρόπον ἐπὶ τῶν μοχθηρῶν πραγμάτων κακολογοῦντες τὰς κατηγορίας συστήσομεν. δεῖ δὲ μὴ σκώπτειν ὃν ἂν κακολογῶμεν, ἀλλὰ διεξιέναι τὸν βίον αὐτοῦ· μᾶλλον γὰρ οἱ λόγοι τῶν σκωμ- μάτων καὶ τοὺς ἀκούοντας πείθουσι καὶ τοὺς κακολογουμένους λυποῦσιν. τὰ μὲν γὰρ σκώμματα στοχάζεται τῆς ἰδέας ἢ τῆς οὐσίας, οἱ δὲ λόγοι τῶν ἠθῶν καὶ τῶν τρόπων εἰσὶν οἷον εἰκόνες. φυλάττου δὲ καὶ τὰς αἰσχρὰς πράξεις μὴ αἰσχροῖς ὀνόμασι λέγειν, ἵνα μὴ διαβάλῃς τὸ ἦθος, ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα αἰνιγματωδῶς ἑρμηνεύειν, καὶ ἑτέρων πραγμάτων ὀνόμασι χρωμένους δηλοῦν τὸ πρᾶγμα. χρὴ δὲ καὶ ἐν ταῖς κακολογίαις εἰρωνεύεσθαι καὶ καταγελᾶν τοῦ ἐναντίου, ἐφ' οἷς σεμνύνεται, καὶ ἰδίᾳ μὲν καὶ ὀλίγων παρόντων ἀτιμά- ζειν αὐτόν, ἐν δὲ τοῖς ὄχλοις κοινὰς μάλιστα κατηγορίας λοιδορεῖν· αὔξειν δὲ καὶ ταπεινοῦν τὸν αὐτὸν τρόπον τὰς κακολογίας ὅνπερ καὶ τὰ ἐγκώμια. περὶ μὲν οὖν τούτων τῶν εἰδῶν ἐντεῦθεν εἰδήσομεν τὴν χρῆσιν.

Λοιπὸν δ' ἐστὶν ἡμῖν εἶδος τό τε κατηγορικὸν καὶ τὸ 37
ἐξεταστικόν. ταῦτα πάλιν ὡς ἐν τῷ δικανικῷ γένει συνθή- σομεν καὶ τάξομεν καὶ διέλθωμεν. πρῶτον μὲν οὖν ἐν τοῖς προοιμίοις προθήσομεν τὸ πρᾶγμα περὶ οὗ κατηγορήσομεν ἢ ἀπολογησόμεθα, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων εἰδῶν. προσέχειν δὲ παρακαλέσομεν ἐκ τῶν αὐτῶν ὧν ἐν τῷ προτρεπτικῷ καὶ ἐν τῷ ἀπολογητικῷ. ἔτι δὲ καὶ περὶ τῆς εὐμενείας, τῷ μὲν εὖ διακειμένῳ ἐκ τοῦ παροιχομένου χρόνου ἢ τοῦ παρόντος, καὶ μηδὲ διαβεβλημένῳ ὡς πρὸς αὐτὸν ἢ πρὸς τὸ πρᾶγμα ἢ πρὸς τὸν λόγον τοὺς ἀκούοντας δυσχεραίνειν,

ὡς εὖ] ὧν εὖ V^b. ‖ 11. ὁμοτρόπως V^b. ‖ 15. ὅπως] πῶς V^b, ἔπειτα B^c. ‖ 21. τὰ om V^b. ‖ 25. τοῦτον V^b. ‖ 28. δεικνύναι] ταύτας V^b. ‖ τὰς] τῶν B^c, om V^b. ‖ 31. παριστάμενα ὑπὸ σοῦ λεγόμενα οὕτω V^b. ‖ 33. πῆ V^b. ‖ 35. οὕτως] τοιοῦτός V^b. ‖ V^b.

τάξομεν V^b. ‖ 2. τὸ — τελευταῖον] περὶ τὸ τελευταῖον μέρος V^b. ‖ 3. προθέμενος B^c. ‖ 4. τάξομεν om V^b. ‖ 8. τούτου om 9. διεληλυθότες B^c. ‖ 15. στήσομεν $V^b B^c$. ‖ 21. διαβάλλῃς B^c. ‖ 23. καὶ om B^c. ‖ 33. τὸ πρᾶγμα om B^c. ‖ 34. ἐπὶ om 18. μήτε V^b. ‖ ὡς] τῶ V^b.

τὸν αὐτὸν τρόπον ὡς περὶ ἐκείνων εἴρηται τὴν εὐμένειαν ποριστέον· τῷ δὲ μήτε εὖ μήτε κακῶς διακειμένῳ τὴν εὐμένειαν παρασκευαστέον ἢ ἐκ τοῦ παροιχομένου χρόνου ἢ ἐκ τοῦ παρόντος, ἢ δι' ἑαυτὸν ἢ τὸ πρᾶγμα ἢ τὸν λόγον· τῷ δὲ διαβεβλημένῳ ἔνια μὲν μεμιγμένως ἔνια δ' ἰδίως πρὸς εὐμένειαν ποριστέον. οὗτος μὲν οὖν ὁ τρόπος ἔσται δι' οὗ τὴν εὐμένειαν παρασκευαστέον. τοὺς μὲν γὰρ μήτε εὖ μήτε κακῶς διακειμένους αὐτοὺς μὲν συντόμως ἐπαινετέον, καὶ τοὺς ἐναντίους κακολογητέον, δεῖ δὲ αὐτοὺς ἐκ τούτων ἐπαινεῖν ὧν μάλιστα μέτεστι τοῖς ἀκούουσιν, λέγω δὲ φιλόπολιν φιλέταιρον ἐλεήμονα καὶ τὰ τοιαῦτα· τὸν δ' ἐναντίον κακολογεῖν ἐκ τούτων ἐφ' οἷς οἱ ἀκούοντες ὀργίζονται, ταῦτα δ' ἐστὶ μισόπολιν μισόφιλον ἀχάριστον ἀνελεήμονα καὶ τὰ τοιαῦτα. χρὴ δὲ καὶ τοὺς δικαστὰς ἐπαίνῳ θεραπεῦσαι, ὡς δικασταὶ δίκαιοι καὶ δεινοί εἰσιν. συμπαραληπτέον δὲ καὶ τὰς ἐλαττώσεις, εἴ που τῶν ἀντιδίκων καταδεεστέρως ἔχει πρὸς τὸ λέγειν ἢ πράττειν ἢ ἄλλο τι τῶν περὶ τὸν ἀγῶνα. πρὸς δὲ τούτοις ἐμβλητέον τό τε δίκαιον καὶ τὸ νόμιμον καὶ τὸ συμφέρον καὶ τὰ τούτοις ἀκόλουθα. τῷ μὲν οὖν μήτε εὖ μήτε κακῶς διακειμένῳ ἐκ τούτων ἐν τοῖς δικασταῖς τὴν εὔνοιαν ποριστέον· τῷ δὲ διαβεβλημένῳ, ἐὰν μὲν ἐκ τοῦ παροιχομένου χρόνου αἱ διαβολαὶ ὦσι περὶ τὸν λόγον, ἴσμεν ὡς δεῖ τὰ τοιαῦτα λύειν ἐκ τῶν προτέρων· ἐὰν δὲ ἐκ τοῦ παρόντος χρόνου, περὶ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον ἀναγκαῖον διαβεβλῆσθαι, ἐὰν ἀπρεπὴς ᾖ τῷ παρόντι ἀγῶνι ἢ ὑπεναντίος τοῖς ἐγκλήμασιν ἢ ὁμολογούμενος τῇ κατηγορίᾳ. ἀπρεπὴς μὲν οὖν γένοιτ' ἄν, ἐὰν ἀγωνίζηται νεώτερος ἢ πρεσβύτερος ὑπὲρ ἄλλου, ὑπεναντίος δέ, ἐάν τις ἰσχυρὸς ὢν ἀσθενεῖ δικάζηται αἰκίας, ἢ ἐάν τις ὑβριστὴς ὢν ὕβριν ἐγκαλῇ σώφρονι, ἢ ἐάν τις πάνυ πλουσίῳ δικάζηται πάνυ πένης χρημάτων ἐγκαλῶν. οἱ μὲν οὖν τοιοῦτοι ὑπεναντίοι εἰσὶ τοῖς ἐγκλήμασιν· ὁμολογούμενος δ' ἔσται, ἐάν τις ἰσχυρὸς ὢν ὑπὸ ἀσθενοῦς αἰκίας διώκηται, ἢ ἐάν τις κλέπτης δοκῶν εἶναι κλοπῆς δίκην φεύγῃ. ὅλως δὲ οἱ τὰς περὶ αὐτῶν δόξας ὁμοιοτρόπους αὐτοῖς ἔχοντες ὁμολογούμενοι τοῖς ἐγκλήμασι δόξουσιν εἶναι. περὶ μὲν οὖν αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον ἐκ τοῦ παρόντος χρόνου τοιαῦται γενήσονται διαβολαί, αἱ δὲ περὶ τὸ πρᾶγμα συμβαίνουσαι, ἐάν τις πραγματεύηται πρὸς οἰκείους φίλους ἢ ξένους ἢ ἰδίους, ἢ περὶ μικρῶν ἢ αἰσχρῶν· ταῦτα γὰρ ἀδοξίαν τοῖς [illegible] ποιεῖ. πῶς οὖν τὰς διαβολὰς τὰς προειρημένας [illegible] μεν, τοῦτο δηλώσω. δύο μὲν δὴ στοιχεῖα λέγω [illegible] πάντων, τὸ μέν, οἷς ἂν νομίζῃς τοὺς κριτὰς [illegible] προκαταλάμβανε αὐτοὺς καὶ ἐπίπληττε· τὸ δὲ [illegible] τὰς πράξεις, μάλιστα μὲν εἰς τοὺς ἀντιδίκους [illegible] δὲ μή, εἰς ἄλλους τινάς, προφάσει χρώμενος ὅτι οὐχ [illegible] ἀλλ' ὑπὸ τῶν ἀνταγωνιστῶν ἀναγκαζόμενος εἰς τὸν [illegible] κατέστης. καθ' ἑκάστην δὲ τὴν διαβολὴν τάδε χρὴ [illegible] σίζεσθαι, τὸν μὲν νεώτερον πρεσβυτέρων φίλων [illegible] τῶν ἀγωνιουμένων ὑπὲρ αὐτοῦ, ἢ μέγεθος [illegible] προθεσμίαν χρόνου, ἢ πλῆθος, ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον. [illegible] ὑπὲρ ἄλλου λέγῃς, ῥητέον ὡς διὰ φιλίαν συνηγορεῖς [illegible] ἔχθραν τοῦ ἀντιδίκου, ἢ διὰ τὸ τοῖς πράγμασι [illegible] σθαι, ἢ διὰ τὸ κοινῇ συμφέρον, ἢ διὰ τὸ ἔρημον [illegible] ἀδικεῖσθαι ᾧ συνηγορεῖς. ἐὰν δὲ ὁμολογούμενος τῷ [illegible] ματι ἢ ὑπεναντίος τῇ κατηγορίᾳ γένηται, τῇ τε [illegible] λήψει χρῆσθαι, καὶ λέγειν ὡς οὐ δίκαιον καὶ νόμιμον [illegible] συμφέρον ἐκ τῆς ὑπολήψεως ἢ τῆς ὑποψίας [illegible] πρὶν τοῦ πράγματος ἀκοῦσαι. τὰς μὲν οὖν περὶ τὸν [illegible] πον αὐτὸν διαβολὰς οὕτω λύσομεν, τὰς δὲ περὶ τὸ [illegible] γμα οὕτως ἀπωσόμεθα, τὴν αἰτίαν εἰς τὸν ἐναντίον [illegible] τες, ἢ λοιδορίαν ἐγκαλοῦντες αὐτοῖς ἢ ἀδικίαν ἢ [illegible] ἢ φιλονεικίαν, καὶ ὀργὴν προφασιζόμενοι, ὅτι τοῦ [illegible] δι' ἄλλου τρόπου τυχεῖν ἀδύνατον. τὰς μὲν οὖν [illegible] βολὰς ἐπὶ τῶν δικαστηρίων οὕτω λύσομεν, τὰς [illegible] πᾶσι τοῖς εἴδεσιν, ὡς ἐπὶ τῶν προτέρων εἰδῶν [illegible] ζομεν δὲ τὰ δικανικὰ προοίμια τὸν αὐτὸν τρόπον [illegible] καὶ τὰ δημηγορικά. κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον [illegible] ἀπαγγελίας συνάψομεν τῷ προοιμίῳ, καὶ ἢ περὶ τὸ [illegible] πιστὰς καὶ δικαίας ἀποφανοῦμεν, ἢ αὐτὰς ὑφ' ἑαυτὸν [illegible] ματοειδεῖς ποιησόμεθα. τὰ δὲ μετὰ ταῦτα ἔστι [illegible] σις, ἂν μὲν ἀντιλέγηται τὰ πράγματα ὑπὸ τῶν [illegible] κων, ἐκ τῶν πίστεων, ἂν δὲ ὁμολογῆται, ἐκ τοῦ [illegible] καὶ τῶν συμφερόντων καὶ ἐκ τῶν τούτοις ἀκολούθων [illegible] τειν δὲ δεῖ τῶν μὲν πίστεων πρώτας τὰς μαρτυρίας [illegible] ἐκ τῶν βασάνων ἡμῖν ὁμολογηθέντα, ἂν ὑπάρχῃ [illegible] βεβαιοῦν, ἂν μὲν πιθανὰ ᾖ, γνώμαις καὶ [illegible] ἐὰν δὲ μὴ παντελῶς πιθανὰ ᾖ, τῷ εἰκότι, ἔπειτα [illegible]

2. τὴν εὐμένειαν παρασκευαστέον om V^b. ‖ 5. τῷ δὲ om V^b. ‖ 6. πρὸς εὐμένειαν ποριστέον om V^b. ‖ 11. καὶ om B^c. ‖ [illegible] δεεστέρους V^bB^c. ‖ 34. δοκῶν εἶναι] ὢν V^bB^c.

6. ἀποτρέψεις B^c. ‖ 12. τι τῶν τοιούτων V^b. ‖ 15. κοινοῦ B^c. ‖ 19. προκατακρίνειν V^b. ‖ 20. ταῖς V^b. ‖ οὖν om B^c. ‖ [illegible] βολαῖς οὕτω χρησόμεθα V^b. ‖ τὰς] τὰ B^c. ‖ 22. τὸν] τὸ B^c. ‖ 29. δὲ om V^bB^c. ‖ 30. ἐπαγγελίας V^b. ‖ 33. ἀντιλέγηται B^c. [illegible] ὡμολόγηται V^bB^c. ‖ 36. τῶν om V^b. ‖ 38. ἀπίθανα V^b. ‖ 39. πιθανὰ παντελῶς V^b.

κσι καὶ τοῖς τεκμηρίοις καὶ τοῖς σημείοις καὶ τοῖς ;, τελευταῖον δὲ τοῖς ἐνθυμήμασι καὶ ταῖς γνωμο- ἐὰν δὲ ὁμολογῆται τὰ πράγματα, τὰς μὲν πί- τέον, τῇ δὲ δικαιολογίᾳ ὥσπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν '. καὶ τοῦτον μὲν τὸν τρόπον βεβαιώσομεν, μετὰ 3εβαίωσιν τὰ πρὸς τοὺς ἀντιδίκους τάττοντες προ- λόμεθα αὐτῶν τὰ ἐπίδοξα λέγεσθαι. ἐὰν μὲν οὖν 'αι τὸ πρᾶγμα, τὰς μὲν ὑφ' ἡμῶν πίστεις εἰρημέ- ητέον, τὰς δ' ὑπ' ἐκείνων μελλούσας λέγεσθαι δια- καὶ ταπεινωτέον. ἐὰν δὲ ὁμολογοῦντες ὦσιν, ἔννομα ια ἀποφαίνειν κατὰ τοὺς γεγραμμένους νόμους· οὓς ῖς παρεσχόμεθα, καὶ τοὺς ὁμοίους τούτοις, δικαίους καὶ αὶ συμφέροντας τῷ κοινῷ τῆς πόλεως [καὶ] κεκρι- τὸ τῶν πολλῶν τοιούτους εἶναι πειρατέον ἐπιδεικνύειν, τῶν ἀντιδίκων τὰ ἐναντία. ἐὰν δὲ μὴ ἐνδέχηται λέγειν, ὑπομίμνησκε τοὺς δικαστὰς ὅτι οὐχ ὑπὲρ τοῦ λὰ τοῦ πράγματος δικάζουσιν, ὀμόσαντες κατὰ τοὺς ὶς κειμένους τὴν ψῆφον οἴσειν, καὶ δίδασκε ὅτι οὐ ῖν νῦν προσήκει, ἀλλ' ἐν ταῖς περὶ τούτων κυρίαις ἂν δ' ἡμῖν συμβαίνῃ τὸ παρὰ μοχθηροὺς δοκοῦν- ι νόμους τὸ πρᾶγμα πεπρᾶχθαι, ῥητέον ὡς οὐ νόμος ομία τὸ τοιοῦτόν ἐστιν· ὁ μὲν γὰρ νόμος ἐπὶ τῷ τίθεται, οὗτος δὲ βλάπτει τὴν πόλιν. ῥητέον δὲ ὐ παρανομήσουσιν, ἂν τούτῳ τῷ νόμῳ ἐναντίαν ψῆ- ται, ἀλλὰ νομοθετήσουσιν, ὥστε μὴ χρῆσθαι δό- πονηροῖς καὶ παρανόμοις. δεῖ δὲ καὶ τοῦτο συμ- ', ὡς οὐδεὶς νόμος κωλύει τὸ κοινὸν εὖ ποιεῖν, τοὺς λους νόμους ἀκύρους ποιεῖν εὐεργετεῖν τὴν πόλιν ἐστίν. ' οὖν τῶν σαφῶς εἰρημένων νόμων, ὁποίους ἂν αὐτῶν ἐκ τῶν τοιούτων προκαταλαμβάνοντες ἀντιλέγειν ιμεν. περὶ δὲ τῶν ἀμφιβόλων ἐὰν οὕτως ὑπολαμ- ὡς σοὶ συμφέρει, δεῖ ταῦτα ὑποδεικνύειν· ἂν δ' ιντίος λέγει, χρὴ διδάσκειν ὡς ὁ νομοθέτης οὐ τοῦτο ὃ σὺ λέγεις, καὶ ὅτι συμφέρει αὐτοῖς οὕτω λέγειν ιν. ἐὰν δὲ μὴ δυνατὸς ᾖς ἐπὶ τὸ ἐναντίον μεθιστά- νυε ὡς οὐδὲν ἄλλο λέγειν ὁ ἐναντίος δύναται νόμος καὶ περὶ μὲν νόμων, ὡς δεῖ χρῆσθαι, τοῦτον τὸν ιετιῶν εὐπορήσεις. καθόλου δέ, ἂν ὁμολογήσαντες δικαίων καὶ τῶν νομίμων τὴν ἀπολογίαν ποιεῖσθαι ν, ἐκ τούτων τὰ ἐπίδοξα ῥηθήσεσθαι προκαταλη- ἀν δὲ ὁμολογήσαντες συγγνώμης ἀξιῶσι τυχεῖν,

ὧδε χρὴ περιαιρεῖσθαι τὰ τοιαῦτα τῶν ἀντιδίκων. πρῶτον μὲν λεκτέον ὡς κακοηθέστερον ἦν, καὶ ὡς τὰ τοιαῦτα ἐξαμαρτάνειν φασὶν ὅταν γνωσθῶσιν, ὥστε εἰ τούτῳ συγγνώμην ἕξετε, καὶ τοὺς ἄλλους πάντας τῶν τιμωριῶν ἀφήσετε. ἔτι δὲ λέγε ὡς "εἰ τῶν ὁμολογούντων ἐξαμαρτάνειν ἀποψηφιεῖσθε, πῶς τῶν μὴ ὁμολογούντων καταψηφιεῖσθε;" λεκτέον δὲ ὅτι "εἰ καὶ ἐξήμαρτεν, οὐκ ἐμὲ δεῖ διὰ τὴν τούτου ἁμαρτίαν ζημιοῦσθαι." πρὸς δὲ τούτοις ῥητέον ὡς οὐδὲ ὁ νομοθέτης τοῖς ἁμαρτάνουσι συγγνώμην ἔχει· οὐκοῦν δίκαιον οὐδὲ τοὺς δικαστὰς κατὰ τοὺς νόμους κρίνοντας. ἐκ μὲν οὖν τῶν τοιούτων τὰς συγγνώμας περιαιρησόμεθα, καθάπερ καὶ ἐν ἀρχαῖς δεδηλώκαμεν, συλλήβδην δὲ τὰ ὑπὸ τῶν ἀντιδίκων μέλλοντα λέγεσθαι καὶ πρὸς πίστιν καὶ δικαιολογίαν καὶ συγγνώμην ἐκ τῶν προειρημένων προκαταληψόμεθα. μετὰ δὲ ταύτην τὴν αἰτίαν ἀναλογητέον ἐν κεφαλαίῳ τὸν λόγον ὅλον, καὶ συντόμως, ἐὰν ἐνδέχηται, πρὸς μὲν τοὺς ἐναντίους ἔχθραν ἢ ὀργὴν ἢ φθόνον τοῖς δικασταῖς ἐμποιητέον, πρὸς δ' ἡμᾶς φιλίαν ἢ χάριν ἢ ἔλεον. ὅθεν δὲ ταῦτα γίνεται, ἐν τῷ δημηγορικῷ καὶ ἐπὶ τῶν προτροπῶν καὶ ἀποτροπῶν εἰρήκαμεν, καὶ ἐν τῷ ἀπολογητικῷ εἴδει πάλιν ἐπὶ τελευτῆς διέξιμεν. τὸν μὲν οὖν πρῶτον λόγον, ἐὰν κατηγορῶμεν ἐν τοῖς δικανικοῖς, οὕτω συνθήσομεν καὶ τάξομεν· ἐὰν δὲ ἀπολογώμεθα, τὸ μὲν προοίμιον ὁμοιοτρόπως τῷ κατηγοροῦντι συστήσομεν, τῶν δὲ κατηγορουμένων ἃ μὲν εἰδέναι τοὺς ἀκούοντας ἐποίησε, παραλείψομεν, ἃ δὲ δοξάζειν, ταῦτα προθέμενοι μετὰ τὸ προοίμιον διαλύσομεν, τούς τε μάρτυρας καὶ τὰς βασάνους καὶ τοὺς ὅρκους ἀπίστους ποιήσομεν, ὡς προακήκοας, εἰ μὲν τὰ πράγματα πιστὰ ᾖ, τὴν ὑπὲρ αὐτῶν ἀπολογίαν ἐπὶ τὸν ἐκ τοῦ παραλειπομένου τόπον μεταβιβάζοντες, εἰ δ' εἶεν οἱ μάρτυρες οἱ βασανισθέντες πιστοί, ἐπὶ τὸν λόγον ἢ τὴν πρᾶξιν, ἢ ὅ τι ἂν ἄλλο ἔχῃς ἐπὶ τῶν ἐναντίων πιστότατον. ἂν δὲ τὸ λυσιτελὲς ἢ τὸ ἔθος ἐπιφέρων σου κατηγορήσῃ, ἀπολογοῦ μάλιστα μὲν ὡς λυσιτελές ἐστι τὸ κατηγορούμενον, εἰ δὲ μή, ὅτι οὐκ εἴθισαι τὰ τοιαῦτα πράττειν οὔτε σὺ οὔτε οἱ σοὶ ὅμοιοι, ἢ ὅτι οὐ τοῦτον τὸν τρόπον. τὸ μὲν οὖν εἰκὸς οὕτω λύσεις· τὸ δὲ παράδειγμα πρῶτον μέν, ἂν δύνῃ, δείκνυε ὡς οὐχ ὅμοιόν ἐστι τῷ ἐγκαλουμένῳ, εἰ δὲ μή, ἕτερον φέρε αὐτὸς παράδειγμα ἐκ τῶν ἐναντίων παρὰ τὸ εἰκὸς γενόμενον. τὸ δὲ τεκμήριον λύε, φράζων παρ' ἃς αἰτίας ἐναντιωθῆναι συνέβη. τὰς δὲ γνώμας καὶ τὰ ἐνθυ-

μολόγηται $V^b B^c$. ‖ 6. τὰ om V^b. ‖ 11. καὶ om V^b. ‖ 12. μὲν om V^b. ‖ 13. [καὶ] om codices. ‖ 14. τῶν om V^b. ‖ B^c. ‖ 19. νῦν om V^b. ‖ 20. μοχθηροῖς δοκοῦσιν εἶναι νόμοις V^b et pr B^c.

λεκτέον V^b. ‖ 4. μωριῶν B^c. ‖ 15. ταῦτα V^b. ‖ 19. καὶ ἀποτροπῶν om $V^b B^c$. ‖ 21. πρῶτον] πρᾶτον τὸν V^b. ‖ 34. an ἀλυσιτελές?

μήματα ἢ παράδοξα ἀπόφαινε ἢ ἀμφίβολα. τὰ δὲ σημεῖα πλειόνων ὄντων ἀπόφαινε σημεῖα, καὶ μὴ μόνου τοῦ σοὶ ἐγκαλουμένου. καὶ τὰ μὲν τῶν ἐναντίων ἐπὶ τὸ ἐναντίον ἄγοντες ἢ ἐπὶ τὸ ἀμφίβολον ἀπίθανα τοῦτον τὸν τρόπον καταστήσομεν· ἂν δὲ ὁμολογῶμεν τὰ ἐγκαλούμενα πεποιηκέναι, ἐκ τῶν δικαίων καὶ νομίμων μετιόντες ἐννομώτερα καὶ δικαιότερα τὰ ἡμέτερα ἀποδεικνύναι πειρασόμεθα. ἐὰν δὲ μὴ τοῦτο ἐνδέχηται, εἰς ἁμάρτημα ἢ ἀτύχημα καταφεύγοντας, καὶ μικρὰς τὰς βλάβας ἀποφαίνοντας συγγνώμης τυγχάνειν πειρατέον, τὸ μὲν ἁμαρτάνειν κοινὸν πάντων ἀνθρώπων ἐπιδεικνύοντας, τὸ δ' ἀδικεῖν ἴδιον τῶν πονηρῶν. λέγε δὲ ὅτι καὶ ἐπιεικὲς καὶ δίκαιον καὶ συμφέρον ἐστὶ συγγνώμην ἔχειν ταῖς ἁμαρτίαις· οὐδεὶς γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων εἴ τι τοιοῦτον αὐτῷ συνεμπέσοι. ἀπόφαινε καὶ τὸν ἐναντίον, εἴ τι ἐξήμαρτεν, συγγνώμης τυχεῖν ἀξιώσαντα. μετὰ ταῦτα αἱ προκαταλήψεις αἱ ὑπὸ τῶν ἐναντίων εἰρημέναι. τὰς μὲν οὖν ἄλλας ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων εὐπορήσομεν λύειν· ἐὰν δὲ διαβάλλωσιν ἡμᾶς ὡς γεγραμμένους λόγους λέγομεν ἢ λέγειν μελετῶμεν ἢ ὡς ἐπὶ μισθῷ τινὶ συνηγοροῦμεν, χρὴ πρὸς τὰ τοιαῦτα ὁμόσε βαδίζοντας εἰρωνεύεσθαι, καὶ περὶ μὲν τῆς γραφῆς λέγειν μὴ κωλύειν τὸν νόμον ἢ αὐτὸν γεγραμμένα λέγειν ἢ ἐκεῖνον ἄγραφα· τὸν γὰρ νόμον οὐκ ἐᾶν τοιαῦτα πράττειν, λέγειν δὲ ὅπως ἄν τις βούληται συγχωρεῖν. ῥητέον δὲ καὶ ὅτι "οὕτως ὁ ἐναντίος οἴεται μεγάλα ἠδικηκέναι, ὥστ' οὐ νομίζει με κατ' ἀξίαν κατηγορῆσαι, εἰ μὴ γράφοιμι καὶ πολὺν χρόνον σκεψαίμην." περὶ μὲν οὖν τὰς τῶν γεγραμμένων λόγων διαβολὰς οὕτως ἀπαντητέον· ἂν δὲ φάσκωσιν ἡμᾶς λέγειν μανθάνειν καὶ μελετᾶν, ὁμολογήσαντες ἐροῦμεν "ἡμεῖς μὲν οἱ μανθάνοντες, ὡς φής, οὐ φιλόδικοί ἐσμεν, σὺ δὲ ὁ λέγειν μὴ ἐπιστάμενος καὶ νῦν ἡμᾶς καὶ πρότερον ἑάλως συκοφαντῶν," ὥστε λυσιτελὲς φανεῖται τοῖς πολίταις κἀκεῖνον μανθάνειν ῥητορεύειν· οὐ γὰρ οὕτω πονηρὸν οὐδὲ συκοφάντην αὐτὸν εἶναι. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον κἂν ἡμᾶς ἐπὶ μισθῷ συνηγορεῖν λέγῃ τις, ὁμολογήσαντες εἰρωνευσόμεθα, καὶ τὸν αἰτιώμενον ἡμᾶς ἐπιδείξομεν τοῦτο ποιοῦντα, καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας. τῶν δὲ μισθῶν διαιρεῖν τὰ εἴδη, καὶ λέγειν ὡς οἱ μὲν ἐπὶ χρήμασιν οἱ δ' ἐπὶ χάρισιν οἱ δ' ἐπὶ τιμωρίαις οἱ δ' ἐπὶ τιμαῖς συνηγοροῦσιν. αὐτὸν μὲν οὖν ἀπόφαινε διὰ χάριν συνηγοροῦντα, τὸν δ' ἐναντίον λέγε οὐδ' ἐπὶ μικρῷ μισθῷ συνηγορεῖν· [illegible] λάβῃ ἀργύριον ἀδίκως, οὐχ ὅπως μὴ ἐκτίσῃ, [illegible] τῷ αὐτῷ δὲ τρόπῳ καὶ ἐάν τις ἡμᾶς δικάζεσθαί [illegible] λέγῃ διδάσκειν, ἢ λόγους δικανικοὺς συγγράφειν· [illegible] γὰρ καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας, καθ' ὅσον δύναται, [illegible] λους ὠφελεῖν καὶ διδάσκοντας καὶ συμβουλεύοντας [illegible] οὕτως ἐντέχνως περὶ τῶν τοιούτων ἀπαντήσεις. χρὴ δὲ [illegible] περὶ τὰς ἐρωτήσεις καὶ τὰς ἀποκρίσεις, ὁπόσαι [illegible] εἰς τὰ τοιαῦτα εἴδη, μὴ ῥαθύμως ἔχειν, ἀλλὰ [illegible] τὰς ὁμολογίας καὶ τὰς ἀρνήσεις ἐν ταῖς ἀποκρίσεσι. [illegible] λογίαι μὲν οὖν εἰσὶν αἱ τοιαίδε· "ἀπέκτεινάς μου τὸν [illegible] ἀπέκτεινα πρότερον ἐπ' ἐμὲ σίδηρον αἱρόμενον." "συν[illegible] μου τὸν υἱόν; ἔγωγε ἀδίκων χειρῶν ἄρχοντα." "κατ[illegible] μου τὴν κεφαλήν; ἐγὼ βιαζομένου σου νύκτωρ εἰς τὴν [illegible] οἰκίαν εἰσιέναι." αἱ μὲν οὖν τοιαῦται ὁμολογίαι τῷ [illegible] πιστεύουσαι ὁμολογοῦνται, αἱ δὲ τοιαίδ' ἀρνήσεις [illegible] τὸν νόμον· "ἀπέκτεινάς μου τὸν υἱόν; οὐκ ἔγωγε [illegible] νόμος." τὰ δὲ τοιαῦτα πάντα οὕτω δεῖ ὑποκρίνεσθαι, [illegible] τῶν νόμων ὁ μὲν κελεύῃ τοῦτο ποιεῖν ὁ δὲ κωλύῃ. [illegible] οὖν πρὸς τοὺς ἀντιδίκους ἐκ τούτων ἁπάντων συνάξεις. [illegible] δὲ ταῦτα παλιλλογία τῶν εἰρημένων ἤδη σύντομος [illegible] μνησις. χρήσιμος δ' ἐστὶ παρὰ πάντας τοὺς καιρούς [illegible] καὶ παρὰ μέρος καὶ παρὰ εἶδος τῇ παλιλλογίᾳ [illegible] μάλιστα δ' ἁρμόττει πρὸς τὰς κατηγορίας καὶ τὰς [illegible] λογίας, ἔτι δὲ παρὰ τὰς προτροπὰς καὶ ἀποτρ[illegible] γὰρ μόνον ἀναμνῆσαι δεῖν φαμὲν περὶ τῶν εἰρημέν[illegible] ταῦθα, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἐγκωμίων καὶ τῶν [illegible] γιῶν, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἡμᾶς τοὺς κριτὰς εὖ δια[illegible] πρὸς τοὺς ἐναντίους κακῶς· διὸ καὶ τελευταῖον [illegible] τῷ λόγῳ μερῶν τάττομεν. ἔστι δὲ μνημονικὸν [illegible] κεφαλαίῳ ἀπολογιζόμενον περὶ τῶν εἰρημένων, ἢ [illegible] ζόμενον, ἢ προσερωτῶντα τῶν μὲν σαυτοῦ τὰ βέλτ[illegible] δ' ἐναντίων τὰ φαυλότατα, εἰ δὲ βούλει, ἐρωτήσεις [illegible] ποιησάμενον. οἷον δὲ τούτων ἕκαστόν ἐστιν, ἐκ τῶν [illegible] ἴσμεν. εὖ δὲ διαθήσομεν ἡμᾶς καὶ τοὺς ἐναντίους [illegible] ὥσπερ ἐπὶ τῶν προτροπῶν καὶ ἀποτροπῶν, ὑπ[illegible] κεφαλαιωδῶς ἐφ' οἷς εὖ πεποιήκαμεν τοὺς [illegible] ποιοῦμεν ἢ ποιήσομεν, ἢ αὐτοὶ ἢ ἡμέτεροι φίλοι, ἢ [illegible] ἢ ὧν κηδόμενοι τυγχάνουσιν, ἢ πάλιν τοὺς κρίνοντας [illegible] ἢ ὧν κηδόμενοι τυγχάνουσιν, καὶ διεξιόντες αὐτοὺς [illegible]

9. σμικρὰς B^e. ‖ 14. συνεμπέσῃ B^e. ‖ 19. λέγωμεν V^b. ‖ 20. συνηγορῶμεν V^b. ‖ 24. λέγει B^e. ‖ 25. νομίζειν B^e. ‖ [illegible] ψαίμην V^b. ‖ 28. ἐὰν V^b. ‖ 30. μὲν] δὲ B^e. ‖ 35. εἰρωνευόμεθα V^b. ‖ 37. διαιροῦντα εἴδη V^b.

4. λέγειν V^b. ‖ 18. δεῖ] δὴ B^e. ‖ 25. δὲ] δὲ καὶ B^e. ‖ 28. καὶ post ἀλλὰ om V^b. ‖ 29. διὸ καὶ om V^b. ‖ 39. [illegible] 40. τυγχάνουσιν om B^e.

χάριτας ἡμῖν τῶν ὑπηργμένων ἀποδῦναι, καὶ πρὸς ἐλεεινοὺς ἡμᾶς αὐτοὺς καθιςάντες, ἐὰν ἐνδέχηται. ὲ ποιήσομεν ἐπιδεικνύντες ὡς πρὸς τοὺς ἀκούοντας ἔχομεν καὶ ἀναξίως δυςυχοῦμεν, κακῶς πρότερον τες ἢ νῦν πάσχοντες, ἢ πεισόμενοι ἐὰν μὴ βοη- υῖν οὗτοι, ἐὰν δὲ μὴ τοιαῦτα ὑπάρχῃ, διεξιόντες γαθῶν ἐστερήμεθα ἢ στερισκόμεθα ἢ στερησόμεθα θέντες ὑπὸ τῶν κρινόντων, ἢ ὡς ἀγαθοῦ μηδέποτε ιν ἢ μὴ ἐπιτυγχάνομεν, ἢ μὴ ἐπιτευξόμεθα μὴ μῖν συμβοηθησάντων· ἐκ γὰρ τέτων ἐλεεινὺς κα- ιεν ἡμᾶς αὐτύς, καὶ πρὸς τὺς ἀκύοντας εὖ διαθή- διαβαλῦμεν δὲ τὺς ἀντιδίκυς καὶ φθονεῖσθαι ποιή- κ τῶν ἐναντίων τύτοις, ἀποφαίνοντες ὑπὸ τύτων ἢ ίτοις φίλων τοὺς ἀκούοντας, ἢ ὧν αὐτοὶ κήδονται, πεπονθότας ἢ πάσχοντας ἢ πεισομένους παρὰ τὸ ν· ἐκ γὰρ τῶν τοιύτων καὶ μῖσος καὶ ὀργὴν πρὸς ξυσιν. ἂν δὲ μὴ ταῦτα ἐνδέχηται, συνάξομεν ἐξ ιον τοῖς ἀκύυσι κατὰ τῶν ἐναντίων ἐργασόμεθα· τὸ ονεῖν πλησίον τῦ μισεῖν ἐςίν. φθονήσονται δὲ συλ- ἐὰν ἀναξίως αὐτοὺς εὖ πράττοντας ἀποφαίνωμεν ς τοὺς ἀκύοντας ἀλλοτρίως ἔχοντας, διεξιόντες ὡς πολλὰ πεπόνθασιν ἀδίκως ἢ πάσχυσιν ἢ μέλλυσι ι, ἢ ἀγαθῦ οὐδέπω πρότερον ἐςερήθησαν ἢ νῦν οὐ ται ἢ ὐ ςερήσονται, ἢ κακῦ ὐδέπω τετυχηκότες ἢ τυγχάνοντες ἢ ὐ τευξόμενοι, ἐὰν μὴ νῦν αὐτὺς οἱ ιολάσωσιν. ἐκ τούτων μὲν οὖν ἐν τοῖς ἐπιλόγοις μὲν αὐτὺς κακῶς δὲ τὺς ἐναντίυς διαθήσομεν, ἐκ προειρημένων ἁπάντων ἐντέχνως καὶ τὰς κατηγο- ὶ τὰς ἀπολογίας τάξομεν.

ἱ δ' ἐξεταςικὸν εἶδος αὐτὸ μὲν καθ' ἑαυτὸ ὐ πολ- υνίςαται, τοῖς δὲ ἄλλοις εἴδεσι μίγνυται, καὶ μά- ρὸς τὰς ἀντιλογίας χρήσιμόν ἐςιν. οὐ μὴν ἀλλ' ηδὲ τύτυ τὴν τάξιν ἀγνοῶμεν, ἄν ποθ' ἡμῖν λόγον ἢ πρᾶξιν ἀνθρώπων ἢ διοίκησιν πόλεως ἐξετάζειν διέξειμι καὶ περὶ τύτυ κεφαλαιωδῶς. φροιμιαςέον σχεδὸν ὁμοιοτρόπως τοῖς διαβεβλημένοις καὶ τοῖς ισι ταῦτα, ὥστε προφάσεις ἐν ἀρχαῖς εὐλόγους ες, δι' ἃς δόξομεν εἰκότως τοῦτο ποιεῖν, οὕτως ἐπὶ ασιν ἥξομεν. ἁρμόσυσι δὲ αἱ τοιαίδε, ἐν μὲν τοῖς ῖς συλλόγοις, ὡς οὐ φιλονεικίᾳ τὸ τοιῦτο ποιῦμεν ἀλλ' ὅπως μὴ λάθῃ τοὺς ἀκούοντας, εἶτα ὅτι ἡμᾶς οὗτοι πρότερον ἠνώχλησαν· ἐν δὲ τοῖς ἰδίοις ἢ ἔχθραν, ἢ τὰ ἔθη τῶν ἐξεταζομένων φαῦλα ὄντα, ἢ φιλίαν πρὸς τοὺς ἐξε- ταζομένυς, ἢ ὅπως ἀνέντες ἃ πράττυσι μηκέτι ταῦτα ποιή- σωσιν· ἐν δὲ τοῖς δημοσίοις τὸ νόμιμον, τὸ δίκαιον, τὸ τῷ κοινῷ συμφέρον. φροιμιασάμενοι δ' ἐκ τούτων καὶ τῶν τύτοις ὁμοιοτρόπων, ἐφεξῆς ἕκαςον προτιθέμενοι τῶν ῥηθέν- των ἢ πραχθέντων ἢ διανοηθέντων ἐξετάσομεν, ἐνδεικνύντες αὐτὰ καὶ τοῖς δικαίοις καὶ τοῖς νομίμοις καὶ τοῖς ἰδίᾳ καὶ κοινῇ συμφέρυσιν ἐναντιύμενα, καὶ πάντα σκοπῦντες, εἴ πυ αὐτὰ αὐτοῖς ἐςὶν ἐναντία ἢ τοῖς ἤθεσι τῶν χρηςῶν ἀνθρώπων ἢ τοῖς εἰκόσιν. ἵνα δὲ μὴ μηκύνωμεν τὸν λόγον καθ' ἓν ἕκαςον λέγοντες, ὅσῳ ἂν πλείοσι τῶν ἐνδόξων ἐπι- τηδευμάτων ἢ πραγμάτων ἢ λόγων ἢ ἐθῶν ἐναντιύμενα τὰ τῶν ἐξεταζομένων ἀποφαίνωμεν τοῖς ἀκύυσι, τοσύτῳ μᾶλ- λον οἱ ἐξεταζόμενοι ἀδοξοῦσιν. δεῖ δὲ πικρῷ τῷ ἤθει μὴ ἐξετάζειν, ἀλλὰ πραεῖ· τοῦτον γὰρ τὸν τρόπον οἱ λόγοι γιγνόμενοι πιθανώτεροι φανήσονται τοῖς ἀκούουσιν, οἱ δὲ λέγοντες αὐτὺς ἥκιςα διαβαλῦσιν. ὅταν δὲ πάντα ἀκρι- βῶς ἐξητακὼς αὐξήσῃς αὐτά, παλιλλογίαν ἐπὶ τῇ τελευτῇ σύντομον ποίησον καὶ τοὺς ἀκροατὰς περὶ τῶν εἰρημένων ἀνάμνησον. τὰ μὲν ὖν εἴδη πάντα τῦτον τὸν τρόπον τάτ- τοντες ἐντέχνως αὐτοῖς χρησόμεθα.

Δεῖ δὲ καὶ λέγοντας καὶ γράφοντας ὅτι μάλιστα 39
πειρᾶσθαι κατὰ τὰ πεπραγμένα τοὺς λόγους ἀποδιδόναι, καὶ συνεθίζειν αὐτοὺς τούτοις ἅπασιν ἐξ ἑτοίμυ χρῆσθαι. καὶ περὶ μὲν τῦ λέγειν ἐντέχνως καὶ ἐν τοῖς ἰδίοις καὶ ἐν τοῖς κοινοῖς ἀγῶσι κἀν ταῖς πρὸς τὺς ἄλλυς ὁμιλίαις ἐν- τεῦθεν πλείςας καὶ τεχνικωτάτας ἀφορμὰς ἕξομεν, χρὴ δὲ καὶ τὴν ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι μὴ μόνον περὶ τὺς λόγυς ἀλλὰ καὶ περὶ τὸν βίον τὸν αὑτῦ, διακοσμῦντα ταῖς ἰδέαις ταῖς εἰρημέναις· συμβάλλεται γὰρ ἡ περὶ τὸν βίον παρα- σκευὴ καὶ πρὸς τὸ πείθειν καὶ πρὸς τὸ δόξης ἐπιεικοῦς τυγχάνειν. πρῶτον μὲν οὖν διελέσθαι χρὴ τὰ πράγματα κατὰ τὴν ὅλην τοῦ παιδεύματος διαίρεσιν, ὅ τι πρῶτον ἢ δεύτερον ἢ τρίτον ἢ τέταρτον μεταχειριςέον, εἶτα σαυτοῦ ποιεῖσθαι παρασκευήν, ὥσπερ ἐν τοῖς προοιμίοις διήλθομεν τὰ περὶ τῶν ἀκροατῶν. εὐμενῆ μὲν οὖν τὰ περὶ σεαυτὸν ποιήσεις, ἐὰν οἷς ὁμολογεῖς ἐμμένῃς, καὶ διαφυλάττῃς φίλυς τὺς αὐτὺς διὰ παντὸς τῦ βίυ, καὶ περὶ τῶν ἄλλων

ούτους B^e. ‖ δέχηται V^b. ‖ 6. διεξιόντες om V^b. ‖ 20. ἀναξίους V^b. ‖ 24. ἢ ante κακῦ om V^b. ‖ 39. αἱ τοιαίδε δὲ ἁρμό- ‖ 40. τοιῦτον V^b.
ρώτως B^e. ‖ 12. δὲ μὴ κύνω καθ' ἓν ἕκαςον λέγων V^b. ‖ 13. ὅσον V^b, ὅσα B^e. ‖ 14. τὰ om $V^b B^e$. ‖ 15. τοσῦτο V^b. ‖ ίλλυσιν B^e. ‖ 23. χρησόμεθα αὐτοῖς B^e. ‖ 28. ἐνταῦθα V^b.

ἐπιτηδευμάτων φαίνῃ μὴ μεθιςάμενος ἀλλ' ἀεὶ τοῖς αὐτοῖς χρώμενος. προσέξουσι δέ σοι, ἐὰν μεγάλας καὶ καλὰς μεταχειρίζῃ τὰς πράξεις, καὶ τοῖς πολλοῖς συμφερούσας. εὐμενεῖς δὲ γενόμενοι, ὅταν ἐπὶ τῶν πράξεων γένῃ, ὅσαι τῶν κακῶν ἀποτροπὴν ἔχουσι τῶν δ' ἀγαθῶν παρουσίαν, ταύτας μὲν ὡς συμφερούσας αὐτοῖς ἀποδέξονται, ὅσαι δὲ τἀναντία παρασκευάζουσιν αὐτῶν, ταύτας ἀποδοκιμάσουσιν. ἀντὶ δὲ τοῦ ταχεῖαν καὶ σαφῆ καὶ μὴ ἄπιςον τὴν διήγησιν λέγεσθαι, τὰς πράξεις δεῖ ταύτας ποιεῖσθαι. ταχέως μὲν οὖν ἐπιτελέσεις, ἂν μὴ πάντα πράττειν ἅμα βούλῃ, ἀλλὰ πρότερον τὸ πρῶτον, ἔπειτα τὸ ἑξῆς· καθαρῶς δέ, ἂν μὴ ταχὺ τῆς πράξεως παυόμενος ἄλλα πράγματα μεταχειρίζῃ πρὶν ταύτην ἐπιτελέσαι. μὴ ἄπιςος δέ, ἂν μὴ παρὰ τὸ ἦθος τὸ σαυτοῦ πράττῃς, πρὸς δὲ τούτοις, ἂν μὴ προσποιῇ τοὺς αὐτοὺς ἐχθροὺς καὶ φίλους εἶναί σοι. ἐκ δὲ τῶν πίστεων ληψόμεθα, περὶ ὧν μὲν ἐπιστήμην ἔχομεν, κατὰ τὴν ταύτης ἐξήγησιν τὰς πράξεις ἐπιτελεῖν, περὶ ὧν δὲ τυγχάνομεν ἀγνοοῦντες, κατὰ τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ συμβαῖνον· ἀσφαλέςατον γὰρ πράττειν περὶ τῶν οὕτως ἐχόντων πρὸς τὸ εἰωθὸς ἀποβλέποντας. εἰς δὲ τὸν πρὸς τοὺς ἀντιδίκους ἀγῶνα ἐν μὲν τοῖς λόγοις ἐκ τῶν λεγομένων ποιήσομεν βεβαιότητα περὶ ἡμῶν, ἐν δὲ τοῖς συμβολαίοις τοῦτο ποιήσομεν, ἐὰν κατὰ τοὺς νόμους αὐτὰ μεταχειριζώμεθα τοὺς ἀγράφους καὶ τοὺς γεγραμμένους μετὰ μαρτύρων ὡς βελτίςων ὁριζομένοις χρόνοις. ἐκ δὲ τοῦ ἐπιλόγου περὶ μὲν τῶν λελεγμένων ἀναμνήσομεν τοὺς ἀκροατάς, τὰ πραχθέντα ἐν κεφαλαίῳ αὖθις εἰπόντες· ἐξ ὧν δὲ πράττομεν, ἀναμνήσομεν οὕτως, ἐπειδὰν τὰς αὐτὰς πράξεις ἢ τὰς ὁμοίας μεταχειριζώμεθα ταῖς προτέραις. φιλικῶς δὲ διακείσονται πρὸς ἡμᾶς, ἐὰν πράττωμεν ἐξ ὧν εὖ πεπονθέναι δόξουσιν ἢ πάσχειν ἢ πείσεσθαι. μεγάλα δὲ πράξομεν, ἐὰν πολλῶν αἰτίους καὶ καλῶν πράξεις μεταχειριζώμεθα. καὶ τοῦτον μὲν τὸν τρόπον χρὴ τὰ κατὰ τὸν βίον αὐτοῦ παρασκευάζειν, ἐκ δὲ τῆς προτέρας συντάξεως περὶ τοὺς λόγους γυμνάζεσθαι.

[Τὰς δὲ θυσίας δεῖ ποιεῖν ὡς προείρηται, πρὸς μὲν θεοὺς ὁσίως, πρὸς δὲ τὰς δαπάνας μετρίως, πρὸς δὲ τὰς θεωρίας λαμπρῶς, πρὸς δὲ τοὺς πολίτας ὠφελίμως. καὶ πρὸς μὲν τοὺς θεοὺς ὁσίως ἕξουσιν, ἐὰν κατὰ τὰ πάτρια θύωμεν· πρὸς δὲ τὰς δαπάνας μετρίως, ἐὰν μὴ τὰ πεμπόμενα
τοῖς δαπανωμένοις συναναλίσκηται· πρὸς δὲ τὰς
λαμπρῶς, ἐὰν μεγαλοπρεπῶς ὦσι κατεσκευασμένα
δὲ τοὺς πολίτας ὠφελίμως, ἐὰν ἱππεῖς καὶ ὁπλῖ
σκευασμένοι συμπέμπωσιν. τὰ μὲν δὴ πρὸς τοὺς
γινόμενα ὁσίως ἂν ἔχοι, φιλίαν δὲ συςησόμεθα
ὁμοιοτρόπους ἡμῖν, καὶ οἷς ταὐτὰ συμφέρει, καὶ
τὰ μέγιςα ἀναγκαῖόν ἐςιν ἡμῖν κοινωνεῖν· ἡ γὰρ
μάλιςα συμμένει φιλία. συμμάχους δὲ δεῖ ποιεῖ
δικαιοτάτους καὶ τοὺς δύναμιν πολλὴν ἔχοντας καὶ τ
σίον κατοικοῦντας, ἐχθροὺς δὲ τοὺς ἐναντίους τούτοις.
δὲ αἱρεῖσθαι πρὸς τοὺς ἀδικεῖν ἐπιχειροῦντας τὴν πόλ
φίλους ἢ τοὺς συμμάχους αὐτῆς. τὰς δὲ φυλακὰς
καῖον ἔχειν ἢ δι' αὐτῶν ἢ διὰ τῶν συμμάχων ἢ
νων, καὶ πρῶτον μὲν δι' ἑαυτῶν, δεύτερον δὲ διὰ τῶ
μάχων, τρίτον δὲ διὰ ξένων. περὶ δὲ πόρου χρ
κράτιςον μὲν ἀπὸ τῶν ἰδίων προσόδων ἢ κτημάτων,
τερον δὲ ἀπὸ τῶν τιμημάτων, τρίτον δὲ τῶν
σώματα παρεχόντων λειτουργεῖν, τῶν δὲ τεχνιτῶν
τῶν δὲ πλουσίων χρήματα. περὶ πολιτείας δέ, δημο
μὲν ἀρίστη ἐν ᾗ οἱ νόμοι τοῖς ἀρίστοις τὰς τιμὰς
μουσι, τὸ δὲ πλῆθος μήτε χειροτονίας μήτε ψηφο
ἐςέρηται, κακίςη δὲ ἐν ᾗ τῷ πλήθει παραδιδόασι
μοι τοὺς πλουτοῦντας ὑβρίζειν. ὀλιγαρχιῶν δ' εἰσὶ
ποι· ἢ γὰρ ἐξ ἑταιρείας ἢ ἀπὸ τῶν τιμημάτων.
δὲ συμμάχους ἀναγκαῖόν ἐςιν, ὅταν οἱ πολῖται μ
χάνωσι δι' ἑαυτῶν δυνατοὶ τὴν χώραν καὶ τὰ φρο
λάττειν ἢ τοὺς πολεμίους ἀμύνεσθαι. παρίεσθαι δὲ
μαχίαν, ὅταν μὴ ἀνάγκη τις ᾖ ποιεῖσθαι αὐτήν,
κρὰν τοῖς τόποις ἀπέχωσι καὶ ἀδύνατοι ὦσι κατὰ
σήκοντας παραγίνεσθαι καιρούς. πολίτης δὲ ἀγαθὸς
ὅστις φίλους μὲν χρησιμωτάτους τῇ πόλει παρασκ
ἐχθροὺς δὲ ἐλαχίςους καὶ ἀσθενεςάτους, καὶ ὅςις
παρασκευάζει πλείςας, τῶν ἰδιωτῶν μηδένα
ὅςις ἑαυτὸν δίκαιον παρέχων τοὺς ἀδικοῦντάς τι τ
ἐξετάζει. δωροῦνται δὲ πάντες ἐλπίζοντες ὠφελ
ἢ τῶν προτέρων εὐεργεσιῶν χάριν ἀποδιδόντες.
δὲ πάντες κέρδους ἕνεκεν ἢ τιμῆς ἢ ἡδονῆς ἢ φό
ναλλάττουσι δὲ πάντες ἢ κατὰ προαίρεσιν ἢ ἀκ

1. καθιςάμενος B^e. ‖ 2. ποι V^b. ‖ 7. αὐτοῖς V^b. ‖ 14. παρὰ] περὶ V^b. ‖ 17. κατὰ] καὶ V^b. ‖ τὰς] τὰς δὲ B^e. ‖ ... βλέποντες V^bB^e. ‖ 22. παρ' V^b. ‖ 24. τοὺς post καὶ om V^b. ‖ 25. ὁριζόμενοι V^b. ‖ 26. ἀναμνήσομεν — 27. εἰπόντες ... 27. δὲ om V^b. ‖ 32. αἰτίας καλῶν V^b. ‖ 33. τὰ om V^bB^e. ‖ αὐτοῦ om V^b. ‖ 36. Τὰς — 1447 b 7. πολιτῶν] haec ... etiam QN^a et Parisienses 2038 et 2039, B^e quidem et 2038 adscriptis in margine ἀνακεφαλαιοῖ τὰ εἰρημένα ἐν τῷ ...
9. συμμένει 2039: ceteri συμβαίνει. ‖ 13. τοὺς δὲ φύλακας N^a. ‖ 20. δημοσίᾳ B^e. ‖ 25. τῶν om 2039. ‖ 28. ... 31. δὲ om V^b. ‖ 33. ἐχθροὺς — 34. πλείςας om V^b.

γὰρ πράξεις ἐπιτελοῦνται πᾶσαι ἢ διὰ βίας ἢ διὰ πειθοῦς ἢ δι᾽ ἀπάτης ἢ διὰ προφάσεως. ἐν δὲ πολέμῳ περιγίνονται πολεμοῦντες ἢ διὰ τύχην, ἢ διὰ σωμάτων πλῆθος ἢ ώμην, ἢ διὰ χρημάτων εὐπορίαν, ἢ διὰ τόπων εὐφυΐαν, ἢ δι᾽ ἀρετὴν συμμάχων, ἢ διὰ στρατηγοῦ γνώμην. ἐγκαταλιπεῖν δὲ τοὺς συμμάχους ὑπολαμβάνουσι δεῖν ἢ διὰ τὸ μᾶλλον συμφέρειν τοῦτο ἢ διὰ τὸ καταλύσασθαι τὸν πόλεμον. δίκαια δὲ πράττειν ἐστὶ τὸ τοῖς κοινοῖς τῆς πόλεως ἤθεσιν ἕπεσθαι, τοῖς νόμοις πείθεσθαι, ταῖς ἰδίαις ὁμολογίαις ἐμμένειν. συμφέρει δὲ σώματι μὲν εὐεξία καὶ κάλλος καὶ ῥώμη καὶ ὑγίεια, ψυχῇ δὲ σοφία φρόνησις ἀνδρία σωφροσύνη δικαιοσύνη, συναμφοτέροις δὲ τούτοις χρήματα καὶ φίλοι. ἀσύμφορα δὲ τἀναντία τούτων. πόλει δὲ συμφέρον πλῆθος πολιτῶν.]

ΠΕΡΙ ΠΟΙΗΤΙΚΗΣ.

Περὶ ποιητικῆς αὐτῆς τε καὶ τῶν εἰδῶν αὐτῆς, ἥν τινα ίναμιν ἕκαστον ἔχει, καὶ πῶς δεῖ συνίστασθαι τοὺς μύθους, μέλλει καλῶς ἕξειν ἡ ποίησις, ἔτι δὲ ἐκ πόσων καὶ ίων ἐστὶ μορίων, ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὅσα τῆς ὐτῆς ἐστὶ μεθόδου, λέγωμεν, ἀρξάμενοι κατὰ φύσιν πρῶν ἀπὸ τῶν πρώτων. ἐποποιία δὴ καὶ ἡ τῆς τραγῳδίας ίησις, ἔτι δὲ κωμῳδία καὶ ἡ διθυραμβοποιητικὴ καὶ τῆς ιλητικῆς ἡ πλείστη καὶ κιθαριστικῆς, πᾶσαι τυγχάνουσιν αι μιμήσεις τὸ σύνολον. διαφέρουσι δὲ ἀλλήλων τρισίν· γὰρ τῷ γένει ἑτέροις μιμεῖσθαι, ἢ τῷ ἕτερα, ἢ τῷ ἑτέςς καὶ μὴ τὸν αὐτὸν τρόπον. ὥσπερ γὰρ καὶ χρώμασι ὶ σχήμασι πολλὰ μιμοῦνταί τινες ἀπεικάζοντες, οἱ μὲν ὲ τέχνης οἱ δὲ διὰ συνηθείας, ἕτεροι δὲ διὰ τῆς φωνῆς, τω κἀν ταῖς εἰρημέναις τέχναις, ἅπασαι μὲν ποιοῦνται μίμησιν ἐν ῥυθμῷ καὶ λόγῳ καὶ ἁρμονίᾳ, τούτοις δ᾽ χωρὶς ἢ μεμιγμένοις, οἷον ἁρμονίᾳ μὲν καὶ ῥυθμῷ χρῶνται μόνον ἥ τε αὐλητικὴ καὶ ἡ κιθαριστική, κἂν εἴ τινες ραι τυγχάνωσιν οὖσαι τοιαῦται τὴν δύναμιν, οἷον ἡ τῶν ιίγγων. αὐτῷ δὲ τῷ ῥυθμῷ μιμοῦνται χωρὶς ἁρμονίας τῶν ὀρχηστῶν· καὶ γὰρ οὗτοι διὰ τῶν σχηματιζομένων μῶν μιμοῦνται καὶ ἤθη καὶ πάθη καὶ πράξεις. ἡ δὲ ποιία μόνον τοῖς λόγοις ψιλοῖς ἢ τοῖς μέτροις, καὶ τούτοις εἴτε μιγνῦσα μετ᾽ ἀλλήλων, εἴθ᾽ ἑνί τινι γένει χρωμένη τῶν μέτρων τυγχάνουσα μέχρι τοῦ νῦν. οὐδὲν γὰρ ἂν ἔχοιμεν ὀνομάσαι κοινὸν τοὺς Σώφρονος καὶ Ξενάρχου μίμους καὶ τοὺς Σωκρατικοὺς λόγους, οὐδὲ εἴ τις διὰ τριμέτρων ἢ ἐλεγείων ἢ τῶν ἄλλων τινῶν τῶν τοιούτων ποιοῖτο τὴν μίμησιν· πλὴν οἱ ἄνθρωποί γε συνάπτοντες τῷ μέτρῳ τὸ ποιεῖν ἐλεγειοποιοὺς τοὺς δὲ ἐποποιοὺς ὀνομάζουσιν, οὐχ ὡς τοὺς κατὰ μίμησιν ποιητὰς ἀλλὰ κοινῇ κατὰ τὸ μέτρον προσαγορεύοντες. καὶ γὰρ ἂν ἰατρικὸν ἢ μουσικόν τι διὰ τῶν μέτρων ἐκφέρωσιν, οὕτω καλεῖν εἰώθασιν. οὐδὲν δὲ κοινόν ἐστιν Ὁμήρῳ καὶ Ἐμπεδοκλεῖ πλὴν τὸ μέτρον· διὸ τὸν μὲν ποιητὴν δίκαιον καλεῖν, τὸν δὲ φυσιολόγον μᾶλλον ἢ ποιητήν. ὁμοίως δὲ κἂν εἴ τις ἅπαντα τὰ μέτρα μιγνύων ποιοῖτο τὴν μίμησιν, καθάπερ Χαιρήμων ἐποίησε Κένταυρον μικτὴν ῥαψῳδίαν ἐξ ἁπάντων τῶν μέτρων, οὐκ ἤδη καὶ ποιητὴν προσαγορευτέον. περὶ μὲν οὖν τούτων διωρίσθω τοῦτον τὸν τρόπον. εἰσὶ δέ τινες αἳ πᾶσι χρῶνται τοῖς εἰρημένοις, λέγω δὲ οἷον ῥυθμῷ καὶ μέλει καὶ μέτρῳ, ὥσπερ ἥ τε τῶν διθυραμβικῶν ποίησις καὶ ἡ τῶν νόμων καὶ ἥ τε τραγῳδία καὶ ἡ κωμῳδία· διαφέρουσι δέ, ὅτι αἱ μὲν ἅμα πᾶσιν αἱ δὲ κατὰ μέρος. ταύτας μὲν οὖν λέγω τὰς διαφορὰς τῶν τεχνῶν, ἐν οἷς ποιοῦνται τὴν μίμησιν.

1. βίαν ἢ διὰ πειθὼ pr V^{b}. ‖ 7. τοῦτο om 2039.
2. ἔθεσιν 2039. ‖ ταῖς] καὶ ταῖς V^{b}. ‖ 3. συμφέρει] σεμνύνεσθαι V^{b}.

Codices $N^{a}A^{c}B^{c}$.

16. μίμησις N^{a}. ‖ 21. κἂν] καὶ $N^{a}A^{c}$. ‖ μὲν] μὲν οὖν N^{a}. ‖ 22. δ᾽ ἢ] δὴ N^{a}. ‖ 24. μόνον] μόναι μόνον N^{a}. ‖ κιθαρητική N^{a}. ‖ τοιαῦται om $N^{a}A^{c}B^{c}$.

9. ἂν om N^{a}. ‖ 10. τοῦ N^{a}. ‖ 11. μέτρων N^{a}. ‖ 12. τινῶν om N^{a}. ‖ 14. ὡς τοὺς] ὡς τὴν $N^{a}A^{c}$. ‖ 16. μουσικὸν διὰ τὸ μέτρον ‖ 21. ἐπίταυρον QN^{a}, ἐπικένταυρον γρ Q. ‖ 22. οὐκ ἤδη om $N^{a}A^{c}B^{c}$. ‖ 28. πᾶσαι N^{a}. ‖ οὖν] ὁ A^{c}. ‖ 29. αἷς codices.

2 Ἐπεὶ δὲ μιμοῦνται οἱ μιμούμενοι πράττοντας, ἀνάγκη δὲ τούτους ἢ σπουδαίους ἢ φαύλους εἶναι (τὰ γὰρ ἤθη σχεδὸν ἀεὶ τούτοις ἀκολουθεῖ μόνοις· κακίᾳ γὰρ καὶ ἀρετῇ τὰ ἤθη διαφέρουσι πάντες), ἤτοι βελτίονας ἢ καθ᾽ ἡμᾶς ἢ χείρονας ἢ καὶ τοιούτους, ὥσπερ οἱ γραφεῖς· Πολύγνωτος μὲν γὰρ κρείττους, Παύσων δὲ χείρους, Διονύσιος δὲ ὁμοίους εἴκαζεν. δῆλον δὲ ὅτι καὶ τῶν λεχθεισῶν ἑκάστη μιμήσεων ἕξει ταύτας τὰς διαφοράς, καὶ ἔσται ἑτέρα τῷ ἕτερα μιμεῖσθαι τοῦτον τὸν τρόπον. καὶ γὰρ ἐν ὀρχήσει καὶ αὐλήσει καὶ κιθαρίσει ἔστι γενέσθαι ταύτας τὰς ἀνομοιότητας, καὶ περὶ τοὺς λόγους δὲ καὶ τὴν ψιλομετρίαν, οἷον Ὅμηρος μὲν βελτίους, Κλεοφῶν δὲ ὁμοίους, Ἡγήμων δὲ ὁ Θάσιος ὁ τὰς παρῳδίας ποιήσας πρῶτος καὶ Νικοχάρης ὁ τὴν Δειλιάδα χείρους. ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τοὺς διθυράμβους καὶ περὶ τοὺς νόμους, ὡς Πέρσας καὶ Κύκλωπας Τιμόθεος καὶ Φιλόξενος, μιμήσαιτο ἄν τις. ἐν αὐτῇ δὲ τῇ διαφορᾷ καὶ ἡ τραγῳδία πρὸς τὴν κωμῳδίαν διέστηκεν· ἡ μὲν γὰρ χείρους ἡ δὲ βελτίους μιμεῖσθαι βούλεται τῶν νῦν.

3 Ἔτι δὲ τούτων τρίτη διαφορὰ τὸ ὡς ἕκαστα τούτων μιμήσαιτο ἄν τις. καὶ γὰρ ἐν τοῖς αὐτοῖς καὶ τὰ αὐτὰ μιμεῖσθαι ἔστιν ὁτὲ μὲν ἀπαγγέλλοντα ἢ ἕτερόν τι γιγνόμενον, ὥσπερ Ὅμηρος ποιεῖ, ἢ ὡς τὸν αὐτὸν καὶ μὴ μεταβάλλοντα, ἢ πάντας ὡς πράττοντας καὶ ἐνεργοῦντας τοὺς μιμουμένους. ἐν τρισὶ δὴ ταύταις διαφοραῖς ἡ μίμησίς ἐστιν, ὡς εἴπομεν κατ᾽ ἀρχάς, ἐν οἷς τε καὶ ἃ καὶ ὥς. ὥστε τῇ μὲν ὁ αὐτὸς ἂν εἴη μιμητὴς Ὁμήρῳ Σοφοκλῆς, μιμοῦνται γὰρ ἄμφω σπουδαίους, τῇ δὲ Ἀριστοφάνει· πράττοντας γὰρ μιμοῦνται καὶ δρῶντας ἄμφω. ὅθεν καὶ δράματα καλεῖσθαί τινες αὐτά φασιν, ὅτι μιμοῦνται δρῶντας. διὸ καὶ ἀντιποιοῦνται τῆς τε τραγῳδίας καὶ τῆς κωμῳδίας οἱ Δωριεῖς, τῆς μὲν κωμῳδίας οἱ Μεγαρεῖς, οἵ τε ἐνταῦθα ὡς ἐπὶ τῆς παρ᾽ αὐτοῖς δημοκρατίας γενομένης, καὶ οἱ ἐκ Σικελίας (ἐκεῖθεν γὰρ ἦν Ἐπίχαρμος ὁ ποιητής, πολλῷ πρότερος ὢν Χωνίδου καὶ Μάγνητος), καὶ τῆς τραγῳδίας ἔνιοι τῶν ἐν Πελοποννήσῳ, ποιούμενοι τὰ ὀνόματα σημεῖον. οὗτοι μὲν γὰρ κώμας τὰς περιοικίδας καλεῖν φασίν, Ἀθηναῖοι δὲ δήμους, ὡς κωμῳδοὺς οὐκ ἀπὸ τοῦ κωμάζειν λεχθέντας, ἀλλὰ τῇ κατὰ κώμας πλάνῃ ἀτιμαζομένους ἐκ τοῦ ἄστεως· καὶ τὸ ποιεῖν αὐτοὶ μὲν δρᾶν, Ἀθηναίους δὲ πρ σαγορεύειν. περὶ μὲν οὖν τῶν διαφορῶν, καὶ τίνες τῆς μιμήσεως, εἰρήσθω ταῦτα.

Ἐοίκασι δὲ γεννῆσαι μὲν ὅλως τὴν ποι δύο τινές, καὶ αὗται φυσικαί. τό τε γὰρ μιμε φυτον τοῖς ἀνθρώποις ἐκ παίδων ἐστί, καὶ τού τῶν ἄλλων ζῴων ὅτι μιμητικώτατόν ἐστι καὶ σεις ποιεῖται διὰ μιμήσεως τὰς πρώτας, καὶ τοῖς μιμήμασι πάντας. σημεῖον δὲ τούτου τὸ ἐπὶ τῶν ἔργων· ἃ γὰρ αὐτὰ λυπηρῶς ὁρῶμεν εἰκόνας τὰς μάλιστα ἠκριβωμένας χαίρομεν θε θηρίων τε μορφὰς τῶν ἀτιμοτάτων καὶ νεκρῶν. καὶ τοῦτο, ὅτι μανθάνειν οὐ μόνον τοῖς φιλοσ ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ὁμοίως· ἀλλ᾽ ἐπὶ βραχ σιν αὐτοῦ. διὰ γὰρ τοῦτο χαίρουσι τὰς εἰκόνας συμβαίνει θεωροῦντας μανθάνειν καὶ συλλογίζε στον, οἷον ὅτι οὗτος ἐκεῖνος, ἐπεὶ ἐὰν μὴ τύχῃ οὐ διὰ μίμημα ποιήσει τὴν ἡδονὴν ἀλλὰ δια γασίαν ἢ τὴν χροιὰν ἢ διὰ τοιαύτην τινὰ ἄλ κατὰ φύσιν δὲ ὄντος ἡμῖν τοῦ μιμεῖσθαι καὶ τ καὶ τοῦ ῥυθμοῦ (τὰ γὰρ μέτρα ὅτι μόρια τῶν φανερόν) ἐξ ἀρχῆς οἱ πεφυκότες πρὸς αὐτὰ μα μικρὸν προάγοντες ἐγέννησαν τὴν ποίησιν ἐκ τῶ διασμάτων. διεσπάσθη δὲ κατὰ τὰ οἰκεῖα ἤθ οἱ μὲν γὰρ σεμνότεροι τὰς καλὰς ἐμιμοῦντο π τὰς τῶν τοιούτων, οἱ δὲ εὐτελέστεροι τὰς τῶ πρῶτον ψόγους ποιοῦντες, ὥσπερ ἕτεροι ὕμνους κα τῶν μὲν οὖν πρὸ Ὁμήρου οὐδενὸς ἔχομεν εἰπ ποίημα, εἰκὸς δὲ εἶναι πολλούς· ἀπὸ δὲ Ὁμηρ ἔστιν, οἷον ἐκείνου ὁ Μαργίτης καὶ τὰ τοιαῦτα. τὸ ἁρμόττον ἰαμβεῖον ἦλθε μέτρον. διὸ καὶ ἰαμ λεῖται νῦν, ὅτι ἐν τῷ μέτρῳ τούτῳ ἰάμβιζον ἀλ ἐγένοντο τῶν παλαιῶν οἱ μὲν ἡρωικῶν οἱ δὲ ἰαμ ταί. ὥσπερ δὲ καὶ τὰ σπουδαῖα μάλιστα ποιη ἦν (μόνος γὰρ οὐχ ὅτι εὖ, ἀλλ᾽ ὅτι καὶ μιμήσ τικὰς ἐποίησεν), οὕτω καὶ τὰ τῆς κωμῳδίας πρῶτος ὑπέδειξεν, οὐ ψόγον ἀλλὰ τὸ γελοῖ ποιήσας· ὁ γὰρ Μαργίτης ἀνάλογον ἔχει, ὥσπ

4. ἤτοι] εἴτε Nᵃ. ‖ 5. γὰρ om Nᵃ. ‖ 8. ἔστιν ἑτέρα τὸ ἑτέραν μιμήσασθαι Nᵃ. ‖ 10. ταύτας] πάσας Bᶜ. ‖ καὶ τὸ … 12. ὁ ante τὰς om NᵃAᶜBᶜ. ‖ 13. δειλιάδα Aᶜ. ‖ 15. ὡς πέρσας Aᶜ, ὥσπερ γᾶς NᵃBᶜ. ‖ 25. καὶ ἃ om NᵃAᶜBᶜ. … γὰρ AᶜBᶜ. ‖ 34. χονίδου Nᵃ, χωνίδου Q ‖ μάγνητος Nᵃ. ‖ 37. δήμους καὶ ὡς Nᵃ, μυδους καὶ ὡς Q.

6. παίδων καὶ τοῦτο Nᵃ. ‖ 18. οὐ διὰ] οὐχ NᵃAᶜBᶜ. ‖ 22. οἱ om NᵃAᶜ. ‖ πρὸς] καὶ NᵃAᶜBᶜ. ‖ κατὰ μικρὸν … διεσπάρθη Nᵃ. ‖ 26. τῶν prius om Nᵃ. ‖ 29. ἀρξάμενοι εἰσιν Nᵃ. ‖ 30. μαργείτης AᶜBᶜ. ‖ οἷς καὶ] εἰς κατὰ NᵃAᶜBᶜ. … Aᶜ. ‖ 35. δραματικῶς Bᶜ. ‖ 36. οὗτος Nᵃ. ‖ 37. ὑπέδειξεν Bᶜ. ‖ 38. ὁ] τὸ NᵃAᶜBᶜ. ‖ μαργείτης Bᶜ.

ἴσσεια πρὸς τὰς τραγῳδίας, οὕτω καὶ οὗτος πρὸς ῳδίας. παραφανείσης δὲ τῆς τραγῳδίας καὶ κω- οἱ ἐφ' ἑκατέραν τὴν ποίησιν ὁρμῶντες κατὰ τὴν ύσιν, οἱ μὲν ἀντὶ τῶν ἰάμβων κωμῳδοποιοὶ ἐγέ- δὲ ἀντὶ τῶν ἐπῶν τραγῳδοδιδάσκαλοι, διὰ τὸ αὶ ἐντιμότερα τὰ σχήματα εἶναι ταῦτα ἐκείνων. οὖν ἐπισκοπεῖν εἰ ἄρα ἔχει ἤδη ἡ τραγῳδία τοῖς ιανῶς ἢ οὔ, αὐτό τε καθ' αὑτὸ κρινόμενον καὶ πρὸς α, ἄλλος λόγος. γενομένη δ' οὖν ἀπ' ἀρχῆς αὐτο- ικὴ καὶ αὐτὴ καὶ ἡ κωμῳδία, καὶ ἡ μὲν ἀπὸ χόντων τὸν διθύραμβον, ἡ δὲ ἀπὸ τῶν τὰ φαλ- ἔτι καὶ νῦν ἐν πολλαῖς τῶν πόλεων διαμένει νο- ι, κατὰ μικρὸν ηὐξήθη προαγόντων ὅσον ἐγίγνετο αὐτῆς, καὶ πολλὰς μεταβολὰς μεταβαλοῦσα ἡ ι ἐπαύσατο, ἐπεὶ ἔσχε τὴν αὑτῆς φύσιν. καὶ τό ὑποκριτῶν πλῆθος ἐξ ἑνὸς εἰς δύο πρῶτος Αἰσχύ- γε, καὶ τὰ τοῦ χοροῦ ἠλάττωσε, καὶ τὸν λόγον νιστὴν παρεσκεύασεν· τρεῖς δὲ καὶ σκηνογραφίαν ῆς. ἔτι δὲ τὸ μέγεθος ἐκ μικρῶν μύθων καὶ λέ- οίας, διὰ τὸ ἐκ σατυρικοῦ μεταβαλεῖν, ὀψὲ ἀπε- , τό τε μέτρον ἐκ τετραμέτρου ἰαμβεῖον ἐγένετο· γὰρ πρῶτον τετραμέτρῳ ἐχρῶντο διὰ τὸ σατυρικὴν ησικωτέραν εἶναι τὴν ποίησιν, λέξεως δὲ γενομένης φύσις τὸ οἰκεῖον μέτρον εὗρεν· μάλιστα γὰρ λεκτι- μέτρων τὸ ἰαμβεῖόν ἐστιν. σημεῖον δὲ τούτου· γὰρ ἰαμβεῖα λέγομεν ἐν τῇ διαλέκτῳ τῇ πρὸς , ἑξάμετρα δὲ ὀλιγάκις καὶ ἐκβαίνοντες τῆς λε- ἁρμονίας. ἔτι δὲ ἐπεισοδίων πλήθη καὶ τὰ ἄλλα α κοσμηθῆναι λέγεται. περὶ μὲν οὖν τούτων το- στω ἡμῖν εἰρημένα· πολὺ γὰρ ἂν ἴσως ἔργον εἴη καθ' ἕκαστον.

δὲ κωμῳδία ἐστίν, ὥσπερ εἴπομεν, μίμησις φαυ- μέν, οὐ μέντοι κατὰ πᾶσαν κακίαν, ἀλλὰ τοῦ ἐστὶ τὸ γελοῖον μόριον. τὸ γὰρ γελοῖόν ἐστιν ἁμάρ- ι καὶ αἶσχος ἀνώδυνον καὶ οὐ φθαρτικόν, οἷον γελοῖον πρόσωπον αἰσχρόν τι καὶ διεστραμμένον ύνης. αἱ μὲν οὖν τῆς τραγῳδίας μεταβάσεις, καὶ γένοντο, οὐ λελήθασιν, ἡ δὲ κωμῳδία διὰ τὸ μὴ σπουδάζεσθαι ἐξ ἀρχῆς ἔλαθεν· καὶ γὰρ χορὸν κωμῳδῶν ὀψέ ποτε ὁ ἄρχων ἔδωκεν, ἀλλ' ἐθελονταὶ ἦσαν. ἤδη δὲ σχήματά τινα αὐτῆς ἐχούσης οἱ λεγόμενοι αὐτῆς ποιηταὶ μνημονεύονται. τίς δὲ πρόσωπα ἀπέδωκεν ἢ προλόγους ἢ πλήθη ὑποκριτῶν καὶ ὅσα τοιαῦτα, ἠγνόηται. τὸ δὲ μύθους ποιεῖν Ἐπίχαρμος καὶ Φόρμις. τὸ μὲν οὖν ἐξ ἀρχῆς ἐκ Σικελίας ἦλθεν, τῶν δὲ Ἀθήνησιν Κράτης πρῶτος ἦρξεν ἀφέμενος τῆς ἰαμβικῆς ἰδέας καθόλου ποιεῖν λόγους καὶ μύθους. ἡ μὲν οὖν ἐποποιία τῇ τραγῳδίᾳ μέχρι μόνου μέτρου μετὰ λόγου μίμησις εἶναι σπουδαίων ἠκολούθησεν· τῷ δὲ τὸ μέτρον ἁπλοῦν ἔχειν καὶ ἀπαγγελίαν εἶναι, ταύτῃ διαφέρουσιν. ἔτι δὲ τῷ μήκει· ἡ μὲν γὰρ ὅτι μάλιστα πειρᾶται ὑπὸ μίαν περίοδον ἡλίου εἶναι ἢ μικρὸν ἐξαλλάττειν, ἡ δὲ ἐποποιία ἀόριστος τῷ χρόνῳ, καὶ τούτῳ διαφέρει. καίτοι τὸ πρῶτον ὁμοίως ἐν ταῖς τραγῳδίαις τοῦτο ἐποίουν καὶ ἐν τοῖς ἔπεσιν. μέρη δ' ἐστὶ τὰ μὲν ταὐτά, τὰ δὲ ἴδια τῆς τραγῳδίας. διόπερ ὅστις περὶ τραγῳδίας οἶδε σπουδαίας καὶ φαύλης, οἶδε καὶ περὶ ἐπῶν· ἃ μὲν γὰρ ἐποποιία ἔχει, ὑπάρχει τῇ τραγῳδίᾳ, ἃ δὲ αὐτή, οὐ πάντα ἐν τῇ ἐποποιίᾳ.

Περὶ μὲν οὖν τῆς ἐν ἑξαμέτροις μιμητικῆς καὶ περὶ 6
κωμῳδίας ὕστερον ἐροῦμεν, περὶ δὲ τραγῳδίας λέγωμεν, ἀπολαβόντες αὐτῆς ἐκ τῶν εἰρημένων τὸν γινόμενον ὅρον τῆς οὐσίας. ἔστιν οὖν τραγῳδία μίμησις πράξεως σπουδαίας καὶ τελείας, μέγεθος ἐχούσης, ἡδυσμένῳ λόγῳ, χωρὶς ἑκάστου τῶν εἰδῶν ἐν τοῖς μορίοις, δρώντων καὶ οὐ δι' ἀπαγγελίας, δι' ἐλέου καὶ φόβου περαίνουσα τὴν τῶν τοιούτων παθημάτων κάθαρσιν. λέγω δὲ ἡδυσμένον μὲν λόγον τὸν ἔχοντα ῥυθμὸν καὶ ἁρμονίαν καὶ μέλος, τὸ δὲ χωρὶς τοῖς εἴδεσι τὸ διὰ μέτρων ἔνια μόνον περαίνεσθαι καὶ πάλιν ἕτερα διὰ μέλους. ἐπεὶ δὲ πράττοντες ποιοῦνται τὴν μίμησιν, πρῶτον μὲν ἐξ ἀνάγκης ἂν εἴη τι μόριον τραγῳδίας ὁ τῆς ὄψεως κόσμος, εἶτα μελοποιία καὶ λέξις· ἐν τούτοις γὰρ ποιοῦνται τὴν μίμησιν. λέγω δὲ λέξιν μὲν αὐτὴν τὴν τῶν μέτρων σύνθεσιν, μελοποιίαν δὲ ὃ τὴν δύναμιν φανερὰν ἔχει πᾶσαν. ἐπεὶ δὲ πράξεώς ἐστι μίμησις, πράττεται δὲ ὑπό τινων πραττόντων, οὓς ἀνάγκη ποιούς τινας εἶναι κατά τε τὸ ἦθος καὶ τὴν διάνοιαν (διὰ γὰρ τούτων καὶ τὰς

αἱ] καὶ ἡ A^c. ‖ οὕτω — 2. καὶ κωμῳδίας om N^a. ‖ 4. τραγῳδοποιοὶ N^a. ‖ 5. διὰ] καὶ διὰ N^a. ‖ 7. εἰ ἄρα ἔχει] παρέχει ‖ 8. κινόμενον] κρίνεται ἢ καὶ A^cB^c, κρίνεται εἶναι N^a. ‖ 9. γενομένης οὖν cl αὐτοσχεδιαστικῆς $N^aA^cB^c$. ‖ 11. φαῦλλικά N^a 17. χρόνου B^c. ‖ 20. σατυρικοῦ A^c. ‖ ἀπεσεμνύνθη N^a. ‖ 25. ἰαμβίον cl 26. ἰαμβία A^c. ‖ 28. ἄλλως A^cB^c. ‖ 29. ὡς om ‖ περὶ — τοσαῦτα om $N^aA^cB^c$.

om $N^aA^cB^c$. ‖ 8. καὶ] ἢ N^a. ‖ 10. μετὰ λόγου] μεγάλου $N^aA^cB^c$. ‖ τὸ $N^aA^cB^c$. ‖ 11. τὸ om N^a. ‖ ἔχει N^a. ‖ 12. N^aA^c. ‖ 19. αὐτῇ A^cB^c. ‖ 21. μὲν om A^cB^c. ‖ ἐν] ἐν τοῖς N^a. ‖ 23. λέγομεν N^a. ‖ 26. ἀγγελίας N^a. ‖ 28. μαθημάτων ‖ δὴ N^a. ‖ 29. χωριστοῖς εἴδεσι B^c.

πράξεις εἶναί φαμεν ποιάς τινας), πέφυκεν αἴτια δύο τῶν πράξεων εἶναι, διάνοια καὶ ἦθος, καὶ κατὰ ταύτας καὶ τυγχάνουσι καὶ ἀποτυγχάνουσι πάντες. ἔστι δὲ τῆς μὲν πράξεως ὁ μῦθος ἡ μίμησις· λέγω γὰρ μῦθον τȣτον τὴν σύνθεσιν τῶν πραγμάτων, τὰ δὲ ἤθη, καθ' ἃ ποιȣς τινας εἶναί φαμεν τȣς πράττοντας, διάνοιαν δέ, ἐν ὅσοις λέγοντες ἀποδεικνύασί τι ἢ καὶ ἀποφαίνονται γνώμην. ἀνάγκη ȣ̓ν πάσης τραγῳδίας μέρη εἶναι ἕξ, καθ' ἃ ποιά τις ἐςὶν ἡ τραγῳδία· ταῦτα δ' ἐςὶ μῦθος καὶ ἤθη καὶ λέξις καὶ διάνοια καὶ ὄψις καὶ μελοποιία. οἷς μὲν γὰρ μιμȣ̃νται, δύο μέρη ἐςίν, ὡς δὲ μιμȣ̃νται, ἕν, ἃ δὲ μιμȣ̃νται, τρία, καὶ παρὰ ταῦτα ȣ̓δέν. τȣ́τοις μὲν ȣ̓̃ν ȣ̓κ ὀλίγοι αὐτῶν ὡς εἰπεῖν κέχρηνται τοῖς εἴδεσιν· καὶ γὰρ ὄψεις ἔχει πᾶν καὶ ἦθος καὶ μῦθον καὶ λέξιν καὶ μέλος καὶ διάνοιαν ὡσαύτως. μέγιςον δὲ τȣ́των ἐςὶν ἡ τῶν πραγμάτων σύςασις· ἡ γὰρ τραγῳδία μίμησίς ἐςιν οὐκ ἀνθρώπων ἀλλὰ πράξεως καὶ βίȣ καὶ εὐδαιμονίας καὶ κακοδαιμονίας· καὶ γὰρ ἡ εὐδαιμονία ἐν πράξει ἐςί, καὶ τὸ τέλος πρᾶξίς τις ἐςίν, ȣ̓ ποιότης. εἰσὶ δὲ κατὰ μὲν τὰ ἤθη ποιοί τινες, κατὰ δὲ τὰς πράξεις εὐδαίμονες ἢ τȣ̓ναντίον. οὔκουν ὅπως τὰ ἤθη μιμήσωνται πράττȣσιν, ἀλλὰ τὰ ἤθη συμπεριλαμβάνουσι διὰ τὰς πράξεις. ὥςε τὰ πράγματα καὶ ὁ μῦθος τέλος τῆς τραγῳδίας· τὸ δὲ τέλος μέγιςον ἁπάντων. ἔτι ἄνευ μὲν πράξεως ȣ̓κ ἂν γένοιτο τραγῳδία, ἄνευ δὲ ἠθῶν γένοιτ' ἄν. αἱ γὰρ τῶν νέων τῶν πλείςων ἀήθεις τραγῳδίαι εἰσί, καὶ ὅλως ποιηταὶ πολλοὶ τοιȣ̃τοι, οἷον καὶ τῶν γραφέων Ζεῦξις πρὸς Πολύγνωτον πέπονθεν· ὁ μὲν γὰρ Πολύγνωτος ἀγαθὸς ἠθογράφος, ἡ δὲ Ζεύξιδος γραφὴ οὐδὲν ἔχει ἦθος. ἔτι ἐάν τις ἐφεξῆς θῇ ῥήσεις ἠθικὰς καὶ λέξεις καὶ διανοίας εὖ πεποιημένας, ȣ̓ ποιήσει ὃ ἦν τῆς τραγῳδίας ἔργον, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἡ καταδεεστέροις τούτοις κεχρημένη τραγῳδία, ἔχȣσα δὲ μῦθον καὶ σύςασιν πραγμάτων. πρὸς δὲ τούτοις τὰ μέγιστα οἷς ψυχαγωγεῖ ἡ τραγῳδία, τȣ̃ μύθȣ μέρη ἐςίν, αἵ τε περιπέτειαι καὶ ἀναγνωρίσεις. ἔτι σημεῖον ὅτι καὶ οἱ ἐγχειρȣ̃ντες ποιεῖν πρότερον δύνανται τῇ λέξει καὶ τοῖς ἤθεσιν ἀκριβοῦν ἢ τὰ πράγματα συνίςασθαι, οἷον καὶ οἱ πρῶτοι ποιηταὶ σχεδὸν ἅπαντες. ἀρχὴ μὲν ȣ̓̃ν καὶ οἷον ψυχὴ ὁ μῦθος τῆς τραγῳδίας, δεύτερον δὲ τὰ ἤθη. παραπλήσιον γάρ ἐστι καὶ ἐπὶ τῆς γραφικῆς· εἰ γάρ τις ἐναλείψειε τοῖς κα[…] φαρμάκοις χύδην, οὐκ ἂν ὁμοίως εὐφράνειεν κα[…] γραφήσας εἰκόνα. ἔςι τε μίμησις πράξεως, καὶ δι[…] μάλιστα τῶν πραττόντων. τρίτον δὲ ἡ διάνοια. […] ἐστὶ τὸ λέγειν δύνασθαι τὰ ἐνόντα καὶ τὰ ἁρμ[…] ὅπερ ἐπὶ τῶν λόγων τῆς πολιτικῆς καὶ ῥητορικ[…] ἐςίν· οἱ μὲν γὰρ ἀρχαῖοι πολιτικῶς ἐποίȣν λέγ[…] δὲ νῦν ῥητορικῶς. ἔςι δὲ ἦθος μὲν τὸ τοιȣ̃τον ὃ δ[…] προαίρεσιν ὁποία τις· διόπερ οὐκ ἔχȣσιν ἦθος τ[…] ἐν οἷς μηδ' ὅλως ἔςιν ὅ τι προαιρεῖται ἢ φεύγει[…] διάνοια δέ, ἐν οἷς ἀποδεικνύȣσί τι ὡς ἔςιν ἢ ὡς [...] ἢ καθόλȣ τι ἀποφαίνονται. τέταρτον δὲ τῶν μὲν […] λέξις· λέγω δέ, ὥσπερ πρότερον εἴρηται, λέξιν ε[…] διὰ τῆς ὀνομασίας ἑρμηνείαν, ὃ καὶ ἐπὶ τῶν ἐμμέ[…] ἐπὶ τῶν λόγων ἔχει τὴν αὐτὴν δύναμιν. τῶν δ[…] πέντε ἡ μελοποιία μέγιστον τῶν ἡδυσμάτων. ἡ [...] ψυχαγωγικὸν μέν, ἀτεχνότατον δὲ καὶ ἥκιςα οἰκ[…] ποιητικῆς· ἡ γὰρ τῆς τραγῳδίας δύναμις καὶ ἄνε[…] καὶ ὑποκριτῶν ἐςίν. ἔτι δὲ κυριωτέρα περὶ τὴν ἀπε[…] τῶν ὄψεων ἡ τȣ̃ σκευοποιȣ̃ τέχνη τῆς τῶν ποιη[…]

Διωρισμένων δὲ τȣ́των, λέγωμεν μετὰ ταῦτ[…] τινὰ δεῖ τὴν σύςασιν εἶναι τῶν πραγμάτων, ἐπει[…] καὶ πρῶτον καὶ μέγιστον τῆς τραγῳδίας ἐςίν. κ[…] ἡμῖν τὴν τραγῳδίαν τελείας καὶ ὅλης πράξεως ε[…] μησιν, ἐχȣ́σης τι μέγεθος· ἔςι γὰρ ὅλον καὶ μη[…] μέγεθος. ὅλον δ' ἐςὶ τὸ ἔχον ἀρχὴν καὶ μέσο[…] λευτήν. ἀρχὴ δ' ἐστὶν ὃ αὐτὸ μὲν μὴ ἐξ ἀνάγκ[…] ἄλλο ἐςί, μετ' ἐκεῖνο δ' ἕτερον πέφυκεν εἶναι ἢ [...] τελευτὴ δὲ τȣ̓ναντίον ὃ αὐτὸ μετ' ἄλλο πέφυκ[…] ἐξ ἀνάγκης ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, μετὰ δὲ τȣ̃το ἄλ[…] μέσον δὲ ὃ καὶ αὐτὸ μετ' ἄλλο καὶ μετ' ἐκεῖ[…] δεῖ ἄρα τοὺς συνεστῶτας εὖ μύθους μήθ' ὁπό[…] ἄρχεσθαι μήθ' ὅπȣ ἔτυχε τελευτᾶν, ἀλλὰ κεχρῆ[…] εἰρημέναις ἰδέαις. ἔτι δ' ἐπεὶ τὸ καλὸν καὶ ζῷον κ[…] πρᾶγμα ὃ συνέςηκεν ἔκ τινων, ȣ̓ μόνον ταῦτα τε[…] δεῖ ἔχειν, ἀλλὰ καὶ μέγεθος ὑπάρχειν μὴ τὸ τ[…] γὰρ καλὸν ἐν μεγέθει καὶ τάξει ἐςί, διὸ οὔτε π[…] ἄν τι γένοιτο καλὸν ζῷον (συγχεῖται γὰρ ἡ θεω[…] τοῦ ἀναισθήτȣ χρόνȣ γινομένη) οὔτε παμμέγεθ[…]

2. διάνοιαν A^cB^c. ‖ 5. ὃ $N^aA^cB^c$. ‖ 7. ἀποδεικνύουσί N^a. ‖ 8. ὃ $N^aA^cB^c$. ‖ 13. ὄψις N^aA^c. ‖ 17. κακοδαιμονίας — […] μονία] ἡ κακοδαιμονία $N^aA^cB^c$. ‖ 19. ὁ ποιητής N^a. ‖ 27. πολύγνωςον A^cB^c et corr N^a. mox omnes πολύγνωςος. ‖ […] A^cB^c. ‖ οὐδ' ἂν ἔχῃ N^a. ‖ 30. ȣ̓ om $N^aA^cB^c$.

9. post τις $N^aA^cB^c$: ἐν οἷς οὐκ ἔστι δῆλον ἢ προαιρεῖται ἢ φεύγει. ‖ 18. ἢ] ὡς A^cB^c. ‖ 19. ἐργασίαν B^c. ‖ 21. […] 32. εὖ om N^a. ‖ 34. ἐπὶ N^a. ‖ 35. τεταγμένως N^a. ‖ 37. πᾶν μικρὸν et 39. πᾶν μέγεθος $N^aA^cB^c$.

ἡ θεωρία γίνεται, ἀλλ' οἴχεται τοῖς θεωροῦσι τὸ ἓν ὸ ὅλον ἐκ τῆς θεωρίας, οἷον εἰ μυρίων σταδίων εἴη ὥστε δεῖ καθάπερ ἐπὶ τῶν σωμάτων καὶ ἐπὶ τῶν ἔχειν μὲν μέγεθος, τοῦτο δὲ εὐσύνοπτον εἶναι, οὕτω ὶ τῶν μύθων ἔχειν μὲν μῆκος, τοῦτο δ' εὐμνημόνευ- ναι. τοῦ δὲ μήκους ὅρος πρὸς μὲν τοὺς ἀγῶνας καὶ ἴσθησιν οὐ τῆς τέχνης ἐστίν· εἰ γὰρ ἔδει ἑκατὸν δίας ἀγωνίζεσθαι, πρὸς κλεψύδραν ἂν ἠγωνίζοντο, ποτὲ καὶ ἄλλοτε φασίν. ὁ δὲ κατ' αὐτὴν τὴν φύσιν ἄγματος ὅρος, ἀεὶ μὲν ὁ μείζων μέχρι τοῦ σύνδηλος καλλίων ἐςὶ κατὰ τὸ μέγεθος, ὡς δὲ ἁπλῶς διορί- ς εἰπεῖν, ἐν ὅσῳ μεγέθει κατὰ τὸ εἰκὸς ἢ τὸ ἀναγ- ἐφεξῆς γιγνομένων συμβαίνει εἰς εὐτυχίαν ἐκ δυςυ- ἢ ἐξ εὐτυχίας εἰς δυστυχίαν μεταβάλλειν, ἱκανὸς ςὶ τοῦ μεγέθους.

Μῦθος δ' ἐςὶν εἷς, οὐχ ὥσπερ τινὲς οἴονται, ἐὰν περὶ · πολλὰ γὰρ καὶ ἄπειρα τῷ γένει συμβαίνει, ἐξ ὧν οὐδέν ἐςιν ἕν. οὕτω δὲ καὶ πράξεις ἑνὸς πολλαί εἰσιν, μία οὐδεμία γίνεται πρᾶξις. διὸ πάντες ἐοίκασιν άνειν, ὅσοι τῶν ποιητῶν Ἡρακληΐδα καὶ Θησηΐδα ὰ τοιαῦτα ποιήματα πεποιήκασιν· οἴονται γὰρ ἐπεὶ ὁ Ἡρακλῆς, ἕνα καὶ τὸν μῦθον εἶναι προσήκειν. ὁ μηρος, ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα διαφέρει, καὶ τοῦτ' ἔοικε ἰδεῖν, ἤτοι διὰ τέχνην ἢ διὰ φύσιν· Ὀδύσσειαν τοιῶν οὐκ ἐποίησεν ἅπαντα ὅσα αὐτῷ συνέβη, οἷον ναι μὲν ἐν τῷ Παρνασσῷ, μανῆναι δὲ προσποιήσασθαι ἀγερμῷ, ὧν οὐδὲν θατέρου γενομένου ἀναγκαῖον ἦν ἢ θάτερον γενέσθαι, ἀλλὰ περὶ μίαν πρᾶξιν, οἵαν λέγο- ὴν Ὀδύσσειαν συνέςησεν, ὁμοίως δὲ καὶ τὴν Ἰλιάδα. ῦν, καθάπερ καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις μιμητικαῖς ἡ μία ις ἑνός ἐςιν, οὕτω καὶ τὸν μῦθον, ἐπεὶ πράξεως μίμησίς ιᾶς τε εἶναι καὶ ταύτης ὅλης, καὶ τὰ μέρη συνεςά- ὼν πραγμάτων οὕτως ὥςε μετατιθεμένου τινὸς μέρους ἢ ουμένου διαφέρεσθαι καὶ κινεῖσθαι τὸ ὅλον· ὃ γὰρ προσὸν προσὸν μηδὲν ποιεῖ ἐπίδηλον, οὐδὲ μόριον τοῦ ὅλου ἐςίν. φανερὸν δὲ ἐκ τῶν εἰρημένων καὶ ὅτι οὐ τὸ τὰ γενό- λέγειν, τοῦτο ποιητοῦ ἔργον ἐςίν, ἀλλ' οἷα ἂν γένοιτο, ὰ δυνατὰ κατὰ τὸ εἰκὸς ἢ τὸ ἀναγκαῖον. ὁ γὰρ ἱςορικὸς καὶ ὁ ποιητὴς οὐ τῷ ἢ ἔμμετρα λέγειν ἢ ἄμετρα διαφέρουσιν· εἴη γὰρ ἂν τὰ Ἡροδότου εἰς μέτρα τεθῆναι, καὶ οὐδὲν ἧττον ἂν εἴη ἱςορία τις μετὰ μέτρου ἢ ἄνευ μέτρων· ἀλλὰ τούτῳ διαφέρει, τῷ τὸν μὲν τὰ γενόμενα λέγειν, τὸν δὲ οἷα ἂν γένοιτο. διὸ καὶ φιλοσοφώτερον καὶ σπουδαιότερον ποίησις ἱστορίας ἐστίν· ἡ μὲν γὰρ ποίησις μᾶλλον τὰ καθόλου, ἡ δ' ἱστορία τὰ καθ' ἕκαςον λέγει. ἔστι δὲ καθόλου μέν, τῷ ποίῳ τὰ ποῖ' ἄττα συμβαίνει λέγειν ἢ πράττειν κατὰ τὸ εἰκὸς ἢ τὸ ἀναγκαῖον, οὗ ςοχάζεται ἡ ποίησις ὀνόματα ἐπιτιθεμένη· τὰ δὲ καθ' ἕκαςον, τί Ἀλκιβιάδης ἔπραξεν ἢ τί ἔπαθεν. ἐπὶ μὲν οὖν τῆς κωμῳδίας ἤδη τοῦτο δῆλον γέγονεν· συςήσαντες γὰρ τὸν μῦθον διὰ τῶν εἰκότων οὕτω τὰ τυχόντα ὀνόματα ἐπιτιθέασι, καὶ οὐχ ὥσπερ οἱ ἰαμβοποιοὶ περὶ τῶν καθ' ἕκαςον ποιοῦσιν. ἐπὶ δὲ τῆς τραγῳδίας τῶν γενομένων ὀνομάτων ἀντέχονται. αἴτιον δ' ὅτι πιθανόν ἐςι τὸ δυνατόν· τὰ μὲν οὖν μὴ γενόμενα οὔπω πιςεύομεν εἶναι δυνατά, τὰ δὲ γενόμενα φανερὸν ὅτι δυνατά· οὐ γὰρ ἂν ἐγένετο, εἰ ἦν ἀδύνατα. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς τραγῳδίαις ἐνίαις μὲν ἓν ἢ δύο τῶν γνωρίμων ἐςὶν ὀνομάτων, τὰ δὲ ἄλλα πεποιημένα, ἐν ἐνίαις δὲ οὐθέν, οἷον ἐν τῷ Ἀγάθωνος ἄνθει· ὁμοίως γὰρ ἐν τούτῳ τά τε πράγματα καὶ τὰ ὀνόματα πεποίηται, καὶ οὐδὲν ἧττον εὐφραίνει. ὥςτ' οὐ πάντως εἶναι ζητητέον τῶν παραδεδομένων μύθων, περὶ οὓς αἱ τραγῳδίαι εἰσίν, ἀντέχεσθαι. καὶ γὰρ γελοῖον τοῦτο ζητεῖν, ἐπεὶ καὶ τὰ γνώριμα ὀλίγοις γνώριμά ἐςιν, ἀλλ' ὅμως εὐφραίνει πάντας. δῆλον οὖν ἐκ τούτων ὅτι τὸν ποιητὴν μᾶλλον τῶν μύθων εἶναι δεῖ ποιητὴν ἢ τῶν μέτρων, ὅσῳ ποιητὴς κατὰ τὴν μίμησίν ἐστι, μιμεῖται δὲ τὰς πράξεις. κἂν ἄρα συμβῇ γενόμενα ποιεῖν, οὐθὲν ἧττον ποιητής ἐςιν· τῶν γὰρ γενομένων ἔνια οὐδὲν κωλύει τοιαῦτα εἶναι οἷα ἂν εἰκὸς γενέσθαι καὶ δυνατὰ γενέσθαι, καθ' ὃ ἐκεῖνος αὐτῶν ποιητής ἐςιν. τῶν δὲ ἁπλῶν μύθων καὶ πράξεων αἱ ἐπεισοδιώδεις εἰσὶ χείριςαι. λέγω δ' ἐπεισοδιώδη μῦθον, ἐν ᾧ τὰ ἐπεισόδια μετ' ἄλληλα οὔτ' εἰκὸς οὔτ' ἀνάγκη εἶναι. τοιαῦται δὲ ποιοῦνται ὑπὸ μὲν τῶν φαύλων ποιητῶν δι' αὐτούς, ὑπὸ δὲ τῶν ἀγαθῶν διὰ τοὺς ὑποκριτάς· ἀγωνίσματα γὰρ ποιοῦντες, καὶ παρὰ τὴν δύναμιν παρατείναντες μῦθον,

δὲ om *N*ᵃ*A*ᶜ. ‖ μὲν πρὸς *N*ᵃ*A*ᶜ*B*ᶜ. ‖ 8. κλεψύδρας *N*ᵃ. ‖ 17. γ' ἐνὶ Victorius. ‖ 18. καὶ] καὶ αἱ *B*ᶜ. ‖ 20. καὶ om *N*ᵃ*A*ᶜ 24. διὰ post ἢ om *N*ᵃ. ‖ 26. παρνασῷ *N*ᵃ. ‖ 27. ἀγερμανῷ *B*ᶜ. ‖ 28. ἢ om *N*ᵃ*A*ᶜ. ‖ 30. καὶ om *N*ᵃ. ‖ 33. μεταθεμένου *N*ᵃ. ‖ ιφέρεσθαι om *N*ᵃ. ‖ 35. ποιεῖ μηδὲν *N*ᵃ. ‖ οὐδὲν *N*ᵃ*A*ᶜ, ὡς οὐδὲν *B*ᶜ. ‖ ὅλου] ὂν *N*ᵃ. ‖ 36. καὶ om *B*ᶜ. ‖ οὐ τὸ] οὕτω *A*ᶜ.

τιθέναι *N*ᵃ. ‖ 4. τοῦτο *N*ᵃ. ‖ γινόμενα *N*ᵃ. ‖ 6. ἱστορίας — ποίησις om *N*ᵃ. ‖ 9. πράττειν] πράγματα *N*ᵃ. ‖ 10. τὰ] τὸ *B*ᶜ, , τὸν *A*ᶜ. ‖ 11. οὖν om *N*ᵃ. ‖ 13. ὑποτιθέασι *N*ᵃ*A*ᶜ*B*ᶜ. ‖ 14. περὶ τὸν *A*ᶜ, πρὸς τὸν *N*ᵃ. ‖ 16. πειθόμενόν *N*ᵃ. ‖ 19. ἐνίαις] ; *B*ᶜ. ‖ 23. ὡς τοῦ παντὸς *N*ᵃ. ‖ τῶν om *N*ᵃ. ‖ 26. ὀλίγοις γνώριμα om *N*ᵃ. ‖ 37. κριτάς *B*ᶜ.

πολλάκις διαςρέφειν ἀναγκάζονται τὸ ἐφεξῆς. ἐπεὶ δὲ ὐ μόνον τελείας ἐςὶ πράξεως ἡ μίμησις ἀλλὰ καὶ φοβερῶν καὶ ἐλεεινῶν, ταῦτα δὲ γίνεται καὶ μάλιςα, καὶ μᾶλλον ὅταν γένηται παρὰ τὴν δοξαν, δι' ἄλληλα· τὸ γὰρ θαυμαςὸν ὕτως ἕξει μᾶλλον ἢ εἰ ἀπὸ τῦ αὐτομάτυ καὶ τῆς τύχης, ἐπεὶ καὶ τῶν ἀπὸ τύχης ταῦτα θαυμασιώτατα δοκεῖ, ὅσα ὥσπερ ἐπίτηδες φαίνεται γεγονέναι, οἷον ὡς ὁ ἀνδριὰς ὁ τοῦ Μίτυος ἐν Ἄργει ἀπέκτεινε τὸν αἴτιον τοῦ θανάτυ τῷ Μίτυϊ, θεωρῦντι ἐμπεσών· ἔοικε γὰρ τὰ τοιαῦτα οὐκ εἰκῆ γενέσθαι, ὥςε ἀνάγκη τὺς τοιύτυς εἶναι καλλίυς μύθους.

10 Εἰσὶ δὲ τῶν μύθων οἱ μὲν ἁπλοῖ οἱ δὲ πεπλεγμένοι· καὶ γὰρ αἱ πράξεις, ὧν μιμήσεις οἱ μῦθοί εἰσιν, ὑπάρχυσιν εὐθὺς ὖσαι τοιαῦται. λέγω δὲ ἁπλῆν μὲν πρᾶξιν, ἧς γινομένης, ὥσπερ ὥριςαι, συνεχῦς καὶ μιᾶς ἄνευ περιπετείας ἢ ἀναγνωρισμοῦ ἡ μετάβασις γίνεται, πεπλεγμένην δέ, ἐξ ἧς μετ' ἀναγνωρισμοῦ ἢ περιπετείας ἢ ἀμφοῖν ἡ μετάβασίς ἐςιν. ταῦτα δὲ δεῖ γίνεσθαι ἐξ αὐτῆς τῆς συςάσεως τῦ μύθυ, ὥςε ἐκ τῶν προγεγενημένων συμβαίνειν ἢ ἐξ ἀνάγκης ἢ κατὰ τὸ εἰκὸς γίνεσθαι ταῦτα· διαφέρει γὰρ πολὺ τὸ γίνεσθαι τάδε διὰ τάδε ἢ μετὰ τάδε.

11 Ἔςι δὲ περιπέτεια μὲν ἡ εἰς τὸ ἐναντίον τῶν πραττομένων μεταβολή, καθάπερ εἴρηται· καὶ τῦτο δέ, ὥσπερ λέγομεν, κατὰ τὸ εἰκὸς ἢ ἀναγκαῖον, ὥσπερ ἐν τῷ Οἰδίποδι ἐλθὼν ὡς εὐφρανῶν τὸν Οἰδίπυν καὶ ἀπαλλάξων τῦ πρὸς τὴν μητέρα φόβυ, δηλώσας ὃς ἦν, τὐναντίον ἐποίησεν. καὶ ἐν τῷ Λυγκεῖ ὁ μὲν ἀγόμενος ὡς ἀποθανύμενος, ὁ δὲ Δαναὸς ἀκολυθῶν ὡς ἀποκτενῶν· τὸν μὲν συνέβη ἐκ τῶν πεπραγμένων ἀποθανεῖν, τὸν δὲ σωθῆναι. ἀναγνώρισις δ' ἐςίν, ὥσπερ καὶ τὔνομα σημαίνει, ἐξ ἀγνοίας εἰς γνῶσιν μεταβολὴ ἢ εἰς φιλίαν ἢ ἔχθραν τῶν πρὸς εὐτυχίαν ἢ δυςυχίαν ὡρισμένων. καλλίςη δὲ ἀναγνώρισις, ὅταν ἅμα περιπέτειαι γίνωνται, οἷον ἔχει ἡ ἐν τῷ Οἰδίποδι. εἰσὶ μὲν ὖν καὶ ἄλλαι ἀναγνωρίσεις· καὶ γὰρ πρὸς ἄψυχα καὶ τὰ τυχόντα ἔστιν ὅτε, ὥσπερ εἴρηται, συμβαίνει, καὶ εἰ πέπραγέ τις ἢ μὴ πέπραγεν, ἔςιν ἀναγωρίσαι· ἀλλ' ἡ μάλιςα τῦ μύθυ καὶ ἡ μάλιςα τῆς πράξεως ἡ εἰρημένη ἐςίν. ἡ γὰρ τοιαύτη ἀναγνώρισις καὶ περιπέτεια ἢ ἔλεον ἕξει ἢ φόβον, οἵων πράξεων ἡ τραγῳδία μίμησις ὑπ[illegible] ἔτι δὲ καὶ τὸ ἀτυχεῖν καὶ τὸ εὐτυχεῖν ἐπὶ τῶν τ[illegible] συμβήσεται. ἐπεὶ δ' ἡ ἀναγνώρισις τινῶν ἐςὶν ἀναγ[illegible] αἱ μὲν θατέρυ πρὸς τὸν ἕτερον μόνον, ὅταν ἦ δῆλος [illegible] τίς ἐστιν, ὁτὲ δ' ἀμφοτέρους δεῖ ἀναγνωρίσαι, [illegible] μὲν Ἰφιγένεια τῷ Ὀρέστῃ ἀνεγνωρίσθη ἐκ τῆς πέμ[illegible] τῆς ἐπιστολῆς, ἐκείνῳ δὲ πρὸς τὴν Ἰφιγένειαν ἄλλης [illegible] ἀναγνωρίσεως.

Δύο μὲν ὖν τῦ μύθυ μέρη περὶ ταῦτ' ἐςί, περιπ[illegible] καὶ ἀναγνώρισις, τρίτον δὲ πάθος. τύτων δὲ περιπέτεια [illegible] καὶ ἀναγνώρισις εἴρηται, πάθος δ' ἐςὶ πρᾶξις φθαρτ[illegible] ὀδυνηρά, οἷον οἵ τε ἐν τῷ φανερῷ θάνατοι καὶ αἱ πε[illegible] δυνίαι καὶ τρώσεις καὶ ὅσα τοιαῦτα.

Μέρη δὲ τραγῳδίας, οἷς μὲν ὡς εἴδεσι δεῖ χρῆ[illegible] πρότερον εἴπομεν· κατὰ δὲ τὸ ποσόν, καὶ εἰς ἃ διαι[illegible] κεχωρισμένα, τάδε ἐστί, πρόλογος ἐπεισόδιον ἔξοδος χ[illegible]ρικόν, καὶ τύτυ τὸ μὲν πάροδος τὸ δὲ ςάσιμον, κοινὰ [illegible] ἁπάντων ταῦτα, ἴδια δὲ τὰ ἀπὸ τῆς σκηνῆς καὶ κομ[illegible] ἔςι δὲ πρόλογος μὲν μέρος ὅλον τραγῳδίας τὸ πρὸ χ[illegible] παρόδου, ἐπεισόδιον δὲ μέρος ὅλον τραγῳδίας τὸ μεταξ[illegible] ὅλων χορικῶν μελῶν, ἔξοδος δὲ μέρος ὅλον τραγῳ[illegible] μεθ' ὃ ὐκ ἔςι χορῦ μέλος, χορικῦ δὲ πάροδος μὲν ἡ πρ[illegible] λέξις ὅλυ χορῦ, στάσιμον δὲ μέλος χορῦ τὸ ἄνευ α[illegible] παίςυ καὶ τροχαίυ, κόμμος δὲ θρῆνος κοινὸς χορῦ καὶ [illegible] σκηνῆς. μέρη δὲ τραγῳδίας, οἷς μὲν δεῖ χρῆσθαι, πρ[illegible]ρον εἴπαμεν, κατὰ δὲ τὸ ποσὸν καὶ εἰς ἃ διαιρεῖται [illegible] χωρισμένα, ταῦτ' ἐςίν.

Ὧν δὲ δεῖ ςοχάζεσθαι καὶ ἃ δεῖ εὐλαβεῖσθαι [illegible]ςάντας τὺς μύθυς, καὶ πόθεν ἔςαι τὸ τῆς τραγῳδίας [illegible]γον, ἐφεξῆς ἂν εἴη λεκτέον τοῖς νῦν εἰρημένοις. ἐπει[illegible] δεῖ τὴν σύνθεσιν εἶναι τῆς καλλίςης τραγῳδίας μὴ [illegible] ἀλλὰ πεπλεγμένην, καὶ ταύτην φοβερῶν καὶ ἐλεεινῶ[illegible] μιμητικήν (τοῦτο γὰρ ἴδιον τῆς τοιαύτης μιμήσεως ἐ[illegible] πρῶτον μὲν δῆλον ὅτι ὔτε τὺς ἐπιεικεῖς ἄνδρας δεῖ [illegible]βάλλοντας φαίνεσθαι ἐξ εὐτυχίας εἰς δυστυχίαν (ὐ [illegible] φοβερὸν ὐδὲ ἐλεεινὸν τῦτο, ἀλλὰ μιαρόν ἐςιν) ὔτε τ[illegible]χθηρὺς ἐξ ἀτυχίας εἰς εὐτυχίαν (ἀτραγῳδότατον γὰ[illegible] ἐςὶ πάντων· ὐδὲν γὰρ ἔχει ὧν δεῖ· ὔτε γὰρ φιλ[illegible]

6. ἀπὸ τῆς τύχης B^c. ‖ 7. ὥσπερ] περ B^c. ‖ ὡς om N^a. ‖ 12. οἱ μὲν — 13. αἱ om N^a. ‖ 16. πεπλεγμένη δὲ λέξις [illegible] A^cB^c. ‖ 18. γενέσθαι N^a. ‖ 19. ὥσπερ et συμβαίνει N^a. ‖ 20. ταῦτα — 21. γίνεσθαι om N^a. ‖ 25. ἀπαλλάξας N^a. ‖ [illegible] μιμεῖσθαι N^a. ‖ 28. ἀκολυθῶν om A^cB^c. ‖ 30. ἐςίν om N^aA^c. ‖ 31. ἢ εἰς ἔχθραν A^cB^c. ‖ 33. οἷον ἐν τῷ οἰδίποδι ἔχει N^a. ‖ [illegible] ὅτε om $N^aA^cB^c$. ‖ 36. ἢ] εἰ A^c.

1. οἷον $N^aA^cB^c$. ‖ 2. τὸ ἢ εὐτυχεῖν B^c. ‖ 3. δ' ἡ] δὴ codices. ‖ 17. κοινὰ μὲν] κοινὰ μὲν οὖν N^a. ‖ 20. τὸ — [illegible]γῳδίας om N^aB^c. ‖ 24. κῶμος N^a. ‖ 26. εἴπομεν N^aB^c. ‖ 28. Ὧν] ὡς $N^aA^cB^c$. ‖ 30. ἐπειδὴ... N^a. ‖ 31. τῆς] καὶ τῆς [illegible] 36. μικρὸν N^a.

εινὸν ὔτε φοβερόν ἐςιν), ὐδ' αὖ τὸν σφόδρα πονηρὸν χίας εἰς δυστυχίαν μεταπίπτειν. τὸ μὲν γὰρ φι-πον ἔχοι ἂν ἡ τοιαύτη σύςασις, ἀλλ' ὔτε ἔλεον ὔτε ὁ μὲν γὰρ περὶ τὸν ἀνάξιόν ἐςι δυςυχῦντα, ὁ δὲ ν ὅμοιον, ἔλεος μὲν περὶ τὸν ἀνάξιον, φόβος δὲ ν ὅμοιον, ὥστε ὔτε ἐλεεινὸν ὔτε φοβερὸν ἔσται τὸ ῦνον. ὁ μεταξὺ ἄρα τύτων λοιπός. ἔστι δὲ τοιῦτος ἀρετῇ διαφέρων καὶ δικαιοσύνῃ, μήτε διὰ κακίαν χθηρίαν μεταβάλλων εἰς τὴν δυςυχίαν ἀλλὰ δι' ν τινά, τῶν ἐν μεγάλῃ δόξῃ ὄντων καὶ εὐτυχίᾳ, δίπους καὶ Θυέστης καὶ οἱ ἐκ τῶν τοιύτων γενῶν ῖς ἄνδρες. ἀνάγκη ἄρα τὸν καλῶς ἔχοντα μῦθον εἶναι μᾶλλον ἢ διπλῦν, ὥσπερ τινές φασιν, καὶ με-λειν ὐκ εἰς εὐτυχίαν ἐκ δυςυχίας ἀλλὰ τὐναντίον χίας εἰς δυςυχίαν, μὴ διὰ μοχθηρίαν ἀλλὰ δι' ν μεγάλην, ἢ οἵυ εἴρηται, ἢ βελτίονος μᾶλλον ἢ . σημεῖον δὲ καὶ τὸ γιγνόμενον· πρὸ τῦ μὲν γὰρ ταὶ τοὺς τυχόντας μύθυς ἀπηρίθμυν, νῦν δὲ περὶ οἰκίας αἱ κάλλισται τραγῳδίαι συντίθενται, οἷον λκμαίωνα καὶ Οἰδίπυν καὶ Ὀρέςην καὶ Μελέαγρον έςην καὶ Τήλεφον, καὶ ὅσοις ἄλλοις συμβέβηκεν ῖν δεινὰ ἢ ποιῆσαι. ἡ μὲν οὖν κατὰ τὴν τέχνην η τραγῳδία ἐκ ταύτης τῆς συςάσεώς ἐςιν. διὸ καὶ Εὐριπίδῃ ἐγκαλῦντες τὸ αὐτὸ ἁμαρτάνυσιν, ὅτι τῦτο ταῖς τραγῳδίαις καὶ πολλαὶ αὐτῦ εἰς δυστυχίαν ισιν. τῦτο γάρ ἐςιν, ὥσπερ εἴρηται, ὀρθόν. σημεῖον· ςον· ἐπὶ γὰρ τῶν σκηνῶν καὶ τῶν ἀγώνων τραγι-ι αἱ τοιαῦται φαίνονται, ἂν κατορθωθῶσιν, καὶ ὁ ης, εἰ καὶ τὰ ἄλλα μὴ εὖ οἰκονομεῖ, ἀλλὰ τρα-τός γε τῶν ποιητῶν φαίνεται. δευτέρα δ' ἡ πρώτη η ὑπό τινων ἐςὶ σύςασις, ἡ διπλῆν τε τὴν σύςα-σα, καθάπερ ἡ Ὀδύσσεια, καὶ τελευτῶσα ἐξ ἐναν-ῖς βελτίοσι καὶ χείροσιν. δοκεῖ δὲ εἶναι πρώτη διὰ θεάτρων ἀσθένειαν· ἀκολυθῦσι γὰρ οἱ ποιηταὶ κατ' ποιῦντες τοῖς θεαταῖς. ἔςι δὲ ὐχ αὕτη ἀπὸ τραγῳ-ονή, ἀλλὰ μᾶλλον τῆς κωμῳδίας οἰκεία· ἐκεῖ γάρ, χθιςοι ὦσιν ἐν τῷ μύθῳ, οἷον Ὀρέςης καὶ Αἴγι-ιλοι γενόμενοι ἐπὶ τελευτῆς ἐξέρχονται, καὶ ἀπο-ὐδεὶς ὑπ' ὐδενός.

Ἔςι μὲν ὖν τὸ φοβερὸν καὶ ἐλεεινὸν ἐκ τῆς ὄψεως 14 γίνεσθαι, ἔςι δὲ καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς συστάσεως τῶν πρα-γμάτων, ὅπερ ἐςὶ πρότερον καὶ ποιητῦ ἀμείνονος. δεῖ γὰρ καὶ ἄνευ τοῦ ὁρᾶν οὕτω συνεστάναι τὸν μῦθον ὥστε τὸν ἀκύοντα τὰ πράγματα γινόμενα καὶ φρίττειν καὶ ἐλεεῖν ἐκ τῶν συμβαινόντων· ἅπερ ἂν πάθοι τις ἀκύων τὸν τοῦ Οἰδίποδος μῦθον. τὸ δὲ διὰ τῆς ὄψεως τῦτο παρασκευά-ζειν ἀτεχνότερον καὶ χορηγίας δεόμενόν ἐςιν. οἱ δὲ μὴ τὸ φοβερὸν διὰ τῆς ὄψεως ἀλλὰ τὸ τερατῶδες μόνον παρα-σκευάζοντες ὐδὲν τραγῳδίᾳ κοινωνῦσιν· ὐ γὰρ πᾶσαν δεῖ ζητεῖν ἡδονὴν ἀπὸ τραγῳδίας, ἀλλὰ τὴν οἰκείαν. ἐπεὶ δὲ τὴν ἀπὸ ἐλέυ καὶ φόβυ διὰ μιμήσεως δεῖ ἡδονὴν παρα-σκευάζειν τὸν ποιητήν, φανερὸν ὡς τῦτο ἐν τοῖς πράγμα-σιν ἐμποιητέον. ποῖα ὖν δεινὰ ἢ ποῖα οἰκτρὰ φαίνεται τῶν συμπιπτόντων, λάβωμεν. ἀνάγκη δὲ ἢ φίλων εἶναι πρὸς ἀλλήλυς τὰς τοιαύτας πράξεις ἢ ἐχθρῶν ἢ μηδετέρων. ἂν μὲν ὖν ἐχθρὸς ἐχθρὸν ἀποκτείνῃ, ὐδὲν ἐλεεινὸν ὔτε ποιῶν ὔτε μέλλων δείκνυσι, πλὴν κατ' αὐτὸ τὸ πάθος· οὐδ' ἂν μηδετέρως ἔχοντες. ὅταν δ' ἐν ταῖς φιλίαις ἐγγένηται τὰ πάθη, οἷον εἰ ἀδελφὸς ἀδελφὸν ἢ υἱὸς πατέρα ἢ μήτηρ υἱὸν ἢ υἱὸς μητέρα ἀποκτείνει ἢ μέλλει ἤ τι ἄλλο τοιῦτον δρᾷ, ταῦτα ζητητέον. τὺς μὲν ὖν παρειλημμένυς μύθους λύειν ὐκ ἔςιν, λέγω δὲ οἷον τὴν Κλυταιμνήςραν ἀποθανῦ-σαν ὑπὸ τῦ Ὀρέςυ καὶ τὴν Ἐριφύλην ὑπὸ τῦ Ἀλκμαίω-νος· αὐτὸν δὲ εὑρίσκειν δεῖ, καὶ τοῖς παραδεδομένοις χρῆ-σθαι καλῶς. τὸ δὲ καλῶς τί λέγομεν, εἴπωμεν σαφέςερον. ἔςι μὲν γὰρ ὕτω γίνεσθαι τὴν πρᾶξιν ὥσπερ οἱ παλαιοὶ ἐποίυν, εἰδότας καὶ γινώσκοντας, καθάπερ καὶ Εὐριπίδης ἐποίησεν ἀποκτείνουσαν τὺς παῖδας τὴν Μήδειαν· ἔστι δὲ πρᾶξαι μέν, ἀγνοῦντας δὲ πρᾶξαι τὸ δεινόν, εἶθ' ὕστερον ἀναγνωρίσαι τὴν φιλίαν, ὥσπερ ὁ Σοφοκλέυς Οἰδίπυς. τῦτο μὲν ὖν ἔξω τῦ δράματος, ἐν δ' αὐτῇ τῇ τραγῳδίᾳ, οἷος ὁ Ἀλκμαίων ὁ Ἀστυδάμαντος ἢ ὁ Τηλέγονος ὁ ἐν τῷ τραυματίᾳ Ὀδυσσεῖ. ἔτι δὲ τρίτον παρὰ ταῦτα τὸν μέλ-λοντα ποιεῖν τι τῶν ἀνηκέςων δι' ἄγνοιαν ἀναγνωρίσαι πρὶν ποιῆσαι. καὶ παρὰ ταῦτα ὐκ ἔςιν ἄλλως· ἢ γὰρ πρᾶξαι ἀνάγκη ἢ μή, καὶ εἰδότας ἢ μὴ εἰδότας. τύτων δὲ τὸ μὲν γινώσκοντα μελλῆσαι καὶ μὴ πρᾶξαι χείριςον· τό τε γὰρ μιαρὸν ἔχει, καὶ ὐ τραγικόν· ἀπαθὲς γάρ. διόπερ οὐδεὶς

αὖ τὸν] αὐτὸ $N^aA^cB^c$. ‖ 5. τὸν ἀνάξιον] τὸ ἀνάξιον N^a. ‖ 6. τὸν] τὸ N^a. ‖ 9. καὶ μοχθηρίαν om B^c. ‖ 11. δίπους A^c. ‖ 17. πρῶτον $N^aA^cB^c$. ‖ 29. οἰκοδομεῖ B^c. ‖ 30. δ' ἡ] δὴ N^a. ‖ 38. γινόμενοι N^a.
οἰδίπυ A^cB^c. ‖ 12. ἐλέυς N^a. ‖ 17. ἀποκτείνῃ om $N^aA^cB^c$. ‖ 18. δείκνυσι om N^a. ‖ 20. εἰ] ἢ $N^aA^cB^c$. ‖ 21. ἀποκτείνῃ N^aB^c. ‖ τοιῦτον τι ἄλλο N^a. ‖ 22. δρᾶν N^aA^c. ‖ 24. ἐριφίλην N^a. ‖ 26. εἴπομεν A^c. ‖ 29. ἀποκτείνασαν N^a. ‖ τὴν om
33. ἀστυδάματος N^a. ‖ 38. μελῆσαι N^a.

ποιεῖ ὁμοίως, εἰ μὴ ὀλιγάκις, οἷος ἐν Ἀντιγόνῃ τὸν Κρέοντα ὁ Αἵμων. τὸ δὲ πρᾶξαι δεύτερον. βέλτιον δὲ τὸ ἀγνοῦντα μὲν πρᾶξαι, πράξαντα δὲ ἀναγνωρίσαι· τό τε γὰρ μιαρὸν ὐ πρόσεςι, καὶ ἡ ἀναγνώρισις ἐκπληκτικόν. κράτιστον δὲ τὸ τελευταῖον, λέγω δὲ οἷον ἐν τῷ Κρεσφόντῃ ἡ Μερόπη μέλλει τὸν υἱὸν ἀποκτείνειν, ἀποκτείνει δὲ οὔ ἀλλ' ἀνεγνώρισεν, καὶ ἐν τῇ Ἰφιγενείᾳ ἡ ἀδελφὴ τὸν ἀδελφόν, καὶ ἐν τῇ Ἕλλῃ ὁ υἱὸς τὴν μητέρα ἐκδιδόναι μέλλων ἀνεγνώρισεν. διὰ γὰρ τῦτο, ὅπερ πάλαι εἴρηται, ὐ περὶ πολλὰ γένη αἱ τραγῳδίαι εἰσίν. ζητοῦντες γὰρ οὐκ ἀπὸ τέχνης ἀλλ' ἀπὸ τύχης εὗρον τὸ τοιῦτον παρασκευάζειν ἐν τοῖς μύθοις· ἀναγκάζονται ὖν ἐπὶ ταύτας τὰς οἰκίας ἀπαντᾶν, ὅσαις τὰ τοιαῦτα συμβέβηκε πάθη. περὶ μὲν ὖν τῆς τῶν πραγμάτων συςάσεως, καὶ ποίυς τινὰς εἶναι δεῖ τὺς μύθυς, εἴρηται ἱκανῶς.

15 Περὶ δὲ τὰ ἤθη τέτταρά ἐςιν ὧν δεῖ ςοχάζεσθαι, ἓν μὲν καὶ πρῶτον, ὅπως χρηστὰ ᾖ. ἕξει δὲ ἦθος μέν, ἐὰν ὥσπερ ἐλέχθη ποιῇ φανερὰν ὁ λόγος ἢ ἡ πρᾶξις προαίρεσίν τινα, φαῦλον μὲν ἐὰν φαύλην, χρηστὸν δ' ἐὰν χρηςήν. ἔςι δὲ ἐν ἑκάςῳ γένει· καὶ γὰρ γυνή ἐςι χρηςὴ καὶ δοῦλος· καίτοι γε ἴσως τούτων τὸ μὲν χεῖρον, τὸ δὲ ὅλως φαῦλόν ἐςιν. δεύτερον δὲ τὰ ἁρμόττοντα· ἔςι γὰρ ἀνδρεῖον μὲν τὸ ἦθος, ἀλλ' ὐχ ἁρμόττον γυναικὶ τὸ ἀνδρείαν ἢ δεινὴν εἶναι. τρίτον δὲ τὸ ὅμοιον· τῦτο γὰρ ἕτερον τῦ χρηςὸν τὸ ἦθος καὶ ἁρμόττον ποιῆσαι, ὥσπερ εἴρηται. τέταρτον δὲ τὸ ὁμαλόν· κἂν γὰρ ἀνώμαλός τις ᾖ ὁ τὴν μίμησιν παρέχων καὶ τοιῦτον ἦθος ὑποτιθείς, ὅμως ὁμαλῶς ἀνώμαλον δεῖ εἶναι. ἔςι δὲ παράδειγμα πονηρίας μὲν ἤθυς μὴ ἀναγκαῖον οἷον ὁ Μενέλαος ὁ ἐν τῷ Ὀρέςῃ, τῦ δὲ ἀπρεπῦς καὶ μὴ ἁρμόττοντος ὅ τε θρῆνος Ὀδυσσέως ἐν τῇ Σκύλλῃ καὶ ἡ τῆς Μελανίππης ῥῆσις, τῦ δὲ ἀνωμάλυ ἡ ἐν Αὐλίδι Ἰφιγένεια· ὐδὲν γὰρ ἔοικεν ἡ ἱκετεύουσα τῇ ὑςέρᾳ. χρὴ δὲ καὶ ἐν τοῖς ἤθεσιν, ὥσπερ καὶ ἐν τῇ τῶν πραγμάτων συςάσει, ἀεὶ ζητεῖν ἢ τὸ ἀναγκαῖον ἢ τὸ εἰκός, ὥςε τὸν τοιῦτον τὰ τοιαῦτα λέγειν ἢ πράττειν ἢ ἀναγκαῖον ἢ εἰκός, καὶ τῦτο μετὰ τῦτο γίνεσθαι ἢ ἀναγκαῖον ἢ εἰκός. φανερὸν ὖν ὅτι καὶ τὰς λύσεις τῶν μύθων ἐξ αὐτῦ δεῖ τῦ μύθυ συμβαίνειν, καὶ μὴ ὥσπερ ἐν τῇ Μηδείᾳ [illegible] χανῆς καὶ ἐν τῇ Ἰλιάδι τὰ περὶ τὸν ἀπόπλυν· ἀλλὰ [illegible] χανῇ χρηςέον ἐπὶ τὰ ἔξω τῦ δράματος ἢ ὅσα [illegible] γέγονεν, ἃ ὐχ οἷόν τε ἄνθρωπον εἰδέναι, ἢ ὅσα ὕςερ[illegible] δεῖται προαγορεύσεως καὶ ἀγγελίας· ἅπαντα γὰρ [illegible] δομεν τοῖς θεοῖς ὁρᾶν. ἄλογον δὲ μηδὲν εἶναι ἐν [illegible] γμασιν, εἰ δὲ μή, ἔξω τῆς τραγῳδίας, οἷον τὰ [illegible] Οἰδίποδι τῷ Σοφοκλέυς. ἐπεὶ δὲ μίμησίς ἐςιν ἡ τραγ[illegible] δία βελτιόνων, ἡμᾶς δεῖ μιμεῖσθαι τὺς ἀγαθὺς [illegible] φυς· καὶ γὰρ ἐκεῖνοι ἀποδιδόντες τὴν ἰδίαν μορφή[illegible] ποιῦντες, καλλίυς γράφυσιν. ὕτω καὶ τὸν ποιητὴ[illegible] μενον καὶ ὀργίλυς καὶ ῥαθύμους καὶ τἆλλα τὰ [illegible] ἔχοντας ἐπὶ τῶν ἠθῶν, ἐπιεικείας ποιεῖν παράδειγμ[illegible] σκληρότητος δεῖ, οἷον τὸν Ἀχιλλέα Ἀγάθων καὶ Ὅμ[illegible] ταῦτα δὴ δεῖ διατηρεῖν, καὶ πρὸς τύτοις τὰ παρὰ [illegible] ἀνάγκης ἀκολυθύσας αἰσθήσεις τῇ ποιητικῇ· καὶ γὰρ [illegible] αὐτὰς ἔςιν ἁμαρτάνειν πολλάκις. εἴρηται δὲ περὶ [illegible] ἐν τοῖς ἐκδεδομένοις λόγοις ἱκανῶς.

Ἀναγνώρισις δὲ τί μέν ἐςιν, εἴρηται πρότερ[illegible] δὲ ἀναγνωρίσεως, πρώτη μὲν ἡ ἀτεχνοτάτη, καὶ ᾗ [illegible] χρῶνται δι' ἀπορίαν, ἡ διὰ τῶν σημείων. τύτων δὲ [illegible] σύμφυτα, οἷον "λόγχην ἣν φοροῦσι Γηγενεῖς" ἢ [illegible] οἵυς ἐν τῷ Θυέςῃ Καρκίνος, τὰ δὲ ἐπίκτητα, καὶ [illegible] τὰ μὲν ἐν τῷ σώματι, οἷον ὐλαί, τὰ δὲ ἐκτός, τὰ [illegible] δέραια, καὶ οἷον ἐν τῇ Τυροῖ διὰ τῆς σκάφης. ἔςι [illegible] τούτοις χρῆσθαι ἢ βέλτιον ἢ χεῖρον, οἷον Ὀδυσσεὺ[illegible] τῆς ὐλῆς ἄλλως ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τῆς τροφῦ καὶ [illegible] ὑπὸ τῶν συβοτῶν· εἰσὶ γὰρ αἱ μὲν πίςεως ἕνεκα [illegible] τεραι, καὶ αἱ τοιαῦται πᾶσαι, αἱ δὲ ἐκ περιπετεί[illegible] περ ἡ ἐν τοῖς Νίπτροις, βελτίυς. δεύτεραι δὲ αἱ πε[illegible] μέναι ὑπὸ τῦ ποιητοῦ, διὸ ἄτεχνοι· οἷον Ὀρέςης [illegible] Ἰφιγενείᾳ ἀνεγνώρισε τὴν ἀδελφήν, ἀναγνωρισθεὶς [illegible] νης· ἐκείνη μὲν γὰρ διὰ τῆς ἐπιςολῆς, ἐκεῖνος δὲ [illegible] μείων. ταῦτα ὖν αὐτὸς λέγει ἃ βύλεται ὁ ποιητ[illegible] ὐχ ὁ μῦθος. διὸ ἐγγὺς τῆς εἰρημένης ἁμαρτίας [illegible] γὰρ ἂν ἔνια καὶ ἐνεγκεῖν. καὶ ἐν τῷ Σοφοκλέυς Τ[illegible] τῆς κερκίδος φωνή. τρίτη δὲ ἡ διὰ μνήμης, τῷ [illegible]

2. τὸ δὲ] τὸ γὰρ N^a. ‖ 7. καὶ ἐν τῇ Ἰφιγενείᾳ — 8. ἀνεγνώρισεν om B^c. ‖ 8. θέλων pr N^a. ‖ 16. ἔθη N^a. ‖ 18. [illegible] B^c. ‖ 19. φαῦλον μὲν ἐὰν φαύλην] ἢ $N^aA^cB^c$. ‖ 22. ὅλως om B^c. ‖ 23. τὸ ἀνδρείαν] τῷ ἀνδρείαν A^c. ‖ 27. ὁμαλῶς] [illegible] ἀναγκαίου N^a. ‖ ὁ ante ἐν om N^a. ‖ 33. ὑςεραία N^a. ‖ 35. ὥςε — 36. εἰκός. om N^a.

2. ἰδιάδι N^a. ‖ ἀπλῦν $N^aA^cB^c$. ‖ 5. προσαγορεύσεως N^a. ‖ 7. τὰ] τὸ N^aB^c. ‖ 8. τῦ A^c. ‖ 13. ἐπιεικείας — 14. δεῖ] = [illegible] ὄντας ἐπιεικεῖς ποιεῖν παράδειγμα σκληρότητος $N^aA^cB^c$. ‖ 14. ἀγαθῶν A^c, ἀγαθὸν N^aB^c. ‖ 15. δὴ om N^a. ‖ δεῖ om A^cB^c. [illegible] B^c. ‖ τὰς παρὰ τὰς N^aA^c, τὰς παρὰ τὰ B^c. ‖ 20. πλείςη A^c. ‖ 24. περιδέρραια $N^aA^cB^c$. ‖ 25. οἱ A^c. ‖ 32. [illegible] ὀρέςης $N^aA^cB^c$. ‖ 33. διὰ σημείων ταῦτα ὖν om $N^aA^cB^c$. ‖ 35. διὸ] δι' ὅτι $N^aA^cB^c$. ‖ 36. ἔνια καὶ] ἔννοιαν N^a. ‖ 37. [illegible] τρίτη δὲ ἡ] ἤτοι τῇ $N^aA^cB^c$. ‖ τὸ ἔσεσθαι N^a.

ἰντα, ὥσπερ ἡ ἐν Κυπρίοις τοῖς Δικαιογένυς, ἰδὼν γὰρ γραφὴν ἔκλαυσεν, καὶ ἡ ἐν Ἀλκίνυ ἀπολόγῳ, ἀκύων τῦ κιθαριςῦ καὶ μνησθεὶς ἐδάκρυσεν· ὅθεν ἀνεγνωρίσθη- τετάρτη δὲ ἡ ἐκ συλλογισμοῦ, οἷον ἐν Χοηφόροις, ὅτι ς τις ἐλήλυθεν, ὅμοιος δὲ ὐθεὶς ἀλλ' ἢ Ὀρέστης· ὗτος ἐλήλυθεν. καὶ ἡ Πολυείδυ τῦ σοφιςῦ περὶ τῆς Ἰφι- ας· εἰκὸς γὰρ τὸν Ὀρέστην συλλογίσασθαι ὅτι ἥ τ' φὴ ἐτύθη καὶ αὐτῷ συμβαίνει θύεσθαι. καὶ ἡ ἐν τῷ εοδέκτυ Τυδεῖ, ὅτι ἐλθὼν ὡς εὑρήσων υἱὸν αὐτὸς ἀπόλ- ι. καὶ ἡ ἐν τοῖς Φινείδαις· ἰδῦσαι γὰρ τὸν τόπον συνε- ταντο τὴν εἱμαρμένην, ὅτι ἐν τύτῳ εἵμαρτο ἀποθανεῖν ις· καὶ γὰρ ἐξετέθησαν ἐνταῦθα. ἔςι δέ τις καὶ συν- ἐκ παραλογισμῦ τῦ θεάτρυ, οἷον ἐν τῷ Ὀδυσσεῖ τῷ ἀγγέλῳ· τὸ μὲν γὰρ τόξον ἔφη γνώσεσθαι ὃ ὐχ κει, ὁ δέ, ὡς δι' ἐκείνυ ἀναγνωριῦντος, διὰ τύτυ ἐποίησε λογισμόν. πασῶν δὲ βελτίςη ἀναγνώρισις ἡ ἐξ αὐτῶν πραγμάτων, τῆς ἐκπλήξεως γιγνομένης δι' εἰκότων, ἡ ἐν τῷ Σοφοκλέυς Οἰδίποδι καὶ τῇ Ἰφιγενείᾳ· εἰκὸς βύλεσθαι ἐπιθεῖναι γράμματα. αἱ γὰρ τοιαῦται μό- ίνευ τῶν πεποιημένων σημείων καὶ περιδεραίων. δεύ- δὲ αἱ ἐκ συλλογισμῦ.

Δεῖ δὲ τὺς μύθυς συνιςάναι καὶ τῇ λέξει συναπερ- θαι ὅτι μάλιστα πρὸ ὀμμάτων τιθέμενον· ὕτω γὰρ αργέςατα ὁρῶν, ὥσπερ παρ' αὐτοῖς γιγνόμενος τοῖς ομένοις, εὑρίσκοι τὸ πρέπον, καὶ ἥκις' ἂν λανθάνοιτο εναντία. σημεῖον δὲ τούτου ὃ ἐπετιμᾶτο Καρκίνῳ· ρ Ἀμφιάραος ἐξ ἱερῦ ἀνῄει, ὃ μὴ ὁρῶντα τὸν θεατὴν ἰανεν, ἐπὶ δὲ τῆς σκηνῆς ἐξέπεσε, δυσχερανάντων τῦτο θεατῶν. ὅσα δὲ δυνατόν, καὶ τοῖς σχήμασι συναπερ- μενον. πιθανώτατοι γὰρ ἀπὸ τῆς αὐτῆς φύσεως οἱ ἐν πάθεσίν εἰσι, καὶ χειμαίνει ὁ χειμαζόμενος καὶ χα- ίνει ὁ ὀργιζόμενος ἀληθινώτατα. διὸ εὐφυῦς ἡ ποιη- ἐςιν ἢ μανικῦ· τύτων γὰρ οἱ μὲν εὔπλαστοι οἱ δὲ στικοί εἰσιν. τύς τε λόγυς τοὺς πεποιημένυς δεῖ καὶ αὐτὸν ποιῦντα ἐκτίθεσθαι [illegible] παρατείνειν. λέγω δὲ [illegible] τῆς Ἰφιγενείας. [illegible] λως τοῖς θύσασιν, [illegible] νόμος ἦν τὺς ξένυς θύειν τῇ θεῷ [illegible] σύνην. χρόνῳ δ' ὕστερον τῷ ἀδελφῷ [illegible] ἱερείας. τὸ δε ὅτι ἀνεῖλεν ὁ θεὸς [illegible] καθόλυ ἐλθεῖν ἐκεῖ, καὶ ἐφ' ὅ τι δέ, ἔξω τε [illegible] δὲ καὶ ληφθεὶς θύεσθαι μέλλων ἀνεγνώρισεν, [illegible] πίδης εἴθ' ὡς Πολύειδος ἐποίησεν, κατα τ[illegible] ὐκ ἄρα μόνον τὴν ἀδελφὴν ἀλλὰ καὶ αὐτὸν ἔδει τ[illegible] καὶ ἐντεῦθεν ἡ σωτηρία. μετὰ ταῦτα δε ἤδη ὑποθέντα τα ὀνόματα ἐπεισοδιοῦν, ὅπως δὲ ἔσται οἰκεῖα τα ἐπεισόδια σκοπεῖν, οἷον ἐν τῷ Ὀρέςῃ ἡ μανία δι' ἧς ἐλήφθη, καὶ ἡ σωτηρία διὰ τῆς καθάρσεως. ἐν μὲν ὖν τοῖς δράμασι τα ἐπεισόδια σύντομα, ἡ δ' ἐποποιία τύτοις μηκύνεται. τῆς γὰρ Ὀδυσσείας μακρὸς ὁ λόγος ἐςίν, ἀποδημῦντός τινος ἔτη πολλὰ καὶ παραφυλαττομένυ ὑπὸ τῦ Ποσειδῶνος καὶ μόνυ ὄντος, ἔτι δὲ τῶν οἴκοι ὕτως ἐχόντων ὥςε τὰ χρήματα ὑπὸ μνηστήρων ἀναλίσκεσθαι καὶ τὸν υἱὸν ἐπιβουλεύεσθαι· αὐτὸς δὲ ἀφικνεῖται χειμασθείς, καὶ ἀναγνωρίσας τινὰς αὐτοῖς ἐπιθέμενος αὐτὸς μὲν ἐσώθη, τὺς δ' ἐχθρὺς διέφθειρεν. τὸ μὲν ὖν ἴδιον τῦτο, τὰ δ' ἄλλα ἐπεισόδια.

Ἔςι δὲ πάσης τραγῳδίας τὸ μὲν δέσις τὸ δὲ λύσις, 18
τὰ μὲν ἔξωθεν καὶ ἔνια τῶν ἔσωθεν πολλάκις ἡ δέσις, τὸ δὲ λοιπὸν ἡ λύσις. λέγω δὲ δέσιν μὲν εἶναι τὴν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τύτυ τῦ μέρυς ὃ ἔσχατόν ἐςιν, ἐξ ὗ μεταβαίνει εἰς εὐτυχίαν, λύσιν δὲ τὴν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς μεταβάσεως μέχρι τέλυς, ὥσπερ ἐν τῷ Λυγκεῖ τῷ Θεοδέκτυ δέσις μὲν τά τε προπεπραγμένα καὶ ἡ τῦ παιδίυ λῆψις, λύσις δ' ἡ ἀπὸ τῆς αἰτιάσεως τῦ θανάτυ μέχρι τῦ τέλυς.

Τραγῳδίας δὲ εἴδη εἰσὶ τέσσαρα· τοσαῦτα γὰρ καὶ τὰ μέρη ἐλέχθη. ἡ μὲν πεπλεγμένη, ἧς τὸ ὅλον ἐςὶ περιπέτεια καὶ ἀναγνώρισις· ἡ δὲ παθητική, οἷον οἵ τε Αἴαν-

. ἡ] οἱ N^a. ‖ τῆς $N^aA^cB^c$. ‖ 2. ἐν om N^a. ‖ ἀπὸ λόγων $N^aA^cB^c$. ‖ 4. χλοηφόροις $N^aA^cB^c$. ‖ 5. ὅμοιος — 6. ἐλήλυθεν om 5. ἢ] ἢ ὁ N^aA^c. ‖ 6. πολυειδ N^a, πολυειδυς A^cB^c. ‖ 8. αὐτὸν N^a. ‖ ἡ om $N^aA^cB^c$. ‖ τῦ om A^c. ‖ 10. ταῖς φινίδαις , ταῖς φοινίδες N^a. ‖ 11. εἵμαρτο] τὸ ἦμαρ N^a. ‖ 13. τῦ] καὶ N^a. ‖ 14. τόξον] τὸ τόξον A^c. ‖ 15. ὃ] τὸ A^cB^c, τῦ N^a. ‖ ι $N^aA^cB^c$. ‖ 17. πλήξεως $N^aA^cB^c$. ‖ δι' εἰκότων A^c, διηκόντων N^a. ‖ 18. ἡ] ὁ N^aA^c. ‖ 19. ἐπιθεῖναι τὰ γράμματα N^a. ‖ ἱρεων A^cB^c. ‖ 24. ἂν om B^c. ‖ ἐνεργέςατα N^aA^c. ‖ ὁ ὁρῶν $N^aA^cB^c$. ‖ γιγνομένοις B^c. ‖ 25. εὑρίσκει N^aB^c. ‖ 26. ἐπιτιμᾷ A^cB^c. ‖ 27. ἂν εἴη $N^aA^cB^c$. ‖ 30. οἱ ἐν τοῖς πάθεσιν om N^a. ‖ 34. τύτυς τε λόγυς καὶ τοὺς $N^aA^cB^c$.

. ἐπεισοδίυ N^aA^c. ‖ 2. περιτείνειν A^cB^c, περιτείρειν N^a. ‖ 4. θύουσιν N^a. ‖ 7. τὸ δὲ] τόδε A^cB^c, τότε N^a. ‖ τὴν N^a. ‖ ολύειδος $N^aA^cB^c$. ‖ 14. σκοπεῖν om N^aA^c. ‖ ὀρέγη N^a. ‖ 15. ὖν om N^a. ‖ ἄρμασι $N^aA^cB^c$. ‖ 17. μικρὸς N^a. ‖ 19. , ἐπεὶ A^cB^c. ‖ ὡς N^a. ‖ 22. αὐτοῖς] αὐτὸς $N^aA^cB^c$. ‖ 23. μὲν om N^a. ‖ 26. ἐγὼ N^a. ‖ 27. μεταβαίνειν N^aA^c 29. λυκει $N^aA^cB^c$. ‖ τῦ B^c. ‖ 30. μὲν] δὲ B^c. ‖ 31. λύσις δ' ἡ] καὶ πάλιν ἡ αὐτῶν δὴ $N^aA^cB^c$. ‖ τῦ post μέχρι ...

τες καὶ οἱ Ἰξίονες· ἡ δὲ ἠθική, οἷον αἱ Φθιώτιδες καὶ ὁ Πηλεύς· τὸ δὲ τέταρτον, οἷον αἵ τε Φορκίδες καὶ Προμηθεὺς καὶ ὅσα ἐν ᾅδου. μάλιϛα μὲν οὖν ἅπαντα δεῖ πειρᾶσθαι ἔχειν, εἰ δὲ μή, τὰ μέγιϛα καὶ πλεῖϛα, ἄλλως τε καὶ ὡς νῦν συκοφαντοῦσι τοὺς ποιητάς· γεγονότων γὰρ καθ' ἕκαστον μέρος ἀγαθῶν ποιητῶν, ἕκαστον τοῦ ἰδίου ἀγαθοῦ ἀξιοῦσι τὸν ἕνα ὑπερβάλλειν. δίκαιον δὲ καὶ τραγῳδίαν ἄλλην καὶ τὴν αὐτὴν λέγειν οὐδὲν ἴσως τῷ μύθῳ. τοῦτο δέ, ὧν ἡ αὐτὴ πλοκὴ καὶ λύσις. πολλοὶ δὲ πλέξαντες εὖ λύουσι κακῶς· δεῖ δὲ ἄμφω ἀεὶ κροτεῖσθαι. χρὴ δέ, ὅπερ εἴρηται πολλάκις, μεμνῆσθαι καὶ μὴ ποιεῖν ἐποποιικὸν σύϛημα τραγῳδίαν. ἐποποιικὸν δὲ λέγω τὸ πολύμυθον, οἷον εἴ τις τὸν τῆς Ἰλιάδος ὅλον ποιοῖ μῦθον. ἐκεῖ μὲν γὰρ διὰ τὸ μῆκος λαμβάνει τὰ μέρη τὸ πρέπον μέγεθος, ἐν δὲ τοῖς δράμασι πολὺ παρὰ τὴν ὑπόληψιν ἀποβαίνει. σημεῖον δέ, ὅσοι πέρσιν Ἰλίου ὅλην ἐποίησαν καὶ μὴ κατὰ μέρος, ὥσπερ Εὐριπίδης Νιόβην, καὶ μὴ ὥσπερ Αἰσχύλος, ἢ ἐκπίπτουσιν ἢ κακῶς ἀγωνίζονται, ἐπεὶ καὶ Ἀγάθων ἐξέπεσεν ἐν τούτῳ μόνῳ. ἐν δὲ ταῖς περιπετείαις καὶ ἐν τοῖς ἁπλοῖς πράγμασι στοχάζονται ὧν βούλονται θαυμαστῶς· τραγικὸν γὰρ τοῦτο καὶ φιλάνθρωπον. ἔστι δὲ τοῦτο, ὅταν ὁ σοφὸς μὲν μετὰ πονηρίας δὲ ἐξαπατηθῇ, ὥσπερ Σίσυφος, καὶ ὁ ἀνδρεῖος μὲν ἄδικος δὲ ἡττηθῇ. ἔστι δὲ τοῦτο εἰκός, ὥσπερ Ἀγάθων λέγει· εἰκὸς γὰρ γίνεσθαι πολλὰ καὶ παρὰ τὸ εἰκός. καὶ τὸν χορὸν δὲ ἕνα δεῖ ὑπολαβεῖν τῶν ὑποκριτῶν, καὶ μόριον εἶναι τοῦ ὅλου, καὶ συναγωνίζεσθαι μὴ ὥσπερ παρ' Εὐριπίδῃ ἀλλ' ὥσπερ παρὰ Σοφοκλεῖ. τοῖς δὲ λοιποῖς τὰ διδόμενα μᾶλλον τοῦ μύθου ἢ ἄλλης τραγῳδίας ἐϛίν· διὸ ἐμβόλιμα ᾄδουσιν, πρώτου ἄρξαντος Ἀγάθωνος τοῦ τοιούτου. καίτοι τί διαφέρει ἢ ἐμβόλιμα ᾄδειν ἢ ῥῆσιν ἐξ ἄλλου εἰς ἄλλο ἁρμόττειν ἢ ἐπεισόδιον ὅλον;

19 Περὶ μὲν οὖν τῶν ἄλλων ἤδη εἴρηται, λοιπὸν δὲ περὶ λέξεως ἢ διανοίας εἰπεῖν. τὰ μὲν οὖν περὶ τὴν διάνοιαν ἐν τοῖς περὶ ῥητορικῆς κείσθω· τοῦτο γὰρ ἴδιον μᾶλλον ἐκείνης τῆς μεθόδου. ἔστι δὲ κατὰ τὴν διάνοιαν ταῦτα, ὅσα ὑπὸ τοῦ λόγου δεῖ παρασκευασθῆναι. μέρη δὲ τούτων τό τε ἀποδεικνύναι καὶ τὸ λύειν καὶ τὸ πάθη παρασκευάζειν, οἷον ἔλεον ἢ φόβον ἢ ὀργὴν καὶ ὅσα τοιαῦτα, καὶ ἔτι μέγ[illegible] καὶ μικρότητα. δῆλον δὲ ὅτι καὶ ἐν τοῖς πράγμασιν [illegible] τῶν αὐτῶν ἰδεῶν δεῖ χρῆσθαι, ὅταν ἢ ἐλεεινὰ ἢ δει[illegible] ἢ μεγάλα ἢ εἰκότα δέῃ παρασκευάζειν. πλὴν [illegible] φέρει, ὅτι τὰ μὲν δεῖ φαίνεσθαι ἄνευ διδασκαλίας, τὰ [illegible] ἐν τῷ λόγῳ ὑπὸ τοῦ λέγοντος παρασκευάζεσθαι καὶ πα[illegible] τὸν λόγον γίγνεσθαι. τί γὰρ ἂν εἴη τοῦ λέγοντος ἔργ[illegible] φαίνοιτο ἡδέα καὶ μὴ διὰ τὸν λόγον; τῶν δὲ περὶ τὴ[illegible] ξιν ἓν μέν ἐστιν εἶδος θεωρίας τὰ σχήματα τῆς λέξ[illegible] ἅ ἐϛιν εἰδέναι τῆς ὑποκριτικῆς καὶ τοῦ τὴν τοιαύτην ἔχ[illegible] τος ἀρχιτεκτονικήν, οἷον τί ἐντολὴ καὶ τί εὐχὴ καὶ [illegible] γησις καὶ ἀπειλὴ καὶ ἐρώτησις καὶ ἀπόκρισις, καὶ εἴ [illegible] ἄλλο τοιοῦτον. παρὰ γὰρ τὴν τούτων γνῶσιν ἢ ἄγνοια[illegible] εἰς τὴν ποιητικὴν ἐπιτίμημα φέρεται, ὅ τι καὶ ἄξιον [illegible] δῆς. τί γὰρ ἄν τις ὑπολάβοι ἡμαρτῆσθαι ἃ Πρωταγόρας ἐπιτιμᾷ, ὅτι εὔχεσθαι οἰόμενος ἐπιτάττει εἰπὼν "μῆνιν ἄ[illegible] θεά;" τὸ γὰρ κελεῦσαι, φησί, ποιεῖν τι ἢ μὴ ἐπ[illegible] ἐστιν. διὸ παρείσθω ὡς ἄλλης καὶ οὐ τῆς ποιητ[illegible] θεώρημα.

Τῆς δὲ λέξεως ἁπάσης τάδ' ἐϛὶ τὰ μέρη, ϛοι[illegible] συλλαβή, σύνδεσμος, ὄνομα, ῥῆμα, ἄρθρον, πτῶσις, λό[illegible] ϛοιχεῖον μὲν οὖν ἐϛὶ φωνὴ ἀδιαίρετος, οὐ πᾶσα δέ, [illegible] ἐξ ἧς πέφυκε συνετὴ γίνεσθαι φωνή· καὶ γὰρ τῶν [illegible] εἰσὶν ἀδιαίρετοι φωναί, ὧν οὐδεμίαν λέγω ϛοιχεῖον. [illegible] δὲ μέρη τό τε φωνῆεν καὶ τὸ ἡμίφωνον καὶ ἄφων[illegible] δὲ φωνῆεν μὲν ἄνευ προσβολῆς ἔχον φωνὴν ἀκουσ[illegible] τὸ Α καὶ τὸ Ω, ἡμίφωνον δὲ τὸ μετὰ προσβολ[illegible] φωνὴν ἀκουϛήν, οἷον τὸ Σ καὶ τὸ Ρ, ἄφωνον δὲ τ[illegible] προσβολῆς καθ' αὑτὸ μὲν οὐδεμίαν ἔχον φωνήν, μετ[illegible] τῶν ἐχόντων τινὰ φωνὴν γινόμενον ἀκουϛόν, οἷον τ[illegible] τὸ Δ. ταῦτα δὲ διαφέρει σχήμασί τε τοῦ ϛόματ[illegible] τόποις καὶ δασύτητι καὶ ψιλότητι καὶ μήκει καὶ [illegible] τητι, ἔτι δὲ ὀξύτητι καὶ βαρύτητι καὶ τῷ μέσῳ· [illegible] καθ' ἕκαϛον ἐν τοῖς μετρικοῖς προσήκει θεωρεῖν. [illegible] δ' ἐϛὶ φωνὴ ἄσημος, συνθετὴ ἐξ ἀφώνου καὶ φω[illegible] τος· καὶ γὰρ τὸ ΓΡ ἄνευ τοῦ Α συλλαβή, καὶ μ[illegible] Α, οἷον τὸ ΓΡΑ. ἀλλὰ καὶ τούτων θεωρῆσαι τὰς [illegible] τῆς μετρικῆς ἐϛίν. σύνδεσμος δ' ἐϛὶ φωνὴ ἄσημ[illegible]

2. οἷον] ὅης οἷον A^c, ὁ οἷον B^c, οἰκεῖον N^a. ‖ 3. αἰδοῦ A^c, αἰδῇ N^a, αἰδ B^c. ‖ 4. γε A^cB^c. ‖ 6. ἑκάστου N^a. [illegible] — 11. μεμνῆσθαι om N^a. ‖ 12. τὸ] δε τὸ A^c, δὲ (vel δὴ) τὸ N^a. ‖ οἷον — 13. μῦθον om N^a. ‖ 13. ποιεῖ B^c. ‖ μὲν om [illegible] μὴ] τὰ μὴ N^a. ‖ 22. δε om $N^aA^cB^c$. ‖ 27. παρ' et παρὰ om $N^aA^cB^c$. malim ὡς utrobique quam ὥσπερ. ‖ εὐριπίδει [illegible] N^a. ‖ 31. ἢ] ἢ εἰ $N^aA^cB^c$. ‖ ἁρμόττει B^c, ἁρμόττοι N^aA^c. ‖ 33. ἤδ' A^c. ‖ 37. τοῦ om N^a.

2. μικρότητας $N^aA^cB^c$. ‖ 3. εἰδεῶν A^c. ‖ 4. δ' ἢ A^c, γ' ἢ B^c, ἢ N^a. ‖ 8. μὴ] τὰ N^a. ‖ 11. καὶ τί διήγησις N^a. [illegible] N^aB^c. ‖ 16. ὅτι] ὅτι οὐκ B^c. ‖ 17. μὴ] μὴ ποιεῖν B^c. ‖ 20. τὰ om N^a. ‖ 22. πᾶσαι N^a. ‖ 26. οἷον τὸ α καὶ τὸ ω om [illegible] 27. ἡμίφωνον — 28. ἀκουϛήν om B^c. ‖ 33. βραχύτητι N^a. ‖ 35. σύνθετος N^a.

ει οὔτε ποιεῖ φωνὴν μίαν σημαντικήν, ἐκ πλειόνων ν πεφυκυῖαν συντίθεσθαι, καὶ ἐπὶ τῶν ἄκρων καὶ ἐπὶ ίσυ, ἣν μὴ ἁρμόττῃ ἐν ἀρχῇ λόγυ τιθέναι καθ' αὑτόν, λέν, ἤτοι, δή. ἢ φωνὴ ἄσημος ἐκ πλειόνων μὲν φω- ιᾶς, σημαντικῶν δέ, ποιεῖν πεφυκυῖα μίαν σημαν- φωνήν. ἄρθρον δ' ἐςὶ φωνὴ ἄσημος, ἣ λόγυ ἀρχὴν ος ἢ διορισμὸν δηλοῖ, οἷον τὸ φημί καὶ τὸ περί καὶ λλα. ἢ φωνὴ ἄσημος, ἣ ὔτε κωλύει ὔτε ποιεῖ φωνὴν σημαντικὴν ἐκ πλειόνων φωνῶν, πεφυκυῖα τίθεσθαι πὶ τῶν ἄκρων καὶ ἐπὶ τῦ μέσυ. ὄνομα δ' ἐςὶ φωνὴ τή, σημαντικὴ ἄνευ χρόνυ, ἧς μέρος ὐδέν ἐστι καθ' σημαντικόν· ἐν γὰρ τοῖς διπλοῖς ὐ χρώμεθα, ὡς καὶ καθ' αὑτὸ σημαῖνον, οἷον ἐν τῷ Θεοδώρῳ τὸ δῶρον ιαίνει. ῥῆμα δὲ φωνὴ συνθετή, σημαντικὴ μετὰ χρό- ῆς ὐδὲν μέρος σημαίνει καθ' αὑτό, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ίτων· τὸ μὲν γὰρ ἄνθρωπος ἢ λευκὸν ὐ σημαίνει τὸ τὸ δὲ βαδίζει ἢ βεβάδικε προσσημαίνει τὸ μὲν τὸν τα χρόνον τὸ δὲ τὸν παρεληλυθότα. πτῶσις δ' ἐςὶν τος ἢ ῥήματος ἡ μὲν τὸ κατὰ τῦτου ἢ τῦτῳ σημαί- καὶ ὅσα τοιαῦτα, ἡ δὲ τὸ κατὰ τὸ ἑνὶ ἢ πολλοῖς, οἷον ποι ἢ ἄνθρωπος, ἡ δὲ κατὰ τὰ ὑποκριτικά, οἷον κατ' σιν ἢ ἐπίταξιν· τὸ γὰρ ἐβάδισεν ἢ βάδιζε πτῶσις ῥή- ; κατὰ ταῦτα τὰ εἴδη ἐςίν. λόγος δὲ φωνὴ συνθετὴ ντική, ἧς ἔνια μέρη καθ' αὑτὰ σημαίνει τι· οὐ γὰρ λόγος ἐκ ῥημάτων καὶ ὀνομάτων σύγκειται, οἷον ὁ θρώπου ὁρισμός, ἀλλ' ἐνδέχεται ἄνευ ῥημάτων εἶναι ·. μέρος μέντοι ἀεί τι σημαῖνον ἕξει, οἷον ἐν τῷ βαδί- λέων ὁ Κλέων. εἷς δ' ἐςὶ λόγος διχῶς· ἢ γὰρ ὁ ἓν ίνων, ἢ ὁ ἐκ πλειόνων συνδέσμων, οἷον ἡ Ἰλιὰς μὲν τμῳ εἷς, ὁ δὲ τῦ ἀνθρώπυ τῷ ἓν σημαίνειν.

Ὀνόματος δὲ εἴδη τὸ μὲν ἁπλοῦν (ἁπλῦν δὲ λέγω ὃ ι σημαινόντων σύγκειται, οἷον γῆ) τὸ δὲ διπλῦν· τύτυ μὲν ἐκ σημαίνοντος καὶ ἀσήμυ, τὸ δὲ ἐκ σημαινόντων ιται. εἴη δ' ἂν καὶ τριπλῦν καὶ τετραπλῦν καὶ πολ- ῦν ὄνομα, οἷον τὰ πολλὰ τῶν Μεγαλιωτῶν Ἑρμοκαϊ-

κόξανθος. [illegible] φεια [illegible] μένον [illegible] ἕκαςι, [illegible] ταν καὶ [illegible] τὸ γὰρ [illegible] ταφορὰ δ' ἐςὶν [illegible] ἐπὶ εἶδος, ἢ ἀπὸ [illegible] εἶδος, ἢ κατὰ τὸ [illegible] εἶδος, οἷον "νηῦς δέ μοι [illegible] ἑςάναι τι. ἀπ' εἴδυς δὲ [illegible] ἐσθλὰ ἔοργεν" τὸ γὰρ [illegible] πολλῦ κέχρηται. ἀπ' εἴδυς [illegible] ψυχὴν ἀρύσας" καὶ "τεμὼν [illegible] γὰρ τὸ μὲν ἀρύσαι ταμεῖν, [illegible] ἄμφω γὰρ ἀφελεῖν τι ἐςίν. τὸ δὲ [illegible] ὁμοίως ἔχῃ τὸ δεύτερον πρὸς τὸ πρῶτον [illegible] πρὸς τὸ τρίτον· ἐρεῖ γὰρ ἀντὶ τῦ δευτέρυ τὸ τέταρτον [illegible] τῦ τετάρτυ τὸ δεύτερον. καὶ ἐνίοτε προςτιθέασιν ἀνθ' ὧ λέγει πρὸς ὅ ἐςιν. λέγω δὲ οἷον ὁμοίως ἔχει φιάλη πρὸς Διόνυσον καὶ ἀσπὶς πρὸς Ἄρην· ἐρεῖ τοίνυν τὴν φιάλην ἀσπίδα Διονύσυ καὶ τὴν ἀσπίδα φιάλην Ἄρεως. ἢ ὃ γῆρας πρὸς βίον, καὶ ἑσπέρα πρὸς ἡμέραν· ἐρεῖ τοίνυν τὴν ἑσπέραν γῆρας ἡμέρας καὶ τὸ γῆρας ἑσπέραν βίου ἢ ὥσπερ Ἐμπεδοκλῆς δυσμὰς βίυ. ἐνίοις δ' ὐκ ἔςιν ὄνομα κείμενον τῶν ἀνάλογον, ἀλλ' ὐδὲν ἧττον ὁμοίως λεχθήσεται· οἷον τὸ τὸν καρπὸν μὲν ἀφιέναι σπείρειν, τὸ δὲ τὴν φλόγα ἀπὸ τῦ ἡλίυ ἀνώνυμον· ἀλλ' ὁμοίως ἔχει τῦτο πρὸς τὸν ἥλιον καὶ τὸ σπείρειν πρὸς τὸν καρπόν, διὸ εἴρηται "σπείρων θεοκτίςαν φλόγα." ἔςι δὲ τῷ τρόπῳ τύτῳ τῆς μεταφορᾶς χρῆσθαι καὶ ἄλλως, προσαγορεύσαντα τὸ ἀλλότριον ἀποφῆσαι τῶν οἰκείων τι, οἷον εἰ τὴν ἀσπίδα εἴποι φιάλην μὴ Ἄρεως ἀλλ' οἴνυ. πεποιημένον δ' ἐςὶν ὃ ὅλως μὴ καλύμενον ὑπό τινων αὐτὸς τίθεται ὁ ποιητής· δοκεῖ γὰρ ἔνια εἶναι τοιαῦτα, οἷον τὰ κέρατα ἐρνύγας καὶ τὸν ἱερέα ἀρητῆρα. ἐπεκτεταμένον

·. ἣν μὴ ἁρμόττει $N^a A^c$. ‖ 4. δὲ $A^c B^c$. ‖ ἐκ] ἢ ἐκ $A^c B^c$, ἢ ἐκ N^a. ‖ 5. μία . N^a. ‖ σημαντικὸν δέ $A^c B^c$, σημαντικὴν δέ N^a. ‖ μ. ι N^a, φ. μ. [illegible] A^c. φημί — 8. ἄλλα om B^c in lacuna. ‖ 7. π. ε. ρ. ι $N^a A^c$. ‖ 9. πεφυκυῖαν N^a. ‖ 17. βαδίζειν $N^a A^c$. ‖ αίνει $N^a A^c B^c$. ‖ 18. πτώσεως N^a. ‖ 19. τύτῳ] τῦτο N^a. ‖ σημαῖνον $N^a A^c$. ‖ 20. τὸ post δὲ om $N^a A^c B^c$. ‖ 22. ἢ prius $A^c B^c$. ‖ ἐβάδιζε $N^a A^c B^c$. ‖ 27. βαδίζειν $N^a A^c B^c$. ‖ 30. τῷ] τὸ B^c. ‖ σημαίνει N^a. ‖ 33. post ἀσήμυ A^c πλὴν ὐκ ἐν τῷ ος σημαίνοντος καὶ ἀσήμου A^c. ‖ 35. γαλίω τῶν τῶν N^a. ‖ ἑρμοκαὶ κόξανθος B^c.

. ὅτι om B^c. ‖ 6. σύγινον N^a. ‖ 7. ἢ — 8. γένος om N^a. ‖ 8. εἴδος] εἴδους B^c. ‖ 10. εἴδους N^a. ‖ 11. γένους N^a. ‖ ἤδη N^a 12. τὰ γὰρ μυρία πολλά N^a. ‖ 13. χαλκὸν ἀπὸ ψυχῆς N^a. ‖ 14. ἀπυσασκε τεμὼν ἀτειρεῖ B^c, ἀερύσασκε τεμῶν ἀτειρεῖ A^c, ἀερεί- ἐμῶν ἀτειρεῖ N^a. ‖ 15. μὲν ἀρύσαι] μὲν ἀρεῖσαι N^a. ‖ 21. ἄρη $A^c B^c$. ‖ ἐρεῖ — 23. ἡμέραν om N^a. ‖ 23. καὶ] καὶ ἡ B^c. ‖ — βίυ post Ἐμπεδοκλῆς $N^a A^c B^c$. ‖ 25. δυσμάς] ἢ δυσμὰς $N^a A^c B^c$. ‖ τῶν $A^c B^c$. ‖ 27. τὸ δὲ τὴν] τὴν δὲ B^c. ‖ 31. προσ- ντα N^a. ‖ 33. πεποιημένον δ' ἐςὶν om N^a. ‖ ὅλω μὴ καλύμενον N^a.

δ' ἐςὶν ἢ ἀφῃρημένον τὸ μέν, ἐὰν φωνῆεντι μακροτέρῳ κεχρημένον ᾖ τῦ οἰκείυ ἢ συλλαβῇ ἐμβεβλημένῃ, τὸ δ' ἐὰν ἀφῃρημένον τι ᾖ αὐτοῦ, ἐπεκτεταμένον μὲν οἷον τὸ πόλεως πόληος καὶ τὸ Πηλείδυ Πηληϊάδεω, ἀφῃρημένον δὲ οἷον τὸ κρῖ καὶ τὸ δῶ καὶ "μία γίνεται ἀμφοτέρων ὄψ." ἐξηλλαγμένον δ' ἐςίν, ὅταν τῦ ὀνομαζομένυ τὸ μὲν καταλείπῃ τὸ δὲ ποιῇ, οἷον τὸ "δεξιτερὸν κατὰ μαζόν" ἀντὶ τῦ δεξιόν. αὐτῶν δὲ τῶν ὀνομάτων τὰ μὲν ἄρρενα τὰ δὲ θήλεα τὰ δὲ μεταξύ, ἄρρενα μὲν ὅσα τελευτᾷ εἰς τὸ Ν καὶ Ρ, καὶ ὅσα ἐκ τύτυ (ταῦτα δ' ἐςὶ δύο, Ψ καὶ Ξ), θήλεα δὲ ὅσα ἐκ τῶν φωνηέντων εἴς τε τὰ ἀεὶ μακρά, οἷον εἰς Η καὶ Ω, καὶ τῶν ἐπεκτεινομένων εἰς Α· ὥςε ἴσα συμβαίνει πλήθει εἰς ὅσα τὰ ἄρρενα καὶ τὰ θήλεα· τὸ γὰρ Ψ καὶ τὸ Ξ ταὐτά ἐστιν. εἰς δὲ ἄφωνον ὐδὲν ὄνομα τελευτᾷ, οὐδὲ εἰς φωνῆεν βραχύ. εἰς δὲ τὸ Ι τρία μόνα, μέλι κόμμι πέπερι. εἰς δὲ τὸ Υ πέντε, τὸ πῶϋ, τὸ νᾶπυ, τὸ γόνυ, τὸ δόρυ, τὸ ἄςυ. τὰ δὲ μεταξὺ εἰς ταῦτα καὶ Ν καὶ Σ.

22 Λέξεως δὲ ἀρετὴ σαφῆ καὶ μὴ ταπεινὴν εἶναι. σαφεστάτη μὲν οὖν ἐστὶν ἡ ἐκ τῶν κυρίων ὀνομάτων, ἀλλὰ ταπεινή· παράδειγμα δὲ ἡ Κλεοφῶντος ποίησις καὶ ἡ Σθενέλου. σεμνὴ δὲ καὶ ἐξαλλάττουσα τὸ ἰδιωτικὸν ἡ τοῖς ξενικοῖς κεχρημένη. ξενικὸν δὲ λέγω γλῶτταν καὶ μεταφορὰν καὶ ἐπέκτασιν καὶ πᾶν τὸ παρὰ τὸ κύριον. ἀλλ' ἄν τις ἅπαντα τοιαῦτα ποιήσῃ, ἢ αἴνιγμα ἔσται ἢ βαρβαρισμός. ἂν μὲν οὖν ἐκ μεταφορῶν, αἴνιγμα, ἐὰν δὲ ἐκ γλωττῶν, βαρβαρισμός. αἰνίγματος γὰρ ἰδέα αὕτη ἐστί, τὸ λέγοντα ὑπάρχοντα ἀδύνατα συνάψαι. κατὰ μὲν οὖν τὴν τῶν ὀνομάτων σύνθεσιν ὐχ οἷόν τε τῦτο ποιῆσαι, κατὰ δὲ τὴν μεταφορὰν ἐνδέχεται, οἷον "ἄνδρ' εἶδον πυρὶ χαλκὸν ἐπ' ἀνέρι κολλήσαντα," καὶ τὰ τοιαῦτα. ἐκ δὲ τῶν γλωττῶν ὁ βαρβαρισμός. δεῖ ἄρα κεκρᾶσθαί πως τούτοις· τὸ μὲν γὰρ μὴ ἰδιωτικὸν ποιήσει μηδὲ ταπεινὸν ἡ γλῶττα καὶ ἡ μεταφορὰ καὶ ὁ κόσμος καὶ τἆλλα τὰ εἰρημένα εἴδη, τὸ δὲ κύριον τὴν σαφήνειαν. οὐκ ἐλάχιστον δὲ μέρος συμβάλλονται εἰς τὸ σαφὲς τῆς λέξεως καὶ μὴ ἰδιω[illegible] αἱ ἐπεκτάσεις καὶ ἀποκοπαὶ καὶ ἐξαλλαγαὶ τῶν [illegible]των· διὰ μὲν γὰρ τὸ ἄλλως ἔχειν ἢ ὡς τὸ κύριο[illegible] τὸ εἰωθὸς γιγνόμενον τὸ μὴ ἰδιωτικὸν ποιήσει, διὰ [illegible] κοινωνεῖν τῦ εἰωθότος τὸ σαφὲς ἔςαι. ὥςε ὐκ ὀρθῶς [illegible]σιν οἱ ἐπιτιμῶντες τῷ τοιύτῳ τρόπῳ τῆς διαλέκτυ κα[illegible] κωμῳδοῦντες τὸν ποιητήν, οἷον Εὐκλείδης ὁ ἀρχαῖ[illegible] ῥᾴδιον ποιεῖν, εἴ τις δώσει ἐκτείνειν ἐφ' ὁπόσον βούλ[illegible] ἰαμβοποιήσας ἐν αὐτῇ τῇ λέξει· "ἠτίχαριν εἶδον Μ[illegible]θωνάδε βαδίζοντα," καὶ "οὐκ ἂν γεράμενος τὸν ἐκεί[illegible] λέβορον." τὸ μὲν οὖν φαίνεσθαί πως χρώμενον τού[illegible] τρόπῳ γελοῖον, τὸ δὲ μέτρον κοινὸν ἁπάντων ἐςὶ τῶ[illegible]ρῶν· καὶ γὰρ μεταφοραῖς καὶ γλώτταις καὶ τοῖς ἄλ[illegible] εἴδεσι χρώμενος ἀπρεπῶς καὶ ἐπίτηδες ἐπὶ τὰ γελ[illegible] αὐτὸ ἂν ἀπεργάσαιτο. τὸ δὲ ἁρμόττον ὅσον διαφέρ[illegible] τῶν ἐπῶν θεωρείσθω, ἐντιθεμένων τῶν ὀνομάτων εἰ[illegible]τρον. καὶ ἐπὶ τῆς γλώττης δὲ καὶ ἐπὶ τῶν μεταφο[illegible] ἐπὶ τῶν ἄλλων ἰδεῶν μετατιθεὶς ἄν τις τὰ κύρια [illegible]κατίδοι ὅτι ἀληθῆ λέγομεν· οἷον τὸ αὐτὸ ποιήσαντ[illegible]βεῖον Αἰσχύλου καὶ Εὐριπίδυ, ἓν δὲ μόνον ὄνομα με[illegible]τος, ἀντὶ κυρίου εἰωθότος γλῶτταν, τὸ μὲν φαίνε[illegible] τὸ δ' εὐτελές. Αἰσχύλος μὲν γὰρ ἐν τῷ Φιλοκτήτ[illegible]

φαγέδαινα ἥ μου σάρκας ἐσθίει ποδός,

ὁ δὲ ἀντὶ τοῦ ἐσθίει τὸ θοινᾶται μετέθηκεν. καὶ

νῦν δέ μ' ἐὼν ὀλίγος τε καὶ ὐτιδανὸς καὶ ἀ[illegible]

εἴ τις λέγοι τὰ κύρια μετατιθείς

νῦν δέ μ' ἐὼν μικρός τε καὶ ἀσθενικὸς καὶ ἀ[illegible]

καὶ

δίφρον ἀεικέλιον καταθεὶς ὀλίγην τε τράπεζαν.

δίφρον μοχθηρὸν καταθεὶς μικράν τε τράπεζαν.

καὶ τὸ "ἠιόνες βοόωσιν" ἠιόνες κράζυσιν. ἔτι δὲ Ἀρ[illegible] τοὺς τραγῳδοὺς ἐκωμῴδει, ὅτι ἃ οὐδεὶς ἂν εἴπῃ ἐ[illegible] λέκτῳ, τούτοις χρῶνται, οἷον τὸ δωμάτων ἄπο ὐ[illegible] ἀπὸ δωμάτων, καὶ τὸ σέθεν, καὶ τὸ ἐγὼ δέ νι[illegible]

3. ἀφήσῃ μὲν A^c. ‖ τι] ὅτι $N^a A^c B^c$. ‖ ἐπεκτεταμένυ N^a. ‖ μὲν om N^a. ‖ πόλεος A^c. ‖ 4. πηλείδυ] πηλέος $A^c B^c$ [illegible] N^a. ‖ 5. ὄψ] ο ης N^a, ο ης A^c, ὁ B^c. ‖ 8. αὐτῶν δὲ τῶν] τῶν δὲ N^a. ‖ 10. τύτυ] τύτυ ἀφώνων B^c, τύτυ σύγκειται N^a [illegible] N^a. ‖ 12. πλήθη A^c. ‖ 15. μόνον et κόμι $N^a A^c B^c$. ‖ 16. τὸ πῶϋ — 17. ἄςυ om $N^a A^c B^c$. ‖ 18. μὴ om N^a. ‖ 2[illegible] ἅπαντα A^c, ἅμα ἅπαντα B^c. ‖ ποιῇ N^a, ποιῆσαι A^c. ‖ ἢ βαρβαρισμὸς ἔσται ἢ αἴνιγμα N^a. ‖ 25. ἂν — αἴνιγμα om N^a. [illegible] βαρισμός] καὶ βαρβαρισμὸς N^a. ‖ γὰρ] τε γὰρ $A^c B^c$. ‖ 27. τα N^a. ‖ λέγοι τὰ $A^c B^c$. ‖ 29. ἴδον $A^c B^c$. ‖ πυρίχαλκον $N^a A^c B^c$ [illegible] δὲ et 31. ὁ om $N^a A^c B^c$. ‖ 31. δεῖ ἄρα κεκρίσθαι $A^c B^c$, δεῖ ἀνακεκρίσθαι N^a. ‖ 32. ἡ] οἷον ἡ $N^a A^c B^c$. ‖ 34. δὲ post τι [illegible]

1. συμβάλλεται $N^a A^c$. ‖ μὴ] τὸ N^a. ‖ 4. λεγόμενον B^c. ‖ 6. ἐπιτιμῶντες A^c. ‖ 9. ἦτ' ἂν χάριν B^c, ἤτει χάριν A^c, [illegible] ἴδον $A^c B^c$. ‖ 10. ἄν γ' ἐράμενος $N^a B^c$. ‖ τῶν B^c. ‖ ἐλέβορον N^a. ‖ 14. ἐπεὶ τὰ B^c, ἔπειτα A^c. ‖ 15. ἁρμόττοντος $N^a A^c$ [illegible] τιθεμένων B^c. ‖ 18. εἰδέων A^c. ‖ 19. ἴαμβιον A^c. ‖ 20. μετατιθέντος $N^a A^c B^c$. ‖ 23. φαγάδενα $N^a A^c B^c$. ‖ 25. [illegible] $A^c B^c$ [illegible] N^a. ‖ 27. μεὼν $N^a A^c B^c$, μ' αἰὼν margo A^c. ‖ τε] δε A^c, om $N^a B^c$. ‖ ἀνδὴς N^a. ‖ 29. δίφρον τε ἀεικέλιον $N^a A^c B^c$. [illegible] 30. καταθεὶς om N^a. ‖ 31. ἴωνες βοῶσιν ἢ ἴωνες $N^a A^c B^c$. ‖ ἀναφράδης N^a. ‖ 32. εἴπῃ $A^c B^c$.

έως πέρι ἀλλὰ μὴ περὶ Ἀχιλλέως, καὶ ὅσα ἄλλα . διὰ γὰρ τὸ μὴ εἶναι ἐν τοῖς κυρίοις ποιεῖ τὸ μὴ ν ἐν τῇ λέξει ἅπαντα τὰ τοιαῦτα· ἐκεῖνος δὲ τῦτο ἔςι δὲ μέγα μὲν τὸ ἑκάςῳ τῶν εἰρημένων πρεπόν- ῆσθαι, καὶ διπλοῖς ὀνόμασι καὶ γλώτταις, πολὺ δὲ τὸ μεταφορικὸν εἶναι. μόνον γὰρ τοῦτο οὔτε παρ' ἔστι λαβεῖν εὐφυΐας τε σημεῖόν ἐστιν· τὸ γὰρ εὖ ρειν τὸ τὸ ὅμοιον θεωρεῖν ἐςίν. τῶν δ' ὀνομάτων τὰ λᾶ μάλιςα ἁρμόττει τοῖς διθυράμβοις, αἱ δὲ γλῶτ- ; ἡρωϊκοῖς, αἱ δὲ μεταφοραὶ τοῖς ἰαμβείοις. καὶ ἐν ; ἡρωϊκοῖς ἅπαντα χρήσιμα τὰ εἰρημένα· ἐν δὲ τοῖς ις, διὰ τὸ ὅτι μάλιςα λέξιν μιμεῖσθαι, ταῦτα ἁρ- τῶν ὀνομάτων ὅσοις κἂν ἐν λόγοις τις χρήσαιτο· τὰ τοιαῦτα τὸ κύριον καὶ μεταφορὰ καὶ κόσμος. ἰν οὖν τραγῳδίας καὶ τῆς ἐν τῷ πράττειν μιμήσεως ῖν ἱκανὰ τὰ εἰρημένα.

ερὶ δὲ τῆς διηγηματικῆς καὶ ἐν μέτρῳ μιμητικῆς, τοὺς μύθυς καθάπερ ἐν ταῖς τραγῳδίαις συνιςάναι ικὺς, καὶ περὶ μίαν πρᾶξιν ὅλην καὶ τελείαν, ἔχυ- χὴν καὶ μέσον καὶ τέλος, ἵν' ὥσπερ ζῷον ἓν ὅλον ν οἰκείαν ἡδονήν, δῆλον, καὶ μὴ ὁμοίας ἱστορίας τὰς ; εἶναι, ἐν αἷς ἀνάγκη οὐχὶ μιᾶς πράξεως ποιεῖσθαι ' ἀλλ' ἑνὸς χρόνυ, ὅσα ἐν τούτῳ συνέβη περὶ ἕνα ἢ , ὧν ἕκαστον ὡς ἔτυχεν ἔχει πρὸς ἄλληλα. ὥσπερ ιτὰ τοὺς· αὐτοὺς χρόνους ἥ τ' ἐν Σαλαμῖνι ἐγένετο χία καὶ ἡ ἐν Σικελίᾳ Καρχηδονίων μάχη, οὐδὲν ἱ αὐτὸ συντείνουσαι τέλος, οὕτω καὶ ἐν τοῖς ἐφεξῆς ἐνίοτε γίνεται θάτερον μετὰ θατέρυ, ἐξ ὧν ἓν οὐδὲν τέλος. σχεδὸν δὲ οἱ πολλοὶ τῶν ποιητῶν τοῦτο διό, ὥσπερ εἴπομεν ἤδη, καὶ ταύτῃ θεσπέσιος ἂν Ὅμηρος παρὰ τοὺς ἄλλους, τῷ μηδὲ τὸν πόλεμον, ἔχοντα ἀρχὴν καὶ τέλος, ἐπιχειρῦσαι ποιεῖν ὅλον· ὰρ ἂν μέγας καὶ οὐκ εὐσύνοπτος ἔμελλεν ἔσεσθαι· ιεγέθει μετριάζοντα καταπεπλεγμένον τῇ ποικιλίᾳ. ἰν μέρος ἀπολαβὼν ἐπεισοδίοις κέχρηται αὐτῶν πολ- ῖον νεῶν καταλόγῳ καὶ ἄλλοις ἐπεισοδίοις, οἷς δια- νει τὴν ποίησιν. οἱ δ' ἄλλοι περὶ ἕνα ποιοῦσι καὶ περὶ ἕνα χρόνον, καὶ μίαν πρᾶξιν πολυμερῆ, οἷον ὁ τὰ Κύπρια ποιήσας καὶ τὴν μικρὰν Ἰλιάδα. τοιγαρῦν ἐκ μὲν Ἰλιάδος καὶ Ὀδυσσείας μία τραγῳδία ποιεῖται ἑκατέρας ἢ δύο μόναι, ἐκ δὲ Κυπρίων πολλαί, καὶ ἐκ τῆς μικρᾶς Ἰλιάδος πλέον ὀκτώ, οἷον ὅπλων κρίσις, Φιλοκτήτης, Νεοπτόλεμος, Εὐρύπυλος, πτωχεία, Λάκαιναι, Ἰλίυ πέρσις καὶ ἀπόπλυς καὶ Σίνων καὶ Τρῳάδες.

Ἔτι δὲ τὰ εἴδη ταὐτὰ δεῖ ἔχειν τὴν ἐποποιίαν τῇ 24 τραγῳδίᾳ· ἢ γὰρ ἁπλῆν ἢ πεπλεγμένην ἢ ἠθικὴν ἢ παθητικὴν δεῖ εἶναι. καὶ τὰ μέρη ἔξω μελοποιίας καὶ ὄψεως ταὐτά· καὶ γὰρ περιπετειῶν δεῖ καὶ ἀναγνωρίσεων καὶ παθημάτων. ἔτι τὰς διανοίας καὶ τὴν λέξιν ἔχειν καλῶς. οἷς ἅπασιν Ὅμηρος κέχρηται καὶ πρῶτος καὶ ἱκανῶς. καὶ γὰρ καὶ τῶν ποιημάτων ἑκάτερον συνέςηκεν ἡ μὲν Ἰλιὰς ἁπλῦν καὶ παθητικόν, ἡ δὲ Ὀδύσσεια πεπλεγμένον· ἀναγνώρισις γὰρ διόλου καὶ ἠθική. πρὸς δὲ τούτοις λέξει καὶ διανοίᾳ πάντας ὑπερβέβληκεν. διαφέρει δὲ κατά τε τῆς συςάσεως τὸ μῆκος ἡ ἐποποιία καὶ τὸ μέτρον. τῦ μὲν ὖν μήκυς ὅρος ἱκανὸς ὁ εἰρημένος· δύνασθαι γὰρ δεῖ συνορᾶσθαι τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος. εἴη δ' ἂν τῦτο, εἰ τῶν μὲν ἀρχαίων ἐλάττυς αἱ συστάσεις εἶεν, πρὸς δὲ τὸ πλῆθος τῶν τραγῳδιῶν τῶν εἰς μίαν ἀκρόασιν τιθεμένων παρήκοιεν. ἔχει δὲ πρὸς τὸ ἐπεκτείνεσθαι τὸ μέγεθος πολύ τι ἡ ἐποποιία ἴδιον διὰ τὸ ἐν μὲν τῇ τραγῳδίᾳ μὴ ἐνδέχεσθαι ἅμα πραττόμενα πολλὰ μέρη μιμεῖσθαι, ἀλλὰ τὸ ἐπὶ τῆς σκηνῆς καὶ τῶν ὑποκριτῶν μέρος μόνον· ἐν δὲ τῇ ἐποποιίᾳ, διὰ τὸ διήγησιν εἶναι, ἔστι πολλὰ μέρη ἅμα ποιεῖν περαινόμενα, ὑφ' ὧν οἰκείων ὄντων αὔξεται ὁ τῦ ποιήματος ὄγκος. ὥςε τῦτ' ἔχει τὸ ἀγαθὸν εἰς μεγαλοπρέπειαν καὶ τὸ μεταβάλλειν τὸν ἀκύοντα καὶ ἐπεισοδιῦν ἀνομοίοις ἐπεισοδίοις· τὸ γὰρ ὅμοιον ταχὺ πληρῦν ἐκπίπτειν ποιεῖ τὰς τραγῳδίας. τὸ δὲ μέτρον τὸ ἡρωϊκὸν ἀπὸ τῆς πείρας ἥρμοκεν. εἰ γάρ τις ἐν ἄλλῳ τινὶ μέτρῳ διηγηματικὴν μίμησιν ποιοῖτο ἢ ἐν πολλοῖς, ἀπρεπὲς ἂν φαίνοιτο· τὸ γὰρ ἡρωϊκὸν στασιμώτατον καὶ ὀγκωδέςατον τῶν μέτρων ἐστίν, διὸ καὶ γλώττας καὶ μεταφορὰς δέχεται μάλιστα· περιττὴ γὰρ καὶ ἡ διηγηματικὴ μίμησις τῶν ἄλλων. τὸ δὲ ἰαμβικὸν καὶ τετράμετρον

τὸ] τῶι A^c. ‖ 6. εἶναι] αὐτὸν εἶναι N^a. ‖ 10 et 12. ἰαμβίοις A^c. ‖ 13. καὶ ἐν ὅσοις λόγοις $N^a A^c B^c$. ‖ τι $A^c B^c$. ‖ χρήσεται 17. ἐμμέτρου N^a. ‖ 19. καὶ post ὅλην om B^c. ‖ 20. μέσα $A^c B^c$, μέσην N^a. ‖ 21. τὰ συνέβη N^a. ‖ 26. ναύμαχος A^c. ‖ υσαι B^c. ‖ οὕτω — 29. τέλος om N^a. ‖ 31. ὁ ὅμηρος N^a. ‖ τῷ] τὸ $N^a A^c$. ‖ 33. μέγα A^c. ‖ 34. καταπεπληγμένον N^a. ‖ δὶς $N^a B^c$ et pr A^c: rc enim delet.

κυπρικὰ $A^c B^c$, κυπριακὰ N^a. ‖ μακρὰν N^a. ‖ 4. μόνας A^c. ‖ ἐκ post καὶ om $N^a A^c B^c$. ‖ 5. πλέον om N^a. ‖ 6. εὐρύπιδος λάκαινα $N^a A^c$. ‖ 7. σίνων N^a. ‖ τρωιάδες $N^a A^c$. ‖ 8. δεῖ] δὴ A^c. ‖ 10. δεῖ εἶναι om $N^a A^c B^c$. ‖ 12. ἔτι] ἔτι δὲ N^a. ‖ 13. corr B^c. ‖ ἱκανὸς $N^a A^c$. ‖ 14. ποιημάτων $N^a A^c$. ‖ 16. δὲ] γὰρ $A^c B^c$. ‖ 17. πάντα $N^a A^c B^c$. ‖ 21. πρόσθε A^c, πρόσθεν N^a, B^c. ‖ τῶν post πλῆθος om $N^a A^c B^c$. ‖ 32. ἥρμωκεν A^c. ‖ 37. κίνησις $N^a A^c$. ‖ ἰαμβίον A^c, ἰαμβεῖον B^c.

κινητικά, τὸ μὲν ὀρχηϛικόν, τὸ δὲ πρακτικόν. ἔτι δὲ ἀτοπώτερον εἰ μιγνύοι τις αὐτά, ὥσπερ Χαιρήμων. διὸ ὐδεὶς μακρὰν σύϛασιν ἐν ἄλλῳ πεποίηκεν ἢ τῷ ἡρῴῳ, ἀλλ' ὥσπερ εἴπομεν, αὐτὴ ἡ φύσις διδάσκει τὸ ἁρμόττον αὐτῇ διαιρεῖσθαι. Ὅμηρος δὲ ἄλλα τε πολλὰ ἄξιος ἐπαινεῖσθαι, καὶ δὴ καὶ ὅτι μόνος τῶν ποιητῶν ὐκ ἀγνοεῖ ὃ δεῖ ποιεῖν αὐτόν. αὐτὸν γὰρ δεῖ τὸν ποιητὴν ἐλάχιστα λέγειν· οὐ γάρ ἐστι κατὰ ταῦτα μιμητής. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι αὐτοὶ μὲν δι' ὅλυ ἀγωνίζονται, μιμῦνται δὲ ὀλίγα καὶ ὀλιγάκις· ὁ δὲ ὀλίγα φροιμιασάμενος εὐθὺς εἰσάγει ἄνδρα ἢ γυναῖκα ἢ ἄλλο τι ἦθος, καὶ ὐδὲν ἄηθες, ἀλλ' ἔχοντα ἤθη. δεῖ μὲν ὖν ἐν ταῖς τραγῳδίαις ποιεῖν τὸ θαυμαστόν, μᾶλλον δ' ἐνδέχεται ἐν τῇ ἐποποιίᾳ τὸ ἄλογον. διὸ συμβαίνει μάλιστα τὸ θαυμαστόν, διὰ τὸ μὴ ὁρᾶν εἰς τὸν πράττοντα, ἐπεὶ τὰ περὶ τὴν Ἕκτορος δίωξιν ἐπὶ σκηνῆς ὄντα γελοῖα ἂν φανείη, οἱ μὲν ἑστῶτες καὶ οὐ διώκοντες, ὁ δὲ ἀνανεύων· ἐν δὲ τοῖς ἔπεσι λανθάνει. τὸ δὲ θαυμαϛὸν ἡδύ· σημεῖον δέ, πάντες γὰρ προϛιθέντες ἀπαγγέλλυσιν ὡς χαριζόμενοι. δεδίδαχε δὲ μάλιϛα Ὅμηρος καὶ τοὺς ἄλλυς ψευδῆ λέγειν ὡς δεῖ. ἔστι δὲ τοῦτο παραλογισμός. οἴονται γὰρ ἄνθρωποι, ὅταν τυδὶ ὄντος τοδὶ ᾖ ἢ γινομένυ γίνηται, εἰ τὸ ὕϛερόν ἐϛι, καὶ τὸ πρότερον εἶναι ἢ γίνεσθαι· τοῦτο δ' ἐϛὶ ψεῦδος. διὸ δή, ἂν τὸ πρῶτον ψεῦδος, ἄλλυ δὲ τύτυ ὄντος, ἀνάγκη εἶναι ἢ γενέσθαι ἢ προσθεῖναι· διὰ γὰρ τὸ τῦτο εἰδέναι ἀληθὲς ὄν, παραλογίζεται ἡμῶν ἡ ψυχὴ καὶ τὸ πρῶτον ὡς ὄν. παράδειγμα δὲ τούτου ἐκ τῶν Νίπτρων. προαιρεῖσθαί τε δεῖ ἀδύνατα εἰκότα μᾶλλον ἢ δυνατὰ ἀπίθανα· τύς τε λόγυς μὴ συνίϛασθαι ἐκ μερῶν ἀλόγων, ἀλλὰ μάλιϛα μὲν μηδὲν ἔχειν ἄλογον, εἰ δὲ μή, ἔξω τοῦ μυθεύματος, ὥσπερ Οἰδίπυς τὸ μὴ εἰδέναι πῶς ὁ Λάϊος ἀπέθανεν, ἀλλὰ μὴ ἐν τῷ δράματι, ὥσπερ ἐν Ἠλέκτρᾳ οἱ τὰ Πύθια ἀπαγγέλλοντες, ἢ ἐν Μυσοῖς ὁ ἄφωνος ἐκ Τεγέας εἰς τὴν Μυσίαν ἥκων. ὥϛε τὸ λέγειν ὅτι ἀνῄρητο ἂν ὁ μῦθος γελοῖον· ἐξ ἀρχῆς γὰρ ὐ δεῖ συνίϛασθαι τοιύτυς· ἂν δὲ θῇ, καὶ φαίνηται εὐλογώτερον, ἀποδέχεσθαι καὶ ἄτοπον, ἐπεὶ καὶ τὰ ἐν Ὀδυσσείᾳ ἄλογα τὰ περὶ τὴν ἔκθεσιν, ὡς ὐκ ἂν ἦν ἀνεκτά, δῆλον ἂν

γένοιτο, εἰ αὐτὰ φαῦλος ποιητὴς ποιήσειεν· νῦν δὲ τ[illegible] λοις ἀγαθοῖς ὁ ποιητὴς ἀφανίζει ἡδύνων τὸ ἄτοπ[illegible] λέξει δεῖ διαπονεῖν ἐν τοῖς ἀργοῖς μέρεσι καὶ μήτ[illegible] μήτε διανοητικοῖς· ἀποκρύπτει γὰρ πάλιν ἡ λίαν λ[illegible] λέξις τά τε ἤθη καὶ τὰς διανοίας.

Περὶ δὲ προβλημάτων καὶ λύσεων, ἐκ πόσ[illegible] ποίων ἂν εἰδῶν εἴη, ὧδ' ἂν θεωρῦσι γένοιτ' ἂν φανε[illegible] γάρ ἐστι μιμητὴς ὁ ποιητής, ὥσπερ ἂν εἰ ζωγράφ[illegible] ἄλλος εἰκονοποιός, ἀνάγκη μιμεῖσθαι τριῶν ὄντων τ[illegible] μὸν ἕν τι ἀεί· ἢ γὰρ οἷα ἦν ἢ ἔϛιν, ἢ οἷά φασι κ[illegible] ἢ οἷα εἶναι δεῖ. ταῦτα δ' ἐξαγγέλλεται λέξει ἢ κα[illegible] ταις καὶ μεταφοραῖς. καὶ πολλὰ πάθη τῆς λέξε[illegible] δίδομεν γὰρ ταῦτα τοῖς ποιηταῖς. πρὸς δὲ τύτοις ἡ [illegible] ὀρθότης ἐϛὶ τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς ποιητικῆς, ὐδὲ ἄλ[illegible] χνης καὶ ποιητικῆς. αὐτῆς δὲ τῆς ποιητικῆς διττὴ ἡ [illegible] τία· ἡ μὲν γὰρ καθ' αὐτήν, ἡ δὲ κατὰ συμβεβηκό[illegible] γὰρ προείλετο μιμήσασθαι ἀδυναμίαν, αὐτῆς ἡ ἁμ[illegible] εἰ δὲ τὸ προελέσθαι μὴ ὀρθῶς, ἀλλὰ τὸν ἵππον ἀμφ[illegible] δεξιὰ προβεβληκότα ἢ τὸ καθ' ἑκάϛην τέχνην ἁμα[illegible] οἷον τὸ κατ' ἰατρικὴν ἢ ἄλλην τέχνην, ἢ ἀδύνατα π[illegible] ὁποιανῦν, οὐ καθ' ἑαυτήν. ὥϛε δεῖ τὰ ἐπιτιμήματα [illegible] προβλήμασιν ἐκ τύτων ἐπισκοπῦντα λύειν. πρῶτον [illegible] τὰ πρὸς αὐτὴν τὴν τέχνην ἀδύνατα πεποίηται, ἡμάρτ[illegible] ἀλλ' ὀρθῶς ἔχει, εἰ τυγχάνει τοῦ τέλυς τῦ αὐτῆς· τ[illegible] τέλος εἴρηται, εἰ ὕτως ἐκπληκτικώτερον ἢ αὐτὸ ἢ ἄλλ[illegible] μέρος. παράδειγμα ἡ τοῦ Ἕκτορος δίωξις. εἰ μέν[illegible] τέλος ἢ μᾶλλον ἢ ἧττον ἐνεδέχετο ὑπάρχειν καὶ κα[illegible] περὶ τύτων τέχνην, ἡμάρτηται οὐκ ὀρθῶς· δεῖ γάρ, [illegible] χεται, ὅλως μηδαμῇ ἡμαρτῆσθαι. ἔτι ποτέρων [illegible] ἁμάρτημα, τῶν κατὰ τὴν τέχνην ἢ κατ' ἄλλο σ[illegible] κός; ἔλαττον γάρ, εἰ μὴ ᾔδει ὅτι ἔλαφος θήλεια [illegible] οὐκ ἔχει, ἢ εἰ κακομιμήτως ἔγραψεν. πρὸς δὲ τ[illegible] ἐπιτιμᾶται ὅτι ὐκ ἀληθῆ, ἀλλ' οἷα δεῖ, οἷον καὶ Σοφ[illegible] ἔφη αὐτὸς μὲν οἵυς δεῖ ποιεῖν, Εὐριπίδην δὲ οἷοι εἰσ[illegible] λυτέον. εἰ δὲ μηδετέρως, ὅτι ὕτω φασίν, οἷον τὰ π[illegible] ἴσως γὰρ ὔτε βέλτιον ὕτω λέγειν οὔτ' ἀληθῆ, ἀλλ' [illegible]

1. κιντικαί A^c, κιντικόν N^a. ‖ 2. μιγνύη A^c, μὴ ποιῇ N^a. ‖ 4. αὐτῇ] αὐτὴ A^c. ‖ 11. ὐδένα ἤθη A^c, ὐδένα ἦθος N^a. [illegible] B^c. ‖ 13. ἄλογον Victorius: codices ἀνάλογον. ‖ 14. ἔπειτα N^aA^c. ‖ 19. ὁ ὅμηρος N^a. ‖ 21. τοδὶ ᾖ] τὸ δι' ἦν N^a. ‖ εἰ] ἢ A^c [illegible] ἀλλ' ὐδὲ B^c. ‖ 24. τὸ om N^a. ‖ ὂν corr A^c. ‖ 26. τοῦτο A^cB^c, τούτων N^a. ‖ δεῖ om N^a. ‖ 28. ἐπίϛασθαι N^a. [illegible] 29. ἔχει N^a. ‖ 30 τῷ N^a. ‖ 32. ἥκων ἔϛε A^c, εἰκόνος τε N^a. ‖ 33. ἀνῄρειτο A^c. ‖ 34. εὐλογωτέρως $N^aA^cB^c$. ‖ 35. [illegible]

1. ποιήσει $N^aA^cB^c$. ‖ 2. ἐμφανίζειν ἡδύνατο ἄτοπον N^a. ‖ 5. δὲ A^c, om N^a. ‖ 6. δὲ om N^a. ‖ 7. εἴη] ἔσω A^cB^c. [illegible] A^c. ‖ 9. τῷ ἀριθμῷ B^c, τῶν ἀριθμῶν N^aA^c. ‖ 11. ἢ ante οἷα om A^c. ‖ καὶ om N^a. ‖ 13. γὰρ] δὲ N^a. ‖ 15. [illegible] πολιτικῆς N^a. ‖ ἡ om $N^aA^cB^c$. ‖ 16 et 18. εἰ] ἢ $N^aA^cB^c$. ‖ 17. αὕτη B^c. ‖ 20. ἢ] ἡ A^cB^c. ‖ 22. ἂν om N^aA^c. [illegible] B^c. ‖ 27. ἢ alterum om A^c. ‖ 28. ἡμαρτῆσθαι N^aB^c, μαρτῆσθαι A^c. ‖ 31. εἴδει A^c. ‖ 32. εἰ] η A^c, om N^a. ‖ [illegible] 33. οἷα] ἴσως $N^aA^cB^c$. ‖ 34. εὐριπίδης codices.

ράνης· ἀλλ' οὔ φασι τάδε. ἴσως δὲ οὐ βέλτιον ούτως εἶχεν, οἷον τὰ περὶ τῶν ὅπλων, "ἔγχεα ἰ' ἐπὶ σαυρωτῆρος·" οὕτω γὰρ τότ' ἐνόμιζον, ῦν Ἰλλυριοί. περὶ δὲ τοῦ καλῶς ἢ μὴ καλῶς ι ἢ πέπρακται, οὐ μόνον σκεπτέον εἰς αὐτὸ τὸ ἢ εἰρημένον βλέποντα, εἰ σπουδαῖον ἢ φαῦ- καὶ εἰς τὸν πράττοντα ἢ λέγοντα πρὸς ὃν ἢ ἢ οὗ ἕνεκεν, οἷον ἢ μείζονος ἀγαθοῦ, ἵνα γέ- ίζονος κακοῦ, ἵνα ἀπογένηται. τὰ δὲ πρὸς τὴν ι δεῖ διαλύειν, οἷον γλώττῃ "οὐρῆας μὲν πρῶ- γὰρ οὐ τοὺς ἡμιόνους λέγει ἀλλὰ τοὺς φύ- τὸν Δόλωνα "ὅς δή τοι εἶδος μὲν ἔην κακός," ἀσύμμετρον, ἀλλὰ τὸ πρόσωπον αἰσχρόν· τὸ οἱ Κρῆτες εὐπρόσωπον καλοῦσιν. καὶ τὸ "ζωρό- κιε" οὐ τὸ ἄκρατον ὡς οἰνόφλυξιν, ἀλλὰ τὸ δὲ κατὰ μεταφορὰν εἴρηται, οἷον "ἄλλοι μέν καὶ ἀνέρες εὗδον παννύχιοι·" ἅμα δέ φησιν πεδίον τὸ Τρωϊκὸν ἀθρήσειεν, αὐλῶν συρίγγων τὸ γὰρ πάντες ἀντὶ τοῦ πολλοὶ κατὰ μεταφο- τὸ γὰρ πᾶν πολύ τι. καὶ τὸ "οἴη δ' ἄμμο- εταφοράν· τὸ γὰρ γνωριμώτατον μόνον. κατὰ ιν, ὥσπερ Ἱππίας ἔλυεν ὁ Θάσιος τὸ "δίδομεν τὸ μὲν οὐ καταπύθεται ὄμβρῳ." τὰ δὲ διαιρέσει, οκλῆς "αἶψα δὲ θνήτ' ἐφύοντο, τὰ πρὶν μά- ι ζῷά τε πρὶν κέκριτο." τὰ δὲ ἀμφιβολίᾳ, δὲ πλέων νύξ·" τὸ γὰρ πλέων ἀμφίβολόν ἐστιν. τὸ ἔθος τῆς λέξεως, οἷον τὸν κεκραμένον οἶνόν ὅθεν πεποίηται "κνημὶς νεοτεύκτου κασσιτέροιο," ς τοὺς τὸν σίδηρον ἐργαζομένους, ὅθεν εἴρηται ὁ Διὶ οἰνοχοεύειν, οὐ πινόντων οἶνον. εἴη δ' ἂν τοῦτό εταφοράν. δεῖ δὲ καὶ ὅταν ὄνομά τι ὑπεναν- κῇ σημαίνειν, ἐπισκοπεῖν ποσαχῶς ἂν σημήνειε εἰρημένῳ, οἷον "τῇ ῥ' ἔσχετο χάλκεον ἔγχος," ωλυθῆναι. τὸ δὲ ποσαχῶς ἐνδέχεται ὡδί πως τις ὑπολάβοι κατὰ τὴν καταντικρὺ ἢ ὡς

Γλαύκων λέγει, ὅτι ἔνιοι ἀλόγως προϋπολαμβάνουσι, καὶ αὐτοὶ καταψηφισάμενοι συλλογίζονται, καὶ ὡς εἰρηκότες ὅτι δοκεῖ ἐπιτιμῶσιν, ἂν ὑπεναντίον ᾖ τῇ αὑτῶν οἰήσει. τοῦτο δὲ πέπονθε τὰ περὶ Ἰκάριον. οἴονται γὰρ αὐτὸν Λάκωνα εἶναι· ἄτοπον οὖν τὸ μὴ ἐντυχεῖν τὸν Τηλέμαχον αὐτῷ εἰς Λακεδαίμονα ἐλθόντα. τὸ δ' ἴσως ἔχει ὥσπερ οἱ Κεφαλλῆνές φασιν· παρ' αὐτῶν γὰρ γῆμαι λέγουσι τὸν Ὀδυσσέα, καὶ εἶναι Ἰκάδιον ἀλλ' οὐκ Ἰκάριον. διαμάρτημα δὲ τὸ πρόβλημα εἰκός ἐστιν. ὅλως δὲ τὸ ἀδύνατον μὲν ἢ πρὸς τὴν ποίησιν ἢ πρὸς τὸ βέλτιον ἢ πρὸς τὴν δόξαν δεῖ ἀνάγειν. πρός τε γὰρ τὴν ποίησιν αἱρετώτερον πιθανὸν ἀδύνατον ἢ ἀπίθανον καὶ δυνατόν· τοιούτους δ' εἶναι οἵους Ζεῦξις ἔγραφεν. ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ βέλτιον· τὸ γὰρ παράδειγμα δεῖ ὑπερέχειν πρὸς ἅ φασι τἄλογα. οὕτω τε καὶ ὅτι ποτὲ οὐκ ἄλογόν ἐστιν· εἰκὸς γὰρ καὶ παρὰ τὸ εἰκὸς γίνεσθαι. τὰ δ' ὑπεναντία ὡς εἰρημένα οὕτω σκοπεῖν, ὥσπερ οἱ ἐν τοῖς λόγοις ἔλεγχοι, εἰ τὸ αὐτὸ καὶ πρὸς τὸ αὐτὸ καὶ ὡσαύτως, ὥστε καὶ αὐτὸν ἢ πρὸς ἃ αὐτὸς λέγει ἢ ὃ ἂν φρόνιμος ὑποθῆται. ὀρθὴ δ' ἐπιτίμησις καὶ ἀλογία καὶ μοχθηρία, ὅταν μὴ ἀνάγκης οὔσης μηδὲν χρήσηται τῷ ἀλόγῳ, ὥσπερ Εὐριπίδης τῷ Αἰγεῖ, ἢ τῇ πονηρίᾳ, ὥσπερ ἐν Ὀρέστῃ τοῦ Μενελάου. τὰ μὲν οὖν ἐπιτιμήματα ἐκ πέντε εἰδῶν φέρουσιν· ἢ γὰρ ὡς ἀδύνατα ἢ ὡς ἄλογα ἢ ὡς βλαβερὰ ἢ ὡς ὑπεναντία ἢ ὡς παρὰ τὴν ὀρθότητα τὴν κατὰ τέχνην· αἱ δὲ λύσεις ἐκ τῶν εἰρημένων ἀριθμῶν σκεπτέαι, εἰσὶ δὲ δώδεκα.

Πότερον δὲ βελτίων ἡ ἐποποιικὴ μίμησις ἢ ἡ τραγική, διαπορήσειεν ἄν τις. εἰ γὰρ ἡ ἧττον φορτικὴ βελτίων, τοιαύτη δ' ἡ πρὸς βελτίους θεατάς ἐστι, δῆλον ὅτι ἡ ἅπαντα μιμουμένη φορτική. ὡς γὰρ οὐκ αἰσθανομένων, ἂν μὴ αὐτὸς προσθῇ, πολλὴν κίνησιν κινοῦνται, οἷον οἱ φαῦλοι αὐληταὶ κυλιόμενοι, ἂν δίσκον δέῃ μιμεῖσθαι, καὶ ἕλκοντες τὸν κορυφαῖον, ἂν Σκύλλαν αὐλῶσιν. ἡ μὲν οὖν τραγῳδία τοιαύτη ἐστίν, ὡς καὶ οἱ πρότερον τοὺς ὑστέρους αὐτῶν ᾤοντο ὑποκριτάς· ὡς λίαν γὰρ ὑπερβάλλοντα, πίθηκον ὁ Μυνίσκος τὸν Καλλιππίδην ἐκάλει. τοιαύτη δὲ δόξα καὶ περὶ Πιν-

ίνη A^c, ξενοφάνει N^a. ‖ δὲ om $N^a A^c B^c$. ‖ 4. νῦν] νῦν οἱ N^a. ‖ 7. εἰ] ἢ $A^c B^c$. ‖ 8. οἷον ἢ] οἷον εἰ N^a. ‖ 9. ἢ μείζονος n A^c. ‖ 12. ὡς ῥῆτοι A^c, ὡς ῥά τοι B^c, ὡς N^a. ‖ ἔην] εἰ ἦν A^c. ‖ 15. κέραι ἐου τὸ A^c, κεραιε οὐ τὸ B^c, κερεες οὐ τὸ ν μόνος N^a. ‖ 21. κατὰ μεταφοράν om B^c. ‖ 23. οὐ] οὗ $A^c B^c$. ‖ 25. κέκτητο A^c. ‖ 26. πλέω A^c, πλέον B^c. ‖ πλεῖον ν om $N^a A^c B^c$. ‖ τῶν κεκραμένων $N^a A^c B^c$. ‖ οἷόν N^a. ‖ 30. οἰνοχοεύει A^c. ‖ πειρῶν τὸν N^a. ‖ 32. σημαίνειν δοκῇ N^a. ‖ σημαίνειεν N^a, σημαίνοιε A^c. ‖ 33. οἷον] τὸ N^a. ‖ δ' B^c. ‖ 34. τὸ $N^a A^c B^c$. ‖ τὸ δὲ om $N^a A^c B^c$. ‖ ὡδικῶς $N^a B^c$, 35. ἢ om N^a.

ι $N^a A^c B^c$. ‖ 9. ἢ om $N^a A^c B^c$. ‖ 12. δ' om $N^a A^c B^c$. ‖ οἷον $N^a A^c B^c$. ‖ 13. καὶ πρὸς τὸ om $N^a A^c B^c$. ‖ 18. φρόbρόνιμον A^c. ‖ 19. δ'] δ' ἡ B^c. ‖ 21. αἰγειήτη A^c, αἰγιείτου N^a, αἰγινήτη B^c. ‖ 25. εἰ B^c. ‖ 26. βελτίον A^c. ‖ ἐποποιη- 27. βελτίων om N^a. ‖ 28. δ' ἡ] δὴ $N^a A^c B^c$. ‖ ἐστι] ἐστι δειλίαν $N^a A^c B^c$. ‖ 30. κινοῦντα A^c. ‖ 34. γὰρ om N^a. ‖]c, μινίσκος N^a. ‖ 35. τινδαρίου N^a.

πολλάκις διαςρέφειν ἀναγκάζονται τὸ ἐφεξῆς. ἐπεὶ δὲ ȣ̓ μόνον τελείας ἐςὶ πράξεως ἡ μίμησις ἀλλὰ καὶ φοβερῶν καὶ ἐλεεινῶν, ταῦτα δὲ γίνεται καὶ μάλιςα, καὶ μᾶλλον ὅταν γένηται παρὰ τὴν δόξαν, δι' ἄλληλα· τὸ γὰρ θαυμαςὸν ȣ̔́τως ἕξει μᾶλλον ἢ εἰ ἀπὸ τȣ̃ αὐτομάτȣ καὶ τῆς τύχης, ἐπεὶ καὶ τῶν ἀπὸ τύχης ταῦτα θαυμασιώτατα δοκεῖ, ὅσα ὥσπερ ἐπίτηδες φαίνεται γεγονέναι, οἷον ὡς ὁ ἀνδριὰς ὁ τοῦ Μίτυος ἐν Ἄργει ἀπέκτεινε τὸν αἴτιον τοῦ θανάτȣ τῷ Μίτυϊ, θεωρȣ̃ντι ἐμπεσών· ἔοικε γὰρ τὰ τοιαῦτα οὐκ εἰκῆ γενέσθαι, ὥςε ἀνάγκη τȣ̀ς τοιȣ́τȣς εἶναι καλλίȣς μύθους.

10 Εἰσὶ δὲ τῶν μύθων οἱ μὲν ἁπλοῖ οἱ δὲ πεπλεγμένοι· καὶ γὰρ αἱ πράξεις, ὧν μιμήσεις οἱ μῦθοί εἰσιν, ὑπάρχȣσιν εὐθὺς ȣ̓̃σαι τοιαῦται. λέγω δὲ ἁπλῆν μὲν πρᾶξιν, ἧς γινομένης, ὥσπερ ὥρισαι, συνεχȣ̃ς καὶ μιᾶς ἄνευ περιπετείας ἢ ἀναγνωρισμοῦ ἡ μετάβασις γίνεται, πεπλεγμένην δέ, ἐξ ἧς μετ' ἀναγνωρισμοῦ ἢ περιπετείας ἢ ἀμφοῖν ἡ μετάβασίς ἐςιν. ταῦτα δὲ δεῖ γίνεσθαι ἐξ αὐτῆς τῆς συςάσεως τȣ̃ μύθȣ, ὥςε ἐκ τῶν προγεγενημένων συμβαίνειν ἢ ἐξ ἀνάγκης ἢ κατὰ τὸ εἰκὸς γίνεσθαι ταῦτα· διαφέρει γὰρ πολὺ τὸ γίνεσθαι τάδε διὰ τάδε ἢ μετὰ τάδε.

11 Ἔςι δὲ περιπέτεια μὲν ἡ εἰς τὸ ἐναντίον τῶν πραττομένων μεταβολή, καθάπερ εἴρηται· καὶ τȣ̃το δέ, ὥσπερ λέγομεν, κατὰ τὸ εἰκὸς ἢ ἀναγκαῖον, ὥσπερ ἐν τῷ Οἰδίποδι ἐλθὼν ὡς εὐφρανῶν τὸν Οἰδίπȣν καὶ ἀπαλλάξων τȣ̃ πρὸς τὴν μητέρα φόβȣ, δηλώσας ὃς ἦν, τȣ̓ναντίον ἐποίησεν. καὶ ἐν τῷ Λυγκεῖ ὁ μὲν ἀγόμενος ὡς ἀποθανȣ́μενος, ὁ δὲ Δαναὸς ἀκολȣθῶν ὡς ἀποκτενῶν· τὸν μὲν συνέβη ἐκ τῶν πεπραγμένων ἀποθανεῖν, τὸν δὲ σωθῆναι. ἀναγνώρισις δ' ἐςίν, ὥσπερ καὶ τȣ̈́νομα σημαίνει, ἐξ ἀγνοίας εἰς γνῶσιν μεταβολὴ ἢ εἰς φιλίαν ἢ ἔχθραν τῶν πρὸς εὐτυχίαν ἢ δυςυχίαν ὡρισμένων. καλλίςη δὲ ἀναγνώρισις, ὅταν ἅμα περιπέτειαι γίνωνται, οἷον ἔχει ἡ ἐν τῷ Οἰδίποδι. εἰσὶ μὲν ȣ̓̃ν καὶ ἄλλαι ἀναγνωρίσεις· καὶ γὰρ πρὸς ἄψυχα καὶ τὰ τυχόντα ἔστιν ὅτε, ὥσπερ εἴρηται, συμβαίνει, καὶ εἰ πέπραγέ τις ἢ μὴ πέπραγεν, ἔςιν ἀναγνωρίσαι· ἀλλ' ἡ μάλιςα τȣ̃ μύθȣ καὶ ἡ μάλιςα τῆς πράξεως ἡ εἰρημένη ἐςίν. ἡ γὰρ τοιαύτη ἀναγνώρισις καὶ περιπέτεια ἢ ἔλεον ἕξει ἢ φόβον, οἵων πράξεων ἡ τραγῳδία μίμησις ὑπόκει- ἔτι δὲ καὶ τὸ ἀτυχεῖν καὶ τὸ εὐτυχεῖν ἐπὶ τῶν τοι- συμβήσεται. ἐπεὶ δ' ἡ ἀναγνώρισις τινῶν ἐςὶν ἀναγν- αἱ μὲν θατέρȣ πρὸς τὸν ἕτερον μόνον, ὅταν ᾖ δῆλος τίς ἐστιν, ὁτὲ δ' ἀμφοτέρους δεῖ ἀναγνωρίσαι, οἷ- μὲν Ἰφιγένεια τῷ Ὀρέστῃ ἀνεγνωρίσθη ἐκ τῆς πέμ- τῆς ἐπιστολῆς, ἐκείνῳ δὲ πρὸς τὴν Ἰφιγένειαν ἄλλης ἀναγνωρίσεως.

Δύο μὲν ȣ̓̃ν τȣ̃ μύθȣ μέρη περὶ ταῦτ' ἐςί, περι- καὶ ἀναγνώρισις, τρίτον δὲ πάθος. τȣ́των δὲ περιπέτεια καὶ ἀναγνώρισις εἴρηται, πάθος δ' ἐςὶ πρᾶξις φθαρτ- ὀδυνηρά, οἷον οἵ τε ἐν τῷ φανερῷ θάνατοι καὶ αἱ πε- δυνίαι καὶ τρώσεις καὶ ὅσα τοιαῦτα.

Μέρη δὲ τραγῳδίας, οἷς μὲν ὡς εἴδεσι δεῖ χρῆ- πρότερον εἴπομεν· κατὰ δὲ τὸ ποσόν, καὶ εἰς ἃ διαι- κεχωρισμένα, τάδε ἐστί, πρόλογος ἐπεισόδιον ἔξοδος χ- ρικόν, καὶ τȣ́τȣ τὸ μὲν πάροδος τὸ δὲ ςάσιμον, κοι- ἁπάντων ταῦτα, ἴδια δὲ τὰ ἀπὸ τῆς σκηνῆς καὶ κομ- ἔςι δὲ πρόλογος μὲν μέρος ὅλον τραγῳδίας τὸ πρὸ χ- παρόδȣ, ἐπεισόδιον δὲ μέρος ὅλον τραγῳδίας τὸ μετ- ὅλων χορικῶν μελῶν, ἔξοδος δὲ μέρος ὅλον τραγῳ- μεθ' ὃ ȣ̓κ ἔςι χορȣ̃ μέλος, χορικȣ̃ δὲ πάροδος μὲν ἡ πρ- λέξις ὅλȣ χορȣ̃, στάσιμον δὲ μέλος χορȣ̃ τὸ ἄνευ ἀ- παίςȣ καὶ τροχαίȣ, κόμμος δὲ θρῆνος κοινὸς χορȣ̃ καὶ σκηνῆς. μέρη δὲ τραγῳδίας, οἷς μὲν δεῖ χρῆσθαι, πρότε- ρον εἴπαμεν, κατὰ δὲ τὸ ποσὸν καὶ εἰς ἃ διαιρεῖται κε- χωρισμένα, ταῦτ' ἐςίν.

Ὧν δὲ δεῖ ςοχάζεσθαι καὶ ἃ δεῖ εὐλαβεῖσθαι συνι- ςάντας τȣ̀ς μύθȣς, καὶ πόθεν ἔςαι τὸ τῆς τραγῳδίας ἔρ- γον, ἐφεξῆς ἂν εἴη λεκτέον τοῖς νῦν εἰρημένοις. ἐπειδὴ δεῖ τὴν σύνθεσιν εἶναι τῆς καλλίςης τραγῳδίας μὴ ἁπλῆν ἀλλὰ πεπλεγμένην, καὶ ταύτην φοβερῶν καὶ ἐλεεινῶν μιμητικήν (τοῦτο γὰρ ἴδιον τῆς τοιαύτης μιμήσεώς ἐςι), πρῶτον μὲν δῆλον ὅτι ȣ̈́τε τȣ̀ς ἐπιεικεῖς ἄνδρας δεῖ μετα- βάλλοντας φαίνεσθαι ἐξ εὐτυχίας εἰς δυστυχίαν (ȣ̓ γὰρ φοβερὸν ȣ̓δὲ ἐλεεινὸν τȣ̃το, ἀλλὰ μιαρόν ἐςιν) ȣ̈́τε τȣ̀ς μο- χθηρȣ̀ς ἐξ ἀτυχίας εἰς εὐτυχίαν (ἀτραγῳδότατον γὰρ τοῦτ' ἐςὶ πάντων· ȣ̓δὲν γὰρ ἔχει ὧν δεῖ· ȣ̈́τε γὰρ φιλάν-

6. ἀπὸ τῆς τύχης B^c. ‖ 7. ὥσπερ] περ B^c. ‖ ὡς om N^a. ‖ 12. οἱ μὲν — 13. αἱ om N^a. ‖ 16. πεπλεγμένη δὲ λέξις $A^c B^c$. ‖ 18. γενέσθαι N^a. ‖ 19. ὥσπερ et συμβαίνει N^a. ‖ 20. ταῦτα — 21. γίνεσθαι om N^a. ‖ 25. ἀπαλλάξας N^a. ‖ μιμεῖσθαι N^a. ‖ 28. ἀκολȣθῶν om $A^c B^c$. ‖ 30. ἐςίν om $N^a A^c$. ‖ 31. ἢ εἰς ἔχθραν $A^c B^c$. ‖ 33. οἷον ἐν τῷ Οἰδίποδι ἔχει N^a ‖ ὅτε om $N^a A^c B^c$. ‖ 36. ἢ] εἰ A^c.

1. οἷον $N^a A^c B^c$. ‖ 2. τὸ ἢ εὐτυχεῖν B^c. ‖ 3. δ' ἡ] δὴ codices. ‖ 17. κοινὰ μὲν] κοινὰ μὲν οὖν N^a. ‖ 20. τὸ — τραγῳδίας om $N^a B^c$. ‖ 24. κῶμος N^a. ‖ 26. εἴπομεν $N^a B^c$. ‖ 28. Ὧν] ὡς $N^a A^c B^c$. ‖ 30. ῥητέον N^a. ‖ 31. τῆς]
36. μικρὸν N^a.

ν ὔτε φοβερόν ἐςιν), ὐδ' αὖ τὸν σφόδρα πονηρὸν ὐς εἰς δυστυχίαν μεταπίπτειν. τὸ μὲν γὰρ φι- ἔχοι ἂν ἡ τοιαύτη σύςασις, ἀλλ' ὔτε ἔλεον ὔτε μὲν γὰρ περὶ τὸν ἀνάξιόν ἐςι δυςυχῦντα, ὁ δὲ μοιον, ἔλεος μὲν περὶ τὸν ἀνάξιον, φόβος δὲ μοιον, ὥστε ὔτε ἐλεεινὸν ὔτε φοβερὸν ἔσται τὸ . ὁ μεταξὺ ἄρα τύτων λοιπός. ἔστι δὲ τοιῦτος ιετῇ διαφέρων καὶ δικαιοσύνῃ, μήτε διὰ κακίαν ηρίαν μεταβάλλων εἰς τὴν δυςυχίαν ἀλλὰ δι' τινά, τῶν ἐν μεγάλῃ δόξῃ ὄντων καὶ εὐτυχίᾳ, ους καὶ Θυέστης καὶ οἱ ἐκ τῶν τοιύτων γενῶν ἄνδρες. ἀνάγκη ἄρα τὸν καλῶς ἔχοντα μῦθον ι μᾶλλον ἢ διπλῦν, ὥσπερ τινές φασιν, καὶ με- ὐκ εἰς εὐτυχίαν ἐκ δυςυχίας ἀλλὰ τὐναντίον ὐς εἰς δυςυχίαν, μὴ διὰ μοχθηρίαν ἀλλὰ δι' μεγάλην, ἢ οἵυ εἴρηται, ἢ βελτίονος μᾶλλον ἢ σημεῖον δὲ καὶ τὸ γιγνόμενον· πρὸ τῦ μὲν γὰρ τοὺς τυχόντας μύθυς ἀπηρίθμυν, νῦν δὲ περὶ ιίας αἱ κάλλισται τραγῳδίαι συντίθενται, οἷον μαίωνα καὶ Οἰδίπυν καὶ Ὀρέςην καὶ Μελέαγρον ιν καὶ Τήλεφον, καὶ ὅσοις ἄλλοις συμβέβηκεν δεινὰ ἢ ποιῆσαι. ἡ μὲν οὖν κατὰ τὴν τέχνην ραγῳδία ἐκ ταύτης τῆς συςάσεώς ἐςιν. διὸ καὶ ιπίδῃ ἐγκαλῦντες τὸ αὐτὸ ἁμαρτάνυσιν, ὅτι τῦτο ῖς τραγῳδίαις καὶ πολλαὶ αὐτῦ εἰς δυστυχίαν . τῦτο γάρ ἐςιν, ὥσπερ εἴρηται, ὀρθόν. σημεῖον· ι· ἐπὶ γὰρ τῶν σκηνῶν καὶ τῶν ἀγώνων τραγι- ιί τοιαῦται φαίνονται, ἂν κατορθωθῶσιν, καὶ ὁ εἰ καὶ τὰ ἄλλα μὴ εὖ οἰκονομεῖ, ἀλλὰ τρα- γε τῶν ποιητῶν φαίνεται. δευτέρα δ' ἡ πρώτη ὑπό τινων ἐςὶ σύςασις, ἡ διπλῆν τε τὴν σύςα- καθάπερ ἡ Ὀδύσσεια, καὶ τελευτῶσα ἐξ ἐναν- βελτίοσι καὶ χείροσιν. δοκεῖ δὲ εἶναι πρώτη διὰ ἀτρων ἀσθένειαν· ἀκολυθῦσι γὰρ οἱ ποιηταὶ κατ' ὄντες τοῖς θεαταῖς. ἔςι δὲ ὐχ αὕτη ἀπὸ τραγῳ- , ἀλλὰ μᾶλλον τῆς κωμῳδίας οἰκεία· ἐκεῖ γάρ, ςοι ὦσιν ἐν τῷ μύθῳ, οἷον Ὀρέςης καὶ Αἴγι- ι γενόμενοι ἐπὶ τελευτῆς ἐξέρχονται, καὶ ἀπο- εἰς ὑπ' ὐδενός.

Ἔςι μὲν ὖν τὸ φοβερὸν καὶ ἐλεεινὸν ἐκ τῆς ὄψεως 14
γίνεσθαι, ἔςι δὲ καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς συστάσεως τῶν πραγμάτων, ὅπερ ἐςὶ πρότερον καὶ ποιητῦ ἀμείνονος. δεῖ γὰρ καὶ ἄνευ τοῦ ὁρᾶν οὕτω συνεστάναι τὸν μῦθον ὥστε τὸν ἀκύοντα τὰ πράγματα γινόμενα καὶ φρίττειν καὶ ἐλεεῖν ἐκ τῶν συμβαινόντων· ἅπερ ἂν πάθοι τις ἀκύων τὸν τοῦ Οἰδίποδος μῦθον. τὸ δὲ διὰ τῆς ὄψεως τῦτο παρασκευάζειν ἀτεχνότερον καὶ χορηγίας δεόμενόν ἐςιν. οἱ δὲ μὴ τὸ φοβερὸν διὰ τῆς ὄψεως ἀλλὰ τὸ τερατῶδες μόνον παρασκευάζοντες ὐδὲν τραγῳδίᾳ κοινωνῦσιν· ὐ γὰρ πᾶσαν δεῖ ζητεῖν ἡδονὴν ἀπὸ τραγῳδίας, ἀλλὰ τὴν οἰκείαν. ἐπεὶ δὲ τὴν ἀπὸ ἐλέυ καὶ φόβυ διὰ μιμήσεως δεῖ ἡδονὴν παρασκευάζειν τὸν ποιητήν, φανερὸν ὡς τῦτο ἐν τοῖς πράγμασιν ἐμποιητέον. ποῖα ὖν δεινὰ ἢ ποῖα οἰκτρὰ φαίνεται τῶν συμπιπτόντων, λάβωμεν. ἀνάγκη δὲ ἢ φίλων εἶναι πρὸς ἀλλήλυς τὰς τοιαύτας πράξεις ἢ ἐχθρῶν ἢ μηδετέρων. ἂν μὲν ὖν ἐχθρὸς ἐχθρὸν ἀποκτείνῃ, ὐδὲν ἐλεεινὸν ὔτε ποιῶν ὔτε μέλλων δείκνυσι, πλὴν κατ' αὐτὸ τὸ πάθος· οὐδ' ἂν μηδετέρως ἔχοντες. ὅταν δ' ἐν ταῖς φιλίαις ἐγγένηται τὰ πάθη, οἷον εἰ ἀδελφὸς ἀδελφὸν ἢ υἱὸς πατέρα ἢ μήτηρ υἱὸν ἢ υἱὸς μητέρα ἀποκτείνει ἢ μέλλει ἤ τι ἄλλο τοιῦτον δρᾷ, ταῦτα ζητητέον. τὺς μὲν ὖν παρειλημμένυς μύθους λύειν ὐκ ἔςιν, λέγω δὲ οἷον τὴν Κλυταιμνήςραν ἀποθανῦσαν ὑπὸ τῦ Ὀρέςυ καὶ τὴν Ἐριφύλην ὑπὸ τῦ Ἀλκμαίωνος· αὐτὸν δὲ εὑρίσκειν δεῖ, καὶ τοῖς παραδεδομένοις χρῆσθαι καλῶς. τὸ δὲ καλῶς τί λέγομεν, εἴπωμεν σαφέςερον. ἔςι μὲν γὰρ ὕτω γίνεσθαι τὴν πρᾶξιν ὥσπερ οἱ παλαιοὶ ἐποίυν, εἰδότας καὶ γινώσκοντας, καθάπερ καὶ Εὐριπίδης ἐποίησεν ἀποκτείνουσαν τὺς παῖδας τὴν Μήδειαν· ἔστι δὲ πρᾶξαι μέν, ἀγνοῦντας δὲ πρᾶξαι τὸ δεινόν, εἶθ' ὕστερον ἀναγνωρίσαι τὴν φιλίαν, ὥσπερ ὁ Σοφοκλέυς Οἰδίπυς. τῦτο μὲν ὖν ἔξω τῦ δράματος, ἐν δ' αὐτῇ τῇ τραγῳδίᾳ, οἷος ὁ Ἀλκμαίων ὁ Ἀστυδάμαντος ἢ ὁ Τηλέγονος ὁ ἐν τῷ τραυματίᾳ Ὀδυσσεῖ. ἔτι δὲ τρίτον παρὰ ταῦτα τὸν μέλλοντα ποιεῖν τι τῶν ἀνηκέςων δι' ἄγνοιαν ἀναγνωρίσαι πρὶν ποιῆσαι. καὶ παρὰ ταῦτα ὐκ ἔςιν ἄλλως· ἢ γὰρ πρᾶξαι ἀνάγκη ἢ μή, καὶ εἰδότας ἢ μὴ εἰδότας. τύτων δὲ τὸ μὲν γινώσκοντα μελλῆσαι καὶ μὴ πρᾶξαι χείριςον· τό τε γὰρ μιαρὸν ἔχει, καὶ ὐ τραγικόν· ἀπαθὲς γάρ. διόπερ οὐδεὶς

τὸν] αὐτὸ $N^a A^c B^c$. ‖ 5. τὸν ἀνάξιον] τὸ ἀνάξιον N^a. ‖ 6. τὸν] τὸ N^a. ‖ 9. καὶ μοχθηρίαν om B^c. ‖ 11. δίπους A^c. ‖ 17. τον $N^a A^c B^c$. ‖ 29. οἰκοδομεῖ B^c. ‖ 30. δ' ἡ] δὴ N^a. ‖ 38. γινόμενοι N^a.

τυ $A^c B^c$. ‖ 12. ἐλέυς N^a. ‖ 17. ἀποκτείνῃ om $N^a A^c B^c$. ‖ 18. δείκνυσι om N^a. ‖ 20. εἰ] ἢ $N^a A^c B^c$. ‖ 21. ἀποκτείνῃ B^c. ‖ τοιῦτον τι ἄλλο N^a. ‖ 22. δρᾶν $N^a A^c$. ‖ 24. ἐριφίλην N^a. ‖ 26. εἴπομεν A^c. ‖ 29. ἀποκτείνασαν N^a. ‖ τὴν om ἀστυδάματος N^a. ‖ 38. μελῆσαι N^a.

ποιεῖ ὁμοίως, εἰ μὴ ὀλιγάκις, οἷος ἐν Ἀντιγόνῃ τὸν Κρέοντα ὁ Αἵμων. τὸ δὲ πρᾶξαι δεύτερον. βέλτιον δὲ τὸ ἀγνοῦντα μὲν πρᾶξαι, πράξαντα δὲ ἀναγνωρίσαι· τό τε γὰρ μιαρὸν ὐ πρόσεςι, καὶ ἡ ἀναγνώρισις ἐκπληκτικόν. κράτιστον δὲ τὸ τελευταῖον, λέγω δὲ οἷον ἐν τῷ Κρεσφόντῃ ἡ Μερόπη μέλλει τὸν υἱὸν ἀποκτείνειν, ἀποκτείνει δὲ οὔ ἀλλ' ἀνεγνώρισεν, καὶ ἐν τῇ Ἰφιγενείᾳ ἡ ἀδελφὴ τὸν ἀδελφόν, καὶ ἐν τῇ Ἕλλῃ ὁ υἱὸς τὴν μητέρα ἐκδιδόναι μέλλων ἀνεγνώρισεν. διὰ γὰρ τῦτο, ὅπερ πάλαι εἴρηται, ὐ περὶ πολλὰ γένη αἱ τραγῳδίαι εἰσίν. ζητοῦντες γὰρ οὐκ ἀπὸ τέχνης ἀλλ' ἀπὸ τύχης εὗρον τὸ τοιῦτον παρασκευάζειν ἐν τοῖς μύθοις· ἀναγκάζονται ὖν ἐπὶ ταύτας τὰς οἰκίας ἀπαντᾶν, ὅσαις τὰ τοιαῦτα συμβέβηκε πάθη. περὶ μὲν ὖν τῆς τῶν πραγμάτων συςάσεως, καὶ ποίυς τινὰς εἶναι δεῖ τὺς μύθυς, εἴρηται ἱκανῶς.

15 Περὶ δὲ τὰ ἤθη τέτταρά ἐςιν ὧν δεῖ ςοχάζεσθαι, ἓν μὲν καὶ πρῶτον, ὅπως χρηστὰ ᾖ. ἕξει δὲ ἦθος μέν, ἐὰν ὥσπερ ἐλέχθη ποιῇ φανερὰν ὁ λόγος ἢ ἡ πρᾶξις προαίρεσίν τινα, φαῦλον μὲν ἐὰν φαύλην, χρηστὸν δ' ἐὰν χρηςήν. ἔςι δὲ ἐν ἑκάςῳ γένει· καὶ γὰρ γυνή ἐςι χρηςὴ καὶ δοῦλος· καίτοι γε ἴσως τούτων τὸ μὲν χεῖρον, τὸ δὲ ὅλως φαῦλόν ἐςιν. δεύτερον δὲ τὰ ἁρμόττοντα· ἔςι γὰρ ἀνδρεῖον μὲν τὸ ἦθος, ἀλλ' ὐχ ἁρμόττον γυναικὶ τὸ ἀνδρείαν ἢ δεινὴν εἶναι. τρίτον δὲ τὸ ὅμοιον· τῦτο γὰρ ἕτερον τῦ χρηςὸν τὸ ἦθος καὶ ἁρμόττον ποιῆσαι, ὥσπερ εἴρηται. τέταρτον δὲ τὸ ὁμαλόν· κἂν γὰρ ἀνώμαλός τις ᾖ ὁ τὴν μίμησιν παρέχων καὶ τοιῦτον ἦθος ὑποτιθείς, ὅμως ὁμαλῶς ἀνώμαλον δεῖ εἶναι. ἔςι δὲ παράδειγμα πονηρίας μὲν ἤθυς μὴ ἀναγκαῖον οἷον ὁ Μενέλαος ὁ ἐν τῷ Ὀρέςῃ, τῦ δὲ ἀπρεπῦς καὶ μὴ ἁρμόττοντος ὅ τε θρῆνος Ὀδυσσέως ἐν τῇ Σκύλλῃ καὶ ἡ τῆς Μελανίππης ῥῆσις, τῦ δὲ ἀνωμάλυ ἡ ἐν Αὐλίδι Ἰφιγένεια· ὐδὲν γὰρ ἔοικεν ἡ ἱκετεύουσα τῇ ὑςέρᾳ. χρὴ δὲ καὶ ἐν τοῖς ἤθεσιν, ὥσπερ καὶ ἐν τῇ τῶν πραγμάτων συςάσει, ἀεὶ ζητεῖν ἢ τὸ ἀναγκαῖον ἢ τὸ εἰκός, ὥςε τὸν τοιῦτον τὰ τοιαῦτα λέγειν ἢ πράττειν ἢ ἀναγκαῖον ἢ εἰκός, καὶ τῦτο μετὰ τῦτο γίνεσθαι ἢ ἀναγκαῖον ἢ εἰκός. φανερὸν ὖν ὅτι καὶ τὰς λύσεις τῶν μύθων ἐξ αὐτῦ δεῖ τῦ μύθυ συμβαίνειν, καὶ μὴ ὥσπερ ἐν τῇ Μηδείᾳ ἀπὸ [illegible] χανῆς καὶ ἐν τῇ Ἰλιάδι τὰ περὶ τὸν ἀπόπλυν· ἀλλὰ [illegible] χανῇ χρηςέον ἐπὶ τὰ ἔξω τῦ δράματος ἢ ὅσα πρὸ [illegible] γέγονεν, ἃ ὐχ οἷόν τε ἄνθρωπον εἰδέναι, ἢ ὅσα ὕςερ[illegible] δεῖται προαγορεύσεως καὶ ἀγγελίας· ἅπαντα γὰρ ἀπο[illegible] δομεν τοῖς θεοῖς ὁρᾶν. ἄλογον δὲ μηδὲν εἶναι ἐν τοῖς [illegible] γμασιν, εἰ δὲ μή, ἔξω τῆς τραγῳδίας, οἷον τὸ ἐ[illegible] Οἰδίποδι τῷ Σοφοκλέυς. ἐπεὶ δὲ μίμησίς ἐςιν ἡ τρα[illegible] δία βελτιόνων, ἡμᾶς δεῖ μιμεῖσθαι τὺς ἀγαθὺς [illegible] φυς· καὶ γὰρ ἐκεῖνοι ἀποδιδόντες τὴν ἰδίαν μορφὴν [illegible] ποιῦντες, καλλίυς γράφυσιν. ὕτω καὶ τὸν ποιητὴν [illegible] μενον καὶ ὀργίλυς καὶ ῥαθύμους καὶ τἆλλα τὰ [illegible] ἔχοντας ἐπὶ τῶν ἠθῶν, ἐπιεικείας ποιεῖν παράδειγμ[illegible] σκληρότητος δεῖ, οἷον τὸν Ἀχιλλέα Ἀγάθων καὶ Ὅ[illegible] ταῦτα δὴ δεῖ διατηρεῖν, καὶ πρὸς τύτοις τὰ παρὰ [illegible] ἀνάγκης ἀκολυθύσας αἰσθήσεις τῇ ποιητικῇ· καὶ γὰρ [illegible] αὐτὰς ἔςιν ἁμαρτάνειν πολλάκις. εἴρηται δὲ περὶ [illegible] ἐν τοῖς ἐκδεδομένοις λόγοις ἱκανῶς.

Ἀναγνώρισις δὲ τί μέν ἐςιν, εἴρηται πρότερον· [illegible] δὲ ἀναγνωρίσεως, πρώτη μὲν ἡ ἀτεχνοτάτη, καὶ ᾗ [illegible] χρῶνται δι' ἀπορίαν, ἡ διὰ τῶν σημείων. τύτων δὲ [illegible] σύμφυτα, οἷον "λόγχην ἣν φοροῦσι Γηγενεῖς" ἢ [illegible] οἵυς ἐν τῷ Θυέςῃ Καρκίνος, τὰ δὲ ἐπίκτητα, καὶ [illegible] τὰ μὲν ἐν τῷ σώματι, οἷον ὐλαί, τὰ δὲ ἐκτός, τὰ [illegible] δέραια, καὶ οἷον ἐν τῇ Τυροῖ διὰ τῆς σκάφης. ἔςι [illegible] τούτοις χρῆσθαι ἢ βέλτιον ἢ χεῖρον, οἷον Ὀδυσσεὺς [illegible] τῆς ὐλῆς ἄλλως ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τῆς τροφῦ καὶ [illegible] ὑπὸ τῶν συβοτῶν· εἰσὶ γὰρ αἱ μὲν πίςεως ἕνεκα [illegible] τεραι, καὶ αἱ τοιαῦται πᾶσαι, αἱ δὲ ἐκ περιπετείας [illegible] περ ἡ ἐν τοῖς Νίπτροις, βελτίυς. δεύτεραι δὲ αἱ πε[illegible] μέναι ὑπὸ τῦ ποιητοῦ, διὸ ἄτεχνοι· οἷον Ὀρέστης [illegible] Ἰφιγενείᾳ ἀνεγνώρισε τὴν ἀδελφήν, ἀναγνωρισθεὶς [illegible] νης· ἐκείνη μὲν γὰρ διὰ τῆς ἐπιςολῆς, ἐκεῖνος δὲ [illegible] μείων. ταῦτα ὖν αὐτὸς λέγει ἃ βύλεται ὁ ποιητὴς [illegible] ὐχ ὁ μῦθος. διὸ ἐγγὺς τῆς εἰρημένης ἁμαρτίας [illegible] γὰρ ἂν ἔνια καὶ ἐνεγκεῖν. καὶ ἐν τῷ Σοφοκλέυς [illegible] τῆς κερκίδος φωνή. τρίτη δὲ ἡ διὰ μνήμης, τῷ [illegible]

2. τὸ δὲ] τὸ γὰρ N^a. ‖ 7. καὶ ἐν τῇ Ἰφιγενείᾳ — 8. ἀνεγνώρισεν om B^c. ‖ 8. θέλων pr N^a. ‖ 16. ἔθη N^a. ‖ 18. [illegible] B^c. ‖ 19. φαῦλον μὲν ἐὰν φαύλην] ἢ $N^aA^cB^c$. ‖ 22. ὅλως om B^c. ‖ 23. τὸ ἀνδρείαν] τῷ ἀνδρείαν A^c. ‖ 27. ὁμαλῶς] [illegible] ἀναγκαίου N^a. ‖ ὁ ante ἐν om N^a. ‖ 33. ὑςεραία N^a. ‖ 35. ὥςε — 36. εἰκός. om N^a.

2. ἰδιαλι N^a. ‖ ἀπλῦν $N^aA^cB^c$. ‖ 5. προσαγορεύσεως N^a. ‖ 7. τὰ] τὸ N^aB^c. ‖ 8. τῦ A^c. ‖ 13. ἐπιεικείας — 14. [illegible] ὄντας ἐπιεικεῖς ποιεῖν παράδειγμα σκληρότητος $N^aA^cB^c$. ‖ 14. ἀγαθῶν A^c, ἀγαθὸν N^aB^c. ‖ 15. δὴ om N^a. ‖ δεῖ om A^cB^c [illegible] B^c. ‖ τὰς παρὰ τὰς N^aA^c, τὰς παρὰ τὰ B^c. ‖ 20. πλείςη A^c. ‖ 24. περιδέρρεα $N^aA^cB^c$. ‖ 25. οἱ A^c. ‖ 32. [illegible] ὀρέςης $N^aA^cB^c$. ‖ 33. διὰ σημείων ταῦτα ὖν om $N^aA^cB^c$. ‖ 35. διὸ] δι' ὅτι $N^aA^cB^c$. ‖ 36. ἔνια καὶ] ἔννοιαν N^a. ‖ 37. [illegible] τρίτη δὲ ἡ] ἤτοι τῇ $N^aA^cB^c$. ‖ τὸ ἔσεσθαι N^a.

;ντα, ὥσπερ ἡ ἐν Κυπρίοις τοῖς Δικαιογένȣς, ἰδὼν γὰρ γραφὴν ἔκλαυσεν, καὶ ἡ ἐν Ἀλκίνȣ ἀπολόγῳ, ἀκȣ́ων τȣ̃ κιθαριςȣ̃ καὶ μνησθεὶς ἐδάκρυσεν· ὅθεν ἀνεγνωρίσθη- τετάρτη δὲ ἡ ἐκ συλλογισμοῦ, οἷον ἐν Χοηφόροις, ὅτι 'ς τις ἐλήλυθεν, ὅμοιος δὲ ȣ̓θεὶς ἀλλ' ἢ Ὀρέστης· ȣ̃τος ἐλήλυθεν. καὶ ἡ Πολυείδȣ τȣ̃ σοφιςȣ̃ περὶ τῆς Ἰφι- ις· εἰκὸς γὰρ τὸν Ὀρέστην συλλογίσασθαι ὅτι ἥ τ' φὴ ἐτύθη καὶ αὐτῷ συμβαίνει θύεσθαι. καὶ ἡ ἐν τῷ εοδέκτȣ Τυδεῖ, ὅτι ἐλθὼν ὡς εὑρήσων υἱὸν αὐτὸς ἀπόλ- ι. καὶ ἡ ἐν τοῖς Φινείδαις· ἰδȣ̃σαι γὰρ τὸν τόπον συνε- 'αντο τὴν εἱμαρμένην, ὅτι ἐν τȣ́τῳ εἵμαρτο ἀποθανεῖν ῖς· καὶ γὰρ ἐξετέθησαν ἐνταῦθα. ἔςι δέ τις καὶ συν- ἐκ παραλογισμȣ̃ τȣ̃ θεάτρȣ, οἷον ἐν τῷ Ὀδυσσεῖ τῷ αγγέλῳ· τὸ μὲν γὰρ τόξον ἔφη γνώσεσθαι ὃ οὐχ ιει, ὁ δέ, ὡς δι' ἐκείνȣ ἀναγνωριȣ̃ντος, διὰ τȣ́τȣ ἐποίησε λογισμόν. πασῶν δὲ βελτίςη ἀναγνώρισις ἡ ἐξ αὐτῶν πραγμάτων, τῆς ἐκπλήξεως γιγνομένης δι' εἰκότων, ἡ ἐν τῷ Σοφοκλέȣς Οἰδίποδι καὶ τῇ Ἰφιγενείᾳ· εἰκὸς βȣ́λεσθαι ἐπιθεῖναι γράμματα. αἱ γὰρ τοιαῦται μό- ;νευ τῶν πεποιημένων σημείων καὶ περιδεραίων. δεύ- δὲ αἱ ἐκ συλλογισμȣ̃.

Δεῖ δὲ τȣ̀ς μύθȣς συνιςάναι καὶ τῇ λέξει συναπερ- γθαι ὅτι μάλιστα πρὸ ὀμμάτων τιθέμενον· ȣ̃τω γὰρ αργέςατα ὁρῶν, ὥσπερ παρ' αὐτοῖς γιγνόμενος τοῖς γομένοις, εὑρίσκοι τὸ πρέπον, καὶ ἥκις' ἂν λανθάνοιτο πεναντία. σημεῖον δὲ τούτου ὃ ἐπετιμᾶτο Καρκίνῳ· ο Ἀμφιάραος ἐξ ἱερȣ̃ ἀνῄει, ὃ μὴ ὁρῶντα τὸν θεατὴν 'ανεν, ἐπὶ δὲ τῆς σκηνῆς ἐξέπεσε, δυσχερανάντων τȣ̃το]εατῶν. ὅσα δὲ δυνατόν, καὶ τοῖς σχήμασι συναπερ- λενον. πιθανώτατοι γὰρ ἀπὸ τῆς αὐτῆς φύσεως οἱ ἐν ιάθεσίν εἰσι, καὶ χειμαίνει ὁ χειμαζόμενος καὶ χα- ίνει ὁ ὀργιζόμενος ἀληθινώτατα. διὸ εὐφυȣ̃ς ἡ ποιη- ἐςιν ἢ μανικȣ̃· τȣ́των γὰρ οἱ μὲν εὔπλαστοι οἱ δὲ στικοί εἰσιν. τȣ́ς τε λόγȣς τοὺς πεποιημένȣς δεῖ καὶ αὐτὸν ποιȣ̃ντα ἐκτίθεσθαι καθόλȣ, εἶθ' ȣ̃τως ἐπεισοδιȣ̃ν καὶ παρατείνειν. λέγω δὲ ȣ̃τως ἂν θεωρεῖσθαι τὸ καθόλȣ, οἷον τῆς Ἰφιγενείας. τυθείσης τινὸς κόρης καὶ ἀφανισθείσης ἀδή- λως τοῖς θύσασιν, ἱδρυνθείσης δὲ εἰς ἄλλην χώραν, ἐν ᾗ νόμος ἦν τȣ̀ς ξένȣς θύειν τῇ θεῷ, ταύτην ἔσχε τὴν ἱερω- σύνην. χρόνῳ δ' ὕστερον τῷ ἀδελφῷ συνέβη ἐλθεῖν τῆς ἱερείας. τὸ δε ὅτι ἀνεῖλεν ὁ θεὸς διά τιν' αἰτίαν ἔξω τοῦ καθόλȣ ἐλθεῖν ἐκεῖ, καὶ ἐφ' ὅ τι δέ, ἔξω τȣ̃ μύθȣ. ἐλθὼν δὲ καὶ ληφθεὶς θύεσθαι μέλλων ἀνεγνώρισεν, εἴθ' ὡς Εὐρι- πίδης εἴθ' ὡς Πολύειδος ἐποίησεν, κατὰ τὸ εἰκὸς εἰπὼν ὅτι ȣ̓κ ἄρα μόνον τὴν ἀδελφὴν ἀλλὰ καὶ αὐτὸν ἔδει τυθῆναι· καὶ ἐντεῦθεν ἡ σωτηρία. μετὰ ταῦτα δὲ ἤδη ὑποθέντα τὰ ὀνόματα ἐπεισοδιοῦν, ὅπως δὲ ἔσται οἰκεῖα τὰ ἐπεισόδια σκοπεῖν, οἷον ἐν τῷ Ὀρέςῃ ἡ μανία δι' ἧς ἐλήφθη, καὶ ἡ σωτηρία διὰ τῆς καθάρσεως. ἐν μὲν ȣ̃ν τοῖς δράμασι τὰ ἐπεισόδια σύντομα, ἡ δ' ἐποποιία τȣ́τοις μηκύνεται. τῆς γὰρ Ὀδυσσείας μακρὸς ὁ λόγος ἐςίν, ἀποδημȣ̃ντός τινος ἔτη πολλὰ καὶ παραφυλαττομένȣ ὑπὸ τȣ̃ Ποσειδῶνος καὶ μόνȣ ὄντος, ἔτι δὲ τῶν οἴκοι ȣ̃τως ἐχόντων ὥςε τὰ χρή- ματα ὑπὸ μνηστήρων ἀναλίσκεσθαι καὶ τὸν υἱὸν ἐπιβου- λεύεσθαι· αὐτὸς δὲ ἀφικνεῖται χειμασθείς, καὶ ἀναγνωρίσας τινὰς αὐτοῖς ἐπιθέμενος αὐτὸς μὲν ἐσώθη, τȣ̀ς δ' ἐχθρȣ̀ς διέφθειρεν. τὸ μὲν ȣ̃ν ἴδιον τȣ̃το, τὰ δ' ἄλλα ἐπεισόδια.

Ἔςι δὲ πάσης τραγῳδίας τὸ μὲν δέσις τὸ δὲ λύσις, 18
τὰ μὲν ἔξωθεν καὶ ἔνια τῶν ἔσωθεν πολλάκις ἡ δέσις, τὸ δὲ λοιπὸν ἡ λύσις. λέγω δὲ δέσιν μὲν εἶναι τὴν ἀπ' ἀρ- χῆς μέχρι τȣ́τȣ τȣ̃ μέρȣς ὃ ἔσχατόν ἐςιν, ἐξ ȣ̃ μεταβαί- νει εἰς εὐτυχίαν, λύσιν δὲ τὴν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς μετα- βάσεως μέχρι τέλȣς, ὥσπερ ἐν τῷ Λυγκεῖ τῷ Θεοδέκτȣ δέσις μὲν τά τε προπεπραγμένα καὶ ἡ τȣ̃ παιδίȣ λῆψις, λύσις δ' ἡ ἀπὸ τῆς αἰτιάσεως τȣ̃ θανάτȣ μέχρι τȣ̃ τέλȣς.

Τραγῳδίας δὲ εἴδη εἰσὶ τέσσαρα· τοσαῦτα γὰρ καὶ τὰ μέρη ἐλέχθη. ἡ μὲν πεπλεγμένη, ἧς τὸ ὅλον ἐςὶ πε- ριπέτεια καὶ ἀναγνώρισις· ἡ δὲ παθητική, οἷον οἵ τε Αἰαν-

. ἡ] οἱ N^a. ‖ τῆς $N^a A^c B^c$. ‖ 2. ἐν om N^a. ‖ ἀπὸ λόγων $N^a A^c B^c$. ‖ 4. χλοηφόροις $N^a A^c B^c$. ‖ 5. ὅμοιος — 6. ἐλήλυθεν om 5. ἢ] ἢ ὁ $N^a A^c$. ‖ 6. πολυειδ N^a, πολυειδȣς $A^c B^c$. ‖ 8. αὐτὸν N^a. ‖ ἡ om $N^a A^c B^c$. ‖ τȣ̃ om A^c. ‖ 10. ταῖς φινίδαις ταῖς φοινίδες N^a. ‖ 11. εἵμαρτο] τὸ ἦμαρ N^a. ‖ 13. τȣ̃] καὶ N^a. ‖ 14. τόξον] τὸ τόξον A^c. ‖ 15. ὁ] τὸ $A^c B^c$, τῷ N^a. ‖ . $N^a A^c B^c$. ‖ 17. πλήξεως $N^a A^c B^c$. ‖ δι' εἰκότων A^c, διηκόντων N^a. ‖ 18. ἡ] ὁ $N^a A^c$. ‖ 19. ἐπιθεῖναι τὰ γράμματα N^a. ‖ ;ρεων $A^c B^c$. ‖ 24. ἂν om B^c. ‖ ἐνεργέςατα $N^a A^c$. ‖ ὁ ὁρῶν $N^a A^c B^c$. ‖ γιγνομένοις B^c. ‖ 25. εὑρίσκει $N^a B^c$. ‖ 26. ἐπιτιμᾶ $A^c B^c$. ‖ 27. ἂν εἴη $N^a A^c B^c$. ‖ 30. οἱ ἐν τοῖς πάθεσιν om N^a. ‖ 34. τȣ́τȣς τε λόγȣς καὶ τοὺς $N^a A^c B^c$.

. ἐπεισοδίȣ $N^a A^c$. ‖ 2. περιτείνειν $A^c B^c$, περιτείρειν N^a. ‖ 4. θύουσιν N^a. ‖ 7. τὸ δὲ] τόδε $A^c B^c$, τότε N^a. ‖ τὴν N^a. ‖ ολύειδος $N^a A^c B^c$. ‖ 14. σκοπεῖν om $N^a A^c$. ‖ ὀρέςῃ N^a. ‖ 15. ȣ̃ν om N^a. ‖ ἄςμασι $N^a A^c B^c$. ‖ 17. μικρὸς N^a. ‖ 19. , ἐπεὶ $A^c B^c$. ‖ ὡς N^a. ‖ 22. αὐτοῖς] αὐτὸς $N^a A^c B^c$. ‖ 23. μὲν om N^a. ‖ 26. ἐγὼ N^a. ‖ 27. μεταβαίνειν $N^a A^c$ 29. λυκει $N^a A^c B^c$. ‖ τȣ̃ B^c. ‖ 30. μὲν] δὲ B^c. ‖ 31. λύσις δ' ἡ] καὶ πάλιν ἡ αὐτῶν δὴ $N^a A^c B^c$. ‖ τȣ̃ post μέχρι .

τες καὶ οἱ Ἰξίονες· ἡ δὲ ἠθική, οἷον αἱ Φθιώτιδες καὶ ὁ Πηλεύς· τὸ δὲ τέταρτον, οἷον αἵ τε Φορκίδες καὶ Προμηθεὺς καὶ ὅσα ἐν ᾅδου. μάλιστα μὲν οὖν ἅπαντα δεῖ πειρᾶσθαι ἔχειν, εἰ δὲ μή, τὰ μέγιστα καὶ πλεῖστα, ἄλλως τε καὶ ὡς νῦν συκοφαντοῦσι τοὺς ποιητάς· γεγονότων γὰρ καθ' ἕκαστον μέρος ἀγαθῶν ποιητῶν, ἑκάστου τοῦ ἰδίου ἀγαθοῦ ἀξιοῦσι τὸν ἕνα ὑπερβάλλειν. δίκαιον δὲ καὶ τραγῳδίαν ἄλλην καὶ τὴν αὐτὴν λέγειν οὐδὲν ἴσως τῷ μύθῳ. τοῦτο δέ, ὧν ἡ αὐτὴ πλοκὴ καὶ λύσις. πολλοὶ δὲ πλέξαντες εὖ λύουσι κακῶς· δεῖ δὲ ἄμφω ἀεὶ κροτεῖσθαι. χρὴ δέ, ὅπερ εἴρηται πολλάκις, μεμνῆσθαι καὶ μὴ ποιεῖν ἐποποιικὸν σύστημα τραγῳδίαν. ἐποποιικὸν δὲ λέγω τὸ πολύμυθον, οἷον εἴ τις τὸν τῆς Ἰλιάδος ὅλον ποιοῖ μῦθον. ἐκεῖ μὲν γὰρ διὰ τὸ μῆκος λαμβάνει τὰ μέρη τὸ πρέπον μέγεθος, ἐν δὲ τοῖς δράμασι πολὺ παρὰ τὴν ὑπόληψιν ἀποβαίνει. σημεῖον δέ, ὅσοι πέρσιν Ἰλίου ὅλην ἐποίησαν καὶ μὴ κατὰ μέρος, ὥσπερ Εὐριπίδης Νιόβην, καὶ μὴ ὥσπερ Αἰσχύλος, ἢ ἐκπίπτουσιν ἢ κακῶς ἀγωνίζονται, ἐπεὶ καὶ Ἀγάθων ἐξέπεσεν ἐν τούτῳ μόνῳ. ἐν δὲ ταῖς περιπετείαις καὶ ἐν τοῖς ἁπλοῖς πράγμασι στοχάζονται ὧν βούλονται θαυμαστῶς· τραγικὸν γὰρ τοῦτο καὶ φιλάνθρωπον. ἔστι δὲ τοῦτο, ὅταν ὁ σοφὸς μὲν μετὰ πονηρίας δὲ ἐξαπατηθῇ, ὥσπερ Σίσυφος, καὶ ὁ ἀνδρεῖος μὲν ἄδικος δὲ ἡττηθῇ. ἔστι δὲ τοῦτο εἰκός, ὥσπερ Ἀγάθων λέγει· εἰκὸς γὰρ γίνεσθαι πολλὰ καὶ παρὰ τὸ εἰκός. καὶ τὸν χορὸν δὲ ἕνα δεῖ ὑπολαβεῖν τῶν ὑποκριτῶν, καὶ μόριον εἶναι τοῦ ὅλου, καὶ συναγωνίζεσθαι μὴ ὥσπερ παρ' Εὐριπίδῃ ἀλλ' ὥσπερ παρὰ Σοφοκλεῖ. τοῖς δὲ λοιποῖς τὰ διδόμενα μᾶλλον τοῦ μύθου ἢ ἄλλης τραγῳδίας ἐστίν· διὸ ἐμβόλιμα ᾄδουσιν, πρώτου ἄρξαντος Ἀγάθωνος τοῦ τοιούτου. καίτοι τί διαφέρει ἢ ἐμβόλιμα ᾄδειν ἢ ῥῆσιν ἐξ ἄλλου εἰς ἄλλο ἁρμόττειν ἢ ἐπεισόδιον ὅλον;

19 Περὶ μὲν οὖν τῶν ἄλλων ἤδη εἴρηται, λοιπὸν δὲ περὶ λέξεως ἢ διανοίας εἰπεῖν. τὰ μὲν οὖν περὶ τὴν διάνοιαν ἐν τοῖς περὶ ῥητορικῆς κείσθω· τοῦτο γὰρ ἴδιον μᾶλλον ἐκείνης τῆς μεθόδου. ἔστι δὲ κατὰ τὴν διάνοιαν ταῦτα, ὅσα ὑπὸ τοῦ λόγου δεῖ παρασκευασθῆναι. μέρη δὲ τούτων τό τε ἀποδεικνύναι καὶ τὸ λύειν καὶ τὸ πάθη παρασκευάζειν, οἷον ἔλεον ἢ φόβον ἢ ὀργὴν καὶ ὅσα τοιαῦτα, καὶ ἔτι μέγ[illegible] καὶ μικρότητα. δῆλον δὲ ὅτι καὶ ἐν τοῖς πράγμασι [illegible] τῶν αὐτῶν ἰδεῶν δεῖ χρῆσθαι, ὅταν ἢ ἐλεεινὰ ἢ [illegible] μεγάλα ἢ εἰκότα δέῃ παρασκευάζειν. πλὴν τοσοῦτο[illegible] φέρει, ὅτι τὰ μὲν δεῖ φαίνεσθαι ἄνευ διδασκαλίας, τὰ ἐν τῷ λόγῳ ὑπὸ τοῦ λέγοντος παρασκευάζεσθαι καὶ [illegible] τὸν λόγον γίγνεσθαι. τί γὰρ ἂν εἴη τοῦ λέγοντος ἔργ[illegible] φανεῖτο ἡδέα καὶ μὴ διὰ τὸν λόγον; τῶν δὲ περὶ τὴν [illegible]ξιν ἓν μέν ἐστιν εἶδος θεωρίας τὰ σχήματα τῆς λέξ[illegible] ἅ ἐστιν εἰδέναι τῆς ὑποκριτικῆς καὶ τοῦ τὴν τοιαύτην ἔχ[illegible]τος ἀρχιτεκτονικήν, οἷον τί ἐντολὴ καὶ τί εὐχὴ καὶ [illegible]γησις καὶ ἀπειλὴ καὶ ἐρώτησις καὶ ἀπόκρισις, καὶ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτον. παρὰ γὰρ τὴν τούτων γνῶσιν ἢ ἄγνοια[illegible] εἰς τὴν ποιητικὴν ἐπιτίμημα φέρεται, ὅ τι καὶ ἄξιον [illegible]δῆς. τί γὰρ ἄν τις ὑπολάβοι ἡμαρτῆσθαι ἃ Πρωταγόρ[illegible] ἐπιτιμᾷ, ὅτι εὔχεσθαι οἰόμενος ἐπιτάττει εἰπὼν "μῆνιν [illegible] θεά;" τὸ γὰρ κελεῦσαι, φησί, ποιεῖν τι ἢ μὴ [illegible] ἐστιν. διὸ παρείσθω ὡς ἄλλης καὶ οὐ τῆς [illegible] θεώρημα.

Τῆς δὲ λέξεως ἁπάσης τάδ' ἐστὶ τὰ μέρη, στοιχ[illegible] συλλαβή, σύνδεσμος, ὄνομα, ῥῆμα, ἄρθρον, πτῶσις, [illegible] στοιχεῖον μὲν οὖν ἐστὶ φωνὴ ἀδιαίρετος, οὐ πᾶσα δέ, [illegible] ἐξ ἧς πέφυκε συνετὴ γίνεσθαι φωνή· καὶ γὰρ τῶν [illegible] εἰσὶν ἀδιαίρετοι φωναί, ὧν οὐδεμίαν λέγω στοιχεῖον. [illegible] δὲ μέρη τό τε φωνῆεν καὶ τὸ ἡμίφωνον καὶ ἄφ[illegible] δὲ φωνῆεν μὲν ἄνευ προσβολῆς ἔχον φωνὴν ἀκ[illegible] τὸ Α καὶ τὸ Ω, ἡμίφωνον δὲ τὸ μετὰ προσβολ[illegible] φωνὴν ἀκουστήν, οἷον τὸ Σ καὶ τὸ Ρ, ἄφωνον δὲ τὸ [illegible] προσβολῆς καθ' αὑτὸ μὲν οὐδεμίαν ἔχον φωνήν, [illegible] τῶν ἐχόντων τινὰ φωνὴν γινόμενον ἀκουστόν, οἷον τὸ [illegible] τὸ Δ. ταῦτα δὲ διαφέρει σχήμασί τε τοῦ στ[illegible] τόποις καὶ δασύτητι καὶ ψιλότητι καὶ μήκει καὶ [illegible]τητι, ἔτι δὲ ὀξύτητι καὶ βαρύτητι καὶ τῷ μέσῳ· [illegible] καθ' ἕκαστον ἐν τοῖς μετρικοῖς προσήκει θεωρεῖν. [illegible] δ' ἐστὶ φωνὴ ἄσημος, συνθετὴ ἐξ ἀφώνου καὶ φων[illegible]τος· καὶ γὰρ τὸ ΓΡ ἄνευ τοῦ Α συλλαβή, καὶ [illegible] Α, οἷον τὸ ΓΡΑ. ἀλλὰ καὶ τούτων θεωρῆσαι τὰς [illegible] τῆς μετρικῆς ἐστίν. σύνδεσμος δ' ἐστὶ φωνὴ ἄσημ[illegible]

2. οἷον] ὅης οἷον A^c, ὁ οἷον B^c, οἰκεῖον N^a. ‖ 3. αἰδοῦ A^c, αἰδῶ N^a, αἰδ B^c. ‖ 4. γε $A^c B^c$. ‖ 6. ἑκάστου N^a. ‖ [illegible] — 11. μεμνῆσθαι om N^a. ‖ 12. τὸ] δε τὸ A^c, δε (vel δὴ) τὸ N^a. ‖ οἷον — 13. μῦθον om N^a. ‖ 13. ποιεῖ B^c. ‖ μὲν om [illegible] μὴ] τὰ μὴ N^a. ‖ 22. δε om $N^a A^c B^c$. ‖ 27. παρ' et παρὰ om $N^a A^c B^c$. malim ὡς utrobique quam ὥσπερ. ‖ εὐριπίδῃ [illegible] N^a. ‖ 31. ἢ] ἢ εἰ $N^a A^c B^c$. ‖ ἁρμόττει B^c, ἁρμόττοι $N^a A^c$. ‖ 33. ἤδ' A^c. ‖ 37. τοῦ om N^a.

2. μικρότητας $N^a A^c B^c$. ‖ 3. ἰδεῶν A^c. ‖ 4. δ' ἢ A^c, γ' ἢ B^c, ἢ N^a. ‖ 8. μὴ] τὰ N^a. ‖ 11. καὶ τί διήγησις N^a. ‖ [illegible] $N^a B^c$. ‖ 16. ὅτι] ὅτι οὐκ B^c. ‖ 17. μὴ] μὴ ποιεῖν B^c. ‖ 20. τὰ om N^a. ‖ 22. πᾶσαι N^a. ‖ 26. οἷον τὸ α καὶ τὸ ω om [illegible] 27. ἡμίφωνον — 28. ἀκουστήν om B^c. ‖ 33. βραχύτητι N^a. ‖ 35. σύνθετος N^a.

: οὔτε ποιεῖ φωνὴν μίαν σημαντικήν, ἐκ πλειόνων
πεφυκυῖαν συντίθεσθαι, καὶ ἐπὶ τῶν ἄκρων καὶ ἐπὶ
-ου, ἣν μὴ ἁρμόττῃ ἐν ἀρχῇ λόγου τιθέναι καθ' αὑτόν,
έν, ἤτοι, δή. ἢ φωνὴ ἄσημος ἐκ πλειόνων μὲν φω-
:ᾶς, σημαντικῶν δέ, ποιεῖν πεφυκυῖα μίαν σημαν-
φωνήν. ἄρθρον δ' ἐςὶ φωνὴ ἄσημος, ἣ λόγου ἀρχὴν
ς ἢ διορισμὸν δηλοῖ, οἷον τὸ φημί καὶ τὸ περί καὶ
λα. ἢ φωνὴ ἄσημος, ἣ οὔτε κωλύει οὔτε ποιεῖ φωνὴν
-ημαντικὴν ἐκ πλειόνων φωνῶν, πεφυκυῖα τίθεσθαι
ὶ τῶν ἄκρων καὶ ἐπὶ τοῦ μέσου. ὄνομα δ' ἐςὶ φωνὴ
ή, σημαντικὴ ἄνευ χρόνου, ἧς μέρος οὐδέν ἐστι καθ'
σημαντικόν· ἐν γὰρ τοῖς διπλοῖς οὐ χρώμεθα, ὡς καὶ
:αθ' αὑτὸ σημαῖνον, οἷον ἐν τῷ Θεοδώρῳ τὸ δῶρον
ιίνει. ῥῆμα δὲ φωνὴ συνθετή, σημαντικὴ μετὰ χρό-
: οὐδὲν μέρος σημαίνει καθ' αὑτό, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν
ων· τὸ μὲν γὰρ ἄνθρωπος ἢ λευκὸν οὐ σημαίνει τὸ
τὸ δὲ βαδίζει ἢ βεβάδικε προσσημαίνει τὸ μὲν τὸν
α χρόνον τὸ δὲ τὸν παρεληλυθότα. πτῶσις δ' ἐςὶν
ος ἢ ῥήματος ἡ μὲν τὸ κατὰ τούτου ἢ τούτῳ σημαί-
αὶ ὅσα τοιαῦτα, ἡ δὲ τὸ κατὰ τὸ ἑνὶ ἢ πολλοῖς, οἷον
-οι ἢ ἄνθρωπος, ἡ δὲ κατὰ τὰ ὑποκριτικά, οἷον κατ'
ιν ἢ ἐπίταξιν· τὸ γὰρ ἐβάδισεν ἢ βάδιζε πτῶσις ῥή-
κατὰ ταῦτα τὰ εἴδη ἐςίν. λόγος δὲ φωνὴ συνθετὴ
τική, ἧς ἔνια μέρη καθ' αὑτὰ σημαίνει τι· οὐ γὰρ
λόγος ἐκ ῥημάτων καὶ ὀνομάτων σύγκειται, οἷον ὁ
οώπου ὁρισμός, ἀλλ' ἐνδέχεται ἄνευ ῥημάτων εἶναι
μέρος μέντοι ἀεί τι σημαῖνον ἕξει, οἷον ἐν τῷ βαδί-
.έων ὁ Κλέων. εἷς δ' ἐςὶ λόγος διχῶς· ἢ γὰρ ὁ ἓν
ων, ἢ ὁ ἐκ πλειόνων συνδέσμων, οἷον ἡ Ἰλιὰς μὲν
μῳ εἷς, ὁ δὲ τοῦ ἀνθρώπου τῷ ἓν σημαίνειν.

Ὀνόματος δὲ εἴδη τὸ μὲν ἁπλοῦν (ἁπλοῦν δὲ λέγω ὃ
σημαινόντων σύγκειται, οἷον γῆ) τὸ δὲ διπλοῦν· τούτου
μὲν ἐκ σημαίνοντος καὶ ἀσήμου, τὸ δὲ ἐκ σημαινόντων
ται. εἴη δ' ἂν καὶ τριπλοῦν καὶ τετραπλοῦν καὶ πολ-
ν ὄνομα, οἷον τὰ πολλὰ τῶν Μεγαλιωτῶν Ἑρμοκαϊ-

κόξανθος. ἅπαν δὲ ὄνομά ἐςιν ἢ κύριον ἢ γλῶττα ἢ μεταφορὰ ἢ κόσμος ἢ πεποιημένον ἢ ἐπεκτεταμένον ἢ ὑφῃρημένον ἢ ἐξηλλαγμένον. λέγω δὲ κύριον μὲν ᾧ χρῶνται ἕκαςοι, γλῶτταν δὲ ᾧ ἕτεροι, ὥςε φανερὸν ὅτι καὶ γλῶτταν καὶ κύριον εἶναι δυνατὸν τὸ αὐτό, μὴ τοῖς αὐτοῖς δέ· τὸ γὰρ σίγυνον Κυπρίοις μὲν κύριον, ἡμῖν δὲ γλῶττα. μεταφορὰ δ' ἐςὶν ὀνόματος ἀλλοτρίου ἐπιφορὰ ἢ ἀπὸ τοῦ γένους ἐπὶ εἶδος, ἢ ἀπὸ τοῦ εἴδους ἐπὶ γένος, ἢ ἀπὸ τοῦ εἴδους ἐπὶ εἶδος, ἢ κατὰ τὸ ἀνάλογον. λέγω δὲ ἀπὸ γένους μὲν ἐπὶ εἶδος, οἷον "νηῦς δέ μοι ἥδ' ἕςηκε·" τὸ γὰρ ὁρμεῖν ἐςὶν ἑςάναι τι. ἀπ' εἴδους δὲ ἐπὶ γένος· "ἦ δὴ μυρί' Ὀδυσσεὺς ἐσθλὰ ἔοργεν·" τὸ γὰρ μυρίον πολύ ἐςιν, ᾧ νῦν ἀντὶ τοῦ πολλοῦ κέχρηται. ἀπ' εἴδους δὲ ἐπὶ εἶδος, οἷον "χαλκῷ ἀπὸ ψυχὴν ἀρύσας" καὶ "τεμὼν ἀτειρέϊ χαλκῷ·" ἐνταῦθα γὰρ τὸ μὲν ἀρύσαι ταμεῖν, τὸ δὲ ταμεῖν ἀρύσαι εἴρηκεν· ἄμφω γὰρ ἀφελεῖν τι ἐςίν. τὸ δὲ ἀνάλογον λέγω, ὅταν ὁμοίως ἔχῃ τὸ δεύτερον πρὸς τὸ πρῶτον καὶ τὸ τέταρτον πρὸς τὸ τρίτον· ἐρεῖ γὰρ ἀντὶ τοῦ δευτέρου τὸ τέταρτον ἢ ἀντὶ τοῦ τετάρτου τὸ δεύτερον. καὶ ἐνίοτε προςιθέασιν ἀνθ' οὗ λέγει πρὸς ὅ ἐςιν. λέγω δὲ οἷον ὁμοίως ἔχει φιάλη πρὸς Διόνυσον καὶ ἀσπὶς πρὸς Ἄρην· ἐρεῖ τοίνυν τὴν φιάλην ἀσπίδα Διονύσου καὶ τὴν ἀσπίδα φιάλην Ἄρεως. ἢ ὃ γῆρας πρὸς βίον, καὶ ἑσπέρα πρὸς ἡμέραν· ἐρεῖ τοίνυν τὴν ἑσπέραν γῆρας ἡμέρας καὶ τὸ γῆρας ἑσπέραν βίου ἢ ὥσπερ Ἐμπεδοκλῆς δυσμὰς βίου. ἐνίοις δ' οὐκ ἔςιν ὄνομα κείμενον τὸ ἀνάλογον, ἀλλ' οὐδὲν ἧττον ὁμοίως λεχθήσεται· οἷον τὸ τὸν καρπὸν μὲν ἀφιέναι σπείρειν, τὸ δὲ τὴν φλόγα ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἀνώνυμον· ἀλλ' ὁμοίως ἔχει τοῦτο πρὸς τὸν ἥλιον καὶ τὸ σπείρειν πρὸς τὸν καρπόν, διὸ εἴρηται "σπείρων θεοκτίςαν φλόγα." ἔςι δὲ τῷ τρόπῳ τούτῳ τῆς μεταφορᾶς χρῆσθαι καὶ ἄλλως, προσαγορεύσαντα τὸ ἀλλότριον ἀποφῆσαι τῶν οἰκείων τι, οἷον εἰ τὴν ἀσπίδα εἴποι φιάλην μὴ Ἄρεως ἀλλ' οἴνου. πεποιημένον δ' ἐςὶν ὃ ὅλως μὴ καλούμενον ὑπό τινων αὐτὸς τίθεται ὁ ποιητής· δοκεῖ γὰρ ἔνια εἶναι τοιαῦτα, οἷον τὰ κέρατα ἔρνυγας καὶ τὸν ἱερέα ἀρητῆρα. ἐπεκτεταμένον

ἣν μὴ ἀρμόττει $N^a A^c$. ‖ 4. δέ $A^c B^c$. ‖ ἐκ] ἢ ἐκ $A^c B^c$, ἢ ἐκ N^a. ‖ 5. μία N^a. ‖ σημαντικὸν δέ $A^c B^c$, σημαντικὴν δέ N^a. ‖
. ι N^a, φ. μ. ι A^c. φημί — 8. ἄλλα om B^c in lacuna. ‖ 7. π. ε. ρ. ι $N^a A^c$. ‖ 9. πεφυκυῖαν N^a. ‖ 17. βαδιζειν $N^a A^c$. ‖
ίνει $N^a A^c B^c$. ‖ 18. πτώσεως N^a. ‖ 19. τούτῳ] τοῦτο N^a. ‖ σημαῖον $N^a A^c$. ‖ 20. τὸ post δὲ om $N^a A^c B^c$. ‖ 22. ἢ prius
$A^c B^c$. ‖ ἐβάδιζε $N^a A^c B^c$. ‖ 27. βαδίζειν $N^a A^c B^c$. ‖ 30. τῷ] τὸ B^c. ‖ σημαίνει N^a. ‖ 33. post ἀσήμου A^c πλὴν οὐκ ἐν τῷ
σημαίνοντος καὶ ἀσήμου A^c. ‖ 35. γαλίω τῶν τῶν N^a. ‖ ἑρμοκαί. κόξανθος B^c.
ὅτι om B^c. ‖ 6. σύγινον N^a. ‖ 7. ἢ — 8. γένος om N^a. ‖ 8. εἶδος] εἴδους B^c. ‖ 10. εἴδους N^a. ‖ 11. γένους N^a. ‖ ἤδη N^a
12. τὰ γὰρ μυρία πολλά N^a. ‖ 13. χαλκὸν ἀπὸ ψυχῆς N^a. ‖ 14. ἀερυσασκε τεμὼν ἀτειρεῖ B^c, ἀερύσασκε τεμῶν ἀτηρεῖ A^c, ἀερεί-
ἐμῶν ἀτειρεῖ N^a. ‖ 15. μὲν ἀρύσαι] μὲν ἀρεισαι N^a. ‖ 21. ἄρη $A^c B^c$. ‖ ἐρεῖ — 23. ἡμέραν om N^a. ‖ 23. καὶ] καὶ ἡ B^c. ‖
— βίου post Ἐμπεδοκλῆς $N^a A^c B^c$. ‖ 25. δυσμάς] ἢ δυσμὰς $N^a A^c B^c$. ‖ τῶν $A^c B^c$. ‖ 27. τὸ δὲ τὴν] τὴν δὲ B^c. ‖ 31. προσ-
τα N^a. ‖ 33. πεποιημένον δ' ἐςὶν om N^a. ‖ ὅλως μὴ λαλούμενον N^a.

δ' ἐστὶν ἢ ἀφῃρημένον τὸ μέν, ἐὰν φωνήεντι μακροτέρῳ κεχρημένον ᾖ τοῦ οἰκείου ἢ συλλαβῇ ἐμβεβλημένῃ, τὸ δ' ἐὰν ἀφῃρημένον τι ᾖ αὐτοῦ, ἐπεκτεταμένον μὲν οἷον τὸ πόλεως πόληος καὶ τὸ Πηλείδου Πηληϊάδεω, ἀφῃρημένον δὲ οἷον τὸ κρῖ καὶ τὸ δῶ καὶ "μία γίνεται ἀμφοτέρων ὄψ." ἐξηλλαγμένον δ' ἐστίν, ὅταν τοῦ ὀνομαζομένου τὸ μὲν καταλείπῃ τὸ δὲ ποιῇ, οἷον τὸ "δεξιτερὸν κατὰ μαζόν" ἀντὶ τοῦ δεξιόν. αὐτῶν δὲ τῶν ὀνομάτων τὰ μὲν ἄρρενα τὰ δὲ θήλεα τὰ δὲ μεταξύ, ἄρρενα μὲν ὅσα τελευτᾷ εἰς τὸ Ν καὶ Ρ, καὶ ὅσα ἐκ τούτου (ταῦτα δ' ἐστὶ δύο, Ψ καὶ Ξ), θήλεα δὲ ὅσα ἐκ τῶν φωνηέντων εἴς τε τὰ ἀεὶ μακρά, οἷον εἰς Η καὶ Ω, καὶ τῶν ἐπεκτεινομένων εἰς Α· ὥστε ἴσα συμβαίνει πλήθει εἰς ὅσα τὰ ἄρρενα καὶ τὰ θήλεα· τὸ γὰρ Ψ καὶ τὸ Ξ ταὐτά ἐστιν. εἰς δὲ ἄφωνον οὐδὲν ὄνομα τελευτᾷ, οὐδὲ εἰς φωνῆεν βραχύ. εἰς δὲ τὸ Ι τρία μόνα, μέλι κόμμι πέπερι. εἰς δὲ τὸ Υ πέντε, τὸ πῶϋ, τὸ νᾶπυ, τὸ γόνυ, τὸ δόρυ, τὸ ἄστυ. τὰ δὲ μεταξὺ εἰς ταῦτα καὶ Ν καὶ Σ.

22 Λέξεως δὲ ἀρετὴ σαφῆ καὶ μὴ ταπεινὴν εἶναι. σαφεστάτη μὲν οὖν ἐστὶν ἡ ἐκ τῶν κυρίων ὀνομάτων, ἀλλὰ ταπεινή· παράδειγμα δὲ ἡ Κλεοφῶντος ποίησις καὶ ἡ Σθενέλου. σεμνὴ δὲ καὶ ἐξαλλάττουσα τὸ ἰδιωτικὸν ἡ τοῖς ξενικοῖς κεχρημένη. ξενικὸν δὲ λέγω γλῶτταν καὶ μεταφορὰν καὶ ἐπέκτασιν καὶ πᾶν τὸ παρὰ τὸ κύριον. ἀλλ' ἄν τις ἅπαντα τοιαῦτα ποιήσῃ, ἢ αἴνιγμα ἔσται ἢ βαρβαρισμός. ἂν μὲν οὖν ἐκ μεταφορῶν, αἴνιγμα, ἐὰν δὲ ἐκ γλωττῶν, βαρβαρισμός. αἰνίγματος γὰρ ἰδέα αὕτη ἐστί, τὸ λέγοντα ὑπάρχοντα ἀδύνατα συνάψαι. κατὰ μὲν οὖν τὴν τῶν ὀνομάτων σύνθεσιν οὐχ οἷόν τε τοῦτο ποιῆσαι, κατὰ δὲ τὴν μεταφορὰν ἐνδέχεται, οἷον "ἄνδρ' εἶδον πυρὶ χαλκὸν ἐπ' ἀνέρι κολλήσαντα," καὶ τὰ τοιαῦτα. ἐκ δὲ τῶν γλωττῶν ὁ βαρβαρισμός. δεῖ ἄρα κεκρᾶσθαί πως τούτοις· τὸ μὲν γὰρ μὴ ἰδιωτικὸν ποιήσει μηδὲ ταπεινὸν ἡ γλῶττα καὶ ἡ μεταφορὰ καὶ ὁ κόσμος καὶ τἆλλα τὰ εἰρημένα εἴδη, τὸ δὲ κύριον τὴν σαφήνειαν. οὐκ ἐλάχιστον δὲ μέρος συμβάλλονται εἰς τὸ σαφὲς τῆς λέξεως καὶ μὴ ἰδιωτ[illegible] αἱ ἐπεκτάσεις καὶ ἀποκοπαὶ καὶ ἐξαλλαγαὶ τῶν [illegible]των· διὰ μὲν γὰρ τὸ ἄλλως ἔχειν ἢ ὡς τὸ κύριον [illegible] τὸ εἰωθὸς γιγνόμενον τὸ μὴ ἰδιωτικὸν ποιήσει, διὰ [illegible] κοινωνεῖν τοῦ εἰωθότος τὸ σαφὲς ἔσται. ὥστε οὐκ ὀρθῶς [illegible]σιν οἱ ἐπιτιμῶντες τῷ τοιούτῳ τρόπῳ τῆς διαλέκτου κα[illegible] κωμῳδοῦντες τὸν ποιητήν, οἷον Εὐκλείδης ὁ ἀρχαῖ[illegible] ῥᾴδιον ποιεῖν, εἴ τις δώσει ἐκτείνειν ἐφ' ὁπόσον βούλ[illegible] ἰαμβοποιήσας ἐν αὐτῇ τῇ λέξει· "ἠτίχαριν εἶδον Μα[illegible]θωνάδε βαδίζοντα," καὶ "οὐκ ἂν γεράμενος τὸν ἐκεί[illegible]λέβορον." τὸ μὲν οὖν φαίνεσθαί πως χρώμενον τούτ[illegible] τρόπῳ γελοῖον, τὸ δὲ μέτρον κοινὸν ἁπάντων ἐστὶ τῶν [illegible]ρῶν· καὶ γὰρ μεταφοραῖς καὶ γλώτταις καὶ τοῖς ἄλ[illegible] εἴδεσι χρώμενος ἀπρεπῶς καὶ ἐπίτηδες ἐπὶ τὰ γελ[illegible] αὐτὸ ἂν ἀπεργάσαιτο. τὸ δὲ ἁρμόττον ὅσον διαφέρει [illegible] τῶν ἐπῶν θεωρείσθω, ἐντιθεμένων τῶν ὀνομάτων εἰς τὸ [illegible]τρον. καὶ ἐπὶ τῆς γλώττης δὲ καὶ ἐπὶ τῶν μεταφορ[illegible] ἐπὶ τῶν ἄλλων ἰδεῶν μετατιθεὶς ἄν τις τὰ κύρια [illegible]κατίδοι ὅτι ἀληθῆ λέγομεν· οἷον τὸ αὐτὸ ποιήσαντ[illegible]βεῖον Αἰσχύλου καὶ Εὐριπίδου, ἓν δὲ μόνον ὄνομα μετ[illegible]τος, ἀντὶ κυρίου εἰωθότος γλῶτταν, τὸ μὲν φαίνεται [illegible] τὸ δ' εὐτελές. Αἰσχύλος μὲν γὰρ ἐν τῷ Φιλοκτήτῃ [illegible]

φαγέδαινα ἥ μου σάρκας ἐσθίει ποδός,

ὁ δὲ ἀντὶ τοῦ ἐσθίει τὸ θοινᾶται μετέθηκεν. καὶ

νῦν δέ μ' ἐὼν ὀλίγος τε καὶ οὐτιδανὸς καὶ ἀ[illegible]

εἴ τις λέγοι τὰ κύρια μετατιθείς

νῦν δέ μ' ἐὼν μικρός τε καὶ ἀσθενικὸς καὶ ἀε[illegible]

καὶ

δίφρον ἀεικέλιον καταθεὶς ὀλίγην τε τράπεζαν.
δίφρον μοχθηρὸν καταθεὶς μικράν τε τράπεζαν.

καὶ τὸ "ἠϊόνες βοόωσιν" ἠϊόνες κράζουσιν. ἔτι δὲ Ἀρ[illegible] τοὺς τραγῳδοὺς ἐκωμῴδει, ὅτι ἃ οὐδεὶς ἂν εἴποι ἐν [illegible]λέκτῳ, τούτοις χρῶνται, οἷον τὸ δωμάτων ἄπο ἀλλ[illegible] ἀπὸ δωμάτων, καὶ τὸ σέθεν, καὶ τὸ ἐγὼ δέ νιν [illegible]

3. ἀφήση μὲν A^c. ‖ τι] ὄντι $N^a A^c B^c$. ‖ ἐπεκτεταμένου N^a. ‖ μὲν om N^a. ‖ πόλεος A^c. ‖ 4. πηλείδου] πηλέος $A^c B^c$ [illegible] N^a. ‖ 5. ὄψ] ο της N^a, ο της A^c, ὁ B^c. ‖ 8. αὐτῶν δὲ τῶν] τῶν δὲ N^a. ‖ 10. τούτου] τούτων ἀφώνων B^c, τούτου σύγκειται N^a [illegible] N^a. ‖ 12. πλήθη A^c. ‖ 15. μόνον et κόμι $N^a A^c B^c$. ‖ 16. τὸ πῶϋ — 17. ἄστυ om $N^a A^c B^c$. ‖ 18. μὴ om N^a. ‖ [illegible] ἅπαντα A^c, ἅμα ἅπαντα B^c. ‖ ποιῇ N^a, ποιῆσαι A^c. ‖ ἢ βαρβαρισμὸς ἔσται ἢ αἴνιγμα N^a. ‖ 25. ἂν — αἴνιγμα om N^a. ‖ [illegible] βαρισμός] καὶ βαρβαρισμός N^a. ‖ γὰρ] τε γὰρ $A^c B^c$. ‖ 27. τα N^a. ‖ λέγοντα $A^c B^c$. ‖ 29. ἴδον $A^c B^c$. ‖ πυρίχαλκον $N^a A^c B^c$ [illegible] δὲ et 31. ὁ om $N^a A^c B^c$. ‖ 31. δεῖ ἄρα κεκρίσθαι $A^c B^c$, δεῖ ἀνακεκρίσθαι N^a. ‖ 32. τὸ] οἷον ἡ $N^a A^c B^c$. ‖ 34. δὲ post [illegible]

1. συμβάλλεται $N^a A^c$. ‖ μὴ] τὸ N^a. ‖ 4. λεγόμενον B^c. ‖ 6. ἐπιτιμῶντες A^c. ‖ 9. ἤτ.. χάριν B^c, ἤτει χάριν A^c, [illegible] ἴδον $A^c B^c$. ‖ 10. ἄν γ' ἐράμενος $N^a B^c$. ‖ τῶν B^c. ‖ ἐλέβορον N^a. ‖ 14. ἐπεὶ τὰ B^c, ἔπειτα A^c. ‖ 15. ἁρμόττοντος $N^a A^c$ [illegible] τιθεμένων B^c. ‖ 18. εἰδέων A^c. ‖ 19. ἴαμβιον A^c. ‖ 20. μετατιθέντος $N^a A^c B^c$. ‖ 23. φαγάδενα $N^a A^c B^c$. ‖ 25. [illegible] N^a. ‖ 27. μεων $N^a A^c B^c$, μ' αἰὼν margo A^c. ‖ τε] δε A^c, om $N^a B^c$. ‖ ἀνδὴς N^a. ‖ 29. δίφρον τε ἀεικέλιον $N^a A^c B^c$. [illegible] 30. καταθεὶς om N^a. ‖ 31. ἴωνες βοῶσιν ἢ ἴωνες $N^a A^c B^c$. ‖ ἀναφράδης N^a. ‖ 32. εἴπῃ $A^c B^c$.

ὡς πέρι ἀλλὰ μὴ περὶ Ἀχιλλέως, καὶ ὅσα ἄλλα διὰ γὰρ τὸ μὴ εἶναι ἐν τοῖς κυρίοις ποιεῖ τὸ μὴ ἐν τῇ λέξει ἅπαντα τὰ τοιαῦτα· ἐκεῖνος δὲ τῦτο ἔςι δὲ μέγα μὲν τὸ ἑκάςῳ τῶν εἰρημένων πρεπόντως χρῆσθαι, καὶ διπλοῖς ὀνόμασι καὶ γλώτταις, πολὺ δὲ τὸ μεταφορικὸν εἶναι. μόνον γὰρ τοῦτο οὔτε παρ' ἔστι λαβεῖν εὐφυΐας τε σημεῖόν ἐστιν· τὸ γὰρ εὖ ειν τὸ τὸ ὅμοιον θεωρεῖν ἐςίν. τῶν δ' ὀνομάτων τὰ ᾶ μάλιςα ἁρμόττει τοῖς διθυράμβοις, αἱ δὲ γλῶτ- ἡρωϊκοῖς, αἱ δὲ μεταφοραὶ τοῖς ἰαμβείοις. καὶ ἐν ἡρωϊκοῖς ἅπαντα χρήσιμα τὰ εἰρημένα· ἐν δὲ τοῖς ς, διὰ τὸ ὅτι μάλιςα λέξιν μιμεῖσθαι, ταῦτα ἁρ- τῶν ὀνομάτων ὅσοις κἂν ἐν λόγοις τις χρήσαιτο· τὰ τοιαῦτα τὸ κύριον καὶ μεταφορὰ καὶ κόσμος. ι οὖν τραγῳδίας καὶ τῆς ἐν τῷ πράττειν μιμήσεως ν ἱκανὰ τὰ εἰρημένα.

ρὶ δὲ τῆς διηγηματικῆς καὶ ἐν μέτρῳ μιμητικῆς, τοὺς μύθυς καθάπερ ἐν ταῖς τραγῳδίαις συνιςάναι κύς, καὶ περὶ μίαν πρᾶξιν ὅλην καὶ τελείαν, ἔχυ- ςὴν καὶ μέσον καὶ τέλος, ἵν' ὥσπερ ζῷον ἓν ὅλον οἰκείαν ἡδονήν, δῆλον, καὶ μὴ ὁμοίας ἱστορίας τὰς εἶναι, ἐν αἷς ἀνάγκη οὐχὶ μιᾶς πράξεως ποιεῖσθαι ἀλλ' ἑνὸς χρόνυ, ὅσα ἐν τούτῳ συνέβη περὶ ἕνα ἢ ὧν ἕκαστον ὡς ἔτυχεν ἔχει πρὸς ἄλληλα. ὥσπερ τὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ἥ τ' ἐν Σαλαμῖνι ἐγένετο ία καὶ ἡ ἐν Σικελίᾳ Καρχηδονίων μάχη, οὐδὲν αὐτὸ συντείνουσαι τέλος, οὕτω καὶ ἐν τοῖς ἐφεξῆς ἐνίοτε γίνεται θάτερον μετὰ θατέρυ, ἐξ ὧν ἓν οὐδὲν τέλος. σχεδὸν δὲ οἱ πολλοὶ τῶν ποιητῶν τοῦτο διό, ὥσπερ εἴπομεν ἤδη, καὶ ταύτῃ θεσπέσιος ἂν Ομηρος παρὰ τοὺς ἄλλους, τῷ μηδὲ τὸν πόλεμον, ἔχοντα ἀρχὴν καὶ τέλος, ἐπιχειρῦσαι ποιεῖν ὅλον· ρ ἂν μέγας καὶ οὐκ εὐσύνοπτος ἔμελλεν ἔσεσθαι· εγέθει μετριάζοντα καταπεπλεγμένον τῇ ποικιλίᾳ. μέρος ἀπολαβὼν ἐπεισοδίοις κέχρηται αὐτῶν πολ- ν νεῶν καταλόγῳ καὶ ἄλλοις ἐπεισοδίοις, οἷς δια- ει τὴν ποίησιν. οἱ δ' ἄλλοι περὶ ἕνα ποιοῦσι καὶ περὶ ἕνα χρόνον, καὶ μίαν πρᾶξιν πολυμερῆ, οἷον ὁ τὰ Κύπρια ποιήσας καὶ τὴν μικρὰν Ἰλιάδα. τοιγαρῦν ἐκ μὲν Ἰλιάδος καὶ Ὀδυσσείας μία τραγῳδία ποιεῖται ἑκατέρας ἢ δύο μόναι, ἐκ δὲ Κυπρίων πολλαί, καὶ ἐκ τῆς μικρᾶς Ἰλιάδος πλέον ὀκτώ, οἷον ὅπλων κρίσις, Φιλοκτήτης, Νεοπτόλεμος, Εὐρύπυλος, πτωχεία, Λάκαιναι, Ἰλίυ πέρσις καὶ ἀπόπλυς καὶ Σίνων καὶ Τρῳάδες.

Ἔτι δὲ τὰ εἴδη ταὐτὰ δεῖ ἔχειν τὴν ἐποποιίαν τῇ 24 τραγῳδίᾳ· ἢ γὰρ ἁπλῆν ἢ πεπλεγμένην ἢ ἠθικὴν ἢ παθητικὴν δεῖ εἶναι. καὶ τὰ μέρη ἔξω μελοποιίας καὶ ὄψεως ταὐτά· καὶ γὰρ περιπετειῶν δεῖ καὶ ἀναγνωρίσεων καὶ παθημάτων. ἔτι τὰς διανοίας καὶ τὴν λέξιν ἔχειν καλῶς. οἷς ἅπασιν Ὅμηρος κέχρηται καὶ πρῶτος καὶ ἱκανῶς. καὶ γὰρ καὶ τῶν ποιημάτων ἑκάτερον συνέςηκεν ἡ μὲν Ἰλιὰς ἁπλῦν καὶ παθητικόν, ἡ δὲ Ὀδύσσεια πεπλεγμένον· ἀναγνώρισις γὰρ διόλου καὶ ἠθική. πρὸς δὲ τούτοις λέξει καὶ διανοίᾳ πάντας ὑπερβέβληκεν. διαφέρει δὲ κατά τε τῆς συςάσεως τὸ μῆκος ἡ ἐποποιία καὶ τὸ μέτρον. τῦ μὲν ῦν μήκυς ὅρος ἱκανὸς ὁ εἰρημένος· δύνασθαι γὰρ δεῖ συνορᾶσθαι τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος. εἴη δ' ἂν τῦτο, εἰ τῶν μὲν ἀρχαίων ἐλάττυς αἱ συστάσεις εἶεν, πρὸς δὲ τὸ πλῆθος τῶν τραγῳδιῶν τῶν εἰς μίαν ἀκρόασιν τιθεμένων παρήκοιεν. ἔχει δὲ πρὸς τὸ ἐπεκτείνεσθαι τὸ μέγεθος πολύ τι ἡ ἐποποιία ἴδιον διὰ τὸ ἐν μὲν τῇ τραγῳδίᾳ μὴ ἐνδέχεσθαι ἅμα πραττόμενα πολλὰ μέρη μιμεῖσθαι, ἀλλὰ τὸ ἐπὶ τῆς σκηνῆς καὶ τῶν ὑποκριτῶν μέρος μόνον· ἐν δὲ τῇ ἐποποιίᾳ, διὰ τὸ διήγησιν εἶναι, ἔστι πολλὰ μέρη ἅμα ποιεῖν περαινόμενα, ὑφ' ὧν οἰκείων ὄντων αὔξεται ὁ τῦ ποιήματος ὄγκος. ὥςε τῦτ' ἔχει τὸ ἀγαθὸν εἰς μεγαλοπρέπειαν καὶ τὸ μεταβάλλειν τὸν ἀκύοντα καὶ ἐπεισοδιῦν ἀνομοίοις ἐπεισοδίοις· τὸ γὰρ ὅμοιον ταχὺ πληρῦν ἐκπίπτειν ποιεῖ τὰς τραγῳδίας. τὸ δὲ μέτρον τὸ ἡρωϊκὸν ἀπὸ τῆς πείρας ἥρμοκεν. εἰ γάρ τις ἐν ἄλλῳ τινὶ μέτρῳ διηγηματικὴν μίμησιν ποιοῖτο ἢ ἐν πολλοῖς, ἀπρεπὲς ἂν φαίνοιτο· τὸ γὰρ ἡρωϊκὸν στασιμώτατον καὶ ὀγκωδέςατον τῶν μέτρων ἐστίν, διὸ καὶ γλώττας καὶ μεταφορὰς δέχεται μάλιστα· περιττὴ γὰρ καὶ ἡ διηγηματικὴ μίμησις τῶν ἄλλων. τὸ δὲ ἰαμβικὸν καὶ τετράμετρον

ὸ] τῶι A^c. ‖ 6. εἶναι] αὐτὸν εἶναι N^a. ‖ 10 et 12. ἰαμβίοις A^c. ‖ 13. καὶ ἐν ὅσοις λόγοις $N^aA^cB^c$. ‖ τι A^cB^c. ‖ χρήσεται 7. ἐμμέτρου N^a. ‖ 19. καὶ post ὅλην om B^c. ‖ 20. μεσα A^cB^c, μέσην N^a. ‖ 21. τὰ συνέβη N^a. ‖ 26. ναύμαχος A^c. ‖ σαι B^c. ‖ οὕτω — 29. τέλος om N^a. ‖ 31. ὁ ὅμηρος N^a. ‖ τῷ] τὸ N^aA^c. ‖ 33. μέγα A^c. ‖ 34. καταπεπληγμένον N^a. ‖ δις N^aB^c et pr A^c: rc enim delet.

υπρικὰ A^cB^c, κυπριακὰ N^a. ‖ μακρὰν N^a. ‖ 4. μόνας A^c. ‖ ἐκ post καὶ om $N^aA^cB^c$. ‖ 5. πλέον om N^a. ‖ 6. ἐρύπιδος ἄκαινα N^aA^c. ‖ 7. σίνων N^a. ‖ τρῳιάδες N^aA^c. ‖ 8. δεῖ] δὴ A^c. ‖ 10. δεῖ εἶναι om $N^aA^cB^c$. ‖ 12. ἔτι] ἔτι δὲ N^a. ‖ 13. οτι B^c. ‖ ἱκανὸς N^aA^c. ‖ 14. ποιημάτων N^aA^c. ‖ 16. δὲ] γὰρ A^cB^c. ‖ 17. πάντα $N^aA^cB^c$. ‖ 21. πρόσθε A^c, πρόσθεν N^a, B^c. ‖ τῶν post πλῆθος om $N^aA^cB^c$. ‖ 32. ἥρμωκεν A^c. ‖ 37. κίνησις N^aA^c. ‖ ἰαμβίον A^c, ἰαμβεῖον B^c.

κινητικά, τὸ μὲν ὀρχηστικόν, τὸ δὲ πρακτικόν. ἔτι δὲ ἀτοπώτερον εἰ μιγνύοι τις αὐτά, ὥσπερ Χαιρήμων. διὸ οὐδεὶς μακρὰν σύστασιν ἐν ἄλλῳ πεποίηκεν ἢ τῷ ἡρῴῳ, ἀλλ' ὥσπερ εἴπομεν, αὐτὴ ἡ φύσις διδάσκει τὸ ἁρμόττον αὐτῇ διαιρεῖσθαι. Ὅμηρος δὲ ἄλλα τε πολλὰ ἄξιος ἐπαινεῖσθαι, καὶ δὴ καὶ ὅτι μόνος τῶν ποιητῶν οὐκ ἀγνοεῖ ὃ δεῖ ποιεῖν αὐτόν. αὐτὸν γὰρ δεῖ τὸν ποιητὴν ἐλάχιστα λέγειν· οὐ γάρ ἐστι κατὰ ταῦτα μιμητής. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι αὐτοὶ μὲν δι' ὅλου ἀγωνίζονται, μιμοῦνται δὲ ὀλίγα καὶ ὀλιγάκις· ὁ δὲ ὀλίγα φροιμιασάμενος εὐθὺς εἰσάγει ἄνδρα ἢ γυναῖκα ἢ ἄλλο τι ἦθος, καὶ οὐδὲν ἄηθες, ἀλλ' ἔχοντα ἤθη. δεῖ μὲν οὖν ἐν ταῖς τραγῳδίαις ποιεῖν τὸ θαυμαστόν, μᾶλλον δ' ἐνδέχεται ἐν τῇ ἐποποιίᾳ τὸ ἄλογον. διὸ συμβαίνει μάλιστα τὸ θαυμαστόν, διὰ τὸ μὴ ὁρᾶν εἰς τὸν πράττοντα, ἐπεὶ τὰ περὶ τὴν Ἕκτορος δίωξιν ἐπὶ σκηνῆς ὄντα γελοῖα ἂν φανείη, οἱ μὲν ἑστῶτες καὶ οὐ διώκοντες, ὁ δὲ ἀνανεύων· ἐν δὲ τοῖς ἔπεσι λανθάνει. τὸ δὲ θαυμαστὸν ἡδύ· σημεῖον δέ, πάντες γὰρ προστιθέντες ἀπαγγέλλουσιν ὡς χαριζόμενοι. δεδίδαχε δὲ μάλιστα Ὅμηρος καὶ τοὺς ἄλλους ψευδῆ λέγειν ὡς δεῖ. ἔστι δὲ τοῦτο παραλογισμός. οἴονται γὰρ ἄνθρωποι, ὅταν τουδὶ ὄντος τοδὶ ᾖ ἢ γινομένου γίνηται, εἰ τὸ ὕστερόν ἐστι, καὶ τὸ πρότερον εἶναι ἢ γίνεσθαι· τοῦτο δ' ἐστὶ ψεῦδος. διὸ δή, ἂν τὸ πρῶτον ψεῦδος, ἄλλου δὲ τούτου ὄντος, ἀνάγκη εἶναι ἢ γενέσθαι ἢ προσθεῖναι· διὰ γὰρ τὸ τοῦτο εἰδέναι ἀληθὲς ὄν, παραλογίζεται ἡμῶν ἡ ψυχὴ καὶ τὸ πρῶτον ὡς ὄν. παράδειγμα δὲ τούτου ἐκ τῶν Νίπτρων. προαιρεῖσθαί τε δεῖ ἀδύνατα εἰκότα μᾶλλον ἢ δυνατὰ ἀπίθανα· τούς τε λόγους μὴ συνίστασθαι ἐκ μερῶν ἀλόγων, ἀλλὰ μάλιστα μὲν μηδὲν ἔχειν ἄλογον, εἰ δὲ μή, ἔξω τοῦ μυθεύματος, ὥσπερ Οἰδίπους τὸ μὴ εἰδέναι πῶς ὁ Λάϊος ἀπέθανεν, ἀλλὰ μὴ ἐν τῷ δράματι, ὥσπερ ἐν Ἠλέκτρᾳ οἱ τὰ Πύθια ἀπαγγέλλοντες, ἢ ἐν Μυσοῖς ὁ ἄφωνος ἐκ Τεγέας εἰς τὴν Μυσίαν ἥκων. ὥστε τὸ λέγειν ὅτι ἀνῄρητο ἂν ὁ μῦθος γελοῖον· ἐξ ἀρχῆς γὰρ οὐ δεῖ συνίστασθαι τοιούτους· ἂν δὲ θῇ, καὶ φαίνηται εὐλογώτερον, ἀποδέχεσθαι καὶ ἄτοπον, ἐπεὶ καὶ τὰ ἐν Ὀδυσσείᾳ ἄλογα τὰ περὶ τὴν ἔκθεσιν, ὡς οὐκ ἂν ἦν ἀνεκτά, δῆλον ἂν

γένοιτο, εἰ αὐτὰ φαῦλος ποιητὴς ποιήσειεν· νῦν δὲ τ[illegible] λοις ἀγαθοῖς ὁ ποιητὴς ἀφανίζει ἡδύνων τὸ ἄτοπ[illegible] λέξει δεῖ διαπονεῖν ἐν τοῖς ἀργοῖς μέρεσι καὶ μήτε [illegible] μήτε διανοητικοῖς· ἀποκρύπτει γὰρ πάλιν ἡ λίαν [illegible] λέξις τά τε ἤθη καὶ τὰς διανοίας.

Περὶ δὲ προβλημάτων καὶ λύσεων, ἐκ πόσων [illegible] ποίων ἂν εἰδῶν εἴη, ὧδ' ἂν θεωροῦσι γένοιτ' ἂν φανε[illegible] γάρ ἐστι μιμητὴς ὁ ποιητής, ὥσπερ ἂν εἰ ζωγράφ[illegible] ἄλλος εἰκονοποιός, ἀνάγκη μιμεῖσθαι τριῶν ὄντων τ[illegible] μὸν ἕν τι ἀεί· ἢ γὰρ οἷα ἦν ἢ ἔστιν, ἢ οἷά φασι κα[illegible] ἢ οἷα εἶναι δεῖ. ταῦτα δ' ἐξαγγέλλεται λέξει ἢ κα[illegible] ταις καὶ μεταφοραῖς. καὶ πολλὰ πάθη τῆς λέξε[illegible] δίδομεν γὰρ ταῦτα τοῖς ποιηταῖς. πρὸς δὲ τούτοις οὐχ [illegible] ὀρθότης ἐστὶ τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς ποιητικῆς, οὐδὲ ἄλλ[illegible] χνης καὶ ποιητικῆς. αὐτῆς δὲ τῆς ποιητικῆς διττὴ ἡ [illegible] τία· ἡ μὲν γὰρ καθ' αὐτήν, ἡ δὲ κατὰ συμβεβηκός. [illegible] γὰρ προείλετο μιμήσασθαι ἀδυναμίαν, αὐτῆς ἡ ἁμ[illegible] εἰ δὲ τὸ προελέσθαι μὴ ὀρθῶς, ἀλλὰ τὸν ἵππον ἀμ[illegible] δεξιὰ προβεβληκότα ἢ τὸ καθ' ἑκάστην τέχνην ἁμα[illegible] οἷον τὸ κατ' ἰατρικὴν ἢ ἄλλην τέχνην, ἢ ἀδύνατα πε[illegible] ὁποιανοῦν, οὐ καθ' ἑαυτήν. ὥστε δεῖ τὰ ἐπιτιμήματα ἐ[illegible] προβλήμασιν ἐκ τούτων ἐπισκοποῦντα λύειν. πρῶτον [illegible] τὰ πρὸς αὐτὴν τὴν τέχνην ἀδύνατα πεποίηται, ἡμάρ[illegible] ἀλλ' ὀρθῶς ἔχει, εἰ τυγχάνει τοῦ τέλους τοῦ αὐτῆς [illegible] τέλος εἴρηται, εἰ οὕτως ἐκπληκτικώτερον ἢ αὐτὸ ἢ ἄλ[illegible] μέρος. παράδειγμα ἡ τοῦ Ἕκτορος δίωξις. εἰ μέν[illegible] τέλος ἢ μᾶλλον ἢ ἧττον ἐνεδέχετο ὑπάρχειν καὶ κα[illegible] περὶ τούτων τέχνην, ἡμάρτηται οὐκ ὀρθῶς· δεῖ γὰρ [illegible] χεται, ὅλως μηδαμῇ ἡμαρτῆσθαι. ἔτι ποτέρων [illegible] ἁμάρτημα, τῶν κατὰ τὴν τέχνην ἢ κατ' ἄλλο [illegible] κός; ἔλαττον γάρ, εἰ μὴ ᾔδει ὅτι ἔλαφος θήλεια [illegible] οὐκ ἔχει, ἢ εἰ κακομιμήτως ἔγραψεν. πρὸς δὲ τ[illegible] ἐπιτιμᾶται ὅτι οὐκ ἀληθῆ, ἀλλ' οἷα δεῖ, οἷον καὶ Σοφ[illegible] ἔφη αὐτὸς μὲν οἵους δεῖ ποιεῖν, Εὐριπίδην δὲ οἷοι εἰ[illegible] λυτέον. εἰ δὲ μηδετέρως, ὅτι οὕτω φασίν, οἷον τὰ π[illegible] ἴσως γὰρ οὔτε βέλτιον οὕτω λέγειν οὔτ' ἀληθῆ, ἀλλ' ἔ[illegible]

1. κινητικαί A^c, κινητικόν N^a. ‖ 2. μιγνύη A^c, μὴ γνοίη N^a. ‖ 4. αὐτῇ] αὐτὴ A^c. ‖ 11. οὐδένα ἤθη A^c, οὐδένα ἤθει N^a. [illegible] B^c. ‖ 13. ἄλογον Victorius: codices ἀνάλογον. ‖ 14. ἔπειτα N^aA^c. ‖ 19. ὁ ἔμπορος N^a. ‖ 21. τοδὶ ᾖ] τὸ δι' ἦν N^a. ‖ εἰ] [illegible] ἀλλ' οὐδὲ B^c. ‖ 24. τὸ om N^a. ‖ ὂν corr A^c. ‖ 26. τοῦτο A^cB^c, τούτων N^a. ‖ δεῖ om N^a. ‖ 28. ἐπίστασθαι N^a. ‖ [illegible] 29. ἔχει N^a. ‖ 30 τῷ N^a. ‖ 32. ἥκων ἔστε A^c, εἰκόνος τε N^a. ‖ 33. ἀνῄρειτο A^c. ‖ 34. εὐλογωτέρως $N^aA^cB^c$. ‖ 35. [illegible]

1. ποιήσει $N^aA^cB^c$. ‖ 2. ἐμφανίζειν ἠδύνατο ἄτοπον N^a. ‖ 5. δὲ A^c, om N^a. ‖ 6. δὲ om N^a. ‖ 7. εἴη] ἐστιν A^cB^c. [illegible] A^c. ‖ 9. τῷ ἀριθμῷ B^c, τῶν ἀριθμῶν N^aA^c. ‖ 11. ἢ ante οἷα om A^c. ‖ καὶ om N^a. ‖ 13. γὰρ] δὲ N^a. ‖ 15. καὶ [illegible] πολιτικῆς N^a. ‖ ἡ om $N^aA^cB^c$. ‖ 16 et 18. εἰ] ἢ $N^aA^cB^c$. ‖ 17. αὕτη B^c. ‖ 20. ἢ] ἡ A^cB^c. ‖ 22. ἂν om N^aA^c. [illegible] B^c. ‖ 27. ἢ alterum om A^c. ‖ 28. ἡμαρτῆσθαι N^aB^c, μαρτῆσθαι A^c. ‖ 31. εἴδει A^c. ‖ 32. εἰ] η A^c, om N^a. ‖ ἀμιμήτως [illegible] 33. οἷα] ἴσως $N^aA^cB^c$. ‖ 34. εὐριπίδης codices.

ιφάνης· ἀλλ' ὔ φασι τάδε. ἴσως δὲ οὐ βέλτιον οὕτως εἶχεν, οἷον τὰ περὶ τῶν ὅπλων, "ἔγχεα ιθ' ἐπὶ σαυρωτῆρος·" οὕτω γὰρ τότ' ἐνόμιζον, νῦν Ἰλλυριοί. περὶ δὲ τοῦ καλῶς ἢ μὴ καλῶς ινι ἢ πέπρακται, οὐ μόνον σκεπτέον εἰς αὐτὸ τὸ εν ἢ εἰρημένον βλέποντα, εἰ σπουδαῖον ἢ φαῦ- καὶ εἰς τὸν πράττοντα ἢ λέγοντα πρὸς ὃν ἢ ἢ οὗ ἕνεκεν, οἷον ἢ μείζονος ἀγαθοῦ, ἵνα γέ- ιείζονος κακοῦ, ἵνα ἀπογένηται. τὰ δὲ πρὸς τὴν α δεῖ διαλύειν, οἷον γλώττῃ "οὐρῆας μὲν πρῶ- γὰρ οὐ τοὺς ἡμιόνους λέγει ἀλλὰ τοὺς φύ- ι τὸν Δόλωνα "ὅς δή τοι εἶδος μὲν ἔην κακός," α ἀσύμμετρον, ἀλλὰ τὸ πρόσωπον αἰσχρόν· τὸ οἱ Κρῆτες εὐπρόσωπον καλῦσιν. καὶ τὸ "ζωρό- ραιε" οὐ τὸ ἄκρατον ὡς οἰνόφλυξιν, ἀλλὰ τὸ δὲ κατὰ μεταφορὰν εἴρηται, οἷον "ἄλλοι μέν καὶ ἀνέρες εὗδον παννύχιοι·" ἅμα δέ φησιν πεδίον τὸ Τρωϊκὸν ἀθρήσειεν, αὐλῶν συρίγγων τὸ γὰρ πάντες ἀντὶ τῦ πολλοὶ κατὰ μεταφο- · τὸ γὰρ πᾶν πολύ τι. καὶ τὸ "οἴη δ' ἄμμο- μεταφοράν· τὸ γὰρ γνωριμώτατον μόνον. κατὰ ίαν, ὥσπερ Ἱππίας ἔλυεν ὁ Θάσιος τὸ "δίδομεν "τὸ μὲν ὓ καταπύθεται ὄμβρῳ." τὰ δὲ διαιρέσει, δοκλῆς "αἶψα δὲ θνήτ' ἐφύοντο, τὰ πρὶν μά- τα ζῶά τε πρὶν κέκριτο." τὰ δὲ ἀμφιβολίᾳ, ν δὲ πλέων νύξ·" τὸ γὰρ πλέων ἀμφίβολόν ἐςιν. ὰ τὸ ἔθος τῆς λέξεως, οἷον τὸν κεκραμένον οἶνόν ι, ὅθεν πεποίηται "κνημὶς νεοτεύκτυ κασσιτέροιο," ας τοὺς τὸν σίδηρον ἐργαζομένους, ὅθεν εἴρηται ὁ Διὶ οἰνοχοεύειν, ὐ πινόντων οἶνον. εἴη δ' ἂν τῦτό ιεταφοράν. δεῖ δὲ καὶ ὅταν ὄνομά τι ὑπεναν- οκῇ σημαίνειν, ἐπισκοπεῖν ποσαχῶς ἂν σημήνειε ῷ εἰρημένῳ, οἷον "τῇ ῥ' ἔσχετο χάλκεον ἔγχος," κωλυθῆναι. τὸ δὲ ποσαχῶς ἐνδέχεται ὡδί πως ν τις ὑπολάβοι κατὰ τὴν καταντικρὺ ἢ ὡς

Γλαύκων λέγει. [illegible] αὐτοὶ κατα[illegible] ὅτι δοκεῖ ἐπιτιμῶσι[illegible] δὲ πέπονθε τὰ περὶ Ἰκάριον. [illegible] εἶναι· ἄτοπον ὂν τὸ μὴ [illegible] Λακεδαίμονα ἐλθόντα. [illegible] νές φασιν· παρ' αὐτῶν γὰρ [illegible] καὶ εἶναι Ἰκάδιον ἀλλ' οὐκ Ἰκάριον [illegible] πρόβλημα εἰκός ἐςιν. ὅλως δὲ τὸ [illegible] ποίησιν ἢ πρὸς τὸ βέλτιον ἢ πρὸς τὴν [illegible] πρός τε γὰρ τὴν ποίησιν αἱρετώτερον [illegible] ἀπίθανον καὶ δυνατόν· τοιύτυς δ' εἶναι [illegible] ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ βέλτιον· τὸ γὰρ παράδειγμα [illegible] χειν πρὸς ἅ φασι τἄλογα. ὕτω τε καὶ ὅτι ποτὲ [illegible] γόν ἐστιν· εἰκὸς γὰρ καὶ παρὰ τὸ εἰκὸς γίνεσθαι. τὰ δ' ὑπεναντία ὡς εἰρημένα ὕτω σκοπεῖν, ὥσπερ οἱ ἐν τοῖς λόγοις ἔλεγχοι, εἰ τὸ αὐτὸ καὶ πρὸς τὸ αὐτὸ καὶ ὡσαύτως, ὥστε καὶ αὐτὸν ἢ πρὸς ἃ αὐτὸς λέγει ἢ ὃ ἂν φρόνιμος ὑποθῆται.. ὀρθὴ δ' ἐπιτίμησις καὶ ἀλογία καὶ μοχθηρία, ὅταν μὴ ἀνάγκης ὔσης μηδὲν χρήσηται τῷ ἀλόγῳ, ὥσπερ Εὐριπίδης τῷ Αἰγεῖ, ἢ τῇ πονηρίᾳ, ὥσπερ ἐν Ὀρέςῃ τῦ Μενελάυ. τὰ μὲν οὖν ἐπιτιμήματα ἐκ πέντε εἰδῶν φέρουσιν· ἢ γὰρ ὡς ἀδύνατα ἢ ὡς ἄλογα ἢ ὡς βλαβερὰ ἢ ὡς ὑπεναντία ἢ ὡς παρὰ τὴν ὀρθότητα τὴν κατὰ τέχνην· αἱ δὲ λύσεις ἐκ τῶν εἰρημένων ἀριθμῶν σκεπτέαι, εἰσὶ δὲ δώδεκα.

Πότερον δὲ βελτίων ἡ ἐποποιικὴ μίμησις ἢ ἡ τρα- 26 γική, διαπορήσειεν ἄν τις. εἰ γὰρ ἡ ἧττον φορτικὴ βελτίων, τοιαύτη δ' ἡ πρὸς βελτίους θεατάς ἐστι, δῆλον ὅτι ἡ ἅπαντα μιμουμένη φορτική. ὡς γὰρ ὐκ αἰσθανομένων, ἂν μὴ αὐτὸς προσθῇ, πολλὴν κίνησιν κινῦνται, οἷον οἱ φαῦλοι αὐληταὶ κυλιόμενοι, ἂν δίσκον δέῃ μιμεῖσθαι, καὶ ἕλκοντες τὸν κορυφαῖον, ἂν Σκύλλαν αὐλῶσιν. ἡ μὲν ὖν τραγῳδία τοιαύτη ἐστίν, ὡς καὶ οἱ πρότερον τοὺς ὑςέρυς αὐτῶν ᾤοντο ὑποκριτάς· ὡς λίαν γὰρ ὑπερβάλλοντα, πίθηκον ὁ Μυνίσκος τὸν Καλλιππίδην ἐκάλει. τοιαύτη δὲ δόξα καὶ περὶ Πιν-

βάνη A^c, ξενοφάνει N^a. ‖ δὲ om $N^a A^c B^c$. ‖ 4. νῦν] νῦν οἱ N^a. ‖ 7. εἰ] ἢ $A^c B^c$. ‖ 8. οἷον ἢ] οἷον εἰ N^a. ‖ 9. ἢ μείζονος ιm A^c. ‖ 12. ὡς ῥῆτοι A^c, ὡς ῥά τοι B^c, ὡς N^a. ‖ ἔην] εἰ ἦν A^c. ‖ 15. κέραι ἐου τὸ A^c, κεραε ὐ τὸ B^c, κερεες ὐ τὸ ἂν μόνος N^a. ‖ 21. κατὰ μεταφορὰν om B^c. ‖ 23. ὐ] ὖ $A^c B^c$. ‖ 25. κέκτητο A^c. ‖ 26. πλέω A^c, πλέον B^c. ‖ πλεῖον ιον om $N^a A^c B^c$. ‖ τῶν κεκραμένων $N^a A^c B^c$. ‖ οἷόν N^a. ‖ 30. οἰνοχοεύει A^c. ‖ πειρῶν τὸν N^a. ‖ 32. σημαίνειν δοκῇ N^a. ‖ , σημαίνειεν N^a, σημαίνοιε A^c. ‖ 33. οἷον] τὸ N^a. ‖ δ' B^c. ‖ 34. τὸ $N^a A^c B^c$. ‖ τὸ δὲ om $N^a A^c B^c$. ‖ ὡδικῶς $N^a B^c$, ‖ 35. ἢ om N^a.

ια $N^a A^c B^c$. ‖ 9. ἢ om $N^a A^c B^c$. ‖ 12. δ' om $N^a A^c B^c$. ‖ οἷον $N^a A^c B^c$. ‖ 13. καὶ πρὸς τὸ om $N^a A^c B^c$. ‖ 18. φρόφρόνιμον A^c. ‖ 19. δ'] δ' ἡ B^c. ‖ 21. αἰγειότη A^c, αἰγιείτυ N^a, αἰγιωήτη B^c. ‖ 25. εἰ B^c. ‖ 26. βελτίον A^c. ‖ ἐποποιη- ‖ 27. βελτίων om N^a. ‖ 28. δ' ἡ] δὴ $N^a A^c B^c$. ‖ ἐστι] ἐστι δειλίαν $N^a A^c B^c$. ‖ 30. κινῦντα A^c. ‖ 34. γὰρ om N^a. ‖ B^c, μινίσκος N^a. ‖ 35. τινδαρίου N^a.

δάρου ἦν. ὡς δ' οὗτοι ἔχουσι πρὸς αὐτούς, ἡ ὅλη τέχνη πρὸς τὴν ἐποποιίαν ἔχει. τὴν μὲν οὖν πρὸς θεατὰς ἐπιεικεῖς φασὶν εἶναι, διὸ οὐδὲν δέονται τῶν σχημάτων, τὴν δὲ τραγικὴν πρὸς φαύλους. ἡ οὖν φορτικὴ χείρων δῆλον ὅτι ἂν εἴη. πρῶτον μὲν οὐ τῆς ποιητικῆς ἡ κατηγορία ἀλλὰ τῆς ὑποκριτικῆς, ἐπεὶ ἔστι περιεργάζεσθαι τοῖς σημείοις καὶ ῥαψῳδοῦντα, ὅπερ ἐποίει Σωσίστρατος, καὶ διᾴδοντα, ὅπερ ἐποίει Μνασίθεος Ὀπούντιος. εἶτα οὐδὲ κίνησις ἅπασα ἀποδοκιμαστέα, εἴπερ μηδ' ὄρχησις, ἀλλ' ἡ φαύλων, ὅπερ καὶ Καλλιππίδῃ ἐπετιμᾶτο καὶ νῦν ἄλλοις, ὡς οὐκ ἐλευθέρας γυναῖκας μιμουμένων. ἔτι ἡ τραγῳδία καὶ ἄνευ κινήσεως ποιεῖ τὸ αὑτῆς, ὥσπερ ἡ ἐποποιία· διὰ γὰρ τοῦ ἀναγινώσκειν φανερὰ ὁποία τις ἐστίν. εἰ οὖν ἐστὶ τἆλλα κρείττων, τοῦτό γε οὐκ ἀναγκαῖον αὐτῇ ὑπάρχειν. ἔπειτα διότι πάντ' ἔχει ὅσαπερ ἡ ἐποποιία· καὶ γὰρ τῷ μέτρῳ ἔξεστι χρῆσθαι, καὶ ἔτι οὐ μικρὸν μέρος τὴν μουσικὴν καὶ τὴν ὄψιν ἔχει, δι' ἧς αἱ ἡδοναὶ συνίστανται ἐναργέστατα. εἶτα καὶ τὸ ἐναργὲς ἔχει καὶ ἐν τῇ ἀναγνωρίσει καὶ ἐπὶ τῶν ἔργων. ἔτι τῷ ἐν ἐλάττονι μήκει τὸ τέλος τῆς μιμήσεως εἶναι· τὸ γὰρ ἀθροώτερον ἥδιον ἢ πολλῷ κεκ[illegible] χρόνῳ, λέγω δὲ οἷον εἴ τις τὸν Οἰδίπουν θείη τὸν Σ[illegible] ἐν ἔπεσιν ὅσοις ἡ Ἰλιάς. ἔτι ἧττον μία ὁποιαοῦ[illegible] τῶν ἐποποιῶν. σημεῖον δέ· ἐκ γὰρ ὁποιασοῦν μιμήσ[illegible] τραγῳδίαι γίνονται. ὥστ' ἐὰν μὲν ἕνα μῦθον ποιῶσ[illegible] ἢ βραχέα δεικνύμενον μύουρον φαίνεσθαι, ἢ ἀκ[illegible] τοῦ μέτρου μήκει ὑδαρῆ. ἐὰν δὲ πλείους, λέγω δὲ [illegible] πλειόνων πράξεων ἢ συγκειμένη, οὐ μία, ὥσπε[illegible] ἔχει πολλὰ τοιαῦτα μέρη καὶ ἡ Ὀδύσσεια. ἃ κ[illegible] ἑαυτὰ ἔχει μέγεθος· καίτοι ταῦτα τὰ ποιήματα [illegible] ὡς ἐνδέχεται ἄριστα, καὶ ὅτι μάλιστα μιᾶς πράξε[illegible] ἐστιν. εἰ οὖν τούτοις τε διαφέρει πᾶσι καὶ ἔτι τῷ [illegible] ἔργῳ (δεῖ γὰρ οὐ τὴν τυχοῦσαν ἡδονὴν ποιεῖν αὐτ[illegible] τὴν εἰρημένην), φανερὸν ὅτι κρείττων ἂν εἴη μᾶλ[illegible]λου τυγχάνουσα τῆς ἐποποιίας. περὶ μὲν οὖν τραγ[illegible] ἐποποιίας, καὶ αὐτῶν καὶ τῶν εἰδῶν καὶ τῶν με[illegible] καὶ πόσα καὶ τί διαφέρει, καὶ τοῦ εὖ ἢ μὴ τίνες [illegible] περὶ ἐπιτιμήσεων καὶ λύσεων, εἰρήσθω τοσαῦτα.

1. ἔχουσι] δ' ἔχουσι A^c. ‖ 2. πρὸς] περὶ τοὺς N^a. ‖ 3. διὸ om $N^a A^c B^c$. ‖ 4. ἡ] εἰ B^c. ‖ 6. ἐποίει] ἐστι $N^a A^c B^c$ [illegible] plerique. ‖ ὁ ὀπούντιος B^c. ‖ 12. ὁποία] καὶ ὁποία N^a. ‖ 13. τά γ' ἄλλα $A^c B^c$. ‖ 15. ἔτι] ὅτι N^a. ‖ 16. τας [illegible] omisso ἔχει. ‖ ἐπίστανται N^a.

1. ἥδιον ἢ] ἡδονὴ $N^a A^c B^c$. ‖ 2. δίπουν A^c. ‖ θείη θείη τὸ A^c. ‖ 3. ἢ ἰδίας $N^a B^c$. ‖ μία ὁποιαοῦν] ἡ μία $N^a A^c B^c$. [illegible] βραχέα] ἢ βραχέως $N^a A^c B^c$. ‖ 7. μέτρου] λέγω N^a. ‖ ἐὰν δὲ πλείους om $N^a A^c B^c$. ‖ 8. οὐ μία et 9. ἃ om $N^a A^c B^c$. [illegible] τοιαῦτ' ἄττα ποιήματα $N^a A^c B^c$. ‖ 12. ἐστιν om $N^a A^c B^c$. ‖ 14. κρεῖττον $A^c B^c$. ‖ 16. αὐτῶν alterum om $N^a A^c B^c$. [illegible] N^a. ‖ ἢ] εἰ $N^a A^c$.

EX ANDRONICI RHODII INDICE LIBRORUM ARISTOTELIS.

Plutarch. in Sulla 26: *τὸν Ῥόδιον Ἀνδρόνικον . . . ἀναγράψαι τοὺς νῦν φερομένους πίνακας (τῶν Ἀριστο-τέλους καὶ Θεοφράστου βιβλίων).*

Vita Aristot. cod. Marc. 257 f. 277ª sup. (cf. ed. Robbe p. 8 extr.): *καὶ τελευτᾷ ἐκεῖσε διαθήκην ἔγγραφον καταλιπὼν ἣ φέρεται παρά τε ἀνδρονίκῳ καὶ πτολεμαίῳ, μετὰ τοῦ πίνακος τῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων* **(sic).**

Vers. lat. ant. (saec. XII/XIII): ***et mortuus in Chalcide dimittens testamentum scriptum quod fertur ab Andronico et Ptolomeo cum voluminibus suorum tractatuum.***

David in Ar. cat. p. 22, 11 Br. *τῶν Ἀριστοτελικῶν συγγραμμάτων πολλῶν ὄντων, χιλίων τὸν ἀριθμόν, ὡς φησὶ Πτολεμαῖος ὁ φιλάδελφος* **(immo** *ὁ φιλόσοφος***)** *ἀναγραφὴν αὐτῶν ποιησάμενος καὶ τὸν βίον αὐτοῦ καὶ τὴν διάθεσιν (διαθήκην?).* **— ib. p. 24, 19:** *τῶν Ἀριστοτελικῶν συγγραμμάτων χιλίων ὄντων τὸν ἀριθμόν, ὡς Ἀνδρόνικος παραδίδωσιν.*

Schol. subscr. Theophr. metaph. (p. 323 Br.): *τοῦτο τὸ βιβλίον Ἀνδρόνικος μὲν καὶ Ἕρμιππος* **(hic sc. ab Andronico testis allatus)** *ἀγνοοῦσιν· οὐδὲ γὰρ μνείαν αὐτοῦ ὅλως πεποίηνται ἐν τῇ ἀναγραφῇ τῶν Θεοφράστου βιβλίων* **(cf. schol. ad Theophr. phytic. VII fin.).**

I. DIOGENES LAERTIUS

De vitis et sent. philosophorum V, 21: *συνέγραψε δὲ πάμπλειστα βιβλία, ἅπερ ἀκόλουθον ἡγησάμην ὑπογράψαι διὰ τὴν περὶ πάντας λόγους τἀνδρὸς ἀρετήν·*

Περὶ δικαιοσύνης α β γ δ.
περὶ ποιητῶν α β γ.
περὶ φιλοσοφίας α β γ.
πολιτικοῦ α β.
περὶ ῥητορικῆς ἢ Γρύλλος α.
Νήρινθος α.
σοφιστὴς α.
Μενέξενος α.
ἐρωτικὸς α.
συμπόσιον α.
περὶ πλούτου α.
προτρεπτικὸς α.
περὶ ψυχῆς α.
περὶ εὐχῆς α.
περὶ εὐγενείας α.
περὶ ἡδονῆς α.
Ἀλέξανδρος ἢ ὑπὲρ ἀποίκων α.
περὶ βασιλείας α.
περὶ παιδείας α.
περὶ τἀγαθοῦ α β γ.
τὰ ἐκ τῶν νόμων Πλάτωνος α β γ.
τὰ ἐκ τῆς πολιτείας α β.
οἰκονομικὸς α.
περὶ φιλίας α.
περὶ τοῦ πάσχειν ἢ πεπονθέναι α.
περὶ ἐπιστημῶν α.
περὶ ἐριστικῶν α β.
λύσεις ἐριστικαὶ δ.
διαιρέσεις σοφιστικαὶ δ.
περὶ ἐναντίων α.

Ex cod. Laur. 69, 13 (saec. XIII) = L, coll. codd. saec. XIV et XV: Laur. 69, 35 = 1, Laur. 69, 28 = 2, Marc. 394 (qui ex 1 descriptus est) = 3, Marc. 393 (qui plerumque convenit cum 2) = 4 (vid. Aristoteles pseudepigraphus p. 11).

πάμπλειστα βιβλία: *βιβλία πολλὰ* **L. ‖ 3** *περὶ φιλ° α β γ* **L. ‖ 4** *περὶ πολιτικοῦ α β* **L et 1. ‖ 5** *περὶ ῥητορικῆς, ἢ γρῦλλος* **L:** *περὶ ῥητορικῆς γρύλλος α* **1. 2. 3. 4. ‖ 6** *νήρινθος* **etiam Hesych. (***Κορίνθιος* **Them.) fort. leg.** *Κόρινθος.* **‖ 7 hic tit. inter lineas ad h. l. suppletur a vet. manu L, in quo post** *νήρινθος α* **statim sequitur (sic)** *πλούτου α*, **licet hoc infra post (8—10)** *συμπόσιον α* **suo loco repetatur** *περὶ πλούτου α.* **‖ 8—10 om. 1, at man. sec. supplevit in margine. ‖ 9 bis ponitur in 4:** *ἐρωτικός α. ἐρωτικός α.* **‖ 16** *περὶ ἡδονῆς α|λέξανδρος. ἢ ὑπὲρ ἀποίκων α* **L. ‖ 23** *οἰκονομίας α* **L,** *οἰκονομικῶς α* **1. 3. ‖ 24** *περὶ φιλοσοφίας* **(ex compendio male lecto cf. ad 3 L),** *περὶ τοῦ π.* **1 et 3.** *περὶ φιλίας.|περὶ τοῦ π.* **L, item 2. 4. ‖ 27 sic 1. 3. 4.** *περὶ ἐρωτικῶν* **L et 2, at corr. L in marg.** *γρ. ἐριστικῶν.* **‖ 28** *ἐραστικαὶ* **2.**

διαιρέσεις ιζ.
διαιρετικῶν (-κὸν) α.
⟨περὶ⟩ ἐρωτήσεως καὶ ἀποκρίσεως α β.
45 περὶ κινήσεως α.
προτάσεις α.
προτάσεις ἐριστικαὶ δ.
συλλογισμοὶ α.
προτέρων ἀναλυτικῶν α β γ δ ε ς ζ η θ.
50 ἀναλυτικῶν ὑστέρων μεγάλων α β.
περὶ προβλημάτων α.
μεθοδικὰ (-κῶν) α β γ δ ε ς ζ η.
περὶ τοῦ βελτίονος α.
περὶ τῆς ἰδέας α.
55 ὅροι πρὸ τῶν τοπικῶν α β γ δ ε ς ζ.
συλλογισμῶν α β.
συλλογιστικὸν καὶ ὅροι α.
περὶ τοῦ αἱρετοῦ καὶ τοῦ συμβεβηκότος α.
70 θέσεις ἐπιχειρηματικαὶ κε.
θέσεις ἐρωτικαὶ δ.
θέσεις φιλικαὶ β.
θέσεις περὶ ψυχῆς α.
⟨θέσεις⟩ πολιτικὰ (-καὶ) β.
75 πολιτικῆς ἀκροάσεως ὡς ἡ Θεοφράστου α β γ
περὶ δικαίων α β.
τεχνῶν συναγωγὴ (-γῆς) α β.
τέχνης ῥητορικῆς α β.
τέχνη α.
80 ἄλλη (-ς) τεχνῶν συναγωγὴ (-γῆς) α β.
μεθοδικὸν α.
τέχνης τῆς Θεοδέκτου συναγωγὴ α.
πραγματείας τέχνης ποιητικῆς α β.
ἐνθυμήματα ῥητορικὰ α.
85 περὶ μεγέθους α.
ἐνθυμημάτων διαιρέσεις α.

31 π. ε. κ. γενῶν|. περὶ ἰδίων α L, π ε. κ. γενῶν. περὶ ἰδίων α 2. 3. 4, π. ε. κ. γενῶν α 1 (et Ambr.), qui quod omissum fu ἰδίων α in marg. a man. sec. adiectum habet (cf. Hes.). Burl. *de genere et specie et proprio unum.* ‖ 33 ita L (et cod. A ἐπιχειρητικὰ 4 et Bessarionis m. in 3, ἐπιχειριτικὰ 2, ἐπιγυριτικὰ 1 et pr. m. 3. ‖ 34 ita mei omnes. ‖ 35 ita L (cf. Ambr.), ἐνστασ 3. 4. Burl. *de instantiis unum.* ‖ 36 ἢ κατὰ πρόθεσιν α L (et Ambr. Hes.). πρόσθεσιν α 4, πρόσθεσιν περὶ π. ὁ. (sine num.) 2, 1. 3 (*secundum propositum quinque* Ambros.). Burl. *de his que multipliciter dicuntur vel secundum additionem unum.* ‖ 38 ε qu dit L postea erasum est. α β γ δ 1. 2. 3. 4 (*quattuor* Ambr.). Burl. *de moralibus quinque.* ‖ 40 ita L, ὑπὲρ ἑ. 1. 2. 3. 4. ἑπτακαίδεκα 1. 2. 3. 4. ‖ 43 ita omnes (etiam Hes), sed legendum est διαιρετικὸν α, sicut infra in altero eiusdem tituli libro. minativo titulus ponitur ubi ἓν est βιβλίον, genitivo ubi enumerantur πρῶτον δεύτερον etc. ubi non libri singuli enumerantur, librorum aut capitulorum tantum unius eiusdemque libri summa traditur, numero item nominativus additur. ‖ 44 ita omn περί. ‖ 45 ita omnes (item Ambr.) ‖ 47 πρ. ἐξοριστικαὶ α L, at corr. in marg. γρ. ἐριστικαί. ἐριστικαὶ δ 2. 4 et Bess. in 3, u correctura deleta est. αἱρετικαὶ δ pr. m. 1, quod corrigitur in αἱριστικαὶ a. m. sec. ‖ 49 ita omnes (*novem* etiam Ambr., ite chius). ‖ 52 ita omnes, sed corrigas μεθοδικῶν (Ambr. *de quaestionibus ad disciplinam pertinentibus octo.* cf. Hes.). ‖ 53, 54 Laur. ‖ 55 ὅροι πρῶτον τ. 1, ubi ω suprapositum correctoris est. πρῶτον 4 (cf. Hes.), πρώτων 3, πρω των 2. Burl. *de diffinitionum topicorum* (*primo topicorum* cod. Berol.). ‖ 57 συλλογιστικῶν καὶ ὅροι α L et 1. 3 (item Ambr.). ‖ 58, 59 om. L, sed a in marg. ‖ 58 αἱρετικοῦ 2. ‖ 60 τοπικὸν 2. 4. ‖ 64 τρισκαίδεκα 1. 2. 3. 4. ‖ 66 περὶ ἡδονῶν α L. ‖ 70 ita L, θ. ἐπιχειρηματικαὶ εἴκοσι 1. 2. 3. 4, nisi quod ἐπιχειριτικαὶ 2. ‖ 71 ita L, cf. Burl. *de positionibus amativis duos.* om. 1. 2. 3. 4 (item Ambr.). 1. 3. corr. πολιτικαὶ β i. e. θέσεις πολιτικαὶ β (ut apud Hesychium). ‖ 75 in Laur. post ἡ additur θ puncto in mediam litteram postea deletum. ‖ 77 συναγωγὴ omnes (compendio scriptum in L συναγ). corr. συναγωγῆς. ‖ 80 ita L, ἄλλη τέχν 1.

περὶ λέξεως α̅ β̅.
περὶ συμβουλίας α̅.
συναγωγῆς α̅ β̅.
0 περὶ φύσεως α̅ β̅ γ̅.
φυσικὸν α̅.
περὶ τῆς Ἀρχυτείου φιλοσοφίας α̅ β̅ γ̅.
περὶ τῆς Σπευσίππου καὶ Ξενοκράτους α̅.
τὰ ἐκ τοῦ Τιμαίου καὶ τῶν Ἀρχυτείων.
5 πρὸς τὰ Μελίσσου α̅.
πρὸς τὰ Ἀλκμαίωνος α̅.
πρὸς τοὺς Πυθαγορείους α̅.
πρὸς τὰ Γοργίου α̅.
πρὸς τὰ Ξενοκράτους (-φάνους) α̅.
0 πρὸς τὰ Ζήνωνος α̅.
περὶ τῶν Πυθαγορείων α̅.
περὶ ζώων α̅ β̅ γ̅ δ̅ ε̅ ϛ̅ ζ̅ η̅ θ̅.
ἀνατομῶν α̅ β̅ γ̅ δ̅ ε̅ ϛ̅ ζ̅.
ἐκλογὴ ἀνατομῶν α̅.
5 ὑπὲρ τῶν συνθέτων ζώων α̅.
ὑπὲρ τῶν μυθολογουμένων ζώων α̅.
ὑπὲρ τοῦ μὴ γεννᾶν α̅.
περὶ φυτῶν α̅ β̅.
φυσιογνωμονικὸν α̅.
0 ἰατρικὰ β̅.
περὶ μονάδος α̅.
σημεῖα χειμώνων α̅.
ἀστρονομικὸν α̅.
ὀπτικὸν α̅.
5 περὶ κινήσεως α̅.
περὶ μουσικῆς α̅.
μνημονικὸν α̅.
ἀπορημάτων Ὁμηρικῶν α̅ β̅ γ̅ δ̅ ε̅ ϛ̅.
ποιητικὸν (-κῶν) α̅.
120 φυσικῶν κατὰ στοιχεῖον λ̅η̅.
ἐπιτεθεαμένων προβλημάτων α̅ β̅.
ἐγκυκλίων α̅ β̅.
μηχανικὸν (-κῶν) α̅.
προβλήματα ἐκ τῶν Δημοκρίτου ζ̅.
125 περὶ τῆς λίθου α̅.
παραβολαὶ α̅.
ἄτακτα ι̅β̅.
ἐξηγημένα κατὰ γένος ι̅δ̅.
δικαιώματα α̅.
130 Ὀλυμπιονῖκαι α̅.
Πυθιονῖκαι α̅.
⟨περὶ⟩ μουσικῆς α̅.
Πυθικὸς α̅.
Πυθιονικῶν ἔλεγχοι α̅.
135 νῖκαι Διονυσιακαὶ α̅.
περὶ τραγῳδιῶν α̅.
διδασκαλίαι α̅.
παροιμίαι α̅.
νόμος συστατικὸς (συσσιτικὸς) α̅.
140 νόμοι α̅ β̅ γ̅ δ̅.
κατηγοριῶν (-ρίαι) α̅.
περὶ ἑρμηνείας α̅.
πολιτεῖαι πόλεων δυοῖν δεούσαιν ρ̅ξ̅, ⟨κοιναὶ⟩ καὶ ἴδιαι, δημοκρατικαί, ὀλιγαρχικαί, ἀριστοκρατικαί, τυραννικαί.
ἐπιστολαὶ πρὸς Φίλιππον. Σηλυβρίων ἐπιστολαί.

89 post 90 ponitur in L, ubi συναγωγὴ (comp. scr. ut 77 et 82). ‖ 92 ita omnes (-τίου 3). Burl. *de primitiva philosophia.* ‖ ita 1. 2. 3. 4 (αρχυτίων 1. 3), τὰ ἐκ τιμαίου κ. τ. α. L. Burl. *contra timeum et quedam primitiva.* ‖ 96 τὰς L. ‖ 97, 98, 99, 100 . L, sed corrector titulos 98—101 suppl. in marg. post περὶ τῶν πυθαγ., quod bis nunc legitur. ‖ 99 ita omnes, etiam Burl. οφάνευς, quod tamen scribendum est, nusquam legitur. nam de Flor. qui omnino non habet hunc titulum praeterquam in margine, ιο testatur Menag. obs. p. 195. ‖ 102 huius tituli numerum cum numero tit. 103 commutare videtur 2, qui illius α̅ — ζ̅, huius α̅ — θ̅ ımerat. ‖ 103 α̅ — ζ̅ L et 4 (cf. 2 ad 102), η̅ add. 1. 3 (et Ambr.). ‖ 105 om. L. ‖ 106 ita omnes. ‖ 107 ita omnes. ‖ 110 δύο 3 (τακτικὰ β̅ cod. Raudn. cum ed. Frob.). ‖ 114 om. L, sed a corr. apponitur in margine. ‖ 118 ἀπορημάτων L. ‖ 119 correxi ητικῶν (i. e. ἀποσημάτων ποιητικῶν): ποιητικὸν (i. e. -κῶν) α̅ L (Hes.), ποιητικὰ α̅ 1. 2. 3. 4. ‖ 120 i. e. ἀπορημάτων vel προβλημάτων ικῶν: φυσικὰ καταστοιχείων λ̅η̅ L, φυσικῶν (φυσικὰ 2. 4) κατὰ στοιχεῖον ὀκτὼ πρὸς τοῖς τριάκοντα 1. 2. 3. 4. ‖ 121 *inspectorum promatum duos* Ambr. ‖ 122 i. e. ἐγκ. προβλημάτων. hunc tit. om. 2. ‖ 123 lege μηχανικῶν (προβλημάτων). problemata enim indicant ιli omnes a 118—125. codd. omnes (etiam Hes.) μηχανικὸν α̅. ‖ 124 i. e. problemata septem: π. ἐκ τῶν δ. β̅ (non α̅ β̅) L et 2. 4 et m. 1, sed 3 et corrector in 1 habent ζ̅ (*sex* Ambr.). ‖ 127 δεκαδύο 1. 2. 3. 4 (πρὸτακτὰ cod. Raudn. cum ed. Frob.) ‖ 128 ita 2 Hes.). ἐξηγμένα L et 3. 4, item 1 (nisi quod corrupte hic habet ἐξηυμένα). τέτταρα καὶ δέκα 3. 4. ‖ 130 νίκαι L et 1. 3. ‖ πυθιονῖκαι α̅. μουσικῆς α̅ 2, πυθιονῖκαι (-νίκαι 1. 3) μουσικῆς α̅ L et 1. 3. 4 (Ambr.). ‖ 134 ita omnes (-κῶν 2, -κων sine acc. L.). ‖ 5 νίκαι L. ‖ 137 διδασκαλιῶν α̅ L. ‖ 139 νόμος συστατικὸς α̅ 1. 2. 3. 4 (Ambr.), etiam Burl. *de lege constitutiva I.* νόμος vel νόμοι τατικοί compendiis scr. L sic: νόμ συστ (cf. Hesych.). corrigendum est συσσιτικός. ‖ 141 lege κατηγορίαι. codd. omnes κατηγο-ν α̅. ‖ 143 πολιτεῖαι πόλεων δυοῖν δέουσαι (sic) ρ̅ξ̅. καὶ ἰδία δημοκρατικαὶ. ὀλιγαρχικαὶ. τυραννικαὶ. ἀριστοκρατικαὶ. L, δυοῖν (δυεῖν 1. 3) ἰσαιν ἑξήκοντα καὶ ἑκατὸν καὶ ἰδία (ἰδίαι Frob. Steph. item cod. Raudn. *seorsumque ad Philippum* Ambr.) δ. ὀλ. καὶ ἀριστοκρατικαὶ καὶ αννικαί 1. 2. 3. 4. corr. Bernays. ‖ 144 post Φίλιππον in codd. omnibus deest numerus. σηλυβρίων L, σηλυμβρίων 1. 2. 3. 4, περὶ λυβριανῶν Heitz. φίλιπον σηλυμβρίων (φίλιππον. σηλυμβρίων 3. 4) ἐπιστολαὶ πρὸς ἀλέξανδρον τέτταρες. ἐπιστολαὶ πρὸς ἀντίπατρον ἐννέα. 1. 3. 4. υμβρίων επιστολαὶ. πρὸς ἀλέξανδρον τέτταρες ἐπιστολαὶ. πρὸς ἀντίπατρον ἐννέα. 2 (L habet sicut dedi in textu). πρὸς μέντορα θ̅ L. πρὸς στωνα in 2 ponitur ante πρὸς μέντορα α̅. ad finem πρὸς δημόκριτον α̅. ἔπη. ὧν L, π. δημόκριτον, ἔπη. ὧν 2. 3, π. δημόκριτον. ἔπη ὧν 4, π. δη-

Περὶ δικαιοσύνης δ. 1
περὶ ποιητῶν γ. 2
περὶ φιλοσοφίας δ. 3
πολιτικὸν α. 4
περὶ πολιτικῆς ἢ Γρύλλος γ. 5
Νήρινθος α. 6
περὶ πλούτου α. 11 (7)
σοφιστὴς α. 7
περὶ εὐχῆς ⟨α⟩. 14
Μενέξενος α. 8
περὶ εὐγενείας α. 15
ἐρωτικὸς α. 9
περὶ ψυχῆς α. 13
προτρεπτικὸν α. 12
περὶ ἡδονῆς α. 16 (66)
περὶ βασιλείας α. 18
οἰκονομικὸν α. 23
περὶ παιδείας ἢ παιδευτικὸν α. 19
(συμπόσιον α). 10 (48)
περὶ τοῦ ἀγαθοῦ α. 20
περὶ ἀρχῶν ἢ φύσεως α. 41
Ἀλέξανδρος ἢ ὑπὲρ ἀποικιῶν α. 17
τὰ ἐκ τῶν νόμων Πλάτωνος β. 21
περὶ φιλίας γ. 24
περὶ ἐπιστημῶν α. 26 (40)
περὶ τοῦ πάσχειν ἢ πεπονθέναι ⟨α⟩. 25
περὶ ἐριστικῶν λόγων β. 27
περὶ εἰδῶν α. 31 (32)
λύσεις ἐριστικαὶ δ. 28
περὶ πάθους ὀργῆς α. 37
διαιρέσεις σοφιστικαὶ α. 29
περὶ ἐναντίων α. 30
ὑπομνημάτων ἐπιχειρη⟨μα⟩τικῶν γ. 33
προτάσεις περὶ ἀρετῆς β. 34
περὶ στοιχείων γ. 39
ἐνστάσεις ⟨α⟩. 35
περὶ τῶν ποσαχῶς λεγομένων ἢ τῶν κατ[ὰ πρό]θεσιν α. 36

μόκριτον ἔπη ὧν 1. ἀρχαὶ L, ἀρχὴ 1. 3. 4, ἡ ἀρχὴ 2. ἀγνε sine acc. L. πρέσβις θ' ἑκατιβόλε L, πρέσβις δ' ἑκατάβολε 1. 3 (s[ed] πρέσβυς, ut in 4), θ' ἑκαταβόλε 2. 4 (πρέσβευθ' cod. Raudn. cum ed. Frob. et Steph.). ἐλεγείων (ὧν add. corr.) ἀρχὴ L, ἀρχὴ 1 3. 4, ἐλεγεῖα ὧν ἡ ἀρχὴ 2.

Hesychius exscripsit indicem Laertii, eo fere textu usus quem nunc tenemus (cf. νήρινθος, νόμος συστατικός et similia) titulos Laertianos omnes praeter eos qui ad unum eundemque redire viderentur, addidit autem ad finem aliunde congestos [...] deravit. numeros Laertianorum apposui Hesychianis, complures titulos a Menagio omissos supplevi ex codice quem repperi (vid. Aristoteles pseudepigraphus p. 709) Ambrosiano R 117 sup. (ch. saec. XV) variis manibus scripto, in qu[o] Aristotelis bis legitur (= 1. 2). apographum accuratissimum ex bibliotheca Ambrosiana rogatus misit Antonius Ceriani epistola ad me data d. 19 Julii 1865 haec sunt verba: Troverà acclusa ... la copia del primo esemplare della *Vita* [d']*Aristotile* del codice Ambrosiano R. 117 Superior. L'ho copiato ... e la copia fu poi riveduta intieramente col manoscri[tto] copia l'ho poi collazionata due volte col secondo esemplare, che segue nello stesso manoscritto. De codice Patmio praeter [...]dorfium (A. P. p. 10) vid. V. Guérin, Description de l'île de Patmos et de l'île de Samos (Par. 1856) p. 105.

5 ante ἢ comma ponunt 1. 2. Men. ‖ 6 leg. Κόρινθος. cf. ad DL. 6. ‖ 7 cf. DL. cod. Laur. νήρινθος α. πλούτου α, ubi [...] titulus π. πλούτου. idem factum erat in eo codice e quo ductus est cod. 1: in hoc enim tituli intermedii tres (8—10 DL.) homoioteleuton omissi sunt. ‖ 8 σοφιστικῆς α Men. ‖ 9 addidi α. περὶ εὐχῆς μενέξενος α 1. 2. περὶ εὐχῆς. Μενέξενος α Men. ‖ 12 [...] 13 περὶ ψυχῆς. α.(sic) 1. ‖ 14 nunc accusativo posuit librarius quae scripsit Aristoteles, modo quae sunt eius nominativo, per [...] indicem incertus. ‖ 15 abest titulus idem alter DL. 66. ‖ 18 comma ante ἢ add. 1. 2. Men. ‖ 19 συμπόσιον α scrip[si] (cf. infra 161): συλλογισμῶν α codd. (1. 2. Men.), qui idem titulus infra suo loco extat 54. Hesychius autem ex DL. titulos [qui] iidem viderentur semel tantum apposuit. ‖ 22 ἀποίκων DL. ‖ post 23 propter homoioteleuton omissum videtur τὰ ἐκ τῆς πολιτείας [...] sic enim fuerit τὰ ἐκ τῶν νόμων ⟨Πλάτωνος γ. τὰ ἐκ τῆς πολιτείας⟩ Πλάτωνος β. ‖ 25 abest tit. alter DL. 40 περὶ ἐπιστήμης α. ‖ [...] Men. (addidi α). ‖ 27 tit. om. Men. ‖ post 28 om. περὶ ἰδίων. ‖ 30 παθοῦς 1. 2 (παθῶν DL.). ‖ 33 ὑπομνημάτων γ (sic om. ἐπ[ι-] μνημάτων ἐπιχειρητικῶν γ. 2. ‖ 36 α addidit Men. ἐνστάσεις περὶ τῶν ποσαχῶς λεγομένων η. τῶν κατὰ πρόθεσιν α. 1. 2 (it[em] nisi quod ἢ).

προτάσεων α. 46 (67)
ἠθικῶν κ. 38
περὶ κινήσεως α. 45
περὶ διαιρέσεων ιζ. 42
διαιρετικῶν α. 43 (62)
περὶ ἐρωτήσεως καὶ ἀποκρίσεως α. 44
προτάσεων ἐριστικῶν α. 47
περὶ ἰδέας α. 54
ἀναλυτικῶν προτέρων θ. 49
ἀναλυτικῶν ὑστέρων β. 50
⟨περὶ⟩ προβλημάτων ⟨α⟩. 51
μεθοδικὰ ⟨η⟩. 52 (81)
περὶ τοῦ βελτίονος α. 53
ὅρων βιβλίον α. 55
τοπικῶν ζ. (55)
μαθηματικῶν α. 63
συλλογισμῶν β. 56 (48)
συλλογιστικῶν ὅρων α. 57
περὶ αἱρετοῦ καὶ συμβαίνοντος α. 58
τὰ πρὸ τῶν τόπων α. 59
περὶ ἑκουσίων α. 68
τοπικῶν πρὸς τοὺς ὅρους ⟨β⟩. 60
πάθη α. 61
ὁρισμῶν βιβλία ιγ. 64
ἐπιχειρημάτων β. 65
περὶ κάλλους α. 69
περὶ δικαίων β. 76
θέσεις ἐπιχειρητικαὶ ἐν βιβλίοις κε. 70
θέσεις ἐρωτικαὶ ἐν βιβλίοις δ. 71
θέσεις φιλικαὶ ἐν βιβλίοις β. 72
θέσεις περὶ ψυχῆς ἐν βιβλίῳ α. 73
θέσεις πολιτικαὶ β. 74
πολιτικῆς ἀκροάσεως η. 75
τεχνῶν συναγωγὴ α. 77 (80, 89)
τέχνης ῥητορικῆς γ. 78
τέχνης α. 79
τέχνης τῆς Θεοδέκτου συναγωγὴ ἐν γ. 82
τέχνης ποιητικῆς β. 83
ἐνθυμημάτων ῥητορικῶν α. 84
περὶ μεγέθους ⟨α⟩. 85
ἐνθυμημάτων διαιρέσεις ⟨α⟩. 86
περὶ λέξεως καθαρᾶς α. 87
περὶ συμβουλῆς α. 88
περὶ φύσεως α. 90
περὶ φυσικῶν α. 91
περὶ τῆς Ἀρχύτου φιλοσοφίας γ. 92
περὶ τῆς Σπευσίππου καὶ Ξενοκράτους α. 93 (99, 100)
ἐκ τῶν Τιμαίου καὶ Ἀρχύτου α. 94
πρὸς τὰ Μελίσσου α. 95
πρὸς τὰ Ἀλκμαίωνος α. 96
περὶ τῶν Πυθαγορείων α. 97 (101)
πρὸς τὰ Γοργίου ⟨α⟩. 98
περὶ τοῦ μὴ γεννᾶν α. 107
περὶ ζῴων θ. 102
περὶ τῶν συνθέτων ζῴων α. 105
περὶ ἀνατομῶν ζ. 103
ἐκλογὴ τούτων α. 104
περὶ τῶν μυθολογουμένων ζῴων α. 106
περὶ φυτῶν β. 108
φυσιογνωμονικὰ β. 109
περὶ ἰατρικῆς β. 110
σημασίας χειμώνων α. 112
περὶ μονάδος α. 111
ἀστρονομικὸν α. 113
περὶ κινήσεως α. 115
ὀπτικὸν α. 114
περὶ μουσικῆς α. 116
πέπλον ⟨α⟩.
ἀπορημάτων Ὁμηρικῶν ζ. 118
ἀπορημάτων θείων α.
ποιητικὸν α. 119
μνημονικὸν α. 117
φυσικῶν λη κατὰ στοιχεῖον. 120
μεταφυσικὰ κ.
προβλημάτων ἐπιτεθεαμένων ⟨β⟩. 121
ἐγκυκλίων β. 122

38 abest tit. alter DL. 67 προτάσεις α. ‖ 42 abest tit. alter DL. 62 διαιρετικὸν α. ‖ 48. 49 προβλημάτων μεθοδικά. sic sine num. 1. 2. ‖ 49 abest tit. alter DL. 81 μεθοδικὸν α. ‖ 51. 52 om. Men. duo facti sunt tituli ex uno Laertii ὅροι πρὸ τῶν (πρῶτον al. l.) ἐν ζ. ‖ 53 om. Men. ‖ 54 tit. alter DL. 48 συλλογισμοὶ α omissus est (cf. supra ad 19). ‖ 55 συλλογισμῶν ὅρων α. sic 1. ‖ 60 τοπικῶν πρὸς τοὺς ὅρους καὶ πάθη α. codd. ‖ 70 η. (sic) 1. 2, κ Men. ‖ 71 abest tit. alt. DL. 80 ἄλλη τεχνῶν συναγωγὴ α β. item DL. 89 συναγωγῆς α β. ‖ 76 ῥητωρικῶν 2. ‖ 77. 78 περὶ μεγέθους ἐνθυμημάτων, καὶ αἱρέσεων. codd. ‖ 80 περὶ συμβουλῆς, περὶ λέξεως ...ς. περὶ συμβουλῆς α. sic bis rep. 1 (non 2). ‖ 84 abest tit. alt. DL. 99 πρὸς τὰ Ξενοκράτους α (sic igitur legit etiam Hesychius ...ενοφάνους). item sequens 100 πρὸς τὰ Ζήνωνος α. ‖ 87 ἀλκμαίωνος 1, ἀλκμέωνος 2. ‖ 88 coniuncti sunt tituli DL. 97 et 101. ‖ ... om. codd. ‖ 90 α om. Men. (non 1. 2) ‖ 93 ζ 1. 2 (= DL.): ς Men. ‖ 99 σημασίας corr. Menagius: συμμαχίας codd. ... Men.). ‖ 105 (add. Hes.) ex pleniore Laertio? πέπλον. sic codd., addidi α. ‖ 107 (add. Hes.) ex integriore Laertio? θείων fort. Ἡσιοδείων. cf. 143, ubi idem redire titulus videtur. ‖ 108 i. e. ποιητικῶν (ἀπορημάτων) DL. ‖ 110 λη. (cum puncto) 1. 2. ‖ 111 (add. Hes.) ‖ 112 β om. codd. ‖ 113 ἐγκύκλιον β. codd.

Πυθιονίκας βιβλίον α, ἐν ᾧ Μέναιχμον ἐνίκησεν. 131

περὶ μουσικῆς α. 132 (134, 133)

125 ἐλέγχων σοφιστικῶν ἢ περὶ ἐριστικῶν ⟨α⟩. (134)

νικῶν Διονυσιακῶν ἀστικῶν καὶ ληναίων ⟨α⟩. 135

προοιμίων α. 138

περὶ τραγῳδιῶν α. 136

περὶ διδασκαλιῶν α. 137

130 νόμων συστατικῶν α. 139

νομίμων δ. 140

κατηγοριῶν α. 141

· περὶ ἑρμηνείας α. 142

· προτέρων ἀναλυτικῶν β.

135 πολιτείας πόλεων ἰδιωτικῶν καὶ δημοκρατικῶν καὶ ὀλιγαρχικῶν ⟨καὶ⟩ ἀριστοκρατικῶν καὶ τυραννικῶν ρνη. 143

συσσιτικῶν προβλημάτων γ. (139)

ἐπιστολὰς κ. 144

ἔπη ὧν ἀρχή, ἁγνὲ θεῶν πρέσβισθ' ἑκατηβόλε. 145

ἐλεγεῖα ὧν ἀρχή, καλλιτέκνου μητρὸς θύγατερ. 146

—— ——

(appendix Hesychiana: cf. supra tit. 105. 107. 111. 115. 134.)

140 περὶ τῶν Σόλωνος ἀξόνων ε.

περὶ μακαριότητος.

τί δήποτε Ὅμηρος ἐποίησεν τὰς Ἡλίου βοῦς.

ἀπορήματα Ἡσιόδου ἐν α.

περὶ τύχης γ.

περὶ ῥητορικῆς.

τῆς μετὰ ⟨τὰ⟩ φυσικὰ ι.

155 περὶ ζώων ἱστορίας ι.

περὶ ζώων κινήσεως γ.

περὶ ζώων μορίων γ.

περὶ ζώων γενέσεως γ.

περὶ τῆς τοῦ Νείλου ἀναβάσεως.

160 περὶ τῆς ἐν τοῖς μαθήμασιν οὐσίας.

περὶ συσσιτίων ἢ συμποσίων.

περὶ δόξης.

περὶ ἀρετῆς.

περὶ φωνῆς.

165 περὶ συμβιώσεως ἀνδρὸς καὶ γυναικός.

νόμους ἀνδρὸς καὶ γαμετῆς.

περὶ ἰατρικῆς ζ.

συμμίκτων ζητημάτων οβ, ὥς φησιν ἀκουστὴς αὐτοῦ.

πέπλον· περιέχει δὲ ἱστορίαν σύμμικτον.

170 περὶ χρόνου.

περὶ βασιλείας.

περὶ παιδείας.

περὶ ὄψεως β.

περὶ ἠθικῶν Νικομαχείων.

175 ὑποθήκας.

περὶ Ἀλεξάνδρου η.

περὶ ῥήτορος ἢ πολιτικοῦ.

114 sic codd. male (pro -κῶν) ut apud DL. || 115 sic Men. (κύκλον. περὶ 1, κύκλων περὶ 2). κύκλον ἢ π. π. corr. Men. Hesych., cf. infra 144). || 116 δημοκριτιῶν 1. 2. || 117 λιθοῦ 1. 2. || 119 ἀδιατάκτων ego: διατάκτων codd. || 120 διαιρέσεων βίβλους codd., corr. Men. || 125 verba haec πυθιονίκας βιβλίον (βίβλους codd.) α om. Men. ceterum in unum collati sunt tit. et 134, item 133. || 124 ἐνίκησεν περὶ μ. sine puncto 1 (cum p. 2). || 125 tit. Hesychii errore intrusus pro Πυθιονικῶν ἐλέγχων σοφ. ἐλέγχων, ἢ περὶ ἐριστικῶν νικῶν. διονυσιακῶν etc. addidi α. || 126 addidi α. || 127 cf. DL. 138 παροιμίαι α. || 130 κρατιστικῶν (DL. 139) cf. infra 136. || 133 ἑρμηνίας 1. 2. || 134 interpol. Hesychius. || 135 punctum ante ἰδ. et ante ἀριστ. ante καὶ τυρ. 1. ἀριστοκρατικῶν καὶ τυραννικῶν add. 1. 2 (om. Men.). addidi καὶ (ἀρ.). || 136 συσσητικῶν 1. est idem libri titulum (iam Hesychii aetate corruptum) posuerat 130. || 137 ἐπίστολας sic 1. 2. || 138 ἅγνε et πρεσβίς τε κατηβόλε 1. ἑκ. Men. || 139 καλλιτέχνου Men. θυγάτερ 1. 2. || 141 μακαριώ(ό 2)τητος τί δήποτε (sine interpunct.) 1. 2. μακροβιότητος a 143 = 107? || 144 = 115? punctum post ἀπορήματα add. 1 (non 2). || 145 = 119. || 146 = 145. || 147 = 106. || 153. 154 τῆς .. sine inter punct. Men. || 154 = 111. μεταφυσικὰ codd. || 157 περὶ 1. Men.: πρὸς 2. || 161 = 136 (130) sed = 19. || 164 περὶ φ. (sic cum virgula, non puncto) 1. 2. περὶ ἀρετῆς, ἢ περὶ φ. Men. || 167 = 98. || 168 ὥς φησιν 2. ἀκούστης 1. 2. fort. ὥς φασιν, Εὔχαιρος (πρὸς Εὔχαιρον David) || 169 = 105. πέπλον περιέχει δὲ .. sine interp. 1. 2. || 171 = 16. || 172 = 18. || 174 περὶ ἤθων (sic 1. 2, ἠθῶν M.) νικομαχείων ὑποθήκας. sic 1 (Men.) et puncto post ἤθων addito 2. || 177 = 5. πολιτικοῦ interp. Patm.

τέχνην ἐγκωμιαστικήν.
⟨συναγωγὴν⟩ θαυμασίων ἀκουσμάτων.
ἐγκώμια ἢ ὕμνους· διάφορα.
ἐρωτικῶν $\overline{ς}$.
περὶ ευγενείας $\overline{α}$.
περὶ ἀνθρώπου φύσεως.
περὶ κόσμου γενέσεως.
νόμιμα Ῥωμαίων.
νομίμων βαρβαρικῶν συναγωγήν.

ψευδεπίγραφα δέ·
ἀνατομὴ ἀνθρώπου.
ἀπολογία ἀσεβείας πρὸς Εὐρυμέδοντα.
γεωργικά.
ἐγκώμιον λόγου.
μαγικόν.
περὶ σωφροσύνης.
Ἀλεξάνδρου ἐγκλησία.
ἐγκώμιον πλούτου.
πρὸς Ἀλέξανδρον.
περὶ μεθόδου.

III.
PTOLEMAEI PHILOSOPHI
index librorum Aristotelis ex arabico translatus
a Mauricio Steinschneider.

In libro de vita et scriptis Aristotelis indicem librorum Aristotelis una cum eius testamento dedisse Ptolemaeum quendam sophum, hoc et Graeco Davidis et Arabico constat testimonio. is Andronico recentior fuit, ex cuius libro de Aristotelis vita et sophia quinto (qui continebat indicem) librorum titulos excerpsit, quorum in uno (86) memoriam servavit bibliothecae Apellinae Atticae ab Andronico cum aliis usurpatae (cf. A. P. p. 8). hunc indicem nunc deperditum Arabes tradiderunt coaevi duo XIII, qui cum Ibn Nedimi opere celeberrimo quod Fihrist inscribitur (editum a. 987) pariter in aliis usi sint quam plurimis, tamen argumentum quod ignorasse Nedimum quaerenti mihi rescripsit G. Flügel, ex alio quodam fonte vel potius ex ipso maei scripto suis inseruisse reperiuntur. scilicet ex Ibn el-Kifti († 1248) „historia eruditorum“ ad litterarum ordinem disposita em eum et arabice et latine olim edidit Casiri, eo codice usus qui auctoris nomine careret, ex Casirio (nonnullis quidem titulis omissis) collato codice Vindobonensi repetiit iterumque vertit Wenrich. atque eundem in vitis illustrium medicorum extare Ibn Abi Oseibiam († 1269) nuper advertit Steinschneider. utriusque autem scriptoris cum scriptum exemplar in bibliotheca Berolinensi apud nos asservetur, precibus meis obtemperans Mauricius Steinschneider textum Casirianum cum codicibus lit non his solum nostris sed duobus etiam Monacensibus ad eum liberaliter transmissis Berolinum. idem eiusdem Ptolemaei 's (ex Oseibia) per Hag'i Khalfae opus bibliographicum dispersos et ipse iterum meum in usum comparavit. — Ibn el-Kifti Berol. (in fol. 493 f. 20^b) = K^b, eiusdem cod. Monac. (440 f. 17^b) = K^m. Ibn Abi Oseibia cod. Berol. (Wetzst. II. 323 = O^b, eiusdem cod. Monac. (800 f. 86) = O^m. uncis ⟨ ⟩ inclusimus quae non habet Oseibia, uncis [ ], quae non habet in vocabulis titulorum Graecorum Arabicis, ubi vel desiderantur vocales vel incertae sunt, consonantes tantum litterae tur.

Ibn el-Kifti (K^b f. 17 = K^m f. 15^b): *meminit Mu'hammed ben Is'hak en-Nedim in libro suo Aristotelis ue sensus nominis eius (est) amans scientiam. dicitur quoque excellens perfectus atque dicitur integer excelisque est Aristoteles filius Nicomachi filius Mâkhâzn* (K^m *Mâkhrn*) *e progenie Asclebiadis, qui protulit medici-Graecis. sic meminit* Batalmius (*Batalimus* K^b) *el-garib* (*peregrinus* seu *ignotus*). *erat mater (nomen s) eius Acastia* (l. *Afastia*), etc. (sequitur vita brevis et testamentum Aristotelis).

Ibn el-Kifti (K^b f. 42 = K^m f. 37. cf. Wenrich de auct. Graec. vers. p. 237) s. v. Ptolemaeus peregrinus: *ir sapiens aetate sua philosophus in provincia* ***Rum*** *tempore suo, non est ille auctor (libri)* ***almeg'isti***. *ille iniit cum Aristotele amavitque eum et defendit eum ab inimicis eius et scientias donavit ei qui eas quaesivit, et fuit ei memoria tempore suo et testimonium advocavit (testis fuit?) in ea re* (seu *in eo negotio*). *Pto-i sunt regum et doctorum plures, quorum unumquemque distinguebant cognomine addito ad nomen ut eo natur. propter magnam vero curam huius sapientis de Aristotele composuit librum (inscriptum) „historiae telis et mortis eius et scriptorum eius ordo.“*

Ibn Abi Oseibia (O^b f. 53^b = O^m f. 70^b): *dixitque* ***Ptolemaeus*** *in libro suo ad Galas de vita Aristo-t eximia pietate testamenti eius et indice scriptorum eius notorum, originem Aristotelis fuisse e provincia ata Stagira* etc. (sequitur vita fusior quam apud K.).

79 συναγωγὴν addidi. ‖ 180 ὕμνους· διάφορα Men.: ὕμνους διαφορά (sic) sine interp. codd. 1. 2. Patm. ‖ 181 = 12. ‖ 182 = 11. ‖ 140. ‖ 186 = 140. συναγωγὴν cod. Patmius, -γή 1. 2. Men. ‖ 187 ψευδεπίγραφα Patm. et Men., ψευδίγραφα 1. 2. ‖ 188 ἀσεβείας atm., εὐσεβείας Men. ‖ 193 ἐγκλησία Men., ἐκκλησία 1. 2 et Patm. ‖ 194 ἐγκώμιον. πλούτου πρὸς .. 1 (non 2). ‖ 195. 196. ἀλέξαν-ὶ sine interp. 1. 2 Patm. (non Men.).

⟨*Constitutio* (vel *dispositio*) *scriptorum Aristotelis secundum id quod memoravit vir nominatus Ptolemaeus in libro suo ad A'alas* (*A't-las* Km).⟩

[*Aristotelis sunt scripta nota* (vel *famosa*) *quae memoravit Ptolemaeus* O.]

1 *liber in quo exhortatus est ad philosophiam, tractatus III* ⟨*et nominatur graece* ***wtulkis fslitukis*** (*wtwikis flinofis* Kb)⟩.

2 *l.* ⟨*vocatus*⟩ ***sufsts***, *tr.* ⟨*I.*⟩

2b [*l. de arte rituri tr. III.*]

3 *l. de iustitia* ⟨*graece nominatus* ***fari dikausnis*** (*-sris*)⟩ *tr. IV.*

4 *l. de institutione et morum elegantia, quae corrigunt conditiones hominis in anima sua* (vel *in se ipso*) ⟨*graece nominatus* ***fari fades***⟩ *tr. IV* (*tres* verbo expr. Km).

5 *l. de nobilitate generis* ⟨*graece nominatus* ***fari uganis***⟩ *tr. V.*

6 *l. de poetis tr. III.*

7 *l. de regno* ⟨*nominatus* ***fari kasis***⟩ *tr. VI.*

8 *l. de bono* ⟨*nominatus* ***fari agatu*** (*aabu* Kb, *amamu* Km)⟩ *tr. V.*

9 *l.* ⟨*cognominatus*⟩ *Archutas, tr. III.*

10 ⟨*l. in quo loquitur de lineis quae non sunt secabilia nominatus* ***fari ton atus*** (?) ***arus*** (vel *grus*) *tr. III.*⟩

[*liber linearum num sint secabilia an non sint, tr. III.*]

11 ⟨*l. de eo ad quem pertinet qualitas iustitiae, et nominatur* ***fari dikon*** (Kb, *dikán* Km et *W*), *tr. IV.*⟩

[*liber de qualitate iustitiae, tr. IV.*]

12 *l. de contrarietate* (s. *separatione*) *et diversitate et nominatur* ***fari baforas*** (al. *maforas, jaforas*)⟩ *tr. IV.*

13 ⟨*l. de re amatoria, et nominatur* ***rutikon*** (***rutaikon*** sic cum vocalibus Km), *tr. III.*⟩

[*liber de amore, tr. III.*]

14 *l. de imaginibus* (s. *ideis*) *utrum existant an non* ⟨*et nominatur* ***fari aiduls*** Km)⟩ *tr. III.*

15 ⟨*l. in quo abbreviavit sermonem Pla... regimine civitatum, et nominatur la... lits, tr. II.*⟩

[*l. de abbreviatione sermonis* (*de sermone* O... *tr. II.*

l. de abbreviatione sermonum Platonis de reg... tatum, tr. V.]

16 ⟨*l. de voluptate, et nominatur* ***fari ai... dualsmata*** (*tr. X*).⟩

[*l. de compendio sermonis Platonis de volupta... suo de gubernatione, tr. II.*]

16b [*l. de voluptate, tr. II.* Om.]

17 *l. de motibus* ⟨*et nominatur* ***fari knin...*** (s. *fi'isaun*)⟩ *tr. VIII.*

18 *l. inscriptus quaestiones ad artem sp...* (i. e. *mechanicae*) ⟨*et nominatur* ***brblimatam*** (sic Km, *mta'hakrtlima...*

19 *l. de arte poetica secundum disciplinam ... gorae* ⟨*eiusque sectatorum*⟩ *tr. II.*

20 *l. de spiritu* ⟨*et nominatur* ***fari bn...*** (sic Km, *sumats* Kb)⟩ *tr. III.*

21 ⟨*l. quem inscripsit de quaestionibus, ... natur tzwili matn* (leg. ***brumli...*** *tr. III.*⟩

[*l. de epistolis, tr. III.*]

22 *l.* ⟨*q. i.*⟩ *de Nilo Aegypti* ⟨*et nomina... **tonia*** (leg. *tonil*)⟩ *tr. III.*

23 *l. de occupatione animalium qua ... loca ut ibi deversentur et in eis d...* ⟨*et nominatur* ***fari tufulin*** (s. ... *tr. I.*

24 *l.* ⟨*cuius nomen*⟩ *congregatio artium ... natur* ***t'hiun subáúi*** (leg. *tchnu... gi*)⟩ *tr. I.*

25 *l.* ⟨*q. i.*⟩ *de amicitia* ⟨*et nominatur fili...*

25b [*l. de categoriis, tr. I.*]

26 *l.* ⟨*nuncupatus*⟩ ***bariminas*** (s. *barm... arminias*) ⟨*et est secundus librorum ...*

1 (προτρεπτικός? ... φιλοσοφίας? duobus fort. titulis confusis) *exhortationis* Hagi Khalfa t. V p. 75 (ed. Flügel) ... 3 (περὶ δικαιοσύνης) H. Kh. V, 115 (*l. iustitiae, et de qualitatibus* (sic) *eius alius*. cf. infra sub 11). ‖ 4 (περὶ παιδείας) H. K... 5 (περὶ εὐγενείας) tit. deest in Kb. H. Kh. V, 71 (*de genere eiusque nobilitate*). ‖ 6 H. Kh. 5, 104 (qui addit: *est ... tica liber alius tract. II, secundum disciplinam Pythagorae.* cf. A. P. p. 194). ‖ 7 (περὶ βασιλείας) H. Kh. V, 158. ‖ ... sic, non τἀγαθοῦ) H. Kh. V, 82. ‖ 10 (περὶ τῶν ἀτόμων γραμμῶν) H. Kh. V, 81 (ubi *insecabilibus* non legitur in text... δικαίων) cf. H. Kh. (ubi *qualitatibus*) cit. sub no. 3. ‖ 12 (περὶ διαφορᾶς?) H. Kh. V, 60. ‖ 13 (ἐρωτικῶν) H. Kh. V, 11... εἰδώλων? pro εἰδῶν) H. Kh. V, 109. ‖ 15 *corporis* pro *civitatum* codd., quos correxit Wenrich p. 144 (τὰ ἐκ ... Πλάτωνος πολιτείας) H. Kh. V, 60. duos libros ex uno male fecit O. ‖ 16 *tract.* X solus add. Km. (περὶ ἡδονῆς) H. K... (ita fere ut O). ‖ 17 (περὶ κινήσεων) H. Kh. V, 73. ‖ 18 deest in Ob et in H. Kh. (μηχανικὰ προβλήματα). ‖ 19 H. Kh. V, ... ad n. 6). ‖ 20 deest in Ob. (περὶ πνεύματος) H. Kh. V, 88. ‖ 21 (προβλημάτων) H. Kh. V, 150. ‖ 22 (περὶ τοῦ Νείλου) H. K... 23 (περὶ τοῦ φωλεύειν id est περὶ τῶν φωλευόντων A. P. 279) H. Kh. V, 31 (*de captura animalium*). ‖ 24 deest in Ob. (τέχν... H. Kh. V, 71 (cf. II, 638). ‖ 25 (φιλίας) H. Kh. V, 147. ‖ 26 (περὶ ἑρμηνείας) extat arabice, ut 25b et sequentes.

26b [*l. tunika* (leg. *tubika*), *tr. VIII.*]

7 *l.* ⟨*vocatus*⟩ *analutika (anulutika* O*)* [*et est syllogismus*], *tr. II.*

8 *l. anuraktika (afuratika* O^m^, *afudaktika* O^b^*)* [*et est demonstratio*].

(in K^m^ sic legitur: *liber quem inscripsit tractatus minores, nuncupatus anuraktia.)*

9 *l. sfsta* (sic Cas., *sufstin* K^b^, *sufstain* K^m^, *sufstaja* O^b^, *sufstanijja* O^m^*) tr. I.*

0 *l.* ⟨*q. i.*⟩ *tractatus maiores de moribus* ⟨*et nominatur itikun (aninkun* K^m^*) magln*⟩ *tr. II.*

1 *l.* ⟨*q. i.*⟩ *tractatus minores de moribus* ⟨*quos scripsit*⟩ *ad Udimis* ⟨*et nominatur aninkun* (s. *aningun*, leg. *itikun*) *Udimis*⟩ *tr. VIII.*

2 *l. de regimine civitatum* ⟨*et nominatur bulitikun* (s. *bolitikun*)⟩ *tr. VIII.*

32b [*l. de arte poetica, tr. II.*]

3 *l. de arte rituri* ⟨*et est ars oratoria*⟩ *tr. III.*

4 *l. de auscultatione physica (el-kijan), tr. VIII.*

l. de caelo et mundo, tr. IV.

l. de generatione et corruptione, tr. II.

l. de praestigiis superioribus, tr. IV.

l. de anima, tr. III.

l. de sensu et sensato, tr. I.

l. de memoria et somno, tr. I.

l. de motu animalis (animalium) et sectione eorum ⟨*et nominatur kisaus tin (fsisaus* K^m^) *warautrmn* (leg. *wanatumun*)⟩ *tr. VII.*

l. de naturis animalis, tr. XV (tr. X O, item H Kh.).

l. ⟨*q. i.*⟩ *de membris in quibus est vita* ⟨*et nominatur zoaikun muriun*⟩ *tr. IV.*

l. de generatione animalis ⟨*et nominatur fari warasaus* (s. *wlrajasaus*)⟩ *tr. V.*

l. de motibus animalis localibus [*qui fiunt*] *super terram* ⟨*et nominatur fari jurns* (leg. *buris*)⟩ *tr. I.*

l. de longitudine vitarum animalis (vitae O*) et brevitate eius, tr. I.*

47 *l. de vita et morte (vitae et mortis* O*), tr. I.*

48 *l. de plantis (plantarum* O*), tr. II.*

49 *l. de eo (quod) post physicam, tr. XIII.*

50 *l.* ⟨*q. i.*⟩ *de quaestionibus hylicis, tr. I.*

51 *l.* ⟨*q. i.*⟩ *quaestiones physicae, tr. IV.*

52 *l.* ⟨*q. i.*⟩ *divisio, tr. XXVI. commemorat in hoc libro divisiones temporis et divisiones animae et* ⟨*divisiones*⟩ *cupiditatis et rem agentis et acti et actionis et* ⟨*rem*⟩ *amoris et genera* ‖ ⟨*bonorum* (i. e. *boni*), *et quod eorum (pars) est intellectualis et eorum (pars) in anima et eorum (pars) extra animam, et commemorat rem bonitatis et malitiae et commemorat genera scientiarum et genera motionum et genera eius quod comprehendit* (vel *significat*) *vox et genera existentium et in quae dividitur (dividuntur?), et nominatur diarasis.*⟩

‖ (hinc ita pergit O): *animalis* (sic corrupte pro *bonorum*) *et rem boni et mali et motionum et genera existentium.*

53 *l.* ⟨*q. i.*⟩ *divisio Platonis, tr. VI* (*X* K^b^).

54 *l.* ⟨*q. i.*⟩ *partitio conditionum quae statuuntur in voce et ponuntur, tr. VI.*

55 *l.* ⟨*q. i.*⟩ *de contradictione* ⟨*vocis*⟩ [*eius qui autumat*] *quod praemissa contradicentis petenda sunt ex ipsa voce* ⟨*et nominatur afichramati* (sic *W*, *aficheirasati* K^m^)⟩ *tr. XXXIX.*

55b [*l. de re quae nominatur istas(i)s* (vel *istafis*) *tr. XIII.*]

55c [*l. de objectis* ⟨*de sermonibus*? O^b^⟩, *tr. XXXIV.*]

56 *l.* ⟨*q. i.*⟩ *objecta amatoria* ⟨*et nominatur tasis arutika* (*masdadutika* K^b^, *amsadutika* K^m^) *tr. I.*

57 *l.* ⟨*q. i.*⟩ *obiecta naturalia* ⟨*et vocatur tasis musika* (leg. *fusika*)⟩ *tr. I.*

58 *l.* ⟨*cuius subscriptio*⟩ *constitutio obiectorum* (al. *domus obiectorum*) ⟨*et nominatur masa ara angr* (K^b^, *basaaraigr* K^m^)⟩ *tr. I.*

59 *l.* ⟨*q. i.*⟩ *definitiones* ⟨*et nominatur ori* (s. *uri*)⟩ *tr. XVI.*

26b (τοπικά). ‖ 27 (ἀναλυτικά). ‖ 28 (ἀποδεικτική). ‖ 29 (σοφιστικῶν ἐλέγχων). ‖ 30 (ἠθικῶν μεγάλων). ‖ 31 (ἠθικῶν Εὐδημείων). ‖ (πολιτικῶν). ‖ 33 (ῥητορική). ‖ 37 i. e. de meteoris. ‖ 39 cf. H. Kh. V, 75 (ubi vertas *at in Ptolemaei scripto tractatus* (*unus*). ‖ (duo tituli confusi κινήσεως i. e. περὶ ζώων κινήσεως et ἀνατομῶν) H. Kh. V, 73. ‖ 42 (*de naturis* = π. φύσεων i. e. ζώων ἱστοριῶν). Kh. V, 111. ‖ 43 ζωικῶν (pro ζώων) μορίων. cf. H. Kh. V, 46. ‖ 44 (περὶ γενέσεως) H. Kh. V, 64. ‖ 45 (περὶ πορείας) H. Kh. V, 73. ‖ H. Kh. V, 120. ‖ 47 H. Kh. V, 77. ‖ 48 H. Kh. V, 162. ‖ 50 (sic *hylicis* voc. arab. ex gr. desumpto *hijulanijje*) *tr. IV* apud H. Kh. 50. ‖ 51 *libri XV* apud H. Kh. V, 150 et 111. ‖ 52 (διαιρέσεις) H. Kh. V, 136. *r. a. et acti* (*munfaal*) omnes praeter W. maful). postea *motionum*, ubi *artium* male intelligentes Cas. et Wenrich. ‖ 53 *divisio*, arab. *ksm*, quod scil. non *kasam* (i. e. *testatum* Cas., *iusiurandum* Wenr.) sed *kasm* legendum est sicut sub 52. extat apud D. L., cf. A. P. p. 679 διαίρεσις (sic) Ἀριστοτέ ‖ 54 et 55b (= ind. D. L. 36 et 35: περὶ τῶν ποσαχῶς λεγομένων ἢ κατὰ πρόσθεσιν. ἐνστάσεις). ‖ 55 (ἐπιχειρήματα). ‖ 55b (ἐνστάσεις). ‖ (intelligit θέσεις) H. Kh. V, 161. ‖ 56 (θέσεις ἐρωτικαί). ‖ 57 (θέσεις φυσικαί). ‖ 58 (?). ‖ 59 (ὅροι) H. Kh. V, 73.

60 *l.* ⟨*q. i.*⟩ *de rebus definitionem spectantibus* ⟨*et nominatur* ***awista*** (Kb, *utilita* Km)⟩ *tr. IV.*

61 *l.* ⟨*q. i.*⟩ *de definiendo topico* (*definitione topica*), *tr. I.*

62 ⟨*l. q. i. tabula definitionum quae adhibentur in topica, et nominatur* ***brus urs tubikun****, tr. III.*⟩

[*liber* ⟨*tabula* Om in marg.⟩ *de definiendo topicae.*]

63 *l.* ⟨*q. i.*⟩ *obiectorum quibus disponuntur* (*discernuntur?*) *definitiones* ⟨*a definitionibus, et nominatur* ***brsawds basis*** (v. *jas(i)s*) ***asdschin*** (v. *as'hin*) ***bmata*** (v. *nmata*)⟩ *tr. II.*

63b [*l. de contradictione* (*contradictionibus* Ob) *definitionum, tr. III.*]

63c [*l. de arte definiendi quam adhibuit Theophrastus ad* ***analyticam*** *priorem, tr. I.*]

64 *l.* ⟨*q. i.*⟩ *de tabula definiendi* ⟨*et nominatur* ***brsts ursmos***⟩ *tr. II.*

65 *l.* ⟨*q. i. liber*⟩ *quaestionum* ⟨*et nominatur* ***broblimata*** (vel *brosmata*)⟩ *tr. LXVIII* (***sive*** *XXVIII*).

66 *l.* ⟨*q. i.*⟩ *praemissa quaestionibus* (*quaestionum* O) ⟨*et nominatur* ***brbimatn bruagrawa***⟩, *tr. III.*

67 *l.* ⟨*q. i.*⟩ *quaestionum circularium quas adhibent praeceptores* ⟨*et nominatur* ***brusmata*** (leg. *brublimata*) ***enkklia***⟩ *tr. IV.*

68 *l.* ⟨*q. i.*⟩ *praeceptorum* ⟨*et nominatur* ***bariglmata*** (sic Kb et W, *bardmliata* Km)⟩ *tr. IV.*

69 *l.* ⟨*q. i. liber*⟩ *memorialia* ⟨*et nominatur* ***amusmata*** (v. *amusimata, asusmata*)⟩ *tr. II.*

70 *l.* ⟨*q. i. species quaestionum ex*⟩ *medicina* ⟨*et nominatur* ***brublimata ajatrka*** (*katndi ajatrika* Kb, *abatriha* Km)⟩ *tr. V.*

71 *l.* ⟨*q. i.*⟩ *de regimine alimenti* ⟨*et nominatur* ***bari dijats***⟩ *tr. I.*

72 *l.* ⟨*q. i.*⟩ *de agricultura tr. XV* (*tr. X* Kb et Om) ⟨*et nominatur* ***arikun*** (leg. *garikun*).⟩

73 ⟨*huiusmodi est sermo eius de humoribus, tr. I.*⟩

[*l. de humoribus tr. I.*]

74 ⟨*sequitur hoc tractatus de siccitate.*⟩

74b [*l. de pulsu.* Om]

75 ⟨*hunc sequitur tract. quem inscripsit de accidentibus universalibus* (*tr. tr. III* O).

76 ⟨*hunc sequitur, tres tractatus quos in* [*liber*] *de praestigiis superioribus* [*tr. II*

77 ⟨*hunc sequitur, duo tractatus*⟩ [*liber*] *de ratione animalis.*

78 ⟨*hunc sequitur, de significatione* (*et non* add. Kb) ***garamkun.***⟩

78b [*l. alius de generatione animalium* ⟨*animalis* Ob

79 *l.* ⟨*quem inscripsit*⟩ *de praemissis* ⟨*et n tur* ***brutas(i)s*** (al. *brutabs*)⟩ *tr. X* (*XXIII* O).

80 ⟨*et hunc sequitur liber eiusdem argum de praemissis aliis, tr. XXXI.*⟩

[*l. alius de praemissis aliis, tr. VII.*]

81 *l.* ⟨*q. i.*⟩ *de regimine civitatum* ⟨*et non* ***bulitija****, et est liber in quo comm vit regimen populorum et civitatum e civitatibus Graecorum et aliorum que relationem* (*originem? cognatio numerus vero populorum et civitatu rum meminit* [*in eo*] *CLXXI* [*civitates*

82 *l.* ⟨*q. i.*⟩ *memoriale* [*de memorialibus* *nominatur* ***ifumsmata***⟩ *tr. XVI.*

82b [*l. alius huiusmodi tr. I.*]

83 *l.* ⟨*q. i.*⟩ (*l. alius* Km) *de contradictionibus minatur* ***afi*** (vel ***abi-***) ***chirimatn***

84 *l.* ⟨*q. i. liber alius*⟩ *de relato* ⟨*et no* ***bari ts si***⟩ *tr. VI* (*tr. I.* O).

85 *l.* ⟨*q. i. liber alius*⟩ *de tempore* ⟨*et no* ***bari chrunu***⟩ *tr. I.*

86 *l. qui inveniebatur in bibliotheca nominatur*⟩ ***Almikun*** (***Ablikun*** *Atlikun* Ob) [*numerus tractatuum* ⟨i. e.

87 ⟨*l. in quo congregavit vir qui nomin* ***tamn*** *epistolas* (v. *dissertationes*) *tionibus*⟩.

[88 *l. magnus collectus in quo numerus epist sectionibus.*]

60 ὁριστικά. (cf. ind. Theophr. DL. 5, 50) H. Kh. V, 43. ‖ 61 (ὅροι πρὸ τῶν τοπικῶν?). ‖ 62 (πρὸς ὅρους τοπικῶν) H. Kh. 63 (?) H. Kh. V, 161. ‖ 63b H. Kh. V, 73. ‖ 64 (πρὸς τοὺς ὁρισμούς. cf. ind. Theophr. D. L. 5, 44) H. Kh. V, 64. ‖ 65 om. Ob. ‖ 66 (προβλημάτων ...) om. Kb et Ob. H. Kh. V, 155. ‖ 67 (προβλήματα ἐγκύκλια) H. Kh. V, 84 (liber παραγγέλματα Wenrich, cf. ind. Theophr. D. L. 5, 47. H. Kh. V, 84. ‖ 69 (ὑπομνήματα) H. Kh. V, 60 (memoriale ... ματα ἰατρικά) H. Kh. V, 111 (= O). ‖ 71 (π. διαίτης) H. Kh. V, 60. ‖ 72 om. Ob (γεωργικῶν) H. Kh. V, 132. ‖ 73 om V, 87. ‖ 74 om. Ob. ‖ 74b H. Kh. V, 162. ‖ 75 H. Kh. V, 46 (= O). ‖ 76 cf. supra n. 37. in Kb tit. 76 et 77 in unum coniunct hunc seq. tr. III de generatione animalis. ‖ 77 H. Kh. V, 65. ‖ 78 (?). ‖ 79 (προτάσεις) H. Kh. V, 155. ‖ 81 ... V, 97 (cf. A. P. p. 394). ‖ 82 (ὑπομνήματα). ‖ 83 (ἐπιχειρημάτων) om. Kb. ‖ 84 (περὶ τῆς πρός τι?) H. Kh. V, 152. ... quomodo effecerit Casiri (Wenrich p. 156). ‖ 85 (περὶ χρόνου) H. Kh. V, 90. ‖ 86 en Apellicon! ‖ 87 (Artemon) et ... inverso ordine.

88 ⟨*l. cuius inscriptio memoria* (sc. *memoriale*) *aliud*⟩.

[87 *l. de memorialibus aliis.*]

89 *l. de moribus urbium* ⟨*et nominatur* **bulitija**⟩ *tr. II.*

90 ⟨*et*⟩ *epistolae* ⟨*aliae*⟩ *invenit eas* **Andruniks** *XX sectionibus* ‖ *et scripsit in eis memorialia, postea omisit* (*non posuit?* K[m]) *homines. quorum numerum et initia invenies in tr. V libri Andruniks de indice librorum Aristotelis.* ‖ (hinc ita pergit O (et novo quasi titulo O[m]): *scripta, numerus in* (*quibus* O[m]) *memorialia quorum numerus et nomina in libro* **Androniks** *btufi* (sic O[m], *in libro Andusfi* O[b]) *in indice librorum Aristotelis*].

91 *l. de epistolis (quaestionibus K[w]) e reconditis poematum* **Umirs**, *X sectionibus.*

92 *l. de* ⟨*universis*⟩ *rebus* (v. *obiectis*) *medicinae* ⟨*et nominatur* **ajatrikus** (vel *-kis*)⟩.

⟨*Finit numerus librorum eius secundum id quod commemoravit Ptolemaeus ad Aalas.*⟩

[*Dixit Ptolemaeus: hoc est summa eius quod ei testatus sum e libris.*]

90 videtur igitur Andronicus epistolas viginti numero additis nominibus eorum ad quos missae erant itemque additis initiis in indice librorum exposuisse libro V de philosophia Aristotelis. ‖ 91 (ἀπορήματα Ὁμηρικά). ‖ 92 (ἰατρικά).

I. DIALOGI.

Cic. ep. ad Att. 4, 16: *quoniam in singulis libris utor prooemiis, ut Aristoteles in eis quos* ἐξωτερικ[illegible] cf. Proclus in Parmen. t. IV p. 54 Cous.: τὸ δὲ παντελῶς ἀλλότρια τὰ προοίμια τῶν ἑπομένων εἶναι, καθάπ[illegible] Ἡρακλείδου τοῦ Ποντικοῦ καὶ Θεοφράστου διαλόγων, πᾶσαν ἀνιᾷ κρίσεως μετέχουσαν ἀκοήν.

Basil. epist. 135: ὅτι καὶ τῶν ἔξωθεν φιλοσόφων οἱ τοὺς διαλόγους συγγράψαντες Ἀριστοτέλης τε κ[illegible] φραστος εὐθὺς αὐτῶν ἥψαντο τῶν πραγμάτων διὰ τὸ συνειδέναι ἑαυτοῖς τῶν Πλατωνικῶν χαρίτων τὴν ἔνδειαν. Πλάτ[illegible] ἐξουσίᾳ τοῦ λόγου ὁμοῦ μὲν τοῖς δόγμασι μάχεται, ὁμοῦ δὲ καὶ παρακωμῳδεῖ τὰ πρόσωπα.

Io. Philoponus in categ. p. 36[b] 28 Br. ἐν δέ γε τοῖς διαλογικοῖς, ἃ πρὸς τοὺς πολλοὺς αὐτῷ γέγρα[illegible] ὄγκου φροντίζει τινὸς καὶ περιεργίας λέξεων καὶ μεταφορᾶς, καὶ πρὸς τὰ τῶν λεγόντων πρόσωπα σχηματίζει τ[illegible] λέξεως καὶ ἁπλῶς ὅσα λόγου οἶδε καλλωπίζειν ἰδέαν. cf. p. 35[b] 39. 44.

David in cat. p. 26[b] 35: ἐν μὲν τοῖς διαλογικοῖς ... ποικίλος ταῖς μιμήσεσιν ... καὶ χαρίτων ἀνάμεστο[illegible] de aud. poet. 1 et de dicendi *copia* et *suavitate* Ciceronis laudes A. P. p. 23. 718.

Cicero ep. ad Att. 13, 19: *quae autem his temporibus scripsi* Ἀριστοτέλειον *morem habent*, [illegible] *sermo ita inducitur ceterorum ut penes ipsum sit principatus.* cf. ep. ad Quintum fr. 3, 5: *Aristotelem* [illegible] *quae de republica et praestante viro (cive) scribat ipsum loqui.*

David in cat. p. 24[b] 33: ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἄλλην διαφορὰν λέγει τῶν ἀκροαματικῶν πρὸς τὰ διαλογικά, [illegible] τοῖς ἀκροαματικοῖς τὰ δοκοῦντα αὐτῷ λέγει καὶ τὰ ἀληθῆ, ἐν δὲ τοῖς διαλογικοῖς τὰ ἄλλοις δοκοῦντα, τὰ ψευδῆ. — [illegible] fin. 5, 5: *quia duo genera librorum sunt, unum populariter scriptum quod* ἐξωτερικὸν *appellabant, alterum* [illegible] *quod in commentariis reliquerunt ... non semper idem dicere videntur* (Peripatetici scilicet Aristote[illegible] Theophrastus). Cf. de Ar. l. p. 104 sqq. A. P. p. 25 et 52 sqq.

Dio Chrys. or. 53 p. 634 Emp. καὶ δὴ καὶ αὐτὸς Ἀριστοτέλης, ἀφ' οὗ φασὶ τὴν κριτικήν τε κ[illegible] ματικὴν ἀρχὴν λαβεῖν, ἐν πολλοῖς διαλόγοις περὶ τοῦ ποιητοῦ διέξεισι θαυμάζων αὐτὸν ὡς τὸ πολὺ καὶ τιμῶν· ἔτι τε κ[illegible] κλείδης ὁ Ποντικός, τούτων δὲ πρότερος Πλάτων πανταχοῦ μέμνηται...

I. ΠΕΡΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ.

Priscianus Lydus in praef. quaest. nat. ad Chosroem p. 553 ed. Dübner (post Plotinum Paris. 1855): *assumpta atque confecta sunt . . . similiter quoque ex his quae sunt de somno et somniis et ex his quae quasi in dialogis scripta sunt de philosophia et de mundis.*

1.

Cic. Tusc. disp. 3, 28, 69: *itaque Aristoteles veteres philosophos accusans qui existimavissent philosophiam suis ingeniis esse perfectam, ait eos aut stultissimos aut gloriosissimos fuisse, sed se videre, quod paucis annis magna accessio facta esset,* [illegible] *tempore philosophiam plane absolutam fore.*

2.

Synesius calvit. encom. c. 22 p. 234 Krab. [illegible] εἰ δὲ καὶ ἡ παροιμία σοφόν· πῶς δ' οὐχὶ σοφὸ[illegible] Ἀριστοτέλης φησὶν ὅτι παλαιᾶς εἰσὶ φιλοσοφ[illegible] ταῖς μεγίσταις ἀνθρώπων φθοραῖς ἀπολομένης ἐγκατ[illegible] ματα περισωθέντα διὰ συντομίαν καὶ δεξιότητα.

3.

Diog. Laert. 2, 23: καὶ Πυθώδε ἐλθεῖν [illegible] κράτην) Ἀριστοτέλης φησίν· ἀλλὰ καὶ εἰς Ἰσ[illegible] Φαβωρῖνος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἀπομνημονευμάτων.

4.

Plutarch. adv. Colot. 20: καὶ τῶν ἐν Δελφοῖς γραμ- ίτων θειότατον ἐδόκει τὸ γνῶθι σαυτόν, ὃ δὴ καὶ Σω- ίτει ἀπορίας καὶ ζητήσεως ταύτης ἀρχὴν ἐνέδωκεν, ὡς ριστοτέλης ἐν τοῖς Πλατωνικοῖς εἴρηκε.

5.

Porphyr. (ἐκ τοῦ ᾱ περὶ τοῦ γνῶθι σεαυτόν) apud ob flor. 21, 26 (Meineke): τί ποτε ἦν ἄρα καὶ τίνος ἱερὸν πρόσταγμα τὸ ἐν Πυθοῖ, ὃ γνῶναι ἑαυτὸν τοῖς τοῦ ῦ δεησομένοις προσαγορεύει; ... ἀλλ' εἴτε Φημονόη ... ε Φανοθέα ... εἴτε καὶ Βίαντος ἢ Θαλοῦ ἢ Χίλωνος ἦν ίθημα ... εἴτε Κλεάρχῳ προσεκτέον μᾶλλον τοῦ μὲν ιθίου φράζοντι εἶναι παράγγελμα, χρησθῆναι δὲ Χίλωνι ἄριστον ἀνθρώποις μαθεῖν πυνθανομένῳ· εἴτε καὶ πρὸ λωνος ἦν ἔτι ἀνάγραπτον ἐν τῷ ἱδρυθέντι νεῷ μετὰ τὸν ἐρινόν τε καὶ χαλκοῦν, καθάπερ Ἀριστοτέλης ἐν ῖς περὶ φιλοσοφίας εἴρηκε.

Clem. Alex. strom. 1, 14, 60 p. 129 Sylb. τὸ μὲν ι γνῶθι σαυτὸν οἱ μὲν Χίλωνος ὑπειλήφασι, Χαμαι- ων δὲ ἐν τῷ περὶ θεῶν Θαλοῦ, Ἀριστοτέλης δὲ τῆς ιθίας.

6.

Clem. Alex. strom. 1, 14, 61 p. 129: πάλιν αὖ λωνι τῷ Λακεδαιμονίῳ ἀναφέρουσι τὸ μηδὲν ἄγαν· ράτων δὲ ... Δίδυμος δὲ ... τὸ δ' ἐγγύα πάρα δ' ἄτα ιομένης μὲν ἐν τῷ περὶ Ἡσιόδου ... οἱ δὲ περὶ Ἀρι- οτέλην Χίλωνος αὐτὸ νομίζουσι, Δίδυμος δὲ Θαλοῦ σὶν εἶναι τὴν παραίνεσιν.

7.

Etymolog. M. p. 722, 16 Sylb. s. σοφιστής: κυρίως σοφιζόμενος· ὁ δὲ Ἀριστοτέλης σοφιστὰς λέγει τοὺς τὰ σοφούς.

8.

Diog. L. 1, 8: Ἀριστοτέλης δ' ἐν πρώτῳ περὶ λοσοφίας καὶ πρεσβυτέρους εἶναι (τοὺς μάγους) τῶν γυπτίων· καὶ δύο κατ' αὐτοὺς εἶναι ἀρχάς, ἀγαθὸν δαί- να καὶ κακὸν δαίμονα, καὶ τῷ μὲν ὄνομα εἶναι Ζεὺς Ὡρομάσδης, τῷ δὲ Ἅιδης καὶ Ἀρειμάνιος.

9.

Io. Philopon. ad Ar. de anima (1, 5. 1410^{b} 28 τοῖς Ὀρφικοῖς καλουμένοις ἔπεσι) f. F 3^{a} sup.: λεγο- ιοις εἶπεν ἐπειδὴ μὴ δοκεῖ Ὀρφέως εἶναι τὰ ἔπη, ὡς καὶ τὸς ἐν τοῖς περὶ φιλοσοφίας λέγει· αὐτοῦ μὲν γάρ εἰσι δόγματα, ταῦτα δέ φησιν Ὀνομάκριτον ἐν ἔπεσι κα- τεῖναι.

Cic. de nat deor. 1, 38: *Orpheum poetam docet Aristoteles numquam fuisse et hoc Orphicum carmen Pythagorei ferunt cuiusdam fuisse Cercopis.*

10.

Proclus apud Ioann. gramm. de mundi aetern. 2, 2 Ven. 1535 f. B 1^{b}: „καὶ κινδυνεύει μηδὲν οὕτως ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος (ὁ Ἀριστοτέλης) ἀποποιήσασθαι τῶν Πλάτωνος ὡς τὴν τῶν ἰδεῶν ὑπόθεσιν, οὐ μόνον ἐν λογικοῖς ... ἀλλὰ καὶ ἐν ἠθικοῖς ... καὶ ἐν φυσικοῖς ... καὶ ἐν τῇ μετὰ τὰ φυσικὰ πολλῷ πλέον ... καὶ ἐν τοῖς διαλόγοις σαφέστατα κεκραγὼς μὴ δύνασθαι τῷ δόγματι τούτῳ συμπαθεῖν κἂν τις αὐτὸν οἴηται διὰ φιλονεικίαν ἀντιλέγειν".

Plutarchus adv. Colot. 14: τάς γε μὴν ἰδέας περὶ ὧν ἐγκαλεῖ τῷ Πλάτωνι πανταχοῦ κινῶν ὁ Ἀριστοτέλης καὶ πᾶσαν ἐπάγων ἀπορίαν αὐταῖς ἐν τοῖς ἠθικοῖς ὑπομνήμασιν, ἐν τοῖς ⟨μετὰ τὰ φυσικά, ἐν τοῖς⟩ φυσικοῖς, διὰ τῶν ἐξωτερικῶν διαλόγων, φιλονεικότερον ἐνίοις ἔδοξεν ἢ φιλοσοφώτερον ἐκ τῶν δογμάτων τούτων ὡς προθέμενος τὴν Πλάτωνος ὑπεριδεῖν φιλοσοφίαν· οὕτω μακρὰν ἦν τοῦ ἀκολουθεῖν.

11.

Syrian. in Ar. metaph. 12, 9 (Schol. in met. ed. Brandis Berol. 1837 p. 322, 4): ἐπεὶ ὅτι καὶ αὐτὸς (Ar.) ὁμολογεῖ μηδὲν εἰρηκέναι πρὸς τὰς ἐκείνων (Platonicorum ante Xenocratem) ὑποθέσεις μηδ' ὅλως παρακολουθεῖν τοῖς εἰδητικοῖς ἀριθμοῖς, εἴπερ ἕτεροι τῶν μαθηματικῶν εἶεν, μαρτυρεῖ τὰ ἐν τῷ $\overline{\beta}$ τῶν περὶ τῆς φιλοσοφίας ἔχοντα τοῦτον τὸν τρόπον „ὥστε εἰ ἄλλος ἀριθμὸς αἱ ἰδέαι, μὴ μαθηματικὸς δέ, οὐδεμίαν περὶ αὐτοῦ σύνεσιν ἔχοιμεν ἄν. τίς γὰρ τῶν γε πλείστων ἡμῶν συνίησιν ἄλλον ἀριθμόν;" ὥστε καὶ νῦν ὡς πρὸς πολλοὺς τοὺς οὐκ εἰδότας ἄλλον ἢ τὸν μοναδικὸν ἀριθμὸν πεποίηται τοὺς ἐλέγχους, τῆς δὲ τῶν θείων ἀνδρῶν διανοίας οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ἐφήψατο.

12.

Sextus Empir. adv. dogm. 3, 20 — 22 (p. 395 Bekk.): Ἀριστοτέλης δὲ ἀπὸ δυοῖν ἀρχῶν ἔννοιαν θεῶν ἔλεγε γεγονέναι ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ἀπό τε τῶν περὶ ψυχὴν συμβαινόντων καὶ ἀπὸ τῶν μετεώρων. ἀλλ' ἀπὸ μὲν τῶν περὶ τὴν ψυχὴν συμβαινόντων διὰ τοὺς ἐν τοῖς ὕπνοις γινομένους ταύτης ἐνθουσιασμοὺς καὶ τὰς μαντείας. ὅταν γάρ, φησιν, ἐν τῷ ὑπνοῦν καθ' ἑαυτὴν γένηται ἡ ψυχή, τότε τὴν ἴδιον ἀπολαβοῦσα φύσιν προμαντεύεταί τε καὶ προαγορεύει τὰ μέλλοντα. τοιαύτη δέ ἐστι καὶ ἐν τῷ κατὰ τὸν θάνατον χωρίζεσθαι τῶν σωμάτων. ἀποδέχεται γοῦν καὶ τὸν ποιητὴν Ὅμηρον ὡς τοῦτο παρατηρήσαντα· πε-

16 πτέρινον Cas., vulgo πέτοινον. ‖ 44 ed et codd. vulg. ὄνομα κρεῖττον ἐνέπεσε.
b2 *Cercopis* Victorius: *cerconis* (*cerdonis*) codd. ‖ 16 ἐν τοῖς μετὰ τὰ φυσικὰ suppl. Bernays. ‖ 29 σύνεσιν ego: σύνθεσιν ed. ‖ γένηται Bekker: γενήσεται codd. et edd.

ποίηκε γὰρ τὸν μὲν Πάτροκλον ἐν τῷ ἀναιρεῖσθαι προαγορεύοντα περὶ τῆς Ἕκτορος ἀναιρέσεως, τὸν δ' Ἕκτορα περὶ τῆς Ἀχιλλέως τελευτῆς. ἐκ τούτων οὖν, φησίν, ὑπενόησαν οἱ ἄνθρωποι εἶναί τι θεόν, τὸ καθ' ἑαυτὸ ἐοικὸς τῇ ψυχῇ καὶ πάντων ἐπιστημονικώτατον. ἀλλὰ δὴ καὶ ἀπὸ τῶν μετεώρων· θεασάμενοι γὰρ μεθ' ἡμέραν μὲν ἥλιον περιπολοῦντα, νύκτωρ δὲ τὴν εὔτακτον τῶν ἄλλων ἀστέρων κίνησιν, ἐνόμισαν εἶναί τινα θεὸν τὸν τῆς τοιαύτης κινήσεως καὶ εὐταξίας αἴτιον. τοιοῦτος μὲν καὶ ὁ Ἀριστοτέλης.

13.

Sextus adv. dogm. 3, 26—27 p. 396: ἔνιοι δὲ ἐπὶ τὴν ἀπαράβατον καὶ εὔτακτον τῶν οὐρανίων κίνησιν παραγενόμενοι φασὶ τὴν ἀρχὴν ταῖς τῶν θεῶν ἐπινοίαις ἀπὸ ταύτης γεγονέναι πρῶτον· ὥσπερ γὰρ εἴ τις ἐπὶ τῆς Τρωικῆς καθεζόμενος Ἴδης ἑώρα τὴν τῶν Ἑλλήνων στρατείαν μετὰ πολλοῦ κόσμου καὶ τάξεως τοῖς πεδίοις προσιοῦσαν „ἱππῆας μὲν πρῶτα σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν, πεζοὺς δ' ἐξόπιθεν", πάντως ἂν ὁ τοιοῦτος εἰς ἔννοιαν ἦλθε τοῦ ὅτι ἔστι τις ὁ διατάσσων τὴν τοιαύτην τάξιν καὶ ἐγκελευόμενος τοῖς ὑπ' αὐτὸν κοσμουμένοις στρατιώταις, οἷον Νέστωρ ἢ ἄλλος τις τῶν ἡρώων ὃς ᾔδει „κοσμῆσαι ἵππους τε καὶ ἀνέρας ἀσπιδιώτας"· καὶ ὃν τρόπον ὁ ἔμπειρος νεὼς ἅμα τῷ θεάσασθαι πόρρωθεν ναῦν οὐρίῳ διωκομένην πνεύματι καὶ πᾶσι τοῖς ἱστίοις εὐτρεπιζομένην συνίησιν ὅτι ἔστι τις ὁ κατευθύνων ταύτην καὶ εἰς τοὺς προκειμένους λιμένας καταντῶν, οὕτως οἱ πρῶτον εἰς οὐρανὸν ἀναβλέψαντες καὶ θεασάμενοι ἥλιον μὲν τοὺς ἀπὸ ἀνατολῆς μέχρι δύσεως δρόμους σταδιεύοντα, ἀστέρων δὲ εὐτάκτους τινὰς χορείας, ἐπεζήτουν τὸν δημιουργὸν τῆς περικαλλοῦς ταύτης διακοσμήσεως, οὐκ ἐκ ταὐτομάτου στοχαζόμενοι συμβαίνειν αὐτὴν ἀλλ' ὑπό τινος κρείττονος καὶ ἀφθάρτου φύσεως, ἥτις ἦν θεός.

14.

Cicero de natura deorum 2, 37: *praeclare ergo Aristoteles si essent, inquit, qui sub terra semper habitavissent bonis et in lustribus domiciliis quae essent ornata signis atque picturis instructaque rebus iis omnibus quibus abundant ii qui beati putantur, nec tamen exissent unquam supra terram, accepissent autem fama et auditione esse quoddam numen et vim deorum, deinde aliquo tempore patefactis terrae faucibus ex illis abditis sedibus evadere in haec loca quae nos incolimus atque exire potuissent, cum repente terram et maria caelumque vidissent, nubium magnitudinem ventorumque vim cognovissent aspexissentque solem eiusque magnitudinem pulcritudinemque tum etiam effi[ca]tiam cognovissent quod is diem efficeret toto c[aelo] luce diffusa, cum autem terras nox opacasset caelum totum cernerent astris distinctum et [ornatum] tum lunaeque luminum varietatem tum cres[centis] tum senescentis eorumque omnium ortus et oc[casus] atque in omni aeternitate ratos immutabil[esque] cursus: quae cum viderent, profecto et esse [deos] et haec tanta opera deorum esse arbitrar[entur]. atque haec quidem ille.*

15.

Simplicius in Ar. de caelo (1, 9. 27[9] ... καὶ γὰρ καθάπερ ἐν τοῖς ἐγκυκλίοις φιλοσοφήμασ[ι] ... τὰ θεῖα πολλάκις προφαίνεται τοῖς λόγοις ὅτι ... ἀμετάβλητον ἀναγκαῖον εἶναι πᾶν τὸ πρῶτον κα[ὶ] ... τατον· ὃ οὕτως ἔχον μαρτυρεῖ τοῖς εἰρημένοις. ... ἄλλο κρεῖττόν ἐστιν ὅ τι κινήσει, ἐκεῖνο γὰρ ἂν ... τερον, οὔτ' ἔχει φαῦλον οὐθέν, οὔτ' ἐνδεές τ... καλῶν οὐδενός ἐστιν) p. 487, 6 Br. (p. 130, 45 ... sten): λέγει δὲ περὶ τούτου ἐν τοῖς περὶ φιλοσ[οφίας] [καθόλου γὰρ ἐν οἷς ἐστί τι βέλτιον, ἐν τούτοις ... καὶ ἄριστον. ἐπεὶ οὖν ἐστὶν ἐν τοῖς οὖσιν ἄλλ[ο] ... βέλτιον, ἔστιν ἄρα τι καὶ ἄριστον, ὅπερ εἴη ἂν ... εἰ οὖν τὸ μεταβάλλον ἢ ὑπ' ἄλλου μεταβάλλε[ι] ... ἑαυτοῦ, καὶ εἰ ὑπ' ἄλλου ἢ κρείττονος ἢ χείρ[ονος] ... ὑφ' ἑαυτοῦ ἢ ὡς πρός τι χεῖρον ἢ ὡς καλλ[ίονος] ... ἐφιέμενον, τὸ δὲ θεῖον οὐδὲ κρεῖττόν τι ἔχει ἑαυ[τοῦ] ... οὗ μεταβληθήσεται, ἐκεῖνο γὰρ ἂν ἦν θειότε[ρον] ... ὑπὸ χείρονος τὸ κρεῖττον πάσχειν θέμις ἐστί· κα[ὶ] ... εἰ ὑπὸ χείρονος, φαῦλον ἄν τι προσελάμβανε ... ἐν ἐκείνῳ φαῦλον. ἀλλ' οὐδὲ ἑαυτὸ μεταβ[άλλει] ... καλλίονός τινος ἐφιέμενον, οὐδὲ γὰρ ἐνδεές ... αὐτοῦ καλῶν οὐδενός· οὐ μέντοι οὐδὲ πρὸς ... ὅτε μηδὲ ἄνθρωπος ἑκὼν ἑαυτὸν χείρω ποιεῖ, ... ἔχει τι φαῦλον μηδὲν ὅπερ ἂν ἐκ τῆς πρὸς ... μεταβολῆς προσέλαβεν. καὶ ταύτην δὲ ἀπὸ τ... τῆς Πλάτωνος πολιτείας Ἀριστοτέλης μετ... ἀπόδειξιν.]

16.

Schol. in Proverbia Salomonis (cod. Pa... 174) f. 46ᵃ: Ἀριστοτέλους· ἡ ἀρχὴ ... πολλαί. καὶ εἰ μὲν μία, ἔχομεν τὸ ζητούμεν[ον] ... πολλαί, ἢ τεταγμέναι ἢ ἄτακτοι. ἀλλ' εἰ μὲ[ν] ... ἀτακτότερα τὰ ἐξ αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐστὶ κ...

19 „καὶ L(ibri) post διατάσσων: transposui cum Wakefieldo" Bekker. ‖ 20 ἐγκοσμουμένοις ante Bekk. libri.

b9 *quae cum* codd., *haec cum* codd. rec. et edd. (*cursus cum viderent* Madvig om. *quae*). ‖ 21 περὶ τούτου: sic ... Guilelmus Brab. ‖ 22 sequentia uncis inclusi, quae non sint Aristotelis sed ex Alexandro Simplicii. ‖ 22 ἐστί τι βέλτιον ... τὸ ἄριστον Karsten (ex cod. Par. 1910), sed *est aliquid melius ... est aliquid et optimum* Guil. ‖ 30 post θέμις ἐστ. ... ἀμετάβλητον ἄρα ἐστί (ex not. marg. cod. Par. 1910 saec. XV, cf. Ravaisson Essai sur la mét. I, 67). ‖ 36 πρὸς K.: εἰς B...

: ἀκοσμία, καί ἐστι τὸ παρὰ φύσιν τοῦ κατὰ ὄντος. εἰ δὲ τεταγμέναι, ἢ ἐξ ἑαυτῶν ἐτάχθη- ὁ ἔξωθεν τινὸς αἰτίας. ἀλλ' εἰ μὲν ὑφ' ἑαυτῶν ν, ἔχουσί τι κοινὸν τὸ συνάπτον αὐτὰς κἀκεῖνο

17.

udo-Philo περὶ ἀφθαρσίας κόσμου (t. II langey): Ἀριστοτέλης δέ, μήποτ' εὐσεβῶς ἐνιστάμενος, ἀγένητον καὶ ἄφθαρτον ἔφη τὸν ἶναι· δεινὴν δὲ ἀθεότητα κατεγίνωσκε τῶν τὰ ιεξιόντων, οἳ τῶν χειροκμήτων οὐδὲν ᾠήθησαν τοσοῦτον ὁρατὸν θεὸν ἥλιον καὶ σελήνην καὶ τῶν πλανήτων καὶ ἀπλανῶν ὡς ἀληθῶς περιέ- ἐνθειον· ἔλεγέ τε, ὡς ἔστιν ἀκούειν, καὶ κατα- ὅτι πάλαι μὲν ἐδεδίει περὶ τῆς οἰκίας, μὴ νεύμασιν ἢ χειμῶσιν ἐξαισίοις ἢ χρόνῳ ἢ ῥᾳ- ; ἁρμοττούσης ἐπιμελείας ἀνατραπῇ. νυνὶ δὲ ιικεκρεμάσθαι μείζονα πρὸς τῶν τὸν ἅπαντα ῷ λόγῳ καθαιρούντων.

18.

ero acad. pr. 2, 38, 119 (Halm): *cum enim Stoicus sapiens syllabatim tibi ista dixerit, umen orationis aureum fundens* Aristo-*i illum desipere dicat: neque enim ortum uam mundum, quod nulla fuerit novo con- o tam praeclari operis inceptio, et ita esse ique aptum ut nulla vis tantos queat mo- tionemque moliri, nulla senectus diuturni- porum existere, ut hic ornatus unquam occidat.*

19.

de nat. deor. 2, 15: *cum igitur aliorum um ortus in terra sit, aliorum in aqua, liorum, absurdum esse* Aristoteli *videtur rte quae sit ad gignenda animantia aptis- nimal gigni nullum putare. sidera autem n locum obtinent. qui quoniam tenuissimus mper agitatur et viget, necesse est quod in eo gignatur id et sensu acerrimo et e celerrima esse. quare cum in aethere mantur, consentaneum est in iis sensum intellegentiam. ex quo efficitur in deorum astra esse ducenda.*

20.

ero de nat. deorum 2, 16: *nec vero* Aristoteles *non laudandus in eo quod omnia quae moventur aut natura moveri censuit aut vi aut voluntate, moveri autem solem et lunam et sidera omnia: quae autem natura moverentur, haec aut pondere deorsum aut levitate in sublime ferri, quorum neutrum astris contingeret, propterea quod eorum motus in orbem circumque ferretur. nec vero dici potest vi quadam maiore fieri ut contra naturam astra moveantur. quae enim potest maior esse? restat igitur ut motus astrorum sit voluntarius. quae qui videat, non indocte solum verum etiam impie faciat, si deos esse neget.*

21.

Philodemus περὶ εὐσεβείας (Hercul. vol. coll. alt. t. II, 7 fr. 22, Spengel p. 149 Abh. d. phil. Kl. der baierschen Acad. t. X): παρ' Ἀριστοτέλει δ' ἐν τῶι τρίτωι περὶ φιλοσοφίας...

Cicero de nat. deor. 1, 13 (Baiter in ed. Turic. alt. 1861); Aristoteles*que in tertio de philosophia libro multa turbat a magistro suo Platone non dissentiens. modo enim menti tribuit omnem divinitatem, modo mundum ipsum deum dicit esse, modo alium quendam praeficit mundo eique eas partes tribuit ut replicatione quadam mundi motum regat atque tueatur. tum caeli ardorem deum dicit esse, non intellegens caelum mundi esse partem, quem alio loco ipse designarit deum. quo modo autem caeli divinus ille sensus in celeritate tanta conservari potest? ubi deinde illi tot dii, si numeramus etiam caelum deum? cum autem sine corpore idem vult esse deum, omni illum sensu privat, etiam prudentia. quo porro modo moveri carens corpore, aut quo modo semper se movens esse quietus et beatus potest?*

II. ΠΕΡΙ ΤΑΓΑΘΟΥ.

Simplicius de an. Ven. 1527 f. 6b fin.: περὶ φιλοσοφίας νῦν λέγει τὰ περὶ τοῦ ἀγαθοῦ αὐτῷ ἐκ τῆς Πλάτωνος ἀναγεγραμμένα συνουσίας, ἐν οἷς ἱστορεῖ τάς τε Πυθαγορείους καὶ Πλατωνικὰς περὶ τῶν ὄντων δόξας.

Io. Philop. de an. Ven. 1535 f. C 1b: τὰ περὶ τἀγαθοῦ ἐπιγραφόμενα περὶ φιλοσοφίας λέγει. ἐν ἐκείνοις δὲ τὰς ἀγράφους συνουσίας τοῦ Πλάτωνος ἱστορεῖ ὁ Ἀριστοτέλης. ἔστι δὲ γνήσιον αὐτοῦ τὸ βιβλίον· ἱστορεῖ οὖν ἐκεῖ τὴν Πλάτωνος καὶ τῶν Πυθαγορείων περὶ τῶν ὄντων καὶ τῶν ἀρχῶν αὐτῶν δόξαν.

ιύμασιν: ῥεύμασιν Bernays. ‖ 26 *inito* P. Victorius: *initio* codd. ‖ 27 aptum *ed. Rom.* (1471): apertum *codd.* ‖ 29 *existere*: alker „recte ut videtur" Halmio.
uo cod. Rehdiger.: *uno* codd. ant. ‖ *non* Manutius: om. codd. ‖ 32 *moveri* Heindorf: *mundus moveri* codd., *mundum* nesti.

22.

Vita Aristot. Marc. cod. 257 f. 276ᵇ: *κα⟨ὶ μάλα⟩ δὲ ὁ Ἀριστοτέλης τὸ ἦθ⟨ος μέτριος⟩ γέγονεν, εἰ ἐν μὲν ταῖς κατηγορίαις φησὶ μὴ δεῖν προχείρως ἀποφαίνεσθαι ἀλλὰ πολλάκις ἐπεσκεμμένον, καὶ μὴ⟨ν οὐδὲ διαπορ⟩εῖν μόνον ἄχρηστον εἶναι· καὶ ἐν τοῖς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ „δε⟨ῖ μεμν⟩ῆσθαι ἄνθρωπον ὄντα οὐ μόνον τὸν εὐ⟨τυχοῦντα ἀλλ⟩ὰ καὶ τὸν ἀποδεικνύντα".*

Vers. lat. vet. (sec. ed. Ven. et codd. a me collatos): *multum autem Aristoteles moderatus fuit moribus, unde in predicamentis ait „non oportet prompte diffinire sed quidem multociens considerare" et dubitare de singulis non esse inutile. et in hiis que de bono „oportet reminisci hominem existentem non solum bene fortunatum sed et demonstrantem".*

23.

Alexander in Ar. metaph. (1, 6. 987ᵇ 38) p. 42, 22 (Bonitz): *καὶ διὰ τοιαῦτα μέν τινα ἀρχὰς τῶν τε ἀριθμῶν καὶ τῶν ὄντων ἁπάντων ἐτίθετο Πλάτων τό τε ἓν καὶ τὴν δυάδα, ὡς ἐν τοῖς περὶ τἀγαθοῦ Ἀριστοτέλης λέγει.*

Alex. ad metaph. (1, 9. 990ᵇ 17) p. 63, 18: *ἀρχαὶ δέ εἰσι τό τε ἓν καὶ ἡ ἀόριστος δυάς, ὡς πρὸ ὀλίγου τε εἴρηκε καὶ ἱστόρηκεν αὐτὸς ἐν τοῖς περὶ τἀγαθοῦ.*

Simplicius in phys. f. 32ᵇ (p. 334ᵇ 25 Br.): *λέγει δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι κατὰ Πλάτωνα πάντων ἀρχὴ καὶ αὐτῶν τῶν ἰδεῶν τό τε ἕν ἐστι καὶ ἡ ἀόριστος δυάς, ἣν μέγα καὶ μικρὸν ἔλεγεν, ὡς καὶ ἐν τοῖς περὶ τἀγαθοῦ Ἀριστοτέλης μνημονεύει. λάβοι δὲ ἄν τις καὶ παρὰ Σπευσίππου καὶ παρὰ Ξενοκράτους καὶ τῶν ἄλλων, οἳ παρεγένοντο ἐν τῇ περὶ τἀγαθοῦ τοῦ Πλάτωνος ἀκροάσει· πάντες γὰρ συνέγραψαν καὶ διεσώσαντο τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ ταύταις αὐτὸν ἀρχαῖς χρῆσθαι λέγουσι.*

Simplicius in phys. f. 104ᵇ: *τὸ μέντοι ἄπειρον καὶ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς εἶναί φησι* (phys. 3, 4. 203, 9) *καὶ ἐν ταῖς ἰδέαις. ἀρχὰς γὰρ καὶ τῶν αἰσθητῶν τὸ ἓν καὶ τὴν ἀόριστόν φασι δυάδα λέγειν τὸν Πλάτωνα. τὴν δὲ ἀόριστον δυάδα καὶ ἐν τοῖς νοητοῖς τιθεὶς ἄπειρον εἶναι ἔλεγεν, καὶ τὸ μέγα δὲ καὶ τὸ μικρὸν ἀρχὰς τιθεὶς ἄπειρα εἶναι ἔλεγεν ἐν τοῖς περὶ τἀγαθοῦ λόγοις, οἷς ὁ Ἀριστοτέλης καὶ Ἡρακλείδης καὶ Ἑστιαῖος καὶ ἄλλοι τοῦ Πλάτωνος ἑταῖροι παραγενόμενοι ἀνεγράψαντο τὰ ῥηθέντα αἰνιγματωδῶς ὡς ἐρρήθη. Πορφύριος δὲ διαρθροῦν αὐτὰ ἐπαγγελλόμενος τάδε περὶ αὐτῶν γέγραφεν ἐν τῷ Φιλήβῳ ... ταῦτα ὁ Π[illegible] εἶπεν αὐτῇ σχεδὸν τῇ λέξει, διαρθροῦν ἐπαγγ[illegible] τὰ ἐν τῇ περὶ τἀγαθοῦ συνουσίᾳ αἰνιγματωδ[illegible] καὶ ἴσως ὅτι σύμφωνα ἦν τοῖς ἐν Φιλήβῳ γεγ[illegible]νοις. καὶ ὁ Ἀλέξανδρος δὲ καὶ αὐτὸς ἐκ τῶν [illegible] τἀγαθοῦ λόγων τοῦ Πλάτωνος ὁμολογῶν λέγει [illegible]ρησαν Ἀριστοτέλης τε καὶ οἱ ἄλλοι τοῦ Π[illegible] ἑταῖροι, τάδε γέγραφεν ...*

24.

Sextus Emp. adv. math. 3, 57: *ἀλλ' [illegible] στοτέλης ... φησὶ μὴ ἀδιανόητον εἶναι τὸ [illegible] (τῶν γεωμετρῶν) λεγόμενον μῆκος ἀπλατές, [illegible]νασθαι χωρὶς πάσης περισκελείας εἰς ἔννοιαν [illegible]θεῖν. ἵστησι δὲ τὸν λόγον ἐπί τινος ἐναργεστ[illegible] δείγματος καὶ σαφοῦς. τὸ γοῦν τοῦ τοίχου μῆκ[illegible] λαμβάνομεν μὴ συνεπιβάλλοντες αὐτοῦ τῷ [illegible] διόπερ ἐνέσται καὶ τὸ παρὰ τοῖς γεωμέτραις λεγ[illegible] μῆκος χωρὶς πλάτους τινὸς ἐπινοεῖν.*

Sext. Emp. adv. dogm. 3, 412: *ἀλλ' ὅγε [illegible]τέλης οὐκ ἀδιανόητον ἔλεγεν εἶναι τὸ παρὰ τοῖς [illegible]τραις ἀπλατὲς μῆκος· τό γέ τοι τοῦ τοίχου μῆκ[illegible] βάνομεν χωρὶς τοῦ ἐπιβάλλειν τῷ πλάτει τοῦ [illegible]*

25.

Alex. in metaph. (1, 6. 988, 11) p. 45, [illegible] *τήσαι δ' ἄν τις πῶς λέγοντος Πλάτωνος καὶ [illegible] αἴτιον ἐν οἷς λέγει „τὸν μὲν οὖν ποιητὴν καὶ [illegible] τοῦ παντὸς εὑρεῖν τε καὶ δεῖξαι ἔργον", ἀλλὰ [illegible] οὗ ἕνεκεν καὶ τέλος δι' ὧν πάλιν λέγει „περὶ [illegible]των βασιλέα πάντα ἐστὶ κἀκείνου ἕνεκα πάντ[illegible]τέρου τούτων τῶν αἰτίων ἐμνημόνευσεν ὁ Ἀριστ[illegible] ἐν τῇ δόξῃ τῇ Πλάτωνος; ἢ ὅτι ἐν οἷς περὶ α[illegible]γεν οὐδενὸς τούτων ἐμέμνητο, ὡς ἐν τοῖς περὶ [illegible] δέδειχεν. ἢ ὅτι τῶν ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ [illegible] ταῦτα αἴτια, ἀλλ' οὐδὲ ἐξειργάσατό τι περὶ α[illegible]*

26.

Alex. in metaph. (3, 2. 1004, 2: *τε[illegible] ἡμῖν ταῦτα ἐν τῇ ἐκλογῇ τῶν ἐναντίων*) p. [illegible] *ἀναπέμπει δὲ ἡμᾶς περὶ τοῦ γνῶναι ὅτι σχ[illegible] τὰ ἐναντία ὡς εἰς ἀρχὴν ἀνάγεται τό τε ἓ[illegible] πλῆθος εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν ἐναντίων, ὡς ἰδί[illegible]των πραγματευσάμενος. εἴρηκε δὲ περὶ τῆ[illegible] ἐκλογῆς καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ τἀγαθοῦ.*

Alex. in metaph. (3, 2. 1004ᵇ 34: *παντ[illegible] τἄλλα ἀναγόμενα φαίνεται εἰς τὸ ἓν καὶ πλ[illegible]λήφθω γὰρ ἡ ἀναγωγὴ ἡμῖν*) p. 218, 10: [illegible] *„εἰλήφθω γὰρ ἡ ἀναγωγὴ ἡμῖν" ἀναπέμπει τ[illegible]*

2 *καὶ μάλα δὲ ὁ* ego: *καθόλου γὰρ ὁ* Robbe, *κα .... ὁ* cod. (a me exscriptus a. 1857). ‖ 5 *καὶ μὴ ...... εῖν* cod. suppl. [illegible] Ar. ‖ 7 *οὐ μόνον εὐδαίμονα* male suppl. Robbe. *τ⟨ὸν⟩ εὐ ..* ex cod. certum est.

ἐν τῷ $\overline{β}$ περὶ τἀγαθοῦ δεδειγμένα. „φανερὸν
(1005, 2): εἰπὼν ὅτι πως τὰ ἐναντία πάντα εἰς
ιαὶ πλῆθος ἀνάγεται καὶ τοῦτο δἰ ἧς πεποίηται
ῆς τῶν ἐναντίων ἐν τῷ $\overline{β}$ περὶ τἀγαθοῦ εἰς ταῦτα
ίμενος... δῆλόν φησι ...

- - - - - - -

III. ΜΑΓΙΚΟΣ
('Αριστοτέλους ἢ 'Αντισθένους).

27.

iog. L. 2, 45 (Cobet): φησὶ δ' Ἀριστοτέλης
τινὰ ἐλθόντα ἐκ Συρίας εἰς Ἀθήνας τά τε ἄλλα
ῶναι τοῦ Σωκράτους καὶ δὴ καὶ βίαιον ἔσεσθαι
ευτὴν αὐτῷ.

28.

ιidas s. Ἀντισθένης: Ἀθηναῖος ... οὗτος συνέ-
τόμους δέκα, πρῶτον μαγικόν· ἀφηγεῖται δὲ
ροάστρου τινὸς μάγου εὑρόντος τὴν σοφίαν. τοῦτο
Ἀριστοτέλει, οἱ δὲ 'Ροδίῳ τινὶ ἀνατιθέασιν.

29.

linius n. h. 30, 3 (Sillig): *Eudoxus qui inter*
tiae sectas clarissimam utilissimamque eam
am) intellegi voluit, Zoroastren hunc sex mi-
ınnorum ante Platonis mortem fuisse prodi-
ic et Aristoteles.

30.

iog. L. 1, 1: Τὸ τῆς φιλοσοφίας ἔργον ἔνιοί
ἀπὸ βαρβάρων ἄρξαι. γεγενῆσθαι γὰρ παρὰ μὲν
; μάγους, παρὰ δὲ Βαβυλωνίοις ἢ Ἀσσυρίοις
ίους, καὶ γυμνοσοφιστὰς παρ' Ἰνδοῖς, παρά τε
· καὶ Γαλάταις τοὺς καλουμένους δρυίδας καὶ
ους, καθά φησιν Ἀριστοτέλης ἐν τῷ μαγικῷ
ντίων ἐν εἰκοστῷ τρίτῳ τῆς διαδοχῆς. Φοίνικά τε
ι Ὦχον καὶ Θρᾷκα Ζάμολξιν καὶ Λίβυν Ἄτ-

31.

iog. L. 1, 6—8: τοὺς δὲ μάγους περί τε θερα-
ιεῶν διατρίβειν καὶ θυσίας καὶ εὐχάς, ὡς αὐτοὺς
ἀκουομένους. ἀποφαίνεσθαί τε περί τε οὐσίας
ιὶ γενέσεως, οὓς καὶ πῦρ εἶναι καὶ γῆν καὶ ὕδωρ·
ξοάνων καταγινώσκειν καὶ μάλιστα τῶν λεγόν-
σενας εἶναι θεοὺς καὶ θηλείας. περί τε δικαιοσύνης
ποιεῖσθαι, καὶ ἀνόσιον ἡγεῖσθαι πυρὶ θάπτειν καὶ
ομίζειν μητρὶ ἢ θυγατρὶ μίγνυσθαι, ὡς ἐν τῷ εἰ-
τρίτῳ φησὶν ὁ Σωτίων· ἀσκεῖν τε μαντικὴν καὶ πρόρρησιν, καὶ θεοὺς αὐτοῖς ἐμφανίζεσθαι λέγοντας. ἀλλὰ καὶ εἰδώλων πλήρη εἶναι τὸν ἀέρα κατ' ἀπόρροιαν ὑπ' ἀναθυμιάσεως εἰσκρινομένων ταῖς ὄψεσι τῶν ὀξυδερκῶν· προκοσμήματά τε καὶ χρυσοφορίας ἀπαγορεύειν. τούτων δὲ ἐσθὴς μὲν λευκή, στιβὰς δὲ εὐνή, καὶ λάχανον τροφὴ τυρός τε καὶ ἄρτος εὐτελής, καὶ κάλαμος ἡ βακτηρία, ᾧ κεντοῦντες, φασί, τοῦ τυροῦ ἀνῃροῦντο καὶ ἀπήσθιον. τὴν δὲ γοητικὴν μαγείαν οὐδ' ἔγνωσαν, φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ μαγικῷ καὶ Δείνων ἐν τῇ πέμπτῃ τῶν ἱστοριῶν· ὃς καὶ μεθερμηνευόμενόν φησι τὸν Ζωροάστρην ἀστροθύτην εἶναι· φησὶ δὲ τοῦτο καὶ ὁ Ἑρμόδωρος.

τῷ 'Ροδίῳ Bernhardy, 'Ρόδωνι vulgo (ῥόδων cod. A).
μαγείαν Cobet: vulgo μαντείαν.

IV. ΕΥΔΗΜΟΣ Η ΠΕΡΙ ΨΥΧΗΣ.

Plutarch. de aud. poet. 1: ὅτι δὲ τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ λεγομένων οἱ σφόδρα νέοι τοῖς μὴ δοκοῦσι φιλοσόφως μηδὲ ἀπὸ σπουδῆς λέγεσθαι χαίρουσι μᾶλλον καὶ παρέχουσιν ὑπηκόους ἑαυτοὺς καὶ χειροήθεις, δῆλόν ἐστιν ἡμῖν· οὐ γὰρ μόνον τὰ Αἰσώπεια μυθάρια καὶ τὰς ποιητικὰς ὑποθέσεις καὶ τὸν Ἄβαριν τοῦ Ἡρακλείδου καὶ τὸν Λύκωνα τὸν Ἀρίστωνος διερχόμενοι ἀλλὰ καὶ τὰ περὶ τῶν ψυχῶν δόγματα μεμιγμένα μυθολογίᾳ μεθ' ἡδονῆς ἐνθουσιῶσι.

32.

Cicero de divinat. 1, 25: *quid? singulari vir ingenio Aristoteles et paene divino ipsene errat an alios vult errare, cum scribit Eudemum Cyprium familiarem suum iter in Macedoniam facientem Pheras venisse, quae erat urbs in Thessalia tum admodum nobilis, ab Alexandro autem tyranno crudeli dominatu tenebatur. in eo igitur oppido ita graviter aegrum Eudemum fuisse ut omnes medici diffiderent. ei visum in quiete egregia facie iuvenem dicere fore ut perbrevi convalesceret paucisque diebus interiturum Alexandrum tyrannum, ipsum autem Eudemum quinquennio post domum esse rediturum. atque ita quidem prima statim scribit Aristoteles consecuta et convaluisse Eudemum et ab uxoris fratribus interfectum tyrannum. quinto autem anno exeunte cum esset spes ex illo somnio in Cyprum illum ex Sicilia esse rediturum, proeliantem eum ad Syracusas occidisse. ex quo ita illud somnium esse interpretatum ut cum animus Eudemi e corpore excesserit, tum domum revertisse videatur.*

33.

David. proleg. in Ar. categ. p. 24 ᵇ10: τῶν δὲ συνταγματικῶν τὰ μέν εἰσιν αὐτοπρόσωπα, ἃ καὶ ἀκροαματικὰ λέγονται, τὰ δὲ διαλογικά, ἃ καὶ ἐξωτερικὰ λέγονται ... ἔγραψε δὲ καὶ πρὸς ἀνεπιτηδείους πρὸς φιλοσοφίαν τὰ διαλογικά ... κατασκευάζων δὲ τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς κἀν τοῖς ἀκροαματικοῖς δι' ἀναγκαστικῶν λόγων κατασκευάζει, ἐν δὲ τοῖς διαλογικοῖς διὰ πιθανῶν εἰκότως. φησὶ γὰρ ἐν τοῖς περὶ ψυχῆς ἀκροαματικοῖς ... ἐν δὲ τοῖς διαλογικοῖς φησὶν οὕτως, ὅτι ἡ ψυχὴ ἀθάνατος, ἐπειδὴ αὐτοφυῶς πάντες οἱ ἄνθρωποι καὶ σπένδομεν χοὰς τοῖς κατοιχομένοις καὶ ὄμνυμεν κατ' αὐτῶν, οὐδεὶς δὲ τῷ μηδαμῇ μηδαμῶς ὄντι σπένδει ποτὲ ἢ ὄμνυσι κατ' αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἄλλην διαφορὰν λέγει τῶν ἀκροαματικῶν πρὸς τὰ διαλογικά, ὅτι ἐν μὲν τοῖς ἀκροαματικοῖς τὰ δοκοῦντα αὐτῷ λέγει καὶ τὰ ἀληθῆ, ἐν δὲ τοῖς διαλογικοῖς τὰ ἄλλοις δοκοῦντα τὰ ψευδῆ ... τοῦτο δὲ εἶπεν Ἀλέξανδρος, ἐπειδὴ τὴν λογικὴν ψυχὴν βούλεται φθαρτὴν εἶναι, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς διαλογικοῖς μάλιστα δοκεῖ κηρύττειν τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς. ἵνα οὖν μὴ σχῇ ἐλέγχοντα τὸν Ἀριστοτέλην, διὰ τοῦτο εἶπε τοιαύτην διαφοράν.

Themist. de anima (opp. ed. Ven. 1534) f. 90ᵇ (t. II p 196, 21 Spengel): καὶ οἱ λόγοι δὲ οὓς ἠρώτησε (Plato in Phaedone) περὶ ψυχῆς ἀθανασίας εἰς τὸν νοῦν ἀνάγονται σχεδόν τι οἱ πλεῖστοι καὶ ἐμβριθέστατοι, ὅ τε ἐκ τῆς αὐτοκινησίας· ἐδείχθη γὰρ ὡς αὐτοκίνητος μόνος ὁ νοῦς, εἰ τὴν κίνησιν ἀντὶ τῆς ἐνεργείας νοοίημεν· καὶ ὁ τὰς μαθήσεις ἀναμνήσεις εἶναι λαμβάνων καὶ ὁ τὴν πρὸς τὸν θεὸν ὁμοιότητα. καὶ τῶν ἄλλων δὲ τοὺς ἀξιοπιστοτέρους δοκοῦντας οὐ χαλεπῶς ἄν τις τῷ νῷ προσβιβάσειεν, ὥσπερ γε καὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ Ἀριστοτέλους ἐξειργασμένων ἐν τῷ Εὐδήμῳ. ἐξ ὧν δῆλον ὅτι καὶ Πλάτων τὸν νοῦν ἀθάνατον μόνον ὑπολαμβάνει.

34.

Proclus in Plat. Tim. V p. 338ᵈ (p. 823 Schn.): τὴν ψυχὴν τῷ σώματι συνῆψεν ἀμέσως πάντα τὰ περὶ καθόδου ψυχῆς ὑπεκτεμὼν προβλήματα ... ἀλλ' οὐδὲ τὰ μετὰ τὴν ἔξοδον αὐτῆς ἐν τούτοις παραδώσει ... ὅτι φήσω τὸ πρέπον διασώζει τῇ τοῦ διαλόγου προθέσει καὶ τῆς περὶ ψυχῆς θεωρίας ὅσον φυσικὸν ἐν τούτοις παραλαμβάνει τὴν πρὸς τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς ὁμιλίαν παραδιδούς. ὃ δὴ καὶ Ἀριστοτέλης ζηλώσας ἐν τῇ περὶ ψυχῆς πραγματείᾳ φυσικῶς αὐτὴν μεταχειριζόμενος οὔτε περὶ καθόδου ψυχῆς οὔτε περὶ λήξεων ἐμνημόνευσεν, ἀλλ' ἐν τοῖς διαλόγοις χωρὶς ἐπραγματεύσατο ... αὐτῶν καὶ τὸν προηγούμενον κατεβάλλετο λόγον.

35.

Proclus in Plat. remp. (diss. XII) apud Mai Spicileg. Rom. t. VIII Rom. 1842 p. 705: λέγει ... καὶ ὁ δαιμόνιος Ἀριστοτέλης αἰτίαν δι' ἣν ... μὲν ἰοῦσα ἡ ψυχὴ δεῦρο ἐπιλανθάνεται τῶν ... μάτων, ἐντεῦθεν δὲ ἐξιοῦσα μέμνηται ἐκεῖ τῶν ... παθημάτων. καὶ ἀποδεικτέον τοῦ λόγου· φησὶ γὰρ ... καὶ αὐτὸς ἐκ μὲν ὑγείας εἰς νόσον ὁδεύοντας ... ἴσχειν τινὰς καὶ αὐτῶν τῶν γραμμάτων ὧν ... κεισαν, ἐκ νόσου δὲ εἰς ὑγείαν ἰόντα μηδένα ... τοῦτο πάσχειν· ἐοικέναι δὲ τὴν μὲν ἄνευ ... ζωὴν ταῖς ψυχαῖς κατὰ φύσιν οὖσαν ⟨ὑγείᾳ, ... τὴν ἐν σώματι. ὅθεν⟩ σημαίνει τὰς μὲν ἐκεῖθεν ... ἐπιλανθάνεσθαι τῶν ἐκεῖ, τὰς δὲ ἐντεῦθεν ἐκεῖσε ... ταῦθα διαμνημονεύειν.

36.

Augustinus contra Iulianum Pelag. 4 (15) ...: *quanto ergo te melius veritatique vicinius de hominum generatione senserunt quos Cicero in extremis partibus Hortensii dialogi velut ipsa rerum evidentia ductus compulsusque commemorat. nam cum ... quae videmus et gemimus de hominum vanitate ... que felicitate dixisset, ex quibus humanae, ... vitae erroribus et aerumnis fit ut interdum veteres ... sive vates sive in sacris initiisque tradendis divinae mentis interpretes, qui nos ob aliqua scelera suscepta in vita superiore poenarum luendarum causa ... esse dixerunt, aliquid vidisse videantur verumque ... illud quod est apud Aristotelem,* simili ... *fectos esse supplicio atque eos qui quondam ... in praedonum Etruscorum manus incidissent ... delitate excogitata necabantur, quorum corpora ... cum mortuis, adversa adversis accommodata ... artissime colligabantur: sic nostros animos cum corporibus copulatos ut vivos cum mortuis esse ... iunctos.*

37.

Schol. (Olympiodori et al.) in Plat. Phaed. p. ... p. 165 (Finckh): ὅτι δὲ δεῖ τι καὶ ὅλον γέ ... εἶναι οὕτω τρεφόμενον, δηλοῖ καὶ ὁ τῇδε ταῖς ... ἀκτῖσι μόναις τρεφόμενος, ὃν ἱστόρησεν Ἀριστ... ἰδὼν αὐτός.

Schol. al. ad eundem locum p. 203: ε...

29 εἰ καὶ ed. Ald.

11 ὁδεύοντα Maius. ‖ 14 ὑγείᾳ .. ὅθεν: codicis lacunam sic fere expleas. ‖ 37 *artissime* Bernays: *aptissime* vulgo.

τόρησεν Ἀριστοτέλης ἄνθρωπον ἄυπνον καὶ μόνῳ λιοειδεῖ τρεφόμενον ἀέρι, τί χρὴ περὶ τῶν ἐκεῖ ι;

38.

Plutarch. qu. conv. 8, 9, 3: τὴν δὲ Τίμωνος λικίᾳ τηθὴν Ἀριστοτέλης ἱστόρηκε φωλεύειν τοῦ ἑκάστου δύο μῆνας, μηδενὶ πλὴν μόνῳ τῷ ἀναπνεῖν ἡ διάδηλον οὖσαν.

39.

Olympiodor. in Phaedon. p. 22 (Finckh): μὲν Πρόκλος βούλεται τὰ οὐράνια ὄψιν μόνον ἰκοὴν ἔχειν, καθάπερ καὶ Ἀριστοτέλης· μόνας τῶν αἰσθήσεων ἐκείνας ἔχει τὰς πρὸς τὸ εὖ εἶναι αλλομένας, οὐ μὴν τὰς πρὸς τὸ εἶναι, αἱ δὲ ἄλ- ιἰσθήσεις πρὸς τὸ εἶναι συμβάλλονται. καὶ ὁ ποιη- ὲ μαρτυρεῖ τούτοις λέγων „ἠέλιος, ὃς πάντ' ἐφο- :αὶ πάντ' ἐπακούεις", ὡς ἂν ὄψιν μόνην καὶ ἀκοὴν ἐχόντων· καὶ ὅτι αὗται μάλιστα αἱ αἰσθήσεις ἐν 'εργεῖν μᾶλλον γινώσκουσιν ἤπερ ἐν τῷ πάσχειν ἰκειότεραι αὗται αὐτοῖς ὡς ἀναλλοιώτοις. ὁ δέ γε ίσκιος καὶ τὰς ἄλλας αἰσθήσεις βούλεται αὐτὰ

40.

Plutarch. consolat. ad Apoll. 27: πολλοῖς γὰρ σοφοῖς ἀνδράσιν, ὥς φησι Κράντωρ, οὐ νῦν ἀλλὰ ι κέκλαυσται τἀνθρώπινα τιμωρίαν ἡγουμένοις εἶναι βίον καὶ ἀρχὴν τὸ γενέσθαι ἄνθρωπον συμφορὰν ιεγίστην. τοῦτο δέ φησιν Ἀριστοτέλης καὶ τὸν νον συλληφθέντα τῷ Μίδᾳ ἀποφήνασθαι. βέλτιον ιτὰς τὰς τοῦ φιλοσόφου λέξεις παραθέσθαι. φησὶ τῷ Εὐδήμῳ ἐπιγραφομένῳ ἢ περὶ ψυχῆς ταυτί· περῶσι κράτιστα καὶ μακαριστότατα. καὶ πρὸς ιακαρίους καὶ εὐδαίμονας εἶναι τοὺς τετελευτηκότας ομεν καὶ τὸ ψεύσασθαί τι κατ' αὐτῶν καὶ τὸ φημεῖν οὐχ ὅσιον ὡς κατὰ βελτιόνων καὶ κρειττό- ιδη γεγονότων. καὶ ταῦθ' οὕτως ἀρχαῖα καὶ πα- διατελεῖ νενομισμένα παρ' ἡμῖν, ὥστε τὸ παρά- οὐδεὶς οἶδεν οὔτε τοῦ χρόνου τὴν ἀρχὴν οὔτε τὸν πρῶτον, ἀλλὰ τὸν ἄπειρον αἰῶνα τυγχάνουσι τέλους οὕτω νενομικότες. πρὸς δὲ δὴ τού- διὰ στόματος ὃν τοῖς ἀνθρώποις ὁρᾷς ὡς ἐκ πολ- ἐτῶν καὶ παλαιοῦ χρόνου περιφέρεται θρυλούμενον Γί τοῦτ'; ἔφη. Κἀκεῖνος ὑπολαβών· ὡς ἄρα μὴ θαι μέν, ἔφη, ἄριστον πάντων, τὸ δὲ τεθνάναι τοῦ ζῆν ἐστὶ κρεῖττον. καὶ πολλοῖς οὕτω παρὰ τοῦ δαιμονίου μεμαρτύρηται. τοῦτο μὲν ἐκείνῳ τῷ Μίδᾳ λέγουσι δήπου μετὰ τὴν θήραν ὡς ἔλαβε τὸν Σειληνὸν διερωτῶντι καὶ πυνθανομένῳ, τί ποτέ ἐστι τὸ βέλτιον τοῖς ἀνθρώποις καὶ τί τὸ πάντων αἱρετώτατον, τὸ μὲν πρῶτον οὐδὲν ἐθέλειν εἰπεῖν ἀλλὰ σιωπᾶν ἀρρήτως· ἐπειδὴ δέ ποτε μόλις πᾶσαν μηχανὴν μηχανώμενος προσηγάγετο φθέγξασθαί τι πρὸς αὐτόν, οὕτως ἀνακαγχάζοντα εἰπεῖν· Δαίμονος ἐπιπόνου καὶ Τύχης χαλεπῆς ἐφήμερον σπέρμα, τί με βιάζεσθε λέγειν ἃ ὑμῖν ἄρειον μὴ γνῶναι; μετ' ἀγνοίας γὰρ τῶν οἰκείων κακῶν ἀλυπότατος ὁ βίος. ἀνθρώποις δὲ πάμπαν οὐκ ἔστι γενέσθαι τὸ πάντων ἄριστον οὐδὲ μετασχεῖν τῆς τοῦ βελτίστου φύσεως· ἄριστον ἄρα πᾶσι καὶ πάσαις τὸ μὴ γενέσθαι· τὸ μέντοι μετὰ τοῦτο καὶ τὸ πρῶτον τῶν ἄλλων ἀνυστόν, δεύτερον δέ, τὸ γενομένους ἀποθανεῖν ὡς τάχιστα. δῆλον οὖν ὡς οὔσης κρείττονος τῆς ἐν τῷ τεθνάναι διαγωγῆς ἢ τῆς ἐν τῷ ζῆν οὕτως ἀπεφήνατο".

41.

Io. Philoponus in Ar. de an. I (c. 4 in.) ed. Ven. 1535 f. E 1ᵃ sup: μεμψάμενος ὁ Ἀριστοτέλης κοινῶς τοὺς περὶ ψυχῆς ἅπαντας εἰπόντας ὅτι μηδὲν περὶ τοῦ δεξομένου αὐτὴν σώματος διελέχθησαν ... οἰκείως ἀκόλουθον τούτοις περὶ ψυχῆς δόξαν συνάπτει. εἰς ταὐτὸ γάρ τινες ἀποβλέψαντες ὅτι οὐχ ὡς ἔτυχε τὸ σῶμα ψυχῆς μετέχει, ἀλλὰ δεῖ τοιᾶσδε κράσεως, ὥσπερ καὶ ἡ ἁρμονία οὐχ ὡς ἔτυχε τῶν χορδῶν ἐχουσῶν γίνεται, ἀλλὰ δεῖ τοσῆσδε τάσεως, ἐνόμισαν καὶ τὴν ψυχὴν ἁρμονίαν εἶναι τοῦ σώματος καὶ πρὸς τοὺς διαφόρους τοῦ σώματος ἁρμονίας τὰ διάφορα εἴδη τῶν ψυχῶν εἶναι. ταύτην οὖν ἐκτίθεται τὴν δόξαν καὶ διελέγχει. καὶ τέως μὲν αὐτὴν τὴν δόξαν μόνην ἐν τούτοις ἱστορεῖ, μετ' ὀλίγα δὲ καὶ τοὺς λόγους δι' ὧν εἰς ταύτην ἐκεῖνοι τὴν δόξαν ὑπήχθησαν τίθησιν. ἤδη δὲ καὶ ἐν ἄλλοις πρὸς ταύτην ἀντεῖπεν τὴν δόξαν, λέγω δὴ ἐν τῷ Εὐδήμῳ διαλόγῳ, καὶ πρὸ αὐτοῦ ὁ Πλάτων ἐν τῷ Φαίδωνι πέντε τισὶ κέχρηται ἐπιχειρήμασι πρὸς ταύτην ἐνιστάμενος τὴν δόξαν . . . (f. E 1ᵇ:) αὗται μὲν οὖν αἱ πέντε ἐπιχειρήσεις αἱ Πλάτωνος. κέχρηται δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης, ὡς ἤδη εἶπον, ἐν τῷ Εὐδήμῳ τῷ διαλόγῳ δύο ἐπιχειρήσεσι ταύταις, μιᾷ μὲν οὕτως· τῇ ἁρμονίᾳ, φησίν, ἔστι τι ἐναντίον, ἡ ἀναρμοστία· τῇ δὲ ψυχῇ οὐδὲν ἐναντίον. οὐκ ἄρα ἡ ψυχὴ ἁρμονία ἐστίν. εἴποι δ' ἄν τις πρὸς τοῦτο

32 sic in codd. mel., vulgo διόπερ ὦ κράτιστε πάντων καὶ μακαριστότατε. ‖ 34 νομίζομεν in codd. mel. Usteri, Sauppe: νομίζειν vulgo. ‖ οὐμεθα quod vulgo additur post βελτιόνων delevit Bernays. ‖ 40 νενομικότες Vahlen: νενομισμένα codd. ‖ 41 ὃν ego: ἐν vulgo. ‖ ὶ add. Vahlen: om. codd. (quidam omittunt verba παλ. χρόνου). ‖ 44 ἔφη Uster.: ἔφην vulgo.
6 ἀρρήτως codd.: ἀρράτως Bernays. ‖ 8 ἀνακαγχάζοντα Bernays: ἀναγκαζόμενος vulgo. ‖ 14 ἄρα Bernays: γὰρ vulgo.

(ait Alexander) ὅτι τῇ ἁρμονίᾳ ἐναντίον οὐκ ἔστι κυρίως ἐναντίον ἀλλὰ στέρησις ἀόριστος· καὶ τῇ ψυχῇ δ' ὡς εἴδει τινὶ οὔσῃ ἔστι τι ἀντικείμενον ἀόριστον, καὶ ὥσπερ ἐκεῖ φαμὲν τὴν τοιάνδε ἁρμονίαν μεταβάλλειν εἰς τὴν ἀναρμοστίαν, οὕτω καὶ τὴν τοιάνδε στέρησιν μεταβάλλειν εἰς ψυχήν. δευτέρᾳ δέ· τῇ ἁρμονίᾳ, φησί, τοῦ σώματος ἐναντίον ἐστὶν ἡ ἀναρμοστία τοῦ σώματος, ἀναρμοστία δὲ τοῦ ἐμψύχου σώματος νόσος καὶ ἀσθένεια καὶ αἶσχος· ὧν τὸ μὲν ἀσυμμετρία τῶν στοιχείων ἡ νόσος, τὸ δὲ τῶν ὁμοιομερῶν ἡ ἀσθένεια, τὸ δὲ τῶν ὀργανικῶν τὸ αἶσχος. εἰ τοίνυν ἡ ἀναρμοστία νόσος καὶ ἀσθένεια καὶ αἶσχος, ἡ ἁρμονία ἄρα ὑγίεια καὶ ἰσχὺς καὶ κάλλος· ψυχὴ δὲ οὐδέν ἐστι τούτων οὔτε ὑγίεια φημὶ οὔτε ἰσχὺς οὔτε κάλλος· ψυχὴν γὰρ εἶχε καὶ ὁ Θερσίτης αἴσχιστος ὤν. οὐκ ἄρα ἐστὶν ἡ ψυχὴ ἁρμονία. καὶ ταῦτα μὲν ἐν ἐκείνοις. ἐνταῦθα δὲ τέσσαρσι κέχρηται ἐπιχειρήσεσιν ἀνασκευαστικαῖς τῆς δόξης ταύτης, ὧν τὸ τρίτον ἐστὶ τὸ εἰρημένον ἐν τῷ Εὐδήμῳ δεύτερον . . . (f. E 2ᵃ:) „ἁρμόζει δὲ μᾶλλον καθ' ὑγιείας λέγειν ἁρμονίαν καὶ ὅλως τῶν σωματικῶν ἀρετῶν ἢ κατὰ ψυχῆς": τοῦτο τρίτον ἐπιχείρημα· ἐστὶ δὲ τὸ δεύτερον τῶν ἐν τῷ Εὐδήμῳ. ὅτι δὲ ἁρμονία ἡ ὑγίεια ἔδειξεν ἐν ἐκείνοις ἐκ τοῦ ἐναντίου τῆς νόσου. εἴπομεν δὲ ἀνωτέρω τὴν ἀγωγὴν τοῦ συλλογισμοῦ.

Simplicius f. 14ᵃ (ed. Ven. Ald. 1527): ἐν κοινῷ δὲ γινομένους λόγους τοὺς συμμέτρως καὶ τοῖς πολλοῖς ἠρωτημένους καλεῖ, αἰνιττόμενος μὲν ἴσως καὶ τοὺς ἐν Φαίδωνι, λέγων δὲ καὶ τοὺς ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ διαλόγῳ τῷ Εὐδήμῳ γραφέντας ἐλεγκτικοὺς τῆς ἁρμονίας.

Themistius de an f. 70ᵃ (t II p. 54, 3 Speng.): καὶ ἄλλη δέ τις δόξα παραδέδοται περὶ ψυχῆς πιθανὴ μὲν οὐδεμιᾶς ἧσσον τῶν λεγομένων, δεδωκυῖα δὲ εὐθύνας καὶ ἐξητασμένη καὶ ἐν τοῖς κοινοῖς λόγοις καὶ ἐν τοῖς ἰδίοις. λέγουσι γάρ τινες αὐτὴν ἁρμονίαν· καὶ γὰρ τὴν ἁρμονίαν κρᾶσιν καὶ σύνθεσιν τῶν ἐναντίων εἶναι καὶ τὸ σῶμα συγκεῖσθαι ἐξ ἐναντίων· τὴν οὖν τἀναντία ταῦτα εἰς συμφωνίαν ἄγουσαν καὶ ἁρμόζουσαν, θερμὰ λέγω καὶ ψυχρὰ καὶ ὑγρὰ καὶ ξηρὰ καὶ σκληρὰ καὶ μαλακὰ καὶ ὅσαι ἄλλαι ἐναντιώσεις τῶν πρώτων σωμάτων, οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ τὴν ψυχήν, ὥσπερ καὶ ἡ τῶν φθόγγων ἁρμονία τὸ βαρὺ καὶ τὸ ὀξὺ συναρμόζει. πιθανότητα μὲν οὖν ὁ λόγος ἔχει, διελήλεγκται δὲ πολλαχῇ καὶ ὑπ' Ἀριστοτέλους καὶ ὑπὸ Πλάτωνος. καὶ γὰρ ὅτι τὸ μὲν πρῶτον τοῦ σώματος, τουτέστιν ἡ ψυχή, ἁρμονία δὲ ὕστερον· καὶ ὅτι τὸ μὲν ἄρχει καὶ ἐπι[illegible]τεῖ τῷ σώματι καὶ μάχεται πολλάκις, ἁρμονία δὲ [illegible] μάχεται τοῖς ἡρμοσμένοις· καὶ ὅτι τὸ μᾶλλον καὶ [illegible]τον ἁρμονία μὲν δέχεται, ψυχὴ δὲ οὔ· καὶ ὡς [illegible]νία μὲν σωζομένη οὐ προσίεται ἀναρμοστίαν, ψυχὴ [illegible] κακίαν προσίεται· καὶ ὅτι εἴπερ τοῦ σώματος ἡ [illegible]μοστία νόσος ἐστὶν ἢ αἶσχος ἢ ἀσθένεια, ἡ ἁρμονία [illegible] σώματος κάλλος ἂν εἴη καὶ ὑγίεια καὶ δύναμις [illegible] οὐ ψυχή, ταῦτα μὲν ἅπαντα εἴρηται ὑπὸ τῶν φ[illegible]σόφων ἐν ἄλλοις· ἃ δὲ νῦν Ἀριστοτέλης [illegible] τοιαῦτά ἐστιν . . . ὅτι μὲν οὖν οἱ λέγοντες ἁρμονία[illegible] ψυχὴν οὔτε ἐγγὺς ἄγαν οὔτε πόρρω τῆς ἀληθεία[illegible]λειν ἂν δόξειαν, καὶ ἐκ τῶν νῦν εἰρημένων καὶ ἃ [illegible] ἐν ἄλλοις δῆλόν ἐστιν.

Olympiod. vel Procli eclog. schol. in Phaed. **p. 142, 1 (ed. Finckh Heilbr. 1847):** Ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ Εὐδήμῳ οὕτως ἐπιχειρεῖ· τῇ ἁρ[illegible] ἐναντίον ἐστὶν ἡ ἀναρμοστία, τῇ δὲ ψυχῇ οὐδὲν ἐν[illegible]τίον· οὐσία γάρ· καὶ τὸ συμπέρασμα δῆλον. ἔτ[illegible] ἀναρμοστία τῶν στοιχείων τοῦ ζώου νόσος, ἡ ἁρμ[illegible] εἴη ἂν ὑγίεια ἀλλ' οὐχὶ ψυχή. **ib. p. 142, 8:** [illegible]τον ταὐτὸν τῷ ἐν Εὐδήμῳ δευτέρῳ.

42.

Simplic. in Ar. de an. l. III f. 62ᵃ inf.: [illegible] οὖν Πλάτων καὶ ἐπὶ πάντων εἴωθεν ὁμωνύμως [illegible] εἴδη καὶ τὰ κατ' αὐτὰ εἰδοποιούμενα προσαγορεύ[illegible] δὲ Ἀριστοτέλης ὅταν μὲν μεριστὸν τὸ εἰδοποιούμε[illegible] φυλάττεται τὴν ὁμωνυμίαν διὰ τὴν πολλὴν τοῦ με[illegible] πρὸς τὸ εἶδος ἀμέριστον ὂν ἀπόστασιν· τὴν δὲ λ[illegible] ψυχὴν ὡς μὴ μόνον ὁριζομένην ἀλλὰ καὶ ὅρον οὖσα[illegible]ταξὺ γὰρ ὡς τοῦ ἀμερίστου καὶ μεριστοῦ ἀμφ[illegible] οὖσα, οὕτω καὶ τοῦ ὅρου καὶ τοῦ ὁριζομένου ἀμφ[illegible] ἐμφαίνουσα, τὸ μὲν ὡς ἀνελιττομένη, τὸ δὲ διὰ τ[illegible] κατὰ ὅρους μετάβασιν καὶ διὰ τὴν τῶν ἀνελ[illegible] πάντων εἰς ἓν συναγωγὴν ὡς παρισουμένη τῷ [illegible] νῷ. καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἐν τῷ Εὐδήμῳ τῷ περὶ [illegible] αὐτῷ γεγραμμένῳ διαλόγῳ εἶδός τι ἀποφ[illegible] τὴν ψυχὴν εἶναι, καὶ ἐν τούτοις ἐπαινεῖ [illegible] εἰδῶν δεκτικὴν λέγοντας τὴν ψυχήν, οὐχ ὅλ[illegible] τὴν νοητικὴν ὡς τῶν ἀληθῶν δευτέρως εἰδῶν [illegible] τῷ γὰρ τῆς ψυχῆς κρείττονι νῷ τὰ ἀληθ[illegible]στοιχα.

43.

Plutarchus de musica c. 22: δεδειγμέν[illegible] ὁ Πλάτων οὔτ' ἀγνοίᾳ οὔτ' ἀπειρίᾳ τὰ ἄλλα [illegible]σατο ἀλλ' ὡς οὐ πρέποντα τοιαύτῃ πολιτείᾳ, [illegible]

44 πολλαχῇ Spengel: πολλαχοῦ ed. Ald.
35 ἓν: ὂν ed. ‖ παρισουμένη: -ην ed.

ιπειρος ἁρμονίας ἦν. ἐν γοῦν τῇ ψυχογονίᾳ
Γιμαίῳ . . . (c. 23:) ὅτι δὲ σεμνὴ ἡ ἁρμονία
τι καὶ μέγα, Ἀριστοτέλης ὁ Πλάτωνος
ει „ἡ δὲ ἁρμονία ἐστὶν οὐρανία τὴν φύσιν
ίαν καὶ καλὴν καὶ δαιμονίαν· τετραμερὴς δὲ
ι πεφυκυῖα δύο μεσότητας ἔχει ἀριθμητικήν
ιονικήν, φαίνεταί τε τὰ μέρη αὐτῆς καὶ τὰ
αἱ υπεροχαὶ κατ' ἀριθμὸν καὶ ἰσομετρίαν·
ὶ τετραχόρδοις ῥυθμίζεται τὰ μέρη". ταῦτα
τά.

V. ΠΕΡΙ ΕΥΧΗΣ.

44.

ca quaest nat. 7, 30, 1: *egregie Aristo-*
numquam nos verecundiores esse debere
de diis agitur.

45.

sius Dion. 10 p. 271 Krab. (1850): κα-
ιστοτέλης ἀξιοῖ τοὺς τελουμένους οὐ μα-
ἀλλὰ παθεῖν καὶ διατεθῆναι, δηλονότι γενο-
ηδείους.

46.

licius in Ar. II de caelo p. 218, 20 (Kar-
γὰρ ἐννοεῖ τι καὶ ὑπὲρ τὸν νοῦν καὶ τὴν
Ἀριστοτέλης δῆλός ἐστι πρὸς τοῖς πέρασι
χῆς βιβλίου σαφῶς εἰπών, ὅτι ὁ θεὸς ἢ νοῦς
κεινά τι τοῦ νοῦ.

VI. ΠΡΟΤΡΕΠΤΙΚΟΣ.

Salonini Gallieni c. 2 (Script. hist. Aug. ed.
Eyssenhardt II p. 88, 6): *nec ignota esse ar-*
dixit Marcus Tullius in Hortensio, quem ad
protreptici scripsit. cf. Nonius s. contendere:
in Hortensio: magna enim animi contentio
est explicando Aristotele (sic) *si leges.*

47.

tob. floril. 95, 21 (Meineke): ἐκ τῶν Τέ-
μης·
ήνων ἔφη Κράτητα ἀναγινώσκειν ἐν σκυτείῳ
τὸν Ἀριστοτέλους προτρεπτικόν, ὃν
πρὸς Θεμίσωνα τὸν Κυπρίων βασιλέα
οὐδενὶ πλείω ἀγαθὰ ὑπάρχει πρὸς τὸ φιλοσοφῆσαι· πλοῦτόν τε γὰρ πλεῖστον αὐτὸν ἔχειν ὥστε δαπανᾶν εἰς ταῦτα, ἔτι δὲ δόξαν ὑπάρχειν αὐτῷ. ἀναγινώσκοντος δὲ αὐτοῦ τὸν σκυτέα ἔφη προσέχειν ἅμα ῥάπτοντα καὶ τὸν Κράτητα εἰπεῖν· ἐγώ μοι δοκῶ, ὦ Φιλίσκε, γράψειν πρὸς σὲ. προτρεπτικόν· πλείω γὰρ ὁρῶ σοι ὑπάρχοντα πρὸς τὸ φιλοσοφῆσαι ὧν ἔγραψεν Ἀριστοτέλης.

48.

Cic. de fin. 2, 12, 40: *primum (semovendas putabo sententias) Aristippi Cyrenaicorumque omnium, quos non est veritum in ea voluptate quae maxima dulcedine sensum moveret, summum bonum ponere contemnentes istam vacuitatem doloris. hi non viderunt, ut ad cursum equum, ad arandum bovem, ad indagandum canem, sic hominem ad duas res, ut ait Aristoteles, ad intellegendum et agendum esse natum quasi mortalem deum.*

49.

Boethius de consol. phil. 3, 8 p. 1034 Bas.: *quod si, ut Aristoteles ait, Lyncei oculis homines uterentur, ut eorum visus obstantia quaeque penetraret, nonne introspectis visceribus illud Alcibiadis superficie pulcerrimum corpus turpissimum videretur?*

50.

Alex. Aphrod. in Ar. top. (Ven. Ald. 1513) p. 80 (p. 266, 15 Br.): ἔστι δὲ ἐφ' ὧν καὶ πάντα τὰ σημαινόμενα λαμβάνοντας ἔστιν ἐπὶ πάντων αὐτῶν ἀνασκευάζειν τὸ κείμενον· οἷον εἰ λέγοι τις ὅτι μὴ χρὴ φιλοσοφεῖν, ἐπεὶ φιλοσοφεῖν λέγεται καὶ τὸ ζητεῖν αὐτὸ τοῦτο εἴτε χρὴ φιλοσοφεῖν εἴτε καὶ μή, ὡς εἶπεν αὐτὸς ἐν τῷ προτρεπτικῷ, ἀλλὰ καὶ τὸ τὴν φιλόσοφον θεωρίαν μετιέναι, ἑκάτερον αὐτῶν δείξαντες οἰκεῖον τῷ ἀνθρώπῳ πανταχόθεν ἀναιρήσομεν τὸ τιθέμενον. ἐπὶ μὲν οὖν τούτων κατ' ἄμφω ἐνδέχεται δείκνυσθαι τὸ προκείμενον, ἐπὶ δὲ τῶν πρώτων παραδειγμάτων οὐκ ἐπὶ πάντων ἀλλ' ἢ δὶ ἑκατέρου ἢ ἔκ τινων.

Anon. schol. in Arist. I analyt. pr. cod. Par. 2064 f. 263[a] (περὶ τῶν εἰδῶν πάντων τοῦ συλλογισμοῦ) . . . τοιοῦτος δὲ (παρασυνημμένος) καὶ ὁ Ἀριστοτέλους λόγος ἐν τῷ προτρεπτικῷ· εἴτε φιλοσοφητέον εἴτε μὴ φιλοσοφητέον, φιλοσοφητέον. ἀλλὰ μὴν ἢ φιλοσοφητέον ἢ οὐ φιλοσοφητέον· πάντως ἄρα φιλοσοφητέον.

R. Westphal: μέλη codd. ‖ 40 ἐπιτομή codd., ut 97, 31 ubi ἐπιτομῇ ed. Tr.
ειν vulgo, corr. Pflugk. ‖ εἰς σὲ vulgo, corr. Cobet. ‖ 16 *et ad agendum* Halm (Ernesti). ‖ 19 fort. e Ciceronis
20 *Lyncei* Heitz (cf. Arist. p. 328, 15): *lynceis* codd. ‖ 28 λαμβάνοντες edd.

Olympiodor. in Alcib. (ed. Creuzer 1821) p. 144: *καὶ Ἀρ. μὲν ἐν τῷ προτρεπτικῷ ἔλεγεν· ὅτι εἴτε φ. φ. εἴτε μὴ φ. φ., πάντως δὲ φιλοσοφητέον.*

Elias proleg. philos. prax. 2 (p. 7, 13 Br. = Cramer A. P. IV, 391): *ἢ καὶ ὡς φησὶν Ἀριστοτέλης ἐν τῷ προτρεπτικῷ ἐπιγεγραμμένῳ, ἐν ᾧ προτρέπει τοὺς νέους πρὸς φιλοσοφίαν. φησὶ γὰρ οὕτως· εἰ μὲν φιλοσοφητέον φιλοσοφητέον καὶ εἰ μὴ φιλοσοφητέον φιλοσοφητέον· πάντως ἄρα φιλοσοφητέον. τουτέστιν εἰ μὲν γὰρ ἔστι, πάντως ὀφείλομεν φιλοσοφεῖν οὔσης αὐτῆς· εἰ δὲ μή ἐστι, καὶ οὕτως ὀφείλομεν ζητεῖν πῶς οὐκ ἔστι φιλοσοφία, ζητοῦντες δὲ φιλοσοφοῦμεν, ἐπειδὴ τὸ ζητεῖν αἰτία τῆς φιλοσοφίας ἐστίν.*

David proleg. philosoph. prax. 4 (p. 13, 2 Br.): *καὶ ὁ Ἀριστοτέλης δὲ ἔν τινι προτρεπτικῷ αὐτοῦ συγγράμματι, ἐν ᾧ προτρέπεται τοὺς νέους ἐπὶ φιλοσοφίαν, λέγει ὅτι εἴτε μὴ φιλοσοφητέον φιλοσοφητέον, εἴτε φιλοσοφητέον φιλοσοφητέον, πάντως δὲ φιλοσοφητέον. τουτέστιν ὅτι εἰ λέγει τις μὴ εἶναι φιλοσοφίαν, ἀποδείξεσι κέχρηται δι' ὧν ἀναιρεῖ τὴν φιλοσοφίαν· εἰ δὲ ἀποδείξεσι κέχρηται, δηλονότι φιλοσοφεῖ· μήτηρ γὰρ τῶν ἀποδείξεων ἡ φιλοσοφία. εἴτε λέγει εἶναι φιλοσοφίαν, πάλιν φιλοσοφεῖ· ἀποδείξεσι γὰρ κέχρηται δι' ὧν δείκνυσιν οὖσαν αὐτήν. πάντως οὖν φιλοσοφεῖ καὶ ὁ ἀναιρῶν αὐτὴν καὶ ὁ μὴ ἀναιρῶν· ἑκάτερος γὰρ αὐτῶν ἀποδείξεσι κέχρηται δι' ὧν πιστοῦται τὰ λεγόμενα· εἰ δὲ ἀποδείξεσι κέχρηται, δηλονότι φιλοσοφεῖ· μήτηρ γὰρ τῶν ἀποδείξεων ἡ φιλοσοφία.*

VII. ΠΕΡΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ.

51.

Plutarch. qu. conviv. 8, 10, 1: *αὐτός τε πολλῶν ἀποριῶν . . . ὑπεπίμπλατο καὶ τοῖς ἑταίροις μετεδίδου, μαρτυρῶν αὐτῷ τῷ Ἀριστοτέλει λέγοντι τὴν πολυμάθειαν πολλὰς ταραχὰς ποιεῖν.*

52.

Diog. Laert. 9, 53: *καὶ πρῶτος (ὁ Πρωταγόρας) τὴν καλουμένην τύλην ἐφ' ἧς τὰ φορτία βαστάζουσιν εὗρεν, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ παιδείας· φορμοφόρος γὰρ ἦν, ὡς καὶ Ἐπίκουρός που φησί. καὶ τοῦτον τὸν τρόπον ἤρθη πρὸς Δημόκριτον, ξύλα ὀφθείς.*

VIII. ΝΗΡΙΝΘΟΣ.

53.

Themistius orat. 33 p. 356 Dind.: *[illegible] μικρὰ ὁμιλήσας τῇ ἐμῇ εἴτε σπουδῇ εἴτε [illegible] μικροῦ ὑπέμεινε πάθος Ἀξιοθέᾳ τῇ φιλοσόφ[illegible] νωνι τῷ Κιτιεῖ καὶ τῷ γεωργῷ τῷ Κορι[illegible] μὲν γὰρ ἐπιλεξαμένη τι τῶν ξυγγραμμάτων [illegible] πεποίηται ὑπὲρ πολιτείας, ᾤχετο ἀπιοῦσα [illegible] Ἀρκαδίας καὶ Πλάτωνος ἠκροᾶτο λανθάνουσα [illegible] ὅτι γυνὴ εἴη, ὥσπερ ὁ Ἀχιλλεὺς τοῦ Λυκομήδους [illegible]γὸς ὁ Κορίνθιος τῷ Γοργίᾳ ξυγγενόμενος, οὐκ [illegible] Γοργίᾳ ἀλλὰ τῷ λόγῳ ὃν Πλάτων ἔγραψεν [illegible] τοῦ σοφιστοῦ, αὐτίκα ἀφεὶς τὸν ἀγρὸν καὶ τὰς [illegible] Πλάτωνι ὑπέθηκε τὴν ψυχὴν καὶ τὰ ἐκείνου [illegible] ἐφυτεύετο. καὶ οὗτός ἐστιν ὃν τιμᾷ ὁ Ἀρι[illegible] τῷ διαλόγῳ τῷ Κορινθίῳ. τὰ δὲ ἀμφὶ Ζήνων[illegible] τέ ἐστι καὶ ᾀδόμενα ὑπὸ πολλῶν ὅτι αὐτὸν ἡ [illegible] ἀπολογία ἐκ Φοινίκης ἤγαγεν εἰς τὴν ποικίλην.*

IX. ΣΟΦΙΣΤΗΣ.

54.

Diog. L. 8, 57: *Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῷ [illegible] φησὶ πρῶτον Ἐμπεδοκλέα ῥητορικὴν εὑρεῖν, Ζη[illegible] διαλεκτικήν.*

Diog. L. 9, 25 (de Zenone): *φησὶ δ' Ἀ[illegible]λης ἐν τῷ σοφιστῇ εὑρετὴν αὐτὸν γενέσθαι [illegible] ὥσπερ Ἐμπεδοκλέα ῥητορικῆς.*

Sextus Empir. adv. dogmat. I, 6 (p. 19[illegible]): *Ἐμπεδοκλέα μὲν γὰρ ὁ Ἀριστοτέλης φ[illegible] ῥητορικὴν κεκινηκέναι . . . Παρμενίδης δὲ οὐκ [illegible] διαλεκτικῆς ἀπείρως ἔχειν, ἐπείπερ πάλιν Ἀ[illegible] τὸν γνώριμον αὐτοῦ Ζήνωνα διαλεκτικῆς [illegible]ληφεν.*

55.

Diog. L. 8, 63 (de Empedocle): *φη[illegible] καὶ Ἀριστοτέλης ἐλεύθερον γεγονέναι καὶ [illegible] ἀλλότριον, εἴ γε τὴν βασιλείαν αὐτῷ διδομ[illegible]σατο, καθάπερ Ξάνθος ἐν τοῖς περὶ αὐτοῦ λ[illegible]τότητα δηλονότι πλέον ἀγαπήσας.*

---

15 ex codd. Paris. vid. A. P. p. 72. ‖ 39 ταραχὰς Wytt.: ἀρχὰς codd.
b5 Νήρινθος: fort. leg. Κόρινθος. cf. Κόρινθος ὁ Σωκρατικὸς apud Justin. mart. dial. c. Tryph. in. (Κόρινθ[illegible]
10 et 20 fort. τῷ Κορίνθῳ.

56.

;. L. 9, 54 (de Protagora): πρῶτον δὲ τῶν ιτοῦ ἀνέγνω τὸν περὶ θεῶν … ἀνέγνω δ' Ἀθή- ῇ Εὐριπίδου οἰκίᾳ ἢ ὥς τινες ἐν τῇ Μεγακλείδου, ἐν Λυκείῳ, μαθητοῦ τὴν φωνὴν αὐτῷ χρήσαντος υ τοῦ Θεοδότου. κατηγόρησε δ' αὐτοῦ Πυθό- ιυζήλου, εἷς τῶν τετρακοσίων· Ἀριστοτέλης ὶν φησιν.

ΠΕΡΙ ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ Η ΓΡΥΛΛΟΣ.

57.

;. Laert. 2, 55: φησὶ δὲ Ἀριστοτέλης ὅτι ιαὶ ἐπιτάφιον Γρύλλου μυρίοι ὅσοι συνέγραψαν, ιαὶ τῷ πατρὶ χαριζόμενοι.

58.

ιtilian. inst. or. 2, 17: *transeamus igitur ad* *ιstionem quae sequitur, an rhetorice ars* *quidem … ex iis qui praecepta dicendi* *nt nemo dubitavit … sed cum his phi-* *Stoici et Peripatetici plerique consentiunt… em illos qui contra disputarunt non tam ιuod dicerent quam exercere ingenia ma- ficultate credo voluisse* … (5) *quidam na- ιsse rhetoricen volunt* … (7) *nihil quod fiat ante artem fuisse* … (11) *non esse ιuod faciat qui non didicerit, dicere autem et qui non didicerint* … (14) *Aristo- solet quaerendi gratia quaedam subtilitatis ιmenta excogitavit in Gryllo. sed idem et ·hetorica tres libros scripsit et in eorum n artem solum eam fatetur, sed ei parti- vilitatis sicut dialectices assignavit.* (15) *tolaus contra, multa Rhodius Athenodorus.*

XI. ΠΕΡΙ ΠΟΙΗΤΩΝ.

Aristotelis Marciana (cod. 257) f. 276ᵃ: ἕως νέος ἦν, τὴν τῶν ἐλευθέρων ἐπαιδεύετο παιδείαν, ιὰ γεγραμμένα αὐτῷ Ὁμηρικὰ ζητήματα καὶ ἡ ; ἔκδοσις ἣν δέδωκε τῷ Ἀλεξάνδρῳ καὶ ὁ περὶ ιλογος καὶ τὸ περὶ ποιητικῆς σύγγραμμα καὶ αἱ έχναι …

lat. vet.: *Aristoteles autem iuvenis adhuc existens doctrinam eloquencie doctitat, ut declarant Homerica commenta scripta ab eo et Yliadis dictamen quod dedit Alexandro et dyalogus de poetis et tractatus de poetica et rhetorica* …

59.

Diog. Laert. 8, 57: Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῷ σοφιστῇ (fr. 54) … ἐν δὲ τῷ περὶ ποιητῶν φησιν ὅτι καὶ Ὁμηρικὸς ὁ Ἐμπεδοκλῆς καὶ δεινὸς περὶ τὴν φράσιν γέγονε, μεταφορικός τ' ὢν καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς περὶ ποιητικὴν ἐπιτεύγμασι χρώμενος· καὶ δὴ ὅτι γράψαντος αὐτοῦ καὶ ἄλλα ποιήματα τήν τε τοῦ Ξέρξου διάβασιν καὶ προοίμιον εἰς Ἀπόλλωνα, ταῦθ' ὕστερον κατέκαυσεν ἀδελφή τις αὐτοῦ — ἢ θυγάτηρ, ὥς φησιν Ἱερώνυμος — τὸ μὲν προοίμιον ἄκουσα, τὰ δὲ Περσικὰ βουληθεῖσα διὰ τὸ ἀτελείωτα εἶναι. καθόλου δέ φησι καὶ τραγῳδίας αὐτὸν γράψαι καὶ πολιτικά.

60.

Diog. L. 8, 51: Ἐμπεδοκλῆς, ὥς φησιν Ἱππόβοτος, Μέτωνος ἦν υἱὸς τοῦ Ἐμπεδοκλέους, Ἀκραγαντῖνος … λέγει δὲ καὶ Ἐρατοσθένης ἐν τοῖς Ὀλυμπιονίκαις τὴν πρώτην καὶ ἑβδομηκοστὴν ὀλυμπιάδα νενικηκέναι τὸν τοῦ Μέτωνος πατέρα, μάρτυρι χρώμενος Ἀριστοτέλει. (52) Ἀπολλόδωρος δ' ὁ γραμματικὸς ἐν τοῖς χρονικοῖς φησὶν ὡς „ἦν Μέτωνος μὲν υἱός, εἰς δὲ Θουρίους αὐτὸν νεωστὶ παντελῶς ἐκτισμένους Γλαῦκος ἐλθεῖν φησίν". εἶθ' ὑποβάς· „οἱ δ' ἱστοροῦντες ὡς οἴκοθεν πεφευγὼς εἰς τὰς Συρακούσας μετ' ἐκείνων ἐπολέμει πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, τελέως ἀγνοεῖν μοι δοκοῦσιν. ἢ γὰρ οὐκέτ' ἦν ἢ παντελῶς ὑπεργεγηρακώς, ὅπερ οὐ φαίνεται. Ἀριστοτέλης γὰρ αὐτόν, ἔτι τε Ἡρακλείδης, ἑξήκοντα ἐτῶν φησὶ τετελευτηκέναι." ὁ δὲ πρώτην καὶ ἑβδομηκοστὴν ὀλυμπιάδα νενικηκὼς κέλητι τούτου πάππος ἦν ὁμώνυμος, ὥσθ' ἅμα καὶ τὸν χρόνον ὑπὸ τοῦ Ἀπολλοδώρου σημαίνεσθαι.

Diog. L. 8, 74: περὶ δὲ τῶν ἐτῶν Ἀριστοτέλης διαφέρεται· φησὶ γὰρ ἐκεῖνος ἑξήκοντ' ἐτῶν αὐτὰν τελευτῆσαι.

61.

Diog. L. 3, 48: διαλόγους τοίνυν φασὶ πρῶτον γράψαι Ζήνωνα τὸν Ἐλεάτην· Ἀριστοτέλης δ' ἐν πρώτῳ περὶ ποιητῶν Ἀλεξαμενὸν τὸν Στυρέα ἢ Τήιον, ὡς καὶ Φαβωρῖνος ἐν ἀπομνημονεύμασιν. δοκεῖ δέ μοι Πλάτων ἀκριβώσας τὸ εἶδος καὶ τὰ πρωτεῖα δικαίως ἂν ὥσπερ τοῦ κάλλους οὕτω καὶ τῆς εὑρέσεως ἀποφέρεσθαι.

gyrlo codd. Harl. et Turic.
rsus senarios cum Meinekio et Clintono restituit Cobet, q. v. ‖ 30 Ἡράκλειτον codd., corr. Sturz. ‖ 32 πάππος Cobet: ς.

Athen. XI p. 505c: ἐγκώμια αὐτοῦ (τοῦ Μένωνος) διεξέρχεται ὁ τοὺς ἄλλους ἀπαξαπλῶς κακολογήσας (Πλάτων), ἐν μὲν τῇ πολιτείᾳ Ὅμηρον ἐκβάλλων καὶ τὴν μιμητικὴν ποίησιν, αὐτὸς δὲ τοὺς διαλόγους μιμητικῶς γράψας, ὧν τῆς ἰδέας οὐδ' αὐτὸς εὑρετής ἐστι. πρὸ γὰρ αὐτοῦ τοῦθ' εὗρε τὸ εἶδος τῶν λόγων ὁ Τήιος Ἀλεξαμενός, ὡς Νικίας ὁ Νικαεὺς ἱστορεῖ καὶ Σωτίων. Ἀριστοτέλης δὲ ἐν τῷ περὶ ποιητῶν οὕτως γράφει „οὐκοῦν οὐδὲ ἐμμέτρους τοὺς καλουμένους Σώφρονος μίμους μὴ φῶμεν εἶναι λόγους καὶ μιμήσεις, ἢ τοὺς Ἀλεξαμενοῦ τοῦ Τηίου τοὺς προτέρους γραφέντας τῶν Σωκρατικῶν διαλόγων"; ἀντικρὺς φάσκων ὁ πολυμαθέστατος Ἀριστοτέλης πρὸ Πλάτωνος διαλόγους γεγραφέναι τὸν Ἀλεξαμενόν.

62.

Diog. L. 3, 37: φησὶ δ' Ἀριστοτέλης τὴν τῶν λόγων ἰδέαν αὐτοῦ (Πλάτωνος) μεταξὺ ποιήματος εἶναι καὶ πεζοῦ λόγου.

63.

Proclus diss. IV (c. 1) in Plat. remp. p. 360 Bas.: Πρῶτον εἰπεῖν χρὴ καὶ διαπορῆσαι περὶ τῆς αἰτίας δι' ἣν οὐκ ἀποδέχεται τὴν ποιητικὴν ὁ Πλάτων ... δεύτερον τί δήποτε μάλιστα τὴν τραγῳδίαν καὶ τὴν κωμικὴν οὐ παραδέχεται καὶ ταῦτα συντελούσας πρὸς ἀφοσίωσιν τῶν παθῶν, ἃ μήτε παντάπασιν ἀποκλίνειν δυνατὸν μήτε ἐμπιπλάναι πάλιν ἀσφαλές, δεόμενα δέ τινος ἐν καιρῷ κινήσεως, ἣν ἐν ταῖς τούτων ἀκροάσεσιν ἐκπληρουμένην ἀνενοχλήτους ἡμᾶς ἀπ' αὐτῶν ἐν τῷ λοιπῷ χρόνῳ ποιεῖν. ... (p. 362:) τὸ δὲ δεύτερον (πρόβλημα), τοῦτο δ' ἦν τὸ τὴν τραγῳδίαν ἐκβάλλεσθαι καὶ κωμῳδίαν ἀτόπως, εἴπερ διὰ τούτων δυνατὸν ἐμμέτρως ἀποπιμπλάναι τὰ πάθη καὶ ἀποπλήσαντας ἐνεργὰ πρὸς τὴν παιδείαν ἔχειν, τὸ πεπονηκὸς αὐτῶν θεραπεύσαντας. τοῦτο δ' οὖν πολλὴν καὶ τῷ Ἀριστοτέλει παρασχὸν αἰτιάσεως ἀφορμὴν καὶ τοῖς ὑπὲρ τῶν ποιήσεων τούτων ἀγωνισταῖς τῶν πρὸς Πλάτωνα λόγων, οὑτωσί πως ἡμεῖς ἑπόμενοι τοῖς ἔμπροσθεν διαλύσομεν ... δεῖν μὲν οὖν τὸν πολιτικὸν διαμηχανᾶσθαί τινας τῶν παθῶν τούτων ἀπεράσεις καὶ ἡμεῖς φήσομεν, ἀλλ' οὐχ ὥστε τὰς περὶ αὐτὰ προσπαθείας συντείνειν, τοὐναντίον μὲν οὖν ὥστε χαλινοῦν καὶ τὰς κινήσεις αὐτῶν ἐμμελῶς ἀναστέλλειν, ἐκείνας δὲ ἄρα τὰς ποιήσεις πρὸς τῇ ποικιλίᾳ καὶ τὸ ἄμετρον ἐχούσας ἐν ταῖς τῶν παθῶν τούτων προκλήσεσι πολλοῦ δεῖν εἰς ἀφοσίωσιν εἶναι χρησίμους· αἱ γὰρ ἀφοσιώσεις οὐκ ἐν ὑπερβολαῖς εἰσὶν ἀλλ' ἐν συνεσταλμέναις ἐνεργείαις, σμικρὰν ὁμ[illegible] πρὸς ἐκεῖνα ἔχουσαι ὧν εἰσὶν ἀφοσιώσεις.

64.

Macrob. saturn. 5, 18, 19 (ed. L. Jan p. [illegible]): *morem vero Aetolis fuisse uno tantummod[illegible] calceato in bellum ire ostendit clarissimus* [illegible] *Euripides tragicus, in cuius tragoedia quae* [illegible] *leager inscribitur nuntius inducitur describens* [illegible] *quisque habitu fuerit ex ducibus qui ad ap*[illegible] *capiendum convenerant . . . in qua quidem* [illegible] *non reticebimus rem paucissimis notam, repre*[illegible] *sum Euripidem ab Aristotele, qui ignora*[illegible] *istud Euripidis fuisse contendit, Aetolos enim* [illegible] *laevum pedem habere nudum sed dextrum.* [illegible] *ne affirmem potius quam probem, ipsa Ari*[illegible]*telis verba ponam ex libro quem de poetis* [illegible] *subscripsit, in quo de Euripide loquens* [illegible] τοὺς δὲ Θεστίου κόρους τὸν μὲν ἀριστερὸν [illegible] Εὐριπίδης ἐλθεῖν ἔχοντας ἀνυπόδετον· λέγει γ[illegible] λαιὸν ἴχνος ἦσαν ἀνάρβυλοι ποδός, τὸ δ' ἐν [illegible] ἐλαφρίζον γόνυ ἔχοιεν". οἷς δὴ πᾶν τοὐναντίον [illegible] Αἰτωλοῖς· τὸν μὲν γὰρ ἀριστερὸν ὑποδέδενται, τὸ [illegible]ξιὸν ἀνυποδετοῦσιν. δεῖ γὰρ οἶμαι τὸν ἡγούμε[illegible] ἐλαφρόν, ἀλλ' οὐ τὸν ἐμμένοντα.

65.

Diog. Laert. 2, 46 (cf. 8, 49): τούτῳ (τῷ Σω[illegible]) [illegible] τίς, καθά φησιν Ἀριστοτέλης ἐν τρίτῳ [illegible]κῆς, ἐφιλονείκει Ἀντίλοχος Λήμνιος καὶ Ἀντιφ[illegible] [illegible]ρατοσκόπος, ὡς Πυθαγόρᾳ Κύλων Κροτωνιάτ[illegible] Σύαγρος Ὁμήρῳ ζῶντι, ἀποθανόντι δὲ Ξενοφ[illegible] Κολοφώνιος· καὶ Κέρκωψ Ἡσιόδῳ ζῶντι, τε[illegible] δὲ ὁ προειρημένος Ξενοφάνης· καὶ Πινδάρῳ [illegible] ὁ Κῷος, Θάλητι δὲ Φερεκύδης καὶ Βίαντι [illegible] Πριηνεύς, Πιττακῷ Ἀντιμενίδας καὶ Ἀλκαῖος [illegible]γόρᾳ Σωσίβιος καὶ Σιμωνίδῃ Τιμοκρέων.

66.

Pseudo-Plutarch. de vita Hom. 1, 3 [illegible] Dübner): Ἀριστοτέλης δὲ ἐν τῷ τρίτῳ [illegible]κῆς ἐν Ἴῳ φησὶ τῇ νήσῳ, καθ' ὃν καιρὸν [illegible] Κόδρου τῆς Ἰωνικῆς ἀποικίας ἡγεῖτο, κόρην τινὰ [illegible] χωρίων γενομένην ὑπό τινος δαίμονος τῶν συγ[illegible] ταῖς μούσαις ἐγκύμονα, αἰδεσθεῖσαν τὸ συμβὰν [illegible] ὄγκον τῆς γαστρὸς ἐλθεῖν εἴς τι χωρίον τὸ κα[illegible] Αἴγιναν· εἰς ὃ καταδραμόντας λῃστὰς ἀνδραπ[illegible] προειρημένην καὶ ἀγαγόντας εἰς Σμύρναν [illegible]

11 προτέρους Meineke (Dobraeus): πρώτους vulgo. ‖ 24 συντελοῦσαν et 32 ἀποπλήσαντα, item 39 ἀπεράσεις (ma[illegible] 42 τῆς ποικιλίας ed., corr. Bernays.

b20 ἦσαν (cf. ἐλθεῖν) vel εἶσαν (*instituere* Virg.): vulgo ἦσαν. ‖ 21 οἷς ego: vulgo ὡς.

·ε, τῷ βασιλεῖ τῶν Λυδῶν ἴντι φίλῳ τοὔνομα
.ρίσασθαι· τὸν δὲ ἀγαπήσαντα τὴν κόρην διὰ
γῆμαι. ἣν διατρίβουσαν παρὰ τῷ Μέλητι,
ιν ὑπὸ τῆς ὠδῖνος ἀποκυῆσαι τὸν Ὅμηρον ἐπὶ
:ῷ. ὃν ἀναλαβὼν ὁ Μαίων ὡς ἴδιον ἔτρεφε,
ίδος μετὰ τὴν κύησιν εὐθέως τελευτησάσης.
οὐ πολλοῦ διελθόντος καὶ αὐτὸς ἐτελεύτησε.
υδῶν καταπονουμένων ὑπὸ τῶν Αἰολέων καὶ
καταλιπεῖν τὴν Σμύρναν, κηρυξάντων τῶν ἡγε-
βουλόμενον ἀκολουθεῖν ἐξιέναι τῆς πόλεως,
ὢν Ὅμηρος ἔφη καὶ αὐτὸς βούλεσθαι ὁμη-
ἀντὶ Μελησιγενοῦς Ὅμηρος προσηγορεύθη. γε-
ἐν ἡλικίᾳ καὶ δόξαν ἐπὶ ποιητικῇ κεκτημένος
τα τὸν θεόν, τίνων τε εἴη γονέων καὶ πόθεν· ὁ
οὕτως·

Ἴος νῆσος μητρὸς πατρίς, ἥ σε θανόντα
αι· ἀλλὰ νέων ἀνδρῶν αἴνιγμα φύλαξαι.

δὲ καὶ ἕτερος χρησμὸς τοιοῦτος . . .] μετ' οὐ
χρόνον πλέων ἐς Θήβας ἐπὶ τὰ Κρόνια· ἀγὼν
ἄγεται παρ' αὐτοῖς μουσικός· ἦλθεν εἰς Ἴον.
πέτρας καθεζόμενος ἐθεάσατο ἁλιεῖς προσπλέον-
ἐπύθετο εἴ τι ἔχοιεν. οἱ δὲ ἐπὶ τῷ θηράσαι
, φθειρίσασθαι δέ, διὰ τὴν ἀπορίαν τῆς θήρας
κρίναντο·

μεν λιπόμεσθ', ὅσσ' οὐχ ἕλομεν φερόμεσθα,

οι ὡς ἄρα οὓς μὲν ἔλαβον τῶν φθειρῶν ἀπο-
κατέλιπον, οὓς δ' οὐκ ἔλαβον ἐν τῇ ἐσθῆτι
ὅπερ οὐ δυνηθεὶς συμβαλεῖν Ὅμηρος διὰ τὴν
ἐτελεύτησε. θάψαντες δὲ αὐτὸν οἱ Ἰῆται με-
ῶς τοιόνδε ἐπέγραψαν αὐτοῦ τῷ τάφῳ·

τὴν ἱερὴν κεφαλὴν κατὰ γαῖα καλύπτει,
, ἡρώων κοσμήτορα θεῖον Ὅμηρον.

ius 3, 11: *Aristoteles tradit ex insulo*
ι.

Hom. p. 28, 29 (Westerm.): Ὅμηρος ὁ ποιητὴς
ι . . . Ἀριστοτέλην τὸν φιλόσοφον Ἰήτης
. Hom. ib. p. 31, 6. Cramer A. P. III, 98. Ps.
vita et poesi Hom. 2, 2. Tzetz. exeg. in
Herm.).

69.

atticista Bekk. Anecd. I p. 201, 31 s. κυντό-
τατον: Ἀριστοτέλης περὶ ποιητικῆς· „τὸ δὲ πάντων κυντότατον".

XII. ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ.

Cic. de fin. 5, 4: *cumque uterque eorum (Aristoteles et Theophrastus) docuisset qualem in republica principem esse conveniret...*

70.

Cicero ep. ad Quintum fr. 3, 5: *hi (de republica) libri cum in Tusculano mihi legerentur audiente Sallustio, admonitus sum ab illo multo maiore auctoritate illis de rebus dici posse, si ipse loquerer de republica, praesertim cum essem non Heraclides Ponticus sed consularis et is qui in maximis versatus in republica rebus essem. quae tam antiquis hominibus attribuerem, ea visum iri ficta esse ... Aristotelem denique quae de republica et praestante viro scribat ipsum loqui.*

XIII. ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ.

Cicero de rep. 3, 8 (p. 248 Mai. class. auct. t. I): *alter autem (Aristoteles) de ipsa iustitia quattuor implevit sane grandes libros.*

71.

Demetrius περὶ ἑρμηνείας c. 28 (**Walz. IX, 17**): οὔτε δῆτα ἐν δεινότητι χρήσιμα τὰ τοιαῦτα (ὁμοιοτέλευτα), ὡς ἔδειξα, οὔτε ἐν πάθεσι καὶ ἤθεσιν· ἁπλοῦν γὰρ εἶναι βούλεται καὶ ἀποίητον τὸ πάθος, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἦθος. ἐν γοῦν τοῖς Ἀριστοτέλους περὶ δικαιοσύνης ὁ τὴν Ἀθηναίων πόλιν ὀδυρόμενος εἰ μὲν οὕτως εἴποι ὅτι „ποίαν τοιαύτην πόλιν εἶλον τῶν ἐχθρῶν, οἵαν τὴν ἰδίαν πόλιν ἀπώλεσαν", ἐμπαθῶς ἂν εἰρηκὼς εἴη καὶ ὀδυρτικῶς· εἰ δὲ παρόμοιον αὐτὸ ποιήσει „ποίαν γὰρ πόλιν τῶν ἐχθρῶν τοιαύτην ἔλαβον, ὁποίαν τὴν ἰδίαν ἀπέβαλον" οὐ μὰ τὸν Δία πάθος κινήσει ἀλλὰ τὸν καλούμενον κλαυσιγέλωτα. τὸ γὰρ ἐν πενθοῦσι παίζειν κατὰ τὴν παροιμίαν τὸ τὰ τοιαῦτα ἐν τοῖς πάθεσι κακοτεχνεῖν ἐστί.

72.

Athen. epit. I p. 6[d]: ἄλλοι δὲ φίλιχθυν τὸν Φι-

τὰς Ἀθήνας Ps. Herod. vit. Hom p. 18, 65 West. et quidem ἐκ τῆς Σάμου, ubi secundum Procli περὶ τῆς τελευτῆς
, qui idem est cum Aristoteleo, dicitur p. 25, 27 W. διατρῖψαι μὲν παρὰ Κρεωφύλῳ, γράψαντα δ' Οἰχαλίας ἅλωσιν τούτῳ
ἥτις νῦν ὡς Κρεωφύλου περιφέρεται. quae manifestum est non nisi Procli errore male aut excerpentis aut excerpti de
potius quam de Samo dicta videri. ‖ 21 Procl. p. 25, 30: θεασάμενον ἁλιεῖς προσειπεῖν αὐτοὺς καὶ ἀνακρῖναι τοῖσδε τοῖς
ες ἀπ' Ἀρκαδίης θηρήτορες ἆρ' ἔχομέν τι; cf. vit. Hom. p. 28, 20. 30, 37 ubi est ἁλιήτορες ἦ ῥ' ἔχομέν τι; ‖ 28 haec ultima
Procli narratione superiora, supplenda sunt ex vit. Hom. p. 30, 43 West. οὐ νοήσας δὲ τὸ λεγόμενον ἀπὸ θλίψεως ἐτελεύ-
ι τῇ νήσῳ. ἔθαψαν δ' αὐτὸν μεγαλοπρεπῶς οἱ Ἰῆται etc. et ex Procli chrest. gr. p. 25, 38 West. οὕτω δ' ἐκεῖνον ἀθυμήσαντα
ἶναι τοῦ χρησμοῦ ἔννοιαν λαμβάνοντα καὶ οὕτως ὀλισθέντα περιπταῖσαι λίθῳ καὶ τριταῖον τελευτῆσαι (cf. Cert. Hom. et Hes.
West.).
iro: cive Bernays. ‖ 35 ἔλαβον: ἀπέλαβον Muretus.

λόξενόν φασιν. Ἀριστοτέλης δὲ φιλόδειπνον ἁπλῶς, ὅς καὶ γράφει που ταῦτα· „δημηγοροῦντες ἐν τοῖς ὄχλοις κατατρίβουσιν ὅλην τὴν ἡμέραν ἐν τοῖς θαύμασι καὶ πρὸς τοὺς ἐκ τοῦ Φάσιδος ἢ Βορυσθένους καταπλέοντας, ἀνεγνωκότες οὐδὲν πλὴν εἰ τὸ Φιλοξένου δεῖπνον οὐδ' ὅλον".

73.

Suidas s. Εὐρύβατος: πονηρὸς ... Νίκανδρος Αἰγιναῖον Εὐρύβατον πανουργότατον, οὗ μνημονεύει Ἀριστοτέλης ἐν ā περὶ δικαιοσύνης. .. λέγεται τὸν Εὐρύβατον κλέπτην ὄντα, εἱρχθέντα καὶ παραφυλαττόμενον, ἐπειδὴ συμπίνοντες ἔλυσαν αὐτὸν οἱ φυλάττοντες καὶ ἐκέλευσαν ἐπιδείξασθαι τὴν ἐπὶ τοὺς οἴκους ἀναρρίχησιν, τὸ μὲν πρῶτον διωθεῖσθαι, δεομένων δὲ ὡς οὐ βουλόμενον, ἐπεὶ μόλις ἀνέπεισαν, περιθέμενον τοὺς σπόγγους καὶ τὰς ἐγκεντρίδας ἀναδραμεῖν εἰς τοὺς τοίχους. ἀναβλέποντες δὲ ἐκεῖνοι καὶ θαυμάζοντες τὰς τέχνας, λαβεῖν αὐτὸν τὸν ὄροφον καὶ ὑπερβάλλοντα, πρὶν ἐκεῖνοι κύκλῳ περιέλθωσι, διὰ τοῦ τέγους καταπηδῆσαι.

Gregor. Corinth. ad Hermog. περὶ μεθόδου δεινότητος c. 19 (Walz. VII, 2, 1277. cf. Anon. ad eundem Walz. V, 568. Eustath. in Od. p. 1864) Εὐρυβάτου πρᾶγμα: ὁ Εὐρυβάτης οὗτος παλίμβολος γέγονεν ἀνήρ. ὁ δὲ Ἀριστοτέλης κλέπτην μὲν αὐτὸν γενέσθαι, ἁλόντα δὲ ἐπ' αὐτοφώρῳ δεθῆναι καὶ δημοσίᾳ φυλάττεσθαι· κἄπειτα τοὺς φυλάττοντας ἐπιθυμοῦντας θεάσασθαι ὅπως διὰ τῶν τοίχων ἀνιὼν εἰς τὰς οἰκίας παρίοι, λύσαντάς τε αὐτὸν ἐπιδείκνυσθαι παρακαλεῖν. τὸν δὲ τάς τε ἐγκεντρίδας ὑποδυσάμενον καὶ τοὺς σπόγγους λαβόντα ἀναβῆναί τε ῥᾶστα καὶ τὸν ὄροφον τῆς οἰκίας ἐξελεῖν, εἶτα ἐν ὅσῳ περιῄεσαν οἱ φύλακες ἑτέρωθεν ὅπως λάβοιεν κατιόντα, οἴχεσθαι φεύγοντα.

74.

Lactant. inst. div. 5, 14: *Carneades autem* (apud Cic. de rep.) *ut Aristotelem refelleret ac Platonem iustitiae patronos, prima illa disputatione collegit ea omnia quae pro iustitia dicebantur, ut posset illa, sicut fecit, evertere.*

Lactant. epitom. 55: *plurimi quidem philosophorum, sed maxime Plato et Aristoteles, de iustitia multa dixerunt, asserentes et extollentes eam summa laude virtutem, quod suum cuique tribuat, quod aequitatem in omnibus servet, et cum ceterae virtutes quasi tacitae sint et intus inclusae, solam esse iustitiam quae nec sibi tantum conciliata sit nec occulta sed foras tota promin[...] ad bene faciendum prona sit ut quam p[...] prosit.*

75.

Plutarch. de Stoicorum repugn. c. 13: [...] σιππος ἐν τῷ γ̄ περὶ δικαιοσύνης ...) Ἀρι[...] λει περὶ δικαιοσύνης ἀντιγράφων οὔ φησιν α[...] λέγειν ὅτι τῆς ἡδονῆς οὔσης τέλους ἀναιρεῖται μ[...] καιοσύνη, συναναιρεῖται δὲ τῇ δικαιοσύνῃ καὶ τῶ[ν] ἀρετῶν ἑκάστη.

76.

Porphyrius comm. in Ar. περὶ ἑρμηνείας (ad ἔστι μὲν οὖν τὰ ἐν τῇ φωνῇ τῶν ἐν τῇ ψυχῇ πα[θημάτων] σύμβολα) apud Boethium ed. sec. in l. de int[erpr.] ed. Ven. Io. et Greg. de Gregoriis 1499 f[...] (Ven. 1491 f. 67[b]): *putabant namque alii re[...] bus designari ... alii vero incorporeas qu[...] naturas ... alii vero sensus, alii imagina[tiones] significari vocibus arbitrabantur. cum igi[tur] esset contentio apud superiores et hoc usq[ue] Aristotelis pervenisset aetatem, necesse [...] qui nomen et verbum significativa esse dictur[us] praediceret quorum ista designativa sint. Ar[isto]teles enim nominibus et verbis res subiecta[s] ficari non putat nec vero sensus vel etiam [imagi]nationes. sensuum quidem non esse signifi[...] voces nomina et verba in opere de iustitia [...] clarat dicens:* φύσει γὰρ διηνέχθησαν τά π[...] καὶ τὰ αἰσθήματα, *quae interpretari Latine [...] hoc modo: natura enim sunt diversa intell[...] sensus. differre igitur aliquid arbitratur se[...] que intellectus, sed qui passiones animae a[...] significari dicit, is non de sensibus loquitur[...] enim passiones corporis sunt ... neque me[...] imaginationibus, ut probatur in libris de [...] intellectus igitur vult.*

77.

Athenaeus VIII p. 335[f]: τί γὰρ τῶ[ν] [...] δυναμένων παρέλιπεν ὁ καλὸς οὗτος ἐποποιὸς ([...]τος) καὶ μόνος ζηλώσας τὸν Σαρδανάπαλλ[ον] [...] κυνδαράξεω βίον, ὃν ἀδιανοητότερον εἶναι κατ[ὰ] [...]σηγορίαν τοῦ πατρὸς Ἀριστοτέλης ἔφη.

Cicero Tuscul. 5, 35: *ex quo Sarda[napalli] opulentissimi Syriae regis error agnoscitur* [...] *cidi iussit in busto:*

12 καὶ add. Boissonn: om. codd. ‖ 15 περιθέμενος codd., corr. Boiss. ‖ 28 πάρεισι cod. Mon. ‖ τὲ: τέως Mon [...] σάμενον Reiske. ‖ 32 καταλαβοιεν Mon.

[b]20 *haec* ed. Bas. (p. 298). ‖ 22 *s. esset diffiniturus* Bas. ‖ 26 *sensum* Bas. ‖ 27 *sic* om. Bas. ‖ 29 *potest* vulgo. [...]

abeo quae edi quaeque exsaturata libido
at illa iacent multa et praeclara relicta.
ıd, inquit *Aristoteles*, *in bovis, non in*
ulcro inscriberes? haec habere se mortuum
ae ne vivus quidem diutius habebat quam
r. (Strabo XIV p. 672: καὶ δὴ καὶ περιφέρεται
αυτί „ταῦτ' ἔχω ὅσσ' ἔφαγον καὶ ἐφύβρισα
ἔρωτος τέρπν' ἔπαθον, τὰ δὲ πολλὰ καὶ ὄλβια
λειπται".
ero de fin. 2, 32, 106: *corporis autem vo-*
etiam praeterita delectat, non intelligo cur
eles Sardanapalli epigramma tanto opere
in quo ille rex Syriae glorietur omnes se
bidinum voluptates abstulisse. quod enim
quidem, inquit, diutius sentire poterat
ım fruebatur, quo modo id potuit mortuo
re?

———

XIV. ΠΕΡΙ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ.

do-Ammonius introd. in categorias (Ven. 1545
ερικὰ μὲν οὖν ἐστὶν ὅσα πρός τινα ἰδίᾳ γέγραπται,
λαὶ ἢ ὅσα ἐρωτηθεὶς ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακε-
τε βασιλείας καὶ ὅπως δεῖ τὰς ἀποικίας ποιεῖσθαι
: (cf. Sch. Br. p. 35ᵇ 14).
ro ep. ad Att. 12, 40: συμβουλευτικὸν (*ad Cae-*
epe conor, nihil reperio. et quidem mecum habeo
ροτέλους *et* Θεοπόμπου πρὸς Ἀλέξανδρον. *sed*
le? illi et quae ipsis honesta essent scribebant
Alexandro. ecquid tu eius modi reperis?
ad Att. 13, 28: *sed in mentem nihil venit.*
ıe sunt ad Alexandrum hominum eloquentium
um suasiones vides quibus in rebus versentur.
tem incensum cupiditate verissimae gloriae, cu-
ibi aliquid consilii dari quod ad laudem sempi-
aleret, cohortantur.

78.

udo-Ammonii vita Arist. (ante comm. in ca-
ı. 1545 f. 5ᵇ): τῷ δ' Ἀλεξάνδρῳ καὶ περὶ
ς ἔγραψεν ἐν ἑνὶ μονοβίβλῳ, παιδεύων αὐτὸν
βασιλεύειν.
. Arist. Marc. f. 276ᵃ extr. (p. 5, 2 Robbe):
ιαὶ πάντας ἀνθρώπους εὐεργετήσῃ, γράφει τῷ
ρῳ βιβλίον περὶ βασιλείας, διδάσκων ὅπως
έον. ὅπερ οὕτως ἔδρασεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρου
ὑς λέγειν, ὅτε μὴ ὠφέλησέ τινα „σήμερον οὐκ
σα· οὐδένα γὰρ εὖ ἐποίησα."

Vers. ant. lat.: *ut autem et omnibus hominibus universaliter benefaceret, scripsit Alexandro librum de regno, docens ipsum qualiter oportet regnare. et in tantum movit animam Alexandri ad benefaciendum quod dicebat: quod non benefeci aliquibus hodie, non regnavi.*

79.

Themistius orat. 8 p. 128 Dind.: Πλάτων μὲν οὖν, εἰ καὶ τὰ ἄλλα πάντα θεῖος καὶ αἰδοῖος, ἀλλὰ τοῦτόν γε ἀτεχνῶς ἀποκεκινδυνευμένως προήκατο λόγον, ὅτι μὴ πρότερον τὰ κακὰ λήξει τοῖς ἀνθρώποις πρὶν ἂν ἢ φιλόσοφοι βασιλεύσωσιν ἢ βασιλεῖς φιλοσοφήσωσιν. ἐλήλεγκται δὲ ὁ λόγος καὶ δέδωκεν εὐθύνας τῷ χρόνῳ. ἄγασθαι δὲ ἄξιον Ἀριστοτέλην, ὅτι μικρὸν τὰ Πλάτωνος ῥήματα μεταθεὶς τὸν λόγον πεποίηκεν ἀληθέστερον, φιλοσοφεῖν μὲν τῷ βασιλεῖ οὐχ ὅπως ἀναγκαῖον εἶναι φάσκων ἀλλὰ καὶ ἐμποδών, τὸ δὲ φιλοσοφοῦσιν ἀληθινῶς ἐντυγχάνειν εὐπειθῆ καὶ εὐήκοον· ἔργων γὰρ ἀγαθῶν τὴν βασιλείαν ἐνέπλησεν, οὐχὶ ῥημάτων.

———

XV. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Η ΥΠΕΡ ΑΠΟΙΚΩΝ.

80.

Ps. Ammon. in cat. f. 9ᵇ: ὅπως δεῖ τὰς ἀποικίας ποιεῖσθαι γεγράφηκε.

81.

Plutarch. de fortuna Alex. 1, 6: οὐ γὰρ ὡς Ἀριστοτέλης συνεβούλευεν αὐτῷ (Ἀλεξάνδρῳ), τοῖς μὲν Ἕλλησιν ἡγεμονικῶς, τοῖς δὲ βαρβάροις δεσποτικῶς χρώμενος καὶ τῶν μὲν ὡς φίλων καὶ οἰκείων ἐπιμελούμενος, τοῖς δὲ ὡς ζώοις ἢ φυτοῖς προσφερόμενος, πολεμοποιῶν φυγῶν ἐνέπλησε καὶ στάσεων ὑπούλων τὴν ἡγεμονίαν, ἀλλὰ κοινός ...

Strabo I p. 66: ἐπὶ τέλει δὲ τοῦ ὑπομνήματος οὐκ ἐπαινέσας (ὁ Ἐρατοσθένης) τοὺς δίχα διαιροῦντας ἅπαν τὸ τῶν ἀνθρώπων πλῆθος εἴς τε Ἕλληνας καὶ βαρβάρους καὶ τῷ Ἀλεξάνδρῳ παραινοῦντας τοῖς μὲν Ἕλλησιν ὡς φίλοις χρῆσθαι τοῖς δὲ βαρβάροις ὡς πολεμίοις, βέλτιον εἶναί φησιν ἀρετῇ καὶ κακίᾳ διαιρεῖν ταῦτα ... καὶ ὁ Ἀλέξανδρος οὖν οὐκ ἀμελήσας τῶν παραινούντων ἀλλ' ἀποδεξάμενος τὴν γνώμην, τὰ ἀκόλουθα, οὐ τὰ ἐναντία ἐποίει, πρὸς τὴν διάνοιαν σκοπῶν τὴν τῶν ἐπεσταλκότων.

———

ἔρωτι Ath. ‖ 9 λέλειπται: ita etiam Cic. et Diod. 2, 23, λέλυνται Ath. ‖ 43 διδάσκον cod., sed supra -κον est ῶν (sic). ‖
ec. meum apogr. ὠφέλησ (.), τιν (.), σήμερον, οὐκ etc.

XVI. ΠΕΡΙ ΕΥΓΕΝΕΙΑΣ.

82.

Stob. flor. 86, 24: ἐκ τοῦ Ἀριστοτέλους περὶ εὐγενείας.

ὅλως περὶ εὐγενείας ἐγὼ ἀπορῶ τίνας χρὴ καλεῖν τοὺς εὐγενεῖς. Εἰκότως γε, ἔφην, τοῦτο σὺ διαπορῶν· καὶ γὰρ παρὰ τῶν πολλῶν καὶ μᾶλλον παρὰ τῶν σοφῶν τὰ μὲν ἀμφισβητεῖται τὰ δ' οὐ λέγεται σαφῶς, εὐθὺς τὰ περὶ τῆς δυνάμεως. λέγω δὲ τοῦτο, πότερον τῶν τιμίων ἐστὶ καὶ σπουδαίων ἤ, καθάπερ Λυκόφρων ἔγραψε, κενόν τι πάμπαν. ἐκεῖνος γὰρ ἀντιπαραβάλλων ἑτέροις ἀγαθοῖς αὐτήν, εὐγενείας μὲν οὖν φησιν ἀφανὲς τὸ κάλλος, ἐν λόγῳ δὲ τὸ σεμνόν· ὡς πρὸς δόξαν οὖσαν τὴν αἵρεσιν αὐτῆς, κατὰ δ' ἀλήθειαν οὐθὲν διαφέροντας τοὺς ἀγεννεῖς τῶν εὐγενῶν.

83.

Stob. flor. 86, 25: ἐν τῷ αὐτῷ.

ἀμφισβητεῖται δὲ καθάπερ καὶ περὶ τοῦ πηλίκον ἀγαθόν ἐστι, οὕτω καὶ τίνας δεῖ καλεῖν εὐγενεῖς. οἱ μὲν γὰρ τοὺς ἐξ ἀγαθῶν γονέων εὐγενεῖς εἶναι νομίζουσι, καθάπερ καὶ Σωκράτης· διὰ γὰρ τὴν Ἀριστείδου ἀρετὴν καὶ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ γενναίαν εἶναι. Σιμωνίδην δέ φασιν ἀποκρίνασθαι διερωτώμενον τίνες εὐγενεῖς, τοὺς ἐκ πάλαι πλουσίων· καίτοι κατὰ τοῦτον τὸν λόγον οὐκ ὀρθῶς ἐπιτιμῶσιν ὁ Θεόγνις οὐδ' ὁ ποιητὴς ὁ ποιήσας ὡς ὅτι „τὴν μὲν εὐγένειαν αἰνοῦσιν βροτοί, μᾶλλον δὲ κηδεύουσι τοῖσι πλουσίοις". ἢ πρὸς Διὸς οὐχ αἱρετώτερος ὁ πλουτῶν αὐτὸς ἢ οὗ ὁ πρόπαππος ἢ τῶν προγόνων τις πλούσιος ἦν, αὐτὸς δὲ πένης; Πῶς γὰρ οὔκ, εἶπε. Καὶ δέοι δ' ἂν κηδεύειν τοῖς πλουσίοις μᾶλλον ἢ τοῖς εὐγενέσιν· εὐγενεῖς γὰρ οἱ παλαιοί, κρείττους δὲ οἱ νῦν. οὐκ οὖν ὁμοίως κἄν τις ὑπολαμβάνῃ οὐ τοὺς εὐγενεῖς εἶναι τοὺς ἐκ πάλαι πλουσίων ἀλλὰ τοὺς ἐξ ἀγαθῶν πάλαι; κρείττων γὰρ ἂν δόξειεν ἀρχαίας ἀρετῆς πρόσφατος καὶ μετέχειν μᾶλλον ἕκαστον πατρὸς ἢ προπάππου, αἱρετώτερον δ' αὐτὸν εἶναι σπουδαῖον ἀλλ' οὐ τὸν πρόπαππον ἤ τινα τῶν ἄλλων προγόνων. Ὀρθῶς, ἔφη, λέγεις. Ἆρ' οὖν οὐκ ἐπεὶ ἐν μηδετέρῳ τούτων ὁρῶμεν τὴν εὐγένειαν, σκεπτέον ἄλλον τρόπον τίνι τοῦτο ἔνι ποτέ; Σκεπτέον δ' ἔφη. Τὸ εὖ σημαίνει τι δήπου τῶν ἐπαινετῶν καὶ σπουδαίων, οἷον τὸ εὐπρόσωπον καὶ τὸ εὐόφθαλμον· ἀγαθὸν γάρ τι ἢ καλὸν σημαίνει κατὰ τοῦτον τὸν λόγον. Πάνυ γε, εἶπεν. Οὐκ οὖν εὐπρόσωπον μέν ἐστι τὸ ἔχον ἀρετὴν προσώπου, εὐόφθαλμον δὲ τὸ ὀφθαλμοῦ ἀρετήν; Οὕτως, [illegible] Ἀλλὰ μήν ἐστι γένος τὸ μὲν σπουδαῖον, τὸ δὲ φ[illegible] ἀλλ' οὐ σπουδαῖον. Πάνυ γε, εἶπε. Σπουδα[illegible] φαμὲν ἕκαστον κατὰ τὴν αὐτοῦ ἀρετὴν εἶναι, ὥσ[illegible] γένος σπουδαῖον ὡσαύτως. Οὕτως, εἶπε. Δῆλον ἄ[illegible] ὅτι ἐστὶν ἡ εὐγένεια ἀρετὴ γένους.

84.

Diog. Laert. 2, 26: φησὶ δ' Ἀριστοτέλ[illegible] γυναῖκας αὐτὸν (τὸν Σωκράτην) ἀγαγέσθαι, [illegible] μὲν Ξανθίππην, ἐξ ἧς αὐτῷ γενέσθαι Λαμπ[illegible] δευτέραν δὲ Μυρτὼ τὴν Ἀριστείδου τοῦ δικαίο[illegible] τέρα, ἣν καὶ ἄπροικον λαβεῖν, ἐξ ἧς γενέσθαι Σω[illegible]νίσκον καὶ Μενέξενον.

Plutarch. vit. Aristid. 27: Δημήτριος δ' ὁ Φ[illegible]ρεὺς καὶ Ἱερώνυμος ὁ Ῥόδιος καὶ Ἀριστόξενος ὁ μ[illegible] καὶ Ἀριστοτέλης, εἰ δὴ τὸ περὶ εὐγενείας β[illegible] τοῖς γνησίοις Ἀριστοτέλους θετέον, ἱστοροῦσι Μυρ[illegible]τριδῆν Ἀριστείδου Σωκράτει τῷ σοφῷ συνοικῆσαι, γ[illegible] μὲν ἑτέραν ἔχοντι, ταύτην δ' ἀναλαβόντι χηρεύ[illegible] πενίαν καὶ τῶν ἀναγκαίων ἐνδεομένην.

Athen. XIII p. 556ᵃ: ἐκ τούτων οὖν τις [illegible]νος μέμψαιτ' ἂν τοὺς περιτιθέντας Σωκράτει δύο γυ[illegible] γυναῖκας Ξανθίππην καὶ τὴν Ἀριστείδου Μυρτώ, [illegible] δικαίου καλουμένου, οἱ χρόνοι γὰρ οὐ συγχ[illegible] ἀλλὰ τοῦ τρίτου ἀπ' ἐκείνου. εἰσὶ δὲ Καλλισθέν[illegible]τριος ὁ Φαληρεύς, Σάτυρος ὁ περιπατητικός, Ἀρ[illegible] οἷς τὸ ἐνδόσιμον Ἀριστοτέλης ἔδωκεν ἱστορ[illegible] τῷ περὶ εὐγενείας.

85.

Stob. flor. 88, 13: ἐκ τοῦ Ἀριστοτέλ[illegible] εὐγενείας.

Φανερὸν τοίνυν, ἔφην ἐγώ, περὶ ὧν πάλαι ἀπ[illegible]μεν, διὰ τί ποτε οἱ ἐκ πάλαι πλουσίων ἢ [illegible] σπουδαίων εὐγενέστεροι δοκοῦσιν εἶναι μᾶλλ[illegible]νεγγυς τἀγαθὰ κεκτημένων. αὐτὸς γὰρ ἐγγύτε[illegible]δαῖος ὢν ἢ πάππου σπουδαίου τετυχηκώς, ὥστ' [illegible]γενὴς ὁ ἀγαθὸς ἀνήρ. καί τινες εἰρήκασιν οὕτ[illegible]του διελέγχειν προσποιούμενοι τοῦ συλλογισμο[illegible]νειαν, ὥσπερ φησὶ καὶ Εὐριπίδης οὐχὶ τῶν [illegible] σπουδαίων εὐγένειαν φάμενος εἶναι, ἀλλ' ὅστις [illegible]θὸς ἁπλῶς. τὸ δ' οὐκ ἔστιν· ἀλλ' ὀρθῶς ζητ[illegible] ἀρχαίαν ἀρετὴν προτιθέντες. τὰ δ' αἴτια ε[illegible]στιν ὅτι ἡ μὲν εὐγένειά ἐστιν ἀρετὴ γένους, [illegible]

3 ita cod. A, ed. Trinc. Ven. 1536 brevius Ἀριστοτέλους. ‖ 6 σὺ Wyttenbach: εὖ codd. ‖ 10 ὁ σοφιστὴς add. [illegible] καινόν codd., corr. Jacobs. ‖ 12 εὐγένειαν codd., corr. Jacobs. ‖ 12 φησὶν Jacobs: ἧς codd. ‖ 17 deest lemma in Ve[illegible] πλουσίων add. codd. φάναι ‖ 29 δέοιτ' ἂν codd., corr. Halm. ‖ 35 αὐτόν Gesn.: αὐτοῦ codd. ‖ 37 λέγειν codd., corr. Co[illegible] τοῦτο ἔνι ποτέ; Bernays: τίνα (Τίνα ed.) τοῦτον ἐνίοτε codd.

ᵇ30 sic cod. A, sine lemm. ed. Ven. ‖ 38 ἐκ τοῦ δ. π. τὸν συλλογισμὸν τῆς εὐγενείας vulgo, corr. Bernays. ‖ 40 [illegible] οἷς τις ἀνὴρ ἀγαθοὶ Ven., corr. Gesner.

ν· σπουδαῖον δ' ἐστὶ γένος ἐν ᾧ πολλοὶ σπου- φύκασιν ἐγγίνεσθαι. συμβαίνει δὲ τὸ τοιοῦτον, ·ένηται ἀρχὴ σπουδαία ἐν τῷ γένει· ἡ γὰρ ἀρχὴ ἔχει τὴν δύναμιν, πολλὰ παρασκευάζειν οἷάπερ ;ῦτο γάρ ἐστιν ἀρχῆς ἔργον, ποιῆσαι οἷον αὐτὴ λλά. ὅταν οὖν ἐγγένηται τοιοῦτος εἷς τις ἐν τῷ οὕτω σπουδαῖος ὥστ' ἔχειν τὸ ἀπ' ἐκείνου ἀγα- ὰς γενεάς, τοῦτο σπουδαῖον ἀνάγκη εἶναι τὸ γέ- .λοὶ γὰρ ἔσονται σπουδαῖοι ἄνθρωποι, ἄν τε ἀν- τὸ γένος, ἄν τε ἵππων, ἵπποι· ὁμοίως δὲ καὶ ;λλων ζώων. ὥστ' εὐλόγως οὐχ οἱ πλούσιοι οὐδ' ὶ ἀλλ' οἱ ἐκ πάλαι πλουσίων ἢ ἐκ πάλαι ἀγα- νεῖς εἶεν ἄν. ζητεῖ γὰρ ὁ λόγος τἀληθῆ· ἀρχὴ θεν πάντων. οὐ μὴν ἀλλ' οὐδ' οἱ ἐκ προγόνων :ὐγενεῖς πάντως, ἀλλ' ὅσοις τυγχάνουσιν ἀρχη- προγόνων ὄντες. ὅταν μὲν οὖν αὐτὸς ἀγαθός ᾖ, δὲ τοιαύτην δύναμιν τῆς φύσεως ὡς τίκτειν πολ- οίους, οὐκ ἔχει ἡ ἀρχὴ τοιαύτην δύναμιν ἐν

ἀρετὴ τοῦ γένους καὶ εὐγενεῖς οἱ ἀπὸ τούτου τοῦ τες, οὐκ ἐὰν ὁ πατὴρ εὐγενὴς ᾖ, ἀλλ' ἐὰν ὁ ἀρ- ῦ γένους. οὐ γὰρ δι' αὐτὸν ὁ πατὴρ ἐγέννησεν ἰλλ' ὅτι ἐκ τοιούτου γένους ἦν.

XVII. ΠΕΡΙ ΠΛΟΥΤΟΥ.

86.

tarch. Pelopid. 3: τῶν γὰρ πολλῶν, ὡς Ἀρι- ς φησίν, οἱ μὲν οὐ χρῶνται τῷ πλούτῳ διὰ μι- , οἱ δὲ παραχρῶνται δι' ἀσωτίαν, καὶ δουλεύον- μὲν ἀεὶ ταῖς ἡδοναῖς, ἐκεῖνοι δὲ ταῖς ἀσχολίαις ·ιν.

t. de cupid. divit. 8: Ἀριστοτέλους λέγον- μὲν οὐ χρῶνται, οἱ δὲ παραχρῶνται, καθάπερ προσήκοντος· ἀλλ' ἐκείνους μὲν οὐκ ὠφελεῖ τὸ ἐὲ κοσμεῖ, τούτους δὲ καὶ βλάπτει καὶ καται-

87.

ero de off. 2, 16 (Baiter in ed. Tur. II): *Aristoteles gravius et verius nos repre- qui has pecuniarum effusiones non admire- c fiunt ad multitudinem deleniendam. at ii qui ab hoste obsidentur si emere aquae sextarium cogantur mina, hoc primo auditu incredibile nobis videri omnesque mirari, sed cum attenderint veniam necessitati dare: in his inmanibus infinitisque sumptibus nihil nos magno opere mirari, cum praesertim neque necessitati subveniatur nec dignitas augeatur, ipsaque illa delectatio multitudinis sit ad breve exiguumque tempus eaque a levissimo quoque. in quo tamen ipso una cum satietate memoria quoque moriatur voluptatis. bene etiam colligit haec pueris et mulierculis et servis et servorum simillimis liberis esse grata, gravi vero homini et ea quae fiunt iudicio certo ponderanti probari posse nullo modo.*

88.

Ioannes Lydus de mensibus 4, 62 p. 252 (ed. Roether. Lips. 1827): τὴν Τύχην Φορτοῦναν λέγουσιν οἱ Ῥωμαῖοι ἀπὸ τῆς φορᾶς, ἔνθουν ὠφέλειαν. Ἀριστοτέλης· εἰ ἔστιν ἀρετή, οὐκ ἔστι τύχη. ἄνω γὰρ καὶ κάτω τὰ τῆς τύχης ἐν τοῖς ἀνθρωπίνοις γυμνάζεται πράγμασι πλούτῳ τε καὶ διαφερόντως ἀδικίᾳ, οἱ δὲ πρὸς ἀρετὴν ἔχοντες καὶ θεοῦ μεμνημένοι καὶ κρείττονας ἐπὶ τῶν μακαρίων καὶ ἀύλων πραγμάτων ἐλπίδας σαλεύοντες καταφρονοῦσι τῶν τῇδε καλῶν· οὐδὲν γὰρ ἀσφαλὲς οὐδὲ κεκριμένον ἐστὶν ἐπὶ τῆς τύχης, ὡς Εὐριπίδης φησί.

Ibidem 4, 7 p. 156: οἱ Ῥωμαῖοι . . . αὐτὴν . . . πάντων ἡγεῖσθαι νενομίκασιν, Φορτοῦναν αὐτὴν ἀπὸ τῆς φορᾶς ἐμφερῶς ὀνομάσαντες. οἱ μὲν οὖν πρὸς ἀρετὴν ἔχοντες καὶ θεοῦ μεμνημένοι καὶ κρείττονας ἐπὶ τῶν ἀύλων καὶ μακαρίων πραγμάτων ἐλπίδας σαλεύοντες καταφρονοῦσι τῶν τῇδε καλῶν. εἰ μὲν γὰρ τύχη ἐστί, οὐδὲν δεῖ θεοῦ· εἰ δὲ θεὸς σθένει, οὐδὲν ἡ τύχη· εἰκαῖον γάρ τι καὶ ἀνούσιον τὸ τῆς τύχης ὄνομα.

89.

Io. Stobaeus flor. 3, 54 (Maximus mon. serm. c. ιζ): νόμιζε δὲ τὴν εὐδαιμονίαν οὐκ ἐν τῷ πολλὰ κεκτῆσθαι γίγνεσθαι, ἀλλ' ἐν τῷ τὴν ψυχὴν εὖ διακεῖσθαι. καὶ γὰρ οὐδὲ τὸ σῶμα οὐ τὸ λαμπρᾷ ἐσθῆτι κεκοσμημένον φαίη τις ἂν εἶναι μακάριον, ἀλλὰ τὸ τὴν ὑγίειαν ἔχον καὶ σπουδαίως διακείμενον, κἂν μηδὲν τῶν προειρημένων αὐτῷ παρῇ· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἡ ψυχὴ ἐὰν ᾖ πεπαιδευμένη, τὴν τοιαύτην καὶ τὸν τοιοῦτον

dd. ὅσοι ‖ 16 ᾖ add. Meineke. ‖ 18 οὐκ ἔχει ἀρχήν· ⟨ἐν ὅσοις δὲ⟩ τοιαύτη δύναμις, ἐν τούτοις ἀρχὴ τοῦ γένους etc. Bernays, χὴν (ἡ ἀρχὴ corr. Gesn.) τοιαύτην δύναμιν ἐν τούτοις. ἀρχὴ τοῦ γένους etc. vulgo.
gantur Baiter cum codd. cp saec. XIII: *cogerentur* codd. ant. ‖ 2 *auditu* om. codd. ant. ‖ 8 *sit* om. Baiter cum codd., *tempus* lacunam indicans (auctore Lund). ‖ 36 νομίζομεν δὲ Max. νομίζειν δεῖ La., νόμιζε Stob. ‖ 37 ἀλλ': μᾶλλον δὲ M. ‖ ;ὴν Meineke ex corr. cod. A, τῇ ψυχῇ vulgo. ‖ 38 οὐ τό: sic Mein. ex cod. A, αὐτὸ τὸ vulgo Stob. καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐ τὸ M. ‖ M. ‖ 41 παρακειμένων M. ‖ 41 καὶ ψυχὴν M.

ἄνθρωπον εὐδαίμονα προσαγορευτέον ἐστίν, οὐκ ἂν τοῖς ἐκτὸς ᾖ λαμπρῶς κεκοσμημένος αὐτὸς μηδενὸς ἄξιος ὤν. οὐδὲ γὰρ ἵππον κἂν ψέλια χρυσᾶ καὶ σκευὴν ἔχῃ πολυτελῆ αὐτὸς φαῦλος ὤν, τὸν τοιοῦτον ἄξιόν τινος νομίζομεν εἶναι, ἀλλ' ὃς ἂν διακείμενος ᾖ σπουδαίως, τοῦτον μᾶλλον ἐπαινοῦμεν. ὥσπερ γὰρ εἴ τις τῶν οἰκετῶν αὐτοῦ χείρων εἴη, καταγέλαστος ἂν γένοιτο, τὸν αὐτὸν τρόπον οἷς πλείονος ἀξίαν τὴν κτῆσιν εἶναι συμβέβηκε τῆς ἰδίας φύσεως, ἀθλίους τούτους εἶναι δεῖ νομίζειν. καὶ τοῦτο κατ' ἀλήθειαν οὕτως ἔχει· τίκτει γάρ, ὥσπερ φησὶν ἡ παροιμία, κόρος μὲν ὕβριν, ἀπαιδευσία δὲ μετ' ἐξουσίας ἄνοιαν. τοῖς γὰρ διακειμένοις τὰ περὶ τὴν ψυχὴν κακῶς οὔτε πλοῦτος οὔτε ἰσχὺς οὔτε κάλλος τῶν ἀγαθῶν ἐστίν· ἀλλ' ὅσῳ περ ἂν αὗται μᾶλλον αἱ διαθέσεις καθ' ὑπερβολὴν ὑπάρξωσι, τοσούτῳ καὶ πλείω καὶ μείζω τὸν κεκτημένον βλάπτουσι χωρὶς φρονήσεως παραγενόμεναι.

XVIII. ΕΡΩΤΙΚΟΣ.

90.

Athen. XV p. 674ᵇ: Ἀριστοτέλης δ' ἐν δευτέρῳ ἐρωτικῶν καὶ Ἀρίστων ὁ περιπατητικός, Κεῖος δὲ τὸ γένος, ἐν δευτέρῳ ἐρωτικῶν ὁμοίων φασὶν ὅτι οἱ ἀρχαῖοι διὰ τοὺς περὶ τὸν οἶνον πόνους τῶν κεφαλαλγιῶν δεσμοὺς εὕρισκον τοὺς τυχόντας, τῆς τῶν κροτάφων συνδέσεως ὠφελεῖν δοκούσης· οἱ δ' ὕστερον ἅμα τῷ κροτάφῳ προσέβαλόν τινα καὶ κόσμον οἰκεῖον τῇ παρὰ τὸν οἶνον διαγωγῇ μηχανησάμενοι τὸν στέφανον. βέλτιον δὲ διὰ τὸ πάσας τὰς αἰσθήσεις ἐν τῇ κεφαλῇ εἶναι ταύτην στεφανοῦσθαι ἢ διὰ τὸ συμφέρειν ἐσκεπάσθαι καὶ συνδεδέσθαι τοὺς κροτάφους πρὸς τὸν οἶνον.

91.

Athen. XIII p. 564ᵇ: καὶ ὁ Ἀριστοτέλης δὲ ἔφη τοὺς ἐραστὰς εἰς οὐδὲν ἄλλο τοῦ σώματος τῶν ἐρωμένων ἀποβλέπειν ἢ τοὺς ὀφθαλμούς, ἐν οἷς τὴν αἰδῶ κατοικεῖν.

92.

Plut. Pelopid. 18: ... λέγεται δὲ καὶ τὸν Ἰόλεων τοῦ Ἡρακλέους ἐρώμενον ὄντα κοινωνεῖν τῶν ἄθλων καὶ παρασπίζειν. Ἀριστοτέλης δὲ καὶ καθ' αὑτὸν ἔτι φησὶν ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Ἰόλεω τὰς καταπιστώσεις ποιεῖσθαι τοὺς ἐρωμένους καὶ τοὺς ἐραστάς.

Plut. erot. c. 17: Ἡρακλέους δὲ τοὺς μὲν ἄλλους ἔρωτας ἔργον ἐστὶν εἰπεῖν διὰ πλῆθος, Ἰόλαον δὲ νομίζοντες ἐρώμενον αὐτοῦ γεγονέναι μέχρι νῦν σέβονται ... μῶσιν ἔρωτος ὅρκους τε καὶ πίστεις ἐπὶ τοῦ τάφου ... τῶν ἐρωμένων λαμβάνοντες.

93

Plutarch. erot. c. 17: Κλεόμαχον δὲ ... σάλιον ἴστε δήπουθεν ἐξ ἧς αἰτίας ἐτελεύτησεν ... μενος; ... ἧκεν ἐπίκουρος Χαλκιδεῦσι μετὰ τοῦ Θε... λικοῦ, πολέμου πρὸς Ἐρετριεῖς ἀκμάζοντος. καὶ ... πεζὸν ἐδόκει τοῖς Χαλκιδεῦσιν ἐρρῶσθαι, τοὺς δ' ... μέγα ἔργον ἦν ὤσασθαι τῶν πολεμίων· παρεκάλ... Κλεόμαχον ἄνδρα λαμπρὸν ὄντα τὴν ψυχὴν ... μαχοι πρῶτον ἐμβάλλειν εἰς τοὺς ἱππέας. ὁ δὲ ... παρόντα τὸν ἐρώμενον, εἰ μέλλοι θεᾶσθαι τὸν ἀγῶνα ... σαντος δὲ τοῦ νεανίσκου καὶ φιλοφρόνως αὐτὸν ἀπ... μένου καὶ τὸ κράνος ἐπιθέντος, ἐπιγαυρωθεὶς ὁ Κλεόμ... καὶ τοὺς ἀρίστους τῶν Θεσσαλῶν συναγαγὼν ... τὸν ἐξήλασε λαμπρῶς καὶ προσέπεσε τοῖς ... ὥστε συνταράξαι καὶ τρέψασθαι τὸ ἱππικόν. ... του καὶ τῶν ὁπλιτῶν φυγόντων, ἐνίκησαν κατὰ ... Χαλκιδεῖς· τὸν μέντοι Κλεόμαχον ἀποθανεῖν ... τάφον δ' αὐτοῦ δεικνύουσιν ἐν ἀγορᾷ Χαλκιδεῖς, ... μέχρι νῦν ὁ μέγας ἐφέστηκε κίων· καὶ τὸ ... πρότερον ἐν ψόγῳ τιθέμενοι τότε μᾶλλον ἑτέρων ... σαν καὶ ἐτίμησαν. Ἀριστοτέλης δὲ τὸν μὲν Κλεόμα-χον ἄλλως ἀποθανεῖν φησὶ κρατήσαντα τῶν Ἐ... τῇ μάχῃ, τὸν δὲ ὑπὸ τοῦ ἐρωμένου φιληθέντα ... Θρᾴκης Χαλκιδέων γενέσθαι πεμφθέντα τοῖς ἐν ... Χαλκιδεῦσιν ἐπίκουρον· ὅθεν ᾄδεσθαι παρὰ τοῖς Χαλκ... „Ὦ παῖδες οἳ χαρίτων τε καὶ πατέρων λάχετ' ἐ... μὴ φθονεῖθ' ὥρας ἀγαθοῖσιν ὁμιλίαν· σὺν γὰρ ἀ... ὁ λυσιμελὴς Ἔρως ἐπὶ Χαλκιδέων θάλλει πόλεσ...

XIX. ΠΕΡΙ ΠΑΘΩΝ ΟΡΓΗΣ

(Ἀριστοτέλους ἢ Πασικράτους).

94.

Seneca de ira 1, 3: *Aristotelis finitio* ... *tum a nostra abest. ait enim iram esse* ... *tatem doloris reponendi.*

Sen. ib. 1, 9, 2: *ira, inquit Aristoteles* ... *cessaria est, nec quicquam sine illa* ... *potest, nisi illa implet animum et spiritum* ... *cendit. utendum autem illa est non ut* ... *ut milite.*

1 τοῖς: τις M. ‖ 3 οὐδὲ Meineke: οὔτε vulgo Stob. ‖ κἂν: ἐὰν M. ‖ 4 αὐτός add. Meineke. ‖ 9 νομίζειν: huc ... (ed. et La).

ᵇ6 μετὰ om. codd. et ante Dübnerum edd. (ubi Χαλκιδεῦσι, τοῦ Θετταλικοῦ πολέμου).

n. ib. 1, 17, 1: *Aristoteles ait aff- ..us quos-*
quis illis bene utatur pro armis esse.
ı. ib. 3, 3, 1: *atqui, ut in prioribus libris dixi,*
·istoteles defensor irae et vetat illam
xsecari. calcar ait esse virtutis. hac erepta
ı animum et ad conatus magnos pigrum
que fieri. 3, 3, 5: *non est ergo quod me*
:mpus in supervacuis consumere, quod iram
lubiae apud homines opinionis sit infa-
cum aliquis sit et quidem de inlustribus
·his, qui illi indicat operas et tamquam
et spiritus subministrantem in proelia, in
:rum, ad omne quodcumque calore aliquo
m est vocet.
ı. ib. 1, 7, 1: *numquid . . . ira adsumenda*
a utilis saepe fuit? extollit animos et in-
ec quicquam sine illa magnificum in bello
ɔ gerit, nisi hinc flamma subdita est et
ıulus peragitavit misitque in pericula au-
optimum itaque quidam putant tempe-
am, non tollere, eoque detracto quod
t ad salutarem modum cogere, id vero
sine quo languebit actio et vis ac vigor
esolvetur.
:ero Tusc. disp. 4, 19: *quid? quod iidem*
etici (scil. *qui perturbari animos necesse*
unt, sed adhibent modum quendam, quem
rogredi non oporteat 4, 17, 38) *perturba-*
stas, quas nos exstirpandas putamus, non
aturales esse dicunt sed etiam utiliter a na-
tas. quorum est talis oratio. primum multis
racundiam laudant, cotem fortitudinis esse
nultoque et in hostem et in inprobum civem
ıtiores iratorum impetus esse. leves autem
ılas eorum qui ita cogitarent: proelium
est hoc fieri, convenit dimicare pro legibus
:rtate pro patria. haec nullam habent vim,
excanduit fortitudo. nec vero de bellato-
·lum disputant: imperia severiora nulla esse
sine aliqua acerbitate iracundiae. oratorem
non modo accusantem sed ne defendentem
probant sine aculeis iracundiae. quae etiamsi
sit, tamen verbis atque motu simulandam
ıtur, ut auditoris iram oratoris incendat
irum denique videri negant qui irasci nesciat
eamque quam lenitatem nos dicimus, vitioso lenti-tudinis nomine appellant. nec vero solum hanc libidinem laudant . . . sed ipsum illud genus vel libidinis vel cupiditatis . . . (c. 20) *ipsam aegritudinem . . . reliquas quoque partes aegritudinis . . . haec tamen ita disputant ut resecanda esse fateantur, evelli penitus dicant nec posse nec opus esse et in omnibus fere rebus mediocritatem esse optimam existiment.*

95.

Philodemus περὶ ὀργῆς (Volum. Herculan. P. I Oxon. 1824 f. 64 = Coll. alt. t. I Neap. 1861 f. 54): ἔνιοι γοῦν τῶν Περιπατητικῶν, ὥς που καὶ πρότερον παρεμνήσθημεν, διὰ προσώπων ἐκτέμνειν τὰ νεῦρα τῆς ψυχῆς φασὶ τοὺς τὴν ὀργὴν καὶ τὸν θυμὸν αὐτῆς ἐξαιροῦντας· ὧν χωρὶς οὔτε κόλασιν οὔτ' ἄμυναν εἶναι . . .

Philodemus ibid. (Ox. f. 74 = Coll. alt. I f. 61) . . . οὕτως κακὸν ἐροῦμεν τὸ μὴ τὴν φυσικὴν ὀργὴν ἀναδέχεσθαι· κακῶς γὰρ ἀκούων καὶ πάσχων ὅστις οὐκ ὀργίζεται, πονηρίας πλεῖστον τεκμήριον φέρει κατὰ τὸν Μένανδρον· ἐνίοτε δὲ ⟨ἡ εὐ⟩κινησία ⟨τῆς⟩ λύτης περιεργοτέρα, διὸ φανερός ἐστιν ἐπὶ τοῖς ἐλαχίστοις παρὰ πόδας εὐθέως ἐκστησόμενος — ἀγαθὸν δὲ τὸ ἀναδέχεσθαι. παρὰ δ' ἐνὶ Πασικράτει λέγετα⟨ι τ⟩ὸ τὴν φυσικὴν ὀργὴν μὴ μόνον κατὰ τὴν ἰδίαν φύσιν λυπεῖν, ἀλλὰ καὶ ἐπισκοτεῖν τοῖς λογισμοῖς ὅσον ἐφ' ἑαυτῇ . . .

96.

Stob. flor. 20, 55 (Maxim. serm. c. 19): Ἀριστοτέλους. ὥσπερ ὁ καπνὸς ἐπιδάκνων τὰς ὄψεις οὐκ ἐᾷ βλέπειν τὸ κείμενον ἐν τοῖς ποσίν, οὕτως ὁ θυμὸς ἐπαιρόμενος τῷ λογισμῷ ἐπισκοτεῖ καὶ τὸ συμβησόμενον ἐξ αὐτοῦ ἄτοπον οὐκ ἀφίησι τῇ διανοίᾳ προλαβεῖν.

97.

Stob. flor. 20, 47 (Maxim. serm. c. 19): Ἀριστοτέλους. ἢ οὐχ ὁρᾷς ὅτι τῶν ἐν ὀργῇ διαπραττομένων ἁπάντων ὁ λογισμὸς ἀποδημεῖ φεύγων τὸν θυμὸν ὡς πικρὸν τύραννον;

XX. ΠΕΡΙ ΜΕΘΗΣ.

98.

Epit. Athen. II p. 40^d: Σέλευκος δὲ τὸ παλαιὸν οὐκ εἶναι ἔθος οὔτ' οἶνον ἐπὶ πλεῖον οὔτ' ἄλλην ἡδυ-

δε . . . κινησια cod., suppl. Spengel. ‖ 22 περιεργοτέρα ego: περιετερα cod. ‖ 23 εξιστησομενος Ox., εγεστησομενος Neap., ubi erat sine τησομενος, ut εξστρατευσας (Lepsius, Dekret von Canopus Taf. I, 11) et similia. ‖ 24 ita lego: παραδενι | κασικρατει cod. τῶν Περιπατητικῶν?). ‖ 31 προβλέπειν Max. ‖ ἐπερχόμενος M. ‖ 32 ἐπισκοτοῖ La. ‖ 33 ἄτοπον M. et cod. Brux. Stob., ἄπονον b. ‖ ἐφίησι Mein. ‖ sic cod. Brux, προσλαβεῖν vulgo Stob., προβλέπειν M., προσβλέπειν La. ‖ 36 ἢ om. M., La.

πάθειαν προσφέρεσθαι μὴ θεῶν ἕνεκα τοῦτο δρῶντας. διὸ καὶ θοίνας καὶ θαλίας καὶ μέθας ὠνόμαζον, τὰς μὲν ὅτι διὰ θεοὺς οἰνοῦσθαι δεῖν ὑπελάμβανον, τὰς δ' ὅτι θεῶν χάριν ἠλίζοντο καὶ συνῄεσαν· τοῦτο γάρ ἐστι τὸ δαῖτα θάλειαν. τὸ δὲ μεθύειν φησὶν Ἀριστοτέλης τὸ μετὰ τὸ θύειν αὐτῷ χρῆσθαι.

99.

Epit. Athen. II p. 44[d]: Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῷ περὶ μέθης φησὶν ὅτι ἁλμυράς τινες προσφερόμενοι τροφὰς ἄδιψοι διέμειναν· ὧν ἦν Ἀρχωνίδης ὁ Ἀργεῖος. Μάγων δὲ ὁ Καρχηδόνιος τρὶς τὴν ἄνυδρον διῆλθεν ἄλφιτα ξηρὰ σιτούμενος καὶ μὴ πίνων.

Apollonius mirab. 15: Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ μέθης· Ἄνδρων, φησίν, Ἀργεῖος ἐσθίων πολλὰ καὶ ἁλμυρὰ καὶ ξηρὰ δι' ὅλου τοῦ βίου ἄδιψος καὶ ἄποτος διετέλεσεν. ἔτι δὶς πορευθεὶς εἰς Ἄμμωνα διὰ τῆς ἀνύδρου ὁδοῦ ἄλφιτα ξηρὰ σιτούμενος οὐ προσηνέγκατο ὑγρόν. τοῦτο δὲ ἐποίησε δι' ὅλου τοῦ βίου.

Diog. L. 9, 81: Ἄνδρων δὲ ὁ Ἀργεῖος, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης, διὰ τῆς ἀνύδρου Λιβύης ὥδευεν ἄποτος.

Sext. Emp. hyp. 1, 84: Ἄνδρων δὲ ὁ Ἀργεῖος οὕτως ἄδιψος ἦν ὡς καὶ διὰ τῆς ἀνύδρου Λιβύης ὁδεύειν αὐτὸν μὴ ἐπιζητοῦντα ποτόν.

100.

Athenaeus XIV p. 641[d]: Ἀριστοτέλης δὲ ἐν τῷ περὶ μέθης παραπλησίως ἡμῖν δευτέρας τραπέζας ἀπαγορεύει διὰ τούτων „τὸ μὲν οὖν ὅλον διαφέρειν τράγημα βρώματος νομιστέον ὅσον ἔδεσμα τρωγαλίου· τοῦτο γὰρ πάτριον τοὔνομα τοῖς Ἕλλησιν, ἐπεὶ ἐν τραγήμασι τὰ βρώματα παρατίθενται. διόπερ οὐ κακῶς ἔοικεν εἰπεῖν ὁ πρῶτος δευτέραν προσαγορεύσας τράπεζαν· ὄντως γὰρ ἐπιδορπισμός τις ὁ τραγηματισμός ἐστι καὶ δεῖπνον ἕτερον παρατίθεται τραγήματα".

Athen. XIV p. 641[b]: Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῷ περὶ μέθης τὰ τραγήματά φησι λέγεσθαι ὑπὸ τῶν ἀρχαίων τρωγάλια· ὡσεὶ γὰρ ἐπιδορπισμὸν εἶναι.

Schol. ad Aristoph. pac. 767: τρωγαλίων δὲ ἀντὶ τοῦ τῶν τραγημάτων· οὕτω γὰρ ἐκάλουν τὰ τραγήματα οἱ παλαιοί.

101.

Athenaeus X p. 447[a]: ἀλλ' ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ μέθης, εἰς τὰ νῶτα καταπίπτουσιν οἱ τὸν κρίθινον πεπωκότες, ὃν πῖνον καλοῦσι, λέγων οὕτως „πλὴν ἴδιόν τι συμβαίνει περὶ τὰς τῶν κριθῶν, τὸ καλούμενον πῖνον· ὑπὸ μὲν γὰρ τῶν λοιπῶν τε καὶ μεθυστικῶν οἱ μεθυσθέντες ἐπὶ πάντα τὰ μέρη πίπτουσι· καὶ γὰρ ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ καὶ δεξιὰ καὶ πρηνεῖς καὶ ὑπ[illegible] μόνοι δὲ οἱ τῷ πίνῳ μεθυσθέντες εἰς τοὐπίσω καὶ ὑπ[illegible] κλίνονται".

Epit. Athen. I p. 34[b]: Ἀριστοτέλης δέ φ[illegible] ὅτι οἱ μὲν ἀπ' οἴνου μεθυσθέντες ἐπὶ πρόσωπον φ[illegible] οἱ δὲ τὸν κρίθινον πεπωκότες ἐξυπτιάζονται τὴν κε[illegible]λήν· ὁ μὲν γὰρ οἶνος καρηβαρικός, ὁ δὲ κρ[illegible]ρωτικός.

102.

Athen. X p. 429[c]: Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῷ [illegible] μέθης φησίν „εἰ ὁ οἶνος μετρίως ἀφεψηθείη, [illegible] ἧττον μεθύσκει· τὴν γὰρ δύναμιν ἀφεψηθέντος [illegible] ἀσθενεστέραν γίνεσθαι. μεθύσκονται δέ, φησίν, οἱ γε[illegible]ροι τάχιστα, δι' ὀλιγότητα καὶ ἀσθένειαν τοῦ [illegible] ἐνυπάρχοντος φύσει θερμοῦ. καὶ οἱ παντελῶς δὲ [illegible]χιον μεθύσκονται διὰ τὸ πλῆθος τοῦ ἐνυπάρχ[illegible]μοῦ· τῷ γὰρ ἐκ τοῦ οἴνου προσγινομένῳ κρατ[illegible]δίως. μεθύσκονται δὲ κἂν τοῖς ἀλόγοις ζῴοις [illegible] σταφυλῆς στεμφύλων χορτασθέντες καὶ τὸ τῶν [illegible] καὶ τῶν κυνῶν γένος τὴν οἰνοῦτταν καλουμένην φ[illegible] βοτάνην, πίθηκος δὲ καὶ ἐλέφας πιόντες οἶνον. διὸ [illegible] θήρας ποιοῦνται τῶν πιθήκων καὶ τῶν κοράκων με[illegible] τῶν μὲν οἴνῳ τῶν δὲ τῇ οἰνούττῃ."

103.

Plutarch. qu. conv. 3, 3: ἐθαύμαζε δὲ [illegible] εἰ γεγραφὼς Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ μέθ[illegible] λιστα μὲν οἱ γέροντες, ἥκιστα δὲ αἱ γυναῖκες ὑπ[illegible] ἁλίσκονται, τὴν αἰτίαν οὐκ ἐξειργάσατο μ[illegible] προΐεσθαι τῶν τοιούτων.

104.

Athen. X p. 429[f]: τὸν δὲ σαμαγόρειον [illegible] λούμενόν φησιν ὁ Ἀριστοτέλης ἀπὸ τριῶν [illegible] κερασθεισῶν μεθύσκειν ὑπὲρ τεσσαράκοντα ἄνδ[illegible]

105. 106.

Athen. XI p. 464[c]: καὶ Ἀριστοτέλ[illegible] περὶ μέθης „αἱ ῥοδιακαί, φησί, προσαγορευόμε[illegible]δες διά τε τὴν ἡδονὴν εἰς τὰς μέθας παρεισφ[illegible] διὰ τὸ θερμαινομένας τὸν οἶνον ἧττον ποιεῖν [illegible] σμύρνης γὰρ καὶ σχοίνου καὶ τῶν τοιούτων [illegible] ὕδωρ ἐμβληθέντων ἕψονται, καὶ παραχεί[illegible] οἶνον ἧττον μεθύσκουσιν". κἂν ἄλλῳ δὲ μ[illegible] „αἱ ῥοδιακαὶ χυτρίδες γίνονται σμύρνης, σχ[illegible] κρόκου, βαλσάμου, ἀμώμου, κινναμώμου [illegible] ἀφ' ὧν καὶ τὸ γινόμενον τῷ οἴνῳ παραχυ[illegible]θας ἵστησιν, ὥστε καὶ τῶν ἀφροδισίων τ[illegible] πνεύματα πέττον.

15 ita Meursius, ἄπιος cod. cum ν supra ι. ‖ 16 δίς: ita cod., δὴ Xylander, δὲ Meursius.
b44 γινόμενον Meineke: πινόμενον vulgo.

.then. XI p. 496^{f}: *μνημονεύει δ' αὐτῶν (τῶν ῶν)... καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ μέθης.*

XXI. ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ.

lutarchus qu. conv. VI prol.: *ἀλλὰ καὶ τῶν φιλο- τοὺς ἐλλογιμωτάτους ἀντιμαρτυροῦντας ἔχειν Πλά- :αὶ Ξενοφῶντα καὶ Ἀριστοτέλην καὶ Σπεύσιππον ρόν τε καὶ Πρύτανιν καὶ Ἱερώνυμον καὶ Δίωνα τὸν ἐξ ίας ὡς ἄξιόν τινος σπουδῆς πεποιημένους ἔργον ἀνα- ϑαι λόγους παρὰ πότον γενομένους.*

acrob. saturn. 7, 3, 23: *suadeo in conviviis...quae- convivales vel proponas vel ipse dissolvas. quod veteres ita ludicrum non putarunt ut et Aristo- de ipsis aliqua conscripserit et Plutarchus r Apuleius.*

107.

lutarchus non posse suav. vivi sec. Ep. 13: *εις, ὦ Ἐπίκουρε; κιθαρῳδῶν καὶ αὐλητῶν ἕωθεν όμενος εἰς τὸ θέατρον βαδίζεις, ἐν δὲ συμποσίῳ ίστου περὶ συμφωνιῶν διαλεγομένου καὶ Ἀριστο- ερὶ μεταβολῶν καὶ Ἀριστοτέλους περὶ Ὁμή- ρου, τὰ ὦτα καταλήψῃ ταῖς χερσὶ δυσχεραίνων καὶ βδε- λυττόμενος.*

108.

Athen. XV p. 674^{f}: *ὡς εὐανθέστερον γὰρ καὶ κε- χαρισμένον μᾶλλον τοῖς θεοῖς παραγγέλλει (ἡ Σαπφὼ) στεφανοῦσθαι τοὺς θύοντας. Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῷ συμποσίῳ φησὶν ὅτι οὐδὲν κολοβὸν προσφέρομεν πρὸς τοὺς θεοὺς ἀλλὰ τέλεια καὶ ὅλα· τὸ δὲ πλῆρες τέλειόν ἐστι, τὸ δὲ στέφειν πλήρωσίν τινα σημαίνει. Ὅμηρος „κοῦροι δὲ κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο" καὶ „ἀλλὰ θεὸς μορφὴν ἔπεσι στέφει". τοὺς γὰρ αὖ τὴν ὄψιν ὀμόρ- φους, φησίν, ἀναπληροῖ ἡ τοῦ λέγειν πιθανότης. ἔοικεν οὖν ὁ στέφανος τοῦτο ποιεῖν βούλεσθαι. διὸ καὶ περὶ τὰ πένθη τοὐναντίον παρασκευάζομεν· ὁμοπαθείᾳ γὰρ τοῦ κεκμηκότος κολοβοῦμεν ἡμᾶς αὐτοὺς τῇ τε κουρᾷ τῶν τριχῶν καὶ τῇ τῶν στεφάνων ἀφαιρέσει.*

Schol. ad Theocr. id. 3, 21 (p. 139, 16 Ahrens): *τὸν στέφανον τῖλαί με... στεφάνοις ἐχρῶντο ἐν τοῖς συμποσίοις, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης, εὐετηρίαν καὶ ἀφθονίαν αἰνιττόμενοι τροφῶν· στέψαι γὰρ τὸ πληρῶσαι, ὡς Ὅμηρος „κοῦροι δὲ κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο".*

II. LOGICA.

Alex. in top. p. 5 med. (p. 252, 8 Br.): *περὶ δὲ τῆς οὕτω λεγομένης διαλεκτικῆς Ἀριστοτέλης μὲν καὶ ἐν ; βιβλίοις πεπραγμάτευται, μάλιστα δὲ ἐν τούτοις ἃ ἐπιγράφεται τοπικά.*

Alex. in top. p. 16 inf. (p. 254 ^{b}10 Br.): *ἢ γυμνασίαν λέγοι ἂν τὴν εἰς ἑκάτερον μέρος ἐπιχείρησιν. ἦν δὲ τὸ τοιοῦτον εἶδος τῶν λόγων τοῖς ἀρχαίοις . . . ἀλλὰ θέσεώς τινος προτεθείσης εἰς ταύτην γυμνάζοντες αὐτῶν τὸ ὶς ἐπιχειρήσεις εὑρετικὸν ἐπεχείρουν κατασκευάζοντες ἢ ἀνασκευάζοντες δι' ἐνδόξων τὸ κείμενον. καὶ ἔστι δὲ βιβλία Ἀριστοτέλους τε καὶ Θεοφράστου γεγραμμένα ἔχοντα τὴν εἰς τὰ ἀντικείμενα δι' ἐνδόξων ἐπιχείρησιν.*

Theon. progymn. c. 2 p. 165 W.: *παραδείγματα δὲ τῆς τῶν θέσεων γυμνασίας λαβεῖν ἐστὶ παρά τε Ἀρι- λους[1] καὶ Θεοφράστου· πολλὰ γάρ ἐστιν αὐτῶν βιβλία θέσεων ἐπιγραφόμενα.*

Pseudo-Ammonius in categ. (Ven. 1545) f. 13: *ἀμέλει φασὶν ἐν τῇ μεγάλῃ βιβλιοθήκῃ εὑρῆσθαι ἀναλυτικῶν σσαράκοντα βίβλους, κατηγοριῶν δὲ δύο· ἐκρίθη δὲ ὑπὸ τῶν ἐξηγητῶν κατηγοριῶν μὲν τοῦτο εἶναι γνήσιον τοῦ Ἀρι- λους, ἀναλυτικῶν δὲ τέσσαρα. ἐκρίθη δὲ ἔκ τε τῶν νοημάτων καὶ τῆς φράσεως καὶ τῷ ἀεὶ ἐν ταῖς ἄλλαις πρα- ις μεμνῆσθαι τούτου τοῦ βιβλίου τὸν φιλόσοφον.*

Philopon. in cat. p. 39, 19 Br.: *εἰδέναι δὲ δεῖ ὅτι ἐν ταῖς παλαιαῖς βιβλιοθήκαις τῶν μὲν ἀναλυτικῶν μ̅ βιβλία ι, τῶν δὲ κατηγοριῶν δύο.*

David in cat. p. 30 ^{b}4 Br.: *γνήσιον τοίνυν . . . ἀπὸ τῆς φράσεως ... καὶ ἐκ τοῦ εὐθύνας δεδωκέναι αὐτὸ τοῖς ῖς ἐξηγηταῖς· τεσσαράκοντα γὰρ βιβλίων εὑρεθέντων ἐν παλαιαῖς βιβλιοθήκαις τῶν ἀναλυτικῶν καὶ δύο τῶν κατηγο- έσσαρα μόνον τῶν ἀναλυτικῶν ἐγκρίνουσι καὶ ἓν τῶν κατηγοριῶν.* p. 33 ^{b}30: *τὸ δὲ γνήσιον οὕτως (ἀποδέδεικται) ὶ τοῦ εὐθύνας δοῦναι πᾶσι τοῖς Ἀττικισταῖς καὶ πάντας τοῦτο ἐκ β̅ βιβλίων εὑρεθέντων τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως γνήσιον πικρῖναι. ὥσπερ ἐκ μ̅ τὰ δ̅ ἀναλυτικά. ὡς Ἄδραστος ἱστορεῖ.*

[1] Ἀριστοτέλους Nauck: codd. Ἀριστοφάνους.

XXII. ΠΕΡΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ.

109.

Alexander in Ar. top. (Ven. 1513) p. 34 (p. 258, 22 Br.): *ἐπιζητήσαι δ' ἄν τις ὑπὸ τί γένος τῶν προβλημάτων ὑπαχθήσεται τὰ τοιαῦτα προβλήματα, διὰ τί ἡ λίθος ἡ μαγνῆτις λεγομένη ἕλκει τὸν σίδηρον καὶ τίς φύσις μαντικῶν ὑδάτων; δοκεῖ γὰρ μηδενὶ τῶν κειμένων ὑπάγεσθαι ταῦτα. ἢ οὐδὲ διαλεκτικὰ προβλήματα ταῦτα, περὶ δὲ τούτων ὁ λόγος καὶ τούτων αἱ διαιρέσεις ... ἀλλ' ἔστι τὰ οὕτω προβαλλόμενα φυσικὰ προβλήματα, ὡς ἐν τῷ περὶ προβλημάτων εἴρηκεν· ὧν γὰρ φυσικῶν ὄντων τὰ αἴτια ἀγνοεῖται, ταῦτα φυσικὰ προβλήματα. γίνεται μέντοι καὶ φυσικῶν πέρι διαλεκτικὰ προβλήματα, ὥσπερ οὖν καὶ περὶ ἠθικῶν τε καὶ λογικῶν, ἀλλὰ τὰ μὲν ἐκείνως ἔχοντα διαλεκτικά, τὰ δὲ οὕτως φυσικά. καὶ εἴη ἂν τὰ διαλεκτικὰ προβλήματα πάντα ἀναγόμενα εἰς τὴν ζήτησιν τοῦ τε ὅτι ἔστι καὶ τοῦ εἰ ἔστιν, ἅ ἐστι δύο τῶν τεσσάρων ἃ εἶπεν ἀρχόμενος τοῦ δευτέρου τῶν ὑστέρων ἀναλυτικῶν· τὸ γὰρ διότι ἐστὶ καὶ τί ἐστιν οὐ διαλεκτικὰ προβλήματα.*

XXIII. ΔΙΑΙΡΕΣΕΙΣ.

Ioann. gr. de gen. et corr. f. 50ᵇ Ven.: *ὁ μὲν οὖν ἐξηγητὴς Ἀλέξανδρος λέγει τὰς φερομένας Πλάτωνος διαιρέσεις νοθεύεσθαι . . . ἰστέον δὲ ὅτι πρῶτον μὲν διαιρέσεις Πλάτωνος ὅλως ἐπιγεγραμμέναι οὐ φέρονται . .*

110.

Alex. in top. p. 126 inf. (p. 274, 42 Br.) *ἔτι τὸ κάλλιον καθ' αὑτὸ καὶ τιμιώτερον καὶ ἐπαινετώτερον: κοινότερον τοῖς ὀνόμασιν νῦν χρῆται τῷ τε καλλίονι καὶ τιμιωτέρῳ καὶ τῷ ἐπαινετωτέρῳ. ἐν μὲν γὰρ τῇ τῶν ἀγαθῶν διαιρέσει τίμια μὲν τῶν ἀγαθῶν εἶπεν εἶναι τὰ ἀρχικώτερα, ὡς θεούς γονεῖς εὐδαιμονίαν, καλὰ δὲ καὶ ἐπαινετὰ τὰς ἀρετὰς καὶ τὰς κατ' αὐτὰς ἐνεργείας, δυνάμεις δὲ οἷς ἔνεστιν εὖ καὶ κακῶς χρῆσθαι, ὠφέλιμα δὲ τὰ τούτων ποιητικὰ τῶν αὐτῶν καὶ εἰς ταῦτα συντελοῦντα. νῦν δὲ καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ ἐπαινετὸν καὶ τὸ τίμιον ἔοικε καὶ κατὰ τῶν ὡς δυνάμεων ἀγαθῶν φέρειν.*

111.

Diogen. Laert. (q. v.) 3, 80—109: *διῄρει δὲ (ὁ Πλάτων), φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης, καὶ τὰ πράγματα τοῦτον τὸν τρόπον ... ὧδε καὶ τὰ πρῶτα διῄρει κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην.*

112.

Cod. Marc. 257 fol. 250—53: Διαίρ[...] *στοτέλους. διαιρεῖται ἡ ψυχὴ εἰς τρία...* (Aris[...] **pseudepigraphus p. 679—693).**

XXIV. ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΑ (*λογικά*).

113.

Simplicius in categ. f. γ 7ᵃ ed. Ven. (p. 4[...] *ἀλλὰ διὰ τί, φασὶν οἱ περὶ τὸν Λούκιον, τοὺς [...] παρέλιπεν, εἰ λέξεις καὶ οὗτοι σημαντικαί ... [...] δὲ καὶ τὰ ἄρθρα ποῦ ταχθήσεται; καὶ περὶ [...] ὁ αὐτὸς λόγος. καὶ γὰρ ταῦτα οἷον σύνδεσμ[...] γένη προσσημαίνοντες τό τε ἄρρεν καὶ τὸ θῆλυ [...] οὐ γὰρ τί ἐστι δηλοῦσι· διὸ καὶ ἀόριστα καλεῖ[...] τινων. ἀλλ' αἱ ἀποφάσεις καὶ αἱ στερήσεις [...] φοροι τῶν ῥημάτων ἐγκλίσεις ἐν τίνι ταχθή[...] πρὸς τοῦτο αὐτὸς Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς ὑπομ[...] ἀπεκρίνατο· καὶ γὰρ ἐν τοῖς μεθοδικοῖς κα[...] ὑπομνήμασι καὶ ἐν ταῖς διαιρέσεσι καὶ [...] ὑπομνήματι οὗ ἐπιγράφεται παρὰ τὴν λέξι[...] καί τισιν οὐ δοκεῖ γνήσιον Ἀριστοτέλους [...] ἐστι πάντως τῶν ἀπὸ σχολῆς, ἐν τούτοις [...] κατηγορίας ἐπάγει „λέγω δὲ ταύτας σὺν τα[...] σεσιν αὐτῶν" ἤτοι ἐγκλίσεσι, ταῖς τε ἀποφ[...] ταῖς στερήσεσι καὶ τοῖς ἀορίστοις συνέταξε [...] διδασκαλίαν.*

Dexippus in categ. p. 40, 5 Spengel (p. [...] 46 Br.): *ἀλλ' αἱ ἀποφάσεις, φασί, καὶ [...] τά τε ἀόριστα καὶ αἱ ἐγκλίσεις καθ' ἑκάστη[...] ρίαν ἐν τίνι ταχθήσονται; περὶ δὴ τούτου [...] Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν ἀνεδίδαξ[...] γὰρ τὰς κατηγορίας σὺν ταῖς πτώσεσιν [...] ἀποφάσεσι καὶ τοῖς ἀορίστοις ὁμοῦ συνέταξε [...] διδασκαλίαν, πτώσεις τὰς ἐγκλίσεις ὀνομάζω[...]*

XXV. ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΙ.

114.

Simplicius proleg. in categ. f. α 8ᵇ Ven. [...] ζ Bas.): *ἱστορεῖ δὲ ὁ Ἄδραστος ἐν τῷ περὶ [...] τῶν Ἀριστοτέλους συγγραμμάτων, ὅτι φε[...] ἄλλο τῶν κατηγοριῶν βιβλίον ὡς Ἀριστοτέλ[...] αὐτὸ ὂν βραχὺ καὶ σύντομον τὴν λέξιν κα[...] ὀλίγαις διαφερόμενον, ἀρχὴν δὲ ἔχον „τῶν [...] μέν ἐστι"· πλῆθος δὲ στίχων ἑκατέρου [...]*

b13 *προσημαίνοντες* Ven., corr. Brandis. ‖ 21 *οὗ* Ven.: *ὃ* Brandis. ‖ 32 al. *προσθείς*.

τε τὸ βραχὺ κατὰ τὴν λέξιν εἶπεν ὡς συντό-
:υ τῶν ἐπιχειρημάτων ἐκτιθεμένου.

hiloponus proleg. in categ. p. 39, 19 Br.:
ἐῖ ὅτι ἐν ταῖς παλαιαῖς βιβλιοθήκαις τῶν μὲν
μ βιβλία εὕρηνται, τῶν δὲ κατηγοριῶν δύο.
ον εἶχε τὴν ἐπιγραφήν, οὕτως δέ φημι τὴν ἀρ-
ὄντων τὰ μὲν ὁμώνυμα λέγεται τὰ δὲ
ι". τὸ δὲ δεύτερον, ὅπερ νῦν ἔχομεν προκεί-
τὴν ἐπιγραφὴν τοιαύτην „ὁμώνυμα λέγεται
μόνον κοινόν, ὁ δὲ ὅρος τῆς οὐσίας ἕτερος".
.ι δὲ τοῦτο ὡς τάξει καὶ πράγματι πλεονε-
πανταχοῦ πατέρα τὸν Ἀριστοτέλην κη-

lo-Ammon. proleg. ad cat. (Ven. 1545)
ς δὲ ὡς εἴρηται βιβλίων κατηγοριῶν εὑρε-
εδὸν παραπλησίων κατὰ πάντα καὶ κατ'
ιοίμιον· ἔστι γὰρ τοῦ ἑτέρου ἡ ἀρχή „τῶν
μὲν ὁμώνυμά ἐστι τὰ δὲ συνώνυμα",
ἡ αὐτή ἐστι τῷ προκειμένῳ βιβλίῳ· ἐκρίθη
ον εἶναι τοῦ φιλοσόφου τὸ βιβλίον ὑπὸ πάν-
ων.

ius in praedicamenta p. 113 sq. (ed. Bas.
ristotelis vero neque ullius alterius liber
ɔ quod in omni philosophia sibi ipse de
is disputatione consentit et brevitas ipsa
tilitas ab Aristotele non discrepat . . .
ι extet alter Aristotelis liber de eisdem
eadem fere continens, cum sit oratione
sed hic proprietatis liber calculum cepit.

ΠΕΡΙ ΕΝΑΝΤΙΩΝ (περὶ ἀντικειμένων).

in cat. f. υ 2ᵇ (p. 88, 30 Br.): ὁ τὸ τοῦ
λους περὶ ἀντικειμένων βιβλίον ἐπισκεψάμενος
.

115.

icius in categ. f. τ 2ᵇ (p. 83, 13 Br.):
σαφηνείας ἔτυχεν ἡ τοῦ Ἀριστοτέλους λέξις
1ᵇ 33—12, 25), ἴδωμεν καὶ ὅσα τῷ τόπῳ
ζονται οἱ κλεινότεροι τῶν ἐξηγητῶν. τῶν
ῶν μέγα φρονούντων ἐπὶ τῇ τῶν λογικῶν
ἔν τε τοῖς ἄλλοις καὶ ἐπὶ τῶν ἐναντίων
ι δεικνύναι ὅτι πάντων τὰς ἀφορμὰς ὁ
λης παρέσχεν ἐν ἑνὶ βιβλίῳ ὃ περὶ ἀντικει-
οαψεν. ἐν ᾧ καὶ ἀποριῶν ἐστὶ πλῆθος ἀμήχα-
γην ἐκεῖνοι μοῖραν παρέθεντο. καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἐν εἰσαγωγῇ παρεμβαλεῖν οὐκ εὔλογον, ὅσα δὲ συμφώνως οἱ Στωικοὶ τῷ Ἀριστοτέλει διετάξαντο, ταῦτα ῥητέον. ὅρου τοίνυν παλαιοῦ περὶ τῶν ἐναντίων καταβεβλημένου, οὗ καὶ ἔμπροσθεν ἐμνημονεύσαμεν, ὅτι ὅσα ἐστὶν ἐν τῷ γένει πλεῖστον ἀλλήλων διαφέροντα, ηὔθυνε τὸν ὅρον ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ τῶν ἀντικειμένων πολυειδῶς βασανίσας αὐτόν. καὶ γὰρ εἰ καὶ τὰ διαφέροντα ἐναντία ἐστὶν ἐπέστησε, καὶ εἰ ἡ διαφορὰ ἐναντιότης εἶναι δύναται, καὶ εἰ ἡ πᾶσα διάστασίς ἐστιν ἡ τὸ πλεῖστον διαφέρουσα, καὶ εἰ ταὐτὸν τὰ πλεῖστον ἀπέχοντα τῷ τὰ πλεῖστον διαφέροντα, καὶ τίς ἡ ἀπόστασις καὶ πῶς τοῦ πλεῖστον ἀπέχειν ἀκουστέον. ὧν ἀτόπων φανέντων προσληπτέον τι τῷ γένει, ἵνα ᾖ ὅρος τὰ πλεῖστον ἀπέχοντα ἐν τῷ αὐτῷ γένει. καὶ τίνα τούτῳ ἄτοπα ἕπεται, καὶ εἰ ἑτερότητός ἐστιν ἡ ἐναντιότης, καὶ εἰ τὰ μάλιστα ἕτερα ἐναντία, ἄλλους τε ἔθηκεν ἐλέγχους πλείονας.

... τοῦτο δὲ πολλοστὸν μέν ἐστι μέρος ὧν Ἀριστοτέλης ἐν τῷ λόγῳ τῷ περὶ τῶν ἐναντιοτήτων ἠπόρησεν.

116.

Ib. f. τ 3ᵃ (p. 83ᵇ 7): τούτοις οὖν οἱ ἀπὸ τῆς στοᾶς ἐχρήσαντο πᾶσι καὶ τοῖς ἄλλοις διορισμοῖς τοῖς περὶ τῶν ἐναντίων Ἀριστοτέλει κατὰ πόδας ἠκολούθησαν, ἐκείνου τὰς ἀφορμὰς αὐτοῖς δεδωκότος ἐν τῷ περὶ τῶν ἀντικειμένων συγγράμματι, ἃς ἐξειργάσαντο ἐν τοῖς αὐτῶν βιβλίοις ... (83ᵇ 24 :) τοιαύτης δὲ οὔσης τῆς Στωικῆς διδασκαλίας, ἴδωμεν πῶς αὐτὴν ἀπὸ τῆς Ἀριστοτέλους παραδόσεως παρεσπάσαντο. οὗτος γὰρ ἐν τῷ περὶ ἀντικειμένων τὴν δικαιοσύνην πρὸς τὴν ἀδικίαν ἐναντίαν λέγει· οὐ λέγεσθαι δὲ τὸν δίκαιον τῷ ἀδίκῳ ἐναντίον φησὶν ἀλλ' ἐναντίως διακεῖσθαι. εἰ δὲ καὶ ταῦτα ἐναντία, φησί, διττῶς ῥηθήσεται τὸ ἐναντίον· ἢ γὰρ καθ' αὑτὰ τὰ ἐναντία ῥηθήσεται, οἷον ἀρετὴ καὶ κακία, κίνησις καὶ στάσις, ἢ τῷ μετέχειν ἐναντίων, οἷον τὸ κινούμενον τῷ ἑστηκότι καὶ τὸ ἀγαθὸν τῷ κακῷ.

117.

Ib. f. τ 3ᵇ (p. 83ᵇ 47): διὸ τὴν μὲν φρόνησιν τῇ ἀφροσύνῃ φησὶν εἶναι ἐναντίον (ὁ Χρύσιππος), τὸν δὲ ὁροντῷ ὅρῳ (sc. τὴν ἐπιστήμην ἀγαθῶν καὶ κακῶν καὶ οὐδετέρων τῇ ἀγνοίᾳ τῶν αὐτῶν) οὐκέτι ὁμοειδῶς ἐναντίον εἶναί φησιν. ἐπ' ἐκεῖνα δὲ ποιούμενοι τὴν ἀναφοράν, καὶ τοὺς ὅρους κατὰ συζυγίαν ἀντιτιθέασιν. ταῦτα δὲ παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει πρώτῳ διώρισται, ἀσύνθετον μὲν μὴ ἀξιοῦντι ἐναντίον εἶναι τῷ τοῦ ἐναντίου ὅρῳ, οἷον τὴν φρόνησιν μὴ εἶναι ἐναντίον τῇ ἀγνοίᾳ τῶν ἀγαθῶν καὶ κακῶν καὶ οὐδετέρων, ἀλλ' εἰ ἄρα, κατὰ

ῷ γενει (cf. v. 14) A (i. e. cod. Par. 1942 a Bekkero collatus in marg. expl. Berol.): ἐν τῷ αὐτῷ γένει Ven. ‖ διαφέρει Ven.,
ι. ‖ 11 τὰ (τὸ Br.) πλεῖστον διαφέροντι Ven. ‖ 15 ἑτερότης Br. ‖ καὶ στάσις: sic A (om. καὶ Ven.).

XXII. ΠΕΡΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ.

109.

Alexander in Ar. top. (Ven. 1513) p. 34 (p. 258, 22 Br.): ἐπιζητήσαι δ' ἄν τις ὑπὸ τί γένος τῶν προβλημάτων ὑπαχθήσεται τὰ τοιαῦτα προβλήματα, διὰ τί ἡ λίθος ἡ μαγνῆτις λεγομένη ἕλκει τὸν σίδηρον καὶ τίς φύσις μαντικῶν ὑδάτων; δοκεῖ γὰρ μηδενὶ τῶν κειμένων ὑπάγεσθαι ταῦτα. ἢ οὐδὲ διαλεκτικὰ προβλήματα ταῦτα, περὶ δὲ τούτων ὁ λόγος καὶ τούτων αἱ διαιρέσεις ... ἀλλ' ἔστι τὰ οὕτω προβαλλόμενα φυσικὰ προβλήματα, ὡς ἐν τῷ περὶ προβλημάτων εἴρηκεν· ὧν γὰρ φυσικῶν ὄντων τὰ αἴτια ἀγνοεῖται, ταῦτα φυσικὰ προβλήματα. γίνεται μέντοι καὶ φυσικῶν πέρι διαλεκτικὰ προβλήματα, ὥσπερ οὖν καὶ περὶ ἠθικῶν τε καὶ λογικῶν, ἀλλὰ τὰ μὲν ἐκείνως ἔχοντα διαλεκτικά, τὰ δὲ οὕτως φυσικά. καὶ εἴη ἂν τὰ διαλεκτικὰ προβλήματα πάντα ἀναγόμενα εἰς τὴν ζήτησιν τοῦ τε ὅτι ἔστι καὶ τοῦ εἰ ἔστιν, ἅ ἐστι δύο τῶν τεσσάρων ἃ εἶπεν ἀρχόμενος τοῦ δευτέρου τῶν ὑστέρων ἀναλυτικῶν· τὸ γὰρ διότι ἐστὶ καὶ τί ἐστιν οὐ διαλεκτικὰ προβλήματα.

XXIII. ΔΙΑΙΡΕΣΕΙΣ.

Ioann. gr. de gen. et corr. f. 50ᵇ Ven.: ὁ μὲν οὖν ἐξηγητὴς Ἀλέξανδρος λέγει τὰς φερομένας Πλάτωνος διαιρέσεις νοθεύεσθαι . . . ἰστέον δὲ ὅτι πρῶτον μὲν διαιρέσεις Πλάτωνος ὅλως ἐπιγεγραμμέναι οὐ φέρονται . .

110.

Alex. in top. p. 126 inf. (p. 274, 42 Br.) ἔτι τὸ κάλλιον καθ' αὑτὸ καὶ τιμιώτερον καὶ ἐπαινετώτερον: κοινότερον τοῖς ὀνόμασιν νῦν χρῆται τῷ τε καλλίονι καὶ τιμιωτέρῳ καὶ τῷ ἐπαινετωτέρῳ. ἐν μὲν γὰρ τῇ τῶν ἀγαθῶν διαιρέσει τίμια μὲν τῶν ἀγαθῶν εἶπεν εἶναι τὰ ἀρχικώτερα, ὡς θεούς γονεῖς εὐδαιμονίαν, καλὰ δὲ καὶ ἐπαινετὰ τὰς ἀρετὰς καὶ τὰς κατ' αὐτὰς ἐνεργείας, δυνάμεις δὲ οἷς ἔνεστιν εὖ καὶ κακῶς χρῆσθαι, ὠφέλιμα δὲ τὰ τούτων ποιητικὰ τῶν αὐτῶν καὶ εἰς ταῦτα συντελοῦντα. νῦν δὲ καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ ἐπαινετὸν καὶ τὸ τίμιον ἔοικε καὶ κατὰ τῶν ὡς δυνάμεων ἀγαθῶν φέρειν.

111.

Diogen. Laert. (q. v.) 3, 80—109: διῄρει δὲ (ὁ Πλάτων), φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης, καὶ τὰ πράγματα τοῦτον τὸν τρόπον ... ὧδε καὶ τὰ πρῶτα διῄρει κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην.

112.

Cod. Marc. 257 fol. 250—53: Διαιρ[...] στοτέλους. διαιρεῖται ἡ ψυχὴ εἰς τρία... (A[...] **pseudepigraphus p. 679—693)**.

XXIV. ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΑ (λογικά).

113.

Simplicius in categ. f. γ 7ᵃ ed. Ven. (p. 47[...] ἀλλὰ διὰ τί, φασὶν οἱ περὶ τὸν Λούκιον, τοὺς σ[...] παρέλιπεν, εἰ λέξεις καὶ οὗτοι σημαντικαί ... [...] δὲ καὶ τὰ ἄρθρα ποῦ ταχθήσεται; καὶ περὶ [...] ὁ αὐτὸς λόγος. καὶ γὰρ ταῦτα οἷον σύνδεσμ[...] γένη προσσημαίνοντες τό τε ἄρρεν καὶ τὸ θῆλυ[...] οὐ γὰρ τί ἐστι δηλοῦσι· διὸ καὶ ἀόριστα καλεῖ[...] τινων. ἀλλ' αἱ ἀποφάσεις καὶ αἱ στερήσεις [...] φοροι τῶν ῥημάτων ἐγκλίσεις ἐν τίνι ταχθή[...] πρὸς τοῦτο αὐτὸς Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς ὑπ[...] ἀπεκρίνατο· καὶ γὰρ ἐν τοῖς μεθοδικοῖς κα[...] ὑπομνήμασι καὶ ἐν ταῖς διαιρέσεσι καὶ [...] ὑπομνήματι οὗ ἐπιγράφεται παρὰ τὴν λέξ[...] καί τισιν οὐ δοκεῖ γνήσιον Ἀριστοτέλους ε[...] ἐστι πάντως τῶν ἀπὸ σχολῆς, ἐν τούτοις τ[...] κατηγορίας ἐπάγει „λέγω δὲ ταύτας σὺν τα[...] σεσιν αὐτῶν" ἤτοι ἐγκλίσεσι, ταῖς τε ἀποφ[...] ταῖς στερήσεσι καὶ τοῖς ἀορίστοις συνέταξεν [...] διδασκαλίαν.

Dexippus in categ. p. 40, 5 Spengel [...] 46 Br.): ἀλλ' αἱ ἀποφάσεις, φασί, καὶ αἱ [...] τά τε ἀόριστα καὶ αἱ ἐγκλίσεις καθ' ἑκάστ[...] ρίαν ἐν τίνι ταχθήσονται; περὶ δὴ τούτου δ[...] Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν ἀνεδίδαξ[...] γὰρ τὰς κατηγορίας σὺν ταῖς πτώσεσιν αὐτ[...] ἀποφάσεσι καὶ τοῖς ἀορίστοις ὁμοῦ συνέταξεν [...] διδασκαλίαν, πτώσεις τὰς ἐγκλίσεις ὀνομάζω[ν].

XXV. ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΙ.

114.

Simplicius proleg. in categ. f. α 8ᵇ Ven. [...] ζ Bas.): ἱστορεῖ δὲ ὁ Ἄδραστος ἐν τῷ περὶ [...] τῶν Ἀριστοτέλους συγγραμμάτων, ὅτι φε[...] ἄλλο τῶν κατηγοριῶν βιβλίον ὡς Ἀριστοτέλ[...] αὐτὸ ὂν βραχὺ καὶ σύντομον τὴν λέξιν καὶ [...] ὀλίγαις διαφερόμενον, ἀρχὴν δὲ ἔχον „τῶν [...] μέν ἐστι"· πλῆθος δὲ στίχων ἑκατέρου [...]

ᵇ13 προσημαίνοντες Ven., corr. Brandis. ‖ 21 οὗ Ven.: ὃ Brandis. ‖ 32 al. προσθείς.

στε τὸ βραχὺ κατὰ τὴν λέξιν εἶπεν ὡς συντό- ϲου τῶν ἐπιχειρημάτων ἐκτιθεμένου.

'hiloponus proleg. in categ. p. 39, 19 Br.: δεῖ ὅτι ἐν ταῖς παλαιαῖς βιβλιοθήκαις τῶν μὲν ν μ̄ βιβλία εὕρηνται, τῶν δὲ κατηγοριῶν δύο. ρον εἶχε τὴν ἐπιγραφήν, οὕτως δέ φημι τὴν ἀρ- ὄντων τὰ μὲν ὁμώνυμα λέγεται τὰ δὲ α". τὸ δὲ δεύτερον, ὅπερ νῦν ἔχομεν προκεί- τὴν ἐπιγραφὴν τοιαύτην „ὁμώνυμα λέγεται μόνον κοινόν, ὁ δὲ ὅρος τῆς οὐσίας ἕτερος". αι δὲ τοῦτο ὡς τάξει καὶ πράγματι πλεονε- πανταχοῦ πατέρα τὸν 'Αριστοτέλην κη-

do-Ammon. proleg. ad cat. (Ven. 1545) ὑς δὲ ὡς εἴρηται βιβλίων κατηγοριῶν εὑρε- ϛεδὸν παραπλησίων κατὰ πάντα καὶ κατ' ροοίμιον· ἔστι γὰρ τοῦ ἑτέρου ἡ ἀρχή „τῶν μὲν ὁμώνυμά ἐστι τὰ δὲ συνώνυμα", ν ἡ αὐτή ἐστι τῷ προκειμένῳ βιβλίῳ· ἐκρίθη ιον εἶναι τοῦ φιλοσόφου τὸ βιβλίον ὑπὸ πάν- ·ῶν.

hius in praedicamenta p. 113 sq. (ed. Bas. *Iristotelis vero neque ullius alterius liber co quod in omni philosophia sibi ipse de :ris disputatione consentit et brevitas ipsa btilitas ab Aristotele non discrepat . . . m extet alter Aristotelis liber de eisdem , eadem fere continens, cum sit oratione sed hic proprietatis liber calculum cepit.*

———

ΠΕΡΙ ΕΝΑΝΤΙΩΝ (*περὶ ἀντικειμένων*).

. in cat. f. υ 2b (p. 88, 30 Br.): ὁ τὸ τοῦ έλους περὶ ἀντικειμένων βιβλίον ἐπισκεψάμενος :).

115.

licius in categ. f. τ 2b (p. 83, 13 Br.): ἡ σαφηνείας ἔτυχεν ἡ τοῦ 'Αριστοτέλους λέξις 1b 33—12, 25), ἴδωμεν καὶ ὅσα τῷ τόπῳ ίζονται οἱ κλεινότεροι τῶν ἐξηγητῶν. τῶν κῶν μέγα φρονούντων ἐπὶ τῇ τῶν λογικῶν , ἔν τε τοῖς ἄλλοις καὶ ἐπὶ τῶν ἐναντίων σι δεικνύναι ὅτι πάντων τὰς ἀφορμὰς ὁ έλης παρέσχεν ἐν ἑνὶ βιβλίῳ ὃ περὶ ἀντικει- γραψεν, ἐν ᾧ καὶ ἀποριῶν ἐστι πλῆθος ἀμήχα- ίγην ἐκεῖνοι μοῖραν παρέθεντο. καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἐν εἰσαγωγῇ παρεμβαλεῖν οὐκ εὔλογον, ὅσα δὲ συμφώνως οἱ Στωικοὶ τῷ 'Αριστοτέλει διετάξαντο, ταῦτα ῥητέον. ὅρου τοίνυν παλαιοῦ περὶ τῶν ἐναντίων καταβεβλημένου, οὗ καὶ ἔμπροσθεν ἐμνημονεύσαμεν, ὅτι ὅσα ἐστὶν ἐν τῷ γένει πλεῖστον ἀλλήλων διαφέροντα, ηὔθυνε τὸν ὅρον ὁ 'Αριστοτέλης ἐν τῷ περὶ τῶν ἀντικειμένων πολυειδῶς βασανίσας αὐτόν. καὶ γὰρ εἰ καὶ τὰ διαφέροντα ἐναντία ἐστὶν ἐπέστησε, καὶ εἰ ἡ διαφορὰ ἐναντιότης εἶναι δύναται, καὶ εἰ ἡ πᾶσα διάστασίς ἐστιν ἡ τὸ πλεῖστον διαφέρουσα, καὶ εἰ ταὐτὸν τὰ πλεῖστον ἀπέχοντα τῷ τὰ πλεῖστον διαφέροντα, καὶ τίς ἡ ἀπόστασις καὶ πῶς τοῦ πλεῖστον ἀπέχειν ἀκουστέον. ὧν ἀτόπων φανέντων προσληπτέον τι τῷ γένει, ἵνα ᾖ ὅρος τὰ πλεῖστον ἀπέχοντα ἐν τῷ αὐτῷ γένει. καὶ τίνα τούτῳ ἄτοπα ἕπεται, καὶ εἰ ἑτερότητός ἐστιν ἡ ἐναντιότης, καὶ εἰ τὰ μάλιστα ἕτερα ἐναντία, ἄλλους τε ἔθηκεν ἐλέγχους πλείονας.

. . . τοῦτο δὲ πολλοστὸν μέν ἐστι μέρος ὧν 'Αριστοτέλης ἐν τῷ λόγῳ τῷ περὶ τῶν ἐναντιοτήτων ἠπόρησεν.

116.

Ib. f. τ 3a (p. 83b 7): τούτοις οὖν οἱ ἀπὸ τῆς στοᾶς ἐχρήσαντο πᾶσι καὶ τοῖς ἄλλοις διορισμοῖς τοῖς περὶ τῶν ἐναντίων 'Αριστοτέλει κατὰ πόδας ἠκολούθησαν, ἐκείνου τὰς ἀφορμὰς αὐτοῖς δεδωκότος ἐν τῷ περὶ τῶν ἀντικειμένων συγγράμματι, ἃς ἐξειργάσαντο ἐν τοῖς αὐτῶν βιβλίοις . . . (83b 24 :) τοιαύτης δὲ οὔσης τῆς Στωικῆς διδασκαλίας, ἴδωμεν πῶς αὐτὴν ἀπὸ τῆς 'Αριστοτέλους παραδόσεως παρεσπάσαντο. οὗτος γὰρ ἐν τῷ περὶ ἀντικειμένων τὴν δικαιοσύνην πρὸς τὴν ἀδικίαν ἐναντίαν λέγει· οὐ λέγεσθαι δὲ τὸν δίκαιον τῷ ἀδίκῳ ἐναντίον φησὶν ἀλλ' ἐναντίως διακεῖσθαι. εἰ δὲ καὶ ταῦτα ἐναντία, φησί, διττῶς ῥηθήσεται τὸ ἐναντίον· ἢ γὰρ καθ' αὑτὰ τὰ ἐναντία ῥηθήσεται, οἷον ἀρετὴ καὶ κακία, κίνησις καὶ στάσις, ἢ τῷ μετέχειν ἐναντίων, οἷον τὸ κινούμενον τῷ ἑστηκότι καὶ τὸ ἀγαθὸν τῷ κακῷ.

117.

Ib. f. τ 3b (p. 83b 47): διὸ τὴν μὲν φρόνησιν τῇ ἀφροσύνῃ φησὶν εἶναι ἐναντίον (ὁ Χρύσιππος), τὸν δὲ ὅροντῷ ὅρῳ (sc. τὴν ἐπιστήμην ἀγαθῶν καὶ κακῶν καὶ οὐδετέρων τῇ ἀγνοίᾳ τῶν αὐτῶν) οὐκέτι ὁμοειδῶς ἐναντίον εἶναί φησιν. ἐπ' ἐκεῖνα δὲ ποιούμενοι τὴν ἀναφοράν, καὶ τοὺς ὅρους κατὰ συζυγίαν ἀντιτιθέασιν. ταῦτα δὲ παρὰ τῷ 'Αριστοτέλει πρώτῳ διώρισται, ἀσύνθετον μὲν μὴ ἀξιοῦντι ἐναντίον εἶναι τῷ τοῦ ἐναντίου ὅρῳ, οἷον τὴν φρόνησιν μὴ εἶναι ἐναντίον τῇ ἀγνοίᾳ τῶν ἀγαθῶν καὶ κακῶν καὶ οὐδετέρων, ἀλλ' εἰ ἄρα, κατὰ

τῷ γένει (cf. v. 14) A (i. e. cod. Par. 1942 a Bekkero collatus in marg. expl. Berol.): ἐν τῷ αὐτῷ γένει Ven. ‖ διαφέρει Ven., is. ‖ 11 τὰ (τὸ Br.) πλεῖστον διαφέροντι Ven. ‖ 15 ἑτερότης Br. ‖ καὶ στάσις: sic A (om. καὶ Ven.).

συζυγίαν ὅρον ὅρῳ ἀντιτιθέναι καὶ ἐναντίους λέγειν τούτους τῷ ἐναντίων εἶναι πραγμάτων. φιλοτεχνεῖ δὲ περὶ τούτων ἐπιπλέον, ὡς λόγος ὁριστικὸς λόγῳ ἐναντίος ἐστίν, ἐὰν τῷ γένει τι ἢ ἐναντίον ἢ ταῖς διαφοραῖς ἢ ἀμφοτέροις· οἷόν ἐστι τοῦ καλοῦ ὁρισμός, εἰ οὕτω τύχοι, συμμετρία μερῶν πρὸς ἄλληλα, τούτῳ ἐναντίον ἀσυμμετρία μερῶν πρὸς ἄλληλα. καὶ ἔστι τῷ γένει ἡ ἐναντίωσις, ἀλλαχοῦ δὲ ταῖς διαφοραῖς, οἷον λευκὸν χρῶμα διακριτικὸν ὄψεως, μέλαν δὲ χρῶμα συγκριτικόν· ἐν γὰρ τούτοις τὸ μὲν γένος τὸ αὐτό, κατὰ δὲ τὰς διαφορὰς ἐναντίωσις. εἴρηται οὖν πῶς λόγος λόγῳ ἐναντίος ἐστί· κἂν οἱ τῆς οὐσίας δὲ δηλωτικοὶ λόγοι ἐναντίοι ἔσονται. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἀρκούντως μέχρι τοῦδε προήχθω.

118.

Ib. f. τ 3ᵇ (p. 84, 28): αὐτὸς δὲ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ τῶν ἀντικειμένων βιβλίῳ ἐζήτησεν, εἰ θάτερον ἀποβαλών τις μὴ ἐξ ἀνάγκης θάτερον λαμβάνῃ, ἆρά ἐστί τι τούτων ἀνὰ μέσον ἢ οὐ πάντως; ὁ γὰρ τὴν ἀληθῆ δόξαν ἀποβαλὼν οὐκ ἐξ ἀνάγκης ψευδῆ δόξαν λαμβάνει οὐδὲ ὁ ψευδῆ ἀληθῆ, ἀλλ' ἐνίοτε ἐκ τῆς δόξης ταύτης ἢ εἰς τὸ μηδὲν ὅλως ὑπολαμβάνειν ἢ εἰς ἐπιστήμην μεταβάλλει, δόξης δὲ ἀληθοῦς καὶ ψευδοῦς οὐδέν ἐστιν ἀνὰ μέσον εἰ οὐκ ἄγνοια οὐδὲ ἐπιστήμη.

119. 120.

Ib. f. τ 8ᵇ (p. 86ᵇ 35): ἀτόπως δὲ ἐκ τῶν κατὰ ἔθος στερήσεων τὰς ἐπιχειρήσεις ποιούμενος καὶ στέρησιν εἰς ἕξιν μεταβάλλειν φησίν (ὁ Νικόστρατος) ... ὁ δὲ Ἀριστοτέλης (cat. p. 13, 31) οὐκ ἐπὶ τῶν ἐξ ἔθους ἀλλ' ἐπὶ τῶν φύσει τὴν ἕξιν καὶ τὴν στέρησιν παρέλαβεν, ἐφ' ὧν καὶ κυρίως ἡ κατὰ ἕξιν καὶ στέρησιν ἀντίθεσις λέγεται. χρησώμεθα οὖν αὐτοῖς τοῖς Ἀριστοτέλους πρὸς τὸν Νικόστρατον· ἐν γὰρ τῷ περὶ τῶν ἀντικειμένων αὐτός φησιν ὡς αἱ μὲν στερήσεις τῶν κατὰ φύσιν λέγονται, αἱ δὲ τῶν ἐν ἔθει, αἱ δὲ τῶν κτημάτων, αἱ δὲ ἄλλων τινῶν, τυφλότης μὲν τῶν φύσει, γυμνότης δὲ τῶν ἐν ἔθει, ἀργυρίου δὲ στέρησις τῶν ἐν χρήσει παραγινομένων. εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι στερήσεις πλείονες, καὶ ἐνίων μὲν στερήσεων οὐκ ἔστιν ἀπαλλαγή, ἐνίων δὲ ἔστιν ... (87, 2) ἀλλὰ τὸν μὲν πλήρη περὶ τῶν στερήσεων λόγον ἔστιν ἔκ τε τοῦ Ἀριστοτελικοῦ καὶ τοῦ Χρυσιππείου βιβλίου λαμβάνειν, τινὰ δὲ καὶ ὁ Ἰάμβλιχος παρέγραψεν ἔχοντα οὕτως· „πολλαχῶς τοῦ ἔχειν λεγομένου, ὡς ἤδη [illegible] ἡ στέρησις διατείνει μὲν ἐπὶ πάντα τὰ σημαινόμε[illegible] ἔχειν, οὐκέτι μέντοι καὶ ἐπὶ πάντα τὰ ἐναντία [illegible] λείᾳ γὰρ ἴσον ἡ στέρησις, ὥστε οὐκ ἂν τοῦ κακοῦ [illegible] γοιτο στέρησις, ὅτι μηδὲ ἀπώλεια κακοῦ [illegible] βλαβεροῦ ἀλλ' ἀγαθοῦ ἢ χρησίμου, οὐ γὰρ [illegible] πενίας ἀπαλλαγεὶς ῥηθείη ἂν ἀπεστερῆσθαι [illegible] νίας, ἀλλὰ μᾶλλον ὁ ὑγείας ἢ πλούτου ἀφαι[illegible] ἀγαθοῦ μὲν στέρησις ἡ τυφλότης· ἀγαθὸν γὰρ [illegible] ἀδιαφόρου δὲ ἡ γυμνότης· ἀδιάφορον γὰρ τὸ [illegible] καὶ οὔτε ἀγαθὸν οὔτε κακόν. διὸ στέρησις [illegible] ἀγαθὸν ἀλλ' ἤτοι κακὸν ἢ ἀδιάφορον. καὶ [illegible] στέρησις γένοιτο ἂν ἤτοι τῶν πάντων ἢ τῶν [illegible] ἥκιστα δέ φησιν Ἀριστοτέλης τῶν ἐν τῇ ψυχῇ [illegible] θῶν καὶ προαιρέσεως ἐχομένων γενέσθαι στέρησ[illegible] γὰρ λέγει δικαιοσύνης ἐστερῆσθαι, καὶ ὁ εἰπὼν [illegible] στάμαν οὐδεὶς φέρει, ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἐννοίας [illegible] μᾶλλον οὖν πλούτου δόξης τιμῆς τῶν τοιούτων μά[illegible]λιστα τῶν περὶ τὰς κτήσεις καλουμένων ἀγαθῶν [illegible] στερήσεις· διὸ καὶ ἔλεοι καὶ οἶκτοι ἐπακολουθ[illegible] πλείσταις στερήσεσιν." ὁ μέντοι Ἀριστοτέλης τ[illegible] σικῶν στερήσεων νῦν (i. e. in categ.) τὴν ἀντίθεσ[illegible] τὴν τῶν ἐναντίων παραβέβληκεν. ἀλλὰ ταῦτα μ[illegible] κούντως.

121.

Ib. f. υ 3ᵃ (f. 103ᵉ): ταῦτα τοῖς περὶ τῶν [illegible] εἰρημένοις προστίθησι (in cat. p. 13ᵇ 36) ... [illegible] μὲν ἀγαθῷ κακὸν πάντως ἐναντίον, τῷ δὲ κα[illegible] μὲν ἀγαθὸν ποτὲ δὲ κακόν (κ. τ. λ.) ... (υ 3ᵇ p. [illegible]) ἐν δὲ τῷ περὶ ἀντικειμένων βιβλίῳ προσέθηκε [illegible] ποις τούτοις τῶν ἐναντιώσεων καὶ τὸν τῶν μη[illegible] θῶν μήτε κακῶν πρὸς τὰ μήτε ἀγαθὰ μη[illegible] οὕτως λέγων τὸ λευκὸν τῷ μέλανι καὶ [illegible] τῷ πικρῷ καὶ τὸ ὀξὺ τῷ βαρεῖ καὶ τῇ κ[illegible] στάσιν ἐναντιοῦσθαι ... (88ᵇ 3) Νικόστρατ[illegible] ται ἐν μὲν ὅτι ἀτελῶς ἔχει ἡ τῶν ἐναντι[illegible] οὐ γὰρ προσέθηκεν ὅτι καὶ ἀδιάφορον ἀδιαφ[illegible] κειται. ὅπερ ἐν μὲν τῷ περὶ τῶν ἀντικειμέν[illegible] προσέθηκεν εἰπὼν εἶναί τινα τρόπον ἀντιθέσεως [illegible] ἀγαθῶν μήτε κακῶν πρὸς τὰ μήτε ἀγαθὰ μη[illegible] ὡς εἴρηται πρότερον. ἀδιάφορα δὲ αὐτὰ οὐκ [illegible] ὡς οἶμαι, διὸ νεώτερον ἦν τὸ τοῦ ἀδιαφόρου [illegible] τῶν Στωικῶν τεθέν.

2 τῷ: τῶν edd. ‖ 12 κἂν A: καὶ edd. ‖ 24 εἰ: ἢ edd. ‖ 36 κτημάτων A: κατηγορημάτων edd. ‖ 43 ἐπέγραψε A.
b3 οὐκέτι: οὐκ ἔστι A. ‖ καὶ ἐπὶ (Br.) A: καὶ οὐκ ἐπὶ Ven. ‖ 4 λέγοιτο A: γένοιτο edd. ‖ 8 ὁ: ὡς Ven. (ὡς ὁ A). ‖ 14 [illegible]
38 περὶ A: om. edd. ‖ 40 μήτε κακῶν A (Br.): om. Ven. ‖ 42 διότι A.

III. RHETORICA ET POETICA.

'ΕΧΝΗΣ ΤΗΣ ΘΕΟΔΕΚΤΟΥ ΣΥΝΑΓΩΓΗ.

ιarist. rhetor. ad Alex. praef. p. 1421, 38 Bk.: μεν δὲ . . . καὶ τῶν λοιπῶν τεχνογράφων εἴ τίς τι ὑπὲρ τῶν αὐτῶν τούτων γέγραφεν ἐν ταῖς τέχναις. ιὲ δυσὶ τούτοις βιβλίοις, ὧν τὸ μέν ἐστιν ἐμὸν ἐν ταῖς τέχναις Θεοδέκτῃ γραφείσαις, τὸ δὲ ἕτερον Κόρακος.

ιtot.] rhet. 3, 9 p. 1410^b 2 (A. P. p. 3 et 709. αἱ δ' ἀρχαὶ τῶν περιόδων σχεδὸν ἐν τοῖς Θεοδεκ-ἰθμηνται.

ius Maximus 8, 14, 3 ext.: *Aristoteles Theopulo oratoriae artis libros quos ederet donaveteque ferens titulum eorum sic alii cessisse, ılumine quibusdam rebus insistens planius sibi Theodectis libris dictum esse adiecit.*

122.

ntilianus 2, 15, 10: *ideoque diligentiores sibi qui, cum de rhetorice idem sentirent, ·erunt eam vim dicendo persuadendi. quem rgias . . . velut coactus a Socrate facit. m dissentit Theodectes, sive ipsius id opus de rhetorice nomine eius inscribitur, sive um est Aristotelis, in quo est finem ɔrices ducere homines dicendo in id quod it.*

123.

var. de rhetorica post anon. proleg. in I, 33 Walz: Ὅτι ἔργον ῥήτορος, ὥς φησι ης, προοιμιάσασθαι πρὸς εὔνοιαν, διηγήσασθαι ότητα, πιστώσασθαι πρὸς πειθώ, ἐπιλογίσασθαι ι ἢ ἔλεον.

n. (Io. Sicel. Doxopatri) proleg. rhetor. W.: ἔργα δὲ ῥητορικῆς κατὰ Θεοδέκτην ισθαι πρὸς εὔνοιαν, διηγήσασθαι πρὸς πίστιν, αι πρὸς ἀπόδειξιν, ἀνακεφαλαιώσασθαι πρὸς (cf. Gem. Pletho ep. rhet. VI, 585 W.)

124.

ıtil. 4, 2, 31: *eam* (narrationem i. e. διή-*rique scriptores, maxime qui sunt ab Isolunt esse lucidam, brevem, verisimilem . . . tribus narrandi virtutibus adiciunt quidam ntiam quam* μεγαλοπρέπειαν *vocant* . . . (63) *ıe ut narrationi apta ita cum ceteris partibus communis est virtus quam Theodectes huic uni proprie dedit. non enim magnificam modo vult esse verum etiam iucundam expositionem.*

125.

Anonymus Seguerianus de orat. polit. p. 206 Par. (Rh. Gr. I, 454 Speng.): Ἀριστοτέλης δὲ ἐν ταῖς Θεοδεκτικαῖς τέχναις φησὶν ὅτι ὁ ἐπίλογος τὸ μὲν κεφάλαιον ἔχει προτρέψασθαι τοὺς ἀκούοντας, προτρέψομεν δὲ τριχῶς, εἰς τὰ πάθη ἀνάγοντες τὰ ἑκάστῳ προτρεπτικά· ἓν μὲν οὖν ἔργον ἐπιλόγου τὸ τὰ πάθη διεγεῖραι, δεύτερον τὸ ἐπαινεῖν ἢ ψέγειν· τούτων γὰρ ἐν ἐπιλόγοις ἡ χώρα· τρίτον δὲ τὸ ἀναμιμνήσκειν τὰ εἰρημένα. οὔτε δὲ τὰ εὐμνημόνευτα οὔτε τὰ ἀπαθῆ κινητέον.

126.

Dionys. Hal. de comp. verb. 2 p. 8 R.: ἡ σύνθεσίς ἐστιν, ὥσπερ καὶ αὐτὸ δηλοῖ τοὔνομα, ποιά τις θέσις παρ' ἄλληλα τῶν τοῦ λόγου μορίων, ἃ δὴ καὶ στοιχεῖά τινες τῆς λέξεως καλοῦσι. ταῦτα δὲ Θεοδέκτης μὲν καὶ Ἀριστοτέλης καὶ οἱ κατ' ἐκείνους φιλοσοφήσαντες τοὺς χρόνους ἄχρι τριῶν προήγαγον ὀνόματα καὶ ῥήματα καὶ συνδέσμους πρῶτα μέρη τῆς λέξεως ποιοῦντες. οἱ δὲ μετ' αὐτοὺς γενόμενοι καὶ μᾶλλον οἱ τῆς Στωικῆς αἱρέσεως ἡγεμόνες ἕως τεττάρων προὐβίβασαν χωρίσαντες ἀπὸ τῶν συνδέσμων τὰ ἄρθρα.

Idem de vi Demosth. 48 p. 1101: τοῖς πρώτοις μορίοις τῆς λέξεως, ἃ δὴ στοιχεῖα ὑπό τινων καλεῖται, εἴτε τρία ταῦτ' ἐστίν, ὡς Θεοδέκτῃ τε καὶ Ἀριστοτέλει δοκεῖ, ὀνόματα καὶ ῥήματα καὶ σύνδεσμοι, εἴτε πλείω.

Quintil. 1, 4, 18: *tum videbit ad quem hoc pertinet quot et quae sint partes orationis. quamquam de numero parum convenit. veteres enim, quorum fuerunt Aristoteles atque Theodectes, verba modo et nomina et convinctiones tradiderunt . . . paulatim a philosophis ac maxime Stoicis auctus est numerus, ac primum convinctionibus articuli adiecti . . .*

127.

Cicero orat. 51, 172: *is igitur* (Aristoteles in rhet. 3, 8) *versum in oratione vetat esse, numerum*

1. παράλληλος.

iubet. eius auditor Theodectes, *in primis, ut Aristoteles saepe significat, politus scriptor atque artifex, hoc idem et sentit et praecipit. Theophrastus vero eisdem de rebus etiam accuratius.*

128.

Cicero orat. 57, 194 (Quintil. 9, 4, 88 et Rufinus de metris 2, 2 p. 388 Gf.): *sequitur ergo ut qui maxime cadant in orationem aptam numeri videndum sit ... Aristoteles* (rhet. 3, 8) ... *paeana probat ... atque haec quae sunt apud Aristotelem, eadem a Theophrasto* Theodecteque *de paeane dicuntur.*

ib. 64, 218: *est quidem* (paean), *ut inter omnes constat antiquos, Aristotelem Theophrastum* Theodectem *Ephorum, unus aptissimus orationi vel orienti vel mediae. putant illi etiam cadenti, quo loco mihi videtur aptior creticus.*

129.

Schol. marg. int. Marc. B (Lips., Townl.) in Il. α, 303 *ἐρωήσει*: παρὰ τὴν ἐρωήν, ἤτοι ὁρμήσει. ἐναργῶς δὲ πέφανται τὸ περὶ τὸ δόρυ μεθ' ὁρμῆς ἐκχεόμενον αἷμα. καὶ ταύτας ἐμψύχους ἔλεγεν εἶναι παρ' αὐτῷ τὰς λέξεις Ἀριστοτέλης.

Schol. marg. int. B (Lips., Townl.) in Il. α, 481 *πρῆσεν*: Ἀριστοτέλης φησὶν ὡς κινούμενα ὀνόματα γράφει ὁ ποιητής.

Schol. V ad Il. π, 283 *πάπτηνεν*: δεινότατον τῶν ἐπῶν Ὁμήρου τοῦτό φησιν Ἀριστοτέλης, ἐν ᾧ πάντες φευκτιῶσιν, καὶ οἰκεῖον βαρβάρων.

XXVIII. ΤΕΧΝΩΝ ΣΥΝΑΓΩΓΗ.

130.

Cic. de invent. 2, 2: *ac veteres quidem scriptores artis usque a principe illo atque inventore Tisia repetitos unum in locum conduxit* Aristoteles *et nominatim cuiusque praecepta magna conquisita cura perspicue conscripsit atque enodata diligenter exposuit. ac tantum inventoribus ipsis suavitate et brevitate dicendi praestitit ut nemo illorum praecepta ex ipsorum libris cognoscat, sed omnes qui quod illi praecipiant velint intellegere, ad hunc quasi ad quendam multo commodiorem explicatorem revertantur.*

Cic. de orat. 2, 38, 160: *atque inter hunc* Aristotelem, *cuius et illum legi librum in quo exposuit dicendi artes omnium superiorum et* [illegible] *in quibus ipse sua quaedam de eadem arte* [illegible] *et hos germanos huius artis magistros hoc* [illegible] *visum est interesse ...*

131.

Cic. Brut. 12 (Quintil. 3, 1, 8—13): *itaque* [illegible] Aristoteles *cum sublatis in Sicilia tyranni*[illegible] *privatae longo intervallo iudiciis repeterentur, primum quod esset acuta illa gens et contra*[illegible] *natura, artem et praecepta Siculos Coracem* [illegible] *siam conscripsisse. nam antea neminem so*[illegible] *via nec arte sed accurate tamen et de scripto* [illegible] *rosque dicere, scriptasque fuisse et paratas a* [illegible] *tagora rerum inlustrium disputationes, quae* [illegible] *communes appellantur loci. quod idem fecisse* [illegible] *giam, cum singularum rerum laudes vituper*[illegible] *nesque conscripsisset, quod iudicaret hoc ora*[illegible] *esse maxime proprium rem augere posse laud*[illegible] *vituperandoque rursus affligere. huic Antipho*[illegible] *Rhamnusium similia quaedam habuisse conscr*[illegible] *quo neminem unquam melius ullam oravisse* [illegible] *causam, cum se ipse defenderet, se audiente* [illegible] *cuples auctor scripsit Thucydides. nam* [illegible] *primo profiteri solitum artem esse dicendi,* [illegible] *quod Theodorus esset in arte subtilior in* [illegible] *nibus autem ieiunior, orationes eum scriben*[illegible] *coepisse, artem removisse. similiter Isocratem* [illegible] *artem dicendi esse negavisse, scribere autem* [illegible] *solitum orationes quibus in iudiciis uterentur.* [illegible] *cum ex eo, quia quasi committeret contra* [illegible] *qua quis iudicio circumveniretur, saepe ipse* [illegible] *dicium vocaretur, orationes aliis destitisse* [illegible] *totumque se ad artes componendas transtulisse* [illegible]

132.

Diog. L. 2, 104: Θεόδωροι δὲ γεγόνασι [illegible] ... ἔνατος Βυζάντιος, ἀπὸ λόγων πολιτικῶν [illegible] ὁμοίως, οὗ Ἀριστοτέλης μνημονεύει διὰ τῆς [illegible] τῶν ῥητόρων.

133.

Quintil. 3, 1, 13: *his successere multi.* [illegible] *rissimus Gorgiae auditorum Isocrates. quamquam* [illegible] *de praeceptore eius inter auctores non* [illegible] *nos autem* Aristoteli *credimus.*

134.

Dionysius Hal. περὶ τῶν ἀρχαίων [illegible] Isocr. c. 18) p. 570 R.: μηδεὶς δ' ἀγνοεῖ [illegible]

23 τὰς add. Townl.

'Αφαρεὺς ὁ πρόγονός τε καὶ εἰσποίητος 'Ισο- ενόμενος ἐν τῷ πρὸς Μεγακλείδην περὶ τῆς ἀν- λόγῳ διορίζεται μηδεμίαν ὑπὸ τοῦ πατρὸς εἰς δικαστήριον γεγράφθαι, μηδ' ὅτι δέσμας .λὰς δικανικῶν λόγων 'Ισοκρατείων περιφέρεσθαί ·ὸ τῶν βιβλιοπώλων 'Αριστοτέλης. ἐπίστα- ταῦτα ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων λεγόμενα καὶ ιστοτέλει πείθομαι ῥυπαίνειν τὸν ἄνδρα βου- οὔτ' 'Αφαρεῖ τούτου γ' ἕνεκα λόγον εὐπρεπῆ 'νῳ συντίθεμαι. ἱκανὸν δὲ ἡγησάμενος εἶναι τῆς βεβαιωτὴν τὸν 'Αθηναῖον Κηφισόδωρον, ὃς καὶ ν 'Ισοκράτει καὶ γνησιώτατος ἀκουστὴς ἐγένετο ἀπολογίαν τὴν πάνυ θαυμαστὴν ἐν ταῖς πρὸς ιην ἀντιγραφαῖς ἐποιήσατο, πιστεύω γεγρά- γους τινὰς ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς εἰς δικαστήρια, οὐ λλούς.

135.

legom. in Isocratem (schol. in Aeschinem atem ed. Dindorf. Ox. 1852 p. 105, 22): ι' ὡς ὅτι καὶ τέχνην ῥητορικὴν ἔγραψε, τῷ δὲ χρόνῳ ύτὴν ἀπολέσθαι. ἐρεῖδέ τις, καὶ πόθεν δῆλον ὅτι ως ἔχει; λέγομεν ὡς ὅτι 'Αριστοτέλης ὁ φιλό- ναγαγὼν τέχνας ῥητορικὰς ἐμνήσθη καὶ ταύτης.

XXIX. ΠΕΡΙ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑΣ.

136.

ol. in Demosth. Olynth. I p. 11, 10 Did.: ιτον πρὸς τούτοις συνηρίθμησεν αὐτὸν τοῖς τότε κσι, τεχνικῶς σφόδρα τὸ ἀξιόπιστον ἑαυτῷ :ενος. ὁ γὰρ 'Αριστοτέλης φησὶ δεῖν τὸν ιν οὕτω συμβουλεύειν ὡς ἑαυτὸν μέλλοντα τούτοις ἐφ' οἷς ποιεῖται τὴν συμβουλήν· τού- πείθονται μᾶλλον, οὓς ἂν ὁρῶσιν ἑτοίμους ὄν- ιετέχειν ὧν συμβουλεύειν ἐγνώκασι.

XXX. ΑΠΟΡΗΜΑΤΑ ΟΜΗΡΙΚΑ.

Ar. vulg. (vit. Marc. cf. ad tit. XI): ὁ μὲν οὖν ις ὢν τὴν τῶν ἐλευθέρων παιδείαν ἐπαιδεύετο, ὡς δηλοῖ ιμένα αὐτῷ περὶ ποιητικῶν καὶ πρὸς ποιητάς, ἔτι μέν- ιήρου προβλήματα καὶ αἱ ῥητορικαὶ τέχναι.

137.

ol. ext. marg. cod. Ven. B ad Il. β, 53 ł. Villoison (ad β, 73 p. 50ᵇ 41 Bekk.): 'Αγαμέμνων ἀποπειρᾶται τῶν 'Αχαιῶν καὶ ιαξε ὥστε ὀλίγου τὰ ἐναντία συμβῆναι ἢ ἐβου- λεύετο; καὶ τὸ κώλυμα ἀπὸ μηχανῆς· ἡ γὰρ 'Αθηνᾶ ἐκώλυεν. ἔστι δὲ ἀποίητον τὸ μηχάνημα λύειν ἄλλως εἰ μὴ ἐξ αὐτοῦ τοῦ μύθου. φησὶ δὲ ὁ 'Αριστοτέλης ποιητικὸν μὲν εἶναι τὸ μιμεῖσθαι τὰ εἰωθότα γίνεσθαι καὶ ποιητῶν μᾶλλον τὸ κινδύνους παρεισάγειν.

138.

Schol. ext. B (Porphyrii sec. Eust.) ad Il. β, 169 ἀτάλαντον: λύων ὁ 'Αριστοτέλης τὸ τάλαντον οὔτε ἴσον φησὶ τότε καὶ νῦν εἶναι οὔτε ἀφωρισμένῳ χρῆσθαι σταθμῷ, ἀλλὰ μέτρον τι μόνον εἶναι, ὡς καὶ φιάλη σχῆμα τι ἀφωρισμένον οὐκ ἔχον σταθμόν, μέ- τρον δέ τι. καὶ τὸ τάλαντον δὲ μέτρον τί ἐστι, ποσὸν δὲ οὐκέτι ἀφωρισμένον· διὸ καὶ τὸ ἀντικείμενον αὐτοῖς ὑπερ- φίαλον καὶ ἀτάλαντον.

Schol. BL ad Il. ε, 577 ἀτάλαντον: τὸ τάλαν- τον ὁ μὲν 'Αριστοτέλης ἄλλως ἐξηγεῖται καὶ εὑρήσεις τοῦτο ἔμπροσθεν (ἐν τῷ ν̄ add. L) εἰς τὸν οὕτως ἔχοντα στίχον „ὣς φάτο, Μηριόνης δὲ θοῷ ἀτάλαντος Ἄρηι" (ν, 295).

Schol. (A sec. Vill.) ad Il. ψ, 269 τῷ δὲ τε- τάρτῳ θῆκε δύο χρύσοιο τάλαντα: πῶς τῷ τετάρτῳ πάντων μεῖζον δίδωσι; φησὶν οὖν ὁ 'Αριστοτέλης μὴ εἶναι τὸ τάλαντον ὡρισμένον ποσόν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἥσ- σονος καὶ μείζονος λαμβάνεσθαι· νῦν μὲν γὰρ ὡς ἧττον ἵππου λαμβάνεται, ἐν δὲ ταῖς λιταῖς (ι, 122) ὡς μεῖζον.

139.

Schol. ext. B (L) ad Il. β, 183 ἀπὸ δὲ χλαῖναν βάλε: ἀπρεπὲς εἶναι δοκεῖ τὴν χλαῖναν ἀποβαλόντα μονοχίτωνα θεῖν τὸν 'Οδυσσέα διὰ τοῦ στρατοπέδου καὶ μάλιστα οἷος 'Οδυσσεὺς εἶναι ὑπείληπται· φησὶ δ' 'Αριστοτέλης, ἵνα διὰ τοῦτο θαυμάζων ὁ ὄχλος ἐπι- στρέφηται καὶ ἐξικνῆται ἡ φωνὴ ὡς ἐπὶ μείζονα ἄλλου ἄλλοθεν συνιόντος· οἷον καὶ Σόλων λέγεται πεπονηκέναι, ὅτε συνῆγε τὸν ὄχλον περὶ Σαλαμῖνος.

140.

Schol. ext. B ad Il. β, 305 ἡμεῖς δ' ἀμφὶ περὶ κρήνην ἱεροὺς κατὰ βωμούς, μέχρι τοῦ, τῷ δεκάτῳ δὲ πόλιν αἱρήσομεν εὐρυάγυιαν (329): περὶ τούτων τῶν ἐπῶν ἠπόρησεν ὁ 'Αριστοτέλης τοιαῦτα· διὰ τί ὁ Κάλχας εἰ μὲν οὐδὲν ἦν τέρας τὸ γενόμενον, ἐξηγεῖται ὡς τέρας; τί γὰρ ἄτοπον ὑπὸ ὄφεως στρουθοὺς κατέδεσθαι ἢ τούτους ὀκτὼ εἶναι; περὶ δὲ τοῦ λίθον γενέσθαι οὐδὲν λέγει, ὃ ἦν μέγα. εἰ μὴ ἄρα εἰς τὸν ἀπόπλουν ἐσή- μαινεν, ὥς τινές φασιν, οὐκ ἔδει δὲ ἀναμνῆσαι· εἰκὸς γὰρ ἦν ὑπολαβεῖν καὶ εἰ μήτις ἔλεγε. καὶ εἰ τότε

χυρίζεται em. Wolf. ‖ 45 συμβῆναι Bekk.: συμβουλεύειν Vill.
ι Vill.: ἄλλως μὴ cod. ‖ 11 ita ego, cod. ἀφωρ. ἔχον σταθμόν, μέτρον δ' οὐκέτι. ‖ 32 μεῖζον L et Bekk. ‖ 34 Σαλαμῖνα Vill.,
ł. i. e. -μῖνος L. ‖ 39 ἠπόρηται Vill. ‖ 45 μήτις cod.: μάρτυς Vill. (comp. male intellecto). ‖ καὶ τότε cod.

ἀξίως ἔλεξε τοῦτο, ὅτι οὐδὲ ἀπέδωκεν, κἂν εἰ ἦν τὸ τέρας· ἐνάτη γὰρ ἦν ἡ μήτηρ, δεκάτῳ δὲ τὸ Ἴλιον ἥλω. φησὶν οὖν μὴ εἰς τὸν νόστον εἰρῆσθαι τὰ περὶ τῆς ἀπολιθώσεως τοῦ δράκοντος, διὸ οὐδ' ἐποίησε λέγοντα· οὔτε γὰρ πάντες ἐγένοντο ἄνοστοι, γελοῖός τ' ἂν ἦν οὐκ ἀποτρέπων τοῦ πλοῦ ἀλλὰ πλεῖν προτρεπόμενος οὓς ἐδήλου τὰ σημεῖα μὴ ἐπανήξειν. μή ποτ' οὖν, φησί, τὸ σημεῖον τὸ λίθον γενέσθαι βραδύτητος σημεῖον ἦν, ὅπερ ἤδη καὶ ἐγεγόνει, καὶ οὐκέτ' ἦν φοβερόν. ἐλήφθη δὲ ἐν ἔτεσιν ἐννέα· τοῦ δεκάτου γὰρ ἔτους ἀρχομένου ἐγένετο, ἀριθμεῖ δὲ τὰ ὁλόκληρα ἔτη, ὥστε συνᾴδει ὀρθῶς ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀπολωλότων καὶ τῶν ἐτῶν.

Ibidem mox (cod. f. 27ᵛ sup.): ἡ δὲ τοῦ δράκοντος ἀπολίθωσις κατὰ μὲν Ἀριστοτέλην τὴν βραδύτητα ἐδήλου καὶ τὸ σκληρὸν τοῦ πολέμου, κατὰ δὲ ἄλλους τὴν τῆς πόλεως ἐρήμωσιν...

141.

Schol. ext. B (L, Eton.) ad Il. β, 649 Κρήτην ἑκατόμπολιν: διὰ τί ἐνταῦθα μὲν πεποίηκεν „ἄλλοι θ' οἳ Κρήτην ἑκατόμπολιν ἀμφενέμοντο", ἐν δὲ τῇ Ὀδυσσείᾳ εἰπὼν ὅτι ἔστιν ἡ Κρήτη καλὴ καὶ πίειρα καὶ περίρρυτος, ἐπάγει „ἐν δ' ἄνθρωποι πολλοὶ ἀπειρέσιοι καὶ ἐνενήκοντα πόληες"; τὸ γὰρ ποτὲ μὲν ἐνενήκοντα ποτὲ δὲ ἑκατὸν λέγειν δοκεῖ ἐναντίον εἶναι. ... Ἀριστοτέλης δὲ οὐκ ἄτοπόν φησιν, εἰ μὴ πάντες τὰ αὐτὰ λέγοντες πεποίηνται αὐτῷ· οὕτως γὰρ καὶ ἀλλήλοις τὰ αὐτὰ παντελῶς λέγειν ὤφειλον.

142.

Schol. ext. B. ad Il. γ, 236 (δοιὼ δ' οὐ δύναμαι): διὰ τί τὴν Ἑλένην πεποίηκεν ἀγνοοῦσαν περὶ τῶν ἀδελφῶν ὅτι οὐ παρῆσαν, δεκαετοῦς τοῦ πολέμου ὄντος καὶ αἰχμαλώτων πολλῶν γινομένων· ἄλογον γάρ. ἔτι δὲ καὶ εἰ ἠγνόει, ἀλλ' οὐκ ἦν ἀναγκαῖον μνησθῆναι τούτων οὐκ ἐρωτηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Πριάμου περὶ αὐτῶν· οὐδὲ γὰρ πρὸς τὴν ποίησιν πρὸ ἔργου ἦν ἡ τούτων μνήμη. φησὶ μὲν οὖν Ἀριστοτέλης· ἴσως ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐντυγχάνειν ἐφυλάττετο τοῖς αἰχμαλώτοις.

143.

Schol. ext. B (E) ad Il. γ, 276: (Πορφυρίου. εἰς τὸ Ζεῦ πάτερ Ἴδηθεν μεδέων κύδιστε μέγιστε, καὶ μέχρι τοῦ στίχου (380), ὧδέ σφ' ἐγκέφαλος χαμάδις ῥέοι ὡς ὅδε οἶνος. ἀπορία.) διὰ τί βουλόμενος ἐπιορκῆσαι τοὺς Τρῶας ὁ ποιητής, ἵνα εὐλόγως ἀπόλωνται, οὐδαμοῦ πεποίηκεν ἐπιορκοῦντας, ἀλλ' οἴεται; ὁ γὰ[...] κος ἦν, εἰ Ἀλέξανδρον ἀποκτείνειεν ὁ Μενέλαος, [...] θῆναι τὴν Ἑλένην· οὐκ ἀναιρεθέντος δὲ οὐδαμοῦ [...] μὴ ἀποδιδόντες οὐδ' ἐπιώρκησαν. φησὶ δ' Ἀριστοτέλης ὅτι οὐδ' ὁ ποιητὴς λέγει ὡς ἐπιώρκησαν, κα[ὶ] ἐπ' ἄλλων „ὣς φάτο καί ῥ' ἐπίορκον ὤμοσε", [...] ὅτι κατάρατοι ἦσαν· αὐτοὶ γὰρ ἑαυτοῖς κατηρ[άσαντο] εἰπόντες „Ζεῦ κύδιστε μέγιστε καὶ ἀθάνατοι θεοὶ [...] ὁππότεροι πρότεροι ὑπὲρ ὅρκια πημήνειαν, ὧδέ σφ' ἐγκέ[φαλος] χαμάδις ῥέοι ὡς ὅδε οἶνος". οὐκ ἐπιώρκησαν μὲ[ν] ἐκακούργησαν δὲ καὶ ἔβλαψαν τοὺς ὅρκους· ἐπι[...] οὖν ἦσαν. ταῦτά τοι καὶ Ἥρα πειρᾶται ἐξ αὐ[...] κατηράσαντο γενέσθαι αὐτοῖς τὴν βλάβην· εὔξα[ντο] γὰρ ἐκείνων „ὁππότεροι πρότεροι ὑπὲρ ὅρκια πημ[ήνειαν] ὧδέ σφ' ἐγκέφαλος χαμάδις ῥέοι ὡς ὅδε οἶνος" [...] αὐτὸ τοῦτο παρακελεύεται τῇ Ἀθηνᾷ „ἐλθεῖν ἐς Τ[ρώων] καὶ Ἀχαιῶν φύλοπιν αἰνήν, πειρᾶν δ' ὡς κε Τ[ρῶες] ὑπερκύδαντας Ἀχαιοὺς ἄρξωσι πρότεροι ὑπὲρ ὅρκ[ια δη]λήσασθαι". τὸ δὲ βλάψαι οὐκ ἔστιν ἐπιορκῆσαι.

144.

Schol. ext. B (L) ad Il. γ, 277 (cf. Sch. Vindob. ad Od. μ, 374 in A. P. p. 159) [...] ὃς πάντ' ἐφορᾷς: διὰ τί τὸν ἥλιον πάντα ἐφορ[ᾶν καὶ] πάντα ἐπακούειν εἰπών, ἐπὶ τῶν ἑαυτοῦ βοῶν ἀγγ[ελου] δεόμενον ἐποίησεν „ὠκέα δ' ἠελίῳ ὑπερίονι ἄγγ[ελος ἦλθε] Λαμπετίη τανύπεπλος, ὅ οἱ βόας ἔκταν ἑταῖροι". [...] δ' Ἀριστοτέλης φησίν, ἤτοι ὅτι πάντα μὲν ὁ[ρᾷ] ἀλλ' οὐχὶ ἅμα, ἤτοι ὅτι τῷ ἡλίῳ ἦν τὸ ἐξαγγ[εῖλαι] Λαμπετίᾳ ὥσπερ τῷ ἀνθρώπῳ ἡ ὄψις· [...] ἁρμόττον ἦν εἰπεῖν οὕτως τόν τε Ἀγαμέμνονα [...] ἐν τῇ μονομαχίᾳ „ἠέλιός θ' ὃς πάντ' ἐφορᾷς κα[ὶ πάντ'] ἐπακούεις" καὶ τὸν Ὀδυσσέα πρὸς τοὺς ἑταίρ[ους λέ]γοντα· οὐ γὰρ δὴ καὶ τὰ ἐν ᾅδου ὁρᾷ.

145.

Schol. ext. B (LE) ad Il. γ, 441: (Π[...] διὰ τί τὸν Ἀλέξανδρον πεποίηκεν οὕτως ἀθλ[ιον ...] μόνον ἡττηθῆναι μονομαχοῦντα, ἀλλὰ καὶ φ[...] ἀφροδισίων μεμνημένον εὐθὺς καὶ ἐρᾶν μάλ[ιστα] φάσκοντα καὶ οὕτως ἀσώτως διακεῖσθαι; Ἀριστοτέλης μέν φησιν εἰκότως· ἐρωτικῶς μὲν γὰρ καὶ πρότερ[ον ...] ἐπέτεινε δὲ τότε. πάντες γάρ, ὅτε μὴ ἔξε[στι ...] μὴ οὐχ ἕξουσι, τότε ἐρῶσι μάλιστα. διὸ καὶ [...] ἐπιτείνουσι μᾶλλον· ἐκείνῳ δὲ ἡ μάχη τοῦτ[ο ...]

1 ἀπέδωκεν ἂν εἴη cod. (ἀπέδωκεν sc. τὸ γενόμενον). ‖ 5 γελοῖος δ' Vill. ‖ 6 οὓς: ὡς cod. ‖ 8 βραδυτῆτος cod., βραδ[...] cod.: οὖν Vill. ‖ 26 ἀλλήλοι Vill. ‖ 27 ὤφειλον cod.: ὀφείλουσιν Vill. ‖ 37 cf. Schol. int. B (LV): ἠγνόει δὲ τὰ τε[...] συγχωρουμένη συντυγχάνειν τοῖς αἰχμαλώτοις. ‖ 42 quae uncis inclusa add. E. ‖ 43 οὐδαμῶς E.

b4 ὁ Ἀρ. E. ‖ 17 τρῶας E, τρῶσιν B, quem male legit Vill. qui habet ὡς κεντροισιν. ‖ 18 sic BE, ἄρξαντας male Vill. [...] πρότερον Eton., προτέρους male Vill. ‖ 28 τοῦ ἡλίου cod. ‖ ἐξαγγεῖλαι cod., ἐξαγγεῖλαι errore Vill. (L.) | 31 ἄδη cod. [...] solus E. ‖ 41 ἐπέτεινε cod. (item LE): πέφηνε male Vill. ‖ φοβοῦνται BL (-ῶνται E). ‖ 42 οὐκ om. cod., add. Kamm[er].

146.

. ext. B (LED) ad Il. δ, 88: (Πορφυ- τί ἡ Ἀθηνᾶ εἰς σύγχυσιν τῶν ὅρκων οὐ τῶν ὶ ἐπελέξατο ἀλλὰ τῶν ἐπικούρων; καίτοι ος ἄν τις ἐγένετο Ἀλεξάνδρῳ μᾶλλον εἰ ἦν. καὶ διὰ τί τῶν ἐπικούρων τὸν Πάνδα- ατο; φησὶν οὖν ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι τῶν οὐδένα, διότι πάντες αὐτὸν ἐμίσουν, ὡς ὁ τιν „ἶσον γάρ σφιν πᾶσιν ἀπήχθετο κηρὶ με- ν δὲ ἐπικούρων τὸν Πάνδαρον ἐπελέξατο ὡς τον· σημεῖον δὲ ἡ ἐν οἴκῳ αὐτοῦ τῶν ἵππων ἵνα μὴ δαπανᾷ· καὶ ὅτι φύσει ἐπίορκος ἰν ἔθνος ἔτι καὶ νῦν δοκεῖ εἶναι ὅθεν ἐκεῖνος

πιστοι γὰρ Λυκάονες, ὡς καὶ Ἀριστοτέλης
Schol. A (LD) ad δ, 88.

147.

l. ext. B (E, Vat.) ad Il. δ, 297 ἱππῆας μὲν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν: (Πορφυρίου.) διὰ τί ταύτην ἐποίησεν, ἱππῆας μὲν πρῶτον, πεζοὺς ε, κακοὺς δ' ἐς μέσον; ἄτοπον γὰρ τὸ τοὺς τῆς φάλαγγος ποιῆσαι καὶ τούτων μεταξὺ ους. λύει δ' Ἀριστοτέλης· ἢ οὐ πρὸ τῆς λέγει τοὺς ἱππεῖς, φησίν, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς κέ- οὕτως πρῶτοι εἶεν ἄν. τοὺς δὲ κακοὺς οὐ ζει, ἀλλ' ἐναλλὰξ μεταξὺ ἀνδρείου τὸν ἀσθε- πεζοὺς δ' ἐξόπισθεν τῶν ἱππέων, ὥστε τὰ μὲν ιτεῖν τοὺς ἱππέας, μετὰ δὲ τούτους τοὺς πε- ταχοῦ δὲ μεταξὺ τῶν ἀνδρείων ἱππέων τε καὶ ίχθαι τοὺς κακοὺς ἤτοι ἱππέας τε καὶ πεζούς.

148.

ol. ext. B ad Il. ε, 741 (cf. Schol. ad Od. ν δέ τε Γοργείη κεφαλὴ δεινοῖο πελώρου: διὰ ιέν φησι τὴν κεφαλὴν τῆς Γοργόνος ἐν ᾅδου ν „μή μοι Γοργείην κεφαλὴν δεινοῖο πελώρου ἐμψειε", ποτὲ δὲ τὴν Ἀθηνᾶν ἔχειν ἐν τῇ αἰ- ν „βάλετ' αἰγίδα θυσανόεσσαν" καὶ ἐπάγει ·, ἐν δ' ἀλκή, ἐν δὲ κρυόεσσα ἰωκή, ἐν δέ τε εφαλὴ δεινοῖο πελώρου". φησὶ δ' Ἀριστο- ι μήποτε ἐν τῇ ἀσπίδι οὐκ αὐτὴν εἶχε τὴν τῆς Γοργόνος, ὥσπερ οὐδὲ τὴν ἔριν οὐδὲ τὴν ἰωκήν, ἀλλὰ τὸ ἐκ τῆς Γοργόνος γιγνόμενον τι πάθος καταπληκτικόν.

149.

ol. int. B (LV) ad Il. ε, 778 αἱ δὲ βάτην τρήρωσι πελείασιν ἴθμαθ' ὁμοῖαι: ... καλῶς τῶν βουλομένων λαθεῖν τὰ ἴχνη περιστεραῖς εἴκασεν· ἀφανῆ γὰρ αὐτῶν τὰ ἴχνη, ὡς Ἀριστοτέλης.

150.

Schol. ext. B ad Il. ζ, 234 ἔνθ' αὖτε Γλαύκῳ Κρονίδης φρένας ἐξέλετο Ζεύς: ... διὰ τί ὁ μὲν Γλαῦκος προήχθη εἰς φιλοτιμίαν τοῦ ἀλλάσσειν τὰ ὅπλα χρυσᾶ ὄντα πρὸς Διομήδη, ὁ δὲ ποιητὴς ἐπιτιμᾷ ὡς οὐ δέον οὐδ' εἰ φίλος εἴη προίεσθαι πλείονος ἄξιον; ... ὁ ποιητὴς δέ, φησὶν Ἀριστοτέλης, οὐχ ὅτι τὰ πλείονος ἄξια ὄντα προήκατο ἐπιτιμᾷ, ἀλλ' ὅτι ἐν πολέμῳ καὶ χρώμενος προίετο· οὐδὲν γὰρ ἀλλοιότερον ὥσπερ ἂν εἰ ἀπέβαλε τὰ ὅπλα. ἐπιτιμᾷ οὖν ὅτι κρείττω προίετο οὐκ εἰς τιμὴν ἀλλ' εἰς χρῆσιν· ἀναγκαῖον δὲ τοῦτο δηλῶσαι εἰπόντα τὴν ἀξίαν.

151.

Schol. ext. B ad Il. η, 93: διὰ τί προκαλουμένου Ἕκτορος εἰς μονομαχίαν οἱ μὲν ἄλλοι ἄριστοι αἴδεσθεν μὲν ἀνήνασθαι, δεῖσαν δ' ὑποδέχθαι, Μενέλαος δὲ πρῶτος ἀνίσταται καὶ μεμψάμενος τοὺς ἄλλους κατεδύσατο τεύχεα καλά, μάχεσθαι προθυμούμενος· ὅτε δὲ προτραπέντες οἱ ἐννέα ἀνίσταντο, οὐδαμοῦ αὐτὸς ἐν τούτοις εὑρίσκεται, ἀλλ' Ἀγαμέμνων καὶ Διομήδης καὶ οἱ Αἴαντες καὶ Ἰδομενεὺς καὶ Μηριόνης καὶ Εὐρύπυλος καὶ Θόας καὶ Ὀδυσσεύς; φησὶ δὲ ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι ἅπαξ ἀκούσας „μηδ' ἔθελ' ἐξ ἔριδος σεῦ ἀμείνονι φωτὶ μάχεσθαι Ἕκτορι" οὐκ ἔμελλεν αὖθις ἀνίστασθαι· καὶ ὅτι τὸ πρότερον ἐκ φιλονεικίας ἡ ἀνάστασις· καὶ ὅτι ἤδη μονομαχήσας ἐτύγχανεν Ἀλεξάνδρῳ καὶ οὐ καλῶς ἀπαλλάξας, καὶ νεωστὶ ἐτέτρωτο ὑπὸ Πανδάρου· καὶ ὅτι ἀποκινδυνεύειν τοῦτον οὐκ ἐχρῆν, ἐν ᾧ τὸ τέλος ἤρτητο τοῦ πολέμου· ἐπὶ γὰρ Ἀλεξάνδρου ἴσον ἦν τὸ τοῦ κινδύνου.

152.

Schol. ext. B ad Il. η, 228: διὰ τί ὁ Αἴας τῷ Ἕκτορι δεδήλωκε τὴν τοῦ Ἀχιλλέως μῆνιν; οὐδεμία γὰρ ἀνάγκη ἦν οὐδὲ φρονίμου ἀνδρὸς τὰ παρ' αὐτοῦ κακὰ τοῖς πολεμίοις ἐξαγγέλλειν. ἢ ὅτι ... Ἀριστοτέλης δέ, ἵνα μὴ οἴηται τὸν Ἀχιλλέα ἀποδεδειλιακέναι, ἀλλὰ κἀκεῖνον καὶ ἄλλους αὐτοῦ εἶναι κρείττους.

153.

Schol. ext. B. ad Il. ι, 17: διὰ τί λέγοντα ποιεῖ ἐν δήμῳ „ὦ φίλοι Ἀργείων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες" τοὺς ἡγήτορας καὶ βασιλεῖς προσφωνῶν καίπερ πάντων παρόντων; φησὶν οὖν ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι ὁ μὲν δῆμος

φ. solus E. ‖ 7 φησὶν οὖν BL: καί φησιν DE. ‖ 11 ἐν οἴκῳ: τῷ οἴκῳ BLE (ἡ τῶν ἵππων αὐτοῦ ἐπ' οἴκου κ. D, vel ἐν οἴκῳ κ. ι γοῦν: γαο Vill. ‖ 19 Πορφ. add. E. ‖ 24 λέγει ego: λέγειν Vill. ‖ 25 οὗτοι Vill., corr. Bekk. ‖ 30 τοὺς κακοὺς etc. . p. 161) errore om. Vill., inserui ex ipso Ven. B et Eton.
αὐτῇ γὰρ τὰ τῶν περιστερῶν ἴχνη καὶ Ἀρ. λέγει L. ‖ 44 ita cod., ἡγεμόνας falso Vill.

μόνου τοῦ ἀκοῦσαι κύριος, οἱ δὲ ἡγεμόνες καὶ τοῦ πρᾶξαι.

154.

Schol. ext. B ad Il. κ, 98 (κ, 198 Bekk.) *μὴ τοὶ μὲν καμάτῳ ἀδηκότες ἠδὲ καὶ ὕπνῳ*: ἠπόρησεν Ἀριστοτέλης διὰ τί ἔξω τοῦ τείχους ἐποίησε τοὺς ἀριστέας βουλευομένους ἐν νυκτηγορίᾳ, ἐξὸν ἐντὸς τοῦ τείχους ἐν ἀσφαλεῖ. καί φησι· πρῶτον μὲν οὖν οὐκ εἰκὸς ἦν ἀποκινδυνεύειν τοὺς Τρῶας οὔτ' ἐπιτίθεσθαι νύκτωρ· οὐ γὰρ τῶν εὐτυχούντων ἦν ἀποκινδυνεύειν. ἔπειτα ἐν ἐρημίᾳ καθ' ἡσυχίαν βουλεύεσθαι περὶ τῶν τηλικούτων ἔθος. ἄτοπον δ' ἂν ἦν, εἰ ἠξίουν μὲν πορευθῆναί τινας εἰς τοὺς Τρῶας, αὐτοὶ δὲ οὐδὲ μικρὸν προελθεῖν ἐτόλμων. ἔπειτα στρατηγῶν ἂν εἴη τὸ φυλάσσεσθαι τοὺς νυκτερινοὺς θορύβους, τὸ δ' ἐν τῷ στρατεύματι νυκτὸς συνιόντας βουλεύεσθαι, νεωτερισμοῦ ὑποψίαν παρασχόν, φόβον ἂν ἐνεποίει.

155.

Schol. ext. B ad Il. κ, 153 *ὄρθ' ἐπὶ σαυρωτῆρος ἐλήλατο*: φαύλη δοκεῖ εἶναι ἡ τῶν δοράτων ἐπὶ σαυρωτῆρας στάσις· καὶ δὴ πολλαχοῦ θόρυβον ἤδη πεποίηκε νύκτωρ ἓν μόνον πεσόν. λύει δ' Ἀριστοτέλης λέγων ὅτι τοιαῦτα ἀεὶ ποιεῖ Ὅμηρος, οἷα ἦν τότε. ἦν δὲ τοιαῦτα τὰ παλαιά, οἷάπερ καὶ νῦν ἐν τοῖς βαρβάροις· πολλοὶ δὲ οὕτω χρῶνται τῶν βαρβάρων.

156.

Schol. ext. B ad Il. κ, 252: ... αὐτίκα τῶν παλαιῶν ζητημάτων ὡμολόγηται εἶναι τὸ τοιοῦτο, ἐν οἷς φησίν „ἄστρα δὲ δὴ προβέβηκε, παρῴχηκεν δὲ πλέον νὺξ τῶν δύο μοιράων, τριτάτη δ' ἔτι μοῖρα λέλειπται". πῶς γὰρ εἰ αἱ δύο μοῖραι ἐξήκουσιν αὐταί τε καὶ ἔτι τούτων πλέον, ἡ τριτάτη μοῖρα λέλειπται ἀλλ' οὐχὶ τῆς τρίτης μόριον ... Ἀριστοτέλης δὲ οὕτως ἀξιοῖ λύειν ἐν οἷς φησίν· ἡ εἰς δύο διαίρεσις εἰς ἴσας δύναται γενέσθαι ἐν τούτοις· ἐπεὶ δὲ τὸ πλέον τοῦ ἡμίσεος ἀόριστόν ἐστιν, ὅταν τοσοῦτον αὐξηθῇ ὡς τοῦ ὅλου τρίτον ἀπολείπεσθαι, ἀκριβοῦς ἂν εἴη τὸ ἀφορίσαι τοῦτο καὶ δηλῶσαι ἴσον ἐστὶ τὸ καταλειφθέν, ἵνα ὅσον ηὐξήθη τοῦ ὅλου τὸ ἥμισυ δῆλον γένηται. οἷον τῶν ϛ̄ ἥμισυ τὰ γ̄. εἴπερ διαιρεθείη τὰ ϛ̄ εἰς β̄ ἴσα, ἔσται γ̄. ἐὰν τὸ ἕτερον μέρος αὐξηθῇ, ἄδηλον πότερον μορίῳ ἀριθμοῦ ἢ ὅλῃ μονάδι. ἐὰν οὖν ὅλῃ μονάδι πλέον γένηται, τὸ μέρος τὸ ὑπολειπόμενον τρίτον ἔσται τοῦ ὅλου, ὥστε καὶ ὁ εἰπὼν τῶν δύο μερῶν θάτερον πλέον γενόμενον καταλέλοιπε τριτάτην μοῖραν, δεδήλωκεν ὅτι ἐν αὐ[illegible] πλέον μονάδι γέγονε, τεσσάρων γεγονότων τῶν [illegible] δύο ὑπολειπομένων, ὅπερ ἦν τῶν ἓξ τὸ τρίτον. [illegible] καὶ τῆς νυκτὸς αἱ δώδεκα μοῖραι εἰς δύο ἴσας [illegible] μερίζεσθαι δύνανται εἰς ἕξ, ηὐξήθη δὲ καὶ πλε[illegible] νὸς θάτερον μέρος, ἄδηλον δὲ τὸ πόσαις ὥραις· [illegible] μιᾷ καὶ δύο καὶ τρισὶ καὶ πλείοσιν ἡ αὔξησις [illegible] γίνεσθαι· ἀφορίσας ὁ ποιητὴς τὸ ἀόριστον τοῦ [illegible] πόσον ἦν καὶ ὅτι δύο ὥραις ηὐξήθη, ἐπήγαγε [illegible] τάτη μοῖρα λέλειπται, ὡς ὀκτὼ μὲν γενέσθαι τὰς [illegible] χηκυίας ὥρας, καταλείπεσθαι δὲ τέσσαρας, α[illegible] ὅλου τρίτον.

157.

Schol. cod. A ad Il. τ, 108 *εἰ δ' ἄγε [illegible] ὄμοσσον*: διὰ τί ἡ Ἥρα ὀμόσαι προάγει τὸν Δία; [illegible] ὡς οὐ ποιοῦντα ἃ ἂν φῇ. εἰ δὲ τοῦτο, διὰ τί οὐ [illegible] ἀλλὰ καὶ ὀμόσαι ἠξίωσεν, ὡς καὶ ψευδομέν[illegible] ὀμόσῃ; ὁ δὲ ποιητής φησιν ἀληθεύειν „ὅ τι κε [illegible] κατανεύσῃ". τὸ μὲν οὖν ὅλον μυθῶδες· καὶ γὰρ [illegible] ἑαυτοῦ ταῦτά φησιν Ὅμηρος οὐδὲ γινόμενα [illegible] ἀλλ' ὡς διαδεδομένων περὶ τὴν Ἡρακλέους [illegible] μέμνηται. ῥητέον δὲ ὅτι καὶ ὁ μῦθος εἰκότως [illegible] τὴν Ἥραν ὁρκοῦσαν τὸν Δία· πάντες γὰρ περὶ [illegible] βοῦνται μὴ ἄλλως ἀποβῇ, πολὺ τῷ ἀσφαλεῖ [illegible] πειρῶνται· διὸ καὶ ἡ Ἥρα ἅτε οὐ περὶ μικρ[illegible] ζομένη καὶ τὸν Δία εἰδυῖα ὅτι αἰσθόμενος τὸν [illegible] δουλεύοντα ὑπεραγανακτήσει, τῇ ἰσχυροτάτῃ [illegible] κατέλαβεν αὐτόν. οὕτως Ἀριστοτέλης.

158.

Schol. ext. B (M) ad Il. ω, 15: [illegible] διὰ τί ὁ Ἀχιλλεὺς τὸν Ἕκτορα εἷλκε περὶ [illegible] τοῦ Πατρόκλου παρὰ τὰ νενομισμένα ποιῶν [illegible] κρόν; ἢ παρανομοῦσι τὰ αὐτὰ οὐχ οἱ ἀμυνόμε[illegible] οἱ ἄρχοντες, ὁ δὲ Ἕκτωρ πρότερος ἐνεχείρησε [illegible] Πάτροκλον τὰ τοιαῦτα ... ἔστι δὲ λύειν, φησὶ [illegible] στοτέλης, καὶ τῷ εἰς τὰ ὑπάρχοντα ἀνάγ[illegible] τοιαῦτα ἦν, ἐπεὶ καὶ νῦν ἐν Θετταλίᾳ περιέλ[illegible] τοὺς τάφους.

159.

Schol. Victor. (Townl.) ad Il. ω, [illegible] *ἕλκεα πάντα μέμυκε*: παράδοξον· τὰ μὲν [illegible] ζώντων ἕλκη μετὰ θάνατον μύει, τὰ δὲ μετὰ [illegible] νόμενα σήπεται.

ib. ἀδύνατον νεκρῶν τραύματα μύειν. [illegible]

14 προελθεῖν Bekk. (cf. προιέναι ad κ, 194): προσελθεῖν Vill. ‖ 17 ἂν addidi. ‖ 21 πολλαχοῦ Bekk.: [illegible] ‖ 34 ἴσας: ἴσην Vill. ‖ 35 ἐπειδὴ Vill. ex cod. ‖ ἀκριβῶς Vill.
b8 ἀφορίσας ego: ἀφορίζει cod. ‖ 30 Πορφ. add. M. ‖ 15 προάγει ego (cf. κελεύει in sch. B): προς Vill. ‖ 34 [illegible] 35 λύειν M.: λύσις Vill. ‖ 36 καὶ τῷ ... ἀνάγειν ego: καὶ ... ἀνάγων BM.

'λης εἰρηκέναι Ὅμηρον „μῦσεν δὲ περιβροιλή". τοῦτο δὲ τὸ ἡμιστίχιον οὐδὲ φέρεται.

160.

l. (B sec. Vill. cf. Eust.) ad Il. ω, 569 ον, οὐδ' αὐτὸν ἐνὶ κλισίῃσι ἐάσω: Ἀριστοτὶν ἀνώμαλον εἶναι τὸ Ἀχιλλέως ἦθος. οἱ δέ ἵνα ἀποστήσῃ αὐτὸν τοῦ ἐφ' Ἕκτορι θρήνου, δειδίσσει.

161.

l. (ed. Dindorf.) HQE ad Od. δ, 356 Αἰγύπτου προπάροιθε, Φάρον δέ ἑ κικλήσκουν ἄνευθ' (ὅσσον τε πανημερίη γλαφυρὴ νηῦς οσοῦτον γὰρ ἀπέχει Ναυκράτεως ἡ Φάρος, τῆς Αἰγύπτου τὸ ἐμπόριον ἦν, ὥς φησιν 'λης. μέχρι Ναυκράτεως τὸ πέρας ἦν τοῦ ε.

162.

l. T ad Od. ε, 93 κέρασσε δὲ νέκταρ ἐρυ;δὲν ἄλλο πίνουσιν οἱ θεοὶ ἢ τὸ νέκταρ, διὰ τί λυψὼ τῷ Ἑρμῇ κεράσασα δίδωσιν; εἰ γὰρ σὺν ὕδατι, οὐ μόνον τὸ νέκταρ ἀλλὰ καὶ τὸ σιν. καίτοι, φησί, ψιλὴν ἀμβροσίαν παρέθηκε ὲ νέκταρ ἐρυθρόν". λύων οὖν ὁ Ἀριστοτέέρασσε, φησίν, ἤτοι τὸ μῖξαι ἄλλο ἄλλῳ ὶ ἢ τὸ ἐγχέαι· ἄμφω γὰρ δηλοῖ τὸ κεράσαι. „κέρασσε δὲ νέκταρ ἐρυθρόν" οὐ τὸ μῖξαι ὶ ψιλῶς ἐγχέαι.

m Schol. alt. (QEB) Vindob. κέρασε δὲ θρόν: ἀντὶ τοῦ ἐνέχεεν· οὐ γὰρ κιρνᾶται τὸ οὐδὲν γὰρ ἄλλο πίνουσιν οἱ θεοὶ ἢ νέκταρ κιρνᾷ ὕδατι ἡ Καλυψώ; ἔστιν οὖν ἀντὶ τοῦ ὁ τῆς ἀρχαίας συνηθείας· εἰς κέρας γὰρ ἐγνον. ἢ ὅτι τὸ κέρασε κατὰ τὸν Ἀριστοτέ Πορφύριος λέγει, οὐ μόνον δηλοῖ τὸ μῖξαι ῳ ἄλλο, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐγχέαι ψιλῶς.

163.

l. (TQEP) Vindob. ad Od. ε, 334 (Ἰνὼ ἣ πρὶν μὲν ἔην βροτὸς αὐδήεσσα) ... ζητεῖ τοτέλης, διὰ τί τὴν Καλυψὼ καὶ τὴν Κίρν Ἰνὼ αὐδηέσσας λέγει μόνας· πᾶσαι γὰρ αι φωνὴν εἶχον. καὶ λῦσαι μὲν οὐ βεβούαγράφει δὲ ποτὲ μὲν εἰς τὸ αὐλήεσσα, ἐξ θαί φησιν ὅτι μονώδεις ἦσαν· ἐπὶ δὲ τῆς εσσα. τοῦτο γὰρ πάσαις ὑπῆρχεν αὐταῖς καὶ σαι γὰρ αὗται ἐπὶ γῆς ᾤκουν.

Schol. alt. HQP ibidem: ὁ μὲν Ἀριστοφάνης τὰς ἀνθρωποειδεῖς θεὰς αὐδηέσσας φησὶν οἱονεὶ φωνὴν μεταληφυίας, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης οὐδήεσσαν λέγει οἱονεὶ ἐπίγειον. οὕτως καὶ Χαμαιλέων.

Schol. H ad Od. κ, 136 αὐδήεσσα: Ἀριστοτέλης οὐδήεσσα.

164.

Schol. HQ et Vindobon. ad Od. ι, 106 (T ad ι, 311) Κυκλώπων δ' ἐς γαῖαν: ζητεῖ Ἀριστοτέλης πῶς ὁ Κύκλωψ ὁ Πολύφημος μήτε πατρὸς ὢν Κύκλωπος· Ποσειδῶνος γὰρ ἦν· μήτε μητρός, Κύκλωψ ἐγένετο αὐτός. ἐκ δὲ τοῦ μύθου ἐπιλύεται· καὶ γὰρ ἐκ Βορέου ἵπποι γίνονται καὶ ἐκ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Μεδούσης ὁ Πήγασος ἵππος.

165.

Schol. HT ad Od. ι, 345 (ι, 333): διὰ τί Ὀδυσσεὺς πρὸς τοὺς Φαίακας ἔλεγεν ὅτι τὸν Κύκλωπα ἐτύφλωσε Ποσειδῶνος υἱὸν ὄντα, οὖσι καὶ αὐτοῖς ἀπογόνοις Ποσειδῶνος; λύων οὖν Ἀριστοτέλης φησὶν ὅτι ᾔδει ἐχθροὺς αὐτοὺς ὄντας τοῦ Κύκλωπος· ἐκβληθέντας γάρ φησιν ὑπὸ τῶν Κυκλώπων ἐλθεῖν ἐπὶ τὴν Σχερίαν „οἳ πρὶν μέν ποτ' ἔναιον ... ἀλφηστάων".

Schol. QM (ad ι, 333) et Vindob. (ad ι, 315): πῶς οὐκ ἐδεδίει τοὺς ἐκγόνους Ποσειδῶνος Φαίακας τὴν πήρωσιν λέγων Κύκλωπος; Ἀριστοτέλης οὖν φησὶν ὅτι ᾔδει ἐχθροὺς ὄντας αὐτοῖς „οἵ σφεας σινέσκοντο".

166.

Schol. HTQ(M) ad Od. ι, 525: διὰ τί Ὀδυσσεὺς οὕτως ἀνοήτως εἰς τὸν Ποσειδῶνα ὠλιγώρησεν τῷ λόγῳ εἰπών „ὡς οὐκ ὀφθαλμόν γ' ἰήσεται οὐδ' ἐνοσίχθων". Ἀντισθένης μέν φησι διὰ τὸ εἰδέναι ὅτι οὐκ ἦν ἰατρὸς ὁ Ποσειδῶν ἀλλ' ὁ Ἀπόλλων, Ἀριστοτέλης δὲ οὐχ ὅτι οὐ δυνήσεται ἀλλ' ὅτι οὐ βουληθήσεται διὰ τὴν πονηρίαν τοῦ Κύκλωπος. διὰ τί οὖν ὁ Ποσειδῶν ὠργίσθη, καίτοι μὴ χαλεπαίνων διὰ τὸ ἀπόφθεγμα ἀλλὰ διὰ τὴν τύφλωσιν „Κύκλωπος γὰρ κεχόλωται, ὃν ὀφθαλμοῦ ἀλάωσεν", καὶ παμπονήρου ὄντος καὶ τοὺς ἑταίρους κατεσθίοντος; λύων δὲ ὁ Ἀριστοτέλης φησὶ μὴ ταὐτὸν εἶναι ἐλευθέρῳ πρὸς δοῦλον καὶ δούλῳ πρὸς ἐλεύθερον, οὐδὲ τοῖς ἐγγὺς τῶν θεῶν οὖσι πρὸς τοὺς ἄποθεν. ὁ δὲ Κύκλωψ ἦν μὲν ζημίας ἄξιος ἀλλ' οὐκ Ὀδυσσεῖ κολαστέος ἀλλὰ τῷ Ποσειδῶνι. ἢ πανταχοῦ νόμιμον τῷ διαφθειρομένῳ βοηθεῖν, τῷ υἱῷ· καὶ ἦρχον ἀδικίας οἱ ἑταῖροι.

167.

Schol. Vindob. ad Od. μ, 128 et 129 βόσκοντ' ἠελίοιο βόες (128): ἀπόβλητον ἦν τοῖς ἀρχαίοις ἀρότην

ῶς post οὖν add. cett. ‖ 41 βούλεται QE et Vind. ‖ 44 codd. αὐδήεσσα, etiam Vind. ‖ τοῦτο: ἐκεῖνο Vind. et E. ‖ ἐπὶ αὐλὰς Vind. et E.

σταυχος cod. ‖ 10 ὁ om. Vind. et T. ‖ 11 ἐγένετο. αὐτὸς δὲ ἑτέρῳ μύθῳ λ. codd. (αὐτὸς κύκλωψ ἐγένετο. ἑτέρῳ μύθῳ λ. T). ‖ ind. ‖ 33 sic HTQ. reliqua (διὰ τί οὖν ...) in HT(M). ‖ 41 ἢ: codd. εἰ. ‖ ἢ — ἑταῖροι om. H.

βοῦν κτείνειν. ἔπασχε γὰρ κακῶς ἐξ ἀνθρώπων ἢ θεῶν ὅστις τοῦτο πεποίηκεν. ὅπερ οἱ τοῦ Ὀδυσσέως φίλοι ποιήσαντες ἀπώλοντο. Ἀριστοτέλης φυσικῶς φησί· λέγει γὰρ τὰς τριακοσίους τοῦ χρόνου ἡμέρας πρὸς ταῖς λοιπαῖς. — ἑπτὰ βοῶν ἀγέλαι (129): Ἀριστοτέλης φυσικῶς τὰς κατὰ σελήνην ἡμέρας αὐτὸν λέγειν φησὶ τν οὔσας. τὸν γὰρ πεντήκοντα ἀριθμὸν ἑπταπλασιάσας εἰς τὸν τριακοστὸν περιεστάναι εὑρήσεις.

Eustathius p. 1717: ἰστέον δὲ ὅτι τὰς ἀγέλας ταύτας καὶ μάλιστα τὰς τῶν βοῶν φασὶ τὸν Ἀριστοτέλην ἀλληγορεῖν εἰς τὰς κατὰ δωδεκάδα τῶν σεληνιακῶν μηνῶν ἡμέρας γινομένας πεντήκοντα πρὸς ταῖς τριακοσίαις, ὅσος καὶ ὁ ἀριθμὸς ταῖς ἑπτὰ ἀγέλαις ἐχούσαις ἀνὰ πεντήκοντα ζῶα. διὸ οὔτε γόνον αὐτῶν γίνεσθαι Ὅμηρος λέγει οὔτε φθοράν· τὸ γὰρ αὐτὸ ποσὸν ἀεὶ ταῖς τοιαύταις ἡμέρας μένει.

168.

Schol. N ad Od. ν extr (p. 789 Dind.): διὰ τί Ὀδυσσεὺς τῇ μὲν Πηνελόπῃ ἡλικίαν τε ἤδη ἐχούσῃ καὶ φιλούσῃ αὐτὸν οὐκ ἐδήλωσεν ὃς ἦν, τῷ δὲ Τηλεμάχῳ νέῳ ὄντι καὶ τοῖς οἰκέταις τῷ μὲν συβώτῃ τῷ δὲ βουκόλῳ ὄντι; οὐ γὰρ δήπου μὴ πεῖραν ἐκείνης εἰληφώς. ἔστι φάναι, φησὶν Ἀριστοτέλης, ὅτι τοῖς μὲν ἔδει ὡς ἂν μετέχειν μέλλουσι τοῦ κινδύνου εἰπεῖν· ἀδύνατον γὰρ ἦν ἄνευ τούτων ἐπιθέσθαι τοῖς μνηστῆρσι … ἔστι δὲ εἰπεῖν καὶ ὅτι ηὐλαβήθη μὴ περιχαρὴς ἀκούσασα γένηται καὶ ἐπίδηλον ποιήσῃ. ἑώρα γὰρ αὐτὴν σφόδρα ἐπιθυμοῦσαν. οὐκοῦν καὶ ὁ υἱός. ἀλλ' ὁ μὲν καὶ μειδιᾶν εἴωθε καὶ ἁπλῶς διαλέγεσθαι καὶ κρατεῖν τοῦ πάθους, ἡ δὲ μόνον κλαίειν. παυσαμένης οὖν τοῦ κλαίειν μόνον, εἰ καὶ μηδεὶς ἐξεῖπεν, ὑποψία τις ἐγένετο. οὐ γὰρ ἂν προσεποιήθη δακρύειν· ἡ γὰρ χαρὰ ὑποῦσα οὐκ ἂν κρατεῖν τῆς ποιήσεως εἴασεν.

169.

Schol. Vindob ad Od. ρ, 326 Ἄργον δ' αὖ κατὰ μοῖρ' ἔλαβε: Ἀριστοτέλης φησὶν ὅτι πρεσβύτης ἦν ἤδη σφόδρα ὁ κύων καὶ ὑπὸ τῆς ἡδονῆς τῆς πρὸς τὸν Ὀδυσσέα ἐτελεύτησεν εἰκότως· αἱ γὰρ σφοδραὶ ἡδοναὶ καὶ ἰσχυραὶ διαλύουσι. διὸ καὶ τὸν κύνα ἐποίησεν ἀναγνωρίσαντα καὶ ἡσθέντα καταψῦξαι.

170.

Schol. Vindob ad Od. ψ, 337 ἀλλὰ τοῦ οὔποτε θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἔπειθεν: Πορφυρίου. διὰ τί Ὀδυσσεὺς τῆς Καλυψοῦς διδούσης αὐτῷ τὴν ἀθανασίαν οὐκ ἐδέξατο; Ἀριστοτέλης μὲν οὖν πρὸς τοὺς Φαίακάς φησι ταῦτα λέγειν Ὀδυσσέα ἵνα σεμνότερος φα[illegible] καὶ μᾶλλον ἀλλοῖα σπουδάσαι. συνέφερε γὰρ [illegible] πρὸς τὸ θᾶττον ἀποσταλῆναι. ἔπειτα ἔοικεν [illegible] πεισθῆναι λέγειν μὴ λαβεῖν τὴν τοιαύτην δωρεὰν [illegible] μὴ πιστεῦσαι αὐτῇ τοιαῦτα λεγούσῃ. ἡ μὲ[illegible] ἔφασκε ποιήσειν, ὁ δὲ οὐκ ἐπίστευεν, οὐχὶ πιστε[illegible] ρητεῖτο.

171.

Phrynichus ecloga voc. Att. s. βασίλισσ[illegible] δεὶς τῶν ἀρχαίων εἶπεν, ἀλλὰ βασίλεια ἢ βασί[illegible]

Idem epit. s. βασίλισσαν Ἀλκαῖόν φασ[illegible] μῳδοποιὸν καὶ Ἀριστοτέλην ἐν τοῖς Ὁμηρ[illegible] μασιν εἰρηκέναι … τοῖς πλείοσιν οὖν πειθόμε[illegible] λειαν ἢ βασιλίδα λέγωμεν.

Antiatticista Bekk. Anecd. I p. 84, 26 [illegible] λισσα: Ἀλκαῖος Γανυμήδει, Ἀριστοτέλης Ὁ[illegible] ἀπορήμασιν.

172.

Athenaeus XIII p. 556ᵈ: θαυμάσαι δ' [illegible] φησὶν Ἀριστοτέλης, ὅτι οὐδαμοῦ τῆς Ἰλιάδ[illegible] ρος ἐποίησε Μενελάῳ συγκοιμωμένην παλλακ[illegible] δοὺς γυναῖκας. κοιμῶνται γοῦν παρ' αὐτῷ κα[illegible] ροντες μετὰ γυναικῶν, Νέστωρ καὶ Φοῖνιξ. οὐ γὰ[illegible] οὗτοι ἐκλελυμένοι τοῖς σώμασιν ἐν τοῖς τῆς [illegible] χρόνοις ἢ διὰ μέθης ἢ δι' ἀφροδισίων ἢ καὶ [illegible] ταῖς ἀδηφαγίαις ἀπεψίας, ὥστε εἰκότως [illegible] γήρᾳ. ἔοικεν οὖν ὁ Σπαρτιάτης αἰδεῖσθαι γαμ[illegible] σαν τὴν Ἑλένην, ὑπὲρ ἧς καὶ τὴν στρατιὰ[illegible] διόπερ φυλάττεται τὴν πρὸς ἄλλην κοιτα[illegible] Ἀγαμέμνων ὡς πολυγύναιος ὑπὸ Θερσίτου [illegible] „πλεῖαί τοι χαλκοῦ κλισίαι, πολλαὶ δὲ γυνα[illegible] ἐνὶ κλισίῃς ἐξαίρετοι, ἅς τοι Ἀχαιοὶ πρωτίστ[illegible] ἀλλ' οὐκ εἰκός, φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης, [illegible] εἶναι τὸ πλῆθος τῶν γυναικῶν, ἀλλ' εἰς γέρας [illegible] τὸν πολὺν οἶνον εἰς τὸ μεθύειν παρεσκευάσατο.

173.

Strabo XIII p. 598: καὶ μὴν τό γε [illegible] τὸ νῦν ἔτι λεγόμενον πλησίον οὕτως ἐστὶ τῆς [illegible] ὥστε θαυμάζειν εἰκότως ἄν τινα τῶν μὲν [illegible] τῶν δὲ τοὐναντίον τῆς ἀψυχίας, ἀπονοίας μὲ[illegible] τὸν χρόνον ἀτείχιστον αὐτὸ εἶχον, πλησίον [illegible] πόλεως καὶ τοσούτου πλήθους τοῦ τ' ἐν αὐτ[illegible] ἐπικουρικοῦ· νεωστὶ γὰρ γεγονέναι φησὶ τὸ [illegible] ἢ οὐδ' ἐγένετο, ὁ δὲ πλάσας ποιητὴς ἠφά[illegible] Ἀριστοτέλης φησίν· ἀψυχίας δέ, εἰ γ[illegible]

3 cf. schol. BQM: ἑπτὰ β. ἀγ. ἀριστοτέλης φυσικῶς φησί· λέγει γὰρ τὰς κατὰ σελήνην ἡμέρας πεντήκοντα πρὸς ταῖς [illegible]
5 hoc alt. sch. etiam in Q. ‖ 7 τν: τὰς ν Vind.
ᵇ2 ἀλ… codex cum lacuna.

ἐτειχομάχουν καὶ εἰσέπεσον εἰς αὐτὸ τὸ ναύ- ν καὶ προσεμάχοντο ταῖς ναυσίν, ἀτείχιστον δὲ οὐκ ἐθάρρουν προσιόντες πολιορκεῖν μικροῦ τοῦ λατος ὄντος.

174.

lutarch. de aud. poetis 12: οἱ δὲ παῖδες ἂν ὀρ- ρέφωνται τοῖς ποιήμασιν, καὶ ἀπὸ τῶν φαύλους ὶπους ὑποψίας ἐχόντων ἕλκειν τι χρήσιμον ἀμωσγέ- αθήσονται καὶ ὠφέλιμον. αὐτίκα γοῦν ὕποπτός Ἀγαμέμνων ὡς διὰ δωροδοκίαν ἀφεὶς τῆς στρα- ὸν πλούσιον ἐκεῖνον (τὸν Ἐχέπωλον Il. ψ, 296) ν Αἴθην χαρισάμενον αὐτῷ „δῶρ', ἵνα μή οἱ ὑπὸ Ἴλιον ἠνεμόεσσαν, ἀλλ' αὐτοῦ τέρποιτο μέ- νων· μέγα γάρ οἱ ἔδωκεν Ζεὺς ἄφενος". ὀρθῶς δέ γε ἐποίησεν, ὡς Ἀριστοτέλης φησίν, ἵππον ἀγαθὴν ἀν- θρώπου τοιούτου προτιμήσας.

175.

Athen. V, 6 p. 188[e]: πάντα δ' ὢν ἀκριβὴς Ὅμη- ρος καὶ τὸ μικρὸν τοῦτο οὐ παρέλιπε τὸ δεῖν θεραπεύ- σαντα τὸ σωμάτιον καὶ λουσάμενον ἰέναι πρὸς τὸ δεῖ- πνον. ἐπὶ γοῦν τοῦ Ὀδυσσέως εἶπε πρὸ τῆς παρὰ Φαίαξι θοίνης „αὐτόδιον δ' ἄρα μιν ταμίη λούσασθαι ἄνωγεν". ἐπὶ δὲ τῶν περὶ Τηλέμαχον „ἔς ῥ' ἀσα- μίνθους βάντες εὐξέστας λούσαντο". ἀπρεπὲς γὰρ ἦν, φησὶν Ἀριστοτέλης, ἥκειν εἰς τὸ συμπόσιον σὺν ἱδρῶτι πολλῷ καὶ κονιορτῷ.

IV. ETHICA.

. ΤΑ ΕΚ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ ΠΛΑΤΩΝΟΣ.

176.

roclus in Plat. remp p. 350 Bas.: καὶ μαρ- αι καὶ οὗτοι τὴν ἐπιγραφὴν (τῆς πολιτείας) ἀρ- την οὖσαν· καὶ γὰρ Ἀριστοτέλης ἐπιτεμνόμε- πραγματείαν ταύτην οὑτωσί φησιν „ἐπιτέμνεσθαι λιτείαν".

XXXII. ΝΟΜΟΣ ΣΥΣΣΙΤΙΚΟΣ.

henaeus V, 2 p. 186[b]: καὶ τοῖς φιλοσόφοις δὲ ἐπι- ν συνάγουσι τοὺς νέους μετ' αὐτῶν πρός τινα τετα- ὁμον εὐωχεῖσθαι. τοῦ γοῦν Ξενοκράτους ἐν ἀκαδη- ὶ πάλιν Ἀριστοτέλους συμποτικοί τινες ἦσαν νόμοι. itom. Ath. I p. 3[f]: ὅτι Ξενοκράτης ὁ Χαλκηδόνιος καὶ πος ὁ ἀκαδημαικὸς καὶ Ἀριστοτέλης συμποτικοὺς οὺς codd.) νόμους ἔγραψαν.

177.

oclus in Plat. rempubl. p. 350 Bas.: καὶ ἐν τιτικῷ τοῦτον αὐτὴν (τὴν πολιτείαν) προσαγορεύει τον καὶ ἐν τοῖς πολιτικοῖς ὡσαύτως καὶ Θεόφρα- νόμοις καὶ ἄλλοθι πανταχοῦ.

. ΠΕΡΙ ΣΥΜΒΙΩΣΕΩΣ ΑΝΔΡΟΣ ΚΑΙ ΓΥ-ΝΑΙΚΟΣ.

ronymus I adv. Iovin. (p. 191 t. IV, 2. Par. 1706): *nt Aristoteles et Plutarchus et noster Seneca de matrimonio libros, ex quibus et superiora nonnulla sunt et ista quae subicimus.*

178.

Anon. proleg. philos. (cod. Paris. 1939 f. 51[a]): ἔγραψε δὲ καὶ οἰκονομικὰ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν οἷς δια- λέγεται ὅτι πῶς ὀφείλει εὖ οἰκονομεῖσθαι ὁ οἶκος. ἐν οἷς καί φησιν ὅτι χρὴ συντρέχειν ἐπὶ τοῦ οἴκου ταῦτα πάντα, σχέσιν γυναικὸς πρὸς ἄνδρα, στοργὴν γονέων πρὸς τέκνα, δέος οἰκετῶν πρὸς δεσπότας καὶ ἵνα ἴσα ὦσι τὰ εἰσερχόμενα πλείω εἰσὶ τῶν ἐξερχομένων, ἀσώ- τως ἐστι.

David in categ. p. 25[b] 6 Br.: ἀλλὰ μὴν καὶ οἰκονομικά εἰσιν αὐτῷ γεγραμμένα βιβλία, ὡς τὸ οἰκο- νομικὸν σύνταγμα καὶ περὶ συμβιώσεως ἀνδρὸς καὶ γυ- ναικός, ἐν ᾧ λέγει ἐκ τεσσάρων σχέσεων συγκεκροτῆσθαι τὸν εὖ ἔχοντα οἶκον, πατρὸς πρὸς τέκνα, ἀνδρὸς πρὸς γυναῖκα, δεσπότου πρὸς δούλους, εἰσιόντων πρὸς ἐξιόντα καὶ ὡς εἴρηται ἡμῖν ἐν τοῖς τῆς Πορφυρίου εἰσαγωγῆς προλεγομένοις.

David proleg. phil. (cod. Paris. 1900 f. 36[a]): ἔγραψε δὲ καὶ τὰ οἰκονομικά, ἐν οἷς περὶ διοικήσεως οἴκου διαλέγεται. ἔνθα λέγει ὅτι δεῖ τινὰ τέσσαρα συνδραμεῖν εἰς οἴκου σύστασιν, σχέσιν ἀνδρὸς πρὸς γυ- ναῖκα, στοργὴν πατρὸς πρὸς τέκνα, δέος οἰκετῶν πρὸς δεσπότην, καὶ ἵνα ᾖ σύμμετρα τὰ ἐξιόντα τοῖς εἰσιοῦσιν. ἑκατέρα γὰρ ἀμετρία αἰσχρά ἐστιν· ὅταν γὰρ πολλὰ εὑρεθῶσι τὰ εἰσιόντα, ὀλίγα δὲ τὰ ἐξιόντα, αἰσχρόν τι

sic legitur corrupte, scilicet: ἵνα ἴσα ὦσι τὰ εἰσερχόμενα τοῖς ἐξερχομένοις. εἰ γὰρ ... πλείω ὦσι τὰ ἐξερχόμενα τῶν εἰσερχομένων, τι. ‖ 39 ἑκάτερα cod.

συμβαίνει· ὁ γὰρ τοιοῦτος φιλάργυρος εὑρίσκεται. εἴτε πάλιν ὀλίγα εὑρεθῶσι τὰ εἰσιόντα, πολλὰ δὲ τὰ ἐξιόντα, αἰσχρόν τι συμβαίνει· εὑρίσκεται γὰρ ὁ τοιοῦτος ἄσωτος.

Elias proleg. phil. (cod. Par. 1977 f. 19 = p. 424 Cr.): διὰ δὲ τὸ οἰκονομικὸν γέγραπται αὐτῷ ὁ οἰκονομικὸς τὸ σύνταγμα, ἐν ᾧ φησὶν ἐκ τεσσάρων σχέσεων συγκεκροτῆσθαι τὸν οἶκον, πατρὸς πρὸς τέκνα, ἀνδρὸς πρὸς γυναῖκα, δεσπότου πρὸς δούλους, εἰσιόντων πρὸς ἐξιόντα, ἵνα μήτε πλείονα τὰ εἰσιόντα τῶν ἐξιόντων, φειδωλία γὰρ τοῦτο καὶ ἀνελευθερία, μήτε πλείονα τὰ ἐξιόντα τῶν εἰσιόντων, ἀσωτία γὰρ τοῦτο, ἀλλ' ἐπ' ἴσης.

Anon. proleg. phil. (cod. Par. 1973 f. 17ᵇ): καὶ δηλοῖ Ἀριστοτέλης ἔν τινι αὐτοῦ μονοβιβλίῳ περὶ οἰκονομίας ἀρίστης διαλεγόμενος· καὶ λέγει ταύτην ἐκ τεσσάρων γενέσθαι σχέσεων, πατρὸς πρὸς τέκνα, δούλου πρὸς δεσπότην, γυναικὸς πρὸς ἄνδρα, εἰσιόντων πρὸς ἐξιόντα ἵνα μὴ ἐλλείπῃ μηδὲ πλεονάζῃ ἀλλὰ φυλάττῃ ἀναλογίαν πρὸς ἄλληλα. εἰ γὰρ κακῶς ἔχει ὁ πατὴρ πρὸς τὸν υἱὸν καὶ ὁ ἀνὴρ πρὸς τὴν γυναῖ[illegible] ὁ δεσπότης πρὸς τὸν δοῦλον καὶ τὸ ἀνάπαλιν τὰ [illegible] ἐναντίως ἔχουσι πρὸς ἄλληλα, κακὸς ὁ οἶκος ἐστι [illegible] οὐ μίαν προαίρεσιν ἔχουσιν ἐν τῷ οἴκῳ πάντες ἀλλ[illegible] φόρους.

179.

Clemens Alex. paedag. 3, 12 p. 111 S[illegible] (I, 335 Lips.): ἐγὼ δὲ καὶ τοῖς γεγαμηκόσι [illegible] σαιμι ἂν οἴκοι τὰς γυναῖκας μήποτε κατὰ πρόσωπ[illegible] κετῶν φιλεῖν. οὐδὲ γὰρ προσγελᾶν δούλοις Ἀριστο[illegible] λης εἴα ποτέ, πολλοῦ γε καὶ δεῖ κατ' ὄψιν αὐτῶ[illegible] λοφρονούμενον φαίνεσθαι τὴν γυναῖκα. ἄμεινον δὲ [illegible] ἀρξαμένους ἀπὸ τοῦ γάμου τὴν σεμνότητα ἐπιδεικ[illegible] μεγίστη γὰρ ἡ σωφροσύνης συζυγία καθαρᾶ[illegible] ἀποπνέουσα. πάνυ γὰρ θαυμασίως ἡ τραγῳδία [illegible] „φεῦ φεῦ γυναῖκες ..." ταῦτα τῆς δικαιοσύνης τὰ [illegible] γέλματα καὶ παρὰ τοῖς τὴν κοσμικὴν μετιοῦσι [illegible] ἐκφωνηθέντα οὐ παραιτητέον.

V. PHILOSOPHICA.

XXXIV. ΠΕΡΙ ΙΔΕΩΝ.

180.

Syrian. in metaph. (μ, 5. 1080, 9: ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν ἰδεῶν καὶ τοῦτον τὸν τρόπον καὶ διὰ λογικωτέρων καὶ ἀκριβεστέρων λόγων ἔστι πολλὰ συναγαγεῖν ὅμοια τοῖς τεθεωρημένοις.) **p. 301, 33 Br.:** ὅτι μὲν τούτων οὐδὲν πλέον εἰπεῖν ἔχει πρὸς τὴν τῶν εἰδῶν ὑπόθεσιν δηλοῖ καὶ τὸ πρῶτον ταύτης τῆς πραγματείας βιβλίον καὶ τὰ περὶ τῶν εἰδῶν αὐτῷ πεπραγματευμένα δύο βιβλία· σχεδὸν γὰρ ταὐτὰ ταῦτα πανταχοῦ τὰ ἐπιχειρήματα μεταφέρων καὶ ποτὲ μὲν αὐτὰ κατακερματίζων καὶ ὑποδιαιρῶν ποτὲ δὲ συντομώτερον ἀπαγγέλλων πειρᾶται τοὺς πρεσβυτέρους ἑαυτοῦ φιλοσόφους εὐθύνειν.

Syrian. in met. (ν, 6. 1093ᵇ 24: τὰ μὲν οὖν συμβαίνοντα ταῦτά τε κἂν ἔτι πλείω συναχθείη) **cit. apud Brandis. de perd. Ar. l. p. 14:** ταῦτά ἐστιν ἃ ἐν τούτοις ἀντιλέγει ταῖς τῶν Πυθαγορείων καὶ Πλατωνικῶν ἀνδρῶν θεωρίαις, ἃ δὴ περιέχει καὶ τὰ ἐν τῷ μείζονι τῶν α̅ ῥηθέντα, ὡς καὶ ὁ ὑπομνηματιστὴς Ἀλέξανδρος ὑπεσημήνατο. διὸ καὶ ἡμεῖς τούτοις ἐπιστήσαντες οὐδ' ἐκεῖνα παραλελοιπέναι νομίζομεν, οὐ μὴν οὐδ' ὅσα ἐν τοῖς περὶ εἰδῶν δύο βιβλίοις πρὸς [illegible] εἴρηκε· σχεδὸν γὰρ κἀκεῖ τὰ αὐτὰ ταῦτα ἀνακυ[illegible]

Michael Ephesius in metaph. h. l. p. 8[illegible] Bon.: τὰ μὲν οὖν συμβαίνοντα ... τὰ [illegible] καὶ ἔτι πλείω τούτων συναχθείη, τὰ περὶ τῶ[illegible] γραφέντα αὐτῷ δύο βιβλία, ἄλλα ὄντα [illegible] μ̅ καὶ ν̅ καὶ ἐκτὸς τῆς μετὰ τὰ φυσικὰ συγγ[illegible]

181.

Schol. ad Dionys. Thrac. gramm. (St[illegible] philosophi) p. 660, 32 Bekk.: ἰστέον δὲ [illegible] τῶν καθόλου καὶ ἀεὶ μενόντων εἰσίν, ὡς καὶ Ἀ[illegible] τέλης εἴρηκεν ἐν τοῖς περὶ ἰδεῶν ἃ πρὸς τὰς Πλ[illegible] ἰδέας ἐστὶν αὐτῷ πεποιημένα. τὰ μὲν μερικὰ [illegible] μεταβάλλουσι καὶ οὐδέποτε ὡσαύτως ἔχουσι, τὰ [illegible] θόλου ἄτρεπτα καὶ αἴδιά ἐστιν.

182.

Alexander ad Ar. metaph. (1, 9. 990ᵇ [illegible] καθ' οὓς τρόπους δείκνυμεν ὅτι ἔστι τὰ εἴδη, κα[illegible] φαίνεται τούτων· ἐξ ἐνίων μὲν γὰρ οὐκ ἀνάγ[illegible] γνεσθαι συλλογισμόν ... ἐξ ἐνίων δὲ καὶ οὐχ [illegible] τούτων εἴδη γίγνεται. κατά τε γὰρ τοὺς λόγους [illegible]

19 φυλάττειν cod.
ᵇ14 v. l. καθαρᾶς ἡδονῆς. ‖ 16 v. Stob. flor. 67, 3. ‖ 31 τοῖς: τῷ cod.

ιστημῶν εἴδη ἔσται πάντων ὅσων ἐπιστῆμαί εἰσι,
τὰ τὸ ἓν ἐπὶ πολλῶν καὶ τῶν ἀποφάσεων, κατὰ
οεῖν τι φθαρέντος τῶν φθαρτῶν· φάντασμα γάρ
ων ἐστίν) p. 59, 6: πλεοναχῶς μὲν ταῖς ἐπι-
; πρὸς τὴν τῶν ἰδεῶν κατασκευὴν προσεχρήσαντο,
τῷ πρώτῳ περὶ ἰδεῶν λέγει. ὧν δὲ νῦν μνη-
' ἔοικε λόγων εἰσὶ τοιοῦτοι. εἰ πᾶσα ἐπιστήμη
τι καὶ τὸ αὐτὸ ἐπαναφέρουσα ποιεῖ τὸ αὐτῆς
αὶ πρὸς οὐδὲν τῶν καθ' ἕκαστον, εἴη ἄν τι ἄλλο
:άστην παρὰ τὰ αἰσθητὰ ἀίδιον καὶ παράδειγμα
' ἑκάστην ἐπιστήμην γινομένων· τοιοῦτον δὲ ἡ ἰδέα.
πιστῆμαί εἰσι, ταῦτα ἔστιν· ἄλλων δέ τινων παρὰ τὰ
αστά εἰσιν αἱ ἐπιστῆμαι, ταῦτα γὰρ ἄπειρά τε καὶ
, αἱ δὲ ἐπιστῆμαι ὡρισμένων· ἔστιν ἄρα τινὰ παρὰ
' ἕκαστα, ταῦτα δὲ αἱ ἰδέαι. ἔτι εἰ ἡ ἰατρικὴ
τιν ἐπιστήμη τῆσδε τῆς ὑγιείας ἀλλ' ἁπλῶς
, ἔσται τις αὐτουγίεια· καὶ εἰ ἡ γεωμετρία μή
ῆδε τοῦ ἴσου καὶ τοῦδε τοῦ συμμέτρου ἐπιστήμη
.πλῶς ἴσου καὶ ἁπλῶς συμμέτρου, ἔσται τι αὐ-
καὶ αὐτοσύμμετρον, ταῦτα δὲ αἱ ἰδέαι. οἱ δὴ
λόγοι τὸ μὲν προκείμενον οὐ δεικνύουσιν, ὃ ἦν
; εἶναι, ἀλλὰ δεικνύουσι τὸ εἶναί τινα παρὰ τὰ
καστα καὶ αἰσθητά. οὐ πάντως δὲ εἴ τινα ἔστιν
παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα, ταῦτά εἰσιν ἰδέαι· ἔστι
ιρὰ τὰ καθ' ἕκαστα τὰ κοινά, ὧν φαμὲν καὶ
στήμας εἶναι ... (p. 59, 32) χρῶνται δὲ καὶ
λόγῳ εἰς κατασκευὴν τῶν ἰδεῶν. εἰ ἕκαστος
ιλλῶν ἀνθρώπων ἄνθρωπός ἐστι καὶ τῶν ζῴων
αὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως, καὶ οὐκ ἔστιν ἐφ'
' αὐτῶν αὐτὸ αὑτοῦ τι κατηγορούμενον, ἀλλ'
ὃ καὶ πάντων αὐτῶν κατηγορεῖται οὐδενὶ αὐτῶν
ὄν, εἴη ἄν τι τούτων παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα
κεχωρισμένον αὐτῶν ἀίδιον· ἀεὶ γὰρ ὁμοίως κα-
'αι πάντων τῶν κατ' ἀριθμὸν ἀλλασσομένων. ὃ
ἐστιν ἐπὶ πολλοῖς κεχωρισμένον τε αὐτῶν καὶ
τοῦτ' ἐστὶν ἰδέα· εἰσὶν ἄρα ἰδέαι. τοῦτόν φησι
'ον κατασκευάζειν ἰδέας καὶ τῶν ἀποφάσεων ...
32) ὁ λόγος ὁ ἀπὸ τοῦ νοεῖν κατασκευάζων τὸ
ίας τοιοῦτός ἐστιν. εἰ ἐπειδὰν νοῶμεν ἄνθρωπον
ἢ ζῷον, τῶν ὄντων τέ τι νοοῦμεν καὶ οὐδὲν τῶν
αστον, καὶ γὰρ φθαρέντων τούτων μένει ἡ αὐτὴ
δῆλον ὡς ἔστι παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα καὶ αἰσθητὰ
ντων ἐκείνων καὶ μὴ ὄντων νοοῦμεν· οὐ γὰρ δὴ μὴ
ιοῦμεν τότε. τοῦτο δὲ εἶδός τε καὶ ἰδέα ἐστίν.

183.

exander ad Ar. metaph. (ib. v. 15—17: ἔτι δὲ οἱ ἀκριβέστεροι τῶν λόγων οἱ μὲν τῶν πρός τι ποιοῦσιν ἰδέας, ὧν οὔ φαμεν εἶναι καθ' αὑτὸ γένος, οἱ δὲ τὸν τρίτον ἄνθρωπον λέγουσιν) p. 62, 12: ὁ δὲ λόγος ὁ τὸν τρίτον ἄνθρωπον εἰσάγων τοιοῦτος. λέγουσι τὰ κοινῶς κατηγορούμενα τῶν οὐσιῶν κυρίως τε εἶναι τοιαῦτα καὶ ταῦτα εἶναι τὰ ἴσα. ἔτι τὰ ὅμοια ἀλλήλοις τοῦ αὐτοῦ τινὸς μετουσίᾳ ὅμοια ἀλλήλοις εἶναι, ὃ κυρίως ἐστὶ τοῦτο· καὶ τοῦτο εἶναι τὴν ἰδέαν. ἀλλ' εἰ τοῦτο, καὶ τὸ κατηγορούμενον τινῶν κοινῶς, ἂν μὴ ταὐτὸν ᾖ ἐκείνων τινὶ ὧν κατηγορεῖται, ἄλλο τί ἐστι παρ' ἐκεῖνα, διὰ τοῦτο γὰρ γένος ὁ αὐτοάνθρωπος ὅτι κατηγορούμενος τῶν καθ' ἕκαστα οὐδενὶ αὐτῶν ἦν ὁ αὐτός, τρίτος ἄνθρωπος ἔσται τις παρά τε τὸν καθ' ἕκαστα, οἷον Σωκράτη καὶ Πλάτωνα, καὶ παρὰ τὴν ἰδέαν, ἥτις καὶ αὐτὴ μία κατ' ἀριθμόν ἐστιν ... (p. 62, 33) δείκνυται καὶ οὕτως ὁ τρίτος ἄνθρωπος. εἰ τὸ κατηγορούμενον τινῶν πλειόνων ἀληθῶς καὶ ἔστιν ἄλλο παρὰ τὰ ὧν κατηγορεῖται κεχωρισμένον αὐτῶν· τοῦτο γὰρ ἡγοῦνται δεικνύναι οἱ τὰς ἰδέας τιθέμενοι, διὰ τοῦτο γάρ ἐστί τι αὐτοάνθρωπος κατ' αὐτούς, ὅτι ὁ ἄνθρωπος κατὰ τῶν καθ' ἕκαστα ἀνθρώπων πλειόνων ὄντων ἀληθῶς κατηγορεῖται καὶ ἄλλος τῶν καθ' ἕκαστα ἀνθρώπων ἐστίν· ἀλλ' εἰ τοῦτο, ἔσται τις τρίτος ἄνθρωπος. εἰ γὰρ ἄλλος ὁ κατηγορούμενος ὧν κατηγορεῖται καὶ κατ' ἰδίαν ὑφεστώς, κατηγορεῖται δὲ κατά τε τῶν καθ' ἕκαστα καὶ κατὰ τῆς ἰδέας ὁ ἄνθρωπος, ἔσται τρίτος τις ἄνθρωπος παρά τε τοὺς καθ' ἕκαστα καὶ τὴν ἰδέαν. οὕτως δὲ καὶ τέταρτος ὁ κατά τε τούτου καὶ τῆς ἰδέας καὶ τῶν καθ' ἕκαστα κατηγορούμενος, ὁμοίως δὲ καὶ πέμπτος καὶ τοῦτο ἐπ' ἄπειρον. ἔστι δὲ ὁ λόγος οὗτος τῷ πρώτῳ ὁ αὐτός, ἐπεὶ ἔθεντο τὰ ὅμοια τοῦ αὐτοῦ τινὸς μετουσίᾳ ὅμοια εἶναι· ὅμοιοι γὰρ οἵ τε ἄνθρωποι καὶ αἱ ἰδέαι ... τῇ μὲν οὖν πρώτῃ (p. 62, 12—20) τοῦ τρίτου ἀνθρώπου ἐξηγήσει ἄλλοι τε κέχρηνται καὶ Εὔδημος σαφῶς ἐν τοῖς περὶ λέξεως, τῇ δὲ τελευταίᾳ (p. 62, 33—63, 9) αὐτὸς ἔν τε τῷ πρώτῳ περὶ ἰδεῶν καὶ ἐν τούτῳ μετ' ὀλίγον.

184.

Alexander ad Ar. metaph. p. 72, 13: ὅτι δὲ μὴ ὡς Εὔδοξος ἡγεῖτο καὶ ἄλλοι τινὲς μίξει τῶν ἰδεῶν τὰ ἄλλα, ῥᾴδιόν φησιν (1, 9. 991, 18) εἶναι συναγαγεῖν πολλὰ καὶ ἀδύνατα ἑπόμενα τῇ δόξῃ τῇδε. εἴη δ' ἂν τοιαῦτα. εἰ μίγνυνται αἱ ἰδέαι τοῖς ἄλλοις, πρῶτον μὲν σώματα ἂν εἶεν· σωμάτων γὰρ ἡ μῖξις. ἔτι ἕξουσιν ἐναντίωσιν πρὸς ἀλλήλας· ἡ γὰρ μῖξις κατ' ἐναντίωσίν ἐστιν. ἔτι οὕτως μιχθήσεται ὡς ἢ ὅλην ἐν ἑκάστῳ τῶν

ὡισμένον codd.
πρώτῳ: τετάρτῳ codd.

οἷς μίγνυται εἶναι ἢ μέρος. ἀλλ᾽ εἰ μὲν ὅλη, ἔσται ἐν πλείοσι τὸ ἓν κατὰ τὸν ἀριθμόν· ἓν γὰρ κατὰ τὸν ἀριθμὸν ἡ ἰδέα. εἰ δὲ κατὰ μέρος, τὸ μέρους τοῦ αὐτοανθρώπου μετέχον, οὐ τὸ αὐτοανθρώπου ἔσται ἄνθρωπος. ἔτι διαιρεταὶ ἂν εἶεν αἱ ἰδέαι καὶ μερισταί, οὖσαι ἀπαθεῖς. ἔπειτα ἔσται μὲν ὁμοιομερῆ, εἴγε πάντα τὰ ἔχοντά τι μέρος ἐξ αὐτοῦ ὅμοιά ἐστιν ἀλλήλοις· πῶς δὲ οἷόν τε τὰ εἴδη ὁμοιομερῆ εἶναι; οὐ γὰρ οἷόν τε τὸ μέρος τοῦ ἀνθρώπου ἄνθρωπον εἶναι, ὡς τὸ τοῦ χρυσοῦ μέρος χρυσόν. ἔτι, ὡς καὶ αὐτὸς ὀλίγον προελθὼν λέγει, ἐν ἑκάστῳ οὐ μία ἔσται ἰδέα μεμιγμένη ἀλλὰ πολλαί. εἰ γὰρ ἄλλη μὲν ζῴου ἰδέα ἄλλη δὲ ἀνθρώπου, ὁ δὲ ἄνθρωπος καὶ ζῷόν ἐστι καὶ ἄνθρωπος, ἀμφοτέρων ἂν μετέχοι τῶν ἰδεῶν· καὶ ὁ αὐτοάνθρωπος δὲ ἰδέα, ᾗ μὲν καὶ ζῷόν ἐστι, μετέχοι ἂν καὶ αὐτοῦ τοῦ ζῴου· οὕτως δὲ οὐκέτι ἂν ἁπλαῖ αἱ ἰδέαι εἶεν ἀλλ᾽ ἐκ πολλῶν συγκείμεναι, καὶ αἱ μὲν αὐτῶν πρῶται αἱ δὲ δεύτεραι. εἰ δὲ μή εἰσι ζῷον, πῶς οὐκ ἄτοπον ἄνθρωπον λέγειν μὴ εἶναι ζῷον; ἔτι δὲ εἰ μίγνυνται τοῖς πρὸς αὐτὰ οὖσι, πῶς ἂν ἔτι εἶεν παραδείγματα, ὡς λέγουσιν; οὐδὲ γὰρ οὕτως τὰ παραδείγματα ταῖς εἰκόσι τῆς ὁμοιότητος τῆς πρὸς αὐτὰ αἴτια τῷ μεμῖχθαι. ἔτι τε καὶ συμφθείροιντο ἂν τοῖς ἐν οἷς εἰσὶ φθειρομένοις. ἀλλ᾽ οὐδὲ χωρισταὶ ἂν εἶεν αὐταὶ καθ᾽ αὑτάς, ἀλλ᾽ ἐν τοῖς μετέχουσιν αὐτῶν. πρὸς δὲ τούτοις οὐδὲ ἀκίνητοι ἔτι ἔσονται. καὶ ὅσα ἄλλα ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ ἰδεῶν τὴν δόξαν ταύτην ἐξετάζων ἔδειξεν ἄτοπα ἔχουσαν. διὰ τοῦτο γὰρ εἶπε τὸ „ῥᾴδιον γὰρ συναγαγεῖν πολλὰ καὶ ἀδύνατα πρὸς τὴν δόξαν ταύτην"· ἐκεῖ γὰρ συνῆκται.

XXXV. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΩΝ.

185.

Clem. Alex. strom. 1, 14, 62 p. 129 Sylb.: Πυθαγόρας μὲν οὖν Μνησάρχου Σάμιος, ὥς φησιν Ἱππόβοτος, ὡς δὲ Ἀριστόξενος ἐν τῷ Πυθαγόρου βίῳ καὶ Ἀριστοτέλης καὶ Θεόπομπος Τυρρηνὸς ἦν.

186.

Apollonius mirab. 6: τούτοις δὲ ἐπιγενόμενος Πυθαγόρας Μνησάρχου υἱὸς τὸ μὲν πρῶτον διεπονεῖτο περὶ τὰ μαθήματα καὶ τοὺς ἀριθμούς, ὕστερον δέ ποτε καὶ τῆς Φερεκύδου τερατοποιίας οὐκ ἀπέστη. καὶ γὰρ ἐν Μεταποντίῳ πλοίου εἰσερχομένου φορτίον ἔχοντος καὶ τῶν παρατυχόντων εὐχομένων σῶον κατελθεῖν διὰ τὸ φορτίον, ἐφεστῶτα τοῦτον εἰπεῖν „νεκρὸν τοίνυν φανήσεταί ὑμῖν σῶμα ἄγον τὸ πλοῖον τοῦτο". πάλιν δ᾽ ἐν Καυλωνίᾳ, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης . . . : [illegible] Ἀριστοτέλης γράφων περὶ αὐτοῦ πολλὰ μὲν ἄλλα λέγει καὶ τὸν ἐν Τυρρηνίᾳ, φησί, δάκνοντα θανάσιμον ὄφιν αὐτὸς δάκνων ἀπέκτεινεν. καὶ τὴν γινομένην δὲ στάσιν τοῖς Πυθαγορείοις προειπεῖν· διὸ καὶ εἰς Μεταπόντιον ἀπῆρεν ὑπὸ μηδενὸς θεωρηθείς· καὶ ὑπὸ τοῦ Κόσα τοῦ ποταμοῦ διαβαίνων σὺν ἄλλοις ἤκουσε φωνὴν μεγάλην καὶ ὑπὲρ ἄνθρωπον „Πυθαγόρα, χαῖρε"· τοὺς δὲ παρόντας περιδεεῖς γενέσθαι. ἐφάνη δέ ποτε καὶ ἐν Κρότωνι καὶ ἐν Μεταποντίῳ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ καὶ ὥρᾳ. ἐν θεάτρῳ δὲ καθήμενός ποτε ἐξανίσταται, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης, καὶ τὸν ἴδιον μηρὸν παρέφηνε τοῖς παρακαθημένοις χρυσοῦν. λέγεται δὲ [illegible] αὐτοῦ καὶ ἄλλα τινὰ παράδοξα, ἡμεῖς δὲ μὴ βουλόμενοι μεταγραφέων ἔργον ποιεῖν αὐτοῦ τὸν λόγον καταπαύσομεν.

Aelian. var. hist. 2, 26: Ἀριστοτέλης λέγει ὑπὸ τῶν Κροτωνιατῶν τὸν Πυθαγόραν Ἀπόλλωνα Ὑπερβόρειον προσαγορεύεσθαι. κἀκεῖνα δὲ προσεπιλέγει ὁ τοῦ Νικομάχου ὅτι τῆς αὐτῆς ἡμέρας ποτὲ καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν καὶ ἐν Μεταποντίῳ ὤφθη ὑπὸ πολλῶν καὶ ἐν Κρότωνι. ⟨καὶ ἐν Ὀλυμπίᾳ δὲ ἐν⟩ τῷ ἀγῶνι ἐξανιστάμενος ἐν θεάτρῳ καὶ τῶν μηρῶν ὁ Πυθαγόρας παρέφηνε τὸν ἕτερον χρυσοῦν. λέγει δὲ ὁ αὐτὸς καὶ ὡς ὑπὸ τοῦ Κόσα τοῦ ποταμοῦ διαβαίνων προσρηθείη, καὶ πολλούς φησιν ἀκηκοέναι τὴν πρόσρησιν ταύτην.

Aelian. var. hist. 4, 17: Ἐδίδασκε Πυθαγόρας τοὺς ἀνθρώπους ὅτι κρειττόνων γέγονε σπερμάτων ἢ κατὰ τὴν φύσιν τὴν θνητήν· τῆς γὰρ αὐτῆς ἡμέρας καὶ ὤφθη καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν ἐν Μεταποντίῳ καὶ ἐν Κρότωνι. καὶ ἐν Ὀλυμπίᾳ δὲ παρέφηνε τὸν ἕτερον τῶν μηρῶν. καὶ Μυλλίαν τὸν Κροτωνιάτην ὑπεμίμνησκεν ὅτι Μίδας ὁ Γορδίου ἐστί. καὶ τὸν ἀετὸν δὲ τὸν λευκὸν κατέψησεν ὑπομείναντα αὐτόν. ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τοῦ Κόσα τοῦ ποταμοῦ διαβαίνων προσερρήθη· „χαῖρε Πυθαγόρα". (Diog. Laertius 8, 11: καὶ γὰρ μεγαλοπρεπέστατος λέγεται γενέσθαι καὶ [illegible] δόξαν ἔχειν περὶ αὐτοῦ ὡς εἴη Ἀπόλλων ἐξ Ὑπερβορέων ἀφιγμένος. λέγεται δέ ποτε αὐτοῦ [illegible]

1 [illegible] codd., corr. Rosius | 37 Ἀριστοτέλης Preller: Ἀρίσταρχος codd. | Θεόπομπος Prell. | 45 [illegible] Μεταποντίῳ Meurs. | [illegible] ἔχοντος vulgo
21 [illegible] post [illegible] add. ed. pr., [illegible] corr. M | 2 vulgo [illegible] ed. pr., corr. Meurs. | 4 [illegible] expl. Jamb. v. P. 142 | 10 vulgo [illegible] | 11 [illegible] om. codd., [illegible] ed. sec. Bas. [illegible] | 15 [illegible] | 21 Πυθαγόρα Gesn.: [illegible] codd. | 25 [illegible] | 28 [illegible] Κόσα [illegible] K[illegible] ποταμοῦ codd. | 33 [illegible] Ἀριστοτέλης [illegible]

ἰφθῆναι χρυσοῦν· καὶ ὅτι Νέσσος ὁ ποταμὸς ιντα αὐτὸν προσαγορεύσαι πολὺς ἦν ὁ φάσκων).
nbl. de vita Pythag. c. 28 s. 140—143: πίστιν τῶν παρ' αὐτοῖς ὑπολήψεων ἡγοῦνται εἶ- την ὅτι ἦν ὁ πρῶτος εἰπὼν αὐτός, οὐχ ὁ τυχὼν εός. καὶ ἓν τοῦτο τῶν ἀκουσμάτων ἐστί, τίς ὁ ɔας; φασὶ γὰρ εἶναι Ἀπόλλω Ὑπερβόρεον. δὲ τεκμήρια ἔχεσθαι ὅτι ἐν τῷ ἀγῶνι ἐξανιστά- ὶν μηρὸν παρέφηνε χρυσοῦν, καὶ ὅτι Ἄβαριν τὸν ρεον εἱστία καὶ τὸν οἰστὸν αὐτοῦ ἀφείλετο ᾧ ῖτο. λέγεται δὲ ὁ Ἄβαρις ἐλθεῖν ἐξ Ὑπερβο- είρων χρυσὸν εἰς τὸν νεὼν καὶ προλέγων λοιμόν. δὲ ἐν τοῖς ἱεροῖς καὶ οὔτε πίνων οὔτε ἐσθίων ːοτὲ οὐθέν. λέγεται δὲ καὶ ἐν Λακεδαιμονίοις ·ὰ κωλυτήρια καὶ διὰ τοῦτο οὐδένα πώποτε ἐν Λακεδαίμονι λοιμὸν γενέσθαι. τοῦτον οὖν αριν παρελόμενος ὃν εἶχε χρυσοῦν οἰστόν, οὗ χ οἷός τ' ἦν τὰς ὁδοὺς ἐξευρίσκειν, ὁμολογοῦντα καὶ ἐν Μεταποντίῳ εὐξαμένων τινῶν γενέσθαι τὰ ἐν τῷ προσπλέοντι πλοίῳ „νεκρὸς τοίνυν ἂν φη· καὶ ἐφάνη νεκρὸν ἄγον τὸ πλοῖον. καὶ ἐν ι τὸν ὄφιν τὸν ἀποκτείνοντα τὸν δασὺν ἔλαβε επέμψατο. ὁμοίως δὲ καὶ τὸν ἐν Τυρρηνίᾳ τὸν ὄφιν αὐτὸς ἀπέκτεινε δάκνων. ἐν Κρότωνι δὲ ὶν τὸν λευκὸν κατέψησεν ὑπομείναντα, ὥς φασι. ίνου δέ τινος ἀκούειν οὐκ ἔφη πω λέξειν πρὶν ἢ τι φανῇ· καὶ μετὰ ταῦτα ἐγένετο ἐν Καυλω- ευκὴ ἄρκτος. καὶ πρὸς τὸν μέλλοντα ἐξαγγέλ- τοῦ τὸν θάνατον προεῖπεν αὐτός. καὶ Μυλλίαν ɔτωνιάτην ἀπέμνησεν ὅτι ἦν Μίδας ὁ Γορδίου· ;ετο ὁ Μυλλίας εἰς τὴν ἤπειρον ποιήσων ὅσα ἐπὶ bῳ ἐκέλευσε. λέγεται δὲ καὶ ὅτι τὴν οἰκίαν ; πριάμενος καὶ ἀνορύξας ἃ μὲν εἶδεν οὐδενὶ εν εἰπεῖν, ἀντὶ δὲ τῆς ἁμαρτίας ταύτης ἐν ἱεροσυλῶν ἐλήφθη καὶ ἀπέθανε· τὸ γὰρ γέ- ποπεσὸν τοῦ ἀγάλματος τὸ χρυσοῦν ἐφωράθη ταῦτά τε οὖν λέγουσι πρὸς πίστιν καὶ ἄλλα

187.

nblichus de vita Pythagorica s. 31: ἱστορεῖ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς περὶ τῆς Πυθαγορικῆς φι- ;ς διαίρεσίν τινα τοιάνδε ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν ἐν τοῖς πορρήτοις διαφυλάττεσθαι· τοῦ λογικοῦ ζώου τὸ ι θεός, τὸ δ' ἄνθρωπος, τὸ δὲ οἷον Πυθαγόρας.

188.

Apuleius de deo Socr. 20 (cod. Harl.): *credo vestrum plerosque hoc quod dixi cunctantius credere et inpendio mirari formam daemonis Socrati visam. at hoc saeculo oppido mirari solitos Pythagoricos, si quis se negaret unquam vidisse daemonem, satis ut reor idoneus auctor est Aristoteles. quod si cuivis potest evenire facultas contemplandi divinam effigiem, cur non apprime potuerit Socrati obtingere . . .*

Clem. Al. strom. 6, 6, 53 (t. III p. 130 Lips.): Ἰσίδωρος δὲ ὁ Βασιλείδου υἱὸς ἅμα καὶ μαθητὴς ἐν τῷ πρώτῳ τῶν τοῦ προφήτου Παρχὼρ ἐξηγητικῶν καὶ αὐτὸς κατὰ λέξιν γράφει „φασὶ δὲ καὶ οἱ Ἀττικοὶ μεμηνῦσθαί τινα Σωκράτει παρεπομένου δαίμονος αὐτῷ, καὶ Ἀριστοτέλης δαίμοσι κεχρῆσθαι πάντας ἀνθρώπους λέγει συνομαρτοῦσιν αὐτοῖς παρὰ τὸν χρόνον τῆς ἐνσωματώσεως, προφητικὸν τοῦτο μάθημα λαβὼν καὶ καταθέμενος εἰς τὰ ἑαυτοῦ βιβλία, μὴ ὁμολογήσας ὅθεν ὑφείλετο τὸν λόγον τοῦτον".

189.

Gellius 4, 11: *Plutarchus quoque, homo in disciplinis gravi auctoritate, in primo librorum quos de Homero composuit Aristotelem philosophum scripsit eadem ipsa de Pythagoricis scripsisse, quod non abstinuerint edendis animalibus nisi pauca carne quadam. verba ipsa Plutarchi, quoniam res inopinata est, subscripsi:* Ἀριστοτέλης δὲ μήτρας καὶ καρδίας καὶ ἀκαλήφης καὶ τοιούτων ἄλλων ἀπέχεσθαί φησι τοὺς Πυθαγορικούς, χρῆσθαι δὲ τοῖς ἄλλοις. ἀκαλήφη *autem est animal marinum quod urtica appellatur.*

Porph. v. P. 45: ἀπέχεσθαι δὲ καὶ ἄλλων παρήνει, οἷον μήτρας τε καὶ τριγλίδος καὶ ἀκαλήφης, σχεδὸν δὲ καὶ τῶν ἄλλων θαλασσίων ξυμπάντων.

Diog. Laert. 8, 19: παντὸς δὲ μᾶλλον ἀπηγόρευε μήτ' ἐρυθῖνον ἐσθίειν μήτε μελάνουρον· καρδίας τ' ἀπέχεσθαι καὶ κυάμων· Ἀριστοτέλης δέ φησι καὶ μήτρας καὶ τρίγλης ἐνίοτε.

190.

Diog. Laert. 8, 33—35: τιμὰς θεοῖς δεῖν νομίζειν καὶ ἥρωσι μὴ τὰς ἴσας, ἀλλὰ θεοῖς ἀεὶ μετ' εὐφημίας λευχειμονοῦντας καὶ ἁγνεύοντας, ἥρωσι δ' ἀπὸ μέσου ἡμέρας. τὴν δ' ἁγνείαν εἶναι διὰ καθαρμῶν καὶ

cr. Κόσας. ‖ 6 vulgo π. εἰπὼν αὐτὸ οὐχ ὁ τ. ἀλλ' ὁ θεός. ‖ 21 ἡμῖν vulgo. ‖ 22 ἀποκτείναντα vulgo. ‖ 24 αὐτὸς: ὃς codd. ‖ ɔ post τὸν add. v.
modo vel *commodo* add. al. codd. post *quod*. ‖ 5 al. *visitatam*. ‖ *sclo* cod. Harl.: *secundum* al. (*etenim secundum Pythanirari solitos oppido*). ‖ 7 *auctor* om. Harl. ‖ 9 *divinam*: *dignam* Harl.

λουτρῶν καὶ περιρραντηρίων καὶ διὰ τοῦ καθαρεύειν ἀπό τε κήδους καὶ μιάσματος παντὸς καὶ ἀπέχεσθαι βρωτῶν θνησειδίων τε κρεῶν καὶ τριγλῶν καὶ μελανούρων καὶ ᾠῶν καὶ τῶν ᾠοτόκων ζώων καὶ κυάμων καὶ τῶν ἄλλων ὧν παρακελεύονται καὶ οἱ τὰς τελετὰς ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐπιτελοῦντες. φησὶ δ' Ἀριστοτέλης περὶ τῶν κυάμων παραγγέλλειν αὐτὸν ἀπέχεσθαι τῶν κυάμων ἤτοι ὅτι αἰδοίοις εἰσὶν ὅμοιοι ἢ ὅτι Ἅιδου πύλαις· ἀγόνατον γὰρ μόνον· ἢ ὅτι φθείρει ἢ ὅτι τῇ τοῦ ὅλου φύσει ὅμοιον ἢ ὅτι ὀλιγαρχικόν· κληροῦνται γοῦν αὐτοῖς. τὰ δὲ πεσόντ' ἀπὸ τραπέζης μὴ ἀναιρεῖσθαι, ὑπὲρ τοῦ ἐθίζεσθαι μὴ ἀκολάστως ἐσθίειν ἢ ὅτι ἐπὶ τελευτῇ τινός. . . . ἀλεκτρυόνος μὴ ἅπτεσθαι λευκοῦ, ὅτι ἱερὸς τοῦ Μηνὸς καὶ ἱκέτης· τὸ δ' ἦν τῶν ἀγαθῶν· τῷ τε Μηνὶ ἱερός· σημαίνει γὰρ τὰς ὥρας. τῶν ἰχθύων μὴ ἅπτεσθαι ὅσοι ἱεροί· μὴ γὰρ δεῖν τὰ αὐτὰ τετάχθαι θεοῖς καὶ ἀνθρώποις, ὥσπερ οὐδ' ἐλευθέροις καὶ δούλοις. καὶ τὸ μὲν λευκὸν τῆς τἀγαθοῦ φύσεως, τὸ δὲ μέλαν τοῦ κακοῦ. ἄρτον μὴ καταγνύειν, ὅτι ἐφ' ἕνα οἱ πάλαι τῶν φίλων ἐφοίτων, καθάπερ ἔτι καὶ νῦν οἱ βάρβαροι· μηδὲ διαιρεῖν ὃς συνάγει αὐτούς· οἱ δὲ πρὸς τὴν ἐν ᾅδου κρίσιν, οἱ δ' εἰς πόλεμον δειλίαν ποιεῖν, οἱ δὲ ἐπεὶ ἀπὸ τούτου ἄρχεται τὸ ὅλον. . . . καὶ ταῦτα μέν φησιν ὁ Ἀλέξανδρος ἐν τοῖς Πυθαγορικοῖς ὑπομνήμασιν εὑρηκέναι, καὶ τὰ ἐκείνων ἐχόμενα ὁ Ἀριστοτέλης.

191.

Porphyr. vit. Pyth. 41: ἔλεγε δέ τινα καὶ μυστικῷ τρόπῳ συμβολικῶς, ἃ δὴ ἐπὶ πλέον Ἀριστοτέλης ἀνέγραψεν. οἷον ὅτι τὴν θάλατταν μὲν ἐκάλει Κρόνου δάκρυον, τὰς δὲ ἄρκτους Ῥέας χεῖρας, τὴν δὲ πλειάδα Μουσῶν λύραν, τοὺς δὲ πλανήτας κύνας τῆς Περσεφόνης· τὸν δ' ἐκ χαλκοῦ κρουομένου γινόμενον ἦχον φωνὴν εἶναί τινος τῶν δαιμόνων ἐναπειλημμένην τῷ χαλκῷ.

Aelian. 4, 17: καὶ τὸν σεισμὸν ἐγενεαλόγει οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ σύνοδον τῶν τεθνεώτων, ἡ δὲ ἶρις ἔφασκεν ὡς αὐγὴ τοῦ ἡλίου ἐστί, καὶ ὁ πολλάκις ἐμπίπτων τοῖς ὠσὶν ἦχος φωνὴ τῶν κρειττόνων.

192.

Pergit Porphyrius ib. 42: ἦν δὲ καὶ ἄλλο εἶδος τῶν συμβόλων τοιοῦτον· ζυγὸν μὴ ὑπερβαίνειν, τουτέστι μὴ πλεονεκτεῖν. μὴ τὸ πῦρ τῇ μαχαίρᾳ σκαλεύειν, ὅπερ ἦν μὴ τὸν ἀνοιδοῦντα καὶ ὀργιζόμενον κινεῖν λόγοις παρατεθηγμένοις. στεφανόντε μὴ τίλλειν, τουτέστι [illegible]μους μὴ λυμαίνεσθαι· στέφανοι γὰρ πόλεων [illegible] λιν δ' αὖ ἕτερα τοιαῦτα· μὴ καρδίαν ἐσθίειν, [illegible] λυπεῖν ἑαυτὸν ἀνίαις. μηδ' ἐπὶ χοίνικος κα[illegible] οἷον μὴ ἀργὸν ζῆν. μηδ' ἀποδημοῦντα ἐπιστ[illegible] τουτέστι μὴ ἔχεσθαι τοῦ βίου τούτου ἀπ[illegible] τάς τε λεωφόρους μὴ βαδίζειν, δι' οὗ ταῖς τῶ[illegible] λῶν ἕπεσθαι γνώμαις ἐκώλυεν, τὰς δὲ τῶν ὀλ[illegible] πεπαιδευμένων μεταθεῖν. μηδὲ χελιδόνας ἐ[illegible] χεσθαι, τουτέστι λάλους ἀνθρώπους καὶ περὶ γ[illegible] ἀκρατεῖς ὁμωροφίους μὴ ποιεῖσθαι. φορτίον δὲ [illegible] θέναι μὲν τοῖς βαστάζουσιν, συγκαθαιρεῖν δὲ μ[illegible] παρῄνει μηδενὶ πρὸς ῥᾳστώνην ἀλλὰ πρὸς ἀ[illegible] πράττειν. θεῶν τε εἰκόνας ἐν δακτυλίοις μὴ φ[illegible] τέστι τὴν περὶ θεῶν δόξαν καὶ λόγον μὴ πρόχ[illegible] φανερὸν ἔχειν μηδ' εἰς πολλοὺς φέρειν. σπ[illegible] ποιεῖσθαι τοῖς θεοῖς κατὰ τὸ οὖς τῶν ἐκπωμάτ[illegible] τεῦθεν γὰρ ᾐνίττετο τιμᾶν τοὺς θεοὺς καὶ ὑμνεῖν [illegible] σικῇ· αὕτη γὰρ διὰ ὤτων χωρεῖ.

Hieronymus adv. Rufin. l. III p. 469 ([illegible] Par. 1706): *Pythagorica et illa praecepta* [illegible] *amicorum omnia esse communia . . . illaque* [illegible] *gmata, quae diligentissime Aristoteles in* [illegible] *libris prosequitur: stateram ne transilias, id* [illegible] *praetergrediare iustitiam. ignem gladio ne* [illegible] *iratum videlicet et tumidum animum verbis* [illegible] *dicis ne lacessas. coronam minime carpenda*[illegible] *est leges urbium conservandas. cor non comede*[illegible] *id est moerorem de animo proiciendum. cum pro*[illegible] *fueris, inquit, ne redeas, id est post mortem* [illegible] *ipsam ne desideres. per viam publicam* [illegible] *bules, id est ne multorum sequaris errores.* [illegible] *dinem in domum non suscipiendam, id e*[illegible] *rulos et verbosos homines sub eodem te*[illegible] *habendos. oneratis superponendum, onu*[illegible] *nentibus non communicandum, id est ad* [illegible] *incedentibus augmentanda praecepta, trade*[illegible] *otio relinquendos.*

193.

Martianus Capella lib. VII, 731 (Kopp[illegible] *Aristoteles, unus e sectatoribus meis* [illegible] *sophiae), ex eo quod unum solum ipsa* [illegible] *sit et se quaeri semper velit, Cupidinem* [illegible]

3 Ael. 4, 17 extr. προσέταττε δὲ ὁ αὐτὸς Πυθαγόρας καρδίας ἀπέχεσθαι καὶ ἀλεκτρυόνος λευκοῦ καὶ τῶν θνησειδίων [illegible] καὶ μὴ χρῆσθαι βαλανείῳ, μηδὲ βαδίζειν τὰς λεωφόρους· ἄδηλον γὰρ εἰ καθαρεύουσι κατ' αὐτὰ ἐκεῖνα. ‖ 6 περὶ τῶν κυάμων [illegible] Laur., quem et ipse inspexi: codd. rec. et edd. inepte ἐν τῷ περὶ τῶν κυάμων. ‖ 30 Κρόνου (cf. A. P. p. 200): [illegible] αὐγὴ τοῦ ἡλίου Gesn: ὡς ἡ γῆ τοῦ νείλου codd.

b3 τοιαῦτα οἷον μὴ καρδίαν ἐσθίειν, (οἷον add. Holst.) μὴ λυπεῖν . . . vulgo, corr. Nauck. ‖ 6 τουτέστι addidi. ‖ [illegible] τάς τε vulgo. ‖ 13 μηδὲν κατὰ ῥᾳστώνην ed. Ritt., corr. Holst. ‖ ἀρετὴν καὶ πόνους Holstenius.

am, quod se cupiat, si quidem ultra nihil et expers totius elationis aut copulae in se detorquet ardores.

194.

eon. Smyrn. arithm. c. 5: τῶν δὲ ἀριθμῶν τὴν πρώτην τομὴν εἰς δύο· τοὺς μὲν γὰρ αὐ- :υς τοὺς δὲ περιττούς φασι ... πρώτην δὲ τῶν ἔνιοι ἔφασαν μονάδα ... Ἀριστοτέλης δὲ ἐν ιγορικῷ τὸ ἕν φησιν ἀμφοτέρων μετέχειν τῆς ἀρτίῳ μὲν γὰρ προστεθὲν περιττὸν ποιεῖ, πε- : ἄρτιον, ὃ οὐκ ἂν ἠδύνατο εἰ μὴ ἀμφοῖν τεοιν μετεῖχε· διὸ καὶ ἀρτιοπέριττον καλεῖσθαι

195.

plicius in Ar. de caelo p. 492, 13 Br. (p. 172ᵇ 44 : οἱ μὲν οὖν Πυθαγόρειοι εἰς δύο συστοιχίας πάσας έσεις ἀναγαγόντες τὴν μὲν χείρονα τὴν δὲ βελτίονα ἀγαθοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, καὶ τῇ δεκάδι συμβο- τῷ παντὶ ἀριθμῷ συμπληρώσαντες ἑκατέραν, ἀντίθεσιν τῶν δέκα οὕτω παρέλαβον ὡς πάσας ῆς συγγενείας συνεμφαίνουσαν. καὶ τῶν τοπι- σχέσεων τὸ δεξιὸν καὶ τὸ ἀριστερὸν παρέλαβον ιύτων καὶ τὰς ἄλλας τοπικὰς ἀντιθέσεις ἐδήλω- οὖν δεξιὸν καὶ ἄνω καὶ ἔμπροσθεν ἀγαθὸν ι, τὸ δὲ ἀριστερὸν καὶ κάτω καὶ ὄπισθεν κα- γον, ὡς αὐτὸς Ἀριστοτέλης ἱστόρησεν ἐν τῇ ιγορείοις ἀρεσκόντων συναγωγῇ.

196.

b. ecl. phys. I c. 18, 1 p. 380: ἐν δὲ τῷ Πυθαγόρου φιλοσοφίας πρώτῳ γράφει (Ἀρι- ς) τὸν μὲν οὐρανὸν εἶναι ἕνα, ἐπεισάγεσθαι δ' ἐκ ιου χρόνον τε καὶ πνοὴν καὶ τὸ κενὸν ὃ διορίζει τὰς χώρας ἀεί.

197.

xander Aphrod. in Ar. metaphys. (1, 8) Bon.: τῆς δὲ τάξεως τῆς ἐν τῷ οὐρανῷ ἣν τῶν ἀριθμῶν οἱ Πυθαγόρειοι, μνημονεύει ἐν τῷ τερὶ τῆς Πυθαγορικῶν δόξης.

198.

xander in metaph. (1, 5) p. 30, 25 Bon.: γοῦν τέλειον ἀριθμὸν ἡγούμενοι τὴν δεκάδα, δὲ ἐν τοῖς φαινομένοις ἐννέα τὰς κινουμένας ἑπτὰ μὲν τὰς τῶν πλανωμένων, ὀγδόην δὲ τὴν ινῶν, ἐννάτην δὲ τὴν γῆν· καὶ γὰρ καὶ ταύτην ἡγοῦντο κινεῖσθαι κύκλῳ περὶ μένουσαν τὴν ἑστίαν, ὃ πῦρ ἐστι κατ' αὐτούς· αὐτοὶ προσέθεσαν ἐν τοῖς δόγμασι καὶ τὴν ἀντίχθονά τινα, ἣν ἀντικινεῖσθαι ὑπέθεντο τῇ γῇ καὶ διὰ τοῦτο τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς ἀόρατον εἶναι. λέγει δὲ περὶ τούτων καὶ ἐν τοῖς περὶ οὐρανοῦ μὲν καὶ ἐν ταῖς τῶν Πυθαγορικῶν δόξαις ἀκριβέστερον.

199.

Simplicius in Ar. de caelo (2, 13 p. 293ᵇ 20) p. 505, 18 Br. (p. 229, 16 K.): ἀντιφάσκουσι δὲ οἱ Πυθαγόρειοι· τοῦτο γὰρ σημαίνει τὸ ἐναντίως· οὐ περὶ τὸ μέσον λέγοντες αὐτήν, ἀλλ' ἐν μὲν τῷ μέσῳ τοῦ παντὸς πῦρ εἶναί φασι, περὶ δὲ τὸ μέσον τὴν ἀντίχθονα φέρεσθαί φασι γῆν οὖσαν καὶ αὐτήν, ἀντίχθονα δὲ καλουμένην διὰ τὸ ἐξ ἐναντίας τῇδε τῇ γῇ εἶναι· μετὰ δὲ τὴν ἀντίχθονα ἡ γῆ ἥδε φερομένη καὶ αὐτὴ περὶ τὸ μέσον, μετὰ δὲ τὴν γῆν ἡ σελήνη· οὕτω γὰρ αὐτὸς ἐν τῷ πέρατι τῶν Πυθαγορικῶν ἱστορεῖ. διὸ οἱ μὲν Ζανὸς πύργον αὐτὸ καλοῦσιν, ὡς αὐτὸς ἐν τοῖς Πυθαγορικοῖς ἱστόρησεν, οἱ δὲ Διὸς φυλακήν, ὡς ἐν τούτοις, οἱ δὲ Διὸς θρόνον, ὡς ἄλλοι φασίν.

200.

Simplicius in Ar. de caelo (2, 2) p. 492ᵇ 39 Br. (p. 175ᵇ 29 K.): πῶς δὲ τοὺς Πυθαγορείους ἡμᾶς ἄνω ποιεῖν φησὶ καὶ ἐν τῷ δεξιῷ, τοὺς δὲ ἐκεῖ κάτω καὶ ἐν τῷ ἀριστερῷ, εἴπερ ὡς αὐτὸς ἐν τῷ δευτέρῳ τῆς συναγωγῆς τῶν Πυθαγορικῶν ἱστορεῖ, τοῦ ὅλου οὐρανοῦ τὸ μὲν ἄνω λέγουσιν εἶναι τὸ δὲ κάτω, καὶ τὸ μὲν κάτω τοῦ οὐρανοῦ δεξιὸν εἶναι τὸ δὲ ἄνω ἀριστερόν, καὶ ἡμᾶς ἐν τῷ κάτω εἶναι; ἢ τὸ μὲν ἄνω καὶ πρὸς τοῖς δεξιοῖς ἐνταῦθα λεγόμενον οὐ κατὰ τὸ ἑαυτῷ ἀρέσκον εἶπεν ἀλλὰ κατὰ τοὺς Πυθαγορείους· ἐκεῖνοι γὰρ τῷ δεξιῷ τὸ ἄνω καὶ τὸ ἔμπροσθεν συνέταττον, τῷ δὲ ἀριστερῷ τὸ κάτω καὶ τὸ ὄπισθεν. τὰ δὲ ἐν τῇ τῶν Πυθαγορικῶν συναγωγῇ μεταγεγράφθαι μᾶλλον ὑπό τινος ὁ Ἀλέξανδρος οἴεται ὀφείλοντα ἔχειν οὕτω, τὸ μὲν ἄνω τοῦ οὐρανοῦ δεξιὸν εἶναι τὸ δὲ κάτω ἀριστερὸν καὶ ἡμᾶς ἐν τῷ ἄνω εἶναι, οὐχὶ ἐν τῷ κάτω ὡς γέγραπται· οὕτω γὰρ ἂν συνᾴδοι τοῖς ἐνταῦθα λεγομένοις, ὅτι ἡμεῖς κάτω λέγοντες οἰκεῖν καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἐν τοῖς ἀριστεροῖς, εἴπερ τῷ ἀριστερῷ τὸ κάτω συντέτακται, ἐναντίως λέγομεν ἢ ὡς οἱ Πυθαγόρειοι λέγουσιν ἄνω καὶ ἐν τοῖς δεξιοῖς. καὶ τάχα ἔχει λόγον τὸ μεταγεγράφθαι, εἴπερ οἶδεν ὁ Ἀριστοτέλης τῷ μὲν δεξιῷ τὸ ἄνω τῷ δὲ ἀριστερῷ τὸ κάτω συντάττοντας.

ιν οὖν Br. (*quidem igitur* Guil.): γὰρ K. ‖ 27 Πυθαγορείοις Br. (*in collectione eorum quae Pythagoricis placuerunt* Guil. Πυθαγόρα Karsten.
ν τῷ πέρατι (*in fine* Guil.): ἐν τῷ περὶ Karsten. ‖ 26 ἱστορεῖ (*narrat* Guil.): φησί K. ‖ τὰ μὲν ... τὰ δὲ Br. (*hoc* Guil.) ‖ ι.: ἡμᾶς Br. ‖ 40 λέγομεν K.: λεγόμενον Br. ‖ 44 συνταττόμενα K.

Themistius de caelo (Moyse Alatino interprete Ven. 1574) f. 26ᵇ: *siquidem Pythagorei dicunt superiorem partem eam esse quae dextrae e regione existit. quemadmodum invenimus Aristotelem iis annotationibus carpere eos, quas adversus Pythagoreorum sententias conscripsit: ubi contra eos disputat qui superiorem partem dextram esse contendebant* (cf. Themist. apud Averr. de caelo II comm. 16).

XXXVI. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΡΧΥΤΕΙΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ.

[Τὰ ἐκ τοῦ Τιμαίου καὶ τῶν Ἀρχυτείων.

Simpl. in Ar. de caelo p. 491ᵇ 35 (p. 169ᵇ 17 K.): καὶ πάντων οἶμαι μᾶλλον ὁ Ἀριστοτέλης τὴν ἐν Τιμαίῳ περὶ τούτων τοῦ Πλάτωνος γνώμην ἠπίστατο, ὃς καὶ σύνοψιν ἢ ἐπιτομὴν τοῦ Τιμαίου γράφειν οὐκ ἀπηξίωσε. cf. p. 133ᵇ 17 K.]

201.

Damascius de princip. (cod. Hamb. p. 409ᵇ): βέλτιον ἄρα τῷ διορισμῷ αὐτοῦ ἐμμένειν κατὰ τὴν Πυθαγορικὴν συνήθειαν καὶ τὴν αὐτοῦ τοῦ Πλάτωνος ἄλλα νοοῦντας τὰ ἔνυλα πράγματα καὶ αὐτὴν τὴν ὕλην· ἔν τε γὰρ τῷ Φαίδωνι οὕτως ὀνομάζει τὰ ἄλλα, τὰ εἴδη τὰ αἰσθητὰ λέγων ἄλλα, καὶ ἐν ἄλλοις. Ἀριστοτέλης δὲ ἐν τοῖς Ἀρχυτείοις ἱστορεῖ καὶ Πυθαγόραν ἄλλο τὴν ὕλην καλεῖν ὡς ῥευστὴν καὶ ἀεὶ ἄλλο γιγνόμενον. ὥστε δῆλός ἐστι καὶ ὁ Πλάτων ταύτῃ τὰ ἄλλα ἀφοριζόμενος.

XXXVII. ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΥ.

202.

Simplicius de caelo p. 488, 6 Br. (p. 132ᵇ 41 K.): καὶ ταῦτα δὲ προστίθησιν ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι οἱ λέγοντες ποτὲ μὲν οὕτω τὸ πᾶν ποτὲ δὲ ἄλλως ἔχειν, ἀλλοίωσιν μᾶλλον τοῦ παντὸς ἀλλ' οὐ γένεσιν καὶ φθορὰν λέγουσιν. οἱ δὲ γενητόν, φησί, καὶ φθαρτὸν λέγοντες τὸν κόσμον ὡς ὁτιοῦν ἄλλο τῶν συνισταμένων εἶεν ἂν οἱ περὶ Δημόκριτον. ὡς γὰρ ἕκαστον τῶν ἄλλων γίνεται καὶ φθείρεται κατ' αὐτούς, οὕτω δὲ καὶ τῶν κόσμων τῶν ἀπείρων ἕκαστος· ὡς γὰρ ἐπὶ τῶν ἄλλων τὸ γινόμενον οὐ ταὐτὸν τῷ φθαρέντι εἰ μὴ ἄρα κατ' εἶδος, οὕτω καὶ ... κόσμων λέγουσιν. εἰ δὲ αἱ ἄτομοι αἱ αὐταὶ ... ἀπαθεῖς οὖσαι, δῆλον ὅτι καὶ οὗτοι ἀλλοίωσιν ... γοιεν τῶν κόσμων ἀλλ' οὐ φθοράν, ὥσπερ Ἐμ... δοκεῖ λέγειν καὶ Ἡράκλειτος. ὀλίγα δὲ ἐκ τῶν ... στοτέλους περὶ Δημοκρίτου παραγραφέντα δηλώσει ... τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων διάνοιαν·

„Δημόκριτος ἡγεῖται τὴν τῶν ἀιδίων φύσιν ... μικρὰς οὐσίας πλῆθος ἀπείρους· ταύταις δὲ ... λον ὑποτίθησιν ἄπειρον τῷ μεγέθει, προσαγορεύει ... μὲν τόπον τοῖσδε τοῖς ὀνόμασι, τῷ τε κενῷ καὶ τῷ ... καὶ τῷ ἀπείρῳ, τῶν δὲ οὐσιῶν ἑκάστην τῷ τῷδε ... ναστῷ καὶ τῷ ὄντι. νομίζει δὲ εἶναι οὕτω μικρὰς ... οὐσίας ὥστε ἐκφυγεῖν τὰς ἡμετέρας αἰσθήσεις, ... δὲ αὐταῖς παντοίας μορφὰς καὶ σχήματα ... κατὰ μέγεθος διαφοράν. ἐκ τούτων οὖν ἤδη καθάπερ ... στοιχείων γεννᾶσθαι καὶ συγκρίνεσθαι τοὺς ὀφθαλμοφανεῖς καὶ τοὺς αἰσθητοὺς ὄγκους. στασιάζειν δὲ ... ρεσθαι ἐν τῷ κενῷ διά τε τὴν ἀνομοιότητα καὶ ... λας τὰς εἰρημένας διαφοράς, φερομένας δὲ ἐμπίπτειν ... περιπλέκεσθαι περιπλοκὴν τοιαύτην, ἣ συμψαύειν ... αὐτὰ καὶ πλησίον ἀλλήλων εἶναι ποιεῖ, φύσιν ... μίαν ἐξ ἐκείνων κατ' ἀλήθειαν οὐδ' ἡντιναοῦν γεννᾶ ... μιδῆ γὰρ εὔηθες εἶναι τὸ δύο ἢ πλείονα γενέσθαι ποτε ἕν. τοῦ δὲ συμμένειν τὰς οὐσίας μετ' ἀλλήλων ... μέχρι τινὸς αἰτιᾶται τὰς ἐπαλλαγὰς καὶ τὰς ... ψεις τῶν σωμάτων· τὰ μὲν γὰρ αὐτῶν εἶναι ... τὰ δὲ ἀγκιστρώδη, τὰ δὲ κοῖλα, τὰ δὲ κυρτά, ... λας ἀναρίθμους ἔχοντα διαφοράς. ἐπὶ τοσοῦτον ... σφῶν αὐτῶν ἀντέχεσθαι νομίζει καὶ συμμένειν, ... ροτέρα τις ἐκ τοῦ περιέχοντος ἀνάγκη ... διασείσῃ καὶ χωρὶς αὐτὰς διασπείρῃ".

λέγει δὲ τὴν γένεσιν καὶ τὴν ἐναντίαν αὐτῇ ... μόνον περὶ ζώων ἀλλὰ καὶ περὶ φυτῶν καὶ περὶ ... συλλήβδην περὶ τῶν αἰσθητῶν σωμάτων ἁπάντων ... ἡ μὲν γένεσις σύγκρισις τῶν ἀτόμων ἐστίν ... διάκρισις, καὶ κατὰ Δημόκριτον ἀλλοίωσις ... νεσις. καὶ γὰρ καὶ Ἐμπεδοκλῆς τὸ γινόμενον ... τῷ φθαρέντι φησὶν εἰ μὴ ἄρα κατ' εἶδος, καὶ ... τον ἀλλοίωσιν ἀλλ' οὐ γένεσιν ὑποτίθεσθαί φησιν ... ξανδρος.

22 cod. ἀλλά. ‖ 26 ita etiam cod. Laur. 86, 5 membr. rec. saec. XV: ἀεὶ ἄλλο καὶ ἄλλο γιγν. Creuzer.
b5 δὲ K.: γὰρ Br. ‖ Ἀριστοτέλους . . . παραγραφέντα Karsten: Ἀριστοτέλει . . . παραγραφέντων Br. cf. vers. lat. Guil. ed. Ven. *pauca autem ex dictis Arist. de Democrito transcripta manifesta faciunt* (corr. *facient*) *virorum illorum* ... 12 ἑκάστην πλήρει στερεῷ καὶ ὄντι K. (sic et Guil. *pleno solido et ente*). ‖ 14 ἐκφεύγειν K. ‖ 16 διαφοράς K. ‖ 17 γεν... νειν Br. ‖ 24 τὸ δύο ἢ πλείονα K.: τὰ δύο ἢ τὰ πλείονα Br. ‖ 28 τὰ δὲ κοῖλα, τὰ δὲ κυρτά (*has autem concavas, has* ... Guil.) om. Br. ‖ ἄλλα Br. ‖ 31 καὶ διασείσῃ Br. ‖ 37 καὶ om. K. ‖ 38 καὶ post γὰρ om. K. ‖ 39 ἄρα καὶ κατ' ... (*et tamen* Guil.): καὶ ὅλως Br.

VI. PHYSICA.

:XVIII. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΦΥΣΙΚΑ.

(*ἐγκύκλια προβλήματα*)

us in Ar. eth. I (f. 9[b] cod. Paris. 1903 cf. A. *ἔστι δὲ αὐτῷ* (*αὐτοῖς* cod.) *προβλήματα ἐγκύ-κπά· διὸ καὶ ἐγκύκλια ὠνομάζετο, διὰ τὸ ἐγκυ-ς καθημένους ἐπιχειρεῖν εἰς τὸ προτεθὲν ἢ διὰ τὸ ·ριεστῶτας ἀκροᾶσθαι* (cf. Eustrat. ad h. l. f. 10[a] cit. in A. P. p. 600 et p. 42).

s 20, 4: *misi ei verba haec ex Aristotelis ›ta qui προβλήματα ἐγκύκλια inscriptus est... υσιακοὶ τεχνῖται* κ. τ. λ. (= probl. phys. 30, 10).

(*σύμμικτα ζητήματα*).

in Ar. categ. p. 24[b] 8 Br.: *τῶν δὲ ὑπομνη-ιγγραμμάτων) τὰ μὲν μονοειδῆ ... τὰ δὲ ποι-ὶ πρὸς Εὔκαιρον αὐτῷ γεγραμμένα ἑβδομήκοντα συμμίκτων ζητημάτων χωρὶς προοιμίων καὶ ἐπι-ῆς διαιρέσεως* (cf. Hesych. ind. 168).

r. Marc. (p. 2, 11 Robbe): *καὶ τὰ φυσικὰ προ-ἑβδομήκοντα βιβλίοις ὄντα.*

203.

:ch. de facie lun. 19: *Ἀριστοτέλης δὲ αἰτίαν τοῦ πλεονάκις τὴν σελήνην ἐκλείπου-ἥλιον καθορᾶσθαι πρὸς ἄλλαις τισὶ καὶ ταύ-›σιν· ἥλιον γὰρ ἐκλείπειν σελήνης ἀντιφράζει,* * *ὁ δὲ Ποσειδώνιος* ...

204.

·ch. de primo frigido 11: *Ἀριστοτέλης ; ἀκόνας τοῦ μολίβδου τήκεσθαί φησι καὶ ›ύους καὶ χειμῶνος, ὕδατος μόνου πλησιά-ς· ὁ δ' ἀήρ, ὡς ἔοικε, συνελαύνων τὰ σώματα ›τι καταθραύει καὶ ῥήγνυσιν.*

205.

·ch. quaest. conviv. 6, 5: *ἀλλὰ μὴν περὶ ›ν, ἔφην, ἣ τῶν ἀκονῶν, οὓς ἐμβάλλοντες εἰς ύχειν αὐτὸ καὶ στομοῦν δοκοῦσιν, εἰρημένον λει μνημονεύεις. αὐτὸ τοῦτο, ἔφη, μόνον ἐν ν εἴρηκε τὸ γινόμενον, εἰς δὲ τὴν αἰτίαν ἐπι-ήμεῖς· ἔστι γὰρ μάλιστα δυσθεώρητος.*

206.

ıs 19, 5 (Hertz): *erat nobiscum vir bonus :etica disciplina bene doctus et Aristo- studiosissimus. is nos aquam multam ex diluta nive bibentes coercebat severiusque increpabat adhibebatque nobis auctoritates nobilium medicorum et cumprimis Aristotelis philosophi, rei omnis humanae peritissimi, qui aquam nivalem frugibus sane et arboribus fecundam diceret, sed hominibus potu nimio insalubrem esse tabemque et morbos sensim atque in diem longam visceribus inseminare ... promit ... Aristotelis librum eumque ad nos affert ... in eo libro scriptum fuit, deterrimam esse potu aquam e nive itemque solidius latiusque concretam esse eam, quam κρύσταλλον Graeci appellant. causaque ibi adscripta est ... verba ipsa Aristotelis ex eo libro pauca sumpsi et adscripsi: Διὰ τί τὰ ἀπὸ χιόνος καὶ κρυστάλλων ὕδατα φαῦλά ἐστιν; ὅτι παντὸς ὕδατος πηγνυμένου τὸ λεπτότατον καὶ κουφότατον ἐξατμίζει. σημεῖον δὲ ὅτι ἔλαττον γίνεται ἢ πρότερον, ὅταν τακῇ παγέν· ἀπεληλυθότος οὖν τοῦ ὑγιεινοτάτου ἀνάγκη ἀεὶ τὸ καταλειπόμενον χεῖρον εἶναι.*

207.

Plutarch. quaest. natur. 2: *Διὰ τί μᾶλλον ὑπὸ τῶν ὑετίων ἢ τῶν ἐπιρρύτων ὑδάτων τὰ δένδρα καὶ τὰ σπέρματα πέφυκε τρέφεσθαι; ... τὸ δὲ τοῦ Ἀριστοτέλους ἀληθές, ὅτι πρόσφατόν ἐστι καὶ νέον ὕδωρ τὸ ὑόμενον, ἕωλον δὲ καὶ παλαιὸν τὸ λιμναῖον;*

208.

Plutarch. quaest. conv. 6, 4, 1: *Διὰ τίνα αἰτίαν τὸ φρεατίδιον ὕδωρ ἀρυσθὲν ἐὰν ἐν αὐτῷ τῷ τοῦ φρέατος ἀέρι νυκτερεύσῃ, ψυχρότερον γίνεται; ψυχροπότῃ ξένῳ τρυφῶντι παρεσκεύασαν οἱ θεράποντες ἐκ τοῦ φρέατος ὕδωρ ψυχρότερον· ἀρυσάμενοι γὰρ ἀγγείῳ καὶ κρεμάσαντες τὸ ἀγγεῖον ἐν τῷ φρέατι τῆς πηγῆς μὴ ἀπτόμενον, εἴασαν ἐπινυκτερεῦσαι καὶ πρὸς τὸ δεῖπνον ἐκομίζετο τοῦ προσφάτου ψυχρότερον. ἦν δὲ ὁ ξένος φιλόλογος ἐπιεικῶς καὶ τοῦτο ἔφη λαβεῖν ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους μετὰ λόγου κείμενον, εἶναι δὲ τοιόνδε τὸν λόγον. πᾶν ὕδωρ προθερμανθὲν ψύχεται μᾶλλον, ὥσπερ τὸ τοῖς βασιλεῦσι παρασκευαζόμενον ὅταν ἑψηθῇ μέχρι ζέσεως, περιστωρεύουσι τῷ ἀγγείῳ χιόνα πολλὴν καὶ γίνεται ψυχρότερον. ὥσπερ ἀμέλει καὶ τὰ ἡμέτερα σώματα λουσαμένων περιψύχεται μᾶλλον· ἡ γὰρ ὑπὸ*

ıa in codd. ‖ 33 ἀκονῶν Wytt.: vulgo ἀκμόνων.
in physicis quaestionibus, sicut intellexit Macrobius sat. 7, 12.

τῆς θερμότητος ἄνεσις πολύπορον τὸ σῶμα καὶ μανὸν ἀπειργασμένη πολὺν δέχεται τὸν ἔξωθεν ἀέρα καὶ βιαιοτέραν ποιεῖ τὴν μεταβολήν· ὅταν οὖν ὑποπλασθῇ ὑπὸ τῆς πηγῆς τὸ ὕδωρ ἐν τῷ ἀέρι προθερμανθέν, περιψύχεται ταχέως.

209.

Plutarch. quaest. conv. 1, 9: Διὰ τί τῷ ποτίμῳ βέλτιον ὕδατι ἢ τῷ θαλαττίῳ πλύνεται τὰ ἱμάτια; ... ἀλλ' εἰπὲ δι' ἣν αἰτίαν Ὅμηρος ἐν τῷ ποταμῷ πλύνουσαν, οὐκ ἐν τῇ θαλάττῃ καίπερ ἐγγὺς οὔσῃ τὴν Ναυσικάαν πεποίηκε, καίτοι θερμοτέραν γε καὶ διαφανεστέραν εἰκὸς καὶ ῥυπτικωτέραν εἶναι. καὶ ὁ Θέων, ἀλλὰ τοῦτό γε, εἶπε, τῷ γεώδει Ἀριστοτέλης πάλαι διαλέλυκεν ὃ προβέβληκας ἡμῖν. καὶ γὰρ τῇ θαλάττῃ τὸ τραχὺ καὶ γεῶδες ἐνδιέσπαρται καὶ τοῦτο ποιεῖ τὴν ἁλυκότητα μεμιγμένον· ᾗ καὶ μᾶλλον ἡ θάλαττα τούς τε νηχομένους ἐξαναφέρει καὶ στέγει τὰ βάρη, τοῦ γλυκέος ἐνδιδόντος διὰ κουφότητα καὶ ἀσθένειαν· ἔστι γὰρ ἄμικτον καὶ καθαρόν· ὅθεν ἐνδύεται διὰ λεπτότητα καὶ διεξιὸν τοῦ θαλαττίου μᾶλλον ἐκτήκει τὰς κηλῖδας. ἢ οὐ δοκεῖ σοι τοῦτο πιθανῶς λέγειν Ἀριστοτέλης;

210.

Mich. Psellus quaest. var. c. 134 Fabr.: Τίς ἡ αἰτία δι' ἣν ὅταν εἰς θάλασσαν ἐμπέσῃ κεραυνός, ἅλες ἐξανθοῦσι; πηγνύμενον τὸ θαλάσσιον ὕδωρ τοὺς ἅλας ποιεῖ, πήγνυται δὲ τοῦ κεραυνοῦ ἐμπεσόντος ἐν τῇ θαλάσσῃ καὶ τὸ γλυκὺ καὶ πότιμον ὕδωρ ἐξάγοντος. ὅθεν τὸ μὲν λεπτὸν καὶ πότιμον ὕδωρ οὔθ' ὑπὸ ἡλίου καιόμενον πήγνυται οὔθ' ὑπὸ κεραυνοῦ, τὸ δὲ ἁλμυρὸν ὑπ' ἀμφοτέρων τοῦτο πάσχει καὶ μάλιστα ὑπὸ κεραυνοῦ· θειῶδες γὰρ ὂν τὸ κεραύνιον πῦρ, ὅταν εἰς τὴν θάλασσαν ἐμπέσῃ, ἐξατμίζει μὲν καὶ ἀναξηραίνει τὸ πότιμον, πήγνυσι δὲ τὸ γεῶδες καὶ ἁλμυρόν. ὅθεν ἄσηπτα μὲν οἱ κεραυνοὶ τὰ σώματα ποιοῦσι, ἄσηπτα δὲ οἱ ἅλες διαφυλάττουσι, ἐκτηκομένης ὑπ' αὐτῶν τῆς ὑγρότητος. ταύτην τὴν αἰτίαν καὶ Ἀριστοτέλης ὁ φιλόσοφος τίθησί τε καὶ ἀποδέχεται καὶ οἱ κρείττους τῶν φυσικῶν.

211.

Plut. qu. conv. 3, 7, 3: Διὰ τί τὸ γλεῦκος ἥκιστα μεθύσκει; ... ἥ τε βαρύτης ἐστὶ τοῦ γλεύκους, ὡς Ἀριστοτέλης φησίν, ἡ διακόπτουσα τὴν κοιλίαν καὶ τὸ πολὺ συμβαίνειν πνευματῶδες καὶ ὑδατῶδες· ὧν τὸ μὲν εὐθὺς ἐκπίπτει βιαζόμενον, τὸ δὲ πέφυκε τὸ ὑδατῶδες ἀμβλύτερον ποιεῖν τὸν οἶνον. παλαίωσις δὲ … ἐμποιεῖ, ἐκκρινομένου τοῦ ὑδατώδους· καὶ γ… τρῳ μὲν ἐλάττων ὁ οἶνος, δυνάμει δὲ σφοδρότε…

212.

Galen. de simpl. med. IV p. 661 (t. XI ed. … ἐπὶ δὲ τῶν ὀξέων ἴσως ἄν τῳ δόξειε λείπειν ὃ … ἐλλογίμων ἰατρῶν ἐξηπάτησεν· τῷ γὰρ τοὺς … ἀσθενεῖς ἔν τε τῷ ἦρι καὶ τῷ θέρει μεταβάλλε… ὀξύνεσθαι, χειμῶνος δ' ἐν ταῖς οἰκείαις φυλάττε… τησιν, ὑπὸ θερμοῦ τισὶν ἔδοξεν ἡ ὀξύτης γεν… ναύξει δ' αὐτῶν τὴν ὑπόληψιν ὅ τε κινηθεὶς σφ… οἶνος ὅ τ' ἐν τοῖς πλοίοις μετακομισθεὶς πορρώτε… γὰρ οἱ τοιοῦτοι πάντες ὅταν ἀσθενεῖς ὦσι, … τάχιστα ... (p. 662:) ζητήσει γὰρ ὁ λόγος … τίαν, δι' ἣν ὑπὸ τῆς ἔξωθεν θερμότητος ὁ φύσει … καὶ ἀσθενὴς οἶνος ἐλέγχεται, καίτοι τοῦτό γε … ῥῆμα τὸ ἐξελέγχεται ῥηθὲν ἁπάσας τὰς εἰρημέν… ρίας ἐπιλύεται. παραπλήσιον γάρ τι συμβαίν… νοις, ὅσοι φύσει ψυχρότεροι καὶ ὑδατωδέστε… νουσιν ὄντες, οἷόν τι καὶ ταῖς μικραῖς καὶ ἀσθεν… καὶ γὰρ καὶ ταύτας ἐν ἡλίῳ καταθεὶς ἰσχυρῷ (p. … τελέως ἀμυδρὰς ὄψει γιγνομένας ἢ καὶ τ… ἀποσβεννυμένας. οὕτω δὲ καὶ λύχνον καιόμεν… ἄλλῃ φλογὶ σφοδρᾷ καὶ μεγάλῃ παραθεὶς ἐτ… καταθείης ἰσχυρῷ, μαραινόμενόν τε καὶ διαφ… τίκα θεάσῃ. καὶ μὲν δὴ κἂν εἰ ῥιπίζοις ἰσχυ… καὶ μικρὰν φλόγα, θᾶττον ἀποσβέσεις αὐτὴν … οὔτε γὰρ κίνησιν οὔτε θερμασίαν ἰσχυρὰν ἀπ… μένει φύσις, ἀλλὰ διαφορεῖται πρὸς αὐτῆς … αὐξάνεται ... (p. 664:) ἀλλ' οἵ γε περὶ Θε… καὶ Ἀριστοτέλην τήν τ' ἐμπειρίαν ἐπὶ … ναντες καὶ διὰ τὴν ἐν φυσιολογίᾳ γυμνασίαν … ρον ἅπαντα διαρθρώσαντες, ἄλλα τε τοιαῦτα … περὶ τῶν οἴνων ἡμᾶς ἐδίδαξαν ὡς ὅμοιόν τι … αὐτῶν πάσχειν σώμασιν. ἢ γὰρ οὐχὶ καὶ … μεθα παρὰ τό πως ἔχειν ἀσθενείας ἢ ῥώμ… αὐτῶν ὀνινάμενα καὶ βλαπτόμενα; καὶ γὰρ κ… σια σφοδρὰ καὶ ἥλιος ἰσχυρότερα μὲν … θερμὰ καὶ ῥωμαλέα σώματα, καταβάλλει … φορεῖ καὶ καταψύχει τὰ μὴ τοιαῦτα, κα… τοὺς μὲν θερμοὺς φύσει καὶ κίνησις ῥιπίζουσ… ἐκθερμαίνων καὶ φλόγες πλησίον καιόμεναι … θᾶττον· ὅσοι δὲ ψυχρότεροί εἰσι καὶ ὑδατωδέστ…

21 mox 1, 9, 4: Ἀριστοτέλης γὰρ ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ (probl. 23, 10) φησί ... || 35 διαφυλάττουσι add. cod. Farn. … 36 pro καὶ Farn. habet ὁ. || 42 συμβαίνειν Dübner: συμμένειν vulgo.

b1 ita Wytt., codd. παλαίωσις ἐπὶ τὰ ἐκκρινομένου, Steph. π. καὶ ἐπίτασιν λαμβάνει ἐκκρ. || haec ultima ita redd… *inesse autem aquam musto vel hinc docetur quod cum in vetustatem procedit, fit mensura minus sed acrius* … *exhalata aqua qua molliebatur remanet vini sola natura cum fortitudine sua libera, nulla diluti humoris* perm… 6 ἐπὶ: ἐπεὶ vulgo.

'γχει τε τὰ τοιαῦτα πάντα καὶ θᾶττον ἀναγκά-
ειν ἃ μικρὸν (p. 665:) ὕστερον ἔμελλε πεί-
ιυλάττεται μὲν γὰρ ἕκαστον τῶν ὄντων ἐπὶ τῆς
ίσεως οἰκείῳ θερμῷ, διαφθείρεται δὲ πρὸς τῆς
ιετρίας ἤτοι θερμότητος ὀθνείᾳ ἢ ψύξεως πλεο-

213.

:n. de simpl. med. I p. 413: ἐπὶ δὲ
τῶν ὑγρῶν φαρμάκων ἤδη μεταβαίνωμεν,
ἷς μάλιστα περὶ ὄξους ἠμφισβήτηται, τῶν
ρὸν εἶναι λεγόντων αὐτό, τῶν δὲ θερμόν,
τινὰ μὲν θερμότητα διδόντων αὐτῷ τινὰ δ'
ένων, ὥσπερ οἱ λέγοντες οἶνον τεθνεῶτα καὶ νε-
τὸ ὄξος· οὗτοι γὰρ ἀπολωλεκέναι μὲν αὐτό
οἰκείαν οἴνου θερμότητα, σηπεδονώδη δέ τινα
έναι. — id. IV p. 629: ἔτι δὲ τούτων μᾶλ-
ξους θαυμάζουσιν εἰ τολμῶμεν αὐτὸ λέγειν
έναι μὲν τὴν ἔμφυτον τοῦ οἴνου θερμότητα, τὴν
ψεως ἔχειν, ὅπερ δὴ καὶ Ἀριστοτέλει καὶ
ῳ δοκεῖ· τὰ μὲν γὰρ οἰνώδη μόρια τοῦ οἴνου
εἰς ὄξος μεταβολὴν ἀποψύχεται, τὸ δ' ὑδα-
ίττωμα σηπόμενον ἐπίκτητόν τινα ἴσχει θερμό-
τερ καὶ τἆλλα πάντα τὰ σαπέντα. καὶ γίγνε-
τόν τι τὸ ὄξος ἐξ ἐνιαντιωτάτων ταῖς δυνάμεσι
ν μὲν ἀπεψυγμένων τῶν δὲ θερμῶν, ὥσπερ αἱ
ιτων ξύλων τέφραι πᾶσαι. καὶ γὰρ ἐν ἐκείναις
ι ἐμπύρευμα κατὰ μικρὰ μόρια παρέσπαρται,
μὲν ἱκανῶς ἐστὶ θερμόν, τὸ δ' ἄλλο πᾶν γεῶ-
ψυχρόν. καὶ διὰ τοῦτο ἐπειδὰν ὕδατι βρα-
ῤῥα διά τινων σωμάτων ἀραιῶν συμμέτρως
ναποφέρεται μὲν ἐν τῷδε τὰ θερμὰ καὶ δριμέα
δ' ὑπόλοιπον οὐκέτι θερμόν ἐστιν ἐναποθέμενον
'ὰ πυρώδη μόρια. καλοῦσι δὲ τὸ τοιοῦτον ὕδωρ
ι κονίαν. — id. IV p. 657: διενήνοχε μέντοι
ιν κατὰ τοσόνδε ὄμφακος χυλὸς ὄξους, ὅτι τῷ
προσέρχεταί τις ἐκ σηπεδονώδους θερμότητος
καὶ διὰ τοῦτο καλῶς ἔλεγεν Ἀριστοτέλης
μὲν οἰκεῖον τοῦ οἴνου θερμὸν ψυχρὸν ὑπάρχειν,
τητον θερμόν.

214.

n. de simpl. med. II p. 474: δέον δὲ ὥσπερ
ιτέλης καὶ Θεόφραστος ἕτεροί τέ τινες ἄνδρες
τὰ τοιαῦτα τῶν προβλημάτων ἐν τοῖς φυσι-
ιασι προβάλλουσί τε καὶ λύουσι, καὶ αὐτὸς
;) εἴπερ ἐβούλετο τὰς αἰτίας ἁπάντων τῶν γι-
ζητεῖν, ὁμοίως ἐκείνοις προβάλλειν τε καὶ λύειν.
εἰ δ' οὐ φαίνεται τοῦτο ποιῶν, ἐν τούτῳ καὶ μάλιστα δοκεῖ μοι σφάλλεσθαι· τὸ μὲν γὰρ φαινόμενον ἐναργῶς ἀεὶ χρὴ (p. 475:) τίθεσθαι πρῶτον, ἐπισκέπτεσθαι δὲ ἐφεξῆς εἴ τις ἐθέλοι τὴν αἰτίαν αὐτοῦ, φυσικὰ προβλήματα συντιθέντα τρόπῳ τοιῷδε· διὰ τί τὸ μὲν ἔλαιον ξηρὰ καὶ ψαθυρὰ καὶ κραῦρα τὰ ἐν αὐτῷ καθεψόμενα ποιεῖ, τὸ δὲ ὕδωρ ὑγρὰ καὶ μαλακά; ἢ διὰ τί τὰ μὲν ἑψόμενα κατὰ τοὔλαιον ἀποξηραίνεται, τὰ δ' ἄλλως ἐν αὐτῷ βρεχόμενα φυλάττει τὴν οἰκείαν ὑγρότητα μᾶλλον ἢ εἰ μηδ' ὅλως ἐβρέχετο; διὰ τί δὲ τὰς ἀπὸ σκίλλης καὶ ἀκαλήφης δήξεις ἰᾶται; διὰ τί δὲ τούτων μὲν ἰατικόν ἐστι, αὐτὸ δὲ δάκνει τοὺς ὀφθαλμούς; διὰ τί τὸ μὲν ἄλλο σῶμα πᾶν οὐ δάκνει, τοὺς ὀφθαλμοὺς δὲ δάκνει; διὰ τί τὴν μὲν φάρυγγα τραχύνει, τὰ δὲ ἕλκη παρηγορεῖ; διὰ τί γαστρὸς ὑπάγωγόν ἐστι; διὰ τί κόπων ἰατικόν; διὰ τί τοὺς ἀλειψαμένους ἀπεριψύκτους τηρεῖ; διὰ τί τῶν ἐντόμων ζώων ἀναιρετικόν ἐστι; διὰ τί τῶν ἱμάντων καὶ βυρσῶν μαλακτικὸν ὑπάρχει, τῶν δ' ἑψομένων ἐν αὐτῷ σχεδὸν ἁπάντων σκληρυντικόν; ἓν μὲν εἶδός σοι προβλημάτων τοῦτο, φυσικῷ προσῆκον μόνῳ.

215.

Plutarch. qu. conv. 7, 3, 3: ἐδόκει δὲ πρὸς τοῦτον ὑπεναντιοῦσθαι τὸν λόγον Ἀριστοτέλης τετηρηκώς, ὥς φησιν, εὐωδέστερόν τε γινόμενον καὶ βέλτιον ὅλως τὸ ἐν τοῖς ἀποκενουμένοις ἀγγείοις ἔλαιον· εἶτα τῷ ἀέρι τὴν αἰτίαν τῆς βελτιώσεως ἀνατίθησι· πλείων γάρ ἐστι καὶ κρατεῖ μᾶλλον εἰς ἀποδεὲς κατερχόμενος τὸ ἀγγεῖον.

216.

Galen. de simpl. med. IX p. 164 (t. XII): τὰ μὲν οὖν δριμέα πολὺ τῆς θερμότητος ἀπόλλυσι καυθέντα, τὰ δὲ μὴ τοιαῦτα προσλαμβάνει, τελέως δὲ ψυχρὸν οὐδὲν τῶν καυθέντων ἐστίν. ἐγκαταλείπεται γὰρ αὐτοῖς οἷον ἐμπύρευμά τι· καὶ γὰρ προσηγόρευεν οὕτως Ἀριστοτέλης αὐτό· καὶ τοῦτ' ἐστὶ τὸ κατὰ τὰς πλύσεις ἀπορρυπτόμενον. ἔστι δὲ τὸ λεπτομερέστατον τῆς τῶν καυθέντων οὐσίας, οὗ συναπελθόντος τῷ ὕδατι τὸ λοιπὸν τοῦ καυθέντος οὐσία γεώδης ἐστί· τὸ μὲν γὰρ ὑγρὸν ἅπαν ἡ καῦσις ἐκδαπανᾷ, τὸ δ' ὑπολειπόμενον γεῶδές ἐστιν ἅμα τῷ πρὸς Ἀριστοτέλους ἐμπυρεύματι κληθέντι. τοῦτ' οὖν ὅταν τις ἀφέληται καὶ χωρίσῃ τῇ πλύσει, τὸ μὲν ὕδωρ ᾧ τὸ φάρμακον ἐπλύθη, θερμὴν δύναμιν ἐπεκτήσατο λεπτομερῆ, τὸ δ' ὑπόλοιπον γίνεται γεῶδες ψυχρὸν ξηραίνειν ἀδήκτως δυνάμενον.

217.

Galen. de simpl. med. IV p. 653: ἅπαντα δὲ

:ται vulgo. ‖ 38 αὐτῷ: αὐτὸ vulgo.
τικὸν vulgo. ‖ 16 ἀλειψομένους vulgo. ‖ 25 ita Wytt., codd. ἀποκειμένοις.

τὰ γλυκέα τῇ μὲν θερμότητι πλησίον ἥκει τῶν σωμάτων οἷς φαίνεται γλυκέα, κατὰ διττὸν δὲ τρόπον, ὡς εἴρηται, γίνεται (p. 654:) τοιαῦτα· τινὰ μὲν οἰκείῳ θερμῷ καθάπερ τὸ μέλι, τινὰ δ' ἐπικτήτῳ καθάπερ ἅπαντα τὰ διὰ πυρὸς σκευαζόμενα· καὶ διὰ τοῦτό περ ἄχρις ἂν ᾖ θερμά, μέχρι τοσοῦδε καὶ ἡδίω φαίνεται τοῖς ἀναθρέψεως δεομένοις. ἔοικε δὲ καὶ τὸ γλεῦκος οὐκ οἰκείᾳ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐπικτήτῳ θερμασίᾳ φαίνεσθαι γλυκύ· πολὺ γάρ, ὡς καὶ Θεόφραστος καὶ Ἀριστοτέλης ἔλεγε, τὸ ἐκ τῆς ἡλιακῆς θερμασίας οἷον ἐμπύρευμά τι ταῖς τε ῥαξὶ καὶ τοῖς ἄλλοις ὑπάρχει καρποῖς, ὑφ' οὗ τὸ ὑδατῶδες ἐν αὐτοῖς ἔτι καὶ οἷον ἡμίπεπτον εἰς πέψιν ἄγεται καὶ κατεργάζεται τῷ μεταβάλλοντι συνεξομοιούμενον, ὥστε κἂν ἀποθλίψῃς τὸν χυλὸν ὀπώρας ἡστινοσοῦν, εὑρήσεις μὲν εὐθέως ζέοντα καθάπερ τὸ γλεῦκος, ἐν δὲ τῷ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον διαφέρουσαν τὴν ζέσιν εἰς ὅσον ἂν καὶ ὁ καρπὸς τοῦ καρποῦ διαφέρει θερμότητος. μεταβληθέντος δὲ καὶ κατεργασθέντος τοῦ ὑδατώδους τε καὶ ἡμιπέπτου καὶ τῆς τὴν ζέσιν ἐργαζομένης θερμασίας διαπνευσάσης, αἱ τῶν χυλῶν οἰκεῖαι φαίνονται ποιότητες εἰλικρινεῖς.

218.

Pseudo-Iuliani epist. 24 (Heyler): σῦκον δὲ οὐκ αἰσθήσει μόνον ἡδὺ ἀλλὰ καὶ ἀναδόσει κρεῖττόν ἐστι. οὕτω δέ ἐστιν ἀνθρώποις ὠφέλιμον ὥστε καὶ ἀλεξιφάρμακον αὐτὸ παντὸς ὀλεθρίου φαρμάκου φησὶν Ἀριστοτέλης εἶναι καὶ τοῖς δείπνοις οὐκ ἄλλου τινὸς ἢ τούτου χάριν τῶν ἐδεσμάτων προτίθεσθαί τε καὶ ἐπιτραγηματίζεσθαι, καθάπερ ἀντ' ἄλλης τινὸς ἀλεξήσεως ἱερᾶς ταῖς τῶν βρωμάτων ἀδικίαις περιπτυσσόμενον. καὶ μὴν ὅτι θεοῖς τό σῦκον ἀνάκειται καὶ θυσίας ἐστὶν ἁπάσης ἐπιβώμιον καὶ ὅτι παντὸς λιβανωτοῦ κρεῖττον ἐς θυμιάματος σκευασίαν ἐστίν, οὐκ ἐμὸς ἴδιος οὗτος ὁ λόγος, ἀλλ' ὅστις τὴν χρείαν αὐτοῦ ἔμαθεν οἶδεν ὡς ἀνδρὸς σοφοῦ καὶ ἱεροφάντου λόγος ἐστί.

219.

Schol. in Aristoph. vesp. 145 συκίνῳ: . . . καὶ ὅτι ὁ ἐκ τῶν συκίνων ξύλων καπνὸς δριμύτατος, καὶ Ἀριστοτέλης φησὶν ἐν προβλήματι.

220.

Gellius 3, 6: *Per hercle rem mirandam Aristoteles in septimo* (?) *problematorum et Plutarchus in octavo symposiacorum dicit. si super palmae, inquiunt, arboris lignum magna pondera inponas ac tam graviter urgeas oneresque ut magnitudo oneris sustineri non queat, non deorsum palma cedit nec intra flectitur, sed adversus pondus re-*
surgit et sursum nititur recurvaturque. p
inquit Plutarchus, in certaminibus palman
esse placuit victoriae, quoniam ingenium l
modi est ut urgentibus opprimentibusque n

Plutarchus qu. conv. 8, 4, 5: ἴδιον
ταῦτα πάντα καὶ μηδενὶ συμβεβηκὸς ἑτέρῳ
λέγεσθαι· φοίνικος γὰρ ξύλον ἂν ἄνωθεν ἐπ
πιέζῃς, οὐ κάτω θλιβόμενον ἐνδίδωσιν, ἀλλὰ
πρὸς τοὐναντίον, ὥσπερ ἀνθιστάμενον τῷ βιαζομ
δὴ καὶ περὶ τοὺς ἀθλητικοὺς ἀγῶνάς ἐστι· τοὺ
ὑπ' ἀσθενείας καὶ μαλακίας εἴκοντας αὐτοῖ
κάμπτοντες, οἱ δὲ ἐρρωμένως ὑπομένοντες τὴν
μόνον τοῖς σώμασιν ἀλλὰ καὶ τοῖς φρονήμα
ρονται καὶ αὔξονται.

221.

Apollon. mirab. 21: τῶν παρατετηρημέ
τὸ τὰ δίχηλα μόνα τῶν ζώων εἰς τοὺς ὀπισθ
ἀστραγάλους ἔχειν. ἀποδέδωκε τὴν αἰτίαν Ἀ
λης ἐν τοῖς φυσικοῖς προβλήμασιν, διὰ τί ἐ
σθίοις καὶ οὐκ ἐμπροσθίοις· οὐδὲν γὰρ μάτ
ἐποίησεν.

222.

Plutarch. qu. conv. 2, 2: Διὰ τί ζ
γίνονται περὶ τὸ μετόπωρον . . . Λαμπρίᾳ δὲ κ
πρὸ τοῦ κήπου κυδαίνοντι τὸν περίπατον καὶ π
ἔργῳ μαρτυρεῖν Ἀριστοτέλει. φησὶ γὰρ ἐ
τικώτατον ἕκαστον αὐτὸν αὑτοῦ περὶ τὸ φθινόπ
καὶ τὴν αἰτίαν ἐπείρηκεν, ἐγὼ δ' οὐ μνημονε
δὲ Λαμπρίας εἶπεν ὅτι τὸ οἰκεῖον καὶ τὸ
θερμὸν ἡμῶν ᾧ τρέφεσθαι πεφύκαμεν, ἐν μ
διέσπαρται καὶ γέγονεν ἀσθενέστερον καὶ μ
τῷ φθίνοντι καιρῷ συναγείρεται πάλιν καὶ
κρυπτόμενον ἐντὸς διὰ τὴν περίψυξιν καὶ π
τοῦ σώματος.

223.

Apollon. mir. 51: Ἀριστοτέλης δ
σικοῖς προβλήμασι τὸν ἄνθρωπόν φησι
πεπωκότα τὸν αὐτὸν σταθμὸν ἄγειν κα
ὑπῆρχεν. πειρᾶται δὲ καὶ τὴν αἰτίαν τ
ἀποδιδόναι.

224.

Plutarch. de tuenda sanit. praec.
Ἀριστοτέλης οἴεται τῶν δεδειπνηκότων
πατον ἀναρριπίζειν τὸ θερμόν, τὸν δὲ ὕπνο
θεύδωσι καταπνίγειν· ἕτεροι δὲ τὴν μὲν
τὰς πέψεις βελτίονας ποιεῖν, τὴν δὲ κιν

7 καί τι γλ. vulgo. ‖ 38 vel potius προβλήμασι.
b37 εἰρηκεν add. cod. post προβλήμασιν.

ὄσεις· καὶ τοῦτο τοὺς μὲν περιπατεῖν εὐθὺς ἀπὸ τοὺς δὲ ἀτρεμεῖν πέπεικεν ...

225.

ollon. mir. 9: Ἀριστοτέλης δὲ ἐν τοῖς φυοβλήμασί φησιν· οἱ μονοσιτοῦντες πικρότερα τὰ ισι μᾶλλον ἢ οἱ δὶς τροφαῖς χρώμενοι.

226.

ıen. XV p. 692^{b}: ζητεῖ δ' ὁ πολυμαθέστατος τέλης ἐν τοῖς φυσικοῖς προβλήμασι „διὰ τί οἱ νοι πολιώτεροι; ἢ ὅτι τὸ μύρον διὰ τὰ ἀρώματα ὶν ἐστι, διὸ καὶ αὐχμηροὶ οἱ μυριζόμενοι, ὁ δὲ πολιωτέρους ποιεῖ; εἴτε γὰρ αὔανσις τριχὸς ἡ ἰτ' ἔνδεια θερμοῦ, ἡ ξηρότης μαραίνει. διὸ καὶ . θᾶττον ποιεῖ πολιούς· ἐκπίνεται γὰρ ἡ οἰκεία ς ὑγρότης."

:mens Alex. paed. 2, 69 p. 77 Sylb.: αἱ δὲ ισαι γυναῖκες βάπτουσαι μὲν τὰς πολιὰς μυρίὲ τὰς τρίχας πολιώτεραι θᾶττον φαίνονται διὰ ιατα ξηραντικὰ ὄντα, διὸ καὶ αὐχμηρότεροι γίμυριζόμενοι, ὁ δὲ αὐχμὸς πολιωτέρους ποιεῖ. αὔανσις τριχὸς ἡ πολιὰ εἴτε ἔνδεια θερμοῦ, τῆς ; τὴν οἰκείαν τῆς τριχὸς ἐκπινούσης τροφὴν τὴν :αὶ πολιοὺς ἀποτελούσης, πῶς ἂν εἰκότως ἔτι .εν τὰ μύρα, δι' ἃ αἱ πολιαί, οἱ φεύγοντες

227.

it. Athen. I p. 24^{e}: ἔστι καὶ τρόπος ἕτερος καλύσεως ἐκ τῶν κατὰ κεφαλῆς καταιονήσεων „θυεράσασα κατὰ κρατός τε καὶ ὤμων". αἱ γὰρ ; περικεχυμένου πανταχόθεν τοῖς πόροις τοῦ ὕδαττουσι τὴν τῶν ἱδρώτων ἔκκρισιν, καθάπερ ἂν εἴ ς εἰς ὕδωρ βληθῇ· διέξεισι γὰρ οὐθέν, εἰ μή τις ετεωρίσας τοῖς πόροις ἀναψυχὴν καὶ διέξοδον εἰς παράσχῃ, ὡς Ἀριστοτέλης εἴρηκεν ἐν τοῖς φυροβλήμασι ζητῶν, διὰ τί οἱ ἱδροῦντες ἐπὰν ἔλθωιερμὸν ἢ ψυχρὸν ὕδωρ, οὐκ ἔτι ἱδροῦσιν, ἕως ἂν πανέλθωσιν ἀπὸ τῶν ἐμβάσεων.

228.

ɔollon. mirab. 28: Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς ζωιρύπος, φησίν, ἐν τοῖς ὠταρίοις γιγνόμενος πικρὸς · τελευτᾶν μέλλωσιν ἐν ταῖς μακραῖς νόσοις γλυται". τοῦτο δέ, φησίν, παρατετήρηται ἐπὶ πολγνόμενον. ἀποδέδωκε δὲ καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ γι) ἐν τοῖς φυσικοῖς προβλήμασιν.

229.

eudo-Alexander probl. 1, 99: Διὰ τί τὰ στρογγύλα τῶν ἑλκῶν δυσίατα; ... οἱ δὲ φυσικοὶ καὶ οἱ φιλόσοφοί φασι τῷ μὴ εἶναι ἀρχὴν ὅθεν ἡ οὐλὴ ἄρξηται· ἐν γὰρ κύκλῳ οὔτε ἀρχὴν οὔτε τέλος ἐστὶ λαβεῖν.

230.

Apuleius de magia c. 51: *Aristoteles adeo in problematis scriptum reliquit, quibus aeque caducis a dextero morbus occipiat, eorum esse difficiliorem medelam.*

231.

Pseudo-Alexander in Arist. meteor. f. 131^{a} (ap. Id. I p. 194): λέγει δὲ (Arist. meteor. 4, 3 p. 381^{b} 9) ἐν τῇ τῆς τροφῆς πέψει, ἥτις ἐν τῇ ἄνω κοιλίᾳ γίνεται, μηδὲ ζῷον γεννᾶσθαι, ὥς τινες ᾤοντο, ἀλλ' ἐν τοῖς περιττώμασι καὶ τῇ ἀποκρίσει καὶ τῇ κάτω κοιλίᾳ σηπομένῃ, ὡς ἐπὶ τῶν ἐκτὸς σηπομένων ὁρᾶταί τινα ζῷα, ὡς προείρηκεν ὅτε ἔλεγε περὶ σήψεως· γεννώμενα δὲ οὕτω τε καὶ ἐνταῦθα ἐπάνεισι πολλάκις ἐπὶ τὴν ἄνω κοιλίαν. ἐστὶ δὲ ταῦτα αἵ τε λεγόμεναι τερηδόνες καὶ οἱ ἕλμινθες. διὸ πολλάκις ἐν ταῖς νόσοις καὶ ἐμοῦνται. τὴν δ' αἰτίαν τοῦ κάτω μὲν γίνεσθαι αὐτὰ ἐπανιέναι δὲ πολλάκις καὶ ἐπὶ τὴν ἄνω κοιλίαν, ἐν ἑτέροις εἰρῆσθαί φησιν (381^{b} 13)· ἐν γὰρ τοῖς προβλήμασι. κάτω μὲν γὰρ καὶ ἐν τῇ κάτω κοιλίᾳ, ὅτι ἐκ σήψεως γίνεται, ἐνταῦθα δὲ ἡ σῆψις. ἐπάνεισι δὲ ἐν ταῖς νόσοις καὶ ἐπὶ τὴν ἄνω κοιλίαν δι' ἃς ἐν ἐκείνοις αἰτίας λέγει.

232.

Plutarch. qu. conv. 8, 10, 1: Διὰ τί τοῖς φθινοπωρινοῖς ἐνυπνίοις ἥκιστα πιστεύομεν; προβλήμασιν Ἀριστοτέλους φυσικοῖς ἐντυγχάνων Φλῶρος εἰς Θερμοπύλας κομισθεῖσιν αὐτός τε πολλῶν ἀποριῶν, ὅπερ εἰώθασι πάσχειν ἐπιεικῶς αἱ φιλόσοφοι φύσεις, ὑπεπίμπλατο καὶ τοῖς ἑταίροις μετεδίδου ... τὰ μὲν οὖν ἄλλα μεθ' ἡμέραν οὐκ ἄχαριν ἡμῖν ἐν τοῖς περιπάτοις διατριβὴν παρέσχε, τὸ δὲ λεγόμενον περὶ τῶν ἐνυπνίων ὡς ἔστιν ἀβέβαια καὶ ψευδῆ μάλιστα περὶ τοὺς φυλλοχόους μῆνας, οὐκ οἶδ' ὅπως ἑτέρους λόγους πραγματευσαμένου τοῦ Φαβωρίνου μετὰ τὸ δεῖπνον ἀνέκυψε. τοῖς μὲν οὖν σοῖς ἑταίροις ἐμοῖς δὲ υἱοῖς ἐδόκει λελυκέναι τὴν ἀπορίαν Ἀριστοτέλης, καὶ οὐδὲν ᾤοντο δεῖν ζητεῖν οὐδὲ λέγειν ἀλλ' ἢ τοὺς καρπούς, ὥσπερ ἐκεῖνος, αἰτιᾶσθαι. νέοι γὰρ ὄντες ἔτι καὶ σφριγῶντες πολὺ πνεῦμα γεννῶσιν ἐν τῷ σώματι καὶ ταραχῶδες. οὐ γὰρ τὸν οἶνον εἰκός ἐστι μόνον ζεῖν καὶ ἀγανακτεῖν οὐδὲ τοὔλαιον ἂν ᾖ νεουργὸν ἐν τοῖς λύχνοις ψόφον ἐμποιεῖν ἀποκυματιζούσης τὸ πνεῦμα τῆς θερμότητος, ἀλλὰ καὶ τὰ

quibus eque codd. Flor.: *quibuscumque* vulgo.

σιτία τὰ πρόσφατα καὶ τὴν ὀπώραν ἅπασαν ὁρῶμεν ἐντεταμένην καὶ οἰδῶσαν, ἄχρι ἂν ἀποπνεύσῃ τὸ φυσῶδες καὶ ἄπεπτον. ὅτι δέ ἐστι τῶν βρωμάτων ἔνια δυσόνειρα καὶ ταρακτικὰ τῶν καθ' ὕπνον ὄψεων, μαρτυρίοις ἐχρῶντο τοῖς τε κυάμοις καὶ τῇ κεφαλῇ τοῦ πολύποδος, ὧν ἀπέχεσθαι κελεύουσι τοὺς δεομένους τῆς διὰ τῶν ὀνείρων μαντικῆς.

233.

Gellius 19, 6: *In problematis Aristotelis philosophi ita scriptum est:* Διὰ τί οἱ μὲν αἰσχυνόμενοι ἐρυθριῶσιν, οἱ δὲ φοβούμενοι ὠχριῶσιν, παραπλησίων τῶν παθῶν ὄντων; ὅτι τῶν μὲν αἰσχυνομένων διαχεῖται τὸ αἷμα ἐκ τῆς καρδίας εἰς ἅπαντα τὰ μέρη τοῦ σώματος ὥστε ἐπιπολάζειν, τοῖς δὲ φοβηθεῖσι συντρέχει εἰς τὴν καρδίαν ὥστε ἐκλείπειν ἐκ τῶν ἄλλων μερῶν.

234.

Gellius 1, 11: *morem autem illum ingrediendi ad tibicinum modulos proelii institutum esse a Lacedaemoniis Aristoteles in libris problematon scripsit, quo manifestior fieret exploratiorque militum securitas et alacritas. nam diffidentiae, inquit, et timori cum ingressione huiuscemodi minime convenit et maesti atque formidantes ab hac tam intrepida ac tam decora incedendi modulatione alieni sunt. verba pauca Aristotelis super ea re apposui:* Διὰ τί ἐπειδὰν κινδυνεύειν μέλλωσι, πρὸς αὐλὸν ἐμβαίνουσιν; ἵνα τοὺς δειλοὺς ἀσχημονοῦντας γινώσκωσιν.

XXXIX. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΥ ΝΕΙΛΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ.

235.

(Ar. de Nilo v. 130—32 ed. meae)

Photius bibl. cod. 249 (ἀνεγνώσθη Πυθαγόρου βίος) p. 441[b] 1 Bk.: φέρονται γοῦν (οἱ ἐτησίαι ἄνεμοι) ἐπὶ τοὺς ἐναντίους τόπους· ἐκεῖ δὴ ταῦτα ἐκφερόμενα προσπίπτει τοῖς ὑψηλοτάτοις ὄρεσι τῆς Αἰθιοπίας καὶ πολλὰ καὶ ἀθρόα γινόμενα ἀπεργάζεται ὑετούς· καὶ ἐκ τῶν ὑετῶν τούτων ὁ Νεῖλος πλημμυρεῖ τοῦ θέρους, ἀπὸ τῶν μεσημβρινῶν καὶ ξηρῶν τόπων ῥέων. καὶ τοῦτο Ἀριστοτέλης ἐπραγματεύσατο· αὐτὸς γὰρ ἀπὸ τῆς φύσεως ἔργῳ κατενόησεν, ἀξιώσας πέμψαι τὸν Ἀλέξανδρον τὸν Μακεδόνα εἰς ἐκείνους τοὺς τόπους καὶ ὄψει τὴν αἰτίαν τῆς τοῦ Νείλου αὐξήσεως παραλαβεῖν. διό φησιν ὡς ... οὐκέτι πρόβλημά ἐστιν· ὤφθη γὰρ φανερῶς ... ὑετῶν αὔξει.

Proclus in Tim. p. 37[d]: Ἐρατοσθένης δὲ ... κέτι φησὶν οὐδὲ ζητεῖν χρῆναι αἰτίαν τῆς αὐξήσεως ... Νείλου, σαφῶς καὶ ἀφικομένων τινῶν εἰς τὰς τοῦ Νείλου πηγὰς καὶ τοὺς ὄμβρους τοὺς γινομένους ἑωρακ... ὥστε κρατύνεσθαι τὴν Ἀριστοτέλους ἀπόδοσιν.

Strabo XVII p. 789: οἱ μὲν οὖν ἀρχαῖοι ... σμῷ τὸ πλέον, οἱ δ' ὕστερον αὐτόπται γενηθέντες ᾔσθοντο ὑπὸ ὄμβρων θερινῶν πληρούμενον τὸν Νεῖλον ... p. 790: εἰ γὰρ ἄρα, τοῦτ' ἐχρῆν ζητεῖν ὅτι ... νῦν ἔτι ζητεῖται, τί δή ποτε θέρους, χειμῶνος ... τὸ δ' ὅτι ἐξ ὄμβρων αἱ ἀναβάσεις μὴ ζητεῖν ... τοιούτων δεῖσθαι μαρτύρων . . . ἀλλ' ἐῶ ταῦτα τῶν ... εἰρηκότων ὧν ἀρκέσει δύο μηνῦσαι τοὺς ποιήσαντας ... ἡμᾶς τὸ περὶ τοῦ Νείλου βιβλίον Εὔδωρόν τε ... Ἀρίστωνά τὸν ἐκ τῶν περιπάτων· πλὴν γὰρ ... τάξεως τά γε ἄλλα καὶ τῇ φράσει καὶ τῇ ἐπιχειρ... ταὐτά ἐστι κείμενα παρ' ἀμφοτέροις. ἐγὼ γοῦν ... ρούμενος ἀντιγράφων εἰς τὴν ἀντιβολὴν ἐκ θατέρου ... τερον ἀντέβαλον· πότερος δ' ἦν ὁ τἀλλότρια ὑπο... λόμενος, ἐν Ἄμμωνος εὕροι τις ἄν. Εὔδωρος δ' ... τὸν Ἀρίστωνα· ἡ μέντοι φράσις Ἀριστώνειος ... ἐστιν.

236.

(Ar. de Nilo v. 132—37 ed. meae)

Ioannes gramm. ad Arist. de gen. et corr. ... p. 321, 9) f. 22[a] Ven.: πέφυκε δὲ πυκνοῦσθαι ... καὶ εἰς ἑαυτὸν συνιζάνειν οὐ μόνον ψυχόμενος ... ὠθούμενος καὶ πιλούμενος. οὕτω γοῦν ἀποδίδωσ... Ἀριστοτέλης ἐν θέρει ἐν τῇ Αἰθιοπίᾳ τοὺς ... νομένους· ὠθουμένης γὰρ τῆς ἐκ τῶν βορείων ... ὑπὸ τῶν ἐτησίων πνευμάτων καὶ τοῖς Ἀραβικοῖς ... πτούσης ὄρεσι μεγίστοις οὖσι καὶ συνθλιβομένης ... τῆς ἐπιγινομένης, τῇ πιλήσει πυκνοῦσθαι καὶ εἰς ... ταβάλλειν.

Strabo XVII p. 790: φησὶ γὰρ (Ποσειδώνιος ...) λισθένη λέγειν (τῶν ἀναβάσεων) τὴν ἐκ τῶν ὄμβρων ... τίαν τῶν θερινῶν παρὰ Ἀριστοτέλους λαβόντα ...

---

26 κινδυνεύειν Hertz: vulgo πολεμεῖν.

[b]10 αὐτόπται γενηθέντες = *per se videntes facti* Ar. de Nilo l. c. ‖ 13 καὶ νῦν i. e. Eratosthenis aetate (cf. A. P. p. ... ad fr. 82. 83 etc.). ‖ cf. Ar. de Nilo v. 1. ‖ 17 καθ' ἡμᾶς i. e. Eratosthenis aetate, ut supra. ‖ 18 τὸν Κεῖον scil. in ... postea (et iam Posidonio?) mutatum? etenim si Strabo Eratosthenes, Ariston sane erit Aristoteles. ‖ 20 ἐγὼ i. e. Erat... 40 παρὰ Ἀριστοτέλους sc. iudice Posidonio.

XL. ΠΕΡΙ ΣΗΜΕΙΩΝ

('Αριστοτέλους ἢ Θεοφράστου).

237.

ninus isag. in phaenom. p. 61 Petav.: ὥστε ερὸν ἐκ πάντων ὅτι οὐδ' οὗτος ὁ ἀστὴρ (ὁ κύων) ος οὐδεὶς τηλικαύτην τινὰ δύναμιν ἔχει ὥστε ὶς περὶ τὸν ἀέρα κατασκευάζειν, ἀλλ' ἔστι τὸ ν αἴτιον περὶ τὸν ἥλιον, αἱ δὲ τούτων ἐπιτολαὶ ς ἐπὶ τὴν ἐπίγνωσιν τῶν περὶ τὸν ἀέρα μεταβο- ίκεινται· δι' ἣν αἰτίαν οὐδὲ διὰ παντὸς συμ- ὅθεν βελτίοσιν ἄν τις σημείοις χρήσαιτο τοῖς φύσεως ἡμῖν διδομένοις, οἷς καὶ Ἄρατος κέ- τὰς μὲν γὰρ ἐκ τῶν ἐπιτολῶν καὶ δύσεων τῶν ινομένας μεταβολὰς τοῦ ἀέρος ᾠήθη εἶναι διε- ς, τὰς δὲ φυσικῶς γινομένας καὶ μετά τινος ιτεχώρισεν ἐν τῇ τῶν φαινομένων πραγματείᾳ τι τῆς ὅλης συντάξεως. λαμβάνει γὰρ τὰς ς ἀπὸ τῆς τοῦ ἡλίου ἀνατολῆς καὶ δύσεως τῶν τῆς σελήνης ἀνατολῶν καὶ δύσεων καὶ ἅλω τῆς γινομένης περὶ τὴν σελήνην καὶ διαισσόντων ἀστέρων καὶ ἀπὸ τῶν ἀλόγων γὰρ ἀπὸ τούτων προγνώσεις μετά τινος φυσι- ς γινόμεναι κατηναγκασμένα ἔχουσι τὰ ἀπο- κ. ὅθεν καὶ Βοηθὸς ὁ φιλόσοφος ἐν τῷ τε- ιβλίῳ τῆς Ἀράτου ἐξηγήσεως φυσικὰς τὰς οδέδωκε τῶν τε πνευμάτων καὶ ὄμβρων, ἐκ τῶν ων εἰδῶν τὰς προγνώσεις ἀποφαινόμενος. τού- ῖς σημείοις καὶ Ἀριστοτέλης ὁ φιλόσοφος κέ- ιὶ Εὔδοξος καὶ ἕτεροι πλείονες τῶν ἀστρολόγων.

238.

λων θέσεις καὶ προσηγορίαι: ἐκ τῶν Ἀριστο- ερὶ σημείων.

. Βορρᾶς. οὗτος ἐν μὲν Μαλλῷ Παγρεύς· ἀπὸ κρημνῶν μεγάλων καὶ ὀρῶν διπλῶν παρ' κειμένων ἃ καλεῖται Παγρικά. ἐν δὲ Καύνῳ ἐν δὲ Ῥόδῳ Καυνίας· πνεῖ γὰρ ἀπὸ Καύνου ὸν λιμένα αὐτῶν τῶν Καυνίων. ἐν δὲ Ὀλβίᾳ τῇ γυδον τῆς Παμφυλίας Ἰδυρεύς· πνεῖ γὰρ ἀπὸ αλεῖται Ἰδυρίς. τινὲς δὲ αὐτὸν βορρᾶν οἴονται ῖς καὶ Λυρνατιεῖς οἱ κατὰ Φασηλίδα.

3. Καικίας. οὗτος ἐν μὲν Λέσβῳ καλεῖται Θηβάνας· πνεῖ γὰρ ἀπὸ Θήβης πεδίου τοῦ ὑπὲρ τὸν Ἐλαιτικὸν κόλπον τῆς Μυσίας, ἐνοχλεῖ δὲ τὸν Μιτυληναίων λιμένα, μάλιστα δὲ τὸν Μαλόεντα· παρὰ δέ τισι Καυνίας, ὃν ἄλλοι βορρᾶν οἴονται εἶναι.

4. Ἀπηλιώτης. οὗτος ἐν μὲν Τριπόλει τῆς Φοινίκης ποταμεὺς καλεῖται, πνεῖ δὲ ἐκ πεδίου ὁμοίου ἅλωνι μεγάλῃ, περιεχομένου ὑπό τε τοῦ Λιβάνου καὶ τοῦ Βαπύρου ὄρους· παρὸ καὶ ποταμεὺς καλεῖται. ἐνοχλεῖ δὲ τὸ Ποσειδώνειον. ἐν δὲ τῷ Ἰσσικῷ κόλπῳ καὶ περὶ Ῥωσὸν Συριάνδος· πνεῖ δὲ ἀπὸ τῶν Συρίων πυλῶν, ἃς διέστηκεν ὅ τε Ταῦρος καὶ τὰ Ῥώσια ὄρη. ἐν δὲ τῷ Τριπολιτικῷ κόλπῳ Μαρσεὺς ἀπὸ Μάρσου κώμης. ἐν δὲ Προκοννήσῳ καὶ ἐν Τέῳ καὶ ἐν Κρήτῃ καὶ Εὐβοίᾳ καὶ Κυρήνῃ Ἑλλησποντίας. μάλιστα δὲ ἐνοχλεῖ τόν τε τῆς Εὐβοίας Καφηρέα καὶ τὸν Κυρηναίων λιμένα, καλούμενον δὲ Ἀπολλωνίαν· πνεῖ δὲ ἀφ' Ἑλλησπόντου. ἐν δὲ Σινώπῃ Βερεκυντίας ἀπὸ τῶν κατὰ Φρυγίαν τόπων πνέων. ἐν δὲ Σικελίᾳ καταπορθμίας πνέων ἀπὸ τοῦ πορθμοῦ· τινὲς δὲ αὐτὸν καικίαν οἴονται εἶναι Θηβάναν προσαγορεύοντες.

5. Εὖρος. οὗτος ἐν μὲν Αἰγαῖς ταῖς κατὰ Συρίαν σκοπελεὺς καλεῖται ἀπὸ τοῦ Ῥωσίου σκοπέλου, ἐν δὲ Κυρήνῃ Κάρβας ἀπὸ τῶν Καρβανῶν τῶν κατὰ Φοινίκην· διὸ καὶ τὸν αὐτὸν Φοινικίαν καλοῦσί τινες. εἰσὶ δὲ οἳ καὶ ἀπηλιώτην νομίζουσιν εἶναι.

6. Ὀρθρόνοτος. τοῦτον οἱ μὲν εὖρον, οἱ δὲ ἀμνέα προσαγορεύουσιν.

7. Νότος δὲ ὁμοίως παρὰ πᾶσι καλεῖται· τὸ δὲ ὄνομα διὰ τὸ νοσώδη εἶναι, ἔξω δὲ κάτομβρον, κατ' ἀμφότερα δὲ νότον.

8. Λευκόνοτος ὁμοίως· τὸ δὲ ὄνομα ἀπὸ τοῦ συμβαίνοντος· λευκαίνεται γάρ ...

9. Λίψ. καὶ οὗτος τὸ ὄνομα ἀπὸ Λιβύης, ὅθεν πνεῖ.

10. Ζέφυρος. καὶ οὗτος τόδε τὸ ὄνομα διὰ τὸ ἀφ' ἑσπέρας πνεῖν, ἡ δὲ ἑσπέρα ...

11. Ἰάπυξ. οὗτος ἐν Τάραντι Σκυλλητῖνος ἀπὸ χωρίου Σκυλλητίου. κατὰ δὲ Δορύλαιον τὸ Φρυγίας ..., ὑπὸ δέ τινων φαραγγίτης· πνεῖ γὰρ ἔκ τινος φάραγγος τῶν κατὰ τὸ Παγγαῖον. παρὰ πολλοῖς δὲ ἀργέστης.

. πᾶσι male edd. ‖ 31 vid. Arist opp. ed. Casaub. Lugd. 1590 t. I p. 755 et supra ed. Bekkeri p. 973. hic usus est cod. . IV, 58 (Kᵃ), quem et ipse inspexi cum codd. rec. Marc. 200 (= Q Bekk.). 215. 216, qui in eisdem vitiis con- 37 αὐτῶν τὸν ἀκανίαν codd. ‖ 38 μύγαλον codd. ‖ Ἰδυρεύς Meineke: γαυσεύς codd. ‖ 39 codd. γαυρίς. ‖ 40 λυρναν-

Kᵃ Q, vulgo Ἐλαιατικόν. ‖ 4 παρὰ δε αἰκαυνίας vulgo, π. δ. τοῖς καυνίας (non καυνίαις, quod affert Bekker) Kᵃ, π. δ. Q. ‖ 5 βορέαν Kᵃ Q. ‖ 10 ποσειδένιον codd., Ποσείδιον Steph. Str. etc. ‖ 11 ita codd., fort. Μυριανδεύς. ‖ 12 καὶ ταυ- . ‖ 13 ὁ μαρσεύς Kᵃ Q. ‖ 14 ἐλισποντίας Kᵃ, ἐλισποντίας Q. ‖ 16 καιφαρέα Kᵃ, καὶ φηρέα Q. ‖ ita codd., Κυρηναῖον vulgo. ‖ του Kᵃ, ἐλισπόντου Q. ‖ 18 βερεκυντίας Kᵃ Q. ‖ 20 θηβάναν Q. ‖ 23 φοινίκων Kᵃ Q. ‖ 26 codd. ὀρθόνοτος. ‖ 31 ὁμοίως om. 35 lacunam hic, ut supra post λευκ. γάρ, auctore Casaubono significant editores, non codices. ‖ 36 codd. σκυλητῖνος. ‖ σκυλαντίμου. ‖ κατα δε δοραλεοντο Φρυγίας Kᵃ. καταδεοραλεοιτοφρυγίας Marc. 215. 216. καταδεορωλεοντοφρυγίας Q. ‖ 39 ita ο Πηγαῖον.

12. Θρακίας κατὰ μὲν Θράκην Στρυμονίας· πνεῖ γὰρ ἀπὸ τοῦ Στρυμόνος ποταμοῦ· κατὰ δὲ τὴν Μεγαρικὴν Σκίρρων ἀπὸ τῶν Σκιρρωνίδων πετρῶν, ἐν δὲ Ἰταλίᾳ καὶ Σικελίᾳ Κιρκίας διὰ τὸ πνεῖν ἀπὸ τοῦ Κιρκαίου. ἐν δὲ Εὐβοίᾳ καὶ Λέσβῳ Ὀλυμπίας, τὸ δὲ ὄνομα ἀπὸ τοῦ Πιερικοῦ Ὀλύμπου· ὀχλεῖ δὲ Πυρραίους.

239.

Proclus in Tim. p. 285[f] Bas.: θαυμασιωτάτην δὲ εἶναί φησιν ὁ Θεόφραστος ἐν τοῖς κατ᾽ αὐτὸν χρόνοις τὴν τῶν Χαλδαίων περὶ ταῦτα θεωρίαν τά τε ἄλλα προλέγουσαν καὶ τοὺς βίους ἑκάστων καὶ τοὺς θανάτους καὶ οὐ τὰ κοινὰ μόνον, οἷον χειμῶνας καὶ εὐδίας, ὥσπερ καὶ τὸν ἀστέρα τοῦ Ἑρμοῦ χειμῶνος μὲν ἐκφανῆ γενόμενον ψύχη σημαίνειν καύματα δὲ θέρους, εἰς ἐκείνους ἀναπέμπει· πάντα δ᾽ οὖν αὐτοὺς καὶ τὰ ἴδια καὶ τὰ κοινὰ προγινώσκειν ἀπὸ τῶν οὐρανίων ἐν τῇ περὶ σημείων βίβλῳ φησὶν ἐκεῖνος.

240.

Schol. in Arat. 1094 (διοσ. 362) p. 244 (Buhle): περὶ δὲ τῶν ὀρνίθων Ἀριστοτέλης φησίν, ὅταν μὲν ψυχρὸς καὶ ὑγρὸς ᾖ ὁ ἀήρ, τὸ τηνικαῦτα καὶ αἱ νῆσοι βρεχόμεναι ἀναφύουσιν· ὅταν δὲ αὐχμώδης ᾖ καὶ ξηρός, τότε παντελῶς τῶν νήσων μὴ ἀναφυουσῶν ἐπὶ τὴν γῆν τὰ ἐν ταῖς νήσοις ὄρνεα φεύγουσιν εἰς ἣν δύνανται κἂν ἐξ ὀλίγου τρέφεσθαι. καὶ οἱ κολοιοὶ δὲ ἐκ τῶν νήσων πετόμενοι τοῖς γεωργοῖς σημεῖον αὐχμοῦ καὶ ἀφορίας εἰσίν· ἐὰν δὲ ἔμμετροι χωρῶσιν, εὐκαρπίαν δηλοῦσι.

241.

Aelianus de nat. anim. 7, 7 (Hercher):

1. Ἀριστοτέλους ἀκούω λέγοντος ὅτι ἄρα γέρανοι ἐκ τοῦ πελάγους ἐς τὴν γῆν πετόμεναι χειμῶνος ἀπειλὴν ἰσχυροῦ ὑποσημαίνουσι τῷ συνιέντι. πετόμεναι δὲ ἄρα ἡσυχῇ αἱ αὐταὶ ὑπισχνοῦνται εὐημερίαν τινὰ καὶ εἰρήνην ἀέρος, καὶ σιωπῶσαι δὲ ὅτι ἔσται ὑπεύδια τοὺς οὐκ ἀπείρως ἔχοντας τῇ σιωπῇ ὑπομιμνήσκουσιν αἱ αὐταί. ἐὰν δὲ καταπέτωνται καὶ βοῶσι καὶ ταράττωσί τε καὶ ταράττωνται, ἀπειλοῦσι κἀνταῦθα χειμῶνα ἰσχυρόν.

2. ἐρωδιὸς δὲ κνεφαῖος βοῶν τὰ αὐτὰ ἔοικεν ὑποδηλοῦν, ὡς ὁ αὐτὸς Ἀριστοτέλης φυλάξας λέγει· πετόμενος δὲ ἐρωδιὸς τῆς θαλάττης εὐθὺ ὕδωρ ἐξ οὐρανοῦ ῥαγήσεσθαι αἰνίττεται.

3. εἰ δὲ εἴη χειμέρια, ᾄσασα γλαὺξ εὐδίαν μαντεύεται καὶ ἡμέραν φαιδράν. ἐὰν δὲ εὐδία ᾖ, ἡ δὲ ὑποφθέγγηται, χειμῶνα δεῖ προσδέχεσθαι.

4. κόραξ δὲ ἐπιτρόχως φθεγγόμενος καὶ [illegible] τὰς πτέρυγας καὶ κροτῶν αὐτάς, ὅτι χειμὼν ἔσται [illegible] τέγνω πρῶτος. κόραξ δὲ αὖ καὶ κορώνη καὶ [illegible] δείλης ὀψίας εἰ φθέγγοιντο, χειμῶνος ἔσεσθαί [illegible] δημίαν διδάσκουσι.

5. κολοιοὶ δὲ ἱερακίζοντες, ὡς ἐκεῖνος λέγει, πετόμενοι πῇ μὲν ἀνωτέρω πῇ δὲ κατωτέρω, [illegible] ὑετὸν δηλοῦσι.

6. κορώνη δὲ ἐπὶ δείπνου ὑποφθεγγομένη [illegible] ὑστεραίαν εὐδίαν παρακαλεῖ.

7. φανέντες δὲ ὄρνιθες πολλοὶ μὲν τὸν [illegible] λευκοὶ δὲ τὴν χρόαν, χειμὼν ὅτι ἔσται πολὺς [illegible]κουσι.

8. νῆτται δὲ καὶ αἴθυιαι πτερυγίζουσαι [illegible] δηλοῦσιν ἰσχυρόν.

9. ὄρνιθες δὲ ἐκ τοῦ πελάγους ἐς τὴν γῆν [illegible] ὁρμῇ πετόμενοι μαρτύρονται χειμῶνα.

10. ἐρίθακος δὲ ἐς τὰ αὔλια καὶ τὰ [illegible] παριὼν δῆλός ἐστι χειμῶνος ἐπιδημίαν ἀποδιδράσκων [illegible]

11. ἀλεκτρυόνες γε μὴν καὶ ὄρνιθες [illegible] πτερυσσόμενοι καὶ φρυαττόμενοι καὶ ὑποτρύζοντες [illegible]μῶνα δηλοῦσιν.

12. ἀπειλοῦσι δὲ καὶ πνεῦμα λουόμεναι [illegible] νιθες καὶ ἀνέμων τινὰς ἐμβολὰς ὑποφαίνουσι. χει[illegible]νος δὲ ὄντος ἐς ἀλλήλους ὄρνιθες πετόμενοι καὶ [illegible] λήλων θέοντες σημαίνουσιν εὐδίαν. ὄρνιθες δὲ [illegible] νοι περί τε λίμνας καὶ ποταμῶν ὄχθας χειμῶνα [illegible] νον οὐκ ἀγνοοῦσι. πάλιν τε ὄρνιθες οἱ μὲν [illegible] καὶ οἱ λιμναῖοι ἐς τὴν γῆν ἰόντες ὡς ἔσται χειμὼν [illegible] λὺς οὐκ ἀγνοοῦσιν, οἱ δὲ χερσαῖοι σπεύδοντες [illegible] τερὰ εὐδίας ἄγγελοί εἰσιν, ἐὰν μέντοι σιωπῶσι.

Aelian. ib. 7, 8:

13. . . . καὶ ἐκεῖνα δὲ προσακήκοα ἐκπλήξεως [illegible] βοῦς ἐὰν βοᾷ καὶ ὀσφραίνηται, ὕειν ἀνάγκη [illegible] βόες καὶ πέρα τοῦ ἔθους ἐσθίοντες δηλοῦσι χειμῶνα [illegible]

14. πρόβατα δὲ ὀρύττοντα ταῖς ὁπλαῖς [illegible] ἔοικε σημαίνειν χειμῶνα, ἀναβαινόμενα δὲ τὰ [illegible] χειμῶνα ὁμολογεῖ. κοιμώμεναι δὲ ἀθρόαι [illegible] τὰ αὐτὰ ὁμολογοῦσι.

15. μύες δὲ ἐν τοῖς ἀρώμασι φαινόμενοι [illegible] γὴν διδάσκουσιν.

16. ἄρνες δὲ ἄρα καὶ ἔριφοι ἀλλήλοις [illegible]

4 Κίσκας vulgo. ‖ 5 ὀλαμπίας K[a], ὁ λαμπίας Q. ‖ 33 ἰσχυράν codd., corr. Hercher. ‖ 35 ἐστὶν codd. ‖ 41 [illegible] Hercher.

b3 ταχέως καὶ ἐπιτρόχως codd. (glossam del. Hercher). ‖ 21 περιιὼν codd., corr. Abresch. ‖ 25 λούμεναι Hercher [illegible] τῆς γῆς codd., del. Schn. ‖ 39 πρωὶ ⟨πρώιον⟩ Schn.: πώεα codd. ‖ 42 ὁμολογοῦσι. μύες ego: ὁμολογοῦσιν. ὗες (et mox [illegible]

καὶ ὑποσκιρτῶντες φαιδρὰν ἡμέραν ὁμολο-

'αλαὶ δὲ ὑποτρίζουσαι καὶ μύες ἐκείναις
αὐτὰ χειμῶνα ἔσεσθαι συμβάλλονται ἰσχυρόν.
.ύκοι δὲ φεύγοντες ἐρημίας καὶ εὐθὺ τῶν
ἰόντες χειμῶνος ἐμβολὴν μέλλοντος ὅτι πεφρί-
ροῦσι δι' ὧν δρῶσι.
έοντος δὲ ἐν τοῖς καρπίμοις χωρίοις ἐπιδημία
\οῖ.
ιρτῶντά γε μὴν τὰ ὑποζύγια καὶ βοῶντα
ιᾶλλον νοτερὸν χειμῶνα ἐσόμενον δηλοῖ· εἰ
ὁπλαῖς κόνιν προσαναβάλλοι, ταὐτὰ ταῦτα

αγῳ δὲ ἐν τοῖς αὐτοῖς χωρίοις ὁρώμενοι πολ-
ν εὐδίαν.
ι. ib. 9, 13:
αν δὲ βάτραχοι γεγωνότερον φθέγγωνται
υνηθείας λαμπρότερον, ἐπιδημίαν δηλοῦσιν

XLI. ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΛΛΩΝ
(Ἀριστοτέλους ἢ) Θεοφράστου.
timoniis cf. A. P. p. 261.

242.

phr. de lapid. init.: Τῶν ἐν τῇ γῇ συνι-
τὰ μέν ἐστιν ὕδατος τὰ δε γῆς· ὕδατος
ἀλλευόμενα, καθάπερ ἄργυρος καὶ χρυσὸς
γῆς δὲ λίθος τε καὶ ὅσα λίθων εἴδη περιτ-
εἴ τινες δὴ τῆς γῆς αὐτῆς ἰδιώτεραι φύσεις
ιασιν ἢ λειότησιν ἢ πυκνότησιν ἢ ἄλλῃ τινὶ
ρὶ μὲν οὖν τῶν μεταλλευομένων ἐν ἄλλοις
περὶ δὲ τούτων νῦν λέγωμεν.

243.

h. s. προσφανῆ: Θεόφραστος ἐν μεταλλικῷ
ροάς.

244.

cr. (lex. p. 108, 22 Bk.) s. κεγχρεών: Δημο-
ῃ πρὸς Πανταίνετον παραγραφῇ „κἄπειτ'
οἰκέτας τοὺς ἐμοὺς καθέζεσθαι εἰς τὸν κεγ-
ντὶ τοῦ εἰς τὸ καθαριστήριον, ὅπου τὴν ἐκ
ων κέγχρον διέψυχον, ὡς ὑποσημαίνει Θεό-
ἐν τῷ περὶ μετάλλων.

245.

h. s. σύζωσμα: ἐν τῷ μεταλλικῷ τὸν
λκόν.

246.

Hesych. s. σκαρφών: εἶδος καμίνου, ἐν τῷ μεταλλικῷ.

247.

Pollux 7, 99: … καὶ σιδήρου μέταλλα καὶ γῆ σιδηρῖτις. ταύτης δὲ τὸ κάθαρμα σκωρίαν ὠνόμαζον, ὥσπερ τοῦ χρυσοῦ τὸ ἄνθος ἀδάμαντα καὶ τὸν ἀργυρίων κονιορτὸν κέρχνον. τὴν δὲ σκωρίαν καὶ κίβδον ἐκάλεσαν, ἀφ' ἧς καὶ οἱ μεταλλεῖς κίβδωνες. τὸ δὲ ἀγγεῖον ἐν ᾧ κατεκεράννυσαν τὸν σίδηρον, περίοδος καλεῖται ἐν τῷ περὶ μετάλλων εἴτε Ἀριστοτέλους ἐστὶ τὸ βιβλίον εἴτε Θεοφράστου.

Poll. 10, 149: μεταλλέως σκεύη θύλακες, περίοδος, σάλαξ. καὶ θυλακοφορεῖν μὲν τοὺς μεταλλέας οἱ κωμῳδοὶ λέγουσι, περίοδον δὲ καὶ σάλακα Θεόφραστος ἐν τῷ μεταλλικῷ, περίοδον μὲν τὸ ἀγγεῖον ἐν ᾧ κατακεραννύουσι τὸν σίδηρον, σάλακα δὲ τὸ τῶν μεταλλέων κόσκινον.

248.

Pseudaristot. mir. 42—50. 61. 62.

1 (42). περὶ Φιλίππους τῆς Μακεδονίας εἶναι λέγουσι μέταλλα, ἐξ ὧν τὰ ἐκβαλλόμενα αὐξάνεσθαί φασι ἀποσύρματα καὶ φύειν χρυσίον, καὶ τοῦτ' εἶναι φανερόν.

2 (43). φασὶ δὲ καὶ ἐν Κύπρῳ περὶ τὸν καλούμενον Τυρρίαν χαλκὸν ὅμοιον γίγνεσθαι. κατακόψαντες γάρ, ὡς ἔοικεν, εἰς μικρὰ σπείρουσιν αὐτόν· εἶθ' ὑδάτων ἐπιγενομένων αὐξάνεται καὶ ἐξανίησι καὶ οὕτως συνάγεται.

3 (44). φασὶ δὲ καὶ ἐν Μήλῳ τῇ νήσῳ ἐν τοῖς ἐξορυσσομένοις τόποις τῆς γῆς πάλιν ἀναπληρώματα γίγνεσθαι.

4 (45). περὶ Παιονίαν λέγουσιν ὅταν συνεχεῖς ὄμβροι γένωνται, εὑρίσκεσθαι περιτηκομένης τῆς γῆς χρυσὸν τὸν καλούμενον ἄπυρον. λέγουσι δ' ἐν τῇ Παιονίᾳ οὕτω χρυσίζειν τὴν γῆν ὥστε πολλοὺς εὑρηκέναι καὶ ὑπὲρ μνᾶν χρυσίου ὁλκήν. τῷ δὲ βασιλεῖ τινά φασιν εὑρόντα ἀνενεγκεῖν δύο βώλους, τὸν μὲν τρεῖς μνᾶς ἄγοντα, τὸν δὲ πέντε· οὓς φασιν ἐπὶ τῆς τραπέζης αὐτῷ παρακεῖσθαι καὶ ἐπ' ἐκείνων πρῶτον εἴ τι ἐσθίει ἀπάρχεσθαι.

5 (46). φασὶ δὲ καὶ ἐν Βάκτροις τὸν Ὦξον ποταμὸν καταφέρειν βωλία χρυσίου πλήθει πολλά· καὶ ἐν Ἰβηρίᾳ δὲ τὸν καλούμενον Θεόδωρον ποταμὸν ἐκβράσσειν τε πολὺ περὶ τὰ χείλη χρυσίον, ὁμοίως δὲ καὶ καταφέρειν.

.d. H. ‖ 13 προσαναβάλλοιτο αὐτὰ τὰ αὐτὰ codd., corr. H.
ἐν Μακεδονίᾳ S[a]. ‖ 25 δὲ om. S[a]. ‖ 31 πάλιν om. S[a]. ‖ 37 ὑπὲρ τὴν μνᾶν N[a] S[a]. ‖ τινά om. N[a] S[a]. ‖ 38 εὑρόντας N[a] S[a]. ‖
[a], τόξον N[a]. ‖ 43 πλῆθος N[a]. ‖ 44 i. e. Δούριον.

6 (47). λέγουσι δὲ καὶ ἐν Πιερίᾳ τῆς Μακεδονίας ἄσημόν τι χρυσίον κατορωρυγμένον ὑπὸ τῶν ἀρχαίων βασιλέων, χασμάτων τεττάρων ὄντων, ἐξ ἑνὸς αὐτῶν ἀναφῦναι χρυσίον τὸ μέγεθος σπιθαμιαῖον.

7 (48). λέγεται δὲ ἰδιαιτάτην εἶναι γένεσιν σιδήρου τοῦ Χαλυβικοῦ καὶ τοῦ Ἀμισηνοῦ. συμφύεται γάρ, ὥς γε λέγουσιν, ἐκ τῆς ἄμμου τῆς καταφερομένης ἐκ τῶν ποταμῶν. ταύτην δ' οἱ μὲν ἁπλῶς φασὶ πλύναντας καμινεύειν, οἱ δὲ τὴν ὑπόστασιν τὴν γενομένην ἐκ τῆς πλύσεως πολλάκις πλυθεῖσαν συγκαίειν, παρεμβάλλειν δὲ τὸν πυρίμαχον καλούμενον λίθον· εἶναι δ' ἐν τῇ χώρᾳ πολύν. οὗτος δ' ὁ σίδηρος πολὺ τῶν ἄλλων γίνεται καλλίων. εἰ δὲ μὴ ἐν μιᾷ καμίνῳ ἐκαίετο, οὐδὲν ἄν, ὡς ἔοικε, διέφερε τἀργυρίου. μόνον δέ φασιν αὐτὸν ἀνίωτον εἶναι, οὐ πολὺν δὲ γίνεσθαι.

8 (49). φασὶ δὲ καὶ ἐν Ἰνδοῖς τὸν χαλκὸν οὕτως εἶναι λαμπρὸν καὶ καθαρὸν καὶ ἀνίωτον, ὥστε μὴ διαγινώσκεσθαι τῇ χρόᾳ πρὸς τὸν χρυσόν, ἀλλ' ἐν τοῖς Δαρείου ποτηρίοις βατιακὰς εἶναί τινας καὶ πλείους, ἃς εἰ μὴ τῇ ὀσμῇ, ἄλλως οὐκ ἦν διαγνῶναι πότερόν εἰσι χαλκαῖ ἢ χρυσαῖ.

9 (50). τὸν κασσίτερον τὸν Κελτικὸν τήκεσθαί φασι πολὺ τάχιον μολύβδου. σημεῖον δὲ τῆς εὐτηξίας ὅτι τήκεσθαι δοκεῖ καὶ ἐν τῷ ὕδατι· χρώζει γοῦν, ὡς ἔοικε, ταχύ. τήκεται δὲ καὶ ἐν τοῖς ψύχεσιν, ὅταν γένηται πάγη, ἐγκατακλειομένου ἐντός, ὥς φασι, καὶ συνωθουμένου τοῦ θερμοῦ τοῦ ἐνυπάρχοντος αὐτῷ διὰ τὴν ἀσθένειαν.

10 (61). θαυμαστὸν δέ τί φασιν ἐν Ἰνδοῖς περὶ τὸν ἐκεῖ μόλυβδον συμβαίνειν· ὅταν γὰρ τακεὶς εἰς ὕδωρ καταχυθῇ ψυχρόν, ἐκπηδᾶν ἐκ τοῦ ὕδατος.

11 (62). φασὶ τὸν Μοσσύνοικον χαλκὸν λαμπρότατον καὶ λευκότατον εἶναι, οὐ παραμιγνυμένου αὐτῷ κασσιτέρου, ἀλλὰ γῆς τινὸς αὐτοῦ γινομένης καὶ συνεψομένης αὐτῷ. λέγουσι δὲ τὸν εὑρόντα τὴν κρᾶσιν μηδένα διδάξαι· διὸ τὰ προγεγονότα ἐν τοῖς τόποις χαλκώματα διάφορα, τὰ δ' ἐπιγιγνόμενα οὐκέτι.

249.

Cod. gr. Paris. 1310 f. 444ᵇ (A. P. p. 260):

Περὶ τῶν εὑρισκομένων μετάλλων ἐν τῇ νήσῳ κύπρῳ.

Ἰστέον ὅτι ἐν τοῖς βίβλοις τῶν περὶ γαληνὸν περὶ εἰδῶν, καὶ ἀριστοτέλους φυσιολογικῶν περὶ οὐσίας γῆς καὶ λίθων καὶ μετάλλων εὑρέσεις, εὑρέθη ἐν τῇ κύπρῳ νήσῳ ὅτι ἔστιν ὄρος μέγα καὶ ὑψηλὸν ὑπὲρ πάντων τῶν βουνῶν αὐτῆς, τρόγοδες καλούμεν[illegible] καὶ διάφορα εἴδη βοτανῶν τῆς ἰατρικῆς τέχν[illegible] εὑρισκόμενα. ἅ τινα λέγειν ἐπιχειροῦντα κα[illegible] λήψει με διηγούμενον ὁ χρόνος. Ὁμοίως καὶ [illegible] τάλλων γῆς, γέγραπται ἐν τῷ περὶ λίθ[illegible] ἀριστοτέλους. ὅτι χρυσίου μετάλλων ὄρ[illegible] κασα. ἣ καὶ διακειμένη εἰς πόδεσιν τοῦ [illegible] ἐπιβλέπει ἐπὶ τὰ βορειότερα μέρη τῆς [illegible] θάλατταν δὲ, γίνεται δυτικώτερον αὐτῆς. ἔχ[illegible] φορὰς μετάλλων καθὼς διηγήσατο. φημί, χρ[illegible] ἀργυρίου καὶ χαλκοῦ. στυπτηρίας σχιστῆς κ[illegible] κῆς. καὶ ἀληθηνῆς στυπτηρίας. καὶ σωρεῖ τ[illegible] τοῦ χρυσαρίου. καὶ μίσσει καὶ ὁ χαλκίτ[illegible] διάφορα μέταλλα. ἐν ἑτέροις δὲ ὄρεσι φασὶ [illegible] γίνεται ὁ σίδηρος. ὁ ὕελος. καὶ πᾶσα ὕλη τι[illegible]

XLII. ΠΕΡΙ ΦΥΤΩΝ.

De testimoniis vid. A. P. p. 261.

250.

Athen. XIV p. 652ᵃ: καὶ Ἀριστοτέλ[illegible] περὶ φυτῶν οὕτως „φοινίκων ἀνόρχων, οὓς τ[illegible]χους καλοῦσιν, οἱ δὲ ἀπυρήνους".

251.

Athen. XIV p. 653ᵈ: οἷον τὰ ἐπεμβε[illegible] γὰρ Ἀριστοτέλης καὶ ἐπεμβολάδας ἀπίους [illegible] τὰς ἐγκεκεντρισμένας.

Harpocr. lex. (p. 71, 8) s. ἐμβεβλημέ[illegible] ἐγκεκεντρισμένα. Δημοσθένης ἐν τῷ πρὸς Ναυσ[illegible] Ἀριστοτέλης δ' ἐμβολάδας ἀπίους λέγ[illegible] αὐτάς.

252.

Pollux 10, 170: καὶ ἐν Ἀριστοτέλ[illegible] φράστου φυτικοῖς γέγραπται „καλάμου, ἐκ[illegible]λίδος, στροβίλου, πίτυος".

253.

Antigonus mirab. 185: περὶ δὲ φ[illegible]θου εἶδος Ἀριστοτέλην φάσκειν περὶ τ[illegible] ρίσκεσθαι διαποίκιλον τὴν χρόαν, ἐξ οὗ πλ[illegible] Τίμων δὲ ὁ κιθαρῳδὸς εἶχεν καὶ ἐπεδείκνυ[illegible] κων αὐτῷ τὸν διδάσκαλον Ἀρτοκλῆν δεδω[illegible] αὐτῶν τὴν ἁφὴν ἐν τῇ χρείᾳ σκληράν.

3 χασμάτων τε Sylb. ‖ 6 ἰδιωτάτην Sᵃ. ‖ 8 πλύναντες codd., corr. Sylb. ‖ 9 τῆς γινομένης Sᵃ. ‖ 10 φύσεως Sᵃ ‖ [illegible]χον Sᵃ. ‖ 13 ἐκκαίετο Sᵃ. ‖ 14 ἀργύρου Sᵃ. ‖ 26 εἰ κατακλ. Sᵃ. ‖ 30 συμβαίνει Sᵃ. ‖ 31 καταχεθῇ Sᵃ. ‖ 34 αὐτῷ Sᵃ. [illegible]
ᵇ10 φημί. ‖ 12 ἀληθινῆς. ‖ σῶρυ. ‖ 13 μίσυ. ‖ 36 codd. et edd. φυσικοῖς. ‖ 39 περὶ δὲ τούτων τῆς ἀκανθείας cod. [illegible]
40 εὑρῆσθαι cod.

254.

ex. s. ἔσμα: Ἀριστοτέλης, ὅπερ Θεό-
χον· ἔστι δὲ ὁ αὐχὴν τοῦ καρπεῦ τῶν ἀκρο-

ι. in Il. ν, 289 (ἐν αὐχένι) p. 932: σημεί-
αὐχὴν οὐ μόνον ἐπὶ ζώων λέγεται ἀλλὰ
ῶν, ὡς δηλοῖ ὁ οὕτω γράψας „ἔσμα φησὶν
ης, Θεόφραστος δὲ μίσχον. ἔστι δὲ ὁ αὐχὴν
ῶν ἀκροδρύων".

XLIII. ΓΕΩΡΓΙΚΑ.

255.

Geopon. III, 3 (ἐκ τοῦ Βάρωνος καὶ τῶν Κυντιλίων): τούτῳ τῷ μηνὶ (τῷ Μαρτίῳ) ταῖς ῥίζαις τῶν ἀμυγδαλῶν κόπρον χοιρείαν ἐπιθήσομεν· τάς τε γὰρ πικρὰς γλυκείας ποιεῖ καὶ μείζους καὶ τρυφεράς, ὡς Ἀριστοτέλης φησί.

256.

Aristoteles in georgicis amaritudinem amygdali flagranti soli adsignat, cum crebrius exustae dulcior sucus hauriatur.

VII. Z O I C A.

XLIV. Z Ω I K A
(= ἀνατομαί).

; de mag. 36: *legisti profecto Aristotelis*
νέσεως, περὶ ζώων ἀνατομῆς, περὶ ζώων
iuga volumina.
): *quasi vero non paulo prius dixerim me*
omnium animalium de situ earum deque
e causa conscribere ac libros ἀνατομῶν Ari-
olorare studio et augere.
mir. 27: δύο γάρ εἰσιν αὐτῷ πραγματεῖαι
ίων ἡ δὲ περὶ τῶν ζωικῶν.

(Περὶ ἀνθρώπου φύσεως).

257.

s **Alex. strom. 6, 16 p. 290 Sylb.**: φασὶ
3ρυον ἀπαρτίζεσθαι πρὸς ἀκρίβειαν μηνὶ τῷ
ιν ἑκατὸν ἡμέραις καὶ ὀγδοήκοντα πρὸς ταῖς
ει, ὡς ἱστορεῖ Πόλυβος μὲν ὁ ἰατρὸς ἐν τῷ
ων, Ἀριστοτέλης δὲ ὁ φιλόσοφος ἐν τῷ

258.

. **coll. med. 22, 5 (s. 1 et 2 p. 63 t.**
emaker et Daremberg cf. praef. p. XIV):
αμήνων, ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους τοῦ φιλο-

ν ὀκταμήνων εἰσί τινες οἵ φασιν οὐθὲν ζῆν.
ψεῦδος· ζῇ γάρ, καὶ τοῦτο μάλιστα μὲν ἐν
ιον διὰ τὸ τρέφειν τε πάντα τὰ γινόμενα
ους, καὶ ἔτι τὰς γυναῖκας ἐκφόρους εἶναι καὶ
τὴν τροφὴν μὴ εἶναι ἐπίκαιρον, εἴτε διὰ τὴν κουφότητα τοῦ ὕδατος· ὥσπερ γὰρ ἀφηψημένον τὸ τοῦ Νείλου ὕδωρ ἐστίν· εἴτε καὶ δι' ἄλλας αἰτίας. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ Ἑλλάδι τηροῦσιν ἔστιν ἰδεῖν οὕτως ἔχειν, ὥστε τὸ μὲν ἅπαντα τὰ ὀκτάμηνα μὴ ζῆν οὐκ ἀληθές ἐστιν, ὅτι μέντοι ὀλίγα καὶ ἧττον τῶν ἑπταμήνων τε καὶ τῶν ἐκ τοῦ πλείονος ἀριθμοῦ γενομένων ἀληθές· καὶ γὰρ ἑνδεκάμηνον δοκεῖ γεννᾶσθαι καὶ δεκάμηνον.

259.

Oribas. coll. 22, 7: περὶ συλλήψεως καὶ ἐπικυήσεως.

Αἱ δὲ συλλήψεις γίνονται μὲν οὐ πολὺ μετὰ τὰς καθάρσεις, ὀλιγάκις δὲ καὶ πρὸ τῆς καθάρσεως αὐταῖς τοσοῦτον ἐχούσαις τὸ περίσσευμα, ὅσον ἐστὶ ταῖς ἄλλαις πρὸς τῷ λήγειν ἤδη γενομένης τῆς καθάρσεως. οὔτε δὲ μὴ γινομένων ὅλως τῶν καταμηνίων οὔτε πεπαυμένων πρὸ πολλοῦ δυνατὸν γίνεσθαι σύλληψιν, οὐδὲ μὴν ἀκμαζούσης τῆς καθάρσεως. ἔμπροσθεν μὲν γὰρ τῶν καθάρσεων τετυλωμένης τῆς μήτρας οὐχ οἷόν τε προσφυῆσαι τὸ σπέρμα· οὐδὲ μὴν ἀκμαζουσῶν· ἐκκλύζεται γὰρ ὑπὸ αὐτῶν ὁ γόνος· οὐδὲ πάλιν κατὰ πᾶν πεπαυμένων καὶ τῆς μήτρας ἀνεξηραμμένης ἤδη καὶ κατεψυγμένης. ληγούσης δὲ τῆς καθάρσεως καὶ τῆς μήτρας ἀκμὴν ἐναίμου τε οὔσης καὶ διαθέρμου, καὶ διὰ ταῦτα ὀργώσης πρὸς τὴν παραδοχὴν τοῦ σπέρματος, καιρὸς εὐφυὴς πρὸς σύλληψιν.

260.

Pergit Oribasius: Γίνεται δέ τισιν ἐπισύλληψις καὶ ἐπικύησις, αἷς ἐστὶν ἑλκωσίς τε περὶ τὴν μήτραν καὶ τροφὴ ἱκανή. τισὶ μὲν οὖν ἀπὸ τῆς πρώτης συλλήψεως

antiae solis cod. Burbon. (Scotti). ‖ 26 γινομένης cod.

ἔτι μενούσης ἐπί τινας χρόνους τῆς ἑλκώσεως ὕστερον ἐπισυλλαμβάνουσι, τισὶ δὲ καὶ μετὰ ταῦτα, καταμηνίων ἐπιφανέντων, κατὰ ἄλλα μέρη τῆς ὑστέρας. διὸ καί τινες μετὰ ὀλίγον, τινὲς δὲ μετὰ πλείονα χρόνον τῷ πρώτῳ ἕτερον ἐπιτίκτουσιν.

τῶν δὲ ἐπικυουμένων τὰ μέν ἐστιν ἀτελῆ καὶ ἀδιάρθρωτα καὶ σαρκοειδῆ, τὰ δὲ διηρθρωμένα μὲν ἀσθενῆ δέ· τινὰ δὲ αὐτῶν ἰσχυρότερα γίνεται τῶν ἔμπροσθεν.

261.

Plinius n. h. 11, 273: *miror equidem Aristotelem non modo credidisse praescita vitae esse aliqua in corporibus ipsis, verum etiam prodidisse. quae quamquam vana existimo nec sine cunctatione proferenda, ne in se quisque ea auguria anxie quaerat, attingam tamen quae tantus vir in doctrina non sprevit. igitur vitae brevis signa ponit raros dentes, praelongos digitos, plumbeum colorem pluresque in manu incisuras nec perpetuas. contra longae esse vitae incurvos umeris et in manu unam aut duas incisuras longas habentes et plures quam XXXII dentes, auribus amplis. nec universa haec, ut arbitror, sed singula observat, frivola ut reor et vulgo tamen narrata.*

262.

Plin. n. h. 2, 220: *addit . . . Aristoteles nullum animal nisi aestu recedente expirare. observatum id multum in Gallico oceano et dumtaxat in homine compertum.*

263.

Apollonius mirab. 27: Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς ζωικοῖς· δύο γάρ εἰσιν αὐτῷ πραγματεῖαι, ἡ μὲν περὶ ζώων ἡ δὲ περὶ τῶν ζωικῶν· „οἱ φθεῖρες, φησίν, ἐν τῇ κεφαλῇ ἐν ταῖς μακραῖς οὐ φθίνουσι νόσοις μελλόντων τελευτᾶν τῶν πασχόντων, ἀλλ' ἐπὶ τὰ προσκεφάλαια εὑρίσκονται προλελοιπότες τὴν κεφαλήν".

264.

Apollon. mir. 28: Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς ζωικοῖς „ὁ ῥύπος, φησίν, ἐν τοῖς ὠταρίοις γιγνόμενος πικρὸς ὤν, ὅταν τελευτᾶν μέλλωσιν ἐν ταῖς μακραῖς νόσοις γλυκὺς γίνεται".

— — —

(Περὶ τετραπόδων).

265.

Solini (interpolator ad) 27, 13 (p. 235, 29 Mommsen): *verum ut ad Africam redeam, interna eius plurimae quidem bestiae sed principaliter leones tenent: qui, ut Aristoteles perhibet, soli* [illegible] *genere quod dentatum vocant vident protinus* [illegible] *nascuntur.*

Plutarch. qu. conv. 4, 5, 2: τὸν λέοντα [illegible] συνοικειοῦσιν (Αἰγύπτιοι) ὅτι τῶν γαμψωνύχων [illegible] δων. βλέποντα τίκτει μόνος.

Aelian. n. a. 5, 39: λέγει Δημόκριτος [illegible] μόνον τὸν λέοντα ἐκπεπταμένοις τίκτεσθαι [illegible] θαλμοῖς.

266.

Aelian. de nat. an. 9, 6: κατὰ τὴν [illegible] τὰ ζῷα, ὡς πυνθάνομαι, ἢ φθέγγεταί τι τῇ [illegible] φωνῇ ἢ πίπτει, λέων δὲ ἄρα μόνος, ὡς Ἀριστοτέλης φησίν, οὐδέτερον αὐτοῖν δρᾷ.

— —

(Περὶ ὀρνίθων).

267.

Cicero de nat. deor. 2, 49 (Baiter): *illud* [illegible] *ab Aristotele animadversum, a quo* [illegible] *quis potest non mirari, grues cum loca* [illegible] *petentes maria transmittant, trianguli effi*[illegible] *mam. eius autem summo angulo aer ab* [illegible] *versus pellitur, deinde sensim ab utroque* [illegible] *tamquam remis ita pinnis cursus avium* [illegible] *basis autem trianguli quem efficiunt grues,* [illegible] *quam a puppi ventis adiuvatur, eaeque* [illegible] *praevolantium colla et capita reponunt.* [illegible] *ipse dux facere non potest, quia non* [illegible] *nitatur, revolat ut ipse quoque quiescat.* [illegible] *locum succedit ex iis quae adquierunt.* [illegible] *cissitudo in omni cursu conservatur.*

268.

Athen. IX, 393[d]**:** φησὶν ὁ Ἀριστ[illegible] κύκνος εὔτεκνός ἐστι καὶ μάχιμος. ἀλλ[illegible] ὁ μάχιμος. μάχεται δέ καὶ τῷ ἀετῷ αὐτ[illegible] προαρξάμενος. εἰσὶ δ' ᾠδικοί, καὶ μάλιστα τε[illegible] λευτάς. διαίρουσι δέ καὶ τὸ πέλαγος ἅδοντες [illegible] στεγανοπόδων καὶ ποιηφάγων".

269.

Athen. IX, 392[b]**:** Ἀριστοτέλης δέ [illegible] τυξ ἐστὶ μὲν τῶν ἐκτοπιζόντων καὶ σχιδ[illegible] τιὰν δ' οὐ ποιεῖ ἀλλὰ κονίστραν, καὶ [illegible] φρυγάνοις διὰ τοὺς ἱέρακας, ἐν ῇ ἐπωάζει.

270.

Athen. IX, 389[a]**:** φησὶ δ' Ἀριστοτέλ[illegible] ζώου τάδε „ὁ πέρδιξ ἐστὶ μὲν χερσαῖος [illegible]

[b] 13 corr. τίκτει? ‖ 30 *succedit* codd.: *una succedit* Schoemann.

πεντεκαίδεκα, ἡ δὲ θήλεια καὶ πλείονα· πο- ιρα γὰρ ἐν τοῖς ὄρνισι τῶν ἀρρένων τὰ θήλεα. ὲ καὶ ἐκτρέφει, καθάπερ ἡ ἀλεκτορίς. ὅταν ι θηρεύεται, προελθὼν τῆς νεοττιᾶς κυλινδεῖται ·κέλη τοῦ θηρεύοντος ἐλπίδα ἐμποιῶν τοῦ συλ- αι ἐξαπατᾷ τε ἕως ἂν ἀποπτῶσιν οἱ νεοττοί, αὐτὸς ἐξίπταται. ἔστι δὲ τὸ ζῷον κακόηθες ογον, ἔτι δὲ ἀφροδισιαστικόν· διὸ καὶ τὰ ᾠὰ ις συντρίβει ἵνα ἀπολαύῃ τῶν ἀφροδισίων. .εια γιγνώσκουσα ἀποδιδράσκουσα τίκτει".

271.

n. IX, 393^f: Ἀριστοτέλης φησὶ περιστε- εἶναι ἓν γένος, εἴδη δὲ πέντε, γράφων οὕτως , οἰνάς, φάψ, φάσσα, τρυγών". ... „ἡ μὲν οὖν ὶν ὁ Ἀριστοτέλης, μείζων ἐστὶ τῆς περιστε- ια δ' ἔχει οἰνωπόν, ἡ δὲ φὰψ μέσον περιστε- ινάδος, ἡ δὲ φάσσα ἀλέκτορος τὸ μέγεθος, : σποδιόν, ἡ δὲ τρυγὼν πάντων ἐλάττων, ὲ τεφρόν. αὕτη δὲ θέρους φαίνεται, τὸν δὲ φωλεύει. ἡ δέ φὰψ καὶ ἡ περιστερὰ ἀεὶ ἡ δ' οἰνὰς φθινοπώρῳ μόνῳ. πολυχρονιωτέρα .έγεται τούτων ἡ φάσσα· καὶ γὰρ τριάκοντα ράκοντα ζῇ ἔτη. οὐκ ἀπολείπουσι δ' ἕως θα- : οἱ ἄρρενες τὰς θηλείας οὔτε αἱ θήλειαι τοὺς ἀλλὰ καὶ τελευτήσαντος χηρεύει ὁ ὑπολειπό- δ' αὐτὸ ποιοῦσι καὶ κόρακες καὶ κορῶναι ί. ἐπωάζει δ' ἐκ διαδοχῆς πᾶν τὸ περιστε- ος, καὶ γενομένων τῶν νεοττῶν ὁ ἄρρην ἐμπτύει μὴ βασκανθῶσι. τίκτει δὲ ᾠὰ δύο, ὧν τὸ ν ἄρρεν ποιεῖ, τὸ δὲ δεύτερον θῆλυ. τίκτουσι ὥραν τοῦ ἔτους· διὸ δὴ καὶ δεκάκις τοῦ ἐνιαυ- ιν, ἐν Αἰγύπτῳ δὲ δωδεκάκις· τεκοῦσα γὰρ τῇ μέρᾳ συλλαμβάνει".

272.

n. IX, 388^c: πορφυρίων ... Ἀριστοτέλης όποδά φησιν αὐτὸν εἶναι ἔχειν τε χρῶμα κυά- .η μακρά, ῥύγχος ἠργμένον ἐκ τῆς κεφαλῆς μέγεθος ἀλεκτρυόνος. στόμαχον δ' ἔχει λε- τῶν λαμβανομένων εἰς τὸν πόδα ταμιεύεται ς ψωμίδας. κάπτων δὲ πίνει, πενταδάκτυλός μέσον ἔχει μέγιστον.

273.

n. IX, 391^f: καὶ γὰρ ὀχευτικὸν τὸ ζῷον καὶ . τίκτει γοῦν ὁ στρουθός, ὥς φησιν Ἀρι- :, καὶ μέχρι ὀκτώ. ... Ἀριστοτέλης δέ φησι ·ας τῷ χειμῶνι ἀφανίζεσθαι, διαμένειν δὲ τὰς θηλείας, τεκμαιρόμενος ἐκ τῆς χρόας τὴν πιθανότητα· ἀλλάττεσθαι γὰρ ὡς τῶν κοσσύφων καὶ φαλαρίδων ἀπο- λευκαινομένων κατὰ καιρούς.

274.

Athen. IX, 397^b: ὁ ταώς, φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης, σχιδανόπους ἐστὶ καὶ ποιολόγος, καὶ τίκτει τριετὴς γενόμενος, ἐν οἷς καὶ τὴν ποικιλίαν τῶν πτερῶν λαμβάνει. ἐπωάζει δὲ πρὸς ἡμέρας τριάκοντα. τίκτει δὲ ἅπαξ τοῦ ἔτους ᾠὰ δώδεκα, ταῦτα δὲ οὐκ εἰς ἅπαξ ἀλλὰ παρ' ἡμέρας δύο· αἱ δὲ πρωτοτόκοι ὀκτώ. τίκτει δὲ καὶ ὑπηνέμια ᾠὰ ὡς ἡ ἀλεκτορίς, οὐ πλείω δὲ τῶν δύο. ἐκλέπει δὲ καὶ ἐπωάζει καθάπερ ἡ ἀλεκτορίς.

275.

Athen. IX, 390^e: γράφει δέ περὶ αὐτῶν (τῶν ὤτων, immo ὠτίδων) Ἀριστοτέλης οὕτως ὅτι „ἔστι μὲν τῶν ἐκτοπιζόντων καὶ σχιδανοπόδων καὶ τριδακτύλων, μέγεθος ἀλεκτρυόνος μεγάλου, χρῶμα ὄρτυγος, κεφαλὴ προμήκης, ῥύγχος ὀξύ, τράχηλος λεπτός, ὀφθαλμοὶ μεγάλοι, γλῶσσα ὀστώδης, πρόλοβον δ' οὐκ ἔχει" ... φασὶ δ' αὐτὸν καὶ τὴν τροφὴν ἀναμηρυκᾶσθαι ἥδεσθαί τε ἵππῳ. εἰ γοῦν τις δορὰν ἵππων περιθοῖτο, θηρεύσει ὅσους ἂν θέλῃ· προσίασι γάρ.

Plutarch. de solert. an. c. 31: ὁ γὰρ Ἀριστοτέλης ἱστορεῖ φιλίας ἀλωπέκων καὶ ὄφεων διὰ τὸ κοινὸν αὐτοῖς πολέμιον εἶναι τὸν ἀετόν, καὶ τὰς ὠτίδων πρὸς ἵππους ὅτι χαίρουσι προσπελάζουσαι καὶ διασκάλλουσαι τὸν ὄνθον.

276.

Athen. IX, 390^f: ἐν ἄλλοις δέ πάλιν φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης „ὁ ὦτος ἐστὶ μὲν παρόμοιος τῇ γλαυκί, οὐκ ἔστι δὲ νυκτερινός. ἔχει τε περὶ τὰ ὦτα πτερύγια, διὸ καὶ ὦτος καλεῖται. μέγεθος περιστερᾶς, μιμητὴς ἀνθρώπων· ἀντορχούμενος γοῦν ἁλίσκεται".

Περὶ ἰχθύων

(Περὶ τῶν ἐνύδρων).

277.

Athen. VII, 330^a: Ἀριστοτέλης ... ἐν δὲ τῷ περὶ ζωικῶν „σελάχη φησὶ βοῦς, τρυγών, νάρκη, βατίς, βάτραχος ... βούγλωττος, ψῆττα ... μῦς".

Athen. VII, 286^b: τῆς μὲν οὖν βατίδος καὶ τοῦ βατράχου μνημονεύει Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς περὶ ζωικῶν καταριθμῶν αὐτὰ ἐν τοῖς σελάχεσιν.

278.

Athen. VII, 305^d: Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ ζωι-

;νοις add. codd. et edd. post ἐν οἷς. ‖ 41 sine lac. codd. ‖ βούγλωττα cod. Marc. ‖ 43 et 46 ζώων codd. (cum Marc.).

κῶν φησί „τὰ δὲ ἀνόδοντα καὶ λεῖα ὡς ῥαφίς. καὶ τὰ μὲν λιθοκέφαλα ὡς χρέμυς, τὰ δὲ σκληρόδερμα ὡς κάπρος. καὶ τὰ μὲν δίραβδα ὥσπερ σεσερῖνος, τὰ δὲ πολύραβδα καὶ ἐρυθρόγραμμα ὡς σάλπη".

VII, 319[d]: Ἀριστοτέλης ... ἐν δὲ τῷ περὶ ζωικῶν ἢ ἰχθύων ῥαφίδα αὐτὴν ὀνομάσας ἀνόδουν φησὶν εἶναι.

279.

Athen. VII, 319[c]: Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ ζωικῶν „ἀκανθοστεφῆ φησὶν εἶναι καὶ ποικιλόχροα φυκίδα ... τῶν δὲ γραμμοποικίλων πλαγίαις τε ταῖς ῥάβδοις κεχρημένων πέρκη ...

280.

Athen. VII, 327[f]: Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῷ περὶ ζωικῶν ποικιλερυθρομέλαιναν αὐτὴν ὀνομάζει καὶ ποικιλόγραμμον, διὰ τὸ μελαίναις γραμμαῖς πεποικίλθαι.

281.

Athen. VII, 286[f]: Ἀριστοτέλης ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ ζωικῷ ἢ περὶ ἰχθύων „νωτόγραπτα, φησὶ, λέγεται βῶξ ..., σκολιόγραπτα δὲ κολίας ...

282.

Athen. VII, 313[d]: Ἀριστοτέλης δὲ ἐν τῷ περὶ ζωικῶν γράφει οὕτως „ὀρροπυγόστικτοι δὲ τῶν ἰχθύων μελάνουρος καὶ σαργὸς πολύγραμμοί τε καὶ μελανόγραμμοι".

283.

Athen. VII, 305[c]: Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῷ περὶ ζωικῶν „καὶ τὰ μὲν μελανόστικτα ὥσπερ κόσσυφος, τὰ δὲ ποικιλόστικτα ὥσπερ κίχλη".

284.

Athen. VIII, 331[d]: ... καίτοι μόνους εἰρηκότος Ἀριστοτέλους φθέγγεσθαι σκάρον καὶ τὸν ποτάμιον χοῖρον.

Oppianus hal. 1, 134:

καὶ σκάρον, ὃς δὴ μοῦνος ἐν ἰχθύσι πᾶσιν ἀναύδοις
φθέγγεται ἰκμαλέην λαλαγὴν καὶ μοῦνος ἐδητύν
ἄψορρον προΐησιν ἀνὰ στόμα, δεύτερον αὖθις
δαινύμενος, μήλοισιν ἀναπτύσσων ἴσα φορβήν.

285.

Athen. VII, 328[d]: θρισσῶν δὲ μέμνηται Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ ζωικῶν ἢ ἰχθύων ἐν τούτοις „μόνιμα ... θρίσσα, ἐγκρασίχολος, μεμβράς, κορακῖνος, ἐρυθρῖνος, τριχίς". ib. p. 328[f]: ὁμοίως δὲ τριχ... Ἀρ. ἐν πέμπτῳ ζώων μορίων, ἐν δὲ τῷ ἐπιγραφ... περὶ ζωικῶν τριχίδα.

286.

Athen. VII, 303[d]: Ἀριστοτέλης δ' ἐν τ... ἰχθύων ἀγελαῖον καὶ ἐκτοπιστικὸν εἶναι τ...

287.

Athen. III, 88[b]: Ἀριστοτέλης δ' ἐν τ... ζωικῶν „ὄστρεα, φησί, πίννη, ὄστρεον, μῦς, κτείς, ... κόγχη, λεπάς, τῆθος, βάλανος ... πορευτικὰ δὲ ... πορφύρα, ἡδυπορφύρα, ἐχῖνος, στράβηλος. ἔστι ... μὲν κτεὶς τραχυόστρακος ῥαβδωτός, τὸ δὲ τῆθ... βδωτον λειόστρακον, ἡ δὲ πίννη λεπτόστομον, τὸ δὲ ... παχύστομον δίθυρον δὲ καὶ λειόστρακον, λεπὰς ... νόθυρον καὶ λειόστρακον, συμφυὲς δὲ μῦς, μον... καὶ λειόστρακον σωλὴν καὶ βάλανος, κοινὸν δ' ... φοῖν κόγχη".

288.

Athen. VII, 318[e]: ἐν δὲ τῷ περὶ ζωικ... στοτέλης μαλάκιά φησιν εἶναι πολύποδας, ... ἑλεδώνην, σηπίαν, τευθίδα.

289.

Athen. VII, 318[b]: ἐν δὲ τῷ περὶ ζωικῶν ... (Ἀρ.) „πολύπους, φησί, τὶς ὁ μὲν τρεψίχρ... ναυτίλος".

290.

Athen. VII, 281[f]: Ἀριστοτέλης δ' ἐν ... ζωικῶν μονάκανθον εἶναι καὶ κιρρὸν τὸν ἀλφη...

291.

Athen. VII, 277[e]: ταύτας (τὰς ἀμίας ...) στοτέλης ἱστορεῖ τὰ μὲν βράγχια ἔχειν ... εἶναι δὲ καρχαρόδοντας καὶ τῶν συναγελαζ... σαρκοφάγων, χολήν τε ἔχειν ἰσομήκη τῷ ... σπλῆνα ὁμοίως. λέγεται δὲ ὡς θηρευθεῖσαι ... λονται καὶ ἀποτρώγουσαι τὴν ὁρμιὰν ἐκφεύγ... Ἀριστοτέλης δὲ παρετυμολογῶν αὐτῆς τοὔνομα ... ὠνομάσθαι παρὰ τὸ ἅμα ἰέναι ταῖς παρατ... γὰρ συναγελαστική.

292.

Athen. VII, 284[f]: τῆς δ' ἀφύης ἐστὶ γ... καὶ ἡ μὲν ἀφρῖτις λεγομένη οὐ γίνεται ἀπὸ γ...

1 φησὶ τάδε. ἀνόδ. κ. λ. cod. Marc. ‖ 2 κρέμυς codd. ‖ σκληρόδερμα: codd. (cum Marc.) et edd. σκληρότατα ... δὲ τῶι περὶ ζωικῶν ἰχθύων cod. Marc. (om. ἢ). ‖ 7 φ. αὐτὴν εἶναι codd. ‖ 11 sine lac. codd. ‖ 15 ποικιλέρυθρον μελ... Marc. et edd., corr. Meineke. ‖ 19 νοτόγρ. cod. M. ‖ 20 sine lac. codd. ‖ 24 σάργος cod. M. ‖ 41 περὶ ζώων καὶ ... (cum Marc.) ‖ 42 sine lac. codd.

[b]1 corr. ἐρίτιμος? ‖ 3 περὶ addidi: ἐν δὲ τῶι ἐπιγραφομένωι ζωικῶν Marc. (ζωικῷ vulgo). ‖ 9 codd. ζώων. ‖ 10 sine l... 23 ἢ: καὶ codd. (cum Marc.). ‖ 24 τριψίχρως cod. M. ‖ 29 ζώων (ζώιων Marc.) codd.

σιν Ἀριστοτέλης, ἀλλ' ἐκ τοῦ ἐπιπολάζοντος τῇ λάσσῃ ἀφροῦ. ἑτέρα δ' ἐστὶν ἀφύη ἡ κωβῖτις λεγο- η. γίνεται δ' αὕτη ἐκ τῶν μικρῶν καὶ φαύλων τῶν τῇ ἄμμῳ διαγενομένων κωβιδίων. καὶ ἐξ αὐτῆς δὲ ύτης τῆς ἀφύης ἀπογεννῶνται ἕτεραι, αἵτινες ἐγκρασί- λοι καλοῦνται. γίνεται καὶ ἄλλη ἀφύη ὁ γόνος τῶν ινίδων, καὶ ἄλλη ἐκ τῆς μεμβράδος, καὶ ἔτι ἄλλη ἐκ μικρῶν κεστρέων τῶν ἐκ τῆς ἄμμου καὶ τῆς ἰλύος ομένων. πάντων δὲ τούτων ἡ ἀφρῖτις ἀρίστη.

Athen. VII, 300[f]: ἐγκρασίχολοι. καὶ τούτων μνηται Ἀριστοτέλης ὡς μικρῶν ἰχθυδίων ἐν τῷ ὶ ζωικῶν.

293.

Athen. VII, 294[d]: Ἀριστοτέλης δὲ εἴδη αὐτῶν σὶν εἶναι πλείω, ἀκανθίαν λεῖον ποικίλον σκύμνον ἀλω- ςίαν ῥίνην . . . ὁ δ' Ἀριστοτέλης ἐν πέμπτῳ ζώων οίων καὶ κεντρίνην φησί τινα γαλεὸν εἶναι καὶ νωτιδα- . . . ἰδίως δὲ ὁ ἀκανθίας τὴν καρδίαν ἔχει πεντάγω- τίκτει δ' ὁ γαλεὸς τὰ πλεῖστα τρία καὶ εἰσδέχε- τὰ γεννηθέντα εἰς τὸ στόμα καὶ πάλιν ἀφίησι, μά- τα δ' ὁ ποικίλος καὶ ὁ ἀλωπεκίας· οἱ δὲ λοιποὶ οὐκ διὰ τὴν τραχύτητα.

294.

Athen. VII, 298[b]: Ἀριστοτέλης δὲ χαίρειν φησὶ ς ἐγχέλεις καθαρωτάτῳ ὕδατι. ὅθεν τοὺς ἐγχε- οτρόφους καθαρὸν αὐταῖς ἐπιχεῖν· πνίγεσθαι γὰρ ἐν θολερῷ. διὸ καὶ οἱ θηρεύοντες θολοῦσι τὸ ὕδωρ ἵν' οπνίγωνται. λεπτὰ γὰρ ἔχουσαι τὰ βραγχία αὐτίκα ὸ τοῦ θολοῦ τοὺς πόρους ἐπιπωματίζονται. ὅθεν κἀν χειμῶσιν ὑπὸ τῶν πνευμάτων ταραττομένου τοῦ ατος ἀποπνίγονται. ὀχεύονται δὲ συμπλεκόμεναι, κᾆτ' ιᾶσι γλοιῶδες ἐξ αὐτῶν, ὃ γενόμενον ἐν τῇ ἰλύϊ ζωο- εῖται. λέγουσι δὲ οἱ ἐγχελυοτρόφοι καὶ ὡς νυκτὸς νέμονται, ἡμέρας δ' ἐν τῇ ἰλύϊ ἀκινητίζουσι, ζῶσί τὸ ἐπὶ πολὺ ἐπὶ ὀκτὼ ἔτη.

Athen. p. 299[c]: Ἀριστοτέλης δ' ἐν τοῖς περὶ ζώων τοῦ ι ἔγχελις εἴρηκεν.

295.

Athen. VII, 300[e]: ἐρυθρῖνος. Ἀριστοτέλης ἐν περὶ ζωικῶν. καὶ Σπεύσιππος παραπλήσιά φησιν φάγρον, ἐρυθρῖνον, ἥπατον.

296.

Athen. VII, 301[c]: ἥπατος . . . ἔστι δὲ μονήρης, φησιν Ἀριστοτέλης, σαρκοφάγος τε καὶ καρχα- ρόδους, τὴν χροιὰν μὲν μέλας, ὀφθαλμοὺς δὲ μείζονας ἢ καθ' αὑτὸν ἔχων, καρδίαν τρίγωνον λευκήν.

297.

Athen. VII, 282[d]: ἀνθίας, κάλλιχθυς ... Ἀριστοτέλης δὲ καὶ καρχαρόδοντα εἶναι (φησὶ) τὸν κάλλιχθυν σαρκοφάγον τε καὶ συναγελαζόμενον.

298.

Aelian. n. a. 13, 4: ἀκούσειας δ' ἂν ἁλιέων καὶ ἰχθύων τινὰ καλλιώνυμον οὕτω λεγόντων. καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ Ἀριστοτέλης λέγει ὅτι ἄρα ἐπὶ τοῦ λοβοῦ τοῦ δεξιοῦ καθημένην ἔχει χολὴν πολλήν, αὐτῷ δὲ τὸ ἧπαρ κατὰ τὴν λαιὰν φορεῖται πλευράν.

299.

Athen. VII, 307[a]: ἐν δ' ἄλλοις φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης „ὁ κεστρεὺς καρχαρόδους ὢν οὐκ ἀλληλοφαγεῖ, ἅτε δὴ οὐδ' ὅλως σαρκοφαγῶν. ἔστι δὲ ὁ μέν τις κέφαλος, ὁ δὲ χελλών, ὁ δὲ φεραῖος. καὶ ὁ μὲν χελλὼν πρὸς τῇ γῇ νέμεται, ὁ δὲ φεραῖος οὔ. καὶ τροφῇ χρῆται ὁ μὲν φεραῖος τῇ ἀφ' αὑτοῦ γενομένῃ μύξῃ, ὁ δὲ χελλὼν ἄμμῳ καὶ ἰλύϊ. λέγεται δὲ καὶ ὅτι τὸν γόνον τῶν κεστρέων οὐδὲν τῶν θηρίων κατεσθίει, ἐπεὶ οἱ κεστρεῖς οὐδένα τῶν ἰχθύων".

300.

Athen. VII, 305: κίθαρος. Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ ζωικῶν ἢ περὶ ἰχθύων „ὁ κίθαρος, φησί, καρχαρόδους, μονήρης, φυκοφάγος, τὴν γλῶτταν ἀπολελυμένος, καρδίαν λευκὴν ἔχων καὶ πλατεῖαν".

301.

Athen. VII, 306[b]: κορδύλος. τοῦτον Ἀριστοτέλης φησὶν ἀμφίβιον εἶναι καὶ τελευτᾶν ὑπὸ τοῦ ἡλίου αὐανθέντα.

Apuleius de mag. 38: *de solis aquatilibus dicam nec cetera animalia nisi in communibus differentiis attingam. ausculta igitur quae dicam. iam me clamabis magica nomina Aegyptio vel Babylonico ritu percensere* σελάχια, μαλάκια, μαλακόστρακα, χονδράκανθα, ὀστρακόδερμα, καρχαρόδοντα, ἀμφίβια, λεπιδωτά, φολιδωτά, δερμόπτερα, στεγανόποδα, μονήρη, συναγελαστικά.

302.

Athen. VII, 309[a]: κυπρῖνος. τῶν σαρκοφάγων καὶ οὗτος, ὡς Ἀριστοτέλης ἱστορεῖ, καὶ συναγελαστικῶν. τὴν δὲ γλῶτταν οὐχ ὑπὸ τῷ στόματι, ἀλλ' ὑπὸ τὸ στόμα κέκτηται.

4 κωβιῶν Suid. ‖ 17 immo ἐν τῷ περὶ ζωικῶν. ‖ 32 γλινῶδες cod. Marc. ‖ 36 περὶ ζώιων cod. Marc. f. 112[b], non ἐν τ. π. ζ. μο- ut vulgo. ‖ 40 ζώων cum Marc. codd. (ζώων καὶ Σπ. sine interp. vulgo).
b2 λευκήν: ἧπαρ λευκόν Rondelet. ‖ 11 καθειμένην codd, corr. Gesn. ‖ τὸ δὲ ἧπαρ αὐτῷ Hercher. ‖ 25 ζώων cum Marc. codd. ‖ -τεγανόποδα ego (A. P. p. 309): vulgo cum Gronovio πεζά, νήποδα. ‖ 44 ita corrupte cod. Marc. cum rel.

303.

Athen. VII, 310e: λάβρακες. οὗτοι, ὡς Ἀριστοτέλης ἱστορεῖ, μονήρεις εἰσὶ καὶ σαρκοφάγοι. γλῶσσαν δ' ἔχουσιν ὀστώδη καὶ προσπεφυκυῖαν, καρδίαν τρίγωνον.

304.

Athen. VII, 312c: μύραιναι ... Ἀριστοτέλης δὲ ἐν πέμπτῳ ζώων μορίων ἐκ μικροῦ φησὶν αὐτὴν ταχεῖαν τὴν αὔξησιν λαμβάνειν.] καὶ εἶναι καρχαρόδουν τίκτειν τε πᾶσαν ὥραν μικρὰ ᾠά.

305.

Athen. VII, 314c: ἔστι δ' ἡ νάρκη, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης, τῶν σελαχωδῶν καὶ τῶν σκυμνοτοκούντων. θηρεύει δ' εἰς τροφὴν ἑαυτῆς τὰ ἰχθύδια προσαπτομένη καὶ ναρκᾶν καὶ ἀκινητίζειν ποιοῦσα.

306.

Athen. VII, 314e: ξιφίας. τούτον Ἀριστοτέλης φησὶν ἔχειν τοῦ ῥύγχους τὸ μὲν ὑποκάτω μικρόν, τὸ δὲ καθύπερθεν ὀστῶδες μέγα, ἴσον τῷ ὅλῳ αὐτοῦ μεγέθει· τοῦτο δὲ καλεῖσθαι ξίφος. ὀδόντας δ' οὐκ ἔχειν τὸν ἰχθύν.

307.

Athen. VII, 315e: ὄνος, φησὶν Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ ζωικῶν, ἔχει στόμα ἀνερρωγὸς ὁμοίως τοῖς γαλεοῖς, καὶ οὐ συναγελαστικός. καὶ μόνος οὗτος ἰχθύων τὴν καρδίαν ἐν τῇ κοιλίᾳ ἔχει καὶ ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ λίθους ἐμφερεῖς μύλαις. φωλεύει τε μόνος ἐν ταῖς ὑπὸ κύνα θερμοτάταις ἡμέραις, τῶν ἄλλων ταῖς χειμεριωτάταις φωλευόντων.

Aelian. n. a. 6, 30: ὁ ἰχθὺς ὁ ὄνος τὰ μὲν ἄλλα ὅσα ἐντὸς προσπέφυκεν, οὐ πάνυ τι τῶν ἑτέρων διεστῶτα κέκτηται, μονότροπος δέ ἐστι καὶ σὺν ἄλλοις βιοῦν οὐκ ἀνέχεται. ἔχει δὲ ἄρα ἰχθύων μόνος οὗτος ἐν τῇ γαστρὶ τὴν καρδίαν, καὶ ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ λίθους οἵπερ οὖν ἐοίκασι μύλαις τὸ σχῆμα. σειρίου δὲ ἐπιτολῇ φωλεύει μόνος, τῶν ἄλλων ἐν ταῖς κρυμωδεστάταις (ἡμέραις) φωλεύειν εἰθισμένων.

idem 5, 20: ὄνος ὁ θαλάττιος ἐν τῇ γαστρὶ τὴν καρδίαν ἔλαχεν ἔχειν, ὡς οἱ δεινοὶ τὰ τοιαῦτα ὁμολογοῦσιν ἡμῖν καὶ διδάσκουσιν.

Clemens Alex. paedag. 2, 1, 18 p. 65 Sylb.: ... τὸν νοῦν ἐγκατορύξας τῇ κοιλίᾳ, τῷ ἰχθύι τῷ καλουμένῳ ὄνῳ τὰ μάλιστα ἐοικώς, ὃν δή φησιν Ἀριστοτέλης μόνον τῶν ἄλλων ζώων ἐν τῇ γαστρὶ τὴν καρδίαν ἔχειν.

Apuleius de magia c. 40 (Krüger): *at eni... quit, piscem cui rei nisi malae proscidisti qu... Themison servus attulit? quasi vero non pauc... dixerim me de particulis omnium animali... situ earum deque numero deque causa con... ac libros* ἀνατομῶν *Aristotelis et ex... studio et augere. atque adeo summe miro... unum a me pisciculum inspectum sciatis, cu... plurimos, ubicumque locorum oblati sunt, inspexerim, praesertim quod nihil ego clan... omnia in propatulo ago . . . hunc adeo pisc... quem vos leporem marinum nominatis, pluri... aderant ostendi, necdum etiam decerno quid... nisi quaeram sane accuratius, quod nec ap... teres philosophos proprietatem eius piscis re... quamquam sit omnium rarissima et hercule ... randa. quippe solus ille quantum sciam ca... cetera exossis, duodecim numero ossa ad si... dinem talorum suillorum in ventre eius con... catenata sunt. quod Aristoteles nun... profecto omisisset scripto prodere, aselli piscis solius omnium in medi... corculum situm pro maximo memora...*

308.

Athen. VII, 315a: ὀρφώς ... Ἀριστοτ... ἐν πέμπτῳ ζώων μορίων ταχεῖαν λέγων ... ἰχθύσι τὴν αὔξησιν, καὶ ὀρφώς, φησίν, ἐκ ... ται μέγας ταχέως.] ἔστι δὲ καὶ σαρκοφάγος ... χαρόδους, ἔτι δὲ μονήρης. ἴδιον δ' ἐν αὐτῷ ... τοὺς θορικοὺς πόρους μὴ εὑρίσκεσθαι καὶ ... πολὺν χρόνον ζῆν μετὰ τὴν ἀνατομήν. ἔστι ... τῶν φωλευόντων ἐν ταῖς χειμεριωτάταις ... τε πρόσγειος μᾶλλον ὢν ἢ πελάγιος. ζῇ δ' ... δύο ἐτῶν.

Aelianus n. a. 5, 18: ὁ ὀρφὼς ... ἐστι, καὶ εἰ ἕλοις καὶ ἀνατέμοις, οὐκ ἂν ... παραχρῆμα αὐτόν, ἀλλὰ ἐπιλαμβάνει τῆς ... οὐκ ἐπ' ὀλίγον. διὰ χειμῶνος δὲ ἐν τοῖς ... κουρῶν χαίρει· διατριβαὶ δὲ ἄρα αἱ ... λον φίλαι αὐτῷ.

Oppianus hal. 1, 142: καὶ ὀψιμ... φῶν, οἱ πάντων περίαλλα κατὰ χθόνα ... καὶ τμηθέντες ἔτι σπαίρουσι σιδήρῳ.

309.

Athen. VII, 321e: σάλπη ... Ἀρι...

8 ἐν δευτέρῳ ζώων μορίων cod. Marc. (de titulo vide A. P. p. 310). ‖ 20 μεγέθει Meineke: μέρει codd. cum M... Marc.: δὲ vulgo.

b20 *nunquam ego*: *si unquam* codd. Flor. (*si scisset, nunquam* vulgo).

ιπτῳ ζώων μορίων ἅπαξ τίκτειν φησὶν αὐτὴν
τώρου.] ἔστι δὲ πολύγραμμος καὶ ἐρυθρόγραμ-
δὲ καρχαρόδους καὶ μονήρης. λέγεσθαι δὲ καὶ
ἁλιέων φησὶν ὡς καὶ κολοκύντῃ θηρεύεται χαί-
βρώματι.

310.

en. VII, 329ª: Ἀριστοτέλης δ' ἐν πέμπτῳ
ρίας] σαρδίνους αὐτὰς (τὰς ἐριτίμους) καλεῖ.

311.

en. VII, 319ᵉ: σκάρος. τοῦτον Ἀριστοτέ-
ὶ καρχαρόδοντα εἶναι καὶ μονήρη καὶ σαρκο-
΄χειν τε στόμα μικρὸν καὶ γλῶτταν οὐ λίαν
κυῖαν, καρδίαν τρίγωνον, ἧπαρ λευκὸν τρί-
χειν τε χολὴν καὶ σπλῆνα μέλανα, τῶν δὲ
τὸ μὲν διπλοῦν τὸ δὲ ἁπλοῦν. μόνος δὲ καὶ
ων ἰχθύων μηρυκάζει. χαίρει δὲ τῇ τῶν φυ-
ῇ· διὸ καὶ τούτοις θηρεύεται. ἀκμάζει δὲ θέρους.

312.

en. VII, 320ᵉ: ὅτι δὲ καὶ πληκτικός ἐστιν (ὁ
ς) Ἀριστοτέλης ἱστορεῖ ἐν τῷ περὶ ἰχθύων
μονήρης δ' ἐστὶ καὶ φυκοφάγος.

313.

en. VII, 324ᵉ: τὴν δὲ τρίγλην φησὶν Ἀρι-
ς τρὶς τίκτειν τοῦ ἔτους ἐν πέμπτῳ μορίων,
θαι λέγων τοὺς ἁλιεῖς τοῦτο ἐκ τοῦ γόνου τρὶς
υ περί τινας τόπους. μήποτ' οὖν ἐντεῦθέν ἐστι
ῆς ὀνομασίας, ὡς ἀμίαι ὅτι οὐ κατὰ μίαν φέ-
λ' ἀγεληδόν, σκάρος δὲ ἀπὸ τοῦ σκαίρειν καὶ
ύαι δ' ὡς ἂν ἀφυεῖς οὖσαι τουτέστι δυσφυεῖς,
ς ὁ ὁρμητικὸς διὰ τὸ κατὰ τὴν τοῦ κυνὸς ἐπι-
ὸ τοῦ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς οἴστρου ἐξελαύνεσθαι.]
ρχαρόδους συναγελαστικὴ παντόστικτος, ἔτι δὲ
γος. τὸ δὲ τρίτον τεκοῦσα ἄγονός ἐστι· γίνεται
σκωλήκια αὐτῇ ἐν τῇ ὑστέρᾳ, ἃ τὸν γόνον τὸν
κατεσθίει.

314.

en. VII, 327ᶜ: φάγρος ... Ἀριστοτέλης
φάγον φησὶν αὐτὸν εἶναι καὶ μονήρη καρδίαν
τρίγωνον ἀκμάζειν τε ἔαρος.

(Περὶ μαλακίων).

315.

en. VII, 316ᶜ: ἱστορεῖ δ' Ἀριστοτέλης τὸν
δα ἔχειν πόδας ὀκτώ, ὧν τοὺς μὲν ἄνω δύο
ἐλαχίστους, τοὺς δ' ἐν μέσῳ μεγίστους· ἔχειν
δὲ καὶ κοτυληδόνας δύο, αἷς τὴν τροφὴν προσάγεσθαι· τοὺς δ' ὀφθαλμοὺς ἐπάνω τῶν δύο ὀδόντων· τὸ δὲ στόμα καὶ τοὺς ὀδόντας ἐν μέσοις τοῖς ποσίν. ἀναπτυχθεὶς δὲ ἐγκέφαλον ἔχει διμερῆ. ἔχει δὲ καὶ τὸν λεγόμενον θολόν, οὐ μέλανα καθάπερ σηπία, ἀλλ' ὑπέρυθρον, ἐν τῷ λεγομένῳ μήκωνι· ὁ δὲ μήκων κεῖται ἐπάνω τῆς κοιλίας οἱονεὶ κύστις· σπλάγχνον δ' οὐκ ἔχει ἀναλογοῦν. τροφῇ δὲ χρῆται ἔστιν ὅτε καὶ τοῖς τῶν κογχυλίων σαρκιδίοις, τὰ ὄστρακα ἐκτὸς τῶν θαλαμῶν ῥίπτων· ὅθεν διαγινώσκουσιν οἱ θηρεύοντες. ὀχεύει δὲ συμπλεκόμενος καὶ πολὺν χρόνον πλησιάζει διὰ τὸ ἄναιμος εἶναι. τίκτει δὲ διὰ τοῦ λεγομένου φυσητῆρος, ὅς ἐστι πόρος τῷ σώματι, καὶ τίκτει ᾠὰ βοτρυδόν.

316.

Athen. VII, 317ᶠ: ὁ δὲ ναυτίλος καλούμενος, φησὶν Ἀριστοτέλης, πολύπους μὲν οὐκ ἔστιν, ἐμφερὴς δὲ κατὰ τὰς πλεκτάνας. ἔχει δὲ τὸ νῶτον ὀστρακόδερμον. ἀναδύνει δὲ ἐκ τοῦ βυθοῦ ἐφ' ἑαυτὸν ἔχων τὸ ὄστρακον, ἵνα μὴ τὴν θάλατταν ἕλκῃ· ἐπαναστραφεὶς δ' ἐπιπλεῖ ἄνω ποιήσας δύο τῶν πλεκτανῶν, αἳ μεταξὺ αὐτῶν λεπτὸν ὑμένα ἔχουσι διαπεφυκότα, ὡς καὶ τῶν ὀρνίθων οἱ πόδες ὁρῶνται μεταξὺ τῶν δακτύλων δερμάτινον ὑμένα ἔχοντες· ἄλλας δὲ δύο πλεκτάνας καθίησιν εἰς τὴν θάλασσαν ἀντὶ πηδαλίων. ὅταν δέ τι προσιὸν ἴδῃ, δείσας συστέλλει τοὺς πόδας καὶ πληρώσας αὐτὸν τῆς θαλάσσης κατὰ βυθοῦ ὡς τάχος χωρεῖ.

317.

Athen. VII, 323ᶜ: τὴν σηπίαν δὲ Ἀριστοτέλης φησὶ πόδας ἔχειν ὀκτώ, ὧν τοὺς ὑποκάτω δύο μεγίστους, προβοσκίδας δύο, καὶ μεταξὺ αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ στόμα. ἔχει δὲ καὶ ὀδόντας δύο τὸν μὲν ἄνω τὸν δὲ κάτω, καὶ τὸ λεγόμενον ὄστρακον ἐν τῷ νώτῳ. ἐν δὲ τῇ μύτιδι ὁ θολός ἐστιν· αὕτη δὲ κεῖται παρ' αὐτὸ τὸ στόμα κύστεως τρόπον ἐπέχουσα. ἔστι δ' ἡ κοιλία πλακώδης καὶ λεία, ὁμοία τοῖς τῶν βοῶν ἠνύστροις. τρέφονται δὲ αἱ μικραὶ σηπίαι τοῖς λεπτοῖς ἰχθυδίοις, ἀποτείνουσαι τὰς προβοσκίδας ὥσπερ ὁρμιὰς καὶ ταύταις θηρεύουσαι. λέγεται δὲ ὡς ὅταν ὁ χειμὼν γένηται, τῶν πετριδίων ὥσπερ ἀγκύραις ταῖς προβοσκίσι λαμβανόμεναι ὁρμοῦσι. διωκομένη τε ἡ σηπία τὸν θολὸν ἀφίησι καὶ ἐν αὐτῷ κρύπτεται ἐμφήνασα φεύγειν εἰς τοὔμπροσθεν. λέγεται δὲ ὡς καὶ θηρευθείσης τῆς θηλείας τριόδοντι οἱ ἄρρενες ἐπαρήγουσιν ἀνθέλκοντες αὐτήν· ἂν

cod. Marc. (A. P. p. 314): ἐν πέμπτῳ μορίων *fide membranarum* Casaubonus. ‖ 8 σαργίνους Meineke. ‖ 13 codd. τρίγωνον corr. Rondelet. ‖ τρίβολον cod. Marc. ‖ 20 ἐν τῶι περὶ ἰχθύων ζωικῶν cod. Marc. ‖ 24 sic Marc. om. ζώων, quod vulgo
7 cf. supra fr. 291.
ποδῶν codd. ‖ 23 δερμάτιον cod. Marc. ‖ 30 φησὶ om. cod. Marc. ‖ 37 cod. Marc. δὴ pro δὲ αἱ.

δ' οἱ ἄρρενες ἁλῶσιν, αἱ θήλειαι φεύγουσιν. οὐ διετίζει δ' ἡ σηπία, καθάπερ οὐδ' ὁ πολύπους.

318.

Athen. VII, 326ᵇ: τευθίς. Ἀριστοτέλης εἶναί φησι καὶ ταύτην τῶν συναγελαζομένων, ἔχειν τε τὰ πλεῖστα τῆς σηπίας, τὸν τῶν ποδῶν ἀριθμόν, τὰς προβοσκίδας. τῶν δὲ ταύτης ποδῶν οἱ μὲν κάτω μικροί εἰσιν οἱ δ' ἄνω μείζους, καὶ τῶν προβοσκίδων ἡ δεξιὰ παχυτέρα, καὶ τὸ ὅλον σωμάτιον τρυφερὸν καὶ ὑπομηκέστερον. ἔχει δὲ καὶ θολὸν ἐν τῇ μύτιδι οὐ μέλανα ἀλλ' ὠχρόν, καὶ τὸ ὄστρακον μικρὸν λίαν καὶ χονδρῶδες.

319.

Athen. VII, 326ᵈ: τεῦθος. ὁ δὲ τεῦθος μόνῳ τούτῳ διαφέρει, τῷ μεγέθει· γίνεται δὲ καὶ τριῶν σπιθαμῶν. τὸ δὲ χρῶμά ἐστιν ὑπέρυθρος, καὶ τῶν ὀδόντων τὸν μὲν κάτω ἐλάττονα ἔχει τὸν δὲ ἄνω μείζονα, ἄμφω δὲ μέλανας καὶ ὁμοίους ῥύγχει ἱέρακος. ἀναπτυχθεὶς δὲ κοιλίαν ἔχει ὁμοίαν ταῖς ὑείαις.

XLV. ΕΚΛΟΓΗ ΑΝΑΤΟΜΩΝ.

320.

Apollonius mir. 39: Ἀριστοτέλης δ' ἐν ταῖς ἐκλογαῖς τῶν ἀνατομῶν· ὄφις ὤφθη ἐν Πάφῳ πόδας ἔχων δύο ὁμοίους χερσαίῳ κροκοδείλῳ.

XLVI. ΠΕΡΙ ΖΩΩΝ

(Ἀριστοτέλους ἢ) Θεοφράστου.

321. 322. 323.

Aelian. n. a. 16, 33: Ἀριστοτέλης γε μὴν φησι τῶν βοῶν τῶν ἐν Νευροῖς ἐκπεφυκέναι τὰ κέρατα καὶ τὰ ὦτα ἔκφυσιν τὴν αὐτὴν καὶ εἶναι συνυφασμένα. ὁ δὲ αὐτὸς ἐν χώρῳ τινὶ Λιβύων τὰς αἶγας τοῦ στήθους φησὶ τοὺς μαζοὺς ἔχειν ἀπηρτημένους. εἴη δ' ἂν τοῦ παιδὸς τοῦ Νικομάχου καὶ ταῦτα· ἐν τοῖς περὶ τὸν Σκαρίσκον Βουδινοῖς οἰκοῦσιν οὐ γίνεσθαί φησι πρόβατον λευκόν, ἀλλὰ μέλανα πάντα.

id. 5, 27: τοὺς δὲ ἐν Νευροῖς βοῦς Ἀριστ… φησὶν ἐπὶ τῶν ὤμων ἔχειν τὰ κέρατα.

324.

Aelian. n. a. 5, 8: Ἀριστοτέλης ὄφεσ… εἶναι τὴν Ἀστυπαλαιέων γῆν λέγει, καθάπερ κ… Ῥήνειαν ταῖς γαλαῖς ὁ αὐτὸς ὁμολογεῖ ἡμῖν. … ἐς τὴν Ἀθηναίων ἀκρόπολιν οὐκ ἔστιν ἐπιβατά … δε Ἦλιν μητέρα οὐκ ἐρεῖς, ἢ τὸ λεχθὲν ψεῦδός ἐ…

325.

Antig. mir. 19: ὁ δὲ Ἀριστοτέλης καὶ … σισυμβρίων φησὶ σαπέντων σκορπίους γίνεσθαι.

326.

Aelian. n. a. 5, 14: ἐν τῇ Γυάρῳ τῇ νήσῳ … στοτέλης λέγει μῦς εἶναι καὶ μέντοι καὶ τὴν γ… τεῖσθαι τὴν σιδηρῖτιν.

327.

Aelian. n. a. 4, 57: Ἀριστοτέλης λέγ… ὑπὸ ὕδρου πληγέντα παραχρῆμα ὀσμὴν βαρ… ἀπεργάζεσθαι, ὡς μὴ οἷόν τε εἶναι προσπελάσαι … τινά. λήθην τε καταχεῖσθαι τοῦ πληγέντος ὁ αὐτ… γει καὶ μέντοι καὶ ἀχλὺν κατὰ τῶν ὀμμάτων … καὶ λύτταν ἐπιγίνεσθαι καὶ τρόμον εὖ μάλα ἰσχυ… ἀπόλλυσθαι διὰ τρίτης αὐτόν.

328.

Schol. in Theocrit. 7, 22 (p. 245, 23 Ahr.) … ρος: ἀρσενικῶς ὁ σαῦρος. λέγεται καὶ θηλυκῶς … φησὶ δὲ Ἀριστοτέλης περὶ τοῦ ζώου τούτου … ραινόμενον εἰς ἔχιν μεταβάλλεται.

Geopon. 15, 1, 21: Θεόφραστος καὶ Ἀριστοτέλης φασὶ … τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν μεταβάλλειν … τινα εἰς ἕτερα. καὶ γὰρ τὴν κάμπην φασὶ … ἕτερον πτερωτὸν τὴν καλουμένην ψυχὴν καὶ τὰς … συκῆς κάμπας εἰς κανθαρίδας τόν τε ὕδρον … ξηραινομένων τῶν λιμνῶν.

329.

Anon. catasterism. 41: Κόρακος. τοῦτο … κοινόν ἐστιν (κόρακος, ὕδρου, κρατῆρος) ἀπὸ τ… γονὸς ἐναργοῦς. τιμὴν γὰρ ἔχει ὁ κόραξ παρὰ τῷ … λωνι· ἑκάστῳ γὰρ τῶν θεῶν ὄρνεόν ἐστιν … θυσίας δὲ γινομένης τοῖς θεοῖς, σπονδὴν πεμφ… ἀπὸ κρήνης τινός, ἰδὼν παρὰ τὴν κρήνην συκ… ἔχουσαν ἔμεινεν ἕως πεπανθῶσι. μεθ' ἱκανὰς … πεπανθέντων τούτων, καὶ φαγὼν τῶν σύκων … τὸ ἁμάρτημα, ἐξαρπάσας καὶ τὸν ἐν τῇ … ἔφερε σὺν τῷ κρατῆρι, φάσκων αὐτὸν ἐκπίν…

36 exhibeo ea tantum quae Aristotelis nomine citantur (cf. A. P. p. 327—72). ‖ 39 Νευροῖς: λεύκτρας codd. … καρίσκον. ‖ 44 codd. βουδιανοῖς.
[b] 7 ἐπιβατόν codd. ‖ 13 πάρῳ codd., corr. Holsten. ‖ 20 τῷ πληγέντι codd., corr. Hercher. ‖ 22 εὖ Reiske: …

γνόμενον ἐν τῇ κρήνῃ ὕδωρ. ὁ δὲ Ἀπόλλων
ὰ γενόμενα τῷ μὲν κόρακι ἐν τοῖς ἀνθρώποις
θηκεν ἱκανόν, τοῦτον τὸν χρόνον διψᾶν, καθά-
τοτέλης εἴρηκεν ἐν τοῖς περὶ θηρίων, μνημό-
των τῆς εἰς θεοὺς ἁμαρτίας σαφές, εἰκονίσας
ἄστροις ἔθηκεν εἶναι τόν τε ὕδρον καὶ τὸν κρα-
τὸν κόρακα μὴ δυνάμενον πιεῖν μηδὲ προσελ-
ατῆρι.

l. vet. (Par.) in Germanici Arat. ph. 426
. Heins. ms. Berol. Diez. Sant. 94: A. P.
Hoc signum commune est quod est facti
honoratus est autem corvus ab Apolline.
facto deis, ⟨missus⟩ sponden adferre de
lam: quod fuit castum antequam vinum
:ur. qui cum vidisset et ad fontem ficus
rbores habentes, volans consedit in eis
turae fierent. post paucos dies peracto
ille ficus comedit. cum sensisset se pec-
ipit ex eo fonte anguem et attulit cum
re dicens ebibisse quod fuerit in fonte
re cognita Apollo corvo inter homines
ad paucum tempus dedit sitim, ut Ari-
dicit in eo libro qui de bestiis scribitur,
lorus in naturalibus idem phisicis me-
didit] ut ipse peccati poenas daret. quem
tris intulit. cratera autem cum aqua in
suit angue, caudam autem anguis [in me-
um rostro adpetentem neque posse iuxta
ut bibat.

nus poet. astron. 2, 40 (ex cod. Harl.
Hydra est in qua corvus insidere et crater
cistimatur, de qua hanc habemus memo-
itam causam. corvus Apollinis tutela usus
ante eo missus ad fontem aquam puram
vidit arbores complures ficorum inmatu-
ectans dum maturescerent, in arbore qua-
m consedit. itaque post aliquot dies
s et a corvo compluribus earum comesis,
Apollo corvum vidit cum cratere pleno
tinantem. pro quo admisso eius dicitur,
moratus sit, Apollinem qui coactus mora
corvi alia aqua est usus, hac ignominia eum affecisse ut quam diu fici coquerentur corvus bibere non possit, ideo quod guttur habeat pertusum illis diebus. itaque cum vellet significare sitim corvi, inter sidera constituit cratera et supposuit hydram quae corvum sitientem moratur. videtur enim rostro caudam eius extremam verberare, ut tamquam sinat se ad cratera transire.

330.

Aelian. de n. a. 6, 14: ἡ ὕαινα, ὡς Ἀριστοτέλης λέγει, ἐν τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ ἔχει δύναμιν ὑπνοποιὸν καὶ ἐνεργάζεται κάρον μόνον προσθιγοῦσα. πάρεισι γοῦν ἐς τὰ αὔλια πολλάκις καὶ ὅταν ἐντύχῃ τινὶ καθεύδοντι, προσελθοῦσα ἡσυχῇ τὴν ὑπνοποιὸν ὡς ἂν εἴποις χεῖρα προσέθηκε τῇ ῥινί· ὁ δὲ ἕλκεταί τε καὶ πιέζεται καὶ ἀναισθήτῳ μᾶλλον ἔοικε. καὶ ἐκείνη μὲν ὑπορύττει τὴν γῆν τὴν ὑπὸ τῇ κεφαλῇ ἐς τοσοῦτον, ἐς ὅσον ἀνέκλασεν ἐς τὸν βόθρον καὶ τὴν φάρυγγα ὑπτίαν ἀπέφηνε καὶ γυμνήν. ἐνταῦθα δὲ ἡ ὕαινα ἐνέφυ καὶ ἀπέπνιξε καὶ ἐς τὸν φωλεὸν ἀπάγει. καὶ τοῖς κυσὶ δὲ ἐπιτίθεται ἡ αὐτὴ τὸν τρόπον ἐκεῖνον· ὅταν ᾖ πλήρης ὁ τῆς σελήνης κύκλος, κατόπιν λαμβάνει τὴν αὐγὴν καὶ τὴν αὑτῆς σκιὰν ἐπιβάλλει τοῖς κυσὶ καὶ παραχρῆμα αὐτοὺς κατεσίγασε καὶ καταγοητεύσασα, ὡς αἱ φαρμακίδες, εἶτα ἀπάγει σιωπῶντας καὶ κέχρηται ὅ τι καὶ βούλεται τὸ ἐντεῦθεν αὐτοῖς.

331.

Antigon. mir. 20: οὐχ ἧττον δὲ τούτων θαυμάσια τὰ φθονερὰ τῶν ὠφελούντων, οἷον ὁ γαλεώτης ὅταν ἐκδύῃ τὸ γῆρας, ἐπιστραφεὶς καταπίνει· ἐπιληψίας γάρ ἐστι, φασίν, ὡς ὁ Ἀριστοτέλης καταγράφει, φάρμακον. ὡσαύτως δ' ἡ φώκη λέγεται ἐμεῖν τὸν ὀρόν· καὶ γὰρ τοῦτον πρὸς τὴν αὐτὴν ἀρρωστίαν χρήσιμον. τὰς δὲ ἵππους τὸ ἐπιφυόμενον τοῖς ἐμβρύοις ἱππομανὲς ἀπεσθίειν· γίνεσθαι δὲ τοῦτο ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ πρὸς πολλὰ ζητεῖσθαι. τὴν δὲ ἔλαφον τὸ δεξιὸν κέρας κατορύσσειν· εἶναι δὲ καὶ τοῦτο ἐν πολλοῖς χρήσιμον. ταῦτα μὲν οὖν εἴτε κατὰ προαίρεσιν εἴτε κατὰ τύχην οὕτως ἔχει, πολλῆς ἐστιν ἐπιστάσεως δεόμενα.

332.

Antig. mir. 25: καὶ γὰρ τοῖς στελέχεσι τῶν δέν-

ιιον Heyne: ἐπιτιμῶν edd. cum cod. Ox. ‖ 6 δὲ om. v. ‖ 8 cod. Oxon. et edd. τόν τε ὕδρον καὶ μὴ δυνάμενον πιεῖν καὶ
ι. ‖ 11 *factum arcis* cod. ‖ 13 *de his respondenda* codd., corr. Breysig. ‖ 17 *peractos agros* cod. (*peracto sacrificio*
, corr. Merkel. fort. *percoctis grossis?* ‖ 19 *ex eo fontem aquam attulit* cod., corr. Merkel. ‖ 20 *ebibisse* Breysig:
d. (*excessisse* rec.). ‖ 21 *fonte anguem*: *fontem aqua* cod. ‖ 24 Isidorus testis ex margine inductus. ‖ 25 *peccatis*
ratera: *Caetera* cod. ‖ *cum qua medio* cod. ‖ 28 *in medio corvo* cod. ‖ 29 *ascendere* cod. ‖ 34 *usus, eo sacrificante*
‖ 36 *eas expectans* rec. ‖ 39 *v. eum cum* rec.

ι om. H. ‖ 2 *posset* H. ‖ 5 (item 8) *craterā* H. ‖ 6 *moratur* H: moraretur rec. ‖ 14 ἡσυχῇ om. Hercher. ‖ 15 ὁ δὲ
:αὶ πιέζεται (cet. om.) Hercher, ὁ δὲ ἑλκ. κ. π. μᾶλλον καὶ ἀν. ἐ. codd. ‖ 20 καὶ ante τοῖς del. Hercher. ‖ 29 φθονερὰ:
›d. sec. Bast., unde vulgo φθαρτικά. ‖ 32 φ. μετὰ τὸ τεκεῖν τὸν θορόν codd., corr. Niclas. ‖ 33 τοῦτο vulgo.

δρων καὶ τοῖς φύλλοις καὶ τῇ γῇ, τὸν αὐτὸν τρόπον ἅπαντι τόπῳ συμμεταβάλλει τὴν χροιὰν (ὁ χαμαιλέων). Ἀριστοτέλης δέ φησι καὶ τὸν καλούμενον τάρανδον τοῦτο πάσχειν, ὄντα τετράπουν καὶ σχεδὸν ἴσον ὄνῳ καὶ παχύδερμον καὶ τετριχωμένον, καὶ θαυμαστὸν εἶναι πῶς αἱ τρίχες οὕτως ὀξέως ἀλλοιοῦνται.

333.

Schol. Porphyr. in Hom. Il. φ, 126 (p. 571ᵇ 39 Bk.): τοῦ γοῦν χειμῶνος ἐκ τοῦ πελάγους εἰς τὴν γῆν καταίρουσιν οἱ ἰχθύες· πολλοὺς δὲ αὐτῶν καὶ φωλεύειν κατὰ τοῦ βάθους διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ἱστορεῖ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ ἑβδόμῳ περὶ ζώων φύσεως.

334.

Schol. in Hom. Il. χ, 93 χειῇ: ἡ διπλῆ ὅτι τὴν τῶν ὄφεων κατάδυσιν χειὰν εἴρηκεν ἀπὸ τοῦ χεῖσθαι (A) ... ... ἢ ὅτι δίκην ὕδατος ἐκχεῖται εἰς αὐτὴν τὸ θηρίον. ἀγριώτερα δὲ τὰ ἐν ἐρήμῳ γεννώμενα. φησὶ δὲ καὶ ἐν τῷ ϛ περὶ ζώων Ἀριστοτέλης ἐσθίοντα αὐτὸν μύρμηκας καὶ κανθαρίδας μετὰ τὴν φώλευσιν ἰοῦ πληροῦσθαι πλείονος τοῦ ἐμφύτου καὶ ἐρεθίζεσθαι καὶ λυσσᾶν ἐπιθυμοῦντά που ἀπομάξασθαι τὸν ἐνοχλοῦντα ἰόν (B).

XLVII. ΙΑΤΡΙΚΑ.

335.

Galenus in comm. ad I Hipp. de nat. hom. (XV, 25): ὥσπερ γε πάλιν εἰ τὰς τῶν παλαιῶν ἰατρῶν δόξας ἐθέλοις ἱστορῆσαι, πάρεστί σοι τὰς τῆς ἰατρικῆς συναγωγῆς ἀναγνῶναι βίβλους ἐπιγεγραμμένας μὲν Ἀριστοτέλει ὁμολογουμένας δὲ ὑπὸ τοῦ Μένωνος, ὃς ἦν μαθητὴς αὐτοῦ, γεγράφθαι, διὸ καὶ Μενώνεια προσαγορεύουσιν ἔνιοι ταυτὶ τὰ βιβλία. δῆλον δὲ ὅτι καὶ ὁ Μένων ἐκεῖνος ἀναζητήσας ἐπιμελῶς τὰ διασωζόμενα κατ' αὐτὸν ἔτι τῶν παλαιῶν ἰατρῶν βιβλία, τὰς δόξας αὐτῶν ἐκεῖθεν ἀνελέξατο. τῶν δ' ἤδη διεφθαρμένων ... οὐκ ἠδύνατο γράψαι. κατὰ ταῦτ' οὖν τὰ βιβλία χολὴν ξανθὴν ἢ μέλαιναν ἢ φλέγμα στοιχεῖον ἀνθρώπου φύσεως οὐκ ἂν εὕροις οὐδ' ὑφ' ἑνὸς εἰρημένον, αἷμα δὲ καὶ τῶν μεθ' Ἱπποκράτην φαίνονται πολλοὶ μόνον εἶναι νομίζοντες ἐν ἡμῖν, ὥστε καὶ τὴν πρώτην γένεσιν ἡμῶν ἐξ αὐτοῦ γίγνεσθαι καὶ τὴν μετὰ ταῦτα κατὰ τὴν μήτραν αὔξησιν καὶ ἀποκυηθέντων τελείωσιν.

336.

Diogenes Laertius 5, 61: γεγόνασι δὲ Στράτωνες ὀκτώ· ... ἕβδομος ἰατρὸς ἀρχαῖος, ὡς Ἀριστοτέλης φησίν.

337.

Plutarch. qu. conviv. 8, 9, 3: καὶ ... τοῖς Μενωνείοις σημεῖον ἡπατικοῦ πάθους ἀναγέ... τὸ τοὺς κατοικιδίους μῦς ἐπιμελῶς παραφυλ... διώκειν.

338.

Plinius n. h. 28, 74: *peculiariter* (lac... *potum contra venena quae data sint* e mar... *pore, bupresti, ut Aristoteles tradit*, do... *et contra insaniam quae facta sit* hyoscyam...

339.

Cael. Aurel. celer. passion. 2, 13 p. 11... **Amman Lugd. Bat. 1709):** *hanc* (*pleuritide*... *finiens primo* (*Sorani*) *de adiutoriis* libro ... *stoteles sic tradendam credidit.* pleuritis *est liquidae materiae coactio sive* densatio. *tamen disseruit, utrumne totius, quod* falsis... *si quidem phlebotomati aegrotantes* liquidum ... *guinem reddunt, an vero particulae.* sed ... *tacuit, necessarium praetermisit.*

340.

Cael. Aurel. tard. pass. 1, 5 p. 336 (de ... *alii frigidis usi sunt rebus, passionis* causa... *fervore venire suspicantes, ut Aristotel*... *Diocles.*

341.

Escolapius (q. d.) de morbis p. VIII (pos... **sicam Hildegardis etc. ed. Io. Schottus** Arg. ... *Iracundia irritantur* (*melancholici*), *cum* ment... *versitate insaniunt, ut maniaci: in* voc... *solum differunt, Aristotele philosopho* ...

XLVIII. ΟΠΤΙΚΑ.

Simplic., David etc. (**cit. in A. P.** p. 377 ...

Vita Ar. Marc. τὰ ὀπτικὰ προβλήματα.

Hero catoptr. (= **Ptolemaeus** de speculo ... 1518) praef.: *„Negotium autem quod* circa ... *ditur in opticum id est visivum, et dioptricum* ... *spectivum, et catoptricum id est inspectivum* ... *et opticum quidem opportune ab his qui* ... *scriptum est et maxime ab Aristotele.* ... *trico autem a nobis in aliis dictum est* ... *videbantur. videntes autem et catoptricum* ... *dignum studio . . .*

18 corr. ἐν τῷ ζ̄.

ᵇ3 vulgo Μελωνείοις, quod corr. Fabricius. ‖ 9 *bupresti* rec.: *prae(pres)timutatim* ante corr. RV. ‖ *dorycnum* codd. ... sic Almeloveen, vulgo *coctio.* ‖ 20 sic emendatur in margine ed. Lugd. 1567: in textu *non promisit.* ‖ 26 cf. Cael. ... 1, 6 p. 340. ceterum idem potuit repeti ex (Ar.) Probl. 30, 1 (953ᵇ 14. 954, 31), sicut **maniae causa (fr. 340)** tangitur ...

342.

Vita Ar. Marc. f. 276[b] inf. (p. 8, 2 Robbe vit. lat. vet.): τῇ δὲ μαθηματικῇ (προσέθηκε) τὸ ὀξυγώνιον εἶναι τὸν κῶνον τῶν ὄψεων, διὰ τὸ ἐπὶ πλέον προιέναι τὴν ὄψιν οὗ ὁρᾷ μεγέθους· καὶ κατὰ τοῦτο γὰρ οὐδὲν τῶν ὁρωμένων ὅλον ἅμα ὁρᾶται, καὶ ταύτῃ μείζονα γίνεσθαι τὸν ἄξονα τῆς ἐκ τούτου τῆς βάσεως καὶ ὀξυγώνιον τὸν κῶνον ἀποτελεῖσθαι.

VIII. HISTORICA.

XLIX. ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ

ρνη.

Cicero de fin. 5, 4: *omnium fere civitatum non aeciae sed etiam barbariae ab Aristotele mores instita disciplinas . . . cognovimus.*

Photius biblioth. cod. 161 (p. 104[b] 38 Bk.): ὁ δὲ δωκατος (τῶν ἐκλογῶν) αὐτῷ (τῷ Σωπάτρῳ) λόγος συνήισται ἐξ ἄλλων τε διαφόρων καὶ . . . ἐκ τῶν Ἀριστοτέυς πολιτειῶν, Θετταλῶν τέ φημι καὶ Ἀχαιῶν καὶ Παρίων ικίων τε καὶ Κίων καὶ ὧν ἐκεῖνος ἁπλῶς ἐν τοῖς πολιτικοῖς τοῦ διαλαμβάνει.

———

Vita Arist. vulg.: ἀμέλει καὶ συνωδευσεν αὐτῷ (τῷ λεξάνδρῳ) μέχρι καὶ ἔσω τῶν Βραχμάνων, ἔνθ' ἱστόρησε ς σνε πολιτείας.

Vit. Ar. Marc.: ἀκμάσαντι δὲ Ἀλεξάνδρῳ καὶ ιστρατεύσαντι κατὰ Περσῶν συνεξῆλθεν, οὐδὲ τότε (τοῦ) λοσοφεῖν ἀποσχόμενος· τὴν γὰρ ἱστορίαν τῶν ⟨σν⟩ πολιτειῶν τε συνέλεξε.

Vit. Ar. tert. (sec. vers. lat. vet.): *iuvene autem istente Alexandro et militante contra Persas, eundo m eo nec tunc abstinuit philosophari: tunc enim comsuit historiam ducentarum et quinquaginta politiarum.*

Io. Philop. in categ. p. 35[b] 17 Br.: μεταξὺ δὲ ὁπόσα ὶ ἱστορίας ἔγραψε . . . τῶν δὲ μεταξύ εἰσι καὶ γεγραμμέναι αὐτῷ πολιτεῖαι ἀμφὶ τὰς ν̄ καὶ διακοσίας οὖσαι.

David in cat. p. 24, 32: τὰ δὲ μεταξὺ . . . ὡς ἡ ορία· διττὴ δὲ αὕτη, ἡ μὲν πολιτική, ὡς αἱ πολιτεῖαι, ἃς όρησεν ἐκ τοῦ πολλὴν γῆν περιελθεῖν ἅμα Ἀλεξάνδρῳ βαεῖ, ἃς ἐκδέδωκε κατὰ στοιχεῖον διακοσίας πεντήκοντα οὔσας ἀριθμόν.

Elias proleg. phil. p. 9[b] 26 Br. (A. P. IV, 425 amer): διὰ δὲ τὸ πολιτικὸν γέγραπται αὐτῷ πολιτικός· ραμμέναι δὲ αὐτῷ εἰσὶ καὶ πολιτεῖαι διακόσιαι πεντήκοντα ἀριθμόν, ἃς συνεγράψατο ἐκ τοῦ πολλὴν γῆν περιελθεῖν Ἀλεξάνδρῳ τῷ βασιλεῖ.

———

David proleg. phil. p. 16[b] 16 Br.: ἰστέον ὅτι ἐν μὲν τῷ τῶν πολιτικῶν συγγράμματι ἕνα σκοπὸν ἔχει καὶ ὁ Ἀρ. καὶ ὁ Πλάτων· ἀμφότεροι γὰρ λέγουσι πῶς δεῖ διοικεῖσθαι πόλιν· ἐν δὲ τῷ περὶ πολιτείας διάφορός ἐστι καὶ ὁ σκοπὸς καὶ ἡ ἐπιγραφή. καὶ ἡ μὲν ἐπιγραφή, ὅτι ὁ μὲν Πλάτων ἑνικῶς ἐπέγραψε πολιτείαν, ὁ δὲ Ἀρ. πληθυντικῶς πολιτείας. ὁ δὲ σκοπός ἐστι διάφορος, ὅτι ὁ μὲν Ἀρ. λέγει πῶς ἐπολιτεύοντο οἱ ἀρχαῖοι, οἷον οἱ Ἀργεῖοι, οἱ Βοιωτοί, ὁ δὲ Πλάτων λέγει πόσα εἴδη πολιτειῶν καὶ πῶς δεῖ πολιτεύεσθαι.

Anonymi comm. in Porphyrii isag. (cod. Par. 1939 f. 51[a]): γέγραπται δὲ αὐτῷ καὶ πολιτικὰ ὁμοίως τῷ Πλάτωνι, ἐν ᾧ διαλέγεται πῶς νῦν χρὴ κατὰ τὴν ἀρίστην πολιτεύεσθαι πολιτείαν. ἔγραψε γὰρ καὶ ἑκάτερος καὶ πολιτικὸν καὶ πολιτείας· καὶ ἐν μὲν τῷ πολιτικῷ τὸν αὐτὸν ἔχουσι σκοπόν, ἐν δὲ τῇ πολιτείᾳ διαφωνοῦσιν. ὁ μὲν γὰρ Ἀριστοτέλης συνὼν καὶ Ἀλεξάνδρῳ τῷ κτίστῃ πολιτείας λέγεται μετ' αὐτοῦ περιελθεῖν, ὧν ἀνεγράφετο τὸν βίον κατὰ στοιχεῖον· ὅτι τυχὸν μὲν Ἀλεξανδρεῖς τοιῶσδε πολιτεύονται καὶ Ἀθηναῖοι τοιῶσδε καὶ Βιθυνοὶ καθεξῆς κατὰ τὴν τάξιν τῶν στοιχείων· οὕτως οὖν καὶ τὰς πολιτείας τέθεικεν. ὁ δὲ Πλάτων ἔγραψε πολιτείαν ἐν ᾗ διαλέγεται πῶς χρὴ κρατεῖν καὶ τάττειν πολιτείαν.

Ἀθηναίων ᾱ.

Memoratur in indice bibliothecae saec. III (Zündel: Rhein. Mus. 1866 p. 432).

343.

Harpocration s. Ἀπόλλων πατρῷος· ὁ Πύθιος. προσηγορία τίς ἐστι τοῦ θεοῦ πολλῶν καὶ ἄλλων οὐσῶν. τὸν δὲ Ἀπόλλωνα κοινῶς πατρῷον τιμῶσιν Ἀθηναῖοι ἀπὸ Ἴωνος· τούτου γὰρ οἰκήσαντος τὴν Ἀττικήν, ὡς Ἀριστοτέλης φησί, τοὺς Ἀθηναίους Ἴωνας κληθῆναι καὶ Ἀπόλλω πατρῷον αὐτοῖς ὀνομασθῆναι.

———

5 Nova tria politiarum fragmenta et titulum unum (Δελφῶν) debemus E. Millero, qui ex codicum in Graecia repertorum ab ipso edendorum thesauro (de quo quae retulit vid. L'Institut, Journ. univ. des sc. Sect. II. sc. hist. 1865 no. 353 et) liberaliter quae ad manum prompta haberet in usum meum concessit.
[b]16 ἐν ᾧ: sic. ‖ 40 ἀπόλλω cod. Vind.: ἀπόλλων cod A et ἀπόλλωνα cod. B sec. Bekk.

Exc. polit. Heraclid. init.: Ἀθηναῖοι τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς ἐχρῶντο βασιλείᾳ· συνοικήσαντος δὲ Ἴωνος αὐτοῖς, τότε πρῶτον Ἴωνες ἐκλήθησαν.

Lex. rhet. Seguer. p. 291 Bk. et Schol. ad Plat. Euthyd. p. 369 Bk.: οἱ δέ (φασιν) ὅτι Κρεούσῃ τῇ Ἐρεχθέως μιγεὶς Ἀπόλλων Ἴωνα ἐγέννησεν, ἀφ' οὗ καὶ τοὺς Ἀθηναίους ποτὲ Ἴωνας κληθῆναι καὶ διὰ ταῦτα πατρῷον αὐτοὺς Ἀπόλλωνα ἔχειν.

Schol. Aristoph. av. 1527: πατρῷον δὲ τιμῶσιν Ἀπόλλωνα Ἀθηναῖοι, ἐπεὶ Ἴων ὁ πολέμαρχος Ἀθηναίων ἐξ Ἀπόλλωνος καὶ Κρεούσης τῆς Ξούθου (γυναικός) ἐγένετο.

344.

Plinius 7, 205: *Gyges Lydus picturam Aegypti (condere instituit) et in Graecia Euchir Daedali cognatus, ut Aristoteli placet, ut Theophrasto, Polygnotus Atheniensis.*

345.

Schol. Soph. Oed. Col. 701: ὁ δὲ Ἀριστοτέλης καὶ τοῖς νικήσασι τὰ Παναθήναια ἐλαίου τοῦ ἐκ τῶν μορίων γινομένου δίδοσθαί φησιν.

Phot. lex. (p. 275, 3 Pors.) s. μορίαι· ἐλαῖαι ἱεραὶ τῆς Ἀθηνᾶς, ἐξ ὧν τὸ ἔλαιον ἔπαθλον ἐδίδοτο τοῖς νικῶσι τὰ Παναθήναια.

346.

Plut. Thes. 25: ἔτι δὲ μᾶλλον αὐξῆσαι τὴν πόλιν βουλόμενος ἐκάλει πάντας ἐπὶ τοῖς ἴσοις, καὶ τὸ δεῦρ' ἴτε πάντες λεῴ κήρυγμα Θησέως γενέσθαι φασὶ πανδημίαν τινὰ καθιστάντος. οὐ μὴν ἄτακτον οὐδὲ μεμιγμένην περιεῖδεν ὑπὸ πλήθους ἐπιχυθέντος ἀκρίτου γενομένην τὴν δημοκρατίαν, ἀλλὰ πρῶτος ἀποκρίνας χωρὶς εὐπατρίδας καὶ γεωμόρους καὶ δημιουργούς, εὐπατρίδαις δὲ γινώσκειν τὰ θεῖα καὶ παρέχειν ἄρχοντας ἀποδοὺς καὶ νόμων διδασκάλους εἶναι καὶ ὁσίων καὶ ἱερῶν ἐξηγητὰς τοῖς ἄλλοις πολίταις, ὥσπερ εἰς ἴσον κατέστησε, δόξῃ μὲν εὐπατριδῶν, χρείᾳ δὲ γεωμόρων, πλήθει δὲ τῶν δημιουργῶν ὑπερέχειν δοκούντων. ὅτι δὲ πρῶτος ἀπέκλινε πρὸς τὸν ὄχλον, ὡς Ἀριστοτέλης φησί, καὶ ἀφῆκε τὸ μοναρχεῖν, ἔοικε μαρτυρεῖν καὶ Ὅμηρος ἐν νεῶν καταλόγῳ μόνους Ἀθηναίους δῆμον προσαγορεύσας.

Exc. Heraclid. (p. 3 Schn.): Θησεὺς δ' ἐκήρυξε καὶ συνεβίβασε τούτους ἐπ' ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ.

347.

Schol in Plat. Axioch. p. 465 Bk. (cf. Moeris att. p. 193, 16 Bk.) γεννῆται: Ἀριστοτέλης φησὶ τοῦ ὅλου πλήθους διῃρημένου Ἀθήνησιν εἴς τε τοὺς γεωργοὺς καὶ τοὺς δημιουργοὺς φυλὰς αὐτῶν εἶναι τέσσαρας, τῶν δὲ φυλῶν ἑκάστης μοίρας εἶναι τρεῖς, ἃς τριττύας τε καλοῦσι καὶ φρατρίας, ἑκάστης δὲ τούτων [illegible]κοντα εἶναι γένη, τὸ δὲ γένος ἐκ τριάκοντα [illegible] ἀνδρῶν συνεστάναι. τούτους δὴ τοὺς εἰς τὰ γένη [illegible]μένους γεννήτας καλοῦσι.

Harpocration s. τριττύς: … τριττύς ἐστι [illegible]τον μέρος τῆς φυλῆς· αὕτη γὰρ διῄρηται εἰς τρία τριττῦς καὶ ἔθνη καὶ φρατρίας, ὥς φησιν Ἀριστ[illegible] ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ.

Harpocr. s. γεννῆται: οἱ τοῦ αὐτοῦ γένους [illegible]νοῦντες. διῃρημένων γὰρ ἁπάντων τῶν πολιτῶν κατὰ [illegible] τὰ μὲν πρῶτα καὶ μέγιστα μέρη ἐκαλοῦντο φυλαί, [illegible] δὲ φυλὴ τριχῇ διῄρητο καὶ ἐκαλεῖτο ἕκαστον μέρος [illegible] τριττὺς καὶ φρατρία. πάλιν δὲ τῶν φρατριῶν ἑκάστη [illegible]ρητο εἰς γένη λ̄, ἐξ ὧν αἱ ἱερωσύναι αἱ ἑκάστοις [illegible]σαι ἐκληροῦντο.

Pollux 8, 111: ὅτε μέντοι τέτταρες ἦσαν αἱ φ[illegible] εἰς τρία μέρη ἑκάστη διῄρητο, καὶ τὸ μέρος τούτ[illegible] λεῖτο τριττὺς καὶ ἔθνος καὶ φρατρία. ἑκάστου δὲ [illegible] γένη τριάκοντα ἐξ ἀνδρῶν τοσούτων, ἃ ἐκαλεῖτο τριακ[illegible] καὶ οἱ μετέχοντες τοῦ γένους γεννῆται … τρία δ' [illegible] ἔθνη πάλαι, εὐπατρίδαι γεωμόροι δημιουργοί.

348.

Servius ad Virgil. georg. 1, 19 *uncique* [illegible] *monstrator aratri: … vel Epimenides* (sign[illegible]*tur) qui postea Buzyges dictus est secundum* [illegible]*stotelem.*

Probus ad h. l. (p. 29, 22 Keil): … *quidam* [illegible] *zygen (dicunt), qui primus iunctis existimatur* [illegible] *arandum usus.*

Plinius n. h. 7, 199: *bovem et aratrum* [illegible] *Buzyges Atheniensis.*

Hesych. s. Βουζύγης: ἥρως Ἀττικὸς ὁ [illegible] ὑπὸ ἄροτρον ζεύξας· ἐκαλεῖτο δὲ Ἐπιμενίδης.

Lex. rhet. Seg. p. 221, 8 (= Etym. M. p. [illegible] **s.** Βουζυγία: γένος τι Ἀθήνησιν, ἱερωσύνην [illegible] Βουζύγης γάρ τις τῶν ἡρώων πρῶτος βοῦς ζεύξας [illegible] γῆν ἤροσε καὶ εἰς γεωργίαν ἐπιτήδειον ἐποίησε [illegible] γένος καλεῖται Βουζυγία.

Schol. in Il. σ, 483: καὶ ἄροτρον δὲ [illegible]μενίδης ὁ καὶ Βουζύγης ἔζευξε.

349.

Phot. lex. s. ναυκραρία: τὸ πρότερον [illegible]λουν, ναυκραρία καὶ ναύκραρος· ναυκραρία μὲν [illegible] ἡ συμμορία καὶ ὁ δῆμος, ναύκραρος δὲ ὁ [illegible]μαρχος, Σόλωνος οὕτως ὀνομάσαντος, ὡς καὶ Ἀ[illegible]τέλης φησί. καὶ ἐν τοῖς νόμοις δὲ „ἐάν τις [illegible] ἀμφισβητῇ", καὶ „τοὺς ναυκράρους τοὺς κατὰ [illegible]κραρίαν". ὕστερον δὲ ἀπὸ Κλεισθένους δήμ[illegible]

ἐκλήθησαν. ἐκ τῆς Ἀριστοτέλους πολιτείας
διέταξε τὴν πόλιν ὁ Σόλων· „φυλαὶ δὲ ἦσαν
καθάπερ πρότερον καὶ φυλοβασιλεῖς τέσσαρες·
; φυλῆς ἑκάστης ἦσαν νενεμημέναι τριττύες μὲν
κραρίαι δὲ δώδεκα καθ' ἑκάστην".
lux 8, 108: δήμαρχοι οἱ κατὰ δήμους ἄρχον-
λοῦντο δὲ τέως ναύκραροι, ὅτε καὶ οἱ δῆμοι ναυ-
ναυκραρία δ' ἦν τέως φυλῆς δωδέκατον μέρος
ραροι ἦσαν δώδεκα, τέτταρες κατὰ τριττὺν ἑκά-
ς δ' εἰσφορὰς τὰς κατὰ δήμους διεχειροτόνουν
τὰ ἐξ αὐτῶν ἀναλώματα. ναυκραρία δ' ἑκάστη
ς παρεῖχε καὶ ναῦν μίαν, ἀφ' ἧς ἴσως ὠνόμαστο.

350.

pocr. s. ἱππάς: ... Ἀριστοτέλης δ' ἐν
πολιτείᾳ φησὶν ὅτι Σόλων εἰς τέτταρα διεῖλε
τὰν πλῆθος Ἀθηναίων, πεντακοσιομεδίμνους καὶ
ὶ ζευγίτας καὶ θῆτας.
pocr. s. θῆτες ... εἰς τέσσαρα διῃρημένης
ηναίοις τῆς πολιτείας οἱ ἀπορώτατοι ἐλέγοντο
θητικὸν τελεῖν. οὗτοι δὲ οὐδεμιᾶς μετεῖχον
ὡς καὶ Ἀριστοτέλης δηλοῖ ἐν Ἀθηναίων πο-

pocr. s. πεντακοσιομέδιμνον: ... ὅτι δ̅ τέλη
Ἀθηναίων ἁπάντων Σόλων, ὧν ἦσαν καὶ οἱ πεν-
έδιμνοι, δεδήλωκεν Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων

tarch. Solon. 18: πρῶτον μὲν οὖν τοὺς
; νόμους ἀνεῖλε πλὴν τῶν φονικῶν ἅπαντας
ερον δὲ Σόλων ... ἔλαβε τὰ τιμήματα τῶν
καὶ τοὺς μὲν ἐν ξηροῖς ὁμοῦ καὶ ὑγροῖς μέτρα
α ποιοῦντας πρώτους ἔταξε καὶ πεντακοσιομε-
προσηγόρευσε· δευτέρους δὲ τοὺς ἵππον τρέφειν
ς ἢ μέτρα ποιεῖν τριακόσια, καὶ τούτους ἱπ-
οῦντας ἐκάλουν· ζευγῖται δ' οἱ τοῦ τρίτου τι-
ὠνομάσθησαν, οἷς μέτρον ἦν συναμφοτέρων
. οἱ δὲ λοιποὶ πάντες ἐκαλοῦντο θῆτες, οἷς οὐ-
ρχὴν ἔδωκεν ἄρχειν, ἀλλὰ τῷ συνεκκλησιάζειν
ζειν μόνον μετεῖχον τῆς πολιτείας.
lux 8, 130: τιμήματα δ' ἦν τέτταρα, πεντα-
ίμνων, ἱππέων, ζευγιτῶν, θητικῶν. οἱ μὲν ἐκ τοῦ
α μέτρα ξηρὰ καὶ ὑγρὰ ποιεῖν κληθέντες, ἀνή-
εἰς τὸ δημόσιον τάλαντον· οἱ δὲ τὴν ἱππάδα
ἐκ μὲν τοῦ δύνασθαι τρέφειν ἵππους κεκλῆ-
ῦσιν, ἐποίουν δὲ μέτρα τριακόσια, ἀνήλισκον δὲ
τον· οἱ δὲ τὸ ζευγίσιον τελοῦντες ἀπὸ διακο-
σίων μέτρων κατελέγοντο, ἀνήλισκον δὲ μνᾶς δέκα. οἱ δὲ τὸ θητικὸν οὐδεμίαν ἀρχὴν ἦρχον οὐδὲ ἀνήλισκον οὐδέν.

351.

Photius lex. s. πελάται: οἱ παρὰ τοῖς πλησίον ἐργαζόμενοι· καὶ θῆτες οἱ αὐτοὶ καὶ ἑκτήμοροι, ἐπειδὴ ἕκτῳ μέρει τῶν καρπῶν εἰργάζοντο τὴν γῆν. — πελάται: οἱ μισθῷ δουλεύοντες, ἐπεὶ τὸ πέλας ἐγγύς, οἷον ἔγγιστα διὰ πενίαν προσιόντες. Ἀριστοτέλης.

Schol. in Plat. Euthyphr. p. 327: πελάτης ὁ ἀντὶ τροφῶν ὑπηρετῶν καὶ προσπελάζων, ἀπὸ τοῦ πέλας ἤτοι ἐγγύς· ἐκαλεῖτο ὁ δι' ἔνδειαν προσιὼν μίσθιος δὲ ὑπηρετῶν. ἄλλως. πελάται εἰσὶν οἱ παρὰ τοῖς πλησίον ἐργαζόμενοι καὶ θῆτες. οἱ αὐτοὶ δὲ καὶ ἑκτήμοροι, ἐπεὶ τῷ ἕκτῳ μέρει τῶν καρπῶν εἰργάζοντο τὴν γῆν.

Pollux 4, 165: ἑκτημόριοι δὲ οἱ πελάται παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς. — **idem 3, 82:** πελάται δὲ καὶ θῆτες ἐλευθέρων ἐστὶν ὀνόματα διὰ πενίαν ἐπ' ἀργυρίῳ δουλευόντων (**Hesych. s.** ἑκτήμοροι. **Plut. Sol. 13**).

352.

Harpocr. s. κύρβεις: ... Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ φησὶν „ἀναγράψαντες δὲ τοὺς νόμους εἰς τοὺς κύρβεις ἔστησαν ἐν τῇ στοᾷ τῇ βασιλείᾳ."

Plutarch. Solon. 25: ἰσχὺν δὲ τοῖς νόμοις πᾶσιν εἰς ἑκατὸν ἐνιαυτοὺς ἔδωκε· καὶ κατεγράφησαν εἰς ξυλίνους ἄξονας ἐν πλαισίοις περιέχουσι στρεφομένους, ὧν ἔτι καθ' ἡμᾶς ἐν πρυτανείῳ λείψανα μικρὰ διεσώζετο·] καὶ προσηγορεύθησαν, ὡς Ἀριστοτέλης φησί, κύρβεις.

Schol. in Aristoph. av. 1354: κύρβεις ... κατὰ δὲ ἐνίους ἄξονες τρίγωνοι] ἐν οἷς ἦσαν οἱ τῶν πόλεων νόμοι ... καθάπερ καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ τῶν Ἀθηναίων πολιτείᾳ φησί καὶ Ἀπολλόδωρος.

353.

Gellius 2, 12: *In legibus Solonis illis antiquissimis quae Athenis axibus ligneis incisae sunt quasque latas ab eo Athenienses ut sempiternae manerent poenis et religionibus sanxerunt, legem esse Aristoteles refert scriptam ad hanc sententiam: ,,si ob discordiam dissensionemque seditio atque discessio populi in duas partes fiet et ob eam causam irritatis animis utrimque arma capientur pugnabiturque, tum qui in eo tempore in eoque casu*

λεῖν Bekk.: ἐτελεῖτο codd. cf. lex. Seg. 261, 2. Et. M. p. 410, 1. 452, 5. ‖ 42 δὲ ante εἰς om. Schol. in Plat. remp.
45 ζευγίσιον Et. M.: ζευγήσιον codd. Poll., Hes., Phot., Schol. Pl., Lex. Seg.
βασιλίδι cod. D et Phot. ‖ 43 *fieret* codd., corr. Hertz.

civilis discordiae non alterutra parte sese adiunxerit, sed solitarius separatusque a communi malo civitatis secesserit, is domo patria fortunisque omnibus careto, exul extorrisque esto".

Plutarch. Solon. 20 in.: *τῶν δ' ἄλλων αὐτοῦ νόμων ἴδιος μὲν μάλιστα καὶ παράδοξος ὁ κελεύων ἄτιμον εἶναι τὸν ἐν στάσει μηδετέρας μερίδος γενόμενον.*

Plut. de sera num. vind. 4: *παραλογώτατον δὲ τὸ τοῦ Σόλωνος ἄτιμον εἶναι τὸν ἐν στάσει πόλεως μηδετέρᾳ μερίδι προσθέμενον μηδὲ συστασιάσαντα.*

354.

Plutarch. Solon. 32: *ἡ δὲ δὴ διασπορὰ κατακαυθέντος αὐτοῦ (Σόλωνος) τῆς τέφρας περὶ τὴν Σαλαμινίων νῆσον ἔστι μὲν διὰ τὴν ἀτοπίαν ἀπίθανος παντάπασι καὶ μυθώδης, ἀναγέγραπται δ' ὑπό τε ἄλλων ἀνδρῶν ἀξιολόγων καὶ Ἀριστοτέλους τοῦ φιλοσόφου.*

355.

Schol. in Aristoph. Acharn. 234 *Παλλήναδε: οἱ Παλληνεῖς δῆμός ἐστι τῆς Ἀττικῆς, ἔνθα Πεισιστράτῳ βουλομένῳ τυραννεῖν καὶ Ἀθηναίοις ἀμυνομένοις αὐτὸν συνέστη πόλεμος ... μέμνηται δὲ τούτου καὶ Ἀνδροτίων καὶ Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ.*

356.

Schol. in Aristoph. Lysistr. 665 *λυκόποδες: λυκόποδας ἐκάλουν, ὡς μὲν Ἀριστοτέλης, τοὺς τῶν τυράννων δορυφόρους· τοὺς γὰρ ἀκμάζοντας τῶν οἰκετῶν ἐπὶ τῇ τοῦ σώματος φυλακῇ ἔλαβον. λυκόποδες δὲ ἐκαλοῦντο ὅτι διὰ παντὸς εἶχον τοὺς πόδας λύκων δέρμασι περικεκαλυμμένους ὥστε μὴ ἐπικαίεσθαι ἐκ τοῦ περιέχοντος. τινὲς δὲ λυκόποδας διὰ τὸ ἔχειν ἐπὶ τῶν ἀσπίδων ἐπίσημον λύκον. ὁ δὲ Ἀριστοφάνης ἔφη τοὺς νῦν λεγομένους Ἀλκμαιωνίδας· οὗτοι γὰρ πόλεμον ἀράμενοι πρὸς Ἱππίαν τὸν τύραννον καὶ τοὺς Πεισιστρατίδας ἐτείχισαν τὸ Λειψύδριον.* — (ad v. 666) *Λειψύδριον: χωρίον τῆς Ἀττικῆς περὶ τὴν Πάρνηθον, εἰς ὃ συνῆλθόν τινες τῶν ἐκ τοῦ ἄστεος, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ.*

Phot. s. *λυκόποδας: Ἀριστοφάνης Λυσιστράτῃ· τοὺς πρὸς Ἱππίαν ἀγωνισαμένους ἐπὶ Λειψυδρίῳ ὡς γενναίους. ἔλεγον γὰρ τοὺς δορυφόρους τῶν τυράννων διὰ τὸ κατειλεῖσθαι δέρμασι τοὺς πόδας καὶ λυκόποδας εἶναι· ἢ διὰ τὸ λύκον ἔχειν ἐπίσημον ἐπὶ ταῖς ἀσπίσι* [illegible] *νυσίου πρώτου.*

Etym. M. p. 361, 32 (Suid., Eustath.) *Λειψυδρίῳ μάχῃ: ἐπὶ τῶν ἀνδρείως ἀγωνιζ*[illegible] *τὸ δὲ Λειψύδριον χωρίον ἦν ὑπὸ τὴν Πάρνηθον* [illegible] *σαν οἱ φυγάδες τῶν τυράννων ὧν οἱ Ἀλκμαιωνίδαι* [illegible] *εστήκεσαν. ἐκπολιορκηθέντων δ' αὐτῶν ὑπὸ τῶν* [illegible] *σίστρατον, σκολιὸν εἰς αὐτοὺς ᾖδετο „αἰαῖ Λειψ*[illegible] *προδωσέταιρον, οἵους ἄνδρας ἀπώλεσας μάχεσθαι* [illegible] *θούς τε καὶ εὐπατρίδας, οἳ τότ' ἔδειξαν οἵων πατέρων* [illegible]

Hesych. s. *Λειψύδριον: χωρίον τι ὑπὲρ Πα*[illegible] *ὃ ἐτείχισαν Ἀλκμαιωνίδαι.*

357.

Schol. in Aristoph. Lysistr. 1153: *Ἀρι*[illegible]*λης φησὶ μετὰ τὸν Ἱππάρχου θάνατον χρησμ*[illegible]*σθαι τοῖς Λάκωσιν καταλύειν τὴν τυραννίδα, τῆς Π*[illegible] *ὡς οἱ Ἀλκμαιωνίδαι ἐμισθώσαντο τὸν ἐν Δελφοῖ*[illegible] *οἰκοδομεῖν, συνεχῶς τοῦτο χρώσης αὐτοῖς μαντεί*[illegible] *ἕως πρότερον μὲν Ἀγχιμόλιον ἔπεμψαν κατὰ θάλ*[illegible] *ἀποκρουσθέντος δὲ αὐτοῦ ὀργισθέντες οἱ Λάκωνες* [illegible] *μένη τὸν βασιλέα σὺν μείζονι ἐξέπεμψαν στόλ*[illegible] *νικήσας τοὺς Θετταλοὺς εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ἀττι*[illegible] *τὸν Ἱππίαν συνέκλεισεν εἰς τὸ πελαργικὸν τεῖχ*[illegible] *παῖδες τῶν τυράννων ἐξιόντες ἑάλωσαν.*

358.

Schol. in Aristoph. vesp. 502 ... *εἰκότως* [illegible] *σάρων ὄντων κατ' ἐνίους τῶν Πεισιστρατιδῶν τὴ*[illegible] *παρέλαβεν· πρεσβύτατος γὰρ ἦν αὐτὸς καὶ τὴ*[illegible] *νίδα εἶχε, καθὰ καὶ Θουκυδίδης φησί.* [illegible] *ραννὶς καταστῆναι, ὥς φησιν Ἐρατοσθένης, ἐπὶ* [illegible] *ἀκριβοῦς διαμαρτάνων, Ἀριστοτέλους μὲν* [illegible] *κοντα καὶ ἓν φήσαντος, Ἡροδότου δὲ ἓξ καὶ* [illegible]

359.

Harpocr. s. *ναυκραρικά: ... Ἀριστ*[illegible] *ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ φησὶ „κατέστησεν καὶ* [illegible] *τὴν αὐτὴν ἔχοντας ἐπιμέλειαν τοῖς πρότερον* [illegible] *καὶ γὰρ τοὺς δήμους ἀντὶ τῶν ναυκραριῶν ἐποί*[illegible]

Harpocr. s. *δήμαρχος: Λυσίας ἐν τῷ* [illegible]*σχου. ἄρχων τις ἦν ὁ δήμαρχος· οὗτοι* [illegible] *γραφὰς ἐποιοῦντο τῶν ἐν ἑκάστῳ δήμῳ χωρί*[illegible] *καὶ τὰ ληξιαρχικὰ γραμματεῖα παρὰ* [illegible]

27 ἔλαβον Suidae cod. Brux. et edd. post Kuesterum: ἔβαλλον Schol. (codd. Suid. vulg. et Apostol. 10, 91). [illegible] Naber. ‖ 31—34 om. cod. Rav. ‖ 35 ita cod. Rav., alii τὸ ὑπεράνω Πάρνηθος, τὸ ὑπὲρ Πάρνηθος Suid., ὑπὸ τὴν Π[illegible] 36 τινες add. L et Suid. ‖ 40 ἔλεγον: ἔλαβον edd. Porson. et Naber.

b1 corr. Διονύσου. ‖ 6 ὧν Suid. et Eust: οὗ Et. M.. ‖ 10 τε: γε Suid. codd. B. V. (μάχεσθαί τ' ἀγ. Eust.). [illegible] Athen. Suid., om. Eust. ‖ ἔσαν: ἔασιν Et. M., κύρησαν Athen. XV p. 695. ‖ 12 ἐτείχισαν ἀλκμαίων cod. ‖ 19 ἀγχίμολ[illegible] 23 Πελασγικόν Herodotus. ‖ 30 να Bournot cum Meursio (= Ar. pol. 5, 12. 1315b 31). ‖ 31 ita Bentley, codd. [illegible] 35 ita sch. Ar. nub. 37, Harp. κατέστησαν δέ. ‖ 37 ita sch. Aristoph.: Harp. τ. πρ. ν., δημίους (vel sec. cod. A [illegible] ναυκράρων ἐποίησαν. ‖ 40 τῶν ἐν cod. Darmstad. et Eudocia: τῶν om. ἐν vulgo codd. (etiam Vind.), τῶν προσόντων codd. DE[illegible]

ὺς δήμους ὁπότε δεήσειεν καὶ ψῆφον αὐτοῖς ·ούτους δέ φησιν Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων τὸ Κλεισθένους ·κατασταθῆναι τὴν αὐτὴν ἔχον- ειαν τοῖς πρότερον ναυκράροις.

360.

Themist. 10: κρατήσας δὲ τῇ γνώμῃ (ὁ ῆς) ψήφισμα γράφει, τὴν μὲν πόλιν παρα- τῇ Ἀθηνᾷ τῇ Ἀθηνάων μεδεούσῃ, τοὺς δ' ἐν ·τας ἐμβαίνειν εἰς τὰς τριήρεις, παῖδας δὲ καὶ ιαὶ ἀνδράποδα σώζειν ἕκαστον ὡς δυνατόν ·των δὲ δημοσίων χρημάτων τοῖς Ἀθηναίοις λης μέν φησι τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βου- σαν ὀκτὼ δραχμὰς ἑκάστῳ τῶν στρατευομέ- ίτην γενέσθαι τοῦ πληρωθῆναι τὰς τριήρεις· δὲ καὶ τοῦτο Θεμιστοκλέους ποιεῖται στρα- . ἐκπλεούσης δὲ τῆς πόλεως τοῖς μὲν οἶκτον τοῖς δὲ θαῦμα τῆς τόλμης παρεῖχε γενεὰς προπεμπόντων, αὐτῶν δ' ἀκάμπτων πρὸς ιὶ δάκρυα γονέων καὶ περιβολὰς διαπερώντων ον. καιτοι πολλοὶ μὲν διὰ γῆρας ἀπολιμπα- · πολιτῶν ἔλεον εἶχον· ἦν δέ τις καὶ ἀπὸ τῶν συντρόφων ζώων ἐπικλῶσα γλυκυθυμία μετ' πόθου συμπαραθεόντων ἐμβαίνουσι τοῖς ἑαυ- σι. ἐν οἷς ἱστορεῖται κύων Ξανθίππου τοῦ Πε- ιτρὸς οὐκ ἀνασχόμενος τὴν ἀπ' αὐτοῦ μό- έσθαι τῇ θαλάττῃ καὶ τῇ τριήρει παρανη- ιπεσεῖν εἰς τὴν Σαλαμῖνα καὶ λειποθυμήσας εὐθύς· οὗ καὶ τὸ δεικνύμενον ἄχρι νῦν καὶ Κυνὸς σῆμα τάφον εἶναι λέγουσι.

Caton. 5: κύνας δὲ συντρόφους γενομένους ς ἄλλοι τε πολλοὶ καὶ Ξάνθιππος ὁ παλαιὸς ιαμῖνα τῇ τριήρει παρανηξάμενον ὅτε τὴν πό- ; ἐξέλιπεν, ἐπὶ τῆς ἄκρας ἐκήδευσεν, ἣν Κυ- ιέχρι νῦν καλοῦσιν.

361.

ιus de nat. an. 12, 35: πέπυσμαι δὲ πρὸς ι προειρημένοις κύνας γενέσθαι φιλοδεσπότους, του τοῦ Ἀρίφρονος. μετοικιζομένων γὰρ τῶν ἰς τὰς ναῦς, ἡνίκα τοῦ χρόνου ὁ Πέρσης τὸν ιμον ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐξῆψε καὶ ἔλεγον οἱ ῴον εἶναι τοῖς Ἀθηναίοις τὴν μὲν πατρίδα ἐπιβῆναι δὲ τῶν τριήρων, οὐδὲ οἱ κύνες τοῦ προειρημένου ἀπελείφθησαν, ἀλλὰ συμμετῳκίσαντο τῷ Ξανθίππῳ καὶ διανηξάμενοι εἰς τὴν Σαλαμῖνα ἀπέσβησαν. λέγετον δὲ ἄρα ταῦτα Ἀριστοτέλης καὶ Φιλόχορος.

362.

Harpocr. s. ἑλληνοταμίαι: . . . ὅτι ἀρχή τις ἦν οἱ ἑλληνοταμίαι, οἳ διεχείριζον τὰ χρήματα, καὶ Ἀριστοτέλης δηλοῖ ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ.

363.

Plutarch. Cimon. 10: ὡς δ' Ἀριστοτέλης φησίν, οὐχ ἁπάντων Ἀθηναίων ἀλλὰ τῶν δημοτῶν αὐτοῦ Λακιαδῶν παρεσκευάζετο (ὁ Κίμων) τῷ βουλομένῳ τὸ δεῖπνον.

Cic. de off. 2, 18: *Theophrastus quidem scribit Cimonem Athenis etiam in suos curiales Laciadas hospitalem fuisse. ita enim instituisse et villicis imperavisse ut omnia praeberentur, quicumque Laciades in villam suam devertisset.*

364.

Plutarch. Pericl. 4: Ἀριστοτέλης δὲ παρὰ Πυθοκλείδῃ μουσικὴν διαπονηθῆναι τὸν ἄνδρα φησίν (τὸν Περικλέα).

365.

Plutarch. Pericl. 9: τρέπεται (ὁ Περικλῆς) πρὸς τὴν τῶν δημοσίων διανομήν, συμβουλεύσαντος αὐτῷ Δημωνίδου τοῦ Οἴηθεν, ὡς Ἀριστοτέλης ἱστόρηκε.

366.

Argum. Isocrat. Areopagit. (apud Schol. in Aeschinem et Isocr. ed. Guil. Dindorf. Oxon. 1852 p. 111): ὁ γὰρ Ἀριστοτέλης λέγει ἐν τῇ πολιτείᾳ τῶν Ἀθηναίων ὅτι καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς αἴτιος ἦν μὴ πάντα δικάζειν τοὺς Ἀρεοπαγίτας.

367.

Plutarch. Pericl. 10: Ἐφιάλτην μὲν οὖν φοβερὸν ὄντα τοῖς ὀλιγαρχικοῖς καὶ περὶ τὰς εὐθύνας καὶ διώξεις τῶν τὸν δῆμον ἀδικούντων ἀπαραίτητον ἐπιβουλεύσαντες οἱ ἐχθροὶ δι' Ἀριστοδίκου τοῦ Ταναγρικοῦ κρυφαίως ἀνεῖλον, ὡς Ἀριστοτέλης εἴρηκεν.

368.

Schol. in Lucian. Tim. 30 (p. 47 ed. Iacobitz): ἐπέστη δὲ (Κλέων) καὶ τῇ πρὸς Λακεδαιμονίους εἰρήνῃ, ὡς Φιλόχορος προσθεὶς ἄρχοντα Εὔθυνον καὶ Ἀριστοτέλης.

ων codd., corr. Sint. ‖ 13 ὀκτὼ δρ. vulgo post στρατευομένων posita transposuit Sint. cum cod. A. ‖ 17 γενεὰς Sintenis: ‖ 43 συμμετῴκισαν codd., corr. Valck.
βησαν Jacobs: ἀπέβησαν codd. ‖ 7 τὰ scil. κοινὰ χρ., cf. Etym. M. (ex Photio) s. ἑλληνοταμίαι: οἱ τῶν Ἑλληνικῶν χρη- · καὶ γὰρ ἦσαν κοινὰ χρήματα τῆς Ἑλλάδος συγκείμενα ἐν τῷ δημοσίῳ (ἀποκείμενα ἐν Δήλῳ Lex. Seg.). ‖ 21 μουσικὴν Brya- · ἂν vulgo. ‖ 31 immo ὁ Περικλῆς. ‖ πάντα: πάντως cod. Mustoxydis. ‖ 42 Ἀριστοτέλης: sic Hemsterh. nam codices ;ορος καὶ Ἀριστοφάνης προσθεὶς ἄρχοντα Εὔθυνον. Ἀριστοτέλης δὲ καὶ περιζωσάμενον αὐτὸν λέγει δημηγορῆσαι, εἰς τὴν θρασύτητα πτων. cf. Sch. in Aeschin. p. 14, 11 Dind.

369.

Plutarch. Nic. 2: ἔνεστιν οὖν περὶ Νικίου πρῶτον εἰπεῖν ὃ γέγραφεν Ἀριστοτέλης, ὅτι τρεῖς ἐγένοντο βέλτιστοι τῶν πολιτῶν καὶ πατρικὴν ἔχοντες εὔνοιαν καὶ φιλίαν πρὸς τὸν δῆμον, Νικίας ὁ Μελησίου καὶ Θηραμένης ὁ Ἅγνωνος.

370.

Schol. in Aristoph. ran. 1532 Κλεοφῶν δὲ μαχέσθω: παρόσον, ὡς Ἀριστοτέλης φησί, μετὰ τὴν ἐν Ἀργινούσαις ναυμαχίαν Λακεδαιμονίων βουλομένων ἐκ Δεκελείας ἀπιέναι ἐφ' οἷς ἔχουσιν ἑκάτεροι καὶ εἰρήνην ἄγειν ἐπὶ τοῦ Καλλίου, Κλεοφῶν ἔπεισε τὸν δῆμον μὴ προσδέξασθαι ἐλθὼν εἰς τὴν ἐκκλησίαν μεθύων καὶ θώρακα ἐνδεδυκώς, οὐ φάσκων ἐπιτρέψειν ἐὰν μὴ πάσας ἀφῶσι τὰς πόλεις οἱ Λακεδαιμόνιοι.

371.

Harpocr. s. δεκάζων: . . . Ἀριστοτέλης δ' ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ Ἄνυτόν φησι καταδεῖξαι τὸ δεκάζειν τὰ δικαστήρια.

Lex. rhet. Seg. s. δεκάζειν **p. 236, 6 (Etym. M. p. 254, 31):** πρῶτος δ' ἐδόκει δεκάσαι Μέλητος τὰς εὐθύνας διδοὺς τῆς ἐν Πύλῳ στρατηγίας ἣν κακῶς ἐστρατήγησεν.

372.

Harpocr. s. τετρακόσιοι: . . . οἱ τετρακόσιοι πρὸ ἑπτὰ ἐτῶν κατέστησαν τῶν τριάκοντα τυράννων παρ' Ἀθηναίοις, οἵτινες τέτταρας μῆνας ἦρξαν τῆς πόλεως, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ.

373.

Schol. in Aristoph. vesp. 157 Δρακοντίδης: . . . Καλλίστρατος δὲ ἕνα τῶν τριάκοντά φησιν, εἰ μὴ ὁμώνυμος· ἔστι γὰρ οὗτος ὁ τὸ περὶ τῶν τριάκοντα ψήφισμα περὶ ὀλιγαρχίας γράψας, ὡς Ἀριστοτέλης ἐν πολιτείαις.

374.

Pollux onomast. 8, 85—87 Bk.: ἀρχόντων δὲ τῶν Ἀθήνησιν ὀνόματα οἱ ἐννέα ἄρχοντες. εἰσὶ δὲ ἄρχων, βασιλεύς, πολέμαρχος καὶ θεσμοθέται ἕξ· ἐκ τούτων γὰρ οἱ ἐννέα συμπληροῦνται. ἐκαλεῖτο δέ τις θεσμοθετῶν ἀνάκρισις, εἰ Ἀθηναῖοί εἰσιν ἑκατέρωθεν ἐκ τριγονίας καὶ τὸν δῆμον πόθεν καὶ εἰ Ἀπόλλων ἔστιν αὐτοῖς πατρῷος καὶ Ζεὺς ἕρκειος καὶ εἰ τοὺς γονέας εὖ ποιοῦσι καὶ εἰ ἐστράτευνται ὑπὲρ τῆς πατρίδος καὶ εἰ τὸ τίμημα ἔστιν αὐτοῖς. ἐπηρώτα δ' ἡ βουλή, ὤμνυον δ' οὗτοι πρὸς τῇ βασιλείῳ στοᾷ, ἐπὶ τοῦ λίθου ὑφ' ᾧ τὰ ταμιεῖα, συμφυλάξειν [illegible] μους καὶ μὴ δωροδοκήσειν, ἢ χρυσοῦν ἀνδριάντ[illegible] τῖσαι. εἶτα ἐντεῦθεν εἰς ἀκρόπολιν ἀνελθόντες [illegible] ταὐτά. μυρρίνῃ δ' ἐστεφάνωντο, καὶ κοινῇ μὲ[illegible] σιν ἐξουσίαν θανάτου ἐάν τις κατίῃ ἔτι μ[illegible] καὶ κληροῦν δικαστάς, καὶ ἀθλοθέτας ἕνα κατὰ [illegible] ἑκάστην καὶ στρατηγοὺς χειροτονεῖν ἐξ ἁπάντων [illegible] ἑκάστην πρυτανείαν ἐπερωτᾶν εἰ δοκεῖ καλῶς ἀρχ[illegible] στος· τὸν δ' ἀποχειροτονηθέντα κρίνουσιν· καὶ ἱπ[illegible] δύο καὶ φυλάρχους δέκα καὶ ταξιάρχους δ[illegible] κοινῇ μὲν ταῦτα.

375.

Lex. rhetor. fragm. Cantabrig. (post Ph[illegible] Oxon.) p. 670, 14 (p. 17 Meier) θεσμοθετ[illegible] κρισις: κατὰ Ἀριστοτελην οἱ θεσμοθέται [illegible] θ̄ ἀρχόντων, αὐτοὶ ἓξ ὄντες. οἱ δὲ λαχόντες ὑπὸ τ[illegible] λῆς τῶν πεντακοσίων καὶ τοῦ δικαστηρίου δ[illegible] πλὴν τοῦ γραμματέως ἐρωτώμενοι τινες αὐτῶ[illegible] ὁμοίως καὶ δήμων τίνων εἰσί, καὶ εἰ ἔστιν αὐτ[illegible] λων πατρῷος καὶ Ζεὺς ἕρκειος, καὶ εἰ τοὺς γ[illegible] ποιοῦσι, καὶ εἰ τὰ τέλη τελοῦσι, καὶ εἰ τὰς ὑπὲρ τ[illegible] τρίδος στρατείας ἐστρατεύσαντο. πάντα οὖν τα[illegible] κρισιν εὐλόγως ὠνόμασαν.

376.

Poll. 3, 17: ὁ δὲ πάππου ἢ τήθης πατὴ[illegible] δ' ἂν τοῦτον τριτοπάτορα Ἀριστοτέλης καλ[illegible]

377.

Harpocr. s. λίθος: . . . ἐοίκασι δ' Ἀθ[illegible] τινι λίθῳ τοὺς ὅρκους ποιεῖσθαι, ὡς Ἀριστοτέλ[illegible] Ἀθηναίων πολιτείᾳ καὶ Φιλόχορος ἐν τῷ γ[illegible] νουσιν.

Plut. Solon. 25: κοινὸν μὲν οὖν ὤμνυε [illegible] βουλὴ τοὺς Σόλωνος νόμους ἐμπεδώσειν, ἴδιο[illegible] τῶν θεσμοθετῶν ἐν ἀγορᾷ πρὸς τῷ λίθῳ καταφ[illegible] τι παραβαίη τῶν θεσμῶν ἀνδριάντα χρυσοῦν ἰσ[illegible] ἀναθήσειν ἐν Δελφοῖς.

Exc. Heraclid. (p. 5, 15 Schn.): εἰσὶ δὲ [illegible] ἄρχοντες θεσμοθετικοί, οἳ δοκιμασθέντες ἐμ[illegible] ἄρξειν καὶ δῶρα μὴ λήψεσθαι ἢ ἀνδριάντα χρ[illegible] θήσειν.

378.

Pollux 8, 87—88: ἰδίᾳ δὲ οἱ μὲν θεσ[illegible] προγράφουσι πότε δεῖ δικάζειν τὰ δικαστήρ[illegible] εἰσαγγελίας εἰσαγγέλλουσιν εἰς τὸν δῆμον κα[illegible] τονίας, καὶ τὰς προβολὰς εἰσάγουσι καὶ τ[illegible]

5 μιλησίου, μιλησίων codd., corr. Sint. || 21 μέλης cod., corr. Ἄνυτος.
b1 „ὑφ' ᾧ τὰ ταμιεῖα codex Schotti: ἐφ' ᾧ τε ceteri". Bekk. || 18 πλὴν cod.: fort. παρά. || 22 ταῦτα add [illegible]

ας καὶ εἴ τις μὴ ἐπιτήδειον νόμον γράψειεν,
ὶς εὐθύνας. γίνονται δὲ γραφαὶ πρὸς αὐτοὺς
ενίας, δώρων, συκοφαντίας, ψευδοκλητείας,
ῆς, βουλεύσεως, ἀγραφίου, μοιχείας. εἰσά-
δοκιμασίαν ταῖς ἀρχαῖς καὶ τοὺς ἀπεψη-
αὶ τὰς ἐκ τῆς βουλῆς καταγνώσεις καὶ δί-
ὰς καὶ μεταλλικὰς καὶ ἐὰν δοῦλος κακῶς
ἐλεύθερον, καὶ ταῖς ἀρχαῖς ἐπικληροῦσι τὰ
ὶ ἴδια καὶ τὰ δημόσια, καὶ τὰ σύμβολα τὰ
εις κυροῦσι καὶ δίκας τὰς ἀπὸ συμβόλων
ὶ τὰς τῶν ψευδομαρτυριῶν τῶν ἐξ Ἀρείου

:r. s. θεσμοθέται: ... ἀρχή τίς ἐστιν
ῶν θεσμοθετῶν ἓξ τὸν ἀριθμὸν ὄντων, εἰσὶ δὲ
ομένων θ̄ ἀρχόντων. καλοῦνται δὲ οὕτως ὅτι
ὴν ἐπιμέλειαν εἶχον ... ὁ δὲ Ἀριστοτέλης
ηναίων πολιτείᾳ διέρχεται ὅσα οὗτοι
ι.

379.

ιet. Cantabrig. p. 674, 7 (p. 25 Meier)
ὶ καὶ δωροξενίας διαφέρει· Ἀριστοτέλης
ίων πολιτείᾳ φησὶ περὶ τῶν θεσμοθετῶν δια-
ἰσὶ δὲ καὶ γραφαὶ πρὸς αὐτοὺς ὧν παρά-
ι ξενίας καὶ δωροξενίας· ξενίας μὲν ἐάν τις
ξένος εἶναι, δωροξενίας δὲ ἐάν τις δῶρα δοὺς
ξενίαν.

:r. s. παράστασις: ... Ἀριστοτέλης δ'
πολιτείᾳ περὶ θεσμοθετῶν λέγων φησὶν οὕτως
ραὶ πρὸς αὐτούς, ὧν παράστασις τίθεται ξε-
ξενίας ἂν τις δῶρα δοὺς ἀποφύγῃ τὴν ξενίαν·
ραφῆς καὶ ψευδοκλητείας καὶ βουλεύσεως
ι καὶ μοιχείας."

:r. s. δωροξενία, ... καὶ Ἀριστοτέλης
ναίων πολιτείᾳ περὶ τῶν θεσμοθετῶν λέγων
ί „εἰσὶ δὲ καὶ γραφαὶ πρὸς αὐτοὺς ὧν πα-
ται ξενίας καὶ δωροξενίας ἂν τις δῶρα δοὺς
συκοφαντίαν."

r. (Photius, Lex. Seg.) s. ἡγεμονία δικα-
πρὸς δὲ τοὺς θεσμοθέτας αἱ τῆς ξενίας τε
ς (ἐλαγχάνοντο δίκαι) καὶ συκοφαντίας καὶ
ευδεγγραφῆς καὶ ὕβρεως καὶ μοιχείας καὶ
αὶ ἄλλων.

44: δωροξενίας δὲ εἴ τις ξενίας κρινόμενος
οφύγοι.

380.

Synagog. lex. Seguer. ap. Bekk. Anecd. p. 436 ἀπὸ συμβόλων δικάζει: Ἀθηναῖοι ἀπὸ συμβόλων ἐδίκαζον τοῖς ὑπηκόοις. οὕτως Ἀριστοτέλης.

381.

Poll. 8, 89: ὁ δὲ ἄρχων διατίθησι μὲν Διονύσια καὶ Θαργήλια μετὰ τῶν ἐπιμελητῶν, δίκαι δὲ πρὸς αὐτὸν λαγχάνονται κακώσεως, παρανοίας, εἰς δατητῶν αἵρεσιν, ἐπιτροπῆς ὀρφανῶν, ἐπιτρόπων καταστάσεις, κλήρων καὶ ἐπικλήρων ἐπιδικασίαι. ἐπιμελεῖται δὲ καὶ τῶν γυναικῶν αἳ ἂν φῶσιν ἐπ' ἀνδρὸς τελευτῇ κύειν, καὶ τοὺς οἴκους ἐκμισθοῖ τῶν ὀρφανῶν. ἔστι δ' ἐπώνυμος οὗτος καὶ ἀπ' αὐτοῦ ὁ χρόνος ἀριθμεῖται.

(Harp., Phot.,) Lex. rhet. Seg. s. ἡγεμ. δικ. **p. 310, 1:** πρὸς τὸν ἄρχοντα κακώσεως ἐλαγχάνοντο γραφαὶ καὶ τῶν γονέων εἰ τούτους τις αἰτίαν ἔχοι κακοῦν καὶ τῶν ὀρφανῶν, ἔτι δὲ παρανοίας καὶ ἀργίας, καὶ ἐπιδικασίαι ἐπικλήρων γυναικῶν.

Lex. rhet. Cantabr. p. 670, 4 (p. 17 Meier) ἐπώνυμος ἄρχων: ἀφ' οὗ ἡ πόλις χρηματίζει· ἔχει δὲ ἐπιμέλειαν χορηγοὺς καταστῆσαι εἰς Διονύσια καὶ Θαργήλια, ἐπιμελεῖται δὲ καὶ τῶν εἰς Δῆλον καὶ τῶν ἀλλαχόσε πεμπομένων Ἀθήνηθεν χορῶν. λαγχάνονται δὲ πρὸς αὐτὸν καὶ γραφαί, καὶ δίκας εἰς τὸ δικαστήριον εἰσάγει.

382.

Harpocr. s. εἰς ἐμφανῶν κατάστασιν: ὄνομα δίκης ἐστὶν ὑπὲρ τοῦ τὰ ἀμφισβητήσιμα εἶναι ἐν φανερῷ ... ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ πρὸς τὸν ἄρχοντά φησι λαγχάνεσθαι ταύτην τὴν δίκην, τὸν δὲ ἀνακρίναντα εἰσάγειν εἰς τὸ δικαστήριον.

383.

Harpocr. (cf. Etym. M. p. 249, 43) s. δατεῖσθαι τὸ μερίζεσθαι, οἱ δὲ δατηταὶ οἱονεὶ μερισταί. τὸ δὲ εἰς δατητῶν αἵρεσιν εἶδός τι δίκης ἐστίν. ὁπότε γὰρ κοινωνοῖέν τινες ἀλλήλοις καὶ οἱ μὲν βούλοιντο διανέμεσθαι τὰ κοινά, οἱ δὲ μή, ἐδικάζοντο οἱ βουλόμενοι τοῖς μὴ βουλομένοις προσκαλούμενοι εἰς δατητῶν αἵρεσιν. Λυσίας ἐν τῷ πρὸς Ἀλεξίδημον εἰ γνήσιος, καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ.

Lex. rhet. Cantabrig. p. 667, 28 (p. 13 Meier) εἰς δατητῶν ⟨αἵρεσιν⟩: πρόκλησις νεμέσεως ἢ κληρονομίας ἢ κοινοῦ τινὸς ἀγορασμοῦ· ἐπὶ τῶν διανεμόντων τὰ κοινά τισιν, ὡς Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ „δίκαι

ὶ Ἀθηναίων: sic cod. A i. e. Angelicanus, om. ᾱ cett. ‖ 23 πρὸς: cod. περὶ. ‖ cod. περιστάσεις. ‖ 25 cod. διδούς. ‖
ἀργυρίου codd., γραφίου Suid., φίου Suid. cod. Pal. et Phot. ‖ 37 συκοφαντίαν ex sequentibus errore arreptum

: ἐπιδικασίαι καὶ cod. ‖ 24 πρὸς αὐτὸν: cod παρ' αὐτοῖς. ‖ 28 εἶναι: θεῖναι Grashof (τὰ ἀμφισβητούμενα ἐν φανερῷ ποιῆσαι
id.). ‖ 31 ἀνακρίναντα Bekk.: codd. ἀνακρίνοντα, praeter N ubi ἀνακριθέντα.

λαγχάνονται πρὸς τὸν ἄρχοντα ἄλλαι τινὲς καὶ εἰς δατητῶν αἵρεσιν, ὅταν μὴ θέλῃ κοινὰ τὰ ὄντα νέμεσθαι.

Etym. M. p. 249, 43 δατητής: παρὰ Ἀττικοῖς ὁ διανεμητής. Ἀριστοτέλης.

Lex. rhet. Seg. s. ἡγεμ. δικ. **p. 310, 17:** οἱ διαιτηταὶ πᾶσαν δίκην δικάζουσι πλὴν τῶν ξενικῶν, οἷον πρόκλησιν νεμήσεως ἐπί τινων ἢ κληρονομίας ἢ κοινὸν ἀγορασμόν. κυρίως μέντοι οἱ διανέμοντες τὰ κοινά τισιν.

384.

Harpocr. s. σῖτος: ... σῖτος καλεῖται ἡ διδομένη πρόσοδος εἰς τροφὴν ταῖς γυναιξὶν ἢ τοῖς ὀρφανοῖς, ὡς ἐξ ἄλλων μαθεῖν ἔστι καὶ ἐκ τοῦ Σόλωνος α ἄξονος καὶ ἐκ τῆς Ἀριστοτέλους Ἀθηναίων πολιτείας.

385.

Poll. 8, 90: ὁ δὲ βασιλεὺς μυστηρίων προέστηκε μετὰ τῶν ἐπιμελητῶν καὶ Ληναίων καὶ ἀγώνων τῶν ἐπὶ λαμπάδι καὶ τὰ περὶ τὰς πατρίους θυσίας διοικεῖ. δίκαι δὲ πρὸς αὐτὸν λαγχάνονται ἀσεβείας καὶ ἱερωσύνης ἀμφισβητήσεως. καὶ τοῖς γένεσι καὶ τοῖς ἱερεῦσι πᾶσιν αὐτὸς δικάζει, καὶ τὰς τοῦ φόνου δίκας εἰς Ἄρειον πάγον εἰσάγει καὶ τὸν στέφανον ἀποθέμενος σὺν αὐτοῖς δικάζει. προαγορεύει δὲ τοῖς ἐν αἰτίᾳ ἀπέχεσθαι μυστηρίων καὶ τῶν ἄλλων νομίμων. δικάζει δὲ καὶ τὰς τῶν ἀψύχων δίκας. τὴν δὲ συνοικοῦσαν αὐτῷ βασίλισσαν καλοῦσιν.

Lex. rhet. Seg. p. 219, 14 s. βασιλεύς: βασιλεύς ἐστιν εἷς τῶν ἐννέα ἀρχόντων. ὁ δὲ βασιλεὺς μυστηρίων ἐπιμελεῖται μετὰ τῶν ἐπιμελητῶν οὓς ὁ δῆμος ἐχειροτόνησε. γραφαὶ δὲ λαγχάνονται πρὸς αὐτὸν ἀσεβείας. καὶ ἄν τις ἱερωσύνης ἀμφισβητήσῃ προστιμᾷ. διαδικάζει δὲ καὶ τοῖς γένεσι καὶ τοῖς ἱερεῦσι τὰς ἀμφισβητήσεις τὰς ὑπὲρ τῶν γερῶν. λαγχάνονται δὲ καὶ αἱ τοῦ φόνου δίκαι πᾶσαι πρὸς τοῦτον.

Phot. (Lex. rhet. Seg. p. 310, 6) s. ἡγεμονία δικαστηρίου: τῷ μέντοι γε βασιλεῖ τάς τε φονικὰς καὶ τὰς τῆς ἀσεβείας καὶ ἄν τις ἱερωσύνης ἠμφισβήτει, πρότερον δὲ καὶ τὰς περὶ τῶν ἱερῶν τοῖς ἱερεῦσιν ἀμφισβητήσεις. προηγόρευε δὲ καὶ τῶν νομίμων εἴργεσθαι τοὺς ἐν αἰτίᾳ.

386.

Harpocrat. s. ἐπιμελητὴς τῶν μυστηρίων: παρ' Ἀθηναίοις ὁ λεγόμενος βασιλεύς ... Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ φησὶν οὕτως „ὁ δὲ βασιλεὺς πρῶτον μὲν τῶν μυστηρίων ἐπιμελεῖται μετὰ μελητῶν", οὓς ὁ δῆμος ἐχειροτονεῖ, δύο μὲν ἐξ ἁπάντων, ἕνα δ' ἐξ Εὐμολπιδῶν, ἕνα δ' ἐκ

387.

Poll. 8, 91: ὁ δὲ πολέμαρχος θύει μιδι ἀγροτέρᾳ καὶ τῷ Ἐνυαλίῳ, διατίθησι δὲ φιον ἀγῶνα τῶν ἐν πολέμῳ ἀποθανόντων, καὶ Ἁρμόδιον ἐναγίζει. δίκαι δὲ πρὸς αὐτὸν μετοίκων, ἰσοτελῶν, ⟨ξένων⟩, προξένων. καὶ λαχόν, ἑκάστῃ φυλῇ τι μέρος, τὸ μὲν διδούς, εἰσάγων δὲ δίκας ἀποστασίου, ἀπροστα ρων μετοίκων.

388.

Harpocrat. s. πολέμαρχος: ... λης δ' ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ διεξελθὼν οἰκεῖ ὁ πολέμαρχος „πρὸς ταῦτα, φησί, εἰσάγει δίκας τάς τε τοῦ ἀποστασίου καὶ κλήρων τοῖς μετοίκοις, καὶ τἄλλα ὅσα ἄρχων, ταῦτα τοῖς μετοίκοις ὁ πολέμαρχος".

Harp. s. ἀποστασίου: ... ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ περὶ τοῦ πολεμάρχου ταυτί· „οὗτος δὲ εἰσάγει δίκας τάς τε τοῦ καὶ ἀπροστασίου καὶ κλήρων καὶ ἐπικλήρων."

Lex. rhet. Seg. p. 310, 9 Bk.: (εἰσάγει δίκας) ἀποστασίου καὶ κλήρων καὶ τοῖς μετοίκοις· καὶ τἄλλα ὅσα τοῖς ἀστοῖς ὁ ἄρτος τοῖς μετοίκοις παρέχεται.

389.

Harpocr. s. πάρεδρος: ... τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ φησὶ „λαμβάνουσι δὲ δρους ὅ τε ἄρχων καὶ ὁ πολέμαρχος, ἂν βούληται. καὶ οὗτοι δοκιμάζονται πρὶν παρεδρεύειν καὶ εὐθύνας διδόασιν σωσιν.

Poll. 8, 92: πάρεδροι δ' ὀνομάζονται ται ἄρχων καὶ βασιλεὺς καὶ πολέμαρχος. οὓς βούλεται. δοκιμασθῆναι δ' αὐτοὺς ἐχρῆν ταχοσίοις, εἶτ' ἐν δικαστηρίῳ. προσαιροῦνται δὲ ματέα, ὃς ἐννόμῳ δικαστηρίῳ κρίνεται.

390.

Harpocr. s. στρατηγοί: ... ἐνιαυτὸν χειροτονούμενοι στρατηγοὶ δέκα ἔστιν ἔκ τε τῶν Ὑπερίδου κατ' Αὐτοκλέους Ἀθηναίων πολιτείας Ἀριστοτέλους.

1 ἄλλαι τινὲς Meier: cod. ἀλλ' εἴ τις. ‖ 2 ὅταν ὁ μὲν θέλῃ ὁ δὲ μὴ θέλῃ τὰ κοινὰ ὄντα νέμεσθαι Meier. ‖ 13 ἄξονος codd. AB et Vind. ‖ 19 καὶ add. schol. Pl. Eutyphr. p. 325. ‖ 20 ἱερεῦσι ex schol. Pl. Bekk.: ἱεροῖς codd. Meier.

b2 χειροτονεῖ Bekk. et Müller. ‖ τέσσαρες δὲ ἦσαν, δύο μὲν ... εἷς δὲ ... Suid. et Et. M. ‖ 9 ξένων add. Meier. ἀ. καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ πολ., δύο ἕκαστος... ‖ 33 παρεδρεύωσιν (-ουσιν) codd., corr. Alberti et Bekk.

391.

Harpocr. s. ἵππαρχος ... λέγεται δὲ παρ' Ἀθη-ίοις ἵππαρχος καὶ ὁ τῶν ἱππέων ἄρχων· δύο δ' ἦσαν τοι, ὡς Δημοσθένης ἐν δ̄ Φιλιππικῶν φησὶ καὶ Ἀρι-στοτέλης ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ.

Phot. s. ἵππαρχοι: δύο ἦσαν, οἱ τῶν ἱππέων οὗντο διελόμενοι τὰς φυλὰς ἑκάτερος ἀνὰ πέντε. ἐπι-λῆνται δέ εἰσι τῶν ἱππέων ⟨οἱ φύλαρχοι⟩, καθάπερ οἱ ξίαρχοι δέκα ὄντες, εἷς ἐφ' ἑκάστης φυλῆς, τῶν λιτῶν.

392.

Harpocr. s. φύλαρχος: ... φύλαρχός ἐστιν ὁ τὰ φυλὴν ἑκάστην τοῦ ἱππικοῦ ἄρχων, ὑποτεταγμένος τῷ ἱππάρχῳ, ὡς Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων πο-τείᾳ φησί.

Poll. 8, 94: ἵππαρχοι δὲ δύο ἐξ ἁπάντων Ἀθη-ίων αἱρεθέντες ἐπιμελοῦνται τῶν πολέμων. οἱ δὲ φύ-ρχοι δέκα, εἷς ἀπὸ φυλῆς ἑκάστης, τῶν ἱππέων προΐ-ανται, καθάπερ οἱ ταξίαρχοι τῶν ὁπλιτῶν.

393.

Harpocr. s. πρυτανείας: ... ἔστι δὲ ἀριθμὸς ερῶν ἡ πρυτανεία ἤτοι λ̄ς̄ ἢ λ̄ε̄ ἃς ἑκάστη φυλὴ πρυ-νεύει. διείλεκται δὲ περὶ τούτων Ἀριστοτέλης τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ.

Harpocr. (**Lex. Seg.**, **Schol. Plat.** p. 459) s. υτάνεις: τὸ δέκατον μέρος τῆς βουλῆς τῶν πεντα-ίων, πεντήκοντα ἄνδρες ἀπὸ μιᾶς φυλῆς, οἱ διοικοῦν-ἅπαντα τὰ ὑπὸ τῆς βουλῆς πραττόμενα πρυτάνεις ιλοῦντο. ἐπρυτάνευον δὲ ⟨κατὰ πρυτανείαν⟩ ἐκ διαδο-ς ἀλλήλαις αἱ δέκα φυλαὶ κλήρῳ λαχοῦσαι ⟨κατὰ ιυτόν⟩.

Schol. in Plat. leg. p. 459 **Bekk.** πρυτανεία ἐστιν ἀριθμός τις ἡμερῶν ἤτοι λ̄ς̄ ἢ λ̄ε̄, ἃς ἑκάστη λὴ πρυτανεύειν λέγεται. ιβ̄ μὲν γὰρ οἱ μῆνες, ῑ δέ πρυτανεῖαι καὶ φυλαὶ ῑ. καὶ διῄρηνται εἰς ταύτας ἡμέραι τοῦ ἐνιαυτοῦ· κατὰ γὰρ σελήνην ἄγουσι τοῦ-, ὡς ἑκάστῃ φυλῇ τῶν δέκα ἐπιβάλλειν λ̄ε̄ ἡμέρας, ονάζειν δὲ ὀλίγας. διὸ καὶ τὰς λοιπὰς ἀπέδωκαν οἱ ηναῖοι ταῖς πρώταις λαχούσαις τέσσαρσι φυλαῖς, ἵνα νων μὲν ἑκάστη τὰς λ̄ς̄ ἡμέρας πρυτανεύῃ, αἱ δὲ λοι-ἓξ ἀνὰ λ̄ε̄.

Photius s. πρυτανεία ... πρυτανεῖαι δὲ ὁ τῶν οῶν ἀριθμός. δέκα ἐγίνοντο κατ' ἐνιαυτόν, ὅτι καὶ δέκα φυλαί· ἐνιαυτὸν δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τὸν σεληνιακὸν ἦγον· ἐπέβαλλον δὲ ἑκάστῃ φυλῇ τῶν [illegible] ἡμέρας [illegible] ρίττευον ἐκ τοῦ σεληνιακοῦ [illegible] ἡμέρας [illegible] ἐπεμέριζον ταῖς πρώταις λαχούσαις [illegible] τέσσαρσι φυλαῖς· καὶ τῶν μὲν τεσσάρων [illegible] ἑκάστη [illegible] πρυτανείαν ἀπαρτιζομένην [illegible] ἡμέραις [illegible] ἀνὰ λ̄ε̄.

394.

Poll. 8, 95—96: πρυτάνεις. [illegible] συνάγουσιν ὁσημέραι, πλὴν ἄν τις ᾖ ἀφέσιμος, [illegible] μον τετράκις ἑκάστης πρυτανείας· καὶ προγράφουσι [illegible] τῆς βουλῆς καὶ πρὸ τῆς ἐκκλησίας ὑπὲρ ὧν δεῖ χρη-ματίζειν. τῶν δ' ἐκκλησιῶν ἡ μὲν κυρία, ἐν ᾗ τὰς ἀρχὰς ἐπιχειροτονοῦσιν εἴπερ καλῶς ἄρχουσιν, ἢ ἀπο-χειροτονοῦσιν· ἐν ᾗ καὶ τὰς εἰσαγγελίας ὁ βουλόμενος εἰσαγγέλλει, καὶ τὰς ἀπογραφὰς τῶν δημευομένων ἀνα-γινώσκουσιν οἱ πρὸς ταῖς δίκαις καὶ τὰς λήξεις τῶν κλή-ρων. ἡ δὲ δευτέρα ἐκκλησία ἀνεῖται τοῖς βουλομένοις, ἱκετηρίαν θεμένοις, λέγειν ἀδεῶς περί τε τῶν ἰδίων καὶ τῶν δημοσίων. ἡ δὲ τρίτη κήρυξι καὶ πρεσβείαις ἀξιοῖ χρηματίζειν, οὓς δεῖ πρότερον τοῖς πρυτάνεσιν ἀποδοῦναι τὰ γράμματα. ἡ δὲ τετάρτη περὶ ἱερῶν καὶ ὁσίων. ἐπι-στάτης δ' ἐστὶν εἷς τῶν πρυτάνεων, ὁ κλήρῳ λαχών. δὶς δ' οὐκ ἔξεστι γενέσθαι τὸν αὐτὸν ἐπιστάτην. ἔχει δὲ οὗτος τῶν ἱερῶν τὰς κλεῖς ἐν οἷς τὰ χρήματα καὶ τὰ γράμματα. καὶ ὅταν οἱ πρυτάνεις τὸν δῆμον ἢ τὴν βουλὴν συνάγωσιν, οὗτος ἐξ ἑκάστης φυλῆς πρόεδρον ἕνα κληροῖ, μόνην τὴν πρυτανεύουσαν ἀφιείς.

395.

Harpocrat. s. κυρία ἐκκλησία: ... τίνες δὲ αἱ κύριαι ἐκκλησίαι Ἀριστοτέλης δεδήλωκεν ἐν τῇ Ἀθη-ναίων πολιτείᾳ λέγων τοὺς πρυτάνεις συνάγειν τὴν βου-λὴν καὶ τὸν δῆμον, τὴν μὲν βουλὴν ὁσημέραι, πλὴν ἐάν τις ἀφέσιμος ᾖ, τὸν δὲ δῆμον τετράκις τῆς πρυτανείας ἑκά-στης. προγράφουσι δέ, φησί, καὶ κυρίαν ἐκκλησίαν, ἐν ᾗ δεῖ τὰς ἀρχὰς ἀποχειροτονεῖν οἳ δοκοῦσι μὴ καλῶς ἄρχειν· καὶ περὶ φυλακῆς δὲ τῆς χώρας. καὶ τὰς εἰ-σαγγελίας ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ τοὺς βουλομένους ποιεῖσθαί φησι καὶ τὰ ἑξῆς.

396.

Lex. rhet. Cantabrig. p. 672, 3 (p. 21 Meier) κυρία ἐκκλησία: ... ἄμεινον οὖν Ἀριστοτέλει ⟨πεί-θεσθαι⟩· τὰς γὰρ ἀρχὰς ἐν ταῖς κυρίαις ἐκκλησίαις φησὶν ἐπιχειροτονεῖσθαι καὶ τὰς εἰσαγγελίας ⟨τὸν βουλόμενον εἰσαγγέλλειν⟩ καὶ τὰ ἄλλα τῶν ἀναγκαίων χρηματίζειν

8 οἱ φύλαρχοι addendum ex Poll. 8, 94. ‖ 22 λ̄ς̄: λ̄ῑ A. cf. schol. Pl. ‖ ἃς: καὶ codd. ‖ 29 κατὰ πρυτανείαν Lex. Seg. et l. Pl.: om. Harp. ‖ 30 κατὰ ἐνιαυτὸν add. Etym. M. (.. αἱ φυλαὶ διὰ τούτων τῶν ἀνδρῶν κλήρῳ λαχοῦσαι Lex. Seg.). ‖ 33 ἢ λ̄ῑ codd. ‖ 34 λέγεται: hucusque eadem etiam Lex. Seg.

b1 ἐπέβαλλον ... ἡμέραι: ἐπέβαλεν ... ἡμέρας cod. (et Suid.). ‖ 34 προγράφουσι Bekk. (Poll.): προσγράφουσι codd. ‖ 41 πείθεσθαι cod. ‖ 42 cod. ἔφησεν χειρ. ‖ 43 τὸν βουλ. εἰσαγγέλλειν add. Meier. ‖ 44 cod. τὰς ἄλλας.

καὶ περὶ σίτου ⟨καὶ⟩ φυλακῆς τῆς χώρας, καὶ τὰς ἀπογραφὰς τῶν δημευομένων ἀναγινώσκειν καὶ τὰς λήξεις τῶν κλήρων. ἐπὶ δὲ τῆς ἕκτης πρυτανείας πρὸς τοῖς εἰρημένοις καὶ περὶ τῆς ὀστρακοφορίας προχειροτονίαν δίδοσθαι εἰ δοκεῖ ἢ μή.

397.

Harpocr. s. **ἐπιστάτης**: ... δύο εἰσὶν οἱ καθιστάμενοι ἐπιστάται, ὧν ὁ μὲν ἐκ πρυτάνεων κληρούμενος, ὁ δὲ ἐκ τῶν προέδρων, ὧν ἑκάτερος τίνα διοίκησιν διοικεῖ δεδήλωκεν **Ἀριστοτέλης** ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ.

Suidas (ex Photio) s. **ἐπιστάτης**: τῶν πρυτάνεων εἷς ὁ λαχὼν ἐπιστάτης ἐλέγετο. δὶς δὲ τὸν αὐτὸν ἐπιστατῆσαι οὐκ ἐξῆν. φυλάσσει δὲ τοῦ ἱεροῦ τὰς κλεῖς ἐν ᾧ τὰ δημόσια χρήματα, ἔτι μὴν καὶ τὴν δημοσίαν σφραγῖδα. ἐπειδὰν δὲ οἱ πρυτάνεις συναγάγωσι τὴν βουλὴν ἢ τὸν δῆμον, ὁ ἐπιστάτης κληροῖ προέδρους ἐννέα, ἀπὸ φυλῆς ἑκάστης ἕνα πλὴν τῆς πρυτανευούσης. καὶ πάλιν ἐκ τῶν ἐννέα τούτων ἐπιστάτην ἕνα κληροῖ καὶ τὸ πρᾶγμα παραδίδωσιν, αὐτὸς δὲ εἰσάγει τὴν δίκην καὶ ἐπιμελεῖται κατὰ νόμον πάντα γενέσθαι καὶ μηδὲν παραλειφθῆναι πρὸς τὸ διδαχθῆναι τοὺς δικαστάς.

Eustath. in Odyss. ρ, 455 (p. 1827 Rom.): προσενθυμητέον δὲ καὶ Τηλέφου τοῦ ὡς ἱστορεῖται Περγαμηνοῦ, ὅτι κατὰ τὴν ἐκείνου παράδοσιν νομικὴ τις ἦν λέξις ἢ τεχνικὴ ἐν τοῖς μεθ' Ὅμηρον ὁ ἐπιστάτης· γίνεται γάρ φησιν Ἀθήνησιν ἐκ τῶν πρυτάνεων εἷς ὃς ἐπιστατεῖ νύκτα καὶ ἡμέραν μίαν, καὶ πλείω χρόνον οὐκ ἔξεστιν οὐδὲ δὶς τὸν αὐτὸν γενέσθαι, τάς τε κλεῖς ⟨τῶν ἱερῶν⟩ ἐν οἷς τὰ χρήματά εἰσι φυλάττει καὶ τὰ γράμματα τῆς πόλεως καὶ τὴν δημοσίαν σφραγῖδα. κληροῖ δὲ καὶ προέδρους ἐξ ἑκάστης φυλῆς ἕνα πλὴν τῆς πρυτανευούσης καὶ πάλιν ἐκ τούτων ἐπιστάτην ἕνα.

398.

Harpocrat. s. **πρόεδροι** ἐκληροῦντο τῶν πρυτάνεων καθ' ἑκάστην πρυτανείαν εἷς ἐξ ἑκάστης φυλῆς πλὴν τῆς πρυτανευούσης, οἵτινες τὰ περὶ τὰς ἐκκλησίας διῴκουν. ἐκαλοῦντο δὲ πρόεδροι, ἐπειδήπερ προήδρευον τῶν ἄλλων ἁπάντων. ... ὅτι δ' ὁ καλουμένους ἐπιστάτης κληροῖ αὐτούς, εἴρηκεν **Ἀριστοτέλης** ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ.

Photius (Lex. Seg.) s. **πρόεδροι**: οἱ τὰ περὶ τὰς ἐκκλησίας Ἀθήνησι διοικοῦντες. εἷς ἐκληροῦτο ὑπὸ τῶν πρυτάνεων καθ' ἑκάστην ἐκκλησίαν ἐξ ἑκάστης φυλῆς· πρόεδροι δὲ ὅτι προεδρίαν εἶχον ἐν ταῖς ἐκκλησίαις.

399.

Harpocr. s. **γραμματεύς**: ... ὁ γραμματεὺς πῶς τε καθίστατο καὶ τί ἔπραττεν, ὡς τῶν γραμ[...] τ' ἐστὶ κύριος καὶ τὰ ψηφίσματα τὰ γενόμενα φ[...] καὶ τὰ ἄλλα πάντα ἀντιγράφεται καὶ παρακάθ[ηται τῇ] βουλῇ, δεδήλωκεν **Ἀριστοτέλης** ἐν Ἀθηναίων π[ολιτείᾳ].

Pollux 8, 98: **γραμματεὺς** ὁ κατὰ π[...] κληρωθεὶς ὑπὸ τῆς βουλῆς ἐπὶ τῷ τὰ γράμματα φ[υλάτ]τειν καὶ τὰ ψηφίσματα, καὶ ἕτερος ἐπὶ τοὺς νόμ[ους ὑπὸ] τῆς βουλῆς χειροτονούμενος. ὁ δ' ὑπὸ τοῦ δήμ[ου αἱρε]θεὶς γραμματεὺς ἀναγινώσκει τῷ τε δήμῳ καὶ τῇ [...] ἀντιγραφεὺς πρότερον μὲν αἱρετός, αὖθις δὲ κλη[ρωτός] καὶ πάντα ἀντεγράφετο παρακαθήμενος τῇ βουλ[ῇ ...] δ' ἦσαν, ὁ μὲν τῆς βουλῆς, ὁ δὲ τῆς διοικήσεως.

Harpocrat. s. **ἀντιγραφεύς**: ὁ καθιστάμε[νος ἐπὶ] τῶν καταβαλλόντων τινὰ τῇ πόλει χρήματα ὥστ[ε ἀντι]γράφεσθαι ταῦτα ... [διττοὶ δὲ ἦσαν ἀντιγραφεῖ[ς, ὁ μὲν] τῆς διοικήσεως, ὡς φησι Φιλόχορος,] ὁ δὲ τῆς βου[λῆς, ὡς] **Ἀριστοτέλης** ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ.

Suidas (Lex. Seg.) s. **γραμματεύς**: [...]ξεως μὲν οὐδεμιᾶς ἦν κύριος, ὑπανεγίνωσκε δὲ τ[ῇ βουλῇ] καὶ τῷ δήμῳ τὰ πραττόμενα. ὁ δ' ἀντιγραφε[ὺς ...] οὗτος ἀπὸ τοῦ γράφειν τὰ παρὰ τῇ βουλῇ ὑπα[...]

400.

Harpocrat. s. **ἀποδέκται**: ἀρχή τίς ἐσ[τι παρ'] Ἀθηναίοις οἱ ἀποδέκται ... **Ἀριστοτέλης** δ' [ἐν] Ἀθηναίων πολιτείᾳ δεδήλωκεν ὡς δέκα τε εἶσαν [...] παραλαβόντες τὰ γραμματεῖα ἀπαλείφουσι τὰ [κατα]βαλλόμενα χρήματα τῆς βουλῆς ἐναντίον ἐν τῷ [βου]λευτηρίῳ καὶ πάλιν ἀποδιδόασι τὰ γραμματεῖα [τῷ δη]μοσίῳ. καὶ ἁπλῶς ἃ πράττουσι διασαφεῖ.

Lex. rhet. Seg. p. 198, 1 (Etym. M. p. [...] Zonaras p. 234. Synag. lex. Seg. p. 427, [...]) [ἀπο]δέκται: ἄρχοντες κληρωτοί, δέκα τὸν ἀριθμὸν κα[τὰ φυ]λὴν εἰσιν, οἵτινες παρελάμβανον καὶ ἀπεδέχ[οντο τὰ] γραμματεῖα τῶν ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ· [διὰ] γὰρ καὶ ἀποδέκται ἐκαλοῦντο. εἶτα ἐξητα[...] ὀφειλόμενα καὶ τὰ ἀποδιδόμενα χρήματα [...] καὶ ἐμέριζον εἰς ἃ χρὴ ἀναλίσκειν.

Hesych. s. **ἀποδέκται**: ἀρχὴ Ἀθήνησι [...]χομένων τὰ χρήματα.

Poll. 8, 97: **ἀποδέκται** δὲ ἦσαν δέκα [...]ρους καὶ τὰς εἰσφορὰς καὶ τὰ τέλη ὑπεδέχ[οντο καὶ τὰ] περὶ τούτων ἀμφισβητούμενα ἐδίκαζον· εἰ δ[έ ...] εἴη, εἰσῆγον εἰς δικαστήριον.

401.

(Lex. Seg.) Harpocr. s. **πωληταί** [...]

1 καὶ om. cod. ‖ 2 λήξεις: cod. δείξεις. ‖ 4 cod. ἐπιχεις. ‖ 13 φυλάσσει ... σφραγῖδα: haec etiam Eust. [...] ἱερῶν om. Eust.

ἰ μὲν πωληταὶ ἀρχή τίς ἐστιν Ἀθήνησι, δέκα ν ἄνδρες, εἷς ἐκ τῆς φυλῆς ἑκάστης. διοικοῦσι ρασκόμενα ὑπὸ τῆς πόλεως πάντα, τέλη καὶ καὶ μισθώσεις καὶ τὰ δημευόμενα ⟨καὶ φροντως ἡ τιμὴ τῶν πιπρασκομένων ἀποδοθῇ τῇ πόερίδης ἐν τῷ κατ' Ἀρισταγόρας β̄: διείλεκται ιὐτῶν καὶ Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων πο-

ius s. πωληταί: οὗτοι τῶν ὀφειλόντων τῷ ατὰ προθεσμίαν καὶ μὴ ἀποδιδόντων ἐπίπρασ-ισίας· ὑπέκειντο δὲ τοῖς πωληταῖς καὶ ὅσοι τὸ ἀργύριον ἐν πολέμῳ μὴ εἰσέφερον, ἔτι καὶ οἱ ντες, καὶ ὁ μέτοικος προστάτην οὐκ ἔχων, καὶ ίου γραφείς· τούτων γὰρ τὰς οὐσίας πωλοῦνατέβαλλον εἰς τὸ δημόσιον.

ιx 8, 99: πωληταὶ τὰ τέλη πιπράσκουσι μετὰ ὶ θεωρικὸν ᾑρημένων, καὶ τὰς τῶν ἐξ Ἀρείου τὰ τὸν πρότερον λόγον φυγόντων οὐσίας καὶ υμένα. πρυτανεύει δὲ ἐξ αὐτῶν εἷς ὃς τὰ πωεβαιοῖ.

402.

ocrat. s. ταμίαι: ... ἀρχή τις παρ' Ἀθηἱ ταμίαι, δέκα τὸν ἀριθμόν. παραλαμβάνουσι ό τε ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τὰς νίκας καὶ κόσμον καὶ τὰ χρήματα ἐναντίον τῆς βουλῆς, Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ. εἰσὶ δέ τῶν (ἱερῶν) τριήρων ταμίαι, ὡς ὁ αὐτὸς φιφησιν.

ius (Lex. rhet. Seg. p. 306, 7) s. ταμίαι: εἰσιν Ἀθήνησι κληρωτοὶ ἀπὸ τῶν πεντακοσιοοἳ τὰ ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Ἀθηνᾶς ἐν ἀκροπόλει ἱερά τε καὶ δημόσια φυλάττουσιν, ἀλλὰ καὶ γαλμα τῆς Ἀθηνᾶς ⟨καὶ τὸν κόσμον⟩. εἰσὶ δὲ ταμίαι, ἄρχοντες χειροτονητοὶ ἐπὶ τὰς ἱερὰς ίας τριήρεις, ὁ μὲν ἐπὶ τὴν Πάραλον, ὁ δὲ ἐπὶ ιμμωνος.

ux 8, 97: ταμίαι τῆς θεοῦ κληρωτοὶ μὲν ἐκ μεδίμνων ἦσαν, τὰ δὲ χρήματα παρελάμβανον ς παρούσης.

403.

rhet. Cantabrig. p. 675, 28 (p. 30 Meier) καὶ Σαλαμινία: ταύτας τὰς τριήρεις εἶχον ς πρὸς τὰς ἐπειγούσας ὑπηρεσίας, ἐφ' αἷς καὶ νὲς ἐχειροτονοῦντο· ἐχρῶντο δὲ αὐταῖς εἰ δέοι μεταπέμψασθαι κριθησόμενον, ὥσπερ Ἀλκιβιάδην. ἡ δὲ Πάραλος καὶ ἀπό τινος ἥρωος ἐπιχωρίου ἐκλήθη. τῆς μὲν Παράλου καὶ Σαλαμινίας ἐν τρίτῃ μνημονεύει Θουκυδίδης καὶ Ἀριστοφάνης ἐν Ὄρνισιν, Ἀριστοτέλης δὲ Ἀμμωνιάδα καὶ Πάραλον οἶδε καὶ Δείναρχος ἐν τῷ κατὰ Τιμοκράτους. Φιλόχορος δὲ ἐν τῇ ς̄ τέτταρας αὐτὰς οἶδε, πρώτας μὲν δύο Ἀμμωνιάδα καὶ Πάραλον, προσγενομένας δὲ Δημητριάδα καὶ Ἀντιγονίδα.

Photius s. Πάραλοι: ... Πάραλος δὲ τριήρης ἱερὰ καλεῖται, ἥτις διηνεκῶς ταῖς ἐπειγούσαις χρείαις ὑπηρετεῖ. ὁπότε δὲ ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς μεταπέμψασθαι στρατηγὸν ἐβούλοντο, ὥσπερ Ἀλκιβιάδην ἀπὸ Σικελίας, τῇ Παράλῳ ἐχρῶντο· λέγεται δὲ ἡ αὐτὴ καὶ Σαλαμινία. ὕστερον δὲ ἄλλαι δύο προσεγένοντο αὐταῖς, Ἀντιγονίς τε καὶ Δημητριάς.

Photius s. Πάραλος: ἱερὰ τριήρης ὥσπερ καὶ ἡ Σαλαμινία. ἦσαν δὲ καὶ ἄλλαι τριήρεις δύο Ἀντιγονὶς καὶ Δημητριάς, ἔτι δὲ καὶ Ἀμμωνιάς· ἀλλ' ἡ μὲν Πάραλος ἐπέμπετο πρὸς τὰς θεωρίας, εἴς τε Δῆλόν φημι καὶ Ὀλυμπίαν, ἡ δὲ Σαλαμινία πρὸς τὸ μεταπέμπεσθαι τοὺς ἐξ ἀλλοδαπῆς Ἀττικοὺς ἀδικεῖν δοκοῦντας. ἐπολέμουν δὲ ὅμως καὶ αὗται αἱ τριήρεις.

Harp. s. Ἀμμωνίς: ἡ τοῦ Ἄμμωνος ἱερὰ τριήρης· Δείναρχος ἐν τῷ κατὰ Ἱμεραίου.

Schol. in Demosth. p. 636, 16 Dind. ... καὶ Ἀμμωνιὰς ἐπειδὴ τῷ Ἄμμωνι δι' αὐτῆς τὰς θυσίας ἔπεμπον.

404.

(Phot., Lex. Seg.) Etymolog. Magn. p. 468, 56 ἱεροποιοί: κληρωτοὶ ἄρχοντές εἰσι δέκα τὸν ἀριθμόν, οἳ τά τε μαντεύματα ἱεροθετοῦσι κἄν τι καλλιερῆσαι δέῃ καλλιεροῦσι μετὰ τῶν μάντεων καὶ θυσίας τὰς νομιζομένας ἐπιτελοῦσι καὶ τὰς πενταετηρίδας ἁπάσας διοικοῦσι πλὴν Παναθηναίων. ταῦτα δὲ Ἀριστοτέλης ἱστορεῖ ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ.

Pollux 8, 107: ἱεροποιοί. δέκα ὄντες οὗτοι ἔθυον θυσίας τὰς ⟨νομιζομένας καὶ⟩ πεντετηρίδας ⟨διοικοῦσι⟩ τὴν εἰς Δῆλον, τὴν ἐν Βραυρῶνι, τὴν τῶν Ἡρακλείων, τὴν Ἐλευσῖνι.

405.

Harpocr. s. εὔθυναι: ... εὐθύνης ὄνομα ἀρχῆς παρ' Ἀθηναίοις. δέκα τὸν ἀριθμὸν ἦσαν ἄνδρες, παρ' οἷς ἐδίδοσαν οἱ πρεσβεύσαντες ἢ ἄρξαντες ἢ διοικήσαντές τι τῶν δημοσίων τὰς εὐθύνας. διείλεκται περὶ αὐτῶν Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ.

οῦσι: πωλοῦσι Lex Seg., Et. M. ‖ 6 quae uncis inclusa add. Lex. Seg. (cf. Et. M.). ‖ 33 καὶ τὸν κόσμον add. Lex. Seg. d. ἀμοριάδα. ‖ 5 cod. στησίχορος. ‖ 6 cod. ἀμοριάδα. ‖ 13 τῇ Παράλῳ: immo τῇ Ἀμμωνιάδι. ‖ ἡ αὐτή: scil. ἡ Ἀμμωνιάς. ‖ τῆς: αὐτῆς cod. ‖ 31 ἱεροθυτοῦσι cod. D (-θύτουν V), Lex. Seg. et Phot. ‖ κἄν τις καλλιερήσῃ συγκαλλιεροῦσι τοῖς μαντεύ- ‖ 37 θυσίας τὰς πεντετηρίδας, τὴν εἰς ... vulgo.

Phot. s. εὔθυνος: ἀρχὴ ἦν τις. ἐξ ἑκάστης δὲ φυλῆς ἕνα κληροῦσι· τούτῳ δὲ δύο παρέδρους.

406.

Harpocr. s. λογισταὶ καὶ λογιστήρια: ἀρχή τις παρ' Ἀθηναίοις οὕτω καλουμένη· εἰσὶ δὲ τὸν ἀριθμὸν δέκα, οἳ τὰς εὐθύνας τῶν διῳκημένων ἐκλογίζονται ἐν ἡμέραις λ̅, ὅταν τὰς ἀρχὰς ἀποθῶνται οἱ ἄρχοντες. Δημοσθένης ἐν τῷ ὑπὲρ Κτησιφῶντος. διείλεκται περὶ τούτων Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ, ἔνθα δείκνυται ὅτι διαφέρουσι τῶν εὐθυνῶν.

Lex. Seg. (Etym. M.) p. 276, 17 λογισταί: ἄρχοντές εἰσι κληρωτοί, δέκα τὸν ἀριθμόν, ἐφ' ὧν πάντες οἱ ἄρξαντες ἀρχὴν ἡντινοῦν λόγον ἀπέφερον τῶν διῳκημένων.

Pollux 8, 99: λογισταί. καὶ τούτους ἡ βουλὴ κληροῖ κατ' ἀρχὴν ὡς παρακολουθεῖν τοῖς διοικοῦσιν.

Phot. (Lex. Seg.) s. εὐθύνας: κυρίως ἃς εἰσάγουσιν οἱ λογισταὶ πρὸς τοὺς δόξαντας μὴ ὀρθῶς ἄρξαι τῆς πόλεως ἢ πρεσβεῦσαι κακῶς· καὶ τὰ δικαστήρια μὲν οἱ λογισταὶ κληροῦσι, κατηγορεῖ δὲ ὁ βουλόμενος· καὶ τοῖς δικασταῖς ἐφεῖται τιμᾶσθαι τοῖς ἁλοῦσιν.

Lex. Seg. (Phot. s. ἡγ. δικ.) p. 310, 6: οἱ λογισταὶ τὰς εὐθύνας ἁπάσας εἰσῆγον.

407.

Lex. rhet. Cantabr. p. 627, 20 (p. 22 Meier) s. λογισταὶ καὶ συνήγοροι: Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ οὕτως λέγει „λογισταὶ δὲ αἱροῦνται δέκα, παρ' οἷς διαλογίζονται πᾶσαι αἱ ἀρχαὶ τά τε λήμματα καὶ τὰς γεγενημένας δαπάνας. καὶ ἄλλοι δέκα συνήγοροι, οἵτινες συνανακρίνουσι τούτοις. καὶ οἱ τὰς εὐθύνας διδόντες παρὰ τούτοις ἀνακρίνονται πρῶτον, εἶτα ἐφίενται εἰς τὸ δικαστήριον, εἰς ἕνα καὶ φ̅.

Schol. in Aristophan. vesp. 691: κληρωτοὺς δὲ γενομένους δέκα συνηγόρους Ἀριστοτέλης φησίν.

Phot. s. εὔθυναι: οἱ ἀπολογισμοὶ τῶν ἀρξάντων· καὶ εὔθυνοι οἱ τούτους ἀνακρίνοντες.

408.

Harpocr. s. ἀστυνόμος: ... δέκα φησὶν εἶναι τοὺς ἀστυνόμους Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ, πέντε μὲν ἐν Πειραιεῖ, πέντε δ' ἐν ἄστει. τούτοις δέ φησι μέλειν περί τε τῶν αὐλητρίδων καὶ ψαλτριῶν καὶ τῶν κοπρολόγων καὶ τῶν τοιούτων.

409.

Harpocr. s. ἀγορανόμοι: οἱ τὰ κατὰ τὴν ἀγορὰν ὤνια διοικοῦντες ἄρχοντες ... Ἀριστοτέλης δ' ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ κληροῦσθαί φησι πέντε μὲν [illegible] ραιᾶ, πέντε δὲ εἰς ἄστυ.

410.

Harpocr. s. ἐπιμελητὴς ἐμπορίου: ... [illegible] στοτέλης „ἐμπορίου δ' ἐπιμελητὰς δέκα [illegible] τούτοις δὲ προστέτακται τῶν τε ἐμπορίων ἐπιμε[illegible] καὶ τοῦ σίτου τοῦ καταπλέοντος εἰς τὸ Ἀττι[illegible] ριον τὰ δύο μέρη τοὺς ἐμπόρους ἀναγκάζειν εἰς [illegible] κομίζειν".

411.

Harpocr. s. σιτοφύλακες: ... ἀρχὴ [illegible] Ἀθήνησιν, ἥτις ἐπεμελεῖτο ὅπως ὁ σῖτος δικαί[illegible] σεται καὶ τὰ ἄλφιτα καὶ οἱ ἄρτοι. ἦσαν δὲ [illegible] ιε̅, ι̅ μὲν ἐν ἄστει, ε̅ δ' ἐν Πειραιεῖ, ὡς Ἀριστοτέ[illegible] Ἀθηναίων πολιτείᾳ.

Photius s. σιτοφύλακες: ἀρχή τις ... [illegible] δὲ τὸν ἀριθμὸν πάλαι μὲν πεντεκαίδεκα, ι̅ ἐν ἄστε[illegible] δὲ ἐν Πειραιεῖ· ὕστερον δὲ λ̅ μὲν ἐν ἄστει, [illegible] Πειραιεῖ.

Lex. rhet. Seg. p. 300, 19 σιτοφύλακες: [illegible] τες Ἀθήνησι κληρωτοί. οὗτοι δ' ἐπεμελοῦντο [illegible] τος δικαίως πραθήσεται καὶ τὰ ἄλφιτα καὶ οἱ ἄρ[illegible] τὰς ὡρισμένας τιμὰς καὶ τὸν σταθμόν.

412.

Harpocrat. s. μετρονόμοι: ἀρχή τις [illegible] ἐστιν ἡ τῶν μετρονόμων ... ἦσαν δὲ τὸν ἀριθμὸ[illegible] μὲν τὸν Πειραιᾶ ε̅, ι̅ δ' εἰς ἄστυ· εἶχον δὲ τὴ[illegible] λειαν ὅπως δίκαια εἴη τὰ μέτρα τῶν πωλούντων [illegible] Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ δηλ[illegible]

Photius (Lex. Seg.) s. μετρονόμοι: ἀρχ[illegible] δέκα τὸν ἀριθμόν, ὧν πέντε μὲν ἐν ἄστει, [illegible] Πειραιεῖ· καὶ εἶχον τὴν ἐπιμέλειαν ὅπως δικαι[illegible] μέτρα τῶν πωλούντων.

413.

Harpocr. s. κατὰ δήμους δικαστάς: ... τῶν κατὰ δήμους δικαστῶν, ὡς πρότερον μὲν [illegible] κοντα καὶ κατὰ δήμους περιιόντες ἐδίκαζον, εἶτα [illegible] τετταράκοντα, εἴρηκεν Ἀριστοτέλης ἐν τῇ [illegible] πολιτείᾳ.

Pollux 8, 100: οἱ δὲ τετταράκοντα [illegible] ἦσαν τριάκοντα, οἳ περιιόντες κατὰ δήμους [illegible] δραχμῶν δέκα ἐδίκαζον, τὰ δὲ ὑπὲρ ταῦτα [illegible] παρεδίδοσαν· μετὰ δὲ τὴν τῶν τριάκοντα [illegible] μίσει τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ τριάκοντα τετταράκοντα [illegible]

6 δέκα: cf. schol. Aesch. p. 82, 11 ἑκάστης φυλῆς εἷς. ‖ 13 ἀρχὴν τινα Et. M ‖ 16 εὐθύνα ... ἦν Phot. ‖ 28 [illegible] cod. ‖ 30 ἀνακρίνοντες cod.

b7 ἀστικὸν Lex. Seg. ‖ 14 ι̅ add. Valesius. ‖ 17 ι̅ om. cod. ‖ 18 ι̅: cod. ε̅. ‖ 27 ε̅, ι̅ Boeckh: ι̅, ε̅ codd. [illegible] add. Meier.

ıt. s. *τετταράκοντα*: κληρωτή τις ἦν Ἀθή-
χὴ μ̄ τὸν ἀριθμόν, οἳ τὰς ἰδιωτικὰς δίκας ἐδί-
ὶλλὰ τὰς μὲν ἄχρι δέκα δραχμῶν αὐτοτελεῖς
άζειν, τὰς δὲ ὑπὲρ ταύτας τοῖς διαιτηταῖς πα-

:. **rhet. Seg. p. 306, 15:** ἀρχή τίς ἐστι κλη-
σαράκοντα τὸν ἀριθμὸν πρὸς οὓς αἱ ἴδιαι δίκαι
ɔντο καὶ τὰ μέχρι δέκα δραχμῶν. τὰ δ' ὑπὲρ
τίμημα τοῖς διαιτηταῖς παραδιδόασιν.

. **rhet. Seg. (ἡγ. δικ.) p. 310, 22:** οἱ τεσ-
α ... οὗτοι, ἕως ἦσαν οἱ τριάκοντα, ἕως δέκα
ἐδίκαζον κατὰ δήμους.

414.

pocr. s. *διαιτηταί*: ... εἰσὶ δὲ οἱ διαιτηταὶ
ı δικαστῶν· οὗτοι μὲν γὰρ ἐν δικαστηρίοις ἐδί-
·οδεδειγμένοις καὶ τὰς ἀπὸ τῶν διαιτητῶν ἐφε-
:ρινον, οἱ δὲ διαιτηταὶ πρότερον κλήρῳ λαχόντες
λάντων αὐτοῖς τῶν κρινομένων τοῖς κρινομένοις
καὶ εἰ μὲν ἤρεσκε τοῖς ἀντιδίκοις, τέλος εἶχεν
εἰ δὲ μή, τὰ ἐγκλήματα καὶ τὰς προκλήσεις
μαρτυρίας, ἔτι δὲ καὶ τοὺς νόμους καὶ τὰς ἀλ-
ις ἑκατέρων ἐμβαλόντες εἰς καδίσκους καὶ ση-
: παρεδίδοσαν τοῖς εἰσαγωγεῦσι τῶν δικῶν. λέ-
ερὶ αὐτῶν Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων πο-

.**ux 8, 126:** διαιτηταὶ δ' ἐκ τῶν ὑπὲρ ἑξήκοντα
ότων ἐκληροῦντο, καὶ ἐπεκληροῦντο αὐτοῖς αἱ
καὶ ἀτιμία ἀφώριστο τῷ μὴ διαιτήσαντι τὴν
εῖσαν δίαιταν. διῄτων δ' ἐν ἱεροῖς. πάλαι δ'
ίκη πρὶν ἐπὶ διαιτητὰς ἐλθεῖν εἰσήγετο. ἔλεγον
ψαι δίαιταν καὶ ἡ δίαιτα ἐκαλεῖτο ἐπιτροπή.
τις αὐτῶν εἰ εἰς δικαστήριον γένοιτο, εἰς ἐχῖνον
ιυς ἐμβαλόντες ἰδίᾳ ἑκατέρας τὰς τοῦ φεύγον-
ιώκοντος κατεσημαίνοντο.

ych. s. διαιτηταί: Ἀθήνησιν ἕτεροί τινες τῶν δι-
ῖς ἐπέτρεπον οἱ ἀμφισβητοῦντες τὰ ἐγκλήματα,
διῄτων· εἰ δὲ μή, ἀνέπεμπον ἐπὶ τοὺς δικα-
δὲ περὶ ἑξήκοντα ἔτη γεγονότες διῄτων.

rhet. Seg. (Schol. Plat. p. 457 Bk.) p. 235, 20:
τίνες εἰσί: κριταί. ἦσαν γὰρ διαιτηταί τινες
κῶν κριταί. εἰ δέ τινες μὴ ἐπείθοντο τοῖς διαι-
ὑτοῖς, εἰσῆγον αὐτοὺς εἰς δικαστήριον. ἐγίνοντο
αὶ πάντες Ἀθηναῖοι οἷς ἑξηκοστὸν ἔτος ἦν. τὸν
ντα διαιτητὴν ἐξῆν εἰσαγγέλλειν, καὶ εἴ τις
ιία ἦν τὸ ἐπιτίμιον.

415.

Harpocrat. s. *ἐχῖνος*: ἔστι μὲν ἄγγος τι εἰς ὃ τὰ γραμματεῖα τὰ πρὸς τὰς δίκας ἐτίθεντο. ... μνημονεύει τοῦ ἄγγους τούτου καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ καὶ Ἀριστοφάνης Δαναΐσιν.

Photius (I, 240 Naber) s. ἐχῖνοι: οἱ μὲν χαλκοῖ, οἱ δὲ ἐκ κεράμου· εἰς οὓς καθιᾶσιν οἱ διαιτηταὶ τὰ γραμματεῖα τῶν μαρτυριῶν ἅ τινες ἐμαρτύρησαν, καὶ κατασημηνάμενοι μετὰ ταῦτα εἰ ἐγκληθείη ἡ δίαιτα τοῖς δικασταῖς ἐπεδίδουν.

Photius (Lex. Seg.) s. ἐχῖνος: καδίσκος τίς ἐστι χαλκοῦς, εἰς ὃν αἵ τε μαρτυρίαι καὶ αἱ προκλήσεις ἔγγραφοι ἐνεβάλλοντο ὑπὸ τῶν δικαζομένων· καὶ κατεσημαίνοντο ἵνα μηδεὶς κακουργήσῃ περὶ τὰ ἐμβαλλόμενα.

416.

Pollux, 8, 62: *ἔφεσις* δέ ἐστιν ὅταν τις ἀπὸ διαιτητῶν ἢ ἀρχόντων ἢ δημοτῶν ἐπὶ δικαστὴν ἐφῇ, ἢ ἀπὸ βουλῆς ἐπὶ δῆμον, ἢ ἀπὸ δήμου ἐπὶ δικαστήριον, ἢ ἀπὸ δικαστῶν ἐπὶ ξενικὸν δικαστήριον· ἐφέσιμος δ' ὠνομάζετο ἡ δίκη. αὗται δὲ καὶ ἔκκλητοι δίκαι ἐκαλοῦντο. τὸ δὲ παρακαταβαλλόμενον ἐπὶ τῶν ἐφέσεων, ὅπερ οἱ νῦν παραβόλιον καλοῦσι, παράβολον Ἀριστοτέλης λέγει.

417.

Harpocr. s. ἐπὶ *Παλλαδίῳ*: Δημοσθένης ἐν τῷ κατ' Ἀριστοκράτους, ὡς καὶ Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ, ἐν ᾧ δικάζουσιν ἀκουσίου φόνου καὶ βουλεύσεως οἱ ἐφέται.

Hesychius ἐπὶ Παλλαδίῳ: δικαστήριον ἔνθα ἐδίκαζον οἱ ἐφέται τοῖς ἀκουσίων φόνων δικαζομένοις.

Eust. in Od. p. 1419, 53 (Suid. ex Photio, Lex. Seg. p. 311, 8) ἐδίκαζον δὲ κατὰ Παυσανίαν ἐκεῖ ἀκουσίου φόνου οἱ ἐφέται.

418.

Harpocr. s. *βουλεύσεως*: ἐγκλήματος ὄνομα ... ὅταν ἐξ ἐπιβουλῆς τίς τινι κατασκευάσῃ θάνατον, ἐάν τε ἀποθάνῃ ὁ ἐπιβουλευθεὶς ἐάν τε μή. ... μάρτυς Ἰσαῖος ἐν τῷ πρὸς Εὐκλείδην ἐπὶ Παλλαδίῳ λέγων εἶναι τὰς δίκας, Δείναρχος δὲ ἐν τῷ κατὰ Πιστίου ἐν Ἀρείῳ πάγῳ. Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ τῷ Ἰσαίῳ συμφωνεῖ.

419.

Harpocrat. s. ἐπὶ *Δελφινίῳ*: δικαστήριόν ἐστιν οὕτω καλούμενον Ἀθήνησι. δικάζονται δὲ ἐνταῦθα οἱ

cod. μετὰ. ‖ 9 διαιτηταῖς: δικασταῖς cod. ‖ 29 διῄτων: ita Kühne pro τῶν.
ικουργήσῃ μετὰ τὸ ἅπαξ ἐμβάλλεσθαι Lex. Seg.

ὁμολογοῦντες μὲν ἀπεκτονέναι δικαίως δὲ πεποιηκέναι τοῦτο λέγοντες, ὡς Δημοσθένης ἐν τῷ κατ' Ἀριστοκράτους δηλοῖ καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ.

Pollux 8, 119: ... οὓς ὡμολόγει μὲν ἀποκτεῖναι, δικαίως δ' ἔφη τοῦτο δεδρακέναι.

(**Suid. ex Phot.** ἐπὶ Δ., **Hesych. et Lex. Seg.** p. 311, 13 s. δικαστήρια) **Eustath. in Il.** p. 1221, 30: δικαστήριον Ἀθήνησιν ἐπὶ τῶν ὁμολογούντων φασὶ δεδρακέναι μὲν φόνον, κατὰ νόμους δέ.

420.

Schol. in Aristoph. Plut. 278 (cf. schol. ad 277) ὁ δὲ Χάρων τὸ ξύμβολον: περὶ τοῦ παραδιδομένου τοῖς εἰσιοῦσιν εἰς τὸ δικαστήριον συμβόλου. Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ οὕτω γράφει „τοῖς γὰρ δικαστηρίοις χρῶμα ἐπιγέγραπται ἐφ' ἑκάστῳ ἐπὶ τῷ σφηκίσκῳ τῆς εἰσόδου. ὁ δὲ λαβὼν τὴν βακτηρίαν βαδίζει εἰς δικαστήριον τὸ ὁμόχρουν μὲν τῇ βακτηρίᾳ, ἔχον δὲ τὸ αὐτὸ γράμμα ὅπερ ἐν τῇ βαλάνῳ. ἐπειδὰν δὲ εἰσέλθῃ, παραλαμβάνει σύμβολον δημοσίᾳ παρὰ τοῦ εἰληχότος ταύτην τὴν ἀρχήν".

421.

Schol. in Aristoph. vesp. 684 τοὺς τρεῖς ὀβολούς: τὸν φόρον λέγει, ἀφ' ὧν ἐδίδοτο τὸ τριώβολον. τοῦτο δὲ ἄλλοτε ἄλλως ἐδίδοτο, τῶν δημαγωγῶν τὰ πλήθη κολακευόντων, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν πολιτείαις.

Hesych. s. δικαστικόν: Ἀριστοφάνης ἐν Ὥραις τριώβολόν φησιν εἶναι· οὐ μέντοι ἕστηκεν, ἀλλ' ἄλλοτε ἄλλως ἐδίδοτο.

Pollux 8, 113: τὸ δικαστικόν, ὅπερ καὶ τριώβολον καὶ δυ' ὀβολὼ καὶ ὀβολὸς ἦν Ἀττικός.

422.

Zenob. 6, 29 (**Phot.**) s. ὑπὲρ τὰ Καλλικράτους: ... Ἀριστοτέλης δέ φησιν ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ Καλλικράτην τινὰ πρῶτον τῶν δικαστῶν τοὺς μισθοὺς εἰς ὑπερβολὴν αὐξῆσαι, ὅθεν καὶ τὴν παροιμίαν εἰρῆσθαι.

423.

Harpocr s. διαμεμετρημένη ἡμέρα: μέτρον τί ἐστιν ὕδατος πρὸς μεμετρημένον ἡμέρας διάστημα ῥέον. ἐμετρεῖτο δὲ τῷ Ποσειδεῶνι μηνί. πρὸς δὴ τοῦτο ἠγωνίζοντο οἱ μέγιστοι καὶ περὶ τῶν μεγίστων ἀγῶνες. διενέμετο δὲ εἰς τρία μέρη τὸ ὕδωρ, τὸ μὲν τῷ διώκοντι τὸ δὲ τῷ φεύγοντι, τὸ δὲ τρίτον τοῖς δικάζουσι [illegible] δὲ σαφέστατα αὐτοὶ οἱ ῥήτορες δεδηλώκασιν ... [illegible]στοτέλης δ' ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ διδάσκει [illegible] τούτων.

424.

Harpocrat. s. τετρυπημένη: ... Ἀριστο[illegible] ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ γράφει ταυτί „ψῆφοι δέ ε[illegible] καὶ αὐλίσκον ἔχουσαι ἐν τῷ μέσῳ, αἱ μὲν ἡμίσει[illegible] τρυπημέναι, αἱ δὲ ἡμίσειαι πλήρεις. οἱ δὲ λαχ[illegible] τὰς ψήφους, ἐπειδὰν εἰρημένοι ὦσιν οἱ λόγ[illegible] δόασιν ἑκάστῳ τῶν δικαστῶν δύο ψήφους, τετρ[illegible] καὶ πλήρη, φανερὰς ὁρᾶν τοῖς ἀντιδίκοις ἵνα μ[illegible] ρεις μήτε τετρυπημένας λαμβάνωσιν".

Photius (Lex. Seguer.) τετρυπημένη ψῆφ[illegible] ψήφων οὐσῶν χαλκῶν καὶ αὐλίσκον ἐχουσῶν [illegible] ἦσαν τετρυπημέναι ὅσαι καὶ κατεψηφίσαντο, αἱ [illegible] ρεις ἀτρύπητοι ὅσαι ἠφίεσαν τοὺς κρινομένους.

425.

Lex. rhet. Cantabrig. p. 670, 30 (p. 15[illegible] s. ἴσαι αἱ ψῆφοι αὐτῶν: ἐγένοντο δὲ ἴσαι ψῆφ[illegible] Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ· „μ[illegible] τοῦ μὲν διώκοντος αἱ τετρυπημέναι, τοῦ δὲ φεύγ[illegible] πλήρεις· ὁποτέρῳ δ' ἂν πλείους γένωνται, [illegible] ὅτε δὲ ἴσαι, ὁ φεύγων ἀπέφυγεν", ὡς καὶ Θε[illegible] τῇ Σωκράτους ἀπολογίᾳ.

426.

Schol. Aristoph. equit. 1150 κημόν: ... [illegible] ὁ ἐπὶ τοῦ καδίσκου εἰς ὃν τὰς ψήφους καθίεσ[illegible] δικαστηρίοις. Κρατῖνος δὲ αὐτὸν ἐν Νόμοις [illegible] ἠθμὸν καλεῖ. τοιοῦτος γὰρ ἐγίνετο καὶ [illegible] χώνη, ὡς καὶ Σοφοκλῆς ἐν Ἰνάχῳ. ὕστερ[illegible] φορεῖς δύο ἵσταντο ἐν τοῖς δικαστηρίοις, ὁ μὲ[illegible] ὁ δὲ ξύλινος· καὶ ὁ μὲν κύριος ἦν, ὁ δὲ ἄκ[illegible] δὲ καὶ ὁ χαλκοῦς, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης. [illegible] νον ἐπίθημα εἰς τὸ αὐτὴν μόνην τὴν ψῆφ[illegible] πρὸς τοῦτο οὖν ὁ κημός.

Pollux 8, 123: ψήφους δ' εἶχον χα[illegible] τετρυπημένην καὶ ἀτρύπητον, καὶ κάδον ᾧ κημ[illegible] δι' οὗ καθίετο ἡ ψῆφος. αὖθις δὲ δύο ἀμφορ[illegible] χαλκοῦς ὁ δὲ ξύλινος, ὁ μὲν κύριος ὁ δὲ ἄκ[illegible] δὲ χαλκῷ ἐπῆν ἐπίθημα μιᾷ ψήφῳ χώραν [illegible]

427.

Schol. in Aristoph. vesp. 578 [illegible]

15 lacunam ind. Dobraeus, sic explet Dindorf: τί ἐστιν ἴδιον ἑκάστῳ καὶ γράμμα. ‖ 36 μισθούς: δικαστικο[illegible]
b9 post πλήρεις add. ABCD μήτε ταύτῃ (ταῦτα A) ὑπομείνας. ‖ 13 μήτε τετρυπημένας: ita ex Harp. Phot., [illegible] τας C) ABC et Suid. i. e. μὴ τετρυπη (...) ut supra. ‖ 20 haec, coll. Harp. et Photio, qui eodem fonte utuntur, sic [illegible]tegranda: ἴσαι αἱ ψῆφοι αὐτῷ ἐγένοντο: Αἰσχίνης κατὰ Κτησιφῶντος ... ἐπὶ τῶν παρ' ὀλίγον ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἁλισκο[illegible] γὰρ οἱ διωκόμενοι ἀπὸ τῶν δικαζομένων κἂν ἴσαι γένωνται ψῆφοι, ὡς Ἀριστοτέλης ...

ν: πρὸς τὸ ἔθος. Ἀριστοτέλης δέ φησιν οἱ ἐγγραφόμενοι δοκιμάζονται οἳ νεώτεροι μὴ '.

428.

)crat. s. περίπολος: ... Ἀριστοτέλης ων πολιτείᾳ περὶ τῶν ἐφήβων λέγων φησὶν δεύτερον ἐνιαυτὸν ἐκκλησίας ἐν τῷ θεάτρῳ ἱποδεξάμενοι τῷ δήμῳ περὶ τὰς τάξεις καὶ σπίδα καὶ δόρυ παρὰ τοῦ δήμου περιπολοῦσι καὶ διατρίβουσιν ἐν τοῖς φυλακτηρίοις".

429.

)crat. s. στρατεία ἐν τοῖς ἐπωνύμοις: ' ἐν τοῖς ἐπωνύμοις στρατεία δεδήλωκεν Ἀρι- ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ λέγων „εἰσὶ γὰρ ἐπώ- μὲν οἱ τῶν φυλῶν, δύο δὲ καὶ τεσσαράκοντα ιῶν. οἱ δὲ ἔφηβοι ἐγγραφόμενοι πρότερον μὲν ιμένα γραμματεῖα ἐνεγράφοντο, καὶ ἐπεγρά- ἱς ὅ τε ἄρχων ἐφ' οὗ ἐνεγράφησαν ὁ ἐπώ-) τῷ προτέρῳ ἔτει δεδιῳκηκώς· νῦν δὲ εἰς τὴν γράφονται". καὶ μετ' ὀλίγα „χρῶνται δὲ ιοις καὶ πρὸς τὰς στρατείας, καὶ ὅταν ἡλικίαν προγράφουσιν ἀπὸ τίνος ἄρχοντος ἐπωνύμου δεῖ στρατεύεσθαι".

)cr. s. ἐπώνυμοι: ... διττοί εἰσιν οἱ ἐπώ- ἐν ῑ τὸν ἀριθμὸν ἀφ' ὧν αἱ φυλαί· ἕτεροι δὲ ,φ' ὧν αἱ ἡλικίαι προσαγορεύονται τῶν πολι- ιαστον ἔτος ἀπὸ ῑη̄ ἐτῶν μέχρις ξ̄.

M. p. 369, 16 (Lex. Seg. p[illegible]45, 17) s. διττοί εἰσιν οὗτοι, οἱ μὲν λεγόμενοι τῶν ἡλι- εἰσι δύο καὶ τεσσαράκοντα οἳ καλοῦνται καὶ νυμοι· οἱ δὲ δέκα ἀφ' ὧν αἱ φυλαὶ προση- οῖον Ἐρεχθεύς, Αἰγεύς, Πανδίων, Λεώς, Ἀκά- , Κέκροψ, Ἱπποθόων, Αἴας, Ἀντίοχος. ταῦτα ὀνόματα ἀπόροις ὁ Πύθιος εἵλετο, Κλει- ω διαταξαμένου τὸ πᾶν πλῆθος εἰς δέκα

430.

)cr. s. ἀδύνατοι: ... οἱ ἐντὸς τριῶν μνῶν τὸ σῶμα πεπηρωμένοι. ἐλάμβανον δὲ οὗτοι ες ὑπὸ τῆς βουλῆς δύο ὀβολοὺς τῆς ἡμέρας βολόν, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων . ἔστι δὲ καὶ λόγος τις ὡς Λυσίου περὶ τοῦ ῷ ὡς ὀβολὸν λαμβάνοντος μέμνηται.

Synag. lex. Seg. (Lex. Seg. p. 200, 3) p. 345, 15 ἀδύνατοι: οἱ μέρος τι βεβλαμμένοι τοῦ σώματος ὡς μηδὲ ἐργάζεσθαι· οἳ καὶ ἐχορηγοῦντο τὰ πρὸς τὸ ζῆν παρὰ τῆς πόλεως, μισθοφορούντων αὐτῶν τῶν ἐντὸς τριῶν μνῶν περιουσίαν κεκτημένων. ἐδοκιμάζοντο δὲ οἱ ἀδύνατοι ὑπὸ τῆς τῶν πεντακοσίων βουλῆς καὶ ἐλάμβανον τῆς ἡμέρας, ὡς μὲν Λυσίας ὀβολὸν ἕνα ... Ἀριστοτέλης δὲ δύο ἔφη.

Hesych. ἀδύνατοι: οἱ ἐντὸς κεκτημένοι τριῶν μνῶν παρὰ Ἀττικοῖς. ἐλάμβανον δὲ παρὰ τῆς βουλῆς δύο ὀβολούς.

431.

Harpocr. p. 140, 17: Ὅτι νόμος ἐστὶν ὑπὲρ τεσσαράκοντα ἔτη γενόμενον χορηγεῖν παισὶν Αἰσχίνης τε ἐν τῷ κατὰ Τιμάρχου φησὶ καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ.

Αἰγινητῶν.

432.

Athenaeus VI p. 272[d]: Ἀριστοτέλης δ' ἐν Αἰγινητῶν πολιτείᾳ καὶ παρὰ τούτοις φησὶ γενέσθαι ἑπτὰ καὶ τεσσαράκοντα μυριάδας δούλων.

Schol. (Vrat. A) Pindari Olymp. 8, 30: οὕτω γὰρ ἐπλήθυναν οἱ Αἰγινῆται, ὡς τεσσαράκοντα ἑπτὰ μυριάδας οἰκετῶν κτήσασθαι, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης.

Αἰτωλῶν.

433.

Strabo VII p. 321: ὅτι δὲ πλάνητες (οἱ Λέλεγες) καὶ μετ' ἐκείνων (τῶν Καρῶν) καὶ χωρὶς καὶ ἐκ παλαιοῦ καὶ αἱ Ἀριστοτέλους πολιτεῖαι δηλοῦσιν. ἐν μὲν γὰρ τῇ Ἀκαρνάνων φησὶ τὸ μὲν ἔχειν αὐτῆς Κουρῆτας, τὸ δὲ προσεσπέριον Λέλεγας, εἶτα Τηλεβόας· ἐν δὲ τῇ τῶν Αἰτωλῶν τοὺς νῦν Λοκροὺς Λέλεγας καλεῖ· κατασχεῖν δὲ καὶ τὴν Βοιωτίαν αὐτούς φησιν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τῇ Ὀπουντίων καὶ Μεγαρέων· ἐν δὲ τῇ Λευκαδίων καὶ αὐτόχθονά τινα Λέλεγα ὀνομάζει, τούτου δὲ θυγατριδοῦν Τηλεβόαν, τοῦ δὲ παῖδας δύο καὶ εἴκοσι Τηλεβόας, ὧν τινὰς οἰκῆσαι τὴν Λευκάδα.

Ἀκαρνάνων.

434.

Strabo VII p. 321: ἐν μὲν γὰρ τῇ Ἀκαρνάνων

ἰς τὸ ληξιαρχικὸν γραμματεῖον. ‖ 8 παρὰ τοῦ δήμου τὰς τ. Valesius. ‖ 14 εἰσὶ γὰρ φησιν Phot. Suid., om. v. λέγων. ‖ κν codd. item Phot. Suid., corr. Bekk. ‖ ὁ ἐπ. καὶ ὁ: καὶ ἐπ. ὁ codd. ‖ 19 δεδιῳκηκώς: δεδεικτικῶς codd. BD, δεδεικτικῶς AC (καὶ ἐπώνυμος ὁ τῷ προτέρῳ ἐπιδεδημηκώς Phot. et Suid.). ‖ 32 Ἀκάμας: ἀλμᾶς codd. ‖ 34 ἀπόροις: ἄπορα ιt. (Et. M v. 9—11) s. ἐπώνυμοι (ἀποσούντων γὰρ αὐτῶν ὄνομα ταῖς φυλαῖς θέσθαι, ἀπὸ τῶν ἐνδοξοτάτων τοῦτο ποιῆσαι). ‖ . διαταξάμενος codd. ‖ 39 codd. πεπηρωμένον.
Müll.: αὐτοῖς cod., f. αὐτῆς. ‖ 9 τριῶν περὶ (om. μνῶν) cod.

369.

Plutarch. Nic. 2: ἔνεστιν οὖν περὶ Νικίου πρῶτον εἰπεῖν ὃ γέγραφεν Ἀριστοτέλης, ὅτι τρεῖς ἐγένοντο βέλτιστοι τῶν πολιτῶν καὶ πατρικὴν ἔχοντες εὔνοιαν καὶ φιλίαν πρὸς τὸν δῆμον, Νικίας ὁ Μελησίου καὶ Θηραμένης ὁ Ἅγνωνος.

370.

Schol. in Aristoph. ran. 1532 Κλεοφῶν δὲ μαχέσθω: παρόσον, ὡς Ἀριστοτέλης φησί, μετὰ τὴν ἐν Ἀργινούσαις ναυμαχίαν Λακεδαιμονίων βουλομένων ἐκ Δεκελείας ἀπιέναι ἐφ' οἷς ἔχουσιν ἑκάτεροι καὶ εἰρήνην ἄγειν ἐπὶ τοῦ Καλλίου, Κλεοφῶν ἔπεισε τὸν δῆμον μὴ προσδέξασθαι ἐλθὼν εἰς τὴν ἐκκλησίαν μεθύων καὶ θώρακα ἐνδεδυκώς, οὐ φάσκων ἐπιτρέψειν ἐὰν μὴ πάσας ἀφῶσι τὰς πόλεις οἱ Λακεδαιμόνιοι.

371.

Harpocr. s. δεκάζων: . . . Ἀριστοτέλης δ' ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ Ἄνυτόν φησι καταδεῖξαι τὸ δεκάζειν τὰ δικαστήρια.

Lex. rhet. Seg. s. δεκάζειν **p. 236, 6 (Etym. M. p. 254, 31):** πρῶτος δ' ἐδίκει δεκάσαι Μέλητος τὰς εὐθύνας διδοὺς τῆς ἐν Πύλῳ στρατηγίας ἣν κακῶς ἐστρατήγησεν.

372.

Harpocr. s. τετρακόσιοι: . . . οἱ τετρακόσιοι πρὸ ἑπτὰ ἐτῶν κατέστησαν τῶν τριάκοντα τυράννων παρ' Ἀθηναίοις, οἵτινες τέτταρας μῆνας ἦρξαν τῆς πόλεως, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ.

373.

Schol. in Aristoph. vesp. 157 Δρακοντίδης: . . . Καλλίστρατος δὲ ἕνα τῶν τριάκοντά φησιν, εἰ μὴ ὁμώνυμος· ἔστι γὰρ οὗτος ὁ τὸ περὶ τῶν τριάκοντα ψήφισμα περὶ ὀλιγαρχίας γράψας, ὡς Ἀριστοτέλης ἐν πολιτείαις.

374.

Pollux onomast. 8, 85—87 Bk.: ἀρχόντων δὲ τῶν Ἀθήνησιν ὀνόματα οἱ ἐννέα ἄρχοντες. εἰσὶ δὲ ἄρχων, βασιλεύς, πολέμαρχος καὶ θεσμοθέται ἕξ· ἐκ τούτων γὰρ οἱ ἐννέα συμπληροῦνται. ἐκαλεῖτο δέ τις θεσμοθετῶν ἀνάκρισις, εἰ Ἀθηναῖοί εἰσιν ἑκατέρωθεν ἐκ τριγονίας καὶ τὸν δῆμον πόθεν καὶ εἰ Ἀπόλλων ἔστιν αὐτοῖς πατρῷος καὶ Ζεὺς ἕρκειος καὶ εἰ τοὺς γονέας εὖ ποιοῦσι καὶ εἰ ἐστράτευνται ὑπὲρ τῆς πατρίδος καὶ εἰ τὸ τίμημα ἔστιν αὐτοῖς. ἐπηρώτα δ' ἡ βουλή, ὤμνυον δ' οὗτοι πρὸς τῇ βασιλείῳ στοᾷ, ἐπὶ τοῦ λίθου ὑφ' ᾧ τὰ ταμιεῖα, συμφυλάξειν τοὺς νόμους καὶ μὴ δωροδοκήσειν, ἢ χρυσοῦν ἀνδριάντα ἀποτίσαι. εἶτα ἐντεῦθεν εἰς ἀκρόπολιν ἀνελθόντες ταὐτά. μυρρίνῃ δ' ἐστεφάνωντο, καὶ κοινῇ μὲν ἔχουσιν ἐξουσίαν θανάτου ἐάν τις κατίῃ ἔτι ... καὶ κληροῦν δικαστάς, καὶ ἀθλοθέτας ἕνα κατὰ φυλὴν ἑκάστην καὶ στρατηγοὺς χειροτονεῖν ἐξ ἁπάντων, καὶ ἑκάστην πρυτανείαν ἐπερωτᾶν εἰ δοκεῖ καλῶς ἄρχειν ἕκαστος· τὸν δ' ἀποχειροτονηθέντα κρίνουσιν· καὶ ἱππάρχους δύο καὶ φυλάρχους δέκα καὶ ταξιάρχους δέκα. κοινῇ μὲν ταῦτα.

375.

Lex. rhetor. fragm. Cantabrig. (post Ph. Oxon.) p. 670, 14 (p. 17 Meier) θεσμοθετῶν ἀνάκρισις: κατὰ Ἀριστοτέλην οἱ θεσμοθέται ... θ̄ ἀρχόντων, αὐτοὶ ἓξ ὄντες. οἱ δὲ λαχέντες ὑπὸ τῆς βουλῆς τῶν πεντακοσίων καὶ τοῦ δικαστηρίου δοκιμ... πλὴν τοῦ γραμματέως ἐρωτώμενοι τινες αὐτῶν ... ὁμοίως καὶ δήμων τίνων εἰσί, καὶ εἰ ἔστιν αὐτοῖς Ἀπόλλων πατρῷος καὶ Ζεὺς ἕρκειος, καὶ εἰ τοὺς γονέας εὖ ποιοῦσι, καὶ εἰ τὰ τέλη τελοῦσι, καὶ εἰ τὰς ὑπὲρ τῆς πατρίδος στρατείας ἐστρατεύσαντο. πάντα οὖν ταῦτα ἀνάκρισιν εὐλόγως ὠνόμασαν.

376.

Poll. 3, 17: ὁ δὲ πάππου ἢ τήθης πατὴρ ... δ' ἂν τοῦτον τριτοπάτορα Ἀριστοτέλης καλεῖ.

377.

Harpocr. s. λίθος: . . . ἐοίκασι δ' Ἀθηναῖοι πρός τινι λίθῳ τοὺς ὅρκους ποιεῖσθαι, ὡς Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ καὶ Φιλόχορος ἐν τῷ γ' ... νουσιν.

Plut. Solon. 25: κοινὸν μὲν οὖν ὤμνυεν ἡ βουλὴ τοὺς Σόλωνος νόμους ἐμπεδώσειν, ἴδιον δ' ἕκαστος τῶν θεσμοθετῶν ἐν ἀγορᾷ πρὸς τῷ λίθῳ καταφατίζων, εἴ τι παραβαίη τῶν θεσμῶν ἀνδριάντα χρυσοῦν ... ἀναθήσειν ἐν Δελφοῖς.

Exc. Heraclid. (p. 5, 15 Schn.): εἰσὶ δὲ ... ἄρχοντες θεσμοθετικοί, οἳ δοκιμασθέντες ὀμνύουσι ... ἄρξειν καὶ δῶρα μὴ λήψεσθαι ἢ ἀνδριάντα χρυσοῦν ἀναθήσειν.

378.

Pollux 8, 87—88: ἰδίᾳ δὲ οἱ μὲν θεσμοθέται προγράφουσι πότε δεῖ δικάζειν τὰ δικαστήρια, ... εἰσαγγελίας εἰσαγγέλλουσιν εἰς τὸν δῆμον καὶ ... τονίας, καὶ τὰς προβολὰς εἰσάγουσι καὶ τὰς ...

5 μιλησίου, μιλησίων codd., corr. Sint. ‖ 21 μέλης cod., corr. Ἄνυτος.
b1 „ὑφ' ᾧ τὰ ταμιεῖα codex Schotti: ἐφ' ᾧ τε ceteri". Bekk. ‖ 18 πλὴν cod.: fort. παρά. ‖ 22 ταῦτα add. Mei...

κφὰς καὶ εἴ τις μὴ ἐπιτήδειον νόμον γράψειεν, ηγοῖς εὐθύνας. γίνονται δὲ γραφαὶ πρὸς αὐτοὺς οξενίας, δώρων, συκοφαντίας, ψευδοκλητείας, ιφῆς, βουλεύσεως, ἀγραφίου, μοιχείας. εἰσά- καὶ δοκιμασίαν ταῖς ἀρχαῖς καὶ τοὺς ἀπεψη- καὶ τὰς ἐκ τῆς βουλῆς καταγνώσεις καὶ δί- οικὰς καὶ μεταλλικὰς καὶ ἐὰν δοῦλος κακῶς ὸν ἐλεύθερον, καὶ ταῖς ἀρχαῖς ἐπικληροῦσι τὰ τὰ ἴδια καὶ τὰ δημόσια, καὶ τὰ σύμβολα τὰ όλεις κυροῦσι καὶ δίκας τὰς ἀπὸ συμβόλων καὶ τὰς τῶν ψευδομαρτυριῶν τῶν ἐξ Ἀρείου

οcr. s. θεσμοθέται: ... ἀρχή τίς ἐστιν ἡ τῶν θεσμοθετῶν ἓξ τὸν ἀριθμὸν ὄντων, εἰσὶ δὲ λουμένων θ̄ ἀρχόντων. καλοῦνται δὲ οὕτως ὅτι τὴν ἐπιμέλειαν εἶχον ... ὁ δὲ Ἀριστοτέλης Ἀθηναίων πολιτείᾳ διέρχεται ὅσα οὗτοι σιν.

379.

rhet. Cantabrig. p. 674, 7 (p. 25 Meier) φὴ καὶ δωροξενίας διαφέρει· Ἀριστοτέλης ναίων πολιτείᾳ φησὶ περὶ τῶν θεσμοθετῶν δια- „εἰσὶ δὲ καὶ γραφαὶ πρὸς αὐτοὺς ὧν παρά- εται ξενίας καὶ δωροξενίας· ξενίας μὲν ἐάν τις αι ξένος εἶναι, δωροξενίας δὲ ἐάν τις δῶρα δοὺς τὴν ξενίαν.

οcr. s. παράστασις: ... Ἀριστοτέλης δ' ον πολιτείᾳ περὶ θεσμοθετῶν λέγων φησὶν οὕτως ραφαὶ πρὸς αὐτούς, ὧν παράστασις τίθεται ξε- ωροξενίας ἄν τις δῶρα δοὺς ἀποφύγῃ τὴν ξενίαν· γγραφῆς καὶ ψευδοκλητείας καὶ βουλεύσεως bίου καὶ μοιχείας."

οcr. s. δωροξενία, ... καὶ Ἀριστοτέλης Ἀθηναίων πολιτείᾳ περὶ τῶν θεσμοθετῶν λέγων ὐτί „εἰσὶ δὲ καὶ γραφαὶ πρὸς αὐτοὺς ὧν πα- ίθεται ξενίας καὶ δωροξενίας ἄν τις δῶρα δοὺς τὴν συκοφαντίαν."

οcr. (Photius, Lex. Seg.) s. ἡγεμονία δικα- .. πρὸς δὲ τοὺς θεσμοθέτας αἱ τῆς ξενίας τε νίας (ἐλαγχάνοντο δίκαι) καὶ συκοφαντίας καὶ ψευδεγγραφῆς καὶ ὕβρεως καὶ μοιχείας καὶ ς καὶ ἄλλων.

8, 44: δωροξενίας δὲ εἴ τις ξενίας κρινόμενος ἀποφύγοι.

380.

Synagog. lex. Seguer. ap. Bekk. Anecd. p. 436 ἀπὸ συμβόλων δικάζει: Ἀθηναῖοι ἀπὸ συμβόλων ἐδίκαζον τοῖς ὑπηκόοις. οὕτως Ἀριστοτέλης.

381.

Poll. 8, 89: ὁ δὲ ἄρχων διατίθησι μὲν Διονύσια καὶ Θαργήλια μετὰ τῶν ἐπιμελητῶν, δίκαι δὲ πρὸς αὐτὸν λαγχάνονται κακώσεως, παρανοίας, εἰς δατητῶν αἵρεσιν, ἐπιτροπῆς ὀρφανῶν, ἐπιτρόπων καταστάσεις, κλήρων καὶ ἐπικλήρων ἐπιδικασίαι. ἐπιμελεῖται δὲ καὶ τῶν γυναικῶν αἳ ἂν φῶσιν ἐπ' ἀνδρὸς τελευτῇ κύειν, καὶ τοὺς οἴκους ἐκμισθοῖ τῶν ὀρφανῶν. ἔστι δ' ἐπώνυμος οὗτος καὶ ἀπ' αὐτοῦ ὁ χρόνος ἀριθμεῖται.

(Harp., Phot.,) Lex. rhet. Seg. s. ἡγεμ. δικ. p. 310, 1: πρὸς τὸν ἄρχοντα κακώσεως ἐλαγχάνοντο γραφαὶ καὶ τῶν γονέων εἰ τούτους τις αἰτίαν ἔχοι κακοῦν καὶ τῶν ὀρφανῶν, ἔτι δὲ παρανοίας καὶ ἀργίας, καὶ ἐπιδικασίαι ἐπικλήρων γυναικῶν.

Lex. rhet. Cantabr. p. 670, 4 (p. 17 Meier) ἐπώνυμος ἄρχων: ἀφ' οὗ ἡ πόλις χρηματίζει· ἔχει δὲ ἐπιμέλειαν χορηγοὺς καταστῆσαι εἰς Διονύσια καὶ Θαργήλια, ἐπιμελεῖται δὲ καὶ τῶν εἰς Δῆλον καὶ τῶν ἀλλαχόσε πεμπομένων Ἀθήνηθεν χορῶν. λαγχάνονται δὲ πρὸς αὐτὸν καὶ γραφαί, καὶ δίκας εἰς τὸ δικαστήριον εἰσάγει.

382.

Harpocr. s. εἰς ἐμφανῶν κατάστασιν: ὄνομα δίκης ἐστὶν ὑπὲρ τοῦ τὰ ἀμφισβητήσιμα εἶναι ἐν φανερῷ ... ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ πρὸς τὸν ἄρχοντά φησι λαγχάνεσθαι ταύτην τὴν δίκην, τὸν δὲ ἀνακρίναντα εἰσάγειν εἰς τὸ δικαστήριον.

383.

Harpocr. (cf. Etym. M. p. 249, 43) s. δατεῖσθαι τὸ μερίζεσθαι, οἱ δὲ δατηταὶ οἱονεὶ μερισταί. τὸ δὲ εἰς δατητῶν αἵρεσιν εἶδός τι δίκης ἐστίν. ὁπότε γὰρ κοινωνοῖέν τινες ἀλλήλοις καὶ οἱ μὲν βούλοιντο διανέμεσθαι τὰ κοινά, οἱ δὲ μή, ἐδικάζοντο οἱ βουλόμενοι τοῖς μὴ βουλομένοις προσκαλούμενοι εἰς δατητῶν αἵρεσιν. Λυσίας ἐν τῷ πρὸς Ἀλεξίδημον εἰ γνήσιος, καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ.

Lex. rhet. Cantabrig. p. 667, 28 (p. 13 Meier) εἰς δατητῶν ⟨αἵρεσιν⟩: πρόκλησις νεμέσεως ἢ κληρονομίας ἢ κοινοῦ τινὸς ἀγορασμοῦ· ἐπὶ τῶν διανεμόντων τὰ κοινά τισιν, ὡς Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ „δίκαι

τῇ ᾱ Ἀθηναίων: sic cod. A i. e. Angelicanus, om. ᾱ cett. || 23 πρὸς: cod. περὶ. || cod. περιστάσεις. || 25 cod. διδούς. || : ἀργυρίου codd., γραφίου Suid., φίου Suid. cod. Pal. et Phot. || 37 συκοφαντίαν ex sequentibus errore arreptum

γίας ἐπιδικασίαι καὶ cod. || 24 πρὸς αὐτὸν: cod παρ' αὐτοῖς. || 28 εἶναι: θεῖναι Grashof (τὰ ἀμφισβητούμενα ἐν φανερῷ ποιῆσαι Suid.). || 31 ἀνακρίναντα Bekk.: codd. ἀνακρίνοντα, praeter N ubi ἀνακριθέντα.

λαγχάνονται πρὸς τὸν ἄρχοντα ἄλλαι τινὲς καὶ εἰς διαιτητῶν αἵρεσιν, ὅταν μὴ θέλῃ κοινὰ τὰ ὄντα νέμεσθαι.

Etym. M. p. 249, 43 δατητής: παρὰ Ἀττικοῖς ὁ διανεμητής. Ἀριστοτέλης.

Lex. rhet. Seg. s. ἡγεμ. δικ. **p. 310, 17:** οἱ διαιτηταὶ πᾶσαν δίκην δικάζουσι πλὴν τῶν ξενικῶν, οἷον πρόκλησιν νεμήσεως ἐπί τινων ἢ κληρονομίας ἢ κοινὸν ἀγορασμόν. κυρίως μέντοι οἱ διανέμοντες τὰ κοινά τισιν.

384.

Harpocr. s. σῖτος: . . . σῖτος καλεῖται ἡ διδομένη πρόσοδος εἰς τροφὴν ταῖς γυναιξὶν ἢ τοῖς ὀρφανοῖς, ὡς ἔξ ἄλλων μαθεῖν ἔστι καὶ ἐκ τοῦ Σόλωνος α̅ ἄξονος καὶ ἐκ τῆς Ἀριστοτέλους Ἀθηναίων πολιτείας.

385.

Poll. 8, 90: ὁ δὲ βασιλεὺς μυστηρίων προέστηκε μετὰ τῶν ἐπιμελητῶν καὶ Ληναίων καὶ ἀγώνων τῶν ἐπὶ λαμπάδι καὶ τὰ περὶ τὰς πατρίους θυσίας διοικεῖ. δίκαι δὲ πρὸς αὐτὸν λαγχάνονται ἀσεβείας καὶ ἱερωσύνης ἀμφισβητήσεως. καὶ τοῖς γένεσι καὶ τοῖς ἱερεῦσι πᾶσιν αὐτὸς δικάζει, καὶ τὰς τοῦ φόνου δίκας εἰς Ἄρειον πάγον εἰσάγει καὶ τὸν στέφανον ἀποθέμενος σὺν αὐτοῖς δικάζει. προαγορεύει δὲ τοῖς ἐν αἰτίᾳ ἀπέχεσθαι μυστηρίων καὶ τῶν ἄλλων νομίμων. δικάζει δὲ καὶ τὰς τῶν ἀψύχων δίκας. τὴν δὲ συνοικοῦσαν αὐτῷ βασίλισσαν καλοῦσιν.

Lex. rhet. Seg. p. 219, 14 s. βασιλεύς: βασιλεύς ἐστιν εἷς τῶν ἐννέα ἀρχόντων. ὁ δὲ βασιλεὺς μυστηρίων ἐπιμελεῖται μετὰ τῶν ἐπιμελητῶν οὓς ὁ δῆμος ἐχειροτόνησε. γραφαὶ δὲ λαγχάνονται πρὸς αὐτὸν ἀσεβείας. καὶ ἄν τις ἱερωσύνης ἀμφισβητήσῃ προστιμᾷ. διαδικάζει δὲ καὶ τοῖς γένεσι καὶ τοῖς ἱερεῦσι τὰς ἀμφισβητήσεις τὰς ὑπὲρ τῶν γερῶν. λαγχάνονται δὲ καὶ αἱ τοῦ φόνου δίκαι πᾶσαι πρὸς τοῦτον.

Phot. (Lex. rhet. Seg. p. 310, 6) s. ἡγεμονία δικαστηρίου: τῷ μέντοι γε βασιλεῖ τάς τε φονικὰς καὶ τὰς τῆς ἀσεβείας καὶ ἄν τις ἱερωσύνης ἠμφισβήτει, πρότερον δὲ καὶ τὰς περὶ τῶν ἱερῶν τοῖς ἱερεῦσιν ἀμφισβητήσεις. προηγόρευε δὲ καὶ τῶν νομίμων εἴργεσθαι τοὺς ἐν αἰτίᾳ.

386.

Harpocrat. s. ἐπιμελητὴς τῶν μυστηρίων: παρ' Ἀθηναίοις ὁ λεγόμενος βασιλεύς . . . Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ φησὶν οὕτως „ὁ δὲ βασιλεὺς πρῶτον μὲν τῶν μυστηρίων ἐπιμελεῖται μετὰ τ[illegible] μελητῶν", οὓς ὁ δῆμος ἐχειροτονεῖ, δύο μὲν ἐξ [illegible] ἁπάντων, ἕνα δ' ἐξ Εὐμολπιδῶν, ἕνα δ' ἐκ Κ[illegible]

387.

Poll. 8, 91: ὁ δὲ πολέμαρχος θύει μ[illegible] μιδι ἀγροτέρᾳ καὶ τῷ Ἐνυαλίῳ, διατίθησι δὲ τ[illegible] φιον ἀγῶνα τῶν ἐν πολέμῳ ἀποθανόντων, καὶ [illegible] Ἁρμόδιον ἐναγίζει. δίκαι δὲ πρὸς αὐτὸν λαγχ[illegible] μετοίκων, ἰσοτελῶν, ⟨ξένων⟩, προξένων. καὶ δια[illegible] λαχόν, ἑκάστῃ φυλῇ τι μέρος, τὸ μὲν διαιτητα[illegible] διδούς, εἰσάγων δὲ δίκας ἀποστασίου, ἀπροστασ[illegible] ρων μετοίκων.

388.

Harpocrat. s. πολέμαρχος: . . . Ἀ[illegible] λης δ' ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ διεξελθὼ[illegible] οικεῖ ὁ πολέμαρχος „πρὸς ταῦτα. φησί, [illegible] εἰσάγει δίκας τάς τε τοῦ ἀποστασίου καὶ κλήρω[illegible] κλήρων τοῖς μετοίκοις, καὶ τἆλλα ὅσα τοῖς τ[illegible] ἄρχων, ταῦτα τοῖς μετοίκοις ὁ πολέμαρχος."

Harp. s. ἀποστασίου: . . . Ἀριστοτ[illegible] ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ περὶ τοῦ πολεμάρχου [illegible] ταυτί· „οὗτος δὲ εἰσάγει δίκας τάς τε τοῦ ἀπ[illegible] καὶ ἀπροστασίου καὶ κλήρων καὶ ἐπικλήρων."

Lex. rhet. Seg. p. 310, 9 Bk.: ὁ τῶ[illegible] (εἰσάγει δίκας) ἀποστασίου καὶ κλήρων καὶ ἐπ[illegible] τοῖς μετοίκοις· καὶ τἆλλα ὅσα τοῖς ἀστοῖς ὁ ἄρχ[illegible]τος τοῖς μετοίκοις παρέχεται.

389.

Harpocr. s. πάρεδρος: . . . Ἀριστοτέλ[illegible] τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ φησὶ „λαμβάνουσι δὲ κ[illegible] δρους ὅ τε ἄρχων καὶ ὁ πολέμαρχος, δύο ἑκα[illegible] ἂν βούληται. καὶ οὗτοι δοκιμάζονται ἐν τῷ ἐκ[illegible] πρὶν παρεδρεύειν καὶ εὐθύνας διδόασιν ἐπὰν [illegible] σωσιν.

Poll. 8, 92: πάρεδροι δ' ὀνομάζονται [illegible] ται ἄρχων καὶ βασιλεὺς καὶ πολέμαρχος, [illegible] οὓς βούλεται. δοκιμασθῆναι δ' αὐτοὺς ἐχρῆν [illegible] τακοσίοις, εἶτ' ἐν δικαστηρίῳ. προσαιροῦνται δὲ κ[illegible] ματέα, ὃς ἐννόμῳ δικαστηρίῳ κρίνεται.

390.

Harpocr. s. στρατηγοί: . . . οἱ κα[illegible] ἐνιαυτὸν χειροτονούμενοι στρατηγοὶ δέκα ἦσαν, [illegible] ἔστιν ἔκ τε τῶν Ὑπερίδου κατ' Αὐτοκλέους κ[illegible] Ἀθηναίων πολιτείας Ἀριστοτέλους.

1 ἄλλαι τινὲς Meier: cod. ἀλλ' εἴ τις. ‖ 2 ὅταν ὁ μὲν θέλῃ ὁ δὲ μὴ θέλῃ τὰ κοινὰ ὄντα νέμεσθαι Meier. ‖ 13 [illegible] ἄξονον codd. AB et Vind. ‖ 19 καὶ add. schol. Pl. Eutyphr. p. 325. ‖ 20 ἱερεῦσι ex schol. Pl. Bekk.: ἱεροῖς codd. [illegible] Meier.

b2 χειροτονεῖ Bekk. et Müller. ‖ τέσσαρες δὲ ἦσαν, δύο μὲν . . . εἷς δὲ . . . Suid. et Et. M. ‖ 9 ξένων add. Meier. [illegible] ἀ. καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ πολ., δύο ἕκαστος . . . ‖ 33 παρεδρεύωσιν (-ουσιν) codd., corr. Alberti et Bekk.

391.

Harpocr. s. *ἵππαρχος* ... λέγεται δὲ παρ' Ἀθηίοις ἵππαρχος καὶ ὁ τῶν ἱππέων ἄρχων· δύο δ' ἦσαν τοι, ὡς Δημοσθένης ἐν δ̅ Φιλιππικῶν φησὶ καὶ Ἀριστέλης ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ.

Phot. s. *ἵππαρχοι*: δύο ἦσαν, οἳ τῶν ἱππέων οῦντο διελόμενοι τὰς φυλὰς ἑκάτερος ἀνὰ πέντε. ἐπιληταὶ δέ εἰσι τῶν ἱππέων ⟨οἱ φύλαρχοι⟩, καθάπερ οἱ ξίαρχοι δέκα ὄντες, εἷς ἐφ' ἑκάστης φυλῆς, τῶν λιτῶν.

392.

Harpocr. s. *φύλαρχος*: ... φύλαρχός ἐστιν ὁ τὰ φυλὴν ἑκάστην τοῦ ἱππικοῦ ἄρχων, ὑποτεταγμένος τῷ ἱππάρχῳ, ὡς Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων ποτείᾳ φησί.

Poll. 8, 94: ἵππαρχοι δὲ δύο ἐξ ἁπάντων Ἀθηίων αἱρεθέντες ἐπιμελοῦνται τῶν πολέμων. οἱ δὲ φύρχοι δέκα, εἷς ἀπὸ φυλῆς ἑκάστης, τῶν ἱππέων προΐνται, καθάπερ οἱ ταξίαρχοι τῶν ὁπλιτῶν.

393.

Harpocr. s. *πρυτανείας*: ... ἔστι δὲ ἀριθμὸς ερῶν ἡ πρυτανεία ἤτοι λ̅ς̅ ἢ λ̅ε̅ ἃς ἑκάστη φυλὴ πρυνεύει. *διείλεκται δὲ περὶ τούτων* Ἀριστοτέλης τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ.

Harpocr. (**Lex. Seg., Schol. Plat. p. 459**) s. *υτάνεις*: τὸ δέκατον μέρος τῆς βουλῆς τῶν πεντατίων, πεντήκοντα ἄνδρες ἀπὸ μιᾶς φυλῆς, οἱ διοικοῦν; ἅπαντα τὰ ὑπὸ τῆς βουλῆς πραττόμενα πρυτάνεις λοῦντο. ἐπρυτάνευον δὲ ⟨κατὰ πρυτανείαν⟩ ἐκ διαδοῖς ἀλλήλαις αἱ δέκα φυλαὶ κλήρῳ λαχοῦσαι ⟨κατὰ αυτόν⟩.

Schol. in Plat. leg. p. 459 Bekk. *πρυτανεία* ἐστιν ἀριθμός τις ἡμερῶν ἤτοι λ̅ς̅ ἢ λ̅ε̅, ἃς ἑκάστη λὴ πρυτανεύειν λέγεται. ι̅β̅ μὲν γὰρ οἱ μῆνες, ι̅ δέ ι πρυτανεῖαι καὶ φυλαὶ ι̅. καὶ διῄρηνται εἰς ταύτας ἡμέραι τοῦ ἐνιαυτοῦ· κατὰ γὰρ σελήνην ἄγουσι τοῦ-, ὡς ἑκάστῃ φυλῇ τῶν δέκα ἐπιβάλλειν λ̅ε̅ ἡμέρας, εονάζειν δὲ ὀλίγας. διὸ καὶ τὰς λοιπὰς ἀπέδωκαν οἱ ηναῖοι ταῖς πρώταις λαχούσαις τέσσαρσι φυλαῖς, ἵνα ίνων μὲν ἑκάστη τὰς λ̅ς̅ ἡμέρας πρυτανεύῃ, αἱ δὲ λοιὲ ἓξ ἀνὰ λ̅ε̅.

Photius s. *πρυτανεία* ... πρυτανεῖαι δὲ ὁ τῶν ερῶν ἀριθμός. δέκα ἐγίνοντο κατ' ἐνιαυτόν, ὅτι καὶ δέκα φυλαί· ἐνιαυτὸν δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τὸν σεληνιακὸν ἦγον· ἐπέβαλλον δὲ ἑκάστῃ φυλῇ τῶν δέκα λ̅ε̅ ἡμέραι. καὶ ἐπερίττευον ἐκ τοῦ σεληνιακοῦ ἐνιαυτοῦ ἡμέραι τέσσαρες. ἃς ἐπεμέριζον ταῖς πρώταις λαχούσαις πρυτανεύειν τέσσαρσι φυλαῖς· καὶ τῶν μὲν τεσσάρων πρώτων ἑκάστη εἶχε τὴν πρυτανείαν ἀπαρτιζομένην εἰς λ̅ς̅ ἡμέρας, αἱ δὲ λοιπαὶ ἓξ ἀνὰ λ̅ε̅.

394.

Poll. 8, 95—96: *πρυτάνεις*. οὗτοι τὴν βουλὴν συνάγουσιν ὁσημέραι, πλὴν ἄν τις ᾖ ἄφετος, τὸν δὲ δῆμον τετράκις ἑκάστης πρυτανείας· καὶ προγράφουσι πρὸ τῆς βουλῆς καὶ πρὸ τῆς ἐκκλησίας ὑπὲρ ὧν δεῖ χρηματίζειν. τῶν δ' ἐκκλησιῶν ἡ μὲν κυρία, ἐν ᾗ τὰς ἀρχὰς ἐπιχειροτονοῦσιν εἴπερ καλῶς ἄρχουσιν, ἢ ἀποχειροτονοῦσιν· ἐν ᾗ καὶ τὰς εἰσαγγελίας ὁ βουλόμενος εἰσαγγέλλει, καὶ τὰς ἀπογραφὰς τῶν δημευομένων ἀναγινώσκουσιν οἱ πρὸς ταῖς δίκαις καὶ τὰς λήξεις τῶν κλήρων. ἡ δὲ δευτέρα ἐκκλησία ἀνεῖται τοῖς βουλομένοις, ἱκετηρίαν θεμένοις, λέγειν ἀδεῶς περί τε τῶν ἰδίων καὶ τῶν δημοσίων. ἡ δὲ τρίτη κήρυξι καὶ πρεσβείαις ἀξιοῖ χρηματίζειν, οὓς δεῖ πρότερον τοῖς πρυτάνεσιν ἀποδοῦναι τὰ γράμματα. ἡ δὲ τετάρτη περὶ ἱερῶν καὶ ὁσίων. ἐπιστάτης δ' ἐστὶν εἷς τῶν πρυτάνεων, ὁ κλήρῳ λαχών. δὶς δ' οὐκ ἔξεστι γενέσθαι τὸν αὐτὸν ἐπιστάτην. ἔχει δὲ οὗτος τῶν ἱερῶν τὰς κλεῖς ἐν οἷς τὰ χρήματα καὶ τὰ γράμματα. καὶ ὅταν οἱ πρυτάνεις τὸν δῆμον ἢ τὴν βουλὴν συνάγωσιν, οὗτος ἐξ ἑκάστης φυλῆς πρόεδρον ἕνα κληροῖ, μόνην τὴν πρυτανεύουσαν ἀφιείς.

395.

Harpocrat. s. *κυρία ἐκκλησία*: ... τίνες δὲ αἱ κύριαι ἐκκλησίαι *Ἀριστοτέλης* δεδήλωκεν ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ λέγων τοὺς πρυτάνεις συνάγειν τὴν βουλὴν καὶ τὸν δῆμον, τὴν μὲν βουλὴν ὁσημέραι, πλὴν ἐάν τις ἀφέσιμος ᾖ, τὸν δὲ δῆμον τετράκις τῆς πρυτανείας ἑκάστης. προγράφουσι δέ, φησί, καὶ κυρίαν ἐκκλησίαν, ἐν ᾗ δεῖ τὰς ἀρχὰς ἀποχειροτονεῖν οἳ δοκοῦσι μὴ καλῶς ἄρχειν· καὶ περὶ φυλακῆς δὲ τῆς χώρας. καὶ τὰς εἰσαγγελίας ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ τοὺς βουλομένους ποιεῖσθαί φησι καὶ τὰ ἑξῆς.

396.

Lex. rhet. Cantabrig. p. 672, 3 (p. 21 Meier) *κυρία ἐκκλησία*: ... ἄμεινον οὖν *Ἀριστοτέλει* ⟨πείθεσθαι⟩· τὰς γὰρ ἀρχὰς ἐν ταῖς κυρίαις ἐκκλησίαις φησὶν ἐπιχειροτονεῖσθαι καὶ τὰς εἰσαγγελίας ⟨τὸν βουλόμενον εἰσαγγέλλειν⟩ καὶ τὰ ἄλλα τῶν ἀναγκαίων χρηματίζειν

8 οἱ φύλαρχοι addendum ex Poll. 8, 94. ‖ 22 λ̅ς̅: λ̅η̅ A. cf. schol. Pl. ‖ ἃς: καὶ codd. ‖ 29 κατὰ πρυτανείαν Lex. Seg. et ol. Pl.: om. Harp. ‖ 30 κατὰ ἐνιαυτὸν add. Etym. M. (.. αἱ φυλαὶ διὰ τούτων τῶν ἀνδρῶν κλήρῳ λαχοῦσαι Lex. Seg.). ‖ 33 ἢ λ̅η̅ λ̅ε̅ codd. ‖ 34 λέγεται: hucusque eadem etiam Lex. Seg.
- b1 ἐπέβαλλον ... ἡμέραι: ἐπέβαλεν ... ἡμέρας cod. (et Suid.). ‖ 34 προγράφουσι Bekk. (Poll.): προσγράφουσι codd. ‖ 41 πείθεσθαι . cod. ‖ 42 cod. ἔφησεν χειρ. ‖ 43 τὸν βουλ. εἰσαγγέλλειν add. Meier. ‖ 44 cod. τὰς ἄλλας.

καὶ περὶ σίτου ⟨καὶ⟩ φυλακῆς τῆς χώρας, καὶ τὰς ἀπογραφὰς τῶν δημευομένων ἀναγινώσκειν καὶ τὰς λήξεις τῶν κλήρων. ἐπὶ δὲ τῆς ἕκτης πρυτανείας πρὸς τοῖς εἰρημένοις καὶ περὶ τῆς ὀστρακοφορίας προχειροτονίαν δίδοσθαι εἰ δοκεῖ ἢ μή.

397.

Harpocr. s. ἐπιστάτης: . . . δύο εἰσὶν οἱ καθιστάμενοι ἐπιστάται, ὧν ὁ μὲν ἐκ πρυτάνεων κληρούμενος, ὁ δὲ ἐκ τῶν προέδρων, ὧν ἑκάτερος τίνα διοίκησιν διοικεῖ δεδήλωκεν Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ.

Suidas (ex Photio) s. ἐπιστάτης: τῶν πρυτάνεων εἷς ὁ λαχὼν ἐπιστάτης ἐλέγετο. δὶς δὲ τὸν αὐτὸν ἐπιστατῆσαι οὐκ ἐξῆν. φυλάσσει δὲ τοῦ ἱεροῦ τὰς κλεῖς ἐν ᾧ τὰ δημόσια χρήματα, ἔτι μὴν καὶ τὴν δημοσίαν σφραγῖδα. ἐπειδὰν δὲ οἱ πρυτάνεις συναγάγωσι τὴν βουλὴν ἢ τὸν δῆμον, ὁ ἐπιστάτης κληροῖ προέδρους ἐννέα, ἀπὸ φυλῆς ἑκάστης ἕνα πλὴν τῆς πρυτανευούσης. καὶ πάλιν ἐκ τῶν ἐννέα τούτων ἐπιστάτην ἕνα κληροῖ καὶ τὸ πρᾶγμα παραδίδωσιν, αὐτὸς δὲ εἰσάγει τὴν δίκην καὶ ἐπιμελεῖται κατὰ νόμον πάντα γενέσθαι καὶ μηδὲν παραλειφθῆναι πρὸς τὸ διδαχθῆναι τοὺς δικαστάς.

Eustath. in Odyss. ρ, 455 (p. 1827 Rom.): προσενθυμητέον δὲ καὶ Τηλέφου τοῦ ὡς ἱστορεῖται Περγαμηνοῦ, ὅτι κατὰ τὴν ἐκείνου παράδοσιν νομική τις ἦν λέξις ἢ τεχνικὴ ἐν τοῖς μεθ' Ὅμηρον ὁ ἐπιστάτης· γίνεται γάρ φησιν Ἀθήνησιν ἐκ τῶν πρυτάνεων εἷς ὃς ἐπιστατεῖ νύκτα καὶ ἡμέραν μίαν, καὶ πλείω χρόνον οὐκ ἔξεστιν οὐδὲ δὶς τὸν αὐτὸν γενέσθαι, τάς τε κλεῖς ⟨τῶν ἱερῶν⟩ ἐν οἷς τὰ χρήματά εἰσι φυλάττει καὶ τὰ γράμματα τῆς πόλεως καὶ τὴν δημοσίαν σφραγῖδα. κληροῖ δὲ καὶ προέδρους ἐξ ἑκάστης φυλῆς ἕνα πλὴν τῆς πρυτανευούσης καὶ πάλιν ἐκ τούτων ἐπιστάτην ἕνα.

398.

Harpocrat. s. πρόεδροι ἐκληροῦντο τῶν πρυτάνεων καθ' ἑκάστην πρυτανείαν εἷς ἐξ ἑκάστης φυλῆς πλὴν τῆς πρυτανευούσης, οἵτινες τὰ περὶ τὰς ἐκκλησίας διῴκουν. ἐκαλοῦντο δὲ πρόεδροι, ἐπειδήπερ προήδρευον τῶν ἄλλων ἁπάντων. . . . ὅτι δ' ὁ καλουμένους ἐπιστάτης κληροῖ αὐτούς, εἴρηκεν Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ.

Photius (Lex. Seg.) s. πρόεδροι: οἱ τὰ περὶ τὰς ἐκκλησίας Ἀθήνησι διοικοῦντες. εἷς ἐκληροῦτο ὑπὸ τῶν πρυτάνεων καθ' ἑκάστην ἐκκλησίαν ἐξ ἑκάστης φυλῆς· πρόεδροι δὲ ὅτι προεδρίαν εἶχον ἐν ταῖς ἐκκλησίαις.

399.

Harpocr. s. γραμματεύς: . . . ὁ γραμματεὺς πῶς τε καθίστατο καὶ τί ἔπραττεν, ὡς τῶν γεγ[...] τ' ἐστὶ κύριος καὶ τὰ ψηφίσματα τὰ γενόμενα φ[...] καὶ τὰ ἄλλα πάντα ἀντιγράφεται καὶ παρακα[...] βουλῇ, δεδήλωκεν Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων [...]

Pollux 8, 98: γραμματεὺς ὁ κατὰ π[...] κληρωθεὶς ὑπὸ τῆς βουλῆς ἐπὶ τῷ τὰ γράμματα [...]τειν καὶ τὰ ψηφίσματα, καὶ ἕτερος ἐπὶ τοὺς νο[...] τῆς βουλῆς χειροτονούμενος. ὁ δ' ὑπὸ τοῦ δήμ[...]θεὶς γραμματεὺς ἀναγινώσκει τῷ τε δήμῳ καὶ τῇ [...] ἀντιγραφεὺς πρότερον μὲν αἱρετός, αὖθις δὲ κλη[...] καὶ πάντα ἀντεγράφετο παρακαθήμενος τῇ βου[λῇ ...] δ' ἦσαν, ὁ μὲν τῆς βουλῆς, ὁ δὲ τῆς διοικήσεως.

Harpocrat. s. ἀντιγραφεύς: ὁ καθιστάμ[ενος ...] τῶν καταβαλλόντων τινὰ τῇ πόλει χρήματα ἀν[τι]γράφεσθαι ταῦτα . . . [διττοὶ δὲ ἦσαν ἀντιγραφεῖ[ς ...] τῆς διοικήσεως, ὥς φησι Φιλόχορος,] ὁ δὲ τῆς βου[λῆς ...] Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ.

Suidas (Lex. Seg.) s. γραμματεύς: ἐπι[...]ξεως μὲν οὐδεμιᾶς ἦν κύριος, ὑπανεγίνωσκε δὲ τ[ῇ ...] καὶ τῷ δήμῳ τὰ πραττόμενα. ὁ δ' ἀντιγραφ[εὺς ...] οὗτος ἀπὸ τοῦ γράφειν τὰ παρὰ τῇ βουλῇ [...]

400.

Harpocrat. s. ἀποδέκται: ἀρχή τίς ἐσ[τι ...] Ἀθηναίοις οἱ ἀποδέκται . . . Ἀριστοτέλης δ' [...] Ἀθηναίων πολιτείᾳ δεδήλωκεν ὡς δέκα τε εἰσὶ [...] παραλαβόντες τὰ γραμματεῖα ἀπαλείφουσι τ[ὰ ...]βαλλόμενα χρήματα τῆς βουλῆς ἐναντίον ἐ[ν ...]λευτηρίῳ καὶ πάλιν ἀποδιδόασι τὰ γραμματεῖ[α ...]μοσίῳ. καὶ ἁπλῶς ἃ πράττουσι διασαφεῖ.

Lex. rhet. Seg. p. 198, 1 (Etym. M. p. [...] Zonaras p. 234. Synag. lex. Seg. p. 427, [...]δέκται: ἄρχοντες κληρωτοί, δέκα τὸν ἀριθμὸν [...]λήν εἰσιν, οἵτινες παρελάμβανον καὶ ἀπε[...] γραμματεῖα τῶν ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ [...] γὰρ καὶ ἀποδέκται ἐκαλοῦντο. εἶτα ἐξ[...] ὀφειλόμενα καὶ τὰ ἀποδιδόμενα χρήματα [...] καὶ ἐμέριζον εἰς ἃ χρὴ ἀναλίσκειν.

Hesych. s. ἀποδέκται: ἀρχὴ Ἀθήνησι τ[...]χομένων τὰ χρήματα.

Poll. 8, 97: ἀποδέκται δὲ ἦσαν δέκα [...]ρους καὶ τὰς εἰσφορὰς καὶ τὰ τέλη ὑπεδέχ[οντο ...] περὶ τούτων ἀμφισβητούμενα ἐδίκαζον· εἰ δ[ὲ ...] εἴη, εἰσῆγον εἰς δικαστήριον.

401.

(Lex. Seg.) Harpocr. s. πωληταί: [...]

1 καὶ om. cod. ‖ 2 λήξεις: cod. δείξεις. ‖ 4 cod. ἐπιχεις. ‖ 13 φυλάσσει . . . σφραγῖδα: haec etiam Etym. [...] ἱερῶν om. Eust.

ιὲν πωληταὶ ἀρχή τίς ἐστιν Ἀθήνησι, δέκα ἄνδρες, εἷς ἐκ τῆς φυλῆς ἑκάστης. διοικοῦσι σκόμενα ὑπὸ τῆς πόλεως πάντα, τέλη καὶ ὶ μισθώσεις καὶ τὰ δημευόμενα ⟨καὶ φρον- ς ἡ τιμὴ τῶν πιπρασκομένων ἀποδοθῇ τῇ πό- δης ἐν τῷ κατ' Ἀρισταγόρας β̄: διείλεκται τῶν καὶ Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων πο-

s s. πωληταί: οὗτοι τῶν ὀφειλόντων τῷ ὰ προθεσμίαν καὶ μὴ ἀποδιδόντων ἐπίπρασ- ίας· ὑπέκειντο δὲ τοῖς πωληταῖς καὶ ὅσοι τὸ ἀργύριον ἐν πολέμῳ μὴ εἰσέφερον, ἔτι καὶ οἱ ες, καὶ ὁ μέτοικος προστάτην οὐκ ἔχων, καὶ υ γραφείς· τούτων γὰρ τὰς οὐσίας πωλοῦν- έβαλλον εἰς τὸ δημόσιον.

8, 99: πωληταὶ τὰ τέλη πιπράσκουσι μετὰ θεωρικὸν ᾑρημένων, καὶ τὰς τῶν ἐξ Ἀρείου ὶ τὸν πρότερον λόγον φυγόντων οὐσίας καὶ ιένα. πρυτανεύει δὲ ἐξ αὐτῶν εἷς ὃς τὰ πω- λαιοῖ.

402.

crat. s. ταμίαι: . . . ἀρχή τις παρ' Ἀθη- ταμίαι, δέκα τὸν ἀριθμόν. παραλαμβάνουσι τε ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τὰς νίκας καὶ ίσμον καὶ τὰ χρήματα ἐναντίον τῆς βουλῆς, ριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ. εἰσὶ δέ ν (ἱερῶν) τριήρων ταμίαι, ὡς ὁ αὐτὸς φι- ρησιν.

ıs (Lex. rhet. Seg. p. 306, 7) s. ταμίαι: τιν Ἀθήνησι κληρωτοὶ ἀπὸ τῶν πεντακοσιο- ὶ τὰ ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Ἀθηνᾶς ἐν ἀκροπόλει ιά τε καὶ δημόσια φυλάττουσιν, ἀλλὰ καὶ ιλμα τῆς Ἀθηνᾶς ⟨καὶ τὸν κόσμον⟩. εἰσὶ δὲ ταμίαι, ἄρχοντες χειροτονητοὶ ἐπὶ τὰς ἱερὰς ς τριήρεις, ὁ μὲν ἐπὶ τὴν Πάραλον, ὁ δὲ ἐπὶ μωνος.

8, 97: ταμίαι τῆς θεοῦ κληρωτοὶ μὲν ἐκ εδίμνων ἦσαν, τὰ δὲ χρήματα παρελάμβανον παρούσης.

403.

het. Cantabrig. p. 675, 28 (p. 30 Meier) αὶ Σαλαμινία: ταύτας τὰς τριήρεις εἶχον πρὸς τὰς ἐπειγούσας ὑπηρεσίας, ἐφ' αἷς καὶ ; ἐχειροτονοῦντο· ἐχρῶντο δὲ αὐταῖς εἰ δέοι ιεταπέμψασθαι κριθησόμενον, ὥσπερ Ἀλκι- βιάδην. ἡ δὲ Πάραλος καὶ ἀπό τινος ἥρωος ἐπιχωρίου ἐκλήθη. τῆς μὲν Παράλου καὶ Σαλαμινίας ἐν τρίτῃ μνη- μονεύει Θουκυδίδης καὶ Ἀριστοφάνης ἐν Ὄρνισιν, Ἀρι- στοτέλης δὲ Ἀμμωνιάδα καὶ Πάραλον οἶδε καὶ Δεί- ναρχος ἐν τῷ κατὰ Τιμοκράτους. Φιλόχορος δὲ ἐν τῇ ς̄ τέτταρας αὐτὰς οἶδε, πρώτας μὲν δύο Ἀμμωνιάδα καὶ Πάραλον, προσγενομένας δὲ Δημητριάδα καὶ Ἀντι- γονίδα.

Photius s. Πάραλοι: . . . Πάραλος δὲ τριήρης ἱερὰ καλεῖται, ἥτις διηνεκῶς ταῖς ἐπειγούσαις χρείαις ὑπηρετεῖ. ὁπότε δὲ ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς μεταπέμψασθαι στρατηγὸν ἐβούλοντο, ὥσπερ Ἀλκιβιάδην ἀπὸ Σικελίας, τῇ Παράλῳ ἐχρῶντο· λέγεται δὲ ἡ αὐτὴ καὶ Σαλα- μινία. ὕστερον δὲ ἄλλαι δύο προσεγένοντο αὐταῖς, Ἀν- τιγονίς τε καὶ Δημητριάς.

Photius s. Πάραλος: ἱερὰ τριήρης ὥσπερ καὶ ἡ Σαλαμινία. ἦσαν δὲ καὶ ἄλλαι τριήρεις δύο Ἀντιγο- νὶς καὶ Δημητριάς, ἔτι δὲ καὶ Ἀμμωνιάς· ἀλλ' ἡ μὲν Πάραλος ἐπέμπετο πρὸς τὰς θεωρίας, εἴς τε Δῆλόν φημι καὶ Ὀλυμπίαν, ἡ δὲ Σαλαμινία πρὸς τὸ μεταπέμπε- σθαι τοὺς ἐξ ἀλλοδαπῆς Ἀττικοὺς ἀδικεῖν δοκοῦντας. ἐπολέμουν δὲ ὅμως καὶ αὗται αἱ τριήρεις.

Harp. s. Ἀμμωνίς: ἡ τοῦ Ἄμμωνος ἱερὰ τριή- ρης· Δείναρχος ἐν τῷ κατὰ Ἱμεραίου.

Schol. in Demosth. p. 636, 16 Dind. . . . καὶ Ἀμμωνιὰς ἐπειδὴ τῷ Ἄμμωνι δι' αὐτῆς τὰς θυσίας ἔπεμπον.

404.

(Phot., Lex. Seg.) Etymolog. Magn. p. 468, 56 ἱεροποιοί: κληρωτοὶ ἄρχοντές εἰσι δέκα τὸν ἀριθμόν, οἳ τά τε μαντεύματα ἱεροθετοῦσι κἄν τι καλλιερῆσαι δέῃ καλλιεροῦσι μετὰ τῶν μάντεων καὶ θυσίας τὰς νομιζο- μένας ἐπιτελοῦσι καὶ τὰς πενταετηρίδας ἁπάσας διοι- κοῦσι πλὴν Παναθηναίων. ταῦτα δὲ Ἀριστοτέλης ἱστορεῖ ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ.

Pollux 8, 107: ἱεροποιοί. δέκα ὄντες οὗτοι ἔθυον θυσίας τὰς ⟨νομιζομένας καὶ⟩ πεντετηρίδας ⟨διοικοῦσι⟩ τὴν εἰς Δῆλον, τὴν ἐν Βραυρῶνι, τὴν τῶν Ἡρακλείων, τὴν Ἐλευσῖνι.

405.

Harpocr. s. εὐθῦναι: . . . εὐθύνης ὄνομα ἀρχῆς παρ' Ἀθηναίοις. δέκα τὸν ἀριθμὸν ἦσαν ἄνδρες, παρ' οἷς ἐδίδοσαν οἱ πρεσβεύσαντες ἢ ἄρξαντες ἢ διοικήσαν- τές τι τῶν δημοσίων τὰς εὐθύνας. διείλεκται περὶ αὐ- τῶν Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ.

σι: πωλοῦσι Lex Seg., Et. M. ‖ 6 quae uncis inclusa add. Lex. Seg. (cf. Et. M.). ‖ 33 καὶ τὸν κόσμον add. Lex. Seg. ἀμοσιάδα. ‖ 5 cod. στησίχορος. ‖ 6 cod. ἀμοσιάδα. ‖ 13 τῇ Παράλῳ: immo τῇ Ἀμμωνιάδι. ‖ ἡ αὐτή: scil. ἡ Ἀμμωνιάς. ‖ : αὐτῆς cod. ‖ 31 ἱεροθυτοῦσι cod. D (-θύτουν V), Lex. Seg. et Phot. ‖ κἄν τις καλλιερῶσι συγκαλλιεροῦσι τοῖς μαντεύ- 37 θυσίας τὰς πεντετηρίδας, τὴν εἰς . . . vulgo.

Phot. s. εὔθυνος: ἀρχή ἦν τις. ἐξ ἑκάστης δὲ φυλῆς ἕνα κληροῦσι· τούτῳ δὲ δύο παρέδρους.

406.

Harpocr. s. λογισταὶ καὶ λογιστήρια: ἀρχή τις παρ' Ἀθηναίοις οὕτω καλουμένη· εἰσὶ δὲ τὸν ἀριθμὸν δέκα, οἳ τὰς εὐθύνας τῶν διῳκημένων ἐκλογίζονται ἐν ἡμέραις λ̅, ὅταν τὰς ἀρχὰς ἀποθῶνται οἱ ἄρχοντες. Δημοσθένης ἐν τῷ ὑπὲρ Κτησιφῶντος. διείλεκται περὶ τούτων Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ, ἔνθα δείκνυται ὅτι διαφέρουσι τῶν εὐθυνῶν.

Lex. Seg. (Etym. M.) p. 276, 17 λογισταί: ἄρχοντές εἰσι κληρωτοί, δέκα τὸν ἀριθμόν, ἐφ' ὧν πάντες οἱ ἄρξαντες ἀρχὴν ἡντινοῦν λόγον ἀπέφερον τῶν διῳκημένων.

Pollux 8, 99: λογισταί. καὶ τούτους ἡ βουλὴ κληροῖ κατ' ἀρχὴν ὡς παρακολουθεῖν τοῖς διοικοῦσιν.

Phot. (Lex. Seg.) s. εὐθύνας: κυρίως ἃς εἰσάγουσιν οἱ λογισταὶ πρὸς τοὺς δόξαντας μὴ ὀρθῶς ἄρξαι τῆς πόλεως ἢ πρεσβεῦσαι κακῶς· καὶ τὰ δικαστήρια μὲν οἱ λογισταὶ κληροῦσι, κατηγορεῖ δὲ ὁ βουλόμενος· καὶ τοῖς δικασταῖς ἐφεῖται τιμᾶσθαι τοῖς ἁλοῦσιν.

Lex. Seg. (Phot. s. ἡγ. δικ.) p. 310, 6: οἱ λογισταὶ τὰς εὐθύνας ἁπάσας εἰσῆγον.

407.

Lex. rhet. Cantabr. p. 627, 20 (p. 22 Meier) s. λογισταὶ καὶ συνήγοροι: Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ οὕτως λέγει „λογισταὶ δὲ αἱροῦνται δέκα, παρ' οἷς διαλογίζονται πᾶσαι αἱ ἀρχαὶ τά τε λήμματα καὶ τὰς γεγενημένας δαπάνας. καὶ ἄλλοι δέκα συνήγοροι, οἵτινες συνανακρίνουσι τούτοις. καὶ οἱ τὰς εὐθύνας διδόντες παρὰ τούτοις ἀνακρίνονται πρῶτον, εἶτα ἐφίενται εἰς τὸ δικαστήριον, εἰς ἕνα καὶ φ̅.

Schol. in Aristophan. vesp. 691: κληρωτοὺς δὲ γενομένους δέκα συνηγόρους Ἀριστοτέλης φησίν.

Phot. s. εὐθῦναι: οἱ ἀπολογισμοὶ τῶν ἀρξάντων· καὶ εὔθυνοι οἱ τούτους ἀνακρίνοντες.

408.

Harpocr. s. ἀστυνόμος: ... δέκα φησὶν εἶναι τοὺς ἀστυνόμους Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ, πέντε μὲν ἐν Πειραιεῖ, πέντε δ' ἐν ἄστει. τούτοις δέ φησι μέλειν περί τε τῶν αὐλητρίδων καὶ ψαλτριῶν καὶ τῶν κοπρολόγων καὶ τῶν τοιούτων.

409.

Harpocr. s. ἀγορανόμοι: οἱ τὰ κατὰ τὴν ἀγορὰν ὤνια διοικοῦντες ἄρχοντες ... Ἀριστοτέλης δ' ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ κληροῦσθαί φησι πέντε μὲν [illegible]ραιᾶ, πέντε δὲ εἰς ἄστυ.

410.

Harpocr. s. ἐπιμελητὴς ἐμπορίου: ... [illegible]στοτέλης „ἐμπορίου δ' ἐπιμελητὰς δέκα [illegible] τούτοις δὲ προστέτακται τῶν τε ἐμπορίων ἐπιμ[illegible] καὶ τοῦ σίτου τοῦ καταπλέοντος εἰς τὸ Ἀττικ[illegible]ριον τὰ δύο μέρη τοὺς ἐμπόρους ἀναγκάζειν εἰς [illegible] κομίζειν".

411.

Harpocr. s. σιτοφύλακες: ... ἀρχ[illegible] Ἀθήνησιν, ἥτις ἐπεμελεῖτο ὅπως ὁ σῖτος δικαί[illegible]σεται καὶ τὰ ἄλφιτα καὶ οἱ ἄρτοι. ἦσαν δὲ τὸν [illegible] ι̅ε̅, ι̅ μὲν ἐν ἄστει, ε̅ δ' ἐν Πειραιεῖ, ὡς Ἀριστοτ[illegible] Ἀθηναίων πολιτείᾳ.

Photius s. σιτοφύλακες: ἀρχή τις ... [illegible] δὲ τὸν ἀριθμὸν πάλαι μὲν πεντεκαίδεκα, ι̅ ἐν ἄστ[illegible] δὲ ἐν Πειραιεῖ· ὕστερον δὲ λ̅ μὲν ἐν ἄστει, [illegible] Πειραιεῖ.

Lex. rhet. Seg. p. 300, 19 σιτοφύλακες: [illegible]τες Ἀθήνησι κληρωτοί. οὗτοι δ' ἐπεμελοῦντο ὅπ[illegible]τος δικαίως πραθήσεται καὶ τὰ ἄλφιτα καὶ οἱ ἄρ[illegible] τὰς ὡρισμένας τιμὰς καὶ τὸν σταθμόν.

412.

Harpocrat. s. μετρονόμοι: ἀρχή τις [illegible] ἐστιν ἡ τῶν μετρονόμων ... ἦσαν δὲ τὸν ἀριθμὸν [illegible] μὲν τὸν Πειραιᾶ ε̅, ι̅ δ' εἰς ἄστυ· εἶχον δὲ τὴν [illegible]λειαν ὅπως δίκαια εἴη τὰ μέτρα τῶν πωλούντων [illegible] Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ δηλοῖ.

Photius (Lex. Seg.) s. μετρονόμοι: ἀρχ[illegible] δέκα τὸν ἀριθμόν, ὧν πέντε μὲν ἐν ἄστει, [illegible] Πειραιεῖ· καὶ εἶχον τὴν ἐπιμέλειαν ὅπως δίκαια [illegible] μέτρα τῶν πωλούντων.

413.

Harpocr. s. κατὰ δήμους δικαστάς: ... τῶν κατὰ δήμους δικαστῶν, ὡς πρότερον μὲν ἦσ[illegible]κοντα καὶ κατὰ δήμους περιιόντες ἐδίκαζον, εἶτα [illegible] τετταράκοντα, εἴρηκεν Ἀριστοτέλης ἐν τῇ [illegible] πολιτείᾳ.

Pollux 8, 100: οἱ δὲ τετταράκοντα [illegible] ἦσαν τριάκοντα, οἳ περιιόντες κατὰ δήμους [illegible] δραχμῶν δέκα ἐδίκαζον, τὰ δὲ ὑπὲρ ταῦτα [illegible] παρεδίδοσαν· μετὰ δὲ τὴν τῶν τριάκοντα [illegible]μίσει τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ τριάκοντα τετταράκοντα [illegible]

6 δεκα: cf. schol. Aesch. p. 82, 11 ἑκάστης φυλῆς εἷς. ‖ 13 ἀρχήν τινα Et. M ‖ 16 εὐθύνα ... ἦν Phot. ‖ 28 [illegible] cod. ‖ 30 ἀνακρίνοντες cod.

b7 ἀστικὸν Lex. Seg. ‖ 14 ι̅ add. Valesius. ‖ 17 ι̅ om. cod. ‖ 18 ι̅: cod. ε̅. ‖ 27 ε̅, ι̅ Boeckh: ι̅, ε̅ codd. [illegible] add. Meier.

s. τετταράκοντα: κληρωτή τις ἦν 'Αθή-
ἰ μ τὸν ἀριθμόν, οἳ τὰς ἰδιωτικὰς δίκας ἐδί-
λὰ τὰς μὲν ἄχρι δέκα δραχμῶν αὐτοτελεῖς
ειν, τὰς δὲ ὑπὲρ ταύτας τοῖς διαιτηταῖς πα-

rhet. Seg. p. 306, 15: ἀρχή τίς ἐστι κλη-
ράκοντα τὸν ἀριθμὸν πρὸς οὓς αἱ ἴδιαι δίκαι
το καὶ τὰ μέχρι δέκα δραχμῶν. τὰ δ' ὑπὲρ
μημα τοῖς διαιτηταῖς παραδιδόασιν.

rhet. Seg. (ἡγ. δικ.) p. 310, 22: οἱ τεσ-
. . . οὗτοι, ἕως ἦσαν οἱ τριάκοντα, ἕως δέκα
δίκαζον κατὰ δήμους.

414.

ocr. s. διαιτηταί: . . . εἰσὶ δὲ οἱ διαιτηταὶ
δικαστῶν· οὗτοι μὲν γὰρ ἐν δικαστηρίοις ἐδί-
ιεδειγμένοις καὶ τὰς ἀπὸ τῶν διαιτητῶν ἐφε-
ιον, οἱ δὲ διαιτηταὶ πρότερον κλήρῳ λαχόντες
ντων αὐτοῖς τῶν κρινομένων τοῖς κρινομένοις
ι εἰ μὲν ἤρεσκε τοῖς ἀντιδίκοις, τέλος εἶχεν
δὲ μή, τὰ ἐγκλήματα καὶ τὰς προκλήσεις
ρτυρίας, ἔτι δὲ καὶ τοὺς νόμους καὶ τὰς ἄλ-
ἑκατέρων ἐμβαλόντες εἰς καδίσκους καὶ ση-
παρεδίδοσαν τοῖς εἰσαγωγεῦσι τῶν δικῶν. λέ-
ι αὐτῶν Ἀριστοτέλης ἐν 'Αθηναίων πο-

x 8, 126: διαιτηταὶ δ' ἐκ τῶν ὑπὲρ ἑξήκοντα
ων ἐκληροῦντο, καὶ ἐπεκληροῦντο αὐτοῖς αἱ
ιὶ ἀτιμία ἀφώριστο τῷ μὴ διαιτήσαντι τὴν
ταν δίαιταν. διήτων δ' ἐν ἱεροῖς. πάλαι δ'
η πρὶν ἐπὶ διαιτητὰς ἐλθεῖν εἰσήγετο. ἔλεγον
ι δίαιταν καὶ ἡ δίαιτα ἐκαλεῖτο ἐπιτροπή.
αὐτῶν εἰ εἰς δικαστήριον γένοιτο, εἰς ἐχῖνον
; ἐμβαλόντες ἰδίᾳ ἑκατέρας τὰς τοῦ φεύγον-
κοντος κατεσημαίνοντο.

h. s. διαιτηταί: 'Αθήνησιν ἕτεροί τινες τῶν δι-
ἐπέτρεπον οἱ ἀμφισβητοῦντες τὰ ἐγκλήματα,
ιήτων· εἰ δὲ μή, ἀνέπεμπον ἐπὶ τοὺς δικα-
ε περὶ ἑξήκοντα ἔτη γεγονότες διήτων.

het. Seg. (Schol. Plat. p. 457 Bk.) p. 235, 20:
νες εἰσί: κριταί. ἦσαν γὰρ διαιτηταί τινες
ὺν κριταί. εἰ δέ τινες μὴ ἐπείθοντο τοῖς διαι-
οῖς, εἰσῆγον αὐτοὺς εἰς δικαστήριον. ἐγίνοντο
πάντες 'Αθηναῖοι οἷς ἑξηκοστὸν ἔτος ἦν. τὸν
α διαιτητὴν ἐξῆν εἰσαγγέλλειν, καὶ εἴ τις
ι ἦν τὸ ἐπιτίμιον.

415.

Harpocrat. s. ἐχῖνος: ἔστι μὲν ἄγγος τι εἰς ὃ τὰ γραμματεῖα τὰ πρὸς τὰς δίκας ἐτίθεντο. . . . μνημονεύει τοῦ ἄγγους τούτου καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ 'Αθηναίων πολιτείᾳ καὶ 'Αριστοφάνης Δαναΐσιν.

Photius (I, 240 Naber) s. ἐχῖνοι: οἱ μὲν χαλκοῖ, οἱ δὲ ἐκ κεράμου· εἰς οὓς καθιᾶσιν οἱ διαιτηταὶ τὰ γραμματεῖα τῶν μαρτυριῶν ἅ τινες ἐμαρτύρησαν, καὶ κατασημηνάμενοι μετὰ ταῦτα εἰ ἐγκληθείη ἡ δίαιτα τοῖς δικασταῖς ἐπεδίδουν.

Photius (Lex. Seg.) s. ἐχῖνος: καδίσκος τίς ἐστι χαλκοῦς, εἰς ὃν αἵ τε μαρτυρίαι καὶ αἱ προκλήσεις ἔγγραφοι ἐνεβάλλοντο ὑπὸ τῶν δικαζομένων· καὶ κατεσημαίνοντο ἵνα μηδεὶς κακουργήσῃ περὶ τὰ ἐμβαλλόμενα.

416.

Pollux, 8, 62: ἔφεσις δέ ἐστιν ὅταν τις ἀπὸ διαιτητῶν ἢ ἀρχόντων ἢ δημοτῶν ἐπὶ δικαστὴν ἐφῇ, ἢ ἀπὸ βουλῆς ἐπὶ δῆμον, ἢ ἀπὸ δήμου ἐπὶ δικαστήριον, ἢ ἀπὸ δικαστῶν ἐπὶ ξενικὸν δικαστήριον· ἐφέσιμος δ' ὠνομάζετο ἡ δίκη. αὗται δὲ καὶ ἔκκλητοι δίκαι ἐκαλοῦντο. τὸ δὲ παρακαταβαλλόμενον ἐπὶ τῶν ἐφέσεων, ὅπερ οἱ νῦν παραβόλιον καλοῦσι, παράβολον Ἀριστοτέλης λέγει.

417.

Harpocr. s. ἐπὶ Παλλαδίῳ: Δημοσθένης ἐν τῷ κατ' 'Αριστοκράτους, ὡς καὶ Ἀριστοτέλης ἐν 'Αθηναίων πολιτείᾳ, ἐν ᾧ δικάζουσιν ἀκουσίου φόνου καὶ βουλεύσεως οἱ ἐφέται.

Hesychius ἐπὶ Παλλαδίῳ: δικαστήριον ἔνθα ἐδίκαζον οἱ ἐφέται τοῖς ἀκουσίων φόνων δικαζομένοις.

Eust. in Od. p. 1419, 53 (Suid. ex Photio, Lex. Seg. p. 311, 8) ἐδίκαζον δὲ κατὰ Παυσανίαν ἐκεῖ ἀκουσίου φόνου οἱ ἐφέται.

418.

Harpocr. s. βουλεύσεως: ἐγκλήματος ὄνομα . . . ὅταν ἐξ ἐπιβουλῆς τίς τινι κατασκευάσῃ θάνατον, ἐάν τε ἀποθάνῃ ὁ ἐπιβουλευθεὶς ἐάν τε μή. . . . μάρτυς 'Ισαῖος ἐν τῷ πρὸς Εὐκλείδην ἐπὶ Παλλαδίῳ λέγων εἶναι τὰς δίκας, Δείναρχος δὲ ἐν τῷ κατὰ Πιστίου ἐν 'Αρείῳ πάγῳ. Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῇ 'Αθηναίων πολιτείᾳ τῷ 'Ισαίῳ συμφωνεῖ.

419.

Harpocrat. s. ἐπὶ Δελφινίῳ: δικαστήριόν ἐστιν οὕτω καλούμενον 'Αθήνησι. δικάζονται δὲ ἐνταῦθα οἱ

d. μετὰ. ‖ 9 διαιτηταῖς: δικασταῖς cod. ‖ 29 διήτων: ita Kühne pro τῶν.
ουργήσῃ μετὰ τὸ ἅπαξ ἐμβάλλεσθαι Lex. Seg.

Phot. s. εὔθυνος: ἀρχὴ ἥν τις. ἐξ ἑκάστης δὲ φυλῆς ἕνα κληροῦσι· τούτῳ δὲ δύο παρέδρους.

406.

Harpocr. s. λογισταὶ καὶ λογιστήρια: ἀρχή τις παρ' Ἀθηναίοις οὕτω καλουμένη· εἰσὶ δὲ τὸν ἀριθμὸν δέκα, οἳ τὰς εὐθύνας τῶν διῳκημένων ἐκλογίζονται ἐν ἡμέραις λ̄, ὅταν τὰς ἀρχὰς ἀποθῶνται οἱ ἄρχοντες. Δημοσθένης ἐν τῷ ὑπὲρ Κτησιφῶντος. διείλεκται περὶ τούτων Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ, ἔνθα δείκνυται ὅτι διαφέρουσι τῶν εὐθυνῶν.

Lex. Seg. (Etym. M.) p. 276, 17 λογισταί: ἄρχοντές εἰσι κληρωτοί, δέκα τὸν ἀριθμόν, ἐφ' ὧν πάντες οἱ ἄρξαντες ἀρχὴν ἡντινοῦν λόγον ἀπέφερον τῶν διῳκημένων.

Pollux 8, 99: λογισταί. καὶ τούτους ἡ βουλὴ κληροῖ κατ' ἀρχὴν ὡς παρακολουθεῖν τοῖς διοικοῦσιν.

Phot. (Lex. Seg.) s. εὐθύνας: κυρίως ἃς εἰσάγουσιν οἱ λογισταὶ πρὸς τοὺς δόξαντας μὴ ὀρθῶς ἄρξαι τῆς πόλεως ἢ πρεσβεῦσαι κακῶς· καὶ τὰ δικαστήρια μὲν οἱ λογισταὶ κληροῦσι, κατηγορεῖ δὲ ὁ βουλόμενος· καὶ τοῖς δικασταῖς ἐφεῖται τιμᾶσθαι τοῖς ἁλοῦσιν.

Lex. Seg. (Phot. s. ἡγ. δικ.) p. 310, 6: οἱ λογισταὶ τὰς εὐθύνας ἁπάσας εἰσῆγον.

407.

Lex. rhet. Cantabr. p. 627, 20 (p. 22 Meier) s. λογισταὶ καὶ συνήγοροι: Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ οὕτως λέγει „λογισταὶ δὲ αἱροῦνται δέκα, παρ' οἷς διαλογίζονται πᾶσαι αἱ ἀρχαὶ τά τε λήμματα καὶ τὰς γεγενημένας δαπάνας. καὶ ἄλλοι δέκα συνήγοροι, οἵτινες συναναχρίνουσι τούτοις. καὶ οἱ τὰς εὐθύνας διδόντες παρὰ τούτοις ἀνακρίνονται πρῶτον, εἶτα ἐφίενται εἰς τὸ δικαστήριον, εἰς ἕνα καὶ φ̄.

Schol. in Aristophan. vesp. 691: κληρωτοὺς δὲ γενομένους δέκα συνηγόρους Ἀριστοτέλης φησίν.

Phot. s. εὐθῦναι: οἱ ἀπολογισμοὶ τῶν ἀρξάντων· καὶ εὔθυνοι οἱ τούτους ἀνακρίνοντες.

408.

Harpocr. s. ἀστυνόμος: ... δέκα φησὶν εἶναι τοὺς ἀστυνόμους Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ, πέντε μὲν ἐν Πειραιεῖ, πέντε δ' ἐν ἄστει. τούτοις δέ φησι μέλειν περί τε τῶν αὐλητρίδων καὶ ψαλτριῶν καὶ τῶν κοπρολόγων καὶ τῶν τοιούτων.

409.

Harpocr. s. ἀγορανόμοι: οἱ τὰ κατὰ τὴν ἀγορὰν ὤνια διοικοῦντες ἄρχοντες ... Ἀριστοτέλης δ' ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ κληροῦσθαί φησι πέντε μὲν [illegible] ραιᾶ, πέντε δὲ εἰς ἄστυ.

410.

Harpocr. s. ἐπιμελητὴς ἐμπορίου: ... στοτελης „ἐμπορίου δ' ἐπιμελητὰς δέκα [illegible] τούτοις δὲ προστέτακται τῶν τε ἐμπορίων ἐπιμ[illegible] καὶ τοῦ σίτου τοῦ καταπλέοντος εἰς τὸ Ἀττι[illegible] ριον τὰ δύο μέρη τοὺς ἐμπόρους ἀναγκάζειν εἰς [illegible] κομίζειν".

411.

Harpocr. s. σιτοφύλακες: ... ἀρχ[illegible] Ἀθήνησιν, ἥτις ἐπεμελεῖτο ὅπως ὁ σῖτος δικαίως [illegible] σεται καὶ τὰ ἄλφιτα καὶ οἱ ἄρτοι. ἦσαν δὲ τὸν [illegible] ιε̄, ῑ μὲν ἐν ἄστει, ε̄ δ' ἐν Πειραιεῖ, ὡς Ἀριστοτέ[illegible] Ἀθηναίων πολιτείᾳ.

Photius s. σιτοφύλακες: ἀρχή τις ... ἦσαν δὲ τὸν ἀριθμὸν πάλαι μὲν πεντεκαίδεκα, ῑ ἐν ἄστει [illegible] δὲ ἐν Πειραιεῖ· ὕστερον δὲ λ̄ μὲν ἐν ἄστει, [illegible] Πειραιεῖ.

Lex. rhet. Seg. p. 300, 19 σιτοφύλακες: [illegible] τες Ἀθήνησι κληρωτοί. οὗτοι δ' ἐπεμελοῦντο ὅπως [illegible] τος δικαίως πραθήσεται καὶ τὰ ἄλφιτα καὶ οἱ ἄρτοι [illegible] τὰς ὡρισμένας τιμὰς καὶ τὸν σταθμόν.

412.

Harpocrat. s. μετρονόμοι: ἀρχή τις Ἀθ[illegible] ἐστιν ἡ τῶν μετρονόμων ... ἦσαν δὲ τὸν ἀριθμὸν [illegible] μὲν τὸν Πειραιᾶ ε̄, ῑ δ' εἰς ἄστυ· εἶχον δὲ τὴν [illegible] λειαν ὅπως δίκαια εἴη τὰ μέτρα τῶν πωλούντων [illegible] Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ δηλοῖ.

Photius (Lex. Seg.) s. μετρονόμοι: ἀρχ[illegible] δέκα τὸν ἀριθμόν, ὧν πέντε μὲν ἐν ἄστει, [illegible] Πειραιεῖ· καὶ εἶχον τὴν ἐπιμέλειαν ὅπως δίκαια [illegible] μέτρα τῶν πωλούντων.

413.

Harpocr. s. κατὰ δήμους δικαστάς: ... τῶν κατὰ δήμους δικαστῶν, ὡς πρότερον μὲν ἦσαν [illegible] κοντα καὶ κατὰ δήμους περιιόντες ἐδίκαζον, εἶτα [illegible] τετταράκοντα, εἴρηκεν Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθ[illegible] πολιτείᾳ.

Pollux 8, 100: οἱ δὲ τετταράκοντα [illegible] ἦσαν τριάκοντα, οἳ περιιόντες κατὰ δήμους [illegible] δραχμῶν δέκα ἐδίκαζον, τὰ δὲ ὑπὲρ ταῦτα [illegible] παρεδίδοσαν· μετὰ δὲ τὴν τῶν τριάκοντα [illegible] μίσει τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ τριάκοντα τετταράκοντα [illegible]

6 δέκα: cf. schol. Aesch. p. 82, 11 ἑκάστης φυλῆς εἷς. ‖ 13 ἀρχήν τινα Et. M ‖ 16 εὐθύνα ... ἦν Phot. ‖ 28 [illegible] cod. ‖ 30 ἀνακρίνοντες cod.

b7 ἀστικὸν Lex. Seg. ‖ 14 ῑ add. Valesius. ‖ 17 ῑ om. cod. ‖ 18 ῑ: cod. ε̄. ‖ 27 ε̄, ῑ Boeckh: ῑ, ε̄ codd [illegible] add. Meier.

s. τετταράκοντα: κληρωτή τις ἦν 'Αθή-
ι μ τὸν ἀριθμόν, οἳ τὰς ἰδιωτικὰς δίκας ἐδί-
λα τὰς μὲν ἄχρι δέκα δραχμῶν αὐτοτελεῖς
;ειν, τὰς δὲ ὑπὲρ ταύτας τοῖς διαιτηταῖς πα-

rhet. Seg. p. 306, 15: ἀρχή τίς ἐστι κλη-
ράκοντα τὸν ἀριθμὸν πρὸς οὓς αἱ ἴδιαι δίκαι
ο καὶ τὰ μέχρι δέκα δραχμῶν. τὰ δ' ὑπὲρ
μημα τοῖς διαιτηταῖς παραδιδόασιν.
rhet. Seg. (ἡγ. δικ.) p. 310, 22: οἱ τεσ-
. . . οὗτοι, ἕως ἦσαν οἱ τριάκοντα, ἕως δέκα
δίκαζον κατὰ δήμους.

414.

cr. s. διαιτηταί: . . . εἰσὶ δὲ οἱ διαιτηταὶ
δικαστῶν· οὗτοι μὲν γὰρ ἐν δικαστηρίοις ἐδί-
εδειγμένοις καὶ τὰς ἀπὸ τῶν διαιτητῶν ἐφε-
ιον, οἱ δὲ διαιτηταὶ πρότερον κλήρῳ λαχόντες
ντων αὐτοῖς τῶν κρινομένων τοῖς κρινομένοις
ι εἰ μὲν ἤρεσκε τοῖς ἀντιδίκοις, τέλος εἶχεν
δὲ μή, τὰ ἐγκλήματα καὶ τὰς προκλήσεις
ρτυρίας, ἔτι δὲ καὶ τοὺς νόμους καὶ τὰς ἄλ-
ἑκατέρων ἐμβαλόντες εἰς καδίσκους καὶ ση-
παρεδίδοσαν τοῖς εἰσαγωγεῦσι τῶν δικῶν. λέ-
ι αὐτῶν 'Αριστοτέλης ἐν 'Αθηναίων πο-

8, 126: διαιτηταὶ δ' ἐκ τῶν ὑπὲρ ἑξήκοντα
ων ἐκληροῦντο, καὶ ἐπεκληροῦντο αὐτοῖς αἱ
ι ἀτιμία ἀφώριστο τῷ μὴ διαιτήσαντι τὴν
ταν δίαιταν. διήτων δ' ἐν ἱεροῖς. πάλαι δ'
η πρὶν ἐπὶ διαιτητὰς ἐλθεῖν εἰσήγετο. ἔλεγον
ι δίαιταν καὶ ἡ δίαιτα ἐκαλεῖτο ἐπιτροπή.
αὐτῶν εἰ εἰς δικαστήριον γένοιτο, εἰς ἐχῖνον
ἐμβαλόντες ἰδίᾳ ἑκατέρας τὰς τοῦ φεύγον-
κοντος κατεσημαίνοντο.
h. s. διαιτηταί: 'Αθήνησιν ἕτεροί τινες τῶν δι-
ἐπέτρεπον οἱ ἀμφισβητοῦντες τὰ ἐγκλήματα,
διήτων· εἰ δὲ μή, ἀνέπεμπον ἐπὶ τοὺς δικα-
ε περὶ ἑξήκοντα ἔτη γεγονότες διήτων.
het. Seg. (Schol. Plat. p. 457 Bk.) p. 235, 20:
νες εἰσί: κριταί. ἦσαν γὰρ διαιτηταί τινες
ν κριταί. εἰ δέ τινες μὴ ἐπείθοντο τοῖς διαι-
οῖς, εἰσῆγον αὐτοὺς εἰς δικαστήριον. ἐγίνοντο
πάντες 'Αθηναῖοι οἷς ἑξηκοστὸν ἔτος ἦν. τὸν
διαιτητὴν ἐξῆν εἰσαγγέλλειν, καὶ εἴ τις
ι ἦν τὸ ἐπιτίμιον.

415.

Harpocrat. s. *ἐχῖνος*: ἔστι μὲν ἄγγος τι εἰς ὃ τὰ γραμματεῖα τὰ πρὸς τὰς δίκας ἐτίθεντο. ... μνημονεύει τοῦ ἄγγους τούτου καὶ 'Αριστοτέλης ἐν τῇ 'Αθηναίων πολιτείᾳ καὶ 'Αριστοφάνης Δαναΐσιν.

Photius (I, 240 Naber) s. ἐχῖνοι: οἱ μὲν χαλκοῖ, οἱ δὲ ἐκ κεράμου· εἰς οὓς καθιᾶσιν οἱ διαιτηταὶ τὰ γραμματεῖα τῶν μαρτυριῶν ἅ τινες ἐμαρτύρησαν, καὶ κατασημηνάμενοι μετὰ ταῦτα εἰ ἐγκληθείη ἡ δίαιτα τοῖς δικασταῖς ἐπεδίδουν.

Photius (Lex. Seg.) s. ἐχῖνος: καδίσκος τίς ἐστι χαλκοῦς, εἰς ὃν αἵ τε μαρτυρίαι καὶ αἱ προκλήσεις ἔγγραφοι ἐνεβάλλοντο ὑπὸ τῶν δικαζομένων· καὶ κατεσημαίνοντο ἵνα μηδεὶς κακουργήσῃ περὶ τὰ ἐμβαλλόμενα.

416.

Pollux, 8, 62: *ἔφεσις* δέ ἐστιν ὅταν τις ἀπὸ διαιτητῶν ἢ ἀρχόντων ἢ δημοτῶν ἐπὶ δικαστὴν ἐφῇ, ἢ ἀπὸ βουλῆς ἐπὶ δῆμον, ἢ ἀπὸ δήμου ἐπὶ δικαστήριον, ἢ ἀπὸ δικαστῶν ἐπὶ ξενικὸν δικαστήριον· ἐφέσιμος δ' ὠνομάζετο ἡ δίκη. αὗται δὲ καὶ ἔκκλητοι δίκαι ἐκαλοῦντο. τὸ δὲ παρακαταβαλλόμενον ἐπὶ τῶν ἐφέσεων, ὅπερ οἱ νῦν παραβόλιον καλοῦσι, παράβολον 'Αριστοτέλης λέγει.

417.

Harpocr. s. *ἐπὶ Παλλαδίῳ*: Δημοσθένης ἐν τῷ κατ' 'Αριστοκράτους, ὡς καὶ 'Αριστοτέλης ἐν 'Αθηναίων πολιτείᾳ, ἐν ᾧ δικάζουσιν ἀκουσίου φόνου καὶ βουλεύσεως οἱ ἐφέται.

Hesychius ἐπὶ Παλλαδίῳ: δικαστήριον ἔνθα ἐδίκαζον οἱ ἐφέται τοῖς ἀκουσίων φόνων δικαζομένοις.

Eust. in Od. p. 1419, 53 (Suid. ex Photio, Lex. Seg. p. 311, 8) ἐδίκαζον δὲ κατὰ Παυσανίαν ἐκεῖ ἀκουσίου φόνου οἱ ἐφέται.

418.

Harpocr. s. *βουλεύσεως*: ἐγκλήματος ὄνομα ... ὅταν ἐξ ἐπιβουλῆς τίς τινι κατασκευάσῃ θάνατον, ἐάν τε ἀποθάνῃ ὁ ἐπιβουλευθεὶς ἐάν τε μή. ... μάρτυς 'Ισαῖος ἐν τῷ πρὸς Εὐκλείδην ἐπὶ Παλλαδίῳ λέγων εἶναι τὰς δίκας, Δείναρχος δὲ ἐν τῷ κατὰ Πιστίου ἐν 'Αρείῳ πάγῳ. 'Αριστοτέλης δ' ἐν τῇ 'Αθηναίων πολιτείᾳ τῷ 'Ισαίῳ συμφωνεῖ.

419.

Harpocrat. s. *ἐπὶ Δελφινίῳ*: δικαστήριόν ἐστιν οὕτω καλούμενον 'Αθήνησι. δικάζονται δὲ ἐνταῦθα οἱ

1. μετά. ‖ 9 διαιτηταῖς: δικασταῖς cod. ‖ 29 διήτων: ita Kühne pro τῶν.
υργήσῃ μετὰ τὸ ἅπαξ ἐμβάλλεσθαι Lex. Seg.

ὁμολογοῦντες μὲν ἀπεκτονέναι δικαίως δὲ πεποιηκέναι τοῦτο λέγοντες, ὡς Δημοσθένης ἐν τῷ κατ' Ἀριστοκράτους δηλοῖ καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ.

Pollux 8, 119: ... οὓς ὡμολόγει μὲν ἀποκτεῖναι, δικαίως δ' ἔφη τοῦτο δεδρακέναι.

(**Suid. ex Phot.** ἐπὶ Δ., **Hesych. et Lex. Seg. p. 311, 13 s.** δικαστήρια) **Eustath. in Il. p. 1221, 30:** δικαστήριον Ἀθήνησιν ἐπὶ τῶν ὁμολογούντων φασὶ δεδρακέναι μὲν φόνον, κατὰ νόμους δέ.

420.

Schol. in Aristoph. Plut. 278 (cf. schol. ad 277) ὁ δὲ Χάρων τὸ ξύμβολον: περὶ τοῦ παραδιδομένου τοῖς εἰσιοῦσιν εἰς τὸ δικαστήριον συμβόλου. Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ οὕτω γράφει „τοῖς γὰρ δικαστηρίοις χρῶμα   ἐπιγέγραπται ἐφ' ἑκάστῳ ἐπὶ τῷ σφηκίσκῳ τῆς εἰσόδου. ὁ δὲ λαβὼν τὴν βακτηρίαν βαδίζει εἰς δικαστήριον τὸ ὁμόχρουν μὲν τῇ βακτηρίᾳ, ἔχον δὲ τὸ αὐτὸ γράμμα ὅπερ ἐν τῇ βαλάνῳ. ἐπειδὰν δὲ εἰσέλθῃ, παραλαμβάνει σύμβολον δημοσίᾳ παρὰ τοῦ εἰληχότος ταύτην τὴν ἀρχήν".

421.

Schol. in Aristoph. vesp. 684 τοὺς τρεῖς ὀβολούς: τὸν φόρον λέγει, ἀφ' ὧν ἐδίδοτο τὸ τριώβολον. τοῦτο δὲ ἄλλοτε ἄλλως ἐδίδοτο, τῶν δημαγωγῶν τὰ πλήθη κολακευόντων, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν πολιτείαις.

Hesych. s. δικαστικόν: Ἀριστοφάνης ἐν Ὥραις τριώβολόν φησιν εἶναι· οὐ μέντοι ἕστηκεν, ἀλλ' ἄλλοτε ἄλλως ἐδίδοτο.

Pollux 8, 113: τὸ δικαστικόν, ὅπερ καὶ τριώβολον καὶ δυ' ὀβολὼ καὶ ὀβολὸς ἦν Ἀττικός.

422.

Zenob. 6, 29 (Phot.) s. ὑπὲρ τὰ Καλλικράτους: ... Ἀριστοτέλης δέ φησιν ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ Καλλικράτην τινὰ πρῶτον τῶν δικαστῶν τοὺς μισθοὺς εἰς ὑπερβολὴν αὐξῆσαι, ὅθεν καὶ τὴν παροιμίαν εἰρῆσθαι.

423.

Harpocr s. διαμεμετρημένη ἡμέρα: μέτρον τί ἐστιν ὕδατος πρὸς μεμετρημένον ἡμέρας διάστημα ῥέον. ἐμετρεῖτο δὲ τῷ Ποσειδεῶνι μηνί. πρὸς δὴ τοῦτο ἠγωνίζοντο οἱ μέγιστοι καὶ περὶ τῶν μεγίστων ἀγῶνες. διενέμετο δὲ εἰς τρία μέρη τὸ ὕδωρ, τὸ μὲν τῷ διώκοντι τὸ δὲ τῷ φεύγοντι, τὸ δὲ τρίτον τοῖς δικάζουσι [illegible] δὲ σαφέστατα αὐτοὶ οἱ ῥήτορες δεδηλώκασιν ... [illegible]στοτέλης δ' ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ διδάσκει [illegible] τούτων.

424.

Harpocrat. s. τετρυπημένη: ... Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ γράφει ταυτί „ψῆφοι δέ εἰσι [illegible] καὶ αὐλίσκον ἔχουσαι ἐν τῷ μέσῳ, αἱ μὲν ἡμίσειαι τετρυπημέναι, αἱ δὲ ἡμίσειαι πλήρεις. οἱ δὲ λαχόντες [illegible] τὰς ψήφους, ἐπειδὰν εἰρημένοι ὦσιν οἱ λόγοι, π[illegible] δόασιν ἑκάστῳ τῶν δικαστῶν δύο ψήφους, τετρυπημένην καὶ πλήρη, φανερὰς ὁρᾶν τοῖς ἀντιδίκοις ἵνα μήτε πλή]ρεις μήτε τετρυπημένας λαμβάνωσιν".

Photius (Lex. Seguer.) τετρυπημένη ψῆφος: [illegible] ψήφων οὐσῶν χαλκῶν καὶ αὐλίσκον ἐχουσῶν [illegible] ἦσαν τετρυπημέναι ὅσαι καὶ κατεψηφίσαντο, αἱ δὲ [πλή]ρεις ἀτρύπητοι ὅσαι ἠφίεσαν τοὺς κρινομένους.

425.

Lex. rhet. Cantabrig. p. 670, 30 (p. 16[illegible]) s. ἴσαι αἱ ψῆφοι αὐτῶν: ἐγένοντο δὲ ἴσαι ψῆφοι [illegible] Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ· „αἱ [illegible] τοῦ μὲν διώκοντος αἱ τετρυπημέναι, τοῦ δὲ φεύγοντος [αἱ] πλήρεις· ὁποτέρῳ δ' ἂν πλείους γένωνται, οὗτος [illegible] ὅτε δὲ ἴσαι, ὁ φεύγων ἀπέφυγεν", ὡς καὶ Θε[illegible] τῇ Σωκράτους ἀπολογίᾳ.

426.

Schol. Aristoph. equit. 1150 κημόν: ... [illegible] ὁ ἐπὶ τοῦ καδίσκου εἰς ὃν τὰς ψήφους καθίεσαν [illegible] δικαστηρίοις. Κρατῖνος δὲ αὐτὸν ἐν Νέμεσι [illegible] ἠθμὸν καλεῖ. τοιοῦτος γὰρ ἐγίνετο καὶ ἡ [illegible] χώνῃ, ὡς καὶ Σοφοκλῆς ἐν Ἰνάχῳ. ὕστερον [illegible] φορεῖς δύο ἵσταντο ἐν τοῖς δικαστηρίοις, ὁ μὲν χ[αλκοῦς] ὁ δὲ ξύλινος· καὶ ὁ μὲν κύριος ἦν, ὁ δὲ ἄκυρος [illegible] δὲ καὶ ὁ χαλκοῦς, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης, [illegible]νον ἐπίθημα εἰς τὸ αὐτὴν μόνην τὴν ψῆφον [illegible] πρὸς τοῦτο οὖν ὁ κημός.

Pollux 8, 123: ψήφους δ' εἶχον χαλκᾶς [illegible] τετρυπημένην καὶ ἀτρύπητον, καὶ κάδον ᾧ κημὸς [illegible] δι' οὗ καθίετο ἡ ψῆφος. αὖθις δὲ δύο ἀμφορεῖς [illegible] χαλκοῦς ὁ δὲ ξύλινος, ὁ μὲν κύριος ὁ δὲ ἄκυρος [illegible] δὲ χαλκῷ ἐπῆν ἐπίθημα μιᾷ ψήφῳ χώραν ἔχ[illegible]

427.

Schol. in Aristoph. vesp. 578 παίδων [illegible]

15 lacunam ind. Dobraeus, sic explet Dindorf: τί ἐστιν ἴδιον ἑκάστῳ καὶ γράμμα. ‖ 36 μισθούς: δικαστικούς [illegible]
b9 post πλήρεις add. ABCD μήτε ταύτη (ταῦτα A) ὑπομείνας. ‖ 13 μήτε τετρυπημένας: ita ex Harp. Phot., [illegible] τας C) ABC et Suid. i. e. μὴ τετρυπη (...) ut supra. ‖ 20 haec, coll. Harp. et Photio. qui eodem fonte utuntur, sic [illegible] tegranda: ἴσαι αἱ ψῆφοι αὐτῷ ἐγένοντο: Αἰσχίνης κατὰ Κτησιφῶντος ... ἐπὶ τῶν παρ' ὀλίγον ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἁλισκομένων [illegible] γὰρ οἱ διωκόμενοι ἀπὸ τῶν δικαζομένων κἂν ἴσαι γενωνται ψῆφοι, ὡς Ἀριστοτέλης ...

ν: πρὸς τὸ ἔθος. Ἀριστοτέλης δέ φησιν οἱ ἐγγραφόμενοι δοκιμάζονται οἳ νεώτεροι μὴ ν.

428.

ocrat. s. περίπολος: ... Ἀριστοτέλης ων πολιτείᾳ περὶ τῶν ἐφήβων λέγων φησὶν ' δεύτερον ἐνιαυτὸν ἐκκλησίας ἐν τῷ θεάτρῳ ἀποδεξάμενοι τῷ δήμῳ περὶ τὰς τάξεις καὶ ἰσπίδα καὶ δόρυ παρὰ τοῦ δήμου περιπολοῦσι καὶ διατρίβουσιν ἐν τοῖς φυλακτηρίοις".

429.

ocrat. s. στρατεία ἐν τοῖς ἐπωνύμοις: ἡ ἐν τοῖς ἐπωνύμοις στρατεία δεδήλωκεν Ἀρι- ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ λέγων „εἰσὶ γὰρ ἐπώ- μὲν οἱ τῶν φυλῶν, δύο δὲ καὶ τεσσαράκοντα ιῶν. οἱ δὲ ἔφηβοι ἐγγραφόμενοι πρότερον μὲν υμένα γραμματεῖα ἐνεγράφοντο, καὶ ἐπεγρά- ις ὅ τε ἄρχων ἐφ' οὗ ἐνεγράφησαν ὁ ἐπώ- ὁ τῷ προτέρῳ ἔτει δεδιῳκηκώς· νῦν δὲ εἰς τὴν ιγράφονται". καὶ μετ' ὀλίγα „χρῶνται δὲ λοις καὶ πρὸς τὰς στρατείας, καὶ ὅταν ἡλικίαν προγράφουσιν ἀπὸ τίνος ἄρχοντος ἐπωνύμου ; δεῖ στρατεύεσθαι".

ocr. s. ἐπώνυμοι: ... διττοί εἰσιν οἱ ἐπώ- ιὲν $\overline{\iota}$ τὸν ἀριθμὸν ἀφ' ὧν αἱ φυλαί· ἕτεροι δὲ ἐφ' ὧν αἱ ἡλικίαι προσαγορεύονται τῶν πολι- κάστον ἔτος ἀπὸ $\overline{\iota\eta}$ ἐτῶν μέχρις $\overline{\xi}$.

. M. p. 369, 16 (Lex. Seg. p. [illegible]45, 17) s. διττοί εἰσιν οὗτοι, οἱ μὲν λεγόμενοι τῶν ἡλι- εἰσι δύο καὶ τεσσαράκοντα οἳ καλοῦνται καὶ ώνυμοι· οἱ δὲ δέκα ἀφ' ὧν αἱ φυλαὶ προση- οἷον Ἐρεχθεύς, Αἰγεύς, Πανδίων, Λεώς, Ἀκά- ς, Κέκροψ, Ἱπποθόων, Αἴας, Ἀντίοχος. ταῦτα ι ὀνόματα ἀπόροις ὁ Πύθιος εἵλετο, Κλει- τω διαταξαμένου τὸ πᾶν πλῆθος εἰς δέκα

430.

ocr. s. ἀδύνατοι: ... οἱ ἐντὸς τριῶν μνῶν τὸ σῶμα πεπηρωμένοι. ἐλάμβανον δὲ οὗτοι ες ὑπὸ τῆς βουλῆς δύο ὀβολοὺς τῆς ἡμέρας ιβολόν, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων .. ἔστι δὲ καὶ λόγος τις ὡς Λυσίου περὶ τοῦ ν ᾧ ὡς ὀβολὸν λαμβάνοντος μέμνηται.

Synag. lex. Seg. (Lex. Seg. p. 200, 3) p. 345, 15 ἀδύνατοι: οἱ μέρος τι βεβλαμμένοι τοῦ σώματος ὡς μηδὲ ἐργάζεσθαι· οἳ καὶ ἐχορηγοῦντο τὰ πρὸς τὸ ζῆν παρὰ τῆς πόλεως, μισθοφορούντων αὐτῶν τῶν ἐντὸς τριῶν μνῶν περιουσίαν κεκτημένων. ἐδοκιμάζοντο δὲ οἱ ἀδύνατοι ὑπὸ τῆς τῶν πεντακοσίων βουλῆς καὶ ἐλάμβανον τῆς ἡμέρας, ὡς μὲν Λυσίας ὀβολὸν ἕνα . . . Ἀριστοτέλης δὲ δύο ἔφη.

Hesych. ἀδύνατοι: οἱ ἐντὸς κεκτημένοι τριῶν μνῶν παρὰ Ἀττικοῖς. ἐλάμβανον δὲ παρὰ τῆς βουλῆς δύο ὀβολούς.

431.

Harpocr. p. 140, 17: Ὅτι νόμος ἐστὶν ὑπὲρ τεσσαράκοντα ἔτη γενόμενον χορηγεῖν παισὶν Αἰσχίνης τε ἐν τῷ κατὰ Τιμάρχου φησὶ καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ.

Αἰγινητῶν.

432.

Athenaeus VI p. 272d: Ἀριστοτέλης δ' ἐν Αἰγινητῶν πολιτείᾳ καὶ παρὰ τούτοις φησὶ γενέσθαι ἑπτὰ καὶ τεσσαράκοντα μυριάδας δούλων.

Schol. (Vrat. A) Pindari Olymp. 8, 30: οὕτω γὰρ ἐπλήθυναν οἱ Αἰγινῆται, ὡς τεσσαράκοντα ἑπτὰ μυριάδας οἰκετῶν κτήσασθαι, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης.

Αἰτωλῶν.

433.

Strabo VII p. 321: ὅτι δὲ πλάνητες (οἱ Λέλεγες) καὶ μετ' ἐκείνων (τῶν Καρῶν) καὶ χωρὶς καὶ ἐκ παλαιοῦ καὶ αἱ Ἀριστοτέλους πολιτεῖαι δηλοῦσιν. ἐν μὲν γὰρ τῇ Ἀκαρνάνων φησὶ τὸ μὲν ἔχειν αὐτῆς Κουρῆτας, τὸ δὲ προσεσπέριον Λέλεγας, εἶτα Τηλεβόας· ἐν δὲ τῇ τῶν Αἰτωλῶν τοὺς νῦν Λοκροὺς Λέλεγας καλεῖ· κατασχεῖν δὲ καὶ τὴν Βοιωτίαν αὐτούς φησιν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τῇ Ὀπουντίων καὶ Μεγαρέων· ἐν δὲ τῇ Λευκαδίων καὶ αὐτόχθονά τινα Λέλεγα ὀνομάζει, τούτου δὲ θυγατριδοῦν Τηλεβόαν, τοῦ δὲ παῖδας δύο καὶ εἴκοσι Τηλεβόας, ὧν τινὰς οἰκῆσαι τὴν Λευκάδα.

Ἀκαρνάνων.

434.

Strabo VII p. 321: ἐν μὲν γὰρ τῇ Ἀκαρνάνων

εἰς τὸ ληξιαρχικὸν γραμματεῖον. ‖ 8 παρὰ τοῦ δήμου τὰς τ. Valesius. ‖ 14 εἰσὶ γάρ φησιν Phot. Suid., om. v. λέγων. ‖ αν codd. item Phot. Suid., corr. Bekk. ‖ ὁ ἐπ. καὶ ὁ: καὶ ἐπ. ὁ codd. ‖ 19 δεδιῳκηκώς: δεδεικτικῶς codd. BD, δεδεικ- ιεικτικῶς AC (καὶ ἐπώνυμος ὁ τῷ προτέρῳ ἐπιδεδημηκώς Phot. et Suid.). ‖ 32 Ἀκάμας: ἀλμᾶς codd. ‖ 34 ἀπόροις: ἄπορα ot. (Et. M v. 9—11) s. ἐπώνυμοι (ἀποσούντων γὰρ αὐτῶν ὄνομα ταῖς φυλαῖς θέσθαι, ἀπὸ τῶν ἐνδοξοτάτων τοῦτο ποιῆσαι). ‖ . . διαταξάμενος codd. ‖ 39 codd. πεπηρωμένον.
ν Müll.: αὐτοῖς cod., f. αὐτῆς. ‖ 9 τριῶν περὶ (om. μνῶν) cod.

(πολιτείᾳ Ἀριστοτέλης) φησὶ τὸ μὲν ἔχειν αὐτῆς Κουρῆτας, τὸ δὲ προσεσπέριον Λέλεγας, εἶτα Τηλεβόας.

435.

Schol. in Pind. Nem. 3, 27 *παγκρατίου στόλῳ*: ... Ἀριστοτέλης δὲ Λεύκαρόν φησι τὸν Ἀκαρνᾶνα πρῶτον ἔντεχνον τὸ παγκράτιον ποιῆσαι.

Ἀκραγαντίνων.

436.

Pollux 4, 174: Ἀριστοτέλης δὲ ἐν μὲν Ἀκραγαντίνων πολιτείᾳ προειπὼν ὡς ἐζημίουν πεντήκοντα λίτρας, ἐπάγει „ἡ δὲ λίτρα δύναται ὀβολὸν Αἰγιναῖον".

Pollux 9, 80: καὶ μὴν ἐν Ἀκραγαντίνων πολιτείᾳ φησὶν Ἀριστοτέλης ζημιοῦσθαί τινας τριάκοντα λίτρας, δύνασθαι δὲ τὴν λίτραν ὀβολὸν Αἰγιναῖον.

(Etymol. Gud. p. 371, 22) Hesych. s. *λίτρα*: ὀβολός.

Ἀμβρακιωτῶν.

437.

Stephani Byz. epit. s. *Δεξαμεναί*: μέρος τῆς Ἀμβρακίας, ἀπὸ Δεξαμενοῦ τοῦ Μεσόλου παιδὸς καὶ Ἀμβρακίας τῆς θυγατρὸς Φόρβαντος τοῦ Ἡλίου. τὸ ἐθνικὸν Δεξαμεναῖος, ὡς Ἀριστοτέλης φησὶν ἐν τῇ Ἀμβρακιωτῶν πολιτείᾳ.

(Ἀντανδρίων.)

438.

Steph. Byz. s. *Ἄντανδρος*: πόλις ὑπὸ τὴν Ἴδην πρὸς τῇ Μυσίᾳ τῆς Αἰολίδος, ἀπὸ Ἀντάνδρου τοῦ στρατηγοῦ Αἰολέων. τὸ ἐθνικὸν Ἀντάνδριος. Ἀριστοτέλης φησὶ ταύτην ὠνομάσθαι Ἠδωνίδα διὰ τὸ Θρᾷκας Ἠδωνοὺς ὄντας οἰκῆσαι, καὶ Κιμμερίδα Κιμμερίων ἐνοικούντων ἑκατὸν ἔτη.

Plin. n. h. 5, 123: *rursus in litore Antandros Edonis prius vocata, dein Cimmeris.*

Ἀργείων.

439.

Plin. 7, 195: *turres, ut Aristoteles, Cyclopes (invenerunt).*

440.

Pollux 10, 179: εἴη δ' ἂν καὶ φείδων τι ἀγγεῖον ἐλαιηρὸν ἀπὸ τῶν Φειδωνίων μέτρων ὠνομασμένων, ὑπὲρ ὧν ἐν Ἀργείων πολιτείᾳ Ἀριστοτέλης λέγει.

441.

Strabo VIII p. 373 Cas.: Δρυόπων δ' οἰκητήριόν φασι καὶ τὴν Ἀσίνην ... ἐκ τῶν περὶ Σπερχειὸν τόπων ὄντας αὐτοὺς Δρύοπος τοῦ Ἀρκάδος κατοικ[illegible] ταῦθα, ὡς Ἀριστοτέλης φησίν.

Ἀρκάδων.

442.

Harpocr. p. 280: *μύριοι ἐν Μεγάλ[illegible]* ... συνέδριόν ἐστι κοινὸν Ἀρκάδων ἁπάντων, [illegible] μνημονεύουσιν οἱ ἱστορικοί. διείλεκται δὲ περὶ [illegible] Ἀριστοτέλης ἐν τῇ κοινῇ Ἀρκάδων πολιτ[illegible]μενος τοῦ βιβλίου.

Photius s. *μυρίων*: συνέδριον ἦν μυρίων ἐ[illegible] πόλει τῆς Ἀρκαδίας.

Lex. Seg. p. 280, 4 *μύριοι*: οὓς Θηβα[illegible]κισαν πάλαι διῳκισμένους διὰ τὴν πρὸς Λακεδ[illegible] ἔχθραν.

Ἀχαιῶν.

Testatur Sopater (Phot. bibl. cod. 161).

Βοττιαίων.

443.

Plutarch. Thes. 16: ὅτι μὲν οὖν Ἀνδρόγε[illegible] τὴν Ἀττικὴν ἀποθανεῖν δόλῳ δόξαντος ὅ τε Μίνως [illegible] κακὰ πολεμῶν εἰργάζετο τοὺς ἀνθρώπους καὶ τ[illegible]νιον ἔφθειρε τὴν χώραν· ἀφορία τε γὰρ καὶ [illegible] σκηψε πολλὴ καὶ ἀνέδυσαν οἱ ποταμοί· καὶ [illegible] προστάξαντος ἱλασαμένοις τὸν Μίνω καὶ διαλλα[illegible] φήσειν τὸ μήνιμα καὶ τῶν κακῶν ἔσεσθαι [illegible] κηρυκευσάμενοι καὶ δεηθέντες ἐποιήσαντο συνθ[illegible] πέμπειν δι' ἐννέα ἐτῶν δασμὸν ἠϊθέους ἑπτὰ [illegible] θένους τοσαύτας, ὁμολογοῦσιν οἱ πλεῖστοι τῶ[illegible] φέων. τοὺς δὲ παῖδας εἰς Κρήτην κομιζομέ[illegible] τραγικώτατος μῦθος ἀποφαίνει τὸν Μινώταυ[illegible] Λαβυρίνθῳ διαφθείρειν ... Φιλόχορος δέ φησ[illegible] συγχωρεῖν Κρῆτας, ἀλλὰ λέγειν ... Ἀριστ[illegible] καὶ αὐτὸς ἐν τῇ Βοττιαίων πολιτείᾳ δῆλός [illegible] μίζων ἀναιρεῖσθαι τοὺς παῖδας ὑπὸ τοῦ Μ[illegible] θητεύοντας ἐν τῇ Κρήτῃ καταγηράσκειν. καί [illegible] εὐχὴν παλαιὰν ἀποδιδόντας ἀνθρώπων ἀπαρχ[illegible] φοὺς ἀποστέλλειν, τοῖς δὲ πεμπομένοις [illegible] ἐκγόνους ἐκείνων συνεξελθεῖν. ὡς δὲ οὐχ [illegible] φειν ἑαυτοὺς αὐτόθι πρῶτον μὲν εἰς Ἰταλίαν [illegible] κἀκεῖ κατοικεῖν περὶ τὴν Ἰαπυγίαν, ἐκεῖθεν [illegible] Θρᾴκην κομισθῆναι καὶ κληθῆναι Βοττιαίους [illegible] κόρας τῶν Βοττιαίων θυσίαν τινὰ τελούσας ἐπᾴ[illegible] εἰς Ἀθήνας".

Plutarch. quaest. Graec. 35: Τί δή [illegible]ραις τῶν Βοττιαίων ἔθος ἦν λέγειν χορεύουσ[illegible]

;"; Κρῆτάς φάσιν εὐξαμένους ἀνθρώπων ἀπαρ- λελφοὺς ἀποστεῖλαι, τοὺς δὲ πεμφθέντας ὡς ἰεμίαν οὖσαν εὐπορίαν, αὐτόθεν εἰς ἀποικίαν καὶ πρῶτον μὲν ἐν Ἰαπυγίᾳ κατοικῆσαι, ἔπειτα ης τοῦτον τὸν τόπον κατασχεῖν ἀναμεμιγμένων ηναίων. ἔοικε γὰρ μὴ διαφθείρειν ὁ Μίνως οὓς Ἀθηναῖοι κατὰ τὸν δασμὸν ἠϊθέους, ἀλλὰ κα- ρ' ἑαυτῷ λατρεύοντας. ἐξ ἐκείνων οὖν τινὲς καὶ νομιζόμενοι Κρῆτες εἰς Δελφοὺς συναπε- ὅθεν αἱ θυγατέρες τῶν Βοττιαίων ἀπομνημο- τοῦ γένους ᾖδον ἐν ταῖς ἑορταῖς „ἴωμεν εἰς

Γελώων.

444.

ol. in Pind. Pyth. 1, 89 καμάτων δ' ἐπί- ιράσχοι: καμάτων φησὶ τῶν συνεχόντων τὸν τοῦ νοσήματος τῆς λιθουρίας. φησὶ γάρ που τοτέλης ἐν τῇ τῶν Γελώων πολιτείᾳ Γέλωνα ἱέρωνος ἀδελφὸν ὑδέρῳ νοσήματι τὸν βίον τε- αὐτὸν δὲ τὸν Ἱέρωνα ἐν τῇ τῶν Συρακουσίων θουρίᾳ δυστυχῆσαι.

archus de Pyth. orac. 19: ἴστε τοίνυν ὅτι ὑδρωπιῶν, Ἱέρων δὲ λιθιῶν ἐτυράννησεν.

Δελφῶν.

445.

ectio proverbiorum Milleri s. τὸ Αἰσώπειον τη λέγεται κατὰ τῶν δυσαποτρίπτοις ὀνείδεσι κότων· τοῖς γὰρ Δελφοῖς ἀνελοῦσι τὸν Αἴ- έβη τὸ δαιμόνιον χαλεπῆναι, ὡς μέμνηται καὶ έλης ἐν τῇ Δελφῶν πολιτείᾳ.

ob. 1, 47 (Diog. 1, 46) s. Αἰσώπειον αἷμα: ἐπὶ ονίπτοις ὀνείδεσι καὶ κακοῖς συνεχομένων. ἐπειδὴ φοῖς) ἀδίκως τὸν Αἴσωπον ἀνελοῦσιν ὠργίσθη τὸ καὶ διὰ τοῦτο τὴν Πυθίαν φασὶν ἀνῃρηκέναι άσκεσθαι τὸ ἐπὶ Αἰσώπῳ μύσος. οὕτω γὰρ ἐγένετο ὁ Αἴσωπος ὡς μυθεύεται αὐτὸν ἀνα- ς Τυνδάρεων καὶ Ἡρακλῆν καὶ Γλαῦκον.

Δηλίων.

446.

ius n. h. 4, 66: *hanc (Delum) Aristoteles ita appellatam prodidit, quoniam repente apparuerit enata. Aglaosthenes Cynthiam, alii Ortygiam, Asteriam, Lagiam, Chlamydiam, Cynethum, Pyrpilen igne ibi primum reperto.*

Schol. Apoll. Rh. 1, 308: Δῆλος μία τῶν Κυκλάδων νήσων, ἱερὰ Ἀπόλλωνος, ἣ πρὶν μὲν ἄδηλος, ὕστερον δὲ Ἀστερία ... πάλιν δὲ Ὀρτυγία ...

Etym. M. p. 264, 22: Δῆλος: ἡ ἱερὰ τοῦ Ἀπόλλωνος. εἴρηται ὅτι κρυπτομένην αὐτὴν ἐν τῇ θαλάσσῃ ὁ Ζεὺς δήλην ἐποίησε καὶ ἀνέδωκε.

447.

Diogenes Laert. 8, 13: ἀμέλει καὶ βωμὸν προσκυνῆσαι (Πυθαγόραν φασὶν) μόνον ἐν Δήλῳ τὸν Ἀπόλλωνος τοῦ γενέτορος, ὅς ἐστιν ὄπισθεν τοῦ κερατίνου, διὰ τὸ πυροὺς καὶ κριθὰς καὶ πόπανα μόνα τίθεσθαι ἐπ' αὐτοῦ ἄνευ πυρός, ἱερεῖον δὲ μηδέν, ὥς Ἀριστοτέλης ἐν Δηλίων πολιτείᾳ.

Iamblichus de vita Pythag. 25: λέγεται δὲ περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον θαυμασθῆναι αὐτὸν περὶ τὴν Δῆλον προσελθόντα μόνον πρὸς τὸν ἀναίμακτον, λεγόμενον δὲ τοῦ γενέτορος Ἀπόλλωνος βωμὸν καὶ τοῦτον θεραπεύσαντα.

ibid. 35: καθάπερ καὶ πρότερον ὅτε εἰς Δῆλον κατέπλευσεν· ἐκεῖ τε γὰρ πρὸς μόνον τὸν βωμὸν τὸν τοῦ γενέτορος Ἀπόλλωνος προσευξάμενος, ὃς μόνος ἀναίμακτός ἐστιν, ἐθαυμάσθη παρὰ τοῖς ἐν τῇ νήσῳ.

448.

Athen. VII p. 296c: Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῇ Δηλίων πολιτείᾳ (Γλαῦκόν φησι τὸν θαλάττιον δαίμονα) ἐν Δήλῳ κατοικήσαντα μετὰ τῶν Νηρηΐδων τοῖς θέλουσι μαντεύεσθαι.

(Ἐπιδαυρίων.)

449.

Strabo VIII p. 374: ἡ Ἐπίδαυρος δ' ἐκαλεῖτο Ἐπίκαρος. φησὶ γὰρ Ἀριστοτέλης κατασχεῖν αὐτὴν Κᾶρας, ὥσπερ καὶ Ἑρμιόνην, τῶν δ' Ἡρακλειδῶν κατελθόντων Ἴωνας αὐτοῖς συνοικῆσαι τοὺς ἐκ τῆς Ἀττικῆς τετραπόλεως συνεπομένους εἰς Ἄργος.

Steph. s. Ἐπίδαυρος: πόλις πρὸς τῷ Ἄργει θηλυκῶς λεγομένη ... τινὲς δὲ Λειμήρην ... ἐκαλεῖτο καὶ Μειλισσία καὶ Αἱμηρὰ διὰ τὸ συνεχῶς αἱμάσσεσθαι τὸν βωμὸν ... εἶτα Ἐπίταυρος καὶ Ἐπίδαυρος.

oc fragmentum cum aliis duobus ad academiam Berolinensem misit Millerus litteris rogatus. vid. supra not. ad || 30 περιπεπτηκότων cod. („f. περιπεπτωκότων" Millerus, ut ἐμπεπτωκότων prov. Bodl. et Vat. II, 187 ed. Gotting.). || ex Diogeniano etc. addidit Schottus.

venatibus Lagia vel Cynetho Solinus, Πελασγία Steph. || *Chlamydiam* vulgo: *cheran muidian* (A), *cerani mydyan, cera-* codd. || *cynetum* codd. || 20 μόνον: αὐτὸν codd. || δὲ: καὶ codd || 29 θέλουσι: θεοῖς cod. Marc. || 35 Ἐπίκαρος Str epit. ιυρος codd. et Stephanus Byz. || 42 Ἐπίταυρος: sic ex Stephano etiam Eustathius.

Ἠλείων.

450.

Harpocr. (Lex. Seg., Etym. M.) s. ἑλλανοδίκαι: ... Ἀριστοτέλης Ἠλείων πολιτείᾳ τὸ μὲν πρῶτόν φησιν ἕνα καταστῆσαι τοὺς Ἠλείους ἑλλανοδίκην, χρόνου δὲ διελθόντος β̄, τὸ δὲ τελευταῖον θ̄. Ἀριστόδημος δ' ὁ Ἠλεῖος φησι τοὺς τελευταίους τιθέντας τὸν ἀγῶνα ἑλλανοδίκας εἶναι ῑ, ἀφ' ἑκάστης φυλῆς ἕνα.

Schol. in Pind. Olymp. 3, 22: περὶ δὲ τοῦ τῶν ἑλλανοδικῶν ἀριθμοῦ Ἑλλάνικός φησι καὶ Ἀριστόδημος, ὅτι τὸ μὲν πρῶτον β̄, τὸ δὲ τελευταῖον ῑ· τοσαῦται γὰρ αἱ τῶν Ἠλείων φυλαὶ καὶ ἀφ' ἑκάστης εἷς ἦν ἑλλανοδίκης.

451.

Strabo VIII p. 345: τινὲς δὲ ὅλην μὲν (τὴν νῦν Ἠλείαν) μὴ κατασχεῖν αὐτούς (τοὺς Καύκωνας), δίχα δὲ μεμερισμένους οἰκεῖν, τοὺς μὲν πρὸς τῇ Μεσσηνίᾳ κατὰ τὴν Τριφυλίαν, τοὺς δὲ πρὸς τῇ Δύμῃ κατὰ τὴν Βουπρασίδα καὶ τὴν κοίλην Ἦλιν· Ἀριστοτέλης δ' ἐνταῦθα (περὶ Δύμην καὶ Ἦλιν καὶ τὸν Καύκωνα) μάλιστα οἶδεν ἱδρυμένους αὐτούς.

Ἠπειρωτῶν.

452.

Steph. Byz. ep. s. Ἀμύνται: ἔθνος Θεσπρωτικόν. ... Ἀριστοτέλης ἐν τῇ τῶν Ἠπειρωτῶν πολιτείᾳ.

Θετταλῶν.

Testis Sopater (Phot. bibl. cod. 161).

453.

Iunius Philargyrius (Iunilius Flagrius) in Virgil georg II, 97 *sunt et Aminaeae (vites)*: *Aminaeos Aristoteles in politiis hoc scribit Thessalos fuisse, qui suae regionis vites in Italiam transtulerint, atque illis inde nomen impositum.*

Hesychius s. Ἀμιναῖον: δι' ἑνὸς ν, τὸν οἶνον λέγει· ἡ γὰρ Πευκετία Ἀμιναία λέγεται.

Macrobius saturn. 3, 20, 6: *uvarum ista sunt genera, Aminaea, scilicet a regione, nam Aminaei fuerunt ubi nunc Salernum est.*

Plinius n. h. 3, 70: *a Surrento ad Silarum amnem triginta milia passuum ager Picentinus fuit Tuscorum, templo Iunonis Argivae ab Iasone condito insignis. intus oppidum Salerni, Picentia.*

454.

Eustath. in Odyss. ν, 408 p. 1746 [illegible] **proverbio** ἐς κόρακας): Παυσανίας δὲ [illegible] Βοιωτοῖς (ἀναστάτοις ὑπὸ Θρᾳκῶν γενομένοις [illegible] ἀποικίας μαντευομένοις) ἔχρησεν ὁ θεός, ἔνθα [illegible] ρακες αὐτοῖς ὀφθῶσιν, ἐκεῖ κατοικεῖν. ἰδόντες [illegible] κόρακας πετομένους περὶ τὸν Παγασητικὸν κό[illegible] τοῦ Ἀπόλλωνος ἱερούς), οὓς ἄκακοι παῖδες [illegible] σαν, καὶ (τελεῖσθαι τὸν χρησμὸν φήσαντες) ἐκεῖ καλέσαντες τὸ χωρίον Κόρακας. ὕστερον [illegible] ἐκβαλόντες αὐτοὺς ἔπεμπον ἐκεῖ τοὺς φυγα[illegible] ὁ δ' αὐτὸς λέγει καὶ ὅτι Ἀριστοτέλης [illegible] κατασχόντος καὶ κοράκων πολλῶν γενομένω[illegible] θρώπους θηρεύοντας αὐτοὺς καὶ περικαθαίροντας [illegible] ἀφιέναι ζῶντας καὶ ἐπιλέγειν τῷ λοιμῷ φεῦγ[illegible] ρακας.

Photius lex. s. ἐς κόρακας: Βοιωτοῖς [illegible] σεν ὅπου ἂν λευκοὶ κόρακες ὀφθῶσιν, ἐκεῖ [illegible] περὶ δὲ τὸν Παγασητικὸν κόλπον ὑπὸ παίδω[illegible] γυψωθέντας κόρακας ἰδόντες περιπετομένους τ[illegible] λωνος ᾤκησαν χωρίον Κόρακας. ὕστερον δὲ [illegible] βαλόντες αὐτοὺς τοὺς φυγαδευομένους ἐς αὐτ[illegible] οἱ δὲ ὡς τοῦ ζῴου ἀναιδοῦς καὶ δυτικοῦ τ[illegible] ὄντος. Ἀριστοτέλης δέ φησι λοιμοῦ κα[illegible] καὶ κοράκων πολλῶν γενομένων τοὺς ἀνθρώπ[illegible] τας αὐτοὺς καὶ περικαθαίροντας ἐὰν ζῶντας, [illegible] γειν τῷ λοιμῷ φεῦγ' ἐς κόρακας.

[**Eustath. in Il.** α, **359 p. 117** ὅθεν κα[illegible] τικὰ παρ' Ἀριστοτέλει τὰ καθ' ὕδατος [illegible]

455.

Harpocrat. s. τετραρχία: τεττάρων [illegible] τῆς Θετταλίας ἕκαστον μέρος τετρὰς ἐκαλ[illegible] φησιν Ἑλλάνικος ἐν τοῖς Θετταλικοῖς. ὄνομα [illegible] εἶναι ταῖς τετράσι Θετταλιῶτιν Φθιῶτιν Πε[illegible] Ἑστιαιῶτιν. καὶ Ἀριστοτέλης δὲ ἐν τῇ κοι[illegible] λῶν πολιτείᾳ ἐπὶ Ἀλεύα τοῦ πυρροῦ διῃρ[illegible] εἰς δ̄ μοίρας τὴν Θετταλίαν.

456.

Schol. (Vat.) ad Eurip. Rhes. v. [illegible] **Cobet, p. 29 t. I Dind.)** πολλὰ πελτασ[illegible] πέλτη ἀσπίς ἐστιν ἴτυν οὐκ ἔχουσα, κα[illegible] Ἀριστοτέλης ἐν Θεσσαλῶν πολιτείᾳ γρά[illegible] „διελὼν δὲ τὰς πόλεις Ἀλεύας ἔταξε κατ[illegible] παρέχειν ἑκάστους, ἱππέας μὲν τεσσαράκ[illegible]

33 *politiis*: *politicis* vulgo (*polypticis* cod. Guelph.). ‖ 37 Πικεντία Voss. ‖ 40 *Falernum* codd. (rec., uno excep[illegible] 5. 4 (7, 9) quae uncis inclusa sunt supplevi ex schol. in Aristoph. nub. 133. ‖ 8 ὑπὸ μέθης scil. ut in schol [illegible] λωνος cod. (i. e. τοὺς τοῦ Ἀπόλλωνος ἱερούς, ut habet schol. Aristoph.). ‖ 23 δυτικοῦ (δυστικοῦ): δυνατικοῦ cod. ([illegible] 43 τὰς πόλεις: τὴν πόλιν cod. ‖ Ἀλεύας: αλέας cod. ‖ κατὰ: καὶ cod. ‖ 44 πελταστὰς Cobet: ὁπλίτας cod.

ις δὲ ὀγδοήκοντα. ἦν δὲ ἡ πέλτη ἀσπὶς ἴτυν οὐκ ουσα (οὐδ') ἐπίχαλκος (οὐδὲ βοὸς ἀλλ') αἰγὸς (ἢ ;) δέρματι περιτεταμένη. καὶ τριάκοντα ⟨ὁπλίτας⟩, οἳ ιρὸν δόρυ πάντες ἐφόρουν ὃ σχέδιον ἐκαλεῖτο.

(Phot., Lex. Seg. s. πελτασταί) Eustath. in Il. 295 p. 905, 59: τὸ δὲ χαλκείη δέδωκε τοῖς μεθ' Ὅμη- ἐπίχαλκον ἀσπίδα εἰπεῖν πρὸς διαστολήν, φασί, τῆς λτης. ἡ γὰρ πέλτη οὔτε ἴτυν ἔχει, καὶ αἰγὸς ἢ οἰὸς ιέσταλται δέρματι. — p. 911, 63: ὅτι δὲ καὶ ἡ λτη ἀσπὶς ἦν δέρματι κεκαλυμμένη αἰγὸς ἢ οἰὸς ιείρηται.

Hesych. s. πέλτη: ἀσπὶς ἴτυν οὐκ ἔχουσα.

Schol. in Plat. legg. VII p. 453 Bk.: πέλτη ἐστὶν ος ἀσπίδος, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης, ἥτις ἴτυν οὐκ ει οὐδ' ἔστιν ἐπίχαλκος οὐδὲ βοὸς ἀλλ' αἰγὸς δέρματι ιτεταμένη.

457.

Athen. XI p. 499: λάγυνον δὲ μέτρου λέγου- εἶναι ὄνομα παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, ὡς χοὸς καὶ κοτύ- ', χωρεῖν δ' αὐτὸ κοτύλας Ἀττικὰς δώδεκα. ... ιστοτέλης δ' ἐν τῇ Θετταλῶν πολιτείᾳ θηλυκῶς λέ- θαί φησιν ὑπὸ Θετταλῶν τὴν λάγυνον.

458.

Ammonius de diff. voc. p. 147 Valck. s. χλαμὺς χλαῖνα διαφέρει, καθὸ διὰ πολλῶν ἀπέδειξε Δίδυ- ἐν ὑπομνήματι δευτέρου Ἰλιάδος· ἡ μὲν χλαῖνα ικὸν φόρημα, χλαμὺς δὲ Μακεδονικόν, ... διαφέρειν τὶ καὶ τῷ σχήματι· ἡ μὲν γὰρ χλαῖνα τετράγωνον, τίν, ἱμάτιον, ἡ δὲ χλαμὺς εἰς κύκλον περὶ τὰ κάτω ῆκται. καὶ τοὺς χρησαμένους πολὺ καὶ ἀπ' ἀλλή- διεστάναι. προσάγεται Ἀριστοτέλην Φύλαρχον λέμωνα ὅτι πολὺ διαφέρουσιν.

Schol. ad Il. β, 183 χλαῖναν: χλαῖνα ἡ τετρά- ος, χλαμὺς ἡ εἰς ὀξὺ λήγουσα.

Pollux 10, 124: Ὅμηρος καὶ τὰ λεπτὰ (ἱμάτια) ίνας καλεῖ. οἱ μέντοι Ἀττικοὶ τὸ λεπτὸν χλανίδα τὸ ἱππικὸν χλαμύδα, ὡς Θετταλῶν.

(Θηβαίων.)

459.

Schol. in Dionys. Thrac. gramm. (in Bekkeri Gr. t. II) p. 783, 1: τῶν στοιχείων εὑρετὴν ἄλλοι καὶ Ἔφορος ἐν δευτέρῳ Κάδμον φασί. τινὲς δὲ τῆς ίκων εὑρέσεως πρὸς ἡμᾶς διάκτορον γεγενῆσθαι, ὡς καὶ Ἡρόδοτος ἐν ταῖς ἱστορίαις καὶ Ἀριστοτέλης λέγει. φασὶ γὰρ ὅτι Φοίνικες μὲν εὗρον τὰ στοιχεῖα, Κάδμος δὲ ἤγαγεν αὐτὰ εἰς τὴν Ἑλλάδα.

ibid. schol. p. 786, 1: τῶν στοιχείων ὁ Κάδμος εὑρετής ἐστιν, ὥς φησιν Ἔφορος καὶ Ἀριστοτέλης. ἄλλοι δὲ λέγουσιν ὅτι Φοινίκων εἰσὶν εὑρήματα, Κάδμος δὲ ταῦτα διεπόρθμευσεν εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Plinius 7, 192: *litteras semper arbitror Assyriis fuisse, sed alii apud Aegyptios a Mercurio, ut Gellius, alii apud Syros repertas volunt. utique in Graeciam intulisse e Phoenice Cadmum sedecim numero, quibus Troiano bello Palamedem adiecisse quattuor hac figura* ΖΘΦΧ, *totidem post Simonidem melicum* ΗΞΨΩ, *quarum omnium vis in nostris recognoscitur. Aristoteles decem et octo priscas fuisse* ΑΒΓΔΕΖΙΚΛΜΝΟΠΡΣΤΥΦ *et duas ab Epicharmo additas* ΘΧ *quam a Palamede mavolt.*

Plin. 7, 195: *lapicidinas Cadmus Thebis (invenit).*

Plin. 7, 197: *auri metalla et flaturam Cadmus Phoenix ad Pangaeum montem.*

Clem. Alex. strom. 1, 75 p. 132 Sylb.: Κάδμος δὲ ὁ Φοίνιξ λιθοτομίαν ἐξεῦρε καὶ μέταλλα χρυσοῦ τὰ περὶ τὸ Παγγαῖον ἐπενόησεν ὄρος.

460.

Zenob. prov. 6, 17 τί οὐκ ἀπήγξω ἵνα Θήβησιν ἥρως γένῃ: ταύτης Πλάτων ἐν Μενέλεῳ μέμνηται. φασὶ δὲ ὅτι ἐν Θήβαις οἱ ἑαυτοὺς ἀναιροῦντες οὐδεμιᾶς τιμῆς μετεῖχον. καὶ Ἀριστοτέλης δέ φησι περὶ Θηβαίων τὸ αὐτὸ τοῦτο, ὅτι τοὺς αὐτόχειρας ἑαυτῶν γινομένους οὐκ ἐτίμων. τὸ οὖν „ἵνα ἥρως γένῃ" κατ' εὐφημισμὸν εἴρηται.

Phot. lex. s. τί οὐκ ἀπήγξω ἵνα Θήβησιν ἥρως γένῃ: κέχρηται αὐτῇ Πλάτων ἐν Μενελάῳ, παρὰ δὲ τὴν ἱστορίαν· οἱ γὰρ ἐν Θήβαις ἑαυτοὺς διαχειρισάμενοι οὐδ' ἡστινοσοῦν τιμῆς ἠξιοῦντο.

(Ἰασέων.)

461.

Schol. BL in Iliad. β, 126 ἐς δεκάδας διακοσμηθεῖμεν: ἔθος πλείονας τῶν δέκα μὴ συνεσθίειν, ὡς καὶ Ἀριστοτέλης ἐν πολιτείαις φησίν.

2 quae uncis inclusa sunt, addidi ex Eust. et lexicis. ‖ 3 ὁπλίτας om. cod. ‖ 4 οἱ Cobet: ἡ cod. | μικρόν Pflugk: μακρόν cod. ‖ κύκλον (cf. Ptol. Asc. et Cyrill. gl. χλαῖνα): τέλειον vulgo. ‖ 30 καὶ τούς: ὥστε τοὺς Scal. ‖ 43 τινὲς δὲ τῆς C. Müller: τῆς δὲ ‖ 44 διάκτορον: διόσκορον cod.

b13 ΖΘΦΧ (cf. Bekk. Anecd. II p. 782): ΘΞΦΧ Sillig. ‖ 14 ΗΞΨΩ: ΖΗΨΩ Sillig. cf. var. lect. ed. Sillig. et Franz elem. p. 12.

Exc. polit. Heraclid. (p. 28 Schn.) Ἰασέων: τούτοις οὐκ ἐξῆν ἐν γάμοις πλείους ἑστιᾶν ⟨τῶν⟩ δέκα καὶ γυναικῶν ἴσων οὐδὲ γάμους ποιεῖν πλεῖον ἡμερῶν δύο.

Ἰθακησίων $\overline{μβ}$.

462.

Etymol. Magn. p. 144, 22 (Eudoc. p. 394) s. Ἀρκείσιος: ὁ ἥρως, ὁ πάππος Ὀδυσσέως . . . Ἀριστοτέλης δὲ ἐν τῇ Ἰθακησίων πολιτείᾳ, τὸν Κέφαλον οἰκοῦντα ἐν ταῖς ἀπ' αὐτοῦ κληθείσαις Κεφαλληνίαις νήσοις, ἄπαιδα ἐπιπολὺ ὄντα, ἐρόμενον τὸν θεὸν κελευσθῆναι ᾧ ἂν ἐπιτύχῃ θήλει συγγενέσθαι· παραγενόμενον δὲ εἰς τὴν πατρίδα καὶ δὴ ἐντυχόντα ἄρκτῳ κατὰ χρησμὸν συγγενέσθαι, τὴν δὲ ἐγκύμονα γενομένην μεταβαλεῖν εἰς γυναῖκα καὶ τεκεῖν παῖδα, Ἀρκείσιον ἀπὸ ἄρκτου.

Io. Tzetzes in Antehomerica sua 479 (p. 34 Schirach) Κεφαλλῆνες: Κεφαλλῆνες λέγονται ἀπὸ Κεφάλου τοῦ Δηιονέως, τοῦ Ἀρκεισίου πατρός· κυριεύσας γὰρ τῆς χώρης οὕτως αὐτὴν ὠνόμασε. τούτῳ τῷ Κεφάλῳ ἄπαιδι ὄντι ἐδόθη χρησμὸς παιδοποιῆσαι μιγέντα τῷ ἐντυχόντι θήλει· ὃς ἄρκτῳ μιγεὶς τὸν Ἀρκείσιον ἔτεκεν, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἰθακησίων πολιτείᾳ.

Exc. pol. Heracl. (p. 27 Schn.): Κεφάλῳ μαντευσαμένῳ περὶ παίδων ὁ θεὸς εἶπεν, ᾧ ἂν ἐντύχῃ πρῶτον συγγενέσθαι· τὸν δὲ περιτυχεῖν ἄρκτῳ καὶ πλησιάσαντα γεννῆσαι   γυναῖκα, ἐξ ἧς τὸν Ἀρκείσιον φερωνύμως ὀνομασθῆναι.

463.

(Eudoc. p. 77) Eustath. in Odyss. π, 118 p. 1796 Rom.: Ἀριστοτέλης δὲ ἐν Ἰθακησίων πολιτείᾳ καὶ Ἑλλάνικος δὲ Τηλέμαχόν φασι Ναυσικάαν γῆμαι τὴν Ἀλκινόου καὶ γεννῆσαι τὸν Περσέπτολιν.

464.

Plutarch. quaest. Graec. 14: Τίνες οἱ παρ' Ἰθακησίοις Κολιάδαι καὶ τίς ὁ φάγιλος; τῷ Ὀδυσσεῖ μετὰ τὴν μνηστηροφονίαν οἱ ἐπιτήδειοι τῶν τεθνηκότων ἐπανέστησαν, μεταπεμφθεὶς δ' ὑπ' ἀμφοτέρων διαιτητὴς Νεοπτόλεμος ἐδικαίωσε τὸν μὲν Ὀδυσσέα μεταναστῆναι καὶ φεύγειν ἐκ τῆς Κεφαλληνίας καὶ Ζακύνθου καὶ Ἰθάκης ἐφ' αἵματι, τοὺς δὲ τῶν μνηστήρων ἑταίρους καὶ οἰκείους ἀποφέρειν ποινὴν Ὀδυσσεῖ τῶν εἰς τὸν οἶκον ἀδικημάτων καθ' ἕκαστον ἐνιαυτόν. αὐτὸς μὲν οὖν εἰς Ἰταλίαν μετέστη, τὴν δὲ ποινὴν τῷ υἱῷ καθιερώσας ἀποφέρειν ἐκέλευσε τοὺς Ἰθακησίους· ἦν δ' ἄλφιτα, [illegible] ρία, ἔλαιον, ἅλες, ἱερεῖα πρεσβύτερα φαγίλων. φ[illegible] δέ φησιν Ἀριστοτέλης τὸν ἀμνὸν εἶναι. τοὺς [illegible] Εὔμαιον ἐλευθερώσας ὁ Τηλέμαχος κατέμιξε [illegible] πολίτας καὶ τὸ γένος ἐστὶ Κολιαδῶν ἀπ' Εὐμα[illegible] Βουκολιδῶν ἀπὸ Φιλοιτίου.

Hesych. φάγιλος: ἀμνός.

465.

Tzetzes ad Lycophr. 799 (p. 790 M[illegible] μάντιν δὲ νεκρὸν (Εὐρυτὰν στέψει λεώς): [illegible] στοτέλης φησὶν ἐν Ἰθακησίων πολιτείᾳ Εὐρυτ[illegible] εἶναι τῆς Αἰτωλίας ὀνομασθὲν ἀπὸ Εὐρύτου, [illegible] εἶναι μαντεῖον Ὀδυσσέως.

466.

Phot. lex. s. σκυτάλη: ἐπιστολὴ Λακω[illegible] δὲ ἡ σκυτάλη ξύλον ἐξεσμένον ἐπίμηκες. δύο δ[illegible] Λακεδαιμονίοις ὑπῆρχον σκυτάλαι, καὶ τὴν μ[illegible] κατεῖχον οἱ ἔφοροι τῶν Λακεδαιμονίων, τὴν δ[illegible] τῷ ἐκπεμπομένῳ παρ' αὐτῶν στρατηγῷ παρεῖχ[illegible] ὁπότε ἐβούλοντό τι ἐπιστεῖλαι αὐτῷ, φέροντες [illegible] λευκὸν περιεῖλλον τὴν σκυτάλην καὶ ἐπὶ τοῦ [illegible] ἔγραφον, καὶ ἀνελίττοντες παρεῖχον τὸν ἱμάντα τ[illegible] φέροντι. τοῦτο δὲ ἐποίουν ἵνα μὴ μανθάνωσ[illegible] φέροντες τὸ δηλούμενον ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ στρατη[illegible] χόμενος τὸν ἱμάντα τῇ ἑαυτοῦ σκυτάλῃ περιειλ[illegible] ἀνεγίνωσκεν οὕτω τὰ γεγραμμένα. λέγεται [illegible] ἐπιστολὴ σκυτάλη καὶ αὐτὸ τὸ ξύλον ἐφ' [illegible] ἐπιστολή. Διοσκουρίδης δὲ ἐν τοῖς περὶ νομίμ[illegible] δανείζοντας ἐν Σπάρτῃ διαιρεῖν σκυτάλην δ[illegible] μαρτύρων καὶ γράφειν τὸ συμβόλαιον ἐν ἑκατ[illegible] ματι, καὶ τὸ μὲν ἑνὶ τῶν μαρτύρων διδόναι, [illegible] ἑαυτοῦ ἔχειν. ἐχρῶντο δ' αὐτῇ καὶ ἄλλοι[illegible] στοτέλης ἐν τῇ Ἰθακησίων πολιτείᾳ $\overline{μβ}$.

Schol. Pind. Olymp. 6, 154 . . . ἀλλ[illegible] ἐχρῶντο πλατείαις σκυτάλαις οἱ Λάκωνες ἐγγρ[illegible] αὐτῶν τὰς ἐπιστολὰς καὶ ἐγκλείοντες εἰς σκύτ[illegible] καὶ οὕτω σφραγίζοντες.

Ἱμεραίων.

467.

Pollux 4, 174: ἐν δὲ Ἱμεραίων πολιτ[illegible] (Ἀριστοτέλης) ὡς οἱ Σικελιῶται τοὺς μὲν [illegible] κοῦς ἑξᾶντα καλοῦσι, τὸν δὲ ἕνα οὐγκίαν, τ[illegible] ρας τριᾶντα, τοὺς δὲ ἓξ ἡμίλιτρον, τὸν δὲ ἴ[illegible]

27 lacunam signif. C. Müller.

6 vulgo Βουκολιῶν. cf. Eust. ad Il. ο, 338 p. 1018. ‖ 21 περιεῖλον cod. (περιείλουν Suid.). ‖ 32 αὐτῇ: αὐτὴ cod [illegible] ἀλλοίως Suid.: ἄλλοι Phot. ‖ 33 $\overline{μβ}$: ita Phot. et Suid. ‖ 43 τέτταρας Boeckh: τρεῖς vulgo.

ρίνθιον στατῆρα δεκάλιτρον ὅτι δέκα ὀβολοὺς ται, ὡς Ἀριστοτέλης φησί. καὶ τοῦ τὴν Δήμητρα φοβουμένην ... κληθῆναι.

l. 9, 80: ἀλλὰ μέντοι παρ' αὐτῷ τις ἂν ἐν ιῶν πολιτείᾳ καὶ ἄλλα εὕροι Σικελικῶν νομισ-όματα, οἷον οὐγκίαν, ὅπερ δύναται χαλκοῦν ἕνα, τα, ὅπερ ἐστὶ δύο χαλκοῖ, καὶ τριᾶντα, ὅπερ καὶ ἡμίλιτρον, ὅπερ ἕξ, καὶ λίτραν, ἣν εἶναι ὀβο-μέντοι δεκάλιτρον δύνασθαι μὲν δέκα ὀβολούς, στατῆρα Κορίνθιον.

Κείων.

is Sopater (Phot. bibl. cod. 161).

468.

ol. in Theocrit. id. 5, 53 (p. 194 Ahrens) δὲ κρατῆρα μέγαν λευκοῖο γάλακτος ταῖς νύμ-σῶ δὲ καὶ ἁδέος ἄλλον ἐλαίω): πάρισον ἔλαιον ταῖς νύμφαις· αὗται γὰρ ἐκθρέψασαι τὸν Ἀρι-ίδαξαν τὴν τοῦ ἐλαίου ἐργασίαν καὶ μέλιτος, Ἀριστοτέλης.

pol. (Κείων) Heraclid. (p. 13, 16 Schn.): δέ φασι μαθεῖν παρὰ μὲν νυμφῶν τὴν προ-ὶ βοῶν ἐπιστήμην, παρὰ δὲ βρισῶν τὴν μελιτ-

s.) Etym. M. p. 213, 55 βρίσαι: νύμφαι ούμεναι, ἢ ὅτι βλίσαι· καὶ γὰρ μελισσουργίαν Ἀρισταῖον ἐδίδαξαν· τροπῇ τοῦ λ εἰς ρ. ἢ θρύειν, ὅ ἐστιν ἀνθεῖν, τὴν ἐλαίαν, ἧς τὴν ἐργα-αὐτὴν ὑπέδειξαν Ἀρισταίῳ τὴν διὰ τῆς ἀμβρο-πὸ τοῦ βρίζαι καὶ κατακοιμίσαι αὐτὸν καὶ κα-λίσαι, ὅτι ἐτιθήνουν αὐτόν.

Κερκυραίων.

469.

ol. Laurent. in Apollon. Rhod. 4, 983 20 Keil) ᾗ ὕπο δὴ κεῖσθαι δρέπανον: ἡ Κέρκυρα. αὕτη πρότερον Σχερία ἐκαλεῖτο. δὲ τὴν αἰτίαν Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Κερκυ-λιτείᾳ. φησὶ γὰρ τὴν Δήμητρα φοβουμένην τῆς ἠπείρου ἐρχόμενοι ποταμοὶ ἤπειρον αὐτὴν δεηθῆναι Ποσειδῶνος ἀποστρέψαι τὰ τῶν πο-ύματα· ἐπισχεθέντων οὖν τούτων, ἀντὶ Δρεπά-ίαν ὀνομασθῆναι.

hanus. Byz. s. Σχερία: ἡ Φαιακία. κέκλη-

470.

Schol. in Aristoph. av. 1463 Κερκυραία: λέγεταί τις Κορκυραία μάστιξ. συνεχῶς δὲ παρὰ Κορκυραίοις ἀταξίαι γίνονται· διὰ τὸ στασιάζειν οὖν ἐπεπόλασε παρ' αὐτοῖς ἡ μάστιξ, ὥστε διπλαῖς γενέσθαι μεγάλαις καὶ ἐλεφαντοκώποις. ἄλλως. λέγεταί τις Κορκυραία μάστιξ. Φρύνιχος Σατύροις „Κορκυραῖαι δ' οὐδὲν ἐπιβάλλουσι μάστιγες". ὥστε καὶ εἰς παροιμίαν ἤδη ἐλθεῖν. Ἀριστοτέλης δὲ τὸ Κορκυραία μάστιξ λέγων φησὶν οὕτως· „διὸ καὶ τὰς κώπας αὐτῶν ἐλεφαντίνας ἐποιήσαντο καὶ τῷ μεγέθει περιττάς· ὅθεν ἡ Κορκυραία ἐπεπόλασε μάστιξ καὶ εἰς παροιμίαν ἦλθε". ταῦτα δὲ λέγων τύπτει αὐτόν.

Zenobius prov. 4, 49 = Hesychius s. Κερκυραία μάστιξ: περιττήν τινα τὴν κατασκευὴν εἶχον αἱ Κερκυραῖαι μάστιγες· διὸ καὶ εἰς παροιμίαν παρῆλθον. οἱ δὲ καὶ διπλᾶς αὐτὰς ἔφασαν εἶναι, εἶχον δὲ ἐλεφαντίνους κώπας καὶ τῷ μεγέθει περιτταὶ ἦσαν. ὑπερηφάνους γὰρ εὐπραγοῦντας τοὺς Κερκυραίους φησὶν Ἀριστοτέλης γενέσθαι.

Collectio proverbiorum Milleri (= Plut. prov. 1, 12) s. ὁ Κερκυραῖος μαστιγούμενος ἅμα αὐτὸν ἠργολάβησεν: αἱ μάστιγες αἱ Κερκυραῖαι λέγονται διάφοροι εἶναι παρὰ τὰς ἄλλας, ὡς ἱστορεῖ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Κερκυραίων πολιτείᾳ.

Κιανῶν.

471.

Schol. in Apollon. Rh. 1, 1177 (p. 375, 15 Keil) Κιανίδος: περιφραστικῶς τὴν Κίον· ἔστι δὲ πόλις Μυσίας ἀπὸ Κίου τοῦ ἀφηγησαμένου τῆς Μιλησίων ἀποικίας, ὡς ἱστορεῖ Ἀριστοτέλης ἐν Κιανῶν πολιτείᾳ. κατῴκησαν δὲ αὐτὴν πρῶτον Μυσοί, ἔπειτα Κᾶρες, τρίτον Μιλήσιοι.

Κολοφωνίων.

472.

Athenaeus XIV p. 618ᵉ: ἦν δὲ καὶ ἐπὶ ταῖς αἰώραις τις ἐπ' Ἠριγόνῃ ἣν καὶ ἀλῆτιν λέγουσιν ᾠδήν. Ἀριστοτέλης γοῦν ἐν τῇ Κολοφωνίων πολιτείᾳ φησίν· „ἀπέθανε δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Θεόδωρος ὕστερον βιαίῳ θανάτῳ. λέγεται δὲ γενέσθαι τρυφῶν τις, ὡς ἐκ τῆς ποι-

τα . . . τριᾶντα Bentley: ἓξ τάλαντα . . . τρία τάλαντα codd. ‖ 7 τέτταρες Boeckh: τρεῖς codd. ‖ 16 πάρισον Ahrens: παρό- 17 de var. lect. cf. Dübner in adnot. p. 137. ‖ 28 ὑπέδειξεν Ἀρισταῖος vulgo, corr. Sylb. ‖ 40 ἐπιχεόμενοι Steph. Byz. ‖ ληθῆναι Steph.

Ἀριστοφάνης codd. ‖ 18 διὸ . . . παρῆλθον om. Hes. ‖ 21 γάρ: δὲ καὶ cod. Hes. ‖ 22 γενέσθαι: ποιεῖσθαι ἢ γενέσθαι cod. 25 ἠργολάβησεν Wyttenbach: ἐργολάβησεν cod. Milleri, ἠργολάβησαι Plut. ‖ 26 ὡς . . . πολιτείᾳ om. Plut.

ήσεως δῆλόν ἐστιν· ἔτι γὰρ καὶ νῦν αἱ γυναῖκες ᾄδουσιν αὐτοῦ μέλη περὶ τὰς αἰώρας".

Pollux 4, 55: ἦν δέ τι καὶ ἀλῆτις ᾆσμα ταῖς αἰώραις προσᾳδόμενον, Θεοδώρου ποίημα τοῦ Κολοφωνίου.

(Κορινθίων.)

473.

Diogenes Laertius 1, 98: οὗτος (ὁ Περίανδρος) πρῶτος δορυφόρους ἔσχε καὶ τὴν ἀρχὴν εἰς τυραννίδα μετέστησε. καὶ οὐκ εἴα ἐν ἄστει ζῆν τοὺς βουλομένους, καθά φησιν Ἔφορος καὶ Ἀριστοτέλης.

Exc. pol. Heracl. (p. 11, 8 Schn.): Περίανδρος δὲ πρῶτος μετέστησε τὴν ἀρχὴν δορυφόρους ἔχων καὶ οὐκ ἐπιτρέπων ἐν ἄστει ζῆν.

474.

Diogenes Laertius 1, 99: Σωτίων δὲ καὶ Ἡρακλείδης καὶ Παμφίλη ἐν τῷ πέμπτῳ τῶν ὑπομνημάτων δύο φασὶ Περιάνδρους γεγονέναι τὸν μὲν τύραννον τὸν δὲ σοφὸν καὶ Ἀμβρακιώτην ... καὶ Ἀριστοτέλης μὲν τὸν Κορίνθιόν φησιν εἶναι τὸν σοφόν, Πλάτων δὲ οὔ φησι.

(Κρητῶν.)

475.

Schol. in Theocrit. 13, 9 (p. 355 Ahrens) ὅσσα μαθὼν ἀγαθός: Ἀριστοτέλης φησὶν ὑπὸ Ῥαδαμάνθυος παιδευθῆναι τὸν Ἡρακλέα.

476.

Schol. in Pind. Pyth. 2, 127 (p. 322 Boeckh): ... Ἀριστοτέλης δὲ πρῶτον Ἀχιλλέα ἐπὶ τῇ τοῦ Πατρόκλου πυρᾷ τῇ πυρρίχῃ φησὶ κεχρῆσθαι, ἣν παρὰ Κρησὶ φησὶ πρύλιν λέγεσθαι, ὥστε παρὰ τὴν πυρὰν τῆς πυρρίχης τὸ ὄνομα θέσθαι.

Schol. Victor. (p. 608, 11 Bekk.) ad Il. ψ, 130 χαλκὸν ζώννυσθαι: Ἀριστοτέλης φησὶ τοὺς πρυλεῖς Ἀχιλλέως. τοὺς δὲ Ἀχαιοὺς τὸν νόμον εἰς Κρήτην κομίσαι· τῶν γὰρ βασιλέων κηδευομένων αὐτὸς προηγεῖται πυρριχίζων ὁ στρατός.

Marius Plotius (vel M. Claudius) Sacerdos (apud Putsch. p. 2624): *Aristoteles autem Achillen ait huius lusus (pyrrichae) inventorem fuisse.*

(Κροτωνιατῶν.)

477.

Schol. in Theocrit. 4, 6 (p. 156, 1 A[illegible] Μίλων: τὸν Κροτωνιάτην Μίλωνά φησιν, ον καὶ [illegible]στοτέλης πολυφάγον φησί. λέγουσι δὲ αὐτὸν [illegible] ἀνδρεῖον. κατεβρώθη δὲ οὗτος ὑπὸ θηρίων ἢ [illegible]θὼν γὰρ εἰς ὄρος καὶ εὑρὼν τινας δένδρον σχ[illegible] σφῆνα δὲ βαλόντας ἐν μέσῳ τοῦ ξύλου, θέλων [illegible]βαλεῖν τὸν σφῆνα ἐκρατήθη ἐκεῖ, καὶ οὕτως [illegible]

(Κυθηρίων.)

478.

Steph. Byz. ep. s. Κύθηρα: νῆσος [illegible]νυμον ἔχουσα πρὸς τῇ Κρήτῃ, ἀπὸ Κυθήρου τοῦ Φ[illegible] ἐκαλεῖτο δὲ Πορφυροῦσσα διὰ τὸ κάλλος τῶν [illegible] τὴν πορφυρῶν, ὡς Ἀριστοτέλης.

Plin. 4, 56: *Cythera cum oppido, antea [illegible]phyris appellata.*

Κυθνίων.

479.

Harpocr. s. Κύθνιοι: ... Κύθνος μία τ[illegible]κλάδων νήσων, ὡς Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Κυθνίων [illegible]

Steph. Byz. s. Κύθνος: νῆσος πρὸς τῇ [illegible] τῶν Κυκλάδων, ἀπὸ Κύθνου κτίσαντος. ἐκαλεῖτ[illegible] Ὀφιοῦσσα καὶ Δρυοπίς.

480.

Zenob. prov. 4, 83 κυθνώλεις [illegible] τοῦτο εἰς παροιμίαν ἦλθε διὰ τὰ Κυθνίοις [illegible] φησὶ γὰρ Ἀριστοτέλης οὕτω κακῶς αὐτοὺς [illegible] ὑπὸ Ἀμφιτρύωνος ὥστε τὰς μεγάλας συμφ[illegible]λεις καλεῖσθαι.

Hesych. s. κυθνώλης: ἐξώλης. [illegible]σθαι τὴν λέξιν φασὶν ἀπὸ Κύθνου τῆς νήσου· [illegible] γὰρ αὐτὴν ὑπὸ Ἀμφιτρύωνος.

Helladius chrestom. (Phot. bibl. cod. 279 [illegible] 14): ὅτι τὸ κυθνώλης διὰ τοῦ λ γράφουσιν, [illegible] τοῦ δ. Ἄργους γὰρ ἦν χωρίον τι καλούμεν[illegible] οὗ τοὺς ἄνδρας ποτὲ Ἀμφιτρύων ἀνεῖλε [illegible] ὀλίγων πάνυ.

Κυμαίων.

481.

Schol. in Eurip. Med. 19 p. 8 t. [illegible]

33 Κρησί: Κυπρίοις codd.

5 λέγουσι etc.: μέμνηται αὐτοῦ Θεόκριτος καὶ Ἀριστοτέλης, ὃν καὶ πολυφάγον φησὶ καὶ ἀνδρεῖον κ. τ. λ. Eudoc. [illegible] Schol.). ‖ 15 τῶν περὶ αὐτὴν Meineke: τὸ περὶ (vel παρὰ) τῶν codd., τῶν ἐν αὐτῇ πορφυρῶν (e Steph.) Eustath. [illegible] codd. Zenob.

:tym. M.) αἰσυμνᾷ: ἡγεῖται καὶ ἄρχει· ἰδίως δέ ησιν Ἀριστοτέλης ὑπὸ Κυμαίων αἰσυμνήτην τὸν ἄρ-οντα λέγεσθαι. „αἰσυμνῆται δὲ κριτοὶ ἐννέα πάντες ·έσταν" τοὺς ἄρχοντας τῶν ἀγώνων.

Argum. Sophoclis Oed. tyr.: ὁ δὲ Ἀριστοτέ-ης ἐν Κυμαίων πολιτείᾳ τοὺς τυράννους φησὶ τὸ πρό-ρον αἰσυμνήτας προσαγορεύεσθαι.

482.

Etymol. M. p 199, 9 (ex Photio) s. βλάξ ... δὲ ἀπὸ τοῦ πρὸς τῇ Κύμῃ χωρίου, τῆς Βλακείας, οὗ ἱμνηται καὶ Ἀριστοτέλης.

Schol. in Plat. politit. p. 373 βλακικά: ... οἱ ἀπὸ τοῦ ἐν Κύμῃ χωρίου, τῆς Βλακείας.

Κυπρίων.

483.

Harpocr. s. ἄνακτες καὶ ἄνασσαι: οἱ μὲν υἱοὶ ῦ βασιλέως καὶ οἱ ἀδελφοὶ καλοῦνται ἄνακτες, αἱ δὲ ἰελφαὶ καὶ γυναῖκες ἄνασσαι· Ἀριστοτέλης ἐν τῇ υπρίων πολιτείᾳ.

484.

Pollux onom. 2, 95: ὁ δὲ Νικοκλέους τοῦ Κυ-ίου πατήρ, ᾧ τὰς παραινέσεις ὁ Ἀθηναῖος σοφιστὴς ραψεν, τὸ μὲν ὄνομα αὐτῷ Τίμαρχος ἦν, διστοίχους εἶχεν ἄρα τῷ Ἀριστοτέλους λόγῳ τοὺς ὀδόντας.

Plinius n. h. 11, 167: *Timarchus Nicoclis fi-ıs Paphii duos ordines habuit maxillarum. fra-r eius non mutavit primores ideoque praetrivit.*

Κυρηναίων.

485.

Schol. in Aristoph. Plut. 925 καὶ τὸ Βάττου λφιον: Βάττος Κυρήνην ἔκτισεν ἐλθὼν ἀπὸ Θήρας ; κατὰ Κρήτην νήσου· ὃν τιμήσαντες Λίβυες ἐχα-αντο αὐτῷ τὸ κάλλιστον τῶν λαχάνων τὸ σίλφιον ὶ ἐν νομίσματι αὐτὸν ἐχάραξαν, τῇ μὲν βασιλέα, τῇ σίλφιον παρὰ τῆς πόλεως δεχόμενον, ὡς Ἀριστο-λης ἐν τῇ Κυρηναίων πολιτείᾳ. ἔνθεν καὶ ἡ παροι-ι ἐπὶ τῶν διαφόρους καὶ ἐξόχους τιμὰς δεχομένων.

ibid. ἄλλως. σίλφιον βοτάνη πολυτίμητος· ἡ δὲ ία τοιαύτη ἐστί. Βάττος ὁ καὶ Ἀριστοτέλης πό-ἐν Λιβύῃ Κυρήνην ἔκτισε κατὰ τὸν δοθέντα αὐτῷ ιὰ τοῦ Ἀπόλλωνος χρησμόν. καὶ οἱ πολῖται οἱ Κυ-ιῖοι ἀνταπόδοσιν τῆς εὐεργεσίας βουλόμενοι χαρίσα-σθαι τῷ βασιλεῖ ἐποίησαν δακτύλιον, ἐν ᾧ ἡ πόλις αὐ-τῶν προσφέρει τῷ βασιλεῖ τὸ σίλφιον.

Suidas s. Βάττου σίλφιον: ἐπὶ τῶν σπανίους τι-μὰς λαμβανόντων· οἱ γὰρ Κυρηναῖοι ἑνὶ τῶν Βάττων ἐξαίρετον ἔδοσαν τὸ σίλφιον καὶ τοῦ νομίσματος ἐπὶ μὲν θατέρου Ἄμμωνα ἐπὶ δὲ θατέρου σίλφιον ἐτύπωσαν.

Hesych. s. Βάττου σίλφιον: παροιμία ἐπὶ τῶν τὰς ὑπερβαλλούσας τιμὰς εὑρισκομένων. μετενήνεκται δὲ ἀπὸ τοῦ Κυρηναίους ἑνὶ τῶν Βαττιαδῶν μεταδοῦναι ἐξαί-ρετον τὸ σίλφιον, ὃ ἐκτετίμηται παρ' αὐτοῖς, ὥστε καὶ ἐν τῷ νομίσματι ὅπου μὲν Ἄμμωνα ὅπου δὲ σίλφιον ἐγκεχαράχθαι.

486.

Pollux 9, 62: ἦν δὲ οὐ δραχμὴ νόμισμα μό-νον, ἀλλὰ καὶ πεντηκοντάδραχμον καὶ πεντάδραχμον παρὰ Κυρηναίοις, καὶ τετράδραχμον ἐκαλεῖτο καὶ τρί-δραχμον καὶ δίδραχμον ... ἦν μέντοι, ὡς Ἀριστοτέ-λης φησίν, ἐν Κυρήνῃ καὶ τετραστάτηρον καὶ στατὴρ καὶ ἡμιστάτηρον χρυσᾶ νομίσματα.

487.

Hesych. s. Ἀμμούς: ὁ Ζεύς. Ἀριστοτέλης.

488.

Antigon. mirab. 159: τῶν δ' ἐν Ἄμμωνι κρηνῶν λέγειν (φησὶ Καλλίμαχος) Ἀριστοτέλη ὅτι τὴν μὲν Ἡλίου γε νομιζομένην μέσων μὲν νυκτῶν καὶ μεσημ-βρίας γίγνεσθαι θερμήν, ἕωθεν δὲ καὶ δείλης καθαπερεὶ κρύσταλλον, ἡ δ' ἄλλη διότι καταβαίνοντος μὲν ἡλίου πηγνύει, ἐπὶ δυσμαῖς δ' ἰόντος ἵσταται.

Exc. Florent. (Isigoni) de mirabilibus 19: Ἀρι-στοτέλης Ἄμμωνος κρήνην εἶναί φησιν, ἧς τὸ μὲν ὕδωρ μεσημβρίας καὶ μεσονυκτίου γίνεσθαι θερμόν, ὃν φύσει ψυχρότατον.

Plinius ita n. h. 2, 228: *Iovis Hammonis stagnum interdiu frigidum noctibus fervet.*

Λακεδαιμονίων.

489.

Schol. in Pindar. Isthm. 6, 18 (p. 551 Boeckh) ἡ Δωρίδ' ἀποικίαν (ἀνίκα ... ἕλον Ἀμύκλας Αἰγεῖ-δαι σέθεν ἔκγονοι): ... εἰσὶν Αἰγεῖδαι φατρία Θηβαίων, ἀφ' ἧς ἧκόν τινες εἰς Σπάρτην Λακεδαιμονίοις βοηθήσον-τες ἐν τῷ πρὸς Ἀμυκλαεῖς πολέμῳ, ἡγεμόνι χρησάμε-νοι Τιμομάχῳ, ὃς πρῶτος μὲν πάντα τὰ πρὸς πόλεμον διέταξε Λακεδαιμονίοις, μεγάλων δὲ παρ' αὐτοῖς ἠξιώθη

36 βασιλέα R: βασιλεία V, βασιλείαν Ald., Eudocia. ‖ 37 παρὰ κ. τ. λ. absunt a cod. Rav. ‖ 41 ὁ καὶ: ὡς vulgo.
b5 ὡς ἐξαίρετον lex q. f. Eudemi. ‖ 9 ἀπὸ τοῦ Κυρηναίους Mus.: ἐπὶ τοῦ Κυρηναίου cod. (Schow.). ‖ 10 ἐκτετίμηται Pearson: -μηται cod.

τιμῶν. καὶ τοῖς Ὑακινθίοις δὲ ὁ χάλκεος αὐτῷ θώραξ προτίθεται· τοῦτον δὲ Θηβαῖοι ὅπλον ἐκάλουν. ταῦτα ἱστορεῖ καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Λακώνων πολιτείᾳ. ... Ἀριστοτέλης γάρ φησιν ὅτι πολεμοῦντες οἱ Λάκωνες Ἀμυκλαεῦσιν, ὡς ἐπύθοντο παρὰ θεοῦ τοὺς Αἰγείδας συμμάχους λαβεῖν, εἰς Ἀθήνας ἐπορεύοντο, καταλύσαντες δ' ἐν Θήβαις εὐωχουμένης τῆς τῶν Αἰγειδῶν φατρίας ἐκλήθησαν· ἀκούσαντες ⟨δὲ⟩ μετὰ δεῖπνον εὐχομένου τοῦ ἱερέως διδόναι τοῖς Αἰγείδαις τοὺς θεοὺς τὰ ἀγαθὰ καὶ συμβαλόντες τὸν χρησμὸν ἐντεῦθεν ἔλαβον τὴν συμμαχίαν.

490.

Plutarch. Lycurg. 1: ἥκιστα δὲ οἱ χρόνοι καθ' οὓς γέγονεν ὁ ἀνὴρ (ὁ Λυκοῦργος) ὁμολογοῦνται. οἱ μὲν γὰρ Ἰφίτῳ συνακμάσαι καὶ συνδιαθεῖναι τὴν Ὀλυμπιακὴν ἐκεχειρίαν λέγουσιν αὐτόν, ὧν ἐστὶ καὶ Ἀριστοτέλης ὁ φιλόσοφος τεκμήριον προσφέρων τὸν Ὀλυμπίασι δίσκον, ἐν ᾧ τοὔνομα τοῦ Λυκούργου διασώζεται καταγεγραμμένον.

491.

Plutarch. Lycurg. 31: ὁ δὲ (Λυκοῦργος) ... ὑπερῆρε τῇ δόξῃ τοὺς πώποτε πολιτευσαμένους ἐν τοῖς Ἕλλησι. δι' ὅπερ καὶ Ἀριστοτέλης ἐλάττονας σχεῖν φησὶ τιμὰς ἢ προσῆκον ἦν αὐτὸν ἔχειν ἐν Λακεδαίμονι, καίπερ ἔχοντα τὰς μεγίστας. ἱερόν τε γάρ ἐστιν αὐτοῦ καὶ θύουσι καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ὡς θεῷ.

Exc. pol. Heraclid. (p. 6, 4): τὴν Λακεδαιμονίων πολιτείαν τινὲς Λυκούργῳ προσάπτουσι πᾶσαν.

492.

Clemens Alex. strom. I p. 132 Sylb.: τόν τε αὖ Λυκοῦργον τὰ νομοθετικὰ εἰς Δελφοὺς πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα συνεχὲς ἀπιόντα παιδεύεσθαι γράφουσι Πλάτων τε καὶ Ἀριστοτέλης καὶ Ἔφορος.

493.

Plutarch. Lyc. 6: οὕτω δὲ περὶ ταύτην (τῶν γερόντων) ἐσπούδασε τὴν ἀρχὴν ὁ Λυκοῦργος, ὥστε μαντείαν ἐκ Δελφῶν κομίσαι περὶ αὐτῆς ἣν ῥήτραν καλοῦσιν. ἔχει δὲ οὕτως· „Διὸς Ἑλλανίου καὶ Ἀθανᾶς Ἑλλανίας ἱερὸν ἱδρυσάμενον, φυλὰς φυλάξαντα καὶ ὠβὰς ὠβάξαντα, τριάκοντα γερουσίαν σὺν ἀρχαγέταις καταστήσαντα, ὥρας ἐξ ὥρας ἀπελλάζειν μεταξὺ Βαβύκας τε καὶ Κνακιῶνος, οὕτως εἰσφέρειν τε καὶ ἀφίστασθαι· δάμῳ δὲ τὰν κυρίαν ἦμεν καὶ κράτος". ἐν τούτοις τὸ μὲν φυλὰς φυλάξαι καὶ ὠβὰς ὠβάξαι διελεῖν ἐστὶ καὶ κατανεῖμαι τὸ πλῆθος εἰς μερίδας, ὧν τὰς με[…] λὰς τὰς δὲ ὠβὰς προσηγόρευκεν. ἀρχαγέται δ[…] σιλεῖς λέγονται, τὸ δὲ ἀπελλάζειν ἐκκλησιά[…] τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν αἰτίαν τῆς πολιτείας εἰς τ[…] ἀνῆψε. τὴν δὲ Βαβύκαν καὶ τὸν Κνακιῶνα […] νοῦντα προσαγορεύουσιν· Ἀριστοτέλης δὲ τ[…] Κνακιῶνα ποταμόν, τὴν δὲ Βαβύκαν γέφυραν. ἐ[…] δὲ τούτων τὰς ἐκκλησίας ἦγον οὔτε παστάδ[…] οὔτε ἄλλης τινὸς κατασκευῆς ... τοῦ δὲ π[…] ἀθροισθέντος εἰπεῖν μὲν οὐδενὶ γνώμην τῶν ἄλλ[…] τὴν δ' ὑπὸ τῶν γερόντων καὶ τῶν βασιλέων π[…] ἐπικρῖναι κύριος ἦν δῆμος.

494.

Plutarch. Lyc. 5: ... τοσούτους δέ (τ[…] φησι κατασταθῆναι τοὺς γέροντας Ἀριστοτέλη[…] τριάκοντα τῶν πρώτων μετὰ Λυκούργου γε[…]μέ[…] τὴν πρᾶξιν ἐγκατέλιπον ἀποδειλιάσαντες.

495.

Plutarch. Lyc. 28: ἡ δὲ καλουμένη κρυπ[…] αὐτοῖς, εἴγε δὴ τοῦτο τῶν Λυκούργου πολιτευμά[…] ἐστιν, ὡς Ἀριστοτέλης ἱστόρηκε, ταύτην ἂν […] τῷ Πλάτωνι περὶ τῆς πολιτείας καὶ τοῦ ἀνδρὸς ε[…] σμένη δόξαν. [ἦν δὲ τοιαύτη. τῶν νέων οἱ ἄρχ[…] χρόνου τοὺς μάλιστα νοῦν ἔχειν δοκοῦντας εἰς τ[…] ραν ἄλλως ἐξέπεμπον ἔχοντας ἐγχειρίδια κα[…] ἀναγκαίαν, ἄλλο δὲ οὐδέν. οἱ δὲ μεθ' ἡμέρα[…] ἀσυνδήλους διασπειρόμενοι τόπους ἀπέκρυπτο[…] καὶ ἀνεπαύοντο, νύκτωρ δὲ κατιόντες εἰς τὰς ὁ[…] εἱλώτων τὸν ἁλισκόμενον ἀπέσφαττον ... Ἀρι[…] δὲ μάλιστά φησι καὶ τοὺς ἐφόρους ὅταν εἰς τ[…] καταστῶσι πρῶτον, τοῖς εἵλωσι καταγγέλλε[…] ὅπως εὐαγὲς ᾖ τὸ ἀνελεῖν.

496.

Plutarch. Cleomen. 9: προεκήρυττον οἱ ἔφ[…] πολίταις εἰς τὴν ἀρχὴν εἰσιόντες, ὡς Ἀρι[…] φησί, κείρεσθαι τὸν μύστακα καὶ προσέχει[…] ἵνα μὴ χαλεποὶ ὦσιν αὐτοῖς· τὸ τοῦ μύστα[…] προτείνοντες, ὅπως καὶ περὶ τὰ μικρότατα τ[…] πειθαρχεῖν ἐθίζωσι.

Plut. de sera num. vind. 4: ἐν Λακεδ[…] ρύττουσιν οἱ ἔφοροι παριόντες εὐθὺς εἰς τ[…] τρέφειν μύστακα καὶ πείθεσθαι τοῖς νόμοις […] λεποὶ ὦσιν αὐτοῖς.

Procl. in Hes. opp. v. 722 (p. 323 Ga[…]

8 δὲ: om codd. ‖ 17 προφέρων Steph. e cod. Par. ‖ 41 al. Βεβύκας. ‖ 42 κνακίωνος codd. ‖ οὕτως: αὐτῶς Sa[…] Döhner. ‖ 43 codd. apud Sintenis γαμωδᾶν γυσιανήμην (γνοιανίμην, γοσιανίμην sim.), emend. O. Müller (τὰν κυρίαν Sin[…] Steph.: διέχειν codd.

b10 ἐφεῖτο Bryanus: ὑφεῖτο codd.

ˀ οὖν Σπάρτῃ τοῖς εἰς ἀρχὴν καθισταμένοις οἱ ἔφοροι ιεκήρυττον μὴ τρέφειν μύστακας, ἵνα τοὺς τὸ φαῦλον ˈτο καὶ εὐτελὲς παραβάντας μειζόνως κολάζωσιν.

497.

Harpocr. s. *μόραν*: . . . συντάγματά τινα Λα- ικὰ οὕτω καλεῖται. διείλεκται δὲ περὶ τούτων Ἀρι- οτέλης ἐν τῇ Λακεδαιμονίων πολιτείᾳ. φησὶ δὲ ὡς ǀ μόραι ἓξ ὠνομασμέναι, καὶ διῄρηνται εἰς τὰς μόρας κεδαιμόνιοι πάντες.

498.

Hesych. s. *λόχοι*: Λακεδαιμονίων φησὶν Ἀριστο- ːνης τέτταρας   πέντε γάρ εἰσιν, ὥς φησιν Ἀρι- οτέλης.

Phot. s. λόχοι: Λακεδαιμονίων $\bar{\delta}$, ὡς Ἀριστοφάνης. υκυδίδης δὲ $\bar{\varepsilon}$, Ἀριστοτέλης $\bar{\zeta}$.

Schol. Aristoph. Lysistr. 453 ὅτι καὶ παρ ῖν εἰσὶ (τέτταρες λόχοι μαχίμων γυναικῶν): παρὰ ῖς γυναιξὶν ὑπάρχουσι $\bar{\delta}$ λόχοι. τοῦτο δέ φησιν, ὅτι ǀ παρὰ Λακεδαιμονίοις τέσσαρες ὑπάρχουσι λόχοι οἷς ῥηται ὁ βασιλεύς. — *τέτταρες λόχοι*: ἀργότερον Λακώνων ἔοικεν ἐξειργάσθαι ὁ ποιητής. λόχοι γὰρ ι εἰσὶ τέτταρες ἐν Λακεδαιμονίᾳ ἀλλὰ $\bar{\varepsilon}$, Ἔδωλος, Σί- , Ἀρίμας, Πλοάς, Μεσσοάγης. ὁ δὲ Θουκυδίδης $\bar{\zeta}$ σὶ χωρὶς τῶν Σκιριτῶν.

Schol. in Thucyd. 4, 8: λόχοι Λακεδαιμονίων ντε, Αἰδώλιος, Σίνις, Σαρίμας, Πλόας, Μεσοάτης.

Hesych. s. *Ἐδωλός*: λόχος Λακεδαιμονίων οὕτως ιλεῖτο.

499.

Schol. in Aristoph. Acharn. 320 μὴ οὐ κατα- ́νειν (τὸν ἄνδρα τοῦτον ἐς φοινικίδα): . . . Ἀριστοτέ- ς δέ φησιν ἐν τῇ Λακεδαιμονίων πολιτείᾳ χρῆσθαι κεδαιμονίους φοινικίδι πρὸς τοὺς πολέμους, τοῦτο μὲν τὸ τῆς χρόας ἀνδρικόν, τοῦτο δὲ ὅτι τὸ τοῦ χρώμα- αἱματῶδες τῆς τοῦ αἵματος ῥύσεως ἐθίζει κατα- νεῖν.

Moeris attic. s. *φοινικίς*: ἔνδυμα Λακωνικὸν ὁπότε πόλεμον ἴοιεν, διὰ τὸ ὁμοχροεῖν τῷ αἵματι. Ἀρι- τέλης ἐν πολιτείᾳ Λακεδαιμονίων.

Plutarch. instit. Lacon. 24: ἐν τοῖς πολέμοις φοι- ῖεν ἐχρῶντο. ἅμα μὲν γὰρ ἡ χρόα ἐδόκει αὐτοῖς ἀν- ὴ εἶναι, ἅμα δὲ τὸ αἱματῶδες τοῦ χρώματος πλείονα ἀπείροις φόβον παρέχειν. καὶ τὸ μὴ εὐπερίφωρον οῖς πολεμίοις εἶναι ἐάν τις αὐτῶν πληγῇ ἀλλὰ δια- ϑάνειν διὰ τὸ ὁμόχρουν, χρήσιμον.

Aelian. var. hist. 6, 6: φοινικίδα δὲ ἀμπέχεσθαι κατὰ τὰς μάχας ἀνάγκη ἦν. ἔχειν δὲ τὴν χρόαν καὶ σεμνότητός τι· πρὸς ταύτῃ γε μὴν καὶ τὴν ῥύσιν τοῦ ἐπι- γενομένου αἵματος ἐκ τῶν τραυμάτων ἔτι μᾶλλον ἐκ- πλήττειν τοὺς ἀντιπάλους, βαθυτέρας τῆς ὄψεως γινομέ- νης καὶ φοβερωτέρας μᾶλλον.

Valer. Max. 2, 6, 2: *idem ad dissimulandum et occultandum vulnerum suorum cruorem punicis in proelio tunicis utebantur, non ne ipsis aspectus eorum terrorem, sed ne hostibus fiduciae aliquid adferret.*

500.

Harpocr. s. *καὶ γὰρ τὸ μηδένα τῶν μαχίμων ἄνευ τῆς τῶν ἀρχόντων γνώμης ἀποδημεῖν*: Ἰσο- κράτους ἐν Βουσίριδι περὶ Λακεδαιμονίων ταῦτα λέγοντος ῥητέον ὅτι καὶ οἱ τὰς Λακεδαιμονίων πολιτείας γεγραφό- τες τὰ ὅμοια εἰρήκασιν· ὁ δὲ Ἀριστοτέλης οὐκ ἐξεῖ- ναί φησιν ἀποδημεῖν τοῖς Λακεδαιμονίοις ὅπως μὴ ἐθί- ζωνται ἄλλων νόμων εἶναι φίλοι. τοῦ μέντοι Ἰσοκράτους τοὺς μαχίμους μόνους λέγοντος κωλύεσθαι ἀποδημεῖν οἱ περὶ Ἀριστοτέλην τοὺς πάντας Λακεδαιμονίους φασίν.

Plutarch. inst. Lacon. 19: ἀποδημεῖν δὲ οὐκ ἐξῆν αὐτοῖς ἵνα μὴ ξενικῶν ἐθῶν καὶ βίων ἀπαιδεύτων μετάσχωσι.

501.

Zenob. prov. 2, 24 (**Diogen. prov.** 2, 36, **Plutarch. prov.** 43): *ἁ φιλοχρηματία Σπάρταν ὀλεῖ, ἄλλο δὲ οὐδέν*: αὕτη λέλεκται ἐπὶ τῶν ἐξ ἅπαντος κερδαίνειν βουλομένων. μετενήνεκται δὲ ἀπὸ χρησμοῦ δοθέντος Λακεδαιμονίοις, ἐν ᾧ ἔχρησε τότε ὁ θεὸς ἀπολεῖσθαι τοὺς Λακεδαιμονίους ὅταν ἀργύριον καὶ χρυσίον τιμήσωσι. μέμνηται τοῦ χρησμοῦ Ἀριστοτέ- λης ἐν τῇ Λακεδαιμονίων πολιτείᾳ.

Schol. ad Eurip. Androm. 446 (p. 165 t. IV Dind.): ὦ πᾶσιν ἀνθρώποισιν ἔχθιστοι βροτῶν (Σπάρτης ἔνοικοι . . . αἰσχροκερδεῖς): . . . ἑξῆς δὲ αὐτοὺς εἴς τε τὰ ἄλλα καὶ φιλοχρηματίαν κακῶς λέγει. καὶ Ἀριστο- τέλης δὲ τοῦτο ἱστορεῖ ἐν τῇ τῶν Λακώνων πολιτείᾳ καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ θεοῦ αὐτοματισθὲν προστίθησιν ἔπος· ἁ φιλο- χρηματία Σπάρταν ὀλεῖ· ἄλλο γὰρ οὐδέν.

502.

Eustath. ad Il. ι, 129 (p. 741, 16 Rom.): . . . κατὰ Αἴλιον Διονύσιον, ὃς καὶ τὸν τῆς παροιμίας Λέσ- βιον ᾠδὸν τὸν Τέρπανδρόν φησι ἢ Εὐαινετίδην ἢ Ἀρι-

1 forte εὐθὺς εἰς ἀρχὴν καθιστάμενοι Wytt. ‖ 5 μόρων codd. ‖ 8 μοῖραι codd. ‖ ἑπτὰ Phot. ‖ μοίρας codd. ‖ 15 dicere debebat ποτέλης δὲ $\bar{\varepsilon}$, Θουκυδίδης (5, 68) $\bar{\zeta}$. ‖ 23 Μεσοάτης O. Müller. ‖ 26 *sic.* ‖ 39 cod. λέγει pro λακεδαιμονίων.
ᵇ29 ὀλεῖ Diod. Plut. Olympiod. Cic., codd. Zen. et ceterorum paroemiogr. ἕλοι. ‖ 40 τοῦ om. codd. ‖ 41 ἀφιλοχρηματίας παν τις ἕλοι A (Vat.). ‖ 45 Εὐαινετίδην Eust. Hes. s. Λέσβιος ᾠδός: Εὐαίνετον Phot.

στοκλείδην. καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Λακεδαιμονίων πολιτείᾳ τὸ μετὰ Λέσβιον ᾠδὸν τὸν Τέρπανδρόν φησι δηλοῦν. ἐκαλοῦντο δέ, φασί, καὶ ὕστερον εἰς τὴν ἐκείνου τιμὴν πρῶτον μὲν ἀπόγονοι αὐτοῦ, εἶτα εἴ τις ἄλλος παρείη Λέσβιος, εἶθ' οὕτως οἱ λοιποὶ μετὰ Λέσβιον ᾠδόν, τὸν ἁπλῶς δηλαδὴ Λέσβιον.

Zenob. prov. 5, 9 μετὰ Λέσβιον ᾠδόν: παροιμία ταττομένη ἐπὶ τῶν τὰ δεύτερα φερομένων ἐξ αἰτίας τοιᾶσδε. Λακεδαιμόνιοι στασιάζοντες μετεπέμψαντο κατὰ χρησμὸν τοῦ θεοῦ ἐκ Λέσβου τὸν μουσικὸν Τέρπανδρον· ἐλθὼν δὲ ἐκεῖνος καὶ τῇ μουσικῇ χρώμενος ἥρμοσεν αὐτῶν τὰς ψυχὰς καὶ τὴν στάσιν ἔπαυσεν. εἴποτε οὖν μετὰ ταῦτα μουσικοῦ τινὸς ἤκουον οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἐπεφώνουν μετὰ Λέσβιον ᾠδόν.

Hesych. s. μετὰ Λέσβιον ᾠδόν: τοὺς ἀπογόνους τοῦ Τερπάνδρου ἀγαθοὺς ἡγουμένους εἶναι κιθαρῳδοὺς πρώτους εἰς τὸν ἀγῶνα προσκαλεῖσθαι, εἶτ' εἴ τις εἴη Λέσβιος ᾠδός.

Photius s. μετὰ Λέσβιον ᾠδόν: ... ἐπὶ τῶν τὰ δεύτερα φερομένων· οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι τοὺς Λεσβίους κιθαρῳδοὺς πρώτους προσεκαλοῦντο. ἀκαταστατούσης γάρ ποτε τῆς πόλεως αὐτῶν χρησμὸς ἐγένετο τὸν Λέσβιον ᾠδὸν μεταπέμπεσθαι. οἱ δ' ἐξ Ἀντίσσης Τέρπανδρον ἐφ' αἵματι φεύγοντα μεταπεμψάμενοι ἤκουον αὐτοῦ ἐν τοῖς συσσιτίοις καὶ κατεστάλησαν.

Exc. pol. Heraclid. (p. 7, 5): Λακεδαιμόνιοι τὸν Λέσβιον ᾠδὸν ἐτίμησαν· τούτου γὰρ ἀκούειν ὁ θεὸς χρησμῳδουμένοις ἐκέλευεν.

Λευκαδίων.
503.

Strabo VII p. 322 in.: ἐν δὲ τῇ Λευκαδίων (πολιτείᾳ Ἀριστοτέλης) καὶ αὐτόχθονά τινα Λέλεγα ὀνομάζει, τούτου δὲ θυγατριδοῦν Τηλεβόαν, τοῦ δὲ παῖδας δύο καὶ εἴκοσι Τηλεβόας, ὧν τινὰς οἰκῆσαι τὴν Λευκάδα.

Λοκρῶν.
504.

Polyb. exc. l. 12, 5: οὐκ ὤκνησα καὶ λέγειν καὶ γράφειν ὅτι τὴν ὑπ' Ἀριστοτέλους παραδιδομένην ἱστορίαν περὶ τῆς ἀποικίας ἀληθινωτέραν εἶναι συμβαίνει τῆς ὑπὸ Τιμαίου λεγομένης. σύνοιδα γὰρ τοῖς ἀνθρώποις ὁμολογοῦσιν ὅτι παραδόσιμος αὐτοῖς ἐστιν αὕτη περὶ τῆς ἀποικίας ἡ φήμη παρὰ πατέρων, ἣν Ἀριστοτέλης εἴρηκεν, οὐ Τίμαιος. καὶ τούτων γε τοιαύτας ἔφερον ἀποδείξεις. πρῶτον μὲν ὅτι πάντα τὰ διὰ προγόνων ἔνδοξα παρ' αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γυναικῶν [illegible] τῶν ἀνδρῶν εἴη . . . (6) ἐκ τούτων ἄν τις [illegible] μενος Ἀριστοτέλει πρόσσχοι μᾶλλον ἢ Τιμαί[illegible] μὴν τὸ συνεχὲς τούτῳ τελέως ἄτοπον. τὸ γὰρ [illegible] βάνειν, καθάπερ ἐκεῖνος ὑποδείκνυσιν, ὡς [illegible] τοὺς οἰκέτας τῶν Λακεδαιμονίοις συμ[illegible]σάντων τὴν τῶν κυρίων εὔνοιαν ἀναφέρειν [illegible] ἐκείνων φίλους εὔηθες . . . διὸ καὶ τὴν ὀνομασίαν [illegible] λει τὴν ἀπὸ τῶν γυναικῶν εἰκότως ἐπεῖναι [illegible] οἰκειότητα τὴν κατὰ τὰς γυναῖκας προσε[illegible] δὲ τὰς φιλίας καὶ τὰς συμμαχίας τὰς προγο[illegible] ἀπὸ τῶν γυναικῶν ἀνενεοῦντο . . . ἀλλὰ τῶν [illegible] ἐξαπέστελλον οἱ Λακεδαιμόνιοι τοὺς ἀκμάζοντας [illegible] πατρίδα τεκνοποιίας χάριν, τοὺς δὲ Λοκροὺς τὸ [illegible] οὐκ εἴων ποιεῖν; ἕκαστα δὲ ταῦτα οὐ μόνον κατὰ [illegible] ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἀλήθειαν μεγάλην ἔχει [illegible] . . . διόπερ οἱ Λοκροὶ μήτε ταῖς ἀραῖς ἔντες ἐπιχ[illegible] τοῖς ὅρκοις οἷς ὤμοσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι μὴ [illegible] τὴν οἰκείαν ἐπανήξειν πρὶν ἢ τὴν Μεσσήνην κατὰ [illegible] ἑλεῖν, τῆς μὲν κατὰ τὸ κοινὸν ἐξαποστολῆς εἰκ[illegible] μετέσχον, κατὰ δὲ μέρος τὰς ἐπανόδους [illegible] νοι καὶ σπανίως, ἔδοσαν ἀναστροφὴν ταῖς [illegible] ναιξὶ πρὸς οἰκέτας γενέσθαι συνήθειαν [illegible] τοὺς ἐξ ἀρχῆς ἄνδρας, ταῖς δὲ παρθέν[illegible] μᾶλλον· ὃ καὶ τῆς ἐξαναστάσεως αἴτιον [illegible] νεν. . . . (8) ἢ δεικτέον οὖν τὸν Ἀριστοτέλη[illegible] τὸν ἄρτι λόγον τὰ περὶ Λοκρῶν εἰρηκότα χάρι[illegible] δους ἢ διαφορᾶς ἕνεκεν, ἢ μηδὲ τολμῶντας τοῦ[illegible] ὁμολογητέον ἀγνοεῖν καὶ παραπαίειν τοὺς τοιαύ[illegible] μένους ἀπεχθείᾳ καὶ πικρίᾳ κατὰ τῶν πέλας, [illegible] ται Τίμαιος κατὰ Ἀριστοτέλους. φησὶ γὰρ [illegible] εἶναι θρασὺν εὐχερῆ προπετῆ, πρὸς δὲ τούτοις [illegible] τολμηκέναι τῆς τῶν Λοκρῶν πόλεως εἰπόντα τὴν [illegible] κίαν αὐτῶν εἶναι δραπετῶν [οἰκετῶν], [illegible] ἀνδραποδιστῶν.

ibid. 11: μεταβὰς ἐπὶ τοὺς ἐν Ἰταλίᾳ [illegible] πρῶτον μέν φησι (Τίμαιος) τήν τε πολιτείαν [illegible] λοιπὰ φιλάνθρωπα τοῖς Λοκροῖς ἀμφοτέροις Ἀριστοτέλη[illegible] καὶ Θεόφραστον κατεψεῦσθαι τῆς πόλεως.

Athenaeus VI p. 264: Τίμαιος δ' ὁ Ταυρομενί[illegible]της ἐν τῇ ἐνάτῃ τῶν ἱστοριῶν „οὐκ ἦν, φησί, κατὰ [illegible] Ἕλλησιν ὑπὸ ἀργυρωνήτων τὸ παλαιὸν διακ[illegible] γράφων οὕτως „καθόλου δὲ ἠτιῶντο τὸν Ἀρ[illegible] διημαρτηκέναι τῶν Λοκρικῶν ἐθῶν. οὐδὲ γὰρ κε[illegible] νόμον εἶναι τοῖς Λοκροῖς, ὁμοίως δὲ οὐδὲ Φωκεῦ[illegible] θεραπαίνας οὔτε οἰκέτας, πλὴν ἐγγὺς τῶν χρόν[illegible]

8 τῶν: τοῖς codd. ‖ 17 εἶτ' add. Schmidt.

505.

Schol. in Pindar. Olymp. 11, 17 (p. 241 Boeckh) ...ει γὰρ ἀτρέκεια πόλιν (al. l. ἁ τραχεῖα πόλις) ...ρῶν . . . ὃ βούλεται λέγειν ἐστὶ τοιοῦτον· καίπερ ...χεῖα οὖσα εὐνομεῖται. διὰ τί δέ, φησὶν Ἀριστο...λης· ἐπειδὴ γὰρ ἐχρῶντο τῷ θεῷ πῶς ἂν πολλῆς ...αχῆς ἀπαλλαγεῖεν, ἐξέπεσεν αὐτοῖς χρησμός, ἑαυτοῖς ...ους τίθεσθαι, ὅτε καί τις ποιμήν, ὄνομα δ' ἦν Ζά...κος, πολλοὺς νόμους δυνηθείη τοῖς πολίταις εἰσενεγκεῖν ...μους. γνωσθεὶς δὲ καὶ ἐρωτηθεὶς πόθεν εὕροι, ἔφησεν ...νιον αὐτῷ τὴν Ἀθηνᾶν παρίστασθαι. διὸ αὐτός τε ...υθέρωται καὶ νομοθέτης κατέστη.

Clemens Alex. strom. 1, 26 p. 152 Sylb.: Χαμαι...λέων τε ὁ Ἡρακλεώτης ἐν τῷ περὶ μέθης καὶ Ἀριστο...τέλης ἐν τῇ Λοκρῶν πολιτείᾳ Ζάλευκον τὸν Λοκρὸν παρὰ ...ς Ἀθηνᾶς τοὺς νόμους λαμβάνειν ἀπομνημονεύουσιν.

(Λυδῶν.)

506.

Plin. 7, 197: *aes conflare et temperare Aristoteles Lydum Scythen monstrasse, Theophra...us Delan Phrygem putant.*

Clemens Alex. strom. 1, 16 p. 132: Δέλας δὲ ἄλλος ...δαῖος εὗρε χαλκοῦ κρᾶσιν, ὡς δὲ Ἡσίοδος, Σκύθης.

507.

Stephan. Byz. ep. s. Ἀδραμύτειον: πόλις τῆς ...ατὰ Κάικον Μυσίας . . . κέκληται ἀπὸ Ἀδραμύτου ...ιστοῦ, παιδὸς μὲν Ἀλυάττου, Κροίσου δὲ ἀδελφοῦ, ὡς Ἀριστοτέλης ἐν πολιτείαις καὶ ἄλλοι.

Λυκίων.

Testis Sopater (Phot. bibl. cod 161).

Μασσαλιωτῶν.

508.

Athenaeus XIII p. 576: τὸ ὅμοιον ἱστορεῖ γενέσθαι καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Μασσαλιωτῶν πολιτείᾳ γράφων οὕτως· „Φωκαεῖς οἱ ἐν Ἰωνίᾳ ἐμπορίᾳ χρώμενοι ἔκτισαν Μασσαλίαν. Εὔξενος δ' ὁ Φωκαεὺς Νάνῳ τῷ βασιλεῖ, τοῦτο δ' ἦν αὐτῷ ὄνομα, ἦν ξένος. οὗτος ὁ Νάνος ἐπιτελῶν γάμους τῆς θυγατρὸς κατὰ τύχην παραγενόμενον τὸν Εὔξενον παρακέκληκεν ἐπὶ τὴν θοίνην. ὁ δὲ γάμος ἐγίγνετο τόνδε τὸν τρόπον· ἔδει μετὰ τὸ δεῖπνον εἰσελθοῦσαν τὴν παῖδα φιάλην κεκερασμένην ᾧ βούλοιτο δοῦναι τῶν παρόντων μνηστήρων, ᾧ δὲ δοίη τοῦτον εἶναι νυμφίον. ἡ δὲ παῖς εἰσελθοῦσα δίδωσιν εἴτε ἀπὸ τύχης εἴτε καὶ δι' ἄλλην τινὰ αἰτίαν τῷ Εὐξένῳ· ὄνομα δ' ἦν τῇ παιδὶ Πέττα. τούτου δὲ συμπεσόντος καὶ τοῦ πατρὸς ἀξιοῦντος ὡς κατὰ θεὸν γενομένης τῆς δόσεως, ἔλαβεν ὁ Εὔξενος γυναῖκα καὶ συνῴκει μεταθέμενος τοὔνομα Ἀριστοξένην. καὶ ἔστι γένος ἐν Μασσαλίᾳ ἀπὸ τῆς ἀνθρώπου μέχρι νῦν Πρωτιάδαι καλούμενον· Πρῶτος γὰρ ἐγένετο υἱὸς Εὐξένου καὶ τῆς Ἀριστοξένης".

Harpocr. s. Μασσαλία: . . . ὅτι δὲ . . . ὑπὸ Φωκαέων ᾤκιστο ἡ Μασσαλία καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Μασσαλιωτῶν πολιτείᾳ δηλοῖ.

Μεγαρέων.

509.

Strabo VII p. 322 in.: ἐν δὲ τῇ Αἰτωλῶν (πολιτείᾳ Ἀριστοτέλης) τοὺς νῦν Λοκροὺς Λέλεγας καλεῖ, κατασχεῖν δὲ καὶ τὴν Βοιωτίαν αὐτούς φησιν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τῇ Ὀπουντίων καὶ Μεγαρέων.

Μεθωναίων.

510.

Athen. VI p. 235: Ἀριστοτέλης δὲ ἐν τῇ Μεθωναίων πολιτείᾳ „παράσιτοι, φησί, τοῖς μὲν ἄρχουσι δύο καθ' ἕκαστον ἦσαν, τοῖς δὲ πολεμάρχοις εἷς. τεταγμένα δ' ἐλάμβανον παρ' ἄλλων τέ τινων καὶ τῶν ἁλιέων ὄψον".

511.

Coll. proverb. Milleri s. ἀμουσότερος Λειβηθρίων: Λειβήθριοι ἔθνος ἐστὶ Πιερικόν, οὗ καὶ Ἀριστοτέλης μέμνηται ἐν τῇ Μεθωναίων πολιτείᾳ. λέγονται δὲ ἀμουσότατοι εἶναι οἱ Λειβήθριοι κτλ.

Zenob. prov. 1, 79 (Diog. 2, 26. DV. 1, 37) s. ἀμουσότερος Λειβηθρίων: ἐπὶ τῶν ἀμούσων καὶ ἀπαιδεύτων. Λειβήθριοι γὰρ ἔθνος Πιερικόν ἐστιν οὔτε μέλους ἁπλῶς οὔτε ποιήματος ἔννοιαν λαμβάνον. λέγονται δὲ ἀμουσότατοι εἶναι, ἐπειδὴ παρ' αὐτοῖς ὁ τοῦ Ὀρφέως ἐγένετο θάνατος.

Μηλιέων.

512.

Suid. s. τῶν φιλτάτων τὰ φίλτατα: φησὶν Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Μηλιέων πολιτείᾳ τοὺς παῖδας γυμνοὺς ἐκφέρειν μέχρις ἐτῶν ις καὶ καταφιλεῖν αὐτοὺς ἐν τοῖς συμποσίοις.

Proverb. codd. Vatic. et Bodl. (App. ed. Gott. 5, 3): τῶν φιλτάτων τὰ φίλτατα: Μηλίοις ἀνεῖλεν ὁ θεὸς φιλεῖν τῶν φιλτάτων τὰ φίλτατα· μέχρις οὖν ἐτῶν δέκα ἓξ γυμνοὺς περιέφερον τοὺς παῖδας καὶ κατεφίλουν ἐν Ὀλυμπίᾳ.

24 Ἡσίοδος: immo Ἀριστοτέλης.
b27 λειβήθριον cod. (item DV. etc.). ‖ περσικὸν cod. (quae eadem est v. l. in codd. Zen. et Diog.).

στοκλείδην. καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Λακεδαιμονίων πολιτείᾳ τὸ μετὰ Λέσβιον ᾠδὸν τὸν Τέρπανδρόν φησι δηλοῦν. ἐκαλοῦντο δέ, φασί, καὶ ὕστερον εἰς τὴν ἐκείνου τιμὴν πρῶτον μὲν ἀπόγονοι αὐτοῦ, εἶτα εἴ τις ἄλλος παρείη Λέσβιος, εἶθ' οὕτως οἱ λοιποὶ μετὰ Λέσβιον ᾠδόν, τὸν ἁπλῶς δηλαδὴ Λέσβιον.

Zenob. prov. 5, 9 *μετὰ Λέσβιον ᾠδόν*: παροιμία ταττομένη ἐπὶ τῶν τὰ δεύτερα φερομένων ἐξ αἰτίας τοιᾶσδε. Λακεδαιμόνιοι στασιάζοντες μετεπέμψαντο κατὰ χρησμὸν τοῦ θεοῦ ἐκ Λέσβου τὸν μουσικὸν Τέρπανδρον· ἐλθὼν δὲ ἐκεῖνος καὶ τῇ μουσικῇ χρώμενος ἥρμοσεν αὐτῶν τὰς ψυχὰς καὶ τὴν στάσιν ἔπαυσεν. εἴποτε οὖν μετὰ ταῦτα μουσικοῦ τινὸς ἤκουον οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἐπεφώνουν μετὰ Λέσβιον ᾠδόν.

Hesych. s. *μετὰ Λέσβιον ᾠδόν*: τοὺς ἀπογόνους τοῦ Τερπάνδρου ἀγαθοὺς ἡγουμένους εἶναι κιθαρῳδοὺς πρώτους εἰς τὸν ἀγῶνα προσκαλεῖσθαι, εἶτ' εἴ τις εἴη Λέσβιος ᾠδός.

Photius s. *μετὰ Λέσβιον ᾠδόν*: ... ἐπὶ τῶν τὰ δεύτερα φερομένων· οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι τοὺς Λεσβίους κιθαρῳδοὺς πρώτους προσεκαλοῦντο. ἀκαταστατούσης γάρ ποτε τῆς πόλεως αὐτῶν χρησμὸς ἐγένετο τὸν Λέσβιον ᾠδὸν μεταπέμπεσθαι. οἱ δ' ἐξ Ἀντίσσης Τέρπανδρον ἐφ' αἵματι φεύγοντα μεταπεμψάμενοι ἤκουον αὐτοῦ ἐν τοῖς συσσιτίοις καὶ κατεστάλησαν.

Exc. pol. Heraclid. (p. 7, 5): Λακεδαιμόνιοι τὸν Λέσβιον ᾠδὸν ἐτίμησαν· τούτου γὰρ ἀκούειν ὁ θεὸς χρησμῳδουμένοις ἐκέλευεν.

Λευκαδίων.

503.

Strabo VII p. 322 in.: ἐν δὲ τῇ Λευκαδίων (πολιτείᾳ Ἀριστοτέλης) καὶ αὐτόχθονά τινα Λέλεγα ὀνομάζει, τούτου δὲ θυγατριδοῦν Τηλεβόαν, τοῦ δὲ παῖδας δύο καὶ εἴκοσι Τηλεβόας, ὧν τινὰς οἰκῆσαι τὴν Λευκάδα.

Λοκρῶν.

504.

Polyb. exc. l. 12, 5: οὐκ ὤκνησα καὶ λέγειν καὶ γράφειν ὅτι τὴν ὑπ' Ἀριστοτέλους παραδιδομένην ἱστορίαν περὶ τῆς ἀποικίας ἀληθινωτέραν εἶναι συμβαίνει τῆς ὑπὸ Τιμαίου λεγομένης. σύνοιδα γὰρ τοῖς ἀνθρώποις ὁμολογοῦσιν ὅτι παραδόσιμος αὐτοῖς ἐστὶν αὕτη περὶ τῆς ἀποικίας ἡ φήμη παρὰ πατέρων, ἣν Ἀριστοτέλης εἴρηκεν, οὐ Τίμαιος. καὶ τούτων γε τοιαύτας ἔφερον ἀποδείξεις. πρῶτον μὲν ὅτι πάντα τὰ διὰ προ-
γόνων ἔνδοξα παρ' αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γυναικῶν [illegible]
τῶν ἀνδρῶν εἴη . . . (6) ἐκ τούτων ἄν τις [illegible]
μενος Ἀριστοτέλει πρόσσχοι μᾶλλον ἢ Τι[illegible]
μὴν τὸ συνεχὲς τούτῳ τελέως ἄτοπον. τὸ γὰρ [illegible]
βάνειν, καθάπερ ἐκεῖνος ὑποδείκνυσιν, ὡς [illegible]
τοὺς οἰκέτας τῶν Λακεδαιμονίοις συμμ[illegible]
σάντων τὴν τῶν κυρίων εὔνοιαν ἀναφέρειν [illegible]
ἐκείνων φίλους εὔηθες ... διὸ καὶ τὴν ὀνομασίαν [illegible]
λει τὴν ἀπὸ τῶν γυναικῶν εἰκότως ἐπέθεσαν [illegible]
οἰκειότητα τὴν κατὰ τὰς γυναῖκας [illegible]
δὲ τὰς φιλίας καὶ τὰς συμμαχίας τὰς [illegible]
ἀπὸ τῶν γυναικῶν ἀνενεοῦντο ... ἀλλὰ τὰς [illegible]
ἐξαπέστελλον οἱ Λακεδαιμόνιοι τοὺς ἀκμάζοντας [illegible]
πατρίδα τεκνοποιίας χάριν, τοὺς δὲ Λοκροὺς τὸ [illegible]
οὐκ εἴων ποιεῖν; ἕκαστα δὲ ταῦτα οὐ μόνον κατὰ [illegible]
ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἀλήθειαν μεγάλην ἔχει [illegible]
... διόπερ οἱ Λοκροὶ μήτε ταῖς ἀραῖς ὄντες [illegible]
τοῖς ὅρκοις οἷς ὤμοσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι μὴ [illegible]
τὴν οἰκείαν ἐπανήξειν πρὶν ἢ τὴν Μεσσήνην κατὰ [illegible]
ἑλεῖν, τῆς μὲν κατὰ τὸ κοινὸν ἐξαποστολῆς [illegible]
μετέσχον, κατὰ δὲ μέρος τὰς ἐπανόδους [illegible]
νοι καὶ σπανίως, ἔδοσαν ἀναστροφὴν [illegible]
ναιξὶ πρὸς οἰκέτας γενέσθαι συνήθειαν [illegible]
τοὺς ἐξ ἀρχῆς ἄνδρας, ταῖς δὲ παρθέν[illegible]
μᾶλλον· ὃ καὶ τῆς ἐξαναστάσεως αἴτιον [illegible]
νεν. . . . (8) ἢ δεικτέον οὖν τὸν Ἀριστοτέλ[illegible]
τὸν ἄρτι λόγον τὰ περὶ Λοκρῶν εἰρηκότα χάρ[illegible]
δους ἢ διαφορᾶς ἕνεκεν, ἢ μηδὲ τολμῶντας τοῦ[illegible]
ὁμολογητέον ἀγνοεῖν καὶ παραπαίειν τοὺς τοια[illegible]
μένους ἀπεχθείᾳ καὶ πικρίᾳ κατὰ τῶν πέλας, [illegible]
ται Τίμαιος κατὰ Ἀριστοτέλους. φησὶ γὰρ [illegible]
εἶναι θρασὺν εὐχερῆ προπετῆ, πρὸς δὲ τούτοις [illegible]
τολμηκέναι τῆς τῶν Λοκρῶν πόλεως εἰπόντα τ[illegible]
κίαν αὐτῶν εἶναι δραπετῶν [οἰκετῶν], [illegible]
ἀνδραποδιστῶν.

ibid. 11: μεταβὰς ἐπὶ τοὺς ἐν Ἰταλίᾳ [illegible]
πρῶτον μέν φησι (Τίμαιος) τήν τε πολιτεία[illegible]
λοιπὰ φιλάνθρωπα τοῖς Λοκροῖς ἀμφοτέρους Ἀρισ[illegible]
καὶ Θεόφραστον κατεψεῦσθαι τῆς πόλεως.

Athenaeus VI p. 264: Τίμαιος δ' ὁ Τ[illegible]
της ἐν τῇ ἐνάτῃ τῶν ἱστοριῶν „οὐκ ἦν, φησί, τα[illegible]
Ἕλλησιν ὑπὸ ἀργυρωνήτων τὸ παλαιὸν διακ[illegible]
γράφων οὕτως „καθόλου δὲ ᾐτιῶντο τὸν Ἀρισ[illegible]
διημαρτηκέναι τῶν Λοκρικῶν ἐθῶν. οὐδὲ γὰρ κ[illegible]
νόμον εἶναι τοῖς Λοκροῖς, ὁμοίως δὲ οὐδὲ Φωκεῦσ[illegible]
θεραπαίνας οὔτε οἰκέτας, πλὴν ἐγγὺς τῶν χ[illegible]

8 τῶν: τοῖς codd. ‖ 17 εἶτ' add. Schmidt.

505.

Schol. in Pindar. Olymp. 11, 17 (p. 241 Boeckh) ·ει γὰρ ἀτρέκεια πόλιν (al. l. ἁ τραχεῖα πόλις) κρῶν . . . ὃ βούλεται λέγειν ἐστὶ τοιοῦτον· καίπερ χεῖα οὖσα εὐνομεῖται. διὰ τί δέ, φησὶν Ἀριστο-λης; ἐπειδὴ γὰρ ἐχρῶντο τῷ θεῷ πῶς ἂν πολλῆς αχῆς ἀπαλλαγεῖεν, ἐξέπεσεν αὐτοῖς χρησμός, ἑαυτοῖς ·ους τίθεσθαι, ὅτε καί τις ποιμήν, ὄνομα δ' ἦν Ζά-κος, πολλοὺς νόμους δυνηθείη τοῖς πολίταις εἰσενεγκεῖν ίμους. γνωσθεὶς δὲ καὶ ἐρωτηθεὶς πόθεν εὕροι, ἔφησεν ·πνιον αὐτῷ τὴν Ἀθηνᾶν παρίστασθαι. διὸ αὐτός τε ευθέρωται καὶ νομοθέτης κατέστη.

Clemens Alex. strom. 1, 26 p. 152 Sylb.: Χαμαι-ων τε ὁ Ἡρακλεώτης ἐν τῷ περὶ μέθης καὶ Ἀριστο-λης ἐν τῇ Λοκρῶν πολιτείᾳ Ζάλευκον τὸν Λοκρὸν παρὰ Ἀθηνᾶς τοὺς νόμους λαμβάνειν ἀπομνημονεύουσιν.

(Λυδῶν.)

506.

Plin. 7, 197: *aes conflare et temperare Ari-oteles Lydum Scythen monstrasse, Theophra-s Delan Phrygem putant.*

Clemens Alex. strom. 1, 16 p. 132: Δέλας δὲ ἄλλος ·ιος εὗρε χαλκοῦ κρᾶσιν, ὡς δὲ Ἡσίοδος, Σκύθης.

507.

Stephan. Byz. ep. s. Ἀδραμύτειον: πόλις τῆς τὰ Κάικον Μυσίας . . . κέκληται ἀπὸ Ἀδραμύτου στοῦ, παιδὸς μὲν Ἀλυάττου, Κροίσου δὲ ἀδελφοῦ, ὡς ·ιστοτέλης ἐν πολιτείαις καὶ ἄλλοι.

Λυκίων.

Testis Sopater (Phot. bibl. cod 161).

Μασσαλιωτῶν.

508.

Athenaeus XIII p. 576: τὸ ὅμοιον ἱστορεῖ γενέσθαι Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Μασσαλιωτῶν πολιτείᾳ γρά-ων οὕτως· „Φωκαεῖς οἱ ἐν Ἰωνίᾳ ἐμπορίᾳ χρώμενοι ·ισαν Μασσαλίαν. Εὔξενος δ' ὁ Φωκαεὺς Νάνῳ τῷ σιλεῖ, τοῦτο δ' ἦν αὐτῷ ὄνομα, ἦν ξένος. οὗτος ὁ ·νος ἐπιτελῶν γάμους τῆς θυγατρὸς κατὰ τύχην πα-γενόμενον τὸν Εὔξενον παρακέκληκεν ἐπὶ τὴν θοίνην. ὁ γάμος ἐγίγνετο τόνδε τὸν τρόπον· ἔδει μετὰ τὸ δεῖπνον ελθοῦσαν τὴν παῖδα φιάλην κεκερασμένην ᾧ βούλοιτο ·ιναι τῶν παρόντων μνηστήρων, ᾧ δὲ δοίη τοῦτον εἶναι ·ιφίον. ἡ δὲ παῖς εἰσελθοῦσα δίδωσιν εἴτε ἀπὸ τύχης εἴτε καὶ δι' ἄλλην τινὰ αἰτίαν τῷ Εὐξένῳ· ὄνομα δ' ἦν τῇ παιδὶ Πέττα. τούτου δὲ συμπεσόντος καὶ τοῦ πατρὸς ἀξιοῦντος ὡς κατὰ θεὸν γενομένης τῆς δόσεως, ἔλαβεν ὁ Εὔξενος γυναῖκα καὶ συνῴκει μεταθέμενος τοὔνομα Ἀριστοξένην. καὶ ἔστι γένος ἐν Μασσαλίᾳ ἀπὸ τῆς ἀνθρώπου μέχρι νῦν Πρωτιάδαι καλούμενον· Πρῶτος γὰρ ἐγένετο υἱὸς Εὐξένου καὶ τῆς Ἀριστοξένης".

Harpocr. s. Μασσαλία: . . . ὅτι δὲ . . . ὑπὸ Φωκαέων ᾤκιστο ἡ Μασσαλία καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Μασσαλιωτῶν πολιτείᾳ δηλοῖ.

Μεγαρέων.

509.

Strabo VII p. 322 in.: ἐν δὲ τῇ Αἰτωλῶν (πολιτείᾳ Ἀριστοτέλης) τοὺς νῦν Λοκροὺς Λέλεγας καλεῖ, κατασχεῖν δὲ καὶ τὴν Βοιωτίαν αὐτούς φησιν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τῇ Ὀπουντίων καὶ Μεγαρέων.

Μεθωναίων.

510.

Athen. VI p. 235: Ἀριστοτέλης δὲ ἐν τῇ Μεθωναίων πολιτείᾳ „παράσιτοι, φησί, τοῖς μὲν ἄρχουσι δύο καθ' ἕκαστον ἦσαν, τοῖς δὲ πολεμάρχοις εἷς. τεταγμένα δ' ἐλάμβανον παρ' ἄλλων τέ τινων καὶ τῶν ἁλιέων ὄψον".

511.

Coll. proverb. Milleri s. ἀμουσότερος Λειβηθρίων: Λειβήθριοι ἔθνος ἐστὶ Πιερικόν, οὗ καὶ Ἀριστοτέλης μέμνηται ἐν τῇ Μεθωναίων πολιτείᾳ. λέγονται δὲ ἀμουσότατοι εἶναι οἱ Λειβήθριοι κτλ.

Zenob. prov. 1, 79 (Diog. 2, 26. DV. 1, 37) s. ἀμουσότερος Λειβηθρίων: ἐπὶ τῶν ἀμούσων καὶ ἀπαιδεύτων. Λειβήθριοι γὰρ ἔθνος Πιερικόν ἐστιν οὔτε μέλους ἁπλῶς οὔτε ποιήματος ἔννοιαν λαμβάνον. λέγονται δὲ ἀμουσότατοι εἶναι, ἐπειδὴ παρ' αὐτοῖς ὁ τοῦ Ὀρφέως ἐγένετο θάνατος.

Μηλιέων.

512.

Suid. s. τῶν φιλτάτων τὰ φίλτατα: φησὶν Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Μηλιέων πολιτείᾳ τοὺς παῖδας γυμνοὺς ἐκφέρειν μέχρις ἐτῶν ις καὶ καταφιλεῖν αὐτοὺς ἐν τοῖς συμποσίοις.

Proverb. codd. Vatic. et Bodl. (App. ed. Gott. 5, 3): τῶν φιλτάτων τὰ φίλτατα: Μηλίοις ἀνεῖλεν ὁ θεὸς φιλεῖν τῶν φιλτάτων τὰ φίλτατα· μέχρις οὖν ἐτῶν δέκα ἓξ γυμνοὺς περιέφερον τοὺς παῖδας καὶ κατεφίλουν ἐν Ὀλυμπίᾳ.

24 Ἡσίοδος: immo Ἀριστοτέλης.
b27 λειβήθριον cod. (item DV. etc.). ‖ περσικόν cod. (quae eadem est v. l. in codd. Zen. et Diog.).

513.

Phot. lex. (Proverb. Vat. et Bodl. ed. Gott. I p. 310) s. τὸ Μηλιακὸν πλοῖον: τοῦτο ἐπὶ τῶν ἄγαν ῥεόντων πλοίων ἀπὸ ἱστορίας τινὸς εἴρηται. φησὶ γὰρ Ἀριστοτέλης Ἱππότην εἰς ἀποικίαν στελλόμενον τοῖς μὴ βουληθεῖσιν αὐτῷ συμπλεῖν καταράσασθαι· ἐπειδὴ γὰρ προφασιζόμενοι οἱ μὲν τὰς γυναῖκας αὐτοῖς ἀρρωστεῖν οἱ δὲ τὰ πλοῖα ῥεῖν κατέμενον, κατηράσατο μήτε πλοῖα στεγανὰ αὐτοῖς γενέσθαι ποτὲ καὶ ὑπὸ τῶν γυναικῶν κρατεῖσθαι ἀεί.

Diogenian. prov. 8, 31 τὸ Μηλιακὸν πλοῖον: ἐπὶ τῶν ἄγαν ῥεόντων πλοίων. κατηράσαντο γὰρ Λακεδαιμόνιοι μηδέποτε στεγνὰ τὰ πλοῖα Μηλιέων γενέσθαι· παραβάται γάρ.

(Μηλίων.)

514.

Plinius n. h. 4, 70: *Melos cum oppido, quam ... Aristoteles Zephyriam (appellat).*

Steph. Byz. s. Μῆλος: νῆσος μία τῶν Κυκλάδων, ὁμώνυμον ἔχουσα πόλιν . . . ἐκλήθη . . . καὶ Ζεφυρία.

(Μιλησίων.)

515.

Parthenius erot. 14 περὶ Ἀνθέως. ἱστορεῖ Ἀριστοτέλης καὶ οἱ τὰ Μιλησιακά. — Ἐκ δὲ Ἁλικαρνασσοῦ παῖς Ἀνθεὺς ἐκ βασιλείου γένους ὡμήρευσε παρὰ Φοβίῳ ἑνὶ τῶν Νηλειδῶν τότε κρατοῦντι Μιλησίων. τούτου Κλεόβοια, ἥν τινες Φιλαίχμην ἐκάλεσαν, τοῦ Φοβίου γυνὴ ἐρασθεῖσα πολλὰ ἐμηχανᾶτο εἰς τὸ προσαγαγέσθαι τὸν παῖδα. ὡς δὲ ἐκεῖνος ἀπεωθεῖτο ποτὲ μὲν φάσκων ὀρρωδεῖν μὴ κατάδηλος γένοιτο, ποτὲ δὲ Δία ξένιον καὶ κοινὴν τράπεζαν προϊσχόμενος, ἡ Κλεόβοια κακῶς φερομένη ἐν νῷ εἶχε τίσασθαι αὐτὸν ἀνηλεῆ τε καὶ ὑπέραυχον ἀποκαλουμένη. ἔνθα δὴ χρόνου προιόντος τοῦ μὲν ἔρωτος ἀπηλλάχθαι προσεποιήθη, πέρδικα δὲ τιθασὸν εἰς βαθὺ φρέαρ κατασοβήσασα ἐδεῖτο τοῦ Ἀνθέως ὅπως κατελθὼν ἀνέλοιτο αὐτόν· τοῦ δὲ ἑτοίμως ὑπακούσαντος διὰ τὸ μηδὲν ὑφορᾶσθαι, ἡ Κλεόβοια ἐπισείει στιβαρὸν αὐτῷ πέτρον. καὶ ὁ μὲν παραχρῆμα ἐτεθνήκει, ἡ δ' ἄρ' ἐννοηθεῖσα ὡς δεινὸν ἔργον δεδράκοι καὶ ἄλλως δὲ καομένη σφοδρῷ ἔρωτι τοῦ παιδὸς ἀναρτᾷ ἑαυτήν. Φοβίος μέντοι διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ὡς ἐναγὴς παρεχώρησε Φρυγίῳ τῆς ἀρχῆς.

516.

Athenaeus XII p. 523[e]: Μιλήσιοι δὲ ἕως μὲν οὐκ ἐτρύφων, ἐνίκων Σκύθας, ὥς φησιν Ἔφορος, καὶ τάς τε ἐφ' Ἑλλησπόντῳ πόλεις ἔκτισαν καὶ τὸν Εὔξει[νον] κατῴκισαν πόλεσι λαμπραῖς καὶ πάντες ἐπὶ τὴν [Μίλη]τον ἔθεον· ὡς δ' ὑπήχθησαν ἡδονῇ καὶ τρυφῇ [...] τὸ τῆς πόλεως ἀνδρεῖον, φησὶν Ἀριστοτέλης, καὶ [πα]ροιμία τις ἐγεννήθη ἐπ' αὐτῶν „πάλαι ποτ' ἦσαν [ἄλκιμοι] Μιλήσιοι".

Ναξίων.

517.

Athenaeus VIII p. 348: Ἀριστοτέλης [ἐν τῇ] Ναξίων πολιτείᾳ περὶ τῆς παροιμίας (ὅτι [...] μέγας ἰχθύς) οὕτω γράφει· „τῶν παρὰ Ναξίοις [...] οἱ μὲν πολλοὶ τὸ ἄστυ ᾤκουν, οἱ δὲ ἄλλοι διεσ[παρμένοι] κατὰ κώμας. ἐν οὖν δή τινι τῶν κωμῶν, ἣ [...] Ληστάδαι, Τελεσταγόρας ᾤκει πλούσιός τε σφόδρα [καὶ] εὐδοκιμῶν καὶ τιμώμενος παρὰ τῷ δήμῳ τοῖς [τε] ἅπασι καὶ τοῖς καθ' ἡμέραν πεμπομένοις. καὶ [...] ταβάντες ἐκ τῆς πόλεως δυσωνοῖντό τι τῶν [...] ἔθος ἦν τοῖς πωλοῦσι λέγειν ὅτι μᾶλλον ἂν [...] Τελεσταγόρᾳ δοῦναι ἢ τοσούτου ἀποδόσθαι. [...] οὖν τινὲς ὠνούμενοι μέγαν ἰχθύν, εἰπόντος τοῦ [...] αὐτά, λυπηθέντες τῷ πολλάκις ἀκούειν, ὑποπ[...] μασαν πρὸς αὐτόν. δεξαμένου δὲ τοῦ Τελεσ[ταγόρου] φιλοφρόνως αὐτούς, οἱ νεανίσκοι αὐτόν τε ὕβρ[ισαν καὶ τὰς] δύο θυγατέρας αὐτοῦ ἐπιγάμους. ἐφ' οἷς [...] σαντες οἱ Νάξιοι καὶ τὰ ὅπλα ἀναλαβόντες ἐπὶ [τοὺς] νεανίσκοις· καὶ μεγίστη τότε στάσις ἐγένετο, [...] τοῦντος τῶν Ναξίων Λυγδάμιδος, ὃς ἀπὸ τ[αύτης τῆς] στρατηγίας τύραννος ἀνεφάνη τῆς πατρίδος".

518.

Plutarch. de mul. virtut. 17 (postqu[am ...] rum belli contra Milesios et Erythraeos [...] plicata, Polycritae historiam Diognetique [...] ducis amorem ex ipsis, ut ait, Naxiorum [...] bus enarravit, haec addit): ὁ δ' Ἀριστοτέλ[ης ...] οὐδ' ἁλούσης τῆς Πολυκρίτης, ἄλλως δέ πως [...] Διόγνητον ἐρασθῆναι καὶ πάντα διδόναι κα[ὶ ...] μον εἶναι· τὴν δὲ ὁμολογεῖν ἀφίξεσθαι πρὸς [...] μόνου τυχοῦσαν, περὶ οὗ τὸν Διόγνητον, [...] φιλόσοφος, ὅρκον ᾔτησεν. ἐπεὶ δ' ὤμοσε[ν ...] Δήλιον αὐτῇ δοθῆναι· Δήλιον γὰρ ἐκαλεῖτο [...] ἄλλως δ' οὐκ ἂν ἔφη συνελθεῖν. ὁ δὲ καὶ δι[ὰ ...] θυμίαν καὶ διὰ τὸν ὅρκον ἐξέστη καὶ παρέδωκε [...] κρίτῃ τὸν τόπον, ἐκείνη δὲ τοῖς πολίταις. ἐκ [...] πάλιν εἰς ἴσον καταστάντες ἐφ' οἷς ἠβούλοντο [...] Μιλησίους διελύθησαν.

Gellius 3, 15: *cognito repente insperato [...] expirasse animam refert Aristoteles philo[...]*

ycritam nobilem feminam Naxo insula (cf. Plut. . αὐτὴ δὲ πρὸς ταῖς πύλαις γενομένη τοὺς πολίτας ντῶντας αὐτῇ, μετὰ χαρᾶς καὶ στεφάνων ὑποδεχοους καὶ θαυμάζοντας, οὐκ ἤνεγκε τὸ μέγεθος τῆς δᾶς, ἀλλ' ἀπέθανεν αὐτοῦ πεσοῦσα περὶ τὴν πύλην· υ τέθαπται, καὶ καλεῖται βασκάνου τάφος).

Νεοπολιτῶν.

In fragmento papyraceo saec. III quo librorum cagus continetur praeter librum αριστοτελους αθηναιων ιτειας aliis interiectis memoratur ⟨αρ⟩ιστοτελους πολι- νεοπο.... (tab. no. 13 apud E. de Muralt, Catague des manuscrits Grecs de la bibl. imp. St. Pétersb. 54. cf. Zündel: Rhein. Mus. 1866 p. 432).

Ὀπουντίων.

519.

Strabo VII p. 321 fin.: ἐν δὲ τῇ Αἰτωλῶν (ποείᾳ Ἀριστοτέλης) τοὺς νῦν Λοκροὺς Λέλεγας καλεῖ, τασχεῖν δὲ καὶ τὴν Βοιωτίαν αὐτούς φησιν· ὁμοίως δὲ ἐν τῇ Ὀπουντίων καὶ Μεγαρέων.

Steph. Byz. s. Φύσκος: πόλις Λοκρίδος, ἀπὸ ίσκου τοῦ Αἰτωλοῦ Ἀμφικτύονος τοῦ Δευκαλίωνος ... γεται καὶ ἀρσενικῶς ὁ Φύσκος· „Φύσκος δὲ ἀφ' οὗ οἱ λεγες οἱ νῦν Λοκροί".

520.

Schol. in Pindar. Ol. 9, 86 ἀπὸ γᾶς Ἐπειῶν: τειῶν τῶν Ἠλείων ... Ὀποῦντος ἦν θυγάτηρ (ἡ Πρωγένεια) Ἠλείων βασιλέως, ἣν Ἀριστοτέλης Καμσην καλεῖ.

Plutarch. qu. Gr. 15: Τίς ἡ ξυλίνη κύων παρὰ κροῖς; Φύσκου τοῦ Ἀμφικτύονος υἱὸς ἦν Λοκρός, ἐκ τούτου καὶ Καβύης Ὀποῦς. πρὸς ὃν ὁ πατὴρ διενεεὶς καὶ συχνοὺς τῶν πολιτῶν ἀναλαβὼν περὶ ἀποικίας αντεύετο· τοῦ δὲ θεοῦ φήσαντος κτίζειν πόλιν ὅπου ἂν τύχῃ δηχθεὶς ὑπὸ κυνὸς ξυλίνης, ὑπερβαίνων εἰς ἑτέραν θάλασσαν ἐπάτησε κυνόσβατον, ἐνοχληθεὶς δὲ πληγῇ διέτριψεν ἡμέρας αὐτόθι πλείονας, ἐν αἷς καλαθὼν τὸ χωρίον ἔκτισε πόλεις Φυσκεῖς καὶ Τάντειαν τὰς ἄλλας ὅσας οἱ κληθέντες Ὀζόλαι Λοκροὶ κατῴκησαν. πατὴρ Λοκρὸς ἐᾷ μὲν ἄρχειν ἐκεῖνον, αὐτὸς δὲ οἰκεῖ τὰ πρὸς ἑσπέραν τοῦ Παρνασσοῦ ἔχων ὑφ' ἑαυτὸν τοὺς ἐκεῖ οἱ Ἑσπέριοί τε καὶ Ὀζόλαι ἐκαλοῦντο.

Eustathium in Il. p. 277 (Eudoc. p. 279): οἱ δὲ λαιοί φασι καὶ ταῦτα· Ἀμφικτύονος καὶ Χθονοτρας ἀπόγονος Φύσκος, οὗ Λοκρός, ὧν ἀπὸ μὲν Φύου Φύσκοι πρώην, ἀπὸ δὲ Λοκροῦ Λοκροὶ οἱ αὐτοὶ ὠνομάσθησαν· Λοκροῦ δὲ Ὀποῦς, πρὸς ὃν διενεχθεὶς ὁ

Athen. II p. 70ᶜ: Δίδυμος δ' ὁ γραμματικὸς ἐξηγούμενος παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ τὸ κύναρος ἄκανθα, μήποτε, φησί, τὴν κυνόσβατον λέγει διὰ τὸ ἀκανθῶδες καὶ τραχὺ εἶναι τὸ φυτόν· καὶ γὰρ ἡ Πυθία ξυλίνην κύνα αὐτὸ εἶπε καὶ ὁ Λοκρὸς χρησμὸν λαβὼν ἐκεῖ πόλιν οἰκίζειν ὅπου ἂν ὑπὸ ξυλίνης κυνὸς δηχθῇ, καταμυχθεὶς τὴν κνήμην ὑπὸ κυνοσβάτου, ἔκτισε τὴν πόλιν.

Hesych. s. κύναρος: φυτόν τι, καὶ μήποτε ἡ κυνόσβατος, διὰ τὸ τραχὺ καὶ ἀκανθῶδες· κύνα γὰρ ξυλίνην τὴν κυνόσβατον ὁ θεὸς λέγει.

521.

Harpocr. s. Ἄμφισσα: πόλις τῆς Λοκρίδος. Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ὀπουντίων πολιτείᾳ οὕτω λέγει· „Ἀνδραίμων δὲ ἦν οἰκιστής, Ἄμφισσαν δ' ὠνόμασαν διὰ τὸ περιέχεσθαι τὸν τόπον ὄρεσιν".

522.

Hesych. s. Ἄσπετος: ὁ Ἀχιλλεὺς ἐν Ἠπείρῳ, ὥς φησιν ὁ Ἀριστοτέλης ἐν Ὀπουντίων πολιτείᾳ.

Plutarch. Pyrrh. 1: καὶ Ἀχιλλεὺς ἐν Ἠπείρῳ τιμὰς ἰσοθέους ἔσχεν Ἄσπετος ἐπιχωρίῳ φωνῇ προσαγορευόμενος.

523.

Choeroboscus ad Theodosii canones p. 75 (t. I Gaisford): τὸ Μέδων, ἔστι δὲ κύριον ὄνομα, ὁ μὲν ποιητὴς Ὅμηρος διὰ τοῦ ντ κλίνει, οἷον Μέδοντος, τῷ λόγῳ τῶν μετοχικῶν, Ἰσαῖος δὲ ὁ ῥήτωρ καὶ Ἀριστοτέλης ἐν Ὀπουντίων πολιτείᾳ Μέδωνος φασὶν ἀναλόγως.

Ὀρχομενίων.

524.

Coll. proverb. cod. Vat. et Bodl. (App. 4, 92 ed. Gott. I p. 456) s. τὸ Ἡσιόδειον γῆρας: Ἀριστοτέλης ἐν Ὀρχομενίων πολιτείᾳ δὶς τεθάφθαι φησὶ τὸν Ἡσίοδον καὶ ἐπιγράμματος τοῦδε τυχεῖν·

χαῖρε δὶς ἡβήσας καὶ δὶς τάφου ἀντιβολήσας,
Ἡσίοδ', ἀνθρώποις μέτρον ἔχων σοφίης.

παρόσον τό τε γῆρας ἀπέβη καὶ δὶς ἐτάφη.

Suidas (Macar. pr. 8, 49) s. τὸ Ἡσιόδειον γῆρας: ἐπὶ τῶν ὑπεργήρων. φέρεται γὰρ καὶ ἐπίγραμμα Πινδάρου τοιοῦτο· χαῖρε κ. τ. λ.

Io. Tzetzes (cf. A. P. p. 505 sqq.) prolegg. comm. in Hesiodi opp. p. 17 Gf.: ἐπέγραψε δὲ καὶ Πίνδαρος· „χαῖρε κ. τ. λ.

33 Ὀποῦς: Λοκρός vulgo. ‖ 39 Τάνθειαν vulgo (Ταντία Steph. B.).

Procl. in Hesiodi opp. 631 (p. 298 Gaisf.): ἀοίκητον δὲ αὐτὸ (τὸ πολίχνιον τὴν Ἄσκραν) ὁ Πλούταρχος ἱστορεῖ καὶ τότε εἶναι, Θεσπιέων ἀνελόντων τοὺς οἰκοῦντας, Ὀρχομενίων δὲ τοὺς σωθέντας δεξαμένων. ὅθεν καὶ τὸν θεὸν Ὀρχομενίοις προστάξαι τὰ Ἡσιόδου λείψανα λαβεῖν καὶ θάψαι παρ' αὐτοῖς, ὡς καὶ Ἀριστοτέλης φησὶ γράφων τὴν Ὀρχομενίων πολιτείαν.

Plutarchi sept. sap. conv. 19: ἀνθρώπινον δὲ καὶ πρὸς ἡμᾶς τὸ τοῦ Ἡσιόδου πάθος· ἀκήκοας γὰρ ἴσως τὸν λόγον. Οὐκ ἔγωγε, εἶπεν. Ἀλλὰ μὴν ἄξιον πυθέσθαι. Μιλησίου γὰρ ὡς ἔοικεν ἀνδρός, ᾧ ξενίας ἐκοινώνει Ἡσίοδος καὶ διαίτης ἐν Λοκροῖς, τῇ τοῦ ξένου θυγατρὶ κρύφα συγγενομένου καὶ φωραθέντος, ὑποψίαν ἔσχεν ὡς γνοὺς ἀπ' ἀρχῆς καὶ συνεπικρύψας τὸ ἀδίκημα, μηδενὸς ὢν αἴτιος, ὀργῆς δὲ καιρῷ καὶ διαβολῇ περιπεσὼν ἀδίκως. ἀπέκτειναν γὰρ αὐτὸν οἱ τῆς παιδίσκης ἀδελφοὶ περὶ τὸ Λοκρικὸν Νέμειον ἐνεδρεύσαντες καὶ μετ' αὐτοῦ τὸν ἀκόλουθον ᾧ Τρωίλος ἦν ὄνομα. τῶν δὲ σωμάτων εἰς τὴν θάλασσαν ὠσθέντων τὸ μὲν τοῦ Τρωίλου εἰς τὸν Δάφνον ποταμὸν ἔξω φερόμενον ἐπεσχέθη περικλύστῳ χοιράδι μικρὸν ὑπὲρ τὴν θάλασσαν ὑπεχούσῃ· καὶ μέχρι νῦν Τρωίλος ἡ χοιρὰς καλεῖται. τοῦ δὲ Ἡσιόδου τὸν νεκρὸν εὐθὺς ἀπὸ γῆς ὑπολαβοῦσα δελφίνων ἀγέλη πρὸς τὸ Ῥίον ἐκόμιζε καὶ τὴν Μολυκρίαν. ἐτύγχανε δὲ Λοκροῖς ἡ τῶν Ῥίων καθεστῶσα θυσία καὶ πανήγυρις, ἣν ἄγουσιν ἔτι νῦν περιφανῶς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον. ὡς δὲ ὤφθη προσφερόμενον τὸ σῶμα, θαυμάσαντες ὡς εἰκὸς ἐπὶ τὴν ἀκτὴν κατέδραμον καὶ γνωρίσαντες ἔτι πρόσφατον νεκρόν, ἅπαντα δεύτερα τοῦ ζητεῖν τὸν φόνον ἐποιοῦντο διὰ τὴν δόξαν τοῦ Ἡσιόδου. καὶ τοῦτο μὲν ταχέως ἔπραξαν εὑρόντες τοὺς φονεῖς· αὐτούς τε γὰρ κατεπόντισαν ζῶντας καὶ τὴν οἰκίαν κατέσκαψαν. ἐτάφη δὲ Ἡσίοδος πρὸς τῷ Νεμείῳ· τὸν δὲ τάφον οἱ πολλοὶ τῶν ξένων οὐκ ἴσασιν, ἀλλ' ἀποκέκρυπται, ζητούμενος ὑπ' Ὀρχομενίων, ὥς φασι, βουλομένων κατὰ χρησμὸν ἀνελέσθαι τὰ λείψανα καὶ θάψαι παρ' αὐτοῖς.

Certam. Hom. et Hes. p. 322, 20 Goettl.: τοῦ δὲ ἀγῶνος διαλυθέντος διέπλευσεν ὁ Ἡσίοδος εἰς Δελφοὺς χρησόμενος καὶ τῆς νίκης ἀπαρχὰς τῷ θεῷ ἀναθήσων. προσερχομένου δὲ αὐτοῦ τῷ ναῷ ἔνθεον γενομένην τὴν προφῆτίν φασιν εἰπεῖν

ὄλβιος οὗτος ἀνήρ, ὃς ἐμὸν δόμον ἀμφιπολεύει,
Ἡσίοδος Μούσῃσι τετιμένος ἀθανάτῃσι·
τοῦ δή τοι κλέος ἔσται ὅσον τ' ἐπικίδναται ἠώς.
ἀλλὰ Διὸς πεφύλαξο Νεμείου κάλλιμ[ον] ἄλ[σος]·
κεῖθι δέ τοι θανάτοιο τέλος πεπρωμέν[ον] ἐσ[τί].

ὁ δὲ Ἡσίοδος ἀκούσας τοῦ χρησμοῦ τῆς Πε[λοποννή]σου μὲν ἀνεχώρει νομίσας τὴν ἐκεῖ Νεμέαν τ[...]γειν, εἰς δὲ Οἰνόην τῆς Λοκρίδος ἐλθὼν κατα[...] Ἀμφιφάνει καὶ Γανύκτορι, τοῖς Φηγέως παισ[ὶν ...] τὸ μαντεῖον· ὁ γὰρ τόπος οὗτος ἐκαλεῖτο Δ[ιὸς Νεμείου] ἱερόν. διατριβῆς δ' αὐτῷ πλείονος γενομένη[ς ...] νεῶσιν, ὑπονοήσαντες οἱ νεανίσκοι τὴν ἀδελφὴν [...]χεύειν τὸν Ἡσίοδον, ἀποκτείναντες εἰς τὸ μετ[αξὺ τῆς] Εὐβοίας καὶ τῆς Λοκρίδος πέλαγος κατεπόντισα[ν ...] νεκροῦ τριταίου πρὸς τὴν γῆν ὑπὸ δελφίνων [...]τος, ἑορτῆς τινὸς ἐπιχωρίου παρ' αὐτοῖς οὔσης [...] πάντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν ἔδραμον καὶ τὸ σῶμα γ[...]τες ἐκεῖνο μὲν πενθήσαντες ἔθαψαν, τοὺς δὲ φ[ονέας ἀνε]ζήτουν ... ὕστερον δὲ Ὀρχομένιοι κατὰ χρησμ[ὸν με]τενέγκαντες αὐτὸν παρ' αὐτοῖς ἔθαψαν καὶ ἐπιγρ[άψαν ἐπὶ] τῷ τάφῳ·

Ἄσκρη μὲν πατρὶς πολυλήιος· ἀλλὰ θανό[ντος]
ὀστέα πληξίππων γῆ Μινύων κατέχει
Ἡσιόδου, τοῦ πλεῖστον ἐν ἀνθρώποις κλέ[ος ἐστὶν]
ἀνδρῶν κρινομένων ἐν βασάνῳ σοφίης.

525.

Pollux 10, 165: ἐν δὲ Ἀριστοτέλους [Ὀρχομε]νείων πολιτείᾳ (ἀχάνη) μέτρον ἐστὶν Ὀρχομεν[ιον τεσσα]ράκοντα πέντε μεδίμνους χωροῦν Ἀττικούς.

Schol. ad Aristoph. Acharn. 108 [...] ἀχάνας: ἀχάνη μέτρον ἐστὶ ... ἐχώρει δὲ [...] Ἀττικοὺς μ̄ε̄, ὡς μαρτυρεῖ Ἀριστοτέλης.

Synag. lex. Seg. p. 473, 32 ἀχάνη: μ[έ]τ[ρον ...]τιον πολλῶν τινῶν μεδίμνων. οὕτως Ἀριστ[οτέλης].

Hesych. s. ἀχάνη: μέτρον σίτου, ἐν Β[οιωτίᾳ χω]ροῦν μεδίμνους μ̄ε̄.

Παρίων.

Testis Sopater (Phot. bibl. cod. 161).

Πελληνίων.

526.

Harpocr. s. μαστῆρες: ... ἔοικεν αρχ[ή τις εἶναι] ἀποδεδειγμένη ἐπὶ τὸ ζητεῖν τὰ κοινὰ τοῦ δη[μοσίου ...] ζητηταὶ καὶ οἱ ἐν Πελλήνῃ μαστροί, ὡς Ἀ[ριστοτέλης] ἐν τῇ Πελληνίων πολιτείᾳ.

Photius (Lex. Seg.) s. μαστῆρες: [...]δευτικὰ χρήματα εἰσπράττοντες, οἱονεὶ ζητη[ταὶ ...]γαδευτικῶν χρημάτων τῶν ἀειφυγίαν φυγ[όντων ...]

21 immo ἔσω. || 25 Ῥίων: Ἀριαδνείων? cf. Cert. p. 323, 7.
b26 πέντε add. Salmasius. || 31 ἀριστοφάνης cod. || 33 μέδιμνον ἓν cod.

ήθησαν δὲ μαστῆρες ἀπὸ τῶν κυνηγῶν τῶν ἐν τοῖς ·ττοῖς τῶν ὀρῶν ζητούντων τὰ θηρία.

('Ρηγίνων.)

527.

Pollux 5, 75: καὶ μὴν Ἀναξίλας ὁ Ῥηγῖνος οὔσης, Ἀριστοτέλης φησίν, τῆς Σικελίας τέως ἀγόνου λα-, ὁ δὲ εἰσαγαγών τε καὶ θρέψας. ὁμοῦ δὲ καὶ ·ύμπια νικήσας ἀπήνῃ, τῷ νομίσματι τῶν Ῥηγίνων ·ύπωσεν ἀπήνην καὶ λαγών.

('Ροδίων.)

528.

Schol. vet. vulg. ad Pindar. Olymp. 7 inscr. ·αγόρᾳ Ῥοδίῳ πύκτῃ: περὶ δὲ τούτου τοῦ Διαγόρου ·όρηται τοιαῦτα. κατὰ γὰρ τὴν Ὀλυμπίαν ἕστηκεν ὁ Δια- ·ας μετὰ τὴν Λυσάνδρου εἰκόνα, πηχῶν τεσσάρων δακτύ- ·ν πέντε, τὴν δεξιὰν ἀνατείνων χεῖρα, τὴν δὲ ἀριστερὰν εἰς ·τὸν ἐπικλίνων. μετὰ δὲ τοῦτον ἵσταται καὶ ὁ Δαμάγητος ·τρεσβύτατος τῶν παίδων αὐτοῦ, ὃς ἦν καὶ ὁμώνυμος ·πάππῳ, παγκράτιον προβεβλημένος, καὶ αὐτὸς πη- ·ν τεσσάρων, ἐλάττων δὲ τοῦ πατρὸς δακτύλων $\bar{\delta}$. ·όμενος δὲ τούτου ἕστηκε Δωριεὺς ἀδελφός, πύκτης καὶ ·τὸς προβεβλημένος. τρίτος δὲ μετ' ἐκεῖνον Ἀκουσί- ·ος, τῇ μὲν ἀριστερᾷ ἱμάντα ἔχων πυκτικόν, τὴν δὲ ·ιὰν ὥσπερ πρὸς εὐχὴν ἀνατείνων. καὶ οὗτοι μὲν οἱ ·ῦ νικηφόρου παῖδες ἐν στήλαις ἵστανται σὺν τῷ πατρί, ·τ' ἐκείνους δὲ καὶ θυγατέρων αὐτοῦ νικηφόροι υἱοὶ δύο, ·ικλῆς πυγμῇ νικήσας ἀνδρῶν καὶ μετ' ἐκεῖνον Πεισίρ- ·δος. καὶ λέγεται κατὰ τὴν Ὀλυμπίαν νικήσαντας ·ὺς παῖδας κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῷ πατρί, περιλα- ·ντας οὖν τὸν Διαγόραν περιϊέναι τὸ στάδιον μακαρι- ·μένους ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων. χρόνῳ δὲ ὕστερόν φασι ·ὶ τὴν τούτου θυγατέρα Καλλιπάτειραν ἐλθεῖν εἰς τὴν ·λυμπίαν καὶ αἰτεῖν παρὰ τῶν ἑλλανοδικῶν ἐπιτρέψαι ·ν θέαν αὐτῇ, τοὺς δὲ κωλύειν φάσκοντας κατὰ νόμον ·ναῖκα μὴ θεωρεῖν τὸν γυμνικὸν ἀγῶνα· τὴν δὲ φῆσαι ·ὸς αὐτοὺς οὐκ ἴσην εἶναι ταῖς ἄλλαις γυναιξίν, ἀλλὰ ·έρειν πλέον τι ταῖς προγονικαῖς ἀρεταῖς ἐπερειδομένην· ·ὶ δεῖξαι τάς τε τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἀδελφῶν στήλας, ·ὶ οὕτω νικηθέντας τοὺς ἑλλανοδίκας ἐπιχωρῆσαι καὶ συνήθειαν νόμου διαλῦσαι καὶ τῇ Καλλιπατείρᾳ τὴν θέαν ἐπιτρέψαι. καὶ τὰ μὲν περὶ αὐτῶν τοσαῦτα. ἱστόρηται δὲ ὁ Διαγόρας Ἑρμοῦ παῖς γεγενῆσθαι· φασὶ γὰρ αὐτοῦ τὴν μητέρα εἰς ἀγρόν που πορευομένην, εἶτα καύματος σφοδροῦ ἐπισχόντος ἐπικλιθῆναί τινι Ἑρμαίῳ τεμένει καὶ οὕτω τὸν θεὸν αὐτῇ συνελθεῖν, τὸν δὲ Διαγόραν οὕτω τεκεῖν αὐτήν, ὃς πρῶτος ἀφ' Ἡρακλέους λέγεται τοιοῦτος γενέσθαι.

Schol. cod. Vrat. A: Διαγόρα νικήσαντι τὴν $\overline{οθ}$ ὀλυμπιάδα. τοῦτον δὲ τὸν διαγόραν οἱ ῥόδιοι ἑρμοῦ παῖδα φασί. πορευομένην γὰρ τὴν μητρὶ αὐτοῦ εἰς ἀγρὸν καὶ ἀναπαυομένην πρὸς ἑρμαίω τινὶ μιγῆναι τὸν θεὸν   ἐκ τούτου γενέσθαι τὸν διαγόραν. περὶ τοῦ διαγόρου εἶπε μὲν καὶ ἀριστοτέλης. καὶ ἀπόλλας μαρτυροῦσιν ὅτι δυῶν πηχῶν καὶ $\bar{\gamma}$ ἦσαν δακτύλων ἠνέωχε δὲ καὶ δαμάχητον υἱὸν πρεσβύτατον τῶν παίδων. τετράπηχυν τὸ μέγεθος. τοῦ πατρὸς ἐλάττονα $\bar{ε}$ δακτύλων. ἔσχε δὲ καὶ ἄλλον ἀδελφὸν ἀκουσίλαον. θυγατέρων δὲ υἱοὺς εὐκλεέστατον· καλλιάνακτα καὶ πεισίρροθον. οὗτοι δὲ πολλὰς νίκας ἐν τῶν ὀλυμπίων ἔσχον δέκα. ἐκ πυθίων δὲ ἔφη ὅτι παῖδες τούτων διαφόρους ἀγῶνας νικήσαντες καὶ περιβαλόντες τὸν ἀδελφὸν διεξῆλθον μακαριζόμενοι. ἀφ' οὗ ἡρακλῆς συνέθηκε τὸν ἀγῶνα μηδενί πω τοιαῦτα συμβῆναι. ὥστε καὶ τὸν πατέρα καὶ τοὺς υἱοὺς ὀλυμπιονίκας γενέσθαι ἡ θυγατὴρ καὶ τούτου ἦλθεν εἰς τὰ ὀλύμπια ἧ ὄνομα καλλιπάτρει. ἐκωλύετο δὲ ὑπὸ τῶν ἑλλανοδίκων γυνὴ οὖσα θεωρῆσαι τὰ ὀλύμπια. ἡδὲ ἡδὲ οὐχ ὁμοῖα ἔφη εἶναι ταῖ ἄλλαις γυναιξίν. ἔσχε γὰρ καὶ τὸν πατέρα διαγόραν καὶ τοὺς τρεῖς ἀδελφοὺς ὀλυμπιονίκας. δαμάγητον. δωρέα. ἀκουσίλαον. καὶ $\bar{ε}$ ἀ δελ[ε)ε] παῖδας εὔκλεα. καὶ αὐτῆς υἱὸν πεισίρροθον. καὶ τούτων εἰκόνα εἶναι ἐν ὀλυμπία οἱ ἑλλανοδίκαι. αἱ δὲ ἡσθέντες συνεχώρησαν αὐτῇ θεωρεῖν (sic).

Σαμίων.

529.

Plin. n. h. 5, 135: *Samon . . . Partheniam primum appellatam Aristoteles tradit, postea Dryussam, deinde Anthemussam.*

Steph. Byz. s. Σάμος: ἐπιφανὴς πρὸς τῇ Καρίᾳ

14 Ed. pr. Rom. 1515 (cum seqq.) = e, cod. Vindob. gr. hist. 130 (a me collatus) = v, cod. Vratislav. A = A. ‖ 20 πρεσβύτατος Boeckh: πρεσβύτερος ev. ‖ 22 τεσσάρων e ($\bar{\delta}$ v): πέντε Boeckh ex A ($\bar{ε}$). ‖ 23 Δωριεὺς Beck (e Paus. etc.): διώρευς ev. ‖ 25 ὥσπερ πρὸς εὐχὴν ego ex v: ὡς πρὸς προσευχὴν e. ‖ 29 Εὐκλῆς Heyne (e Paus.): εὔκλων ev. ‖ ἀνδρῶν ego: ἄνδρωνα (vulgo Ἄνδρωνα) v. ‖ Πεισίρροδος ego (Πεισίροδος Paus., Πεισίοροθος Boeckh ex A): πεισιρρόθιος ev. ‖ 30 καὶ λέγεται Boeckh: καὶ λελεγέ|της e, καὶ λεγέ τῆς v. ‖ νικήσαντες (τοὺς παῖδας om.) e. ‖ 31 περιλαβόντας e: παραλαβόντας v (περιβαλόντας secundum A). ‖ 34 Καλλιπάτειραν Boeckh ex A et Paus.: ἀριστοπάτειραν ev (item infra). ‖ 38 οὐκ ἴσην ev (οὐχ ὁμοίαν A). ‖ 41 ἐπιχωρῆσαι Heyne (συγχωρῆσαι A): ἐγχειρῆσαι ev.

b9 exscripsit Eduardus Lübbert. ‖ 19 corr. (e Paus.) Εὐκλέα τὸν Καλλιάνακτος.

νῆσος. ἐκλήθη δὲ πρότερον Παρθενία καὶ Δρυοῦσσα καὶ Ἀνθεμοῦσσα . . .

Strabo XIV p. 637: ἐκαλεῖτο δὲ Παρθενία πρότερον οἰκούντων Καρῶν, εἶτα Ἀνθεμοῦς.

Schol. in Apoll. Rh. 2, 867: Παρθενία δὲ ἡ Σάμος ἐκαλεῖτο. ἐκέχρητο γὰρ πολλοῖς ὀνόμασι. καὶ γὰρ . . . Παρθενία καὶ Ἀνθεμοῦσσα ἐκαλεῖτο.

Exc. pol. Heracl. (p. 15, 1): ἡ δὲ νῆσος Παρθενία, ὕστερον δὲ Δρυοῦσσα.

Hesych. s. Δρυοῦσσα: ἡ Σάμος τὸ παλαιόν.

id. s. Δόρυσσα: οὕτως ἐκαλεῖτο ἡ Σάμος.

530.

Schol. in Apollon. Rh. p. 315, 16 (Keil) Παρθενίης Ἀγκαῖος: Ἀριστοτέλης φησί, τιθεὶς ἐπὶ Ἀγκαίου τὴν παροιμίαν, ὅτι γέγονε φιλογέωργος Ἀγκαῖος καὶ πολλὰς ἐφύτευσεν ἀμπέλους. εἰπόντος δὲ αὐτῷ τοῦ θεράποντος ὅτι θᾶττον ἀποθανεῖται ἢ πίεται ἐκ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπέλου, Ἀγκαῖος ὡρίμου γενομένου τοῦ καρποῦ τρίψας βότρυν ἐκάλεσε τὸν θεράποντα καὶ εἶπεν ὡς ἔζησεν μέχρις οὗ καρποφορήσῃ ἡ ἄμπελος, καὶ ἔμελλε πίνειν. τοῦ δὲ θεράποντος εἰπόντος „πολλὰ μεταξὺ πέλει κύλικος καὶ χείλεος ἄκρου", διηγγέλη αὐτῷ τις σῦς διαλυμαινόμενος τὴν χώραν, ἐφ' ὃν ἐκδραμὼν πρὶν πίῃ ἀνῃρέθη ὑπ' αὐτοῦ. διὸ ἐπεκράτησεν ἡ παροιμία ἐπὶ τῶν παρὰ προσδοκίαν τι πραττόντων.

Zenobius prov. 5, 71 (Diogen. 7, 46) πολλὰ μεταξὺ πέλει κύλικος καὶ χείλεος ἄκρου: παροιμία λεχθεῖσα ἐξ αἰτίας τοιαύτης· Ἀγκαῖος παῖς Ποσειδῶνος φυτεύων ἀμπελῶνα βαρέως ἐπέκειτο τοῖς οἰκέταις. εἷς δὲ τῶν οἰκετῶν ἔφη μὴ μεταλήψεσθαι τὸν δεσπότην τοῦ καρποῦ. ὁ δὲ Ἀγκαῖος ἐπειδὴ ὁ καρπὸς ἐφθάκει, χαίρων ἐτρύφα καὶ τὸν οἰκέτην ἐκέλευσε κεράσαι αὐτῷ. μέλλων δὲ τὴν κύλικα προσφέρειν τῷ στόματι ὑπεμίμνησκεν αὐτὸν τοῦ λόγου, ὁ δὲ ἔφη τὸν εἰρημένον στίχον. τούτων ἔτι λεγομένων ⟨ἄλλος⟩ οἰκέτης ἦλθεν ἀπαγγέλλων ὡς ὑπερμεγέθης σῦς τὸν ὄρχατον λυμαίνεται. ὁ δὲ Ἀγκαῖος ἀποβαλὼν τὴν πόσιν ἐπὶ τὸν σῦν ὥρμησε καὶ πληγεὶς ὑπ' αὐτοῦ ἐτελεύτησεν· ὅθεν ἡ παροιμία.

Schol. ad Odyss. χ, 9 (p. 706, 14 Dind. cf. A. P. p. 519) λέγει δὲ Ἀριστοτέλης περὶ τῆς παροιμίας (πολλὰ μεταξὺ κ. τ. λ.) οὕτως· Ἀγκαῖος ὁ Ποσειδῶνος καὶ Ἀστυπαλαίας Σάμιος ὢν τὸ γένος, ἔχων οἰκέτην ἀπὸ Κρήτης ἐκέλευσεν αὐτὸν προσφέρειν ποτὸν πίνειν, ὅθεν ἐντεῦθεν ἄμπελοι τυγχάνουσιν. εἰπόντος δὲ αὐτοῦ ὡς οὐ δυνήσεται πιεῖν, αὐτὸς ὁ Ἀγκαῖος [illegible] τοὺς θεράποντας ἔλαβε τὴν κύλικα καὶ [illegible] ξαντος δὲ ἐκείνου „πολλὰ μεταξὺ πέλει κύλ[illegible] χείλεος ἄκρου", ἄφνω συνέβη χρῆμα συὸς μ[illegible] ἐπιβαρῆσαι τοῖς Ἀγκαίου χωρίοις· ἀκούσαντα [illegible] ἀπὸ τῶν χειλέων τὴν κύλικα καταθεῖναι καὶ [illegible] πρὸς τὸν ἄγριον, συμβαλόντα δὲ τῷ κάπρῳ [illegible] ἔνθεν φασὶ καταρρυῆναι τὴν παροιμίαν.

Exc. pol. Heracl. 10, 2 Σαμίων . . . [illegible] δ' αὐτῶν Ἀγκαῖος, ἀφ' οὗ τὰς ἀμπέλους [illegible] φυτεύων φησί „πολλὰ μεταξὺ κ. τ. λ.

531.

Aelian. de nat. 17, 20: Ἀριστοτέλη[illegible] γενέσθαι ἐν Σάμῳ λευκὴν χελιδόνα.

Exc. pol. Heraclid. 10, 3: ὅτι ἐν τῇ Σα[illegible] ἐφάνη λευκὴ χελιδὼν οὐκ ἐλάττων πέρδικος.

Antigon. mir. 132: ὁ δὲ τοὺς Σαμιακ[illegible] συγγεγραφὼς (Δοῦρις) ἐπὶ τῶν πρώτων κλ[illegible] θητῶν τῶν περὶ Ἡρόστρατον χελιδόνα λευκὴν φ[illegible]

Aelian. n. a. 10, 34: ὤφθησάν ποτε καὶ χ[illegible] λευκαί, ὡς Ἀλέξανδρος ὁ Μύνδιός φησιν.

532.

Aelian. de nat. an. 12, 40: Σάμιοι δὲ [illegible] (τιμῶσι) . . . Σαμίοις δὲ καὶ αὐτοῖς τοιοῦτ[illegible] (ἱερὸν) κλαπὲν πρόβατον ἀνεῦρε καὶ ἐντεῦθεν Μ[illegible] λος ὁ Σάμιος τῇ Ἥρᾳ πρόβατον ἀνάθημα [illegible] τὸ δὲ Ἀριστοτέλης (λέγει).

533.

Schol. in Aristoph. av. 471 οὐδ' Αἴσω[illegible] πάτηκας: ὅτι τὸν λογοποιὸν Αἴσωπον διὰ σ[illegible] ἦν δὲ ὁ Αἴσωπος Θρᾷξ, ἠλευθερώθη δὲ ὑπὸ Ἰδ[illegible] κωφοῦ. ἐγένετο δὲ πρῶτον Ξάνθου δοῦλος . . . [illegible] δῆς δὲ εἶχον τὸν Αἴσωπον. καὶ Ἀριστοτέλη[illegible] Σαμίων πολιτείᾳ εἰπόντα φησὶν αὐτὸν μ[illegible] μηκέναι.

Exc. pol. Heraclid. 10, 5: Αἴσωπος δὲ [illegible] ποιὸς εὐδοκίμει τότε. ἦν δὲ Θρᾷξ τὸ γένος, [illegible] δὲ ὑπὸ Ἴδμονος τοῦ κωφοῦ, ἐγένετο δὲ π[illegible] δοῦλος.

534.

Zenob. prov. 6, 12 τὸ περὶ Δρῦν [illegible] Ἀριστοτέλης φησὶν ἐν τῇ Σαμίων πολιτείᾳ [illegible] πολλοὺς ὑπὸ Μιλησίων ἀναιρεθῆναι περὶ τὴν κ[illegible] Δρῦν· ὅθεν καὶ τὰς Πριηνείας γυναῖκας ὀμ[illegible] Δρῦν σκότος.

4 corr. Ἀνθεμοῦσσα. ‖ 35 ἄλλος add. cod. Bodl. et Diog.
b6 διαδραμεῖν Vind. Marc.: δραμεῖν vulgo. ‖ 7 ἄγριον Vind.: ἄγριον ὗν Marc. c. vulg. ‖ 8 φασὶ Vind.: φησὶ Marc. [illegible] καταρρυῆναι Vind.: κατανοῆσαι Marc. c. vulg. ‖ 14 γίνεσθαι vulgo.

Plutarchus quaest. Graec. 20: Τίς ὁ λεγόμενος Πριήνῃ παρὰ Δρυὶ σκότος; Σάμιοι καὶ Πριηνεῖς πολε- ῦντες ἀλλήλοις τὰ μὲν ἄλλα μετρίως ἐβλάπτοντο καὶ λαπτον, μάχης δὲ μεγάλης γενομένης χιλίους Σα- ων οἱ Πριηνεῖς ἀπέκτειναν. ἑβδόμῳ δὲ ὕστερον ἔτει λησίοις συμβαλόντες παρὰ τὴν καλουμένην Δρῦν, τοὺς ίστους ὁμοῦ τε καὶ πρώτους ἀπέβαλον τῶν πολιτῶν· καὶ Βίας ὁ σοφὸς εἰς Σάμον ἐκ Πριήνης πρεσβεύσας δοκίμησε. ταῖς δὲ Πριηνέων γυναιξίν, ὁμοῦ τοῦ πά- ος τούτου καὶ τῆς συμφορᾶς ἐλεεινῆς γενομένης, ἀρὰ τέστη καὶ ὅρκος περὶ τῶν μεγίστων „ὁ παρὰ τῇ Δρυὶ ότος" διὰ τὸ παῖδας αὐτῶν καὶ πατέρας καὶ ἄνδρας ιῖ φονευθῆναι.

535.

Plutarch. Pericl. 26: ὑπὸ δέ τοῦ Μελίσσου καὶ ρικλέα φησὶν αὐτὸν Ἀριστοτέλης ἡττηθῆναι ναυμα- ῦντα πρότερον.

536.

Plutarch. Pericl. 28: ἐνάτῳ δὲ μηνὶ τῶν Σαμίων ρασταντων ὁ Περικλῆς τὰ τείχη καθεῖλε... Δοῦρις δ' Σάμιος τούτοις ἐπιτραγῳδεῖ πολλὴν ὠμότητα τῶν Ἀθη- ίων καὶ τοῦ Περικλέους κατηγορῶν, ἣν οὔτε Θουκυδίδης όρηκεν οὔτ' Ἔφορος οὔτ' Ἀριστοτέλης.

537.

Photius Σαμίων ὁ δῆμός (ἐστιν) ὡς πολυ- άμματος: Ἀριστοφάνης Βαβυλωνίοις, ἐπισκώπτων ὶς ἐστιγμένους· οἱ γὰρ Σάμιοι καταπονηθέντες ὑπὸ τῶν ράννων σπάνει τῶν πολιτευομένων ἐπέγραψαν τοῖς δού- ις ἐκ πέντε στατήρων τὴν ἰσοπολιτείαν, ὡς Ἀριστο- λης ἐν τῇ Σαμίων πολιτείᾳ.

Σαμοθρᾴκων.

538.

Schol. in Apollon. Rhod. 1, 917 p. 355 (Keil) ρήκτους ἀγανῇσι: ... ἡ δὲ Σαμοθρᾴκη ἐκαλεῖτο ότερον Λευκωσία, ὡς ἱστορεῖ Ἀριστοτέλης ἐν Σαμο- ᾴκης πολιτείᾳ.

Schol. B ad Hom. Il. ω, 78 Σάμου: τῆς νῦν Σα- θρᾴκης ... ἐκαλεῖτο δὲ Λευκωσία.

Exc. pol. Heraclid. 21: Σαμοθρᾴκη τὸ μὲν ἐξ χῆς ἐκαλεῖτο Λευκωσία διὰ τὸ λευκὴ εἶναι.

Σικυωνίων.

539.

Pollux 9, 77: τὸ μέντοι τῶν ὀβολῶν ὄνομα οἱ ιν ὅτι πάλαι βουπόροις ὀβελοῖς ἐχρῶντο πρὸς τὰς ἀμοιβάς, ὧν τὸ ὑπὸ τῇ δρακὶ πλῆθος ἐδόκει καλεῖσθαι δραχμή, τὰ δ' ὀνόματα καὶ τοῦ νομίσματος μεταπεσόντος εἰς τὴν νῦν χρείαν ἐνέμεινεν ἐκ τῆς μνήμης τῆς παλαιᾶς· Ἀριστοτέλης δὲ ταὐτὸν λέγων ἐν Σικυωνίων πολιτείᾳ σμικρόν τι καινοτομεῖ, ὀφελοὺς αὐτοὺς τέως ὠνομάσθαι λέγων, τοῦ μὲν ὀφέλλειν δηλοῦντος τὸ αὔξειν, αὐτῶν δὲ διὰ τὸ εἰς μῆκος ηὐξῆσθαι ὧδε κληθέντων. ὅθεν καὶ τὸ ὀφείλειν ὠνομάσθαι φησὶν οὐκ οἶδ' ὅπως· ἐπὶ μέντοι τῶν ὀβελῶν ὑπηλλάχθαι τὸ $\overline{\phi}$ εἰς τὸ $\overline{\beta}$ κατὰ συγγένειαν.

Plutarch. Lysand. 17: τοῦτο δὲ (τὸ πάτριον τῶν Λακεδαιμονίων νόμισμα) ἦν σιδηροῦν ... κινδυνεύει δὲ καὶ τὸ πάμπαν ἀρχαῖον οὕτως ἔχειν, ὀβελίσκοις χρωμένων νομίσμασι σιδηροῖς, ἐνίων δὲ χαλκοῖς· ἀφ' ὧν παραμένει πλῆθος ἔτι καὶ νῦν τῶν κερμάτων ὀβολοὺς καλεῖσθαι, δραχμὴν δὲ τοὺς ἓξ ὀβολούς· τοσούτων γὰρ ἡ χεὶρ περιεδράττετο.

(Σινωπέων.)

540.

Schol. in Apollon. Rhod. 2, 946 p. 436, 15 (Keil) ἔνθα Σινώπη: ... κατ' Εὔμηλον καὶ Ἀριστοτέλη Ἀσωποῦ (ἡ Σινώπη).

(Συβαριτῶν.)

541.

Athen. XII p. 520: εἰς τηλικοῦτον δ' ἦσαν τρυφῆς ἐληλακότες (οἱ Συβαρῖται) ὡς καὶ παρὰ τὰς εὐωχίας τοὺς ἵππους ἐθίσαι πρὸς αὐλὸν ὀρχεῖσθαι. τοῦτ' οὖν εἰδότες οἱ Κροτωνιᾶται ὅτε αὐτοῖς ἐπολέμουν, ὡς καὶ Ἀριστοτέλης ἱστορεῖ διὰ τῆς πολιτείας αὐτῶν, ἐνέδοσαν τοῖς ἵπποις τὸ ὀρχηστικὸν μέλος· συμπαρῆσαν γὰρ αὐτοῖς καὶ αὐληταὶ ἐν στρατιωτικῇ σκευῇ. καὶ ἅμα αὐλούντων ἀκούοντες οἱ ἵπποι οὐ μόνον ἐξωρχήσαντο ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀναβάτας ἔχοντες ηὐτομόλησαν πρὸς τοὺς Κροτωνιάτας.

Iulius Africanus cest. 14 p. 293 (ed. Par. 1693 post Mathemat. vet.): εἰς τοῦτό ποτε ἐλάσαι τρυφῆς Συβαρίτας λόγος ὡς παρὰ δεῖπνον εἰς τὸ συμπόσιον αὐτοὺς (τοὺς ἵππους) εἰσάγειν, τοὺς δ' ἀκούσαντας αὐλήματος ἀνίστασθαι ἐπὶ τὼ πόδε καὶ τοῖς προσθίοις ὥσπερ χειρονομοῦντας ὀρχεῖσθαι. ὑβρισθέντα δὲ αὐλητὴν εἰς Κροτωνιάτας αὐτομολῆσαι προσφάτως ἱππομαχίᾳ νενικημένους, μέγιστα δὲ ὠφελήσειν τὸ κοινὸν ἐπαγγείλασθαι· παραδώσειν γὰρ πᾶν τὸ Συβαριτικὸν ἱππικὸν αἰχμάλωτον. πιστεῦσαι τοὺς Κροτωνιάτας αὐτῷ καὶ ἐπιτρέψαι στρατηγεῖν, τὸν δὲ αὐλήσαντα τοῖς τῆς πόλεως

39 λευκωνία cod. || 41 λευκανία codd.

αὐληταῖς δεῖξαι τὸ μέλος καὶ ὅτε καιρὸς ἦν παρεγγυῆσαι τὴν ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἔξοδον. ὡς δὲ οἱ Συβαρῖται ἐπῆλθον πανδημεὶ πολύ τι φρυαττόμενοι τῇ τῆς ἵππου περιουσίᾳ καὶ ἀνεμίγησαν αἱ φάλαγγες, ὑπὸ σημεῖον ἓν ηὔλησαν οἱ πάντες, συνήθους δὲ ἤχου ἀκούσαντες οἱ ἵπποι ὥσπερ οἴκοι ἐδιδάσκετο ἀποσεισάμενοι τοὺς ἀναβάτας ὑπωρχοῦντο πάντες. τότε οὖν οἱ ἱππόται ἑάλωσαν κείμενοι καὶ οἱ ἵπποι ἐλήφθησαν ὀρχούμενοι, ἀναστησάντων αὐτοὺς συνήθων μελῶν.

542.

Athen. XII p. 523: καὶ οἱ τὴν Σῖριν δὲ κατοικοῦντες, ἣν πρῶτοι κατέσχον οἱ ἀπὸ Τροίας ἐλθόντες, ὕστερον δ' ὑπὸ Κολοφωνίων ὥς φησι Τίμαιος καὶ Ἀριστοτέλης, εἰς τρυφὴν ἐξώκειλαν οὐχ ἧσσον Συβαριτῶν. καὶ γὰρ ἰδίως παρ' αὐτοῖς ἐπεχωρίασε φορεῖν ἀνθινοὺς χιτῶνας, οὓς ἐζώννυντο μίτραις πολυτελέσι· καὶ ἐκαλοῦντο διὰ τοῦτο ὑπὸ τῶν περιοίκων μιτροχίτωνες, ἐπεὶ Ὅμηρος τοὺς ἀζώστους ἀμιτροχίτωνας καλεῖ.

Συρακοσίων.

543.

Poll. 6, 16: καί που καὶ (οἶνος) γλυκὺς Πόλλιος. ἔστι μὲν ἐκ Συρακουσῶν, Πόλλις δ' αὐτὸν ὁ Ἀργεῖος πρῶτος ἐπεσκεύασεν, ἀφ' οὗ καὶ τοὔνομα, ἢ ἀπὸ τοῦ Συρακοσίων βασιλέως Πόλλιδος, ὡς Ἀριστοτέλης λέγει.

Athen. epit. I p. 31ᵇ . . . ἣν (ἄμπελον Βιβλίαν) Πόλλιν τὸν Ἀργεῖον, ὃς ἐβασίλευσε Συρακοσίων, πρῶτον εἰς Συρακούσας κομίσαι (φασὶν) ἐξ Ἰταλίας. εἴη ἂν οὖν ὁ παρὰ Σικελιώταις γλυκὺς καλούμενος Πόλλιος ὁ Βίβλινος οἶνος.

Etym. M. p. 197, 32 (Lex. Seg.) s. Βίβλινος οἶνος: . . . ἀπὸ Βιβλίνης οὕτω καλουμένης Θρᾳκίας ἀμπέλου, ἥτις διὰ τὸ εὐθαλὴς εἶναι ἐν Ἑλλάδι, μετετέθη καὶ ἐν Σικελίᾳ ὑπὸ Πόλλιδος τοῦ Συρακουσίου τυράννου· ἔνθεν αὐτήν τινες καὶ Πόλλιν καλοῦσιν.

Aelianus var. hist. 12, 31: καὶ ἐν Συρακούσαις Πόλλιος· ἐκλήθη δὲ ἀπό τινος ἐγχωρίου βασιλέως.

544.

Phot. s. καλλικύριοι: οἱ ἀντὶ τῶν γεωμόρων ἐν Συρακούσαις γενόμενοι, πολλοί τινες τὸ πλῆθος. δοῦλοι δ' ἦσαν οὗτοι τῶν φυγάδων ὡς Τίμαιος ἐν ϛ̅· ὅθεν τοὺς ὑπερβολῇ πολλοὺς καλλικυρίους ἔλεγον. ὠνομάσθησαν δ' ἀπὸ τοῦ εἰς ταὐτὸ συνελθεῖν παντοδαποὶ ὄντες, ὡς Ἀριστοτέλης ἐν Συρακουσίων πολιτείᾳ, [illegible] παρὰ Λακεδαιμονίοις εἵλωσι καὶ παρὰ Θεσσαλ[illegible]σταις καὶ παρὰ Κρησὶ κλαρώταις.

Zenob. prov. 4, 54 (Hesych. s. v.) καλλι[illegible]ρίων πλείους: οὕτως ἐν Συρακούσαις [illegible] ἐπεισελθόντες γεωμόροις καλλικύριοι. ἔνθεν [illegible] ἔλεγον, εἴ ποτε πλῆθος ἤθελον ἐμφῆναι, ὅτι πλεί[illegible] τῶν καλλικυρίων. δοῦλοι δὲ ἦσαν οὗτοι καὶ [illegible]ρίους ἐξέβαλον. ἡ δὲ αἰτία τῆς κλήσεως [illegible] τὸ παντοδαποὺς εἰς ταὐτὸ συνελθεῖν ὥστε [illegible] ἐγκεῖσθαι.

Eustath. in Il. p. 295, 31 ἐν ῥητορικῷ [illegible] λεξικῷ . . . ὅτι ὥσπερ εἵλωται . . . καλλικύριοι δὲ [illegible]

545.

Schol. in Pind. Pyth. 1, 89: αὐτὸν δὲ τὸν [illegible] ἐν τῇ τῶν Συρακουσίων πολιτείᾳ (φησὶν Ἀριστοτέλ[illegible]) δυσουρίᾳ δυστυχῆσαι.

546.

Athen. X p. 435ᵉ: Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῇ Συ[illegible]ρακουσίων πολιτείᾳ καὶ συνεχῶς φησὶν αὐτὸν (Διο[illegible] τὸν νεώτερον) ἔσθ' ὅτε ἐπὶ ἡμέρας ἐνενήκοντα με[illegible] διὸ καὶ ἀμβλυωπότερον γενέσθαι τὰς ὄψεις.

Plutarch. Dion. 7: ἡμέρας γάρ, ὥς φασι, [illegible]κοντα συνεχῶς ἔπινεν ἀρξάμενος καὶ τὴν αὐλὴ[illegible] χρόνῳ τούτῳ . . . μέθαι καὶ σκώμματα . . . [illegible]

547.

Pollux 9, 87: . . . τὸ μέντοι Σικελικὸν [illegible] ἐλάχιστον ἴσχυεν, τὸ μὲν ἀρχαῖον, ὡς Ἀριστοτέ[illegible] λέγει, τέτταρας καὶ εἴκοσι τοὺς νούμμους, τὸ δὲ [illegible] δυοκαίδεκα· δύνασθαι δὲ τὸν νοῦμμον τρία ἡμι[illegible]

Ταραντίνων.

548.

Poll. 9, 80: καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ταραντίνων πολιτείᾳ καλεῖσθαί φησι νόμισμα παρ' [illegible] νοῦμμον, ἐφ' οὗ ἐντετυπῶσθαι Τάραντα τὸν Πο[illegible] δελφῖνι ἐποχούμενον.

Τεγεατῶν.

549.

Schol. in Apollon. Rh. 4, 264 p. 494 [illegible] κάδες οἳ καὶ πρόσθεν: . . . Ἀριστοτέλης [illegible] τῇ Τεγεατῶν πολιτείᾳ φησὶν ὅτι βάρβαροι τὴν [illegible]δίαν ᾤκησαν, οἵτινες ἐξεβλήθησαν ὑπὸ τῶν Ἀρ[illegible]

13 lacunam vidit Casaubonus. epitome Athenaei simpliciter habet ὕστερον δ' οἱ Κολοφώνιοι. ‖ 34 εὔφορος cod. V [illegible] εὔθυνος D. P. ‖ 35 Σικυωνίου codd. ‖ 40 = κιλλικύριοι Phot. s. v.

ᵇ1 ἀριστοφ Suid. cod. E. ‖ 13 ἐν κρήτῃ pro ἐν Συρακούσαις.

.ένων αὐτοῖς πρὸ τοῦ ἐπιτεῖλαι τὴν σελήνην, διὸ κα- άσθησαν προσέληνοι.

550.

Plutarch. quaest. Graec. 5: Τίνες οἱ παρὰ ᾿Αρ- καὶ Λακεδαιμονίοις χρηστοί; Λακεδαιμόνιοι Τεγεά- ᾿ιαλλαγέντες ἐποιήσαντο συνθήκας καὶ στήλην ἐπ' ιῷ κοινὴν ἀνέστησαν, ἐν ᾗ μετὰ τῶν ἄλλων γέ- ·αι Μεσσηνίους ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς χώρας καὶ μὴ ι χρηστοὺς ποιεῖν. ἐξηγούμενος οὖν ὁ ᾿Αριστο- ; τοῦτό φησι δύνασθαι τὸ μὴ ἀποκτιννύναι βοη- χάριν τοῖς λακωνίζουσι τῶν Τεγεατῶν.

Plutarch. quaest. Rom. 52: καὶ γὰρ ᾿Αρι- ίλης ἐν ταῖς ᾿Αρκάδων πρὸς Λακεδαιμονίους συν- γεγράφθαι φησὶ μηδένα χρηστὸν ποιεῖν βοηθείας τοῖς λακωνίζουσι τῶν Τεγεατῶν, ὅπερ εἶναι μη- ἰποκτιννύναι.

Τενεδίων.

551.

Stephan. Byz. ethn. ep. s. Τένεδος ... ἔστι καὶ παροιμία Τενέδιος πέλεκυς, ἐπὶ τῶν ἤτοι πι- ἢ καὶ μᾶλλον συντόμως ἀποκοπτόντων τὰ ζητήματα ὰ ἄλλα πράγματα. ... φησὶν ᾿Αριστοτέλης Τενεδίων πολιτείᾳ ὅτι βασιλεύς τις ἐν Τενέδῳ νό- ͅηκε τὸν καταλαμβάνοντα μοιχοὺς ἀναιρεῖν πελέκει τέρους. ἐπειδὴ δὲ συνέβη τὸν υἱὸν αὐτοῦ κατα- ͅιναι μοιχόν, ἐκύρωσε καὶ περὶ τοῦ ἰδίου παιδὸς ͅιναι τὸν νόμον καὶ ἀναιρεθέντος εἰς παροιμίαν πα- τὸ πρᾶγμα ἐπὶ τῶν ὠμῶς πραττομένων. διὰ τοῦτό καὶ ἐπὶ τοῦ νομίσματος τῶν Τενεδίων κεχαράχθαι ͵ τῷ ἑτέρῳ μέρει πέλεκυν, ἐπὶ δὲ τοῦ ἑτέρου δύο ᾿ὰς εἰς ὑπόμνησιν τοῦ περὶ τὸν παῖδα παθή- .

Diogenian. prov. 8, 58. Hesych. s. Τενέδιον βέ- Photius s. Τενέδιος ξυνήγορος: ... καὶ παροιμία· ος πέλεκυς· ᾿Αριστοτέλης μέντοι ὅτι βασιλεὺς ος [μετὰ πελέκεως δικάζων τὸν ἀδικοῦντα εὐθέως ... ἢ ὅτι βασιλεύς τις] νόμον θεὶς πελέκει τοὺς μοι- ἄμφω καρατομεῖν καὶ ἐπὶ τοῦ υἱοῦ ἐτήρησεν τοῦτο· ὸ καὶ ἐν τῷ νομίσματι ἐφ' οὗ μὲν πέλεκυς ἐφ' δύο πρόσωπα ἐξ ἑνὸς αὐχένος.

Exc. pol. Heraclid. 7, 3: νόμον δέ τινά φασι τῶν .έων Τενεδίοις θέσθαι, εἴ τις λάβοι μοιχόν, ἀπο- ι τοῦτον πελέκει. ἁλόντος δὲ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καὶ αβόντος ἐρομένου τὸν βασιλέα τί χρὴ ποιεῖν, ἀπο- θαι τῷ νόμῳ χρῆσθαι. καὶ διὰ τοῦτο τοῦ νο- μίσματος αὐτοῦ ἐπὶ θάτερα πέλεκυς κεχάρακται, ἐπὶ θάτερα δὲ ἐξ ἑνὸς αὐχένος πρόσωπον ἀνδρὸς καὶ γυναι- κός. καὶ ἐκ τούτου λέγεται ἐπὶ τῶν ἀποτόμων τὸ ἀπο- κεκόφθαι Τενεδίῳ πέλεκει.

552.

Strabo VIII p. 380: καὶ ἡ Τενέα δ' ἐστὶ κώμη τῆς Κορινθίας, ἐν ᾗ τοῦ Τενεάτου ᾿Απόλλωνος ἱερόν ... δοκεῖ δὲ καὶ συγγένειά τις εἶναι Τενεδίοις πρὸς τούτους ἀπὸ Τέννου τοῦ Κύκνου, καθάπερ εἴρηκεν ᾿Αριστοτέλης· καὶ ἡ τοῦ ᾿Απόλλωνος δὲ τιμὴ παρ' ἀμφοτέροις ὁμοία οὖσα δίδωσιν οὐ μικρὰ σημεῖα.

Pausan. 2, 5 ... ἡ καλουμένη Τενέα. οἱ δὲ ἄν- θρωποί φασιν οἱ ταύτῃ Τρῶες εἶναι, αἰχμάλωτοι δὲ ὑπὸ ῾Ελλήνων ἐκ Τενέδου γενόμενοι ἐνταῦθα ᾿Αγαμέμνονος δόντος οἰκῆσαι· καὶ διὰ τοῦτο θεῶν μάλιστα ᾿Απόλλωνα τιμῶσιν.

(Τηνίων.)

553.

Plin. n. h. 4, 65: *Tenos . . . quam propter aquarum abundantiam Aristoteles Hydrussam appellatam ait.*

Stephan. Byz. s. Τῆνος: νῆσος Κυκλάς, ἀπὸ οἰ- κιστοῦ Τήνου. ἐκλήθη καὶ ῾Υδροῦσσα διὰ τὸ κατάρρυ- τον εἶναι.

Τροιζηνίων.

554.

Athen. epit. I p. 31c: ἐν τῷ χρησμῷ, φησίν, ὁ θεὸς ηὐτομάτισε·

πῖν' οἶνον τρυγίαν, ἐπεὶ οὐκ ᾿Ανθηδόνα ναίεις
οὐδ' ἱερὰν ῾Υπέραν, ὅθι γ' ἄτρυγον οἶνον ἔπινες.

ὠνομάζετο δὲ παρὰ Τροιζηνίοις, ὥς φησιν ᾿Αριστοτέλης ἐν τῇ αὐτῶν πολιτείᾳ, ἄμπελος ᾿Ανθηδονιὰς καὶ ῾Υπερειάς, ἀπὸ ῎Ανθου τινὸς καὶ ῾Υπέρου, ὡς καὶ ᾿Αλθηφιὰς ἀπὸ ᾿Αλθηφίου τινὸς ἑνὸς τῶν ᾿Αλφειοῦ ἀπογόνων.

555.

Plutarch. quaest. Graec. 19: Τίς ἡ ᾿Ανθηδὼν περὶ ἧς ἡ Πυθιὰς εἶπε· πῖν' οἶνον τρυγίαν, ἐπεὶ οὐκ ᾿Αν- θηδόνα ναίεις; ἡ γὰρ ἐν Βοιωτοῖς οὐκ ἔστι πολύοινος. τὴν Καλαυρίαν Εἰρήνην τὸ παλαιὸν ὠνόμαζον ἀπὸ γυ- ναικὸς Εἰρήνης, ἣν ἐκ Ποσειδῶνος καὶ Μελανθείας τῆς ᾿Αλφειοῦ γενέσθαι μυθολογοῦσιν. ὕστερον δὲ τῶν περὶ ῎Ανθην καὶ ῾Υπέρην αὐτόθι κατοικούντων ᾿Ανθηδονίαν καὶ ῾Υπέρειαν ἐκάλουν τὴν νῆσον. εἶχε δὲ ὁ χρησμὸς οὕτως, ὡς ᾿Αριστοτέλης φησί·

32 γ': κ' Schweigh. et Mein. ‖ 34 ῾Υπεριάς vulgo, corr. Meineke.

πὶν' οἶνον τρυγίαν, ἐπεὶ οὐκ Ἀνθηδόνα ναίεις
οὐδ' ἱερὰν Ὑπέραν, ὅθι γ' ἄτρυγον οἶνον ἔπινες.

ταῦτα μὲν ὁ Ἀριστοτέλης.

556.

Plutarch. Thes. 3: Πιτθεὺς ὁ Θησέως πάππος πόλιν μὲν οὐ μεγάλην τὴν Τροιζηνίων ᾤκισε, δόξαν δὲ μάλιστα πάντων ὡς ἀνὴρ λόγιος ἐν τοῖς τότε καὶ σοφώτατος ἔσχεν. ἦν δὲ τῆς σοφίας ἐκείνης τοιαύτη τις ὡς ἔοικεν ἰδέα καὶ δύναμις, οἵᾳ χρησάμενος Ἡσίοδος εὐδοκίμει μάλιστα περὶ τὰς ἐν τοῖς Ἔργοις γνωμολογίας. καὶ μίαν γε τούτων ἐκείνην λέγουσι Πιτθέως εἶναι „μισθὸς δ' ἀνδρὶ φίλῳ εἰρημένος ἄρκιος ἔστω". τοῦτο μὲν οὖν καὶ Ἀριστοτέλης ὁ φιλόσοφος εἴρηκεν.

Φωκαιέων.

557.

Clemens Alex. strom. I p. 144 Sylb.: Ἐξήκεστός τε ὁ Φωκαιέων τύραννος δύο δακτυλίους φορῶν γεγοητευμένους τῷ ψόφῳ τῷ πρὸς ἀλλήλους διῃσθάνετο τοὺς καιροὺς τῶν πράξεων, ἀπέθανεν δὲ ὅμως δολοφονηθεὶς καίτοι προσημήναντος τοῦ ψόφου, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Φωκαιέων πολιτείᾳ.

(Χαλκηδονίων.)

558.

Plinius n. h. 7, 207: *quadriremem Aristoteles (auctor est fecisse) Carthaginienses.*

Clemens Alex. strom. I p. 132 Sylb.: Καρχηδόνιοι δὲ πρῶτοι τετρήρη κατεσκεύασαν, ἐναυπήγησε δὲ αὐτὴν Βόσπορος αὐτοσχέδιον.

(Χαλκιδέων.)

559.

Strabo X p. 445: Εὔβοιαν γοῦν εἰπὼν ὁ ποιητὴς τοὺς ἀπ' αὐτῆς Εὐβοέας οὐδέποτε εἴρηκεν, ἀλλ' Ἄβαντας ἀεί ... φησὶ δ' Ἀριστοτέλης ἐξ Ἄβας τῆς Φωκικῆς Θρᾷκας ὁρμηθέντας ἐποικῆσαι τὴν νῆσον καὶ ἐπονομάσαι Ἄβαντας τοὺς ἔχοντας αὐτήν.

560.

Strabo X p. 447: αἱ δ' οὖν πόλεις αὗται (Ἐρέτρια καὶ ἡ Χαλκὶς) διαφερόντως αὐξηθεῖσαι καὶ ἀποικίας ἔστειλαν ἀξιολόγους εἰς Μακεδονίαν. Ἐρέτρια μὲν γὰρ συνῴκισε τὰς περὶ Παλλήνην καὶ τὸν Ἄθω πόλεις, ἡ δὲ Χαλκὶς τὰς ὑπὸ Ὀλύνθῳ, ἃς Φίλιππος διελυμήνατο. καὶ τῆς Ἰταλίας δὲ καὶ Σικελίας πολλαὶ π[illegible] Χαλκιδέων ἐστίν. ἐστάλησαν δὲ αἱ ἀποικίαι αὗται [illegible] θάπερ εἴρηκεν Ἀριστοτέλης, ἡνίκα ἡ τῶν ἱππ[illegible] ἐπεκράτει πολιτεία· προέστησαν γὰρ αὐτῆς ἀπὸ τιμ[illegible]των ἄνδρες ἀριστοκρατικῶς ἄρχοντες.

L. NOMIMA.

561.

Varro de ling. Lat. 7, 70 (p. 147 O. M[illegible] *praefica dicta, ut Aurelius scribit, mulier [illegible] luctum quae conduceretur, quae ante domum [illegible] tui laudes eius caneret. hoc factitatum Ari[illegible]teles scribit in libro qui inscribitur* νόμιμα [illegible]βαρικά.

Hesych. s. Καρῖναι: θρηνῳδοὶ μουσικαί [illegible] νεκροὺς τῷ θρήνῳ παραπέμπουσαι πρὸς τὰς ταφ[illegible] τὰ κήδη. παρελαμβάνοντο δὲ αἱ ἀπὸ Καρίας γυ[illegible]

562.

Apollonius hist. mirab. 11: Ἀριστοτέλης [illegible] νομίμοις βαρβαρικοῖς· ⟨ἐν Λατμῷ⟩ τῆς Καρίας [illegible] γίνονται οἳ τοὺς μὲν ξένους πατάξαντες οὐ λ[illegible]κοῦσι, τοὺς δὲ ἐπιχωρίους παραυτὰ ἀποκτείνουσι.

Antigonus hist. mir. 18: ἐν Λάτμῳ δὲ τῆς [illegible] φησὶν Ἀριστοτέλης τοὺς σκορπίους ἐὰν μὲν τ[illegible] τινὰ πατάξωσιν, μετρίως λυπεῖν, ἐὰν δὲ τῶν ἐγχ[illegible]ίων ἕως θανάτου κατατείνειν.

Plinius n. h. 8, 229: *in Latmo Cariae [illegible] Aristoteles tradit a scorpionibus hospites laedi, indigenas interimi.*

Aelianus n. a. 5, 14: ἐν Λατμῷ τῆς Καρίας [illegible] σκορπίους εἶναι, οἵπερ οὖν τοὺς μὲν πολίτας σφῶν [illegible]σιν ἐς θάνατον, τοὺς δὲ ξένους ἡσυχῇ καὶ ὅσ[illegible]σχεῖν ὀδαξησμόν.

563.

Plinius 7, 15: *supra Nasamonas con[illegible]que illis Machlyas Androgynos esse utriusque [illegible]turae inter se vicibus coeuntes Calliphanes [illegible] Aristoteles adicit dextram mammam iis vir[illegible] laevam muliebrem esse.*

564.

Steph. Byz. s. Γέρμαρα: Κελτικῆς ἔθν[illegible] ἡμέραν οὐ βλέπει, ὡς Ἀριστοτέλης περὶ θαυμ[illegible] τοὺς δὲ Λωτοφάγους καθεύδειν ἑξάμηνον.

18 (item 22) Φακέων vulgo. ‖ 27 Carthaginienses pro Chalcedoniis (vel ipsius vel fontis) errore infert Plinius. [illegible] Χαλκηδόνιοι. ‖ 30 αὐτοσχέδιον: αὐτόχθων Euseb. ex Clem. et exc. Palat.

b 11 *ad luctum* Turnebus: codd. *ab luco* vel *a luco*. ‖ 14 *nomina barbarica* codd., corr. Turnebus. ‖ 21 ἐν Λατμ[illegible] ex Antig. ‖ 42 γέρμερα codd. Rehdig. Voss. „*an* Γερμέραι?" Mein. ‖ 43 περὶ θαυμασίων: sic errore (cf. A. P. p. 624[illegible]

565.

Athenaei epit. I p. 23^{d}: Ἀριστοτέλης ἐν Τυρ-νῶν νομίμοις „οἱ δὲ Τυρρηνοὶ δειπνοῦσι μετὰ τῶν γυ-ικῶν ἀνακείμενοι ὑπὸ τῷ αὐτῷ ἱματίῳ".

Exc. pol. 17 Τυρρηνῶν: . . . πάντες δὲ ὑπὸ τῷ ·τῷ ἱματίῳ κατάκεινται κἂν παρῶσί τινες.

566.

Pollux 4, 56: Τυρρηνοὶ δὲ τῷ Ἀριστοτέλους γῳ οὐ πυκτεύουσιν ὑπ' αὐλῷ μόνον, ἀλλὰ καὶ μα-ιγοῦσι καὶ ὀψοποιοῦσιν.

Plutarch. de cohib. ira 11: οὐ γάρ, ὡς Ἀρι-οτέλης ἱστορεῖ κατ' αὐτὸν ἐν Τυρρηνίᾳ μαστιγοῦσθαι ὶς οἰκέτας πρὸς αὐλόν, οὕτω πρὸς ἡδονὴν δεῖ . . . τῆς ιωρίας ἐμφορεῖσθαι.

Athenaeus XII p. 518: ὑπὸ δὲ τῆς τρυφῆς οἱ Τυρ-ροί, ὡς Ἄλκιμος ἱστορεῖ, πρὸς αὐλὸν καὶ μάττουσι καὶ κτεύουσι καὶ μαστιγοῦσιν.

567.

Dionysius Halicarn. ant. Rom. 1, 72: Ἀριστο-λης δὲ ὁ φιλόσοφος Ἀχαιῶν τινὰς ἱστορεῖ τῶν ἀπὸ οίας ἀνακομισαμένων περιπλέοντας Μαλέαν, ἔπειτα ιμῶνι βιαίῳ καταληφθέντας, τέως μὲν ὑπὸ τῶν πνευ-των φερομένους πολλαχῇ τοῦ πελάγους πλανᾶσθαι, ευτῶντας δ' ἐλθεῖν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς Ὀπικῆς, καλεῖται Λάτιον ἐπὶ τῷ Τυρρηνικῷ πελάγει κείμενος. μένους δὲ τὴν γῆν ἰδόντας ἀνελκύσαι τε τὰς ναῦς τόθι καὶ διατρῖψαι τὴν χειμερινὴν ὥραν παρασκευαζο-ιους ἔαρος ἀρχομένου πλεῖν. ἐμπρησθεισῶν δὲ αὐτοῖς ὸ νύκτα τῶν νηῶν οὐκ ἔχοντας ὅπως ποιήσονται τὴν αρσιν, ἀβουλήτῳ ἀνάγκῃ τοὺς βίους ἐν ῷ κατήχθησαν ιρίῳ ἱδρύσασθαι. συμβῆναι δὲ αὐτοῖς τοῦτο διὰ γυ-κας αἰχμαλώτους, ἃς ἔτυχον ἔχοντες ἐξ Ἰλίου· ταύ-; δὲ κατακαῦσαι τὰ πλοῖα φοβουμένας τὴν οἴκαδε ζαιῶν ἄπαρσιν ὡς εἰς δουλείαν ἀφιξομένας.

Plutarchus quaest. Rom. 6: Διὰ τί τοὺς συγγενεῖς στόματι φιλοῦσιν αἱ γυναῖκες; . . . ἢ δι' ἣν Ἀρι-οτέλης ὁ φιλόσοφος αἰτίαν ἱστόρηκε; τὸ γὰρ πολυ-λλητον ἐκεῖνο καὶ πολλαχοῦ γενέσθαι λεγόμενον, ὡς ιεν, ἐτολμήθη καὶ ταῖς Τρῳάσι περὶ τὴν Ἰταλίαν. τῶν ο ἀνδρῶν ὡς προσέπλευσαν ἀποβάντων, ἐνέπρησαν τὰ οῖα, πάντως ἀπαλλαγῆναι τῆς πλάνης δεόμεναι καὶ θαλάττης, φοβηθεῖσαι δὲ τοὺς ἄνδρας ἠσπάζοντο τῶν ιγενῶν καὶ οἰκείων μετὰ τοῦ καταφιλεῖν καὶ περιπλέ-θαι τοὺς προστυγχάνοντας· παυσαμένων δὲ τῆς ὀργῆς καὶ διαλλαγέντων, ἐχρῶντο καὶ τὸ λοιπὸν ταύτῃ τῇ φι-λοφροσύνῃ πρὸς αὐτούς.

(**Serv. in Aen. 1, 273. Solin. 1) Festus s.** *Roma* **(p. 269 O. Müll.):** *Lembos qui appellatur Heraclides existimat, revertentibus, ab Ilio Achivis, quosdam tempestate deiectos in Italiae regiones, secutos Tiberis decursum, pervenisse ubi nunc sit Roma ibique propter taedium navigationis impulsas captivas auctoritate virginis cuiusdam tempestivae nomine Rhomes incendisse classem atque ab ea necessitate ibi manendi urbem conditam ab eis et potissimum eius nomine eam appellatam, a cuius consilio eas sedes sibi firmavissent.*

568.

Plutarch. Camill. 22: Ἀριστοτέλης δὲ ὁ φι-λόσοφος τὸ μὲν ἁλῶναι τὴν πόλιν (Ῥώμην) ὑπὸ Κελ-τῶν ἀκριβῶς δῆλός ἐστιν ἀκηκοώς, τὸν δὲ σώσαντα Λεύ-κιον εἶναί φησιν· ἦν δὲ Μάρκος, οὐ Λεύκιος, ὁ Κά-μιλλος.

LI. ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ.

Vita Arist. Marc. (f. 276): καὶ τὰ γεγραμμένα αὐτῷ δικαιώματα Ἑλληνίδων πόλεων ἐξ ὧν Φίλιππος τὰς φιλο-νεικίας τῶν Ἑλλήνων διέλυσεν, ὡς μεγαλορρημον⟨ήσαντά π⟩οτε καὶ εἰπεῖν „ὥρισα γῆν Πέλοπος".

Vit. Ar. vers. lat. vet.: *et scriptas ab eo iustificationes Graecarum civitatum, cum quibus Philippus lites Graecorum determinabat.*

569.

Harpocr. s. Δρυμός: πόλις μεταξὺ Βοιωτίας καὶ τῆς Ἀττικῆς . . . Ἀριστοτέλης δ' ἐν τοῖς δικαιώμασί φησιν οὕτως „ἔπειτα Δρυμὸν ἓν Ἀττικὸν καὶ ἕτερον Βοιώτιον".

570.

Steph. Byz. ep. s. Ὠρωπός . . . Ἀριστοτέλης γοῦν τὸν Ὠρωπὸν Γραῖάν φησι λέγεσθαι· ἡ δὲ Γραῖα τόπος τῆς Ὠρωπίας πρὸς τῇ θαλάσσῃ κατ' Ἐρετρίας καὶ Εὐβοίας κειμένη.

idem s. Τάναγρα: . . . Ἀριστοτέλης δὲ Γραῖαν καλεῖ τὴν νῦν Ὠρωπόν· ἔστι δὲ τόπος τῆς τῶν Ὠρωπίων πόλεως πρὸς τῇ θαλάττῃ.

Strabo IX p. 404: καὶ ἡ Γραῖα δ' ἐστὶ τόπος Ὠρωποῦ πλησίον.

40 τῶν γὰρ ἀνδρῶν . . . miscentur diversae narrationes, sicut apud eundem Plut. Romul. 1 et de mul. virt. 1. cf. Dionys.
b25 explevi lacunam codicis μεγαλορημ⟨ον . . . ⟩οτε: μεγαλορρημονεῖν ποτε Robbe (male: nam servatum in codice reperi tum proximae ante ποτε litterae impositum).

571.

Ammonius de diff. voc. p. 98 (Valck.) s. νῆες: Δίδυμος ἐν δεκάτῳ ῥητορικῶν ὑπομνημάτων φησὶν οὕτως ὅτι διαφέρουσιν αἱ νῆες τῶν πλοίων. τὰ μὲν γὰρ ἐστι στρογγύλα, αἱ δὲ κωπήρεις καὶ στρατιώτιδες. Ἀριστοτέλης δὲ ἱστορεῖ ἐν δικαιώμασι τῶν πόλεων οὕτως „Ἀλέξανδρος ὁ Μολοττὸς ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον, Ταραντίνων αὐτὸν μεταπεμψαμένων ἐπὶ τὸν πρὸς τοὺς βαρβάρους πόλεμον, ἐξέπλευσε ναυσὶ μὲν πεντεκαίδεκα πλοίοις δὲ συχνοῖς ἱππαγωγοῖς καὶ στρατηγικοῖς.

Eustathius in Hom. p. (684 et 1408 et) 1727: Ἐρέννιος οὖν Φίλων διαφέρειν φησὶ νῆας πλοίων κατὰ Δίδυμον· τὰ μὲν γὰρ στρογγύλα, αἱ δὲ στρατιώτιδες. εἰς ὃ φέρει καὶ χρῆσιν Ἀριστοτέλους ταύτην „Ἀλέξανδρος ὁ Μολοττὸς κτλ.

LII. ΠΥΘΙΟΝΙΚΑΙ.

572.

Plutarch. Solon. 11: ἤδη μὲν οὖν καὶ ἀπὸ τούτων ἔνδοξος ἦν ὁ Σόλων καὶ μέγας, ἐθαυμάσθη δὲ καὶ διεβοήθη μᾶλλον ἐν τοῖς Ἕλλησιν εἰπὼν ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ τοῦ ἐν Δελφοῖς ὡς χρὴ βοηθεῖν καὶ μὴ περιορᾶν Κιρραίους ὑβρίζοντας εἰς τὸ μαντεῖον, ἀλλὰ προσαμύνειν ὑπὲρ τοῦ θεοῦ Δελφοῖς. πεισθέντες γὰρ ὑπ' ἐκείνου πρὸς τὸν πόλεμον ὥρμησαν οἱ Ἀμφικτύονες, ὡς ἄλλοι τε μαρτυροῦσι καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ τῶν πυθιονικῶν ἀναγραφῇ Σόλωνι τὴν γνώμην ἀνατιθείς.

573.

Hesych. lex. s. Βοῦθος περιφοιτᾷ: παροιμία ἐπὶ τῶν εὐήθων καὶ παχυφρόνων, ἀπὸ Βούθου τινὸς μετενεχθεῖσα τοῦ Πύθια νικήσαντος, ὃν ἀναγράφει καὶ Ἀριστοτέλης νενικηκότα.

Zenob. proverb. 2, 66 (Plut. prov. 1, 33): Βοῦθος περιφοιτᾷ: ταύτης μέμνηται Κρατῖνος ἐν Χείρωσι. τέτακται δὲ ἐπὶ τῶν εὐήθων καὶ παχυφρόνων ἀπό τινος πυθιονίκου Βούθου μετενεχθεῖσα.

Herodian. π. μον. λέξ. p. 42, 9: Βοῦθος Πύθια νικήσας· παροιμία Βοῦθος περιφοιτᾷ.

574.

Schol. in Pindar. Isthm. 2 inscr. Ξενοκράτει Ἀκραγαντίνῳ: ... οὗτος δὲ ὁ Ξενοκράτης οὐ μόνον Ἴσθμια νενίκηκεν ἵπποις, ἀλλὰ καὶ Πύθια τὴν εἰκοστὴν τετάρτην πυθιάδα, ὡς Ἀριστοτέλης ἀναγράφει.

Schol. in Pind. olymp. 2, 87 (Vrat. D, Gott., Vindob.): Ὀλύμπια μὲν γὰρ αὐτὸς (ὁ Θήρων) γέρας ἔδεκτο, ἀντὶ τοῦ μόνος· Πύθια δὲ καὶ Ἴσθμια Ξενο- κατὰ δὲ τὴν τοῦ Ἀριστοτέλους (ἀναγραφὴν) ... νίκης μόνος Θήρων ἀναγέγραπται. ἤτοι οὖν ... κῶς εἴρηκεν ἢ ἐπεὶ Θήρωνος ἵπποις ὁ Ξενοκράτης ... διὸ καὶ συνανεκήρυξε Θήρωνα.

Schol. in Pind. Pyth. 6 inscr. (p. 387) Ξενοκράτει Ἀκραγαντίνῳ: γέγραπται Ξενοκράτει Ἀκραγαντίνῳ νενικηκότι κατὰ τὴν κδ πυθιάδα.

LIII. ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΙ.

Schol. Aristoph. Plut. 385: ἐν μέντοι ταῖς διδασκαλίαις πρὸ τούτων τῶν χρόνων Πάμφιλος ... τραγικός.

Schol. in Eurip. Androm. 446 (p. 286 ...) εἰλικρινῶς δὲ τοῦ δράματος χρόνους οὐκ ἔστι λαβεῖν· δεδίδακται γὰρ Ἀθήνησιν.

cf. Schol. vesp. 1031. av. 1242. A. P. p. 551

575.

Schol. Aristoph. ran. 1124 (1155 Dind.) Ὀρεστείας: τετραλογίαν φέρουσι τὴν Ὀρέστειαν ... διδασκαλίαι Ἀγαμέμνονα, Χοηφόρους, Εὐμενίδας, Πρωτέα σατυρικόν.

Argum. Aesch. Agam.: ἐδιδάχθη τὸ δρᾶμα ... ἄρχοντος Φιλοκλέους ὀλυμπιάδι ὀγδοηκοστῇ ἔτει ... τέρῳ. πρῶτος Αἰσχύλος Ἀγαμέμνονι, Χοηφόροις, ... νίσι, Πρωτεῖ σατυρικῷ. ἐχορήγει Ξενοκλῆς Ἀφιδ...

576.

Schol. Aristoph. av. 281 (282 Dind.): ... μέν ἐστι Φιλοκλέους: οὗτος ὁ Φιλοκλῆς ... σκεύασεν ἐν τῇ Πανδιονίδι τετραλογίᾳ, οὗ ἡ ἀρχὴ ... τῶν ἁπάντων ⟨Ἥλιε⟩ δεσπότην λέγω" ... ἀλλ... Σοφοκλῆς πρῶτον τὸν Τηρέα ἐποίησεν, εἶτα Φι... ... ἄλλως ... εἴη ἂν οὖν τὸν ἔποπα ... τῇ Πανδιονίδι τετραλογίᾳ, ἣν καὶ Ἀριστοτέλης ταῖς διδασκαλίαις ἀναγράφει. ἔστι δὲ ὁ Φι... τραγῳδίας ποιητὴς καὶ Φιλοπείθους υἱὸς ἐξ Αἰ... ἀδελφῆς.

577.

Harpocrat. lex. X orat. s. Σθένελ...: ... ἐν ταῖς διδασκαλίαις εὑρίσκεται ὁ Σθένελος ... δίας ποιητής.

578.

Schol. Aristoph. nub. 552: ... πρότερος ὁ Μαρικᾶς ἐδιδάχθη τῶν δευτέρων ... Ἐρατοσθένης δέ φησι Καλλίμαχον ἐγκαλεῖ...

6 πόλεων Eustath. p. 684: πολέμων codd.
b3 scr. Ξενοκράτης. ‖ 32 τῶν ἁπάντων Wagner: τῶν (τὸν) πάντων codd. RV. ‖ 37 codd. κωμῳδίας.

σκαλίαις ὅτι φέρουσιν ὕστερον τρίτῳ ἔτει τὸν Μα- ᾶν τῶν Νεφελῶν, σαφῶς ἐνταῦθα εἰρημένου ὅτι πρό- ον καθεῖται. λανθάνει δ' αὐτόν, φησίν, ὅτι ἐν μὲν ὶς διδαχθείσαις οὐδὲν τοιοῦτον εἴρηκεν, ἐν δὲ ταῖς ὕστε- διασκευασθείσαις εἰ λέγεται, οὐδὲν ἄτοπον· αἱ δι- σκαλίαι δὲ δῆλον ὅτι τὰς διδαχθείσας φέρουσι. πῶς οὐ συνεῖδεν ὅτι καὶ ἐν τῷ Μαρικᾷ προτετελεύτηκε ιέων, ἐν δὲ ταῖς Νεφέλαις λέγεται „εἶτα τὸν θεοῖσιν θρὸν βυρσοδέψην".

Arg. nub. (5): *αἱ πρῶται Νεφέλαι ἐδιδάχθησαν ἐν* τει ἐπὶ ἄρχοντος Ἰσάρχου, ὅτε Κρατῖνος μὲν ἐνίκα ιτίνῃ, Ἀμειψίας δὲ Κόννῳ.

579.

Arg. (3) Aristoph. pac. (schol. ed. Dind. t. III 5): ἄλλως. φέρεται ἐν ταῖς διδασκαλίαις δεδιδαχὼς ιήνην ὁμωνύμως ὁ Ἀριστοφάνης. ἄδηλον οὖν, φησὶν ιατοσθένης, πότερον τὴν αὐτὴν ἀνεδίδαξεν ἢ ἑτέραν κα- ιεν ἥτις οὐ σῴζεται. Κράτης μέντοι δύο εἶδε δράματα ιφων οὕτως „ἀλλ' οὖν γε ἐν τοῖς Ἀχαρνεῦσιν ἢ Βα- λωνίοις ἢ ἐν τῇ ἑτέρᾳ Εἰρήνῃ". καὶ σποράδην δέ τινα ήματα παρατίθεται, ἅπερ ἐν τῇ νῦν φερομένῃ οὐκ ιν.

Arg. (1) pac. (p. 4 Dind.) ... *ἐνίκησε δὲ τῷ δρά-* ιτι ὁ ποιητὴς ἐπὶ ἄρχοντος Ἀλκαίου ἐν ἄστει. πρῶτος πολις Κόλαξι, δεύτερος Ἀριστοφάνης Εἰρήνῃ, τρίτος ύκων Φράτορσι. τὸ δὲ δρᾶμα ὑπεκρίνετο Ἀπολλόδω- , ἐνίκα Ἕρμων ὁ ὑποκριτής.

580.

Arg. Sophocl. Aiac.: *ὅθεν καὶ τῇ ἐπιγραφῇ πρό-* ιιται ὁ μαστιγοφόρος, ἢ πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ Λο- ῦ ... ἐν δὲ ταῖς διδασκαλίαις ψιλῶς Αἴας ἀνα- γραπται.

581.

Harpocrat. s. *διδάσκαλος: ἰδίως διδασκάλους* γουσι τοὺς ποιητὰς τῶν διθυράμβων ἢ τῶν κωμῳδιῶν τῶν τραγῳδιῶν. Ἀντιφῶν ἐν τῷ περὶ τοῦ χορευτοῦ αχον, φησί, Πανταχλέα διδάσκαλον". ὅτι γὰρ ὁ ινταχλῆς ποιητής, δεδήλωκεν Ἀριστοτέλης ἐν ταῖς ασκαλίαις.

582.

Phot. lex. s. *ὄνου σκιά ... Ἀριστοτέλης δὲ* διδασκαλίαις καὶ δράματός τινος φέρει ἐπιγραφὴν ου σκιάν.

Zenob. 6, 28 *ὑπὲρ ὄνου σκιᾶς: ... καὶ Ἀρχίππῳ* κωμῳδία γέγονεν Ὄνου σκιά.

583.

Arg. Eurip. Rhes. (t. I p. 339 et 549 Kirchhoff): *τοῦτο τὸ δρᾶμα ἔνιοι νόθον ὑπενόησαν, Εὐριπίδου δὲ μὴ εἶναι· τὸν γὰρ Σοφόκλειον μᾶλλον ὑποφαίνει χαρακτῆρα. ἐν μέντοι ταῖς διδασκαλίαις ὡς γνήσιον ἀναγέγραπται.*

584.

Schol. Aristoph. ran. 67 *καὶ ταῦτα τοῦ τεθνηκότος* (τοῦ Εὐριπίδου): ... *οὕτω γὰρ καὶ αἱ διδασκαλίαι φέρουσι τελευτήσαντος Εὐριπίδου τὸν υἱὸν αὐτοῦ δεδιδαχέναι ὁμώνυμον ἐν ἄστει Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Αὐλίδι, Ἀλκμαίωνα, Βάκχας.*

Suid. s. Εὐριπίδης ... *νίκας δ' ἀνείλετο ε̄, τὰς μὲν δ̄ περιών, τὴν δὲ μίαν μετὰ τὴν τελευτὴν ἐπιδειξαμένου τὸ δρᾶμα τοῦ ἀδελφιδοῦ αὐτοῦ Εὐριπίδου.*

585.

Schol. in Plat. apolog. p. 330 Bekk. ... *Μέλητος δὲ τραγῳδίας φαῦλος ποιητὴς Θρᾷξ γένος, ὡς Ἀριστοφάνης Βατράχοις, Πελαργοῖς Λαΐου υἱὸν αὐτὸν λέγων, ἐπεὶ ᾧ ἔτει οἱ Πελαργοὶ ἐδιδάσκοντο καὶ ὁ Μέλητος Οἰδιπόδειαν ἔθηκεν, ὡς Ἀριστοτέλης διδασκαλίαις.*

586.

Schol. Aristoph. av. 1379 *τί δεῦρο πόδα σὺ κυλλὸν* (ἀνὰ κύκλον κυκλεῖς): ... *Δίδυμος μὲν κύκλον ἐπεὶ κυκλίων ᾀσμάτων ποιητής ἐστι, κυλλὸν δέ, ἐπεὶ χωλός ἐστιν* (ὁ Κινησίας). *εἴρηται δὲ περὶ αὐτοῦ ἐν Βατράχοις. ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἐν ταῖς διδασκαλίαις δύο φησὶ γεγονέναι.*

587.

Schol. Aristoph. ran. 404: *ἐπὶ γοῦν τοῦ Καλλίου τούτου φησὶν Ἀριστοτέλης ὅτι σύνδυο ἔδοξε χορηγεῖν τὰ Διονύσια τοῖς τραγῳδοῖς καὶ κωμῳδοῖς.*

LIV. ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ

(Ἀριστοτέλους ἢ Θεοφράστου).

588.

Atheu. IV p. 173c: *Ἀριστοτέλης δ' ἢ Θεόφραστος ἐν τοῖς ὑπομνήμασι περὶ Μαγνήτων λέγων τῶν ἐπὶ τοῦ Μαιάνδρου ποταμοῦ ὅτι Δελφῶν εἰσὶν ἄποικοι, τοσαύτας ἐπιτελοῦντας αὐτοὺς ποιεῖ χρείας τοῖς παραγιγνομένοις τῶν ξένων λέγων οὕτως „Μάγνητες οἱ ἐπὶ τῷ Μαιάνδρῳ ποταμῷ κατοικοῦντες ἱεροὶ τοῦ θεοῦ, Δελφῶν ἄποικοι, παρέχουσι τοῖς ἐπιδημοῦσι στέγην,*

15 φαίνεται V. ‖ 16 ὁμωνύμως Dind.: codd. RV ὁμοίως, ed. Ald. sic: φέρεται ἐν ταῖς διδ. ὅτι καὶ ἑτέραν ἐδίδαχεν ὁμοίως Ἀρ. εἰ- ‖ 18 εἶπε Ald. ‖ 27 ἐνίκα Ἕρμων ... cf. Poll. 4, 88 Ἕρμων ἦν κωμῳδίας ὑποκριτής: codd. ἡνίκα ἑρμῆν λοιοκρότης.

b3 al. ὡς οὐκ ὂν Εὐριπίδου. ‖ 11 ὁμώνυμον cod. G: ὁμωνύμως V, item Mediol., Ald. ‖ ὁμ. ἐν τῷ πρώτῳ ἑτεριφιγένεια (-γένειαν G) ‖ 12 ἀλκμαίω ἥονα V. ‖ 21 καθῆκεν Meineke.

ἅλας, ἔλαιον, ὄξος, ἔτι λύχνον, κλίνας, στρώματα, τραπέζας".

589.

Athen. XIV p. 654d: Ἀριστοτέλης δὲ ἢ Θεόφραστος ἐν τοῖς ὑπομνήμασι „τῶν φασιανῶν, φησί, οὐ κατὰ λόγον ἡ ὑπεροχὴ τῶν ἀρρένων ἀλλὰ πολλῷ μείζων".

590.

Athen. epit. II p. 44c: Ἀριστοτέλης δ' ἢ Θεόφραστος Φιλῖνόν τινα ἱστορεῖ μήτε ποτῷ χρήσασθαί ποτε μήτε ἐδέσματι ἄλλῳ ἢ μόνῳ γάλακτι πάντα τὸν βίον.

591.

Schol. Laur. in Apollon. Rhod. 4, 834 (p. 508, 20 Keil) εἰ μὲν δὴ μαλεροῖο πυρός: περὶ τὸν πορθμὸν ἐν τῇ θαλάσσῃ πυρὸς ἀναφυσήματα γίνεται ὥστε καὶ τὴν θάλασσαν θερμαίνεσθαι, ὥς φησι καὶ Μητρόδωρος ἐν πρώτῳ περὶ ἱστορίας καὶ Θεόφραστος ἐν ἱστορικοῖς ὑπομνήμασιν. καί φησι τὸν βρόμον τὸν ἀπὸ τῶν Αἰόλου νήσων ἀκούεσθαι ἕως α σταδίων· περὶ Ταυρομένιον γοῦν ἀκούεσθαι βροντῇ παραπλήσιον ψόφον.

592.

Argum. Eurip. Medeae (p. 143 cf. 454 Kirchhoff): τὸ δρᾶμα δοκεῖ ὑποβαλέσθαι παρὰ Νεόφρονος διασκευάσας, ὡς Δικαίαρχος ἐν τῷ περὶ Ἑλλάδος βίου καὶ Ἀριστοτέλης ἐν ὑπομνήμασι.

593.

Erotian. gloss. Hippocr. p. 312 (Franz): βουτύρῳ, ὡς καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς ὑπομνήμασί φησιν ὅτι Θόας ὁ Ἰθακήσιος ἱστορεῖ παρὰ Φρυξὶ πικέριον καλεῖσθαι τὸ βούτυρον.

LV. ΠΕΠΛΟΣ

(περιέχει δὲ ἱστορίαν σύμμικτον Hesych. ind.)

Io. Tzetzes proleg. comm. in Hesiodi opp. p. 15 Gf.: Ἀριστοτέλης δ' ὁ φιλόσοφος, μᾶλλον δὲ οἶμαι ὁ τοὺς πέπλους συντάξας . . . (cf. A. P. p. 505 sqq.).

Tzetz. in Lycophr. 488 . . . κατὰ Ἀριστοτέλην τὸν τοὺς πέπλους συντάξαντα (= Schol. in Aristid. ὁ τοὺς πέπλους συνθεὶς Ἀριστοτέλης).

Socrates hist. eccl. 3, 23: διὸ οὐκ αἰσχύνονται πολλοὺς ἀνθρώπους ἀποθεώσαντες καὶ εἴθε γε κἂν χρηστοὺς τὸν τρόπον ἢ δικαίους ἢ σώφρονας, ἀλλὰ ἀνάγνους ἀδίκους μέθη δεδουλωμένους, Ἡρακλέας φημὶ καὶ Διονύσους κ. Ἀ[...] πιούς. καθ' ὧν συνεχῶς ἐν τοῖς αὐτοῦ λόγοις [...] νιος οὐκ αἰσχύνεται· ὧν τοὺς ἀρσενικοὺς καὶ [...] τας εἰ ἀπαριθμησαίμην, μακρὸς ἡμῖν ἔσται ὁ τῆς [...] σεως λόγος. ἀρκέσει δὲ τοῖς ταῦτα γνῶναι [...] Ἀριστοτέλους πέπλος καὶ ὁ Διονυσίου στέφανος κ. [...] ὁ πολυμνήμων καὶ τῶν ποιητῶν τὸ πλῆθος, [...] γράψαντες γέλωτα ὄντως καὶ φλήναφον παρὰ [...] λήνων θεολογίας δεικνύουσιν.

Eustathius in Hom. Il. (β, 557) p. 285: [...] καὶ ὅτι Πορφύριος εἰς Αἴαντα ἐπίγραμμα [...] τόδε . . . ἱστορεῖ δὲ ὁ αὐτὸς Πορφύριος καὶ ὅτι Ἀ[...] σύγγραμμα πραγματευσάμενος, ὅπερ ἐκλήθη [...] λογίας ἡγεμόνων ἐξέθετο καὶ νεῶν ἑκάστων ἀριθμὸν [...] γράμματα εἰς αὐτούς, ἃ καὶ ἀναγράφεται ὁ Π[...] τοῖς εἰς τὸν Ὅμηρον ἁπλᾶ ὄντα καὶ οὐδέν τι [...] φλεγμαῖνον ἔχοντα. δίστιχα δὲ τὰ ὅλα ἐκεῖνα [...] ῥηθέντος εἰς τὸν Αἴαντα· ἴσως γὰρ ὁ ἐπιγραμματ[...] λοτεχνήσατο ἀπεναντίας ἐλθὼν τῷ ποιητῇ ἐπὶ μὲν [...] Αἴαντι πολυλογῆσαι, τοὺς δὲ ἄλλους ἧττον σεμν[...].

594.

Schol. in Aristidis Panathen. (ἐνδοξότατ[...] οἱ κατὰ τὴν Ἑλλάδα ἀγῶνες· καὶ μὴν τούτων [...] τατος ὁ τῶν Παναθηναίων, εἰ δὲ βούλει ὁ τῶν Ἐ[...] νίων) **p. 323 Dind.**: ἡ τάξις τῶν ἀγώνων καὶ [...] στοτέλης ἀναγράφεται· πρῶτα μὲν τὰ Ἐλευσ[...] τὸν καρπὸν τῆς Δήμητρος· δεύτερα δὲ τὰ Πα[...] ἐπὶ Ἀστέρι τῷ γίγαντι ὑπὸ Ἀθηνᾶς ἀναιρεθ[...] ὃν ἐν Ἄργει Δαναὸς ἔθηκε διὰ τὸν γάμον τῶν [...] τέρων αὐτοῦ· τέταρτος ὁ ἐν Ἀρκαδίᾳ τεθεὶς [...] νος, ὃς ἐκλήθη Λύκαια· πέμπτος ὁ ἐν Ἰωλκῷ [...] καθηγησαμένου ἐπὶ Πελίᾳ τῷ πατρί· ἕκτος ὁ ἐ[...] Σισύφου νομοθετήσαντος ἐπὶ Μελικέρτῃ· ἕβδομ[...] πιακὸς Ἡρακλέους νομοθετήσαντος ἐπὶ Πέλοπι [...] ἐν Νεμέᾳ, ὃν ἔθηκαν οἱ ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας ἐπὶ Ἀρ[...] ἔνατος ὁ ἐν Τροίᾳ, ὃν Ἀχιλλεὺς ἐπὶ Πατρόκλ[...] σεν· δέκατος ὁ Πυθικός, ὃν οἱ Ἀμφικτύονες ἐπ[...] θωνος φόνῳ ἔθηκαν. ταύτην τὴν τάξιν ὁ τοὺς [...] συνθεὶς Ἀριστοτέλης ἐξέθετο τῶν ἀρχαίων [...] λαιῶν ἀγώνων.

Schol. alt. ibid. ὁ τῶν Παναθηναίων: τ[...] λέγει· ταῦτα γὰρ ἐπὶ Ἐριχθονίου τοῦ Ἀμφ[...] νόμενα ἐπὶ τῷ φόνῳ τοῦ Ἀστερίου τοῦ γίγαντ[...] μεγάλα Πεισίστρατος ἐποίησε. τὰ δὲ Ἐλευ[...]

19 ἀκούεσθαι ἕως χίλια στάδια sch. rec. Flor., καιεσθαι ἕως ἑνὸς σταδίου Laur., corr. Keil. ‖ 28 Ἀριστοτέλης: Ἀ[...] ‖ 25 καθὰ Ἀ. ἀναγράφεται cod. Marc.: κατὰ Ἀριστοτέλην γράφεται vulgo. ‖ 28 Ἀθηνᾶς Marc. (Schneidewin): Ἀθη[...] 29 ὃ ἐν ἀργει Marc., ὃν ἄργει vulgo. ‖ 31 Ἀκάστου cod. Vind. ex corr. (Schneid.): ιακαστῶ (sic) Marc., Ἰα[...] 34 ὀλυμπικὸς Vind. Marc. ‖ 35 Ἀργεμόρῳ codd., ἀρχεγόρ¯ Marc., om. Vind. ‖ 39 ὁ τοὺς πέπλους συνθεὶς Ἀρ. cod. Ma[...] εἰς πέπλους συνθεὶς ὁ Ἀρ. vulgo.

ανδίονος ἐγένετο, ὃς πέμπτος ἦν βασιλεὺς ἀπὸ Ἐριθονίου· διὰ δὲ τὸν καρπὸν ἐτέθησαν.

Schol. cod. C ibid. (εἰ δὲ βούλει ὁ τῶν Ἐλευσιων): ὡς καὶ Ἀριστοτέλης τάττει.

Helladius chrestomath. apud Phot. (bibl. cod. 279 533ᵇ 29 Bekk.): ὅτι πρῶτα μὲν τὰ Παναθήναια συτη· εἶτα τὰ Ἐλευσίνια ἐπὶ Πελίᾳ τεθνηκότι προὔθηκαν λα Θετταλοί· εἶτα τὰ Ἴσθμια ἐπὶ Μελικέρτῃ· ἔπειτα τῶν Ὀλυμπίων ἀγὼν ἀρχὴν λαμβάνει ὑφ' Ἡραέους· εἶτα τὰ Νέμεα ἐπ' Ἀρχεμόρῳ τεθέντα· εἶτα τὰ τὸ τὴν Κίρραν πεσεῖν τὰ Πύθια.

595.

Schol. (A) in Il. λ, 688: Ἐπειοὶ οἱ Ἠλεῖοι ἀπὸ πειοῦ βασιλέως, οὕτως· Ποσειδῶνος καὶ Εὐρυπύλης ς Ἐνδυμίωνος παῖς Ἠλεῖος ὁ κτίσας Ἦλιδα, Ἠλείου Ἄλεξις καὶ Ἐπειός, ἀφ' οὗ Ἐπειοί, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν τῷ πέπλῳ.

596.

„Veterum heroum epitaphia" (ex cod. Laurent. , 1 bombyc. saec. XIII fol. 20: vid. A. P. p. 568 Anecd. Gr. I p. 7. 17) edita ab Henrico Stephano Florilegio diversorum epigrammatum 1566 p. 497 -502, nunc autem recognita collato apographo quod eum in usum nuper (m. Febr. 1866) confecit Pe-us del Furia bibliothecarius Laurentianus.

Ποῦ ἕκαστος τῶν Ἑλλήνων τέθαπται καὶ τί ἐπιγέγραπται ἐπὶ τῷ τάφῳ.

ἐπὶ Ἀγαμέμνονος κειμένου ἐν Μυκήναις.
λεύσσεις Ἀτρείδεω Ἀγαμέμνονος, ὦ ξένε, τύμβον,
ὃς θάν' ὑπ' Αἰγίσθου κ' οὐλομένης ἀλόχου.
ἕτερον.
μνῆμα τόδ' Ἀτρείδεω Ἀγαμέμνονος, ὅν ῥα κατέκτα
δῖα Κλυταιμνήστρη Τυνδαρὶς οὐχ ὁσίως.
ἐπὶ Μενελάου.
ὄλβιος ὦ Μενέλαε, σύ τ' ἀθάνατος καὶ ἀγήρως
ἐν μακάρων νήσοις, γαμβρὲ Διὸς μεγάλου.
ἐπὶ Ἀχιλλέως κειμένου ἐν Τροίᾳ, τιμωμένου δὲ καὶ ἐν Λεύκῃ τῇ νήσῳ.
παῖδα θεᾶς Θέτιδος Πηληιάδην Ἀχιλῆα
ἥδ' ἱερὰ νῆσος ποντιὰς ἀμφὶς ἔχει.
5. ἕτερον.
Θεσσαλὸς οὗτος ἀνὴρ Ἀχιλεὺς ἐν τῷδε τέθαπται
τύμβῳ, ἐθρήνησαν δ' ἐννέα Πιερίδες.
6. ἐπὶ Πατρόκλου κειμένου μετ' Ἀχιλλέως.
Πατρόκλου τάφος οὗτος, ὁμοῦ δ' Ἀχιλῆι τέθαπται,
ὃν κτάνεν ὠκὺς Ἄρης Ἕκτορος ἐν παλάμαις.
7. ἐπ' Αἴαντος τοῦ Τελαμωνίου.
ἅδ' ἐγὼ ἁ τλάμων Ἀρετὰ παρὰ τῷδε κάθημαι
Αἴαντος τύμβῳ κειραμένα πλοκάμους,
θυμὸν ἄχει μεγάλῳ βεβολημένα, ὡς παρ' Ἀχαιοῖς
ἁ δολόφρων Ἀπάτα κρέσσον ἐμεῦ κέκριται.
8. ἐπὶ Τεύκρου κειμένου ἐν Σαλαμῖνι τῆς Κύπρου.
Ἰῶν ὠκυμόρων ταμίην Τελαμώνιον ἥδε
Τεῦκρον ἀποφθίμενον γῆ Σαλαμὶς κατέχει.
9. ἐπὶ Νέστορος κειμένου ἐν Πύλῳ.
τὸν βαθύνουν ψυχήν τε νόημά τε θεῖον ἔχοντα
ἄνδρ' ἀγαθὸν κατέχω Νέστορα τὸν Πύλιον.
10. ἕτερον.
Νέστορα τὸν Πυλίων ἡγήτορα ἥδε θανόντα
γῆ κατέχει βουλῇ φέρτατον ἡμιθέων.
11. ἐπὶ Ἀντιλόχου κειμένου ἐν Τροίᾳ.
μνῆμ' ἀρετῆς υἱοῦ τόδε Νέστορος Ἀντιλόχοιο,
ὃς θάνεν ἐν Τροίῃ ῥυσάμενος πατέρα.
12. ἐπὶ Ὀδυσσέως κειμένου ἐν Τυρρηνίᾳ.
ἀνέρα τὸν πολύμητιν ἐπὶ χθονὶ τῇδε θανόντα
κλεινότατον θνητῶν τύμβος ἐπεσκίασεν.
13. ἕτερον.
οὗτος Ὀδυσσῆος κείνου τάφος, ὃν διὰ πολλὰ
Ἕλληνες πολέμῳ Τρωικῷ εὐτύχεσαν.
14. ἐπὶ Διομήδους κειμένου ἐν τῇ ὁμωνύμῳ νήσῳ.
αἰνητὸν πάντεσσιν ἐπιχθονίοις Διομήδην
ἥδ' ἱερὰ κατέχει νῆσος ὁμωνυμίη.
15. ἐπὶ Ἰδομενέως καὶ Μηριόνου κειμένων ἐν Κνωσσῷ.
Κνωσσίου Ἰδομενῆος ὁρᾷς τάφον, αὐτὰρ ἐγὼ τοῦ
πλησίον ἵδρυμαι Μηριόνης ὁ Μόλου.

Ep. 2 ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἕτερον Steph. (praeter cod.), et sic semper in seqq. ‖ 3 σὺ δ' Herm. ‖ 4 τροίῃ cod. — habet Tzetzes (cod. nd. reg.) ad posthom. sua 462, ubi sic ἥδ' ἱερὰ νῆσος ποντιὰς ἀμφὶς ἔχει: ἥδ' ἱερὰ προποντὶς ἀμφὶς ἔχει πεδίῳ cod. Laur. ‖ 6 hat Tzetzes ad homerica 220. ἐκ παλάμαις Lond. ‖ 7 κειρομένα cod., corr. Steph. — ὡς παρ' cod.: εἴπερ Bergk. — habet Eust. Il. 285 (ἰστέον δὲ καὶ ὅτι Πορφύριος εἰς Αἴαντα ἐπίγραμμα παλαιὸν προφέρει τόδε...) et Tzetzes posthom. 489 ubi παρὰ τόδε (marg. δε) ... βεβαρημένου et ὅτ' ἄρ' Ἀχαιοῖς (in marg. γρ. ὡς παρ') ... κρέσσων Lond. extat etiam in Anth. Pal. VII, 145 inscr. εἰς αντα Ἀσκληπιάδου (ubi κειρομένα ... εἰ παρ' ... δύναται pro κέκριται). ‖ 9 et 10 tangit Eustath. Il. p. 296: δηλοῖ τὴν τοῦ γέροντος ετὴν καὶ τὸ εἰς αὐτὸν παλαιὸν ἐπίγραμμα, ὅπερ καὶ φέρτατον ἡμερίων λέγει αὐτὸν καὶ βαθύνουν καὶ ψυχὴν ἐν σώματι θείαν οντα καὶ ἄνδρα ἀγαθόν. ‖ 10 ἡμιθέων: sic cod., ἡμερίων Eust. ‖ 11 τροίῃ cod. in tit. ut v. 2. — τόδε scripsi: τοῦ cod. ‖ 14 ὁμωνύμῳ d. in tit., ὁμωνυμίη scr. Steph. — habet Tzetzes hom. 113, ubi sic: τὸν πάντεσσι κράτιστον ἐπιχθονίοις ... ‖ 15 ἀδέσποτον em reperitur in Anth. Pal. VII, 322. citat etiam Diodorus 5, 79: τούτους δὲ ναυσὶν ὀγδοήκοντα στρατεῦσαι μετ' Ἀγαμέμνονος εἰς λιον καὶ διασωθέντας εἰς τὴν πατρίδα τελευτῆσαι καὶ ταφῆς ἐπιφανοῦς ἀξιωθῆναι καὶ τιμῶν ἀθανάτων. καὶ τὸν τάφον αὐτῶν ἐν τῇ Κνωσῷ κνύουσιν ἐπιγραφὴν ἔχοντα τοιάνδε· Κνωσίου Ἰδομενῆος ὅρα (ὅραι cod. Anth.) τάφον, αὐτὰρ ἐγώ τοι (τοι etiam Anth. τοῦ cod. Laur.) ...

16. ἐπ' Αἴαντος τοῦ Οἰλέως κειμένου ἐν Μυκόνῳ τῇ νήσῳ.
ἐνθάδε τὸν Λοκρῶν ἡγήτορα γαῖα κατέσχεν
Αἴαντ' Οἰλιάδην ἐν πελάγει φθίμενον.

17. ἐπὶ Νιρέως κειμένου ἐν Τροίᾳ.
ἐνθάδε τὸν κάλλιστον ἐπιχθονίων ἔχε γαῖα
Νιρέα τὸν Χαρόπου παῖδα καὶ Ἀγλαΐης.

18. ἐπὶ Τληπολέμου κειμένου ἐν Ῥόδῳ.
ἅδ' Ἡρακλείδην ῥηξήνορα θυμολέοντα
Τληπόλεμον κατέχει κυματόεσσα Ῥόδος.

19. ἐπὶ Ἀσκαλάφου καὶ Ἰαλμένου.
Ἀσκαλάφου Τροίῃ φθιμένου καὶ Ἰαλμένου ἠδὲ
ὀστέα πληξίππων γῆ Μινυὰς κατέχει.

20. ἐν Τρίκκῃ ἐπὶ κενοταφίου Ποδαλειρίου καὶ Μαχάονος.
οἵδ' Ἀσκληπιάδαι Ποδαλείριος ἠδὲ Μαχάων
πρόσθεν μὲν θνητοί, νῦν δὲ θεῶν μέτοχοι.

21. ἐπὶ Πηνέλεω κειμένου ἐν Βοιωτίᾳ.
τόνδ' ἐπὶ Κηφισσῷ ποταμῷ θέσαν ὠκὺ ῥέοντι
παῖδες Βοιωτῶν σώφρονα Πηνέλεων.

22. ἐπὶ Εὐρυπύλου κειμένου ἐν Ὀρμενίῳ.
πάτρῃ ἐν Ὀρμενίῳ Εὐαίμονος ἀγλαὸν υἱὸν
Εὐρύπυλον κρύπτει δακρυόεσσα κόνις.

23. ἐπὶ Θόαντος.
υἱὸν ὑπερθύμου Ἀνδραίμονος ἠδὲ θυγατρὸς
Γόργης τῆς Οἰνέως ἥδε κόνις κατέχει.

24. ἐπὶ Φιλοκτήτου.
τόξων Ἡρακλέους ταμίην Ποιάντιον υἱὸν
ἥδε Φιλοκτήτην γῆ Μινυὰς κατέχει.

25. ἐπὶ Μέγητος ἀπολομένου ἐν θαλάσσῃ, ἔχοντος δὲ τάφον ἐν Δουλιχίῳ.
μνῆμα Μέγητι θοῷ μεγαθύμου Φυλέος υἱῷ
Δουλίχιοι τεῦξαν, σῶμα δὲ πόντος ἔχει.

26. ἐπὶ Πρωτεσιλάου ἀδελφῷ Ποδάρκει κειμένῳ ἐν Σικυῶνι.
γῆ μὲν Ἀχαιὶς ἔθρεψε Ποδάρκην Ἄκτορος υἱόν,
ὀστέα δ' αὖ Σικυὼν γῆ κατέχει φθιμένου.

27. ἐπὶ Πολυποίτου καὶ Λεοντέως.
ἄρχοντες Λαπιθῶν Πολυποίτης ἠδὲ Λεοντεὺς
ἐν γαίῃ Μήδων τέρμ' ἀφίκοντο βίου.

28. ἐπὶ Προθόου κενοταφίῳ.
σῶμα μὲν ἐν πόντῳ Προθόου Τενθρηδόνος υἱοῦ
κεῖται ἀνοίκτιστον, τοὔνομα τύμβος ἔχει.

29. ἐπὶ Εὐμήλου.
υἱὸς ὅδ' Ἀδμήτοιο Φερητιάδης Εὔμηλος
νέρθ' ὑπ' ἐμοὶ κεῖται, μοῖραν ἔχων θανάτ…

30. ἐπὶ Ἀγαπήνορος.
ἀρχὸς ὅδ' ἐκ Τεγέης Ἀγαπήνωρ Ἀγκαίο[illegible]
κεῖθ' ὑπ' ἐμοὶ Παφίων πελτοφόρων βασιλε…

31. ἐπὶ Ἀμφιμάχου καὶ Διώρου.
ἀρχός τ' Ἀμφίμαχος Κτεάτου παῖς ἠδὲ Δι…
ἐνθάδ' ἐνὶ Τροίῃ μοῖραν ἔχουσι βίου.

32. ἐπὶ Γουνέως.
σῆμα τὸ μὲν Γουνῆος ὁρᾷς, ψυχὴ δὲ θανόντ…
αἰέρ' ἐς ὑγρὸν ἔβη, σῶμα δὲ πόντος ἔχει.

33. ἐπὶ Ἐλεφήνορος κειμένου ἐν Τροίᾳ.
νήσου ἀπ' Εὐβοίης Ἐλεφήνορα ἀρχὸν Ἀβάντ…
ἐνθάδ' ἐνὶ Τροίῃ μοῖρα κατέσχε βίου.

34. ἐπὶ Μενεσθέως κειμένου ἐν Ἀθήναις.
ταξίλοχος λαῶν υἱὸς Πετεῶο Μενεσθεὺς
ἐνθάδ' ἐνὶ κλεινῇ πατρίδι μοῖραν ἔχει.

35. ἐπὶ Σθενέλου καὶ Εὐρυάλου κειμένων ἐν Ἄργ…
Ἀργεῖος Σθένελος Καπανήιος ὧδε τέθαπται
τύμβῳ καὶ τούτου πλησίον Εὐρύαλος.

36. ἐπὶ Θαλπίου καὶ Πολυξένου κειμένων ἐν Ἤλ…
οἵδε Πολύξεινος καὶ Θάλπιος Ἤλιδι δὴ
δμηθέντες κρυεροῦ δῶμ' Ἀίδαο ἔβαν.

37. ἐπὶ Ταλθυβίου κειμένου ἐν Μυκήναις.
Ταλθύβιον θεράποντα θεῶν κήρυκα καὶ ἀνδρῶ[illegible]
ὧδε Μυκηναίων δῆμος ἔθαψεν ἅπας.

38. ἐπὶ Αὐτομέδοντος ἐν Τροίᾳ.
Αὐτομέδοντ' Ἀχιλῆι ἐὺν καὶ πιστὸν ἑταῖρο[illegible]
ἥδε κατεσκίασε Τρῳὰς ἄρουρα τάφῳ.

39. ἐπὶ Φειδίππου καὶ Ἀντίφου.
Φείδιππον Τροίην πέρσαντ' ἠδ' Ἄντιφον ἥρω
γαῖα πατρὶς Κώων ἥδ' Ἐφύρα κατέχει.

40. ἐπὶ Δηιπύλου.
Δηιπύλου κόρσης εὐειδέος Ὀρμενίοισ
μνῆμα τόδ' εὖ κλεινόν· γείνατο Τλη[illegible]

41. ἐπὶ Ζήθου ἐν Θήβαις.
ἑπταπυλῶν Θηβῶν βασιλεὺς ὅδε κεῖται ὑπ' [illegible]
Ζῆθος, ὃν Ἀντιόπη γείνατο παῖδ' ἀγαθ…

16 habet Tzetzes antehom. 300. ‖ 17 habet Tzetzes antehom. 278. (ἀγλαίας Lond.). ‖ 18 ἡρακλείδην: sic cod. [illegible] Tzetzes hom. 91 una cum altero in eundem (55). ‖ 20 πρόσθε cod. (corr. Steph.). ‖ 22 ὀρχομενῷ bis cod. (et Steph.): [illegible] (Il. β, 734). ‖ 23 habet Tzetzes hom. 42, ubi Ἀνδραίμονος (εὐαίμονος cod. Laur. et Steph.) . . . κατέσχεν (marg. κατέχει) [illegible] 25 ἀπολλυμένου cod. (corr. Steph.) — φυλέως cod. (corr. Steph.). — habet Tzetzes hom. 59. ‖ 27 ἐπὶ πολυπύτου cod. [illegible] 28 sic corr. Burgess, Stephanus cum codice κεῖται, ἀνοίκτιστον δ' οὔνομα τ. ε. ‖ 30 Ταφίων cum cod. Steph., quod [illegible] Paus. 8, 5, 2. ‖ 31 habet Tzetzes hom. 42, ubi sic: ἄρχων Ἀμφίμαχος . . . (ἄρχοντ' Schn.). ‖ 32 σῆμα μὲν γ. [illegible] Steph. ‖ 33 τροίη cod. etiam in tit. — habet Tzetzes hom. 38. ‖ 35 habet Tzetzes hom. 113. ‖ 39 κώων revera cod., [illegible] bendum esse vidit Schneidewin: Philol. I p. 36 (κώμη de suo Steph.). — ἐφύρα cod. ‖ 40 εὖ κλεινὸν cod. [illegible] 41 ὑπόχθων cod. (corr. Herm.).

. ἐπὶ Πυλάδου ἐν Φωκίδι.
υἱὸς ὅδε Στροφίου Πυλάδης ἐν Φωκίδι γαίῃ
κεῖται, ἐπεὶ παντὸς μοῖραν ἔπλησε βίου.

. ἐπὶ Αἰήτου ἐν Κολχίδι.
Αἰήτην Κόλχοισι πολυχρύσοισιν ἄνακτα
ἐνθάδε πανδαμάτωρ μοῖρα θεῶν κτέρισεν.

. ἐπὶ Ἀταλάντης ἐν Ἀρκαδίᾳ.
κούρης Ἰασίοιο πολυκλείτης Ἀταλάντης
σῆμα πέλας στείχων ἀτρεκές ἐστι τόδε.

Ἐπὶ δὲ τῶν Τρώων·

. ἐπὶ Λαομέδοντος.
ἐνθάδε Περγαμίδαν κεύθει χθὼν Λαομέδοντα
ἵππων ὠκυπόδων εἵνεκ' ἀποφθίμενον.

. ἐπὶ Ἕκτορος κειμένου ἐν Θήβαις.
Ἕκτορι τόνδε μέγαν Βοιώτιοι ἄνδρες ἔτευξαν
τύμβον ὑπὲρ γαίης, σῆμ' ἐπιγιγνομένοις.

. ἐπὶ Πυραίχμου ἐν Τροίᾳ.
ἐλθὼν ἐξ Ἀμυδῶνος ἀπ' Ἀξίου ὧδε Πυραίχμης
ὠκύμορος πάντων νόσφι φίλων ἔθανεν.

. ἐπὶ Ὀρφέως κειμένου ἐν Κικονίᾳ.
Θρήικα χρυσολύραν Οἰάγρου παῖδα θανόντα
Ὀρφέα ἐν χώρῳ τῷδε θέσαν Κίκονες.

597.

Praeter ea quae cum eclogis Florentinis com- ınia habet (ep. Fl. 4. 5. 6. 7. 14. 16. 17. 18. . 25. 31. 33. 35. 46), haec etiam epitaphia aebet Ioannes Tzetzes in scholiis ad carmina sua ›merica.

. antehom. 247: ὁ Πρωτεσίλαος ἐν Χερρονήσῳ ἀναιρεθεὶς ἐτάφη. φέρεται δὲ αὐτοῦ καὶ ἐπίγραμμα τόδε·
τόνδ' ὄχθον μνήμην ἀρετῆς χάριν ἐξετέλεσσαν
Ἑλλήνων παῖδες Πρωτεσίλᾳ φθιμένῳ.

. antehom. 257: ἀναιρεῖται ὑπ' Ἀχιλλέως. φέρεται δὲ ἐπ' αὐτῷ ἐπίγραμμα τόδε·
θυμὸν δὴ Κύκνου καὶ ὑπερφιάλους ἐπινοίας
αἰθὴρ λαμπρὸς ἔχει, σῶμα δὲ τύμβος ὅδε.

. hom. 42: φέρονται δὲ καὶ τούτων ἐπιγράμματα, ἐπὶ μὲν Διώρου ... ἐπὶ δὲ Πείρωος καὶ Ἀκάμαντος ὑπ' Αἴαντος ὕστερον ἀνῃρημένων τόδε·
πελτοφόρου Θρῄκης Ἀκάμας καὶ Πείροος ἥρως
ἕδραν ναίοντες τήνδ' ἔλαχον φθίμενοι.

52. hom. 69: ἀνῃρέθη δὲ ὑπὸ Διομήδους καὶ ἐτάφη ἐν Τροίᾳ. ἐπιγέγραπται δὲ αὐτῷ ἐπίγραμμα τόδε·
τηλεβόλου ῥυτῆρα Λυκάονος ἀγλαὸν υἱόν
ἐκ Ζελέας κατέχει Πάνδαρον ἥδε κόνις.

53. hom. 71 (cod. Lond.):
Αἰνείαν Κύπριδός τε καὶ Ἀγχίσου φίλον υἱόν
ἐνθάδε μοῖρα θεῶν ἤγαγεν εἰς Ἀίδην.

54. hom. 85: ἀνῃρέθη δὲ ὑπὸ Μενελάου καὶ ἐτάφη ἐν Τροίᾳ. φέρεται δὲ καὶ ἐπ' αὐτῷ ἐπίγραμμα τόδε·
Ἑρμῇ παῖ, στερεᾶς πέτρας τέκος, ἔννεπε πᾶσι
Παφλαγόνος μοῖραν τοῦδε Πυλαιμενέος.

55. hom. 91: οὗτος ἐν Τροίᾳ μὲν ἀνῃρέθη ὑπὸ Σαρπηδόνος, ἀπηνέχθη δὲ εἰς Ῥόδον τῇ γυναικὶ Φιλοζώῃ. φέρονται δὲ αὐτοῦ δύο ἐπιγράμματα τὸ πρὸ τῆς ἀνακομιδῆς ἐν Τροίᾳ καὶ τὸ ἐν Ῥόδῳ·
τόνδ' Ἡρακλείδην εὐήνορα τηλόθι πάτρης
Τληπόλεμον κρύπτει χῶρος ὅδ' ἀνθεμόεις.
καὶ τοῦτο μὲν τὸ ἐν Τροίᾳ, τὸ δὲ τῆς ἐν Ῥόδῳ ἀνακομιδῆς τόδε . . . (18).

56. hom. 190: ἐπιγέγραπται δὲ ἐπ' αὐτῷ τόδε·
πατρὶς μὲν κρύπτει με Δόλων' Εὐμήδεος υἱόν·
πᾶσιν ἀπαγγέλλω τοῖς παριοῦσι μαθεῖν.

57. hom. 190: ἐπίγραμμα δὲ τούτου·
ὕπνῳ καὶ καμάτῳ δεδμημένον ἐνθάδε Ῥῆσον
Τρῶες δὴ θάψαν Τευκρίδος αἰγιαλῷ.

58. hom. 220: ἀναιρεθεὶς ὑπὸ Πατρόκλου, ἀνακομισθεὶς ἐν Λυκίᾳ τῇ πατρίδι ἐτάφη. ἐπεγράφη δὲ αὐτῷ·
Κᾶρες καὶ Λύκιοι βασιλεῖς Σαρπηδόνα δῖον
Ξάνθου ἐπὶ προχοαῖς ἀενάου ἔθεσαν.

59. (pergit ibid.) καὶ Γλαῦκος ὁμοίως ἐν Λυκίᾳ ἐτάφη. ἐπεγράφη δὲ αὐτῷ·
εὐώδης κυπάρισσος ὁμοῦ καὶ λάινος ὄχθος
ἐνθάδε τὸν Λύκιον Γλαῦκον ἔχει φθίμενον.

60. hom. 489: ὁ Ἕκτωρ ἐν Ὀφρυνίῳ λόφῳ τῆς Τροίας ἐτάφη καὶ ἐπεγράφη τόδε·
Ἕκτορι τόνδε τάφον Πρίαμος μέγας ἐξετέλεσσεν
ὄχθον ὑπὲρ γαίης, μνῆμ' ἐπιγιγνομένοις.

44 ἐν ἀρκάδι cod. (corr. St.). — v. 2 ἴσθι Schn. ‖ 45 περγαμίδαν cod. ‖ 46 habet cum altero in eundem (60) Tzetzes hom. 9 ubi ἐπιγενομένων cod. Lond., ἐπειγομένοις Ir. ‖ 47 τροία sic cod. (τροίῃ Steph.). ‖ 48 χρυσόλυραν cod. (-λύραν Steph.).

Codicem Lond. reg. 16. C. IV, qui Burgessii errore dicitur Harleianus, et ipse contuli a. 1862. a Petro Morello qui n scripsit Parisiis a. 1565, in margine est correctus. habet epigrammata Tzetzica omnia numero 29. 49 μνήμης Ir., μνήμηι nd. — ἐξετέλεσσαν Lond., ἐξετέλεσαν cett. — Πρωτεσιλάῳ codd., corr. Jacobs. ‖ 50 δὴ: δὲ Lond. cf. inscr. Att. in Archäol. it. Anz. 1856 p. 139: Εὐρυμάχου ψυχὴν καὶ ὑπερφιάλους διανοίας | αἰθὴρ ὑγρὸς ἔχει, σῶμα δὲ τύμβος ὅδε. ‖ 51 πείρως Ir. Lond. arg. Lond. γρ. ροος). — ἕδραν codd. ‖ 52 τηλεβόλον Lasc. in cod. altero. — ζελείας (ζέλε... Schir.) codd. ‖ 53 τε add. Schneiwin. ‖ 54 παῖ: καὶ Ir. (Ἑρμεία, στ. π. τ. Bergk). — στερεᾶς codd. — πέτρας Schir. (πέτρης Ir. et Lond.). — παμφλαγόνων Lond. ‖ περιοῦσι Lond. ‖ 57 τρῶες.δὴ Lond. (δὲ Schir.), τρῶες θάψαντο Lasc. ‖ 58 (βασιλῆ Schn.). ‖ 59 θυώδης Ir. — λάιος Ir. — τὸν * γλαῦκον nd. ‖ 60 ὀφρυνῷ codd. — ἐπέγραφεν αὐτῷ τάδε Lond. — (μέγαν Schn.) — ἐπιγινομένων Lond., μνήμη ἐπειγομένοις Ir.

61. posthom. 207: *οὕτως ὑπ' Ἀχιλλέως ἀνῃρέθη ἡ Πενθεσίλεια καὶ ἐγράφη αὐτῇ·*

στήσω σε σπεύδοντα, δορύσσοε, Πενθεσιλείας
αἰπὺν ἐσαθρῆσαι τύμβον Ἀμαζονίδος.

62 posthom. 331: *οὕτως ὁ Μέμνων ἀνῃρημένος ἀποκομισθεὶς οἴκαδε ἐτάφη παρὰ Βήλαιον ποταμὸν Συρίας. καὶ ἐπιγέγραπται αὐτῷ τόδε·*

Μέμνων Τιθωνοῦ τε καὶ Ἠοῦς ἐνθάδε κεῖμαι
ἐν Συρίῃ Βήλου πὰρ ποταμοῦ προχοαῖς.

63. posthom. 598 (Lond.): *ἐπ' Ἀλεξάνδρῳ τὸ ἐπίγραμμα τόδε·*

ἐνθάδε πῦρ Τρῳόν τε τό θ' Ἑλλάδος ἄλγος ἁπάσης
ὁ Πριάμοιο Πάρις ψύχομαι ἀκρολόφοις.

598.

64. Eudocia viol. p. 219 = Eustath. in Il. p. 17: *οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ ἀέρος (τοὺς ἥρωας εἶπον καλεῖσθαι), ὡς δηλοῦται καὶ ἔν τινι τῶν παρὰ Πορφυρίῳ ἐπιγραμμάτων, ἐν ᾧ κεῖται τὸ σῶμα μὲν ἐν πόντῳ κεῖται, ⟨...⟩ πνεῦμα δ' ἀὴρ ὅδ' ἔχει.*

599.

65. Eustathius ad Il. β, 837 p. 356: *τὸ ... δὲ οὐδὲ τῶν ἵππων αὐτοῦ ἐμνήσθη, ἀλλ' ὅτι ... ποιθὼς ὁ Ἄσιος ἐν τοῖς ἑξῆς ὡς καλοῖς ἀφ... πεσεῖται ἵππων ὠκυπόδων ἐλατὴρ θρασ... κατὰ τὸ εἰς αὐτὸν ἐπίγραμμα.*

600.

66. James Millingen, Ancient unedited ... ments p. 86 (pl. 36) ex vase picto in Magna Gr... reperto hoc profert epigramma cippo Oedip... scriptum:

νώτῳ μὲν μαλάχην τε καὶ ἀσφόδελον πολύ...
κόλπῳ δ' Οἰδιπόδαν Λαΐου υἱὸν ἔχω.

Eustath. in Od. λ, 538 p. 1698: *διὸ καὶ ... δελος ᾠκείωται νεκροῖς διὰ τὸ πρὸς τὴν σποδὸν ... νον καὶ ἐφυτεύετο ἐν τοῖς τάφοις τὸ τοιοῦτον φυ... δηλοῖ καί τι τῶν παρὰ τῷ Πορφυρίῳ ἐπιγραμμ... λέγον ὡς ἀπό τινος τάφου ὅτι „νώτῳ μὲν μαλάχ... ἀσφόδελον πολύριζον, κόλπῳ δὲ τὸν δεῖνα ἔχω".*

IX. ORATIONES ET EPISTOLAE.

LVI. ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΑΣΕΒΕΙΑΣ ΠΡΟΣ ΕΥΡΥΜΕΔΟΝΤΑ.

Diog. L. 5, 5: *ὁ δ' οὖν Ἀριστοτέλης ... ὑπεξῆλθεν εἰς Χαλκίδα, Εὐρυμέδοντος αὐτὸν τοῦ ἱεροφάντου δίκην ἀσεβείας γραψαμένου ἢ Δημοφίλου, ὥς φησι Φαβωρῖνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ, ἐπειδήπερ τὸν ὕμνον ἐποίησεν εἰς τὸν προειρημένον Ἑρμείαν ... (9:) τοῦτον (τὸν Ἀριστοτέλην) πρῶτον Φαβωρῖνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ λόγον φησὶ δικανικὸν ὑπὲρ ἑαυτοῦ συγγράψαι ἐπ' αὐτῇ ταύτῃ τῇ δίκῃ.*

Athen. XV p. 696ᵃ: *ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ πολυμαθεστάτου γραφὲν Ἀριστοτέλους εἰς Ἑρμείαν τὸν Ἀταρνέα οὐ παιάν ἐστιν, ὡς ὁ τὴν τῆς ἀσεβείας κατὰ τοῦ φιλοσόφου γραφὴν ἀπενεγκάμενος Δημόφιλος ἐδίωκε παρασκευασθεὶς ὑπ' Εὐρυμέδοντος, ὡς ἀσεβοῦντος καὶ ᾄδοντος ἐν τοῖς συσσιτίοις ὁσημέραι εἰς τὸν Ἑρμείαν παιᾶνα, ἀλλὰ τῶν σκολίων ἕν τι καὶ αὐτὸ εἶδός ἐστιν.*

601.

Athenaeus XV p. 697ᵃ: *ἀλλὰ μὴν καὶ αὐτὸς Ἀριστοτέλης ἐν τῇ ἀπολογίᾳ τῆς ἀσεβείας ... κατέψευσται ὁ λόγος, φησίν „οὐ γὰρ ἄν ποτε ... θύειν ὡς ἀθανάτῳ προαιρούμενος ὡς θνητῷ μνῆμα κατεσκεύαζον καὶ ἀθανατίζειν τὴν φύσιν βουλόμενος ... ταφίοις ἂν τιμαῖς ἐκόσμησα".*

Lucian. eunuch. 9: *ὁ Ἀριστοτέλης ... ὑπερβολὴν θαυμάσας Ἑρμείαν τὸν εὐνοῦχον ... Ἀταρνέως τύραννον ἄχρι τοῦ καὶ θύειν αὐτῷ κατὰ ... τοῖς θεοῖς.*

LVII. (ΕΓΚΩΜΙΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ)

Themistius orat. 3 p. 55 Dind.: *οἱ δὲ τὰ ... νοῦντες οὐ σὲ ἀλλὰ τὰ σὰ τεθαυμάκασι ... ἐκπλήττει καὶ ἐπιστρέφει τῶν ἔξωθεν, αὐτὸς ἐπι... μενος οὐδεὶν τὸν ἀληθινὸν βασιλέα. διὰ ταῦτα ... φέρει τὸν ψῆφον οὐδὲ προστησάμενος ἕτερον σχῆμα ...*

61 *στήσω* Lond. Lasc., *στάσω* Jac. — *Πενθεσιλείας* Lond., *Πενθεσίλεια* Jac. Ir. — *ἐσαθρῆσαι* Ir.: *εἰσαθρεῖς* Jac., *καὶ* ... (et in marg. Morellus *αἰπὺν ἀθρήσοντα*). ‖ 62 *βηλοῦ παρὰ* Lond. (*πὰρ* in marg. Mor., *παρ'* cett.). ‖ 63 (hoc omiserunt S... win et Bergk) *πῦρ τὸ τρώιον, ἑλλάδος ἀ. ἀ.* cod. ‖ 64 *σῶμα*: *σῆμα* codd., cet. cf. ep. 28. 32. 50. ‖ 66 *οιδιποδαν* scribitur ... (praeterea *νωτω μολαχην* omisso *μεν*, et *ασφοδολον*).

ισιλείαν μὲν ἐπαινῶν, τὸν βασιλεύοντα δὲ οὐ θαρσῶν, αβὰς ἐπὶ τὸ ὑψηλὸν τοῦτο βῆμα καὶ στὰς ἐν μέσῳ ἰρώπων ἀνακηρύττειν σε οὐκ ἀναίνεται μετὰ πλείονος ρρησίας ἢ Ξενοφῶν Ἀγησίλαον καὶ Ἀλέξανδρον οτέλης καὶ τὰ τελευταῖα δὴ ταῦτα ὁ Ζήνωνος ἐρα- ιν καθ' ἑαυτὸν βασιλέα.

lianus orat. 3 p. 193 Pet.: καὶ ἐπῄνει γε Ἰσοκράτης : καὶ Πλάτων καὶ Ἀριστοτέλης, Ξενοφῶν δὲ καὶ αον τὸν βασιλέα καὶ Κῦρον τὸν Πέρσην ... καὶ τοὺς ; ξυγγράφων οὐκ ἀπεκρύπτετο. ἐμοὶ δὲ θαυμαστὸν κεῖ, εἰ τοὺς ἄνδρας γε τοὺς καλοὺς προθύμως ἐπαι- α, γυναῖκα δὲ ἀγαθὴν τῆς εὐφημίας οὐκ ἀξιώ-

602.

. Rutilius Lupus de figuris sententiarum Μερισμός. *hoc schema singulas res separatim endo et suum cuique proprium tribuendo m efficere utilitatem et illustrem consuevit. ;i . . . item Aristotelis: Alexandro enim oni neque in deliberando consilium neque in ndo virtus neque in beneficio benignitas , sed dumtaxat in supplicio crudelitas. nam liqua res dubia accidisset apparebat sapien- s, cum autem confligendum esset cum ho- fortissimus, cum vero praemium dignis tri- m liberalissimus, at cum animadvertendum tissimus.*

LVIII. (ΕΓΚΩΜΙΟΝ ΠΛΑΤΩΝΟΣ).

603.

lymp. in Gorg. pr. 41 p. 395 Jahn: ὅτι δὲ καὶ οτέλης σέβει αὐτὸν (τὸν Πλάτωνα) ὡς διδά- , δῆλός ἐστι γράψας ὅλον λόγον ἐγκωμιαστικόν· ι γὰρ τὸν βίον αὐτοῦ καὶ ὑπερεπαινεῖ ... οὐ ὲ ἐγκώμιον ποιήσας ἐπαινεῖ αὐτὸν ἀλλὰ καὶ ...

LIX. ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

τολαὶ πρὸς Φίλιππον. Σηλυβρίων ἐπιστολαί. λέξανδρον ἐπιστολαὶ δ̄. πρὸς Ἀντίπατρον θ̄. πρὸς ι ᾱ. πρὸς Ἀρίστωνα ᾱ. πρὸς Ὀλυμπιάδα ᾱ. Ἡφαιστίωνα ᾱ. πρὸς Θεμισταγόραν ᾱ. πρὸς Φι- λόξενον ᾱ. πρὸς Δημόκριτον ᾱ.)

mplicius in categ. f. 2 γ ed. Bas. 1551: τὸ δὲ δύνασθαι σαφῶς εἰπεῖν δηλοῖ μάλιστα ὁ τῶν ἐπιστολῶν αὐτοῦ χαρακτὴρ τὸν ἀνὰ χεῖρας διάλογον ὃς ἐπιστολαῖς προσήκει μετ' εὐπρεπείας ἀποτυπούμενος. καὶ οὐδέ ἐστί τις τῶν συ- νεγνωσμένων Ἀριστοτέλει περὶ τὸν ἐπιστολικὸν χαρακτῆρα προσόμοιος.

David. in cat. p. 26[b] 20 Br. ἐν . . . δὲ ταῖς ἐπιστο- λαῖς ἐστι σύντομος ... ἀλλὰ καὶ δριμύς ἐστιν ... (fr. 617).

Io. Philop. in cat. p. 36[b] 32 Br.: ἐν δὲ ταῖς ἐπιστο- λαῖς φαίνεται κατωρθωκὼς τὸν ἐπιστολιμαῖον χαρακτῆρα, ὃν καὶ σύντομον εἶναι δεῖ καὶ σαφῆ καὶ ἀπηλλαγμένον πάσης περισκελοῦς συνδέσεώς τε καὶ φράσεως.

Gregor. Naz. epist. 165: τὸ πτυκτίον ὅπερ εἴληφας παρ' ἡμῶν, τὰς Ἀριστοτέλους ἐπιστολάς, ἐδυνάμην μὲν μὴ ἀνακομίσασθαι ἀλλὰ παρά σοι μένειν ἐᾶσαι, λογίῳ τε δῶρον οἰκεῖον καὶ φιλίας ἀπόμνημα δεξιόν.

Photius epist. 207: αἱ δὲ τούτου (τοῦ Πλάτωνος) ἐπι- στολαὶ ἴσον τε τῆς ἐκείνου λογιότητος καὶ τοῦ ἐπιστολιμαίου τύπου ἀπολείπονται. αἱ δέ γε τοῦ Ἀριστοτέλους τῶν μὲν ἄλλων αὐτοῦ γραμμάτων λογοειδέστεραι, πλὴν οὐδὲ ταῖς Πλατωνικαῖς ἐξισάζουσι.

Demetrius π. ἑρμην. 234: ἐπεὶ δὲ καὶ πόλεσί ποτε καὶ βασιλεῦσι γράφομεν, ἔστωσαν τοιαῦται ἐπιστολαὶ μικρὸν ἐξηρμέναι πως· στοχαστέον γὰρ καὶ τοῦ προσώπου ᾧ γρά- φεται· ἐξηρμέναι μέντοι καὶ οὐχ ὥστε σύγγραμμα εἶναι ἀντ' ἐπιστολῆς, ὥσπερ αἱ Ἀριστοτέλους πρὸς Ἀλέξανδρον καὶ πρὸς τοὺς Δίωνος οἰκείους ἡ Πλάτωνος.

David in cat. p. 24, 27 Br.: ὥσπερ αἱ ἐπιστολαὶ αὐ- τοῦ . . . ἃς ἐν ὀκτὼ βίβλοις συνήγαγεν Ἀρτέμων τις μετὰ Ἀριστοτέλην γενόμενος.

Demetr. π. ἑρμ. 223: Ἀρτέμων ὁ τὰς Ἀριστοτέλους ἀναγράψας ἐπιστολάς. cf. de Andronico Gellius 20, 5 et Ptolemaeus in indice.

Ἐπιστολαὶ πρὸς Φίλιππον.

604.

Harpocr. s. Ὅτι ξένους τινὰς ἑαυτοῦ αἰχμαλώτους σκάπτοντας ἐν τῷ Φιλίππου ἀμπελουργίῳ καὶ δεδεμέ- νους παρὰ πότον ἐξῃτήσατο παρὰ Φιλίππου Σάτυρος, Αἰσχίνης μὲν ἐν τῷ περὶ τῆς πρεσβείας φησί. Δημο- σθένης δ' ἐν τῷ κατ' Αἰσχίνου φησὶν ὅτι Ἀπολλοφά- νους θυγατέρας ἐξῃτήσατο καὶ ἔοικε μᾶλλον ἀληθεύειν· καὶ γὰρ Ἀριστοτέλης ἔν τινι τῶν πρὸς Φίλιππον ἐπι- στολῶν λέγει ὡς Σατύρῳ τῷ ὑποκριτῇ τὰς Ἀπολλοφά- νους θυγατέρας ἀφῆκεν.

in dialogo περὶ φιλοσοφίας? (cf. Ἀρ. ἐν τοῖς πλατωνικοῖς Plut. cit. in fr. 4).

605.

Vita Aristot. cod. Marc. 257 f. 276ᵃ: ἐτῶν δὲ γενόμενος ⟨ἑπτα⟩καίδεκα τοῦ Πυθοῖ θεοῦ χρήσαντος αὐτῷ φιλοσοφεῖν Ἀθήνησι φοιτᾷ Σωκράτει καὶ συνῆν αὐτῷ τὸν μέχρι τελευτῆς αὐτοῦ χρόνον πλὴν ὀλίγον ὄντα. μετὰ δὲ τοῦτον φοιτᾷ Πλάτωνι καὶ συνῆν ⟨τούτῳ τὸν⟩ μέχρι τελευτῆς αὐτοῦ χρόνον εἰκοσαετῆ τυγχάνοντα, ὡς αὐτὸς ἐπιστέλλων Φιλίππῳ λέγει.

Vita Ar. vulg.: ἑπτακαίδεκα δὲ ἐτῶν γενόμενος καὶ τῆς Πυθίας κελευούσης αὐτῷ φιλοσοφεῖν στέλλεται ἐν Ἀθήναις, ἔνθα φοιτᾷ Σωκράτει καὶ σύνεστι τούτῳ ἔτη τρία. τελευτήσαντος δὲ τοῦ Σωκράτους φοιτᾷ Πλάτωνι καὶ τούτῳ σύνεστιν ἔτη εἴκοσι.

Vit. Ar. lat. versa: *factus autem annorum decem et septem et Pithia precipiente ipsum philosophari mittitur Athenas, ubi adhesit Socrati et moratus est cum eo tribus annis. mortuo autem Socrate adhesit Platoni et moratus est cum eo annis viginti usque ad finem vite ipsius Platonis, sicut ipse declarat mittens Philippo.*

Diog. Laert. 5, 9: φησὶ δ' Ἀπολλόδωρος ἐν χρονικοῖς . . . παραβαλεῖν δὲ Πλάτωνι καὶ διατρῖψαι παρ' αὐτῷ εἴκοσιν ἔτη, ἑπτὰ καὶ δέκα ἐτῶν συστάντα.

606.

Iulian. or. 7 p. 442 Pet.: . . . ὁ τῷ Πυθίῳ πεισθεὶς (Διογένης) καὶ φιλοσοφήσας ὥσπερ Σωκράτης ὕστερον, ὡς Ἀριστοτέλης· φησὶ γὰρ καὶ αὐτὸς (ὁ Ἀριστοτέλης) εἶναι Πύθιον οἴκοι παρ' ἑαυτῷ, ὅθεν αὐτῷ καὶ ἡ ὁρμὴ πρὸς φιλοσοφίαν ἐγένετο.

607.

Vita Arist. Marc. f. 276ᵇ: καὶ φαίνεται (ὁ Ἀριστοτέλης) ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς θαυμάζων Πλάτωνα καὶ συνιστὰς τοῖς βασιλεῦσι τοὺς Πλάτωνι κατὰ γένος κοινωνοῦντας.

608.

Vita Arist. Marc. f. 276ᵃ fin.: ὁ δὲ φιλόσοφος μέγα μέρος ὢν τῆς φιλοσοφίας ὀργάνῳ τῇ δυνάμει πρὸς εὐποιίαν ἐχρήσατο, ἕνα τε ἕκαστον εὐεργετῶν καὶ πόλεις ὅλας καὶ πάντας ἅμα. ὅσα μὲν γὰρ ἕκαστον εὐεργέτησεν αἱ γεγραμμέναι αὐτῷ κατὰ τοὺς βασιλέας περί τινων ἐπιστολαὶ δηλοῦσιν. ὅσα δὲ πόλεις ὅλας τὰ Στάγειρα δηλοῖ καὶ Ἐρεσσὸς ἡ Θεοφράστου καὶ Φανίου τῶν αὐτοῦ μαθητῶν πατρίς· τ[illegible] ἑαυτοῦ πατρίδα Στάγειρα κατασκαφεῖσαν ὑπὸ Φ[illegible] πείθει τὸν Ἀλέξανδρον δεύτερον κτίσαι καὶ χ[illegible] αὐτῇ καταδιδόναι ... καὶ Ἐρεσσὸν μέλλουσαν ὑπὸ Φ[illegible] πολιορκηθῆναι ἔπεισεν ἀφεθῆναι. πολλὰ δὲ καὶ Ἀ[illegible] εὐεργέτησεν ἐν τοῖς κατὰ Φίλιππον γράμμασ[illegible]

Vita Ar. vulg.: καὶ μέγα μέρος γ[illegible] τούτου βασιλείας· πολλὰ γὰρ ἐδυνήθη πα[illegible] σιλεῖ καὶ τῇ δυνάμει δεόντως ἐχρήσατο εὖ π[illegible] ἑκάστῳ ἰδίᾳ καὶ πᾶσι κοινῇ. καὶ ὅτι μὲν πολλ[illegible] δηλώσουσιν αἱ φερόμεναι αὐτοῦ συστατ[illegible] ἐπιστολαὶ περί τινων πρὸς τὸν βασιλέ[illegible] δὲ καὶ κοινῇ πολλοὺς εὖ ἐποίησε δηλοῖ τὸ καὶ τ[illegible] Σταγείρων πόλιν κατασκαφεῖσαν πείθειν τὸν Ἀ[λέξ]ανδρον αὖθις κτίζειν . . . καὶ τὴν Ἐρεσ[illegible] Θεοφράστου πόλιν μέλλουσαν ἀδικηθῆναι ὑπὸ τ[illegible] σιλέως Ἀλεξάνδρου ἐλύτρωσε τῆς ἀδικίας.

Vers. lat. vet.: *et cum esset magna pars [illegible] losophie, ad benefaciendum potentia usus est [illegible] faciens et singulis proprie et omnibus comm[illegible] et quod multis quidem proprie benefecerit, [illegible] rant misse ab eo epistole de quibusdam ad [illegible] quod autem et communiter benefecit multis [illegible] monstrat illud quod civitatem suam Stag[illegible] dirutam prius a Philippo induxit Alexandr[illegible] gem iterum reedificare . . . et etiam [illegible] urbem Theophrasti et Phanie sui discipulorum [illegible] bentem destrui liberavit a destructione.*

Ἐπιστολαὶ πρὸς Ἀλέξανδρ[illegible]
(add. fr. 607—8)

609.

Demetrius π. ἑρμ. 233 (p. 99 Walz): [illegible] στοτέλης μέντοι καὶ ἀποδείξεσί που χρῆται [illegible] καῖς. οἷον διδάξαι βουλόμενος ὅτι ὁμοίως χρὴ [illegible] τὰς μεγάλας πόλεις καὶ τὰς μικράς φησίν [illegible] ἐπ' ἀμφοτέραις ἴσοι· ὥστ' ἐπεὶ αἱ χάριτες [illegible] ἀποκείσονταί σοι παρ' ἀμφοτέραις". καὶ γὰρ [illegible] δεικνύμενον αὐτὸ ἐπιστολικὸν καὶ ἡ ἀπόδειξις [illegible]

610.

Dio Chrysost. or. 47 p. 601 Emper.: [illegible] Ἀριστοτέλην ἐνίοτε ἐμακάριζον, ὅστις Σταγ[illegible]

3 ἑπτακαίδεκα: καίδεκα cod. post lacunam. ‖ 4 Ἀθήνησι: παρ' ἀθήνησι, (sic cum commate) cod. ‖ 6 τούτῳ τὸν add. [illegible] in cod. ‖ 7 εἰκοσαετῆ τυγχάνοντα scripsi: εἰκοσαετὴς τυγχάνων cod., quod in marg. corrigitur sic εἰκοσαετοῦς τυγχάνοντος. ‖ [illegible] Hal. opp. rhet. p. 728 χρόνον εἰκοσαετῆ διέτριψε σὺν αὐτῷ.

ᵇ3 sc. in epistola quadam ad Alexandrum, e qua fr. 609. ‖ 11 εὖ ἐποίησε, quod vulgo add. post ἰδίᾳ, om. cod. Marc. ‖ 12 καὶ περί τινων cod. Marc., καὶ παρά τινων cod. Par. 1928. ‖ 22 *et de quibusdam* habet codicum meorum unus. ‖ [illegible] codd. ‖ 26 *ephesum* codd. ‖ 27 *et theophanii* codd. omnes.

δὲ Στάγειρα κώμη τῆς Ὀλυνθίας ἦν· ἁλούσης δὲ λύνθου συγγενόμενος Ἀλεξάνδρῳ καὶ Φιλίππῳ διεάξατο οἰκισθῆναι πάλιν τὸ χωρίον καὶ μόνον αὐτὸν ασκον εὐτυχῆσαι τὴν εὐτυχίαν ταύτην ὥστε τῆς παίδος οἰκιστὴν γενέσθαι. μεταξὺ δὲ πρῴην ἐνέτυχον ἐπιολῇ τινί, ἐν ᾗ ἐστὶ μετανοῶν καὶ ὀδυρόμενος καὶ λέγων ι τούτων τινὲς καὶ τὸν βασιλέα καὶ τοὺς ἀφιουμένους σατράπας διαφθείρουσιν, ὥστε μην ἀγαθὸν γενέσθαι μηδὲ ὅλως κατοικισθῆναι ν πόλιν. ὅπου δὲ τὸ κατοικισθῆναι τοῖς ἐκπεσοῦσι λ τοῦτο ἐλύπει τινάς, εἰ φυγάδες καὶ ἀπόλιδες πατρίδα ουσι καὶ πολιτεύσονται κατὰ νόμους ἐν ἐλευθερίᾳ, ἄλλον δ' ᾑροῦντο διῳκίσθαι κατὰ κώμας τοῖς βαρβάς ὁμοίως ἢ σχῆμα πόλεως καὶ ὄνομα ἔχειν· ἦ που οσήκει θαυμάζειν καὶ εἰ ἄλλο τι λυπεῖ τινάς; ὁ δ' Ἀριστοτέλης ἐπιστέλλων γράφει ὡς τοῖς πράασιν ἀπειρηκώς· φησὶ γὰρ αἴρειν τοὺς δακτύυς τοὺς Ἰδαίους· κἀμὲ νομίζετε καὶ εἴ τινές εἰσιν ροι. καὶ γὰρ δὴ πλεῖον ἴσχυσεν ἡ τῶν ἀνθρώπων είνων κακοδαιμονία τῆς τοῦ Ἀριστοτέλους σπουδῆς, τε οὐκ εἴασαν προβῆναι τὸ κωμίον εἰς ἀξίωμα πόλεως νῦν ἔτι ἀοίκητόν ἐστιν.

611.

Aelian. var. hist. 12, 54: Ἀλέξανδρον Ἀριστολης ὀργιζόμενον πραῧναι βουλόμενος καὶ παῦσαι λεπαίνοντα πολλοῖς ταυτὶ πρὸς αὐτὸν γέγραφεν· „ὁ ιὸς καὶ ἡ ὀργὴ οὐ πρὸς ἥσσους ἀλλὰ πρὸς τοὺς κρείτας γίνεται· σοὶ δὲ οὐδεὶς ἴσος".

612.

Gellius 20, 5: (*acroaticos libros*) *cum in vuls ab eo* (*Aristotele*) *editos rex Alexander cognoset . . . litteras ad Aristotelem misit, non eum te fecisse quod disciplinas acroaticas, quibus ab ipso eruditus foret, libris foras editis invulgas- . . . exempla utrarumque litterarum sumpta Andronici philosophi libro subdidi. en tem prorsus in utriusque epistola brevitatis ele- ntissimae filum tenuissimum . . .*

(omitto Alexandri epistolam)

Ἀριστοτέλης βασιλεῖ Ἀλεξάνδρῳ εὖ πράττειν. ραψάς μοι περὶ τῶν ἀκροατικῶν λόγων οἰόμενος δεῖν τοὺς φυλάττειν ἐν ἀπορρήτοις. ἴσθι οὖν αὐτοὺς καὶ εδομένους καὶ μὴ ἐκδεδομένους· ξυνετοὶ γάρ εἰσι μότοῖς ἡμῶν ἀκούσασιν. ἔρρωσο.

Plutarchus Alex. 7 . . . Ἀριστοτέλης ἀπολογεῖται περὶ τῶν λόγων ἐκείνων ὡς καὶ ἐκδεδομένων καὶ μὴ ἐκδεδομένων.

Ἐπιστολαὶ πρὸς Ἀντίπατρον.

613.

Aristocles libro VII περὶ φιλοσοφίας **apud Euseb. praep. ev. 15, 2 (t. IV p. 12 Gaisf.):** τὰ μὲν οὖν ἄλλα προδήλως πέπλασται, δύο δὲ ταῦτα δοκεῖ πιστεύεσθαι δι' ἃ ψέγουσί τινες αὐτόν· ἓν μὲν ὅτι τὴν Ἑρμείου γήμειε φύσει μὲν ἀδελφήν, θετὴν δὲ θυγατέρα Πυθιάδα, κολακεύων αὐτόν . . . περὶ δὲ τοῦ γάμου τοῦ Πυθιάδος ἀποχρώντως αὐτὸς ἐν ταῖς πρὸς Ἀντίπατρον ἐπιστολαῖς ἀπολελόγηται· τεθνεῶτος γὰρ Ἑρμείου διὰ τὴν πρὸς ἐκεῖνον εὔνοιαν ἔγημεν αὐτήν, ἄλλως μὲν σώφρονα καὶ ἀγαθὴν οὖσαν, ἀτυχοῦσαν μέντοι διὰ τὰς καταλαβούσας συμφορὰς τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς.

614.

Plutarch. περὶ εὐθυμίας **13:** Ἀριστοτέλης δὲ πρὸς Ἀντίπατρον γράφων „οὐκ Ἀλεξάνδρῳ μόνον, ἔφη, προσήκει μέγα φρονεῖν ὅτι κρατεῖ πολλῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' οὐχ ἧττον οἷς ὑπάρχει περὶ θεῶν ἃ δεῖ δοξάζειν".

idem in l. περὶ τοῦ ἑαυτὸν ἐπαινεῖν ἀνεπιφθόνως **16:** οὕτω δὲ καὶ πρὸς Ἀλέξανδρον ὁ Ἀριστοτέλης οὐ μόνον ἔφη τοῖς πολλῶν κρατοῦσιν ἐξεῖναι μέγα φρονεῖν ἀλλὰ καὶ τοῖς περὶ θεῶν δόξας ἀληθεῖς ἔχουσι.

idem de prof. in virt. 6: ὁ δὲ Ἀριστοτέλης πρὸς Ἀντίπατρον περὶ Ἀλεξάνδρου γράφων ἔφη μὴ μόνον ἐκείνῳ προσήκειν ὅτι πολλῶν κρατεῖ μέγα φρονεῖν, ἀλλ' οὐδὲν ἧττον εἴ τις ὀρθῶς γινώσκει περὶ θεῶν.

Iulianus in ep. ad Themistium (p. 487 Pet.): ἐγὼ μὲν οὖν Ἀλεξάνδρου φημὶ μείζονα τὸν Σωφρονίσκου κατεργάσασθαι . . . καὶ τοῦτο οὐκ ἐγὼ μόνος, Ἀριστοτέλης δὲ πρότερον ἔοικεν ἐννοήσας εἰπεῖν, ὅτι μὴ μεῖον αὐτῷ προσήκει φρονεῖν ἐπὶ τῇ θεολογικῇ συγγραφῇ τοῦ καθελόντος τὴν Περσῶν δύναμιν.

615.

Demetrius περὶ ἑρμηνείας **223 (p. 96 Walz):** ἐπεὶ δὲ ἐπιστολικὸς χαρακτὴρ δεῖται ἰσχνότητος, καὶ περὶ αὐτοῦ λέξομεν. Ἀρτέμων μὲν οὖν ὁ τὰς Ἀριστοτέλους ἀναγράψας ἐπιστολάς φησιν, ὅτι δεῖ ἐν τῷ αὐτῷ τρόπῳ διάλογόν τε γράφειν καὶ ἐπιστολάς· εἶναι γὰρ τὴν ἐπιστολὴν οἷον τὸ ἕτερον μέρος τοῦ διαλόγου. (224) καὶ λέγει μέν τι ἴσως, οὐ μὴν ἅπαν· δεῖ γὰρ ὑποκατεσκευάσθαι πως μᾶλλον τοῦ διαλόγου τὴν ἐπιστολήν· ὁ μὲν γὰρ μιμεῖται αὐτοσχεδιάζοντα, ἡ δὲ γράφεται

8 fort. ὥστε μηδὲν ἂν κακὸν γ. τὸ μηδ' ὅλως etc. ‖ 26 cf. fr. 96 et 97 (π. ὀργῆς). ‖ 27 codd. ἴσους, corr. Rutgers. ‖ 36 *en*: *an* codd., *ui* vulgo (Gronov.).

καὶ δῶρον πέμπεται τρόπον τινά. (225) τίς γοῦν οὕτως ἂν διαλεχθείη πρὸς φίλον ὥσπερ ὁ Ἀριστοτέλης πρὸς Ἀντίπατρον ὑπὲρ τοῦ φυγάδος γράφων τοῦ γέροντός φησιν· „εἰ δὲ πρὸς ἁπάσας οἴχεται φυγὰς οὕτως ὥστε μὴ κατάγειν, δῆλον ὡς τοῖσγε εἰς Ἅιδου κατελθεῖν βουλομένοις οὐδεὶς φθόνος". ὁ γὰρ οὕτω διαλεγόμενος ἐπιδεικνυμένῳ ἔοικε μᾶλλον, οὐ λαλοῦντι.

616.

Aelian. var. hist. 14, 1: Ἀριστοτέλης ὁ Νικομάχου σοφὸς ἀνὴρ καὶ ὢν καὶ εἶναι δοκῶν, ἐπεί τις αὐτοῦ ἀφείλετο τὰς ψηφισθείσας αὐτῷ ἐν Δελφοῖς τιμάς, ἐπιστέλλων πρὸς Ἀντίπατρον περὶ τούτων φησίν· „ὑπὲρ τῶν ἐν Δελφοῖς ψηφισθέντων μοι καὶ ὧν ἀφῄρημαι νῦν οὕτως ἔχω, ὡς μήτε μοι σφόδρα μέλλειν ὑπὲρ αὐτῶν μήτε μοι μηδὲν μέλλειν".

617.

Vita Ar. Marc. f. 276b: ἐπαναστάντων δὲ αὐτῷ τῶν Ἀθηναίων, ὑπεχώρησεν εἰς Χαλκίδα τοσοῦτον ὑπειπὼν ὡς „οὐ συγχωρήσω Ἀθηναίοις δὶς ἁμαρτεῖν εἰς φιλοσοφίαν". ἐπεὶ δὲ τὰ καθήκοντα ἦν πολίτῃ καὶ ξένῳ περὶ τὴν τῶν Ἀθηναίων πόλιν, ἐπιστέλλων Ἀντιπάτρῳ γράφει „τὸ Ἀθήνησι διατρίβειν ἐργῶδες· (277a) ὄγχνη γὰρ ἐπ' ὄγχνῃ γηράσκει, σῦκον δ' ἐπὶ σύκῳ", τὴν διαδοχὴν τῶν συκοφαντούντων αἰνιττόμενος.

Vita Ar. vulg.: μετέπειτα δὲ ἀνταρσίας γενομένης ἐν τοῖς Ἀθηναίοις ἦλθεν ὁ Ἀριστοτέλης ἐν Χαλκίδι εἰρηκὼς τοῖς Ἀθηναίοις ὅτι „οὐκ ἐάσω ὑμᾶς δὶς εἰς φιλοσοφίαν ἁμαρτεῖν". καὶ γὰρ ἤδη ἦσαν τὸν Σωκράτην φονεύσαντες οἱ Ἀθηναῖοι. ἐδήλωσε δὲ καὶ Ἀντιπάτρῳ τῷ βασιλεῖ ὅτι „τὸ Ἀθήνησι διατρίβειν ἐργῶδες". εἶπε δὲ καὶ τὸ Ὁμηρικὸν ἐκεῖνο ἔπος· „ὄγχνη ἐπ' ὄγχνῃ γηράσκει, σῦκον δ' ἐπὶ σύκῳ", ὡς ἐκ τούτων ἐλέγχων τὰς τῶν Ἀθηναίων συκοφαντίας.

Vers. lat. vet.: *insurgentibus autem ipsi Atheniensibus ivit Calcidam hoc dicens ,,non concedam Atheniensibus bis peccare in philosophiam". et mittens Antipatro scribit ,,Atheniensibus commorari periculosum". et dixit illud Homeri ,,pirus namque supra pirum senescit, ficus autem supra ficum, successionem accusatorum enigmatice dicens.*

David. in Arist. categ. p. 26b 25 Br.: ὅτι γὰρ δριμύς ἐστιν (ὁ Ἀριστοτέλης ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς), δηλοῖ αὐτοῦ μία ἐπιστολή. μετὰ γὰρ θάνατον Σωκρά[illegible] ξελθὼν Ἀθηνῶν καὶ διατρίβων ἐν Χαλκίδι [illegible] ὑπὸ Ἀθηναίων ἐπανελθεῖν, καὶ μὴ πεισθεὶς [illegible] οὕτως „οὐ μὴ ἐάσω Ἀθηναίους δὶς ἁμαρτεῖ[illegible] σοφίαν, παρ' οἷς ὄχνη ἐπ' ὄχνῃ γηράσκει, [illegible] σύκῳ". διὰ δὲ τοῦ σῦκον δ' ἐπὶ σύκῳ [illegible] συκοφάντας πολλοὺς ὄντας Ἀθήνησι καὶ ἀεὶ [illegible] αὐτοὺς καὶ μηδέποτε λήγοντας.

618.

Demetr. π. ἑρμ. 144 (p. 66 W.): καὶ ἐ[illegible] τικοῦ δὲ ὀνόματος γίγνεται (χάρις), ὡς ὁ Ἀριστ[illegible] λης „ὅσῳ γάρ, φησί, μονώτης εἰμί, φιλομυθότε[illegible] γονα"· καὶ ἐκ πεποιημένου, ὡς ὁ αὐτὸς ἐν τῇ [illegible] „ὅσῳ γὰρ αὐτίτης καὶ μονώτης εἰμί, φιλομυθ[illegible] γέγονα". τὸ μὲν γὰρ μονώτης ἰδιωτικωτέρου [illegible] ἐστί, τὸ δὲ αὐτίτης πεποιημένον ἐκ τοῦ αὐτός.

619.

Demetrius π. ἑρμ. 29 (p. 18 W.): [illegible] μέντοι γε χρήσιμά ποτε (τὰ ὁμοιοτέλευτα), ὡ[illegible] στοτέλης φησίν „ἐγὼ ἐκ μὲν Ἀθηνῶν εἰς Στ[illegible] ἦλθον διὰ τὸν βασιλέα τὸν μέγαν, ἐκ δὲ Σταγεί[illegible] Ἀθήνας διὰ τὸν χειμῶνα τὸν μέγαν". εἰ γοῦν [illegible] τὸ ἕτερον μέγαν, συναφαιρήσῃ καὶ τὴν χάριν [illegible] μεγαληγορίᾳ συνεργεῖ τὰ τοιαῦτα κῶλα, [illegible] Γοργίου τὰ πολλὰ ἀντίθετα καὶ τῶν Ἰσοκράτ[illegible]

Demetr. 154 (p. 72): πολλάκις δὲ [illegible] ὅμοια ἐποίησε χάριν, ὡς ὁ Ἀριστοτέλης „ἐκ [illegible] νῶν φησὶν ἐγὼ εἰς Στάγειρα ἦλθον διὰ . . . [illegible] καταλήξας γὰρ ἐν ἀμφοτέροις τοῖς κώλοις εἰς [illegible] ὄνομα ἐποίησε τὴν χάριν. ἐὰν δ' οὖν ἀποκόψῃς [illegible] ρου κώλου τὸ μέγαν, συναφαιρεῖται καὶ ἡ χά[illegible]

(Ex incerta epistola).

620.

Demetr. π. ἑρμ. 230: εἰδέναι δὲ χρὴ [illegible] ἑρμηνεία μόνον ἀλλὰ καὶ πράγματά τινα ἐπ[illegible] ἐστιν. Ἀριστοτέλης γοῦν, ὃς μάλιστα ἐπιτ[illegible] δοκεῖ τοῦ τύπου ἐπιστολικοῦ „τοῦτο δὲ οὐ γ[illegible] φησιν· οὐ γὰρ ἦν ἐπιστολικόν". (231) εἰ μὲν [illegible] ἐπιστολῇ σοφίσματα γράφει καὶ φυσιολογ[illegible] μέν, οὐ μὴν ἐπιστολὴν γράφει. φιλοφρόνησις [illegible] λεται εἶναι ἡ ἐπιστολὴ σύντομος καὶ περὶ ἁπλ[illegible] γματος ἔκθεσις καὶ ἐν ὀνόμασιν ἁπλοῖς.

4 τὰς φυγὰς οὗτος codd. (γᾶς φυγὰς οὗτος Valck.), τὰς φυγὰς οὕτως Victor. ‖ 20 sic cod.: τὰ ⟨αὐτὰ⟩ καθήκοντα [illegible] Robbe. cf. A. P. p. 575. ‖ 30 Ἀθήνησι: ἐν ἀθήνησι codd. ‖ διατρίβειν Marc., ἐνδιατρίβειν vulgo. ‖ 35 al. l. *calcidiam*.
b4 πείσω cod. Br. ‖ 38 τοῦ τύπου Victorius pro αὐτοῦ.

X. CARMINA.

621. 622.

Diogenes Laert. 5, 27: *ἔπη, ὧν ἀρχὴ „ἁγνὲ ἰν πρέσβισθ' ἑκατηβόλε". ἐλεγεῖα, ὧν ἀρχή „καλ-έκνου μητρὸς θύγατερ".*

623.

Olympiodor. in Gorg. pr. 41 (p. 395 Jahn): *δὲ καὶ Ἀριστοτέλης σέβει αὐτὸν ὡς διδάσκαλον λός ἐστι γράψας ὅλον λόγον ἐγκωμιαστικόν . . . οὐ νον δὲ ἐγκώμιον ποιήσας αὐτοῦ ἐπαινεῖ αὐτόν, ἀλλὰ ἐν τοῖς ἐλεγείοις τοῖς πρὸς Εὔδημον αὐτὸν ἐπαινῶν ἀτωνα ἐγκωμιάζει γράφων οὕτως·*

ἐλθὼν δ' ἐς κλεινὸν Κεκροπίης δάπεδον
εὐσεβέως σεμνῆς φιλίης ἱδρύσατο βωμὸν
ἀνδρός, ὃν οὐδ' αἰνεῖν τοῖσι κακοῖσι θέμις·
ὃς μόνος ἢ πρῶτος θνητῶν κατέδειξεν ἐναργῶς
οἰκείῳ τε βίῳ καὶ μεθόδοισι λόγων,
ὡς ἀγαθός τε καὶ εὐδαίμων ἅμα γίνεται ἀνήρ·
οὐ νῦν δ' ἔστι λαβεῖν οὐδενὶ ταῦτα ποτέ.

624.

Diog. Laert. 5, 6: *ὁ δ' οὖν Ἀριστοτέλης . . . ἐξῆλθεν εἰς Χαλκίδα, Εὐρυμέδοντος αὐτὸν τοῦ ἱερο-ντου δίκην ἀσεβείας γραψαμένου ἢ Δημοφίλου, ὥς τι Φαβωρῖνος ἐν παντοδαπῇ ἱστορίᾳ, ἐπειδή περ τὸν ον ἐποίησεν εἰς τὸν προειρημένον Ἑρμείαν· ἀλλὰ καὶ γραμμα ἐπὶ τοῦ ἐν Δελφοῖς ἀνδριάντος τοιοῦτον·*

τόνδε ποτ' οὐχ ὁσίως παραβὰς μακάρων θέμιν ἁγνὴν
ἔκτεινεν Περσῶν τοξοφόρων βασιλεύς,
οὐ φανερῶς λόγχῃ φονίοις ἐν ἀγῶσι κρατήσας,
ἀλλ' ἀνδρὸς πίστει χρησάμενος δολίου.

Himerius or. 6, 6: *πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα ἐπ' αὐτῷ πόθων ἐπεδείξατο Ἀριστοτέλης ὡς ἐστὶν ύειν γνωρίσματα· καὶ γὰρ λόγους αὐτὸν ἐξήσκησε καὶ ἀρετὴν ἐξεπαίδευσε καὶ ἐλεγείῳ τὸν θάλαμον μόνῳ τῶν γνωρίμων ἐκόσμησεν.*

625.

Diog. Laert. 5, 7 (*ὁ δὲ ὕμνος ἔχει τοῦτον τὸν τρόπον*) et **Athenaeus XV** p. 696 (*ὅτι δὲ παιᾶνος οὐδεμίαν ἔμφασιν παρέχει τὸ ᾆσμα . . . ἐξ αὐτῆς τῆς λέξεως φανερὸν ὑμῖν ποιήσω*):

Ἀρετά, πολύμοχθε γένει βροτείῳ,
θήραμα κάλλιστον βίῳ,
σᾶς πέρι, παρθένε, μορφᾶς
καὶ θανεῖν ζηλωτὸς ἐν Ἑλλάδι πότμος
καὶ πόνους τλῆναι μαλεροὺς ἀκάμαντας·
τοῖον ἐπὶ φρένα βάλλεις
καρπόν τ' ἀθάνατον χρυσοῦ τε κρείσσω
καὶ γονέων μαλακαυγήτοιό θ' ὕπνου·
σεῦ δ' ἕνεχ' οὐ 'κ Διὸς Ἡρακλέης Λήδας τε κοῦροι
πόλλ' ἀνέτλασαν ἔργοις
σὰν ἀγρεύοντες δύναμιν.
σοῖς δὲ πόθοις Ἀχιλεὺς Αἴας τ' Ἀίδαο δόμους ἦλθον·
σᾶς δ' ἕνεκεν φιλίου μορφᾶς καὶ Ἀταρνέος ἔντροφος
ἀελίου χήρωσεν αὐγάς·
τοιγὰρ ἀοίδιμος ἔργοις, ἀθάνατόν τέ μιν αὐξήσουσι
Μοῦσαι
Μναμοσύνας θύγατρες, Διὸς ξενίου σέβας αὔξουσαι
φιλίας τε γέρας βεβαίου.

Himerius or. 6, 7: *ἀτὰρ δὴ καὶ τόδε οὐχ ἥκιστα τῆς περὶ ἐκεῖνον σπουδῆς ὁ Σταγειρίτης ἐπεδείξατο τεκμήριον. ἔτυχε μὲν γὰρ εἰς τὴν Ἀσίαν ὑπ' Ἀλεξάνδρου καλούμενος ἵνα κῆρυξ ὁμοῦ καὶ θεατὴς τῶν Περσικῶν τροπαίων γένηται. ἐπεὶ δὲ πορευόμενος κατὰ τὸν Ἀταρνέα ἐγένετο, ἰδὼν πόλιν Ἑλληνικῆς ἀρετῆς καὶ σοφίας διψῶσαν ἅπασαν οὐ παρῆλθε σιγῇ, βραχεῖ δὲ βιβλίῳ τήν τε πόλιν καὶ τὸν Ἑρμείαν ἠσπάζετο.*

3 πρέσβις θ' ἑκατιβόλε cod. Laur. 69, 13. πρέσβις θ' ἑκαταβόλε Laur. 69, 28 et Marc. 393, πρέσβις δ' ἑκατάβολε Laur. 69, 35 Marc. 394. ‖ 18 cf. Vit. Ar. Marc. et vulg., David. p. 20b 21 Br. etc.
b1 τὸν θάλαμον: immo τὸν τάφον (v. fr. 601).
(Fr. 625) Laertii codd. rec. duo Marc. 393 et 394 (= v), Athenaei Marcianus (Schweigh.) = M, Athenaei epitomae cod. ant. = E. 3 βιώσας τε περὶ M. ‖ 4 ἐν om. M., add. E. ‖ 5 ἀκαμάτους ME. ‖ 7 inter καρπόν et σεῦ δ' ἕνεχ' media om. E. ‖ καρπὸν εἰς ἀθ. (v) ‖ σσον v. ‖ 8 μαλακαυγῆ τοῖο v et Ath. ‖ 9 σεῦ δ' ἕνεκ' ἐκ διὸς v, (σεῦ δ') ἕνεχ' ὁ διὸς E. ‖ ἡρακλῆς vulgo Ath. ‖ 10 πολλὰ M. ‖ ἔργοις ἀναγορεύοντες v. ‖ 12 σοῖς τε et ἀχιλλεύς v. ‖ ἤλυθον scr. Boeckh. ‖ 13 ἕνεκα E. ‖ μορφαῖς ἀταρνέως ἔντροφον v (αταρνέος pr. in Marc. 394, ἀταρνέως etiam ME). ‖ ἠελίου ME. ‖ 14 ποῖ γὰρ v. ‖ ἀθάνατοί τέ μιν v. ‖ 15 μνημοσύνης ME. ‖ θυγατέρες M. ‖ σαι Schaefer. ‖ γάρας M. ‖ βεβαίας M.

APPENDIX DUBIORUM.

626.

Schol. Bobiens. in Cicer. or. pro Archia p. 358 Orelli: *alternos igitur versus dicit elegiacos, metris scilicet dissentientibus varios. primus autem videtur elegiarum carmen scripsisse Callinos. adicit Aristoteles praeterea hoc genus poetas Antimachum Colophonium, Archilochum Parium, Mimnermum Colophonium. quorum numero additur etiam Solon Atheniensis legum scriptor nobilissimus.*

Cf. Etym. Gud. p. 180, 8. Et. Orionis p. 58, 10. Marius Victorin. de metris p. 146 Gf. (Terent. Maurus p. 2421 Putsch).

627.

Proclus in chrestom. gramm. apud Phot. bibl. cod. 239 p. 320, 30 Bk.: εὑρεθῆναι δὲ τὸν διθύραμβον Πίνδαρος ἐν Κορίνθῳ λέγει· τὸν δὲ ἀρξάμενον τῆς ᾠδῆς Ἀριστοτέλης Ἀρίωνά φησιν εἶναι ὃς πρῶτος τὸν κύκλιον ἤγαγε χορόν.

Cf. schol. Pind. Olymp. 13, 25 et Suid. s. Ἀρίων, praeterea Schol. Aristoph. av. 1403.

628.

Aelian. v. h. 5, 3: Ἀριστοτέλης τὰς νῦν Ἡρακλείους στήλας καλουμένας πρὶν ἢ κληθῆναι τοῦτο Βριάρεω καλεῖσθαι αὐτάς.

Hesych. (cf. Schol. Pind. Nem. 3, 36 et Euphorion. in Schol. ad Dionys. per. 64) s. Βριάρεω στῆλαι: αἱ Ἡράκλειοι λεγόμεναι.

629.

Schol. vet. in Hesiodi theog. v. 275 ἐσχατιῇ πρὸς νυκτὸς ἵν' Ἑσπερίδες λιγύφωνοι (p. 411 Ou.): διὰ τοῦτο ταύτας καλεῖ διότι κατὰ μουσικὴν ἁρμονίαν οἱ ἀστέρες κινοῦνται περὶ τὰ Γάδειρα, ὡς Ἀριστοτέλης φησίν.

5 cod. *Aliinos*. ‖ 6 corr. *Aristocles*. vid. A. P. p. 619.

Nota.

Ante fr. 256 excidit lemma: Gargilius Martialis de hortis (Auct. class. Maii I) p. 408.

Item cum a fr. 66 statim ad 69 typotheta transilierit, exciderunt numeri 67 et 68, ita ut universus fragmentorum numerus re vera fiat 627, non 629.

(6. Jul. 1867).

INDEX AUCTORUM.

R

